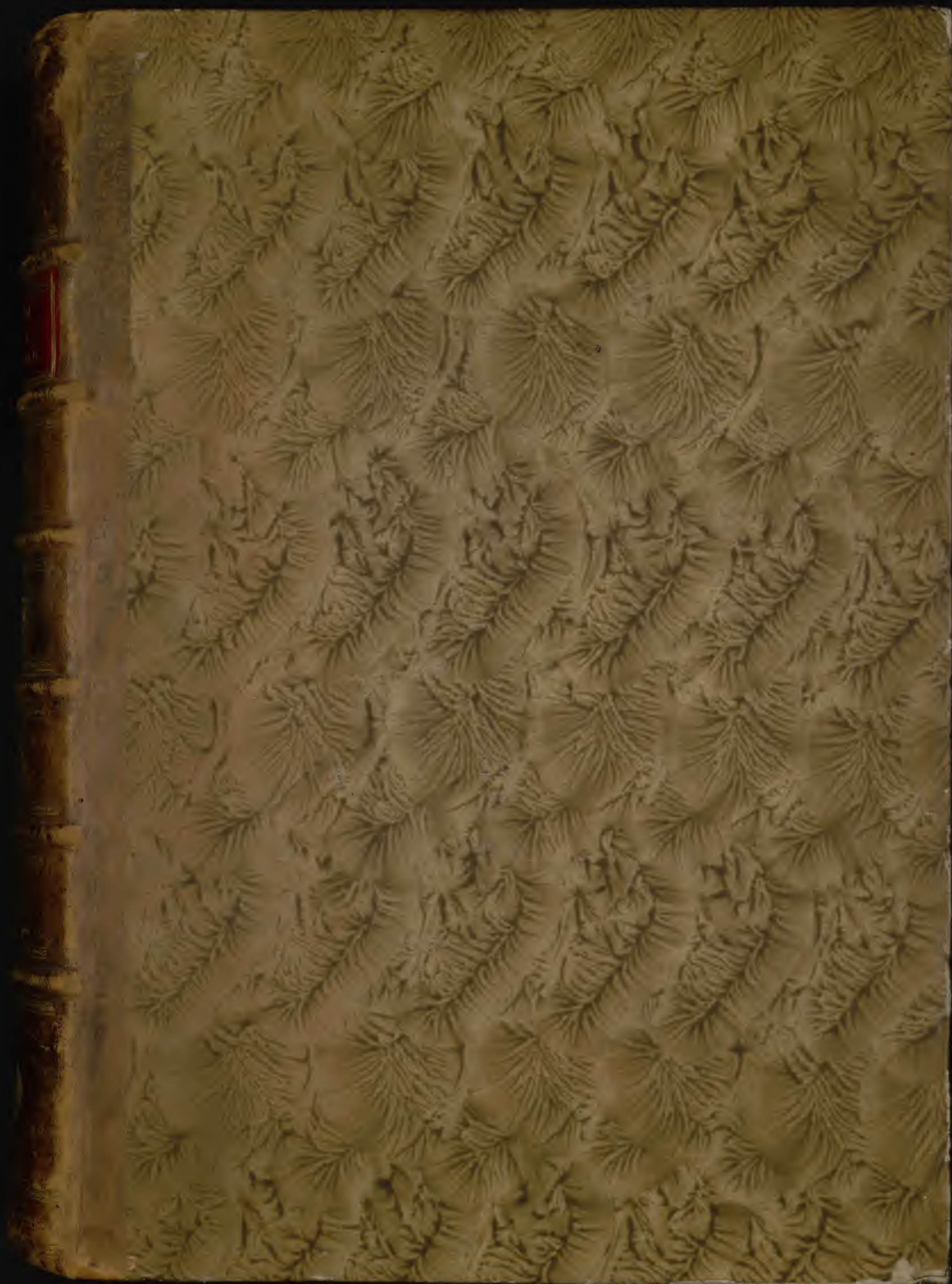
CONSILIA
PAULI
DE CASTRO

1486

abbas

Abbas. Si confitet̃ sibi esse solutum ⁊ satis factum ab aliquo debitore monasterij: utrum per talem confessionem sufficienter probetur dicta solutio contra monasterium. Et sic uide qñ ꝯfessio prelati noceat monasterio i ꝯsilio. primo incip. ego pau. de castro iur̃. v. doc. puto iur̃ eẽ ⁊c̃.

Absolutio. De absolutione a iuramento an ⁊ quando possit peti in consilio vij.
in ultima colũ. ante finẽ.
Idẽ uide ifra i tabl'a secũde ptis i pri. i vbo absolutõ:
¶ Qui petit se absolui ab excõicatõe uidet̃ fateri se excõicatum in consilio cxcij.
incip. uiso processu ⁊ inquisitõe formata ⁊c̃. in ultima colũ. circa finem.

Acta iudiciaria. Acta iudiciaria an possint ꝓbari ꝑ testes si nulla scriptura de ipsis facta fuit i ꝯsi. ij.
incip. pro euidentia eius ꝙ queritur ⁊c̃.
¶ Acta an presumant̃ ꝙ interuenerit maxie si de eis facta sit mẽtio i sentẽtia in consilio iij.
incipiente in facto isto quatuor sunt uidẽda ⁊c̃.
¶ Actus iudicis non debet operari ultra intentionẽ ipsius in consilio clxvi.
incipiente ut attingamus radicẽ facti ⁊c̃. in ultima colum. post principium.

Actio. An possit quis agere non intẽtando petitorium nec possessoriũ sed ut inhibeat̃ aduersario ne molestet eum i possessione donec diffiniatur de ꝓprietate uel possessione. Et an talis ĩhibitio erit sñia interlocutoria. Et an iudex possit post illã assignare terminũ partibus ad dãdum libellum super ordinario iudicio in consilio v.
incip. causa que uertitur corã. d. uica. ⁊c̃.
¶ Si heres petit bona hereditaria dicẽdo illa ptinuisse ad testatorẽ iure dñij uel quasi an uideat̃ agẽ rei uẽdicatõe an aũt petitõe hẽditatis i ꝯsilio vi.
incip. in cã que uertitur coraꝫ dño locumte. ⁊c̃.
¶ Qui intentat rei uendicationem ⁊ petitionem hereditatis ⁊ succumbit in una an possit in alia obtinere i consilio predicto vi.
¶ Et quid si intentãt petitorium ⁊ possessorium an idem erit in ꝯsilio predicto vi.
¶ Actio de peculio ẽ ꝑsonalis i consilio clxxvi.
in prima col. incipiẽte proponitur in facto ⁊c̃.

Aditio. An minores sint illesi ipo iure si nõ adiuerunt hereditatem infra tẽpus iuris deliberandi in consilio iiij.
incip. de iure cõi dicta hereditas ⁊c̃. in fi.
¶ An frater portando res fratris ad domum suam causa custodie presumat̃ adiuisse hereditatẽ eius uel paternam in consilio predicto iiij.

Adulterium. Maritus sciens uxoreꝫ adulteraꝫ non potest sibi opponere de adulterio si eam retinuit ⁊ carnaliter cognouit in consilio cxxviij.
incip. hec mulier ⁊c̃. in prima col. post principiuꝫ.
¶ Heres mariti sciens uxorem fuisse adulteram ⁊ non cõqueritur non potest opponere de adulterio in consilio prox. dicto cxxviij.
in prima col. post medium.
¶ Est magna uerecundia accusare unum de adulterio commisso cum sua uxore quia facit se cornutum in consilio cxcij.
incipiente in causa incarceratorum ⁊c̃. in quinta col. in principio.

Alienatio. Statutum prohibens alienationem inforensem an uideat̃ prohibere et successionem in consilio ix.
¶ Item an prohibeat alienationem in eũ qui desijt ee subditus statuẽtium in consilio ix.
¶ Alienatio rei subiecte restitutioni facta ab ignorante an ualeat. Et si ualet an reuocetur si alienans nõ est soluendo in consilio x.
incip. clarum est in iure ⁊c̃.
¶ Non dicitur alienare qui repudiat donationeꝫ uel stipulationem quam alter suo nomie recepit ⁊ donatio nõdum quesita alienari ⁊ repudiari põt per minorem uel mulierẽ etiaꝫ stante statuto ꝙ minor uel mulier nõ possit alienare in consilio xi.
incip. in causa presenti ⁊c̃.
¶ De alienatione prohibita per testatorem ⁊ si fiat ꝙ in alium perueniat i consilio xij.
incip. uidetur dicendum ⁊c̃.
¶ Prohibita alienatione per testatorem utrum possit dos constitui ex illis bonis quorum alienatio prohibita est. Et sic utrum auctentica res q̃ que loquitur in prohibitione tacita locum sibi uendicet in expressa ⁊ quid si grauatus de restituendo recepit dotem ⁊ pro eius restitutiõe prestitit fideiussores ⁊ obligauit bona sua ⁊ tempore dicte obligationis portio sua hereditaria uidelicet legitima ⁊ trebelianica sufficiebant ad restitutionem dotis in consilio xiij.
incip. q2 per suprascriptum eximium ⁊c̃.
¶ Idem i consilio sequẽti in cõsilio xiiij.
incip. uisis ⁊ consideratis ⁊c̃.
¶ An si bõa mariti uideꝫ legitima trebelianica sunt alienata per maritum possit mulier habere recursuꝫ ad alia bona in consilio xiiij.
incip. uisis ⁊ ꝯsideratis ⁊c̃. in prin. scde col.
¶ Prohibita alienatione utrũ institutio heredis itel ligat̃ prohibita in consilio xv.
¶ Prohibitus alienare an possit permutare meliorãdo in consilio. xvj.
incip. dubitatur ⁊c̃.
¶ An alienata ꝑ regem possint ꝑ ipsum uel eius successorẽ reuocari in cõsilio lxxiiij.
i q̃rta ⁊ quita col. incip. q2 frustra disputaret̃ ⁊c̃.
¶ Filius consentiendo uenditioni rerum paternarũ facte per patrem licet uideatur renunciasse hipotece quaꝫ habebat in bonis uenditis pro dote materna: non tñ ur̃ renunciasse doti uel hipotece in reb⁹ nõ alienatis ꝑ patrẽ in ꝯsilio cxvij.
incip. breuiter in casu presenti ⁊c̃.
¶ Prohibita alienatione in personis extraneis uidetur prohibita heredis instituto in consilio clxiij.
incip. in cã quã. M. dñs ⁊c̃. in col. viij. circa mediũ.

Alimenta. Pater instituit filios ⁊ reliquit uxori alimenta si cum filijs morabitur: ⁊ si filij decederent eis substituit dictã uxorem ⁊ alios: ⁊ ultra reliquit uxori in dictũ casum usum fructum tertie ꝑtis oĩum bonoruꝫ: mortuis filijs queritur an uxor perdat legatum alimentorum propter cõmodum substitutionis quod uidetur subrogatum loco alimentorum in consilio vii.
incip. circa primum ur̃ dicẽdum ⁊c̃.
¶ An pro alimẽtis bona mariti sint obligata uxori: sicut pro dote in consilio viij.
Statutum taxans alimẽta pro dote mulieris an ꝓ illis alimenti bona mariti sũt obligata i ꝯsilio viij.

incipi. ad primũ respondet prope finem.
¶ Alimenta ⁊ interesse que currunt propter moram debitoris: non currunt: si creditor fecerit debitori suo terminum ad arbitriũ tertij ⁊ ille nunq̃ declarauerit ipsum terminum in consilio cxxv.
incip. uiso dicto libello ⁊c. in fi.

Allodialia. In dubio res presumitur allodialis: nõ feudalis in cõsilio clxiij.
in prima col.
¶ Quis potest habere bona allodialia ⁊ eorum iurisditionẽ recognoscere i feudũ ab alio i ꝯsilio clxiij.
incipien. in causa quam magnificus dñs titus ⁊c. circa prin. septime col.

Altior indago. Quãdo dicatur causa requirere altiorem indaginem in consilio lxxiij.
incip. in nomine sancte ⁊ indiuidue trinitatis patris filij ⁊c. in quarta col. in fi.

Ambo. Aliter ⁊ ambo an uerificent i plib⁹ q̃ i duobus in consilio xviij.
incip. quidam testator habens ⁊c.

Amicicia ⁊ familiaritas.
An ⁊ quando quis dicatur actũ exercere iure familiaritatis ⁊ amicicie: ⁊ nõ iure suo i consilio clxiij.
incip. in cã quã. M. d. titus ⁊c. i quarta col.

Animus. Ex dictis ⁊ factis i precludijs apparet qualis fuerit animus in sequentibus in consilio xlij.
incip. tria sunt ⁊c. in secunda col. in princi.
¶ Ex ante uel postea gestis uel dictis declaratur qualis fuerit uoluntas ⁊ intentio in precedentibus in consilio lxxxi.
incip. in cã siluestri ⁊c. in secunda col. circa medium.

Anullatio instrumenti.
Anullato instrumẽto: utrum etiã ꝯtractus in eo ꝯtentus uideat anullatus in consilio ci.
incip. notandum est ⁊c.

Appellatõ. Appellãs impeditus prosequi in primo anno per unũ diem an habeat aliũ annum integrum ad prosequẽdum: ubi etiã de impedito prosequi facto iudicis an tẽpus mero iure sibi currat i consilio xxi.
¶ In romana curia non seruatur ut per lapsum anni uel biennij pereat instantia appellationis in cõsilio xxi.
in tertia col. in prin.
¶ Quando non stat per partem appellantem sed p iudicem ipso iure non currit secundus annus. sed tertio anno dat restitutio pro tẽpore quo fuit impeditus appellans in consilio xxi.
in tertia col. circa medium.
¶ Quando manifeste constat de impedimento appellantis: non est opus ut de eo protestetur in consilio xxi.
incip. i cã desertõis appellatõis ⁊c. in. iiij. col. circa fi.
¶ An ⁊ quando a cõminatione possit appellari in consilio xxij.
incip. circa primum quesitũ in principio.
¶ An a sentẽtia reductiua ad arbitrium boni uiri possit appellari in consilio xxij.
incipiente circa primum quesitum ⁊c. in uersiculo circa tertium quesitum.
¶ A grauamine facti illati p īterlocutoriã põt appellari ẽt de iure ciuili in consilio xxiij.
icip. uiso pũcto ⁊ ẽt oppõnibus ⁊c. in principio.
¶ Quãdo appellat uiua uoce saluo beneficio appellandi in scriptis in consilio xxv.
incip. super primo dubio ⁊c. in principio.
⁊ in consilio sequenti incipiente in dubio prefati excellentissimi ⁊c.
¶ Quando stat per iudicem uel alteram partem non currit tempus ad prosequendum appellationem in consilio xxvij.
incip. uisa appellatõe ⁊c. in tertia col. i fi.
¶ Impedito ad appellandum infra annum quantum tempus debeat dari in cõsilio xxvij.
incip. ꝑut supra ꝑx. in ultima col. i principio.
¶ Appellatio reponit partes in pristinũ statum quõ intelligatur in consilio lxxv.
incip. ꝙ in cã appellationis in principio.
¶ Appellatio frustratoria per iudicem est reiicienda etiam parte non petente sicut libellus ineptus in cõsilio xxix.
icip. uiso pũcto ⁊ allegatiõibus ⁊c. i scda col. cir. med.
¶ In quo statu reponat appellatio appellantem in consilio xxxvj.
incip. in causa pñti ⁊c. in pria col. post prin.

Appellatio ab interlocutoria. Appellatio ab interlocutoria est cõmittenda sicut appellatio a diffinitiua: si statutum loquatur de appellationibus committendis in consilio xxiij.
incip. uiso pũcto ⁊ etiam oppositõibus ⁊c. in uersiculo nũc ẽ uidendũ in scda col. in prin.
¶ Ab interlocutoria infra quantum tempus possit appellari ⁊ quando incipiat currere tempus appellãdi ab ea in consilio xxvij.
incip. uisa appellatiõe interposita ⁊c. in secunda col. in uersi. solum ergo ⁊c.
¶ An ⁊ quãdo ab interlocutoria debeat apellari infra decem dies in consilio xlvij.
incip. ꝑut supra ꝑxime i scda col. i fi. uer. breuiter.
¶ Si pronuncietur super appellatione ab interlocutoria an talis sententia dicatur diffinitiua uel interlocutoria in ꝯsilio xxviij.
icip. uiso pũcto suprascrip. i fa col. i v. ad quartũ.
¶ Appellatiõi ab interlocutoria qñ sit deferendũ uel p iudicem a quo uel p iudicem ad quem et qualiter sũmatur uerbũ deferre in ꝯsilio xxix.
icip. uiso pũcto ⁊ allegationibus ⁊c. in princi.

Apocha. An apocha priuata manu scripta in qua continet solutionem fuisse factam ꝑbet in consilio primo
incip. ego paulus de castro ⁊c. in tertia col.

Arbiter. Arbitri unus cõdẽnat i quinquaginta alter in uigintiquinque alt absoluit que istarum sententiarũ ualeat ⁊ a qua sit appellãdum in consilio xxiiij.
¶ An stet snie tertij arbitri assumpti in cãu discordie si non cõcordat cũ alijs in consilio xxiiij.
incip. uidendum ẽ primo ⁊c. post principium.
¶ Arbiter dicitur inique iudicare quando ledit ultra septimam ptem in consilio lxx.
in secunda col. post medium.
¶ Ex enormi lesione presumit dolus arbitri in consilio lx[illegible].
incip. uiso puncto suprascripto in. ij. col. post mediũ.
arbitrator

Arbitrator. Arbitratores non possunt cognoscere de usuris in consilio lxxiij.
incip. i nomine sancte ⁊ indiuidue trinitatis ⁊c. in. v. col. paulo post medium.

Arbitramentum. Si pars dicat arbitramentum iniquum ⁊ obtinet non incidit in penam compromissi in consilio vij.
incip. circa primũ uidetur dicenduz in fi.

¶ Arbitramētum finit morte alterius ex cõpromittētibus sicut finit arbitriũ in consilio xxx.
incip. circa primũ facit dubium.

¶ Arbitramentum an habeat instar contractus uel transactionis in consilio lxxiij.
incip. in nomine sancte ⁊ idiuidue trinitatis ⁊c. in tertia colũ. in fi.

Arrendator Quis sit arrendator in consilio lvij.
in prima col. in fine.

¶ An arrendator qui emit fructus ecclesie uel conductor bonorum ecclesie possit presentare in illa ecclesia in consilio lvij.
incip. uenerabilis uir ⁊c.

Assimilatio Non probat aliquem esse filiũ i consilio clxxv.
in tertia col. in medio.

Auctoritas. Auctoritas cum auctoritate est concordanda in consilio cxxvi.
incipiente queritur uiso dicto instrumento ⁊c. in ultima col. circa finem.

¶ Magna est auctoritas Johannis andree in consilio clxi.
incipiente in presenti causa que uocat maiorie hispalensis ⁊c. in ulti. col. in principio.

¶ Maior est auctoritas consilij rogatorꝫ q̃ dominij ⁊ consiliariorum idest dominij uenetiarum in consilio clxxxviij.
incipien. uidetur ꝙ predictus agere possit contra dictum ⁊c. circa medium consilij.

¶ Auctoritas textus ⁊ glose prefert auctoritati bar. in consilio clxx.
incip. cũ tpre cõtus mrionij quidã ⁊c. i anp. col. i pn.

Auctentica. Auctētica res que. C. coia de leg. non habet locum si bona fuerunt cõsumpta per grauatum de restituēdo non per alium in consilio xiij.
incip. quia per suprascriptum eximiuz consultorē ⁊c. in secunda col. circa fi.

¶ Auctentica res que. C. cõmunia de leg. habet locũ solũ in fauorem filiorꝫ non extraneorꝫ in cõsilio xiiij.
icip. uisis ⁊ cõsideratꝫ q̃ s. narrãt ⁊c. i. ij. col. i medio.

¶ Ampliatio auctentice si captiui. C. de episco. ⁊ cle. in consilio xlij.
icip. tria sũt q̃ faciũt ꝓ dicto guil. ⁊c. i ulti. col. circa fi.

¶ De materia auctentice hoc amplius. C. de fideicõmissis in consilio clxvij.
incip. i facto isto post longam ⁊c.

¶ Duplex forma procedēdi in materia auctētice hoc amplius. C. de fideicõmissis in cõsilio clxvij.
incip. ut supra i pe. col. ante med.

Bãnitus. Si bãnitus cõpet post terminũ bãni ⁊ negat se cõmisisse delictũ qd uidebat tacite cõfessus ex forma statuti pp nõ cõparitionē i termino: utrũ sit audiēdus ita ꝙ sibi incumbat probatio ꝙ non deliquerit sed curie potius ꝙ immo deliquerit in consilio xxxiij.
incip. sup primo quesito ⁊c. in principio.

¶ An liceat impune bãnitum occisum spoliare: si licitum ē impune occidere in consilio xxxiij.
ncip. utsupra prox. in ultima col. post mediũ.

¶ Ille qui occidit bãnitũ quem credit eē bãnituz cũ tamen ille habeat saluumcõductũ non potest puniri in consilio. xxxiiij.
incip. lz ista sit qd ⁊c. in principio.

¶ Ualet statutũ ꝙ bãnitus possit impune occidi in consilio xxxiiij.
incip. ut supra prox. in secunda col. in prin.

¶ An occidens bãnituz teneatur inuestigare si habz saluũcõductuz uel eēt rebãnitus uel non legitime bãnitus in consilio xxxiiij.
incip. utsupra prox. in. ij. col. circa fi.

¶ An occidens illum qui erat bãnitus si nõ inuestigauit si erat rebannitus uel non legitime bãnitus sit in culpa ita ꝙ saltē de culpa possit pũiri i cõsilio cxxiij.
incip. uiso processu ⁊ inquisitiõe formata ꝑ dñicũ ⁊c. in tertia col. circa finem.

Barataria Quando dicat ⁊ unde dicatur in cõsilio clij.
incip. uidenduz ē ⁊c. primo posito i pria col. i medio.

Bellum Omni iure naturali diuino ⁊ gētium cõcessum ē pro rerum suarũ tuitione in consilio xxxv.
incip. priusq̃ iura fierent ⁊c. in principio.

Bona parafernalia. An fructus bonorum parafernalium uir lucret i cõsilio. clxxxvi.
incip. super primo reperio diuersas opi. ⁊c.

Bonitas seu bonum. Maius bonuz debet preferri minori bono sicut maior equitas prefertur minori equitati in consilio. clxx.
incip. cũ tēpore cõtract⁹ mrimonij quidam ⁊c. in pe. col. in prin.

Brachium. Non potest inuocari a iudice ecclesiastico brachium seculare nisi postq̃ ecclesia non habet quid ultra faciat in consilio xlj.
incip. uisis actꝫ ⁊ actitatꝫ i captura ⁊c. in ult. col. i pri.

¶ Judex secularis non dz brachium suum iudici ecclesiastico nisi constet sibi ꝙ ea que sunt ad hoc necessaria fcã fuere in cõsilio xlj.
incip. ut supra ꝓxi. in ulti. col. circa prin.

Calculus. Error calculi an post sententiã possit allegari in causa appellationis in consilio xxxvj.
incip. in casu presenti ⁊c.

¶ An negans calculum eo probato possit ꝓbare errorem calculi in consilio xxxvj.
incip. ut supra ꝓxime in scda col. in prin.

Cãcellatio. Instrumentum non soluz facto sz uerbo cancellari potest si partes hoc agunt in cõsilio xxxvij.
incip. uiso de instrumēto ⁊c.

¶ Quod uenit cancellandum de consensu partiũ habet ꝓ inutili in consilio xxxvij.
incip. ut supra ꝓxime post me. consilij.

¶ Non stat verbis notarij appositis i margine instrumenti dicētis cassuz ⁊ cācellatum i consilio xxxviij.
incip. dubium facit ⁊c.

¶ Cācellatio testamēti i dubio presumit facta a volūtate testatoris i consilio xxxviij.
incip. ut supra i prima col. post me.

Captura. Debitor suspectus potest capi sine citatōe i ɔsilio xxxix.
incip. in cā capture ⁊c. in pe. col. in fi.

¶ Debet allegari causa suspitōis quādo petitur debitorem capi debere in consilio xl.
incip. pro pleniori ⁊c. in principio.

¶ Propter carentiam bonorum imobilium non potest quis capi die feriato: sed propter iustam fugam in consilio xl.
incip. ut supra ꝓx in prima col. in fi. ⁊ in prin. seq.

¶ Stante statuto ꝙ quis non possit capi i domo an possit capi i apotheca vel taberna i ɔsilio xliij.
incip. viso puncto suprascripto ⁊c.

Capulum. Capulare quid sit in consilio ciiij.
incip. viso dicto puncto ⁊c. in duobus locis circa pri. ⁊ circa fi. ulti. col.

¶ Capulum ⁊ pensionaticum in quo differant in consilio ciiij.
incip. ut supra in ulti. col. in duobus locis.

Carceratio. Quot requirātur ad hoc ut dbitor possit incarcerari pro executione instrumenti vel sentētie vel ad hoc ut debitor fugitiuus possit capi ⁊ incarcerari in consilio xxxix.
incip. in cā capture iac. ⁊c.

¶ De carceratione filij pro patre vide infra i verbo obligatio in consilio xlij.
incip. tria sunt que faciunt ⁊c.

¶ Pro debito liquido sine aliqua conuentione quis pōt incarcerari i predicto consilio xlij.
in ulti. col. in prin.

¶ Si filius non extrahit patrem de carceribus si pōt iuste pōt a patre exheredari i p̄dicto ɔsilio xlij.
in ulti. col. circa fi.

¶ Carceratus ad instantiam unius potest relaxari si factis proclamationibus nullus comparet ad dicendum causam quare non debeat relaxari prohibetur enim ꝙ quis teneatur diu in carceribus macerandus siue ex delicto siue ex cā ciuili sit capt⁹ i ɔsilio xliiij.
incip. in causa egidij ⁊c.

Causa. Quot modis dicat causa preiudicialis in consilio lxxvi.
incipiente in facto illorum de gozadinis ⁊c. in ultima col. iuxta fi.

Causa discontinua. que dicātur habere cām discontinuam in consilio v.
incip. cā que vertitur ⁊c. in. iij. col. iuxta fi.

Cause cognitio. Non potest fieri modico tempore in consilio lxxiiij.
incip. quia frustra ⁊c. in. ij. col. post med.

¶ An cause cognitio presumatur interuenisse in consilio xci.
incip. super eo ⁊c. in prin.

Cautella. Ex nimia cautella presumitur fraus in consilio clxxvij.
incip. ꝯ superius ɔsulta in pe. col. in fi.

Cessio. Ius retractandi alienationez rei cōpetens his qui sunt eiusdem agnationis ex consuetudine an possit cedi. Et quid ex iure qd̄ competit ex pacto d̄ retrouendendo. Et an possit cedi in consilio xlv.
incip. videtur dicendum ⁊c.

¶ Cessio bonorū nō conceditur debitori si dolo versatus fuerit cum creditore in consilio xlvj.
incip. viso puncto ⁊c

¶ Si creditor utatur dolo cū creditoribus paciscēdo cum eis non potest uti beneficio cessionis in predicto consilio xlvj.
in pe. col. in fine

¶ An exceptio cōpensationis que ɔpetit contra cedēte competat cōtra cessionariū i ɔsilio xlvij. ⁊ xlviij.
incip. viso pūcto i cā ⁊c. ⁊ in causa que ⁊c.

Citatio. An citati facta die feriato pro die nō feriato valeat i ɔsilio xxv.
incip. super primo dubio ⁊c in versi. sup tertio vero dubio

¶ Relatio nuntij de citatione facta potest fieri die feriata in predicto consilio xxv.
circa finem.

¶ Debitor suspectus potest capi sine citatione in consilio xxxviiij.
incip. in causa capture iac. ⁊c. circa medium idem in consilio sequenti in secunda colū. in medio in versi. secundus arti.

¶ Potest per ius cōe vel statutum disponi ut non requiratur citatio in actibus non inferētibus plenū preiudicium in predicto consilio xxxix.
in pe. col. in fi.

¶ Citatio seu proclama generale factū per laicū ɔditionaliter ligat etiā clericum in consilio xliiij.
incip. in cā egidij ⁊c. in secunda col. in prin.

¶ Si non apparet de relatione citationis an processus sit nullus. ⁊ an citatio generalis ad totum processum sufficiat. et quando ista citatio locum habeat in consilio l.

¶ Citatio per edictum ad media cāe fieri non pōt sine speciali cōmissione i predicto consilio l.
in. v. col. in prin. in ver. itez oēs.

¶ An ⁊ quando citatio generalis ad totam causaz fieri possit in predicto consilio l.
in. v. col. circa prin. i versi. ⁊ si dicatur.

¶ Citatio non requirit nec pro non citatione de eo cui poterat fieri preiudicium actus viciatur si ius illi⁹ saluum remanet in consilio li.
incip. videt dicendum ⁊c.

¶ Citatio regulariter quantum ad valorem sententie sufficit ꝙ fiat de illo contra quem petitio data est sed quantum ad extensionem preiudicij fieri debet d̄ omnibus quibus preiudicari pōt in consilio lij.
incip. super primo.

¶ Ad valorem primi decreti requirit citatio perēptoria in consilio lij.
in prima colum. post medium in versi. ex quibus pz.

¶ In interpretatione vel impetratione priuilegij vel rescripti an pars sit citanda in consilio liij.
incip. quia exceptiones ⁊c

¶ Citatio sine die an valeat ⁊ si ultra diem citatiōis feratur sententia an illa valeat ⁊ citatio an valeat si ñ appareat de cōmissione iudicis in consilio lij.

Clausula Si senseris te grauatum ⁊c. resoluitur in citationem parte comparēte

comparente in consilio v.
incip. cā que uertitur ꝛc̄. in. ij. col. in fi.
¶ Inhibeo si de iure ibibere debeo i ꝯsi. xxij.
incip. circa primū quesituꝫ ꝛc̄. in pꝛin.
¶ Clausula ꝙ non fiat preiudicium legitimis ⁊ naturalibus intelligitur ab intestato non ex testamento in consilio lxxxv.
icip. presupposito ꝛc̄. i ultima col. circa finem.
¶ Existente herede masculo quō intelligantur ista uerba in consilio xcvij.
incip. proponit̄ in castro ꝛc̄.
¶ Suos heredes fecit ista uerba sunt directa in consilio cx.
incip. super pꝛio quesito ꝛc̄. i. ij. col. in pꝛin.
¶ Integre ⁊ sine aliqua diminutione ista uerba prohibent trebelianicam in consilio cl.
incip. in cā que uertit̄ ꝛc̄. i pe. col. i fi. ⁊ in pꝛin. seq.
¶ Cum fieri pōt uerba sunt intelligenda secundum ordinem iuris in consilio clxi.
icip. i pn̄ti cā ꝛc̄. i. iij. col. circa pꝛin. i uer. ⁊ uerba.
¶ An ⁊ quando clausula apposita in una parte orationis intelligatur repetita in alia uel in substitutione in consilio cliij.
incip. super pꝛio quesito ꝛc̄. in ult. col.
¶ Clausula si caste ⁊ honeste uixerit prolata a marito intelligitur scilicet uiduando: secus si sit prolata ab alio in predicto consilio cliij.
in ultima col. iuxta fi. in uer. hinc est.
¶ Clausula ex certa scia non operat̄ in his que fuerunt ignorata in consilio clix.
incip. qō ista uertitur ꝛc̄. circa fi.
¶ Clausula petens ius ⁊ iusticiā ministrari omni meliori mō uia ꝛc̄. quid operet̄ in consilio clxv.
incip. querit̄ pꝛio: utrum ꝛc̄. in ulti. col. in pꝛin.

Clausula codicillaris. An et quādo clausula codicillaris operetur qn̄ testamētum rumpit̄ natiuitate posthumi in consilio lviij.
incip. incipiēdo a secūdo quesito ꝛc̄. post pꝛin.
¶ Et uide ēt de ista qōne in ꝯsilio lix.
incip. quāꝙ multa ꝛc̄. in pe. col. circa fi.
¶ An clausula codicillaris quando testamentum rumpitur natiuitate posthumi operetur in institutiōe directa in consilio lx.
in principio.
¶ An clausula codicillaris habeat locū si testamētuꝫ ē nullum ex cā preteritionis in consilio lx.
in secunda col. in pꝛin.
¶ An clausula codicillaris operetur quando testamentum irritatur per agnationem posthumi preteriti in consilio lx.
in. ij. col. in uer. tertium dubium.
¶ Clausula codicillaris quid opet̄ ⁊ qn̄ i ꝯsi. lxi.
incip. ad primū uidetur ꝛc̄.
¶ An clausula codicillaris operetur quando testamentuꝫ rumpitur per querelam inofficiosi testamenti motam per sororē uel fratrem contra testamentum fratris in predicto consilio lxi.
in tertia col. ante medium in uer. ad secundum.
¶ An clausula codicillaris operet̄ i testamēto fratris turpi ꝑsona instituta in ꝯsilio lxi.
in quarta col. i uer. adiuuabā ēt.
¶ Clausula codicillaris quid operet̄ circa istitutionē ⁊ legata in consilio cxlvij.
incip. sup pꝛio quesito ꝛc̄. i ij. col. in uer. preterea.

Clausula derogatoria.
¶ De clausulis derogatorijs uide in ꝯsilio lv.
¶ Et uide etiā in sequenti tabula in uer. clausula derogatoria ꝛc. consilio ccclxiij.
¶ De clausula derogatoria qō si aliud testamentum uel donationem fecerit non uult istā ualere an impediat donationē postea factā i consilio lvi.
incip. dico non obstante.

Coitus. Coitus probatur per coniecturas in consilio dxxv.
incip. sup pꝛio uidet̄ ꝛc. in pe. col. in medio.

Collecte seu prestantie. An onus collectaꝝ seu prestantiarū spectet ad heredē uł legatarios maxīe usufruct⁹ i ꝯsilio cx.
incip. super primo quesito dicēduꝫ uidetur ꝛc̄. in. iiij. col. uer. super sexto.

Cōmissarij. Cōmissarij qui habēt potestatem eligēdi pauperes non possunt istam electōeꝫ alij ꝯmittere i ꝯsi. cxci.
incip. anteꝙ ueniaꝫ ꝛc. i ultima col. in pꝛin.

Cōmissio cause. Gubernatores ciuitatꝭ aut legatus de latere nō potest cōmittere causam sūmarie et de plano in consilio lxxxxvj.
incip. uiso quodam ꝛc̄.
in prima col. an̄ mediū in uersiculo nec obstat.

Compensatio. Legatuꝫ an uideat̄ factū animo cōpensādi cū ōbito ad qō ali⁹ quā testōꝛ tēbat̄ i ꝯsi. lxiiij.
incip. uidetur dicenduꝫ ꝛc̄.
¶ Si debetur res a testatore an uideat̄ legando cuꝫ illa uelle ꝯpensare in consilio lxv.
incip. super isto puncto ꝛc.
¶ Qui non potest ante diem agere nō potest etiam cōpēsare qꝛ paria sūt agere ⁊ ꝯpēsare i ꝯsilio lxvj.
incip. ꝙ nannes ꝛc.

Cōpromissum. Promissio facta de ꝯpromittendo expirat morte alterius i quē erat ꝯpromittēdū uel morte promittentis in consilio xxx.
incip. circa primū ꝛc. ⁊ in sequenti incip. super primo quesito ꝛc.
¶ Si ꝓmitto tecū facere ꝯpromissuꝫ unū uel plura ⁊ totiēs quotiēs opus fuerit ⁊ quousqꝫ lis sit iter te ⁊ me finita si morit̄ unus ex ꝯpromittētibus expirat cōpromissuꝫ nec potest cogi amplius una pars cōpromittere in consilio xxxi.
in prima colū. circa fi.
¶ Statutū de cōpromittendo causas non habꝫ locū si petendo compromissum ueniat contra iuramentuꝫ in consilio lxvij.
incip. uisis ⁊ considerat̄ ꝛc.
¶ Quando statutū dicit ꝙ iudex debeat cogere ꝑtes ad faciendum compromissum intelligit̄ ad instantiam illius ꝯ quē agit̄ in predcō ꝯsilio lxvij.
in scd̄a col. circa fi. versi. tertia ratio.
¶ Statutū de ꝯpromittēdo loquēs de ꝯsanguineis ⁊ affinibus an extendat̄ ad socruꝫ ⁊ nurus ⁊ an extendatur ad legitimatos i ꝯsilio lxviij.
incip. super primo.
¶ Statutū uerone de ꝯpromissis an cōprehēdat uxorem mortuo uiro in predcō consilio lxviij.
icip. sup primo dubio i scd̄a col. an̄ med.

Confirmatio

Quilibet

¶ Quelibet cā ēt iniusta excusat a dolo ī ↄsi. cxcij. incip. in causa icarceratoꝝ ⁊c̄. in scđa col. prope fi. in uer. secundo ⁊ ī ↄsilio cxciiij. icip. uiso supraścp. ⁊c̄. ī pe. col. post med. ī v̇. ↄstat āt.

¶ In ↄfluētibus ad idē dolus ⁊ culpa censet ꝓueīre principalr̄ a ꝓmouēte ul̄ aggrediēte in ↄsilio cxcij. incip. in cā icarceratoꝝ ⁊c̄. in. ij. col. in fi.

¶ Excedēs modū in uendicando non punit de dolo s; de culpa mitius in dcō ↄsilio cxciiij. in ult. col. in principio.

¶ Dominiū. An ille qui h; causam a me possit referre qōnem dominij. in ↄsilio iij. incip. in fcō isto ⁊c̄.

¶ Dominiū directū remanet penes dominū s; utile transit in legatariū in ↄsilio clxij. incip. circa id ꝙ primo ⁊c̄. in scđa col. in prin.

¶ Papa uel imperator non potest sine causa auferre dniu; directū uel utile acquisitū ex ↄctu ī ↄsi. clviij. incip. uiso ⁊ examinato ⁊c̄. in fi.

Domus.

An appellatione domus contineatur taberna uel apotheca. in consilio xliij. incip. uiso pūcto suprascrip. ⁊c̄. ī pe. col. circa fi.

Donatio.

De donationis insinuatione: uide infra in uerbo insinuatio.

¶ Donatio omniū bonoꝝ non dicēdo futurorum ualet. in ↄsilio lvj. incip. dico nō obstāte ⁊c̄. in pe. col. circa fi.

¶ An donatio fcā ecclesie p constantinum ualuerit ī consilio lxxiiij. incip. q2 frustra ⁊c̄. ī. v. col. iuxta fi. ī v̇. pterea.

¶ An donatio facta per rege; de terris suis ualuerit: in consilio lxxiiij. in ultima col. in fi.

¶ An donatio censenda sit causa mortis ut sonat: ul̄ potius inter uiuos cum ipsa premoriēte nō habuerit ptāte; reuocandi: s; p stipulationē penalē fuit obligata donatario ⁊ heredibus suis ī ↄsilio xcviiij. incip. in ista donat. ⁊c̄.

An attento statuto cōis padue inquantū donatio censeatur iter uiuos ualeat uel ne ⁊ quid de iure ↄmuni. in consilio xcviiij.

An donatio iter uirū ⁊ uxorē iuramēto ↄfirmet uel a principio ualeat in consilio xcviiij. in pe. col. in uersi. sup secūdo.

¶ Donatio causa mort omniū bonoꝝ presentiū ⁊ futuroꝝ cum pacto ꝙ nō possit reuocari ⁊ interposito iuramēto an sit donatio inter uiuos. in ↄsilio cj. incip. notandū est ⁊c̄.

¶ Donatio causa mort de omnibus bonis presentibus ⁊ futuris an ualeat. in consilio cj. in ultima col. in prin.

¶ Donatio fcā a minore nō ualet etiā stante statuto ꝙ minor obliget in cōsilio cij. incip. non ē dubium ⁊c̄.

Donatio facta uni ⁊ p illum postea alteri an ualeat in persona secūdi quatenus in personam prima; nō ualuisset in ↄsilio ciij. incip sup primo quesito ⁊c̄.

¶ An ī generali donatiōe ueniāt ea que specialiter alteri fuerūt donata in ↄsilio ciiij. incip. uiso dcō pūcto ⁊c̄.

¶ Donatio inter patrē ⁊ filiū olim uel hodie quomō ⁊ qua rōne nō teneat in ↄsilio cv. incip. circa bona ⁊c̄.

¶ Uir donauit uxori domū ī qua uiuēte cōit habitabāt nec alia iteruenit traditio v̇a uel ficta querit utrū talis donatio p mortē uiri effectualiter cōfirmet ita ꝙ uxor possit se defendere aduersus heredes cōtra eam agentes in consilio cvj. incip. dicta donatio ⁊c̄.

¶ Donatio excedēs sūmā legitimā fuit confirmata p impatorē post mortē donatoris an ualeat talis cōfirmatio in preiudiciū ad quos ptineret si illa confirmata nō fuisset in consilio cvij. incip. donatio predicta ⁊c̄.

¶ Donatio inter uirū ⁊ uxorem an firmet iuramēto in consilio xcviij. incip. notandum ē primo ⁊c̄.

¶ Donatio fcā marito ab uxore cū pacto ꝙ nō liceat reuocare nisi maritus premoriat an sit causa mortis uel inter uiuos in consilio xcix. incip. in ista donat. ⁊c̄.

¶ Donatio fcā p filiūfamilias de dote uel iocalibus sibi a uiro relictis ⁊ sic de aduenticijs an ualeat in preiudicium patris ⁊ si nō ualet an recōualescat mortuo patre in consilio cxxvij. incip. primo uidendum ⁊c̄.

¶ An ⁊ quādo filiusfamilias ul̄ filiafamilias possit donare bona aduenticia patre nō ↄsentiente ul̄ ignorante in consilio cxxvij. in prima col. circa finem

¶ An donatio facta p filiāfamilias ↄfirmetur morte patris in consilio cxxvij. in ultima col. in principio

¶ An in donatione castri ul̄ uille ueniat merū ⁊ mixtum imperium in consilio cxxxiiij. incip. notandum ē ⁊c̄. in prima colū. in fi.

¶ An uestes preciose ⁊ iocalia data per socerum nuribus ↄsumātur sibi donata ī ↄsilio clxxxiiij. incip. uidetur dicendum ⁊c̄. in ult. colū.

¶ In rebus magnis uel magni precij nō ↄsumitur in dubio donatio in ↄsilio clxxxvi. incip. sup prio repio ⁊c̄. in secūda colū. post prin.

Dōatio propter nuptias.

Ubi non est consuetudo ꝙ pater promittat donatōnem propter nuptias pro filio tenetur obligare bona sua ꝓ dote nurus in ↄsilio clxxvi. icip. ꝓponit in fcō ⁊c̄. in ultima colū. circa medium.

Dos.

Bona subiecta restōni sūt obligata pro dote ↄstituēda ⁊ dāda ī ↄsilio xiiij. incip. uisis ⁊ ↄsideratꝭ ⁊c̄. in fi. prime colū.

¶ Pat tenet obligare se ⁊ bōa sua ꝓ dote uxoris filij si uxor ē psona digna ī dicto ↄsilio xiiij. in secūda colū. in fi. in uer. nam pater.

¶ Bona patris ēt post eius mortē sunt obligata pro dote uxoris filij in dicto ↄsilio xiiij. in secunda colū. in fi.

¶ Mulier que dederat certa bona sua estīata ī dotē cessit alteri iura dotiū suarū querit utrū uir possit cessionariū cogere ut ꝓmittat sibi de euictōe bonoꝝ dotaliū quoꝝ ipe censetur emptor ⁊ cessionariꝰ uēditor ut sicut ex cessiōe trāsit actio actiua q̄ ↄpetebat cedēti ita ēt trāseat obligatō passiua qua tenebat ipe cedēs. s. cauē de euictōe ī ↄsilio. xlviii. incip. uisis omnibus ⁊c̄.

¶ An nepotes ex filia teneant conferre dote; maternam. in consilio. lxij. incip. dubitatio presentꝭ articuli ⁊c̄.

¶ Donatio fcã a marito cognate. i. sorori uxoris an
ualeat in consilio lxv.
icip. sup isto puncto in tertia col.
¶ An pater possit substituere filie i dote saltem quate
nus excedit legitimã in ↄsilio lxxviij.
icip. uiso dcõ pũcto ꝛc. i. ij. col. uer. sup scdo.
¶ Confessio receptionis dotis an presumatur erro
nea in consilio lxxx.
icip. pro ista muliere facit ꝛc.
¶ An dos succedat loco legitime i ↄsilio. cviij.
icip. sup eo de quo querit ꝛc. in. i. col. post mediũ.
¶ Uide idem in consilio cxxxj.
icip. licet ista. d. lixa ꝛc. in tertia col. in fi.
¶ Filia dꝫ dotata si pꝛ relinqt sibi doté i ↄsi. cviij.
icip. sup eo de quo querit ꝛc. in prima col. in fi.
¶ An mulier i dote possit istituere heredẽ stante sta
tuto ꝙ mulier extante masculo nõ succedat sꝫ debeat
dotari in ↄsilio cviij.
¶ An dotata possit dici icõpetent dotata i ↄsilio cx.
incip. super primo quesito ꝛc.
¶ An filia possit dicere se non esse cõpetenter dota
tam in consilio cx.
in quinta col. in princi.
¶ An filia possit petere dotem maternam posito ꝙ
pater ꝛ eius heres non plus ei reliquerit ꝙ fuerit cõ
petens dos in consilio cx.
in quinta col. circa fi.
¶ An masculus excludat feminã si ẽ dotata a testõre
stante statuto ꝙ filia dotata nõ succedat ꝛ quid si sibi
auferat dos in ↄsilio cxj.
incip. super primo dubio ꝛc.
¶ Si marit⁹ ↄfitet se i uita recepisse doté an uideat
cõfessus i fraudẽ donatiõis i ↄsilio cxviij.
incip. uisis ꝛ consideratis ꝛc.
¶ Dos an perdat ꝓpter stuprũ cõmissum i uiduita
te sicut ꝓpter adulteriũ in ↄsilio cxxj.
incip. reuocat in dubium ꝛc.
¶ An i dubio mulier intelligat dedisse omnia bona
sua in dotẽ in consilio cxv.
¶ Si frater maritat filiam ꝛ sciẽte ꝛ consentiẽte fra
tre dotet eam de cõi an uideat consentire aio donan
di in consilio cxxij.
incip. ad primũ respondetur ꝛc.
¶ Dos ꝓmissa an cedat lucro mariti que nũduꝫ ad
domum mariti fuerit traducta uel anteꝙ fuerit solu
ta. in consilio cxxiij.
incip. sup primo quesito ꝛc.
¶ An dos mr̃na ↄputet i ltimã filioꝝ i ↄsi. cxxiiij.
incip. dubia de quibus ꝛc.
¶ An dos data filie ipa postea defuncta imputet ne
pti ex ea i ltima i predicto ↄsilio cxxiiij.
in scda col. circa fi.
¶ Et uide idem in consilio cxx.
ꝛ in consilio lxij.
¶ Frater dotando filiaꝫ fratris an uideat dotasse de
suo in ↄsilio cxx.
incip. si dicta cornelia ꝛc.
¶ Dos filie ꝛ alia donata nõ ↄputantur in legitimã
in dicto cõsilio cxx.
¶ Casus in quibus neptis non cõputat doté mater
nam in legitimam in consilio cxxiiij.
icip. dubia de quib⁹ ꝛc. i. iij. col. cir. pri. ꝛ i ult. col. i fi.
¶ Utrũ augumẽtũ dotis ad rõnem decem ꝓ cente
nario possit peti i ↄsilio cxxv.
incip. uiso dicto libello ꝛc.

¶ Quando pater dat doté ꝓ filia ꝛ stipulat eaꝫ sibi
reddi uel filie uel sibi ꝛ filie qualiter intelligatur ista sti
pulatio in consilio cxxv.
¶ Si mulier fuit stipulata dotem sibi restitui in casu
restituende dotis a uiro suo ꝛ alio idem promittẽte:
utrum ille uigore talis promissionis conueniri possit
uiro uergente ad inopiam in consilio cxxvi.
incip. querit uiso dicto instrumẽto ꝛc.
¶ Restitutio dotis ñ dicit fieri ↄstante mr̃imonio qñ
marit⁹ ṽgit ad iopiã sꝫ dicit ↄsignatio i ↄsilio cxxvi.
in secunda col. circa prin.
¶ Dos reuertit ad patrem filia decedẽte cũ liberis si
uir p̃decesserit ꝛ sic cõsuetudo de qua in. l. dos a pꝛe
que ẽ ut dos remaneat apud filios ꝓcedit uxore mor
tua in mr̃imonio cum liberis. Sed si uir predecesserit
dos reuertit ad pꝛeꝫ ꝛ actio i eũ ↄsolidat lꝫ ex filia sup
sint filij. Unñ filia dicta donare ñ põt i ↄsilio cxxvij.
incip. primo uidendum ꝛc.
¶ Si maritus tenet cõcubinã non potest uxor adul
tera ꝑdere dotem in consilio cxxviij.
incip. hec mulier ꝛc.
¶ Maritus receperat decem in dotem ꝛ sic inter ui
uos ↄfessus erat: i testam̃to aũt ↄfessus fuit se sexdeciꝫ
habuisse: queritur an ista sexdeciꝫ ex testamẽto ꝛ illa
decem ex confessione inter uiuos peti possint an ue
ro sexdecim tantum in consilio cxxviiij.
incip. primo quero ꝛc.
¶ Grauatus de restituendo hereditatem recepit do
tem pro cuius restitutione prestitit fideiussores ꝛ obli
gauit bona sua ꝛ tempore dicte obligationis portio
sua hereditaria uidelicꝫ legitia ꝛ trebelianica sufficie
bat ad restitutionẽ dotꝫ sed expostfacto dicta legitima
ꝛ trẽbelianica cõsumpte fuerunt soluto matrimonio
morte uiri: querit utrum portio subiecta fideicõmisso
obligata sit huic mulieri pro restõe dotꝫ i ↄsilio cxxx.
incip. circa ea.
¶ An filia maritata sine dote possit petere ab here
dibus patris dotem maxĩe stãte statuto ꝙ femina nõ
succedat sed debeat dotari in consilio cxxxi.
incip. lꝫ ista domina ꝛc.
¶ Renunciatio generalis non extenditur ad dotem
in consilio cxxxi.
in ultima col. in prin.
¶ In dote ꝛ pro dote restituenda possunt constitui
duo rei debendi licet non possit interuenire fideiussor
in consilio clxx.
incip. cũ tpe ꝛc. in. ij. col. circa fi. in uersi. ꝛ sic.
¶ Dos que debet uxori paupi d̉ bonis mariti iuxta
auc. p̃terea. C. unñ uir ꝛ uxor dꝫ reſuari filijs primi
mr̃imonij ipius mulieris in consilio clxxiij.
incip. uiso cãu ꝛc. in prima col. in fi.
¶ Cõstituta dos quãdo ꝛ de quibus bonis itelligat
in predicto consilio clxxiij.
in. ij. col. in fi.
¶ De statuto ꝙ filia dotata ñ succedat an d̉beat ha
bere dotem añꝙ nubat. Uide infra in ṽbo statutũ.

Duo fratres.

De duob⁹ frib⁹ i cõmu niõe bonoꝝ remanẽtib⁹
post mortẽ pꝛis quoꝝ alt erat maior alter minor qui
minor creuit ꝛ i apoteca cõi ministrau*t an lucra sint
cõmunicãda i consilio clxxxv.
incip. ex die quo iste raphael ꝛc.
¶ A fratre ꝛ consanguineis debẽt prouenire auxilia
ꝛ lucra ꝛ non dãna in añdicto consilio clxxxv.
in. ij. col. in prin.

Duo rei. Duo rei quomodo cognoscãt ꝙ non sint duo rei ĩ ꝯsilio xlvij.
incip. uiso pũcto ⁊c. i. ij. col. in prin.

¶ In dote ⁊ pro dote restituenda possunt constitui duo rei debendi licet nõ possit interuenire fideiussor in consilio clx.
incip. cum tẽpore in scd̃a col. post mediũ.

Ecclesia. Quomodo dicatur mater nostra in ꝯsilio cxxvij.
icip. prĩo uidẽdũ ẽ ⁊c. i. ij. col. iuxta prin. ĩ v̇. ista aũt.

¶ Ecclesia est de uniuersitate territorij in qua illa ẽ in consilio cxxxiiij.
icip. notãdũ ẽ ꝙ illa ⁊c. i. v. col. añ me. ĩ v̇. sic uides.

Emphiteosis. Ecclesiastica nõ trãsit ad filios nisi sint heredes patris nec transit ad heredes extraneos in consilio cxxxvj.
incip. uiso instrumento cuiusdã ⁊c.

¶ In emphiteosis seruanda est consuetudo in consilio cxxxvj.
in scd̃a col. post princi.

¶ Que res ecclesie possunt dari in emphiteosim in consilio. cxxxviij.
incip. dubium facit ⁊c.

¶ In quo differat emphiteosis a feudo ⁊ liuello in consilio cxxxviij.
in prima col. circa princi.

¶ Ex consuetudine emphiteosis ecclesiastica potest transire ad extraneos heredes ĩ ꝯsilio cxxxviij.
in prima col. in princi.

An emphiteosis possit concedi per sindicum monasterij ut res non incidat in cõmissum propter canonẽ nõ solutũ in consilio cxxxviij.
incip. primo uidendum est ⁊c.

¶ Emphiteosis ecclesiastica trãsit ad heredes extraneos in consilio cxxxviij.
in. ij. col. circa prin. in uersi. secũdo uidendũ.

¶ An finita emphiteosi possit heres emphiteote petere melioramẽta in ꝯsilio cxxxviij.
in ultima col.

Emphiteota. Non soluẽs canonem an priuetur ipso iure in consilio cxxxv.
incip. in casu presenti.

¶ Quando emphiteota est priuatus ipo iure potest alius inuestiri sine sententia declaratoria sꝫ nõ expelli de poss. in consilio cxxxv.
in prima col. post medium

¶ An emphiteota priuatus emphiteosi ꝓpter canonem non solutum possit deducere melioramenta uel sumptus in ꝯsilio cxxxviij.
in ultima col.

Emptio. Cum do pecuniam uni ut aliquid habeam est emptio in cõsilio xlvij.
icip. uiso pũcto i cã ⁊c. i. iiij. col. pꝰ med. ĩ v̇. p̃ica ⁊ hꝰ

¶ An q̃ mãdat rẽ emi ꝓ certo p̃cio ⁊ fuit ẽpta ꝓ pluri et si utilit ẽpta fuerit qꝛ illa res tm̃ ualeat uel ẽt plꝰ teneat̃ illud plus effũdere mãdatori ĩ ꝯsilio clvij.
incip. super differentia ⁊c.

¶ Si mando ut emas mihi rem pro decẽ ⁊ non ultra ⁊ emisti pro uiginti etiam utilit̃ non repetis nisi decem in consilio. clvij.
in prima col. iuxta finem.

Error. Error iuris nõ sufficit ad prescribendum etiam longissimo tempore in cõsilio lxxiiij.
incip. qꝛ frustra ⁊c. in pe. col. circa fi. in uersi. s. õa rõ.

¶ Quando presumatur error in consilio lxxx.
incip. pro ista muliere ⁊c. in prima col. circa mediuꝫ.

¶ In litteris principis non presumitur error nec inaduertẽtia in consilio clxi.
incip. in presenti causa ⁊c. in antepenultima col. in fi.

¶ Error iuris habet impedire usucapionem uel prescriptionem longi temporis non longissimi in consilio cliiij.
incip. circa presentem cãum ⁊c. i. ij. col. añ medium in uer. respondetur.

¶ De errore calculi uide supra in uerbo calculus.

Etas. De probationeꝫ minoris etatis in consilio cxl.
incip. ad bene examinandum ⁊c.

¶ Si minoris etatis ꝓbatio introducatur a statuto an per hoc tollatur alius modus probandi minorem etatem in consilio cxli.
incip. uisis ⁊ considerat̃ oĩbus ⁊c.

Exceptio. Exceptio que obstat cedẽti obstat cessionario ĩ ꝯsilio xlvij.
incip. uiso puncto in causa ⁊c. in secunda col. circa fi. in uersi. scd̃o.

¶ Exceptio iudicis incõpetentis semper potest opponi in consilio lxxiij.
incip. primo ⁊ ante oĩa ⁊c. in quinta col. circa fi. ibi sꝫ certum ẽ ⁊c.

¶ Exceptiones que non concernunt negotium principale uel eius determinationes sed personas dicunt̃ ptinere ad nouũ capitulum in consilio lxxv.
incip. quod in cã ap. ⁊c. in secunda col. ante mediuꝫ in uersi. pro hoc.

¶ Exceptio an possit esse de iure tercij in consilio cxlij.
incip. ad id de quo querit̃ ⁊c.

¶ Exceptio que oritur ex lege dicente actionem non dabo impedit litis ingressum in consilio cxliij.
incip. uisis actĩ ⁊ actitat̃ ⁊c. in tertia col. circa prin.

¶ Quid de exceptione precij ñ soluti ĩ ꝯsilio cxliij.

¶ Exceptio per quam emptor uult rem retinere ldo nec refundat̃ precium an possit opponi in executione sententie in consilio cxliij.

¶ Exceptio tituli an dicat̃ dilatoria uel pemptoria in consilio cxliij.
in. iij. col. post prin.

¶ Exceptio ꝑ quã ñ ĩpedit̃ simplicit̃ sñia sꝫ modificatur põt oppõi post sñiaꝫ ĩ executõe ĩ ꝯsilio cxliij.
in quarta col. circa prin. in uer sꝫ exceptio.

¶ Exceptio p̃cij ñ soluti ñ põt oppõi post sñiaꝫ ĩ executõe sñie ut habeat ĩpedire executõꝫ ĩ ꝯsilio cxliij.
in. iiij. col. post prin. in uersi. ⁊ ad predc̃a ⁊ ĩn ea. col. circa fi. in uer. propter que ⁊c.

¶ An exceptio retẽtionis ꝓ melioramẽtis possit opponi post sñiam in executione in consilio cxliij.
in quarta col. ante medium.

¶ An exceptio ꝙ cã mrĩmõialis remittat̃ ad iudicẽ ecclasticũ possit oppõi post litẽ ꝯtestatã ĩ ꝯsi. cxliij.
icip. ĩ pũcto pñti ⁊c. i. ij. col. ãte mediũ ĩ v̇. circa tñũ.

¶ Exceptio obscura habet̃ ꝓ ñ facta ĩ ꝯsilio cxlvi.
icip. sup secũdo pũcto ⁊c. i ultĩa col. post mediũ.

¶ Ille qui non uult uti exceptiõe pacti an possit ꝯueniri in consilio clxvi.

An

¶ An scribendo mendatia in libro suo possit puniri in consilio dj.
in.ij.col.añ med.in ver.unde pōt quis.

Fama. Fama dicitur portare confessionem ad partē in ꝯsilio clxxv.
icip.sup primo videtur dicēdum ⁊c.i ultima col.circa med.ibi tunc enim puto.

¶ Ultima opinio seu fama inspici debet in consilio cxcvj.
icip.ut plene attigam⁹ ⁊c.in secunda col.circa fi.

¶ Fama non facit probationem plenam vel semiplenā sȝ ꝓbationē coadiuuat in ꝯsilio. cxcvij.
incip.visa inquisitiōe suprascrip.⁊c.in scđa col.in medio in versi.quidam cum

Feudum. An res ecclesie consueta dari in emphiteosiȝ possit dari i feudum in consilio cxxxviij.
incip.dubium facit ⁊c.in princi.

¶ In quo differant feudum ab emphiteosi ⁊ liuello in consilio. cxxxviij.
in medio

¶ Melior ē conditio ecclie qñ res sua emphiteotica efficit̄ feudalis in ꝯsilio cxxxviij.
in prima col.in fi.

¶ In feudo ex consuetudine non succedunt clerici ⁊ valet talis consuetudo in ꝯsilio clxj.

¶ An i dubio possessiones presumātur feudales in consilio cliij.
icip.sup primo quesito ⁊c.

¶ Si aliquis fecit se iuestiri de reb⁹ allodialibus an ꝑ hoc ille efficiant̄ feudales in ꝯsilio. cliij.

¶ An si aliquis recognoscit rem propriam pro feudo ab epo vel eccłia efficiat̄ feudalis in ꝯsilio cliij.
in prima col.post princi.

¶ Recognoscēs rem ꝓpriā tanq̄ esset aliena ignorātis non p̄iudicat sibi in ꝯsilio cliij.
in prima col.circa fi.

¶ An feudum transeat cū confiscatione ceteroꝝ bonorum in consilio cliiij.
incip.circa presentē casuȝ in.ij.col.in prin.

¶ An duo fratres possint diuidere paternuȝ ⁊ renūciare episcopo ad hoc ut quilibet ipsorum inuestiatur tanq̄ d̄ feudo nouo ꝓ sua ꝑte dimidia i ꝯsilio cliiij.
in principio

¶ Quādo inter duos fratres ē facta diuisio de feudo paterno quomō succedat̄ in illo feudo ꝑ eorū descendentes in consilio cliiij.
in prima col.post princi.

¶ Cui incūbat onus ꝓbandi in dubio an feudū sit paternū vel nouū in ꝯsilio cliiij.
in prima col.in fi.

¶ In feudo nouo non habet locum ius decrescendi in consilio clviij.
incip.viso.⁊ examinato pūcto ⁊c.

¶ An in dubio duo frēs iuestiti de feudo p̄rno cēseātur iuestiti taq̄ d̄ p̄rno vł nouo i ꝯsilio p̄dcō. cliiij.
in prima col. circa fi.

¶ An agnat⁹ tacite vł exp̄sse ꝯsentiēte aliū iuestiri d̄ cōi feudo videat̄ suo iuri renūciasse i ꝯsilio clviij.

¶ An paciēs aliū agnatū iuestiri de feudo ⁊ possidē ad se spectāte ⁊ tacēs ꝑ ānum videat̄ renūciasse iuri suo in cōsilio. clviiij.
icip.qđ ista vertit̄ ⁊c.in scđa col.circa medium

¶ Qui ⁊ qualiter in feudis succedatur vide infra in verbo successio in quatuor questionibus

¶ An vassalus possit renūciare feudo ut filia iuestiat̄ in preiudicium agnatorum etiam descendentiū ip̄ius vassali in consilio cliiij.
incip.circa presentem casum ⁊c.in ult.col.in prin.

¶ Feuda libera ⁊ frācha q̄ dicant̄ i ꝯsilio clxi.
icip.i p̄nti cā ⁊c.i ult.col.post mediū v̄.nec ob.vide ēt in ꝯsilio sq̄nti i scđa.col.post prin.in ver.⁊ potest.

¶ In feudis an d̄lictū p̄ris noceat filio i ꝯsilio clxij.
incip.circa id quod primo.

¶ In feudis p̄nt appōi pacta ꝯ̄ naturalia ⁊ accidētalia feudi sȝ nō ꝯ̄ substātialia in cōsilio clxij.
in prima col.

¶ Si dñus iuestit vassalū postq̄ cecidit a iure suo dicat̄ feudū nouū vel antiquū in consilio clvi.
incip.quod istud feudum ⁊c.

¶ Cui incumbat onus probandi feudum nouū vel antiquum in consilio clvi.

¶ Si i iuestitura ponāt̄ illa v̄ba taq̄ d̄ feudo ātiquo an ꝑ illa v̄ba ꝓbet̄ feudū ātiquū i ꝯsilio clvi.

¶ An in feudo nouo femine excludant agnatos in consilio clvi.

¶ An feudum intelligatur acceptatum pro se ⁊ heredibus suis non autem agnatis in consilio clvi.

¶ An res presumatur feudalis seu allodial'si non cōstat de feudo in consilio clxiij.
incip.in cā quā ⁊c.

¶ Feudum franchuȝ non potest alienari sine voluntate dñi sicut nec feudū nō franchū i ꝯsilio clxiij.
in.ij.col.circa fi.

¶ Sicut pater non potest disponere q̄ unus filioruȝ tantum habeat feudum non franchum ita non potest disponere d̄ feudo francho in consilio clxiij.
in.iij.col.circa principium.

¶ An laicus delinquendo ꝑdat feudum quod retinȝ ab ecclesia in consilio clviij.
incip.viso ⁊ examinato ⁊c.

Fideicōmissum. An per diuisiōeȝ videatur remissū reciprocum fideicōmissum in consilio xcij.
incip.quia dubia supra formata ⁊c.

¶ Si creditor succedit debitori an saltem remaneat sibi ius crediti quantum ad effectuȝ retinendi contra ipsum petentem bona virtute fideicommissi in consilio cxiiij.
incip.ultra ea ⁊c.in prima col.circa medium.

¶ In ecclesia transit fideicōmissum ⁊ eius possessio etiam sine verbali restitutione.in consilio cxxxiij.
incip.viso puncto ⁊c.in ult.col.ante medi.

¶ An facta restitutione fideicommissi vel habita pro facta trāseat possessio i fideicōmissariū i ꝯsi. cxxxiij.
in ult.col.añ mediū in versi.dici pōt.

¶ In restitutione fideicōmissi non venit id qđ ad heredē nō ut ad heredē peruenit in consilio clxiiij.
incip.visa facti narratiōe ⁊c.

¶ In fideicommisso vl'i non venit nisi illud qđ grauat⁹ habuit iudicio testatoris n̄ aliūde i ꝯsilio clxiiij.
in secunda col.iuxta fi.in ver.quantum.

Fideicōmissarius. An ⁊ quando fideicommissari⁹ vlis sit lcīm⁹ ꝯ̄dictor hēdi i ꝯsilio lviiij.
incip.q̄q̄ multa ⁊c.in fine.

¶ Fideicōmissarius uniuersalis añ restitutioneȝ verbalem sibi factā an possit agere cōtra possessores bonorum hereditariorum in consilio clxv.
incip.querit̄ primo ⁊c.ij.col.in fi.

¶ Fideicōmissarius facta sibi restitutōe loco heredis habetur in consilio. .clxv.
in ultima col. circa prin.
¶ An fideicōmissari⁹ absente herede repudiare possit in consilio. .clxvi.
incip. ut attingam⁹ radicem ⁊c̃.

Fideiussor. Fideiussor pōt duplici mō ītelligi uł accidit aliene obligatiōi uł qñ principalr̄ se obligauit in ꝯsilio. .lxxxi.
icip. in causa siluestri ⁊c̃. in prima col. in medio.
¶ Fideiussor de p̄sentādo īfra octo dies an ꝑ lapsum octo dieꝝ si adhuc ñ ē sibi p̄ceptū ꝑ curiā ꝙ rep̄sentꝫ ꝯstituat̄ ī mora. Et an dictū tempus octo dieꝝ cēseat̄ appositū gr̄a finiēde obligatōis an aūt differēde p̄sentationis in consilio. .clxviij.
incip. uidet̄ ꝙ dictus io. ⁊c̃.

Fideiussores dotium ne dentur. Tempore contracti matrimonij quidam ꝓmisit mulieri ꝙ quando dos solueretur obligauit se eidem ad restitutionem doṫ. Querit̄ de mō tenēdo ut obligatio ⁊ ꝓmisio tal' ualere possit nō obstāte titulo ne fideiussores dotiū dent̄ ī ꝯsilio. clxviiij.
incip. prefati ꝓmissores ⁊c̃.
¶ Cautela ad tituluꝫ ne fideiussores dotium dent̄ in consilio. .clxviiij.
in. i. col. in fi.
¶ Forma cautele ad titulū ne fideiussores dotiū dentur in consilio. .clxviiij.
in fine.
Uide etiam de ista forma in consilio. .clxx.
incip. cū tpe ⁊c̃. in. iij. col. in prin. ⁊ in. v. col. post medium usqꝫ ad finem consilij.
¶ Si dent̄ fideiussores ꝓ dote cū iuramēto obligat̄ ꝯ titulū ne fideiussores dotiū dent̄ ī ꝯsilio clxviiij.
incip. p̄fati ꝓmissores ⁊c̃. ante finem ⁊ uide etiam in consilio clxx.
in pe. col.
¶ Intellectus duplex. l. ij. c. ne fideiussores dotium dent̄ in consilio clxx.
post principium
¶ Intellectus glo. in. l. i. c. ne fideiussores dotium dētur in consilio clxx.
in tertia col. post medium uer. ⁊ non obstat.

Filius. Quādo fit mentio a lege uel statuto ō fil' uel fr̄ibus an intelligat̄ de legitimis ⁊ naturalibus uel de naturalibus tantum uel de legitimatis in consilio lxviiij.
incip. super eo uero ⁊c̃. in ultima col. in prin.
¶ Si aliquis fecit se nūcupari filiū talis: ⁊ ita se nūcupat stat̄ sue ꝯfessioni ēt ī sui p̄iudiciū ī ꝯsilio clxxv.
incip. super p̄io uidet̄ ⁊c̃. in ult. col. in prin.
¶ Filius uiuēte p̄re mētecapto recipit dotē: q̄rit̄ utrū ꝓ restōne illius bona paterna sint obligata: si filius uiuo patre decesserit in consilio clxxvi.
incip. proponit̄ in facto ⁊c̃.
¶ Appellatione filiorum ꝯtinet̄ nepos in materia fauorabili sec⁹ si tractet̄ de grauamine ī ꝯsilio clxxi.
incip. p̄ris casus ⁊c̃.
¶ Appellatione filiorum de proprio significatu non cōprehendunt̄ nepotes: sed bene ad eos fit extēsio ī materia fauorabili in consilio clxxi.
in prima colū. circa fi.
¶ An appellatione fi'iorū in materia substōnis cōprehēdantur nepotes in cōsilio. .clxxij.
in prima col. iuxta fi.
¶ Ad filios primi mr̄imonij redeunt oīa lucra que mr̄ ex illo primo mr̄imonio habuit etiā si nō sint heredes: uel nō sint heredes ī solidū: uel etiā si nō habuit a primo marito sꝫ heredibus eius. Et de filio secūdi mr̄imonij cui mater pōt relinquere quantū uult licꝫ scdo uiro non possit: nisi quantuū uni ex filijs primi mr̄imonij in consilio. .clxxiij.
incip. uiso casu ⁊c̃.

Filiusfamilias. Quomodo intelligatur illud quod olim ex causa doṫ uel donationis ante nuptias filiusfamilias poterat sibi acquirere in ꝯsilio. .cv.
incip. circa bona ⁊c̃.
¶ Filiusfamilias potest dare bona aduētitia pie cause in consilio cxxvij.
icip. p̄io uidēdū ⁊c̃. ī scda col. circa prin.
¶ Filius uel filia in bonis patris uiuentis nulluꝫ ius formatum habere uidetur etiam quo ad legitimam ī consilio predicto. cxxvij.
in secunda col. circa fi.
¶ Filiusfamilias an si dicat se patrēfamilias in instrō reddat̄ actus suus ualidus ī cōsilio clxxiij.
incip. ad primum ⁊c̃.

Fodere. An sit mihi licitum fodere sub fūdo uicino pro uena cotaria in cōsilio v.
icip. cā que uertit̄ ⁊c̃. uersi. ultimo loco ī. iiij. col.
¶ Fodere cotes aut metalla subtus terram an liceat cuilibet etiam si alteri noceat in consilio xcv.
incip. uisis allegationibus ⁊c̃.
et uide etiam in consilio clxxviij.
incip. fundamentum ⁊c̃.

Forma. Forma petēdi reꝫ que ē accepta ex p° ⁊ scdo decreto null'o ī ꝯsilio lij.
incip. super primo ⁊c̃. ī ult. col. circa prin.
¶ Forma petendi rē ecclesie que fuit uendita sine debita solēnitate in ꝯsilio lij.
in ultima col. circa fi.
Forma cautele ad titulum ne fideiussores dotiuꝫ dentur in consilio clxviij.
incip. prefati ꝓmissores ⁊c̃. in fi.
uide etiā in ꝯsilio predicto. clxx.
in. iij. col. ī pri. ⁊ ī. v. col. post mediū usqꝫ ad fi. ꝯsilij

Fossa siue cuniculus. An ⁊ quando cuniculus siue fossa sit una uel unus quādo ē sub multis predijs supioribus in consilio. xcv.
icip. uisis allegationibus ⁊c̃. in. ij. col. ī prin.

Frater. An appellatione fratris contineat̄ frater illegitim⁹ ī cōsilio clxxxiij.
incip. in causa que uertitur ⁊c̃.
Fratres quando diuidunt an libros cōferre teneant̄ in consilio clxxxiiij.
incip. uidetur dicendum ⁊c̃.

Fraternitas seu fratalea.
An fratalea possit institui ⁊ adire ⁊ an uidet̄ institutus locus ubi congregant̄ in ꝯsilio clxxxj.
incip. dicendum est.
¶ An illi qui sunt de fratalea censeantur meri laici in consilio predicto. clxxxi.
¶ Fraternitates nō dicunt̄ loca pia nisi sit hospitale in consilio clxxxi.
in ultima col. circa finem

Fructus. An in dubio fructus qui debent solui de certa re iudicent appositi gratia taxationis uel demõstratiue in ꝯsilio liiij.
incip. qꝛ exceptiones ꝛc̃. in. iij. col. in fi.
¶ Si fructus unius anni non extant an ꝛ quando debeat solui pensio pensionario i ꝯsilio p̃dicto liiij.
in quarta col. post principium.
¶ An si fructus unius ãni non extant debeat pensionario solui ð fructib⁹ ãni sequẽtis i ꝯsilio p̃dc̃o liiij.
in quarta col. in medio.
¶ An pro pensione soluenda ex fructibus fructuũ mẽse ꝛ prioratus sint obligati in consilio liiij.
in quarta col. circa finem in uersi. tertio ꝛc̃.
¶ An eo casu quo filia possit petere dotem maternam possit etiam petere fructus ꝛ emolumenta in cõsilio cx.
incip. super primo quesito ꝛc̃. in pe. col. in prin.
¶ Fructus p̃cepti an computent̃ in dotem quando filia successit ꝛ amisit hereditatem per non confectõe₃ inuentarij. in consilio cxiiij.
incip. ultra ea que tãgunt̃ ꝛc̃. in uersi. quarto quero.
¶ An uir lucret̃ fructus bonorum parafernalium. ĩ consilio dxxxvi.
incip. super primo reperio ꝛc̃.

Gabella. Gabelle non possunt licite exigi a clericis uel forensibus in consilio xix.
incip. p̃ns dubium ꝛc̃. in ult. col.
¶ An duplex gabella solui debeat si promissa fuit pecunia ꝛ si illa nõ soluerent̃ ꝙ certa res daret̃ ĩsolutũ. s. de ꝓmissione ꝛ de datiõe ĩsolutũ i ꝯsilio. dxxxvij.
incip. uidet̃ dicendum ꝛc̃.

Genus. Remoto genere remouet̃ quelib₃ eius spẽs in consilio lxxxi.
incip. in cã siluestri ꝛc̃. in. ij. col. circa fi.
¶ Generi per spẽm quando ꝛ quõ derogatur in consilio dxxxviij.
incip. uidet̃ ꝙ p̃dictis ꝛc.

Gradus. Quõ quis dicat̃ distare a defuncto quarto gradu i ꝯsilio iiij.
incip. de iure cõi ꝛc̃. circa principium.
¶ In descẽdentibus non attẽdit̃ prioritas graduu₃ in consilio dxxi.
incip. p̃ns cãus ꝛc̃. in. i. col. circa fi.
¶ Si fiat mentio in statuto de gradu an intelligatur secundum ius ciuile an secundum ius canonicum in consilio iiij.

Gratia. Prĩcipis gr̃a equipat̃ ultĩe uolũtati. ꝛ quõ itelligat̃ i ꝯsilio dxi.
incip. in p̃nti cã ꝛc̃. in. x. col. circa medium.

Gratia expectatiua. Utru₃ gratia expectatiua ad certum t̃pus ꝛ postea prorogata censeat̃ una ꝛ eadem post prorogationem ꝛ habeat prerogatiuam datorum sicut prius in ꝯsilio cxvi.
incip. si consideremus tenorem prorogationis ꝛc̃.

Hereditas. Uerbum hereditas uł bona prolatum a testatore in dubio intelligitur de hereditate uel bonis testatoris ĩ consilio xxxviij.
incip. dubiũ facit ꝛc̃. in prima coł. cir. med.

Heres. Si testator inter uiuos dicit se uelle instituere talẽ ꝛ postea moriat̃ ab intestato an presumatur illum uoluisse esse heredem in consilio clxxxix.
incip. in causa que uertit̃ ꝛc.
¶ Uerbũ heres intelligit̃ quos quis habere põt scd̃₃ subiectã materiã in ꝯsilio cxc.
icip. uĩ dicẽdũ ꝛc̃. in scd̃a coł. in fi.
¶ Uerbũ heres in dubio ĩtelligit̃ de quocũq₃ herede etiã extraneo ꝛ usq₃ in ĩfinitũ ĩ ꝯsilio cxc.
in fine.
¶ Si heres priuetur hereditate si molestauerit uxorem uel propter aliam causam non priuatur ip̃o iure sed per fideicõmissum. Et si non disponatur cui applicetur ad quem hereditas peruenire debeat in consilio cxcj.
incip. anteq̃ ueniã ꝛc̃.
¶ An heres ĩnstitutus ꝛ grauatus de restituẽdo post mortẽ possit in uita sua petere ꝙ deducat̃ legitima ꝛ trebellianica ꝛc̃. ꝛ quomõ ꝛ coram quo iudice in consilio cx.
in tertia coł. in fi.

Homicidium. An negãs se occidisse si postea id ꝓbetur possit dicere se hoc fecisse ad sui defensionem in consilio xxxvj.
icip. i casu p̃nti si querit̃ ꝛc. ĩ. ij. coł. post prĩ. ṽ. ꝛ ideo.
¶ Quidã cũ dictũ eẽt sibi a quibusdam ꝙ eius uxor erat adultera cõgregatis fratribus uxoris uno sero illu₃ expectauit in domo ꝓpria ꝛ cum uenisset ꝛ primo fuisset ab eo p̃cussus cũ uno baculo ipse cũ rãcone eũ occidit: querit̃ an ipse occisor ꝛ alij qui secum fuerint pena capitis puniant̃. in consilio cxcij.
icip. in causa ĩcarceratoꝝ ꝛc̃.
Quãdo quis nõ põt de iure facere resistentiã: si facit dicit̃ esse in culpa ꝛ si occidat̃ occidens non tenetur in consilio cxciiij.
icip. uiso suprascripto ꝛc. in. ij. coł. in fi.
¶ Si aliquis se defendit ꝛ nõ permittit se capi a familia publica que iuste eum capere potest ꝛ propter hoc contingat ipsum interfici a familia tale homicidiũ ẽ impunitum in consilio cxciiij.
in tertia coł. in prin.
¶ Si statutũ p̃mittit bãnitũ impune offendi poterit etiã occidi in ꝯsilio cxciiij.
in tertia coł. post prin.
¶ Si quis fuit uulneratus ab uno quẽ postea fugiẽtem occidit non debet decapitari sed mitius puniri in consilio cxcij.
incip. in causa car. ꝛc̃. in ulti. coł. cir. prin.
¶ Quidã nicolinus interfecit quẽdã dotũ quẽ in bello ceperat ꝛ de tali homicidio pace₃ habuerat postea fuit iterfectos a dominico filio dicti doti qui erat ĩfans tempore quo dotus eius pater fuit a nicolino interfectus. Queritur an pro tali homicidio dominicus ueniat puniẽdus stante statuto ꝙ liceat filio uẽdicare impune necem patris in ꝯsilio cxciij.
incip. uiso processu ꝛc̃.
Princeps põt remittere iniuriã factam priuato ꝛ facere pacem de homicidio in ꝯsilio cxciij.
in scd̃a coł. circa fi.
¶ Nõ est licitũ in bello licito occidere inimicum post ꝙ captus ẽ in consilio cxciij.
in tertia coł. post med. in ṽsi. preterea
¶ An occidens illum qui erat bãnitus si non inuestigauit si erat rebãnitus uel non legitime bãnitus sit in culpa: ita ꝙ saltẽ de culpa possit puniri i ꝯsilio cxciij.

An emphiteota

¶ An emphiteota priuatus emphiteosi ꝓpter canonẽ non solutũ possit deducere melioramẽta uel sumptus in ꝯsilio cxxxix.
in ulti. col.

Merum ⁊ mixtum imperiũ. An merũ ⁊ mixtũ imperiũ ueniat in donatiõe castri uel uille in ꝯsilio cxxxiiij.
incip. notandũ ẽ ⁊c. i prima col. in fi.

¶ Si ꝯmittit regimẽ alicuius loci uni an ꝑ hoc uideatur cõmissuʒ merũ ⁊ mixtũ imperiũ cxxxiiij.
in tert a col. cir. med.

Minor. An minor si non adiuit hereditatẽ infra tempus deliberandi sit illesus ipso iure in ꝯsilio iiij.
incip. de iure cõmuni ⁊c.

¶ Donatio fcã a minore nõ ualet etiã stante statuto ꝙ minor obliget in ꝯsilio cij.
incip. non ẽ dubium ꝙ dicta donatio ⁊c.

¶ An minor possit renũciare statuto uel legi ĩducto in sui fauorem in ꝯsilio cxl.
incip. ad bene ⁊c. ĩ prima col. uer. sup scdo.

¶ Minor qui iurat se maiorẽ an possit uenire ꝯ iuramentũ allegãdo nullitatẽ in ꝯsilio cxlj.
incip. uisis ⁊ ꝯsideratis omnibus ⁊c.

¶ An asserens se maiorẽ cũ sit minor uideat fuisse ĩ dolo ⁊ dixisse causa decipiẽdi in ꝯsilio cxlj.
in pe. col. post princi.

Molestare. Molestare ꝑsupponit uiolentiã quandam illatam in ꝑsonam nõ in rebus in ꝯsilio cxci.
incip. anteꝙ ueniã ⁊c. in prima col. cir. fi. ĩ ṽsi. simlr.

Monasterium. Jus petẽdi relictuʒ iure institutiõis qð hʒ uiʒ legati ẽt ñ agnitũ acquirit mõasterio ĩ ꝯsi. i.
in ultima col.

Mons ueneciarum ⁊ florẽtie. De annuis redditibus montis ueneciarum uel florẽtie in cõsilio xix.
incip. presens dubium uidet determinari ⁊c.

Moriatur. Mag[is] accedit nature uerbi cõmunis in ꝯsilio cx.
incip. sup primo quesito ⁊c. in prima col. in fi.

¶ Moriatur hʒ uim uerbi cõis ĩ ꝯsilio cxxxiij.
incip. uiso pũcto ⁊ dubijs ⁊c. post principiũ.

Naturalis. Naturalis ẽ ille qui est natus ex soluto ⁊ soluta retenta ꝓ ꝯcubina ⁊ indubitato effectu in ꝯsilio clxxxiij.
icip. ĩ cã que uertit ⁊c. i. i. col. ante med.

Negacio. Negacio de sui natura ĩtelligẽda ẽ gnãliter ĩ ꝯsilio lxxxj.
icip. ĩ cã siluestri in. ij. col. cir. fi.

Negciorũ gestorũ. An ⁊ qñ ad hoc ut fctõr negocioꝝ gestoris ualeat requiratur ratihabitio dñi ĩ ꝯsilio lxxxj.
in penul. col. post med.

¶ An factores seu negocioꝝ gestores finita fctõria seu negocioꝝ gestiõe possint ꝯueniri ex ꝯctibus celebrat tꝑe fcõrie seu negocioꝝ gestiõis ĩ ꝯsilio cxlix.
icip. uisis ⁊ ponderatis ⁊c.

Nepos. Nepos dĩ natus ex auo ⁊ ex ꝓprio corpore ipsius aui ĩ ꝯsilio clxj.
incip. in pñti cã ⁊c. in. ṽ. col. post prin.

¶ An nepos debeat cõputare dotem maternam in legitima in consilio cxxiiij.
incip. dubia de quibus ⁊c. in. ij. col. in fi.
uide etiam in consilio ccl.
incip. circa primũ quesituʒ ⁊c. in secunda col. in prin.
in uersi. uerum.

Nominatio. Primo nominatus uidet esse magis dilectus in cõsilio clxi.
incip. in pñti cã que uocat ⁊c. in quarta col. in prin.

Notarius. Non est necesse ꝙ notarius attestetur se apposuisse ĩ margine in consilio xxxviij.
incip. dubiũ facit ⁊c. in pe. col. in fi.

¶ Notarius non potest addere instrumento postꝙ cõfectum ẽ ex interuallo sine testibus ⁊ dic ⁊ consule in consilio xxxviij.
in ultima col. post prin.

¶ Notarius non debet sumere rogitum ⁊ instrumẽtũ conficere nisi de his que fiunt in sui presentia in consilio xlij.
incip. tria sunt que faciunt ⁊c. in prima col. circa fi. in ṽ. ꝯstat aũt.

¶ Notarius de iure cõi dicit iudex ordinarius inter uolentes ⁊ ꝯsitentes in consilio lxxiij.
incip. in nomĩe sancte ⁊c. in quarta col. circa prin.

Nullitas. Quando nullitas proponitur per uiam petitionis principalis non impeditur nec retardatur executio sententie in consilio predicto lxxiij.
in medio. iiij. col. in uer. hoc premisso.

Nuncius. Relatio citationis nuncij de citatiõe facta potest fieri die feriata in consilio xxv.
incip. super primo dubio ⁊c. circa finem.

¶ Nuncio referenti de facto alieno puta de cõmissione sibi facta non creditur in consilio lij.
incip. super primo ꝙ dicta citatio ⁊c. in. i. col. in fi.

Offensio. Aliud ẽ ꝙ quis possit licite offẽdi aliud ꝙ possit impune offendi in consilio cxciiij.
incip. uiso suprascripto puncto ⁊c. i. i. col. circa medi.
Offensa dicit duplex una que est punibilis alia ĩpunibilis in consilio cxciiij.
in secunda col. post medium.

¶ Nõ credit offẽso si aliquẽ ĩculpauit ĩ ꝯsilio cxcvij.
icip. uisa ĩquisitiõe suprascripta ⁊c. i. ij. col. post medi.

Officialis. An factuʒ officialis epi cẽseat fcũʒ epi ⁊ ei noceat ita ꝙ eps non possit contrauenire in consilio cxix.
incip. notandum ꝙ adul. ⁊c. in ulti. col. in prin.

Obligatio. Quando dicat obligatio habere diem ita ꝙ ante diẽ nõ nascat actio ĩ cõsilio xli.
incip. uisis actis ⁊c in. i. col. post prin.

¶ An filius possit se obligare ꝓ pr̃e ut teneat ĩ carcerib[us] donec pr̃ soluerit debitũ liquidũ ĩ ꝯsilio xlij.
incip. tria sunt que faciunt ⁊c.

¶ An filius possit se obligare ad standum in carceribus pro patre in consilio xlij.
in tertia col. in fi.

¶ In generali obligatione uenit nomẽ debitoris in consilio xlvij.

incip.uiso pũcto i cã q̃ uertit̃ ⁊c̃.in.iiij. col. circa pri.
¶ Non debemus obligationes ex obligationibus fa cere in ꝯsilio xlix.
incip.uisis oı̃bus ⁊c.in ſcd̃a col.in prin.
¶ Ex reſcripto nõ orit̃ obligatio.i ꝯsilio liij.
incip.q2 exceptiões ⁊c̃.i penult.col.ꝓpe fi.
¶ An quis poſſit ſe obligare ad non reuocandum articulare legatum in conſilio cxlvi.
icip.ſup ſecundo pũcto ⁊c̃.i.ij.col.circa pri.i v̄ſi.bñ.
¶ De bonis obligat̃ ꝓ dote uide ſupra i v̄bo dos.

Onera patrimonialia. Mulier an teneat̃ ſubire onera pr̃imõialia ꝓ bõis q̃ h3 i loco ori ginis lic3 mutauerit domicilium ꝑꝑ matrimonium in conſilio cxcv.
incip.poſſ3 quis dicere ⁊c̃.
¶ Onera patrimonialia mere realia ⁊ ordiaria que ſunt in ꝯſilio cxcv.
in ſcd̃a col.in prin.
¶ Onera extraordinaria ſunt collecte que imponun tur pſone ꝓ rebus in ꝯſilio cxcv.
in ſcd̃a col.poſt prin.

Opinio. Põt recedi ab opinione doctoris qui ſit magne auctoritatis ꝓpt ur gẽtes ⁊ bonas rões in ꝯſilio clxxxvi.
icip.ſup primo repio ⁊c̃.i.iij.col.circa fi.i v̄ſi.uñ ſua.
¶ Securius ẽ conſulendo ⁊ etiam decidendo trãſire cum opinione gloſe in conſilio clxxxvi.
in.ij.col.in fi.

Pactum. Pacta inſolita que ſunt appo ſita per ſimplices adminiſtra tores reprobantur in conſilio lxiij.
incip.uidet̃ dicendum ꝙ dict̃ ⁊c̃.i ult.col.poſt mediũ in uer.nec ob.ꝙ ſecundum.
¶ Valet pactum factũ cum eccleſia ꝙ liuellarius nõ cadat a iure ſuo ꝑꝑ cãoñẽ nõ ſolutũ i ꝯſilio cxxxix.
incip.primo uidendum ẽ ⁊c̃.in prima col.in fi.
¶ In pactis penalibus ſi in uno contrafit pena cõ mittit̃ in totum in conſilio clxxxviij.
incip.uidet̃ ꝙ predict9 agere ⁊c̃.in.ij.col.in fi.

Papa. Papa creat officiales ordinarios ⁊ perpetuos ⁊ temporales in terris ſue iuriſdictionis in ꝯſilio clxiij.
incip.in cã quã. M.⁊c̃.in vj.col.in fi.
¶ Non eſt uerisimile ꝙ papa ſcribat contra ſtilu3 ro mane curie in conſilio clviij.
icip.uiſo ⁊ examinato ⁊c̃.i.iij.col.cir.pri.i v̄.uerisile.
¶ Papa nõ põt diſponẽ in preiudicium laicoꝝ. niſi i bis que concernunt periculũ anime:uel cauſa3 matri monij.in ꝯſilio. clviij:
in tertia col.ad finem.

Paſculum. Verba ſoliti ſunt paſcula re uerificant̃ in paſculatio ne ſcã ꝑ triẽnium in ꝯſilio cxcvj.
icip.ut ple attingamus ⁊c.in.ij.col.ꝓpe fi.

Pater. Pater prebet formã in creatione filij ⁊ mater materiã in ꝯſilio clxj.
incip.in preſenti cauſa ⁊c̃.in.iiij.col.cir.fi.
¶ Pater ⁊ filius natura reputant̃ una ⁊ eadẽ pſona quõ intelligant̃ iſta uerba in ꝯſilio clxj.
in ſexta col.in princi.
¶ Pater preſumitur magis diligere filium q̃ nepotẽ in conſilio clxi.
in penultima col.circa prin.
¶ Appellatione parent̃ uenit pater ⁊ mater in con ſilio clxxi.
incip.pñs cãus ⁊c̃.i.i.col.ante mediũ i v̄ſi.ſicut ap.

Pax. Vna pars ueniens ad arma contra pa cem poteſt etiam alia pars cõtrauenire i conſilio lxxiij.
incip.q2 fruſtra diſputeret̃ ⁊c̃.in.vij.col.in fi.
Quando uideatur diſceſſum a pace ⁊ ea anullata ꝑ pt s ta.ite uel non in conſilio lxxiij.
in. vij.col.in prin.

Pena. An heres qui ignorans non ad iplet uoluntatem teſtatoris cadat in penã quã teſtõr appoſuit ſi hẽs n ad iplcuerit i ꝯſilio xx.
incip.ultra ea ⁊c̃.
¶ Pena pẽr teſtatorem impoſita heredi it.lligit̃ qñ heres ẽ i delicto uel culpa in conſilio xx.
in prima col.poſt med.in uerſi.ſequitur.
¶ Iudex ex cauſa poteſt augere penam in code3 ge nere pene in conſilio xxviij.
incip.uiſo pũcto ⁊c̃.in ultima col.circa prin.

Percuſſio. Qñ quis timet repercuſſiõ3 uel etiam non timet ſi fuit ꝑ cuſſus prius uel ꝓuocat9 ſi ip3 uulnerat mitius puni tur in conſilio cxciij.
incip.uiſo ſupraſcripto ⁊c̃.in ultima col.añ finem.

Perſuaſio. Nimia pſuaſio habet̃ loco coactionis ⁊ compulſionis in conſilio clxxvij.
incip.ꝯ ſuperius ⁊c.in prima col.in fi.
¶ Qualitas pſone facit preſumere nimiam perſuaſio nem in conſilio clxxvij.
in ſecunda col.circa princi.

Petitio hereditatis. Rei uẽ dicatio pot ꝯcurrere cũ petitiõe hẽditatis in ꝯſilio vj.
incip.i cã que uer.itur ⁊c.
¶ Quare cõtra titulo poſſidente3 non datur petitio hereditatis in ꝯſilio vj.
in prima col.circa fi.
¶ Ille qui ſemel poſſedit bona hereditaria nõ põt agere petitione hereditat̃ i ꝯſilio xcvi.
incip.uiſo quoddã ꝓceſſu ⁊c̃.in.i.col.in fi.
¶ Hereditat̃ petitiõe ꝯuetis põt excludẽ agẽtẽ a limi ne iudicij ſi ſtati oppõat q9 tı̃lo poſſideat i ꝯſi. cxliij.
incip.uiſis actis ⁊ actitatis i iſta cã ⁊c̃.

Poſſeſſio. Quis poteſt ſine uiolẽtia clã etiam ſi ſine licentia ſuꝑioris intrare poſſeſſione3 que ſibi ablata ẽ i ꝯſilio xxxv.
incip.ꝑuſq̃ iura ⁊c̃.i.ij.col.in medio:
¶ An colonis ſit auferẽda poſſeſſio quã coluerunt ⁊ meliorẽ fecerũt ſi eccl̃a uł locator reperiat aliũ qui ue lit plus ſoluere ꝓ pẽſiõe i ꝯſilio lxiij.
incip.ut̃ dicendum ⁊c̃.
¶ Quando res eccleſie ſunt poſſeſſe per laicu3 ⁊ nõ apparet de tempore preſumuntur poſſeſſe ante con cilium lateranẽſe in conſilio cxxxviij.
incip.dubium facit ⁊c̃.poſt principium.
¶ Clandeſtina ⁊ uiolenta poſſeſſio ſimul ſtare non poſſunt in conſilio clxiij.
incip.i cã quã. M.⁊c̃.in.iij.col.ꝓpe prin.
¶ Poſſeſſio uel quaſi preterita non ſufficit ad proba tionẽ iuris ſuꝑ ꝓprietate uel iur̃ i re i ꝯſilio cxcvj.
incip.ut plene attingamus ⁊c .in prima col.in fi.
¶ Poſſeſſio perdit̃ per actum contrariũ ei ꝑ quẽ fue rit acquiſita in ꝯſilio cxcvi.
in ſecunda

in ultima col. in medio.

Socius. Si socius acquirit aliquid nomine proprio tenetur illud cōicare alteri socio in consilio pre. dicto. dxxxv.
in secunda col. in fi.

¶ Si socio fit iniuria potest socius ipsum defendere in consilio cxciiij.
incip. uiso suprascripto pūcto ⁊c. in pe. col. circa fi. ibi item non ob.

Substitutio. Per substitutiōe facta filijs si decesserint cū filijs illi nepotes nō uident̄ substituti i ꝯsilio xxxviij.
incip. dubium facit q2 posito ꝙ illa uerba ⁊c.

¶ Substitutio facta i psonis filioꝝ īstitutoꝝ non debet extendi ad nepotes in ꝯsilio p̄dicto xxxviij.
in prima col. post med.

¶ Si ē facta substitutio pluribus si omnes decesserit sine liberis uel post mortem omniū an uideantur in uicem substituti in consilio lix.
incip. ꝙꝙ multa scripta ⁊c.

¶ An ex appositiōe dictionis collectiue inducat̄ reciproca substitutio: uel que in consilio. lix.
in secunda col. in medio.

¶ An ⁊ quando substitutio inducatur ex coniecturis in consilio predicto. lix.
in tertia col. in prin.

¶ An pater possit substituere filie in dote saltē quatenus dos excedit legitimam i ꝯsilio lxxviij.
incip. uiso dicto puncto ⁊c. i secunda col. circa prin. in uer. sup secūdo ⁊c. ⁊ i fi. uersi. de eo casu.

¶ Ex substitutiōe si filius decesserit sine liberis nō sūt uocati uel substituti liberi ipsi⁹ filij i dcō ꝯsi. lxxviij.
in tertia col. in prin.

¶ An si testator facit substitutionē filio masculo sub conditione si decesserit sine filijs intelligatur de filijs masculis tantum in consilio lxxix.
incip. casus iste frequenter ⁊c.

¶ Pater potest substituere filie in dote quatenus est ultra legitimam in consilio cv.
incipien. circa bona que fuerunt. d. uberti ⁊c. in ultima col. in fine.

¶ An substitutio compendiosa facta per uerbum cōmune substituit matre existente in medio sit directa uel fideicō. in consilio cx.
incip. super primo quesito ⁊c. in principio.

¶ An pat̄ possit substituere filie i dote i ꝯsilio cxij.
incip. substitutio que facta fuit ⁊c.

¶ Et idem uide in consilio cxiij.
in penultima ⁊ ulti. col.

¶ Pater potest substituere filie ⁊ eam grauare per fideicōmissum in dote quatenus est ultra legitimam in consilio predicto cxij.
in prima col. in fi.

¶ An ⁊ quando substitutio compendiosa facta pupillo obliquetur post pupillarem etatem in consilio cxxxiij.
incip. uiso puncto ⁊ dubijs ⁊c.

¶ An substitutiō facta per uerba mere directa uel nō ciuilia sit fideicōmissaria uel non ⁊ an solum comprehendat pupillarem an uero obliquetur post pupillarem etatem in consilio cxxxiij.
in principio.

¶ An substitutio facta si omnes filij decesserint in pupillari etate expiret si decesserit in uita testatoris in consilio cxlviij.
incip. super p̄rio dubio ⁊c. in tertia col. in fi.

¶ Substitutio expressa uulgaris locū habet ēt mortuo instituto ī uita testatoris in ꝯsilio p̄dcō cxlviij.
in quarta col. circa principium.

¶ Substitutio compendiosa propter generalitatem uerborum comprehēdit ⁊ casum quando grauatus decedit uiuente testatore uel ante aditam hereditatē in consilio clxi.
incip. in presenti causa que uocatur ⁊c. in tertia colū. circa prin. ibi sicut in si.

¶ An heres pupilli grauari possit restituere bōa pupilli decedentis post pupillarē etatē i ꝯsilio clxiij.
icip. uisa facti narra. ⁊c. i. iiij. col. ī prin. uer. nec ob.

¶ An ī mā substitutionis appellatōe filiorum ꝯprehēdentur nepotes in consilio clxxij.
incip. ne ī proprijs utamur ⁊c. i. i. col. prope fi.

¶ Substitutio si decesserit sine liberis aut eius liberi sine liberis in consilio predicto clxxij.
in prima col. in fi. ⁊ in prin. seq.

¶ Substitutio si aliquis predictorū filiorū decesserit sine liberis in consilio predicto clxxij.
in secunda colū. iuxta principium.

¶ Mater substituit filie si decederet sine liberis maritum eiusq3 heredes mortua matre filia ⁊ marito filie relictis heredibus extraneis. An isti admittantur uirtute substitutionis facte de marito ⁊ eius heredibus an non quasi testatrix uideatur sensisse de heredibus descendentibus de dicto marito ⁊ filia in consilio cxc.
incip. uidet̄ dicēdū ꝙ dicti heredes Jo. ⁊c.

Successio. Soli filij fratrū defuncti succedūt in locum patris sui q° ad succedēdū cū patruis i consilio lxviij.
incip. super p̄rio dubio ⁊c. in tertia col. in prin.

¶ Ad hereditatem filij ex forma statuti succedēs mater una cū patruelibus defuncti succedit in stirpes ⁊ ñ in capita in cōsilio lxviij.
in tertia col. post prin. in uer. quantum

¶ An uocati ad successionem succedant i uiriles portiones in consilio cx.
incip. super primo quesito ⁊c. in secūda col. post medium uer. super tertio.

¶ Si creditor succedit debitori an ius sui crediti sit extinctum confusione in consilio cxiiij.
incip. ultra ea que ⁊c. post principium.

¶ Uerbū succedit ē uerbū cōe in ꝯsilio cxxxiij.
incip. uiso puncto ⁊ dubijs ⁊c. in. ij. colū. prope prin.

¶ In feudis succeditur secundum ordinem in consilio cxxxvij.
incip. uiso puncto suprascripto. ⁊c.

¶ In feudis succedunt heredes uiriliter ⁊ nō pro hereditarijs portōib⁹ i predicto consilio cxxxvij.
in prima col. in medio.

¶ In feudis uel emphiteosi nō succedūt filij nisi sint heredes patris quando sunt ecclesie in consilio predicto cxxxvij.
in prima col. in medio.

¶ Nepos masculus non succedit in feudo nisi sit natus ex filio masculo in consilio cxxxvij.
in ultima col. circa medium.

¶ Quomodo succedunt plures substituti unus post alium in consilio clxi.
incip. i p̄nti cā q̄ uocat̄ ⁊c. i vij. col. in uer. itē oñditur.

¶ Si sunt plures gradus succedēdi ab intestato quō succedunt in consilio clxi.
in vij.

in septima col. circa me. in uer. itē uidemus zc. z ī fi.

¶ An nō ꝯceptus uł natus uiuo primo testatore pos sit ei succedere ex testō uł ab itestato ex iure transmis so in consilio clxiiij

incip. uisa facti narratione satis lōga zc. i. iij. col. ī fi.

Succumbere. Quādo ex libello ap paret ꝙ actor in oēm euentum debet succumbere tanꝙ calumniose agens debet suuccumbere in consilio clxiij.

incip. in causa quaȝ. M. zc. in penul. col. circa med. in uer. ex quibus patet.

Suitas. Jus suitatis qḋ competit filio ī he reditate patris non soluitur per in gressum religionis in consilio i.

ante finem.

Superior. Quando nō ē alius superior potest ad papam recurri ī cō silio lxxiiij.

incip. qꝛ frustra zc. in. ij. col. in fi.

Suspectus debitor. Ad ꝓbā dum debi torem suspectum non requiritur probatio per testes: sed sufficit iuramentum in consilio xl.

incip. ꝓ pleniori exa. zc. in secūda col. in fi.

Scientia. Sui heredes non presumūtur in dubio habere scientiam testa menti in consilio vij.

incip. circa prī. uł zc. i. iij. col. circa fi. z ī ꝯsi. .xvij.

incip. in cā que uertił ꝑme zc. i. iiij. col. circa prī. ī v. itē allatio ubi litat ueꝝ nisi adeēnt ꝯiecture ī ꝯ̄rium.

¶ An filius in dubio presumał scire uel ignorare con tenta in testō patris in consilio x.

Scriptura. Eadem scriptura uel sentē tia potest pro parte ualere pro parte non in consilio liij.

incip. qꝛ exceptōes que opponunł zc. in fine.

Scriptura priuata. Priuata scriptura uiui nō facit aliquā fidē nec ēt idiciū ī ꝯsilio cli.

incip. uidetur dicendum ꝙ zc. in prima col. in fi. z in prin. sequenti.

¶ Priuata scriptura defuncti facit aliquod indicium in consilio predicto. cli.

in secunda col. in prin.

Statutum. Statutum recipit iterpreta tionem z limitationem secū dum aliud in consilio xv.

incip. ꝓ clariori examinatōe istius negocij zc. i. i. col.

¶ An statutuȝ extendatur uel possit extendi ad cau sas pendentes per uiam appellationis uel cause prin cipalis in consilio xxi.

incip. ī cā desertōis ap. zc. in secūda col. ī prin.

¶ De statuto prohibente alienationem uide supra in uerbo alienatio.

¶ De statuto loquēte de appellatōibus ꝯmittendis uide supra in uerbo appellatio ab interlocutoria.

¶ De statuto inducente probationeȝ minoris etatis uide supra in uerbo etas.

¶ De extensione statuti uide supra in littera. E de extensione statuti.

¶ De statuto generali de insinuatōibus uide supra in uerbo insinuatio.

¶ De statuto bāniti uide supra ī uerbo bānitus.

¶ In dubio statuta solēt fieri ꝑ ꝑitos ī ꝯsi. xxxix.

icip. ī cā capture pacis zc. i. iij. col. circa ꝑn. ī v. z ve.

¶ De statuto ḋ cōpromissis uide supra in uerbo cō promissum.

¶ Satutū ꝙ uult ꝙ quis nō possit ī domo an possit capi ī apotheca seu taberna ī cōsilio xliij.

incip. uiso puncto suprascripto z ꝯsi. zc.

¶ An in statuto uel lege confirmāte uideātur repeti te omnes qualitates que erant in lege uel statuto cō firmato in consilio lxiij.

¶ Statutū nō pōt tollere iuramētū ī ꝯsilio lxvij.

incip. uisis z consideratis omnibus zc. in prima col. ante medium.

¶ Quando fit mentio a lege uel statuto de filijs uel fratribus an intelligał de legitimis z naturalibus uel de naturalibus tantum uel de ltimis ī ꝯsilio lxix.

incip. super eo uero q̇ queritur zc. in ult. col.

¶ Quando statutum fundat se super aliqua qualita te illa ē probanda in consilio lxix.

in ultima col. in fine.

¶ An per statutum possit tolli uel diminui legitima in consilio lxxviij.

incip. uiso dicto pūcto zc. in prima col. in medio.

¶ Si statutum dicit filia dotata nō succedat dȝ hēre dotē ēt anteꝙ nubat in consilio lxxviij.

in secunda col. in principio.

¶ Si statutū dicit filia nō succedat: sed debeat dota ri n̄ pōt petere dotē anꝙ nubat ī ꝯsilio lxxviij.

in secuuda col. in principio.

¶ Statutū ꝙ mlr dōare n̄ possit itelligił ḋ donatōe icōtinēti ualida n̄ ḋ dōatōne cā mortꝭ ī ꝯsilio xcix.

incip. in ista donał. zc. in. ij. col. ī med. uer sup scḋo.

¶ An statutum possit disponere super iuramēto uł contra iuramentum in consilio xcix.

in penultima col. in fi.

¶ Et uide etiam in consilio precedenti.

icip. notādū ē prio ꝙ lȝ zc. in penultima col. in fine.

¶ Stante statuto ꝙ mulier extāte masculo non suc cedat sed debeat dotari an mulier ī dote possit istitue re heredem in consilio cviij.

incip. super eo de quo queritur zc.

¶ Statutuȝ laicorum non potest tollere uel annul lare iuramentum in consilio cxli.

incip. uisis z consideratis oībus zc. in pe. col. ī fi. iun cto prin. seq.

¶ Stante statuto ꝙ filia dotata n̄ succedat an mascu lus excludat eā si ē dotata ab alio ꝙ̄ a testōre. Et q̇d si auferatur dos in consilio cxi.

incip. super primo dubio seu quesito zc.

¶ Statutū ꝑmittēs usuras n̄ ualȝ ī ꝯsilio cxl.

in ult. col. in fi. uer. super quinto zc.

¶ Prīceps uel dn̄s cognoscēs supiorē nō pōt facere statutum contra ius cōe sicut ep̄i legati z p̄fectus pre torio in consilio cxlix.

incip. uisis z pōderatis oībus zc. in. ij. col. in fi.

¶ Si statutū permittit bannituȝ impune offendi po test etiam occidi in consilio cxciij.

incip. uiso suprascripto puncto zc. in. iij. col. circa pri.

¶ Stante statuto ꝙ existente filio masculo nō succe dat femina sed debeat dotari an si extat nepos ex fi lia excludatur filia in consilio clxi.

incip. in presenti cā que uocatur maiorie zc. ī vi. col. in prin. z in consilio sequēti. clxxi.

¶ Statutum ꝙ extantibus filijs masculis femine nō succedant sed debeant dotari ualet z seruatur ꝑ ita liam in consilio clxxi.

incip. pn̄s casus modicā uidet hēre dubitał. zc. ī pri.

Testes

¶ Finit tabula prie ptis consilioꝝ.d.Pauli de castro.
¶ Sequitur tabula secũde partis consilioruȝ eiusdẽ.

Absens. Contra ius est qd̄ absentia habeatur ꝓ ꝯdēnatiōe ī ꝯsilio cxcviij.
incip. sup hoc pūcto ⁊c̄. i prima col. iux. fi.

Absolutio. An ⁊ quando possit ⁊ debeat peti absolutio a iuramēto in consilio ccxvj.
incip. circa primū quesitū ⁊c̄. i. iij. col. in prin.

¶ Et uide in ꝯsilio ccxviij.
icip. ꝓsupposito sine ꝓiudicio vitat ⁊c̄. in prima col. ante medium.

¶ An absolutio a iuramēto possit ꝓcedi altera parte absente ⁊ nō citata in ꝯsilio ccxvj.
incip. circa primum quesitum dubi. uidetur ⁊c̄. in pc. col. circa principium.

¶ Quādo iuramētum est nullum non est necessaria absolutio a iuramēto licet possit peti ad cautelam in consilio ꝓdcō ccxvj.
in tertia col. an̄ medium in v̄si. ⁊ sic.

¶ An si semel est cōcessa absolutio a iuramento parte absente ⁊ non citata ad finē agendi an sit necessaria alia absolutio ad finem obtinendi. in consilio predicto ccxvj.
in penultima col. in fi.

¶ In his in quibus nō est facta ꝓsecutio debet fieri absolutio ab obseruatione iudicij nō diffinitiue. in cōsilio cclxxv.j.
incip. in cā que uertiē coram. d. ꝓtāte ⁊c̄. [i. iij. col. post medium in uersi. in dānis.

¶ Quādo reus absoluiē ꝓpter defectū libelli sniā dicit iterlocutoria in ꝯsilio cccxcij.
icp uiso quodā libello porrecto ⁊c̄. i pria col. iux. pri.

¶ Quando quis absoluiē propter defectum probationum dicitur sentētia diffinitiua nec reseruatur ius iterū agēdi in cōsilio ꝓdcō cccxcij.
in prima col. post prin. in v̄si. ⁊ posito.

Accrescat. Accrescat est uerbum cōc. in consilio cxcix.
incip. in casu presenti quātū ad id ⁊c̄. in. ij. col. in pri.

Accusatio. Accusatur ticius de āno presenti. m. cccc. xxxiij. de mense Iunij presenti p bertam ⁊ sempronium eius filiū ꝙ de āno. m. cccc. xxxj. de mense februarij cōmisit stuprū cum seia filia ipsius berte ⁊ sorore dicti sempronij ⁊ petunt ipsum cōdēnari ⁊ puniri ꝓut in sua accusatione continetē. Dictus uero ticius negat se cōmisisse stuprū cū dictā seia. Et propterea opponiē p ipsum ꝙ ex forma statuti cōis uicentie non pōt accusari nec pōt nec debet cōtra eum ꝓcedi p dictū potestatē ⁊ eius curiā ꝓpt̄ lapsū tpis. Replicaē p dcōs bertā ⁊ semproniū ꝙ imo pōt accusari ⁊ contra ipsum pōt ꝓcedi. Et maxime q2 ex forma dcōrum statutorum pōt quilibet accusari ⁊ contra quēlibet pōt ꝓcedi quādo delicta sunt enormia secundum formam dcōrum statutorum. Et dicunt illud delictum esse enorme ⁊ ꝙ ita dz declarare ⁊ arbitrari dominus potestas ⁊ eius curia ex forma dictorum statutorum. Modo queritur uisis dictis statutis ⁊ uisa dicta accusatione: utrum ista accusatio sit admittenda licet lapsus sit annus a die maleficij commissi. in cōsilio ccxxviij.
incip. uideē ꝙ ista accusatio ⁊c̄.

Acta iudiciaria. Acta facta in causa sūmaria ⁊ sententia non faciunt preiudicium in plenaria. in consilio ccvij.
icip. sup primo dubio ⁊c. in. i. col. in fi.

Actio. Que actio uideaē intentata cognosciē per medium concludendi. Et etiam ex rōne in consilio cclviij.
incip. in cā mota per ser ⁊c. in. i. col. post prin.

¶ Ubicūqz ē i ꝓtāte actoris ꝙ actio oriatur an ꝓscribaē dicte actioni licz orta nō sit ī ꝯsilio ccxcij.
incip. nisis his que superius narranē ⁊c̄.

¶ Si unus ex reis debendi fuerit ꝯuētus ⁊ partem soluit ⁊ ꝓ alia fideiussorem dederit an ꝓ parte non soluta ꝓ qua fuit datus fideiussor contra alium reū agi possit in consilio cccxvi.
incip. non reperio iure cautum ⁊c̄.

¶ Sicut actio de dote ex stipulatu competens uxori ꝓ dote recuperāda ē bonefidei ⁊ hz tacitā hipotecaz sic ⁊ ꝯpetēs uiro ꝓ dote sibi dāda i ꝯsilio cccxlij.
incip. uē ꝙ dicta snia ⁊c̄. i. iij. col. circa pri. i v̄. s3 iste.

Adiectio. Inutilis adiectio post actum ꝑfectum ⁊ ꝯsumatū uiciaē ⁊ non uiciat in consilio ccij.
icip. sup hoc pūcto duo sunt uidēda ⁊c̄. i. iij. col. i pri.

Aditio. Ius adeundi durat. xxx. annis. in consilio ccv.
incip. non multum uidetur necessarium ⁊c̄. i ulti. col.

¶ Si heres simpliciter adeat hereditatem uel faciat actum per quem inducaē tacita aditio utruz uideaē renunciasse beneficio inuentarij si de ipō inuētario nō fuerit ꝓtestatus i consilio ccxij.
incip. passus de quo queritur tāgitur p dn̄um ⁊c̄.

¶ Non est dare medium inter mortem ⁊ aditionē in filijs in ꝓtāte in consilio ccxxviiij.
incip. uiso testō reliquiani. ⁊c̄. in prima col. in medio.

¶ An pater differendo restituere dotem maternā. i. uxoris uideaē adiuisse eius hereditatē nomie filiorū suorū infantium in consilio ccxxxvij.
incip. suprascriptē. d. consultor ⁊c̄. i ult. col. post med.

¶ Si pater īfra ānum non restituit dotē illi qui erāt successuri matri uidenē adiuisse in consilio cccx.
incip. uiso puncto suprascripto ⁊ narratē i co. ⁊c̄. i. ij. col. post med. ⁊ in. iij. col. post med.

¶ An ius adeundi ꝑdaē spatio. xxx. annorum in cōsilio cccxc.
icip. super prīo quesito ⁊c̄. i. ij. col. ante medi. i uersi. super secundo dubio.

¶ Iuri adeundi hereditatez prescribitur spatio. xxx. annorum in consilio cccxci.
incip. uisis dubijs propositē. ⁊c̄. in. ij. col. post medi. in uersi. ⁊ ex hoc.

Adulterium. Quādo maritꝰ adulteratur ⁊ tenet cōcubinaz pōt uxor ꝯ eū agere ad seperationē thori: ⁊ ad omnimodam restitutionem dotis in consilio cccxcij.
incip. uiso quodā libello porrecto ⁊c̄. in prima col. post medium in uersi. primū.

¶ Qn̄ uxor uult agere ꝯ maritū ad restōnē plenariā dotē ꝓpt̄ adulteriū: dz prius agere ad sepatōez thori coram iudice ecclesiastico in predicto ꝯsilio cccxcij.
in tertia col. circa prin. in uersi. ⁊ primo.

Affectus. An ⁊ qn̄ puniaē affectꝰ si nō sequaē effectꝰ ī ꝯsilio ccclxxviiij.
incip. uisa icu sitōe facta ꝯ bn̄d. ⁊c̄. i pe. col. circa me.

¶ In statutē nō puniē affectus cū opere subsecuto: nisi sit secutus effectus in predicto ꝯsilio ccclxxviiij.
in pe. col. post medium.

Agere. Debemus inspicē qd̄ principaliē agiē in consilio ccclxxxij.
incip. ad

Bona materna. In bonis pueritis a matre filius eiusdē matris pferł i successione. i ꝯsilio ccxxxvij.
i.ip. suprascriptus. d. ꝯsultor ⁊c. i ultima col. in fi.

Bona mobilia. Si testator legat alicui bōa sua mobilia: utrū in tali legato ueniat frumentū ⁊ alij fruct⁹ pēdentes tēpore testi. in ꝯsilio ccxxxviiij.
icip. uidet dicēdū ꝙ dictū frumentū ⁊c.

Calculus. Quādo debitor petit ꝙ calculet rō sua. ⁊ offert debituʒ īpedit uēditionē pignoris fieri i ꝯsilio ccclxxvj.
icip. uisis acti ⁊ actitat ⁊c. i. ij. col. cir. pri. i v. Fo. pbo.

Capella. An fratres possint agere ⁊ cogere ꝯmissarios ad sibi relaxandū certas petias terrarū relictas nō fratrib⁹ sʒ capelle ecclesie sue in ꝯsilio ccxliij.
icip. sup primo quesito ⁊c. in prima col. in prin.
¶ Non dʒ construi altare uel capella: uel si est erecta ñ dʒ ꝯsecrari nisi ei assignet dos ꝯpetēs i ꝯsi ccxliiij.
incip. uidet mihi dicēdum ⁊c. in. ij. col. cir. prin. v. Fo:

Captura. Captura est remediū subsidiariū. in ꝯsilio ccclxxxiiij.
i ultima col. ante mediū in vsi. nūc ergo ⁊c.

Causa. De causa mediata ⁊ imediata. in cōsilio ccxxj.
icip. sup pūcto isto ⁊c. i scd̄a col. in fi.
¶ Quelibet cā ēt iiusta excusat a dolo i ꝯsi. ccxcvj:
icip. uiso suprascripto pūcto ⁊ ꝯtentis i eo ⁊c.
¶ Causa intestati limitat ⁊ modificat causam testati i consilio ccxxiij.
incip. sup eo ꝙ querit ⁊c. in ultima col. in fi.
¶ In dubio nō presumit legatū factuʒ ex aliqua causa extrinseca nisi quādo exprimit causa coherēns legato. in ꝯsilio cclij.
icip. circa primū quesitum facit dubiū ⁊c. i. ij. col. post princi. in uersi. preterea.
¶ Causa legati adiecta in fauorē legatarij nō astrigit legatum. in ꝯsilio cclvj.
icip. ꝙ dcā substitutio fuerit directa ⁊c. i. iij. col. cir. fi. in uersi. in contrarium.
¶ Cāe ecclastice ñ mē sūt ut sacrilegiū. i ꝯsi. cccxxj.
incip. uisa supradicta petitōe ⁊c. in ulti. col. post prin.
¶ Causa secūda non pōt esse maioris effectus q̄ cā prima. in ꝯsilio cccxxvij.
icip. primū dubiū de quo q̄rit ⁊c. i. iij. cē. med.
¶ Cause seruitutum dicuntur esse modici preiudicij. in consilio cccxxxviij.
incip. ad primū respondet ⁊c. in. ij. col. circa prin.

Cautela. Cautela ē quando legitimatio p papaʒ ꝯfirmat in ꝯsilio ccxxv.
icip. uidēdum ē primo de ipso ⁊c. i ulti. col. in fi.
¶ Cautela ꝙ pater de nouo faciat testūm post legitimationē filij. in ꝯsilio ccxxviiij.
incip. uiso testō reliquiani ⁊c. circa fi. ꝯsilij.
¶ Cautele etiā a prudētibus creditoribus solēt in instrumētis apponi in ꝯsilio. ccciij.
icip. i cā q̄ uertit corā dño uicario ⁊c. ante fi.
¶ Cautela filie preterite que ab intestato ñ succedit. in consilio ccclvij.
icip. sup primo pūcto q̄rit ⁊c. in. ij. col. post med.

Cautio. Cautio d̄ restituēdis usuris dʒ recipi a nōrio misso p epʒ i ꝯsi. ccclxxxv.
icip. pfatū testūm i scriptis ⁊c. i prima col. in prin.
¶ Cautio de restituēdis usuris dʒ eē idonea. i. cū pignore uel fideiussore. in p̄dcō ꝯsilio ccclxxxv.
in prima col. post prin. in uersi. secundo
licet regulariter ubi quis nō pōt recipere fideiussores sufficiat iuratoria cautio inde dʒ iurari de ista īpotentia ⁊ de restituendis usuris in ꝯsilio ccclxxxv.
in prima col. ante medium.
¶ Si usurarius post cautionem per ipsum exerceat ?chus non pdest cautio prestita etiam si fuit prestita pro usuris exercēdis in predicto ꝯsilio ccclxxxv:
in. ij. col. iuxta prin. uersi. sed ⁊ quarto.
¶ Cautio cum hipoteca bonorum dicit nuda non idonea. in ꝯsilio ccclxxxv.
in prima col. post medium in uersi. nec sufficiebat
¶ Cautio quā pstat usurari⁹ d̄ soluēdis usuris dʒ habē effectū i uita sua ñ p⁹ mortē suā i ꝯsilio ccclxxxv.
in secunda col. in prin.

Citatio. Ille ē citādus q̄ ꝯparēdo pōt actū īpedire alias nō i ꝯsilio ccxvj.
incip. circa primum quesituʒ dubitatio uidet ⁊c i. iiii. col. post med.
¶ Quando creditores sunt incerti sufficit citatio generalis in ꝯsilio ccv.
incip. nō multum uidet necessariū ⁊c. circa finem.
¶ Iudex uel alius qui facit aliquē citari non cēsetur ob alium finem hoc fecisse q̄ ut actus sibi preiudicet. in ꝯsilio ccxxvii.
icip. sup p̄io dubio uī dicēdū ⁊c. i. viij. col. circa med.
¶ Citatio non ē necessaria de illo qui nō pōt ꝯdicē uel actum īpedire i ꝯsilio predicto ccxxvij.
in penultima col. in medio.
¶ Quando legitimat filius ad īstātiā patris nullus est citādus in consilio ccxxx.
incip. dubitat primo an comes ⁊c. i. ij. col. circa pri.
¶ Quis non potest se informare legitime nisi citatis his quorum interest in consilio ccxxxi.
incip. quantū ad primum dubium seu quesituʒ ⁊c. in ultima col. ante finem.

Ciuitas. Ciuitas subiecta que hʒ propria statuta non subijcit statutis superioris: quō intelligit in ꝯsilio ccviij.
incip. cū super ista materia ⁊c. in. iij. col. circa fi. i vsi. itē non ob. ꝙ ciuitas.
Ciuitas bergomensis fuit de comitatu mediolani in consilio ccxxvii.
icip. sup p̄io dubio uī dicēdū. ⁊c. i secūda col. i medi.
¶ Ciuitas camerini ē subdita in tēporalibus ecclesie romane in consilio cccc.
incip. uisa suprascripta facti narrat. ⁊c. in secūda col: circa med. uersi. cum ergo.
¶ Ciuitas florentie habet iura fiscalia ⁊ ius tacite hipotece sed non alie cōitates uille ⁊ castra subditorum in ꝯsilio cccxxxv.
incip. in q̄ōne que uertit ⁊c. i. i. col. i fi. ⁊ uide etiā in consilio cccxciiij.
incip. q̄ q̄ multa copiose ⁊c. i. iij. col. iuxta prin.
¶ Ciuitas florentie non recognoscit superiorem de facto in consilio predicto cccxciiij.
in tertia col. iuxta prin. ⁊ in ꝯsilio ccviij.
incip. cū sup ista mā ⁊c. i. iiij. col. cē pri. i v. p̄terea lʒ.

Clausula. Clausula ꝙ nō preiudicet uenientibus ab intestato nō hʒ locum quando quis decedit testatus i ꝯsilio ccxxij.
incip uisa quadam dispēsatione ⁊c. in fi.
¶ Clausula sine preiudicio legitime prolis ⁊ legitime
portionis

¶ Stante statuto ꝙ dānū passus possit illud recuperare a cōitate: Quid si in hospicio quis fuit passus dānū: ⁊ istud recuperauerit ab hospite nūquid hospes id qḋ soluit possit a cōitate recupare. ī ꝯsilio cccxlv.
incip. statutū supra relatū ⁊c.

Datio insolutū.

An datio in solutū uiciet ex pluribus causis. in ꝯsilio cclxv.
incip. uisis ⁊ pōderatꝭ allegatōibus ⁊c. i. ij. col. in fi.

Debitor seu debitū.

Qui debit. ⁊ legat creditori: ⁊ ī legato apponit clausulā ꝙ ille ápli⁹ petere nō possit: ⁊ creditor simplicit̄ acceptauit tale legatū utrum prohibeatur petere quatenus plus ē ī credito. in ꝯsilio ccxxv.
icip. lꝫ ista dn̄a lisa ⁊c.
¶ Si duo frēs essent in cōiōne bonoꝝ: seu cēnt socij lucri ⁊ questus: ⁊ cōiter uiuerent ꝓ debito ꝯtracto ꝑ unum alter nō tenetur nisi pecunia fuisset in utilitatē cōem utriusqꝫ ꝯuersa. ī ꝯsilio cccxxv.
incip. in qōne que uertiꝭ ⁊c.

Decuriōes.

Decuriōes habēt dignitatē in ꝯsilio cxcviij.
ꝙ ē primū secūde partis incip. sup hoc pūcto ⁊c. in. ij. colꝭ. cir. med. ī ṽ. item dicunꝭ.

Defensio.

Quilibet pōt admitti ad ꝓbādum innocētiam accusati: uel iquisiti etiā absentꝭ ⁊ ignorātis. ī ꝯsilio ccvij.
icip. sup p⁹dubiū dicēdū ⁊c. ī ult. colꝭ. iux. pri. ṽ. sup. v.
¶ In generali ꝓmissiōe de defendēdo unū intelligiꝭ ꝓterꝙ ꝯtra illos quibus prius fidē dedissꝫ ⁊ si ꝓmitteret nō cēt seruandū. in ꝯsilio ccxcvj.
icip. uiso suprascri. pūcto ⁊c. ī . vj. colꝭ. cir. me. ṽ. ⁊ sp.

Delictum.

An ⁊ quādo delictū faciat notariū inhabilem ad ꝯficiendū instrumēta. in ꝯsilio ccxiij.
icip. sup eo ꝙ prīo loco ⁊c. i. iiij. colꝭ. cir. fi. ṽ. brꝭ.

Depositum.

Tradēs rem uni ī dubio potius ꝓsumiꝭ tradē ex cā depositi ꝗ̄ mutui in ꝯsilio ccxiiij.
icip. ī cā q̇ ṽtiꝭ ī curia ⁊c. i. ij. colꝭ. an̄ med. ṽ. ꝙ aūt.

Descēdentes.

Masculi descendētes ꝑ lineā masculinā sunt agnati. in ꝯsilio cccxxv iij.
icip. ꝓsupposito ꝙ dc̄m statutū locū habeat ⁊c. i. iij. colꝭ. in princi.
¶ Mulier nō pōt hēre agnatos descēdētes: sꝫ ascēdētes ⁊ trāsuersales tm̄ ī dcō ꝯsilio cccxxviij.
in tertia colꝭ. iuxta prin.
¶ Qui dicanꝭ descendere per lineam masculinam. ī ꝯsilio cccxxviij.
in ultima colꝭ.

Deus.

Deus est ubiqꝫ. in ꝯsilio ccx.
incip. ꝯsiderāda sūt ṽba instrumēti ⁊c. in prima colꝭ circa fi. uersi. ⁊ sic.

Dictiōes.

Dictio dū facit ꝯdictionē sicꝭ alia aduerbia tp̄is. ī ꝯsi. ccxxiij.
incip. sup eo ꝙ queriꝭ ⁊c. in. ij. colꝭ. in prin.
¶ Dictio tūc significat qualitatē adesse illo tempore. ī ꝯsilio ccxlvij.
icip. suprascrip. egregi⁹. d. ꝯsultor ⁊c. i. ij. colꝭ. ī pri.
¶ Dictio oēs ē collectiua ⁊ ꝓdicaꝭ de plurib⁹ ꝗ̄ duobus. in ꝯsilio ccclviij.
icip. uiso dcō testō pōiꝭ ī scō ⁊c. i. ij. colꝭ. iux. pri. ṽ. ⁊ facꝭ
¶ Dictio uterqꝫ uel ambo predicatur de duobus tātum in consilio ccclviij.
in secunda col. circa prin. in uersi. ⁊ in hoc.

Dictō taxatiua.

Dictio taxatiua n̄ excludit aliud uerbum equipollens in ꝯsilio ccxcviij.
incip. ad primū quesitum dicēdū ē ꝙ clerici ⁊c. in. ij. col. circa fi. in uersi. nec ob.

Dignitas.

Nullus est qui habet dignitatem in officijs cōmunis senarū excepto priore in ꝯsilio cxcviii.
ꝙ ē primum secunde ꝑtis incip. super hoc puncto ⁊c. in secunda col. post prin. in uersi. sed respondeo.

Dispēsatio.

Natura dispēsatōis ē stricti iuris ⁊ nō extenditur ultra casus in quibus est ꝯcessa in ꝯsilio ccxxi.
incip. super puncto isto ⁊c. ī duobus locis ī. ij. col. an̄ medium. ⁊ in sequenti col. circa prin. in uersi. nec ob.

Dispositio.

Ex dispositiōib⁹ priuatiuis nō resultat habit⁹ nec affirmatio in ꝯsilio cccvi.
incip. ꝯsiderādū ē ꝙ filij huius testatoris ⁊c. i. ij. col. in medio in uersi. sed nec ista pars.
¶ Quādo lex ē fundata in aliqua rōne ibi dispositio loquēs in uno casu habꝫ locū in alio n̄ ꝑ uiā extēsiōis sꝫ ꝯprehēsionis in ꝯsilio cccxlviiij.
incip. uisa quadā securitate ⁊c. ī ultima col. circa pri. in uersi. ⁊ dicūt ibi doc.

Diuisio.

Si plures heredes diuidunt interse hereditatem utrum aliqui ex eis possint uenire ꝯ̄ diuisionem dicentes unū ex eis non fuisse coheredē in ꝯsilio ccxxx.
incip. dubitaꝭ primo an comes ⁊c. i. v. col. ī pri. ṽ. vj.
¶ An heredes possint diuidere in preiudiciū filiorū substitutoꝝ ī defectū ipoꝝ heredū ī ꝯsilio ccxxx.
¶ An coheredes uenīēdo ꝯ̄ diuisionē ⁊ molestādo coheredē icurrāt penā priuatōis hereditatis appositā eis a testatore si molestauerint ī ꝯsilio ccxxx.
in quinta col. post prin. in uersi. septimo.
¶ Si sunt plures instituti quibus sit facta substitutio possunt hereditatem iter se diuidere ⁊ in reb⁹ diuisis remanet ius fideicōmissi in ꝯsilio ccxxx.
in. vj. col. in fi.
¶ Si aliqui coheredes ueniāt ꝯ̄ diuisionē an teneantur ad damna ⁊ interesse ⁊ ad penā iuxta ꝓmissiōeꝫ ꝯtētā in instrō diuisionis in ꝯsilio ccxxx.
in. v. col. post med in uersi. octauo.

Doctor.

Dictum doctoris ꝯsulentis debet ītelligi secundū leges quas allegat in consilio cccxcvij.
icip. in cā que uertiꝭ pisis ⁊c. ī ult. col. post pri. ī uersi. nā ut apparet ⁊ uide ēt in ꝯsilio vij.
in secunda col.

Dolus.

Dolus quis sit in ꝯsilio cccviij.
incip. aduertēdū ꝙ si ḋ mala redditiōe ⁊c. post prin.
¶ Pater uel mater non presumitur dolum uel deceptionem facere filijs in ꝯsilio cccviiij.
incip. uiso puncto ⁊ alijs de quibus fit in eo mētio ⁊c. in secunda col. in medio in uersi. ⁊ hic.
¶ An ⁊ quando exceptio doli tollaꝭ replicatiōe doli ī ꝯsilio ccxcvi.
incip. uiso suprascripto pūcto ⁊ ꝯtētis in eo ⁊c. in pe. col. post med. ⁊ in uersi. nec ob.
¶ Sicut dolus preponderat culpe ita culpa nō culpe in ꝯsilio cccxlv.
incip. statutum

incip. uiso quodam libello porrecto ⁊c. in prima col. iuxta finem uer. ⁊ ꝙ dubitatur.

¶ Uxor est magis priuilegiata in dote ut preferatur anterioribus creditoribus. quam maritus in donatõne ꝓpter nuptias in consilio cccxxiij.
ici. ꝙꝙ mlta copiose scripta ⁊c. i ij. col. post prin. uer. etiam ratio.

¶ De legato dotis uide ĩfra ĩ uerbo legatũ dotis.

Dux. An si dux mediolani litiat aliquẽ ualeat litiatio ⁊ quõ ⁊ ĩquãtũ ĩ ꝯsi. ccxxvij.
incip. super primo dubio uidet̃ dicendũ ꝙ litiatio ⁊c. in pria col. ĩ fi. ⁊ in. vij. col. circa fi. uer. dicit̃ ẽt ulteri⁹ ⁊ in penultima. col. ante fi. uersi. ꝯcludit̃ ergo.

¶ Dux mediolani an hẽat ptãtem legitimandi cum preiudicio alterius in consilio ccxxvij.
in penulti. col. ante finem uersi. ꝯcludit̃ ergo.

¶ Ex sola concessione ducatus cum terris alijs duci mediolani principi perpetuo: censet̃ in cuȝ translata oĩs potestas ĩperialis ĩ dicto ꝯsilio ccxxvij.
in penul. col. in fi.

¶ Duces cõites ⁊ marchiones ĩ coꝝ ĩris sũt pricipes ⁊ oĩa pñt que põt ĩperator ĩ dicto ꝯsi. ccxxvij.
in ultima col. circa finem.

Ecclesia. Quando aliquid reliquit̃ ecclesie fratrum minoꝝ pro fabrica: si fabrica non indiget tãta pecunia: residuũ dȝ restitui ĩ alias necessitates dictoꝝ fratrũ ĩ ꝯsilio ccxliij.
icip. sup prio quesito rñdeo ⁊c. in. ij. col. in prin.

Edictum in criminalibus Edictuȝ ꝑem ptorium contra latitantem nõ irrogat infamiã iuris in consilio cxcviij.
ꝙ ẽ primum secũde partis icip. super hoc puncto ⁊c. in secunda col. circa prin.

Educatio. Apud queȝ debeat quis educari ĩ ꝯsilio ccclij.
incip. postq̃ iste tutor datus fuit ⁊c. in fine.

Effectus. Effectus dȝ ꝯmẽsurari sue cause in consilio cccxxxvi.
incip. pñs casus modicam dubitationeȝ ⁊c. in medio iij. col. in uer. nam statutum.

Emphitheosis. Emphitheosis ecclesiastica quã q̃s recipit ꝑ se ⁊ suis heredibus ñ transit ad filios: nisi sint heredes in consilio ccclxi.
incip. uiso statuto ciuitatis castelli ⁊c. in secunda col. in medio in uer. ⁊ in emphitheosi.

Emphitheota. Emphitheota q̃ ñ soluit debitũ cãonẽ nõ cadit a iure suo si alius soluit in ꝯsilio ccxv.
incip. si non intercesset iuramentum ⁊c. circa finẽ.

¶ Emphitheota qui nõ ẽ in possessione fundi ẽphitheotici: si non soluit debitum canoneȝ nõ cadit a iure suo in dicto consilio ccxv.
in fine.

Emptio. Si duo emerunt ille est potior cui primo res tradita fuit in consilio cclxxv.

Error. Error iniustus an causet bonam fidem in consilio cclxxxvij.
incip. hereditas dicte puelle de iure cõi ⁊c.

¶ Dictũ bar. in. l. fi. ff. de usufructu legato: facit multos errare in consilio cclxxxvij.
incip. in causa que uertitur bononie ⁊c. in ultima col. ante fi.

Euictio. Ueditor quidã ꝓmisit de euictõe ⁊ ẽt certã penã nisi restituerit emptori infra triduũ euictõe secuta post mortẽ ueditoris ⁊ añ aditã hereditatẽ fuit lis mota ⁊ res euicta: nulla facta deñũciatõe per emptorẽ. querit̃ utrũ emptor de euictõe possit agere ⁊ ẽt ad penã: q2 ĩfra triduum nõ fuit p̃ciũ sibi restitutũ in ꝯsilio ccclxxviij.
incip. effectus primi dubij ꝯsistit in hoc ⁊c.

Exceptio. Exceptio dolo facis ⁊c. potest opponi etiam in iudicio summario ĩ consilio cccxxiij.
incip. in cã que uertitur parme inter andreã filiũ ⁊c. in. v. col. circa fi. in uer. datur etiam.

¶ Appellatõe exceptionũ nõ comprehẽditur officiuȝ iudicis in cõsilio cccxxiij.
in pe. col. uersus fi. in uer. ꝯstat autem.

¶ Exceptio lȝ fiat ꝑ ãpliora uerba q̃ sit regula p̃cedens: tñ nõ ampliat regulã sed firmat regulam in ñ exceptuatis in ꝯsilio cccxxiij.
in pe. col. prope finem.

¶ Ea q̃ sunt ãnalia ad agẽdũ sũt ꝑpetua ad excipiẽdum in consilio ccclviiij.
incip. notãdũ ẽ ad euidentiam ⁊c. in. ij. col. circa fi. uersi. sed respondetur.

¶ Qñ ex forma statuti fit reseruatio exceptionũ ĩ calculo ferẽde sñie facit ꝑinde hẽri ac si a pricipio fuisset examinate ⁊ sup eis ꝓnũciatũ in ꝯsilio ccxcij.
incip. uiso quodã libello porrecto per . d. andriolam ⁊c. in tertia col. in prin.

Exclusio. Maior ẽ exclusio ĩducta ipre q̃ repudiatõe ĩ ꝯsi. cccxci.
incip. uisis dubijs ꝓpositis ⁊c. in secũda col. ante fi. in uer. ⁊ per consequens.

Executio. Juris executio non hȝ iniuriã in consilio. cccxlv.
incip. statutũ supra relatũ nullo mõ fundat ⁊c. in. i. col. post prin uer. sed habuit.

¶ Nõ dȝ procedi ad executionẽ instri nisi prius liquidetur in consilio ccxci.
incip. uiso pũcto ⁊ dubio suprascripto ⁊c. in fi.

Executio sẽtẽtie. Si quis fuit cõdẽnatus ad relaxandũ certas pecias terrarũ quas partiȝ meliorauit ꝑtim nõ: solutis tñ pri⁹ melioratõib⁹: an stati nõ solut̃ melioramẽtis executio dicte sñie sit fienda ĩ terris nõ melioratis in consilio cccxxiiij.
icip. uiso pũcto suprascripto ⁊ ẽt mltis allegatõib⁹ ⁊c.

¶ An ĩ terris meliorat̃ possit fieri executio p̃stita cautõe d restituẽdo meliorationes: que forte nõ apparẽt quales ⁊ quãte sint in dicto consilio cccxxiiij.
in secũda col. circa med. uer. secundo.

¶ Liquidatio estimationis põt fieri in executõne sententie in dicto consilio cccxxiiij.
in prima col. ante medium.

¶ De quadã sñia lata uenetijs a cert̃ iudicib⁹ ꝭȝ cõsuetudines uenetas ꝓ cui⁹ executõe dñiuȝ scripserat iudici lucão an dcã sñia sit exequẽda in ꝯsilio cccxxv.
incip. si dicta sententia ẽ tal' q̃ mereret̃ executõȝ ⁊c.

Exẽptio seu exemptus. Locus exẽptus equiparat̃ loco extra diocesim in consilio ccxliij.
incip. super primo quesito respõdeo ⁊c. in fine.

Exorbitatõ. Exorbitatõ. i. correctõ ita alñ expõit̃ ĩ ꝯsi. cccxlvi.
in secunda col. ante medium.

Expẽse

Expense Quando expense sunt promisse ueniunt iure actionis nō officio iudicis in cōsilio cclxxvij.
incip. i cā que uertit corā dño ptāte rē. circa finez.

Expēse melioramētoꝝ.
An ꝛ quando expense edificiorum sint restituēde tanꝙ͂ melioramenta in consilio cccxxiiii.
incip. uiso pūcto suprascripto ꝛ etiā multis allegatōnibus rē. in pe. col. circa fi.

Expressuz. An si ñ ualēt expressū possit ualē tacitū i ꝯsi. cclxxiij.
incip. incipiendo a secundo dico dictas rē. in secunda col. ante med. uer. nec ob.

Extensio. Ubi una tantum rō potest habere locum: habetur ꝓ expressa ꝛ fit extensio in consilio cccxxxvi.
incip. presens casus modicā dubitationem hēre uidetur rē. in secunda col. circa prin. ibi bal. tamen.
Et uide etiaz s̄. in prima parte ꝯsilio clxi.
incip. i pñti cā que uocatˀ maiorie rc. i. ij. col. circa me.
¶ An i statutis fiat extēsio uide i uerbo statutum.

Estimatio. Liquidatio estimationis potest fieri in executione sententie in consilio cccxxiiij.
in pria col. ante mediū ꝛ idē uide s̄. i uer. liquidatio.
¶ An sit standum uerbis testatorum super estimatione bonorum suorum in consilio ccclxvij.
incip. uiso suprascripto puncto primo ueniam rē. in ij. col. ꝛ sequentibus.

Factū seu facere. Quis nō tenetˀ facere qō factuz non releuat: nec ꝓdest in consilio cclxxxviij.
icip. uisis alijs que supiꝰ narrātˀ rē. i. vi. col. post me.
¶ Quod pōt fieri aliquo ignorante: potest fieri etiaz eo inuito in consilio cccxi.
incip. uiso tenore suprascripte bulle rē. in. ij. col. iuxta fi. uer. ex quo.

Falcidia. Si testator probibet detractionez falcidie: legata debentur etiam non adita hereditate in ꝯsilio cccxci.
ici. uisˀ dubijs ꝓpositi rē. i. iij. col. i me. v̇. ad h̄ iduco.
¶ Ista uerba oīa bōa ꝛ itegra ꝛ sine aliqua diminutoe: potius ipoꝛtāt ꝓhibitōez falcidie ꝛ trebelianice: ꙙ͂ ipoꝛtēt substitutōez directe in ꝯsilio ccxlvi.
incip. ꝙ dicta substitutio fuerit directa rē. in secunda col. circa fi. uer. nec etiam ob.

Falsitas. An detˀ fides istrō ꝯfecto a nōrio ꝯdēnato de falso: uel producto a ꝯsuēto facere fabricari istra falsa i ꝯsi lio cciij.
incip. ponitˀ i facto ꝙ in cā ꝓducitur rē.
¶ Instrm ꝯfectū a tabeliōe postꙙ͂ ꝯmisit falsitatē ualet si nōdū erat priuatꝰ offō tabeliōatꝰ i ꝯsi. ccvij.
incip. sup prio dubio dicēdū ē rē. in. ij. col.

Feudatarius. Feudatarius habz utile dñium in bonis feudalibus in ꝯsilio cclviij.
icip. i cā mota p fˀ iacobū rē. i. i. col. c̄c̄. fi. v̇ narrat eiz.

Feudum. De modo succedendi in feudo in consilio ccxvij.
incip. uisa suprascripta facti narratione rē.
¶ Cōsuetudo disponēs i materia feudoꝝ ꝙ nō succedat hz locū i canonico regulari in ꝯsilio cccxlix.
icip. uisa q̄dā securitate rē. i ul. col. circa pri. v̇. ꝛ facit.

¶ Si priceps ꝯcedit feudū ticio ꝛ liberis ciꝰ moꝛmoriēdo uocātur liberi ex ꝓpria corū persona nec patˀ possit eis auferre in consilio ccclij.
incip. uisis oibus pūctis mibi traditis rc. in. ij. col. pꝰ med. uer. non enim.
Feudū ñ trāsit ad filios nisi sint hēdes i ꝯsi. ccclxi.
incip. uiso statuto ciuitatꝫ castelli rc. in. ij. col. añ med. uersi. naz si plures.

Fideicōmissum. Fideicōmissū relictum post moꝛtē oīuz filiorū an uideatˀ relictū a uenientibꝰ ab itestato q̄ successerūt ultio morienti in ꝯsi. cxcviiij.
ꝛ secūdo huiꝰ scōe ptis. incip. in cā pñti quātū ad id quod primo loco queritur rc.
¶ Si heres rogatus ō restituēdo decedat añ aditā hēditatē efficitˀ fideicōmissum inutile i cōsilio ccvi.
icip. uideñ. ē utꝝ fides sit adhibēda rc. i ul. col. iuxˀ pñ.
¶ An si testator adiunat aliq̄d heredi ꝯfaciēti ꝛ uult ut in aliū trāsferatur an intelligatur iure directo an p fideicōmissuz in consilio ccxxxiiij.
incip. uisis ꝛ ꝯsideratis omnibꝰ diligēter rē. in prima col. circa medium.

Fideicōmissarius. Regularitˀ fideicōmissarius aduersus fideicōmissariū nō detrabit trebelianicā in consilio cccliiij.
incip. duo uidēda sunt rē. in. ij. col. circa med.

Fideiussor. Nō ē uerisimile ꝙ quis non possit inuēire fideiussores cū plura bona hz ēt male acq̄sita i ꝯsilio ccclxxxv.
incip. prefatum testūm in scriptis sine dubio nullum estˀ rē. in prima col. in medio.

Filia. An ꝛ quando filia i dote dēbeat habere heredē in consilio. ccl.
incip. circa primū q̄sitū rē. i. ij. col. añ med. v̇. nā istō.
¶ An ualeat ltimatio in preiudicium filie ltime ꝛ naturalis excluse a statuto extante fratre masculo non citato in consilio ccxxvij.
incip. super primo dubio uidetur dicendum rē. in. iij. col. ante medium uer. tertio.
¶ An filia possit uēire ꝯ liberatōz factā p ipaz mri q̄ fuit tutrix si filia fuit decepta i ꝯsilio cccviij.
incip. aduertēdū ē ꝙ si de mala reddirione rē.
¶ Filie excluse a successione intestati nō cōpetit ius q̄reládi ꝯtrabulādi uel dicēdi nullum. uel petēdi supplemētum ltime in consilio cccxlviij.
incip. i pūcto q̄ritˀ d quadruplici hereditate rē. in. iij. col. post prin. in uer. preterea filie.
¶ Quādo filia excluditur ab itestato extāte masculo ꝛ masculus excludiˀt a rumpēdo per ius dicēdi nullū uel ꝯ tabulas in consilio cccxlvij.
incip. super primo pūcto queritur rē. in. iiij. col. ante med. v̇. ꝛ istā uidetur.
¶ Filia q̄ ex forma statuti dotata non succedit preterita ñ pōt dicere testū3 nullū in consilio ccclxiij.
incip. in facto pñti ponā primo ꝯclusionem rc. in pe. col. circa finem uer. sed respondeo.

Filius. Filiꝰ uiuēte p̄re nullū ius hz v̇e i bōis p̄ris ēt qᵒ ad ltimā i ꝯsilio cci.
incip. ad primū q̄sitū ur rc. in. ij. col. circa mediuz.
¶ An filiꝰ moꝛtuo p̄re si ignoꝛat ut ē dubiꝰ an sit uiuꝰ ut moꝛtuꝰ possit testari in dicto ꝯsilio cci.
in secūda col. post med. uer. secundus passus est.
¶ Qui dicātur filij vi ꝛ ꝑfecti in ꝯsilio ccxxi.
icip. sup pūcto isto plura subtiliter rc. i. i. col. pꝰ prin.

quomō

¶ Quõ cognoscit̃ an sit intẽtatũ saluianũ interdictũ an hipothecaria ĩ dicto cõsilio cclxxvi. in .ij. col. ante med. in uer. ꝙ autem.

¶ Utrum secundus creditor possit agere hipothecaria ꝯ emptorez pignoris si ex precio illius satisfactum fuerit primo creditori in consilio ccclxx. incip. uisis actis ⁊ actitatis ĩ curia prãtis prati ⁊c̃.

¶ Nunquid ẽptor rei hipothecate succedat ĩ locũ primi creditoris absqz alio pacto si ex precio rei ipi prĩo creditori fuerit satisfactũ ĩ dicto ꝯsilio ccclxx.

¶ An uxor preferat̃ in hipothecaria pro augumento dotis in consilio cccxciiij. incip. quãquã multa copiose scripta ⁊c̃.

¶ Ois legalis hipotheca dicitur tacita licz .l. expresse eam introducat in consilio cccxciiij. in .ij. col. post medium uer. ex quibus.

¶ Expressa hipotheca dicit̃ solũ illa que contrahitur ex expressa ꝯuentione partiũ in ꝯsilio cccxciiij in ij. col. post med. uers. et illa.

¶ Mulier de iure cõi nõ preferet̃ fisco hñti tacitam hipothecã priorẽ sed priuato sic in ꝯsilio cccxciiij in tertia col. circa prin.

¶ Mlr de iure cõi nõ p̃fert̃ p̃ori creditori hñti exp̃ssã hipothecã seu tacitã hñtẽ niz exp̃sse ĩ ꝯsi. cccxciiij. in .iij. col. post prin. uer. secũdo ẽ ꝯtra ius.

¶ Qui prior ẽ tẽpore potior ẽ in iure ẽt si sit tacita hipotheca prior ⁊ expressa posterior ĩ ꝯsi. cccxciiij. in penul. col. circa prin. uersi. ⁊ breuiter.

¶ In gñali obligatione bonoꝝ expressa ⁊ etiã tacita ueniunt noĩa debitoꝝ in ꝯsilio cccxcv. incip. notandũ primo ad euidentiam ⁊c̃.

¶ Hñs hipothecatũ nomẽ d̃bitoꝝ hz utilẽ actõz psonalẽ ꝯ ipz d̃bitorẽ ⁊ hipothecã directã ⁊ ꝯ possessores bonoꝝ hz utilẽ hipothecariã ĩ dicto ꝯsi. cccxcv. circa principium.

Homicidium. An per ista uerba probetur mandatuz de hõicidio faciendo uadas ⁊ non reuertaris ad domũ quin sentiam noua de tali in ꝯsilio cdxij. incip. uidet̃ ꝙ per predicta nõ sit probatum ⁊c̃.

Hospitale. An hospitale uel edificiuz factum sine auctoritate ẽpi dicatur locus pius: ⁊ gaudeat priuilegijs que dantur locis pijs in consilio cexcvij. incip. presupposita pro uera opi. predicta ⁊c̃.

Imperator. Imperator põt lcĩmare in terris suppositis ecclesie romane quo ad temporalem iurisditionem ad requisitionem partis in consilio ccxxij. ĩcip. uisa quadã dispẽsatõe papali ⁊c̃. ĩ. ij. col. pꝰ me.

¶ Imperator ĩ terris ecclesie nõ habz iurisditionem nec ĩ habitu nec in actu ĩ dicto ꝯsilio ccxxij. ante finem consilij.

¶ An iperator possit lcĩmare cũ clausula ꝙ succedat agnatis ⁊ cognat̃ eis nõ citatis in ꝯsilio ccxxiij. incip. sup eo ꝙ prĩo loco querit̃ ⁊c̃. in .i. col. in fi.

¶ Impatõ ĩ t̃ris eccl̃e ñ põt aliquẽ lcĩare ad succedẽdũ alicui nisi illo ꝯsentiẽte ⁊ agnatis eiꝰ ĩ ꝯsi. ccxxiij, in secunda col. circa prin.

¶ Impator põt lcĩmare filium ẽt quo ad succedẽdũ ẽt extantibus alijs filijs fratribus suis lcĩmis ⁊ naturalibus: sed in dubio nõ presumit̃ uelle nisi expresse de eis faciat mentionem in ꝯsilio ccxxij. in secunda col. post medium

¶ Imperator hodie nõ põt lcĩmare quo ad spũalia sed solus papa dispẽsando circa radicem matrimonij in consilio ccxxvij. incip. sup prĩo dubio ut̃ dicẽdũ ⁊c. ĩ. ij. col. post prin.

¶ Impator an possit facẽ legẽ gñalẽ ꝙ filij spurij possint a pr̃e hẽdes ĩstitui ĩ dcõ ꝯsilio ccxxvij. in secunda col. circa medium.

¶ Impator nõ lcĩmat qñ extat filius lcĩmus ⁊ nãlis pr̃is filij lcĩmãdi in consilio ccxxvij. in. iij. col. iuxta prin. uer. secundo principaliter.

¶ Licz impator possit tollẽ ius q̃sitũ alteri d̃ iure ciuili tñ h nõ põt facere sine peccato ĩ ꝯsilio ccxxvij. in. viij. col. post med. uer. si uero apparet.

Incertitudo. Incertitudo circa accessoria non uiciat in consilio. cccxxiiij. incip. uiso puncto suprascripto ⁊ ẽt multis allegatiõibus ⁊c̃. in prima col. post prin.

Infamia. Infamia facti hz tres effectus ĩ consilio cxcviij. ⁊ prĩo huiꝰ scđe ptis incip. sup hoc puncto ĩterrogatꝰ ⁊c̃. in tertia col. post prin. uer. illud autem.

¶ Infamia facti ñ repellit ab officijs publicis ñ hñtibus digni atem in dicto ꝯsilio cxcviij. in tertia col. ante medium.

¶ An infamia ⁊ uilitas notarij uiciet instrumentuz in consilio ccvij. incip. super prĩo dubio dicẽdũ ẽ ⁊c̃. in. ij. col. in prin.

¶ Propter ĩfamiã notoriã quis priuat̃ executiõe officij publici uel dignitat̃ in ꝯsilio ccxxij. incip. super eo ꝙ prĩo loco queritur ⁊c̃. in. iiij. col. circa med. uer. ulterius etiam.

¶ Infamia ꝯcta ex ꝯdemnatione alicuius criminis etiam si non sit notoria priuat condemnatum executione dignitatis uel offici licet non sit priuatus illo officio in ꝯsilio ccxxij. in. iiij. col. post medium. uer. hẽ.

Infans. Infans põt lcĩmari licz nõ possit ꝯsentire ĩ ꝯsilio ccxxix. ĩcip. uiso testõ reliqãni dcĩ patricceli ⁊c̃. ĩ. i. col. pꝰ me.

Inferior. An ⁊ qñ ĩferior a pñcipe .i. imperatore uel papa potest derogare iuri cõmuni in ꝯsilio ccxxvij. incip. sup prĩo dubio ut̃ dicẽdũ ⁊c̃ ĩ. i. col. circa med.

Ignorãtia. Ignorãtia seu ipedimẽtũ nõ ipedit p̃scriptõz currẽ sz ẽ iuxta cã ꝯcedẽdi restõz in ĩtegrũ in ꝯsilio cccxxiij. incip. ĩ cã q̃ uertitur parme inter andream ⁊c̃. in. iiij. colũ. circa finem.

Inquisitus. Seu inquisitio. Si ẽ facta inquisitio d̃ maleficio commisso certo tp̃re ⁊ probetur de maleficio ꝯmisso alio tẽpore dz sequi absolutio ĩ ꝯsilio ccvij. incip. super primo dubio dicẽdũ ẽ ⁊c̃. in principio.

¶ An ꝯdemnatus per uiam inquisitionis efficiatur infamis in consilio ccxxij. incip. sup eo ꝙ prĩo loco q̃rit̃ ⁊c̃. ĩ pe. col. post mediũ uer. nec obstat.

Insinuatio. Quid sit insinuatio in consilio cccviiij. incip. uiso puncto ⁊ alijs de quibus fit in eo mentio ⁊c̃. in. ij. col. circa prin. uer. ⁊ posito.

¶ In insinuatõe nõ requiritur cause cognitio: nec d̃cretum iudicis in dicto ꝯsilio cccix. in. ij. col. post prin. uer. nec requiritur.

in.ii.col.post medium.
¶ In legitima parentis ⁊ patroni hʒ locū ius accre scendi si portio deficiat ipso iure secus si ope exceptio nis.i ꝯsilio cclij.
in.ij.col.in fine.
¶ An inter ꝯiunctos ꝯiunctione legali habeat locuʒ ius accrescēdi.in ꝯsilio cclij.
in.iij col.in pri.vsi.nec ob.
¶ Qñ quis excludit nō ex testō sʒ ꝓpter testm̄ portio sua alteri accrescit.in ꝯsilio cclij.
in tertia col.post prin.
¶ Ius accrescēdi trāsit ad hēdes.i ꝯsilio cccx.
icip.uiso pūcto suprascripto ⁊ narratis in eo ⁊c.in. ij. col.circa prin.uersi.cōstat enim.
¶ Si unus ex fratribus institutis renūciat portioneʒ suā uni ex alijs nō solū prodest sibi sʒ etiā omnibus accrescit.in cōsilio cccx.
in.ij.col.post prin.
¶ Cāsus unus in quo in dispōnibus iter uiues hʒ locū ius accrescendi.in cōsilio cccxliij.
icip.in hoc passu duo sunt ⁊c in ult.col.cir.fi.

Ius adeundi uel se imiscēdi. Ius adeundi uel se i miscēdi durat spatio triginta ānoꝝ.i ꝯsi. ccclviiij.
incip.notādū ē ad euidētiā ⁊c.in prima col.
¶ Tutor datus in testō an possit pupillū imiscere. in cōsilio ccclij.
icip.postq̄ iste tutor datus fuit ⁊c.

Laudum. Si partes iurauerūt suare laudum etiā si arbitri dolose laudauerint nō ualet tale iuramētū: ⁊ nō ē necessaria absolutio a iuramēto.in ꝯsilio ccxvj.
icip.cir.p̄mū quesitū dubitatio uidet ⁊c.i.iij.col.cir. prin.uersi.⁊ quia.
¶ Si una die fuit fcm ⁊ latum laudum ex breuitate temporis presumitur latum sine cause cognitione. in ꝯsilio cccxxxv.
icip.in qōne que uertit inter cōe castri tonde ⁊c.in.ij. col.cir.prin.uersi.breuiter.
¶ Statutū ꝙ si bis fuerit latū laudū āplius non possit peti reductio.in ꝯsilio cccxli.
icip.ꝓponit i fco ꝙ duo frēs ⁊c.
¶ Statutū ꝙ laudū foꝝ arbitroꝝ ñ possit ipugnari intelligit qñ utrūqʒ ē ꝯforme secus si sunt diuersa qꝛ pluries possʒ peti nō obstāte statuto i dcō ꝯsi. cccxli.
¶ Quando dicatur primum uel fm laudum.in dcō ꝯsilio cccxli.
in.ij.col.iuxta finem.

Legatarius. Si legatario in testō ē iniunctū onus ⁊ a testōre uiuēte recipit legatū:ñ tenet ad illō onus.i ꝯsi. ccxxxvj.
incip.dubitatio uertit de bonis ⁊c.in ulti.col. cir. medium uer.respondeo.
¶ Qñ heres ē soluēdo creditoribus ⁊ legatarijs tunc legatarij in rebus sibi legatis p̄ferunt creditoribus ⁊ filie in supplemēto legitime.i ꝯsilio. cclv.
icip uisis oibꝰ suprascrip.notādū ē ⁊c.i.ij.col.i fi.
¶ An legatariꝰ capiēs legatum ꝓpria auctoritate priuet legato.in ꝯsilio cclxxxv.
icip.ut dicēdū dēm actorē debere succūbere ⁊c. in fi.

Legatum. Legata possunt transcendere uires hereditatis si sunt in quātitate uel i corporibus hereditarijs si heres nō fecit inuentarium.in ꝯsilio ccx.

incip.dubium facit i oibus predictis quesitis ⁊c.i.iij. col.post princi.in uersi.⁊ non dr.
¶ Si pater legat dotem filie excluse per masculum a successione utrum i tali legato possit ponere ꝯditiōeʒ ꝙ post mortem filie legatū illud ad heredes suos reuertatur in ꝯsilio ccxxxij:
incip.pro pleniori rñsione ad id de quo queritur ⁊c.
¶ Et si maritus recipiat talem doteʒ utrū uideat cā recepisse cū sua ꝯditiōe i dicto ꝯsilio ccxxxij.
in tertia col.in uersi.tertio.
¶ Et an tale legatuʒ pro dote sit ꝯdictionale uel purum stante supradicto statuto i dicto ꝯsilio ccxxxij.
¶ Si pater reliquit aliquid filio uel filie ita ꝙ amplꝰ de bonis suis petere nō possit ⁊ filius uł filia acceptat relictum simpliciter nō preiudicat sibi quominus possit petere usqʒ ad legitimā i dicto cōsilio ccxxxij.
in tertia col.post prin.uersi.secundo.
¶ Quidam testōr legauit cuidam nostro ⁊ suis filijs ⁊ heredibus certum palatium utruʒ requirat ueritas istius copulatiue uidelʒ ꝙ sint filij ⁊ heredes nostrij i consilio ccxxxiiij.
incip.uisis ⁊ cōsideratis oibus ⁊c.in ult.col.
¶ Quidam frater legauit sorori maritate sine dote certā quātitatē clausula apposita ꝙ occasiōe dotis debite in bonis paternis nihil amplius petere possit ⁊ querit d pluribus. Primo utrū filia maritata sine dote possit ab heredibus patris doteʒ petere: maxie stante statuto ꝙ femina non succedat sed debeat dotari in consilio ccxxxv.
incip.lʒ ista.d.lisa uiuēte patre ⁊c.
¶ Secūdo queritur p̄supposito ꝙ possit petere ⁊ sic ꝙ fuerit creditrix fratris: utrū acceptando legatū sibi factum a fratre eius debitore cuʒ clausula supradicta possit aliquid amplius petere occasione dotis in consilio cccxxxv.
in prima col.post med.
¶ Tertio p̄supposito qꝛ āplius petere possit utrum generalis quietatio facta per illam quando accepit legatum saltem sibi noceat in dicto cōsilio ccxxxv.
in.iij.col.circa prin.uersi.nunc restat.
¶ An ⁊ quando acceptādo quis simpliciter legatum sibi factum uideatur acceptasse cum onere sibi iniuncto in ꝯsilio ccxxxv.
in secunda col.ante med.
¶ Si testator soluat i uita sua legatum factū in testamento uel quātitatē iure institutionis filio relictā utrū legatarius uel filius dicat illud habere iter uiuos an aūt ex testamento: ⁊ utrum onus tali legato adiectuʒ sit implēdum in ꝯsilio ccxxxvi.
¶ Si legant bona mobilia ad ip̄m testatorem ptinētia an ueniat frumentū ⁊ alij fructus pēdētes i fundo tempore testamenti in ꝯsilio ccxxxviiij.
icip.ut dicēdū ꝙ primū testūʒ.⁊c.i.i.col.i prin.
¶ Si testator p̄legat certas possessiones uni ex heredibus ⁊ postea generalit̄ legat uxori usūfructū suoruʒ bonorum utrum ip̄a uxor uigore legati sibi facti habere debeat usumfructum dictarum possessionum prelegatarum ⁊ pro qua pte in ꝯsilio ccxl.
incip.prefati uānucius ⁊ frāciscus ⁊c.
¶ Legatum debet ita intelligi ut aliquid operetur in ꝯsilio ccxli.
ici.prio uidēdū ē an i gnālibꝰ ⁊c.i penult.col.circa fi.
¶ Quedā mulier fecit aliqua legata cuidā capelle qꝛ ⁊ uir suꝰ eidē capelle alia legata facturꝰ erat q̄rit si uir legata illa fecerit.utrū possit illa reuocare i ꝯsilio ccxlij.
incip.circa

incip. circa primū quesitū facit dubiū ⁊c.

¶ In dubio nō presumit̄ legatū factū ex aliqua causa extrinseca nisi qn̄ exprimit̄ causa coherens legato. i ꝯsilio ccxli.
in prima col. post prin. in ṽ. p̄terea.

¶ Testator legauit certas terras ꝓ dote cuiusdam capelle ut ex fructibus illa dc̄ā capella ornet̄ ⁊ fulciatur queritur utrū frēs illius ecclesie in qua ē capella cogere possint heredes ad relaxandas dictas terras ⁊ si oēs fructus terrarū nō ꝯuertant̄ in capellam: cui debeat̄ residuum. in ꝯsilio ccxliij.
incip. sup primo quesito ⁊c.

¶ Et an de tali relicto debeat̄ ep̄o ep̄alis ⁊ canonica portio. in ꝯsilio ccxliiij.
icip. ut̄ mihi dicēdū idubitanter ⁊c.

¶ Si legat̄ uni sub ꝯditiōe si uoluerit soluere omnia legata fcā p ip̄m testōrem nō intelligit̄ de p̄legato dotis: nec de legat̄ iualidis seu iefficacib⁹. i ꝯsi. ccxlv.
icip. uiso codicillo fcō p s̄ pileū ⁊c. i. i. col. cir. med.

¶ Causa legati adiecta in fauorē legatarij nō astrīgit legatū. in ꝯsilio ccxlvj.
icip. ꝙ dc̄a substitutio fuerit directa. in. iij. col. circa fi. uersi. incontrarium.

¶ Grauatus soluere legata an teneat̄ ad p̄legata dotis. in dc̄o ꝯsilio ccxlv.

¶ Legatū fcm̄ filie si tūc cū morit̄ uxor erit uel erūt uidue: cedit si illo tēpore sit uidua: ⁊ si essent plures illa que tūc reperiret̄ uidua h̄z legatū: alie non etiā si ui duent̄. in ꝯsilio ccxlvij.
icip. suprascrip. egregi⁹. d. ꝯsultor ⁊c.

¶ Ne legatū uideat̄ iutile p̄sumit̄ testōrē uoluisse grauare heredē duplici onere. i ꝯsilio ccxlviij.
icip. legatū p̄dcm̄ ꝙ utat̄ ⁊ fruat̄ ⁊c. i. ij. col. post prin.

¶ Si legat̄ aliquid uxori cū hoc ut non petat dotem an si recipit a sponte soluente perdat legatum. in dcō ꝯsilio ccxlviij.
in. ij. col. circa. medium.

¶ An legata fcā filiabus ꝯputentur i legitima fratris: ita ꝙ sint pars legitime. i ꝯsilio cclij.
icip. sup primo pūcto quāta sit ⁊c.

¶ Si testōr legat uxori alimēta ⁊ usumfructū i domo si filias rexerit ⁊c. an uideat̄ uelle ut quousqȝ percipit alimēta nō possit dotes repetē. i ꝯsilio ccxlviij.
icip. legatū p̄dictū ꝙ utatur ⁊ fruatur ⁊c.

¶ Si uir legat uxori quolibet āno decē corbes frumēti ex tali fundo: ⁊. x. libras: ille. x. libre nō debent̄ nisi eo tp̄e quo debet̄ frumētū. i ꝯsilio ccclxxxiiij.
in quarta col. in prin.

¶ Si testōr ꝓhibet detractionē falcidie legata debent̄ etiā nō adita hēditate. i ꝯsilio cccxci.
incip. uisis dubijs ꝓpositis ⁊c. in tertia col. circa me.

¶ Legatum usufructus licȝ regulariter non cedat nisi adita hereditate: tamen fallit quādo ex uerbis testatoris aliud deprehendit̄ tacite uel expresse ⁊c. in consilio cccxci.
in. x. col. post medium.

Legatum dotis.

Legatum dotis debetur etiam si legataria uiuo testatore per illum maritata fuerit in cōsilio cc.

¶ Si filia non est exclusa a successione per statutum ⁊ pater legat sibi dotem sub condictione puta dum nuptui traderēt reicit̄ illa adiectio i ꝯsilio ccxxiij.
incip. super eo ꝙ queritur an domina iohāna ⁊c. in in prima col. in medio.

¶ Si pater legat uel relinquit tantum filie pro dote ubi filia non ē exclusa a successione per statutū: illa ṽba pro dote nō faciunt ꝯditōem sȝ admonitionem ēt si trāscēderet legitimā i dicto ꝯsilio ccxxiij.
in prima col.

¶ An ⁊ quando legatū dotis sit purū uel ꝯditōnale in dicto ꝯsilio ccxxiij.
in. ij. col. in prin.

¶ Testator legauit filie mille ꝓ dote: postea subiūxit ꝙ uolebat eā petere posse dicta mille tēpore nubilis etatis: ⁊ ꝙ interim dicta mille ponātur i loco securo ꝓ dicta filia ⁊ de usufructu illorum debeat alimentari. Queritur si filia ista fuerit alimentata a fratre herede uniuersali: ⁊ dicta mille nūꝙ̄ fuerint deposita utrum ip̄a uel maritus possint petere illud qd̄ ultra alimēta dicta mille fructuassent si fuissent deposita ꝓut testator disposuit in ꝯsilio ccxxxviij.
incip. uiso testō ambrosij ⁊c.

¶ Legatum factum pro dote uidet̄ esse ꝯdictionale. in ꝯsilio ccxxxviij.
in prima col. circa prin.
⁊ in ꝯsilio ccxlix.
inci. ꝓ euidētia dicēdorꝫ p̄mittēdū ē ⁊c. i. i. col. i pri.

¶ Legatum dotis utrum ueniat in generali remissione ⁊ liberatione quā facit uxor de omnibus legatis sibi factis in ꝯsilio ccxli.

¶ De legato dotis nō debet̄ falcidia i ꝯsilio ccxli.
icip. prīo uidēdū ē an i s̄gnālib⁹ ṽbis ⁊c. i ult. col. i pri.

¶ An legatum dotis relictum filie sit purū uel ꝯditionale si ⁊ qn̄ nupserit i dicto ꝯsilio ccxlviiij.
in prin.

¶ Si legat̄ uni sub ꝯditione si uoluerit soluere omnia legata facta p ip̄ȝ testatorē nō itelligit̄ de p̄legato dotis nec de legatis inualidis seu inefficacibus in consilio ccxlv.
icip. uiso codicillo facto p s̄er pileū ⁊c. i. i. col. circa pri.

¶ De legato dotis uide in precedenti uerbo legatuȝ ⁊ in prima tabula in uerbo legatum.

Legitima.

Quādo filie sunt excluse a statuto sed debēt dotari nō debent̄ eis legitiā nec debēt istitui ēt i legitiā i ꝯsilio ccxx. ⁊. ij. hui⁹ scdē ptis incip. in cāu p̄nti quātū ad id ⁊c.
in prima col. post prin.

¶ An neptis cuius auus reliquit dotē poterit etiam detrahere legitimā ex ꝑsona patris de bonis que pat̄ erat grauatus restituere i ꝯsilio ccxxv.
incip. uidēdū ē primo de ip̄o alarico ⁊c.

¶ Legitima filij nō cadit in fideicōmissum quasi itelligat̄ fideicōmissum esse relictum de bonis tātū patris etiam excepta filij legitima in dicto ꝯsilio ccxxv.
in prima col. ante finem.

¶ An ⁊ quando pater est institutus ⁊ de restituendo grauatus filie sue possit prius legitimam petere ex persona patris: ⁊ postea dotari ex residuo quod subiacet restitutioni: ⁊ quid si prius sunt dotate ante ꝙ̄ extet casus fideicōmissi in ꝯsilio ccxxv.

¶ Pater sicut non potest prohibere detractionem legitime ita nec eam diminuere in ꝯsilio ccx.
incipiente dubium facit in omnibus ⁊c. in prima col. iuxta fi.

¶ An propter non confectionem inuentarij heres perdat ius deducendi legitimam sibi debitam iure nature ⁊ uerum debitum in quo defunctus sibi tenebat̄. in dicto ꝯsilio ccx.
in secunda col. ante finem in uersi. ⁊ ꝓpter.

¶ Quãdo femine ex forma statuti sunt excluse a suc cessione patris extante masculo: tũc nõ debent filie legi ma. in ꝯsilio. ccxxxij.
icip. ꝓ pleniori responsiõe ad id de quo queritur ⁊c̃. in prima col. post prin.

¶ Si pater reliquit aliquid filio uel filie ita ꝙ ãplius de bonis suis petere nõ possit ⁊ filius uel filia acceptat relictũ simplr: nõ preiudicat sibi quo minus possit pe tere usqȝ ad legitimã. ĩ ꝯsilio ccxxxij.
in iij. col. cir. prin. vsi. tertio

¶ Qñ ltima filie a statuto excluse nõ debet sȝ dos tm̃ tũc dos nõ succedit loco ltime. ĩ ꝯsilio ccxxxiij.
icip. sup eo ꝙ q̃rit an dña iohãna ⁊c̃. i. iij. col. pᵒ me.

¶ Sic renũciatio gnãlis nõ extẽdit ad ltimã uel ciᵒ supplemẽtũ: ita nec ad dotẽ. ĩ ꝯsilio ccxxxv.
icip. lȝ ista. d. lisa uiuẽte pře ⁊c̃. i ul. col. vs. fi. ĩ v vñ sic

¶ In quibus iudicant a pari ltima ⁊ dos ⁊ in quibᵒ nõ in ꝯsilio ccxxxij.
in. ij. col. circa prin. in uer. breuiter lȝ.

¶ Donatio quã fac̃ pr̃ filio emãcipato uel filio ĩ ptãte ꝑꝑ bñmerita nõ ꝯputant in ltimã nisi expresse dicat in ꝯsilio ccl.
icip. circa primũ quesitũ dicẽdũ ẽ ⁊c̃. i. iij. col. ĩ prin.

¶ Dos ⁊ donatio ꝑꝑ nuptias si donate nõ sũt exp̃s se ꝯputant ĩ ltimam. in dcõ ꝯsilio ccl.
in. iij. col. cir. prin. uer. secus ẽ in dote.

¶ Quis debeat ĩputare certa bona ĩ legitimã ista uer ba ĩtelligunt duobus modis. in ꝯsilio ccli.
icip. uisis ⁊ põderat oibᵒ ⁊c̃. i ſa col. pᵒ. me. v. nũc gᵒ.

¶ An femina exclusa a statuto ꝯnumeret i numero liberoꝝ ad ĩponendũ rõnẽ ltime. ĩ ꝯsilio cclij.
incip. super primo puncto quãta sit ltima ⁊c̃.

¶ An legata facta filiabus cõnumerent ĩ ltima fr̃is ita ꝙ sint ꝑs ĩpius legitĩe ĩ ꝯsilio cclij.
in secunda col. iuxta prin. uersi. his igitur.

¶ In legitĩa parẽtis ⁊ pr̃oni hȝ locũ ius accrescẽdi si porcõ ðficiat ĩpo iur: secᵒ si ope exceptõis ĩ ꝯsi. ccliij.
incip. qm̃ fũdamẽtũ huius articuli ⁊c̃. i. ij. col. in fi.

¶ Legitĩa ⁊ ius rũpẽdi testamẽtũ causat ñ a cã testati. sȝ a cã ĩtestati. in dicto ꝯsilio ccliij.
in quarta col. circa prin. uersi. nec ob.

¶ Mater an habeat legitimam in bonis que pro uenerunt filio ab auo paterno in ꝯsilio ccliiij.

¶ An ꝯdictio ex. l. que ꝯpetit ad supplemẽtũ ltime de beat ꝯ legatarios in ꝯsilio cclv.
incip. uisis omnibus suprascriptis notandum est ⁊c̃.
⁊ uide etiam in sequenti ꝯsilio cclvi.

¶ De qbᵒ rebᵒ sit detrahẽda ltima ĩ ꝯsilio cclvi.
incip. super primo dubio bar. i. l. ⁊c̃.

¶ Legitĩa an suppleri debeat ab hẽdibᵒ solũ an aũt ab hẽdibus ⁊ legatarijs parit ĩ ꝯsilio p̃dicto cclvi.
⁊ uide etiam in ꝯsilio cclv.

¶ An filius possit petere legitimam si repudiauerit hereditatem paternam in ꝯsilio cclvij.
incip. uisis actis ⁊ actitatis coram. d. astorgio ⁊c̃.

¶ Filiᵒ ĩstitutᵒ simplr sine substĩtõe sibi facta ñ põt ṙpu diar hẽditatẽ pr̃nã ⁊ acceptare ltimã ĩ ꝯsilio cclvij.
in quarta col. circa prin.

¶ Si filius ẽ institutus ⁊ de restituẽdo grauatus põt paternam hereditatem repudiare ⁊ legitimã accepta re in ꝯsilio cclvij.
in. v. col. ante med. uersi. sed quãdo.
An si filius de restituendo grauatus alienet aliquid il lud imputet in legitimam in ꝯsilio ccxxxiiij.
incip. uisis ⁊ ꝯsideratis oibus ⁊c̃. in secunda col. circa princi.

¶ Statutũ potest auferre legitimã matris ⁊ filioꝝ etiam in totum secundum cõem opinionem. in con silio cccxlvi.
incip. cãus p̃ns ualde dubitabilis ẽ ⁊c̃. in ult. col. uer. illud autem.

¶ Repudians hereditatem uniuersalem legitimam petere non potest in ꝯsilio cccxlvij.
incip. super primo puncto queritur an testũm ⁊c̃. in prima col. post prin.

¶ Excluso per repudiationem uel per legem muni cipalem non debet legitima in ꝯsilio cccxlvij.
in prima col. ante med. uersi. sicut.

¶ Si filie femine fuerit relictum minus legitima an ĩpa possit agere ad supplementum legitime stante sta tuto ꝙ extantibus masculis filia femina non succedat in ꝯsilio cccxlviij.
incip. in puncto queritur de quadruplici hereditate.
An dos succedat loco legitime in ꝯsilio cccxlviij.
in prima col. post medium.

¶ Quando relictum pro dote non succedit loco legi time nõ reicitur grauamẽ ĩ eo appositũ: si succedit lo co legitime reicit in ꝯsilio cccxlviij.
in prima col. ante finem.

¶ Quando agitur de successione aui materni utruȝ nepos teneatur cõputare in legitima doteȝ maternã in ꝯsilio ccl.
incip. circa primũ quesitũ dicẽdum ẽ ⁊c̃.

¶ Quãdo ꝯputet lĩa ⁊ trebelliãica ĩ ꝯsilio ccliiij.
in ultima col. in fi.

¶ Legitima nulla debet quãdo quicquid reliquerat pa. acq̃sierat ꝑ usurariã prauitatẽ ĩ ꝯsilio ccclxxv.
incip. prefatum testamentuȝ in scriptis sine dubio ⁊c̃.
in ultima col. in fine.

Legitime supplemẽtum.

¶ An filia dotata a patre exclusa a successione ab in testato propter existẽtiam masculi possit agere ad sup plementum legitime etiam si institutus fuerit alius ꝙ̃ masculus qui ab intestato esset successurus in con silio cccxlviij.
incip. in puncto querit de quadruplici hereditate ⁊c̃.
in secunda col. circa prin.

¶ Supplementum legitime petit ꝯdictione ex. l. in consilio cccxlvij.
in tertia col. post prin. uersi. ⁊ patȝ:

¶ Ius petẽdi supplementum legitime fuit inuẽtum ad exclusionem iuris querelãdi ⁊ ꝯ tabulãdi ⁊ dicẽdi nullum in ꝯsilio cccxlvij.
in. iij. col. añ med. uersi. ergo nec ius petendi.

¶ Quando heres est soluendo creditoribus ⁊ lega tarijs tunc legatarij in rebus sibi legatis p̃ferũtur cre ditoribᵒ ⁊ filie in supplemẽto ltime in ꝯsilio cclv.
incip. uisis oibᵒ suprascriptis notãdũ ẽ ⁊c̃. i. ij. col. i fi.

¶ De supplemẽto ltime uide ẽt ĩ vbo p̃cedẽti legitima

Legitimatio.

Utrũ ualeat ltimatio fa cta per uerba generalia uideliȝ ex quocũqȝ nati sint si spãlis nõ fuerit exp̃ssio in ꝯsilio ccxxi.
incip. super puncto isto plura subtiliter. ⁊c̃.

¶ Legitimatio quando dicatur dispensatio in consi lio predicto ccxxi.
in quarta col. in prin.

¶ Differentia inter legitimationem ⁊ dispensationẽ in ꝯsilio ccxxi.

in quarta

in.iiij.col̄.post prin. uer.tunc ergo.
¶ Qñ unus defectus ⁊ nõ oẽs exprimunť i ltimatione: ipsa censeť subreptia. in ↄsilio ccxxi.
in ultima col̄.circa prin.
¶ An legitimatio in terris imperij ualeat. in consilio ccxxij.
icip.uisa quadã dispẽsatiõe papali ⁊c̃.
¶ An legitimatio uicietur si in ea non fuerit uocatus is cui legitimatus successurus erat ꝓpter legitimationẽ nec etiã fuerint uocati ij qui successuri fuissent si legitimatio fcã nõ fuisset ⁊ an de illis sit fienda mẽtio. i ↄsilio ccxxiij.
icip.sup eo ꝙ primo loco querit ⁊c̃.
¶ An papa possit legitimare in terris imperij. in dcõ ↄsilio ccxxij.
in prima col̄.
¶ An ptãs legitimãdi ↄcessa comiti idubio itelligať nõ extãtib⁹ filijs legitimis. i dcõ ↄsilio ccxxiij.
in.ij.col̄.ante medium.
¶ An in legitimatiõe que fit debeat fieri nominatio de alijs filijs legitimis ⁊ naturalibus ⁊ de agnatis. in ↄsilio ccxxiij.
in.iij.col̄.in fi. ⁊ in prin.sequen.
¶ Nõ ẽ in dubio credendũ principẽ uoluisse comitez aliter legitimaturuz: ꝙ̃ ipse imperator fuisset legitimaturus. in ↄsilio ccxxiij.
in.iij.col̄.circa finem.
¶ Facil⁹ us quis legitimať qñ non sunt agnati ꝙ̃ quãdo sunt. in ↄsilio ccxxiij.
in quarta col. i prin. v̇. attñ ut dixi.
¶ Infamia supueniẽs nõ uiciat ltimationẽ p̃cedẽtez instrm prius ↄfectũ. in dcõ ↄsilio ccxxiij.
in penul.col̄.circa fi.
¶ Quid sit legimatio. i ↄsilio ccxxiij.
in ulti.co col̄.ante medium.
¶ Qñ legitimatio fit cũ clausula ut nõ p̃iudiceť ueniẽtibus ab intestato ista uerba habẽt locũ qñ pr̃ decedit ab itestato: si aũt testat⁹ põt in p̃iudiciũ uenient' ũ ab intestato istituere legitimatũ in ↄsilio ccxxv.
icip.uidẽdum ẽ primo de ipso alarico. in ultima col̄. circa medium.
¶ An filij sacerdoť possint ltimari. i ↄsilio ccxxv.
in.ij.col̄.post medium.
¶ An i gnãli ↄcessione legitimãdi ueniat legitimatio filioꝝ clericoꝝ uel natoꝝ ex illicito coitu. i ↄsi. ccxxv.
in.iij.col.in prin.
¶ An ualeat ↄcessio fcã uni de ptãte legitimãdi quo ad natos ex illicito coitu sine clã derogatoria. §.fi.in auctẽ.quib⁹mo.nãles effi.sui i ↄsilio ccxxv.
in.iij.col̄.cir.prin. v̇.tertio uidẽdũ ẽ.
¶ An legitimatio fcã sine p̃iudicio legitimoꝝ heredũ intelligať de filijs uel alijs descendẽtibus nõ collateralibus quãtũcũqz ꝓximis. i ↄsilio ccxxvj.
icip.dicẽdũ ẽ dcãm hereditatẽ ⁊c̃
¶ Potestas legitimãdi ẽ de reseruatis pricipi: nec uenit in gnãli ↄmissione. in ↄsilio ccxxvij.
incip.sup primo dubio uť dicẽdũ ⁊c̃.
¶ An ualeat legitimatio facta ab inferiore a principe. in dcõ ↄsilio ccxxvij.
¶ An legitimatio ualeat in preiudicium legitimorum qui non consenserunt: ⁊ an requiratur consensus filie nõ successure ex forma statuti. i ↄsi. ccxxvij.
in.iij.col.uer.secũdo.
¶ Item an legitimatio facta post mortem patris noceat ↄsanguineis defuncti quibus est acquisita hereditas ab intestato in ↄsilio ccxxvij.
¶ Potestas legitimãdi ẽ de reseruať principi ⁊ potestas istituẽdi iũdices ⁊ creãdi notarios i ↄsilio ccxxvij.
in prima col.post prin.
¶ An legitimat⁹ a papa uideať legitiat⁹ quo ad terras imperij uel ecõtra de legitimato ab imperatore in consilio ccxxvij.
in secunda col.post prin.uersi.prout.
¶ Legitimatio quaz facit hodie imperator nõ ẽ uera legitimatio reintegratiua totalis status sz ẽ quedam habilitatio seu dispensatio in ↄsilio c.xxvij.
in secunda col.ante med.
¶ Forma legitimationis in ↄsilio ccxxvij.
in tertia col.ante medium.
¶ An ualeat legitimatio in preiudicium filie legitime ⁊ naturalis excluse a statuto extante fratre masculo ñ citato in ↄsilio ccxxvij.
in tertia col.circa medium.
¶ Quando legitimatur filius spurius an requiratur clausula non obstante in ↄsilio ccxxvij.
in quarta col.post prin.uersi.quarto principaliter.
¶ Quãdo legitimatur filius natus ex dãnato uel punibili coitu an requirať clã derogatoria i ↄsi. ccxxvij.
in.iiij.col.post med.uersi.secũdo ⁊ uide etiam.in cõsilio ccxxix.
post medium.
¶ Quãdo legitimatur ab imperatore uel comite fili⁹ natus ex coitu non punibili non requiritur clausula derogatoria in ↄsilio ccxxvij.
in quinta col.in prin. ⁊ uide ẽt i ↄsilio ccxxviiij.
in secundo dubio principali.
¶ Legitimatio non ualet nõ citato illo cui est delata hereditas in ↄsilio ccxxvij.
in penultima col.circa prin.
¶ Legitimatio non ualidat institutionem precedẽtẽ in ↄsilio ccxxix.
incip.uiso testõ reliquiani dicti patricelli ⁊c̃.
¶ An nati ex dãnato coitu possint legitimari in consilio ccxxix.
¶ An ad hoc ut legitimetur quis requirať ↄsensus legitimati in ↄsilio ccxxix.
in prima col.circa medium.
¶ Infans potest legitimari licet non possit ↄsentire. in ↄsilio ccxxviiij:
in prima col.post medium.
¶ An potestas legitimandi possit ↄcedi cum generali clausula non obstante quacũqz lege ⁊ ↄstitutione i ↄtrariũ disponẽte ⁊ i hoc cãu⁹ ille cui ↄcessa ẽ potestas legitimandi an poterit legitimare cuz clausula speciali in ↄsilio ccxxx.
incip.dubitatur primo an comes palatinus ⁊c̃.
¶ Quando legitimatur filius ad instantiam patris nullus est citandus in ↄsilio ccxxx.
in secunda col.post prin.
¶ Si legitimatio est ↄfirmata per papam tollitur ei⁹ defectus in ↄsilio ccxxx.
in ultima col.ad fi.
¶ Legitimatio ⁊ dispensatio non porrigitur ad defectus suppressos in ↄsilio ccxxxi.
incip.quantum ad primum dubium seu quesituz ⁊c̃.
in secunda col.circa fi. ⁊ uide etiam in consilio precedenti ccxxx.
in fine.
¶ De legitimatione uide etiaz in uerbo comes palatinus ⁊ in uerbo dux. ⁊ in uerbo imperator.

Legitimatus. Filij legitiati excludūt substitutum secundum omnes in ↄsilio ccxxi.
incip. sup ꝑrio quesito pl'a subtiliter ⁊c. i. i. col. p⁹ inc.

¶ An masculi legitimati excludant sorores ex forma statuti ac si legitimati fuissent a principio legitime nati in consilio ccxxiij.
incip. sup eo ꝙ prio loco querit̃ ⁊c. ĩ penultia col. ĩ fi.

¶ Legitimatus excludit substitutum uocatum sub cōditione si testator decesserit sine filijs legitimis ⁊ naturalibus in ↄsilio ccxxiij.
in ult. col. in prin.

¶ Legitimati an dicantur uere ⁊ non ficte legitimi in dicto consilio ccxxiij.
in ultima col. post prin.

¶ Legitimatus dicitur uere legitimus licet non sit legitime natus in consilio ccxxiij.
in ultima col. post prin.

¶ Legitimatus per subsequens matrimonium dicit̃ legitime natus in ↄsilio ccxxiij.
in ultima col. ante med.

¶ Legitimatus comprehenditur appellatione legitimorum in consilio ccxxiij.
in ultima col. ante med.

¶ Inuestitura liuelli si est facta pro se ⁊ filijs suis legitimis ⁊ naturalibus non comprehenduntur legitimati in consilio ccxxiij.
in ultima col. ĩ medio.

¶ An legitimatus excludat agnatos uel filios filie excluse a successione ex forma statuti extante masculo in consilio ccxxvi.
incip. dicendum est dictā hereditatē ⁊c.

¶ Nō est necesse ꝙ legitimati sint presentes legitimationi si pater supplicauit ⁊ filii ratā legitimationē habuerunt in consilio ccxxvi.
in prima col. ante medium in uersi. nec ob.

¶ Quid si legitimatus non est natus ex cōcubina in consilio ccxxvii.
incip. super primo dubio uidetur dicendū ⁊c. in. iiij. col. circa prin. uersi. quarto.

¶ An legitimatus possit substitui filio legitimo ⁊ naturali in consilio ccxxvii.
in. v. col. circa prin.

¶ An legitimatus agnascatur patri ⁊ aliis agnatis ēt illoꝝ ↄsensu nō interueniēte ĩ ↄsi. ccxxvij.
in tertia col. in fi.

¶ An si legitimatus tenet ⁊ possidet bona patris tā ꝙ legitimatus spacio longi tēporis possit ꝑscribere lȝ legitimatio fuerit nulla in ↄsilio ccxxvij.
in. vj. col. circa prin. uersi. ulterius ēt dicit̃

¶ Filius legitimatus non differt a filio legitimo ⁊ naturali in ↄsilio ccxxix.
incip. uiso testō reliquiani dicti patricelli ⁊c. in fine.

Lesio. Ex enormissima lesione ꝑsumit̃ dol⁹ in consilio ccxvi.
ĩcip. circa primū q̃situ dubitatio uȓ ⁊c. ĩ pe. col. c̃c. pri.
Et in consilio clxxvij.
ĩ pria pte ↄsilioꝝ ĩcip. ↄ̃ sngi⁹ ↄsulta facē uidentur aliqua ⁊c. in secunda col. circa prin.

Lex. Lex semꝑ loquit̃ ēt si ꝓbat̃ ĩ tpe pn̄ti ⁊ sic extēdit̃ ad futurū ĩ ↄsilio ccviij.
ĩci. cū sup ista mā pisani ⁊c. ĩ. iij. col. v̇. fi. v̇. ꝑtēca ēt si

¶ Lex ĩ dubio ĩterp̄tāda ē ut illi ꝓsit cui statuētes uoluerūt ꝓdesse ñ illi cui noluerūt ĩ ↄsilio cclij.
incip. sup primo pūcto quāta sit ltima ⁊c. ĩ prima col. post med. v̇. ex quibus pȝ.

¶ Lex in dubio non ꝑsumit iudicē aliquid uoluisse ↄ̃ ius. in ↄsilio cccxxiiij.
incip. uiso pūcto suprascripto ⁊ etiam mult̃ allegatiōibus f̃cis ⁊c. in prima col. iuxta fi.

¶ Lex uidetur dicere non solum quod expresse dicit sȝ etiā qd̄ ex ei⁹ snia tacite colligi pōt ĩ ↄsi. cccxxxvj.
incip. pn̄s casus modicā dubitationē habere uȓ ⁊c. in iij. col. post mediū. v̇. ⁊ q² l.

¶ Qn̄ lex ē fundata in aliqua rōne ibi dispō loquēs in uno casu: hȝ locū in alio: nō ꝑ uiā extēsionis sȝ cōprehēsionis. in ↄsilio cccxlix.
incip. uisa quadā securitate facta bartholomeo ⁊c. in ultima col. in prin.

Libellus. Qui deducit in libello unā causam ⁊ probat aliam debet succūbere in cōsilio ccvii.
incip. sup primo dubio dicēdū est ⁊c. in prima col. ante mediū v̇. ⁊ ꝙ notat ĩno.

¶ Snia lata pro actore super libello iepto est ip̄o iure nulla in consilio cclxi.
incip. uidet̃ ꝙ non posset sequi nisi absolutio ⁊c. ĩ prima col. ante medium.

¶ In libello magis attenditur cōclusio q̄ narratio ĩ consilio cclxxvi.
ĩcip. uiso pūcto suprascripto ⁊ oībus alijs ⁊c. ĩ. ij. col. ante medium uer. ꝙ aūt.

¶ Ex ↄclusione libelli colligit̃ que actio fuerit intētata. in ↄsilio cclxxvj.
in secūda col. ante medium.

¶ Libellus in petitorio ꝓcedit si solum petat̃ aduersariū ↄdēnari ad restōnē rei ĩ ↄsilio cclviij.
incip. in causa mota ꝑ fr iacobū ⁊c.

¶ An in eodē libello possint accumulari plura possessoria. in ↄsilio. cclxxxv.
ĩcip. uȓ dicendū dictū actorē ⁊c.

¶ An petitorium ⁊ possessoriū cumulari possint ĩ eodē libello in ↄsilio cclix.
ĩcip. ĩ cā que v̇tit̃ corā. d. locūtenēte ⁊c.

¶ Libell⁹ ĩeptus ē ip̄o iure null⁹. ĩ dcō ↄsilio cclix.
in. ij. col. circa medium.

¶ Libell⁹ iste an ↄcludat ĩ ↄfessoria: dico ꝙ aq̄ mea solita ē descēdere in curiā tuā: iō peto te ↄdēnari ad dandū locū ut possit transire. ĩ ↄsilio cclxi.
ĩcip. uȓ ꝙ nō possit sequi nisi absolutio ⁊c.

¶ De ineptitudine libelli pōt in quacūq; parte iudicij opponi. ĩ dcō ↄsilio cclxi.
in prima col. post prin.

¶ Libellus ↄ̃trius dȝ reici. ĩ ↄsilio cccxcij.
ĩcip. uiso quodā libello porrecto ꝑ. d. andriolā ⁊c. ĩ secūda col. iuxta prin.

¶ Remedia ↄ̃tria nō possunt in libello deduci nec copulatiue nec alternatiue. ĩ dcō ↄsilio cccxcij.
in s̃a col. circa medium v̇si. sȝ ad hoc r̄ndet̃.
Libell⁹ ĩcert⁹ seu altnatiu⁹ nō ꝓcedit nisi ꝑcedēt obligatio altnatiua ul' qn̄ actor reddit̃ ĩcert⁹ ex fcō rei. in dcō ↄsilio cccxcij.
in secūda col. iuxta fi.

¶ Qn̄ libellus est ineptus ꝓcessus factus super eo ē nullus. in dcō ↄsilio cccxcij.
in penultima col. circa fi.

Liberatio. Un⁹ d' correis pōt liberari reseruato iur̃ ↄ̃ alterꝫ ĩ ↄsi. ccxci.
ĩcip. uiso pūcto ⁊ dubio suprascripto ac ēt uiso ⁊c. ĩ ul. col. in medio uersi. ⁊ ē sciēdū.

An filia

incip. uiso codicillo facto ꝑ ser pileũ ⁊c. in. i. col. i fi.
¶ An per ista uerba ꝓbetur mandatum de homicidio faciendo uadas ⁊ non reuertaris ad domũ quin sentiam noua de tali in consilio cclxij.
incip. uidet̃ ꝙ per predicta nõ sit ꝓbatum ⁊c. ⁊ idem uide s. in uerbo homicidium.
¶ An ⁊ quando in generali mandato ueniat aliq̃d illicitum in consilio cclxij.
īcip. uꝛ̃ ꝙ ꝑ p̄dicta nõ sit ꝓbatũ ⁊c. i. ij. col. circa me.
¶ Ille qui sinit aliquẽ sua negocia gerere et domos ⁊ alia sua bona locare uidet̃ mandatũ dedisse de sup̃dictis fiendis ⁊ tenetur stare ꝯtractibus factis per talẽ etiã quantũ ad particularia pacta in dictis ꝯtractib⁹ apposita licet ip̄e dicat ꝙ illa particulariter ignorauit in consilio cclxiij.
incip. si iste nerius sciente ⁊ paciente d. francischa ⁊c.
¶ An in generali mandato de recipiendo pecuniaꝫ mutuo ueniat ut mandatarius possit confiteri se recepisse in consilio. cccxcvij.
incip. in causa que uertit̃ pisis inter petrum ⁊c.

Maritus. Si maritus sustinet onera mr̃imonij licite põt recip̃e usuras dotis ꝓmisse ꝓpter morã i ꝯsilio cccxlij.
īcip. uꝛ̃ ꝙ dicta sñia fuerit bñ lata ⁊c. i. iij. col. c̃ca pꝛĩ.
¶ Quomõ dicatur maritus uel uxoꝛ dñs uel domina rei dotalis in consilio cccxlij.
in quarta col.

Mater. Mat̃ dꝫ reseruare filijs primi mr̃imõij ꝓprietatẽ bonoꝝ: siue trãsiuerit ad s̃a uota añ mortẽ filij siue post i ꝯsi. cxcix.
incip. i cãu p̄nti quãtũ ad id ⁊c. i. iij. col. circa pꝛin.
¶ Si excludat̃ mater ꝑ statutũ a successiõe intelligit̃ et̃ exclusa eius filia in cõsilio ccxxvi.
īcip. dicẽdũ ẽ dictã hereditatẽ ⁊c. i. i. col. circa fi.
¶ Mater an habeat legitimã i bonis que ꝑuenerũt filio ab auo paterno i consilio ccliiij.
¶ Mater que trãsit ad secunda uota nõ reddita administratione filio an hodie puniat̃ pena auc. iis penis. c. de secũdis nuptijs in cõsilio cclxiiij.
incip. ꝑ ista dña ꝙ nõ ꝑdiderit dictũ legatũ facit ⁊c.
¶ Mater an priuetur ante lapsum anni successione filij si illi non petierint tutoreꝫ: an uero demum eo lapso in consilio cclxv.
incip. in pũcto suprascripto fuerũt apposita plura ⁊c.
¶ An mater sit priuata hereditate filij pupilli propter non petitum tutorem ⁊ an sit priuata etiam auia in consilio cclxv.
in secunda col. in fine.
¶ Mater excludit auũ i succedẽdo i ꝯsi. cccxliiij.
incip. primũ ẽ ď intellectu dicti statuti ⁊c. i secũda col. circa medium uer. preterea.
Mater an habeat integrum annum ad petendum tutorem filio nec dicatur in mora: nisi eo elapso in cõsilio ccclxxij.
īcip. res ista medicã dubitatõeꝫ mihi hẽre uidetur ⁊c.
¶ Qualiter intelligant̃ iura dicentia ꝙ mater priuatur hereditate filij decedentis in pupillari etate si nõ petit tutorem illi dari in consilio ccclxxiiij.
incip. postpositis auctoritatibus doctoꝝ ⁊c.

Melioramenta. Fruct⁹ melioramẽti facti sumptibus unius pertinẽt ad eum in consilio ccclxxxvi.
īcip. uisis ⁊ põderatis oĩbus ⁊c. in. ij. col. post pꝛĩ.

Miles. An milites sint nobiles. in consilio ccxxx.

i. i. dubitat̃ p̃° an comes ⁊c. i. iiij. col. p⁹ med. ṽ. itẽ pꝫ:

Minor. An mioꝛ nõ ꝯficiẽs iuẽtariũ teneat̃ ultra uires hẽditat̃ i ꝯsi. ccix.
incip. super primo dubio fuerunt opiniones ⁊c. in fi. i. col.
¶ An minores si nõ ꝯficiũt iuẽtariũ excusent̃ ip̄o iure uel ꝑ restitu. in integrũ in dc̃õ ꝯsilio ccix.
in secunda col. in fine.
¶ Minoꝛ ꝓximus pubertati si iurat super ꝯtractu an coga t̃ seruare iuramẽtũ: sicut pubes: ⁊ si nõ teneat̃ seruare qua actõe repetet rẽ traditã i ꝯsilio. ccxv.
incip. si nõ itereẽt iuramẽtum istius impuberis ⁊c.
¶ Minoꝛ ꝓxim⁹ pubertati obligat̃ nãlr̃ tãtũ ñ ciuiliter in consilio ccxv.
in. ij. col. iuxta pꝛin.
¶ Duplex remediũ siue practica que ꝯpetit īpuberi qui alienauit rem suam imobilem etiam cum iuramẽto in dicto ꝯsilio ccxv.
in. ij. col. post medium.
¶ Cõcordia circa opiniões doctoꝛũ an iuramẽtũ prestitũ ab īpubere sit seruãdũ i dicto ꝯsilio. ccxv.
in. ij. col. circa medium.
¶ Iuramẽtum mioꝛis super ꝯ̃ctu an possit remitti: ⁊ per quem in consilio ccxviij.
incip. p̄supposito sine preiudicio ueritatis ⁊c.
¶ Si mioꝛ cohabitauerit cũ muliẽ cũ qua ꝯtraxerat mr̃imoniũ an p̄sũat̃ ꝙ eã cognouerit i ꝯsi. cclxxij.
incip. qꝛ ꝑ primũ egregiũ ꝯsultorẽ ⁊c. i vij. col. p⁹ me.
¶ Si ꝯ̃ctus celebrati cũ mioꝛib⁹ debẽt fieri cuꝫ certa solẽnitate ex forma statuti an maiores uiginti possint sine illa ꝯ̃here ut ẽt sine curatore: ut sic sũat̃ argumẽtum a contrario sensu in ꝯsilio cclxxiij.
incip. incipiẽdo a secũdo dico dictas uẽditões ⁊c.
¶ Mioꝛ decedẽs hẽditate ñ adita trãsmittit bñficiuꝫ restõis i itegrũ ad ipaꝫ adeũdã in ꝯsilio cccxxxvij.
incip. primũ dubiũ ď quo queritur satis tritum ⁊c. in pꝛia col. circa fi. uer. nam minoꝛ.

Mons uenetiaruꝫ ⁊ florentie. De monte uenetiaꝝ ⁊ ip̄restitis uenetiarũ in ꝯsilio ccclxxxvi.
incip. uisis ⁊ põderatis oib⁹ ⁊c. i. ij. col. circa fi. ⁊ i seq.

Mora. An ⁊ quando possit purgari mora i consilio cclxxiiij.
incip. uidetur dicẽdum p̄fatũ bartholomeũ ⁊c.

Mors. Ille qui ẽ i articlo mortis constitutus: q̃ post modicum interuallum decessit in consilio ccclxvi.
īci uiso pũcto ⁊ allega. ⁊c. i. ij. col. p⁹ med. ṽ. p̄terea.
¶ Mors ciuilis equipat̃ nãli in ꝯsilio ccliij.
īcip. q̃m fundamẽtũ hui⁹ articli ⁊c. i. iiij. col. añ fi. uer. sed excluderentur.

Mulcta. Ex mulcta nõ irrogat̃ infamia i consilio cxcviij.
seu primo secũde partis incip. super hoc puncto iterrogatus ⁊c. in. ij. col. in pꝛin.

Mulier. Mulier nõ potest se ⁊ bona sua obligare in consilio ccxix.
incip. in cã que uertitur coram. d. uicario ⁊c.
¶ Mulier nõ põt renũciare auc. siue a me. C. ad ueleianum in dicto ꝯsilio ccxix.
in. ij. col. ante medium.
¶ Non potest mulier confiteri pecuniam perceptam a uiro fuisse conuersam in utilitatem ip̄ius mulieris i dicto consilio. ccxix.
in secunda colũ. circa medium in uersi. item ⁊ fuit.

Mulier

in. vij. col. post prin. uer. ulterius.
¶ Titulus putatiuus quo quis putat se eē heredem cum nō sit: sufficit ad prescribēdū longo tempore petitioni hereditatis in dicto cōsilio ccxxvij.
in. vij. col. post me.
¶ Quanto tēpore heres prescribat contra legatariū non petētem legatū in consilio cclxxxvij.
incip. hereditas dicte puelle de iure cōi rc. in pria col. iuxta fi. uer. quantū ad secundum.
¶ Prescriptio statutaria lōgi tp̄is succedit loco p̄scriptōis triginta ānorꝫ de iure cōi ī ꝯsilio cclxxxvij.
in. ij. col. in prin. & ī ꝯsilio sequēti ī. v. col. post med.
¶ Quādo supuenit īpedimētū iuris ante īcohatā prescriptōeꝫ īpedit p̄scriptio īcohari ī ꝯsilio cclxxxviij.
īcip. uisis his q̄ supi⁹ narrāt ī pūcto rc. ī. v. col. ī pri.
¶ Prescriptio uiginti ānorꝫ statutaria succedit loco p̄scriptōis lōgissimi tp̄is de iure cōi ī ꝯsi. cclxxxviij.
in quinta col. post me. uersi. & ista.
¶ Qn̄ nō reddit ius ī ciuitate tēpore guerre maxime forēsibus nō currit prescriptō ī ꝯsilio cclxxxviij.
in. vi. col. in prin. uide ēt in consilio cclxxxix.
incip. in qōne que uertit inter capitulū rc. in. ij. col. circa mediū uide ēt in consilio ccxci.
īcip. uiso pūcto & dubio sup̄scripto rc. ī. iii. col. p⁹ pri.
¶ Sciētia & paciētia ꝯductoris nō nocet domino in prescriptōe seruitutis in ꝯsilio cclxi.
in secunda col. circa medium.
¶ An prescriptio actionis personalis procedat cum mala fide in consilio cclxxxvij.
incip. uisis his que supius narrant in puncto rc. ī. v. col. post prin. uer. sed ꝯstat ꝙ ante.
¶ De prescriptōe decimarꝫ ī ꝯsilio cclxxxix.
incip. in qōne que uertit inter caplm rc.
¶ An filius heres patris & bone fidei possit p̄scribē ex titulo patris sui q̄ erat male fidei ī ꝯsilio ccxc.
incip. uisa suprascripta facti narrat. rc.
¶ An & in qua prescriptione mala fides patris uel p̄decessoris noceat successori de iure ciuili uel canonico in consilio ccxc.
in prima col. in fi. cum prin. seq.
¶ An bona fides defuncti prosit heredi male fidei in prescriptione in consilio ccxc.
in secunda col. post prin.
¶ Licet non possit currere prescriptio in re subiecta restōni sub conditione ante euentum conditionis: tū post eius euentum pōt in consilio ccxc.
in ultima col. circa medium.
¶ An statutum tollens exceptionē prescriptionis extendatur ad preterita: ut ꝯprehēdat prescriptionē iā ꝯpletam ante statutum in consilio ccxci.
in secunda col. in fi. & in prin. seq.
¶ An prescriptio uideat interrupta per iudicium in quo agens succubuit in ꝯsilio ccxci.
in tertia col. in medio uer. nec etiam ob.
¶ An prescribat pignoraticia licet nō sit adhuc orta quia ē in potestate debitoris ꝙ oriatur offerendo debitum in consilio ccxcij.
incip. ego paulus de castro utriusqꝫ iuris doctor rc.
¶ Ubicunqꝫ est in potestate actoris ꝙ actio oriatur an prescribatur dicte actioni: licet orta non sit in dicto consilio ccxcij.
¶ Libertas p̄scribit ꝯ seruitutē ēt ignorāte eo q̄ seruitutē hēbat in consilio ccxcij.
in secunda col. in principio.
¶ Mala fides defuncti non nocet heredi: si uult incipere prescriptionem a se de iure canonico cui ē standum in dicto consilio ccxcij.
in fine.
¶ Detinēs rem ecclesie nō prescribit: si ꝯstat d̄ titulo habito ab ecclīa ī ꝯsilio ccxciij.
incip. uiso puncto suprascripto ꝯfuse obscure & inepte formato rc.
¶ Laicus tenēdo rē ecclīe ut ꝓpriā. xl. annis p̄scribit illā ꝯtra ecclesiam in ꝯsilio ccxciii.
in secunda col. in prin.
¶ Stāte statuto ꝙ tā ī ꝑsonalib⁹ ꝙ ī realib⁹ sufficiat. pscriptio. xx. ānorū ēt sine titulo & p̄scriptio sit īcohata ꝯ maiorē. xxv. ānis q̄ postea d̄cessit relictis duob⁹ filijs maiorib⁹. xiiij. ānis & uno ānículo q̄nto tp̄re compleatur p̄scriptio ꝯ dictos maiores. xiiij. & ꝯtra dictū anniculum in ꝯsilio ccxciiij.
incip. uenditio ista uidet fuisse facta rc.
¶ An ꝑ p̄scriptōꝫ. xx. an. sine titulo īductā a statuto tollat p̄scriptō minoris tēporis a iure cōi īductā uidelꝫ x. an. inter p̄ntes cū titulo in ꝯsilio ccxciiij.
¶ Prescriptio. xxx. annorum currit ēt ꝯ ignorantem licet illa dicatur introducta propter negligentiam nō petētis in consilio ccxcv.
incip. uisis & pōderatis oībus suprascriptis rc.
¶ Quō itelligat qd̄ dr̄ p̄scriptio. xxx. an. ē ītroducta ꝑꝑ negligētiā nō petētis in ꝯsilio ccxcv.
in secūda col. in fine.
¶ Ignorātia seu īpedimētū n̄ īpedit p̄scriptōꝫ currē sꝫ ē iusta cā ꝯcedēdi restōꝫ ī integrū ī ꝯsi. cccxxiij.
incip. in cā q̄ uertit parme rc. in. iiij. col. circa finem.
¶ Lꝫ hereditas adiri debeat infra. xxx. an. si tn̄ ē in possessione hereditatis ille ad quē fuit d̄lata pōt se tueri exceptione p̄scriptionis in ꝯsilio ccclviiij.
īcip. notādū ē ad euidētiā rc. ī. ij. col. circa fi. v̄. ij. fac.
¶ Qd̄ n̄ ē ī actu & potētia p̄scribi n̄ pōt ī ꝯsi. ccxci.
incip. uisis dubijs propositis rc. in secunda col. post prin. uersi. & ex hoc.

Presumptio.

Talis q̄s p̄sūit eē q̄les sunt inter quos reperitur in ꝯsilio ccxxviij.
īcip. ad primū q̄situ dicēdū ē ꝙ clerici rc. in. ij. col. ī fi.
¶ Presūptio iuris & d̄ iure ē qn̄ lex super aliquo dubio p̄sumit & super p̄sūptōe statuit in ꝯsi. ccclxvij.
īcip. uiso suprascripto pūcto rc. ī pe. col. ī fi. cū pri. se.

Preteritio.

Preteritio legītimati reddit testamētū nullū & qd̄ d̄ p̄teritōe illius cū quo ē dispēsatum. ut cuꝫ patre succedere possit in consilio ccxxi.
incip. super puncto isto plura subtiliter rc.
¶ Pretitio filij lgiāti reddit testūꝫ nullū ī ꝯsi. ccxxi.
in tertia col. in fine.
¶ Preteritio ēt ascēdētiū reddit testūꝫ nullū ēt si fili⁹ fuerit emācipatus in d̄cō ꝯsilio ccxxi.
in quarta col. in fine.
¶ Si filia nō ē instituta in maiori quantitate q̄ sit dos materna uī eē p̄terita in ꝯsilio ccxxxvi.
incip. dubitatio uertitur de bonis rc. in prima colū. post prin. uer. circa primum.
¶ Preteritio linee mr̄ne facta sine cā exp̄ssiōe reddit testūꝫ nullū sicut p̄teritio p̄rna in cōsilio cd.
incip. circa primum quesitū rc. in pria col. ī prin.
¶ Preteritio etiam materna reddit testamentuꝫ nullum. etiam si nepotes ex filio sint instituti in defectuꝫ ipsius filij in consilio ccc.
incip. dictū testm̄ sine dubio a principio fuit nullū rc.

Stante

incip. dcūm testm̄ sine dubio a principio fuit nullū ⁊c̄.

¶ Stāte statuto ꝙ extantibus masculis femina non succedat utrū p̄teritio materna reddat testm̄ nullū si ipse masculus nō fuerit institutus sed extraneus. in cōsilio cccxlvij.
incip. sup primo pūcto querit̄ ⁊c̄.

¶ Preteritio largo modo dicitur exheredatio in consilio cccxlvij.
in prima col. ante finem.

¶ Preteritio que nō ē iniuriosa filio nō reddit testm̄ nullū. in ɔsilio cccxlvij.
in. iij. col. post prin. v̄. ⁊ ꝑ ista parte.

¶ Preteritio filij reddit testm̄ nullū etiā si filius nō dicat testm̄ nullū. in ɔsilio cccxlvij.
in. iij. col. circa medium.

¶ Filia que ex forma statuti dotata nō succedit preterita nō pōt dicere testm̄ nullū. i ɔsilio ccclxiij.
incip in scō pūti ponā primo ɔclusionē ⁊c̄. in penulti. col. circa finem.

Princeps.

Priceps papa uł impator nō pōt tollere ius quesitū alteri nō subdito. in ɔsilio ccxviij.
icip. ꝑsupposito sine ꝑiudicio v̄tat ⁊c̄. i. i. col. pꝰ me.

¶ Nō est in dubio credendū principem uoluisse comitem aliter legitimaturū ꝙ̄ ipse impator fuisset legitimaturus. in ɔsilio ccxiij.
icip. sup eo ꝙ prīo loco querit̄ ⁊c̄. i. iij. col. circa fi.

¶ Ea que sunt spāliter reseruata pricipi nō ueniūt in gnāli ɔcessione. in ɔsilio ccxxvij.
icip. sup primo dubio uidet̄ dicendū ⁊c̄. in prima col. post mediū v̄. ɔstat autē ꝙ ea.

¶ Priceps ⁊ duces ⁊ comites ⁊ barones nō recognoscētes superiorē: uel uicarij ꝑpetui superiorē recognoscētes in terris ⁊ locis suis possunt facere oīa que pōt facere impator ꝑ totū orbē. i ɔsilio ccxxvij.
in secūda col. in fine.

¶ Qn̄ princeps rescribit ɔ̄ ius positiuū an requirat̄ cl'a nō obstante in ɔsilio ccxx.
icip. dubitat̄ prīo an comes palatinꝰ ⁊c̄. i. ij. col. i pri.

¶ An in dubio princeps uideat̄ uoluisse uti suprema potestate. in ɔsilio cclxxij.
icip. in scō pūti nō intēdo adulari ⁊c̄. i. iij. col. cir. pri.

¶ An princeps uel papa possit tollere ius succedēdi subdito uel nō subdito sibi in ɔsilio cclxxij.

¶ An ⁊ q̄n ādo priceps ɔcedēs priuilegiū uni possit illud reuocare. in ɔsilio cclxxiij.
icip. primū dubiū ꝓcedit ⁊c̄. i. ij. col. an̄ me. v̄. p̄terea.

¶ Concessio principis non deb; esse alteri iniuriosa in ɔsilio cccxi.
icip. uiso tenore suprascripte bulle ⁊c̄. i. ij. col. i prin.

Priuatio.

Quis non dicit̄ priuatus dignitate uel officio quousq; sequat̄ sentētia priuatiua. in ɔsilio ccxiij.
icip. sup eo ꝙ prīo loco q̄rit̄ ⁊c̄. i. iiij col. i me. v̄. ⁊ l;.

¶ Priuatio nō pōt eē ubi nō ē habitꝰ i ɔsi. ccxxxvj.
icip. dubitatio v̄tit̄ de bonis ⁊c̄. i. iij. col. i pri.

Priuilegiū.

An i priuilegio comit̄ palatini quo ɔcedit̄ ptās legitimādi req̄rat̄ cl'a n̄ obstāte ⁊c̄. gnāl uł spāl. i ɔsi. ccxx.
i. ij. col. i fi. ⁊ uide etiā. i ɔsilio ccxxv.
in. iij. col. post pri. ⁊ i ɔsilio ccxxix.

¶ Si i priuilegio comit̄ sup legitimatiōe spurioꝝ sit apposita cl'a nō obstāte gnāliter tm̄ n̄ spālr uel singlr an sufficiat ꝙ comes i legitimatione quā facit apponat cl'a; spālem i dcō ɔsilio ccxxx.
in. iij. col. circa. fi.

¶ Si in priuilegio legitimādi excipiunt̄ filij nobiliū: qui dicunt̄ nobiles. in ɔsilio ccxx.
in quarta col. ante medium.

¶ Tenor priuilegij an ⁊ quando sit inspiciendus in consilio cclxxij.
incip. in facto pn̄ti nō itēdo adulari ⁊c̄.

¶ An ⁊ quando princeps ɔcedens priuilegium uni possit illud reuocare in ɔsilio cclxxiij.
incip. primū dubium ꝓcedit ⁊c̄. i. ij. col. an̄ medi.

¶ Priuilegiū dicit̄ fieri ꝑ uia; ɔ̄ctus quādo itervenit preciū in ɔsilio cclxxxiij.
in secunda col. post med. uer. qui etiam dn̄t.

¶ Priuilegium ɔcessum ꝓ se ⁊ familiaribus intelligit̄ etiam de futuris substitutis loco aliorum sed non de additis in ɔsilio cccxij.
icip. sup eo ꝙ prīo loco querit̄ ⁊c̄. i. ij. col. post med.

¶ Licet spālia priuilegia habētia cl'am derogatoriam n̄ tollāt̄ ꝑ cl'am generalē n̄ obstātibꝰ quibuscūq; v̄bis ⁊c̄. tamē tollunt̄ priuilegia generalia ꝑ rescripta in cōsilio ccclxiij.
incip. in facto pn̄ti pona; prīo ɔclusiōem ⁊c̄. in. v. col. circa prin. uersi. tertio.

Probatio.

Lic; ordo iuris tollat̄ ꝑ statutū n̄ tn̄ ꝓpter hoc excludunt̄ legitime ⁊ necessarie ꝓbationes i ɔsilio cxcviij.
seu prīo huiꝰ s. de pris icip. sup h̄ pūcto iterrogatꝰ ⁊c̄. in pe. col. ante fi. uersi. item dico.

¶ Si in iudicium deducta sit una cā ⁊ probatum sit de alia an possit sequi sn̄ia in ɔsilio ccxiij.
incip. in cā que uertit̄ in curia. d. ptāris ⁊c̄.

¶ Si aliq̄d ꝑ notariū fuit omissū i testamēto qd̄ n̄ fuit omissū ꝑ testatorē pōt ꝓbari ꝑ testes i ɔsilio cliiij.
icip. si bn̄ ɔsiderent̄ ⁊c̄. i. ij. col. iux. pri. v̄. illō aūt ɔstat.

¶ Nō fit ꝓbatio prius ꝙ̄ editio i ɔsilio cclxxxviij.
ici. uisis his q̄ supiꝰ narrant̄ i pūcto ⁊c̄. i. ij. col. i me.

¶ Quādo dicat̄ q̄s ꝓbasse in ɔsilio ccxci.
icip. uiso pūcto ⁊ dubio suprascripto ⁊c̄. i. iij. col. v̄. ti.

¶ An ꝓbatio que resultat ꝑ legē cū de i rem v̄so de usuris locū habeat i rusticis i ɔsilio ccci.
incip. i cā spectabiliū uiroꝝ dn̄oꝝ comitū ⁊c̄. i ult. col.

¶ Modꝰ ꝓbādi n̄ de; angustari ꝑ statutū i ɔsi. cccij.
incip. iudex ē minister dei in terris ⁊c̄.

¶ Nulla est melior ꝓbatio ꝙ̄ illa que fit ꝑ facti euidētiam in ɔsilio ccciij.
icip. i cā que uertit̄ corā. d. uicario ⁊c̄. i. ij. col. circa fi.

¶ In his i q̄bꝰ ɔsueuerūt p̄stari ꝓbatiōes nec cōfici scripture sufficere de; leuior ꝓbatio in ɔsilio ccciij.
in pe. col. ante fi.

¶ Uide ēt in ɔsilio cccxxviij.
incip. in cā mota ꝑ. d. dorothcā ⁊c̄.

¶ Uerba posita i sn̄ia ꝓut āteccessores tui p̄stiterūt an ꝓbāt ānuā p̄statione i ɔsilio cccxxij.
incip. in cā decimali que v̄tit̄ corā egregio ⁊c̄.

Procurator.

Nō stat̄ ɔfessiōi ꝓcuratoris de recepto in consilio ccxxiiij.
icip. circa primū quesitū notādū ē ⁊c. i pe. col. circa fi.

¶ An ifamis possit eē ꝓcurator i dcō ɔsilio ccxxiiij.
in. i. col. circa fi.

¶ Si ꝓcurator fuit ɔstitutꝰ ad certū tēpus ⁊ fuit l tē ɔtestatꝰ post illud tēpus nō pōt ꝓsequi ēt aduersario nolente in ɔsilio cccxxxiij.
icip. uisis ⁊ pōderat̄ oībus ⁊c. i. ij. col. iuxta prin.

¶ Procurator ɔstitutus ad litē ɔtestandam dūtaxat

cc

nõ põt ulteri⁹ ꝑſeq̃ etiã alĩa pte uolẽte. i ɔſi. ccccxxiij. in. ij. col. ante mediũ.

Profeſſio ſeu dedicatõ. An qui ꝓfeſſus ẽ ſeu dedicauit ſe i eccl'ia ſeculari factis aliquibus reſeruatiõibus uiciet ꝓfeſſio ſeu dedicatio pp reſeruationẽ an ecõuerſo uicient reſeruationes ⁊ ualeat ꝓfeſſio ſeu dedicatio. in ɔſilio ccevij. incip. uiſa quadã ɔmiſſione ſeu dedicatiõe ⁊c.

¶ Cõuerſi ⁊ dedicati eccl'ie eo ipo cenſent ꝓfeſſi oĩa ſubſtãtialia religiõis. in dcõ ɔſilio cccvij. poſt principium.

¶ In eccl'ia ſecl'ari nõ ẽ dare ꝓfeſſionẽ i ɔſi. cccvij. in. ij. col. ari med. ṽ. nã iſti actus.

Promiſſio. In gnãli ꝓmiſſiõe de defendẽdo unũ intelligit̃ ꝑter ꝙ ɔ illos quibus prius fidẽ dediſſet ⁊ ſi ꝓmitteret nõ'ecet ſeruandũ. in ɔſilio ccxcvj. incip. uiſo ſupraſcripto pũcto ⁊ cõtentis in eo ⁊c. i. vj. col. in medio.

¶ Promiſſio pene cenſet̃ ſub ɔditione ſi ꝓmittẽs erit i mora adiplẽdi qd ꝓmiſerat. i cõſilio ccclxxviij. icip. effectus primi dubij ɔſiſtit i hoc ⁊c. i. ij. col. cir. fi.

Pronomẽ. Pronomini nõ accidit tps ſʒ genus numerus figura pſona ⁊ caſus. in ɔſilio cccxxxix. icip. uĩ dicẽdũ ꝙ dictũ frumẽtũ ⁊c. i. i. col. poſt medi.

Proteſtatio. Proteſtatio ⁊ reſuatio ɔ̃ſuat ius ptiſ. i ɔſi. ccciij. icip. i cã q̃ ṽtit corã. d. uicario epi ⁊c. i ulti. col. i med.

¶ Proteſtatio qñ ⁊ quõ conſeruet ius ꝓteſtantis. in ɔſilio ccciij.

Protocolus. Quis dicat̃ ꝓtocolus ⁊ q̃re. in ɔſilio cciiij. incip. ad primũ queſitũ uĩ dicẽdũ ⁊c. i. ij. col. poſt medium ṽſi. puto tamen.

Pupillus. Pupillus an dicat̃ decedere i teſtatus ita ꝙ i eius hereditate habeat locũ ſtatutũ de ſucceſſionibus ab inteſtato. in ɔſilio cclxxxvj. icip. ꝓſuppoſito qõdã ſtatuto caſtri de mõzono ⁊c.

Qualitas. Qualitas nõ põt ſtare ſine ſubiecto. in ɔſilio cx. i prima pte ɔſilioꝝ icip. ſup primo queſito dicẽdum uĩ ⁊c. ante finẽ ⁊ uide etiã ĩfra i ṽbo ſubſtãtia.

¶ Si teſtator reliquit ſub duplici qualitate. ſ. filiatiõis ⁊ hereditarie dicẽdo filijs ⁊ heredibus talis an iſta requirantur copulatiue vʒ ꝙ ſint filij ⁊ heredes. in conſilio ccxxiiij. incip. uiſis ⁊ conſideratis omnibus diligenter ⁊c. i ultima col. circa princi.

¶ Utrum qualitas appoſita i legato facto primo loco intelligatur repetita. in legato facto eidẽ in ſecũdo loco. in ɔſilio ccxxxvij.

¶ Ubi nõ ẽ ſubiectũ ſeu ſubã ibi nõ põt ẽe qualitas in ɔſilio ccclxxxiij. incip. ad primũ queſitum reſpondetur ⁊c. in ſecunda col. in principio.

Quarta. Detractio quarte nõ cõpetit alteri ꝙ heredi. in. ɔſilio cc. incip. ad primum breuiter reſpõdeo ⁊c. in prima col. poſt prin. ṽſi. ex his.

¶ An due quarte poſſint detrahi uʒ legitima ⁊ trebellianica in ɔſilio cd.

icip. circa primũ queſitũ dicẽdũ ẽ ⁊c. i. i. col. poſt pri.

Queſtio. Quãdo dicat̃ queſtio fcĩ uel iuris in conſilio cccxxi. ici. uiſa petitõe ꝑdca ⁊ teſtib⁹ ⁊c. i pe. col. i fi. cũ pri. ſc.

Radix. Sublata radice toll'ũt oẽs effectus ex ea oriẽtes i ɔſilio ccxxi. incip. ſup pũcto iſto pl'a ſubtilit̃ ⁊c. i. ij. col. poſt med. uerſi. unde.

Raptus. An ɔmittat̃ rapt⁹ ſi rapiat̃ illa q̃ prius in honeſtate uixerat in cõſilio cccv. incip. uiſo dicto ſtatuto ſi aliquis rapuit ⁊c.

Ratio. Quãdo unica tãtũ rõ põt aſſignari que tamẽ nõ ẽ expreſſa lʒ illa deficiat non tamen deficit diſpõ. in ɔſilio cxxiij. incip. ſup prio q̃ſito lʒ. d. bar. ꝺ ſaliceto ⁊c. i. i. col. i fi.

¶ Ubi una tãtũ rõ põt locũ hr̃e ꝓ expſſa habet̃ ⁊ fit extenſio in conſilio clxxi. icip. pñs cãus modicã uĩ hr̃e dubitatõʒ ⁊c. i. i. col. ṽ. fi.

¶ Due rões preferunt̃ uni in conſilio cxci. incip. anteꝙ ueniam ad dicta ⁊c. i. ij. col. poſt med.

¶ An fr̃es poſſint petẽ ꝙ ſibi reddat̃ rõ de relictꝭ capelle ſue an ṽo reddi ꝺbeat rõ epo loci i cõſi. ccxliij. incip. ſup primo queſito rñdeo ⁊c. i. i. col. poſt med.

¶ Qñ rõ exprimit̃ a ſtatuto an lex loquẽdo i uno caſu trahat̃ ad alium i conſilio cccxxxvi. ici. pñs cãus modicã dubitatõis hr̃e uĩ ⁊c. i. ij. col. i pri.

Ratificatio. Ratificatio ⁊ iuramẽtũ nõ extẽdunt̃ ad ignorata in conſilio cccl. ici. ꝺ cãu pñti fui requiſit⁹ h̃ ãno ⁊c. i. ij. col. circa me.

Reductio. Petẽs reductõeʒ ad arbitriũ boni uiri ex iuxta cã nõ cadit i penã appoſitã in ɔpromiſſo in ɔſilio ccxxx. incip. dubitat̃ primo an comes palatinus ⁊c. in ſexta col. circa fi. uer. octauo.

¶ Petitio reductionis ad arbitriũ boni uiri ſemel tm̃ ab eadẽ pte peti põt i ɔſilio cccxli. incip. ꝓponit̃ in facto ꝙ duo fr̃es ⁊c. in. ij. col. circa prin. uer. item ex eo.

Relictum. An relictum hoſpitali poſt mortem filiorum dicatur conditionale in ɔſilio ccxxxviij. in tertia col. ante medium.

Renunciatio. An maritus poſſit renunciare ſtatuto ꝺ lucro dotis in ɔſilio ccxxij. incip. ꝓ pleniori rñſione ad id de quo querit̃ ⁊c. i. ij. col. in medio.

¶ Sicut renũtiatio generalis nõ extẽdit̃ ad legitimã uel eius ſupplemẽtũ ita nec ad dotẽ i ɔſilio ccxxv. incip. lʒ iſta. d. liſa ⁊c. i pe. col. poſt med. ṽ. uñ ſicut.

¶ Renunciatio facta ꝑ filiã cũ iuramẽto qñ recipit dote an noceat ſibi uel filijs in ɔſilio cccviij. incip. uiſo puncto ⁊ alijs de quibus ⁊c.

¶ An renũciatio facta ꝑ filiã de bonis maternis noceʒ ſibi ſi petat bona materna nõ tãꝙ heres matris ſed ut heres ſororis ĩfant̃ ꝓmortue i cuius hereditate dic̃ bona materna renũciata repiri ⁊ ſic an ſua renũciatione illa bona materna accreuerint portioni infantꝭ an uero ꝓfuerit ſoli patri. i ɔſilio cccx. incip. uiſo puncto ſupraſcripto ⁊ narratis in eo ⁊c.

¶ Si unus ex fr̃ib⁹ iſtitutꝭ renũciat portõʒ ſuã uni ex alijs non ſolũ ꝓdeſt ſibi ſʒ ẽt oĩbus accreſcit in dicto conſilio

¶ An ⁊ qñ snia matrimonialis trãseat in rem iudicatam. in ꝯsilio cclxvj.
in. ij. col. post. med. v. itẽ non ob.
¶ Quãdo incepte agitur si fertur snia: illa est nulla in ꝯsilio cccix.
icip. uiso pũcto ⁊ alijs de quib⁹ ⁊c̃. i. iij. col. cir. fi. uer. sic ergo.
¶ Sẽtentia lata a uicario epi intrusi an sit nulla. in ꝯsilio cccxviij.
icip. circa primũ quesitũ dicẽdũ ẽ ꝙ ex illo capite ⁊c̃.
¶ An uirtute snie quis ꝓsumat fuisse sindic⁹ si aliter de mãdato nõ appeat i dco ꝯsilio cccxviij.
in prima col. in fi.
¶ An ⁊ qñ ꝑ sniã ꝓsumat. i ꝯsilio cccxviij.
in. ij. col. ante med. v. nec ob.
¶ An ualeat snia que fuit lata ꝯ̃ sindicũ qui nõ fuit lite ꝯtestatus. in ꝯsilio cccxviij.
in. ij. col. cir. fi. v. circa tertium.
¶ Snia lata si ⁊ ꝓut ex actis ꝯstet an ualeat ꝑꝑ icertitudinẽ. in ꝯsilio cccxix.
icip. uisis ⁊ põderatis oĩbus supradictis ⁊c̃.
¶ An iudex possit sibi reseruare declarationẽ ⁊ iterꝑtationẽ sue snie. in ꝯsilio cccxix.
in. ij. col. post prin. uer. circa scdm.
¶ Snia lata ꝓpter defectũ iudiciarij ordinis nõ seruati an reconualescat ꝓpter attestationes postea receptas. in ꝯsilio cccxx.
incip. sup primo uidet dicẽdũ ⁊c̃.
¶ Snia lata ꝑ muliere que fuit in iudicio sine ꝯsensu ꝯsãguineoꝝ ꝯ̃ formã statuti an teneat i ꝯsi. cccxxi.
incip. uidet dicẽdũ sup primo pũcto ⁊c̃.
¶ Uerba apposita i snia ꝓut antecessores tui ꝓstiterũt an ꝓbent ãnuã ꝓstationẽ. i ꝯsilio cccxxij.
icip. in cã decimali que uertit ⁊c̃.
¶ Snia an rescindat ꝓpter instrã nouiter reperta. in consilio cccxxiij.
incip. in cã que uertit parme inter andreã ⁊c̃.
¶ De quadã snia lata uenetijs a certis iudicibus sm ꝯsuetudines uenetas ꝑ cui⁹ executiõe dñus scripserat iudici lucão an dcã snia sit exequẽda. i ꝯsi. cccxxv.
icip. si dcã snia ẽ tal' que mereret executionẽ ⁊c̃.
¶ An ualeat snia lata post terminũ ꝓfixũ iudici ꝑ statutũ ad cause expeditionẽ. in ꝯsilio cccxxvj.
icip. uĩ dicẽdũ ꝙ dcã declaratio nõ teneat ⁊c̃.
¶ Si fert snia post terminũ ꝓfixũ ad expeditionẽ cãe nõ ẽ ipso iure nulla in ꝯsilio cccxxvj.
in. ij. col. circa medium.
¶ An snia absolutoria ꝑ uno ex correis ꝓsit alteri correo iã ꝯdẽnato. in ꝯsilio cccxxvij.
icip. ad primũ rñdet ꝙ a dcã ꝓnũcia ⁊c̃.
¶ Snia ẽ stricti iuris in ꝯsilio ccxcvj.
icip. uiso supiascrip. pũcto ⁊ ꝯtẽtis i eo ⁊c. i. iij. col. i fi.
¶ Põt dici sentẽtia nulla usqꝫ ad. xxx. ãnos in consilio cccxxxviij.
icip. ad primũ rñdet ⁊c. i pe. col. cir. fi. v. põt ergo.
¶ Reseruatio quã potest iudex facere in sententia. in consilio cclxxvij.
icip. in cã que ṽtit corã. d. ꝑtãte mestre ⁊c. in fi.
¶ Qñ reus absoluit ꝓpter defectũ libelli snia dicit interlocutoria. in ꝯsilio cccxcij.
icip. uiso quodã libello porrecto ⁊c. post prin.
¶ Quãdo quis absoluit ꝓpter defectũ probationum dicit snia diffinitiua nec reseruat ius integrũ agendi. in dcõ consilio cccxcij.
in prima col. circa medium.

Sententia arbitrorum.

Ualet statutũ ꝙ a snia arbitri possit appellari non obstãte iuramento in consilio ccxvj.
in secunda col.

Sentẽtia interlocutoria.

Sententia interlocutoria ita trãsit in rem iudicatam sicut diffinitiua in consilio ccxiiij.
incip. in cã que uertit in curia. d. ꝑtãtis ⁊c̃. in fi. ⁊ uide etiam in consilio cclxxxv.
incip. uidetur dicendum dictum actorẽ ⁊c̃.
Uide etiam in consilio cccxxx.
incip. quãtũ ad ꝯtẽta in prima posita ⁊c̃. i pria col.
¶ Sentẽtia lata ab obseruatione iudicij ẽ iterlocutoria in consilio cclxxvij.
incip. in cã que ṽtitur corã. d. potestate mestre ⁊c̃. in secunda col. in prin.

Sequestrum.

Põt fieri sequestrum i fructibus coherentib⁹ solo in consilio ccxxxviiij.
incip. uidetur dicendum ꝙ dictum frumentum ⁊ alij fructus ⁊c̃. in ult. col. circa prin.

Simulatio.

Si exceptio simulationis remissa fuerit pacto uel iuramento an possit opponi in ꝯsilio cclxxviij.
incip. uiso ꝓcessu ⁊ attestationibus de quib⁹ supra ⁊c̃.
¶ Simulatio contractus an presumatur si uenditor remãsit in poss. rei uendite in ꝯsilio cccxxviij.
incip. in cã mota ꝑ. d. dorotheã ⁊c̃.
¶ Pactum de retrouẽdẽdo minoritas ꝓcij ⁊ ꝙ emẽs sit solitus fenerari faciunt presumere ꝯ̃ctũ simulatum seu usurarium in consilio cccxxviij.
i. ij. col. p⁹ pri. v. nec apparẽt. uide ẽt i ꝯsilio cccxxxi.
incip. uisa petitione predicta ⁊ testibus ⁊c̃. in pria col. in fi. cũ prin. seq.
¶ Ex puitate precij nõ presumitur uenditio simulata in consilio cccxxviiij.
incip. presupposit his de quibus. s. ⁊c̃. circa finem.
¶ Exceptio simulationis an impediat executionem in consilio cccxxx.
¶ Qualiter ⁊ quãdo presumat simulatio d ꝯ̃ctu uẽditionis ad ꝯ̃ctum pignoris in consilio cccxxxi.
incip. uisa petitione predicta ⁊ testibus ⁊c̃.
¶ Fraus ⁊ simulatio probantur per ꝯiecturas ⁊ ueri similitudines in ꝯsilio cccxxxi.
incip. uisa petitione predicta ⁊ testibus ⁊c̃. i principio.

Sindicus.

An uirtute snie quis ꝓsumat fuisse sindicus si aliter de mãdato nõ appareat in ꝯsilio cccxviij.
incip. circa primũ quesitum dicendũ ẽ ⁊c̃. i. i. col. i fi.
¶ Due ꝑtes de tribus collegij uel uniuersitat debent ee ꝓsentes i creatione sindici in ꝯsilio cclxviij.
incip. testes ꝓdicti nõ releuãt in aliquo ⁊c̃. post prin.

Solẽnitas.

In actibus celebratis ẽt cũ forẽsib⁹ dꝫ suari ⁊ adhiberi solẽnitas a statuto loci requisita in quo celebratur in consilio cclxxxviij.
icip. uisis his que supi⁹ narrãt i pũcto ⁊c. i. iij. col. i fi.

Solitus.

Uerbũ solitus ṽificat i una uicetãtũ i ꝯsilio cclxi.
icip. uĩ ꝙ nõ possit sequi nisi absolutio i. i. col. p⁹ inc. uel fi. sed non sequitur.

Solutio.

Si testator soluat i uita sua legatum factũ i testamẽto uel quãtitatem

iã completam ante statutum in ɔsilio cexci.
incip. uiso puncto ⁊ dubio ⁊c. in. ij. col. circa fi.

¶ Statutum disponens ꝙ trahatur ad preterita nõ trahit ad iã decisa ꝑ sniam: uel iuramentũ uel prescriptionẽ in consilio cexci.
in. iij. col. post prin.

¶ Statutũ põt spãliter statuẽdo tollere ius alteri quesitũ. in ɔsilio cexci.
in. iij. col. ante medium

¶ Si statutũ dicat ꝙ positio cui nõ respẽdet habeat ꝓ ɔfessata: illud nõ hꝫ locũ in iterrogatoria cui nõ respondetur. in ɔsilio cexcviij.
icip. ad primũ quesitũ dicẽdũ ẽ ⁊c.

¶ Sup quo fundant statuta ꝙ instra mittant executioni. i consilio cexcix.
incip. ꝙ primũ ꝑceptũ ueniat reuocandũ ⁊c.

¶ Si statutũ dictat ꝙ ꝑsumat simulatio: si uẽditor remãserit in possessiõe: an hoc statutũ extendat ad uenditiões ɔditionales. in ɔsilio cccxviij.
incip. in cã mota ꝑ. d. dorotheã ⁊c.

¶ Si ẽ statutũ ꝙ uẽditio rei imobilis nõ ualeat i ꝑiudiciũ agnatoꝝ ⁊ ꝙ illi possint reuocare offerẽdo ꝑciũ an hẽat locũ i uẽditiõe simulata. i ɔsi. cccxviij.

¶ An statutũ de presentatiõe habeat locũ qñ emptor desijt possidere sine dolo. in ɔsilio cccxviij.
in quarta col. in prin.

¶ An statutũ loquẽs de ɔ̃ctu ut possit uicin⁹ uel agnatus pñtare habeat locũ i distractu i ɔsilio cccxviij.
in pe. col. post med. ṽ. ⁊ certe.

¶ Ualet statutũ iter laicos ꝙ simulatio possit ꝓbari ꝑ ɔiecturas. in ɔsilio cccxxi.
icip. uisa petitiõe ꝑdicta ⁊ testibus ⁊c. post prin.

¶ Mod⁹ ꝓbãdi nõ dꝫ ãgustari ꝑ statutũ i ɔsi. cccij.
incip. iudex ẽ minister dei interris ⁊c.

¶ Statutũ ꝙ extãte masculo femĩa nõ succedat: qualiter fuit introductũ. in ɔsilio cccxxvj.
icip. pñs casus medicã dubitationẽ hẽe uĩ ⁊c.

¶ Statutũ ꝙ extante masculo filia femina non succedat an extendatur ad nepotes ex filia in dicto consilio cccxxvj.

¶ An argumẽtũ a ɔ̃trio sensu habeat locũ i statutis. in ɔsilio cccxxvj.

¶ An in statutis fiat extensio per paritatem rõnis in consilio cccxxvj.

¶ Statutũ simplr excludẽs filiã dotatã a successiõe intelligit de successiõe dotãtis in ɔsilio cccxxvj.
in. iij. col. ante med ṽ. nam statutũ.

¶ An statutũ excludẽs feiam extãte masculo extẽdat ad filiã monialẽ. i ɔsilio cccxxvij.
icip. primũ dubiũ de quo querit ⁊c.

¶ Qñ dicat statutũ ɔ̃ libertatem ecclesiasticam. in cõsilio cccxxvij.
in quarta col. in fi.

¶ Statutũ ꝙ iter affines fiat ɔpromissuꝫ q̃liter dẽat itelligi: ⁊ qñ locũ habeat i ɔsilio cccxxviij.
icip. ad primũ respondet ꝙ si dicti littigãtes ⁊c.

¶ Statutũ ꝙ extãte masculo ⁊c. an itelligat etiã q̃tũ ad bona materna. in ɔsilio cccxxix.
incip. presupposito ꝙ dictũ statutũ ⁊c.

¶ An statutũ loquẽs in una ꝑsona extendat ad aliã. in consilio cccxl.
incip. hereditas predicta uidetur pertinere de iure cõi ⁊c. in prima col. ante medi.

¶ Statutum ꝙ si bis latuꝫ fuerit laudũ amplius nõ possit peti reductio in ɔsilio cccxli.

icip. ꝓponit in facto ꝙ duo fratres ⁊c.

¶ Et ꝙ laudum ḃorum arbitroꝝ nõ possit ipugnari itelligit qñ utrũqꝫ ẽ ɔforme secus si sint diuersa quia pl'ries ꝓossꝫ peti nõ obstãte statuto i ɔsilio cccxli.

¶ Stãte statuto ꝙ forẽsis nõ possit aliquid acquirere q̃d si tẽpore ɔ̃ct⁹ q̃s erat forẽsis ⁊ ãte traditõꝫ . . aꝫ rei sit effect⁹ ciuis an sibi obstabit statutũ i ɔsilio cccxlii.
Stãte statuto ꝙ uicin⁹ possit offerre ⁊ auocare rẽ ab ẽptore ꝙ si duo sũt socii ꝓ idiuiso rei q̃ coheret rei uẽdite an alter ipsoꝝ possit offerre ⁊ rem auocare in consilio cccxlii.
incip. uidetur ꝙ dicta snĩa fuerit bene lata ⁊c.

¶ Si statutũ dicit si mulier dotata sit a patre: itelligitur de bonis patris in ɔsilio cccxlviij.
incip. in puncto querit de quadruplici hr̃editate ⁊c. in tertia col. ante fi.

¶ Stãte statuto ꝙ extãte masculo filia femĩa nõ succedat querit si fili⁹ mascul⁹ ðcesserit hẽditatẽ ñ adita: utrũ femina remaneat exclusa in consilio cccxliiij.
incip. primũ ẽ de intellectu dicti statuti ⁊c.

¶ An possit renunciari statuto prohibitorio in consilio cccxlix.
incip. uisa quadã securitate ⁊c.

¶ An i statut' fiat extẽsio ð cãu ad casũ i ɔsi. cccxlix.
in prima col. circa medium.

¶ Si statutũ ꝓpt̃ existẽtiã filij excludit filiã an uideat etiam excludere amitã in consilio cccxliiij.
icip. primũ ẽ de intellectu dicti statuti ⁊c. i. secũda col. post prin. uersi. hoc ergo.

¶ Stãte statuto ꝙ dãnũ passi possint illud recuperare a cõitate quid si in hospicio quis fuit passus dãnuꝫ ⁊ istud recupauerit ab hospite nũquid hospes id q̃d soluit possit a cõitate recupare i ɔsilio cccxlv.
incip. statutũ supra relatũ nullo mõ ⁊c.

¶ Utrum statutũ quod excludit matrem a successiõe filij ꝑꝑ existẽtiã fatris excludat etiam propter existẽtiã aui paterni in consilio cccxlvi.
incip. cãus pñs ualde dubitabilis ⁊c.

¶ Si ex forma statuti patruus excludit matreꝫ forti⁹ excludit pater in consilio cccxlvi.
in quarta col. circa fi. uersi. uñ si statutum.

¶ In statut' ẽt correctoriis fit extẽsio de uno casu ad aliũ quando disposita in uno non possunt hr̃e locuꝫ sine illa extensione in consilio cccxlvi.
in pe. col. circa finẽ uersi. ꝓ hoc etiam.

¶ Si statutum prohibet interpretationeꝫ fieri potest summi argumentum a contrario sensu si sine illo nõ possit aliquid opari in consilio cccxlvi.
in. viij. col. in fine.

¶ Statutum potest auferre legitimam matris ⁊ filiorum ẽt i totũ secũdũ cõem opi. i ɔsilio cccxlvi.
in ult. col. post med.

¶ Stante statuto ꝙ extãtibus masculis femĩa nõ succedat utrũ ꝑteritio feie reddat testñm nullũ si ipe masculus ñ fuerit istitut⁹ sꝫ c̃tneus i ɔsilio cccxlvij.
incip. super primo puncto queritur ⁊c.

¶ An i statutis habeat locũ argumẽtũ a ɔ̃trio sensu uide in uerbo argumentũ a ɔ̃trio sensu.

¶ In statutis nõ punit affectus cũ ope subsecuto: nisi sit effectus in consilio ccclxxviiij.
in secunda col. post med. uersi. nã licꝫ.

Stilus.

Stil⁹ curie facit ius i ɔsilio cclxxij.
incip. in facto presenti non intendo adulari ⁊c. in pe. col. iuxta fi. uersi. ⁊ ex presumpta.

stipulatio

Stipulatio. Stipulatõ apposita super aliquo ɔ̄ctu ul' obligatiõe itelligit᷑ ⁊ limitat᷑ ſm nãm illius i ɔſilio ccxlix.
incip. ꝑ euidẽtia dicẽdoꝝ ⁊c̃. in. ij. col. poſt med.

¶ Si pater ſtipulatus ẽ dotẽ ſibi aut filie uidet᷑ ſtipulatus ordine ſucceſſiuo in conſilio. ccl.
ici circa ꝑmũ q̃ſitũ dicẽ. ẽ ⁊c̃. i ij. col. pꝰ me. v̉. ſi v̉o.

Subrogatio. Res ſubrogata loco alteriꝰ illiꝰ uice i oĩbꝰ fũgit᷑ ſi põt ⁊ ſue nẽ ñ ɔ̄riat᷑ i ɔſilio ccxxxv.
incip. lʒ iſta. d. liſa ⁊c̃. ante finem.

Subſcriptio. An ſubſcriptio notarij ſufficiat qñ totũ inſtrũʒ ſcriptũ ẽ manu alterius in conſilio ccxxx.
in pe. col. poſt med.

¶ Cedula ſubſcripta manu unius notarij perinde ẽ ac ſi fuiſſet tota ſcripta manu ſua i ɔſilio ccxxx.
incip. dubitat᷑ prĩo an comes palatinus ⁊c̃. in penultima col. circa fi. uer. ſed poteſt dici.

¶ Quĩ ſe ſubſcribit uı᷑ totã diſpõʒ ſcripſiſſe i ɔ. ccxxx.
incip. quãtũ ad ɔ̄tẽta i prĩa poſta ⁊c̃. in. ij. col. in prĩ.

¶ Subſcriptio facta non lecto tenore ſcripture an ꝑ̄iudicet in conſilio cccl.
incip. de caſu pñti fui requiſitus hoc anno ⁊c̃.

¶ An generalis ſubſcriptio noceat ſubſcribẽti in his que ſunt contra ĩpm in conſilio cccl.
in fi.

¶ Subſcriptõ notarij quã dʒ facere põt fieri uſqʒ ad ɔclusionem in cã in conſilio cclxxxviij.
icip. uiſis his que ſuperius narrãt᷑ i pũcto ⁊c̃. i quarta col. poſt prin. uer. aut dñt.

Subſtãtia. Ubi ñ põt dari ſubã ibi nec põt eẽ accidẽſ i ɔ. cccxcvii.
ſeu ultĩo icip. i cã q̃ v̉rit᷑ piſis ⁊c̃. i. iii. col. ẽẽ fi. v̉. ſʒ h.

¶ Ubi nõ ẽ ſubſtãtia ſeu ſubiectũ ibi non põt adeſſe qualitas in ɔſilio ccclxxxiii.
ici. ad ꝑmũ q̃ſitũ rñdet᷑ ⁊c̃. i ij. col. i prĩ. ⁊ uid i ɔ. cx.
in prima pte ɔſilioꝝ incip. ſuper primo queſito dicendũ uidet᷑ ⁊c̃. ante fi. ⁊ uide. ſ. in lr̃a. q.

Subſtitutio. Subſtõ fcã ſub ɔditõe ſi oẽs deceſſerĩt ſine liberis cenſet᷑ facta ultimo moriẽti in ɔſilio cxcix.
et ſecũdo huius ſecũde ptis icip. in cãu pñti quãtũ ad id ꝙ prĩo loco ⁊c̃. i. ij. col. poſt prĩ. v̉. ſubſtitutõ ergo.

¶ Si teſtõr dixit ꝙ bõa ſua det᷑ ⁊ diſtribuant᷑ an ſubſtitutio ſit directa uel fideicõ. i dcõ cõſilio cxcix.
in ſecunda col. poſt med.

¶ In ſubſtitutõe fideicõmiſſaria non ueniũt bona filij nec ſua lrĩma in dicto conſilio cxcix.
in ſecunda col. in fi.

¶ Subſtitutio facta ultimo morienti in dubio itelligitur fideicõmiſſaria in conſilio ccvi.
icip. uidendũ ẽ utrum fides ſit adhibenda ⁊c̃. i ſecunda col. circa fi. uer. ultimo uero.

¶ Subſtitutio de ſui natura obliqua nõ trahit᷑ ad directã niſi i certis cãibus i dicto conſilio ccvi.
in ſecunda col. in fi.

¶ Exiſtente caſu ſubſtitutionis om̃ia in contrarium acta reuocant᷑ in conſilio ccxxi.
in ultima col. in fine.

¶ Subſtitutio fcã duobꝰ ſine exp̃ſſiõe nois collectiui locũ hʒ i portõe uniꝰ premoriẽtis i ɔſi. ccxxvi.
incip. dubitatio uertit᷑ de bonis ⁊c̃. in. iij. col. iuxta fi.

¶ Si ẽ ſubſtitutio facta filio ſi deceſſerit ſine filijs nepotes nõ uident᷑ eẽ ſubſtituti i ɔſilio ccxxvi.
in. iiij. col. poſt med. uer. in ɔ̄riũ. ⁊ uide i ɔſilio ſequẽti i prĩ. ubi idẽ tenet ⁊ optime declarat.

¶ Subſtitutio facta de filiabus toto tẽpore uite ipſarũ cuilibet earũ intelligitur eẽ quedã reciproca ſubſtitutio in conſilio ccxxvi.
in quinta col. in fi.

¶ Si ſubſtitutio ẽ facta filio ſi deceſſerit ſine filijs ſeu liberis ⁊ filius deceſſerit cũ filijs illi filij non cenſentur ſubſtituti in conſilio ccxxvij.
icip. ſuprāſcriptꝰ. d. ɔſultor egregiꝰ ⁊c̃. i. i. col. pꝰ prin.

¶ Subſtitutio ɔpẽdioſa facta ꝑ uerbũ cõe ẽt ſi mat᷑ ſit i medio ualʒ iure directo ĩfra tp̃a pubertatis: poſtea uero iure fideicõmiſſi in dcõ ɔſilio ccxlvi.
in prima col. añ fi.

¶ Licet teſtator ſubſtitutionẽ fecerit reſtringendo ſe ad bona ſua tm̃ non tamẽ ꝓpter hoc deſinit quin ſit pupillaris in ɔſilio ccxlvi.
in prima col. in fine.

¶ Spes ſubſtitutõis ɔditionalis nõ trãſmittit᷑ ad heredẽ ſubſtituti in ɔſilio ccxlix.
incip. pro euidentia dicendorum ⁊c. in. ij. col. pꝰ prĩ. uer. nec obſtat.

¶ Subſtitutus põt ueñire ẽt ex iure accreſcẽdi ſi ɔiunctus repudiat uel ecõtra i ɔſilio cclij.
incip. ſuper primo queſito quãta ſit lrĩma ⁊c̃. in prĩa col. iuxta finem.

¶ Si pr̃ iſtituit filiũ i dimidia hẽditat᷑ ⁊ nepotes ex altero filio i altera dimidia. ⁊ oẽs iuicẽ ſubſtituit an itelligãtur facte hoc caſu due reciproce una iter nepotes tm̃ altera iter nepotes ⁊ filiũ ita ꝙ ſi ambo nepotes moriantur mater eorum excludatur etiam a legitima in cõſilio ccliiij.
incip. ſi bene conſideretur iſte odoricus ⁊c.

¶ An ſubſtitutio reciproca contineat pupillarẽ ⁊ quaʒ in dicto conſilio ccliiij.

¶ An ſubſtitutõ reciproca excludat mr̃eʒ i ɔſi. ccliiij.

¶ Pupillar᷑ exp̃ſſa excludit mr̃eʒ ẽt a lrĩma in dicto conſilio. ccliiij.
in ſecunda col. in prin.

¶ Subſtitutõ reciproca facta ꝑſonis imp:bus nõ cõtinet niſi uulgarẽ. niſi fuiſſet facta per mortẽ q̃ tũc ẽt ɔtinet᷑ fideicõmiſſaria in dicto conſilio ccliiij.
in. ij. col. pꝰ prin. in uer. nũc ɔ̄ predicta.

¶ Pater põt ſubſtituere filie i dote quatenus ẽ ultra lrĩmam in ɔſilio cclxxvij.
icip. hẽditas dicte puelle de iure cõi ⁊c̃. in prin.

¶ An ſubſtitutõ facta ꝑ uerbũ cõe. ſ. ſubſtituo ĩpuberis ſit oĩ tp̃e directa ẽt ſi mr̃ ſit i me. i ɔ. ccclxxvij.
icip. primũ dubium de quo queritur ⁊c̃. in prin.

¶ Uerba ſi deceſſerit ſine liberis ẽt icludũt pupillarem etatem in conſilio cccxxvij.
in prima col. circa medium.

¶ Pupillaris ɔprehẽſa i ɔpẽdioſa uel reciproca expreſſa uerbis gn̄alibꝰ excludit mr̃em idem qñ ſuſtitutio ɔpẽdioſa fit ꝑ uerbũ cõe in ɔſilio cccxxvij.
in penultima col. ante medium.

¶ Si pr̃ iſtituit filiũ ⁊ ei ſubſtituit ticiũ ⁊ ticio ſubſtituit ſeiũ. ſi ticiꝰ prĩo ſubſtituitꝰ morit᷑ uiuo teſtõre ul' hẽde deliberãte an ſeiꝰ v̉o ſubſtitutꝰ admittat᷑ i ɔſi. cccli.
incip. pñs dubium uı᷑ formari ⁊ decidi ⁊c̃.

¶ Subſtitutio ɔpendioſa facta per uerbum cõe ɔtinet uulgarem in conſilio cccli.
in. ij. col. ante fi. uer. ⁊ poſito.

¶ Si pr̃ iter liberos teſtet᷑ cũ minori nũero teſtiũ utrum ſubſtitutõ pupillaris i eo facta ualeat i ɔſi. cccliij.

incip. uisis oībus punctis mihi traditis ⁊c̄.

❡ Substitutio pupillaris pōt fieri i testō ipfecto cū tri
bus testib⁹ si substituūť alij liberi i dcō ꝯsi. ccclij.
in. i. col. post me. uer. bar. tamen.

❡ Substitutio ꝯpendiosa facta pupillo iterpretať di
recta pupillaris qñ mater nō ē i medio: uľ qui ē: sȝ fu
crūt substituti filij testōris i dicto ꝯsilio cccliij.
in secunda col. post prin. uer. quantum uero.

❡ Substituo talem ⁊ suos intelligitur suos idest il
los qui ab intestato essent successuri non de his qui
sunt in ptāte in consilio cccliij.
in. ij. col. circa fi. uer. sed respondeo: ⁊ uide in cōsilio
sequenti in prima col. post prin.

❡ Quādo substitutio ē facta pluribus si omnes decesserint sine liberis an illi inter se uideanť inuicem sub
stituti in consilio cccliiij.
incip. duo uidenda sunt ⁊c̄.

❡ Habēs quinqȝ filias eas equalr̄ istituit ⁊ iuicē sub
stituit ꝑ hec uerba eas iuicē substituo postea subdit ⁊
illas rogo ꝙ post eaꝝ mortē hereditatem restituat so
cietati sancti michaelis tres ex dictis filiabus decesserūt
post aditam hereditatē sine liberis queriť utrū ad ea
rum portōes societas sancti michaelis admittatur ex
fideicōmissaria substitutōe an aūt ipe supstites admit
tanť ex reciproca in consilio ccclv.
incip. si ꝯtingit dictam. d. lisam ⁊c̄.

❡ An substitutio breuiloqua contineat fideicōmissa
riam in consilio ccclv.
in tertia col. in prin.

❡ Substitutio facta filio licet habeat in se tacitaȝ con
ditionē si decesserit sine liberis non tamen hȝ istā. s.
si decesserit sine fratre in consilio ccclv.
in quarta col. ante fi.

❡ Jacobus instituit heredē uictorē eius filiū pupillū
⁊ si decederet i pupillari etate substituit octauianū dcī
testōris fratrē ⁊ filios quatuor dcī octauiani deīde i co
dicillis substituit eidē uictori una cū dcō octauiano et
filijs angelā sororē dcī testōris una cū filijs ipsi⁹ angele
ꝓ una pte: mortuo uictore i pupillari etate queriť an
dicta angela uigore dicte substitutionis facte de se ⁊ fi
lijs eius admittatur ad successionem uictoris ⁊ ꝓ qua
parte i ꝯsilio ccclvi.
incip. uiso testamento iacobi ⁊c̄.

❡ Substitutio directa non pōt mero iure reuocari i
codicillis i quibus nō pōt adimi hereditas a scriptis i
testō nec alijs directo dari in dicto ꝯsilio ccclvi.
in prima col. post medium.

❡ Habēs tres filios masculos eos istituit ⁊ substituit
uxorē ⁊ fraternitatē quādā si oēs filij sui decesserit sine
filijs: decesserūt duo ex illis filijs ultio decessit tertius fi
lius relicta filia fēia: queriť utrū substitutō fcā ō uxore
⁊ fraternitate locū sibi uēdicet i ꝯsilio ccclvij.
incip. uiso dicto puncto ponitur in facto ⁊c̄.

❡ Per illa uerba si decesserit sine filijs filij non uidē
tur substituti in consilio ccclvij.
in secunda col. ante me. uer. nec posset.

❡ Quidam michael instituit duos filios masculos
heredes uniuersales: duab⁹ filijs feminis reliquit do
tes ⁊ masculos inuicem substituit: postea subiunxit si
omnes filij mei decesserint sine filijs substituo unum
altare: queritur utrum sit locus substitutōi facte de al
tari si filij masculi decesserint sine liberis superst au
tem una ex filiabus feminis dubiū facit illa dictio om
nes in consilio ccclviij.
incip. uiso testamento michaelis ꝯdam eremei ⁊c̄.

Successio.

Spes succedēdi ab itestato nō ē i reꝝ natura uiuo testō
re nec cadit in repudiatōe in ꝯsilio ccvi.
incip. uidēdū ē utrum fides ⁊c. in fi.

❡ De mō succedēdi in feudo in ꝯsilio ccxvij
incip. uisa suprascripta facti narratione ⁊c.

❡ Si excludať mať ꝑ statutū a successiōe itellr̄ ēt ex
clusa eius filia in ꝯsilio ccxxvi.
ici. dicēdū ē dictā hēditatē ⁊c. i. i. col. circa fi. v̄. sȝ mr̄.

❡ Qū filia nō ē exclusa a successiōe ꝑ statutū tūc pať
n pōt apponere ꝯditionē resolutiuā dotis. nisi ultra
legitimā in ꝯsilio ccxxxij.
incip. pro pleniori rñsione ad id de quo queritur ⁊c̄.
in. ij. col. añ med. uer. si uero.

❡ In bonis ꝓuentis a mr̄e filius eiusdē matris pre
fertur in successione in ꝯsilio ccxxxvij.
incip. suprascriptus. d. ꝯsultor egregius ⁊c̄. in fine.

❡ Qñ agiť ō successiōe aui mr̄ni utrū nepos teneať
ꝯputare i lītima dotē maternā in ꝯsilio ccl.
incip. circa primū quesitū ⁊c̄. in. ij. col. post prin.

❡ An soror exclusa a successione fratris extante alte
ro fratre ex forma statuti intelligatur exclusa a succes
sione sororis in ꝯsilio cccxl.
incip. hereditas predicta uidetur pertinere ⁊c.

❡ Si filia dotata excludiť a successiōe pōna silr̄ exclu
dunť nepotes ex ea in ꝯsilio cccxlviij.
icip. i pūcto q̄riť ō quadruplici hereditate ⁊c̄. in fine.

❡ Si agnat⁹ excludit mr̄eȝ ex forma statuti: excludit
ēt auū mr̄nū siue mr̄ extet siue nō i ꝯsi. cccxliij.
incip. primū ē de intellectu dicti statuti ⁊c̄. in. ij. colū.
in med. uer. preterea uidetur.

❡ Mať excludit auū i succedēdo i ꝯsilio cccxliij.
in. ij. col. circa fi. uer. nam de iure.

❡ Successio an hēat uiȝ solutōis i ꝯsilio ccclix.
icip. notādū ē ad euidētiā ⁊c̄. in. ij. col. in prin.

❡ Pluralitas uinculorum attēditur qñ tractatur de
successione fratris in consilio ccclx.
incip. id ꝙ supra ꝯclusum ē ⁊c̄.

❡ Qñ tractať ō successiōe ulterioꝝ puta fr̄is patruel.
uľ ei nepoť iter patruos illa ñ attēdiť i. d. ꝯsi. ccclx.

❡ Quidā decessit supstite fr̄e ꝯsanguieo s. ex latē pa
tris tm̄ ⁊ relicto fratre uterio ex latē. s. mr̄is tm̄: q̄ritur
quis eorū ꝓferať i bōis q̄ ꝑuenerūt ad defunctum ex
matre stante statuto ꝙ attinentes defuncto ex latere
mr̄is nō succedāt in ꝯsilio ccclxi.
incip. uiso statuto ciuitatis castelli ⁊c̄.

❡ Materia successionis est de iure positiuo in dicto
consilio ccclxi.
in prima col. post med. uer. constat enim.

❡ Mať an puceť aū lapsuȝ āni successiōe filij si illi nō
petierit tutorē: an v̄o demū eo elapso i ꝯsi. cclxv.
incip. in puncto suprascripto fuerūt apposita ⁊c̄.

Suitas.

Existētia sui heredis ꝯfirmat fidei cōmissū uniuersale i ꝯsi. ccxxvi.
ici. dubitatō v̄tiť ō bōis ⁊c̄. i. ij. col. ēē fi. v̄. hētur aūt.

❡ An ꝑ datōȝ substituti tollať suitas i ꝯsi. ccclij.
icip. postq̄ iste tutor dat⁹ fuit ⁊c̄. in. ij. col. post med.
uer. nec ob.

Testamentum.

Si quis icepit facere testūm ⁊ ecclesiā
heredem instituit: ⁊ postea antequam hēret testūȝ ꝓ
ꝑfecto ⁊ absoluto penitētia duct⁹ dixit se nolle aliqō
facere testūm nō ualet in ꝯsilio cci.
icip. ad primū quesitū uť rñdēdū ⁊c̄. i. ij. col. circa fi.

Si t. stōr

¶ Si testõꝛ ãteq̃ ꝯpleat testũm ē morte preuẽtus nõ ualet sua dispõ ēt ad piã cãm nec ēt īter liberos filios: nisi cēt scripta manu testõris in ĩ dcõ ꝯsilio cci.
in ultima col. circa prin. uer. preterea etiam.
¶ An in testõ ad pias causas requirant̃ testes rogati in dicto consilio cci.
in ultima col. post medium.
¶ Si pꝛ īnt̃ liberos testet̃ cũ miori nũero testiũ: utrũ substitutio pupillaris ĩ eo facta ualeat ĩ ꝯsi. cccliij.
incip. uisis oĩbus pũctis mihi traditis ⁊c̃.
¶ Testũm corã tribus testibus ēt non recitatũ inter liberos tenet in consilio cccliij.
¶ Notarius põt scribere testũm suum manu ꝓpria ⁊ ēt publicare in consilio cccliij.
in prima col. ante medium in uer. illud autem.
¶ In testõ in quo instituitur ecclesia sufficiũt duo testes ēt non rogati: ⁊ ēt si testũm non fuit postea relectum coram testibus in ꝯsilio. ccclxiij.
¶ De testõ ꝯtinẽte claꝫ derogatoriã qualr̃ tollatur ꝑ ꝑm ⁊ sic de mã. l. si q̃s ĩ pri. testi ĩ ꝯsilio ccclxiij.
incip. in facto pñti ponam primo ⁊c̃.
¶ An ⁊ qñ ⁊ que uerba requirant̃ in testõ ad hoc ut ꝑ illos reuocet̃ primũ testm̃ habẽs clausulã derogatoriam ⁊ iuramẽtum in consilio ccclxiij.
¶ Debet fieri mẽtio in ꝯo testõ de iuramento apposito in primo testõ in consilio ccclxiij.
in secunda col. post medium uer. plus uidetur.
¶ Quãdo precessit unicũ tantũ testm̃ non ē facienda mẽtio spãlis de uerbis derogatorijs ĩ eo ꝯtẽtis ſꝫ sufficit gnãlis clã cassans ⁊ irritãs ĩ ꝯsilio ccclxiij.
in quarta col. post me. uer. secũdo ad idẽ op.
¶ Secundũ testamẽtuꝫ ad pias cãs cũ duobus testibus tollit primũ etiam ad pias cãs cũ solẽni numero septẽ testiũ ꝯfectum in ꝯsilio ccclxiiij.
incip. dubium facit ĩ suprascripto puncto ⁊c̃.
¶ In testamẽto ad pias causas sufficiunt duo testes in consilio ccclxiiij.
in ultima col. circa medium. uer. illõ aũt constat.
¶ Testũm ad pias causas ualet etiã corã duobus testibus nõ rogatis in consilio ccclxv.
icip. uisa dcã facti narratõe ur̃ dicẽdũ ⁊c̃. post pri.
¶ De quodã q̃ iã mult̃ ãnis ꝯdiderat testm̃: postea ĩ articulo mort̃ īterrogatꝰ ab aliquibꝰ ꝓpiquis dixit ꝙ uolebat īstitueṙ ⁊ īstituebat nepotes suos: utrũ ꝑ talia ṽba uideat̃ cassatũ pm̃ũ testm̃ ⁊ utrũ sufficit ꝙ testõꝛ rñdeat ad īterrogatõeꝫ alterius in ꝯsilio ccclxvi.
incip. uiso pũcto ⁊ allegatõibus ⁊c̃.
¶ De quodã testõ usurarij an in eo dicantur obseruata ea que requirunt̃ per. c. q̃ꝙ ad illius ualiditatẽ in consilio ccclxxxv.
incip. prefatũ testũm in scriptis sine dubio nullũ ē ⁊c̃.
¶ Dies īcerta tũc dꝫ expectari qñ ꝑ illã expectationẽ testm̃ ñ reddit̃ nullũ extãte die al's secꝰ ĩ ꝯsi. ccccxci.
incip. uisis dubijs ꝓpositis ⁊c̃. in ulti. col. in prin.

Testator. An si testator adimat aliquid heredi contrafacienti ⁊ nõ uult ut in alium transferat intelligat̃ iure directo an per fideicõ. in consilio ccxxxiiij.
icip. uisis ⁊ ꝯsiderat̃ oĩbꝰ diligent̃ ⁊c̃. i. i. col. circa me.
¶ Preceptũ testõris qõ tendit in fauorem filioꝝ non reicit̃ ēt in ltima in consilio ccxxxiiij.
in secunda col. circa medium uer. tamen dico.
¶ Ille cui testator sepius ⁊ in plus ꝓuidit: uidet̃ esse magis dilectus testõri in ꝯsilio ccxxxiiij.
in. iij. col. post prin. uer. ⁊ sic casu.

¶ Si testõꝛ relinquat sub duplici qualitate. s. filiatõis ⁊ hereditarie dicẽdo filijs ⁊ heredibus tal̃: an ista duo requirãtur copulatiue in ꝯsilio ccxxxiiij.
in ultĩa col. circa prin. uer. super ultimo.
¶ Testõꝛ nõ presũit̃ magis diligẽ hẽdes extraneos ticij q̃ꝙ heredes ex̃neos filij ĩ dcõ ꝯsilio ccxxxiiij.
in ultima col. post medium.
¶ Testõꝛ mãdat ꝙ emat̃ domꝰ pro usu ⁊ hĩtatione uxoꝛ sue si uidua stet̃it: ⁊ filie sue si uidua remãserit. si domꝰ ẽpta fuerit ⁊ affictata ad quẽ ꝑtinebũt pẽsiones utꝝ ad hẽdẽ: an aũt ad uxorẽ in ꝯsilio ccxxxviij.
incip. uiso testõ ambrosij ⁊c̃. in ult. col.
¶ Si testõꝛ reliquit certã quãtitatem ꝓ incerti ⁊ male ablatis ⁊ non sint tot: residuum debet distribui in alium pium usum in consilio ccxliij.
incip. super primo quesito rñdeo ⁊c̃. in. i. col. circa fi. uer. nam Ja. de are.
¶ Qñ testõꝛ dicit ꝙ oĩa bona sua deueniãt in talem ītell̃r uoluisse ꝙ nulla fiat dtractio puta falcidie ul' trebelianice in consilio ccxlvi.
icip. ꝙ dicta substitutio fuerit directa ⁊c̃. i. i. col. c̃c fi.
¶ Quando testõꝛ disposuit idiscrete sed nõ contra iura in consilio cc.
incip. ad primũ bꝛ rñdeo ⁊c̃. in. i. col. circa fi.
¶ An sit standũ uerbis testatorũ super estĩatiõe bonorum suorum in ꝯsilio ccclxvij.
incip. uiso suprascripto pũcto primo ueniam ⁊c̃.
¶ An si testõꝛ acquisiuit oĩa bona sua ex usuris possit ordinare executorẽ ad exequendũ pauꝑibꝰ bona sua in consilio ccclxxxv.
icip. p̃fatũ testũm in scriptis sine dubio nullũ ē ⁊c̃. i fi.
¶ Qñ testõꝛ reliquit usũfructũ oĩum bonorum uni ⁊ post eiꝰ mortẽ īstituit aliũ heredẽ: an istud legatuꝫ ualeat ul' īstitutio. ⁊ qñ ⁊ quõ in ꝯsilio ccccxci.
icip. uisis dubijs ꝓpositis ⁊c̃. in. i. col. circa medium.

Testis. An testes q̃ īteruenerũt iuẽtario d̃beant se iuẽtario subscribẽ ĩ ꝯsi. ccv.
incip. nõ multũ ur̃ necessariũ discutere ⁊c̃. in prin.
¶ Quot testes req̃rãt̃ ĩ iuẽtario in ꝯsilio ccv.
in prima col. añ med. uer. sed bñ dicit bar.
¶ Cõtradictio unius ex testibus descriptis in instrõ non facit fidẽ uacillare: si adsunt alij testes ĩ numero sufficiẽti in ꝯsilio ccvij.
icip. sup ꝑᵒ dubio dicẽdũ ē ⁊c̃. in. ij. col. in fine.
¶ Testis singl'aris ñ ꝓbat qñ ꝓbatõ rẽanet dubia: qꝛ põt se hꝛe ad cẽ ⁊ ñ cẽ al's secus ĩ ꝯsilio cclxxviij.
incip. uiso processu ⁊ attestationibus ⁊c̃.
¶ Creditur uni testi qui deponit de facto proprio: secus si de alieno in ꝯsilio ccxxxi.
ici. uisa petitõe p̃dicta ⁊ testibꝰ ⁊c̃. in. ij. col. post prin.
¶ An testes debeant esse rogati in īstitutiõe ad pias causas in ꝯsilio ccclxij.
incip. super eo ꝙ queritur ⁊c̃. post prin.
uide etiam in consilio ccclxiiij.
incip. dubium facit in suprascripto pũcto ⁊c. ĩ ult. col. post med. ⁊ ēt ĩ ꝯsilio sequenti ccclxv.
post principium.
¶ Mulier põt cẽ testis in testamẽto ad pias causas in dicto consilio ccclxiiij.
in ultima col. post med. uer. ꝯstat etiam.
¶ Testes debent deponere de specie qñ nõ deponẽdo res cẽt dubia in ꝯsilio ccclxviij.
incip. testes predicti nõ releuãt in aliquo ⁊c̃.
¶ Pulchra uerba de testibus qui debẽt deponere de mãdato sindicatus in ꝯsilio ccclxviij.

in ultima col. ante finem.
¶ An testis semel examinatus ꝛ non pfecte: iterū re
peti possit ꝛ examinari in ꝯsilio cccl xix.
incip. in cāu de quo querit̄ uidet̄ dicendum ꝛc̄.
¶ Un⁹ testis sufficit q̄ ꝺpōit ꝺ fcō ꝓpo i ꝯsi. ccclxx.
incip. uisis actis ꝛ actitatis in curia ꝛc̄.

Titulus. Titul⁹ putatiu⁹ quo q̄s putat se
eē hēdē cū n̄ sit: sufficit ad p̄scribē
dū lōgo tp̄e petitōi hereditatis i ꝯsi. ccxxvij.
incip. sup p̄rio dubio uidetur dicēdū ꝛc̄. i. vi. col. post
me. uer. in cāu tamen isto.

Trāsactio. Trāsactō fcā i cā ualꝺ dubia
ēt i re ecclē ualꝫ i ꝯsi. cci.
incip. ad primū quesitū ꝛc̄. ante finem.

Trāsmissio hereditatis.
Filius hereditatē maternā non aditā nō trāsmittit ni
si ad suos descēdentes i consilio cccxxxvi.
in secunda col. in prin.

Trebelianica. An grauatus ꝺ resti
tuēdo hēditatē si n̄ cō
ficiat inuētariū pdat trebelianicā in ꝯsilio ccx.
icip. dubiū facit i oībus predictis ꝛc̄. i. ij. col. circa me.
¶ Trebelianica non detrahit̄ ex fideicōmisso relicto
in piam cām in consilio ccxxv.
incip uidēdū ē p̄rio ꝺ ipo alarico ꝛc̄. in. ij. col. p⁹ pri.
et uide etiam in consilio ccl.
icip. circa p̄mū quesitū dicēdū ē ꝛc̄. i. i. col. circa me.
uide etiam in consilio ccxcvij.
icip. p̄supposita ꝓ ūa opione p̄dicta ꝛc̄. i. i. col. p⁹ pri.
idem tenet etiā in consilio cccxxxvij.
icip. primū dubiū de quo querit̄ satis tritū ꝛc̄. i. i. col.
post me. uer. sed etiam.
¶ Fideicōmissarius regulr̄ aduersus fideicōmissariū
nō detrahit trebelianicam in consilio ccliiij.
incip. duo uidēda sūt ꝛc̄. in penul. col. circa fi.

Turbare. Qualr̄ turbare differat ab iua
dē: cū sint diūsa i ꝯ. cclxxvij.
incip. i cā exforcij mota coram. ꝺ. locūtenēte ꝛc̄.

Tutor. An tutor possit petē sibi reddi rōnē
a ꝯtutore i ꝯsilio ccciij.
¶ Tutor datus in testamento an possit pupillum im
miscere in consilio cclij.
incip. postq̄ iste tutor datus fuit a patre ꝛc̄.
¶ Que facienda tutori incūbant anteq̄ administret
in dicto consilio cclij.
in tertia col. post prin. uer. licet igitur.
¶ Ex quibus cāis possit tutor excusari: ne remoueat̄
a tutela tanq̄ suspectus in consilio cclij.
in tertia col. in fine.
¶ Ex dolo uel lata culpa tutoris defuncti: tenet̄ eius
heres lꝫ non ex leui in consilio ccclxi.
icip. ad p̄mū q̄sitū ridet̄ ꝛc̄. i i. col. p⁹ me. ū. nec ob.
¶ Qualiter itelligant̄ iura dicētia: ꝙ mater priuatur
hereditate filii decedentis in pupillari etate: si non pe
tijt tutorem illi dari in consilio ccclxxiiij.
incip. postpositis auctoritatibus doctoꝝ ꝛc̄.
¶ Tutō liberat⁹ a testōre tēnr ad reliq̄ i ꝯ. ccclxxi.
incip. ad primū quesitum respondet̄ ꝛc̄.
¶ Tutor n̄ liberat̄ quominus teneat̄ edere librū rō
nū lꝫ liberet̄ ab admīstratōe in dicto ꝯsilio ccclxxi.
post prin.
¶ Mater an hēat itegrū ānū ad petēdū tutorē filio
ut dicat̄ i mora: nisi eo elapso i ꝯsilio ccclxxij.
incip. res ista medicā dubitatōeꝫ mihi i hēre uī ꝛc̄.

¶ Et an idem sit in substituto ipsi pupillo in dicto cō
silio. ccclxxij.
¶ Pestis excusat matrem in nō petendo tutorem in
consilio ccclxxiiij.
icip. postpositis auctoritatibus doctorū ꝛc̄. in fine.

Variatio. Variatio pōt admitti i diuersib⁹
effectib⁹ quando utraqꝫ pars pōt
esse simul uera in ꝯsilio ccliij.
icip. q̄m fūdamētū hui⁹ articli ꝛc̄. in an̄pe. col. i fi.

Venditio. An statiꝫ facta uēditōe ius reuo
cādi sit acquisitū uicino: ita ꝙ si
bi non possit auferri licet uendens a ꝯctu discesserit i
consilio cccxxviij.
incip. in cā mota per. ꝺ. dorotheam ꝛc̄.
¶ Appellatōe uēditōis facta a statuto nō uēit uendi
tio nulla in ꝯsilio cccxxviij.
in prima col. ante fi. uer. ꝛ idem.
¶ Verbū uēdidit uerificat̄ in uenditione non ficta i
dicto consilio cccxxviij.
in secunda col. in prin.
¶ Vēditō fcā ad icātū ꝓ miori p̄cio q̄ ualeat ꝺbitor
offerēte id ꝓ q⁹ erat obligata n̄ ualet i ꝯsi. ccclxxvi.
icip. uisis actis ꝛ actitatis corā. ꝺ. locūtenēte ꝛc̄. in. ij.
col. circa prin. uer. secundo probo.
¶ Venditio facta ad incātum pro ꝺbito fiscali in du
plo minus q̄ ualeat p̄sumit̄ facta mala fide ꝛ ob gra
tiam ꝛ sic nō ualet in ꝯsilio ccclxxvi.
in prima col. in fine.
¶ Qñ ꝺbitor petit ꝙ calculet̄ rō sua ꝛ offert debitū i
pedit uēditōꝫ pignoris fieri i dcō ꝯsilio ccclxxvi.
in. ij. col. circa prin.
¶ Si fūd⁹ uēdit⁹ repit̄ mior q̄ emptor estiauerit: an
ēptor possit agē ad diminutōꝫ p̄cij i ꝯsi. ccclxxvij.
incip. in cā q̄ uertitur corā. ꝺ. ptāte mestre ꝛc̄.
¶ Vēditor quidā ꝓmisit ꝺ euictōe: ꝛ ēt certā penā
nisi r̄stituerit ēptori itra triduū euictōe secuta p⁹ mor
tē uēditoris ꝛ an̄ aditā hereditatē illi⁹ fuit lis mota ꝛ
res euicta nulla facta denūciatōe p emptorē: q̄rit̄ utꝝ
ēptor ꝺ euictōe possit agē ꝛ ēt ad penā q̄r ifra triduū
nō fuit preciū sibi restitutū in ꝯsilio ccclxxviij.
incip. effectus primi dubij ꝯsistit in hoc ꝛc̄.
¶ Vēditio facta ꝓ maiori p̄cio rōe dilatōis date ad
soluēdū an ualeat in ꝯsilio ccclxxxiij.
incip. ad primū quesitū r̄ndetur ꝛc̄.

Verba Verba rescripti loquētis ꝺ nobilib⁹ i
telligūt̄ fm ꝯsuetudies ꝛ diuersitates
locorū ad que referūtur in ꝯsilio ccxxx.
incip. dubitatur p̄rio an comes palatinus ꝛc̄. in. iiij.
col. uersus fi. uer. ꝛ ad predicta
¶ Verbū semel positū pōt poni ꝓprie ꝛ iproprie ꝓ
ut refertur ad diuersa in ꝯsilio cclxxxviij.
ici. uit̄ hīs q̄ supi⁹ narrāt̄ i pūcto ꝛc̄. i. ij. col. an̄ med.
¶ Verba directa iuncta ēt rei singulari trahunt̄ ad
uniuersa bona: siue apponātur in institutōe siue i sub
stitutōe in ꝯsilio ccxlvi.
ici. ꝙ dcā substitutō fuerit directa ꝛc̄. i. ij. col. an̄ med.
¶ Verba testōris ꝓlata i fauorē legatarij nō debēt
operari odiū ꝛ diminutionē in ꝯsilio ccxlviij.
ici. legatū p̄dictū ꝙ utat̄ ꝛ fruat̄ ꝛc̄. i ult. col. ante fi.
¶ Verba i dubio r̄ferūt̄ ad iur̄ dispōeꝫ i ꝯsi. cccvi.
ici. ꝯsiderādū ē ꝙ filij hui⁹ testōris ꝛc̄. i. iij. col. an̄ me.
¶ Verba obscura uel duplicē intellectū hn̄tia ex ad
iūctis declarātur in ꝯsilio cccvi.
in ultima col. post medium.

Verba

incip. claꝝ uidet ꝙ dictus frãciſcus ⁊c̃.
¶ De quodã teſtõ uſurarij an i eo dicãt obſuata ea
q̃ reqrũt p.c. ꝙꝙ ad illi⁹ ualiditatẽ i ꝯſi. ccclxxxv.
incip. pfatũ teſtm̃ i ſcriptis ſine dubio ⁊c̃.
¶ Cautio de reſtituendis uſuris dꝫ recipi a notario
miſſo per ep̃m in ꝯſilio ccclxxxv.
poſt prin. uer. primo.
¶ Cautio de reſtituẽdis uſuris dꝫ eſſe idonea idest
cũ pignore uel fideiuſſore in ꝯſilio ccclxxxv.
in prima col. ante medium uer. ſecundo.
¶ An ſi teſtõr acquiſiuit oĩa bona ſua ex uſuris poſ
ſit ordinare executorẽ ad exequendum pauperibus
bona ſua in conſilio ccclxxxv.
in fine.
¶ Ultima nulla debet: qñ quicq̃d reliquerat pr̃ acqui
ſiuerat p uſurariã prauitatẽ i ꝯſilio ccclxxxv.
ante finem.
¶ Si uxor ſoluto mr̃imonio ꝯueniat cũ heredibus
uiri ut teneat certa bona ultra dotem ualẽtia ⁊ lucre
tur fructus illorum quouſqꝫ ſatiſfiat ſibi de dotib⁹ an
talis ꝯctus ſit uſurarius in conſilio ccclxxxvi.
icip. uiſis ⁊ põderatis oĩbus de quibus ſ̃. ⁊c̃.

Uſurarius. Si uſurarius tp̃re teſti nõ ca
uit de uſuris reſtituẽdis ſi po
ſtea caueat recõualeſcit teſtm̃ i conſilio ccclij.
icip. uidet ꝙ dicta ſnĩa ⁊c̃. in tertia col. poſt med.
¶ Si uſurarius ꝯſtituit ſe bona ſua precario nomĩe
poſſidere ꝓ illis a quibus extorſit nõ dicit p hoc ido
nee cauere p ſolã hipothecã in ꝯſilio ccclxxxv.
icip. pfatũ teſtm̃ i ſcript ſine dubio ñ ẽ ⁊c̃. i. i. col. i fi.
¶ Cautio quã p̃ſtat uſurari⁹ d ſoluẽdis uſuris dꝫ hẽ
re effectũ i uita ſua ñ poſt mõtẽ ſolũ i ꝯſi. ccclxxxv.
in ſecunda col. in prin.
¶ Si uſurarius poſt cautionẽ per tp̃ꝫ exerceat fenus
non prodeſt cautio preſtita ẽt ſi fuit preſtita pro uſuris
exercendis in conſilio ccclxxxv.
in ſecunda col. poſt prin. uer. ubi dixit.

Uſuſfructus. Si maritus relinquit uſũ
fructũ oĩum bonoꝝ ſuoꝝ
uxori extãtibus cõĩbus liberis ſm̃ ꝯſuetudinẽ gnãleꝫ
nõ põt petere niſi alimẽta in ꝯſilio ccxl.
icip. pfati uãnutius ⁊ frãciſcus ⁊c̃. poſt prĩ.
¶ Si uſufructuari⁹ oĩuꝫ bonoꝝ ñ petijt uſũfructũ in
uita nec obtulit ſe patũ p̃ſtare cautõeꝫ d utẽdo ⁊ fruẽ
do ⁊c̃. ⁊ tãdẽ morit ei⁹ heres ñ põt petẽ fructus ab he
rede pceptos i uita uſufructuarij i dcõ ꝯſi. ccxl.
in ultima col. ante finem.
¶ Si habẽs uſumfructũ emat ꝓprietatẽ utrũ teneat
reuẽdere ꝓprietatem ⁊ ẽt uſumfructũ ꝓpinquo uel
ꝯſanguineo uẽditoris qui ex forma ſtatuti põt rẽ uen
ditã auocare ab emptore in ꝯſilio ccclxxxviij.
incip. uidet dicẽdum dictam. d. teneri ⁊c̃.
¶ Si uir legat uxori alimẽta ⁊ poſtea in codicillis le
gat illi uſumfructũ oĩuꝫ bonoꝝ uxor iſta uirtute lega
ti põt ꝯſequi uſumfructũ oĩum bonoꝝ ẽt ſi inſtitutus
fuerit filius teſtatoris in conſilio ccclxxxix.
incip. ꝙ uxor ꝗdam dicti riſtori ⁊c̃.
¶ De natura iſti⁹ legati uſuſfruct⁹ oĩuꝫ bonoꝝ fc̃i uxo
ri ſiue filij ſiue extnei hẽdes fuerit iſtituti ⁊ ſic ad nõta
p bar. i. l. titia. §. fi. de le. ij. i ꝯſilio ccclxxxix.
¶ Ad id qđ quotidie contingit ex cõmuni ſtilo nota
riorum qui ſcribunt ꝙ teſtator reliquit uſumfructum
oĩuꝫ bonorũ ſuorũ uxori. ⁊ poſt eius mortẽ iſtituit ta
lẽ utrũ ualeat talis diſpõ i ꝯſilio cccxc.
incip. ſuper queſito rñdeo ꝙ ſi cẽmus ⁊c̃.

¶ Cũ teſtõr reliquit uſũfructũ oĩuꝫ bonorũ uni ⁊ p⁹
eius mortẽ iſtituit aliũ heredẽ an illud legatũ ualeat
uł inſtitutio: ⁊ qñ ⁊ quõ in ꝯſilio cccxci.
incip. uiſis dubijs ꝓpoſitis ⁊ legantiſſime ꝯſultis ⁊c̃.
in prima col. circa medium.
¶ Legatũ uſuſfructus lꝫ regulariter ñ cedat niſi adi
ta hereditate tñ fallit qñ ex uerbis teſtõris aliud dpre
henditur tacite uel expreſſe ⁊c̃. in ꝯſilio cccxci.
in. iij. col. ante med. uer. nec ob.

Uſufructuarius. Si uſufructuari⁹
oĩum bonoruꝫ ñ
petijt uſũfructũ in uita nec obtulit ſe paratum preſta
re cautioneꝫ d utẽdo ⁊ fruẽdo arbitrio boni uiri ⁊ tã
dem morit ei⁹ heres nõ põt petere fructus ab herede
pceptos i uita uſufructuarij in ꝯſilio. ccxl.
incip. p̃fati uãnutius ⁊ franciſcus ⁊c̃. ante finem.
¶ Onus eris alieni an ptĩeat ad uſufructuariũ oĩuꝫ
bonorum: ⁊ ſic ad notata in. l. fi. de uſufru. lega. in
conſilio ccclxxxvij.
ici. i cã q̃ vtit bonõĩe ⁊c̃. i. iij. col. p⁹ prĩ. v̇. nc̃ ẽ uideñ.
¶ Uſufructuarius nõ tenet ad fructus pceptos fini
to uſufructu niſi pceptos poſt preſtitam ſeu petitã ſa
tiſdationẽ in conſilio cccxc.
incip. ſuper primo queſito rñdeo ꝙ ſi cẽmus ⁊c̃. i. iij.
col. circa fi. uer. ſed ⁊ poſito.

Uxor. Quãdo dicatur marit⁹ uł uxor dñ̃s uł dñ̃a
rei dotalis in ꝯſilio ccclij.
in penultima col.
¶ Uxor poſt lapſuꝫ termini p̃fixi ad reſtõnẽ dotis
põt ab heredib⁹ uiri petere emolumẽtũ dot: ñ ut uſu
ras ſꝫ ut itereẽ. ſ. quaten⁹ ip̃a fuiſſet uerĩſilr̃ perceptu
ra ex quantitate dotis ⁊ quatenus ẽ neceſſarium ꝓ
alimentis in conſilio ccclxxvi.
icip. uiſis ⁊ ponderat oĩb⁹ ⁊c̃. in. ij. col. ante mediuꝫ.
¶ Uxor ẽ magis priuilegiata i dote ut preferat credi
torib⁹ añriorib⁹: ꝙ ſit uir in donatõe pp nuptias: in
qua hoc nõ repitur in conſilio cccxciiij.
ici. ꝙꝙ mlta copioſe ſcripta ⁊c̃. i. ij. col. p⁹ prĩ. v̇. ⁊ rõ.
¶ De quadã uxore q̃ ſe ſepauit a uiro: ⁊ petebat do
tem uel fructus illius pro eo qđ uir ei⁹ ñ ſuſtinuit one
ra matrimonij in ꝯſilio cccxcij.
incip. uiſo quodã libello porrecto ⁊c̃.
¶ An uir teneat uxori ſue reſtituẽ oẽs fruct⁹ quos p
cepit ex dote ꝓ eo tp̃re q⁹ ñ ſuſtinuit onera mr̃monij
an aũt alimẽta dũtaxat p̃ſtare teneat i. d. ꝯſi. cccxcij.
in pe. col. ante medium ⁊c̃.
¶ Qñ marit⁹ adulterat ⁊ tenet ꝯcubinã uxor põt a
gere contra eũ ad ſeparationẽ thori ⁊ ad omnimodã
dotis reſtõnẽ in dicto ꝯſilio cccxcii.
in prima col. poſt med. uer. primum patet.
¶ Qñ marit⁹ male tractat uxorẽ põt ab eo petere ali
menta ⁊ nõ ſtare ſecũ: nõ aũt petere reſtõnẽ uel cõſi
gnationẽ dot ſibi fieri in dicto ꝯſilio cccxcij.
in prima col. in fine.
¶ Si uxor ſine ſui culpa nõ põt ſtare cũ marito non
põt petere niſi alimẽta: ẽt ſi ex dote ſua plus pcipiat
maritus in dicto ꝯſilio cccxcij.
in pe. col. ante medium.
¶ Si uxor nõ põt ſtare cũ marito ex culpa mariti: te
netur marit⁹ ſibi preſtare alimẽta lꝫ dos ſit parua uł
nulla in conſilio cccxcij.
in. ix. col. circa medium.
¶ Uxor intẽtans bñficiũ. l. ubi adhuc dꝫ hẽre ſolum
alimẽta in ꝯſilio cccxcij.
in pe. col. circa fi. uer. ⁊ ſic dictus.

Consilia ⁊ allegationes clarissimi ac prestantissimi utriusq; doc. Pauli de castro incipiunt.

Si abbas confitetur sibi esse solutum ⁊ satisfactū ab aliquo debitore monasterij: utrum per talem confessionem sufficientem probetur dicta solutio contra monasterium. ⁊ sic uide quando confessio prelati noceat monasterio.

In christi nomine amen.

EGo Paulus de castro utriusq; iuris doc. puto iuris esse pro ut supra conclusum ⁊ cōsultum est per eximios doctores dominum Stephanum ⁊ dominum Dionisium ea ratione potissime: quia ista nō uī fuisse gratuita liberatio seu quietatio: tunc enim non ualeret in preiudicium monasterij tanq̄ ambitiosa. ar. C. de transac. l. preses. ff. q̄ ui aut clam. l. prohibere. §. plane de pac. l. iperatores. C. si maior fac. ratum habuerit. l. fi. §. cum autem donationes. s; fuit necessaria ⁊ debita de iure ex eo q̄ receperunt id. quod eis debebatur. ⁊ sic sublata erat omnis obligatio. insti. qui. modis tol. ob. in prin. ff. de solu. l. ꝓ ut quisq;. ⁊ sic tenebātur facere instrumētum quietationis ⁊ liberationis. C. de fide instru. l. plures appocē ⁊ ibi nō. ꝑ doc. ⁊ de li. cā sic data. ⁊ per Bar. in. l. iij. §. nunc de effectu. ff. de libe. lega. per qd̄ instrumētū debitores non liberabantur sed liberati esse declarabantur. s. ex solutione iam facta. C. de sol. l. iudiciū. de condi. ex. l. i. dissolute. Qd̄ autem hoc sit uerū p; ex tenore dicti instrumenti: in quo prefati abbas ⁊ conuentus confessi fuerūt se habuisse ⁊ recepisse q̄cquid eis debebatur occasione dicti legati seu legitime debite ex persona dicti domini Francisci monachi. qd̄ quidem si uerum fuit nulli dubium q̄ heredes dicti Roberti fuerunt ipso iure liberati l; in tali solutōne facta abbati ⁊ conuentui non interuenerit auctoritas superioris dicti ordinis. sicut cu; soluitur pupillo cum auctoritate tutoris. iuxta ea que plene nō. in l. ait pretor. §. permittitur. ff. de mino. Et ita tenet Inno. expresse in. c. grauis. de deposito post princi. dic̄ tamen ecclesiam uel monasterium restituendum si pecunia non esset conuersa in utilitate; eius quod tamen non presumitur quando solutio facta fuit prelato ⁊. c. simul ut nō. in auc̄. hoc ius porrectum. C. d̄ sa. sanc. ec. in gl. fi. ⁊ ibi per doc. ⁊ qd̄ nō. in. l. ciuitas ff. si cer. pe. sic ergo dico dictos heredes liberatos p̄ supposito q̄ uere soluerit dicto abbati ⁊ conuentui totum quod eis debebatur. qd̄ etiam t; Bal. allegādo Inno. in. d. auc̄. hoc ius porrectum. habent eni; liberam administrationem. ⁊ sic recipere possunt qd̄ eis debetur seu monasterio. Nunc ergo restat solū uidere utrum dicta solutio probetur per confessionē dicti abbatis ⁊ conuentus. si enim notarius in dicto instrumento attestaretur de solutione facta se presentē clara essent que supra dixi per nō. in. l. si ex cautione. C. de nō nu. pec. ꝑ glo. S; si ipse attestaretur solum de confessione. queritur ergo an dicta cōfessio habeatur pro ueritate in preiudicium monasterij ⁊ hic breuiter non stando in argumentis dic q̄ quādo confessio prelati tendit ad obligandum ecclesiam uel monasterium uel facta est de eo qd̄ non consistit ī facto ipsius prelati. ⁊ tunc non nocet si facta fuit uoluntarie ⁊ tūc habēt locū ea que notant̄ in. l. certum. §. s; an ipsos. ff. de cōfes. per glo. ⁊ doc. ⁊. C. d̄ cōfes. l. i. i. xv. q. ꝑ Ly. ⁊. l. i. §. mutuam. ff. siqd̄ ī fraudem patro. Si uero dicta cōfessio tendit ad liberationē ⁊ cōsistit in facto proprio ut cū cōfitent̄ sibi solutū per quod liberant̄ debitores dico q̄ fidē facit ⁊ pro ueritate habet̄. ad hoc adduco tex. expssum cū glo. ff. de admi. tuto. l. lucius. §. tutele. ubi appoce tutoris in

quib⁹ cõfitet̃ se recepisse a d̃bitoribus pupilli. probãt ucrã solutionẽ quãtũ ad liberationẽ debitoꝝ pupilli ꝛ ĩ p̃iudiciũ pupilli. licet Bar. destruat illũ tex. cũ gl. dicit eni ꝙ imo ille appoce cõtinebãt ucrã solutionẽ factã tutori. Itẽ dicit ꝙ si cõtinerẽt ꝯfessionẽ d̃ recepto nõ ꝓbarẽt cõtra pupillũ p dictũ. §. si mutuã ꝛ p nõ. ĩ dicta. l. certũ de ꝯfes. ſʒ de p̃mo dc̃o suo ego nõ curo. q2 cũ ibi essent appoce priuata manu scripte ñ refert an cõtineãt ꝯfessionẽ ul̃ numerationẽ ucram tex. ẽ ſʒ eũdẽ Bar. ĩ. l. si nõ singuli. C. si cer. pe. ꝛ ibi p eũdem. si ergo eo cãu. quo cõtinerẽt numerationẽ puta si diceret ergo talis tutor recepi a tali debitore pupilli tantũ ꝛ cete. ꝓbarẽt ucrã numerationem ſm eũdeʒ Bar. ĩ dicto. §. tutele. ergo ꝛ idẽ debʒ eẽ. si dicat cõfiteor me recepisse p ea que idẽ notat ĩ dicta. l si nõ singuli. Itẽ de ſc̃o dicto ꝛ de dicto. §. si mutuã similit̃ nõ curo. q2 iura p eũ allegata ꝛ que sup̃ allegaui loquũt̃ cũ alteꝝ dictoꝝ duoꝝ d̃ficit. ul̃ q2 cõfessio tẽdit ad obligãdũ. ul̃ q2 fc̃a sup eo. qd̃ ĩ facto tutoris non cõsistebat alias illis duob⁹ cõcurrẽtib⁹ procedit qd̃ dixi. ꝓ primo facit. l. ꝙ si mior. §. restitutio. ff. de mĩo. ubi fauorabilior est solutio que fit a debitore pupilli q2 fit ex necessitate ꝛ tẽdit ad liberãdũ q̃ illa q̃ fit a creditore mutuãte. q2 fit ex uolũtate. ꝛ tendit ad obligãdũ. facit. l. arian⁹ de acti. ꝛ obli. neqʒ eiʒ sic sũt artãdi debitores uolẽtes soluere ut habeãt querere auctoritatẽ sup̃ioris. ſʒ debʒ sufficẽ ꝙ soluãt ei uel eis quib⁹ est cõmissa administratio ne decipiãt̃ leg. auc̃te C. de hijs q̃ ueniã eta. ĩpetrãt. l. i. ꝛ ĩ cle. i. de rerum pmu. nõ sic sufficit ei qui uolũtarie soluit. ut obliget ad hoc. ff. d̃ dam. infec. l. cũ postulassem. §. fi. ¶ Pro ſc̃o uero facit. l. quero. §. fi. ff. de edil̃. edic. ubi ẽt ſuo credit̃ de eo qd̃ cõsistit in facto suo etiam ĩ preiudiciũ domini. nisi dominus probʒ ꝯtrariũ ut nõ. p gl. or. in l. ij. ff. si ex nox. ca. aga. ĩ gl. que ĩcipit ad q̃d. si stet̃ ĩ fi ꝓ h̃ adduco gl. or. q̃ h̃ uidet̃ uoluisse ĩ p̃lato ꝛ capl̃o ẽt quãdo ꝯfitẽt̃ aliq̃d. qd̃ ĩ coꝝ facto ꝯsistat. stat̃ coꝝ ꝯfessioni ꝯtra ecclesiã ut nõ. ĩ. c. dudũ. l. ij. de elec. in glo. que ĩcipit nota ius nouũ circa fi. hoc uoluit etiã Ci. C. d̃ ꝯfes. l. i. ĩ. xv. q. ĩ fine ubi ẽt large uidet̃ loq̃ ꝙ quãdo p̃lat⁹ cũ capl̃o ꝯfitet̃ indistincte ualeat ꝯfessio etiã ad obligãduʒ ꝛ ĩ hijs que ñ dependẽt a facto ꝓp̃o ꝛ ꝓbet d̃ iure cõi ꝯ̃ ecclesiã. lʒ possit ecclesia ĩ itegrũ restitui de iure speciali. sicut in ꝯfessione facta in miore. xxv. ãnoꝝ. Cõcludo ergo ꝙ ꝯfessio ꝯtẽta ĩ dicto ĩstrumẽto ꝓbat uer̃ ꝛ realit̃ fuisse satfactũ ꝛ solutũ dicto abbati ꝛ ꝯuẽtui q̃dq̃d occasiõe dicti legati seu ltie eis d̃bebat̃. ꝛ habet̃ ꝓ v̄itate. Itẽ ꝙ p̃sumit̃ cõuersũ ĩ utilitatẽ dicti mõasterij. Itẽ ꝙ p̃uatũ monasteriũ nõ põt uenire ꝯ̃ dictã ꝯfessionẽ. nisi uel ꝓbando ꝯ̃riũ. qd̃ esset ĩ possibile. l. actor. C. d̃ ꝓba. l̃ p bñficiũ resti. ꝓbãdo pecuniã ñ fuisse ꝯuersã ĩ utilitatẽ ecclie si uero facta fuit ꝓbatio quo cãu restituẽtur aduers⁹ solutionẽ ul̃ etiã aduers⁹ ꝯfessionẽ incõsulte factã. si alit̃ d̃ numeratiõe ñ apparet. Tẽp⁹ aũt restitutionis puto ꝙ lapsũ sit ſm ꝙ pcipio ex narratiõe ĩ pũcto. s. q̃driẽniũ a die ꝯfessiõis facte ut ĩ cle. i. de ĩ iteg. rest. Illud aũt cõstat ꝙ ius petẽdi dictũ relictũ iactũ iure ĩstõis sit acq̃sitũ mõasterio etiã absqʒ alia cognitiõe. q2 cũ cõsistat in certa q̃titate: habʒ uĩ lega ĩ q̃tũ ad oẽs ꝓprietates legati. l. quotiẽs. C. de here. ĩsti. ꝛ p Bar. ff. e. l. ex ſc̃o ꝯiũcta. l. cũ pat̃. §. surdo. ff. d̃l. ij. Similit̃ ꝛ ius petẽdi supplemẽtũ: cũ ꝓ illo ꝯpetat ꝯͣ e x lege. C. d̃ ĩoffi. testa. l. sãcim⁹ ꝛ. l. oĩo: que cuʒ sit actio ꝑsonalis: statiʒ fuit aq̃sita mõasterio ex ꝑsona mõachi ẽt ignorãtĩ. fac̃ qd̃ nõ. ĩ. l. cũ heredes. §. itẽ q̃ ro. d̃ acq̃rẽda pos. p glo. ꝛ. l. i. d̃ hijs q̃ sũt sui ul̃ ali. iuris. nec est curãdũ qd̃ mõach⁹ postea mortu⁹ fuerit ẽt si alit̃ ñ agnouisset legatũ: nã illd̃ ꝓcederet ĩ v̄a ĩstitutiõe: q̃ fc̃a fuisset ĩ quota hereditatĩ ar. l. p̃cia rerũ ff. ad. l. fal. ꝛ. l. cũ ꝓponas. C. d̃ her. ĩsti. ſʒ certe nec tũc q̃tũ ad casũ nostrũ esset de hoc curãdũ: cũ tractetur de hereditate pat̃na: que iur̃ suitatĩ acq̃rit̃ filio ẽt ignorãti ꝛ p ipsũ mõasterio cũ p ĩgressũ religiõis ius suitatĩ ñ soluat̃ ſm oẽs p. l. deo nobis. C. d̃ epi. ꝛ cle. ergo ꝛc̃. ĩsti. d̃ her. q̃li. ꝛ. di. §. sui trãsmittit̃ nãqʒ pat̃na hereditas ẽt ad extraneos heredes de acq̃. her. l. uẽtre cũ ibi plene nõ. forti⁹ ad mõasteriũ. qd̃ loco sui heredis habet̃ in auc̃. de sãc. ep̃is. §. ſʒ hoc p̃sẽti. sed nec de hoc ẽ disputãdũ: q2 ẽt ĩ uita dicti mõachi fuit aq̃sita ĩp̃i mõacho ĩp̃o iure ꝛ statiʒ ĩp̃i mõasterio ad hoc. ff. de acq̃. her. q̃ in aliena. §. interdũ. solũ ergo uidẽdũ ẽ p̃supposita acq̃sitiõe fc̃a mõasterio lʒ repudiabiliter: potuerit p̃uati abbas ꝛ ꝯuẽtus liberare p̃ dictos hẽdes p̃uatos mõ sup̃dicto: ĩ quo dico ut sup̃ scripsi ex dicto instrumẽto ꝓbari solutionẽ totius ei⁹ qd̃ d̃bebat̃. ꝛ hoc sufficit de p̃senti pro securitate ꝛ liberatione dictoꝝ hẽredũ.

ij

¶ Acta iudiciaria an possint ꝓbari p testes: si nulla scriptura de illis fc̃a fuerit.

¶ In christi nomine amen.

Pro euidẽtia ei⁹ qd̃ querit̃: põderãdũ ẽ. qd̃ statutuʒ sup̃ p̃mo loco relatũ artat litigãtẽ alieno noĩe solũ ad faciẽdũ mẽtionẽ ĩ productõe ꝛ dimissiõe ĩstrumẽti mãdati: cuius notarij manu sit publicatũ: non autẽ artat ad faciẽdũ hoc scribi ĩ act̃. ut pʒ ĩ ei⁹ ĩspectiõe: ex q̃ ẽt negatiua põt ꝓbari ut. l. fi. ꝛ ibi nõ. C. de rebus credit. ꝛ iur̃. iur. Ex hoc ĩfero ꝙ si posset ꝓbari p testes uel alias legitĩas cãs dictũ ſ̃ Iacobũ ꝓcuratorẽ fecisse mẽtionẽ exp̃ssã de noĩe ipsius notarij: sufficeret sine dubio: licet nihil repiret̃ scriptũ: ẽt si v̄ba illa ĩpfecta: sup̃ scriptũ ꝛ publicatũ d̃ Alexãdri notarij florẽtini oĩo d̃ficerẽt. q2 lʒ d̃ act. d̃bebat ꝯfici scriptura ut ĩ. c. quoniã ꝯ̃ fallã d̃ proba. tamẽ adhuc si non fuit cõfecta: posset ꝓbari p testes. ꝛ ẽt p alia ltĩma documẽta: ut ibideʒ ẽ text⁹ ĩ fi. ꝛ ita ibi dicit Inno. exp̃sse ĩ ultĩa glosella. ꝛ Io. an. ĩ nouella sup v̄bo ꝯstiterit Solũ eni uoluit illd̃ caplm obuiare ne habeat stari solo v̄bo iudic̃. ꝛ id̃o ut facilior sit ꝓbatio actor mãdat redigi ĩ script̃: ñ ãt req̃rit scripturã d̃ necessitate. ut pʒ ex glo. q̃ ẽ ĩ. c. i. d̃ cẽsib⁹ li. vi. q̃ ĩstũ cãu ñ ponit ĩter alios: ĩ q̃b⁹ scriptura req̃rit̃. ꝛ ẽt tex. cũ glo. d̃ h⁹ ꝙ acta p̃nt ꝓbari p testes: si ñ fuerũt scripta. ff. d̃ ꝓba. l. quot̃. ĩ fi. lʒ Bar. ibi dubitet. ꝛ ẽt pʒ ex. c. sicut d̃ re iudica. extra. ꝛ nõ. in spe. de senten. ꝛ re iudica: §. iur̃ uersi. Sed pone ꝙ publicat̃. quod maxime ueꝝ ẽ qñ fuisset ꝯfecta scriptura ꝛ postea deꝑdita. C. de fi. ĩstru. l. emãcipatõe ꝛ ibi p Ci. ꝛ. l. ĩ emãcipatõi b⁹ de adop. de bonoꝝ pol. ſm tab. l. i. §. sel̃. p Bar. id̃ si p errorẽ fuit omissa scriptura ut nõ. Ci. in. l. error̃. C. d̃ test. Nã ad ꝓpositũ si põt p testes ꝓbari ꝙ fuerit fc̃a mẽtio d̃ notario ꝛ ei⁹ noĩe ut dc̃m ẽ: eodem mõ põt ꝓbari p alias sp̃es ꝓbõnũ: q̃ multe sũt ut ĩ Spe. d̃ ꝓba. §. uideñ restat: q̃rũ una ẽ p̃sũptio uiolẽta seu iur̃. ut habet̃ eo. §. q̃nto ꝛ extra de p̃sup. p totũ. C. d̃ periculo tuto. l. si tutor ꝛ ibi nõ. ĩ fi. gl. ff. d̃l. ĩ. l. lʒ ĩp̃r. C. d̃ ꝓba. l. siue possidetĩ cũ ibi nõ. Sʒ ĩ scriptura

ptura ipſa ꝑſcripto iuſ eſt ꝙ ꝺſicit ſi ex ꝑcedentibus ⁊ ſequētibꝰ pōt colligi ⁊ ꝑpēdi ꝗd ſit illō. ff. ꝺ l'. ij. l. cū pt̄. §. cū iperfca. ⁊ qꝺ nō. Bar. i. l. gallꝰ. §. idē credēdū ꝺ lib. ⁊ poſthumis. ſʒ ī cāu nr̄o ex illis ꝟbis ſcriptū ⁊ publicatū ⁊ ex eo poſtea ſeqᷓ ꝺ Alexādri notarij flo rētini ⁊c̄. Sat apparet ꝗd ſit illō ꝑmū: pʒ q2 fruſtra ꝺc̄a ꝟba ſcriptū ⁊ publicatū ⁊c̄. cū ſeqn̄tibꝰ fuiſſēt ap poſita: cū ꝺ ſe nihil iportēt ſi nomē notarij nō expſ ſiſſet: ut ꝺ ſe pʒ. hoc aūt nō ꝑſumiꝛ. ar. C. ꝺ her. iſti. l. fi. igiꝛ ꝑſumēdū ē ꝙ ꝺ noīe notarij fecerit mētionē ne icidamus i h̄ abſurdū. ſ. ꝙ fatue ꝺc̄a ꝟba appo ſuerit ar. ꝺ. l. fi. Sʒ ēt pʒ ꝙ i obſcuris ſꝑ id accipien dū ē: qꝺ ꝟiſimiliꝰ ē ut i regl'a i obſcuris de regu. iuꝛ. ſʒ illō ē ꝟiſimile fuiſſe ſpecificatū ⁊ n̄ ſcriptū: cui qꝺ ſcri ptū ē ꝯgruit ut. ꝺ. l. cū pꝛ. §. cū iperfecta. ff. de l'. ij. ꝺ illo ergo notario ꝑſumēdū ē fuiſſe fc̄aʒ mentionē cui ꝯgruit illa adiectio ꝺ Alexādri ⁊c̄. Et hᵒ ſufficit lʒ ſcri ptū n̄ fuerit: q2 ſtatutū h̄ n̄ reqͣit ſʒ ſolū ꝙ fiat mētio ⁊ ꝙ h̄ fuerit fc̄a ꝓbaꝛ ut dixi ꝑ iuꝛ ꝑſup. ⁊ ꝑ uiolētā ꝯiecturā. nec ob. ꝙ illa adiectio ꝺ Alexādri poſſit cō gruere pluribus: nā ſi ꝓ parte h̄ Jacobi oſtenditur unus cui ꝯgruat: ꝑſumiꝛ eē ille: ēt ꝙ nullꝰ aliꝰ ſit ꝙ̄ ille: niſi ꝓbeꝛ ꝯrīū ꝑ partē alterā ꝑ ea q̄ nō. Bar. in l. ſiqs ſuū. §. ſi iter duos i fi. ff. ꝺ l'. ij. ⁊. l. ꝺmōſtratio de ꝯdi. ⁊ de. i penul. colū. ante finē. ¶ Per pꝛedicta apparet clara reſponſio ad oīa q̄ poſſūt i ꝯrīū dici ⁊ ꝑmo ꝙ hic nō fuerit ſuata forma ſtatuti. imo negaꝛ imo fuit ſuata: lʒ nō fuerit ſcripta ꝙ nō ꝺbet nocere: cū ſcriptura nō reqraꝛ ex forma ſtatuti ut dixi ergo ⁊c̄. l. ſi librarius ꝺ re. iur. Certe ēt ſi reqrereꝛ: tūc no ceret ſi tota ſcriptura fuiſſet omiſſa. Sed exᵗ quo nō tota ſʒ aliq̄ ⁊ ꝗdē maioꝛ fuit appoſita lʒ inꝑfecte: nō habʒ nocē. ut pʒ ex tex. l. i. ff. ꝺ hēdi. iſti. ⁊ qꝺ ibi nō. Bar. q̄ dicit ꝙ et i teſtō i ſcript' uel i ſn̄ia i qua reqriꝛ ſcriptura: nō nocet omiſſio unius ꝟbi: ſi ex alia ſcri ptura pōt colligi ꝗd ſit illō. ſʒ hic ē huiuſmōi. ut dixi.

¶ Itē n̄ ob. gl. i. l. ābiguitates. C. de teſta. q̄ dicit ꝙ ſi omittaꝛ ſolēnitas ꝺbita ꝑ errorē l' ipitiā notarij: uitiaꝛ actus q2 dico ꝙ non fuit omiſſa tota ſolēnitas ſʒ ſolū ſcriptura ut ſuꝑ dixi. Itē q2 ⁊ ſi ſcriptura foꝛet neceſſaria: non fuit omiſſa tota poſtꝙ̄ fuerūt appoſi ta ꝟba ꝺ q̈bus ſuꝑ lʒ imꝑfecta gᵒ ⁊c̄. ꝑ ea q̄ nō. Bar. i. l. i. ff. ꝺ her. iſt. Itē nō ob. ꝙ nihil uideꝛ actū: cū alī ꝗd ſuꝑē ad agēdū ut. l. pe. C. ꝺ hijs q̈bus ut idignis q2 ibi apparet illō ſpōte fuiſſe omiſſū. l. fi. ff. ꝺ iur. co dicil. Sʒ hic nō ſpōte ſʒ ꝑ errorē pʒ omiſſū n̄ ꝑ ꝓcu ratorē cui icūbebat ꝺc̄a necītas ſʒ ꝑ ſcriptorē ⁊ ſic n̄ nocet ut. C. ꝺ erro. aduoca. l. ij. Et poſito ꝙ ꝓcur. omiſiſſet: adhuc nō nocet ſi ipemet ſcripturā ꝑdictā ꝺfectuoſā ꝯfecit q2 ꝓ expſſo ⁊ ſcripto hʒ id qꝺ ꝑ iad uertētiā ⁊ errorē apparet fuiſſe omiſſū ex ꝑcedētibꝰ ⁊ ſequētibus ꝟbis ſcripture ꝑ dictam. l. i. ⁊ qꝺ ibi nō. Bar. ꝺ her. iſti. Cōcludo gᵒ dictā ꝑſētationē n̄ uitiari ex omiſſiōe noīs ꝺc̄i notarij ꝺc̄amqʒ appellatiōʒ ex hoc nō debē dici deſ'taʒ.

iij.

¶ Acta an ꝑſumāꝛ ꝙ itervenerīt maxie ſi ꝺ eis fc̄a ſit mētio i ſn̄ia. Et an ille q̄ hʒ cāʒ a me poſſit referre q̄ ſtiōeʒ dominij.

In chriſti nomine amen.

In ꝓoīſto q̈tuoꝛ ſūt uidēda. ꝑmū eſt an iſti actores ꝺbeāt ſuccūbere ex eo ꝙ ꝺ dn̄io ipoꝝ uli uel directo nō ꝓbarūt. nec ꝺ q̈ſi dominio uʒ ꝺ poſſeſſiōe cum ti tulo qꝺ erat eis neceſſe: poſtꝙ̄ ꝺduxerūt i libello rei uēdicatiōem ⁊ publicianā dicēdo ad ſe ꝑtinē iuꝛ dn̄ij ul' q̈ſi iuꝛ nō. i. c. abbate ſanc ꝺ re iudi. li. vi. iūcta. l. i rē. ff. ꝺ rei uē. ⁊ hijs q̄ habenꝛ i. l. i. C. ꝺ alie. iudi. ꝑ doc. lʒ forte ꝓbauerit ꝺ ꝗdā ꝑterita ſeu ueti poſſeſſi one ſua uel ſuoꝝ auctoꝝ: q̄ n̄ ſufficit qn̄ dn̄ium ul' q̈ſi i iudiciū ꝑncipalr ꝺducīꝛ iuꝛ ple nō. ꝑ Bar. i. l. penl'. ff. ꝺ ꝯdi. iſti. ⁊ ꝑ Jo. an. i nouella i caplō illō ꝺ ꝑſū. al' nō eſſet dr̄ia iter poſſeſſoriū i quo ſufficit ꝓbare ꝺ poſſeſſiōe ⁊ petitoriū cuiꝰ ꝯrīū uolūt oīa iura. Sed certe uideꝛ ꝙ̄ ꝓpꝛ hᵒ n̄ ꝺbeāt ſuccūbē: q2 agūt ꝯ illos q̄ habēt cām ⁊ titulū ēptiōis ab eis ul' ſuis auctoribꝰ mediatā l' imediatā ⁊ ſic nō poſſūt referre qōnē dn̄ij cū emerit ab eis tāꝙ̄ a dn̄is. l. ita ut ſi fur. ff. cōmo. ⁊ qꝺ nō. i. l. cū res. C. ꝺ ꝓba. ꝑ glo. mag. ⁊ doc. ſʒ bn̄ illō eſſet ueꝝ ⁊ ꝓcederet: ſi agerēt ex illa cā ul' titulo quā l' quē illi habēt ab agētibꝰ: ut cū ꝯmodās locās ul' ꝺponēs ageret actiōe ꝯmodati locati l' ꝺpoſiti ꝓ re reſtituēda ꝯ cōmodatariū ꝯductorē ul' ꝺpoſitariū. Si ꝟo agūt nō ex illa cā ul' titulo: ſʒ agāt rei uē. ⁊ ſic n̄ tāꝙ̄ ꝯ ꝯmodatariū ꝯductorē ul' ꝺpoſitariū: ſʒ tāꝙ̄ ꝯ quelibʒ poſſeſſorē: tūc habēt neceſſe ꝓbare ꝺ dn̄io ul' q̈ſi: ſic ſi agereꝛ ꝯ quelibʒ ētiū nullā cāʒ habētē ab agēte ita ꝺtminat expſſe glo. ſm Jo. quā tenēt doc. i ꝺc̄a. l. ita ut ſi fur. ff. cōmo. ⁊ ꝑ Bar. i. l. ſi aliena. ff. ſo. ma. ⁊ Li. C. loc. ſiqs ꝯductiōis ſʒ hic ē huiuſmōi q̄a iſti n̄ agūt ꝯ iſtos tāꝙ̄ ꝯ ēptores nec ex ꝯtrac. ēp. Sʒ q2 dicūt eos ꝺtinere ⁊ poſſidē iniuſte res ad ſe ꝑ tinētes iuꝛ dn̄ij l' q̈ſi. ⁊ ſic tāꝙ̄ ꝯ quoſlibʒ poſſeſſores l. ꝺ eo. §. fi. ff. ad exhi. unde habebāt neceſſe ꝓbare dn̄iuʒ ul' q̈ſi. Et ex quo nō ꝓbarūt ꝺbēt ſuccūbē. ut i iuribꝰ uulgaribꝰ. C. ꝺ edē. l. q̄ accuſare. ꝺ ꝓba. l. ac toꝛ cū ſi. Secūdo ꝑncipaliꝛ ē uidēdū utrū itētio ꝑdi ctoꝝ agētiū ſit fūdata ex ꝺc̄a ſn̄ia ānullatoria diaʒ uēditōeʒ. Reſpon. n̄ duplici rōe. ꝑma q2 ꝺc̄a ſētētia ē nulla. cū n̄ appareat ꝺ act' ⁊ ſolēnitatibꝰ reqſiti. C. ꝺ ſe. l. ꝓlatā cū ibi nō. Nec ob. quādo ſētētia trāſiuit i rē iudicatā: ſtādū ē ſibi ēt ſi nō ꝓducāꝛ acta q2 ꝑſu mūꝛ oīa ſolēniꝛ acta. ut i. c. bone. el pꝛio. ꝺ elec. ⁊ ibi ꝑ Inno. ⁊ qꝺ nō. Bal. i. l. emācipatōe. C. ꝺ fiꝺ iſtru. q2 reſpōdeo ꝙ illō ē ueꝝ pluribꝰ ꝯcurrētibꝰ. ſ. ꝙ i ſētētia fiat mētio ꝺ act' ut q2 dicaꝛ uiſa petitiōe cuiꝰ tenoꝛ ta lis ē ⁊ uiſa li. ꝯt. ⁊ ſic ꝺ ſingl's ꝓut moris ē. Itē ꝙ ſit lata ꝯ ꝑſētē ⁊ n̄ ꝯ dicētē l' ꝯ abſētē citatū ⁊ ꝯtumacē: ul' ſit ita ātiq̄ ꝙ difficile ⁊ q̈ſi ipoſſibile ſit reꝑire acta. ſi ꝟo ꝺ act. nulla fit mētio in ſn̄ia nūꝙ̄ ꝑſumiꝛ ꝓ eis niſi q̈tenꝰ ꝓꝑetas ꝟboꝝ iſtri iportat. ut ſi diceret ſē tētialiꝛ ꝓmulgata. nā ꝑſumeꝛ ꝙ iudice ſedēte ꝓ tribu nali. ⁊ ꝺ ſcripti ꝛecitatōe ⁊ h̄ patēt ex nō. ꝑ Bar. i. l. ſci eū. ff. ꝺ ꝟ. ob. It ſi ꝺ ipis fiat mētio i ſētētia ſi tamē lata ē ꝯ abſētē. tūc adhuc n̄ ꝑſumiꝛ ꝓ act: niſi ꝺ ipis aliꝛ appareat ſʒ Inn. i. c. cū i iuꝛ ꝺ of. ꝺl'. ⁊ i. c. inno tuit ꝺ eo q̄ fur. oꝛ. ſuſcep. lʒ ꝗdā dicūt idē ſi ꝯ abſētē ⁊ ꝯtumacē ꝑ illō. c. boū. ut nō ꝑ do. An. ꝺ bu. i. c. in ꝑſētia ꝺ renū. ſʒ ꝑmū dēm ul' ſeq̄ Bar. i. l. i. C. ꝺ re la. Sʒ i cāu nr̄o qꝺcūqʒ illoꝝ teneamꝰ hēmꝰ itētū: q2 hic ꝺ act' nulla fit mētio i ſētētia. ⁊ lata ē ꝯ abſētē. nec apparet ꝙ fuerit citati. nec ē ita ātiq̄ qn̄ poſſint acta ſin̄ magna difficultate reꝑiri. gᵒ ⁊c̄. Et hᵒ ēt totū ſat' pʒ ex nō. ꝑ Bal. i ꝺc̄a. l. emācipatiōe ex cuiꝰ ꝺc̄is pʒ clara reſpōſio ad id qꝺ allegaꝛ in ꝯrīū. Secūdo ꝺc̄o poſito ꝙ ſn̄ia illa eſſet ualida Nā adhuc n̄ ꝓbat itē tionē agētiū: q2 ꝑ illā nō ꝺclarāꝛ ꝺc̄i agētes eē dn̄i. ſʒ ſolū irritāꝛ uēditiōes ⁊ ꝓnūciaꝛ eas fuiſſe ficticias ⁊ ſimul'atas ⁊ ꝑ metū extortas. Et reciaūꝛ ipi a poſſeſ.

Cōstat aūt oīa ista posse stare ⁊ eē uera absq; eo ꝙ uēditores esset dñi cū potuerūt uēdere res alienas. ⁊ snia non plus iportat q̄ꝑ uerba eius de necessitate iportēt. l. i. C. si plures una sen. sicut igit̄ si ꝯmodās ul̄ locās agit rei uen. ñ sufficit ꝙ ꝓbat se ꝯmodasse uel locasse: sʒ habet necesse docere de dñio. ut pʒ ex not. ꝑ glo. ⁊ doc. ī dicta. l. ita ut si fur. ff. cōmo. quia cēset̄ se ad hoc astrixisse: cū sit ꝺ natura illi⁹ iudi. ⁊c. ar. l. habebat ī pñ. ꝺ isti. Ita ⁊ ī casu nostro ñ sufficiat ꝓbare ꝑ dictas snias se uēdidisse cuʒ potuerīt uēdē res alienas. sʒ habuerūt necesse ꝓbare dñiuʒ postq̄ꝑ illud ī iudiciū deduxerūt ul̄ q̄si dñiū cū ꝑdicta hoc ñ declarāt nec pōt dicta snia iduci ad aliud q̄ꝑ ad id qđ ꝯtīet. Et posito ꝙ illud esset uerꝝ. s. ꝙ dicte uēditores fuisset nulle stat tamē hoc ꝙ isti emptores possidēt. ⁊ posito ꝙ de facto tamē actores succūbere debēt si de iure ipsoꝝ nō docēt. l. fi. C. de rei uen. qꝛ actor nō nitit̄ ius nec obtinere, pōt ex non iur̄ rei sʒ ex iure suo. l. i. post pñ. ff. si ꝑs hēdita. peta. al' absoluit̄ pos sessor iur. quo possessores sūt potiores lʒ nulluʒ ius habeat. ff. si usufruc. peta. l. utifrui. §. ꝙ si forte. Ulterius dicit̄ ꝙ sūt aliqui de istis ꝯuen. qui ñ noiant̄ ī dicta snia eis nō nocet. nec cōtra eos pōt iduci ar. ff. de ꝓba. l. ad ꝓbationē. ff. ꝺ fideius. l. fideiussores §. ꝑ aurelio ibi lecta subscriptiōe ⁊ hoc de secundo.

¶ Tertio ꝑncipaliter est uidēdū posito ꝙ dicta snia teneat ⁊ ꝓbaret itētionē agētiū an cū sit lata contra aliū ul̄ alios noceat istis ꝯuen. qui nō fuerūt ī illo iudicio: nec fuerūt citati. Ad quod breuiter ē dicēdū ꝙ aut isti ꝯuēti nō habuerūt causā ab illis. ⁊ tunc sine dubio eis nō nocet ꝑ ea que habent̄ ī tex. ⁊ glo. ⁊ ꝑ doc. ī. l. in cāe la ꝑ͛ia ī. §. interdū. ff. de mio. ⁊. ff. ex quibus ca. ma. l. cū miles. §. fi. ⁊ ꝑ Li. in. l. i. ante fi. C. de aduo. diuer. iudi. ⁊. C. si ꝓpter publicaʒ pēsitatonē. l. si defra extra de maio. ⁊ ob. c. īter quatuor. Et quod nō. Bal. ī. l. ab eo. C. quō ⁊ quādo iudex. Si uero isti ꝯuēti habuerūt causā ab illis ꝯtra quos lata fuit dicta snia ⁊ tencāt ante latā sniaʒ ⁊ idē. sʒ si post ⁊ tūc secus. l. si sup͛atus. §. fi. ff. de pigno. C. c. ti. l. ꝑ͛ses cū ibi nō. ī glo. qꝛ non plus iur̄ poterunt trāsferre q̄ꝑ haberēt. l. traditio. ff. de acqui. reꝝ do. ⁊ nō debēt eē melioris ꝯditiōis emptores q̄ꝑ uēditores ff. ad uelle. l. fi. §. i. ⁊ hoc de tertio. ¶ Quarto ⁊ ultimo loco uidēdū est ꝑ͛supposito ꝙ ꝑ͛dicta cessarēt ⁊ ꝙ itētio istoꝝ agētiū esset fūdata quo ad dominium utrū dicti ꝯuēti possint se iuuare ratiōe ꝑ͛scriptionis lōgi tempo. Et dubiū istud ꝓcedit ꝑ͛supposito ꝙ ipsi habuerīt cāʒ ab illis ꝯtra quos lata fuit dicta snia qꝛ si ab alijs claꝝ esset ꝙ sic. Et uidet̄ dicēdū ꝙ nō: qꝛ saltē illi fuerūt malefidei ꝓpter dictā sniaʒ qꝛ sciebāt se illicite tenere ⁊ posse cogi ad res restituēdas ⁊ sic hodie ꝑ auē. malefidei. C. ꝺ ꝑ͛scrip. lō. tem. nō suffic longū tēpus ēt si emptores fuerunt bonefidei sʒ requirunt̄ āni. xxx. ut ibi habet̄. breuiter istō esset uex si domini ignorassēt dictas uēditiōes alias ꝑ͛uanda sūt iura uetera. que uolūt ꝙ mala fides uenditoris ñ noceat ēptori bonefidei ut ī dicta. l. i. ꝺ ꝑ͛scrip. lon. temp. sʒ hic isti agētes qui asserunt se dominos non possūt ꝑ͛tēdere ignorātiā ex dict uēditiōib⁹ cū sūt de codē loco ul̄ ꝓpīquo ⁊ uiderent res trāsportatas in alias man⁹ g° ⁊c. Cōsulo ēt ꝙ īterroget̄ de h ⁊ si expedit fiat articul⁹ ꝓut prudēti aduocato uidebit̄. Ex q̄b⁹ apparet q̄ debeant esse partes iudi. in pronūciando quia debet absoluere ꝯuentos ⁊c.

¶ An frater portādo res fratris ad domū suā cā custodie: ꝑ͛sumat̄ adiuisse hereditateʒ eius ul̄ paternā.

¶ In christi nomine amen.

De iur̄ cōi dicta hereditas delata fuit sorori defuncti utriq; ꝯiūcte. q̄ erat cū defūcto ī ꝑ͛io gradu ꝺ iur̄ canonico: excluso dicto agnato: q̄ erat ī q̄rto ut dꝫ. ⁊ sic nō admittebat̄ nisi post fratres ⁊ sorores. i. eis defi cientibus. C. de legi. here. auē. post fratres la ꝑ͛a. ⁊ in eoꝝ. uñ sumit̄. Nec huic dispositiōi iur̄ cōis hʒ obstare statutū ꝑ mēse sub rubri. de successiōibus ab inte. qđ ꝑ͛fert agnatū masculū sorori seu trāsuersalē de casali qꝛ loquit̄ de agnato seu trāsuersali existēte ī t͛tio gradu de iur̄ canōico. Et iste ut dꝫ erat ī quarto: uñ cū cessēt uerba statuti: cessat ipius statuti dispositio. l. hos accusare. §. oībus. ff. de accu. ꝺ dā. īfec. l. iiij. §. totiēs de aq̄. co. ⁊ esti. l. i. §. loquit̄. Diceret̄ aūt fuisse defūcto ī q̄rto gradu si ipe defūctus de cui⁹ hereditate agit̄ distabat a stipite ī q̄rto gradu lʒ ipe agnat⁹ nō distaret q̄rto ul̄ t͛tio ul̄ citeriori iur̄ ꝛ͛gulā traditaʒ ī. c. fi. de ꝯsang. ⁊ affi. s. ꝙ quoto gradu remotior distat a stipite toto distat a quolibʒ alio ꝑ aliā lineā ab codē stipite ꝺscēdēte ut ibi habet̄. ꝺlata ergo fuit hereditas dcī Bartholomei sorori ñ agnato. Similiter nō hʒ obstare ꝑ͛fate dispositiōi iur̄ cōis aliud statutū parmēse sub rubri. ꝙ mater nō succedat filio qđ loq̄tur de agnato uel trāsuersali masculo usq; ad q̄rtuʒ gradū qꝛ illud statutū loq̄tur ꝺ matre ul̄ alijs attinētibus ꝑ matrē excludēdis ꝑ talē agnatū. Nos aūt ꝺ illis nō loquimur sʒ ꝺ sorore de qua statutū nō loq̄t̄ igit̄ ⁊c. C. de colla. l. illā circa mediū ibi nepotib⁹ uo ⁊c. Et sic remanem⁹ ī dispositiōe iur̄ cōis a dcīs statu. nō ipedita q̄ ē illa de qua supra dixi. Et hec de ꝑ͛io dubio seu q̄sito ¶ Quātū uero ad ꝑ͛m dico ꝑ ꝑ͛dictos act⁹ nō fuisse aditā hereditatē qꝛ possūt uideri fuisse fcī cā pietatis poti⁹ q̄ꝑ aīo adeūdi. s. sepeliri facere fratrē ⁊ claudere domū cā custodie. ⁊ silr̄ portare res mobiles ad domū suā qđ etiā cā custodie pōt uideri fuisse factū ꝓut ī his oībus determinat expsse Bar. ī. l. gerit. ff. de acq̄. here. in tertio pñ. ar. ī quo tractat qualiter uolūtas ꝓbet̄ ꝑ fcā noīe suo ⁊ noīe alteri⁹ ubi dic̄ ꝙ sūt q̄dā ī quib⁹ iusta cā pietat̄ de facili cadit ut sepelire defūctū. pascē familiā. custodire domū. hec eni oīa faceret uicin⁹ uicino. Et iō ꝑ͛m cum ex eis nō iducat̄ nec ꝓbat̄ aditio ut. l. at si q̄s. ff. ꝺ religio. ⁊ sūp. func. ¶ Circa tertiū q̄sitū dicēdū ē ꝙ cuʒ dcā dña Luchisina sciret ul̄ sciuisset ꝑ͛sumat̄ hereditatē f͛ris sui sibi fuisse delatā ex q° sciebat cū mortuū trāsmisit ius deliberādi ad suos heredes ex quo īfra paucos dies post f͛ris mortē decessit tñ ex quo ei⁹ heredes īfra residuū āni nō adiuerūt hereditatē ꝑ͛dictā sūt exclusi mero iure a dicta potētia adeūdi ꝟtute dicte trāsmissiōis ⁊ hec habent̄ ī. l. cū ātiquiorib⁹. C. ꝺ iur̄ deli. ¶ Nec obstat si dicat̄ ꝙ hodie miores ipō iure ꝯs̄uant̄ illesi a cursu ꝑ͛scptōis ꝑ. l. fi. C. ī q̄b⁹ cau. ī ītē. rest. nō ē neces. ⁊ hic ut dꝫ heredes hui⁹ Luchisine sūt īfantes ⁊ sic ul̄ ꝙ residuū āni trāsmissū ad eos ꝑ dictā. l. cū ātiquiorib⁹. nō cucurrerit ipō iure qꝛ ꝑ͛m opiniōeʒ glo. posite ī. l. unica. C. si aduersus usuc. ī fi. magne glo. quā tʒ Bar. ⁊ Bal. ibi ⁊ ī dcā. l. fi. lex illa fi. loquit̄ ⁊ dʒ ītelligi qñ ꝑ͛scꝑ͛tio nō erat īchoata ī ꝑsona defūcti. Sʒ qñ erat īchoata nō desinit currere nec dʒ dormire ī ꝑsonā heredis mioꝛ. imo currit mero iure. sʒ dat̄ restitutio ut dcā. l. unica. C. si aduer. usuc. ⁊. l. etiā ei. ff. de mīo. q̄ leges remanēt hodie

correcte

co2recte ꝑ illã.l.fi. Et ita ē tʒ Bar.i.d.l.ē ei.lʒ Pe.
ꝛ Ci.uideãt dicē ꝯ2riũ.s.ꝙ imo sũt co2recte ꝛ ꝑʒ coꝝ
opi.pñt hodie tuto2es dcēcꝝ ĩfãtiũ ĩpo iure adire ex
iure dliberãdi trãsmisso lʒ lapsus sit ãnꝰ a mo2te p̃n.
defũcti q2 ñ uĩ lapsus ad icõmodũ siue exclusionē dĩ
ctoꝝ ĩfãtiũ. Sʒ tenēdo opi.gl.ꝛ Bar.ꝛ Bal.necesse
haberēt petē restõnē i ĩte.ꝛ utroqʒ cãu ē si dĉi hẽdes
ñ possint uẽire ex ꝓpa pſõa ad hẽditatē.d.bart.ut
q2 cẽnt pẽitꝰ ex̃nei.uĩ fuissēt ꝯcepti post mo2.illiꝰ.ff.
de le.hẽ.l.totius nihilominꝰ ex iure trãsmisso uenire
possēt.ut nõ.ꝑ Ci.C.d his q̃ an̄ ap.ta.l.unica i vi.
q.fin Di.ueꝝ q2 isti sũt filij.d.dñe ꝛ ꝯcepti ꝛ nati i ui
ta fratris.d.dñe co2ũqʒ auũculi ꝛ sic pñt uenire ex ꝓ
pria pſona ꝑ exclusionē mr̃is ꝛ ex successo2io edicto
qd hʒ locũ de iure ciuili tã i agnatis q̃ꝫ i cognatis:lʒ
olĩ eēt dẽia i bonoꝝ possessione de iure p̃to2io isti.de
lĩtima agna.suc.§.placebat ñ expedit itrar̃ istã dispu
tatõez an possint uenire iur̃ trãsmisso ĩpo iu.uel per
bñficiũ restõnis i ĩte.q2 imo ē si neutro ĩstoꝝ mõ2uʒ
uenire possēt:saltē ex ꝓpria pſona usqʒ ad.xxx.ãnos
de iure cõi pñt uenire ad dcam hẽditatē bart.ꝛ eam
adire iur̃ ca q̃ hñtur i.l.lʒ.ꝛ.l.cũ ãtiq̇o2ibꝰ.C.d iure
dli.ꝑ gl.ꝛ doc.nec hʒ eis obstare p̃fatus agnatꝰ quar
ti gradꝰ eisdē rõnibꝰ ꝛ caus̃:qbꝰ dixi cũ ñ obstare ma
tri:cum sit eadem rõ ꝛc. Laus deo. Amen.

¶ An possit q̇s agē ñ itētãdo petito2iũ nec possesso
riũ.s.ut ĩhibeat̃ aduersario ne molestʒ cũ i possessio
ne.donec diffiniat̃ de ꝓprietate uel possessione. Et
an talis ĩhibitio erit ſñia ĩterlocuto2ia. Et an iudex
possit post illã assignare terminũ ꝑtibꝰ ad dãdũ libel
lũ super o2dinario iudicio.

¶ In christi nomine amen.

Cã q̃ uertit̃ corã dño uicario p̃tãq Bergomi occõe
cuiusdã uene cotarie:q̃ appellat uena uerasia magra
lis ꝛ grossa:ꝛ alteriꝰ uene:q̃ ꝑ alterã ꝑtē uocat̃ richo
bona iter martinũ bñduxij suo ꝛ quo2ũdã alioꝝ nõi
ne uẽiētē ex ꝑte una ꝛ Nico.bernardi ꝛ Uin.de laza
ronibꝰ tã ĩpoꝝ q̃ꝫ quo2ũdã alioꝝ nõie uenientes ex alia
ꝑte.uisis act.ꝛ actitatꝭ iter p̃dcos i.d.cã dubitari põt
de ꝑ l.bꝰ. Et p̃mo utꝝ ualeat dictꝰ ꝓcessus ꝛ ea q̃ acta
sũt:ꝛ uĩ dicēdũ ꝙ ñ:q2 iceptũ fuit a p̃cepto nulla cãe
cognitõe adhibita:qd ñ dʒ fieri:nisi ꝑte pñte uĩ uoca
ta.C.si ꝑ ui uel alio mõ.l.fi.queꝝ neutꝝ h̃ fuit.ꝛ sic
uĩ ñ ualere cũ ab executõe ñ sit ichoãdũ.C.d exe.rei
iu.l.i.cũ si.d seq̃.pecu.l.unica.ꝑo q2 nati fuerũt arti
culi ꝓducti ꝛ examiati testes ñ dato libel.nec li.ñ ꝯt.
ut ē ut li.ñ ꝯt.ꝑ totũ. ¶ Cõtrariũ tñ ē ueriꝰ.ꝙ imo
ualet dictꝰ ꝓcessus q̃ꝫtũ ad fi.ad quē o2dinatꝰ ē. Nã si
bñ ꝛ subtilit̃ ꝯsideret̃ iste ꝓcessus.ñ ē o2dinatꝰ ad fi.
ut ꝑueniat̃ ad ſñiã diffinitiuã sup petito2io:i quo p2i
cipalr̃ disputat̃ de iure ꝑtiũ seu de ꝓprietate iuriũ uĩ
sup possesso2io retinēde:i quo p̃ncipalr̃ disceptat̃ q̇s
sit possesso2 ꝛ h̃ cognito ꝛ ꝓnũciato hʒ ui ꝑpetuã ut
possesso2 defēdat̃ ꝛ remaneat i possessione quousqʒ
ꝑs altera egerit petito2io ꝛ obtinuerit.ff.d acq.pos.
l.exitꝰ ꝯtrouersie ꝛ i ꝯñia ꝛ officio iudi.uẽit ut aduer
sariꝰ a molestia seu turbatõe ꝯpescat̃.ff.uti poss.l.si
duo.§.i.uĩ.ij. Et talĩs ſñia lata ē sup possesso2io.dẽ
diffinitiua.C.de sen.l.post ſñiã. Et nõ.gl.i.l. unica
C.si de momētanea pos.ꝛ.ff.de re iudi.l.qd iussit.ꝛ
ꝑ Inn.ē de isti.cũ uenissēt. Sʒ o2dinat̃ iste ꝓcessus
p̃ncipalr̃ ad fi.ne lite pē.s̃.ꝓprietate uĩ possessiõe ꝑ
tes ueniãt ad rixas ꝛ arma turbãdo se inuicē:cũ q̃lʒ
ꝑs asserat se eē i q̃si possessione.d.uene ꝛ alterã ñ eē
ꝛ ad se spectare ius cauãdi ad alterã ñ:sup qꝰ necessa
riũ fuit sũmati cognoscē q̃ ꝑs sit i possessione ꝛ repto
ꝙ altera sit:altera ñ sit ꝑtiet ad officiũ iudicis ĩhibē
ei q̃ ñ ē ne alteri ꝑti molestiã uĩ turbatõem faciat lite
pē.ꝛ talĩ ꝓnũciatio ꝙ talĩ ꝑs sit i q̃si possessione ꝛ ñ
debeat turbari li.pē.erit iterlocuto2ia ꝛ ñ habebit ef
fectũ:nisi quousqʒ lis durabit sup ꝓprietate uĩ posses
siõe.et expedit̃ iudi.officio. Et sic differt i mult̄ ab
illa d q̃.s̃.q̃ fert̃ i possesso2io p2io:q2 illa ē diffinitiua.
ista ē interlocuto2ia.ꝑo q2 illa affert ꝑpetuũ p̃iudiciũ
quousqʒ sit cognitũ ꝛ ꝓnũciatũ.s̃.ꝓprietate ꝓ alia
ꝑte. Sʒ ista durat quousqʒ durat lis sr̃ ꝓprietate uĩ
possessiõe. Itē illa expedit̃ iur̃ actõis uel iterdĉi.ista
v̇o iudi.offi. Itē i illa p̃ncipalr̃ agit̃ de ꝓprietate uel
possessiõe.ꝛ i ꝯñiã uenit ne possesso2 turbet̃. In ista
v̇o p̃ncipalr̃ agit̃ neq̇s turbet̃:q2 h̃ p̃ncipalr̃ petit̃.se
cũdario v̇o uẽit ut uideat̃ an possideat ille q̃ petit ne
turbet̃. Itē i illa req̇rit̃ cãe cognitio plenaria q2 d ma
io2i p̃iudicio agit̃. In ista v̇o sufficit sũmaria cognitio
de q̃si possessione:q2 ñ de tãto p̃iudicio agit̃. Et istd
iudex aditꝰ ꝛ req̇sitꝰ facē dʒ ex officio ne ꝑtes ueniant
ad arma.l.eq̃ssimũ.ff.de usufr. Et ut o2dinet̃ lis.l.li
beris.§.fi.ff.de li.cã.ꝛ hẽ exp̃sse t̃etica ista i tex.ꝛ ꝑ
Inn.i.c.cũ uenissēt ē d isti.ff.de offi.ꝓcu.cesa.l.fi.
C.de trã.l.si sup possessiõe ꝛ.C.qd cũ eo.l.si fuꝰ ꝛ
ibi nõ.ꝑ Ci.ff.de aq̃ quot.ꝛ esti.l.pẽul.ꝛ ꝑ glo.i.l.i.
§.i.ff.de iti.actuqʒ p̃ua.ꝑ q̃ꝫ pʒ ꝙ li.pē.sup iure uel
q̃si possessione iuris ille q̃ ñ possidet:dʒ cauer̃ posses
so2i ꝙ ñ ĩpediet eũ i sua q̃si possessiõe igit̃ ꝑ p2iꝰ sum
mati cognosci dʒ q̇s possideat.d.l.liberis.§.fi.sic in
si.cũ mio2 ñ appellãs petit se r̃stitui ad appellãdũ.nã
añ li.ꝯte.i cã resti.sũmati cognoscit̃ an hẽret bo.cãm
ꝛ sic sit lesus ꝛ itersit sua petē.ut nõ.ꝑ Bar.i.l.nã ꝛ
postea.§.si mio2.ff.de iureiu.ꝛ qd nõ.Ci.i.l.qd tꝑe.
de resti.mili.fateo2 gꝰ ꝙ iste ꝓcessus ñ ualet q̃ꝫtuʒ ad
fi.ꝛ effectũ obtinēdi diffinitiuã ſñiã sr̃ ꝓprietate uĩ q̃si
possessiõe istiꝰ iur.cũ ad illã req̇rit̃ li.ꝯte.ꝛ libellꝰ. Sʒ
bñ ualet q̃ꝫtũ ad h̃ ut iudex uiso q̃ ꝑs meliꝰ ꝓbat de
possessiõe ĩhibeat alĩi ꝑti ꝙ eã ñ turbet quousqʒ fue
rit actũ o2dinarie ꝛ ꝓnũciatũ sup ꝓprietate uel pos
sessiõe. Et ꝙ ad istũ fi.uoluerit iudex tēdē pʒ ex eiꝰ v̇
bis ꝓlatꝭ i assignatõe t̃mini dati ad ꝓbãdũ de iur̃ suo
si bñ ꝛ recte ꝯsideraret̃ eiꝰ v̇ba. Scđo p̃ncipalr̃ ē ui
dēdũ p̃suppositis p̃dictis q̃ ꝑs i cãu nr̃o defēdēda est
i q̃si possessiõe ꝛ dico ꝙ ꝑs.d.mar.q̃ dʒ eē i q̃si pos
sessione.d.uene uerasie mr̃alis ꝛ grosse ꝛ ꝓnũciãdũ
ē p̃ceptũ factũ ad sui ĩstãtiã alĩi ꝑti ꝙ ꝑtē.d.martini
ñ molestet nec turbat ualē ꝛ tenē ꝛ debē effectũ so2ti
ri. Et h̃ iđ q2 ꝑs.d.mart.meliꝰ ꝓbauit de q̃si posses
sione.s.de ãtiq̇o2i.xxx.uĩ.xl.ãnis ꝛ ultra ꝑs v̇o adv̇
sa a trib ꝰ uĩ q̃tuo2 ãnis uĩ circa.iđ prima q̃si possessio
melio2 ē ꝛ iustio2 p̃sumit̃ ut i.c.licʒ cãm ē de ꝓba.ꝛ
nõ.i mã iterdicti uti possi.ꝑ doc. Scđa v̇o q̃si posses
sio p̃sũit̃ ĩp2oba ꝛ iiusta seu clãdestia uĩ uiolēta.C.d
acq̇.pos.l.ĩp2oba.p̃ceptũ ãt p̃mo loco factũ ad ĩstãtiã
d.Mar.alĩi ꝑti ꝙ ñ turbet nec molestet ꝑtē.d.M.
lʒ fuerit ualidũ.q2 sit iustificatum cũ dĩa ꝙ si sēserit se
grauatũ ꝛc.fuit tñ resolutũ ꝯparēte alia ꝑte.ꝛ ꝯdicē
te q2 i ui simplicis citatõis tē resoluit̃.ff.de op.no.nũ.
l.d pupillo.§.meminisse ꝛ ꝑ doc.i.l. nec q̃ꝫq̃ꝫ.§.ubi
decr̃.de offi.ꝓcõ.ꝛ lega.iur̃ ea q̃ plē nõ.i.d.l.de pu
pillo.§.meminisse.ꝓnũciatio ãt iudicis sup̃dca i cãu
nr̃o erit iterlocuto2ia ñ diffinitiua ꝛ durabit eiꝰ effectus
quousqʒ durabit lis:q̃ postea o2diarie ichoabit̃ sup̃

ꝓprietate. ꝺ. iuꝛ͂ uel ſꝛ͂ poſſeſſiõe. ut hꝫ expſſe i. ꝺ. c.
cũ ueiſſet ꝺe iſtitu. i tex. ⁊ ꝑ Jnn. ¶ Tertio pͥncipalr̃
ẽ uidẽdũ h̃ facto. utꝝ iudex potit aſſignare ĩminũ pti
bꝰ ꝙ ꝺẽt libellũ ſꝛ͂ ordiario iudicio ꝓprietat ul' q̃ſi poſ
ſeſſiõis. Reſponꝰ ꝙ ſic ꝑ. l. ſiq̃s libertatẽ ṽſi. pl'a. ff. ꝺ
peti. hꝫ. Quarto pͥncipalr̃ ẽ uidẽdũ utꝝ in. ꝺ. iudi. or
diario mouẽdo poterũt ꝓduci ille eedẽ atteſtatões
q̃ fuerũt ꝓducte i iſto ſũmario. ⁊ utꝝ faciẽt fidẽ. Re.
ſic: ſi erũt publicate: q2 ſũt iter eaſdẽ pſõas. et q̃ſi i ea
dẽ lite lꝫ ad ꝺiuerſũ effectũ ⁊ h̃ ꝑ ea q̃ hñtur ⁊ nõ. i. l.
geſta. C. ꝺe re iudi. ꝑ gl. ⁊ ꝺoc. ⁊ i. l. ij. C. ꝺe eedẽ. Nec
ob. ſi ꝺicaꝛ͂ iſte atteſtatões fuerũt recepte i iudicio ſũ
mario. Ergo non faciunt fidem in ordinario. l. pe.
ꝺe his qui ſunt ſui uel alieni iuris ⁊. l. ſiq̃s a liberis.
§. ſi uel parẽs ꝺe libe. agno. q2 h̃ eẽt uerꝝ: ſi ſũmarie
fuiſſet recepte puta pte abñte ul' ñ i ſufficiẽti nũo. Sꝫ
h̃ ſecꝰ ẽ: q2 tãq̃ i plẽario iudicio fuerũt recepte. Pñt
ẽt idẽ teſtes iterꝝ examiari: lꝫ ſint ꝺidicita teſtificata: q2
uariaꝛ͂ modꝰ agẽdi ꝑ. c. ueniẽs cũ ibi nõ. ex ꝺe teſ. Nã i
h̃ iudicio fuerũt examiati ad fi. uidẽdi q̃s ꝺebeat in q̃ſi
poſſeſſiõe ꝺefẽdi ⁊ cui ſit iĩcẽdũ pceptũ ne alterã ptẽꝫ
moleſtꝫ ꝺurãte li. Nũc ṽo examiabũꝛ͂ ad fi. obtinẽdi ſñi
am ꝺiffinitiuã i petitorio ul' poſſeſſorio: q̃ afferat per
petuũ p̃iudiciũ ul' ſaltĩ quouſqꝫ aliꝺ ↄſtat ꝺe ꝓprieta
te igiꝛ͂ ⁊c̃. ut i. ꝺ. c. ueniẽs nec poterũt uariare ab eo
qꝺ al's ꝺixerũt iuꝛ͂ nõ. i. l. eos. ff. ꝺe fal. ꝑ ꝺoc. ⁊ ꝑ Jn
no. i. c. ꝑ iquiſitõem ꝺe elec. ꝺe ↄf. ſ. cũ ſup ⁊ ſi ñ ſuffi
cẽnt atteſtatões iã recepte ſeu ꝺepões taq̃ fẽe i iudi
cio ſũmario ⁊ p̃paratorio ſaltĩ ſuffiiẽt ꝺepões q̃ po
ſtea fierẽt i ordiario: q̃ neceſſario eẽnt eiꝺ ꝑ nõ. i lo.
ꝺ. all'. ⁊ fac̃. l. fi. C. ꝺe teſ. ¶ Ultio loco ẽ uidẽñ ſi al a
ñ appꝛebũt ul' ꝓbabũꝛ͂ i iudicio mouẽdo: q̃ ps iſtaꝝ ꝺ
bebit obtiere ṽtute iſtaꝝ atteſtatõnũ ul' aliaꝝ recipiẽ
daꝝ ⁊ ad idẽ tẽdẽtiũ. Reſpon. ꝙ q̃tũ ad iudiciũ q̃ſi
poſſeſſoriũ: qꝺ expeditẽ ꝑ utile iterdẽm uti poſſi. qꝺ
ꝺaꝛ͂ ꝓ q̃ſi poſſiõe iuꝛ͂ icorporal'. ff. ſi ſui. ued. l. ſicuti
§. ſi q̃raꝛ͂ ꝺ ſui. l. quot. ti. gñali claꝝ ẽ ꝙ ꝺebebit obtie
re ꝑs. ꝺ. mar. qꝰ ꝓbat ꝺ ãtiq̃ori q̃ſi poſſiõe ꝑ. c. lꝫ cãꝫ
ꝺ ꝓba. ꝺ. all'. ⁊ nõ. ꝺoc. iuꝛ͂ ciuil' i mã iterdei uti poſ.
Sꝫ q̃tũ ad iudiciũ petitoriũ uꝛ͂ qꝺ ꝺebeat obtinẽ ꝑs
aduerſa ꝑ ea q̃ ſtatĩ ꝺicã ꝙ ſi uerꝝ eẽt paꝝ ꝓceſſꝫ ꝑti
ꝺ. mar. obtiuiſſe i q̃ſi poſſeſſorio q2 ſñia q̃ poſtea ferre
tur i petitorio ↄ̃ eã: ꝺebẽt p̃ferri ꝺ cã poſ. ⁊ ꝓp̃e. c. cũ
eccl'ia ſutrina ⁊. c. cũ ſup. Cã ṽo ꝑꝑ q̃ uꝛ͂ obtineꝛ͂ ꝑs
aduerſa i cã petitorij uꝛ͂ eẽ q2. ꝺ. uea ṽaſia: q̃ ſibi ptẽ
dit ⁊ uẽdicat ꝑs. ꝺ. mar. p̃tẽdiꝛ͂ uſqꝫ ad p̃dia ⁊ ſubtꝰ p̃
dia ptis aduerſe ſubtꝰ q̃ ꝑs. ꝺ. mar. fodit ſeu curſũ fe
cit ad fodiẽdũ: uꝛ͂ gͦ ꝙ ꝑs aduerſa poſſit ſibi ↄ̃dicẽ ⁊
ẽt ipediꝛ͂ eã ultiꝰ ſedẽ ſaltĩ q̃tenꝰ tãgũt ꝺe ſubtꝰ p̃dia ꝑ
tis aduerſe eo q2 ſicͭ ſupficies illoꝝ p̃dioꝝ ẽ libera ex
ꝑte ſupiori uſqꝫ ad celũ niſi ꝓbeꝛ͂ ſuiꝛ͂ ⁊ ſic ꝑs aduer
ſa pͭ facẽ i ea q̃cq̃d ult ex ꝑte ſupiori ⁊ ipediꝛ͂ aliũ uo
lẽtẽ facẽ. C. ꝺ ſui. ⁊ aq̃. l. altiꝰ ẽt ipediẽdo lumẽ ꝺomꝰ
uicie: ꝺũmõ ꝺ ipo ñ tãgat ut ibi: ita uꝛ͂ libera uſqꝫ ad
ꝓfũdũ ⁊ facẽ pͭ i. ꝺ. fũdis ex ꝑte iferiori q̃cq̃d uult ⁊
tollẽ ⁊ ipediꝛ͂ utilitatẽ: q̃ uicini ↄſeq̃bãꝛ͂ ex ꝺcĩs fũdis
ex ꝑte iferiori ꝑ ea q̃ hñꝛ͂ ⁊ nõ. i ſũmũ. §. fi. cũ. l. ſe.
ff. ꝺ ꝺã. ifec. ꝺũmõ ñ tãgat ꝺ fũdo ſuo ⁊ aufferꝛ͂ mihi
uenã aq̃: q̃ ꝺe ſubtꝰ illũ ꝓueiebat ad fũdũ meũ ut ibi
plene hꝫ: eeꝺẽ mõ uꝛ͂ ꝙ licuerit i cãu nr̃o pti aduerſe
facẽ foramẽ i ſi. p̃dij ⁊ foꝺẽ ſubtꝰ quouſqꝫ ꝑueniret ad
ꝺ. uenã ṽaſiã ⁊ ↄmoditatẽ illiꝰ uene auferre parti. ꝺ.
mar. q̃tenꝰ ſe ꝓtẽdũt ſupficies p̃dioꝝ ipiꝰ ꝑtis aduerſe
⁊ iponẽ illi ꝺiuerſũ nom̃ ꝓut impoſuit. ſ. uenã richobo
nã. Nec uꝛ͂ ꝑs. ꝺ. mar. poſſe iuuari p̃ſcriptõe q2 iſtuꝺ

ius uꝛ͂ hꝫ͂ eãm ꝺiſcõtinuã eo q2 ad uſũ eiꝰ req̃riꝛ͂ factũ
hoĩs ⁊ iõ ad p̃ſcribẽdũ req̃riꝛ͂ curſus tãti tꝑis: cuiꝰ i ↄ
riũ mẽoria ñ exiſtit iuꝛ͂ ea q̃ pl'e hñꝛ͂ ⁊ nõ. i. l. ſuitutẽſ
la. grãde. ff. ꝺ ſer. ri. gñali ⁊. l. foramẽ ꝺ ſui. ur. p̃. Et
h̃ ñ ẽ ꝓbatũ niſi ꝺ tꝑe. xxx. ul'. xl. an. cũ ꝓpõiꝛ͂ malã
fidẽ hꝫ͂ q̃ ſaltĩ hodie ꝺ iuꝛ͂ cano. ipedit p̃ſcriptiõeꝫ ut
i. c. malefidei poſſeſſor ꝺe re. iur. li. v. q2 ſciebat ꝑs ꝺicti
mar. ꝙ p̃dia ſubtꝰ q̃ fodebat ñ erãt ſua ſꝫ ꝑtis aduer
ſe ut. l. cũ q̃rebaꝛ͂. C. uñ ui. Sꝫ i ↄ̃riũ fac̃. C. ꝺ metalla
rijſ. l. quoſdã ⁊. l. cũcti. l'. xi. ⁊ qꝺ ibi hꝫ i tex. ⁊ gl. i q̃bꝰ
uꝛ͂ ꝙ ad repiẽdũ cotes ⁊ lapides licitũ ſit unicuiqꝫ fo
ꝺẽ ſubtꝰ p̃dia aliẽa: ꝺũmõ nihil ꝺãni faciat ⁊ nil noce
at ꝺñis illoꝝ ꝓut fuit i cãu nr̃o q2 ꝑs. ꝺ. mar. fec̃ fora
mẽ ñ i ſupficie p̃dioꝝ ꝑtiſ aduerſe: ſꝫ i alio p̃dio. lꝫ cu
niculũ fecẽit ſubtꝰ p̃dia illoꝝ ⁊ nullũ nocumẽtũ ex h̃ fa
ciebat ill' fodiẽdo ꝺcõs lapides ſubtꝰ illa: igiꝛ͂ uꝛ͂ ꝙ ſta
tĩ fodiẽdo curſũ ſeu cuniculũ faciẽdo ⁊ q2. ꝺ. uena p̃oc
cupauit maxie ſciẽte ⁊ patiẽte ꝑte aduerſa preterq̃ a
modico tꝑe citra p̃fata uena fuerit effecta ſua tãq̃ ſi
i nulliꝰ hoĩs priꝰ eẽt ẽt abſqꝫ curſu p̃ſcrip. ⁊ ꝑ ↄñs ſit i
ea ꝺfẽdẽda poſtq̃ ſꝑ ↄtinuauit q̃ſi poſſeſſionẽ laborãdo
⁊ fodiẽdo cotes. Et ſic poſſit ꝓhiberꝛ͂ ꝑtẽ aduerſã uo
lẽtẽ ad illã uenã ꝑuenire ꝑ foramẽ nouit fcͥꝫ i p̃dijs illo
rũ ꝑ. l. ſi q̃ſq̃ cũ ibi nõ. ff. ꝺ ꝺiṽ. ⁊ tẽp. p̃ſcri. ⁊ qꝺ nõ.
i. l. fi. ff. ꝺ uſuc. ⁊. l. iniuriaꝝ. §. fi. cũ. l. ſe. ff. ꝺ iiu. lꝫ ali
ud ſit i uẽa aq̃: q̃ uicinꝰ meꝰ fodiẽdo i ſuo pͭ p̃ciderꝛ͂ ⁊
ↄmoditatẽ illius mihi auferre iuꝛ͂ nõ. i. ꝺ. l. fluminuꝫ
§. fi. cũ. l. ſe. ꝺ ꝺã. ifec. q2 ibi ñ ṽtiꝛ͂ publica utilitaſ ſꝫ p̃
uata tm̃. Sꝫ i uẽa lapidea ṽtiꝛ͂ utilitas publica: q̃ me
lioris ↄditõis ẽ q̃ p̃uata. C. ꝺ cadu. tol. §. fi. i auc. ꝺe
reſti. ⁊ ea q̃ parit. §. fi. ⁊ nõ. i. l. i. ff. ſol. ma. ſup ṽbo
reipublice ꝑ gl. ⁊ iſta fuit rõ. ꝺ. legũ. C. ꝺ metallarijs
li. xi. Nec ob. l. uẽditor. ff. cõia p̃dioruꝫ. q2 ibi nocebat
ꝺñis p̃dioꝝ: q̃ ꝑ p̃ꝰi ſuis fũdis iuenerãt lapidicias. h̃
ñ q2 h̃ ꝑs aduerſa p̃ꝰ ñ iuenerat q̃ p̃ſ. ꝺ. mar. ſꝫ poti
us eↄ̃. Et ſic ꝑs. ꝺ. mar. fuit effecta ꝺña ꝑ ſolã iuuẽ
tõem ⁊ p̃occupationẽ ſic̃ efficiꝛ͂ q̃s ꝺñs theſauri iuẽti.
iſti. ꝺ re. ꝺiui. §. theſaurꝰ ul' ſaltĩ ꝑ p̃ſcrip. xxx. ul'. xl. ã
no. q̃ ſufficit ad p̃ſcribẽdũ talia iuria: q̃i ñ ſubeſt titu
lꝰ: ſꝫ cũ titl'o ſufficẽt minꝰ tꝑs. ſ. x. ul'. xx. an. ut pꝫ i pre
ſcriptõe iuꝛ͂ uſus ul' uſufru. ut nõ. Ci. poſt gl. i. l. ſi ego
§. fi. ff. ꝺ publi. ⁊ pꝫ i. l. ij. C. ꝺ p̃ſcrip. lõ. tẽp. Nec ob.
ꝙ hꝫ eãm ꝺiſcõtinuã ⁊c̃. q2 illꝺ ꝓceꝺẽt i ſuitutibꝰ p̃dia
libꝰ: q̃ ꝺebẽꝛ͂ a re rei. ⁊ ſic ipaꝝ poſſeſſio ñ retineꝛ͂ aio per
ſõe: q2 pſõe ñ ꝺebeꝛ͂ nec aio rei: q2 res ianimata ñ hꝫ
aĩmũ. ſecꝰ ẽ i iuribꝰ pſõalibꝰ q̃ ꝺbẽꝛ͂ a re pſone. ut ẽ iuſ
uſus ul' uſufru. nã illoꝝ q̃ſi poſſeſſio retineꝛ͂ aio pſõe: cui
ꝺbẽꝛ͂. ⁊ ſic ñ pñt ꝺici hꝫ͂ eãm ꝺiſcõtinuã lꝫ factũ hoĩs
req̃raꝛ͂ ad uſũ illoꝝ: iõ ſufficit ad illoꝝ p̃ſcriptionẽ tꝑs
qꝺ ſuffic̃ ad p̃ſcriptionẽ reꝝ corporaliũ ut nõ. ꝑ Bar.
i. l. iuſto. §. ñ mutat. ff. ꝺ uſuc. Sꝫ iſtꝺ ius fodiẽdi nõ
pͭ ꝺici ſuitꝰ p̃dial' q2 eo ñ utiꝛ͂ ꝑs. ꝺ. mar. ad utilitateꝫ
alicuiꝰ p̃dij uicini qꝺ habeat: ſꝫ ꝺꝫ qꝺdã ius inomina
tũ: qꝺ ꝺbeꝛ͂ pſõe i re ꝓut pl'e hꝫ i ſiſi i tex. ⁊ gl. ⁊ ꝑ ꝺo
cto. i. l. pecoriſ cũ. l. ſe. ff. ꝺ ſ. ur. p̃di. ⁊ i. l. mella. §. fi.
ꝺ ali. ⁊ ci. lega. ꝑ Bar. igiꝛ͂ ñ ꝺꝫ hꝫ͂ eãm ꝺiſcõtinuã: q2
eiꝰ q̃ſi poſſeſſio retineꝛ͂ aio pſõaꝝ: q̃bꝰ ꝺbeꝛ͂. ⁊ ſic ſuffic̃ ad
ipiꝰ p̃ſcrip. tꝑs lõ. tẽp. ꝑ iã ꝺicta. Nec ob. qꝺ ꝺixi ꝺ ma
la fide q2 tex illaꝝ. ll. C. ꝺ metal. ⁊ gl. ibi poſite ſi ñ ſuf
ficẽnt ad tribuẽdũ ius icõtinẽti: ſaltĩ ſufficiũt ad eãm
ꝺũ bo. fidẽ. q̃ hodie req̃riꝛ͂ ꝺ iuꝛ͂ cão. Nã excuſãt a ꝺo
lo eo q2 iuſte potuerũt iſti creꝺere ꝙ eis liceret foꝺere
ſubtꝰ p̃dia illoꝝ ꝓ repiẽdo uenã cotariã poſt q̃ ille gl.
cũ tex. h̃ ꝺicũt ul' ꝺicere uiꝺẽꝛ͂ ꝑ ea q̃ i ſi. nõ. ꝑ Jnn. in
c. ne initaris ꝺ ↄſti. iũcta gl. q̃ ẽ i. c. ꝺ q̃rta ꝺ p̃ſcri. q̃ ꝺi
cit

cit ꝙ titul⁹legis excusat a.l.nūq̄ de usuca.§.tāq̄ excusās a mala fide a q̄ q̄lz error ēt iiusti⁹excusat.l.igit̃.ff. ꝺ li.cā ⁊ nō.i.l.i.i ñ.magne gl.ff.siq̄s iusdi.n̄ obtē. Cōcludo g° ꝑ pte.ꝺ.mar.tā i ñ ꝓcessu.ꝙ s ĩ ꝑcepto factis ad cı⁹istātiā ut ꝺbeat ꝯfirmari ꝙ ēt ĩ petitorio ⁊ possessorio nouit ĩtētādo ut ꝺbeāt obtiere:si aliť uel melı⁹ n̄ fuerit ꝓbatū ꝑ ptē aduersa de iure suo ⁊c̄.

vi

¶ Si hr̄s petit bōa hr̄ditaria dicen° illa ptinuisse ad testatorē iur̃ dn̄ij ul'q̄si an uideat̃ agē rei uēdicatone an āt petitōe hr̄ditat̃. Et q̄ ĩtētat rei uēdicatōnē ⁊ petitōnē hr̄ditat̃ ⁊ succūbit ĩ una an possit ĩ alia obtinē. Et q̄d si ĩtētat petitoriū ⁊ possessoriū an idē erit.

In christi nomine amen.

In cā q̄ vtit̃ corā locūtenēte ptat̃ foriiulij ĩter ꝟ nic. ⁊ ꝟ iacobū f̃res ⁊ filios ꝟ rasingli ⁊ samaritanam filiā ⁊ hr̄dē ꝟ nicol.fr̄is dc̄i ꝟ rasingli agentes ex pte una ⁊ ꝟ nico.⁊ ꝟ brandalusiū ⁊ ꝟ thom.f̃res ⁊ filios ⁊ hr̄des oli ꝟ and.ꝺ brādis reos ⁊ ꝯuētos ex alia pte sr̄ q̄bus dā bōis:q̄ dicūt̃ ꝑ dc̄os agētes fuisse dn̄e drusiāe auie pr̄ne ipoꝝ agētiū ⁊ ea post ei⁹ mortē ptinuisse ad prēs coꝝ filios.ꝺ.drusiane tāq̄ hr̄des illi⁹ ⁊ ĩ ꝯñiā ad ipos agētes illoꝝ filios ⁊ hr̄des ꝓ duab⁹ ītijs.p̄fati vo ꝯuēti negāt illa bōa fuisse unq̄.ꝺ.dn̄e drusiāe.sz dicunt ea fuisse cuiusdā p̄sbr̄i pātalusij uni⁹ ex trib⁹ filijs dc̄e dn̄e drusiane ⁊ fr̄is istoꝝ ꝟ ransigli et ꝟ nicolai pentū dc̄oꝝ agētiū ⁊ dicūt se eē hr̄des.ꝺ.p̄sbr̄i pātalusij mediāte psona ꝟ andree prīs coꝝ quē dicūt fuisse hr̄dē ĩsolidū istitutū a.ꝺ.p̄sbīto.uiso libello ⁊ articul' ⁊ attestatōib⁹sup eis receptīs ⁊ toto ꝓcessu:dubitat̃ utꝝ dicti agētes tm̄ ⁊ talia ꝓbauerit:q̄ sufficiāt eis ad uictoriā obtinēdā. Et allat̃ ꝑ alterā ptē ꝙ n̄:q2 ipi uidēt̃ ꝺduxisse ĩ iudiciū dn̄iū ul' q̄si:dū ĩ pn̄°libelli dicūt illa vba iur̃ dn̄ij ul'q̄si ptinuisse ad.ꝺ.dn̄az drusianā auiā pr̄nā ⁊ ei⁹dicūt se hr̄des mediāt:b⁹psōis patꝝ suoꝝ ⁊ sic debebāt dn̄iū ul' q̄si.ꝺ.dn̄e ꝓbare.cū uideāt̃ ĩtētasse rei uēdi.ꝑ ea q̄ nō.gl.⁊ doc.i.l.ita ut si fur.ff.ꝯmo.ubi tenēt ꝙ qn̄ ꝯmodās asserit se dn̄m necesse hz se dn̄m ꝓbare:lz si h̄ n̄ assereret n̄ eēt necesse. Sec⁹si solū diceēt se adūsario ꝯmodasse. Sz h̄ isti n̄ ꝓbauerit dn̄iuz ul'q̄si lz.ꝺ.dn̄e ꝓbarit possiōnē:q̄ cū sit ꝺ p̄terito:nō sufficit ad ꝓbādū dn̄iū maxie qꝺ p̄ncipalr̃ ĩ iudiciuz fuit ꝺductū ꝑ ea q̄ plē nō.ꝑ Bar.i.l.pe.ff.ꝺ ꝯdi.isti. ⁊ ꝑ Io.an.ĩ nouella ĩ.c.illo ꝺ p̄sūpt. ¶ Sz h̄ n̄ ob. dicēdum ē ꝯñiū:q2 n̄ ē ueꝝ ꝙ uideat̃ ĩtētata rei uen. dūtaxat q°cāu ꝓcederēt q.s̄.dc̄a sūt ĩ ꝯñiū:sz censet̃ ĩtētata ēt petitio hr̄ditat̃:q̄ pt̄ cū rei uē.ꝯcurrē:q2 ĩ ea ueniūt res hr̄ditarie.s.quaꝝ dn̄iū ptiebat ad ꝺfūctū:⁊ ēt n̄ hr̄ditarie.s.ĩ q̄b⁹ꝺfūct⁹ n̄ hēbat dn̄iū sz possiōnez ul'ꝺtētatōez ⁊ custodiā.l.⁊ n̄ tm̄ ĩ pn̄°.ff.ꝺ pet.hr̄.uñ ĩ petitōe hr̄ditat̃ n̄ reqrit̃ ꝓbatō dn̄ij. Sz sufficit ꝓbari ꝙ ꝺfūct⁹tenebat ⁊ possidebat tpe mortis tāq̄ domin⁹absq3 ēt ꝓbōne alicui⁹tituli ⁊ h̄ ē rō q2 petitio hr̄ditat̃ n̄ dat̃ ꝯ titl'o possidētē q2 ille initit̃ur eē fortiori ut nō.gl.i.l.hr̄ditatē.C.ĩ q.cau.res lō.tē.p̄sūp. Qꝺ āt isti agētes n̄ restrixerit ad rei uē.pz q2 ĩ ꝯcl'one libelli n̄ petierūt declari se dn̄os ul' aduersariū ꝯdēnari ad restituē.q2 ipi sūt dn̄i. Sic ēt ꝯcludi dz ĩ rei uē. Sz petierūt ꝺclari.ꝺ.bōa ptinē ad se:q2 sūt hr̄des patꝝ suorū:ad quos ptinebāt.ꝺ.bona tāq̄ hr̄des mr̄is eorū. Sic.n.ꝯcludit̃ ĩ peti.hr̄.ut h̄ patet ex nō.ꝑ Bar.i.l. ex diuerso.§.i.ff.ꝺ rei uē.ĩ pn̄°. Nec ob.ꝙ ĩ narratōne dixerūt.ꝺ.bōa ptinuisse ad.ꝺ.dn̄az iur̃ dn̄ij ul'q̄si: q2 q̄ actio cēseat̃ ĩ iudiciū ꝺducta cognoscit̃ penes mediū ꝯcludēdi n̄ penes mediū narratiōis ut pz ex nō. ꝑ Bar.i.l.certi ꝯclusio ĩ pn̄.ff.si cer.pe. Et ꝑ Ci.i.l. edita.C.ꝺ edē.ĩ q̄nta.q. Nā ex ꝯcl'one appet q̄lr̃ q̄s narrata ĩtellexerit.l.aureli⁹.§.stico. Et ibi nō.ꝑ Bu. ꝺ eu.⁊ Bar.ff.ꝺ li.le. Silr̃ ex ꝓsecutiōe.l.lz.C.de iudi.cū ibi nō. Et isti ĩ ꝓsequen⁹n̄ se restrixerūt ad dn̄iū sz articulauerūt ꝺ possiōe:q2 possedit ut dn̄a.per qꝺ appet ꝙ isto mō ĩtellexerūt illa vba posita ĩ narratōe libelli:dū dixerūt ꝙ ptiuerit ad illā dn̄am iur̃ dn̄ij uel q̄si. Nā ĩtellexerūt.s.p̄sūptie.s.q2 possedit ut dn̄a:ꝑꝑ qꝺ p̄sumit̃ fuisse dn̄a.ut pz ex ꝓsecutōe ⁊ articl'atōe n̄ ꝙ uellēt se restrigē ad ꝓbōnē dn̄ij.cuz h̄ n̄ eēt necessariuz ĩ peti.hr̄di.ĩtētata.ꝓut dterinat expsse Ci.ĩ.l.cū te.C ꝺ ꝓba. Uerba.n.libelli sꝑ st ĩterp̄tāda ĩ fauorez actoris:cuz fieri pt̄.ff.ꝺ iudi.l.siq̄s ĩtētōe ⁊ plē nō.i.l. ĩter stipulātē.§.i.ff.de vb.ob. Et h̄ fieri pt̄:q2 h̄ narratio de dn̄io ul'q̄si ꝺfuncti n̄ ꝯriat̃ peti.hr̄di.cū hr̄s possit res hr̄ditarias n̄ solū petē ꝑ petitōem hr̄di.ĩ q̄ sufficit ꝓbare ꝺ pos.lz fuerit narratum de dn̄io.sz ēt ꝑ rei uē.ff.ꝺ pet.hr̄.l.qꝺ ĩ dic̄ ĩ fi. Sic̄ uidem⁹ĩ agēte ĩterdicto un̄ ui.q2 lz narret se dn̄m:tn̄ sufficit ꝓbar̃ ꝺ possiōe.l.siq̄s ēptō.§.sz h̄ sup ill'.C.ꝺ p̄scri.xxx.an. Sic̄ uidem⁹ĩ eo q̄ agit saluādo ĩterdicto. Nā hz necesse narrare rē fuisse sibi ⁊ eē obligatā ⁊ ꝑ ꝯñs eā fuisse ĩ bōis obligātis tpe obligatōis ꝯtc. al' n̄ potuisset sibi obligari.l.⁊ q̄ nōdū.§.qꝺ dr.ff.ꝺ pign. C.si ali.res pi da.sint ꝑ totū. Et tn̄ n̄ hz necesse ꝓbāe dn̄iū:sz solū poss.o.⁊ obli.C.ꝺ ĩterdi.sa.l.i.⁊ ibi nō.⁊ ꝑ Bar. i.l.si alienā.ff.ꝺ pig.ac. Itē si aliq̄s ĩ eodē libello deducit petitoriū ⁊ possessoriū recuꝑande:si ꝓbat ĩ possessorio:lz ꝺficiat ĩ petitorio:dz s̄ñiā ĩ possessorio obtinē.c.cū ecclesia sutria ꝺ cā pos.⁊ ꝓpe.ꝑi cū rōe:si ꝺducē ĩ eo libello rei uē.qꝺ fieri pt̄ ⁊ petit hr̄di.q2 n̄ sūt ꝯria ⁊ ꝓbat ĩ peti.hr̄di.⁊ n̄ rei uē.dz ĩ peti.hr̄di.obtinē ꝑ.ꝺ. c.cū ecclesia ⁊c̄.sic.n.n̄ sꝑ actor hz ꝓbare narrata ꝑ eū ĩ suo libello:sz solū q̄ sūt necessaria ad actio.ĩtētatā ꝑ eū.ꝓut nō.Ci.i.ꝺ.l.cū te.C.ꝺ ꝓba.fac̄ ꝙ nō.glo.ĩ c.ij.ꝺ rescri. Et q̄ sit ĩtētata colligit̃ ex ꝯcl'one ⁊ ex ꝓsecutōe ut supi⁹dixi:si fieri pt̄ salua rōne recti s'monis dz ꝯcl'o sꝑ adaptari ad illā actōem q̄ utilior ē ⁊ expeditior actori ꝑ.l.siq̄s ĩtētōe cū ibi nō.ff.de iudi.⁊ qꝺ nō.i.ꝺ.l.iter stipulātē.§.i.ff.ꝺ v.ob.⁊.l.ꝺ dic ĩ pn̄.q̄ satis.co. Et h̄ pt̄ ꝯcl'o adaptari ad peti.hr̄di. postq̄ narrat ꝙ ptiuerūt ista bōa ad prēs coꝝ tanq̄ hr̄des mr̄is ⁊ nc̄ ad se tāq̄ hr̄des patꝝ suoꝝ. Et si dicat̃ pe. hr̄di.n̄ dat̃ ꝯ ti.possidētes. Et isti possessores possidēt cū titulo hr̄ditario. Re.duplr̃.p°ꝙ bn̄ hn̄t titulū in p̄ma hr̄ditate ⁊ q̄ ē iur̃ uniuersitas:n̄ ĩ istis reb⁹ ĩ hr̄ditate reptis:q2 n̄ fuerāt eis spālr̃ relicta ⁊ sūt res diuerse ab ipa hr̄di.l.hr̄ditas.ff.ꝺ peti.hr̄. Sc̄o p̄ncipalr̃ qꝺ tē titul⁹excludit petitōnē hr̄ditat̃ qn̄ fuit hn̄t⁹ab eo q̄ n̄ poterat peti.hr̄di.ꝯueniri pu.si fuit hn̄t⁹ ĩ uita ꝺfūcti. Sec⁹si ab illo:q̄ poterat peti.hr̄di.ꝯueniri ⁊ ꝯdēnari:q2 tūc successor ei⁹singula.hn̄s ab illo titulū n̄ dz eē melioris ꝯditōis q̄ ei⁹auctor.l.fi.§.i.ff.ad uell'. Et h̄ colli.ex nō.ꝑ Bar.i.l.cogi ĩ fi.C.ꝺ pe.hr̄di.⁊ ꝑ Bar.i.l.edicto.C.ꝺ edi.di.adri.tol.ĩ.ix.⁊.xi.opi.⁊ ĩ fi.viij.coll'. Si isti hn̄t titulū ⁊ cām ab illo p̄sbr̄o:q̄ poterat a suis fr̄ib⁹ꝯueniri peti.hr̄.ꝓ duob⁹ītijs cū illa possideret p̄cario a fr̄ib⁹ut dicūt testes.⁊ potuissz ꝯuici ⁊ ꝯdēnari ergo ⁊ hr̄s ei⁹ul' hr̄des ne sint melioris ꝯditōis q̄ defūct⁹.l.hr̄dez.ff.ꝺ re.iu. Itē si dicat̃ h̄ n̄ appet ex actis ꝙ prēs coꝝ adiuerit hr̄ditatē mr̄is:g°n̄ trāsmiserunt eā ad istos filios.C.de iure deli.l.qm̄ sororē. Re.ꝙ ĩmo trāsmiserit ꝑ ti.C.ꝺ his q̄ an̄ ap.ca.cū sit hr̄ditas

Vi. bal. in l. 2. in 10 fin. / Genuit l. C. de petit. hered. / et hered. petit. de in.

ascēdēt. q̄ trāsmittit̄ ad dēscēdentes ꝑ illū ti. ⁊ posito
ꝙ eēt trāsmissa ut ad hē. ñ ut adita. l. siq̄s filiū. §. i.
ff. ð acq. hē. isti sic agēdo ut agūt: cēsēt adiuisse tā pr̄
nā hēditatē q̄ȝ ēt auitā ꝑ. l. ij. ⁊. l. si auia. C. ð iu. dcli.
⁊. l. ꝓ hēde. §. pap. ff. de acq. hē. Concludit g° sniā fe
rēdā ꝓ agētib⁹ cāis ⁊ rōnib⁹ sup̄scriptꝭ. Sic ēt s̄m bo
nā ꝯsciam pȝ dc̄os actores louē iusticiā ⁊ v̄itatē ꝑ ca
q̄ dicūt testes q̄ re v̄a. d. bōa fuerūt. d. drusiāe ⁊ ꝑ cō
uētos ñ ē aliq̄d ðductū uł ꝓbatū i ꝯ̄riū. unū ꝑꝑ unicū
v̄bū positū i narratōe libelli ꝑ īꝑitiā illi⁹ q̄ ꝯcepit ip
sū: qð ñ erat necessariū exp̄mi uȝ ꝙ ꝑtiuerūt ad illā
iur̄ dñij uł q̄si cū sufficeēt dixisse ꝙ tenuit ⁊ possedit ut
sua qð si fecisset res eēt clara ꝓ agētib⁹: ñ debent ip̄i
agētes succūbē: ne error ⁊ imꝑitia dictatoris hēat cis
nocē. C. ð erro. aduo. l. i. ⁊. ij. maxīe cū possit iītētio
ip̄oꝝ ex alijs substētari ꝑ iā. d. ⁊ p̄fati testes dicūt sat̄
uerisilia g° ⁊c̄. l. ob carmē. §. fi. ff. ð testi. Laus Deo.

vij

Pr̄ istituit filios ⁊ reliq̄t uxori alimta: si cū filijs mora
bit̄. ⁊ si filij decederēt: eis substituit. d. uxo. ⁊ alios ⁊
ultra reliq̄t uxori i dc̄m cāum usufructū t̄tie ꝑtis oīuȝ
bonoꝝ. mortuis filijs q̄rit̄ an uxor ꝑdat legatū ali
mētoꝝ ꝑꝑ ꝯmodū substitutōis: qð uꝛ̄ subrogatū loco
alimtoꝝ. Et si ꝑs dicat arbitramtū iniquū ⁊ obtiet ñ
īcidit i penam ꝯpromissi.

In christi nomine amē.

Circa pri. uꝛ̄ dicēdū ꝙ ñ obstāte ꝯmō substitutōis suꝑ
uēiēte ñ dȝ ꝑdē legatū alimtoꝝ: qð īcepat ðberi. ⁊ ꝑ
mortē filioꝝ cū q̄b⁹ ðbebat morari ñ finit̄. C. ð lega.
l. i. ff. ð ali. ⁊ ci. lega. l. gaio. §. īꝑator. Nā suꝑueniēs
ꝯmodū ñ dȝ nocē: sȝ ꝓdesse. ar. de iudi. si lōgi⁹ i fine.
Quid. n. si fruct⁹ t̄tie ꝑtis bonoꝝ q̄ uēiūt ex substitutō
ne: ñ sufficiūt ad alimta: certe īcōuēiēs eēt ꝙ alimta ꝑ
dēt: q̄ sic efficeret̄ deterioris ꝯdi. ex eo ꝙ fuit substituta
qð eē ñ dȝ: cū ex h̄ maiorē affectōnem testator ad eā
hūisse ostēdat̄ g° dȝ ex h̄ reddi melioris ꝯdi. ñ ðterior̄
ar. ff. de cō. ⁊ de. l. publi⁹. §. titia. bñ fac̄ i rōe sui. l. i
bello. §. siq̄s suū. ff. ð cap. v̄. rursus ⁊. ff. ð ꝯ̄tra. l. iij.
§. si emāci. fili⁹ v̄. ñ. n. ⁊c̄. ibi cū rescissio q° magis adit
tat̄ ⁊ ñ q° mīus ⁊c̄. Et qð ibi ꝑ Bar. ⁊ ð ꝯdit. ⁊ ðmō.
l. falsa. §. i. ibi nā honor ei⁹ ē auct⁹ ⁊c̄. Substitutio nā
qȝ ista ñ fuit facta q° min⁹ uel ut min⁹ aditat̄: sȝ q° uel
ut magis: igit̄ ñ dȝ oꝑari ꝯ̄riū effectum: q̄ īducta ad
augm̄tū ñ ðbēt oꝑari dīnutōem. ff. de fūdo īstru. l. si
mācipia ð au. ⁊ ar. le. siq̄s legauerit au. sic ecōuerso
īducta ad dīnutōeȝ ñ oꝑant̄ augm̄tū. l. lega. iutilr̄. ff.
de l̄. i. q̄ ñ ðbēt aliq̄ oꝑari i ꝯ̄riū effectū ei⁹ ad qð īdu
cta sūt ð ꝯdi. ⁊ de. cū tale. §. fi. ð sol̄. q̄ hoīem. §. fi. ð
ꝯd. iñ. cū q̄s. §. i. Et ꝓ ista ꝑte ꝙ hēc ðbeat ista utrū
qȝ ꝯmodū. s. substitutōis ⁊ legati bñ fac̄. l. si pr̄ ꝓ filia
ff. ð colla. dot. Et q̄ on⁹ ꝓbādi mutatā fuisse uolūta
tē legādi alimta ꝑꝑ ꝯmodū substōnis suꝑuēiens: ad
illū ꝑtīet q̄ fideicōmissū recusat. ff. ð l̄. ij. luci⁹ la. i. i fi.
de l̄. iij. l. fideicō. §. si rē. ⁊ q̄ȝ dixi ð legato alimtoꝝ idē
⁊ forti⁹ dicēdū ē i le. cassāoꝝ ꝙ habu. cām īstātaneā ñ
successiuā. Et sic dies ei⁹ semel cessit ⁊ īcepit deberi: unñ
ñ dȝ ðsinē ꝑꝑ suꝑueniēs ꝯmodū. Sȝ legatū alimtoꝝ
h̄ȝ cāȝ successiuā. ⁊ plīes cedit dies. nec īcepat deberi
ꝓ futuro tꝑe: cū cāus substōnis ñ euenerit. Si g° sub
stitutio ñ īpedit quo min⁹ post eā īcipiat ðberi ⁊ cedē
ꝓ futuro ut. s̄. ꝓbatū ē: mlto min⁹ īpedit quo minus
id qð cepat pri⁹ ðberi: debeat̄ ⁊ i sua ualiditate ꝑma
neat. ar. i. l. pr̄e furio. cū ibi nō. ff. ð his q̄ sūt sui iur̄.
In ꝯ̄riū fac̄ q̄ p̄dc̄a possent ꝓcedē i alio le. āny

simplr̄ facto ñ ob certā ⁊ dēt̄miatā cām alimtoꝝ. Sed
i cāu nr̄o: cū alimta soleāt mis̄abilib⁹ ꝑsōis: iter q̄s ēt
uidue solēt ꝯputari. C. qñ imꝑator iter pupi. ⁊ uidu.
in rubro ⁊ nigro: reliq̄ ex cā cuiusdā necessitatꝭ uict⁹
⁊ h̄ testator i cāu mortꝭ filioꝝ ꝓuidit uxori sue ð ꝯmō
substitutōis ⁊ usufru. ꝑꝑ qð cessar̄ potīt. d. necessitas
q̄ ð illo se potīt alimtare: uꝛ̄ v̄isimilr̄ p̄sumēdū ꝙ i. d.
cāum noluerit alimta ðberi: q̄ cēssāte cā ⁊c̄. sic. n. si
ñ posset stare cū filijs: ꝓuidit ð spāli le. ⁊ tc̄ claꝝ eēt ꝙ
legatū alimtoꝝ ñ ðberet̄: sȝ solū illud: ð q° spālr̄ ꝓui
dit: qð loco illi⁹ surrogat̄: ita ⁊ i cāu nr̄o: cū spālr̄ ꝓui
derit i cāum mortꝭ filioꝝ ð usufru. t̄tie ꝑtis bonoꝝ: uꝛ̄
ꝙ ille tm̄ ðbeat̄. ⁊ ꝙ ð illo ðbēt se alē ar. ad h̄. ff. de
colla. dot. l. i. §. pe. ibi. n. eq̄us ē ⁊c̄. ꝓ hac ēt fac̄. l. lȝ
īꝑator. ff. de l̄. i. v̄. q̄d. n. i rōne sui ð adi. le. l. alūne i
p̄n. ubi cessat tacita repetitio qñ de alio honore spālr̄
fuit ꝓuisū. Itē facit rō q̄ legatū alimtoꝝ fcm fuit sub
ꝯditōe si steterit cū filijs testator. ⁊ de rigore iur̄ cum
ista sit ꝯditio mixta ðficiēs ꝑ cāum mortꝭ filioꝝ ðberet
facē relictū ðficē. l. legatū. C. ð ꝯd. inꝛ̄. Sȝ ꝑꝑ fauorē
alimtoꝝ ē spāle ꝙ ñ ðficit. ut i. l. i. C. ð le. ⁊ ꝑ Bar. in
l. ill̄ liber. ff. de ꝯdi. ⁊ de. Substērat̄ g° dictū lega. post
mortē filioꝝ de iur̄ spāli: uꝛ̄ g° ꝙ facili⁹ debeat finiri q̄ȝ
si de iure cōi. s. ꝑꝑ suꝑuēiētē ordīariā ꝓuisionē substi
tutōis q̄ plenior ē ar. l. si te solū. ff. de hē. isti. Breui
ter oīb⁹ pēsa. puto dicēdū ꝙ legatū cassanoꝝ: cui⁹ di
es semel cessit ⁊ ðberi īcepit: sine dubio ñ tollat̄ ꝑꝑ sr
uēiēs ꝯmodū substōis: q̄ȝtū v̄o ad legatū alimtoꝝ ꝓ
futuro tꝑe: siq̄dē usufru. d. t̄tie ꝑtis bonoꝝ obueiens
ex substōne suffic̄ ad alimta ⁊ ꝯtinet tm̄ uel pl⁹ q̄ȝtū te
stator reliq̄t uxori eo cāu q° cū liber stare ñ posset: ⁊ il
li tm̄ darēt q̄ȝtū ei fuit relictū i. d. cāum ⁊ tc̄ alia alimē
ta ñ ðbēnt̄. Et h̄ ꝑ rōes sup̄ ꝓo loco factas. Si v̄o ex
d. usufru. ñ tm̄ ꝑcipet q̄ȝtū ē illud qð eēt habitura si fi
lij uiuerēt ⁊ cū eis stare ñ posset: tc̄ puto ꝑ rōes p̄mo
loco factas ðbē sibi suppleri a substi. q̄ on⁹ alimtādi
totā hēditatē ꝯcernebat. ff. ð ali. ⁊ ci. le. l. pe. ⁊ h̄ ð p°
s̄m ꝯiecturatā mentē ðfūcti. Nā i cāu nr̄o cū filijs sta
re ñ pt̄ ꝑꝑ eoꝝ mortē ñ g° dȝ eē deterioris ꝯditiōis q̄ȝ si
illi uiuerēt ⁊ cū illis stare ñ posset: q̄ tūc aliq̄ȝ cām ip̄a
dare posset q̄r ñ possȝ cū illis morari: ⁊ tñ testator uo
luit eā dc̄as q̄ȝtitates hēe: forti⁹ si ꝑꝑ mortē: q° cāu nl̄
lā cām p̄bet melioris āt ꝯditiōis. h̄ cān bñ pt̄ eē si usu
fru. d. iij. ꝑtis pl⁹ ualet q̄ȝ q̄ȝtitates ille i. d. cāuȝ relicte
q̄ tot⁹ erit su⁹ si uero ñ pl⁹ ualet: ñ puto ꝙ debeat eē
melioris ꝯditōis ut sic hēat utrūqȝ ꝯmodū. s. substō
nis ⁊ lega. ꝑ iā dc̄a: q̄ testator i dc̄m cāum q° ñ posset
stare cū liber. qð multꝭ mōis pt̄ ꝯtigē: ꝓuidit de certa
q̄ȝtitate: ⁊ ista ꝓuisio fuit generalis quo ad cāus. Po
stea spāliter ꝓuidit eo cāu ꝑꝑ mortē filioꝝ ð tertia ꝑ
te usufru. Eligat ergo q̄ȝ istoꝝ magis uult q̄ cāus ille
extitit. Circa s̄m q̄situ uidēda sūt duo. p̄mū ē utrū
dicti nepotes sint p̄uati ꝯmodo substōnis ex eo: q̄ di
xerūt testamtū iofficiosū. ⁊ ꝯ̄ omnē debitū pietatis fa
ctū. R̄e. ñ: q̄ solū un⁹ ex eis. s. ille pupill⁹ h̄ fec̄ iudicia
lit̄. unñ nec sibi p̄iudicauit. ff. de his q̄b⁹ ut indignis. l.
post legatū. §. etati. nec frīb⁹. ff. de re. iu. l. ñ dȝ alteri
C. si i cōi eadēqȝ cā. l. i. Itē q̄ tūc id noceet: cū q̄s i ta
li cā ꝑseuerat usqȝ ad sniā ⁊ succūbit. ff. de ioffi. tes. l.
papi. §. meminisse. h̄ v̄o ñ fuit lata snia ꝑ iudi. sȝ fc̄uȝ
fuit ꝯpromissū nec in arbitratu succubuerunt sȝ obti
nuerūt. cū multa fuerīt eis adiudicata: que ꝑ patrem
ñ fuerūt relicta. ⁊ sic appet ꝙ poti⁹ pr̄ peccauit ñ reli
quēdo eis q̄ȝtū debuit q̄ȝ ip̄e i ꝯquerēdo ð iniusticia
pr̄is. p̄. cū p̄la fuisset eis relicta iur̄ istōis ñ potat ꝯpe
tere

tere cis ꝗrela ſʒ ius agēdi ad ſupplemētū. C. ꝺ iof. te.
l. oīmō. Et illō cēſeꝛ īterasse īspecto tenore libelli in
q° de tali relicto fcā ē mētio. ar. l. gall⁹. §. i. ff. ꝺ libe.
ꝛ posth. ṽba. n. libelli debēt adaptari mēti. ar. c. ītelli
gētia ꝺ ṽ. ſig. lʒ īpropriēꝛ. l. ſʒ ꝛ ſi poſſeſſori. §. i. ff.
de iureiu. ꝛ mēs colligiꝛ ex mā ī libello ꝺducta. ꝺ. l.
gall⁹. §. i. ꝛ qꝺ nō. ī. c. exaīata ꝺ iudi. Sʒ ñ repio iu
re cautū ꝙ q̇ agat ad ſupplemētuʒ ꝛ ſuccūbit ꝑdat cō
modū ex teſtō. ñ. n. īpugnat teſta. nec tēdit ad illᵘ an
nullatōeʒ eo mō q° ī ꝗrela uł ī cō. tab. uł ī cā falſi. ſʒ
agiꝛ ꝛ ꝯtēd. ꝛ ꝺ iuꝛ caldi. ff. ad. l. fal. l. i rōe. §. ſi filio
ꝛ. §. ꝗſitū. Sʒ ī cāu nr̄o pl⁹ ē qꝛ ñ ſuccubuerūt ſʒ ob
tinuerit. p̄. hāc exceptōeʒ ł obiectōeʒ ſol⁹ ſiſc⁹ obicē poſ
ſet cū fiſco applicēꝛ q̄ a talib⁹ auferūꝛ q̇ īpugnāt ꝛ ſuc
cūbūt. ꝺ. §. meminiſſe. iūcta. l. his ꝯſr ī pn̄. cum ibi
nō. ꝑ gl. ff. fam. her. ¶ Scꝺo uideri ē utrū ſaltī ꝑ ṽ
ba laudi gnālia ꝑ q̇ dcē ꝑtes fuerit abſolute ab oī eo
qꝺ una ꝑs ab alťa petē poſſet ꝛc̄. ut ſup̄ ī thēa: ꝛ cōti
neꝛ: fuerit eis fc̄m ꝑiudiciū ī cōmō dcē ſubſtōis. Et ī
ħ breuiꝛ diceñ ē ſilr ꝙ ñ qꝛ cū dc̄i pupilli deceſſerit ī
pupillari etate p̄fata ſubſtō ꝯpēdioſa fcā ꝑ ṽbū cōe
fuit pupillariſ lʒ mal cēt ī medio ſʒ cōeʒ opi. moder.
doc. ꝑ. l. p̄cib⁹. C. de īpub. ꝛ alijs ſubſti. ꝛ ꝑ. c. ſi pꝛ
ꝺ teſta. li. vi. q̇cq̇d dixerit Bar. ī. l. cēturio. ff. de uul.
ꝛ pu. ī ťtia. q. p̄ncipali poſtq̄ꝫ g° ꝑūt. ꝺ. nepotes ſucce
dē ex pupillari: ñ pt̄ dici ꝙ ꝑ talia ṽba gnālia laudi
ēt ratificata ꝑ ꝑtes fuēit dc̄is nepo. fc̄m ꝑiudiciū ī. ꝺ.
ſubſtōe ꝑ quā ſuccediꝛ dirc̄ō: qꝛ cēt pactū ſuꝑ futura
ſucceſſiōe reītēda qꝺ ñ uʒ. C. ꝺ coll. l. pactū. Et ita
deťmīat exp̄ſſe Bar. ī. l. q̇ ro. §. duo fr̄es. ff. de ṽ.
ob. ī vij. q. p̄ncipali q̇ diē ēt ꝙ gl. ī. l. i. C. de pac. hoc
ſētit. Nec ob. ſi dicaꝛ iſta ſubſtō ñ pōt dici dꝛcā pupil
la. cū ñ fuerit fcā ī oīb⁹ bōis pupilloꝝ filioꝝ uł ſimplr̄
ſʒ ī bōis teſta. tm̄: qꝛ dico ꝙ cū teſtator oīa bona ſua
diuiſerit ꝑ quotas. ſ. treſ ťtias: p̄fata ṽba cōia īportāt
ſubſtōem dꝛcām pupillarē ꝑ ea q̇ nō. ī ſi. ꝑ gl. ꝛ doc.
ī. l. his ṽbis ī pn̄° de hē. īſti. ꝛ ħ uoluit Bar. ī. l. cētu
rio ī. iij. q. p̄ncipali de ꝯpēdioſa fcā ꝑ ṽbū cōe ṽſi. ul
teri⁹ ꝗro q̇d ſi ħ ſubſtō ꝑ ṽbū cōe fiat ī certa portiōe
ꝛc̄. ſi bñ īſpiciaꝛ nō cīʒ hʒ uitiare ſubſtōeʒ pupillarē
ꝙ de bōis tm̄ teſta. fcā fuerit mētio. l. q̇ ita. §. ſi filio
ff. de ſm tab. ibi nō. ꝛ. l. i. de uul. ꝛ pu. ꝛ ibi ꝑ doct.
Preťa ēt ſi fuiſſet fideicō. ſubſtō adhuc idē. p° qꝛ nō
aꝑꝑet ꝙ. ꝺ. nepotes hūerūt ſciaʒ de tali ſubſti. lʒ enī
arbitri atteſtenꝛ ſe uidiſſe teſtm̄ ñ ſic ipſi cū ratificāt
igiꝛ ꝛc̄. ff. de trāſ. l. ꝺ his. Nec p̄ſumunꝛ hūiſſe cū nō
fuerit īſtituti hēdes uł es. Et poito ꝙ fuiſſent eſſent
ſui ī qb⁹ ſcia teſti ñ p̄ſūiꝛ iuꝛ nō. ꝑ Bar. ī. ꝺ. §. duo
fr̄es. Scꝺo qꝛ liberatio iſta ñ fuit reciproca lʒ. n. filij
teſta. libereñꝛ ꝑ ṽba laudi ab his q̄ pn̄t petē dici ne
potes ab eis de bōis hēditarijs ꝑ illa ṽba ꝛ ab oīb⁹
ꝛ ſingulꝛ ꝙ īpe ioānes ꝛc̄. Nō ſic ecō. ꝺ. nepotes libe
ranꝛ ab hijs q̄ dc̄i filij poſſēt occaſiōe bonoꝝ heredi
tarioꝝ petē ab eis ut pʒ ex tenore dc̄i laudi ſi bene ī
ſpiciaꝛ ꝛ ex ħ ſeq̇ꝛ ꝙ dcā liberatio ītelligiꝛ ꝛ reſtrigiꝛ
ſolū ad ea q̄ dc̄i nepotes tūc tꝑis petē poterāt ꝺ bo
nis dcē hereditat. ñ āt extēdiꝛ ad ea q̄ ī futuꝝ poſſēt
uł ſperabāt poſſe petē rōe dcē ſubſtōis facte ſi deceſſe
rit ſine liberis: qꝛ cū dcā ſubſtō fuerit reciproce fcā qꝛ
nepotes filijs ꝛ ecōuerſo fuerūt īuicē ſubſtituti ſub dī
eta ꝯditōe ut pʒ ex tenore dc̄i teſti ſi ñ fuit remiſſa ex
una ꝑte ñ cēſeꝛ ꝑ dcā gnālia ṽba remiſſa ex alťa. ita
uoluit exp̄ſſe Bar. ī. ꝺ. §. duo fr̄es ī fi. ſcꝺe qꝺis p̄nci
pal dū ꝯcludit eliciēdo cāus īdubitabiles ī quibus ꝑ
gnālia ṽba ñ ītelligiꝛ remiſſū ius fideicō. futurū. Et

iſte ē terti⁹ cāus. ſ. qñ ſubſtō nō fuit reciproca. Certe
idē cē dʒ qñ fuit reciproca tm̄ ñ ſit rēiſſio niſi ab una
ꝑte qꝛ eadē ē rō ſi bñ īſpiciaꝛ. Nec ob. ſi dicaꝛ ꝙ im
mo hīcinde ſit fcā remiſſio ꝑ ṽba p̄cedētia illū ṽſi. ꝛ
ab oīb⁹ ꝛc̄. ubi abſoluiꝛ utraqʒ ꝑs ab eo qꝺ ab alťa
poſſet petē ꝛc̄. qꝛ cū ibi ñ ſit fcā mētio de cā teſti ꝛ de
bōis hēditarijs ad illa ñ extēdūꝛ dcā gnālia ṽba ut
nō. ꝑ gl. ī gl. tres fr̄es. ff. de pac. ꝛ ꝑ Bar. ī. ꝺ. §. duo
fr̄es ī pꝛīa qōe p̄ncipali ṽſi. Preťa cl̄a gnālis ñ referꝛ
ad ea q̇ depēdēt ex teſtō ꝛc̄. Et ſic ṽba illa ītelligunꝛ
de his q̄ alťa ꝑs ab alťa poſſet petē ex alia cā q̄ꝫ ex
teſtō qꝺ ēt pʒ qꝛ ſi ītellexiſſēt ēt ex cā teſti: ſuꝑflua fu
iſſent ṽba ſequētia ꝛ ab oīb⁹ ꝛ ſinglis ſuffeciſſēt eīm
pꝛīa. Cōcludo g° ut ſup̄ ꝛ ħ de ꝯo. ¶ Suꝑ ťtio ꝗſito
ñ expedit īſiſtē p̄ſupponēdo ꝙ. ꝺ. nepotes uēire poſ
ſint ex ſubſtōe pupillari: qꝛ ī illa ueniūt oīa bōa īpu
beꝝ ēt aliūde ꝗſita q̄ꝫ a pꝛe. l. ſʒ ſi plꝛeſ. §. ad ſubſtitu
tos. ff. ꝺ uul. ꝛ pu. uñ cū ñ reſtrigaꝛ ad ťtiā bonoꝝ ꝺ
fūcti ñ ē ꝗrēdū an ī tertia q̇ eis debeꝛ debeat ꝯputa
re id qꝺ hūerint ꝑ ſnīaʒ arbitralē ultra lͥtimā. Sʒ cer
te ēt ſi ueniręt ex fideicō. ñ deberēt īputare ī dictā ter
tiā: qꝛ illō ñ hūerūt ex cā fideicō. ſʒ ex ſnīa arbitrali ꝛ
ex trāſactōe g° ꝛc̄. ar. ff. ad trebel. l. ꝺbitor ꝛ. ff. fami.
her. l. iiij. ī pn̄. Et hūerūt tāq̄ꝫ debitū ex nūc ēt uiuēti
b⁹ filijs teſtatoris ꝛ ꝑ ꝯñs tāq̄ꝫ ī illo ñ tēuerit fideicō.
l. coheredi. §. cū filie ṽſi. nec fideicō. ff. ꝺ uul. ꝛ pu. ꝑ
uñ g° ē ac ſi ſubſtō ꝑ fideicō. fcā ꝛ factū cēt ī ceteris bo
nis deducť iſtis adiudicať tāq̄ꝫ debitis iſtis nepotib⁹
ar. ei⁹ qꝺ ī ſili habeꝛ. ff. ad tre. l. mulier. §. cū ꝓpone
reꝛ ibi at ſiqꝺ ſuꝑfuiſſet ꝛc̄. ꝛ. l. a filia ī pn̄. e. ti. ꝺbeꝛ
g° eis tertia ꝑs ītegra oīuʒ alioꝝ nulla fcā ꝯputatiōe
de habitis ex laudo tāq̄ꝫ hitis ꝛ debitis eis ex alia cā
ēt filijs ueniētib⁹ ꝛ tāq̄ꝫ ī hoc fideicō. ñ incluſis qꝛ in
eo ī quo teſtator fideicō. teneꝛ. ñ tenʒ fideicō. l. ſi cre
ditori. ff. de le. i. ſʒ ī reſiduo bonorum ꝛ ħ de tertio.
¶ Suꝑ quarto ꝗſito dico ꝙ ſi pōt oñdi ꝙ dcā pꝛīa
uēditio fcā ꝑ teſtatorē de qua pꝛīo loco fit mentio in
ꝑūcto: ſilr̄ fuerit ſiłata ꝑinde ē ac ſi facta ñ fuiſſet. ff.
de ꝯhen. emp. l. nuda ꝛ. l. imaginaria de reg. iuris.
Jꝺ cū remāſerit ī bōis teſtato. uēit ī ſubſtōeʒ ſicē ꝛ ce
tera bōa ei⁹ ēt ſi dicaꝛ fuiſſe ſubſtō fideicō. Pōt āt ꝓ
bari ſiłatio ſi uēditor ſemꝑ remāſit ī poſ. poſt uēditō
nē. l. ſic. §. ſuꝑuacuū. ff. quib⁹ mo. pi. uel hyp. ſol. ꝛ
qꝺ nō. Bar. in. l. poſt ꝯtrū. ff. de dona. ꝛ ſatis ē ueri
ſilꝛe ī his q̇ narranꝛ fuiſſe fcā. Sʒ ſi dicim⁹ iſtos nepo
tes uenire ex pupillari: qꝺ ueri⁹ uꝛ ꝑ ea q̇ ſupꝛadcā
ſūt: tūc ēt ſi ſit uera uēditio ꝛ ñ ſiłata: uenit in dicta
ſubſtōe ut in. ꝺ. l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. ff.
ꝺ uul. ꝛ pu. ꝛ pꝛ nil potuiſſʒ tūc diſponē ſuꝑ re illoꝝ
duoꝝ filioꝝ ſi uēditio ſiłata ñ fuiſſʒ ī ꝑiudiciū illoruʒ.
C. de bōis mater. l. i. ¶ Ad ultimū dico nepotes īci
dere ī penā ꝯpromiſſi: ueniūt eīʒ ꝯ laudū: niſi dixe
rīt īpm iniquū ꝛ petierūt īpʒ reduci ad arbitriū boni
uiri ꝛ obtinuerūt iuꝛ nō. ꝑ Bar. p⁹ Di. ī. l. q̇ ro. §.
duo fr̄es de ṽ. ob. ꝛ ꝺ ꝯdi. ide. l. iuł. ueꝝ ꝺbitorē. La
us deo. viij.

¶ An pro alimētis bona mariti ſint obligata uxori
ſicut pro dote.

In chriſti nomine amen.

Ad p̄mū r̄ndeꝛ ꝙ ꝓ augmēto doꝛ ſūt obligata bōa
q̄ marit⁹ hēbat tꝑe fc̄i augmēti ñ illa q̇ hēbat tꝑe doť
pꝛīe ꝯſtitute: ſi tꝑe augmēti ipſa ñ hēbat: qꝛ tał hypo
teca ñ trahiꝛ retro ad diē pꝛīe doť ꝯſtitute: ſʒ ꝯhiꝛ ut
ex tūc cūſit. tex. ē de utroqʒ ī. l. ſi ꝯſtāte circa mediuʒ

ibi iura ēt hypotecaꝝ ⁊c̃. Nã lȝ qḋ iuř ē de ip̃a p̃ncı
pali dote: debeat eē de augmēto. l. ēt. C. de iuř dotiū
ff. de pac. dota. l. inť soceꝝ. §. cū inť i fi. illḋ ē uerū q̄
tū ad pactū de lucrādo ut factū sup dote p̄ria trabať
ád augm̄tū ñ q̄tū ad hypotecã. uidelȝ ut p̄ria hypo
teca gnālit ꝯcta sup dote trabať ad augmētū sȝ bōa
q̄ tūc hēbat obligent ꝓ dote tūc data ⁊ bōa q̄ hēbat
tp̄e augmēti obligabūť ꝓ augm̄to qḋ dabiť. Et sic
sup ill' tm̄ bōis q̄ tūc marit⁹ recipiť hīc ñ sup alijs que
oli hūit ut. d. §. cū inť. trãsiuerūt g° dcã bōa q̄ tūc hē
bat i ēptores cū sūa cã obligatiōis. l. si ꝯuenerit. §. si
fund⁹. ff. de pig. ac. Et pñt p dictā uxorē p hypoteca
riā aduocari: ⁊ si fuerūt citati ēptores i iudicio agita
to cū curatore dato bōis: sñía lata ꝯ illū p̄iudicat eis
ut iteriȝ ñ sit liquidādū debitū dotis p ea q̄ nō. in. l. ī
cāc la p̄ria. §. iterdū. ff. de mīo. ⁊ qb⁹ ex ea. maio. l.
cū miles. §. fi. ⁊ p Li. ī. l. i. circa fi. C. de aduo. diuer.
iudi. ⁊ p Bal. in. l. si defta. C. si pp pu. pē. ⁊ ī. c. iter
q̄tuor cū ibi nō. de ma. ⁊ obe. ⁊ i. c. fi. e. ti. Nec ēt eb.
auc̃. sȝ iā necesse. p quā uř q̄ ōbuerit fieri i reb⁹ īmo
bilib⁹: q̄ illḋ qñ tp̄e q° fit extarēt creditores qb⁹ uel
let mulier p̄ferri ex puilio dot: sec⁹ si tc̄ ñ extāt: sȝ acq
runť p⁹: q̄ tūc mulier ꝯ eos ñ utiť puilio sp̄ali sȝ iuř
cōi. q̄ poꝛ ī tp̄e a q° iuř cōi p illā auc̃. ñ excludiť nisi
pateat ex aliqb⁹ fuisse factū i fraude futuroꝝ creditoꝝ
ut ibi nō. p gl. ⁊ Li. Sȝ isti ēptores ñ extabāt tc̄: nec
sūt ꝯiecture: q̄ i coꝝ fraudē fuerit fcm̄ h̄ augm̄tū. g°
⁊c̃. P̄cta ut audio clare demōstrať ⁊ appet unī ꝓue
nerit pecūia data ꝓ h̄ augm̄to q̄ ex quodā relicto fa
cto uxori. ⁊ sic uř cessare dispō isti⁹ auc̃. sȝ iā necesse: q̄
fūdať i p̄sūp. frau. ⁊ qḋ ꝓuenerit ex bōis mariti: que
fraudis p̄sūp. cessat: ubi ō ꝯrio māifeste appet. ita uř
deteriare Spe i ti. de dōa. iter ui. ⁊ ux. §. ō dote. v. ⁊
sic nō. necesse fore ⁊c̃. potissīe si ps advsa ꝯfiteť uere
iter uenisse augm̄tū: q̄ ꝯ p̄sūptōeȝ iuř ⁊ de iure: q̄ re
sultat ex illa auc̃. aditiť ꝓbatio i ꝯriū p ptis ꝯfessio
nē ut nō. p gl. i corpe uñ sūiť ⁊ p Li. i. d. auc̃. sed iā.
¶ Ad scḋ q̄sitū lȝ q̄dā dixerit bōa mariti ñ fore obli
gata ꝓ alimētis: q̄ ñ repiť iuř cautū. Spe. tñ i ti. de
dōa. iter uiꝝ. §. format. v. sȝ nūq̄. uř tenere ꝯriū quē
seq̄ť Ja. ō are. ut nō. Li. de rei ux. ac. §. ⁊ ut plenı⁹.
⁊ Bar. i. l. si cū dotē. §. sinaūt i scuissiō. ff. so. ma. ⁊ i
l. luci⁹ ō ali. ⁊ cib. le. loq̄ť tñ Spe. i alimētis debitꝭ de
iuř cōi. puta m̄rionio ꝯstāte. Et ita credeñ ē Bar. in
tellexisse q̄ se refert ad dc̄ȝ Spe. Sec⁹ dic̄ eē spe. m̄rio
nio soluto: q̄ tc̄ ñ teneť hēdes mariti alē uxorē nisi
ītra ānū quousq̄ȝ dotē restituāt ⁊ si p statutum taxať
certa q̄titas ꝓ alim̄tis uř idē diceñ ut ꝓ eis bōa sint
obligata: sic̄ ꝓ debitꝭ sic̄ de iuř cōi ꝯstāte m̄rionio uel
p⁹ ītra ānū q̄ eadē ē rō. Et ista obligatō ⁊ hypoteca
fuit ꝯcta ab ip̄o p̄n⁹ dotꝭ date. s. tā ꝓ illa q̄ ꝓ alimētꝭ
q̄ i futuꝝ icipiēt deberi rōe tarde solōis. l. i. cū ibi nō.
ff. q̄ poti. i pi. ha. lȝ ñ sit ꝓ augm̄to futuro ut dixi i p̄
cedēti ar. sub dubio tñ h̄ dico q̄ nō repio tactū p ali
os.

viiij.

¶ An cessio actionis fcē ex cã uēditōis ꝯ debitores
cedētis certo p̄cio: q̄ cessiōari⁹ ꝯfiteť se hīc ⁊ tenē ex
cã ōpositi: lȝ ñ iteruenerit va nūeratio ꝯstituat ueꝝ
depositū. Et q̄ uēdit nomē ōbitoris ñ teneť p̄stare il
lū fore locupletē. Itē q̄ uēdit nomē ōbitoris ⁊ ꝓmit
tit ēptorē ōfendē ⁊ guarētare ⁊ indēnē ꝯsuare: ñ cē
seť se obligasse ad p̄stañ ōbitorē idoneū ⁊ soluēdo: sȝ
solū q̄ sit ōbitor oī exceptōe rēota. Et nūq̄d repetē
ti ōposituȝ ꝯstitutuȝ p cessionē actōis ex cã uēdi. ꝯ de
bitores cedētꝭ certo p̄cio q̄ cessiōari⁹ ꝯfiteť se hīci de
positu ȝ possit oppōi exceptō ꝯpēsatōis q̄ ip̄e cessiōa
ri⁹ ñ ondit ip̄os debitores esse soluendo.

¶ In christi nomine amen.

Uiso puncto ꝯscripto notañ ē ꝓ euidētia ei⁹ ō quo q̄
riť q̄ p̄ria allatio quā fac. d. Pe. q̄ h̄ re va nlla iter
uenit pecūia po to q̄ ō se h̄ eēt ueꝝ: ñ tñ sibi ꝓdest i a
liq°: q̄ cū ip̄emet fateať q̄ istḋ īstr̄ȝ ōpositi ōsceēdit ex
q̄dā cessiōe actiōis fcē ꝯ duos ōbitores cedētis ex cã
uēditōis ꝓ p̄cio ⁊ noīe p̄cij libraꝝ cētū octuagitaqui
q̄ȝ: q̄s q̄deȝ libras ꝯfessus ē. d. P. se hīc ⁊ tenē ex cã
ōpositi: lȝ non interuenerit va nūeratio cēseť iteruenis
se ficta: q̄ fingiť petr⁹ eas p p̄ri° soluisse. d. cãpologo
ꝓ p̄cio actōis ēpte ⁊ fcē cessiōis. Et postea icōtineti
fingiť cãpolōg⁹ easdē retradidisse petro ex cã ōpositi
qḋ tātūdē uȝ ad ꝯstituēñ ueꝝ ōpositū ac si va nūatō
interuenisset cū obligatōis ñ ōsceerit subā: q̄ debitū ex
una cã pt̄ ꝯuerti i aliā cãȝ p idirectū siue pecūia esset
para solōni siue ñ. C. si cer. pe. l. si ex p̄cio. ⁊ ēt p pa
ctū si para erat solōni. l. singl'a. ff. e. ti. Hic ãt i isto
ōpositi ꝯtineť stip'latio: utputa q̄ nōrij solēt utpluri
mū i suis īstr̄is apponē iuř nō. p Bar. ī. l. ij. i fi. C. ō
ꝯdi. ob cãȝ. Diceñ ē g° q̄ h̄ fuit ueꝝ ōpositū: lȝ ficta i
teruenerit nūatio. nec ista sūt inť se ꝯria ut pȝ i pos.
⁊ dñio q̄ p traditōeȝ acq̄runť. C. ō pac. l. traditōib⁹.
⁊ pt̄ interuenire ficta traditio ⁊ bñ erit va posītio ⁊ ueꝝ
dniū ut nō. p Bar. ī. l. qḋ meo i p̄n. ff. ō acq̄ pos. Et
h̄ iuestigatio ē utiľ pp id qḋ ifra dicā de nā ueri ōpo
siti: q̄ ē q̄ advsus repetitōeȝ ei⁹ ñ aditiť excep. ꝯpē.
¶ Scḋo p̄mitteñ fore extitio q̄ q̄ uēdit nomē ōbito
ris ñ teneť p̄stare illū fore locupletē ľ soluēdo. sȝ dūta
xat ip̄ȝ fore ueꝝ ōbitorē ⁊ sine exceptōe. ff. de hē. uel
act. ue. l. si nomē ex q° seq̄ť q̄ exceptō apposita p. d.
petrū q̄ illi ñ sūt soluēdo alio ñ dēo ñ ē lita. nec fuit
aditēda fac. l. inť cãs. §. abesse. ff. mã. ¶ Tertio p̄
mitteñ ē q̄ stip'latio simpľr iterposita sup aliq° ꝯctu
deȝ itelligi sȝ nãm illi⁹ ꝯct⁹. nec aliť obligat ľ i pl⁹ q̄ ob
ligaret ip̄e ꝯct⁹ si stip'latio intpoita ñ fuisset nisi aliud
sp̄āliť fuerit actū. ff. ō ľ. i. l. si leg. sui noīe sȝ unā lec.
⁊ ibi p Bar. ⁊ ō usuř. l. si stip'lat⁹ ex q° seq̄ť q̄ illa ex
ceptio p. d. pe. opposita q̄. d. cãpolō. ꝓmisit. d. pe.
defendē ⁊ guarētare ⁊ indēnē ꝯsuare ⁊c̃. ēt si ꝓbatū
h̄ foret ñ ꝓdest opponēti q̄tū ad id qḋ dr̄ illos fore
ñ soluēdo: q̄ ñ cēseť cãpolōg⁹ p dc̃a vba se obligasse
ad p̄stañ eos idoneos ⁊ soluēdo: cū istḋ sit ō nã ꝯct⁹
ut sup̄ dixi. Sȝ solū q̄ sint ueri ōbitores ⁊ sine exce
ptōe cū vba p̄dc̃a possint ad h̄ restrigi. ¶ Restat nē
uidē de illa exceptōe quā oppōit. d. pe. q̄ illi negant
se ōbitores. Et q̄. d. cãpolōg⁹ ñ oñdit ip̄os fore ōbi
tores nisi p suos libros qb⁹ ñ crediť de tāta sūma. ⁊
dic̄ se ñ teneri aliť oñdē sȝ ps advsa ꝯriū dic̄. Et cer
te p̄fat⁹ cãpolōg⁹ dixit mihi ōcteñ⁹ se posse ꝓbare p
ãlios testes ultra suos libros qḋ si ē frustra sup h̄ la
borať. Sȝ ē uideñ posito q̄ h̄ ñ dr̄et an dc̄a exceptō
fuerit bñ opposita i h̄ iudicio i q° repetiť depositū ea
forma q̄ sup̄ i pūcto p̄mittiť. Ad qḋ breuiť diceñ ē q̄
nō: pl'ibus rōib⁹. p° q̄ opposita icepte non eiȝ sufficie
bat dicere q̄ cãpolōgus teneť ipsuȝ defendere ⁊ gua
rētare in actōe cessa. i. oñdere q̄ illi ꝯ quos facta sit
cessio sint ueri debitores aliť q̄ p libros suos si expe
dit: q̄tū ad excludendū ipsum cãpolongū ab āgēdo
depositi iuř ꝯpēsatōis uni⁹ obligatōis ad alterā: cū
illa obligatio cãpolōgi sit obligatio facti sȝ obligatio
Pe. ē obligatio q̄titatis uñ ꝯpēsatio locū ñ hȝ nisi ō
q̄titate ad q̄titatē ñ de q̄titate ad factū seu ad sp̄ēȝ
l. si

l. ſi ꝯuenerit ⁊ ibi nõ. i p̃n. ff. de pig. ac. ſ; debat ſub
iũgẽ i ſua exceptõe ⁊ ẽt ꝓbare ꝙ dict⁹ cãpolong⁹ re
quiſit⁹ a dc̃o Pe. i lite mora ꝑ ip̃; Pe. ꝯ illos obitores
ut defendẽt ⁊ guarẽtaret. i. oñdẽt illos cẽ ueros obi
tores: cũ illi negẽt ſe cẽ h̃ ñ fec̃ ꝑꝑ qđ ꝑſat⁹ Pe. ꝑdi
dit cã; q̃ illi fuerũt abſoluti. tũc. n. oppoſuiſſet copẽ
ſatiõe; ſ. de q̃ntitate ad q̃ntitatẽ: q̃ poſt morã dicti cã
pologi ſucceſſiſſet i obligatõe facti. l. ſiq̃s ab alio. §.
i. ff. de re iu. ſ; h̃ mĩme factũ ẽ nec credo ꝙ dict⁹ cã
polõg⁹ fuerit unq̃ req̃ſit⁹ lĩe ꝙ h̃ faceret. idõ ñ tenet̃
nec teneri pt̃ dc̃o Pe. ad q̃ntitatẽ ex eo ꝙ ñ fecerit qđ
facere debebat: ſ; ſolũ tenet̃ ad factũ. ñ g° põt excludi
exceptõe ꝯpẽſatõis. Et ſi dict⁹ Pe. egiſſet iur̃ ceſſo ⁊
ꝑdidiſſet cã; ñ teneret̃ cãpolõg⁹ ſi ñ fuit req̃ſitus ut
defenderet: ſic̃ dicim⁹ i cã ẽptõis. ff. de ac. ẽp. i fundo
§. fi. Cõſtat aũt exceptõe; ineptã ⁊ ñ ꝯcludẽtẽ fore re
pellendã. ff. de flumi. l. i. §. i. de lega. i. l. tale cu; ibi
nõ. ⁊ ꝑ Bar. in. l. i. ff. de excep. ſicut ⁊ actõem. l. i. ff.
ſi menſor fal. mo. dix. de acceſ. l. i. ¶ Laus deo.

x.

¶ Alienatio rei ſubiecte reſtõi fcã ab ignorãte an ua
leat: ⁊ ſi ual; an reuocet̃: ſi alienãs nõ ẽ ſoluẽdo.

¶ In chriſti nomine amen.

Clar̃ ẽ i iure ꝙ res ſubiecte reſtõi ꝑ ſpãle ul' gnãle fi
deicõ. ñ pñt aliẽari. Et ſi ꝯtiat eueniẽte cãu l' ꝯditõe
fideicõiſſi ſi erat ꝯditõale: reſoluit̃ aliẽatio ⁊ res pñt
a poſſeſſorib⁹ uẽdicari: ñ ob. lapſu cuiuſcũq; tp̃is cur
renti ꝯditiõe pẽdẽte. l. fi. §. ſinaũt auaricie cũ ſe. C.
cõ. de le. ff. de l'. p°. l. ſuo lega. §. i. ⁊ ꝙ ibi ꝑ Bar. fal
lit qñ grauat⁹ ignorabat grauamẽ. ⁊ et ille i quẽ gra
uat⁹ aliẽauit. tẽ. n. ꝑꝑ bonã fidẽ utriuſq; ñ retractat̃
aliẽatio. ſ; grauat⁹ l' heres ei⁹ p̃ciũ qđ ſuſcepit tenet̃
dare legatario l' fideicõ. ꝓut ẽ cãus ſinglis i. l. fi. §.
fi. ff. de l'. ij. Et ego al's dixi ⁊ dico ꝙ ſi grauat⁹ ul' hẽs
ei⁹ cẽt ñ ſoluẽdo ad reſtõe; p̃cij: poſſet uẽditio retra
ctari: q2 ꝯueniẽt⁹ ẽ ꝙ ẽptor hẽat dãnũ q̃ legatari⁹ l'
fideicõ. quoꝝ cã p̃ceſſit de h̃ ẽ cãus expſſus i. l. plane
ſi filiũ. §. i. q̃ icipit q̃ rogat⁹ i fi. ff. de l'. i. ex q° ſeq̃t̃ cum
hereditas iſti⁹ filij grauati ñ ſit ſufficiẽs ad reſtõe; p̃
cioꝝ p̃ceptoꝝ ex dc̃is bõis alienatꝫ ⁊ reſtõni ſubiect̃ ꝑ
ea q̃ ſupi⁹ i pũcto narrata ſũt pñt p̃d e fideicõmiſſa
rie uẽire ꝯ ẽptores ad retractatõe; dictaꝝ uẽditionũ
ẽt ſi. d. fili⁹ grauat⁹ ⁊ alienans p̃ſupponat̃ ignoraſſe
grauamẽ fideicõ. ⁊ ignoraſſe ꝯtẽta i teſtõ. i dubio ãt
q2 erat nccẽrius heres uidet̃ dicẽ doct. ꝙ p̃ſũat̃ igno
raſſe ꝯtẽta i teſtõ ꝑ. l. ei⁹ q̃ i ꝓuiciã i fi. ff. ſi cer. pe. q̃
re ṽa paꝝ aut nihil fac̃ q2 loq̃t̃ i ſuis q̃ ſũt nccẽrij hẽ
des q° ad nomẽ ñ tñ ſũt q̃ntũ ad effectũ niſi ſe imiſce
ant l' expſſe agnoſcãt. C. ſi ut ſe ab heredi. abſti. l. i.
uñ equiparant̃ emãcipa. q̃ntũ ad effectũ here. l. nã nec
emãcipati. ff. de l'. i. ⁊ ꝙ opat̃ adicio i extneis opat̃ tal'
imixtio i ſuis. l. cũ bõis. ff. de acq̃. he. uñ ſi i extneis p̃
ſũit̃ ſcia ſ; doc. codẽ mõ i filijs ẽt poſitꝫ i prãte. Et ſi
i filijs p̃ſũeret̃ ignorãtia ꝯtẽtoꝝ i teſtõ ſit'r i extneiſ cẽt
dicẽdũ: cũ hodie clauſ' tabul' poſſint effici hẽdes. C.
de cadu. tol. §. i nouiſſi° qđ olĩ ñ erat. l. i. ff. de iur̃. ⁊
fac. ig. idõ ñ ur̃ bõa dr̃ia quã Bar. fac̃ int̃ filios ⁊ extne
os. imo i utroq; ur̃ p̃ſumẽda ſcia qm̃ hodie nõ fiunt
teſtã i ſcp̃t. ⁊ clauſa: i quoꝝ aꝑtõe req̃rit̃ magna ſolẽ
nitas: uñ añq̃ fieret: p̃ſũebat̃ ignorãtia: ſ; ſũt aꝑta:
q2 nũcupatiã ⁊ tã notari⁹ q̃ teſtes ſciũt oĩa ꝯtẽta ⁊
ſtati p⁹ mortẽ ꝯſueuerũt manifeſtari. uñ ex his q̃ cõit̃
fieri ſolẽt p̃ſumim⁹ ſciã; ar. coꝝ q̃ nõ. i. l. i. ff. de arbi.
ꝑ gl. iũctꝫ hijs q̃ nõnt̃ i. l. ſi tutor de ꝑi. tuto. maxie i

cãu nr̃o ſi reꝑit̃ ꝙ hũerit iſte fili⁹ iſtr̃m teſti penes ſe.
ꝑ. l. ñ ẽ ferend⁹. ff. de trãſ. Et ꝑ ea q̃ nõ. i auc. at q̃ ſcl'
C. de ꝓba. de illo q̃ hũit penes ſe acta cãe ⁊ atteſtatõ
nes q2 p̃ſũit̃ ipſas ꝑlegiſſe ⁊ teſtificata didiciſſe. ma
xie ẽt ſi reꝑit̃ iſtũ filiũ ſoluiſſe aliq̃ relicta ꝑ p̃rem uel
uolũtatẽ ei⁹ i teſtõ ꝯtẽtã iplcuiſſe ut pꝫ ex nõ. ꝑ Bar.
i. l. q̃ rome. §. duo fr̃es. ff. de ṽ. ob. Et poſito ꝙ oĩa
iſta deficerẽt. Et ꝙ p̃ſũeret̃ ignorãtia ſuꝑeſt aliud re
mediũ. de q°. ſ̃. dixi. q2 hẽditas. d. filij ñ ſuffic̃ ad re
ſtõe; p̃cij ⁊ ſic ceſſat diſpõ. d. l. fi. §. fi. de l'. ij. Et ẽ loc⁹ re
gule q̃ ẽ ꝙ ignorãtia alteri⁹ ñ d; alti cẽ nociua ſic̃ nec
ꝓficua. ff. de iur. ⁊ fac. ig. l. iniquiſſimũ q̃ i frau. cre.
l. q̃ aũt. §. ſiq̃d cũ pupillo. S; ſi cẽt ſoluẽdo nõ uide
ret̃ ſimpl'r cẽ nociua ul' captioſa dc̃is fideicõiſſarijs.
Erit g° loc⁹. d. l. fi. §. ſinãt auaricie cũ ſeq. ut poſſint
uenire ꝯ ẽptores ⁊ res illas aduocare. nec ẽ nccẽria
reſtõ i bõis alienatꝫ tã ex forma ſtatuti de q°. ſ̃. in fi.
pũcti. nec de iur̃ cõi. l. marcellus. §. res q̃ ⁊ ibi nõ. ff.
ad trebel. ⁊ nõ. ꝑ gl. ⁊ doct. i. d. §. ſinaũt auaricie q̃ i
cipit imo i fi. ꝑ Bar. i. l. q̃ rome. §. duo fr̃es. ff. de v.
ob. i viij. q. ¶ Quãtũ ad id qđ q̃rit̃ q̃ntũ potit ab eis
aduocari. Re. dimidia tm̃. Nã alia dimidia remane
re d; apđ eos ꝓ ltĩa ⁊ trebellianica debita filio. in eu
i⁹ ius ſucceſſerũt ẽptores ⁊ q° ad illa u; alienatio. ut
nõ. i. d. §. res q̃. ¶ Quãtũ ṽo ad fruct⁹ interim ꝑce
ptos gl. ꝑdicta q̃ icipit imo. t; ꝙ ẽptores teneant̃ re
ſtituere. ſ; ꝑ doc̃s reprobat̃ qm̃ añ diẽ fideicõ. cedentẽ
ꝑtinẽt ad grauatũ tãq̃ ꝑcepti iudicio teſtato. ur̃ p'ſe
nõ. i. l. fideicõ. ff. ad treb. g° ⁊ ad ẽptores q̃ loco eorũ
ſuccedũt. fac̃. l. peto. §. p̃diũ. ff. de l'. ij. Preta cũ h̃ ſũt
bõe fidei eos lucrant̃ iſti de acq̃. re. do. l. ſiq̃s a ñ dño
ff. de uſur. l. q̃ ſcit. §. fi. ¶ Quãtũ ṽo ad melioramẽta
ſit'r ex q⁹ fuerũt bõe fidei pñt adṽſus uẽdicãtes ea re
cuꝑare ꝑ uiã excipiẽdi ut. d. l. fi. cõia de leg. ſuꝑ ṽbo
melioratõe ꝑ gl. ⁊. l. idẽq;. §. i. ff. de ac. ẽp. ¶ Quã
tũ ṽo ad id qđ q̃rit̃ ultĩo loco. ſ. q̃ tutiori uia ſit agen
dũ. Re. ꝙ i libello narret̃ ad defunctũ ꝑtinuiſſe iur̃
dñij ul' q̃ſi ⁊ ꝑ ip̃; fuiſſe tẽta ⁊ poſſeſſa tp̃e ſue mortꝫ
ꝓ ſuis ⁊ tãq̃ ſua. ⁊ p⁹ ei⁹ mortẽ remãſerũt i ei⁹ here
ditate ⁊ ꝙ tal' fili⁹ ei⁹ iſtitut⁹ ab eo ipſa bõa cepit ⁊ oc
cupauit iur̃ hẽditario ⁊ tãq̃ hereditaria bõa p̃ris ſui.
⁊ ꝙ. d. poſſeſſores dicũt ⁊ p̃tẽdũt ſe emiſſe ⁊ hũiſſe titu
lo ẽptõis a. d. filio teſta. ⁊ ꝙ dc̃a uẽditio ñ ualuit uel
ſaltẽ reuocãda ẽ eo q2. d. fili⁹ fuit grauat⁹ de reſtituẽdo
tali ⁊ uigõe ſtatuti ẽt nll'a reſtõe ṽbali l' reali trãſlatũ
ẽ dñiũ i dc̃as fideicõiſſarias ⁊ ẽt poſſ'o. Quare petãt
declarari p̃dc̃a oĩa ṽa fuiſſe ⁊ cẽ ⁊ ꝓnũciari dc̃a; uẽ
ditõe; ñ ualẽ nec tenere i p̃iudiciũ dictoꝝ fideicõ. pro
illa portõe ul' rata q̃ cadit i fideicõ. ⁊ ipſã fore ⁊ cẽ re
tractãdã q̃ten⁹ de fcõ ꝓceſſit dcõſq; poſſ'ores ꝯdẽnã
dos fore ad reſtõe; dc̃oꝝ bonoꝝ ꝓ dc̃a rata: ñ obſtã
tibus ſe ⁊c̃. Et poſtea de oĩb⁹ iſtis fiãt articuli. Et ẽt
ultra ꝙ. d. fili⁹ tenuit ⁊ poſſedit dc̃a bõa tãq̃ b oĩa hẽ
ditaria p̃ris ſui. Et ꝙ fuit abſq; eo ꝙ. d. fili⁹ dc̃a bõa
acq̃ſiuerit a ſe ul' hũerit aliũde q̃ ex ſucceſſiõe p̃rna.
Et ſi adṽſarij ꝯfiteãt̃ h̃ ſatꝫ erit abſq; eo qđ ꝓbet̃ de
dñio defũcti: q2 cũ p̃dc̃i hẽant ⁊ p̃tẽdãt ſe emiſſe ab il
lo tãq̃ herede ⁊ tãq̃ hereditaria bõa: ñ poterunt re
ferre qõe; ꝙ defũct⁹ ñ erat dñs ꝑ ea q̃ nõ. ꝑ gl. in. l.
cũ res. C. de ꝓba. Et iſto mõ Spe. i ſil'i format libel
lũ i re eccl'aſtica aliẽata ꝑ p̃latũ ſine debita ſolẽnitate
i ti. de re. eccle. nõ alie. circa p̃ncipiũ. Laus deo.

xi.

¶ Nõ d; alienare q̃ repudiat dõatõem uel ſtipl'atõe;
quã alter ſuo noĩe recepit. Et donatio nõdũ queſita

alienari ꝛ repudiari pōt ꝑ mioꝛeȝ uel mulierē ēt stā
te statuto ꝙ mioꝛ uel mulier ñ possit alienare.

In christi nomine amē.

In cāu pñti uisis oīb⁹ de quib⁹.s̄.uꝛ dicēdū ꝙ si cō
staret uel appareret dictā dñaȝ Margaritā acceptas
se scꝫ dictā donatōem añꝙ fecisset dictā renūciatōeȝ
ñ potuisset postea ei renūciare stāte statuto sup̄ ꝓxie
relato qd̄ icipit mulieꝝ.qm̄ bōa fuisset iā effecta sua
q°ad ꝓꝑetatē tāꝙ tradita ꝑꝑ retētatōeȝ usufructus
C.de dōa.l.qsqs ꝛ qꝛ ꝯstituit se dōatoꝛ illi⁹ noie pos
sidere.l.qd̄ meo ī pn̄.ff.de ac.pos.nisi dicam⁹ statu
tū p̄dictū ñ hr̄e locū ī casu nr̄o ubi filia dōataria pr̄i
donatoꝛi eadē bōa dōata redonauit:qsi h̄ donatio
magis p̄uilegiata cēseaꝛ ꝙ si fcā fuisset alii ꝙ dōato
ri uꝪ de alijs bōis quā donat.ar.ff.mā.l.si vo nō re
munerādi.§.idē papi.ī fi.ꝛ qd̄ nō.ī.l.si fundū ꝑ fi
deicō.ī pn̄.ff.de lꝪ.i.ñ tm̄ h̄ affirmo.sꝫ sub dubio reli
quo.¶ Sꝫ si ñ appet ipsā unꝙ ꝑ pri⁹ acceptasse quē
puto eē casū:d̄ q° p̄ncipalr̄ dubitaꝛ.tc̄ nullū ius erat
ꝯctū in re ꝑ p̄dictā dōationē nec de iuꝛ cōi.ff.d̄ neg.
ge.l.si ego cū ibi nō.ꝑ gl.ꝛ i.c.si tibi abn̄ti ī pn̄°de p̄
bē.li.vi.nec ex forma statuti de q° sup̄ qd̄ icipit siqs
uꝪ ut nūcius ꝛc̄.cū illd̄ reqrat illū:cui⁹ noie recipiꝛ cō
sētire ut pꝫ añ fi.ibi ꝯsentiēte illo ꝛc̄.Et ꝓp̄tea secuta
refutatio ꝯ p̄dicta ꝑinde ē ac si dcā dōatio f.ā ñ fuis
set.ff.de lꝪ.i.l.legatari⁹.§.i.ꝛ.l.si tibi hō.§.cū suus
ꝛ si cer.pe.l.ꝓinde cū si.Si g°h̄ ē ī legatario cui qsi
tū erat ius ēt ignorāti.lꝫ ñ ꝑfecte uel reuocabilit̄.l.
cū pr̄.§.surdo.ff.de lꝪ.ij.ꝙto forti⁹ ī dōatario cui nl
lū ius qriꝛ añꝙ p̄stet assensū.d.l.si ego.ff.de nego.
ges.Et si h̄ ē ꝙ nullū ius sibi qsitū erat añ ratihabi
tōeȝ.seqꝛ ꝙ statutū de q° sup̄ qd̄ icipit mulieꝝ.locuȝ
ñ hꝫ qm̄ illd̄ loqꝛ ī reb⁹ que sūt ipsaꝝ mulieꝝ.ut pꝫ
ibi.dū dicit ī quibuscūqꝫ īmobilib⁹ ipsi⁹ mulieris.ꝛ
grūs cāus fuit dñiuȝ.l.ij.ff.d̄ reli.ꝛc̄.Et nō.ꝑ Bar.
ff.d̄ ope.no.nūc.sup rubꝛ.sꝫ illa ñ erāt ī dn̄o dicte
dn̄e.ꝛ sic nec ei⁹ dicebāꝛ añ dictā ratihabitōeȝ.g° ꝛc̄.
Nā ubi cessāt v̄ba statuti:silr̄ dispō.ff.d̄ dā.ife.l.iiij.
§.totiēs.Nec miꝝ si facili⁹ pōt repudiari querēdū ꝙ
abdicare a se qsitū.ff.q̄ ī frau.cre.l.qꝛ aūt ī pn̄.de
dōa.īnꝛ ui.ꝛ ux.l.si spōsus.§.si marit⁹.Nec ob.ff.d̄
reb⁹ coꝝ.l.magis puto.§.fundū.qꝛ q̄ loquiꝛ ī legato
qd̄ acq.fuit ignorāti lꝫ reuocabilr̄ cū pēdeat ex uolū
tate uni⁹ tātū.s.testa.nos loqmur ī dōat.q̄ ñ acqriꝛ
ēt reuocabilit̄ nisi sciēti et ꝯsentiēti cū sit ꝯctus.ꝛ sic
pēdet ex uolūtate duoꝝ.Jō repudiatō legati dꝛ alie
natio.merito ñ pōt fieri a pupillo sine tutoꝛe ꝛ iudic̄
auc̄te.Sꝫ repudiatio dōa.nōdū acqsite nō pōt dici
alienatio.ut colligiꝛ ex.d.§.fundū a ꝯꝛio sensu.uñ
posset dici statutū illud bñ hr̄et locū ī legato rei īmo
bilis relicto mulieri d̄ re testōꝛis ut mulier nō possit
ei renūciare ꝑꝑ dictū statutū ꝑ illū.§.ñ ī donatiōe ꝑ
aliū recepta suo noie.Et eꝯ pōt dici ꝙ lꝫ mioꝛ.xxv.
annoꝝ nō possit rē īmobilē alienare sine decreto iu
dicis.si tn̄ ali⁹ nō dico minoꝛ sꝫ ex̄neus recepissꝫ do.
de re īmobili noie ipsi⁹ mioꝛis posset eā ñ ratificare
ꝛ repudiare ꝛ ualēt mero iuꝛ sine iudi.decreto:si cu
ratoꝛē nō hēbat qꝛ ñ eēt alienatio ꝑ illū tex.a ꝯꝛio sē
su.iō dixi de ex̄neo qꝛ curatoꝛ acqreret sibi utile dñi
um ēt ignorāti sicut ꝛ utilē actionē ꝑsonalē.l.cuȝ q̄
§.pe.ff.d̄ ꝯsti.pecu.Et sic eēt idē ꝙ ī legato.Et iō
dixi si curatoꝛē ñ hr̄et:qꝛ si hr̄et nō posset sine eo:nō
ex eo ꝙ dcā repudiatio eēt alienatio:qꝛ imo nō eēt
ꝑ id qd̄ dixi sꝫ ex eo qꝛ tūc equiꝑaꝛ pupillo qui ñ hꝫ

ltimā admistrationē bonoꝝ.l.si curatoꝛē hñs.C.de
in itē.resti.ꝛ sic ñ solū act⁹ ꝯtinētes alienatōem facē
ñ pōt:sꝫ nec alios p̄iudiciales.ff.de iureiu.l.iusiurā
dū ꝛ ad pecuīas.§.i.Statutū v̄o de q° sup̄ solū ꝓ
hibet act⁹ ꝑtinētes ad alienationē.non aūt gnālitꝛ
oēs actus p̄iudiciales:qꝛ potuit acqrere ꝛ ñ acqsiuit.
ꝛ sic qui ñ potuisset fieri ab ea q̄ ltimā admistratōem
bonoꝝ ñ hūisset:ab ista tn̄ q̄ hēbat:cū eēt adulta:po
tuit fieri suo pr̄i:qꝛ in h̄ ēt pr̄ ꝯsensit.ꝛ qꝛ ñ erat ī ei⁹
ptāte:cū eēt emācipata:qm̄ alienatōeȝ ñ ꝯtinet:cum
nōdū eēt qsita:ꝛ sic ñ eēt ꝯ dcm̄ statutū ut supius di
xi.Nec ob.si dicaꝛ īmo uꝛ fuisse qsita dcē Mar.ip̄o
iure ēt ignorāti ꝑꝑ statutū de quo sup̄.qd̄ icipit siqs
ut sic aliqd addat ad ius cōe.alꝪ uidereꝛ supfluuȝ.Et
sic ꝙ ibi dꝛ ꝯsentiēte illo ꝛc̄.debeat itelligi ꝙtū ad ꝑ
fectā ꝛ irreuocabilē acqsitōeȝ.sꝫ priaria ꝛ reuocabilis
fiat ip̄o iure ēt ignorāti sicē fit legatario de re legata.
Et sic ꝑ ip̄m statutū ꝯparenꝛ legatī dcē receptōes q̄
alieno noie fiūt.Sꝫ ad h̄ respō.ꝙ īmo ista ñ fuit in
tētio dicti statuti si bñ īspiciaꝛ.Nā ꝛ sm̄ h̄ qd̄ dixi:tria
de nouo īducit ultra ius cōe.primū ē ī actōe ꝑsona
li quā q̄s recepit noie alteri⁹.Nā de iure cōi ñ acqriꝛ
illi cui⁹ noie recipiꝛ sine cessiōe sꝫ acqriꝛ ipsi recipiēti
quā cedē teneꝛ.l posses.quoqꝫ.§.ꝛ si possio.ff.de
acq.pos.Sꝫ ꝑ istd̄ statutū efficiꝛ ut ip̄o iure acqraꝛ
sine cessiōe gnālit̄ ꝛ regularit̄ cū tn̄ de iure cōi hoc ñ
sit nisi cū ille q̄ teneꝛ cedē nō repiꝛ.ff.de isti.l.i.ī fi.
cū.l.seq.Jtē scd̄o addit qꝛ de iuꝛ cōi p⁹ cessiōnē acq̄
riꝛ utilis.dcā uero remanet penes cedētē:q̄ obliga
tōeȝ ꝯxit:a cui⁹ ess.b⁹ nō fuit seꝑata:q̄ potest ꝑ cū ī
tētari ñ obstāte cessiōe p̄terꝙ ī casib⁹ positis.C.d̄ no
ua.l.iij.ff.de peculio.l.qs ergo cāus.ꝛ.l.iij.ff.ꝓ so
cio.Sꝫ ꝑ istud statutū efficiꝛ ut dcā actio ēt qraꝛ re
cta uia illi cui⁹ noie recipiꝛ ac si ipse ꝑsonalr̄ ꝯxisset.ꝛ
ꝙ nihil acqraꝛ ipsi recipiēti noie alieno.nec aliquid
apd̄ eū remaneat.ut māifeste colligiꝛ ex v̄bis dicti statu
ti ī locis sup̄ ꝑ me signatī:sicē ꝯtigit cū filiusfa.uꝪ su⁹
stipulaꝛ noie dñi.l.cū q̄ ī fi.ff.de ꝯsti.pe.Et sic istd̄
statutū ī h̄ quēlibꝫ ex̄neū recipiētē noie alteri⁹ ꝯparat
ꝛ equiꝑat filiofa.ꝛ suo penes quos erat obligatio ī
mo uox eoꝝ dicebaꝛ uox pr̄is uel dñi.isti.de iuti.sti.
§.i.Jtē ꝛ tertiū opaꝛ dictū statutū ultra ius cōe qꝛ
uult ꝙ ñ sit uis qualit̄ v̄ba stiplꝪonis ꝯcipianꝛ:sic qn̄
suus uel filiusfa.stipulaꝛ uel ꝯhit.ut dicūt doc.in.d.
l.cū q̄.§.pe.Cū tn̄ de iuꝛ cōi qn̄ ex̄neus stiplꝪaꝛ noie
alteri⁹:magna uis ē:qꝛ si v̄ba obligatia ꝯferanꝛ ī ꝑ
sonā stipulātis ꝛ executia ī ꝑsonā illi⁹ cui stiplꝪaꝛ ut ꝓ
mittī mihi dare illi:pꝛ ualē stiplꝪatio:si uꝪ mea itcrest
uꝪ stipuloꝛ illi⁹ noie tāꝙ ꝓcurator uel negocium ge
stoꝛ.l.stipulatio ista.§.itē si insulā.ff.de uerbo.ob.
de le.i.l.huiu'mōi in pn̄.cū ibi nō.Sec⁹ si utraqꝫ v̄
ba ī ꝑsonā illi⁹:cuius noie uel cui stiplꝪaꝛ:ꝯcipiantur
ut dicūt doc.in.§.alteri cū seq.in.l.stipulatio ista de
v̄.ob.ꝑ.l.quecūqꝫ ger.m⁹.ff.de ac.ꝛ ob.dūmō ñ sit
ltimus admistratoꝛ q̄ stipulaꝛ.d.l.cū q̄.§.pe.cū ibi
nō.ꝑ istud v̄o statutū efficiꝛ ꝙ quicūqꝫ sit stipulatoꝛ
ꝛ qualitercūqꝫ ꝯcipiat v̄ba ualeat stiplꝪo.ꝛ acqraꝛ
illi:cui⁹ noie stipulaꝛ.ista tn̄ oia uolūt ꝓcedere si ille
cuius noie stipulaꝛ uꝪ ꝯtrahiꝛ postea uel ante uel per
p̄us ꝯsēserat.postꝙ ergo tantū operaꝛ p̄fatū statutū
ultra ius cōe ꝛ sic nō reddiꝛ supfluū.lꝫ ꝯsensus illius
requiraꝛ:sicut requiriꝛ de iure cōi nō est dicēdū ꝙ ēt
hoc uoluerit ꝯ ius ut acquiraꝛ ignorāti:sicut in lega.
cū fienda sit itꝑ̄tatio ut ꝙto minus possit deuiet a
iure cōi.c.cū dilectus d̄ ꝯsuetudie ꝛ ar.coꝝ que nō.

i.l.siquādo i p̄n.C.de in offi.testa. Concludit ergo
dictā dominā Margaritā potuisse dictā donationē
suo noīe receptā nō acceptare sed repudiare. ut fecit
si nō appareret ipsā p prius acceptasse: nō obstāte di
cto statuto: d quo supra: qꝛ sibi nullū ius erat q̄situ
an̄ acceptatōem. ꝛ p ꝯn̄s nō fecit ꝯ dictū statutū qd
ꝓhibet alienatōem bonoꝝ mulie. quē n̄ alienāt bōa
sua repudiādo sed solū īpediūt acquisitōē sibi fieri.
Et ꝯstat nō eē eandē rōem lucra n̄ facere ꝛ dāna se
tire. C.de codicil.l.fi. Scd̄o ꝯcludit q ea que fcā seu
dicta sūt post repudiatōem p̄fate dn̄e pro non factis
seu dictis habent. Nec potuisset postea mutare uolū
tatē ꝛ de nouo acceptare postq̄ semel a se abdicauit
sine noua uolūtate donā. ff.de solu.l.dispēsatorē in
fi. cū ibi nō. cū donator uolūtatē mutuauerit. ut i.c.
l3 de ꝑcu.li.vi. Et ad p̄dictoꝝ corroboratōē ꝛ ut
ista dn̄a Margarita n̄ d̄beat nūc audiri. : si uellet ue
nire ꝯ dictā renūciatōē: pōderāda sūt v̄ba ei⁹ ꝯtēta
p⁹ pricipiū instri i loco supra signato: ubi asserit nūq̄
fuisse de itentiōe pr̄is sui dictā donatōem facē. Et sic
quodāmō ipm fuisse deceptū ꝛ dolo iductū. Et silr
se nūq̄ fuisse intētōis eā recipiēdi uł ei assentire. ꝛ sic
affirmat se illā nūq̄ acceptasse p pri⁹. uñ si nūc dicēt
ꝯtrium uř n̄ eē audiēda. C.de n̄ nu.pecu.l.gn̄aliter.
Itē sūt ponēda v̄ba eiusdē instri i alio loco supra si
gnato an̄ fi. ubi iurauit corꝑalit tactis scripturis se fo
re maiorē ꝛ n̄ uenire ꝯ rōe mioris etatis uel alia q̄cū
q3. uñ silr ꝯ propriū iuramētū n̄ d3 audiri. C.si mior
se ma.dixe.l.si alterius. iuncto.c.cum ꝯtingat de iu
reiurā. ꝛ qd nō. Bar. C.de n̄ nu:pe.l.fi. ꝛ Jo.an.in
c.qd semel de re.iu.i mercu. ne idē sit auctor piurij.

xij.

De alienatōie ꝓhibita p testatorē ꝛ si fiat q i alium
perueniat.

In christi nomine amē.

Uidet dicēdū q filij dicti Zādanielis possint uēdica
re qꝛ cū fcā fuerit exp̄ssa ꝓhibitio alienatōis p testato
rē stati fcā alienatōe p uictorē ꝯ ꝓhibitōem exp̄ssā:
incipit Zādanieli ꝯpetere ius uēdicādi rē alienatā:
n̄ expectata morte uictoris. ut nō. gl. ꝛ doc. i.l.cū pr.
§.libertis. ff.de le.ij. ꝛ p3 i.l.peto. §.frē.c.n.qꝛ dc̄a
alienatio facta ꝯ exp̄ssā ꝓhibitionē n̄ tenet: s3 ab ip
so p̄ncipio ē ipso iure nulla l3 si n̄ fuisset fcā expressa
ꝓhibitio ualuisset uiuēte uictore ꝛ demū eo mortuo
retractaret. ut ibi nō. gl. nōbilis qꝛ solū sic eēt tacita
ꝓhibitio legalis que n̄ tm̄ inficit alienatōē q̄tū exp̄s
sa ꝓhibitio testatoris q̄ reddit eā nullā a p̄ncipio ꝛ
purificat fideicōmissū ꝯditōale. Et sic ubi ea n̄ fcā n̄
d̄beret nisi post mortē uictoris v̄tute reciproce substō
nis fideicōmissarie. ꝛ p ꝯn̄s Zādaniele pri⁹ mortuo n̄
trāsmisisset ad ei⁹ filios ꝛ heredes.l.i.§.si aūt sub
ꝯditōe. C.de ca.tol. ff.de ꝯdi. ꝛ de.l.heres me⁹ i pri
cipio facta ꝛ exp̄ssa ꝓhibitōe ꝛ secuta alienatōe ꝯtra
eā fuit fideicōmissū stati3 purificatū p ꝯn̄s uř q trās
miserit ad suos filios ꝛ hēdes p.l.cū quidā circa me
diū i v̄bo scēuola. ꝛ in fi. ubi uř eē casus. ff.de le.ij.

Breuiť ego h putarē uer: si testator i ꝯfectū Zāda
nielis n̄ trāsmisisset ius uēdicādi i aliū uł alios. Sed
hic trāstulit dicēdo q si uictor ꝛ Zādaniel n̄ uēdicarēt
filij eiusdē Frācisci uēdicare possent q̄ v̄ba referūt ad
diuersos casus h mō. uidel3 si uictor alienaret ꝛ zan
daniel n̄ uēdicaret qui ē cāus noster: uel econuerso:
Quos cāus testator i p̄cedēnb⁹ exp̄sserat. ꝛ sic singu
la singulis referant. C.de neg.ges.l.si negocium. uñ

eā dicta v̄ba executiā uidel3 si n̄ uēdicauerit ꝛc. re
lata sint ad honoratū. i. ad fideicōmissariū quātūcū
q3 fideicōmissū fuerit purificatū in ꝑsona dicti zāda
niel. nō tn̄ potuit ipm trāsmittē ad suos nisi non sit
morā passus i uēdicādo qꝛ icepisset agē: qꝛ l3 adhuc
n̄ fuisset ꝯsecut⁹ qꝛ tn̄ p eū n̄ stetisset haberet ꝑinde
ac si uēdicasset. ꝛ sic defecisset ꝯditio trāslatōis i illos
ueꝝ si ipe zādaniel neglexerit uēdicare toto tpe uite
sue tūc i articulo mortis d3 extitisse ꝯditio trāslatōis
i filios dc̄i Frācisci ꝛ eis debet dc̄a res n̄ filijs dicti zā
danief. de h ē cāus i.l.iij.§.siq̄s titio i p̄n. ff.de adi
mē.le. ꝛ ibi p Bar. Predc̄a uēdicāt sibi locū in casu
nr̄o i quo alienatio p uictorē fcā fuit uiuēte zādanie
le. et sic ipsi zādanieli apta ē uia uēdicādi. Et queriť
an eā3 trāsmiserit ad suos filios ꝛ hēdes ꝛ sic an dc̄i
filij ueniāt ex ꝑsona pr̄is. Et illō idē q̄ri posset de ali
is heredib⁹ extn̄eis: qꝛ nō pn̄t filij uenire ut filij ꝛ ex ꝓ
pria ꝑsona cū pr̄ eos p̄cesserit: cui p̄° loco fuit apta
uia uēdicādi. C.de v̄.sig.l.fi. ff.de l.ij.cū ita.§.in fi
deicōmisso ꝛ.§.frē. S3 si fuiss3 fcā alienatio p⁹ mor
tē zādanielť tūc poss3 eē dubiū an filijs dicti zādaniel
apperiret uia uēdicādi. Et sic an ex ꝓpria ꝑsona ue
nire possint ꝛ uř q n̄ qꝛ testator d ipsis n̄ fuit locut⁹ s3
solū de zādaniele. ar.eo.q̄ notat gl. i auc.de resti.fi
deicō.§.nos aūt colū.iiij. S3 i ꝯtrariū facit rō quam te
stator assignauit. s. ut dc̄a bōa remaneāt i domo te
statoris ꝛc. Et sic ꝯtēplatōe oium de domo fecit p̄di
ctā ꝓhibitionē. Jō filij dicti zādanielis uident uoca
ti post patrē l3 n̄ fuerit specificati. ar. ad h. ff.de le.i.
l.suo legato.§.si testato. de le.iij. fideicōmissa.§.in
terdū iūcta.l.nomē debitoris.§.fi. ubi inspiciť rō p
testatorē assignata ꝛ.l.peto.§.frē de lega.2° cū3 his
q̄ ibi nōnť. Et ista ps forte uideret uerior d iure tn̄
alr pronūc n̄ decido. quia de hoc nō queritur. nec ē
casus noster Laus deo.

xiij.

Probibita alienatōne p testatorē utrū possit dos
ꝯstitui ex illis bonis quoꝝ alienatio ꝓhibita est ꝛ sic
utrū auc. res que. que loq̄ť i ꝓhibitiōe tacita locū si
bi uēdicet i exp̄ssa. ꝛ q̄d si grauat⁹ de restituēdo re
cepit dotē ꝛ pro ei⁹ restōe p̄stitit fideiussores ꝛ obliga
uit bona sua. Et tpe dicte obligatōis portio sua he
reditaria uidelicet legitima ꝛ trebellianica sufficiebāt
ad restōnem dotis.

In christi nomine amē.

Quia p suprascp̄tū eximiū ꝯsultorē plenissime scp̄tū
ē paucis ꝯtētus ero. Et q̄dē sup p̄mo q̄sito illud uř
dubiū facē qꝛ ep̄ssa ꝓhibitio testatoris de nō alienā
do fortior ē q̄ tacita ꝛ legal' q̄ r̄sultat ex eo q res sub
iacet r̄stitutōi. Pr̄ia eni reddit alienatōnē ipo iuř nul
lā ꝛ alienātē taq̄ idignū iudicio defūcti repellit a re
uocādo alienatōē q̄rū neutrū ē i s̄a ut nō. i.l.cū pa
ter.§.libertis. ff.de le.ij. i gl. ꝛ per doc. iunctis his q̄
nō. in.l.seruo legato i pri. de le.i. S3 aūc. res q̄.C.
cōia de le. ꝛ in corꝑe uři sumiť: loquiť i rebus subiacē
tib⁹ restōi quib⁹ urget ꝓhibitio tacita ꝛ legalis. Nos
loquimur i reb⁹ exp̄sse ꝓhibitis alienari i quibus n̄
habemus tex. expressū q ex eā dotis cesset ꝓhibitio.

S3 h n̄ obstante dicendū est idem per rationem
supra tactā per.d. Antoniū quenia rō fundamēta
lis illius auc. ꝯsistit i ob. qua pater tenet ꝛ astrigit fi
liū nuptui collocare sicē filiā ꝛ dare pro eo donatōē
an̄ nup. sicut pro filia dotē. Et obligare sua bona ꝓ
resti. dotis iuř plene nō. in.l.si cū dotē.§.trāsgredia

mur. ff. solu. ma. ꝑ Bar. Siue dicam⁹ illã ee̾ obliga
tõez siue iudicis officiũ iur̃ nõ. in. l. obligamur. §. i.
ff. de ac. ⁊ ob. uñ sicut ñ põt huic obligatõni uel astri
ctõi derogari subijciẽdo res suas restõi quoniũ⁹ ad
dictas cãs possit fieri diminutio ut dictis iuribus ita
nec ꝓhibẽdo eaꝝ alienatõem. q2 ẽ eadẽ rõ cũ nõ de
beat ee̾ ĩ potẽtia debitoris se ab obligatõne eximẽ. l.
sicut. C. de acti. ⁊ ob. Cũ ergo h̾ ꝓcedat ex defectu
ptãtis non ẽ fienda differẽtia inter casus predictos.
Sed quãdo defectus nõ ce̾t in potentia. tũc ce̾t fien
da dicta differentia. Jta loquunt̃ nõ. in d. §. libert.
Jllud autem constat ꝙ illa obligatõ qua pater tene
tur ad p̃dicta ĩheret bonis ei⁹ ⁊ trãsit cũ eis ad quem
cunqȝ uadat sic̃ illa obligatio q̃ tenetur alere cũ q̃si
ad paria iudicentur iuxta notata in dicta auc. res
que ꝑ doc. iunctis his que nõ. C. i. l. alimẽta ĩ fi. C.
de nego. gest. ꝑ. l. siqs a liberis. §. itẽ rescriptũ. ff. d̾
libe. agnos. Et ideo sicut si pater obligassȝ bõa sua
ꝓ restitutiõe dotis filij nõ possẽt illã obligationẽ tol
lere: prohibẽdo postea alienatiõeȝ uel obligationeȝ.
ita ⁊ si nõ obligauit: cũ ꝓ obligatis habeant̃ exquo
necesse habebat obligare. ar. ff. d̾ dã. infec. si functa
§. eleganter ⁊ de euic. l. ij. ubi ꝓmissio q̃ necessario
fienda ẽ habet̃ ꝓ ꝑfecta. Et. C. d̾ fideicõ. l. si credito
ris. ubi liberatio q̃ necessario fienda est similiter ha
bet̃ ꝓ ꝑfecta quo ad effectũ exceptiõis. Et hãc opi.
firmat Bar. ĩ. l. filiusfa. §. diui. ff. de l̾. i. ĩ scḍa q̃stõe.
Sup̱ secũdo uero quesito illud facit dubiũ q2 pro
uisio auc. res que. C. cõia de l̾. Et in corpore uñ sũit̃
ut possit fieri diminutio fideicõmissi ob cãm dotis dã
de uel restituẽde ꝓcedit qñ ltĩma ⁊ trebellianica nõ
sufficit ad hoc. Sȝ ĩ cãu nr̃o ꝓponit̃ ꝙ tp̃e mort̃ suf
ficiebat ⁊ ꝙ postea dict⁹ Antoni⁹ eas ꝯsũpsit uñ uide
tur ꝙ nõ potuerit remanẽtia obligare. ar. coꝝ q̃ nõ.
ff. so. ma. si cũ dotẽ. §. i. ꝑ Bar. post Di. ⁊ glo. C. de
coll̾. auc. qḋ locũ ibi siue mulieri possit ĩputari ⁊c̃. lȝ
n. p̃r teneat̃ dotare filiã totiẽs quotiẽs sit op⁹. ff. ꝓ
socio si soci⁹ ꝓ filia tñ si filia semel dotẽ ꝯsũpsit dolo
uel culpa ei⁹ nõ sic ut dicit ibi Bar. Jdẽ ergo uĩ ĩ cãu
isto si sui culpa ꝯsũpsit legitimã ⁊ trebel. ut sibi de re
siduo nõ subueniat̃ ad idẽ qḋ nõ. Bal. ĩ. l. scim⁹. §.
i. C. de ĩoffi. test. q̇ dicit ꝑ dicta iura ꝙ si filio fuit assi
gnata ltĩma ĩ uita patris. Et ipse dolo uel culpa con
sũpsit sibi ãpli⁹ nõ tenet̃. Et idẽ ipse nõ. ĩ. d. auc. qḋ
locũ. Pro hoc ẽt qḋ exp̃sse nõ. Bar. ĩ. l. mulier. §. cũ
ꝓponeret̃. ff. ad trebel. ubi dicit tũc demũ ñ ĩputari
si ꝯsũpsit fruct⁹ qñ siñ dolo ⁊ culpa ꝯsũpsit ⁊ ita ẽt cõ
tinebat pũct⁹ sup̱ quo al̾ ꝯsultũ fuit. s. ꝙ ꝯsũpserit in
cãm captiuitatis. Sȝ hic nulla p̃supponit̃ cã ⁊ sic siñ
culpa ee̾ nõ põt. Breuit̃ ista ꝓcederent si sibi solo
culposo h° nocẽt. ut eẽt si filia de restituẽdo grauata
uel ꝓhibita alienare post ꝯsũptõem ltĩme uł trebell̾.
uellet fideicõmissũ diminuẽ ob cãȝ dot̾ ab ea danḋ.
Si ãt post dotẽ datã ꝯsumẽt tm̃ de residuo ꝙ ad ltĩ
mã ⁊ trebel. sufficẽt. ⁊c̃ extãte cãu restõnis fideicõissi ĩ
uita ipsi⁹ filie ñ putarẽ dotẽ auferẽdã marito. Nec ꝑꝑ
culpã uxoris cogat̃ eã ĩdotatã h̾re. nec ẽt ea mortua
si marit⁹ ex forma statuti deberet dotẽ lucrari q2 qḋ a
p̃n° ltĩme factũ fuerit ex superuenienti cãu uł culpa uxo
ris ñ debẽt irritari. ar. C. d̾ admi. tu. l. sãcim⁹. Et q2
stat⁹ quẽ assũpsit a p̃n° dos ltĩme data ut crederet lu
cro uiri: ñ dȝ ex postfacto ĩmutari. ff. de. v̾. ob. l. ĩsulã
j. bieniũ. Et q2 culpa uni⁹ alteri nocẽ ñ dȝ cũ culpa su
es debeat tenẽ auctores. ar. ad h°. ff. de neg. ge. l. ex
duob⁹ ĩ fi. de alie. iudi. l. i. ĩ p̃n°. de re. iu. l. ñ dȝ. Sȝ ĩ
cãu nr̃o culpa dicti Anto. ꝯsumẽtis nocẽt mulieri sue
si ꝓcederẽt q̃ dixi. s. ĩ ꝯtriũ g° ⁊c̃. Preter̃ attẽta rõe co
rũ: q̃ iã dixi ĩ p̃n. ar. p̃fat⁹ Antoni⁹ potuit omia bona
h̾editaria p̃ris obligare ẽt alienari uel obligari ꝓhi
bita q2 ⁊ p̃r ei⁹ similit̃ tenebat̃ eo q2 sic ẽ tã de iure q̃
de ꝯsuetudine ꝙ oĩa bona obligant̃. C. de rei uxo.
ac. l. i. g° ⁊c̃. l. qḋ si uoluit. §. q̇ assidua. ff. de edi. edi
cto. Et si ita ẽ seq̇t̃ ꝙ ꝯsũptio quorũdã bonoꝝ ñ tol
lit ius hipothece ꝯsistẽs ĩ alijs. Preter̃ea iste ñ ꝯsũpsit
aĩmo subuertẽdi fideicõissũ g° ⁊c̃. ar. ff. ad trebel. mi
nus. q̇b⁹ ex cãis ĩ pos. eat̃. l. fulcim⁹. §. q̇d sit latitare d̾
statu libe. l. rõ oĩe. Cõcludo g° ñ obstãte dicta ꝯsũptõ
ne ltĩme ⁊ trebellianice dicta bona remãsisse obliga
ta. Sup̱ ultĩo v̾o q̃sito facit dubiũ q2 ex quo dicta
mulier sibi ꝓuidit de fideiussore q̇ dari potuit ex for
ma statuti florẽtini ñ uĩ ꝙ ĩdigẽt ꝓuisione. d. auc. s.
ut bona ꝓhibita alienari fuerint sibi obligata g° ⁊c̃.
Cõtrariũ ẽ ueꝝ q̇d. n. si fideiussor lapsus ee̾t itẽ quia
forte ñ fideiussisset nisi sub spe ꝓuisiõis. d. auc. ⁊ sub
spe cessionis fiẽde. l. si stipulat⁹. §. i. Et qḋ ibi nõ. ff.
de fide. Et q2 sup̱ hoc pũcto ĩ alio ꝯsilio ꝑ me olim
reddito plures rões adduxi. ideo me ad illa rẽitto q̃
sũt penes p̃te. Laus deo. Ad idem.

xiiij.

In christi nomine amen.

Uisis ⁊ ꝯsideratis q̃ supra narrãt̃ ñ multũ uĩ necessa
riũ discutẽ de eo qḋ q̃rit̃ qm̃ dict⁹ Barna. ñ uĩ posse
uenire v̾tute substitutõis facte a Frãcisco q° solo casu
ꝓcedẽ possȝ dubitatio sup̃ formata. Nã. d. substitutõ
fuit ꝯcepta ĩ casũ morti pluriũ masculoꝝ ĩstitutoꝝ. uȝ
Nicolai iã nati ⁊ posthumi seu posthumoꝝ nasituro
rũ ut pȝ ex v̾bis testi. s. narrati. dicũt. n. ꝙ si ꝯtigat di
ctũ Nicolaũ ⁊ aliũ seu alios d̾cedẽ sine liberis ⁊c̃. No
tañ q2 dicit ⁊ aliũ ⁊ sic loq̇t̃ ꝑ copulatiuã ⁊ ñ ꝑ disiun
ctiuã seu ⁊ sic req̃rit ad h° ut uẽdicet sibi locũ substitu
tio ꝙ siñ liberis d̾cedãt: nõ solũ ip̃e Nicola⁹: sȝ ẽt ali⁹
seu alij nasituri. Req̃rit̃ g° ꝯcursus duoꝝ moriẽtiuȝ
siñ liberis aut pluriũ d̾ significato h⁹ copl̾atiue posite
int̃ Nico. ⁊ aliũ. ff. de ꝯdi. ĩsti. l. si h̾edi pl̾es. Sȝ ĩ fco
ꝓpõit̃ ꝙ null⁹ mascul⁹ fuit g° nec mori potuit q2 uiuẽs
morit̃. ff. de mãu. test. l. q̇ duos. §. i. Nãqȝ mors p̃ua
tõ ẽ uite ⁊ eã soluit ĩ au. d̾ nup. §. deinceps. Et uita
ñ ẽ hit⁹ nec p̃uatio ee̾ pt̃. ff. d̾ v̾. ob. l. x. fac̃. l. menia.
ff. d̾ h̾e. ĩsti. Sol⁹ g° Nicola⁹ mortu⁹ ⁊ sine liberis igit̃
ñ extitit ꝯditõ substõis: q̃ ꝯcepta fuit ĩ cãu pliũ filiorũ
moriẽtiũ sine liberis ⁊ sic iste cãus tãq̃ omissus a testa
tore reliquit̃ dispõni iur̃ cõis. l. ꝯmodissime. ff. d̾ li.
⁊ posth. Jta exp̃sse determinat Jo. an. ĩ. q. quã dic̃ q̃si ĩ
t̃mis nr̃is fuisse d̾ fco ⁊ ita refert fuisse iudicatũ ĩ ad.
Spe. ti. de testa. §. ĩ p̃mis ĩ fi. ĩ magna addi. q̇ ĩcipit
huic q̃õni ĩ. q. iiij. Et all̾at ꝙ pluralitas d̾ sui signifi
cato ñ pt̃ ĩ uno saluari d̾ l̾. ij. l. legatoꝝ. §. q̇ pl̾es ꝯiũ
cta. l. meui⁹. §. cũ q̇ e. ti. ⁊ qḋ ĩ sol̾one eaꝝ nõ. fac̃. ff.
d̾ opti. leg. l. i. cũ si. ñ g° pt̃ uenire. d. Bar. nisi ut h̾es
Nicolai ⁊ si ita ẽ res ẽ clara ꝓ dc̃a dña q2 hȝ ius po
tẽti⁹ eo ⁊ cessãt iura dicẽtia ꝙ bõa subiecta restõni nõ
p̃nt alienari. C. coia de l̾. l. fi. Si v̾o testator locut⁹ fu
isset alt̃natiue dicen° ꝙ si ꝯtigat Nicolaũ seu aliũ seu
alios nasituros d̾cedẽ sine liberis ⁊c̃. cessarẽt p̃dc̃a
q2 ex morte soli⁹ Nicolai purificata fuisset substitutio
ut. d. l. si h̾edes pl̾es. Posito ãt ꝙ p̃dc̃a locũ ñ ha
berẽt ⁊ ꝙ dc̃s Barnabas possit uenire ex substõne
fideicommissa: dubitat̃ de eo quod supra queritur.
Nam certum est bona subiecta restitutioni posse
alienari ⁊

alienari ⁊ obligari ꝓ dote restituēda quā grauatꝰ re
ceperat sicut ꝓ dote dāda ſm opi. cōem gl. ⁊ doc. in
auc. res q̄. Et i corpe uñ sumit̄ de resti. ⁊ ca q̄ parit
qꝛ tex. ē ibi i. §. adierūt ⁊c̄. Et hoc ē ucꝝ ſi legitima ⁊
trebel. nō ſufficiūt nō alr̄ ut ibi. Eſt ergo dubium qꝛ
tp̄e mortis patris nicolai legitia ⁊ trebel. ſufficiebāt.
Hodie uero cū extat cāus restitutōis nō ſufficiūt eo
qꝛ ꝓponit̄ ꝙ multa bona fuerūt diſſipata ꝑ Nicolaū
⁊ alienata q̄ ſine dubio i ltīmā ⁊ trebel. debēt ꝯputa
ri. ut. l. marcellꝰ. §. res que. ff. ad tre. ⁊ ēt i aliō ucꝝ
debitū qō a p̄re filio debebat̄. c. ti. l. penl̄. Utꝝ dicta
dña recursū habere poſſit ꝯ̄ alia bona poſtq̄ ltīma
⁊ trebel. ñ reperit̄ i herede. Et uꝛ̄ diceñ ꝙ nō. Naꝫ ſi
nō cēnt alienata nō poſſet qꝛ ſufficerēt illa ꝓ reſtitu
tione. d. dotis ut. d. auc. igit̄. nec nūc lꝫ ſint alienata
qꝛ censeᷓ nō alienata ꝑꝑ dolū alienātis qꝛ ſciebat ſe
grauatum ⁊ ēt ad dotē obligatū. ff. de re. iur. l. q̄ do
lo ⁊. l. rem. Itē i legitima nō ꝯputātur fructꝰ. C. de i
offi. te. l. ſcimꝰ. §. repletionē. ſꝫ i dotē ſic. l. mulier. §.
cū ꝓponeret̄. ff. ad trebel. ⁊ ibi ꝑ Bar. Igit̄ ⁊ i dotē
ꝯputātur. Itē alienata ꝯputātur i ucꝝ debitū ut. l.
pe. c. ti. fortius i dotē q̄ ē q̄ſi debitū ut nō. i. d. §. cuꝫ
ꝓponeret̄. Itē fructꝰ ꝯputātur i dotē ut. d. §. ſ. ſi ſūt
ꝯſūpti mala fide. Eodē mō ꝯputātur ac ſi extarēt ut
ibi uꝛ̄ uelle Bar. Itē ſimilit̄ uidemꝰ i ſi. ar. ſi filius ē
pure grauatꝰ unā tm̄ q̄rtam detrahit. qꝛ una ꝯputat̄
i alterā. Ita hic cū alienata ꝯputētur i legitimā. Et
ltīma ꝯputat̄ i dotē. Igit̄ ⁊ alienata ſimilit̄ ꝯputabū
tur in dotē. Et alia diminutio fieri non dꝫ ne nimis
oneret̄ fideicōmiſſarius. ¶ In ꝯ̄riū qꝛ ꝓuiſio. d. au
ctē. ꝑmū emanauit i fauorē filioꝝ qō pꝫ qꝛ i extneis ñ
hꝫ locū ſm Ja. de bel. ibi lꝫ uelit ꝯ̄riū ꝑ tex. i nouel.
ſꝫ prima uerior ē cū tex. d. auc. nō loq̄tur niſi in filio
grauato ꝑtī emanauit i fauorē mulieꝝ q̄ dotez dede
rūt ne remaneāt decepte ⁊ ꝑdāt dotes ut pꝫ i. §. adie
rūt. ⁊ ꝑtī i fauorē dotiū ⁊ ꝑꝑ publicā utilitatē ut mrī
monia ꝯ̄hant̄ ut i. §. ꝙobꝛē. Unī cū oīa cōnexa ſint
iſta ⁊ iſeꝑabilia nō poſſet ipſe grauatꝰ renūciare exp̄ſ
ſe ꝓuiſioni illius auc. iuꝛ̄. nō. i. l. ſiq̄s i ꝯſcribēdo. C.
de pac. i magna diſtinc. ꝑ Bar. ergo nec uꝛ̄ ipſo fc̄o
renūciare alienādo. l. q̄ ad certū. ff. loca. Pre. fruſtra
toria eēt ꝓuiſio illius auc. mulieribꝰ q̄bus uoluit pro
uidere ne ſuas dotes ꝑderēt ſi nō iſpicerect̄ tp̄s reſti
tutionis dotis ſꝫ alterius an ſufficiat legitia uel ñ cuꝫ
prius agere nō poſſit. l. ij. i. pri. ſo. ma. de pac. l. iur.
gen. §. quinimo uer. utputa ⁊ qō ibi nō. Dicendū ē
ergo ꝙ an ſufficiat legitima uel nō dꝫ iſpici tp̄s reſtō
nis ⁊ iō dū dic̄ ibi ad obligationē ⁊c̄. i q̄tū refert ad
hūc cāſū de dote reſtituēda dꝫ exponi obligationē. i.
reſtōnem ut ſēſit gl. Et ſic ē ſēſus ꝙ ſi tp̄e quo reſti
tuēda ē dos legitia ⁊ trebel. nō ſufficiūt tūc fiat dimi
nutio de reſiduo dꝫ. n. uerbū illud itelligi ſm aliō ad
qō refert̄ ⁊ ſm eiꝰ tꝑs. l. i delic. §. ſi extneꝰ. ff. de nup.
Et hec ꝑs mihi placet. ⁊ dolꝰ grauati de reſtituendo
nō dꝫ uxori ſue nocere q̄ ꝯtēplatione oium bonoꝝ
dedit dotē. l. electio. §. fi. ff. de noxa. iūctis his q̄ nō.
i. l. ſi ſtipulatꝰ. §. i. ff. de fide. Nā pꝛ tenet̄ ſe obligare
⁊ bona ſua ꝓ dote quā filiꝰ recipit dūmō ducat ꝑſonā
hōeſtā. iuꝛ̄. nō. Bar. i. l. ſi cum. §. trāſgrediamur. ff.
ſolu. ꝑ Di. ⁊ Bar. q̄ obligatio uꝛ̄ iherere eiꝰ bonis ⁊
hereditati ſi poſt eiꝰ mortē ducat uxorē. ar. ff. de lib.
agno. ſi q̄s a liberis. §. itē reſcriptū ⁊ qō Ci. i. l. alim̄
ta i fi. C. de neg. ge. ⁊ hꝛ ꝓ ꝑfecta ex quo eſt neceſſa
rio fiēda. l. ij. ff. de euic. ⁊ de dā. ifec. ſi finita. §. elegā
ter. Et ſic diceñ uꝛ̄ ꝙ mulier ꝓ dote ſibi reſtituēda ñ

ſolū hꝫ obligatā legitimā ⁊ trebel. ſꝫ ēt oīa bona licet
nō debeat ius ſuū exercere niſi ſuꝑ ltīa ⁊ trebelliani
ca eo cāu quo ſūt apud grauatū qꝛ nō ſūt alienate.
ar. l. ſicui. ff. de ſui. Sꝫ eis alienatis ne cogat̄ ꝓſeq̄
poſſeſſorē q̄ forte durior ē aduerſariꝰ uꝛ̄ hꝛe electōeꝫ
ſ. uel agere ſuꝑ alijs bonis reſtōni ſubiectis uel agē
ꝯ̄ poſſeſſorē qꝛ ſicut grauatꝰ non pōt ſibi auferre ius
ſuū ita ñ dꝫ poſſeſſor ipꝫ alterare. Nec ob. i ꝯ̄riū all'a
ta qꝛ ꝓcederēt i dote ꝯſtituēda ubi agētur ſolū de ꝑ
iudicio grauati nō i dote reſtituēda ubi ageret̄ ꝑiudi
ciū mulier̄. ne ꝑdat ſuū. Laus deo.

xv.

¶ Stāte ſtatuto ꝙ ſnīa debeat ferri ſm ꝯſiliū ſapiētis
ſi ſapiēs ꝯſulit ſnīam ferēdā ſub ꝯditōne. utꝝ ſtante
poſteriori ſtatuto ꝙ ſnīa nō debeat ferri ſub ꝯditiōe
ſꝫ pure ⁊ ꝙ alr̄ ñ ualeat ſnīa ſi iudex ꝯdēnat ſꝫ ꝯſiliū
ſapientꝭ an ualeat ſnīa ⁊ d' itelligētia dc̄i ꝑmi ſtatuti.

¶ In christi nomine amen.

Pro clariori examinatōe iſtiꝰ negocij q̄ttuor ſūt ordi
nē ſūt uidēda. ¶ Primū ē utꝝ ſnīa illa generalr̄ lata
ſm ꝯſiliū ſapiētis fuerit ualida ⁊ i hoc q̄ꝙ ſit de iuꝛ̄
cōi ſm qō diſtiguit̄ aut erat ꝯditio extriſeca. aut itrin
ſeca. ⁊ hoc ſo caſu aut de p̄terito aut de p̄nti aut de
futuro ⁊ hoc ultīo aut fuit ipleta icōtinēti poſt aut ex
iterualllo. ff. qñ appellañ ſit. l. ij. §. biduū ⁊ plene no
ta. C. de ſen. l. cū iudex ꝑ gl. ⁊ doc. ⁊ i Spe. eo. ti. §.
iuꝛ̄. uer. ſꝫ cū iudex ⁊ ibi ꝑ Io. an. i addi. de iure tñ
municipali ciuitatis lucane ꝙ p̄ualet ibidē. l. oēs po
puli de iuſti. ⁊ iure t̄minatū ē ꝙ nō ualet ergo nulla ē
qō. ut. C. de furtis. l. ancille. ¶ Nec ob. ꝙ ꝯſultor cō
ſuluit eā ſic deſēdēdā ⁊ ſtatutū. d. ciuitatis artat iu
dicē ad ſequēdū ꝯſiliū ſapiētis qꝛ dico ꝙ illud ſtatu
tū recipit reſtrictōem ⁊ limitationē ꝑ aliud ſtatutum
ultimo loco factū quo cauet̄ ꝙ ſnīa nō dꝫ ferri ſub cō
ditione ſꝫ pure ⁊ ꝙ alr̄ nō ualeat qꝛ cū illud det for
mā ſuādā i ſnījs oīa alia ſtatuta de ſnījs recipiūt de
terminatōeꝫ ab alio ꝑ ea q̄ nō. i addi. Spe. de execu.
ſe. §. fi. i addi. q̄ icipit ꝯ̄riū ide ⁊c̄. Et ꝑ ea q̄ hn̄tur i
l. i. §. i. ff. ad. l. fal. ꝑ Bar. ⁊ ꝑ eūdē i. l. ꝑtor. §. erit
q̄ diffinitia. ff. ui bo. rap. i. v. ſo cāu p̄ncipali ⁊c̄. ubi
dicit ꝙ qñ una lex uel ſtatutū ꝓcedit ꝑ modū regule
ꝓut ē hic i. d. ultimo ſtatuto alia ſtatuta debēt intel
ligi ſm illud. Et ſic ſtatutum qō teneat̄ ſeq̄ ꝯſiliū ſa
piētis dꝫ itelligi. ſ. dūmō ſapiēs ꝯſulat ſnīam ferēdaꝫ
pure. non autem ſub ꝯditione. Nam formam non i
telligit̄ uoluiſſe eſſe in arbitrio ſapientis cum ꝑ aliud
ſtatutum ſit determīata. Sed oīa alia que non ſint
expreſſe dciſa. ſ. potiſſime iuſticie cā. Preterea q̄tū
cūqꝫ ꝑeiſe loquat̄ ſtatutū de ſequēdo ꝯſilium ſapien
tis dꝫ intelligi ſane. ſ. niſi illud ꝯtineat manifeſtum
iuris errorem uel iniq̄tatem. Quid. n. ſi ꝯſulat ꝙ pu
pillus de iure cōi uel ſ. iuſſa. aut ſeruus poſſit teſtari
diceemus ne ipſū ſequeñ. abſit qꝛ talis aꝑtus manife
ſtus error ſꝑ itelligit̄ exceptꝰ q̄tūqꝫ generalis ⁊ p̄ciſa
ſit diſpō ſtatuti ſi ē māifeſta iniq̄tas. ar. l. uñ ſi neruę
ff. ꝓ ſocio. l. creditor. §. luciꝰ. ff. man. ſꝫ ſic ē i iſto ca
ſu noſtro qꝛ ꝯſuluit ferēdā eē ſub ꝯditiōe cū ſtatutuꝫ
nouiſſimū ꝓhibꝫ exp̄ſſe ⁊ ſic ꝯtiet manifeſte iuꝛ̄ erro
rē. Nec ē nouū ut p̄ores. ll. ad poſteriores trahāt̄. ff.
de. ll. l. ñ ē nouū cū ſe. l. Et lꝫ iterō fiat ꝙ ultimū tra
hat̄ ad p̄mū magis q̄ꝙ ecōuerſo i cāu nr̄o ñ fit ea rōe
qꝛ ſtatuētes q̄ uoluerīt cāꝫ cōmittē ꝯſilio ſapientꝭ ⁊ ꝯſi
liū fore ſequeñ ñ cēſet̄ uoluiſſe cōmittē ꝯſilio ſapiētis
ut poſſit

ut possit expresse tollere statuta ⁊ determinata uel ĩ fu
turũ determinãda ꝑ eosdem uel eoꝝ successores. ar.
ff. man. si hominẽ. sꝫ solum ut declaret sup eis. s. pro
qua pte faciant ut sic facti potestas sit in eius arbitrio
ut sic dicam non iur. ff. ad turpil. l. i. §. i. Sed ĩ casu
nostro consulẽdo ꝙ ferat̃ sñia sub ꝯditione ẽ precise
⁊ apte tollere dispositionẽ statuti sicut si ꝯsuleret̃ pu
pillum posse testari de cõi iure cẽt tollere ius cõe ꝙ
sibi ꝯmissum nõ censet̃. Sed si ꝯsuleret̃ ꝙ titius po
tuerit testari non specificando ꝙ fuerit pupillus lꝫ fu
isset re uera non tamen tendit ad tollendum disposi
tionẽ legis sꝫ ius ptis. Et iõ ualet. l. si expressiꝫ de ap
pel. que sñie sine appe. re. l. i. de rẽ iudi. l. p̃ses cum
si. nõ ergo censet̃ sapienti ꝯmissum ut circa dictã for
mam que ꝑ statutũ determinata est possit aliq̃d ĩmu
tare. Nec ob. rõ facta in ꝯ̃rium. s. ꝙ sm p̃dicta seq̃
tur correctio iuris cõis ⁊ ẽt p̃cedentis statuti. qꝛ istud
negat̃. Nam de iure cõi si fert̃ sñia sub ꝯditione de fu
turo intrinseca ꝓut ẽ ista nõ ualet nisi ꝯditio post im
pleatur. ut nõ. in. l. cum iudex. C. de sen. ꝑ gl ⁊ Bar.
⁊ in addi. Spe. e. ti. §. iur̃. in v̇. sꝫ ecce iudex. Hec ãt
non fuit impleta statim post. immo per duos mẽses
ses uel circa ut proponitur ⁊ sic in hoc dictum statutũ
ultimum concordat̃ cum iure cõmuni. Preterea qñ
lata est sub conditione extrinseca posito ꝙ ualeat de
iure cõi tñ iudex malefacit sic ferre ut. l. ij. §. biduum
qñ ap. sit. Statutum ergo disponẽs ꝙ non ualeat
nõ multũ d̓uiat a mẽte iuris cõis ⁊ sic nõ est absonũ
dicere ꝙ corrigat̃ hoc cãu ius cõe. Preterea constat
de ĩtentione statuti ꝙ uoluit in hoc d̓rogare iuri cõi
inq̃tum uult ꝙ sub quacũqꝫ cõditione ferat̃ nõ ua
leat licet de iure cõi distinguat̃ ut ĩ prin. dixi. ❡ Nõ ẽ
ergo absonũ dicere hoc postq̃ de intẽtione statuti cõ
stat q̃tum ad presens circa hoc nõ ĩsisto cum sufficit
p̃ma respõsio qꝛ inq̃tũ dictũ statutum intelligit̃ etiã
qñ sub ꝯditione ĩtrĩseca ⁊ de futuro nõ corrigit ius cõ
mune ĩmo cũ eo ꝯcordat ⁊ sic dicta sñia tam de iure
cõi q̃ ex forma statuti ẽ nulla. Statutum ãt primum
ꝙ iudex sequat̃ ꝯsiliũ sapientis nõ corrigit̃ ꝑ dictum
ultimũ. sꝫ determinat̃ seu restringit̃. s. q̃tũ ad alia ñ
q̃tum ad hoc ut possit sñia ferri sub ꝯdione qꝛ ꝯ̃ue
nientius ⁊ iustius ẽ dicere ꝙ potẽs ꝯsultoris restri
gat̃ a dicto statuto q̃ ꝙ iuriscõsultus possit tollere
dispositionem dicti statuti. ⁊ dare aliã formã q̃ statu
tum det ĩmo reprobatã ab eo. Igit̃ p̃cedens ĩterpre
tatio sumẽda ẽ. ff. de re. iu. l. quoq̃. nihil ⁊. l. in obscu
ris de legi. l. benignus ❡ Item non ob. alia rõ que
fit in ꝯ̃rium. uꝫ ꝙ iste iudex sequendo dictũ ꝯsilium
euitauit sibi penã quã sibi imponeret si nõ ad ꝯsili
um sapientis sic ꝓnunciasset. igit̃ ⁊ pena annullatio
nis actus dꝫ euitari qꝛ ꝯñia nõ ẽ bona cuꝫ alia ratõ
sit euitandi penam ĩponendã sibi q̃ penã ãnulla
tionis sñie. pria nãqꝫ imponit̃ rõne cõtemptus iudi
cis. qꝛ qui ꝯtemnit statutum dans formã si aliter ꝓ
nunciet q̃ statutum dꝫ ꝯtẽnere. Sꝫ in casu nostro
nõ põt notari ꝯtẽptio sed error. qꝛ credidit se teneri
seq̃ ꝯsilium sapientis. cuꝫ re uera non teneret̃ ⁊ con
stat ꝙ iur̃. error ⁊ quecũqꝫ cã ẽt ĩiusta excusat quem
a dolo ⁊ a pena que rõne doli incurrit̃. l. igit̃. ff. d̓ li.
cã. ⁊ nõ. in. l. i. in fi. magne glo. ff. siq̃s iusdi. non ob
tẽ. l. i. de abigeis. Pena uero annullatõis actus ĩpo
nit̃ ꝑꝑ defectũ forme nõ seruate. Sed ista cã que in
ducit hanc penã nullitatis ẽ ĩ cãu nostro igit̃ ⁊ pena
dꝫ adesse. sed dolus uꝫ ꝯtemptus iudicis non adest
merito nec pena illa dꝫ adesse ⁊ sic alia rõ reformat

pactũ. C. d̓ trãs. l. ĩt̃positas ĩ fi. ⁊ argumẽtatõ de. l. nã
hoc iure de uul. ⁊ pu. nõ ualet obolum qꝛ nõ cõtigit
hic ex eo ꝙ terminabilia nõ det̃minãtur pariter sꝫ
ꝓpter diuersitatẽ rationũ. Itẽ nõ ob. ꝙ saltēꝫ debet
ualere dicta ꝓnũciatio ĩ ea parte in qua ꝓnũciauit
arbitros ⁊ heredes ad reddẽdũ rationẽ qꝛ hoc paꝝ
prodesset dictis actorib⁹ si sequẽs sñia lata post rela
tionem arbitroꝝ sit nulla qꝛ remanebit dicta relatio
nuda ⁊ sine alio fomento sñie uel condẽna. Et sic ex
ea nullũ ius foret parti actoris acq̃situm ex eo quod
nõ. ff. d̓ iur̃iur. l. sꝫ ⁊ si posẽsio. §. fi. ĩ glo. sup uer. ꝓ
batur. que ĩcipit subauditur. ⁊ hoc d̓ primo dubio.
❡ Secũdo p̃ncipalit̃ querit̃ an ualeat scd̓a sñia lata
post relationẽ arbitri. Ad qd̓ dicẽdũ ẽ ꝙ nõ si ueꝝ ẽ
ꝙ proponit̃ ĩ facto. s. ꝙ fuerit lata post finitũ tẽpus
instãtie ut nõ. ꝑ gl. ⁊ Bar. ĩ. l. ꝓperãdũ in p̃n. C. de
iudi. Nec ob. ꝙ allꝰat̃ ĩ cõtrariũ. s. ꝙ ꝓpter electionēꝫ
arbitri finiuit ĩstãtia cãe appellationis que qꝛ agit̃ de
maiori p̃iudicio põt tali mõ ⁊ d̓ ꝯsẽsu ptiũ prorogari
C. de tẽpo. app. auc. si tñ ĩ medio ⁊ ĩ de. quãdiu de
app. secus tamẽ ẽ in istantia cãe p̃n. ut nõ. ĩ dicta. l.
properãdũ in p̃n. per glo. ⁊ Bar. ⁊ per eundeꝫ in. l.
scimus ad. l. fal. ⁊ mirandum de his q̃ dixerunt ꝯ̃riũ
in hac cã ⁊ plus ẽt mirãdũ qꝛ dicũt ꝙ ẽt si prima ua
leret ⁊ eẽt diffinitiua ualeret ẽt s̓a ⁊ ambe eẽnt diffi
nitiue qd̓ stare nõ põt nisi ĩ arbitrarijs ut nõ. ĩ. l. qui
restituere circa fi. de rei uendi. ꝑ gl. ẽt ĩ. l. si cum exce
ptione. §. hec actio. q̓ me. ca. ꝙ hic nõ ẽ ergo falsuꝫ
ẽ qd̓ dicũt ❡ Tertio prin. uidenduꝫ ẽ an app. per
reum interposita ab ultima sñia sint ãnullate seu ex
tincte ipse sñie ⁊ sic ipsa app° sit ualida cũ uirtus ap
pellationis sit s̓ꝫ unã opi. in extinguẽdo. l. i. in fi. ad
turpil. l. furti. §. i. ⁊ in fami. uel in suspendendo sm
aliam opi. Et dicendum ẽ ꝙ nõ qꝛ cum ambe sñie
sint nulle ut ꝓbatum ẽ nõ potuerũt ãplius ãnullari
uel suspen. per app. ar. in. l. nã ⁊ si sub ꝯditione. §.
post defectũ. ff. de inusto testa. ❡ Sꝫ si querit̃ an sit
ualida q̃tum ad suũ effectũ accidentalẽ qui ꝯsistit in
uoluendo ad iudicẽ app. ẽt cãm nullitatis. l. quedaꝫ
mulier. ff. fa. her. ⁊ de iure pa. l. carnelia pia. Dicen
dum ẽ q̃tum ad ultimã sententiam a qua fuit inter
posita ⁊ infra tp̃s debitũ hñ uꝫ in hoc ut iudex appel
latõis ĩ ista cã q̃ p̃ncipalit̃ uertit̃ possit ꝓnũciare sup
ei⁹ nullitate. Et ꝙ sup sñia fuerit appellatũ iur̃ nõ.
ĩ. l. i. C. quãdo ꝓuoca. nõ ẽ necesse ⁊. l. si expressim
ff. de app. ꝑ doc. Quãtuꝫ uero ad p̃mã sñiam nõ qꝛ
ab illa nõ fuit ĩterposita. Et posito ꝙ fuisset non tñ
infra tẽpus sex dierum ab ipsi⁹ ꝓlatione ut d̓buit. l.
ij. §. biduũ. quãdo app. sit lꝫ dici posit ꝙ ibi loquit̃
quãdo erat talis sñia conditionalis ex qua appꝫ an
quis sit ꝯdẽnatus uel absolut⁹ qd̓ hic nõ erat. Et iõ
tẽpus uidet̃ ĩcipe post ultimã sñiam ꝑ quã fit declara
tio ꝑsone poterit tñ semꝑ agi principaliter qꝛ non
p̃fingitur a iure terminus ut. l. si exp̃ssim de app. nõ
tamen multũ expedit querẽ d̓ hoc postq̃ ultima nõ
ualet cuꝫ ex prima non appareat quis sit ꝯdẽnatus
⁊ hoc de tertio p̃ncipali. ❡ Quartũ ⁊ ultimũ p̃cipale
uidẽdũ ẽ utrũ ex his que narrant̃ in pũcto sit proba
ta intẽtio actoris uidelicet ꝙ altera pars fuerit plena
rie satisfacta ante illud laudũ ⁊ sic posset repetere qd̓
prius fuerat solutũ tam uirtute dicti laudi in uer. cuꝫ
hac tamẽ declaratione q̃ etiam d̓ iure cõi qꝛ solutio
illa redacta fuit ad nõ cãm usqꝫ ad cõcurrẽteꝫ q̃tita
tem quã soluit ꝑ ea que nõ. in. l. iul. ff. d̓ cõdi. ĩdebi. ĩ
prima glo. magna circa mediũ ibi etiã uidet̃ redire
ad nõ

ad nõ cã. ⁊. c. ti. l. eleganter. §. ſed ſi poſt. ⁊ qꝺ nõ.
Bar. in. l. i. in fi. ff. ꝺ ꝯdi. inde. Et circa hũc articulũ
notandum ẽ ꝙ inueſtigatio illa ⁊ ſi probata ſit illa q̃
litas ꝙ pro reſto fuerunt ſoluti illi. xxxviij. floreni de
quibus continetᷣ in li. defuncti ſicut in dicto libro con
tinetur attento ꝙ in libro bãchi per quod ꝓbatur ꝙ
ſolutio facta fuit illa qualitas ꝙ pro reſto nõ contine
tur ſatis uidetur eſſe ſuꝑflua duplici rõne. pria qꝛ in
laudo arbitrorum non fuit facta reſeruatio per illa ṽ
ba ſi probauerint ꝙ aliquid fuerit ſolutum pro reſto
ꝙ ad dictam q̃titatem contẽtaꝫ in laudo minime te
neantur ⁊c̃. tunc fuiſſet expediens dicta inueſtigatio.
ſꝫ facta fuit ꝑ hᷣ ṽba uꝫ ſi ꝓbauerint ꝙ ad dictum re
ſiduum. i. q̃titatem ꝯtentam in laudo minime tenea͂
tur ut ſi poſt illam ſolutionem de. xxxviij. flore. factã
per banchum ſoluiſſet reſiduum. ⁊ ſufficeret ĩ hoc iu
di. hoc ꝓbaſſe qꝛ ſic eſſet purificata reſeruatio facta ĩ
laudo ⁊ econuerſo poſſibile eſt ꝙ ille dixit ſe ſoluiſſe
ꝓ reſto tamen re uera nõ erat illud reſtum qꝛ multo
plus reſtabat dare ⁊ talis adiectio non nocuiſſet cre
ditori recipienti ſi non conſtaret ipſum cõſenſiſſe. C.
de tranſactionibus. l. ſiquidem. ad qꝺ ergo fuit expe
diens tantum laborare ſuper iſto articulo ſicut multi
ſcribentes laborarunt non uideo. ſed ſolũ labor erat
in uidendo utrum per ꝓducta per actorem eẽt ſuffi
cienter ꝓbatum ꝙ ante latum laudum illi nihil ꝺbe
batur qꝛ ſibi erat plenarie ſatiſfactum quia ſic ſe con
firmaſſet cum uerbis laudi. Secunda ratõ eſt per ea
que poſſunt comprehendi ex ſcripturis illi arbitri ha
buerunt noticiam de dictis. xxxviij. flore. ſolu. ꝓbatᷣ
qꝛ reus nunq̃ negauit immo confeſſus eſt ſemper ſe
illos habuiſſe negauit tamen ⁊ negat ꝙ ꝓ reſto ⁊c̃.
Ex quo ſequitur ꝙ arbitri faciendo illam reſeruatio
nem per illa uerba ſi apparebit aliquid fuiſſe ſolutũ
ꝓ reſto. ⁊c̃. ſenſerunt de alia q̃titate quam de illis
xxxviij. flore. nam quo ad illos uidentur habuiſſe ꝓ
conſtanti ꝙ non fuerint ſoluti pro reſto. Ex quo co
ram eis fuit de hoc diſputatum. Et eo non obſtante
fecerunt condemnationem ⁊ reſeruationem ꝑdictaꝫ.
Si enim ſenſiſſent de illa reſtrinxiſſent ſe ad illam tã
tum dicendo ſaluo ꝙ ſi poterit unq̃ ꝓbare ꝙ. d. q̃
titas ſoluta per banchum fuerit ſoluta ꝓ reſto ⁊c̃. ꝙ
non fecerunt ſed generaliter locuti ſunt ⁊ ſic ꝓ expe
dito uidentur habuiſſe ꝙ illa non fuerit ſoluta ꝓ re
ſto. Uidendũ ẽ ergo de eo quo dixi ⁊ certe male poſ
ſum ſuper hoc iudicare. ſ. utrum ex contentis in. d. li
bro defuncti appareat illi reo plene fuiſſe ſatiſfactuꝫ
ante dictum laudum quia librum non uidi ⁊ poſito
etiam ꝙ uidiſſeꝫ etiam alia eſſent neceſſaria ad iudi
candum. Nam poſſunt eſſe alique partite ita uериſi
miles ꝙ eis creditur concurrente paruitate ſumme ꝑ
ea que nõ. Bal. in. l. id quod pauperibus circa fineꝫ
C. de epi. ⁊ cle. ⁊ poſſunt eſſe alique non uerisimiles
quibus non eſſet credendum iuᷣ nõ. in. l. quedã. §.
nũmularios. ff. de eden. uerũtamen uidetur mihi ſa
tis clare perpendere ꝙ ex relatione facta per illuꝫ re
uiſorem rationis electum ſecundum formam ultimi
conſultoris non eſt probata intentio actoris eo modo
quo ultimus prefatus conſultor uoluit ꝙ ꝓbaretur.
Nam ipſe in ſuo conſilio narrauit qualiter uidit librũ
predictum ⁊ qualiter ignorabat que eſſent particule
negate ⁊ que confeſſate ⁊ ſic quibus eſſet danda fides
⁊ quibus non. Nam ibi non erat dubium quin oĩs
ſimul importabant tantam ſummam illi debitam ſꝫ
quia non apparebat ſibi que eſſent confeſſate uel ne
bate uoluit q̃ eligerentur reuiſores rationis qui ha
gerent hoc diſcutere. Et ſi hoc appareret fuiſſe factũ
⁊ dicti reuiſores reportaſſent ꝙ omnibus predictis ꝑ
titis contentis in libro danda erit fides quia ita facta
diſcuſſiõe reperuiſſent tunc reportatuꝫ factum fuiſſꝫ
ſecundum intentionem conſultoris ⁊ probata fuiſſet
intentõ actoris. ſed ille calculator non reportauit mo
do predicto ſed hoc modo uidelicet ꝙ ſecundum cal
culum dicti libri repericbat reos debitores ⁊c̃. ⁊ ſic p̃
ſupponit ꝙ calculus dicti libri eſſet uerus ⁊ omnes ꝑ
ticule eſſent uere quod tamen non preſupponit cõſul
tor immo uoluit ſuper hoc diſcuti ⁊ declarari. Et ſic
repericbat aliud q̃ iſtud qꝺ iſte calculator retulit. uñ
cum non declarauerat expreſſe illud ꝙ ꝯſultor uolu
it declarari non fuit factum reportatum ſecundum ĩ
tentionem dicti conſultoris ⁊ ſic non poterat ꝓ actorᷣ
ferri ſententia quia intentio conſultoris debebat attẽ
di ar. ff. de arbi. l. qualem de excep. rei iu. ſi ex teſ. in
fi. ⁊. l. ſi cum argentum. Laus Deo.

xvi.

Probibitꝰ alienare an poſſit ꝑmutare meliorãdo.

In chriſti nomine amen.

Dubitatur nunquid hoſpitale ſeu pauperes hoſpita
lis de morte battutoruꝫ de boñ heredes inſtituti ĩ te
ſtõ franciſci de graſſis ⁊ ꝓhibiti alienarᷣ bona immo
bilia ꝓut in teſtamento continetur poſſint permuta
re meliorando. Et arguitur primo ꝙ non attẽta for
ma teſtamenti quia ꝓhibuit heredibus ſuis uenditõ
nem alienationem ⁊ omnem contractum ⁊ actuꝫ ex
quo alienatio ſequeretur uel preſumi poteſt bonorũ
immobilium hereditatis dicti teſtatoris. Nam appel
latõe alienationis etiam permutatio continetur. l. fi.
C. de rebus alie. non alie. Et ibi uidetur caſus que
ſtionis noſtre cum loquatur in teſtatore prohibente
alienationem. Certe omnis contractus per quẽ trãſ
feratur dominium uidetur eſſe prohibitus. Sed per
mutatio eſt huiuſmodi quia per eam transfertur do
minium in accipientem ut. l. i. ff. de rerum permuta
tione ⁊. l. cum precibus. C. eodem ti. Ad idem. l. i.
C. de fundo do. ⁊ in. c. nulli extra de rebus eccleſie ñ
alie. ubi tex. expreſſe loquitur maxime cum ĩ hoc uo
luntas defuncti prohibentis pro lege ſit omnino ob
ſeruanda ut in auc̃. de nup. §. diſponat. Ergo teſta
tore ꝓhibente non uidetur aliter dici poſſe niſi ut ñ
teneat alienatio eo magis ꝙ in ꝓpoſito teſtator ulte
rius ꝓgreſſus ẽ dicens ꝙ ſi contrafactuꝫ fuerit tunc
eo cãu uoluit ⁊ mandauit dictus teſtator omnem uẽ
ditionem uel alienationem contractum ⁊ actum qui
⁊ que per aliquos contra predictam ipſius teſtatorᷣ
ꝓhibitionem fieret careat uiribus ⁊ effectu. Ecce igi
tur expreſſam contractus annullationem per teſtato
rem factam que poſtq̃ aliud iam uelle non poterat
nil magis debetur hominibus q̃ ut libera ſit ⁊ ſtilus
⁊ arbitrium ꝙ iterum non redit habeat plenum ro
bur ⁊ effectum. l. i. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ in auc̃. de
hẽ. ⁊ fal. §. itaqꝫ iuᷣ p̃n. ⁊ ꝓ hoc facit. l. peto. §. fra
tres. ff. de le. ij. ubi res alienata contra uoluntatem
teſtantis reuocatur ergo ⁊ in ꝓpoſito hec domus ſi
alienaretur ſaltim poſſit reuocari alienatio per ea q̃
habentur in. l. iubemus. §. ſane. C. de ſa. ſan. eccle.
Item domus de qua queritur omnino uidetur ĩalie
nabilis ex illa diſpoſitione teſtantis per. l. ij. ⁊ qꝺ ibi
nõ. glo. fi. C. de uſucapio. pro emptio. ubi ſerui erant

alienari prohibiti per defunctum statuitur ibi ꝙ usu
capi non possint ergo sunt inalienabiles. Et subdit
glo. ꝙ h̄ ꝓcedit a uoluntate testantis et allegat. §. di
sponat in auc. de nup. Itē ꝙ fieri non possit huius
modi alienatio satis patet uerba ita debent accipi ut
aliquem operentur effectum. l. siquando. ff. de le. i.
et in. c. si papa. extra de priui. li. vi. cum similibus.
Sed hic cum testator ꝓhibuit alienationem sciebat
uel scire debebat alienationem ꝓhibitam rerum ad
ecclesias uel pia loca pertinentium sine solemnitate
saltim debita et nisi sit utilitas ecclesie uel alterius pij
loci. xij. q. ij. ius porrectum extra de his que fi. a p̂la.
sine consensu capi. tua. Et ibi nō. extra de rebus ec
clesie non alie. c. i. li. vi. et in cle. i. eo. ti. Ergo hec ꝓ
hibitio testatoris ad hoc ut aliquem consequatur effe
ctum debet intelligi ut nullo modo alienatio fieri pos
sit quia et sine eius ꝓhibitione a lege dispositū erat
ut alienatio non fieret nisi cum solemnitate debita er
go hoc debet hec ꝓhibitio testatoris operari ut etiā
cum solemnitate inhibita uideatur ut dicta. l. siquan
do. Nam et omnes religiose domus sunt sub eadem
protectione ut in. c. de xenodochijs extra de religi.
do. et sic non uidentur res ad hospitalia pertinentes
sin̄ solemnitate debita alienari posse. l. orfana. C. de
episcopis et cle. c. quia contingit extra de relig. domi.
Item adhuc pro ista parte facere uidetur id quod di
citur rem ad pium usum ex uoto testatoris destinatā
ad aliam in consulto sūmo pontifice aut principe trās
ferri n̄ posse. d. c. quia ꝯtigit et. l. i. et. l. lega. ff. de admi.
rerū ad ci. ꝑti et. l. lega. et ibi Bar. ff. de usufru. le. Sꝫ
h̄ res ad usū pauperū ex uolūtate testatoris destiate sūt
ut pꝫ ex ūbis testa. quibus apparet testatorē omnē alie
nationem prohibuisse preterquam alienationem in
xxix. annis ad reuocandum ut apud pauperes dicti
hospitalis pro ipsorum necessitatibus perpetuo per
maneant ut ex inspectione testamenti manifeste com
prehenditur ergo alienatio perpetuo impedit̄ uidea
tur amplius si de facto fiat alienatio oportebit id qd̄
pene nomie per testatorem in causis alienatōnis ad
iectum est adimpleri. l. i. C. de his que pene no. Sꝫ
hic testator apposuit penam si contigerit alienatio
nem fieri uidelicet ꝙ uoluit precium rerum distribui
per commissarios suos inter pauperes et egenas per
sonas dando unicuiqꝫ pauperi non plus ꝙ quinqꝫ
solidos ergo alienatio fieri non potuit ne saltem si fi
at incidatur in penam in dicta. l. i. de his que pene
no. ¶ Sed in contrarium ꝙ permutatio cuꝫ solem
nitate debita si fiat ad meliorationem hospitalis sit li
cita uidetur terminari posse. non enīꝫ in casu nostro
potest apparere causa prohibitōnis aliquam subesse
nisi fauore hospitalis quod etiam apparet expresse
dum dixit ꝙ uolebat irritare alienationem ut res im
mobiles hereditatis sue et que ex ipsius h̄ditate eme
rentur deseruiant necessitatibus pauperum cui fauo
ri certum est renunciari posse per eum ad quem per
tinet et alienationem nihilominus facere ut. l. filiusfa.
§. diui. de leg. i. ibi glo. et Bar. facit. l. titio centum in
prin. de condi. et demon. Item ad idem. l. quotiens
ab omnibus. et quod ibi nō. glo. et Ci. C. de fideicō.
Non obstat si dicatur ꝙ in cāu nostro sit causa appo
sita uidelicꝫ ut deseruiant necessitatibus pauperum.
et sic non sumus in casu. l. filiusfa. §. diui de le. i. quia
respondeo ꝙ permutatio non fit hic nisi ad meliorā
dum quo casu remanet salua causa propter quam te
stator inhibuit alienationem. Nam ita deseruiet res

permutata necessitatibus pauperum quemadmodū
res prima testatoris. quia cum hic tractetur de fauorē
pauperum et illa causa quam testator adiecit eadem
remanet non uidetur quoquo modo posse ꝓhiberi
quo minus fiat in hunc casum in queꝫ similiter de fa
uore pauperum tractatur ut res permutata similiter
deseruiat. sicut dicimus in re dotali que prohibetur
alienari a. l. iulia de maritādis ordi. institu. qui. alie.
licet in prin. et. C. de rei uxo. actio. l. i. §. et cum lex. Et
tamen si fiat in utilitatem mulieris et ea inuita fieri
potest alienatio et res altera loco ipsius succedit ad d̄
seruiendum doti. l. ita constante. §. fi. ff. de iure do.
uoluntas autem testatoris prohibentis et leg. a pari
procedere debent de iure de nuptijs in. §. disponat
ergo ita iudicamus in ꝓposito et ꝙ huic fauori possit
renunciari per illum cuius causa est ꝓhibita similiter
expresse firmat Io. an. in. c. rai. extra de testa. et per
hoc patet etiam responsio ad multa que in contrari
um possent allegari et maxime ad supra ¶ Non enī
ob. primum ꝙ uoluntas testatoris iusta est seruanda
ut. l. i. C. de his que pene no. quia hoc uerum nisi cō
cernat fauorem eius propter quem facta est ꝓhibitō
cui fauori licitum est renunciare saltem hoc casu quo
tractatur de fauore pauperum quo res permutata s̄
uiet uoluntati sūe testantis eo magis ꝙ illa pena que
est apposita per testatorē ut fiat distributio inter pau
peres si contingat fieri alienationem ut dentur quin
qꝫ solidi pro quolibet loquitur tantum in uēditione.
Nec enim in alijs alienationibus ex quibus pecunia
non perciperetur loqui potest sed hic non fit uendi
tio ergo etc̄. Et si dicatur nōne appellatione uenditō
nis omnis alienatio comprehenditur ut in tex. nota
bili in. l. statu liber a ceteris in. §. quintus. ff. de statu
libe. Re. ꝙ hoc casu non comprehenditur quia ibi
loquitur in largissima significatione que hic nequaꝙ̄
cadere potest quia in permutatione non caderet illa
distributio quam testator circa pauperes uoluit. sicut
caderet in uenditione. unde non est eadem ratio in
auc̄. de nō alie. §. quia uero leonis et qd̄ ibi nō. Ia. de
bel. qui dicit ꝙ ubi agitur de pena uenditionis non
ꝯprehendit̄ omnis alienatio etiam si alias de fauore
tractetur. immo melius deseruietur uoluntati de
functi si res meliorentur. Et quia si quolibet an
no meliorarentur posset ita ꝓcedere in futurum ꝙ
res ille ita meliorate transirēt in magnas diuicias. Et
sic magis haberemus intentōem defūcti que multū i ul
timis uolūtatibus ē attēdēda. l. cū uirū. C. d̄ fidei. cū si.
¶ Item non obstat si dicatur saltem posse conside
rari aliquid interesse ratione affectionis ut maneāt
salue domus et fundi sui uel suorum predecessorum
qd̄ interesse maxie ꝯsiderādū eēt i cāu ꝓposito saltēꝫ
ut nō. Ci. in. d. l. quot. C. de fideicō. fac̄. l. cū seruus
ff. man. Re. ꝙ hoc interesse hic cadere non potest
cū testator in testō suo uoluerit uendi domum habi
tatōis proprie ut p̄cium ex ea conuerteretur i ēptio
nem aliarum rerum īmobiliū ad utilitatem suorum
heredum et sic bene patet ꝙ interesse affectionis ad
res testator non considerauit sed potius utilitati pau
perum prodesse uoluit que utilitas multo magis hic
in permutatōne ista habebit locū. ¶ Ex oibus his
etiam liquido apparet responsio. Ad aliud quod di
cebatur ꝙ uerba testatoris debent operari aliquem
effectum quia operarentur in casu uenditionis. hic
autem ē permutatio et ad utilitatem pauperum ut su
pra ostensum est. Item est attendenda cā prohibitio
nis

nis ut. d. §. diui. ⁊ ibi nō. in. d. l. quotiens. ¶ Item
non ob. de. ij. extra. de reli. do. l. i. ⁊. l. legatum. ff. d
admīistra. reruz ad ci. perti. quia illa iura loquuntur
in alteratione legati uidelicet ut illud qđ est deputatū
ad unum pium locum uel usum puta ad construen
dum ecclesiam uel altare ⁊ simila non post sine lnia
sūmi pontificis ad alium usum deputari puta ad ser
uiendum pauperibus uel si esset relictum ad facien
dam unam planctam non posset alterari ad facien
dum aliud etiam si usui pio deseruiretur ita uoluit
Barto. in. l. legatum de usufructu lega. Sed in casu
proposito secus est quia nihilominus res permutata
remanebit deputata ad usum eundem ad quem fuit
deputata per eundem testatorem unde ex separata
ratione non infertur. l. papinianus. ff. de mino. ⁊. l.
naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquiren. poss.
Ex his omnibus concludo permutationem fieri si fi
at in utilitatem hospitalis ⁊ pauperum ⁊ ita ut supra
scriptum est uidetur de iure defendi posse mihi Ioā.
de guastionibus utriusq; iuris doctori in quorum fi
dem ⁊c. Laus Deo:

xvij.

Quidā Iacob⁹ testator ꝓhibuit quādā suā uineā alie
nari ⁊ si fuēit aliēata uoluit eā deuēire ī filios filioꝝ.
Bīdictus fili⁹ dicti testatoris dictā uineā auc. iudicis
accepit pro legitima ⁊ postea illam uendidit ⁊ aliena
uit in quēdam Franciscuz ignarum supradicte prohi
bitionis. Postea dictus benedictus genuit ⁊ suscepit
filios ⁊ decessit qui quidem filij benedicti repudiata he
reditate paterna contra predictum franciscuz empto
rem ⁊ habente ab eo causam egerunt ad uinee resti
tutionem. conuentus autem se defendebat multipli
citer ex descriptione. Item quia ad eos non poterat
pertinere dicta uinea cuz non essent concepti tempo
re testamenti ipsius iacobi nec etiam erant nati tem
pore alienationis facte. Itē quia ipse franciscus igno
rabat prohibitionem ⁊ per consequens tenuit aliēa
tio etiam si superiora cessarent. Queritur an predi
ctus franciscus debeat condemnari ad restitutionem
uinee cum fructibus perceptis post li. contestatā. Et
quid iuris de percepti ante li. contesta. Et de expen
sis utilibus factis in dicta uinea. Et circa principium
illius uide de duplici productione instrumentorum q̄
fit in iudicijs. s. uerbali ⁊ reali. Et an infra statutum
tempus ad ꝓductiones fiendas sufficiat prima ꝓdu
ctio. s. uerbalis ⁊c.

¶ In christi nomine amen.

In causa que uertitur parme inter filios quondam
benedicti caude actores ex parte una. et heredes
quondam francisci de giraldis reos ⁊ conuentos ex
altera super repetitione cuiusdam uinee quam dict⁹
benedictus uendidit dicto francisco aut alteri a quo
franciscus habuit causam que etiam uinea erat ꝓhi
bita alienari per iacobum patrem dicti benedicti ui
sis actio. ⁊ actita. coram domino capitaneo dicte ter
re omnibusq; scripturis mihi transmissis per eundez
capitaneuz in duobus sacculis signatis ipsisq; diligē
ter examinatis super eo quod a me cui causa predi
cta consulenda fuit per eundem dominum capitane
um transmissa. Queritur uidelicet que sint ⁊ esse de
beant partes dicti domini capitanei in pronunciādo.
Respon. breuiter ut pronunciet uenditionem dicte
uinee non ualuisse in preiudicium dictorum filiorum
benedicti dictosq; reos condemnet ad restitutionem
dicte uinee. soluto tamē eisdem melioramento facto
per eundem franciscum seu eius heredes secundum
ea que infra dicam in ultimo articulo huius consilij
cum fructibus perceptis a die litis mote sed a perce
ptis ⁊ percipiēdis ante litem motam absoluat. ¶ Et
ea que me mouent sunt ista primo circa primam par
tem quia dicti actores probarunt eis incumbentia sci
licet ꝙ dicta uinea fuit dicti iacobi primi testatoris
quousq; potuit prohibere eius alienationem ⁊ hoc
probarunt per deducta per partem eoruz qui habue
runt dictam uineam ab eo qui habuit causam a be
nedicto tanquam herede iacobi unde sicut ipe bene
dictus non poterat negare rem fuisse iacobi a q° cām
habuit tāꝙ a dn̄o ita nec habētes cām a benedicto q̄
non debent esse melioris conditionis ꝙ benedictus
ff. ad uelle. l. fi. §. i. iuncto eo qđ nō. C. de proba. l.
cum res in glo. magna circa medium ibi sed hec posi
tō ⁊c. fundat enim pars rea ius suum in iure dicti ia
cobi cum pretēdat in se translatuz dn̄ium q̄sitū dicto
iacobo ut colligitur ex act. ⁊ sic nō potest asserere cō
trarium. C. si ser. extē. l. i. cum si. Cum quo etiam cō
currunt attestationes testium qui deponunt iacobuz
tenuisse illam rem ut suam per q̄ etiam patet respon
sum ad unum fundamentum dictorū reorum factuz
per aduocatos qui dicunt actores nō probasse dn̄iuz
quod ꝑtendunt quod est falsum. cuz ambe ꝑtes fun
dent se in iure iacobi ⁊ ambe pretendunt habuisse
causaz ab eo uel illo qui habuit causam ab eo igitur
⁊c. ⁊ hoc ē clarum. Item probauit pars actoris pro
hibitionē testatoris per productionē testi quam cense
tur fecisse tempore quo dedit articulos cum pecierit
tenorē eius legi anteꝙ aduersa responderet per qđ
apparet ꝙ declarauit se uelle uti dicto testō ꝙ nihil
aliud ē ꝙ productio per quod respondetur ad unuz
quod dicit pars altera scilicet testamentum non esse
productum in termino statuto. Nam duplex est pro
ductio scilicet uerbalis per quam quis declarat se uti
uelle. C. si certū peta. auc. sed hodie. ⁊ ista ē illa que
debet fieri infra terminum ⁊ facta censetur hoc ipso
quod petitum sit testamentum uel eius tenorem legi
parti alteri ut dixi. Item realis ⁊ ista potest fieri post
terminum sicut examinatio testium dummodo pro
ductio uerbalis īfra terminum facta fuerit ⁊ ꝑstit. iur
ut nō. Bar. in. l. damni. §. sabini. ff. de dam. infec. ⁊
per glo. in clemen. i. de officio dele. facit quod notat
Io. an. in. c. factū ltim e in mer. fuit ēt ꝓductō testi fa
cta per partem ream infra terminuz statuti qđ uidetˀ
sufficere parti actoris cum possit uti his quibus pars
aduersa utitur. ff. de eden. l. i. §. edenda ⁊ sic cessat
dicta oppositio. ¶ Quod autem dicta prohibitio fue
rit ualida patet ex eo q̄ continet causam. s. ut rema
neant in familia ⁊ exprimit personas ad quas uult d
uenire si contrafiat ergo ⁊c. Iura sunt uulgaria. ff.
de leg. i. l. filiusfa. §. diui. de leg. iij. l. pr̄ filiuz in pri.
ubi probatˀ in terminis nostris ⁊ clare per Ci. in. l.
ea. l. C. de cōdi. ob causā circa mediū ⁊ ī prin. distic.
¶ Nec ob. qđ allˀ. ꝑs aduersa ꝓhitōnē istā factā fuisse
fauore filioꝝ ꝙ ꝑs actor̄ articlat igitˀ potuerit filij renū
ciare. nā uerꝝ est. sed n̄ ipsorum filioꝝ dūtaxat ⁊ suoꝝ
heredum tunc enim procederet ꝙ altera pars dicit
dicta. l. pater filiuz. §. pe. ⁊. §. iulius agrippa. immo
ēt filioꝝ coꝝūdē ⁊ toti⁹ familie quib⁹ si n̄ sunt heredes
dictorum filiorum prohibitorum non potuerunt filij
preiudicare ut dicta. l. pater filiuz in principio ibi per

mittit alienare solum propter es alienum quod aliūͣ
de solui non posset ⁊ tamen ibi sicut in terminis nr̄is
filij fuerunt ꝓhibiti alienare ⁊ iussi reseruare filijs eo
rum quando enim utilitas mea coniuncta est cuꝫ uti
litate alterius renunciare possuꝫ quo ad me quo ad
illū nō. l. i. C. de cōium rerum alie. Et notat Bar. in
l. siquis in cōscribendo. C. de pac. per quod etiaꝫ pa
tet non obstare ꝙ dr̄ non ualuisse ꝓhibitionem i eo
ad quod principaliter facta fuit. s. quo ad fauorem fi
liorum ꝓhibitorum tanꝙ nudam ergo nec quo ad
translatōnem factam in filijs filiorum. Si contrafiat
cuꝫ illa sit accessoria ⁊ reguletur a principio ergo ⁊c̄.
ar. C. de leg. l. non dubium quia illud ꝓcederet si ꝓ
ma ꝓhibitio fuisset uel esset reprobata tāꝙ reprobo
sa. C. de his que pene nomine. l. i. ⁊. ff. e. ti. l. i. sed h
non ideo fit inualida quia reprobosa uł a. l. reproba
ta aut quia ius resisteret. Sed ex hoc solo quia ius n̄
assistit cum cōseruat fauorem tantum ꝓhibiti cū pos
sit ei renunciare. Secus quādo non potest ut qꝛ mi
nor. l. ij. C. de usucap. ꝓ empto. posito ergo ꝙ inꝙ
tum concernebat fauorem filiorum potuerint dicti fi
lij renunciare si erant maiores non tamen facere po
tuerunt quin faciendo contra ꝓhibitionem res in pe
nam eorum ueniant ad filios eorumdem etiam si
testator ad nullam utilitatem dictorum nepotum ha
buisset respectum sed solum ad penam filiorum si fa
cerent contra suam ꝓhibitōnem postꝙ dicta ꝓhibi
tio non fuissꝫ reprobosa nec a. l. reprobata ut. d. l. ij.
C. de his que pene nomine ⁊ inst. de le. §. fi. ff. ad. l.
fal. l. i. §. item si ita de penu ꝉlega. l. i. de condi. ⁊ de.
l. multa. Sed hic etiam testator habuit respectum nō
solum ad penam ⁊ odium filiorum alienantium sed
etiam ad fauorem filiorum eorūdem ⁊ totius familie
apud quos uoluit esse perpetuo. unď adhuc fauora
bilius est dicere quod dixi ar. ff. de ser. expor. l. seruꝰ
ea lege. ¶ Item ꝓducta fuit abstinentia ab heredita
te dicti benedicti que fuit necessaria nisi enim dicti eiꝰ
filij abstinuissent sed adiuissent non possent uenire
contra factum p̄ris. C. de rei uen. l. cum a mr̄e. ff. de
le. ij. unum ex familia. §. sed si uno de le. i. filius. §.
cum pater. ¶ Nec ob. ꝙ allegatur per alteram pteꝫ
s. ꝙ ante abstinentiam steterant in bonis dicti bene
dicti ⁊ sic censentur se immiscuisse per consequēs nō
potuerunt postea renunciare. C. de repu. here. l. si
cur. Ac etiam ꝙ uendiderunt quandam petiaꝫ terre
tanꝙ de bonis p̄nis ꝙ ipsi uident̄ fuisse confessi in
xxi. ⁊. xxij. c. positionibus. Nam ꝓut in instrumen
to uenditionis ad quod se referunt cōtinet̄ per prius
abstinuerunt se h̄ditate p̄na ⁊ uendiderunt illā reꝫ
n̄ tanꝙ h̄des p̄ris sed ꝓ iure dotis materne ⁊ simili
ter steterunt in domo simul cum mr̄e que forte tene
bat pro iure dotis sue. unde non est ꝓbata aditio po
tissime quia etiā pars aduersa articulauit ꝙ isti acto
res erant ⁊ sunt minores qui sine consensu suorū ad
ministratorum non potuerunt adire. l. potuit. C. de
iure deli. que non probat̄ interuenisse nō est ergo ꝓ
bata aditio nec etiam ꝙ illa domus fuisset p̄na. Nā
bartholomeus dicit se habitasse cum mr̄e sed nō i bo
nis p̄nis. Jacobus uero resp. credit refertur ad posi
tionem q̄ dicit ꝙ h̄itauit cum mr̄e ad istud ꝯpellebat̄
ꝑ. l. ⁊ ad hoc refertur nō ad id qď accessorie uenit ut
nō. i. l. sicut. §. i. ff. de le. i. ꝑ Bar. p̄terea postꝙ dicit
ꝙ cum mr̄e qꝛ poterat alia cā subsistere ut dixi nō re
sultat aditio. ¶ Item ꝓbata ē filiatio dictorum agen
tium ꝑ positionem partis aduerse in qua nescio quo

spū ducta hoc ꝯ seipsam posuit. Sic ergo resultāt ꝓ
bata omnia que parti ꝓbanda incumbebant ergo ď
bent obtinere sniam. ¶ Nunc restat respondere qui
busdam alijs tactis in copiosis allegationibus aduo
catorum partis aduerse qui summa ope nixi sunt iu
uare partem suam. Et primo circa ꝯcernentia ꝓces
suꝫ non ob. ꝙ p̄mo allegat̄ ꝙ prius datus fuerat ali
us libellus ꝯ franciscum p̄rem ipsorum reorum super
quo debebant dicti actores insistere. C. quemō ⁊ qn̄
iudex auc̄. qui semel n̄ alium geminaret. nō. Bal. i. l.
edita. C. de eden. Nam ad hoc egregie responsuꝫ fu
it per dominum Bartholomeū de busco qui ꝓ actori
bus ꝯsuluit qꝛ ista oppositio tollitur per nō. ꝑ Di. ⁊
Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de preto. stip. Nam per auc̄. qui
semel. n̄ ꝓhibetur quis post datum libellū ꝯ unuꝫ da
re simul ꝯ alium ⁊ super eodem. sed ꝯ eundem tm̄
ad hoc uenit. si reus decessit li. non conte. heres eius
n̄ ꝯuenit̄ ut h̄s sꝫ ut quilꝫ possessor. l. de eo. §. fi. ff.
ad exhi. ⁊ sic cēset̄ oio aliꝰa ďfūcto. Preťea ṽtute pri
mi libelli dati contra defunctuꝫ n̄ uidetur ꝙ potuerit
procedi contra heredes postꝙ decessit lite nō ꝯtesta
ta quia nōdum erat ꝯtracta illa obligatio ꝑsonalis
que resultat in iudicio ex quasi ꝯctu nisi heres uoluis
set pati super eo litem contestari ꝯ se super eodem li
bello ⁊ tūc cēseretur de nouo datus prout ibi Bar. se
tire uidet̄ ⁊ sic habuerunt necesse dicti actores alium
libellum dare ꝓcederet ergo oppositio quando uir
tute primi libelli posset procedi inuito reo ꝙ hic non
est. Preterea posito ꝙ n̄ admittat̄ geminatio libelli
si iudex non uult si tamen admittit etiam si male faci
at ꝙ ex hoc reddatur ꝓcessus nullus. hoc nullus dic̄
sed dꝫ appellari ar. l. i. §. fi. ff. que sen. sine appo.
res. Et hoc ēt mō ultimo res. ad aliam oppo. que fit
ꝙ fuerūt exposite exceptōes h̄ntes impedire ꝓcessuꝫ
s. ꝑscriptōes ⁊ ď nō iur̄ agē. Nā posito ꝙ ille exceptō
nes ꝯpeterēt ⁊ idebite fuerit repulse n̄ tn̄ reddit̄ ꝓces
sus nullus sꝫ reseruātur ad merita cāe qꝛ tūc ipediūt
ꝓcessum qn̄ iudex admittit eas ad ipediēdū qď pōt
propter earum naturam que ē ut dicātur litis finite.
Sed si uult potest eas reseruare ut patꝫ in. l. nam ⁊
postea. §. fi. ď iureiu. ⁊ in. §. si dānetur. ubi est casus
secūdū unam lec. quia ibi fuit opposita exceptio iur̄
iur. fallit in exceptione rei iudicate que si proponitur
ad ꝓcessum iudex ulterius non potest ꝓcedere si cō
trafaciat non ualet ⁊ ita itelligo. l. i. C. qn̄ ꝓuo. nō ē
necesse. licꝫ doc. aliū intellectū ei dent. ꝙ etiam predi
cta sint uera patet in. l. preses. ff. de re iudi. et fami.
her. l. ꝯputarē in quibus lꝫ actor nullum ius habeat
⁊ sic contra eū cōpetat exceptio ꝓcessum impediens
ualet tamen snīa lata ꝓ eo si n̄ continet expressuꝫ iu
ris errorem ⁊ ille leges possunt intelligi etiam si dc̄a
exceptio de non iure fuit ꝓposita ad processum cuꝫ
simpliciter ⁊ generaliter loquatur non est. Est ergo
nullus ꝓcessus ex dictis capitibus sine dubio. Et hͦ
esse apparet expresse per statutum parme quo dispo
nitur ꝙ elapsis. x. diebus datis ad respondendum
ad libellum habeatur lis pro legitime contesta. nisi
fuerit opposita exceptio iudic̄ incōpeten. aut ꝑsone
minꝰ legitime ⁊ sic uult ꝙ nulla exceptio habeat ipe
dire lit. ꝯt. seu ꝓcessū. Et istud tollit omnē dubitatio
nē. ¶ Sup legitimatiōe ṽo ꝑsonaꝝ lꝫ fuerit opposi
tum fuit ꝑ iudicē ꝓnūciatū gͦ nō pōt āplius i h iudi
cio ď h opponi. ut nō. i. l. lꝫ. C. ď ꝓcu. ⁊. l. q̂ int̄ quos
§. alieno. ff. de dam. infec. fuit etiam ꝓnunciatum ꝑ
iudicem litem contestandam ⁊ de hoc factum p̄ceptū
n̄ eb.

non ob. exceptionibus ꝙ parum uidebatur necessa
rium propter dictum statutum per quam ꝓnũciatio
nem fuerunt repulse dicte exceptiones ꝙ̃tum ad effe
ctum ad quem fuerunt ꝓposite. s. ad impediendũ li.
l. finãt. §. fi. de neg. ge. gᵒ de ipsis fuit cognitũ. l. qȯ ĩ
diem. §. si rõnem ȯ ꝯpe. ex̃ de ap. c. p̃terea. Et quod
nõ. Inn. de elec. cum inter. que interlocutoria transi
uit in rem iudi. ut ex tacito ꝯsensu ꝑtis si potuit appꝉ
lare ⁊ ñ appellauit. c. cum dilecti in fi. de elec. secus ãt
si appellari nõ potuit ⁊ sic legitimatus est ꝓcessus ⁊
amplius de hoc ñ est disputandum. s. an debuerit ꝓ
cedi ⁊ lis ꝯte. uel ñ cum fuerit declaratum ꝙ sic. ff. de
excep. rei iudi. siquis cum totum. §. si ancillam cum
his que nõ. in. d. l. licet. C. de ꝓcu. ꝑ doc. ⁊. d. §. alie
no. nec quicꝙ̃ facit ꝓtestatio; facta ꝑ ꝑtez ream ꝙ ĩ
uita ꝯtestabatur cum istud ñ penderet a sua uolunta
te an cẽt contestanda uel ñ. Sed ex declãtione iudicis
ergo ⁊c̃. ut nõ. C. de ne. ge. l. alimenta ⁊ de eden. l.
edita per doc. ¶ Si ãt queritur de dicta exceptõne p̃
scrip. an ꝓsit ꝑti ree ꝙ̃tum ad merita cãe. Re. ñ qm̃
añquam nascerentur actores non fuit nec potuit eis
currere cum nondum erat nata rei uendicatio super
qua dicitur cucurrisse ut infra dicam ⁊ quod ñ ẽ tolli
ñ potest. l. sed ⁊ si. §. post defectum de iniu. rup. Nec
post natiuitatem eorum potuit currere quousqȝ sunt
minores maxime durante pupillari etate. ff. de acq̃.
rerum do. l. bonefidei. C. de presc. rip. xxx. an. l. sicut ĩ
fi. nec ẽt potest durante minori etate nisi ꝯ defũctum
maiorem cui minores successerunt esset cepta. C. ĩ q̃.
cã. in inte. resti. non est necessaria. l. fi. alꝛ curreret sed
restituerẽtur. C. si aduer. usu. l. i. ff. de mino. l. ĩ cãe.
¶ Nec ob. ꝙ allegatur ꝑ alteram ꝑtez ꝙ ista prescri
ptio cucurrit ad corroborationem ꝯ̃ctus celebrati cuȝ
defuncto maiore ⁊ sic currere potuit. C. de ñ nu. pe.
l. cum ultra q2 ista est truffa. Nam id est uerum ĩ pre
scriptione biẽnij que currit contra exceptionem non
nu. pe. que faciebat ꝯ̃ctum ⁊ confessionem defuncti ĩ
ualidam sed hic ius istorum agentium ñ reddebat ꝯ̃
ctum uenditionis inualidum respectu uendentis ⁊ ĩ
eius p̃iudicium sed solum quo ad p̃iudicium filioruȝ
eius ⁊ familie. l. rem alienam. ff. de ꝯ̃hen. emptione
⁊ nõ. in. l. mꝛ. C. de rei uen. in prima glo. ñ potest er
go dici currere ad corroborationem contractus pre
dicti qui de se habebat robur. sed ad preiudicium al
terius ñ ꝯ̃hentis. ⁊ sic non hȝ locuȝ lex cum ultra ⁊ il
lud qȯ nõ. doc. in. d. l. fi. C. in qui. causis in integruȝ
resti. non est necessaria. ¶ Item ñ obstat ꝙ dꝛ istam
p̃scriptõnem cucurrisse ꝯ maiores siqui erant ȯ fami
lia. Naȝ nescio qȯ sibi uelint qui hoc dicunt. nam in
hoc cum filij. d. benedicti fuerint specialiter nominati
primo loco admittuntur facta alienatione ꝓ ipsa re
uocanda. ff. de le. ij. l. cum ita. §. in fideicõ. Et expres
se pȝ ex tenore testamenti. facit. l. quotiẽs. C. de usu
fru. Et tamen si diceremus p̃scriptiõem cucurisse ne
cessario sequeretur ꝙ cucurisset ꝯ̃ eos quod esse non
potest nec potest opponi exceptio prescriptionis con
tra istos nunc agentes. ff. de solu. cum quis. §. siquis
ꝓ reo ⁊ ꝙ ibi nõ. Et quod habetur in. l. pupillus in
fi. de admi. tu. ¶ Nunc uenio ad illa que concernũt
merita cause. ⁊ inter alia principaliter allegatur unũ
ad quod dicitur non esse responsum ꝙ isti non habe
bant ius agendi. Nam dꝛ ꝙ cuȝ ñ essent nati tempoꝛ̃
alienationis necessario fuit translatum dominium ĩ
emptorem quia non potuit stare in pendenti. posito
ergo ꝙ nati sint postea non potuit ab illo abdicari

dominium ⁊ ad istos reuertꝛ primo propter impotẽ
tiam testatoris qui non poterat hoc facere arg. ff. de
manu. testa. l. sticus seruus meus. Et quod notat
Bar. in. l. filiusfa. §. diui de le. i. in oppo. quam facit
de illa. l. Secundo quia cum tempore cõditionis exi
stentis. s. alienationis non extarent filij non potuit ĩ
eorum persona dies legati utiliter cedere igitur in ꝑ
petuum sunt exclusi. ff. cõia predia. l. fi. cum ibi nõ. ꝑ
glo. Sed ista allegatio est de nimia subtilitate. ff. de
ꝟ. ob. si seruum. §. sequitur de condi. insti. C. ut act.
ab here. ⁊ ꝯ̃ heredes. l. i. in fi. posito enim ꝙ primuȝ
esset uerum. s. ꝙ translatum fuerit dominium in em
ptorem propter non existentiam eorum ad quos ꝑ
uenire debebat alienatione facta quiꝰ si extitissent trãs
latum non esset immo statim alienatio fuisset nul
la ex quo fuit expresse prohibita. ff. de le. ij. cuȝ pater
§. liber. Et ibi nõ. glo. ñ tñ incongruum ẽ dicere ꝙ
natis postea filijs sit resoluta trãslatio nõ dico ut ex
tunc uel ꝙ fingatꝛ retro ñ facta aut isti retro nati. Sȝ
ut ex nũc sicut uidemus in re que sub conditione sub
iacet restitutioni q2 prohibetur alienari ꝑ legẽ. Nam
si pendẽte cõditione alienetur ualet iterũ alienatio
q2 ñ fuit expresse prohibita sȝ cõditione existen. resol
uitur ut ex nunc ⁊ trasfertur dñium in cũ ĩ quẽ testa
tor uoluit ꝺuenire ut nõ. ĩ. l. fiuo legato. §. i. ff. d ꝉ. i.
ꝑ Bar. ⁊. d. §. libert. ꝑ gl. Nec ob. l. sticus suus me
us. q2 ibi testator ꝯtulit ante. s. cũ ꝑueniret ad aliquẽ
actũ alienationis ipsius si extitissent ꝑsone illorũ ad
quos uoluit ꝑuenire fuisset ĩpedita alienatõ ab ĩpo
principio. Sed q2 ñ extabãt si dicamus dñium fuisse
translatum. dico ꝙ fuit translatum cum sua causa. s.
ut extantibus postea uel eis natis resoluatur q2 ñ po
tuit bñdictus derogare uolũtati ȯfuncti cui dicta res
alienata subiecta erat cũ ñ ȯbeat esse ĩ potestate here
dis ut ꝙ̃docũqȝ cõditione existente legatũ nõ debea
tur. ff. de libe. lega. l. siquid de le. i. l. cetera in fi. Nec
etiam ob. l. fi. in fi. cum ibi nõ. ff. cõia ꝑdi. quia loquꝛ
tur in defectu qui non speratur cessare. unde si subsi
stat tempore quo dies cedit inutile reddit legatũ. Sȝ
defectus non existen. filiorum speratur cessare quia
fauorabilis est spes nascendorum sicut spes ꝙ quis
ab hostibus redeat. Et ideo potest legari ei qui non
dum natus est. ⁊ licet tempore quo cedit dies legati
adhuc non sit natus non propterea reddit legatum
inutile ut patet. ff. de le. i. l. duobus in principio ⁊. §.
fi. de libe. ⁊ posth. l. placet cum si. non ȯbent ergo ẽẽ
deterioris conditõnis isti agentes in hoc legato facto
eis sub conditiõe si res alienetur quo tp̃e ꝯditõis exi
sten. non erant nati ꝙ̃ esset in le. facto eis pure ĩ qᵒ
si tempore quo dies cederet nõ essent nati ñ noceret
eis cũ dispositio purificata in omnibus equipetur di
spositioni pure. ff. de acqui. here. l. sȝ si de sua. §. sed
si cũ esset. Et sic ẽ respõsum allꝛoni de qua aduocatꝰ
alterius partis facit magnuȝ fundamẽtũ. Et ad om
nia allꝛata in ea. ¶ Nec ob. ꝙ testator usus est uerbo
directo. s. lego. ff. de uer. sig. l. uerbis legis. Et nõ.
Bar. ĩ. l. centurio de uul. ⁊ pu. in quarta colum. Et
sic uidetur dominium uoluisse transire immediate ȯ
persona heredis in ꝑsonam filiorum. nõ ãt median
te alio. Sed hic presupposita trãslatõe dñij q̃ negarꝛ
nõ põt secũdũ cum fieret transitus ȯ ꝑsona empto
ris in personã filiorũ benedicti ꝙ testator non censꝛ
uoluisse igitur ⁊c̃. Sed ista allegatio modici effectus
est. naȝ ⁊ cum legat sub conditione utendo uerbo le
go idem censetur uoluisse ⁊ tamen uideo ꝙ interim

tz alienatio z secuta conditione dñium transfertur a persona emptoris in psonam legatarij quod testator non censetur uoluisse hoc eniz contingit propter ma lefactum heredis qui nō debuit alienare. unde i sua ptāte fuit sic facere irritum legatum ɔditione aduenientc ut. d. l. si id qđ. ff. đ lib. lega. Posset z alr respōderi sed cēt supfluum qꝛ predicta responsio satis est euidēs. ñ censetur ergo testator iste disposuisse de re aliena ut uult allegans sed de sua cum suam disposi tionem contulerit in tēpus ante alienat. z sic affecta fuit res ut cum onere dicte dispōis transiret in quēcū qz. ff. de manu. le. de pigno. act. si ɔuenerit. ff. đ pig. l. lex uectigali. Illud āt ɔstat q testator sensit de filijs filiox ēt nasciturs cum tempore testamenti nulli erāt nati ne al' sua dispositio reddatur inutilis. ar. ff. đ fū. istruc. l. fundus qui locat de au. z ar. le. l. penul. §. itē cum queritur ¶ Nec etiam ob. q debeant esse nati tempore conditionis existenē. s. alienationis facte qꝛ qualitas iuncta uerbo zc. de noxa. l. in delic. §. si ex̄ neus. quia immo ñ soluz illi qui tunc nati reperiant sed etiam quicunqz postea nascituri censentur uocati cum ad omnes pariter affectionez habuisse uidea tur. ff. de lib. z posth. l. placet nec hic tractamus de q̄ litate sed de substantia personarum ¶ Nec ob. l. pꝛ filium. §. filiam in fi. de le. iij. quia fateor q illi qui essent defūcti tempore conditionis existentis non cēsen tur uocati sed soli superstites ut ibi dꝛ z etiam illi qui sperantur esse superstites ut dicitur in. l. si duobus in prin. z. §. fi. de le. i. Ex quibus patz q non obstat. l. qui filiab⁹. e. ti. quia ibi dispositio poterat uerificari i iam natis cum aliqui nati essent tempore testamenti non sic in casu nostro. unde ad omnes nascituros cē setur habuisse respectum ut dixi etiam multa allegata super hoc articulo tolluntur per predicta que simi liter psequi fastidiosum cēt potius q̄ utile uel subtile.
¶ Dicitur etiam q dictus benedictus eligit illam uineam p sua legitima consentiente z auctoriçante iudice q potuit argumento. ff. de lega. i. l. non ampli us. §. fi. cum lege se. z sic potuit eam alienare cum onus non possit in legitima apponi ut. l. quoniam in prioribus de inoffi. te. Sz ad hoc faciliter respōdetur q in preiudicium filiorū z totius familie ad quos testator uoluit peruenire non potuit dictus benedict⁹ illā rē capere pro sua legitima qꝛ debebat eaz capere de alijs bonis hereditarijs non subiectis restitutioni uel si omnia erant subiecta diuersis psonis debebat pariter a singulis đtrahere nō ab uno in p̄iudicium aliorū ut expresse tex. ē i. l. ij. C. ad. l. fal. Tunc autē procederet allegatio quando res essent subiecte resti tutiōi p uniuersale fideicō. relictū uni z eidē psone qꝛ tunc licet sibi đrogetur i uno qꝛ solū una res retinet̄ releuatur i alia. quia res alias itegras ɔsequit̄. Sed quando subiaceret restitutioni per specialia fideicom missa fcā de diuersis psonis nō dz fieri tota detractio cōtra unum z cōtra aliū nihil qꝛ sic i potestate here dis esset unū damnificare z eius legatū i toto ānihi lare z alteri gratificari. Et h ē ita clarū q pbatione nō idiget p qđ respōdet̄ ad alia inq̄tū dicit̄ q fuerūt soluta legata certis mulieribus legatarijs z sic nō re manserunt alia bona ex quibus posset benedict⁹ ha bere suam legitimaz. Nam sibi imputet si hoc fecit qꝛ si tota hereditas erat ita exinanita legatis đbebat a singulis pariter detrahere non ab uno tantum z ab alijs nihil ut nō. in. d. l. ij. C. ad. l. falci ¶ Item non ob. q fuit uendita p exsoluendo es alienum. Nam

ex instrumento uenditionis non apparet q ille iulia nus qui habuit partem precij cēt creditor hereditari us sed potius q heredis. Et sic propter hoc non po tuit uendi sed solum propter es alienum hereditariū q aliunde solui non potest. ff. de le. iij. l. pater filium in fi. unde hic non apparet cum proponatur etiam articulus partis aduerse q hereditas iacobi ascende bat ad ualorem excepta ista uinea tunc legitima dicti benedicti non fuisset tota uinea non uideo ergo ad quid tam friuole super his tantum laborauerit pars aduersa ¶ Itez allegatur q uenditor z emptor fue runt ignorantes dicte phibitionis ergo zc. ff. de leg. ij. l. fi. §. fi. Sed ut ex actis colligitur ista allegatio est contra omnem uirtutem licet enim suus heres presu matur ignorare contenta in testamento istud est uer nisi adsint coniecture in contrarium. ut nō. Bart. in l. qui rome. §. duo fratres. ff. đ uerb. ob. sed hic mul te adsunt. primo quia per paucos dies post uenditio nem istius fecit eam assignare sibi pro sua legitima timore dicte prohibitionis ut ɔtinetur in eodem istro unde presumitur etiā sciuisse tēpore uēditiōis aliter đ ignorantia fecisset aliquā mentionē i petitione dicte assignatiōis pro legitima z etiā qꝛ ex his que postea quis facit p̄sumit̄ animus z scīa i his q̄ prius sine ma gno interuallo fecerat ar. C. de natu. libe. l. cū quis §. neqz enim z. l. iij. §. q si de subeunda z ut qđ nō. in. fi. C. de usuris. l. per retentionē. ff. rerum amo. l. si cōcubina. §. res amotas facit ad mace. l. sed iul'. §. proinde de priuileg. credi. l. uentri. i fi. i. q. i. cōstat z qđ nō. xviij. di. puenit extra de elec. officij in quibus omnibus habetur q ex his que postea facta sunt col ligitur p̄sumptio animi z satis in his que prius facta fuerunt. Item etiam composuit cum illis quibus erat relictum in testamento. Item unus testis deponit se audiuisse a francisco z filijs eius q timebant emere dictam uineam propter dictam phibitionem z ille fa cit semiplenam fidem quod nō. in. l. fulcinus. §. quid sit latitare. ff. quibus ex causis in pos. ea. in glo. z. l. apud celsum in prin. de do. excep. Sunt z alij duo te stes qui deponunt de auditu dici ab alijs q sciebant qui faciunt aliqualem presumptionez seu coniecturā. Itez adsunt alie coniecture quia petrus babo. prius emptor eadem die qua emit uendidit francisco unde resultat presumptio p eo q dicti duo testes deponē tes de auditu dicunt scilicet q franciscus dubitabat emere propter dictam propibitionem z q interposu it dictum petrum cui aliquid dedit ultra dictum preciuz dicte uinee ut eū securaret. Iste ergo ɔiecture eēs simul iūcte cū dicto illius testis qui facit semiplenaz fidē de scīa uident̄ facere plenā ex̄ de testa. c. fi. Resul tat etiā presumptio ex multiplici cautela. ff. de condi. isti. l. siquis sub cōditōe z ibi nō. q̇ fuerit hic uēditor. Illud cōstat q si apparet đ ignorātia uēdētis z emē tis ualet uenditio rei subiecte restitutioni ut i. l. ij. §. fi. ff. de l. ij. Sed z alia responsio potest dari q ibi lo quitur i re que subiacebat restitutioni post mortez z non fuit expresse prohibita alienari p testatorem sed prohibet̄ pro aliquo casu habuit grauatus potestatē alienand. penden. ergo licet ea existente resoluatur ut nō. in. l. seruo legato. §. i. ff. de lega. ij. per Bart. quia igitur uterqz habuit potestatem alienandi z ua luit alienatio cum concurrit cum hoc ignorantia utri usqz ñ ita de facili resoluitur sed in casu nostro cuz p hibita fuerit expsse ñ habuit potestatē alienādi aliq⁹ tempore. unde si tunc extitissent filij z fuissent emāci
pati

pati potuissent statim reuocare ꝙ nõ sic in casu p̄sen
ti ut nõ. gl. or. in. l. cum pater libertus de leg. ij. Non
sic igitur iustificatur ⁊ roborat̄ alienatio p̄dicta facta
ↄ̄ expressam ꝓhibitõnem ex. d. ignorantia ꝑtium sic̄
facta ↄ̄ ꝓhibitõnem tacitam ⁊ legalem ⁊ credo hoc ꝓ
babiliter posse dici ꝙ cẽ terminos illius. §. fi. nõ ha
beat locum ꝙ ibi dr̄ pro regula que est ꝙ ignorantia
unius uel duorum non debet alteri nocere sicut nec
prodesse. ff. de iur̄ ⁊ facti igno. l. ita. unde cum ille
§. in re non expresse ꝓhibita alienari loquat̄ non ex
tendat̄ ad expresse ꝓhibitam. ¶ Item allegat̄ ꝙ di
cta uinea exiuit semel ꝓhibitioem alienationis ꝙ ali
quibus modis deducit̄ unde potuit postea semper li
cite alienari. l. pater. §. xv. ff. d̄ le. iij. Sed certe. §. il
le loquit̄ qñ ꝓhibitio fuit ꝑsonalis seu respectu certa
rum ꝑsonarum puta duo fratres ⁊ quilibet eorũ alie
nare ꝑtem suam ñ possit preterꝙ̃ fratri. Si ergo alie
nat fratri finita est ꝓhibitio que non fuit facta nisi cõ
templatione illius. unde ipse in quem facta est potest
alienare cũ̃ neo qr non superest ꝑsona que possit re
uocare. sed in casu nostro censetur realis qr facta po
tius ↄtemplatione totius familie. unde posito ꝙ exi
uit ꝓhibitionem qr nec potest alienare extra familiã̄
si supsunt uel supẽẽ possunt alij de familia quorum
respectu facta fuit ꝓhibitio. unde. §. ille nihil facit ⁊ ꝓ
bat̄ in. l. peto. §. fratre eo. ti. de le. ij. ¶ Item allega
tur ꝙ dicti agentes non erant concepti tempore mor
tis primi testatoris ⁊ sic non possunt dici de sua fa
milia. ff. unde cog. l. i. §. siquis proxi. de suis ⁊ legi
timis. l. titius cum. l. se. Sed ista allegatio frustrato
ria est quia licet nõ essent de familia iacobi qđ tamẽ
non conceditur quia fuerunt filij benedicti ꝙ negari
non potest. Ipse autem iacobus uocauit filios filioꝝ
in casu quo fieret alienatio ⁊ quia tunc filij non habe
bant filios natos uel ↄceptos censetur censisse de con
cipiendis post quandocũq3 ut in p̄cedẽtibus dixi. ar.
l. fundus qui locatus. ff. de fi. instru. non refert ergo
ꝙ non sit de familia iacobi. preterea sunt de familia
heredu3 iacobi ergo ⁊c. quia testator dixit ꝙ uolebat
remanere in familia sua ⁊ suorum heredum ergo ⁊c.
¶ Itẽ allc. ꝙ cũ ñ eẽnt isti nati tp̄e alienatõis ñ p̄nt
ꝑpetuo uocari per. l. cũ ita. §. fi. de le. ij. ⁊. l. peto. §.
fratre ⁊ quod ibi per Di. sed ista allegatio est nulla
⁊ primo contra eundem tex. l. cũ ita. §. fi. qui uult ꝙ
primo ueniant nominati sed isti filij fuerunt nomina
ti ergo ⁊c. Nam testator nõ censet̄ plus sensisse de il
lis qui reperient̄ nati tempore alienationis quã post
cum ad omnes parem habuit affectione3. Preterea si
aliqui fuissent nati fateor ꝙ ipsi soli fuissent admissi
ad reuocandũ s3 alijs post nascentibus tenerẽt̄ ꝑtici
pare cũ alijs. Nã si legarẽ filijs seij ⁊ aliqui nati essẽt
tempore testamẽti uel mortis aliqui nascerentur post
quis dubitat ꝙ omnes ꝑticipare deberẽt si cõstaret
ꝙ de nascituris sensit. d. l. si duobus in prin. ⁊. §. fi.
⁊. l. seq. ff. d̄ le. i. Hic aũt ↄstat ꝙ tẽpore testĩ nullos
habebat filios eius filij ut pluries dixi. Ite3 ille. §. fi.
dic̄ ꝙ uocantur illi qui sunt tempore mortis. Et sub
dit qui ex his ꝓximo gradu ꝓcreati sunt nomen eni
familie in uniuersali cõprehẽdit etiã futuros. l. grege
de le. i. l. fi. de fun. instruc. Ueniũt tamen ordine suc
cessiuo qr precedentes censet̄ rogati ad restituẽdũ se
quentibus quousq3 aliquis extet de familia usq3 in
infinitu3. Admittunt̄ ergo dũtaxat illi qui sunt tẽpo
re mortis pro primo loco qr p̄cedũt in gradu. Sed
etia3 sequentes admittuntur illis mortuis ⁊ hoc uult

illa littera. Sed allegans uult ꝓ sequenti seu ñ ꝓxi
mus excludat̄ ꝑpetuo ꝙ est expresse ↄ̄. §. fratre. Na3
ad quod precedentes tenentur cauere de restituendo
sequentibus si sequentes essent exclusi. illi ergo sunt
exclusi qui tempore mortis uel alienatõnis non reꝑi
untur subaudi quia mortui sunt ⁊ sic ñ sperantur re
periri ⁊ sic ꝓcedere potest allegatio aduocati. Sed il
li qui sperant non sunt exclusi nisi quousq3 ñ extant.
¶ Per hoc etiam p3 ꝙ responsio ad aliud dum di
cit ꝙ hic omnes de familia consenserunt in alienatõ
ne quod est falsum quia isti filij non consenserunt qui
fuerunt ⁊ censentur uocati licet tempore testamenti ⁊
mortis non essent in rerum natura cum etiam spera
bantur fauorabili spe. l. placet de li. ⁊ post. ¶ Item
allegatur ꝙ isti cauerunt de non alienando prout te
stator uoluit in restituendo familie si alienarent ⁊c.
ut. d. l. peto. §. fratre. ⁊ ista allegatio fit ad processũ.
sed impertinenter qr processus non reddetur nullꝰ.
Et hoc tamen pertinet ad ordinem eius ut patet ex
§. fratre uersi. ꝙ si cautio. primo ista cautio deberet
prestari ad instantiam aliorum de familia qui si su
peressent possẽt uenire ad hoc iudiciũ ꝓ suo interẽ ⁊
hoc pat3. ar. ff. de ioffi. testa. si proponas cũ si. Non
ãt ad instãtiã reorũ quorũ non interest ar. ff. d̄ app.
recipi. l. i. extra de elec. cũ inter. Nec possunt allegare
de iure tertij qđ nõ exclusiuũ iuris agentiũ ipsorũ iu
rium iur̄ nõ. i. l. cũ suum. C. d̄ ser. fugi. ⁊. l. i. ff. de ex
cep. rei iudi. per Bar. ⁊. l. indebi. §. sed si nũmi d̄ cõ
di. inde. ꝑ eundẽ. Ex quibus oĩbus patet responsu3
ad illa que principaliter allegantur in cõtrarium ob
missis quibusdã quibus suꝑfluum esset respondere
ꝓut circũspecto lectori poterit apparere ↄ̃fensataq3
est cõclusio primo loco per me posita. s. ꝙ pronũciã
du3 ẽ dictã uenditionẽ ⁊ alienationẽ ñ tenuisse i p̄iu
dicium istorum agentium q̃ꝺq3 ↄdemnandi sũt rei
ad restituẽdem dictam uineam eisdem agentibus.
¶ Uenio ad aliam ↄclusionem qr dixi ꝙ debent cõ
demnari ad restituendum uineam cum fructibus ꝑ
ceptis post li. ↄte. Et hoc est clarum. C. de rei uen. l.
certum in fi. Sed a percep. ⁊ ꝑcipiendis ante debent
absolui ⁊ hoc patet. Nam a percipiendis excusantur
propter titulum eo. ti. si fundum ubi nõ. A perceptis
uero siquidem in uita benedicti p̄ris istorum agẽtiu3
silr̄ excusãt̄ qr cum haberet istos agentes in potestate
erat eorum legitimus administrator ⁊ sic ad eum ꝑ
tinebat usufructus illius uinee si propter alienatiõe3
deuolutum erat dominium ad eos. l. i de bonis ma
ternis ⁊ de bo. q̄ libe. Ideo ẽptor qui successit i om̄e
ius ꝙ uẽditor hẽbat ⁊ eiꝰ hr̄des potuerit tenẽ. d. fructꝰ
q̃te. ad uẽditorẽ ꝑtinebãt. ar. ff. d̄ le. ij. l. peto. §. p̄diũ
de iure fisci statius. §. cornelio. q̃tũ uero ad ꝑceptos
post mortẽ benedicti ⁊ añ litis ↄt. plus dubiũ ẽ ꝙ frã
ciscus uidet̄ fuisse male fidei ex quo sciebat prohibitio
nẽ alienationis ⁊ sic uidet̄ teneri ad omnes ꝑceptos
ut. d. l. certum in prin. Tamẽ dicẽdũ ẽ ut dicam i se
quẽti articulo ñ debet haberi pro male fidei q̃tu3 ad
hoc qr poterat error i iure occurrere ꝓpter cautelas
quas tenuerũt i. d. uenditione. s. faciẽdo dictã unicã
assignari sibi pro legitima potuisset licite emere qui
error iuris facit cũ haberi ꝓ bone fidei. l. sed si lege
§. scire. ff. de pe. hẽ. ⁊ hoc quo ad fructus ↄsũptos ex
quo ñ eẽnt ipse uel eiꝰ hr̄des facti locupletiores cũ ñ
sit ꝓbatũ ex fructibꝰ ꝑceptis post mortẽ bñdi. ⁊ añ li.
morã i h̄ iudicio dictũ frãciscũ uel eiꝰ hr̄des non esse
factos locupletiores deberent absolui maxime a p̄ce

ptis per istos heredes francisci de quibus ñ est ,pba
tum q sciuerint ,phibitõnē alienationis l3 de franci
sco satis uideatur ,pbatum ut supra dixi ¶ Ueio ad
tertiam ᵓclusionem in qua tenui q dicti rei dbent re
cuperare expensas factas in melioramẽto dicte uinee.
Nam licet franciscus pr eorum sciuerit ,phibitionem
alienationis quod sufficit ad faciendum alienatõem
ñ ualere cum in hoc sufficiat sñia facti lic3 in iure erra
uit quoniam ignorantia iuris ñ ,pdest in lucris captā
dis. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. error. cẽt autem spẽs lucri
si uelit alienatõnem tenere ,ppter dictam iuris igno
rantiam iõ ñ ,pdest sed cũ tractatur de recuperandis
expensis quas fecerunt in melioramento tunc tracta
uerunt de damno euitando. unde error iuris d3 eis
,pdesse quo ad hoc. ff. de condi. inde. l. sed si me pu
tem in glo. magna ante fine3. posito ergo q ,pbatũ
sit dictum franciscũ sciuisse factum. s. ,phibitionē alie
nationis ⁊ sic haberi ,p malefidei q̃tum ad hoc ut ñ
teneat alienatio attamen pp dictas cautelas adhibi
tas in uenditione de quibus dixi in precedenti ar. po
tuit credere uenditõnem tenere ⁊ sic errauit in iure
habetur ,p bonefidei possessore q̃tum ad recupan
das expensas sicut q̃tum ad hoc ne teneatur de fru
ctibus ᵓsumptis ex quibus factus non fuit locupletior
quia utroq3 cãu tractat de damno euitando ᵓstat āt
bonefidei possessorem recupare ñ solum necessarias
expensas sed utiles in quibusdam casibus si domin⁹
fuisset easdem facturus aut si est uenditurus rem aut
si ñ sunt ei onerose. l. in fundo. ff. de rei uen. cr̃ istos
recuperat per abrasione3 si fieri potest. d. l. in fundo
necessarias āt recuperat indistincte sicut malefidei. l.
domum. Nunc ad ,ppositum dico q si ista uinea est
meliorata pp ᵓtinuam culturam q2 forte fuit melius
culta postq̃ peruenit ad manus eius q̃ eẽt prius ⁊ tũc
tales impense facte in cultura ñ debent recuperari q2
ptinet ad pũtem rei utilitatem unde d3 cu3 fructib⁹
ᵓpensari. ff. de impens. l. iij. ff. so. ma. l. diuortio. §.
impendia. Idem si precium uinee eẽt auctum ratõe
tpis tm̃ sine impens ut si possessiones plus ualẽt ho
die q̃ tpe uenditionis. Si uero auctum fuit pcaũ pp
expensas factas ad ppetuam rei memoriam uel utili
tatē tē aut fuer̃t expẽse neccĩe puta i refectiõe domus
ibi site que ruebat ⁊ iste recupantur indistincte ut
d. l. domum. C. de rei uen. Si uero fuerint expense
utiles puta i ,ppagationibus nouis. Nam ,ppagatio
nes facte. i. restauratões ut2 ᵓputent inter necessari
as impensas ut. d. l. iij. de impensis. In utilibus er
go uidetur dicẽdum q debeat eas cũ fructibus ᵓpen
sare quos ñ restituit fm supradicta p. l. sũptus. ff. de
rei uen. Sed illa. l. loquitur qñ possessor lucrat fruct⁹
solum pp bonam fidem tunc enim ñ lucrat illos de
rigore sed de equitate. Et propter eandem equitatē
statuitur illud ut cũ eis ᵓpensat expensas. at in casu
nostro iste emptor ⁊ eius heredes lucrãtur fructus p
ceptos uiuente benedicto de rigore iur. ex iur. bene
dicti in quo successerunt ut supra ,primo articulo di
xi. unde nõ debet cũ fructibus ᵓpensari ut uidemus
in marito qui lucratur fructus rei dotalis ⁊ tamen
tales impensas utiles recuperat. ff. so. matri. l. diuor
tio. §. impendia si non sint onerose ď impensis. l. ue
luti. sed cum fructibus perceptis post morte3 dicti be
nedicti bene debet dictas utiles expensas compensa
re quia illos fructus lucrãtur propter solam bonam
fidem ⁊ cetera. ut dicta. l. Similiter uidetur in ex
pensis necessarijs per eandem legem que genera

liter loquitur igit ista nõ fuerunt examinata i ,pcessu
dico q iudex potest ferre sñiam hoc modo. s. cõdēna
re dictos reos ad restitutione3 dicte uinee refusis eis
dem expensis ď iure refundendis nec aliter pronũc
declarare. Et postea in executione discuciatur ista re
cipiendo ,pbationes ⁊ subiciendo rem oculis si expe
dit. l. si irruptõe. §. ad officiũ. ff. fi. regũ. Na3 ista pos
sunt post sñiam opponi cum ñ infringant uires eius
nec ei ᵓdicant. l. nẽsenius. §. fi. ff. de re iudi. sol. ma.
l. ex diuerso. §. fi. ideo pñt in executione liquidari iur
nõ. in. l. i. ff. de eden. in glo. magna in. l. i. ff. de leg.
ij. i fi. p Bar. iudi. sol. l. i. ⁊ repta ueritate faciat resti
tui melioramenta petita seu expensas uel nõ restitui
fm ea que dicta sunt supra anteq̃ compellat reos ad
restitutionem uinee antedicte expense recupentur iu
re exceptionis non iure actionis. l. fi. ff. de condi. inde.
Et ᵓclusio ē q faciat restitui expensas quas reperijt
necessario uel utiliter factas qñ excedunt fructus pce
ptos post mortem benedicti ⁊ ante li. ᵓte. q2 pceptos
post restituunt. unde cu3 eis ñ compensantur. Item
pceptos ante mortem benedicti lucrantur de rigore
⁊ ex iure bñdicti unde cum eis ñ compensantur per
ceptos uero post mortem ⁊ ante li. ᵓtesta. lucrant de
equitate ideo cum eis ᵓpensent ut. d. l. sumptus. ff. ď
rei uen. Laus Deo.

xviij

¶ Alter ⁊ ãbo an ṽificentur i plib⁹ q̃ in duobus.

¶ In christi nomine amen.

¶ Quidã testator hñs duos filios masculos ex pima
uxore uiuẽte. ipos hẽdes uniuersales istituit ⁊ ẽt quē
cũq3 aliũ masculũ sibi nasciturũ ex eadem muliere uł
alia. deinde dixit q si alter ex pdictis filijs decederet
sine liberis substituebat superuiuentem. Et si ambo
sic decederent substituebat eis quẽdam patruu3. Ui
uente dicto testatore moritur unus de dictis duobus
filijs. et etiam uxor. qua mortua testator recepit ali
am uxorem ⁊ ex ea suscepit alium filium masculum.
Postea decessit dictus testator superstitib⁹ dictis duo
bus filijs uno ex pria muliere altero ex sa uxore dein
decessit fili⁹ ex sa muliere i pupillari etate uertit ᵓten
tio de illi⁹ hẽditate ⁊ illi⁹ portione hẽditatis pre ad il
lum ptinẽte iter fratrē ei⁹ supstitē ex eodem pre ⁊ ali
am mre3. qui frat dic ad se ptinē ṽtute substõnis reci
,pce fcē iter filios istitutos ď ssitie alti pmorięti q ᵓtie
bat pupillares substõnes q2 oĩs erãt pupilli. que pu
pillaris pcisa irreciproca d2 expressa uerbis tamē ge
neralibus ⁊ sic excludit matrem in totũ etiam i legi
tima. iur ea que habent in. l. iuli. ff. de uul. ⁊ pu. ⁊. l.
precibus circa fi. p ea que habentur in ultima gl. iũ
cta. l. pap. §. sed nec impube. ff. ď inoffi. testa. ⁊. d. l.
precibus. Sed mater dicit substitutionē predictā reci
procam non fuisse factam filio suo nato post testm̃
nec de ipso sed dũtaxat duebus filijs primi matrimo
ni qui tempore testamẽti nati erant ⁊ inter eos tan
tum ut colligitur ex illa dictõne si alter ⁊ si ambo q2
nõ dicuntur nisi de duobus ex proprio significatu ñ
de plib⁹. uñ p ᵓñs ď iure cõi ipsa mr prefert fratri ex
uno tm̃ latē ᵓiũcto ⁊ i auc. defũcto. C. ad ĩtul. S3 ex
forma statuti stãte fratre masculo salti i ĩtia pte mr illi
pfert. ¶ Querit ergo quid iuris ⁊ uidetur dicendũ ,p
matre q2 uerũ est q ille due dictõnes. s. alter ⁊ ambo
ex proprio significatu uerificãt tm̃ i duob⁹ ut nõ. i. l. si
ex toto. §. i. ff. de le. i. iũcta. l. q duos. ff. de uul. ⁊ pu.
Et

Et proprius significatus uerboꝝ dꝫ attendi i ultimis
uoluntatibus.l.nõ alr̃.ff.de leg.iij. Et sic inter illos
duos filios tantũ quos tũc habebat i ultimis uolun
tatibus uidet̃ illam substõnem fecisse non inter illos
⁊ alios nasituros qꝛ dictõës ille ñ ꝯuenirent sꝫ dice
re debuisset si aliquis uel si oẽs. nec ob.uidet̃ si dica
tur ex quo oẽs uniuersaliter instituit taꝫ natos ꝙ̃ na
scituros. Similiter inter oẽs uidet̃ dictam substitutio
nem facere uel fecisse uoluisse ut sic talia sint subiecta
qualia predicata demonstrãt.l.fi.§.cui dulcia.ff.de
uino tritico ⁊ oleoqꝫ lega.de fun.instru.l.iij.i prin.
qꝛ uerum cẽt si proprius significatus uerborum non
repugnaret. Nemo.n.uidet̃ dixisse id cuius non suo
nomĩe uel uocabuli appropriat̃ usus ẽ.ff.ð supellec.
lega.l.labeo.§.fi.nec sufficit dicere presumendum ẽ
testatorẽ sic uoluisse postꝙ̃ non dixit nec expressit.ff.
de rebus dubijs.l.i ambiguo de here.insti.l.quotꝗ.
circa prin.uersi.neqꝫ eum quẽ uoluit ⁊c̃.⁊ pꝫ.C.de
testa.l.iubemus.ubi testator uoluit instituere plures
puta quatuor ⁊ hoc ꝯstabat ⁊ tñ non instituit nisi du
os ⁊ dicit̃ ibi ꝙ illi tantũ habent̃ pro insti.⁊ non alij
quos scribere uoluit ⁊ nõ scripsit facit.l.fi.ff.de iure
codi. ¶ Sed in contrariũ ⁊ pro dicto fratre facit ꝙ i
terdum cum expedit pro saluãda uolũtate defuncti
de qua põt constare per ꝯiecturas una dictio ponit̃
⁊ exponit̃ pro alia.ut nõ.glo.ff.de condi.⁊ demon.
l.cas cãs que incipit.nã quelibet ꝯiunctio ⁊c̃. Et in
terminis nostris ꝙ dictio alter cadat interdũ int̃ tria
⁊ inter tres contra propriũ significatũ qñ expedit.est
tex.cum glo.C.de here.l.quicũqꝫ.§.uniuersi.⁊ de
fartis.l.ancille sup uerbo altera qꝛ uolũtas ⁊ intẽtio
testatoris uel ꝑtiuꝫ prefert̃ oĩ significatui uerboꝝ.C.
de fidcicõ.l.cum uirum de lega.cũ questio.in fi.que
res pig.obli.pos.l.fi.cũ si. Et hoc qñ ex uerbis ꝓla
tis ⁊ scrip.põt colligi ꝯiectura uolũtatis. Et per hoc
tollunt̃ leges in ꝯ̃trarium allegate que loquunt̃ qñ non
põt colligi ex his que dicta ⁊ scrip.fuerũt. Sꝫ hic põt
colligi primo ex eo ꝙ non solum illi duo filij iam na
ti fuerunt instituti sed etiam nasituri.unde cum te
stator presumatur eos pariter dilexisse. similiter pre
sumatur eos pariter prouidere uoluisse in faciendo
eis ⁊ inter eos ⁊ omnes pupillarẽ substitutionẽ que
ẽ prouisio non grauamen.l.ex tribus.C.de inoffi.
testa.⁊ tanꝙ̃ fauorabil' ẽ large iterpretãda.c.ð odia.
de reg.iur.⁊ de libe.⁊ posth.cum quidam. Secundo
qꝛ cũ aliud diceremus nõ parua absurditas sequere
tur quia si contigisset ꝙ ambo filij primi matrimonij
post mortem patris in pupillari etate mortui fuissent
supstite fratre ex secundo matrimonio ⁊ supstite pa
truo ipe patruus fuisset admissus ad eorũ successio
nẽ nõ fratre ex secundo matrimonio si dicimus ipsũ
non cõprehẽdi i uerbis dicte reciproce substitutionis
sed illos duos tantũ qꝛ uoluit ꝙ ambobus mortuis
patruus uocaretur ꝙ non ẽ credẽdũ fuisse de inten
tione testatoris ut uoluerit patruuꝫ preferri sue poste
ritati.C.de fidcicõ.cũ acutissimi.eo maxime qꝛ etiã
remota pupillari substitutõe frater predictus ⁊ ñ pa
truus fuisset habiturus legitimã successionẽ eorũ.ff.
de uul.⁊ pupil.substi.l.si filius qui patri.uersi.ꝑser
tim quã recipio successionẽ credendũ ẽ patrem uo
luisse ꝯfirmare potius ꝙ̃ infirmare.ar.C.de ipub.
⁊ al' substi.l.penul. Preterea testõr ideo fuit usus illis
dictõibus cadẽtibus inter duos uel duos tantuꝫ.qꝛ
nõ credidit alios filios habere ꝙ si successisset uersi
militer alijs dictõibus fuissꝫ usus.⁊ sic aduenĩẽte cãu
inopinato dꝫ esse perinde ac si illis alijs usus fuisset
prout in simili uidelicet de casu nõ expresso quem te
stator euẽturum nõ putabat.quoniã pro expresso ha
bet̃.C.de institu.⁊ substi.sub ꝯditõne fac.l.iij.ff.ad
trebel.mulier de pac.l.tres.§.fi.in fi. Ex quibus ut̃
ꝙ ista fuerit ⁊ presumendũ sit fuisse potius defectus
notarij ꝙ̃ testa.⁊ ꝙ fuerit plus dictũ ꝙ̃ scriptũ ⁊ sic
nõ habeat hoc nocere ueritati nec intẽtiõem testato
ris alterare.ar.C.de testa.errore ⁊.l.si librari⁹.ff.ð
reg.iu.ad hoc bene facit.l.quotꝗ.§.sꝫ si non i corpe
ff.de here.insti.ubi ille quẽ testator uoluit instituere
i semisse ⁊ ꝑ errorem ẽt testatoris nõ fuit scriptus ni
si in quadrante habetur pro istituto in semisse ratõ
ne predicta.l.qui quartam de lega.i. Et ista pars ue
rior uidetur ⁊ magis conformis intentioni testatoris
de iur̃ substentabilis.

xviiij.

¶ Communitas alicuius terre uel uille de licentia
domini sui imposuit ut de eis que uẽdunt̃ infra cõfi
nes suos soluant̃ duo denarij ꝓ libra ad supportan
da onera ipsi⁹ cõitatis.que cõitas ẽt habet licentiam
ab codeꝫ domino ut sup obuentionibus huiusmodi
impositionis possit etiã certum ãnuũ cẽsum uendere
tamen cum instr̃o grẽ hoc ẽ quando ipsa cõitas uo
luerit reemere ab emptore codeꝫ precio quo uẽdidit
hoc sibi liceat quãdocũqꝫ ⁊ preter.huius secunde licẽ
tie uidelicet ꝙ possit alteri uendere ⁊c̃.dicta cõitas
cõsueuit uendere cẽsum ãnuũ ad rationẽ.xv.ꝓ uno
seu unius pro.xv.hoc presupposito cõtingit in facto
ꝙ qõdã monasteriũ emit a dicta cõitate cẽtuꝫ flore.
ãnuos sup omnibus iuribus ⁊ obuẽtionibus dicte
cõitatis. Et licet precium cõsuetũ nõ ascenderet nisi
ad mille ⁊ quingentos florenos.s.ad rationẽ.xxv.
pro uno tamen ut preciũ esset magis iustum dictum
monasteriũ dedit quartaꝫ ꝑtem ultra uidelicet duo
milia flore.⁊ sic ad rõem.xx.pro uno pacto interpo
sito in eodem instr̃o uenditõis uel postea in alio ad
partem ꝙ quandocũqꝫ uẽditori placeret reemere di
ctos centũ florenos pro codẽ precio uidelicet duoruꝫ
miliũ florenorum ꝙ hoc sibi liceat soluendo pro tan
ta rata temporis censuale illius anni in quo fuerit re
emptum. Nunc queritur an dictus contractus sapiat
usuram in casu in quo uenditor in reemptione sol
uat dicta duomilia iuxta pactum. Et an fructus me
dio tempore percepti computentur in sortem. Et ul
terius supposito ꝙ dictus contractus non sit usurari
us.queritur an alias sit illicitus precipue qꝛ censuale
huiusmodi constituitur super impositione quib⁹ gra
uantur persone ecclesiastice ⁊ ulteri⁹ ⁊ precipue uia
tores que non uel saltem non equaliter participãt i
bonis cõitatis sicut incole communitatis.

¶ De annuis redditib⁹ mõtis uenetiaꝝ uel florẽtie.

In christi nomine amen.

Presens dubiũ ut̃ determinari ꝑ ea que nõ. Inno.
Host.⁊ Jo.an.in.c.in ciuitate extra de usuris qui ð
terminãt ꝙ qñ quis emit annuũ redditũ talis ꝯ̃tus
ñ sapiat usurã siue redditus ꝯsistat i pecunia ⁊ sic sit
certus ⁊ ifallibilis ⁊ fortune ñ suppositus siue consi
stat i fructib⁹ ⁊ sic sit incert⁹ ⁊ fallibilis ⁊ fortune sup
posit⁹. Itẽ siue emat̃ ad certũ ⁊ detĩminatũ tꝑs puta
decẽniũ siue ad incertũ quousqꝫ uixerit ul' i ꝑpetuuꝫ
dummõ preciũ qd dat sit tale ⁊ tãtũ ꝙ ex eo potuit̃

fet emi una possessio nõ minoris redditus ãnui quĩ
emiꝫ qñ cousistebat in pecunia eius ⁊ forꝫ creatus ⁊
in esse ꝓductus ante ꝯtum emptõis. si. n. tunc crea
reꝫ censereꝫ fieri in fraudẽ usurarum. Idez tenet ibi
dez dominus Antonius de butrio ⁊ Hosti. in sũma
de usuris uersi. qđ de his qui emũt ab ecclesijs. idem
firmat ẽt Io. an. in addi. spec. super rubrica de usuꝫ
adiciens in fi. hanc rõem ad ꝓbandũ ꝙ non sit usu
rarius qꝛ ubicũqꝫ non ꝯuenit diffinitio nec diffinitũ
ff. de dolo. l. i. in prin. Sed huic nõ ꝯuenit diffinitio
usure qꝛ usura diffiniꝫ uno mõ uidelicet ꝙ ẽ lucrum
ex mutuo pacto debitũ uel exactũ. ut nõ. Hosti. i sũ
ma de usuris i prin. Et hic non ẽ mutuũ cũ de natu
ra illius sit ut sors repetaꝫ. ff. si cer. pe. l. ij. in prin. ⁊
hic ñ repetiꝫ ⁊ sic accedit ad naturã ꝯtus emptionis
i quo usura ñ ꝯmittiꝫ ex ꝑte emptoris nisi emeret ui
lius propter hoc ꝙ traditio mercis differꝫ nec ex ꝑte
uenditoris nisi uẽdat carius ꝓpter hoc ꝙ differꝫ so
lutio precij nec ẽt tunc cõmittiꝫ formaliter sed menta
liter. ut. d. c. in ciuitate. at hic cessant ista qꝛ preciũ fu
it presens ⁊ iustũ ⁊ plus seu magis ꝙ̃ ꝯsuctum ut po
niꝫ in puncto. Alio modo diffiniꝫ qđ ẽ lucrum acce
dens sorti ex pacto uel intentiõe corrupta. sed hic ñ
cadit lucri nomen quod ẽ proprie sorte ⁊ dãnis dedu
ctis. ff. pro socio. l. mutuis. sed hic nõ ẽ dare sortẽ cũ
illa nõ repetaꝫ. Concludiꝫ ergo sm Io. an. ꝙ huic
ꝯtui nõ congruit nomẽ usure sꝫ emptõis: contractꝰ
aũt emptõis approbatus ẽ qꝛ ẽt de futuris fructibus
fieri potest. ff. de ꝑiculo rei uẽ. l. necessario §. fi. de
contrahen. emp. l. nec emptor ⁊ potest in eo alter cõ
trahentium esse deceptus infra mediũ iusti precij. C.
de rescin. uen. l. ij. Hec sunt uerba Io. an. in loco ꝑ̃
allegato. Est uerũ ꝙ in principio ipse dicit ꝙ si red
ditus cõsisteret in pecunia ⁊ esset certus ⁊ infallibilis
⁊ emeretur ad certum tẽpus puta pro centuꝫ emi de
cem ãnua usqꝫ ad decẽnium ꝙ tunc magis traheret
istum cõtractum ad usuraꝫ qꝛ in. x. annis lucrabitur
xx. et pro centum que dedit in decem annis recupe
rat centum. xx. unde nil aliud dici potest nisi ꝙ tem
poris interuallo pecunia parit pecuniã ⁊ assimilaꝫ cõ
tractui mutui qꝛ in effectu sors reuertitur ad dantem
cuꝫ incremento. Si uero redditus ẽ icertus ut quar
ta pars fructuum licet tempus sit certum ut decẽniũ
uel econuerso. tẽpus incertũ ut ad uitã lꝫ redditꝰ cer
tus ut decẽ annua sine dubio contractus nõ ẽ uicio
sus ⁊ multo minus si utrũqꝫ ẽ incertum sm Io. an.
in loco preallegato. Idem quasi ꝑ omnia sequiꝫ do
minus Petrus de ancharano in qõne disputata ꝑ
eum de iprestis uenetoꝝ quam ẽt refert i regula pec
catum de reg. iu. li. vi. secundũ que uideꝫ determina
ri presens dubitatõ pro dictis religiosis emẽtibus qꝛ
hic non fuit ꝯtracta emptio pro certo tꝑe licet de cer
to ⁊ indubitato redditu sed i perpetuũ ⁊ sic in icertũ
unde nõ sumusꝰ in casu i quo debeat trahi ꝯtractus
iste ad usuram sm nõ. per Io. an. in loco ubi suꝑ.

¶ Item qualitas personaꝝ facit cessare ꝓ̃sumptõeꝫ
usurarum ⁊ modus contrahẽdi qꝛ uoluerũt soluere
maius preciũ ꝙ̃ cẽt solutũ. ac etiam qꝛ ꝯtractus iste
frequẽter in ꝑtibus illis ẽt inter bonos uiros ⁊ mer
catores nõ ꝯsuetos fenerari. Et ita determinat exꝓ̃s
se Bal. in. l. i. C. de his que pene nomĩe in. iij. q. ubi
format ⁊ ꝺcidit presens dubiũ. ¶ Per predicta ẽt de
terminat prefatus dominus Pe. de ancha. in dispu
tatõe supra all. ⁊ do. An. de bu. in. d. c. in ciuitate. ⁊
alij moderni canoniste ꝙ licitum ẽ emere pecunias

montis ciuitatis floren. ⁊ iprestorum uenetoruꝫ que
reddunt annuatim certã ꝙ̃titatem pro quolibet cen
tenario. lꝫ quidã magistri sacre pagine teneãt contra
rium. Sꝫ hoc magis ꝯ̃rium pertinet ad canonistas
ꝙ̃ ad eos sm prefatuꝫ dominum Petrũ. Et ego ali
as cuidã magistro sacre pagine faciebã hanc rõnem
qꝛ si licitum ẽ habenti talẽ redditũ pecuniaꝝ cuicũqꝫ
uẽdere. C. de ꝯ̃hen. emp. l. dudũ. ergo licitum simili
ter eẽ debꝫ cuicunqꝫ emere propter naturã correlati
uorum qui ẽ ut ꝙ de uno statuiꝫ cẽseaꝫ de altero sta
tutum eẽ. ff. de acceptila. l. fi. C. de indic. uidui. l. ij. i
fi. unde prohibita uenditiõe censeꝫ ẽt emptio ꝓhibi
ta ⁊ econuerso. ut ibi notant doc. ⁊ per. l. i. C. de cu
pres. li. x. Idem ergo dici dꝫ ⁊ fortius in ꝑmissione q̃
fauorabilior ẽ. Et hoc dicit beatus Augustinꝰ i ome
lia super euangelio ꝙ Iesus eiecit de tẽplo ementes
⁊ uendẽtes ⁊c̃. s. ea que licite emunꝫ nõ illicite uẽdũ
tur. Idẽ ergo econtra dꝫ eẽ ꝙ que licite uenduntꝫ ñ
illicite emunꝫ. alꝫ auferreꝫ licẽtia uenditoribus si pre
cluderet uia emptoribus prout in si. diciꝫ in. l. iij. §.
i. ff. de eo ꝙ certo loco. ⁊ sic fieret iniuria habẽtibus
tales redditus licitos ⁊ per indirectũ auferretur eis
licentia disponendi de ipsis ꝙ eẽ non dꝫ quia nemi
ni ius suum detrahi debꝫ. ff. de his qui sunt sui uel
ali. iuris. l. ij. §. i. ¶ Per quod ẽt respondeꝫ ad unã
rõnem que consueuit in contrariuꝫ fieri. s. ꝙ alia rõ
sit in emptore qui moueꝫ ex cupiditate lucri ꝙ̃ in uẽ
ditore qui non moueꝫ ob hoc. Sed certe non ẽ consi
derandũ motiuum emptoris cum illud efficiaꝫ licituꝫ
ne auferaꝫ licentia uẽditori sicut in simili mala inten
tio intẽdentis furari non attẽdiꝫ si re uera cõsensus
dñi adhereat licꝫ ipse ignoraret. l. inter omnes §. re
cte de furtis. Preterea ⁊ si de mala intentiõe ratione
cupiditatis deberet in foro penitẽtie rõn. m reddere
non tamẽ ad restõnem teneꝫ qꝛ non illicite hꝫ. Pre
terea in casu nostro hoc cessat qꝛ non ẽ dicenduꝫ ꝙ
religiosi fuerint moti cã lucri uel auaritia cũ propria
bona a se abdicauerint ⁊ mundum reliquerunt pro
pter deũ sꝫ pro sustentatiõe uite ipsoꝝ. Ex quibus
oibus conclusiue inferꝫ ꝙ dicti religiosi emptores di
ctorum redditũ satis sint excusati propter auctorita
tes tantoꝝ uiroꝝ antiquoꝝ ⁊ modernoꝝ canonistaꝝ
qui omnes ꝯcordãt tales ꝯtus eẽ licitos. excep. Rai.
⁊ Goff. quos Hosti. reprehendit in sũma ubi supra
etiam si rei ueritas cẽt in contrariuꝫ per ea que nõ.
Innocẽ. de consti. c. ne immitaris. ¶ Restat respõ
dere quibusdam que possunt in casu nostro allega
ri per que etiam lucidius ueritas apparebit. Et pri
mo quia si uerum est ꝙ quãdo emitur redditus cer
tus puta decem annua ad certũ tempus puta ad de
cennium pro centum quatenus percipiꝫ ultra cẽtum
est usura secundum Ioan. an. in additio. specu. su
per rubrica de usuris ut supra dixi. idem ⁊ fortius es
se debet si emitur i perpetuum ut quat. percipitur ul
tra ꝙ̃ quod datum fuerat pro precio sit usura cuꝫ sit
eadem ratio ⁊ eo improbior dici potest ꝙ i infinitũ
potest accedere. Sed ad hanc oppositionem respon
det idem dominus Pe. de ancha. in preall. disputa
tatione ⁊ in. d. c. peccatũ de reg. iu. ꝙ imo diuersa
ẽ ratio. s. quia primo casu quando emiꝫ ad certuꝫ tẽ
pus ipso finito reuertiꝫ res empta. s. ipe redditus ad
uẽditorẽ ⁊ tantũ ꝙ̃tũ datũ sit ꝓ ꝑ̃cio repiꝫ una cuꝫ
augmẽto apud ẽptorẽ iõ silitudinẽ hꝫ cũ mutuo ⁊ cũ
contractu pignoraticio plus ꝙ̃ cũ emptiõe de cuius
natura ẽ ꝙ sit perpetua. iõ facilius presumiꝫ fraus
facta

facta de contractu ad ꝯtum. ar. ff. ad mace. l. si filiꝰ §. i. in fi. Sꝫ in secũdo casu res empta nunꝗ reuersura ẽ ad uenditorẽ ideo magis accedet ad naturaꝫ ꝯtus emptõis sicut ꝯstat cum habeat sua naturalia ar. ff. deposi. l. i. §. siquis seruũ cõmo. l. cum qui. §. rem inspectõi cũ ibi notatis ¶ Scḋo ob. ꝙ etiam ĩ ꝯtractu emptõis uel uenditõis ueniũt ⁊ cõmittuntur usure. ff. de act. emp. l. iul. §. ex uendito de usuris. mora. §. in bonefidei. ⁊ si nõ formalis saltim mentalis ut. d. c. in ciuitate. Sed ad hoc respõdeo ꝙ aliud ẽ querere utrum ꝯtus emptõis presumat̃ ⁊ censeat̃ factus in fraude mutui. Et dicẽdum ẽ ꝙ nõ nisi qñ hꝫ similitudinẽ cũ illo uel concurrũt presumptiones fraudis ex qualitate personaꝝ uel modo ꝯtrahendi ⁊ ita loquit̃ qḋ dixi ⁊ quod dicunt doc. in locis supra allegatis. ⁊ h̄ ẽ de quo presentialiter querit̃ ¶ Aliḋ ẽ querere utrum presupposito ꝙ sit uerus ꝯtractus emptõis ⁊ uenditõis ueniant usure propter retardatõem precij ⁊ loquit̃. l. iul. §. ex uendito ⁊ de h̄ nunc non querit̃ q̄ precium nõ fuit retardatum sed statim solutũ. Et q̄ nos non querimus de presenti an emptores teneant̃ ad usuras precij propter morã. sed an sint ipsi usurarij. Aliud insuꝑ ẽ querere an si uẽditio facta fuit uilius uel carius propter retardatõeꝫ traditõis rei uel precij ⁊ loquit̃. c. in ciuitate de hoc ñ querimus de presenti q̄ nõ fuit ista uenditio facta uilius sed pro maiori ꝗ ualeat dictus redditus scḋm cõem cursuꝫ. Et sic representatio precij nõ fecit precium eẽ minus propter dilatõeꝫ solutõis rei q̄ utrũqꝫ fuit de presenti ⁊ sic sumus extra cãus iuriũ predictorũ in ꝯriuꝫ allegatoꝝ ¶ Tertio ob. q̄ qñ redditus uel census annuus uendit̃ ad tp̄s uite emptoris. iḋ reputat̃ licitus propter dubiũ euentũ q̄ possibile est ꝙ nedum ultra ꝗ dederit sed nec tantuꝫ ꝑcipiat emptor cũ possit statim mori ⁊ uẽditor totum precium lucrari nõ ergo dꝫ ꝯqueri si ꝯtingat ꝯtrium. s. ꝙ multũ iuuat ⁊ satis ultra percipiat. ar. C. de inoffi. testa. l. si pr̄ puelle de usur̃. l. si ca ⁊. l. si ca pactione. Sꝫ ĩ casu nostro cũ emit̃ ĩperpetuum certum ẽ ꝙ ẽptores sunt satis plus percepturi ꝗ dederint ĩ processu temporis ⁊ sine ꝯparatõne q̄ ecclesia nõ morit̃ nec deficit. xij. q. ij. liberti de rescrip. si gratiose li. vi. Et sic uidet̃ ꝯtractus illicitus saltim ex intentione ꝑ ea que nõ. Ci. in. ll. supra allegatis qui dicit ꝙ ẽt si erat uerisimile emptorẽ plus percepturũ ut q̄ erat iuuenis reputat̃ illicitus si ita ꝯtingat ⁊ tenet̃ restituere in foro conscie quatenus plus ꝑcepit. fortius ergo quando ẽ certũ ⁊ indubitatum ut in casu isto. uñ debẽt sibi cõputare in sortem quatenus ꝑceperunt ⁊ reliquũ tantum possunt petere. Sed ad hoc pꝫ responsio ꝑ id qḋ dictum ẽ supra in p̄io dubio q̄ minus sapit fraudis ⁊ de natura mutui. Et plus de uero ꝯtractu emptõis quãdo fit ꝑpetuo ꝗ quãdo fit ad certũ tempus uel ad tẽpus uite. unde cũ iste ꝯtractus ex sua forma nõ sit feneraticius. sed habeamꝰ recurrere ad intentõem uidelꝫ an saltem ex eo posset dici feneraticiꝰ q̄ illa corrupta obligat ad restituendũ sicut forma. Intentio uero colligit̃ ex ꝯiecturis. ar. l. doluꝫ. C. ḋ dolo q̄ soli deo nota ẽ nõ. insti. de acti. §. i. coniecture aũt resultant qñ fit ad tẽpus uite qñ erat uerisimilr̃ multũ uisurus per iã dicta. Hic uero cessant dicte cõiecture sequit̃ ꝙ nec ex mẽte põt iudicari feneraticiꝰ maxime inspecta qualitate personaꝝ ut supra dixi. ¶ Quarto ob. predictis q̄ interdũ sors non repetit̃ ⁊ tamen usura cõmittit̃. ff. de pac. l. item q̄ ⁊. sic nõ uidet̃ bonum fundamentũ Jo. an, super rubrica de usuris in fi. in additõibus spec. ⁊ quod supra dixi sꝫ respondeo si sors nunꝗ repetit̃ loquit̃ Jo. an. ⁊ qḋ supra dixi. Sed si non repetit̃ in certũ casum quousqꝫ usure soluant̃ loquit̃ ꝯtrium. tunc. n. sors ẽ repetibilis ⁊ ad ipsam ꝯpet. actio. licet opp. excep. unde ñ discrepat a natura mutui. In secũdo uero casu ꝯpetit ꝙ penitus repugnat natura mutui si usure ñ soluant̃ ¶ Quinto forte ob. ꝙ determinatões doc. in c. in ciuitate ⁊ locis supra all'atis loquunt̃ ⁊ possunt ĩtelligi qñ uendit̃ ipsum ius percipiendi annuũ redditũ. tunc. n. emptor sua propria auctoritate põt percipere ⁊ sic annui redditus qui postea ꝑcipiunt̃ ex ip̄o iure empto percipiunt̃. uñ sicut qñ uendit̃ res corporalis lꝫ fructus q̄ postea ꝑcipiunt̃ ex ea transcẽdãt precium ĩ magna ꝗtitate non reddit̃ ex hoc uiciosus ꝯtractus. ita ⁊ cũ uẽdit̃ ius q̄ iura possunt uẽdi ut usus ff. de usufruc. l. v. Iteꝫ uendit̃ tũc ius in esse creatũ ⁊ ꝓductũ tp̄e uenditõis. Et si fructꝰ nulli postea ꝑciperent̃ dãnũ eẽt ẽptoris. Et ideꝫ ꝑ oĩa si ñ uẽdãt̃ exp̄sse iura ꝑcipiẽdi sꝫ uẽdant̃ oẽs fructus uel oẽs redditus seu totus census q̄ tunc ip̄m ius ꝑcipiendi cẽset̃ uẽditũ ut ple. nõ. i. l. siquis ita. ff. de usuf. ⁊ de usuf. lega. l. fundi trebaciani per Bar. de pub. l. cotẽ ferro §. qui maxĩos. sꝫ hic nõ fuit expresse uẽditũ ip̄m ius ꝑcipiẽdi nec oẽs redditꝰ. sed certe ꝗtitates. s. centũ suꝑ redditibꝰ ⁊ ḋ redditibꝰ cõitat̃. Et sic nec tacite cẽset̃ uẽditũ ipsum ius. sed id qḋ ꝑcipitur ex iure nõ. ĩ locis p̄all'. uñ nec possunt dicti ẽptores ꝓpria auctoritate capere uł colligere dicta pedagia sꝫ ip̄a cõitas ⁊ de ipsius cõmunitatis manibus habẽt dicti emptores dũtamẽ tot ꝑcipent̃ qui sufficerẽt ad sũmã ẽptionis. l. liberto. ff. ḋ an. lega. ⁊ qḋ plene nõ. in. l. scã. §. si heres. ff. ad. l. trebel. ⁊. l. plane ḋ cõdi. inde. ⁊ ñ uidetur iam sensus cõstitutus sed uidet̃ cõstitui nouus tempore emptionis q̄ cõitas obligat̃ ꝑsonali obligatione ⁊ actione ad dandum quolibet ãno centũ de redditibus ciuitatis que obligatio nõ erat in esse producta ante dictũ contractũ ideo uidet̃ habere locum qḋ dicit Inno. in. c. ĩ ciuitate circa finẽ. qḋ ꝯsulẽdũ ẽ xp̄i fidelibus ut a tali cõtractu abstineant̃ quãdo emitur census ñ cõstitutus per prius. Preterea cũ nõ sit uenditũ ius ut dixi sꝫ id qḋ ꝑcipiendũ erat ex iure ⁊ hic nõ erat percipiẽdũ nisi pecunia uidetur uendita pecunia ꝓ pecunia qḋ esse nõ põt nec dꝫ q̄ pecunia nõ fuit ad hoc inuenta ut ematur. sed ut per eam emant̃ alie res. l. i. ff. de contrahen. emp. de fideius. l. si ita fideiussoreꝫ. ⁊ sic censet̃ potius alius ꝯtus ꝗ emptõnis que emptio nõ põt ꝯtrahi nisi de re apta ad uendendũ ⁊ emendũ cũ res ⁊ preciũ sint ḋ substãtialis ꝯtus. l. pacta ꝯuenta. ff. de contrahen. emp. ⁊ ꝑꝑ ista quidã forte moti fuerũt ad dicendũ ꝙ iste contractus nõ sit licitus sꝫ suspectus de usuraria prauitate. ¶ His tamen non obstãtibus non recedo ab his que supra dixi. q̄ Inno. in dicto. c. in ciuitate loquit̃ etiam quãdo uendit̃ certa pars redditnũ puta quarta uel tertia ⁊ tñ constat ꝙ tunc ñ censet̃ uenditũ ius ꝑcipiendi sicut quãdo uendit̃ certa ꝗtitas non quota. Nec ad emptorẽ trãsit facultas percipiẽdi ꝓpria auctoritate sed hꝫ necesse ꝑcipere de manu uenditoris qui ẽt uendendo remanet obligatus ꝑsonalit̃ ad dañdũ certã ꝗtitatẽ usufructus. ⁊ tamẽ uult Inno. ⁊ alij qui ipsum sequunt̃ ꝙ non cõmittat̃ usura ⁊ tamen ꝯstat ꝙ ꝯmittit̃ usura ñ solum dat̃ pecunia ultra sortẽ sed ẽt quicquid aliud quod pecunia possit

existimari.xiiij.q.iij.c.usura ꝛ.c.pleriqꝫ ꝛ p Hostié. i sūma de usuris in p̄n. Sufficit ergo i casu nr̄o ꝙ n̄ p uiā mutui sed emptōis ɔ̄xerunt. ꝛ ꝙ p̄ciū datuꝫ nullo casu ē repetibile. Nec ob. ꝙ pecunia n̄ emiꝫ qꝛ dico ꝙ hic nō tā pecunia annuatiꝫ soluēda censetur empta: ſꝫ ꝑpetuitas eius: respectu cuiꝰ fcā sit emptō. nō aūt simplr̄ de pecunia. Itē non ob. ꝙ uēditores remanēt obligati ꝑsonali actiōe quolibꝫ anno dare centū: qꝛ hoc n̄ repugnat nature ɔ̄ctus emptiōis: in quo uēditoꝛ obligaꝫ ad tradendū. ꝛ si ē tale quod i quo nō cadit ꝑfecta traditio: ut qn̄ requiriꝫ actus successiuus lꝫ tradiderit pro uno āno nō ē liberatus: ſꝫ remanet obligatus pro ſequētibus iuꝫ ea que habētur in. l. corruptōem. C. de usufruc. ꝛ. ff. de uer. obli. l. p luribus. §. ꝛ si plꝫ. Itē nō ob. ꝙ nō. Inno. in. d. c. in ciuitate circa fi. qꝛ ipse loquiꝫ cū census annuus ante ɔ̄ctum uenditōis nullo mō erat ɔ̄stitutus uēditori tēpore ɔ̄ctus qꝛ censereꝫ ɔ̄stitui i fraudē usuraꝝ. Sꝫ in casu nr̄o erat ɔ̄stitutus ut ex narratis i pūcto pꝫ. ꝛ debebaꝫ cōitati uendēti de ɔ̄ctibus hēdis. unde potuit cōitas uēdere tā ip̄m ius ꝑcipiendi seu censū ɔ̄stitutū ꝙ̄ emolumētū ꝑcipiendū ex eo. l. nec ēptio ff. de ɔ̄hen. emp. Nō ob. ꝙ hic n̄ subijciūꝫ emptores periculo diminutōis: si diminuanꝫ redditus: dūm̄ remaneat ꝛ ꝑcipiaꝫ tantū qđ sufficiat ad ꝙ̄titatē uēditā ut supra dixi: n̄ tn̄ sit qn̄ fuit uēdita pars quota. l. penales. §. fi. ff. ad. l. fal. ꝛ. l. facta. §. si titius cuꝫ ibi plene notatis. ff. ad trebel. qꝛ saltim ꝑiculo totalis ꝑditōis si ɔtingeret casus ꝙ nihil ꝑciperēꝫ: subijciunꝫ ar. ff. de leg. ij. siquis seruū. §. siq̄s legauerit. ¶ Ultimo ɔ̄ predictā determinatōneꝫ facit ꝙ dcā gabella exigiꝫ ēt a clericis ꝛ forēsibus qui n̄ sūt suppositi statuētibus ꝛ sic illicita iuꝫ nō. i. l. uectigalia. ff. de publica. p Bar. ſꝫ rn̄deꝫ ꝙ sufficit si dictꝰ cēsus quat. exigiꝫ a subditis tm̄ corrēspōdet cōitati ꝙ sufficit ad ꝙ̄titatē uenditā qꝛ pōt sepˀari utile ab inutili ergo ꝛc̄. l. pecunie. ff. de usuris. Cōcludiꝫ ergo ut supra dixi ꝙ i pūcto iuris iste ɔ̄ctus nec de sui forma. nec ad mentē cēseꝫ feneraticiꝰ uel illicitus. ¶ Consulerē tn̄ dictis religiosis ꝙ ēt n̄ requisiti a cōītate seu ad instantiā cōitatis de reuēdēdo eā requirāt ꝛ si pn̄t rehabere pecunias quas dederūt eas inuestiāt i alijs redditibus seu possꝫ. qꝛ iste ɔ̄ctus ꝛ si de iure possint substineri, ut dixi. nō tn̄ bene sonat maxīe i religiosis ꝛ dico ꝙ nō teneꝫ ɔputare in sortē id qđ hucusqꝫ ꝑceperūt qꝛ bona fide ꝛ ex ɔsuetudine regionis hoc fecerūt. ꝛ iō debēt facere fructus suos maxīe qꝛ sortē ab inuita cōitate repetere n̄ potuerūt: postꝙ̄ p modū emptōis fuit iste ɔ̄ctus celebratus. Si uero dicta cōitas recusat restituere p̄ciū qđ accepit: tūc dicti religiosi magis erūt excusati si dictā sūmā annuā suscipiāt: qꝛ pōt loco iterēē peti cum possent p̄ciū solutū si rehaberēt in alijs inuestire ꝙ̄ nomine lucri uel usuraꝝ ergo ꝛc̄. ut nō. ff. pro socio. l. sociū qui in eo in p̄n. ¶ Laus deo.

xx.

Prīo an heres qui ignorās non adimplet uolūtatē testatoris cadat in penā quā testatoꝛ in testō apposuit si heres n̄ adimpleuerit. ¶ Secūdo utrum heres qui teneꝫ ad annuā p̄stat ōem libereꝫ tradēdo certam rē ex qua annuatim colligaꝫ tantuꝫ.

In christi nomine amē.

Ultra ea que supˀius allegata sūt facit pro dcō cipro ad euadendū penā priuatōis uel ɔditiōis hereditaꝫ qꝛ galeaç filius testatoris tp̄e mortis testatoris erat pupillus ꝓut ex uerbis testī colligiꝫ. Et ɔstat ꝙ delictū omissiōis uel ɔsistens in omittēdo n̄ cadit i mīore. xxv. annis. uīn a pena que pp̄ tale delictū incurritur ɔseruaꝫ mīoꝛ ip̄o iure illesus nec indiget resti. C. si aduer. delic. l. fi. ꝛ in quibus ca. in integrū resti. nō ē necess. l. i. de his quibus ut indignis. l. minoribus. Et sic uꝫ ꝙ si dictus galeaç tp̄e sue mortis n̄ excesserat etatē. xxv. annoꝝ nō incurrerat hāc penā priuatōis ꝛ sic eam hereditatē trāsmisit ad filiaꝫ suā pupillam que silr̄ nō potuit dici negligēs qꝛ decessit añꝙ̄ ɔpleret octo menses. ꝛ iō p̄fata hereditas auita una cū paterna cui erat ɔiuncta. l. ſꝫ si plures. §. si filio ff. de uul. ꝛ pu. fuit trāsmissa ad heredē dicte pupille qui ē dictus ciprus ab intest. ut dicꝫ qui ēt ciprus nō pōt dici fuisse i mora cū ignorauerit ut dꝫ testm̄ dicti testatoris ꝛ sic ignorabat se eē debitorē. l. quod te. ff. ꝙ si cer. pe. iuncta. l. qui in ius alterius de re. iuris ꝛ l. ex maleficijs. §. lōge minꝰ. ff. ð act. ꝛ ob. C. ð tabłarijs. l. gnāli. Et ɔstat ꝙ v̇ba testatoris puniētis illos qui cōtrauenirēt debēt intelligi de morosis quia non pōt dici contrauenire nisi qui ē in mora faciendi qđ facere debet sicut nō pōt dici stare per aliquē nisi cū ē in mora. non aūt propter hoc solū quod nō facit. ff. de cōsti. pecu. l. si duo. §. hec āt uerba ꝛ ibi p Bar. Iste ergo ciprus n̄ pōt dici fuisse i mora ꝛ p ɔsequēs nec dici pōt cōtrauenisse ergo nō icidit in penā cōtrauētionis que ē priuatio hereditatis. l. paterfa. testō i fi. ff. de here. insti. ¶ Nec obstat. l. ad diē. ff. de uer. ob. ubi heres ignorans incurrit penaꝫ quia uerū est ex prouisione defuncti seu ex illius contractu ɔmissaꝫ qđ hic nō ē qꝛ īmo si cōmittereꝫ ex propria culpa cōmittetur ꝗ nō caderet i penitus ignorantem iuxta ea ꝗ nō. in. l. i. ꝛ. ij. C. si aduer. uen. pigno. ¶ Nec etiaꝫ ob. si dicaꝫ ꝙ primū fundamētū procedit i pena legali quā minoꝛ nō icurrit pp̄ delictū ɔmissuꝫ i omittendo qꝛ si hoc ɔtingit ex eo qꝛ tale delictū n̄ cadit i ipsū prout doc. uidētur sentire. Sequitur ꝙ etiaꝫ in pena per testatorē imposita locū habere debet eo qꝛ testatoꝛ talē penā p̄uat. hereditatis nisi pp̄ culpā ꝛ delictū heredis iponere pōt. d. l. paterfa. testō in fi. ff. ð hē. insti. ꝛ. C. ð his que pene no. l. i. i fi. ꝛ sic uerba testatoris ð priuatione debent restringi ꝛ referri ad tēpus post mīorē etatē cōpletaꝫ qꝛ tūc dicereꝫ cōtrauenire. Preterea hec pena succedit loco pene legalis qꝛ ꝛ si testatoꝛ eam nō iposuisset lex tamē eā iponebat. C. ð fideicō. auć. hꝫ ap̄lius. Et sic de ipsa uꝫ indicādū taꝙ̄ de legali ꝛ sic exp̄ssio testatoris de eo qđ tacite inerat nihil dꝫ opˀari. ar. l. iij. ff. ð leg. i. facit ēt ꝓ dcō cipro ꝙ p̄fatꝰ galeaç n̄ fuerit i mora postꝙ̄ n̄ fuit monitꝰ uꝫ iussus a iudice qꝛ posito ꝙ i isto relicto annuo fuerit appositū tp̄s tn̄ n̄ ɔstituit heredē i mora eo ꝙ fuit appositū cāe multiplicāde obligatōis ꝛ legati n̄ cā differēde solonis iō ipse lapsus eiꝰ n̄ iterpellat qꝛ sufficꝫ ꝙ opeꝫ unū effectū. s. qꝛ multiplicat legatū ꝛ faꝫ ut tot sint legata quot āni. qꝰ hꝫ effectu ɔtētū eē dꝫ nec aliū ꝓducē ut ɔstituat hēdē i mora sicꝫ diciꝰ de euentu ɔditōis. l. quotꝫ. in diē cū ibi nō. ff. de v̇. ob. ꝛ sic i fi. diꝫ gl. ij. magna ꝗ incipit hꝫ quidā circa mediū in. l. fraꝫ a frē. ff. ð ɔdi. īde. ibi ꝛ his si ibi ɔtēta ꝛc̄. Et deꝫmiat exp̄sse Bar. ꝙ lapsus taꝫ tp̄is appositi cā multiplicāde obligatōis i ānuo legato n̄ ɔstituit heredē in mora in. l. i. circa fi. ff. de penu lega. Et sic uꝫ ꝙ req̄rereꝫ hic monitio ꝛ iussus iudicis sicut si tēpus nullū fuisset appositū. Naꝫ i principio cuiuslibet anni orta

ē nous

ē noua obligatio pro nouo legato. Et sic hodie pñt peti tot annua legata quot fuerūt anni preteriti. l. q̄ situm. ff. de usufruc. ꝛ nullus anni lapsus interpella uit uel ī mora constituit. fiat ergo nunc monitio pro toto eo qđ debeť pro tempore preterito ꝛ seruet for ma dicte auć. hoc amplius. lꝫ istud prima facie forte uidebiť extraneum sed nō ē attenta determinatione Bar. in. d. l. i. de penu lega. ꝛ ēt rōne ꝛ uia quaꝫ su pra tetigi ꝛ sufficit ꝙ legata prestenť pro oibus ānis preteritis ut heres penā euitet posito ēt ꝙ dictus ga leaç fuisset in mora uiuente pantaleone ꝛ fuisset he reditas deuoluta ad pantaleonē ſm formā testamē ti qui pantaleon fuit substitutus galeaç in duplicem cām. Et si galeaç decederet sine liberis ꝛ hec ꝯditio deficit q2 decessit cū liberis ex quo decessit cuꝫ uxore pregnante que postea peperit puellā. Item in aliuꝫ casum. s. si galeaç ꝯtrafaceret ꝛ ꝯtenta in testō non obseruaret ꝛ illa ꝯditio extitisset si fuisset in mora. ꝛ sic ad pantaleonē fuisset hereditas deuoluta iure fi deicōmissi quo iure ualet dicta priuatio. ut ī. l. pater fa. testō de heredi. insti. nec pōt dici pātaleonē fuisse negligentē in exequendo illud idē quod ignorabat qđ iuste potuit ignorare an ille fuisset executus uolū tatem defuncti uel nō nec tenebať scrutari facta illi⁹. Cum ergo penes se bona nō haberet nō tenebatur soluere dictū legatū annuū. ar. ff. de his quibus ut ī dignis. l. cū qui. §. bonis ꝛ qđ nō. per glo. ꝛ Bar. in. l. pretor ait. §. hoc edictū de dam. infec. unde nō pōt dici ꝙ pantaleon inciderit in eandē penā priua tōis ꝛ per consequēs dictum fideicōmissum ēt igno rans transmisit ad suos heredes ꝛ sic ad dictū cipriū iuxta plene nō. per Bar. in. l. cū filio. ff. de leg. i. ꝛ ci prus non pōt dici priuatus q2 nō fuit in mora ut sup̄ dictum ē. Et sic dictū consortiū in nullius negligētia pōt se fundare ad petendū dicta bona ratiōe contra uentionis uel in penā. ꝛ hoc de prīo dubio. ¶ Quā tum uero ad aliud quesituꝫ quo querit an prefatus ciprus possit assignare unam petiam terre cui⁹ red ditus sint sufficientes ad dictum onus uideť esse ca sus ꝙ sit audiend⁹. ff. de leg. i. l. filiusfa. §. apđ mar cellum ante fi. Et uideť determinare Jo. an. ī addi tōibus Spe. ti. i. de instru. edi. §. dicto. in addi. que incipit de treb. ante fi. Sꝫ illa loquunť qñ ēēt relictū alicui unū predium ꝛ ille ēēt grauatus de certo one re prestādo de redditibus illius predij quo casu non teneť ultra quā ex illo ꝑcipiať. unde si illud prediuꝫ assignať liberať nō sic in casu nostro: q2 teneť ī gene re ꝛ sic si nō perciperet ex uno predio teneret solue re ex alijs. l. quidā testō. ff. de leg. i. merito nō debet audiri uolēs assignare unā possessionē ꝛ liberari a debito q̄ntitatis q2 sic ubi periculū ē suum transferret ipsum in alterū qđ in sua ptāte esse non dꝫ. ar. l. iij. §. i. ff. de iureiuran ¶ Illud aūt uideť esse certū ꝙ onus probandi negatiuā incūberet antedicto cōsor cio posito ꝙ agere possent q2 non sibi sꝫ alijs. s. pau peribus ī genere debebať hoc legatū ſm ea que nō. Ci. in. l. ij. C. de iure emphi. ꝛ Bar. in. l. hoc iure de uerb. ob. ꝛ in. d. auć. hoc āplius ante fi. C. đ fideicō. ꝛ illud erit difficile ꝓbare. unde ex hoc solo uidetur succūbere debere. Itē Bar. tenet ꝙ datio executoris excusat ab illa pena. sed Bal. alr. ideo super hoc nō insisto. maxime q2 executor ut dicitur mortuus est ui uente galeaç. unde post eius mortem cessauit excusa tio ex isto capite. ¶ Laus deo.

¶ Appellans impeditus prosequi in primo anno ꝑ unum diem an habeat aliū annum integrū ad pro sequendū ibi etiam de impedito ꝓsequi facto iudicis an tp̄s mero iure sibi currat. Casus consilij.

In christi nomine amen.

In cā desertōnis appellatōis que uertiť utini coram dño locūtenēte prie forijulij inť dñm anto. balden. ꝛ fratres ex una pte. ꝛ ꝟ georgiū de archelanis ex alte ra īterposita a quadā sñia lata ꝑ olim dñm balda sarreꝫ de piscia uicariū tūc ꝛ ꝯmissariū prefati dñi lo cūtenentis qui tunc erat uiso ꝛ pluries reuiso ꝓcessu diu ꝛ ꝑ plures annos agitato īter ptes predictas sa tis īuoluto ꝯfuso ꝛ infrascbato sup̄ articulo mihi cō fuso ꝑ prefatū dñm locūtenentē uidelicet an dcā ap pellatio censeať eē deserta. Capio tria fundamenta que repio facta ꝑ dictū ꝟ georgiū pro pte affirmatia ꝙ sit deserta examinādo ipsa ꝑ ordineꝫ an ꝓcedāt. ¶ Et primū fundamētū de quadā ueteri ꝯstōne seu consuetudine que dicitur esse ꝙ appellans debet pro sequi q̄ꝙ citius potest ꝛ elap. x. uel. xx. diebus si non facit diligentiam appellatō est deserta ut inq̄t p̄fatus ꝟ georgius in ultima ꝛ penultima exceptionum sua rum quas fecit contra libelluꝫ appellantiū. Et q̄ntuꝫ ad istud fundamentū cum dicta cōstitutio ꝛ antiqua consuetudo negate fuerit per dictū dominuꝫ anto. ꝛ ex processu non apparet aliquam earum fore uel fu isse probatam dicendū est ipsum non procedere cum cōtrarium sit de iure cōi. Et ea que allegantur facta sunt ꝛ in facto cōsistunt ut in. c. i. de cōsti. li. vi. Et ea que facta sunt non presumanť nisi probantur. ff. de publiciana. l. quecūqꝫ ꝛ hoc ē claruꝫ ¶ Secundo al legatur quedā noua cōstitutio sub rubrica de proba. faciendis in cā appellationis que uult ꝙ per lapsum trium mensium intelligatur esse desta nisi in certis casibus ibi specificatis ꝛ ibi uult ꝙ locuꝫ habeat in causis pendentibus. Et q̄ntum ad istam dicendum ē ꝙ si uerū ē id qđ allegat dominus anto. uidelicet ꝙ fuit publicata postq̄ꝙ in hac causa destionis fuit cōclu sum ꝙ fuit in anno millessimo. cccc. xxviij. de mense apriľ. non habet locum nec aliquid pōt operari in hac causa q̄nimo etiam ante ꝯclusionē. Et post ince ptam causam istā destionis idem est q2 ꝑdente ista causa destionis tanq̄ꝙ p̄iudiciali ad causam appella tionis uel eius pendentiā uel ipsius ꝓsecutionē nihil poterant agitare dicti fratres in dicta causa appella tionis tanq̄ꝙ pendēte cū allegaretur esse desta qđ si erat non pendebat ¶ Et si non erat si uoluissent isti appellantes aliquē actuꝫ facere sup̄ dicta appellatōe fuissent repulsi. s. ꝑ. exceptionem ne fieret preiudiciū huic iudicio destionis īchoato ꝛ pendēti. l. fundi ꝛ. l. fundū. ff. de excep. de peti. here. siquis libertatē. Nō ergo ē dicēdū ꝙ dicta noua constitutio uoluerit istos appellantes artare ad id qđ facere non poterant. s. ad prosequēdū hāc appellationē ar. l. si ideo cum ibi nō. C. de his qui. ut īdignis. ff. que sen. sine appe. rescin. l. fi. Nec etiam ꝙ uoluerit eos punire pena de sertōis si ñ facerēt id qđ facere ñ poterāt. l. si decesse rit. ff. qui satisda. co. Si uero añ inchoatā cām deser tōis ꝛ tēpore quo appellatio pēderet ꝛ non esset de serta: fuisset publicata hec ꝯstitutio: teneret qđ esset bonū fundamentū ꝛ ꝙ ligasset istos fratres appellā tes ad faciendam causam appellatōis finiri īfra tres mēses a die publicationis dicte constitutionis licet a

pꝛincipio appellatõis ĩterpoſite nõ eſſent ad hoc ob
ligati. Et hoc qꝛ dicit̃ in ea expꝛeſſe ꝙ extendat̃ ad
cãs pendẽtes ut in auc̃. ut cũ de appe. cognĩo. in p̃n.
ꝛ in auc̃. i medio litis ꝛc̃. ꝛ qꝺ nõ. Bar. in. l. oẽs po.
ff. de iuſti. ꝛ iur̃ in quita qõe in pꝛin. a quo tp̃e ligẽt
ſtatuta qui dicit ꝙ per. l. ſpãlem non põt fieri ꝙ tra
hat̃ ad pendẽtia per uiã appellatõis uel cãe pꝛicipa
lis. Item illud intelligo ueꝝ quãdo diſponeret ſuper
ipſo negocio pꝛeterito de quo pẽdeat lis. Sed hic di
ſponit ſup̲ ipſa lite ꝛ ſuper eo qꝺ reſtat fiendũ: unde
ẽt ſi in ea nõ diceret̃ hoc expꝛeſſe ꝙ locuꝫ habeat tñ
locũ haberet q̃tum ad id qꝺ reſtabat fiendũ tex. ẽ ꝛ
ibi per Bar. ꝛ Bal. de iura. calũ. l. ij. §. penul. qui in
cipit. ſin aũt cãe adhuc pendẽtes ꝛc̃. Quando aũt di
cta ꝯſtitutio fuit publicata ñ reperio in ſcrip. trãſmiſ
ſis ꝛ ideo relinquo hoc iudici cãe inueſtiganduꝫ. Et
ſm̃ ꝙ reperiat ita faciat. Cauſa uero huius deſertio
nis fuit inchoata in. M. cccc. xxvij. die. xiij. mẽſis no
uẽbꝛis ut pꝫ in fine ꝓceſſus. lxiiij. in. xxi. carta que in
cipit die ueneris ꝛc̃. Pꝛedicta tñ uera niſi eſſemus in
aliquo de caſib⁹ exceptis p̲ ſtatutũ. ſ. cã impedimẽti
ꝓuenientis rõne infirmitatis uel abſentie iudicis uel
ꝓcuratoꝛis. ¶ Tertio p̃ncipaliter allegat̃ diſpoſitio
iuris cõis taꝫ ciuilis q̃ canonica ſm̃ quã dat̃ annus
ꝛ ex iuſta cã bienniũ ut in auc̃. ei qui. C. de tẽpo. ap
pel. ꝛ in cle. ſicut appellatõem de appella. ꝛ hic trãſa
cti ſunt anni ſeptẽ uel. viij. ꝙ iſta appellatio fuit iter
poſita uel inchoata ꝓſequi uidelicet de anno. M.
cccc. xxiiij. die. vi. februarij. Et hic q̃plurimũ eſt inſi
ſtendũ. Et pꝛo hoc uidendum ẽ pꝛimo an p̲ lapſuꝫ
pꝛimi anni qui incipit die pꝛedicta ꝛ finitus fuit eadeꝫ
die anno ſequẽti uidelicet. M. cccc. xxv. ſit deſerta
appellatio. Et hic breuiter ẽ dicendũ ꝙ nõ quia ap
pellantes fuerũt diligentes in p̃ncipio poſtea de mẽ
ſe ſeptẽbꝛis eiuſdem anni cum dediſſent ſuũ libelluꝫ
ꝛ appellatus dediſſet ſuas excep. quibus dicebat nõ
debere libere reſpondere. Domin⁹ uicarius domini
locũtenentis ſuſpẽdit hunc terminũ uſqꝫ ad cõuale
ſcentiam domini locũtenentis qui fregerat ſibi tibiã
que ꝯualeſcentia fuit de menſe ianuarij circa fineꝫ.
Et ſic fuerũt iſti appellantes impediti pꝛoſequi per
menſes quatuoꝛ ꝛ ultra quibus poſſet cõmode ter
miari. ꝛ hoc facto iudicis ꝛ uſqꝫ ad fi. pꝛimi ãni. igit̃
iuſta fuit cã ut ip̃o iure ſibi daretur a iure ſm̃ fatale
ideſt ſecundus ãnus: cũ ẽt minus tempus ſufficiat. ſ.
menſ̃ ſm̃ Bar. in auc̃. item ſi appellatione. C. de tẽ
po. appel. Et aliqui dicunt ꝙ etiam una dies iuxta
ea q̃ nõ. in. c. ex rõne de app. per Inn. ꝛ Jo. an. in
addi. ſpe. ſuper rubꝛica in tertia parte ſpe. Et etiam
aduocatus dicti f̃ geoꝛgij uidetur hoc ꝺ plano fateri
in ſuis allegationibus quia dicit ꝙ in pꝛimo ãno pur
fuit impeditus ꝛ ſic merebatur habere ſm̃ ãnum unꝺ
non facit uim in pꝛio ãno ſꝫ in ſecũdo qui incepit in
milleſimo. cccc. xxv. die. vi. februarij ꝛ finitus fuit mil
leſimo. cccc. xxvi. eadem die ſexta februarij quo tẽpo
re apparet dictos appellãtes nullã feciſſe diligentiaꝫ
ut cauſa appella. expediret̃ que ex actis appareat.
nec aliqua pꝛodeſt ꝙ per eos non ſtabat, licet poſt il
lum annũ reperiant̃ plures fuiſſe facte. Sed ille nõ
uident̃ pꝛodeſſe qꝛ poſt deſertam appellatiõem nec
etiam pꝛonunciatio facta in menſe ſeptẽbꝛis dicti an
ni. xxvi. ꝙ tẽpoꝛa appellationũ non cucurriſſent qꝛ
non potuit iudex auferre ius appellatõis queſitũ ex
deſertione non cognito de cauſa ꝛ eo nõ uocato. l.
de uno quoqꝫ. ff. de re iudi. ꝛ. C. cõmi. uel epi. l. per

gama. Nec ob. no. in ſpe. de appel. §. nunc breuiter
uerſi. hoc etiam ſcias. ꝛ uerſi. ſed in cauſis tot⁹ oꝛ
bis ꝛc̃. qꝛ loquit̃ de cauſis uertẽtibus in romana cu
ria de longinquis p̲tibus ĩ quibus dicit rigoꝛẽ iuris
non poſſe ſeruari ꝓpter remiſſiões que ſolent ĩ eis
fieri ad partes longinquas. Et ideo dicit ꝙ licꝫ uide
rit plures excipere de deſertiõe p̲ anni lapſuꝫ uel biẽ
nij. raro tñ uidit ſuper ea pꝛonunciari. Sed de cau
ſis uertẽtibus ĩ curia uel ĩ locis ꝓpinquis dicit ſerua
ri ius cõe ſꝫ hic ẽ huiuſmodi qꝛ in patria fuit appella
tio ĩterpoſita ꝛ uentilata ꝛ ſñia ibi lata unde dictum
Spe. licꝫ allegat̃ per appellantẽ re uera facit ꝯ̃ eos.
¶ Silr̃ non obſtat ꝯſuetudo pꝛie allegata ꝙ cauſe
appellationũ ꝯſueuerunt durare p̲ plures annos ꝛ
non ꝯſueuerunt pꝛonũciari deſerte qꝛ illud potuit cõ
tingere ẽt de iure cõi quãdo non ſtetit per negligen
tiam appellantiũ ut in. ꝺ. c. ex ratione de appel. nec
teſtes ſup̲ hoc examiati taliter deponũt ꝙ appareat
conſuetudinem eſſe contrariã iuri cõi imo potius ꝯ̃
rium qꝛ dicũt aliqui lꝫ nõ omnes qꝺ uiderũt ĩ dictis
caſibus pꝛoteſtari appellantes al' habebant̃ ꝓ deſer
tis. Cõtra iſtã obiectõem dñs anto. defẽdit ſe dicẽs ñ
poſſe ſibi iputari negligẽtia dicti ãni ſecũdi qꝛ ñ ſtetit
per eum ſed per iudicem ꝛ ſic ipſo iure non cucurrit.
C. de temp. appel. auc̃. item ſi appellatione. ibi nul
lum pꝛeiudicium partibus ꝛc̃. quod tenet gl. in coꝛpo
re unde ſumitur ꝛ Ja. bu. in. ꝺ. auc̃. item ſi. licet glo.
ibi ſentiat ꝙ detur reſtitutio. Sed pꝛima opinio ueri
oꝛ ẽ ut patet ex nõ. per gl. ꝛ doc. in. ꝺ. c. ex ratione ꝺ
appel. Licet alia impedimenta pꝛoueniencia a iudice
faciant concedi reſtitutionẽ ad tantũ tempus q̃to fu
it impeditus: non auteꝫ faciunt dare tertium ãnum
ut ibi nõ. per Inno. ꝛ alios. Et qꝺcũqꝫ illoꝛum tene
amus ſiue ꝙ ipedimẽtũ illatũ a iudice faciat ut ipſo
iure ſubducatur tempus impedimẽti ſiue ꝙ requirat̃
reſtitutio non ẽ curãdũ cum per beneficium reſtitutio
nis habeamus eũdeꝫ effectuꝫ. qꝛ ſecundũ Bar. i. ꝺ.
auc̃. item ſi appellatõe. dicta reſtõ põt peti icidenter
ſine datõe libelli ꝛ ſine oꝛdinario ꝓceſſu. Et ita fuit
hic petita ut pꝫ in facie ꝓceſſus. ¶ Qꝺ aũt ipedimẽ
tum ꝓuenerit a iudice ſeu a curia nitit̃ oñdere pluri
bus modis p̃fatus dñs anto. Pꝛio ꝙ nunq̃ fuit uo
catus a notario cauſe ꝛ niſi uocaret̃ nõ poterat ali
quẽ actũ facere ſm̃ foꝛmã ꝛ ſtilũ curie. imo erat ſibi
ſpãle. Sed ad hoc reſpondet̃ pꝛio ꝙ fuit uocatus ꝛ
ita ẽ ueriſimile unde notarius uidet̃ feciſſe pꝛout lex
requirit qꝺ faciat. C. de tẽpo. appel. l. fi. Nã oꝛdiatio
illa fuit facta ne oẽs litigantes ſimul ꝯfluant coꝛã iu
dice ꝛ notario ꝛ reſultet ꝯfuſio ꝓut ꝯtingit in curia ĩ
audientia cãrum coꝛã auditoꝛib⁹ palatij: iõ fuit oꝛdi
natũ ꝙ uadũt p̲ oꝛdinẽ ſicut erũt uocati debẽt tñ ſol
licitare ꝙ uocent̃. Et ſi ſollicitauerit ꝛ ñ uocẽtur de
bent ꝓteſtari. Pꝛeterea ñ apparet ex ꝓceſſu ꝙ dict⁹
dñs anto. uel eius ꝓcuratoꝛ ſe p̃ſentauerit ĩ quolibꝫ
termino ꝛ ſic non ſequit̃ ñ fuit uocatus ergo nõ fuit
negligẽs niſi oñdat ꝙ erat pꝛeſens ꝛ ꝙ ſi fuiſſet uo
catus potuiſſet actũ exercere. Itẽ dicit dictus dñs
anto. ꝙ iudex terminos ñ expeditos ꝓrogabat ad
alios terminos. Sed ad hoc põt eodẽ mõ reſpõderi
ꝙ ꝓdeſſet ſibi ſi appareret de eius diligẽtia alias ſe
cus p̲ tex. in. l. qui cõmeatus ĩ fi. p̃n. ff. de re mili. ibi
ſe ꝓfectũ ꝓbet. Et p̲ id qꝺ exp̃ſſe ꝛ ad ꝓpoſitũ nõ.
Bar. ĩ ſili ĩ. l. ij. §. ſiqſ tñ ĩ fi. ff. ſiqſ cau. Sup̲eſt illꝺ
qꝺ magis fac̃ ꝓ p̃dcĩs appellãtib⁹: qꝛ lꝫ ñ appareat
ex ꝓceſſu de ip̃oꝝ diligẽtia adhibita circa p̃n. ãni ſcõi
qui

qui incepit in anno. M. cccc°. xxiiij. die vi. februarij
tamen apparet de ipsorum diligentia postea adhibi
ta coram domino sancto uenerio de mense septēbris
⁊ octobris eiusdem anni assumendo tn̄ ⁊ i uolendo
dare replicatōes ad exceptōes datas contra libelluʒ
per appellatū in quibus dicebat libellū non esse ad
mittendū sm̄ stilum patrie. Et ꝙ iudex appellatōis
ex primis actis habebat iudicare ꝑtibus inauditis ⁊
ꝙ in cā appellatōis non admittit̄ noua ꝓbatio ⁊ no
ua allegatio. Et petebat ante oīa sup̱ his tanꝙ̄ in
p̄iudicialibus pronūciari anteꝙ̄ cogeret̄ respondere
libel. Et auditis pluribus allegatōibus dominus lo
cūtenens noluit recipere replicationē appellantium
i quibus ista negabāt sed dixit se uelle deliberare ⁊
uidere ꝓcessum. Et dicte replicatōes fuerūt istitute
a domino antonio. Et expost nō apparet ꝙ d̄clara
uerit intentōem suā sup̱ dicto libello ⁊ exceptōibus.
An esset respondendū libello uel non nisi ꝙ transa
cto dicto secūdo anno de mense martij sequētis an
ni uidelicet. M. cccc°. xxvi. reperit̄ ꝙ replicatōes pre
dictas recepit ⁊ dixit se uelle audire partes. Nunc er
go dico ꝙ cuʒ tēpore quo dicti appellantes iceperūt
habere diligentiā coram domino sancto uidelicet de
mense septēbris anni secūdi sup̱essent quatuor men
ses cū dimidio uel circa de secundo anno infra quos
cā predicta cessante ipedimento potuissʒ ꝯmode de
terminari infra mēsem sm̄ Bar. predictū tēpus qua
tuor mensiū cum dimidio facto iudicis uel scō appel
lati impeditū ipso iure nō currit uel deducit̄ ꝑ restō
nem in integrū incidenter ⁊ sine solēnitate intētatta
⁊ sine libello ⁊ totum prefatū tēpus ipedimēti debēt
deduci uel ipso iure nō currere sm̄ diuersas opinio
nes notatas in. d. auc. item si appellatione. C. de tē
po. appe. ⁊ in corp̱e unde sumit̄ per glo. ⁊ doc. ⁊ i. c.
ex ratione de appella. per glo. ⁊ Inno. ⁊ Jo. an. fa
cit. l. intra utile. ff. de mino. ⁊. l. si cum ipse d̄ excu. tu
to. ⁊ qd̄ notat Ci. C. de adul. l. fi. Sed i casu nostro
ē huiusmodi ipedimentū q͛ ꝑꝑ exceptōes oppositas
a parte iudex tardauit facere respondere libello ap
pellantiū. Et sic prouenit ipedimentū tam a ꝑte ap
pellata ꝙ̄ a iudice. Si igit̄ apparet nunc exceptiōes
predictas fore friuolas ⁊ debuisse libello responderi
apparebit tēpus non cucurrisse appellātibus. Si ue
ro apparebit contrarium. s. dictas exceptōes fuisse iu
ridicas ⁊ nō debuisse libello responderi tunc appare
bit tēpus cucurrisse ⁊ sic appellatōem fore desertam
ꝑ ea que habent̄ ⁊ nō. per Ci. in. l. contra maiores.
C. de inoffi. testa. ⁊ per Bar. in. l. ij. §. non soluʒ. ff.
ad tertul. ⁊. l. si finita. §. iul. ff. de dam. infec. in quar
ta col. in fi. uersi. Sed quid si in prima citatōe. Nec
uidet̄ obstare ꝙ dicti appellantes non reperiant̄ fuis
se ꝓtestati dn̄o locūtenenti ꝙ ꝑ eas nō stabat ⁊c̄. q͛
licet fuisset cautius hoc fecisse tn̄ ex quo apparet de i
pedimento manifeste nō nocet uel obest omissio pro
testatōis prout uidet̄ sentire Inno. expresse in. d. c.
ex ratione post prin. ibi imo plus dicimus etiaʒ ꝙ si
non protestet̄ ⁊c̄. Nam ⁊ forte domini locūtenentes
pluribus alijs occupati nec uacāt circa expeditionem
ꝓcessuum ⁊ causaꝝ nec patiunt̄ se sollicitare uel eis
protestatōes fieri ꝓut mihi assert̄. quod an sit uerū
relinquo illis qui nūc p̄sunt ⁊ habent istum casuʒ ex
pedire ut si cognoscāt hoc ueꝝ esse lʒ ex scriptura ꝓ
cessus n̄ appareat sufficeret illis hoc ēt per experienti
am liquere. ar. ff. de excu. tuto. l. scire oʒ. §. sufficit in
fi. ¶ Addit̄ preterea impedimentū ꝓueniēs ei a no
tario qui tardauit ordinare ꝓcessum qd̄ etiam ipse
notarius fatet̄ in processu. Si ergo istud potuit esse
cā retardandi expeditōem cause de qua nō possum
esse certus ex processu. Sʒ ipse iudex qui habet cām
expedire pōt se de hoc informare ex officio suo ⁊ etiā
dʒ ut ueritas reperiat̄ ⁊ ei sit locus ⁊ n̄ occultet̄. ff. si
quis cau. l. si cum in fi. p̄n. C. de eden. l. ij. ff. de pro
ba. l. fi. in fi. cū contra ipsum notariū nō possit dari
regressus ad interesse appellantiū q͛ nō dolose fecit
sed ꝓpter occupatōes. ff. si mensor fal. mo. di. l. i. §.
hec actio. dʒ similiter deduci tēpus talis ipedimenti
ꝑ ea que habent̄ ⁊ notant̄ in. l. arbitrio. §. si dolo.
cuius. ff. de dolo. ⁊ ar. l. ꝓperandū in fi. C. de iudi.
⁊ qd̄ in si. nō. in. l. inde neracius. §. i. ff. ad. l. aquil.
¶ Illud ēt uidet̄ esse claꝝ ꝙ postꝙ̄ incepit discepta
ri cā istius desertōis ꝙ fuit in anno. M. cccc°. xxvij.
die xiij. nouēbris ut pʒ in facie ꝓcessus. lxiiij. in. xxi.
carta n̄ poterit deseri ista appellatio si per prius non
erat deserta. Et ꝑ tunc tēpora siqua restabāt fuerūt
suspensa q͛ extunc n̄ potuerūt appellātes ad ult̄iora
ꝓcedere in cā appellatōis obstātibꝰ allegat. desr̄tōis
tanꝙ̄ p̄iudicialis ⁊ sic facto appellati fuerunt ipediti
gͦ ⁊c̄. Per id qd̄ nō. Ci. in. l. fi. C. de adul. ⁊ ꝑ. l. itra
utile. ff. de mino. ⁊ ꝑ. l. si cū ipse d̄ excu. tuto. ¶ Silr̄
tempore quo nō fuit redditum ius ꝑ dictuʒ dominū
sanctum uenerium qd̄ dicit̄ fuisse de anno precedenti
uidelicet. millesimo. cccc. xxvi. de mēse iulij ul̄ augusti
cum pluribus sequentibus quo etiam tempore dictꝰ
anto. fuit ut dicitur relegatus propter noua guerre ⁊
gentium superuenientiū non potuit deseri dicta appel
latio si per prius nō erat deserta imo dictū tempus
deducendū est quia in eo fuit ipeditus dominus an
tonīꝰ ⁊ fratres prosequi facto iudicis nō reddētis ius
ergo ⁊c̄. per id qd̄ habetur in dicta auc. item si ap
pellatione. C. de tēp. app. ⁊ ꝑ gl. ⁊ ꝑ doc. in deito. c.
ex ratione de appel. ¶ Similiter si nō erat deserta
appellatio ante pronunciationē factam per dominū
sanctum predictum de āno p̄dicto. M. cccc. xxvi. de
mense septembris q͛ tempora nō cucurrissent in cau
sis appellationū p̄fata tempora preterita de appel.
p̄dicta deduci debēt quoniam iudex pōt ex causa ꝓ
rogare tēpora appel. ꝓsequēde ut nō. Bar. i. l. ij. ff.
de re iudi. fortius pōt facere ꝙ dormiat ⁊ qd̄ tp̄s ali
qd̄ n̄ currat q͛ hoc faciliꝰ fit ut pʒ i cle. ꝙ̄diu d̄ appel. i
tex. ⁊ gl. ¶ Solū gͦ restat uidendū utrū i secūdo an
no qui icepit. M. cccc°. xxiiij. die vi. februarij ⁊ dura
uit usqʒ ad diē. vi. sequētis februarij. M. cccc. xxv. p̄
fati appellātes receperūt ipedimētū scō iudicis ul̄ scō
appellati tāto tp̱e ꝙ̄tum fuit a die. vi. februarij. M.
cccc. xxvi. quo finiebat̄ scd̄us annꝰ usqʒ ad. xvij. iunij
eiusdē anni quo tp̱e dictus antonius fuit relegatus.
Et ēt asserit extunc nō fuisse tentū iudiciū ꝑ plures
mēses post. Et infra illos fuit facta dcā ꝓnūciatio ⁊
sic ꝑ mēses quiqʒ uel circa. nā cū tp̄s dicti ipedimēti
ꝯtingētis scd̄o anno debuisset suppleri de tp̱e tertij
anni. Sequit̄ ꝙ si tantū fuit tp̄s ipedimēti scd̄i anni
ꝙ̄tum fuit tp̄s predictū ⁊ facta suppletōe de tp̱e tertij
anni nōdū appellatōe deserta supuenerūt cāe p̄dcē
que ipediuerūt decetero deseri dicet̄ n̄ deserta. Qd̄
aūt iteruenerit ipedimētū tp̄is tāti ⁊ ēt ultra uī ꝓba
ri ex his que sup̱ius dixi. q͛ p̄fatus dn̄s sanctus secū
do icepit apparere ipedimētū nō faciēdo r̄nderi libel
lo appellantiū ꝑꝑ exceptōes oppositas ꝑ appellatū
sup̱ quibꝰ petebat ꝓnūciari anꝙ̄ cogeret̄ litē ꝯtestari
⁊ i nolēdo recip̱e replicatōes appellātiū. Et i dicēdo

se uelle deliberare ⁊ uidere processum ut patet in fa
cie processus. xxiiij. ⁊. xxv. actu. xiij. ꝓcessus nunq̄
fuit expeditꝰ per notariũ ut poterit uideri ⁊ sic extũc
a mense septẽbris secũdi anni cũ restarẽt adhuc mẽ
ses quinqꝫ de dicto anno secũdo: semꝑ uident̄ dicti
appellantes fuisse impediti tam facto iudicis q̄ꝫ facto
appellati sic opponẽtis ⁊ respondere libello tardan
tis ⁊ contẽdentis non teneri respõdere nisi priꝰ pro
nũciatio super suis exceptiõibus ⁊ facto etiã notarij:
Et ideo si dicte exceptiões apparent friuole ⁊ ꝙ eis
nõ obstantibus erat respondendũ dicta appellatio
non ẽ deserta al' sic ut supra dixi per nõ. per Ci. i. l.
contra maiores. C. de inoffi. testa. ⁊ per Bar. i. l. ij.
ad ter. Et hoc discutiendũ relinquo iudici cause qui
põt habere noticiã de stilo curie ⁊ consuetudĩe patrie
in causis appellationũ qui ⁊ que per appellatũ alle
gant̄ in suis exceptiõibus datis contra libellũ super
quibus petijt pronũciari. unde ex dicta ꝓnunciatiõe
dabit̄ aditus ⁊ noticia ad articuluꝫ de quo queritur
⁊ qui inde commissus est. s. an ipsa appellatio sit de
serta. ¶ Laus deo.

xxij.

¶ Primo an ⁊ quando a cõminatione possit appel
lari an processus factus per iudicẽ recusatũ sit nullũ.
¶ Tertio an a sententia reductiua ad arbitriuꝫ bo
ni uiri possit appellari.

In christi nomine amẽ.

Circa primum quesitũ ẽ uidendum utrũ adiecta cõ
minatione legitime potuerit appellari uel nõ quia si
potuit appellari potuit iudex appellatõis ⁊ debuit ĩ
hibere iuxta ea que habent̄ in. c. romana ⁊. c. nõ so
lum de appella. li. vi. Et sic inhibitio censeret̄ fuisse
facta quoniam facta fuit sub conditiõe de presenti q̄
erat uera si de iure debeo inhibere inhibeo ideo ha
beret̄ inhibitio pro pure facta. l. cum in secundo. ff.
de iniu. testa. si cer. pe. cum ad presens. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs
sñia postea lata tamq̄ꝫ lata ab eo cuius iurisditõ erat
suspensa cẽt nulla ut dicto. c. non solũ. Sed si nõ po
tuit appellari tunc secus. Et ꝙ potuerit appellari a
dicta cõminatione uidet̄ tex. in. c. cũ cessante ð app:
in uerbo cõminando ⁊ ĩ uerbo cõminatõis cũ facta
fuerit super eo quod ad iurisditõem cõminãtis perti
nebat secundũ Inno. ibidẽ. Sed ꝯ̃trium uidetur ibi
determinare gl. i. ⁊ Io. an. ĩ nouella super uerbo cõ
minãdo secundũ Hostiẽ. qui uolũt ꝙ non possit ap
pellari a cõminatiõe nisi cadat in actũ iudiciariũ. pu
ta in preceptũ uel inhibitõem penalẽ. secus si non fi
at iudicialiter ut in casu nostro: tunc eñim ſm Hosti.
potius ẽ locus recusatõi q̄ꝫ appellationi q2 odium ⁊
inimicitiã pariunt tales cõminatões ex quibus iudex
recusat̄. iij. q. v. q2 suspecti ⁊ eodem ti. de appel. c. ij.
requiris. Nec ob. statutũ infra relatũ q2 loquit̄ quan
do quis dic̄ se grauatũ uel timet posse grauari ex ali
qua sentẽtia interlocutoria uel diffinitiua uel p̄cepto
uel grauamine. Sed ista cõminatio nec interlocuto
ria nec diffinitiua fuit q2 nõ fuit prolata iudicialit̄ sed
extraiudicialiter nec fit preceptuꝫ nec grauamen sed
cõminatio de grauãdo de qua nõ debuit ꝑs timere
ut dicit glo. in. d. c. cum cessante. unde cũ cessent uer
ba statuti deꝫ cessare statuti dispõ. l. adigere. §. q̄ꝫuis
de iurepatro. l. hos accusare. §. oĩbus. ff. de accu. ð
dam. infec. l. iiij. §. totiens. Speculator uero in ti. de
appel. §. qualiter uer. in summa uero cautelas post
prin. uidet̄ indistincte dicere ꝙ a futuro grauamine
cõminato põt appellari quasi sit potius de presenti
⁊ allegat illud. c. cũ cessante cum pluribus alijs nec
distinguit qualiter facta sit cõminatio. Sed uidetur
uerius qđ supra dixi ⁊c̃. ¶ Super secũdo quesito no
tandum ẽ ꝙ ista cõminatio fuit iusta cã allegandi di
ctum iudi. suspectum licet non cõnumeret̄ inter illas
quas enumerat Io. an. in nouella in. c. legitima de
appel. li. vi. ut patet ex nõ. per Hosti. ⁊ Io. an. i. d.
c. cum cessante super uerbo cõminãdo ut supra dixi.
quoniaꝫ ẽt alie cause iuste ultra dictas enumeratas
possunt subesse ut nõ. in dictis iuribus ⁊ in. c. cũ spã
lis de appel. ¶ Hoc presupposito dubiũ ẽ utruꝫ sta
tim proposita recusatõe sit suspensa iurisditio iudi.
ut ãmodo non possit per se in causa ꝓcedere. Si. n.
nolet de se ꝓcedere sed cãm delegare habemus casũ
in. c. iudex de offi. dele. li. vi. Super hoc Inno. i. c.
cum spãlis dicit ꝙ nõ meminit se legisse ꝙ iudex ꝓce
dere non possit ⁊ sic ꝓpositio suspitõis ⁊ recusatõis
non ligat manus iudi. recu. Et idẽ sentit Spe. in ti.
de recusa. §. qualiter ante fi. ubi dicit ꝙ ꝓcessus ha
bitus post recusatõem tenet. Idẽ tenet Ange. ð Pe
rusio. ff. de appel. suꝑ rubrica. sꝫ Hosti. tenet ꝯ̃triũ ⁊
dicit se audiuisse a dño Inn. ut refert Io. an. i. d. c.
cũ spãlis. Et idẽ dicit ⁊ sequi ur̃ in. d. c. legitĩa de ap
pel. li. vi. ubi dicit ꝙ ista tria ponuntur ⁊ iudicantur
ad paria. s. appel. recusatio ⁊ relatio. Et ꝙ sic gesta
per iudicem a quo post legitimam appellationẽ sunt
nulla. ff. nil. noua. ap. pẽ. in rubro ⁊ nigro. ita gesta
post recusationem legitime interpositam. hoc ideꝫ te
net Bar. in. l. quia poterat. ff. ad trebel. dicẽs ꝙ me
minit se legisse ꝙ processus ẽ nullus in. l. i. C. si qua
cũqꝫ predi. pote. Et rñdet ad obiecta q̄ fieri possent
⁊ ſm hoc dicta sñia uidet̄ nulla ⁊c̃. ¶ Circa tertium
quesitũ posito ꝙ dicta sñia esset nulla ex cã supradi
cta utrum ab ea possit pars contra quã lata est ap
pellare. Et uidet̄ ꝙ non q2 a sñia reductiua ad arbi
triũ boni uiri nõ appellat̄ ut nõ. Bar. in. l. i. in fi. ff.
de le. ij. licet quidã in suis lecturis nõ habeant. Bal.
determinat ꝯ̃trium in. l. i. C. ne liceat ĩ una eademqꝫ
cã tertio prouocare ⁊ in. l. i. C. de his que pe. no. ĩ se
cunda colũna. Et reprehẽdit Bar. in. d. l. Contrari
um tñ fuit disputatũ ut ipse Bal. refert in. l. fi. C. de
ꝯtrahen. emp. ⁊ Io. an. in addi. spe. de appel. §. in
quibus. ⁊ Inno. in. c. in presenti de rescrip. ¶ Suꝑ
quarto ⁊ ultimo puncto dico ꝙ cũ statuta sint intelli
genda ſm ius cõe si possunt. l. ij. C. de nora. ⁊ nõ.
glo. in. l. fi. §. in ꝯputatiõe. C. de iure deli. in fi. glo.
magne. et de iure cõi non appellat̄ a futuro graua
mine uel ante sñiam. l. ante suĩe tẽpus. C. quoꝝ ap
pel. non recipi. ⁊ nõ. in spe. de appe. §. qualiter ṽsi.
in sũma ꝙ dictũ statutũ debet ĩtelligi solũ post sñiaꝫ
diffinitiuã uel interlocutoriã nõ ante. ¶ Laus deo.

xxiij.

¶ A grauamine facti illati per interlocutoriã potest
appellari etiaꝫ de iure ciuili. Et appellatõ ab interlo
cutoria ẽ cõmittenda sicut appellatio a diffinitiua: si
statutũ loquat̄ de appellationibus cõmittendis.

¶ In christi nomine amen.

Uiso puncto ⁊ ẽt oppositõibus que fiunt ꝯ̃ id quod
p̄ncipaliter petit̄ uidelicet ꝙ cã appellatõis interposi
te ab isto grauamine illato an diffinitiuã sñiaꝫ ⁊ post
ꝯclusionẽ in cã cõmittit̄ per dñm, ꝑtẽꝫ spãliter dico
illis

illis nõ obstantibus eam fore ɔmittēdam sicut īterpo
sitā a diffinitiua cū p̄supposita ualiditate appellatiōis
ītersit appellātis de ipius īstātia cognosci. Et ꝺ uero
grauamīe: qꝛ si ꝓnūciabit iusta snīa diffinitiua postea
lata reddet hoc ipo nulla. de appella. nō solū li. vi. nil
noua. ap. pen. ī rubro ꝛ nigro. Nec ob. pria allegatō
facta ī ɔtriū dn̄ ꝺꝫ ꝙ ista appellatio nō tꝫ de iure ciuili
qꝺ ibi seruat qm̄ interposita a grauamine illato anͣ
diffinitiuam snīam ꝙ poterat repari ꝑ appellatōneꝫ
interpositā a diffinitiua. qꝛ istud nō ē uerum ꝙ possit
repari qꝛ preceptum eis factum cogebat eos ad factū
s. ad ꝓbandum uel faciēdū fidem de ɔtē. ī precepto
qꝺ postꝙ̄ ē factum nō pōt haberi ꝓ infecto. l. in libello
§. facte. ff. de cap. iō pōt appellari sicut ab alio gra
uamine facti ut a tortura uel ab alapa. l. siquis a pro
uocatōe. C. de app. Et ita determinat expresse Bal.
C. de epi. audi. l. ij. ī. v. ꝛ. vi. q. qn̄ iudex ꝓnunciat ꝓ
cedendum suꝑ libello īepto uel obscuro dicēs ꝙ pōt
appellari rōne p̄dicta. in ista enim ꝓbōne fienda icū
bebat tam labor ꝑsone ꝙ̄ expense que damna nō po
terat recuꝑare ꝑ appellatōnem a diffinitiua ut pꝫ ad
sensum. Preterea dominus ptās nō hꝫ cognoscere de
hoc an dicta appellatio ualeat uel nō cum statutum fa
cit ipm executorem in ɔmittendo cās appellatōnum
ꝛ ꝑ ɔn̄s nullam cognitionem dꝫ in se assumere. Sed
simpliciter exequi per ea que nō. Bar. ī fi. ff. de pub.
l. fi. §. diuus de offi. dele. c. pastoralis. §. qꝛ uero cuꝫ
ibi plene nō. pꝫ qꝛ statutum de appel. expresse dispo
nit ī v̇. ꝛ ēt per prius cognoscat ꝛc̄. ꝙ ille cui ɔmittit
habeat hoc cognoscere ꝛ decidere. ꝯ. t̄minum sex die
rum an fuerit appellationi deferendum ꝛ sic per ɔn̄s
uī alteri. s. domino ptāti denegatum. l. cum p̄tor ī pri
ci. ff. de iudi. cū ibi nō. in gl. de admi. tu. l. iiij. §. i. C.
de testa. l. ɔsulta diualia de epi. ꝛ cleri. repetita similr
uidemꝰ ī iudi. a quo appellat qꝛ nō hꝫ cognoscere an
sit appellatōi deferēduꝫ. Sed iudex ad queꝫ ut nō.
in cle. i. de dolo ꝛ ɔtu. ꝑ glo. magnam circa medium
ꝛ in. l. i. ff. nil noua. appel. pen. ꝑ glo. ꝛ Bar. sicut qn̄
appellat a diffinitiua non dꝫ dominus ptās retardaī
ɔmissionem facere ꝑꝑ hoc qꝛ diceret appellatōnem
fore nullam uel qꝛ snīa lata ɔ̄ uerum ɔtumacem uel
ex alia cā que ꝓhibet appella. īterponi. C. quoꝝ ap.
nō recip. ꝑ totum sed dꝫ cām ɔmittē ꝛ istam cognitōeꝫ
ꝛ occasionem relinquere ɔmissario ꝓut uult expresse
statutum ita ꝛ in cāu isto p̄supposito ꝙ ipe possit hāc
appellatiōem ɔmittere sicut īterpositam a diffinitiua.
¶ Nunc ē uidendum utrum possit ꝛ dꝫ ꝙ nō qꝛ statu
tum p̄dictum loquit in appellationibus interpositis
a diffinitiua. Unde sicut delegationes que fiunt ab
homine sūt stricti iuris ꝛ nō extendūtur ultra cās exp̄s
sas in re. nisi ex ꝓrogatione tacita uel exp̄ssa. l. de q̄
re. §. i. cum ibi nō. ff. de iudi. de offi. dele. de cauſ ꝛ
c. cum olim ita ꝛ hec delegatio facta ꝑ statutum dn̄o
ptāti ꝙ ɔmittat appellationes interpositas a diffini
tiua nō uī debere extendi ad interpositas ab interlocu
tione. ar. ff. de dā. infec. l. iiij. §. duas iuncta. l. i. e. ti.
que bene faciunt ut statutum quod loquit de appella
tione a diffinitiua ɔmitten. nō habeat locum ēt ī illis
q̄ īterponūt ab īterlocuto. Sꝫ ɔ̄triū est uerius. nam
in ciuitate brixie nō ē dare alium iudicē appellatōis in
his appel. que īterponūtur ab alio ꝙ̄ a ptāte nisi cō
missariū quem ptās elegit de numero doc. collegij ut
pꝫ ex forma statuti: lꝫ ī illis q̄ īterponūtur a ptāte sit
dare aliū. s. ducalē dominatōem. Si ergo diceremus
ꝙ dominus ptās nō posset ɔmittere appellatōem īter

positā ab interlocutoria uel grauamine illato ab alio
ꝙ̄ a ptāte iā sequeret ꝙ populus brixiē. remaneret
sine iudi. appellationū officio ī talibꝰ appellatōibꝰ nō
īterpositis a ptāte ꝙ cēt ɔ̄ publicā populi utilitatem
cū intersit cuiuslibet posse appellare ī casibꝰ a iure ꝑ
missis. l. i. in prin. ff. de appel. hoc āt nō ē dicendum sꝫ
potius ꝙ ptās possit lꝫ uerba statuti nō paterent ꝑꝑ
publicam utilitatem ne remaneant sine iudice ita de
termiat in fi. Bar. nō. C. ꝺ nauiculariꝭ. l. cū nauar
corū. li. xi. ꝛ si dicatur imo nō remanerēt sinē iudice qꝛ
salti suꝑest ducale dominiū. Respōdetur ꝙ eorū po
tius iterest ꝙ īterponātur ꝛ ɔmittātur brixie ꝙ̄ ꝙ ha
beant accedere uenetias tum qꝛ traherētur extra do
miciliū qꝺ iura abhorrēt. ut pꝫ in. c. statutum de resc.
li. vi. tum ꝑꝑ sumptus ꝛ expensas. C. de ānonis ꝛ tri
bu. l. ꝓ locis ꝛ. l. mediterranee li. x. cuꝫ ibi nō. Statu
tum ergo p̄dictum de causis appellationum interpo
nendis ꝛ ɔmitten. brixie tanꝙ̄ concernens publicam
utilitatē ꝛ ob illā factū dꝫ īterpretatione iuuari ꝛ etiā
extēdi ad appel. istas ī quibꝰ ē eadē uī maior rō ꝙ̄ ī ī
terpositꝭ a diffinitiuis ꝑ. l. illō. ff. ad. l. acq̇. ꝛ. ff. ꝺ iniu.
testa. l. iiij. post principium. ibi nec ratio diuersitatis
reddi pōt ꝛc̄. ꝛ specialiter ꝑ. l. i. siquis ī graui. §. utrū
uersi. hi quoqꝫ. ff. ad sillc. ubi quādo ē lex facta ꝓpt̄
pub. uti. debent late uerba intelligi licet alī deberet fi
eri restrictio. l. ut gradati. §. ꝛ si. l. ff. ꝺ munc. ꝛ ho.
Sed pub. util. facit ut nō fiat restrictio sꝫ generaliter
intelligatur ut dicto uer. hi quoqꝫ ꝛ qꝺ ibi. nō. Bar.
inducēdo nō. ad. q. ꝛ Bal. in. l. i. ī fi. C. ꝺ p̄. imꝑato.
offe. ꝓ hoc ēt. l. illud in fi. glo. C. de sa. san. eccl. ubi
ut lex ɔcernēs fauorabilem ꝛ piam cām extēditur ad
alium casum similem ēt si sit ibi dictio taxatiua si nō
sequatur alteriꝰ. l. correctio. Et ꝑ Bar. in. l. si ɔstāte
ff. so. ma. in. v. uel. vi. col. Sed oīs lex facta ob publi
cam utilitatem dꝫ fauorabilis ꝛ pia. l. i. §. fi. C. de ca.
tol. l. ad instructōeꝫ. C. de sa. san. ecc. l. i. so. mo. cum
si. Nec sequit hic ex ista īterpretatōne iuī cōis uel ali
cuius statuti correctio: ī git istud statutum dꝫ extendi
de similibꝰ ad similia. l. nō pnt cū. l. se. ꝛ. l. de quibꝰ. ff.
de legi. lꝫ. n. loquatur in appellationibus īterpositis
a diffinitiua hoc tn̄ nō dixit cā restringendi se ad ipsas
seu excludendi interpositas a grauamine uel īterlocu
tione qꝛ nō suberat cā uel rō ɔtringendi uel excludendi
eas. sed potiꝰ īcludendi sicut dicūt doc. de statuto ex
cludente feminam propter masculum ꝙ non potest
dici odiosum quia non incretur mulier odium lege
maximum uicium. C. de libe. preteri. Sed dicitur
factum fauore masculi. sic hic ideo de interpositis
a diffinitiuis fuit locutum qꝛ erat in materia diffiniti
ue ut patet ex precedentibus ꝛ sequentibus. Et qꝛ ꝺ
illis maius pōt esse dubiū cum sint maioris īporten
tie ꝛ preiudicij non ut non uellet idem esse ī īterposi
tis a grauamine seu interlocu. p̄terea uerba dicti sta
tuti possunt etiam istas includere dum dicunt lata ue
ro qꝛ diffinitiua sententia dicta ꝛc̄. Et postea subijcit
possit quisqꝫ succubuit et quilibet alius cuī ꝺ iure licet
appellare ꝛc̄. Nam ille uersi. ꝛ quilibet alius ꝛc̄. pōt
dupliciter intelligi. prīo ut prosequat eundē casuꝫ. s.
cum appellatur a diffinitiua ut siue appellat ille qui
succubuit siue alius tertius qui de iure possit appella
re ꝓ suo iteresse ꝛc̄. Secūdo pōt intelligi ut adiciat
aliū casum. s. de quocūqꝫ appellante. cui liceat appel
lare non solum a diffinitiua de qua dixerat sed ab in
terlocu. uel grauamine ꝛ etiam extra iudicium ī casi
bus in quibus pōt appellari ꝑꝫ ea q̄ plene nō. Bar.

in.l.fi.ff.de appel.reci.debeat tenere modum qui se
quitur. Et hūc itellectū īnuunt uerba sequentia dū
subdit infra ꝉminum.vi.dierum a die late sñie uel a
ꝉminatione seu diffinitione ut dicta v̇ba singl'a singu
lis referant͛ ut nō.C.de ne.ge.l.si negociū ne sit
suꝑfluitas ⁊ incalcatio v̇borum. Et certe nullus pōt
negare quin dicta uerba seu dictus v̇.possint pati uꝉ
recipe istum intellectum iō cum sit ꝓbabilis ē sumen
dus.ff.de le.i.l.ab omnibus ī principio q᷑ nec refra
gatur ratō nec mens statuentium ⁊ uterq; ē bonus.

¶ Per predicta pꝫ responsio ad omnes obiectiones
factas in ꝯ̃rium excepta ultima que inepte fit dum di
cit ꝙ appellatio fuerit interposita ad ducalem domi
nationem ⁊ ꝓsecutio facta fuit coram ptāte ⁊ sic uide
tur illi appellationi renunciatum. Nam quō pōt dici
facta ꝓsecutio coram ptāte cum cā appellationis non
sit ꝑ ipsum adhuc ꝯmissa ⁊ ꝓsecutio ñ fit coram ptāte
sed coram ꝯmissario. forte ergo uoluit dicere ꝙ si uo
lebat cām ꝯmitti ꝑ dñm ptātem nō debuit appellare
ad ducalem.d. sed ad ꝯmissarium qui dabit͛ ꝑ ptātē
ſꝫ formā statuti. cū ergo aliā uiā elegerit.s.appellan⁹
ad ducalē.d. hec sibi pateat ⁊ petat cā ꝯmitti a dicta
dominatione ar.ff.ꝙ me.cau.si mulier.§.fi.⁊ si ita
fuisset locutus opponens dixisset aptius. Sed ñ ob.
q᷑ cū statuta brixiensia sint approbata a dominatio
ne patet ꝙ dominatio nō uult ꝙ in appellationibus
que interponuntur ab alijs ꝙ̃ a potestate possit ap
pellari ad eam omisso medio.s.domino ptāte uel
cōmissario dando ab eo sicut de iure cū nō appellat͛
ad principem omisso medio.l.iperatores.ff.de ap
pella. licet factū fuerit cōtrariū nō reddit͛ appellatio
nulla imo ꝑinde est ac si fuisset interposita eo modo
quo debēt iterponi.s.secūdū formā statuti. Et eodē
mō pōt appellans eam prosequi.s.coram potestate
ut petendo eam cōmitti ⁊ facta ꝯmissione corā cōmis
sario ut ē tex.in.d.l.imperatores ⁊.c.ti.i.l.i.§.siq̂s
in appellatione. Cōcluditur ergo ut supra non obstā
tibus obiectis causam fore cōmittēdā causamq; ap
pellationū ualuisse ⁊ tenuisse ⁊ fuisse iustam ⁊ sic dif
finitiuam postea ꝯ̃ cā latam non tenere. Laus deo.

xxiiij⁰

¶ Arbit͛un⁹ ꝯdēnat ī quīquagīta alt͛ ī.xxv. alter ab
soluit. q̄ istarū sñiaꝝ ualeat ⁊ a q̄ sit appellandum.

¶ In christi nomine amen.

¶ Uidendum ē primo cui⁹ istorum trium sñie stādū
sit. Et uꝛ̃ ꝙ sñie illius qui absoluit.ff.de re iudi.l.in
ter pares post prin. v̇si.in alijs āt causis ⁊c̃. Sed ibi
loquit͛ qñ iudices sūt pares numero. Hic v̇o sunt di
ſꝑes: iō uꝛ̃ dicendū ꝙ stādū sit sñie ultimi qui ꝯdēna
uit in lib᷑.xxv.duplici rōe ¶ Prima q᷑ ī ista sñia ꝯcor
dat ēt pars que ꝯdemnauit ī quinquagita cū in ma
iori summa insit minor ut est casus in.l.diem ꝓferre
§.si plures.ff.de arbi.⁊ in.c.i.ex.c.ti.l.vi.⁊ ibi ē gl.
ordinaria ꝙ si ex tribus arbitris duo ꝯcordant in cō
demnando ⁊ ēt in sñia ꝯdemnationis puta duo ī.x.
tertius uero absoluit stat͛ sñie duorum ꝯdemnantiū.
sed hic dicti duo ꝯcordant in dicta minori summa igi
tur ⁊c̃. ¶ Secunda rō ē q᷑ dꝛ̃ ꝙ ille tertius fuit assū
ptus in cāu discordie ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ eius solius sñie stan
dum sit etiam si alius secum ñ ꝯcordaret ꝓut uꝛ̃ esse
tex.in.l.item si unus.§.principaliter in fi.ff.ḋ arbi.
C.de appel.l.in offerēdis. v̇. ita tamen ⁊c̃.⁊ nota.in
Spe.de arbi.§.fi.v̇.sed nunquid iste tertius sic dat⁹
est arbiter ⁊c̃. lꝫ Bal. alr͛ uideat͛ dicere ī.l.i.C.de his
qui pene no.in.i.oppo.q᷑ ñ statur sñie solius tertij:
sed debeat ꝯcordare cum altero ex duobus. Sꝫ quā
cūq; opi.teneamus habemus intentum q᷑ hic ꝯcor
dat ut dixi. ¶ Secundo uidendum est an sententia
dicti tertij fuerit ⁊ sit iusta ⁊ uꝛ̃ ꝙ ñ q᷑ iste emptor ⁊ re
us debent omnino absolui. nam lꝫ post ꝑfectam em
ptionem ꝑiculum rei empte ꝑtineat ad emptorem si
ue ꝯtingat cāu fortuito siue culpa leuissima uendito
ris de qua ñ tenet͛ q᷑ ꝯ̃ct⁹ celebrat͛ grā utriusq;.l.ne
cessario.ff.de pericu.⁊ ꝯmo.rei.uen.iūcta.l.si ut cer
to.§.nunc uidendum.ff.ꝯmo. potuit tamen uendi
tor in se suscipe ꝑiculum ⁊ tūc de ipso tenet͛ q᷑ ꝯ̃ctus
ex ꝯuentione legem accipiunt.l.i.§.si ꝯuenerit.ff.de
po. sꝫ hic suscepit ut pꝫ ex depositōe primi ⁊ ultimi te
sta. Si ergo fuit actum in ꝯpromisso ꝙ̃ deberēt ꝓnū
ciare ḋ iure tm̄ uꝛ̃ dicta sñia nulla q᷑ ñ seruata forma
in ꝯpromisso ut nō. Bal.in.l.diem.§.stari.ff.de ar
bi. Laus Deo.

xxv

¶ Quando appellat͛ uiua uoce saluo beneficio appellā
di in scriptis ⁊ plures interponūtur ꝙ̃ debeat appel
lās ꝓsequi. Et an citatio die iuridica pro die feriata
ualeat.

¶ In christi nomine amen.

Super primo dubio clara ē responsio ꝙ dicta appel
latio non tenuit facta a cōmissione de exequendo si
in ea nō fuit expressa causa grauaminis in excedēdo
modum exequendi iuxta ea que plene habentur ī.l.
ab executore.ff.de appel.c.quorū appel.non reci.l.
ab executore extra ḋ re iudicata qḋ ad cōsultationē.
¶ Super secūdo dubio de iure cōi cum ab interlocu
toria nō possit appellari uiua uoce ḋ appel.cordi.li.
vi.⁊ nō.in.l.eius qui de appel.re.ꝑ Bar. clarū esset
ꝙ hic nō esset dare nisi tertiā ⁊ ultimā appellationē
factā in scriptis primis duab⁹ ex dicta causa nō ualen
tibus ⁊ sic benefecisset appellās prosequēdo ultimā
de re.iur.nō prestat li.vi. Sed q᷑ cōstiutiones proui
cie disponunt ut dicit͛ ꝙ possit appellari uiua uoce ui
detur ꝙ secundā appellationē factā a ꝯmissione pre
dicta uiua uoce debuerit prosequi ⁊ ñ ultimā. q᷑ illa
secūda fuit operata suū effectum presupposito sꝫ nō
cōcesso ꝙ ualuerit licet facta ab executore. Et ꝑ ꝯñs
uꝛ̃ ꝙ ultima facta in scriptis cēseat͛ fuisse suꝑflua ḋ pri
ma applōne ñ curo q᷑ fuit iterposita a futuro graua
mine. sed de ſc͛a que a pñti.s.ꝓnūciatione seu ꝯmis
sione de exequēdo. Sꝫ quecūq; ꝯsideret͛ siue pria si
ue ſc͛a clarum ē ꝙ tertia ñ tꝫ. ⁊ illam ꝓsequendo ꝑs
male fecit. Tñ q̄tum ad ꝓpositum prima appellatō
a futuro grauamine ñ tꝫ ut in.c.bone de appel. Sꝫ
postea appellando ab instanti uꝛ̃ declarare illud futu
rum grauamen de quo iam appellauerat sicut in ter
minis nostris loquit͛ Inn.in.c.dilecto.⁊ ideo ī dictū
euentum tertia ñ tꝫ ⁊ hoc ē qḋ querit͛ q᷑ ꝉtia dūtaxat
fuit ꝓsecuta lꝫ male. Sꝫ ī ꝯ̃riū facit qḋ nō. Bar.ī.l.cū
ꝓcurator.ff.de op.no.nū. ubi tꝫ ꝙ qñ quis appellat
uiua uoce reseruādo sibi bñficiū appellādi ī scriptis ⁊
postea appellat ī scriptis lꝫ uideantur due applōnes
q᷑ facte diuersis tꝑib⁹ tñ ñ cēsetur nisi una facta uno
tꝑe.ar.l.asse toto.ff.de hē.insti.⁊ dicit ꝙ appellans
pōt ꝓsequi quā uult.⁊ qḋ nō. Io.an.de appel.c.bo
ne ⁊.c.dilecto. Sꝫ aduertendū ꝙ Bar. ñ declarat an
prima facta uiua uoce trahat͛ ad ſc͛am factā ī scriptis
quo

quo caſu cēſeret̄ facta eo tp̄e quo facta fuit appellatō
in ſcriptis ⁊ extunc inciperet currere tp̄s ad ꝓſequē
dū n̄ a tp̄e prime an cō̄.ſ'a trahatur ad primaȝ q2 tūc
cēt dicēdi ecōuerſo ſȝ ex.l.aſſe toto.quā allegat uꝛ̄ ſē
tire hāc ultimā ptē ⁊ ita ꝯſultū uidi ꝑ ualentiſſimos
doc.iam mortuos.ſ.d.Ꝺonofrium de ꝑuſio Anto.
de bu.⁊ Pe.de ancha.⁊ ita ēt ego alias ꝯſului ſequē
do p̄dictos ⁊ ſm̄ hoc cēt uidēdum an ꝓſecutio ſcd̄m
formam ꝯſtōnum fuerit facta.ſ.tp̄s debitum ꝯputan
do tp̄s ab interpoſitōe ſ'e appellatōnis facte uiua uo
ce n̄ ab iterpoſitōe tertie.⁊ ſi n̄ cēt facta clara cēt intē
tio appellati ex capite p̄dicto ꝙ cēt appellatio d̄ſerta
poſito ꝙ fuiſſet ualida.¶Sup tertio v̄o dubio licet
fuerit diuerſe opi.ut refert Ci.C.de ferijs dies feſtos
⁊ Jo.an.ex̄.c.ti.c.ꝯqueſtus.⁊ tȝ ꝙ quicquid ſit d̄ iu
re tn̄ de ꝯſuetudine ſeruat̄ ꝙ ſi ꝯmiſſio citatōis facta
fuerit nūcio die iuridica lȝ executio fiat poſtea ꝑ nūci
um die feriata ꝓ n̄ feriata ꝙ talis citatio tolleret̄ facit
qd̄ in ſimili h̄z i teſtib⁹ qui iurauerunt die iuridica.
⁊ pn̄t examinari die feriata.Et nō.gl.i cle.i.de offi.
dele.i gl.i.⁊ Bar.i.l.i.§.nūciatio.ff.de op.no.nū.
Et in Spe.de fer.§.i.v̄.ſed nunq̄.facit ēt qd̄ idem
Bart.nō.in ſi.in.l.dāni.§.ſabini.ff.de dam.infec.
Bar.tn̄ poſt Old.in.d.§.nūciatio ⁊ Bal.in.d.l.di
es feſtos.tenēt ꝙ ſi illa dies erat feriata in honorem
dei maxime ſi erat dies dominica talis citatio nō ua
leat.nec ex ꝯſuetudie tolleretur q2 illa ē poti⁹ ꝯſuetu
do nūciorum q̄ȝ iudiciorum.⁊ q2 hoc ē expreſſe ꝓhibi
tū ꝑ illā.l.dies feſtos.ibi dū dicit p̄conis horrida uox
fileſcat ⁊ ſic reſiſtit principio.hoc ēt tȝ Spe.in ti.de ci
ta.§.i.v̄ſi.item excipit̄ ꝙ facta ē in die feſto ⁊ ita ē te
nendum.⁊ ſic iſta appellatio cēſet̄ deſerta tāq̄ȝ nō fa
cta citatōe.ſ.terminum p̄fixum a ꝯſtitutōibus cū ſint
paria factā n̄ fuiſſe uel inutiliter factaȝ fuiſſe.ff.qui ſa
tiſda.cog.l.quotiens de ꝯ̄ſta.l.n̄ putauit.§.nō q̄uis
ꝙ cuiuſqȝ uni.no.l.i.§.quib⁹.relatō tn̄ citatōis uꝛ̄ n̄
uiciari q2 facta fuit die feſtiua ar.eius qd̄ nō.Bar.in
l.teopōp.an̄ fi.ff.de do.p̄le.Nec uꝛ̄ uiciari citatio ex
eo ꝙ ptās ꝑuſin⁹ ex ſuo officio nullo petēte q2 hēret
mandatum ab appellante ꝯmiſit citatōem fieri ad lit
teras iudicis requirentis.cum in hoc eſſet mer⁹ execu
tor ſed ſufficit ꝙ iudex cui ꝯmiſſa fuit appellatio ad i
ſtātiā ⁊ requiſitōeȝ appellantis ſcripſerit ptāti Peru
ſij ar.eorum que nō.i.l.i.C.qui admit.ad bo.poſ.
po.in gl.ij.ante fi.ibi uel hic ⁊c̄.⁊.ff.de mino.i.l.iij.
§.ſed utrum in glo.que incipit hoc olim v̄ſi.uel dic
uerius ⁊c̄.Laus Deo.

In chriſti nomine amen.

¶In dubio prefati excellentiſſimi doc.recollenō me
morie ſatis bene referunt qui i lecturis ſuis ſcripſerūt
ſuper dicto dubio ⁊ maxime Bar.in.l.cum ꝓcurator
in.§.ſi dominus.ff.de op.no.nū.ubi lȝ diuerſis tp̄i
bus iterponātur due appellationes ⁊ ambe tn̄.ſ.tp̄a
appellandi una tn̄ ē appellatio cū ſ'a facta ē ſub ꝯme
moratione facte prius ꝑ illa uerba ſaluo ſibi iure ap
pellandi in ſcriptis ⁊c̄.ꝓut fuit iſta ſ'a appellatio.pro
hoc.l.unum.ff.de teſta.geminatio āt appellationū
ſuꝑ eodem facto n̄ uꝛ̄ inducere pluralitatem appella
tionuȝ nec ꝑ ſ'am tertiam ſiue quartam tollūtur effe
ctus:quos prima dicta appellatō ſecum traxit:ſicut ē
extrinxiſſe uel ſuſpendiſſe ꝓnūciatum.l.i.in fi.ad tur
pilli.⁊.l.furti de his qui non ſa.uel effectum tituli nil
no.ap.pen.ff.nil no.ap.pē.⁊.c.ueniēs ⁊ qd̄ ibi nō.
de iureiu.uel effectum curſus fatalium ad ꝓſequēdū
appellationem.Et ſic de appellatione ⁊ hoc qd̄ nō.i
c.dilecto de ap.in nouella in ultima gl.⁊ ſic ē in ſnīa
⁊ alijs diſpōnibus ut iteratio ſit ſuꝑuacuā ⁊ nulla ſi
ex ea n̄ auget̄ effectus.l.i.C.qn̄ ꝓuo.n̄ ē ne.l.ſtipl'a
tio.§.diuus ut le.no.caue.⁊.l.ſi creditori d̄ le.i.ille
ergo qui a ſnīa diffinitiua uel grauamine ſepius ap
pellat uꝛ̄ ſepius loqui n̄ ſepius appellare q2 prima ut
dixi traxit ſecum ſuum effectum ⁊ ſic intelligit̄.c.lora
rius.xxxi.q.i.⁊.c.bone d̄ ap.i uerbo plures.ſtatutū
ergo quo cauet̄ ꝙ debeat appellari.ſ.x.dies ⁊ appel
latio pn̄tari.ſ.octo dies iudici appellationis a die ap
pellatōis iterpoſite ꝯputādos ⁊c̄.dȝ intelligi de pn̄ta
tione prime appellationis que fuit ꝓpria ⁊ v̄a appel
latio quo ad oēs effectus ut dixi nō āt a die ſ'e uel ul
terioris lȝ enim interpoſite infra.x.dies q2 talis itera
tio eſt quedam inepta ⁊ ſuperflua uerborūȝ multipli
catio q̄ n̄ ſolet alterare ſubām uel ordinationeȝ legis
l.pediculis.§.labeo.de au.⁊ ar.le.⁊ ſic eſt ueriſimile
intellexiſſe ſtatutum dum dicit appellare ⁊ ſubdit quā
appellationem ⁊c̄.⁊ ſic loquitur de una appellatione
⁊ de prima ar.l.boues.§.hoc ſermone de v̄.ſig.⁊.c.
non pōt de preben.li.vi.Et ꝯfirmatur hoc q2 termi
nus octo dierum ad p̄ſentandum appellatōem ē p̄fi
xus a ſtatuto ⁊ ſtatim poſt appellationem iterpoſitā
incipit currere appellare ergo iterum ab eadem ſnīa
n̄ potuit iterrumpere curſum dictorum octo dierum
ad p̄ſentandum appellationem ⁊ dare ſibi nouūȝ q2
in.x.diebus decies appellando ſingulis dieb⁹ cēt i po
teſtate ſua extinguere curſum tp̄is iam inchoati ⁊ pl'i
es prin.ſibi dare i p̄iudicium aduerſarij cui ē ius que
ſitum ex prima appl'oue quo ad terminum ad proſe
quendum eam ergo eo inuito nō pōt ab eā recedere
c.ab eo.de elec.li.vi.⁊.l.ſi poſt mortem.§.fi.de ꝯ̄
ta.Cum.n.due ſint ꝓuiſiones ſuper eodem quaruȝ
unā per prius oꝑatur q̄ȝ altera qui potuit una uti ⁊
ē uſus ab uſu alterius ē excluſus.l.ſi funduȝ.§.ſi ab
impubere de le.i.legis nāqȝ ſiue ſtatuti ordinatio in
momēto oꝑatur effectum ſuum nec alia ꝓuiſio hoīs
pōt eā alterare ſiue mutare.un̄ dicit lex ꝙ n̄ ē ampli
us ꝓ h̄ede gerere quippe iam heredi.⁊c̄.de h̄di.in
ſti.l.ſi liber homo.§.titius ꝓ hoc ꝙ ſcribit̄ in.c.i.de
ꝯſti.li.vi.in fi.in illa.q.utrum ſi iudex ſtatuat alium
terminum q̄ȝ p̄fixum in illo.c.caueat̄ uideat̄ receſſuȝ
ab illa ꝓuiſione ⁊ tenet̄ ꝙ n̄ q2 p̄fixio iudicis reperit
iam eām deuolutam ꝑ illud.c.unde lex que ē pricipa
liter agens uelocius operat̄ q̄ȝ iudex eius miniſter
q̄cq̄d agit agit̄ i v̄tute.l.fac̄.l.poſt mortē d̄ le.i.ꝑ p̄di
cta dico ꝙ id ꝙ dic̄ Jo.an.i.d.c.cū hōc ꝙ ſiqs ſepi⁹
appellauit eſt utile quia non a prima lȝ a ſecūda inci
pit curſus tēporis ad ꝓſequendā appellationem.Nō
uidet̄ dictum probabile nam ꝯ̄ hoc faciunt ⁊ urgent
p̄dicte ratiōes nec uidet̄ ꝓteſtatio nec reſeruatio de
qua i dicta appellatōne aliquid oꝑari ꝯ̄ ſtatuti deuo
lutioneȝ ⁊ termini p̄fixionē q2 nō pōt ex utraqȝ pte
uti nȝ p̄ma ⁊ ſ'a ut probaui.ꝓteſtatio ergo ſiue reſer
uatio nihil ꝓdeſt.c.ut quis duas d̄ elec.libro vi.Ex
q° ēt pt̄ colligi deciſio ꝙ ſicut ibi elect⁹a diuerſ' hȝ ele
ctōeȝ q̄ȝ ex eis eligat.Jta uolēs appellare hȝ electōeȝ
an in ſcript̄ an i uoce.C.de ap.l.litigatorib⁹.Electa
ergo uia appellādi uiua uoce uꝛ̄ excluſus a uia appel
lādi in ſcriptis.l.qd̄ i h̄edem.§.eligē de tribu.⁊.l.i.
de fur.nec reſeruatio redeūdi ad aliam uiā aliq̄d ope
ratur.ut.d.c.ut quis duas.dominus tn̄ Bal.in.l.ap
pellatōe.C.de appel.lȝ ꝙ ad inducēdam deſertōeȝ

p lapsum anni ɔputet annus ex tpe fe applonis nõ
ex tpe prime. Sed opi. Bar. i. d. §. si dominus. uĩ p
babilior ꝛ eam sequor in. l. i. §. libelli. ff. de app. ut et
ibi scripsi postq̃ p primaz applonem snia est rescissa
ꝛ ea ad supiorem deuoluta ex ea debent fatalia hře
principia sua ꝛ ad illam dz haberi relatio quo ad de
sertõnem sicut quo ad tractum retro ꝛ alios effectus
de quibus supra dixi. Laus Deo.

xxvij

¶ Ab intlocutoria ĩfra q̃tum tẽpus possit appellari
ꝛ qñ ĩcipiat currere tẽpus appellãdi ab ea ꝛ de tripli
ci spẽ ĩterlocutoriaꝝ ꝛ qñ ĩpedito facto iudicis uel ptis
uel casu currat annus uel noceat lapsus ãni dati ad
appellandum.

¶ In christi nomine amen.

Uisa appellatione ĩterposita per magnificos uiros
Costantiũ Federicum ꝛ Io. thomã de. porris seu pro
curatorem ipsorum ɔtra grauamina eis illata per ui
carium domini archiepi meľani subdelegatum apo
stolicum ꝛ his que opponũtur ɔtra eum ꝛ responsio
nibus factis ad illa super eo qd̃ queritur an dicta ap
pellatio possit substentari ¶ Notandum ẽ ꝙ cum di
cti nobiles uel eorum procuratores principaliter con
querantur de dilatione non data ad probãdum cuz
inter primas fuerant impediti producere quosdaz te
stes. Et sic erat danda dilatio petita .ff. de fer. l. ora
tione ꝛ. l. fi. ꝛ ibi plene nõ. Et etiam ɔqueruntur de
non admissione articulorum continentium obiectio
nes con tra personas testiuz. Ista sine dubio sunt ta
lia grauamina a quibus saltim de iure canonico põt
appellari prout habetur expresse in Spe. d̃ appella.
§. in quibus uersi. porro. cum appellaẽ in iudicio ibi
generaliter ꝛ ubicunqz legitime exceptiones non ad
mittuntur de offi. dele. c. ex parte ꝛc̃. ibi dum dicit.
Et breuiter ubicunqz iudex dilationem denegat ꝛc̃.
Erant enim legitime exceptiones de inimicitia capi
tali. C. d̃ testi. l. siquis testibus ꝛ auc̃. si test. extra co:
ti. c. quoť. ij. q. i. in primis ¶ Nec ob. ad primuz si
uidẽtur isti petijsse quartam dilationẽ quã non potu
erunt petere sine solemnitate legali. C. de pba. auc̃.
qui semel ꝛ in corpore uñ sumiť cř d̃ testi. c. ultra ter
tiam ꝙ hic ñ pponiť factũ fuisse. Nam dico ꝙ lz ĩ pũ
cto dicať ꝙ fuerũt date dilatiões due cões tñ ista que
petebať ñ erat quarta sed tertia. ꝛ dicebať dari quia
ꝛ actori data fuerat tertia put colligo ex puncto. s. pri
mo. Text⁹ in ɔ̃rium allegati loquũtur de quarta pro
ductione testium que diceref si tres alie p̃cessert cũ
examinatione et infra eandem dilatõem ñ autem lo
quũtur de quarta dilatione. Nam si ñ p̃cesserint tres
pductiones cum examine posset peti ñ soluz quarta
sed quinta dilatio uel. vi. ex cã iusti impedimenti put
declarat Bar. in. d. auc̃. qui semel ¶ Item nõ ob. si
dicať ꝙ crimina ñ fuerũt specificata sed in genere op
positum fuit ꝙ erãt inimici piuri infames ꝛc̃. Et sic ñ
uĩ sufficere ut in. c. presentium de testi. li. vi. in uer. te
stes. Nam Io. ibidem ĩ nouella dicit illum tex. ñ pro
bare illud ad qd̃ allegať sed potius ɔ̃rium ꝙ tãta spe
cificatio ñ est facienda in exceptionibus lz in examia
tionibus sit fienda. Sic ergo dicti articuli uidebãtur
admittendi saltim in uim exceptionis si quelz species
crinum obiectoꝝ repellere habebat testes p id quod
nõ. glo. or. i. c. pia de excep. li. vi. sup ṽbo spẽm que ĩ
cipit hoc iõ dixi ꝛc̃. In his que opponũtur ɔ̃ electuz
asr uĩ uelle glo. in. c. ut circa de elec. per illum tex. sz
non dz trahi ad ɔñam in alijs casibus ĩ quibus non
ẽ expressum cum rõ sit in ɔ̃rium per gl. que est in. d.
c. pia de excep. facit qd̃ nõ. Bar. in. l. filius. ff. de dõa
tio. Preterea quicquid sit de obiectione criminum p
tex. illius. c. pñtium ñ sic ẽ in obiectione inimicitie ca
pitalis q2 illa ñ ẽ obiectio criminosa cũ potuerint ini
micitie predicte interuenire sine aliquo delicto dicto
rum testium ɔ̃ quos opponebať. uñ nõ cadebat alia
specificatio q2 nõ sigillabat psonas testium aliqua in
famia iuris uel facti qd̃ ñ sic est in excep. criminũ nec
repitur statutum nisi in criminibus ꝙ sigillatim speci
ficeť. Concludiť ergo ꝙ dicti nobiles fuerũt grauati ĩ
p̃dictis duobus. s. q2 fuit denegata dilatio saltim taci
te postq̃ ex iusta causa impedimenti fuit petita. Itez
q2 ñ fuerunt articuli obiectiui admissi ɔ̃ psõas testiũ.
Similiter fuerunt grauati in nimis breui dilatiõe da
ta ad opponẽdum ɔ̃ testes. s. quatuordecim dierum
cum tanta cẽt copia attestatõnum ꝙ uix infra mẽsez
potuerunt haberi. Nam d̃buit dari ut incipẽt postq̃
copiam habuissent uel per eos stetisset quo minus ha
berent non autem debuit dari taliter ꝙ inciperet añ
q̃ haberent dicta testium ꝛ sic anteq̃ scirent quid ha
berent opponere saltim ɔ̃ dicta. q2 cum non ualent
actum facere ñ dz incipere terminus currere. arg. l. si
seruus. ff. de stip. ser. C. de an. excep. l. i. in fi. Cõstat
autem illud etiam esse tale grauamen a quo põt ap
pellari de dila. c. i. ꝛ. ij. Non ergo ruit dicta appellatõ
ex eo ꝙ ñ fuerit interposita ex causis iustis nec etiam
ex eo ꝙ ñ fuerint specificati in appellatione q2 immo
fuerunt expressi sicut ex tenore eius apparet. ¶ So
lum ergo ẽ uidendum an ruat ex eo ꝙ non fuerit in
terposita infra decem dies a die illati grauaminis ꝙ
uidetur ut in. c. ɔcertationi de ap. li. vi. ¶ Breuiť cir
ca hoc ɔsidero tres cãus put possuz colligere ex dicti
doctorum. Nam interdum iudex grauat partem exp̃s
se interloquendo ꝛ tunc est appellandum infra decez
dies a die late interlocutorie ut. d. c. ɔcertationi ꝛ nõ.
in Spe. de appel. §. restat ṽsi. sed quid dices in prin.
ꝛ ita hn cum dz intelligi quod nõ. Host. in. c. ut debi
tus in fi. de appel. super uer. de maioribus ¶ Appel
lo autem q̃tum ad ppositum interlocutoriam exp̃s
sam illam per quam iudex declarat aliquid fiendum
uel non fiendum puta articulos admittendos uel nõ
talis nãqz interlocutoria uim hz diffinitiue quo ad il
lum articulum ut est tex. cum glo. in. l. siquis iusiurã
dum. C. de rebus credi. ꝛ h uoluit Ho. ꝛ Spe. ĩ pal
legato ṽsi. sz quid dices. s. ꝙ tale grauamẽ hz ui diffi
nitiue merito debz appellari infra decem dies a die
talis intlocutorie late q2 ipsa interlocutoria ṽbalis est
illa que grauat ptem non aũt id qd̃ sequiť post eam:
q2 illud pueniť in ɔsequentiã pnũciatõis predicte ꝛ
tãq̃ eius executio ꝛ implementũ. Et sic ñ debet illud
attendi sed illud ad cuius executionem uenit ar. ff. d̃
noua. l. si ita stipulatus. §. fi. cum. l. sequẽti. Si eniz
pronũciauit iudex articulos non admittendos et po
stea nõ admittit ista nõ admissio nõ est illa que gra
uet sed pronunciatio ad cuius implementuz uenit ꝛ
necessariam executionem ¶ Et ideo a pronũciatione
est appellandum nõ ab eius executione sicut in diffi
nitiua. l. ab executore. ff. de appel. pronunciatio autẽ
est actus instantaneus ergo ab illo instãti incipit cur
rere tempus appellationis. Interdum iudex gra
uat partem non interloquendo expresse uel tacite sz
potius exequẽdo ut cũ incipit nõ a d̃claratõe alicui⁹

dubij

dubij sz ab executione ut qꝛ facit aliquē capi ꝛ detineri
uel ponit aliquē in tenutā bonoꝝ aduersarij uel citat
aliquem ad locum n̄ tutum. uel assignat terminuz ni
mis breuem qui actus lz large loquendo possint dici
snīe interlocutorie ut hʒ in tex. ꝛ glo. C. de epi. ꝛ cle:
l. cum clericis super uerbo snīarum tm̄ nullo mō hn̄t
instar diffinitiue sicut interlocutoria que declarat ali
quod dubium ut dixi ꝛ tunc dico ꝙ isto cāu locum hʒ
dictū Hosti. qd̄ ponit i. c. romana de appel. li. vi. ꝛ re
fert Spe. in. d. §. restat v̄si. sed quid dices ꝛ Arch. in
c. ꝯcertationi co. ti. uz ꝙ pōt appellari post. x. dies a
die icepti grauaminis ꝛ ē rō qꝛ tunc grauamē cēsetur
hr̄e cāz successiuaz eo qꝛ medium uel finis grauamis
n̄ pōt dici ut ueniat ad executōnem principij qꝛ cū nō
precesserit declaratio de sic faciendo sz incipit a facto
eque pricipali qd̄ ē medium ꝛ finis grauaminis sicut
principium iō nullum coꝝ preualet alteri ar. l. si reus
ff. de duobꝰ reis ꝛ de fideius. l. generalr̄. iō n̄ solū ipz
pricipiū grauat sz ēt mediū ꝛ finis. Et iō licz quis sit
exclusus ab appellādo p̲ lapsū. x. dieꝝ a pri. n̄ tm̄ ē ex
clusus a medio ꝛ a fine a quibꝰ nōdū sūt lapsi. x. dies
iō pōt adhuc appellare a grauamie qd̄ ifert̄ hodie ꝛ
ꝓ hoc optia gl. q̄ ē. C. de fui. ꝛ aq̄. l. ij. i. gl. magna
post mediū ibi dum dicit. Alij dicūt ꝙ ēt lapsis. xxx.
annis intendit̄ negatoria ꝓ pn̄ti actu lz n̄ ꝓ p̄teritis ꝛ
facit qd̄ nō. p̲ gl. ꝛ Bar. in. l. mariti lenociniū. §. sex
mēsium. ff. de adul. ꝛ de iurciu. cū qui i. §. i popula
ribus. ꝛ qd̄ idem Bar. nō. in. l. ab hostibus. §. sz qd̄
simpliciter. ff. quibꝰ ex cau. maio. circa mediuz ibi ꝓ
euidētia debetis scire ꝛc̄. q̄ oīa faciūt optime ad ꝓpo
sitū ꝛ ꝓ sustentatione dicti Hosti. ꝛ Spe. ¶ Nec ob.
si dicat̄ ꝙ ipsi habuerūt respectū ad tp̄s ꝙ erat ante
c. ꝯcertationi. Sed hodie p̲ illud. c. uit̄ ꝙ debeat ap
pellari infra. x. dies ꝯputandos ab initio grauaminis
p̲ illud. c. Nam Arch. ꝛ Jo. an. ibidez i nouella uidē
tur sētire ꝙ ēt hodie sit locus. d. Hosti. ꝛ Spe. ꝙ illō
c. loquit̄ i grauamine ex̄iudiciali. sz i iudiciali rētinūt
ad nō. p̲ Ho. ꝛ Spe. i locis p̄allegatis. ¶ Interduz
v̄o ifertur grauamē p̲ iterlocutoriā tacitā ꝯtinētē ali
quā tacitā declarātōem ut qn̄ n̄ incipit a iudice sed a p̲
te ꝓuocante iudicē ut si p̲s petit admitti articulos ul̄
exceptōes aut dari nouam dilationem. ꝛ iudex ꝯtem
pta petitione ꝓcedit ad ulteriora quo cāu cēsetur ta
cite declarare talem petitōnem n̄ eē admittendā ut i
c. ex parte. M. de appel. ꝛ per ꝯn̄s dictos articulos
uel exceptōes reprobare qd̄ tm̄ ē ueꝝ si eos ul̄ cas exa
minauit n̄ aliter ut nō. Bar. in. l. a procedente. C. de
dila. ¶ Et n̄ aduertendum ꝙ ista repulsio uel dclara
tio cum sit tacita n̄ est tanti effectus q̄ti est expressa
nā n̄ censetur facta nisi respectu illius petitionis que
tūc facta fuit. n̄ autem alterius que postea fieret. Se
cus in expressa qꝛ cēsetur eē generalis quo ad oēs q̄
fieri possent ꝛ sic in rem. Nā actus ꝛ uoluntas tacita
uel taciti non sic late sunt interpretādi sicut expressi
sz catenus quatenus se extēdunt actus ex quibus re
sultant. l. i. §. iul̄. ff. de iti. actuqz priua. ꝛ qd̄ ibi nō. i
l. fi. C. ne filius pro patre de exeu. tu. l. uoluntarie. ꝛ
quod nō. Bar. in auē. qui rem. C. de sacrosan. eccle.
Plures bone ꝯcordantie colligunt̄ ex iuribus allega
tis p̲ Jo. an. in qōne posita super regula accessoriū
in mercu. circa principium. Et hoc expresse uoluit
quasi in terminis nostris glo. ordi. que est in clemē.
sepe circa fi. de uerbo. signi. in glo. que incipit. uide
tur ꝙ p̄sale. ubi determinat expressum consensū par
tium preiudicare in tota lite sed tacitum solum in ac

tu. Ex quo resultat ꝛ allegat ad hoc quod nō. i spe.
de app. §. restat uersi. ꝛ nō. secūdū Vinc. ꝛ d̄ ata.
§. i. v̄si. quid si reus. in quibus locis recitatur dictuz
Hosti. in cāu nostro loquentis de quo supra dixi ꝛ p̲
ista allegata dat intelligere. d. glo. ꝙ tacita interlocu
toria preiudicat solum in illo actu ex quo resultat ꝛ in
illa petitione nō in alia que postea fieret. modo nos
idem debemus dicere in casu isto. Si enim ꝓcurator
dictorum nobilium n̄ petijsset iteruz articulos admit
ti die. xij. maij non habuisset ius appellandi ratione
denegationis facte per prius qꝛ quo ad petitiones fa
ctas per prius prefata tacita interlocutoria transiuis
set in rem iudicatam postq̄ ifra. x. dies a die ꝓcessus
ad ulteriora ex quo resultat declaratio ꝛ interlocuto
ria p̄dicta non fuit appellatum. Verum licz per hoc
eēt exclusus a primarum petitionum beneficio nō ta
men sibi fuit clausum os quo minus iteruz posset pe
tere per iam dicta ꝛ per consequens a denegatione
facta ab ista ultima petitione bene potuit appellare
qꝛ appellauit infra tēpus d̄bitū. Nā ex renouata peti
tione ꝛ ex reiterata denegatiōe censet̄ renouatū gra
uamē qd̄ nō eēt si nō fuisset renouata petitio ar. hoꝝ
que habent̄ p̲ Bar. in. l. ualerianꝰ in fi. de p̄to. stip.
a qua noua petitiōe nō erant exclusi p̲ p̄cedētes taci
tas interlocutorias ut dixi ꝛ ideo cēset̄ nouū grauamē
sz si fuisset iterlocutoria exp̄ssa secus qꝛ fuissent p̲ eaz
exclusi tā a precedētibꝰ petitiōibus q̄ a sequētibꝰ ideo
nō cēset̄ grauamē nouū per iā dc̄a ꝛ allegata supra.
¶ Nec ob. ꝙ p̄dc̄i nobiles ul̄ coꝝ ꝓcuratores fuerūt
reputati ꝯtumaces q̄tū ad exceptiōes nō oppositas
qꝛ ꝯtumacia non afficit quē nisi dāno expēsaꝝ. non
aūt dāno litis seu ꝑditiōis iur̄ sui. l. ꝯtumacia. §. ꝯtu
max ꝛ ibi nō. ff. d̄ re iudi. unde dc̄ā iterlocutoria nō
ob. qꝛ adhuc poterāt petere articulos ꝛ exceptiones
admitti nec excludebant̄ propter lapsum termini bre
uis. tuz quia non fuit assignatus cum cause cognitio
ne ergo ꝛc̄. per ea que nō. Di. i. c. indultū de re. iur.
li. vi. tum qꝛ ius alterius partis nō erat effectum de
terius sed erat eque saluum post terminum sicut āte
ar. l. ꝛ si post tres in fi. ff. siquis caut. ꝛ de op. lega. l.
mancipiorum. Et quod nō. Ci. C. qui accu. nō pos.
l. si ca. ¶ Circa ultimum. s. de lapsu āni si uera sunt
que narrantur per allegantem. s. ꝙ postq̄ appellās
cepit prosequi coram delegato papa dictam causam
aduocauit a delegato ad instantiam appellati. et
eam cōmisit domino ep̄o mantuano. et fuit negli
gens in presentando ꝯmissionem. Clarissimum est
ꝙ lapsus illius āni nō nocet appellanti qꝛ per eum
non stetit cum semper fuerit diligens ꝛ nunq̄ dese
ruit causaz prosequi sed stetit p̲ papam ꝛ p̲tez aduer
sam. unde ēt alio impedimento in p̲sonam appella
ti nō subsistente dz habere secundū ānuz. Ita deter
minat expresse Jo. an. i nouel. i. c. ex ratione de ap
pel. in ultima colū. ibi sed uidetur aliquibus ꝛc̄. pro
hoc in auē. item si appellatione. C. de tempo. app.
Et in cor. unde sumit̄. ubi quando stat p̲ iudicez nō
p̲ appellantem non currit tempus. Pro hoc etiā. l.
intra utile. ff. de mino. de exeu. tu si cū ipe. Et quod
nō. Ci. in. l. fi. C. de adulte. s. ꝙ tempus non currit
quando stat per alteram partem. Preterea etiam
quādo non stetit per iudicez nec p̲ alterā p̲tē. sed ste
tit p̲ casum contingentē in p̲sonam appellantis quo
minus posset ꝓsequi lz regulariter talis casus nocet̄
soleat illi in cuius p̲sona m accidit. ff. de ꝯsti. pecu. l.
item illa post prin. s. in v̄si. ꝓinde si ualitudine fuit i

peditus zc. Et nõ. in. l. si uno. §. item cum quidam
ante fi. glo. magne. ff. loca. tamen hoc casu sibi non
nocet immo impedimentum unius dici facit ut totus
ann9 scdus z integre dcs cum restauret a iure sin mi
nisterio iudicis. lz eo casu quo iudicis ministerium re
quiratur ñ restauretur nisi tm̃ ips ꝙtum est illud in
quo fuit impeditus. l. ab hostibus. §. sed qd simplici
ter z. l. necnon. §. siquis sepius. ff. quibus ex ca. ma.
ita nõ. glo. in. c. si electio de elec. li. vi. super ṽbo frau
dulẽter z allegat Inn. z Host. i. d. c. ex rõne z ibi ẽt
Io. an. in nouel. in ultima colum. z Ange. de ꝑusio
in. l. z iõ citat. ff. de uer. obli. ubi hoc idem recitat z
dicit se ita ꝯsuluisse in ciuitate uenetiarum. Si ergo i
pedimentum ꝓueniens ex casu ꝯtingente in ꝑsonaz
appellan. ñ autem facto iudicis uel appellati ẽt si sit
unius dici facit ut integre scds annus dcs fm Inno.
Ho. z glo. ordinariam de quibus supra ẽt Ange. de
ꝑusio ꝙto fortius si impedimentum ꝓuenit facto adṽ
sarij uel iudicis ꝑ iura supra allegata. Qd ergo dr in
c. sicut appellario de ap. in cle. ut per lapsum anni si
tm̃ appellario ñ fuit expedita sñia transeat i rem iudi
catam ꝓcedit qñ toto anno appellans fuit negligẽs
uel ꝑtim diligẽs z ꝑtim negligẽs. Si vo nũꝙ fuit ne
gligens seu ꝑtim diligens z ꝑtim impeditus quo ipe
dimento durante nec negligens nec diligens põt di
ci fuisse tũc datur secundus annus ipso iure etiam si
in una die fuerit impeditus fm Inn. Hos. z glo. ubi
supra licet Bar. in auc. item si appellatione. C. de te.
ap. uideatur requirere ꝙ fuerit ipedimentum unius
mensis. sed cẽt temerarium recedere a supradictis ca
nonistis maxime cum cã cognoscitur ex delegatõe pa
pe. Credo ẽt ꝙ z si opi. Bar. cẽt uera in cãu nostro
fuerit impedimentum unius mensis z ultra. Cũ igit
in cãu nr̃o semꝑ fuerit diligens nec per eam stetit q
min9 cã terminaret infra annum sed stetit ꝑ alteram
ꝑtem que fecit cãm aduocari a primo delegato z com
missionem negligit pñtare sine dubio datur secund9
annus qz ẽt si per appellatum ñ stetisset sed ꝑ appel
lãtem ꝑꝑ casum ꝯtingentem in eius ꝑsona idez cẽt
ut supra dixi. Laus Deo.

.xxviij.

Habẽs spãle mãdatum ad ꝯparẽdum in cã cẽset
hr̃e i ꝯñam ad oĩa incidẽtia dependẽtia z ꝯnexa z sic
a grauamine z ab iterlocutoria appellare z restõnez
petere si ledit absqz spãli mãdato. z si ꝓnũciatur suꝑ
appellatõe ab iterlocutoria an talis sñia dicat diffini
tiua uel interlocutoria.

In christi nomine amen.

Uiso puncto suprascripto una cuz ꝓcessu toto seq̃uẽ
ti respõdetur ꝑ ordinem ad quesita. Ad primum
ẽt dico ꝙ lz i ꝓcuratorio eoꝝ nõ ꝯtineat expresse ꝙ
possint appellare qz tñ habuerit spãle mãdatũ ad cõ
ꝑendũ ꝓ ꝯstituẽte i hac cã cẽsẽtur hr̃e i ꝯñaz ad oĩa
icidẽtia dependẽtia z ꝯnexa ar. l. se. ff. de iu. om. iu. l.
ad rẽ mobilẽ z. l. ad lega. ff. de ꝓcu. Etiã si illa sint
talia q̃ de se requirerẽt si principaliter agerent spãle
mãdatũ. unñ ꝓcurator ꝯstitut9 ad cãm põt si ledit i ali
quo icidẽti articulo petere restõnẽ i ite. sine spãli mã
dato lz ad ipam pricipalr petẽdã requirat spãle. l. il
lud. ff. de mino. iũctis his que nõ. Inn. i. c. suscitata
de i ite. rest. z Bar. i. l. cũ ꝓcur. ff. de op. no. nũ. z in
d. l. illud i fi. z põt appellare ab iterlocutoria z appel
latõnẽ ꝓsequi sine alio spãli mãdato. Sz Bar. dicit
in. d. l. cũ ꝓcur. lz a diffinitiua solũ appellare nõ ꝓse
qui ṽtute spãlis mãdati ad lites. l. inuitus. C. de ꝓcur.
cum ibi nõ. Sed si hr̃et generale posset ẽt ꝓsequi fm
doc. ibidem. h ãt ñ solum hz spãle mãdatum ad hãc
cãm sed ẽt ad omnes. unñ ñ uideo quare predicti non
potuerint appellare ex defectu mandati. facit. ff. quã
do ap. sit. l. ꝓcur. z an per alium cãe appel. l. si ꝓcu.
cum ibi nõ. Ad fm respõdet ꝙ lz ex defectu mãda
ti ñ ꝓhiberẽtur isti appellare ꝓhibẽtur tñ. s. qz bãnũ
predictum erat interlocutoria postꝙ sperabatur diffi
nitiua a qua ut dr poterat appellari z ꝑ illam appel
lationem tolli poterat grauamen illatum ꝑ dictam i
terlocutoriam. z sic ꝓcedit regula ꝓhibitã tã de iure
cõi. ff. de appel. recip. l. ant sñie tpus ꝙ ẽt ex forma
statuti cesente sub rubrica de citationib9 ad fi. z appllõ
fuit inuenta ad tollẽdum grauam̃ ꝑ alium qd ñ est i
ꝑtãte grauati ꝑ aliud remedium tollere. l. i. ff. de ap.
Sed si potuit taz leuiter tollere z ñ fecit sibi imputet
qz ñ debuit querere ut tolleret ꝑ alium nisi iudicẽ ap
pllõnis qz ꝑ seipsuz tollere ñ põt. ff. de ꝯditi. isti. l. qz
rõ. fac. l. iã dubitari. ff. de hr̃di. isti. in rõne sui. Ex
his apparet responsio ad tertiũ ꝙ iudex appellatio
nis dbuit pronunciare dictã appellationẽ nõ tenuisse
ex caus predictis z iterponi nõ potuisse. Ad quar
tum dico ꝙ Bal. tangit istũ passum quãdo appellat
ab iterlocutoria z ꝓnũciatur super tali appellatione.
An sñia iudicis appllõnis dicat iterlocutoria sicut pri
ma an uero diffinitiua z deteriat in auc. hoc sacr. C.
de iur. ca. posita suꝑ. l. i. z i. l. cuz z minores. C. si ad
uersus rem iudi. qd si ꝓnũciat male appellatuz z sic
remittat cãm ad primum iudicem dicat diffinitiua re
spectu iudicis qui ñ sperat aliã dare sz respectu ꝑtiuz
que sperãt aliã dari dicat iterlocutoria z ita dicit se cõ
suluisse. Sed quid iuris si ꝓnũciat bñ appellatuz
hoc ibi ñ tãgit sz i. l. fi. §. sz z siquis. C. cõia de l. sentit
ꝙ sit diffinitiua respectu ꝑtiuz tanꝙ a diffinitiua pos
sit appellari sine expressione grauaminum. l. i. in fi.
ff. de appel. cuius auctoritas sufficiat pro pñti absqz
alia iuestigatione. Suꝑ ultimo q̃ pena ueniat ipo
nẽda de isto excessu ur ꝙ pena statuti sub rubrica de
ꝓiua. carcerib9 ṽsi. z siquis aliquẽ tenuerit carceratũ
zc. Nã ṽba illi9 ṽsi. uidẽtur ualde ꝯgruere casui nr̃o si
bñ ꝯsiderẽt. Sz ꝯsiderãdum ẽ ꝙ dictum statutum ñ
fuit in hac inquisitione inductum idest intentatum.
Debuissent enim apponi formaliter uerba statuti di
cendo ꝙ illã mulierẽ retinuit carceratã seu detentaz.
Et ꝙ pretextu carcer. seu detentionis extorsit ab ea
dictã tunicã zc. Quod minime factum fuit. Preterea
uidetur loqui de uiolentia cõpulsiua i qua ẽ uolũtas
licet coacta. nam tũc proprie diceretur extorqueri me
tu cacer. hic uero fuit ablatiua i qua ñ fuit uolũtas il
lius. c. sacris quod me. cau. unde nõ põt dici qd me
tu carceris eam illi tradiderit qz nõ tradidit ipsa sed
uiolenter ille ei abstulit qd facere potuisset etiam sine
dtentione uel icarceratione. Et sic nõ bene cõgruũt
uerba dicti statuti. An aũt debeat puniri pena statuti
sub rubrica de pena iferentis alicui uiolentiã expul
siuã dicit ꝙ nõ qz illud loquit d simplici uiolẽtia. Sz
hic nõ fuit simplex sz cũ ea fuit admixta detẽtio a me
natio gladij z mine que uidentur aggrauare uiolen
tiam. z sic sumus extra illud statutum ar. ff. de que
stionibus. siquis uiduã. de adulterijs si adulteriũ cuz
incestu. C. de raptu uirginum. l. prima post principiũ
ibi ꝙ duplici crĩne zc. de sepulchro uiolato. l. qui sepul
chra. sz in ꝯñũ qz statutum ꝓfatum loquit ita genera
liter

liter q̄ pōt trahi nō solum ad simplicem uiolentiam si
ne dictis qualitatibus sed etiam cum eis. non enim i
co ꝯprehendo eē aliquod uerbum restrictiuū ad sim
plicem uiolentiam: iō q̄q̄ nimis pua pena uideatur
ad tam presumptuosū ⁊ mali exempli excessuz q̄tus
iste fuit. tamen potius inclinarem in hac pte sequēdo
iur̄ regulas q̄ i mitiorē ptem fienda sit interpretatio
⁊ q̄ mitior. l. uideatur ītētata. ff. ð penis si preses. cū
hoc tñ q̄ pp. d. qualitates possit iudex augere penaz
d. statuti. Nam si illa pena de qua loquit̄ statutū pos
set imponi ꝑ simplici uiolentia iustum ⁊ equū ē q̄ iu
dex in eodem genere pene pecuniarie p̄missa cāe co
gnitione possit augere penam. ff. de penis. l. hodie ⁊
l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de infamib⁹ ⁊ quod
utrobiq; nō. expresse p Bar. sicut ēt posset cā cogni
ta minuere. l. ⁊ si seuerior. C. de infamib⁹ facit. l. aut
facta p totum. ff. de penis. dixi āt in eodez genere pe
ne q2 nō posset transgredi ad diuersum genus ut ð pe
cuniaria ad corporalem uel de pecuniaria certe q̄ti
tatis ad quotam ptem bonoꝝ cum illa hodie nō sit in
usu lz olim sic. l. iij. ff. ad. l. iuliā. de ui priuata. ⁊ sic ui
demus i ꝓrogatione iurisdītōis q̄ pōt fieri in eodem
genere iurisdītōis nō i diuerso iur̄ nō. p Inno. i. c. de
cāis de offi. dele. ⁊ nō. i. l. i. i ultima gl. ff. de iudicijs.
uñ si ex forma dicti statuti ꝑ simplici uiolētia ueniret
puniēdus i quīquagīta q2 tunica ualebat. xxv. nō re
puto absurdum pp. d. qualitates punire ipsum in cē
tum ⁊ ultra ꝓut iudici equū uidebit̄. Attenta ēt quali
tate psone si ē arrogans ⁊ aptus ad similia iteruz fa
ciendo ⁊ ad ꝯpescendum arrogantiam seu audaciaz
ar. ff. de carbo. edic. l. i. §. pōpo. audacissimus quis
q; ⁊c̄. ⁊ p istum modum seruabit iudex statutum sub
rubrica de penis nō ꝓuisis assimilādo hāc uiolētiam
ablatiuam cum alijs uiolētijs. ⁊ ēt statutuz sub rubri
ca de robore statutorum q2 nō deuenit ad penā iur̄ cō
munis de ui publica: cum possit ꝓcedere de similibus
ad similia ⁊ satisfaciet iudex motiuo suo q2 sine du
bio fuit bonum uz ut. d. uiolentia qualificata puniat̄
acrius q̄ simplex. ⁊ sic omnibus erit ꝓuisū qd̄ fiēduz
ē ar. ff. de his que in frau. credito. l. his. Laus Deo.

.xxix.

¶Appellationi ab īterlocutoria qñ sit deferēdū uel
p iudicē a quo uel p iudicē ad quem ⁊ qualiter suma
tur uerbum deferre.

¶In christi nomine amen.

Uiso puncto ⁊ allega. sʒ. Quia de hoc principaliter
queritur ⁊ pronunciari petitur p dictū ꝯmissariuz an
dicte appellationi īterposite ab īterlocutoria uel gra
uamine sit uel fuerit deferēduz. ¶Ne sub equiuoco ꝓ
cederemus notādū puto q̄ uerbuz illud deferēdum
pōt duobus modis assumi. Primo pro delatione fiē
da p iudicē a quo ⁊ si de ista querētur clara uideret̄
danda responsio q̄ nō q2 uel iudex sentiebat se gra
uasse ptē appellātē ⁊ tūc nō debebat deferre sed gra
uamen reuocare ⁊ fecisset appellationē cessare in. c.
cuz cessante extra de appel. aut cognoscebat se ptem
nō grauasse ⁊ sic reputabat appellationē esse friuolā
⁊ tūc similiter nō habebat necesse deferre ne iurisdi
tionē a se abdicaret sed poterat in causa procedere
quousq; sibi inhiberetur p iudicē ad quē. c. cū appel
lationibus ⁊. c. nō solum de appel. li. vi. ⁊ ita fecit hic
iste iudex q2 in causa processit ⁊ sententiā diffinitiuaz
dedit in causa principali nō obstan. dicta appellatiōe

Et de ista delatione nō puto queri de presenti cū cō
stat ipsam factā non fuisse. Nec expedit ð illa querere
nec ē opus ul' utile. ¶Secūdo pōt sumi uerbū istud
pro receptione appellationis fienda per iudicem ad
quem. ⁊ ista uidet̄ eē facta eoipso q̄ potestas caz al
teri cognoscendam ꝯmisit. Casus uš in. c. pastoralis
in. §. preterea de offi. dele. lz etiam delatio quam fac̄
iudex a quo ⁊ de qua dixi in precedenti articulo dica
tur receptio. ff. de appel. rec. in rubro ⁊ nigro ⁊ spe
cialiter in. l. ei cui. sed receptio quā facit iudex ad quē
nō sic ꝓprie dr̄ delatio cū delatio ptineat ad iudicem a
quo ut. d. c. cum appel. ⁊. c. nō solum de appel. li. vi. ⁊
si dicatur q̄ in cāu nr̄o iudex ad quem ē ipse ꝯmissa
rius: quem dat ptās brixie nō ipse potestas qd̄ pz q̄m
ad ipsum commissarium dandum īterponitur appel
latio ut pz in statuto in uer. lata ⁊c̄. ibi ad iudicem ap
pellationis dandum uel ꝯstituendum per dominum
potestatem ⁊c̄. Et sic ad ipsum commissarium perti
net cognoscere an appellatio sit recipienda uel nō ut
in eodem statuto uer. qua appellatione ibi. Et etiaz
per prius cognoscat ⁊c̄. ⁊ si ꝓnunciauerit eam eē re
cipiendam ꝓcedat ulterius cognoscendo an appella
tio fuerit iusta ul' non. si uero non eēt recipien. ulteri
us se intromittat sed remittat partes ad primum iu
dicē. ⁊ sic i cāu nr̄o articul⁹ iste nō est adhuc decisus p
missionem quam fecit dominus potestas. tunc enim
eēt decisus: si potestas foret iudex appellatōnis ⁊ ad
ipsum foret appellatuz. ⁊ ita ꝓbat iste uer. Preterea
posito q̄ hoc non eēt respondetur q̄ sic: ita tamē di
co q̄ iste ꝯmissarius dz ꝓnunciare. d. appellōnez fo
re recipiendam seu sibi fore deferendum ut utar ūbis
statuti. Et hoc iō q2 q̄tum ad hoc ut super iusticia ul'
iniusticia appellōnis possit iudex appellōnis ꝓceder̄
⁊ cognoscere ut ꝓnūciat bñ appellatum uel male eo
ipso appellō per ipsum recipiēda ē ⁊ sibi deferenduz
q2 non ē apparēter inepta uel nulla sed hz formam
essendi ut q2 est interposita ab interlocutoria uel gra
uamine ⁊ cum expressione causarum grauaminum:
⁊ que sint tales que non sint euidenter frustratorie ⁊
aliquo istorum deficiente non deberet eam recipere
nec partem appellatam citare sed ex officio suo etiaz
nemine petente eam reicere uel lacerare sicut reicit li
bellum ineptum. ff. de offi. assessoruz. l. i. sic loquitur
⁊ dz intelligi. c. romana. §. cum autem de app. li. vi.
Si uero ista concurrant tunc posito q̄ existenter eēt
nulla quia tamen non apparenter dz eam recipere:
⁊ ad ulteriora super ea ꝓcedere uz ad inhibitionem
fiendam iudici a quo ⁊ ad iurisditionem ab eo aduo
candam seruatis seruandis secundum formam. §. si
uero uocat. cum se. eo. c. romana ⁊ ad istam distin
ctionem an sit apparenter nulla uel non bene fac̄ gl.
que est in. l. i. ff. nil noua. appel. pen. super uerbo fi
at in uer. item quid si patenter appareat ⁊c̄. que tam̄
loquitur in iudice a quo sed idem ē in iudice ad quē:
si bñ inspiciatur facit qd̄ nō. Bar. ff. de falsis. l. siq̄s
legatum circa principium. ubi distinguit in si. inter te
stamentum nullum apparenter q2 non hz debitam
formam ⁊ non apparenter sed existenter ut q2 hz for
maz apparentē sed ex occulto defectu puta p̄teritōis
filij de quo nō constat erat nullum. in cāu nr̄o concur
runt omnia predicta que faciunt apparere dictaz ap
pellationem ualidam neq; eniz cāe expresse in appel
latione ista sūt apparēter nulle sed uel ualide ⁊ ltime
uel dubie. iō dictus commissarius dz ꝓnunciare dicte
appellationi fuisse deferendum ⁊ eē ut satisfiat statu

to ⁊ super ea ex iusticia foꝛe ⁊ eē ꝓcedendum ad ulte rioꝛa an bñ uel male fuerit appellatum qm̄.d.appel latio pꝛima facie ⁊ apparenter ē apta non inepta ⁊ ꝺ ista tali ꝓnunciatione sine dubio statutum intellexe rit non ꝺ ultima qua ꝓnunciatur bñ uel male appel latum qꝺ pꝫ qꝛ uult eam fieri infra sex dies utiles ⁊ ꝙ ꝯmissarius de ea nullum hꝫ salarium que duo in ulti ma ꝓnunciatione qua ꝓnūciaꝛ bñ uel male appella tum fuisse locum ñ haberent ut pꝫ ad sensuꝫ. Est.n. ista quedam pꝛeparatoꝛia ad ꝓcessum fiendum sup appellatione sed altera est ꝺcisoꝛia cāe appellōnis. Et hec patent ex eodem statuto in eo quod sequitur in uerbo si posꝙ̄ statim ꝓcedatur ⁊c̄.ubi post dictaꝫ ꝓ nunciationem uult ad ulterioꝛa ꝓcedi super ipsa ap pellōne ⁊ per aliam diffinitiuam sniam ferendam in fra decem dies utiles cām terminari. Si uero queriꝛ facta ꝓnūciatione pꝛedicta ꝑparatoꝛia ꝙ huic appel lationi fuerit deferenduꝫ idest recipiēdum ⁊ sup ea ꝓ cedendum ad qꝺ tendit statutum sed non allegatio nes supꝛascripte.⁊ cognita postea cā qualiter debeat ultimo ꝓnunciare an bene aut male fuerit appellatū ad quod tendunt allegationes supꝛa facte sed ñ mens statuti in illa parte quia infra.vi.dies uult ꝓnūciari an sit appellationi deferendum.tunc ē discutiendum an de iure cōi uel municipali potuerit ab isto graua mine appellari. Et alias super isto articulo consului ⁊ qꝛ ꝯtinet tale grauamen qꝺ per appellationem a diffinitiua non potest reparari cum consistit in facto ⁊ in laboꝛe persone ⁊ expensaruꝫ pꝛout uoluit Bar. ⁊ Bal.in locis in consilio allegatis ⁊ etiam.d.aduo catus in pꝛin.supꝛascriptarum allegationum refert ⁊ allegat. ¶ Sed in contrarium nouiter allegātur que dam sat friuola que opoꝛtet tollere.dicitur enim pꝛi mo ꝙ licet iudex ꝑti ree assignauerit illum terminuꝫ ad faciendum fidem de contentis ī eo ⁊ licet hoc facē nō debuerit uel debuisset attamen ꝑtem ream non uideꝛ agrauasse quia nō artauit eam ad illud plusꝙ̄ uellet. poterat eñ si uolebat si nolebat ñ cogebaꝛ siē cū ꝗs citaꝛ ꝯditiōalr ut ꝯpareat allegatur ꝰꝺ iure suo si uult non uidetur per hoc grauari arg.eius qꝺ nō. glo.C.si mancip.ita fuerit alienatum.l.ea quidem ī glo.fi.⁊ Bal.C.de testamentis.l.testamento. Sꝫ ad hoc respondetur ꝙ immo grauata fuit ex dicta termi ni assignatione qꝛ lꝫ non fuerit artatꝰ pꝛecise ad faciē dum fidem de illis uidebatur artari causatiue si no lebat contra se ferri sententiam qui enim assignat ter minum uidetur cōminari de excludendo quem post terminum: cum illud sit de natura termini iuxta nō. in.l.ꝙ̄diu.ff.de acqui.here.⁊.l.i.§.quod dicitur.ff. sicui plus ꝙ̄ per.l.fal.unde si non appellaret timoꝛe ne ferretur contra eum sententia non parendo ter mino coactus fuisset dictas ꝓbationes facere contra omne debitum rationis ⁊ sic sensissent grauamen ir reparabile.ideo licuit appellare ne sentiret.l.siquis pꝛouocatione.C.de appella.Bar.⁊ Bal.in locis pꝛe allegatis. ¶ Secūdo allegatur ⁊ dicitur ꝙ non ap paret iudicem fuisse motum ad dandum sententiam diffinitiuam contra appellantem ex isto capite quia non paruit pꝛecepto uel termino sed ista allegatio fri uola est quia nec apparet contrarium.s.ꝙ fuerit mo tus ex alia causa non ex ista. unde pꝛesumitur motꝰ ex ista sicut ex alijs postquā alia colligitur ex actis nō apparente ꝺ contrario iuxta nō.in.l. siquis ad exhi ben.ff.de exceptio.rei iudica. Pꝛeterea sufficit ad iu stificandum appellationem ꝙ uerisimiliter poterat

de hoc dubitare pꝛopter naturam assignationis ter mini.unde iudex si non intendebat moueri ex ista causa debebat reuocare pꝛeceptum ⁊ termini assigna tionem ⁊ fecisset appellationem cessare ut in.c.cum cessante de appel.quod cum non fecerit uidetur per stitisse in illo pꝛoposito ut nisi pareret contra illam sē tentiam ferret ⁊ ita pꝛesumendum est ipsum fecisse. ¶ Tertio dicitur quod quicquid sit de iure cōi de iu re tamen municipali a nulla interlocutoꝛia appella tur etiam continente grauamen irrecuꝑabile quod dupliciter pꝛobatur. Pꝛimo quia statutum uult oīs exceptiones dillatoꝛias ⁊ alias quascūqꝫ reseruari in fine litis ⁊c̄. quam rationem non uideo ꝙ̄tum faciat ad ꝓpositum. Nam posito ꝙ obseruato statuto non uideatur foꝛe locus appellationi ratione alicuius in terlocutoꝛie ferende super exceptionibus quia nulla fertur sed reseruantur si tamen iudex statutum non seruaret sed super aliqua exceptione pꝛonunciaret quod faceret possꝫ ⁊ ualeret.l.uiro atqꝫ uxoꝛe.ff.so lu.matrimonio cum ibi nō.per Bart.nulli dubium est ꝙ posset appel.si contineret grauamen irrepara bile per appellationem a diffinitiua. naꝫ dato quod non expedit sequitur ꝙ non opoꝛtet.C.de rescindē. uen.l.ratas. In casu autem nostro iudex pꝛonuncia uit dictum pꝛeceptum faciendo ⁊ terminum assignā do quid ergo repugnat dictum statutum appellatio ni non uideo. Pꝛeterea nos non sumus circa reser uationes exceptionum sed in alio grauamine aliter illato. Item uidetur statutum imponere metam.x. dierum instantijs causaruꝫ sed si posset appellari ab interlocutoꝛijs tale statutum uiolaretur que ratio fal sissima est. Nam non obstante dicta appellatione si iudex ei non detulit nec per superioꝛem fuit inhibitū potest iudex infra terminum causam expedire.c.non solum de appel.li.vi. Et posito ꝙ non posset quia esset inhibitum non offenderetur statutum quia de bet intelligi sane uidelicet nisi legitimum superuene rit impedumentum ut quia sit appellatum ab interlo cutoꝛia. Nam ⁊ ius cōmune mandat iudici ꝙ causaꝫ expediat infra terminum ⁊ tamen permittit appellaꝛ a quibusdam interlocutoꝛijs ⁊ pꝛopter appellationē pꝛotelabitur expeditio ultra terminum: ⁊ suspendeꝛ instantia termini.l.intra utile.ff.de minoꝛibus ⁊ sic quod dicit.l.pꝛoperandum.C.de iudicijs debet intel ligi nisi fuerit appellatum ab interlocutoꝛia ⁊ inhibi tum per superioꝛem. Pꝛefate ergo rationes tanꝙ̄ fri uole ⁊ impertinentes ñ pꝛobant quod intendunt di cere.uidelicet ꝙ statutum tollat appellationes a qua libet interlocutoꝛia. Item statutum debet intelligi se cundum dispositionem iuris cōmunis secundum qꝺ in multis casibus potest appellari quoꝛum unus est casus noster per rationes tactas in consilio.⁊ sic per pꝛedicta uerba satis bꝛeuia remanent sine superflui tate uerboꝛum euacuate rationes nouiter facte in ꝯ̄ rium ⁊ contra dictam appellationem. Et concluden dum est partes iudicis tunc in ꝓnunciando bñ appel latum a dicti termini assignatione. Et per ꝯsequēs quicquid iterum ⁊ post dictam appellationem atten tātum est foꝛe ⁊ esse nullum ⁊ de facto reuocandum sicut de facto pꝛocessit. Et per consequens etiam di ctam diffinitiuam sententiam.ut in.d.c.non solum ⁊ nil noua.appel.pen.in rubꝛo ⁊ nigro.

.xxx.

¶ Arbitramentum utrum finiaꝛ moꝛte alterius ex ꝯpꝛomittētibus sicut finiꝛ arbitrium.

in xp̄i

In christi nomine amen.

Circa primũ facit dubiuꝫ q̄ꝛ.l.diẽ proferre.§.i.ff.de
arbi.cũ ſillibus dicentibus ꝯpromiſſum expirare per
mortẽ alterius ex ꝯpromittẽtibus loquit̃ ⁊ loquunt̃ ĩ
ꝯpromiſſo facto ĩ arbitros qui habẽt ꝓcedere ⁊ pro
nũciare ſicut iudex.l.i.ff.de arbi.ſed Spe.in ti.d̾ ar
bitro.§.finit̃ poſt prin.uerſi.ſꝫ nunꝙ̄ arbitratꝰ.di
cit ꝙ arbitramẽtũ ſeu ptãs arbitramẽtandi nõ finit̃
morte alterius ex ꝯpromittẽtibus q̄ꝛ nõ ẽ ꝓprie com
promiſſum ſeu arbitriũ ſed quoddã pactũ ſeu trãſa
ctio ĩ quo heres ſuccedit ⁊ ad eũ tranſit.ff.de proba.
l.pactũ.l.ſi neceſſarias.§.de uendẽdo.ff.de pigno.
acti.cũ ſi.iũcta auc̃.ſi uero.⁊ ĩ corꝑe unde ſumit̃.C.
de iudi.ſꝫ Bar.in.l.ſiquis arbitratu.ff.de uerb.ob.
circa finẽ ñ allegãdo Spe.diſtiguit aut arbitrator fu
it aſſumptus ſuꝑ ꝯ̄ctu ꝯtrahẽdo ⁊ tunc arbitramẽtũ
finit̃ morte ſicut ⁊ arbitriũ cũ ſit eadẽ ratio.aut ſuꝑ
ꝯ̄ctu iã inito ⁊ celebrato ꝑꝑ aliquod dubiũ circa acci
dẽtia iur̃.l.domũ.ff.de ꝯ̄hen.emp.⁊ tũc trãſit ad he
redes ſicut ⁊ ipſe ꝯ̄ctus ⁊ pro hoc facit.l.ſuus ſi here
di.ff.de ſtatu libe.in rõe ſui ⁊.l.fundi.§.item ſi ami
cus.ff.de acqui.poſ.⁊.c.ſi ſuꝑ grã de reſti.li.vi.Sꝫ
qñ arbitrator aſſumit̃ ſuꝑ lite dicit̃ aſſumi ſuꝑ cõtra
ctu tranſactõis in cũdo ꝑ arbitramentũ.ideo anteꝙ̄
ferat̃ morte alterius ex ꝯpromittẽtibus qȯ ad utrũqꝫ
finit̃ ſicut arbitriũ ſi ſunt duo tantũ. ¶ Circa ſcdm
queſitũ an dictũ ꝯpromiſſũ duret reſpectu iacobi nõ
mortui: q̄ꝛ dicit̃ ꝙ res ẽ indiuidua. Ego ñ ꝯprehẽdo
ex narratis qualr̃ res ſit indiuidua. Nam qȯ ẽ d̾ quo
dĩ fideicõ.qȯ petit̃ ꝑ eũ a duobus heredibꝰ.⁊ ſi fidei
cõmiſſũ ꝯſiſtit ĩ pecunia uel ĩ rebus corꝑalibꝰ que di
uidue ſunt.propterea diceret̃ res ĩdiuidua ꝙ ſit ĩ eo
dẽ iudicio uel libello petitur a duobꝰ heredibꝰ ut ex
preſſe pꝫ.ff.de iudi.l.ñ idcirco.ubi habet̃ ꝙ põt cã
tũc expediri quo ad unũ ⁊ in ſuſpẽſo teneri quo ad
alteꝝ.facit.l.ſi pariter.ff.de libe.cã.⁊ qȯ nõ.Bar.in
l.de unoquoqꝫ.ff.de re iudi.⁊ de duobꝰ reis.l.iij.§.
fi.i.ii.iiij.q.⁊ qȯ nõ.Inno.in.c.cũ inter de elec.⁊.c.
cũ uenissent de insti. Si uero qȯ fuiſſet de iure incor
porali ut de ſeruitutibꝰ p̄dialibus uel iuriſditõe tunc
eẽ põt dubiũ an inutile trahat ad ſe utile ⁊ ſic ꝓpter
mortuũ expirauerit ẽt ꝙ̄tum ad ſuperſtitẽ qȯ tꝫ glo.
in.d.l.diẽ proferre.§.i.ff.de arbi.pro qua facit.l.pe
dius.§.i.e.ti.ff.de iniuſto teſtõ.l.pe.de aqua quot.
⁊ eſti.l.i.§.trebatius ⁊.§.itẽ querit̃ in cõtrarium ꝙ
ĩmo trahat ad ſe utile ⁊ ꝙ ꝑꝑ illũ qui ſuꝑeſt duret et
⁊ trãſeat ẽt ad heredes eiꝰ qui mortuus eſt.ff.quẽad
modũ ſui.amtita.l.ſi cõem ĩ prin.de libe.lega.ſi is
qui duos.de dona.ĩter ui.⁊ uxo.ſi ſpõſus.§.gnãlit̃.
Breuiter quicquid ſit de iſto brocardo de quo ꝑ Ci.
in.l.ſiquis argen.C.de dona.poſtꝙ̄ ĩ caſu habemꝰ
determinatõem dicte gl.quã reprobatã ñ reperio ſꝫ
approbatã ꝑ Jo.an.in addi.ſpe.in ti.de arbi.§.fini
tur poſt prin.ſm Alber.galeotti non ẽ ab ea recedẽ
dũ ſꝫ ei potius adherendũ ⁊ decidẽdo ⁊ ꝯſulendo ut
dictũ ꝯpromiſſuꝫ expirauerit q°ad utrũqꝫ. Nec ob.
ꝙ ĩ aliqua ꝑte ꝯpromiſſi facta fuit aliquãdo mentio
heredum quia non quo ad hoc ut ad eos tranſeat
ſed ut per heredes ſeruetur laudum ſi contingat ip
ſum fieri uiuentibus ambobus ut ſupra in puncto
reſponſum eſt.

.xxxi.

¶ Siquis ꝓmittit ſe facturꝫ ꝯpromiſſum totiẽs quo
tiẽs ⁊c̃.ſi morit̃ ꝑ huiuſmõi ꝓmiſſiõe an heres poſ
ſit cogi ad ꝯpromittendum:

In christi nomine amen.

Super primo queſito dicendũ uidet̃ heredes dicti ſil
ueſtri nõ poſſe de iure cogere dictũ leonardũ ad ite
rũ compromittendũ uirtute ꝓmiſſiõis predicte q̄ꝛ il
la expirauit morte ſilueſtri nec amplius durat quod
ſic oſtenditur. Nam certum eſt ꝙ compromiſſum fa
ctum inter eos in dictos conſules tanquam in arbi
tros ⁊ arbitratores expirauit morte ſilueſtri poſtquã
non fuit actuꝫ inter eos ꝙ tranſiret ad heredes ſiue
inſpiciamus illam partem qua compromiſſum ẽ tan
quam in arbitros.ff.de arbi.l.diem proferre.§.i.ſi
ue illã qua tanquam in arbitratores.cum facti cenſe
antur ſuper contractu nondum facto.ſed perficiẽdo
uidelicet ſuper contractu tranſactionis incunde.ut
nõ.Bar.in.l.ſi ſocietatem.§.arbitrorum.ff.pro ſo
cio in prima queſtione.quoniam arbitramentuꝫ ſu
per lite quedam tranſactio reputat̃.ut in auc̃.ut dif
ferẽtes iudi.§.i.igit̃ idem ẽ dicendũ de tali ꝯpromiſ
ſo ut non tranſeat ad heredes quod dictum ẽ de pri
mo prout determinat Bar.in.l.ſiquis arbitratu.ff.
de uer.ob.in ulti.col.uer.quid ſi aliq̇s de ꝯ̄hẽtibus
⁊c̃.Et ſi expirauit ꝯpromiſſum iam factum ergo ⁊
promiſſio de iterũ cõpromittẽdo q̄ꝛ nõ d̾bet eſſe ma
ioris efficacie quo ad tranſmittendum in hẽdes ſpes
cõpromiſſi fiendi reſultãs ex dicta promiſſione ꝙ̄ ſit ip
ſum cõpromiſſum iam factum ſicut uidemus in ſili ĩ
ſpe uſufruc.ꝯſtituẽdi.ff.de uſufruc.leg.l.ſemproniꝰ.
Nec etiam actio ꝑſonalis oriens ex ꝓmiſſione ad cõ
ꝓmittẽdũ ꝙ̄ ipſuꝫ ꝯpromiſſuꝫ iã factũ ſicut nec actio
ꝑſonalis ꝯpetẽs ꝓ uſufructu cõſtituẽdo. Nã expirat
etiã capitis diminutione ſicut ⁊ ipſe uſufruc.ſi cõſtitu
tus eſſet.ff.quibus mod.uſufr.amit.l.i.ĩ prin.⁊ etiaꝫ
tempore lõgo ſecũdũ gl.C.d̾ uſufruc.l.corruptioneꝫ
⁊ ibi ꝑ gl.magnã ĩ fi.⁊ ꝑ doc.licꝫ de ſui natura dicta
actio duret longiſſimo tempore.C.de cõſtitu.pecu.l.
ij.licet cõtra hoc faciat.l.ſi ꝑtem ĩ p̃n.ff.quẽadmo
dũ ſerui.amit.q̄ꝛ ñ põt ĩputari negligentia nõ utẽdi
cui nodũ ꝯſtitutus ẽ uſufructus.tamẽ quicq̇d ſit illud
cõſtat ĩdubitãter ꝙ lꝫ longo tẽpore ꝑ ñ uſum nõ tol
leret̃ actio ꝑſonalis pro uſufructu cõſtituẽdo tollit̃ ta
mẽ ⁊ exſpirat morte ⁊ capitis diminutõe q̄ꝛ ñ dꝫ ĩciꝑe
uſufruc.ab eo caſu quo ſi ceptus eſſet finiret̃.ff.de
uſufruc.l.titio cũ moriet̃. Eodẽ mõ dico ĩ ꝓmiſſiõe
facta d̾ ꝯpromittẽdo ut nõ tranſeat in heredes ſicut
nec ꝯpromiſſum ſi factũ eſſet ñ facta mẽtione d̾ eis ꝑ
dicta iura ⁊ rationes. Et ĩtãtũ puto hoc uerũ ꝙ etiã
ſi ꝓmitterẽ tibi facere tecũ ꝯpromiſſum unuꝫ uel plu
ra ⁊ totiens quotiẽs opus fuerit ⁊ quouſqꝫ lis ĩter te
⁊ me ſit finita ⁊c̃.ꝙ iſta ꝓmiſſio ñ extẽdit̃ ad hẽdes
meos ñ facta mẽtione de illis q̄ꝛ poſſunt dicta uerba
ſatis operari ſecũduꝫ naturã ſubiecte materie.uidelꝫ
ꝯpromiſſi.ſ.in caſibꝰ ĩ quibus finiret̃ alijs modis ꝙ̄
ꝑ mortẽ ꝯpromittẽtiũ puta ꝑ lapſum temporis uel ꝑ
mortẽ arbitrorũ uel alterius eorũ ſeu etiaꝫ ꝑ ꝓlatio
nẽ laudi nulli uel ꝓpter aliaꝫ cauſam puta q̄ꝛ forma
cõpromiſſi nõ foret ſeruata tũc eniꝫ nõ exſpiraret.l.
quid tamẽ ĩ prin.⁊ ibi nõ.ff.d̾ arbi. Nõ ergo d̾bes ex
tẽdere dicta uerba ut operẽtur cõtra naturã ſubiecte
materie uidelicet ut tranſeat ꝓmiſſio ad heredes de
quibus mẽtio facta ñ ẽ ar.ff.locati.l.ſi uno ĩ p̃ncipio
⁊ de iureiu.l.ſed ⁊ ſi poſſeſſori.§.ſed ⁊ ſi rerũ.quod
ẽt ſapiũt v̾ba ꝯpromiſi.dũ ꝓmiſi ꝯpromittẽ ⁊c̃. Si

enim intellixisset aliquo casu ꝺ heredibus retulissent
ad eos uerba qꝛ cū compꝛomissū factū per me expi
rat moꝛte aliud post ꝑ me fieri ñ possit ſꝫ fieret ꝑ he
redes meos quoꝝ factū re uera ē diuersuꝫ a meo. C.
de rebus credi. l. generaliter circa pꝛin. lꝫ fingatur ea
dē ꝑsona mecū in auč. de iuriur. a mo. pꝛestito post
pꝛin. Et aliud ē ꝯpꝛomissum factū ꝑ me. aliud factū
ꝑ heredes meos sicut uidimus ī usufruc. Et ideo si
uolui ꝯpꝛehēdere heredes ñ debui de me tantū face
re mentōem sed ēt pꝛo eis pꝛo quo bonus tex. ff. de
uerb. ob. l. stipulatio ista. §. siquis ita stipulatus. cuꝫ
agaꝶ de ꝯpꝛomisso fiendo eo tēpoꝛe quo bona uł iu
ra sup̄ quibus fiendū ē nō erunt mea ſꝫ heredū ad
hoc. ff. de iure do. l. si ego. §. si res. nō ergo sensisse
uideoꝛ ꝙ heredes haberēt ꝯpꝛomittere si ꝓmisi me
ꝯpꝛomissurum ēt si pluries uel totiens quotiens ⁊c.
qꝛ uerba non patiunꝶ ex quo tantū ad me referunꝶ.
¶ Et ex his respondeꝶ siquis uellet dicere ꝙ ī casu
nostro uideaꝶ actū de heredibus propter illa uerba
donec ⁊ quousqꝫ dicte coꝛuꝫ lites decise non fuerint
⁊c. ⁊ postꝙ̄ finitum fuerit dictū ꝯpꝛomissum. Nā oīa
ista uerba possunt itelligi ⁊ restringi ad casus possibi
les ꝯtingere in uita dictoꝛum ꝯpꝛomittentiū in quibꝰ
cōpꝛomissum expiraret qui possunt eē plures ut sup̄
dixi. Non ergo dꝫ extendi ad casum quo finiaꝶ moꝛ
te ut sic cōpꝛehēdant heredes. tum qꝛ natura uerbo
rū hoc non patiꝶ. tum qꝛ subiecta materia hoc nō re
quirit. tum qꝛ ꝯpꝛomissio p̄fata ē stricti iuris. l. quicquid
restringēde. ff. de uer. ob. tum qꝛ in ꝯpꝛomisso iaꝫ fa
cto inter eos erat appositus terminus triū mensiuꝫ:
unde magis uideaꝶ habuisse respectū ad expiratōeꝫ
que ꝯtingeret ꝓpter lapsum dicti termini ⁊ ñ ad illā
que per moꝛtē de qua in dubio nō uideaꝶ cogitasse
qꝛ casum aduersāqꝫ foꝛtunam ⁊c. l. inter stipulanteꝫ
§. sacrā. ff. de uerb. ob. Et qꝛ a pꝛimoꝛdio tituli po
sterioꝛ foꝛmaꝶ euentus. C. de īponē. lucr. de le. i. li. x.
⁊ talia sunt subiecta qualia p̄dicata demonstrāt de ui
no tritico ⁊ oleo lega. l. fi. §. cui dulcia. ⁊ uerba gene
ralia ꝑ pꝛecedētia spālia restringunꝶ. C. fa. hē. l. quo
tiens. dicendū ē uerba generalia dicte ꝓmissiōis de
bere restringi ad cāus qui ꝯpꝛehēdunꝶ seu colligunꝶ
ex ꝯpꝛomisso pꝛecedēte ut ad sibi siles. s. possibiles cō
tingere utroqꝫ uiuēte nō ad dissimilē ⁊ existētē tam
contra naturā subiecte materie ꝙ̄ uerboꝛum impoꝛ
tantiam. ⁊ hoc de pꝛīo quesito ¶ Circa secūdū pꝛe
suppositis pꝛo ueris hic que supꝛa scripta sunt. clara
ē risio ꝙ dictus leonardus pōt dictos denarios per
mutare: ⁊ pagas inde recipe: ex quo dictuꝫ cōpꝛomis
sum expirauit. ⁊ neutra pars pōt in uita cogi ad ite
rū cōpꝛomittēdum ꝑ iam dicta. qꝛ ꝯditio apposita ī
dicto credito montis dꝫ intelligi dummō laudari pos
sit: ut qꝛ durat ꝯpꝛomissum uel spes de ipso faciēdo:
quoꝝ neutrū hic cēt: si supꝛadicta ꝓcederēt ergo ⁊c.
ar. ad hoc. ff. de ꝯdi. ob cau. l. ꝙ suus cū ibi nō. facit
l. iiij. §. totiēs. ff. de dam. infec. in rōne sui. Pꝛeterea
posito ꝙ p̄dicta cessarēt ⁊ ꝙ dictus leonardus posſꝫ
cogi ad iteꝝ compꝛomittēdum ꝑ heredes dicti silue
stri. Tamē adhuc dico ꝙ ꝯpꝛomissū expirauit si trā
siuit tantum tēpus ꝙ dicti heredes potuerūt petere
iteꝝ ꝯpꝛomitti. ⁊ sciuerūt se posse ⁊ non fecerūt: pꝛefa
tus leonardus pōt alienare dictum creditū ⁊ pagas
recipere dictis heredibus adhuc tacētibus ⁊ nō petē
tibus ne sit in ipsoꝝ heredū ptāte calūniose tenere di
ctum leonardū semꝑ in suspēso. ⁊ nūꝙ̄ possit uti iuꝛ
suo. ar. ad hoc. ff. de iuris. om. iu. l. si idē cum eodeꝫ

post pꝛin. ibi ne in potestate cum ꝯeoꝛ. ibi allega. cuꝫ
constet stare ꝑ dictos heredes quo minus dicti consu
les arbitrari possunt qꝛ possunt petere ī illos cōpꝛo
mitti ⁊ nō petunt. ꝑinde ac si dictis heredibus īpedi
reꝶ arbitratio. ff. de ꝯtrah. em. empti. l. labeo scribit si
mihi bibliotecam ⁊ ꝑ ꝯsequēs dictis creditoꝛis re
manet libeꝝ aduersus sniam uel post poꝛrectam sup
plicationē interdū ut impediaꝶ executio pꝛius tamē
ꝙ̄ sit petita uł poꝛrecta non impediꝶ licꝫ adsit ptās
petēdi ut patet in auč. que supplicatio. C. ꝺ pꝛeci. im
pera. offe. ⁊ in. c. suscitata ꝺ resti. in inte. Solum eiꝫ
in appellatione reꝑitur ꝙ durante tēpoꝛe quo fieri
pōt impediꝶ executio sicut postꝙ̄ facta ē. ff. nil noua.
app. pē. l. i. ⁊ cum ibi nō. ⁊ nō. in. l. ex iudicioꝛum de
accusatiōibus. qꝛ modicum tēpus pꝛefigiꝶ ad appel
landum non sic in resti. in integ. ad quam petēdam
pꝛefigiꝶ quadrienniū uel in supplicatiōe ad quam ñ
pꝛefigitur tempus per cuius lapsum quis concludaꝶ.
Et ideo ne ille qui sniam obtinuit sit semper uel lon
go tempoꝛe in suspenso potest anteꝙ̄ petita sit restō
uel poꝛrecta supplica. petere executionem sententie.
Ita ergo in pꝛoposito cum ad petendum iterum cō
pꝛomitti non pꝛefigaꝶ hic certus ⁊ bꝛeuis terminus
nō debet leonardus semper stare in suspenso imo cū
transiuit tempus tantum quo dicti heredes scientes
se posse petere potuerūt petere ⁊ nō petierunt ꝑinde
potest leonardus uti suo iure in dicto credito mōtis.
Et si nec cōpꝛomissum duraret nec spes cōpꝛomittē
di ex quo stat ꝑ dictos heredes quo minus spes ꝺdu
catur ad acta. facit. l. hec cōditio la pīcola. ff. ꝺ condi.
⁊ demō. l. hec aūt in pꝛin. ff. sicuꝰ plus ꝙ̄ pꝛo. l. fal. ī
ratione sui. uigilantibus quoqꝫ ⁊ non negligen. iura
subueniunt. ff. que in frau. cred. l. pupillus in fi. ⁊. ff.
quibꝰ ex causis maioꝛes. l. nō enim. unde si dicti he
redes sciunt se posse petere iterū cōpꝛomitti ⁊ nō pe
tunt eis nō subueniꝶ. imo pꝛoinde debet haberi ac
si arbitri ñ haberēt potestantē laudādi ⁊ īpedirenꝶ
laudari a dictis heredibꝰ quo casu ꝑinde esset ac si
laudū esset latū ꝑ dictū leonardū in hodiernū īpedi
mētū ut. ff. ꝺ arbi. l. diē pꝛoferre. §. siquis litigatoꝛuꝫ
⁊. l. siquis rē. facit ex tine. c. fi. ꝺ elec. ī ratione sui ubi
tēpus ad electionē fiēdā currit ēt ei qui nō pōt elige
re si tamen in sui potestate fuit facere quod possit pe
tēdo. s. absolutionem uel licentiam a superioꝛe ita ⁊
hic ex quo dicti hēdes possūt facere ꝙ laudeꝶ petēdo
fieri ꝯpꝛomissum ⁊ non faciendo. perinde ē ac si per
eos impedireꝶ laudari propter pꝛedicta. ⁊ sic leonar
dus remanet liber ī suo iure ¶ Laus deo.

¶ Casus talis ē. Domina margarita de padua ha
bens filiū unum pꝛo rebelli a dominis rectoꝛibꝰ pa
due reputatū fecit donatōem inter uiuos oīuꝫ bono
rū mobiliū ⁊ īmobilium domino abbati ⁊ monachis
monasterij sācte iustine de padua retēto in se usufru
ctu dictoꝝ bonoꝝ. Qua dōatōe fcā dicti abbas ⁊ mo
nachi intrauerūt possessionē dictoꝝ bonoꝝ. ⁊ ī qua
dam possessione ad eoꝝ instantiā laboꝛata de dictis
rebus sibi donatis expēsum fuit ꝑ eos ultra ducatos
ducētos ī melioꝛamētis pꝛefate possessionis. Elapꝭ
annis quinqꝫ post dictam donatōem moꝛiꝶ dicta do
mina margarita supꝑstite dicto suo filio. fiscus uero ue
netiarum dicit dicta bona ad eum deuoluta. cū eniꝫ
filius matri ab intestato succedat ⁊ ipse fiscus loco fi
lij sit: ipsa bona debent ad ipsum cōmune uenetiarū
spectare tāquā bona ad ipsum rebellem assertum
deuoluta

deuoluta ⁊ eius persona mediante ad ipsum cōe cuꝫ
talis donatio nulla sit cum nō sit insinuata stāte for
ma statuti padue qd̓ icipit. Si ad aliquē d̓uoluta fue
rit hereditas quo breuiter cōtinetur donatiōes non
isinuatas esse inualidas d̓ his reb⁹ quas d̓funct⁹ tēpo
re eius uite possidebat ¶ Cum ergo ista domina
fuerit fructuaria: ergo erat in possessiōe ⁊ statutū uē
dicat sibi locū. pro parte uero monasterij replicatur
ꝙ posito sine preiudicio istū esse rebellem: tamē non
succedit cuꝫ deportato similis esse cēseat̄ nec insinua
tio habet dictā donationē infringere cuꝫ tale statutū
nō liget ecclesias nec ꝑsonas ecclesiasticas. Et q2 di
ctū statutum loquitur quando defunctus possidebat
bona que donauerat. Hic aūt possessionem ciuileꝫ ⁊
naturaleꝫ transtulerat in donatariuꝫ licet usufructua
ria remaneret dominia antedicta. Itē q2 rebelles cū
sint bāniti: non gaudent statutis padue. ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns
nō sūt capaces ⁊ si nō sunt capaces nec fiscus qui ex
ꝑsona filij uiui succedere uult. ¶ Querit̄ p̄io an tal̄
rebellis ⁊ bānitus nostri temporis ut asserunt domi
ni rectores de por. simil̄ ef̄ ⁊ utrum success. dclata ꝑ
ius cōe ⁊ ꝑ statuta ciuitatis de qua bānitus ē priuet̄.
¶ Scd̓o an dictum statutum i casu nostro uendicet
sibi locum cum pateat dictos abbatem ⁊ monachos
tempore mortis dicte domine possedisse licet fructua
ria esset ¶ Tertio posito ꝙ ipsa mulier tunc posse
disset: an tale statutum dicat̄ ecclesiasticos non liga
re tanq̄ factū ꝯtra libertatē eccl̓ie ¶ Quarto an po
sito ꝙ dictus filius in aliqua ꝑte succederet de dictis
bonis prius debuit fieri detractio expensarū in utili
tatē dicte possessionuꝫ factarū ꝑ donatarios supradi
ctos. ¶ Quinto posset queri nūquid in locū dicti filij
de iure ipse fiscus succedat ⁊ bona ad ipsum filium
deuoluta possit accipere.

.xxxij.

¶ An filiofamil̄. bānito i uita patris legitima sua uel
successio patris postea mortui debeat publicari.

¶ In christi nomine amen.

Omisso ordine suprascriptoꝝ dubioꝝ q2 ꝓut patebit
ex sequētibus non multū expedit super illis insistere
qm̄ ista terminant̄ exp̄sse ꝑ Guil. d̓ cu. ⁊ alios post cū
scribētes i. l. siqua pena. ff. de his qui sūt sui ul̄ alie.
iuris. qui dicit per illam legem ꝙ si filius uiuente pa
tre fuerit bānitus ⁊ eius bona confiscata. deiñ pater
moriat̄ intestatus non pōt uenire fiscus ad bona pa
terna ad que ueniret filius si bānitus ⁊ ꝯfiscatus nō
fuisset. q2 fiscus loco filij hoc casu nō succedit cū in ip
sum ñ transeāt iura ꝯditōalia. imo per confiscatōem
absorbent̄ ⁊ extinguūt̄. ff. de noua. l. quotiēs. i fi. ⁊ ius
qd̓ habebat filius in bonis patris ipso patre uiuente
rōe legitime erat conditōale si pater premoreretur fi
lio integro statu filij ꝑmanente que ꝯditio tpe confi
scatōis pendebat lꝫ per prius possit dici ꝙ imo uiuē
te patre nullū ius i bonis cōpetit filio ēt conditionali
ter rōe legitime cum illa nō debeat̄ nisi post mortem
parētis. l. i. §. sꝫ an ipuberi. ff. de colla. bonoꝝ ⁊. C.
de sacrosan. eccle. auē. siqua mulier in fi. cum ibi nō.
Et pꝫ q2 si deberet̄ saltem ꝯditiōaliter transmitteret
eā ad suos heredes. insti. de uerb. ob. §. ex ꝯditiona
li. Et sic ēt ad fiscū si transirēt ad eum iura cōditiōa
lia cū loco heredis habeat̄. l. iter eos. §. fi. ff. de fide
iusso. Et tñ contrariū ē q2 non trāsmittit sed ipso de
medio subducto uelut mortuo fit locus sequēti i gra

du uel alijs uiuētibus ab itestato qd̓ non eēt si ad fi
scū trāsiret. ut ē cāus in. d. l. fi. siqua pena. quā Guil.
sic inducit. ⁊ pꝫ in. l. i. §. fi. ff. de ꝯtrata. ⁊. l. gall⁹. §.
⁊ quid si tantū. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊. l. si necē. §. si de
por. ff. de bonis liber. Et tales bāniti ⁊ rebelles qui
ꝑnt impune offendi equiparant̄ deportatis iuxͣ nota
ta. insti. qui. mo. ius pa. pote. solui. §. relegati. ⁊ per
Bar. in qōne disputata que icipit. lucane ciuitatis. qui
deportati sunt incapaces ⁊ ꝑ eos nihil acquiritur fi
sco. l. i. C. de here. insti. Sicut ergo mortuo patre ul̄
matre dicti ꝯfiscati ueniūt sequētes i gradu ul̄ alij ue
niētes ab itestato qui nō habēt expressam uoluntatē
defuncti sꝫ tacitā excluso fisco ⁊ excluso ēt filio rebelli
⁊ ꝯfiscato sm̄ Guil. de cu. per. ll. ⁊ iura predicta. ita ⁊
alij uoluntatem expressam paren. habētes ⁊ multo
fortius siue ꝑ actum ultime uolūtatis siue iter uiuos
cū debeāt eē melioris conditōis. l. titia scio circa fi. ff.
de le. ij. de uul. ⁊ pupil. l. si filius uersi. ꝓsertiꝫ. Et sic
donatarij ⁊ alij quicūqꝫ cām habētes ⁊ parentibus
qui preferunt̄ uenientibus ab intestato. unde locū hꝫ
regula si uinco uincentes te ergo fortius uinco te. l.
de accessionib⁹. ff. d̓ diuer. tēp. prescrip. cū uenientes
ab intestato uincant fiscum ut dixi. Et ꝯfirmant̄ pre
dicta q2 rebelles habentur pro peregrinis ⁊ penitus
extraneis seu forensibus. ff. de cap. dimi. l. tutelas in
fi. sed forenses ⁊ extranei sunt penitus incapaces ac
quisitionis imobiliuꝫ ex forma statutorum padue. i
mo audio ꝙ ē speciale statutū de rebellib⁹ suꝑ h̄. er
go posito ꝙ ista successio deferat̄ de iure cōmuni nō
ex forma statuti: attamen adhuc. quo ad imobilia d̓
ferri nō potuit etiā usqꝫ ad legitimā q2 statutuꝫ predi
ctum ē generale in quacūqꝫ acquisitione ⁊ sic habe
tur pro mortuo ⁊ procedat prefata determinatio Guil.
de cu. quā tenet Rai. d̓ for. ⁊ Bar. ibideꝫ. Ad ꝓdicta
etiā facit glo. ordi. uulgaris que ē in. l. nā ad ca. ff. d̓
condi. ⁊ demō. que uult ꝙ i generali ꝯfiscatiōe bono
rum ñ ueniūt nisi ea que ꝯfiscatus habebat tempore
confiscatōis. nō aūt quesita post ⁊ probat̄ in. l. si tibi
mādauero. §. is cuius bona. ff. mādati ⁊ in. l. si d̓por
tati seruo. ff. de leg. iij. unde posito ꝙ iste filius rebel
lis non eēt incapax istoꝝ bonorū seu saltim legitime
nec eēnt huic mōasterio donata. attamē nō deberet
uenire in fiscum dūmodo sint quesita post ꝯfiscatōeꝫ
sed deberēt apud eum remanere. q̄ꝙ ut audio de ꝓ
cessu facto contra eum ⁊ de ꝯfiscatōe nihil appareat.
Rursus Spe. plene disputādo pro ⁊ ꝯtra determīat
expresse ꝙ filio ꝯdēnato ⁊ cōfiscato uiuēte patre nō
fit executio i bonis patris sibi filio ñ cōcessis in peculi
um. ēt quatenus sibi possēt deberi pro legitima ul̄ ꝓ
alimentis. Et idem tenēt canoniste in. c. ij. d̓ delictis
puerorum ⁊ Spe. de execu. sen. §. sequit̄ uer. quid si
filius. Videt̄ g° ꝯclusiue dicendū ꝙ officiales fiscales
nō possint prefatuꝫ monasteriū molestare suꝑ dictis
bonis donatis etiam usqꝫ ad quantitatē legitime de
bite prefato filio rebelli. cum tempore mortis matris
nulla d̓beret̄ q2 pro mortuo habebat̄. facit quod nō.
Bal. in auē. excipit̄ post principiū. C. de bonis que
lib. ¶ Nec ob. statutū allegatum in contrarium de i
sinuatione non facta. Nam faciliter respondet̄ ꝙ lo
quit̄ quando donatarius se opponit ei qui tanq̄ he
res defuncti petit se imitti in tenutā bonoꝝ ⁊ allegat
cām iustā ⁊ rōabilem ex qua dicta bona uel pars eo
rū fuerint ad ipsum tanq̄ ad heredē deuoluta. ⁊ sic
ñ hꝫ locū cū fili⁹ uigore dicti statuti petat se imitti i te
nutam bonorum per ea que supra dixi ergo ⁊c. Pre

terea donatio que fit ecclesie uel pio loco nõ requirit insinuationẽ de iure cõi prout determinat Bar. i. l. illud. C. de sac. san. ecc. ꝑ. l. siquis pro redẽptiõe ĩ fi. C. de dona. Igit͛ ĩ generali dispositiõe istius statuti nõ ꝯprehendit͛ donatio facta eccl͛ie cum satis possit operari in factis alijs ꝑsonis. primo ne corrigat ius cõe cũ legũ correctio sit uitãda. l. ꝓcipim⁹. C. ꝺ app. secũdo ne sub generalitate ꝯprehendat͛ id quod spe cialiter statuẽtes facere nõ potuissẽt iuxta nõ. ꝑ glo. ff. de offi. eius cui man. est iuris. ĩ glo. que incipit ar. tripliciter: iuncta auc. cassa. C. de sacro. san. ecc. ⁊ c. eccl͛ia sancte marie de ꝯsti. Tertio qꝛ donationes ⁊ relicta facta ad piam causam sicut nõ subiacẽt solẽni tatibus iuris cõis. ut. l. i. C. de sacrosanc. ecc. secũdũ ĩtellectũ Bar. ⁊ c. cum esses ⁊ c. relatum de testa. ita nec solẽnitatibus statutorum generaliter disponẽtiũ cũ possint in alijs operari prout singulariter ꝺtermi nat Bal. in. l. generaliter. C. ꝺ sacrosanc. ecc. Et po sito ꝙ iste filius rebellis esset capax hereditatis ⁊ suc cessiõis materne tanꝗ̃ delate ꝺ iure cõi nõ ex forma statutorũ per ea que notant͛ ꝑ Ja. de arc. ⁊ Bar. post eũ in. l. ex facto. §. ex facto. ff. ad trebel. ⁊ ĩ dicta questione disputata que ĩcipit. lucane ciuitatis. tamẽ negari non põt quin ualuerit ista donatio ĩ eo quod est ultra legitimam etiam si fuisset facta de omnibus bonis presentibus ⁊ futuris ut notãt doc. ĩ. l. fi. C. de pac. ⁊ sic monasterium est legitimus ꝯtradictor ad ĩ pediendum saltẽ in eo quod est ultra legitimã mis sionem ĩ tenutã cũ possideat sine uicio. s. ex uolun tate donantis que retinendo usufructũ transtulit do minium et possessionẽ ciuilẽ in monasterium. C. de dona. l. quisquis rõe cuius ciuilis licuit sibi post mor tem dicte domine occupare naturalẽ maxime uacan tem iuxta plene notata ĩ. l. claꝫ possidere. §. qui ad nũdinas. ff. de acqui. possess. ergo ⁊c. l. filiam fratri bus. ff. ad trebel. cum per ostensionem instr͛i dona tionis liqueat de iure suo incõtinenti ergo ⁊c. l. ille a quo. §. si de testõ. ff. ad trebel. Et si opponat͛ ꝑ offi ciales fiscales de statuto responderi põt per alias re sponsiones supra datas ꝙ dictus rebellis nõ põt uti beneficio statutorum per nõ. in dicta questone luca ne ciuitatis. ergo nec fiscus ex eius ꝑsona. ff. ꝺ regu. iuris. l. heredem. Nec etiaꝫ uideo qualiter fiscus pos sit ꝑuenire ad dictã legitimã qꝛ nõ se habet ad dictũ rebellem ad similitudinẽ mõasterij ad monachuꝫ ut oẽs successiões q̃ deuoluant͛ ad rebellẽ deuoluãtur ad fiscũ. Sic ille q̃ deuoluãt͛ ad mõachũ deuoluant͛ ad monasteriũ. l. deo nobis. C. de epi. ⁊ cle. h̄ eniꝫ nõ memini nec recolo me alicubi legisse sed potius ꝯtra riũ ꝙ penes ipsuꝫ rebelleꝫ est talis possessio a qua nõ sit exclusus saltẽ quousqꝫ uiuit rebellis ⁊ in fiscuꝫ trã seunt illa que habebat tempore ꝯfiscatiõis dũtaxat ⁊ nõ postea quesita nisi post morteꝫ si rebellis moriat͛ in rebelliõe. ut patet ex his que habent͛ in. l. ij. C. de bonis proscrip. iunctis his que habẽtur ĩ iuribus su pra allegatis loquẽtibus ĩ deportato. Isti uero offi ciales fiscales ꝑ ea q̃ petũt uidẽtur uelle istũ rebelleꝫ monacho ⁊ fiscũ monasterio equiꝑare. Nec ostẽdũt sñiam aliquã uel ꝯfiscationẽ. unñ non uident͛ habere fundamẽtũ iuris: cũ nõ debeat haberi ꝓ rebelle nisi sit ꝯdẽnatus etiam si crimen fuisset confessus in iure cum in criminalibus confessus non habeatur pro cõ dẽnato. l. si confessus de custo. reorum.

xxxiij.

Si bãnitus ꝯparet post terminũ bãni ⁊ negat se cõmisisse delictũ qꝺ uidebat͛ tacite ꝯfessus ex forma statuti propter non cõparitõem in termino. utruꝫ sit audiẽdus ita ꝙ sibi incũbat probatio ꝙ nõ deliquerit sed curie potius ꝙ imo deliquerit. Et utrũ liceat ĩpu ne bãnitũ occisũ spoliare sicut licitũ ẽ ĩpune occidere.

In christi nomine amen.

Sup͛ p͛io quesito uidet͛ facere dubiũ id qꝺ nõ. Bar. in. l. i. in fi. ff. de requi. reis. ubi dicit ꝙ per illum tex. ꝙ tunc bannũ extinguit͛ ⁊ bãnitus audit͛ qñ cõparet infra terminũ banni seu assignatũ in bãno. Nã tunc resoluit͛ in uim simplicis citatõis. Et ita loquit͛ Bal. in. l. i. C. de postu. qui ad hoc allegat. c. ex lr͛is de cõ stitu. ergo si ꝑest uidet͛ a ꝯtrario sensu dicti sui alias nihil operaret͛ lapsus dicti termini quod cẽ nõ dꝫ. ff. sicut plusꝗ̃ per. l. i. §. cum dicit͛ ⁊ qꝺ ibi nõ. in glo. in l. fi. in fi. C. de usuris pu. ⁊ Inno. qui mr͛io. accu. pos sunt cum in tua ⁊ quod nõ. glo. in cle. cãm de elec. in glo. pe. Itẽ Bar. in. ꝺ. l. i. in fi. prin. de requi. reis di cit expresse ꝙ bãniti ex forma statutoꝝ italie habẽtur pro ꝯfessis ⁊ postea nõ audiunt͛ ⁊ idẽ in. l. diuus de custo. reorum. clarius ⁊ expressius ꝑ eundẽ. C. ad. l. iul. ma. l. quisquis ĩ fi. ubi utit͛ his uerbis formaliter uidelicet. Bannũ uero quod dat͛ hodie s̄ꝫ statuta ter rarum italie ẽ mortale ⁊ lapso termĩo bãni nõ daret͛ sibi uenia ueniẽti ⁊ ꝯparenti ad mãdata ⁊c. per que uerba u͛r clare determinari hec questio. Item adhuc clarius ꝑ Bal. C. de ꝓcu. l. ita demũ circa finẽ. ubi di cit ꝙ talis bãnitus ⁊ ꝯdẽnatus põt appellare ⁊ ꝙ ap pellatõ rescindit fictã ꝯfessionẽ resultantẽ ex lapsu ter mini appositi ĩ bãno. Et iõ ꝯcludit ꝙ appellans dꝫ assumere ĩ se onus ꝓbandi ⁊ ꝓbare maleficiũ nõ eẽ ꝯmissum nõ dico errorẽ ꝯfessiõis qꝛ error nõ cadit nisi ĩ uera ꝯfessione que ẽ cõfessio hoĩs nõ ficta que ẽ cõ fessio iuris cũ ius nõ erret ⁊ nisi ꝓbet talẽ negatiuã uel rẽ aliter se habere. dicit ibi Bal. ꝙ sñia dꝫ confirmari rõe dicte ficte ꝯfessiõis qꝛ intẽtio accusantis uel inqui rentis ẽ fundata ex lapsu dicti termini nõ obstãte cõ paritiõe ⁊ defensione postea facta ꝙ non eẽt ante la psum termini. Et idẽ uidet͛ uoluisse Bal. in quodaꝫ suo ꝯsilio qꝺ incipit. titius accusatus uel ĩquisitus ⁊c. subscripto per dñm Ange. ⁊ per dñm Pe. de Peru. nisi statuto caueat͛ ꝯ͛rium. s. ꝙ post terminũ audiat͛ pro hoc facit qꝛ post executõem factã a iure uel ab ho mine non habet locuꝫ purgatio more. ff. de le. ij. l. is qui de condi. inde. l. qui orbem. ⁊ nõ. per Di. in. l. si seruum. §. sequit͛. ff. de uerbo. ob. ⁊ ꝑ Bar. co. ti. in l. insulam. Sed si statutũ dicat elapso termino banni bãnitus habeat͛ pro confesso iam facta ẽ executio eo lapso. s. ab ipso statuto. ergo ꝑ cõparitionem postea subsecutã non purgat͛ dicta mora uel ꝯtumacia ⁊ ꝑ ꝯsequẽs non tollit͛ executio facta. s. ipsa ficta cõfes sio. Breuiter in hoc passu considerandũ ẽ ꝙ inꝗ̃tuꝫ dicti inquisiti nunc ꝯparentes confitent͛ factum s̄ꝫ al legant se potuisse facere contẽta in inquisitõe. tũ qꝛ ille occisus erat bannitus. tum ratione uindicte eis a statuto permisse sine dubio debẽt audiri non obstã te termino apposito in bãno qꝛ ficta confessio resul tans ex illo non dꝫ plus operari ꝗ̃ uera. ff. loca. qui ad certũ. Sꝫ si infra terminũ bãni ꝯparuissent ⁊ cõ fessi eẽnt tamẽ allegassent se iuste ⁊ licite facẽ potuis se ex causis ꝓ̃dictis ꝺbuissent audiri dũmõ ꝓbassent eis incũbentia: qꝛ tales excusatões dictam ꝯfessionẽ non perimerent sed exponerẽt ut in. c. cũ dilecti de accu.

accu. ergo ⁊ nunc audiri debēt. Nam ficta confessio i
ducta a statuto uidet̄ solum operari circa ea que facti
sunt nō iuris. s. ut uideant̄ ꝯfessi se occidisse non tñ
ꝙ illicite ⁊ hoc uoluit in effectu Bar. ī quodā suo cō
silio quod incipit. factū tale proponit̄: bernarducius
ꝑcussit herculanū ⁊c̄. dicens ꝙ iudex ēt inquisito cō
fitente simpliciter seriem facti expresse uel tacite ⁊ se
nullo modo defendente deberet ex officio suo exqui
rere excusatōes ⁊ de innocentia inquisiti. l. si non de
fendant̄. ff. de penis. ⁊. l. i. §. fi. de qōnibus. forti⁹ eo
se defendente potissime qñ defensio fundat̄ in eo qd
fieri publice interfuit ut interficiendo bannitū. ar. l.
quos prohibet. ff. de postu. iuncta. l. i. C. quādo lice
at se sine iudi. uindi. uel ubi pōt peruenire ad diffini
tiuam contra absentē. l. seruū quoqꝫ. §. publice. ff. ď
procu. C. e. l. exigendi. Isti ergo inquisiti allegando
predicta non infringunt bannū nec fictā confessionē
ex eo resultantē. imo confirmāt ⁊ ideo sunt audiēdi
ar. ff. de re iudi. l. nensenius. §. fi. ff. so. ma. l. ex di
uerso. §. ultīo. ¶ Inquantū uero dicti inquisiti ne
gant factū puta rupisse muros imo intrasse per por
tas utrū in hoc sint audiendi ut sufficiat eis simplex
negatio sicut sufficeisset si cōparuissent infra t̄minum
banni. adeo ꝙ ñ incūbat on⁹ ꝓbandi sꝫ curie inqui
renti sicut tunc incūbuisset: res ē dubia propter ea q̄
supra sunt allegata: tñ omnia illa possunt intelligi sa
ne. s. in duobus casibus. Prim⁹ qñ statutuꝫ expresse
diceret ꝙ post terminū banni ñ audiant̄. Secūdus
qñ loquit̄ ꝙ habeatur pro ꝯfesso nec aliquid dicit ñ
audiat̄ ⁊ sequuta fuit declaratio iudicis uidelꝫ ꝙ fue
rit uel sint ꝯtumaces in nō ꝯparendo in termīo bā
ni. nam tūc uere ⁊ irreuocabiliter haberent̄ pro ꝯfes
sis ⁊ ꝓcederent supra allegata. Sed si talis declara
tio iudicis non ē secuta tunc lꝫ terminus sit lapsus ta
les inquisiti nō habent̄ pro ꝯfessis: qꝛ statutum dispo
nēs ꝙ pro ꝯfessis habeant̄ debet intelligi sane. s. nō
ipso iure sed ꝑ sniam ut expresse uult glo. in. l. ij. §.
ꝙ si actor. C. de iura. calū. in glo. i. ⁊ ibi nō. expresse
Bar. in. l. eius qui dclatorē fisci. facit quod nō. Pe. ⁊
Ci. C. de legi. l. ij. qui dicūt ꝙ quotienscūqꝫ. l. aliqua
dicit liquere infamare ex aliquo facto intelligit̄. s. me
diante sentētia declaratoria nō aliter. ar. l. si de īter
pretatiōe. ff. de penis. ad hoc. c. iudex in fi. de offi. de
le. li. vi. ubi nō sufficit iudicem eē suspectū ut desinat
eē iudex nisi secuta sit declaratio iudicis ⁊ per Bar.
in fi. in. l. si stipulatio i fi. in prin. ff. de ope. no. nū.
Et posito ꝙ ante dictā declaratōem haberent̄ ꝓ cō
fess̄. non tamen irreuocabiliter sed reuocabiliter us
qꝫ ad dictam declaratiōem. ar. C. de fideius. l. sācin⁹
sicut in simili dicunt quidam ꝙ per actus factos corā
iudice incōpetente ante lit. conte. fit ꝓrogatio iurisdi
tionis reuocabiliter usqꝫ ad cōtestationē sꝫ ꝑ cōtesta
tionē fit irreuocabiliter ut nō. in addi. spe. de cōpeten
tis iudicis addi. Itē cōfessio licet sit erronea preiudi
cat reuocabiliter tamen de cēsibus. c. cū olim. Et cō
fessio aduocati facta pte pñte ⁊ tacēte sibi preiudicat
ut. C. ď erro. aduo. l. i. reuocabiliter tamē uidelicꝫ us
qꝫ ad triduū. e. ti. l. fi. Et ꝯfessio filij seu s̄ui nocet pa
tri uel domino in cā noxali. pōt tamen per patrem ⁊
dominū reuocari ⁊ extunc ñ preiudicabit. l. ij. §. i. Et
ibi nō. ff. si ex nox. cā agat̄. ¶ Contra predicta fac̄
determinatio Bar. in. l. si finita. §. iulian⁹ de dam. ī
fec. in. v. colū. ibi ꝓcedo ulteri⁹ ubi repugnādo Spe.
tenet ꝙ sup ꝯtumacia ñ sit necesse pronūciare ꝑ iu
dicē sed sufficiat ꝙ reperiat̄ in actis ꝑ glo. que ē i. l.
sancimus. C. ad trebel. Sꝫ hic satis uidet̄ de ꝯtuma
cia ꝯstare ex actis ex quo apparet ex eis illos fuisse
positos in bāno cū assignatiōe termini triū dieꝝ nec
apparet ex eis illos infra dictū terminū ꝯparuisse qꝛ
nec ꝯparuisse presumit̄. Ex quo ī actis nō reperit̄ ꝑ
ea que nō. in. l. fi. C. de rebus credi. Secūdo non ē
necesse pronūciari talē haberi pro ꝯfesso sicut neqꝫ
ꝙ hereditas habeat̄ pro restituta qꝛ isti effectus sūt
iuris qui non sunt in ptāte iudi. ut. l. i. §. i. ff. ad tur
pil. ⁊ ita loquit̄ glo. ď. l. sancimus. ¶ Sed si querit̄
an sit pronunciandū sup contumacia ⁊ declarandū
ꝙ talis sit contumax. tūc aut ꝓcederet̄ ad instantiaꝫ
partis que contumaciā illius accusauit. ⁊ tūc satis dꝫ
ꝯstare ex actis de ꝯtumacia. ⁊ iō alia ꝓnunciatōe ñ
ē opus ⁊ ita loquit̄ Bar. in. ď. §. iul'. ⁊ ita uꝛ uoluisse
Bal. in. ď. l. sancimus. aut ñ ꝓcederet̄ ad instantiaꝫ
ptis ꝑut ē in casu nr̄o uel cū de accusatōe ꝯtumacie
non apparet ex actis qꝛ ꝯtumacia fuit commissa in
non respondēdo ad mandatū iudicis ⁊ tunc requiri
tur ꝓnunciatio ⁊ declaratio iudicis aliter ñ dicit̄ ex
actis ꝯstare de ea qꝛ potuit habere iustam cām nō re
spon. uel iustū impedimentū ñ ꝯparendi. l. generalr
C. de rebus cred. ⁊. l. ij. §. ꝙ si actor de iura. calū. ⁊
l. ij. ff. siquis cau. ⁊ ita loquit̄ Bar. in dicta. l. ij. §. si
quis in iudicio cum seque. ⁊ ita dicta. l. eius qui ď iu
re fisci. ne uideatur sibi ꝯtraria in dictis locis. Cōclu
dit̄ ergo ꝙ si dicta pronunciatio facta non fuit ante
ꝯꝑitionem dictoꝝ inquisitoꝝ debet admitti dicta cō
paritio ⁊ sufficit eis sola negatio qꝛ nō habebant̄ ad
huc pro ꝑfecte cōfess̄. Lapsus ergo termini bāni fuit
operatus hoc ꝙ iudex poterat declarare eos ꝯtuma
ces quod āte lapsum facere non poterat. sed declara
tiōe nō facta nihil fuit operatus. Et hoc de primo ⁊
principali dubio ¶ Sup alijs ne nimis prolixus
efficiar transeo cū suprascripto eximio ꝯsultore domi
no Nello: qui tetigit ad plenū. Uerūtamē sup ultīo
q̄ꝙ doc. teneāt ꝙ licꝫ ex forma statuti possit bānitus
impune occidi uel offendi nō tamen licituꝫ ē postq̄
fuerit occisus ipsuꝫ depredari uel auferre sibi uestes
aut pecuniam qꝛ talis offensa nō fieret bānito cū bā
num morte finiat̄. sꝫ fiat heredibus uel nō fiat sup re
hereditaria iacēte hereditate. l. fi. ff. de crimīe expi.
heredi. tamen istud uidet̄ intelligenduꝫ quādo talis
offensa fieret ex interuallo. Et postq̄ occidēs cōuer
tisset ad extraneos actus. Secus si eodeꝫ momento
⁊ ꝯtextu qꝛ ea que incōtinenti fiunt uident̄ inesse. l.
lecta. ff. si cer. pe. Et uidet̄ simul fieri adeo ꝙ unuꝫ
nō uidet̄ fieri prius q̄ alterum. ff. de iniurijs. l. si plu
res serui in ultima carta ibi. ⁊ ibi ꝑ Bar. ⁊. l. i. §. in
spiciendo. ff. de uentre inspi. ⁊ quod nō. Ci. in. l. hac
ꝯsultissima. C. de testa. Sicut ergo licituꝫ fuit primo
auferre postea occidere iuxta nō. in. l. nec ī ea. ff. de
adulteris: ita econuerso uidet̄ ratōne predicta. Ex
quo talis ablatio non dicitur facta āte occisioneꝫ ⁊ sic
cessat ratio in contrarium facta facit etiā qꝛ in defun
cto dicitur inferri offensio. l. i. Et ibi Bar. ff. de his
quibus ut indignis ⁊ nō. glo. i. l. sororem. C. e. ⁊ tex.
expressus. ff. de religiosis. l. at siquis. §. iudicē sꝫ ipꝫ
uiuenteꝫ licebat realiter ⁊ ꝑsonaliter offendere ergo
fortius mortuū. Et q̄ꝙ predicta cessarēt deberet pu
niri crimine expi. here. quod est extraordinariū. l. i.
ff. de crimine expi. here. non tanq̄ de furto quod ut
dixi ď rebus hereditarijs hereditate nondū adita ñ
cōmittit̄ ut dicta. l. fi. ⁊. l. si homo de usucap. cum si.

¶ Laus Deo.

xxxiiij.

¶ De illo qui occidit bannitũ quẽ credit esse banni
tum: cum tamen ille habeat saluũconductũ.

¶ In christi nomine amen.

Licet ista sit questio determinata p doct. scribentes.
Et sic parꝫ uideat expediẽs in argumẽtis insistere tñ
propter ĩportantiã negocij ut clarior remaneat dter
minatio quam infra subijciam. Arguo primo ad p
tem negatiuã. s. ꝙ dictus bartholomeus ꝛ socij non
possunt se defendere a dicto ꝓcessu pluribꝰ rõibus.
Prima qꝛ paria sunt nõ cẽ bannitũ uel esse ꝛ haberi
pro non bannito q̃tuꝫ ad effectũ de quo querit̃. ar.
ff. de excu. tu. l. cũ ex oratione. ꝛ qd nõ. in. l. si maritꝰ
§. leg. iul'. ĩ fi. ff. de adulterijs. sicut paria sunt nõ cẽ
cõdẽnatũ uel cẽ inutiliter. ff. de re iudi. l. iiij. §. ꝯdẽ
natum de ꝯtrata. l. ñ putauit in. §. nõ queuis. Sꝫ
iste bãnitus habebat̃ pro nõ bãnito durante termio
salui ꝯductus p quẽ bannũ uel eius effectus suspen
debatur qꝛ fides data hosti a republica uel ab eo qui
rẽpublicã administrat seruanda ẽ. ff. de pac. l. ꝯuen
tionũ ꝛ nõ. per Bar. in. l. i. ff. ad. l. iul'. maie. ꝛ durã
te suspensiõe bannũ nullũ habebat effectũ sicut iter
dictũ nõ hꝫ effectũ durante suspensiõe ipsius de pri
uile. c. ut ut priuil'. ꝛ qd ibi nõ. p glo. ꝛ Inno. ꝛ quod
nõ. in. c. ad hec de appel. p gl. ꝛ ẽt per Inn. uident̃
ergo dicti puniẽdi ac si occidissent ñ bannitũ quinim
mo plus qꝛ rũpendo saluũconductũ uident̃ ꝯmisisse
crimẽ lese maiestatis. ut. d. l. i. ff. ad. l. iul'. maiestatis
pro quo grauissima pena ĩponit̃. C. e. ti. fi. Secũdo
ad idẽ qñ quis dat operã rei de sui natura illicite seu
aggredit̃ factũ dãnatũ delinquit ẽt ultraq̃ credat de
linquere pp culpã precedentẽ ꝯmissam in aggrediẽ
do. ff. de iniurijs cũ qui. §. si iniuriã. C. ad. l. iul. d ui
publica. l. qm̃ multa. ꝛ nõ. per Bar. in. l. diuus. ff. d
siccarijs. ꝛ p Io. an. in fi. q̃õnis posite sup regula ꝙ
quis de reg. iur. li. vi. Sꝫ isti fecerũt huiusmõi qꝛ ho
micidiũ de sui natura ẽ illicitũ ꝛ dãnatũ diuina ꝛ hu
mana. l. iuxta illud. ñ occides ĩ leuitico. ꝛ lex dicit ho
micida quod fecit semper expectet. C. de epi. audi. l.
iij. ad. l. cor. de sicca. per totũ. igit̃ lꝫ isti crediderunt
posse occidere pp bannũ tñ qꝛ in ueritate ñ poterãt
pp saluumconductũ ꝛ hoc ẽ inspiciendũ nõ ipsoruꝫ
opinio. ar. ff. de manu. uin. si pater. §. quot̃. d iuris
ꝛ fac. ignoran. l. regula. §. qui ignorauit pro empto
l. ij. §. si sub cõditione. Et ꝙ ibi nõ. in quibus inspici
tur id qd ẽ in ueritate nõ id qd ẽ ĩ opinione agẽtis.
Tertio ad idem ꝙ inspiciatur ueritas nõ opinio qꝛ
tanta ẽ uirtus ueritatis ꝙ ea detecta opinio ẽt uul.
ꝛ cõis sibi cedit fortius si nõ est uulgaris. viij. dis. qui
cõtẽta. ꝛ. c. ueritatis d frigi. ꝛ maleficiatis ĩ fi. xxviij.
questione. ij. siquis ingenuus. ff. de proba. l. fi. in fi.
Nam ꝛ quãdoqꝫ reuocatur propter id sñia lata. C. d
rebus credi. l. fi. ꝛ de iuriur. admonendi ꝛ d purga.
uul. c. significantibus ꝛ tamen sñia pro ueritate ha
betur. ff. de regu. iur. l. res iudicata. Quarto ad ideꝫ
qꝛ decretũ superioris affic̃ etiam ignorantes ut in. c.
qꝛ cũct. de cõces. preben. li. vi. Iste autem saluuscon
ductus precipit iudicibus seu officialibus ꝛ subditis
ut ipsum obsuent ideo nõ uidentur isti per ignoran
tiam excusari. Quinto qꝛ qui cũ alio cõtrahit certus
esse dbet d cõditione illius d regu. iur. l. qui cũ alio.
Et idẽ ĩ eo qui contra aliũ uult agere qꝛ nõ excusat̃
propter ignorantiã qꝛ debuit inuestigari. c. ti. qui in
alterius fortius in eo, qui cõtra alium deliquit qꝛ ubi
magis periculũ ibi cautius ẽ agẽdũ. ff. ad carbo. l. i.
§. sed ꝛ siquis. C. d appel. l. nec causas ꝛ ibi nõ. ꝛ. l.
additos de elec. c. ubi periculũ li. vi. ¶ Breuiter his ꝛ
alijs que ĩ cõtrarium arguendo dici possunt nõ ob
stãtibus dicẽdũ ẽ cõtrariũ uidelicet ꝙ p̃dicti possunt
se defendere a dicto processu postq̃ ut proponitur il
le occisus erat bãnitus taliter ꝙ ĩpune poterat occidi
ex forma statuti qd ẽ ualidũ secũdũ uerã opinioneꝫ
per. l. i. C. ut liceat se sine iudi. uin. ꝛ postq̃ erat de
scriptus ĩ libro bannitorꝫ ꝛ nõ cancellatus. Et postq̃
dictus saluuscõductus ñ fuit publicatus nec ad noti
ciam predictorꝫ inquisitorꝫ legitime deductus. Ex his
tribus simul ꝯcurrentibus sequit̃ ꝙ predicti ĩquisiti
non intẽdedant aliquod delictũ ꝯmittere quod erat
uerꝫ attenta ipsorꝫ opinione que ĩ hoc dꝫ attendi. ff.
de iniurijs. l. item apud. §. siquis uirgineꝫ ꝛ qd ibi
nõ. in. l. siquis ignorans. ff. loca. Uoluntas enim ꝛ
propositum distinguũt maleficia. ff. de furtis. l. qui in
iurie in prin. ad hoc. ff. ad sille. l. siquis in graui. §.
siquis ignorans homicidium enim ad hoc ut sit pu
nibile: requirit in se dolũ ꝛ tunc punit̃ capitaliter. uel
culpam tunc punit̃ leuius. ff. de penis. l. respiciẽduꝫ
§. deliquũt. Sed isti nec dolũ nec culpam cõmiserũt
de dolo patet ꝙ crediderũt occidere posse ĩpune pro
pter bãnum nõ cancellatum qd prebebat causam iu
stã credulitatis propter auctoritatẽ publice scripture
ar. ff. de uen. ĩspi. l. i. §. ceterꝫ. Nã quilibet error etiaꝫ
iniustus puta ĩ iure cõsistens excusat a dolo. ff. de li
be. cã. l. igit̃ de abige. l. i. in fi. ꝛ nõ. in. l. i. ĩ fi. magne
gl. siquis iusdicẽ. nõ obtẽ. ꝛ in. d. l. siquis ĩ graui. §.
siquis ignorans. fortius ergo error iustus ꝛ in facto
consistẽs de reg. iu. c. ignorantiã li. vi. de culpa paꝫ
qꝛ nõ tenebat̃ diuinare ꝙ saluuscõductus cẽt conces
sus. ff. ad. l. aquil'. si putator ĩ fi. ꝛ man. l. si fideiussor
§. ij. cum non suberit aliqua causa propter quã hoc
credere deberent. ff. si cer. pe. l. quod te. Et hanc de
terminatiõem ponit expresse Bar. in. l. non solũ. §.
morte. ff. d ope. no. nũ. in secunda questione princi
pali in qua tractat de protestatõne inhibitoria articu
lo secũdo. s. cum quis protestatur ut nõ fiat id quod
ꝓhibitus tenebatur nõ facere ubi plus dicit ꝙ si aliud
q̃ iudex dicat mihi ꝙ titius qui fuerat bannitus erat
rebãnitus nõ teneor credere nisi legitime mihi faciat
fidem uel p cancellationẽ bãni uel instrumẽtũ publi
cum ꝛ ꝙ possuꝫ cuꝫ offendere licet protestatus mihi
fuerit ꝙ non offendã. nec punior de dolo dicto casu
sed an puniar tũc de culpa qꝛ non inuestigaui an cẽt
uerꝫ ꝙ rebãnitus cẽt nõ determinat ipse. sed puto ꝙ
sic qꝛ propter illam protestatõem ꝛ assertõnem iusta
suberat cã inuestigãdi. ar. C. de rei uen. l. si fundum
ff. que ĩ frau. cre. ait pror. §. siquis pticeps. Et idem
si dubitabat̃ de uiribus bãni puta qꝛ dicebat̃ ordinẽ
nõ seruatũ uel illũ ñ potuisse bãniri qꝛ clericus. tunc
eñm sum ĩ culpa si ñ inuestigaui an legitĩe bãnitꝰ cẽt
uel nõ ꝛ punior leuiter de culpa ꝛ ñ de dolo. Ita in
telligo ꝙ idẽ Bar. nõ. post Di. in. l. fi. ff. d adul. ubi
uidet̃ ẽt determinare q̃õnem predictã pro dictis ĩqui
sitis ut possint se dfendere. idẽ ẽt determiat. d. Nico.
de mata. ꝛ quidam alij quorum disputatõem refert
Io. an. in regula ꝙ quis mandato de reg. iur. ĩ mer
cu. hic eñm nõ proponit̃ ꝙ aliqua cã subesset ꝓpter
quã predicti inquisiti tenerent̃ inuestigare de dcõ sal
uocõducto uel ꝙ tenerent̃ habere ipsius noticiam ex
quo nõ fuit publice diuulgatus iuxta nõ. per glo. in
cle. i.

cle.i.de sepul.super uerbo publice.ꝛ.l.regula de iur
ꝛ fac.ignó.Nec aliquis asseruit eis ipsum eē ꝯcessuꝫ
uel protestatū fuit ꝙ nō offenderēt quo casu fuissent
in culpa nō inuestigādo ſm nō.per Bar.in dictis lo
cis.Sequit̃ ergo ꝙ siue inquisitio sit fundata super
dolo ut fieri ꝯsueuit siue super culpa possunt ꝑdicti ī
quisiti se defendere si aliquid non continet̃ in inquisi
tione qḋ culpā arguat ¶ Restat ad ꝯ̃tria respōdere
que de facili tollunt̃.Et primo nō ob.primū q2 fate
or ꝙ iste habebat̃ pro nō bānito propter dictū saluū
conductū ꝙ̃tuꝫ ad habētes noticiā de dicto saluo cō
ducto nō ꝙ̃tum ad ignorātes.In dubio uero igno
rantia presumit̃.ff.de ꝓba.l.uerius de reg.iur.pre
sumit̃ li.vi.Item n̄ ob.secundū q2 procedit quando
quis quoquo modo credidit delinquere quo casu
ēt ultraquā credat delinquit ꝛ ita loquunt̃ ibi iura
allegata.secus qn̄ nullo modo credidit delinquere ꝑ
ut fuit in casu nostro q2 credebat eū bannitū ꝛ posse
īpune offendere.tunc.n.lꝫ actus de sui natura sit re
probatus nō tn̄ delinquūt q2 deficit affectus delinquē
di.ita dicit Bar.in.l.diuus.ff.ad.l.corneliā de sicca.
ꝑ iura supra allegata.pro secūda pte facit.l.int̃ oēs
§.fi.ff.de furtis.Non ob.l.si pater.§.quoq̄.de ma
nu.uin.cū alijs supra allegatis in quibus inspicit̃ ue
ritas q2 illud ueꝝ in fauorabilibus ꝛ qn̄ querit̃ ḋ trās
latiōe iuris uel ualiditatis actus.hic loquit̃ ī odiosis
ꝛ penalib9 ī quibus inspicit̃ ueritas.ꝛ idē econtra ut
probat̃ in.ḋ.l.inter oēs.§.recte.ff.de furtis ꝛ quod
plene habet̃ ī regula cū quis in ius.ḋ reg.iu.ī mer
cu.hec aūt ueritas noceret opi.igit̃ inspicienda ē opi
nio.Itē nō ob.tertiū q2 uerū ē ꝙ ueritate manifesta
cedit opinio ueritati qn̄ nullus ex hoc leditur.al's
secus.ita dicit Jo.an.in regula qḋ ob grām de reg.
iuris li.vi.circa fi.ubi declarat illud.c.ueritatis.viij.
di.sed hic noceret ueritas istis īquisitis ergo ꝛc̃.Non
ob.quartū q2 fateor ꝙ decretū superioꝝ afficit igno
rantes ꝙ̃tum ad hoc ut auferat eis ptātem aliquid
disponēdi ꝛ ꝙ̃tum ad hoc ut actus gestus contra de
cretū sit nullus ita loquit̃.c.q2 cunctis nō ꝙ̃tum ad
hoc ut faciat ignorantē puniri.ff.ḋ decretis ab ordi.
fac.l.fi.in fi.C.de tabu.l.generali q2 pena sine deli
cto non debet īponi.C.de penis.l.sancimus.Igno
rans aūt nō delinquit.ff.de actio.ꝛ obli.l.ex malefi
cijs.§.longeminus.Ad quintū ꝛ ultimū responsuꝫ
ē supra q2 uerum ē quod tenet̃ inuestigare qn̄ iusta
subest cā.alias non imputat̃ ei qui nō inuestigauit ī
penis infligendis lꝫ quo ad acquisitōem sibi fiendaꝫ
possit forte īputari.ut.ḋ.l.qui cū alio.concludo ergo
ex oībus supra dictis dictos bartholomeū ꝛ filios ad
uersus dictū processum defendi posse potissime per
notata per Bar.in.ḋ.l.non solum.§.morte ḋ ope.
no.nū.ꝛ in.l.fi.de adul.post Di.ꝛ Jo.an.in dicta
regula ꝙ quis mandato in mercu.ꝛ per rationes su
pra dictas.

xxxv.

¶ Quidam nobilis de ꝓuincia proditorie intrauit
castrum cuiusdam alterius.ꝛ dominum eius cepit ꝛ
interfecit eum ꝛ filios expulit.post lapsum temporis
unus ex filijs interfecti requisiuit dominam reginaꝫ
illius loci ut faceret sibi iusticiam de predictis quod fa
cere recusauit quia propter guerras patrie que tunc
erant se excusauit.predictus autem filius uidēs se de
stitutum quadam die clandestine intrauit dictum ca
strum in quo non reperit predictum spoliatoreꝫ nec
aliquem pro eo.predictus autem primus spoliator
petit se restitui.queritur quid iuris.

¶ Bellum omni iure naturali diuino ꝛ gentium cō
cessum est pro rerum suarum tuitione.

¶ In christi nomine amen.

Prius ꝙ̃ iura fierēt nullo ordine iudiciario:qui tunc
erat incognitus:consequebat̃ quis ius suū sꝫ aut re
gia manu si regis aderat copia.ut.ff.de ori.iur̃.l.ij.
circa prin.uel si nō aderat auctoritate ꝓpria suscepto
bello quod quidē omni iure licitū uidebat̃ de iure.s.
diuino naturali atqꝫ gentiū.Prio siquidem iur̃ filij
israel ꝯtra amorreos terrā ipsorum pr̄ibus ꝓmissaꝫ
adepti sunt.xxiij.q.ij.notandū.Hoc codē iure iudit
ut liberaret populū sua priuata manu olofernē occi
dit q2 nullus erat in terris qui de predictis iusticiā mi
nistraret.De his aūt carnalibus bellis iure diuino ꝑ
missis pro iusticia consequēda tota ueteris testī pagi
na plena ē.xxiij.q.i.nisi bella.Secūdo quidem iur̃
aīalia bruta instinctu naturali mouent̃ ad iniuriam
ꝓpulsandā.ff.si quadru.paupiem fe.di.l.i.§.cum
arietes.Tertio similiter iur̃.s.iuregentiū bella intro
ducta sunt.ff.de iusti.ꝛ iu.l.ex hoc iuregen.que nō
nisi pro iusticia prosequenda reꝝ aut personaꝝ licita
sūt.xxiij.q.ij.c.i.Postꝙ̃ uero ꝯdita fuerūt iura crea
tiqꝫ magistratus ut illa tuerentur:idcirco iudici uigor
iur̃qꝫ publici disciplina fuit in mediū ꝯstituta ne quis
ꝙ̃ sibijpsi ꝑmittere ualeat ultionē.C.ḋ iudeis.l.nul
lus.ceterum si deficit copia magistratus q2 parum ē
iura fuisse condita ex quo nō est qui tueat̃ ipsa.ff.de
ori.iur.l.ij.§.post originē.ad iura primeua redim9
ut omni iure nobis liceat auctoritate ꝓpria ius no
strum cōsequi.C.de epi.ꝛ cle.l.siquis curiali de decu
rionibus.l.generali ꝛ arg.in.l.ait pretor.§.si ḋbito
rem que infra credi.C.de methat.l.deuotum.ꝛ nō.
in.l.si alius.§.bellissime qḋ ui aut clam ꝛ iure cano
nū.xxiij.q.ij.dominus noster.per Innocē.de resti.
spo.c.oliꝫ.facit quod idem nō.de foro competenti.
c.postulasti quod quidem rationibus fulcitur.primo
q2 iura facta sunt pro utilitate uel remedijs subiecto
rum nō ut eis nocerēt.sꝫ ut prouideant ī auc̃.ut diui
ne iussiones in prin.ꝛ ut nulli iudicium in prin.colla
tōne.viiij.debet enim.l.esse subiec.utilis.iiij.ḋ.c.erit
autem ¶ Et nisi talis esset corrigenda foret in auc̃.ut
fra.filij in principio de sepultu.ultra cathedram ī cle.
Essent autem iura nociua si deficiente administrato
re iusticie ꝑ ipsa cogeremur ius nostrū derelīquere.
siquis nāqꝫ pelagus nauigās uentis ꝓsperis obuia
ret ipsis uela cōmitteret ꝛ se ipsis totū reginē nauta
rū.ꝙ si uētis aduersis ruptis uelis ꝛ ꝑemtis nautis
desereret ne seipꝫ ut q° remedio posset n̄ recuparet
salutē.Nālis rō repugnat ꝛ hūana mēs refragat̃.Si
quis infirm9 copiā medicoꝝ haberet sese totaliter eis
ꝯmitteret ꝙ si n̄ adessent quo meli9 posset ad sanita
tē ꝑuenire tētaret sic ꝛ ī iurib9 q2 cū nobis prodesse
pn̄t ipsis uti debemus.q2 ꝙ medicamēta morbis ħ
exhibēt iura negocijs.ut in auc̃.hec constō innouat.
in prin.subest.n.necessitatis articulus qui legē nō hꝫ
i.legū necessitati non submittunt̃.sed ꝙ al's per.l.n̄
eēt licitum necessitas licitū facit.ff.de manu.te.l.qui
potuerunt de offi.ꝯsulis.l.i.de ferijs.l.i.§.excipiun
tur.Permittit̃ enim aliquid nobis ne ius nostrū pe
reat quod al' non permitteret̃.ff.de iudi.sed ꝛ si re
stituat̃.§.sed si dies de offi.presi.l.senat9 ꝛ ī defectū
unius dat̃ recursus ad alium ꝙ alias necessitate nō

īminente non fieret.ff.de eo per quē factum ē.l.fi.i
prin.de leg.i.planc.§.i.in fi.⁊ qd̄ nō.in.l.usufruc⁹
§.usufructuario si usufruc.pe. Itē qꝛ contra natura
lem equitatē esset ꝙ quis locupletaref cū aliena ia
ctura de reg.iu.locupletari li.vi.ff.e.l.iuris nature
de condi.inde.l.nā nec natura. Cū igif elçcarius sce
ua sepius ⁊ frequēter presentiam domine regie adie
rit supplicādo sibi ꝙ de uiolētijs predis ⁊ usurpatio
nibus sibi iusticiā ministraret dictaqꝫ dn̄a regina se
excusauerat ꝙ causantibus guerris que erāt in pria
nō poterat hoc facere licuit sibi fecisse qd̄ fec̄ ⁊ auc̄te
ꝓpria recupare castrū suū per ea que dicta sunt. Di
cet aliquis ꝙ hoc non constat nisi ꝑ lr̄as testimonia
les domine regine que non uidenf fidē facere: quia
sepe talia eulogia nō ex bona fide scribunf.ff.de cu
stodia reoꝝ.l.diuus. Sꝫ certe hoc nō presumitur in
pricipe imo ꝑꝑ excellentiā dignitatis solo uerbo suo
staf.xcvij.di.c.nobilissimus.facit de ꝓba.lr̄as i cle.
⁊ quod ibi nō.de priuile.si papa li.vi. Itē attestaf d̄
facto suo.unde credēdum ē ei ut in.l.quero in fi.ff.
de edi.edicto. Itē de eo qd̄ pertinebat ad eius offici
um quo casu lr̄is cuiuslibet ordinarij staf preterꝙ̄ in
actibus iudiciarijs.ff.de publica.l.si publicanus.§.
de rebus ⁊ nō.in.l.siqua ꝑ calū.d̄ epi.⁊ cle.ꝑ Guil.
ꝑ canonistas in.c.post cessionē de proba.de fide in
stru.c.i.in fi.ꝑ Inno.de elec.ut circa li.vi.ꝑ Archi.
Itē dicet aliquis ꝙ postꝙ̄ habebat supiorem reginā
debebat hoc facere de licētia sua.xxxiij.q.i.c.i. Solu
tio illud eēt uerum si uoluisset ingredi cū uiolentia ⁊
scandalo sꝫ ingressus ē clam ⁊ furtiue sine uiolētia ⁊
scādalo qd̄ facere potuit ēt sine licētia.ita tꝫ Inno.i
dicto.c.oli de resti.spo. Patet ergo ex p̄dictis elçca
rium p̄dictum defendi ab eo qd̄ fecit qꝛ non reperit
qui ministraret sibi iusticiā ¶ Sꝫ nunc ad aliaꝫ sub
tilitatē stilum ꝯuertamus ⁊ pedestri sermone proce
damus. uidef.n.posse probabiliter dici ꝙ lꝫ elçcari
us habuisset copiam iudicis qui de aduersario suo
administrasset sibi iusticiā nihilominus cā sua melior
sit ꝙ̄ aduersarij ⁊ ꝙ ipse aduersarius sit sibi in pluri
bus ꝯdēnandus ⁊ ipse ab eius ipetitione absoluēd⁹
quod sic ostendif. Considerandū ergo ē ꝙ aduersa
rius eius cōmisit primā uiolentiā cū armis expellen
do patrē dicti elçcarij ⁊ cum eadē uiolētia duo alia
grauissima crimia adiunxit.s.proditōem ⁊ homicidi
um ex quibus orta sūt elçcario plura remedia ꝯtra
ipm.s.interdictū unde ui ad recuperandā possessio
nē. Secundo idē interdictū uel actio in factū ad oīa
dāna uel inter.sse. Tertio accusatio criminalis ut h̄
probanf in.l.siquis ad se fundū.C.ad.l.iul.de ui.
publica ⁊.l.qm̄ multa facinora.ff.de ui ⁊ ui ar.l.i.
§.qui aūt ⁊.§.rectissime de offi.ꝓcōsulis.l.nec quic
ꝙ̄ ⁊.l.qui noīe de falsis. Quarto ꝯditio ex.l.siquis
in tantam ad penam: qꝛ si aduersarius aliquod ius
habebat: illud perdidit. uel si non habebat tene
batur ad estimationem. Postea uero elçcarius in
gressus ē castrū nō uiolēter ut dicif sꝫ clādestine absē
te aduersario suo ⁊ nullo ibi reperto resistente ꝑ quē
ingressum naturalē possessionē que protūc uacabat
sibi acquisiuit. Et dicif clandestina nō uiolēta nec ē
ita uiciosa sicut uiolenta.ut.l.clam possidere i prin.
de acqui.pos. Postea uero cū aduersarius eius du
bitans forte se posse repelli nō statim uenit ad recu
perandā possessionē ciuilem quam retinebat.⁊ ideo
timore amisit.⁊ acquisita fuit elçcario d̄ acqui.pos.
l.sed ⁊ si nolit.⁊ illa ciuilis dicif largo modo uiolēta.

inquantū aduersarius dubitauit uiolentiam sꝫ stricte
⁊ proprie nō pōt dici uiolenta qꝛ ipsam acquisiuit ex
pusillanimitate aduersarij qui seipm sua uoluntate
priuauit. Et sic ex eius uoluntate elçcarius habuit
de acqui.pos.l.iij.§.in admittēda ⁊.l.siquis autē in
glo.que incipit si alio. Ex quibus pꝫ ꝙ possessio illi
us elçcarij non ē ita uiciosa sicut fuit possessio aduer
sarij.illa enim fuit oīo uiolenta ⁊ cū armis ⁊ contra
uoluntatē patris elçcarij.hec aūt quo ad naturaleꝫ
nullo modo uiolenta ē sed clandestina ut dixi.⁊ nō.
expresse ꝑ glo.in.§.qui ad nūdinas. quo ad ciuileꝫ
uero ē uiolenta sed non cū armis sicut prima.⁊ per
consequēs non proprie uiolenta sicut prima sed ipro
prie. Nunc ad propositum dico ꝙ elçcarius ꝑ istum
ingressum solum unū perdidit remediū de his que
habebat contra aduersarium rōne prime uiolētie.s.
interdictū unde ui ad recuperandā possessionē. Cū
enim ipsam de facto recuperauit: nō pōt ampli⁹ eam
petere quia quod peteret intus habet ut probaf.ff.
uti possi.l.i.§.interdictum autē.alia uero remedia
s.interdictum uel actio pro damno ⁊ interesse. Item
conditio ex.l.siquis in tantam ad estimatōem. Iteꝫ
accusatio criminalis salua sibi remanēt. Cum enim
ista sint extra rem de qua agitur.s.extra castrū.etiaꝫ
si elçcarius uiolentiā cōmisisset talia nō ꝑdidisset.
Nec quo ad ista prima uiolentia fuisset absorta per se
cundā ut.ff de fur.l.qui uas in prin.per quam.l.h̄
tenuit Di.or gīaliter i.l.qui possessione d̄ ui ⁊ ui ar.
quē sequūtur Ci.⁊ Bar.i.l.siquis ad se fundū. Ex
quib⁹ patet aduersariū fore i p̄dictis huic calçcario
cōdēnandum. Item dico ꝙ ab ipetitione aduersarij
sui uenit absoluendus. Naꝫ aut agit cōditione ex.l.si
quis in tātam.dicēs ipsum cecidisse a iure suo ꝓpter
clādestinum ingressum aut conditione ex.l.extat ꝙ
metus cau.aut interdicto unde ui ad recuperandaꝫ
possessionem. Primo casu nō potest qꝛ lex siquis in
tantaꝫ. non habet locū nisi cōtra iuasoreꝫ uiolentuꝫ
ut ex littera patet non autem contra clādestinuꝫ nisi
redeuntem icōtinenti n̄ admitteret qꝛ tūc cōmitteret
uiolētiā. Et ita tenet ibi Ci.expresse circa fi.quicq̄d
ibi notauerit gl.post mediū ante uer.qui incipit sup
quarto.quā gl.Ci.nō sequitur. Hic autem aduersa
rius elçcrarij nō redijt statim quod sciuit elçcariuꝫ
fuisse ingressum ⁊ sic non habet locū quod ipse dicit
de redeunte nō admisso qꝛ intelligitur cū redit ante
ꝙ̄ amittat quia tunc in illa pateretur uiolentiā si nō
admitteref. Sꝫ si redijt ex interuallo ciuili possessio
ne iam amissa pusillanimitate non dicitur pati uiolē
tiam si non admittaf imo uiolentiā faceret si recupe
rare uellet ut in.l.iij.§.cum igif de ui ⁊ ui ar. Secū
do casu similiter non pōt qꝛ conditio ex.l.extat non
prodest illi qui primam uiolentiam ꝯmisit: sꝫ illi tan
tum qui ipsam passus fuit ⁊ secundam ꝯmisit. Nam
quod prius fecit passus ē ⁊ uiolentie adinuicem com
pensanf.ut pꝫ.ff.quod me.cau.l.sed ⁊ part⁹.§.que
ri poterit.cum.n.l.illa sit posita in illo titulo intelli
go eam secundum naturā illius tituli ⁊ actiōis ꝙ me
tus cau.ar.de in diem adiectio.l.imperatores. Ter
tio similiter non pōt.nam tunc ē uerum ꝙ secunda
uiolentia absorbet primam. Et ratione secūde daf
interdictū qn̄ secūda par ē cum pria uel maior ita i
telligo.l.siquis ad se fundū fin cōem lec.glo.⁊ doc.
Sed si pria uiolētia maior ē sicut in casu nr̄o qꝛ pria
fuit ꝓprie uiolentia cū armis.secunda uero fuit clā
destinitas. Dico nullo mō saluo saniori iudicio ꝙ
prima

pꝛima per ſecundam tollatur qꝛ ꝙ min⁹ ē n̄ pōt abſoꝛ
bere qȯ mai⁹ ē. ar. ff. de fideiuſ. l. hȇs a d̄bitoꝛe. §. qȯ
ſi ſeruus imo ꝙ mai⁹ ē ꝓpōderat ⁊ abſoꝛbet id quod
mai⁹ ē. ff. ad. l. acquil. l. item ſi obſtetrix. §. fi. ⁊ quod
ibi nō. ⁊ qȯ nō. ſo. ma. l. ſi moꝛa. Aut ergo dicemus
pꝛimam uiolētiam abſoꝛbere ſcȯaꝫ clādeſtinitatē aut
īuicem ꝯpēſari ⁊ ita pōt ſaluari opi. in. d. l. ſiquis ad
ſe fūdū. utroqꝫ aūt caſu denegatur interdictuꝫ un̄ ui
pꝛimo ſpoliatoꝛi. Preterea ex pte ipſius ſūt tria deli
cta crimine lata ut ſupꝛa dictū q̄ multū aggrauāt fcīm
ſuum ⁊ excuſant elçearium: qui nō tm̄ deliquit ar. ff.
de adul. l. ſi adulteriū cum inceſtu de pꝛiua. deli. l. nū
quā plura. C. ad. l. iul. de ui. l. qm̄ multa. qȯ multuꝫ
mouere dꝫ illos qui hn̄t iudicare ut mitius agant cuꝫ
elçeario quaſi motus fuerit iuſto doloꝛe. C. de adul.
l. graccus. n̄ enim fuit ī eo nocendi cupiditas ulciſcen
di crudelitas implacatus anim⁹ aut libido dominan
di que culpātur ī talibus. xxiij. q. i. qui culpaᷓ. ſed fuit
neceſſitate ꝯpulſus ī igrediēdo pacifice qꝛ nullū inter
fecit cupiens aduerſariū eius ad pacis utilitatem ⁊ iu
ſticiam perducere qȯ pꝫ qꝛ poſt hoc pe plano ꝯſenſit
ut de iure ſuo cognoſcereᷓ. ⁊ ſic dedit occaſionē fiēde
iuſticie que aduerſario ſuo obtinēte obtineri nō pote
rat que oīa ꝯmēdāda ſūt ut in eadem cā ⁊. q. c. noli
exiſtimare. Preterea ꝯ̄ clādeſtinum poſſeſſoꝛem n̄ cō
petit niſi qn̄ mala fide ingreſſus ē ſciens rem ad ſe n̄
ꝑtinere. hic āt n̄ ſic ut. C. un̄ ui. l. n̄ ab re. Nec ob. ꝙ
nō. i. l. iij. §. n̄ autem. ff. de ui ⁊ ui ar. ubi dicit glo. ꝙ
ei qui ſciens alium fuiſſe clādeſtine ingreſſum ꝑꝑ tio
rem n̄ redijt daᷓ iterdictum un̄ ui rōne ciuilis poſſeſ
ſionis quam ꝑꝑ hunc timoꝛem amiſit. Nam illud in
telligo uerum qn̄ ipſe n̄ ꝯmiſit pꝛimam uiolentiam ⁊
tūc clādeſtinus eſt in peioꝛi cā q̄ꝫ ipſe. ſecus ſi ꝯmiſiſ
ſet pꝛimam uiolētiam qꝛ illa n̄ abſoꝛbeᷓ ꝑꝑ clādeſtini
tatem. Cōcludo ergo tam ex pꝛimis pꝛincipijs q̄ꝫ ex
ſecundis manifeſtam eē iuſticiam elçearij ſibiqꝫ poſ
ſeſſionem caſtri dimittēdam foꝛe. ⁊ aduerſariuꝫ ī his
que ſupꝛa dicta ſūt ſibi foꝛe ꝯdēnādum. que dicta ſuf
ficiant tum coꝛrectione iudicij ſanioꝛis. Laus Deo.

.xxxvj.

¶ Erroꝛ calculi an poſt ſn̄iam poſſit allegari in cau
ſa appellationis.

In chꝛiſti nomine amen.

In caſu pꝛeſenti ſi queriᷓ utrum pꝛedicti conuenti ī
pediantᷓ allegare erroꝛē calculi poſt ſn̄iam latam cō
tra eos. ⁊ tunc ē dicendū ꝙ non qꝛ cum in pꝛīa inſtā
tia non fuit iſte erroꝛ allegatus ⁊ ſic non pōt uideri
ſn̄ia lata ſuꝑ eo. Nec pōt uideri per ſn̄iam fuiſſe reie
cta pꝛefata allegatio erroꝛis. l. ꝙ ſi in diē. §. ſi rōneꝫ
ff. de ꝯpenſa. l. ſi naūt. §. fi. de nego. geſt. C. de fi. in
ſtru. l. fi. in fi. in tex. ⁊ glo. ꝑ Ci. in. iij. op. tum ēt qꝛ
dicta ſn̄ia fuit per legitimā appellatōeꝫ reſciſſa. ff. ad
turpil. l. i. in fi. Et ſic ea que poterāt allegari ante ip
ſam ſn̄iam latā ⁊ allegata non fuerūt poſſunt nūc ī
cā appellatōis allegari. C. de tēp. app. l. ꝑ hanc. qꝛ
appellatio ponit rem ī eo ſtatu in quo erat anteq̄ꝫ la
ta eēt dicta ſn̄ia. l. qui cū maioꝛ. §. accuſaſſe. ff. d̄ bo
nis liber. uerſi. ſꝫ ſi appellatōe pꝛeterq̄ꝫ quo ad dila
toꝛias excep. ꝓponēdas. C. de ꝓcu. l. ita demū. Si
uero fuiſſet dictus erroꝛ allegatus in pꝛīa inſtantia ⁊
dicta allegatōe non obſtāte fuiſſent ꝯdēnati ⁊ condē
natio tranſiuiſſet in rē iudicatā: ammō nō poſſet al
legari qꝛ cenſereᷓ ſuꝑ eo lata ſn̄ia. l. i. C. d̄ erro. cal.
qꝛ requiriᷓ ꝙ res ſit iudicata ad hoc ut pꝛecludaᷓ uia
allegādi erroꝛē calculi. Sed n̄ diciᷓ res iudicata quo
uſqꝫ ſn̄ia i rē iudicatā trāſiuit ut nō. ff. d̄ re iudi. ſuꝑ
rubꝛica ⁊ extra eo. ti. ſuꝑ rubꝛica. C. de re iudi. ꝑ to
tū. ff. de pigno. ſi fundū. §. ſi plures. Si uero queriᷓ
utrū pꝛohibeantᷓ dictū erroꝛē allegare ꝑꝑ eoꝛū men
daciū qꝛ negauerūt calculū ⁊ ſic onerauerūt actoꝛem
in onere ꝓbandi. Nūc uero ꝓbato calculo uolūt di
cere ꝙ ſit erroneus tūc iſta fuit antiqua queſtō i qua
Di. in. c. nullus plibus de reg. iu. li. vi. dicit ꝙ nō dꝫ
quis audiri. tum quia uidetur ſibijpſi contrarius. tū
quia debet puniri de ſuo mendacio. l. cum de inde
bito. ff. de pꝛobatio. ⁊ in auē. contra qui pꝛopꝛiam
C. de nō nu. pecu. Sed Bar. in. l. nemo ꝓhibeᷓ. ff.
de excep. dicit ꝙ in illiſmet legibus ē caſus ꝯtra Di.
qꝛ in eis nō denegaᷓ audientia nec in hoc puniretur
ꝓpter mendaciū. ſed in alio qꝛ grauaᷓ in onere pꝛo
ꝑādi. Et idē dicit in. d. l. cū de indebito. ⁊ in. d. auē.
ꝯ̄ qui ꝓpꝛiam. Et iō in. q. illa qua queritur ſiquis
negauit ſe occidiſſe ⁊ hoc poſtea ꝓbato uult dicere ꝙ
fecit ad ſui defenſionem dicit ipſum debere audiri
per dictas leges. Sꝫ Joan. andree in. c. nullus plu
ribus. hanc qōnē in mercurialibus ante finem deter
minat ꝙ nō debet audiri qꝛ ſic remāceret īpunitus d̄
ſuo mēdacio ⁊ d̄ grauamīe pꝛobationis ꝙ ītulit accu
ſatoꝛi uel inquiſitoꝛi ⁊ reſpondet ad dictā. l. cū d̄ inde
bito ꝙ ibi ſaltem punitur negans in onere pꝛobandi
pecuniā debitam qȯ pꝛobare nō habuiſſet neceſſe ſi
nō negaſſet ſolutionē. Sed in caſu noſtro ſi audireᷓ
uolens allegare ꝙ ad ſui defenſioneꝫ fecit i nullo de
mēdacio ſuo pūiretur. Nā ⁊ ſi cōfeſſus fuiſſet ſe occi
diſſe ⁊ ſic releuaſſet accuſatoꝛē ab onere ꝓbādi nihi
lominus dicens ꝙ fecit ad ſui defenſionem habuiſſet
neceſſe pꝛobare qꝛ itentio accuſatoꝛis ē fundata cuꝫ
actus ſit de genere pꝛohibitoꝛū. C. d̄ iniurijs. l. ſi nō
conuicij. Si ergo ꝓbat nunc cum negauit n̄ grauaᷓ
in aliquo ne igitur remaneat impunitus dicendum
eſt eum non audiri debere. ⁊ ſecundum hoc in caſu
noſtro idem debet eſſe: quia iſti non punirentur in
aliquo ſi deberent audiri. quoniaꝫ ⁊ ſi non negaſſet
calculum neceſſe habuiſſent pꝛobare erroꝛem ergo
ne remaneant impuniti uidetur eis deneganda audi
ent a ſuper allegatione erroꝛis. Bal. autem uidetur
tranſire cum Bar. in dicta auē. contra qui pꝛopꝛiam
⁊ etiam in. l. i. C. de fur. dum dat pꝛo regula ꝙ reus
mentiēdo non facit ꝯditōnem ſuā deterioꝛē pꝛeterq̄ꝫ
in expēſis. ⁊ ēt in caſibus expꝛeſſis in iure iter quos
iſte nō ē ut patet ex his que nō. in. d. c. nullus pluri
bus. ubi glo. enumerat ar. l. patre furioſo de his qui
ſunt ſui uel alie. iuris. Bꝛeuiter pꝛopter opi. tantoꝛū
dubito tamē ꝓnūc uideᷓ dicendū ꝙ aut iſti oſtēdūt
uel oſtendere ſunt parati manifeſtū erroꝛē calculi ꝑ
oſtenſionem libꝛoꝝ ⁊ ſine articulis uel teſtibus ⁊ ſiī
magna inueſtigatōne ⁊ tunc ſunt audiendi qꝛ nulla
maioꝛ ē pꝛobatio q̄ꝫ per facti euidentiā. ut nō. in. c.
ꝓpoſuiſti de ꝓba. ⁊ tam rōne actōnis q̄ꝫ ratiōe exce
ptōis oppoſite de erroꝛe per ea que habentᷓ ⁊ notan
tur in glo. ⁊ per Bar. in. l. ubi pactū. C. de trā. Aut
pollicentᷓ ſe uelle ꝓbare erroꝛē per teſtimoniū ⁊ cum
longa diſcuſſione ⁊ ſic non euidentē ⁊ tunc nō debe
ant audiri. ar. ad hanc diſtin. in. l. nō oēs. §. fi. ff. de
re mili. iuncta. l. ſi pars. ff. de inoffi. teſta. in uerbo
nulla parte de peti. here. peſtq̄ꝫ in fine i uerbo mani
feſta. ⁊ quod nō. Inno. c. cū bertoldus de re iudi. in
gl. nō. ꝙ poſt diffinitiuā. ⁊ ꝑ iſtū moduꝫ reducuntur

d

epi.doc.ad ꝯcordiā ⁊ ſeruatur equitas. Laus Deo.

.xxxvij.

Inſtrumentum non ſolum facto ſed uerbo cancel
lari pōt: ſi partes hec agunt.

In chriſti nomine amen.

Viſo.d.inſtrumento ⁊ tenuta ꝯceſſa v̇tute ipſiꝰ ⁊ at
teſtatōibꝰ receptis ꝯ.d.inſtrumentum ceteriſqʒ actiſ ⁊
actitatꝭ: dico dictam tenutam foꝛe reuocandam tanꝙ̄
factam occaſione falſi uel inutilis ſeu ineficacis debiti
ff.ne ius fiat ci.l.i.§.hec uerba de fideicō.liber.l.ſi
uero.§.ſubuentum ⁊ plene nō.in.l.fulcinus.§.cuʒ
autē.ff.quibus ex ca.i poſ.ca.qꝛ.d.inſtrumentuʒ ꝺ
ꝯſenſu utriuſqʒ partis fuerat euacuatum ſm̄ ea q̄ te
ſtes deponūt: cuʒ de q̄titate ꝯtenta in.d.inſtrumen
to fuerit facta ꝯpenſatio uſqʒ ad ꝯcurrentem q̄titatē
cum maioꝛi ſūma ꝺbita.d.magr̄o petro a.d.magr̄o
henrico.⁊ ſic fuerat extinctum dictū debitū.cel.lib.cū
ꝯpenſatō uʒ ſolōnis locū hēat.ff.qui poti.i pi.ha.l.
iiij.in fi.⁊ ꝑꝑ hāc cām pꝛefatus magr̄ henricꝰ creditoꝛ
d.ſūme mandauit nōꝛio qui rogatꝰ fuerat ⁊ nonduʒ
publicauerat ꝙ n̄ publicaret ſʒ cācellaret ut deponūt
duo teſtes qui fuerūt p̄ntes.ſ.magr̄ bartholomeꝰ ⁊
magr̄ andreas: quoꝝ dcā lʒ de ſe ſint ſatis ſufficiētia:
adiuuātur tn̄ ēt ꝑ depoſitōem.d.doc.qui fuerunt ar
bitri iter.d.partes in alia cā: qui deponunt de uerbis
ꝓlatis a.d.magr̄o henrico uʒ ꝙ ſi uellet malignari
ꝓut debebat malignari ꝯ.d.pe.poſſet ab eo petere
d.ſūmam.ſʒ ꝙ nolebat īmmo uolebat realiter incide
re. Ex quibus uerbis uidebaꝛ inuere ꝙ iuſte ⁊ hone
ſte n̄ poterat dictam ſūmam petere.⁊ ꝑ ꝯn̄ ꝙ cēt ue
ruʒ illud qꝺ̇ primo duo teſtificati ſunt ⁊ hec coaduna
tio ꝑ iudicia ⁊ p̄ſumptiones multum ꝓdeſt.l.ſi duo i
prin.cū ibi nō.ff.de excu.tu.⁊.l.iiij.§.i.⁊.ij.de teſt.
Et ſi dicaꝛ quicquid ille dixerit n̄ ꝓpterea.d.notariꝰ
cancellauit i bꝛeuiaturaʒ uel ꝓtocollum ſʒ potiꝰ ex illꝰ
inſtrumentum ſūpſit ⁊ publicauit qꝺ̇ nunc in publicā
formam n̄ uiolatum nec uituꝑatum in iudicio fuit ꝓ
ductum.⁊ ſic uerba illa n̄ uidētur ꝓdeſſe.ar.l.edicto
C.de edic.di.adri.tol.reſpōdetur ꝙ īmo ꝓficiūt qꝛ i
ſtrumentū pōt n̄ ſolū cācellari facto ſʒ ēt v̇bo dicēdo
ꝙ habeaꝛ ꝓ caſſo ⁊ cancellato.l.ēptoꝛ.§.lucꝰ circa
mediū.ff.de pac.ubi caſuſ ⁊ ibi nō.ꝑ Bar.i fi.⁊ in.l.
ab ēptione.e.ti.ꝑ eūdem ⁊ ꝓbaꝛ in.l.nihil itereſt ꝺ
adi.leg.⁊.C.de ſolu.l.iductū.qꝺ̇.n.uenit cācellāduʒ
de ꝯſēſu ꝑtiū ē tanꝙ̄ cācellāꝛ ꝓ uacuo ⁊ inutili reputa
tur ar.ff.de ꝯdi.inde.l.ſi n̄ ſoꝛtē.§.adeo.C.de fideic.
l.creditoꝛis.⁊ fideʒ i iudicio n̄ facit ita nō.expꝛſſe Jo.
an.i additōibꝰ Spe.de iſtru.edic.§.oſtēſo i addi.
q̄ incipit dixit rolandinus.ibi item ſciendū ⁊c̄. Et ꝙ
nō.ꝑ Bar.poſt Di.de bāno qꝺ̇ debebat cācellari ⁊ n̄
erat adhuc cācellatū i.l.iij.§.ſi fuꝰ.ff.de acqui.poſ.
Itē n̄ ob.ſi dicaꝛ n̄ ꝯſtat ꝙ dictꝰ magr̄ hēricꝰ ſēſerit ꝺ
iſto iſtru.un̄ cū potuerit eē aliud uꝛ ꝙ eiꝰ v̇ba n̄ habe
ant huic officere ar.i.c.cū io.ex.ꝺ fi.iſtru. Rn̄deꝛ ꝙ
ſ Jo.cui dixit.d.v̇ba ꝙ n̄ puplicaret ſʒ cācellaret de
pōit ſe n̄ fuiſſe rogatū iter eos niſi de iſto ⁊ iō n̄ potu
it.ſ.niſi de iſto ſētire facit qꝺ̇ nō.doc.i.l.ij.C.ꝺ erro.
aduoca.⁊ Bar.i.l.i.C.ſi unꝰ ex plu.⁊.c.i.ꝺ ꝺpoſito.
Preterea poſito ꝙ nōꝛiꝰ n̄ deponeret: tamen ex quo
de alio n̄ apparet: p̄ſumiꝛ ꝙ ſēſerit de iſte: qꝛ n̄ p̄ſūiꝛ
pluralitas ut pʒ ex nō.ꝑ Bar.i.l.ſiquid fun̄.§.ſi in
ter duos i fi.ff.de le.ij.⁊ ꝑ ipm̄ ⁊ alios i.d.l.ij.C.de
erro.aduoca.ꝯcludiꝛ ergo dictam tenutā foꝛe reuocā
dam.⁊ dictum iſtru.executōem n̄ mereri: ſʒ ꝓ caſſo ⁊
cācellato hēri directe. Laus Deo.

.xxxviij.

Nō ſtaꝛ v̇bis nōꝛij appoſitis i margine iſtrī dicētis
caſſū ⁊ cācellatū. Et fideicōmiſſū relictū ſi filij de
ceſſerit ſine liberis uel coꝝ liberi an ualeāt.

In chriſti nomine amen.

Dubiū facē qꝛ poſito ꝙ illa v̇ba liberoꝝ ⁊ deſcēdētiū
poſita i margine nō eſſent cancellata et eſſent infra
coꝛpus inſtrumēti nō in margine. fideicōmiſſuʒ tam̄
pꝛedictū relictū a nepo.teſtātis uideꝛ non ualere cuʒ
nihil fuerit illi relictū expꝛeſſe ſed dūtaxat filijs.nec
tacite cenſeꝛ eis relictū licet filij fuerint grauati ſi dece
derēt ſine liberis ut nō.i.l.lucius.ff.de heredi.inſti.la
ſa ergo ⁊c̄.C.de fideicō.l.ab eo.⁊ ibi ꝑ Bar.expſſe.
ſʒ ꝯtrariū determinat Bar.i.l.cēturio.ff.de uul.⁊ pu.i
tertia.q.pꝛincipali de ꝯpēdioſa facta ꝑ uerbū cōe.q.
penul. Et ſentit i.l.ſi ſic de le.iij.⁊ iſtud puto uerius
ar.l.a p̄te ⁊.l.ſe.e.ti.⁊ cotidie uidemꝰ hoc fieri ꝙ te
ſtatoꝛes reliquūt fideicōmiſſa ſi filij coꝝ iſtituti deceſſe
rit ſine liberis.⁊ abſonū eēt ea n̄ ſubſiſtēri cū bōa rō
ne ſubſiſtēri p̄nt ut cēſeātur ab ipſis filijs iſtitutis ſub
duplici ꝯditōe.ſ.ſi ipſi deceſſerit ſine liberis uel coꝝ
liberi ſine liberis ⁊ ceſſabit ꝯtrarium ſm̄ Bar.ſʒ Bal.lo
quiꝛ qn̄ fuit fideicōmiſſū iniūctū expꝛeſſe nepotibꝰ ꝙ h̄
n̄ apparet ergo ⁊c̄. Itē facit dubiū ineptitudo v̇boꝝ
qꝛ diſponit ꝙ hēditas decedētis ꝑueniat ad ſupſtites
qꝺ̇ facere n̄ pōt niſi de pupillo ꝑ pupillarē ſubſtitu.h̄
v̇o deceſſit maioꝛ. Sʒ h̄ obiectio tolliꝛ ꝑ.l.ex facto in
pꝛīcipio ⁊.l.ſceuola.ff.ad treb.ꝑ quas apparet ꝙ fi
deicōmiſſū tale reſtrīgiꝛ ad hēditatē ⁊ bona teſtatoꝛ.
⁊ ſic v̇ba directa q̄ n̄ p̄nt ualere iure directo obliquā
tur de le.iij.cū quis.§.ſcia.⁊.l.pꝛ filiū.§.fi.⁊ nō.in
l.v̇bis ciuilibus de uul.⁊ pu. Tertio facit dubiū quia
d.uerba liberoꝝ ⁊ deſcēdētiū ⁊c̄. n̄ fuerūt icoꝛpoꝛata
i iſtrō ſʒ poſita i margīe.un̄ ēt ſi n̄ eēnt cācellata n̄ ui
dereꝛ eis ſtādū: ſi nōꝛiꝰ n̄ atteſtaꝛ ſe ipa poſuiſſe ꝺ uo
lūtate d.fūcti.l.i.ff.ꝺ his q̄ i te.delē.v̇ſi.⁊ iō. Itē re
periūtur cācellata ⁊ ſic ēt ſi eēnt icoꝛpoꝛata nō uꝛ eis
ſtādū qꝛ cēſeꝛ fuiſſe cācellata ꝯſulte ⁊ ꝺ uolūtate teſta
toꝛis i dubio ꝑ id qꝺ̇ nō.Bar.e.ti.l.ꝓxie in fi.⁊.C.
de teſta.ſi unꝰ ꝑinde ergo uꝛ eē ac ſi dcā v̇ba n̄ fuiſſēt
appoſita quo cau cū ſubſtitutio reciꝓca nō ſit facta
niſi iter ꝑſonas filioꝝ iſtitutoꝝ n̄ dʒ extendi ad nepo
teſ ꝑ tex.cū gl.nō.i auē.ꝺ reſti.fideicō.§.nos āt.col.
ix. Sʒ ad iſta pōt reſpōderi poſito ꝙ.d.uerba n̄ fuiſ
ſēt appoſita ⁊ ꝙ pꝛima ſubſtitutio reciꝓca facta fue
rit iter filios tm̄ ⁊ ꝙ illa n̄ extēdatur ad nepotes tam̄
ex ſubſtitutōe ꝯpēdioſa poſtea facta maſculis ſi oēs
decederēt ſine liberis ⁊ filiabꝰ feminis colligiꝛ alia taci
ta reciꝓca ſubſtitutio n̄ ſolum inter filios ſʒ ēt inter
coꝝ filios qm̄ dicta ꝯpēdioſa facta fuit n̄ ſolum filijs
ſed ēt inferioꝛibꝰ ut pʒ in uerbo liberi ⁊ i v̇bo deſcēdē
tes.ff.de uer.ſig.l.liberoꝛum.ꝺ in ius uocan.ſed ⁊ ſi
hac.§.liberos.ex qua reſultat tacita reciꝓca ſubſtō
iter eos.l.titia ſcio.§.ſcio.ff.de le.ij.⁊ qꝛ dominus
ꝯſultoꝛ pꝛimꝰ plene ꝓſequiꝛ ergo aliter ꝓſequi omit
to. Preterea poſito ꝙ dicta tacita n̄ reſultaret ex illa
ꝯpendioſa tamen ex uerbis illis ſi non eēnt cancella
ta reſultaret expꝛeſſa: ſi ꝯſtat ꝙ ſunt de manu eiuſdē
notarij lʒ n̄ ſint incoꝛꝑata qꝛ non pꝛeſumiꝛ falſo ap
poſuiſſe ad qꝺ̇ facit qꝺ̇ nō.Bal.C.de teſta.l.nram.
Nec nocet ꝙ notarius nō atteſtatur ſe feciſſe qꝛ illud
tunc

tunc requirit cū aliquid repit de quo ignorat a quo factum fuerit ad tollēdum suspitionē ñ cuȝ cstat ar. l. cōtinu⁹. §. cum ita. ff. de uer. ob. Ad aliud de cācellatione respōdet q̄ ex quo non cōstat quis eā fecerit ⁊ potuit fieri ab alio q̄ a nōtario. Et posito q̄ a nōtario tamen potuit fieri dudū post testm̄ scriptum ⁊ non hȝ testimoniū notarij qua ob cāȝ tēa fuerit. Et posito q̄ haberet ñ nō hȝ diē ⁊ cōsulē nec testes ergo haberi dȝ p ñ facta. ⁊ ea ñ ob. dȝ releuari istm ac si. d. vba ñ eent cācellata. sic disputando tenuit Mar. sil. ut refert Jo. an. i addi. Spe. i ti. de istru. edic. § ostenso i addi. magna q̄ icipit dixit rolādin⁹. qui tenuit q̄ ēt si reperit scriptū manu eiusdē nōtarij cassum ⁊ cācellatū de uolūtate ptium ⁊c. q̄ istis vbis ñ sit stādū sȝ debeat releuari instrumentum ac si. d. cācellatio ñ eēt d̄ qua ēt disputatione facit mentōem Bal. in. l. si un⁹ ⁊ l. nr̄am. C. de testa. Coadiuuat ēt cclusio de qua sup̄ p uerba posita añ instōnem hēdis i quib⁹ ñ solū de filijs sȝ ēt de alijs descēdentib⁹ fit mentio. Et lȝ illa uerba de se ñ sint sufficiētia ad inducēdū fideicōmis. qꝛ sūt cditōalia. l. ex facto la piccola. ff. de hēdi. isti. l. i. siq̄s omi. ca. test. cū uolūtas defūcti ostēdat q̄ dirigebatur ad oēs ⁊ sic una cū alijs plans postea i substitutione cpēdiose declarāt q̄ illa uerba q̄ reperiūtur i margine cācellata ñ deberēt eē cācellata qꝛ fuerit apposita d̄ uolūtate defūcti cū ex precedentib⁹ ⁊ sequētib⁹ media d̄ carētur. l. si seruus pluriuȝ. §. fi. de le. i. ccludo ergo cū suprascripto dño csultore. Laus Deo.

.xxxviiij.

¶ Quot requirātur ad hoc ut debitor possit icarcerari p executōe istr̄i uel snīe uel ad h̄ ut debitor fugitiu⁹ capi ⁊ icarcerari possit.

¶ In christi nomine amen.

In causa capture iac. pacis facte ad istantiā andree bonristori d̄ aretio mihi cōmissa cōsuleda p nobilem uiꝝ ludouicuȝ f̄ uiuiani d̄ florētia cap. ⁊ iudicē appel. ciuitatis aretij uisis allegatiōib⁹ hincide factis omissis sup̄fluis duo pricipalr occurrūt uidēda. primū ē utꝝ uiso tenore statuti aretini sub rubr. d̄ fideiussorib⁹ potuerit incipi a captura dcti ia. Scdo posito q̄ potuerit: utruȝ fuerit necessaria monitio ul' citatio de dicto ia. anteq̄ caperet ¶ Circa primū uidet dicendū q̄ non qꝛ dcūȝ statutuȝ eo cāu quo fideiussor soluit ⁊ uult recupare a pricipali pmittit ipsū capi si fideiussor suspicatus fuerit de ipo ut ex tenore ipsi⁹ pȝ qꝛ primo loqt d̄ fideiussore qui nōdū soluit usqȝ ad uersi. Itē si aliquis secundo de illo qui iā soluit ab illo uersi. infra ⁊ dicta s̄a ps subdiuidit i duas. prima ē quādo pricipalis nō eēt suspect⁹ ⁊ tūc nil dicit q̄ possit capi. s̄a quando ē suspect⁹: ⁊ tūc dicit posse capi. s. in v̄si. itē teneat uñ cū v̄bis cē⁹ sit i dubio deseruiendū. l. i. §. si is q̄ nauem de exerci. ⁊ cū pmittēdo ipsū capi uno cāu. s. cū ē suspectus uideat phibere alio cāu. l. si marit⁹. C. de pcur. ff. de iudicijs cū pretor. i pri. a cōtrario sensu ⁊ ar. l. statu liber. §. stichum de le. ij. ñ ur̄ q̄ possit capi nisi i. d. cāu expresso a statuto potissime: qꝛ i phibitis de iure cōi pmissio i uno cāu ñ extēdit ad aliū cāum. C. de appel. l. precipim⁹. ⁊ qd̄ nō. in auc. quas actiones de sacrosanc. ec. Et plene p Bar. i. l. si cstāte. ff. solu. ma. i prima. q. pricipali. q. ul. i. v. colū. ⁊ p Di. i. c. in argumētū de re. iu. sȝ capere quē p debito ē phibitū de iure cōi fallit nisi debitū ciuile hēret d̄lictū āñexū qꝛ ēt a captura ur̄ posse icipere ut i. c. grauis d̄ dposito

.n. priuato icarcerare d̄bitorē prohibitū ē nisi postq̄ ei⁹ bona ñ sufficiūt nō. i. l. iij. §. tutores. ff. de suspec. tu. ⁊ ad. l. iul. pec. l. cū eo al' ē. §. sȝ iste iacob⁹ nec erat cdēnatus nec ēt fuit captus ut suspectus: qꝛ oportuisset hoc narrare iudici. l. hec āt. ff. qui. ex ca. i pos. ea. ibi cstare liquere ⁊c. Et ēt iurare ipsū suspectū: sicut cum petit quis se imitti i possessionē bonoꝝ: qꝛ dȝ saltem p iuramentum facere fidē de cā: quā allegat ut nō. in. l. cū pponas. C. de bonis auc. iudi. pos. Et ēt dȝ cā suspitionis supuenisse post debitū ctrū al' ñ prodest. l. qui bona. §. de illo. ff. de dā. infec. C. de spō. l. fi. ff. ut i po. lega. l. si is a quo. §. fi. cū. l. se. de priui. cre. l. si creditores. ⁊ expresse p Bar. in. l. ait pretor. §. si debitorē. ff. de priui. cre. dȝ. n. hoc statutum duȝ loquit de debitore suspecto itelligi s̄ȝ ius cōe. C. d̄ noxa. l. ij. ⁊ qd̄ nō. glo. i. l. fi. §. i cputatōne i fi. glo. magne. C. de iur̄ delī. Sȝ de iure cōi oīa predicta sūt necessaria ut ex dictis iurib⁹ pȝ quoꝝ nullum hic iteruenit. ⁊ sic ñ pōt dici captus ut suspectus p cñs nec s̄m pmissionē statuti igit ⁊c. ¶ Circa s̄m ur̄ q̄ ēt si a captura potuerit incipi debuerit p̄cedere monitio uȝ q̄ solueret. ff. de ser. ur. predi. l. quidā hyber⁹ ⁊ ēt cminatio. uȝ q̄ nisi soluerit capiet. ff. de admi. tu. l. tutor qui repertoriū. §. si deponi. Et ēt citatio. s. q̄ ueiat ad dicendū cām quare ñ debeat c ipsū decerni captura. ar. ff. de re mili. l. iij. §. si ad diē. sicut q̄ñ fit executio snīe sup alia re q̄ super illa q̄ ē i obligatione ut plene nō. Bar. i. l. a diuo pio. §. i uēditōe. ff. de re iud. ⁊. C. uñ ui. l. meminerit. ⁊ Bal. de iur̄ ⁊ fac. ign. l. i. ⁊ ibi allegat Inn. idē tenētē. cstat āt psonam isti⁹ ia. ñ eē i obligatōe. lȝ sit obligata. qꝛ ista sūt diuersa. ff. de stipu. s̄uoꝝ. l. ij. colligit ex his oibus quot requirātur anteq̄ pcederet ad hāc capturā ⁊ ur̄ tex. C. de epis. ⁊ cle. l. siquis curialis i v̄bo cuentōe pmissa ⁊c. Et ibi expresse p Bal. qui determiat p illū tex. q̄ q̄ñ captura fit p executione snīe uel instr̄i dȝ p̄cedere citatio ñ sic q̄ñ fieret rōne suspitionis ⁊ sic pot⁹ p cautela ⁊ securitate qꝛ tūc ñ dȝ p̄cedere citatio ne ad fugā istruatur. ff. d̄ requi. reis. l. fi. i fi. Et nō. Ja. de bu. ⁊ Bal. post eum in. l. consentaneum. C. quō ⁊ qñ iu. ⁊ p eūdem Bal. in. l. ij. C. de ser. fug. post prin. hic autēȝ ñ fuit facta ratione suspitionis ut supra dixi. sed pro executōne. s. ut solueret. iō si ualeret captura: nō d̄beret relaxari: nisi solueret. s; si fuisset f̄ca ratione suspitiōis relaxaret prestita securitate ut. l. pecūie. §. fi. ff. ut in pos. lega. igit. ex predictis ur̄ dicta captura duplici rōne uel causa fore nulla ¶ His tñ ñ obstātib⁹ i utroqȝ passu dico ctrarium: cui⁹ rei gr̄a nōndum q̄ p̄dicta uiderētur uera prima facie. Si statutū p̄dictū sub rubrica de fideiussorib⁹ diuideret modo quo supra dixi uȝ q̄ primo puideret fideiussorib⁹ qui nōdū soluissēt usqȝ ad v̄si. itē si aliquis fideiussor soluerit ⁊c. postea illis qui soluissent. Nam eēt sensus q̄ illis qui soluissēt nō puideret nisi i cāu suspitōis qꝛ ille v̄si. item si aliquis respiceret sequētia ñ p̄cedētia. Sȝ ista diuisio ñ ē bona primo ex ea sequeret abson⁹ itellect⁹ ⁊ redderetur statutū irrōnabile c. c. erit aūt. iiij. disti. eo qꝛ magis pingue ⁊ late puideret fideiussori anteq̄ solueret q̄ postea. Nam primo casu etiam si ñ habeat debitoreȝ suspectum pōt facere ipsum capi s̄m tenorem prime partis statuti. s̄o ñ posset nisi q̄ñ esset suspectus qd̄ ē c omnem rōnem cum dictum statutum intendat puidere indemnitati fideiussoris. sed ipse plus indiget prouisione statuti postquam soluit quam ante cum plus debuisset sibi prouidere ad similitudinē iur̄ cōis

qḋ pl⁹ ꝓuidet qñ soluit q̄ ãte ut pꝫ ex his q̄ habent̃
C. man. si ꝓ ca. ff. e. luc⁹ sꝫ hic fieret ꝯ̄trã. Preterea
ꝓpter qḋ unũqḋqꝫ ⁊ illḋ magis ut i auc. mlto magis
C. de sacrosanc. eccle. Sꝫ ꝓuisio antequam soluat
fit ut soluere non cogatur: igit̃ si soluit: pl⁹ sibi fauert̃
dꝫ. Nã ubi magis dãnuꝫ uel ꝑiculuꝫ ⁊c̃. ff. ad carbo. l.
i. §. sꝫ ⁊ siq̃s. Secũdo nõ ẽ bona dc̃a diuisio: qꝛ resul
taret supfluitas i statuto eo qꝛ i s̾a ꝑte: ubi tractat de
illis: qui soluerunt repeteret etiam de illis qui nõ sol
uerunt. ut patet in uersi. Iteꝫ teneatur ibi donec sol
uerit ul̾ traxerit de obligatiõe ⁊c̃. qḋ ñ ẽ dicẽdum cuꝫ
ẽt una sillaba ñ d̾beat uacare si fieri pt̃. ff. q̄ me. ca.
l. i. ⁊ ibi nõ. Et ỽe si sic diuideret̃ uideret̃ dictũ statu
tũ factũ ab hominib⁹ iperitis qḋ ñ ẽ dicendũ cũ ad ta
lia soleãt eligi peritiores ut pꝫ i ꝓhemijs codicis isti
tutionuꝫ ⁊. ff. Dico ergo q̄ dꝫ al̾r diuidi ⁊ cessabunt
supradicta iconuenientia ⁊ omnia erunt plana. uꝫ ut
primo ꝓuideat fideiussorib⁹ qñ non haberent debi
torem suspectum de fuga. uꝫ ut si nõdum soluerunt
pñt post certos t̾ios cogẽ debitorẽ ad ex̄hẽdũ ipuꝫ
ab obligatõe ⁊ aliq̃ stati. si ỽo soluerĩt ad restituẽdũ
et hoc usqꝫ ad uersi. item teneat̃. Secundo ꝓuidet
eis eo cãu quo habẽt d̾bitorẽ suspectuꝫ de fuga ⁊ tũc
indisticte nõ assignato aliquo t̾mino de p̄dictis possit
facere ipum capi et cogi ad ex̄hẽdum de obligatione
si nõduꝫ soluerũt uel ad restituẽduꝫ si soluerunt. Et
sic sũt due ꝑtes pricipales quaꝝ q̃libet ꝓuidet in duo
bus casib⁹. s. qñ fideiussor nõdũ soluit. Itẽ qñ soluit.
fuit ãt u ilis s̾a pars statuti que icipit in ỽsi. itẽ tenea
tur. qꝛ ꝑꝑ ea q̄ dixerat i prima ꝑte uidebat̃ ẽt q̄ qñ
fideiussor hꝫ debitorem suspectum ñ posse facere ip̄m
capi nisi post terminum ꝯtentum in instr̃o uel post sex
menses s̾m q̄ dixerat i prima ꝑte qḋ remouꝫ ⁊ ꝑmit
tit indistincte q̄ possit facere ipsum capi ⁊ detineri q°
usqꝫ soluerit uel extraxerit de obligatiõe ⁊ sic ꝓuidet
ut dixi hec s̾a pars i duob⁹ casibus. s. cũ fideiussor sol
uit ut colligit̃ ex uerbo soluerit. ⁊ qñ nõdum soluerit
ut colligit̃ ex uerbo traxerit de obligatione ⁊c̃. Et si
militer prima pars que durat usqꝫ ad ỽsi. item tenea
tur. primo ꝓuidet illis: qui ñ soluerunt usqꝫ ibi. uẽ si
aliquis. s̾o ill̾ qui soluerĩt. Et sꝫ h̾ ille ỽ. uẽ si aliquis
respicit p̄cedentia ñ sequentia. ⁊ ꝑ ꝯñs dꝫ a preceden
tibus declarari ⁊ det̾minari nõ a sequẽtib⁹. Et ex hoc
sequit̃ q̄ dũ i illo ỽsiculo dicat̃ q̄ teneat̃ ille ꝓ quo fiḋ
iusserit ꝯseruare eum ⁊ ei⁹ heredes indẽnes dꝫ intel
ligi scilicet modo quo dictum est supra. scilicet facien
do ipsum capi personaliter ⁊ qualibet die ⁊ quolibet
loco. Ista. n. oĩa itelligunt̃ repetita qꝛ cõueniũt huic
casui: qñ soluit. sicut casui qñ ñ soluit. Nõ aũt itelligit̃
facta repetitio terminoꝝ de quibus supra qꝛ illa non
cõuenit. Et iõ statim ⁊ ad suam uolũtatem ⁊ postq̄
soluit facere hoc põt. facit qḋ i si. nõ. glosella de illis
que possũt adaptari ut itelligant̃ repetita nõ alia. C.
de trans. si ex fals̾ i glosella ãtepe. facit ẽt. l. i. §. i. i fi.
ff. ad. l. fal. Nõ ergo ille qui soluit: põt facẽ capi d̾bito
reꝫ soluꝫ eo cãu quo hꝫ eum suspectũ ut dicit̃ i sequẽti
ꝑticula statuti. Et s̾m q̄ inuit prima diuisio quã sup̄
reprobaui. Sed etiam quando non habet euꝫ suspec
tum. ut dicitur in principio secundum q̄ inuit secũda
diuisio ne sequat̃ incõueniẽs de quo supra. s. q̄ pin
guius ꝓuiderit ubi d̾ miori preiudicio tractat̃ q̄ ubi
de maiori. q̄ aũt ille ỽsi. itẽ si aliquis debeat suppleri
ex p̄cedẽtib⁹ cum quib⁹ coniũgit̃ pꝫ in. l. quaꝫ allegat
ꝯsultor ꝓ altera ꝑte. s. ff. de publica. l. i. §. i. Nã sicut
ibi uerba illa iudiciũ dabo posita in sequẽti oratione

adiũcta ꝑ dictiõeꝫ. Itẽ qꝛ nõ dicũt q̃lit̃ ⁊ quõ debẽt
itelligi s̾m precedẽtia. ita i cãu nr̃o uerba posita i. d.
ỽ. ite si aliquis. ꝑꝑ suam dictõnem. Itẽ debẽt itelligi
s̾m p̄cedẽtia. s. ut possit cogi realiter ⁊ ꝑsonaliter ad
uolũtatẽ fideiussoris. ⁊ q̄ detineri possit ⁊c̃. al̾s nihil
operaret̃ iste ỽsi. qꝛ ẽt sine dicto statuto tenet̃ de iure
cõi ꝯseruare idẽnem ut in toto ti. ff. ⁊. C. mãdati: qḋ
ñ ẽ dicẽdũ. ff. ad muni. l. i. i fi. cũ ibi nõ. potuit ergo i
capi a captura lꝫ ñ fuerit allegat⁹ suspect⁹. ⁊ lꝫ ñ cẽt cõ
demnat⁹ nec facta excussio bonoꝝ suoꝝ ꝑꝑ dictũ sta
tutum q̄ al̾ ñ licuisset ⁊ hoc q̄tũ ad primũ. ¶ Quod
ãt ñ requirat̃ monitio uel citatio pꝫ ex plib⁹. Prĩo
qꝛ statutũ predictũ uult q̄ nõ requirat̃ citatio qñ fit fi
des iudici de obligatõe ⁊ fideiussiõe. Ad hoc. n. refe
rũtur illa uerba ẽt nulla citatiõe facta ⁊c̃. qḋ pꝫ quia
ñ stãt i oratõe de ꝑ se. sꝫ ueniũt qualificatiue ad prece
dẽtia igit̃ referũtur ad ꝓxia dũtaxat. ⁊ sic ad illa ỽba
facta fide ⁊c̃. l. filiũ in prin. ⁊ qḋ ibi nõ. ff. qñ di. le. de.
⁊ per Bar. de rebus dubijs. l. fi. Si ergo ñ requirit
citatõnem in hoc actu a quo dependet captura añq̄
decernit̃ multo min⁹ qñ decernit̃: qꝛ i hoc maior uigꝫ
dicta rõ. ff. de fonte. l. i. Iteꝫ qꝛ citatio potius uideba
tur expediẽs cum fides fit iudici de debito ut decerna
tur captura. s. ut possit ꝯ̄dicere. ⁊ suas defensiones fa
cere ne decernat̃ q̄ cum decernit̃. ñ enim ad alium fi
nem ur̃ expediẽs nisi ut suas defẽsiones posset facere
⁊ iste uenirẽt fiende: cum fides fit iudici ⁊ petit̃ captura
decerni nõ postq̄ iudex declarauit decerni. Ex quo
igitur statutum disponit quod in illo actu in quo dẽe
defensiones erant fiende ñ sit necessaria citatio ergo
fortius in actu cum decernitur captura in quo non ẽ
t̄ps defensionis ⁊ ꝯ̄dictionis fiende sed executionis.
Nec ob. quod in statutis correctiuis non fit extensio
de uno casu ad alterum qꝛ uerum est per similitudi
nem rationis. Ita loquitur glo. in auc̃. quas actiones
relata ad tex. Nam alter est fauor publicus alter fa
uor ecclesiasticus seu pius lꝫ sint similes. Sed per idẽ
titatem rationis bene fit ut pꝫ in. l. fi. in prin. C. de i
dic. uidui. facit. ff. ad mace. l. filium ⁊ hoc maxime in
fauorabilib⁹. l. illud in fi. C. de sacrosan. eccl. Secun
do pꝫ qꝛ permittit capi etiam diebus feriatis ergo ci
tatio non requiritur: quia non fit nisi ut quis ueniat
ad se defendendum. l. de unoquoqꝫ de re iudi. Sed
illis diebus ñ sit actus iudiciarius ergo ⁊c̃. Item ter
tio probatur utrũqꝫ dictum. s. quod potuerit incapi a
captura ⁊ q̄ citatio non requirebat̃ in fi. dicti statuti
qꝛ uult q̄ contra talẽ possit procedi sicut si cẽt obliga
tus per instrumentũ guarentigie: q̄ uult ut icontinẽ
ti uiso instr̃o guarẽtigie debitor capiat̃ ⁊ carceret̃ qñ
instr̃m non hꝫ terminũ ⁊ sic ñ requirit aliaꝫ discussio
nẽ. ⁊ per consequẽs nec ad citatõem que ad nihil ali
ud fit. ¶ Sic ergo non obstant allegata in contrari
uꝫ: quia procedunt de iure communi ⁊ ubi aliud per
statutum non disponitur. Quod autem per statutuꝫ
hoc fieri possit pꝫ quia id potest fieri per statutum q°
ad statuẽntes quod per ius commune quo ad omẽs
ut. l. omnes populi de iusti. ⁊ iur̃. sed per ius commu
ne in multis casibus disponitur non esse necessariaꝫ
citationem potissime in actibus non inferentibus ple
num ⁊ totale preiudicium iuxta nõta. ff. de bonorum
pos. l. iij. §. causa cognita per glo. ⁊ per Bal. C. qui
admit. ad bo. pos. l. i. facit. l. recusare in princi. ff. ad
trebel. de fideicõ. lib. l. si cum. §. fi. Et in proprijs ter
minis. s. cum committitur captura contra suspectum
non requiritur de iure communi citatio ut pꝫ ex nõ.
ꝑ Bar.

per Bar. in. d. l. ait pretor. §. si debitorez que in frau
dez cre. ⁊ per Ja. bu. ⁊ Bal. in. l. consentaneum. C.
quō ⁊ quando iudex. sicut ergo propter suspitionem
potest ius commune dispensare ut non requiratur ci
tatio ita ⁊ propter aliam causam. unde ⁊ in executio
ne sententie non semper ꝺ iure communi requiritur
citatio ut nō. Bar. i. l. a diuo pio. §. i uēditione. ff. de
iudi. sicut ergo pōt ius cōe ita ⁊ statutū tollēt i causa
capture citatōem q̄ꝛ ñ affert plenū preiudiciū cū post
cā factā discutiat ꝺ iurib⁹ ptiū ⁊ reuocet si male facta
ē ergo ⁊c. ¶ Postremo ēt si ñ rite facta fuisset dc̄a ca
ptura co ñ citato si tñ ꝯstat de debito; q̄ꝛ capt⁹ ꝯfitetur
uel alio mō apparet, dꝫ sustineri. ff. ꝙ me. cā. l. fi. § fi.
Nam in cā possessorij recuperandi lꝫ spoliatus sit an
te omnia restituendus. tamen si de proprietate mani
feste constat quod ptinet ad spoliantem uidetur dne
ganda restitutio ut pꝫ in. c. cum ecclesia de cā pos. ⁊ p
pric. ⁊. c. cum super. de resti. spo. ad decias li. vi. Ita
hic deneganda ē restitutio in pristinam libertatem si
de debito constat exquo poterat capi posito ꝙ requi
retur citatio ⁊ non interuenerit. ex quibus ꝯcluditur
dictum captum non fore relaxandum. Laus Deo.

.xxx.

¶ In christi nomine amen.

Pro pleniori examine eius de quo queritur: tria sūt
uidenda. Primum est que sunt narranda iudici cum
postulatur ab eo captura de aliquo tanꝙ de suspecto
⁊ fugitiuo. Secundum est qualiter de illis sit fienda fi
des iudici. Tertium est an in cā nr̄a fuerint obserua
ta que obseruari debent tam in narrando ꝙ in faciē
do fidez ¶ Circa primum dicendum esse quod tria
s. debitum sicut qñ petitur missio in bonis. C. de bo
nis auc. iu. pos. auc. ei qui circa fi. ibi iuxta mensurā
debiti ⁊c. Nam equiparantur misso in bonis ⁊ i per
sona sicut enim prima tollitur prestita cautione de iu
dicio sisti ꝺ prescri. xxx. an. l. siquis emptionis. §. sed
siquis ut li. non conte. quoniam frequenter. §. sunt
⁊ alij. ita ⁊ Fa. ff. q̂ satis. co. l. si fideiussor. §. fi. ¶ Se
cūdo requiritur ꝙ allegetur causa suspitionis non
enim sufficit dicere habeo talem debitorem suspectuꝫ
sed debet dicere propter quid siue propter quam cau
sam habet. ff. de procur. l. item si suspectus in tex. ⁊
glo. ⁊ ar. de transac. cum hij. §. in cause ꝺ penis curi.
l. i. li. x. ⁊ hoc uoluit dicere Bal. C. de iudi. l. apertissi
mi circa fi. l. Secus in herede rogato de restituendo
l. q̄ꝛ poterat. ff. ad trebel. Et etiam quādo recusatur
iudex ut suspectus de iure ciuili ut ibi nō. Sed de iur̄
canonico est idem de app. c. cum spāli. ⁊ nō. i. d. l. ap
tissimi. sed alia ratio ē in dictis causis ut pꝫ recte ītuē
tibus. Hec. n. causa potest eē duplex uel q̄ꝛ debitor ñ
possidet immobilia uel ñ ad sufficientiam. Nam etiaꝫ
si non instat presens fuga uel aliqua signa ꝺ fuga ap
pareant tamen hoc solum quia non possidꝫ immobi
lia ad sufficientiam reddit eum suspectum ut tꝫ glo. i
d. l. fideiussor quod est intelligendum ꝙtum ad hoc
ut iudex ad partis instantiam facta sibi de hoc fide
possit si uelit facere debitorē capi ⁊ detineri quousqꝫ
caueat de stando iuri non autem ut cogatur si nolit.
unde si denegauit allegata instans fuga non sufficit
⁊ hoc probatur in dicto. §. finali. ibi dum dicit si iudi
cis cederit ⁊c. ⁊ sic remittit in eius arbitrio ergo ⁊c.
ff. de iudicijs nō quicquid. C. quomodo ⁊ qñ iudex
l. i. Secunda causa est instās fuga quādo allegātur ꝺ
ipsa aliqua signa uel indicia. Et tūc iudex tenet facē
eum capi ⁊ ꝯcedere familiaꝫ al'tenet in sindicatu. Et
hoc est qꝺ uoluit Di. ⁊ Bar. i. l. ait ꝑtor. §. si ꝺbitorē
ff. que in frau. credi facit ꝙ ibi Bar. nō. in simili in. l.
consētaneuꝫ. C. quō ⁊ qñ iudex. est alia differētia int̄
casus ꝑdictos q̄ꝛ quando nō allegant signa instanꝭ
fuge sꝫ solū carētia imobiliuꝫ nō pōt cōcedi ut capiat
die feriata i honorem dei. C. ꝺ ferijs. l. dies festos ibi
nulla fideiussiōis ⁊c. Sec⁹ est qñ allegat instans fuga
sic debet itelligi glo. ibi posita ¶ Tertio requirit ut
alleget dictā causā suspitiōis superuenisse de nouo post
debitum ꝯtum uel saltez ꝙ de nouo ad noticiam ꝙ
tantūdē ualet. ff. de confir. tu. l. i cōfirmādo ⁊. l. utili
tatem extra de exceptio. pastoral. de testi. presentiuꝫ.
si enim cā subsistebat tēpore debiti ꝯcti ⁊ creditor caꝫ
sciebat: sibi iputet: quia uidet ꝑsonam approbare. ff.
de dam. infec. l. qui bōa. §. ꝺ illo. ut i pos. lega. l. si is
a quo i fi. C. de spon. l. fi. de ꝑuil. credi. l. si creditores
⁊ in q̄libet caꝝ nō. per Bar. ⁊ i dicto. §. si debitorē in
l. ait ꝑtor. hoc aūt ꝓcedit qñ debituꝫ ꝓuenit ex ꝯctu
uel ex cōsensu creditoris tūc eniꝫ est quid iputet ei: si
sciuit causam suspitiōis subesse ⁊ cōtraxit. Si v̄o ꝑter
eius uolūtatez ut multotiēs ꝯtingit puta ex ꝺlicto uel
quasi uel ex quasi ꝯctu. l. si is qui i fi. ff. cōmo. tūc nō
est quid possit creditori iputari, ⁊ iō etiaꝫ si causa sub
sistebat tꝑe debiti ꝯcti. Et creditor caꝫ nesciebat nō ꝓ
hibet facere capi: quia ꝑsonā eius nūꝙ approbauit:
cum ꝑter eius uolūtatez ⁊ ꝯsensū ille inciderit i obli
gationē unde cessāte causa propter quā ꝓhibet cessat
ꝓhibitio. l. adigere. §. ꝙuis de iurepatro. Et hoc ē
utile ꝓpter cāuꝫ nostrū ut dicā infra i tertio articulo.
¶ Secundus articulus qualiter de predictis sic nar
ratis debet fieri fides iudici. Circa quod notandū ꝙ
ad talem fidem faciendam non habet actor necesse
facere debitorem citari ne fuga eius instruatur ar. ff.
de requiren. reis. l. fi. in fi. ⁊ nō. per Ja. bu. ⁊ Bal. in
l. consentaneum. C. quomodo ⁊ quādo iudex. Et sic
pꝫ absente ⁊ non citata pōt fieri dicta fides. l. sed ⁊ si
interpellatur. §. i. ff. de arbi. ⁊ Bar. in. d. §. si debito
rem. ibi sed quero istud qualiter ⁊c. Ex quo sequitur
ꝙ talis fides dicitur summarie fieri: quia non potest
preiudicium parti non presenti nec citate afferre. l. ꝺ
unoquoqꝫ. ff. de re iudi. ⁊ si per uim uel alio modo
⁊. l. fi. unde etiam si diceremus requiri sufficientē nu
merum testium uel instrumentum ad probatōem di
ceretur summaria cognitio. ut pꝫ ex nō. in gl. ⁊ doc.
in. l. fulcimus. §. cum autem quibus ex causis i pos.
eatur ⁊ plenius per Bar. in extrauagan. ad reprimē
daꝫ. super uerbo summarie in tertia colū. ibi ꝑdicta
uera. ubi contra presentem ⁊c. ¶ Ex his sequitur re
sponsio ad duo primo que probatio requiratur an ꝑ
testes uel an sufficiat iuramentum. Et uidetur ꝙ sal
tem per unum testem: quia requiritur semiplena pro
batio ut dicunt quidam per nō. in. c. fi. de suc. ab inte
sta. Sed illa allegatio non concludit. quia etiam per
iuramentum fit semiplena probatio ut pꝫ ex his que
habentur in. l. in bone fidei. C. de iureiu. ⁊. ff. codeꝫ
l. admonendi. dicendum est ergo ꝙ de omnibus sup̄
dictis sufficit facere fidem per iuramentum de iure cō
muni per rationem de qua supra: quia cum. d. ꝓbō
quasi nullum afferat preiudicium capto super debito
principali quod pꝫ q̄ꝛ prestita satisdatōe de stādo iuri
relaxatur. Et nisi actor primo ordinarie agēdo pro
bet debitum ⁊ faciat illuꝫ ꝯdemnari: nullum dammuꝫ
patietur. igitur sufficit iuramentum: sicut in missione
que fit ex primo decreto. ut nō. in. l. cum proponas ⁊

auč.ibi posita ⁊ in corpore uñ sumitur. C.de bo.aut.
iu.pos. ⁊ per Bar.in.d. extrauaganti super uerbo sũ
marie ⁊.C.de iudi.l.iudices ⁊.ff.de p̃to.stipu.l.i.§.
ꝙ si sit aliqua.per.l.thesaurus.ff.ad exhibẽ.⁊ h te
nent moderni in.l.nemo carcerem.C.ď exac.tribu.
Et pꝫ per rõnem:qꝛ si ꝓbatio exigeret per testes uľ
instrumenta posset fugã arripere.l. argentarius.§.
cum autem.ff.ď edẽdo.uñ ñ plene ꝓuideretur:qď ñ
est dicendum:unde tempus non patitur plene ďlibe
randi consilium.l.i.in fi.ff.de exercito. Preterea nõ
plus põt deduci ad fidem iudex per productionẽ uni
us testis parte non citata q̃ꝫ per iuramentuꝫ actoris:
cũ plura possint oppõi ꝯ testẽ q̃ꝫ ꝯ iuramẽtũ ꝙ ñ ni
si ex magna cã retractatur.l.uidcamꝰ añ fi.ff.de i lit.
iur. ⁊ nõ.in dicta.l.admonẽdi ergo ⁊c̃. Et ita seruat
totus mũdus. Sed ex forma statuti ãconitani clarissi
muꝫ est. Naꝫ primo de causa suspitiõis puta ꝙ ñ pos
sideat ĩmobilia dispõit exp̃sse in ṽsi. Et ď hoc an pos
sideat immobile ⁊c̃. ꝙ sufficit iuramentum similiter
ẽ dicendum de primo supra quesito uꝫ ꝙ dicta cã seu
carentia bonorum ꝙ superuenerit post debituꝫ ꝯtrũ
ut debeat stari cum iuramẽto:qꝛ ꝙ nunc ẽ de ipsa cã
suspitionis:idem cẽ dꝫ de omni alia que ipsam causã
suspitionis contingat qꝛ tanq̃ꝫ accessoria iudicať scďm
prin.ar.ad hoc que nõ.i.l.iiij.ff.de ali.lega.ꝑ Bar.
añ fi.ꝑ.l.cũ hij.ff.de trãsactio. Esset.n.absurdũ ꝙ
sufficeret iuramentum suꝑ cã suspitõis ⁊ suꝑ tpe quo
dicta cã orta sit ñ sufficeret ar.l.qď per manus de iuř
codi. Suꝑ debito uero ꝙ sufficiat iuramentum ad
ipsum ꝓbandnm ⁊ fidem de ipso faciendam iudici ñ
dicitur i.d.statuto expresse sed satis ex eo põt colligi:
qꝛ dꝛ ꝙ si captus ñ põt satisdare:debeat capi faciens
infra.x.dies ꝓbare suam intentionem. Et si post ca
pturam requirit fieri ꝯsuetas ꝓbões.in ꝯmissione
ergo capture uř uelle sufficere iuramẽtum ꝑ p̃cedeu
tia uerba dum dicit negans debitum ꝓ quo iurata ẽ
suspitio. Nam illud uerbum iurata põt ad utrunqꝫ
referri.s.ad uerbum debitum ⁊ ad uerbum suspecta.
Et posito ꝙ ex statuto predicto ñ colligereť:remane
remus in dispõne iuř cõis:scďm quam sufficit iuramẽ
tum ut supra dixi.l.si cum dotem in prin. solu.ma.ď
ꝯdi.ob cãꝫ si ex̃neꝰ. Nec ob.qď nõ. Bal.i.l.aptissimi
i fi.C.de iudi.q̃ uř uelle ꝙ ñ sufficiat iuramẽtũ nisi sř
suspitõe fuge postq̃ꝫ de cã uel alijs fuerit sũmari fca fi
des. Et ip̃e aliquãtulũ ĩpfecte ⁊ i.pte loq̃ť ⁊ uoluit di
cere nisi illď qď supra dixi uꝫ ꝙ ñ sufficeret iuram̃tuꝫ
solum ꝙ habet talẽ suspectũ de fuga nõ allegata aliq̃
cã ꝑꝑ quam sic suspiceť. Sed dꝫ eam allegare ⁊ de
ipsa fidem facere.puta ꝙ ñ possideat imobilia ꝙ ego
itelligo ꝑ iurãmẽtũ ꝑ rões supra allegatas. Et si di
cať si sufficit iuramentum super debito ⁊ suꝑ cã suspi
tõis ad quid ulterius requiritur iuramẽtũ super ipsa
suspitione qď ipse Bal.uř requirere ut ex eius uerbis
patet.cum probata causa suspitionis.s.ꝙ immobi
lia ñ possideat eoipso sit ꝓbata suspitio ut pꝫ ex nõ.
ꝑ glo.i.d.l.si fideiussor.§.fi.qui satis.co. Respõdeo
si allegaretur instans fuga ad hoc ut iudex cogať da
re familiam. Nam dꝫ duo iurare.s.ꝙ immobilia nõ
possidet ⁊ ꝙ ipsum suspicať de ꝓximo recessurum.
Nec sufficeret primuꝫ ad artandum iudicem uel ut
fieret die feriata ut supra dixi. Sed si iudex spõte uult
ꝓcedere sufficeret iuram̃tum primũ per gl.d.l.si fide
iussor.§.fi. ¶Similiter in alio loquitur Bal.iperfe
cte qꝛ dicit ꝙ captura dꝫ ꝯmitti ꝓ debito liquido non
ꝓ incerto qď ẽ uerum:qñ fieret ut solueret:sed qñ fit
ut satisdet de stando iuri:ñ est uerum illud dictuꝫ:qꝛ
tunc semper fit ꝓ incerto debito:⁊ ita colligitur ex iu
ribus coĩbus:que ⁊ quas ipse allegat.si bñ inspiciať
aľs non posset capi quis ut suspectus nisi portaretur
sñia diffinitiua coram iudice uel instrumentum hñs
uim sñie puta guarentigie qď ẽst ridiculum ⁊ pro ista
differentia inter capturam que fit ꝓ executione ut q̇s
soluat ⁊ illã que fit ꝓ suspitõe ut caueat.facit qď idem
Bal.nõ.in.l.siquis curialis.C.de epi.⁊ cle.⁊ Bar.in
l.si pecunie.§.fi.ut in pos.le.ff. ꝯcluditur ergo taꝫ ď
iure cõi q̃ꝫ ex forma dicti statuti ꝙ dꝫ sufficere fidem
fieri de omnibus supra narratis ꝑ iuramentum ĩpe
trantis capturam. ¶Secundo ex predictis sequitur
responsio ad aliud.s.ꝙ non requirebatur iudicem se
dere ꝓ tribunali tempore ꝯcesse licentie cum actꝰmo
dicam cãe cognitionem requirat. ⁊ sic fieri potuit i ca
mera iudicis.l.uoluit.ff.de inter.actio.⁊.l.ij.§.dies
ff.quis or.in bo.pos.⁊ quod nõ.Bar.in.l.a ꝓceden
te.C.de dila.de prima dilatione ¶ Nũc super tertio
articulo uidendum ẽ i casu nostro an capi faciens fe
cerit omnia que sibi icũbebant scďm iam dicta ⁊ siñ du
bio dicendũ ẽ ꝙ sic. Primo quãtum ad narrationeꝫ
qꝛ narrauit debitum in pluribus summis ⁊ ex diuersꝭ
causis. Item narrauit cãm suspitõis.s.qꝛ nõ posside
bat immobilia. Item q̃ꝫtum ad summam mutuataꝫ
narrauit cãm superuenientem saltem ad noticiã. Itẽ
ꝙ etiam alia duo debita superuenientia iter eosdem
.s.de pecunia recepta ex uenditione illorum centum
salmarum frumenti restituti. Et etiam trecentos flo
renos de aragonia ꝓ uectura equorum ⁊ stipẽdiario
rum que pecunie uenerunt ad manus illius. modo
reddit de eis rõnem ⁊ fuerunt hec ultra debita cõtra
cta post primum contractum mutui. uñ prebẽt iustã
cãm capture ꝓ illo tanq̃ꝫ cã superueniens. Item fue
runt contractus siñ consensu ⁊ uolũtate angeli cuiꝰ ẽ
nauis. Et sic censeť ꝑsonam illius i hoc approbasse
uñ potuit pro eis ipetrari captura lꝫ alia cã de nouo
nõ suꝑuenerit scďm ea que suꝑ dixi i primo articulo.ꝓ
bauit ẽt ⁊ fidẽ fecit de oĩbus tempore capture ꝑ iura
mẽtuꝫ ⁊c̃. Nec ob.ꝙ statutũ requirit ut fiat ad istãtiã
creditoris. Naꝫ requirit ꝙ sit creditor ille q̇ capi facit
⁊ hoc fateor. Nã si postea plene ñ appareret ď debito
relaxareť tanq̃ꝫ obreptitie fca ṽba.ff.ne uis fiat ei.
Non aũt requirit ꝙ fidẽ plenaꝫ faciat de ďbito tẽpore
ĩpetrate capture qꝛ nec fieri possit ut dixi ꝑte absẽte ⁊
nõ citata fieri debeat ⁊ tãtuꝫ sufficit narrasse se credi
torẽ ⁊ causas ex quibꝰ erat creditor ⁊ sic iurasse q̃ꝫtũ
ad ꝯcedẽdaꝫ capturã sicut quãtuꝫ ad ꝯcedẽdã iurisdi
tionẽ:licet non sufficeret q̃ꝫtum ad ꝯdẽnatõeꝫ:que
plenũ p̃iudiciũ affert.ut pꝫ i.l.cum quedaꝫ in fi.ff.ď
iuř.omni.iudi.⁊ qď nõ.i.l.i.i pri.ff.de dolo.⁊ si qua
druples pau.fe.di.l.i.i pri. Sed qꝛ i termĩo ad ꝓbã
dum fecit fidẽ plenã ut ex act̨ apparet quis cõdẽnari
potest ⁊ i carcere ꝯfirmari. Ex quibꝰ oibꝰ sequiť ꝑtes
iudicis appel.cẽ in ꝓnũciando beñ fuisse iudicatũ ꝑ
uiceptãtem ⁊ male cẽ appellatũ. Illud aũt cõstat ꝙ
p̃fatꝰ iudex appella.ñ cognoscit ut iudex eccľasiasticꝰ
sꝫ ut tẽporalis uꝫ rõe tẽporalis iurisditiõis quã exer
cet ecclesia romana i ciuitate ancone. Et ideo debet
inspicere statuta ⁊ cõsuetudinem ciuitatis scďm que hꝫ
uidere an bene fuit pronunciatum uľ non. Est a deo
clarum quod probatione non indiget.

.xli.

¶In christi nomine amen.

Visis

Uisis actis ꝛ actitatis i captura thomasij de aduna
rijs. et ipsis diligēter ꝯsideratis dico ꝙ prima captu
ra uī primo deficere ex forma licentie concesse de ca
piendo: qꝛ fuit concessa ut caperentur debitores: qui
capi possent uigore alicuius obligationis. uñ termini
cēnt elapsi: ꝛ sic loquitur de obligationionibus habē
tib⁹ diē ut pȝ ex illa dictōe uñ: q̄ significat cāȝ ītrinsecā
exponitur enim unde. i. ex qua. alias. n. de sc. cum sit
aduerbiū loci ñ hīt rectū significatū. uñ sepe ꝯtigit ꝙ
una dictio ponit̄ ꝓ altera ut sensus saluetur. ff. de cō
di. ꝛ demō. l. cas cās ꝛ ibi nō. Sed constat dictioneȝ
ex denotare cām ꝓximam intrinsecam ꝛ immediatā
l. i. §. ex incendio. ff. de incen. rui. ꝛ nau. de pecul. l.
eo tempore in fi. C. de leg. l. non dubium ibi ex eo uł
ob id si ser. exte. l. i. Constat etiam ꝙ in obligationi
bus habentibus diem ipsa dies est pars obligatiōis.
ꝛ facit aliqñ ꝙ ante lapsū eius actio non nascatur ñ
sic qñ obligatio ñ hȝ diem a principio sed apponitur
ex postfacto iuxta plene nō. C. ut actio ab hēdi. ꝛ con
tra heredes. l. i. per Ci. ꝛ. ff. de uer. ob. l. ita stipulat⁹
in. ij. q. per Bar. Sed obligatio qua dī istum captuȝ
teneri non habuit a principio certam diem nec etiam
sententia domini pantaleonis qđ ex eo colligere pos
sumus: qꝛ iste capi faciens fecit sibi denunciari ſm for
mam statuti sub rubrica de cogendo debitoreȝ ad sol
uendum ꝙ solueret infra quindecim dies: ꝙ necessa
rium non fuisset si haberet dicta sententia certum ter
minum ut in dicto statuto: sed tunc fit qñ non hȝ diē:
ergo predictus non potest dici captus uirtute dicte li
centie posito ꝙ terminus assignatus per iudicē foret
lapsus: qꝛ nō propterea dicta obligatio dī haber̄ diē
ꝙ termin⁹ a iudice fuit assignat⁹ cū ille ñ ꝓcedit ex
cōsensu partiū et ēt apponit̄ ex postfacto. Sȝ tunc
ꝓprie dicit̄ habere diē: quando habet a pricipio ꝛ ex
cōsensu ꝑtiuȝ: et tunc dicit̄ itrinsec⁹ ꝛ ꝑs obligatōis
ff. de eden. l. i. §. editiones. licentia vo uidet̄ cōcessa
suꝑ obligatōibus habētib⁹ diē ānexam ut supra dixi.
Igit̄ ad hanc non extēdit̄: que non habuit: licet ex
postfacto posita fuerit dies non obligationi sed solu
tioni seu precepto iudicis. unde nullo modo compre
henditur sub dicta licētia tāꝙ sit obligatio diuersa. ff.
de ser. ur. pre. si domus de aqua plu. ar. si prius. Si
ergo captus ē sine licētia: dȝ relaxari. C. de exhi. reis
l. neminem: qꝛ paria sunt licentiam non fuisse dataȝ
uel taliter datam fuisse ꝙ ad hunc casum se non extē
dat. ff. de iureiur. l. alias cum ibi nō. ꝛ qđ nō. in. l. i.
§. fuit quesitum. ff. ad trebellianum. ¶ Secundo ui
detur deficere dicta captura inquantum sit fundata
super statuto cōmunis flor. supradicto. s. de cogendo
debitorē ad cogenduȝ ī iustificatiōe: qꝛ non fuit ꝺbito
modo iustificata. Naȝ duo fuerūt principalit̄ ꝓducta
ad ei⁹ iustificationē. s. littera dñi pantaleōis. Iteȝ ꝓces
sus ꝛ sñia lata ab eo. Quantū ad primū dico ꝙ litte
ra predicta nihil ꝓfuit ad iustificandum eo ꝙ ex ea
nullum debitum nulla obligatio ꝓbatur uel resultat
ut pȝ cuilibȝ intuenti. Sed ad iustificandū necessari
um ē ꝓducere talia: ex quibus appareat debitorem
obligatū ꝛ capi posse ex forma statuti. alias. n. captu
ra ꝺ iur̄ cōi ꝓhibita ē. C. de act. ꝛ ob. l. ob es. ꝛ ꝙ nō.
Bar. ad. l. iul. pecu. l. cum ex eo. secundo non ꝓfuit
qꝛ preceptum ꝯtentum in. d. littera fuit nullum ex du
plici capite. Primum qꝛ ñ ꝯtinet aliquam cām sed so
lum dicit ꝙ soluat tali tātam ꝗtitatem: in qua sibi te
netur non dicendo ex qua cā. ꝯstat autem ꝙ ꝑceptū
testatoris sine cā tanꝙ nudum non ualet. l. pater fili
um. §. iulius agrippa. ff. de le. iij. Idem ergo uī ī ꝑ
cepto iudicis: qꝛ factum iudicis ꝛ testatoris equiꝑant̄
ff. de pig. ac. non ē mirum de manu. testa. si ita fuerit
ꝛ nō. Bar. in. l. centesimis. §. fi. de uerb. ob. Habuit
enim iustam cām non soluendi: qꝛ si soluisset ex una
cā: potuisset postea dici ꝙ preceptum intelligebatur ꝺ
alia cā ꝛ sic ꝙ ñ paruisset precepto. Non ergo debuit
sub incerto uagari cum preiudicio dicti capti. ar. ff. de
iniurijs. l. pretor ꝛ ī libello exprimēda est cā ut re⁹ red
datur certus uelit credere uł contendere. ff. de eden
do. l. i. in principio ꝛ ibi plene notatur. Et neminem
sine causa audit pretor. ff. de transactionibus cū hij.
§. causa cognita. multo min⁹ ipe dȝ sine cā ꝑcipere qꝛ
qđ in ꝑsona alterius factur⁹ esset: facere dȝ in ꝓpria
ff. ꝺ ꝯdi. ide. frater a fratre ī fine pricipij ꝛ. ff. mādati
si negocia cū ꝯcor. ibi nō. Scđo fuit nullū: qꝛ factum
suꝑ re pleni ꝑiudicij: ī qua non dȝ icipi ab executiōe
nec a ꝑcepto. Non eniȝ ꝯstat ex qua cā factum fuerit
ꝛ potuit fieri ex tali cā: suꝑ qua nulla ꝑcessisset cause
cognitio nec sñia ꝛ ꝑ ꝯsequens fuissȝ nullū. C. cōmi.
uel episto. ꝑ totuȝ. Et quod nō. Bal. C. ꝺ ope. liber.
l. liberti liberteqȝ post pri. ꝛ ꝑ Inno. de rest. i itegrū.
c. ij. i. iiij. colū. super uerbo inhibitionem: maxime qꝛ
non fuit iustificatum iux̄ nō. ff. de ope. no. nū. l. ꝺ pu
pillo. §. meminisse per glo. ꝛ ꝑ doc. ¶ Quantum ad
ſm. s. latam sententiam a domino pantaleone dico
adhuc per eam non eē iustificatam capturaȝ: primo
ex eo: qꝛ cum lata fuerat ab alio iudice: nō potuit mit
ti executioni sine expressa requisitiōe illi⁹ iudicis: qui
eam tulit. C. de iudicijs. l. ꝓperandum. §. sin autem
reus. Et ibi per Ci. ff. si quis in ius uoca. non ierit
l. ij. §. i. Et ibi nō. in glo. que incipit nota. ꝛ plene ꝑ
Bar. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. sententiam rome
dictam. Sed hic nulla specialis requisitio dicti domi
ni pantaleonis qui eam tulit: interuenit: ut iudex flo
rentinus ipsam exequeretur. littera namqȝ de qua su
pra non facit mentionem de dicta sentētia. nec requi
rit ut mittat̄ executioni preceptum illud factum per di
ctum auditorem de soluendo nulla expressa causa. ꝛ
sic nihil ad rubrum. Item prefata sententia uidetur
nulla prima facie ꝛ apparenter. quia apparet lata ꝑ
iudicem ecclesiasticum contra dictum captum asseren
tem se laicum non expresso in dicta sententia ꝙ sit cle
ricus uel cortesanus. nec fuit in termino iustificatōnis
aliquod istorum ꝓbatum propter quod dicta senten
tia possit dici ualida ꝛ per consequens prima fronte
uidetur apparenter inualida tanꝙ lata a iudice incō
petente de foro compe. si clericus laicum: ergo iudex
secularis non debet ipsam mittere executioni sed suꝑ
sedere ꝛ scribere iudici: quia eam tulit iuxta ea que
plene nō. in. c. pastoralis. §. quia uero de offi. dele. ꝑ
glo. ꝛ doc. de offi. ordi. c. i. per Inn. ff. de re iudi. l. a
diuo pio in principio. lȝ enim non debeat pronuncia
re sententiam illam nullam: tamen debet supersede̅r
ut ibi nō. Et per ꝯsequens si hoc ñ fecit: sed processit
debet reuocare tanꝙ de facto ꝛ non legitime attenta
tum. facit. l. si pretor. §. fi. ff. de iudi. Inquantuȝ ue
ro dicta captura fundetur super littera domini panta
leonis. Inquantum inuocat brachium seculare ad
huc clarius uidetur debere ruere: quia prepostere fa
cta fuit ꝛ non seruata forma dicte littere in duob⁹. pri
mo enim dicta littera dirigitur personis ecclesiasticis
mandans eis quod debeat prefatum thomasium de
nunciare excommunicatuȝ ꝛ grauare ꝛ reaggrauare
iuxta solitum stilum postea subditur in littera. demuȝ

uero si dictus thomasius adhuc animo indurato ⁊
sue salutis immemor ⁊c̄. Et subicitur in dictum cāuz
inuocato brachio secularis ut ex tenore lr̄e pꝫ ñ ergo
potuit recurri ad secularem iudicem: nisi postꝙ̄ eccle
sia ñ hēbat quid ultra faceret qꝛ tūc p̄fatꝰ thomasiꝰ
deductus fuisset in profundum malorum iux̄ nō. i. c.
cum non ab homine de iudi. ⁊ sic postꝙ̄ dicta aggra
uatio ⁊ reaggrauatio ꝑ iudices ecclesiasticos facta fuis
set. ⁊ sic expostulat ordo tam dicte littere ꝙ̄ etiam iur̄
dꝫ ergo de hoc fieri fides iudici seculari: cuius brachi
um iplorabatur ꝙ hoc factum fuisset: quia constare
liquereqꝫ dꝫ pretori id qḋ est causa sue iurisditionis
ff. quibus ex causis in pos. eatur. l. hec autē: ⁊ quod
nō. Bar. in. l. multum. ff. de conditio. ⁊ demon. ⁊ de
dam. infec. si finita. §. iulianus. Alias non ualet qḋ
agitur: ut ibi nō. ⁊ in. l. properandum. C. de iudicijs
hoc aūt minime factuꝫ fuit ergo ⁊c̄. Naꝫ ꝑposteratio
in hijs que sunt de substantia uitiat. C. de sentē. l. ꝓ
baraꝫ de heredi. acti. l. ut debituꝫ. ff. de uul. ⁊ pupil.
l. ij. §. si prius cum si. Secundo fuit ꝑposteratō: quia
dicta littera mandat ꝙ primo capiantur bona ꝙ̄
perueniatur ad capturam quod est etiam de iure cō
muni cui īnititur auditor camere ut pꝫ ex nō. ff. de su
spec. tu. l. iij. §. tutores. Sed hic nulla precessit discus
sio bonorum ergo ⁊c̄. C. ḋ fideius. auc̄. presente. si di
catur quod notorium erat predictum thomasium nō
esse soluendo ⁊ sic discussio nō uidebatur necessaria
per ea que nō. Bar. in. l. x. ḋ uer. ob. ⁊. l. fi. si cer. pe.
quia cum non esset tale notorium quod subiceretur
oculis iudicis. l. si irruptione. §. ad officium. ff. finiū
regun. requirebatur ꝓbatio ut fieret notorium iudici
cui non erat iuxta nō. in Spe. ḋ notorio crimine. §.
i. v̄si. sed qualiter ⁊. §. fi. in penul. colum. ⁊ per Bal.
C. de his quibus ut indi. l. cum fratrem. Et si dicat̄
ad quid proderit quod esset notorie non soluēdo ex
quo requiruntur probationes. Respondeo quia suf
ficiunt testes deponentes ita notorium esse absqꝫ eo
quod deponant de ueritate ꝙ alias non esset. sequi
tur ergo ꝙ preposteratio predicta uiciare debꝫ captu
ram de rescriptis cum dilecta quia non solum fuit cō
tra formam mandati sed etiam contra formam iuris
communis per nō. in. ḋ. c. tutores ¶ Restat tollere
unum quia dicitur ꝙ omnia predicta sunt sublata ꝑ
ꝓnunciationem factam super ualiditate capture di
cto thomasio a qua ñ fuit appellatum ⁊ sic transiuit
in rem iudicatam. Sed respondeo citationem factaꝫ
de dicto thomasio incarcerato ⁊ non ualente compa
rere a iudice hoc sciente nullam fuisse ipso iure ⁊ per
consequens etiam dictam sententiam. ff. de re iudic.
quesitum ⁊ ibi nō. siquis cau. l. ij. §. siquis in iudicio
cum si. ⁊ posito ꝙ dicta ꝓnunciatio ualeret mero iu
re: pōt dictus thomasius petere restitutionem aduer
sus eam: cum nō fuerit defensus eo qꝛ erat ī uinculis
⁊ nullus ꝓ eo ꝯparuit. ff. quibꝰ ex ca. ma. l. succurrit̄
Laus deo.

¶ Casus sequentis consilij.

.xlij.

¶ Post conuentionem de qua supra prefatus daniel
debitor ⁊ carceratus fuit ut dicitur: extractus de carce
ribus ut duceretur ferrariam una cum guil. filio suo
⁊ mitterentur executioni que cōuenta erant inter ꝑ
tes. Et breuiter in itinere ut dicit̄ seu ferrarie anteꝙ̄
conficerentur instrumenta: de quibus actum fuit īter
eas: aufugit prefatus autem guil. eius filius fuit captꝰ
⁊ incarceratus: qui allegat se non potuisse capi. nec
posse iuste detineri: sed debere relaxari: stante nego
cio in terminis predictis quia dicit fore minorēꝫ. xxv.
annis ⁊ non potuisse ad predicta efficaciter obligare
queritur ergo predictis attentis quid iuris.

¶ An filius possit se obligare pro patre ut teneatur
in carcere donec pater soluerit debitum liquidum. Et
an restitutio concedatur minori si intercesserit pro ex
trahendo patrem de carceribus.

¶ In christi nomine amen.

Tria sunt que faciunt pro dicto Guil. ut debeat rela
xari ad que singulariter respondebo: quia in contra
rium puto fore ueritatem. ¶ Primum est quia p̄fa
tus guilielmus non uidetur adhuc fore obligatus ꝓ
patre suo: qꝛ cum inter partes fuerit actum ꝙ instru
mentum dicte cōpositionis ⁊ ꝯcordie: ī quo p̄fatus
daniel ⁊ guil. deberēt se īsolidum obligare ꝓ oībus
predictis attendēdis ⁊ obſuandis: deberet fieri ferra
rie ad consiliū sapiētis dn̄i iacobi ut pꝫ ī quinto capl'o
dicte concordie. Et ꝙ si nō possint ꝯcordare ī confe
ctione instrumenti potestas ferrarie deberet dictū da
nielem remittere ad locū: ubi p̄rio erat captꝰ: ut pꝫ in
quarto ⁊ ultīo. c. supradicte ꝯpositiōis manifeste uī
appꝑere itētōem ptiū fuisse ꝙ ista ꝯpositio facta lēdēa
rie ñ eēt terminꝰ ꝯpositōis ſꝫ qḋdā ratiociniū seu q̄dā
preꝑatio ꝯpositōis fiendā ferrarie corā notario qui ue
niebat rogandꝰ sicut ī si. dꝛ in. l. fideicōmissa. §. i. ff. ḋ
le. iij. Et sic ꝙ obligatio ad obseruatōem ꝯtentorū ī
ḋ. ꝯpōne ñ nasceret̄ tꝑe dicte facte compositionis sed
tempore quo instrumentum conficietur. ⁊ h̄ primo ꝑ
l. cōtractꝰ. C. de fide instru. ubi quādo agit̄ ꝙ ḋ ꝯtēu
debeat cōfici scriptura nō dicit̄ cōtractus ꝑfectus uel
absolutus quousqꝫ scriptura fuerit ꝯfecta ⁊ in modū
redacta ¶ Scḋo ꝑ uerba dc̄a. c. tertij ī fi. que sonāt
in futurū: dum dicit ꝙ debeat fieri īstrumētuꝫ ferrarie
ī qꝰ p̄fati daniel ⁊ gui. debeāt se obligare ⁊c̄. Igit̄ añ
quā illud fc̄m fuerit. ñ sūt obligati ad istā ꝯpōnē. ſꝫ ḋ
bent se obligare. ⁊ ista sunt diuersa. Nā in obligatiōe
nondū facta non possum agere lꝫ aduersarius meus
ipsā facere teneat̄ ⁊ ad ipsā faciēdā possit astrigi. ff. ḋ
dā. ifec. l. euenit ¶ Tertio ꝓbat̄ ꝑ rōnē qꝛ partes ui
dentur uoluisse facere unam compositionem uel du
as. sed ista que facta est non potest dici ꝙ sit illa: quo
niam uoluerunt quod de ipsa conficeretur publicum
instrumentum ferrarie. Constat autem quod notari
us non poterat rogari de ista compositione que
nō fuit facta ī eius p̄sentia ſm ea que nō. Inn. ī. c. i.
de fide īstru. ubi dicit ꝙ nō debet sumere rogitū nisi
de his que fiūt in sui presētia sicut nec testis testificari.
C. de testi. l. siquis testiū: cuꝫ nō. loco testiū habeat̄.
ff. ḋ testa. l. domitiꝰ. oportꝫ ergo dicere necessario ꝙ
compositō ⁊ ꝯcordia: quā partes facere uoluerunt:
erat illa que ueniebat fienda ferrarie corā notario ſꝫ
formam ⁊ tenorem istius: que potius per predicta cē
setur fuisse quedam preparatio ad concordiam ⁊ cō
positionem fiendam quam terminus compositionis
iam facte: lꝫ per modum compositionis iam facte fue
rit facta. Sed certe resoluitur in fiendam: sicut habe
tur de desponsa. impu. c. i. li. vi. Et posito ꝙ partes
uoluisset facē duas tā hāc ꝙ̄ illaꝫ: ñ tamē ista cōtinet
stipulatiōeꝫ ⁊ sic uidet̄ nuda ꝯuētio. l. lecta uer. ꝯue
nit. ff. si cer. pe. q̄ ñ ꝑit actōem. l. iurgen. §. igit̄ nuda
⁊. §. quinimo maxīe ītercedētibꝰ pro alio in quibus
requirit̄

requirit̃ ſtipulatio. C. de fideiuſ. l. blãditus. ff. ꝺ uer.
ob. l. iiij. §. ſatis acceptio. Illud ẽt clare: uidet̃ ꝙ iſte
guil. filius noluit accedere prime obligatõi: qꝛ pater
eius tenebat̃ ꝯtrahere bononie ſꝫ obligatõi nunc no
uiter ꝯtrahende ꝑ iſtã ꝯcordiã. Si igit̃ non fuit ꝯtra
cta in ꝑſona patris qui erat principalis ꝑ iam dicta:
non uꝛ̃ dici poſſe ꝙ ſit contracta acceſſoria ĩ ꝑſonam
filij. l. poſtꝗ̃ in prin. cũ ibi nõ. ff. ut in poſ. lega. ⁊ ad
trebel. l. ſi heres pecuniã ĩ glo. magna. igit̃ nõ potuit
iuſte capi ñ obligatus. ¶ Breuiter lꝫ iſta uideant̃ ap
parẽtia pꝛĩa facie: non tñ ꝓſunt dicto guil. nec ipſuꝫ
a captura defendũt. Pꝛĩo qꝛ ex tenore huius ſcriptu
re de qua ſupra apparet ꝙ ꝑtes uoluerũt iſtam ꝯcoꝛ
diam ⁊ ꝯpoſitõem haberi pro facta ⁊ abſoluta ⁊ pꝫ ĩ
prohemio dũ in fi. dicit̃ ꝙ deuenerũt ad tale concoꝛ
diũ pacta ⁊ ꝯuentões que uerba ſignificãt rẽ ꝑfectaꝫ
⁊ abſolutã patet ẽt ꝙ ille daniel fuit extractus de car
ceribus. ⁊ hoc ne contra cũ poſſit opponi de. l. qui ĩ
carcerẽ. ff. ꝙ me. cau. qꝺ facere ñ expediuiſſet ſi ꝯtra
rium uoluiſſent. ſ. ꝙ potius eẽt quoddã ratiociniũ ⁊
preparatõ ad ꝯcoꝛdiã fiendã ferrarie. Cõſtat autẽ ꝙ
ex dict̨ ⁊ factis ĩ preludijs appꝫet qualis fuerit anim⁹
ĩ ſequẽtibus. l. fi. ff. de here. inſti. l. fulcinius. §. quid
ſit latitare cũ ibi nõ. ĩ glo. ff. quibus ex ca. ĩ poſ. ea. l.
apud celſum ĩ prin. de doli excep. ⁊ ꝙ ea que fuerũt
de mẽte ꝑtium ſũt ſeruãda. l. ſi in uẽditõe in fi. cũ ibi
nõ. in glo. ff. cõia predio. Nec ẽ incõueniẽs dicere ꝙ
noluerũt ꝑtes obligatõem oꝛiri ⁊ agi poſſe ex iſta eo
mõ quo natura ipſius patit̃ uidelꝫ actiõe de ꝯſtituta
cũ nulla iteruenerit ſtipulatio tñ facta fuit ſuꝑ debito
precedẽte ualido ⁊ efficaci omni iure. Et ſic non hꝫ
nocere ꝙ fuerit nuda ꝯuentio ut in toto titulo. ff. de
cõſti. pecu. ⁊ ẽt ꝙ agi poſſit ex alia que poſſit poſtea
repeti ferrarie ſolẽniter ⁊ ꝑ inſtrꝫ publicũ per ea que
habent̃ ⁊ notant̃ ĩ. l. quib⁹ dieb⁹. ff. de cõdi. ⁊ demõ.
⁊ in. l. ſi dari ſtipuler. ff. de uer. ob. ⁊. l. fi. C. ꝺ noua.
in tex. ⁊ glo. qꝛ ꝙ deberet inſtrm̃ fieri ferrarie fuit ac
tũ ad maiorẽ cautelã iacobi creditoꝛis: qꝛ ibi magis
uiget copia peritoꝝ. Nõ ergo dꝫ hoc nocere ſibi uide
licet ut ꝑ hoc ñ habeat ius agẽdi ex pꝛĩa facta lende
narie qꝺ ſine dubio haberet ſi de tali inſtrõ fiẽdo fer
rarie ñ fuiſſet actũ cũ hoc ſolũ ſit ꝙ pꝛĩa facie facit ui
deri ꝑtes uoluiſſe dictã ꝯcoꝛdiã haberi pro perfecta ⁊
abſoluta ut pꝫ ex his que pꝛĩo loco dixi cũ tñ uerba
ipſius ſonãt in ꝯ̃trium. Sꝫ certe nec iſtud facit hoc cẽ
ſeri poſtꝗ̃ ad abundantẽ cautelã ⁊ in fauoꝛem credi
toꝛis factũ fuit. ar. ff. de manumiſſionibus. l. cãm. §.
puellam. de pig. acti. l. ꝗ̃uis circa prin. ibi qꝛ tua cau
ſa ⁊c̃. Et qꝺ ibi nõ. ꝑ Guil. de cu. ⁊ Bar. abundans
caute nõ nocet. C. de teſta. l. teſtm̃. maxĩe ex quo nõ
ẽ ſecuta ꝯfectio inſtrĩ: ſi eñ foꝛet ſecuta poſſet ꝓbabi
lius dici ꝙ nõ eẽt agenduꝫ ex pꝛĩa quaſi min⁹ plena
fuerit iuꝛ̃ nouatõis trãſfuſa ĩ ſequẽtẽ plenioꝛẽ. ar. ff.
de precto. ſtipu. l. ualerianus. ⁊. ꝺ. l. ſi dari ſtipuler. de
uer. ob. ⁊ qꝺ nõ. in. l. petẽs. C. de pac. ĩ gl. ⁊ ꝑ Bar.
in. l. lecta ſi cer. peta. de pcõ ꝯtinente. Idẽ ꝙ ſequẽs
ſtipulatio: quando uero ſequens eſt minus plena
nõ cẽſetur ꝑ eaꝫ receſſum a precedẽti plena. l. itẽ illa
§. fi. ꝺ ꝯſti. pecu. ⁊. l. ſi mãdato. §. fi. ff. mã. ⁊ ꝑ Bar.
ĩ. ꝺ. l. lecta multominus quãdo ſequẽs ẽ nulla uꝛ̃ quã
do nulla ſecuta ẽ ꝑ quã a ſemiplena cẽſeat̃ foꝛe receſ
ſuꝫ prout ẽ ĩ caſu noſtro. bene facit. l. certi cõditio. §.
qm̃ ſi cer. pe. de uer. ob. l. ſi ſtipulatus. §. griſogon⁹.
ubi ſequẽs ſtipulatio inutiꝛ̃ nõ ĩpedit actionẽ oꝛiri ex
utili numeratione ꝑ̃cedẽte que ſtipulatio ſi fuiſſꝫ utiꝛ̃

ĩpediuiſſet. l. ſi ita cũ ſe. ꝺ noua. ¶ Nec ob. l. ꝯtract⁹
allegata in ꝯtrariũ. C. ꝺ fide ĩſtru. qꝛ ibi fuit expꝛeſſe
actũ qꝺ niſi cõfecta ſcriptura nihil cẽſeret̃ fuiſſe actuꝫ
ut ibi. nõ. ĩ gl. hic nõ. ĩmo ex his que dixi patet mani
feſte cõtrariũ. Itẽ ñ ob. c. i. de deſpõ. ĩpu. li. vi. qꝛ ibi
cõtractus matrimonij factus per uerba de preſenti ñ
poterat ualere tanꝗ̃ de preſenti propter ꝺfectũ etatis
iõ reſoluit̃ ĩ ſponſalia de futuro. hic uero ualere de ꝑ̃
ſenti poterat hec cõcoꝛdia iuris cõſtituti licet careret
ſolẽnitate ĩſtrumẽti ⁊ ſtipulatione ut dixi ualeat ergo
eo modo quo ualere põt qꝛ partes nõ egerũt ut ĩter
ueniret ſolemnitas ⁊ ſic nõ peccat in foꝛma. l. ſi tam
auguſti. ff. de ꝓ̃uitu. aꝛ̃ ſecus. l. i. §. eũ qui. ff. de cõſti.
pecu. Preterea poſito ꝙ partes uoluiſſent iſtã eſſe cõ
coꝛdiam ratiociniũ ⁊ preparationẽ. ſ. ad cõcoꝛdiã per
ea que pꝛimo loco ſunt allegata ĩ cõtrariũ tam̃ nega
ri nõ põt quin fuerit quedã cõuẽtio de cõcoꝛdia futu
ra fiẽda ſicut promiſſio de uẽdẽdo nõ ẽ uenditio ſed
obligatio ad uendẽdum que ſecuta uenditione tollit̃
iuꝛ̃ ſolu. ff. de ſolu. l. ĩ numerationbius ĩ. fi. cum ergo
nõ ſteterit per iacob. creditoꝛẽ quo minus dicta con
coꝛdia ſequeret̃ ferrarie ſꝫ ꝑ ĩpꝫ danielẽ: qui aufugit
ꝑ uim põt agi ac ſi facta fuiſſet ꝑ. l. labeo ſcribit ſi mi
hi bibliothecã. ff. de cõtrahẽ. emp. ⁊ per. l. pretoꝛ ĩ fi.
cũ. l. ſe. ⁊ in. l. ſi finita. §. elegãter. ff. de dam. ĩfec. ⁊ ꝺ
euic. l. ij. in quibus pꝫ ꝙ ſtipulatio ad quam poterat
quis cogi cenſet̃ ⁊ habet̃ pro facta. l. in executõne. §.
fi. de uer. ob. qñ non ꝑ negligẽtiã creditoꝛis ſꝫ ex ali
quo iuſto ĩpedimento fuit dilatata petitio ⁊ mlꝛ̃o foꝛ
tius ſi dolo ⁊ facto aduerſarij ut hic fuit. nã ⁊ qui do
lo deſijt poſſidẽ ꝓ poſſeſſoꝛe habet̃. l. electio. §. ⁊ ſi
is de noxa. cũ ſi. alꝛ̃s uideret̃ eẽ ĩ ptãte ſua ſe ab obli
gatõe eximere qꝺ eẽ nõ dꝫ. l. iij. §. i. ff. de iureiu. ⁊ ex
delicto efficeret̃ quis melioꝛis ꝯditõis qꝺ ſiꝛ̃r eẽ ñ dꝫ
l. iij. §. i. ff. de dona. inter ui. ⁊ uxo. quod ui aut claꝫ
l. ſi ſeruus. Itẽ dolus principalis ĩ caſu noſtro ꝓdeſ
ſet filio interceſſoꝛi qꝛ faceret ne obligaret̃ qꝺ ſimilit̃
eẽ non dꝫ. l. iij. §. i. ff. de tribu. quinĩmo nocere debꝫ
quia moꝛa ⁊ dolus principalis ꝑpetuat obligatiõem
fideiuſſoꝛis. ff. de uer. ob. l. moꝛa ⁊. l. ſi fideiuſſoꝛ. cũ
ibi nõ. ff. de dolo. Cõcludo ergo ex ꝓ̃dictis ꝙ ꝓ̃fatus
guil. filius ⁊ captus ñ põt ſe defendere ⁊ euitare car
ceres propter hoc ſolũ ꝙ pater eius ñ iuit ferrariam
⁊ nõ fuit ꝯfectum inſtrm̃ concoꝛdie ſecundum quod
actum fuerat inter partes poſtꝗ̃ dolo ⁊ facto dicti pa
tris fugiẽtis hoc accidit. ⁊ ſic habet̃ perinde ac ſi factũ
foꝛet ne malicia eius ſibi ⁊ filio ſit lucroſa ⁊ creditoꝛi
dãnoſa ⁊ ar. ꝺ. l. iij. §. i. ff. de tribu. ⁊ alioꝛum que ſu
perius allega. ſunt. ⁊ hoc de pꝛimo. ¶ Scd̃m qꝺ uꝛ̃
facere pro dicto guil. ẽ qꝛ conuentio ꝙ poſſit filius ſe
obligare de ſtando in carceribus quouſqꝫ pater eius
ſoluerit ſeptem libꝛas nõ uidet̃ ualere: tuꝫ quia indu
cit ſpeciem ſeruitutis. ff. de condi. ⁊ demõ. l. titio cen
tũ. §. ij. ⁊ nõ. in. l. ob es. C. de ac. ⁊ ob. per gl. ⁊ doc.
⁊. l. alia cauſa. §. elegãter. ff. ſolu. ma. ꝑ Di. ⁊ Bar.
tum qꝛ in hoc cenſet̃ ſe obligaſſe ad aliud ꝙ̃ eẽt obli
gatus pꝛĩcipalis uel ultra ꝙ̃ ille eẽt. nam lꝫ pater poſ
ſet detineri in carceribus prout aꝛ̃ fuit conſultũ hoc
tamen non erat iure obligatõis cũ ad hoc non eſſet
obligatus: ſed ad pecuniã: ſed ueniebat explicanduꝫ
iudi. officio exequen. ſicut dicimus in rei uendicatio
ne ꝙ declaratio dominij uenit iure actionis. reſtitu
tio uero rei uenit officio iudicis mercenarij. argu. l.
ex diuerſo. §. i. ⁊ ibi nõ. ff. de rei uen. ⁊ idem in peti.
here. l. licet minimam circa principiũ tituli. ff. de peti.

here. uideť ergo ꝙ ñ ualuit dicta accessoria obligatõ
filij ꝯtinẽs aliud uel plus ꝙ̃ pricipalis. l. grece. §. illõ
ff. de fideiu. Sꝫ ad primũ rñdeť ꝙ ꝓcederet si agere
tur ꝙ possit capi pro debito nõ liquido ſꝫ liquidãdo
tp̃e capture uel post. sed hic actũ fuit ꝙ detineať pro
debito corã iudice liquidato ꝑ ꝯfessionẽ que hꝫ uim
sñie. l. unica. C. de ꝯfes. unde cũ ẽt sine aliqua ꝯuen
tione ꝓ tali debito possit quis de iure cõi detineri. l.
i. C. qui bo. cede. pos. ⁊ nõ. Bar. in. l. cũ ex co. ff. ad
l. iul. pecu. sequiť ꝙ talis ꝯuentio põt dici legitĩa: qꝛ
lege secũ ꝯcordante firmari uideť ⁊ sic censeť uestita
⁊ sufficiẽs ad agendũ ẽt sine solẽnitate stipulatõis ꝑ
l. legitima. ff. de pac. cũ ibi nõ. in glo. Ad secundũ rñ
deť ꝙ ista obligatio filij accessoria non uꝛ̃ ꝯtracta ad
aliud uel ĩ plus ꝙ̃ eẽt principalis. nã ut dictũ ẽ posi
to ꝙ pater iure obligatõis ñ posset astringi ad stãdũ
ĩ carceribus poterat tñ iudi. officio. ⁊ clarum ẽ ꝙ pro
eo qꝺ uenit ĩ officio iudicis põt accedere fideiuſ. l. cũ
quis. §. siquis pro reo cũ ibi nõ. ff. de solu. ⁊ nõ. ĩ. l.
i. ff. ꝺ fide. ꝑ doc. Preterea ⁊ si ñ teneret ut fideiussor
teneret ut principalis expromissor: qui põt teneri ẽt
pro obligatõe alterius nulla uel inualida. l. elegãter
§. suus pactõis. ff. de dolo. qꝛ nõ fuit hic actuꝫ ꝙ te
neret ut fideiussor ⁊ sic censeť actũ ꝙ teneať meliori
mõ quo poterat. ar. ff. de testa. mili. l. miles. qui ꝺsti
nauerat. Et ad predicta allego bonã glo. in. l. ij. §.
i. ff. qui satisda. co. que ĩcipit quidã lib. in fi. ⁊. l. in eo
§. nemo. de reg. iu. ⁊ in auč. de fideiuſ. in prin. ĩ glo.
magna. ⁊ quod nõ. Ci. in. l. dictantibus. C. de testa.
⁊ tex. in. l. libertinus in fi. de ope. liber. ⁊ hec de secũ
do. ¶ Tertiũ ⁊ ultimũ qꝺ facere uꝛ̃ pro dicto guiliel
mo ẽ qꝛ ut diciť ipse ẽ minor. xxv. an. ⁊ sic eoipso ꝙ
se obligauit pro alio ẽt pro patre lesus uideť ⁊ ꝑ ꝯñs
sibi succurrẽdum ẽ. ff. de mio. l. ait p̃tor. §. non solũ
el primo ⁊ plene nõ. e. ti. l. iij. §. sed utrũ in glo. que
ĩcipit ex quo hic filius. ſꝫ ad hoc rñdeť qꝛ ut mihi diciť
maior ẽ. xviij. ãnis. Igiť sequitur ꝙ ñ censeť lesus ex
quo intercessit pro extrahẽdo patrẽ de carceribus: qꝛ
si hoc nõ fecisset potuisset iuste exheredari ẽt heredi
tate patris ⁊ ẽt sua legitĩa priuari ꝑ auč. si captiui. ⁊
ĩ corp̃e unde sumiť. C. de epi. ⁊ cle. que locũ habꝫ ẽt
quãdo pater ẽ ĩ carceribus pro debito ꝓut ibi Bal.
expresse exẽplificauit. uñ censeť usu s iuꝛ̃ cõi qꝛ. l. facit
ipsum fingi maiorẽ. xxv. ex quo ẽ maior. xviij. uñ in
cidisset in penã illius auč. si hoc nõ fecisset nec aduer
sus eã potuisset petere restitutionẽ prout ibi Bal. ex
presse determinat. censeť ergo usus iuꝛ̃ cõi ⁊ ñ fuisse
lesus imo lesionẽ euasisse. ⁊ per ꝯñs ibi restitu. dene
gať. C. ꝺ in int. resti. l. nõ uideť. Preterea necessaria
foret restitutio in integrũ qꝛ mero iure fuit efficaciter
obligatus cũ non haberet curatorẽ. l. si curatorẽ ha
bẽs. C. de in integ. resti. que restitutio nõ ẽ concessa
igiť defensio sibi pro minore ꝯpetere nõ põt. ff. de iu
reiurã. l. nã ⁊ postea. §. si minor uersi. ego aũt puto
⁊c̃. ⁊ hoc de ultiõ. ¶ Cõcludiť ergo ñ obstãtibus pre
dictis p̃fatuꝫ guilielmũ detinẽdum eẽ ĩ carcerib⁹ quo
usqꝫ ꝯuenta fuerint obseruata ⁊ ĩpleta. ¶ Laus deo.

.xliij.

¶ Stante statuto ꝙ quis nõ possit capi in domo an
possit capi in apotheca uel taberna.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pũcto sup̃scripto ⁊ cõsilijs hicinde reddiť ⁊ ra
tionibus ĩ eis tactis dico decidẽdo nõ insistendo ĩ su
perfluis argumẽtationibus dictũ amerigum ñ dici ca
ptũ in domo sicqꝫ relaxãdũ nõ esse ⁊ hoc ideo qꝛ ap
pellatione domus cõtinẽtur solũ illa que sunt apta ⁊
deputata ad habitãdũ principaliter. uel secũdario nõ
aũt illa que deputata sunt ad aliũ usum ut taberna
apotheca seu meritoriũ seu stationes theatrũ uel bal
neũ ⁊ si. ff. ꝺ iniurijs. l. lex cornelia. §. domũ circa fi.
unde ⁊ de iure cõi licet de domo propria uel cõducta
nõ posset quis ĩuitus extrahi. ff. de regu. iur. l. nemo
de domo de in ius uocan. l. sed ⁊ si. is tamen de thea
tro uel balneo proprio uel cõducto ẽt si non prestet
aditũ nec in cõspectu appareat põt de ipsa citari uel
extrahi. e. ti. ꝺ in ius uo. l. ſꝫ etiã ĩ tex. ⁊ gl. ⁊ ꝑ Bar.
eodẽ modo ꝺ statõne uel apotheca seu taberna etiã
si sit propria uel cõducta fortius ergo si ad ipsum pa
teat accessus sine aliq̃ fractura. e. ti. l. satis circa finẽ.
Talia enim meritoria nõ ad refugiũ seu tutelã sũpta
uel ad inhabitandũ deputata ſꝫ ad questũ faciẽdum
uñ sicut iuꝛ̃ cõi nõ prosunt coꝝ dñis uel ꝯductoribus
ut ibi capi nõ pñt. ut. ꝺ. l. ſꝫ ẽt. uel ut iniuria ibidẽ eis
illata nõ reputeť ad domũ illata sicqꝫ nec. l. cornelia
puniať que de iniuria facta ad domũ loquebať ut di
cta. l. lex cornelia. §. domũ. eodẽ mõ iure municipali
disponẽte ꝙ quis nõ possit capi in domo nõ ꝓderit
ꝓprijs dñis uel ꝯductorib⁹ aut exñeis multo fortius.
¶ Nec ob. ꝙ ꝑꝫ hoc statutũ nihil adderet ad ius cõe
⁊ sic erit sup̄fluũ qꝺ dicere nõ debemus si aliũ sanuꝫ
intellectum eidẽ dare possumus. ff. ad munici. l. i. §.
fi. ⁊ ibi nõ. quia nego ꝙ̃ nihil addat. Nam de iuꝛ̃ cõi
solum domini ⁊ ꝯductores habẽt hoc priuilegiũ ꝙ ĩ
domo sua ⁊c̃. Naꝫ illud uerbũ sua ĩportat ut ille qui
tale priuilegiũ p̃tendit habeat aliquã suitatẽ ĩ domo
qꝺ ẽ ĩterp̃tatũ de suitate uel domini q̃ ẽ propria uł
habitationis ratiõe ꝯductionis seu ratione receptio
nis ut ĩ hospitio ut pꝫ ex dictis. ll. s̃. allega. Extrane
us ergo qui nec dñium hꝫ nec domuꝫ ꝯduxisset nec
grat⁹ receptus fuissꝫ ad habitãdũ ſꝫ casualiter intras
set domũ alienã gr̃a loquẽdi dño uel habitanti in ea
posset ibi capi de iure cõi cũ nullo respectu dom⁹ illa
posset dici sua ⁊ sic uerba legis ñ in eo uerificarentur
ergo nec eius dispõ. ff. de accu. l. hos accusare. §. oĩ
bus de dã. infec. l. iiij. §. tõtiẽs de mag. cõuc. ⁊ here.
l. i. §. loquiť. Sꝫ statutũ de quo ĩ pũcto nõ ponit illã
dictõeꝫ suã sed gñaliter dicit ꝙ null⁹ possit capi ĩ aliq̃
domo uñ intelligã sua uel aliena ꝯducta uel nõ ꝯdu
cta. Et si ibi ad momẽtũ stati inde recessur⁹ dũmõ sit
domus. i. deputata solũ ⁊ p̃cipalr̃ ad habitãdũ ⁊ ꝑ
ꝯñs ad tutelã ⁊ refugiũ. uult. n. statutũ talẽ domũ ñ
solũ ꝓdesse suo dño uel habitatori ſꝫ ẽt cuicũqꝫ alii
ibi repto qꝺ ultimũ nõ ẽ de iuꝛ̃ cõi. ⁊ sic sat addit sta
tutũ p̃dictũ ⁊ ñ ẽ sup̄fluũ. Nõ ergo debem⁹ ip̃m extẽ
dere ad ĩproprĩũ significatũ ⁊ ultra ꝙ̃ uerba ĩportẽt
lꝫ eim talia meritoria ad sĩl'itudinẽ habeãt cũ domo
ex h̃ qꝛ ꝯstant ex fundamẽto tecto ⁊ parietib⁹. nõ tñ
pñt dici dom⁹ seu edes. ff. ꝺ usu. l. cũ qui edes. qꝺ uo
cabulũ latius ẽ ⁊ ꝯprehẽdit sub se domum q̃ dꝛ̃ edes
ad habitandũ deputata. Itẽ meritoria que dicuntur
edes ad querẽdũ uel aliũ usũ deputate ut colligiť ex
ꝺ. §. domũ. Statutũ aũt predictũ nõ loquiť ꝑ uerbũ
generale. s. ĩ aliqua ede sed per spãle. s. in aliqua do
mo. nõ ergo dꝫ extẽdi ad alia que ñ sunt ꝯuenientia
ad domũ lꝫ participẽt cũ domo ea participatõe qua
quelibet spẽs participat ꝺ suo genere sicut nec appel
latione hoĩs contineret asinus lꝫ participet cũ hoĩe
de qualitate generis. s. qꝛ sentit ⁊ mouetur ut homo.
Eodꝫ

¶ Eodē modo remouet̄ aliud qđ in oppositū allegat̄ uidelʒ ꝙ statutū loquit̄ ꝑ uerba gn̄alia dicendo in aliqua ecclesia ul̄ domo ⁊c̄. Nā subaudit̄ aliqua dictio que ē uniuersalis. ⁊ sic uī includere domū cuiuscūqʒ qualitatis. Nā dico posito ꝙ eēt uniuersalis includit omnē domū dūmodo sit domus ita ꝙ non ei ꝯgruat aliud nomē. sed nomē taberne uel apothecē no ꝯgruit. Preterea nō ē uez ꝙ illa dictio sit uniuersalis imo ē ꝑticularis tex. ē in. l. si necessarias. §. si annua in fi. de pig. ac. facit ad ꝯfirmatōēʒ ꝑdictoꝝ cōis usus loquēdi ſm quē uerba statutoꝝ sūt itelligenda l. libroꝝ. §. ꝙ tn̄ cassius. ff. de leg. iij. l. cū delanionis §. asinā de fundo instruc. ⁊ qđ nō. Bar. in. l. i. i pri. ff. de suis ⁊ legi. here. Sed claꝝ ē ꝙ ſm cōem usū loquēdi nemo tabernas ul̄ apothecas appellat domos nā assumūt aliud spāle nomē a quo denominat̄. ⁊ iō recedūt a noīe generali sicut i ꝯctibus noīatis qui nō stant in gn̄ali noīe ꝯuentōis uel pacti sed transeūt in spāle nomē. ff. de pac. l. i. ⁊. l. iurisgen. in pri. Et nō. C. de reꝝ ꝑmu. sup rubrica. uñ si de pacto uel ꝯuentiōe sub noīe generis simpl̄r loquerer de noīatis contractibꝰ loqui nō uiderer sʒ de nudo pacto uel ꝯuentiōe ita dicat̄. ff. si cer. pe. l. lecta uersi. cōuenitqʒ ⁊ ibi ē tex. facit qđ nō. Bal. C. de pac. sup rubrica. sic in ꝓposito posito ꝙ apotheca ul̄ taberna possent dici domus loquēdo tn̄ simpliciter de domo intelligit̄. s. de illa que aliud spāle nomen nō hʒ ut ē illa que apta ⁊ deputata ē ad habitandū sicut in si. lʒ ois ꝯctus largo mō dici possit ꝑmutatio cū tn̄ de ꝑmutatione loquimur: de illa tantū sentimus que i aliud nomē ꝯctus non transit. ff. ⁊. C. de reꝝ ꝑmu. per totū. Itēʒ lʒ ois actus ꝑ quē a lite recedit̄ possit dici transactio ff. de iureiu. l. ij. cuʒ tn̄ de trāsactōe loqmur de illa tātum intelligit̄ que aliud spāle nomē non hʒ prout est iusiurādū uel snīa. ⁊ sic de illa que fit aliquo dato ul̄ retento q2 illa proprie dr̄ que aliud nomē spāle non hʒ ⁊ de illa debemus itelligere cū statutū simpliciter de domo facit mentōem cū eius uerba debeāt in dubio ſm propriū significatū intelligi. ff. de le. iij. l. non aliter. non. n. dicit illud statutū i quacūqʒ uel qualicūqʒ domo. tūc eīm posset colorare ⁊ dicere ꝙ uoluerit ꝯprehēdere domos cuiuscūqʒ qualitatis. sʒ dicit i aliqua domo. Unde ⁊ si illa dictio aliqua eēt generalis nō iportat gn̄alitatē erga qualitatē domoꝝ quales dici pn̄t q2 quedā sint apte ad habitādū quedā ad nō habitandū. Sʒ iportat gn̄alitatem erga subām. uidelicet ut nec in domo ꝓpria nec in ꝯducta nec i penitus aliena ēt nō conducta ut supra dixi. Certe ēt si diceret i qualicūqʒ domo non possʒ itelligi de taberna uel apotheca in quibus deficit illa qualitas que facit appellari domū scilicet aptitudo ⁊ dispositio ad habitandū ⁊ sic semꝑ requiritur ad esse id qđ facit appellari domū. Et ꝑ predicta puto declarari uerba dicti statuti dū dicūt i aliqua domo uel habitatione domꝰ ut ultima uerba ponantur qualificatiue ⁊ expositiue ad prima. ⁊ sit sensus. i. i aliqua domo apta seu đputata ad habitāduʒ sicut ibi. Arma uirūqʒ cano. i. uiruʒ armatū. ff. đ pac. l. i. §. i. ⁊ ibi nō. Predicta puto clare procedere si dicta taberna sit penitus sepata ab habitatiōe domus ita ꝙ sup eā nō erat habitatio sicut uidemus i mltis apothecis secūdū Ri. malūbrā: ff. i quibus cau. pi. taci. ꝯtrahi. l. eo iure. §. stabula. Si aūt dicta taberna erat subtus habitationeʒ ⁊ tūc aut ad habitatōem nō erat accessus ꝑ tabernam sed aliunde ex publico. ⁊ tunc idē: q2 censet̄ sepata qđ pʒ q2 unus pōt possidere ꝑtem superiorē ⁊ alius iferiorē. ff. uti possi. l. si duo. §. itē uidemus uersi. planc. ⁊ ibi nō. de dā. infec. l. qđ ꝯclaue. Si uero ad habitatōnē nō erat accessus nisi ꝑ tabernā: tūc reputat̄ pars inferior ⁊ supior una ⁊ eadē ut ibi nō. ⁊. l. arbor. §. đ uestibulo. ff. cōi di. ⁊ sic maius uidet̄ dubiū. Tamen ego idē puto q2 tunc ꝑs inferior trahit potius ad se supiorē ꝙ̄ econtra: Cu supior nō possit possideri per aliū ꝙ̄ ꝑ eum qui possidet inferiorē nisi in cāu. ut habet̄ in. đ. §. planc. Cū igit̄ ꝑs iferior deputata sit ad tabernā: pro taberna habebit̄: lʒ supior ꝑs sit deputata ad habitandū: q2 nō trahit ad se inferiorē que est ea potior: potissime si ad ꝑpetuā tabernā sit deputata. Certe idē puto si ad tēporalē durāte illa deputatōne lʒ naturaliter uestibulū illud pro habitatōe factuʒ ⁊ deputatū fuerit: qđ accidens saltē eo durāte imutat nām. ff. de postu. l. i. §. bestias. Illo uero misterio taberne mutato redibit uestibulū ad primū statum. ut đ. §. de uestibulo iuncta. l. sicut edes. ff. de lega. iij. ⁊ đ. l. qđ ꝯclaue de dam. infec. Concludit̄ ergo dictum amerigū lrīme captū fuisse minīeqʒ relaxandū fore.

.xliiij.

¶ Carceratꝰ ad istantiā uniꝰ pōt relaxari si factis ꝓclamatōibus nullꝰ ꝯparet ad dicēdū cām quare nō debeat relaxari. ꝓhibet̄ eīʒ ꝙ quis teneat̄ diu i carceribꝰ macerādus siue ex delicto siue ex cā ciuili sit captus.

In christi nomine amen.

In causa egidij laici de almania carcerati ꝑ iudicē secularē qui egidius aliq̄ꝺdiu carceratus petebat se relaxari ⁊ factis proclamationibꝰ iudex pronūciauit relaxādū cū nullus ꝯparuerit uidelicet ex parte auditoris camere uel alterius recomendātis per auditorem camere apostolice. Uisa snīa lata i eius fauorē: queritur an superstites sticaruʒ possint sine iporū ꝑiculo ipsum relaxare ¶ Et uidetur ꝙ nō. primo ꝑ tex. in. l. nequis ⁊. l. milites ṽ. saluo quoqʒ. ff. đ custo. reoruʒ ubi custodes carcerū aliquē relaxātes etiam de iussu magistratꝰ puniūtur. Secūdo q2 depositū ē restituēdū deponēti nō alteri. ff. đposi. l. bona fides circa mediū. Sed isti loco depositi habētur apđ custodes ar. ff. deposi. l. i. in prin. ⁊. l. lucius ibi. quid. n. aliud est cōmēdare ꝙ̄ deponere ⁊c̄. ergo sine uolūtate auditoris camere ⁊ alterius cuiuscūqʒ recomēdantis non ē relaxādus. Tertio ꝑ id qđ nō. Bar. in. l. siquis uxori. §. si fugitiuū in fi. ff. de fur. qui uī uelle ꝙ tunc factis ꝓclamatōibus ad mādatū iudicis ē relexandus qn̄ nō repit̄ aliquis qui fecerit illū detineri ⁊ recōmēdari ergo ⁊c̄. ¶ His nō obstātibus contrarium dico postꝙ̄ nullus ꝯparuit ad dicendū cāʒ quare non deberet relaxari per tex. in. l. i. ⁊. l. de his. C. de custo. reorum. ubi prohibet̄ aliquē diu detineri in carceribꝰ macerandus. sed si est pro maleficio aut ꝯuictū mox pena subducat aut liberandum custodia diuturna nō maceret. Carcer enim nō ad puniēdos hoīes sed ad ꝯtinēdos quousqʒ de crīe cognoscat̄ haberi dʒ. ff. de penis. l. aut dānū. §. solēt. Si uero ē pro cā ciuili: tūc si ē paratus soluere aut facere qđ dʒ relaxādus ē. ff. in ius uo. ut eāt aut satisdent in rubro ⁊ nigro. Cū igit̄ ad generale ꝓclama uel citatōnem nullus cōparuerit. ꝑinde ē ac si nullam cām iustam uel rōabileʒ pretendant qui ipsum detineri faciūt. ⁊ sic amplius audiri nō deberet. C. de remiss. pi. l. si eo tēpore. ff. si cui plusꝙ̄ per. l. fal. l. i. §. cū dicit̄ ⁊ ꝯprehēdit dem

ꝓclama ēt clericos ⁊ eos excludit q꞉ non ē citatio pre
cisa sed ꝯditōalis uel causatiua. ut nō. Bal. C. de re
sta. l. testā. iuncto eo qđ nō. in. l. ea quidē. C. si man
cipiū ita fuit ali. Preterea ex quo restituūt ad māda
tū iudicis sunt securi. qm̄ ad ipsum ꝑtinet prouidere
ne moriat̄ in custodia ut dictis legibus iūcta. l. fi. §.
sinaūt hij in fi. C. de bonis auc. iudi. possi. ⁊. ff. ꝺ mi
nori. l. ait pretor. §. ꝑmittit̄. que in frau. credi. l. qui
aūt. §. apud labconē. de le. iij. l. paulo calimaco. §.
fi. Nec ob. leges primo loco in ꝯtriuꝫ allegate quia lo
quunt̄ qn̄ sine cā magꝭum faciūt relaxari uł custodes
relaxāt. hic uero fuit adhibita cāe cognitio ⁊ interue
nit ꝓnunciatio. Itē non ob. secūda allegatio: q꞉ ue
rū ē depositū restituendū deponenti. Sed si ali⁹ pre
tendēs se potius ius habere petierit restōem ⁊ facta
ei fuerit de mādato iudicis depositarius liberatus ē.
ut eadē. l. bonefidei. ⁊ quod nō. in. l. nā ⁊ si fur. ff. si
cer. peta. in glo. Hic aūt censebit̄ facta sibi carcerato
de seipso tanꝙ̄ potius ius habenti eo ipso ꝙ ad iudi
cis requisitōem non docet̄ quare ibi detineat̄ ar. C.
de actio. ⁊ obli. l. obes. Item n̄ ob. tertia allegatio:
q꞉ imo Bar. in. d. §. si fugitiuū. determinat pro ista
parte si bene inspiciat̄. non. n. ꝯsiderat hoc soluꝫ ꝙ n̄
appareat aliquis qui fecerit eum destineri sed ēt q꞉ n̄
appareat aliqua cā quare detineat̄. sed hic neutrum
apparet. ergo ⁊c. ¶ Preterea dicit̄ eē statutū floren
tie qđ n̄ uidi ꝙ supstites stincarum non debeant ali
quē recipere ad instantiā alicuius qui nō ē officialis
cōis florentie quod si ē res est clara. C. de furtis. l. an
cille. Concludo ergo supradictos supstites posse illuꝫ
secure relaxare. Et ita dico ⁊ consulo ⁊c.

.xlv.

¶ Ius retractandi alienationem rei competens his
qui sunt eiusdem agnationis ex cōsuetudine: an pos
sit cedi ⁊ quid de iure quod competit ex pcō de retro
uendendo an possit cedi.

¶ In christi nomine amen.

Videt̄ dicendū ꝙ dictus xp̄oforus ꝺ ubertis non te
neat̄ facere uenditōem dicte domus prefato iuliano
cessionario: q꞉ prout apparet ex tenore pcī de retro
uendēdo: pactū illud uidet̄ fuisse factū ꝯtemplatione
tonaçi uenditoris ⁊ eius filij seu ꝑsone ipsoruꝫ ut pꝫ
ex tenore uerboꝝ dicti pacti: q꞉ dicit̄ ꝙ iō fuit motus
ꝭ xp̄oforus ad faciendū dictū pactū seu promissionē
q꞉ ꝯuenicti⁹ erat ꝙ ipe debitor uł eius filius haberet
cum fuerit sua ꝙ̄ ꝙ unus alius. igitur ad alias per
sonas non debet extendi. arg. l. pater. ff. de serui. le
ga. de pactis iuꝭgen. §. pactorum. solu. matri. l. quia
personale. Et pro ista parte uidet̄ expresse determia
tio Petri ⁊ Ci. quam ēt Bal. sequit̄ in. l. iij. in fi. C.
cōi diui. de cōsuetudine ꝙ si aliquis ꝺ ꝯsorterea uēdi
dit rē aliquā imobilē possit proximior ꝺ ꝯsorterea re
tractare ⁊ petere sibi reuēdi ifra ānum pro eodē pre
cio si facta fuerat nō ꝯsorti. Nam queritur utrū talis
proximior possit tale ius qđ icepit sibi ꝯpetere uēde
re uel cedere alicui extraneo si forte ipse n̄ hꝫ pecuni
as pro rehabendo. Et determināt ipsi ꝙ n̄ per. l. si
mulier. §. ex asse. ff. de iur dot. Et que cōsuetudo ui
detur esse iducta fauore cōsortū. unde nō extēdit̄ ad
extraneos. Et pro hoc allegat Bal. qđ habet̄ ⁊ nō.
in si. i. l. cū funduꝫ. §. fi. ff. ꝺ ui ⁊ ui ar. ꝺ illo qui pōt
se uindicare ratione alicuius qualitatis inherētis sue
ꝑsone ut patri de adulterio filie. Nam non licet sibi
uindicare se per aliū. Ego etiā allego pro ista decisio
ne tex. in fi. i. l. si nemo tutorū i prin. ff. ꝺ testa. tu. ubi
habetur ꝙ licet ex plurib⁹ tutorib⁹ possit alter prouo
care alterū ad satisdationē nō tamē sic ꝯcedit̄ alicui
extraneo qui nō sit tutor etiā si hoc faceret ad instātiā
unius ex tutoribus ⁊ illū tex. quidā ātiqui doc. iducūt
ad questionē predictā. In cōtrariuꝫ facit q꞉ que sunt
transmissibilia sunt cessibilia. ff. de admi. tu. l. ex plu
ribus ut bōa sit ratio cōtrarioꝝ uel eadē. l. fi. ff. ꝺ le.
iij. de uul. ⁊ pu. l. ⁊ si cōtra sed hoc pactū factū fuit nō
solū debitori qui dedit isolutū ⁊ filio eius sed etiā he
redibus eorū ut patet ex tenore pacti. potuisset sine
dubio ipsam postea extraneo uēdere q꞉ transiuisset
ad ipsum extraneuꝫ. Igitur eodē mō dꝫ potuisse uē
dere ⁊ cedere ius petēdi dictā reuēditionē q꞉ qđ iur̄
ē de aliquo illud idē dꝫ esse de alio per qđ peruenit̄
ad illud. l. orō. ff. de spō. l. ij. ꝺ iurdit. om. iudi. l. ad
rem mobilē ⁊. l. ad legatū de procura. de mor. iferē.
l. i. §. penul. uel ātepenul. ¶ Et per predicta patet
responsio ad determinatione Ci. de qua supra q꞉ in
questione illa si proximior cōsors retractasset uēditio
nē nō posset rē alteri nō cōsorti uēdere q꞉ cōsuetudo
illa cēsetur iducta fauore cōsorterec ne ꝺ ipa exeat. l.
cum pater. §. libertis. ff. de le. ij. Igitur nec ius retra
ctandi pōt extraneo nō consorti uēdere i preiudiciuꝫ
aliorū de cōsorterea ar. dicte. l. oratio. ff. de spon. Et
ideo si nō essent alij cōsortes ꝙ̄ ille uidetur dicēdum
secus sicut res ꝓhibita alienari extra familiā si n̄ sup
ē nisi un⁹ ꝺ familia hn̄ pōt ꝑ ipꝫ alienari q꞉ n̄ supest
qui alienatōem possit reuocare ⁊ isto mō uꝛ̄ deberet li
mitari ꝺterminatio doc. in. d. l. iij. in fi. C. cōi diui. s.
qn̄ suberāt alij ꝺ ꝯsorterea: secus si n̄ suberant. Sed
i casu nr̄o n̄ subest aliqua ꝑsona que possit retractare
uēditōem quā iste cedēs fecisset extraneo de dc̄a do
mo: si eā uirtute dicti pacti ⁊ ꝯuentōis recuperasset.
Constat. n. ꝙ xp̄oforus ipse si libere uēdidissꝫ ipi ces
sionario nō eēt aliquis qui posset ipedire quo min⁹
ipse alteri ex̄neo uēderet q꞉ nullū ius xp̄oforus i illa
domo sibi reseruasset ⁊ reseruare potuisset. ar. l. nēo.
ff. de pac. ergo nec pōt ipugnare cessionē p̄dictā. Et
istā ꝑtem teneo. s. ꝙ dc̄a cessio ualuerit potissime q꞉
facta fuerit creditori. Et sic uꝛ̄ facta ex cā necessaria
posito ēt ꝙ si eēt facta alteri ꝙ̄ creditori n̄ ualeret qđ
tn̄ nō dico ꝑꝑ ea que dixi supra. ⁊ hec ꝑ ea que habē
tur ⁊ nō. ꝑ gl. ⁊ Bar. in. l. ꝓ herede. §. siquid tamē
ff. de acqui. here. in fi. magne glo. ubi ea que nō trā
seūt ad extraneos heredes transeūt tn̄ ad creditores
⁊ ꝑ. l. filiusfa. §. diui. ff. ꝺ le. i. uersi. ſꝫ hoc neqꝫ credi
toribus ⁊c. Concludo dictū xp̄oforum teneri ad faciē
dū dictā uenditōnem dicto iuliano. ¶ Laus deo.

.xlvi.

¶ Cessio bonorum non conceditur debitori si dolo
uersatus fuerit cum creditore.

¶ In christi nomine amen.

Viso pūcto supra dcō ⁊ allegatōnibus necnō concor
dijs uel alijs de quib⁹ fit mētio i eis dicendū ē breuit̄
suꝑ prio quesito ꝙ cum ꝑ statuta cōis florētie in mā
cessantiū ⁊ ēt artis mercātie ciuitatis eiusdē ꝺbeat sol
ui ⁊ satisfieri creditorib⁹ cessātiū ꝑ solidū ⁊ librā nulla
ꝯsiderata p̄oritate uł posterioritate seu p̄uilegio ꝑso
naliū uł realiū actionū: imo sūt oēs eq̄les n̄ potuerūt
dc̄i cessātes i p̄iudiciū creditoꝝ ꝺ roma uł ꝺ romana
curia ꝓmittere creditorib⁹ de florētia: quibus soluerit
solidos

solidos.x.pro libra ꝯseruare ipsos ĩ dictis solidis.x.
quo minꝰ repto postea nihil aliꝺ supesse ex quo pos
sit illis de roma satisfieri potuerũt dicti creditores de
roma quãdocũq₃ ꝯsẽtiẽtes dictis ꝯcordijs petere se
adequari cũ creditoribꝰ de florẽtia ⁊ etiã petere ꝯtra
dictã ratam ĩponi ⁊ reuocari solutiões factas ꝓ dimi
dia ꝑ tex. expressos.ff.ꝺ bo.auc.iudi.poss.l.si nõ ex
pedierit.§.i.uersi.ꝙ si utroq₃.ꝺ his que in frau.cre
di.l.qui autẽ.§.sciẽdum uersi.qui uero post ⁊.l.pu
pillus cũ ibi plene nõ.ꝑ doc.⁊.l.uerũ.§.si cu₃ tres.
ff.pro socio. ĩ quibus habetur ꝙ quando creditores
debẽt esse equales ut ẽ ꝺ iure cõi quãdo pariter ĩstãt
⁊ nullus habet priuilegiũ uł pariter habẽt seu ẽt quã
do bona per unũ incepꝛũt ex primo decreto posside
ri quo casu cẽsẽtur omẽs etiã missi.l.cũ unus in pri.
ff.ꝺ bo.auc.iudi.pos.nõ põt debitor gratificare uni: ĩ
preiudiciũ aliorũ ⁊ si gratificat possunt alij reuocare
⁊ petere se adequari cũ illo.s₃ ĩ casu nostro ex forma
dictoꝝ statutoꝝ creditores fallitoꝝ sunt oẽs equales
ut dixi ergo ⁊c̃.per dictas.ll.iũcta.l.nõ d₃ alteri per
alteꝝ de reg.iur. Et si eẽt casus ĩ quo aliqui credito
res deberẽt eẽ potiores alijs rõne alicuius priuilegij
tunc illi possent reuocare totũ quod eẽt solutu₃ alijs
creditoribus nõ priuilegiatis.l.ex facto.§.fi.ff.ꝺ pe
cu.quod cũ eo.l.iij.de iure fisci.l.deferre.§.fi.potue
rũt ergo dc̃i sindici ⁊ sex officiales mercãtie ad quos
ꝑtinebat ponere dictã contraratã si non erant alia
bona de quibus posset illis satisfieri sine ea ⁊ sine in
iuria creditorũ de florentia quibus erat solutũ ał fe
cissẽt illis iniuriã.l.ij.§.merito ⁊.§.siquis a pĩcipe
ne quid ĩ loco publico. Nec ob.ꝙ istis creditoribꝰ flo
rẽtinis erat acq̃situ iuѕ ꝑ solutõe₃ eis factã qꝺ aufer
ri ñ deberet nec potuerat ꝑ ea q̃ nõ.in.l.totiẽs.ff.ꝺ
pollicitatio.de priuił.credi.antiocẽsiũ.q₂ nõ ẽ ueꝝ ꝙ
esset acquisitũ ius in preiudiciũ aliorũ creditorũ ꝺ ro
ma ut supra dixi per iura supra allegata ¶ Quantũ
uero ad secũdũ quesitũ respondeo ꝙ dicti cessantes
bene potuerũt in ipsorũmet preiudiciũ promittere p̃
fatis creditoribꝰ florẽtinis ꝯſuare eos ĩ dictis solidis
quos soluerũt eis pro libra qꝺ patet manifeste q₂ ⁊ si
nõ promisissent tñ de iure tenebãtur uirtute dicte cõ
cordie ĩ qua promiserunt.x.solidos ꝓ libra que pro
missio d₃ ĩtelligi scilic₃ cũ effectu ⁊ taliter ꝙ ab eis nõ
aduocenť.l.i.§.fi.ff.ꝙ quisq₃ iur.de here.uel acti.
uen.l.ij.§.illud peruenisse uersi.illud. Unde posito
ꝙ soluẽdo fuerint liberati a dicta cõcordia seu ꝓmis
sione ꝺ dãdo.x.solidos ĩsti.qui mo.toll.obli.i.prin.
Attamẽ secuta reuocatõe ꝺ solidis quinq₃ restitueretꝰ
ꝺ iure cõi p̃fatis creditoribꝰ florẽtinis actio uł directa
ẜm quosdã uel utilis ẜm alios in eosdẽ debitores fal
litos ⁊ ĩ fideiussores eoꝝ si illi ñ soluissent.s.ipsi falli
ti.ut ẽ casus in.d.l.deferre in fi.⁊.l.s₃ reuocata.ff.ꝺ
iuř f.s.facit.l.ij.in fi.C.si aduer.trans. Prefata ergo
ꝯuentio de ꝯseruando illos in dictis.x.solidis ꝓmis.
⁊ solutis ꝯcordat cũ dispositõe iuris cõis ⁊ sic põt di
ci ꝯuentio legitĩa.nõ enim uidenť soluisse qui taliter
soluerunt ꝙ aduocari poterat.ff.de solu.l.qui.x.§.
penul.⁊.l.cũ quis.§.qui hominẽ ⁊.l.si rẽ cũ ibi nõ.
⁊ si dicať in illis legibus diciť ꝙ nõ liberať ipso iure.
Tu uero dixisti supra ꝙ mero iure liberať s₃ actõ re
stituiť.rñdetur ꝙ ĩ illis fuit soluta spẽs ⁊ nõ fuit facta
ꝑfecte recipiẽtis.hic uero q̃ntitas que fuit effecta per
fecte recipientiũ maxĩe secuta ꝯsumptõe.l.nõ oĩs.§.
fi.ff.si cer.pe.⁊ reuocatio nõ fuit fcã de illo eodẽ cor
pore pecunie.s₃ de tantũdẽ in genere.l.qꝺ indebi.in

fi.ff.de condi.indebi. Nec ẽt ob.his que supra di
xi: ꝙ statutũ mercantie uiř di ponere ꝙ falliti postq̃
soluerũt id de quo in ꝯcordia fuit actũ ñ possint mo
lestari nisi ꝑuenerint ad pinguiorẽ fortunã: qꝺ ẽ ĩtelli
gendũ ut ñ possint molestari ẽt pro bonis que remã
serũt eis post ꝯcordiã ⁊ solutõem ⁊ que tẽpore cõcor
die habebãt.qm̃ pro hijs que tũc habebãt creditores
remãserint ꝯtenti de sũma ꝯcordata ⁊ residuum uo
luerit eis dimittere ⁊ ĩ eo nõ molestare.debebunt er
go creditores uolẽtes eos molestare ultra sũma₃ cõ
cordatã ꝓbare ꝙ aliqua bona ꝑuenerũt ad eos pꝰ
ꝯcordiã ał nõ audiunť per dictũ statutũ qꝺ hic non
pñt forte facere.igiť ⁊c̃ ¶ S₃ ad istud rñdeť per id
qꝺ dixi q₂ ueꝝ eẽt: si isti uellent illos molestare ꝓ ma
iori sũma quã sũma ꝯcordata uł ultra.x.solidos. Si
uero pro sũma ꝯcordata ⁊ ñ soluta uel ñ ꝑfecte solu
ta ut ẽ in casu nr̃o: q₂ solutio fuit reuocata pro dimi
dia: tũc q₂ ꝯcordia nõ censeť eis obseruata nec ĩpi te
nenť dictis fallitis obseruare.ff.locati.l.quero.§.inť
locatorẽ saltẽ quominus possit agere ut eis suppleať
qꝺ per ꝯtratã fuit eis diminutũ ẽt de bonis que prefa
ti falliti repiunť hẽc tpe ꝯcordie.q₂ l₃ p̃fati creditores
uideanť dictis fallitis ꝑ dictã ꝯcordiã promisisse de ñ
molestãdo eos sup eis.hoc d₃ intelligi dũmodo con
cordia eis seruareť.⁊ dicti.x.solidi pro libra reserua
renť eis ⁊ ñ diminuerenť per.d.§.iter locatorẽ.quin
imo ẽt si nulla bona remãserunt eis nec aliqua ꝺ no
uo acquisiuerũt: nec nũc habere repiunť adhuc p̃fa
ti creditores agere pñt ut ꝯseruenť in dicta sũma.x.
solidoꝝ ⁊ restituãť eis solidi quinq₃ ablati q₂ difficul
tas solutõis ñ eximit dictos fallitos a dicta obligatõe
quã ꝯtrexerunt ꝑ ꝯcordiã de soluendo.x.solidos pro li
bra.ff.de uer.ob.l.ꝯtinuus.§.illud.⁊ sic potuerunt
dicti creditores florẽtini ꝯ dictos fallitos ñ restituẽtes
eis id qꝺ per ꝯtraratã sit diminutũ ꝓcedere ẜm for
mã iuris cõis ⁊ statutoꝝ cõis flor.de cessantibus ẽt si
dicti cessantes nihil habeãt. Sic ergo recolligendo di
ctos casus si p̃fati cessantes aliquid de nouo acquisi
uissent post dictã ꝯcordiã ⁊ nunc illud haberẽt possẽt
a dictis creditoribus molestari ẽt ut soluerent ultra
x.solidos quatenus illud patereť ẽt si.x.solidi ñ eẽnt
eis diminuti: ⁊ hoc ex forma dictoꝝ statutoꝝ. Si uo
nihil de nouo acquisiuerũt non pñt molestari ut sol
uant aliquid ultra dictos.x.solidos. Sed bñ possũt
ꝯueniri ut p̃fatos creditores ꝯseruent in dictis.x.soli
dis.⁊ ut suppleant siue quid eis remãsit de bonis q̃
habebãt tpe facte ꝯcordie siue non q̃ntũcũq₃ ꝑ dicta₃
concordiã uideanť dicti creditores promisisse de non
molestãdo ultra dictos.x.solidos pro libra: nisi pro
eo qꝺ de nouo acquirerent: q₂ dicta ꝓmissio intelli
giť facta si dicti.x.solidi soluanť ⁊ post solutõem nõ
diminuanť eisdẽ ⁊ sic cũ effectu seruet eis concordia
ał secus.d.l.quero.§.interlocutorẽ.ff.locati.C.de
pac.l.cũ ꝓponas in fi. ¶ Itẽ non ob.predictis si di
cať ꝙ ẜm hoc tolleť dictis cessantibus bñficium cessio
nis contra notata in.l.alia cũ.§.elegãter in fi.ff.so.
matri.q₂ istud non ẽ ueꝝ. Non enim negať quin cede
re possint bonis de iure cõi saluo si aliud statuereť ꝑ
statuta cõis florentie.plus uiř ꝙ ẽt de iure cõi cedere
non possint quasi dolose uersati fuerint: si tempore
facte concordie non habebant bona sufficiẽtia ad sol
uendum omnibus creditoribus.x.solidos pro libra
eo q₂ promittendo prefatis creditoribus florẽtinis de
ꝯſuando eos ĩ.d.x.solidis aduersus quoscũq₃ alios
creditores cẽsenť asseruisse se habere tot bõa que suf

ficerent eis ad soluendū oībus usq; ad dictā q̄titatē
decē solidoꝝ: cū scirent uel scire deberēt id qđ ī statu
tis ꝯtinet. s. ꝙ oēs creditores debēt eē pares. ⁊ etiā
id qđ ꝯtinet iure cōi uidelz ꝙ qn̄ debitores debent eē
pares si gratificet quibusdā pōt illud qđ eis soluit re
uocari pro rata. ut ī iuribus. ā. alle. ī ūcta. l. qđ te. ff.
si cer. pe. in fi. pro empto. qui fundū. §. suus meus.
Si ergo reperit ꝯ̄triū. s. ꝙ bona sufficiētia ad hoc
nō habebāt tanq̄ dolo induxerit dictos creditores
florentinos ad ꝯponendū cū eis pro dictis. x. solidis
qui si hoc sciuissent cū eis forte nō ꝯposuissent sz fuis
sent ꝯtra illos usi alijs uijs rigoris s̄m ꝙ eis ꝑmitti
tur ex forma statutoꝝ ꝯ̄ mercatores cessantes nō p̄nt
uti bn̄ficio cessionis ēt ꝺ iure cōi ⁊ ēt si ꝑ eī statuta flo
rentie non inhibeat eis. ⁊ hoc per tex. in. l. penul. in
fi. ff. de iure do. per quē hoc uident tenere doc. ⁊ per
l. siquis dolo in prin. ff. de re iudi ¶ Laus deo.

.xlvij.

¶ Quidā andreas erat creditor cuiusdā dn̄e magda
lane uirtute cuiusdā snīe pro qua se obligauerat qui
dā therius cuius therij mādato facta fuit ꝓmissio ꝓ
quodā bācho cuidā burlamocho ꝓcuratori p̄fati
andree creditoris cū pacto ꝙ ipsi therio cederent ac
tōes contra ipsā dn̄am magdalenā ⁊ ꝙ dict⁹ andre
as ratificauit. mortuo dc̄o andrea creditore heredes
eius cesserūt actōem ꝯ̄ ipsā dn̄am magdalenā cui
dā laurentio: qui laurētius cessionarius mō agit iure
cesso ꝯ̄ p̄fatā dn̄am que opponit ⁊ se defendit ex il
la ꝓmissione facta ꝑ therium sn̄ū fideiussorē ipsi pro
curatori andree creditoris. Querit utrū dicta dn̄a
possit se defendere aduersus p̄fatū laurentiū cessio
nariū ⁊ de exceptōe ꝯpensatōis que cōpetit cōtra ce
dentem an competat contra cessionarium.

In christi nomine amen.

Uiso puncto in cā que uertit luce inter laurentiū ces
sionariū ⁊ dn̄am magdalenā ī quo p̄cipaliter que
rit an ualuerit dicta cessio: ⁊ an ex eo possit agere ꝯ̄
dictam dn̄am dico ꝙ ista res est satis clara ⁊ aperta:
nec expedit eā obfuscare uerbis seu subtilitatibus ex
quisitis. Nam ut alś dixi consulēdo inter therium ⁊
nicolaum dicta cessio ualuit mero iure. sed nō ī effe
ctu ut ex ea possit agi contra dictam dn̄am eo qꝛ ipsi
cessionario pōt opponi exceptio solutionis que pote
rat opponi cedenti. i. heredibus ādree. Sz qꝛ ꝓtūc
iste fuit īcidens articulus sup̱ quo nō multū me extē
di probemus. n. nūc plenius que dixi per ordinem.
¶ Dixi primo ꝙ ualuit mero iure hoc ideo dixi qꝛ ꝑ
solutionē dicti therij non fuit liberata dicta domina
mero iur̄ ab andrea ut probabo ergo penes andreā
⁊ eius here. remāsit actō mero iure quā cedere potu
erūt. ꝙ nō fuit liberata patet qꝛ dc̄us therius obliga
uerat se cō ādree pro eo ī quo tenebat dicta domi
na ⁊ cū obligatio dc̄e domine descenderet a snīa ob
ligatio uero dc̄i therij ꝺscenderet ex sua ꝓmissiōe. pa
tet ꝙ nō erāt duo rei ī quib⁹ iura dicūt ꝙ solutio uni
us uel acceptilatō uni facta liberat ambos ipso iure
eo qꝛ sunt unius obligationis ꝑticipes. ff. ꝺ duo. reis
l. ij. ꝺ acceptila. l. si ex plurib⁹. sz potius dicēdū ꝙ di
cta domina erat p̄cipal̄ cū negociū ad ipsam p̄nci
paliter ꝑtineret ⁊ dc̄us therius ītercessor qui pōt mul
tipliciter dici ut nō. ff. ꝺ pac. ī personā. §. p̄io cuius
ītercessoris solutio nō liberat principalē ipo iure licet
se soluentē ipso iure liberet. Probo p̄mū ꝙ nō sint

duo rei qꝛ diuersitas causarū ex quib⁹ obligationes
tuorū descēdūt ⁊ diuersitas ī mō ꝯtrahēdi obligatio
nē facit ut nō cēseātur duo rei ut dicit Bar. ī. l. fi. ff.
ꝺ duo. reis ⁊ allegat ad hoc gl. ī. l. qui suū. ff. ꝺ iter
ro. acti. ⁊. l. si pro parte. §. fi. de ī rē uerso. Sz hic ex
eo ꝙ dicta domina erat obligata ex snīa dictus uero
therius ex sua ꝓmissione resultat utraq; diuersitas
tā formarū q̄ causarū ut patet expresse ex nō. ꝑ cum
ī dcā. l. fi. ergo ⁊c̄. Quod aūt solutio ītercessoris siue
se obligauerit ut fideiussor siue tanq̄ principalis dbi
tor qđ idē ē. ut nō. in auc̄. de fideiu. §. i. ⁊ probatur
ī. l. sed iul. §. i. ⁊. §. item si duos. ff. ad macedo. nō li
beret principalē ipso iure ꝓbat per regulā que tradi
tur ꝑ doc. in. l. cū alter. C. de fide. ⁊. ff. de solu. mode
stinus. qui dicūt ꝙ qn̄ plures sūt obligati dispariī. i.
diuersa spē obligatōis: qꝛ unus ex uno ꝯ̄tu alter ex
altero: lz uterq; principalr uel ad idē unius solutio
nō liberat alterū ipso iure qꝛ censet in dubio soluere
pro sua obligatiōe ⁊ suo noīe lz in ꝯ̄nam tendat ī li
beratōem alterius ⁊ iō pōt eidem fieri cessio ⁊c̄. ex ī
teruallo ut ꝓbat. ff. de admi. tu. l. si minoris actum
⁊. l. si alterius de tute. ⁊ rati. dis. Alia regula ē ꝙ qn̄
unus ē obligatus principalr alter accessorie solo eī⁹
qui accessorie obligatus ē similiter n̄ liberat p̄cipa
le ipso iure. ⁊ ideo ex īteruallo ēt nullo īteruenīente
pacto pōt soluēti fieri cessio. ut ꝓbat in. l. stichū. §. si
mādato. ff. de solu. ⁊. l. pap̄. man. ⁊. l. cū is de solu.
s̄m ueꝝ intellectū nō sic in illis quoꝝ quilibz ē p̄nci
paliter obligatus eadē spē obligatōis. ut. l. modesti
nus. de solu. Sed in cāu nr̄o uigent ambe p̄ie regu
le qꝛ diuersis spēbus obligatōis isti obligati sūt. sz
dn̄a ex snīa ⁊ sic ex quasi ꝯtu. ff. de pecul. l. iij. §. idē
scribit. therius ex ꝓmissione ⁊ sic ex ꝯ̄tu. unī ēt si dicā
tur p̄cipaliter obligati ꝓcedit qđ supra dixi. Itē re
uera dicta dn̄a erat p̄cipaliter obligata. dictus uero
therius ut fideiussor lz dixerit se ut p̄cipalē uelle ob
ligare. ut nō. glo. in auc̄. de fide. §. i. ergo bn̄ sequit
quod supra dixi ꝙ iste therius cēseat soluisse suo no
mīe ⁊ pro sua obligatōe tollēda n̄ pro tollēda obliga
tōe dicte dn̄e principalr ⁊ sic obligatio dicte dn̄e me
ro iure remāsit. potuit ergo alteri mero iure credi qꝛ
rei sue ⁊c̄. C. mādati ī re mādata ⁊ iustū ē unicuiq;
sua ꝯmittere. C. de iudeis. l. nemo exteri⁹. ¶ Scđo
dixi ꝙ lz potuit cedere mero iure nō tn̄ ī effectu quia
opponet exceptio solutōis ipsi cessionario que pote
rat opponi cedētibus exceptio p̄dicta solutōis per di
ctā dn̄am: lz nō fuerit liberata ipso iure ꝑ solutionē
therij expresse. ut tz gl. in. l. pap̄. ff. mādati. ⁊. l. cū al
ter. C. de fide. ⁊ ꝓbat ꝑ tex. in. l. de qua re. §. fi. ꝺ iu
di. ⁊ ꝑ rōem: qꝛ equitas n̄ patit ut quis bis idē conse
quat. s. a fideiussore ⁊ postea a p̄cipali ut in regula
iur̄. ꝙ aūt exceptio que obstat cedēti: obstat cessiona
rio: qn̄ ē realis ⁊ ꝯcernit obligatōē: ꝓbat in regula
iur̄ n̄ debeo. ff. de reg. iu. l. ī oībus. §. n̄ debeo ⁊. c. si
quis ī ius de reg. iur. in vi. ⁊ ibi ꝑ Di. ⁊ ꝑ gl. l. apud
celsū. §. si cū lrima. ff. de doli excep. ⁊ ꝑ gl. ⁊ Bar. in
l. siquis ī rē. ff. de ꝓcu. ꝑ Ci. in. l. ei⁹. C. de ꝯpē. Nā
si exceptio ꝯpensatōis que n̄ elidit actōem uel obliga
tōem. ar. ff. reꝝ amo. l. si cū dos obstās cedēti pōt op
pōi cessiōario. ut nō. ī dicī iurib⁹. forti⁹ exceptio solō
nis q̄ elidit ⁊ mag⁹ liberet obligōi ul' actōi. ar. ff. ꝺ ex
cep. l. excep. §. rei aūt. ¶ Restat nūc uidē duo circa
h: Primū ē qꝛ p̄dicta uera cēnt si solo fuissz facta ipi
p̄cipali creditori scilicet andree ul' eius heredib⁹ seu
uero eius ꝓcu. habēti ad hoc mādatū sufficiēs. ut. l.
uero

uero procur. ff. de solu. ⁊ l. solutā. c. ti. Dicendū est
ergo īspecto mādato huius nicolai an fuerit sufficiēs
ad recipīedū. Et breuiter cū ī eo cōtineatur ad exigē
dum ⁊c. nō uideo qđ dubiū possit hic fieri nisi q2 exi
gere ē ab īuito extorquere ⁊ sic uidetur ꝙ n̄ potuerit
recipe a sponte soluente ar. ff. de lega. iij. l. fidcicō. §.
si rē. Sꝫ cōtrariū ē uerū. q2 illud uerbū īportat etiaꝫ
spontaneā solutionē. ut nō. gl. C. ꝺ furtis. l. falsus ⁊
ibi ꝑ Ci. maxime quādo apponitur cū adiūcto. s. ad
agendū ⁊ exigendū ut fuit hic ⁊ nō. ꝑ Bar. in. l. hoc
iure. ff. ꝺ solu. ⁊ l. n̄ sclū solu. mat. Preterea ꝯstituēs
nō ꝯtētus ꝑdcō uerbo adiūxit ⁊ ad solu. recipiē. qđ
uerbū aliquid ultra debet īportare scꝫ a sponte soluē
te si precedēs uerbum exigēdū hoc nō importaret. l.
siquādo ꝺ le. i. Et notandū ꝙ dicta uerba ponūtur
in īstro statiꝫ post nominationē dicte domine ⁊ cause
que secū sperabatur ⁊ sic apparet ꝙ ītellexit de solu
tione fiēda a dcā domina ratione ꝯiūctionis scꝑture
ar. l. si suus ꝑlium. §. fi. ff. de le. i. cū silibus ¶ Secū
do uidēdū ē. q2 predicta procederēt si appareret ꝺ ue
ra solutione de q̄ hic nō apparet. sꝫ solū de ꝓmissio
ne facta ꝑ bāchū. Sed respondeo ꝙ illa promissio lo
co solutionis cessit ex quo facta fuit de mādato therij
ut patet ex scriptura libri banchi ⁊ sic statim fuit libe
ratus therius a dcō nicolao ⁊ andrea seu heredibus
eius ipso iure ut supra dixi ita nō. expresse Bar. i. l.
singularia si cer. peta. circa mediū fuit. n. ista quedaꝫ
ꝺlegatō ergo ⁊c. l. inter cās. §. abesse. ff. man. ⁊ de
noua. l. delegare ⁊ ꝑ hoc etiā benefacit qđ nō. Bar.
in si. in. l. penul. §. si uir. ff. solu. ma. nō sic dico ī pro
missione quā fecit therius pro dcā domina ut illa lo
co solutōis habeatur ⁊ liberauerit dominā ut quidaꝫ
dixerūt q2 non ꝯstat ex sua scriptura ꝙ illa fuerit fa
cta de mādato dicte dn̄e ⁊ sic sequi debem⁹. l. fi. C. de
noua. ꝙ nō fuerit facta nouatio prīe obligatōis non
ꝙ prīa fuerit sublata sꝫ noua obligatio addita fuerit
prīe nec eīn hoc casu loquit̄ dictū Bar. nec dicta iu
ra. Sed ⁊ si ꝯ̄triū eēt ꝙ loco solutōnis cederet. tūc
nō liberasset dictaꝫ dn̄am ope exceptōis ut ille dixit.
sed ipso iure. cum facta fuerit pro dicta dn̄a ⁊ ei⁹ no
mine ⁊ nulla alia subsistebat obligatio ad quam sol
uendam fuisset facta ꝓmissio. un̄ sicut si dictus theri
us nulla facta ꝓmissiōe soluisset pro dicta dn̄a libe
rasset eā ipo iure. ff. de solu. l. solutōēꝫ ⁊. l. soluēdo ꝺ
neg. ge. q2 nulla alia erat obligatio q̄ posset tolli. ita
⁊ ꝓmittendo pro ea si diceremus dictā ꝓmissionem
loco solutōis cedere cuius cōtrariū dixit ille. s. ꝙ ope
exceptōis. Dico ergo ꝙ tunc ē ueꝝ ꝙ ꝓmissio de sol
uendo pro uno facta per aliū loco solutōis ⁊ delega
tōis habet̄ quādo fuit de mandato illius pro quo ꝓ
mittit̄ ⁊ tūc liberat cū ipso iure. si uero sine mādato:
tunc eū nō liberat nec eū. ipso iure nec ope exceptōis
anteꝙ̄ sequat̄ solutio sed nouā actōem accumulat ⁊
facit ut secūdus teneat̄ simul cū primo. ut. d. l. fi. C.
de noua. ⁊ ita fuit hic in promissiōe facta per theriuꝫ
sed ꝓmissio facta ꝑ banchū illi nicolao bene habuit
uicē solutōis quo ad therium q2 facta fuit eius māda
to ⁊ sic cum ipso iure liberauit sed dictā dominā ope
exceptōis sicut si uere soluisset ut pꝫ ꝑ p̄dicta ¶ Nec
ob. ei qđ dixi obstare cessionario exceptōem. ff. de fi
de. l. cū his. ubi nō obstat q2 ibi loquit̄ cū fuit cessio
ipsi fideiussori soluēti. Primo nāqꝫ casu in successorē
transit illa cā que reddit actōem inutilē apud ceden
tē. s. equitas ne bis idē consequat̄: quod nō ē in fide
iussore qui de suo soluit ⁊ recuꝑare pōt per actiōem

mandati uel negocioꝝ gestorum ēt sine cessione ⁊ sic
purgat̄ uicium ex quo resultat exceptio in ipsa cessio
ne nō sic ē cum cedit̄ alteri qui nō soluit ut pꝫ ex ibi
nō. ⁊ facit qđ nō. in. l. fi. circa princi. C. de iur̄ do. Si
ergo fuisset hic facta cessio therio fateor ꝙ ualeret ⁊
n̄ obstaret exceptio. sꝫ quia fuit facta alteri nō ualet ī
effectu q2 exceptio ut dixi obstat ¶ Itē non obstat ei
quod dixi ualere cessionē mero iure ⁊ sic transisse uti
les licꝫ cum exceptōis obiectu. si dicat̄ ꝙ imo non po
tuerūt trāsire utiles cū prius eēnt penes theriuꝫ etiā
cessione sibi non facta eo q2 uidet̄ emisse nomine di
cte domine dicta. l. cum is. ⁊ l. si dubitet̄ ꝺ fideius. ex
qua emptiōe transeunt utiles sine cessiōe. C. ꝺ accu.
⁊ ob. l. ij. ⁊ ēt ex eo ꝙ habebat obligata omnia bōa
dicti andree pro eo ꝙ ꝓmiserat nicolaus scilicet ce
dere actōes contra dictaꝫ dominā q2 promiserat an
dreas ratum habere sub obligatōe bonorum suoꝝ
quecūqꝫ gesta per nicolaum in qua obligatiōe gene
rali ueniebat ēt nomen dicte domine. l. bonoꝝ. ff.
de uerb. sig. ex qua hypotheca actōis ꝯpetit utilis ac
tio therio que directa erat apud andreā. l. nomē. C.
que res pig. obli. pos. ⁊ si ita ē ꝙ utiles eēnt apđ the
rium etiam sine cessione ex dictis duabus causis nō
potuerūt transferri in illū cessionariuꝫ iuxta nō. per
Bar. in. l. nō quocūqꝫ. §. qui gaiū. de leg. i. ⁊ ego ui
deor supponere contrariū dicēdo ꝙ ualꝫ mero iur̄.
Sed respōdeo non ē ita q2 dictum meū pōt intelligi
ꝙ̄tum ad exercitiū directaꝝ quod nō erat apud the
riū. ideo potuit transferri ī cessionariū lꝫ sine effectu
⁊ hoc respectu dꝫ ualere cessio mero iure non auteꝫ
dixi ualere mero iure eo q2 utiles sint translate. Pre
terea ⁊ hoc pōt dici non obstātibus que supra dixi q2
non ē ueꝝ ꝙ therius uideat̄ emisse nomē dicte dn̄e
cū nō soluerit prīcipaliter ob hoc ipm ut nomē eme
ret q2 nō oportuisset ꝙ se obligasset. tūc enim bn̄ ui
deret̄ emisse q2 cū do pecuniā prīcipaliter ut aliquid
habeā ē emptio ut plene nō. in. l. ij. in prin. ff. si cer.
peta. Sꝫ q2 se prius obligauit ⁊ postea soluit cēsetur
prīcipaliter soluisse ut se ab illa obligatōne liberaret
⁊ eā extingueret: lꝫ ī consequētiā ueniret ut fieret ces
sio ēt si expresse nō fuisset actum. ut. d. l. cuꝫ his. ⁊ l.
stichū. §. si mandato. ff. de solu. ⁊ iō tex. in. d. l. cum
is. dicit quodāmō que ē nota īpropriētatis ex qua ī
ꝓpria emptiōe nō transierūt utiles sine cessiōe al̄
frustatoria eēt cessio de qua ibi loquit̄ nisi dicatur ꝙ
ꝑꝑ exercitiū direcē qđ certe nō magne utilitatis ē. nec
eēt equū tūc q2 si obligatus ad cedendū facto suo ce
dere n̄ posset exercitiū direcē nō repelleret̄ ut dicat̄ in
l. stichū. §. pe. de solu. Cū ēt sine hoc ex dicta uendi
tōe ⁊ sic suo facto utiles haberet que tātūdē ualēt. s.
ꝙ emisse uideat̄ nomē dicte dn̄e ⁊ sic ex illo capite n̄
potuit q2 hēbat bona andree obligata. ⁊ ꝑ ꝯn̄s dcāꝫ
actōem bn̄ pōt dici ꝙ hēat utileꝫ. ut. d. l. nomē. Sed
aduertendū q2 ista ē diuersa ab illa que orit̄ ex cessio
ne. Nā illa descēdit ex ꝯ̄ctu prīo ex quo descēdit direcā
⁊ ex illa obligatōe ex qua descēdit direcā que obligatō
trāsit ī cessionariū. l. si in solutū. C. ꝺ acti. ⁊ ob. ⁊ ple
ne ꝑ Bar. ff. e. ti. l. i. ī prin. in. ij. colū. nō dico ꝙ illa
obligatio lꝫ trāslata in cessionariū pariat utilē cū se
mel peperit directā ⁊ sic dcā actio util̄ sit natīa imo ē
datīa. ut ibi nō. ꝑ Bar. Sꝫ dico ꝙ lex dat eā ꝑꝑ dēꝫ
ꝯ̄ctuꝫ primū ⁊ ꝑꝑ obligatōem ex eo descendēteꝫ. At
utilis que ꝯpetit ei cui nomē ē obligatū dat̄ a. l. non
ꝑꝑ ꝯ̄ctū primū ⁊ ei⁹ obligatōem sꝫ ꝑꝑ ꝯ̄ctū secūdū pi
gnoratōis seu obliga. Ex quo dico ꝙ nil repugnat

ut ex dicto ꝯtractu obligatõis nois utilis sit una apđ
unum ⁊ ex cessiõe altera utilis sit apud alteꝝ posteꝙ̃
ꝯpetunt ex diuersis uel ꝑꝑ diuersas causas qđ õmõ
sirat. Quid enim si mihi habẽti nomẽ tuũ obligatũ sa
tisfiat a debitore meo. Nonne ille cui antẽ satisfactio
nẽ cessisset contra te actõem agere poterit. nullũ du
biũ ꝙ sic q̃ cessat eã que ipsum ipediebat. s. obligatõ
mea que ẽ extincta ꝑ solutõem. ergo oportet dicere
ꝙ cessio ualuit ⁊ translata fuit utilis lz sine effectu si
facta fuit post obligatõem mihi factã de nomĩe ⁊ ãte
satisfactõem q̃ si nõ ualuisset a principio nõ recõua
lesceret ex post facto. l. qđ ab initio de reg. iur. sequit
ergo ꝙ una utilis fuit trãslata in cessionariũ ꝑ cessio
nẽ ⁊ altera ĩ me ꝑ obligatõem nomĩs ex diuers̃ pri
cipijs. ⁊ pria habebit effectũ extincta mea ⁊ sic utilis
que ẽ apud me ex obligatõe nois magis hz uim hy
pothecarie ꝙ̃ ꝑsõalis actõis. ut pz ĩ. l. si ꝯuenerit. ff.
de pig. act. ubi ꝙ exigit ratione dcẽ utilis remanet lo
co pigno. nõ ẽ sic in eo ꝙ exigit uigore util' existẽtis
apud cessionariũ q̃ illud estĩ suũ ꝑpetuo. Item si
habeo nomẽ tuũ obligatũ qui teneris debitori meo
ex stipulatione nõ possum dicere te mihi obligatũ ex
stipulatione quia illa obligatio non transit in me sz
solum transit utilis actio que a lege datur nõ sic si ac
tio fuisset mihi cessa. ut nõ. in. d. l. i. Et sic utilis quã
habet cessionarius quodãmõ euellitur ut sic dicaz de
uentre directe nõ sic ĩ illa quã habet ille cui nomẽ est
obligatuz q̃ nõ ẽ ut naturalis filia. sz ut adoptiua.
Cõcludo ergo ꝙ licet apud theriũ fuerit util' ex eo ꝙ
nomẽ dcẽ domine haberet obligatũ potuit tamẽ in il
lum laurẽtiũ cessionariũ transferri alia util' per cessio
nem alterius nature ⁊ qualitatis ⁊ ex alio casu descẽ
dens ⁊ sic nõ obstant notata ĩ. l. nõ quocũqz. §. qui
ꝯaiũ õ le. i. qui ibi loquũtur doc. õ eadẽ utili seu õ eo
dẽ principio descẽdẽte q̃ cũ semel trãslata ẽ ĩ unũ per
cessionẽ non põt in alterũ transferri. Et sic pz ex hoc
capite nõ bene posse repelli cessionariũ. s. q̃ utilis ĩ
ipm ñ sit trãslata. Sed nec multũ expediẽs ẽ ex hoc
capite se defendere q̃ eẽt ire per mẽdicata suffragia
⁊ indigeret dicta domĩa ut dictus therius ueniret ad
eã defendendã ⁊ denũciaret ei ꝙ non solueret ⁊c. tñ
tenendo ea que dixi ꝑ seipsam possit se defendere op
ponẽdo exceptõem solutõis sibi ꝯpetentẽ absqz alia
denũciatione uel defẽsione facta per therium ❡ Itẽ
ñ ob. predictis. l. si pluribus. ff. de accepti. per quam
uĩ ꝙ cũ dicta domina ⁊ therius sint eiusdem rei ⁊ ob
ligatõis ꝑticipes. solo uera therij liberauit dictam do
minã ipso iuĩ sicut liberareĩ ꝑ fictam ut ibi ⁊ sic nulla
remãsisset actio penes andreã si ñ fuisset pactum fa
ctum de cedẽdo. Sed ꝑꝑ pactũ remãsit ut cedeĩ pos
sit therio ñ alteri: cuiꝰ ꝯtrium ego supra dixi. s. ꝙ solo
therij ñ liberauit dictam dominã ipso iure sz ope ex
cep. q̃ uĩ soluisse therius ꝓ sua obligatõne que ẽ di
uersa ab obligatiõe dicte domĩe ⁊ ei accessoria ꝑ iura
ĩ pricipio allegata. Nam dico ꝙ. l. si ex plibus. loqui
tur ĩ plibꝰ obligatis eadem obligatione ⁊ eque princi
paliter ut sũt duo rei uel duo tutores ut. l. modestinꝰ
de solu. sz hic diuersis spẽbus obligatõis quaruz una
ẽ pricipalis altera accessoria quo cãu regula illa ñ mi
litat qñ soluit accessorie obligatus secus si principaliĩ
obligatus. unñ nil ad ꝓpositum illa. l. sz debemꝰ recur
rere ad. l. supra in prin. allĩ. ❡ Illud ãt ꝯstat ꝙ hic di
ci ñ põt therium soluisse de pecunia dicte domine q̃
si hoc fuisset frustra pactũ apposuissz de cedẽda actõ
ne ꝯ eam ꝑ ea que plene nõ. in. d. l. modestinus. Et
hoc posito ꝓ ꝯstãti ꝙ̃ soluerit de pecunia ꝓpria non
põt dici ꝙ talis obligatio ad cedẽdũ actõnem quesita
ꝑ therium fuerit dicte domine acquisita. tum q̃ ex re
domĩe acquisita ñ fuit. tũ q̃ ñ fit ad utilitatẽ dicte do
mine quo cãu aliqñ reperiĩ ꝙ alteri ꝑ alterũ acquiri
tur actio sed fuit acquisita ad utilitatem ipsius therij
ꝯ ipsam dominã. unñ fatuum eẽt dicere ꝙ ipsi domĩe
ꝯ seipsã foret acquisita ut. l. frater a fratre. §. quesitũ
ff. de ꝯdi. ĩdẽ. ⁊ nõ. in fi. prime magne glo. ex quibus
pz ñ habere in hoc locum. l. unde queritur circa fi. ff.
ꝯmo. Nam ibi ñ fuit acquisita una actio sibijpsi ꝯ se
ipm. Sed alteri fuerunt acquisite due ad idem. s. cõ
modati ⁊ acquil. unñ si agit una ⁊ ꝯsequiĩ dz alterã re
mittere ne bis idez ꝯsequaĩ. Nõ ergo põt dicta domi
na ex hoc defendi ꝙ sibi sit acquisita actio ad ceden
dum quesita per therium ⁊ ꝙ propter hoc tenẽãtur
heredes andree illam actionem remittere quia imo
nullo modo fuit sibi quesita nec acquiri potuit. Ue
ra ergo defẽsio dcẽ dñe ꝯ dictũ cessionariũ ẽ illa quã
supra dixi clara ⁊ apta. Predicta ṽa si theriꝰ ñ euocat
lutõem posset eam reuocare si uellet q̃ cessio ñ fuit si
bi fcã ꝓut ꝓmissũ fuit ⁊ tũc habereĩ pro ñ facta.

.xlviij.

❡ De eodem casu de quo supra.

❡ In christi nomine amen.

In cã que uertiĩ luce inter laurentiũ asserentẽ se ha
bere iura cessa ab heredibus andree ꝯtra dominam
magdalenã uxorẽ cuiusdã petrigentilis agentem ex
una parte ⁊ dictã dominã magdalenã se defendẽtem
ex altera sup eo de quo dubitaĩ an dcã cessio potue
rit fieri ⁊ an dicta dñа possit se defendẽ aduersus dcz
cessionariũ ne sibi soluere cogaĩ ꝑ exceptõnem solu.
facte a therio qui se obligauerat pro dicta domĩa ni
colao burlamochi ꝓcuratori dcĩ andree. Uideĩ mihi
ꝯsideratis ⁊ ponderatis omnibus ꝙ dubiũ huius q̃
stionis ꝯsistat ĩ uidẽdo an solutio facta ꝑ theriũ libe
rauerit dictã dominã uel nõ q̃ si nõ liberauit potuit
cedi ⁊ dicta domina non põt se defendere. secus si li
berauit. ⁊ uĩ ꝙ nõ liberauerit ꝓpter tria. ❡ Prio
q̃ dictus nicolaus non uideĩ habuisse mandatũ suf
ficiens ad recipiendũ a sponte absoluẽte sed solũ ad
exigendũ ⁊ sic ab inuito. ff. de lega. iij. l. fideicõmissa
§. si rẽ. Sed certe hoc nõ obstat q̃ illud uerbũ ipor
tat eẽt solutõem que sponte fit. ut. C. de fur. l. fal. ⁊ ibi
nõ. per glo. ⁊ Ci. ⁊ plene ꝑ Bar. in. l. hoc iure. ff. de
solu. solu. matri. l. non soluz. ⁊ sic perinde est ac si ip
si principali solutio facta fuisset ex quo facta fuit ue
ro procuratori. ff. de solu. l. uero ꝓcuratori. ⁊. l. solu
tam ⁊ sic ex isto capite ñ ꝓhibetur dicta domina se d
fendere. ❡ Secũdo principaliter uĩ ꝙ ñ liberauerit
q̃ cum dictus therius se prius obligasset ꝓ dicta do
mina ꝙ̃ solueret soluendo postea simpliciter cẽsetur
soluisse ꝓ sua obligatione dissoluenda ñ ꝓ obligatõ
ne dicte domine propter duas regulas quas tradũt
doct. in. l. modestinus. ff. de solu. et. C. de fideius. l.
cum alter. Prima ẽ q̃ qñ plures sunt obligati ad idẽ
diuersis speciebus obligationis eẽt si quilz eque princi
paliter uno soluente ñ liberatur alter ⁊ iõ põt etiam
ex interuallo cedi actio ꝯ alterum. ff. de admi. tu. l. si
minor actum. sed hic est huiusmodi quia dicta domi
na erat obligata ex quasi contractu. s. ex sentẽtia. ff.
de pecul. l. iij. §. idem scribit. Dictus uero therius ex
contractu. i. ex sua promissione que sũt diuerse spẽs.

Alia

Alia regula ē φ qñ unus est obligatus principaliter
alia accessorie solutio illius qui accessorie ē obligatus
ñ liberat principalem q₂ cēsetur facta ꝓ obligatiōe ip
sius soluentis: ꝛ iō ēt ex īteruallo ꝛ nullo īteruenīēte
pacto pōt fieri cessio ꝯ̄ principalem. ff. mandati. l. pa
pi. de solu. l. stichum. §. si mandato de fideius. l. cum
is s̄in Di. ꝛ omnes. Sed hic dicta domina erat prin
cipalis q₂ ip̄a fuerat ꝯdēnata. dictus v̇o therius acces
sorie lꝫ se ꝯstituisset principalem debitorem ꝛ pagato
rē. ut nō. in auē. de fideius. §. i. de pact. l. ī ꝑsonā. §.
i. ad macc. l. sed iul. §. i. ꝛ. §. sed si duos. ñ sic in pluri
bus eque principaliter obligatis eadē spē obligatōis.
in quibus unius solutio liberat alteꝝ ipso iure ꝛ sic ñ
pōt fieri cessio ex interuallo nisi interueniente pacto
ff. de solu. modestinus. de duob⁹ reis. l. ij. de acceptil.
l. si ex pluribus. Nec. n. dicta domina ꝛ theri⁹ possūt
dici fuisse duo rei ꝑꝑ disparitatē obligationis ut nō.
glo. ff. de interro. acti. l. siquis seruū. ꝛ plene ꝑ Bar.
in. l. fi. de duobus reis. Sꝫ ad ista respōdeẗ breuiter
φ lꝫ ñ liberauerit ipso iure dictam dominā liberauit
tamen ope exceptōis: que descēdit ex illa equitate ne
quis bis idem ꝯsequatur ut pꝫ. ff. de iudi. de qua re
§. i. ꝛ nō. glo. ī. d. l. papini. ff. manda. ꝛ. l. cum alter.
de fide. ꝯstat āt φ exceptio ꝑemptoria ꝛ rei coherens
que ob. cedenti ob. cessionario. ut nō. ff. de doli exc.
apud celsum. §. si cū legitia ꝑ gl. ꝛ Bar. ī. c. siquis in
ius de reg. iu. li. vi. uide per Di. ꝛ ꝑ Ci. C. de ꝯpen.
l. eius. ubi exceptio ꝯpensationis que ob. cedenti ob.
ēt cessionario ꝛ ꝑ Bar. ff. de ꝓcur. l. siquis in rem ꝛ
l. qui duos de leg. ij. Item qȯ supradixi. s. posse fieri
cessiones ex interuallo ueꝝ ē. s. ipsi soluenti ad cui⁹
utilitatē censetur remansisse actio utilis penes credi
torem ēt post solōnem cui soluenti si cedaẗ ñ obstabit
exceptio: q₂ uiciū qȯ erat penes cedētem purgaẗ: cuꝫ
cedit soluenti. ñ si cum cedit alteri. ut nō. ī dictis legi.
Et sic pꝫ φ nec ex isto capite dicta dña ꝓhibeẗ se dfē
dere aduersus dictum cessionariū ❡ Tertio uẗ φ ñ
fuerit liberata q₂ ñ apparet hic de uera solōne sed so
lum de quadā ꝓmissione facta ꝑ banchū nec ibi ap
paret ob quā cām facta fuerit lꝫ ad instātiam therij uł
pro therio facta fuerit. Sed ad hoc faciliter respōdeẗ
q₂ dicta promissio loco solutionis habeẗ postꝙ̄ facta
fuit ad instātiaꝫ therij ꝛ ȯ suo mādato ut pꝫ ex libro
ꝛ sic liberauit therium ipso iure sicut si uere soluisset
ēt si adhuc solō facta ñ sit iure cuiusdā delegatōis. ff.
man. l. iter cās. §. abesse de noua. l. delegare ꝛ notat
Bar. in. l. singularia circa mediū. ff. si cer. pe. facit φ
idem nō. ī si. i. l. penul. §. si uir. ff. solu. ma. Item lꝫ
ñ appareat ex qua cā presumitur φ ꝓ ista qua erat
obligatus ꝓ dicta domina ex quo alia ñ apparet ut
nō. in. l. triticum. ff. de uer. ob ❡ Sed ultra predicta
uẗ quarto ꝛ fortius φ dicta domina ñ sit liberata q₂
solutio que pōt retractari ꝑ ꝯditōnem nec ipsi soluē
ti nec alteri pro quo erat obligatus ꝓdest. ff. de ꝯdi.
ide. l. cum his. §. i. de solu. qui hominē. §. fi. Sꝫ ista
solō therij pōt retractari ꝑ ꝯdi. ob cām. tum q₂ facta
fuit cum certis pactis. s. de cedendo actionem ꝯ̄ dictā
dominam ꝛ de faciendo ratificari a dicto andrea que
pacta non fuerūt obseruata ꝛ sic ꝯpetit ꝯditio ob cāꝫ
ꝛ hoc ałs fuit ꝯsultū. Tum q₂ dictus theri⁹ uẗ soluisse
loco ꝑcij actionis cedēde quā censeẗ uoluisse emere.
l. cum is ꝛ. l. si dubitetur de fide. unñ ñ facta cessione te
netur reddere dictū preciū nicolaus predictus. ff. lo.
l. si fundus. Peride ergo uẗ hñda dicta solutio ac si
facta ñ fuisset ex quo pōt retractari facit. l. debitoꝝ. ff.

ad trebel. cum fi. ꝛ sic ista domina ñ uẗ posse se defē
dere. Quid eni si dictus therius reuocaret solōnem
post absolutionē dicte domine a dicto cessionario ꝑ
sn̄iam diffinitiuam: lucraretur certe dicta domna cuꝫ
aliena iactura. ❡ Breuiter in hoc stat substātia ꝛ me
dulla huius negocij. Et quicquid aliud quereẗ uł dꝫ
ultra nugatorium ē. unñ circa hoc dico φ si theri⁹ ueni
at ad iudicium ꝓ defensione dicte domine qȯ facere
pōt. l. idemqꝫ. §. generaliter. ff. mā. ꝛ. l. ꝓcur. ad ex
hibendū. §. i. rem ra. ha. in rōne ipsorum ꝛ dicat se
nolle repetere dictā ꝙ̄titatē solutā nec curare ȯ cessio
ne actionis q₂ ē ī ꝯcordia cum dicta domina: hoc suf
ficiet dicte dñe: q₂ efficieẗ solō irretractabilis ꝛ cessabit
qȯ supra dixi ꝓ qua practica facit. l. pꝫ dotē v̇si. sꝫ si
lex. ff. de dote prele. ī uerbo ratam hūerit. Si v̇o the
rius hoc ñ faciat: tūc si dicta dña pōt ꝓbare se satisfe
cisse therio: idem ē: q₂ ex hoc apparebit solutionē fa
ctā fore irreuocabilē eo q₂ cū cessio ob. nihil ad aliud
esset fienda nisi ut theri⁹ recuꝑaret a dcā domina qȯ
ꝓ ea soluit si recuꝑauit frustratoria cēt cessio. Nā ꝛ si
fieret non posset ex ea agi q₂ dicta dña eum repellere
posset exceptione solutōis ꝑ quaꝫ solutionē actio mā
dati uł neg. ge. qua teneret eidē therio: fuisset extīcta
ergo actio que cedereẗ a dcō andrea uł ei⁹ heredib⁹
ad corroboratiōē dicte actiōis mādati ut nō. ī dicta
l. cum is ȯberet eē utilis. solū eniꝫ remāsit utilis dicta
actio penes ādreā. ut cedereẗ therio ꝛ ꝑ eam ꝯseque
reẗ qȯ soluerat. postꝙ̄ ergo fuit ꝯsequutus effecta est
īutilis nec ē curādum q̄liter ar. l. cum s̄uus. ff. ȯ uer.
ob. ꝛ sic nō potest theri⁹ repetere solutū ex eo φ actio
sibi non cediẗ: cū iā ītus habeat qȯ per cessionē cōse
qui intēdebat facit. ff. de condi. ob cau. l. si pecuniam
§. si seru⁹ ī fi. ubi qualitercūqꝫ sit impleta cā ob quā
datum fuit sufficit ꝛ īpedit repeti solutū. Nec obst. φ
nō. eo. ti. l. iij. §. siquis quasi per glo. Nam fateor φ
si do tibi. x. ut mihi des fundū ꝛ ñ das sꝫ alius repeto
qȯ dedi q₂ lꝫ habeā ñ tñ a te. nec ex alia cā ex qua tu
mihi dare debeas. ꝛ ita loquitur qȯ ibi nō. sec⁹ si ali⁹
dat ꝓ te uel ex cā ex qua tu dare ȯbebas ut in. d. §.
siquis s̄uuꝫ. at in casu nr̄o si dicta dña satisfecit dicto
therio dꝫ hēc theri⁹ ex illa cā ex qua andreas teneba̅t
cedere. s. q₂ soluerat therius de suo ꝓ dicta dña: satiꝗ̄
g° diceẗ īpleta. d. cā ꝛ mod⁹ apposit⁹ ī solōne. s. φ fiat
cessio exq° effect⁹ cessiōis secut⁹ ē ar. l. mlier. ff. ad tre.
ꝛ. C. ȯ cōdi. isti. l. si maẗ. ꝛ sic ñ poterit r̄petere theri⁹
tanꝙ̄ cā nō sequuta ꝛ dicta dña defendeẗ q₂ solutō
apparet eē irreuocabilis. Si v̇o neutrū p̄dictoꝝ fiat
q₂ nec therius dicit se ꝯtētū a dicta dña nec potest ꝓ
bari: tūc ut ałs dixi pōt theri⁹ repetere ꝛ sic uideẗ φ
dicta dña nō possit se defēdere ex dicta solutiōe retra
ctabili ut dicta. l. cuꝫ is. §. i. ff. de condi. inde. ubi uẗ
casus. sꝫ ego fateor h̄ ueꝝ si ēt dicta dña ꝯfiteẗ se ñ sa
tisfecisse therio. Sꝫ si dicat se satisfecisse lꝫ ñ ꝓbꝫ dico
φ pt̄ se ȯfēdē offerēdo cautiōē ȯ ȯfēdēdo dictum ni
colaū a dcō therio. Naꝫ ip̄a posset hodie offerre dcō
therio ꝛ facē dcāꝫ solutōē fcāꝫ ꝑ theriū irreuocabilē
ergo ꝛc̄. facit lex predicta pater dotem. ff. de dote pre
le. ꝛ prestabitur cautio iudici uel notario recipienti ꝓ
illo. Et φ hoc fieri possit ꝓbo. Nam si therius soluis
set simpliciter ñ apposito pacto de cedendo dicta do
mina posset se iuuare de illa solōne ope excep. ꝛ inui
to therio ut dicta. l. de qua re. §. fi. de iudi. ꝛ qȯ nō. ī
d. l. cū alter. C. de fideius. Cū ergo apposuerit illud
pactū ut idēnis ꝯserueẗ ñ dꝫ nocere dicte dñe dictum
pactum: si eum uult ꝯseruare indēnē q₂ dict⁹ therius

postq̄ ꝓmiserat debebat soluere ⁊ hāc utilitatez dn̄e predicte facere. l. indebitā ⁊ qđ ibi nō. ff. de ꝯdi. idc. pōt autez cōseruare idemnē hodie offerēdo ergo suf fiit q̄ caucat publice ꝑsone recipienti ꝓ nicolao q̄ il lū ꝯseruabit idēnem que cautō ꝑinde habebitur ac si prestita foret andree uel ēt heredibus a quibus nico laus repetere posset si eis soluisset qđ a therio recepe rat ⁊ per ꝯn̄s cēsebitur prestari dicto cessionario hn̄ti ab illis cām uel saltē ei nocebit ne possit agere tanq̄ ex cā superuenienti auctori suo ex cā de preterito. ar. l. ꝓinde si cer. pe. ¶ Plus dico q̄ ēt si dicta dn̄a non asserat se satisfecisse therio tamen ex quo therius ad huc n̄ reuocauit nec reuocat dictam solonem admitti tur dicta dn̄a ad excipiēdū de solu. facta uero ꝓcura tori cauendo q̄ therius n̄ reuocabit q2 hz intentōem fundatam ad excipiendum ex solone iam facta. Sed agens n̄ hz sic itētōnem fūdatam ad replicandū. s. q2 solo pōt retractari cū adhuc retractata n̄ sit nec sint signa ex quibus appareat theriū uelle retractare q2 nullam litē adhuc incepit ⁊ sic presumitur ꝓ dicta do mina excipiente. ar. ff. sicui plus q̄ per. l. fal. l. hec āt in prin. Et sic ꝯueniēdus ē q̄ interim anq̄ retractet solutio pecunia stet apud dn̄am predictā cum cautiōe que suam intētōnem fūdatā hz sup eo qđ ē de presē ti ul' preterito q̄ q̄ iterum soluat. ⁊ sic andreas ul' ci⁹ hēs bis habeat dictam pecuniā ⁊ duplicatā. s. semel p ꝓcuratorē uerum. s. nicolaū ⁊ postea p cessionarium qđ eēt iniquū ⁊ absurdū. cū. n. deberētur quingenta haberēt mille quousq3 fiat reuocatio. igit n̄ ē ꝯceden da: sed iterim stet penes dominam quousq3 fiat lz ip sa n̄ sit liberata perfecte maxime si prestat cautōnem ad qđ optime facit i rōe sui. ff. de pecul'. l. sed si dānuz §. fi. de colla. bonoruz. l. ij. post prin. ibi sz si sub lege ⁊c. in quib⁹ hr̄ q̄ ď debito puro n̄ dz fieri deductio ci⁹ qđ sub ꝯditōe debet pp dubium euētū ꝯditōis euen ture imo dz debitū purum solui cū cautōe de restituē do si ꝯditio eueniat si ē ergo ibi ita fit in petētem qn̄ ipse hēt intētōez suam fūdatam ad agenduz ex aliq° de p̄nti reus uero n̄ ad excipiēdum. sed pōt hr̄e ex ali quo futuro euētu. Ita ecōuerso qn̄ reus hz itentōem suam fūdatam ad excipiēdū actor uero n̄. sed pōt ha bere ex aliquo futuro euētu ad replicādū ut ē hic. pro quo facit. ff. de rei uen. l. n̄ iō min⁹ de ꝯdi. fur. l. si ser uus in prin. de doli excep. l. pure in pri. ⁊ qđ pulchre nō. Bar. in. l. iulian⁹. i fi. sue repetitionis. ff. de ꝯdi. i debiti. ubi post Oldr. dicit q̄ qn̄ p̄ns status rei nō tē dit ad exclusionem lz sit dubiū an in futuꝝ fiat exclu sio n̄ inducitur iterim exclusio. l. si sub ꝯditōne ď assi. lib. l. ubi autem. §. idem marcel. de i diem adiec. Sz hic p̄ns status rei n̄ tēdit ad excludēdū dictam dn̄am ab excipiendo imo eꝯ tendit i opposito pp solonem iam factam uero ꝓcuratori. Sed ē dubiū an pp futu rum euētum inducat exclusio. s. si ꝯtingat solonē re tractari: igitur anq̄ hoc fiat n̄ excludit dc̄a dn̄a ab ex cipiendo. Nec. n. minus imo plus dz sibi faueri i isto dubio cum sit rea q̄ actori cum simus i decisorijs ut plene nō. in. l. de dic. qui satis. cog. nec ispicere debe mus qđ euenire pōt cuz alique ꝯiecture adhuc n̄ sint q̄ eueniat. ar. ff. qui ⁊ a quib⁹. l. iul'. nec p̄ns stat⁹ ten dat ad illđ. l. i. §. si uētre de uē. i pos. mit. La⁹ Deo.

.xlviiij.

¶ Mulier que dederat certa bona sua estimata in dotē cessit alteri iura dotium suarum. Queritur utrum uir possit cessionariū cogere ut ꝓmittat sibi de euictō ne bonoꝝ dotaliū quoꝝ ipse censet emptor ⁊ cessiōa rius uenditor ut sicut ex cessione transit actio actiua que ꝯpetebat cedenti ita ēt trāseat obligatio passiua qua tenebat ipse cedēs. s. cauere de euictione.

¶ In christi nomine amen.

Uis oib⁹ q̄ i pūcto narrāt dico nlli dubiū eē qn uēdi tor teneat se ď euictōe obligare ⁊ pt ad h cogi p actō nē ex ēpto lz a principio nō fuerit hoc actuz qm̄ hoc ē de ꝯsequentib⁹ ⁊ naturalibus ꝯtractus emptionis ⁊ uēditionis. textus sūt multi de hoc. ff. de reruz ꝑmu. l. i. post prin. de act. ēpti. l. ex ēpto. §. fi. ūsi. ⁊ ex ēpto actōnem ⁊c. ď iureiur. si duo. §. siquis iurauerit circa prin. de euic. l. ij. ď edil. edic. q̄ si nolit. §. q2 assidua de condi. ob cau. l. fi. i fi. ⁊ ibi nō. i pri. glo. magne. Dico aūt de obligatione simplici. i. sine fideius. l. illđ in pri. ⁊. l. si dictum post prin. ff. de euic. nisi i casibus ibi notatis p glo. scilicet. l. illud. Itē nō tenet ꝓmittē duplam sed simplam tantum. i. soluz itcresse ēptoris nisi cum uendit res preciosa uel cuz aliud sit de ꝯsue tudine. l. emptori. de euic. ⁊. ď. §. q2 assidua. dz se tn̄ solēniter obligare p stipulatōem ⁊ more ꝯsueto. s. cū hypotheca bonoꝝ ubi ꝯsueuerūt instrumēta fieri ar. ď. §. q2 assidua. Sz i casu nr̄o dicta dn̄a que iura do tium cessit cuz sit hēs mulieris que dedit in dotē bōa estimata tenet marito de euictōe cauere modo quo supra cum dicat fuisse uenditio talis dotis datio. C. ď iure do. l. quotiens. ¶ Sed dubium ē de cessionario predicto. Nam uit n̄ posse astringi ad se obligandu3. Aut enim dicemus ipsum teneri rōne ꝑambuli ꝯct⁹ emptionis ⁊ uenditionis ⁊ falsum ē cum ille ꝯct⁹ non fuerit celebratus secū neq3 cum aliquo cui ipse succes serit titulo uniuersali sed cuz domina predicta cui suc cessit titulo singulari cessionaliter per quem transiuit in eum solum actio ad ꝑciū seu q̄ loco ꝑcij hr̄. s. dotē que erat apud cedētē actiue. l. i. C. de act. ⁊ ob. cū si. Nō āt illa que erant apud cuz passiue. s. qua teneba tur cauere cuz illa a se abdicare n̄ potuerit p cessionē ut faceret ipsum cessionariū teneri utiliter uel directo C. de pac. l. ij. ⁊. l. debitorum. ⁊. l. pacto successorum. de hr̄. uel acti. uen. l. ij. nisi qn̄ fieret iminēte iudice ut ꝯtingit in diuisione que fit inter coheredes i qua pōt fieri ꝓcur. in rem suam ex ꝑte rei. ff. fami. her. l. plāe cum ibi nō. Aut dicemus ipm teneri ūtute sententie qua declaratū fuit ipm teneri de euictione ⁊ similiter non tenetur quoniam in dicta sententia de cautione predicta nulla fit mentio sed solum q̄ de euictione te netur que actio de euictione non nascitur nisi secuta euictione. ff. de euic. l. habere licē. ⁊ sentit gl. e. ti. l. pr̄ filie in fi. glo. C. e. ti. l. iij. ff. de rerum permu. l. ij. Sz hec actio ad cauendum nascitur statiz ut pz in iurib⁹ primo loco allegatis. Cum igitur sententia ⁊ eius ū ba sint stricti iuris nec ulterius extendenda sint q̄ im portent. ff. de li. cā. l. diui fratres de excep. rei iudi. si i ter me ⁊ te. C. si plures una sen. l. i. ⁊ ibi nō. p Bar. ⁊ tangitur per eundez. in. l. i. C. qn̄ prouo. non ē ne cess. in quarta colū. uerbaq3 dicte sententie de se ipor tent obligationem conditionalem nondum nataz n̄ debemus dicere q̄ importent hanc obligationem pu ram ⁊ de presenti. i. per quam possit de p̄nti astringi ad aliquid faciendum cum de nā obligationis de eui ctione sit ut teneatur postq̄ secuta ē euictio sic. n. exte deremus sententiam ⁊ eius uerba ultra q̄ importēt. Preterea supfluis cautionibus n̄ ē utendum. l. nō co gendum. ff. de ꝓcur. l. hec stipulatio. §. diu⁹. ut lega. no.

no.cauc. Nec debemus obligationes ex obligatióibꝰ
facere.ff.de re iudi.l.iiij.§.ait ꝑtor.de ꝯdi.ob cāz.l.
dedi ī prin.⁊.l.si mulier ⁊ qͦ ibi nō.⁊ qͦ nō.ꝑ Bar.
in.l.iij.§.nunc de effectu de lib.lega. Cum igiť dictus
sempronꝰ habeat ꝑfatū gaiū obligatū v̇tute dicte sē
tentie si ꝯtingat bona euinci ad quid expedit ꝙ ulte
rius se obliget.nā actio in factū oriens ex dicta sňia ň
ē illius nature cuiꝰ ē actio ex ēpto ut deť ad ea que sūt
de ꝯsequētibus ēptionis cū nō sit bona fide sed stricti
iuris ⁊ iō ň ueniunt in ea ut uř nisi ea que specificata
sūt.l.quicquid astringende.ff.de uer.ob.l.cū si. Nec
insuꝑ pōt peti cautio ab isto cessionario uirtute legis
in omnibꝰ.ff.de iudi.q2 illa locum hȝ qň cā suꝑuenit
post obligatōem ꝯtam.secus si nulla suꝑuenit s:ōm
omnes.ff.ut in pos.lega.l.si is a quo ⁊.l.fi.C.ď spō.
que cā hic ň suꝑuenit. Ex quibꝰ uř ꝙ cessionario pre
dicto agenti ꝓ executōe dicte sňie lȝ posset opponi ex
ceptio q̄ posset opponi ipsi cedenti ulȝ ut nō sit sibi
soluendum nisi ipse cedens caueat tň ut nō sit sibi sol
uenduȝ nisi ipse cessionarius caueat ň uř posse oppo
ni q2 ista ň obstabat cedenti: sed illa nisi ipsa cedens
caueat ⁊ sic esset uariare formā exceptiōis. Ex quibus
omnibus satis urgētibus uideť dicenduȝ dictū cessio
nariū cogi nō posse ad cauendū nec uirtute actionis
nec uirtute exceptionis. ¶ His ň ob.ꝯtrium puto ue
rius ⁊ equius ꝙ posset cogi ad cauendum tam ꝑ uiā
exceptōis q̄ꝫ per uiam actionis. Et primo ꝑꝑ uerba
dicte sňie: que dicunt eum teneri catenus quatenus
teneť siue teneret ipsa antonia ⁊c.fuit ergo intentio
iudicis per dicta uerba ponere dictū cessionarium in
omnibꝰ ⁊ ꝑ oia ī locū cedētis tā qͦ ad īcōmoda ⁊ one
ra q̄ꝫ quo ad ꝯmoda ⁊ fuit hoc iustū.ar.de manumis
sionibus.l.gaius in fi. Cum igiť cedens teneretur du
plici obligatōe q̄ꝫrū ad euictōm seu obligatōem cōdi
tionalē cū res euītetur ⁊ obligatione pura qua teneť
de pňti ad se obligādū ꝑ instrumētum expresse ī dēȝ
casum. Dico uerba dicte sňie īportare ut cessionariꝰ
predictis ambabus obligationibꝰ teneať ⁊ sic relatio
fiat ad ambas cū ň sit dare rōnem quare magis ad
unam q̄ꝫ ad alterā referať.ar.ff.de le.ij.si ita relictuȝ
in prin. Et qͦ ibi nō.⁊ ī.l.cū qui ita.§.fi.de v̇b.ob.
⁊ ꝯfirmať q2 ibi ē duplex uerbū.s.teneť ⁊ teneret pri
mum qͦ ē de pňti qͦ pōt referri ad obligatōnem pu
ram q̄ teneť se obligare per instrum̄tū s̄m qͦ cōpre
hendit ēt futuꝝ.l.si debitor.§.uerisimile.ff.de ꝯhē.
ēp.pōt referri ad obligatōem ꝯditōalē qua teneť se
cuta euictione. Nemo ergo dicat ꝙ uerba eiꝰ sňie nō
īportent hanc obligatōem ⁊ sic tollitur obiectio facta
in ꝯtriū. Preterea qui uult aňs uult ⁊ ꝯňs.ff.ď iuřdi.
om.iu.l.ij.⁊ ibi plene nō.sed ꝯňs obligatōnis de eui
ctione ē ꝙ qui teneť obligatione ꝯditōali.s.si res eui
catur teneať ēt pura.s.ad se de pňti obligādum.ut in
iuribus allegatis in prin.pňtis ꝯsilij. Censetur ergo iu
dex iste uoluisse utrūqȝ cū dicta obligatio pura sit de
appendicibus obligatōis ꝯditōalis ⁊ ad fortificatiōeȝ
illius ꝯditionalis ītroduciť per legē inesse mediāte cō
tractū. Ita ⁊ iudex ītelligiť uoluisse ītroduceř mediā
te sňia.ff.de acqui.here.l.siquis heres ibi sunt.n.ap
pendices ⁊c.cōstat aūt mentē iudicis inspiciēdaȝ ī sen
tentijs.l.si ex testamēto.l.si cū argentū in pri.ff.ď ex
cep.rei iudi. Preterea absurdū esse dicere ꝙ cessiona
rius teneret de euictiōe re euicta ⁊ alius.s.cedens te
neret se obligař per instřm nō aūt fuit intētio iudicis
ꝙ uterqȝ teneret de euictiōe.s.cedēs ⁊ cessiōarius sȝ
de euictiōe nō debēt esse duo obligati unus ut princi
palis alter ut fideiuss. nisi sit consuetudo uel actum sit
expresse ut dicta.l.illud in principio.ff.de euictō. sed
hic si cedens tenetur uirtute preambuli contractus ⁊
cessionarius v̇tute sňie: iam duo essent obligati ꝙ
iudex nō censeť uoluisse sȝ potius ꝙ solꝰ cessionarius
cum eius sňia ⁊ v̇ba debeant intelligi s̄m subiectam
materiā.l.miles.§.x.ff.ď re iudi.ď usuris si stipulatꝰ
⁊ ut lega.no.cauc.l.i.§.siquis sub conditione.uň ui
deť ꝙ hoc cāu inducať ꝑ hanc sňiaȝ nouatō ꝑēptia
per quā obligatō cedētis trāsfūdiť in cessiōariū ⁊ ipe
solus teneať. Sic ergo ita eē non debet ar.ff.quibus
ex causis in pos.ea.l.ij.§.defendi. uel si dicamꝰ ꝙ ň
sit ꝑemptiua sȝ accumulatiua ita ꝙ uterqȝ teneať de
euictōne tenebitur ēt uterqȝ ad hoc se obligare cū sit
de ꝯsequutis obligationis ꝑdicte. Preterea uř cāus
de hoc in simili in.ď.l.si duo.§.siquis iurauerit.ff.ď
iureiu.ubi dꝫ ꝙ si iuro te mihi uendidisse datur mi
hi utilis ex empto ut tradas ⁊ de euictione caueas ⁊
doc.dicunt etiam actionem in factum ad predicta da
ri que oritur ex dicto iuramento ēt si de cautōne non
ꝯtineatur sicut ibi nil in iuramento ꝯtinetur. Nā equi
ꝑanť sňia ⁊ iuramentum.l.i.⁊.ij.e.ti.⁊ actio ī factū
oriens ex eis sunt eiusdem nature ⁊ qualitatis ⁊ stri
cti iuris. Nec ob.si dicatur ibi iuraui te uēdidisse. Sȝ
hic ň sit ꝓnūciatum illum cessionariū uendidisse.sed
respondeo non est uis. Nam ibi ideo uenit cautio in
actione in factum ex iuramento quia est de consequu
tiuis eius super quo iuratuȝ ē.igitur in cāu nostro ue
nire dȝ q2 est de consequutiuis eius super quo ꝓnun
ciatum est ut supra dixi. Et sic concluditur quod per
uiam agendi potest cogi prefatus cessionarius ad
cauendum nuda cautione sine fideiussoribus.
Per uiam v̇o exceptionis si nōdum precium ꝑcepit ⁊
petat pōt cogi etiam ad satisdādū cum fideiussoribꝰ:
si lis mota ē de euictione ⁊ sic īminet euictio in limine
ꝯtractus.l.pe.de ꝑi.⁊ cō.rei uen.qͦ per uiam agēdi
consequi nō posset etiam dcō casu ut sentit glo.ī dcā
l.illud de euic.que intelligit dcāȝ.l.penul.de ꝑi.⁊ cō.
rei uen.solum eo casu quo ēptor ꝯ uenditorē petētē
precium excipit de euictione iam mota: unde si agere
uellet ut satisdareť non posset q2 satis est securus q̄ꝫti
tate precij qͦ iuridicum ⁊ iustissimū puto. Ex quibꝰ
sequiť responsio ⁊ ꝯclusio ad id: qͦ pn̄cipaliter petiť
scilicet que sint partes iudicis ī hac causa nā ex suꝑio
ribus satis liquide patet. Ideo ulterius me non ex
tendo.

.I.

Si nō apparet ī actis de relatiōe citatōis an ꝓcessus
sit nullꝰ ⁊ an citatō generalis ad totū ꝓcessū sufficiat.
Et quādo ista citatio locū habeat.

¶ In christi nomine amen.

In cā que uertitur inter reuerendum patrem dňm
ep̄m concordiensem agentem nomine ecclesie sue ex
parte una.et nobiles de fericia conuentos ex altera
super iurisditione ⁊ garritu tramontis. Uisis actis ⁊
actitatis ⁊ etiam deductis in cā coram locumtenenti
bus patrie forijulij sententia ueniat ferenda pro di
ctis nobilibus absolutoria: pro quibus multa fuerunt
scripta ⁊ consulta solemniter qͦqȝ ꝓnunciandum sit
bene appellatuȝ per dictos nobiles a sententia noui
ter lata ꝯ eos ī possessorio sapiētis ⁊ male fuisse ꝓnū
ciatū.sic breuiter ⁊ sub ꝯpēdio ďmōstrať. Prefatꝰ do
minꝰ ep̄us ďduxit ī suo libello petitoriū ⁊ possessoriū

recupandc possessiōis asserens quo ad primuꝫ dcāꝫ
iurisditōnē ꝛ garritū ad ecclesiaꝫ suā ꝑtinere ꝛ super
hoc nihil penitus ꝓbauit. unde dcī nobiles in hoc bn̄
ꝛ merito fuerūt absoluti ¶ Quantū uero ad secūdū
deduxit in suis articul' solā possessiōem q̄nquēnalem
uidelicet ꝙ quidaꝫ frater petrus ep̄us ꝯcordienſ tpe
uite sue. s. i āno domini. M.ccc.lvi. ꝛ an̄ ꝛ post usqꝫ
ad tp̄s mortis sue que fuit in āno sexagesimo postea
sequenti exercuit iurisditōem ꝛ garritum solus ꝛ īsoli
dum ī loco predicto. ꝛ pp istam solam possessionem
tam modici temporis. s. quinqꝫ annoꝝ nitiſ aduocaſ
possessionē ab istis nobilibus: qui ut ēt asserit p̄fatus
dn̄s ep̄s fuerūt in possessione a. d. tpe citra. s. a mor
te dicti fratris petri que fuit in. M.ccclx. ꝛ sic ꝑ ānos
lxx. asserens prefatus dn̄s ep̄s prefatos nobiles post
mortem dicti fratris petri dictam iurisditiōem ꝛ garri
tum ꝑ uim ꝛ uiolentiam occupasse dictam suā ecclesi
am spoliando ¶ Primum igiſ illud occurrit ualde
pōderandum ꝙ cū dict⁹ ep̄s sit actor ꝛ habeat seu ꝓ
se alleget tā debile fūdamētum qꝛ solam possessioneꝫ
quiquēnalem p̄teriti tpis n̄ ē iustū nec equū qȯ aufe
rat istis nobilib⁹ possionem quam habent de pn̄ti ꝛ
habuerūt iā a tāto tpe nisi clare ꝛ liquide doceat qȯ ī
tendit ꝛ deduxit in suo libello. s. ꝙ solus frater petr⁹
exercuerit iurisditōem ꝛ garritum ī loco p̄dicto ꝛ qȯ
ecclesia sua fuerat spoliata a dictis nobilib⁹ ꝑ uī ꝛ uio
lentiam. Al's in dubio fauendum ē possessorib⁹. ff. si
usufruc. peta. l. utifrui. §. i. ibi quo possessores sūt po
tiores lꝫ nullum ius habeāt ꝛc. si ps h̄ed. peta. l. i. §.
i. C. de rei uen. l. fi. ꝛ qȯ nō. Jo. an. ī. c. illud. ex͂ de p̄
sūp. qui. n. spoliatōem allegat ip̄am ꝓbare teneſ al's
succūbit. c. ꝯsultationib⁹. ꝛ ibi nō. ex͂ de offic. dele. nec
sufficit actori ꝙ ius habeat agēdi si īceptā ꝛ īcōpetētē
actōnem intētauit. l. i. ff. si mēsor fal. mo. dixe. c. exa
minata. de iudi. qꝛ dꝫ ꝓbare ī illa actione quā ītenta
uit ꝛ ī illa cā quā in libello deduxit al's succūbit ēt si ꝓ
bet in alia n̄ deducta. ꝛ sic appareat ip̄um ius h̄ere. ut
nō. Inn. ī. c. i. de li. ꝯte. ꝛ Bar. in. l. i. §. illud autēꝫ.
de aqua quot. ꝛ esti. v̇si. dumtn̄ ꝛ ꝓbaſ in. l. n̄ possu
mus. ff. si pars her. peta. ꝛ. l. habebat ī pri. ff. de insti
to. ꝛ de in rē uerso. l. quidaꝫ. sꝫ p̄fatus dn̄s ep̄s posi
to sine p̄iudicio ueritatis ꝙ ꝓbasset illū ep̄m fratreꝫ
petrum exercuisse iurisditōem ꝛ garritum ī uillis tra
mōtij ꝑ quinqꝫ annos an̄ mortem suā ut ipse asserit.
cuius tamen contrarium per consulentes fuit osten
sum. Attamen clarum est ꝙ non probauit illum solū
ꝛ insolidum exercuisse nec probare potuisset quia est
mere negatiua ut in. c. cum etiā. de cau. pos. ꝛ ꝓpri.
Naꝫ ista possūt stare simul ꝙ ille exercebat aliquādo
ꝛ etiaꝫ aliquādo isti nobiles qm̄ istud exercitiū ꝯsistit
ī actibus īterpellatis ꝛ que diuersis temporibus locis
ꝛ causis fieri possunt ut pꝫ ad sensū. Et si hoc fuisset
ꝓut ēt esse potuit nō diceren̄ſ dicti nobiles spoliasse
dictā ecclesiā sꝫ suā possessionē ꝯtiuasse. nā iurisditio
ordinaria pōt ꝯpetere pluribus insolidum ꝛ ē melior
ꝯditio occupātis. ff. de offi. ꝓcōsu. nō. Bar. ī. l. iter tu
tores ī fi. ff. de admi. tuto. ꝛ nō. in. c. pastoral' de offi.
or. per canonistas. fuerunt ergo dicti nobiles usi iure
suo ꝛ īputetur ep̄is qui postea fuerūt quare similiter
ꝛ ipsi n̄ miserunt castaldiones ad utendū iurisditōne
p̄dicta quos si misissent ꝛ fuissent a dictis nobilib⁹ ꝓ
hibiti tūc dicerētur fuisse spoliati. sed h̄ neqꝫ ꝓbatuꝫ
neqꝫ deductū fuit ꝓ ꝑte domini ep̄i. Igitur spoliatio
n̄ ē ꝓbata ꝛ ꝑ ꝯn̄s dꝫ succūbere dn̄s ep̄s qui se ī spo
liatōem fūdauit. casus ē in. c. cum ad sedeꝫ de restit.

spo. ꝛ qȯ plus ē n̄ solum ex deductis ꝛ ꝓbatis ꝑ dn̄m
ep̄m n̄ ꝓbaſ spoliatio sed etiam ex deductis ꝛ ꝓbatis
ꝑ dictos nobiles apparet manifeste ꝙ ipsi n̄ spoliarūt
nec īdebite occuparūt. sed eorum quasi possessionē
ꝯtinuarūt. Naꝫ ꝓbarūt per. xiij. testes inter alios ꝓ
ductos ꝑ eos etatis. lxxx. annorum ꝛ ultra usqꝫ ī cen
tum quos ego signaui ī ꝓcessu cū una manu qui de
ponūt de bono recordatu ip̄oꝝ de annis. lxx. ꝛ etiaꝫ
ultra ꝙ prefati nobiles possidebant iurisditiōem ꝛ ēt
garritum predictos ꝛ ꝑ suos castaldiones exercebāt
qui testes fuerūt examinati iam sunt anni quīqꝫ ꝛ sic
ꝯprehendūt ēt tp̄s allegatū ꝑ dn̄m ep̄m uilꝫ annuꝫ
quinquagesimumquintū usqꝫ ad. lx. Et plus credi
dꝫ istis affirmantibus q̄ȝ centum ꝓ ꝑte dn̄i ep̄i negā
tibus. Cum possibile sit ꝙ dicti nobiles iurisditōnem
ꝛ garrituꝫ exercuerunt. ꝛ tamen testes dn̄i ep̄i n̄ uide
runt. ff. de arbi. l. diem ꝓferre. §. si plures. ꝛ ibi nō.
in glo. Hinc ē ꝙ quousqꝫ pōt ꝓbari affirmatiua nō
admittiſ ꝓbatio suꝑ negatiua de ꝓba. ad nostram
ꝛ qȯ ibi nō. facit qȯ nō. Inn. ī. c. ueniens. de uerbo.
sig. Postq̄ȝ ergo ita ē ꝙ iste ꝓbōnes pn̄t se adiuiceꝫ
ꝯpati. ꝛ ꝙ ep̄s possederit ꝛ exercuerit iurisditiōem p̄
dictam ꝛ garritum ꝛ ēt dicti nobiles uno ꝛ eodeꝫ tpe
ꝓut hincinde ꝓbatū ē n̄ pōt dici ꝙ p̄fati nobiles spo
liauerint ecclesiam predictam. sed qȯ coꝝ possioneꝫ
ꝯtinuauerūt. cū n̄ sit ꝓbatū nec deductū ꝙ ipsi īpedi
uerūt unq̄ȝ aliquem officialem uel castaldionem dn̄i
ep̄i uolentem uti post mortem dicti fratris petri. Et
ultra hoc ēt ꝓbaſ p̄fatos nobiles dudum ante posse
disse ꝑ ꝯpromissū factū inter dictum ep̄m ꝛ ipsos in
anno. xxxvij. quo tpe erat inter eos magna qȯ de di
cto garritu ꝛ sic ē v̇isiſe ꝙ utraqꝫ ps exercebat. Qua
liter ergo pōt dici ꝙ iniuste occupauerit post mortem
dicti fratris petri cum apꝑeat ex dicto ꝯpromisso du
dum fuisse an̄ litem ꝛ qōnem nec plus debemus cre
dere ꝙ tpe facti ꝯpromissi solus ep̄s possideret q̄ȝ ꝙ
soli nobiles. Aut ꝙ utraqꝫ pars cū aliter de hoc nō
appareat. un̄ presumam in dubio poti⁹ ꝓ hoc ultio
ar. l. reos. §. cū in tabulis de duob⁹ reis in rōne sui
maxīe qꝛ nunc sunt rei qui sūt fauorabiliores ꝛ quia
possidēt de pn̄ti ꝛ ex pn̄ti presumiſ ī p̄teritū. l. ex ꝑso
na ꝛ ibi nō. C. de ꝓba. Pꝫ ēt ex instrumento antiq°
de annis ducētis qualiter dicti nobiles cū diuiserunt
bona paterna possidebant p̄dictam iurisditionem ꝛ
garritum qꝛ in instrumento predicto egerunt ut rēa
neret cōe inter eos cui instrumento pp eius antiqui
tatem magna fides danda ē ut nō. per Inno. in. c.
ueniens. de uer. sig. ꝛ qȯ nō. in Spe. de ꝓbatō. §. ui
dendum. uer. ix. Sed dn̄s ep̄s n̄ hꝫ ꝓ se nisi illaꝫ pos
sessionē quiquēnalē ab anno. lv. usqꝫ ad. lx. nec alia
uel ulterior possessio est ꝓbata. qm̄ ergo iniquuꝫ cēt
dictis nobilibus tam longissimam possessionem pp
tam modicam que olim fuit apud episcopuꝫ tollere.
Et ideo eam retinere quilibet in se ipso iure pōt. Cō
cluditur ergo ꝙ ex testibus in hac causa productis
pro utraqꝫ parte multo melius est fundata inten
tio dictorum nobilium quaꝫ prefati domini episcopi.
Et ꝙ fundamētuꝫ domini ꝯsultoris assūpti ī hac cā
dū dixit ꝙ dicti nobiles non ꝓbarūt nisi de ꝓcessu a
tēpore spoliatiōis citra ꝛ sic a morte dicti fratris petri
n̄ ē ueꝝ qꝛ īmo ꝑ. xiij. testes etatis. lxx. ꝛ. lxxx. ānoꝝ
ꝛ ultra ꝓbaſ possessio ēt ȯ tēpore uite dcī domini ep̄i
ꝛ forte ipse non ponderauit illoruꝫ etates. ¶ Restat
nunc tollere quedam iura inducta per prefatum dn̄ꝫ
ep̄m ad fundādam suam intentioneꝫ. que facillime ꝛ
clare

clare tollũť. Et p̄rio ĩducit quoſdā teſtes examĩatos
anno. M.ccc.xxxvi. per ep̄m qui tunc erat ante ſa
cruʒ ꝯpromiſſuʒ ꝓ ĩformatiõe ſue ꝯſcientie qui dicũt
iuriſditionē ⁊ garritũ p̄dictos ꝑtinere ad dñuʒ ep̄um
ſed illi nihil ꝓbant q̄ꝛ non fuerũt examinati ꝑ iudicē
ꝯpetētē: ſed ab ip̄o domino ep̄o qui erat ꝑs uel a
notario ergo ⁊c̄. in auc̄. defun. ſeu fu. §. illud. C. de
teſti. l. ſolā ſm̄ ſam expoſitiõem ibi nõ. ĩ prin. glo. de
teſta. l. hac ꝯſultiſſima. §. fi. de lib. cā. l. iubemus de
fide ĩſtru. auc̄. apud eloquētiſſimũ. ff. de teſti. l. iij. §.
diu⁹. ⁊ qđ notať. per Inno. de ꝓba. quoniaʒ ꝯ̄ circa
p̄ĩcipiuʒ ⁊ ĩ. c. i. de offi. dele. in cle. per glo. ⁊ qđ nõ.
Bar. in. l. inſtar in fi. C. de iure fiſci. li. x. Iteʒ fuerũt
examinati ꝑte aduerſa nõ citata ergo ⁊c̄. C. de teſti.
l. ſiquando ex̄. c. c. in noïe dñi. Secũdo ĩducit pro ſe
dñus ep̄us quādaʒ ſn̄iaʒ arbitralē tunc latā ĩ fauorē
ep̄i qui tunc erat. que q̄deʒ ſn̄ia manifeſta ratione pʒ
nulla. P̄rio q̄ꝛ lata per duos ex tribus arbitris tertio
abſente ⁊ nõ legitime requiſito. ff. de arbi. l. ſi ĩ tres.
fuit enim ille abſens requiſitus ſolum per unum ex
illis qui ante tulerunt ſententiā quod ñ ſufficiebat ſʒ
debebat requiri ab ambobus. capitľo prudentiam in
prin. de offi. dele. Item fuit lata ex arrupto non uiſo
nec examinato ꝓceſſu ꝑ alterum ex illis duob⁹ qui il
lam ſn̄iam tulerũt ⁊ qui fuit a ꝑtib⁹ elect⁹ ꝓ tertio ce
teris duob⁹ diſcordātib⁹ qđ pʒ q̄ꝛ alter cuʒ ñ poſſet cõ
cordare cũ collega ſuo an̄ꝗ̄ ꝯueniret cũ illo tertio ⁊
ip̄um de aliquo informaret: p̄fixit terminũ ad audiē
dum ſn̄iam de ſolo capite ſuo ⁊ monuit ꝑtem ſolus ⁊
a ſeipſo ut in illo termino ꝯpareret ⁊ poſtea ꝯuēit cũ
illo ⁊ uirtute dicte monitõis ⁊ citatõis dederũt ſn̄iaʒ
ĩ illo termino. cum ergo ille alter: qui fuit aſſũptus ꝓ
tertio in cāu diſcordie: nũꝗ̄ fuerit locutus cum ꝑtib⁹
nec autem audiuit ꝑteʒ dictoꝝ nobiliũ nec unꝗ̄ ip̄aʒ
monuit ꝙ ꝯpareret ad allegādum de iure ſuo: ſʒ ſo
lum fuit monita ꝙ ꝯpareret ad audiēdum ſn̄iaʒ. Di
co ꝙ poſito ꝙ fuiſſet monita ad hoc per ambos: ex
quo tñ ille tertius ip̄am unꝗ̄ audiuit nec ēt monuit
ad allegādum de iure ſuo dꝫ dediſſe ſn̄iam ꝑte ĩaudi
ta ⁊ ñ cognito de cā ⁊ ꝑ ꝯñs ſit ſn̄ia nulla. ex̄ de reſti.
ĩ ĩte. cũ ex lr̄is. C. de ſen. ex peri. reci. l. ij. ⁊ nõ. de ſē.
l. ꝓlatam ꝑ Bar. añ fi. fuit āt p̄poſteratõ magna mo
nere ꝑtem ad audiēdam ſn̄iam an̄ꝗ̄ ꝑ ip̄m eēt mõi
ta ad allegādum de iure ſuo uel an̄ꝗ̄ unꝗ̄ fuiſſet ab
illo audita ergo ⁊c̄. ar. C. de her. acti. l. ut debituʒ. cũ
ſi. Tertio ĩducit p̄fatus dñs ep̄s ꝓ ſe quādam ſn̄iam
cuiuſdam iudicis ſubdelegati apoſtolici: que multi
plici de cā apparet euidēter nulla. Primo ꝑꝑ d̄fectuʒ
citationis ad ip̄am ſn̄iam audiēdam lʒ in actis reꝑia
tur fuiſſe decreta citatio: nõ tñ apparet relatio nuncij
ꝙ unꝗ̄ facta fuerit uel executioni mādata: igiť ⁊c̄. l. i.
§. item cũ ex dicto. ff. que ſen. ſine appel. reſcin. ⁊ in
cle. ſepe. uerſi. ſn̄iam. de uer. ſig. ⁊ qđ nõ. in auc̄. iube
mus. in ulti. uel penul. gl. C. de iudicijs. Et ſi dicatur
ꝑꝑ antiquitatē oïa p̄ſumũtur ſolēniter acta ꝑ ea que
nõ. in. c. bone. de elec. ꝑ Inn. Reſpõdeť uerum eēt
hoc ſi nõ reperirētur acta ex quoꝝ tenore poſſet colli
gi ⁊ dep̄hēdi defectus: ſʒ q̄ꝛ nũc reperiũtur ⁊ ſunt pro
ducta ⁊ ex ip̄orum inſpectione apparet defectus cita
tionis ñ ſtatur illi p̄ſũptioni q̄ꝛ tollitur ꝑ euidētiā facti
q̄ tollit oēm p̄ſumptionē ꝯ̄riam cum nulla ſit maior
ꝓbatio ꝗ̄ ꝑ rei euidētiam ut nõ. Inn. ĩ. c. ꝓpoſuiſti.
ex̄ de ꝓba. facit. l. emptorē. in principio. de act. emp.
Conſtat āt ꝙ negatiua uel aliquid ñ fuiſſe factum ꝓ
batur per inſpectõem ſcripture. l. fi. ⁊ ibi nõ. C. đ re.

credi. đ le. i. l. textores. ⁊ ibi nõ. ꝑ Bar. ⁊ qđ nõ. Io.
an. ĩ ſoľone qõnis poſite ĩ regula ſine poſſeſſione in
mercu. ⁊ expreſſe ꝑ eum ĩ addi. Spe. ĩ ti. đ ſen. §. ut
āt ĩ addi. que incipit ſupple p̄ēptorie circa medium.
⁊ per eundem in. c. qm̄. ꝯ̄ falſam. in fi. de ꝓba. ⁊ facit
d. c. cum ad ſedem. de reſti ſpo. ⁊ ibi nõ. Io. an. ⁊ do
minus An. đ bu. ĩ. c. in p̄ĩtia. de renũ. Iteʒ oēs alie
citatões facte ad media cāe fuerunt facte ꝑ edictum ⁊
nulla ꝑuenit ad noticiam citatorum. Hoc āt fieri nõ
potuit de iure canonico ſine ſpāli ꝯmiſſione pape. ut
ĩ cle. ĩ. de iudi. ⁊ ibi nõ. per Bar. in ꝯſti. ad reprimen
dam ſuꝑ uerbo ꝑ edictũ. que ꝯmiſſio hic facta ñ reꝑi
tur ⁊ ſic dicti actus pñt dici facti ꝯ̄ ñ citatum: ergo ſũt
nulli. l. de unoquoqʒ. ff. de re iudi. Et ſi dicatur hic p̄
ceſſit p̄ria citatio generalis ad totā cām que ñ fuit fc̄a
ꝑ edictũ ſed in ꝑſonam uirtute cuius poſtꝗ̄ in illa ñ
ꝯparuit poterat ꝓcedi ad omnes actus etiam uſqʒ
ad ſn̄iam incluſiue ip̄o uel ip̄is citatis ulterius ñ cita
tis ſm̄ ea que nõ. ꝑ Inno. ⁊ alios in. c. cũ ꝯſuluit. de
offi. dele. ⁊. c. auditis. de ꝓcu. ⁊ nõ. Bar. in ex̄ua. ad
reprimēdam. in uerbo ſuꝑ dicto crimine ⁊c̄. Et ꝓba
tur in. l. ꝯſentaneũ. C. quõ ⁊ qñ iudex. ⁊ ſi ita ē multo
fortius põt ꝓcedi factis citationibus per edictuʒ. ar.
C. de rei uxo. act. poſt prin. Sʒ ad hoc reſpõdetur ꝙ
illa citatio generalis ñ potuit nec põt fieri niſi qñ cita
tur aliquis abſēs ualde a remotis quem laborioſum
eēt citare ad ſingulos actus factis citatõibus ꝑ edictũ
que in curia fiunt in audientia ꝯ̄dictorum. Sed qñ
abſens ñ ē multũ a remotis ñ dʒ nec põt fieri talis ci
tatio generalis ad totam cām ſed dʒ ſingulariť ⁊ ſpe
cialiter fieri ad ſingľos actus. Ita notabiliter ⁊ elegā
ter nõ. Io. an. ĩ addi. Spe. ĩ ti. de cita. §. uiſo. in ad
di. que ĩcipit ſuꝑ illo ſm̄ Hoſti. ⁊ in. c. auditis. de pro
cu. ſed hic locus ubi erant dicti citati ñ multũ diſtabat
a loco ubi erat iudex delegatus ⁊ ſubdelegatus. ergo
nec prima citatio ſic generaliter fieri potuit nec ꝑ ꝯñs
ſequētes fieri potuerunt per edictum per iaʒ dicta. fa
cit qđ nõ. in. c. cum qui. de do. ⁊ ꝯtu. li. vi. in gl. totus
ergo ꝓceſſus ⁊ ſn̄ia tanꝗ̄ facta uel facti ꝯ̄ non citatũ
ruũt. ⁊ huius nullitatis ſatis preſumitur fore conſcius
dñs ep̄s qui in hac cā ĩcepit agere uia ordĩaria ⁊ act.
prima qua egerat in illo iudicio. Nam ſi crederet pro
ceſſum illum ⁊ ſn̄iam ualere ñ expediebat ita agere
q̄ꝛ potuiſſet petere executionem illius ſententie quod
erat ſibi utilius ⁊ expedientius. ff. de mino. l. minor.
xxv. an. cui fideicõmiſſum. ⁊ iõ fatuum fuiſſet ita age
re ut dicit glo. de excep. rei iudi. l. ſi a re. §. ſiquis fun
dum. Cum ergo ñ preſumatur de aliquo fatuitas. l.
fi. C. de her. inſti. credēdum ē qđ ideo ita fecerit quia
credit ꝓceſſum p̄dictum ⁊ ſn̄iam non ualere: unñ nõ
uoluit ſuperuacaneam litem inchoare. l. ĩ. ff. de ĩoff.
te. Eſt ēt alius defectus patens q̄ꝛ dictus ſubdelegat⁹
fuit ꝯſtitutus dũtaxat ad ſn̄iam ꝓferēdam ⁊ debuit
an̄ꝗ̄ citaret ꝑtem ad audiēdam ſn̄iam citare ip̄aʒ ad
dicendum quicquid uellet ꝯ̄ ſuam delegatõem. unde
cum hoc ñ fuerit factum ñ cõſtabat de ſua iuriſditiõe
c. ij. đ dila. ⁊ per ꝯñs ñ tenebať ꝯparere ꝑs ad audiē
dam ſn̄iam illius quem ñ ꝯſtabat eē ſuum iudiceʒ ut
in. c. ij. de dila. ⁊ in auc̄. qui ſemel. C. quõ ⁊ qñ iu. ibi
dum dicit ⁊ per ip̄m aduerſario cognitis ⁊c̄. Et ſic ñ
põt dici fuiſſe ꝯtumax. l. uir bonus iudi. ſol. Debeat
n. ēt in citatione prima facta per dictum ſubdelegatũ
inſeri tenor ſubdelegationis qđ factum ñ fuit ⁊ ſic nõ
ualuit per dicta iura. ⁊ iſte eſt defectus patens ⁊ mani
feſtus ad quem non poteſt reſponderi. Neminē ergo

terrere debent p̄fata iura ꝓcessus ⁊ snīe uel inclinaꝛ̄
animum alicuius ꝯ̄ dictos nobiles indefēsos inscios
⁊ inauditos ⁊ qui nullam defensionē fecerunt eo qꝛ
ignorabant que ꝯ̄ ip̄os agebātur. Sed potius quilꝫ
bonus iudex dꝫ ꝯsiderare diligēter ꝙ̄ debile sit fūda
mētum dn̄i ep̄i: qui se fundat in possessione tam mo
dici tp̄is. s. quinquēnalem ad auferēduꝫ possessionē
istis nobilibus tam magni tp̄is p̄cedētem ⁊ sequētēꝫ
illam quā ep̄s p̄tendit. ❡ Sed ultra p̄dicta dicti no
biles manifeste defēduntur p̄scrip. xl. anno. ⁊ ultra q̄
sufficit ēt sine titulo ꝯ̄ ecclesiam qn̄ ius cōe n̄ facit ꝯ̄ p̄
scribentem. ut in auē. quas ac. C. de sa. san. ec. ⁊ i. c.
i. de p̄scrip. li. vi. Nec ob. si dicaꝛ̄ ipsi fuerūt malefidei
saltē uirtute dictarum sniaꝝ respōdetur n̄ esse ueruꝫ
qꝛ n̄ apparet illas fuisse eis notificatas qd̄ erat neces
se postq̄ late fuerūt ꝯ̄ absentes ad hoc ut ī mala fide
ꝯstitucrētur iuꝛ̄ nō. per Bar. in. l. labeo. ff. d̄ iureiu.
ad qd̄. l. quidam decedens. §. fi. ff. de admi. tu. C.
ubi in rē actio. l. ij. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. fi.
Nec ob. ꝙ saltem sciebant litem motā qꝛ hoc n̄ ꝯstitu
it eos in mala fide uera. l. illud. ⁊. l. sed si. l. §. scire. d̄
peti. hēdi. ⁊ si dicatur saltem in ficta ⁊ sic fuit error iuꝛ̄
qui n̄ ꝓdest ad p̄scribēdum. Respōdetur ueꝝ eē pre
scriptione lōgi tp̄is sed lōgissimi sic. ut nō. glo. i. c. de
p̄scrip. qꝛ excusat a mala fide. ut nō. Bar. i. l. celsus.
ff. de usu. i penul. col. facit qd̄ nō. Arch. in. c. cū ꝑso
ne. de priui. li. vi. Preterea ⁊ si illi ꝯ̄ quos fuerūt late
dicte snīe fuissent malefidei ⁊ n̄ potuissēt p̄scribere sal
tem successores eorum fuisse p̄sumūtur bonefidei ut ī
regula iuris qui ī ius alterius succedit ⁊c̄. ⁊ sic potue
runt īcipere p̄scriptōem a se. Nec ob. l. cū heres. ff. d̄
diuer. ⁊ tēpo. p̄scrip. cū alijs allegatis ꝑ ꝯsultoreꝫ qui
dixit ꝙ exquo defūctus n̄ potuit p̄scribere ꝑꝑ malam
fidem nec ēt hēdes eorum qui q̄tum ad hoc succēde
re uidētur ī mala fide defuncti ꝑ dicta iura. Nā respō
detur dupliciter. Primo ꝙ illud ꝓcedit de rigore iuꝛ̄
ciuilis. Sed de equitate canonica secus qꝛ pn̄t īchoaꝛ̄
p̄scriptiōeꝫ a se. ita tenuit Di. i. c. possessor malefidei
circa fi. de re. iur. li. vi. quē uꝛ̄ sequi Bar. i. d. l. cū hēs
sed hec cā cū ꝑtineat ad eccl̄iam uꝛ̄ terminā̄da ſꝫ ius
canonicū. ut ī. c. qd̄ clīcis. de fo. ꝯpe. cum ibi nō. Se
cūdo respōdetur ⁊ ista adhuc plus plꝫ ꝙ iura dicētia
hēdem eē successorem uicioꝝ ⁊ malefidei loquūtur ⁊
debēt intelligi q̄tum ad usucapionē ⁊ p̄scriptōem lō
gi tp̄is que currūt cū titulo. un̄ si defūctus n̄ habebat
titulū ⁊ sic n̄ poterat usucapere uel p̄scribere lōgo tp̄e
si hoc solum sibi sufficiebat qꝛ erat bonefidei hēs eiꝰ
si ē bonefidei pōt īcipere usucapionem ⁊ dictam p̄scri
ptionem a se. qꝛ ipse bn̄ hꝫ titulum hēditarium qui d̄
ficiebat defūcto ⁊ usucapiet ul' p̄scribet ut hēs. si uero
defūcto n̄ solum deficiebat titulus ſꝫ ēt bona fides tē
qui hēs p̄scribit ut hēs n̄ ut ipse n̄ pōt a se dictā p̄scri
ptōem longi tp̄is inchoare quā n̄ potuit d̄functus ex
cuius ꝑsona uenit: sic loquiꝛ̄. d. l. cum hēs. cuꝫ si. Sꝫ
in p̄scriptione lōgissimi tp̄is ī qua n̄ requiritur titulꝰ
hēs n̄ p̄scribit ut hēs sed ut ipse. Et iō titulus hēdis
nil ꝯfert ad cā. un̄ si ip̄e ē bonefidei pōt īchoare p̄scri
ptōem a se nec sibi nocet mala fides defūcti ex cuius
ꝑsona n̄ uenit. glo. ē ordi. que hoc uult in. c. cū quis
in ius. de re. iu. li. vi. Nam illa gl. dum dicit quod he
res potest inchoare prescri. a se quam defunctus ꝑꝑ
suam malam fidem inchoare n̄ poterat n̄ pōt itelligi
in p̄scriptōne longi tp̄is qꝛ esset ꝯ̄ dictas. ll. ⁊ cōem
opi. legistarum. Est ergo necesse ꝙ intelligaꝛ̄ ī prescri
ptione longissimi tp̄is ⁊ tunc dicit ueritateꝫ ⁊ ē nota
bilis. Et est tunc ratio subtilis ⁊ uera illa quam supra
dixi. Et sic concludiꝛ̄ ꝙ ⁊ si omnia alia deficerēt: sal
tē hoc defēdit dcōs nobiles qꝛ tenuerūt ⁊ possederūt
xl. ān̄is. ⁊ ultra post dictas snīas pacifice ⁊ quiete ⁊
bonafide dcāꝫ iurisditōeꝫ ⁊ garritū posito ꝙ āteccesso
res coꝝ ꝯtra quos fuerūt late snīe fuissent malefidei
que mala fides non habet nocere heredibus eorum
uolentibus inchoare prescriptōneꝫ ex ꝑsona eorum
non tanq̄ heredes ſꝫ tāq̄ ipsi p̄scripserunt aduersus
ius quesitū ep̄o ex dictis sententijs posito ꝙ fuissent
ualide cum de ip̄is nō appareat illos aliquā noticiaꝫ
habuisse ⁊ ꝙ etiaꝫ p̄scripserūt iurisditionē ⁊ garrituꝫ
posito sine p̄iudicio v̇itatis ꝙ ꝑtinuisset ad ep̄uꝫ uel
eius ecclesiam quod tamē nō fuit ꝓbatū per iam dcā
⁊ tam cōtra petitorium q̄ ēt possessorium a do. ep̄o
p̄tēsū. Laus Deo.

.li.

❡ An notariꝰ possit extēdere abbreuiaturas alteriꝰ
notarij sine iudicis auctoritate ⁊ citatō n̄ requiriꝛ̄ nec
ꝓpter non citationem de eo cui poterat fieri p̄iudiciū
actus uitiaꝛ̄: si ius illius saluum remanet.

❡ In christi nomine amen.

Uideꝛ̄ dicēdum ꝙ dictus notarius: cui dicte ībreuia
ture sūt ꝯmisse nō possit facere dcās extensiōes v̇tute
generalis ꝯmissionis facte sed solum debeat scribere
illud: qd̄ reperit in ībreuiatura nihil addito uel dimi
nuto ut nō. ī spe. d̄ istru. edic. §. ostēso v̇si. illud ⁊ v̇.
titius aūt cui facta est p̄dicta ꝯmissio ⁊c̄. Et hoc uideꝛ̄
tenere Bar. i. l. gallus. §. ideꝫ credēduꝫ. ff. de libe. ⁊
posth. s. ꝙ requiraꝛ̄ speciaꝛ̄ auc̄tas iudicis ad quē ꝑti
net iterpretatio dictarum ībreuiaturaꝝ quid sub eis
uoluerit notarius ꝯprehendere ex precedentibus ⁊ se
quentibus scripturis eiusdem notarij. l. si seruus plu
rium. §. si. ff. de le. i. iūcta. l. uoluntatis. C. de fideicō
missis. Et ita dicit eē in cōi usu lꝫ Spe. ut ipse Bar.
refert eodem. §. ostenso. uersi. quid si imbreuiatura
sentiat ꝯ̄rium. s. ꝙ notarius possit extēdere a seipso si
ne spālis iudicis auctoritate. idem ꝙ Bar uꝛ̄ tenuisse
ut refert Jo. an. in addi. in v̇si. quid si imbreuiatura
ī additione que incipit ⁊ uersi. sequētibus. s. ꝙ alius
notarius q̄ ille qui scripsit ībreuiaturam nihil possit
addere ēt ex scripturis eiusdeꝫ notarij. Sed ip̄e Jo.
an. dicit ibidem ꝙ iste ē ibidem excessiuus rigor iuris
⁊ ꝙ sibi plus plꝫ qd̄ nō. ī se. uer. ubi Spe. uꝛ̄ tenere
ꝙ possit lꝫ dicat tutius eē ꝙ fiat cū spāli iudicis aucto
ritate. Sed bn̄ oīa ista ꝓcederent ubi n̄ eēt statutum
loquens in forma de qua supra qꝛ tūc generalis com
missio fit simpliciter ⁊ notarius cui fit ꝯmissio prestat
simpliciter iuramētū ſm formam quā ponit Spe. i. d.
uer. illud. un̄ qꝛ tūc extendendo ultra q̄ reperiat scri
ptum uꝛ̄ facere ultra formam ꝯmissionis ⁊ resultare
pōt ꝓbabilis dubitatio in qua p̄dicti discordant ut di
xi. Sed statutum p̄dictum uꝛ̄ hanc dubitatōem tollē
qꝛ uult ꝙ notarius cui facta ē generalis ꝯmissio iuret
releuare instrumēta ſm formam abbreuiature notarij
defuncti. Et postea subdit ⁊ formam ꝯ̄suetam ꝯsuetā
⁊ usitatam ꝑ ip̄m notarium defūctum. Et cōiter i ci
uitate uicentie ⁊c̄. Nam dicta uerba n̄ pn̄t intelligi ut
aliquid operētur nisi qn̄ abbreuiatura reperitur taliꝛ̄
abbreuiata ꝙ ibi deficiunt illa que per eundem no
tarium ꝯsueuerant apponi ī instrumentis similibus
extensis ad robur instrumenti n̄ mutata subā. Si. n.
reperiretur extensa cum oībus clausulis necessarijs ⁊
usitatis

ufitatis posset notarius releuare uirtute p̄cedentium uerborum dicti statuti dum dicit s̄m formā abbreuia ture notarij defūcti. nec fuisset necesse addere ī statu to sequētia uerba si uoluisset notariū ñ posse illā trāſ gredi. Cū ergo ñ sit credēdum ꝙ uoluerint statuētes uerba sequentia frustra apponere uiꝫ ⁊ formā ꝯctuū ꝯsuetā ⁊c̄. ar. ff. de iureiur. l. iij. §. ñ frustra. ⁊ cū d̄be ant aliquid operari. ff. de le. i. l. siqñ. dicēdum ē statu tum illud uoluisse dare tali notario auctoritatē inter pretandi ⁊ supplendi p seip̄m quā ꝯsequi posset a iu dice si statutum hoc ñ cēt nec fuit hoc absonuꝫ statue re. s. ut talis notarius iudicem ñ adiret ne defect⁹ uel simplicitas notarij defuncti nimis abbreuiantis suaꝫ imbreuiaturā noceret ꝑtib⁹. tex. ē ualde notabilis ad ꝓpositum ī. l. fi. C. de fideiuſ. ⁊ qđ ibi nō. ī ul. gl. Nec ob. si dicat̃ imo ñ fuisse hoc īiustū q₂ si debuissꝫ adiri iudex ille ñ īterposuisset auctoritatē nisi ꝑte uocata q̄ posset ledi. ff. de adop. l. nā ita diuus. Sed nōrius ñ citat ꝑtes nec adhibet cause cognitōeꝫ. uñ fuisset īiu stum hoc ꝯmittere notario ī p̄iudicium ꝑtis. sꝫ respō deo nullum p̄iudicium fit parti uolenti postea ostēde re p̄fatum instrumētū ñ debuisse ita extendi q₂ alia in strumēta similia eiusdē uel alterius notarij ñ reꝑiūtur ita extēsa deberet eiꝫ audiri si uellet hoc dicere postq̄ ī releuatōe ñ fuit uocata q₂ releuatio cēsetur fuisse fc̄a saluo iure suo. iō ñ uiciatur act⁹ ꝑꝑ defectū citatōis ꝑ tis postq̄ ius suum remanet saluū. ff. de fideicōmiſ. li ber. l. si cuꝫ. §. fi. ⁊ qđ nō. ff. de bo. poſ. l. iij. §. bono rum. ⁊. §. si cā cognita. ꝑ glo. ordinarias. ⁊ ꝑ Bal. in l. i. ante fi. C. qui admit. ad bo. poſ. ⁊ qđ nō. Inn. in fi. in. c. dudū. de p̄sūp. ⁊ glo. in cle. i. de offi. deleg. in executione apostolica que pōt assumere partes execu toris ⁊ exequi grām ꝑte aduersa ñ uocata ⁊ tūc reser uatur ius ꝑti dicēdi ꝯ executōem ⁊ ēt pōt iudex ꝑteꝫ citare ⁊ tūc fiet illi p̄iudiciuꝫ ⁊ ita foret hic si iudex adi ret̃ ñ ergo poterit ꝯqueri ꝑs postq̄ remanet sibi ius ꝯdicendi. Sed si ñ ostenderit ꝙ allegabit remanebit extēsio firma qđ ñ cēt si notarius siñ ſpāli iudicis au ctoritate ñ potuisset extēdere ēt si extendisset eo mō quo iudex fuisset ꝯcessurus q₂ omisisset unū ex substā tialibus. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac. de resti. ī iteg. l. diuus ibi. ⁊ si facile ⁊c̄. Et ī hoc fuit utilis ꝓui sio huius statuti q₂ facit extēsionem factam p̄ nōrium ⁊ eam uere firmam nisi ꝓbet̃ ꝑ aduersam ꝑtem non sic fuisse fiendam nec iudicem sic fuisse cōcessurum lꝫ iudicis auctoritas ſpālis ñ īteruēniat tutum tñ uĩ. Et ita ꝯsulerem notario ad maiorē cautelā ut ī fi. īstru. mētōem faciat de ꝑticulis quas suppleuit ⁊ qđ dicat se illas reperuisse ī alijs instrumentis extēsis eiusdeꝫ notarij repertis in suis ꝓthocollis ī casib⁹ similib⁹ ꝑ ea que nō. Spe. in. d. §. ostēso. uer. quid si forte ī ro gatione ip̄a ⁊c̄. Et ꝑꝑ auctoritates p̄dictoꝝ docto. ē Io. an. in loco preallegato.

.lij.

¶ Citatio regulariter q̄tum ad ualorē sētētie sufficit ꝙ fiat de illo ꝯtra queꝫ petitio data ē. Sed q̄tuꝫ ad extēsionē p̄iudicij fieri dꝫ d̄ omnib⁹ quibus p̄iudicari pōt. fallit qñ ꝓcedit̃ ꝯtra pupillū uł ꝯtra absentē. q₂ ad hoc ut dicat̃ nō fuisse defensus requirit̃ citatio uici norū ⁊ ꝓximoꝝ licet de coꝝ p̄iudicio nō tractet̃ ⁊ lꝫ ꝯtra illos nō porrigat̃ petitio. Et si agat̃ ꝯ absētē ad hoc ut possit uenire ad primum ⁊ s̄m decretū neces sariū ē citare ꝓxios ⁊ alios qui v̄isiliter cū defēderēt ⁊ si talis citatio omittit̃ ñ ualeret ꝓcessus. ⁊ qualiter ⁊ quo remedio reuocari possit a possessore res illi as signata ex tali decreto nullo.

In christi nomine amen.

Super primo ꝙ dicta citatio fuerit nulla ex p̄dicto d̄ fectu q₂ ñ fuerit citata oīs alia ꝑsōa que uellet respō dere ꝓ dicto iacobo s̄m formā dicti statuti lꝫ fuerit ci tatus ip̄e ia. ut ꝯꝑeat ꝑ se uel aliū: ē cāus quasi ad lit terā in. l. ergo. ff. ex qui. cau. ma. ⁊ ī. l. p̄cedēti. que in cipit. item ait. §. defendi autem. Et est etiam tex. cū glo. in. l. hec auteꝫ. §. nō defendi. ff. quibus ex cau. in poſ. bo. eatur. Nā regulariter de iure communi ñ ē citandus nisi ille ꝯ quē dirigit̃ iudiciū seu cui datur libellus q̄tū ad strictū ualorē iudicij lꝫ q̄tū ad extēsio nem p̄iudicij sit citādus ēt ille cuius īterest. ut nō. In no. ī. c. iter quattuor. de maio. ⁊ obe. C. si ꝑꝑ publi. pen. l. si deserta. ⁊ ꝑ Bal. C. de succeſ. edic. suꝑ ru. fal lit in cāibus legū primo loco allegataꝝ. s. qñ ꝓcedit̃ ꝯ pupillum uel ꝯ absentē ad hoc ut dicat̃ ñ fuisse d̄fē sus in quib⁹ cāibus debēt citari ēt amici ⁊ alij qui ueri similiter uellent eum d̄fēdere. uñ dic̃ tex. ī. d. l. ergo. ⁊ in. d. §. defendi aūt. ꝙ debēt ip̄i amici citari ⁊ inter rogari ⁊ ꝙ hoc factum fuisset in testificatione ⁊ ī rela tōe nūcij ꝯpleti dꝫ. nec sufficit fuisse citatū ip̄ꝫ absen tē ⁊ expectatū an aliquis ultra se offerat defensioni ⁊ nullū se obtulisse ad hoc ut dicat̃ forma ſuata sed dꝫ actor specifice iterpellare alios an uelint defēdere ut pꝫ ī dicto. §. defēdi ī tex. ⁊ glo. ⁊ textus cum glo. in. l. hec aūt. §. i. dicit ꝙ sufficit ad hoc ꝓclama generale de quocunqꝫ uolente defendere ꝙ talis etiam ex for ma statuti sufficit. cum ergo predictum statutum in ducat hoc ultra ius cōe ut requirat̃ citatō d̄ uolētib⁹ defēdere ī duobus alijs casibus scilicet cū ꝓcedit̃ ꝯtra herēdē ⁊ cū ꝯtra absēteꝫ dꝫ ītelligi ut fiat sicut fieri dꝫ de iure cōi ī casibus ī quibus simil̃r illo iure requirit̃ cū statuta reducāt̃ ad itellectuꝫ iuris cōis. C. d̄ noxa. l. si fui uestri ⁊ nō. ī. l. fi. §. ī cōputatōe ī fi. gl. magne d̄ iure deli. ⁊ sic ñ sufficit fuisse citatū iacobū ex forma qua ꝓponit̃ ex quo ñ fuerūt citati uolētes defendere q₂ istud erat subālē ⁊ p̄termissū uiciat tanq̄ iordina te factum fuerit. ita expresse uult Bal. in. d. ru. C. de succeſ. edic. añ fi. ¶ Ex quib⁹ pꝫ respōsio ad s̄m que sitū q₂ cū ad ualorē primi decreti requirat̃ citatō ꝑem ptoria. ut nō. glo. in. l. si finita. §. iuł. de dā. infec. ⁊ est cāus ī. l. p̄ñti. circa mediū. C. de his qui ad eccle. ꝯfu. Et cū paria sint cā ñ īteruenisse uel min⁹ legitime int̃ uenisse. l. i. §. quib⁹ ī fi. ff. qđ cuiusqꝫ uniuersitatis qui satiſ. cog. l. quotiēs. de ꝯta. l. ñ putauit. §. nō queuis ⁊ omissio alicui⁹ de substātialib⁹ uiciat actū. ff. de trāſ. l. cū hij. §. si p̄tor. ⁊. l. i. §. p̄terea. cū ibi nō. de tute. ⁊ rati. diſ. de iti. actuqꝫ pri. l. i. §. hec āt. quib⁹ ex cau. in poſ. ea. l. fulcini⁹. §. cū hoc edictū. cū se. ⁊ nota. ff. de adop. l. ñ aliter. sequit̃ ꝙ primū decretū fuit nulluꝫ ⁊ ꝑ ꝯñs ēt s̄ꝫ quē ad ipsius ualorē requirit̃ primū ꝓut sētit glo. in. d. §. iuł. ⁊ ꝑ Bar. post Ia. ī. l. q̄uis. ff. d̄ bo. auc. iu. poſ. si biñ inspiciat̃ ¶ Quātū uero ad ter tiū q̄sitū uĩ dicendū ꝙ mādatum cōsulū ⁊ licētia ideꝫ īportēt ꝑ ea q̄ nō. Bar. ī. l. siq̄s mihi bōa. §. iussū. ff. de acqui. here. ⁊ Io. an. ī regula qui tacet. ī mercu. uñ cū nūcij referāt se citasse de mādato iudicis ⁊ cōsu lū ⁊ sibi sit credēdū ut ī statuto mercantie de citatōni bus uĩ ex hoc capite ñ uiciari citatōem. Sꝫ ꝯtriū dicē dū ē q₂ de dicto mādato seu licētia ñ ꝯstat nisi ꝑ rela tōem nūcij cui ī hoc ñ credit̃: q₂ ꝯsistit in facto alieno referre de ꝯmissione sibi facta seu mandato uel licen

tia ut expresse nõ. Li. C. de accu. l. ea quidem. ꝛ Jo an. in addi. Spe. i ti. de ꝯtuma. §. i. ꝛ de citatõibus. §. sequitur uidere. ꝛ isto mõ dꝫ intelligi p̃fatũ statutũ dicẽs nũcio debere credi ut ꝯcordet cũ iure cõi. c. cum dilect⁹. ꝺ ꝯsue. ꝛ. d. l. si fui. C. ꝺ noxa. Et idẽ dicẽdũ ẽ de requisi. ꝑtis sine qua ñ debẽt fieri citatões ut uł dictũ statutũ qꝛ lꝫ appareat relatiõem nũcij factã fuisse ad petitõem castelli ut pꝫ ex ĩtitulatõe nõrij tam̃ ꝺ requisitõe ꝑtis ñ apparet ĩ actis notarij qꝛ de hoc nil dicit ꝛ posito ꝙ diceret sibi ñ crederet̃ ꝑ p̃dicta. Colligitur ẽt ali⁹ defect⁹ quoniã apꝑet citatõem nũcij factã fuisse ꝑ mediũ diẽ añ ĩterpositũ reclamũ sicut requiritur ex forma dicti statuti ergo ꝛc̃. C. de ꝓba. l. matrẽ tuã. ff. de neg. ge. l. cũ actũ cũ si. ꝛ ĩ de. lr̃is de rescri. per gl. ¶ Suꝑ ultio q̃sito postq̃ primũ ꝛ s̃m decretũ fuit nullũ põt dictus iacob⁹ petere retractari uel agendo rei uẽdica. ꝛ si de ipsis opponat̃ replica. de nullita ꝛc. Et ista uia ñ multũ placet qꝛ se astrĩgit. s. ad ꝓba. dñi qꝺ ẽ difficile. ut nõ. ĩ. l. ita. ut si fur. ff. cõmodati. C. de ꝓba. l. cũ res. de pig. act. l. rẽ alienam. Uel qꝺ plus placet narret qualiter talis fuit adept⁹ tenutã ex primo ꝛ s̃o decreto suꝑ tali ꝛ tali re tanq̃ de bonis dicti iacobi ꝓut apparet ex actis factis tali anno ꝛ mense ad petitõem dicti castelli ꝯ̃ dictũ iacobũ ꝛ in ei⁹ ꝯtumaciã. ꝛ qualiter dictũ primũ ꝛ scdm̃ decretũ fuerũt ꝛ sũt ĩualida qꝛ ñ fuerũt seruata que debebãt seruari ex forma statuti ꝛ narrẽtur defectus nõ tñ se ad illos restrĩgẽdo quare petat declarari ea oĩa ꝛ singula uera eẽ ꝛ ꝑtem aduersã cogi ꝛ ꝯpelli ad restituẽdũ dicto iacobo res debitas. Nec habebit dictus iacob⁹ necesse aliter ꝓbare de dñio eo qꝛ ex p̃dictis que oĩo ꝓducãtur ĩ publica forma apꝑebit ĩpm castellũ habuisse dicta bona tanq̃ bona iacobi ꝛ sic ñ poterit referre qꝺ nẽ de dñio. C. de ꝓba. l. siue possidetis. ꝛ nõ. eo. ti. l. cũ res. Et istã practicã ponit expresse Spe. in ti. s. qñ fuit uẽdita res eccle. sine debita solemnitate ut eccle. uolens recuperare debeat agere modo predicto ut ipse nõ. in quarta parte Specu. de rebus eccle. non alie. ꝛ in prin. ꝛ in ti. de his que fiunt a prela. ĩ prin. Aduertẽdũ tñ ꝙ qꝛ ĩp̃e castellus hodie nõ possidet: si trãstulit possessionem in alium ut mihi asserit̃: ꝙ iste libellus ꝛ iudiciũ debebit dictari ꝯtra ambos tam ꝯ̃ castelluꝫ ĩq̃tuꝫ ut dixi ꝯuenit̃ iudicis officio ꝛ sic dicã ad rescĩdẽduꝫ qꝛ debent ꝺclarari decreta illa eẽ nulla que cũ eo ꝛ ad eius ĩstantiã celebrata fuerunt q̃ ẽt ꝯ̃ possessorẽ ĩq̃tum cõuenit̃ iudicio rescissorio qꝛ petit̃ cogi ad restituẽdum q̃ iudicia pñt simul cumulari. ff. de admi. tuto. l. sine herede. §. ĩterposito. etiam ꝯtra diuersas ꝑsonas ꝛ ãbe debẽt req̃ri ꝛ citari ad eẽs singlos act⁹ ut h̃ habẽt̃ ĩ. l. ĩ cãc la. i. §. ĩterdũ. ff. de mi. ĩ tex. ꝛ gl. ꝛ ꝑ doc. ĩ. l. cũ miles. §. fi. ff. q̃. ex cau. ma.

.liij

¶ In ĩpetratione uel ĩterpretatõe priuilegij uł rescripti an sit ꝑs citanda.

¶ In christi nomine amen.

Quia exceptões que opponũt̃ ꝛ tangũt rescriptũ debent eẽ priores q̃ ille que tangũt causaꝫ: idcirco de uirib⁹ hui⁹ ꝺclaratorie uideam⁹. ¶ Querit̃. n. an ualeat cũ fuerit obtẽta existente dño cardinali ĩ curia ꝛ ñ uocata ei⁹ ꝑte uł̃. n. cã dicẽdũ nõ tenere qꝛ ĩ actu principali illa ẽ semꝑ ꝑs uocãda cui p̃iudiciũ generat̃. ff. de re iudi. l. de unoquoqꝫ. ff. de aqua plu. ar. l. ĩ diẽ. ꝛ. l. in ꝯcedẽdo. hanc ãt declaratoriã eẽ p̃iudicialẽ domino sancti marcial' nemini dubiũ ẽ ut ꝛ ĩtra ostẽdet̃.

Itẽ lex dicit q̃ ille qui põt aliũ ꝯmode certificare ꝛ ñ facit ĩprob⁹ ꝛ fraudulẽtus eẽ uł̃. C. de distra. pigno. l. creditor hypothecas. poterat ãt hoc ꝯmode fieri cuꝫ p̃fatus dñs ꝯtinuo sit ĩ curia. si igit̃ eo ñ certificato h̃ declaratoria sit obtẽta uł̃ ĩ ĩpetratõe supplãtatus ꝛ sic eã ñ tenere ex̃ ꝺ appel. c. oblate. forte. n. pape aliqua secreto suggessit que si p̃fat⁹ dñs fuisset pñs ausus nõ fuisset exprimere: potuissetq; sua p̃sentia ĩpaꝫ ab huiusmodi ꝯcessione retrahere. arg. ff. de arbi. l. si tres. merita. n. cause ꝑtiũ assertione pãdunt̃. C. si ꝑ uĩ uel alio mõ. l. fi. obreptitiũ g⁹ quodãmõ uł̃ ꝛ sic ñ tenere ar. ff. ꝺ fals. l. siq̃s obrepserit ꝺ tu. ꝛ cu. da. ab his. l. tutor si petit⁹ ꝛ. l. scie egresse ne uis fiat ꝛ. l. i. §. hec ũba. Itẽ cũ ĩprob⁹ fuerit ñ dꝫ ex sua ĩprobitate fructũ ꝯsequi. ff. de furtis. l. itaq; fullo. Preterea uidet̃ hoc determinari per tex. ꝛ glosas ordinarias. ff. de adoptionibus. l. nam ita diuus. ff. de iudicijs. obseruandum. quaꝝ legũ argumẽto dicũt ibi glo. ꝙ cũ impetrat̃ rescriptũ alteri p̃iudiciale ꝑs est uocanda maxie si ẽ in curia. h̃ ẽt uidet̃ ꝺterminare ꝺcre. ex̃ ꝺ re iudi. cuꝫ oli ꝛ ibi Inno. suꝑ uerbo circũuẽta. ubi sic ĩquit. Nõ. lr̃as dici surrepticias qꝛ ĩpetrate sũt aduersario absẽte qui erat ĩ curia post cui⁹ uerba uidet̃ suꝑ hoc dubitari ñ oportere cũ ipse sit pꝛ̃ ueritatis s̃m Arch. ar. ff. ꝺ le. ij. l. titia. §. ĩpator. Ad p̃dc̃a facit qꝺ notat Inn. ĩ. c. de ꝯfirmatõib⁹. de ꝯfir. uti. uel inuti. ubi dicit ꝙ ĩ ĩpetratõe cuiuslibet ꝯfirmatõis ẽ ꝑs uocanda. de elec. c. fi. li. vi. Nam ꝛ arbitramẽtũ ẽ mere uolũtatis declaratio ꝛ tñ pars ẽ uocãda. ff. de uer. ob. l. siquis arbitratu fac. ff. ꝺ usufruc. lega. l. legatũ. ꝛ qꝺ nõ. ĩ. l. alio herede. de ali. ꝛ ciba. lega. per Bar. ff. de uen. in spi. l. i. §. denũciare. ¶ In ꝯ̃rium facit qꝛ unicuiq; lꝫ ꝓprio ꝯmõ ĩuigilare. C. depositi. l. fi. C. de alluuio. l. ultima. de bo. auc. iu. pos. l. si ñ expedierit. §. i. Nec ẽt tenet̃ quis aduersariũ suũ ĩstruere. ff. de li. agno. l. i. §. denũciare. Preterea tũc uł̃ ꝑs citanda cũ tendit̃ ad noui iuris ꝯstõnem ꝯ̃ ꝑtem. n. ñ uocatam dꝫ nil ĩnouari. ut. ff. de re mili. l. iij. §. si adire. Sed ex hac declaratoria nil noui statuit̃: sꝫ qꝺ statutũ ẽ significat̃ ꝛ ostẽditur. ff. de testa. l. hr̃des palam. §. siquis post. ꝛ. §. sed si notam. ergo nulla uocatõ fieri debuit. Itẽ uł̃ exp̃ssũ pl'ib⁹ iurib⁹. Primo lex dicat ꝙ si cã appellõnis accepit fatũ. i. quattuor fatalia excesserint põt infra tres menses peti reparatio a principe in qua petitione non ẽ pars uocãda: lꝫ alteri sit p̃iudicialis. C. ꝺ temp. ap. l. ij. §. qui si ita ꝯtigerit ĩ tex. ꝛ gl. citatões n. ĩ actib⁹ iudiciarijs sũt inuente ñ in extraiudicialibus lꝫ ꝛ ibi requisitio dici possit. ut nõ. Inn. de elec. cum nobis oli. ĩ impetrationib⁹ que fiũt a prĩcipe nunq̃ iura dicũt ꝑtem uocãdam sed sufficere ꝙ exprimãtur iura partis que ledi possit ne ob id reddat̃ rescriptũ subrepticium de deci. ex multiplici. de uerbo. signi. uenerabili ꝺ usu pal. c. ex tuarum. hic autem iura domini cardinalis fuerunt expressa: quia in hac declaratoria continetur tenor bulle: in qua fuit assignata pensio: ergo nulla interuenit hic pro parte impetran. surreptõ. que debeat hanc declaratoriam uiciare. Item expressum est ꝙ in impetratione rescripti uel priuilegij non est pars uocanda. extra ꝺ uer. si. ex parte uestra ꝛ. c. oli. ꝑ Inn. plene. Itẽ si subditus ep̃i ĩpetrat priuilegiũ exẽptionis ñ ẽ pars ep̃i uocanda lꝫ sibi ꝑ hoc p̃iudicet ꝓbat̃ ĩ. c. cũ ꝑsone. de priui. li. vi. Si. n. ep̃s uocaret̃: frustra dubitaret de priuilegio. uñ quicquid faceret contra exemptum non allegantẽ priuilegium ñ teneret utpote factũ ab eo qui scit illũ tutũ exceptõne m

ne ut extra de app. si duobꝰ. ⁊ qđ nõ. Jnn. in. c. pre
terea. de dila. ff. iudi. sol. uir bonus. cuius ꝯtͥuz dicit
in dicto. c. cuȝ persone. ⁊. ff. de iudi. l. quis ex aliena.
¶ Quid dicendũ pro declaratiõe passus. aduertẽdũ
ẽ ꝙ interpretatio tribus mõis sumit. Pͥo pro omni
moda correptiõe. Scđo pro modificatiõe que ĩ augm̃
to uel diminutiõe ꝯsistit. Tertio pro ꝯgrua dubij de
claratiõe ⁊ hec notant. ff. ad tertul. l. i. §. qui opas đ
ori. iur. l. i. hoc aũt. tertio mõ dicit ꝓprie ĩterpretatio
⁊ declaratio. Primus aũt duobus casibus ꝓprie ĩter
pretatio dici ñ dȝ sȝ correptio uel modificatio ꝑsuppo
nit enĩ reȝ eẽ certã sȝ corrigi uel modificari. Sed ubi
uerba sũt clara ñ subest dubitatio. ff. de leg. iij. l. ille
aut. §. cũ ĩ uerbis de uul. ⁊ pu. l. iã hoc iure. §. sȝ hoc
ita de manu. test. siquis locuplex. ubi vo nulla subest
dubitatio ñ e ĩterpretatõi locus. ff. de au. ⁊ arg. le. l.
pedicul. §. argẽto. de vb. ob. l. ꝯtinuꝰ. §. i. ¶ Hoc ꝑ
misso uit mihi salua meliori determinatõe cui me in
hoc ⁊ ĩ alijs submitto ꝙ hec ñ possit dici mere decla
ratoria qꝛ hic ñ stat ĩ finibus mere declaratõnis. imo
ꝙ pͥo ꝯcessum erat modificat ⁊ restringit. hoc autẽ
ex tenore ipsius clare liquet. Nã cũ pͥo ꝯcesserit pẽ
sionẽ debere solui đ fructibꝰ ⁊ redditibus mẽse ⁊ pͥo
ratus nunc uult solui tantum de fructibus prioratus
⁊ ultra eꝑm ñ obligari. ꝑ hoc aũt uidetur mensam
ab obligatõe eximere. iste ciȝ dictões taxatiẽ ñ ultra
ñ ãplius solũmõ dũtaxat ⁊ siĩes in residuo ad ẽptio
nem inducũt. ff. de ali. ⁊ ciba. leg. l. iij. §. cũ titio. C.
de ꝓba. l. rões. C. de ꝑdi. mino. l. ob es. ⁊ qđ ibi nõ.
C. de trãsa. l. siquidẽ de cã pos. ⁊ ꝓprie. cũ ecclesia su
trina. nã ⁊ qui maiorẽ ꝙ̃titatẽ legat ĩ una scriptura ⁊
ĩ alia minorẽ uit a maiori recedere. ff. de ali. ⁊ ciba. le
go. l. liber. quos ĩ pͥ. ⁊ ꝑ legatũ ꝑtis derogat legato
totius. ff. de le. iij. uxorẽ. §. ĩ testõ. C. de legi. l. cũ qđ.
Hec ẽ igit modificatio pͥe ꝯcessionis qꝛ cã restringit
ad ꝓpositũ. ergo redeũdo qñ ꝯcessio uel priuilegiuȝ
modificat ⁊ si corrigit ꝑs ẽ uocanda. al' nõ tenet qđ
agit. ut nõ. Jnn. expresse in. c. olim de v. sig. ubi ue
ro dubictas declarat ꝑtis ꝑtis non ẽ opus ut ibidẽ
dicit cũ nihil det sȝ datũ significat. ut in. d. §. sȝ si no
sam ⁊. §. siquis post. cũ ergo pars dñi cardinalis nõ
fuerit presens nec uocata hec modificatio sue ꝯcessio
nis non tȝ ⁊ ꝯfirmat per dñm Spe. qui dicit ꝙ in im
petratiõe priuilegij uel rescripti ꝑs ẽ uocanda in ti. đ
rescrip. ꝑsen. §. ix. uer. itẽ ꝙ ad rescripti. cuius dictũ
intelligo s'm ea que supra dixi. s. de interpretatõe mo
dificatiua uel correptiua nõ de ꝓpria que ẽ uerbi du
bij declaratio. maxĩe aũt hoc uerum ẽ cum dñs cardi
nalis sit continuo ĩ curia ⁊ potuerit faciliter uocari ꝑ
nõ. in. c. cũ olim de re iudi. ⁊. l. obseruãdũ. ff. đ iudi.
ubi glo. dicit ꝙ ita seruat curia ¶ Nõ ob. allegata in
contrariũ qꝛ locum habent parte non existẽte ĩ curia
uel locum habent cũ ĩpetrat quis sup eo qđ non est
gestum cũ parte. al' secus ut hic erat. arg. c. oblate de
app. ubi terminus datus a parte ul' iudice non põt ꝑ
ueniri. secus in dato a iure ⁊ ad hoc qđ nõ. Jnn. in
d. c. de confirmationibus de cõfir. utili uel inuti. Ex
predictis patet responsio ad quartũ ⁊ quintũ. ¶ Re
stat nũc respõdere ad alia dubia subsequent posito
ꝙ hec đclaratoria nõ ualeat ⁊ sic ueniat fiẽda solutõ
đ fructibus ⁊ ꝓuẽtibꝰ mense ⁊ prioratꝰ uel si ualet ⁊
sic de fructibus prioratus duntaxat utrũ fructus ⁊ ꝓ
uẽtus uideãtur appositi gratia taxatiõis an đmõstra
tiue ⁊ quidẽ magni ẽ effectꝰ dubito. Primo enim ca
su fructibus ñ perceptis nil debetur tãꝙ̃ legato certo
corpore qđ ĩ rerũ natura nõ sit. ff. de le. i. l. si fuꝰ. §.
qui quinqȝ ⁊. l. tal' scriptura. inest eniȝ tunc tacita cõ
ditio si nascent. ff. đ uerb. obli. l. ĩterdum đ cõdi. ⁊ de
mõ. l. i. Secũdo uero cãu đmõstratio nõ restringit đ
le. iij. paulo calimaco. §. fi. Pro ĩtellectu huius dubij
ẽ aduertẽda talis theorica ⁊ doctrina que uidetur de
mente tex. ⁊ glo. ꝙ ĩterdũ ꝓcedit aliqua dispositio si
gnificans quid solui đbeat postea subnectit locus un
de đbeat prestatio fieri ⁊ sic sunt due orationes. ut v
bi gr̃a dicit testator uolo decẽ dari titio que uolo sibi
solui ex redditu tal' rei ⁊ tũc redditus ille uidet appo
situs gr̃a demõstrationis ⁊ licet redditus non subsit
heres tamen soluere cogitur. hic est casus. ff. đ le. i. l.
quidã testõ in prin. de le. iij. paulo calimaco. §. fi. de
ali. ⁊ ciba. lega. l. lucius. Jnterdũ una tantũ ẽ oratio
significans quid ⁊ unde solui debeat. uerbi gr̃a dic te
stator uolo ex fructibus uel redditibus talis rei solui
x. titio quolȝ anno. tũc fructus uidẽt appositi gr̃a ta
xatõis ⁊ eis nõ existẽtibus ñ dȝ heres ad solutiones
ꝯpelli nec ultra ꝙ̃ uires fructuũ patiant. hic ẽ casus
aꝑtus. ff. de leg. iij. l. nomẽ debitoris. §. uni ex here
dibus de le. ij. l. siquis seruũ. §. siquis legauerit ⁊. l.
lucius. §. ciuibus. Jn casu igit nr̃o attẽtis uerbis bul
le negare ñ possumus illa uerba apposita eẽ cã taxa
tõis. Jussit eĩm solui pensiõem de ⁊ suꝑ fructibus ⁊
redditibus mẽse ⁊ prioratus ⁊ sic in una oratiõe. Sȝ
si pͥo iussisset pensionẽ solui deinde designasset. uñ
tunc demõstratõem faceret. ¶ Sed hic subnectit du
biũ fructibus ñ exstãtibus uno ãno non cogit eꝑus
pensionẽ soluere. Quid si alio ãno extant fructꝰ abũ
dantes utrũ suppleri debeat pẽsio precedẽtis anni in
quo cessatũ fuit. Respõdeo sic. nã cũ annua ꝓstatio
fienda ẽ ex redditibus certe rei si uno anno fructus ñ
extant expectanda ẽ ubertas anni sequentis ⁊ fertili
tas cũ sterilitate compensanda. ff. de uino tri. ⁊ oleo
leg. l. ex eo. maxĩe cũ prestatio ꝯsistit ĩ pecunia. ff. qñ
dies le. ce. l. firmio. in pͥ. nõ sic eẽt si una tantũ solo
fieri deberet de uino a oleo leg. cũ certus. ⁊ qđ plene
le. ⁊ nõ. ff. de uer. ob. l. iter stipulantẽ. §. sacra. C. de
dona. siquis argentũ. ⁊ hoc de scđo dubio. ¶ Tertiõ
querit utrũ ꝓ hac pensiõe fructus mẽse ⁊ prioratus
sint obligati. Rñdeo nõ. hoc. n. ñ reperit nisi ĩ alim̃
tis ut res ex qua prestari debeãt sit ꝓ eis obligata. ff.
de ali. ⁊ ciba. leg. l. ij. ⁊. l. lucius. ⁊ ibi nõ. Jn alijs vo
prestatõibꝰ annuis secus ẽ. ff. đ ãnu. leg. l. gaiꝰ. ⁊ ibi
nõ. de ꝯben. emp. l. fi. §. fi. facit qđ nõ. ff. de trãsac. l.
cũ hij. §. si uni. Sȝ dicet ꝙ hoc uideat ꝯtra tex. ⁊ gl.
extra de ꝓben. c. nisi cẽnt. ibi eĩm fuit ꝯstituta quedã
pensio soluẽda de redditibus capl'i ⁊ prioratꝰ ⁊ papa
declarat illã ꝯstõnem respectu prioratus eẽ ꝑsonaleȝ
qꝛ facta cũ illo qui adhuc prior ñ erat ⁊ ea cuȝ ꝑsona
extinguit. Sed quo ad capl'm ẽ realis ⁊ gl. dicit ꝙ si
papa illã ĩterpretatõem non fecisset eẽt realis quo ad
utrũqȝ. Sȝ rñdeo ꝙ tres sũt casus. Aut ciȝ querimꝰ
utrũ ꝑsona eꝑi sit obligata cui erat iniũcta pẽsio ⁊ di
co ꝙ sic ⁊ põt ad solutõeȝ ꝯpelli. Aduertendũ tñ ꝙ
illa ñ ẽ ꝓprie obligatio ciuilis uel nãlis que ex rescri
pto ñ orit. sȝ dici põt quedã astrictio. uñ ñ cogit iure
actõis sȝ iudicis offõ. tex. ẽ. ff. de religi. ⁊ sũp. fune. l.
siquis sepl'chruȝ. §. i. fac qđ nõ. Cõpo. ⁊ Jo. an. i. c.
mãdatũ đ rescrip. Aut q̃rit utrũ dignitas eꝑal' sit ob
ligata eo tñ mõ ut supra dixi. ⁊ tũc ẽt dico ꝙ sic ⁊ hic
ẽ tex. cũ gl. in. c. nisi cẽnt de ꝓbẽ. ⁊ hoc mõ accipit ibi
realis qꝛ ñ extinguit cũ ꝑsona aut querit an res mẽ
se uel prioratꝰ uel fructus eorum sint obligati ⁊ dico

ꝙ nõ. ut supra dixi per ea que nõ. in. d. l. gaius. de
annu. leg. ¶ Ex his sequunt̃ duo ꝯclusiões. pria ꝙ
post morte ẽpi adhuc durat pẽsio cũ sit realis anne
xa dignitati. unĩ successor teneret ẽt soluere ꝺ io. com
pe. c. dilecti de solu. c. i. ¶ Scd̃a ꝯclusio ẽ ꝙ res mẽ
se uel priorat⁹ aut fructus coꝝ si ꝑ ẽpm uẽderent̃ nĩ
possent ꝑ dñm cardinalẽ ꝑ hypothecariaʒ aduocari
cũ ut dixi nĩ sunt obligati. ⁊ hoc de tertio. ¶ Quarto
querit̃ q̃ꝛ ex tenore bulle fienda ẽ sumptuũ ⁊ expẽsa
rũ reductio que ⁊ q̃te sint. Re. de q̃titate nõ põt ab
solute rñderi cũ ex q̃titate ⁊ ꝯditõe rei estimãda sit.
unde dico ꝙ deducẽdi sunt prio oẽs sũptus facti grã
recolligendoꝝ fructuuʒ. illi eñn minuũt fructus. ff. so
lu. ma. l. fructus de peti. here. si a patre. §. fi. nullus
eñn casus euenire põt qui hãc sumptuũ deductõem ĩ
pediat. ff. fam. her. l. fundus. qui deducent̃ ẽt oẽs ex
pense que fieri debẽt pro ꝯseruatõe rei priorat⁹ ⁊ mẽ
se. ff. de le. iij. l. p̃onus. §. codicill̃. solitus eñn ⁊ anti
quus status ipsius ĩ sua itegritate seruari dʒ. nec dʒ
ex aliquo casu uariari. de ꝑben. maiorib⁹ ⁊. c. de mo
nachis. ⁊ hec uerba ipsius bulle declarãt. ⁊ h̃ ꝺ quar
to. ¶ Quito querit̃ cũ ĩ hac ꝺclaratoria papa nolit
dissolutõem uniõis fieri usqʒ quo pẽsio soluat̃ ĩ bulla
uero assignatõis pẽsiõis disposuerit eã fieri post tri
nã cessatõem qualr̃ ṽba hui⁹ declaratorie debẽt itel
ligi. Re. ꝙ intelligi debent secundũ primã assignatio
nem. lex enim declarãs dʒ intelligi secundũ legem de
claratam ⁊ in illũ casum. ff. de ꝯiun. cũ eman. libe. l.
nihil. ⁊ in auc. de filijs ante dota. instru. na. §. i. Cũ
ergo dicat̃ ꝙ quousqʒ soluat̃ pẽsio nõ fiat dissolutio
debeat itelligi ⁊ ut ea fiat nĩ facta solutõe. hoc aũt dʒ ĩ
telligi si ter fuerit cessatum ſm priorẽ bullã. nec ẽ hec
interpretatio extranea. imo iuri ꝯgruit ⁊ uoluntati
principis ideo amplectẽda. ff. de leg. i. l. ab oĩbus in
prin. de here. insti. l. talẽ. §. fi. Ex predictis pʒ hanc
ꝑtim eẽ declaratoriã ꝑtim eẽ modificatiuã prioris cõ
cessionis. inq̃tum eñn declarat qualiter intelligatur
solutionẽ fiendã ex fructibus ẽ declaratoria. Naʒ ⁊ si
ne ipsa hec erat interpretatio iuris ut supra ostendi.
inq̃tum disponit solutõem debere fieri de redditib⁹
prioratus dũtaxat ẽ modificatiua prioris ꝯcessiõis cũ
illa uoluerit ẽt de fructibus mense fieri debere. Ex h̃
infert̃ ꝙ pro ꝑte ualet inq̃tum declarat q̃ꝛ ĩ hoc non
ẽ preiudicialis dño cardinali. inq̃tuʒ uero modificat
nõ ualet q̃ꝛ preiudicialis ẽ ⁊ obtenta nõ uocata par
te domini cardinalis ĩ curia existentis ut supra ostcu
sum ẽ. unã aũt ⁊ eandẽ scripturã pro ꝑte ualere pro
ꝑte nĩ nec miꝝ nec nouũ est cũ plura capitula separa
ꝯtinet. ff. de mino. l. ẽt facit. c. rainaldus. ⁊. c. rainuci
us de testa. ubi sñia ꝓ ꝑte rescindit̃ ꝓ ꝑte ꝯfirmat̃.

.liiij.

¶ Filiusfamilias si ẽ in iudicio sine ꝯsensu patris nõ
põt dicere ꝓcessum nullũ: maxie si supuenit p̃ris cõ
sensus sufficit illũ interuenire quãdocũqʒ.

In christi nomine amen.

Sup primo dubio licet fuerint diuerse opi. q̃ꝛ quidaʒ
dicunt ꝙ cũ filiusfamilias agit uel cõuenit̃ ad ualidita
tẽ ⁊ solẽnitatẽ ꝓcessus ⁊ ad itegrãdã ꝑsonã filij quasi
nõ habeat hodie legitiam ꝑsonã aliter stãdi ĩ iudicio
requiritur cõsensus patris ĩ ipsa litis cõtestatione in
qua iudicium substãtiat̃. l. si cũ dotẽ. §. eo ãt tẽpore
ff. solu. matri. iuncta. l. fi. §. necessitatẽ. C. de bo. q̃
libe. nec prodest ipsum postea iteruenire qd̃ tenet gl.
i. §. necessitatẽ ⁊ Petr⁹ ut ibi refert Ci. ĩ quarta que
stõe ⁊ Spe. ĩ ti. ꝺ actore ṽ. sʒ pone ꝙ lis ĩ prima par
te speculi. ⁊ uidetur tex. i. c. fi. de iudicijs li. vi. iq̃tũ di
cit extra casum illius. c. regulariter patris cõsensuʒ re
quiri. ⁊ ẽt Bal. i. d. §. necessitatẽ. uidetur hãc opi. se
qui dũ dicit adherendũ ueritati ⁊ opi. glosatoris. Sʒ
alij aliter dicũt ut Ja. de are. Old. Bar. ⁊ plures alij
ut refert Jo. an. in. d. ti. de actore in addi. que icipit
inter quos. uidelʒ ꝙ sufficiat qñcũqʒ patris ꝯsensus
iteruenIat q̃ꝛ nĩ requirit̃ ad solẽniçandũ iudiciũ nec
ad integrandã ꝑsonã filij. qm̃ de iur̃. ffoꝝ. si erat ma
ior. xxv. annis. legitimã ꝑsonam habebat standi ĩ iu
dicio cũ alio q̃ꝫ cũ patre. l. tã ex ꝯtribus. ff. de iudi. ⁊
per iura noua codicis codẽ mõ non ẽ diminuta sed
aucta cõditio eius. ut pʒ in ti. de bo. ma. ⁊ de bo. que
libe. Attamẽ posito ꝙ pria opi. eẽt uera. iste bonus
io. accusatus allegãdo cã pro se ĩ casu p̃nti ⁊ dicẽdo
se nĩ potuisse litẽ ꝯtestari nec se excusari sine p̃ris con
sensu nec ꝓdesse patris ratificatõem ꝑcutit sibi pedẽ
cũ ligõe q̃ꝛ si hoc ẽ necessario sequit̃ ꝙ ipse fuerit cõ
tumax ĩ se excusando ĩfra terminũ bãni: q̃ꝛ paria sũt
se nĩ excusasse uel nĩ legitime. l. quot̃. ff. qui satisda. co
gan. l. nĩ putauit. §. nĩ queuis. ff. de ꝯstabulis. ul̃ autẽ
ipse fuisse citatus ut ltime ꝯpareret. ff. de iniurijs. l.
sʒ si unius. §. si ꝓcu. C. qui dari tuto. pos. l. i uniuer
sis. ⁊ nõ. Bal. C. de ꝓcu. l. fi. Si sit ergo postq̃ꝫ ipse
fuit citatus cẽset̃ ꝯtumax: ex quo nĩ ltime ꝯparuit ſm
ea que habent̃ ꝑ Bar. in. l. i. §. si ꝓcur. ff. siquis ius
dicen. non obtẽpera. Et per consequẽs ex forma sta
tuti pro confesso habetur ⁊ dʒ ad petita cõdemnari
ꝑinde ac si legitime cõparuisset ⁊ cũ p̃ris aucte ⁊ cõ
sensu ꝯfessus ul̃ ꝯuictus fuisset qm̃ ĩ hac ficta cõfessõe
que ꝓuenit rõe ꝯtumacie patris cõsensus nõ requiri
tur. ut nõ. Bal. i. §. necessitatẽ ĩ quarta colũna ĩ ṽsi.
modo quero quid si filius latitat. ꝺ ista uero non le
gitima coꝑitõne fuit ꝑ accusantẽ oppositum nõ ergo
fuit nullus totus processus sʒ sola exculatio ⁊ sic ĩ pre
iudiciũ accusari nĩ accusantis. Si. n. poterat fieri ꝓces
sus ad ꝯmodũ accusã. accusato nullo mõ ꝯparẽte ex
forma statuti similiter ⁊ nĩ legitie ꝯparẽte cũ sint pa
ria. Preterea scd̃a opio melior est ⁊ equior ⁊ melior
b⁹ fundat̃ rõibus. ꝙ sufficiat ꝯsensus patris qñcũqʒ
post lit. ꝯt. iteruenire cũ ratificatõe pri⁹ gestoꝝ ꝓut ĩ
casu nr̃o iteruenit q̃ꝛ nĩ requirit̃ ad solẽniçandũ iudi
ciũ uel ad itegrandã ꝑsonã filij ut ꝺmõstrat Jo. an.
in addi. de qua supra que icipit iter quos. Et q̃ꝛ hoc
ẽ de natura ꝯsensus regulariter iuꝝ nõ. ꝑ Bar. in. l.
siquis mihi bona. §. iussum. ff. de acqui. here. Nam
ẽt ſm eos q̃ tenẽt primã opioeʒ sufficẽt ꝯsẽsus p̃ris
adhibit⁹ añ lit. ꝯt. ⁊ quidẽ gnãlis ad oẽs lites ⁊ cãs
presentes ⁊ futuras. ut nõ. Ci. etiam secundum Pe
trũ qui tenuit primã opinionẽ in. d. §. necessitatem ĩ
tertia qõne ꝑ. l. honores ĩ fi. ff. ꝺ decurio. ⁊ idẽ Bal.
in. d. §. necessitatẽ. ĩ penul. colla. ṽsi. quero nũquid
ꝯsensus patris possit iteruenire ex ꝑte ante ⁊ ĩ auc.
cã que fit cũ monacho. C. de epi. ⁊ cle. ergo non ẽ ue
rum ꝙ requirat̃ ad solẽniçandũ iudiciũ q̃ꝛ requirere
tur in ipso actu ꝯtestationis sicut auctas. l. obligari.
§. tuto. ff. de aucto. tuto. Sicut ergo sufficit ipm̃ iter
uenire quãdocũqʒ ante lit. ꝯt. imo nullo mõ litem ĩ
choatam. Jta ⁊ fortius quãdocũqʒ lite pendente licʒ
sit lis ꝯtestata. Preterea hic iteruenit ex parte ante
dũ pater consensit filijs ꝙ facerent generalem procu
ratorẽ ad lites ciuiles ⁊ criminales ut pʒ ex instrumẽ
to ꝓcuratoris. Et si dicat̃ ipse non cõsensit ꝙ bonus

ioannes

ioānes litigaret ꝑ se ⁊ ī ꝓpria ꝑsona sʒ ꝑ ꝓcuratorē.
Rūdet̄ ꝙ ille ꝓcura. uī mēt suscepisse ī se iudiciū no
mīe oīum accusatoꝝ: qꝛ dixit īteresse bo. io. illos dcfē
derc. Uñ posito ꝙ ñ ualeret actus factus ꝑ bo. io. ī
ꝓpria ꝑsona ualeret actus factus ꝑ ꝓcu. ꝯstitutū de
uolūtate patris ⁊ p̄iudicāt bo. io. ꝯstituēti. Preterea
si ꝯsentit ut possit litigare ꝑ procuratorē ergo ⁊ ꝑ se
postꝙ̄ erat maior bo. io. cum sit maior ⁊ fortior rō ñ
sic sequeret̄ si fuisset minor qꝛ ꝑ se potuisset dccipi fa
cilitate etatis ñ sic ꝓcur. qui erat maior. l. cum maior
ff. rē ra. ha. Preterea Li. in. d. §. necessitatē. ī. q. iiij.
in fi. quē ēt sequit̄ Jo. an. in addi. spe. loco de quo
supra distiguit pro ꝯcordātia dictaꝝ opi. Qd̄ aut iu
diciū agitat̄ suꝑ re uł rebus ī quibus pater hʒ usufru
ctū: ⁊ sic ē legitimꝰ administrator ⁊ tūc ꝓcedit pria opi
nio ꝙ requirat̄ patris ꝯsensus ab ipso pricipio. i. tpe
ꝯtestatōis nec sufficit adhiberi ex postfacto. Aut uer
tit̄ litigiū suꝑ re cuius usufructus ñ ꝑtinet ad patrem
⁊ sic ñ ē legitimus administrator: ⁊ tūc ꝓcedit secunda
opinio uidelʒ ꝙ uel patris ꝯsensus ñ requirit̄. Sed
hodie sicut olim pōt filiusfa. cē ī iudicio sine eo uel si
requirit̄ rōe alicuiꝰ p̄iudicij qd̄ sibi posset inferri in si
gnū repudiatōis usufruc. sufficit ip̄m qñcūqʒ adhibe
ri ēt ex postfacto ⁊ post lit. ꝯtc. Sʒ ī casu nr̄o lis non
agitat̄ suꝑ dñio rei ex qua fructꝰ fuerūt apportati: sʒ
suꝑ ipsa apportatōe facta ꝓpria auc̄te apportātis d̄
fructibus rei ꝑ ip̄m accusantē possesse ⁊ sic super de
licto ⁊ suꝑ pena inde resultāte siue fisco applicanda
siue parti: suꝑ quibus dictus pr̄ ñ erat ltimus admi
strator. nō. n. ē ī delictis uel ī penis filij sʒ ī guberna
tiōe bonoꝝ aduēticioꝝ de quibꝰ hic ñ tractamꝰ: iō pri
ma opi. locū hic nō hʒ ut requirat̄ pr̄is ꝯsensus a pri
cipio. s. ad solēniçandū ꝓcessū. Sʒ scd̄a uidelʒ ut suf
ficiat īteruenisse ex postfacto rōe preiudicij qd̄ possʒ si
bi inferri si filio ꝯdēnato fieret executio ī bonis profe
cticij peculij uel aduēticij ī quibus pr̄ ipse hr̄t usufru
ctū iuꝛ. l. iij. §. sʒ utrū ī fi. ff. de mino. ⁊ qd̄ nō. in. l. ⁊
si ꝯdēnatus. ff. de noxa. ⁊ ꝑ Bar. in. l. filiofa. ff. solu.
matri. ⁊ de dā. infec. si finita. §. si d̄ uectigalibꝰ. Et si
dicat̄ imo questio ē ēt de fructibꝰ apportatis qui pñt
ad patrē ꝑtinere: si res erat illius filij accusati. Rñde
tur ueꝝ ē ꝙ est qd̄ super restōe illoꝝ fructuū fienda tā
ꝙ̄ ablatio ñ debite facta fuerit sʒ ui aut clam de re ꝑ
aliū possessa ñ de ꝓprietate ipsoꝝ. uñ non obstante
restōe que fiet: remanebit ius saluū dicto bo. io. ⁊ pa
tri eius suꝑ ꝓprietate rei ⁊ fructibus inde ꝑceptis. l.
a diuo pio. §. si suꝑ rebus. ff. de re iudi. qꝛ iste accusa
tor tanꝙ̄ indebite spoliatus dʒ añ oīa restitui. l. siquis
ad se fundū. C. ad. l. iuł. de ui. ꝑ que oīa pʒ sufficien
ter rñsum ad primū dubiū formatū ꝑ dñm ꝯsultoreʒ
⁊ ꝯcludentē fore dictū accusatū fore ꝯdēnādū ad pe
tita lʒ ꝯsensum sui patris ñ habuerit tpe lit. ꝯt. cū suf
ficiat īteruēisse añ uł post ⁊ posito ꝙ nec añ nec post
⁊ ꝙ fuisset necessariꝰ uenit ꝯdēnādus ex ꝯtumacia tā
ꝙ̄ nō legitīe se excusauerit ītra termios bāni. ¶ Su
per scd̄o uero dubio facilis ē rñsio ꝙ fundat̄ suꝑ fal
so uidelʒ ꝙ imo filius istiꝰ accusatoris ꝯsensit pr̄i ac
cusanti ut pʒ ex actu quē iste filius fec̄ ī iudicio die se
xta mēsis nouēbris imediate post porrectā excusatio
nē per bo. io. accusatū simul cū patre uidelʒ opponē
do ꝙ ille ñ erat habilis sine ꝯsensu patris. ⁊ sic uī alt̄
alteri ꝯsensisse. ff. qui. mo. pi. uel hypo. sol. l. titius ī
prin. ⁊ qd̄ nō. Bar. in. l. cū pater. §. libert̄. ff. d̄ le. ij.
Itē ꝑ aliū actū factū ꝑ eundē filiū ī hac lite die. xxij.
dicti mensis nouēbris ut pʒ ex actis.

¶ De clausulis d̄rogatorijs.

¶ In christi nomine amen.

Passus iste dubitabilis uī cū in ista materia quot sūt
capita tot sunt sn̄ie. Notandū tñ ad euidentiā ꝙ nos
non sumus de presenti in uariatiōe illaꝝ opinionum
quas refert Jo. an. in. c. i. de exces. prela. li. vi. in no
uella. Nam illa loquunt̄ an ꝑ clām derogatoriā con
tentā ī rescripto tollat̄ ius cōe uel lex ꝯ̄tria rescripto ⁊
qualis cē dʒ clausula rescripti ꝯ̄ ius cōe īpetrati. uide
ī spe. de instru. edi. §. nūc āt uidendū v̄si. ⁊ scias ꝙ ī
priuilegijs dicit̄ ⁊c̄. ad hoc ut ualeat tūc eñi ñ agit̄ de
p̄iudicio alicuiꝰ lʒ ius cōe tollat̄ sʒ potiꝰ de fauore eiꝰ
cui rescriptū ꝯcedit̄ ut ualeat. Nec ēt ꝓprie tollit̄ ius
cōe uel lex sʒ magis ī casu certo ꝯ̄ ip̄m dispensat̄ ⁊ sic
illa derogatoria non multū ē odiosa sicut illa ꝑ quā
tollit̄ ius alterius de quo tamē articulo pleniꝰ ꝙ̄ Jo.
an. recitat: dicendum ē ut nō. Li. ⁊ Bar. in. l. fi. C. si
ꝯ̄ ius uel utili. publi. qui finał̄r īter alia ꝯclud ñt unū
quod ad ꝓpositū facit uidelʒ ꝙ qñ lex cōis hʒ clausu
lam derogatoriam rescripti nō ualet rescriptū nisi de
illa. l. faciat mentōem. C. de sacrosan. eccle. l. iubemꝰ
nullam de sūma tri. l. ij. si nup. ex rescripto petant̄. l.
i. quod Bar. declarat dicēs ꝙ ñ sufficit mētio gnālis
puta ñ obstāte aliqua lege nec ēt requiritur specifica
⁊ nominata puta ꝙ dicatur nō obstāte tali lege ipsā
nominādo sʒ requiritur ꝙ sit speciał ut si cōcedatur
rescp̄tum cōtra utilitatem publicā requiritur ꝙ dicat̄
nō obstāte aliqua lege disponēte ꝙ rescp̄ta cōtra pu
blicā utilitatē nō ualeāt hec ē. n. speciał mētio nō aūt
general̄ que nō sufficit. nec singularis que nō requiri
tur. ¶ Secūdo ē notādū ad euidētiā ꝙ nos ēt ñ su
mus d̄ p̄senti ī casu ⁊ terminis clemē. prime d̄ sepul.
ī fi. ⁊. c. alma. d̄ sen. ex. li. vi. ⁊. c. ij. d̄ p̄ben. c. li. cū si. ī
quibꝰ uidet̄ ꝓbari ꝙ ad tollēdū p̄uilegia ꝙ̄tūcūqʒ d̄
rogatoriā clausulā habentia sufficiat reuocatio gene
rał per illa uerba nō obstātibus quibuscūqʒ p̄uilegijs
sub quacūqʒ forma uerborū ⁊c̄. Nā illi casus sunt ecō
uerso ad casum p̄cedētē uidelicet quādo clausula d̄ro
gatoria p̄cedētiū priuilegiorū apponit̄ ī lege uel ꝯsti
tutione cōi an tollātur p̄uilegia singulariū ꝑsonaruʒ
uel locorū prius cōcessa quo casu dicēdū ē ꝙ sic ēt si
dicta clausula sit general̄ ut dictis iuribus. ¶ Et ē ratō
qꝛ legē uł ꝯstitutionē cōem facit princeps proprio mo
tu ⁊ pro publica utilitate ⁊ sic uidetur uoluisse de faci
li cōtra priuatas leges seu p̄uilegia disponere cuʒ pu
blica utilitas p̄ferat̄ priuate ⁊ hoc satis colligit̄ d̄ mē
te Bar. ī cōstitutione ad reprimēdā suꝑ uerbo nō ob
stātibꝰ post prin. qui dicit ꝙ lex p̄cedēs habēs clausu
lā d̄rogatoriā tollit̄ ꝑ sequētē etiā simpliciter factā ⁊ si
ne d̄rogatoria propt̄ rationē quā dixi ꝑ. l. quidā cōsu
lebāt. d̄ re iudi. ⁊. C. d̄ legi. l. hūanū ⁊ qd̄ ibi nō. d̄ cō
sti. c. i. li. vi. cū si. ad hoc qd̄ nō. gl. exp̄sse. xviij. di. qm̄
quidē que ponit rōnē quā supra dixi. ¶ Sumus er
go ī tertio casu diuerso a predictis uidelʒ an p̄cedēs
p̄uilegiū habēs clausulā d̄rogatoriā tollat̄ ꝑ sequēs
rescp̄tum nō ꝑ modū p̄uilegij ꝯcessum sʒ ꝑ uiā man
dati ut ē ī cāu nostro de quo articulo tāgit̄ ꝑ gl. xxv.
questione secūda ī summa. ⁊ de rescp̄tis. c. i. Et clarū
ē ꝙ secundū rescp̄tum uel p̄uilegiū cōtrarium primo
nō tollit ipsum quoniā de ipso nō facit mētionem de
rescrip. c. ueniēs. ¶ Sʒ dubiū ē qualis dʒ cē d̄cā mē
tio ad hoc ut tollat ip̄m an sufficit gnālis an requirit̄

spālis. Et tex. uidet̃ requirē ꝙ fiat exp̄sse mētio de
offi. dele. ex lr̃is. de do. ⁊ ꝯtu. c. ij. Sꝫ nōndū ꝙ exp̄s
sio pōt fieri tribus mōis. s. gnāliter spāliter ⁊ singula
riter. ut tradit Bar. i. l. i. ff. de uul. ⁊ pu. lꝫ ergo tex.
illi dicāt ꝙ fiat expressa mētio nō p̱ hoc dari sumus
qualis eē debeat. Inn. i. c. ex lr̃is. dicere uɼ̃ ꝙ expres
sa dicet̃ qn̄ fiet mētio de tenore priuilegij ⁊ de his q̄
gesta sunt uirtute ipsi⁹. facit de resti. spo. audita. ꝺ ap
pel. ut debitus. sꝫ ista eēt mentio singl'is quā Bar. in
plurib⁹ locis i quibus de ista mā tractat dicit n̄ requi
ri. Unde uɼ̃ dicendū ꝙ sufficiet gnālis reuocatio: cū
⁊ illa expressa dicat̃. ⁊ satis ē satisfecisse illis textibus
ff. de iudi. l. ij. §. i. in fi. de exercito. l. i. §. si is qui na
uē. potissime qꝛ tantū ualet gnālis quo ad oia q̄ntuꝫ
spālis quo ad quedā cū in genere uideant̃ oēs spēs
specifice noiate. C. de prescrip. xxx. an. l. oēs. Et ꝙ
ita sit tenendum adduco tres testes solēnes uidelicet
Bar. in. ꝺ. ꝯsti. ad reprimēdā sup̱ uerbo n̄ obstātib⁹
ad finē. ubi expresse dicit ꝙ ad tollēdū priuilegia cor
pore iuris n̄ clausa suffic̄ reuocatoria gnālis ⁊ allegat
cle. i. de sepul. Idē tenet ibi Pau. de liaça. ꝙ i priui
legijs ꝯctibus ⁊ alijs quibuscūqꝫ sufficit gnālis reuo
catio secus i testis s̄m quosdā. Sꝫ finaliter idē uidet̃
dicere in testis ne alr̃ dicēdo testōr uel pīceps rema
neat illaqueatus: qui forte de primis uerbis seu teno
re n̄ recordabit̃. ⁊ sic auferet̃ sibi ptās reuocādi per i
directū qꝺ nō ē dicēdū. ut. l. siquis i prin. testi. de le.
iij. Idē uoluit Fedc. de senis expresse in ꝯsilio. xlvi.
Et s̄m hoc uɼ̃ dicendū ꝙ priuilegiū ꝯcessum dcō ho
spitali fuerit reuocatū p̱ lr̃as sequētes suprascripti te
noris de quo i pūcto. Nā dictū priuilegiū hoc solū uɼ̃
requirere ad hoc ut reuocet̃ p̱ lr̃as sequētes. s. ꝙ illi
faciāt expressam mētōem de dicto idulto ⁊ de nomi
bus rectoris ⁊ fūdatoris ⁊ quorūdā alioꝝ. ꝯstat āt ꝙ
p̱ hoc papa n̄ erat artatus ad specificatōem dictoruꝫ
nominū ꝓprioꝝ s̄m ꝙ oēs doc. sentiūt in ista mate
ria. nulli eīm dubiū ꝙ si illa specificasset dicēdo n̄ ob
stāte priuilegio ꝯcesso tali hospitali fundato a tali ꝙ
regit̃ a tali ⁊c̄. ꝙ reuocatio facta eēt qꝛ hoc uoluit te
nor ipsi⁹ priuilegij. Sꝫ si ad hoc teneret̃ papa iā sibi
legē iposuisset qꝛ nō de facili posset de illis recordari
iō oēs in hoc ꝯcordāt ꝙ papa i uolēdo reuocare ad
talē specificā mentōem faciendam non artatur: sicut
nec testōr ad dicendum non obstante tali testō facto
manu talis notarij tali die in quo ꝯtinent̃ talia uer
ba ⁊c̄. sufficit enim generalius loqui. s. non obstante
quocūqꝫ alio testamēto p̱ quecūqꝫ uerba ꝯcepto ēt
cū clausula derogatora ut nō. i. l. siquis in prin. testi.
Et si ita ē satis uidetur specificasse in casu nostro pa
pa i secūdis litteris cū dixit nō obstātib⁹ quibuscūqꝫ
lr̃is sub quacūqꝫ ṽborū forma quibuscūqꝫ locis pijs
ꝯcessa de quibus ⁊ eorū gubernatorib⁹ seu protecto
rib⁹ seu eorū ꝓprijs noib⁹ ⁊ cognominib⁹ ⁊ itersignis
mētio esset habēda. quid enim potuisset papa magis
exprimere pro reuocādo dictū priuilegium nisi epres
sisset nomen ipsius hospitalis ⁊ etiam propria noia
fundatoris ⁊ gubernatoris ad que specificāda n̄ tene
batur ut dixi. Certe nihil ut uidet̃ nec specialius loq̄
poterat q̄ꝫ dicere reuocamus priuilegia ēt si sint talia
ad quorū reuocationē requirat̃ exp̄ssio quarūdā p̱so
narū que ṽba licꝫ generalia sint respectu dicti hospi
talis ꝺ quo specificata mētō n̄ ē facta tamen sufficere
uidētur p̱ ea que dicta sunt ⁊ ex auctoritatib⁹ p̄dicto
ruꝫ doctorū ac si specifice fuisset noiatū ar. dcē. l. om
nes. C. ꝺ p̄scrip. xxx. an. ꝺ admi. tu. si duo. ¶ In cō
trariū q̄ꝫ ista general' reuocatō nō sufficiat uidet̃ ex
presse ꝺterminare Ci. C. qn̄ imp̱a. iter pupil. ⁊ uiduas
l. i. ⁊ Fed. de senis i cōsilio. cxxvi. ubi Fed. ꝺtermiat
ꝙ p̱ ista generalia ṽba n̄ obstāte quocūqꝫ priuilegio
quo cautū sit ꝙ tolli nō possit per aliud nisi expressā
⁊ plenā fecerit mētiōeꝫ ꝺ illo n̄ ꝓpterea tollit̃ primuꝫ
sꝫ recurrit̃ ad papā ne al's p̄uilegia reddātur inutilia
cū i omnibus tales clausule ꝺrogatorie iserātur ⁊ sic
semp̱ reuocarērur ⁊ sic special' mētio ē habēda secun
dū eū ⁊ hoc operatur clausula derogatoria p̂cedētis
priuilegij allegat de dolo ⁊ cōtumacia. c. ij. ꝺ ꝯfir. uti.
ul' iuti. c. bone cū si. facit. c. cū ordinē de rescrip. Item
facit rō nā si ad reuocatōem testi ꝯtinētis clām dero
gatoriā requirit̃ spālis mētio. ut ē tex. in. ꝺ. l. siquis i
prin. ⁊ fatet̃ Pau. s̄m quosdā in cle. i. de sepul. forti⁹
ad reuocatōem priuilegioꝝ hn̄tium clām derogatori
am. hoc pꝫ qꝛ reuocatio testi n̄ tēdit i preiudiciū alicu
ius cū ex eo nullū ius sit alteri quesitū in uita testato
ris sed reuocatio priuilegij tēdit in dānum eius: cui
quesitū erat ius. l. ij. §. merito. nequid i loco publi.
difficilius ergo scđa diceret̃ fieri q̄ꝫ pria. ar. coꝝ que
nō. gl. i cle. i. de offi. dele. ⁊ Inn. de rescrip. in. c. eaꝫ
te. Itē reuocatio testi ē fauorabilis cū ptās testādi de
beat eē libera usqꝫ ad ultimū uite spūm. C. de sacro
san. eccl. l. i. nec pōt restringi. l. stipulatio hoc mō. ff.
de uer. ob. sꝫ reuocatio priuilegij ē odiosa sicut ⁊ que
libꝫ reuocatio lr̃aꝝ pape p̱ quas alteri quesitum erat
ius. ut nō. Inn. de offi. dele. ex lr̃is. si igit̃ i prima re
quirit̃ spālis mētio fortius i scđa. uñ n̄ uident̃ habuis
se i se rōem illi qui dicebāt i reuocatōe priuilegioruꝫ
sufficere gnālia uerba sꝫ i reuocatōe testōrum spālia
requiri. Itē ⁊ peius uɼ̃ determinasse Pau. in. ꝺ. cle.
qui dixit in oibus sufficere gnālia. hoc enim uɼ̃ cōtra
tex. ꝺ. l. siquis i prin. in ṽbo spāliter. Id aūt qꝺ nō.
Bar. in ꝯsti. ad reprimēdā sup̱ uerbo n̄ obstātib⁹ cir
ca finē loquit̃ eo casu qn̄ uerba gnālia derogatoria p̄
uilegioꝝ fuerūt apposita i lege uel ꝯstōne cōi ꝓstea
fcā quo casu nulli dubiū ꝙ tollunt̃ p̱ rōnem quaꝫ su
pra dixi. ⁊ ita pꝫ ex uerbis eius si bn̄ ispiciat̃ ⁊ ex tex.
quē allegat. s. cle. i. de sepul. ⁊ ex nō. in. c. qm̄ quideꝫ
xviij. di. nos loquimur. qn̄ ꝯtinent̃ i rescripto p⁹ pri
uilegiū emanāte. Itē qꝺ nō. Fedc. i ꝯsilio. xlvi. uɼ̃ in
telligēdū s̄m ea que sequunt̃. ¶ Et iō pro cōcordia
predictoꝝ ⁊ determinatōe nr̄i casus oꝫ nos reducere
prio ad theoricā Bar. quā ponit i. l. i. de uul. ⁊ pu. ⁊
in. ꝺ. l. siquis i prin. uidelꝫ ꝙ expressio pōt fieri trib⁹
mōis. s. gnāliter spāliter ⁊ singl'r. Et scđa. s. spālis re
spectu tertie. s. singl'is pōt dici gnālis respectu prime
magis gnālis dꝫ spālis. Dicendū ē ergo ꝙ cū i ptāte
pīcipis sit reuocare priuilegiū p̱ se ꝯcessum sicut ē i
ptāte testatoris reuocare testm̄ ꝙ hoc solū ē ispiciēdū
an ꝯcedēdo s̄m rescriptū uoluerit uel uerisil'e sit uo
luisse reuocare primū uel n̄ ⁊ si de uolūtate pōt cōsta
re claꝝ ē. l. diui. §. lꝫ. ff. de iuɼ̃ codi. Quādo āt uideat̃
uoluisse lex tradit doctrinā ꝙ si pria dispō hꝫ clāꝫ de
rogatoriā ꝙ de ipsa fiat spālis mētio i scđa. ut in. ꝺ. l.
siquis i prin. testi. ⁊ nota qꝛ n̄ dicit gnālis nec dic̄ sin
gularis. uñ nec gnālis suffic̄ nec singl'is requirit̃. Illi
ergo doct. qui tenēt ꝙ suffitit gnālis clausula debēt i
telligi sane non de prio modo sꝫ de scđo qui respectu
primi ē spālis: sꝫ respectu tertij ē gnālis. qui āt dicūt
ꝙ non requirit̃ spālis dꝫ itelligi ꝓut tertio mō capi
tur. s. pro singulari. Et eodem mō illi qui dicunt ꝙ
requirit̃ spālis mentio dꝫ intelligi sil'r ꝓut capit̃ prio
mō quasi dicat n̄ sufficit gnālis prio mō sūpta sꝫ re
quiritur

quirit̃ spālis p̄rio mō sūpta ⁊ sic reducunt̃ ad ꝯcordiā sicut alibi fit. ff. si cer. pe. l. ij. §. creditū. ⁊ ibi nō. ḋ v. ob. qui āte klās. Scḋo ē uidendū qualr̄ fit ista spā lis mētio ad hoc ut dicat̃ sufficient̃ facta certe hoc tradit gl. in. l. si mihi ⁊ tibi. §. ī legatis. ff. de le. i. uidelꝫ ꝙ fiat mētio de qualitatibꝰ p̄rie dispōnis. si ergo fieret mētio specifica de tenore dicit̃ singl'is ⁊ illa nō requirit̃ fiat ergo de qualitatibꝰ ⁊ dicet̃ spālis. In ꝓposito aūt nr̄o in dicto priuilegio ꝯcesso p̄dicto hospitali due sūt qualitates sicut due sūt clausule. nā si bn̄ inspiciat̃ ibi ē clausula derogatoria scḋi rescripti q̄ colligit̃ ex illis uerbis nisi forsan lr̄e ip̄se de indulto huiusmōi ac de nomibus rectoris ⁊ fundatoris ⁊c̃. ⁊ illa ē derogatoria totalis rescripti secūdi qḋ ñ uult ualere nisi ꝯtineat illa. Itē ē ibi alia clausula que pōt dici ḋrogatoria ñ totalis rescripti secūdi sꝫ quorūdā uerborū ꝯtentoꝝ ī eo. Et ista colligūt̃ ex illis uerbis que p̄cedūt v̇si. nisi forsan. uidelꝫ ēt si in huiusmōi secūdis eiusdē lr̄is ꝯtineat̃ ⁊c̃. usqꝫ ad illuꝫ uersi. nisi forsan.

Nūc ē uidendū an de istis qualitatibus sufficiēter fecerit mentionē. Et quantū ad primā clausulam dicendū ē ꝙ ñ debuisset eīm dicere ī secūdis isto modo uidelꝫ etiam si sint talia priuilegia ꝙ ad coꝝ reuocatōem requiret̃ spālis mētio fundatoꝝ seu rectoꝝ talium locoꝝ ⁊c̃. Et ista fuisset spālis mētio ⁊ suffecisset nec erat necesse specificare noīa ꝓpria ne papa eēt illaqueatus ⁊ adēpta eēt sibi ptās reuocādi sm̄ rōeꝫ Pau. de liaça. q2 de talibus ñ faciliter recordari pōt uel hr̄e noticiam sm̄ Fede. sed isto mō facta ñ fuit de fundatoribus seu rectoribus ēt in genere aliqua mētio in secūdis lr̄is sꝫ solū dicit̃ ēt si de proprijs quarūdam ꝑsonaꝝ nomibus ⁊c̃. ista uerba sunt generalia ꝓut p̄rio modo sumit̃. Nā ꝑsonaꝝ quedā sunt fūdatores ⁊ rectores locoꝝ priorū. quedā nō. Item dictorū rectoꝝ ⁊ fundatoꝝ quidā uocant̃ tali nomīe. puta bonifacius petrus quidā alio. nō ergo sufficit dixisse ēt si de quibusdā ꝑsonis ⁊c̃. q2 hoc ē generale nomē ⁊ sic expressio generalis que ñ sufficit nec requirebatur expressio ꝓprioꝝ nominū illoꝝ q2 eēt singularis. Sed saltem requirebat̃ expressio appellatiuoꝝ ⁊ fuisset spālis que facta non fuit. Nec ob. ꝙ postea subditur ḋ quibus eorūqꝫ protectoribꝰ ⁊ gubernatoribus ⁊c̃. Ista enim sunt diuersa uocabula appellatīa a supradictis de quibꝰ erat fienda mētio ⁊ aliud penitus īportāt ergo nō releuāt nec hic militat ratio Fede. de senis nec sibi locū uēdicat in cōsilio. xlvi. q2 papa nō pōt de facili recordari. Nā immo de facili poterat cuꝫ ista sint nomina appellatiua. s. rector ⁊ fundator: in quibꝰ nō cadit obliuio. l. siquis ī fundi uocabulo. ff. de le. i. ⁊ q2 sicut dictā clausulam a principio apposuit ita potuit eā reuocare cuꝫ ḋ stilo habeāt eas apponē unde nō ē dicēdū ꝙ ignorātiā p̄tendere potuerit. ⁊ sicut facile fuit dicere de personis ⁊ de protectoribꝰ ⁊ gubernatoribꝰ ita facile fuisset dicere ḋ fundatoribꝰ ⁊ rectoribꝰ ergo ⁊c̃. ar. ḋ dolo ⁊ ꝯtu. dilcūs uersi. sꝫ cōtra. patet ergo ꝙ ḋ dicta clausula ḋrogatoria ñ fuit facta sufficiēter mētio sicut ḋbebat. Itē nec ḋ alia clausula que ut sic dicā dicit̃ ḋrogatoria ḋrogatorie idest quorūdam uerborū ḋrogatoriorū aliqua mētio facta fuit igit̃ nō fuerūt expresse qualitates dicti priuilegij ⁊ sic nō dicetur reuocatū. ḋbebat eniꝫ dici nō obstātibꝰ quibuscūqꝫ priuilegijs ēt ī quibꝰ ꝯtinetur ꝙ per alias lrās apostolicas tolli non possunt ēt si dicte littere cōtinerent ꝙ ad q̄uis exēpta loca ⁊c̃. ⁊ aliq̄ huiusmōi cuiuscūqꝫ tēoris existāt ex ip̄ius sedis īdulgētia ⁊c̃. sicut. n. a prīn. fuerūt apposite decē clausule ita de facili poterāt ī reuocatoria apponi. Preterea nō sīn ministerio papa apposuit ī primo priuilegio tā fortes clausulas quasi uoluit ipsum perpetuū mansurū. xxv. q. ij. c. i. ⁊. ij. de reg. iur̃. c. decꝫ. Nec apparet nobis multum clare ex ꝯtētis ī secūdis lr̄is ꝙ penituerit prime uoluntatis quo ad dictū hospitale. unde ī dubio melius ē tenere ꝙ reuocatō ñ sit facta per ea que determinat Fede. in dicto consilio. ccxxvi. ⁊ Ci. ī. ḋ. l. i. C. qñ imꝑator. Preterea priuilegiū hoc fuit ꝯcessum ꝑ sone rectoris ⁊ loco ut pꝫ ex tenore. sꝫ reuocatoria seu lr̄e secūde duas ꝑtes habent. in p̄ria loquit̃ de personis tantū. in secūda de locis tantū. cū igit̃ reuocatio priuilegioꝝ sit odiosa iur̃ nō. per Inno. in. c. ex lr̄is. de offi. dele. sub simplicibus mixtū ꝯprehendi nō dꝫ iuxta nō. in. l. ij. ff. de uerb. ob. ꝑ Bar. cū de rigore ñ ꝯtineat̃ sed de equitate. l. si ita de libe. ⁊ posthu. que equitas hic non uidet̃. Ad idē facit q2 papa seu princeps in hoc ē debitor paupeꝝ ut debeat ꝓuidere ne eis deficiāt alimēta. Igit̃ priuilegia hospitalibꝰ cōcessa difficile reuocare cēseret̃ ⁊ expressima requirit̃ uoluntas. C. de sacrosan. ece. l. priui. Et ad ꝯfirmatōeꝫ predictoꝝ facit qḋ expresse ur̄ uoluisse Bar. in. ḋ. l. si quis in prin. testi. in. iiij. colū. uer. quero. quid si uerba derogatoria fuerūt ꝯcepta ⁊c̃. ubi dicit ꝙ si primū testm̄ continet clausulā derogatoriā secūdi. s. ꝙ ñ ualeat nisi seruata certa solēnitate. Itē continet aliā derogatoriā illius derogatorie uidelꝫ ꝙ ēt si in secūdo ꝯtineant̃ uerba derogatoria illius clausule ñ uult ea ualere ꝙ nihilominus ualebit testm̄ secundū si in eo fiat mentio qualitatis primi. Ita dicit Bar. qḋ intelligo. i. utriusqꝫ qualitatis seu clāe ut saltem dicat̃ ī secūdo sic uidelꝫ ñ obstante quocūqꝫ testō ī quo ꝯtineat̃ ꝙ reuocari nō possit ꝑ aliud testm̄ nisi seruata certa solēnitate. Ecce mētōem de p̄ria ēt si ī eo ꝯtineat̃ ꝙ si in secūdo testō ꝯtineret̃ reuocatio dicte clāe ꝙ non uult talē reuocatōem tenere. Ecce mētiōem de scḋa in casu uero nr̄o solū de clausula derogatoria uoluit mentōeꝫ facere ⁊ ñ fecit ꝑfecte ut dixi de derogatoria uero derogatorie nullā facere uoluit nec fecit qḋ fuisset si saltē dixisset ꝙ ñ obstent lr̄e aplice ēt in quibus ꝯtinet̃ ꝙ ꝑ alias lr̄as reuocari non posset nisi seruata certa forma. Ecce de prima etiam si continerētur etiam uerba reuocatoria dictorum uerborum. Ecce secunda quod hic deficit. igitur ⁊c̃.

.lvi.

Casus talis est

Testatrix ī suo testō iurauit aliud testm̄ nō facere nec donatōem: postea donauit oīa bona sua cuidā: querit̃ an donatio ualeat cū ipsa dixerit ꝙ si ꝯtingeret eā facere uolebat ꝙ nullum robur obtineret.

De clausula ꝙ si fecerit aliud testm̄ uel donatōem ñ uult illā ualere an īpediat donatōem postea factaꝫ ⁊ an actus factus contra iuramentum ualeat.

In christi nomine amen.

Dico ñ obstāte iuramēto donatōem ualere qḋ iuribꝰ ꝓbat̃ ⁊ rōibꝰ. Nā iuribꝰ cauet̃ ꝙ si iuro ñ ꝯ̄here mr̄imoniū uel nō ꝯ̄here cū berta uel ꝯ̄here cū seia ⁊ per ꝯ̄ñs ñ cū berta oī cāu si cū berta ꝯ̄ho tꝫ mr̄ioniū licꝫ sit īponēda pnīa de ꝑiurio. hec ꝓbāt̃ ḋ uoto. c. uno li. vi. ex̃ de spō. c. sic̃. ⁊. c. si iter. de spō. duoꝝ. c. i. Itē si iuro certam religionē ingredi si aliā īgredior tenet

ĩgressus de uoto.c.post uotũ li.vi. Itẽ si iuraui librũ
uẽdere uel nõ uẽdere titio uel uẽdere tibi si uendo ti
tio ⁊ trado trãsfertur dominiũ. C. de rei uen.l.quoti
ens. ex cuius legis ratione ⁊ hijs que ibi nõ. doc. hoc
ꝓbatur remanet eĩm penes me dominiũ nõ obstãte
iuramento. Ideo possum in aliũ transferre. Itẽ si iu
ro testamentuz nõ facere possũ nihilominus aliud fa
cere. ⁊ tenet sm ꝯmunem determinationẽ doctorum
xiij. q.ij. ultima uoluntas. per gl. C. de sacrosanc. ec
cle.l.i. ꝑ Ci. de le.iij.l.siquis in prin. testamenti per
Bar. ꝺ re. iur. qꝺ semel placuit li.vi. ꝑ Di. ⁊ Io.an.
in questione mercuriali quã super illa regula põit ex
cuius uerbis huius qõis determinatõ satis aperte col
ligitur. Confirmantur ãt predicta rõnibus. Primo qꝛ
nemo põt sibi legẽ iponere a qua recedere nõ liceat
ut dicta.l.siquis in prin. testi. hoc eĩm nulla pactiõe
põt fieri ut quis l.berã sui rei alienationez nõ habeat
ẽt si pactio interposita fuerit cũ alio ⁊ sic ex illa oblige
tur sibi ad nõ alienandũ. ff. de pactis.l. nemo. C. de
cõdi. ob cãm.l.ea lege. ¶ Et ibi plene nõ. de cõtrahẽ.
emp.l.dudũ. multo fortius ergo si sibi soli paciscatur
uel ut proprius loquar ꝓtestetur cũ ex hoc nõ possit
sibijpsi obligari. Differẽtia enim esse debet iter obli
gatũ ⁊ illũ cũ quo obligatõ cõtrahit. ff. de fideius.l.he
res. §. ꝙ si stipulator. nec etiã põt quis sibijpsi ipera
re. ff. de arbi.l.penul. Item certuz ẽ ꝙ nõ obstãte iu
ramẽto uel sua protestatione remãsit domina rerum
suarũ ⁊ de hoc nullus sane mẽtis dubitat qꝛ dominiũ
nõ perditur sola uel nuda uoluntate nisi quis habe
at rẽ pro derelicta ꝙ hic nõ fuit lz secus sit i possessio
ne que sola uolũtate perditur. ff. de acqui. pos.l.siqs
ui. §. differẽtia. ubi probatur utrũqz. potuit ergo do
nare ⁊ dominiũ transferre qꝛ cũ agẽs ẽ liberum ⁊ pa
tiẽs ẽ dispositũ actus ꝑficit. ff. de acq. here.l.paulus
per procura. de here. insti.l.iã dubitari circa fi.nõ. ꝺ
le.i.l.fui electione per Bar. nã actus actiuorũ sunt i
agẽte ⁊ patiẽte dispositio secũdũ Aristotelẽ. Itẽ pos
se uẽdere uel donare testari uel adire sunt habitꝰ po
tẽtie ⁊ libertatꝭ que dicitur naturalꝭ facultas. ff. ꝺ sta.
ho.l.libertas. ⁊ nihil penitus diuersũ ab ea sicut usu
fructus casualis ñ ẽ diuersum a domino. ut.l.utifrui
i prin. si usufruc. peta. sicut ergo sola uolũtate ñ põt
qs sibi adimẽ libertatẽ ut. C. ꝺ libe. cã.l.nec si uolẽs
ita nec istas potẽtias ꝭ habitꝰ q idẽ sũt cũ libertate iuxᷓ
nõ. ꝑ Bar. ff. de acqui. here.l.is põt. ¶ Sz ꝑdictis
obstãt multa. primo iuramẽtũ qꝺ ẽ seruãdũ cũ põt ser
uari sine iteritu salutis eterne de iureiurã. si uero ꝙ
me. cã cũ dilecti. ⁊ cũ sit de iure nãli ⁊ obliget ex prece
pto. xxij. q.i. si pactũ. de iureiurã. ⁊ si xps. nõ lz nec
põt ꝯueniri. C. si aduersus uẽdi. auc. sacra de iureiur.
cũ ꝯtingat. ⁊ c.ij. e.ti.li.vi. ⁊ de pac.c.ꝙuis.c.li. Itẽ
cũ prestet deo si legis iterdictũ uel pricipis põt dona
tõem nullã reddere ⁊ alios actus. C. ꝺ dona.l.sanci
mus. de usuris.c.ꝙꝙ in fi.li.vi. de prebẽ. dilecto. for
tius interdictum dei. C. de sacrosan. eccle. auc. multo
magis. Sz ad primũ rñdeo lz sit seruandũ ⁊ ad hoc
sit iurãs obligatus: nõ tñ actus in ꝯrium factus ẽ nul
lus. ut pz ex dictis iuribus. nã ⁊ uendẽs rẽ suam uni
obligatus ẽ ad sibi tradendũ. ff. de act. ẽp.l.i. ⁊ tñ si
alteri uẽdat ⁊ tradat i eũ trãsfert dñium. C. ꝺ rei uẽ.
l.quotꝭ. põt. n. quis eiusdẽ noĩe pluribꝰ eẽ obligatus
ff. de act. emp. si ea res. §. fi. nihil ergo ꝓhibet hanc
donatricẽ obligatã eẽ deo ex iuramẽto ⁊ donatario
ex ꝯtu ad obseruantiã eius ⁊ tñ i donatariuz fuerit
translatũ dñium ⁊ sic ipse ꝑfert. ut. d.l.quotꝭ. Ad se

cundũ rñdeo ꝙ auc. sacra cũ alijs iuribꝰ allegatis lo
quunt i actibus i quibꝰ oz adire pretorẽ qui cũ nõ de
beat uiã aperire piurijs ñ ꝑmittet uenire ꝯ iuramen
tũ sine iusta cã. Et iõ si donatrix ista adiuisset ordia
riũ ⁊ petijsset lniam donãdi ñ fuisset audita. de spõ.
ex lris.ij. Sed qñ actus ẽ talis qui põt expediri sine
aditõe ꝑtoris: ut sunt oẽs ꝯtus regulariter: ualẽt ẽt
si ꝯ iuramentũ fiant ut dixi. Et ex dictis iuribꝰ ꝓbat
⁊ qꝺ ꝑ Io.an.nõ.in.d.q.posita sup regła qꝺ semel
lz igit hec donare ñ debuerit ⁊ male fecerit uenire ꝯ
iuramentũ ⁊ si petijsset lniam donãdi ñ fuisset audi
ta ex quo donauit ualuit donatio i iure. multa eñi ꝓ
hibent fieri: que tñ facta tenẽt de uoto.c.i.li.vi. Ad
tertiũ rñdeo ꝙ lz iuramẽtũ sit ꝓmissio facta deo: nõ
tñ hz uim iterdicti. Nã iterdictũ iterponit a supiore.
sed iuramentũ iterponit a pte. ¶ Scꝺo predictis ob
stat ꝓtestatio donatricis i testõ facta que facit ꝑsumi
decesse ꝯsensũ i actu subsequẽti sibi ꝯrio ⁊ ipm ñ uale
re nisi ꝓtestatõis expsse peniteat. ff. de acqui. here.
l.qui i aliena. §. celsus. de religiosis ⁊ sũp. fune.l.at
siquis. §. pleriqz de le.i. si mihi ⁊ tibi. §. i legatis. uꝭ
ergo ꝙ debuerit i hac donatiõe fieri spãlis mẽtio de
uerbis derogatorijs i testõ ꝓlatis. ut.l.siquis i prin.
testi ꝙ cũ factũ nõ sit nõ uꝭ ualere. Sz rñdeo ꝑdicta
ꝓcedũt cũ actus subseqũs ꝓtestatõi ꝯrius depẽdet
ex mera uolũtate testãtis ⁊ ñ explicat cũ alio ut testa
ri hereditatẽ adire. ⁊ sic tũc nullus defraudat si ñ ua
let. sz si cũ alio explicat ⁊ sic ex duoꝝ uolũtate depen
det ñ reddit nullus ex ꝑcedẽti ꝓtestatõe ꝯria nisi fcã
fuerit cũ illo cũ quo subseqũs actꝰ gerit. ⁊ sibi assen
serit ⁊ cãm ꝯtineat. ut. ff. nau. cau. sta.l.fi. §. si ꝑdixe
rit.l.si fideiussor i prin. ff. man.l.actõe. §. renũciato
re. ff. ꝓ so. ⁊.l.i. i prin. de libe. agnos. ⁊.l.cũ i plures
§. locator horrei. ff. loca. ⁊ nõ. in. d. §. celsus. cũ igit
ꝓtestatio pria fcã fuerit in testõ ⁊ sic sine ptis ꝑsentia
que i testõ ñ requirit. ff. de le.ij.l.miles ad sororẽ in
pri. ⁊.l.cũ pr. §. dona. subseqũs uo donatio gerat
cũ pte ⁊ ñ depẽdeat ex sola uolũtate donãtis. ut nõ.
C. de sacrosan. ecc.l.illud ñ obstãtibꝰ uerbis deroga
torijs uel ꝓtestatiõe ualet. alꝭ deciperet donatarius
qꝺ eẽ nõ dz. ar. ff. cõmo.l.in cõmo. §. sicut. de reꝝ ꝑ
mu.c.pe. liberalitatẽ. n. captiosaz iterpretatio prudẽ
tũ fregit. ff. de trãsac. cũ aqui. sicut ꝓpositũ huiꝰ dõa
tricis i mẽte retentũ ñ debẽt nocere huic donatario:
sic nec ꝓtestatio uel derogatoria uba que ad ipsiꝰ no
ticiã ꝑuenerũt. ut. C. de ꝯdi. ob cãm.l.si repetendi.
¶ Tertio ꝑdictis ob. donatiõis annullatio fcã ꝑ do
natricẽ i testõ dixit. n. ꝙ si ꝯtingeret eã aliquã dona
tõem facere nullũ robur obtinẽ uolebat q uerba red
dũt actũ nullũ de ꝑbẽ. dilecto de ꝯces. ꝑbẽ. qꝛ cũctis
§. ex pte li.vi. Rñdeo ueꝝ ẽ cũ apponunt a iure uel
a pricipe qui supra ius ẽ de ꝯces. ꝑben. ꝓposuit. ⁊ sic
habẽt ptãtẽ actũ annullãdi. secꝰ si a priuato qui ñ pt
facere ꝙ leges i suis actibꝰ ñ habeãt locũ. ff. de le.i.l.
nemo põt. loquor de actibꝰ qui cũ alio gerũt ne aliꝰ
decipiat. secus si ex sua mera uolũtate depẽdebat ut
testm̃. ut. d.l.siquis i prin. de le.iij. ¶ Quarto ꝑdcis
ob. gnãlitas donatõis oĩum bonoꝝ que uꝭ auferre li
berã testi factõem ⁊ sic ñ ualere de ubo. ob. stipulatõ
hoc mõ. Rñdeo ueꝝ ẽ cũ donant ꝑsentia ⁊ futura.
Sz hic donabant ꝑsentia tm̃ ⁊ sic ñ extendit ad po
stea quesita. ff. de au. ⁊ ar. le.l.cũ ita. cũ igit spes sit
ꝙ postea possit acquirẽ: dõatio tz. ut nõ. C. ꝺ pac.l.
fi. ¶ Cõcludo igit ñ obstante iuramẽto derogatorijs
uerbis uel annullatõe donatõem ualere lz fieri ñ de
bucrit

bn̄ierit. nec requirit ꝙ ꝺ̄ uerbis derogatorijs fuerit fa
cta mentio ad quoꝝ ꝯfirmatōēz accedat auctas In
no. qui dicit ꝙ si iuro nō uendere rem meā si postea
uendā ualet ueditio ⁊ idem eē dꝫ in donatōe q2 rō
diuersitatis reddi nō pōt. ergo ⁊c̄. ff. de iniusto test.
l. posthumi. §. i. in fi. hoc ipse nō. extra de preben. di
lecto ī gl. que īcipit nō. si ī aliqua. ⁊ idē dicūt doct. de
receptione canonici supra numerū iuratū facta ꝑ ca
pitulum ut in. c. cum. m. ferrarien. de constitu.

.lvij.

An arrendator qui emit fructus ecclesie uel cōdu
ctor bonoꝝ eccl̄e possit presentare in illa ecclesia.

In christi nomine amen.

Venerabilis uir ⁊ clarissime dn̄e uidi ꝓcessuꝫ ꝑ uos
mihi transmissū cū allegatōnibus iuris suꝑ facto de
quo ꝑ binas lr̄as mihi scripsistis quibus oībus diligē
ter uisis ⁊ examinatis sum ī opinione ꝙ debeatis in
stituere ꝑ̄sentatū per dn̄m priorē ⁊ nō ꝑ presentatuꝫ
ꝑ arrendatorē uel eius uicariū reuocatū. Et q2 pro
parte ista multū diffuse allegatū ē solū tāgā illa que
omissa sunt: in quibꝰ magis uersat̄ dubitatio uestra
⁊ ꝯsistūt ꝑ̄dicta ī quattuor dubijs. Primū ē utruꝫ uir
tute arrēdamēti habuerit ille ptātem ꝑ̄sentandi ⁊ rn̄
deo ꝙ nō: q2 cū aliquis arrēdat uel locat beneficium
suū pro pecunia n̄ transeūt in arrendatorē seu cōdu
ctorē nisi tp̄alia. s. redditus ⁊ ꝓuentus nō autē iura
spūalia uel spūalibꝰ annexa. De p̄rio. s. de tp̄alibus
ē casus in. c. fi. ne p̄la. uices suas. ⁊ ibi plene ⁊ clare ꝑ
gl. ⁊ in. c. cū uenerabilis de rel̄i. domi. De secūdo. s.
de spūalibus ꝙ nō transeūt ē casus in. c. i. ⁊. ij. eo. ti.
ne p̄la. uices suas. De tertio. s. de spūalibus annexis
puta iusp̄ronatus ꝙ n̄ trāseūt ē casus ī. c. q2 clerici. ⁊
c. de iure. de iurepa. Vn̄ lꝫ arrēdator possit percipe
redditꝰ tp̄ales q2 sibi uēditi uidēt̄ n̄ tn̄ possꝫ officiales
ponere ⁊ iurisditōem ecclesiasticā exercere uel ꝑ̄senta
re q2 talia n̄ pn̄t uēdi spāliter ut ī dictis iuribꝰ. ergo n̄
transeūt ī gnāli ueditōe. ut. ff. de pigno. l. obligatōe
gnāli ⁊. l. deniqꝫ ⁊. C. que res pig. obli. pos. l. alūnos
⁊ de priuil. cre. l. pe. Nec ob. c. ex lr̄is de iurepa. q2 il
le qui recepit uillā ad firmā pōt ꝑ̄sentare q2 illud. c. ī
telligit̄ qn̄ talis fuit ꝯ̄ctus ꝙ ī illū trāsiuit utile dn̄ium
uille ī qua erat eccl̄a ita nō. ibi Inn. ī p̄ria gl. ⁊ idem
sentit Io. an. ī sūmario. idem ēt sentit Inn. in. c. cuꝫ
bertoldus de sen. ⁊ re iudi. ⁊ dꝫ talis emphiteota seu
feudatarius. nā ī multis locis tales ꝯ̄ctus sic denomi
nant̄. ut nō. ꝑ Bar. in. l. i. C. de iure emphi. Tūc. n.
nimirū si pōt ꝑ̄sentare q2 cū uēdita sit uilla p̄cipali
ter que ē res tp̄alis in ꝯ̄nam transit iusp̄ronatus sibi
cohērēs ꝙ ꝑ se uendi n̄ posset. ut. l. ī modicis. ff. de ꝯ̄
ben. emp. Si aūt sit talis ꝯ̄ctus per quē n̄ trāseat dn̄i
um directū uel utile puta locatio uel arrēdamētuꝫ ut
ff. locati. l. n̄ solet. tūc ius ꝑ̄sentādi nō trāsit. ita intelli
git̄. c. cū bertoldus s̄m Inn. ubi supra dixi locare uel
arrēdare nihil aliud ē ꝙ̄ fructus rei uēdere iuxta illa
que plene nō. ꝑ Bar. ff. de publi. l. cotē. §. qui maxi
mos. aut ergo dices ꝙ uideat̄ uēdidisse iusp̄ronatus
⁊ hoc ē falsum q2 uēdi nō pōt. ut in. d. c. de iure. ꝺ̄ iu
repatro. Itē q2 ē res ipsa que ꝑ locatōem n̄ ur̄ uēdi.
ut ī. l. i. de iure emphi. ⁊ īsti. loca. §. adeo. aut dices
ꝙ uideat̄ uēdidisse fructus iusp̄ronatus. ut ī. c. que
relam. ⁊ ibi nō. de elec. ⁊ in. c. ꝯsultatōibus de iusp̄a.
⁊ idē q2 ꝑ̄sentare ē ius spūali annexū sicut ipsum ius
p̄ronatus pro pecunia ꝯcedere mihi ptātem ꝑ̄sentan
di ī perpetuū uel ad tp̄s. unde n̄ posset p̄ronus pro
pecunia ꝯcedere ptātem ꝑ̄sentādi ī perpetuū uel ad
tp̄s sicut nō posset mihi uēdere iusp̄ronatus. Si ali
quid aūt tp̄ale s̄m antiquam ꝯsuetudinem ueniret ꝑ
cipiendū ex dicta ꝑ̄sentatōne ꝓut dicit̄ in fi. in. c. ad
ap̄licam de simonia. tūc illud bn̄ uideret̄ uēditū ⁊ trā
siret ī arrendatorē. ut in. d. c. fi. ne p̄la. vi. suas. ⁊ sic
pꝫ ꝙ illud. c. ex lr̄is. nihil facit pro altera p̄te s̄m ueꝝ
intellectū ipsius cū ī istum arrendatorē prioratus nul
lū utile dn̄ium rerū prioratus trāsiuerit ⁊ miror ꝙ h̄
fuerit omissum per allegantē. Aliud ē ergo cōcedere
in emphiteosim uel feudū uillam alicuius prioratus
uel ep̄atus quo casu transit utile dominium ī emphi
teotā ⁊ feudatarium ⁊ ēt iusp̄ronatus sibi coherens
ut. d. c. ex litteris. aliud ē locare ul̄ arrēdare prioratū
seu uillā prioratus quo casu n̄ transit aliqd̄ dominiū
nec per ꝯsequēs iusp̄ronatus sibi coherens sꝫ soluꝫ
fructus ⁊ redditus tēporales uidētur uēditi ut ī casu
nostro nō aūt ip̄a iura spālia uel spālibus ānexa ut ī
iuribus supra allegatis. Secūdo principaliter que
ro utrū rōne procurationis habuerit ptātē presētan
di dictus arrēdator. Respondeo nō q2 per dictū pro
curatoriū n̄ ītēdebat dn̄s prior aliud trāsferre ī ip̄z ni
si exercitiū actionū directarū ad petendū redditꝰ ⁊ ꝓ
uentus tēporales q̄ sibi cōpetebāt. nā per arrēdamē
tum transiuerūt ī illū utiles actiones sicut ī ēptorem
noīs. C. de acti. ⁊ obli. l. ij. ꝺ̄ lega. l. ex legato noīs cō
stituēdo uero ipsum procuratorē ī rē suā prout ī istr̄o
cauetur transtulit in ipsum exercitiū directarū ex quo
dicitur quis ꝓcurator ī rē suā ⁊ nō propter utiles tā
tū actiones ⁊ hoc ꝓbatur. C. ꝺ̄ here. ul̄ acti. uē. l. ēp.
noīs. ⁊. l. pe. ꝺ̄ procura. qui stipēdia. ff. eo. l. s̄uū quo
qꝫ. §. fi. cū. l. se. ⁊ ꝙ ista fuerit ītentio sua patet q2 sta
tim eadē die post arrendamētum factū cōstituit eum
ꝓcuratorē ad leuandū exigendū oēs ⁊ singulos red
ditus ⁊ prouētus ⁊c̄. noīe ipsius prioris. nā utiles ac
tōes quas habebat uirtute arrēdamēti poterat exer
cere noīe proprio sꝫ directas nō nisi fuisset factus pro
curator ⁊ tūc noīe cedētis seu ꝯstituētis. ut. d. l. qui sti
pēdia. Itē ex uicinitate actuū resultat iuris ꝑ̄sumptō
ꝙ noluerit plus iur̄ transferre ꝑ procuratoriū ꝙ̄ trā
stulerit ꝑ arrendamētū. ar. ff. de priuile. cre. l. uenit
§. ī bonis de elec. c. officij. sꝫ ꝑ arrēdamētum nō trā
stulerat ptātem ꝑ̄sentandi. ergo nec ꝑ procuratoriū.
Nec ob. illa clausula que reperit̄ in instr̄o ꝓcurato
rij. s. ad ꝯferēdū bn̄ficia ⁊c̄. q2 aliud ē ꝯferre aliud est
ꝑ̄sentare. ut in. c. cū in illis de ꝑ̄ben. li. vi. ⁊ de ꝑ̄senta
tōe nō fit mentio in instr̄o ergo n̄ uenit. ar. de offi. ui
ca. c. fi. li. vi. ⁊. d. c. cū in illis. Itē fateor ꝙ illa clausu
la multū inepte posita ē si bn̄ inspiciant̄ uerba prece
dētia ⁊ sequētia. iō reputo ipsam ualde suspectā. Se
quit̄ igit̄ ex ꝑ̄dictis ꝙ ille n̄ poterat ꝑ̄tēdere se posse
ꝑ̄sētare nisi rōe uicariatus ī quo sibi data fuit exꝑ̄sse
illa ptās. Nūc ergo querit̄ tertio utrū dn̄s prior po
tuerit ip̄m destituere a uicariatu ⁊ ab omni ptāte sibi
ī eo data. ur̄ ꝙ nō q2 ꝓmisit n̄ reuocare sꝫ ꝯ̄triū ē ueꝝ
nā in his q̄ depēdēt ex mera uolūtate uniꝰ nec sūt ꝯ̄
ctus uel q̄si nō pōt quis sibi īponere legē a qua rece
dere n̄ liceat. ut. l. siquis ī prin. de le. iij. sꝫ ꝯstituere ui
cariū ī mera uolūtate ꝯstituētis ꝯsistit ergo ⁊ reuoca
tio sicut ī ꝓcuratore uidemꝰ ⁊ ī legatis. fac̄. ff. ꝺ̄ pac.
l. nemo ⁊ qd̄ nō. in. l. ea lege. C. de ꝯdi. ob cāꝫ. ubi n̄
pt̄ q̄s sibi adimē ptātē disponēdi ꝺ̄ rebꝰ suis ꝓut uult.
Itē dicūt quidā ꝙ reuocare n̄ potuit q2 iurauit n̄ re
uocare. Sed rn̄deo ꝙ in instr̄o uicariatꝰ n̄ iurauit sꝫ

in instr̃o procuratorij de quo ad presens non est cu
randũ posito tñ ꝙ iurasset non reuocare uicariatuꝫ
tñ adhuc potuit lꝫ remãsisset ꝑiurus. ut nõ. ꝑ Inn.
⁊ Io. an. in. c. dilecto de preben. sicut ille qui iurat ñ
reuocare testm̃. xiij. q. ij. ultima uolũtas. ⁊ ibi nõ. per
glo. ⁊ ꝑ Bar. in. l. siquis in prin. de leg. iij. per Ci. in
l. i. de sacrosan. eccle. in Spe. de lega. §. nunc tracte
mus. uersi. sꝫ si legatus. ad hoc facit. c. si inter. ð spõ.
⁊ de iureiurã. c. mulieri. ubi habeẗ ꝙ lꝫ quis iurauit
ꝯtrahere cũ una põt contrahere cũ alia lꝫ remaneat
periurus. Nec obstãt iura dicentia ꝙ nõ põt quis ue
nire contra suũ iuramentum. ut in. c. cũ contingat ð
iureiuran. de pac. c. ꝙtus. nã illud ẽ ueꝝ in his in qui
bus necessarium ẽ adire pretorẽ qui non dꝫ queꝫ au
dire contra propriũ iuramẽtũ ne sit auctor periurij.
secus ĩ his in quibus non ẽ necesse pretorẽ adire qꝛ ĩ
illis põt quis uenire contra iuramentũ lꝫ remaneat
periurus. ita nõ. per Io. an. in. c. qꝺ semel placuit. ð
re iu. in qõne mercuriali. ⁊ probaẗ in. c. mulieri de
iureiuran. Nũc ad propositũ si iurasset nõ reuocare
nihilominus potuisset qꝛ in hoc non ẽ necesse preto
rem adire sed si iurasset nullũ presentare durãte ar
rendamento fateor ꝙ nõ deberet audiri qꝛ in ꝑ̃sen
tando hꝫ necesse superiorẽ adire scilicet epm ul' eius
uicariũ qui nõ deberẽt eũ audire contra suũ iuramẽ
tum in casu uero nostro neutrũ iurauit. ut pꝫ ex ĩspe
ctione instr̃i uicariat⁹. ergo reuocare potuit ¶ Quar
to quæriẗ cum dicta reuocatio nõ fuerit intimata uica
rio ꝭm formã. clemẽ. cãmqꝫ de elec. utrum potuerit ĩ
pedire presentationẽ uicarij uideẗ ꝙ non. ut ibi nõ.
in glo. fi. ꝯiuncta clemẽ. cum illusio de renũ. contrari
um dico. Nã quandocũqꝫ ꝯcurrũt ista quatuor uide
licet ꝙ quis sit constitutus ad actus extraiudiciales.
Item ꝙ actus qui geriẗ per procuratorẽ uel uicariũ
sit talis ꝙ geri non posset sine expressa uolũtate do
mini. Item qꝛ reuocatio non redũdet in dãnum pe
cuniariuꝫ alterius tertij nec ipsius procuratoris. Itẽ
ꝙ sit talis actus quẽ dominus nõ habebat de neceſ
sitate facere. tũc his quattuor concurrentibus potest
quis ignorãs reuocare nec ualet quicquid facit post
reuocatõem lꝫ ignorãs fallit in uno casu tantũ. s. in
dicta cle. cũ illusio de renũ. Ecce exẽpla. Nam si con
stituo procuratorẽ ad manumittendũ seruum meuꝫ
deinde ipsum ignorantẽ reuoco non ualet manumiſ
sio facta per eum. ff. de manu. uin. l. si pater. hic eím
illa quattuor concurrũt. nã iste actus ẽ extraiudicial'
nec põt seruus meus manumitti sine uolũtate mea.
Itẽ posito ꝙ non ualeat manumissio nõ dãnificatur
tertius nec ꝓcurator nec ego habebã necesse manu
mittere. Itẽ dicit lex si rem aliquã procuratori meo
tradidi ut tibi donaret: deinde ipm reuoco lꝫ ignorã
tem lꝫ postea ignorãs tradat nõ transfert in te domi
niũ. ff. de dona. l. ij. §. sed ⁊ siquis donaturus. Nam
⁊ hic concurrũt oĩa predicta. ideꝫ habeẗ. ff. si cer. pe.
l. eius qui. §. quas uero de acqui. hered. siquis mihi
bona. §. penul. de spon. l. si penituerit. secus si defice
ret alteꝝ istorum. puta qꝛ ꝯstitutus eẽt ad iudicia. tũc
enim non solũ in suã noticiaꝫ dꝫ deuenire reuocatio
sed ẽt iudicis uel aduersarij. C. de satisda. l. i. ff. ð ꝓ
cura. l. si ꝓcuratorẽ co. ti. c. mandato. Idem si pote
rat geri sine uolũtate domini. puta si mando alicui
ꝙ talem rẽ emat pro me qꝺ facere põt sine mãdato.
Nam tũc necesse ẽ reuocatõnem sibi notificari al's si
emat teneor sibi sicut si nõ reuocassem ne ĩ dãno uer
seẗ. ff. man. l. si mandassem. Idẽ si reuocatio redun
daret in dãnuꝫ alterius tertij qꝛ tunc necesse illi ĩtima
re uel notificare. puta si constituo procuratorẽ ad exi
gendũ debita redũdaret eĩm in dãnum soluentiũ re
uocatio si ualeret. ff. de solu. l. uero ꝓcuratori. §. i. ĩ
sti. man. §. recte de exercito. l. sꝫ ⁊ si pupillus. §. pro
scribere. Idẽ si tenebaẗ dominus illũ actũ facere. ut
l. fundi. de acqui. pos. de publici. l. siquis prohibuerit
ita tradiẗ ꝑ doc. Di. Pe. Iaco. ⁊ Ci. C. man. l. man
datũ. ex quoꝝ dictis ista colliguntẗ. Sed ĩ casu nostro
ꝯcurrũt oĩa predicta quattuor. nã actus presentandi
ẽ extraiudicialis nec põt geri per uicariũ sine expreſ
so mãdato domini. c. fi. de offi. uica. nec dãnificaẗ pe
cunialiter dictus uicarius uel aliquis alius de reuoca
tione licet enim non ualeat presentatio nõ consequiẗ
presentatus dãnum licet lucrũ nõ sentiat. C. de codi
cil. l. fi. nec etiam tenebatur dominus prior illud facẽ
si nolebat. sequiẗ ergo ꝙ potuit ignorãs reuocari ⁊
ꝙ presentatio per eũ facta nõ ualet. nec ob. cle. cum
illusio. nã ibi ẽ casus spãlis in procuratore constituto
ad renũciãdũ ab ecclesiastica ꝑsona: in quo licet oĩa
ꝑ̃dicta cõcurrant requiriẗ tamen qꝺ ad noticiam pro
curatoris uel suꝑioris deueniat extra casum illuꝫ ha
bent locum illa que supra dixi ⁊ ita sentit ibi gl. exꝑſ
se ĩ duobus uel tribus locis si bene ĩspiciatur. nos au
tem sumus ĩ alijs terminis ideo nihil ad propositũ.
Preterea reuocatõ ista ꝑ ĩstrumẽtuꝫ publicũ ꝑuenit
ad noticiã suꝑioris. s. domini uicarij anteꝙ̃ ꝑ̃sentatõ
de qua agiẗ esset facta prout mihi scripsit ergo satisfa
ctum ẽ illi clemẽ. licet essemus in terminis ipsius nec
ob. ꝙ facta nõ sit secũdũ formã clemẽ. causaꝫ que. nã
ibi loquitur ĩ casibus ĩ quibus iura dicũt esse necessa
riã ĩtimationẽ sꝫ ĩ cle. cũ illusio ñ diciẗ ꝙ sit necessaria
ĩtimatio sꝫ ꝙ ꝑueniat ad noticiã ꝓcuratoris ul' suꝑio
ris qꝺ fieri põt a quocũqꝫ ul' qualẗcunqꝫ. ff. de peti.
here. l. item ueniunt. §. a quo ⁊. l. i. ĩ fi. de ac. empti.
Cõcluditur igitur ex ꝑ̃dictis ꝙ presentatio facta ꝑ ar
rẽdatorẽ nõ ualet qꝛ non põt fundari in arrẽdamen
to nec in procuratorio nec in uicariatu a quo destitu
tus erat ⁊ per ꝯsequẽs ꝙ ualet presentatõ facta per
dominũ priorẽ ⁊ presentatus per eũ tãꝙ̃ uerũ patro
num debeat ĩstitui ut in. c. cum bertoldus de re iudi.

.lviij.

¶ Preclarus ⁊ egregius iuris utriusqꝫ doctor domi
nus Iacobus de fabris de uicẽ. iam ãnis. xvij. uel cir
ca habẽs tũc quãdã uxorẽ nomine margaritã ex qua
neqꝫ filios neqꝫ filias procreauerat. Testamẽtũ solẽ
niter fecit ĩ quo ultra multa legata ⁊ fideicõmissa in
eodẽ relicta franciscũ ioannẽ federicũ gregoriuꝫ ma
theum ⁊ paulũ germanos eius ꝯsobrinos ⁊ ꝯsangui
neos ĩ omnibus suis bonis mobilibus ⁊ ĩmobilibus
iuribus ⁊ actionibus quibuscũqꝫ ⁊c. uniuersales here
des solẽniter ĩstituit. Post factũ uero tale testamẽtuꝫ
⁊ post quinqꝫ ãnos uel circa dict⁹ testator mortua di
cta domina margarita sua olim uxore sine filijs ⁊ fi
liabus aliã suꝑduxit uxorẽ dominã guilielmã ex qua
duas filias suscepit germondiã uidelicet ⁊ thadeam
nũc suꝑstites ⁊ impuberes. cũ qua secũda uxore suꝑ
uixit dictus testator. vij. ãnis uel circa. Nũc uero ꝑ̃fa
tus testator ueniẽs ad mortẽ licet corpore languens
mente tamen sanus aliud non condidit testamen
tuꝫ ⁊ sic uita decessit. Quo mortuo nunc suprascripti
heredes ĩ suo testõ ĩstituti uẽdicãt sibi ꝑ̃fatã hẽditatẽ
uigore dicti testamenti. Ex aduerso opponiẗ ꝑ tuto
rem dictaꝝ filiaꝝ seu ꝑ alios habentes cãm ab eis ta
le testamentũ nõ ualere cũ ĩ illo nulla sit facta mẽtio
filiarum

filiarum ⁊ ꝑ ꝯ̃ñs dictos heredes institutos aliqua uia
admitti non debere. modo queritur de istis tribus.

¶ Nunquid dicta hereditas ex huiusmõi solẽni testõ
sit debita. Et ex quo capite supradscriptis hẽdib⁹ cũ p̃
fatus testator sciens dictas filias se habere potuit di
ctũ testamẽtum mutare ⁊ non mutauit.

¶ An tales filie post factum testam̃tũ suscepte quib⁹
pater testator in. d. testamento nihil reliquerit cum
tũc illas nõ haberet possint dicere testam̃tũ p̃ris nul
lum in quo nulla mẽtio de illis facta sit. Et si possint
quid eis debeatur.

¶ Presupposito sñ̃ p̃iudicio ueritatis ꝙ hereditas i
stitu. non debeatur an saltem legata ex tali testam̃to
debita sint ⁊ teneant.

¶ Testam̃tũ nullũ natiuitate posthumi an trahatur
ad fideicõmis. uirtute clausule codicil. Et stante dicta
cl'a a quo debeãt legata an a fideicõ. an ab istitutis.

.lviij.

¶ In christi nomine amen.

Incipiendo a p̃o quesito tanq̃ magis claro dico sine
dubio p̃fatum testm̃ fuisse ruptũ natiuitate dictarũ
filiarũ p̃teritarũ. ff. de iiusto testa. l. iij. in. principio ⁊
l. posthum⁹. C. de postu. here. isti. l. i. Et sic institutõ
p̃dictoꝝ ꝯsãguineoꝝ nõ põt ualere iure dircõ ¶ Sz ẽ
uidẽ an trahat ad fideicõmis: ṽtute clausule codicil
laris ꝯtẽte i testamẽto q̃ sic dicit si nõ ualet uł ualebit
uł ualere nõ poterit iur. testi. Cõstat enĩ ꝙ per auc.
ex causa ñ põt dici dcũm fideicõmis. ꝯseruari. qm̃ per
illã auc. ꝯsuant legata ⁊ fideicõmissa que dberent ex
testõ si nõ esset nullũ uł ruptũ sz istud fideicõ. nõ po
terat deberi ex testõ stãte ei⁹ ualiditate cũ fuerit relictũ
solũ i dfectũ testamẽti ⁊ sic a uenientib⁹ ab itestato quo
casu dcã auc. nõ loquit sz solũ i relictis ab institutis.
Uidẽdũ ẽ ergo an ṽtute clausule codicillaris h̃ fiat.
Et hic ẽ dicẽdũ ꝙ si testõr cogitasset d istis posthũa
b⁹ ut q: tp̃e ꝯditi testamẽti habuisset uxorẽ p̃gnantẽ
quã sciuisset ẽẽ p̃gnãtẽ ⁊ d posthumis uł posthũab⁹
ñ fecisset mẽtõem sine dubio dicta cl'a codicillaris cũ
fuerit ꝯcepta sub illis uerbis de futuro. s. si ñ ualz aut
ualebit uł ualere ñ poterit. ꝙ uerbũ poterit hz tractũ
i futurũ. l. si ita quis. ff. de le. ij. trahẽt p̃fatã istitutio
nem directã ad fideicõmissũ. uidelicz ut dicte filie qui
bus ꝑ rupturã testamẽti delata fuit hẽditas ab itesta
to tenerẽtur restituere hẽditatẽ dictis scriptis hẽdibus
ꝑ fideicõmissũ dtracta legitima ipaꝝ ñ trebellianica.
In cãu nr̃o q: dictũ fideicõmis. a tp̃e quo nate fuerũt
⁊ iceperũt grauari semꝑ fuit purũ quo cãu una tm̃
fit detractio iur nõ. i. l. quãq̃. C. ad. l. fal. Et hoc esse
ueꝝ pz ex his que hñtur in. l. ex ea scriptura. §. fi. ff.
de testa. i tex. ⁊ gl. de testa. mili. l. querebat. circa me
diũ. per quã. l. hoc tz Bar. iũctis his que nõ. ꝑ eũdẽ
i. l. i. ff. de iure codicil. i. vi. q. ubi tz dictaz cl'am opari
ẽt qñ testamẽtũ ãnullat ex cã p̃teritõis posthumi quẽ
testator sciuit se hẽre ueꝝ q: iste testator de istis posthu
mab⁹ tp̃e testamẽti ñ cogitauit imo de filijs desꝑaue
rat qm̃ habebat uxorẽ sterilẽ ⁊ istas postea suscepit
ex scdã uxore post testm̃ supiducta. ẽ maius dubiũ q:
dñs Bar. fuit i opi. ꝙ dicto cãu legata ⁊ fideicõmissa
ñ ꝯseruẽtur nec ꝑ auc. ex cã. nec ꝑ cl'am codicillarem
⁊ ꝙ dicta cl'a tũc nihil opetur ⁊ hoc ꝑ. l. sic certi. ⁊. l.

si cũ. uł i utero. C. d te. mi. ⁊ ꝑ. l. his q̃ d iur co. ⁊. l. cũ
pr̃. §. cũ extimaret de le. ij. ꝑ ratõez q: ṽisimile est ꝙ
si testator d filijs cogitasset talia legata ⁊ fideicõmissa
nõ fecisset nec ipos filios grauare uoluisset maxie de
tota hereditate restituẽda scripti heredib⁹ quos i defe
ctũ filioꝝ p̃sumit istituisse ñ istitutur⁹ ṽisimilit si credi
disset se filios habere uł habere dbere ar. l. tale pactũ
§. fi. ff. d pact. C. d reuocã. dõa. l. si unq̃ ⁊ ipe Bar.
nõ. i dcã auc. ex causa ⁊ i. l. filio p̃te. d iiusto testa. ⁊ i
l. i. de iur. codicil. ¶ Alij tenẽt ꝯ̃riũ per. l. generalit.
§. ex testa. ff. de fideicõ. liber. ubi si rũpit testamentũ
natiuitate posthumi p̃nt deberi legata ex repeti. facta
ab itestato ⁊ sic ex clausula codicillari. Sz Bar. intel
ligit qñ cogitauit d posthumo q: sciebat se habere uxo
re pregnãtẽ ¶ Breuiter qñ i testam̃to fuit apposita
dicta codicil. cl'a per uerba de quib⁹ supra si ñ ualet uł
ualebit ⁊c̃. cẽsetur cogitasse de pusthumis ⁊ de ruptu
ra que ꝑ eoꝝ natiuitatẽ sequi possit: q: cogitauit d ca
su quo tp̃e ꝯfecti testamẽti ẽẽt ualidũ. Sed postea ef
ficeretur iualidũ ⁊ hoc ñ poterat ꝯtigere nisi ꝑꝑ nati
uitatẽ posthumi preteriti. Et iõ doc. dãt ꝓ cautela ꝙ
apponãtur illa ṽba futuri tp̃is ad hoc ut illa cl'a opet
si ꝯtigat testam̃tũ rũpi natiuitate posthumi qd ñ ẽẽt
si solũ uerba p̃ntis tp̃is puta si ñ ualet ⁊c̃. ẽẽnt appo
sita q: tũc cũ testam̃tũ ẽẽt a principio ualidũ. l. iij. §.
i. uer. ex his. ff. de iiusto te. deficeret conditio de p̃nti
sub qua ẽẽt facta dicta cl'a ⁊ ꝑ ꝯñs ipa cl'a codicillaris
ẽt deficeret. l. cũ ad p̃ñs. ff. si cer. pe. ꝑꝑ istũ ergo casũ
rupture ꝯtigẽtis natiuitate posthumi ꝯsulũt doc. illa
uerba futuri tp̃is debere apponi i. d. cl'a ut dicat si ñ
ualet uel ualebit ⁊c̃. qñ ergo dictũ uerbũ uel ualebit
fuit appositũ apparet ꝙ testator cogitauit dictũ casũ
euenire posse. s. ꝙ poterat habere posthumos post
factũ testamẽtum qui nascẽdo tanq̃ preteriti rũperẽt
testam̃tũ ⁊ cẽs. uoluisse ꝙ ẽt si talis cãus accideret lz
tp̃e testa. d tali cãu spẽ nullã hẽet ut erat i cãu nostro
tñ q: erat possibilis euenire sicut euenit lz p̃ter cogita
tũ adhuc uolebat testam̃tũ suũ dbere seruari eo mõ
quo seruari posset ⁊ sic istitutio hẽdũ lz ñ iure directo
saltẽ iur fideicõmis. ⁊ sic uoluit posthũos nasciturros
grauare si ei ab itestato succederẽt ⁊ istud tm̃ ualz q̃
tũ si sciuisset de certo se habituꝝ posthũos ꝑ. l. qui. iu
re militari. ff. de testa. mili. q: paria sũt cogitasse i ge
nere per illã. l. qui iure. ⁊ ꝑ. l. sub p̃textu. la. ij. cũ ibi
nõ. ꝑ Bar. C. de trãsac. ⁊ sic cessat fũdam̃tũ Bar. qd
ẽ q: ñ ẽ uerisimile testatorẽ uoluisse grauare filios na
sciturros si sciuisset se debere eos hẽre q: sic apparet de
ꝯ̃rio ꝑ appositõem illi⁹ uerbi uel ualebit qd ñ nisi i di
cto cãu põt operari. ⁊ ita tz expresse Bal. i. d. auc. ex
cã. C. de li. p̃te. ⁊ i. l. fi. de iure codicil. Cõfirmãdo ẽt ꝑ
plẽs rõẽs hoc idẽ tz do. Ang. d ꝑusio i. d. auc. ex cã
s. ꝙ si pr̃ fuit hui⁹ ꝓpositi saltẽ i ꝯfuso p̃terire omnem
posthumũ quẽ i futurũ possz habere ⁊ illũ uoluit gra
uare lz tempore testam̃ti nullã spẽ haberet hñdi imo
de eo desꝑasset ut hic fuit ꝙ opi. Bar. ñ hẽet tũc locũ
si de tali ꝓposito põt apparere sm̃ cũ ꝑ. d. l. qui iure
militari. de testa. mil. Sed ego dico ꝙ de tali ꝓposito
satis dz apparere ꝑ appositõem illoꝝ uerboꝝ uel ua
lebit aut ualere ñ poterit ⁊c̃. per que uerba sm̃ Bal. i
d. auc. censetur cogitasse d cãu rupture ꝯtigẽtis ꝑ na
tiuitatẽ posthumi. Opi. ergo Bar. posset ꝓcedere qñ
nec i genere nec in spẽ de posthumis cogitasset ꝑ qd
tollitur in cãu nr̃o fũdamẽtũ Bar. ⁊ ẽt de facili respõ
detur ad oẽs leges allegatas ꝑ eum ¶ Preterea re
spondendo in specie non habet obstare. l. sicut certi.

f

⁊.l.ſi cū ul' ī utero.C.de teſta.mili. Naʒ p illas leges
bene,pbaꝛ ꝙ iſte teſtator ēt ſi fuiſſet miles cuius p̄teri
tio ,p exheredatōne habeꝛ ñ cēſereꝛ iſtas poſthumaſ
exheredaſſe ⁊ ꝙ tāq̄ p̄terite teſtamētuʒ ruperunt. Et
hoc ēt ego ſupra dixi. ſʒ nō ,pbaꝛ per illas leges ꝙ te
ſtator noluerit eas grauare oneꝛ fideicōmiſſi ul' lega
toꝝ imo ex appoſitōne dicte clauſule tali mō ↄcepte
apparet ↄ̄triuʒ ut ſupra dixi. Itē nō obſtant.l.is qui.
ff.de iure codi.⁊.l.cum pr̄.§.cū exiſtimaret.ff.de le.
ij.q2 ī illis legib9 legata fuerūt nominatim relicta ab
uno quem teſtator putabat ſibi ſolum ſuccedere qui
poſtea nō ſucceſſit ſolus ſʒ ali9 una cū eo:merito ille
alius ad quē v̄ba grauaminis nō fuerūt relata nō te
neꝛ ad onera ſʒ in caſu nr̄o uerba grauaminis ī caſu
quo teſtm̄ nō ualēt ul' ī futuꝝ anullareꝛ fuerūt relata
ad certas ⁊ d̄terminatas pſonas uenientiū ab īteſtato:
⁊ iō ↄp̄hendunꝛ omnes etiā d̄ q̄bus teſtator nō cogi
tauit.l.ſiquis cū nullū.ff.de iure codi.⁊ hoc etiā ideʒ
Bar.dic̄ in.d.§.cū exiſtimaret.ad.l.ſi unq̄.C.d̄ re
uo.dona.Bal.ibi reſpōdet ꝙ ibi ñ apparet donāteʒ
cogitaſſe quoquomō de filijs naſcituris ſed ī cāu nr̄o
pp illā cl'am ſi ñ ualet uel ualebit aut ualere ñ poterit
apparet ꝙ cogitauit ⁊ qḋ ī dictū cāum,puidit ⁊ ſic uo
luit diſpoſita p cū ualere ētſi ↄtingeret teſtm̄ rumpi
natiuitate poſthūi uel poſthūorum ⁊ ſic poſthūos uo
luit grauare ergo ñ fuit iſte cāus īprouiſus ⁊ ſic ceſſat
id qḋ dr̄.ff.de teſta.mili.l.militis.§.i.ibi ob īprouiſū
cāum.ad.l.tale pac.§.fi.ff.de pac.nō multū expedit
laborare q2 paꝝ facit ad,ppoſitū ſi bñ īſpiciatur. Naʒ
ſicut ibi ſuccedit filius de quo teſtator ñ cogitauerat ⁊
ñ frater eius de quo cogitauerat. Ita ⁊ hic ſuccedunt
iſte poſthume de quib9 ī ſpē ñ cogitauerat.ſ.ab īteſta
to ñ āt inſtituti de quib9 cogitauerat ſuccedūt ex teſta
mēto ⁊ ſic ↄcordat ille cāus cū his que ſupra dixi. Et
ultra hoc ēt dico ꝙ filie de quib9 ñ cogitauerat in ſpē
cū ſaltē in genere de ipſis cogitaſſet nec ibi ↄ̄triū dr̄
uel,pbaꝛ. Itē dn̄s Ang.d̄ peruſio in.d.auc̄.ex cā di
cit opi.Bar.non ,pcedere eo caſu quo pr̄ dubitabat
an eēt ſuſcepturus liberos ul' non ⁊ ſic licet ignoraret
ſe liberos habituꝝ ñ tñ applicabat mētem ſuā pl9 ad
ptem negatiuā q̄ affirmatiuā.⁊ hoc p.l.ſi uxorē pre
gnātem.cū ſua gl.ff.de manu.teſta.q2 tex.ibi loquiꝛ
ī teſtatore dubitante an filios haberet uel ñ ⁊ gl. h tʒ
ꝙ illa.l.hodie corrigiꝛ p auc̄.ex cā. Sed ī cāu nr̄o p
appoſitōem illi9 cl'e apparet ꝙ ñ certitudinarie mēteʒ
ſuā applicabat ad ptē negatiuā imo cogitauit illḋ qḋ
erat poſſibile euenire.ſ.qḋ teſtam̄tū lʒ ualidū tp̄re q°
fiebat poterat ex poſtfacto effici īualidū p poſthūi na
tiuitatē. Igiꝛ opi.Bar.ñ hʒ locū ī cāu nr̄o. Pro ↄfir
matōe p̄dictoꝝ adduco ꝙ iſte teſtator ſuperuixit per
plures āńos poſt ſuſceptas filias. Et cū eēt doctor ſo
lēnis ſciebat teſtamētū ſuū ruptū natiuitate poſthūa
rū.⁊ ēt ſciebat ⁊ noticiā habebat de opi. Bal.qui tʒ
ꝙ qñ apponitur cl'a codicillaris p uerba de quib9 ſup
ſ.ſi ñ ualet uel ualebit ⁊c̄.ñ hʒ locū opi.Bar.q2 cenſe
tur de poſthumis cogitaſſe.ut ip̄e plene nō.ī.d.auc̄.
ex cā. Si ergo uoluiſſet.d.opi. Bal.ñ hr̄e locū ī ſuo
teſtamento.ſʒ poti9 opi.Bar.reuocaſſet dictam cl'aʒ
⁊ aliter diſpoſuiſſʒ cū tp̄s habuerit hoc faciēdi etiaʒ
p̄ſuppoſito ꝙ opi.Bal.ñ eēt uera ſaltē ad tollēdum
dubiū. Cū igiꝛ hoc ñ fecerit cēſeꝛ uoluiſſe dcāʒ cl'am
codicillarē operari in cāu nr̄o.ut ſic opi.Bal.debere
ſeruari poſtq̄ ad remouēdū dubiū aliter ñ diſpoſuit
p id qḋ hr̄ in tex.⁊ gl.in.l.athlete.§.dat remiſſionē.
ff.de excu.tu.⁊ uoluiſſe decedere cū iſto eodē teſtam̄

to ī ea forma ī qua ſtat.,p hoc ēt facit.l.in fraudē.§.
fi.cū.l.ſe.ff.de teſta.mili.⁊ qḋ ibi nō.p Barto.in fi.⁊
⁊ qḋ idē nō.ī.l.lex cornelia.de uul.⁊ pu.ſ.ī.q.illa ſi
pupill9 moriꝛ uiuēte pr̄e.utꝝ ſicut exſpirat pupil.ſub
ſtitutio ita ⁊ tacita uul.nam ipſe diſtiguit aut ſuperui
xit teſtator tanto tp̄e ꝙ potuit ,puideꝛ aut ñ ⁊c̄. Pro
hoc ēt facit q2 ī dicto teſtam̄to ↄtinētur multa legata
pia que legaſſet ēt ſi cogitaſſet ut dicit Ang.ī.d.auc̄.
ex cā.q2 ſolita ſūt ⁊ ñ multū magna ⁊ ↄuenicbant di
gnitati teſta.uñ ñ ē credēdū ꝙ uoluerit ea irrita fieri
ſed ſi opi.Bar.ſeruareꝛ ī cāu nr̄o fierēt irrita.facit ēt
multū ad ↄfirmatōem p̄dictoꝝ ꝙ dicte poſthūe ſunt
femine ⁊ ñ maſculi quibus feminis parētes nō liben
ter relinquūt uniuerſalē ſucceſſionē ne bona ipſoꝝ
exeant cippum dom9 ſeu agnatōem ⁊ uadāt ad peni
tus ex̄traneas pſonas.uñ uidemus quotidie accideꝛ ꝙ
pr̄es qui ñ hn̄t filios maſculos ſed feminas poti9 inſti
tuūt ſuos fratres ⁊ agnatos maſculos ut bona rema
neant ī agnatōe ⁊ familia quā īſtituāt filias feminas
⁊ mandant eas dotari. Et ſic arguendo de eo ꝙ ſoli
tū ē fieri.l.i.cū ibi nō.C.de arbi.credēdū ē ꝙ iſte te
ſtator ēt ſi ſciuiſſet de certo ſe filias illas habiturū ni
hilominus iſtos ſuos agnatos inſtituiſſet ⁊ ñ illas qḋ
ēt apparet ex ſubſtitutōe quā fecit.d.īſtitu.ſi oēs dece
derent ſine filijs q2 diſpoſuit ꝙ ei9 bona deuenirent
ad ,pximiores de domo ſua maſculos ⁊ ad feminas
ñ niſi maſculis d̄ficientibus.⁊ ſic pʒ ꝙ habuit affectō
nē ad agnatōem ſuā maſculinā pluſq̄ ad femininā.
iuꝛ nō.p Ci.C.d̄ adul.l.i. Ceſſat ergo in cāu nr̄o fū
dam̄tū Bar.qḋ ē q2 uериſimile ē ꝙ ſi de filijs cogitaſ
ſet ex̄traneos ñ īſtituiſſet.nā poſſet iſta rō ,pcedere ſi iſte
filie eēnt maſculi ⁊ ñ femine. Sed q2 femine ⁊ īſtituti
ſūt maſculi ⁊ de agnatione p̄ſumēdum ē qḋ idē feciſ
ſet. ¶ Et ſi dicaꝛ ſaltē dotē eis reliquiſſet. Reſpōdeꝛ
ꝙ loco dotiū detrahēt ltimam d̄ fideicōmiſ.⁊ ēt ultra
ſi īſpecta qualitate pſonaꝝ ñ ſufficeret eis ltima,p do
tib9 ⁊ hoc p auc̄.res que.C.cōia.de leg.l.mulier.§.
cū ,ppōnereꝛ ⁊.l.a filia.in pr̄i.cū ibi nō.ff.ad trebel.
¶ Cōcluditur ergo ꝙ inſtitutio p̄dictoꝝ agnatoꝝ cō
uertiꝛ ī fideicōmiſ.p.l.ex ea.§.fi.ff.de teſt.⁊.l.quere
baꝛ.circa mediū.de teſta.mili.pp dictā cl'am codicilla
rē.⁊ ſic uenit eis reſtituēda hereditas deducta ltima
que ē tertia ps toti9 hr̄ditatis ſed trebel.ñ uenit detra
hēda ut dixi ſupra.ſʒ ſi ltima ñ ſufficeret eis ad doteſ
ſm̄ arbitriū bonoꝝ uiroꝝ dʒ eis ſuppleri q2 onus do
tādi qḋ icūbebat pr̄i p.l.fi.C.de dot.,pmiſ.⁊ de ritu
nup.qui liberos.trāſit ad iſtos inſtitutos ī quos per
fideicō.tranſibunt bona.ar.l.ſiquis a liberis.§.ideʒ
reſcriptū.ff.de lib.agno.⁊ qḋ nō.Ci.in.l.aluměta.in
fi.C.de ne.ge. ¶ Et ex p̄dictis reſpondetur ad ulti
mū queſitū de lega.pticularib9. Nā dico ꝙ debētur ñ
v̄tute clauſule codicillaris ſʒ per auc̄.ex cā.ñ obſtante
opi.Bar. Primū pʒ q2 illa cl'a ſolū opaꝛ in his que ñ
pn̄t ualere iure teſtam̄ti ut pʒ ex uerbis ſub quib9 ↄci
piꝛ.ſed qñ legata pticularia ↄſeruātur p auc̄.ex cā.
ualent iure teſti ⁊ actione directa ex teſtō debentur ⁊
petūtur q2 ex cā p̄teritionis irritatur teſtm̄ ſolum quo
ad inſtitutōem in ceteris uero firmū pſiſtit ⁊ remanʒ
auctē illius legis que potuit hoc facere ac ſi īſtitutō
irrita facta ñ fuiſſet iō ī talibus relictis p̄fata cl'a nihil
operaꝛ q2 uerba eius ñ uerificanꝛ in illis. Et ita dn̄t
glo.⁊ doc.in.d.auc̄. Sed bene pōt operari dicto cāu
p̄fata cl'a codicillaris in inſtitutione directa q2 illa nō
ↄſeruatur per dictā auc̄.ſed potius irritatur.iō in illa
operatur dicta clauſula ut trahat ad fideicommiſſuʒ
ut ſupra

ut supra ostẽdi. ¶ Secũduʒ nõ. s. ꝙ ista legata ꝯsuẽ
tur ꝑ auc. ex cã ñ ob. opi. Bar. Et ñ obstãte ꝙ igno
rauerit se filias habituꝝ pʒ ultra ea que ĩ precedenti
articulo dicta sũt qꝛ postq̃ institutio p̃dictoꝝ ꝯseruat̃
ꝛ ad fideicõmissũ trahit̃ p̃fata legata debebũtur ab
ipsis fideicõmis. uniuersalibus ad quos trãsit uniuer
sitas bonoꝝ ñ a filiab⁹ penes quas remanet sola ltĩa
C. ad trebel. l. fi. Sed ꝯstat testatorẽ uoluisse dictos ĩ
stitutos grauare dic. lega. cũ putaret eos succedere di
recto codẽ mõ censetur uoluisse eos grauare si succe
dũt ꝑ aliũ modũ. s. ꝑ fideicõmissum qm̃ ẽt de isto mõ
succedendi cẽsetur cogitasse cũ cl'am codicillarẽ appo
suit ergo ꝛc̃. l. post emãcipatõem. ff. de le. iij. in prin.
ubi h̃ ꝓbat̃. s. ꝙ qñ succedit ille idẽ quẽ testator puta
uit succedere ñ tñ succedit ꝑ illũ modũ ꝑ quẽ putauit
tenet̃ ad legata qd̃ ẽt nõ. Bar. in. d. l. cũ pr. §. cum
estimaret d̃ le. ij. Et sic ꝑ ꝯñs ñ uẽdicat sibi locũ opio
Bar. ĩ cãu nr̃o qꝛ illa solũ hʒ locũ qñ legata deberen
tur a filio p̃terito seu posthumo si ꝯseruarẽtur ꝑ illaʒ
auc. ꝛ iõ uult Bar. ꝙ tũc ñ ꝯseruẽtur qñ ignorauit se
illũ habere uel habituꝝ qꝛ ñ fuit intentio sua ĩpʒ gra
uare ꝛ uerisimile ẽ ꝙ si sciuisset se habiturum filios ta
lia legata a filijs ñ dereliquisset ꝛ per ꝯñs deficiũt d̃ca
legata in cã fi. ꝛ ĩ uolũtate defũcti merito ñ ꝯseruãtur
ar. l. fi. ff. de here. insti. Dʒ ergo ĩtelligi. d. opi. Bar.
eo cãu quo ñ fuit apposita cl'a codicillaris per quã cõ
seruet̃ institutio saltẽ iure fideicõmissi qꝛ tũc cẽt ueruʒ
ꝙ si legata ꝯseruarẽtur deberẽtur ꝛ soluerẽtur a filio
p̃terito qui succedit ab ĩtestato cũ effectu quẽ tñ filiuʒ
testator grauare ñ cogitauit qd̃ cẽ ñ dʒ ut. l. is qui. de
iure codicil. Sed qñ dicta cl'a codicillaris fuit apposi
ta per quã ꝯseruatur institutio iur̃ fideicommissi ꝛ sic
ñ succedit filius p̃teritus cũ effec. nisi ĩ sua ltĩma. sed
ĩstitutus uł instituti. ꝛ ĩpi sũt qui hñt soluere ñ filius d̃
sua ltĩma ꝛ sic ñ ipse filius grauat̃ sed instituti quos te
stator grauare uoluit. p̃fata opi. Bar. ñ hʒ locũ qꝛ ces
sat eius fũdamẽtalis rõ pʒ cuilʒ ĩtuenti. Et sic ꝯcludo
dicta ꝑticularia legata deberi a dictis institu. tanq̃ a
fideicõmissarijs uniuersalib⁹. per. d. l. fi. C. ad trebel.
lʒ testator eos grauauerit tanq̃ hr̃des directos sʒ nõ
ẽ uis ꝑ. d. l. post emãcipa. ĩ pri. ff. de le. iij. Laᵘ Deo.

.lviiij.

¶ Primo si ẽ facta substitutio pluribus: si omnes de
cesserint sine liberis uel post mortem omnium: an ui
deantur inuicem substituti.

¶ Secundo an cl'a codicillaris operatur: si testm̃ rũ
pitur natiuitate posthumi.

In christi nomine amen.

Quãq̃ multa scripta fuerit ĩ hoc negocio tam copio
se q̃ solẽniter ꝑ diuersos ꝯsulẽtes res tñ in paucis cõ
sistit. iõ põt ad breue ꝯpẽdiũ deduci. uẽ. n. ꝙ dict⁹ ioã
nes galeaç filius galeaç ñ possit petere ꝑtẽ heredi. ꝛ
bonoꝝ dicti mãfredi senioꝛ in qua fuit institutus tho.
pater dicti manfre. iunioris a dicta filia manfre. senio
ris seu tutorib⁹ ei⁹ qm̃ lʒ in testõ mãfre. senioris filij ꝛ
nepotes eius hr̃des ĩstituti fuerit ꝛ adĩuicẽ substituti
si ꝯtĩgeret aliquẽ uel aliquos coꝝ sine liberis mascul'
alio uel alijs coꝝ sup̃stitibus decedere liberi tñ mascu
li coꝝ si cũ eis decederẽt ñ reperiũtur ĩ testõ predicto
fuisse ĩuicẽ expresse si sine liberis decederẽt substituti
lʒ eis ẽt si oẽs decesserint sine liberis masculis fuerit
facta substitutio de dñõ antonio ep̃o albe filio mãfre
di ueteris si tũc uiueret ꝛ de quodã georgio ꝛ filijs su
is masculis si tũc ñ uiueret. Ex quib⁹ ṽbis si oẽs decel
serint sine liberis ꝛc̃. ñ ĩducitur reciproca substitutio
ĩter eos quib⁹ fit substitutio post mortẽ oĩum sʒ dunta
xat ius ltĩme successionis cẽsetur ĩter eos reseruatum
C. de ĩpube. ꝛ alijs substi. l. penl'. ꝛ ibi nõ. Nã dictio
uterqʒ de qua ibi ẽ dictio collectiua duoꝝ sicut dictio
oĩs ẽ collectiua pl'ium. iuꝝ nõ. ꝑ doc. in. l. hoc articlo.
ff. de hr̃di. insti. Uñ sicut dicẽdo si uterqʒ decesserit ĩ
pupillari etate uel si ambo ñ ĩducit̃ reciproca substitu
tio iter pupillos sed reseruatio ltĩe successionis ut ibi
ꝛ. l. qui dños. ff. d̃ uul. ꝛ pu. Ita ꝛ dicẽdo si oĩs si sũt
plures q̃ duo. Preterea substitutio facta post mor
tem oĩum cẽsetur facta ultimo moriẽti ꝛ nõ cẽsent̃ su
perstites p̃moriẽtib⁹ substituti sʒ ius ltĩme successionis
ẽ reseruatũ iter eos. l. uel singulis. ff. d̃ uul. ꝛ pu. Nõ
ergo põt iste ioãnes galeaç uenire ex tacita reciproca
substitutõe quasi ipse fuerit substitut⁹ mãfredo iuniori
nec iure ltĩme successionis qm̃ ĩ illa p̃fert̃ sibi filia dicti
manfredi. C. de suis ꝛ legi. auc. ĩ successione. ꝛ in cor
pore uñ sumitur ad quam legitimaʒ successionẽ res
ista fuit deducta ꝑ natiuitatem dicte filie preterite que
nascendo rũpit testm̃ manfredi iunioris patris sui in
quo ĩstitutus erat d̃cus ioannes galeaç. ff. de iniusto
testõ. l. iij. ĩ pricipio. ũde nec ex d̃cõ testamẽto uidet̃
posse uenire qꝛ ruptũ ꝑ filie natiuitatẽ nec ab ĩtesta.
qꝛ filia sibi p̃fert̃ nec ex testõ mãfredi senioris tanq̃
substitut⁹ tacite mãfredo iuniori qꝛ substitut⁹ non fuit
ut dixi. ¶ Quibus tñ non obstãtibus dicẽdũ est ꝯtra
riuʒ ꝙ imo põt hic uenire ex tacita reciproca substitõ
ne ꝛ sic ex testõ mãfredi senioris. Nã ueꝝ est ꝙ ex ap
positõe dictõis collectiue ñ ĩducit̃ reciproca substitutõ
directa ut pupillaris uł uulgaris qm̃ directa institutõ
uł substitutõ nõ dʒ fieri tacite uł ꝑ ꝯiecturas. sed palã
ꝛ exp̃sse. C. de testa. l. iubem⁹. ista ṽo cẽt tacita ꝛ ꝯie
cturata. Sʒ obliq̃ p̃caria seu fideicõmissa substitutõ
bene põt fieri tacite ꝛ per ꝯiecturas. l. cũ ꝓponet̃. ff.
de le. ij. Et hoc uoluit ibi glo. finalis ĩ fi. dum allegat
ꝓ ꝯ̃ria. l. illaʒ iubemus. C. de testa. ꝛ non soluit sed
doc. ãtiqui ita soluebãt ꝛ bñ qꝛ casus ẽ ꝑ queʒ decidit̃
ista q̃stio in. l. titia scio. §. seia libert. ff. de leg. ij. s.
ꝙ fideicõmis. relictũ ab ultĩo moriẽte facit eos uideri
tacite ꝛ reciproce ꝑ fideicõmissũ substitutos. sʒ ut dixi
fideicõmissũ relictũ post mortẽ oĩuʒ cẽset̃ relictũ ab ul
timo moriẽte per. l. codicillis. ff. de usufruc. leg. qd̃ tñ
dixi ueꝝ est quãdo factũ fuit fideicõmissuʒ sup tota re
pluribus relicta. sec⁹ si sup portiõe ultimi moriẽtis tã
tũ. l. cuʒ qui ĩ tex. ꝛ glo. ff. ad trebel. ĩ p̃ria solu. ꝯ̃rij.
hic aũt substitutõ facta de domino ãtonio ep̃o ꝛ d̃ quo
daʒ alio post mortẽ oĩum masculoꝝ fuit fcã sup tota
hereditate relicta masculis ergo ꝛc̃. Preterea tũc ẽ ueꝝ
ꝙ censet̃ reseruatum ius ltĩme successionis adinuicem
quãdo illud ius ĩfallibilit̃ ꝯpeteret ĩter eos ita loquũt̃
leges ĩ ꝯ̃riũ allegate qꝛ loquũt̃ d̃ duobus uł pluribus
pupillis fratrib⁹ quoꝝ alt̃ alteri succedebat ab ĩtesta.
nec poterat p̃moriẽs illud auferre sup̃stiti ꝑ testm̃ cũ
testari nõ potuit pupill⁹. uñ satis saluat̃ mẽs ꝛ ĩtẽtõ
testatoris ex illa reseruatione que mẽs ꝛ ĩtẽtio fuit ut d̃
uno ĩ alterũ ꝑueniat postq̃ noluit substitutuʒ uenire
nisi post mortẽ oĩuʒ. Sʒ si tale ius ĩuicẽ nõ ꝯpeteret
non cẽseret̃ testator de reseruatione talis iuris cogitas
se puta si cẽnt pupilli ex diuersis matrib⁹ ꝛ superesset
mater primi morientis que in successione intestati fi
lij p̃fert̃ fratri ex uno latere tm̃ ꝯiũcto. C. ad tertul.
auc. defũcto. certe tũc ĩ substitutõe eis facta si decessit

ĩ pupillari etate ñ cẽsetur testatoꝛ cogitasse de tali iuꝛ
ltie successionis ↄseruãdo ꝙ ĩter eos minime locũ ha
beret: iõ substitutus uocaret̃ stati pꝛimo moꝛtuo ĩ pu
pillari etate ſm qꝺ ibi nõ. moderni scribẽtes ꝛ bñ qꝛ
superstes nec ex tacita reciproca pupillari substõe po
test uocari qꝛ illa ñ ĩducit̃ ĩter eos ut supꝛa dixi. lꝫ ex
dispõne legali bñ possit ĩduci tacita pupillaris ꝛ taci
ta uulgaris ĩ cãibꝰa iure expꝛessis. l. iã hoc iure. ff. de
uul. ꝛ pu. Sꝫ ĩ ñ exp̃ssis ñ ĩducitur ex ↄiecturis gene
raliter sũptis ut supꝛa dixi. ꝑ illã. l. iubemꝰ. ꝛ ꝑ nõ. in
d. l. cũ ꝓponeret̃. nec põt supstes uenire ab intestato
stãte matre iõ substiturꝰ uocat̃. similiter si tale ius ltie
successionis ↄpeteret iter eos ñ posset auferri per pꝛi
mũ moꝛiẽtẽ: ut si facta fuisset substitutio duobꝰ maio
ribꝰ sub ↄditõne si decesserint sine liberis nam pꝛimo
moꝛiens potest testari ꝛ alium ꝙ̃ supersti. instituere.
Jdeo nõ censet̃ cogitatũ tũc ꝺ reseruatõe talis ltime
successiõis ꝓ saluãda mẽte defũcti: qꝛ non saluaret̃.
Jdeo ut saluet̃ potiꝰ dicẽdũ ꝙ ĩducat̃ tacita ꝛ recipꝛo
ca ꝛ p̃caria substõ q̃ pt̃ ĩduci ut. d. l. cũ ꝓponet̃: al's
frustra substituisset cũ expꝛesiõe nomis collectiui ꝑ ꝙ
ↄpꝛehẽdit̃ ipsũ de uno ĩ alteꝝ ꝑuenire uoluisse ex q̃
uolũtate tacita fideicõmissũ ĩducit̃. Cũ igit̃ ĩ casu nr̃o
exter filia mãfredi iunioꝛis q̃ oẽs alios transuersales
ẽt masculos excludit nõ põt dici fuisse cogitatũ solũ ꝺ
reſuatõe ltime successiõis ĩter masculos qꝛ illꝺ ñ erat
ĩfallibilit̃ ↄpetituꝝ mascul' supuiuẽtibus. Jgit̃ potiꝰ uꝛ̃
fuisse facta reciproca substitutio ĩter eos ut uolũtas te
statoꝛis saluet̃. qm̃ apponẽdo dictõez collectiuã: cẽset̃
uoluisse de uno ĩ alteꝝ ꝑuẽire ꝛ ĩ defectũ eiuꝫ ad sub
stitutos. Preterea cũ ꝓhibuit bõa alienari adiecta cã
qꝛ uolebat ea rẽanẽ apꝺ ĩpos filios ꝛ eoꝝ h̃ꝛdes qꝺ ĩ
telligit̃. i. filios masculos: cũ erga eos tm̃ hũerit affe
ctionem ut appareret ex pluribus uerbis ꝛ ꝑticulis te
stamẽti ar. l. q̃ filiabꝰ. ff. de le. i. ꝛ qꝺ nõ Bar. ĩ. l. fi. ff.
ad trebellia. iũcto eo qꝺ habet̃ ĩ. l. ex fcõ. §. fi. c. n. cẽ
sent̃ oẽs liberi masculi ĩuitati ad fideicõmissũ si ĩ aliũ
ꝙ̃ liberos masculos alienẽtur. ff. de leg. ij. l. peto. §.
frater. ꝛ. l. unũ. ex familia. §. ꝙ si talia. Posito ãt ꝙ
p̃dicta cessarẽt. ꝛ ꝙ ex testõ manfre. seni. peti ñ possꝫ
dicta poꝛtio h̃ꝛditatis: que fuit legata thome p̃ris mã
fredi iunioꝛis a dicta eiꝰ filia ꝑ dictũ ioanẽ galeaç sal
tẽ ex testõ ipsius iunioꝛis mãfredi põt peti tã illa quã
ẽt alia bona que fuerũt dicti mãfredi iunioꝛis uirtute
cl'e codicillaris ĩ eo apposite si ñ ualet ul' ualebit. ꝙ̃ ṽ
bũ futuri tꝑis ualebit ↄpꝛehendit cãum: quo rumpit̃
natiuitate posthũi. l. generaliter. §. ex testõ. ff. ꝺ fidei
cõ. h̃ꝛdita. ꝛ nõ. per Bal. in auc̃. ex cã. C. de libe. p̃te.
uel exh̃ꝛ. siue sciuerit siue ignoꝛauerit uxoꝛẽ foꝛe pꝛe
gnãtez. quicquid dicat Bar. in. l. i. ff. de iure codicil.
in vi. q. quem Bal. repꝛehendit ꝛ uerius. quia cense
tur de posthumis tacite ꝛ implicite cogitasse sꝫ Bal.
quod sufficit. l. qui iure militari. ff. de testamen. mili.
Pꝛet̃ea ẽt si opi. Bar. cẽt ṽa ñ haberet locuꝫ in casu
nr̃o quo testõꝛ p̃dictꝰ sciuit uxoꝛẽ suã ĩ eiꝰ uita ꝑpꝑisse
filiã ꝛ sic testm̃ suũ foꝛe ruptũ natiuitate illius p̃terite
ꝛ habuit tẽpus mutãdi testm̃ ꝛ nõ mutauit. uñ cẽset̃
uoluisse cũ eodẽ testõ ꝛ cl'a codicillari ꝺcedẽ. ut nõ. ĩ
l. athlete. §. dat remissiõez. ff. de excu. tu. de te. mili.
l. tractabat̃. ꝛ sic ñ põt dici ꝙ talis cl'a ꝛ fideicõ. qꝺ ex
ea ĩducitur careat uolũtate defuncti posito ꝙ ab ĩpo
pꝛin. caruisset: sꝫ iudicio noue uolũtatis reconualuit
ff. de le. iij. l. i. §. i. de bo. pos. ſm tabu. l. qui ex li. §.
testõ. Et sic cessat fũdamẽtũ Bar. dꝫ ñ de tali fideicõ.
uniuersali qꝺ ĩducit̃ ex ista cl'a iuꝛ̃ nõ. in. l. ex hac scri

ptura. ff. de testa. ꝛ ꝺ testa. mili. l. querebat̃. de ĩiusto
testõ. l. posthumus. §. si paganꝰ. deduci ltĩma ꝺbita
filie sed quarta trebellianica ñ qꝛ fuit ꝓhibita ĩ testõ
iunioꝛis mãfredi. iuꝛ̃ nõ. per Bar. ĩ. l. marcellꝰ. ff. ad
trebel. ¶ Jllud ãt claꝝ est qꝺ dictꝰ ioãnes galeaç fidei
cõmissarius uniuersalis si possidet iuste ꝛ sine uicio
bona hereditaria manfredi iunioꝛis ꝛ incõtinẽti doceꝫ
de iure suo ltimꝰ ẽ ↄ̃dictoꝛ ꝛ ab eo ñ põt possessoꝛio
aduocari. ff. ad trebel. filiã fratribꝰ ꝛ ibi nõ. lꝫ añ ṽba
lẽ restõnẽ possionem bonoꝝ occupauerit. naꝫ si post
nulla cẽt dubitatio. Ex quibus pꝫ ad oĩa quesita bꝛe
uis ꝛ clara responsio. Laus Deo.

.lx.

¶ Bartholomeꝰ ꝺ ꝑusio ĩ testamẽto suo sic disposuit.
Jn oibꝰ suis bonis mobilibꝰ ꝛ ĩmobilibꝰ iuribꝰ ꝛ actõ
nibus ꝛc̃. Octauianũ ꝛ iacobũ ioãnis de perusio sibi
h̃ꝛdes uniuersales instituit ꝛ eos inuicẽ substituit. Et
si decesserint sine filijs substituit eis hospitale merca
toꝝ. Et hoc ẽ sua ultima uolũtas ꝛ suum testm̃ quaꝫ
ꝛ qꝺ ualere uoluit iure testi ꝛ si iure testi ñ ualeret ul'
ñ ualebit saltẽ ualere uoluit iure codicilloꝛuꝫ: et iure
cuiuslibet alteriꝰ ultime uolũtatis ꝛc̃. Tãdẽ ad studiũ
paduanũ ꝓfectꝰ ẽ. demũ reuersus filiã ꝓcreauit ꝛ su
peruiuẽs doc. effectus tacuit ꝑ annos. Tãdẽ in cursu
equi moꝛtuꝰ ẽ: mr̃ testatoꝛis ꝛ filia bona h̃ꝛditaria pos
sederũt per annos. Nec p̃dicti heredes instituti ↄque
sti fuerũt qꝛ erant de ciuitate electi. Nũc ãt ad ciuitatẽ
reuersi petũt h̃ꝛditatem sibi restitui tanꝙ̃ ex codicillis
queritur quid iuris.

¶ Jn chꝛisti nomine amen.

Claꝝ ẽ testm̃ p̃dem̃ fuisse ruptũ natiuitate dc̃e posthu
me si nihil sit sibi relictũ iure restõnis. C. de posthu.
h̃ꝛ. insti. l. i. de bono. pos. ↄ̃tra. l. posthũo. ꝛ h̃ꝛditateꝫ
ab ĩtestato sibi delatã. ff. de li. ꝛ posthu. l. fi. si tabu. te
sta. nulle. extra. l. i. §. fi. de le. p̃stan. l. is qui. Nẽ ergo
si queritur an ṽtute cl'e codicillaris teneatur dicta po
sthuma restituere h̃ꝛditatem institutis iure fideicõmis
si tria occurrunt dubia satis trita per doc. ideo bꝛeui
ter ĩ quolibet me expediã. ¶ Pꝛimũ ẽ utꝝ uirtus dc̃e
cl'e sicut operatur effectũ in legatis ꝛ fideicõmissis ꝑti
cularibus. C. de fideicõ. l. ex testõ. ita operetur in in
stitutõe directa ut ĩpam ṽtat ĩ cãm fideicõ. Et uꝛ̃ ꝙ ñ
saltẽ in cãu isto quo preterita fuit posthuma qꝛ possi
bile fuit ĩ ĩstitutõe ualere iure directo. s. ñ nata posthu
ma. ff. de iniu. te. l. iij. §. ex his apparet. ꝛ. §. sed si
stant. igitur obliquari ex postfacto ñ dꝫ. ff. ꝺ uulga. ꝛ
pu. l. uerbis ciuilibus. Sed ad hoc rñdetur uerũ esse
ꝙ uerba directa que semel iure directo ualẽ potuerĩt
ñ obliquãtur. s. per nos ꝛ per iuris ĩterpꝛetes ut in ↄ̃
rium. sꝫ per ĩpm testatoꝛẽ obliquari pñt cuius uolun
tas ĩ talibꝰ dominatur. C. de lega. l. cũ qõ. in fi. C. de
neces. ser. l. cũ quidã post pꝛin. Sed obliquatio que
ꝓcedit uirtute dicte cl'e ꝓuenit ex expꝛessa uoluntate
testatoꝛis igitur ꝛc̃. ff. de ↄdi. ꝛ demõ. l. ĩ ↄditiõibus.
Scꝺo qꝛ dicta cl'a locũ hꝫ in legatis ꝛ fideicõmissis ꝑ
ticularibus que pñt in codicillis relinqui ñ in h̃ꝛditate
uel institutõe directa que ñ pñt dari uel fieri in codi
cillis. C. de his quibus ut indig. l. h̃ꝛditas. de codi. l.
ij. ergo ꝛc̃. l. sed cũ patrono. de bo. po. ꝛ de hoc que
ritur de pꝛesenti. Dicẽdum ẽ ergo ſm omnes. uideꝫ
dictã cl'am operari effectũ suũ in ul'i institutiõe ꝛ ĩpaꝫ
ad fideicõmissũ deuoluere. Pꝛimo per textus leguꝫ.
ff. de testa. mili. l. querebat̃. de iniu. te. l. posthumus.
.§. si

§.ſi paganus.ad trebel.ſiquis priore.cũ ſi. Secũdo
per glo.i.in.l.ex co.§.fi.ff.de teſta.que hoc tꝫ. Ter
tio ꝑ rõnem:q꞉ cũ teſtm̃ ꝯſiſtat in ſola inſtõne.ff.de
hꝫdi.iſti.l.i.§.ꝙ neqꝫ.dicẽdo ſi teſtm̃ ñ uꝫ uel ualebit
iure teſti ⁊c̃. Ut̃ dicere.i.ſi inſtitutio ñ erit ualida iur̃
inſtõnis ualeat iure fideicõ. Uñ cũ uolũtas teſtatoris
ex uerbis clare appareat ⁊ de ip̃ius ꝓtãte i hoc nõ ſit
dubitãdũ ut ſup̃ dixi igit̃ ⁊c̃. Et ita firmat Bar. poſt
alios in.l.i.ff.de iure codi.in.viij.q.in fi.⁊ ẽt tangit i
i.q. ❡ Scdõ dubiũ ẽ utꝝ dc̃a cl'a locũ habeat ſi teſtm̃
ẽ nullũ ex cã ꝑteritõis.glo.in auc̃.ex cã.C.de libe.ꝑ
te.tꝫ ꝙ ñ.per.l.ij.ff.de le.iij.ubi dꝛ ꝙ a preterito nõ
põt reliqui.ſꝫ hic reliqueretur ab ip̃o ꝑterito ſi cl'a ꝑ
dicta oparetur tũc effectũ.ergo ⁊c̃. Contrariũ tenent
cõiter oẽs doc.q꞉ uerba ꝯueniũt cũ uolũtas nõ refra
gatur ergo ⁊c̃.ff.de le.i.l.ab oĩbus.nã ita dꝛ ñ ualer̃
qñ ſubeſt defect⁹ꝑteritionis ſicut quando alius differt
ergo ⁊c̃. Nec obſtat.l.ſecunda.de lega.iij. Nam ſol
uẽdo aliquantulum clarius quam ſoluant doctores:
dico ꝙ illa lex dꝫbet ĩtelligi quãdo reliqueret̃ a ꝑteri
to nõ i defectũ teſtamẽti quo cãu teſtõr ĩtẽdit cuꝫ gra
uare i illũ quo ad cuꝫ nõ cogitat aliq̃d ꝓuẽtuꝝ ideo
ñ põt.l.ab co.C.d̃ fideicõ.nos loquimur quãdo reli
quit̃ ab eo i defectũ teſti.⁊ ſic i caſuꝫ quo ad cũ here
ditas ab ĩteſta.ẽ ꝑuẽtura quo cãu põt.l.ſiquis cuꝫ
nullũ.ff.de iure codi.⁊ ita firmat Bar.poſt alios in
dc̃a.l.i.i.v.q. ❡ Tertiũ dubiũ ẽ an dc̃a clauſula ope
tur quãdo teſtm̃ irritat̃ ꝑ agnitõnẽ poſthumi ꝑteriti.
Et hic breuiter dicẽdum ꝙ dicta cl'a ſi cẽt ꝯcepta per
ṽba tm̃ de pñti ſi ñ ualet ⁊c̃.ñ haberet locũ. qm̃ uer
ba repugnarẽt eo q꞉ tale teſtm̃ a princi. ualet.d.l.iij.
§.ex his.lꝫ ex poſtfacto efficiatur iualidũ ⁊ uerbũ illõ
ſi ñ ualet:cũ ſit de pñti ñ extenditur ad futurã inuali
ditatem.l.ſi ita.ff.de auro ⁊ argento legato. cum ſi
milibus. Si autem dicat ſi nõ ualet uel ualebit ſec⁹ ut
nõ. Bar.i dc̃a.l.i.de iure codi.i vi.q.limitat tñ ip̃e h
dictũ ⁊ ẽt ſupius quãdo teſtator ſciebat ſe haber̃ filiũ
iam natũ uel poſthumũ quẽ ꝑterijt.al's ſec⁹ q꞉ tũc de
ficit uolũtas teſtatoris qui ſi ſciuiſſet ſe hꝫre filios tale
fideicõmiſſũ uериſimiliter ñ reliquiſſet.ar.eo.ti.is qui
⁊.l.ſicut certi.⁊.l.ſi cũ.uel in utero. C.de teſta.mili.
que limitatio equiſſima ur̃ mihi. In cãu ãt nr̃o teſta
tor iſte ignorauit de dicta poſthuma tꝑe teſti cũ ñ ha
beret uxorẽ.⁊ ſic ur̃ ſm opi. Bar.dictã cl'am ñ opera
ri effectũ nec in fideicõ.ul'i nec i ꝑticularibus legatis
niſi ſint aliqua que viſil'r i oẽm cãum feciſſet:ut ꝑua
legata ꝓ aĩa uel ad piã cãm uꝫ q꞉ ꝓponit̃ in thema
te ꝙ poſt natiuitatẽ dicte poſthume ſuꝑuixit ꝑ annos
⁊ habuit tp̃s mutãdi teſtm̃ ⁊ ñ mutauit qõqꝫ q꞉ erat
doctor legũ qui ſciebat uel ſcire ꝑſumit̃ rupturã dicti
teſti ꝑ natiuitatẽ dicte poſthume uirtutẽqꝫ dicte cl'e in
deuoluẽdo iſtõnẽ i fideicõmiſſũ dico ꝙ ꝑſumit̃ exqͣ
ñ mutauit uoluiſſe decedẽ cũ eo.teſt.⁊ ſic dictã cl'am
opari.ꝑ gl.ordinariã.i.l.athlete.§.dat remiſſionẽ.
ff.de excu.tuto.⁊ ꝑ id qd̃ nõ. Bar.i.l.lex cornelia.in
fi.de uul.⁊ pu.⁊ per.l.tractabat̃.ff.de teſt.mili.⁊.C.
de inoffi.teſta.l.iij.⁊ ſic ꝓuidet circa ea ac ſi a princi.
ſciuiſſet dictãqꝫ opi. Bar.i cãu iſto locũ ñ hꝫe ſꝫ aliaꝫ
cõem.de qua ſupra.

❡ Clauſula codicil.q̃d opet̃ ⁊ qñ ⁊ an opet̃ qñ teſtm̃
rũpit̃ ꝑ querelã ioffícioſi teſti motã ꝑ ſororẽ ul' fratrẽ
ꝯtra teſtamẽtuꝫ fratris turpi ꝑſona iſtituta. Et q̃ dicat̃
turpis ꝑſona ad h ut ꝯpetat ꝯ teſtm̃ fratris.

❡ Mulier maritũ ſuũ ſibi heredẽ iſtituit duab⁹ ſoro
rib⁹ ip̃i teſtatrici ꝯiũctis ex utroqꝫ latere ſeu parente
ꝓrſus preteritis nulloqꝫ eis ꝓtinus derelicto. fuerat
ãt ip̃e marit⁹ ꝑ iquiſitõem ⁊ abſens ꝑ ꝯtumaciam cõ
dẽnatus in libris cẽtũ ſm formã ſtatutoꝝ illi⁹ terre ꝑ
iudicem competentem eo ꝙ ipſe armatus panceria
⁊ enſe ⁊ alius armatus una celata ⁊ uno baſclario ſi
bi inuicem auxilium ⁊ operam preſtantes iſultũ fece
rant i ꝑſonas. U.⁊.A.⁊ cũ dictis armis uulnerauc
rũt dc̃m. U.ſuꝑ capite cũ ſãguine ⁊ una ꝑcuſſione i
manu ex quib⁹ uulnere ⁊ ꝑcuſſione dictus. U.i terrã
cecidit. Et dicte ꝯdẽnationis ꝑtẽ dict⁹ marit⁹ ſpõte ſol
uit.fuit quoqꝫ idẽ marit⁹ ꝑ aliũ iudicẽ ꝯpetẽtẽ ſil'r cõ
dẽnatus i libris.lx.eo ꝙ aliũ certis uulnerib⁹ affeciſſꝫ
⁊ pauló poſt dies aliquot ex eodẽ ꝓceſſu ꝑ eũdẽ iudi
cẽ ꝯdẽnatus in libris.ccexl.in ſupplemñtũ uſqꝫ ad lib.
cccc. ꝯputatis dictis primis libris.lx.prime ꝯdẽna.eo
ꝙ ex dictis uulnerib⁹ debilitata fuiſſet man⁹ ꝑcuſſo.
Uerꝫ sereniſſima ducalis dñatio nr̃a eas ſñias ſubſtu
lit ⁊ caſſauit.primã q꞉ iudex qui eã tulerat de ip̃is illa
tis uulnerib⁹ ⁊ negocio ſeu crimine tꝑe ſententie. pri
mo non fuerat informatus cum maior debuerat pro
ferri condemnatio ꝙ̃ fuit prolata ſecundum ſtatuta
illius terre ut ipſi dominatõni ſignificatum extiterat.
Secũdã ṽo q꞉ nõ potuit ex eodẽ ꝓceſſu duas ferre
diffinitiuas ſñias:q꞉ poſt priaꝫ ſñiam ſiue bene ſiue
male latã deſierat eẽ iudex i ea cã ⁊ ſuo fuerat funct⁹
officio:mãdauitqꝫ ꝓtãti dcẽ terre ꝗten⁹ d̃ dcõ exceſſu
dñuo ĩquirẽt examiaret ⁊ ꝯdẽnaret ⁊ ꝓcederet ut ex
forma ſue ꝯmiſſionis ⁊ ſtatutoꝝ dicte terre tenet̃ inci
ſis ⁊ cãcellatis dictis duab⁹ ꝯdẽnatõib⁹ cũ depẽdẽtijs
⁊ exẽplis ac ſecutis ſuis ſic ꝙ decetero nulli⁹ ualentie
ãt uigoris exiſtãt. Nũc ṽo mortua dc̃a teſtatrice ⁊ adi
ta hꝫditate ꝑ maritũ inſtitutũ:agũt ſorores de inoffi
cioſo te.ſororis tanꝙ̃ ꝑterite ⁊ turpi ꝑſona ſcripta he
rede. ❡ Queritur an recte agãt ita ut ualeat obtinẽ.
❡ Secũdo poſito ſine ꝑiudicio ṽitatis ꝙ recte agãt
ita ut obtineãt.an q꞉ i fi.teſti dixit dicta teſtatrix ꝙ id
uolebat ſuum fore ultimum teſtm̃ ꝙ ſi iure teſtamẽti
ualere ñ põt:uoluit ualere iur̃ codicilloꝝ ul' donatõis
cã mortis ul' alteri⁹ cuiuſlibet ultie uolũtatꝭ quib⁹ meli⁹
ualer̃ põt:poſſit dc̃s heres iſtitut⁹ uelut ex fideicõmiſ
ſo uniuerſaꝫ petere ſibi hꝫditatẽ reſtitui a dictis ſoro
ribus ab inteſtato ſuccedẽtib⁹ retẽta quarta iur̃ ltime
ſeu trebellianice.

.lxi.

❡ In chriſti nomine amen.

Ad primũ uidetur dc̃as ſorores non recte de ioſſicio
ſo teſtõ agere q꞉ fratrib⁹ cõſanguineis nõ ẽt ſororib⁹
ẽ cõceſſum de inofficioſo fratris uel ſororis teſtõ age
re ut.C.de ioffi.teſ.frẽs. Tum q꞉ maritus heres in
ſtitutus nõ ẽ iſamis ſeu turpis ꝑſona ex cauſis ſupra
relatis q꞉ dãnatus per inquiſitionẽ non ſit iſamis.ut
nõ.per gl.⁊ Di.ff.d̃ ſuſpec.tuto.l.iij.§.ꝑterea ⁊.C.
e.ti.l.fi.⁊ ibi ꝑ Ci.ꝑ.l.i.d̃ mõ ml'ctarũ ⁊.l.i.C.ſi tu.
uel cu.ñ geſſ.ꝑſertim ubi dãnatus ẽ abſens.qm̃ pre
ſumitur dãnatus non q꞉ nocens ⁊ malam cuſam ha
buerit ſꝫ q꞉ nõ fuit defenſus ut.ff.de ioffi.teſ.l.qui re
pudiãtis.§.fi.⁊ de euic.l.ſed iõ in pri. Tuꝫ q꞉ poſte
riores ſñie ⁊ dãnatões ſublate fuere ꝑ pricipẽ cũ ſuis
depẽdẽtijs.ita ut nulli⁹ forẽt ualẽtie uel uigoris. Et q꞉
ꝯditõe ex ſtatuto municipij ñ ſit iſamis:ut.ff.de act.⁊
ob.ceſſat. Et q꞉ grauat⁹ cũ fuerit i ꝓceſſu diſpẽſatum
ur̃ ſuꝑ iſa.ut.C.ex qui.ca.inſa.⁊ ſi ſeuerior.⁊.l.ſc.⁊

ff. co. quid ergo. §. pena: ¶ In diuersū uꝫ q2 imo ēt
sorores ꝯsāguinee de inoffi. agūt. nā appellōne frīs
soror ꝯtinet. ff. de pac. tres frēs fam. her. lucius. ď le.
iij. luciꝰ. §. quesitū. ꝛ nō. in eis ꝛ ē expssū ēt noiatim
sorores agere. insti. de inoffi. te. §. i. Sed ꝛ dicꝰ mari
tus ut p̄mittiꝫ ꝯdēnatꝰ īfamis ē uel q2 dānatus publi
co iudicio. l. iul. de ui publica. q2 uim cuꝫ armis ītu
lit uel. l. cornelie. de sicca. l. i. §. diuus. ꝛ. C. e. ti. is q̄
cū telo. uel q2 dānatꝰ īiuriaꝝ. ut. ff. de īiurijs. l. corne
lia. quocūqꝫ nāqꝫ iudicio ex his cāis dānatꝰ ē īfamis
ut. ff. de his qui no. īfa. l. i. in prin. ꝛ. §. i. de publi. iu.
infamē. Nec mouet ꝙ ꝑ īquisitōem dānatꝰ sit. Naꝫ ni
hilominꝰ uerbis edicti ꝯprehēdiꝫ q2 ē dānatꝰ publico
iudicio uel īiuriaꝝ. Nā v̇ba edicti notāt dānatuꝫ n̄ ac
cusatū ꝛ dānatū ꝛ ī locū accusatōis successit hodie taꝫ
moribꝰ q̄ꝫ legibꝰ spālibꝰ municipioꝝ inquisitō. ut notat
Bar. elegāter. ff. de publi. iudi. infamē. ꝛ ꝓbaꝫ. ff. de
his qui nō. infa. athletas. §. calūniator. cū gl. ꝛ. ff. de
publi. iudi. l. fi. ꝑ ar. a spāli. ubi dānatꝰ publico iudi.
lꝫ n̄ ꝑ accusatōem fit īfamis. Et idē dicēdū ē si ex cri
mine publico ꝑ statutū alterata sit pena. Naꝫ nihilo
minꝰ ꝯdēnatꝰ erit īfamis q2 publico dānatus iudicio.
ut nō Bar. magr̄aliter ī. l. i. ī añpenul. q. ff. de publi.
iudi. sic est. n. in spē ꝓposita. ¶ Ad glo. ī ꝯ̄rium alle
gatas respōdēdū ē s̄m Bar. eas loqui qn̄ facta fuit n̄
ex publico iudicio: sꝫ seꝑati. ꝛ ex alio capite ꝙ nō suc
cedit ī locū accusatōis ex publico iudicio ut ē exēpluꝫ
C. ď testi. nullū. ꝛ hoc sequutꝰ ē Ang. in p̄al. l. īfamē.
quibus omnibus ꝛ supra relate glosarum concordie
assentiunt Ol. ꝛ An. de pisis. ut refert Bar. in preal.
l. infamem. Quod autem propter ordinem in proce
dendo mutatū ꝯ̄ reum dispensatum credatur super
īfamia qui Li. adiuuabaꝫ Di. snīa in p̄allega. l. fi. C.
ď suspec. tu. ꝛ ī. d. l. iij. §. p̄terea. ff. ď suspec. tu. recte
dānaꝫ ꝑ Bar. ī. d. l. īfamē. ꝑ. l. ordo. ff. de pu. iudi. ꝛ
ad. l. i. C. si tu. nō ge. respōdet Bar. q2 ibi nihil dꝛ ď
īfamia. Nec rursū refragaꝫ ꝙ fuerit ꝯdēnatus cū essꝫ
absēs ꝑ ꝯtumaciā: qm̄ lꝫ snīa lata ꝯ̄ abscētē ꝑ ꝯt̄nacē
n̄ faciat ius ꝯ̄ alios quibꝰ si p̄n̄tē cām egisset fuisset no
citura. ut ī p̄allegata. l. qui repudiātis. §. fi. ff. de inof
fi. te. ꝛ de euic. sed iō ī prin. quo t̄n ad ip̄m ꝯdēnatuꝫ
ius facit ꝛ ꝓ v̇itate hꝫ ut eisdē legibꝰ n̄. n. melioris dꝫ
eē ꝯditōis ꝯtūax q̄ꝫ n̄ ꝯtūax. ut. ff. ď noxa. n̄ solū ꝛ ꝙ
ui aut clā. seruꝰ imo deterioꝛ. ut. ff. ď appl. l. ex ꝯsēsu.
§. i. ꝛ de iudi. l. ꝛ post edictū. §. fi. ꝛ. l. si p̄tor. §. i. pre
serti. cū ip̄e ꝯdēnatꝰ acquieuerit dicte snīe pariterqꝫ
ꝯsēserit soluēdo ꝑtē ꝯdēnatiōis argum̄tum de re iu.
quod ad consultationem. ꝛ. C. eo. ti. ad solutionem.
¶ Ex hijs rōnibꝰ quibꝰ usus sum ī priore ꝯdēnatōne
puto utendū ꝛ ī posteriore qua fuit ꝯdēnatꝰ in libris
lx. ul. cccc. Nec me mouet ꝙ fuerit ille ꝯdēnatōes exti
cte ꝛ sublate ꝑ serenissime ducaꝫ dominatiōis ďcretū
ꝛ lr̄as cuꝫ suis ďpendētijs: q2 nō iō fuere sublate: qm̄
fuerit obsolutꝰ ul reputatꝰ fuerit īnocēs. imo q2 nō
pena quā meruerat nocēs habitꝰ apď dominuꝫ illata
nō fuit ꝑ primā ꝯdēnatōeꝫ. s̄a q2 n̄ potuerat ex eodē
ꝓcessu ꝓferri. unde nō uideꝫ sublata īfamia qm̄ mēs
pricipis fuit non ut penā minueret ul remitteret imo
potius ut augēt ďnique nēo qui sapiat negaret. Et si
ex sup̄ relatis ꝯdēnatōnibꝰ iuris īfamiā nō ꝯtraxerit
ꝯdēnatus: facti t̄n īfamiā nō euaserit tanq̄ꝫ grauata
eiꝰ opiniōe apď bonos ꝛ graues argumētuꝫ optium
ff. ď obs. a lib. p̄stan. honori ꝛ. l. parens ꝛ. l. lꝫ. ꝛ que
notaꝫ ī eis: nā ꝛ ꝓbato huiꝰ crimine ꝑ exceptōeꝫ gra
uaꝫ eiꝰ opio ꝛ repelliꝫ a testimonio ī cauſ crimīalibꝰ
ď exce. ďniqꝫ. ꝛ ď testi. testio. ꝛ que notāꝫ ibidē. Palā
aūt ē etiaꝫ facti īfamia turpidinē irrogare ꝓpter quā
fratri ꝛ sorori ꝯcediꝫ ꝯ̄ testa. q̄relā q̄ alias n̄ ꝯcederet.
Nā ꝛ ī hac re sufficit note leuis seu macule asꝑsio ut
de ioffi. tes. fratres. Et mlto magis hec ꝯdēnatōnes
ꝑ diffinitiuas ꝓlate cā cognita snīas. qm̄ iterlocutio
presidis uel increpatio patris debet facti infamiam
irrogare. ut. C. ex quibus causis irrogatur īfamia ea
que ꝛ. l. iterlocutio. Et ad hoc faciūt nō. ī. l. nulla. C.
ī eo. ti. ꝛ. ff. e. l. i. Reliquiꝫ itaqꝫ ex oibus suꝑioribus
inferē. dictas sorores recte ď ioffi. te. sorores acturaſ
ꝛ obtēturas. Nec q2 maritꝰ fuit testatri. ꝯꝑi debē que
relā excludi ꝛ lex generalr̄ lata ē de ꝑsonis turpibꝰ isti
tutis ꝑ querelā excludēdis. ut. d. l. frēs. ꝛ insti. eo. §.
i. ¶ Ad s̄m uꝫ prima frōte dicēdū ēt si di. te sorores
obtinuerūt ī querela. ꝛ ab intes. succedant teneri eas
restituere hēditatē dēo marito ex generali fideicō. qď
ex illa clā codicillari surgit ut. C. de fideicō. l. ex testō.
ꝛ ď mili. testa. l. qui iure. ꝛ utrobiqꝫ notaꝫ ꝛ exp̄ssius
q2 illis uerbis īstitutio directa ꝯuertiꝫ ī fideicōmissuꝫ
ulē. ut. ff. de īiusto rup. ꝛ irri. te. l. posthumꝰ. §. fi. ꝛ ď
te. mili. querebaꝫ. §. utꝝ āt. Cōstat āt fideicōmiſ. ulē
ualere resciſſo testō ꝑ querelā ioſſiciosi testi. ut. C. de
libe. p̄te. uel exhere. auē. ex cā que loquiꝫ gnālr ꝛ in
corꝑe uñ sumiꝫ. ꝛ ī auē. ut cū de ap. cognoscaꝫ. §. si ni
ꝯtigerit. ꝛ. §. legatis. ubi simplr̄ statuit legata ꝛ fidei
cō. ualere resciſſo testō ꝑ querelā neqꝫ seꝑat fideicō.
spālia ab uniuersalibꝰ ꝛ ita gl. expresse notauit ēt ulē
fideicommissum per eam auē. confirmari. ff. ad tre
bellia. ita tamen. §. quotiens. ꝛ doc. ibi sequuntur ꝛ
C. de libe. p̄te. auē. ex cā ¶ In aduersū arguiꝫ palā
est iure ueteri eā clāꝫ nihil oꝑari resciſſo testō ꝑ q̄relā
nec v̇tebaꝫ ꝑ eaꝫ institutō ī fideicōmissū nec qui ī que
rela obtinuissēt tenebanꝫ ex fideicōmisso restituere
hereditatē scriptis heredibꝰ ut. ff. ď ioffi. tes. titia. nec
hoc ullo iure nouo mutatū ē in testamento fratris ul
sororis turpē ꝑsonā sibi īstituētis ꝛ fratreꝫ ul soroꝛeꝫ
ꝯsāguineā p̄tereūtis auē. nāqꝫ ut cū ď appel. cogno.
§. aliď quoqꝫ. c. cū oibꝰ sequētibꝰ. uñ sūpra ē auē. ex
cā. C. de libe. p̄te. uel exhere. īdubitate loquiꝫ t̄m de
test. liberoꝝ ꝛ ꝑentū ꝛ de querela ioffi. test. que daꝫ li
beris ꝯ̄ testā parētū uel parētibꝰ ꝯ̄ testa. liberoꝝ. ut ex
v̇bis dicte auē. ī multis ꝑtibꝰ exprimiꝫ. Igiꝫ ius anti
quū qꝰ ad q̄relā inꝫ frēs ꝛ sorores ꝛ coꝝ testm̄ rēanet
īmutatū neqꝫ. n. q̄s recte cēsebit frēꝫ hodie ďbere aut
īstitui ꝓtinus aut p̄teriti aut nomiatiꝫ exheredari no
minatiꝫ quoqꝫ īserta cā īgratitudīs p̄sertiꝫ ex his que
sūt ī ip̄a noua ꝯstitutōe ďscripte nec rursū ius nouissi
mum ius uetus ī uno casu corrigēs ad alteꝝ casū ēt
idētitatē rōnis extēditur. ut scribiꝫ ꝑ Ja. bu. ꝛ Bar. ꝛ
ceteros. C. de sa. san. ec. auē. quas actōes. post gl. ibi
positā. ꝛ ꝑ Bar. ff. so. ma. si ꝯstāte. in pri. ad qď facit
e. ti. l. si v̇o negociū. §. de uiro. qď. n. noua lege spālr
n̄ ē expressū sub āntiquis regulis ꝛ legibꝰ relictū eē cre
dēdū ē: sic dicit legislator ī. l. p̄cipimꝰ. ī fi. C. de apꝑl.
ꝛ nōndū v̇bū spālr ibi positū. siq̄s sane putauerit to
tā eā nouissimam constitutioneꝫ ut cū de ap. cogno.
ad liberos tantum ꝛ parentes coꝝūqꝫ testamenta ꝑti
nere exceptis illis duobus medijs. §. si tamen con
tigerit. ꝛ. §. legatis qui. ꝛ ad fratres ac sorores ꝛ
coꝝ testamēta ꝑtineāt aut extendāꝫ non recte sentire
uidebiꝫ ꝛ ꝯ̄. l. fi. ff. ď iuꝫ ꝛ fac. igno. ubi quale est pri̇
piū ꝯstitutōis tale dꝫ ītelligi mediū. Et multo magis
mediū recipiet ītellectū a pricipio ꝛ fine seu a p̄cedēti
bus ꝛ sequētibꝰ ar. ff. de l. i. ꝛ huꝰ plurū. §. fi. ꝛ ꝯtra

iura

ſura uolētia ꝙ legū correctio ꝗ̄tū fieri poſſit ſit uitanda. ꝺ elec. cū expediat. li. vi. ī auc. qui mona. nā. effi. ſui. §. tribꝰ. eoqꝫ magis qꝛ diuerſa ratio que erat in liberis ⁊ parētibꝰ ꝑ nouū ius īmutatū ē hodie. qm̄ neceſſe ſit eos inſtitui nec ſufficeret eis lrimā portōnem alio quouis titl'o dari uel reliqui niſi fuerit igrati quo cāu id ꝓ eis inouatū ē ut debeāt dici ī teſtō īgrati ⁊ cā īgratitudinis nominati teſtis inſeri ꝙ iure ueteri non fuerat neceſſariū. Si quid igiṫ ꝯ̄ eos ius nouiſſimuꝫ ſanxerit ſuper legatis ⁊ fideicōmiſſis ceteriſqꝫ capituṫ ut ualeāt egre ferēdū n̄ ē. ar. ff. ꝺ iureiu. cū qui. ī prī. ꝓ fratribꝰ āt ⁊ ſororibꝰ nihil nouo iure ſācitū ē: ſic ergo nec ꝯ̄ eos ad inſtar eiꝰ ꝙ dixerūt doc. C. de bo. q̄ li. cū n̄ ſolū. in prin. qꝛ ꝑ ius nouū ſublatū ē pr̄i ꝯpulſionis ius ī filiū qꝛ n̄ pōt eū īpellere adire hr̄ditatē neċ ī eum recuſātē prīā exercere ptātē ꝯceſſū ē pr̄i ſoli filio recuſāte adire ꝑ ſe hr̄ditatē filioſā. delatā ſibiqꝫ in plenū eā querere qm̄ v̇o in ſeruis ius n̄ ē mutatū qꝛ pōt ī ſeruū recuſātē adire hr̄ditatē delatā ſibi dn̄icam exercere ptātē ſicqꝫ nil ꝯ̄ dn̄os iure nouo mutatum ē ita nec ꝓ eis. uī ſeruo nolēte nullatenꝰ poterit dn̄s hr̄ditatē ꝑ ſeruū delatā acquirere ſm̄ ius uetꝰ. ff. ad trebel. ſeruo iuito. in prin. ſicqꝫ plꝰ iuris hꝫ pr̄ in delatis ꝑ filiū ꝙ̄ dn̄s ī delatis ꝑ ſeruū iure nouo cū tn̄ conſtet plenius eſſe ius ptātis dn̄ice ꝙ̄ prīe deniqꝫ poſt hec oīa cogitata gauiſus ſū ꝙ Angelū huiꝰ quoqꝫ ſētētie ꝯꝑui ī auc. ex cā ⁊ neminē memini uidiſſe ꝯ̄riū: Ad iuuabā ēt hāc ptē ꝑ ea que notauit Gui. de cu. C. de ioffi. te. fr̄es. ubi nota. ēt ſi frater fuerat ī lrima pte ul' ampliore. Turpis āt ꝑſona ī aliqua ēt minima parte ſcriptus nihil magis querelā excludi. ſed potiꝰ eā ꝑ tē turpi ſcripto hr̄di ꝑ querelā ꝓtinus auferēdā. qm̄ hoc de querela ī odiū turpiū inſtitutoꝝ ꝯſtitutū ē ꝙ nemo tm̄ in liberis ⁊ ꝑentibꝰ diceret ꝙ̄ ꝙ̄ eis plꝰ ꝙ̄ fratribꝰ faueaṫ. ut. C. de inoffi. te. cū queriṫ. ⁊ in auc. ut cū. de ap. cog. §. ⁊ hec diſponimꝰ. uerſ. ceterū. Preterea ꝙ hec ē ſn̄ia glo. generalis. ut cl'a codicillaris nil opetur cū teſtm̄ querela ioffi. te. reſcidiṫ ī auc. ex cā quā ſequiṫ Guil. de cu. ī. l. fi. C. de codicil. cuiꝰ gloſatoris auctas ꝗ̄ta ſit in negocijs forenſibus teſtaṫ Ja. bu. C. qui ꝑ ſu. iu. l. i. ubi ait in decisionibꝰ cārū n̄ eē a glo. ſn̄ia recedēdū niſi ꝯ̄ria foret ꝯſuetudo iudicioꝝ ꝓ̄ſerti cū fuerit alicuiꝰ clari docto. auctoritate ſuffulta. Nouiſſime ⁊ ipius cl'e codicillaris ꝯditio ſpectanda ē ſi n̄ pōt ualere iure teſtī que ē falſa. Naꝫ eius ꝯ̄dictoria uera ē qꝛ pōt ualere iure teſti. nā ⁊ ualet ⁊ rurſuꝫ ualeṙ pōt ⁊ potuit multis caſibꝰ efficaciſſime. quid. n. ſi fuiſſent premortue ſorores teſtatricis quid ēt ſi poſt mortē teſtatricis an̄ aditā hr̄ditatē cū nec dū querela nata ē quid ſi poſt aditā prius ꝙ̄ querelā preꝑaſſent aut quid ſi quinquēnio tacuiſſēt aut ēt querelā repudiaſſent his omnibꝰ pōt ualere iure teſtī ⁊ irretractabiliter uniuerſalis. Ergo ꝯ̄ria ſi nō pōt ualere iure teſ. falſa ē ut. ff. de re. dubijs. ſi is qui ducēta. §. utꝝ igiṫ irritā reddit eā diſpōnē. ff. ſi cer. pe. cū ad preſens. ꝺ uer. ob. ꝯditiones. Et ꝑiculoſū ē ſcripturā que ſemel iure teſtī ualuit eaqꝫ ꝓ teſtō uſus ē ad codicillos trāſducere. ar. C. ad codicil. l. fi. Que ꝯſideratio adiuuat glo' dicte auc. ex cā. Uꝝ hec ultimo n̄ ſūt dictis ſororibꝰ neceſſaria cū ſatis eis priora ſufficiāt. Et cū ꝑ hec que ſupra deduxi rō nature ⁊ ſanguinis adiuueṫ. Et turpes mores meritiſſime puniātur qd̓ reipublice cōgruit. ut. C. quo. bo. l. fi. ⁊. ff. ad. l. aquil. ita uulneratus. ⁊ ꝺ fideiuſſo. l. ſi a reo. §. ꝙ uulgo. ꝓcliuiꝰ ī hāc ſn̄iam decurri ut agere poſſint dicte ſorores ⁊ obtinere nec reſtituē teneāṫ ꝓ̄ſerti cū uxor plerūqꝫ ī ultīs cōſtituta aut metu aut nimia reuerētia mariti ne forſitā ſibi īdignātē reddāt an efficiāt de ſalute ſperātes n̄ ultra ita teſteṫ ut maritū ꝯ̄ reſpōſa prudētū ⁊ nature rōnē ꝯſanguineis ꝓ̄ferāt ut. ꝺ. l. fi. C. quo. bo.

.lxij.

An nepotes ex filia teneanṫ ꝯferre dotē mr̄nā.

In chriſti nomine amen.

Dubitatō ꝓ̄ſentꝫ articuli ꝯſiſtit ī h̄ qꝛ ſtāte opi. Martini uera de ꝯſuetudīe nō ꝺ iuris rigore ſm̄ eōꝫ opi. uidelicet ꝙ dos a patre ꝓfecta nō reuertaṫ ad euꝫ ſi filia deced̓et in matrimonio cū liberis uiuēte patre. ſꝫ remaneat penes uiꝝ ꝑꝑ liberos. ꝓ̄fata ꝯſuetudo aufert eā pr̄i ad quē ꝺ iure d̓beret redire ⁊ tribuit eā liberis. Et ſic liberi ꝑ̄dc̄i dicunṫ eaꝫ habere imediate ab auo materno cuiꝰ erat lꝫ nō ex diſpoſitione aui ſꝫ ipus ꝯſuetudinis ꝓut ī ſimilibus dicit tex. in. l. ſi is q. ff. de uul. ⁊ pupil. ꝙ ſubſtitutꝰ pupillaris diciṫ capere bona pupilli ab ipo pupillo cuiꝰ ſūt ⁊ a quo euellūṫ lꝫ ex diſpoſitōe pr̄is qui ipſuꝫ ſubſtituit. Et ſi h̄ eē d̓beret eā ſibi ꝯputare ī lrimaꝫ que debeṫ eis ꝺ bōis aui matṙni cū ī eadē d̓beat ꝯputari quicq̇d hn̄t ab ipo ꝺ ipius ſubā. l. ſcimꝰ. §. repletiōeꝫ. C. ꝺ ioffi. teſta. Et hec eſt ratio fortis ad quā nō eſt dare reſpōſum ſꝫ Bar. ī. l. quarta. ff. ad. l. fal. qui dicit ſe ī ea fūdaſſe ⁊ bis ꝓ iſta pte ꝯſuluiſſe licet plures alij dicerēt ꝯtrariuꝫ ut refert Bal. qui ēt ī hoc fuit ꝯ̄rius Bar. ꝺ coll'. l. illā ꝑ plures rōnes. ſꝫ ad hāc rationē n̄ uideṫ bn̄ reſpōdere ſꝫ ſue rōnes ꝯcluderēt ſi haberēt a matre ⁊ tanꝙ̄ heredes eius quo caſu ēt ipe Bar. nō negat ꝙ īputare eā nō deberet. Sꝫ ī caſu nr̄o de dc̄a ꝯſuetudine ſcm̄ eſt ius ſcriptuꝫ municipale qd̓ illā ꝯfirmat ⁊ ſic illō ideꝫ facit ⁊ operaṫ qd̓ operareṫ ꝯſuetudo dc̄o ſtatuto n̄ extāte facit qd̓ notaṫ ī. l. ij. ī prī. ff. ꝺ uul. ⁊ pup. ī v̇bo moribꝰ ꝑ doc. ⁊ qd̓ nō. Ci. ī. l. ij. C. q̄ ſit lōga ꝯſuetu. quādo de ꝯſuetudine effiɔṫ lex uel ſtatutū. aufert ergo ſtatutū iſtud ꝓ̄fatā dotē patri eidēqꝫ auo ⁊ tribuit liberis ⁊ ſic dicitur liberi hr̄e imediate ab auo ergo debent ſibi ꝯputari ī lrimā eis debitā ab eo. Plꝰ uꝝ in cāu nr̄o ꝙ ēt ex expreſſa diſpōne aui uideaṫ habere iſta īfātula poſtꝙ̄ ille fuit ſtipulatꝰ illā reſtitui ei cui ius d̓derit. Nā cēſeṫ ſtipulatus ſm̄ ordinē iuris uidelicet ei cui deberet fieri reſtitutio ſi ſtipulatio n̄ interueniſſet ꝑ ea q̄ nō. per Bar. in. l. uxorē. §. teſtō. ff. de le. iij. ⁊. l. gaiꝰ. ſo. ma. Sed ſi n̄ interueniſſet ſtipulatio deberet fieri dicte infātule uirtute dicte ꝯſuetudinis cōfirmate ꝑ ſtatutū ergo cenſeṫ auus illi ſtipulatꝰ ⁊ potuit ſibi acquirere utilem actōem ꝓut ē cāus. C. de pac. ꝯuē. l. pr̄ ꝓ filia. ⁊. ꝺ. l. gaius. ff. ſo. ma. Et iſta uidentur multum urgere ꝯ̄ dictam infantulā qd̓ teneaṫ ꝯputare. Sꝫ ī ꝯ̄rium aduertēdum ꝙ ſi pr̄ n̄ fuiſſet ſtipulatus dotē iſtā reſtitui uel fuiſſet ſtipulatus preciſe reſtitui filijs dicte ſue filie poſſēt iſta ꝺ plāo ꝯcedi. ſꝫ ſtipulādo eo mō quo ſtipulatꝰ fuit ſibi ul' filie l' filijs filie ul' illi cui ius dederit ⁊c̄. cēſeṫ ſtipulatꝰ ſibi ſi filia decedēt ſine liberis. Si uero cū liberis cenſetur per prius ſtipulatus filie ſue quā cēſeṫ plus dilexiſſe ꝙ̄ liberos eius eo cāu quo cuꝫ liberis decederet ut uoluit Bar. in. l. ſi cū doteꝫ. circa fi. principij per illū tex. ff. ſo. ma. dicēs ita fuiſſe diſputatū ꝑ Ja. de bel. Et ſic ī pūcto mortis cū mori īcipit cum liberis ꝑurificatur ſtipulatio ī ꝑſonam filie adhuc uiuētis ꝙ̄ trāſmittit ad ſuos liberos tāꝙ̄ eius hr̄des. Et ita intelligunt. l. inter ſocerum. §. cum inter. ff. de

pac. dota. s. ꝙ ibi liberi habeāt tanꝙ hędes mr̄is: in
quā mr̄em cēsetur ꝯcepta tacita stipulatio in cāu quo
cū liberis decedat ⁊ sic purificatur stipulatiō ī puncto
mortis ī ꝑsonā filie sicut ī simili hꝫ ī. l. si filius hęs. ff.
de li. ⁊ post. ⁊. l. suus quoqꝫ. §. marcellus. ff. de her. ī
sti. ⁊ si ita ē sequit̄ ꝙ liberi ⁊ ī cāu nr̄o dicta infantula
n̄ hꝫ istā dotē ab auo sꝫ a matre nec tanꝙ de bonis ⁊
patrimonio aui. de quo extiterat. l. pꝛ. ff. ad. l. fal. de
coll. dotis. l. fi. ī fi. Sed tanꝙ bona sue mr̄is effecta p
donatōem pr̄is qḋ fieri poterat ēt iure ueteri. l. pōpo
nius. filadelphus. ff. fami. her. ⁊ sic hn̄t locū rationes
facte per Bal. in. l. illam. C. de col. ut n̄ debeat ꝯputa
ri qḋ ēt uī fuisse de mente Bar. in. d. l. in quarta. ⁊ ī
d. l. post dotē. qui format hoc dubiū qn̄ filie haberent
ut hędes matris qꝛ pater fuisset filie tm̄ stipulatus uel
sibi in unum cāum quo cāu cēsetur stipulatus filie in
alterum cāum. ut. d. l. cū dotem. An tūc dicti filij ḋbe
ant eā sibi ꝯputari. ⁊ lꝫ n̄ soluat sꝫ dicat se dubitare ⁊
eē pulchꝛū dubiū tn̄ innuit ꝙ n̄ ⁊ dare itelligere ꝙ ea
que prius dixerat locuꝫ habēt qn̄ nō habēt ut hędes
matris sꝫ ab ipo auo imediate qḋ ꝯtigeret si nulla sti
pulatio iteruenisset uł ī ꝑsonā filioꝝ tantū ⁊ specifice.
Et ego dico ꝙ tūc habebit locū ḋterminatō Bal. ⁊ ali
orū q̄ tenuerūt ꝯ̄triū. s. ꝙ iputari nō ḋbeat ī ltiam qꝛ
dc̄o casu militāt rōnes eorū ut pꝫ ex nō. p Bal. ī dc̄a
l. illā. Et si dicat̄ ſꝫ h̄ resultabūt dāna pꝛi ꝙ stipulatō
censeat̄ ꝑ prꝰ ꝯcepta ī ꝑsonā filie tanꝙ magis dilēc.
Respōdet̄ ꝙ sibi iputet quare specifice nō ꝯcepit in
ꝑsonā nepotuꝫ tūc ꝯputarēt ī ltimaꝫ ar. l. fi. C. ḋ do.
prę. ī fi. Itē si dicat̄ postꝙ ꝯsuetudo uł statutū aufert
auo ⁊ dat filijs filie quō potuit auꝰ ꝑ suā stipulatiōeꝫ
auferre nepotibus ⁊ dare filie. Rn̄deo potuit a prinᵒ
⁊ āteꝙ eis cēt ius q̄sitū. l. quotiēs. ff. solu. ma. ḋ pac.
dota. si cū dos. Itē qꝛ sentiunt utilitatē ī hoc ꝙ n̄ te
nent̄ ꝯputare tanꝙ hędes sue mr̄is un̄ ꝯqueri n̄ pn̄t
plus uī ꝙ ēt citra ullā stipulatōneꝫ idē sit qḋ supra di
xi si ueꝝ ē ꝙ asseritur ꝑ primū dn̄m ꝯsulērē ꝙ dictuꝫ
statutū fuit sic semꝑ itellectū ⁊ practicatū ⁊ iterpretatū
ferrarie ꝙ filij filie hēant ut hędes eius q̄si tm̄ operet̄
statutū q̄tū stipulatio ī ꝑsonā filie ꝯcepta. l. si ḋ inter
preta. ff. de legi. Laus Deo.

.lxiij.

An colonis sit auferēda possꝭio quā coluerūt ⁊ me
lioꝛē fecerunt si eccłia uel locator repiat aliū qui uelit
plus soluere ꝓ pēsione. Et an ī lege uel statuto ꝯfir
māte uideātur repetite om̄s qualitates que erant in
lege uel statuto ꝯfirmato.

In christi nomine amen.

Uī dicēdū ꝙ dictus dn̄s prior modernꝰ possit dictis
colonis possꝭiones auferre ḋ ꝯtulis: si ꝑ hec redditur
ꝯditio ecclesie melior qꝛ reperit aliū colonū plus offe
rētem nisi offerāt illud plus postꝙ locatōes seu inue
stiture illis facte semꝑ fuerūt facte ad tp̄s certū. viij.
uel. ix. ānoꝝ. ⁊ ultra hoc ꝑ duos ꝓximos abbates p̄
cedētes fuit additū iuestiture iur̄ mere ⁊ simplic̄ loca
tionis ⁊ hoc per tex. C. de loca. p̄di. ciui. l. fi. §. sanc.
⁊. l. ꝯgruit. In quibꝰ uī eē cāus ⁊ qḋ hꝫ. c. t. l. ij. ī tex.
⁊ glo. li. xi. Quod uidetur eē uerum etiam si dicti de
ꝯtulis eorum cultura ⁊ diligentia reddiderunt illas
terras meliores. ut in. d. l. ij. ibi. quiqꝫ meliores ⁊c̄.
iuncto uerbo nec titulo ꝯductionis a ꝯ̄trio sensu ſꝫ qḋ
glo. ibi itelligit. ⁊ ī. c. ad aures. de re. eccle. non alie.
lꝫ expense melioramentorum sint eis restituende. ut
ibi nō. per glo. ⁊ doc. ne defleant suos labores ad ali
os peruenire. C. de allu. ⁊ palu. l. fi. Nec uidetur ob.
dicta. l. fi. in principio. quia loquitur in colonis quibꝰ
iure perpetuo semel facta est concessio talibus enim
non essent auferende. ut ibi. ⁊. l. cotem. §. agri. ff. de
publica. ⁊. l. ij. §. qui in perpetuū. ff. si ager uectigal.
nec ob. etiam. l. fi. C. de fun. patri. eo. libro. quia de
bet intelligi quando non constabat de locatione uel
eius forma quo casu si per. xl. annos tenuit ut colo
nus conseruandus est in suo statu. ut ibi ⁊ quod nō.
Ci. C. de prescriptione. xxx. annorum. l. compit. hic
constat ꝙ ad tempus. nam aliud uidetur importare
temporis appositio cum concessum ad tempus cense
tur post tempus denegatuꝫ. l. imperator. ff. de postu
lando. l. statu liber. §. sticum. de le. ij. Et etiam uer
ba illa iur̄ mere pure ⁊ simplicis locationis. l. siquā
do. de le. i. cum si. Et ideo sicut illi post tempus non
possunt retineri inuiti. l. non intelligitur. §. cum qui
quennium. ff. de iure fisci. ita uidetur ꝙ post tempus
non pn̄t retinere istā locationeꝫ priore seu mōasterio
inuito. ut equalitas seruetur. communia predio. l. pe
nul. in fi. sic in fi. uidemus ꝙ sicut pater non potest
regulariter emancipare filium inuitum in auc̄. quibꝰ
mo. na. efficiantur sui. §. ⁊ generaliter. cum ibi nota
tis. ita nec filius potest regulariter patrem inuitum
compellere ad emancipandum. ff. de adop. l. n̄ pōt.
Sed hijs non obstantibus in contrariuꝫ uidetur
ueritas ⁊ equitas ex eo maxime quia p̄ponit̄ in facto
dictos colonos uel eorum auctores prefatas terras ḋ
siluis inutilibus fecisse arabiles ⁊ utiles ꝓpter quod
non debent eis auferri sꝫ perpetuo uidet̄ eos admitti
eo tamen modo ⁊ censu quibus hucusqꝫ retinuerūt
cum renouationibus fiendis de tempore in tempus
⁊ hoc per. l. quicūque defectum. ⁊ quod ibi nō. Bar.
C. de omni agro deser. li. xi. Nam illa lex non uidet̄
intelligenda ī eo cui fuit perpetuo concessa uł locata
quia tunc etiam si eam non meliorasset non deberet
sibi auferri. ut dicta. l. cotem. §. agri. ff. de publica.
Prefata uero. l. quicūqꝫ. fundat se solum ī hoc ꝙ de
sertum fundum ⁊ inutileꝫ fertilem ⁊ idoneum reddi
dit debet ergo intelligi ī eo cui concessio fuit facta ad
tempus: quia per hoc meretur ut fiat in perpetuuꝫ.
Et hoc etiam uult tex. ī dicto. c. ad aures de re. eccle
sia. non alie. quia loquitur in temporali colono. Et
uult ꝙ ecclesia propter hoc possit sibi perpetuo iure
concedere. Et licet loqui uidear per uerbum possit
tamen uidetur intelligenduꝫ ꝙ etiam teneatur ⁊ de
beat per dictam. l. quicunqꝫ. quod etiam glo. ī dicto
c. ad aures. uidetur expresse tenere. dum dicit ꝙ si tē
pore prime concessionis temporalis ecclesia non fuit
decepta quia non reperiebatur aliquis qui recepisset
cum maiori emolumento ꝙ colono res non debeat
auferri. ⁊ tamen loquitur sine dubio in colono tem
porali. Sed si fuisset decepta quia tempore ꝯtractus
reperiebatur alius qui plus dedisset tūc si alius repe
ritur hodie qui plus offerat aufert̄ primo qui cā me
liorauit nisi ille offerat illud plus qḋ reperit̄ ab alijs
⁊ ille est intellectus illius. c. secundum glo. quam eti
am tenet Hosti. ibi in sūma co. ti. §. ij. uersi. §. ⁊c̄.
Et dicit esse ibi casum ī quo gr̄a equalitatis suande
pōt eccłia alienare ī perpetuā emphiteosim. Et iō si
hoc ē ut suetur equalitas uidetur ꝙ eccłia non soluꝫ
possit sꝫ etiā teneatur saltē de honestate ⁊ de rōne na
turali que obligatio ita uidetur astringere sicut ciuił ⁊
naturał ar. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. l. pecūie ī fi. ⁊ qḋ ibi
nō.

nõ. Bar. ⁊ l. quintus. ff. mãda. aliter. n. eccl'ia ñ fua
ret equalitatẽ nec iusticiam erga alium q2 benefaciẽtẽ
sibi ñ remuneraret qd̓ facere nõ dꝫ cũ sit cultrix iusti
cie. uñ nil iniustũ pati dꝫ in se uel ĩ aliũ fieri. ut in usu
feu. de alie. feu. §. sꝫ diuersũ. Est cĩꝫ ista iusticia ꝯmu
tatiua rõe seruãde equalitatis. ⁊ lꝫ Jo. an. uideat̃ in
telligere illud. c. eo casu quo p̃ria tp̃alis locatio fcã fu
it cũ illo pacto ꝙ si faceret illas arabiles extirpatis sil
uis ꝯcederet̃ sibi ĩ perpetuũ. uerius tñ ur̃ ꝙ ẽt si sine
dicto pacto facto fuit idẽ sit per. d. l. quicũqꝫ. naꝫ illa
eẽt nimia restrictio ad illud. c. ⁊ nõ haberet tũc ꝓba
bilẽ dubitatõem. nec loqueret̃ tex. p̱ uerbũ poterit ul'
põt. sꝫ p̱ uerbũ dꝫ. pro hoc ẽt facit. l. fi. c. ti. d̓ oĩ agro
deser. que uult ꝙ p̱p̱ tales melioratões nõ dꝫ augeri
pẽsio. Et Bar. ibi dicit notabilẽ legẽ ꝯtra ĩsaciabiles
p̃latos sic de agri. ⁊ censi. l. cũ satis. §. caueãt. ⁊ ĩ qui
bus cãis coloni censiti. l. i. co. li. xi. ⁊ qd̓ ibi Bar. nõ.
⁊ in. l. ij. C. d̓ loca. predio. ciui. de prela. qui post me
lioratões factas per colonos uolũt dicere ecclesiaꝫ fu
isse deceptaꝫ ut ẽt nõ. in. l. ij. de p̃dijs nauicula. c. ti.
qd̓ nõ debent audiri. Nec obstat dicta. l. fi. §. sane. ⁊
l. cõgruit de loca. p̃dio. ciuiliuꝫ. q2 loquũtur ĩ illo qui
rẽ ñ meliorauit. Ideo si ꝯduxit ad tempus nulla sibi
fit iniuria si post tempus sibi aufertur. Et etiã loquũ
tur ĩ illo cui nõ ꝯsueuit d̓ tempore ĩ tẽpus refirmari.
Sꝫ ĩ casu nostro ꝯcurrũt ista duo que suadent ut eo
deꝫ mõ refirmari debeat sicut hacten9 ꝯsueuit postꝙ̃
isti ⁊ coꝝ auctores meliorauerũt ⁊ de ĩutilib9 fecerunt
utiles ꝓut dicit̃ eẽ probatũ. Nec etiã ob. dicta. l. ij. de
loca. p̃dio. ciui. que innuit ꝙ qñ quis habuit iur̃ sim
pli. loca. ꝙ possit sibi auferri posito ꝙ eã reddiderit
meliorẽ q2 põt intelligi qñ in aliqua p̱te ñ ex toto de
inutili facta ẽ utilis ꝓut dicit̃ hic uel ibi qñ interuenit
p̃cipis rescriptũ qd̓ hic ñ ẽ. ut ĩ. d. l. cotẽ. §. agri. ff.
de publica. Nec ob. ꝙ s̓m hoc appositio tp̱is nihil
operabit̃: q2 ĩmo multũ operat̃ p̱p̱ renouatões quia
ex qualibꝫ eaꝝ sentit eccl'ia aliqd̓ emolumentũ ⁊ etiã
obuiat̃ prescriptõi que posset allegari ꝯ̃ eccl'am uel si
de facto uellet dicere se ñ habere ab eccl'ia iur̃ nõ. per
Li. C. de p̃scrip. xxx. anno. l. ꝯperit. Nec ob. ꝙ s̓m h̓
dcã uerba iur̃ mere ⁊ simplicis loca. nil op̱abunt̃ q2
fateor ⁊ dico ꝙ ñ debuerũt apponi. tũ q2 in precedẽti
bus inuestituris nunꝙ̃ fuerũt apposita p̱ tam longis
simũ tẽpus centũ annoꝝ ⁊ ultra. ⁊ pacta ĩsolita ĩ tali
bus reprobant̃ qñ p̱ simplices administratões appo
nunt̃. C. de pascuis publicis. l. i. li. xi. ⁊ qd̓ ibi p̱ Bar.
Soli cĩꝫ duo p̃cedẽtes abbates sine capl'is eoꝝ forte
fecerũt ⁊ deceperũt istos colonos q̇ dcm̃ uerbũ ñ pon
derarũt. unde iniquũ esset ꝙ p̃iudicaret eis qui crede
bant recip̱e more solito. Et ualde male ⁊ maliciose fe
cerũt p̃dicti duo abbates apponi faciẽdo dicta uerba
preter antiquũ morẽ ⁊ ꝯsuetudinẽ ĩuestiẽdi quẽ fua
re debebãt. ar. ff. de aqua plu. ar. l. i. §. fi. cũ. l. se. in
prin. de pollici. l. ĩperatores ĩ fi. Unde debuisset fieri
expressa mẽtio in instr̃o ꝙ lꝫ hactenus ꝯsueuerũt ali
ter fieri ĩuestiture nũc de cõi ꝯsensu faciunt sic. Nec ẽ
credendũ ꝙ isti ĩ hoc ꝯsensissent. tum ẽt q2 dicta uer
ba ꝯtrariant̃ nature inuestiture que ẽ ut fiat ĩ perpe
tuũ ⁊ locatio ñ sic. Ideo inuestitura tanꝙ̃ antiquior
debet preualere. tum q2 pensio modica que soluta fu
it conuenit perpetue inuestiture non locationi. nec ẽt
obstat ꝙ leges de quibus supra loquunt̃ in rebus do
minicis. i. imperialibus quia ille ⁊ res ecclesiarũ equi
parantur. C. ne rei domi. uel tempo. ĩ rubro ⁊ nigro
⁊ etiam in dictis legibus aliquando fit mẽtio de utris

qꝫ. Concludo ergo dictum priorem maxime propter
dictas meliorationes factas non posse predictis res
illas auferre.

.lxiiij.

¶ Legatum an uideatur factum animo compensan
di cum debito ad quod alius ꝙ̃ testator tenebatur.
Et legatum factuꝫ filie pro qua pater promiserat do
tem an censeatur factum animo ꝯpensandi cuꝫ do
te. Et quãdo eadẽ res uel diuersa relinquit̃ ĩ duob9
testis uel eadem quantitas an bis debeat̃.

¶ In christi nomine amen.

Uidet̃ dicendum ꝙ utrũqꝫ legatum possit peti tã de
centum marchis ꝙ̃ de quingentis ducatis: q2 fuerũt
facta in testis diuersorum. s. primum in testamento s̓
leonardi. s̓m ĩ testõ antonij filij eius ergo ⁊c̃. ff. d̓ le.
i. l. plane. la prima. in. §. i. uer. sed si duorum testis.
ubi etiam si consistat utrũqꝫ in eadem re uel spẽ: que
ñ recipit multiplicatõem uel duplicatõnem: nihilomi
nus ex utroqꝫ testamento potest peti ut ex uno conse
quatur estima. ex altero rem fortius in casu nostro:
cum consistat in quantitate que potest duplicari ⁊ ml'
tiplicari. ar. l. lucius. §. impuberem. ff. de le. ij. ⁊. d. l.
plane. §. i. uer. sed si non corpus. Sed ad hoc potest
respõderi ꝙ ꝓcedere possꝫ in testis penit9 diuersoꝝ.
sꝫ hic ĩ testõ defũcti ⁊ h̃dis: qui reputãtur idẽ. Et iõ
idẽ ẽ ac si ĩ testõ eiusdẽ. ⁊ hoc dicit glo. ĩ. d. §. i. uersi.
sed si duoꝝ. sup̱ uerbo duoꝝ. p̱. l. huiusmõi. §. si se
proni9. c. ti. ¶ Scd̓o ad idẽ: q2 ꝯsistũt ãbo ĩ ꝙ̃titate:
q̄ cũ sit multiplicabil' ẽt si ĩ testõ uere uni9 p̱lies leget̃:
p̱lies debet̃. ut ĩ. d. §. i. uersi. sꝫ si ñ corpus. fortius er
go si ĩ testis uere diuersoꝝ: qui tñ fictiõe iuris reputẽt̃
idẽ. s. t'defũcti ⁊ heredis. sꝫ ad h̓ respõdet̃ ꝙ ꝓcederet
si eadẽ ꝙ̃titas pluries legaret̃ simplicit̃ nõ ob certaꝫ
⁊ determinatã causã nõ reiterabileꝫ. Al's debet̃ ultimũ
rãtuꝫ ut. l. libertis. la. ij. in p̃i. ff. de ali. ⁊ ciba. lega.
⁊ nõ. expresse ⁊ plene p̱ Bar. ĩ. l. cũ cẽtũ. ff. d̓ adimẽ.
lega. an̄ fi. ibi dũ dicit aut legatũ ẽ ad unã ⁊ eandem
cãm ⁊ stat̃ ultimo ut. l. libertis quos in prin. ff. d̓ ali.
⁊ ciba. lega. ¶ Tertio ad idem ꝙ possit peti tam ex
testamento defuncti ꝙ̃ heredis uidetur probari in. l.
meuius. in principio. ff. de lega. ij. Sed certe non ob
stat: quia non dicitur ibi quod ex utroqꝫ petatur in
tegrum. immo quatenus concurrunt petitur ex testõ
defuncti: sed quatenus in testam̃to h̃dis plus est reli
ctuꝫ illud petitur ex testõ heredis ⁊ in dubio si uerba
prolata ab herede possunt importare plus uel aliud
ꝙ̃ legauerit defunctus presumit̃ hoc uoluisse potius
ꝙ̃ ꝙ uoluerit illud idem legare ne legatum heredis
sit ĩutile. ⁊ hoc dicitur in dicta. l. meuius ĩ prin. ⁊ hoc
ẽt dicit̃ in casu nostro. s. ꝙ nõ dꝫ ista habere uel petẽ
itegras centũ marchas ex testõ defuncti. s. s̓ leonardi
⁊ itegros ducatos quingẽtos ex testõ antonij: sꝫ cen
tũ marchas ex primo testõ ⁊ illud qd̓ ẽ plus de dictis
quingẽtis ducatis ex testõ heredis p̱ illã. l. meui9. que
ur̃ poti9 facẽ pro ꝙ̃ ꝯ̃ si bene ĩspiciat̃ ⁊ p̱. l. quid ergo
la p̃ia ĩ prin. ff. d̓ le. i. ¶ Quarto ad idẽ. Nã legatũ d̓
marchis centũ factum in primo testamento non fuit
factũ ab antonio filio instituto sꝫ a substitutis datis il
li filio si decederet sine liberis ut pꝫ ibi dũ dicit ita tñ
ꝙ tunc ⁊ eo casu prefati s̓ iacobus s̓ nicolaus teneant̃
⁊ d̓beãt predictas omnes filias dotare cũ centũ mar
chis ⁊c̃. Prefatus ergo antoni9 fili9 nunꝙ̃ fuit obliga
t9 ad dictas centuꝫ marchas. Nec poterat obligari si

uixisset ⁊ ĩ eius uita ista filia sororqʒ eius nupsisset. tẽ
cim ĩ nulla certa q̃titate sibi dãda grauatus erat di
ctus filius sed solũ ꝙ dotaret eã iuxta suã possibilita
tẽ ut pʒ supra ĩ prin. thematis. obligatio uero dictaꝝ
centũ marchaꝝ ĩceptura erat post mortẽ antonij ĩ ꝑ
sonas suoꝝ substitutoꝝ. non ergo uĩ dici posse ꝙ di
ctus antonius reliquerit dictos quingentos ducatos
aĩo ꝯpensandi cũ eo ad qḋ ipse ñ tenebaẗ sʒ alius uel
alij. s. dicti substituti erant obligandi. ar. ff. de ꝯpen.
l. in rem. §. fi. iura eĩm que dicũt ꝙ quis aliquando
ꝑsumiẗ relinquere aĩo ꝯpensandi puta cũ debito le
gali uel necessario. ff. so. matri. si cũ dotẽ. §. si pr̃ de
le. ij. titia. §. qui in uita. loquunẗ qñ ipse relinquens
tenebaẗ ad tale debitũ necessariũ si bñ inspiciaẗ ñon
qñ alius. Sed ad hoc rñdeẗ ꝙ hic illi ijdẽ substituti
qui erãt debituri fuerũt ab isto antonio heredes isti
tuti. uñ sicut testm̃ heredis ⁊ testm̃ defuncti reputanẗ
unum ⁊ idem ne inducaẗ repetitio legati que habeat
heredẽ grauare ut. l. huiusmõi. §. i. ff. de le. i. ita uĩ
ꝙ debitum heredis incepturum post mortẽ defuncti
reputeẗ eẽ debitum defuncti q̃tuʒ ad hoc ut defunct⁹
censeaẗ reliquisse aĩo ꝯpensandi cũ illo ad quod ipse
heres teneret sicut cũ ꝓprio ne heres duplici onere
graueẗ. ut. d. l. titia. §. qui in uita. ubi poniẗ ista ra
tio quãdo erat debitũ ad quod defunctus ñ tenebaẗ
sed heres eius erat obligãdus post illius morteʒ. ⁊ fa
cit qḋ habetur in. l. penult. ḋ dote prelega. ĩ tex. ⁊ gl.
¶ Quinto ad idẽ ꝙ ĩ dubio ñ uidetur relictuʒ aĩo cõ
pensandi etiam cũ proprio quãdo ñ ẽ debituʒ legale
seu ꝙ habeat causam necessariaʒ sʒ quãdo ẽ debituʒ
prouenĩẽs ex cõtractu uel quasi ⁊ ꝑ cõsequens hʒ cãʒ
⁊ originẽ uolũtariã lʒ ex postfcõ sit necessitas. C. de
acti. ⁊ obli. l. sicut iñcta. l. creditorem. ff. de le. ij. ⁊. l. i.
§. sciẽnduʒ. C. ḋ rei uxo. actio. ⁊ plene per doc. ĩ. l. si
cũ dotẽ ĩ. §. si pater. ff. solu. mat. sʒ hic ẽ huiusmodi
qr oritur ex quasi cõtractu si dicti fideicõmissarij acce
ptant fideicõmissum uł sicut obligatio heredis ad le
gata oriẗ ex quasi ꝯtractu qui celebraẗ in aditione he
reditatis. ff. quibus ex cau. in pos. eaẗ. l. apud iul. in
fi. de actio. ⁊ obli. l. ex maleficijs. §. heres cũ concor.
⁊ sic hʒ originem uoluntariã qr nemo cogiẗ adire uł
acceptare fideicõmissum inuitus. C. de iure delibe. l.
nec emere. lʒ secus sit quando ẽ debitũ legale habẽs
cãm a principio necessariam. d. l. si cum dotẽ in. §. si
pater. ff. so. matri. Sʒ respondeẗ ꝙ istud ueꝝ esset si
relictũ fieret simpliciter ñ sic quãdo ob eandẽ cãm ob
quam aliud debitũ ẽt uoluntariũ precessit ut pʒ ĩ. l.
huiusmodi. §. cũ pater. cum hijs que ibi notanẗ per
doc. ff. de le. i. nam lʒ pater teneaẗ obligatõne uel ne
cessitate legali dotare filiam. l. qui liberos. ff. de ritu
nup. non tñ ẽ astrictus ad certã q̃titatem. si ergo se
astringit ꝓmittendo: hec astrictio ẽ mere uoluntaria
qr ñ cogebaẗ eam facere: sʒ poterat ĩcipere a traditio
ne ⁊ forte minoris sũme si uires bonoꝝ eius illaʒ cer
taʒ q̃titatẽ ꝓmissam ñ patiebãẗ. l. quero ⁊. l. siue ge
neralis. ff. de iure dotiũ. ⁊ tñ si postea legat pro dote
censeẗ legasse aĩo ꝯpensandi cũ eo quod ob eandeʒ
cãm ꝓmiserat siue legat illã eandẽ rem uel speciem
quã ꝓmiserat siue ꝓmiserat q̃titatem ⁊ legat q̃tita
tem maiorẽ uel minorẽ ut ibi ꝑ Bar. ⁊. C. de lega. l.
filia legatoꝝ ꝑ eundẽ ⁊ per Ci. ¶ Sexto ⁊ ultimo ad
idẽ qr iste antonius filius ⁊ heres institutus ñ istituit
heredes oẽs tres substitutos sed duos tantũ uel fili
os coꝝ. s. fꝛ iacobũ ⁊ fꝛ nicolaum. ioannem uero qui
erat unus de tribus substitutis non instituit. uñ nec

teneẗ ad legatũ quingentoꝝ ducatoꝝ relictũ ab here
dibus antonij: qr ñ ẽ eius heres nec per ꝯsequẽs cen
seẗ releuatus ab onere legati de marchis centum fa
ctis in prĩo testõ a dictis substitutis. Nã si iste antoni⁹
instituisset heredes alios extraneos ñ predictos sub
stitutos negari ñ posset quin dicta filia posset petere
legatũ centũ marchaꝝ a substitutis predictis ex testa
mẽto primi testatoris ⁊ legatũ de quingẽtis ab here
dibus antonij ex testamẽto ipsius antonij: qr legata
facta cẽnt a diuersis heredibus seu diuersis ꝑsonis
ut. l. plane. §. i. ff. de le. i. ⁊ nõ. Bar. in. d. l. cũ centuʒ
ff. ḋ admĩstra. lega. fortius si a diuersis testatoribus
lʒ reputenẗ unus ⁊ idẽ ut ẽ in casu nostro cũ eadẽ sit
ratio uel maior. Et si ita ẽ qñ nullus de istis fuisset ĩ
stitutus. idem dʒ eẽ qñ aliquis coꝝ institutus nõ fuit
saltẽ quo ad ꝑsonam ipsius ut teneaẗ ex testõ primi
testatoris. Breuĩter fateor istud ꝯtrĩũ: ⁊ dico ꝙ ĩ h̃ stat
finaliter decisio huius q̃õnis. Nã dico ꝙ isti duo sub
stituti qui fuerũt ab antonio instituti ⁊ eius heredita
tem adiuerũt ut diciẗ cũ teneanẗ ex testõ antonij ad
legatũ maius. s. quingentoꝝ nõ teneẗ ex testamẽto
primi testatoris tanq̃ substituti ad legatũ minus. s. ḋ
marchis centũ ne duplici onere grauenẗ ꝑꝑ qḋ cen
seẗ hoc maius relictũ aĩo ꝯpensandi cũ illo minori uł
ẽ dicendum ꝙ usqʒ ad illã summã que tangit eos de
dicto minori legato teneanẗ ex testõ primi testatoris.
Quatenus aũt excedit usqʒ ad summã quingentorũ
ducatoꝝ teneanẗ ex testamento antonij per dictaʒ. l.
quid ergo in prin. la prima. ff. de lega. i. non aũt ad
utranqʒ summã integrã per iura supra allegata ⁊ ẽt
rõnes. prefatus aũt fꝛ ioannes qui non fuit institut⁹
ab antonio cum non teneaẗ ad legatum quingento
rum factum in testamento antonij teneẗ ad legatum
de centũ marchis sicut tenerenẗ omnes pro rata si ñ
fuissent instituti a dicto antonio fm ea que dcã sunt
ar. l. de tota. ff. de rei uen. qr in dicto fꝛ ioanne cessat
ratio de qua supra. s. ne duplici onere graueẗ qr nõ
grauaẗ duplici onere sed tantum ad illud cũ non te
neatur ad hoc quia non ẽ heres antonij. poterit er
go dicta domina petere quingẽtos ducatos ab here
dibus antonij ⁊ non ultra. Sed a dicto fꝛ nicolao po
terit petere tertiam partem dicti legati de centum li
bris ex testamento fꝛ leonardi tanquam ab uno ex
tribus substitutis ⁊ utrunqʒ debebit cõsequi. ¶ Qḋ
aũt dixi prefatos heredes antonij teneri ad ducatos
quingentos procedit si adiuerũt hereditatẽ antonij
sine inuẽtario. Si uero cum inuẽtario tunc usqʒ ad
duas tertias ḋ cẽtũ marchis ab eis tãq̃ a substitutis
simpliciter tenentur si dimidia pars bonorũ primi te
statoris que pertinet ad eos tanq̃ ad substitutos suf
ficit. Quatenus aũt excedit usqʒ ĩ sũmã quingẽtoruʒ
ducatorũ ñ tenẽtur ut substituti sʒ ut heredes antonij
ut supra dictũ ẽ. Et cõstat ꝙ antonius ñ potuit illos
grauare ĩ eo qḋ illis ḋbebatur iure dicte substitutõis.
⁊ sic ĩ dicta dimidia. ff. de dote p̃le. l. ij. §. idẽ iul. que
rit. ĩmo dictã dimidiã aduersus legatarios testi ãtonij
tãq̃ eis ḋbitã possunt ãte oĩa ḋducere. C. ad. l. falci.
irritũ ⁊. l. ĩpo. Est ergo uidẽdũ utrum altera dimidia
que ueniebat detrahẽdo ḋ hoc fideicõmisso pro legiti
ma ⁊ trebellianica dicti antonij filij grauati sufficiat
uel nõ ad dictũ residuum ⁊ si sufficit an pertineat ad
eos uel nõ. Naʒ dicitur mihi ꝙ testamentum antonij
fuit nullum ratione preteritionis qr preterit auiam
maternam quod si ita est hereditas eius ab intesta
to pertinet ad dictam auiam ⁊ etiaʒ ut dr̃ ad quãdã
eius

eius sororem ꝯiũctã utriqȝ. C. ad tertul. auc. defũcto
teneñ tñ uirtute clausule codicillaris restituẽ prefatis
institutis dictã aliã dimidiã cũ nihil aliud sit ĩ heredi
tate antonij ⁊ hoc deducta legitĩa auie ⁊ trebelliani
ca ⁊ sit dimidia dicte dimidie iuꝝ nõ. ĩ auc. ex cã. C. d
libe. ꝑte. ꝑ glo. ⁊ doc. ⁊ Bar. in. l. i. ff. de iure codicil.
ĩ. vi. q. Si ergo ꝑfata dimidia dimidie que ẽ quarta
ꝑs hereditatis antonij sufficit ad id qđ ẽ ultra dcãs
duas tertias centũ marchaꝝ usqȝ ad quĩgẽtos aure
os tenebunẽ dicti ĩstituti ⁊ substituti ad integros quin
gẽtos ꝑtim ex testõ ꝑ leonardi ⁊ tanꝙ substituti dc̃o
filio uidelȝ pro duabus tertijs de tribꝰ centũ marcha
rũ pro residuo uero tanꝙ ĩstituti ⁊ ex testõ antonij
⁊ uirtute dicte cl'e codicillaris substituti ab ãtonio. Si
uero sufficeret dicta dimidia dimidie: tunc tanto mi
nus teneret. Plus dico ꝙ auia ⁊ soror nõ pñt detra
here duplicẽ quartã de fideicõmissa qꝛ ẽ puꝝ. s. si nõ
ualet iur testi ⁊c̃. cũ ab ipso initio testm̃ eẽt nullũ rõe
preteritõis. sȝ una tãtũ detractio uenit fiẽda iuꝝ nõ. ĩ
l. ꝙꝙ. C. ad. l. falci. Nã auia cui debeẽ detrahet illaȝ
solã cũ sit maior ꝙ trebellianica. unñ cũ in eã cõputeẽ
illã excludit. Soror uero cui ñ debeẽ ltia nõ instituta
turpi ꝑsona detrahet trebellianicã solã. unñ illa dimi
dia dictoꝝ bonoꝝ paternoꝝ que debebaẽ antonio ꝓ
ltima ⁊ trebellianica ꝑtinet ab intestato equaliter ad
auiã sororẽ ut ĩ auc. dfuncto. C. ad tertul. Auia uero
tenebitur uirtute clausule codicillaris restituere dimi
diam dcẽ dimidie ad se pertinẽtẽ deducta tertia pro
sua legitima ¶ Ponamus aũt ꝙ illa dimidia dimidie
ualȝ trecẽta certe restituet ducenta ⁊ tenebit centum.
Soror uero tenebitur restituere alterã dimidiã dimi
die retenta quarta ꝓ sua trebellianica ⁊ sic retinebit
septuagintaquinqȝ ⁊ residuũ uidelȝ ducenta. xxv. re
stituet. Reperiẽtur ergo dci substituti idem substituti
habere de dcã dimidia dimidie que ꝑtinebat ad dictũ
antonium pro sua ltia ⁊ trebellianica quadrigenta
xxv. que sufficiũt ad soluẽdũ dcũm legatum quingẽto
rum quatenus ad illud tenẽtur uirtute testi ãtonij. s.
duas tertias de marchis cẽtũ iõ soluẽt integros quin
gentos aureos. Si uero minus ualeret tunc catenus
minus haberẽt soluere quatenus ñ sufficerẽt ꝓut di
ligẽs lector clare ⁊ luculẽter attẽtis ꝑdcĩs colligere po
terit in quoꝝ declaratõne amplius nõ ĩsisto qꝛ satis
possunt ꝑdictã constare subtiliter ĩuenti. Laus deo.

.lxv.

¶ Quid si debeatur res a testatore an uideatur legã
do cũ illa uelle cõpẽsare. Et donatio facta a marito
cognate. i. sorori uxoris an ualeat. Et acceptãs lega
tum an uideatur acceptare cũ onere illi adiuncto.

¶ In christi nomine amen.

Super isto pũcto occurrunt tria uidẽda ¶ Primuȝ
est utrũ ista donatõ potuerit reuocari per donatorẽ.
¶ Secũdũ ẽ posito ꝙ potuerit reuocari utrũ uidea
tur reuocata per uerba apposita ĩ testamẽto dũ fecit
legatũ uxori ¶ Tertiũ ẽ posito ꝙ nõ diceretur facta
reuocatõ per dicta uerba utrũ. saltẽ ex eo qꝛ uxor ac
ceptauit legatũ qđ habebat illud onus perditũ fuerit
ius petendi dicta bona uirtute donationis etiã si fuis
set irreuocabiẽ. ¶ Circa primũ uideẽ dicẽdũ ꝙ reuo
cari ñ potuerit triplici cã. Pria qꝛ ista fuit donatio inẽ
uiuos licȝ effectus collatus fuerit post mortem. l. ubi
ita donatur. ff. de dona. cã mor. de cuius natura est
ꝙ non possit reuocari quãdo ẽ ualida: qꝛ non dona

nit uxori sue sed cognate sue uidelicet sorori uxoris:
que soror nec habebat uxorem in potestate sua nec ip
sa soror erat in potestate dcẽ uxoris nec erãt ambe ĩ
potestate alicuius alterius ⁊ sic ñ ꝯtingebãt se per po
testatem. ⁊ per consequens non habȝ obstare titulus
de dona. iter ui. ⁊ uxo. spãliter ĩ. l. iij. §. qui ĩ eiusdẽ.
⁊ uẽ casus e. l. §. socrũ nurui. ubi socrus põt donare
nurui. ⁊ sic ecõtra: qꝛ ñ ꝯtingũt se ꝑ ꝑtãtẽ: ergo ⁊ ma
ritus cognate uel socrui cadẽ rõe. unñ si ista dõataria
eẽt mater uxoris ualeret dõatio ꝑ illũ. §. qꝛ qua rõe
põt nurus donare socrui. i. matri mariti ut ibi cadeȝ
rõne gener põt donare socrui. i. matri uxoris. ⁊ hoc
uult gl. in. d. §. socrũ ꝑ. l. si mater ura. C. de dona.
añ nup. ⁊ de dona. iter ui. ⁊ uxo. si te inuacuã. Et si
dicaẽ ꝙ ꝑꝑ ꝯiunctõem ꝑsone cẽseẽ fcã fuisse fraꝰ legi
quasi fuẽit iterposita dcã soror ab uxore ⁊ accõmoda
ret nomẽ ĩ dcã donatõe sȝ re uera fuerit fcã donatio
ipsi uxori ⁊ sic ñ ualeat iuꝝ nõ. ꝑ gl. in. l. ꝯ. l. ff. de le
gi. ⁊. d. l. iij. §. nõ tantũ. ⁊. l. si spõsus ĩ pri. de dona.
iter ui. ⁊ qđ nõ. Bar. in. l. post ꝯtũ. ff. de dona. ꝑ. l.
penul. C. de bo. dã. ⁊ facit. l. heres meꝰ. §. fi. ff. de cõ
di. ⁊ demõ. qꝛ istõ possȝ ꝓcedere si ꝯstaret de submis
siõe fcã ab uxore. ita loquiẽ. §. ñ tantũ ⁊. l. si sponsus
al's secus ꝑ iura supra allata ĩ quibꝰ erat ꝯiũctio ꝑso
naꝝ ⁊ tñ qꝛ ñ ꝯtingebãt ꝑ eandẽ ꝑtãtẽ ualȝ donatio
qđ ñ eẽt si fraus ꝑsumereẽ. Preterea tũc ꝑsumiẽ fraus
qñ quis donat ꝯsãguineo suo. s. ipsiꝰ donãtis ⁊ dõa
tio põt tẽdere ĩ ꝑiudiciũ tertij puta fisci. ne illi fiat ꝑ
iudiciũ ita loquiẽ qđ nõ. Bar. in. l. post ꝯtũ. uel qñ
fieret ꝯsanguineo alicuiꝰ incapacẽ. ꝙtũ ad ꝑiudiciũ il
lius icapacẽ. ne ad illũ ꝑueniat. ar. l. nihil ĩ prin. ff. de
bo. libe. Sȝ hic fuit fcã ñ ꝯsãguineo mariti donãtis ⁊
sic cessat dcm̃ Bar. in. l. post ꝯtũ. Nec agiẽ ut ꝑsuma
tur fraꝰ ne fiat preiudiciũ. tertio qꝛ de nulliꝰ hic tertij
ꝑiudicio tractaẽ sȝ solius donãtis. nec aginꝰ de ꝑsu
mẽda fraude ĩ preiudiciũ icapacẽ. qꝛ istud ꝓcederet si
uxor uellet ꝓ se ista bona ⁊ diceret ualẽ donatiõem
ꝑꝑ hoc soluȝ qꝛ ñ fuit noiata sȝ soror ⁊ sic cessat. l. ni
hil de bo. libe. ĩ pri. Sȝ ipsa soror dicit se donatariaȝ
⁊ sibi ñ uxori donatõem factã fuisse ⁊ ñ fuisse graua
tã tacite de restituẽdo uxori. Et iõ dicit ñ eẽ ꝑsumen
dã fraudẽ in sui tantũ ꝑiudiciuȝ. s. ne ualeat quo ad
sui ꝯmodũ qꝛ ꝑꝑ hoc ꝙ sit soror alio ñ dato non dȝ
eẽ deterioris ꝯditõis ꝙ si eẽt extranea quo cãu sine du
bio ualeret quo ad se si ñ ꝓbaẽ rogata de restituẽdo
icapaci. casus uẽ eẽ in. l. fi. ĩ pri. C. de hijs quibꝰ ut in
dig. Scdo uideẽ nõ posse reuocari ẽt si uere uel ꝑsũ
ꝑtiue uẽ facta uxori ꝑꝑ illa uerba ꝙ pro bonis meri
tis ⁊c̃. ⁊ sic ñ fuit mere cã lucratiã sȝ onerosa. l. aquili
us ⁊. l. si pr. ff. de dona. iũcto eo qđ habeẽ ⁊ nõ. ĩ. l.
ex ãnuo. ff. de dõa. iter ui. Tertio ꝑꝑ iuramẽtũ ꝑ ea
que nõ. Bar. in. l. siquis ꝓ eo ĩ fi. ff. de fideius. ⁊. l. se
ius ⁊ augeriꝰ ad. l. falci. Hijs ñ obstãtibꝰ ꝯrium uẽ ue
rius ꝙ potuerit reuocari quasi facta fuerit potiꝰ uxo
ri ꝙ sorori uxoris iuris ꝑsumptõne. ⁊ ꝙ illa soror no
mẽ tantũ suũ accõmodauerat iuꝝ. l. multũ. C. siquis
alteri uel sibi. ⁊ ꝑ hoc ñ obstat illa. l. iij. in. §. socrum
cũ ꝯcor. qꝛ loquunẽ qñ re uera fuit facta nõ uxori uẽ
ꝯiugi sȝ ꝯsanguineo cõiugis ñ ꝯtingẽti eã per ꝑtãteȝ
sȝ hic ꝑsumiẽ fcã fraus legi de ꝑsona ad ꝑsonã ex mẽ
tis ꝯiecturis nõ ex sola rõe ꝯiunctõis ꝑsonaꝝ sed ex
eo qꝛ ut mihi asseriẽ iste dõator retinebat ĩ domo sua
siẽ cum uxore tpe donatiõis dcãm cognatã suã ⁊ fecit
donatõem utriqȝ simul pria uice ⁊ postea de uolũta
te uxoris totam transtulit in cognatam. Item etiam

ut dicitur hodie stāt simul ⁊ creditur ⁊ uerisimile est
ꝙ simul gaudēt dictis bonis uidelʒ p̄sumit̄ ꝙ ab ipso
initio fuerit inuicē machinate sup̱ hoc ⁊ ꝙ ita fuerit
actū īter eas ar. l. si cōcubina. §. res amotas. ff. rerū
amo. ad macc. l. sʒ iulianus. §. proinde. C. ꝺ natu. li
be. cū quis circa fi. ff. ꝺ manu. l. iiij. §. si ab ignoto. q́
⁊ a quib⁹ ꝙ si maritus circa fi. Hijs igitur cōiecturis
ꝯcurrētib⁹ cū ꝯsanguinitate resultat p̄sumptō fraudis
manifesta. l. lʒ impator de le. i. l. si tutor cū ibi nō. C.
ꝺ peri. tuto. iūcta. l. si stipulatus. ff. de usuris. Et hoc
uult Bar. ī dcā. l. fi. ī prin. ff. ꝺ hijs quib⁹ ut īdig. ꝙ ēt
in casu illius legis que uidetur magis obstare nr̄o ꝓ
posito lʒ sola rō sanguinis n̄ sufficiat ad faciēdū p̄su
mi fraudē taciti fideicōmissi uel grauaminis ꝺ restitu
endo īcapaci iūcta tamen cū alijs ꝯiecturis sufficit p̱
l. penul. ꝺ bo. libe. ⁊ idē tʒ ī. l. post ꝯtractū ꝺ dona. in
uersi. quartus casus p̱. l. siquis post hāc. C. ꝺ bonis
p̄scp̄. Et hoc habet locū potissime quādo reliquit̄ uł
donat̄ ꝓpīque p̱sone īcapaci. C. ꝙ metus cā si p̱ īm
pressonē ī fi. ꝺ cōtra. iudi. tutele. l. i. circa fi. facit. l. hac
edictali. ꝺ secundis nup. uersi. oī circūscp̄tōne ⁊c̄. Et
sic cessant omīa supra ī cōtrariū allegata q̄ꝛ procede
rent ubi dcē ꝯiecture nō essent sed sola rō sanguinis.
Ad secundā uero ratōnem factā ī cōtrariū respondet̄
ꝙ nō stat̄ illis uerbis generalib⁹ postq̄ꝫ n̄ erat ī ꝑtāte
donātis donare uxori per ea que nō. Bar. ī. l. si forte
ff. ꝺ castrē. pecu. C. de colla. l. si donatione ⁊ Bal. in
auc̄. ex testō. c. ti. facit. l. qui testm̄. ff. ꝺ proba. ꝺ leg.
iij. l. cū quis decedens. §. ticia. Ad tertiā rationem re
spondetur ꝙ Bar. ī. l. i. cum se. ff. de dona. īter ui. tʒ
oppositum eius qꝺ tenet ī. l. siquis pro eo ⁊ ī. l. scius
⁊ augeri⁹. supra ꝙ talis donatio n̄ firmat̄ iuramēto
q̄ꝛ ē ꝯ̄ bonos mores ut. l. ij. ⁊. iij. de dona. īter ui. er
go ⁊c̄. ut in. c. n̄ ē obligatoriū de reg. iu. li. vi. ⁊ p̱ eun
dē in. d. l. siquis ꝓ eo. ⁊ ista uŕ uerior opi. Et posito
ꝙ nō cēt tn̄ ex quo ꝯ̄ctus ē expresse reprobatus per
l. ne malū ⁊ incōueniens inde sequat̄ posito ꝙ iura
mentū ualeret ⁊ seruari deberet ꝯtractus tn̄ de se nō
roborat̄ imo postq̄ꝫ fuerit iuramētū executioni man
datū poterit res repeti p̱. c. debitores de iureiur. ⁊ p̱
id qꝺ idē Bar. nō. in. d. l. siquis ꝓ eo ī uersi. iiij. ⁊ ꝙ
sit p̱sonale ex p̱te iurantis ⁊ n̄ trāseat ad heredem p̱
id qꝺ nō. Inn. in. c. ueritatis de iureiurā. ⁊ sic hr̄des
istius donātis n̄ tenent̄ istud seruare si ꝯ̄ctus n̄ fuerit
ualidatus. al's secus p̱ id qꝺ nō. Bal. ī auc̄. sacra pu
berꝝ in fi. Ex quibus oibus uŕ ꝯcludendū prefatam
donatōem cēseri fuisse factā potius uxori q̄ꝫ cognate
donātis uxoris sorori ⁊ per ꝯn̄s potuisse reuocari. l.
cū hic stat⁹. §. ait oratio de dona. īter ui. ⁊ hoc ꝺ pri
mo dubio. ¶ Sup̱ scꝺo uero dubio uŕ ꝙ p̱ dcā uer
ba testi nō censeat̄ donatio reuocata p̱ dictā. l. cū hic
status. §. pnīa in fi. ubi dicit̄ ꝙ requirit̄ euidēs uolū
tas ad hoc ⁊ qꝺ ī dubio n̄ censet̄ uoluisse reuocare.
nā ī dubio n̄ presumit̄ mutatio uolūtatis. ff. de le. ij.
l. lucius. la pria de le. iij. l. fideicō. §. si rē. ⁊ qꝺ nō. in
l. iij. ff. de ꝓba. Sʒ certe satis apparet hic de euidēti
ti uoluntate q̄ꝛ uerba illa necnon ⁊ de quocūqʒ alio
iure nihil possūt releuare uel īportare nisi īportarēt
hoc. ergo ⁊c̄. ff. de fun. instruc. l. fundus qui locat⁹ de
auro ⁊ argen. lega. l. pediculo. §. itē cū quereret̄ ad tre
bel. l. heredib⁹. §. fi. iuncta. l. siqn̄. ff. de le. i. Scꝺa rō
fortius ē q̄ꝛ p̱ uerba p̄dcā testi uŕ relictū aīo ꝯpensan
di sʒ hic actōe p̱sonali dūtaxat tp̱e testi res dōata pe
ti poterat cū hijs q̄ p̱ uxorē possent peti a uiro actōe
p̱sonali dūtaxat n̄ sūt cū hijs que actōe reali seu q̄

p̱ uxorē possēt a uiro uēdicari p̱. l. aureli⁹. §. meuia
⁊. l. fi. §. titia. ff. de libe. lega. ⁊ nō. Bar. co. ti. l. n̄ so
lum. §. fi. nisi fuerit expresse dcm̄ ꝯ̄trium ⁊ expresse p̱
Bal. C. de here. acti. l. si adulta. ⁊ qꝺ nō. Bar. ī. l. ut
iureiurā. §. si liberi de ope. lib. Sʒ dicta uxor si prefa
ta donatio n̄ dicat̄ fuisse reuocata poterat dicta bōa
donata uēdicare q̄ꝛ sibi seu sue sorori nomie eius fuit
facta traditio fcā p̱ retētōem usufructus ī uita donā
tis. C. de dona. l. quisquis. uñ lʒ a p̄cipio non fuerit
translatū dn̄ium iure ꝓhibēte. ff. de dona. īter ui. l.
iij. §. sciendū. tn̄ ex die mortis quo censeret̄ cōfirma
ta censeret̄ dn̄iuʒ fuisse trāslatū lʒ n̄ retro traheret̄. l.
donatōes quas cū ibi nō. C. de dona. īter uiruʒ. Et
sic poterat dicta dn̄a uēdicare p̄fata bōa donata ab
herede donātis tāq̄ꝫ a quolibʒ possessore. l. ꝺ eo. §.
fi. ff. ad exhi. ergo n̄ tenet̄ ꝯpēsare uirtute dictoꝝ uer
boꝝ cū legato q̄ꝛ uerba p̄dicta testatoris n̄ cēserent̄ re
lata ad ea que uēdicari poterāt ut dictū ē. ⁊ sic n̄ cen
set̄ reuocata dcā donatio potissime q̄ꝛ de spē ad spēʒ
n̄ fit ꝯpensatio. l. si ꝯuenerit ī prin. ff. de pig. acti. Sʒ
ad p̄dicta rn̄det̄ p̱ ea que notāt̄ ⁊ habent̄ ī tex. ⁊ gl.
in. l. unū ex familia. §. si de falcidia ī fi. ff. de leg. ij. ⁊
ista n̄ dicit̄ ꝓprie ꝯpensatio cū debeo tibi unā rem ⁊
reliquo tibi aliā cū ꝯditōe ꝙ illā petere n̄ possis. Itē
ꝙ nō pōt fieri pro re que poterat uēdicari qn̄ appet
de exp̄ssa uolūtate ꝺfuncti ut ibi pʒ. ⁊ p̱ Bar. in. d. l.
n̄ solū. §. fi. ff. de libe. lega. Sʒ hic satis app̱et ꝙ uo
luit fieri ꝯpensatōem cū istis rebus donatis que pote
rāt uēdicari si dictū legatū cū dicta ꝯditōe factum n̄
fuisset q̄ꝛ nil aliud possūt illa uerba operari ⁊ sic ope
rātur reuocationē donatorū ⁊ p̱ cōsequēs īpediunt
dn̄ium per mortē. Preterea uiuēte donatore nō po
terant uēdicari q̄ꝛ n̄ erat trāslatū dn̄ium ut dixi ⁊ sic
cessant leges supra ī ꝯ̄riū allegate q̄ꝛ loquūtur ꝺ reb⁹
que tempore testi uēdicari poterant ut de illis testōr
n̄ uideatur sensisse cū reliquit cū illa cā ꝙ legatarius
nihil aliud uel plus petere possit per ea que nō. Bal.
ī dcā. l. si adulta. C. de heredi. act. Plus uidetur ꝙ
nec post donatoris mortē etiā si diceremus dōatōnē
istā nō fuisse reuocatā poterant dcā bona per uxorem
uēdicari ⁊ ꝙ per mortē n̄ fuerit ista donatō ꝯfirmata
tali ratione q̄ꝛ non confirmatur nisi interuenerit tradi
tio etiam si interuenit stipulatō ut. l. pap̄. ff. de dona.
īter ui. ⁊ ux. Et reperio disputatū p̱ quēdā. d. An. fi
liū rai. de for. ꝙ illa traditio debet esse uera ad hoc
ut faciat cā morte ꝯfirmari. sʒ si ē ficta nihil operat̄ q̄ꝛ
p̄cedit ꝯ̄trus a iure reprobatus ⁊ sic n̄ lītima cā sic̄ re
quirit̄ ad hoc ut ficta traditio op̱et̄. l. qꝺ meo ī prin.
ff. de acqui. pos. Et ꝓ hoc facit bn̄. l. i. §. si uir. eo. ti.
ubi dr̄ ꝙ ideo si fuit facta uera traditio transfert̄ pos
sessio ex tali ꝯ̄ctu reprobato lʒ nō dn̄ium q̄ꝛ talis tra
ditio ꝯsistit mere ī facto. Et ius ciuile qꝺ īfirmat talē
donatōem n̄ pōt infirmare ea que facti sūt nec facere
quo minus sūt facta. sʒ si n̄ fiat uera traditio sed ficta
puta ꝯstituēdo se illius noīe possidere. d. l. qꝺ meo.
uel retinēdo usufructū ut fuit hic. l. quisquis. ff. ꝺ do
na. Claꝝ ē ꝙ ꝯsistit ī iure potius q̄ꝫ in facto ⁊ p̱ ꝯn̄s
a ꝯ̄rio sensu ille tex. uŕ ꝙ a iure īfirmet̄ talis ficta tra
ditio ⁊ eius effectus sicut ⁊ dn̄ij translatio ⁊ pro h. l.
i. cū ibi nō. p̱ Ci. post Pe. C. p̱ quas p̱so. no. acqui. ⁊
l. i. ꝺ suffra. ⁊ qꝺ nō. Bar. ī. l. p⁹ ꝯ̄ctū. ff. ꝺ dona. ī v.
tertio p̄sumit̄ ibi. sʒ quid si emptor se ꝯstituit ⁊c̄. lʒ ī ꝯ̄
rium faciat qꝺ habet̄ p̱ gl. ⁊ doc. in. l. qꝺ de suo. C. ꝺ
dot. cau. non nu. que uidetur expresse determinare
ꝯtrariū uidelicet ꝙ sufficiat īteruenisse aliquid qꝺ lo
co traditōis

co traditionis habeatur ut ꝯfirmatio fiat ⁊ sic non re
quiritur uera ȝ sufficit ficta. Possum⁹ respondere ue
rum esse i terminis quos ponit illa gl. de acceptil. ⁊
ð solutione postea facta i causam dotis ⁊ sic duo act⁹
iteruenerūt quorū un⁹ fuit explicatus a donatario ⁊
alter explicatur postea a donāte. secus quādo un⁹ tā
tum explicatur a donante qꝛ fun[illegible] duplex ⁊c̄. ut
i. c. i. de tre. ⁊ pa. C. ð adop. l. ne i adoptiuis. §. si ue
ro pater naturalis. Quicquid sit p̄fata ðterminatō di
sputantis ⁊ rōnes ⁊ leges quas supra pro ipa adduxi
faciunt rē dubiā. s. ꝙ morte nō fuerit ꝯfirmata postꝗ̄
nō iteruenit uera traditio ȝ ficta p̄supponēdo ꝙ ista
donatō censeatur facta potius uxori ꝗ̄ cognate ꝓpt̄
ꝯiecturas ð quibus supra. ¶ Sup̄ tertio dubio quo
querit̄ p̄supposito ꝙ ista donatio fuerit irreuocabilis
propter iuramētū uel ꝙ fuerit reuocabilis ñ tñ cēsea
tur reuocata ꝑ uerba testi ⁊ ꝙ morte fuerit ꝯfirmata
utrū saltem ex eo ꝙ dicta domina acceptauit dictū le
gatum relictū cū illa ꝯditione ꝙ staret illo ꝯtēta ꝓ oī
iure qð haberet uel habere speraret i bonis ipius do
nantis ⁊c̄. sit exclusa a dicta donatione etiam si bo
na donata plus ualebāt ꝗ̄ bona legata ⁊ uidet̄ ꝙ ñ
ꝑ tex. i auc̄. ut cū ð appel. cog. §. ceteꝝ ⁊ qð nō. Bal.
i. l. siqñ. C. de ioffi. testō. Sȝ certe spāle ē i filio cui ali
quid relinquit̄ pro ltia cū cl'a ꝙ debeat illo relicto sta
re ꝯtētus. nā poito ꝙ simpl'r acceptauerit ñ p̄iudicat
sibi quo minus residuuȝ petere possit qꝛ illud onus
adiectū ñ ualuit ȝ ipso iure reicit̄. l. qm̄ i priorib⁹. c.
ti. de ioffi. testa. Sȝ i casu nr̄o ñ reicit̄. Itē adhuc uȝ
idē ꝑ. l. titia. §. qui i uita. ff. de le. ij. solu. ma. si cū do
tē. §. si pꝛ. ubi fit ꝯpensatio usqȝ ad ꝯcurrentē ꝗ̄ntita
tē ⁊. l. penul. de ali. ⁊ cib a. lega. Sȝ i illis legib⁹ reli
ctū fuit factū simpl'r nō cū cl'a ꝙ debeat illo stare ꝯtē
ta legataria. uñ lȝ ibi lex p̄sumat relictū aīo ꝯpēsādi
qꝛ p̄cesserat debitū necessariū p̄sūptōnem tñ suā limi
tat. s. usqȝ i ꝯcurrentē ꝗ̄ntitatē. Sȝ hic fuit exp̄sse dcm̄
ꝙ staret ꝯtēta pro oī eo qð petere possȝ. Itē adhuc
uȝ idē ꝓ ea que nō. Bar. i. l. ut iureiur. §. si liberi de
ope. lib. qui dicit ꝙ si reliquit̄ filie cū dcā cl'a uel cōdi
tōe lȝ acceptet ñ ꝓhibet̄ ꝓpterea petere dotē mater
nā. Sȝ ibi v̇ba illa itelligunt̄ ꝙ ñ possit plus petē ex
eo qꝛ filia uel rōe filiatōis si sibi debebat̄ plus ab inte
stato ⁊ sic ꝙ ñ possit plus petē iure hereditario ⁊ tā
ꝗ̄ filia nō aūt ꝙ ñ possit petere illud qð possit petē
quilibȝ alius extraneus heres mr̄is sue. Sȝ i cāu nr̄o ñ
pñt dcā uerba uideri dcā nisi pro his que rōe dcē do
natōis petere posset cū oēs alij cāus ex quibus possȝ
ius p̄tendere eēnt specificati ⁊ dcā uerba ñ poterāt re
ferri ad specificatos. l. doli cl'a. ff. de uer. ob. Item ad
huc uȝ idē qꝛ dixit de bonis suis ⁊ sic uȝ itellexisse de
alijs ñ de istis que nō uidebant̄ sua ȝ donatarie pre
suppositis hijs que supra dixi. Sȝ certe habuit respe
ctū ꝙ sua fuerunt ⁊ ēt adhuc uidebant̄ ex quo ipsis
utebat̄ ⁊ fruebat̄ ut suis. uñ ñ erat oīo sl'm ꝙ iuuaba
tur p̄mordio ueritatis. l. cū filius. §. heres meus. ff.
de le. ij. Et iō p̄dictis ñ obstātibus uȝ dicendū p̄fatā
dñam excludi a dictis bonis donatis saltē ex isto capi
te qꝛ dcm̄ legatū relictū cū tali onere acceptauit sine
ꝓtesta. ⁊ simpl'r ēt si pl⁹ ualeat ꝗ̄ bona legata ⁊ h̄ ꝑ
tex. exp̄ssū i. l. cū ab uno. ff. de le. ij. v̇. nā cū ⁊ i. c. offi
cij ð testa. ubi ē exp̄ssū i si. ⁊ ꝑ id qð nō. gl. i. d. l. titia
§. qui i uita de le. ij. ⁊ ꝑ. l. impa. §. i. e. ti. Laus deo.

.lxvi.

¶ Qui non pōt ante diem agere non pōt ēt cōpen
sare qꝛ paria sunt agere ⁊ compensare.

¶ In christi nomine amen.

Qð nānes ⁊ gorus ꝯuenerint laudo lato ꝑ meum ⁊
gerardū i fauorē ipius nānis ⁊ gori cōtra simonē in
sexcētis florenis opponēdo exceptionē cōpēsatiōis i
fra terminū duorū mēsiū appositū i dicto laudo ꝓba
tur. Nā arbitri possūt apponere diē solutiōis i laudo
ff. ð arbi. l. quid tñ. §. solutioni ⁊. l. celsus i prin. ⁊ cē
setur apposit⁹ a ꝑtibus cū ipse ꝑtes uideātur ꝓmitte
re iuicē ⁊ implicite quicquid ꝑ arbitros explicite fuerit
dictū ⁊ laudatū. Et sic laudū dicitur iplemētū cōpro
missi ⁊ declarat ipum ꝯpromissū ut ꝑ Bar. nō. i. l. ij.
ff. de arbi. ⁊. l. si societatē. §. arbitrorū. ff. pro socio. q̇
aūt apponūt diē cēset̄ uoluisse ipum s̄uari sicut qui
apponūt ꝯditōem. l. siquis locuplex i fi. ff. de manu.
testa. Et ꝑ ꝯñs egisse uident̄ ne añ diē agat̄. l. i. i fi.
ff. qñ dies usufruc. lega. cedat. l. si tibi man. in prin.
⁊. §. i. ff. mā. ⁊ ēt ne fiat aliud equipollēs cuȝ ista sint
paria facē aliquid formal'r uel equipollēter. ff. mā. l.
fi. §. fi. de ꝯdi. ⁊ demō. l. mulier. C. de ꝯdi. isti. si mȝ
facit qð nō. i. l. ab emp. ff. de pac. ꝑ Bar. ⁊. l. lega. de
ꝓcur. Iste v̇o equipollēt. s. añ diē agere ⁊ ꝯpēsatōeȝ
obijcere ut ꝓbat̄. ff. de sta. lib. l. si peculiū. §. i. ubi pa
ria sūt soluere ⁊ ꝯpēsare. ergo qui petit ꝯpēsari petit
sibi solui. Ad idē. ff. qui po. i pig. ha. l. iiij. i fi. ⁊ iō sic̄
ñ pōt ante diē agi ut soluat̄. ita nec petit ut ꝯpēset̄. l.
qð in diē i prin. ff. de ꝯpen. ⁊ sicut ille qui petit debi
tū solutū iterdū icidit i penā si hoc dictat statutū. Ita
⁊ ille qui de dcō debito ꝯpēsatōem obijcit quasi ꝑ h̄
petere uideat̄ ut exp̄sse nō. Bar. i. l. āplius ñ peti i fi.
ff. rē ra. ha. Et sicut excōicatus ñ pōt agere nec ita cō
pēsare s'm canonistas extra de excep. cū int̄ ⁊ Bar. i
d. l. āplius i fi. Ex quibus ꝯcludit̄ ꝙ p̄fatus nānes ⁊
gorus exceptōem ꝯpēsatōis opponēdo añ lapsū ter
mini appositi i laudo ꝑinde i penā ceciderūt ac si co
rā iudice agēdo iterpellassent. C. de trāsac. l. siqs ma
ior cū cēseantur fuisse uetiti de ñ agēdo añ terminuȝ
ar. ff. ð arbi. l. q̇d tñ. §. si arbiter. ⁊ ꝑ ꝯñs de ñ ꝯpen
sando ut dictū ē facit. l. aduersus. c. ti. ð arbi. ¶ Re
stat nūc rñdere ad aliqua que faciūt in ꝯ̄triū. Et prio
uȝ obstare. l. si cū militi. §. cū itra. ff. de ꝯpē. ubi uȝ ca
sus huius q̄ōnis in ꝯ̄trium. Nā ibi dꝛ ꝙ si un⁹ ꝯdēna
tus infra tp̄s qð dat̄ iudicatis ad soluēdū agat ꝯtra
illum cui ꝯdēnatus ē ex alia condēnatōe pōt ille sibi
obijcere compensatōem ēt ante lapsū termini quod
dat̄ iudicatis. Sed rñdeo ꝙ ibi loquit̄ in tēpore qð
idulget̄ a lege ꝯdēna. miseratiōis gratia qð quidem
tp̄s non cōcernit obligatōem sed executōeȝ. Nos ue
ro loquimur de tēpore apposito ab arbi. qð cēsetur
appositū a ꝑtibus ⁊ ē alterius nature. hoc expresse ꝓ
bat̄ in. l. si cū dies. §. fi. ꝯiuncta. l. celsus i prin. ff. de
arbi. Nā post lapsū termini appositi a ꝑtibus ꝯmittit
morā ut. l. magnā de ꝯtrahen. stip. ⁊. l. traiectitie. §.
de illo. ff. de ac. ⁊ obli. Et intantū ē hoc ueꝝ ꝙ tem
pus appositū ab arbitris ñ sit eiusdē nature cum tē
pore qð indulget̄ a lege iudi. ut ēt si illud idē temp⁹
qð a lege dat̄ ab arbitris assignet̄ seu tantūdeȝ ueruȝ
sit quod dixi ut uidelicet ñ succedat loco temporis le
galis sed censeat̄ diuersū ita exp̄sse ⁊ plene disputan
do determīat Ci. cū Pe. i. l. si arrogator. ff. ð adop.
i pe. ⁊ ult. colū. ⁊ Bar. i. l. iiij. ff. de le. i. Cōcludo ergo
ꝙ sicut ante diē appositā a ꝑtibus ñ pōt obijci cōpen
satio ita nec ante diē appositum ab arbi. ¶ Scdo uȝ
obstare p̄dictis ꝙ dcā exceptio ꝯpensatōis fuit de fcō
opposita ⁊ ñ de iure ut. d. l. ꝙ in diē. ⁊ ex dcā opposi

tione nõ fuit dãnificatus nec icõmodatus ipſe ſimon
q2 ſtetit i uerbis tãtũ nec propterea perdidit cõmodũ
dilationis ergo uidetur ꝙ opponẽtes nõ icīderint in
penã laudi ar.ff.de uer.ob.l.ſtipulatio iſta.§.queſi
tũ ⁊.C.ſi mã.ita fuc.ali.l.ea quidẽ ⁊ qꝺ nõ.Bar.ĩ.l.
ubi pactũ.C.ꝺ trãſac.i fi. Sed ad hoc reſpondeo ꝙ
in hoc ꝯpromiſſo ut mihi aſſeritur fuit appoſitũ ꝯtra
laudũ ferendum nõ uenietur de iure uel ꝺ facto ſicut
mo2 ẽ quo caſu nõ refert an ex cõuentione de facto
pars icõmodetur uel nõ ſʒ ſolum fit illa diſtinctio eo
caſu quo nõ fuit dictũ ꝙ de fcõ nõ ueniret contra ita
exp̃ſſe apparet ex nõ.ꝑ Bar.ĩ.d.l.ubi pactũ i fi.C.
de trãſac.per.l.qui rome.§.flauius.ff.de uer.obli.
Preterea ſatis uidetur icõmodatꝰ q2 oportuit ipum
ſe ꝺfendere aduerſus dictã exceptionẽ ar.ff.ꝺ mĩo.l:
minoribꝰ.xxv.an.ſubuenitur. ¶ Tertio uidetur ob
ſtare determinationi predicte q2 dicta exceptio ꝯpen
ſationis fuit obiecta ſub cõditione.ſ.ſi alie exceptiões
nõ obſtarẽt ⁊ ſic i euẽtũ cõditionis aliarũ exceptionũ
obiectarum cenſet̃ oppoſita ſʒ tp̃e quo ꝓnunciatum
fuit ſuꝑ alijs exceptionibus.ſ.eas ñ obſtare iam erat
lapſus terminꝰ duoꝝ menſiũ ab arbi.aſſignatꝰ ergo
lt̃ime cẽſet̃ oppoſita ex quo collata fuit i tp̃s quo po
tuit opponi.l.in tp̃s.ff.de here.inſti.cuʒ ſi. Sʒ ad h
rñdet̃ ꝙ lʒ dicta ꝓnunciatio fcã fuerit poſt terminuʒ
tñ nõ ꝓdeſt eis eo q2 ꝑinde habet̃ ac ſi facta fuiſſet
eodẽ inſtãti quo dicte exceptões oppoſite fuerũt cũ ñ
fuerint reꝑte lt̃e hoc ꝓbat̃ in.l.iij.§.i hac.ff.cõmo.
inq̃tum ibi habet̃ lr̃a rei iudicãde. Nã exponit̃ ſcḋm
unã lec.i.tp̃e more quo debuit iudicari ut ibi nõ.i fi.
magne gl. Tp̃s aũt more ẽ tp̃s lit.ꝯt.ſi alia mora ñ
p̃ceſſit.ff.de tritic.l.fi.⁊.l.in hoc.⁊ ab illo tp̃e cenſet̃
mora ſemꝑ facta fuiſſe.l.nemo rẽ ſuã in fi.ff.de uer.
ob. Ex quibꝰ ſequit̃ ꝙ cũ ſimul petierit executioneʒ
ſue ſnie pure ⁊ nãnes ⁊ go2us ꝯ̃dixerint quaſdã exce
ptões opponẽdo ꝙ pro ꝯteſta.põt haberi.ex quo lis
aliter ñ ꝯteſtabat̃ iuxͣ nõ.ꝑ Ci.C.de ꝓcura.l.nihil.
cũ poſtea reꝑte fuerit ⁊ ꝓnunciate ñ habere obſtare
ꝑinde habet̃ ac ſi illo tũc cũ oppoſite fuerũt ſic fuiſſʒ
ꝓnunciatũ ⁊ ab illo tp̃e p̃dicti de biridellis fuerunt i
mora ⁊ ꝑ ꝯñs dcã exceptio ꝯpenſatõis cenſet̃ facta in
fra terminũ aſſignatũ a ꝑtibus ſic ⁊ ipſa ꝓnunciatio
poſtq̃ in euentũ ꝓnunciatõis predcẽ cenſet̃ eã oppo
ſuiſſe. Nã intelligit̃.ſ.cũ ſua cã ⁊ qualitatibꝰ facit qꝺ
nõ.in.l.i.§.fi.ff.ſi fam.fur.fe.di.⁊.l.i.ꝺ recepta.uñ
cũ ꝓnũciatio retro trahat̃ ut dixi.ergo ⁊ obiectus illi
us exceptõis que ad ipam refert̃. Ex quibus ur̃ ꝯclu
dendũ dcõs de biridellis ꝑ oppoſitõem dcẽ ꝯpenſa
tõis uideri ꝯ̃feciſſe laudo predcõ ⁊ i penã ꝯpromiſſi i
cidiſſe de iure. Sil'r ⁊ in penas.l.ſiquis maio2.C.
de tranſac.cũ hic fuerit ꝯpromiſſũ iuramẽto uallatũ
qꝺ ꝯpromiſſũ cũ factũ fuerit de iure ⁊ de fcõ uim trã
ſactõis hʒ ut in auc.ſi ṽo ꝯtigerit.C.de iudi.⁊ q̃tuʒ
ad dictos de biridellis fcm̃ fuit ſpõte ⁊ libero arbitrio
eo q2 ad inſtantiã eo2um dominus lucanus manda
uit ſimonem compelli.unde uerificant̃ i eo uerba di
cte.l.ſiquis maio2.C.de tranſac.

.lxvij.

¶ Statutũ de ꝯpromittẽdo cãs ñ hʒ locuʒ ſi petẽdo
ꝯpromiſſũ ueniat̃ ꝯ̃ iuramẽtũ. Et qual'r ſtatutũ ꝺ cõ
promittẽdo itelligi ꝺbeat. Et ad cuiꝰ petitõeʒ fieri dʒ
ꝯpromiſſũ. Et an iuramẽtũ trãſeat ad heredes.

In chriſti nomine amen.

Viſis ⁊ ꝯſideratiſ oĩbus de quibꝰ ſupra fit mẽtio ſuꝑ
eo ꝙ p̃mo loco querit̃ ur̃ mihi dicendũ ꝙ dcĩ ꝯuenti
ñ poſſint aſtringi ad ꝯpromittẽdũ ſuꝑ ꝯten.in.d.in
ſtr̃o triplici rõe. P̃ma q2 ſtatutũ de quo ſupra in quo
ſe fundat acto2 ad petendũ ꝯpromiſſũ ñ hʒ nec hr̃e
põt locũ in caſu nr̃o i quo p̃fatus acto2 moleſtãdo p̃
dictos uenit ꝯ̃ iuramentũ qꝺ ſeruare poſſet ſi uellʒ ſi
ne iteritu ſalu.eterne nec fuit ui dolo uel metu p̃ſti
tũ nec tendit i preiudiciũ alterius q̃ iurãtis ⁊ iſtiꝰ ſui
heredis ⁊ ſic de iure canonico ꝯpellunt̃ ei ſtare ⁊ nõ
ꝯtrafacere poſito ꝙ ꝯ̃ctus ſeu trãſac.ſuꝑ qua fuit iter
poſitũ eẽt de ſe nulla.c.cũ ꝯtingat de iureiu.de pac.
c.ij.li.vi. Nõ ergo potuiſſet ſtatutũ ſpãliter diſponẽ
ꝯ̃rium q2 nutriret peccatũ ⁊ ñ ualeret ẜm ea que nõ.
Bar.in.l.oẽs de iuſti.⁊ iur̃ in.iij.q.p̃cipali in qua
tractat ſuꝑ quibus pñt fieri ſtatuta ⁊ determĩat ꝙ ſic
ñ ualẽt leges dicẽtes ꝙ iuramẽtũ iterpoſitũ ſuꝑ alie
na.fũdi dotalis ul' ſuꝑ futura ſucceſſiõe ñ ualeat nec
ſit ẜuandũ.C.de legi.l.ñ dubiũ de colla.l.pactũ.ſed
ſũt correcte ꝑ.d.c.cũ ꝯtingat ⁊ ꝑ.d.c.ij.de pac.li.vi.
q2 ius canonicũ p̃ualet i hoc iure ciuili ẽt inter laicos
cũ agat̃ ꝺ ꝑiculo aĩe iux̃ nõ.ĩ.c.ij.de re.iu.li.vi.ꝑ gl.
⁊ Bar.ĩ.l.p̃uile.C.de ſacroſã.ecc.ita ñ ualeret ſta
tutũ hoc diſponẽs q2 ñ põt eẽ potẽtius ⁊ maio2is effi
cacie q̃ ius cõe a quo ſtatuta ꝯ̃ſequunt̃ robur.l.oẽs
popl'i de iuſti.⁊ iur̃. Si ergo ius cõe diſponẽs iuram̃
tũ ñ ſeruãdũ ſʒ poſſe ueniri ꝯ̃ ñ ualeret ita nec ſtatu
tũ cũ ñ ꝺbeat eẽ aliquid potẽtius ſua cã.l.digna uox
cũ ibi nõ.C.de legi. Et quicq̃d ẽ cã cãe eſt cã cauſati
l.manumiſſiões.ff.de iuſti.⁊ iu.uñ ſi ſtatutũ h diſpo
neret cẽſeret̃ illꝺ diſponẽ ius cõe qꝺ dat illi robur.l.
aſſe toto.ff.de hr̃.inſti.ius ãt cõe hoc diſponẽs ñ ua
leret.ergo ⁊c̃. Si igit̃ hoc ẽ ꝙ iſtud ſtatutũ ſi ſpãliter
hoc diſponẽt ñ ualeret.puta ꝙ poſſʒ quis uenire ꝯ̃
ꝓp̃iũ iuramẽtũ ⁊ ꝯ̃ trãſactõem iuratã ⁊ ꝯpellere ad
uerſariũ ad ꝯpromiſſũ ſequit̃ ꝙ in gnãli diſpõne ſta
tuti hoc ñ ꝯprehẽdit̃ q2 in gnãli diſpõne ſtatuti ñ ue
nit caſus i quo ſtatuẽtes ñ potuiſſent ſpãliter ſtatuere
ff.que i frau.cre.l.ſi p̃r ad munici.l.lucius.§.pe.ibi
cũ ad ea que ⁊c̃.de ritu nup.l.q̃q̃ ⁊ nõ.Bar.in.l.ſi
quis ꝯditõe i fi.ff.de ꝯdi.iſtitu.⁊ Jo.an.i nouel.i.c.
eos de imuni.eccle.li.vi.⁊ ꝓbat̃ in.c.i.de iureiur.e.
li.⁊ qꝺ nõ.Bal.in.l.iubemus nullã.C.de ſacroſan.
eccle.dʒ ergo prefatũ ſtatutũ ꝺ quo ſupra itelligi ſolũ
eo caſu quo mouẽs litem non ueniret ꝯtra propriuʒ
iuramentũ ⁊ ſic poſſet eã mouere ſine peccato. Sed
qñ uenit ꝯtra ꝓp̃iũ iuramentũ ſtatutũ predictũ nõ
intelligit̃ loqui nec talẽ caſum uoluiſſe ꝯprehendere
cũ ⁊ ſi uoluiſſet ñ potuiſſet.ff.de offi.eius cui man.
ẽ iuriſ.l.i.in p̃in.⁊ ibi nõ.in gl.que icipit.ar.triplex
i fi. Sic ergo p̃fatus agens nõ põt ſe fundare i dicto
ſtatuto ad petendũ ꝯpromiſſũ poſtq̃ hũc caſum nõ
ꝯprehẽdit. Et multo minus põt ſe fundare i iure cõi
q2 illo iure nullus compelli põt ad ꝯpromiſſũ ut nõ.
Bar.in.l.furti.§.qui iuſſu.ff.de iſami.⁊ Bal.ĩ.l.i.
C.de arbi.⁊ de ſenten.l.ex ſtipula.niſi a p̃incipe.c.
cũ inter.R.ſenio2ẽ de elec. ¶ Dicet aliquis iſte ñ ue
nit ꝯtra propriũ iuramentũ ſed ꝯ̃ iuramẽtũ mr̃is q2
ñ ipſe iurauit ſʒ mater ⁊ iuramẽtuʒ ẽ ꝑſonale ex ꝑte
iurãtis ut nõ. Inno.in.c.ueritatis de iureiu.⁊ ſic ui
det̃ ceſſare oĩa ſupradcã. ¶ Sʒ rñdet̃ ꝙ cũ ipſe ñ
poſſit uenire niſi ut heres mr̃is: ſatis ur̃ uenire ꝯtra
ſuũ iuramentũ ſi uenit contra iuramentũ matris cũ
factũ defuncti reputet̃ factũ heredis ut nõ.glo.ff.de
ꝯdi.furti.l.ſi ẜuus circa p̃in.i glo.que icipit.nõ er
go datur

go daꝛ̃ in fi. Nec ob. d. Inn. i. c. ueritatis. qꝛ loquiꝛ̃ ⁊
dꝫ intelligi qñ iuramentũ ñ iponiꝛ̃ sup aliquo trãsito
rio ad heredẽ: secus qñ sup ꝯctu: cum ille ⁊ eius effe
ctus. s. obligatio ⁊ actio ⁊ exceptio trãseãt ad heredes
silr̃ ⁊ iuramentũ qḋ ẽ eius sequela ꝑ tex. optimũ. ad
hoc in. l. suus si heredi i prin. ff. de sta. lib. ⁊ qḋ i fi.
nõ. de rescripto ĩpetrato sup actõne transitoria in he
redẽ qꝛ ⁊ ipm silr̃ trãsit ut nõ. in regula is qui de re.
iur. i mercu. quasi adeũdo hereditatẽ uideaꝛ̃ se obli
gasse ad oĩa ad que obligata erat defuncta ⁊ ꝑ cun
dẽ modũ. s. cũ iuramẽto qꝛ uiꝛ̃ quasi ꝯhere cũ credi
toribus hereditarijs. l. apud iul. i fi. ff. qui. ex cau. in
pos. catur. ⁊ hoc de pᷓia rõe. ¶ Scḋa ratio quare ñ
possit iste agẽs petere ꝯpromissuꝫ ẽ: qꝛ si ipse est ma
ioꝛ. xxv. an. uiꝛ̃ ꝙ agendo ⁊ citari faciẽdo dictos reos
sup ꝯtentis in. d. instrõ transactõis iurate inciderit ĩ
penas. l. siquis maioꝛ. C. de transacti. ⁊ ꝯ̃ sit infa
mis ⁊ ipso iure cecidit ab actiõe ⁊ omni iure suo. Et
sic per ꝯñs nulla possit ammõ esse qõ uel cõtrouer
sia de ꝯtentis in dicto instrõ ⁊ hoc sit notoriũ ⁊ mani
festũ qꝛ ꝓbatões iuꝛ̃ manifestissime sunt. l. si tutoꝛ. ⁊
ibi nõ. C. de pericu. tuto. ff. de le. i. l. lꝫ impatoꝛ. ergo
nec sup eis põt petere ꝯpromissuꝫ qḋ cẽ ⁊ peti nõ pt̃
nisi sup illis sup quibus põt cẽ lis ⁊ questio seu ꝯtro
uersia iuꝛ̃ ea que nõ. ꝑ doc. in. l. post rẽ iudicatã. ff.
de trãsac. ⁊ in. l. post rem iudicatã de re iudi. Pꝛeꝛ̃ea
d. statutũ loquiꝛ̃ qñ ẽ ul speraꝛ̃ cẽ ꝯtrouer. ⁊ ubi hoc
nõ ẽ cũ cesset uerba statuti cessat ⁊ ipsiꝰ dispõ. l. iiij.
§. totiens. ff. de dã. infec. Sꝫ hic ẽ notoriũ ex ipsa ci
tatiõe nõ posse ammõ ẽẽ de ꝯtrouersia de ꝯtentis ĩ
dicto instrõ cũ actõem quã ꝑ̃tendit ꝯstet eũ ꝑdidisse
⁊ hoc ẽ notoriũ iudici ut iudici iõ ex officio suo ẽt nl
lo petẽte dꝫ ipm repellere ⁊ suã audientiã denegare
iuꝛ̃ nõ. ꝑ glo. ⁊ doc. in. l. ubi pactũ. C. de trãsac. ⁊. ff.
de pac. si unus. §. pactus in glo. i opponẽdo. ⁊ per
Bar. in. l. cũ qui ita. §. qui ita. ff. de uer. ob. ⁊ ꝑ In
no. in. c. ꝯstõnes de filijs ꝑ̃sbi. posset dici ꝙ ẽt si iste
agens sit minoꝛ. xxv. an. si tñ mater eiꝰ iurauit ꝙ tẽ
poꝛe iuramẽti erat maioꝛ hoc sufficiat ad faciendum
hũc eius heredẽ uenientẽ ꝯ̃ incidere i penã dicte. l. si
quis maioꝛ ipso iure: cũ illa solũ requirat ꝙ iurãs sit
maioꝛ. tñ fateoꝛ ꝙ poterit petere resti. in integ. qꝛ ex
facto suo icidit iuꝛ̃ ea que habenꝛ̃ plene i. l. i. ⁊. ij. C.
si aduersus uẽdi. pig. ⁊ sic ꝙ̃ꝙ̃ sit restituꝰ põt repel
li a petitõe dicti ꝯpromissi: qꝛ notũ ẽ iudici ipm ñ ha
bere ius. Illud aũt ꝯstat ꝙ ad ipm trãsiuit dicta trã
sactio cũ sua qualitate iuramẽti. ut ar. d. l. suus si he
redi. de sta. libe. ⁊ nõ. Bal. in. l. fi. C. de pact. in ante
penul. colũ. ¶ Tertia rõ que me mouet ẽ qꝛ dictuꝫ
statutũ ñ declarat ad cuius ĩstantiã dꝫ iudex ꝯpellere
ꝑtes ad faciẽdũ dictũ ꝯpromissũ. uñ ego intelligo sa
ne ꝙ ad instãtiã illiꝰ ꝯ̃ quẽ mouetꝛ̃ ꝯtrouersia: qꝛ in
eo cessat oĩs suspitio calũnie nõ aũt ad instãtiaꝫ eius
qui ꝯtro. mouet nisi ꝯ̃riũ iudici uideaꝛ̃ al apcrta
erit uia unicuiqꝫ idebite ⁊ iniuste uexãdi aliquẽ ⁊ ab
eo idebite extorquẽdi faciẽdo eũ citari cũ nullũ ius ul
actõem ꝑ̃tẽdat uel ꝑ̃tẽdere possit ꝯ̃ eum ut deducat
ipꝫ ad ꝯpromissũ ⁊ cões amicos q̂ ĩterdũ ꝑ̃ter omnẽ
iusticiã grauãt unũ ⁊ alteri tribuũt ꝑ̂daꝫ ꝓut experiẽ
tia docet ⁊ ħ euitare debemꝰ. ff. de trãsac. l. cũ hij. §.
si cũ lis. qui. §. bñ facit ⁊ qḋ ibi nõ. do. Ang. de peru
sio ꝯ̃ illos qui fingunt lites ut ueniãt ad ꝯpromissuꝫ
in casu quo ḋ iure fieri nõ ḋbet si tamẽ actoꝛ ñ stetis
set i finibus solius citatõnis sꝫ ḋdisset libellũ ⁊ iustas
⁊ rationabiles causas allegasset ita ꝙ appareret ma
nifeste ꝙ litem ñ fingat et ꝙ nõ calũniatur. Sed ꝓ
pter dubiũ litis peteret ꝯpromissum mox ei gerẽdus
esset ⁊ audiri deberet. ar. l. tutoꝛ. i prin. ff. de iureiu. sꝫ
quãdo fecit dũtaxat aduersariũ citari ⁊ non exprimit
aliquã causam rõnabilẽ quã habeat cõtra euꝫ uel ex
primit causam sed statim ostẽdiꝛ̃ ꝑ ostẽsionẽ ĩstrumẽ
ti ꝙ illa est sopita ⁊ terminata ut hic cõtingit certe ap
paret iudici alio nõ dato ul allegato ꝙ haberet dcm̃
ĩstrumentũ ⁊ trãsac. ⁊ iuramẽtũ irritare qḋ essꝫ uerũ
ꝙ ipe calũnioso modo petit ⁊ ꝑ cõsequens bonus iu
dex non debꝫ sibi aures accõmodare. C. ḋ fal. l. satis
apte. Et qḋ nõ. bene ad propositum Inno. i. d. c. cõ
stitu. ḋ filijs ꝑ̃sbi. ⁊ ꝑ gl. i. d. l. ubi pactuꝫ. C. ḋ trãsac.
cũ alijs supra allegatis qꝛ ñ ẽ credẽdũ ꝙ statutũ alio
modo ĩtellexerit ⁊ ꝙ uoluerit ĩuenire causas calũniã
di ⁊ ĩdebite alios uexandi cũ potius tẽdat eius dispo
sitio i oppositũ. s. ad lites finiẽdas. ff. de arbi. l. i. Nõ
ergo ḋbet taliter intelligi ꝙ fiat eius qḋ nõ uoluit. ff.
ad exhibẽ. l. antepenul. Sed taliter ꝙ eius intentõ
fuetur. ff. de leg. l. benignius.

.lxviij.

¶ Statutũ de cõpromittẽdo loquẽs de ꝯsanguineis
⁊ affinibus an extendantur ad soccrum ⁊ nurum.

¶ In christi nomine amen.

Super primo dubio seu quesito respondeꝛ̃ ꝙ cõis
opinio doc. iuris ciuilis ẽ ꝙ filius qui erat i ptãte pa
tris tempoꝛe moꝛtis eius uel qui fuisset si tũc natꝰ fu
isset cũ natus sit post moꝛtẽ eiꝰ hereditatẽ paternã si
bi delatã ex testõ uel ab ĩtestato trãsmittit ẽt nõ aditã
iure suitatꝭ ad quoscunqꝫ heredes extraneos ñ solũ ma
trem ẽt si erat ĩfans ⁊ anniculus ⁊ si ignoꝛauit eã sibi
delatã ꝑ. l. lucius. ff. de iuꝛ̃ fis. de stip. fu. l. liber hõ.
C. de iuꝛ̃ deli. l. iij. ff. de testa. mili. l. ex militari. §. fi.
⁊. l. se. cũ ibi plene ꝑ Bar. ⁊ plenius ꝑ eundẽ i. l. uẽ
tre. ff. de acqui. here. lꝫ Ia. de bel. ⁊ Mar. sil. dispu
tãdo tenuerint ꝯ̃riũ i infante per. l. si infanti. C. de
iuꝛ̃ deli. uersi. si uero. uel ñ sic sꝫ oẽs doc. reprobãt ut
ibi nõ. Bar. ⁊ Ci. in. l. apud hostes. C. de suis ⁊ leg.
glo. ẽt oꝛdinarie tenuerũt ꝙ regulariter filiꝰ iure sui
tatis ñ trãsmittat hereditatem pr̃nam ñ aditaꝫ nisi
ad mr̃em ut. d. l. apḋ hostes. ⁊ sic siue teneamꝰ opi.
doc. siue opi. gl. saltẽ in casu nr̃o ex qᵒ queriꝛ̃ an trãs
mittaꝛ̃ ad matrẽ. dicendũ ẽ ꝙ sic. Nec reꝑio ꝙ Di. di
xerit ꝯ̃riũ uel ꝙ approbauerit aliquã gl. tenentẽ ꝯ̃riũ
ut pꝫ ex relictis ꝑ Ci. i. d. l. apḋ hostes ⁊ ꝑ Bar. i. d.
l. ex militari. §. fi. ⁊ i. d. l. uẽtre. qui recitat opi. mltoꝝ
⁊ tñ de Di. ñ faciũt mẽtõem ꝙ ꝯ̃rium tenuerit. Trãs
mittiꝛ̃ aũt dcã hr̃ditas eo mõ quo erat apḋ ipm trãs
mittentẽ. s. cũ ptãte se miscẽdi uel repudiãdi. l. siquis
filiũ. §. i. ff. de acq̂. hr̃. nõ aũt tãꝙ̃ irreuocabilr̃ infixã
qꝛ nec sic erat apḋ trãsmittentẽ sꝫ erat ĩfixa mero iuꝛ̃
ciuili cũ ptãte abstinẽdi de iuꝛ̃ ꝑ̃toꝛio insti. de hr̃. qua
lita. ⁊ di. §. sꝫ ⁊ hijs. ff. siquis omis. ca. testa. l. i. §. qui
sunt i ptãte. C. si ut se ab here. absti. l. i. Ex quibus
oĩbus ꝯcludiꝛ̃ ꝙ dcã hr̃ditas pr̃na fm cõeꝫ opi. doc.
cũ ptãte se ĩmiscẽdi uel abstinẽdi reperiꝛ̃ i hereditate
dicti infantis ⁊ sic illi ad quos ꝑtinet dicta hereditas
dicti ĩfantis potuerũt eã adire ⁊ requiriꝛ̃ duplex aditõ
pr̃io de here. infantis ⁊ postea de hereditate pr̃is in
fantis qꝛ non nisi tanꝙ̃ heredes infantis adire eam
possunt ut. d. l. siquis filium. §. i. de acqui. here. tenẽ
do aũt opi. gl. sola mater que ẽ heres dicti infantis ꝓ
quarta ꝑte posset eã adire qꝛ ad ipsam solam potuit

transmittere secundū gl. ī dicta. l. apud hostes. Et si
reperit Di. approbasse illā gl. esset illa seruāda uero
ne ex forma sui statuti nec esset nouū ꝙ nō sit heres
īfantis īsolidū ⁊ tamen bona paterna cōsequatur in
solidū. Nā ⁊ alias hoc uidemus ī si. cuꝫ quis decedit
relicto fratre ex latere patris tantū ⁊ altero ex latere
matris tātū qꝛ licet quilibet horū sit heres fratris pro
dimidia bona tamē paterna ꝑtinēt īsolidū ad fratrē
cōsanguineū. materna uero ad uterinū ut nō. glo. in
auc. itaqꝫ. C. cōia de succes. ⁊ in auc. post fratres. C.
de legi. here. Ego tamen nō reperio Di. illā gl. plus
ꝙ̄ alias approbare. Ideo stādū dico cōi opi. doc. ꝙ
omnes heredes īfantis īpaꝫ una cū hereditate īfantꝭ
adire possunt qui aūt sunt illi īfra patebit. Et ex his
remanet responsum ad dubiū primū ⁊ dubiū secūdū
tanꝙ̄ sup̄fluū ⁊ nullius ualoris remanet sublatum.
¶ Ad tertiuꝫ quesitū quo querit an dicta mater pos
sit ꝯpelli ad ꝯpromittendū uirtute statuti ueteris uel
noui. s. ducis mediolani. Respondet ꝙ nō. naꝫ uir
tute ueteris nō qꝛ nō ē de affinibus ibi noīatis cū lo
quat quādo uertit questio inter socerꝝ uel nurum uł
leuirum ⁊ leuirā qꝺ hic non ē uirtute aūt noui qꝺ ge
neralius loquit de affinibus. silr nō qꝛ illud cuꝫ sim
pliciter loquat dꝫ intelligi de illis qui sint affines tp̄e
litis seu quo petit ꝯpromissum nō de illis qui fuerūt
sed eē desierunt. tex. est in. l. cui eorum. §. affinitates
ff. de postu. sed hic desijt uxor eē affinis ꝯsanguineo
rum uiri ꝑ mortē uiri ⁊ ētipsi desierūt eē affines eiꝰ
ꝙ̄tum ad usum huius priuilegij ꝓuenientis a statu
to. ut nō. glo. ordi. in. l. sed hoc ita. ff. de re iudi. lꝫ ꝙ̄
tum ad ꝓhibitōem matrimonij non. insti. de nup.
§. affinitatis. nec ꝙ̄tum ad ius succedēdi qꝺ ꝑuenit
de iure cōi. l. fi. C. de uer. sig. uidelꝫ ꝙ si statutum di
cat ꝙ̄ cāc inter affines ꝯpromittant ꝙ socer cuiusdā
qui desijt eē socer ꝓpter mortē filij non cogit cōpro
mittere cū nuru cuiusduꝫ. ⁊ hoc per dictū. §. affinita
tis in. l. cui coꝝ. ff. de postu. ⁊ ꝑ glo. in. d. l. sed hoc
ita. ⁊ ita dicit tenuisse antiquos doct. perusinos. nec
ob. illa. l. fi. de uerbo. sig. qꝛ ſm Oldra. ut ip̄e refert
aliud ē uelle admitti ad aliquid qꝺ sit de iure cōi ⁊ ē
admittendū. aliud ad aliqꝺ beneficiū de iure spāli ut
ē hoc. Nam de iure cōi n̄ cogit quis ꝯpromittere cuꝫ
suo aduersario. l. si dictū. §. si ꝯpromisero. ff. ꝺ euic.
nō. Bar. in. l. furti. §. qui iussu. ff. de postb. ⁊ Bal. in
l. ex stipulatōe. C. de sen. Statutū ergo istud dispo
nēs ꝯ̄trium dicit ꝯcedere beneficiū qꝺ ē cōtra ius cōe
tur plene nō. in. c. i. extra de rescrip. ad qꝺ beneficiū
uel priuilegiū nō dꝫ quis admitti tanꝙ̄ affinis pꝰ dis
solutā affinitatē ꝑ mortē ut in tex. ⁊ glo. supra allc:
nec ob. ꝙ statutum uetus dicit tā qui eēnt ꝙ̄ qui fuis
sent ⁊c̄. qꝛ hoc non repetit in statuto nouo nec eēset
repetitū ar. l. aliam. ff. de noua. maxīe qꝛ cū sit ꝯtra
ius cōe seruandū ē ut iacet ⁊ extendi nō dꝫ. l. cōstitu
tōibus. ff. ad munici. l. quicquid astringēde de uerb.
obli. Si aūt duraret affinitas uideret ꝙ ligaret dcāꝫ
dn̄am ibi agentē lꝫ sit ꝺ alio territorio quasi ꝯcernat
modū ⁊ ordinē ꝓcedēdi. Et ꝯstat ꝙ ꝙ̄tum ad hoc
seruant statuta loci ubi iudiciū agitat. ff. de test. l. iij.
in fi. C. de epi. ⁊ cle. l. cū clericis in fi. ⁊ ibi ꝑ Ci. ꝺ pri
uile. scho. l. fi. ⁊ Inn. in. c. i. de libel. obla. quod nō.
Bar. in qōne disputata per cū de qua facit mētōem
in. l. ꝓcur. ad exhi. §. i. ff. reꝫ ra. ha. de iudi. uendi
tor. ¶ Ad quartū quesituꝫ respondet ꝙ dicti. a. b. ⁊
c. filij dicti marci ⁊ dicta iuliana filia filie cuiusdaꝫ am
brosij nō debēt uocari ad successionē dicti petri īfan

tis una cū matre ⁊ patruelibus dicti infantis. Nā ex
ꝑsona ipsoꝝ non qꝛ sunt remotiores in gradu ex ꝑ
sona patris ⁊ matris non qꝛ exceptis filijs fratruꝫ de
functi de cuius successione agit non succedūt alij ī lo
co parentū suoꝝ ⁊ sic ueniant cū ꝓximioribꝰ in gra
du cū quibus poterāt coꝝ parentes uenire ut habet
in auc. post fratres la secūda. C. de legi. hered. et in
corꝑe unde sumit. ⁊ ꝑ doct. in. d. auc. post fratres. sꝫ
isti non sunt filij fratrū carnaliū de quibꝰ loquit illa
auc. qui succedūt in locū parentū sꝫ fratrū patrueliū
ut pꝫ ad sensum qui non gaudēt eodē priuilegio de
le. iij. l. lucius. §. sempronia. ⁊ ibi nō. ꝑ Bar. hoc ēt
nō. Bal. in auc. cessante post mediū. C. de leg. here:
ubi dicit ꝙ ulteriores a fratribus defuncti et filijs
fratrū succedunt ꝑ se ⁊ n̄ considerat ꝑsona parentuꝫ
ideo ueniūt in capita nō in stirpes ⁊ n̄ possunt ueni
re cū alijs qui sint in propinquiori gradu ꝙ̄ ip̄i sint.
Sed hic extat mater ⁊ filij patruoꝝ qui erant illi īfan
ti ꝯiuncti ī quarto gradu de iure ciuili ⁊ in secundo
ꝺ iure canonico. isti uero filij unius ex dictis filijs pa
truorum ac unius filie sunt ī quinto de iure ciuili ⁊ ī
tertio de iure canonico. Preterea statutū dicit expres
se ꝙ ueniat mater cū agnatis ī gradu ꝓximis ⁊ satis
ē ꝙ recipiat iniuriā ab illis quos de iure cōi debet in
totū sup̄ari. ut ī auc. ꝺfuncto. C. ad tertul. ¶ Quan
tū ad ultimū quesituꝫ in quo uidet uis huius qōnis
ꝙ̄plurimū ꝯsistere. dicendū ē ꝙ hereditas dicti īfan
tis. et per ꝯn̄s ēt hereditas patris sui illiꝰ iuncta rōne
suitatis dꝫ diuidi in quatuor ꝑtes ꝓut asserit mater
infantis ī suo libello quaꝝ una ꝑtinet ad eaꝫ altera
ad filios anto. altera ad filios ābrosij. s. guilielmuꝫ ⁊
ursulā. altera ad iulianā filiā bar. ⁊ sic dꝫ fieri diuisio
in stirpes nō ī capita qꝺ sic ostendit. nā de iure cōi si
non extaret mater infantis illi succederēt ī capita nō
in stirpes qꝛ n̄ sunt fratres carnales sꝫ patrueles nec
filij fratrū carnaliuꝫ sed filij patruoꝝ. ergo ⁊c̄. ⁊. d.
auc. post fratres. la secūda. C. de legi. heredi. Item
extante matre si non esset statutum ipsa mater eos
in totum excluderet ut in auc. defuncto. C. ad tertul.
Statutū ergo istud facit matri hanc iniuriā qꝛ admit
tit istos agnatos una cum matre cum igitur sit iniu
riosum ⁊ contra ius cōe dꝫ restringi ut ꝙ̄ minus fieri
possit cōtineat odiū ut in. c. odia de re. iur. de libe. ⁊
posth. cū quidā. sꝫ plus cōtinēt odij si admitterētur ꝑ
capita qꝛ nō haberet mater nisi unā ꝑtē de. xij. Sꝫ si
illi uocentur ī stirpē habꝫ unā de quattuor. Preterea
nō debet esse mater ista ꝺterioris ꝯditōnis ꝯcurrēdo
cū filijs patruorū ꝙ̄ si ꝯcurreret cum patruis qui fuis
sent dicto īfanti cōiūcti ī tertio gradu sꝫ filij eorum in
quarto. Sꝫ si cōcurreret cuꝫ patruis uidelicet ātonio
ambrosio ⁊ bar. parētibus istoruꝫ qui nunc uolunt
cū ea cōcurrere uocaretur dicta mater ad quartā ꝑtē
⁊ quilibet illorū ad aliā quartā ⁊ hoc ē clarum. Ergo
idē debet esse ī filijs eorū ne sint melioris ꝯditionis
ꝙ̄ parētes eorū ar. C. ꝺ bonis mat. l. si uiua matre.
Preterea statutū hoc expresse dicit dū dicit primo ꝙ
uocētur equaliter ꝙ iter eos uiriles fiant portiones.
Deinde subdit ⁊ taliter ꝙ filij loco p̄mortuoruꝫ parē
tum succedāt in stirpes ⁊ n̄ in capita ⁊c̄. Primū dubi
um dicit ꝙ uocent equaliter ⁊ fiāt uiriles dꝫ intelligi
qn̄ mater ꝯcurreret cū talibus agnatis qui non nisi
ex ꝑsona ꝓpria non aūt parentū coꝝ possunt uoca
ri ꝓut eēt in casu nostro si ꝯcurreret cū patribꝰ istoꝝ
eiusdēqꝫ patruis. s. antonio ambrosio. secūduꝫ uero
qꝺ subdit ⁊ taliter ⁊c̄. locū hꝫ quādo ꝯcurrit cuꝫ illis
qui possunt

qui possūt uenire ⁊ ꝯsiderari ex ꝑsona alterius ꝓut est i casu nostro qꝛ isti ꝯsiderari possūt ex ꝑsonis parentū suoꝝ qui si uiuerēt uenirēt ad succes. huius in fātis ⁊ excluderent ꝓprios filios tāꝙ remociores. l. fi. circa mediuꝫ. C. de uer. sig. Et sic diuersis casibus dꝫ bēt itelligi uerba dicti statuti ne sibi ipi ꝯtrariet̄. Nec obstant allegata i ꝯ̄riū qꝛ ꝓcedunt i successione q̄ fit de iure cōi. Ista uero fit preter ⁊ ꝯtra ius cōe cum extet mater ut supra dixi. Nec ob. ratio ꝙ statutuꝫ debet itelligi ut q̄to minus posset deroget iuri cōi ⁊c̄. qꝛ hāc rōeꝫ retorqueo ꝯ̄ allegātes plus enim derogaret iuri cōi si uenirēt in capita qꝛ plus lederēt matrē ꝙ̄ si i stirpem ut supra dixi qꝛ isti agnati ꝯtra ius cōe uocant̄ cum matre igit̄ uocatio est restrigēda.

¶ An statutū d̄ ꝯpromittēdo loquēs d̄ ꝯsanguinibꝰ ⁊ ꝯsorteria extendatur ad legitimatos.

lxviiij.

¶ In christi nomine amē.

Super eo uero quod querit̄ utruꝫ dicti ltimati uenietes ad defensaꝫ emptoris ꝯtra quē p̄fate domine litē mouent possent petere ꝯpromissuꝫ fieri tāꝙ ꝯsortes ex forma statuti lucani. Breuiter dicendū uidet̄ ꝙ nō qꝛ p̄fatum statutū dꝫ itelligi eo cāu quo ꝯsorteria nō negat̄ nec est de ipa questio sꝫ de alio. Sꝫ i casu nr̄o negat̄ ꝯsorteria qꝛ negatur legitiatio ualere ꝑ ea que superius dicta sūt. Et si hoc esset uerū ꝙ no ualeret tūc nō possent dici ꝯsortes de p̄imonio ⁊ de eodem cippo ⁊ sic agnati eo mō quo statutū requirit. qꝛ loq̄tur de ꝯsortibus ⁊ attinētibus legitis ⁊ naturalibꝰ qꝺ ex eo pꝫ qꝛ loquit̄ de ꝯsortibꝰ usqꝫ ad talē gradū sꝫ nō ē dare gradū ꝯsorterie seu agnatōis iter n̄ ltimos l. spurius ⁊. l. hac ꝑte. ff. unde cognati. qꝛ ubi nō est dare agnationē nec etiā gradū agnatiōis cū qualitas sine subiecto esse nō possit. l. si suum. §. fi. ff. de act. emp. Cū igit̄ ille q̇ petit ꝯpromissū fieri tāꝙ ꝯsors d̄ p̄imonio. i. de eodē cippo sicut statutū loquit̄. necesse hꝫ p̄bare se talē si hoc negat̄. C. q̇ accusa. n̄ poss. l. nō ignorat de libe. agno. l. fi. qui satisda. coga. l. si uero. §. qui ꝓ rei qualitate. Et nō Ci. in. l. cū te. C. de ꝓba. Et qꝺ hereditatis que uertit̄ iter istos depēdet ab hoc articulo scꝫ si sint ltī ꝯsortes uel nō d̄ quibus statutū loq̇tur dicēduꝫ ē ꝙ nō possūt p̄fati ltimati tāꝙ ꝯsortes uti b̄n̄ficio statuti cū non ꝯstet eos esse ꝯsortes sicut statutū req̇rit per. l. diuus. ⁊ qꝺ ibi nō. Bar. ff. de testa. mili. ⁊ optime facit i rōne sui. c. si a subdelegato de offi. del. li. vi. ⁊ qꝺ nō. Bar. in. l. i. in p̄n. ff. qꝺ ui aut clā de statuto loquēte de instr̄o publico qꝛ ante oia oportet ꝯstare ꝙ sit publicū istrumentū ad hoc ut dispositio statuti locuꝫ habeat. ꝓ hoc ēt facit. ꝙ si isti admitterētur tāꝙ ꝯsortes de p̄imonio ad petēdū ꝯpromissū. fieret p̄iudicium i cā ⁊ negocio p̄ncipali que ⁊ qꝺ depēdet ab isto articulo an sint cōsortes d̄ p̄imonio ꝓut dicit statutū ⁊ sic an sint ltimi qꝛ ꝯsortes d̄ p̄imonio dicūt̄ agnati. i. attinētes ex latē patris ⁊ agnati n̄ sunt nisi illi iter quos sūt m̄rimonia ltima ⁊ sic ltimi. nō aūt illegitimi nc̄ igit̄ fiat p̄iudiciū qōni p̄ncipali n̄ debēt admitti ad petēdū ut tales ꝑ. l. siq̇s libertatē. ff. d̄ peti. here. ⁊ ꝑ tex. exp̄ssuꝫ isi. i. l. nō distiguemus. §. siq̇s. ff. d̄. arbi. Itē ꝯfirmātur p̄dc̄a. s. ꝙ statutū faciēs mētionē d̄ ꝯsortibꝰ ut possint petere ꝯpromissū itelligat̄ de ꝯsortibꝰ ltimis ⁊ naturalibus ⁊ nō ltimatis ut dixi qꝛ hoc determinat expsse Bal. post Ci. i. l. q̇sq̇s. C. ad. l. iul. ma. ubi dicit ꝙ q̇cq̇d sit qn̄ ista noia denotatia nām puta fil'ij fr̄es ⁊c̄. ꝓferūt̄ a lege ꝙ itelligāt̄ ēt d̄ n̄ ltimis. l. quiqꝫ. §. ꝑētes. ff. d̄ in ius. uocā. cū. l. se. ⁊. l. tutelas cū ibi nō. d̄ capi. di. uel qn̄ a testatore. l. ex facto. §. siquis rogatus. ff. ad trebel. qn̄ tamē ꝓferunt̄ a statuto cuiꝰ uerba itelligunt̄ de ltimis ⁊ naturalibus tātū qꝛ i usu loquēdi. de talibus itelligimus ⁊ naturalibus tātuꝫ qꝛ in usu loquēdi de talibus itelligimus. facit ad hoc gl. ordi. i cle. i. de baptis. cū igit̄ uertat̄ hic i dubiū an isti sint legitimi uel naturales sequit̄ ꝙ n̄ possūt uti b̄n̄ficio statuti quousqꝫ fuerit hoc declaratū qꝛ statutū fūdat se i hac qualitate igit̄ ē ꝓbāda. l. p̄tor. §. docere ff. ui bo. rap. Preterea cū istis ltimatis nō uertit̄ p̄ncipalr̄ questio lꝫ cū illis qui emerūt ab eis ⁊ lꝫ bar. disputādo tenuerit uēditorē uenientē ad defēsam ēptoris posse petere ꝯpromissuꝫ ex sua ꝑsona ut i qōe q̄ icipit statu. ciuitatis pisan. ⁊ ꝑ eūdeꝫ i. l. ꝓcur. ad exhibendum. §. i. ff. rem ra. ha. tamen bal. per plures rationes tenet oppositum. C. ubi in rem actio. l. i.

¶ Cōpromissū an ⁊ qn̄ hꝫ uiꝫ trāsactōis. Et ꝯditio apposita i legato f̄co uni qn̄ itelligat̄ repetita i legato f̄co alti. Et an iuramētū extēdat̄ ad ignorata.

.lxx.

¶ In christi nomine amen.

Uiso puncto suprascripto ⁊ alijs de quibus i eo fit mētio ex toto ꝓcessu cāe tria uel quatuor uidēda occurrūt. ¶ Primū ē utrū dicta legata de q̄bus ꝯ̄dicit̄ cēseant̄ pura uel ꝯditōalia si tadeus decederet sine liberis. Et ur̄ fuisse pura cū i eis nulla appeat apposita ꝯditio preterꝙ̄ i p̄io legato antoniole nepti testatoris ergo ⁊c̄. l. i. i p̄n. ff. de ꝯdi. ⁊ de. Nec ꝯditio illius p̄imi legati ur̄ ꝙ censeat̄ repetita i sequētibꝰ ꝑꝑ dictōem. Itē qꝛ illud ꝓcederet qn̄ ꝑ eā addiceret̄ oratio imꝑfecta uel qn̄ precedens eēt iꝑfecta ⁊ ꝑ illa que addicerent̄ ꝑficeret̄ qn̄ aūt utraqꝫ oratio tā p̄cedens ꝙ̄ sequēs que ꝑ dictionē. Itē addicit̄ eēt ꝑfecta. tūc illa dictio. Itē ē ꝯtinuatiua n̄ repetitiua qualitatis p̄cedētꝭ i sequētē ut pꝫ ex his que plene hn̄tur ꝑ bar. in l. i repetēdis. ff. d̄ le. iij. facit qꝺ idē nō. i si. i. l. scie. §. gaio. ff. de fun. istruc. ¶ Sꝫ his nō obstātibus dicendū ē ꝯ̄riū. p̄io ꝑ id qꝺ idē bar. nō. i. d. l. i repetendis circa fi. ubi ur̄ istū cāuꝫ expresse tāgere ⁊ determinare i ꝯ̄riū uidelꝫ ꝙ si testator p̄io fecerit aliqua legata que uoluit ualere ⁊ deberi uiuente filio ut fecit hic i p̄ncipio testamēti usqꝫ ad uersi. Itē uolo lego ⁊ ordino ꝙ si dictꝰ tadeus ⁊c̄. de legatis factꝭ filiabus. Deinde iceperit legare post mortē filij dicēdo ꝙ si dictus filius quē istituerat heredē d̄cesserit sine filijs reliquo titio cētū. Itē reliquo seio fundū. Itē gaio aliū fundū ⁊c̄. ꝙ ꝯditio apposita i legato facto i p̄io titio noiato itelligit̄ repetita i sequētibꝰ legatꝭ. s. f̄co seio et f̄co gaio lꝫ sint facta i diuersꝭ orōnibꝰ ⁊ ꝑfectꝭ ⁊ h̄ ꝑꝑ illā aduersatiuā ꝙ si. uel si ṽo ⁊c̄. que aduersant̄ p̄cedētibꝰ ⁊ iportāt h̄ ꝙ filiū uiuētē n̄ uult grauare ultra legata p̄cedētia collata i eiꝰ uita. Sꝫ si decesserit sine libe. tūc eiusdē hēdes ex̄neos grauat i seq̄ntibꝰ legatꝭ ⁊c̄. Et sic cēset̄ oia sequētia legata ꝯferre i dictū cāuꝫ mortꝭ filij. Et ita fuit hic ꝙ post legatū factū filiabꝰ qꝺ uoluit deberi a filio uiuēte si nuberēt icepit legare pꝰ mortē i illo ṽsi. Itē uolo lego ⁊ ordio lꝫ ergo ꝯditionē illā n̄ adiecerit nisi i uno legato. s. i facto ātoniole censetur tamen eam uoluisse addicere etiam in sequētibus adiectis perditionem. Item licet in oratiōibus

ꝑfectis ſcꝫ in factis catherine antonio ⁊ Jacobo rõne ꝑdicta ⁊ facit. l. ſi ita ĩ pñcipio ⁊ qð etiã ibi tãgit idem Bar. ff. ð libe. ⁊ poſthu. ꝓ hoc etiã facit uiriſilitudo qꝛ nõ eſt credẽdũ ꝙ plus dilexerit catherinã Jacobũ ⁊ Antoniũ nepotes ꝙ̃ antoniolã que ſilr erat neptis ut primis uoluerit legare pure iſti uero ſub ꝯditiõe. Jtẽ qꝛ iſta ſũt magna legata ⁊ exhauriũt magnã ꝑtẽ hereditatis unde nõ eſt credẽdũ ꝙ filiũ uiuẽtẽ uoluerit priuare tot bonis ĩmobilibus ⁊ uoluerit ea ꝑuẽire ad dictos nepotes quos uiriſilr nõ tantũ dilexit. ar. l. cũ acutiſſimi. C. de fideicõ. ⁊ l. is qui. ff. ð iur. codicill. hoc etiã corroborant multi teſtes qui fuerũt ꝑ̃ſentes teſtõ ⁊ dicũt illã ꝯphẽdiſſe fuiſſe intẽtionẽ teſtatoris ⁊ marie Joãnes dictus uicarius qui hoc certitudinarie atteſtatᷣ ⁊ ad ipſũ ſe referũt etiaꝫ teſtes ꝑtis aduerſe. Et unus ex teſtibus tadei reddit bonã rõnem ſ. ꝙ ſibi uidetᷣ ꝙ teſtator uoluerit cuꝫ fecerit dicta tot legata facere ꝑtitionẽ bonoꝝ ſuoꝝ poſt mortẽ ſui filij quod ẽ ſatis uiriſimile. Sunt etiã alij qui dicũt ſe tũc cũ teſtm̃ foret publicatũ audiuiſſe a dicto antonio ꝙ parũ curabat ð dcõ legato ⁊ ꝙ citius uoluiſſet. x. ducatos qꝛ ipe ratõnabilr debebat mori ante dictuꝫ tadeũ qui teſtes ſaltẽ adminiculantᷣ ad ꝓbãduꝫ ꝯiecturatã mentẽ. l. cũ ꝓponeretᷣ. ff. de leg. ij. Concludẽdũ ẽ ergo dicta legata fuiſſe ⁊ eſſe ꝯditionalia exquo ſeqᷓtur ꝙ cũ ꝯditio nõdũ extiterit nullo iure debita erant uł ſũt nec ciuilr nec nãlitᷣ qꝛ ñ ceſſit dies coꝝ ⁊ pñt caduca fieri ſi legatarij ꝑ̃cederent thadeo. l. i. §. ſinaũt ſub ꝯditiõe. C. de cadu. tol. l. heres meus de ꝯdi. ⁊ ðmon. in pñ. ⁊ ante ꝯditõis euẽtũ nulla nata eſt obligatio. l. cedere diẽ. ff. de uer. ſig. ¶ Secũdo uidẽdũ ẽ poſito ꝙ ita ſit an dictus thadeus ꝑ̃iudicauerit ſibi ꝑ ꝯpromiſſũ ⁊ laudũ ⁊ uidetᷣ ꝙ ſic qm̃ uiꝫ tranſactionis hꝫ. C. de iudi. auc̃. ſi uero ⁊ ĩ corpore uñ ſumitᷣ. ⁊ trãſactio de idebito facit debitũ. Et ipedit repetitõnẽ ſoluti. l. ij. C. de condi. idc. ⁊ nõ. ff. e. ti. l. elegãter ĩ fi. ꝑ gl. ¶ Sꝫ ꝯ̃triũ ẽ uerius nã illud ꝓcedit ĩ uera ⁊ ꝓpria trãſactiõe quã ꝗs ſibi facit ꝑ ſeipſuꝫ aliquo dato uel retẽto. C. de trãſac. l. trãſactio ſed iſta que fit ꝑ ꝯpromiſſuꝫ ⁊ laudũ nõ eſt ꝓpria tranſactio ut dicit Bar. i. l. ꝙ ſi epheſi. §. fi. ff. de eo quod certo loco ⁊ l. furti. §. q iuſſu de his qui nõ. iſa. ⁊ cuꝫ in illa ſe arbitrio alterius ꝯmiſerit ĩtelligitᷣ ꝯmiſiſſe ſub ꝯditõe ſi erit equũ. l. ſi libertus. ff. ð ope. liber. c. quintauallis de iureiur. uñ ſi ẽ iniquũ nõ ꝓhibetᷣ uenire ꝯ̃ ꝯ̃ptũcũ qꝫ ꝓmiſerit nõ ꝯtrauenire. l. ſocietatẽ. §. arbitroꝝ ff. ꝓ ſocio iniquũ aũt ẽ qñ ledit ultra ſextã ꝑteꝫ. l. uñ ſi nerue. e. ti. hic aũt leſit ĩ totũ qꝛ dicta legata ĩtegralitᷣ aſſignauit legatarijs ⁊ ẽt ultra ꝙ̃ facta fuerint ⁊ ſic enormiſſime ledit unde poterat thadeus uenire ꝯ̃ ñ obſtãte iuramẽto ꝑ̃ſtito de nõ ueniẽdo ꝯ̃ qꝛ nõ includit dolũ. l. creditor. §. fi. ff. mã. ⁊ ex enormi. ⁊ nimia leſiõe dolus arbitroꝝ ꝑ̃ſumitᷣ ar. l. oẽs. §. lutius. ff. que in frau. credi. ꝗ facit exceptioneꝫ obſtare. l. ita de mũ. ff. ð arbi. C. e. l. iij. Et ita ẽt ðterminatᷣ ꝑ Bar. ĩ §. arbitrorum ⁊ in addi. ſpe. ti. de arbi. §. ſequitᷣ de ꝗbuſdã ĩ addi. que ĩcipit. clarius ſic formatᷣ hec clauſula ⁊c. ¶ Tertio uidẽdũ ẽ an ſaltẽ ſibi ꝑ̃iudicauerit ꝑ approbatõeꝫ ⁊ emologationẽ factã poſt latum lauduꝫ. Et uidetᷣ ꝙ ſic per. l. cũ antea ⁊. l. ne ĩ arbi. §. ſiꝗs aũt poſt. C. de arbi. ⁊ cõia utriuſqꝫ iudicij. l. ij. ¶ Cõtrariũ ẽ ueꝝ primo qꝛ fuit facta ꝑ errorẽ iurᷣ tãꝙ̃ legata eſſent pura cum eſſent ꝯditionalia qꝛ ſic declaratur ĩ laudo ꝙ ſunt pura ꝗnimo ſubeſt etiã error facti quia ignorabat id qð poſtea teſtes dixerunt circa ꝓbãdã uerã intẽtiõeꝫ defũcti lꝫ ẽt illa ñ ꝓbata fuerit ꝑ teſtes tñ ꝑ iurᷣ intꝑretatõeꝫ ꝓbata ẽ per ea que ſupra dixi ⁊ id qð nõ. bar. in. d. l. in repetẽdis ñ nocet ergo approbatio nec ſolutio dictoꝝ legatoꝝ. Nec ẽt ſi ꝓmiſit nõ repetere uel non uenire ꝯ̃. l. fi. §. idẽ que ſijt. ff. de ꝯdi. inde. qꝛ uitᷣ eodẽ errore illud ꝓmiſiſſe l. doli. §. diuerſuꝫ. ff. de noua. Secũdo qꝛ poſito ꝙ ex certa ſciẽtia approbaſſet adhuc idẽ qꝛ ꝯtinet alienationẽ bonoꝝ ĩmobiliũ quã facere nõ poterat tadeus qui erat minor. xxv. ãnis ſine iudi. decre. ff. ð re. coꝝ. l. i. in pñ. ⁊. §. i. ⁊ ꝑ totũ. C. de predi. mino. ĩ rubro ⁊ nigro qð hic ñ interuenit. Tertio qꝛ nõ ſolum aliẽationẽ ꝯtinet ſꝫ ẽt dõationẽ cũ ꝓ ea nihil ꝯmodi ꝯ̃ſequeretᷣ tadeus ⁊ ſic ẽt ſi decretũ interueniſſet nõ ualeret. C. ſi maior fac. ra. ha. l. fi. §. ſinaũt dõatões nam nõ niſi ex cã neceſſaria ꝓ debito exſoluẽdo pñt alienari ẽt ſi alia utilitas eius ſubeſſet. ff. de reb⁹ coꝝ l. magis puto. §. pen. donatio eiꝫ ñ cadit in adminiſtratõe curatoris cuius ẽt interuẽt⁹ reqᷓritᷣ. l. ab agnato de cura. furioſi ¶ Quarto loco uidẽdũ ẽ utrũ preiudicauerit ſibi ſaltẽ uirtute iuramẽti poſt latũ laudũ preſtiti de ñ ueniẽdo ꝯ̃. Et uitᷣ ꝙ ſic per auc̃. ſacrã puberꝝ. C. ſi aduerſus uẽdi. ſed certe illa loquitᷣ de iuramẽto ſpõte ꝑ̃ſtito iſtud aũt ñ põt dici ſpõte preſtitũ ex quo ꝑ̃ſtitũ fuit ꝑ errorẽ iurᷣ uł facti cũ crederet legata iſta eẽ pura ⁊ tanꝙ̃ ſuꝑ pur. ⁊ debi. utroqꝫ iure ꝑ̃ſtitũ ſit qꝛ iuramẽtũ dꝫ referri ad ꝯtẽta ĩ laudo ⁊ in laudo hoc ꝯtinetᷣ ꝙ ſint pura. Et tñ in ꝯ̃triũ ẽ ueritas qꝛ ſũt ꝯditõalia ut ſupra dixi. Nec ob. ẽt ſi dicatᷣ iuramẽtũ porrigitᷣ ẽt ad ignorata ſcðm ea que nõ. bar. reprehẽdendo dy. ĩ dicta auc̃. ſacrã puberꝝ ⁊ ĩ. l. ſi duo. §. iuł. ff. ð iuriur. iũctis hijs que nõ. Ci. poſt Di. ĩ. l. ij. C. de reſcin. uen. ⁊ archi. ⁊ Jo. an. ĩ noueł. ĩ. c. ij. de pac. li. vi. qui uidentᷣ approbare opi. bar. Nã illud ẽ ueꝝ qñ iurãs ẽ certus de facto ſuꝑ quo iurat lꝫ nõ ſit cert⁹ de iure qð oritᷣ ex facto ut qñ iurat nõ uenire ꝯ̃ ꝯ̃ctum ꝑ ſe celebratũ de quo ẽ certus lꝫ ignoret ſibi cõpetere bñficiũ reſtitutõis uel mulier de ñ ueniẽdo ꝯ̃ ĩ ꝯ̃ceſſionẽ lꝫ ignoret auxiliũ uełł. ſibi ꝯpetere ſic loquitᷣ bar. ⁊ Joan. an in locis ſupra allegatis ſi bene ĩſpiciatᷣ ſꝫ in caſu noſtro iſte erat incertus de facto. ĩ. ð eo quod in facto cõſiſtebat uidelicet qꝛ iſta legata eſſent ꝯditionalia ĩmo ꝑ errorẽ iuris ⁊ facti putabat ea eſſe pura. Conſtat aũt ꝙ aliud ẽ legatum purum aliud conditiõale ſicut ⁊ ſtipulatio. ff. de uer. ob. l. i. §. ſiꝗs ſimpliciter iuramentũ ergo preſtitũ tanꝙ̃ ſuꝑ puris legatis non porrigitᷣ ad cõditionalia que ſunt diuerſa qꝛ iõ iurauit qꝛ putabat eſſe debita utroqꝫ iure et tñ nullo iure erãt debita ut ſupra dixi. Jtem adhuc uidetᷣ ꝙ ſaltem de iure cãonico ſibi preiudicauerit ꝓpter iuramẽtũ quod põt ſeruari ſine interitu ſalutꝭ eterne. ut in. c. cũ contingat de iuriur. Sed reſpõdetᷣ dupliciter. Primo ꝙ de iure canonico iuramentũ ad hoc ut obliget dꝫ eſſe preſtitum ex certa ſcientia nõ ꝑ errorem cum debeat hẽre tres comites. ſ. ueritatẽ iuſticiam ⁊ iudiciũ. xxij. q. ij. aĩaduertẽdum. Et nõ. C. de nup. l. imꝑialis ⁊ hic non habet iudicium. ĩ. diſcretionem ſeu uolũtatem. hinc ẽ etiã ꝙ iuramentuꝫ dolo preſtitum nõ obliget de iure canonico qꝛ nõ habet uoluntatem iurãtis ꝓpter quaꝫ quis obligatur dicto c. ij. de pac. li. vi. Preterea etiã ſi obligaſſet mero iure tamẽ potuit peti abſolutio a iudice eccłiaſtico ẽt de iure cãonico qꝛ lꝫ ipe iurãs ſeruãdo iuramẽtum non peccet illi tñ quibus fuit iuratũ recipiẽdo dicta legata tanꝙ̃ debita cũ ſint oĩo idebita ſi hoc ſciũt peccãt qꝛ

locupletãtur

locupletant̃ de alieno ꝛ iõ potuit peti absolutio sicut
uidemus ĩ eo q̃ iurat soluere usuras nã obligat̃ solue
re qꝛ soluẽdo nõ peccat.c.debitores de iur.iur. Sed
qꝛ creditor usuras recipiẽdo peccat ꝛ tenet̃ restituere
tãq̃ indebite solutũ põt iurans petere absolutõem a
iuramẽto.c.i.cũ ibi nõ.de iur.iur.hoc etiã uidemus
ĩ iuramẽto pstito per metũ iuxta plene nõ.p Inno.
i.c.uenerabilẽ ĩ fi.de elec. Et idẽ ubicũq; cõtus ẽ ꝓ
hibitus odio creditoris ut nõ. Bar.i.l.siq̃s ꝓ co.ff.
de fideius.i quarta questõne. Quãdo aũt iurãs sũã
do peccaret tũc ipso iure nõ obligaret iuramẽtũ etiã
de iure canonico sm Inn.i.d.c.uenerabilẽ in fi.nec
esset necessaria absolutio ut ibi nõ. Quãdo aũt neu
ter peccaret tũc obligat ꝛ est suandũ ꝛ absolutio nõ
posset peti nec deberet ɔcedi.d.c.cu; ɔtingat. Ex q̃
bus omnib⁹ sequit̃ q̃ snia d; ferri ꝓ dicto thadeo ꝛ
q̃ aduersarij debẽt ɔpelli ad restituẽdũ dicta legata
tãq̃ idebite soluta ñ obstãtibus omnib⁹ p̃dictis ꝛ ma
xime iuramẽto a quo fuit obtenta absolutio a iudice
ɔpetente ne esset iniquitatis uinculu;.

Cõpromissu; de causa usuraria an teneat.
.lxxi.

In christi nomine amen.

Uisis ꝛ ponderatis omnibus de q̃bus supra uiden
dũ est ante omnia utru; ɔpromissu; factũ iter dictas
ptes fuerit ualidũ. Nã dicit̃ q̃ non qꝛ de cã usuraria
tãq̃ ecclesiastica ꝛ spũali ñ potuit in laicũ ɔpromitti.
c.ɔtingit de arbi.iũcta cle.dispendiosa; de iudi.i uer
bo uel usuris. S; ueritas ẽ ĩ ɔ̃triũ qꝛ iter dictas ptes
cora; iudice seculari uertebat̃ qõ facti nõ iur.qꝛ dice
bat̃ q̃ istrumentu; erat de duplo uere sortis ꝛ offere
bat se ꝓbaturũ ꝛ ita ꝓbauit ꝛ sic erat claru; q̃ erat ɔ̃
ctus usurarius nec aliqua dubitatio iuris sup hoc ca
debat uñ cũ esset q̃stio meri facti nihil habebat spũa
litatis admixtũ determinat Bar.expresse ĩ terminis
i.l.titia.ff so.ma.ꝛ.C.d iudi.l.quotiẽs. Et fuit ori
ginaliter opi.pau.de liaza.in cle.i.de usuris. Et po
tuisset iudex secularis corã quo qõ uertebat̃.sup hoc
ꝓnũciare ergo ꝛ ĩ laicum potuit ɔpromitti. Preterea
posito q̃ hoc nõ fuisset ꝓbatũ s; fuisset allegata pre
sũptio iuris municipalis loci p̃dicti quo cauet̃ q̃ istru
mẽta mutui facti p usurarios itelligant̃ usuraria ꝛ de
tertia pte ultra uerã sortẽ. Et q̃ talis usurarius p̃su
mat̃ recepisse tãtũ ꝓ libra quolibet mense quo pecu
nia nõ fuerit restituta. Et sic esset qõ iuris ꝛ nõ facti.
Attamẽ idẽ ẽ qõ supra ut potuerit ɔpromitti qꝛ non
fuiss; q̃stio iuris canonici qõ pt̃ iducẽ spũalit̃ ꝛ facere
cã; spũalẽ ꝛ ecclasticã s; iuris municipal' laicoꝝ quod
h facẽ ñ põt imo statutũ tale iter laicos ñ ualet nec ẽ
suãdũ i curia epi. Ita determinauit Fed.d senis ĩ qõ
ne sibi ɔmissa p uicariũ epi pusini p pulcras rões ut
hꝛ ĩ ɔsilijs suis ɔsilio.lxxxi.sm unã qõnẽ. Et icipit
ɔsiliũ apparet q̃dã lex seu statutũ p cõe pusij ꝛc. Di
cẽs q̃ sicut iudex secularis seu laic⁹ ñ põt de cã usura
ria iuris cognoscẽ. Ita nec sup ea possũt laici statuta
ɔdere qñ a pari potẽtia.s.iurisditionali ꝓcedũt utra
q; ptãs.s.cognoscẽdi seu iudicãdi ꝛ statuẽdi. Ex q̃b⁹
p; respẽsio ad id d quo p̃ncipalr dubitat̃ uic; an iste
ɔdẽnat⁹ p snia; arbitralẽ ĩ q̃nquagin.ꝛ ɔuẽt⁹ ĩ curia
seculari ad ipa soluẽda possit declinare foꝝ secularẽ ꝛ
petere se remitti ad curiã ecclasticã ꝓpt̃ absolutiõe; a
iuramñto ibi petitã ad quod ẽ dicẽdũ q̃ ñ qꝛ ipe ñ cõ
q̃rit̃ nisi d hoc q̃ fuit ɔdẽnat⁹ ĩ illis q̃nquaginta ꝛ se
uult ibi iuuare d p̃fato statuto laicoꝝ q⁹ cauet̃ q̃ p̃su
mat̃ usurari⁹ expsse recepisse q̃tuor denarios ꝓ libra
singul' mẽsib⁹ ꝓ usura quousq; sors fuerit ristituta uñ
uult dicẽ q̃ tãto tpe stetit sors penes eũ q̃ dicte usure
que p̃sumũt̃ p illũ recepte ascẽdũt ad dicta q̃nquagi
ta ĩ que dẽnt ɔputari ꝛ sic dictũ debitũ uere sort; erat
extenuatũ p ɔputatiõe; dictaꝝ usuraꝝ p̃sumptiue so
lutaꝝ.l.si ñ sortẽ ĩ p̃n.ff.de ɔdi.inde.uñ nõ debuit ĩ
illis q̃nquaginta ɔdẽnari ut p; in cãis nullitat; ꝛ gra
uaminis p eũ allegatis ĩ q̃nto articulo ubi allegat p̃
sumptõe; dicti statuti. S; ex his que supra dixi p; q̃
ista allegatio ñ ẽ bona qñ ẽt postq̃ fuiss; absolutus
a dicto iuramẽto ñ posset dictũ statutũ laicoꝝ ĩ curia
dñi epi allegare nec de ipo se iuuare cũ ñ sit ibi seruã
dum sm Fede.de senis ĩ dicto ɔsilio nec uicari⁹ epi
h; iudicare scdm statuta laicoꝝ in cãis ecclasticis uel
spũalibus sed scdm iura cãonica uel ciuilia p cãones
approbata. S; claꝝ ẽ de iure cõi cãonico uel ciuili de
foro ɔpe.qõ cleri. ꝛ l; ɔstet creditorẽ fore usurariũ ñ
tñ ɔ̃ eũ militãt p̃sum.iducte p dictũ statutũ ic; q̃ ei⁹
istrumẽtũ mutui p̃sumat̃ de tr̃io pluri q̃ sit uera sors
aut q̃ usure p̃sumant̃ solute nisi ista ꝓbent̃ sm pe.
cy.ꝛ bal.i.l.i.C.de ꝓba.ꝛ archi.ut refert Io.an.in
nouel.i.c.q̃q̃ de usur.li.vi. Cũ ẽt usurarij possint
ɔficere ueros ꝛ licitos ɔ̃ctus uñ ñ sufficit de iure cõi
ad ꝓbãdum ɔ̃ctum simulatũ ꝛ factum i fraudẽ usu
raꝝ hoc solũ ꝓbare qꝛ creditor sit usurari⁹ nisi ɔcur
rãt alie ɔiecture ut nõ.bal.in.l.emp.C.plus ualere
qõ agit̃. Postq̃ ergo dictus ɔdẽnatus ad faciẽdu; re
scidi snia; ñ fundat se nisi ĩ statuto laicoꝝ nec ẽt fũda
re se põt dicẽdu; ẽ q̃ ẽt si obtineret relaxatõem iura
menti ĩ curia eccliastica qꝛ creditor uellet iuramẽtum
remittẽ remittẽdus esset ad curiã secularẽ ꝓ dicta al
legatione faciẽda cũ de illa iudex eccliasticus se ipedi
re ñ habeat ꝛ sic non ob.nõ. p bal. in.l. ordinarij.
C.de rei uen.qꝛ debent intelligi qñ tale quid corã eo
allegaret̃ de quo posset se ipedire qꝛ fundaret̃ in iure
cõi cãonico uel ciuili. Preterea bal.loquit̃ qñ iudex
eccliasticus absoluit a iuramento tunc qꝛ fuit usus iu
risditõe in p̃paratorio acquisiuit eã in p̃parato scdm
eũ ad qõ facit optime l; ipe ñ alleget tex. in.l.minor
xxv.ãnis in fi. prin.ff.de euic.ꝛ.l.cu; uendente.C.
ubi cãe fiscales cum ibi nõ.p bal.post Ia.bu. S; in
cãu nr̃o ñ absoluit nec absoluere põt qꝛ cũ absolutio
tendat ad relaxãdum iuramẽtum ñ cadit aliqua ab
solutio cũ priuatio p̃supponat hitum.l.x.ff. de uer.
ob. Et siqua absolutio fieret eẽt facti potius q̃ iuris
ꝛ sic nec ppetuaret ne extẽder; iurisditionẽ iuxta nõ.
in.l.si pater.C.ne de sta.defun. ꝛ in.c. cum plures
de inoffi.dele.li.vi.de inualida citatõe. S; hic ñ p̃ce
dit ualidum iuramẽtum postq̃ pars ĩ cuius fauorem
emanauit ipm remisit ꝛ remittit. Nã hoc facere potu
it ꝛ per dictã remissionẽ tollit̃ tã illa obligatio qua ex
iuramẽto tenebat̃ pti q̃ illa qua tenebat̃ deo. Nã illa
hẽbat in se ɔdi.si parti placuerit. Nil ei; alius querit
deus q̃tũ ad hoc nisi ut si ps cui fuit iuratu; uult iu
ramẽtũ seruari suet̃ si ñ uult ñ ultra querit de⁹ ꝛ hec
ꝓbant̃ ꝛ ibi p bar.in.l.i.§ ꝛ post oper. de ope.no.
nũ.ꝛ p; ĩ.c.i.d iureiur. Qõ aũt remissu; ẽ a pte ꝛ pe
nit⁹ anichilatũ ãplius per iudicẽ eccliasticũ remitti ñ
põt.ff.de iniu.testõ.l.na; et si sub ɔdi.§.ĩ secu; eẽ
de despõ.ipu.c.ad dissoluẽdũ iõ ɔcludo q̃ ptãs seu
alius iudex secularis sup quo fuit porrecta dicta ultia
petitio sup dcõ iuramñto si ille aliud ñ allegat d; ipm
ɔpellere ad dissoluẽdũ non obstan.friuola exceptõe

p̄dicta. Et si iudex eccl'astic⁹ sibi ĩhiberet posset ei fa
cere respõsionẽ de qua supra colligit᷑. sc3 q᷑ ad ip̄m ñ
ptinet cognitio sup his q̃ depẽdent a statuto laicoꝝ
⁊ que colligunt᷑ ex actis ⁊ deductis p pte ⁊ petẽ q᷑ re
laxaret ĩhibitionẽ tanq̄ idebite factã. Et q᷑ si uult alle
gare laudũ pp p̄sũptões resultãtes ex statutis debet
hoc facere coram iudice ipsorum statuẽtiũ non coraȝ
alio cui statuent s nõ itenderunt aliquaȝ super hoc
iurisditioneȝ attribuere. Laus Deo.

¶ Si in ɔpromisso apponat᷑ pactũ de ñ petẽdo re
ductionẽ ad arbitriũ boni uiri an ualeat ⁊ ,ppt᷑ quaȝ
lesionẽ peti posset reductio. Et q̃d operãtur illa uer
ba alte ⁊ basse.

.lxxij.

¶ In christi nomine amen.

Prio ⁊ añ oĩa uidẽdũ ẽ de itellectu dicte ɔstitutõis. i
v̄si. addiciẽtes. Scõo de uirtute pacti de ñ petẽdo ad
arbitriũ boni uiri circũscripta dicta ɔstitutõe. Tertio
de uirtute lr̃e ducal᷑ dñij q̃ super isto ɔpromisso fiẽdo
emanauit. ¶ Circa p̄mũ si bñ ɔsiderem⁹ ɔtextũ ɔsti
tutõis a p̄ncipio usq3 ĩ finẽ tota ur᷑ tẽdere ad finem ⁊
effectũ ut lauda mittãt᷑ executiõi ⁊ ñ ipediat᷑ executio
pp aliq̄ exceptõeȝ q̃ opponẽt᷑ ɔ̄ ɔpromissũ ul' laudũ
i l' alia istra nisi opponat᷑ ⁊ ,pbet᷑ infra decẽ dies a die
ɔ̄dictõis uez q2 totũ hoc posset reddi iutile ⁊ uanũ si
corã indi e exequẽte ps ɔ̄ quã laudũ foret latũ debe
ret se reclamasse ad arbitriũ boni uiri tanq̄ ɔ̄ laudũ
iniquũ ⁊ cũ hoc habeat uiȝ appellatõis. l. ñ distigue
mus §. cũ q̃dã. ff. de arbi. nil dȝ iteriȝ inouari. ut i
ti. nil no. ap. pẽ. Et sic q̃cq̃d erat dictuȝ a p̄ncipio di
cte ɔstitutõis usq3 ad v̄si. addiciẽtes redderet᷑ p hãc
exceptioneȝ inutile ⁊ ipediret᷑ executio. Idcirco addi
cit i v̄si. addiciẽtes q᷑ eo casu quo pactũ iteruenerit ɔ̄
ñ petẽdo reductõeȝ nullo mõ possit peti reductio sub
audio q̄tũ ad effectũ ipediendi executionem ut colli
git᷑ ifra dũ dicit s3 laudũ executõi mãdet᷑ ⁊c̃. Itẽ itel
ligo nullo mõ. s. etiã si dolus ul' enormis lesio allegẽt᷑
nisi dolus euidẽs ul' enormis lesio doceret᷑ quod ẽ in
fra subaudio corã iudice exequẽte uel exeq̃ uolente ⁊
ifra deceȝ dies de q̃b⁹ supra locut⁹ ẽ ut sicut alie exce
ptões que opponerent᷑ ɔ̄ laudũ uel ɔpromissũ debe
rẽt opponi ifra decẽ dies ⁊ etiã ,pbari. Al's postea ñ
audit᷑ ut pȝ ĩ supioribus. Ita ⁊ ista exceptio deperita
reductõe s3 laudũ executõi mittat᷑ nec postea audiet᷑
ad retractãdũ ut sup̄ dictũ fuit de alijs exceptõib⁹. Et
hoc ut finis litib⁹ iponat᷑ ⁊ executio ñ retardet᷑. Istuȝ
sensũ ul' itellectũ ualde bñ patit᷑ ɔtex. v̄boꝝ. Et ẽ ẽt
ratõnabil' i sc. al's pria ps ɔsti. essẽt inutil' q2 coraȝ iu
dice exequẽte nec haberet necesse ,pbare dolũ uel le
siõeȝ s3 sufficẽt ip̄ȝ ul ipsã allegare ⁊ dicẽ se pecijsse ul'
petẽ uelle reductõeȝ ⁊ q᷑ corã supiore ,pbabit᷑. ⁊ per
istũ modũ faceret supsederi i executiõe l3 petitio ɔ̄ se
foret calũniosa. ⁊ sic ɔ̄ mẽtẽ ɔstitutõis. Saltẽ ergo in
casu quo renũciauit uoluit ɔstitutio euȝ sic artare. ⁊
sibi iputet cur renũciauit. cũ posset ab hoc abstinere.
uñ cũ sciret uel scire deberet hãc ɔstitutõeȝ censetur se
i li subiecisse. ff. de acq̃. here. si duo sint heredes in fi.
nec quicquã facit ɔ̄ p̄dicta q᷑ hic ille idem ẽ iudex exe
cutionis nam hoc nõ est ɔsiderandum. q2 de facto sic
accidit. sed ɔsiderandum est q᷑ ɔtingere posset. s. q᷑
essent diuersi. Preterea tenet uicem duoruȝ. s. supio
ris ⁊ inferioris. ⁊ sic iudicandum est de ip̄o quod iudi
caretur de duobus. l. tutorem. ff. de his qui. ut indi.

Unde si adeat᷑ ut ordinari⁹ iferior sup executõe ñ dȝ
admittẽ exceptõeȝ de petita reductõe corã se tanq̄ su
piore ad retardãdã executõeȝ nisi ĩfra decẽ dies saltẽ
sũmatiȝ doceat de euidẽti dolo uel enormi lesiõe. Si
v̄o ifra dictos decẽ dies saltẽ sũmatiȝ doceat de euidẽ
ti dolo uel enormi lesiõe uel altero eoꝝ doceat. tũc su
psedebit᷑ in executõe quousq3 corã iudice reductiõis
cã ipius reductõis fuerit expedita ⁊ laudũ fuerit ɔfir
matũ. Nã poterit ẽẽ q᷑ l3 corã iudice exequẽte ⁊ i sum
maria illa cognitõe sup dolo ⁊ euidẽti lesiõe obtinue
rit ⁊ executõeȝ ipediuerit. In ordiario v̄o. s. reductõ
nis succũbet. l. a diuo pio. §. si sup reb⁹. ff. de re iu.
C. de edic. diui adri. tollẽ. l. fi. §. sinaũt aliq̃s nec p il
lã exceptionẽ l3 i ea obtinuerit laudũ ifirmabit᷑ q2 nõ
ad hunc finẽ fuit opposita s3 solũ ut executio retarda
ret᷑ de ordi. cog. cũ dilect⁹. ff. ɔ̄ infam. l. lucius. Dicto
aũt cãu p̄dicti docerẽt infra decẽdies de p̄dicto dolo
euidẽti uel enormi lesiõe ⁊ sic eẽnt remissi ad iudiciũ
ordinariũ reductõis. Uidẽdũ restat de scõo passu sȝ
de uirtute dicti pacti de ñ reducẽdo. ¶ Circa s̄m ar
ticulũ in quo tot fuerũt snie quot capita l3 plime reci
tent᷑ opi. doc. tã iuris ciuil' q̄ cãonici in. c. q̃ntauall' de
iuriur. p doc. moder. ibi scribentes omissa ipsaꝝ opi.
recitat gr̃a breuitat̃. Dico q᷑ si bñ ɔsiderant᷑ oẽs prit
reduci finalr̃ ad tres tñ ne in equiuoco ,pcedam⁹. s.
ut sciam⁹ in quo v̄sat᷑ discordia ⁊ uarietas int᷑ eos ex
cludẽdi sũt cãus ñ dubij in q̃bus oẽs ɔcor. Et prim⁹
ẽ qñ lesio eẽt modica ⁊ ñ intuenisset dolus arbitrato
ris hiis duob⁹ ɔcurrẽtib⁹ claꝝ ẽ s̄m oẽs q᷑ reductio
ñ posset peti ẽt si renũciatio uel pactũ de ñ reducẽdo
ñ interuenisset q2 laudũ ñ eẽt iniquũ cũ ɔ̄ natura ar
bitramẽti sit ut uideat᷑ dicta ptãs dãdi de iure uni⁹ al
teri in modica quãtitate. l. si de meis. §. recepisse cuȝ
ibi nõ. ff. de arbi. ⁊ reductio ñ dȝ peti nisi ,ppter iniq̃
tatẽ laudi. l. si societatem. §. arbitroꝝ cũ. l. se. ff. p so
cio. Scõus ẽ qñ intuenisset uerus dolus arbitratoꝝ
⁊ tũc idistincte s̄m oẽs posset peti reductio ẽt ,p modi
ca lesiõe ⁊ etiã si intuenisset specificũ pactũ de ñ petẽ
do reductõeȝ q2 v̄us dolus futurus ñ põt p pactũ re
mitti ne det᷑ mã delinq̃ndi. l. si un⁹. §. illud nulla. ff.
de pac. iũcta. l. ɔuenire de pac. dota. ⁊ ad hoc. l. iij.
C. de arbi. ff. e. ita demũ. Restat ergo dubitatio qñ
dolus v̄us arbitratoris ñ intuenit. Et lesio sit ultra
modicã quãtitatẽ q̃b⁹ duob⁹ ɔcurrẽtib⁹ laudũ dr̃ ini
quũ re ip̄a ñ ex ,pposito ⁊ si ñ intuenisset renũciatio
uel pactũ in ɔ̄rium sine dubio posset peti ut in. d. §.
arbitroꝝ. Est ergo dubiũ an p tale pactũ tollat᷑ talis
facultas ul' ius sicut p pactũ tollit᷑ facultas appellãdi.
C. de tẽpo. ap. l. fi. §. fi. Et hic sũt p̄ncipalr̃ tres opi.
qm̃ ẽt sũt tres grad⁹ lesiõis. Est. n. magna quã bal.
in. l. pe. C. de arbi. apppellat tollerabileȝ. Itẽ maior
que cõit᷑ appellat᷑ enormis. Et iste ñ includũt dolum
p̄sumptũ. Itẽ maxia que dr̃ enormissima qñ ẽ de to
to ul' quasi toto ⁊ ista icludit dolũ p̄sumptũ. l. oẽs. §.
luci⁹. ff. de his que i frau. cre. Pria ergo opi. fuit ori
ginalr̃ dy. quã ples sequũt᷑ q᷑ ista renũciatio ul' pactũ
ad nullã istaꝝ lesionũ ,psit s3 sit iualida uel inualidũ
q2 i eis subintelligit᷑ de tacita ⁊ p̄sũpta mẽte ptiũ ɔdi
tio si laudũ erit equũ ñ si iniquũ ar. ff. loca. quero. §.
int᷑ locatorẽ de ope. lib. si libert⁹ de uer. ob. q̃dã cũ si
liũ ⁊ dicto. c. q̃ntauallis s3 ex quacũq3 istaꝝ lesionuȝ
reddit᷑ laudũ iniquũ ⁊ sic ɔ̄ficit ɔditio sub qua pactũ
fuit factũ ergo ⁊ uires pacti ar. C. ad trebel. l. iubem⁹
§. penul. si cer. pe. pecuniã añ finẽ ⁊ aliud dicũt esse
in pacto de ñ appellãdo p aliquas rões psuasiuas ñ
multum

multū urgētes uł ɔcludētes. Ista opi. nō uideł uera
qꝛ ratio i qua fūdał nō est bona ꝓcederet eniȝ i sim
plici ꝓmissione de stādo laudo nā fateoꝛ ꝙ i illa pōt
ɔmode subintelligi dicta ɔditio si erit equū nō aliter
nec reddił dicta ꝓmissio iutilis ex subintellectu dicte
tacite ɔditōis sȝ util' eo qꝛ posito ꝙ sit equū nō ꝓdu
cit actōeȝ de iure cōi eo mō quo snia diffinitiua iudi
cis. Est ergo necesse ꝙ iteruēniat dicta ꝓmissio ō stā
do laudo si erit equū ex qua ꝓmissiōe poterit agi uł
excipi. sȝ si ista ɔditio subitelligereł in pacto de ñ re
ducēdo ad arbitriuȝ boni uiri tūc ex ea reddereł pa
ctū inutile ꝛ supuacuū qm̄ ēt sine tali pacto non pōt
peti reductio qñ laudū ē equū ut supra dixi. Cōditio
ṽo que haberet uiciare actū ꝛ reddere ipsum supua
cuū. nō ē subintelligenda. l. siq̇s a filio. ff. de le. i. ꝛ qō
hꝛ. e. ti. l. talis scriptura fac. l. iur. gen. §. sȝ si fraudā
di. ff. de pactis nec eni ē uerisimile ꝙ ptes uoluerint
apponere pactū nugatoriū sȝ potius ualidū ꝛ habitu
rū effectuȝ ꝑ id quod nō. ꝑ gl. in. l. siq̇s locuplex i fi.
ff de manu. testa. Credēdū ē ergo ptes uoluisse di
ctū pactū porrigi ad casū quo eo ñ apposito possȝ pe
ti reductio ut sic aliq̇d opeł ar. l. si qñ. ff. de le. i. Et
ꝓ hoc bonus tex. in. c. pastoral' in pn. ꝛ ṽsi. p̄mo ex
tra de appe. Et ē mirādū ꝙ Di. ꝛ eiꝰ sequaces ñ ɔsi
derauerūt. Sȝ Fe. de senis in ɔsilio. c. xxv. bñ ɔside
rauit dū fecit dr̄iaȝ inł ꝓmissionē de stādo laudo cui
dixit inesse dictā ɔditionē tacitā ꝛ ita ꝓbāt leges alle
gate ꝑ Di. ꝛ ꝓmissionē de nō reducēdo ad arbitriuȝ
boni uiri in qua ñ inest ratōe p̄dicta. Scōa fuit opi.
ecōuerso ad p̄cedētē uideliċȝ ꝙ dicta generalis renū
ciatio uel pactuȝ generalił opeł ꝛ ualeat quo ad oēs
p̄dictas tres lesiones quā bal. in. l. penul. C. ō arbi.
dicit fuisse Ja. bu. ꝑ ratōes ibi recitatas ꝑ euȝ. quas
ñ recito qꝛ dicta opi. cōił nō teneł cū sit piculosa ꝛ ni
mis generalis ꝛ nociua. Tertia fuit opi. distinguētiū
ꝛ ista subdiuił i alias tres. Nā quidaȝ distinguūt aut
pactū stat i sua generalitate nec ōscēdit ad numeratō
nē speciez ꝛ locuȝ hȝ prima opi. aut descēdit ad enu
merationē speciez ꝛ tūc opabił i speciebꝰ enumerat̄
uñ si dicat ꝓ enormi ꝛ enormissima lesione ꝓ nulla
eaz poterit peti reductio ꝛ ista uł fuisse opi. Posti. ꝛ
alioz disputātiū bonon. ꝛ si diceret ꝓ magna ꝛ enor
mi posset peti ꝓ maxima ꝛ enormissima fm Ange.
in sua disputatōe. Sepe enim plus operał enumera
tio speciez q̄ ipa generalitas. l. sȝ ꝛ siq̇s. §. q̄sitū. ff.
siq̇s cautioni. lȝ regularił secus. l. si duo. ff. ō admis.
tuto. de le. iij. l. si chorus ꝛ ad enumeratōeȝ unius ñ
seq̇tur enumeratio alterius. l. si domus. ff. de suitu.
urba. p̄dio ¶ Alij distinguūt ēt eo casu quo non fuit
ꝓcessū ad enumerationē speciez sȝ statur i sua gene
ralitate ꝙ aut fuit iuratū. Aut nō ꝑ. l. siq̇s maior. ff.
de trāſ. fm Fe. de senis ꝛ Jo. cal. qui hūc articulum
disputauit qñ iuramētū iteruenit ¶ Sȝ de his dua
bus opi. nō curo i ꝓposito mō qꝛ i eo nec fuit iuratū
nec fuit ꝓcessuȝ ad enumerationē speciez sȝ solū sim
pliciter ꝛ sic generaliter uel idefinite ꝓmisseiūt ñ pe
tere reductionē unde fuit tertia opi. dicto casu ꝙ aut
fuit lesio i magna q̄titate ꝛ sic erat tollerabilis ꝛ tunc
pactū operabił ut ꝓ ea nō possit peti reductio ut sic
pactū p̄dictū aliquo cāu ualeat aut i maiori uel maxi
ma ꝛ sic lesio sit enormis uel enormissima ꝛ tūc secus
qꝛ cū possit operari in p̄cedēti ꝛ esse ualidū nō debet
extēdi ad sequentes. ꝛ sic q̄to minus possit ledat pa
ctū p̄fatū. Et istā tenet Bal. in. l. penul. C. de arbi. i
tertia colū. que mihi uideł equa ꝛ iuridica secundum
quā in cāu nr̄o isti de nenzono uirtute dicti pacti solū
excludereł a petēdo reduc. rōe magne ꝛ tollerabił
ꝓ maiori uero ꝛ enormi ꝛ fortius ꝓ enormissima nō
ꝓhibereł petere rōe solius pacti. Uerū qꝛ cū dicto
pacto fuerūt subiuncta uerba illa alte ꝛ basse que secū
duȝ doc. non minus ipoꝛtāt q̄ pactū imo ēt sine pa
cto p̄dicto tollerēt ptātē petēdi reductioneȝ p̄dictam
fm nō. ꝑ doc. in. l. humilis de maio. ꝛ obe. siue dica
mus ꝙ tollerent ꝓ enormi siue ꝓ magna tātū iūcta
tñ cū pacto p̄dicto ne frustra ꝛ supuacuo uideanł fuis
se apposita opabunł ut nec ꝓ enormi lesiōe possit pe
ti ar. ff. de usuris. l. si stipulatus maxime ēt ꝓpter illa
uerba plenā ꝛ liberā ptātē ꝛċ. l. fideicōmissa. §. q̄ꝙ
ff. de le. iij. Quātū uero ad enormissimā me nō exten
do postq̄ pñt opari in enormi maxime tenēdo ꝙ il
la dolū p̄sumptū includat fm qō dicit bar. ꝙ liċȝ forte
posset tolli ꝑ pactū specificū si fuisset actum ꝙ nec ꝓ
enormissima posset peti fm opi. illoz disputātium a
qua bal. in. d. l. penul. C. de arbi. in t̄tia colūna dicit
se ñ audere recedē ꝑ gnālia tñ ṽba p̄dicta cū possint
sat̄ opari in enormi ñ puto fieri extēsio ad enormissi
mā ar. eiꝰ qō i fi. nō. gl. i. l. meuiꝰ. §. cū q̇. ff. ō le. ij. in
rōe sui dicet aliq̇s ꝙ ɔstitutio circa finē ɔ̄riał ei qō di
xi dū dic̄ nisi dolꝰ aut enormis lesio ꝛċ. Et sic ꝓ enor
mi uł uelle ꝙ possit peti cuiꝰ ɔ̄riū supra dixi igił ꝛċ.

¶ Pmo an possit renunciari reductōi ad arbitrium
boni uiri ꝛ si renuncieł quid opereł ista renunciatio.
¶ Secūdo an snia arbitralis mereał executionem.
¶ Tertio an executio laudi impediatur propter pen
dentiam nullitatis.

.lxxiij.

¶ In nomie sancte ꝛ indiui

due trinitatis patris ꝛ filij ꝛ spūs sancti totiusq̄ȝ cele
stis curie triūphātis amen. Uisis ɔpromisso laudo
puncto ꝛ his que ꝓducta sunt uideł mihi ꝙ de tri
bus sit principalił inuestigādū. ¶ Pmo an dictꝰ ma
gister leonardus uolēs laudū retractare sit audiēdꝰ
uel nō siue uellit sequi uiā appellatiōis siue uiā nulli
tatis siue reductionē ad arbitriū boni uiri ꝛ uidendū
q̇d iuris tā de iure cōi q̄ etiā fm formā statutoz ciui
tatis florentie ¶ Scōo posito sine p̄iudicio ꝙ debe
at audiri an pēdente lite executio laudi debeat ipedi
ri suspendi uel retardari ¶ Tertio an obiecta per di
ctū magistrum leonardum ɔ̄ laudū sint sufficiētia ad
ipm ānullādum ¶ Circa primum uł breuił dicēdū
ꝙ auxilio appellatōis nullo mō uti pł ēt dato ꝙ esse
mus in cāu in quo a snia arbitratoris posset regulr
appellari qꝛ illi exp̄sse renunciauit. ꝛ nulli dubiuȝ ꝙ
future appellatōi interponēde q̇s renūciare pōt nec
audił uolens postea appellare ꝑ ea que habenł i. l.
i. § siquis añ. ff. a qui. appel. non lȝ. l. fi. §. fi. C. de
tēpo. appel. ꝑ bal. ꝛ ange. in. l. tale pactū. §. q̇ ꝓuo
cauit. ff. de pactis. Et pōderādū ꝙ pacto stipulatiōe
ꝛ iuramēto firmato renūciauit hoc dico ꝑ nō. in. l. i.
C. de pac. ꝛ in. l. ꝙ si ita scriptū. §. si sub ɔditiōe cuȝ
fi. ff. de le. ij. Si ṽo uellet ꝓsequi uiā nullitatis ꝓut ui
deł facere scōm ꝙ ex themate colligił adhuc dico ꝙ
non pōt nec debet audiri qꝛ licet prima facie uideał
posse dici ꝙ de nullitate indistincte posset dici ꝛ audi
ri ꝑ ea que plene hēnł ꝑ scribētes in cle. i. de re iud.
in. c. lȝ de ꝓba. in. c. cū uenerabilis de excep. ꝑ bar.
in. l. diuus. ff. de re iudi. in. l. q̇ agnitis ō excep. i. l. si
exp̄ssiȝ cū fi. ff. ō app. facit ēt qō ipe nō. in. l. que sub

ꝯditione. §. fi. ff. de ꝯdi. īsti. tñ hoc esset uerꝝ ⁊ posset
ꝓcedere nisi fuissꝫ ꝑ dictū magistrū leonardū expsse
⁊ specifice renunciatū iuri dicendi nullū. q̄ꝛ tunc dico
ꝙ de nullitate laudi dicere nō pōt stāre regula ātiqui
⁊ noui iuris ꝙ iuri ⁊ defensioni pro se introductis q̄s
libere renūciare pōt ⁊ ualet renūciatio. l. pacisci. l. pa
ctū īter heredē. ubi plē ꝑ Ange. l. ius publicū ubi ꝑ
Bar. ff. de pac. l. plt. ⁊. l. postꝙ liti ⁊ utrobiqꝫ ꝑ eūdē
C. e. ti. ratio sit q̄ꝛ in re sua quilibet moderator ⁊ ar
biter. l. ī re mādata. C. mā. imo alibi pulcre dič tex.
ꝙ iniquū est oībus talē libertatē disponēdi ad libituꝫ
auferre siue ipedire. l. nō. usqꝫ adeo. ff. siquis a pa.
fue. manu. ad quod facit quod habeť i. c. de his circa
finē ī tex. ⁊ gl. extra de sepul. Est ergo uera doctrina
ꝙ defensiōibus p̄sentibus ⁊ futuris si tēdunt ad p̄ua
tā utilitatē in cā ciuili i iudicio ⁊ extra q̄s pacto renun
ciare pōt ut ꝓbāt iura p̄dicta ⁊ id quod habeť in au
ctētico ut cuꝫ de appe. cogno. §. ī trāsumpto in auč.
iubemus. C. de iudi. ⁊ ꝑ gl. in auč. mrī ⁊ auie. C. qñ
mulier tu. offi. fungi pōt ubi etiā tex. ī corpore unde
sumiť ubi dicit ꝙ mulier uelleyano ⁊ ēt omni alij au
xilio legū sibi ꝯpetēti renūciare pōt ergo ⁊č. ⁊ auxilio
nullitatis facit etiā quod habeť ī. l. ⁊ siq̄s. §. quesituꝫ
ff. siq̄s cau. ī. l. pacta nouissima cuꝫ infinitis similib⁹.
C. de pac. demū pro hoc facit quod nō. bar. in. l. pla
ne. §. fi. ff. de peti. hered. plenius in. l. i. §. i. ff. quod
ui aut clam ubi expresse dicit ꝙ si dictuꝫ fuit ꝙ nulla
exceptio uel defensio contra laudum possit opponi
ꝙ isto casu si ꝯstat laudum latū nulla pēt⁹ dfēsio ꝯ
laudū ꝑ ꝑtē opponi poterit sꝫ ita hic fuit dictuꝫ ut pꝫ
ex tenore ꝯpromissi ergo defensio nullitatis opponi
nō poterit. Ad qđ etiā facit quod nō. dn̄s Pe. de an
cha. in cle. i. de excep. ī. iiij. nō. ad fi. ⁊ ī cle. i. đ seque
stra. pos. ⁊ fruc. ubi etiam dicit ꝙ isto casu nō poterit
aliquo mō officiū iudicis implorari. Ex quo ita gene
raliter dictū ⁊ renūciatū fuit istud etiā multuꝫ iuuat ⁊
iuramētū ⁊ p̄ceptuꝫ guarātigie ut patebit ex infra di
cendis. Si uero uellet uti remedio reductōis ad arbi
triū boni uiri. Adhuc dico idē ꝙ nō dꝫ audiri. q̄ꝛ licꝫ
regulariter talis reductio peti possit dūmodo nō sit
ꝑua lesio iuxta nō. ī. l. si đ meis. §. recepisse. l. si fuū
§. si iudex. ff. de arbi. plene ꝑ omnes ī. l si societateꝫ.
§. arbitroꝝ. ff. pro socio ī. l. si libertus. ff. de ope. lib.
ī. c. q̇ntauallis. cū infinitis similibus extra de iureiur.
tñ in casu isto dico ꝙ peti ñ pōt q̄ꝛ dato ꝙ sit ātiquuꝫ
⁊ solēne dubiū utrū petitiōi talis reductiōis possit pa
cto renūciari de quo per di. ī regula sciēti de re. iur.
li. vi. per eundē ⁊ Bar. in. l. quidā cuꝫ filiuꝫ ī. l. q̇ rōe
§. duo fratres. ubi plene per ange. ff. de uer. ob. per
eosdē ī. l. i. §. siq̄s añ. ff. a qui. app. non lꝫ ꝑ guil. de
cu. ī. l. si unus. §. illud. ff. đ pac. ꝑ Ci. bu. ⁊ alios scri
bētes ī. l. cuꝫ antea. C. de arbi. in auč. sacrā puberū.
C. si aduersus uen. ꝑ Jo. cal. in sua disputatiōe quā
reassumpsit Jo. an. ī ti. de arbi. §. fi. uersi. Itēꝫ si cō
promissuꝫ ⁊ incipit additio. Adoptiuus meus dispu
tauit. e. ti. ⁊ plene ꝑ scribētes antiquos ⁊ modernos
ī. c. q̇ntauallis ⁊. c. cū ꝯtingat exͣ de iureiur. ⁊ ꝑ Fe. đ
senis in ꝯsilio. cxxv. ⁊. cxli. ⁊ etiā ꝑ dn̄m Franciscum
de aretio ī repetitōe. l. siq̄s arbitratu. ff. de uer. obli.
tñ cōis doctrina uideť esse ꝙ ubi īterfuerit iuramētū
nec apparet dolus sordes uel grā arbitratoris nec ī
teruenit lesio enormissima siue maxia dato ꝙ īterue
nerit ꝑua ⁊ magna enormis ⁊ enormior dūmodo ut
dixi ñ sit enormissima puta sup toto ut dixit idē d. Frā
ciscus ī dcā. l. siq̄s arbitratu tūc reductio peti nō pt̄ ⁊

ualꝫ renūciatio cū iuramēto facta. Itē colligiť ex his q̄
diffuse scribunť ī dictis iuribus. hāc ēt partem tenuit
ange. in sua disputatōe que icipit. duo litigantes. Et
ēt dn̄s pe. đ ancha. ī sua q̄ōe que incipit. cū C. laic⁹.
Et ita serť cōiter ꝑ scribētes esse cōem opi. a qua in
ꝯsulēdo ⁊ iudicādo nullo mō recedi dꝫ iuxta tradita
ꝑ bu. in. l. i. C. qui ꝓ sua iurisdi. per bar. in. l. fi. C.
de pena. iudi. qui ma. iudi. per Jo. an. in. c. i. ⁊. c. ne
initaris extra de ꝯsti. ī cle. ne romani de electōe. Pre
terea puto ꝙ de iure possit tali reductiōi pacto renū
ciari sicut pōt ⁊ appellatōi q̄ꝛ reductio ē spēs appella
tōis ⁊ sibi assimilať ⁊ in ei⁹ locuꝫ succedit iuxta nō. ꝑ
gl. ⁊ doc. ī. l. arbi. ff. q̄ satisda. co. ī. l. ñ distinguemus
§. cū quidā. ff. de arbi. ⁊ ī spe. de arbitro. §. seq̄ť uer.
sꝫ infra quod tp̄s ⁊ cū utrobiqꝫ sit eadē rō ergo ideꝫ
ius ī. c. trāslato cū si. de ꝯsti. Nec ē uerꝝ ꝙ ꝓpter hoc
detur m̄ī delinquēdi. tū q̄ꝛ istud non dꝫ presumi ī. c.
estote misericordes cū si. extra de re. iur. tum q̄ꝛ istud
nullo mō credendū ē ꝯsiderato ꝙ sicut iudex qui ma
le iudicat facit suā litē dato ꝙ sit renunciatū appella
tōi ⁊ puniť eo mō quo dꝫ in. l. si fili⁹. §. i. ff. de iudi.
in. l. si iudex. ff. de uarijs ⁊ ext̄ra cog. ī. l. i. ī p̄n. cū si.
ff. đ appel ⁊ plene ꝑ bar. in sua q̄ōe que icipit. a snīa
iudicis ita arbiť ⁊ arbitrator per ea que hēnť in tex.
⁊ gl. ⁊ per scribētes in. l. penul. C. de pac. insti. de ob
li. que ex quasi delic. ī p̄n. ⁊ in. d. l. si iudex nec ē cre
dendū ī dubio ꝙ q̄s ad utilitatem alterius uelit delin
quere ex quo delicto ip̄e uenit puniēdus. Nā dato ēt
ꝙ reductio peti nō possit tñ ꝯ ip̄m arbitratorem uť
posse agi de dolo ꝑ tex. nō. ī. l. arbitrio. §. de eo. ff.
de dolo ⁊ sic pꝫ ꝙ ꝑ talē renunciationeꝫ dolus nō re
mittiť imo puniť si illuꝫ ꝯmittit imo posset ēt dici ꝙ
dolus tacite ⁊ uelate posset remitti iuxta nō. in. l. si
unus. §. illud. ff. de pac. ⁊ sic tolliť fundamētū tenen
tiū ꝙ tali reductōi ñ possit renūciari cū de iure nulla
ī hoc repiť bona differētia int̄ iudicē ⁊ arbitratorem
ut sicut pōt appellationi ita ⁊ reductōi renūciari ex q̇
bus satis pꝫ ꝙ dict⁹ magister leonardus non dꝫ au
diri obstāte sibi sua renunciatōe generalr ⁊ spālit̄ fa
cta iuramēto ⁊ stipulatiōe uallata ⁊ hec ꝓcedūt de iu
re cōi. ¶ De iure uero mūicipali ⁊ statutoꝝ ciuitatis
florencie quod ē ꝓpriū ius ciuile ip̄ius ciuitatis iuxta
plene nō. ī. l. oēs populi. Cōstat clare ꝙ nullo mō au
diri dꝫ uolēs aliquo mō laudū impugnare pꝫ maxie
in statuto posito sub Ru. de execu. laudoꝝ ⁊ in alijs
ꝓductis ī quibus tolliť oē genus ipugnat̄. Et recte
ad itellectū istoꝝ statutoꝝ facit id quod nō. bar. in di
cta. l. plane. §. fi. ff. de pet. hered. in. l. i. §. i. ff. qđ ui
aut claꝫ. Et dn̄s pe. de ancha. in cle. i. de sequestra.
pos. ⁊ fruc. Et sic ex predict̄ pꝫ ꝙ nec de iure cōi nec
scđm formaꝫ statutoꝝ dictus magister leonardus uo
lēs laudum impugnare dꝫ audiri. ¶ Circa scđm du
bium principale eēt prio inuestigandum an istud lau
dum sup quo disputať mereať ⁊ hēat executionē pa
ratā. Et lꝫ dicať ꝙ snīa arbitri mereť executionē iux
ta nō. in. l. iudei. C. de iudeis in. l. ait p̄tor in pri. ff.
de re iudi. in. l. a diuo pio. §. snīaꝫ. c. ti. q̄ꝛ talia arbi
tria sunt redacta ad instar iudicij in. l. i. ff. de arbi.
tñ in snīa arbitratoris uť dicēdum secus q̄ꝛ hꝫ instar
ꝯtctus nec ꝯtineť appellatione sentētie sed dꝫ potius
quedā trāsactio iuxta nō. in auč. ut differētes iudices
in p̄n. in. l. sub p̄textu. C. de trāsac. ī. l. siq̄s arbitratu
⁊ ibi ꝑ bar. ff. de uer. ob. ⁊ ī. l. si societatē. §. arbitro
rum. ff. ꝓ socio ꝑ cī. ⁊ bal. in. l. siq̄s ex ꝯsensu. C. de
epis. audi. ī. l. i. de sen. experi. recitā. ubi bal. dicit ar
bitramētū

bitramẽtũ eẽ q̃d ex iudiciale ꝛ idẽ in.l.fi.C.de ꝯhen.
emp.i.l.q̃d ergo.§.ex ꝯpromisso ff.de his q̃ nõ.in
fa.solet ẽt notari i.l.i.§.post ope.ff.ꝺ ope.no.nũc.
Cõstat aũt ꝙ ex ꝯctu uel q̃si ẽt ꝑ instrꝫ ꝓbato ñ ꝯpe
tit executio ut pꝫ ex nõ.i iurib⁹ ꝑall.ꝛ etiã ꝑ bal.i.l.i.
C.de execu.rei iu.ꝛ facit glo.nõ.i.l.ſꝫ ꝛ ſi poſſeſſori
§.penul.ff.de iuř iur.ꝛ ꝑ bal.i.l.ij.ff.de arbi.ꝛ facit
etiã optime qꝺ habeř in.l.mi.xxv.an.cui fideicõ.ff.
de mino. Et ſic ex p̃dictis prima facie uidereř dicẽdũ
ꝙ laudũ iſtud de quo qu riř nõ habeat executionẽ.
Tamen ꝯriũ ẽ de iure uerũ ꝑꝑ ꝑceptuꝫ guarantigie
quod i ſe ꝯtinet ꝑ ea que habenř ꝑ Bar.i.l.a diuo
pio.§.i.ad finẽ.ff.de re iudi.ꝛ ꝑ ange.i.l.iiij.§.cõ
dẽnatũ. Et clarius ꝛ plenius ꝑ eũdẽ i.l.ait p̃tor.§.
ſi iudex.ff.e.ti.ubi exp̃ſſe tꝫ ꝙ inſtr̃a guarãtigiata ꝺ
iure cõi habẽt executionẽ ꝑataꝫ lꝫ ſecus i alijs iſtr̃is.
Nã guarãtigia nil aliud ẽ niſi quoddã p̃ceptuꝫ quod
fit ꝑ notariũ de inſtr̃o rogatũ ꝑti rogãti ut obſeruet
ꝯtenta i illo. Et fit illud tale p̃ceptuꝫ iuolentẽ ꝛ acce
ptãtẽ ꝛ fit auc̃te ſtatutorũ ꝯcedentiũ talẽ potẽtiaꝫ unñ
ſicut uerũ p̃ceptũ iudicis hꝫ executionẽ ꝑatã.l.ſi c̃bi
tori.ff.de iudi. Ita ꝛ iſtud qꝺ ꝛ iuuari põt q̃ꝛ exquo
notarius ex p̃uilegio notariatus factus ẽ iudex ordia
rius ut pꝫ ex eoꝝ ſubſcriptõe ꝛ ꝓbař ex his q̃ haben
tur i.l.i.ff.de iudi.i l.fi.C.ubi ꝛ apud quẽ ꝛ tenꝫ ex
p̃ſſe Inn.i.c.cũ a nob.extra de teſti.ubi dicit ꝙ cõi
iure notarij dicunř iudices lꝫ enim nõ habeãt ꝯtẽtio
ſaꝫ habent tñ uolũtariã iuriſditioneꝫ ut ꝑti ꝯfitẽti co
rã eis poſſint facẽ tale p̃ceptuꝫ ꝑ iura ſupius allega
ta ꝛ facit qꝺ nõ. Ci.in.l.i.de ꝯſcſ. Et qꝺ hꝫ i l.ij.de
offi.pro ꝯſulis ꝛ lega. Et ſic pꝫ ꝙ de iure cõi lauduꝫ
iſtud mereř executionẽ ꝑataꝫ ꝺ iure uero ſtatutoꝝ ci
uitatis florẽtie nõ eſt dubiũ ꝙ tale lauduꝫ hꝫ executio
nẽ ꝑataꝫ pꝫ in ſtatuto poſito ſub rub.de p̃cepto gua
rãtigie ꝯiũcto ſtatuto poſito ſub rubrica de execu.lau
dorũ. Hoc p̃miſſo ꝙ tale laudũ habeat ꝛ mereř exe
cutionẽ ꝑatã eſt uidẽduꝫ an iſta executio impediař ꝛ
poſſet retardari ꝓpter pendẽtiã cauſe nullitatis circa
qꝺ primo ꝯſideranduꝫ ꝙ qñqꝫ nullitas ꝓponiř per
uiã excep.qñqꝫ per uiã p̃ncipalis petitõis ꝛ ita fuit ꝓ
poſita i caſu iſto ꝓut apparet ex themate primo cãu
q̃i per uiã exceptionis. Breuiter uidetur dicendũ ꝙ
exquo ex inſpectõne ip̃ius laudi nõ apparet de nul
litate executio nõ ipediař nec retardeř ꝑ ea que habẽ
tur in.l.iudicati ꝛ.l.fi.C.ſi ex falſis inſtru.ꝛ i.l.ſi p̃
tor in p̃n.ꝛ in.§.marcellus.ff.de iudi. Preterea q̇e
q̃d opponit magiſter leonardus iducens nullitatem
laudi hꝫ neceſſe ꝓbare nec ẽ tale quicq̃d icõtinẽti ꝓ
bari poſſit imo potius id qꝺ allegat requirit altiorem
indag.quo caſu indubitãter executio ñ ipediř ꝑ nõ.
ꝑ Bar.ꝛ alios ſcribẽtes in.l.iiij.§.ꝯdẽnatũ.ff.de re
iudi.i.l.ſi cũ nulla.e.ti.ꝛ pleniſſime ꝑ ãtiquos ꝛ mo
dernos q̃ oẽs iſtud tenẽt i cle.i.ꝺ re iudi.ꝛ qñ dꝫ icõ
tinẽti poſſe ꝓbari tãgit bar.i.d.§.ꝯdẽnatũ qñ dicař
req̃rere altiorẽ idag.tãgit gl.i.l.fi.C.ꝺ ꝯpe.ſꝫ pleni⁹
ꝑ bar.q̃ aľr loq̃ř i extrauagãti ad rep̃mẽdũ i v̂bo ſũma
rie. Et ẽt põderãdũ ꝙ executio petiř corã illo q̃ pt̃ cõ
pelli ꝛ teneř illã facẽ ſm formã ſtatutoꝝ ciuitat̃ florẽtie
q̃ꝛ ptãs ꝛ alij doctores ſiue iudices ciuitat̃ teneř ꝛ ſũt
obligati arbitramẽta executõi mãdare q⁹ cãu exceptio
nullitat̃ nullo mõ ipedit executiõem ſnĩe ita ſinglr uř
uoluiſſe an ꝛc.i.d.§.ꝯdẽnatũ allegat qꝺ hꝫ i fi.i.c.
ſane c.paſtoralis ꝛ.c.ſignificaſti extra de offi.dele.
Secũdo caſu quãdo nullitas ꝓponiř per uiã p̃ncipa
lis petitõis ꝓut facit magiſter leonardus uideř tunc
dicẽdũ ꝙ executio laudi ꝛ ſnĩe nullo mõ ipediař nec
retardeř ut uoluit ualde ſingulr Inn.i.c.cũ i iurepe
ritus i prima gl.mag.ex̃ de offi.dele.dicẽs ꝙ ñ reꝑiř
iure cautũ ꝙ iſto cãu ipediař executio.imo potius uř
reperiri ꝯriũ ꝑ.l.fi.ad fi.C.de or.cog.ꝛ de iſto dicto
Inn.facit feſtũ Ange.in.d.§.ꝯdẽnatũ tãgunt ẽt de
h dñi de rota i ſuis nouis deciſiõib⁹ ꝯcluſiõe.cclxxxi.
Ex quibus oĩbus ſat̃ clare ꝯcludiř ꝙ executio prefati
laudi retardari ipediri uel ſuſpẽdi nõ dꝫ nõ obſtãte
pẽdentia lit̃ ꝛ ꝑ ꝯſequẽs nulla ihibitio dicto Eſan.uř
alteri ſuꝑ hoc fieri põt ¶ Circa ẽtiũ p̃ncipale queſitũ
ẽ ꝑticulariř oſtẽdendũ ꝙ obiecta ꝛ oppoſita ꝑ magi
ſtrũ leonardũ ñ iducũt nec ꝓbãt nullitatẽ laudi. Nõ
ob.ergo qꝺ prĩo dꝫ laudũ ieffícax ex ieptitudine ꝛ ua
rietate uerboꝝ q̃ꝛ iſtud negař ꝛ in dubio ſicut p̃ſumiř
ꝓ ſnĩa iudicis iuxta ea que hẽnř i.l.here.§.gaia.ff.
de euic.i.c.in p̃ñtia ex̃ de renũ.plene in.c.qm̃ ꝯ fal.
cũ ſi.extra de ꝓba.ita ꝛ ꝓ ſnĩa arbitri iuř nõ.ꝑ Inn.
i.c.i.de ꝯfir.uti.uel inuti.ꝛ ꝑ bal.i.l.i.C.de execu.
rei iudi.ꝛ ita ẽt ſi ſit ꝑ arbitratorẽ lata ut dixit andre
as ꝺ piſ i.l.ſi ſocietatẽ.§.arbitroꝝ.ff.ꝓ ſocio ubi ẽt
de hoc ꝑ bal.ꝛ ꝑ di.i ꝯſilio ſuo qꝺ incipit.tholome⁹.
Preterea dicit ieptitudines ſi alique forẽt ſũt remiſſe
ꝑ ꝑtes ꝙ fieri põt idiſtĩcte ut ſupra oſtẽſuꝫ ẽ. Et intel
ligiř factũ ẽt ꝑ gnãlem renũciatõeꝫ q̃ꝛ i eis ñ uerſař i
tereẽ pt.ſꝫ rigor iuř iuxta tradita per bar.i.l.i.ff.ꝺ te
ſta.mili.i.l.ſi fili⁹.ff.de dona.ꝛ i extraua.ad rep̃mẽ
dũ i v̂bo ſũmarie ꝛ pľe i cle.ſepe de uer.ſig. Nõ ob.
ꝙ ſit latũ ſuper his ꝛ cũ ꝑſonis que ñ ueniũt i cõpro
miſſũ q̃ꝛ iſtud negař ꝛ uidenř ꝑtes uoluiſſe oĩa illa i
ꝯpromiſſo uenire de quib⁹ arbitrũ ꝛ arbitratorẽ ꝓnũ
ciare ꝯtigerit qꝺ efficere hũerit ꝯpromiſſũ pleniſſimũ
l.ſi cũ dies §.plenũ.ff.de arbi.per ange.i.l.i.ff.de
trãſac.ꝛ hoc exp̃ſſe dꝫ i ꝯpromiſſo iſto ſuꝑ quo diſpu
tař ad formã cui⁹ ꝛ tenorẽ ſemꝑ ẽ recurrẽdũ.l.ñ diſti
guem⁹.§.de of.ff.de arbi.ergo ꝛc̃. Scꝺo nõ ob.qꝺ
diciř de uſuris lꝫ prĩa facie ſit coloratũ q̃ꝛ nõ ẽ dubiũ
ꝙ tales arbitratores ꝺ uſuris nõ pñt cognoſcere nec
ſe de illis nullo mõ ſe itromittẽ.iuxta ea que hñtur ꝑ
ſcribẽtes i.l.titia.ff.ſolu.ma.i.c.tuã ꝺ or.cog.plene
in.c.cũ ſit gnãle de ſo.ꝯpe.i.c.i.de uſuris li.vi.ꝛ in
cle.diſp̃ẽdioſam cũ ſi.de iudi.ꝛ pľe ẽt ꝑ bal.in ti.de
cont.iueſti.c.i.§.ſimilř i.l.clicus.C.de epiſ.ꝛ cle.et
ꝑ archi.xiiij.q.iiij.q̃d dicã ſꝫ certũ ẽ ꝙ talis exceptio
ſiue allegatio incõpetentie reddit laudũ nullũ ꝛ ſẽper
põt opponi ꝑ nõ.i cle.i.de ſeque.poſ.ꝛ fruc.in cle.i.
de re iudi.ꝛ facit qꝺ hẽtur i.c.ad petitõeꝫ de accuſa.
ꝛ ꝑ modernos i.c.ex ꝑte tua de offi.dele.in.l.de pu
pillo.§.qui opus.ff.ꝺ ope.no.nũc.ergo ꝛc̃. Sꝫ põt
p̃dictis duplr reſpõderi prĩo q̃ꝛ dicta quãtitas octo ꝓ
cẽtenario ñ adiudicař dicto Eſcu ꝓ uſuris nec tanq̃
lucrũ ſꝫ ꝑꝑ dãnũ ei ex hoc emergẽs ꝛ ſic tanq̃ inter
eẽ quo cãu debeř ꝛ ẽ licitũ ꝛ ſeclares cognoſcere pñt
tã de iure ciuili q̃ de iure cãonico iuxta nõ.in.l.ſoci⁹
qui i eo.ff.ꝓ ſocio i.l.inſulã.§.uſuras.ff.ſolu.mat.
in.c.ꝯſuluit ꝛ.c.ſalubriter cũ ſi.extra de uſuris ꝛ ple
ne in cle.i.e.t.ꝛ hoc expreſſe diciř in laudo ergo ꝛc̃.
Ad hoc ẽt bene facit id qꝺ nõ.dixit Io.an.in regula
peccatũ de re.iur.li.vi.uidelicet ꝙ lꝫ quis ex pecunia
ꝑcipiat aliquod lucrũ ſi ñ preceſſit ꝯuentio nõ iudica
tur uſura ſꝫ ñ ꝯſtat in cãu iſto de hoc ꝯuẽtũ ergo ꝛc̃.
Reſpõderi põt ſcꝺo ꝛ dici ꝙ magiſter leonard⁹ hoc
allegans non dꝫ audiri q̃ꝛ non fecit depoſitum ſecun
dum formã ſtatuti ciuitatis florentie poſiti ſub rubri
ca quõ ꝓcedař quando inſtrumẽtum uel quid aliud

dicit̃ usurariũ nec ꝓdest sibi si nũc uellet depositũ fa
cere qꝛ quãdo certa solẽnitas siue forma requirit̃ añ
actũ nõ sufficit ꝙ fiat obseruet̃ uel offerat̃ post actuꝫ
imo actus ẽ nullus ꝑ ea que nõ. doc. ubi in terminis
istud decidit̃ i. l. uniuersa. C. de p̃ci. impa. offe. ⁊ facit
optime qͦd habet̃ etiaꝫ ꝑ Bar. in. l. actuarios. C. de
actuarijs ⁊ mu. li. xij. ⁊ facit etiã ꝙ nõ. Bal. i. c. ij. de
feudo sine cul. nõ amit. ⁊ ꝑ canonistas in cle. i. de he
reti. i cle. i. de fo. ꝯpe. ergo ⁊c̃. Tertio nõ ob. qͦd dici
tur ꝺ scriptura p̃uata quasi sit laudatũ de alio q̃ꝫ fue
rit ꝯpromissũ ergo ⁊c̃. l. nõ distinguemꝰ. §. de officio
⁊. §. quesitũ. ff. de arbi. qꝛ põt respõderi ꝙ illa erat
dubia quo ad q̃d adeo ꝙ poterat deduci in trãsactõ
ne ⁊ ꝑ ꝯsequẽs i ꝯpromissuꝫ ꝑ id qͦd nõ. glo. ualde
nõ. in. l. i. ff. de transac. ubi dicit ꝙ si ẽ dubiuꝫ q̃ꝫtum
debeat̃ lꝫ sit certũ ꝙ debet̃ põt deduci in transac. sed
certũ est ꝙ dies solutõnis sicut sũma ꝑs est stipulatio
nis ita singulariter dicit tex. i. l. i. §. diẽ. ff. de edẽdo.
Statuta ergo loquẽtia de hoc debẽt sᷓm terminos iu
ris ciuilis intelligi ⁊ declarari iuxta nõ. in. l. ij. C. de
nora. i. l. fi. §. i ꝯputatõe cũ si. C. de iur. ꝺlibe. imo
uidet̃ aduertẽdũ ꝙ erat i ptãte ip̃ius magistri leonar
di declarare diẽ so. illius scripture uigore testi magri
nmi. ⁊ sic ex facto suo remanet dubiũ ergo sibi ipute
tur ut dicunt iura uulgaria preterea ut dixi i p̃cedẽti
bus ꝑtes uoluerũt imo specifice exp̃sserũt ꝙ omne id
uideat̃ i ꝯpromissuꝫ deductũ de quo ꝯtingeret ꝓnũ
ciari iuxta id qͦd habet̃ i. l. si cũ dies. §. plenuꝫ. ff. de
arbi. ꝑ ange. i. l. i. ff. de trãsac. Ex his pꝫ responsio
ad id qͦd quarto loco dicit̃ ꝙ ꝯpromissuꝫ dꝫ fieri suꝑ
re dubia ⁊c̃. Silr̃ pꝫ responsio quo ad id qͦd q̇nto lo
co dicit̃ ñ ob. qͦd dicit̃ qꝛ dicti arbitratores ñ ipediue
rũt se aliquo mõ de re spũali uel illi aliquo mõ ãnexa
imo de re ꝺ qua potuit i laicos ꝯpromitti. Et ꝑ eos
laudari iuxta plene nõ. i. c. ꝯtingit ⁊ i. c. expoita eẽ ꝺ
arbi. i. c. q̇nto ⁊ i. c. decernimus ubi gl. i terminis ħ
dicit extra de iudi. Ex his etiã patet responsio ad id
qͦd generaliter q̇nto loco opponit̃ ut pꝫ ituẽti qꝛ po
testas fuit data ꝓ ꝑte ⁊ dat̃ ꝑ statuta ⁊ fuit rite ⁊ recte
ꝓcessuꝫ ⁊ i dubio hoc p̃sumit̃ ut pꝫ ex predictis. Nec
ob. qͦd dicit̃ laudũ latum ꝑ duos arbitratores tertio
nõ uocato ⁊c̃. qꝛ hoc eis licuit ex forma ꝯpromissi ad
quã ut sepius dixi semꝑ ẽ recurrenduꝫ ut dicto. §. de
offi. cum si. ⁊ qꝛ ut ẽt sepissime dictũ ẽ ista arbitramẽ
ta ꝯtractus iudicant̃ q̇ ex ꝑtiũ ꝯuẽtõe legẽ accipiunt
l. i. §. si ꝯuenerit. ff. ꝺpositi i. c. ꝯtus cũ si. ꝺ re. iur.
li. vi. Si ergo ita fuit per partẽ exp̃sse actũ stet̃ ꝯuen
tioni. Nõ ob. etiã id qͦd dꝛ fuisse erratũ ⁊c̃. qꝛ istud ex
p̃sse negat̃ ⁊ ꝯsistit in facto ⁊ onus ꝓbandi sibi incũ
bit iuxta. l. actoreuꝫ si. C. de ꝓba. Silr̃ negat̃ ꝙ fue
rint apposite cl'e icõsuete in dicto ꝯpromisso qꝛ i hoc
esset recurrenduꝫ ad ꝯsuetudinem ciuitatis florencie
iuxta id qͦd nõ. Bar. i. l. generali. C. de ꝺcurio. li. x.
a cuius obseruãtia licet arguere. l. certe iur. C. de iu
di. l. certi ꝯditio. §. quoniam. ff. si cer. pe. de quo ẽt
per Bar. in repetitione. l. siquis ex argentarijs. §. si
inicium. ff. de edendo per ange. in. l. ad testium. §.
fi. ff. de testa. Preterea nũne in ptãte partiuꝫ fuit ap
ponere quas uoluerunt certe sic ergo ⁊c̃. Non ob. ꝙ
laudũ fuerit laudũ eẽ t̃minũ appositũ i ꝯpromisso qꝛ
negat̃ ⁊ apparet ꝯ̃riũ ex ꝯpromisso ⁊ laudo. Nõ ob.
ꝙ sit latũ de nocte qꝛ istͦ ñ hꝫ uiciare ꝑ nõ. i. l. ñ mi
norem cum si. C. de transac. in. c. consuluit extra de
offi. dele. Non ob. ꝙ sit laudatum de questionibus
non deductis in compromisso quia compromissum

fuit factũ de oĩbꝰ litibꝰ differẽtijs ⁊ ꝯtrouersijs ⁊ ꝺpẽ
dentibꝰ ⁊ ꝯnexis eisdẽ. Sꝫ nihil ẽ q̇n sit depẽdens ul
ꝯnexũ ergo cuꝫ ad formã ꝯpromissi debeat suꝑ his
recur. ut. d. §. de offi. cũ si. Preterea i ꝯpromisso est
uerbũ ordinandũ qͦd ẽ ꝑticipiũ futuri tẽporis ⁊ sic ui
gore illius uerbi hoc potuit ar. coꝝ que nõ. i. l. i fidei
cõ. §. i. cũ si. ff. de usuris. Nõ ob. qͦd ultio dꝛ nõ fuit
ltime notificatũ ⁊c̃. qꝛ negat̃ ⁊ apparet ꝯ̃riũ ergo ⁊c̃.
Ex q̇bꝰ oibus sat̃ clare ꝑcipit̃ ꝙ allegata ⁊ opposita
per dictum magistrũ leonardum non habẽt aliquo
mõ ãnullare nec impugnare laudum. Laus Deo.

An possit renũciari reductioni ad arbitriũ boni ui
ri ⁊ de illa cl'a ꝙ possit ꝓnunciare alte ⁊ basse.
lxxiiij.

In christi nomine amen.

qꝛ frustra disputaret̃ de alijs dubijs occurrẽtibus in
hac ardua ⁊ põderosa cã si ex clausul' ⁊ renũciatiõi
bus appositis i ultio ꝯpromisso facto i regẽ romano
rũ ñ posset ad papã pro reformatõe ultime snie arbi
tralis recursus hẽri. Idcirco incipiã ab hoc articulo
quo expedito. Scõus articulus erit an uisis ⁊ põde
ratis tenoribus ꝯpositionũ factaꝝ int̃ ꝑtes ⁊ ẽt duoꝝ
laudoꝝ quoꝝ unũ tulerunt duo reges scꝫ ungarie et
boemie iã est diu. Aliud uero tulit rex romanoꝝ mo
dernus i buda modernis tẽporibꝰ sit fũdata intẽtio
fratrũ suꝑ dictis t̃ris de quibꝰ agit̃. Et elisa intẽtio re
gis boemie quã fũdat in duabꝰ sentẽtijs delegatoꝝ
apostolicoꝝ lataꝝ i eius fauorẽ uel ñ. Ex quo uidebit̃
an ultima snia arbitralis sit iniqua uel ñ quo ad dcm̃
dñm regẽ polonie ⁊ quo ad dictas t̃ras. Tertiꝰ arti
culus erit utrũ posito ꝙ intẽtio fratrũ ñ sit fũdata ex
p̃dict̃ dũtaxat an saltẽ sit fũdata simul ex eis ⁊ ex cur
su tẽporis ⁊ sic ex p̃scriptõe. In q̇bꝰ tribꝰ articulis p̃n
cipalibꝰ reuoluent̃ oĩa alia dubia facta ⁊ que fieri pñt
i hoc negocio tanq̃ꝫ accessoria. Uenio ad primuꝫ
⁊ ut̃ dicendũ ꝙ ñ potuerit uel possit peti reductio ad
arbitrium boni uiri seu reformatio dicte snie ꝑꝑ duo
ꝯtẽta i ꝯpromisso. s. ꝓpter illa uerba de alto ⁊ basso
⁊c̃. Itẽ ꝓpt̃ exp̃ssã renũciationẽ petitõis p̃dicte. Pro
cuiꝰ euidẽtia notãdũ ꝙ qñ partes ꝓmittũt simplr̃ sta
re laudo ⁊ ultra ñ ꝓcedũt. tũc ẽ claꝝ ꝙ ẽt cũ tacita cõ
ditio i ꝯpromisso isit. s. si erit equũ ⁊ iõ si erit iniquũ
põt peti reductio. ff. de oper. liber. si libertꝰ ita. ff. lo
ca. si i. l. in p̃n. de iuriur. c. q̇ntauall'. Tũc aũt ẽ equũ
qñ ñ ledit i magna quãtitate lꝫ ledat i parua qꝛ hoc
ultimũ ẽ ei permissũ. l. si ꝺ meis. §. recepisse ⁊ qͦd ibi
nõ. ff. de arbi. Sꝫ si ꝑtes ulteriꝰ ꝓcedũt dicẽtes ẽt si
fuerint lese i magna quãtitate tunc cessat illa ꝯditio si
erit equũ cũ ꝯstet ꝺ intẽtõe ꝑtiũ in ꝯ̃riũ. l. ille aut ille
§. cũ in ꝟbis dele. iij. ⁊ qꝛ in icertis ñ certis ⁊c̃. l. cõti
nuus. §. cũ ita de uer. ob. uñ tũc ñ põt peti reductio.
Ita refert Io. an. fuisse disputatũ bononie in addi.
spe. ti. de arbi. §. fi. hoc aũt uideret̃ iportare illa ꝟba
de alto ⁊ basso. Iõ dicũt cãoniste ꝙ ipediũt reductõꝫ
ut nõ. ꝑ eos i. c. hũilis de maio. ⁊ obe. Itẽ iportãt re
nunciationẽ reductiõis qm̃ sũt itelligẽda eo cãu quo
eẽt excessus in magna quãtitate ut aliq̇d operet̃ del.
i. siqñ cũ si. Et ita uidet̃ de mẽte Ia. bu. C. de arbi.
cũ antea ut ibi refert bal. Breuit̃ cõis opi. ⁊ obser
uãtia ẽ in ꝯ̃rium. s. ꝙ per nullã cautelã uerboꝝ appo
sitoꝝ in cõpromisso fieri põt quominus petat̃ redu
ctio si laudũ allegꝫet̃ iniquũ ꝓpter enormẽ lesionẽ ut
inq̇t bal. i dicta. l. cũ ãtea. C. de arbi. qͦd ẽt tẽuit ⁊ ꝯsu
luit

luit oy. ut ipe refert in. l. quidā cum filium. ff. de uer.
ob. ⁊ i. c. scienti de re. iur. li. vi. quē sequit bar. in. l. si
societatē. §. arbitrorū. ff. pro socio cuius ē rō q̄ȝ excef
sus in magna q̄ntitate ptinet dolum p̄sumptū. ff. pro
socio. l. uñ si nerue cui dolo p̄sūpto i futurū renūciari
ñ pōt p pactū. nec pōt remitti. ff. ð pactis si unus. §.
illud ne arbitrator inducaẗ ad delinquēdū. ff. ð pac.
dota. l. pueire Itē q̄ȝ renūciatio p̄dicta hȝ ui cuiusdā
emologatōis que nō pōt fieri ante latū laudū ut. d. l.
cum antea. Et q̄ȝ nō est credendū q̄ partes cogitaue
rint arbitratorē ð quo p̄fidētiā habuerūt debere eos
enormiter ledere ar. ff. de le. ij. l. unum ex familia. §.
si. quicquid in locis supra notatis dicaẗ i p̄rium. Non
enim plus operari debēt uerba illa de alto ⁊ basso q̄
sūt dubia q̄ exp̄ssa renūciatio ne plus opereẗ tacitus
q̄ exp̄ssus p̄sēsus ut nō. ff. de pac. Item q̄ȝ i gl. que i
cipit ut ppetuo in fi. Sȝ exp̄ssa renūciatio non ipedit
ergo ⁊c̄. Constat aūt q̄ dolus arbitri uerus uel p̄sū
ptus reddit laudū nullū ul' ānullādū. C. de arbi. l. iij.
ff. e. l. ita demū. hic aūt p̄ponit lesio enormis ⁊ excef
siua q̄ȝ nō solū ptē magnā terrarū ð quib⁹ est p̄tentio
dictis fratribus adiudicauit dictus arbitrator. Sȝ eas
oēs ⁊ integras ergo ⁊c̄. ut. d. l. uñ si nerue cum se. ff.
pro socio. Nec ob. q̄ modernus rex bis uel ter uoluit
dictas terras remanere apud dictos fratres ⁊ ēt eius
p̄decessor q̄ȝ ueruȝ est cū p̄ditōibus apppositis i p̄cor
dijs factis per eos nō aūt p̄sumiẗ sic uelle cū alijs p̄di
tionib⁹ i h laudo apposi. ar. ff. de reb⁹ eorū. l. i. §. si
defūctus. Et pȝ h etiaȝ q̄ȝ dn̄s rex in p̄sequēdo p̄pro
missum semp suā uolūtatē exp̄ssit i p̄rium uñ taľ pre
sumitur fuisse sua uolūtas a principio. ff. ad maced.
l. sed iuľ. § pinde. C. de natu. libe. l. cū quis ante fi.
dep̄hendiẗ etiā dolus i arbitratore p̄senti q̄ȝ nimis se
artauit i ueniēdo ad locū ubi ferēda erat snia. s. usqȝ
ad ultimā diē p̄pter qd̄ effectū ē q̄ ptem regis in suo
iure nō potuit audire que si fuisset audita forte ipsū i
p̄riā sniaȝ iclinasset. ff. de arbi. l. si i tres iūcra. l. ij. §.
siq̄s tñ. ff. siquis cau. Et sic taľ snia arbitraľ tanq̄ la
ta sine plena cause cognitōe ⁊ rege iaudito nec facta
sibi copia iuriū ptis aduerse que nō potuerūt fieri ita
modico spacio tēporis de resti. in integr. cū ex litteris
ff. quib⁹ ex caus. maio. sȝ ⁊ per p̄torē. §. quotiēs cum
ibi nō. est nulla. C. de sen. ex peri. recitan. l. ij. de sen.
l. ex stip. ⁊ nō. e. t. l. p̄latā. nimia. n. celeritas i h cāu
rep̄hēdēda ē. ut nō. de ele. c. fi. li. vi. q̄ ñ ēt hic fuisset
cum ad nullū diē se artauit arbitrator ita q̄ dn̄s rex
tempus nō habuit iura sua plenius ostendendi. Sȝ
⁊ posito q̄ obstantibus dictis uerbis ⁊ clausuľ nō pos
set peti reductio ad arbitrium boni uiri uideẗ tamen
posse supplicari aduersus dictā sniam p̄pter enormē
lesionē. C. de p̄ci. ipera. offe. l. siquis aduersus cū au
cten. ibi posita. Et ad papā. Tum q̄ȝ nō ē dare aliū
supiorē ar. ff. ð tuto. ⁊ cu. da. ab his. l. ubi absunt. de
fo. p̄pe. c. lȝ ex suscepto ⁊ qd̄ ibi nō. Tum q̄ȝ fratres
aduersus quos sunt de eius foro. ff. de inoffi. testa. si
suspecta i fi. Tuȝ q̄ȝ ad ip̄ȝ ptiet ne dci frēs ex iniusta
snia aliq̄d occupent ð imuni. eccle. q̄ȝ pleriqȝ p Inn.
Tū q̄ȝ ēt si religiosi ñ eēnt sȝ laici possȝ aduersus eos
papa adiri p uiā denūciationis euāgelice. Si peccaue
rit in te frater tu⁹ ⁊c̄. ij. q. i. si peccauerit de iudi. c. no
uit. Tū q̄ȝ ad ipsū ptinet eripere opp̄ssos. xxiiij. q.
ij. Siquis de potētibus de fo. p̄pe. ex pte ⁊ ad ipsū p
auxilio ⁊ opportuno remedio recurraẗ ð cūctis mūdi
partibus. ix. q. ulti. c. cūcta p mundū ⁊. c. principalē.
Et etiam prouidere debȝ ne dicti fratres sub religio

nis spē crudelissime tirānisent. Et ne contra uotuȝ
p̄prie p̄fessionis suffarcinati auro ⁊ argēto xp̄ȝ pau
perē simulare seq̄ uideanẗ. xij. q. ij. socrates. Et q̄ȝ
dictū regē xp̄ianissimū lȝ neophitū nō irritent nec in
desperatōem deducant. Cum ergo eēt cautius ⁊ mo
deratius agendū p̄pter fructū bonuȝ q̄ ex eius pace
⁊ tranq̄litate sequi pōt in fide xp̄iana p̄ut ab experiē
tia uisum ē sequi. Et ecōuerso malum ex illa rōe. xij.
q. i. q̄ȝ tua. xxxi. di. §. fi. q̄m ad papā ptinet p̄uidere
ne scādalū subsequaẗ maxie in fide. xv. di. c. puenit
de re. iur. q̄ scādalizauerit. Cōcludo igiẗ sup hoc pri
mo passu potuisse ad papā recurri p reformatōe snie
dicte ip̄mqȝ debere ex cāis supradictis iniquitatē dicte
snie tollere ⁊ pacē int̄ ptes p̄dictas ponere scādalum
qȝ futuꝝ admouere. ¶ Uenio nunc ad scd̄um ⁊ pre
supposito fundamēto domini regis polonie sup sen
tētijs duab⁹ dominoꝝ delegatoꝝ sedis ap̄lice maxie
ultima tempore domini bn̄dicti pape quo ad dictas
terras ⁊ p̄uincias q̄ ad ip̄m ⁊ suum regnū ⁊ coronā
ptinet ⁊ q̄ infra ptes regni sūt limites que trāsiuit in
rem iudicatā. Queriẗ de quatuor uel q̄nqȝ. Primo an
dicte snie derogaẗ in aliquo per sniam arbitralēȝ do
minorum regum ungarie ⁊ boemie latam prius per
ānos quatuor. Secūdo an ei derogeẗ p p̄cordiam ⁊
lr̄aȝ domini regis kazamirri factā post dictā sniaȝ p
alios ānos quatuor. s. in milesimo. cccxliij. Tertio
an ei derogeẗ per p̄firmationē factam a rege moder
no i anno milesimo. cccciiij. Quarto an ei derogeẗ
p p̄cordiā factā a rege moderno i milesimo. ccccxi.
apud thorū que uocaẗ thorinenſ. Quinto ⁊ ultimo
an ei derogeẗ p sniaȝ arbitralē latā bude p p̄sentē re
gē ungarie ⁊ nūc romanoꝝ. Si eniȝ ex p̄dictis ul' ali
quo p̄dictoꝝ nō derogeẗ dicte snie iudicū delegatoꝝ
remanȝ fundamētuȝ dicti regis polonie icōcussū. Et
per p̄sequēs sequiẗ q̄ snia regis romanoꝝ ult. dictū
regē excessiue ⁊ enormiter ledit ⁊ p p̄sequens ē refor
manda ut supra dixi. ¶ Et quātū ad p̄mū dicenduȝ
est indubitāter p dictā sniaȝ arbitralem dictorum re
gum pro nihilo derogari snie delegatoꝝ apostolico
rū postea subsequute. Sȝ potius ecōuerso illi p̄ori ð
rogaẗ p posteriorē nā siqua exceptio dictis fratrib⁹
p̄petebat ex illa arbitrali snia illa erat pemptoria q̄ p
poni debuit usqȝ ad sniaȝ diffinitiuā dictoꝝ delegato
rū seu usqȝ ad p̄clusionē in cā qd̄ cum factū nō fuerit
perempta ē nec pōt nūc p̄poni p aliquē modū. C.
sen. rescin. nō pos. l. pemptorias. ⁊ qd̄ ibi p ci. Aut si
fuit p̄posita ⁊ ea examinata fuit in p̄rium p̄nūciatū.
Idem est de neg. ges. l. finaūt. §. fi. de p̄pen. l. qd̄ in
diē. §. si rōnem. sicqȝ ualuit snia delegatorū in p̄iudi
cium iuř dictoꝝ fratrum si qd̄ habebāt ex dicta pria
snia arbitrali ⁊ ipsū abstulit. ff. de re iudi. cū iter eos.
Preterea ēt si nō esset dicte snie arbitrali derogatū p
sniam dictorū delegatoꝝ de directo. saltem tñ ē dero
gatū per indir. idest declaratū p illā arbitralēȝ sniaȝ
nullum ius fuisse quesitum dictis fratribus. Circa qd̄
aduertendum q̄ circa terram pome. dicti arbitri duo
faciunt q̄ȝ primo attestantur regem kazimi. i eorū pre
sentia eam donasse dictis fratribus ob remediū aiaꝝ
⁊ i h nō staẗ eorum dicto q̄ȝ h ñ faciūt ut arbitri. Sȝ
ut testes q̄b⁹ ñ staẗ nisi sint examiati a iudice p̄petēti
cū iuramēto quātūcūqȝ magne ⁊ excellē. sint auctori.
de testi. l. iuř iur. extra. e. ti. c. In nomine dn̄i. Et q̄ȝ
testibus nō testimonijs credēdū ē. ff. de testi. l. iij. §.
Itē diuus. ⁊. §. sabino ⁊ qd̄ ibi nō. Secūdo adiudicāt
dictis frībus illā terrā eo iure ⁊ mō quo terre culmen.

ꝛ turonenſ eiſdē fratribus per ꝓgenitores ſuos fue
runt donate ꝛ legate. Et ulterius ratificāt donationē
ꝛ legatiōe ꝑdictas eo iure ꝛ modo quo fuerūt facte.
Certe talis adiudicatio terre pomorane n̄ uideſ hr̄e
uim duplici rōne. Pͥo q2 facta uirtute donatōis quā
aſſerūt factā ī eoꝝ ꝑſētia ut ex eius ſnie tenore pꝫ de
qua donatōe nō cenſenſ ptes tpe ꝯpromiſſi aliquid
ſenſiſſe cum nō eſſet ī rerū natura q2 ꝯpromiſſum in
telligiſ ď ītibus que tūc erant n̄ de his que poſt ꝯpro
miſſum naſci poterant ꝛ ex cauſa de futuro de reſerī
ptis. c. fi. ff. de dam. infec. qui bōa. §. ſi is qui uicinas
ꝛ ſic nullā cenſenſ dediſſe ptātē ſup ea ꝓnūciādū er
go ꝛc̄. de arbi. nō diſtinguemus. §. de officio. Secun
do nō hꝫ uim dicta adiudicatio q2 nō fuit facta pure
ꝛ ſimpliciter ſꝫ eo modo ꝛ iure quo terra cul. ꝛ tur. di
ctis fratribus fuerāt dona. ď qua dona. facta fratribꝰ
de dictis terris nō apparet ergo ꝛc̄. ar. ff. ď here. inſti.
l. ij. v̄ſi. aliter atqꝫ ꝛ uerſi. pōt aūt de ꝯhē. emp. ſiq̇s
fundū ꝑ qď etiā ipugnaſ ꝯfirmatio facta dictis fratri
bus ď dictis terris q2 nō cēſenſ uoluiſſe ꝯfirmare pu
re ꝛ ſimpliciter. Sed ita demū ſi ita eſt ꝙ ſint donate
ꝛ ſic nullū ius de nouo ꝯcedere ſꝫ iam ꝯceſſum ꝯfir
mare de ꝯfir. uti. uel inuti. cum dilectus facit qď nō.
ī. c. abbate de v̄bo. ſig. ī gl. per h̄ uideſ. Preterea nō
apparet ꝙ in dona. ꝑdicta fuerūt ꝑſentes fratres uel
aliquis qui ꝓ eis receperit. Et ſic donatio fuit ꝛ ē nul
la ꝑ gl. q̇ ē. C. ď ſacroſan. eccle. l. illud qď cōiter tene
tur. Nec obſtat ſi dicaſ fuerūt preſētes dicti reges qm̄
ex tenore dicte ſnie nō apparet ꝙ ipſi ꝓ fratribus re
ceperint. un̄ ex ſola ꝑſentia n̄ fuit ius fr̄ibus acquiſitū
ut nō. ci. in auc̄. ſacra. in. x. q. C. ſi aduerſus uendi ꝛ
bar. in. l. i. de ꝯſeſ. C. in. iij. ꝛ. vi. colū. Et iſtud ē bn̄
ſubſtantiale faciēs ad ꝓpoſitū ſūt etiā alia ꝓpter que
dicta donatio nō ē ualida ēt ſi ď ipa appareret ꝛ etiā
ſi ceſſarēt ꝑdicta ď quibus ī ſe. ar. ſubijciā. Dico igiſ
ꝙ cum ꝑ dictaꝫ ſniam delegatoꝝ poſtea ſubſequutā
appareat dictas terras nō ꝑtinere ad dictos fr̄es iure
donatōis facte a ꝑdeceſſoribus per ꝯſequēs apparet
illā ꝯfirmatōeꝫ ꝛ adiudi. factas modo ꝑdicto fore nul
las quaſi deficiēte ꝯditiōe de preſenti ſub qua facte cē
ſenſ ꝛ ſunt. l. cū ad ꝑſens. ff. ſi cer. pe. ¶ Circa ſcdm
dicēdū ē ꝙ nec ꝑ ꝯcordiā a rege kaximirro derogaſ
dicte ſnie. delegatoꝝ. Pͥo ꝑ id qď dixi ī ꝑcedenti ar.
Quoniā itentio dicti regis nō uiſ fuiſſe ius aliquod de
nouo ꝯcedere dictis fratribꝰ ſꝫ id qď ꝑꝰs aſſerebāt ſe
hr̄e ꝯfirmare ut pꝫ ex eius tenore ꝛ maxime ī uerſi.
Et lꝫ adiectione n̄ egeat plenitudo ꝛc̄. un̄ cuꝫ actus n̄
opereſ ultra itētionē agētis nō ꝯſtito ꝙ aliquod ius
prius haberent nullū ius acquiſiuiſſe dicūtur ꝑ illam
ꝯcordiā. ff. ſi cer. peta. l. nō oiſ. Sꝫ ꝛ poſito ꝙ uoluiſ
ſet h̄ facere nō tamen potuit ſine conſenſu oīuꝫ prin
cipum ꝛ populoꝝ regni per. c. intellecto de iureiur.
ꝛ ar. xij. q. ij. c. nō liceat pape etiā illoꝝ populoꝝ qui
ſūt ī terris illis donat. ſine quoꝝ ꝯſenſu nō potuerūt
ī alios trāſferri. ff. ď fideico. lib. l. inuitis ꝛ qď ibi nō.
ꝛ ar. ff. de acti. emp. l. titius. §. fi. Et qď nō. hoſti. in
c. dilecti de maio. ꝛ obe. Eſt eni iſtď ius publicū totiꝰ
regni un̄ qď omnes tāgit debebat ab omnibꝰ cōpro
bari ut in regula iur. n̄ ab uno tantū. ff. de pac. l. ius
publicū ꝛ. l. iur. gen. §. ſi paciſ. ꝛ. l. ſi unus. §. Item
nec experiar ꝛ plene nō. in. l. ſiquis in cōſcribendo
C. e. ti. Ex occupatōe eni haꝝ terraꝝ totum regnuꝫ
leditur ꝛ nouitatem ſentit ergo ꝛc̄. ff. de aqua plu. ar.
l. in concedendo. ꝛ. l. in diem. ¶ Nec obſtant littere
quorundā prelatoꝝ qui aſſerunt ſe fuiſſe ꝑſentes q2

non dicunt ꝙ cōſenſerint nec etiam ꝑſumiſ cū tracta
retur de ipſoꝝ ꝛ totius regni preiudicio ar. ff. de fur.
l. qui uas. §. uetare ꝛ. C. de procur. l. inuitus de re.
iur. qui tacet ꝛ. l. gaius de pig. act. ff. qui mo. pignus
uel ypo. ſol. l. nō uidetur. Item non obſtant littere
quarūdam cōitatum que obligant ſe ad nō iuuādū
regem imo ad reſiſtendum ei ſi uoluerit uenire ꝯtra
q2 ſi bene iſpiciaſ nō uidentur h̄ ſponte feciſſe. Sed
quodāmodo coacte quia dicunt de mandato regis ſe
illud facere cui nō ē ueriſimile eos potuiſſe reſiſtere.
Et ſic talis actus uel conſēſus poterat ꝛ poteſt reſcin.
iudi. officio. ff. quarum rerum actio nō detur. l. i. §.
que honorande ꝛ plene nō. C. de tranſac. l. interpo
ſitas. Nam nō ſolum mandatum ſuperioris continet
preceptum ꝛ ſic neceſſitatem iportat. Sed etiā roga
tio ut nō. ff. de iuſſu. l. i. circa prin. in gl. que incipit.
Ex h̄ pōt ꝑpēdi ſecꝰ ī mandto alteriꝰ ſuꝑioris. ff. de
neg. geſ. l. at q̇ nā. §. ſi libero inuanū gͦ ſe iactāt dicti
fr̄es dicētes dictā ꝯcordiā fuiſſe uallatā ꝯſēſu oīuꝫ ba
ronū ꝛ coītatum regni cū ſit falſiſſimū ut ex lr̄is eoꝝ
patet plus dico ꝙ ſi ď cōſenſu oīuꝫ appareret per alias
litteras q̄ eas de quibꝰ ſupra ut mihi aſſeritur adhuc
tn̄ nō ualuit dicta remiſſio ī ꝑiudiciū poſterioꝝ illoꝝ
ꝯſentiētiū quod ꝓbaſ. Nā ꝯſtitutio regni ſeu monar
chia que diciſ fuiſſe facta ď iuſ. gen. ff. de iuſti. ꝛ iure
l. ex hoc iuregen. non ſolū fuit facta pro illis qui ꝯſen
ſerūt ſꝫ etiā ꝓ poſtis eoꝝ licet ergo illi potuerint con
ſentire in eoꝝ ꝯſentientiū ꝑiudiciuꝫ. ff. de le. i. l. nihil
§. omnibus. C. de admiſ. tu. l. cū quedā nō tn̄ potue
rūt ꝯſentire in ꝑiudiciuꝫ ſuoruꝫ poſterioꝝ q̇ poſteri
non erāt habituri ab illis ꝯſentientibus ſꝫ a primis
progenitoribus qui regnum ꝯſtituerūt ꝛ a iuſ gen.
tex. eſt nōbilis de hoc in ſimili. ff. de iterdic. ꝛ rele. l.
ij. de adop. l. ſi arrogator. §. ſꝫ an impuberi ī fi. facit
l. ſi poſt mortē ī fi. de cōtrata. ꝛ de pec. l. fi. Nō enim
poſſūt parētes auferre poſte. eoꝝ qď ipi eis nō dede
runt ſꝫ primi ꝓgenitores. ff. de ſena. l. emancipatuꝫ
in fi. Sꝫ unionē regni ad tuenduꝫ ſe dederūt ut dixi
primi genitores regnum ꝯſtituentes igiſ ab alijs nō
potuit auferri facit. ff. de ritu nup. l. generali ī fi. Itē
nō ob. ꝙ iſta donatio facta fuit religioſis ꝑſonis ꝛ ſic
fauore pie cāe uiſ ualere que alias nō ualeret ar. ff ď
relig. l. ſūt ꝑſone. C. ď ſacro. ſanc. eccl. l. fi. ī auc̄. de n̄
alie. §. ſi minus. Nā dico ꝙ iſtud potius facit in ꝯͣriū
ſcꝫ ꝙ non ualeat magis q̄ ſi facta fuiſſet alicui laico.
Nā ut dixi dicta dōatio ꝓhibeſ ex eo ꝙ ledit totuꝫ re
gnū ꝛ oēs regnicolas. Igiſ eo magis dꝫ eē nulla ꝙ
facta ſit religioſ aut ecc. que cū ſit cultrix iuſticie n̄ pa
tiſ quidq̄ iniuſtū in ſe aut in aliū fieri. x. coll. de alie.
feu. c. i. §. i. uel. ij. Et nō recipit elemoſinas quas q̇s
facit de alieno uel cū alterius ꝑiudicio ut plene nō. in
c. ex trāſmiſſa de decimis ꝛ quod nō. ī. l. ij. §. ij. ff. de
inoffi. teſta. C. de ſacroſan. eccle. auc̄. ſiqua mulier ꝛ
e. ti. l. i. ꝑ bar. ꝛ qď nō. C. de ꝯdi. ob tur. cau. l. cū te.
Preterea fit magna queſtio utrū ualuerit dōatio con
ſtātini facta in eccleſiā romanā ut nō. in ꝓhe. ff. ꝛ. C.
ꝛ in auc̄. qūo oꝫ epiſ. in prin. ꝛ in cle. i. de iureiur. Et
finaliter uidenſ tenere ꝙ quādo ē donatio totalit̄ ex
ꝓpriatiua q2 eccl'ia cui donaſ a principe nō recogno
ſcit ipm ſuperiorē in terris dōatis tūc ſi facta ē roma
ne eccl'ie ualet ſecus ſi alteri eccleſie iferiori ut nō. Io.
an. in addi. ſpe. ti. de iur. om. iu. Et bal. in ꝓhemio
codi. ubi etiā determinat caſum noſtrū ꝙ ſi rex uel i
pera. donat terras regni eccl'e iferiori talit̄ a ſe expro
priando non ualeat donatio hoc idem determinat
ſpe. in

ſpe.in ti. de iſtru.edi.§.nūc aūt in fi.loquit̄ tn̄ qn̄ re
gnū enormiter leditur ⁊ dicit ꝙ ſucceſſor pōt reuoca
re. Cum ergo in caſu noſtro fuerit dānatio totalr ex
proprietatiua qꝛ dicti fratres nō recognoſcūt dictū regē
i ſuꝑiorē i aliquo pro dict̄ tris ⁊ ex ea ſequit̄ enormiſ
leſio regni ꝑut experientia docet ſequit̄ ꝙ nō ualuit
⁊ ꝑ p̄ſētē regē potuit ⁊ pōt reuocari ꝑut expreſſe de
terminat ſpe.⁊ ēt bal.in locis ſupradictis. Ultra h̄ ēt
p̄ſumit̄ nō ſpōte facta exquo ꝑ prius fuerat ſpoliat⁹ ꝺ
reſti.ſpoli.c.ſollicite de renū.c.ſuꝑ h̄. Item dꝫ ꝙ nō
ꝓducunt̄ ꝑ fratres originalia iſtr̄a huiuſ donatōis uſ
ſnie de qua ſupra ſʒ exēplaria ergo ⁊c̄.de fide inſtru.
c.ex litteris ¶ Circa tertiū ſcilicet ꝯfirmationē factā a
rege moderno i āno.cccciiij.ꝺ concordia facta ꝑ karſ
mirrum dicēdū ē ꝙ laborat eodē morbo quo illa qꝛ i
ea deficit ꝯſenſus regnicolarū ⁊ ſi adeſſet adhuc idē
dicēdū. ut ſupradictum ē in p̄cedēti articulo uidet̄ tn̄
plus in iſta ꝙ̄ in illa qꝛ ꝯ̄ iſtaʒ iſte poterat uenire ſʒ ꝯ̄
ſuam nō uidet̄ poſſe uenire ne ueniat ꝯ̄ factū ſuū.ff.
de adop.l.poſt mortē ꝺ ſer.ruſ.p̄.l.per fundū extra
de cle.ꝯiu.c.diuerſis fallacijs in fi.de filijs p̄ſby.c.ue
niens ⁊ ideo ſpe.i.d.§.nūc aūt in fi.dicit ꝙ ſucceſſor
illius regis qui alienauit poterit uenire ꝯ̄ ⁊ reuocare
q.d.nō ille idem i penaʒ eius. Breuiter cōtrariū ē ue
rum nam cum alienatio tendit in p̄iudiciuʒ totius re
gni nō ſolius regis ⁊ econuerſo reuocatio alienatiōis
tendat i utilitatem totius regni nō regis tātum. Ipſe
idē poterit uenire cōtra ⁊ reuocare ꝺ re.eccl.nō alie.
c.ſiquis p̄ſbyterorū.C.de ſacro ſan.eccle. Iubemus
§.ſane. Nec obſtat.c.diuerſis fallacijs ⁊.c.ueniēs ſu
pra all̄.qꝛ loquūtur qn̄ reuocatio tenderet i utilitateʒ
ſolius reuocan.puta ſi uult reuocare tituluʒ beneficij
quē ꝯceſſit inhabili. Nam ꝯcedere beneficia i titulum
eſt fructus dignitatis illius ad quē ꝑtinet collatio de
iurepatro.ꝯſultatōibus cū ibi.nō. Si g° ſcient̄ ꝯtulit
ibabili ꝯueniēs ē ꝙ p̄uet̄ h̄ fructu ne poſſit reuocari
⁊ alteri ꝯcedere nec tēdit hoc in preiudiciuʒ beneficij
niſi ille alio modo diſiparet ei⁹ bona. Sʒ uēdere ſeu
alienare ꝓprietatē rerū h̄ n̄ ē fruct⁹ dignitatis. Et iō
qꝛ nō poſſe reuocare tendit i p̄iudiciū ecc pōt ut dict̄
iuribus ⁊ ita forte uoluit glo.in.d.c. diuerſis ubi for
mat ꝯtrariū de.d.c.ſiquis preſbyte.nō ob.dictū ſpe.
qꝛ itelligo ipſum eo caſu quo alienatio nō ſcādalizat
nec dānificat regnū in uita ipſius regis alienātis tunc
poteſt dici ꝙ ſuperſedeat̄ uſqꝫ ad ſucceſſorē. Sed in
caſu nr̄o ſecus ē ꝑꝑ imanitates ⁊ crudelitates dictoꝝ
fratrū. Semꝑ eni regnuʒ polonie tribulat̄ ⁊ ledit̄ ab
eis ꝓpter retētionē dictaꝝ terrarum un̄ poſito ꝙ rex
p̄dictus nō poſſʒ uenire ꝯtra factum ſuū noīe ſuo pōt
tamen nomine dignitatis ſue. Ideſt regni ⁊ corone
atqꝫ regnicularum quorum eſt adminiſtrator potius
ꝙ̄ dn̄s ꝙ̄tum ad tales alienationes extra de dona.c.
ij ¶ Circa quartū.ſ.concordiā factā a rege moder
no apud thorū que dicit̄ thorienſ dicēdū ē ultra alia
de quibus dictum ē in p̄cedētibus articul̄ que etiā hic
locū habēt. Et hoc iō qꝛ ꝓponitur ꝙ dicti fratres nō
ſeruauerunt eam in his que eis icūbebant. Et iō p̄fa
tus dn̄s rex potuit redire ad actionē quā prius habe
bat ſuper dictis terris poſito ꝙ ꝑ illā ꝯcordiā fuiſſʒ re
miſſa ⁊ potuiſſet remitti qꝛ ſaltem nō fuit remiſſa ipſo
iure ſʒ ope excep.cum per talē remiſſionē non fuerit
dominiū ipſo iure trāſlatū i dictos frēs. C.ꝺ tranſac.
l.ſi ꝓfundo ⁊.l.ſiue apud i fi.i quib⁹ eſt caſus. Et ꝺ
pac.cū ꝓponas.ff.de inoffi.teſta.ſi inſtituta in prin.
ff.loca.quero.§.iter locatorē cū ſi.habet̄ ergo ꝓ nō

facta ⁊ uēdicat ſibi locū regula illa frangenti fidē ⁊c̄.
⁊ alia ꝙ fruſtra petit debitū qui quod debet nō ipēdit
de reg.iur.li.vi.ꝺ mutuis peti.c.i ⁊ ibi.nō.ff.ꝺ edi.
edic.ediles.§.fi. Contra iſtō obijcit̄ ⁊ dicit̄ ꝙ i illa cō
cordia fuit appoſita quedā clauſula que ſic continet i
effectu ꝙ ad hoc ut unio federt̄ ꝑꝑetui per nullas pe
nitus diſſentōes uiolet̄ ſʒ ſtet ſemꝑ firma ꝙ occurren
tibus aliquib⁹ diſſentōib⁹ iter ꝑtes debeāt per quāli
bet ꝑteʒ eligi certi hoīes qui habeāt dictas diſſentōes
terminare un̄ dicit̄ pro parte fratruʒ ⁊ ēt ꝑ dn̄m regē
romanorū uolentē iuſtificare ſuā ſniaʒ ꝙ ꝓpter dictā
clauſulam licet dicti fratres non ſeruauerunt ex parte
ipſorum dictam cōcordiā. Nihilominus prefatus rex
nō pōt redire ad terras quas ſemel ſponte remiſerat
nec poteſt eas repetere ſed locus fuit dicte clauſule ut
deberent eligi certi hoīes ⁊c̄.quoruʒ loco fuit electus
rex romanoꝝ. Breuiter iſte itellectus eſſet oīo abſo
nus uideliʒ ꝙ ſi dicti fratres nō ſeruauerūt dicto regi
p̄dictā ꝯcordiā ſeu illa ad que tenebant̄ ꝓ ꝑte ſua ꝙ
rex teneret̄ eis ſeruare nam iſta eſſet claudicatio que
reprobatur in ꝯ̄ctibus ⁊ in iudicijs. ff.qui lice.ab ēp.
diſce.l.i.in fi.de accepti.l. fi.de arbi. ſi cum dies.§.
pſt. Et iducētur iequalitas qꝺ eſſe nō dꝫ. C.cōi di.l.
pſt.i fi.de fruc.⁊ li.expē.l.fi. Dico ergo ꝙ ſenſus di
cte clauſule n̄ ē iſte.ſ.ꝙ ſi una ꝑs n̄ ſeruat ꝯpoſitōeʒ
uel trāſac.altera nihilominus teneat̄ ſuare.ſʒ eſt iſte
ſ.ꝙ altera pars nec ꝓpter hoc nec ꝓpter aliaʒ quācū
qꝫ diſſentōnē debeat uenire ad arma ⁊ ius ſibi dicē.
Sʒ ꝙ teneat̄ ille modus de quo ibi habet̄ fuit nāqꝫ i
tentio ꝑtiū per illā clauſulā obſeruare paceʒ ⁊ obuia
re ſtrepitibus guerrarū nō aūt ꝯſeruare trāſactōeʒ ⁊
ꝯpoſitionē quo ad bona ⁊ iura ꝑtium alt̄r ꝙ̄ de iure
ꝯſeruet̄. Sunt eniʒ iſta diuerſa ſcʒ pax ⁊ tranſactio.
Pax eni ꝑtinet ad ſedādas ꝯtentiōes facti q̄ ꝯſiſtunt
i ſtrepitibus bellorū. Trāſactio uero ꝑtinet ad ſedan
das ꝯtentiones iuris que ꝯſiſtūt i ſtrepitib⁹ iudiciorū
unde qꝛ dicte ꝑtes ꝓpter ꝯtentiones iuris non deue
niebant ad ſtrepituʒ iudicioꝝ. Sed ad ſtrepitū bello
rū uoluerunt ꝑtes per dictā clauſulaʒ huic obuiare ⁊
ordinare ꝙ deueniretur ad ſtrepitum iudiciorū ꝑut
debet.ff.ꝙ me.cau.l.extat.C.de iudcis.nullus cum
ſi. Rex ergo polonie ſeruauit i hoc dictā clauſulā qꝛ
ꝯpromiſſit in dominū regē romanoꝝ corā quo licuit
ſibi allegare iura ſua ⁊ dicere ꝙ cū fratres p̄dicti nō
ſeruauerit ſibi ꝯpoſitionē illi in his q̄ eis icūbebāt ꝙ
oīs remiſſio ⁊ renunciatio terraꝝ quam ip̄e fecit ꝯtē
platione eoꝝ que ſibi ꝓmiſſa fuerunt euanuit ⁊ ani
chilata ē. Et iō potuit petere ut ꝯdēnaret eos ad re
ſtitutionē dictaꝝ terraꝝ. Et ita fieri debuit. Non aūt
ꝑut factū fuit.ſcʒ ꝙ illa ꝯcordia ſeruet̄ ⁊c̄. Nā ſufficit
regi polonie ꝙ tēpore preterito nō fuit ſeruata ꝑ fra
tres quātū ad hoc ut recuperauerit ius ſuū ſuꝑ dict̄
terris obſeruatio aūt que fiet in futuꝝ nō purgat cul
pā ⁊ moram preteritā. Tum qꝛ res n̄ ē itegra. tuʒ qꝛ
poſt longū iteruallum.ff.loca.ſi in.l.§.colonus ⁊ ꝑ
ꝯſequens nec auferre dꝫ ius queſitum dicto regi pro
pter dictā nō obſeruantiā ⁊ moram. Cum enim di
ctus rex non reſtauret̄ ꝓ tēpore preterito nec reſtau
rari poſſit. Sequit̄ ꝙ mora non pōt purgari ⁊ per
ꝯſequens nec ius queſitū regi ex mora auferri dicta
l.ſi cum dies.§.ſi.cum.l.ſe.ff.de uer.ob.ſi ita quis
§ ſcia. Si aūt dicti fratres ultra in obſeruantiam ꝓ
miſſoꝝ poſuerunt manus ad arma ⁊ ſic fecerunt con
tra dictā clauſulam tūc licuit dicto regi uel penam pe
tere ſi fuit ꝓmiſſa uel etiaʒ ſine metu pene ad arma

ponere manus qꝛ pōt dici ꝙ ꝑ hm̄ rūpat pacē q̄ pri⁹
rupta fuerat ꝑ fratres ut nō. i addi. spe. super Ru. d̓
treuga ⁊ pace i f. ⁊ qꝛ nō potuerunt se fratres iuuare
ex dicta clausula. cū ipsi eam offenderint. ut nō. ff. de
transac. l. q̄ fidē def. ij. cū pater. §. liber. Et si ita ꝯtin
git uꝛ a dicta clausula recessū cōi ꝯsensu ꝑtiū ⁊ etiam
a tota transactione. si ex utraqꝫ ꝑte ꝯueniū ē ⁊ ambi
lata est transa. C. de trāſ. si diuersa nec est uerū ut d̓ꝫ
pro altera parte ꝙ requireꝛ ꝯsensus expressus. ff. de
pac. l. Itē qꝛ facto daꝛ uolūtas itelligi. ff. rē ra. ha. l.
paulus respondit non tantum uerbis. C. de insti. ⁊
substi. sub ꝯdi. facta. l. reprehēdēda ⁊ qd̓ n̄ refert an
facto exprimaꝛ an uerbis. ff. de legi. l. de quibus de
appella. c. dilectus. Tunc autem fuisset necessarius
expressus consensus quando non apparēt d̓ tacito
utriusqꝫ partis sꝫ nullius uel alterius tm̄ ut si fratres
uenissent ꝯ̄ cōpositionē ⁊ rex nō. tunc. n. nō esset ab
ea recessum qꝛ posset adhuc rex petere eā sibi seruari
cū sit i electōe ꝑtis uꝛ petere seruari pacta uel petere
penā. l. rescripto. §. si pacto. ff. de pac. Sꝫ qn̄ utraqꝫ
pars i oībus ꝯuenit tūc cēsenꝛ mutuo cōsēsu ab ea re
cesisse i oībus ut. d. l. si diuersa qꝛ paria delicta seu pa
res inobseruatōes mutua ꝯpēsatōe tollūtur. l. si ābo
de ꝯpen. Concludo ergo dictam sentētiā torinēſ in
nullo obstare dicto regi suꝑ repetitōe dictaꝝ terraꝝ ⁊
duplice capite. Prio qꝛ fratreſ n̄ obſuauerūt ꝯcordiā
ꝓpter quod rex recuperauit omne ius quod remise
rat lꝫ ex h̓ solo nō licuerit sibi manus ad arma pone
re ꝓpter dictā clausulā nisi fratres ṗus apposuissent.
Nec etiā ꝯcordia nō fuit rupta ex h̓ capite solo immo
potuisset ad huc rex petere eā sibi seruari. Secūdo qꝛ
Immo postq̄ rex nō eligit hāc uiā ut peteret illos co
gi ad obseruādū. Sed etiā ipse nō obseruauit. Sed
uenit ꝯ̄ qd̓ etiā potuit ꝓpter in obseruātiā illoꝝ ut in
iuribus supra allegatis censeꝛ dicta ꝯcordia rupta. Et
ab ea in omnib⁹ recessū mutuo ꝯsēsu ut. d. l. si diuer
sa. Et sic ēt ab illa clausula d̓ qua supra dixi. ¶ Nunc
ad quintū ⁊ ultimū. ueniendum. s. ad sentētiā latā in
buda ꝑ quā ꝯfirmaꝛ dicta ꝯcordia torinenſ ⁊ ēt cōfir
mātur dictis fratribus dicte terre n̄ exṗsse sꝫ ꝑ relatio
nē ad dictā ꝯcordiā exceptis illis que ꝑ dictā sentētiā
seu laudū uel aliō quodcūqꝫ ferēdū aliter uel aliomo
do fuerit declaratū quā quidē sniā d̓ꝫ ꝑ dn̄ꝫ regē po
lonie fuisse emologatā saltē tacite in ꝓsequēdo q̄daꝫ
in ea ꝯtēta corā quibusdā ꝯmissarijs d̓putatis ꝑ dn̄ꝫ
regē romanoꝝ suꝑ alijs articulis reseruatꝭ suꝑ quib⁹
nō tulerat laudū. Et q̄tū ad istā parū ē isistēdū si be
ne ispiciaꝛ forma ꝯpromissi cuius uirtute fuit lata di
cta sentētia nā fuit in eo data potestas laudandi infra
duos ānos hoc mō uidelicet ꝙ oēs cause q̄ q̄uolibet
possint per ipsū dn̄m sigismūdū hac uice hic in buda
diffiniri sine ulteriori dilatōe decidāꝛ ⁊c̄. Relique aūt
notabiles difficultates que maiorē requirūt idaginēꝫ
eorūdē ānorū dūtaxat durāte spacio i buda uꝛ alibi ꝑ
se uꝛ aliū termienꝛ d̓inō subijciꝛ imediate. Et nisi ifra
terminū ṗdictuꝫ ⁊ locuꝫ idē dn̄s sigismundus ⁊c̄ suā
arbitralē sniāꝫ ⁊c̄ tulerit huiusmodi ꝯpromissū oīa q̄
i eo ꝯtēta uirib⁹ n̄ subsistent nec ad ea uel eoꝝ aliqua
tenēda uꝛ obseruanda astringanꝛ ⁊c̄. h̓ sunt ṽba cō
promissi formalia multū ad ꝓposirū ponderāda. Nā
dicta clausula ⁊ nisi referri n̄ pōt nisi ad ea que resta
rēt termināda post sētētiā latā bude. Et uult ꝙ eis n̄
terminatis ⁊ nō sequuta alia snia nō solū ꝯpromissū
habeaꝛ ꝓ nō facto quo ad illa sꝫ etiam quo ad termi
nata alias nullius esset effectus dicta clausula quod

nō est dicēdū d̓ priuil. Si papa cuꝫ si. Constat eni ꝙ
etiā sine dicta clausula ṗdictū ꝯpromissum ꝓ n̄ facto
habeꝛ q̄tuꝫ ad ea que restabāt termināda n̄ sequuta
terminatōe infra tempus ꝯpromissi. l. si cum dies in
prin. ff. de arbi. Ad h̓ ergo ut aliquid opereꝛ oꝫ dice
re ꝙ nec quo ad termiata ualet. ⁊ qd̓ habeaꝛ ēt quo
ad illa ꝓ nō fac. si. ff. de arbi. l. labeo in pri. Dico g⁰
ꝙ cū dn̄s rex romanoruꝫ tunc i dicta snia lata bude
q̄ plurima ⁊ pricipaliora sibi reseruauerit ut ex ei⁹ te
nore pꝫ ⁊ potissime reformatiōeꝫ ⁊ limitationē cōcor
die torinenſ quam polliceri uideꝛ se facturū in ea ꝑte
qua ꝯfirmauit dictā ꝯcordiā thorinenſ excep. tm̄ mō
bis i quibus ꝑ dictā sniam seu ꝑ aliam ferendā fuerit
aliter uel alio mō declaratum. Et postea infra termi
num biennij predictum nulla alia sententia uel arbi
tramentum secutum est seq̄tur ꝙ illa que facta fuerūt
bude seu sentētia ⁊ laudata perinde habenꝛ ac si nul
lo modo facta fuissent ꝓpter dictaꝫ clausulam de qua
supra. Et ꝙ omnis approbatio ⁊ ratificatio quā fecis
set dictus dominus rex eodem modo irrita facta est.
Eo quia censetur facta secundum formaꝫ ꝯpromissi.
Et sub ea ꝯditione si infra dictum terminum biēnij
alia reseruata termineꝛ. potuit eni dominus rex spe
rasse ⁊ ita uerisimile ē ꝙ ṗfatus dominus rex roma
norū taliꝛ reformaret dictā ꝯcordiā thorinēsis q⁰ ad
dictas terras ꝙ tā ipse q̄ regnū suū n̄ esset excessiue
grauatus ar. ff. de bo. lib. l. si uero. § si fuo ibi qꝛ pꝫ
dicere sperasse ⁊c̄. Et nisi sic credidisset dictā sniāꝫ i
aliquo n̄ approbasset. Nō sequuta ergo reformatiōe
uꝛ alia snia uel declaratōe dicta snia ⁊ approbatio ir
rita facta ē ꝑꝑ clausulā ꝯpromissi de q̄ suṗ. Nā ex fu
turo euētu plerūqꝫ declaraꝛ qd̓ factū sit ualidū uel n̄
ff. de re. dubijs. l. quedā. de usufruc. l. sꝫ ⁊ si quid. §.
iterdū de iure fisci. l. iij. §. qn̄ aūt ad filꝛ. si ex here. de
frig. ⁊ malefi. c. fraternitatis i fi. ultra hoc posito ꝙ ṗ
dicta cessarēt ṗfata snia lata bude in ea ꝑte qua ꝯfir
mauit ꝯcordiā thorinēsis uidetur lata ex falsa cā. Et
sic uidetur nulla. ut no. ff. de acqui. here. l. si is ad
quē per glo. ⁊ plenius ⁊ clarius per Bar. ꝙ aūt lata
fuerit ex falsa cā saltem i iure. pꝫ qꝛ ibi asseriꝛ ꝙ i cō
cordia facta apud thorum ꝯtinetur ꝙ per nullas dis
sentiones uioletur ⁊c̄. Et in hoc se fundat ad ipsam
confirmandam cum tamen hoc ibi non ꝯtineatur di
spositiue sꝫ in uiꝫ cāc. Et ad hoc ut non uioleꝛ dispo
situm quid fiēdū sit i cāu quo ꝑtes uenirēt ad aliquā
discordiā. Sunt aūt ista diuersa. s. disponere ꝙ n̄ uio
leꝛ uel hoc omittere ⁊ disponere ⁊ ordinare quid fien
dū sit ne uioleꝛ. Ad qd̓ bn̄ fac̄ qd̓ nō. gl. c. siquis iusto
in ultia gl. de elec. li. vi. q̄q̄ ut supra clare ostēsum ē
ṗfata clausula n̄ importat id qd̓ rex romanoꝝ in sua
snia declarauerit importare lꝫ enim uoluerit ꝙ pax
uiolari non possit non tn̄ uoluit ꝙ ꝯcordia ⁊ ꝯposi
tio quo ad bona ⁊ iura starēt firma si fratres eā non
seruarēt. Cōcludo g⁰ dictā sniam latā bude dictis fri
bus non ꝓdesse dictoqꝫ regi polonie n̄ nocere nec d̓
rogare snie delegatoꝝ ꝓ suo regno late ¶ Uenio nūc
ad t̄tium ⁊ ultimū uidelicet posito ꝙ ṗdicta uel aliqd̓
ṗdictoꝝ ꝑ se non sufficiāt ad intentionē fratrū fundā
dā. Et ad elidēdū intentionē dn̄i regis fundatā i di
cta snia delegatoꝝ. An saltē sufficiāt iuncta cū cursu
tēporis ⁊ sic an dederūt iustā cām prescribendi. Et
an sit prescriptū. Circa quod breuiꝛ notādū ꝙ quātū
ad gesta ꝑ modernum regē nō ē dubium ꝙ ꝓpter il
la non fuit prescrip. qꝛ a tempore illorum gestorum
nō ꝯcurrit tm̄ tp̄s ꝙ sufficiat ad ṗscribēdū. Nā prim⁹
actus

act⁹. ſ. ꝯfirmatio fcā de ꝯcordia karimirri fuit fact⁹ in
ccccíiij. ⁊ ſic ſūt xvi. ãni uel circa. Et ſi dicaꝛ imo uideꝛ
ſufficē decē poſtꝙ adeſt titul⁹ ⁊ bõa fides q̄ ex eo ꝑſu
miꝛ. C. ď ꝑſcrip. lõ. tēp. l. fi. ⁊ ꝑ totuȝ iūcto eo qď nõ.
bar. i. l. cū q̄rebaꝛ i fi. C. uñ ui ⁊ qď nõ. i. l. q̄cūq̄ȝ. C.
ď ſ. fu. i gloſella q̄ icipit marie. Rñdeo ñ ē uer̄ tū qꝛ
ab illo tꝑe citra pacifice ñ poſſiderūt imo tꝑe magni
ꝯflict⁹ ut audio dñs rex oēs terras ꝑdictas recuꝑauit
⁊ ſic naturalr̄ iterrupta fuit ꝑſcriptio. l. nãliꝛ. ff. ď uſu
ca. ⁊ ēt emanauerūt ꝯpromiſſa ꝑ que uꝛ ſiliter iterru
pta. C. ď arbi. cū antea. §. penul. Tum qꝛ ad ꝑſcibē
dū longo tꝑe req̄riꝛ titulus ua'id⁹. Sȝ iſte ē iualidus
ut ſup̄ ꝓbaui ꝙ fratres ſciebãt ul' ſcire debebãt qꝛ cãe
iualiditatꝭ ꝯſiſtunt i iure pluſꝙ i facto g° ⁊c̄. ut i. ď. l.
fi. Silr̄ ñ ē dubitãdū de ſnīa arbitrali lata ꝑ dñȝ regē
ungarie ⁊ bohemie qꝛ illa fuit ſublata ꝑ ſnīaȝ delega
tor̄ latã per quattuor ãnos poſt ⁊ ſic hȝ pro nõ lata.
Subeſt ēt alia rõ i cãu ꝑcedēti quare ñ habeat locuȝ
ꝑſcriptio longi tēporis qꝛ terre de quib⁹ agiꝛ ñ fuerūt
tradite ſȝ dimiſſe ex cã cuiuſdã ꝯpoſitõis ⁊ trãſactõis.
Uñ ſicut tal' dimiſſio ñ ſufficit ad trãſlatõȝ dominij.
C. ď trãſac. ſi ꝓſūdo. ⁊. l. ſiue apď acta i fi. ita nec ad
talē ꝑſcriptõeȝ longi tꝑis gl. ē ordinaria nõbilis ď h
C. ꝓ empto. l. pe. facit lex clauib⁹ de ꝯhen. emp. Re
ſtat ergo ſolū dubiuȝ ď ꝯcordia facta ꝑ karimirruȝ q̄
fuit facta in. cccxliij. Et ex poſt dicti fratres tenuerūt
lõgiſſimo tempore. ſ. xxx. uel. xl. ãnis ꝑſuppoſito ſine
ꝑiudicio ueritatis ꝙ pacifice ⁊ ſine ꝯtrouerſia. Et h
uideꝛ dicēdū ꝙ ꝑſcripſerint. Nam ſilentio tãti tēporis
oē ius tolliꝛ ⁊ cõtra oēm petitionē paraꝛ excep. C. ď
ꝑſcrip. xxx. annor̄. l. ſicut ⁊. l. oēs de ãnali excep. l. ſ.
uerſi. nemo. Itaq̄ȝ poſito eniȝ ꝙ ius cõe faciat ꝯtra
ꝑſcribētes ⁊ ꝓ eo ꝯ̄ quē ꝑſcribiꝛ qꝛ dicte terre dicunꝛ
eſſe infra regnū polonie ⁊ eius limites de reſti. ſpoli.
ad decias li. vi. ď offi. archid. dilecto poſt prin. Adeſt
tñ titulus dicte ꝯcordie q̄ lȝ ď ſe eſſet inualidus per ſu
pradicta ſufficit tñ ad ꝑſcriptionē lõgiſſimi tēporis ď
ꝑſcrip. c. i. li. vi. Et quod nõ. co. ii. ſi diligenti ⁊. c. de
quarta per gl. Breuiter ꝯ̄riū ē dicēduȝ triplici rõne.
Prima qꝛ talis titulus hȝ pro nõ titulo ꝓpter eius te
norē nam ille titulus iniuſtus ⁊ inualidus diciꝛ ſufficē
dicto caſu ad ꝑſcribēdū q̄ ſi eſſet iuſtus ⁊ ualidus ſuf
ficere ad plenū ius transferēdum ut pȝ ex gl. que eſt
in. ď. c. ſi diligenti. Sed iſte titulus nõ eſt huiuſmodi
nam ex eius tenore patet ꝙ noluit transferre ius
aliquod ſȝ quod eis competebat ꝯfirmare ut dixi po
ſito ergo ꝙ interueniſſet ꝯſeſus oium regnicolaruȝ ⁊
ꝙ illud ſufficeret ad trãſferēdū plenuȝ ius in caſu tñ
noſtro dicta ꝯcordia ꝓpter eius tenorem ñ ſufficeret
ad hoc ergo nec ad preſcribēdum. facit lex clauib⁹. ff.
de ꝯhen. emp. Secūda rõ eſt qꝛ error iuris ñ ſufficit
ad preſcribēdū etiã lõgiſſimo tꝑe qꝛ nõ iducit bonã fi
dem q̄ hodie neceſſaria ē de iure canonico in tali pre
ſcrip. ita tenet ci. C. de preſcri. xxx. an. l. ſiquis empto
ris. § fi. ⁊ pro emptore. l. uenditionis. Sed iſte titul⁹
erat nullus ut ſupra dixi. ⁊ ſi fratres credebãt ipſum
ualere errabãt i iure ergo ⁊c̄. Nec ob. gl. c. de quarta
⁊. c. ſi diligēti qꝛ intelligo quãdo erat titulus iniuſtus
uel inualidus ex aliquo quod ꝯſiſtebat in facto ⁊ pre
ſcribens illud ignorabat nã in facto ꝓbabiꝛ eſt ignorã
tia. ſ. alieno. l. ꝙꝙ. ff. ad uell' Et hoc dico ut ꝯcorde
mus dictū ci in dictis locis cū dictis glo. Preterea ma
lefidei ē qui ꝯ̄ legū interdicta mercaꝛ ut in regl'a iuris
⁊. C. de agri. ⁊ cēſi. l. quēadmodū ⁊ nõ. di i. c. poſſeſ
ſor malefidei ď reg. iur. li. vi. ſȝ regi iterdiciꝛ alienare

bona regni ut in. c. intellecto de iureiur. ergo ⁊c̄. Ter
tia ⁊ ultia rõ ē qꝛ dicti frēs uideꝛ icapaces ois acq̄ſi
tiõis fiēde a xp̄ianis ꝑꝑ ipſorū ꝓfeſſionē ⁊ uotū lȝ eiȝ
ꝑ ſūmos põtifices ⁊ iperatores fuerit eis ꝯceſſū ꝙ ter
ras quas acquiſiuerint ab infidelibus poſſint ſibi reti
nere. Non tñ dȝ extēdi dicta ꝯceſſio ad alia ꝙ ꝯtenta
in eis de ꝑuil. c. porro niſi ergo oſtendaꝛ qualr̄ ipor̄
religio ſit inſtituta ⁊ ꝙ poſſint hr̄e in cõi uideꝛ dicen
dum ꝙ nec i cõi nec i ſingulari poſſint hr̄e qm̄ ꝯſtat
eos eſſe ꝓfeſſos ⁊ ꝑ ꝯſequēs pauꝑtatē. Igiꝛ debent
eã tenere tã in cõi ꝙ i ſingl'ari niſi ꝯ̄riū doceãt qꝛ uer
ba indefinite ꝓfeſſiõis ad oēm modū habendū exten
dunꝛ ſicut uerba generalia quib⁹ idefinita eq̄ꝑanꝛ. ff.
del' iij. ſi plurib⁹ de elec. c. ut circa li. vi. niſi aliud do
ceatur uel ex iſtitutiõe regule ul' ex priuilegijs ipſi aūt
nõ oſtēdūt niſi ꝑuilegia que ꝯcedūt eis in certis caſi
b⁹ ſcilicet qñ acquiſiuerūt ab ifidelib⁹ cū potētia ipor̄
ď bellãdo q̄ cãus meruit ꝑcipuū fauorē ut nõ. gl. or.
ff. ď capti. l. antepen. uñ ñ dȝ extēdi ad alios caſus ď
ꝑſcri. c. audi. i fi. de offi. archidi. c. dilecto i fi. Et ſm
iſtã rõnem etiam ex cã donatõis retinē nõ poſſūt niſi
oſtēdãt capacitatem ordinis eorum quod ſatis eſt ad
ꝓpoſitū noſtruȝ. Ex quibus oibus ꝯcludiꝛ ꝓ ꝑte di
cti dñi regis ⁊ ꝯ̄ dictos frēs cruciferos. Laus Deo.

¶ Cõpromiſſum qď poteſt peti ex forma ſtatuti an
in cauſa appellationis peti poterit.

lxxv.

In chriſti nomine amen.

Qď in cã appellatiõis non poſſit peti compromiſſuȝ
ex forma ſtatuti ſic clare deduciꝛ. Nã ſtatutum diſpo
nit ꝙ debeat hoc peti ante terminuȝ datum ad faciē
dum deponere teſtes. Sed hoc factum nõ fuit in cã
principali ergo nec fieri põt in cã appellatõis. Nam
licet reponat oia in priſtinū ſtatū. C. de tēp. ap. l. ꝑ
hanc. l. furti. §. i. ff. de ifami. Illud ē uer̄ quãtū ad
ꝯcernētia negociū ꝑncipale ul' eius determinationē.
Non quãtū ad exceptões uel allegatões dilatorias ñ
ꝯcernentes determinatõeȝ negocij ꝑncipal'. In illis
eiȝ appellatio ñ reponit in ꝑſtinū ſtatū ꝑ oia. i. in illū
qui erat a ꝑncipio. imo ſi lapſus erat tminus eas ꝓ
ponēdi in prima inſtãtia ⁊ ſic erat precluſa uia oppo
nendi ⁊ durat ideȝ lapſus termini ⁊ remanet adhuc
uia precluſa in cauſa appellationis caſus eſt in. l. ita
demum. C. de procur. ubi litis ꝯteſtatio que erat ter
minus dilatoriarum proponendaruȝ ⁊ eius effectus
ſ. excluſio ab eis proponendis durat adhuc in cauſa
appel. Et idē ē i quocūq̄ȝ alio termino excluſorio ta
liū exceptionū. ſm Bal. ibi qui dicit rõneȝ eſſe qꝛ ap
pellatio reſcindit grauamen illatuȝ a iudice nõ illud
qď quis intulit ſibi ipſi negligēdo tales exceptõnes ⁊
propoſitiones facere infra terminum ſtatutum a iure
uel ſtatuto que ratio multum facit ad propoſitum.
Nam pars que in prima inſtantia nõ petijt compro
miſſum infra terminum ꝑfixum a ſtatuto ſibi ipſi in
tulit grauamen ⁊ ſeipſaȝ excluſit ad illud petendum
ſecuta prima ſnīa pro altera ꝑte ⁊ iterpoſita appel.
nõ recuperat ptãtem petendi tale ꝯpromiſſuȝ qꝛ hec
eſt allegatio dilatoria nõ ꝯcernēs deciſionem negocij
ꝑncipalis unde lȝ in cã appel. Iterū detur terminus
ad faciēdū deponere teſtes nõ tamen iteruȝ recuꝑat
dictã ptãtē ſicut dicit ibi Bal. i caſu illius. l. qꝛ i cauſa
appel. iterū ꝯteſtaꝛ lis ſi ꝑtes ſūt ꝑſentes. ut nõ. i. l.
fi. §. illud. C. ď tēpo. appe. ⁊ tñ pars que per ꝯteſta.

factā i pria īstantia fuit exclusa ab opponēdo excep.
dilatorias nō recuperat facultatē p̄dictā Pro h̄ facit
rō uiua ꝛ demōstratiua nā iō statutū noluit posse pe
ti post terminū datū ad ꝓbādū q2 p̄sumit ꝙ malicio
se petat scilicet ex eo ꝙ uidet se iusticiā nō fouē si ꝓba
tiones nō fecit nec facere potuit si eni fecisset ꝯpromis
sū ñ peteret. Sz tūc solet petere qñ ꝓbatōez ñ hz fuit
igit iusta cā p̄cludēdi uiā petitioni talis ꝯpromissi la
psus dicti termini argumētū optimū. C. ꝺ ꝯpen. l. fi.
Sz hec eadē rō subest de pñti i cā appellatiōis. Nam
magis p̄sumit appellasse ob hūc finē scilicet ut fateret
cāz ꝯpromitti q̄ꝫ ꝙ foueat iustā cāz ꝛ sic ut fraudet sta
tutū qȯ prefixit ei certū terminū ut ex quo post eius la
psuz nō poterat i pria īstantia petere possit nunc me
diante appellatōe. Sed maliciјs hoium est obuiādū
l. cū hi. §. si cū lis. ff. ꝺ trāsac. ꝺ rei. uen. i fundo suffi
cit eni ꝙ ꝑ appellationē reseruēt iura negocij pricipal
ñ. n. ē eadē rō eadēq3 eqtas idilatorijs ꝛ declīatorijs
ꝓut ē ista q2 poti⁹ tēdit ad declināndū foruz iudicis or
dinarij q̄ꝫ ad terminationē negocij. Pro h̄ ēt facit qȯ
exp̄sse nō. bal. i. l. ꝑ hāc. C. ꝺ tēp. appel. q̇ dicit ꝙ ta
les excep. q̇ ñ ꝯcernūt negociū pricipale uel ei⁹ deter
miatōez sz poti⁹ ꝑsonas existētes i iudicio dicunt ꝑtie
re ad nouū caplm ꝛ si nō fuerūt opposite in pria istā
tia nō possunt opponi i cā appellatōis ut exceptio ꝙ
aduersarius ipetrauit ius iniquū uel ꝙ sit bānitus ut
ip̄e nō. i. d. l. ꝑ hāc i. vij. colūna. Ex quib⁹ satis clare
ꝓbari uī ꝙ prio loco dixi facit etiā cle. i. ꝺ testi. ubi qñ
idē timor subornatiōis ē i cā app. q̇ erat i pricipali ñ
admitūtur ꝓbatōes. Et hic subest eadē p̄sumptio ca
lumnie. Itē ꝛ ea rōne q2 statutuz p̄dictuz a latissima
ptāte deriuans nūq̄ꝫ artat qñ ꝑ cōpromissum altera
partiuz tātuz lederet ita ꝯcludit bar. in pria ꝯstit. C. i
§. quibus ꝛ ibi uī per bal. ad h̄ optime facit q2 lex dz
itelligi ꝓdita i casu i quo utriq3 ꝑtiū ꝑatur ꝓuisio. le
ges eni equalr oibus securitatē tribuūt tex. ē nō. i. l.
capitaliū. §. ad statuas. ff. ꝺ penis ꝛ hac eadē rōe lex
ēt i extēsione priuilegij ꝯditionē litigatorum i iudicio
parificat. l. fi. C. de fruc. ꝛ litis expen. Ex his ifero ꝙ
cū ꝑs petēs cōpromissū i pria causa appellauerit ꝛ in
hac cā petat ꝯpromissum per appellantē ꝛ i arbitros
ꝛ arbitratores ꝛ ab arbi. ñ appellet. l. diē ꝓferre. §.
stari ꝺ arbi. nec ab arbitratoribus ut nō. i. §. arbitro
rū. ff. pro socio ꝛ in. l. ab arbitro q̇ satisda. co. nec ēt
reductio peti ut uult statutū sequit ꝙ dictū statutū de
beat itelligi ut equalr ꝓuideat ꝛ ne beneficiū appellā
di tollat alteri ꝑti cū altera appellauit ꝛ per ꝯsequēs
huiusmōi statutū non loquit i cā appellatiōis sz prici
pali cū ius quesitū sit ipsi appellato ex cā appellatōis
ne ergo effectus snie sine cause cognitōe ipediat ꝛ ne
oia de nouo i dubio refricēt denegandū ē ꝯpromissū
quinimo calūniose petitū iō denegādū. l. satis apte
ad. leg. cor. de fal. C. ꝛ ibi per bal. p̄terea nulli dubiū
dcm̄ ꝯpromissuz peti cā ꝓrogandi litē que iam finita
dici pōt cū ex actis appareat que snia sit ferenda corā
arbitratoribus ꝛ a capite oportebit de meritis cause
iterato cognosci iuxta. l. si de meis. ff. de arbi. hoc aūt
ē iniquū ꝛ ꝯ̄ mētē statuti est cū disponat cās cognosci
amicabiliter iter ꝯiūctos ut cause facilius terminēt sz
postq̄ꝫ cā ē plene discussa snia lata i pricipali cā nunc
ꝑ ꝯpromissū ꝺ nouo discutē corā arbi. ꝛ arbitratorib⁹
est rigorosū ꝛ uī ñ eē equū ut ēt ē casus i. c. abbate sa
ne ad fi. ꝺ re. iu. li. vi. mēs aūt statuti dz attēdi ꝛ ñ uer
ba mēti ꝯ̄ria. l. scire oz. §. aliȯ. ff. ꝺ excu. tuto. Insup
ñ uideo respōsuz ad id qȯ supra tactū ē ꝙ lz i cā ap

pellatōis ñ ꝓbatū i cā p̄ncipali ꝛ ñ deducūt possit re
probari illȯ uerꝫ nisi oio nouū ut ē tex. i. l. ꝑ hāc. Cō
ꝓmissū aūt i p̄ncipali cā ñ petitū oio nouū q̇d ē quo
ad ꝺducta i p̄ncipali cā nec ab eis ortū hñs uel depē
dēs ut reqrit ut oppōi possit i cā appellatōis ut i si.
nō. gl. i. l ꝑ hāc superi⁹ allata nō. i. c. fraternitat cū ꝺ
testi. noua ergo oio i cā appellatiōis ñ sūt admittēda
ut. l. ñ pōt. ff. de iudi. ꝛ i. d. c. abbate sane. Itē cz qȯ
ē de lauda. ꝛ ꝺ lauda. statutū negat ꝯsortes ad ꝯpro
missū cogi ut pz ex eo ꝛ q2 fuit uerus ꝯtumax q̇ petit
ꝯpromissū ad audiēdā sniaz ut pz ex coact igit appel
lar ñ potuit. l. ex ꝯsēsu. §. cū. ff. ꝺ ap. ꝛ ibi bar cū si.
igit sum⁹ i cāu rei iudicate adeo ꝙ nulla pēdet appel
latio ꝛ sic null⁹ pēdet t̄min⁹ clara ē ergo ꝯclusio sup̄
fca ꝙ ꝓnūciādū ē ꝯpromissū ñ debē fieri ad h̄ mitto
uobis unū ꝯsiliū i t̄minis redditu3 cu3 fuit ꝯmissa cā
ad ꝯsiliū sapient ꝛ ita iudicatū t̄miatū fuit. Nec ob. si
dicat ꝙ ꝯpromissū ꝑtinet ad lites decidēdas. ff. ꝺ ar
bi. l. i. Et sic uī ꝙ q̄ꝫtū ad ip̄m petēduz appellatio re
ponat i p̄stinuz statuz sz ea q̄ dixi i p̄ncipio. Nā dico
ꝙ lz ꝯpromissum ordicē ad litē decidēdā sicē ꝛ quodlz
iudiciū. ut dicta. l. i. ff. de arbi. ñ tñ ordinat ad mōuz
decidēdi puta ad ꝑtē absolutoriā. Nec. n. arbit ex cō
promisso iformat quā ul' q̄lē sniaz ferre dz. imo si ex
eo iformaret ñ ualeret. ff. ꝺ arbi. l. q̄lē ñ sic i exceptio
nib⁹ ꝑēptorijs ul' alijs ꝯcernētib⁹ negociū p̄ncipale ꝛ
ista sī illa q̇ reseruāt ꝑ appel. Itē ex ꝯpromisso nul
la exceptio iducit ad elidēdā actōez ul' obligatōez ne
gocij p̄ncipal. l. siqs rē. ff. de arbi. ubi pz ꝙ eo nō ob
stāte pōt negociū p̄ncipale i iudiciū deduci ꝛ sic i eo
nulla deducit alteratio ul' elisio sz ē q̇d penitus sepa
tū ab ipso negocio p̄ncipali. illa aūt i q̇bus ꝑ appel
latōez reponit q̇s i p̄stinū statū sūt illa ꝑ q̄ aliqd in
fligit i negocio p̄ncipali. l. exceptōes. §. rei aūt. ff. de
excep. Preterea nos ñ loq̇mur ꝺ ꝯpromisso postq̄ꝫ fa
ctū ē. Sz loq̇mur de ꝯpromissi petitione scz ut fiat.
Cōstat aūt ꝙ ista petitō seu ius petēdi ꝯpromissū ex
forma statuti ē quedā declinatoria seu dilatoria iudi
cij nō tñ ꝓprie ꝑ ea q̄ nō. Bar. i. l. i. C. ubi i rē acti.
Sz ad silitudinē ei⁹ q2 tendit ad hoc ut ꝑ iudicē nō ꝓ
cedat. non aūt ut absoluatur petens super negocio
principali. Sed tales declinatorie ñ reseruant i cau
sa appellationis multominus q̄ꝫ dilatorie ut dicta. l.
ita demū iūcta. l. fi. C. ꝺ exce. ubi dī ꝙ i inicio dz p̄po
ni. i. ante oēz actū. l. sz si susceperit. ff. ꝺ iudi. ꝛ ibi per
bar. Sz dilatorie possunt usq3 ad lit. ꝯtest. Si g⁹ dila
torie ñ reseruant i cā appellatōis a diffinitiua multo
min⁹ declaratorie post terminū datū a iure p̄fixū a sta
tuto. Preterea ꝙ ꝯpromissū perticat poti⁹ ad ordinē
ꝓcedēdi q̄ꝫ ad modū ꝓnūciādi pz i cāu ꝺ fcō ꝯtigēte.
Naz si duo pistorięses ꝯsāguinei litigarēt florētie ubi
ē statutū ꝺ causis iter ꝯsāguineos ꝯpromittēdis pisto
rij ꝟo ñ ē si peteret ꝯpromissū ꝺberet ꝓcedi attēto sta
tuto florētie qȯ ē seruādū i cōcerētibus modū ꝓcedē
di ñ autē eēt attēdēdū statutū pistorij qȯ soluz attēdi
dz i ꝯcernētib⁹ ꝺcisionē q2 statutū tale de ꝯpromis. lz
ordicē ut cā decidat nō tñ ꝑ quē mōuz ꝺcidat ꝛ ita ui
di teneri ꝛ obseruari ꝛ ē uerissimū apud quēcūq3 itel
ligētē sicē i si. nō. bar. de statuto ꝙ possit ꝓcedi ꝑ iqui
sitōez. C. ꝺ sū. tri. l. cūctos poplos ubi q̄ꝫtū ad modū
ꝓcedēdi ꝑ iquisitōez uel accusationē dicē ispiciēdū sta
tutū loci ubi de crimie agitur sed q̄ꝫtum ad modū pu
niēdi dicit ispici statutuz loci ubi delictū ē ꝯmissum sz
ubi agit ꝺ mō ꝓcedēdi scilicet an debeat ꝓcedi ordia
rie corā iudice ul' corā arbitro seruāda sūt statutā loci
ubi agit

ubi agit. ſʒ cū agit p quē mōum ſniet ⁊ terminet. tūc
ſtatuta loci ꝯtract⁹ pʒ ergo ſtatutū de ꝯpromiſſis pti
nere ad ordinē iudicij ſeu moduʒ ꝓcedēdi nō aūt ad
termiationē negocij. ſ. p quē modū terminet lʒ ordi
net ut terminet ⁊ ſic eſt uera ꝯcluſio ſupradicta. Pro
iſta pte ꝯſului ꝓ dn̄o matheo ꝺ caſtellanis potiſſime
p rōeʒ q2 ſtatutū uī ꝯſideraſſe ut tūc petat cum ē du
biū ꝺ euētu litis nō cū ē certū cū i cauſa appellatōis
pp lapſū termini ſit iā certū dʒ negari q2 malicioſe ⁊
ex diffidentia ſui iuris uī petere ꝺ ſimo. p tuas i ſi. q2
ibi irritaret ꝓbatio alterius partis qꝺ eſſʒ iniquū ar.
coꝝ que nō. i. c. cū quidā ꝺ iuriur. p Bar. La⁹ Deo.

¶ Statutū ꝓhibēs ꝯpromiſſum i certam pſonā pu
ta uicariū ptātis locū hʒ etiā ſi in illum ꝯmittat decla
ratio alicuius rei uendite uel inſolutū date dicitur eni
arbitrator q̄q̄ nulla precesserit lis.

.lxxvi.

¶ In chriſti nomine amen.

In facto illorū ꝺ gozadinis cū illis de mōterēzulo pri
cipaliter negociū ꝯſiſtit i uidēdo utꝝ declaratio facta
ſuper precio illaꝝ poſſeſſionū p dn̄m uicariuʒ ptātis
ualeat uel nō. q2 ſi ualet purificauit dationē iſolutū. q̄
cenſet fuiſſe ꝯditional. ſi ille declarabit. C. de ꝯ̄hen.
emp. l. fi. de pigno. ſi fundus. §. fi. uñ cū trahat retro
l. potior ⁊. l. qui balneū qui poti. i pig. ha. ⁊ ſic habet
perinde ac ſi fuiſſʒ pure ꝯ̄cta q2 diſpoſitio pura ⁊ pu
rificata equipant ut nō. glo. i auc. de ſan. epiſ. §. ſed
hoc preſēti. Et p conſequēs fructus ptinerēt ad illos
de mōterēzulo a tpe ꝯtractus celebrati iter eos. ff. de
acti. emp. l. iul. §. ſi fructibus. C. e. ti. l. fructus ⁊ ſic n̄
deberēt i ſorteʒ ꝯputari. Si uero nō teneret ꝯtractus
datiōis iſolutū nō eēt pfectus nec pfici poſſet q2 ptās
declarādi p̄ciū nō duraret ut infra oſtendit ⁊ ſic ꝯ̄ctus
defeciſſet. ut. d. l. fi. C. ꝺ ꝯ̄hen. emp. Et p ꝯſequēs lʒ
dn̄iuʒ poſſeſſionū fuerit trāſlatū i illos ꝺ mōterēzulo
pendēte ꝯditiōe q2 partes ita uoluerūt ⁊ potuerūt. l.
dotis fruct⁹. §. fi. cū. l. ſe. ff. de iur. do. l. ſub ꝯditione
de ſolu. p cōſequēs fructus pcepti ex illis tanq̄ ex re
ꝓpria eſſent ipſoꝝ. Attamē defecta ꝯditione ⁊ p ꝯn̄s
etiā ipſo ꝯ̄ctu ſeu datōe inſol. ꝯpeteret illis de gozadi
nis ꝯditio ob cām ad repetēdū poſſeſſiones p̄dictas
una cū fructib⁹ pceptis ſeu ꝯditio ſine cauſa ut. d. l.
do. fructus. §. fi. cum. l. ſe. ⁊. l. ſi ego in prin. de iur.
do. ⁊. l. qui ſe debere. §. fi. de condi. ob cām. l. uidea
mus. §. i. de uſuris cū ſi. q2 defecta diceret cā ob quā
dn̄iuʒ fuit trāſlatū. Et per ꝯſequēs cū dicti fructus ul
ipſorum eſtimatio deberet illis de gozadinis poſſent
petere eā cū debito ꝯpēſari. l. i. ⁊. ij. cū ibi nō. C. de pi
gno. act. l. diuortio. §. ob donatiōes cū ibi. nō. ff. ſo.
ma. ¶ Sup quo breuit dicēdū uī dictā declarationē
nō ualere defectu ptātis declarātis qꝺ plurib⁹ modis
oſtendit. Prio ex eo ꝙ pluries fuit uiua uoce allega
tū. ſ. q2 ſtatutū bonōie ihibet ſibi. ſ. uicario ꝙ n̄ recipi
at ꝯpromiſſa uel arbitramēta ⁊ ānullat quicq̄d occa
ſiōe taliū arbitramētorū fuerit ſubſequutū. ſʒ nō pōt
negari quin i cāu nr̄o fuerit i ipʒ arbitramētū. d. l. fi.
C. de ꝯ̄hen. emp. ⁊. l. ſiq̄s arbitratu. ff. de uer. ob. q2
ꝯmittit ipſi⁹ arbitrio ⁊ declaratōi ut pʒ ex uerbis iſtī
nec eſt bona reſpōſio ꝙ ſtatutū loquat de arbitramē
tis factis ſuper litibus ⁊c̄. tū q2 hoc ē reſtringere ſtatu
tum. qꝺ gnālit loquit. quod fieri nō dʒ. l. ꝺ precio. ff.
de publi. tum q2 ſufficit ꝙ lis poterat eſſe uel ſuboriri
int ptes lʒ adhuc non ſit orta ad hoc ut dicat ꝓprie
trāſactio. C. ꝺ trāſac. l. ij. que litē req̄rit. ff. e. l. i. ergo
⁊ eodē mō ſufficit ad hoc ut dicat ꝓprie ꝯpromiſſū
tanq̄ in arbitratorē ⁊ dicat poſtea arbitratus qꝺ hʒ
uim trāſactōis. C. de iudi. auc̄. Si uero ꝯtigerit. Sʒ
hic int ptes poterat eē in futuꝝ cōtentio ⁊ controuer
ſia de p̄cio dictaꝝ poſſeſſionū q2 trāſlatum fuit incōti
nenti dn̄iuʒ ꝓ precio declarādo qꝺ fieri potuit ⁊ ualu
iſſet ēt ſi n̄ fuiſſet declaratio cōmiſſa i certā perſonaʒ
q2 debuiſſʒ itelligi arbitrio boni uiri. l. ſi fūdus. §. fi.
ff. de pigno. ⁊ iudicis. l. ꝯtinuus. §. i. de ꝟbo. obli. iu
dica. ſol. l. uir bon⁹. Sʒ tūc corā iudice potuiſſet eē ꝺ
hoc ꝯtētio int ptes. C. de ꝯ̄hē. emp. ſi uolūtate. ⁊ ſic
ſup iſta lite ⁊ ꝯtentōe futura potuit optie ⁊ ꝓprie cō
promitti ſicut ſi iā orta fuiſſet. Sʒ ꝯſtat ꝙ poſt ꝯ̄ctuʒ
celebratū ⁊ dationē factā ꝓ precio declarādo non ſpe
cificata certa pſona que hēret declarare ⁊ poſt ortaʒ
ꝯtrouerſiā int ptes ēt corā uicario ptātis ſup declara
tione precij tanq̄ corā bono uiro n̄ potuiſſʒ fieri tale
cōpromiſſū i ip̄m. tū ex forma ſtatuti p̄dicti. q2 tūc re
ſpōſio p̄dicta q̄ fit ad illꝺ ſtatutū ceſſaret q2 fieret ſup
lite iā mota. tū ēt de iure cōi. q2 cū illꝺ ſibi ꝯpeterʒ ex
ui ordinarie iuriſditōis n̄ debuit i ipſū ꝺ h ꝯpromitti
ne tali iuriſditōi fieret uerecūdia. l. ſʒ ſi i ſeruū. §. ſi iu
dex. ff. de arbi. q2 n̄ alit ꝯpromitteret q̄ ꝺ iure ſibi cō
peteret ptās arbitrādi. ſup qꝺ tollit obiectio q̄ poſſet
fieri ꝺ his q̄ habent ⁊ notātur i. l. i. §. ⁊ poſt opis. ff.
ꝺ ope. no. nū. Et ſi ita ē ſequit ꝙ nec ēt tpe ꝯ̄ct⁹ cele
brati potuit i dictū uicariū ꝯpromiſſū tale fieri q2 tale
ē quale eſſet ſi ex poſtfacto ⁊ orta iā lite factū eſſet. ut
d. l. ij. C. de trāſac. Preterea dc̄m ſtatutū ꝓhibet ipʒ
aſſumi ad colloquiū uel cōſiliū dādū ⁊ tn̄ tūc nō deci
dit cām ſʒ alter de ipſi⁹ conſilio fortius uī ꝓhibere i
caſu nr̄o ubi decidit. Item ſecundo dī ꝙ poſito ꝙ ua
luiſſet ꝯpromiſſum p̄dictum fuit poſtea per ābas par
tes receſſū per aliꝺ ꝯpromiſſū fc̄m i ptātē ⁊ alios. ſup
oībus litib⁹ uertētib⁹ iter partes occaſione dicti debiti
de quo agit ⁊ dictaꝝ poſſeſſionū ⁊ eaꝝ eſtiat. ⁊c̄. No
tanduʒ ē iſtꝺ uerbū eſtimatōis ⁊c̄. per qꝺ pʒ ptes uo
luiſſe ꝙ fieret eſtimatio ⁊ declaratio p̄cij p dictos ſecū
dos arbitros quod ēt fatent illi de mōterēzulo i eorū
ſupplicatōe ⁊ i libello poſtea porrecto corā dn̄o mau
rianenſi i quibus cōquerunt de arbi. ⁊ eorū iniq̄tate
quia non declarauerunt precium prout facere debue
runt. igit per hoc uidet fateri illis fuiſſe datā ptātem
declarādi al's nō iuſte ꝯquererēt de arbi. ſcʒ ꝙ nō fe
ciſſent id qꝺ facere nō poterāt. l. pater ſeuerinā i p̄n.
ff. de ꝯdi. ⁊ demo. Igit ſi hoc ē uoluerunt a prio cō
promiſſo facto i uicariū ptātis recedere q2 nō eſt dicē
dū ꝙ uoluerit fieri duas eſtimatōes unā p uicariū al
terā per dictos arbitros q2 poſſent eſſe diuerſe. una i
plus altera in minus ar. coꝝ que nō. Inno. de offi.
dele. cum ꝯtingat. ⁊ ſic eſſet incertū pro qua ipſaruʒ
deberent illi recipe. unde uiciaret ꝯtractus rōne icer
titudinis. l. duo. ff. de teſta. tu. ſʒ itellectus q̄ hʒ uicia
re nō ē aſſumēdus. l. ſiq̄s a filio. §. i. ff. dele. i. Et p
ꝯſequēs nō ē credēdū partes hoc uoluiſſe ſʒ potius
ꝙ ſtaret ultrio ꝯpromiſſo ar. l. pacta nouiſſima. C.
de pac. Et recedere a prio. Nec ob. ſi dicat ꝙ hoc ſe
cundū cōpromiſſū nō fuit factū cū heredibus dn̄i bo
nifacij quoꝝ erāt bona. lʒ cum heredibus dn̄i nānis
quoꝝ nō erāt ⁊ q̄ nō poterāt i p̄iudiciū heredum dn̄i
bonifacij quorum erāt recedere ab illo ꝯpromiſſo pri
mo. q2 dico ſufficere ſi heredes dn̄i bonifacij nūc uel
al's ratificauerint dictū ſecunduʒ ꝯpromiſſuʒ. Nam ſi
heredes dn̄i nānis cum conſenſu ⁊ uolūtate heredū

dñi bonifacij dictuꝫ ꝯpromiſſum feciſſent. nō eſſet dubiū ꝙ a prio ꝯpromiſſo fuiſſet receſſum ꝑ iam dicta. Ideꝫ ergo eſſe dꝫ. ſi ex poſt facto ratificauerūt poſito etiam ꝙ ipſorū nomie ꝯpromiſſum hoc ſecūdū non fuiſſet factū. l. ſi fundus. §. i. ff. ḋ pigno. Et potuerūt ratificare ēt inuitis illis ḋ mōterēzulo qꝛ poſtꝙ̄ ſemel ꝯſenſerūt nō potuerunt poſtea contradicere. l. ꝑ fundum. ff. de ſerui. reſti. p̄dio. l. ſi. cōia predio per quas leges uidet̃ ꝙ ſaltē quo ad ſe potuerūt illi de mōterēzulo recedere a dicto prio cōpromiſſo uidelicet ꝙ haberēt dicta bona pro p̄cio declarādo ꝑ dictos ultios arbitros ⁊ nō ꝑ declarāduꝫ a uicario nec poſſunt ab hoc qḋ ſemel uoluerūt recedere iuitis heredibus dñi nānis ēt ſi filij dñi bonifacij nō cōſenſerint uł ratificauerint. ut. d. l. ꝑ fundū ḋ ſerui. ruſti. p̄di. ¶ Ex his ſequit̃ ꝙ dicta datio iſolutū ꝑfici nō pōt qꝛ uenit ꝑficiēda ex declaratiōe p̄cij fiēda ꝑ illū uł illos i quos ꝑtes ꝯſēſerūt ⁊ illis nō declarātibꝰ nō recedere a ꝑſona ſuꝑ cōtractu nō ꝑfecto ſꝫ ꝑficiēdo. d. l. ſi. C. ḋ ꝯͣhen. emp. ⁊. l. ſiquis arbitratu ḋ uer. ob. Sed hic ꝑ dñm nānē i quē prio ⁊ utiliter ꝯſenſerūt facta nō fuit. Item ꝑ uicariū in quē ſcḋo loco ꝯſenſerūt lꝫ facta fuit habet̃ tñ pro nō facta tū qꝛ inutil'r fuit in illū per ꝑtes ꝯſenſuꝫ tuꝫ qꝛ ſi utiliter tñ ab ip̄o poſtea fuit receſſum ꝑ aliud ꝯpromiſſuꝫ factū i ꝑtātēꝫ ⁊ alios quibꝰ data fuit ꝑtās arbitrādi ut pꝫ ex his que ſupra dixi. Item ꝑ ipſum ꝑtātē ⁊ collegas qui poterāt declarare ſi uoluiſſent ſimiliter facta nō fuit declaratio ꝓut illi idē de mōterēzulo fatent̃ in ſuis petitionibꝰ nec āmodo fieri pōt qꝛ ꝑtās illorū expirauit. Itē per dñꝫ maurianēſeꝫ ſubrogatū i locū illorū arbitrorū nō pōt fieri declaratio p̄cij que hēat purificare ꝯͣctum eo qꝛ ipſe nō fuit aſſumptꝰ de uolūtate partiū ſuꝑ h̄ ſꝫ ad inſtantiā unius tantū ꝑtis fuit delegatus ſuꝑ corrigēda iniq̄tate laudi. Sequit̃ ergo ꝙ dictus ꝯͣctus ſeu datio inſolutū tanꝙ̄ nō facta declaratōe p̄cij. Et tanꝙ̄ ſublatis ſpe declarādi nō eſt ꝑfecta nec ꝑfici pōt ⁊ per conſequēs locū hꝫ qḋ ſupra dixi ut poſſit ꝯdici bona predicta cuꝫ fructibꝰ ⁊ ꝑ cōſequēs debeant i ſortem ꝯputari. ¶ Ulterius uidet̃ declaratio p̄fati dñi uicarij nulla qꝛ facta poſt ⁊ ꝯͣ inhibitionē dñi maurianēſ que fuit ne i preiudicium litis coraꝫ eo uertētis aliquid faceret ſꝫ negari nō pōt quin tēdat dicta declaratio i preiudiciū dicte litis rōe ꝯtingētie qꝛ qual' ſnīa ferenda eſſet ſuper dictis fructibus pēdebat ex dicta declaratiōe qꝛ ea facta ⁊ ualida exiſtente ueniebat ferenda ſnīa ꝙ fructus nō ꝯputarent̃ i ſortē ſꝫ ea nō facta ueniebat ferenda i ꝯtrariuꝫ ergo dicebat̃ illa declaratio preiudicial' ad iſtā cām. ut pꝫ ex no. ꝑ bar. i. l. ſiue cōtra. §. plancianū. ff. ḋ libe. agnoſcē. ubi dicit ꝙ multis modis dicit̃ cā p̄iudicial'. Et inter alios dicit̃ rōne ꝯtingētie qñ ſic ſe habēt ꝙ ſnīa lata i una cāe p̄iudiciū i alta. l. fūdi ⁊. l. fūdū. ff. ḋ excep. ⁊ ſic nō ſolū rōe ꝓceſſus ſꝫ ēt ſnīe ꝯſtat aūt ꝙ inhibitio iudicis ꝯpetentis reddit actū poſtea factū ⁊ ꝯtra cā nullū. l. ḋ pollicitatōibus i ſi. ff. de polli. ḋ priuile. credi. l. ſi creditores ante ſi. ibi cōtētus dꝫ eē pretor ut iubeat ⁊c̄. de excep. doli. l. ex quadrāte. §. ſi. de iudi. l. iudiciū ſoluit̃ extra de appel. c. non ſolū. li. vi. Itē habet̃ pro nō facta ex eo qꝛ ipſe uicarius adiūxit i ea uerba illa dūmō nullū p̄iudiciuꝫ fieret i cā coram dño maurianenſi. nec dictis de goꝫadinis. Conſtat eniꝫ ꝙ actus alicuius iudicis ſeu ſnīa nō operat̃ ultra ꝙ̄ ſit de itētione ipſius. ff. de arbi. l. qualem i prin. ḋ excep. rei iudi. l. ſi ex teſtō in ſi. ⁊. l. ſi cū argentū in ſi. prin. ibi neqꝫ iudex ⁊c̄. facit qḋ nō. i. l. arboribus. §. de illo in ſi. ff. de uſufruc. ꝑ glo. ¶ Cum ergo hic appareat de intētione uicarij ꝙ noluit ꝑ ſuam declaratōeꝫ facere aliqḋ preiudiciū illis de goꝫadinis ꝑ illa uerba dūmō ⁊c̄. que faciūt mōuꝫ l. cū ab eo de ꝯͣhen. emp. ff. ⁊ illa nō pōt ſtare quin faciat p̄iudiciū illis ḋ goꝫadinis qꝛ facit ut nō ꝯputent̃ fructus in ſortē pꝫ ergo ꝙ caret intentōe iudicis uel uicarij qui hoc fieri noluit ⁊ ꝑ cōſequens nō dꝫ effectū ſortiri ꝑ. l. ſupra allegatas iuncta. l. ſi. ff. de here. inſti. de pac. tale pactum. §. ſi.

¶ Si duo ꝯſtituūt ꝓcur. ad ꝯpromittēdū cū quacunqꝫ ꝑſona an tal' ꝓcur. poterit ꝯpromittere ḋ cā uertēte iter ipſos ꝯſtituētes. Et ſi ꝯſtituo duos procur. an alter ꝯͣ alterum poterit agere uirtute talis mandati.

.lxxvij.

In chriſti nomine amen.

Dubitatio primi queſitiꝰ cōſiſtit in hoc uidelicet. Utrū dictus dñs antoniꝰ cēſeatur ꝯſtitutus ꝓcur. ad ꝯpromittēdū ſolū ⁊ dūtaxat ad lites quas dicti cōſtituētes habēt ꝯͣ alias ꝑſonas ſeu cū eis. Non aūt quas iuicē habēt an ēt ad illas quas unus ipſoꝝ hꝫ ꝯͣ alteꝝ ⁊ uit̃ primū uerius ꝑ. l. lꝫ. §. ſi plures. ff. ḋ ꝓcur. ꝑ quē uit̃ ꝙ ēt ſi exp̄ſſe fuiſſꝫ ꝯſtiturꝰ i illis quas iuicē habēt nō ualeret facit ēt. l. q̄ duos. c. ti. ubi ſi ꝯſtituti ſūt duo ꝓcur. ab eodē cēſent̃ ꝯſtituti ad lites quas ꝯſtituēs hꝫ ꝯͣ aliū extraneū nō quas ꝯͣ alteruꝫ ex dictis ꝓcuratoribus. Et ideo alter ab altero petere non pōt niſi exp̄ſſe fuerit dictū. facit etiā illud uulgare ꝙ in generali locutōe nō ꝯprehendit̃ ꝑſona loquētis. C. de ſolu. l. inq̄ſitō ueritatis cū ſil'ibus ⁊ qḋ nō. i. c. petitio ḋ iur. iur. Nec uident̃ obſtare illa uerba ꝯiūctiꝫ uel diuiſim ⁊c̄. Nā poſſunt uerificari ēt in litibus quas habēt ꝯͣ alios ut patet ad ſenſuꝫ ⁊. C. de ꝯſor. eiuſdē. li. l. i. ⁊ ij. ¶ Breuiter nō obſtantibus his puto ꝯͣrium ſcꝫ ꝙ tale mādatū extēdat̃ ⁊ ꝯprehēdat etiā lites quas alt' ipſoruꝫ hꝫ uel habere poteſt ꝯͣ alterum ⁊ ꝙ de illis poſſit dictus dominus Antonius facere ꝯpromiſſuꝫ qꝛ bene inſpiciēdo nō uideo q̄d repugnet ⁊ cur non ꝯprehendat illas ſicut alias ergo ⁊c̄. l. i. §. general'r ff. de le. p̄ſtan. Nec ē dare rōnē diuerſitatis ergo ⁊c̄. ff. de iniuſto teſta. l. iij. poſt p̄n. de fonte. l. i. ad. l. acquil. l. illud cū ſi. Nā qñ i ꝑſona unius ꝯcurrūt plura q̄ poſſet eſſe i ꝑſonis diuerſoꝝ illud ē cenſēduꝫ ḋ uno qḋ cēſendū eſſet de diuerſis ff. de his q̄ ut idig. l. tutorē. Sꝫ certuꝫ eſt ꝙ ſi dicti ꝯſtituētes feciſſent diuerſos ꝓcu. mō quo ſupra poſſent dicti ꝓcur. iuiceꝫ ꝯpromittere de cauſis quas ꝯſtituētes habēt iuicē ergo ⁊ nūc dictus dñus Antonius ꝓcur. ꝯſtitutus ab omnibus pōt tāꝙ̄ ꝓcur. dicti p̄ſbiteri ꝯpromittere cū p̄dicto maꝫꝫeo qꝛ nō minus dicit̃ ꝓcur. dicti ꝑſbyteri qꝛ fuerit ēt a maꝫꝫeo ꝯſtiturꝰ nec ob h̄ miorē ꝑtātē hꝫ noīe dc̄i p̄ſbyteri. ff. de ꝓcur. l. q̄ ꝓprio. §. ſi. Quinimo uit̃ attēta rōe p̄dicta qꝛ dictꝰ ꝓcurator fūgit̃ uice duoꝝ ſeu oīuꝫ ꝯſtituētiū. ff. de adop. ſi ꝯſul. ꝙ poſſit ip̄e ſolus ꝯpromittere cās quas dicti ꝯſtituētes iuicē hēnt ſicut poſſēt pl'es ꝓcur. ſingli a ſingul' ꝯſtituti ar. dicte. l. tutorē ḋ his q̄bꝰ ut idig. Nec. n. ob. ꝙ i eodē iſtr̄o ꝯſtiturꝰ ē ab oībꝰ ſꝫ ꝑide ē ac ſi i diuerſ' iſtr̄is q̄lꝫ eū ꝯſtituiſſet quo cāu nō eēt dubiū ꝙ poſſet ꝑ dictā rōneꝫ ⁊ iura. C. ſi cer. pe. l. eo ꝙ a multis ⁊ qḋ ibi nō. Tot. n. cēſent̃ iſtr̄a quot ſūt ꝯſtitutōes diuerſoꝝ. ff. de uer. ob. ſcire debemꝰ. Nec ob. l. lꝫ. §. ſi pl'es allegata i ꝯͣriū qꝛ loquit̃ i ꝓcuratore dato ad litigādū q̄ nō pōt ſubſtinē uicē actoris ⁊ rei ⁊ ꝑ rōnē ibi aſſignatā.

Nos

Nos loquimur ī dato ad ꝯpromittēdū in quo cessat dicta ratio. Preterea ⁊ si hic datus sit ad litigādū seu ꝓsequēdū ꝯpromissū corā arbitro ad huc hoc facere poterit cū dicto mazzeo p̄ncipali ex altera ꝑte qꝛ ī hoc nō sustinebit uicē actoris ⁊ rei. Sꝫ alterius tā scꝫ dicti p̄sbiteri ⁊ mazzeus substinebit alterā ꝑteꝫ. Sꝫ si ip̄e dominus antonius solus uellet litigare corā arbitro noīe utriusqꝫ n̄ posset ꝑ dictū. §. si plures ⁊ ꝑ rōnē ibi assignatā bene tn̄ possꝫ noīe utriusqꝫ ꝯpromittere ut dictū ē. Itē nō ob. l. q̄ duos de ꝓcur. Nā tex. l. p̄cedētis ī fi. dicit ꝯ̄riū ⁊ ibi per gl. ⁊ doc. dāt plures solutōes ⁊ distictōes. Preterea casus sūt diuersi. Naꝫ aliud est q̄rere an si ꝯstituo duos ꝓcuratores uideatcis dat mādatū ꝺ agēdo iuicē alt ꝯ̄ alterū meo noīe i eo ꝙ alteruter ip̄oꝝ mihi dꝫ. Aliud est q̄rere si duo ꝯstituūt eūdē ꝓcuratorē ad ꝯpromittēdū cū quacūqꝫ persona uideat unusq̄sqꝫ nostrū dedisse mādatū de ꝯpromittēdo ēt cū altero nostrū i quo n̄ uideo rōneꝫ quare n̄ exq⁹ generalitas v̄boꝝ ē apta h̄ ꝯp̄hēdē ar. ff. de le. i. l. ab oib⁹ ī fi. p̄ncipij de le. iij. nō alit. Itē n̄ ob. ꝙ ī generali s̄mone ⁊c̄. qꝛ fateor ꝙ neuter uꝛ dedisse mādatū de ꝯpromittēdo noīe suo cū se ip̄o ꝓut ī fi. nō. ff. de ꝯdi. inde. l. frater a fratre ī fi. p̄me glo. magne facit. l. siq̄s ꝓ eo. §. i. ff. de so. Sꝫ bn̄ censet dedisse mādatū de ꝯpromittēdo noīe suo cum altero mādare. Nā hoc nō ē ꝯp̄hēdere ꝑsonā loquētis sꝫ diuersā. Itē n̄ ob. si dicat ad ꝯpromittēdū reqrit spāle mādatū ⁊ n̄ sufficit generale. ff. ꝺ trāś. l. trāsactiōis placitū. Et hic uꝛ generale ex quo nō exprimit ꝑsōa ⁊ cā cū qua ⁊ ex q̄ fiat ꝯpromissuꝫ. ꝑ ea q̄ nō. cy. C. ēt ꝑ ꝓcuratorē cāꝫ in itegrū resti. ⁊c̄. Nā ꝯ̄riū ē ueruꝫ qꝛ sufficit ꝙ fuerit ꝯstitutus noīatiꝫ ad ꝯpromittēdū ut pꝫ ex nō. ꝑ bar. ī. l. si fili⁹. ff. de dona. de libe. ⁊ po stu. l. titius. Cōcludo dictū dn̄m antoniū posse noīe dicti p̄sbiteri. et tāq̄ ei⁹ ꝓcur. ꝯpromittē cuꝫ dc̄o mazzeo altero ex ꝯstituētib⁹ sicut si ab eo n̄ essent ꝯstitut⁹ ut pꝫ ex p̄dictis.

¶ Sup scđo q̄sito duo sūt q̄ faciunt dubiū. Primū qꝛ dꝛ ꝙ dict⁹ mazzeus repudiauit hereditatē paternā ergo n̄ uꝛ ꝙ possit sibi adiudicari cū uideat ꝑpetuo exclusus. C. ꝺ repu. here. l. sicut i p̄n. i v̄bo q̄rere n̄ pōt ⁊c̄. Nā hereditas siue testamētaria siue ab itestato dicit obuenire ꝑ legeꝫ seu legis dispositionē. ff. de v̄bo. sig. l. lege obuenire q̄ igit eā repudiat legis dispositionē seu ꝓuisionem ꝯtēnit ⁊ ꝑ ꝯsequēs ē idignus ei⁹ bn̄ficio. C. de iur. delibe. l. fi. §. si uero postq̄. nec uꝛ esse ī ptāte arbitri facē heredē illū qui a legis dispōne respuit ar. ff. ꝺ pac. si tibi. §. q̄dā ⁊. l. si unus. §. pac. uer. sꝫ si pactū. Scđꝫ dubiū ē qꝛ ⁊ si dictus mazzeus nō repudasset. nō tn̄ ad ip̄m ꝑtinet tota hereditas paterna sꝫ ꝓ ꝑte sibi tāgētē. C. ꝺ suis ⁊ legit. auc. i successiōe ī v̄bo equalr un̄ n̄ uꝛ esse ī ptāte arbitri uel arbitratoris facē ip̄ꝫ heredem ultra portionem ipsuꝫ tangentē. cum hoc sit in ptāte testatoris uel legis non aūt alterius ut supra dixi.

¶ Breuiter his nō obstantibus ꝯtrarium uidet dicēduꝫ scꝫ ꝙ arbitrator possit dicto mazzeo adiudicare omnia bona paterna. Nec ob. ꝙ primo loco dictuꝫ est i ꝯtrarium qꝛ repudiatio paterne hereditatis non excludit filiuꝫ p̄cise ⁊ simpliciter. e. ti. l. fi. ⁊. l. siquis suus. ff. ꝺ iur. delibe. Itē qꝛ pōt esse dubium an repudiatio ualuerit uel non ⁊ sup hoc dubio pōt arbitrator ꝓnunciare. Preterea nō querit an arbitrator possit dictū mazzeuꝫ facere heredem patris sui insoliduꝫ sed an ei possit adiudicare oīa bona paterna. ¶ Et ista sūt diuersa ut pꝫ in. l. hereditas. ff. de peti. here. pōt eni cꝫ ꝙ quilꝫ sit heres ꝓ sua rata ⁊ tn̄ oīa bona pertineāt ad unā tm̄ uirtute laudi sicͨ h̄ possꝫ fieri v̄tute p̄legati. C. famili. her. quotiēs. ff. ꝺ here. isti. l. ex facto. Et lꝫ ibi dicat salua falcidia ⁊c̄. tn̄ in cāu nostro nō sic qꝛ lꝫ pater filio auferre eā nō possit ip̄e tn̄ filius pōt ⁊ fecisse uidet dādo largā ptātē arbitro per quod respōdet ad scđam obiectōeꝫ. Cōcludo igit dictū arbitruꝫ adiudicare posse oīa bona paťna dicto mazzeo n̄ tn̄ dico an hoc facere debeat qꝛ n̄ querit de iusticia sꝫ de ptāte. Et ꝯstat ualeꝛ sniaꝫ ꝯ̄ ius ꝑtis. l. cū putarē. ff. famil. her. extra de re iudi. cū int uos. Laus Deo.

¶ An legatū dot̄ sit ꝯditōnale. uľ puꝝ. ⁊ an ꝺ̄beat anteq̄ filia maritet. Et an legitima possit tolli uľ diminui ꝑ statutū. Et ꝯditio si filius decesserit sine liberis mascuľ ⁊ decesserit cū semis que poterāt hr̄e masculos an uideat defecta ꝯditio. Et si testator legatū facit ꝓ dote ⁊ ultra legatū dotis facit sibi aliud legatū utrum ꝯditio nuptialium que subintelligebatur in legato dotis intelligat ēt in legato facto ultra dotē.

lxxviij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso dicto pūcto ⁊ dubijs elicit̄ ex eo eūdo ꝑ ordinē sup ꝑ̄io quo querit. An dicta luca ⁊ ātonia exn̄tes ī etate pupillari possint nūc petē relictū eis factū ꝓ dote an aūt debeāt exspectare quousqꝫ realr nubāt ista fuit ātiqua qō disputata ꝑ rizardū malū. i ciuitate paduana q̄ detminauit ꝙ stati possit peti nec hēant exspectare ꝙ nubāt qꝛ dos quā statutū mādat dari filie sic exclusē a successiōe succedit loco ltīme ꝺ qua reicit oē grauamē ut. l. qm̄ ī p̄orib⁹. C. de ioffi. tes. quā qōnē ⁊ ꝺcisionē refert Io. an. ī addi. spe. t. de statu mona. sup rubrica ⁊ cy. in. l. sancim⁹. C. de nuptijs q̄ uꝛ alr loq̄. Sꝫ bar. ī. l. titio cētū. §. titio genero. ff. de cōdi. ⁊ demō. reprobat detminatōeꝫ rizar. duplici rōe. Pr̄ia qꝛ n̄ pōt succedē dicta dos loco ltīme stāte dicto statuto de quo p̄mittit cū nulla ltīma debeat postq̄ ꝑ statutū excludit filia a succedēdo stāte masculo qꝛ cū ltīma sit portio portōis debite ab itesta. l. cū querit ⁊ l. parentib⁹. C. de inoffi. testa. si excludit a succedēdo nulla portio sibi debet ab itesta. ergo nullā ē dare ltīmā. Scđa rō bar. ē qꝛ possito ꝙ ꝺberet ⁊ ꝙ loco ei⁹ succederet dicta dos tn̄ ltīma pōt minui ꝑ statutū lꝫ n̄ possit tolli in totū s̄m eūdeꝫ rizardū. Certe posito ꝙ istud esset ueꝝ ꝙ n̄ posset tolli sꝫ minui dicit bar. ꝙ sicut pōt minui ī q̄ttitate ita ⁊ in tp̄e cū dicat plus ⁊ min⁹ tā in quatitate q̄ in tp̄e insti. de acti. §. plus. Sed dos ⁊ relictū ꝓ dote cēset ex sui forma ⁊ nā dilatū in tp̄s nuptiaꝝ. ff. qn̄ di. le. ec. l. qꝺ pupille qꝛ n̄ pōt esse dos sine mr̄imonio. l. fi. C. de dona. an̄ nup. l. i. ff. ꝺ iure do. sic ⁊ stipulatio pro dote. l. tali stipulatōe. ff. ꝺ iur. dotiū. Igit rēanebit dictū relictuꝫ ꝯditōale re tn̄ uera ltīma pōt ꝑ statutū tolli s̄m dy. in. c. idultū ꝺ re. iur. li. vi. ⁊ bal. ī. l. filiū. C. famili. her. dicit eē casū ꝙ pōt minui ī. c. rainuti⁹ circa fi. de testa. ergo ⁊ tolli qꝛ si nō possꝫ tolli n̄ possꝫ minui. l. qꝺ de bonis. §. fi. ff. ad. l. falci. Cōcludit bar. ꝙ stāte dc̄o statuto p̄fatū relictū ꝓ dote ē ꝯditōale scꝫ si mr̄imoniū ꝯ̄hat ⁊ ꝙ an̄ ꝯditōeꝫ iplerā n̄ pōt peti. Et posito ꝙ n̄ eēt ꝯditōale n̄ pōt negari q̄n sit saltē i diē ut dicit bal. ī. l. qm̄ ī p̄orib⁹. C. de ioffi. testa. Certe si eēt i diē cū ille sit icert⁹ eēt ēt ꝯditōale. l. dies icert⁹. ff. ꝺ ꝯdi ⁊ demō. Et qꝺcunqꝫ istoꝝ dicam⁹ cū n̄ succedat loco ltīme ꝑ rōneꝫ de qua supra nec ꝯditio reicit neqꝫ dies ⁊ sic nō pōt

b

peti anteꝙ̄ nubat ⁊ istā ꝑtē teneo sequēdo opi. Bar.
⁊ s'z eā pluries ꝯsului ⁊ ꝑ alios uidi ꝯsultū. Bal. aūt
in. l. sancim⁹. C. ꝺ nup. uꝛ̄ dicere ꝙ opi. rizar. mal. ē
equioꝛ ꝙ̄ opi. bar. Sꝫ certe in t̄minis in q̄bus loquiꝛ̄
posset dicere ueꝝ puta si statutuꝫ diceret ꝙ filia dota
ta n̄ succedat nā tunc n̄ excludiꝛ̄ nisi sit dotata ⁊ si re
lictuꝫ esset ꝯditionale n̄ diceret dotata interiꝫ. Sꝫ in
casu nr̄o ⁊ in q° loquiꝛ̄ rizar. statutum excludit eā sim
pl'r ⁊ mādat eā dotari. Uñ teneo qꝺ sup̄ dixi dico tñ
ꝙ interiꝫ sūt dicte filie alim̄tāde. l. q̄ filiū. ff. ubi pupi.
edu. debeat. iūctis his q̄ nō. cy. i. l. alimēta i fi. C. de
nego. gest. ¶ Sup scꝺo v̄o quesito q° queriꝛ̄ utꝝ testa
toꝛ poterit dictis ei⁹ filiab⁹ substituere i eo qꝺ eis reli
q̄t ꝓ dote. Breuiter hic ē aduertēdū ꝙ dicta substitu
tio quā fecit dictis filiabus sup dicto relicto de ip̄is ad
iuicē. Et ꝺ herede si ambe decederēt sine liberis nō
pōt dici fuisse pupillaris. nec iure pupillaris possꝫ ua
lere ēt si altera ip̄aꝝ ꝺcederet i pupillari etate q2 fuit
facta ꝑ v̄bū cōe ⁊ i certa q̄ntitate dixit eniꝫ ꝙ altā ip̄a
rū decedēte sine liberis dicte libꝛe mille ꝑuenirēt ad
alterā. Cōstat. n. ꝙ uerbū cōe adiectum certe q̄ntitati
n̄ iportat directā substitutioneꝫ. l. cogi. §. ⁊ gn̄alit. ff.
ad trebel. ꝑ dy. ⁊ ꝑ bar. i. l. his v̄bis i p̄n. ff. ꝺ here.
insti. ⁊ ita exp̄sse ⁊ i terminis nr̄is determiat bar. i. l.
cēturio. ff. de uul. ⁊ pu. in tertia q̄ōe p̄ncipali de ꝯpē
diosa facta ꝑ v̄bū cōe i v̄si. q̄ro ulteri⁹ q̄d si substitutō
ꝯpēdio. fiat i re certa ꝑ v̄bū cōe ⁊c̄. Si. n. esset pupil
laris sine dubio potuissꝫ fieri usqꝫ ad pupillarē etatē
q2 pupillaris ē ꝓuisio filij ⁊ pōt fieri ēt i lt̄ima filij ⁊ i
q̄buscūqꝫ bonis eius. l. ex trib⁹. C. ꝺ inoffi. testa. Et
qꝺ ibi ꝑ cy. sꝫ q2 n̄ ē pupillaris sꝫ fideicōmissa. que est
grauamē. Et n̄ p̄t fieri in lt̄ima nec i alijs bonis filij
l. coheredi. §. cū f lic. ff. de uul. ⁊ pupil. v̄si. nec fidei
cōmisso ē dubiū utꝝ eodē mō n̄ possit fieri in dote cū
illa sit ꝓ onꝰ ꝯ̄rimoniū filie. l. iij. §. sꝫ utꝝ. ff. ꝺ mio.
i fi. ⁊ ē debita sicut ⁊ lt̄ima. l. q̄ liberos. ff. ꝺ ritu nup.
l. fi. C. de do. ꝓmis. Et mar. sil. disputādo tenuit istā
ꝑtē ꝙ fieri n̄ posset. ut refert Jo. an. i addi. spe. de i
stru. edi. §. aūt. Dy. aūt tenuit h̄ esse ueꝝ usqꝫ ad lt̄i
mā ꝑ. l. qm̄ i p̄oꝛib⁹. C. de ioffi. testa. Sꝫ quaten⁹ re
lictū ꝓ dote seu dos data excedēt uires lt̄ime tēuit dy.
talē substitōeꝫ fideicōmissariā posse fieri in dote ꝑ. l.
fi. §. filie. ff. de le. ij. ubi uꝛ̄ casus ⁊ h̄ refert ⁊ tꝫ bal. ibi
⁊. l. lucius. §. marit⁹. ff. ad trebel. ⁊ cy. i. l. i. §. uidea
m⁹ i ultia q̄ōe. C. de rei ux. act. Sꝫ in cāu nr̄o si alte
ra istaꝝ filiaꝝ ul' ēt ambe decederēt sine liberis an̄ꝙ̄
nuberet uel nuberēt n̄ esset dubiū ꝙ dicte substitutio
nes nō dato alio ipedim̄to possēt locū habere q2 tūc
nō erat eis debita dos postꝙ̄ ꝑ statutū erāt excluse a
succedēdo sup̄ dixi uñ potuisset p̄r in dicto relicto ap
ponere grauamē qꝺ uolebat q2 sicut poterat eis nō
reliquere ita ⁊ relictū adicere. l. uideam⁹. §. penul. ⁊
l. i actōib⁹. ff. de in litē iurādo. Sꝫ dubiū ē q̄d si alte
ra ip̄saꝝ uel ābe decedāt postꝙ̄ nupserit. Nā tūc dos
erat debita ēt ex forma statuti g° uꝛ̄ ꝙ substitutio fidei
cōmissaria n̄ possit i ea locū hr̄e sic nec i lt̄ima. ut in
d. §. cū filie v̄si. sꝫ nec fideicō. ff. ꝺ ado. l. si arrogatoꝛ
§. i. v̄. ceterū. Sꝫ i ꝯ̄riū facit q2 lꝫ tūc sit debita n̄ pōt
tñ dici ꝙ succedat loco lt̄ime que nūꝙ̄ fuit debita stā
te dc̄o statuto ut supi⁹ dixi f'z bar. Et eo cāu uideo ꝙ
lꝫ ꝺ iure cōi dos sit ꝺbita filie ut. d. l. q̄ liberos. ff. ꝺ ri
tu nup. q̄ten⁹ tñ excedit lt̄imā p̄t i ea fieri substitutō fi
deicō. f'z oēs doc. Excepto marsi. ꝑ. d. l. fi. §. filie. ff.
de l. ij. ubi cāus. Nec ob. l. si arrogatoꝛ ꝺ adop. q2 ibi
loq̄ꝛ i q̄rta ꝺbita arrogato q̄ assimilaꝛ̄ lt̄ie iuꝛ̄ nc̄. Et

ista p̄s ucrioꝛ ⁊ securioꝛ uꝛ̄ mihi ꝙ q̄ncūqꝫ altā istaꝝ
ul' ābe ꝺcesserit sin̄ liber' p̄fata substitutio fideicō. pos
sit in dicto relicto locū hr̄e. Et ꝑ ꝯn̄s n̄ poterunt di
cte filie de dc̄ā q̄ntitate testari nisi relinquerēt liberos
q2 tūc dc̄ā substitutio euāesceret nec ꝓpterea liberi uo
carēꝛ ex tacita substitutōe ut nō. i. l. luci⁹. ff. de here.
isti. ꝑ gl. ⁊ doc. Qꝺ aūt dixi uel ābe ⁊c̄. ꝓcedēt si hr̄es
institut⁹ ⁊ substitut⁹ ultie morīēti uiueret sꝫ q2 moꝛtu⁹
ē ⁊ spes dicte substitutōis ad hr̄edes ei⁹ n̄ fuit trāsmissa
scꝫ ex̄nos. l. sꝫ ⁊ si plures i p̄n. Et. l. q̄ hr̄bat ꝺ uul.
⁊ pupil. ⁊. l. q̄ liberis. §. hec uerba. nec ex uerbis sub
stitutōis pōt uocari heres heredis ex̄ne⁹ q2 intelligiꝛ̄
sensisse de primo herede ut. d. §. hec uerba non pōt
hr̄e locū substitutio facta ultie morīēti sꝫ p̄me tātum
morīēti ⁊ p̄mo morīēs n̄ posset testari. Scꝺo ⁊ ultio
moriens sic. Et iō si fuerit altera ip̄saꝝ uel ābe testate
p̄fatum testm̄ erit in pēdenti q2 si p̄mo morieꝛ̄ n̄ uale
bit ei⁹ dispositio sꝫ ea n̄ obstāte ꝑueniet sua q̄ntitas ad
sup̄uiuentē. Si v̄o erit ultimo morīēs ualebit eius di
spositio q2 substitutio ei facta euanuit ꝑ moꝛtē here
dis scripti ⁊ sibi substituti ut dixi ⁊ hec sufficiāt de scꝺo
quesito. ¶ Circa t̄riū quo queriꝛ̄ an legata a bartho
lomeo hr̄ede instituto debeāꝛ̄ a dc̄ā katerina substitu
ta ꝑ fideicō. ⁊ uꝛ̄ ꝙ n̄ ꝑ. l. marcellus. ff. ad trebel. cuꝫ
ibi nō. in gl. Sꝫ in ꝯ̄riū q2 fuerūt relicta ab hr̄ede taꝙ̄
ab herede. Igiꝛ̄ restituta hr̄editate debēꝛ̄ a fideicōmis
sario. l. i. C. e. ti. cuꝫ ibi plene nō. Breuiꝛ̄ sup hoc ē di
cēdū ꝙ legata simplicia n̄ ānua sine dubio post resti
tutā hereditatē debenꝛ̄ a fideicōmissario ut dict iuri
b⁹. Nec ob. l. marcellus q2 ibi n̄ tanꝙ̄ ab herede. Uel
ē dicēdū ꝙ ēt ibi pn̄t peti a fideicōmissario tñ differē
tia ē in mō soluēdi ⁊ defalcādi uñ nō sumus in cāu il
lius. l. Legata v̄o ānua ꝓ tꝑe quo uixit heres cū ip̄e
hr̄eret fruct⁹ hereditatꝭ dēni solui ab herede cū sint sol
uenda de fructib⁹. l. liberto. §. i. ff. de ānu. lega. iūcta
l. apud iul'. §. heres. ff. de le. i. ꝓ tꝑe post moꝛtē ⁊ quo
bona sūt apud fideicōmissum debēt solui ab eo ut in
eodē. §. heres. Si ergo ꝓ tꝑe quo uixit heres debuit
soluere ⁊ n̄ soluit teneꝛ̄ heres ei⁹ ꝑ ea que in fi. nō. i
c. n̄ ē in moꝛa de re. iur. i mercurialib⁹ ⁊ facit qꝺ nō.
i spe. de loca. §. nunc v̄o aliqua v̄si. xij. Et sic si dicta
katerina ē heres fr̄is sui qꝺ ē uerisimile cū alr̄ n̄ possit
hr̄e lt̄imā ⁊ trebellianicā que ueniebāt detrahēde ex
ꝑsona fr̄is. l. q̄ꝙ̄. C. ad. l. falci. soluet ꝓ p̄terito ⁊ fu
turo al's ꝓ futuro tm̄ ⁊ heres illi⁹ bartholomei ꝯueni
ri poterit ꝓ tꝑe p̄terito. l. cū unus. §. uerbis. ff. ꝺ ali.
lega. iunctꝭ his q̄ nō. in. d. c. n̄ ē in moꝛa. Et hec de
t̄rio quesito. ¶ Sup quarto uꝛ̄ mihi dicēdū ꝙ cū re
lictum dictoꝝ nemoꝝ factum in filijs masculis filiaꝝ
testatoꝛis fuerit factum sub ꝯditiōe si bartholomeus
filius testatoꝛis decederet sine filijs masculis ⁊ sic dies
dicti relicti cessit tꝑe moꝛtis dicti bartholomei ꝙ ad h̄
ut filij dictaꝝ filiaꝝ ad dictū relictum admittāꝛ̄ ⁊ sic ce
dat uril'r ad ip̄oꝝ ꝯmodū ꝺbeāt eē in reꝝ natura tꝑe
moꝛtꝭ dicti filij ⁊ sic quo dies cedit dicti relicti. l. ꝙ sint
nati uel saltē ꝯcepti q̄ ꝓ natis hr̄enꝛ̄ quo ad ip̄soꝝ cō
modū. l. qui i utero de sta. ho. ⁊ si tunc n̄ reꝑiunꝛ̄ in
reꝝ natura dies dicti relicti nemoꝝ inutil'r cedit quo
ad eos qui post moꝛtē uel post diē legati cedentē inci
perent eē in reꝝ natura. Et ꝑ ꝯn̄s trāsferꝛ̄ ad filios
martini ⁊ ādree substitutos i defectū illoꝝ filioꝝ dicta
rū filiaꝝ. Et hoc eē ueꝝ ꝓbaꝛ̄ ꝑ. l. si cognatꝭ. ff. de re
b⁹ dubijs ubi ad relictū factū cognatꝭ in genere admit
tunꝛ̄ illi q̄ erāt cognati tꝑe testi uel saltē tēpoꝛe moꝛtꝭ
quo tēpoꝛe cedit dies legati seu ꝯditōis exitꝭ si erat
ꝯditionale

ꝯditiōale q̄ uero neutro dictoꝝ tēpoꝝ eſſent cogna
ti lꝫ inciperēt eſſe poſt nō uocarēt ad tale relictum qꝛ
dies relicti ceſſit iutiliter quo ad eos ⁊ ꝙ iſpiciat tem
pus quo cedit dies ꝓbat̄ ēt bene i.l. ſi poſt mortē. ff.
de le. i. circa p̄n. de fideicō. liber. l. generalr. §. ſi hoi
libero ubi hꝫ ꝙ ad legatū factū liberis illi tātū admit
tūt̄ q̄ reperiunt̄ eſſe de numero liberoꝝ tēpore quo
dies legati cedit. ꝓ hoc ēt fa. natura illi⁹ dictōis tc̄ ap
poſite in ſubſtitutiōe dictoꝝ filioꝝ martini ⁊ andree.
Nā p̄io fuerūt uocati ad dicta nemora filij filiaꝝ ſi
bartolomeus decederet ſine filijs. Et poſtea ſubicit̄
ꝙ ſi dicte filie nō haberēt filios ⁊c̄. qd̄ ē itelligēduꝫ. ſ.
tēpore mortis dicti filij qꝛ qualitas iūcta v̄bo dꝫ intel
ligi ſꝫ tēpus v̄bi. l. in d̄lictis. §. ſi extneus. ff. d̄ noxa.
Subditur tūc et eo caſu uoluit ꝙ dicta nemora ꝑue
nirēt ad filios martini ⁊c̄. Nā illa dictō tunc refert̄ ad
tēpus mortis filij de quo ſupra. l. iiij. §. fi. ff. de ꝯdi. ⁊
de. de uul. ⁊ pupil. l. in ſubſtitutiōe filij. Cuꝫ igit̄ iſte
filie tēpore mortis dicti filij nō haberēt filios natos uł
ꝯceptos nō expectat̄ ulteri⁹ ꝙ ꝯcipi poſſint qꝛ ēt ſi cō
ciperent̄ cum n̄ eſſent in rerum natura tempore quo
ceſſit dies relicti nec debuit ſtare in pendenti dies ceſ
ſiōis dicti relicti. Et ꝓpterea uocātur filij dicti marti
ni ⁊ andree ſubſtituti i d̄fectū p̄moꝝ. Et ſi illi n̄ eſſet
ſubſtituti forte legatū dictoꝝ nemoꝝ eff.ceret̄ caducū
qꝛ tēpore quo ceſſit n̄ reperiūt̄ i reꝝ natura illi q̄bus
factū fuit ꝑ iura ſup̄ allegata nec ob. l. q̄cq̄d aſtrigen
de i fi. ff. de v̇. ob. ꝑ quā uł ꝙ nō poſſit dici p̄fatas fi
lias nō habituras filios quouſqꝫ poſſint eos hr̄e ⁊ ni
ſi i ꝯmutabilr̄ ueꝝ ſit eas nō poſſe āplius hr̄e qꝛ licet
iſtud ſit ueꝝ quo ad aliū reſpectuꝫ puta ſi v̄ba ꝓlata
eſſent ꝯditionalr̄ ⁊ ꝑ v̄ba p̄teriti tēporis ut ſi tal' libe
ros nō habuerit nā iſta ꝯditio nō uerificat̄ niſi cū de
fecerit ſpes habēdi liberos. ut. l. ita ſtipulat⁹. ff. de v̇.
obli. ⁊ i auc. cui relictū. C. de indi. iudi. ſecus in caſu
noſtro cū dixi ſi liberos nō haberet ⁊ ſic ꝑ v̄ba p̄ntis
tēporis qꝛ itelligit̄. ſ. tūc cum ꝯditio exiſteret. Et dies
fideicōmiſſi cederet. Idē tn̄ uł ſi dixiſſet ſi liberos n̄
habuerit qꝛ rettulit ſe ad tēpus mortis bartolomei ſe
cus ſi ad certū tēpus ſe nō retuliſſet ⁊ ſic loquit̄. l. q̄c
q̄d aſtringēde i fi. Q̄tū ergo ad ꝓpoſitū ⁊ in defectū
eoꝝ filij dicti martini ⁊ andree admittant̄ non requit̄
ꝙ ille nō ſint unq̄ꝫ habiture ſꝫ ſufficit ꝙ nō reperiāt̄
hr̄e tēpore q⁰ ceſſit dies dicti relicti qꝛ ſic p̄ſumit̄ teſtō̄ꝛ
uoluiſſe ⁊ ſenſiſſe ne dies ceſſiōis ſtaret i pēdēti. Alr̄
ſequeret̄ abſurdū ꝙ ꝑ multos ānos ⁊ tēpora eſſet i
certū q̄ deberēt ad legatū p̄dictū uocari. qd̄ nō ē dicē
dū ar. ff cōia p̄dioꝝ. l. fi. Et hec ſufficiāt de quarto q̄
ſito. Ex his infert̄ clara reſpōſio ad ultimū queſi
tuꝫ ꝙ traditio facta de dictis nemorib⁹ ꝑ dictā cateri
nā ⁊ ei⁹ maritū p̄fatis filijs andree ⁊ martini bn̄ facta
fuit nec pōt retractari p̄textu mioris etatis tradētiuꝫ
nec ꝑ eos nec ꝑ patrē mariti ei⁹ cūdēqꝫ ſocerū qꝛ ⁊
ſi facta n̄ eſſet traditio deberet fieri ſic g⁰ illa q̄ ꝑ dc̄m
ſoceruꝫ allegant̄ ad retractandū dictaꝫ traditionem
nō ꝓcedūt ſꝫ ꝓcederent ſi filij dicti martini ⁊ andree
adhuc nō eſſent uocati. Sed d̄beret expectari ꝙ filie
teſtatoris deſinerēt poſſe filios hr̄e. Nā tūc interiꝫ de
berent eſſe apud caterinaꝫ ⁊ eius maritū ⁊ ſoceruꝫ ⁊
eis haberēt gaudere quouſqꝫ illud efficeret̄ certuꝫ ⁊
ſic p̄tēderēt itereſſe i dicta traditiōe male facta ſꝫ nō
ita eſt ⁊ ſic nullum intereſſe p̄tendunt. ⁊ debuerunt
agnoſcere bonā fidem. l. quotiēs. §. ſicut. ff. de admi
niſtratōe tutoꝝ ⁊ cū ſit facta eis q̄b⁹ debuit fieri lꝫ nō
fuiſſet facta cuꝫ illa ſolēnitate qua fieri debuiſſet non
dꝫ retractari. l. fi. §. fi. ff. qd̄ me. cau. nō autem debet
audiri dictus ſer ādreas uolēs retractare traditōeꝫ di
ctoꝝ nemoꝝ. Circa pc̄ſ. dubiū de dict̄ manſis reli
ctis filiab⁹ ultra eaꝝ dotes uł dicēdū ꝙ n̄ d̄beāt̄ āteq̄ꝫ
debeāt̄ quātitates relicte ꝓ dote ⁊ ſic n̄ anteq̄ꝫ nubāt
ꝑ id qd̄ expreſſe uł timinat e bar. i. l. ſi legatarius. ff.
de le. iij. i. §. i. ⁊ i. l. ſi pure. e. ti. iūctis his q̄ nō. ꝑ cū
dē i. l. cū ita. ff. d̄ auro ⁊ ar. lega. ubi dicit ꝙ dictio ul
tra ē repetitiua ſicut dictio hoc āplius. Sꝫ dictio hoc
āplius qualitatē ⁊ ꝯditiōeꝫ p̄cedent̄ legati repetit in
ſequēti ut nō. ꝑ gl. i. d. l. ſi pure ⁊. l. i repetēdis ⁊ etiā
bar. exp̄ſſe. Sꝫ legatū factuꝫ ꝓ dote ē ꝯditōale ⁊ nō
debet̄ āteq̄ꝫ nubāt ut ſupra dixi. Breuit̄ ꝯtrā puto
nā iſtud faterer ſi ſimł ⁊ eodē ꝯtextu uerboꝝ ⁊ eadeꝫ
orōne factū eēt utrunqꝫ relictū puta. C. ꝓ dote ⁊ du
os mā̄ſos ⁊c̄. ſic loq̄t̄ bar. i. l. ſi legatari⁹. §. i. lꝫ hic ſe
ꝑatim ⁊ diuerſ' orōnib⁹ ⁊ mult̄ alijs intmedijs int̄ re
lictū factū ꝓ dote ⁊ relictū ipſoꝝ mā̄ſoꝝ un̄ nō iducit̄
repetitio ēt v̄tute dictōis repetitiue ſc̄m eūdeꝫ bar. in
d. l. i repetēdis ꝑ. l. q̄ fundū. ff. d̄ ꝯhen. emp. lꝫ in. l.
ſi pure dicat ſimplr̄ repeti. indu. Sꝫ credēdū eſt eum
itellexiſſe ſꝫ ea que dictur⁹ erat i. l. i repetēdis ubi ſic
itelligit ut dixi. Et ad idē qd̄ ip̄e nō. i. l. ſcie. §. gaio d̄
fun. inſtruc. Ex quib⁹ ſequit̄ ꝙ nec traditio ipſoꝝ mā̄
ſoꝝ dꝫ retractari qꝛ fieri debebat ⁊ ſi facta non fuiſſet
nūc eēt fienda. Et ita uł equior ⁊ benignior interp̄ta
tio q̄ꝫ ꝙ ꝯditio itelligat̄ repetita fauore filiaꝝ quas n̄
ē credendū teſtatorē tm̄ uoluiſſe grauare ⁊ uoluerit
utrunqꝫ legatū facere ꝯditionale. Laus Deo.

Caſus teſtator filie ſue reliq̄t ducentas libras in q̄
b⁹ eā heredē inſtituit. ⁊ gaiū ⁊ ſemproniū filios ſuos
heredes iſtituit uniuerſales ⁊ ſi ei⁹ uxor p̄gnās eſſꝫ ⁊
pareret filiū maſculū unū uł plures ipos ſibi equales
iſtituit cū alijs ſuis filijs p̄dictis. Et in cāu quo unus
eoꝝ decederet ſine lrimis filijs i pupillari etate uł po
ſtea q̄ncunqꝫ ꝙ ſua hēditas deueniat i alios ſuꝑuiuē
tes. Et ſi dcā ei⁹ uxor pareret unā filiā uel plures ipſā
inſtituit in libris ducent̄ ut ſupra. Deinde p⁹ aliquos
ānos ip̄e teſtō̄r ex dcā uxore ſuſcepit filiū petrū q̄ nūc
ē mortu⁹ ſine filijs maſcuł relicta una filia ⁊ ſuꝑſtite
gaio fratre. Querit̄ an gaius admittat̄ ad fideicōmiſ
ſuꝫ an uero excludat̄ ꝑ filiā petri qꝛ teſtō̄r i ſubſtitutōe
dixit ſi unus illoꝝ decederet ſine filijs ltimis nec adie
cit maſculis utrū illa v̄ba ſine filijſ ꝯprehēdāt ēt filias
attēta marie ꝯiectura uoluntatis teſtatoris qui nō uł
cogitaſſe ꝙ filie filioꝝ excludant fideicōmiſſariū ne ui
deat̄ eas magis dilexiſſe q̄ꝫ filias ꝓprias. Et utrū iſte
petrus dicat̄ inſtitut⁹ in teſtamēto an v̇o p̄teritus eo
qꝛ uxor teſtatoris tp̄e teſti n̄ erat pregnās de ip̄o pe
tro ſꝫ facta fuit p̄gnās demū poſt teſtm̄ ⁊ ip̄m peperit
attēto ꝙ n̄ dixit ſi pregnās ē ſꝫ ſi p̄gnās eēt ⁊ ꝑeret ⁊ i
fra dicit ſimplr̄ ſi ꝑeret ⁊c̄. Et ſic v̄ba ſūt extenſiua ēt
ad futuꝝ ⁊ ad futuras pregnatiōes qd̄ uoluit Ja. de
are. ut refert albericus in. l. qd̄ in reꝝ in prin. de le. i.
lxxix.

In christi nomine amen.

Caſus iſte frequenter ꝯtingit ⁊ n̄ ſine difficultate deci
dit̄ qꝛ ſunt rōnes apparētes hincinde uidelꝫ cū pater
inſtituit uniuerſalr̄ maſculum uel maſculos. feminas
uero in certis rebus ⁊ deinde ſubſtituit maſculis filijs
poſt eoꝝ mortē ſi deceſſerint ſine filijs uel ſine liberis
quō itelligant̄ illa uerba ſine filijs uel ſine liberis an
intelligant̄ ſine maſculis an v̇o ſine maſculis ⁊ feīs.

Et cum essem florentie tempore quo erat ibi papa
Martinus uenit ad me casus iste ꝺ ciuitate castelli ī
hereditate ualēte circa. x. milia florenoꝝ qꝛ q̄daꝫ ha
bēs masculū filiū ⁊ plˀres femias reliq̄t filiabus certas
q̄ntitates iure restitutōis masculū uero instituit here
dē uniuersalē ⁊ si sine filijs uel liberis decederet sub
stituit sibi locū piū q̄ filius post aditā hereditatē decel
sit relicta una filia tātuꝫ unˀ locus pius petebat bona
ex substitutōe dicēs extitisse casū fideicōmissi qꝛ ṽba
p̄dicta sine filijs uel sine liberis debēt ītelligi sine ma
sculis qꝺ euenit ⁊ hoc iō qꝛ nō ē credēdū testatorem
plus dilexisse neptes ex filio q̄̄ ꝓprias filias ⁊ eas fi
lias deterioris esse ꝯditōis q̄̄ neptes. C. ꝺ bonis ma
ternis. l. si uiua matre circa mediū. Sꝫ si ītelligerēt
dicta ṽba tā de feminis q̄̄ de masculis iaꝫ essent me
lioris ꝯditōis neptes q̄̄ filie qꝛ facerēt deficere ꝯditio
nē fideicō. ⁊ sic succederēt patri ab intestato ⁊ ꝑ ꝯse
quēsēt auo ī oibꝰ bonis ⁊ uniuersalr ⁊ tñ ꝓprie filie
fuerūt excluse ab uniuersali successiōe p̄ris qꝛ nec fue
rūt uniuersaliter īstitute sꝫ masculus tātū nec ꝑ fidei
cōmissū substitute sꝫ locus pius. Et si dicat̄ saltēꝫ fue
rūt institute ī certis q̄̄ntitatibꝰ sꝫ neptes in nihilo ⁊ sic
filie magis fuerūt dilcē. Respōdet̄ ꝙ ꝑ h̄ ñ uidēt̄ ma
gis dilcē qꝛ pater tenebat̄ filiabus reliquere ltimam
cuiꝰ loco succedūt ille q̄ntitates sꝫ neptibꝰ ex filio p̄cedē
te nihil tenebat̄ reliquere sꝫ soli patri ⁊ tñ totum uide
ret̄ eis reliq̄sse si substitutū excluderēt saltē tacite ⁊ sic
filie ꝺterioris essent ꝯditōnis ī eo ꝙ esset ultra ltimā.
Et ꝓ hoc ꝙ dicta ṽba debeāt restringi ad masculos
ne tale icōueniēs sequat̄ ꝙ plus uideat̄ dilexisse quē
minus diligere dꝫ ⁊ ecōuerso. minus quē plus dilige
re debuit ⁊ filias suas primi gradus uoluisse facere ꝺ
terioris ꝯditōis q̄̄ neptē. faciūt nō. ꝑ bar. ff. de libe.
⁊ posthu. l. gallꝰ. §. etiā ī ṽsi. quero testōr īstituit ī. q.
ricꝫ ar. malū. qui dixit ṽbū heredes qꝺ de sui natura
īportat tā liberos q̄̄ extraneos restrīgi ad liberos ne
plus uideat̄ dilexisse extraneos hēdes substitui quē
minus dilexit quā heredes filij institui quē plus dile
xit. ar. l. pluribus in fi ff. ꝺ ꝯdi. ⁊ demō. faciūt ēt nō.
ꝑ eūdē. l. fi. ff ad trebel. ubi dič patrē q̄ exclusit filias
feminas ab uniuersali īstitu. censet̄ ēt easdēꝫ uoluisse
excludere a reciproca substitutiōe ar. l. luciꝰ. §. p̄ꝛ. c.
ti. Ita hic predilexit masculos femis ī institutiōe uni
uersali ⁊ q̄dē ēt filiabꝰ suis ergo ⁊ ī substitutōe censet̄
filiū masculū sup̄stitē ⁊ substitutū p̄tulisse filie femie p̄
mortui filij ⁊ sic nepti. Et ꝓ ista ꝑte ⁊ sic ꝓ loco pio
substituto ⁊ ꝯ̄ filiā filij ꝙ substitutuꝫ ñ excluderet ego
tūc ꝯsului ⁊ fui p̄mus ꝯsultor. Postea uero oēs docto
res florentini collegialr quasi oēs aduocati ꝯsistoria
les uno excepto demum dñi raphaeles hic padue exi
stentes ⁊ fulgosius dixit se ita tenuisse ī. l. i. C. ꝺ ꝯdi.
insertis. ut hꝫ in suis recollectis. Sꝫ doctores bono
niēses ⁊ ꝑusini nō collegialr ꝯsuluerūt ꝯ̄triū. s. ꝙ illa
ṽba filijs ⁊ liberis ītelligebāt̄ ēt de feminis ⁊ ꝺ natis
ex feis ⁊ sic ꝙ illa neptis excludebat locū piū substitu
tū ꝑ. l. i. C. ꝺ ꝯdi. insert. ⁊ ꝑ. l. liberoꝝ ꝺ ṽ. sig. ⁊ ꝑ. l.
cū auus iūcta. l. cū acutissimi. C. de fideicō. ⁊. ff. ꝺ cō
di. ⁊ demō. Idē ꝯsuluit collegiū auignonis tādē ꝑtes
adiuicē ꝯcordauerunt. Et qꝛ postea uisa fuit qꝺ du
bia ꝑꝑ mltas rōes q̄ hic ide allegabāt̄ postea plˀries
req̄situs ꝓ p̄ma ꝑte ꝯsulē recusaui. Nūc deuictꝰ instātia
amicoꝝ ut dicā q̄d mihi ur̄. Cogitaui posse ⁊ ṽbē sic
ꝓbabilr distīgui ut si substitutꝰ erat ꝺ ꝺscēdētibꝰ testa
toris ꝓut ī cāu nr̄o qꝛ ē alt̄ filiꝰ testatoris. ⁊ tūc p̄ma ꝑs
seu opinio sit ṽior. s. ꝙ nepti p̄mortui filij ñ excludat

patruū substitutū qꝛ testator cēset̄ habuisse respectū
ad agnationē suā masculinaꝫ ⁊ uoluisse bona rema
nere ī familiā suoꝝ descendentium masculoꝝ tū ex eo
ꝙ filias suas exclusit ab uniuersali īsti. ⁊ substi. tuꝫ ēt
qꝛ masculos īuicē substituit. Et hoc ē hodie multū in
usu ī ytalia unˀ sūt ubiqꝫ statuta de hoc ꝙ masculi ⁊
agnati femias excludūt unˀ testatores cēsent̄ ad hunc
cōeꝫ usum hūisse respectū qñ subiecta mā pōt hūc in
tellectū pati. l. i. ff. de uen. īspi. ⁊ qꝺ nō cy. C. ꝺ nup.
l. i. ⁊ qꝺ nō. ī. l. liberorum de uer. sig. Et sic ī cāu no
stro dico dictā neptē ñ excludere substitutū ex p̄sum
pta mēte defūcti. Et eā non ꝯprehēdi appellatiōe fi
lioꝝ ī preiudiciū ⁊ exclusionē filij masculi. Nec ob. l.
cum auus. ff. de ꝯdi. ⁊ de. ubi erat substitutꝰ filiꝰ ⁊ tñ
p̄moriēte nepote ex alio filio testatoris instituto cum
eo substitutꝰ filiꝰ excludit̄ si reliq̄t liberos ut ibi dꝛ ⁊ ip̄a
tor ī. l. cū acutissimi iterp̄tās illā. l. cū auus intelligit il
lud ṽbuꝫ liberis scꝫ tā masculis q̄̄ femis qꝛ dico ꝙ lꝫ
multū faciat ꝯ̄ id quod dixi tñ duplr pōt responderi.
P̄rio ꝙ ibi ñ dꝛ ꝙ filias femias excluserit a successio
ne uniuersali qꝺ ē unū de duobus necessarijs ad fa
ciēdū presumi ꝙ uoluerit ꝯsulere ⁊ ꝓuidere agnatōi
masculine ñ femis ut supra dixi. Nā cāus p̄ns ⁊ eiꝰ du
bitatio fūdat̄ in hoc ꝙ filias ꝓprias excluserat ab uni
uersali successione ꝙ si nō eēt ut si filias ñ hūisset res
eēt clara ꝓ ꝑte aduersa ꝙ neptis excluderet patruū
substitutū. Nā hoc eēt si ꝯditio p̄dicta nō fuisset speci
ficata sꝫ tacite subītellecta ut dictis legibꝰ ergo idē si fu
erit specificata qꝛ testōr ītelligit̄ specificādo se retulisse
ad ītellectū iur. iuxta nō. ꝑ gl. ī. l. sꝫ nisi. ff. ꝺ iur. do.
l. curatores. §. fi. ff. de admi. reꝝ ad ciui. ꝑtinē. ⁊ pꝫ
ēt qꝺ dixi ī. d. l. i. C. de ꝯdi. inser. Itē scˀo respōdet̄
ꝙ ibi loquit̄ de iure cōi ſm qꝺ ī successione nō ē meli
or ꝯditio agnatoꝝ masculoꝝ q̄̄ feminaꝝ. C. de libe.
prete. l. maximū uiciū unˀ ꝑe illius. l. nō presumebat̄
testator hūisse respectū plus ad masculos q̄̄ ad femi
nas. hodie ṽo ſm mores ytalicoꝝ nō sic ꝯcurrēte na
tura subiecte materie ut supra dixi. Si ṽo substitutus
fuerat ex̄neus ut erat in cāu de quo supra dixi qꝛ testa
tor unicū tm̄ filiū hēbat ñ pōt dici ꝙ cēseat̄ hītus ille
respectꝰ de quo supra. s. ꝙ bona rēaneant ī agnatōe
masculoꝝ. Iō tūc ꝑꝑ solā exclusioneꝫ filiaꝝ feminaꝝ
ab uniuersali successiōe ñ sequit̄ ꝙ neptis femia ñ dꝫ
excludere substitutū ex̄neū. Sicut. n. ē equū ꝙ agna
ti masculi excludāt femias ⁊ agnatas ſm mores ytali
coꝝ ita ⁊ equius ē ⁊ ut agnati ⁊ descēdētes tā masculi
q̄̄ femie p̄ferant̄ extraneis substituti ⁊ eos excludāt ut
d. l. cū acutissimi ⁊. l. lucius la scda ī fi. ff. ꝺ heredi. in
sti. ut qua rōe testator filiū suū ꝓposuit extraneo sub
stituto eadē rōe ⁊ oēm posteritatē filij tā masculinaꝫ
q̄̄ femininā ꝑ dica iura. Et sic in qōne p̄dicta de qua
supra neptis ꝯ̄ locū piū fouebat iusticiā sꝫ in cāu nr̄o
filius testatoris substitutꝰ fouet iusticiā ꝯ̄ neptē p̄mor
tui filij. Et hoc de p̄rio dubio. ¶ Sup scdo nō ē insi
stēdū sꝫ sine dubio dicēduꝫ ꝙ fauore testi ut ualeat ⁊
fauore īstitutōis ⁊ heredis dictꝰ petrus cēset̄ īstitutus
nō p̄teritꝰ ut qꝛ testa. necesse hēbat posthumū īstitue
re si uolebat testamētū ñ rūpi nā exheredare ip̄m nō
poterat sufficient̄ qꝛ requirebat̄ cā ingratitudis ut in
auč. ut cū appe. cogno. q̄ in posthūo ñ cadebat. C. ꝺ
inoffi. testa. siq̄s in suo ṽba ergo illa si uxor sua eēt p̄
gnās ñ cēset̄ testator dixisse ad fi. ꝙ si tūc non erat p̄
gnās lꝫ imp̄gnaret̄ ab eodē postea uēter eius non fo
ret institutus qꝛ tūc elegisse uidēt̄ uiā ad īpugnāduꝫ
eiꝰ iudiciū qꝺ ñ ē dicēdū. ff. de testa. mili. l. miles qui
destinauerat

destinauerat sed censeꝛ testõꝛ illa ṽba iõ dixisse qꝛ cre
debat testõꝛ se moꝛi ꝺ illa ĩfirmitatẽ ĩ qua erat. Et sic
ad ꝺnotãdũ ꝙ si tũc ñ erat p̃gnãs ĩstitutõ postumi ñ
poterat effectũ soꝛtiri. Sꝫ si credidisset tũc nõ moꝛi sꝫ
supuiuere ṽba p̃dicta nõ apposuissꝫ imo instituisset
quẽcũqꝫ sibi nasciturũ siue ex uxoꝛe tũc p̃gnãte siue ĩ
futurũ ĩpꝛegnãda. l. placꝫ cũ legi. sequẽtibꝰ. ff. ꝺ libe.
⁊ posthu. Et h̃ p̃ualꝫ ac si dcm̃ fuissꝫ ut pꝫ ĩ. l. titiꝰ. §.
i. c. t. ubi ĩstitutõ posthumi nascituri ꝯp̃hẽdit posthu
muꝫ iaꝫ natuꝫ si testõꝛ ignoꝛabat ꝙ esset natꝰ ⁊ dixit
nasciturũ qꝛ sic putabat nasci debere ⁊. C. ꝺ posthu.
here. isti. l. fi. ubi ĩstitutio posthumi nascituri pꝰ moꝛtẽ
testa. qꝛ sic putabat testa. extẽdere ad natũ in uita si
testõꝛ ñ fuit moꝛtuꝰ sꝫ supuixit p̃ter id qꝺ cogitabat.

¶ Confessio receptionis dotis an p̃sumaꝛ erronea.
.lxxx.

In christi nomine amen.

Pꝛo ista muliere facit exp̃ssio certe q̃ritatis facta ĩ h̃
instrõ ꝑ quã uꝛ ꝙ releueꝛ ab onere ꝓbãdi cãs ibidẽ
allegatas scꝫ dotẽ datã ⁊ legata sibi facta fuisse lꝫ si ñ
fuisset certa q̃titas exp̃ssa secꝰ esset. C. ꝺ fal. cã adiec.
lega. l. si nõ designata ubi ꝓbaꝛ utrũqꝫ dictum. Sꝫ
ꝯ̃ cã facit. l. i. ĩ fi. co. ti. ubi pꝫ ꝙ ẽt si fuit exp̃ssa certa
cã si tñ ꝑ errorẽ ꝯfitentis uel legãtis credẽtis cãꝫ alle
gatã esse uerã cũ sit falsa nõ nocet ⁊ nõ debeꝛ ideꝫ si
ꝓmittẽtis qꝛ stipulatõ ⁊ ꝓmissio facta sine iusta cã qñ
nulla fuit exp̃ssa uel fuit exp̃ssa cã q̃ erat falsa ꝑ erro
rẽ ꝓmittẽtis qꝛ stipulatio ⁊ ꝓmissio facta sine iusta cã
ñ ualet ĩ effectu qꝛ sibi obstat doli exceptio. Et dꝫ nõ
subesse iusta cã qñ nulla fuit exp̃ssa uel fuit exp̃ssa cã
q̃ erat falsa ꝑ errorẽ ꝓmittẽtis. ff. de doli. excep. l. ij.
§. circa. Naꝫ qñ taꝛ cã exprimiꝛ que si esset uera esset
obligatoꝛia ꝓut erãt iste q̃ fuerũt hic specificate presu
mũꝛ finales. Et iõ ipsaꝝ defectus ⁊ falsitas uiciat in
effectu ꝓmissionẽ ⁊ ꝯ̃ cã datur exceptio ⁊ etiã ꝯ̃ solu
tionẽ ut inducaꝛ repetitio ꝑ ꝯdi ionẽ indebiti uꝛ sine
cã. ff. de ꝯdi. indebi. l. damꝰ cũ ibi nõ. per doc. ⁊ bal.
C. de ꝯdi. ob. cau. si repetendi. Erroꝛ aũt p̃sumiꝛ in
his que dependẽt ex facto alterius eo ip̃o ꝙ apparet
rẽ aliter se habere. l. si post diuisionẽ. C. ꝺ iuꝛ. ⁊ fac.
igno. ⁊ plene per bar. in. l. non fateꝛ. ff. de ꝯfes. Iste
aũt cause que hic allegãtur dependẽt ex facto alieno
⁊ nisi ostendãtur nõ presumunꝛ. s. ꝙ dos data fuerit
uel legata fuerint facta cũ sint facti ⁊ facta nõ p̃sumũ
tur. l. quecũqꝫ. ff. de publicia. iũcta. l. ꝯsilio. §. fi. ff. ꝺ
cura. furio. ⁊ sic apparet rẽ aliter se habere eo ip̃o ꝙ
dictaꝫ mulierẽ nõ ostendiꝛ esse uere creditricẽ nec in
cũbit onus ꝓbãdi istis fratribus ꝙ dos nõ fuerit da
ta ⁊ ꝙ legata nõ fuerint facta qm̃ ista est negatiua ñ
coartata loco uel tẽpoꝛe que ꝑ rerũ naturã est impꝛo
babilis. l. actoꝛ. C. de ꝓba. Et quis ad ĩpossibile ñ te
neꝛ. l. impossibiliũ ꝺ re. iur. Et sic ĩcũbit potius dicte
mulieri que affirmat. ff. de ꝓba. l. ei q̃ dicit ⁊ dicta. l.
act. Nec obstat. ff. de ꝓba. l. cuꝫ de ĩ debito. post p̃n.
ubi dicitur ꝙ ille qui repetit uidetur fateri solutum si
aduersarius nõ negauit solu. ⁊ recep. ⁊ necesse habꝫ
pꝛobare ꝙ solutum erat indebituꝫ qꝛ p̃sumptio iuris
est ꝯ̃ eũ ꝙ si fuisset indebituꝫ nõ soluisset nisi sit mu
lier miles uel rusticus ⁊ sic ꝓbat negatiuã. que est cã
sue intentionis. Nam glo. ibi super uerbo ignoꝛantie
dicit hoc eẽ ueꝝ quando põt hoc de facili ꝓbari ⁊ po
nit exẽplũ qꝛ fuit solutuꝫ ex cã testi quod ꝓducebaꝛ ⁊
soluens dicebat ip̃m nullum ⁊ per ꝯsequens solutum
indebitũ ⁊ sic nõ negabat factũ sꝫ ius. Sꝫ in cãu nro
isti frẽs negãt factũ. s. dotẽ fuisse unq̃ datã ⁊ testamẽ
tum fuisse factũ uel legatũ. Et ista negatiua facti non
põt ꝓbari qꝛ non ẽ coartata loco uel tꝑe. Et iõ frẽs
p̃dicti cẽseꝛ ꝓbare idebitũ ꝓmissuꝫ eo ip̃o ꝙ datio
dot̃ uel testm̃ ĩ quo facta sint legata nõ ꝓduciꝛ. Et ẽt
ꝙ ꝑ ignoꝛãtiã ⁊ errorẽ ꝓmiserũt ut hẽtur in eadẽ gl.
in pꝛia solutõe que ꝓbaꝛ ꝑ. l. uerius. c. ti. Sicut ergo
p̃dicta sufficerẽt eis si soluissent ad repetẽdũ solutuꝫ
ut pꝫ ex p̃dictis. Ita ⁊ foꝛtius ad se defendẽdũ ⁊ exci
piendũ aduersus dictã ꝓmissionẽ ꝑ rꝛaꝫ cui damꝰ ⁊ c̃.
l. i. §. qꝺ ait. ff. de supficie. ⁊ qꝛ ñ ẽ efficacioꝛ ꝓmissio
q̃ solutio imo equipaꝛ. ff. de dona. l. cũ p̃onus. C.
ad. l. falci. l. fi. Cõcludiꝛ ergo dictos frẽs foꝛe absol
uẽdos nisi ꝑ dictã dñam ꝓbenꝛ dicte cãe esse uere cũ
magna p̃sũptio sit ꝓ dict̃ fratribꝰ ꝙ ꝑ errorẽ fecerint
hãc ꝓmissionẽ qꝛ tꝑe quo ille frater eoꝝ moꝛtuus est
⁊ dicebaꝛ fecisse testm̃ isti ut dꝫ erãt absentes ⁊ sic nõ
potuerũt hẽre noticiã de hoc nisi ꝑ relatũ ut qꝛ agiꝛ
de alieno facto. Et magna p̃sũptõ ẽ ꝯ̃ illã que non ꝓ
ducit instrm̃ dotis uel testi que deberent esse apud eã
si reuera interuenisset ar. l. siquis ex argen. §. penꝛ.
⁊. l. si legatum. ff. de eden.

lxxxi.

In christi nomine amen.

In cã siluestri ꝯ̃ taloꝛũ ꝯsidero tres cãus ⁊ in quolꝫ
uꝛ mihi ꝙ taloꝛus foueat claꝝ ius ⁊ per ꝯñs cũ alij
nõ sic clare debeat taloꝛus obtinere. Pꝛimus casus ẽ
si dictꝰ siluester ꝯfiteꝛ ad istud debitũ. xxvi. libraꝝ fuis
se uel eẽ obligatos istos duos uidelꝫ taloꝛũ ⁊ ãtoniũ
nõ tñ dicit alteꝝ eẽ p̃ncipalẽ alteꝝ fideiussoꝛẽ. Sꝫ di
cit ãbos eẽ p̃ncipalꝛ obligatos ut sic ꝑ hoc effugiat id
qꝺ hẽtur. ff. de solu. l. ⁊ magis ĩ fi. que de fideiussoꝛe
loquiꝛ. Et tũc dico ꝙ si hoc ẽ uel si ex actis põt hoc
apparere ꝙ ꝯfiteaꝛ ãbos eẽ ad hoc obligatos frustra
disputaꝛ an sit ꝓbatũ dictũ antoniũ fideiussisse uel ñ.
Nã hoc ꝯfessato ꝙ sit ad ip̃m debitũ obligatꝰ q̃tũcun
qꝫ dicaꝛ ip̃m pꝛincipalꝛ obligatũ satis apparꝫ fideiuſ
soꝛẽ eẽ ⁊ cũ frumẽtũ unñ descẽdit debitũ ꝑuenerit ad
manꝰ dicti taloꝛi dictus ãtonius q̃tũcunqꝫ p̃ncipalꝛ
se obligauerit dꝫ fideiussoꝛ cũ istud ṽbum fideiussoꝛ
possit duplꝛ itelligi. s. ꝓ eo q̃ accedit aliene obligatõi
⁊ ꝓ eo q̃ p̃ncipalꝛ ꝓ alio se obligat. ut exp̃sse nõ. bar.
ĩ. l. reos. ff. de duo. reis ⁊ nõ. per gl. ĩ. l. ĩ ꝑsonã. §. i.
ff. ꝺ pac. Unñ ĩ effectu sẽper ille ad quẽ ꝑuenit utilitas
ꝯ̃ctus dꝫ p̃ncipaꝛ aliꝛ uero dꝫ fideiussoꝛ quicq̃d in ꝯ̃tri
um uerbis actũ fuerit. ff. ad mace. l. sꝫ iuꝛ. in p̃n. ⁊. §.
ñ solũ uer. idẽ ⁊ si duos ⁊ nõ. ibi in gl. ⁊ in auc. de fi
deiuſ. in p̃n. Preterea quid ad rũbum. Utrũ se fide
iussoꝛio nomine uel p̃ncipalꝛ obligauerit dictus ãto
nius cũ dicto taloꝛo ꝓ dicto debito cũ utrobiqꝫ quo
ad ꝓpositũ sit eadẽ rõ q̃nimo maioꝛ ĩ cãu isto. si. n.
dꝫ debitũ grauiꝰ illud ꝓ quo unus ẽ obligatus pꝛinci
palꝛ aliꝛ fideiussoꝛio noĩe. foꝛtius illud ꝓ quo ãbo sũt
pꝛincipalꝛ q̃ q̃ fideiussoꝛio noĩe se obligat nec ob aliã
cãm facit quis aliquẽ pꝛincipalꝛ obligari nisi ut stricti
us cũ hẽat obligatũ ⁊ ꝑdat beneficia que fideiussoꝛi
bus danꝛ. ip̃e tñ pꝛincipalꝛ obligatꝰ repetit ab eo ad
quẽ utilitas ꝑuenit sicẽ si fideiussoꝛio noĩe se obligassꝫ
⁊ sic respectu illius uere dꝫ fideiussoꝛ iuxta ea que ple
ne nõ. bar. in. l. reos p̃allegata. ⁊ sic uiget rõ dicte le
gis ⁊ magis in fi. ff. de solu. ut dicatur grauius debi
tum. Et si dicatur frustratoꝛia sunt pꝛedicta cum iste
siluester neutrum pꝛedictoꝝ fateaꝛ uel ꝙ pꝛincipalꝛ

uel q̄ fideiussorio nomine se ille obligauerit. Respō
deo dr̄ mihi q̄ ɔstat ex libro ipi⁹ siluestri ī iudicio pro
ducto ī q° p̄dictos duos scripsit debitores ī dc̄a sūma
uī lʒ dict⁹ liber fidē nō faceret ꝓ scribēte. si p̄fati duo
negarēt ɔtenta ī eo. C. de ꝓba. l. rōes ꝛ. ff. de eden.
quedā. §. numularios ꝛ qd̄ ibi nō. tn̄ ex quo p̄dicti cō
fitētur bene facit fidē ɔ̄ eū ī eo qd̄ ɔ̄ eū facit ut ibi nō.
Nec pōt dicere dictus siluester q̄ ip̄e ꝓduxit librū ī ea
p̄te tātū que ꝓ eo facit. nā hoc nō ꝓdest ei quo min⁹
ei stet etiā in eo qd̄ ɔ̄ eū facit. qꝛ postq̄ ī iudicio ꝓdu
ct⁹ ē liber dicit̄ cōis īter p̄tes. l. i. §. edēda. ff. d̄ edē.
ꝛ ita nō. glo. ī. e. l. §. editiōes in fi. glo. magne ꝛ nō.
Inn. ī. c. cū uenerabilis de excep. ꝛ de cēsi. cū olim ꝛ
nō. p gl. ī. c. pn̄tiū de testi. cū si. Nec ꝓdest illa ꝓtesta
tio q̄ solū ī his que ꝓ eo faciūt ip̄m ꝓducit cuʒ hoc n̄
sit ī eius p̄tāte postq̄ ꝓducit lʒ ī ip̄ius p̄tāte essʒ ꝓdu
cere ut pʒ ex nō. in. l. alimēta. C. de nego. ges. Itē si
dicat̄ q̄ in libro p̄dicto reperiunt̄ ambo descripti d̄bi
tores dicte sūme. Nec dr̄ q̄ quilibʒ ī solidū ꝛ sic dicet̄
q̄ q̄libet ꝓ p̄te. ff. de duob⁹ reis. l. reos. §. cū ī tabul̄
igit̄ cessant oīa p̄dicta. qꝛ cū uterqʒ ipsoꝝ teneat̄ pro
p̄te neutra p̄s habere reperit̄ duos obligatos ꝓ ea
uel p̄ncipal̄r uel fideiussorio nomine. ꝛ sic cessat. l. ꝛ
magis. Respōdeo dicta scriptura libri cū ab ip̄o tātū
siluestro facta fuit ꝛ sine alterius p̄tis ɔsensu. sʒ ipi⁹
siluestri uolūtatē tātū iterp̄tari dʒ. l. inter uestez ꝛ qd̄
ibi nō. ff. de au. ꝛ ar. lega. Sʒ ex eo q̄ dict⁹ siluester
dictū talozū ɔuenit ꝓ tota dicta sūma apparet q̄ cū
scripsit eos debitores intellexit q̄ q̄libet in solidū eēt
debitor. Nā ex postea gest. ul' dictis declarat̄ qual' fue
rit uolūtas ꝛ itētio ī p̄cedētib⁹. ff. de l. ij. l. uxori. §. fi.
ꝛ ibi nō. rerū amo. l. si ɔcubinaʒ. §. res amotas. q̄ ꝛ
a q̄bus. l. sʒ si marit⁹. §. fi. Nisi aūt itellexisset quēlibʒ
eoꝝ ī solidū fore d̄bitorē cū scripsit ul' utrūqʒ p̄ncipal̄r
uel alteꝝ principal̄r alterū fideiussorio nomīe sciuisset
uel scire debuissʒ se nō posse alterū tantū ī solidū cō
uenire ergo ɔueniēdo unuʒ ī soliduʒ. dedit itelligere
q̄ sic scripturā suā itellexit ergo ꝛ sic est intelligēda ī
sui p̄iudiciū p iura supra allegata ꝛ hoc de primo ca
su. ¶ Secūdus casus ē p̄supposito q̄ nec ex ɔ̄fessiōe
sua nec ex suo libro ɔstaret de hoc. Et ip̄e negauit ꝛ
negat dictuʒ antoniū quoquomō fore ad dictuʒ debi
tū obligatum seu fideiussisse. notandū est hic q̄ fide
iussio ɔtinet duo. s. factum. i. ꝓmissionem. que facti ē
ff. de cura. furio. l. ɔsilio. §. fi. Itē ius uidelicet stipl̄r.
que ex ꝓmissiōe resultat ex quib⁹ duob⁹ resultat fide
iussio. C. de fide. l. blādi⁹. Iste ergo negādo dictū
antoniū fideiussisse. qd̄ ē ut sic dicā gen⁹. uī negasse
quālibet eius sp̄em uidelʒ factū idest ꝓmissionē ꝛ ius
sʒ stipulatōeʒ cū remoto genere cēseat̄ remota q̄libʒ
eius sp̄es. C. de trāsac. si cā cognita ꝛ ibi nō. ī. l. fi. de
usuris rei iud. ff. de suis ꝛ leg. l. i. in fi. Et qꝛ negacio
de sui natura general̄r ē itelligēda iuxta nō. ff. de cō
di. ꝛ demon. l. hoc genus ī gl. ꝛ de rebus dubijs. l. si
is q̄. ce. §. utrū facit qd̄ nō. gl. de ɔsuetu. c. cū dilect⁹.
Tūc dico sic q̄tū ad factū ip̄e dep̄hensus ē ī mēdaciō
qꝛ ꝓbatū ē tā p dictū antoniū q̄ p iacobū q̄ ꝓmissio
nē recepit qual̄r ip̄e antonius ꝓmisit. q̄bus ē dāda fi
des. cū sint ɔtestes ut stari dicā. igit̄ dicta ꝓmissio itel
ligit̄ facta cū stipula. nisi ɔ̄riū ꝓbet̄ p dictū siluestruʒ
qꝛ cū de uno negato ɔuict⁹ fuerit ī mēdacio sup alio
negato p̄sumit̄ ɔ̄ eū nisi ɔ̄riū ip̄e ꝓbet. qꝛ p hoc alte
ra p̄s releuat̄ ab onere ꝓbandi casus ē. ff. de ꝓba.
l. cū d̄ indebito post p̄ncipiū. Et p h̄ tollūt̄ allegata
p aduocatū alterius p̄tis dicētis q̄ licet promissio eēt
probata per testes predictos tamen postq̄ non con
stat nec deponunt q̄ p̄cesserit introgatio ꝛ secuta fue
rit respōsio nec ē ꝓbata stipulatō nec p ɔ̄ns fideiussio
p nō. ī. l. i. C. de usur. Nā dico q̄ dicto talozo n̄ incū
bit onus ꝓbādi hoc cū dictū siluestrū ɔuicerit de mē
dacio ī uno. sʒ ꝓ eo p̄sumit̄ nisi siluester ɔ̄rium ꝓbet
p dictā. l. cū d̄ idebito. Et ista sūt uera p̄supposito q̄
factū fuerit ꝓbatū uidelʒ ip̄a ꝓmissio. Preterea q̄ di
cta ꝓmissio lʒ ꝓbata p testes itelligat̄ cū stipulatione
sic ꝓbat̄. Ratio quare uerbū ꝓmisit appositum in
instr̄o itelligit̄ p stipulatiōeʒ. l. i. de ɔ̄hen. stip. C. ē qꝛ
instr̄m ɔficit̄ de uolūtate partiū. Rō uero quar̄ ꝓla
tū a teste intelligit̄ sine stipula. ē. qꝛ testis iducit̄ ɔ̄ uo
luntatē eius ɔ̄ quē iducitur ita dicit bar. in. l. i. C. de
usuris. l. sciēdū de uer. ob. Sʒ ī ꝓposito ɔ̄ctus iste de
quo disputatur seu dicta ꝓmissio fuit celebrata inter
dictos testes deponētes. qꝛ dr̄ q̄ ātonius ꝓmisit iaco
bo recipienti ꝓ siluestro ꝛ sic ei tanq̄ ꝓcuratori silue
stri. Et ip̄imet ɔ̄hētes iducunt̄ in testes. Et ī hoc cō
cordāt uidelʒ q̄ dictus ātonius fideiussit q̄ uerbū im
portat stipulatōeʒ. l. cū ostēdimus ī fi. ff. de fideius. cū
ꝓfert̄ int̄ ɔsentiētes. Sicut ergo si int̄ p̄dictos iacobū
ꝛ ātoniū fuisset ɔfectū istr̄ʒ de dc̄a ꝓmissiōe itelligēt̄
dictū uerbū cū stipula. n̄ ex uirtute instri. sed ex ū̄tute
ɔsensus p̄tiū ɔsentiētiū illud uerbū apponi ꝛ extēde
ret̄ dicta significatio n̄ solū ad p̄dictos duos iacobū
ꝛ antoniū. sʒ ēt ad siluestrū cui ex dicto instr̄o obliga
tō querebat̄ ꝛ hoc claꝝ ē ꝛ ap̄tū ita dicā in testificatōe
ip̄oꝝ iacobi ꝛ ātonij ut cū ī hac ɔsentiāt ꝛ ɔcordēt q̄
extitit fideiussor ꝛ ꝓmisit dico q̄ dicta uerba debēt in
telligi cū stipulatōe qꝛ eadē rō eēt si in instr̄o facto d̄
ip̄oꝝ dicta uerba eēnt apposita. Cōsensus eniʒ p̄di
ctoꝝ ɔ̄hentiū dʒ in hoc p̄iudicare iacobo cui ex dicta
ꝓmissione ueniebat obligatio querēda. ar. l. i. §. i. si
q̄s aliquē testa. ꝓ. ꝛ q̄ nō. ff. de edil. edic. l. cū mācipi
um. ut sic ɔcludam⁹ q̄ sicut dicta ū̄ba ꝓlata ī instr̄o
īportāt stipulatōeʒ ex tacito ɔsensu ita ꝛ ubicūqʒ idē
ɔsensus repit̄ ut ē in ista testificatōe ¶ Si ū̄o dicta ꝓ
missio reuocet̄ ī dubiū an sit ꝓbata uel n̄ ꝛ ꝓ ɔstāri
ti ponat̄. Tūc restat t̄tius cās ꝛ pūctus uidelʒ an p
testificatōes p̄dictoꝝ iacobi ꝛ antonij sit ꝓbata. Et ut
audio dr̄ q̄ n̄. qꝛ dict⁹ antonius testificaret̄ ī cā ꝓpria
cū ex hoc ɔsequat̄ liberatōeʒ. Nā hoc p̄supposito seq̄
tur q̄ solutio fc̄a cedit ī cāʒ istius debiti pp qd̄ tā p̄nci
pal' q̄ fideiussor remanēt liberati ergo ꝛc̄. C. de testi.
l. oībus. Sʒ aduertēdū qꝛ hic ē una magna fallacia:
Nā qd̄ dixi ꝓcederet si dict⁹ siluester assereret dictum
ātoniū obligatū ad dc̄m debitū. ꝛ ip̄e ātoni⁹ testifica
ret̄ ī oppositū. s. ut appareret liberat⁹. At ī ꝓposito sil
uester negat ātoniū unq̄ fideiussisse uel unq̄ obliga
tū fuisse uel eē. Igit̄ n̄ pōt hoc dicē uidelʒ q̄ dict⁹ an
tonius testificēt̄ ꝓ sua liberatōe qꝛ sibi ip̄i ɔ̄riat̄. C. d̄
codicill'. l. fi. Nā ex eo qd̄ q̄s negat se fūdare n̄ pōt ut
nō. bar. ī. l. x. de uerbo. obli. ꝛ de his quib⁹ ut indig.
l. post legatū facit qd̄ nō. Inn. de excep. cū uenerabi
lis sʒ iste negat obligatōeʒ antonij ergo n̄ pōt se ī ea
fūdare dicēdo q̄ testificatio ei⁹ tēdit ī derogatōeʒ obli
gatōis. Preterea dicta testificatio poti⁹ tēdere pōt in
dānū testificantis q̄ ī eius utilitatē. Nā ea non facta cuʒ
dictus siluester asserat eum nō fideiussisse uel obliga
tū nō esse nullū dānū posset ɔsequi. Sʒ ea facta pōt
ɔsequi qꝛ possibile ē q̄ ea non obstāte ꝓnunciabitur
solutionē illā non cedere in istā cām sʒ in uetustioreʒ
cū possint subesse alie cause q̄ hāc inducāt ꝛ sic dictus
ātonius rōe sue ɔfessionis remanebit obligat⁹ igitur
non

nõ ꝑ se ſꝫ ꝯ̃ ſe potius teſtificaꝛ ergo ē ei credēdū po
tiſſime qꝛ de facto ſuo agiꝛ.l.cū ꝓbatio.ff.ð proba.
Ex q̃bus ꝯcludo ꝙ i quācūqꝫ ꝑtē nos flectam⁹ ſem
ꝑ reperimus iuſtitiā dicti talozi clarā ⁊ manifeſtā ⁊ ꝓ
eo ꝓnūciari debē. Sꝫ ꝯ̃ p̄dicta obiciꝛ ꝑ alterā ꝑtē.
Nā p̄ſuppoſitis omnib⁹ p̄dictis ꝓ ueris tñ ꝓficere nõ
uideꝛ talozo ꝙ ſic oſtēdiꝛ. Si qua obligatio fuit que
ſita ꝯ̃ talozū ⁊ antoniū dicto ſiluestro fuit acq̃ſita ꝑ
illū negocioꝝ geſtorē uidelicet iacobuꝫ ⁊ ſic req̃rebaꝛ
ratihabitio ſilueſtri.l.ſi ego ⁊ qð ibi nõ.ff.de.nego.
ge. Sꝫ ſilueſter nõ reperiꝛ ratificaſſe obligationeꝫ di
cti antonij fideiuſſoris imo exp̄ſſe eaꝫ reprobat ⁊ re
probauit ⁊ negat ergo nõ pōt dici ꝙ hoc debituꝫ ha
buerit fideiuſſorē Nec ob.ſi dicaꝛ ꝙ ip̄e ð̄ſcripſit am
bos in libro ſuo pro ðbitoribus ⁊ ſic uideꝛ ratificaſſe
qꝛ liber i illa ꝑte nõ fuit ꝓductus i iudicio ꝑ ſilueſtrū.
Sꝫ in alia penitus diuerſa. Itē ꝑ talozuꝫ in illa ꝑte
nõ uideꝛ ꝓductus ut apparet ex ſua ꝓductiõe qꝛ ꝓ
duxit ea que ꝑ ſilueſtrū fuerūt ꝓducta in ꝯ̃triū pro ſe
faciat. Sꝫ ꝑ ſilueſtruꝫ ſola illa ꝑticula ꝓducta fuit in
qua apparet de alio debito ⁊ nihil in ea ꝯtineꝛ qð fa
ciat pro talozo igiꝛ ⁊c̃. Preterea ñ apparet ꝙ iudex
uiderit illā ꝑticulā libri in qua p̄dicti ambo erāt deſcri
pti. Igiꝛ fuit excuſatus ſi credidit hoc debituꝫ purū ⁊
ſine fideiuſſione cū ſibi nõ ꝯſtaret ð aliqua fideiuſſio
ne. Sꝫ ad p̄dicta reſpōdeo ꝙ nõ obſtāt. Nā ꝙ dictū
debituꝫ de quo agiꝛ fuerit ꝯ̃tum cū fideiuſſore ꝯſtat
ex depoſitione dicti iacobi negocioꝝ geſtoris. Et dicti
antonij fideiuſſoris que facit optime fidē ⁊ ꝓbat ꝑfe
cte. Ex quo tollitur ꝙ ultimo allegatur uidelicet ꝙ
iudex ignorabat iſtud debitum habere fideiuſſorem
immo ſciebat cum ex actis coram eo factis hoc ꝯſta
ret que uidiſſe p̄ſumiꝛ ut.l.ꝓperādū.§.⁊ ſi quidem
circa finē.ff.de iudi.⁊.ar.ff.de trāſ.l.nõ eſt ferēdus.
Et notādū ꝙ dicta obligatio tā p̄ncipalis q̃ꝫ fideiuſſo
ria ſtatim fuit ꝑfēcta in ꝑſonaꝫ iacobi negocioꝝ geſt.
eo ipſo ꝙ fuit ꝯtracta cui iacobo fuit queſita obligatõ
ꝯtra utrūqꝫ quaꝫ cedere habebat ſilueſtro.ff.de le.i.
l.huiuſmodi in p̄n.⁊ qð ibi nõ. Soluꝫ reſtat tollere
illud qð primo loco dixi.uidelicet ꝙ dictus ſiulester
non reperitur ratificaſſe dictaꝫ obligationeꝫ fideiuſſo
riam ergo non fuit ꝯtracta. Sed ad hoc ſubtiliter ⁊
dupliciter reſpondetur. Primo ꝙ illa ratificatio non
eſt in caſu noſtro attendenda nec in aliquo debet cõ
ſiderari nec fuit neceſſaria qð probatur ſic tunc eniꝫ
eſt de illa tractandum cum queritur de acquiſitione
dñij uel poſſeſſiõis acq̃rēdi uꝉ acq̃rēde ꝑ negociū ge
ſtorē.illa.n.⁊ illð ñ hꝫ radicari i ip̄o negocioꝝ geſto
re ſꝫ imediate trāſituꝫ facē i illuꝫ ꝓ quo acquiriꝛ.l.i.
C.de acq̃rē.poſ.uñ ꝯſenſus negocioꝝ geſtoris nõ ꝑ
ficit acquiſitionē quouſqꝫ ratificeꝛ ꝑ illuꝫ pro quo ac
quiriꝛ cū h̃ nõ agaꝛ ut acq̃raꝛ ipſi negocium geſtoris
ſꝫ dño. At ip̄i dño queri ñ pōt antēq̃ꝫ ratum habeat
iõ acq̃ſitõ ē interiꝫ i pēdēti ⁊ dñiuꝫ a tradēte ñ recedit
⁊ hic ē cāus cū ibi nõ.i.d.l.ſi ego de negocijs ge. Sꝫ
obligatio ꝑſonalis ꝑ ꝓcuratorē uel negocioꝝ geſtorē
q̃ſita ꝑficiꝛ ex ꝯſenſu ip̄i⁹ geſtoris qꝛ i ꝑſonā ip̄i⁹ p̄mo
loco acq̃riꝛ ⁊ radicaꝛ ut.l.quecūqꝫ gerimus de act ⁊
obli.⁊ ꝑ ip̄ꝫ dꝫ cedi dño.l.poſ.quoqꝫ.§.⁊ ſi poſſeſ
ſio ⁊ ibi nõ.de acqui poſ.uñ ⁊ ceſſa p̄ncipali ſimpli
citer uꝛ ceſſa ēt fideiuſſoria ar.C.ð act.⁊ ob.ſi a cre
ditore ⁊.l.ſi iſolidū. Et nõ.i.l.ſi pignori famuliter.ſꝫ
ſilueſter ignoraſſꝫ fideiuſſoriā qꝛ trāſiret i ꝯñaꝫ p̄n.
ñ rõe ratihabitiõis cū ex ratihabitõe p̄dcā ñ fuiſ ſerit
dñiū ⁊ ſuū cē ſꝫ ex ꝯſēſu geſtoris ut dixi. Siue g⁹

ſilueſter p̄tendat obligatõeꝫ ſibi ceſſā.ſiue pretendat
alio mõ queſitum oꝫ ꝙ aſſerat cā ſibi queſitā cum cā
ſua ⁊ ſua ꝯditione ⁊ eo mõ quo fuit in eſſe ꝓducta.ſ.
cū fideiuſſore ⁊ cū cā duriori q̃ꝫ ex ip̄a fideiuſſiõe aſſū
pſit ar.ff.ð manumiſſiõibus gaius ergo ē impꝫtinēs
tractare de ratihabitiõe i cāu nr̄o. Scd̃o ad idem re
ſpōdeo ⁊ dico ꝙ cū obligatio tā ꝯ̃ p̄ncipalē q̃ꝫ ꝯtra fi
deiuſſorē ſtatim in ꝑſonā iacobi fuiſſet ꝑfecta ēt ante
q̃ꝫ ſilueſter ſciret uel ratum hēret ⁊ hoc ad utilitatē di
cti ſilueſtri cui erat cedēda reputabaꝛ dictus talozus
debitor dicti ſilueſtri ꝑꝑ hoc ſolum ꝙ ſilueſtro ceden
da erat actio ꝯ̃ eum lꝫ ad hoc ceſſa ñ eſſet ⁊ lꝫ reuera
debitor nõ eēt qð pꝫ qꝛ ſilueſter poterat eum libera
re ⁊ añ ceſſionē ſm ꝙ ꝯſuluit bar.i.l.apud celſuꝫ.§.
mādaui de doli excep ⁊.l.mulier.§.fi.de iure do.⁊
l.idēqꝫ.§.ſi cui.ff.mā. tunc dico ſic ex quo dictus ta
lozus ꝓpter obligationē qua tenebaꝛ Jacobo ꝓ ſil
ueſtro reputabaꝛ debitor ip̄ius ſilueſtri ergo neceſſe
ē dicere ꝙ eo mõ ⁊ forma cēſebaꝛ ðbitor ſilueſtri quo
erat debitor iacobi pro eo ſilueſtro cū oē qð ad aliqð
referꝛ tale cenſeaꝛ quale ē illud ad ꝙ referꝛ.l.aſſe to
to.de heredi.iſti.ſꝫ quo ad iacobū dict⁹ talozus erat
ðbitor i iſta forma cū fideiuſſore ut ꝓbatū ē. Et ſi ſol
uiſſet ip̄i iacobo ꝙ potuiſſet i iſtā cām tanq̃ꝫ in durio
rē ceſſiſſet ſolutio.ſi alie cāe q̃bus eēt obligat⁹ iacobo
nõ hērent fideiuſſorē. Igiꝛ ⁊ eodē mõ dicto ſilueſtro
cui⁹ ex ꝑſona dicti iacobi debitor cēſebaꝛ. Nā eo ipſo
ꝙ obligatio fuit ꝯ̃cta ⁊ ꝑfecta i ꝑſona dicti iacobi cuꝫ
fideiuſſore debitū iſtud cēſebaꝛ eē durius ſ.u duriorē
cām hēre tā reſpectu ip̄ius iacobi cui uere tenebaꝛ q̃ꝫ
reſpectu ſilueſtri cui cēſebaꝛ teneri fictiõe iur.ēt añ ali
quā ſciam uel ratihabitõeꝫ ſilueſtri. Nā ⁊ ſi ratū non
hūiſſet remāſiſſent ābo obligati ut ar.l.abſenti.C.ſi
cer.pe.ſoluēdo igitur ſimplr cū inſeēt ip̄ius in durio
rē cām cedere dico ꝙ cedit in hāc cāꝫ tā reſpectu iaco
bi q̃ꝫ reſpectu ſilueſtri. Jam eniꝫ erat aſtrict⁹ talozus
iſti iacobo ad iſtud debitū cū fideiuſſore ⁊ ſic durius
cum ergo ſolueret ſiue iacobo recipiēti ꝓ ſilueſtro ſi
ue ip̄i ſilueſtro ad quē finalr debebat deuenire ⁊ cui⁹
cenſebaꝛ debitor.uꝛ in iſtā cām potius ſoluiſſe qꝛ ma
gis ſua intererat ⁊ qꝛ electio primo loco ad eum ſpe
ctabat ⁊ preſumiꝛ uoluiſſe magis in hāc.l.i.de ſolu.
⁊ hec ē res uergentiſſima ⁊ uera ⁊ ſic ſequitur ꝯclu
ſio prefata uidelꝫ ꝑtes iudicis ei fuiſſe in abſoluendo
dictū talozum ⁊ ſi aliter fecit male ⁊ iniuſte fecit.

Confeſſio priuatorum an preiudicet fiſco.
lxxxij.

In chriſti nomine amen.

Uiſis his qui ſuperius allegaꝛ ⁊ ſcripta ſūt per reue
rēdiſſimum in xp̄o patrē ⁊ dominuꝫ dñm archiep̄m
in auxilium ⁊ defenſam iſtoꝝ dñici ⁊ thebaldi ab ini
q̃ petitiõe dc̄i ſer uliuerij qui ex ꝓpoſitis ⁊ narratis fi
dem quā predicti ⁊ ipſoꝝ pater habuerunt de ip̄o ſm
uerisſimilitudines ⁊ ꝯiecturas ifra dicēdas que ꝯſciaꝫ
uniuſcuiuſqꝫ diſcreti hoīs hērent mouere uel ñ ꝯui
naꝛ aut uerteꝛ in perfidiā. Occurrit p̄io dubitatio ꝯ̃
eos qꝛ poſſet dici ꝙ lꝫ ꝯiecture ſupra tacte uideāur
ꝯcludere quātum ad preiudiciū hēdum fiſco cui ꝯ ta
ꝯceſſio int̄ alios facta p̄iudicare ñ potuit ff.ad uell.
l.ſeya mācipia i principio in auē.de equali do.§.pri
mū quidē illud uerſi ſinaūt mulier. Et qð nõ.cy.C.
de iur.do l.ubi adhuc in.xij.q.⁊ qð nõ.in.l.reperi
ta.C.de fide inſtru.⁊.C.q̃ poti.in pig.ha.l.aſſiduis

i ꝑua glosella que dicit data ñ ꝯfessata ⁊.l.siqs post hãc de bo.dãna. Sȝ ꝓsumit fuisse facta i fraudẽ fisci potissime qꝛ facta fuit post ꝯmissuȝ crimẽ ⁊ pꝰ icobatuȝ ꝓcessũ inqsitõis ꝯ cũ iuxta plene nõ.ꝑ doc.in.l. post ꝯtuȝ.ff.de dõa. Nõ tñ uidet ꝙ ꝯcludãt ꝙtum ad pꝛeiudiciũ ipoꝝ ꝯfitẽtiuȝ.qꝛ nõ uident posse ueníre ꝯ ꝓpꝛiam ꝯfessionẽ ꝑ iura in ꝑn.ꝓcedentis ꝯsilij allegata nisi manifeste ꝓbet ꝙ fuerit ficticia.ff. qui ⁊ a qbus.l.si maritus.§.fi.ad qꝺ uidet requiri ut ꝓbet ꝙ ab ipo initio ita fuerit actũ iter eos anteꝙ ꝑuenirẽt ad ꝯfectionez dicti instri ꝑ.l.iiij.§.si ab ignoto ff.de manu.ꝙ hic nõ apparet. Et sic de tali fictiõe ⁊ simulatõe nõ apparet manifestissime ꝓut uidet reqrere d.l.si maritus que ad hoc cõsueuit allegari.uñ uidet ei standũ ꝙtuȝ ad ꝓiudicuȝ ipoꝝ ꝯfitẽtiuȝ. Naȝ oĩa que dicunt ꝑ doc.i.l.post ꝯtuȝ loquunt sine dubio ꝙtuȝ ad ꝓiudiciũ fiẽduȝ fisco ⁊ ista possunt simul stare ꝙ fisco nõ faciat ꝓiudiciuȝ tãꝙ facta i fraudẽ eiꝰ ⁊ ꝯfitẽtibus sic quasi ꝓsumat quo ad eos uera ⁊ nõ ficta nisi euidẽter ꝓbet ꝯꝛiuȝ ꝓbãdo ꝙ ita fuerit actũ iter ꝑtes ꝙ dicta ꝯfessio fieret apparẽter ⁊ nõ existenter. C. plus ualere ꝙ agit ꝑ totuȝ.ff.de re.iur.l.imaginaria ⁊.l.nuda.C.de ꝯhen.emp.iũcta.l.iiij.§.si ab ignoto de manumis. Nã ⁊ aliqs ꝯtus põt esse factus i fraudẽ fisci uel tertij creditoꝛis ⁊ tñ nõ esse imaginarius fictus seu simulatus sȝ uerus ⁊ ualidus de se. Et tũc ipe ꝯhens nõ põt petere ipm rescindi allegãdo ꝙ ipsuȝ fecit i fraudẽ alterius. C.de ser. pi.da.ma.l.si creditoꝛibus ꝺ reuocan.dona.l.cũ ꝓfitearis sȝ ille tantũ i cuiꝰ fraudẽ factus est. Sic i titulo.ff.q i frau.credi.⁊ insti.de act.§.itẽ siqs in fraudẽ. Et põt ẽt nõ esse factus i fraudẽ alicuius ⁊ nihilominus esse ꝯtractus simulatus ⁊ imaginarius qꝛ ꝑtes egerũt ꝙ fieret apparenter ⁊ nõ existenter ꝓpter aliquaȝ cãm effugiẽdã ⁊ tũc talis ꝯtractus de se esset nullus ⁊ nõ indigeret ãnullari ⁊ retractari eo mõ quo in casu pꝛecedenti nisi quatenus de facto ꝓcess.stet. Sȝ indiget declarari nullus iuxta nõ.in.l.q sub ꝯditiõe.§.fi.ff. de ꝯdi.insti.per Bar. Et tũc talis simulatio pcssȝ allegari etiã ꝑ ipm ꝯtrahentẽ ⁊ peti hoc declarari. Et hoc est qꝺ uoluit bar.i.d.l.post ꝯtuȝ i.iij.coll. ⁊ in quodã suo ꝯsilio qꝺ incipit petrus nicole.ubi dicit ꝙ nõ põt qs dicere ꝯtuȝ suuȝ fuisse factũ in fraudẽ. Sȝ bene põt dicere ipm fuisse ⁊ esse imagina.⁊ simulatũ. Cum igit ista sint diuersa possint simul stare ꝙ i casu nostro ꝯtractꝰ iste societatis fuit factus i fraudẽ fisci ⁊ metu future ꝯdẽnatõis ⁊ nihilominus fuerit ⁊ sit uerus nõ simulatus. Itẽ cũ dicẽdo in casu nostro ipsuȝ foꝛe simulatũ.fundẽt se i hoc ꝙ fuit factꝰ i fraudẽ fisci ⁊ hoc ultimũ dicere nõ possunt.ut i iuribꝰ supꝛ allegatis.ergo nec primũ ad qꝺ ꝑuenire uolũt isto ꝓhibito mediãte ar.ff.de spon.l.oꝛo.qꝛ idẽ dȝ esse iudiciũ de ꝯnexis.l.eũ actũ.ff.de nego gest.ex de ꝯsti.c.trãslato.ff.de lib.leg.si is q cũ pluribꝰ cũ si. ¶ Sȝ his nõ obstãtibꝰ dicẽduȝ ẽ ꝯꝛiũ. Nã sciendũ ẽ pꝛimo ꝙ est dare tertiũ casuȝ.sȝ ꝙ ꝯtractus fuerit factus i fraudẽ.⁊ ꝙ etiam fuerit ⁊ sit fictus ⁊ simulatus.⁊ ita fuit i casu nostro.qꝛ pꝛedicti iquisiti uolẽtes fraudare fiscũ simularunt facẽ qꝺ reuera nõ fecerũt.⁊ apparẽter fecerũt ⁊ nõ existẽter. Unde admittũt ad allegandũ simulatõez ẽt ꝑ uiã agẽdi ⁊ ad petẽdũ ꝺclarari se ñ teneri ⁊ a dĉo istro se absolui.ff.ꝺ fideius.si ꝯtẽdat ꝺ libe.lega.l.aureliꝰ.§.cẽtũ cũ ibi nõ.⁊.l.iij.§.nunc ꝺ effectu de libe.lega. Et qꝺ nõ.i.d.l.q sub ꝯditõe.§.fi.ff.ꝺ ꝯdi.isti ꝑ bar. Et possũt ẽt allegare ꝙ fuerit factus i fraudẽ fisci deducẽdo istud ꝑ modum cãe hoc mõ uidelȝ ꝙ idõ ẽ simulatus qꝛ ñ fuit factus ex eo ꝙ ꝑtes ita egerint reuera seu ꝙ ita fuerit sȝ qꝛ uoluerunt fiscũ fraudare. Et ꝑ hoc nõ ob.l.cuȝ ꝓfitearis ⁊ l.si creditoꝛibus supꝛa allegate i ꝯꝛium qꝛ ibi sola fraus allegabat nõ aũt simulatio uel nullitas ꝯtus hic uero allegat simulatio ⁊ nullitas. Et hoc scꝺm ꝑmissum trahit ad se aliud ꝓhibitum ar.l.is q duos.ff.ꝺ libe.lega. Restat respõdere ad id qꝺ dictuȝ ẽ supꝛa i ꝯꝛium.s.ꝙ simulatio dȝ manifestissime ꝓbari qꝺ hic fieri ñ põt. Sȝ respõdet ꝙ imo fieri põt. Nã cuȝ simulatio de sui natura ñ possit liqde ꝓbari qꝛ ñ adhibẽt testes ne ueniãt in lucẽ ⁊ detegat qꝛ sic nõ ꝓdesset aduersus fiscum. Et ipi agebãt ut ꝓdesset ꝓut in simili nõ.i.l.si cum excep.§.i hac.ff.qꝺ metus cã i gl.sup uerbo ignoꝛantiã. Seqtur ꝙ ad ipsã ꝓbãdã admitti ⁊ sufficere debẽt urgẽtes ⁊ uerisimiles ꝯiecture.ff.de re mili.l.nõ oẽs.§.a barbaris. Et qꝺ nõ.cy.i.l.i.i fi.C.de sicca.et de iniurijs si ñ ꝯuicij in pꝛia oppõe ⁊ qꝺ nõ.gl.i.l.q lib.de secun.tabu.i.l.i.i fi.C.ꝺ ꝓba.⁊ i.c.ꝓterea de testi.⁊ qꝺ nõ. Inn.i.c.cum officij de testa. Probatões eñi debẽt fieri ⁊ reqrunt sȝ subiectã mãm.l.ꝯsensu.C.de repudijs.§.seruus ibi qñ non facile ⁊c.qꝺ nõ.bar.i.l.siqñ in fi.C.unde ui ⁊.l.luciꝰ de infami.⁊ bal.in.l.ñ hoc.C unde cog. ne ueritas pereat cui semꝑ locus eẽ dȝ.l.fi.in fi.ff. de ꝓba.de iusiur.l.iij.§.fi.uñ ⁊ dolus ꝓbat ꝑ idicia.C.ꝺ dolo l.dolũ qñ alr liquido ñ põt ꝓbari. facit qꝺ nõ. Io.an.in.d.c.pꝛeterea de testi.sup uerbo iuratoꝝ. Probatiões aũt q fiunt ꝑ urgẽtia indicia ⁊ ꝓbabiles ꝯiecturas dici pñt manifestissime.l. si tutoꝛ cum ibi nõ. C.de periku.tutoꝝ.dele.i.l.lȝ iperatoꝛ ⁊ sic nõ ob.l. si maritus.ff.qui ⁊ a quibꝰ. Nunc ergo i cãu nr̃o plꝛes adsunt uerisimiles ꝯiecture ꝙ dicta ꝯfessio fuit simulate facta ⁊ non ꝯtinet ueritatẽ. quaꝝ una resultat ex tꝑe.qꝛ facta post incohatã inqsitõez ꝯ eos ex qua certi quasi erãt ꝺbere ꝯdẽnari ⁊ perdere oĩa bõa. Alia ex loco qꝛ uenecijs ubi aufugerãt ꝺ padua ⁊ erãt quodãmõ in exilio. uñ nõ ẽ credẽdũ ꝙ dictus ser uliuerius fuisset ita fatuus ꝙ stãtibus ꝓdictis i illis tminis ipediuisset se cũ eis ⁊ posuisset in mãibus eoꝝ suas pecunias cũ illa eẽnt sibi nota. Et ad istud credẽdũ rõ naturalis deberet unũquẽqȝ mouere que ꝓ.l.hẽtur l scire oȝ.§.sufficit.ff.de excu.tuto. Itez resultat tia ꝓsumptia ex his que sequuta sũt qꝛ postꝙ reuersi sũt paduã ⁊ rehũerunt bona. Prefatus ser uliueriꝰ stetit ꝑ ã 108.xx.ꝙ nihil dixit nõ autẽ ẽ uerisimile ꝙ tm̃ tacuisset si reuera suas pecunias illi tradidisset ar.ff.ꝺ ꝓba.l.ꝓcula.tacuit ergo ꝯsciã ductus. Nũc uero cuȝ pedẽ hẽat i fouea ꝑdidit ꝯsciam ⁊ plus timet tꝑa es minas filioꝝ ꝙ eterna supplicia ⁊ diuinos terroꝛes. Suadet ⁊ quarta ꝯiectura qꝛ ñ intuenit pecunia manualiter ꝓut ẽt notarius attestat ⁊ cõiter qñ tales ꝯctus fiũt pecunia nũerant i pñtia notarij ⁊ de ipa numeratõe notarius attestatur uñ facilius resultat ꝓsumptio ꝯ talem simplicẽ ꝯfessionẽ ar. a cõiter accidentibus.C.de arbi.l.i.⁊ ibi nõ. Cõcludit ergo ꝙ ex pꝛedictis lȝ nõ directo ꝓbãtibus tñ sufficienter adminiculantibus resultat ꝓbatio simulationis ut saltez una cum iuramento debeat a ꝯtentis in dicto istrumẽto ꝯfessionis absolui ⁊ ꝯfessio simulata declarari extra de succes.ab intesta.c.i. nisi per partẽ aduersã aliter ꝓbetur ueritas rei ⁊ di to instr̃o fides fuerit iposita ꝯ qꝺ militãt pꝛesumptiões ꝓdicte.C.de ꝓba.l.penul. iũcta.l.cum falsa de iur.⁊ fac.igno.

Confessio

¶ Confessio ext̃ iudiciũ ꝛ pte absēte an inducat exce
ptionem. Et ꝯfessio cedētis an noceat cessionario.

.lxxxiij.

¶ In christi nomine amen.

Ad id de quo querit̃ satis clara pꝫ rñsio ḋ iure uidelꝫ
cet ꝙ ēt si dicti testes ñ eēnt singulares. sꝫ ꝯtestes ꝛ ꝓ
barēt id sup q° deponũt. nõ tñ relevãt, ꝓducentē eos
duab⁹ rõib⁹. Pria qꝛ ipi deponũt de ꝯfessiõe tm̃ dicti
capli pmi cessionarij ꝛ sic decedētis fcã i articlo morꝫ
ꝛ absēte pte que nũc ē rea ꝛ nemie ꝓ ipsa recipiēte ꝛ
sic fuit ipso iure nulla ꝛ nõ probãt plene liberatiõem
ēt si mlti testes ꝓ ea deponerēt. l. certũ. §. siqs absēte
ff. ḋ ꝯfes. q̄ lꝫ loquat̃ i ꝯfessiõe iudiciali locũ hꝫ ēt i ext̃
iudiciali ut pꝫ ex nõ. p gl. i. l. cũ ḋ idebito i fi. ff. de pro
ba. ꝛ p bar. in. l. unica. C. de ꝯfes. in scḋa qõe pncipa
li q̄cquid dixerit pe. ut refert cy. in. l. gnãliter. C. ḋ nõ
nu. pecu. ꝛ idē bal. Nec ob. si dicat̃ ꝙ illud ē uerũ qñ
ꝯfessio tēdit ad obligãdũ. Si uero ad liberãdũ tũc ex
ꝯfessiõe facta pte absēte acquirit̃ doli exceptio. ꝓut ē
gl. or. i. l. ñ solũ. §. liberatõis v̇ba. ff. ḋ libe. lega. Sꝫ
rñdeo ꝙ illa gl. ñ ē uera ꝛ gl. ꝯ̄ria ē i. l. ideꝫ i duobus
ff. de pac. ꝛ illã tꝫ bar. ꝛ aliã q̄ ē i. §. si liberatõis v̇ba
rephēdit p multas rõnes ibidē. Et ēt i. d. l. unica. C.
ḋ ꝯfes. i scḋa qõe pncipali. Scḋa rõ quare nõ relevãt
dicti testes ē qꝛ posito ꝙ dcã ꝯfessio eēt ualida ḋ se qꝛ
pars alt̃a fuisset p̄sens nõ tñ potuit p̄iudicare illi cui
ipse cesserat ul' habēti cãm ab illo cũ illis eēt ius q̄sitũ
p cessiõeꝫ ar. l. si ptem. §. fi. ff. quēadmo. ser. ami. ꝛ
nõ. bar. i. l. fcã §. si heres. ff. ad tre. nisi cessio fuisset
facta ad ꝯmodũ cedētis ꝛ ad ipꝫ foret ꝯmodũ reuer
surũ. ut nõ. i. l. fi. C. de ꝓcur. p. cy. ꝛ nõ. i addi. spe.
ti. de cessi. act. §. i. in addi. que icipit gui. de suza. Nec
ob. statutũ quod uult posse ꝯfessionē ꝓbari per tres
testes. qꝛ dꝫ itelligi de ꝯfessiõe ualida ꝛ de illa que soli.
ꝯf. tentiñ alteri nocet. l. sexa in prin. ff. ad uelleia.

¶ Confessio facta inter te ꝛ me an noceat alteri uel
prosit. Et ꝯfessio reiterata quid operetur. Et an in
strumentum iter te ꝛ me fidem faciat inter alios.

¶ Iuus de bellais accepit i uxorē dñaꝫ dorotheã ꝛ ñ
apparꝫ aliter ḋ istr̃o dot' nisi p istũ modũ ifrascriptũ.
Primo qꝛ p̄dictus iuus fecit diuisionē cũ fratrib⁹ suis
ḋ bonis eoꝝ i sñia arbitrali p oēs ipos fratres appro
bata declaratũ fuit franciscũ fratrē ipsi⁹. Iui dare ḋbe
bere Iuo siue. b. filie ꝛ heredi dcē ꝯdã dñe dorothee
uxoris dicti eiusdē Iui libras ducētas ꝓ dote ipsius
dñe cui frãcisco dict⁹ Iuus ex testamēto successit. Itē
qñ dict⁹ iuus ḋcessit i suo ultio testamēto reliq̄t dcē b.
legatũ tenoris ifrascripti uidelicꝫ. Itē reliq̄t dict⁹ testa
tor iur̃ restitutõis supscripte dñe. b. filie eius legitie ꝛ
nãli ꝛ olim filie ēt legitime ꝛ nãli ꝯdam dñe dorothee
olim ipsi⁹ testatoris uxoris libras cētũ si ꝛ inq̄ꝓtũ ipsa
nõ exigat nec petat aliq̄d aliud ab heredib⁹ suis occa
sione dotium dicte ꝯdaꝫ dñe dorothee olim eius ma
tris q̄ ꝑuenerũt penes ipsũ testatorē ¶ Modo petit̃
i bonis dictoꝝ francisci ꝛ Iui fratrũ p dictã b. ut he
redē dicte ꝯdaꝫ dñe dorothee dicta dos. Opponit̃ p
heredes dcĩ Iui ꝙ sibi nõ ꝯpetit ulla actio petēdi. qꝛ
ñ ꝯstat de dcã dote p istrumētuꝫ. Et ꝙ ex p̄dictis nul
lũ ius dicte. b. q̄sitũ ē qꝛ nõ erat ꝯphēsa i ꝯpromisso
a quo dicta sñia emanauit. Petit̃ q̄d iur̃. Dña doro
thea uxor Iui ḋ bellais decessit marito supstite. ꝛ. A.
filio eius masclo ꝛ. b. femia fratrib⁹ ifãtib⁹ relict' decesꝫ
sit postea i ifãtili etate. A. nec unq̄ꝫ apparet ꝙ pꝛ eius
hereditatē dicte dñe dorothee ꝓ pte dicti. A. adiuerit
ꝛ mortu⁹ ē. Petit̃ nc̃ ꝓ pte dicte. b. tota dos ꝛ hēditas
materna que nũq̄ꝫ addita fuit. Opponit̃ ꝓ pte here
dũ dcĩ Iui portõeꝫ q̄ obuēire poterat dicte. A. deuo
lutã eē ad dictum quondã Iuũ ꝛ p ꝯñs eos heredes
marie qꝛ nõ expediebat ꝙ hereditas dicti. A. adiret̃
per patrē. qꝛ in ifãtili etate decessit. Petitur quid iur̃.

.lxxxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Quod p̄fata sñia arbitralis nõ ꝓbet dationē dotis fa
ctã p mulierē tãq̄ꝫ lata iter alias p̄sonas ꝛ sic alteri ñ
debeat ꝓdesse ut̃ determiari p cy. C. ad uellet. l. ãtiq̄
i. iij. q. ꝛ i. l. ꝯsiderũ. C. deposi. i q̄b⁹ dicit ꝙ istrꝫ ꝯfe
ctũ iter me ꝛ titiũ nõ ꝓbat aliq̄d i fauorē tertij lꝫ illud
ꝯtieat̃ i istr̃o p. l. fi. C. de iterroga. acti. ad qḋ ēt hñta
ēt qḋ nõ. i specu. loca. §. nũc v̇o aliq̄ v̇si. lvij. cũ se. ꝛ
de instru. edic. §. restat. v̇si. ꝛ breuiter. Itē bar. in. l.
admonēdi. ff. de iureiur. circa mediũ i uer si. Itē que
ro quid si instrumētũ publicũ mouet istã qõeꝫ ad lraꝫ
scilicet de instrumento ꝯfecto inter fratres diuidentes
bõa cõia i quo ꝯtinet̃ ꝙ alter alteri restituit certã q̄ꝫti
tatē quã ille a quodã tertio r̃cepit mutuo ꝛ expēdit in
bonis cõibus ꝛ tꝫ tale istr̃m q̄ꝫtũ ad illũ tertiũ non fa
cere plenã fidē ut ex eo possit se fundare ad repetēdũ
mutuũ sꝫ dicit facere semiplenã tãq̄ꝫ ꝯfessio facta pte
absente. c. fi. de succes. ab itesta. ꝛ nõ. i. l. capite q̄nto
de adul. ꝛ sic si q̄ꝫtitas esset ꝑua sufficeret ad faciēduꝫ
deferri iuramētũ i defecũ ꝓbatõis sec⁹ si ē magna ut
i casu nr̃o sm̃ nõ. p eundē bar. i. d. l. admonendi in
fi. idē dicit bal. i ꝯfessiõe facta i ultia uolũtate pte ab
sēte. C. ḋ fur. l. i. i. vi. coll' ¶ Breuit̃ ego reperio bar.
ꝯsuluisse i ꝓprijs t̃minis i ꝯsilio qḋ icipit factũ sic se
hꝫ. Qḋ si istr̃o diuisiõis facte iter marituꝫ ꝛ fratrē ei⁹
ꝯtinet̃ ꝙ marit⁹ añ oia debeat deducere tãtã q̄ꝫtitatē
ul' talē rē ꝓ restitutõe dot' sue uxoris ab ea recepte ꝛ
posite i cõi pt̃ uxor v̇tute dcĩ istrĩ talē q̄ꝫtitatē ul' rē pe
tē lꝫ aliã ꝓbatõeꝫ ñ habeat qꝛ v̇ba enũciatia ꝓ dote
iducũt plenã ꝓbatõeꝫ. C. ḋ dot' ꝓmis. l. ij. Itē qꝛ ista
diuisio ē q̄dã rõ ꝯposita iter fr̃es. Sꝫ rõ iduc ꝓbatõ
nē ꝯ̄ ꝯfitētē. ēt i fauoreꝫ absētis. Ex quo ꝯfecta ē scri
ptura iuxta ea q̄ habēt̃ p eũdē bar. in. l. nuda. ff. de
dõa. ꝛ. l. publia. §. fi. ff. ḋpo. ꝛ. l. q̄dã. §. nũmularios
ḋ eden. sic liber rõnuꝫ ꝯfect⁹ int̃ tutores ꝓbat ꝯ̄ eos
ēt i fauorē absent'. l. fi. C. arbitriũ tute. Ista sũt uerba
bar. ibidē formalr̃ que saltē i dote que ē fauorabil' ui
dent̃ posse ꝓcedere lꝫ i alijs seruãdũ sit qḋ idē nõ. i
d. l. admonēdi loco supra allegato bal. v̇o i. d. l. ꝯsi
deriũ. C. deposi. dicit eē casũ q̄ ñ ē alibi ꝙ instr̃m ꝯfe
ctũ int̃ me ꝛ titiũ ꝓbat int̃ me ꝛ seiũ ut si titius ꝯfitet̃
hũisse cētuꝫ indepositũ que ego a dicto seio i deposi
tũ habui. nã dicit bal. p illã. l. dictũ seiũ posse dicta cē
tum a me petere ꝛ suã itētõeꝫ fũdare p dictũ instr̃m
ꝛ p hoc bene facit. c. ij. de fideius. ubi colligit̃ ꝙ istr̃m
ꝯfectũ int̃ fideiussorē ꝛ creditorē ꝯfitentē se recepisse
a fideiussore ꝓbat int̃ fideiussorē ꝛ debitorē. In cãu
uero nr̃o ꝓpter duplicē ꝯfessionē. s. unã factã i instr̃o
diuisiõis ꝛ alterã i ultima uoluntate ut̃ induci plena
ꝓbatio qꝛ si quelꝫ p se ꝛ sola facit semiplenã ꝓbatio
nē p ea que prio loco allegata sũt sequit̃ ꝙ ãbe simul
iũcte debēt facere plenã per dictũ. c. fi. de succes. ab in
testa. ꝛ per id qḋ nõ. bar. in. d. l. admonēdi de iure
iur. Et plus dicit idem bar. notabiliter. C. de agri. ꝛ
censi. l. cum scimus post principium ꝛ etiã in fi. quod
lꝫ unica ꝯfessio ñ inducat obligationem sꝫ ꝓbatõem

d.l.publia.§.fi.ff.deposi. bina tñ ⁊ reiterata cōfessio sup eodē ē maioris efficacie ⁊ inducit dispositionē ⁊ obligationē sicut ꝯfessio iudicial'. Cōcludit ergo dictā dñaꝫ satis hre itētionē suā fūdatā p p̄dicta ⁊ ista ē ps benignior. c.i obscuris d re.iur. ¶ Sup alio vō an sit ei ius quesitū ñ expedit alit scribere q2 satis pꝫ ex p̄dictis. ¶ Sup ultio dicēdū ē ꝙ cuꝫ hodie p2 ñ ueniat iure patrio nec titulo singlari sꝫ tāq̄ heres ifāt ut nō. p bar. i.l. gerit añ fi. ff. d acq̄ here. sic hēditatē ifanti ñ aditā heres eius ñ trāsmittat. C. d iure deli. qm̄ sororē d cadu. tollē. §. i nouissimo. Ita nec aliā here. delatā ifāti ⁊ p ea ñ aditā. cū sit eadē ul maior rō La⁹ Deo.

¶ Confessio patris asserētis i testamēto talē eē filiū legitimū an ꝓbat legitimationē filij in p̄iudiciuꝫ mr̄is ipsi⁹ testatoris ul' alioꝝ agnatoꝝ. ¶ Quidā ex ꝯcubina iter quā ⁊ ipꝫ poterat mr̄imoniuꝫ ꝯsistere. Et cū qua lōgo tēpore habitauit habuit ex p̄dicta unū filiuꝫ masculū q̄ uiuit. et aliq̄s filias feminas. de qb⁹ due tm̄ uiuūt mortua fuit dcā mlier. et exīde accepit aliā ꝯcubinā ex q̄ plr̄es filios ⁊ filias hūit. ⁊ añq̄ cū illa ultia matrimōiū ꝯheret ꝯdidit duo testamēta. i quib⁹ unū filiū ex pria ꝯcubina habitū heredē uniuersalē istituit ⁊ eū appellauit ⁊ noīauit i p̄dictis testamētis suū filiū legitimū ⁊ naturaleꝫ. deide ꝯxit matrimoniū cū scd̄a ꝯcubina ⁊ postea per aliquos ānos decedēs tertiū cōdidit testamētū. in quo eūdē filiū natū ex p̄ma ꝯcubina heredē instituit uniuersalē ⁊ eū simplr̄ noīauit filiū p h̄ v̄ba uidelicꝫ i oīb⁹ aūt bōis mobilib⁹ ⁊ imobilib⁹ iurib⁹ ⁊ actōb⁹ p̄ntib⁹ ⁊ futuris quocūqꝫ noīe ⁊ iure cēseant ⁊ cēseri possint. i. filiū suū heredē instituit ipsaqꝫ omnia bōa p̄dcā dōauit ⁊ iur dōatōis reliquit eidē. d qb⁹ testari ⁊ disponere possit pro eius libito uolūtati. Sorores aūt dicti filij sui utriqꝫ ꝯiūctas ⁊ ex p̄ma cōcubina natas appellauit filias suas legitias ⁊ nāles ⁊ decessit. Orit ꝯtentio int filias natas ex secūda ꝯcubina ⁊ filiū natū ex pria dicit eni dict⁹ filius ꝙ ex eo ꝙ ē heres institut⁹ ⁊ simplr̄ nominat⁹ fili⁹ nō adiciēdo nālis p̄sumit ꝯctuꝫ mr̄imoniū int patrē suū ⁊ oliꝫ mr̄eꝫ suā p̄mā ꝯcubinā. Et potissime cū sorores suas utrinqꝫ ꝯiūctas appellauit legitias ⁊ nāles p tex. in auc. ut lꝫ matri ⁊ auie. §. ad h ⁊. §. sequēti. Considerato ēt ꝙ p̄ma duo testam̄ta fuerūt ꝯfecta ante legitiatōeꝫ filiaꝝ ex scd̄a ꝯcubina. Sꝫ ꝓ parte aduersa dicit ꝙ ultimū testamētū ñ ob. q2. §. ad hec intelligit q̄ñ nō extāt alij filij legitimi cū ueniat ad iterp̄rationē. §. si vō in auc. quib⁹ mo. natu. effi. sui q̄ p̄dicto tm̄ cāu loq̄t. Ad alia pria duo testamēta añ legitimatiōeꝫ p subsequētiā mr̄imonij cū scd̄a ꝯfecta respōdēt ꝙ nō habuerunt effectū ⁊ p ultiuꝫ testamētū fuerūt reuocata. Sꝫ pro pte filij heredis instituti dicit ꝙ dict⁹. §. ad h ñ recipit illā restrictōeꝫ d qua in. §. si uero. Sed loquitur in diuerso casu quia. §. si uero loquit de legitimatōe subsecuta p̄ncipis auctoritate. §. uero ad h loquit ñ i legitimatōe sꝫ de mō ꝓbādi ueꝝ ltimū. s. p̄sumēdo mr̄imoniū ꝯctū cū mr̄e qñcūqꝫ mortua. Itē pria duo testamēta lꝫ nō habuerūt effectū tñ istra sūt ⁊ fuerūt. Item. §. si uero uideret itelligēdus in alijs filijs legitimis q̄ per subsequētiā matrimonij. Queritur ergo quid iur. ⁊ petit ꝯsiliū in fauorem here. ulit instituti.

.lxxxv.

¶ In christi nomine amen.

Presupposito ꝙ iste pater ⁊ testator aliq̄d reliquerit iure institutionis filiabus secūde ꝯcubine que per subsequens matrimonium fuerūt effecte legitime ⁊ sic testamentum nō sit nullum ex cā preteritionis. Super eo de quo queritur faciunt dubium contra filium prie ꝯcubine ⁊ pro filiabus secunde dicta ⁊ notata p bar. in q̄ōe disputata p eum que incipit habēs filium ⁊c. in qua ꝓ intellectu dicti. §. ad hec qui est. §. i. in auc. ut liceat matri ⁊ auie posita. C. d natu. libe. auc. Itē siquis liberos ponit plura que dicit requiri ⁊ fore necessaria ut fiat legitiatio s̄m tenorē ipsoꝝ ⁊ aliter legitimatōeꝫ ñ fieri q̄ tñ req̄sita p bar. ñ exprimūtur i dcō corpore auc. sꝫ ip̄e dicit ex illo tex. colligi q̄ tñ h ñ sūt. Nam prio ipse req̄rit ꝙ ꝯcubina ex qua nat⁹ erat ille filius uiueret tp̄e testamēti ⁊ sic tp̄e q° ꝓtulit illa v̄ba de quib⁹ ibi ⁊ h p tex. illius auc. dum dicūt uerba cuꝫ qua nuptie cōsistere possunt ⁊c. q2 illud uerbum possunt est presentis temporis ⁊ sic dicit ipse debere intelligi scilicet tempore dictorū uerboꝝ ꝓlatorū qd̄ hic ñ fuit q2 tūc erat mortua pria. Sꝫ istud certe ñ urget q2 imo pōt illud uerbū possunt determinare p̄ncipiū habēs qd̄ in p̄cedēti posuerat ut sit sēsus ꝙ siq̄s habēs filiū ul' filiā ex muliere cum qua nuptie ꝯsistere possūt tēpore quo habuit. Et hoc est ꝯgruētius uel non minus ꝯgruū q̄ referre ad seq̄ns v̄bum. sꝫ dicat ⁊c. Et rōnabilius ⁊ fauorabili⁹ ē ita expone debē ut ispiciat tēpus natiuitatis pueri quo tēpore est certuꝫ ꝙ mater supuiueret ut sic nō impediat actus ltimatōis d q̄ ibi q̄d eniꝫ si uiueret ⁊ nō esset tūc sua ꝯcubina sꝫ alteri nupsisset ⁊ sic cū ea nō poterat tūc nuptias ꝯhere sꝫ tēpore quo cā tenuit ⁊ quo filios suscepit potuerūt esse nuptie nōne poterit p illū modū ltiare ñ puto aliquē dubitaturū ꝙ sic al's daret illi mā nō nubēdi alteri desiderās filios posse fieri ltimos p illuꝫ modū. Et sic ꝑseuerādi i ꝯcubinatu ⁊ fugiēdi uitā matrimonialē qd̄ nō dꝫ esse ar. l. ꝯuenire. ff. d pac. dota. ul' q̄d si ip̄emet pater relicta ul' nupta ꝯcubina alteri nubat ⁊ ip̄e dicet q̄d ad nos ꝙ pdat ptātē ltimādi p illū modū cū forte filios ñ habeat ex uxore. Certe impium ⁊ ihūanū hoc essꝫ ꝙ pp bonuꝫ opus qd̄ factū sit pdat p̄uilegiuꝫ ltimādi datū p illā au. cū d eo qd̄ fecit ueniat potius ꝯmēdādus. ff. d periculo ⁊ como. rei uē. li. §. licet. de custo. reorū. l. diuus circa fi. C. d natu. libe. cum quis depositi. l. iij. sic ecōuerso nō est iustum quē ꝯsequi lucruꝫ ex actu de quo uenit puniēdus. Unde dictum bar. prefatuꝫ nō placet nec credo ꝙ sit de mēte illius tex. sꝫ solū ꝙ potuerunt eē nuptie tp̄e quo nat⁹ ē puer q̄ ltiat nec requirit ꝙ possint eē tp̄e quo dicta uerba ꝓferunt. Et hoc dꝫ fuisse in cāu nr̄o. ¶ Scd̄o dicit bar. requiri ꝙ non solū possit uel potuerit ꝯhere mr̄imoniuꝫ cum illa de iure ut q2 nullum suberat ipedimentū cāonicum int eos sꝫ ēt ꝙ de facto honeste ⁊ s̄m bonos mores al's secus ut si uir eēt nobilis ⁊ diues illa uero ignobilis ⁊ paup q2 non censet quis posse qd̄ honeste non pōt. l. nepos ꝓculo de uer. sig. Sꝫ hic nō ꝯstat de hoc igitur ⁊c. Sed certe nec ꝯstat de ꝯrio ⁊ in dubio si non apparet ꝯtrarium presumit fuisse digna de facto sicut de iure. ff. d manu. testa. seruos dele. ij. cū pater. §. rogo extra de scrutinio. c. i. cum ibi nō. maxime de iure cāonico s̄m qd̄ solū inspicit an subsit ipedimentū cāonicū uel nō cū sit mr̄imonium hodie sacrum. et reputat int opera caritatis hodie ꝙ quis capiat i uxorē intduꝫ indigniorē se. c. int opera caritatis de spon. unde posito ꝙ illa auc. itellexerit ut dicit bar. q2 tñ ius canonicum i mr̄imonijs preualet non dedignabit hodie sacros canones imitari facit qd̄ nota. glo. in. l. si rogatus de manumis.

manumiſſ. uidic. ¶ Tertio dicit bar. requiri ꝙ ṽba d
q̄b⁹ ibi fuerint ꝓlata pꝛĩcipalr̃ pp̄ ſe ſec⁹ ſi ꝓpter aliō
ut fuit in cãu nr̃o ubi ipſũ ĩſtituẽdo noiauit filiũ ar. ō
teſta. mili. C. l. ex his ṽbis in pꝛin. Sꝫ per eãdẽ. l. in
uerſi. at eni pōt dici ꝯ̃riuꝫ ut ſicut ſpeciale ē ĩ milite fa
uoꝛe milicie ut uerba enũciatiua emiſſa pꝛĩcipalr̃ ꝓpt̃
aliud ĩducãt diſpoſitionẽ ita ⁊ ĩ caſu nr̃o fauoꝛe legiti
mitatis ĩ qua uertit̃ fauoꝛ public⁹ ut ciuitas repleatur
hoĩb⁹ legitĩs ⁊ habilib⁹ ad officia publica uel dignita
tes ar. l. i ff. ſolu. ma. qꝛ tex. dictaꝝ auctẽticarũ ñ ita
artat ad dicẽdũ qḋ dicit bar. q̇n poſſit ĩtelligi eo mõ
q° dixi nã dicit ꝙ ſi dicat filios ſuos eẽ ⁊c̃. Sꝫ hoc ita
cadit ĩ eo q̇ pꝛĩcipalr̃ ꝓpter aliud ſicut ĩ eo q̂ pꝛĩcipalr̃
ꝓpt̃ ſe qꝛ utroqꝫ mõ uerũ ē cũ dixiſſe illũ filiũ ſuũ eẽ.
Preterea cũ ĩſtitueret ipſũ cẽſet̃ uoluiſſe dicere melio
ri mõ q° potuit ut ualeret ĩſtitutio. l. miles q̂ ōſtinaue
rat. ff. de teſta. mili. ⁊ ſic taliter ꝙ legitimus efficeret̃.
¶ Quarto dic̃ bar. req̇ri ut talis pꝛ̃ cũ dixit talia ṽba
de q́bus ibi ñ haberet filios legitios ⁊ nãles ut ĩ auc̃.
quib⁹ mo. na. effi. le. §. ſit igit̃ licẽtia uerſi. ſi uero ſo
lũmõ ⁊ q̇b⁹ mo. na. effi. ſui. §. ſi ṽo qꝛ extãtib⁹ ltimis
⁊ nãlib⁹ ñ ſit legitiatio niſi in duobus caſib⁹. ſ. ꝑ obla
tiõeꝫ curie ⁊ per ſequens mr̃imoniũ. e. ti. §. gnãlit̃ in
fi. in tex. ⁊ gl. ⁊ allegat bar. hoſti. h̄ exp̄ſſe tenẽtẽ ĩ ſũ
ma q́ fi. ſint le. circa fi. ⁊ Jo. an. in. c. ꝑ tuas. e. ti. Sꝫ
certe h̄ hẽbat legitimos ⁊ naturales tẽpoꝛe quo fecit
dcm̃ teſtamẽtũ. uidelicet natos ex ſecũda ꝯcubina cuꝫ
qua poſtea mr̃imoniũ ꝯ̃rerat ⁊ ſic erãt effecti legitimi
⁊ nãles. Et ꝑ ꝯñs nõ uꝛ̃ facta legitimatio per ꝓlatõeꝫ
taliũ uerboꝛũ. Breuit̃ lꝫ iſtud uideat̃ ſatis urgere pꝛĩa
facie ꝓpter auc̃tatẽ hoſti. ⁊ Jo. an. Jaco. tñ de bel. ĩ
d. §. ad hec tꝫ ꝯ̃rium uidelicet ꝙ h̄ ñ requirat̃ qꝛ tex.
hoc non dicit ſꝫ ſolũ facit uiꝫ in hoc qḋ dixit eos eſſe
filios ſuos nec appellauit eos naturales ⁊c̃. quo caſu
legitimant̃ auc̃tate iur. ſcripti in. d. §. h̄ abſqꝫ alio re
ſcrip. pꝛin. per qḋ pꝫ nõ obſtare tex. ſupꝛa allegatos
in ꝯ̃riũ q́ requirũt illud qḋ dicit bar. qꝛ loquũtur qñ
pater fatebat̃ filios eẽ nãles quo caſu ñ loquit̃ ille. §.
ad hec ſed illi tex. qui requirũt ꝙ teſtamẽtũ in q° eos
filios appellauit oſtendat̃ pꝛincipi ⁊ tũc pꝛinceps faci
liter ꝑ ſuũ reſcriptum legitiabit eos ſi nõ extant legi
mi ⁊ nãles ⁊ ſic tũc legitimatio fiet nõ auc̃tate iur. ſcri
pti ſꝫ ꝑ reſcriptũ pꝛĩ. qui ꝓteſtat̃ ſe nolle legitimare ꝑ
reſcriptũ ſtãtib⁹ legitimis ⁊ nãlib⁹ ut ĩ. d. §. gnãlit̃. ſꝫ
ĩ caſu noſtro nõ appellauit eũ nãleꝫ ſꝫ dũtaxat filium
quo caſu nõ expedit oſtendere teſtamẽtũ pꝛincipi nec
aliud reſcriptũ ab eo ĩpetrare ſꝫ auc̃te illius auc̃. effe
ctus ē legitimus lꝫ extarẽt dicti legitimi per ſubſequẽs
mr̃imoniũ cũ tex. illius auc̃. in. §. ad h̄ ñ requirat legi
tios ñ extare ⁊ erubeſcim⁹ ſine lege loq̇ ĩ auc̃. ō tric̃.
⁊ ſemiſ. §. ꝯſiderem⁹. C. de colla. l. illã circa mediũ.
Et ſic Jaco. de bel. uꝛ̃ meli⁹ ꝯſideraſſe q̄ꝫ hoſti. Jo.
an. ⁊ bar. al's illi tex. uidẽt̃ inter ſe ꝯ̃trari dũ p̄mi duo
req̇rant nõ extare legitimoſ ⁊ teſtamẽtũ oſtẽdi pꝛĩcipi
⁊ impetrari reſcriptũ ⁊ tñ tex. in. §. ad hec nulluꝫ ō
p̄dictis trib⁹ req̇rit ſꝫ ſolũ ꝙ dixerit eos filios ſi loque
rent̃ ĩ uno ⁊ eodẽ caſu. Sꝫ nõ ita ē imo ĩ diuerſ. qꝛ
§. ad h̄ loquit̃ qñ dixit eos filios ⁊ nõ dixit nãles quo
caſu p̄ſumit ille tex. matrimoniũ fuiſſe ꝯ̃ctũ iter teſta
toꝛẽ ⁊ matrẽ filioꝝ ſꝫ ꝯſtãt ⁊ tũc legitimant̃ ẽt extãtib⁹
legitimis ut ĩ. §. generalr̃ ĩ fi. ĩ auc̃. quib⁹ mo. na. effi.
ſui nimiꝝ ergo ſi tex. ĩ. §. ad hec ut liceat matri ⁊ auie
nõ requirit qḋ legitimi nõ extẽt ſꝫ alij. tex. ĩ ꝯ̃riũ alle
gati loquuntur qñ fatebant̃ eos naturales quo caſu
ex ſolis uerbis uult eos effici legitimos ſꝫ nõ efficiunt̃
ltimi nec p̄ſumit̃ ꝯ̃ctũ mr̃imoniũ. Jō r̄quirũt̃ illa tria
de quib⁹ ſup̄ quoꝛũ nullũ requirit̃ ĩ. §. ad hec q̇ nihil
hꝫ agẽ cũ caſib⁹ ꝑagraphoꝛũ allegatoꝛũ in ꝯ̃riũ. Et
poſito ꝙ dictũ bar. hoſti. ⁊ Jo. an. foꝛet uerũ deberet
ĩtelligi ꝙ extarẽt filij legitĩe nati ⁊ ſic ĩ potioꝛi ſignifica
to. l. i. §. qui ĩ perpetuũ. ff. ſi ager uecti. ñ qñ legitiati
ꝑ ſubſequẽs mr̃imoniũ ut ē ĩ caſu nr̃o qꝛ nõ debẽt eẽ
melioꝛis ꝯditõis ex eo ꝙ ſint legitiati ꝑ ueꝝ ſubſequẽſ
mr̃imoniũ q̄ꝫ ille q̂ legitiat⁹ ē ꝑ mr̃imoniũ a iure p̄ſũ
ptũ cũ tãte efficacie ſit iur̃ p̄ſũptio quãte ē ip̄a ueritas
qꝛ iuris p̄ſũptõẽs ſt̃ liq̇diſſime ꝓbatões ṽitat̃. l. lꝫ ipe
ratoꝛ. ff. ōle. i. Videt̃ g° poſſe cõcludi ꝓ filio p̄me cõ
cubĩe ñ obſtãtib⁹ nõ ꝑ bar. ĩ dicta diſputatõe q̄ facilit̃
poſſũt tolli ut pꝫ ex p̄dictis. Preterea ĩ caſu quẽ bar.
ponit piũ erat irritare legitiatõeꝫ qꝛ q̇ dicebat ſe ltimã
tũ ꝑ ṽba ꝓlata ĩ teſtamẽto dicebat teſtamẽtũ ex h̄ fo
re nullũ qꝛ ĩ eo erat p̄terit⁹ qḋ erat abſurdũ ut ſume
ret fũdamẽtũ ad ĩpugnãdũ unde dicebat ſe ꝯſequutũ
cõmodũ ⁊ honoꝛem legitiatiõis tãq̄ꝫ ingrat⁹ ut ĩ illa
regl'a iur. ſꝫ ĩ caſu noſtro piuꝫ ē legitiatõeꝫ ōſẽdere qꝛ
legitiat⁹ defẽdẽ uult ꝑ h̄ teſtamẽtũ cũ ĩ eo fuit ĩſtitut⁹
ꝯ̃ uolẽtes ĩpugnare. Et ſi iſte caſus fuiſſe ꝓpoſitus
bar. ſic̃ ille laboꝛaſſet ꝓ iſta ꝑte ſicut ibi laboꝛauit ꝓ
illa ueꝝ qꝛ nõ ꝑua ē auc̃tas ei⁹ nec minoꝛ hoſt. ⁊ Jo.
an. ĩ locis ſup̄ allegatis foꝛte deſtitiſſeꝫ ꝯſulere pꝛo uꝛ̃
ꝯ̃ ne uiderer p̄ſũptuoſ⁹ niſi qꝛ fuit oſtẽſa q̄dã limita
tio facta ꝑ comitẽ palatinũ habẽtẽ ptãtẽ ab impatoꝛe
karolo quarto de dicto filio p̄me ꝯcubine iã ſũt ãni.
xxxiij. q̄ tollit oẽm dubitationẽ qꝛ facta fuit ut dꝛ̃ uiuẽ
te pꝛima ꝯcubina mr̃e eius. nec ibi uidi nec ꝯp̄hendi
defectũ aliquẽ q̄ꝫtũ ad hũc ꝓpoſitũ. Nec ob. qḋ ĩ p̄ui
legio dꝛ̃ ꝙ ꝑ ltimationẽ fiẽdã nõ debeat fieri p̄iudiciũ
ltimis ⁊ naturalib⁹ quo minus equalr̃ ſuccedãt qꝛ dꝫ
ĩtelligi. ſ. ab ĩteſtato. ſꝫ hic factũ ē teſtamẽtuꝫ ĩ quo pꝛ̃
põt facere filios incq̄les dũmõ nullũ eoꝝ fraudet ltĩa
ẽt ſi ſint omnes ltime nati. in auc̃. ō nup. §. fi. uꝛ̃ pe
nul. quã ptãteꝫ nõ credit̃ p̄nceps uoluiſſe patri tolle
re ꝑ dicta ṽba. Sꝫ hic ut dicit̃ alij nati ex ſecũda ꝯcu
bina ⁊ ltimati ꝑ ꝯſeq̄ns mr̃imoniũ ñ ſũt fraudati ltĩa
qꝛ fuit eis relictũ iure ĩſti. unde ſi ñ tãtũ qḋ ſufficeret
agere poſſũt ad ſupplemẽtũ. Cõcludo ergo ꝓ dicto
filio pꝛime ꝯcubine nõ obſtãtibus obiectis in ꝯ̃riuꝫ.

¶ Cõfiſcatio gnãlis an ꝯpꝛehẽdat ſita ĩ alijs locis uꝛ̃
uigoꝛe illi⁹ intelligant̃ ꝯfiſcata alteri fiſco ubi ſunt.

lxxxvi.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

Primuꝫ queſitũ hꝫ duo dubia. Primũ ē an ꝑ ꝯfiſca
tõeꝫ factã floꝛẽtie debitũ ĩ quo p̄fatus comes poppi te
nebat̃ fuerit ꝯfiſcatũ fiſco cõis floꝛẽtie. Scḋꝫ ē poſito
ꝙ h̄ ñ ſit an ſaltẽ cẽſeat̃ ꝯfiſcatũ fiſco comitis poppi ⁊
ſic ĩducat̃ ꝯfuſio. ¶ Circa p̄mũ uꝛ̃ ꝙ ſic qꝛ cõe floꝛẽtie
ꝑ ꝯfiſcationẽ p̄fatã cẽſet̃ dict̃ ꝯdẽnat̃ ſucceſſiſſe tanq̄ꝫ
heres. C. ad. l. iul. de ui publica. l. tutoꝛes ĩ fi. iuncta
gl. poſita ĩ. l. i. C. ſi cer. pe. l. int̃ eos in fi. ff. ō fideiuſ.
Sꝫ nulli dubiũ ꝙ ſi ſucceſſiſſet iure hẽditario puta
ex teſtõ dictoꝝ ꝯdẽnatoꝝ adeũdo hẽdi. acq̇ſiuiſſet di
ctũ cõe floꝛẽtie ius ĩ dcõ credito ⁊ ĩ bõis q̇bulcũqꝫ di
ctoꝛum ꝯdẽnatoꝛum ubicũqꝫ ſitis. ff. de acqui. poſ.
l. cũ heredes in pꝛin. licet alibi ſita ꝯſequi non poſſet
niſi mediãte auctoꝛitate iudicũ pꝛeſidentium in loco
ubi eſſent dicta bona. C. de iudicijs. l. ꝓperãduꝫ §.
ſi aũt reus de foꝛo compe. c. romana. §. contrahen
tes ⁊ nõ. ff. de iudi. l. heres abſens. §. i. in gl. magna

que icipit supplent in fi. ergo ⁊ idē hoc casu si cōe flo
rētie ꝯfiscationē agnouit. ff. de fideicō. liber. l. iiij. §. si
bona de iure fisci. l. i. §. an bōa iūcta dicta. l. iter eos
fideiussores. §. i. ff. de fide. ubi equipat fiscū heredi ꝑ
ꝯfiscatōeꝫ. Preterea iudex q̄ hꝫ ꝑsonā sub sua iurisdi
tione pōt statuere etiā suꝑ rebꝰ eiusdē lꝫ sitis ex̄ suā iu
risditionē. ff. de rebꝰ eoꝝ. l. magis puto. §. illud queri
q2 bona sequūt̄ ꝯditionē ꝑsone tāq̄ accessoria. C. de
iponē. lucra. de. l. i. ff. ꝺ acq̄. here. l. paulus ꝑ ꝓcur.
ī fi. ꝺ iur̄ patro. ī. c. si laicus ī fi. li. vi. uñ habēs ꝑsonā
sub sua iurisditōe pōt idicere eidē onera ꝑsonalia ēt
ꝓ rebꝰ ex̄ iurisditōeꝫ positis q2 ispicit̄ ꝑsona tāq̄ pri
cipalis ut nō. ī. l. rescripto. §. fi. de mu. ⁊ bono. ⁊ per
Jo. an. ī. c. i. de imuni. eccl. li. vi. lꝫ gl. sētiat ꝯ̄riū q̄ tñ
ñ tenet̄. C. ꝺ mulie. ⁊ ī quo loco. l. i. suꝑ v̓bo possede
rit. Item tutor datus a iudice domicilij uel originis q̄
hꝫ ꝑsonā ī sua iurisditōe cēset̄ datꝰ ad uniuersū p̄rimo
niū ēt alibi situ ⁊ acq̄rit ī illo ptātem administrādi lꝫ
possit se excusare. ff. ꝺ excu. tuto. l. ꝑꝑ litē. §. lꝫ ⁊ nō.
bar. post di. ī. l. pupillo. ff. ꝺ tuto. ⁊ cura. ab his. ⁊ cy.
ī. l. i. C. ubi petant̄ tuto. Sꝫ eodē mō uꝛ̄ ꝙ ptās florē
tinus q̄ habeat ptātē suꝑ ꝑsonā p̄dictoꝝ ꝯdēnatoꝝ q̄
erat p̄icipal' habuerit ēt suꝑ rebꝰ ubil'ibꝫ sitis ut sic po
tuerit ea cōfiscare. i. trāsferre ius qð hēbāt p̄dicti ꝯdē
nati ī cōe florētie ⁊ ꝑ ꝯseq̄ns ueniāt ī gnāli ꝯfisca. bo
na ēt alibi sita lꝫ executio ñ possit fieri nisi per iudicē
territorij ubi sita sūt ut ī iuribꝰ sup̄ allegatis. Sꝫ illð
nō ꝓpterea ꝯcludit quin ius actōis ⁊ dñi fuerit q̄sitū
cōi florētie ꝑ ꝯfiscationē. Et per ꝯñs q̄n per suos mi
nistros ⁊ sindicos possit actiōeꝫ mouere ī quocūqꝫ lo
co. C. ꝺ p̄scrip. lon. tem. l. fi. Preterea cū nomē d̓bito
ris sit ius mere icorporale sicut nō dicit̄ esse ubi ē istrꝫ
debiti. l. gayus ꝺle. ij. ⁊ dele. iij. si mihi meuia ita nec
ubi ē debitor sꝫ potiꝰ ubi ē creditor apð quē ius obli
gatiōis actiue residet ⁊ sic ius crediti de qͦ agit̄ uꝛ̄ suis
se florētie gͦ uenit ī ꝯfiscatiōe sicut alia bona florētie
residētia ¶ Suꝑ secūdo dubio ꝙ si nō cōi florētie sal
tē fisco comitis poppi sit ꝯfiscatū dcm̄ d̓bitū ⁊ sic idu
cat̄ ꝯfusio ne sui ipsiꝰ debitor, ⁊ creditor repiat̄. l. si ab
eo. C. de neg. gest. ⁊ qð nō. ī. l. frater a fr̄e. ff. de ꝯdi. ī
debi. uꝛ̄ ꝓbari ꝑ id qð determinat bal. ī. l. ꝯctos po
pulos circa fi. C. ꝺ sū. tri. ubi dicit ꝙ qñ ꝑ ꝯdēnatōeꝫ
suꝑ crimie statꝰ ꝑsone sic mutat̄ ꝙ ñ pōt hr̄e ꝓprieta
tē bonoꝝ ut cū cōdēnet̄ ad mortē naturalē uel ciuilē
tūc bona ubiqꝫ sita ꝯfiscātur nō tñ fisco iudicis ꝯfiscā
tis. Sꝫ fisco illius loci ubi sita sūt ⁊ illa potest ea occu
pare allegat ꝙ nō. Inn. de fo. ꝯpe. postulasti. Sꝫ h̄
tā florētie q̄ꝫ bononie fuit bānitꝰ ⁊ cōdēnatꝰ ad mortē
⁊ bononie facta fuit executio ⁊ sic redditus fuit icapax
retētōis bonorū cū fuerit factus suus pene ⁊c̄. ¶ Bre
uiter lꝫ ista satis urgere uideant̄ p̄ria facie ⁊ parū per
doc. scribētes fuerūt ruminata iudicio meo. Stat tñ
ꝺterminatio doc. cui ꝯ̄dicere temerariū uꝛ̄ qñ iurisdi
tiōes sūt distićte ⁊ ēt burse fiscales sūt diuerse ⁊ ꝯfisca
tio nō sit facta ꝺ iure cōi sꝫ de iure spāli alicuius terre
ñ porrigit̄ ad bona alteriꝰ teritorij q̄ꝫ ꝯfiscātis ut iquit
bar. ī. d. l. ꝯctos populos circa fi. ¶ Pro solutiōe v̓o
coꝝ que sup̄ in ꝯ̄riū sūt allegata. distinguēdū puto ꝙ
iterdū iudex q̄ hꝫ ꝑsonā sub sua iurisditōe exercet cir
ca eā aliquē actū. q2 p̄icipal'r ꝯcernit ꝑsonā secūdario
res ⁊ tūc tal' actus extēdit̄ ad bona ubiqꝫ sita. Ita lo
quit̄ qð dixi de tutore q̄ datur a iudice originis uel do
micilij. Nā p̄icipal'r dat̄ ꝑsone secūdario rebꝰ. l. q2 ꝑ
sone cū. l. p̄ce. ff. de testa. tute. Idē ī collecta que po
nit̄ p̄ncipal'r ꝑsone ꝓ rebꝰ ut. l. rescripto ꝺ mu. ⁊ bo.

ī fi. ⁊ auc. Itē nulla cōitas. C. de epi. ⁊ cle. iō ēt ꝓ re
bus alibi sitis idicit̄. ⁊ ī gnāli iditōe iposita ſꝫ faculta
tes puta ꝙ q̄libet soluat solidū ꝓ q̄libet libra. Naꝫ ⁊
alibi sita ꝯputarent̄ si alið nō appareret ex ꝯiectura.
Et iste ñ ē casus nr̄ q2 actꝰ ꝯfiscatōis p̄ncipal'r ñ exer
cet̄ ī ꝑsonā sꝫ circa bona. ut pꝫ ex nō. ꝑ bar. ī. d. l. cō
ctos ppls ī ult. q. Interdū exercet actū p̄icipal'r circa
bona ⁊ tūc aut ī uolētē ⁊ petētē. ⁊ idē ut cuꝫ iterponit
ꝺcretū ī alienatōe facta ꝑ miorē subditū sue iurisditōi
ꝺ re sita ex̄ iurisditionē ut. d. l. magis puto. §. illud ꝺ
rebꝰ eoꝝ fauorabil' ē eni actus q̄ ſm uolūtatē exercet̄
⁊ extēdēdus ar. eoꝝ q̄ nō. glo. ff. quibus mo. pig. uel
ypo. sol. l. soluit̄ ī fi. in pri. suꝑ v̓bo discedat̄ ⁊ qð nō.
gl. ff. de acqui. pos. l. i. circa prin. q̄ icipit. secꝰ si alius
⁊c̄. ⁊ hic etiā ñ ē casus nr̄ ⁊ sic nō ob. §. illð supra in
ꝯ̄rium allegatus. Interdum exercet talē actū ī inuitū
uel ignorātē ⁊ tūc aut gnālit̄ super eius bonis ⁊ ñ ex
tēdit̄ nisi ad bona sita ī iurisditōe. ff. ꝺ bo. auc. iudi.
pos. l. cū unus. §. is q̄. Et iste est recte casus noster q2
florētie facta fuit general'r ꝯfiscatio ꝺ bonis p̄dictoꝝ.
Unde ad sita ī territorio florētino dūtaxat extēdunt̄
Si v̓o exp̄sse disponeret ꝺ bōis alibi sitꝭ ⁊ tc̄ ī missiōe
ī possessionē determiatū ē ꝙ pōt iudex domicilij ul' ori
gis ꝓnūciare ꝙ fiat missio ī bonis alibi sitis ⁊ tūc fiet
executio ꝑ iudicē illꝰ ubi sūt de fo. ꝯpe. c. romana. §.
ꝯ̄hētes ⁊ nō. ī. l. heres abses de iudi. ꝑ gl. ⁊ ꝑ bar. in
d. l. cū unꝰ. Nā ē actꝰ fauorabilis ⁊ ñ tēdit ad imedia
tā iur. acq̄sitōeꝫ sꝫ mediāte facto illius iudicis. An aūt
sic posset ī cāu nr̄o. s. exp̄sse ꝯfiscare bōa alibi sita pu
tarē ꝙ ñ q2 ē actus odiosus ⁊ tēdit ad imediatā acq̄si
tōeꝫ. i. ut stati acq̄rat̄ dñiuꝫ ꝙ facē ñ pōt sic manꝰmit
tēdo ī messeꝫ alienā. ff si seruꝰ uen. l. sicuti. §. aristo.
Hoc tñ ñ ē p̄itis speculatōis pꝫ igit̄ ex p̄dictꝭ ꝙ cū h̄
ꝯfiscatio fiat ex forma statutoꝝ florētie ñ ꝺ iure cōi ut
ī auc. bona dānatoꝝ ñ ueniūt bōa alibi sita. ⁊ ꝑ ꝯñs
nec debitū quo tenet̄ dcs comes q2 lꝫ ius actōis sit ī
corꝑale ⁊ penes creditores ꝑsona tñ suꝑ q̄ ꝯpetebat
illð ius ⁊ ꝯ̄ quā uenit exercēdū ē corꝑalis ⁊ ex̄ tritoriū
⁊ sic alibi cēset̄ eē sic̄ ī rebꝰ imobilibꝰ q2 lꝫ dñium sit
ius icorporale sꝫ tñ res suꝑ q̄bꝰ ꝯpetit sint ex̄ tritoriuꝫ
reputat̄ ēt dñiuꝫ eē extra territoriū ut ñ ueniat in ꝯfi
scatōe eo mō quo ueniūt res site ifra territoriū ut ex
predictis pꝫ. Et sic nō ob. qð supra dixi de iure incor
porali dico ēt ꝙ nec fisco comitis poppi ꝯfiscat̄ dictuꝫ
debitū nec uirtute ꝯfiscatōis facte florētie seu dānatio
nis ad mortē q2 cū lata fuerit ī ꝯtumacē ⁊ ñ fuerit fc̄a
executio ñ fuit adeo statꝰ eiꝰ mutatus q̄n potuerit alibi
bona acq̄rere ⁊ ēt retinere. l. si tibi. §. is cuiꝰ. ff. mā.
dele. ij. si ꝺportati cū ibi nō. ⁊ sic ñ ob. termiatio bal.
ī. l. cūctos populos ī fi. nec ēt ꝯfiscatō fc̄ā ꝑ sniaꝫ latā
bononie q2 cū stati fc̄ā fuerit executio lꝫ p̄uatus fuerit
dñio uel redditꝰ ihabil' ad retinēdū ꝓprietatē tñ ime
diate succedūt uenientes ab intestato ⁊ sic cessat rō ⁊
fūdamētuꝫ bal. qð haberet locū de iure ueteri idepor
tato uel dānato in metallū. qui suꝑuiuit ⁊ bona non
pōt retinere nec uenientes ab itestato succedūt cū ad
huc uiuat. iō necessario uenit fiscus ñ sic ī cāu nr̄o. Et
breuiter hoc ē de mēte bar. ī. d. l. cūctos populos ꝙ
bona alibi sita nulli fisco ꝯfiscēt̄ si bñ ispiciat̄. Cōclu
do ergo una cū sup̄scripto eximio ꝯsultore dño. An.
debitū p̄fatū nō esse ꝯfiscatū sꝫ ptinere ad heredes di
ctoꝝ ꝯdēnatoꝝ ꝺ q̄bꝰ infra subiciā. ¶ Suꝑ scðo q̄sito
fac̄ dubiū q2 determiatio bar. ī. l. ꝯctos populos ī ul
tia q̄ōe q̄ uult ꝙ ꝯdēnatus ad mortē sit ubiqꝫ ⁊ qͦ ad
bona ubiqꝫ posita itestabil'. q2 ñ pt̄ eē ꝓ pte suus. l.
si pariter

ſi parit̃ i fi. ff. de libe. cã uƚ ítelligẽda qñ eſſet ꝯdẽnat⁹ ꝓ eo ꝙ eſſet ubiq3 delictũ ſ3 occiſio dictoꝝ bãnitoꝝ nõ reputabaƚ delictũ floꝛẽtie uñ ſi ꝯdẽnati euaſiſſent ⁊ ueniſſent floꝛẽtiã fuiſſẽt rebãniti ⁊ p̃miati ⁊ habiles redditi quo ad oĩa ⁊ ſic uƚ ꝙ ſaltẽ quo ad bona eriſtẽ tia floꝛẽtie ñ ꝯfiſcata ualeat teſtamẽtũ q2 lȝ ñ poſſit q̃s eẽ ſeru⁹ pro pte uiſibili ⁊ coꝛpoꝛali poteſt tñ ad quedã reputari ſeru⁹ quo ad quedã liber diuerſis reſpectib⁹ ar. eoꝝ que habẽtur. ff. de iudi. l. uix certis ⁊c̃. Cõtra riũ tñ puto uerius nã ĩhabilitas teſtãdi nõ reſultat ex titulo crĩs ſȝ ex ſñia uƚ eius qualitate. ff. de penis. l. ꝙ ad ſtatũ poſito g° ꝙ nulluȝ crimẽ ꝯmiſiſſet dãnat⁹ iñ ad moꝛtẽ efficiƚ ſeru⁹ pene ⁊ ĩteſtabiƚ ſicut dãnat⁹ de furto efficiƚ ĩfamis lȝ furtũ ñ ꝯmiſſerit ut nõ. ff. de ĩfa mi. l. athleras ĩ fi. p glo. ⁊ ſi p̃dicti euaſiſſent fuiſſent floꝛẽtie ĩteſtabiles ſȝ bar. in. d. l. ꝯctos populos d̃ illa mliere q̃ euaſit. Nec ob. ꝙ ex foꝛma ſtatuti floꝛẽtie po tuerunt occidi ⁊ ꝙ fuiſſent floꝛentie habiles quia ue rum eſt ſi alibi non fuiſſent ꝯdemnati al̃s ſecus niſi aduerſus ĩhabilitatẽ ex dicta ſñia reſultãtẽ fuiſſẽt reſti tuti. l. fi. d̃ ſẽ. paſ. ⁊ re. ¶ Sup tertio queſito dico idẽ qd̃ ſup̃ ꝯſultũ ẽ ſcilicet teſtamẽtũ ꝯdẽnati ad moꝛtẽ ẽt quo ad pias cãs ñ ualere ⁊ ultra allegata p ſupraſcri ptũ ꝯſultoꝛẽ determinat h̃ Jo. an. ĩ addi. ſpe. ti. d̃ in ſtru. edi. §. ꝯpẽdioſe ĩ add. q̃ ĩcipit q̃d d̃ dãnato. Su p ultimo queſito dico p oĩa qd̃ ſupra ꝯſultũ eſt q2 ſa tis eſt allegatũ. uñ ulterius nõ me intromitto.

¶ Conſiliũ requiriƚ p iudicem trib⁹ modis ⁊ de effe ctu illius quocũq3 mõ ex dictis tribus requiratur.

.lxxxvij.

In chriſti nomine amen.

Pro declaratõe eius qd̃ queriƚ ſciendũ ẽ ꝙ tres ſunt cãe. Nam ĩterdũ petitio ⁊ cõceſſio ꝯſilij ſapiẽtis fit ⁊ requiriƚ auc̃tate ſtatuti. Jnterdũ ꝯſẽſu ptiũ Jnterdũ neutro. Priuȝ tũc hȝ locũ cũȝ fit ſ̃m foꝛmã ⁊ ĩfra tp̃a ſtatuti. ⁊ tũc hȝ quatuoꝛ effectus. Prim⁹ q2 iudex pri mo teneƚ ⁊ neceſſitaƚ ꝯmittere ꝓpter mãdatũ ſtatuti q2 qd̃ p̃cipit ĩperatoꝛ neceſſe ẽ fieri ut dicũt cãones. Secũdus effectus eſt q2 ſi nõ cõmittit. põt puniri ⁊ te neƚ parti ad intereſſe. Tertius eſt q2 ſi ꝯmitt t teneƚ ſequi cõſiliũ. Quart⁹ ẽ q2 ſi ſequiƚ. excuſaƚ. ẽt ſi malũ ſit cõſiliũ ne decipiaƚ auc̃tate legis. ff. cõmo. l. ſi incõ modato. §. ſicut ĩ fi. C. de his qui ueni. eta. ipe. l. i. ⁊ ĩ de. i. de rerũ pmu. põt tñ a ſñia lata ſ̃ȝ tale ꝯſiliuȝ appellari. C. d̃ appel. l. ij. ⁊ ibi nõ. Secũdo uero cãu qñ ĩnitur ⁊ fit ſolo ꝯſẽſu ptiũ ut puta ſi ſtatutuȝ de h̃ ñ diſponit ſȝ tñ ptes conſẽtiũt tũc uidẽdũ ẽ qualiter. Nam ſi ꝯſentiũt ꝙ iudex requirat ꝯſiliũ ſapiẽtis dũta xat tũc iudex ñ teneƚ ſequi ꝯſiliũ ⁊ ſi ſequiƚ ñ excuſaƚ ſi eſt malũ ſi uero ꝯſẽtiũt ꝙ requirat ꝯſiliũ ⁊ ſ̃m ip̃m ferat ſñiaȝ. tũc ſiquidẽ ip̃ȝ ſequaƚ excuſaƚ a mala ſñia pp ꝯſenſũ ptiũ. ut. l. ſi ꝯuenerit. ff. de re iudi. ⁊ ibi p bar. niſi ꝯſiliũ eẽt euidẽter iniquũ q2 de tali ñ uidenƚ ptes ĩtellexiſſe ꝙ ip̃ȝ ſequaƚ ut nõ. bar. ĩ. l. i. §. ſi plu res. ff. de inſti. ⁊ h̃ idẽ de quo ĩ ſupioꝛi caſu. Si v̀o ñ uult ſeq̃ dico ꝙ iſto caſu ñ cogiƚ p. l. qualẽ. ff. de arb. Et ſic ĩ h̃ ẽ ꝯ̃ria utrũ fiat auc̃tate ſtatuti q2 tũc teneƚ ſe qui. q2 ſic ſtatutũ mãdat uel ꝯſẽſu ptiũ tm̃ q2 tũc ñ te neƚ ſequi ñ eniȝ poſſunt ptes cogere iudicẽ ad dãdaȝ ſñiam certo mõ ⁊ ita intelligo. l. qualẽ que allegaƚ ꝓ ꝯ̃ria ĩ. l. ſi ꝯuenerit nec ĩ. d. l. ſi ꝯuenerit d2 ꝯ̃riũ ſi bñ inſpiciaƚ. Sȝ bñ d2 ꝙ iudex põt dare ſñiaȝ ſ̃ȝ nolũta tẽ ptiũ dico g° ꝙ ſi ſeq̃ƚ ꝯſiliũ bñ excuſaƚ p dictã. l. ſȝ ſequi nõ teneƚ ꝙ ẽt pȝ q2 nõ teneƚ ꝯmittere ad req̃ſi tõeȝ ptiũ ſi ñ uult ⁊ ſtatutũ ñ artat ⁊ ſi ꝯmittit põt cõ miſſionẽ reuocare ut nõ. bar. ff. de app. l. ad p̃ncipẽ. Si ergo ñ neceſſitaƚ ad ꝯmittẽdũ uel ad expectãdũ ergo nec ad ſequẽdũ ⁊ ita ⁊ ſ̃m p̃dcã ĩtelligo qd̃ nõ. cãoniſte ĩ. c. ſi ꝓ debilitate de offi. dele. de ele. cũ ĩ. ue teri ⁊ ĩ regula null⁹ ex ꝯſilio p Jo. an. ĩ mercu. Dico ẽt ꝙ iſto cãu ſi iudex ſeq̃ƚ ꝯſiliũ põt ab ei⁹ ſñia appel lari lȝ de uolũtate ptiũ requiſiuerit ut. l. i. §. i. ⁊ ibi p bar. ĩ fi. ff. de app. Tertio v̀o cãu cũ ñ ĩtuenit aucto ritas ſtatuti nec ptiũ ꝯſẽſus tc̃ claꝝ ꝙ nihil aliõ opaƚ niſi quãdã ĩfoꝛmatõeȝ uƚ ĩſtructõeȝ iudi. reſpectu v̀o ptiuȝ nihil q2 nec teneƚ ſequi nec excuſaƚ ſi ſequitur. ¶ Nũc uidẽdũ ẽ ĩ cãu nr̃o p̃mo utrũ petitio iſti⁹ ꝯſilij ⁊ ꝯmiſſio ĩnitanƚ ⁊ foucãtur auctoꝛitate ſtatuti ⁊ ſic iu dex teneaƚ ſequi ⁊ ſi ſeq̃tur excuſetur an neutro ⁊ ſic nec teneaƚ ſeq̃ nec ſi ſequiƚ excuſeƚ. ¶ Circa primuȝ ſi nos ꝯſideram⁹ p̃mã req̃ſitiõeȝ ⁊ ꝯmiſſionẽ claꝝ ẽ ꝙ ñ ĩnitiƚ nec foueƚ auc̃te ſtatuti q2 ñ fuit facta ſ̃m foꝛ mã ⁊ infra tp̃a ſtatuti cũ igiƚ ſtatutũ diſponat ꝙ certa foꝛma ⁊ tp̃e petatur ꝯſilium clarum ẽ ꝙ extra illam foꝛmam uel tempus diſpoſitio ſtatuti non extẽditur ff. de le. ij. l. ſtatu lib. §. ſtichũ d̃ li. agno. l. i. §. ſi mlier ꝯ̃tra pan. facit. l. cũ p̃toꝛ de iudi. C. d̃ ꝓcur. ſi mari tus cũ ſi. Statutũ ergo qd̃ mãdat iudici ut ferat ſñiaȝ ſ̃ȝ ꝯſiliũ dȝ intelligi de illo ꝯſilio qd̃ ſ̃ȝ foꝛmã ⁊ infra tp̃a declaratũ ab illo ſtatuto fuerit petitũ ⁊ ꝯceſſũ. Si uero ꝯſideramus ꝓnũciã factã p dñm capitaneũ die xvi. menſ. decẽbꝛis uideƚ dicẽdũ ꝯ̃riũ ſcilicet ꝙ dicaƚ ⁊ cenſeaƚ facta auc̃tate ſtatuti ⁊ ei ĩnitaƚ. Nã ita ꝯtineƚ in dicta ꝓnũciatõe. ſ. dictã ꝯmiſſionẽ factã in dñm cõ ſultoꝛẽ fuiſſe ⁊ eẽ legitimã ⁊ debito mõ ⁊ tẽpoꝛe factã ⁊ ualere ⁊ tenere ⁊ ꝯſilio ſtãdũ eſſe ac ſi ĩfra legitimũ ⁊ tp̃s debitũ petitũ ⁊ ꝯmiſſũ fuiſſȝ. Cũ igiƚ res iudica te pro ueritate habeanƚ. l. ſi res iudicata. ff. d̃ re iud. Et poſt eã nihil queriƚ. ff. e. ti. l. poſt reȝ ⁊ ea q̃ ſemel deciſa ſũt ĩ uno iudicio. nõ d̃beãt ãplius in dubiũ v̀ri. l. ſiq̃s cũ totũ. §. ſi ãcillã. ff. de excep. rei iud. uƚ ꝙ oĩa ꝯtẽta ĩ dicta ꝓnunciatõe debeãt reputari pro ueris ⁊ perĩde ſit ac ſi ĩ rei ueritate ita fuiſſent ꝓut in ꝓnũcia tione diciƚ. Paria ergo ſũt iſta uidelicȝ ꝙ ĩfra tp̃s ſta tuti uere fuerit ꝯſiliuȝ petitũ ⁊ ꝯceſſũ ⁊ ſ̃ȝ foꝛmã eius uel ꝙ perinde habeaƚ ac ſi ita eſſȝ lȝ ueritas ſit ĩ ꝯtra riũ ſicut in ſi. dicimus ꝙ paria ſunt aliquẽ eſſet taleȝ ciuẽ uƚ haberi ꝓ ciue lȝ reuera nõ ſit iuxta nõ. p bar. ff. de adulterijs. l. ſi marit⁹ ⁊. l. ſi is q̃ de uſucapi. Sȝ certe iſta ꝓcederẽt ſi coꝛã capitaneo fuiſſet d̃ h̃ mota qd̃ p ptes ⁊ ip̃e ꝯ̃uatis ſ̃uãdis ſic ꝓnũciaſſet talƚ cũ ꝓ nũciatio diceret tũc ſentẽtia ⁊ trãſiſſet ĩ rẽ iudicataȝ. Nã tũc capitaneus aſſũpſiſſet ſibi ptes iudi. que ſũt ut de litib⁹ ⁊ q̃õnib⁹ motis coꝛã eo cã cognita ꝓnũciet C. de ſen. ex peri. reci. l. ij. Sȝ ñ ita fuit hic. Nã nulla lite mota coꝛã eo ſup hoc. Sȝ ſolũ p̃luppoſito ꝓ con ſtanti ꝙ infra tẽpoꝛa ſtatuti ⁊ ſ̃m foꝛmã nõ erat peti tũ. Capitaneus uolẽs talẽ petitõȝ ⁊ ꝯmiſſiõeȝ lȝ nul lã ualidare ⁊ roboꝛare d̃ uolũtate ⁊ ꝯſenſu ꝓcurato rũ utriuſq3 ptis ſic ꝓnũciauit unde dico ꝙ hoc non ſufficit ad dictã ualitudinẽ ẽt ĩteruenĩẽte ptiũ ꝯſenſu ita determinat gl. in fi. C. de trãſac. l. ſi diuerſa in fi. gl. que dicit ꝙ ſñia lata ꝯ̃ ſñiaȝ etiã de ꝯſenſu ptium nõ ualet nec diciƚ niſi d̃ hoc fuiſſet qd̃ coꝛã iudice an ꝯ̃ria ſñia lata fuerit uel nõ ⁊ iudex ſ̃uatis ſ̃uãdis ꝓ nũciaſſet. Jn cãu igiƚ nr̃o nõ d2 iſta ꝓnunciatio eſſe ſñia diffinitiua q̃ ñ ferƚ ſine ꝓceſſu ⁊ alijs ſolẽnitati b⁹ iuƚ. lȝ d̃ ꝯſẽſu ptiũ iuxta nõ. ĩ. c. d̃ cauſis d̃ offi. deƚ.

Anno dñi millesimo. ccc. octuagesimo. iiij. idictiõe
septia mẽse augusti. Titiꝰ suũ ultimũ ꝯdidit testamẽ
tũ i qº iter cetera disposuit ⁊ clausulas subseq̃nter po
suit ut sequit̃. In oĩbus aũt alijs bonis suis mobili
bus ⁊ imobilibꝰ iuribꝰ actõibꝰ ⁊ rõnibꝰ ⁊ ipsũ titiũ te
statorẽ ꝑtinẽtibꝰ ⁊ ꝑtinere debẽtibꝰ heredes suos uni
uersales istituit noiat ⁊ appellat filios legitios si ha
buerit uł hẽret tpe sui obitꝰ unuʒ uel plures equalibꝰ
portõibꝰ ita ꝙ successio ď uno ad aliũ ꝑueniat pleno
iure. Et si filias habuerit idẽ testator si fuerit unica li
bras cẽtũ ꝓ ipsa dotãda semel dat ⁊ legat ⁊ in ipsis cẽ
tũ libris ipsã uult ⁊ iubʒ eẽ tacitã ⁊ ꝯtẽtã de ⁊ sup bo
nis suis. Et si fuerit due filie cuilibʒ ipsaꝝ duaꝝ filiaꝝ
cẽtũ libras semel dat ⁊ legat ⁊ in eisdẽ quãlibet eaꝝ si
bi heredẽ uniuersalẽ istituit. Et i casu qº idẽ testator fi
liũ aut filios heredes suos masculos legitios ñ hẽret.
In eodẽ casu ideʒ testator heredes suos uniuersales
substituit uulgarit̃ ⁊ ꝑ fideicõmissũ uʒ meuiũ singlr̃ i
certis bõis ipsiꝰ testatoris ⁊ hẽdes legitios ipsiꝰ meuij
⁊ sẽproniũ frẽm dicti meuij. ⁊ ipʒ meuiũ simĺ ⁊ cõiter
equalibꝰ portõibꝰ. In oĩbꝰ alijs bõis testatoris ut sup̃
substituit. Itẽ uult iubet ⁊ ordiat dictꝰ testator ꝙ i cãu
qº ñ hẽret heredes masculos de suo ꝓ̃p̃o corpore le
gitie ꝓcreatos ⁊ genitos ꝙ alij hẽdes primi substituti
seu alij post ipsos ďbeãt ⁊ teneãt̃ maritare filias ipsiꝰ
testatoris ad ꝯsiliũ gay ⁊ sey. Et in casu qº ipsi dictas
filias maritarẽt sine ꝯsilio p̃dictorũ gay ⁊ sey i eo cãu
dictꝰ testator dictas filias suas i oĩbꝰ ⁊ singulis bonis
suis p̃dictis heredes suos uniuersales istituit noiat ⁊
appellat. Cõtigit ꝙ dictꝰ titiꝰ testator i eadẽ ꝑsistẽs
uolũtate ďcessit ab hũanis nullis filijs masculis sibi relict̃
relicta sibi tñ unica filia nãli ⁊ ltia q̃ ãno dñi milesimo
ccc.xcvij. die. viij. mens̃. augusti fuit nupcijs collocata
seu maritata ꝑ dictos meuiũ ⁊ sẽproniũ frẽs heredes
uniuersales substitutos ut sup̃ dicti testatoris uiuẽtibꝰ
dicti gayo ⁊ seyo sine scia ⁊ ꝯsilio ipoꝝ gay ⁊ sey. Itẽ
postea ďcessit dictꝰ sẽproniꝰ nullo sibi sup̃stite filio ma
sculo nisi dũtaxat unica filia sibi herede uniuersali ab
itestato. Itẽ ďcessit postea dictus meuiꝰ ab humanis
relito sibi unico filio ⁊ herede masculo legitio q̃ filiꝰ di
cti meuij ⁊ filia dci sẽpronij tenẽt ⁊ possidẽt heredita
tẽ dicti titij testatoris. que filia dicti testatoris semper po
stea tacuit. Et q2 dicti meuiꝰ ⁊ semproniꝰ p̃dictã filiã
dicti testa. maritauerũt sine ꝯsilio p̃dictorũ gay ⁊ sey.
Querit̃ an ipsa filia sit heres dicti testatoris eius p̃ris
uigore illius clausule superiꝰ inserte. Et querit̃ etiã q̃d
iur. ⁊ q̃d ⁊ q̃lit̃ petẽ debeat. An uideat̃ sup eo ꝙ ꝑs
aduersa dicit filiã testatoris ꝯfessã fuisse recepisse i or
namẽt̃ dot̃ i dcõ testam̃to ꝯstitut̃ q̃nq̃gita libras ex q̃
ꝯfessiõe dic̃ ipʒ testam̃tũ approbasse ⁊ i tm̃ ꝙ nõ põt
ulteriꝰ ꝯ̃ dictũ testam̃tũ q̃relare. Quidã testator p̃ce
pit hẽdibꝰ ut filiã suã maritare debeat ꝯsilio dicti gay
⁊ sey alś ipsã filiã here. instituit heres maritauit illã si
ne ꝯsilio dicti g. ⁊ ei dedit dotẽ q̃ postea tacuit ꝑ aliq̃d
tp̃s deide petebat hereditatẽ paternã ex eo q2 heres
ꝯ̃uenerat p̃cepto testa. heres opponẽdo dicebãt ꝙ
paciendo se maritari sine ꝯsilio gay ⁊ sey. renũciaue
rat iuri suo quid iuris. Et ꝙ licitũ est filio facere q̃cq̃d
põt ut hereditas p̃ris ad eum perueniat.

lxxxviij.

In christi nomine amen.

Uidet̃ dicẽdũ ꝙ dcã filia ñ sit heres testatoris p̃dicti.
Nec aliquid possit petere lʒ fuerit maritata sine scitu ⁊
ꝯsilio illoꝝ q2 p̃ceptũ illud de requirẽdo ꝯsiliuʒ i acta
maritãdi uł̃ spernẽdũ tanq̃ a iure reprobatũ ⁊ indu
cere ualẽs uiduitatẽ. ff. ď ꝯdi. ⁊ demõ. l. cũ tale. §. re
scriptũ alś incipit si arbitratu dele. i. l. turpia. §. i. Et
sic ꝑꝑ iobseruãtiã eiꝰ ñ uident̃ illi heredes icidisse in
penã p̃uatiõis hereditat̃. C. de his q̃ pene noie. l. i. i
fi. ff e. t. l. i. Sʒ aduertẽdũ q2 casus iste. §. rescriptuʒ
allegati ꝓ ꝯ̃trio differt a cãu nr̃o i plibus ⁊ sic nihil fa
cit ad ꝓpositũ p̃mo q2 ibi uoluit nubere arbitratu tał
⁊ sic tenebat̃ req̃rẽ ꝯsiliũ ⁊ sequi. merito dr̃ ꝙ põt in
ducere uiduitatẽ hic uero ď ꝯsilio taliũ uñ sufficiebat
req̃rere ꝯsiliũ ⁊ nõ tenebat̃ seq̃ ex̃ de arbi. c. cũ olim
⁊ plene ꝑ bar. in. l. i. §. si plures de exerci. ⁊ sic uidui
tatẽ non poĩat inducere iõ ñ sp̃nit̃ nec reprobat̃ a
iure. Et ita reperio detm̃inasse pe. de bel. ⁊ limitasse
dictũ. §. i. l. turpia. §. i. dele. i. ĩ. allc. Et allegat de h
cãuʒ i. l. theopõpus de dote p̃legata i greco uel eius
expositõe. Itẽ allegat rõnẽ q2 req̃rere ꝯsiliũ ꝯsãgui
neoꝝ ⁊ amicoꝝ in mr̃imonijs ꝯ̃hendis non ẽ ꝯ̃triũ
mr̃imonijs imo ẽ de ipsoꝝ ꝯsueta natura. C. ď nup.
l. uidue ⁊. l. i copulãdis. Unde ꝯcludit pe. ꝙ ꝯditio
si nupserit de ꝯsilio talis ñ sp̃nit̃ nec reprobat̃ a iure.
Itẽ differũt q2 i. d. §. rescriptuʒ fuit appositum illud
onꝰ nubẽdi arbitrio talis ipsi m̃lieri honorate hic uo
heredibꝰ grauat̃. Itẽ ibi ꝑ modũ ꝯditõis hic uero ꝑ
uiã p̃cepti. Iteʒ ibi ꝯditio tẽdebat ad ipediẽdũ princi
piũ acq̃sitõis legati. l. q̃ heredi. §. fi. e. ti. h uero ad re
soluẽdũ acquisitiõem hereditatis iã factã si p̃ceptũ ab
heredibꝰ ñ ipleret̃. Iteʒ ibi itererat m̃lieris cui legatũ
erat factũ sub ꝯditõe illa ꝙ illa ꝯditio haberetur ꝓ ñ
apposita ut sic ea ñ ipleta ꝑ ipsã mulierẽ nihilominꝰ
admittat̃ ad legatũ hic uero itererat istiꝰ mulieris ꝙ
illõ p̃ceptũ ñ habeat̃ ꝓ nõ apposito imo ꝓ apposito
seu ꝙ nõ sp̃nat̃ ut sic heredes ꝑ eius iobseruãtiã ici
derit i penã p̃uatiõis hereditatis ⁊ deueñiat hereditas
ad ipsã mulierẽ ⁊ sic recte ꝑ ꝯ̃triũ. Ex quibꝰ uł̃ icredũ
ꝙ cũ dcm̃ p̃ceptũ fuerit licitũ ⁊ honestũ ⁊ nõ fuerit ser
uatũ p̃fati heredes fuerit priuati hẽditatẽ ñ ipo iure.
Sʒ in effectu q2 iure fideicõmissi tenẽtur restituere uł
ipsi uł eoꝝ heredes hereditatẽ p̃dictã p̃fate filie i penã
iobediẽtie. C. de his q̃ pene noie. l. i. ⁊. ff. e. l. i. ⁊. l. i.
§. Itẽ si ita ad. l. fal. ď penu. lega. l. i. iũcto eo q̃d nõ.
bar. i. l. p̃fami. testatio i fi. ff. ď hẽdi. isti. Sic gº ũba
illa testatoris in q̃tum dictã filiã heredẽ istituit sub cõ
ditione si heredes eã maritarẽt sine ꝯsilio illoꝝ ñ pos
sũt opari iur̃ directo ⁊ eo mõ qº sonãt cuʒ sint collata
post aditionẽ hereditatis ⁊ eius acq̃sitionẽ factã here
dibꝰ q̃bus ñ cẽset̃ uoluisse ꝑ dicta ũba dare coheredẽ
dictã filiã. l. ũbis ciuilibꝰ ď uul. ⁊ pu. nec potuit ees fa
cere desinere esse heredes. l. Et si fine. §. lʒ ꝙ papi.
ff. de mio. ꝑant̃ gº iure fideicõ. ⁊ eo mõ quo possũt
l. ex facto i p̃n. ⁊. l. sceuola. ff. ad trebel. iunctis his q̃
notãt̃ ꝑ bar. i. l. p̃fami. testõ i fi. Nec hʒ obstare ꝙ il
la dña tacuit plibus ãnis q2 ñ ꝓpterea ꝑdidit ius pe
tẽdi fideicõ. si nõ ẽ lapsũ tẽpus p̃scriptõis. l. lib. quos
§. i. ff. de alimẽ. ⁊ ciba. lega. Itẽ ñ hʒ obstare ꝙ reci
pit dotẽ sibi relictã i testõ q2 ꝑ h repelleret̃ nũc si uel
let testm̃ ipugnare cũ uideatur illud approbasse. l. si
ꝑs. §. fi. ff. ď ioffi. testa. cũ si. Sʒ hic ñ itẽdit ipugna
re testam̃tũ petẽdo dictã hereditatẽ ab heredibꝰ tanq̃
a p̃uatis ꝑꝑ iobseruãciã iusti ⁊ liciti p̃cepti sʒ potiꝰ ap
probare ⁊ uellet seu petere ꝙ obseruet̃. C. de fideicõ.
auc. hoc ãplius bene tñ uł̃ ipugnare factũ heredum
i. eoꝝ ideuotõeʒ ⁊ iobediẽtiã petẽdo coherceri. Et sic
ꝓpt̃ legatũ ñ repellit̃ q2 nec ecõuerso ꝑꝑ h repellere
tur a legato. ff. deĺ. ij. luciꝰ. §. sẽpronia. Preterea nullo
modo

mõ põt dici ꝙ recipiẽdo dotẽ aliq̃mõ renũciauerit iu
ri petẽdi fideicõ. i penã heredũ relictũ tñ q2 nõ appa
ret ꝙ tũc sciſſet ius suũ seu ꝯtinẽtiã teſti ⁊ sic in dubio
p̃sumit ignoraſſe. ff. de ꝓba. l. ueri⁹ g° ⁊c. ꝺ inoffi. te
sta. l. mr̃ ꝯcedẽs ꝺ peti. here. l. legitiaʒ tñ q2 mioꝛ an
nis erat q̇ suo iuri renũciare nõ põt saltẽ cũ effectu tñ
q2 uꝛ recepiſſe poti⁹ ut eẽt sibi magis cautũ q̃ ut sibi
p̃iudiciũ faceret ꝑ ea q̃ nõ. Inn. in. c. sup h. ꝺ renũ. ⁊
bar. in. l. iiij. C. ꝙ met⁹ cã. Itẽ nõ hʒ obſtare si dicaꝛ
ꝙ iſta mulier ꝑmisit se maritari sine req̃sitõe ꝯsilij il
loꝝ ñ ꝯ̃dicẽdo in aliquo q2 ñ ꝑ h sibi p̃iudicauit in pe
tẽdo ab illis uꝉ eoꝝ heredib⁹ penã. s. dictã hereditatẽ
in penã eoꝝ sibi relictã tñ q2 nõ apparʒ ꝙ sciuerit ꝯti
nẽtiã teſtamẽti ⁊ sic ñ uꝛ fuiſſe paſſa q̃ ignoraſſet p̃su
miꝛ. Sʒ ille tãtũ dʒ pati q̇ scit ⁊ nõ ꝯ̃dicit. ff. de tribu
to. l. i. §. sciaʒ de exerci. l. i. §. si is q̃ nauẽ uersi. ſʒ sciẽ
te tum q2 mioꝛ erat ut dixi tñ q2 ẽt si maioꝛ sciſſet tñ
licuit sibi tacẽ ⁊ pati ut sic illi p̃uarẽꝛ hereditate p̃na
⁊ applicareꝛ sibi. Et h iõ q2 ꝑ illoꝝ iſtitutõeʒ p̃uabaꝛ
ipsa filia hereditate p̃na q̃ erat sibi debita ꝺ iure nãli
l. cũ rõ. ff. de bonis dam. l. scripto uñ liberi uñ licituʒ
fuit sibi facere quicquid potuit ut ad se rediret ẽt p̃ter
uolũtatẽ defuncti. l. cuʒ p2. §. titio. ff. de le. ij. in fi. siq̃s
ob. cã te. l. excusat⁹ ⁊. l. q2 autẽ. §. quarta circa fi. Et
pulcre ꝑ bar. ⁊ bñ ad ꝓpositũ iducũꝛ in fi. in decisiõe
q̃õis diſputate ꝑ eũ q̃ icipit pupill⁹ i penul. colũ. ꝟsi.
his p̃miſſis quã posuit i. l. ij. ff. q̃ petãt tuto mſo forti⁹
licuit pati ⁊ tacere ut ad eã ꝑueniat ex uolũtate ꝺfũcti
ut ẽ in casu nr̃o. l. titia seyo. §. fi. de le. ij. Laus Deo:

¶ Conſtitutio nõ extẽdiꝛ ad p̃terita ẽt si in ea dicaꝛ
ꝙ extendi debeat nec ẽt hʒ locum i pẽdẽtib⁹ i iudicio
tempore conſtitutionis facte.

.lxxxviiij.

In chriſti nomine amen.

In cã ſforcij. q̃ uertiꝛ inter cõitatẽ de thesis petentẽ ⁊
agẽtẽ ex ꝑte una ⁊ cõitatẽ mãiaci reã ⁊ ꝯuẽtã ex alia
sup q̃titate. xxx. curruũ feni dicte cõitat ꝺ thesis ꝯbu
ſti ut dʒ ꝑ cõitateʒ maniaci mihi ꝯmiſſa ꝑ duos audi
toꝛes nouos sniaꝝ cõitatis ueneciarũ corã q̃b⁹ uertiꝛ
ꝑ appellatõeʒ. Uisis actis ⁊ actitat i cã ⁊ ẽt snĩa lata i
fauorẽ dicte cõitatis de thesis de ꝯsilio sapient sup eo
q̃ q̃riꝛ que sint uꝉ eẽ debeãt ꝑtes p̃dictoꝝ iudicũ i ꝓ
nũciãdo. Rñdeo ꝙ nouiꝛ corã me fuit ꝓducta ꝯſtitu
tio quedã patrie foris iulij qua caueꝛ ꝙ a sẽtẽtijs latis
in causis ſfortij seu sup ſfortio nõ poſſit appellari uñ
dico ꝙ si illa ꝯſtitutio hʒ locũ ⁊ ẽ in obseruãtia officiũ
ipsorum eẽt in ꝓnũciando male ⁊ nulliꝛ fuiſſe appel
latũ. Si uero sibi derogatũ ẽ ꝑ ꝯ̃riã ꝯsuetudinẽ ꝓut
aſſeriꝛ ꝑ illos de maniaco sup quo iformatõeʒ hr̃i nõ
potui. Sʒ eã relinquo p̃fatis dñis iudicibus appella
tionũ ⁊ sic appellatio fuiſſet ⁊ eẽt ualida tñ dico ꝑtes
eorũdẽ eẽ in ꝓnũciãdo totũ ꝯ̃riũ scilicet bñ fuiſſe ap
pellatũ ⁊ male ꝓnũcatũ uꝉ sniatũ ꝑ dñʒ locũ tenẽtẽ
p̃ric forisiuꝉ. q2 quicq̃d dixerit ꝯsultoꝛ ueritas ẽ ꝙ itẽ
tio agẽtiuʒ super eo q̃ petũt ñ ẽ fũdata ꝯ̃ cõitatẽ ma
niaci ꝯ̃ quã petitio ipsoꝝ principaliꝛ dirigiꝛ Dicũt. n.
agẽtes ꝙ ipsa cõitas maniaci fecit ꝯburi dcm̃ fenũ ad
q̃ ꝓbandũ ⁊ ut ꝯ̃ cõitatẽ agi poſſet ꝓut fuit h actuʒ
nõ sufficiebat ꝓbari ꝙ p̃fati homines dicti caſtri etiã
oẽs fecerint nisi etiaʒ ꝓbeꝛ ꝙ h fecit deliberato ⁊ cõica
to ꝯsilio alſ nõ ꝯ̃ ipsã cõitateʒ ſʒ ꝯtra singulares per
sonas facientes erat agẽdum ꝓut determinat bar. i
l. aut facta. §. fi. in ultima colum. ff. de penis ꝑ. l. sem

per. §. i. ff. quod ui aut clã ⁊ quod nõ. glo. in. l. aliud
§. refertur. ff. de re. iur. ⁊. l. sed si ex dolo. §. i. ff. de
dolo. Sʒ iſtud nullo mõ ẽ ꝓbatũ tres enim teſtes uꝉ
quatuoꝛ tñ sup hac ꝯbuſtiõe deponũt duo ꝓducti ꝑ
cõitatẽ de thesis quoꝝ unus solum dicit se audiuiſſe
ab illo famulo qui ignẽ iposuit ꝙ illud faciebat ꝺ mã
dato dñi dicti caſtri. Certe iſte ẽt si ꝓbaret q̃ dicit q̃
tñ nõ uꝛ per ea que nõ. ꝑ doc. ff. de iur. fisci. l. deferre
§. idem decreuerũt iũcta. l. liber. homo in p2i. la scõa
ff. ad. l. acq̃l. tñ nõ ꝓbaret ꝯ̃ ipsã cõitatẽ ſʒ ꝯ̃ ipʒ dñʒ
q̇ sũt ꝑsone diuerse una uera altera ficta iõ ꝺ una ad
alterã ñ iferꝛ. l. papi. exuli. ff. de mino. ⁊ delictũ uni⁹
alteri ñ noceʒ. Ali⁹ teſtis dicit se audiuiſſe dici a dño
dicti caſtri ⁊ a quibusdã hoĩbus eiusdẽ ꝙ ipsi faciebãt
h fieri. Iſtud ẽt nõ ꝓbat ꝯ̃ ipsaʒ cõitatẽ ſʒ ꝯ̃ ipsos cõ
fitẽtes. s. ꝓ una dimidia ꝯ̃ dñm ꝓ altera iuxta nõ. ꝑ
cy. i auẽ. cã que fit cũ monaco. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ hic
ñ fuit actũ ꝯ̃ illos ſʒ ꝯ̃ cõitatẽ totã. Unde cũ per librã
⁊ solidũ sit exigẽda q̃titas iuxta nõ. i. l. iiij. §. si actoꝛ
ff. ꝺ re iu. iniuſtũ eẽt ꝙ punireꝛ inocẽtes ꝑꝑ nocẽtes
ff. de penis. l. absentẽ. Alij duo teſtes sũt ꝺ ꝓductis ꝑ
illos de maniaco ⁊ unus dicit se audiuiſſe a q̇busdaʒ
oĩbus dicti caſtri seu se illos uidiſſe ꝯburere ⁊ iſte ꝓ
bat ꝯtra illos tãtũ nõ ꝯtra cõitatẽ. Alius teſtificaꝛ de
auditu alieno ⁊ iſte nõ ꝓbat. Iuxta plene nõ. in. l. te
ſtiuʒ. C. de teſti. nec adminiculaꝛ hic ꝯſtitutio p2ie fo
risiulij qua caueꝛ ꝙ ubi ꝑ teſtes omni exceptiõe ma
ioꝛes non poſſet i talibus causis liq̇do ꝓbari tũc in
odiũ delinquẽtis sufficiãt bone ⁊ sufficiẽtes ꝓbatões
cũ iuramẽto dãni paſſi ⁊c. pluribus rõnib⁹. P2ia q2 h
ñ adsũt bone ⁊ sufficiẽtes p̃sũptões ꝙ cõitas mania
ci pulsata cãpana ⁊ ex cõi ꝯsilio ⁊ deliberatione hoc
fieri fecerit cuʒ hoc non fuerit allegatum ꝑ agentes
nec aliq̃d dicat super hoc aliquis ex teſtibus. Nec eſt
uerisimile lʒ bñ adsint ꝙ aliqui ex oĩbus dicte uille ⁊
ẽt dñs eius hoc fieri fecerit. Scõo q2 nõ ẽ deferẽduʒ
iuramẽtũ sup eo q̃ iurãs uerisiliꝛ scire nõ põt uel dʒ
iuxta nõ. i. l. admonẽdi. ff. ꝺ iuriur. ⁊ i. c. fi. extra. e.
ti. Sʒ h qualiꝛ cõitas de theſ uel ei⁹ hoĩes poſſũt hẽ
ri de hoc uerisiliꝛ noticiã ꝙ hoĩes maniaci cõicato cõ
silio fecerunt cũ si hoc fuiſſet nõ taliter feciſſent ꝙ in
notitiã aduersarioꝝ nõ poſſet ꝑuenire. imo poti⁹ ꝯ̃
riũ ne ipoꝝ ꝓpositũ poſſent impedire nec ẽ de more
in ꝯsilijs cõitatum admittere ex̃neos uñ nõ ẽ eis sup
hoc deferẽdũ iuramẽtũ ne iudex sit auctoꝛ ꝑiurij. C.
de indicta uidui. l. ij. dʒ ergo dcã ꝯſtitutio itelligi qñ ẽ
dubiũ de eis q̃ uerisiſe poſſẽt i uerã noticiã iurant de
facili trãsire ꝓut eẽt i cãu iſto si sufficẽt ꝓbare ꝙ hoĩes
de mãiaco fecerint. poſſent. n. noticiã de hoc hẽre de
facili. Sʒ ꝙ cõitas dicti caſtri hoc declarauerit in suis
ꝯsilijs ñ potuerũt de hoc noticiã uerisiliꝛ hẽre q2 hoc
fuiſſet poti⁹ factũ eis ignorãtib⁹ q̃ eis sciẽtib⁹. Iõ nõ
ẽ eis sup hoc deferẽdũ iuramẽtũ nec de dicto cãu põt
ꝯſtitutõ intelligi. Tertio q2 dicta ꝯſtitutio ut mihi scri
psit dñs locũtenens p2ie forisiulij nõ incepit hẽre ui
gorẽ nec ligare nisi a mẽse octubris ꝓx. p̃terito citra
⁊ iſta cã fuit incepta dudũ añ ⁊ ẽt factuʒ de quo agiꝛ
dudũ añ acciderat. Nec obſtat ꝙ in ea ꝯtineꝛ ꝙ ẽt ad
preterita trahaꝛ q2 hoc non hʒ locũ in p̃teritis pẽden
tibus in iudicio cãe p̃ncipalis uel appellatõis ſʒ soluʒ
in nõ deductis in iudicio nec decis. iuxta plene nõ. ꝑ
bar. in. l. oẽs populi. ff. de iuſti. ⁊ iur. i quarta q̃õne
p̃ncipali ꝑ tex. i auẽ. i medio lit ñ fieri sacras iuſſio.
colꝉ. ix. ⁊ in auẽ. ut cũ de appella. cogno. Sʒ hic pen
debat iſta cã in iudicio cãe principalis tempore dicte

facte ꝯstitutõis. Preterea dũ dicit ꝯstitutio ĩ odiũ deli
quẽtis ⁊c̃. uꝛ̃ debere ĩtelligi qñ ꝯstat ꝺ delinquẽte. Sꝫ
dubitaꝛ̃ de aliq° alio scilicet ꝺ mõ deliquẽdi uł ꝺ q̃ntita
te rei super qua delictũ fuit ꝯmissũ iuxta ea q̃ ĩ simi hñn
tur ĩ.l. si qñ. C. uñ ui ⁊ ĩ.c. fi. ex̃ qꝺ metus cã ⁊ qꝺ in
fi. hꝫ in.l. diuus. ff. de testa. mili. ⁊.l.i. qꝺ ui aut clã.
per bar. Sꝫ hic ñ ꝯstat ꝙ cõitas maniaci deliq̃rit. uñ
ẽt si ꝯstaret ꝙ aliqui hoĩes ex eis deliquissẽt ñ sufficẽt
h̃ ad deferẽdũ iuramẽtũ ꝯ̃ ipsã cõitatem. Et predicta
q̃ntum ad cãm fforcij ⁊ ꝯbustiõis ⁊ emẽdatiõis feni ꝺ
quib° dũtaxat agiꝛ̃. De cã ṽo petitorij uł possessorij
inter dictas ꝑtes me ñ ĩpedio q̃ nec de ipsis ꝑ̃sẽtialr̃
agiꝛ̃. Unũ tñ ĩcidenꝛ̃ dico nõ determinãdo q̃ ñ expe
dit cũ sufficiãt ꝑ̃dictã. ut dictũ ẽ sꝫ allegãdo ⁊ corrobo
rãdo q̃ dicta sũt ꝙ cõitas maniaci ꝑ ea q̃ deducta sũt
uꝛ̃ debere eẽ potior ñ solũ ĩ ꝓprietate sꝫ ẽt ĩ possessio
ne q̃ lꝫ hoĩes de thesis ꝓbauerit se fuisse usos dicta
cãpanea ẽt ultra uiã triuianã testes tñ cõitatꝭ maniaci
deponũt se uidisse illos multociẽs pignorari. Et lꝫ te
stes uille de thesis h̃ ñ dicãt sꝫ ꝙ pacifice ⁊c̃. Plus tñ
crediꝛ̃ testibus uille maniaci h̃ affirmantib° q̃̃ illis ne
gãtibus iuxta nõ. ꝑ gl. ĩ.l. diẽ. §. si plures. ff. de arbi.
⁊ ĩ.c. cũ eccł. de cã pos. ⁊ ꝓpri. Et sic pꝫ ꝙ nõ fuerũt
usi pacifice. Itẽ ꝓducũt illi ꝺ maniaco ĩstr̃ꝫ quo ꝯtieꝛ̃
ꝙ de gr̃a ꝯcesserũt illis ꝺ theƀ ⁊ sic ꝑ̃cario. Uñ ꝓdest
illis possessio uel usus ꝑ̃dict°. Preterea ꝯstat de titulo
illoꝝ de maniaco ⁊ ꝺ possessiõe ẽt ꝑ ꝯfessionẽ illoꝝ ꝺ
theƀ sꝫ de usu ⁊ possessiõe illoꝝ de theƀ nõ ꝯstat nisi
ꝑ testes ⁊ tñ illam negaꝛ̃ fuisse pacifica. Cum igiꝛ̃ nõ
appareat de aliquo titulo illoꝝ de theƀ. sꝫ solũ de titu
lo illoꝝ ꝺ maniaco appareat ꝑ̃sumiꝛ̃ iustior esse posses
sio illorũ ꝺ maniaco ꝓpꝛ̃ titulũ ⁊ sic illos debere obti
nere in possessorio retinende iuxta ea que habẽꝛ̃ ĩ.c.
lꝫ cãm de ꝓba. ⁊ ĩ materia ti. uti. possi. ꝑ legistas ⁊ fa
cit lex improba. C. ꝺ acq̃. pos. Concludo ergo ꝙ si
dicta appellatio ẽ ualida q̃ dicte ꝯstitutõi fuerit dero
gatũ ꝑ ꝯ̃riũ usũ ꝑtes dictorũ iudicũ sũt ĩ ꝓnũciãdo ut
sup̃ dixi bñ appellatũ ⁊ male iudicatũ. Et ꝑ̃fatos de
maniaco ꝺbere absolui a petitꝭ ꝑ illos de theƀ saluo iu
dicio ꝓprietatis ⁊ possessiõis iter ꝑ̃dictas ꝑtes quib°
ꝑ ꝑ̃dicta nullũ fiat ꝑ̃iudiciũ de expenƀ ẽt litꝭ uideñ cõ
dẽnãdi dicti de theƀ q̃ succũbũt ex ꝑ̃mis ⁊ eisdẽ actis
iuxta nõ. ꝑ Io. an. ĩ.c. ignorãtia ꝺ re. iur. li. vi. Et ꝑ
bar. ĩ.l. ꝓperãdũ. §. i. nisi iudices ꝑ̃dicti ex aliq̃ iuxta
cã uiderit ꝯ̃riũ eẽ fiendũ.l. qui solidũ. §. ẽt. ff. de le. ij.
⁊ ĩ auc̃. de iudi. ⁊. C. ꝺ epis. ⁊ cle. auc̃. generaliter cũ
ibi nõ. quod eorũ reliquo arbitrio ⁊ discretiõi.

In articulis dubijs diuersitas inter opiniones do
ctorum excusat a lata culpa.

.lxxx.

In nomine domini amẽ.

Ad primũ q̃situ uꝛ̃ dicẽdũ ꝙ dicta uenditio fit ualida
nõ obstãte dicto statuto q̃ dꝫ ĩtelligi ꝑ̃fatũ statutũ qñ
uẽditio fit eo aĩo ut statĩꝫ ualeat et sortiaꝛ̃ effectum ⁊
fit pura nõ in diẽ uł sub ꝯditõe q° casu retẽtio posses
sionis ẽ ꝯ̃ria ĩtẽtiõi ꝑtiũ ⁊ ẽt forme ꝯ̃ctus merito ꝺ fa
cili ꝑ̃sumiꝛ̃ simulatio maxĩe si in ĩstr̃o ꝯtinereꝛ̃ traditã
fuisse pos.l. sicut. §. superuacuũ. ff. q̃. mo. pig. uel ip.
sol. Et nõ bar. ĩ.l. post ꝯ̃ctũ. ff. de dona. ñ aũt hꝫ lo
cum statutum ꝑ̃dictum qñ uẽditio nõ fit ea ĩtẽtiõe ut
stati ualeat sꝫ ꝯferꝛ̃ ĩ tẽpus certũ uel ĩcertũ puta post
mortẽ donãtis ꝓut fuit ĩ casu nr̃o ⁊ tũc uoluit eã effe
ctũ sortiri nã tũc retẽtio possessiõis nõ ꝯ̃riaꝛ̃ intentiõi
ꝑtiũ nec nature seu forme ꝯ̃ctus ⁊ iõ ñ presumiꝛ̃ simu
latio nec hꝫ locũ statutũ ⁊ hoc ꝓbaꝛ̃ ꝑ ea q̃ nõ. bar.
ĩ.l.i. circa finẽ. ff. de reg. catho. ubi dicit ꝙ iõ regula
illa ñ hꝫ locũ ĩ legatꝭ ꝯditõalib° q̃ illa nõ fiũt cuꝫ hac
intẽtõe ut statim ualeãt ut nõ. gl. in.l. in tp̃s ⁊.l. põt
q̃s. ff. de here. insti. Unde inducit ĩpe ad. q. statuti di
centꝭ si q̃s nõ soluerit pẽsionẽ infra mẽseꝫ puniaꝛ̃ ⁊c̃.
qꝺ dꝫ ĩtelligi qñ locatio fit ea intẽtõe ut statĩꝫ uel infra
mẽseꝫ soluaꝛ̃ nõ qñ in tp̃s ulteri° ⁊ alij ĩducunt illud
dictũ in ar. ad. q. nr̃am de statuto disponẽte ꝙ ꝯ̃ctus
ꝑ̃sumaꝛ̃ simulat° si uẽditor remãsit ĩ possessiõe post
certũ tp̃s ut hẽat locum qñ uẽditio fit ea intẽtione ut
ẽptor statĩꝫ possideat ⁊ sic pure ñ aũt qñ sub ꝯditiõe
uel qñ ꝯferꝛ̃ post mortẽ uẽditoris ałs eẽt dicẽ ꝙ non
posset fieri uẽditio ꝯditõalis q̃ semꝑ ꝑ̃sumereꝛ̃ simła
ta si ꝯditio staret in pẽdẽti ꝑ triẽniũ ⁊ sic uẽditor sem
ꝑ stetisset ĩ possessiõe ⁊ hoc ẽ absurdũ dicẽ retẽtio er
go usufruc. facit ut iste ꝯtrac. ñ ꝑ̃sumaꝛ̃ simulat°. C. ꝺ
dona.l. q̃sq̃s ⁊ dictũ statutũ dꝫ intelligi qñ usũfructũ
sibi ñ reseruauit. sꝫ simplr̃ ⁊ pure uẽdidit quo cãu de
facili resultat ꝑ̃sũptio siłatõis ut. d. §. suꝑuacuũ q̃ sta
tutũ qñ ĩtũ fieri põt dꝫ intelligi ut apteꝛ̃ ad ius cõe si
põt aliq̃d oꝑari ut nõ. ĩ.l. fi. §. ĩ ꝯputatiõe. C. ꝺ iur.
delibe. ĩ fi. magne gl. Et hic satꝭ oꝑaꝛ̃ q̃ ꝑ̃figit certuꝫ
tẽpus qꝺ a iure cõi ñ ẽ ꝑ̃fixũ. Iuxta nõ. ꝑ bar. ĩ. d.l.
post ꝯ̃ctũ de dona. Sup sc̃do dicẽdũ ꝙ ꝑ̃posito si
ne ꝑ̃iudicio ueritatis ꝙ dicta uẽditio ꝑ̃sumereꝛ̃ simła
ta ꝑ̃dicti tñ ĩquisiti possũt se excusare q̃ statutũ supra
relatũ de turbata possessiõe uẽdicat sibi locũ qñ ille.
q̃ dꝛ̃ turbasse fuit ĩ dolo uel ĩ lata culpa iuxta nõ. per
bar. ĩ.l.i. §. ñ aũt. ff. si q̃s testa. libe. esse ius. ĩ.l. iuste ĩ
fi. de acq̃. pos. Sꝫ isti ĩq̃siti ñ fuerũt ĩ dolo cũ q̃libꝫ cã
ẽt si esset iniusta excuset a dolo.l. igiꝛ̃. ff. de libe. cau.
⁊ nõ. ĩ.l.i. ĩ fi. magne gl. ff. si q̃s iusd. ñ obtẽ. Sed isti
habuerũt cãꝫ satis apparẽter iustã de ĩtrãdo dictam
possessiõeꝫ scꝫ ꝑ̃dictũ ĩstr̃ꝫ uẽditõis cũ licẽtia ĩgredien
di ꝓpria auc̃te post mortẽ. Itẽ nec ĩ lata culpa q̃ po
tuerũt credẽ eã ualidã ꝑ rões quas sup̃ dixi ⁊ habue
rũt ẽt auc̃tẽ iudi. ꝑ̃cipiẽtis laboratori. ꝙ ei respõderet
ꝺ fructib° que auc̃tas iudi. uꝛ̃ excusare a mala fide ue
ra uel ꝑ̃sumpta ar. ⁊.l. generałr. ff. de noxa. Itẽ ĩ ar
ticuł dubijs auc̃tas doc. excusat a lata culpa s̃m ea q̃
nõ. Inn. ĩ c. ne imitaris de ꝯst. ⁊ ꝑ bar. ĩ.l. fi. C. ꝺ pe
na iudi. q̃ male iudicauit ⁊ ĩ.l. bonorũ. ff. de bonorũ
poss. ⁊ auc̃tates doc. sũt pro ista ꝑte ꝙ ꝑ̃fatũ statutũ ñ
habeat locũ qñ uenditio nõ fit ut statĩꝫ sortiaꝛ̃ effectũ
sꝫ ꝯferꝛ̃ eius effectus post mortẽ uẽden. ut supra dixi
lata aũt culpa ẽ nescire id qꝺ oẽs ĩdubitanter sciunt.
Sup ultimo quesito posito ꝙ ꝑ̃dicta cessarẽt ꝙ di
ctus heres posset uẽdicare dẽret restituẽ ꝑ̃ciũ qꝺ legi
tĩe ⁊ sine suspitiõe fraudis ꝓbareꝛ̃ uẽditricẽ recepisse
tãq̃̃ ĩ suã utilitatẽ ꝯuersũ.l. ẽptor ĩ ꝑñ. ff. ꝺ rei uen. ⁊
quod nõ. in.l. ij. C. ꝙ metus cã cum si. Laus Deo.

An ꝺcretum ꝑ̃sumaꝛ̃ interpositũ cũ cãe cognitõe ⁊ ma
xime si iudex in ipso attestaꝛ̃ cãe cognitionẽ ꝑ̃cessisse.

.lxxxi.

In christi nomine amen.

Sup eo ꝙ q̃riꝛ̃ utrũ uiso stauto sup̃scripto ⁊ ẽt ĩstr̃o
circa fi. possit dici dictũ ĩstr̃m ⁊ obligatio fcã s̃ꝫ tenorẽ
dci statuti. f. cũ cãe cognitõe. Et an credaꝛ̃ ṽbis dicti
ĩstr̃i dũ attestaꝛ̃ nõri° de cãe cognitõe adhibita. Et uꝛ̃
breuiꝛ̃ dicẽdũ ꝙ sic ꝓut exp̃sse uꝛ̃ ꝺtermiare spe. ĩ ti. ꝺ
emp. ⁊ uẽdi. §. nũc dicẽdũ ĩstat ṽsi. ⁊ breuiꝛ̃ scias ubi
per

ꝑ plures leges ⁊ rõnes tꝫ ꝙ qñcũqꝫ i aliquo ꝯctu re
perit̃ iterpositũ iudi. decretũ p̃sumunt̃ oia solẽniter
acta ⁊ ꝙ ex iusta cã fuerit iterpositũ ⁊ ꝙ tali ꝯtractui
ẽt cũ pupillo gesto debeat stari nisi pupillus ostendat
iudicẽ fuisse falsis allegatõibus circũuentũ. C. ď p̃di.
miorũ. l. si p̃ses ꝓ hoc facit qꝛ ꝓ iudice p̃sumit̃ ⁊ ꝓ
actu celebrato ab eo uel corã ip̃o scꝫ ꝙ fecerit suã dili
gẽtiã ⁊ ꝙ sibi incũbebat. C. de offi. ciui. iudi. l. ij. ex̃ ď
ꝓcu. c. i nr̃a ⁊ qď nõ. Jnn. i. c. inotuit de eo qui fur.
ordi. sus. ❡ Jn ꝯtriũ facit id qď nõ. spe. in. c. v̾si. i fi.
ubi querit q̃d si iudex iterposuit ďcretũ sine cãe cogni
tõe ⁊c̃. Et remittit ad nõ. ꝑ eũdem i ti. de ꝓcur. §. i.
v̾si. Sꝫ q̃d si solũ ⁊c̃. Et sic innuit ꝙ ea que i p̃cedẽ
tibus dixerat habeãt locũ qñ apparet de cãe cognitõ
ne qꝛ ꝑquisiuit ⁊ postea decretũ interposuit ut tũc ex
iusta cã uideat̃ iterposuisse. secus si nullo mõ ꝑquisi
uit. sꝫ fidẽ adhibuit minori uel tutori asserẽtib⁹ cãꝫ iu
stã subesse qď facere nõ debuit. ff. ď rebus eoꝝ. l. ma
gis puto. §. in p̃mis ⁊ ita ip̃e declarat in. d. §. i. v̾. sꝫ
q̃d si solũ in ti. ď ꝓcura. Dicẽs ꝙ etiã si uera subsiste
bat cã si tñ iudex de ea nõ inq̃siuit nõ ualet iterposi
tio decreti tãꝙ̃ iterpositi sine cãe cognitõe. Et hoc ui
det̃ ꝓbare exp̃sse i. l. cũ hi. §. si p̃tor. ff. de trãsac. ⁊ di
cta. l. magis puto. §. ne passim ⁊. §. i p̃mis ⁊. §. nõ
tamẽ ⁊. §. si res. ff. de reb⁹ eoꝝ. Naꝫ iudex dꝫ de cãis
allegatis inquirere ⁊ sic debuit in casu nr̃o comittere
alicui cũ iuramẽto ꝙ se iformaret ⁊ referret. ut ẽ tex.
i. d. §. nec tamẽ de reb⁹ eoꝝ. in fi. ibi dare que uiato
reꝫ q̃ sibi renũciet ⁊c̃. ⁊ ponit̃ ibi ⁊ colligitur practica
hui⁹ articuli ꝓ q° ẽt. l. i. ⁊ qď ibi nõ. bar. C. de predi.
curia. li. x. ubi hꝫ ꝙ qñ decretũ req̃rit̃ in aliq° actu de
bẽt allegari cãe iuste corã iudice ⁊ ꝓbari. Sꝫ hic ista
nõ apparẽt facta nec credit̃ v̾bis notarij attestantis
fuisse adhibitã cãe cognitioneꝫ cuꝫ dicta diligẽs inq̃si
tio ⁊ iuestigatio que req̃rebat̃ ſm ea q̃ habent̃ i. d.
l. magis puto. §. ne passim cũ se. nõ posset fieri tẽpo
re q° istrumẽtũ p̃dictũ celebrabat̃. imo req̃rebat̃ tp̃ris
iteruallũ ergo ⁊c̃. iuxta nõ. ꝑ gl. ⁊ bar. i. l. i. C. de fi
de instru. ⁊ iure aste. fiscal. li. x. l. sciendũ ď uer. ob. ꝑ
eũdeꝫ nec etiã si essent v̾ba iudicis crederet̃ sibi cum
nõ esset in sua p̃tãte omittere dictaꝫ cause cognitõeꝫ
igit̃ ⁊c̃. iuxta nõ. in. l. si forte de castrẽ. pecu. per bar.
⁊ i auc. siq̃s i aliquo documẽto. C. de eden. iuxta fi.
Et quod nõ per cy. ⁊ bar. in. d. l. sciendũ. ff. de v̾bo.
obli. ⁊. l. p̃dia de acqui. pos. ⁊ in addi. spe. ti. de sen.
§. ut aũt iuncta dicta. l. cuꝫ hi. §. si p̃tor. ff. de trãsac.
Debuit ergo de predicta inuestigatione ⁊ perq̃sitio
ne ueritatis cause fieri scriptura ď ꝑ se diuersa ab isto
instrumento in quo ꝯtinet̃ narratio ⁊ petitio facta ꝑ
dictum minorẽ uolentẽ ad dictum instrumẽtum ꝑue
nire cum allegatione causaꝝ. Juxta nõ. per spe. ti. ď
procura. §. j. uersi. sed quid si solum per libelluꝫ ubi
ponit hanc practicam. Jtem ꝯmissio iudicis facta ali
cui cũ iuramẽto qui se de p̃dictis iformaret. C. de fide
instru. l. comꝑationes ⁊ dicta. l. magis puto. §. in pa
tris ubi tex. Jtẽ relatio ut. e. l. §. nec tamẽ. Sicut qñ
agitur de alienatiõe rei ecclesiastice debꝫ fieri scriptu
ra per se de tractatu. qui debet p̃cedere iuxta ea que
habent̃ in spe. ti. de loca. §. sequit̃ uersi. ⁊ scias ꝙ de
ip̃o tractatu ⁊c̃. ubi ponit formã. Cum ergo hec nõ
appareant facta decreti interpositio uidetur nulla qꝛ
ñ negligẽda sed perq̃renda res ista sibi erat ꝯmissa.
dicto. §. p̃tor ⁊. l. sed si hac. §. fi. ff. de inius uocan.
⁊ qď ibi per bar. Et hoc de iure scripto. ď ꝯsue. uero
nescio si aliud seruetur. iõ me nõ intromitto.

❡ An ꝑ diuisionẽ uideat̃ remissũ r̃ciprocũ fideicõmis
sũ. Et fili⁹ p̃mi gradus an ꝯputꝫ sibi fruct⁹ i trebellia
nica. Et an ꝑ nõ ꝯfectõeꝫ iuẽtarij fili⁹ ꝑdat ltimã.

.xcij.

❡ Jn christi nomine amen.

Qꝛ dubia supra formata sat trita sũt ⁊ examiata per
doc. scribẽtes quoꝝ dcã ⁊ scripta cõit ꝑ oẽs hñt̃ ñ in
sistã i sup̃flua r̃citatõe ip̃oꝝ. Sꝫ more ꝯsulẽtiũ breuit̃
dicã ꝙ i singl̾is sẽtiã eo maxie qꝛ dñs allegãs sup̃ sat
ple ⁊ seriose mõqꝫ disputatio ut suã v̾tutẽ ostẽdẽt re
tulitqꝫ ut ꝑ nr̃os ãtiquos ⁊ maiores ⁊ modernos scri
pta repiunt̃. ❡ Et sup̃ p̃io dubio quo querit̃ an ꝑ
dictã diuisione factã int̃ frẽs p̃dictos cẽseãt̃ iuicẽ remi
sisse reciprocũ fideicõmissũ relictũ si aliq̃s eoꝝ decede
ret sine liberis ñ multũ expedit isistẽ qꝛ clarissimũ ẽ
ꝙ ñ si solã diuisionẽ attẽdim⁹. ff. de le. ij. l. cũ pat̃. §.
hereditatẽ lo. ij. ubi cãus ⁊ ꝑ bar. i. §. duo frẽs i p̃ia
qõe. Nec ẽt ꝑ illa v̾ba i fi. istr̃i diuisiõis apposita duꝫ
iuicẽ ꝓmiserũt sꝫ eã firmã ⁊ ratã hẽre ⁊ i nullo ꝯfacẽ
uel uenire ꝑ se uel aliũ mõ aliquo rõe uel cã ⁊c̃. de q̇
b⁹ v̾bis plusq̃ de aliq̃b⁹ alijs ꝯtent̃ i dicto istr̃o uide
bat̃ dubitãdũ qꝛ dy. tenuit ꝑ ea remissiõeꝫ fideicõmis
si iduci si fideicõmissũ p̃m sciebat. Sꝫ bar. ip̃ꝫ rep̃hẽ
dit ꝑ pl̾es rões dicẽs dictã opi. fore falsaꝫ ⁊ falsissimã
ꝑ pl̾es rões int̃ quas ẽ ista qꝛ petẽdo fideicõmissũ p⁹
mortẽ i nullo facit ꝯ̃ diuisionẽ si. n. faceret ñ possꝫ pe
tere ẽt ꝓmissiõe p̃dicta ñ facta rõ est qꝛ ñ põt uenire
ꝯ̃ factũ suũ. l. post morteꝫ. ff. de adop. Nec ꝯ̃ id qď se
mel uoluit. l. i ꝯcedẽdo. ff. de aqua plu. arcẽ. rõ qꝛ de
euic. tenet̃ alt̃ alteri. l. i fami. her. cũ ibi nõ. C. fami.
her. iũcta. l. uẽdicãtẽ. ff. de euic. Et tñ ꝯstat ꝙ simpl̾r
facta diuisiõe sine appositõe dictoꝝ uerboꝝ ñ ꝓhibe
ret̃ alt̃ post mortẽ alteri⁹ fideicõmissũ petẽ. ut. d. §. he
reditatẽ ergo sequit̃ ꝙ petẽdo ñ facit ꝯ̃ diuisionẽ. Et
si sic sequit̃ ꝙ ñ facit ꝯ̃ ꝓmissioneꝫ qm̃ nihil aliud ꝓ
misit nisi ñ uenire ꝯ̃ diuisionẽ dꝫ ergo itelligi ſm na
turã diuisiõis sup̃ qua fcã ẽ ⁊ nihil ãplius iportat. l. si
legati ſui noie ⁊ ibi nõ. ſm unã lec. ff. de le. i. ⁊. l. si sti
pulat⁹. ff. de usuris. Sꝫ nã diuisiõis hec ẽ ꝙ ꝑꝑ ip̃aꝫ
solã nõ censet̃ q̃s renũciasse fideicõmisso ut supra dixi
ergo nec ꝓpt̃ dictã ꝓmissioneꝫ allegat ẽt ꝓ cãu. l. fi.
§. idẽ quesijt. ff. ď ꝯdi. idebi. ⁊ ꝯcludit ꝙ ẽt si diuidẽ
tes sciuerit dcm̃ fideicõmissũ ñ cẽseat̃ remissũ fuisse ꝑ
dictã ꝓmisionẽ. ⁊ postea subdit i. iiij. q. hoc ueꝝ nisi
fuerit adiectũ in dcã ꝓmissiõe de ñ uenıẽdo ꝯ̃. s. etiã
rõe fideicõmissi debiti uel dẽndi ex testõ p̃no dũmõ
dicat̃ inspect̃ ⁊ cognit̃ v̾bis testi ut appeat ꝙ de ip̃is
noticiã hũerit ⁊ sic req̃rit spãlẽ ⁊ exp̃ssã mentõeꝫ ď di
cto fideicõmisso ad hoc ut uideat̃ ei renũciatum. Po
stea v̾o in q̈nta uel. vi. qõe uı̃ uelle ꝙ sufficiat gnãlis
puta ꝙ remiserit ius fideicõmissi qď hꝫ uel hẽre spe
rat ex quocũqꝫ testõ dũmõ renũciãtes sint de illis q̇
p̃sumant̃ scire ⁊ possint renũciare ⁊ ñ sit aliud ius ad
qď dcã v̾ba possint restrigi al̾s restrigerẽt̃ ad illď. C.
de trãs. l. si de certa. Sꝫ in cãu nr̃o nulla ꝯtinet̃ renũ
ciatio de aliquo iure fideicõmissi nec i spẽce nec i ge
nere ⁊ erãt sui hẽdes i q̇b⁹ p̃sumebat̃ ignorãtia ꝯten
toꝝ i testõ ar. l. ei⁹ q̃ i ꝓuinciã in fi. ff. si cer. pe. Et isti
q̇ nũc petũt erãt minores q̇ ñ poterãt eoꝝ iuri renũ
ciare uñ ꝯcludit sine dubitatõe quacũqꝫ ꝙ dicto fidei
cõmisso ñ cẽset̃ renũciatũ ꝑ dictã diuisionẽ ul̾ aliqua
v̾ba ip̃ius. Etiã ꝑ illa in q̇b⁹ ꝯcederũt inuicẽ l̾niaꝫ alie
nãdi ea que cuilꝫ eoꝝ uenerũt iportõem si alienatio
ñ ẽ sequuta ut idẽ dit̃minat codeꝫ. §. q. viij. Et hoc

de ꝑrio quesito seu dubio. ¶ Sup secūdo qͦ querit
utrū filiꝰ ꝓpter nō ꝯfectōem iuentarij ꝑdiderit ius de
ducēdi ltimā debitā iur̄ nature ꝓ ꝯcordia opi. puto
distiguēdos. iij. casus. Nā aut uult eā deducē ꝯ credi
tores hereditarios si forte facta deductōe bona non
sufficiūt ad satisfaciēdū eis ⁊ ē dicēdū sine dubio ꝙ nō
qꝛ etiā si factū fuisset aduersus eos deducē nō posset
cū ltima nō sit nec debeat̄ nisi ere alieno deducto seu
de eo qđ supē deducto ere alieno. l. pap̄ §. qm̄ aūt
q̄rta. ff. de inoff. testa. Et sic es alienū p̄cedit ltimā
aut querit̄ an possit eā deducē aduersus singulares
legatarios uel fideicō. generis uel q̄ntitatis ⁊ tunc hꝫ
locū uarietas opi. de qbꝰ sup̄ i allegatōibꝰ. ¶ Mihi plꝫ
opi. secūda ꝓ ꝑte negatia. ut deducē nō possit ēt ad
minuēdū legata. et iō disputando istū articulū alio
āno padue tenebā ꝑ rōnē illā cui nō uideo posse da
ri responsū. qꝛ heres nō ꝯficiēs inuentariū ēt ueꝝ de
bitū i quo sibi tenebat̄ defūctus nō posset deducē ad
uersus tales legatarios qbꝰ si bona nō sufficiūt here
ditaria tenet̄ soluere itegralit̄ de suo i auc. de here. ⁊
falci. §. si uero nō fecerit. Et sic tales legatarij ꝯparā
tur hodie creditoribꝰ aduersus quos nō detrahit ueꝝ
debitū nō ꝯficiēs iuētariū. Sꝫ eiꝰ actio penitꝰ ꝯfundi
tur. C. ď iure delibe. l. fi. §. i ꝯputatōe a ꝯrio sēsu mi
tominus detrahē pōt ltimā. que nō ē ueꝝ debitū. sꝫ q̄
si ut nō. i. l. ij. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊. l. fiq̄s legatum
ff. de fals. Et dicē illud qđ dicūt doc. ꝙ fit detractio
ut minuāt̄ legata tāꝙ i illo facta sint ultra uires pͣtri
monij ⁊ ꝓ reliquo p̄stent̄ isolidū ar. eiꝰ qđ i fi. hētur
i. l. si post missionē ⁊ i. l. i q̄ntitate. § fi. i fi. ff. ad legē
falci. ē una fantasia. Nā i illis legibꝰ deducit̄ ꝑrio loco
q̄tenus sūt ultra uires pͣtrimonij ⁊ reducūt̄ ad uires.
Sꝫ ꝑ istā deductōeꝫ legitime factā. nō reducūt̄ ad ui
res. Quid eniꝫ si adhuc remanerēt ultra uires certe
itegralr̄ soluerent̄ ad q̄d ergo illa deductio solꝰ ltime
tāꝙ i illo sint ultra uires postꝙ ꝓ ea ꝙ remanet fcā
deductiōe p̄dicta soluūt̄ isolidū ēt si remaneat ultra
uires ut si habebat i bonis ducēta ⁊ legauit. cccc. Si
deducat̄ tertia ꝑs ducētoꝝ ꝓ ltima adhuc ultra ui
res remanebūt. Si ergo deduceret̄ tertia ut efficiāt̄
ītra uires deberet deduci ēt ultra uidelꝫ itegra ducen
ta. Si h̄ nō fit ad q̄d ꝓdest tertiā tātuꝫ deducē rō ui
deo. Preterea legata p̄stāda sūt isoliduꝫ sicut credita
ēt si sint ultra uires hereditatꝭ. q̄re ergo fiet deductō
ltime tātū q̄si i hoc sint ultra uires cū istud nō noceat
quominꝰ isolidū p̄stēt̄ ēt de ꝓprio heredis. Interdū
q̄rimus utrū possit deducē ltimā aduersus fideicōmis
sū uniuersale. Et hic puto dicēdū ꝙ sic idistīcte qꝛ ta
le fideicōmissū uniuersale nūꝙ pōt excedere uires he
reditatꝭ uł bonoꝝ cū nō fiat nisi ď eo qđ ē i hereditate
uel i bonis. Et si i eis nihil reperiret̄ nō teneret̄ heres
ēt iuētariū nō ꝯficiēs ⁊ sic nō tenet̄ aliq̄d ponē uel dare
de suo tali fideicōmisso uniuersali. Sꝫ legatarijs ꝑti
cularibꝰ generis uł q̄ntitatis sic qꝛ illa legata possūt ui
res hereditatis trāscēdere uñ illa legata possūt ꝯpa
ri creditoribꝰ. Sꝫ fideicōmissū uniuersale nō. cessat gͣ
rō p̄dicta i tali fideicōmisso uni sic de iur̄. ff. qͦ nō erat
itroductū bñficiū iuētarij poterat heres aduersus fi
deicō. talē uniuersalē deducē ueꝝ debitū. l. irritū. C.
ad. l. fal. l. debitor. ff. ad tre. ⁊ ēt ltimā q̄ i tali fideicō:
nō cadebat. l. coheredi. §. cū filie ṽsi. nec fideicō. ff de
uul. ⁊ pupil. Et tñ aduersus creditores hēditarios q̄
hꝰ tenebat̄ ēt ultra uires. l. q̄ doť. so. ma. nō poterat.
Nec ēt aduersus ꝑticulares hodie legatarios generis
uł q̄ntitatꝭ. q̄ ꝯpāt̄ hodie creditoribꝰ iuētario nō fcō ut
sup̄ dixi. Ita ⁊ hodie nō ꝯfecto iuētario poterit heres
aduersus fideicōmissū uniuersale ďducē ueꝝ ďbitū ⁊
ēt ltiaꝫ qꝛ remanet i illis t̄mis i qbꝰ erat de iure. ff. ⁊ nō i
detioribꝰ quātū ad fideicō. uł'e cui nō tenet̄ ultra uires
hēditatꝭ. sꝫ de iur. ff. potat p̄dicta detrahē gͣ ⁊ hodie.
Sꝫ quātū ad legata ꝑticularia que uires facultatum
pñt trāscēdere remanet i detiori ꝯditōe hodie nō facto
iuētario q̄ꝫ oliꝫ eēt iur. ff. uel codi. qꝛ tenet̄ soluere de
suo ⁊ ultra uires de iur̄ auc. qđ i fideicō. uniuersali nō
ē. Et ista ē rō demōstratiua ⁊ subtilis ⁊ ṽa sicut euā
geliū ut puto lꝫ ꝑ doc. nr̄os nō tacta. Et ꝯcludo ꝙ in
cāu isto mat̄ ista poterit ďtrahere ltimā debitā illi mar
co filio testōris i qua successit filiꝰ eiꝰ ⁊ ip̄a postea filio
cū illi q̄ cū ea litigāt sint fideicōmissarij uniuersales nō
ꝑticulares ꝑ iā dcā. ¶ Sup tertio q̄sito an ꝑ nō ꝯfectōꝫ
iuētarij ꝑdat̄ hodie trebelliāica. Ego alīs ꝯsulēdo fui
sequutꝰ opi. bar. quā ponit i auc. Sꝫ cū testōꝝ ꝑ tex.
quē allegat i corpore uñ sumit̄ ubi dic̄ eē casū ꝑ doc.
nō ponderatū. Et ꝑꝑ rōnē illā qꝛ p̄sumit̄ subtraxisse
⁊c̄. Et cum ista opi. que ēt ꝑ modernos approbatur
quos refert suprascriptꝰ dñs allegās uī posse trāsiri ꝓ
nūc. Sup ultio quesito de fructibꝰ an in trebellianicā
ꝯputēt̄ posito ꝙ i cāu nr̄o detrahi posset. Ego alīs di
xi ⁊ puto uerissimū eē ⁊ posse ď iure defēdi ꝙ ēt si di
camꝰ istud fideicō. fuisse relictū a filio sub duplici ꝯdi
tiōe si ip̄e decederet sine liberis uel liberi sine liberis
uideat̄ relictū a filio nō aūt a liberis eiꝰ q̄bus nō uidebat̄
aliq̄d relictū nec ex hoc reddat̄ fideicōmissū iutile fm
bal. i. l. ab eo. C. ď fideicō. Et dixi i alio ꝯsilio nihilo
minus i trebellianicā ꝯputāt̄ fm regulā gnālē positā
i l. in fideicōmissa. ff. ad trebel. Nec obstat ꝙ erat de
liberis p̄mi gradꝰ ut. l. iubemꝰ. C. ad trebel. qm̄ lex
illa loq̄t̄ qñ unā tm̄ quartā detrahebat filiꝰ. s. trebel
lianicā ut ibi pꝫ dū dicit. dodrās restituat̄ quo cāu iō
fructꝰ nō ꝯputat i eā qꝛ illa trebelliāica tūc ꝯputat̄ i lti
mā debitā iure nē i qua lꝫ oliꝫ tales fructꝰ ꝯputarent̄
l. pap̄. §. si ꝯditōi. C. ď ioffi. tes. lex illa iubemꝰ uoluit
nō ꝯputari i liberis p̄mi gradꝰ postea in. l. scimꝰ. §. re
pletōeꝫ de ioffi. testa. que nouior ē iꝑator gnālr̄ statu
it i q̄buscūqꝫ ꝙ i ltia nō ꝯputarēt̄. Ueꝝ si ponamꝰ ꝙ
detrahat duas quartas. s. ltimā p̄us i quā nō ꝯputat
fructꝰ ⁊ postea trebelliāicā qđ lꝫ de iur̄ ciuili nō uideat̄
posse fieri de iure tñ cāonico approbat̄ qđ fieri possit
qñ ē in diē uł sub ꝯditōe fideicōmissū iur̄ nō. i. l. q̄ꝙ
C. ad. l. falci. nō hēo legē dicētē ꝙ tūc in trebellianicaꝫ
nō ꝯputent̄ fructꝰ iudicio testatoris ꝑcepti nec tūc sub
est illa rō q̄ ē qñ trebellianica tm̄ deducit̄ ut pꝫ ex his
q̄ dixi. Et iō puto stādū regl'e q̄ ē i ꝯriū i. d. l. i fideicō
missaria. ff. ad trebel. Et ita legēdo alīs dixi ⁊ ꝯsului.

¶ An presumatur diuisio si socij diuisiꝫ possederint
per magnum tempus.

xciiij.

¶ In christi nomine amen.

Nō sequēdo ordinē supra scriptoꝝ dubioꝝ. qꝛ pūctꝰ
suprascriptꝰ fuit iꝑfectus ⁊ paꝝ itelligibilr̄ ꝯpositꝰ tota
dubitatio ꝓut ꝯprehēdo ex iformatōe oretenus hita
uertit̄ circa admistratōeꝫ ⁊ admistrata añ diuisionē.
Nā de tꝑe post diuisionē nō querit̄ quia seꝑatiꝫ ⁊ diui
siꝫ dcē ꝑtes uixerūt ⁊ admistrarūt de tꝑe ṽo quo du
rauit societas petit̄ ꝑ filios dcī ioānis a filijs dcī ātonij
reddi rō admistratōis dictaꝝ apothecaꝝ tanꝙ recte
⁊ gubernate fuerit ꝑ solū ātoniū quousqꝫ uixit ⁊ post
eiꝰ mortē ꝑ filios eius ⁊ sic ꝑtiꝫ ip̄oꝝ gerentiū noīe ⁊
ꝑtim

ptiȝ noīe dicti petri ioānis tanq̄ ab ipo ppositi p pte
que spectabat ad ipm petrūioānē. ff. de exercito. l.
sitti plures uersi p̄rio ibi sȝ si plres exerceant ꝛc. ꝛ si
ter. pe. l. ei⁹ q̄ i ꝓuiciā i n̄. Jō uolūt dicti agētes ut di
cti ꝯuēti reddāt rōnē administratōis de eo q̄ ipi ꝯuē
ti ꝛ pr̄ ipoꝝ gesserūt ipoꝝ noīe agētiū. ꝛ sic p dimidia
quoꝝ agētiū itētio fūdat i. l. q̄ ꝓprio. §. ꝓcur. ut i ce
ter. ff. de ꝓcur. i pn. ꝓ sotio. l. ueꝝ. §. si cū tres sȝ h̄
fūdamtū sublatū ē p testes supscriptos. q̄ filij dc̄i āto
nij ꝯuēti dicūt ꝛ p dictos testes bn̄ ꝛ sufficiēter ꝓbāt
q̄ imo nec dict⁹ ātonius pr̄ eoꝝ nec post morteȝ eius
ipi filij unq̄ dictas apothecas rexerunt ꝛ gubernaue
rūt soli sȝ cōit una cū petroioāne; ꝛ filijs ei⁹ ꝛ q̄ dict⁹
petrusioānes claudebat d̄ sero apothecas ꝛ portabat
pecunias ad domū suā. Et q̄ cōit oia faciebāt ꝛ nō
magis unus q̄ alt. Ex q° seq̄t q̄ alt alteꝝ cēset ppo
suisse ꝛ sic q̄libet cēset admistrasse p se. Et ex h̄ seq̄t
aliud q̄ alt ab altero n̄ pōt petē sibi reddi rōnē gene
ralē admistratōis geste qm̄ ab eo q̄ meo noīe n̄ gessit
sȝ suo n̄ possum h̄ petē ꝛ hic ut dixi q̄libȝ suo ꝓprio
noīe ꝛ ꝓ pte quā hēbat i societate ꝛ ꝓ idiuiso gessit
ꝛ admistrauit nō noīe ꝯsocij ul ꝓ pte illi⁹ g° ꝛc. casus
ut i si. ff. de admis. tuto. l. actor ubi tutor a ꝯtutore h̄
petē nō pt̄. Nā qua rōne unus posset petē ab altero
sir ꝛ alt ab illo iō iur cuiusdā tacite ꝯpēsatōis alt ab
altero dȝ esse liber ar. ff. de l. ij. l. unū ex familia. §. sȝ
si uno i si. de ꝯpensa. l. si ābo. Si tn̄ ad man⁹ unius
plus puenisset ex pecunia cōi seu ex mercib° q̄ ad al
terū nō ꝓhibet alt agere ꝓ socio ut refundet q̄ eius
plus pcepisset nō ut rōnē general admistratōis red
deret. ut. d. l. ueꝝ. §. si cū tres ꝛ. l. actiōe. §. si cōis ꝓ
q° potius ut q̄ filij dicti antonij possēt agere ꝯ filios
petriioānis q̄ petrusioānes ut dicunt testes ꝯsueue
rat portare pecunias ad domū suā q̄ ecōuerso uн̄ si
illi tacēt honeste facerēt ēt isti tacere ꝛ supuacuā litem
nō istituere. l. i. ff. de inoffi. testa. ¶ Tollit ēt ex alte
ro itērō dictoꝝ agentiū qm̄ dict⁹ petrusioānes fecit di
uisionē dicte societatis cū filijs dicti ātonij iaȝ sūt. xx.
āni uel circa. Et ex post steterūt diuisi ꝛ sepati nec un
q̄ petita fuit reddi dicta rō. Unde credēdum ex taci
turnitate tāti t̄pris ꝛ rōe societatis que ē quedā frater
nitas q̄ oia i dc̄ā diuisiōe fuerūt iter eos terminata.
et rō hinc ide reddita. qd̄ si nō esset nō ē credēdū q̄
tāto tēpore tacuissent uel q̄ diuisionē fecissēt. que nō
solet fieri nisi sup certis ꝛ idubitatis ar. ff. fam. her. l.
i. ꝛ ꝓ h̄. ff. d̄ ꝓba. l. ꝓcula. Diuisio aūt q̄tū ad bōa
imobilia dȝ ꝓbari p istruȝ publicū q̄tū v̄o ad mobi
lia ꝓbat p̄sūptiōe iur. posito q̄ testes de ipo n̄ dispo
nerēt scȝ q̄ p lōguȝ tēpus. x. ānoꝝ ꝛ ultra steterūt se
pati ꝛ diuisi ꝛ q̄libȝ p seipm habuit suā apothecaȝ ex
quo resultat p̄sūptio diuisiōis ē gl. ordiaria que cōit
tenet i. l. penul. C. cōi diui. ꝛ p bar. i. l. cū d̄ i rē v̄so.
ff de usuris. Sūt ēt duo testes q̄ dicūt se fuisse p̄sētes
diuisioni p̄dicte scȝ terti⁹ ꝛ sextus. Nec sūt singulares
q̄ nō discordāt i loco ut t̄pre lȝ de ipis scȝ loco ꝛ t̄pre
nō deponāt q̄ nō fuerūt iterrogati. sed h̄ non uiciat
dictuȝ ipoꝝ p ea que nō. i. l. solā. C. de test. ꝛ. ff. e. l.
ob carmē. §. fi. ꝛ p Inn. i. c. q̄lr ꝛ qn̄ d̄ accu. ꝛ i spe.
d̄ iq̄si. §. nūc tractem⁹ v̄si. Itē sufficit ꝛ lȝ terti⁹ testis
sit affinis ꝛ sic uideat aliq̄lr detrahi fidei sue. Attamē
q̄ adsūt alij q̄ testificātur de auditu ꝛ q̄ erat publica
uox ꝛ fama tollit p h̄ suspitio ꝛ supplet dictū illi⁹ p ea
q̄ nō. i. l. si duo pr̄oni in p̄n. ff. d̄ iur iur. ꝛ. l. excusāt i
p̄n. ff d̄ excu. tuto. ꝛ. l. iij. §. i. d̄ testi. ꝛ i. c. fi. d̄ succes.
ab intesta. ex q̄bus pȝ responsio ad oia quesita sup

facta ꝛ ꝯcludo dc̄ōs agētes debē succūbere in q̄tū pe
tūt a filijs dc̄i ātonij sibi reddi rōnē admistratōis dc̄ā
rū pecūiaꝝ ꝛ i expēs debēt ꝯdēnari. Laus Deo.

¶ Diuisio facta per duos de re communi inter tres
tertio non consentiente non ualet ēt inter illos duos
ꝛ ēt si lata fuerit snia.

¶ Casus sequētis ꝯsilij.

¶ Int spectabiles ꝛ generosos ser nicolaum ex una
ꝛ uluinū ac henricū adultū ipi⁹ ser nicolai nepotes. s.
filios duoꝝ fratrū ipsi⁹ ser nicolai ex alia orta mā q̄ō
nis sup hereditate diuidēda que in cōi int ipsos possi
debat istāte ꝛ petēte ipo ser nicolao ut ipa diuisio fie
ret qm̄ uolebat bona sua cognoscē ut appet i quadā
citatōe ꝛc. ꝓducto libello i iudicio ipi⁹ ser nicolai diui
sionē petent de cōi ꝯsensu ser nicolai ꝛ ser uluini ipo
adulto henrico excluso ꝯpromissū fuit i egregiū d̄cre
toꝝ doctorē. d. A. d̄ belguado ꝓmiserūt tn̄ ipe ser ni
cola⁹ ꝛ ser uluinus se facturos ꝛ curaturos ꝓ posse q̄
henric⁹ adult⁹ arbitriū obseruaret siue sniaȝ arbitri ꝛ
oia ꝛ singula ꝯtēta i ꝯpromisso ꝛc. Tādē p arbitra
torē arbitratū ē ꝛ p̄rio q̄ ser uluinus hēat certā pteȝ
bonoꝝ cū onere certo ut i snia. Dein̄ de resto tot⁹ cu
muli ipe ser nicola⁹ ꝛ ser hēricus adult⁹ dēant detra
hē unā marcā in reditu ꝓ quolȝ ubicūqȝ uoluerit dū
tn̄ non i uulnesono. Itē arbitrat postea supra una
marcha ēt detrahēda de una quarta p ipm nicolaū
ꝛ postremo reliqua bona equalr diuidit p ser nicolaū
ꝛ ser uluinū laudat snia arbitri henric⁹ adult⁹ n̄ lau
dat ꝛ lȝ citatus fuerit ad ꝯsentiēdū nūq̄ uoluit ꝯsēti
re snie ipius arbitri ꝛ post sniaȝ noluit laudare reru
tās se grauatū imo citatus ꝓtestatus ē ꝛc. ut i ꝓcessu
finalr p iudicē ordinariū deputāt boni uiri ut cogno
scāt si ipe henricus lesus ē cui deputatōi ipe n̄ ꝯsēsit.
Postremo declarauerūt ipi boni uiri ut appet i ipoꝝ
declaratōe. Et int cetera declarauerūt q̄ ipe henric⁹
adultus n̄ grauabat i eo q̄ ser nicolaus ei⁹ patruus
dēbat eligere unā marchā ꝛ ipe aliā d̄ toto cumulo a
qua declaratōe ipse henricus siue eius curator appel
lauit nec fuit p iudicē admissa ipsa appellatio nec uo
luit q̄ scriberet. Citāt ipsi ser nicolaus ꝛ ser uluinus
ad uidēdū restitui ipm henricū i integrū nec audit p
iudicē henricus imo repellit ꝛc. Ex his de ifrascript
dubitat. ¶ P̄rio an ser nicolaus n̄ s̄uādo sniaȝ incur
rat penā ꝯpromissi cū p cū n̄ stet q̄n ꝯpromissū siue
snie s̄uet sȝ p hēricū adultū q̄ ꝯpromisso ꝛ snie n̄ ult
ꝯsētire ꝛ p ꝯn̄s n̄ sua culpa ipsi⁹ ser nicolai sȝ hērici
q̄ n̄ pmittit ipȝ ser nicolaū eligē unā marchā ubicūqȝ
ult iuxta tenorē snie arbitri. Itē q̄ in ista hereditate
sūt certa bona que uocāt hitatōes siue ꝓuisiōes ꝛ h̄
bona ꝯcedūt p ipos nobiles ad bn̄placitū q̄buscūqȝ
uolūt pp aliqd̄ s̄uitiū puta aduocatōeȝ uel q̄d sile an
ipa bōa debeāt diuidi qm̄ p ser uluinū allegat ipa bo
na n̄ debere diuidi nulla assignata rōe ꝛ sic an ser ni
colaus possit eligere de ipsis bonis habitationū ꝓ il
la marcha que sibi debebit ubicūqȝ uoluerit eligēdo
iuxta tenorē snie. Itē an teneat ipse ser uluinus ipsi
ser nicolao reficere fructus quos pcepisset ex duabus
marchis d̄ redditu iuxta tenorē snie ac si assignate fu
issent sibi ipe marche cū ipe ser uluin⁹ i possessiōe fue
rit fructus recolligēdo certaꝝ terraꝝ ꝛ n̄ āleꝝ sibi ex
cumulo p sniam arbitri assignatoꝝ nec tn̄ ipse ser ni
colaus poterit hēre fructus dictaꝝ marchaꝝ que sibi
assignātur p ipsaȝ sniam sine culpa sui. Et an de dā
nis teneatur ille ser uluinus.

xciiij:

In christi nomine amen:

Circa p̄mũ quesitũ notãdũ ẽ ad euidẽtiã ꝙ sentẽtia
diuisoria lata p̱ dñ͞z antoniũ nõ ualuit nec ualet i ali
quo ẽt q° ad nicolaũ ⁊ uluinũ postꝙ̄ henricus terti⁹
ꝯsors nõ ꝯsensit i ꝯp̄romisso nec ipsu͞z ratificauit. Et
p̱ ꝯñs illi duo nullũ potuerũt illi facẽ p̄iudiciũ i cõ
ꝓmittẽdo noĩe illi⁹ nec ẽt arbiter ab eis assũpt⁹. ff. ð
re. iur. l. ñ d͞z alteri p̱ alterũ iniqua ꝯditio afferri. Et
ẽ q̄si casus i terminis. C. fa. her. l. coheredib⁹ facit. C.
si i una eadẽq͞z cã. l. i. i p̄n. de re. credi. l. neq͞z filius
ff. de publi. cotẽ. §. dñs ad trebel. q̄dã. §. siq̄s filium
uñ cũ nõ ualeat s̄nia respectu illius nec ẽt põt ualere
respectu alioꝝ duoꝝ p̱. l. i ħ iudicio. ff. fami. her. ubi
casus q̄ reputaꝭ esse unũ negociũ hec diuisio l͞z plu
res tãgat p̱sonas. ff. de q̄b⁹ reb⁹ ad eũdẽ iudi. eaꝭ. l.
l. ð iurisdi. om. iudi. si idẽ ⁊ sic d͞z i totũ termiari ñ p̱
p̱tes al's s̄nia nõ t͞z i aliquo ut nõ. C. si aduersus re͞z
iudi. l. i. de doli excep. ff. l. apud celsũ. §. uñ queritur
lo. i. ð arbi. qualẽ. §. i. al's ẽ lex dic̄ ⁊ ibi in gl. que i
cipit. nota facit qð nõ. gl. ij. q. vi. §. itẽ cu͞z certa ⁊ in
spe. de sen. §. iuxta uersi. Itẽ ẽ nulla rõne ꝙ̄titatis ⁊
qð nõ. gl. ff. de iurisdi. om. iud. l. fi. ⁊ cy. C. de erroẽ
cal. l. i. ⁊ canoniste in. c. cũ int̄ ð re iudi. Põt q° dict⁹
nicolaus uenire ꝯ̄ dictã diuisionẽ ⁊ s̄nia͞z postꝙ̄ ẽ nul
la. Et petere iteꝝ diuisionẽ fieri ⁊ facẽ ambos dictos
suos ꝯsortes citari. l. quẽadmodũ C. ð agri. ⁊ censi.
li. x. ⁊ p̱ ꝯsequẽs nullã penã põt timeꝭ q̄ illud ꝙ lite
fit penã nõ mereꝭ. l. grac⁹. C. de adul. Nec p̄t uluin⁹
sibi iputare cur nõ facit illũ henricu͞z ratificare sicut ꝓ
misit q̄ ꝓmissio fuit reciproca ⁊ sic admittiꝭ hinc in
de ꝯpensatio culparu͞z ⁊ negligẽtiaru͞z. ff. ð ꝯpensa.
si ãbo so. ma. l. uiro atq͞z uxore. fiat ergo iteru͞z diui
sio de ꝯsensu oim nec põt dñs locũ tenẽs ꝯpellẽ dẽ͞z
henricũ ad ratificãdũ ꝯp̄romissũ ul' s̄nia͞z ẽt si nõ do
ceat de lesio. C. de iure deli. nec emere l͞z possit cum
cogere ad diuidendu͞z alio ꝓuocãte. l. si pupilloꝝ in
p̄n. ff. de rebus eoꝝ nec etiã põt cogere ad ꝯp̄romit
tẽdu͞z nisi statutu͞z hoc disponẽt iuxta nõ. p̱ bar. in. l.
furti §. q̄ iussu. ff. de infami. S͞z ip̄o recusante ꝯp̄ro
mittere iudex ip̄e debebit diuisionẽ facere si alr̄ inter
se nõ ꝯcordãt. C. de nup. l. i copulãdis cum si. ⁊ hec
sufficiãt de p̄mo dubio. Et facit ad p̄dicta glo. que ẽ
in. l. ij §. dubitãdu͞z. ff. fam. her. ¶ Ad secundu͞z ue
ro quesitũ respondeo dicta bona debere diuidi si pos
sunt ꝯmode diuidi postꝙ̄ aliqua bona rõ in ꝯtrariũ
non allegaꝭ per tex. in. l. cetere que est lex quarta in
pri. ff. fami. her. ubi daꝭ regula ꝙ oẽs res diuisibiles
ueniunt i diuisorio iudicio except̄ quibusdã de quib⁹
hec nõ sunt. Debẽus ergo adherere regule alio non
dato sicut bonienꝭ adherẽt carotõ ut nõ. glo. i l. oĩs
diffinitio de re. iur. ¶ Ad tertiũ quesitũ respõdeo ꝙ
si dict⁹ ser nicolaus uenit ad rescidẽdũ istã diuisione͞z
quaten⁹ ð facto ꝓcessit petẽdo iteꝝ cã fieri s͞z ea q̄ prio
loco dixi ñ p̄t petẽ a dc̄o uluino sibi solui fruct⁹ quos
p̱cepisset ex duab⁹ marchis si ip̄as habuisset iuxta te
norẽ sẽtẽtie tũ q̄ eẽt sibiip̄i ꝯ̄tr⁹ cum ħ petẽdo diceret
s̄nia͞z ualidã ⁊ debẽ effectũ sortiri ⁊ dicẽdo p̄mũ dixit
ꝯ̄triũ g° ⁊c. l. ij. qñ app. sit. C. ð fur. l. i. Tũ q̄ nõ ip̄e
uluinus ipediuit ꝓ͞z hr̄e s͞z ip̄e henricus q̄ ñ ꝯsensit
ꝯp̄romisso ul' s̄nie. S͞z bñ p̄t petẽ ut ip̄e uluin⁹ cõicet
fruct⁹ quos ip̄e sol⁹ ex sua p̱te p̱cepit quã sibi ð fc̄o oc
cupauit tãꝙ̄ ñ iuste occupauit postꝙ̄ diuisio ñ ualuit
ut. s̄. dixi ⁊ sic dict⁹ ser nicola⁹ cõicauit suos ac si nulla
diuisio fc̄a foꝛt. ff. ꝓ so. l. actõe. §. si cõis cũ. §. se. i fi.

¶ Si dico me occupasse rẽ que nõ erat alicuius ⁊ ex
tũc possedisse p̄sumoꝛ dñs ⁊ ẽt p̄sumitur re͞z illã non
fuisse alicuius ⁊ dicens ꝯtrarium d͞z ꝓbare. Et fode
re cotes aut metalla subtus terram an liceat cuilibet
etiam si alteri noceat. Et de uenis cotarijs.

xcv.

In christi nomine amen.

Uisis allegatõibus supꝛascript̄. Ego paul⁹ de castro
utriusq͞z iuꝭ doctoꝛ idẽ ꝯcludẽs dico uidel͞z ꝙ ex ꝓba
tõib⁹ fact̄ sat̄ apparere uꝭ saltẽ iuꝭ p̄sũptõe ꝙ p̄dicti
ꝓ q̄b⁹ intẽdit dict⁹ ser ãtonius fuerũt i possessiõe isti
us part̄ uene uel cuniculi de qua ꝯtẽdiꝭ postꝙ̄ ꝓba
tũ ẽ ut euidẽt̄ app̱et ꝙ i p̱te illa fuit cauatũ ab ãtiquo
tp̱e i magna quãtitate cotũ ⁊ ñ app̱et ꝙ alius caua
uerit ꝙ̄ isti uel eoꝝ auctores ⁊ isti dicũt se uel eoꝝ au
ctores cauasse. Nã l͞z possibile sit ꝙ alij cauauerit pos
sibile ẽ ẽt ꝙ isti ul' eoꝝ auctores cauauerit. Et ista p̱s
uerisilioꝛ ẽ postꝙ̄ sũt i possessiõe hostij uꝭ itroit⁹ sine
quo ñ potuisset ita cauari. Et postꝙ̄ ita asserũt ⁊ ita
ẽ tal' p̄sũptio iuꝭ que sufficit ad ꝓnũciãdũ ꝓ eis. Et
ꝓ ħ iduco tres auctoritates doc. i si. Pria ci. ⁊ alioꝝ
i. l. siqua p̱ calũniã ð ep. ⁊ cle. q̄ dicũt ꝙ si ꝓduco unũ
istrumẽtũ in q° titi⁹ fecit ꝓcuratorẽ gaiũ ad agẽdu͞z.
Et ego assero me eẽ illũ gaiũ. Aduersari⁹ ṽo negat
icũbit sibi on⁹ ꝓbãdi ꝙ sim ali⁹ ⁊ nisi ꝓbet postquã
hẽo instr̄m meũ. Et assero me eẽ illu͞z p̄sumoꝛ eẽ ille
de quo sit mẽtio i instr̄o postꝙ̄ possibile ẽ ꝙ ego si͞z il
le l͞z ẽt sit possibile ꝙ ali⁹ sit ⁊ ista p̄sũptio ẽ efficax ad
ꝓnũciãdũ q̄ ẽ iuꝭ. Alia auctas ẽ bar. i. l. si fuñ. §. si
int̄ duos in fi. ff. de l. ij. ⁊ i. l. demõstratio de ꝯdi. ⁊ ð
mõ. q̄ uult ꝙ si p̄duco testm̄ i quo sit legatũ titio petri
de tali loco. Et ego ꝓbo me uocari titiũ petri de illo
loco ⁊ assero me eẽ illũ de quo testãoꝛ sẽsit. Aduersa
ri⁹ ṽo negat dicẽs ꝙ põt eẽ ali⁹ eiusdẽ noĩs icũbit si
bi on⁹ ꝓbãdi ħ al's p̄sumoꝛ eẽ ille de quo testãoꝛ sensit
postꝙ̄ ħ assero ⁊ hẽo p̄sũptõe͞z ꝓ me ⁊ ista ẽt p̄sũptõ
ẽ sufficiẽs ad ꝯdẽnatõe͞z. Alia ẽ eiusdẽ bar. i. l. rẽ que
nobis. ff. de acq̄. pos. ⁊. l. rẽ alienã de pig. acti. q̄ uult
ꝙ si ñ possũ aliꭗ ꓑbare dñiu͞z rei quã possideo si asse
ro ꝙ tp̱e quo ip̄a͞z occupaui ñ erat i alicui⁹ bonis nisi
aduersari⁹ ꝓbet ꝙ erat i bõis alicui⁹ p̄sũptio ẽ ꝓ me
⁊ sic ꝓbo dñiu͞z q̄ qð i nulli⁹ bõis ẽ occupãti ꝯcediꭗ.
Sic i ꝓposito isti sũt i possessiõe hostij ⁊ itroit⁹ sinꭗ q°
ñ põt accedi ad illũ locũ ⁊ fuerũt lõgissimo tp̱e. Et ẽt
ꝓbauerũt ⁊ ẽ notoriũ ꝙ fuerũt i possessiõe cauãdi in
alijs p̱rib⁹ dicte uene ⁊ cuniculi. Et app̱et ꝙ i p̱te ð q̄
ꝯtẽdiꭗ fuit cauatũ l͞z testes eoꝝ ñ dicerẽt ꝙ fuit cauatũ
p̱ eos. Ex quo tñ ip̄i ħ asserũt ⁊ p̱s aduersa ñ ꝓbat
ꝯ̄triũ q̄d mouẽ d͞z aĩu͞z iudicãt̄ ad p̄sumẽdũ poti⁹ ꝓ il
la p̱te cũ nihil hẽat ꝓ se ex quo possit resultare dc̄ã p̄
sũptio nisi ꝙ sic ẽ possibile ꝙ ali⁹ uel alij fuerit cũ isti
agẽtes hẽant sile fũdamẽtũ ꝓ se q̄ ẽt ẽ possibile ꝙ ip̄i
fuerit ⁊ ultra hoc ẽt hñt alia ꝓ se. s. ãtiq̄ssimã posses
sione͞z tã hostij ul' buche ꝙ̄ aliaꝝ p̱tiũ cunicli. Certe bo
n⁹ iudex declinare d͞z aĩm ꝓ p̱te agent̄ ꝓ qua plura
sũt p̱ ea q̄ p̱le nõ. bar. i. l. admonẽ. ff. ð iuriu. S͞z
ꝓ deo q̄d expedit i his friuol' imorari. Nã ut al's i ista
cã pluries ꝯsulẽdo dixi ⁊ credo dixisse ṽitatẽ nisi peni
t⁹ careã itellectu qð ñ puto. Cuniculus iste unic⁹ ẽ a
p̄ncipio usq͞z i fi. q̄ sine ulla distictõe fc̄ã p̱ regiões p̱
quã distictõe͞z resultat p̱l'alitaꭗ ⁊ ñ p̄us ut. l. siq̄s duos
§. i. ff. cõia p̄dio. ⁊ idẽ ẽ dicẽdũ ð uena ꝓpt̄ quã fact⁹
ẽ cuniculus

ẽ cuniculus ⁊ ꝓpt̃ qꝺ unũquodq; ⁊ illud mag᷑. Igit̃
appꝑhensa possessiõe cuniculi ⁊ uene in una pte cẽset̃
appꝑhẽsa i toto. l. iij. i pñ. ff. de acq̃. pos. si alie ptes
ñ occupebãt̃ p aliũ. als sec⁹. l. qꝺ meo. §. fi. ff. ꝺ acq̇.
pos. Nec ob. uiolẽtia ⁊ cauilosa respõsio ptis aduerse
dicẽtis ꝙ imo iste cuniculus ñ dꝫ cẽseri unic⁹ sꝫ plres
ſm ꝙ plra sũt p̃dia supiora qb⁹ subẽ cuꝫ cedat eis ꝓ
regiõe cuiuslibꝫ eoꝝ idest ꝓ regiõe cuiuslibꝫ ipsorum
ff. ꝺ acq̃. re. do. l. ꝓ regiõe. ꝓ socio. l. penul. qꝛ leges
ille faciũt ꝺ directo i ꝯriũ nã quousq; lapis nat⁹ i ꝯsi
nio duoꝝ p̃dioꝝ coheret solo ⁊ sic ñ reputat̃ ut lapis
sꝫ ut solũ ẽ cõis ꝓ diuiso sicut solũ. Sꝫ postꝙ̃ ẽ euul
sus a solo ⁊ sic ꝯsiderat̃ p se ut lapis tũc ẽ unicus ⁊ ẽ
cõis ꝓ idiuiso ut i dictis legib⁹ dꝛ. Sic dico i ꝓposito
anꝙ̃ ista uena esset apta nõ ꝯsiderabat̃ tãꝙ̃ uena sꝫ
tãꝙ̃ solũ nec p se. Et iõ possũ fateri ꝙ cedebat a sup
ficie usq; ad cẽtrũ cuilibet dñorũ supiorũ ꝓ regiõe ⁊
sic ꝓ diuiso uñ unus eoꝝ nõ poterat fodere nisi quo
usq; suũ p̃diũ ꝓtẽdebat̃ iuxta nõ. i. l. fluiuꝫ. §. fi. cũ
l. se. ff. de dã isec. Sꝫ postꝙ̃ fuit apta. ꝯsiderat̃ de p
se ⁊ nõ simplr̃ tãꝙ̃ solũ sed tãꝙ̃ uena. Et iõ dꝫ eq̃pa
ri lapidi euulso ut sic p̃supposito sine p̃iudicio ueritatis ꝙ remãserit i dñio dñorũ supiorũ erit eoꝝ ꝓ idiui
so qꝛ diuisio illoꝝ fũdoꝝ ñ se extẽdit ad hanc uenã q̃
mediãte cuniculo separata ẽ a solo qꝺ ẽ sup̃ celũ cuniculi ⁊ qꝺ sustinet supficiẽ p̃dioꝝ supiorũ. Et sic cuꝫ illa
diuisio se nõ extẽdat ad hãc uenã ⁊ ipe ꝺ se ẽ tota cõ
tinua sine linea ⁊ sine diuisiõe actuali ñ põt dici nisi
una qꝛ diuisio ẽ illa q̃ ꝺ uno toto facit plra. l. siq̃s du
as. §. i. cõia p̃dioꝝ. Igit̃ seq̃t̃ bñ ꝙ appꝑhẽdẽdo pos
sessiõeꝫ ptis cẽsent̃ appꝑhẽdisse possessiõeꝫ toci⁹. Nec
ob. si dicat̃ h̃ nõ esse ueꝝ qñ ps altera erat p aliũ oc
cupata uel possessa qꝛ dico ꝙ dñi p̃dioꝝ supioꝝ licet
possiderẽt ⁊ possideãt illos fũdos nũꝙ̃ tñ possederũt
hãc uenã posito ẽt ꝙ essent dñi istius uene qꝛ nõ ap
paret eos appꝑhẽdisse possessiõeꝫ eius tãꝙ̃ uene nisi
a tẽpore istius iuasiõis de qua ꝯtendit̃ ergo ⁊c̃. licet
enĩ añ aptã uenã posset dici ꝙ possiderẽt solũ rõe co
herentie ⁊ tãꝙ̃ solũ ⁊ sic i uniuerso post ipaꝫ iuẽtam
cũ sit res penit⁹ diuersa req̃rebat̃ noua appꝑhẽsio ar.
l. eũ q̇ edes. ff. de usuca. de acqui. pos. l. cũ heredes i
p̃n. Potuerũt ergo p̃scribere isti agẽtes exquo tanto
tp̃e totã uenã possederũt posito ꝙ remãsisset i dñio
illoꝝ dñorũ supiorũ post iuẽtionẽ ei⁹. Sꝫ ẽt dico hoc
falsuꝫ qꝛ fuit effecta iuẽtoꝝ p ea q̃ nõ. i. l. ꝯti. C. ꝺ me
tal. Et p ea que pluries dcã sũt als. Et p ꝯsequẽs ẽ
istoꝝ. Nã aut isti cãꝫ habuerũt ab illis ⁊ habeo ꝓposi
tũ. Aut dꝛ p alterã pteꝫ ꝙ nõ habuerũt ab illis cãꝫ ⁊
tũc ostẽdat ꝙ tẽpore quo isti ⁊ sui auctores iceperunt
occupare alius uł alij essẽt dñi isti⁹ uene qꝺ cũ facẽ ñ
possint qꝛ quasi ẽ ipossibile diceret̃ effecta occupãtiuꝫ
ſm theoricã bar. i. ꝺ. l. rẽ que nobis. ff. ꝺ acqui. pos.
Omissis ergo alijs rõnibus als factis ꝓ ista pte ⁊ ẽt
rõnib⁹ ptis aduerse que potius ingerũt difficultatem
q̃ꝙ realitateꝫ dico ⁊ ꝯsulo sine scrupulo ⁊ sine dubita
tõe quacũq; sniaꝫ ferendaꝫ ꝓ pte agentiũ. Nec unꝙ̃
uidi aliquã bonaꝫ ⁊ urgentẽ rõneꝫ p alia pte lꝫ suas
multiplices allegatões ⁊ diuersa ꝯsilia uiderim q̃ me
ab hac snia ñ retraxerũt i bona ⁊ pura ꝯscia. Et uł
mihi ꝙ sibi fuerit als fcã magna iiusticia. Et si habe
rẽ ferre sniaꝫ i nullo dubitarẽ ferre ꝓ ea. Laus Deo.

De probatione dñi principaliter in iudicium deducti qualiter sit fienda.

.xcvi.

In christi nomine amen.

Uiso quodã ꝓcessu agitato forliuij sup quadã t̃ra et
q̃dã uinea int̃ quãdã dñaꝫ iohãnã uiduã uxorẽ ⁊ hẽ
dẽ cuiusdã marci seu ꝓcuratorẽ ei⁹ agẽtes ex pte una
⁊ quosdã possessores dictaꝝ reꝝ hñtes cãꝫ i illis reb⁹
a dño forleuesio legũ doctore seu dictũ dñꝫ forleuesiũ
uenientẽ ad cãs p̃dcãs desẽsorio noĩe dictoꝝ possessoꝝ
ex alt̃a sup eo qꝺ querit̃ que sint uel eẽ debeãt ptes
i ꝓnũciãdo ⁊ sniando. Rñdeo ꝙ eẽ debẽt i absoluen
do dictũ dñm forleuesiũ seu possessores ad quoꝝ de
fẽsionẽ uenit a petit̃ p dictã dñaꝫ uel ab obseruatiõe
iudicij ꝓpt̃ nullitateꝫ ꝓcessus qui ẽ nullus ut nõ. i. l.
ꝯsentaneũ i pria gl. C. qñ ⁊ qñ iudex ⁊ i auc̃. qui se
mel. e. t. i gl. que icipit. s. citatio ⁊ i. l. fi. §. illꝺ de tẽp.
appel. de his q̃ ad eccl̃ias ꝯfu. l. pñti de sen. ⁊ intlo.
om. iu. l. ꝓlatã cũ ibi nõ. Nec ob. ꝙ ꝯmisio fuit facta
p dñm gubernatorẽ seu mãdatũ factũ fuit ptãti ꝙ in
dict̃ cãis ꝓcederet sũmarie de plano sine strepitu ⁊ fi
gura iudicij ⁊c̃. qꝛ hoc facẽ ñ potuit ẽt si eẽt legat⁹ de
latere sine spãli ꝯmissiõe ut nõ. gl. que ad h̃ cõit̃ alle
gat̃ i. c. fi. de here. li. vi. qꝛ ñ pt̃ inferior tollere legẽ su
perioris ut i cle. ne rõani de elec. Primũ aũt ꝙ debeãt
absolui a petit̃ ⁊ sic diffinitiue posito ꝙ ꝓcessus uale
ret ꝓbat̃ ex defectu ꝓbatõis ñ fcẽ. C. de eden. q̇ accu
sare de ꝓba. l. actor que snia lata qꝛ ñ ꝓbatum ꝙ sit
diffinitiua ⁊ sic postꝙ̃ i rem iudicatã trãsiuit ñ possit
ãplius ꝓbari ꝓbat̃ i. l. argẽtari⁹. §. cũ aũt. ff. ꝺ edẽ.
de re iu. l. ipatores ⁊ expsse p gl. i dcã auc̃. q̇ semel q̃
icipit. s. citatio i fi. ꝙ aũt hic deficiãt i ꝓbãdo pꝫ qꝛ ista
dña egit rei uẽdicatõe ⁊ sic ꝺbuit ꝓbare dñiuꝫ directũ
uel utile. l. i rẽ i p̃n. ff. ꝺ rei uen. ẽt si q̇s agat ꝯ illũ q̇
hũit ab eo cãm puta ꝯmodatariũ uel depositariũ ⁊ i
putet sibi cur elegit rei uẽdi. ñ aũt actõeꝫ ꝯmodati uł
depositi i q̂b⁹ ñ requirebat̃ ꝓbatio dñij ut parẽt ista ex
his que hñt̃ ⁊ notãt̃ i. l. ita ut si fur. ff. ꝯmo. i gl. Cõ
stat aũt ꝙ ad ꝓbãdũ dñiꝫ ñ sufficit agẽti ꝓbare se uel
suũ auctorẽ aliq possedisse qꝛ cũ possessio sit diuersa
a dñio. l. naturalr̃. §. nihil cõe. ff. ꝺ acqui. pos. Et sic
põt eẽ ꝙ possederit tñ non erat uel ẽ dñs p̃fata ꝓba
tio nõ ꝯcludit p regulã nõ ꝓbat hoc eẽ ⁊c̃. l. nõ hoc.
C. uñ cogna. de ꝓba. l. ad ꝓbatõeꝫ ⁊ ita dicũt gl. et
doc. i. l. cũ res. C. de ꝓba. uñ ⁊ alibi doc. dicũt ꝙ qñ
agit̃ de dñio directe seu qñ dñiuꝫ p̃ncipalr̃ deducit̃ in
iudiciũ ñ sufficit possessio p̃terita ad ip̃m ꝓbãdũ nisi
sit tãti tẽporis que sufficiat ad p̃scribẽdũ cũ alijs req̃si
tis puta longi temporis cuꝫ ti. ⁊ bona fide uel longis
simi cum sola bona fide ut nõ. in. l. penul. ff. de ꝯdi.
isti. per bar. ex̃ de presum. c. illud p Jo. an. ⁊ nõ. in
ꝺ. l. cũ res. C. de ꝓba. Sꝫ ista dña ñ ꝓbauit nisi pos
sessionẽ marci a quo hũit titulũ ꝓ herede ñ aũt tanti
tp̃is uel cũ talib⁹ ꝙ ex ea resultet ꝓbatio dñij silr̃ ⁊
de se nõ ꝓbauit nisi solã possessionẽ alicui⁹ tp̃is er
go dꝫ succũbere p iã dcã supra ⁊ all̃. Imputet ergo si
bi dcã dña cur egit rei uẽdicatõe debebat eĩm agẽ pe
titõe heredi. i qua suffecisset ꝓbare possessiõeꝫ defun
cti. Sꝫ certe nec illa poterat agẽ postꝙ̃ ipa semel posse
dit bona hẽditaria ut ipa asserit sꝫ qꝺ nõ. ⁊ sẽsit gl.
i. l. i. ff. de fideicõ. here. peti. ⁊ fuit opi. azo. i sũma ⁊
ibi ẽt p bar. Debuit ergo agẽ possessorio. s. ꝯdi. ex. l.
si coloni. C. ꝺ agri. ⁊ cẽsi. ut expsse uoluit Inn. i. c. se
pe de resti. spo. uel ꝯditõe ex. l. fi. C. de acq̃. pos. si ꝓ
bare poterat dñm forleuesiuꝫ noĩe dicte domine posse
disse quã ergo uiã elegit hec sibi pateat. l. pe. §. fi. ff.
ꝙ me. cau. Nec põt obtinere i hoc iudicio ex illo capi

te ꝙ ĩ alio potuiſſet poſtꝙ uiã ↄpetẽtẽ ñ elegit etiam ſi ex ꝓductis ĩ h̃ iudicio de altera ſibi ↄpetẽte appa reat. ff. ſi ꝑs heredi. peta. l. ñ poſſim⁹ ⁊ nõ. Inn. in c. i. de libel. obla. Et pꝫ ex nõ. in ꝑall. l. ita ut ſi fur. ff cõmo. ubi poterat agere ↄmodati ⁊ obtinuiſſet lꝫ dñiuꝫ ñ ꝓbaſſet ⁊ tñ ſi egit rei uendi. ⁊ ñ ꝓbat dñiuꝫ nõ obtinet. facit lex hẽbat ĩ p̃n. cũ ibi nõ. ff. de inſtito ria. Sic g° pꝫ ꝙ nihil ꝓdeſt huic agẽti ꝙ dñs forleue ſius tenuerit iure familiaritatis cũ ⁊ ſi p̃cario noĩe di cte dñe tenuiſſet nõ potuiſſet dcã dña ẽt agẽdo ↄtra ĩp̃ꝫ de directo rei uendi. obtinere nõ ꝓbãdo dñium ad qḋ ſe artaſſet uideret̃ ſic agẽdo multominus agẽ do ↄ̃ illos ĩ quos p̃fatus dñs forleueſius trãſtulit qꝛ ſic ut̃ poſſeſſ. ĩteruertiſſe. d. l. fi. ff. de acq̇. poſ. ff. eo. l. iij §. ꝙ ſi ſuus ⁊ ſi ẽt fuiſſet continuata poſſeſſio marci ĩ dictã dñaꝫ ex forma ſtatuti forliuenſ tñ deſijt dicta dña poſſidẽ ex dicta trãſlatõe fcã ĩ alios ꝑ dictũ dñꝫ forleueſiuꝫ ut. d. §. ꝙ ſi ſuus ⁊ ſic nõ potuit dcã dña p̃ſcribere. l. naturalr. ff. de uſuca. Sequit̃ g° id qḋ dixi. qꝛ durius ẽ euellere a dictis poſſeſſorib⁹. q̃ꝫ a dcõ dño forleueſio q̃ ñ poſſedit. Predictis v̇o uidet̃ obſtare dictũ dñi nicolai de matte. qḋ refert ⁊ tꝫ bal. ĩ. d. l. cũ res C. de ꝓba. q̇ tenuit ꝙ ſufficiat agẽti rei uen. ꝓbare ꝙ ille a quo titulũ habuit diu poſſederit ĩtelligẽdo diu ſcꝫ arbitrio boni uiri ſeu iudicis. Sed illud dictũ nõ placet ⁊ cõit̃ alij doc. dicũt ↄ̃triũ. Naꝫ ſi illi auctori nõ ſuffeciſſet ꝓbare ſuã poſſeſſiõeꝫ p̃teritã ſi ĩp̃e egiſſet ꝑ nõ. ꝑ bar ĩ d. l. penul. ff. de ↄdi. iſti. ⁊ ꝑ Io. an. ĩ. d. c. illud de p̃ſũ. ſi'r nõ dꝫ ꝓdeſſe ſucceſ ſori ſuo cãꝫ habẽti ab eo ar. l. fi. §. i. ff. ad uell' ṫ reg. iur. l. ĩ his. §. nõ debeo ⁊. l. heredẽ. Ex his apparet nil ꝓdeſſe dicte dñe iuramẽtũ ſibi dclatũ in defectuꝫ ꝓbatõis tũ qꝛ hic nõ ẽ dare etiã ſeiplenã ꝓbatõeꝫ q̃ fit ꝑ unũ teſtẽ deponẽtẽ de eo qḋ expedit ⁊ de quo ſi duo deponerẽt facerẽt plenã ꝓbatõeꝫ ut nõ. in. l. ad monẽdi. Sꝫ hic deponũt de eo qḋ nõ expedit. i. nõ ſufficit. ſ. de ſola poſſeſſiõe defũcti ṫ qua ſi mille t̃po nerẽt nõ ꝓbaret̃ dñiuꝫ ſꝫ ſola poſſeſſio p̃terita ⁊ ſic nil ẽ qḋ ſuppleat̃ tũ ẽt qꝛ tale iuramẽtũ nõ dꝫ nec pt̃ deferri poſt ↄcluſionẽ in cã ut nõ. bar. ĩ. l. admonẽdi circa fi. dicẽs ꝙ ita obſ'uat ↄſue. Certe ẽt iur̃ fulcit̃ cũ p̃fatũ iuramẽtũ uiꝫ ꝓbatõis habeat que poſt ↄcluſio nẽ ĩ cã fieri nõ põt ꝑ ea q̃ nõ. Inn. ĩ. c. paſtoral' ṫ cã poſ ⁊ ꝓprie. hoc ẽt tꝫ bal. ĩ l. generalr ĩ fi. p̃n. C. de ſuriur. dicẽs ibi eſſe caſũ. Tuꝫ ẽt qꝛ ĩ cãis nõ ꝑue q̃ꝫ titatis nõ debet deferri actori ſꝫ poti⁹ reo ſi petat ut hic fuit ut nõ. ĩ. d. l. admonẽdi ⁊ hic ñ ẽ ꝑua q̃titas. Cõcludit̃ ergo ut ſup̃ dixi ſcꝫ dictos ↄuentos debere abſolui ſeu dictũ dñꝫ forleueſium eos defendentem.

Exiſtẽte herede maſculo q̃no ĩtelligãtur iſta v̇ba.

.xcvij.

In chriſti nomine amen.

Proponit̃ ĩ caſtro ṫ mõzono uigẽ ſtatutũ q° cauet̃ ꝙ filia nupta ſeu dotata ñ ſuccedat patri exiſtẽte herede maſculo. Nũc q̃dã ſaladin⁹ ṫceſſit relicta q̃dã filia nu pta ⁊ dotata noĩe caterina relicta q̃dã nepte ex filio p̃defũcto relicto ẽt quodã agnato ex linea trãſuerſali maſculo. Querit̃ nũc ad quẽ ꝑtineat hereditas dicti ſaladini p̃ſuppoſito ꝙ deceſſit ĩteſtat⁹ qꝛ de teſtõ dubi tat̃. Et de iure cõi clarũ ẽ ꝙ ꝑtineat ꝓ dimidia ad di ctaꝫ caterinam filiaꝫ. Pro altera uero dimidia ad di ctã neptẽ ex filio noĩe antoniã. C. de legi. here. auc̃. ĩ ſucceſſiõe. Sꝫ dubiũ ẽ ꝓpt̃ dictũ ſtatutũ. Et prio du bitat̃ utꝝ ꝑꝑ dictũ agnatũ maſculũ excludãt̃ dicte feie ⁊ ut̃ ꝙ ſalteꝫ caterina excludat̃ qꝛ ip̃a erat dotata t̃pe delate ſucceſſiſſiõis. Et ueꝝ eſt dicẽ ꝙ extabat ali⁹ he res maſculus nã quilꝫ agnatus exñs ĩfra gradũ infra queꝫ poſſit admitti ad ſucceſſiõeꝫ põt dici largo mõ heres hitu ẽt ſi alius p̃cedat ĩ gradu ſicut uidem⁹ in ſuis hẽdib⁹ qꝛ ñ ſolũ tenẽs primũ locũ dꝛ ſu⁹ ſꝫ ẽt ſe quẽtes rõe hitus ⁊ poſſibilitat. l. ſuus quoqꝫ ĩ p̃n. ⁊ ibi hoc colligit̃. ff. de here. iſti. uñ uerba ſtatuti dicent̃ ſi nõ extiterit hẽs maſcul⁹ uel exñte herede maſculo pñt optĩe ĩtelligi ĩ. de quolꝫ agnato uel cognato ma ſculo ad ſuccedẽdũ ab ĩteſtato ſi ñ p̃cedat̃ ĩ gradu ab alio q̃ꝫ a filia. Cũ igit̃ hic extet locũ hẽnt uerba ſtatu ti ergo ⁊ ei⁹ diſpoſitio ut iſte agnat⁹ dicẽ poſſit. Ego eſto q̃ ſum heres maſculus ergo tu' caterina exclude ris. Cõtrariũ puto ueri⁹ qꝛ dico ſtatutũ debere ĩtelli gi de hẽde maſculo. i. de alio filio teſtatoris exñte ĩ eo dẽ gradu cũ filia ſic eiꝫ aſſumit̃ ⁊ reſtrĩgit̃ illud v̇bũ heres qm̃ ſi largi⁹ aſſumeret̃ ſequeret̃ ĩcõueniẽſ ut. l. ex fcõ. §. fi. ⁊ ibi nõ. ff ad trebel. Sꝫ h̃ ſequeret̃ ma gna abſurditas ꝙ iſta v̇ba ſtatuti ĩtelligerẽt̃ ita large ſ. ĩ quolꝫ agnato uel cognato maſculo apto ad ſucce dẽdũ ſic eĩm agnat⁹ uel cognatus decimi gradus cui paꝝ debita ẽ hereditas excluderet filiã cui multũ de bita ẽ de iure nature. l. ſcripto. ff. uñ liberi. l. cũ rõ de bonis dãna. ⁊ eẽt magna iniq̃tas. Cũ igit̃ iſtud ſtatu tũ ↄtineat odiũ reſpectu filie quã excludit reſtrĩgat̃ ut quãtomin⁹ poſſit odiũ ↄtieat. vꝫ ut ĩtelligat̃ de hẽde maſculo eiuſdẽ grad⁹ cũ ea ⁊ ſic ei⁹ fratre ⁊ ẽt deſcen dẽtib⁹ maſculis ex eo q̇ locũ p̃ris ĩgrediunt̃ iſti. ṫ ex here. libe. § poſthumoꝝ. Uñ filius ex eo nepos ⁊ ꝓ nepos excludẽt filiã feiaꝫ ꝓut diſputãdo tenuit Iac. bu. quẽ ẽt refert ⁊ tꝫ bar. ĩ. l. liberoꝝ. ff. ṫ uer. ſig. in añpenul. colũ. uer his p̃miſſis ñ aũt ĩtelligat̃ de quo libet agnato maſculo de re. iur. l. odia cũ ſi. ⁊ ꝑ nõta ĩn. d l. ex fcõ. § fi. Scd̃o dubitat̃ an dcã neptis ex cluſerit dictã caterinã. Rñdeo ñ qꝛ lꝫ deſcẽderit ex maſculo nõ tñ ẽ ip̃a maſculus ſꝫ feia. Et ſic deficit in ea qualitas req̇ſita ꝑ ſtautũ ad excludẽdũ. Et ita det minat bar. ĩ d l. liberoꝝ ⁊ ĩ dcã añpenul. colũ. v̇ſi. q̃ ro pone retẽto eodẽ themate ⁊ ci. in. l. i. C. de adul. Et Io. an. ĩ addi ſpe ti. de ſucce. ab ĩteſ. ſup rubrica p⁹ mediũ magne additõis ĩ v̇. ſileꝫ qõnẽ ⁊c̃. Sic igit̃ ↄcludo nõ obſtãre dicto ſtatuto qḋ ĩ cãu nr̃o ceſſat di ctũ ſtatutũ cũ ceſſẽt req̇ſita ꝑ ip̃m ad excludẽdũ filiaꝫ ⁊ dictã hereditatẽ delatã fuiſſe ṫ iure cõi ꝓ una dimi dia ad dictã caterinã filiã ꝑ altera ad dictã antoniã neptẽ q̃ ãtonia cũ ṫceſſerit ĩ pupillari etate trãſmittit ſuã dimidiã iure ſuitatꝫ ad ſuũ heredẽ. l. uentre cũ ibi ple nõ. ꝑ bar. de acq̃ he. Ei⁹ aũt hẽs ſuccedit cũ dcã caterina ñ obſtãte ꝙ extiterit maſ ut dixi ĩ alio ↄſilio. Et p̃dcã ſi nõ ↄſtat de teſtõ dicti ſaladini alſ illi ſtat̃.

Donatio int̃ uiꝝ ⁊ uxorẽ an firmet̃ iuramẽto.

xcviij.

In chriſti nomine amen.

Notãdũ ẽ prio ꝙ lꝫ donator iſte dixerit ſe donare cã mortꝫ tñ ex alijs appꝫt ꝙ uoluit dõare int̃ uiuos qḋ pꝫ qꝛ ꝓmiſit ⁊ iurauit dictã donatiõeꝫ attẽdere ⁊ ob ſeruare ⁊ nullo unq̃ꝫ t̃pe ↄ̃facere uel uenire ṫ iure uł de facto ⁊ ſic cã ñ reuocare qḋ ẽ ↄ̃ nãm donatõis cã mortis inſti. de dona. §. i. ff. de dona. cã mor. l. ſeia ĩ fi. ⁊ nõ. ĩ. l. nõ oĩs circa p̃n. ff. ſi cer. pe. ⁊ ſic pactũ ↄ̃ riuꝫ nature ſue facit eã trãſire ĩ dona. int̃ uiuos. ff. ṫ dona.

dona.cā moꝛ.l.ubi ita donatur ⁊.l.cū precario.ff.de p̄ca.q̄ dōatio facta iter ꝯiuges sine iuramīto nō ualz ut ī ti.de dona.iter ui.⁊ uxo.ꝑ totū.ff.⁊.C.lz sec⁹ in dona.cā moꝛ.ff.e.ti.si eū.§.fi.cū.l.sequēti ¶ Et ē uidēdū q̄d de ista ī q̄ fuit iterpositū iuramītū. Et uꝛ ꝙ ualeat ꝓpt̄ iuramītū qd̓ pōt ſuari sine iteritu salutꝭ eterne.c.cū ꝯtingat ď iureiur.⁊ ita determinat guil. ď cu.in.l.sz ⁊ si possessoꝛi.ff.de iuriur.⁊ bar.in.l.si q̄s ꝓ eo in fi.sui ꝯmēti.ff.ď fideiuſ.ī.l.seius ⁊ augerius.ff.ad.l.falcidiā. Sz ꝯ̄riū uꝛ determiare ip̄e idē bar.ī.l.i.⁊.ij.ff.de dona.iter ui.ꝑ rōnē.qꝛ ibi dꝛ ꝙ talis donatio ē ꝯ̄ bonos moꝛes.qꝛ facit ut mr̄imonia sint uenalia ⁊ p̄beret cām sepandi mr̄imonia si ualeret qd̓ ē odiosū ⁊ turpe.l.rep̄hēdēda.C.ď isti.⁊ substi.sub ꝯditiōe fac.⁊ facit ut potius attendaꝛ spoliatōi ad inuicē q̄ꝫ educatōi liberoꝝ. Cōstat aūt ꝙ ēt hodie de iure canonico iuramētū p̄stituz ꝯ̄ bonos moꝛes n̄ tenet.ut in.c.nō est obligatoriū ď re.iur.⁊ ēt ip̄e idē bar.hoc tenet i.d.l.si q̄s ꝓ eo.ff.de fideiuſ. Pretcrea ꝑ statutuz ānulaꝛ hoc instrumētū nō insinuatū ⁊ sic dictū instrumentū nullā fidez facit nec ꝓbat dictam donationē uel iuramētū iteruenisse.unde ēt si p̄ma opi.guil.⁊ bar.i locis supꝛa allegatis essz uera ꝙ talis donatio firmareꝛ iuramēto.locū haberet.si ď ip̄a appareret ꝑ instrumētuz.cui fides esset dāda. Sz h̄ nō apparet ꝑ hoc instrumētū.cui fides nō ē dāda.qꝛ nō ē insinuatū. Et sic est ꝑinde ac si facta nō essz cū paria sunt nō esse ⁊ nō apparere.l.duo sunt titij.ff.de testa.tu.⁊.l.ruptilia polla ⁊.l.in.l.ff.de ꝯ̄hē.ep. lōga eniz est dr̄ia iter instrumētū ⁊ ꝯ̄ctuz in instr̄o cōtentū iuxta ea que plene nō.bar.i.l.si librarius.ff.ď re.iur. Unde pōt ꝯ̄ctus esse de se ualidus ⁊ tn̄ istr̄m esse inualidū qꝛ caret solēnitatib⁹.⁊ ꝓderit ualiditas si alio mō q̄ꝫ ꝑ illud instr̄m pōt ꝓbari.qꝛ substātia cōtractus nō ꝯsistit in instr̄o.sed ꝓbatio.ff.de pig.l.ꝯ̄ hiꝛ. Et similiter eꝯ̄ pōt ualere instr̄m qꝛ habet oia solēnia istr̄i.de q̄b⁹ habeꝛ ꝑ glo.in.l.generali.C.de tabula.li.x.⁊ q̄ ꝑtinēt ad notarium ⁊ tn̄ ꝯ̄ctus pōt esse nullus qꝛ ꝯ̄ legem uel statutū uel ꝯ̄ bonos moꝛes.l.pacta que ꝯ̄.C.de pac.uel n̄ habet solēnitates reqsitas i ꝯ̄ctu.l.iubemus ⁊ auč.hoc ius.C.ď sacro.san.eccle. Et si dicatur statutuz laicoꝛuz nō pōt aliud statuere super iuramento qd̓ non est hodie de iure seculari sed de ecclesiastico ut in.c.fi.de fo.compe.li.vi.⁊ pz in.c.lz mulieres de iureiur.e.li. Respondetur uerū eē de directo ut si statuerit ꝙ talis ꝯ̄ctus n̄ ualeat nec firmeꝛ iuramēto ꝓut dicebaꝛ olim in.l.n̄ dubiū.C.ď legi.⁊.l.iurisgen.§.fi.ff.de pac. Nam ille leges sūt hodie coꝛrecte ꝑ ius canonicū.si iuramētū pōt seruari sine peccato ⁊ nō est ꝯtra bonos moꝛes.nec ꝯ̄ publicā utilitatē pꝛicipaliter.iuxta plene nō.ꝑ bar.i d.l.si q̄s ꝓ eo de fideiuſ. Sicut ergo nō ualent leges īperiales ꝯ̄riantes iuri canonico circa obseruātiā iuramēti. Ita ⁊ multominus statuta laicoꝝ quoꝝ omnis uirt⁹ ďpēdet a iure cōi.l.oēs populi.ff.ď iusti.⁊ iure. Sz ī cāu nr̄o nihil ď directo statuit h̄ statutū suꝑ obſuātia iuramīti.sz statuit suꝑ uirib⁹ istr̄i qd̓ attestaꝛ de iuramīto ut sibi n̄ credaꝛ ⁊ h̄ n̄ ꝓhibēꝛ laici facere qꝛ instr̄a notarioꝝ sūt ď foꝛo seculari. Plus dicit bar.ꝙ possūt statuere exp̄sse suꝑ iuramītū nō p̄ncipalr̄ ꝙ n̄ obserueꝛ si ualidū ē.sz i ꝯsequētiā statuēdo ꝙ nisi taꝛ solēnitas obserueꝛ p̄sumaꝛ simulatū uꝛ dolo p̄stitū uꝛ ui aut metu qd̓ si esset uerū ēt ď iure canonico n̄ esset obſuādū.ut ī.c.ij.ď pac.li.vi.un̄ nec obſuabiꝛ ď iur̄ ciuili qꝛ ꝓ n̄ vo habeꝛ ex dispositōe statuti.qꝛ multa licēt ī ꝯsequētiā.que nō licēt pꝛicipl̄r.ff.ď aucto.tuto.l.i.⁊ ita determiat bar.i.l.oēs populi.ff.ď iusti.⁊ iure dicēs ꝙ tale statutū excludit peccatū qꝛ nō statuit ꝙ iuramētū ualidū nō seruēꝛ nec ipsuz de directo anullat sz statuit aliq̄d circa ipsū ꝙ si esset ueꝝ etiā ius canonicū ip̄z anullaret. Et lz de isto dicto ego siz dubius per.c.cū q̄d una uia de re.iur.qꝛ exp̄sse statuūt suꝑ iuramento un̄ uꝛ ꝙ sič n̄ pn̄t directo statuē. Ita nec ꝑ indirectū per dčz.c.cū q̄d. De casu tn̄ nr̄o nullā hēo dubitationē.qꝛ statutū istud nec directo nec ꝑ īdirectū statuit aliq̄d exp̄sse suꝑ iuramīto.sz statuit super istrumēto ꝯtinēte iuramītū qd̓ nō ꝓbet ergo ⁊c̄. Et si ꝑ aliū modū posset pꝛobari.statutū talē ꝓbatōnē non anullat.sz deberet obseruari tenēdo pꝛimaz opi. Cōcludo igiꝛ tale īstrumētū n̄ ualere nec fidē facere.donatio uero p̄dicta si alr̄ q̄ꝫ per dictū istr̄m posset pꝛobari firmareꝛ iuramento ſm opi.bar.i locis p̄ all̄.lz ſm opi.eiusdez ī.d.l.i.⁊.ij.sit secus super quo que sit ueriꝛ p̄ncipalr̄ me nō itromitto.qꝛ puto nō foꝛe expediens postquā instr̄m anullatur.

Donatō f̄ca marito ab uxoꝛe cū pacto ꝙ n̄ liceat reuocare nisi marit⁹ p̄moriaꝛ.an sit cā moꝛ.uꝛ iter uiuos.

Domina apollonia uxoꝛ.q.egregij artiū ⁊ medicine doctoꝛis magistri nicolai de cauazol̄ de uincētia sana existēs ⁊ sine ullo pꝛo tūc moꝛtꝭ ꝑiculo donatōnē fecit eidē marito suo ⁊ effectualr̄ sub hac foꝛma ďdit tradidit ⁊ donauit eidē marito suo ibi pn̄ti stipulāti ⁊ recipiēti ꝓ se ⁊ suis h̄ꝛdib⁹ titulo donatōis cā moꝛtis oia ⁊ singula bōa sua mobilia ⁊ imobilia ubiqz sistētia p̄sentia ⁊ futura ⁊ quecūqz iura ⁊ actōes que ⁊ quas ipsa dn̄a apollonia habz de pn̄ti seu i futurū hitura eēt ꝯ̄ quācūqz personā quacūqz rōe ⁊ cā adeo ꝙ ip̄a dn̄a apollonia predecedēte sine liberis an̄quā dict⁹ magister nicolaus idē donatari⁹ hr̄e debeat oia bona mobilia ⁊ imobilia ipi⁹ dn̄e apollonie. Et q̄cūqz iura sua ⁊ ď eis dispōere ꝓ suo libito tāquā dn̄s ⁊c̄. Sub certa modificatōe cuiusdā legati ad pias cās ⁊c̄.quā suā uolūtatē asseruit eē uelle ⁊ ex cā dōatōis cā moꝛtꝭ ualē ⁊ tenē. Que oia ⁊ singl̄a p̄dc̄a p̄fc̄a dn̄a apollonia ꝑ se ⁊ suos h̄ꝛdes ꝑ solēnē stipl̄ationē ꝓmisit ipi magistro nicolao ibidē pn̄ti ⁊ recipiēti. Et iurauit coꝛporaliꝛ ad sancta dei euāgelia manu tactꝭ scripturis hr̄e ꝑꝑetuo firma rata ⁊ attēdere ⁊ obseruare ⁊ nullo unquā tꝑe ꝯ̄facere uꝛ uēire aliqua rōe uꝛ cā ď iure nec ď facto sub pēa ꝑiurij ⁊ ducētoꝝ ducatoꝝ auri solēni stipulatōe ꝓmissa totiēs ꝯmittēda ⁊c̄. Et pena soluta uꝛ n̄ p̄dicta oia ⁊ singl̄a attēdē teneaꝛ ⁊ ꝯ̄ct⁹ iste i sua firmitate perduret ¶ Pꝛio queriꝛ an dicta donatō cēsenda sit cā moꝛtꝭ ut sonat uꝛ poti⁹ iter uiuos cū ip̄a p̄moriēte nō habuerit ptātem reuocādi sz per stipl̄ationem penalē fuerit obligata donatario ⁊ h̄ꝛdib⁹ suis.

¶ Scďo an attēto statuto cōis padue iquātū dicta donatio cēseaꝛ iter uiuos ualeat uꝛ ne ⁊ q̄d ď iur̄ cōi.

xcix.

¶ In chꝛisti nomine amen.

In ista donatōe fuit actū ut n̄ retracteꝛ nisi dōatario p̄moriēte q̄ cāus pōiꝛ i.l.si alienā.§.i.v̓.sz ⁊ sic dōari ⁊ i.l.senat⁹.§.moꝛtꝭ cā an̄ fi.ibi. Et sic dōari pōt ut n̄ alr̄ reddaꝛ q̄ꝫ si poꝛ ille q̄ accepit decesserit ⁊c̄.ff.de dōa.cā moꝛ. Est ergo uidēdū an tale pactū faciat ipsā trāsir̄ i dōatōez inꝛ uiuos sič qn̄ agiꝛ ꝙ nl̄lo cāu reuoceꝛ q° cāu n̄ ē dubiū ꝙ sic. Et gl.i.d.l.alienā.§.i.

que icipit sꝫ an tūc uideꝛ uelle ꝙ nō qꝛ dicit ꝙ nō obstāte dicto pacto poterit reuocari si tociꝰ uolūtatis peniteat. Sꝫ gl. i. d. l. senatus. §. mortis q̄ icipit ⁊ tūc ꝑ penitētiā dicit expsse ꝯriū Di. ibi uꝛ tenere ꝑmaꝫ gl. dū sup illa glo. apostillat hoc mō. imo dic ut supra si alienam. §. marcellus di. Jaco. uero de are. tenet ꝯriū dicēs sup eadē gl. sic gl. nō. ꝯriuꝫ sꝫ male supra e. si alienā. §. i. bar. in. d. l. si alienā distinguit aut fuit facta in ultia uolūtate ut testō uel codicillis ⁊ ꝓcedit gl. que ē ibi aut ꝑ uiā ꝯctus ⁊ tūc ꝓcedit alia gl. ⁊ dictū Ja. Di. ēt in. d. l. si alienā. §. i. uer. sꝫ sic donari pōt uideꝛ tenere istā ptē dū apostillat hoc mō super ỽbo subaudi. ⁊ hoc est extra naturā dōatiōis cā mortis ut ifra. e. q̄ mortis si cer. pe. nō ois insti. ð dona. i ꝑn. di. Et istā ptē puto uerā nā ista donatio cēseꝛ fcā sub ꝯditione si donans ꝑmoriaꝛ. Si ỽo ꝑmoriaꝛ donatariꝰ ñ fuit facta sicut ergo si fuisset facta cū alia ꝯditione fcā foret ⁊ irreuocabilr. puta si nauis ex asia uenerit diceret iter uiuos illo casu adueniēte. l. donatō siue. C. de dona. ita ⁊ nūc ex quo fuit actū ð nō ueniēdo ꝯ eo casu quo facta fuit licet alio casu quo nō fuit facta nil fuerit actū ⁊ ita pōt itelligi. s. quo facta fuerit nā eo casu quo nō fuerit facta ineptū foret pactū ð ñ reuocādo qꝛ cū reuocatio sit ꝑuatio ꝑsupponit hituꝫ l. x. ð uer. ob. ⁊ sic eā fore factā sꝫ aliqñ fit pure ⁊ simplr ⁊ tūc i omnē casū censeꝛ facta iō tūc cadit pactuꝫ de nō reuocādo ullo casu. Aliqñ fit sub ꝯditōe ⁊ tūc cēseꝛ facta i casū ꝯditōis euētus nō aūt i casū deficiētis iō pactū de nō reuocādo nō cadit i omnē casū sꝫ solū i illū in quo facta ē ⁊ tātū dꝫ opari dictū pactū i faciēdo eā trāsire i donatōeꝫ iter uiuos dicto casu ꝙ tū ubi nullo casu reuoceꝛ qñ pure ⁊ i omnē casū facta ē. Et h credo uoluisse bar. i. d. l. si alienā. §. i. in fi. dū dic sicut pt fieri ꝑ pactū ne ullo mō reuoceꝛ ita ne aliquo casu. ¶ Sup secūdo an ista donatio ualeat clarū ē ꝙ si nō iteruenisset iuramētum ēt de iure cōi esset iualida postꝙ dicis ꝙ ē inꝛ uiuos ꝑ ti. de dona. inꝛ uirū ⁊ uxo. Tamē morte donātis nō facta ꝑ ꝑus reuocatōe uꝛ ꝯfirmata. l. cū hic status. §. i. eo. ti. Nec tūc statutū qd incipit mulierū fragilitatibꝰ aliq̄d opareꝛ qꝛ dictū statutū dꝫ itelligi ut aliq̄d opereꝛ in alienationibꝰ q̄ de iure cōi essēt ualide si h statutuꝫ non esset. Et ad illas infirmādas tēdit sꝫ in his q̄ de iure cōi essent iualide dictū statutū foret supfluū qꝛ qd nullū ē āplius ānulari ñ pt. l. nā ⁊ si sub ꝯditōe ð iniusto rupto ⁊ irrito testō. Unde ñ ē dicēdū ꝙ i talibꝰ uoluerit aliq̄d statuē ne sit supfluū. l. i. § fi. cū sua gl. ff. ad municipales. Nec pt dici ꝙ saltiꝫ in h dcꝫ statutū posset opari scꝫ ꝙ ānulet ꝯfirmatiōeꝫ q̄ fit ꝑ morteꝫ qꝛ cū dcā ꝯfirmatio sortiaꝛ uiꝫ ultie uolūtat ꝑ ea q̄ nō. i auē. ex testō. C. ð colla. i. q. illa an donatio fcā ꝑ patrē filio ueniat ꝯferēda cū frībꝰ. Nam dicūt ꝙ si fuit nulla a ꝑn. sꝫ morte fuit ꝯfirmata nō ꝯferꝛ qꝛ hꝫ uiꝫ ꝑlegati ⁊ ꝑlegata ñ ꝯferūꝛ ⁊c. Sꝫ istud statutū ñ intendit anulare legata sꝫ ꝯctus tantuꝫ. l. uerba ꝯtrerunt. ff. de uer. sig. Uerū qꝛ iteruenit iuramētū si h statutū ñ esset uidereꝛ iuramēto ꝯfirmari ⁊ ualere uꝛ ualuisse ab ipo ꝑn. ꝓut determinat bar. in. l. seins ⁊ augerius ad. l. falci. ⁊. l. siq̄s ꝓ eo i fi. de fide. Est ergo uidenduꝫ an istud statutū potuerit disponē ꝯriuꝫ sꝫ ꝙ nō obstāte iuramēto talis ꝯctus nō ualeat. Et istud dubium tangit ⁊ decidit bal. in auē. sacra puberuꝫ ⁊ dicit ꝙ sic sedin ꝯriū facit qꝛ laici sup iuramēto qd nō est de foro ipsoꝝ nō uidenꝛ posse aliq̄d statuere uñ ⁊ leges impiales statuentes nō ualere iuramētū sūt correcte ut. l. nō dubiū. C. de leg. l. iurꝫ. gē. §. fi. de pac. Breuiꝛ sup istis nō uꝛ isistēdū pmo qꝛ si ñ fuisset iterpositū iuramētū pfata donatio ñ fuissꝫ morte ꝯfirmata qꝛ nō appꝫt ex instrō ꝙ fuit ꝓcessuꝫ ad traditōeꝫ uerā uel fictā ergo ⁊c. l. papinianꝰ. ff. de dona. inꝛ ui. ⁊ qd nō. i. l. qd de suo. C. de dot. cau. ñ nu. Itē nec ꝑ iuramētū fuit ꝯfirmata qꝛ cū fuerit fcā de oibꝰ bonis pñtibꝰ ⁊ futuris si ꝯfirmareꝛ iuramēto ⁊ efficereꝛ irreuocabil aufereret ꝑ eā testi factio qꝛ nō repereꝛ q̄ uellet eē eiꝰ heres sm cōem sniam doc. de qua i. l. fi. C. de pac. ⁊. l. stipulatio hoc mō. ff. ð uer. ob. ⁊ sic iuramētū cēt ꝯ bonos mores ut dicꝫ legibus ꝓ tāto ñ ualet ēt de iure cōi ⁊ cāonico. c. ñ ē obligatoriū de re. iur. li. vi. ⁊ nō. bar. i. l. siq̄s ꝓ eo. ff. de fideius. Unde ēt si dictū statutū nō cēt pfata dōatio et ēt iuramētū non ualeret de iure cōi tū qꝛ facta ꝯiugi ⁊ inter uiuos tū qꝛ facta ð oibus bonis pñtibus ⁊ futuris nec ꝯfirmareꝛ morte qꝛ ñ fuit ꝓcessuꝫ ad traditionē non ergo oꝫ disputare de ptāte statuentium.

¶ Dōatio ñ isinuata an firmeꝛ iuramēto. Et an possit renūciari isinuatōi cū iuramēto maxie inꝛ iudeos.

c.

In christi nomine amen.

Uisa quadā scriptura inꝛ musetū filiū sabbati iudeū hitātē i mōtagnana ex pte una ⁊ quosdā suos nepotes uidelꝫ bonifaciū bonāuēturā ⁊ eliā filios dactali ꝑmortui filij dicti museti ⁊ dictū sabbatū pꝛeꝫ dicti museti ⁊ ꝓauū dictoꝝ nepotū recipiētē uice ⁊ noīe ipoꝝ ex altera q̄ quidē musetus ut diciꝛ erat emācipatus a dicto sabbato pꝛe suo. In qua scriptura ꝯtineꝛ ꝙ dictus musetꝰ dat ⁊ relaxat dict suis nepotibus bāchū i ꝑsti qd hꝫ i mōtagnana cū oibꝰ exñtibus in eo ⁊ ad ipm ꝑtinētibꝰ ac ēt certꝫ massaricijs ⁊ libris legalibꝰ ⁊ ebraicis necnon certa iura ⁊ actiōes que ⁊ quas hꝫ ꝯ certos suos debitores de uerona de bononia ⁊ de senis q̄ oia ut dꝛ ascendebāt ad sūmā duoꝝ miliū ducatoꝝ ⁊ satꝫ ultra. Uiso ēt quodā publico instrō ꝯfecto bononie inꝛ ꝑdictos ꝑ qd dictꝰ musetꝰ ꝯfirmat oia ⁊ singula ꝯtēta in dcā scriptura ꝑuata ex cā mere ⁊ pure donatōis ⁊ irreuocabil inꝛ uiuos ⁊ ꝓmittit ñ uenire ꝯ cū iuramēto. Uisa ēt quadā petitione nouiꝛ porrecta ꝑ dcꝫ musetū corā ptāte montagnane ꝯ ꝑfatos dōatarios ꝑ quā nitiꝛ reuocare dictā donationē certꝫ de cāis ꝯtentꝫ in ea maxie qꝛ dicit qd ñ fuerunt obseruata ex pte dictoꝝ nepotū seu dicti sabbati pacta ⁊ cōditiones ꝯtente in prima scriptura priuata. Dubitaꝛ utrū ex aliqua cā possit dictꝰ musetus reuocare donatōeꝫ ꝑdictā ¶ Et breuiꝛ postpositis alijs cāis ꝑ ipm allegatis. Una uideꝛ urgēs subesse ꝓpter quā reuocare possit quatenꝰ excedit sūmā q̄ngētoꝝ aureoꝝ qꝛ ñ inꝛuenit isinuatio. C. de dona. l. donatio siue i fi. ⁊ l. siq̄s ꝓ redēptione. § . fi. Nec hꝫ obstare ꝙ donatarij sint nepotes ex filio sꝫ potius cōfirmare qd dixi ꝑ l. datā iā eo. ti. ubi casus ⁊. l. donatōes. C. de dona. inꝛ ui. ⁊ uxo. in quibꝰ pꝫ ꝙ multomagis req̄riꝛ isinuatio inꝛ ꝯiunctas ꝑsonas qꝛ magis subest fraudis ꝑsūptio ꝑꝑ quā excludendā solēnitas isinuatōis iuēta ē. ¶ Sꝫ uideꝛ obstare iuramētū qd sine iteritu salutis eterne pōt saluari ut ar. i. c. cū ꝯtigat ð iuriūr. qd uideꝛ firmare Jo. an. i addi. spe. ð istru. edi. §. porro i ultia magna addi. ubi tāgēdo istū passū arguit ꝓ ⁊ ꝯ. Et finalr uꝛ iclinare ꝙ si ñ sit dolo uel metu ꝑstitū sit seruādū ⁊ sic cuꝫ iuramēto uideꝛ posse renunciari iuribus

iurib⁹ ꝺ ĩſinuatõe loquẽtib⁹.lꝫ ſine iuramẽto ſec⁹ ſm
eundẽ i eadẽ addi. Bar. aũt tãgẽs iſtũ paſſuꝫ i.l. mo
deſtinus. ff. de dona. i fi. nil decidit ſꝫ remittit ad nõ.
ꝑ eũ i.l. ſi quis ꝓ eo. ff. de fideiuſ. ⁊ ex ibi nõ. ħ ſpecifi
ce ñ appꝫet. Sꝫ ex diuerſis dictis ꝑ eũ ibidẽ poſſꝫ col
ligi uaria determinatõ. Bal. aũt in.l. illud. C. ꝺ ſacro
ſanc. ec. ubi ponit hãc mãm poſt guil. de cu. in. v. q.
determinat expꝛeſſe ꝯ̃rriũ.ſ. ꝙ nõ ualeat renũciatio ẽt
cũ iuramẽto qꝛ donationes clãdeſtine ſũt ꝓhibite ꝑ
legẽ ꝑꝑ publicã utilitateꝫ ad obuiãdũ fraudib⁹ ⁊ ibidẽ
nõ. guil. ꝺ cu. ꝑ dictã.l. datã iã ⁊ in his que ſunt ꝯ̃ pu
blicã utilitatẽ iuramẽtũ ñ attendit etiã de iure canoni
co. c. ſi diligẽti de fo. ꝯpe. ⁊ nõ. bar. in. d.l. ſiq̃s ꝓ eo
ꝺ fideiuſ. Et qꝛ ħ ñ ẽ introductũ in fauorẽ renuncian
tis. Sꝫ in odiũ recipiẽtiuꝫ clãdeſtinas donationes ⁊
ne quis pꝛodigal̃r utat̃ re ſua. Et qꝛ legi ſtatuẽti certã
ſolẽnitatẽ ſeruari ñ põt renũciari.l. nemo poteſt. ff. ꝺ
le. i. Etiã cũ iuramẽto ut nõ. bar. in. d.l. ſiq̃s ꝓ eo. ff.
de fideiuſ. Nõ tñ allegat bal. Jo. an. ſentiẽtẽ ꝯ̃rriũ i lo
co ſup̃ allegato. Opi. bal. uĩ uerioꝛ qꝛ plurib⁹ ſufful
ta rõnib⁹ maxie i caſu nr̃o.ſ. iter iudeos qꝛ iuramen
tũ hodie maiorẽ hꝫ auctoritateꝫ de iure canonico ꝙ̃
oliꝫ hẽret ꝺ iure ciuili. Nã oli ſi nõ ualebat ꝯ̃ct⁹ ꝑnci
pal̃ nec ẽt iuramẽtũ ualebat ut.l. nõ dubiũ. C. ꝺ legi.
⁊.l. iur̃. gẽ. §. fi. ff. ꝺ pac. ꝺ le. i. ſiq̃s iquilinos. §. fi.
Hodie nõ ſic ꝺ iure canonico dũmõ poſſit ſeruari ſi
ne peccato dẽo. c. cũ ꝯtingat ⁊ hoc ꝑꝑ ꝑiculuꝫ aĩe qꝺ
ius canonicũ ꝯſiſtit circa xp̃ianos quoꝝ papa ẽ pꝛote
ctoꝛ ⁊ directoꝛ quãtũ ad ſpũalia ⁊ ꝯcernẽtia ꝑiculũ aĩ
maꝝ iõ i illis ſeruãdũ eſt ius canonicũ nõ ciuile ꝯtra
dicẽs ei i. c. ij. ꝺ reg. iur. li. vi. ꝑ gl. Sꝫ iudeoꝝ aĩe nil
ꝑtinẽt ad ꝓtectõnẽ pape ul̃ eccl̃ie cũ nihil ad eã de hiſ
que foꝛis ſunt. ij. q. i. inſti de diuoꝛ. c. gaudem⁹. Si tñ
iuraſſet iude⁹ i ꝯ̃ctu inito cũ xp̃iano cogeret̃ ei ſtare
nõ ex eo ꝙ deũ offendũt nõ ſeruãdo ſꝫ qꝛ hominem
xp̃ianũ offenderẽt ar. eoꝝ que notãtur ꝑ gl. i. c. poſt
miſerabilẽ de uſur̃. Cuꝫ uero iurat i ꝯ̃ctu celebrato
cũ iudeo null̃o reſpectu uĩ ꝙ eccl̃a debeat ſe itromittẽ.
Ideo tale iuramentum uidetur deſtitui auctoꝛitate
iur̃ canõici ⁊ rẽanere i ſola auctẽ iur̃ ciuil̃ uetis. Et
ꝑ ꝯñs hꝛe locũ. d.l. ñ dubiũ cũ alijs ſup̃ allegat̃ uide
lꝫ exq⁹ ñ ualꝫ ꝑncipal̃ ꝯ̃ct⁹ ultra quigẽtos aureos ſiñ
iſinuatõe ñ ualeat ẽt iuramẽtũ ul̃ ſiq̃s dubitaret ħ fa
teri cũ tñ ꝓbabiliſſimũ uideat̃ ſaltẽ ñ oꝫ uereri poſſe
ex ħ ſaltẽ i cãu nr̃o roboꝛari auctẽ bal. i loco. ſ̃. alle.
ꝙ ħ iuramẽtũ ñ ualidet hãc donationẽ q⁹ ꝑ̃ſuppõito
aptãd⁹ erit libellus poꝛrect⁹ ꝑ dc̃ꝫ muſetũ i alia foꝛma
ꝙ̃ ſtet ut ad ꝓpoſitũ ꝯcludat ⁊ dirigẽd⁹ erit ꝯ̃ oẽs tres
nepotes dõatarios ⁊ illis q̇ ſt̃ mioꝛes dãd⁹ erit cura
toꝛ. Laus deo.

¶ Donatõ cã moꝛt̃ oĩuꝫ bonoꝝ pñtiũ ⁊ futuroꝝ cuꝫ
pacto ꝙ ñ poſſit reuocari ⁊ impoſito iuramẽto an ſit
donatio inter uiuos. Et anulato inſtrumẽto utrũ ẽt
ꝯ̃ctus in eo contẽtus uideat̃ anulatus.

.ci.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

Notandum eſt ꝙ pꝛefatuꝫ ſtatutũ anulat inſtrumẽtũ
ſi non reperitur inſinuatum ſtatuendo quod nulla
fides ei adhibeatur ⁊ ꝙ nullas uires habeat. De cõ
tractu ṽo ꝯtento i iſtrumẽto nihil diſpõit ⁊ clarũ eſt ꝙ
iſta ſũt diuerſa qꝛ in inſtr̃o ñ ꝯſiſtit ſubſtãtia ꝯ̃ct⁹ ſed
ꝓbatio. ff ꝺ pigno.l. ꝯ̃bit̃ niſi i caſib⁹ i q̃b⁹ ſcriptura
ẽẽt ꝺ ſubſtãtia ꝙ hic ñ ẽ qꝛ ñ ẽ ꝺ caſib⁹ enumeratis ꝑ
glo. in dicta.l. ꝯtrahitur ⁊ in. c. i. de cenſi. li. vi. ergo
⁊c̃.l. pꝛe furioſo. ff. de his q̃ ſũt ſui uel ali. iur̃. Patet
ẽt qꝺ dixi qꝛ iſtr̃ꝫ ⁊ eius ſubſtãtia ꝯſiſtit i his q̃ icũbũt
notario ⁊ q̇ ad ipſum ꝑtinẽt ſꝫ ꝯ̃ctus ⁊ eius ſubſtãtia
ꝯſiſtit i his q̃ icũbũt ꝑtib⁹ ⁊ que ipſe ꝑtes uoluerũt ut
pꝫ ex plene nõ. ꝑ bar. in.l. ſi libꝛarius de re. iur. Ex
his ſeq̇tur ꝙ põt eſſe iſtr̃ꝫ nullũ ⁊ tñ contractus de q⁰
ibi fit mentio ẽ ualidus ⁊ econuerſo qꝛ ex ſeꝑatis ⁊ di
uerſis de uno ad aliud nõ iſertur. ff. de mino.l. papi
nian⁹ exuli de calũ.l. fi. de acq̇. poſ.l. nãlr. §. nihil cõe
ad carbo.l. de bonis ⁊ ibi nõ. Et ſic ꝑdito iſtr̃o ñ an
nulat̃ ꝯ̃ctus imo poteſt ꝑ teſtes ꝓbari ul̃ ꝑ aliõ iſtr̃ꝫ
ꝯfectũ ꝺ eodẽ. C. ꝺ fide iſtru.l. i. ⁊.l. ſicut iniquũ ⁊.l.
ſolẽnib⁹ ⁊.l. ñ idcirco q̃ loquit̃ de iſtr̃o dõatiõis iũcta
l. unũ teſtamẽtũ. ff. de teſta. ita ⁊ uiciato iſtr̃o rõe ali
cuius ſolẽnitatis omiſſe ſeu alteri⁹ req̃ſite qm̃ ꝑia ſũt
ñ reperiri iſtr̃ꝫ uel reꝑiri ⁊ eſſe nullũ ar.l. i. §. quib⁹ i
fi. ff. qꝺ cuiuſqꝫ uniuer. no. Uñ ſi inſtr̃ꝫ teſti ñ ꝯtinet
niſi vi. teſtes ñ põt ꝓbari niſi ꝑ tale inſtr̃m qꝛ nõri⁹
ñ põt tũc tenẽ locuꝫ teſtis ⁊ nõrij ſiml̃ ⁊ ſic tale iſtr̃ꝫ
ẽ nullũ uel nullius ualoꝛis ſeu efficacie. Et tñ teſtamẽ
tũ ñ ẽ nulluꝫ qꝛ poterit ꝓbari ꝑ illos ſex teſtes ⁊ per
notariũ ſi uiuũt deponẽtes cũ iuramento ꝓut tradũt
doc. nr̃i in.l. hac ꝯſultiſſima in fi. C. q̇ teſta. facẽ poſ.
⁊ in.l. domici⁹. ff. de teſta. Et ſi dicat̃ ꝙ imo dcm̃ ſta
tutũ nõ ſolũ anulat iſtr̃m dũ dicit ꝙ nulla adhibeat̃
ſibi fides imo ẽt ꝯ̃ctũ dũ ſubdit ⁊ nullas uires hẽat ut
ꝑ hoc aliquid addat. Reſpondet̃ ñ eẽ uerũ qꝛ dictuꝫ
uerbũ habeat refertur ad uerbũ iſtr̃m et illud deter
minat ꝯſtat aũt ꝙ ꝑ iſta ṽba iſtr̃m nullas uires hẽat
non ãnullat̃ ꝯ̃ctus ꝺ ꝓpꝛietate uerboꝝ cũ iſta poſſunt
ſimul ſtare.ſ. ꝙ iſtr̃m nullas uires habeat.i. ꝓpꝛias
⁊ quas ꝯſueuit hꝛe.ſ fidẽ facere de ꝯtẽtis in eo in ħ
enim ſtant uires eius ⁊ tñ ꝯ̃ctus in eo ꝯtent⁹ bene hꝫ
uires ſi poteſt ꝑ aliũ modũ ꝓbari. ut in iurib⁹ ſupꝛa
allegatis uñ a ꝓpꝛietate uerboꝝ nõ ẽ recedẽdum.l.
nõ alr̃ de le. iij.l. i. §. ſi is qui nauẽ. ff. de exerci. ⁊ fre
quẽter accidit ꝙ i legibus uel ſtatutis reperit̃ idẽ lꝫ ꝑ
alia uerba ad maiorẽ expſſionẽ uñ gl. iuris ciuil̃ ſolet
dicere qñ ħ reperiũt i aliqua.l. inculcatio ṽboꝝ ⁊c̃.
nõ. ff. ſi cer. pe.l. certi ꝯditio i pꝛin. in ſcda gl. magna
i ꝑ̃n. ⁊.l. lecta circa ꝑ̃n. i gloſella q̇ icipit iculcatio uer
boꝝ ⁊c̃. Et ita ħ dũ pꝛimo dixit ꝙ tali iſtr̃o nulla ad
hibeat̃ fides. Et poſtea ſubdit nullas uires habeat
⁊c̃. ſufficiebat. n. dixiſſe pꝛimũ ⁊ ſic fuit iculcatio ṽbo
rũ ¶ His g⁰ uiſ̃ ꝙ per ħ ſtatutũ ñ ifringat̃ donatio
ſꝫ ſolũ inſtr̃m uidendũ eſt ſi uiuũt teſtes ⁊ nõrius an
poſſint examiari ſuꝑ ea ⁊ ſi deponũt ꝓſint dicte dñe
ut poſſit retiere dicta bõa ex dcã dõatõe. Et ad ꝑ̃mũ
clarũ ẽ ꝙ ſic. C. de teſta.l. publicati extra de teſti. c. ſi
gnificauit ⁊. c. albericus. Etiã ſi adhuc ſibi ꝓ his que
poſſidet ñ ẽ lis mota ſꝫ ſperat̃ moueri. C. ꝺ teſt. auc.
ſiq̇s ab aliq⁰ ex̃ ut li. ñ ꝯteſ. qm̃ frequẽter. §. ſũt ⁊ alij
foꝛtius ſi eſt mota. ¶ Quãtũ uero ad ſecũdũ facit du
biũ qꝛ iſta uidet̃ fuiſſe donatio iter uiuos lꝫ dixerit ſe
donare cauſa moꝛtis cum noluerit eã poſſe reuocari
niſi donataria ꝑ̃moꝛiẽte qꝺ pꝫ qꝛ ꝓmiſit nõ ꝯ̃facere
uel uenire ſꝫ ꝑpetuo attendere ⁊ obſeruare ⁊c̃. ff. de
dona. cã moꝛtis.l. ubi donat̃ iũcta.l. alienã. §. i. ṽ. ſꝫ
⁊ ſic ⁊ qꝺ ibi notat̃ i glo. ⁊ ꝑ bar. poſt Jaco. ꝺ are.
⁊ di. ⁊.l. ſenatus. §. moꝛtis añ fi. ibi ⁊ ſic donatarius
⁊c̃. Et qꝺ ibi nõ. i gl. que icipit ⁊ tũc ⁊ ꝑ ꝯñs fuit iua
lida ꝺ dona. iter ui. ⁊ uxo.l. pap. ¶ Sꝫ ꝯ̃rriũ uidetur
uerius ꝓpter iuramentũ quod interuenit ⁊ uidet̃ fuiſ
ſe a pꝛĩcipio ualida ⁊ non indiguiſſe ꝯfirmatione qꝛ
hodie de iure canonico dõatio inter ꝯiuges ꝯfirmat̃

iuramēto q₂ pōt ſaluari ſine iterītu ſalutis eterne pro ut determiat bar. in. l. ſiquis ꝓ eo i fi. comēti ſui. ff. ō fideiuſ. ⁊ in. l. ſeius ⁊ augeri⁹ ad. l. falc. ⁊ guil. ō cu. in. l. ſʒ ⁊ ſi poſſeſſori de iureiu. Nec uꝛ obſtare ſi dica tur ꝙ cū fuerit facta de omnib⁹ bōis pn̄tib⁹ ⁊ futuris ſi dicam⁹ ꝙ poſſit dona. inter uiuos ⁊ irreuocablr ꝓ pter iuramētū. Alia rōe uꝛ eē nulla. ſ. ꝙ aufert liberā teſtī factionē q₂ ip̄a ſtāte ualida nō repieꝛ qui uelit eē heres ſuus iuxta nō. p doc. in. l. fi. C. de pac. ⁊. l. ſtipu latio h mō. ff. de uer. ob. ⁊ p ɔſequēs nō uꝛ firmari iuramēto tanꝙ ſi ɔ̄ bonos mores ut i. c. nō ē obliga torīū de re. iur. li. vi. ⁊ nō. per bar. i legib⁹ ſupra alle gaꝭ q₂ doctores i. d. l. fi. dicūt ꝙ ſi reſeruauit ſibi uſū fructū i uita ſua ualebit q₂ i fructib⁹ poterit teſtari ⁊ hēre hᵉdē. Sʒ h dicēdo ſe donare cā̄ mortis cenſeꝛ ſibi noluiſſe reſeruare uſūfructū i uita ſua qḋ ēt pʒ q₂ uoluit ꝙ ſi donataria p̄moriretꝛ dcā donatio hēretur ꝓ nō facta. Solū gᵒ uꝛ iter uiuos pp h q₂ uoluit ꝙ eſ ſet irreuocabilis qḋ nō ē de nā donatōis cā̄ morꝭ ut l. q̄ morꝭ ūcta. l. ubi ita donaꝛ ō dona. iter ui ⁊ uxo. Sʒ quātū ad ɔmodū fructuū pcipiēdoꝝ hʒ uiʒ dona tōis cā̄ morꝭ ut nō niſi poſt mortē donātis tale ɔmo dū pcipiat. Igiꝛ tanꝙ ſi expreſſe ſibi reſeruaſſet uſuʒ fructū erit ualida ⁊ i fructib⁹ iteriʒ pceptis poterit do nator hēre heredē ul' alr q₂ dcā rn̄ſio nō multū placʒ eo q₂ nec ō uſufructu poſſet teſtari cū morte ei⁹ finiaꝛ C. ō lega. l. uxor patrui nec ō fructib⁹ q̂ ex eo ſupeēnt q₂ illi ɔprehēderētur appellatōe bonoꝝ futuroꝝ ⁊ ſic cederēt i donatōe un̄ ſupeēt adhuc rō p̄dicta ꝙ tollē tur facultas teſtādi. Pōt dici meli⁹ ⁊ ſubtilius ꝙ imo iſto cāu poſtquā fuit facta ō oīb⁹ bonis pn̄tib⁹ ⁊ futu ris cū pacto ⁊ iuramēto de nō reuocādo p̄fatū pactū nō facit ip̄aʒ trāſire i donatōeʒ iter uiuos ⁊ irreuoca bilē q₂ ſi h eēt redderetꝛ donatio nulla rōe p̄dcā qm̄ auferret liberā teſti factionē ⁊ regula ē ꝙ nō dʒ fieri tal' iterpretatio ex qua redaꝛ act⁹ nullus ſʒ potius ex qua ualeat. l. quotiēs ō reb⁹ dubijs. l. ſiquis a filio ⁊ ibi nō. i gl. ⁊. l. tal' ſcriptura p bar. ō v̇. ob. l. ticia. §. idē rn̄dit. Tūc aūt tale pactū faꝛ ip̄aʒ trāſire i dona. iter uiuos ⁊ irreuocabilem qn̄ ex h redderetꝛ ualida ⁊ ſic tale pactū poſſet opari effectū ad quē factū ē ⁊ ita itelligaꝛ illa lex ubi ita donaꝛ. ff. de dona. cā̄ mor tis. Sʒ cū i caſu nr̄o tale pactū ñ poſſit h opari q₂ ſi hoc faceret redderetꝛ nulla ex alio capite q₂ facta ō oī bus bonis pn̄tib⁹ ⁊ futuris. Dicēdū ē poti⁹ ꝙ ip̄ʒ pa ctū ⁊ iuramētū uicietꝛ tanꝙ p̄ſtitū ɔ̄ bonos mores ⁊ p̄ fata donatio remaneat donatio cā̄ morꝭ ſicut facta fu it ⁊ ſicut eēt ſi dictū pactū ō nō ueniēdo ɔ̄ nō iteruēiſ ſet q₂ fuerūt appoſita poſt donatōeʒ factā ſʒ ea q̇ nō. i fi. i. l. p ſeruū. ff. ō uſu. ⁊ habi. ſup v̇bo deniqʒ per gl. ⁊ i auꝭ. igreſſi. C. ō ſacro ſanc. ec. Pñt. n. iſta ab i uicē ſepari. ſ. donatō facta cā̄ morꝭ a pacto ō nō reuo cādo. Iō utile p iutile nō uiciaꝛ ut i regula iur. ⁊ ple ne habētur i. l. ſi ſpōſus. §. ⁊ gnālr. ff. ō dona. inꝛ ui. ⁊ uxo. Sʒ ſi nō dixiſſet ſe donare cā̄ morꝭ cēſeretꝛ tūc uoluiſſe donare iter uiuos. l. fili⁹. ff. de dona. iō ratōe talis pacti ⁊ iuramēti redderetꝛ donatio nulla rōe pre dcā q₂ aufert et liberā teſti factionē nō q₂ eēt facta inꝛ ɔiuges q₂ illud uiciū ſeu defect⁹ tolliꝛ pp iuramētū ut ſ̄. dixi ſm bar. Viciaretꝛ gᵒ tūc rōe ꝓlixitaꝭ q₂ uidere tur noluiſſe ualere ut donatio inter uiuos ⁊ irreuo cabiliter propter iuramētum. Et iſta duo ſimul ſta re non poſſunt poſtquam facta eſt de omnibus bo nis preſentibus ⁊ futuris ergo ⁊c̄. l. ſi ticius ⁊ ſeius de uer. ob. Sed quando dixit ſe donare cauſa morꝭ ita

demū cēſeꝛ ab h ꝓpoſito receſſiſſe ſi pactū qḋ poſtea ſubijcit ⁊ iuramentū de nō ueniēdo ɔ̄ poſſint ſimꝉ ua lere cū dona. Sʒ qn̄ ñ poſſūt ſe ɔpati cū donatōe nō cēſeꝛ uoluiſſe recedere a dicto ꝓpoſito ꝙ ualeat mō qᵒ dixi ſcilicet iure dōatōis cā̄ mor. q₂ talis donatio cū ſit reuocabil' nō aufert liberā teſtamēti factionē. Et iō nō reddiꝛ nulla ex eo ꝙ facta fuit ō oib⁹ bonis pn̄tib⁹ ⁊ futuris ut nō. i. d. l. fi. C. de pac. p doc. Et ꝓ iſta inꝛ p̄tatiōe bn̄ faꝭ. l. ſi iure. ff. ō le. iij. ubi lʒ regl'a ſit ꝙ p ſequēs teſtamētū cēſeaꝛ q̇s uelle recedē a prio ut iſti. q̂b⁹ mōis teſta. ifir. §. poſteriore tn̄ dr̄ i. d. l. ſi iure ꝙ iſtḋ ē uerū ſi ſequēs ē ualidū al's ñ cēſeꝛ uoluiſſe a p̂ᵒ recedē ſic i ꝓpoſito dicēdū ē ꝙ ñ cēſeꝛ uoluiſſe recedē a donatōe cā̄ morꝭ quā dixit ſe facē p ſequēs pactū ⁊ iuramētū ō nō reuocādo niſi tale pactū ⁊ iuramētuʒ de nō reuocādo poſſint ualere ⁊ operari i trāſferēdo ip̄ſā i donationē iter uiuos ſʒ h eē nō pōt hic gᵒ ⁊c̄. Et hoc p̄ſuppoſito ꝙ fuerit donatio cā̄ mortis ⁊ fue rit morte ɔfirmata poſtꝙ reuocata nō fuit nec req̇riꝛ ꝙ fuerit ꝓceſſuʒ ad traditionē uerā uel fictā qḋ pʒ q₂ pōt talis donatio fieri nō ſolū cū icipit a traditione ſʒ ēt cū a ꝓmiſſōe ſiue iteruenīat ſtipulatio ſiue pactū nudū hodie ut nō. i. l. cū pᵣ. §. meuio. ff. ō l. ij. p gl. ⁊ doc. i. l. i. de do. cā̄ mortis. ff. ⁊. C. p doc. Non ſic i dōatōe facta iter ɔiuges iter uiuos q₂ illa ē ꝓhibita a lege iō ñ ɔfirmaꝛ ſi nō inꝛuenit traditio uera uel ficta l. pap. ff. ō dona. iter ui. ⁊. l. ij. C. de dote cau. Sʒ do natio cā̄ mor. ñ ē ꝓhibita ēt iter ɔiuges. ff. de dona: iter ui. l. ſi eū i fi. cū l ſe. Cōcludiꝛ ergo ꝙ ſi dcā dn̄a facit examiari teſtes q̂ iterfuerūt dicte donatōni inter quos ēt notari⁹ eē poterit iuxta nō. i. l. domitius ō te ſta. ⁊ teſtes deponāt ꝓ dcā donatōe lʒ inſtr̄ʒ ñ faciat fi dem. q₂ ñ regiſtratū fūdata erit itentio dicte dn̄e ſup dcā dōatōe tanꝙ ſit donatō cā̄ mortis ⁊ morte fuerit ɔfirmata nō obſtantibus i contrariū all'.

Donatio fcā a miore non ualet ēt ſtāte ſtatuto ꝙ minor obligetur.

.cij.

In chriſti nomine amen.

Nō ē dubiū ꝙ dcā donatio quaten⁹ excedit ſūmā q̇n gētorū aureorū nō ualet pp defectū iſinuatōis ñ fcē. C. ō dona. l. fi. i fi. Nec aliq̇d ꝓdeſt illa cautela ꝙ fue rit dcm̄ ut ples itellgaꝛ donatōes ne ſit i ptāte donā tis legē eludere ut nō. doc. i. modeſtinus. ff. ō dona. ⁊ i. l. illud. C. ō ſacroſan. eccle. Sʒ dubiū ē an ualeat uſqʒ ad q̇ngētos aureos. Nā i illo dictus defect⁹ ñ no cet. ut. d. l. fi. C. de dona. Sʒ ē dubiū an nocet mior etas. Et h aduertēdū ꝙ ſi dictū ſtatutū nō eēt darū eēt de iure cōi ꝙ nō ualeret dcā dōatō facta ō re imo bili. Tū q₂ ñ fuit iterpoſitū dcretū iudicis nec iteruēit auctas curatoris q̄ req̇riꝛ i alienatōe reꝝ imobiliū mi noris ut i toto titulo. C. de p̄di. minoꝝ ⁊. ff. ō reb⁹ eo rū. Et ſic ñ ſolū fuit ipedita dn̄ij trāſlatio i qua ɔſiſtit aliēatio. l. alienatiōis v̇bo. ff. de v̇. ſig. ſʒ ēt natiuitas obligatōis ciuil' aut natural'. q̄ ordinaꝛ ad illā. ſ. dn̄ij trāſlationē ⁊ alienatōeʒ. ff. de ſpō. l. oratio. ⁊ eſt tex. i. l. ſi ad reſoluēdā. C. de p̄di. mio. ⁊ nō. bar. i. l. mul tū. ff. de v̇bo. ob. an̄ fi. ⁊. l. i. ō noua. i pe. colū. ibi p̄di cta dixi ⁊c̄ ⁊ qḋ habeꝛ i. l. cū lex. ff. de fideiuſ. Tum ēt q₂ donatio rerū imobiliū facta a miore ēt cū decreto iudicis nō ualet. C. ſi maior factus ra habeat. l. fi. §. cū aūt ſi aduer. dona. l. fi. ēt cū iudicis auctate q₂ dōa re ñ cadit i gn̄ali ɔceſſione etiā cū libera. ff. ō manu.

l. ab ignoto

l. ab ignoto de pac. ꝯ iuris. §. fi. Sʒ ē dubiū ꝓpť dc̄ʒ
statutū qḋ disponit ut si mioꝛ xxv. āniſ ꝛ maioꝛ. xiiij.
sit mercatoꝛ public⁹ uľ alś agat faciat ꝛ ꝯhat tāq̄ꝑ pꝛ̄fa
miľ. ex oib⁹ eius ꝯctib⁹ teneať ꝛ ꝯueniať sicut quilibʒ
maioꝛ etiā si habeat curatoꝛē ꝛ eius auc̄tas nō inter
uenerit. Sed ille ut diciť erat pꝛ̄fami. nullū hābēs cu
ratoꝛē ꝛ se regebat ꝛ faciebat facta sua per seipm̄ affi
ctādo ꝛ locādo possessiones suas ꝛ affictus recipiēdo
ꝛ i suā utilitatēʒ ꝓ libito ꝯuertēdo. Et uř q̄ dicta do
natio fuerit ꝛ sit ualida uirtute dicti statuti q̄cq̄d sit de
iure cōi uř per statutū derogatuʒ qḋ loquiť gn̄alr in
quolibet ꝯc̄tu ꝛ donatio est ꝯc̄tus. C. qḋ me. cau. l. si
donatōis ꝓpter illa uerba statuti uel alś agat ꝯhat
ꝛ faciat ꝛc̄. Sed i ꝯꝛiū uř ueritas tam de rigoꝛe iuris
q̄ de equitate. Cuius rei gr̄a ꝯsiderandū est q̄ inten
tio dc̄i statuti fuit itroducerē duos casus ultra ius cōe
i qb⁹ minoꝛ. xxv. ānoꝝ maioꝛ. xiiij. habēs curatoꝛē ꝛ
ꝯhēs sine ipso mero iure obligareť q̄ nō erāt nec sūt
ḋ iure cōi si hʒ curatoꝛē mero iure nō obligatur sine
ipsi⁹ auc̄te. l. si curatoꝛeʒ habens. C. ḋ i ite. resti. Itē
ꝯsiderādū est q̄ cū i dict̄ duob⁹ cāib⁹ satis operetur
statutū p̄dictū ꝯ dispositōeʒ iur. cōis nō est trahendū
ad alia q̄ essent ꝯ ius cōe. Tuʒ qꝛ uitāda est legū coꝛ
rectio ubi sensus duci pōt sine ea ne uno ūbo cēseať
statuentes omnē iur. obseruationē subuertē uoluisse
postq̄ statutū sine hoc n̄ ē supfluū iuxta ea que hn̄ť
i tex. ꝛ gl. C. de ioffi. testa. siqū. Tuʒ ēt qꝛ regulr̄ tra
diť q̄ statuta ꝛ ꝯsuetudines debēt sēper intelligi sm̄
ius cōe. Et talr̄ q̄ q̄nto minus fieri pōt ius cōe offen
dāt maxime ne quis idebite dānū paciať. l. ij. C. ḋ no
xalibus ꝛ nō. gl. i. l. fi. § in ꝯputatōe i fi. magne gl. ḋ
iure delibe. ꝛ de munerib⁹ ꝛ hono. l. ut gradatiʒ. §. ꝛ
si lege ꝛ i. c. cū dilectus ḋ ꝯsue. nisi resultaret ex h̄ sup
fluitas. l. i. in fi. ff. ad muni. Ex his sequiť q̄ cū i dict̄
duob⁹ casib⁹ statutū p̄dictū uoluerit minoꝛē obligari
sine curatoꝛis auc̄tate sicut ḋ iure cōi obligareť cū ea
siľ ť nec i dictis casib⁹ obligeť sine ea sicut nec obliga
retur de iure cōi cum ea ne dicti duo casus sint effica
tioꝛes ad obligādū ex foꝛma statuti q̄ esset auc̄tas cu
ratoꝛis de iure cōi. Nā h̄ minie uoluit dc̄m statutū sʒ
potius oppositū q̄ ex eo pʒ qꝛ in uersi. eo saluo ꝛc̄.
uult quod si fuit clamatū ꝑ pꝛecōeʒ q̄ nullus ꝯhat cū
eo q̄ tunc obligeť i duobus casib⁹ sine curatoꝛis au
ctoꝛitate lʒ sit public⁹ mercatoꝛ uel licet ꝯhat publice
ut pꝛ̄fami. ꝛ tn̄ stati subijcit in ūsi. nisi ꝯxerit q̄ cū au
ctoꝛitate curatoꝛis bn̄ obligeť ēt tūc. Et sic uult i effe
ctu q̄ efficatioꝛ sit curatoꝛis auctoꝛitas ad obligandū
qꝛ p̄ualet p̄conio q̄ eē publicū mercatoꝛē ul ꝯhere ut
pꝛ̄fami. qꝛ p̄coniū p̄ualet istis. Sʒ sic est ut i pꝛicipio
p̄misi q̄ curatoꝛis auctoꝛitas ꝛ ēt iudicis decre. n̄ suffi
cerēt de iure cōi ad faciēdū ualere istaʒ donationē fa
ctā de re imobili g° multominus eē publicū mercato
rē uľ agē se pꝛo pꝛ̄efami. ꝛ sic ꝯhere. Ualde eni esset
absurdū dicere statutū hoc uoluisse q̄ ista duo essent
maioꝛis auctoꝛitat̄ ꝛ efficacie q̄ iudicis ḋcretū ꝛ cura
toꝛis auctoꝛitas ꝓ quo facit optie imo quasi uř cāus
i. l. ij. ū. ita tn̄ ꝛ. l. eos. C. ḋ his q̄ ue. eta. ipe. ubi etat̄
uenia que facit quē reputari maioꝛē. xxv. i ꝯhendo
nihil opať i alienatōibus bonoꝝ imobiliū si n̄ interue
nit iudicis decretū ꝛ eadē rōne n̄ opareť si interueniret
eo casu quo eius interuentus nō facit ꝯctum ualere
ut in dōationibus qꝛ utrobiqʒ est eadē ratio eedem
ergo m ꝯ ꝓ.uisio huius statuti in dictis duob⁹ casib⁹ i
quibus quodam modo cōcedere uideť ueniā etatis.
Debet ergo statutum p̄dictū intelligi solū in casibus
in quibus auctoꝛitas curatoꝛis ꝓdesset de iure cōi ad
obligandū qꝛ i eisdē ꝓsit esse publicū mercatoꝛē uel
publice ut pꝛ̄fami. ꝯhere ꝛ ubi auctoꝛitas curatoꝛis n̄
ꝓdesset nec ēt aliqḋ istoꝝ duoꝝ ꝓsit. Itē dico q̄ cum
de iure cōi ꝯhēdo cū curatoꝛis auctoꝛitate nihilomi
n⁹ restitueretť i itegrū si eēt lesus. C. si tu. uľ cura. iter
l. ēt ꝛ ꝑ totū silr̄ ꝛ i dictis duob⁹ casib⁹ qꝛ statutū soluʒ
uoluisse cēseť facē ꝯctū ualidū mero iure ꝛ ēt obliga
bilē. Nō aūt cēseť uoluisse auferre bn̄ficiū restitutōis
i itegrū ꝛ facē irrescissibilē rōne lesiōis ꝑ id qḋ plene
disputādo determiat glo. i. l. i. C. si ḋ momē. pol. fue
rit appel. ꝛ ēt i auc̄. si captiui. C. ḋ epi. ꝛ cle. ꝛ qḋ ibi
plene ꝑ bar. ꝛ i auc̄. quas actōes ḋ sacrosan. ecc. Iō
posito sine p̄iudicio ueritat̄ q̄ ista dōatō fuerit ualida
mero iure q° ad efficaciā obligādi ꝑꝑ dictuʒ statutuʒ
qḋ tn̄ ē falsū ut sup̄ dixi tn̄ qꝛ negari n̄ pt̄ q̄ ex ea fuit
lesus qꝛ donare ē dissipare. l. fili⁹. ff. de dona. l. inter
dū. §. qui tutelā. ff. de fur. ꝯpetet ergo heredi istius
donātis restō i itegrū si tp̄ꝛa petēdi suffragāť. s quā
driēni ꝯtinui a dicta donatōe facta ꝛ nō sit excessus
maioꝛis etatis transmissit enim beneficiū resti. ad he
redē suū. l. nō soluʒ. ff. de i ite. resti. Nec iceperat cur
rere tēpus i uita sua iuxta plene nō. i. l. iterdū. ff. de
mio. sʒ icepit currē i ꝑsona h̄ēdis maioꝝ ab adita he
reditate ꝛ si an̄ lapsū tp̄is ille decessit relicto h̄ēde mi
noꝛe ꝓut audio q̄ ē residuū tp̄is nō currit ipso iure
durāte mioꝛe etate hui⁹ iuxta ea que plene habēťur i
l. ea que. C. de tēpo. in ite. resti. Nec ob. si dicať q̄ di
spositio hui⁹ statuti erit inutilis si dicať ꝯpetē restitutio
i ite. qꝛ negať. Nā ē utilis ubi nō ꝯtigit lesio ꝛ ēt ubi
ꝯtingit qꝛ si ꝯctus nō rescinditur per restitutiōeʒ infra
quadriē. remanebit firmus qḋ nō eēt si statutū nō fa
ceret ipsuʒ ualidū mero iuř. Itē nō ob. si dicať q̄ sta
tutū dispōit ip̄m ualere ac si fact⁹ fuisset a maioꝛi xxv.
quia istud debet sane intelligi. s. ipso iure ꝛ cuʒ effectu
qn̄ in contractu nō contingit lesio uel ꝯtingit sed non
petitur restitutio infra debitū tp̄s aľ ip̄o iure sʒ n̄ cuʒ
effectu ꝑ ea que nō. gl. i. ḋl. i. C. si de momē. pos. fue
rit apppel. ¶ Nō g° expedit iuestigare per quos act⁹
ꝛ quātū tp̄s requiriť q̄ mioꝛ egerit ꝛ cōtraxerit ut pa
terfami. ꝛ publice. Ad hoc ut statutum uendicet sibi
locum quia ut supꝛa pꝛobaui etiam si hoc esset i ca
su nostro uľ ēt si fuisset mercatoꝛ publicus nihilomi
nus statutū p̄dictū ꝛ ei⁹ dispositio nō pōt i cāu ist⁹ us
dona. locū hēre nec ex dispositiōe eius reddiť ualida
postq̄ nec ex intuitu cura. aut iuḋ. ualida redderet
de iure cōi ꝛ postq̄ ēt si foꝛet ualida dareť aduersus
eā restō. Posset tn̄ dici q̄ non sufficit semel sʒ req̄rať
actuū reiteratio. s ad hoc q̄ dicať mercatoꝛ iuxta nō.
ꝑ bar. i. l. leg iť ꝑuis. ff. ḋ le. iij. cū siľ illa duo ꝯiūgāť
i statuto ergo ꝛc̄. ar. l. iā hoc iure. ff. de uul. ꝛ pu. Sʒ
i ꝯꝛiū q̄ sufficiat semel facit qḋ hēť ꝑ eūdē i. l. mella
§. i. ff. de alimē. ꝛ ciba. lega. ꝛ. l. i. C. quō ꝛ qn̄ iudex
nō detmino aliť nūc. ¶ Quod aūt queriť an ad alle
gādū iualiditatē dcē dona. sufficiat ostēdere q̄ dict⁹
donās semꝑ remāsit i possessiōe reꝝ donataꝝ uideť
q̄ sic si instr̄m ꝯtinet qḋ tradidit qꝛ iste actus retētōis
eēt huic uerbo ꝯtrarius ꝛ sic pꝛesumereť simulatō. l.
sicut. §. supuacuū. ff q̄. mo. pig. sol. nisi reseruasset si
bi usūfructū i uita sua uel ꝯstituisset se illi⁹ noie possi
dere iuxta nō. ꝑ bar. in. l. post ꝯtractuʒ. ff. de dona.

¶ De quadam donatione facta uni ꝛ per illum po
stea alteri an ualeat in personam secundi quatenus
in personam pꝛimam non ualuisset.

.ciij.

In christi nomine amen.

Super p̄rio quesito dicēdū ē dictā dispositionē ualē
iure donatōis inter uiuos postꝙ̄ dicta dn̄a fuit p̄sēs
⁊ ꝯsentiens ⁊ donator exp̄ssit ea que illi donatōi ꝯue
niūt scilicet ꝙ esset irreuocabilis ⁊ qd̓ donataria pos
set disponē d̓ sūma donata ēt si p̄decederet donāti ⁊
añ ꝯditionē īpletā ut pꝫ ex. l. ubi ita donat̄. ff. de do
na. cā mort̄ iūcto eo qd̓ nō. bar. i. l. cū q̄s d̓cedēs. §.
codicil. d̓ le. iij. Constat aūt i testamēto posse talē do
nationē ⁊ alios ꝯct⁹ fieri. ff. de testa. hēdes palā. §. fi.
⁊ ibi nō. fuit aūt ꝯditōalis ꝯditione casuali si donās
decesserit sine liberis q̄ ꝯditio nō hꝫ cā abstrahere a
nā ꝯctus ar. ff. d̓ ꝯdi. idebi. l. nā ⁊ si cū moriar ¶ Su
ꝑ scd̓o q̄sito dicēdū ē eā non ualere ultra quingētos
aureos sine īsinuatōe. C. de dona. si q̄s ꝓ redēptiōe
§. fi. lꝫ donataria eēt soror donātis. e. ti. l. data iā ⁊c̄.

¶ Sup̱ tertio quesito uȓ dicēdū ꝙ dōatio facta op̱e
per dcāꝫ dn̄aꝫ donatariā censeat̄ facta a p̄rio donāte
postꝙ̄ illi dedit ptātē disponēdi qualrcūqꝫ uellet ar.
ff. ꝙ cuiusqꝫ uni no. l. Itē eoꝝ. §. si d̓curiōes d̓ le. ij.
l. unū ex familia. §. si d̓ falcidia. C. d̓ iudicijs ap̱tissi
mi ⁊ qd̓ ibi nō. i ultima gl. Sꝫ istud esset uerū si dixis
set se illi donare cui illa donaret ut pꝫ ex. d. §. si decu
riones aut si i dictā dn̄aꝫ nō trāstulisset ius ꝓprietat̄
lꝫ nudā cā ministra fecissꝫ ad donādū alteri ar. ff. d̓ re
bus dubijs. l. utrū. §. cū quidā. Sꝫ q̄ uoluit i eā trās
ferre ꝓprietatē sūme quā donabat cēset̄ per sup̄scri
pta v̓ba uoluisse ꝙ dicta dn̄a magis iure suo posset
alteri donare uł alit̄ disponere ꝙ̄ iure ⁊ noīe dicti p̄ri
mi donantis v̓ba sūt bar. i si ff. de opti. leg. l. ij. circa
mediū i uer. Sꝫ tūc quero. sic i si. uidemus i substitu
to a ꝓcuratore nā si substitut⁹ ē postꝙ̄ ꝓcur. effec⁹ ē
dn̄s litis lꝫ habuerit ptātē substituēdi n̄ d̓r substitut⁹ a
dn̄o sꝫ a ꝓcuratore ⁊ iter ip̄ꝫ ⁊ ꝓcur. orit̄ actio man
dati n̄ iter ip̄ꝫ ⁊ dn̄m ut nō. ꝑ eūdē bar. i. l. si ꝓcura
torē. §. fi. ff. mandati. Predicta ergo v̓ba ⁊ licentia
disponēdi uȓ fuisse sup̱flua. Nā postꝙ̄ sibi donauerat
poterat disponere ꝓ libito uoluntatis ēt sine dcā exp̄s
sa lnia. imo ēt ꝯ uolūtatē donātis. l. h iurc. §. si q̄s d̓
derit ⁊ qd̓ nō. e. ti. l. ij. §. si pecuniā in gl. iiij. ff. de do
na. ⁊. C. de ꝯdi. ob cām. l. ca. l. cū sua materia fuit g°
magis q̄dā monitio seu declaratio īducta ꝑ dcā v̓ba
scilicet ptātis collate ex ipsa dōatōe quā noua ꝯcessio
ar. ff. de tutel. l. muto. §. sub ꝯditōe. C. d̓ iure doti. l.
si mlier facit. c. lꝫ de offi. ordi. Dicēdū ē g° ꝙ dcā op̱a
cēset̄ hr̄e a dicta dn̄a donataria n̄ a p̄mo donatore.

¶ Sup̱ quarto dicēdū ē ꝙ postꝙ̄ p̄dicta donataria
disposuerit de ea añ ꝯditōis existētiā ⁊ ēt añꝙ̄ d̓cessit
cū dispositio ꝑ eā facta i op̱aꝫ ualet ⁊ lꝫ qm̄ ꝑ ei⁹ mor
tē añ ꝯditōis existētiā n̄ fuit ānichilata dōatio sibi fcā
isti. d̓ v̓. ob. §. ex ꝯditiōali. sicut nō ānichilat̄ qn̄ dōa
tor sic decedit. ff. de dona. l. ij. §. si pecuniā. Igit̄ po
tuit d̓ spe quā habebat ⁊ que erat ad heredes trāsmis
sibilis disponere. C. d̓ dōa. l. spē cū ꝯcor. ibidē in gl.

¶ Sꝫ uidēdū ē ult. ultra q̄sita i ꝑūcto q̄tū trāstulit i
op̱aꝫ. Ad qd̓ r̄ndeo ꝙ cū dōatio fcā op̱e dicat̄ fcā ab
ipa donataria n̄ ab ipso p̄° donāte ut sup̄ dixi. Nō po
tuit plus trāsferri i op̱aꝫ ꝙ̄ apd̓ dōatariā eēt. l. tradi
tio i p̄n. ff. d̓ acq̄. reꝝ do. Un̄ posito ꝙ rōe pie cāe po
tuisset dōari op̱e ultra sūmā q̄ngētoꝝ qd̓ tn̄ n̄ assero
q̄ tn̄ ipsi dn̄e n̄ potuit plus donari a p̄° donatore ut
sup̄ dixi n̄ ē tractādū an ī op̱ā sit trāslatū ius ultra sū
mā quigētoꝝ cū ꝯstet i ipsā donatariā a qua op̱a cāꝫ
habuit n̄ fuisse i plus trāslatū ꝑ ea q̄ dicta sūt ¶ Sꝫ
uidēdū ē an i solida quigēta fuerit ius trāslatū. Et di
cēdū ē ꝙ n̄. nā dicta donataria credēs donatōeꝫ ua
lē ī mille noluit tota mille ī op̱ā trāsferre q̄ reserua
uit sibi trecēta de quib⁹ uoluit posse facē uelle suū. Si
g° d̓ dictis trecētis i aliā ꝑsonā uł alio mō disposuit ꝙ̄
i dictā op̱ā dꝫ fieri dīnutio d̓ dcā sūma q̄ngētoꝝ. In
quib⁹ reuera ualꝫ donatio ꝓ ea rata ꝓ qua fieret si
ualuissꝫ i tot̄ mille uꝫ i trib⁹ ꝑtib⁹ d̓ decē debēt g° di
uidi q̄nquagita i deceꝫ ꝑtes quaꝝ quelꝫ facit q̄nqua
gita ⁊ tres ꝑtes d̓ p̄dict̄ uidelꝫ cētū q̄nquagita ꝑtine
būt ad illū i quē disposuit de trecētis residuuꝫ uidelꝫ
trecēta q̄nquagita ad dictam op̱aꝫ ⁊ h ꝓbat̄. ff. de
libe. ⁊ posthu. l. si ita d̓ hr̄di. insti. clemēs patron⁹ ad
trebel. marcellus cum si.

¶ An in generali donatione ueniāt ea que specialiter
alteri fuerunt donata.

.ciiij.

In christi nomine amen.

Uiso dicto pūcto obscuro ⁊ male formato. Tria sūt
subtilr̄ uidēda ꝓ clara r̄nsione ad id d̓ q° q̄rit̄. ¶ Pri
mū ē utꝝ gnāl̓ donatio d̓ toto pēsionatico toti⁹ uille
de lāꝫade fcā antonio ⁊ michaeli frīb⁹ ꝯp̄hēdat ēt pe
ciā terre spālr̄ donatā blasio q° ad ꝓprietatē q̄rte par
tis ⁊ cū capulo ⁊ pasculo ⁊ sic dict⁹ antoni⁹ ⁊ michael
hēant pēsionaticū sup̱ dcā ꝑte quarte terre. Et uȓ ꝙ
dcā gnāl̓ donatō terrā illā n̄ ꝯp̄hēdat. Et sic sup̱ illa
p̄dci antoni⁹ ⁊ michael pēsionaticū n̄ hēant sup̱ dicta
pecia terre spālr̄ donata dc̄o blasio qm̄ spāl̓ donatio
p̄dcā derogat gnāli facte p̄dict̄ frīb⁹ ⁊ fac̄ illā peciam
terre sub illa gnāli n̄ ꝯp̄hēdi. ff. d̓ lega. iij. l. uxorē. §.
felicissimo ⁊ qd̓ ibi nō. i ultīa gl. d̓ re. iur. i toto cū si.
Et h uȓ exp̄sse d̓termiare bal. i. l. quotiēs i ultīa. q.
C. fami. her. ꝑ. l. si fideicōmissoꝝ. ff. ut i pos. leg. Sꝫ
i ꝯtrū ē v̓itas. Nā ꝙ dixi ꝓcederet si gnāl̓ ⁊ spāl̓ dispō
eēnt uniformes puta ambe d̓ ꝓprietate uł ambe de
usufructu uł si i cāu nr̄o fuissēt ābe d̓ pēsionatico sic
loquit̄. §. felicissimo cū si. Sꝫ i cāu nr̄o dcē donatōes
fuerūt difformes qm̄ gnāl̓ fuit d̓ pēsionatico toti⁹ dcē
uille qd̓ hꝫ silē cuꝫ usufructu. Spāl̓ v̓o fcā blasio fuit
d̓ ꝓp̄etate quarte ꝑtis dcē terre un̄ generi ꝑ spēꝫ n̄ d̓
rogat̄ nec d̓ gnē tal̓ spēs eximit̄ casus ē i. l. semprōio
ff. de usufru. lega. ⁊ ibi exp̄sse ꝑ bar. q̄ ꝑ h nōbilr̄ dic̄
ꝙ uxor cui relict⁹ ē usufru. oīuꝫ bonoꝝ gnālr̄ hēbit ip
suꝫ ēt i reb⁹ alijs spālr̄ legat̄ q° ad ꝓp̄etatē ꝑ illum
tex. Et bal. q̄ uȓ exp̄sse d̓termiare ꝯtrū i. d. l. quotiēs
n̄ mēinit d̓ dcā. l. semproonio. nec d̓ dicto bar. ibidem
nec ip̄ꝫ allegat. Iō n̄ ē tenēdū cū eo. Nec aliq̄d facit
ꝓ eo. l. fideicōmissoꝝ q̄ ibi ābo legata erāt spālia sꝫ
unū ꝯsistebat i pecunia aliud i specie certa un̄ p̄mus
ꝓ suo spāli pecūiario n̄ ē mittēd⁹ i pos. rei alt̄i spālr̄
lega. q̄ i illa specie p̄ferēd⁹ ē legatari⁹ spēi. Nos v̓o
loq̄mur i alijs termis pēit⁹ diuersis q̄ donatio fuit ge
neral̓ de pēsionatico alīa spāl̓ de ꝓp̄etate ¶ Scd̓o
uidēdū ē posito ꝙ ita sit ut dixi ꝙ illa pecia terre iclu
dat̄ sub dicta gnāli donatōe utrū i pēsionatico ꝯcur
ret tā spāl̓ donatari⁹ ꝙ̄ ēt gnāl̓. An v̓o n̄ ꝯcurrāt sed
eē debeat i solidū dicti ātonij ⁊ michael̓ gnāliū dona
tarioꝝ. Et uȓ p̄ria pars v̓a per illā eādē. l. sēprōio cū
ibi nō per bar. ⁊ per. l. si alij. e. ti. ubi uȓ clari⁹ ꝓbari.
Sꝫ certe hoc posset ꝓcedere si uerba spālis legati uł
donatōis possent de sui natura ꝯp̄rehēdere id quod
eēt generalit̄ legatū uel donatū ut si uni esset donat⁹

usufruct⁹

usufructus oiuꝫ bonoꝝ alteri uero fũdus qȯ ꝟbũ fun
dũ ĩportat ꝓprietatẽ ⁊ usufruc. e. ti. de usufruc. lega.
l. si titio fundȯ. de uer. ob. l. q̇ usũfructũ. uel si uni que
uiu⁹ p̃stabat alteri domũ ⁊ ipse p̃stabat habitationẽ
ut nõ. i. l. cũ antiq̃tas. C. ȯ usufruc. sꝫ i cãu nostro in
ꝟbis spãl' donatõis ñ icludit̃ pẽsiõaticũ gnãl'r donatũ
qꝛ donauit unã peciã terre. Nã h̃ ĩportat ꝓprietatẽ ⁊
nõ pensionatũ ⁊ lꝫ subdat cum capulo ⁊ pasculo ⁊c̃.
uerba ista h̃ꝫ qȯ mihi dꝫ q̇ sũt uulgaria dicti loci hñt
significatũ diuersũ a pẽsionatico uidelicet ut possit ꝓ
se ⁊ suo usu boscare ⁊ suas bestias pasculare. Pensio
naticũ uerũ ĩportat ut alijs possit pascua locare dictũ
a pẽsiõe que ꝑcipit̃ ex locatiõe. Jȯ in ꝟbis spãl' dona
tõis nullo mõ ꝯphẽdit̃ pẽsiõaticũ ⁊ ꝑ ꝯñs ñ ꝯcurrũt
sꝫ eẽ dꝫ dũtaxat dictoꝝ fratrũ sicut si uni eẽt legata ꝓ
prietas alteri usufructus. Sed eẽt illius dũtaxat cui le
gatus erat ut colligit̃ ex. ȯ. l. si alij uersi. Nã detracto
⁊c̃. ff. de usufruc. lega. ¶ Tertio uidendũ ẽ utrum di
ctus spãl' donatari⁹ uel qui eius loco successit cũ hẽat
ꝓprietatẽ cũ capulo ⁊ spacio potuerit alteri locare ca
pulũ ⁊ pasculũ. R̃ñdeo nõ si ueꝝ ẽ qȯ mihi dicitur ⁊
supra dixi ꝙ ̃ẽm uulgarẽ sensũ ⁊ itellectũ dicta uerba
ĩportẽt ꝙ pro suo usu possit capulare. i. buscare ⁊ pa
sculare. Nam usuari⁹ ñ põt alteri seorsũ a suo usu lo
care. ff. de usu. et habi. l. sꝫ neqꝫ locabũt que ẽ lex se
ptia i p̃n. Preterea si aliud esset nõ esset dr̃ia int̃ ista
duo uocabl'a. s. pasculũ ⁊ pẽsionaticũ qȯ nõ ẽ dicẽdũ
l. si idẽ. C. de codicil. Unde ñ sine cã usus loquẽdi di
stinxit. Preterea si aliȯ eẽt paꝝ ualeret aut nihil dcm̃
h̃ret pẽsionaticũ i dicta t̃ra spãl'r donata. Jtẽ statutũ
sup̃ relatũ iuuat dictos f̃res qꝛ soli fuerũt in quasi pos
sessiõe dicti pẽsionatici ꝑ ãnũ. Jdeo sũt i eo seruãdi.
Ex q̇b⁹ oib⁹ infert̃ ad id ȯ q° q̃rit̃ dictũ man festatũ
fore ꝯdẽnandũ si ꝓbata sũt alia necessaria ad hoc.

Donatio int̃ p̃reꝫ ⁊ filiũ oliꝫ ul' hodie quõ ⁊ qua rõe
ñ teneat ⁊ quõ itelligat̃ illȯ qȯ oliꝫ ex cã dotꝭ uel dõa
tiõis ante nuptias filiusfa. poterat sibi acquirere.

Domin⁹ ubert⁹ miles filio suo hubertino uolenti nu
ptias ꝯ̃here donauit duas ꝑtes cuiusdã castri ut m̃ri
moniũ eius sortiret̃ effectũ dicẽs se ꝑꝑ nuptias dõre.
mor⁹ dilectõe ⁊ sanguinis affectõne quã habebat ad
filiũ ⁊ ꝑꝑ multa seruitia que sibi cotidie ipẽdit h̃ acto
ꝙ si fili⁹ masculus ex eo m̃rimonio nasceret̃ ad ipsuꝫ
deuenirẽt que donãt̃ ñ ad femias. Jurauitqꝫ ⁊ renũ
ciauit iurib⁹ de insinuatõe loquẽtib⁹ nec rẽ corporal'r
tradidit sꝫ retiuit sibi usũfructũ ad uitã ꝯstituẽs se p̃ca
rio possidere nat⁹ ẽ ex eo m̃rimonio fili⁹ mõdonet⁹
decessit fili⁹ p̃m⁹ donatari⁹ uiuo p̃re suo sup̃stite filio
ex eo eodẽqꝫ nepote au⁹ huic nepoti iterũ dc̃as duas
partes castri donauit in forma qua supra uoluitqꝫ ꝙ
si sine liberis decederet dicta dõatio eẽt ꝓ ñ facta. De
inde dcm̃ nepotẽ emãcipauit eidẽqꝫ iteꝝ donauit taꝫ
dictas duas ꝑtes ꝙ̃ secũdas duas ꝑtes oium bonoꝝ
suorum ⁊ si sine liberis decederet uoluit dicta bona
deuenire ad eum donantem uel eius heredes institu
tos uel substitutos. dictumqꝫ nepotem heredem in
stituit ⁊ substituit sibi sororẽ suã amitãqꝫ dicti nepoꝰ
si decederet sine liberis ⁊ si dcã filia margarita simil'r
sine liberis ȯcederet substituit sibi alasiã neptẽ suã so
rorẽqꝫ dicti nepotis p̃rio istituti mortuo aũt auo dict⁹
mõdonet⁹ istitut⁹ oia sua bona donauit dicte marga
rite p̃rie substitute ⁊ sine liberis decessit similit̃ marga
rita decessit sine liberis istituto marito q̇ possedit oia

bona dñi uberti p̃mi testãtis. mõ petit alasia dicta bo
na tã ex substitutõe facta i testõ ꝙ̃ in donatõe querit̃
ad quẽ ꝑtinẽt dcã bona. Scdȯ dꝫ ꝙ mȯdenctus isti
tutus ꝓmisit cũ iuramẽto nullã lrĩmã retinere si sine
liberis ȯcesserit querit̃ ad quẽ dcã lrĩa ꝑtineat. Tertõ
dꝫ ꝙ mãgarita p̃ria substituta fuit dotata ꝑ dñꝫ uber
tũ h̃ acto ꝙ si siñ liberꝭ ȯcesserit dcã dos ȯuenirꝫ ad
dñꝫ ubertũ ul' ei⁹ hẽdes q̃rit̃ ad quẽ dcã dos ꝑtineat.

cv.

¶ In christi nomine amen.

Circa bona que fuerũt dñi uberti notãdũ ẽ ꝙ ȯ t̃ria
ꝑte bonoꝝ q̇ penes eũ remãsit post utrãqꝫ dõatõeꝫ.
nõ ẽ dubitãdũ q̇n ad alasiã ꝑtineat cũ illa ꝑuenit ad
mõdonetũ ex istitutione i qua alasia fuit substituta si
mõdonetus ⁊ margarita eius substituta decederẽt si
ne liberis qȯ euenit. Et si dicat̃ illa t̃ria ꝑs ꝑuenit ad
margaritã p̃rio substituta ex dõatõe mõdoneti q̇ cũ
eẽt sibi rogat⁹ sub ꝯditõe restituere si decesserit sine li
beris añ ꝯditõeꝫ euẽtã sibi dõauit qȯ potuit ⁊ i eam
trãstulit dñiuꝫ ex donatõe cũ eẽt dñs. ut. C. ȯ fideicõ.
l. post mortẽ. ff. ȯ acti. emp. l. cui res. Nõ ergo uidet̃
uenire i substitutõe facta ȯ alasia cũ illa rãtũ uenire ȯ
beãt que ꝯsecuta sit margarita ex testõ dñi uberti nã
cũ legatari⁹ ꝯsequit̃ rẽ ex alia cã ꝙ̃ legati puta ex do
natõe. fideicõ. sibi iiũ tũ iane efficit̃. ff. de l' iij. l. uxo
rẽ. §. testõ i fi. §. i scdȯ respõso q̇ m̃stũ facit ꝯ̃. Sꝫ ad
ista respondet̃ uerũ esse ꝙ margarite fuit dñiuꝫ illoꝝ
quesitũ ex donatõe sꝫ adueniẽte ꝯditiõe substitutẽis
qꝛ istituta sine liberis decessit mutata fuit cã dñij ⁊ uĩ
habuisse ex testõ ut. ff. ad. l. falci. l. fũdo ubi casus de
here. insti. l. si suus. §. q̇ fideicõmissariã. Nec potuit
hec donatio iuri alesie derogare. ff. de l' iij. uxorẽ. §.
seia ȯ l'. ij. cũ p̃. §. a filia ⁊. §. hẽditatẽ de l'. i. filiusfa.
§. diui. Nec ob. §. testõ qꝛ dõauit ibi testõr q̇ pt̃ uolũ
tatẽ mutare ⁊ fideicõ. adimere ȯ adi. leg. ꝑ totũ de l'.
i. plane i p̃n. Sꝫ hic donauit istitut⁹ q̇ nõ pt̃ uolũtati
testatoꝝ derogare de libera. lega. ñ solũ. §. fi. Uenit
g° i fideicõ. cũ aduenerit t̃pus fideicõ. ⁊ ip̃a mãgarita
ex testõ fuerit illã ꝑtẽ secuta. Sil'r ȯ illis duab⁹ ꝑtib⁹
bonoꝝ quas donauit dñs ubertus mũdoneto t̃p̃re
emãcipatõis ñ ẽ dubiũ q̇n ad alasiã ꝑtineãt. cuꝫ i illa
donatõe fuerit actũ ꝙ si sine liberis decederet mõdo
net⁹ deuenirẽt bona ad dñꝫ ubertũ ul' ei⁹ heredes isti
tutos uel substitutos ⁊ h̃ alasia est heres substituta
ut. ff ꝙ cũ eo. l. si filius ad tre. q̇ quadragita ẽt. l. po
stulãte. Posset h̃ silis oppositio fieri ut supra ⁊ eodẽ
mõ r̃ñdet̃. Aduertẽdũ ẽ eniꝫ ꝙ ille due ꝑtes bonoꝝ
ad margaritã deuenerũt ex cã fideicõ. ⁊ ꝑ ꝯñs in scdȯ
fideicõmisso de alasia cadũt. Nã cũ mõdonet⁹ obliga
tus esset dño uberto ex pacto apposito in donatione
adeũdo hereditatẽ eius ꝯfusa ẽ illa actio ȯ ꝯ̃ctu ⁊ cõ
uersa ẽ i cãm fideicõmissi ut. ff. ad. l. fal. l. fi. i p̃n. Et
nõ. ad trebel. l. ita tñ. §. si ex trebellianico in gl. ordi.
¶ Restat nũc dubiũ ȯ illis duab⁹ ꝑtib⁹ castri dona.
dño ubertio filio dñi uberti. Naꝫ si illa donatio ualuit
ꝑuenerũt ad mõdonetũ ex ea. s. p̃ria donatõe que cũ
i ꝑsona mõdoneti nullã hꝫ substitutõeꝫ uel grauamẽ
potuit dictus mõdonet⁹ illa donare margarite libere
⁊ expedite. Sꝫ si nõ ualuit p̃ria dõatio ꝑuenerũt ad
eum ex secũda donatõe in qua fuit actũ ꝙ si sine libe
ris decederet donatio eẽt irrita ⁊ sic rediret ad donã
tem ⁊ eius heredẽ nõ ergo potuisset tũc mõdonetus
donare qꝛ eo sine liberis moriẽte illa bona efficiunt̃
hereditaria ⁊ sic in substitutione ueniũt. Ad qȯ dico

saluo meliori iudicio donationē illā pimā nullā fuisse.
Prio q2 facta filio i ptāte pr̄is existēti. ut. C. de dona.
inter ui. z uxo. l. donatōes z de inoffi. dona. l. ij. Nec
dici potest morte ꝯfirmatā tum q2 filius p̄decessit. ff.
de rebus du. l. si inter ui. tū q2 nō interuenit uera tradi
tio q̄ req̄rit ut ex morte sequat ꝯfirmatio. ff. de dōa.
īter ui. z uxo. l. papinian⁹. C. d inoffi. dōa. l. ij. p cy.
siq̄s alt̄i ul' sibi. l. ij. p gl. ordi. s3 certe h interuenit ficta
que sufficeret si pr̄ p̄decessisset ut. C. d dote cau. l. ij.
z ibi nō. ¶ S3 huic dcō obstāt plura. Primo q2 filius
fami. ēt de iure antiq°. ff. capax ē dot̄ z donatōis pp
nuptias ut. ff. fami. her. l. pompo. filadelfus z nō. in
d. l. ij. de ioffi. dona. S3 h donatio facta fuit filio pp
nuptias mulieris z ꝙ filio ul' filie querit actio ꝑ repe
titōe dotis z donatōis pp nuptias z huius actōis sūt
capaces ꝙ in alijs n̄ ꝯtingit q̄ ip̄o iure p filiū q̄rūt pr̄i
nec momēto penes filiū ꝯsistūt z in h uertit sp̄ālitas
dot̄ z dōatōis pp nuptias p quā q̄dē actōez mortuo
pr̄e ul' emācipatōe secuta pp ꝯsolidatōez ꝯsequūt ēt
dn̄iū z ita intelligit. l. pōpo. z gl. dicte. l. ij. S3 si pr̄
rē aliq̄ donet filie ut det in dotē ul' filio ut in dōatōez
pp nuptias ut in cāu n̄ro fuit n̄ repies cautū ꝙ dona
tio ualet z dn̄iū eis q̄rat nā anteq̄ res ille i dotē ul' in
donationē dēt p filiū ul' filiā nō dicunt dotales ul' an̄
nuptiales. ff. de ꝯdi. z demō. l. titio genero un̄ cum
adhuc n̄ fuit dos uel donatio pp nuptias ꝑpric n̄ h3
locū illō p̄uilegiū. d2 aūt dōatio ob cā3 nuptiaꝝ fcā
q̄ diuersa ē a donatiōe pp nuptias ul' an̄ nuptias ut
colligit ex. l. cū mlre. C. de dona. an̄ nup. Postq̄ vo
tradite sūt p filiū uel filia3 n̄ ipsi dn̄iū habēt s3 uir ul'
uxor ipsi uero actōe3 ut dcm̄ ē si aliō diceres semper
posset fingi cā dot̄ ul' an̄nuptial' dōatiōis i donatōe
q̄ fieret filijsfami. ut circūueniret. l. ꝙ euitare debem⁹
ut. ff. de trāsac. l. cu3 hi. §. si cū lis. Secūdo ur̄ obsta
re q2 que dicta sūt locū habebant de iure antiquo q°
iure quicq̄d querebat fili⁹ querebat pr̄i s3 hodie cu3 fi
li⁹ sibi hodie querat aduētitia q° ad ꝓprietatē ur̄ do
natōe3 ualere ut. C. de ioffi. testa. auc. un̄ si parēs z
ibi nō. S3 rn̄deo h uerū eē si pr̄ donaret filio tāq̄ ex̄
neo ꝓpter bn̄ merita exp̄ssa in spē z uera z seruitia.
Nā tūc qd donat reputaret aduētitiū un̄ l3 antea nō
teneret q2 aduētitia querebāt pr̄i z sic uidebat pr̄ sibi
donare hodie t3 q2 querunt filio z cessat absurditas.
S3 si donat sibi tāq̄ filio adhuc hodie subest rō cur n̄
ualeat. Nā habēdo respectū ad filiū ur̄ hr̄e respectu3
ad seipsū tanq̄ ad mēbrū corporis sui z unā carnē se
cu3 ar. ff. de colla. bonoꝝ. l. dedit dotē z si subest illa
rō q2 sibiipsi ur̄ uelle donare donat n. sibi contēpla
tiōe suimet pr̄is z sic sibiipsi. ff. d uul. z pu. l. s3 si plu
res. §. si in arrogato z h ē cōis opi. ut nō. i. l. si dona
tione. C. d colla. S3 h pr̄ donauit filio tāq̄ filio ut p3
ex v̄bis istr̄i q̄ dicūt motus dilectione z sāguinis affe
ctione zc̄. Et si dicat ꝙ fuit i donatione exp̄ssa cā me
ritoꝝ ibi ob multa seruitia sibi ip̄ēssa zc̄. Rn̄deo cā sā
guinis p̄ponderat cū illa exp̄sio fuerit in gn̄e facta ut
ff de excu. tu. l. tutor. §. q̄ tutorib⁹ d tutel. q̄ h3 de li
be. leg. aurelius. §. t ti⁹. Itē q2 cū sit i gn̄e facta n̄ da
tur ei fides q2 p̄sumit i fraudē apposita cū non sit in
ptāte donātis simplr dōare. Et iō req̄rit ueritas me
ritorū ul' exp̄ssio i spē ad h. ff. de castrē. pecu. l. si forte
d le. iij. cū q̄s decedēs. §. ticia d ꝓba. q̄ testamētū. C.
d sacrosā. ec. l. illō z ibi nō. ¶ Tertio ur̄ obstare iura
mētū īterpositū p patrē p qd ur̄ ualidari dōatio filio
facta. d pac. q̄uis li. vi. d iureiur. cū ꝯtigat dicūt q̄dā
contractū initum inter patrē z filiū eē nullū nec ex eo

nālē obligatōe3 oriri. Iō n̄ ꝯfirmat iuramēto q2 ip̄o
iure nullū ē ar. d le. i. siq̄s inq̄linos. §. fi. d pac. iur.
gē. §. ul. S3 h rn̄sio paꝝ ualet nā l3 act⁹ sit ip̄o iure
nullus z ex ea nulla oriat obligatio. Attn̄ iuramētū ē
suādū de iure cāonico si pōt sine interitu salutis etne. d.
c. quāuis de pac. li. vi. de iuriur sicut z. c. cū ꝯtingat.
Nā n̄ iō suādū ē iuramētū qd ꝯctū nullū ꝯfirmat qd
facē n̄ pōt ut. d. l. siq̄s inq̄linos. §. fi. z d legi. l. n̄ dubi
u3 s3 q2 d se obligatoriū ē quo ad deū un̄ nō suat iu
ramētū iure actōis q̄ n̄ orit ex actu nullo l3 iuramēto
uallato nec ēt ex ip̄o iuramēto nascit actio nisi i ope.
libertoꝝ ut. ff. de ope. li. l. ut iuriur. § si liberi z. ff. d
fideius siq̄s ꝓ eo i p̄n. z ibi nō. s3 suat iudi officio ad
quē spectat iuramēta tueri de iuriur. ad n̄ra3 z. c. t. l3
mulieres li. vi. et ad p̄dcā facit. eo. t. c. debitores. Itē
dicē ꝙ int pr̄e3 z filiū n̄ oriat obligatio nālis falsu3 ē
tn̄ cū int eos sit ꝯsensus ex quo nālis obligatio nascit
ff. de ꝯdi. inde. l. frat. Nec ob. leges dicentes int eos
emptionē nō ꝯhi. Et tn̄ emptio solo ꝯsensu pficitur.
Nā uer ē quo ad effectum pariēde actōis uel ciuilis
obligationis. S3 naturalis obligatio bene nascitur
Preterea q̄d attinet i ꝓposito de iure naturali ul' ciui
li obligatōe tractare cū i donatōe nō nascat cū a p̄ce
dēti traditōe icipit. ff d dona. l. aristo. C. d iur do. l.
i. n̄ uidet g° hr̄e sensū q̄ talia dicūt. Dic ergo melius
ꝙ hec donatio iuramēto nō ꝯfirmat ex eo q2 cu3 pr̄
filio ut filio donauit uidet sibiip̄i donasse ꝓpt quod
rēddit iuramētū frustratoriū z inutile z quasi sup ipos
sibili un̄ n̄ ē obligatoriū d re. iur. li. vi n̄ ē obligatoriū
q̄s nāq3 dubitet ꝙ si mihi ip̄i dono. z iuro nulli⁹ utili
tat ul' momēti ē tā dōatio q̄ iuramētū. Preterea l3 iu
ramētū astrigat iurātē n̄ tn̄ facit capacē illū cui iurat si
al's erat icapax ar. ff. d ꝯdi. z demō. cui fūdus nec h
reperit iur cau. S3 cū huic filio donaret ut filio n̄ ut
extraneo icapax erat un̄ p iuramētū capax nō potuit
fieri z h ē v̄a solutō ad ꝯtriū. Scd̄o p̄ncipalr dico do
natōe3 illā nō ualē (altē ultra q̄ngētos aureos q2 ca
ret isinuatōe ut. C. de dona. iter ui. z uxo. l. donatio
nes z de dona. l. siq̄s ꝓ redēptōe i fi. itroducta enim
ē insinuatio fauore publico z ad tollendu3 fraudes q̄
i donatōib⁹ clādestinis ꝯtingi solēt ne q̄s effusa largi
tate z iordinata affectōe pr̄imoniū suū exhauriat q2
itere rei publice ne maior asperitas ꝙ ul' maxie int cō
iūctissimas necessariasq3 ꝑsonas ꝯsueuit custodiri int
quas plerūq3 tales fraudes ꝯtigūt ut. C. d dōa. l. da
tā iā p̄dē. ¶ S3 huic silr obstāt plura p° q2 h dōatio
fit pp nuptias q̄ isinuatōe n̄ idiget i auc. ut spon. lar
gi. i p̄n. coll. ix. S3 illud uero ex pte mlieris que dōa
tionē recipit sec⁹ ex pte uiri ut i auc ut frum filij. i pr̄i.
e. coll. Preterea i ꝑsona isti⁹ filij n̄ pōt ꝓprie dici dōa
tio ꝓpter nuptias ut supra ostēsū ē l3 sit sibi facta ob
cā3 nuptiaꝝ n̄ eni facta fuit i recōpēsatōe3 do. qd ē ꝑ
priū talis donatōis s3 facta fuit ut mr̄imoniū ꝯhat ut
p3 ex v̄bis istr̄i dū dicūt ut citi⁹ mr̄imoniū sortiat effe
ctū zc̄. Et hec ē euidēs rō per quā h clare demōstrat
ad qd bn̄ facit ꝙ nō. bar. i. l. titio cētū. §. titio genero
i fi. d ꝯd. z demō. z de le. ij. lucius ubi dicit eē aliō ali
cui mlieri ꝓ dote legari aliō ut nubat primū eni lega
tū peti n̄ pōt nisi ꝯctis nuptijs s3 sic q2 factū ob. actū
nubēdi q̄ expeditōe3 pōt hr̄e etiā anteq̄ fiāt nuptie.
¶ Secūdo ur̄ obstare q2 s'm p̄dictā hec donatio fuit
ob cā3 nuptiaꝝ z dōatōes ob cā3 n̄ req̄rūt isinuatōe3
ut. ff. de dona. l. acquili⁹ regul'. z. l. si pr̄i. S3 rn̄deo
uer ē si cā ē d preterito puta meritoꝝ p̄cedētiū q2 tūc
nō ē tā donatio q̄ debiti exsolutio secus si fiāt ob cā3
de futuro

de futuro ut ē casus apertꝰ. C. ꝺ dona. l. donatio siue ⁊ hec causa fuit de futuro. ¶ Tertio uꝛ obstare nam hic fuit ob cāʒ meritoꝝ̄ facta ut ex ꝟbis istri pʒ ꝓpter multa seruicia ⁊c̄. Respondeo seruicia debēt eē spālr̄ expssa ⁊ eē talia q̄ ꝑsone ꝯueniāt al'. talibꝰ ueꝛbis nō creditur ꝙ hic n̄ fuit. ut. C. de sacrosāc. eccle. l. illō ⁊ ibi ē exp̄ssū ⁊. ff. ꝺ castrē. pecu. l. si forte de ꝓba. l. q̄ testamētū del'. iij. cū q̄s. §. titia ⁊ hec ē cōis opi. doc. cā eni filiatōis ⁊ sanguinis ꝑponderat ut supra ostēsum est.

¶ Quarto uideṙ obstare qꝛ donatio facta filio uideṙ facta ut in legitimā ꝯputeṙ. ff. ad. l. falci. l. cuʒ quo de peculio. §. fi. uideṙ ergo potius debiti exsolutio q̄ donatō ⁊ sic n̄ req̄rēt isinuatōeʒ. ut. C. ꝺ iponē. lucra. ꝺ scrip. l. i. ⁊. d. l. aq̄lius regul. ⁊ tʒ h spe. i ti. de dona. ⁊ dn̄s baldus de perusio in. l. illud de sacrosan. eccle. ꝙ donatio fcā filio emācipato usqʒ ad ltimā n̄ req̄rit isinuationē ꝑ rationē supradictā. Sʒ isti doc. loquūtur cū dicta donatio ꝯputaṙ i legitimā nō aliter hoc aūt tūc uerū ē cū actū fuit exp̄sse nō aliṙ ut. C. de ioffi. testa. l. siqn̄. §. fi. ff. c. si nō morṫ i prin. ⁊ ita dꝛ fecisse accursius dū filiū suū emācipasset ⁊ q̄dā sibi donasset dixit. n. ꝙ in legitimā ꝯputareṙ ad qd̄ facit. ff. ꝺ bo. libe. si uero. §. si seruo ꝟ. ceteꝝ ꝙ hic dictū n̄ fuit. Et sic dicta oppositio cessat. qꝛ dici nō pōt assignatō legitime sʒ gratuita donatio. ¶ Tertio principalr̄ uꝛ dicē dū ꝙ lʒ pria donatio facta filio ualuisset ⁊ ex ea ꝑuenisset ad mōdonetū que donata sūt tn̄ ad alasiā ꝑtineāt cū actū fuit i ult. dona. cū due ꝑtes alioꝝ bonoꝝ sibi donabanṫ ꝙ si sine liberis decederet oīa bona tā prio donata q̄ de p̄senti ꝑuenirēt ad dn̄m ubertū uel eius heredes istitutos uel substitutos cui mondonetꝰ assensit ꝓpter qd̄ obligatus fuit dn̄o uberto actione p̄scrip. uerbis ex pacto i traditione apposito. ut. ff. ꝺ pac. l. traditionibꝰ potissime si tn̄ ꝑcepit iteriʒ ex ult. dona. qd̄ equalet prīe dona. ut. ff. ꝺ le. i. l. filiusfami. §. apud marcellū de le. i. l. iperatō. §. si cētū. que q̄dē obli. ꝑ aditionē hereditatis ꝯfusa fuit ⁊ ꝯuersa i cāʒ fideicō. ut i. l. fi. i prī. ad. l. falci. ⁊ sup̄ dixi ꝑ qd̄ pʒ qd̄ lʒ ad margaritā deuenerit ex donatōe mōdoneti ad adueniēte tn̄ ꝯditione substitutionis de ipsa facte mutaṫ cā dn̄ij ⁊ dicunṫ eē penes eā ex cā hereditaria ad l. fal. l. fūdo ⁊ sic cadūt i fideicōmisso facto de alasia. Alij uero dicūt ꝙ ⁊ si ipsa donatio ualuit fuit nouata ꝑ scdaʒ q̄ plus ꝯtinebat qd̄ tn̄ fa est cū nouatio nō fit nisi de una obligatōe i aliā. ut. l. i. de noua. sʒ hic fieret ꝺ una cā dominij ad aliā cāʒ qd̄ nūq̄ legi nec ꝓcedere pōt qꝛ q̄ ex una cā ē dn̄s n̄ pōt āplius effici dn̄s uel mutare cāʒ dn̄ij ex cā q̄ n̄ hūerit ortū an̄ priaʒ acq̄sitionē ut nō. i. d. l. fūdo al's sequereṫ ꝙ si rem meaʒ emerē uꝛ mihi legareṫ ēptio ⁊ legatū ualeret qꝛ possē cāʒ dn̄ij mutare. qd̄ est ridiculū nō eni pōt q̄s nuda uolūtate desinere eē dn̄s ex una cā ⁊ acq̄rere ex alia ut. ff. ꝺ acq̄. pos. siq̄s ui. §. dr̄ia. Unū omiserā circa p̄cedētē articulū de insinuatōe omissa qꝛ uꝛ n̄ nocere cū fuerit renūciatū cū iuramento iuribꝰ ꝺ isinuatōe loquētibꝰ. Rn̄deo nec renūciatio tenuit nec iuramētuʒ cū introducta fuerit isinuatio fauore publico ne q̄s re sua male utaṫ ⁊ ad excludendas fraudes q̄ ꝯmitti solēt ⁊ i odiū recipiētis clādestīas donatiōes ut. d. l. iā. C. de dona. ⁊ supra dixi n̄ ergo per p̄uatū potest iuri publico renūciari. ff. de pac. l. iurisgen. §. si paciscar solu. mr̄imonio. l. alia cā. §. elegāter de postulan. l. quos ꝓhibet de iura. calū. l. ij. §. sʒ qꝛ ueremur ⁊ h tenēt doc. guil. de. cu. i. l. illud de sacrosan. eccle. Itē iuramētū ꝯ publicā utilitateʒ p̄stitū n̄ ualet ēt de iure cāonico ut in. c. si diligēti de foro ꝯpetē. ⁊ qd̄ nō. bar. i. l. seius ⁊ augeriꝰ ad. l. fal. ⁊ de fideius. siq̄s ꝓ eo in p̄n. Nec ēt iuri i odiū alteriꝰ itroducto pōt renūciari. ut. ff. ad mace. rā ⁊ si iuramētū ēt qd̄ daret uiā fraudibꝰ n̄ ē s̄uādū qꝛ ꝯ bonos mores de re. iur. n̄ ē obligatoriū li. vi. ⁊ hoc tʒ bal. de ꝑusio i. d. l. illud sūme auctoritaṫ uir. Subsequenṫ queriṫ de ltima quā iurauit mōdonetꝰ se n̄ retētuꝝ ad quē ꝑtineat. Rn̄deo iuramētū ualuit de pact. c. quāuis li. vi. Et iō ad alasiā ꝑtinet. uꝛ. n. testōꝛ q̄ iuramētū exigit suis heredi. ⁊ substitut ꝓspexisse. ff. de pigno. acti. l. necessarias. §. de pignore de ꝓba. l. si pactū. ⁊ ad substitutā ꝑtinet que sup̄est ar. ff. de colla. bo. l. ij. §. si duo frēs ꝺ his qui. ut indig. l. pꝰ legatū. §. amittē i fi. §. de le. ij. l. peto in p̄n. Sʒ uꝛ spectare ad margaritā uꝛ eiꝰ heredē nā cū heres n̄ detrahit quartā qꝛ n̄ uſt aut n̄ pōt applicatur p̄o substituto n̄ scdo ut. ff. ad trebel. l. i. §. idē neraciꝰ ⁊. l. marcellꝰ. §. ꝙ si suspectā. sʒ māgarita fuit pria substituta. Rn̄deo illō neꝝ cū heres n̄ detrahit uolēs p̄o fideicōmissario facē grāʒ uꝛ scdo p̄mi fideicōmissarij fusit p̄uatꝰ utputa coegit eū adire sʒ h noluit facē grāʒ testōri cui iurauit. Itē eiꝰ scdo p̄uatꝰ ē q̄ iuramētū exigit testator aūt n̄ uꝛ ꝓuidisse prīe tn̄ substitute sʒ ēt scdē cū ergo rogata sit pria substituta oīa restituere si sine liberis decesserit etiā h legitīa uenit i restitutōe ut ar. ff. ad. l. fal. l. penales. §. fi. ad trebel. marcellus. §. q̄dā liberis. ¶ Postremo queriṫ q̄d de dote margarite an aliq̄d ex ea ꝑtieat ad alasiā. Respōdeo sic ꝙ ultra ltiāʒ ē cū grauata fuerit ꝑ testatorem i testō restituē si sine liberis decesserit tʒ aūt fideicōmissū i dote i eo ꝙ ultra legitimā ē ut. ff. de le. ij. l. fi. §. filie ⁊ ibi casus ꝑʒ mar. fi. q̄ ita disputādo ꝺtmiauit ⁊ dy. ⁊ bar. ⁊ ci. ꝺ qo ꝑ cū. C. ꝺ rei ux. act. §. uideamꝰ. Laꝰ Deo.

¶ Uir donauit uxori domū i qua uiuētes cōiṫ habitabāt nec alia iteruenit traditio uera uꝛ ficta queriṫ utꝝ taꝛ donatō ꝑ mortē uiri effectualr̄ ꝯfirmeṫ ita ꝙ uxor possit se defēdere aduersus heredes ꝯ eam agētes.

.cvi.

In christi nomine amen.

Dicta donatio sine dubio dꝛ fuisse iter uiuos ꝑꝑ clausulā illā ꝙ eēt irreuocabilis ⁊ int ꝯiuges iō fuit ab ipso pricipio nulla cāus ē ꝺ utroqʒ. ff. ꝺ dōa. cā mor. l. ubi ita donaṫ. ¶ Sʒ nūc uidēduʒ ē an fuerit morte ꝯfirmata postq̄ donās p̄decessit ex oratōe diui seueri ⁊ anto. C. ꝺ do. iter ui. ⁊ ux. l. si maritꝰ cuiusdā ff. e. cū h statꝰi p̄n. ⁊. §. i. Et uꝛ ꝙ nō. qꝛ dcā oꝛo locū sibi uēdicat qn̄ ꝓcessū fuerit ad traditionē uerā uel fictā nō qn̄ stetit i finibꝰ ꝓmissiōis dūtaxat. e. ti. l. papinianꝰ ⁊ C. de dote cau. l. qd̄ de suo. ⁊ qd̄ ibi ꝑ doc. q̄ sic cōiṫ intelligūt ꝙ req̄raṫ traditio ad h ut morte ꝯfirmeṫ. sʒ h nulla traditio facta ꝓponiṫ ergo ⁊c̄. ¶ In ꝯtrariū facit. l. illa papinianus i qua hoc uulgare dictum fūdaṫ que nō uꝛ dicere hoc si bene ispiciatur scʒ ꝙ req̄ratur traditio. sed bene dicit ꝙ quādo iteruenit sola stipulatio nō ꝯfirmatur q̄tum ad hunc finē uel effectum ut possit agi ꝯ heredeʒ donātis. Si ergo donatarius n̄ uult agere. sed retinere ⁊ ꝯtra heredē donātis se defendere nō uideṫ sibi ꝓhibituʒ ꝑ illaʒ. l. a cōtrario se fu. l. i. §. qui mādatā ꝺ off. eiꝰ cui mā ē iuris. qm̄ facilius ꝯcediṫ retētio q̄ actio. l. si in area i fi. ff. ꝺ ꝯdi. inde. Posito ēt ꝙ nulla traditio iteruenerit. non eni dcisio illiꝰ. l. papi. uideṫ fūdari i traditōe quā ꝑ cā donatio magis dicaṫ ꝑfecta cū ꝑ illā etiam si facta

fuerit ñ trāſferat dñiū uiuēte donatore nec magis ꝓfi ciſ ꝙ ſi facta nō fuiſſet.l. ſʒ itereſt.§. ſi uxor.ff.de do na.inter ui.ſʒ fūdaſ i eo qḋ ſup̄ dixi.ſ.ꝙ facilius ꝯce diſ retētio ꝙ actio. Jdeo ad agēdū nō ꝯfirmaſ ſʒ ad retinēdū.ſic. Uerum qꝛ qñ ꝓceſſum ē ad traditiōem donatarius hʒ retētionē. Jō doc.cōiſ dicūt traditōeʒ req̄ri. Sʒ certe ēt ſi fcā ñ fuerit ⁊ alio mō dōataria iuſ retinēdi habeat ſine traditōe,put ē in caſu nr̄o uſ idē dicēdū.ſ. ut ꝯfirmata ſit ad hūc finē ut poſſit excipere cū orō p̄dicta de ꝯfirmādis donatōib⁹ p̄dictis ꝑ mor tē donāſ ſit gnāſ ad oēs donatōes ut.d.l.hic ſtatus §.i.⁊ nō reperiſ limitata niſi in dicto cāu ꝑ papinia nū g°⁊c̄.qꝛ exceptio facit regulā i nō exceptuatis.ff.ḋ poſtulādo.l.i.§.ait p̄tori auc.ḋ ñ alie.§.ut aūt ⁊ nō i.l.his.ff.ḋ leg. ¶ Breuiſ ſi iſta dñā nacta eēt poſſeſ ſionē rerū donatarū iuſte ⁊ ſine uicio poſſem⁹ fateri ea que ſupradicta ſūt ar.eoꝝ q̇ habēſ i ſi.l.filiam fri bus.ff.ad trebel.ſʒ nō ſic ē. Nā uiuēte marito domū illā donatā nō poſſidebat nec detinebat ſʒ ipſa dñā ḋ tinebaſ i ea a marito.ff.de p̄ca.l.⁊ hʒ.§.i.cū ibi nō. de his q̄ deiece.uſ effu.l.i.§.pe.ḋ acq̇.poſ l.qui iure familiaritatis quib⁹ mo.uſufruc.amit.l.ſi mſieri uſus domus ſilr res mobiles ibi exiſtentes ñ poſſidebaſ ſʒ ꝓ marito cuſtodiebat. Et nulli dubiū ē ꝙ ſi nō fuit ei facta dcā donatio mortuo marito teneret exire domū ⁊ ipſā cū dict̄ reb⁹ dimittē filijs ⁊ heredib⁹ mariti libe re ⁊ expedite nec aliqḋ ius retētōis hēret ⁊ ſic tam in iudicio petitorio hereditat̄ ꝙ poſſeſſorio.l.edicto.C. de edic.diui.adri.tollē.ſi factū fuiſſʒ teſtamentū ſuccū beret igiſ ⁊ nē idē eſſe dʒ qꝛ ñ potuit ſua ꝓpria auctā te mutaſ ſibi cāʒ poſſidendi i p̄iudiciū dictoꝝ f.lioꝝ ui delicet ut ubi uiuente uiro detiebaſ i domo poſt mor teʒ eius icipiat poſſidē ⁊ ubi uiuēte uiro res mobiles cuſtodiebat ꝓ eo poſt eius mortē inceperit poſſidere poſt ſe.C.ff.de acqui.poſ.l.cū nemo requirebaſ eni ad h̄ ut iuſtā cāʒ detētōis hēret ꝙ iteruenisſet uolūtas mariti ſcilicet ut ea ſub ꝓprio noie acciperet ⁊ retieret quo caſu quaſi ꝓ traditōe hēreſ.ff.de rei.uen.l.q̄dā mulier.C.de acq̇rē poſſ.l.ij. Sʒ i h̄ ñ reperiſ marit⁹ cōſenſiſſe ⁊ eius ꝯſenſus ⁊ uolūtas ei⁹ morte finit⁹ eſt ff.locati.l.iiij.uñ poſt mortē mariti ſaltē ꝯſēſus filioꝝ ⁊ heredū tacit⁹ uſ exp̄ſſus req̇rebaſ ad h̄ ut iuſte ⁊ ſi ne uicio diceret adepta poſſeſſiōnē apḋ quos hēdes ē dñiuʒ.l.ſi g°.§.ſi res.ff.de iure.do. Cum ergo nec uolūtas nunꝙ̄ iteruenerit.ſ. ut ſuo ꝓprio noie uxor p̄dicta in uita mariti poſſideret ꝓ ſe nec uolūtas here dū ut poſt mortē p̄dictā ſilr ꝓ ſe poſſideret ñ pōt dici ꝙ iuſte potuerit ſibi cām poſſeſſiōis imutare. imo dī p̄do ēt ſi haberet talē titulū q̇ morte ñ eſſet finit⁹.ff. ḋ acq̇ poſ.l.ſi ex ſtipulatōe multo magis ſi hʒ titulūʒ q̄ morte finiſ ſeu ꝓprius loquēdo q̇ nunꝙ̄ hūit prici piū ualidū ſʒ ſperebaſ ualidari poſt mortē. Preterea talis dōatio qꝛ poſt mortē donātis tm̄ ſortitura ē effe ctū ꝯperaſ legato ut.d.l.cuʒ hic ſtatus.§.i.in ſi.lega tari⁹ iacēte hēditate nō pt̄ ꝓpria auctate ⁊ ſine uolūta te hēdis cape poſſeſſiōeʒ rei legate ⁊ ſi capit teneſ re ſtituere heredi uolēti retiere falcidiā.ff.quorū.lega.l. i.§.rediguntſ eodem g° mō uxor cui facta fuit dōatio ⁊ nō traditio a marito nō poſſet eo mortuo ꝓpria au ctoritate ⁊ ſine uolūtate heredū cape bōa donata cū nullo mō eēnt ſua ⁊ ſi capet teneteſ eiſdeʒ hēdibus uolētib⁹ eis totas ⁊ itegras ꝓ ſe retinē. Jō qꝛ donatō ñ ſit ꝯfirmata ſʒ poti⁹ ifirmata reſtituē qꝛ eadeʒ imo maior uiget rō cū titulus legati ſit ualidus ſʒ ti ul⁹ dcē donatōis ñ. Jgiſ ſi habēs p̄imū teneſ reſtituē exq⁹ ꝓ

pria auctate occupauit forti⁹ habēs ſecūdū. Et ſi idē eſt eodē mō ſi erāt apud eam nō ſuo noie ſʒ pro ma rito ñ pōt ꝓpria auctate ſibi cāʒ poſſidēdi imutare ⁊ uelle pro ſe retiere ſʒ teneſ reſtituere quocūqʒ iudicio ꝯuēta fuerit ſiue petitorio ſiue poſſeſſorio ⁊ ñ ē legiti ma ꝯ̄dictor qꝛ ñ ſine uicio poſſidet ut nō.in ſi.i.d.l. filiā fratrib⁹.ff.ad trebel. ꝑ bar.⁊ ꝯ̄ eā ꝯpetit poſſeſ ſoriū adipiſcēde ſaltē utile interdictū quoꝝ bonoꝝ qḋ daſ heredib⁹ iuſ.ciuilis ex teſtamēto ⁊ iteſtato ſʒ dire ctū daſ bonorū poſſeſſorib⁹ de iure p̄torio ⁊ ſic nullo mō pōt dcā dñā defendere ſuā poſſeſſionē rerū detē tarū quomin⁹ teneaſ reſtituē dicta bona dictis filijs ⁊ heredib⁹ poſtꝙ̄ ñ ſine uicio hʒ. Jgiſ ceſſant ea q̇ pri⁹ loco allegaui de iure retinēdo qꝛ reſtituta poſſeſſione neceſſe habebit agere ex ſtipulatiōe fcā ex cā donatiō nis ⁊ ideo tūc deueniet ad diſpoſitionē.d.l.pap.ff.ḋ do.iter.ui.qꝛ ñ fuit adhuc ꝯfirmata. Preterea cū iſta ñ habuerit ius retinēdi ꝓ ſe ⁊ ex cā dcē donatōis quo uſqʒ marit⁹ uixit ſequitur ꝙ in pūcto mortis dicta do natio ipſo iſtāti fuit ānichilata qm̄ ñ repit apud ipſā donatariā ius aliqḋ retiendi ſʒ ergo poſtea dcā dñā ꝯſtituerit i aīo ſuo ſe uelle retinere ꝓ ſe ⁊ ex cā dicte donatōis nihil egit qꝛ nō potuit donationē iā ānichi latā facē reuiuiſcere ar.l.bonoꝝ.ff.rē ra.ha. Et qua ſi ipoſibile ē q̇n iter pūctū mortis ⁊ aīuʒ dicte dñe i cō ſtituēdo ꝓ ſe fuerit iteruallū tp̄is. Preterea ꝙ req̇raſ traditio ſic ꝓbaſ añ orōʒ diui ſeueri ⁊ ātonij ſtat⁹ do natōis iter ꝯiuges hic erat ut ñ morte ꝯfirmaretur. Per illā aūt oratōeʒ effectū ē ut morte donantis ꝯfir mareſ ut ſic aliq̇d ḋ rigore iuris relaxareſ.ut.d.l.cū hic ſtat⁹ ⁊.§.i. Papinian⁹ aūt iterp̄tat⁹ ē ⁊ reſtringit dictā oratōeʒ ad donatōeʒ rerū dicēs eaʒ ñ ꝑtinē ad ſtipulationē. Donatio aūt rerū ē cū icipiſ a traditio ne nā donatio ē doni datio.l.ſenat⁹.§.donatio ḋ do na.cau.mor. Datio aūt ē dñij trāſlatio.l.fi.ff.ḋ ꝯdi. ob.cau. Unde cū illa ñ fiat regulariſ ſine tradi.C.ḋ pac.l.traditōib⁹.ſeq̇ſ ꝙ ꝓprie ñ dī donatio niſi cū i teruenit traditio ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns dñij trāſlatio i re uſ ſpē. Promiſſio v̇o uſ ꝑ ſtipulatōeʒ uſ etiā ꝑ nudū pactuʒ nō dī donatio ſʒ ꝓmiſſio de donādo.ut dicit bar.in d.l.fi.ff.ḋ ꝯdi.ob cau. Papinian⁹ ergo dicit illā orōʒ hēre locū i ueris donatōib⁹ nō aūt in ꝓmiſſiōib⁹ factis ex cā dona.que ñ ſūt uere donatōes. Uere aūt dona tōes ſūt.qñ ad traditōeʒ ꝓceſſū fuit rō aūt ē qꝛ facili⁹ ꝯfirmaſ dōatio ꝙ ꝓmiſſio de donādo qꝛ facilior ē q̇s ad ꝓmittēdū ꝙ ad donādū intueniēte traditōe ſicut mulieri ꝓmittēti ꝓ alio ſubueniſ ꝑ uelſ.qꝛ ad h̄ facilr iduciſ ñ aūt ſubueiſ ei qñ dōat uſ ſoluit ꝓ alio qꝛ ad h̄ ñ ſic facilr iduciſ.ff.ad uelſ.l.ſi ego ⁊.l.ꝙuis.§.in tdū ita.⁊ ꝯiugib⁹ donātib⁹ ñ ſic ſubueiſ ſicē ꝓmittētī b⁹ qꝛ p̄° cāu ꝯfirmaſ dōatio morte h̄o ñ cū iō ſint do natōes ꝓhibite int̄ ꝯiugeſ qꝛ faciles ſūt ⁊ mutuo amo re poſſēt ſe ſpoliare.l.i.ff.ḋ dōa.int̄ ui.⁊ uxo. Papi nian⁹ ergo ꝯſiderauit int̄ hūc rigorē ⁊ eq̇tatē in qua fūdaſ orō p̄dcā quādā mediā uiā de qua ſupra ⁊ ſic ñ ſufficit hēre penes ſe rē dōatā ſi ñ fuit tradita exp̄ſ ſe uſ tacite qꝛ ceſſat rō i qua pap.ſe fūdauit. Conclu diſ ergo dictā donatōeʒ ꝯfirmatā ñ eē ⁊ dictā dñam ius retētōis ex dcā cā non hēre. Sʒ an ſaltē iuſ lega ti ⁊ ultime uolūtatis ualeat uſ ꝙ ſic ex eo ꝙ dixit ꝙ ſi ab heredib⁹ moleſtareſ oē id in quo fuerit moleſtata relinquit eidē uxori ꝙ uerbū reliquit iportat legatuʒ uel fideicōmiſſū. Et hic intuenerunt q̇nqʒ teſtes. Jō ſufficiūt.l.fi.C.de codicilſ. Breuiſ ſi ſimplr dixiſſet in dictū caſū moleſtie ei reliquere poſſʒ hoc procedē ſʒ

ipſe

ipse addidit dicens ꝙ donabat ⁊ relinquebat ex causa presentis donatiōis cā mortis ⁊ irreuocabilis ⁊c̄. q̄ uerba ex cā p̄sentis donatiōis determināt ⁊ declarāt uerbū relinquit non autē uerbū donauit qꝛ tali determinatione ⁊ declaratiōe nō indiget cū illa de se ipoꝛtent. ¶ Igitur noluit relinquere iure legati sed ex cā donatiōis p̄dicte ⁊ sic nihil ipoꝛtat dicta repetitio fcā i dictū casuꝫ ⁊ poti⁹ sepi⁹ locut⁹ uidet̄ dictus donatoꝛ q̄ꝫ diuersimode disposuisse. ff. de le. ij. l. meui⁹. §. cū qui ⁊ sibi ipsi uidet̄ substituta eadē dn̄a i eodē iure ⁊ titulo donationis. l. i. §. si pꝛoponatur. ff. siquis ob mis. causa testamēti.

¶ Si donatio excedēs summā legitimā fuit cōfirmata per iperatoꝛē post moꝛtē donatoꝛꝭ an ualeat talis ꝯfirmatio in pꝛeiudicium eoꝝ ad quos pertineret si illa confirmata non fuisset.

cvij.

¶ In chꝛisti nomine amen.

Donatio pꝛedicta tenet sine dubio usque ad summā quingentoꝛum licet insinuatio nō interuenerit. C. ꝺ dona. l. penulti. §. fi. iuncta. l. sanctimus. circa pꝛincipium. eo. ti. Supꝛa uero dictā summā claꝝ est ꝙ de iure cōi nō ualuit ut i dictꝭ iurib⁹. Uidēdū ergo utrū ꝑ dictā ꝯfirmationē recōualuit i p̄iudiciū dc̄aꝝ neptū ⁊ si facta fuisset. uiuēte donatoꝛe nō est dubiū ꝙ recōualuisset. qꝛ tūc nullū ius erat acquisitū in bonis dc̄i donātis p̄fatis neptib⁹ nec in re nec i spe ꝓbabili. l. i. §. siquis ipuberi. ff. de colla. bo. l. post emācipatiōeꝫ cū ibi nō. de libe. lega. unde cuꝫ tractet̄ de alicui⁹ p̄iudicio. potuit p̄nceps ꝯtū iualidū ex defectu iuris positiui ꝯfirmare. ⁊ ualidū facere. ff. de adop. l. adoptio nō iur. facta de reb⁹ coꝝ. l. ij. i fi. extra de trāsac. c. i. i fi. Cōstat eni ꝙ rex romanoꝝ ꝯcoꝛditer elect⁹ ⁊ per papā ꝯfirmat⁹ lꝫ adhuc nō sit i impatoꝛē coꝛonatus ꝓut est iste dn̄s Sigismūd⁹ pōt ꝯcedere p̄uilegia imperialia ⁊ alia facer̄ q̄ pertinēt ad iperatoꝛē. ut plene nō. Cy. ſm Ja. de arc. qui sic disputādo tenuit in. l. bene a zenone. C. de quadrienij p̄scrip. ⁊ ꝑ gl. i cle. i. de iureiur. ⁊ Jo. an. in addi. spe. ti. ꝺ rescrip. p̄sen. §. fi. ⁊ Bar. in extrauagāti ad repꝛimēdā super ꝟbo reges. ¶ Remanet ergo dubiū qꝛ facta fuit dicta cōfirmatio post moꝛtē donātis. Et sic post ius acquisitū dictis neptib⁹ uel plene si iaꝫ adiuerāt hereditatē patrui ⁊ sic erāt effecte dn̄e diuꝫ bonoꝝ p̄dictoꝝ etiā possessione nō appꝛehēsa. l. cū heredes. in pꝛin. ff. de acquir. pos. Nec eniꝫ erat aliqua spes de ista ꝯfirmatōe fiēda uel obtinēda que depēdet a mera uolūtate pꝛincipis ⁊ sic nō debebat inspici uel ꝯsiderari ꝙ poterat fieri. l. iul. ff. qui ⁊ a quib⁹ ꝺ leg. i. l. apō iul. §. fi. Unde nō fuerūt ipedite dicte neptes adir̄ eo modo quo ipedirent̄ stāte spe postliminij ꝺ illo qui p̄cederet eas in gradu. l. nec nos. C. de capti. ff. de iniusto testa. si quis filio. §. sꝫ si pat̄. uel si nō adiuerāt q̄sitū erat eis ius saltē semiplene qꝛ delatū erat eis ius adeūdi lꝫ n̄ uideat̄ esse i bōis nr̄is anteq̄ꝫ aditio fiat. l. p̄cia rerū. ff. ad. l. falci. non tn̄ dꝫ nobis inuitis auferri sicut nec alia iura ꝑfecte acq̄sita ut sentit bal. i ꝓhemio. C. circa fi. Uidet̄ ergo ꝙ dicta ꝯfirmatio nō potuerit ualidare dictā donatiōem i p̄iudiciū dictaꝝ neptū ut auferat eis dicta iura q̄sita postq̄ꝫ nō fuerūt requisite. ff. ꝺ adop. l. nā ita diu⁹ quinimo etiā si fuissent requisite si tn̄ nō ꝯsensissent. ff. de nata. resti. l. ij. ⁊ l. fi. qꝛ nō debēt rescripta ꝯcedi i iniuriā alteri⁹ uel p̄iudiciū iur. alicui⁹. C. de emā. lib. l. nec au⁹. ⁊ i. c. suꝑ eo. de off. dele ga. de uer. sig. c. dilecto. ꝺ usu pal. ex tuaꝝ. ff. ne q̄d i loco publico. l. ij. §. merito. ⁊. §. siquis a pꝛincipe ne inde nascatur iniuria unde iura nascuntur. C. unde ui. l. meminerint. Esset autem iniuria ius quesitū auferre sine uolūtate eius cui q̄situ ē. ff. de re. iur. id qꝺ nostrū. Unde posito ꝙ hic ꝯstaret de uolūtate p̄ncipis ꝙ uoluēit ꝯfirmar̄ i p̄iudiciū illaꝝ ⁊ ius eis q̄situ auferre uidet̄ ꝙ n̄ ualeat ꝑ. l. quotiēs. C. ꝺ p̄ci. impa. offe. ⁊ qꝛ dictū ius ē de iure naturali seu gētiū. l. i. ff. ꝺ acq̄. re. do. licꝫ modus acquirēdi ꝑ successioneꝫ sit de iure ciuili ut ibi nō. i. gl. Ideo uidet̄ ꝙ pꝛinceps non potuerit ipm auferre nisi ex cā publice utilitatis ꝑ uiā rescripti uel p̄uilegij. l. itē si ꝟberatū. §. i. ff. de rei uē. ⁊ plene ꝑ bar. ⁊ doc. i. l. fi. C. si ꝯ ius uel uti. pub. Et ꝓ hoc facit qꝺ nō. bar. i. l. gallus. §. ⁊ q̄d si tātū. ff. ꝺ lib. ⁊ postu. de legitimatōe facta post moꝛtē parentis ꝙ non p̄iudicat agnatis nisi citati fuerint ⁊ ꝯsenserint nec retrotrahit̄ i illoꝛū p̄iudiciū. c. q̄ꝫuis de rescriptis li. vi. ¶ His non obstātibus dicēdū ē ꝯtrariū ꝙ imo dicta ꝯfirmatio ualidauit dictā dona. i p̄iudiciū dictaꝝ neptū ⁊ iuriū p̄dictoꝝ eis acq̄sitoꝝ. Et pꝛimo uidēdū ē de uolūtate p̄ncipis utrū appareat ex dicta ꝯfirmatione ꝙ p̄iudicare uoluerit. Si enim n̄ apparet clarū ē ꝙ i dubio n̄ p̄sumeret̄ illud uoluisse ut i iuribus supꝛa allegatis q̄ loquūt̄ i casu dubio. Scḋo posito ꝙ ꝺ uolūtate appareat uidēdū erit ꝺ p̄tāte scꝫ an potuēit.

¶ Circa p̄mū dicēdū ē ꝙ ex tribus appareat ꝺ eius uoluntate ꝙ eis p̄iudicare uoluit ⁊ ēt auferre ius eis acquisitum. Et pꝛio qꝛ de ipis neptibus ⁊ de iure qꝺ eis posset esse acquisitū i dictis bonis facit expꝛessam mētionē circa mediū dicte ꝯfirmatōis ibi ⁊ ꝯsequent̄ i dictis reb⁹ donatꝭ ius aliqꝺ acq̄situ neptib⁹ dicti donātis ⁊c̄. Et postea subicit q̄b⁹ oibus itelligatur exp̄sse ⁊ de plenitudine p̄tātis derogatū ⁊c̄. Scḋo qꝛ dixit in plr̄ibus locis se illud facere ex certa scia ergo ⁊c̄. l. idē uulpianus. §. i. ff. de excu. tu. ꝺ re iudi. q̄dā ꝯsulebat ⁊ qꝺ nō. ꝑ gl. magnā i fi. i. c. ad hec extra de rescrip. Tertio qꝛ uult ꝙ ista ꝯfirmatio trahat̄ r̄tro ⁊ habeatur ꝑinde ac si facta fuisset tēpoꝛe facte donationis sꝫ si tunc uere facta fuisset sine dubio p̄iudicasset istis neptibus quibus tūc nullū ius erat acquisitū in istis bonis ⁊ sic ꝑ eā impediret̄ acquisitio fienda qꝺ facilius fieri potat q̄ꝫ ꝙ acq̄sita facta tollerētur. l. pꝛe furioso de his qui sunt sui uel ali. iur. ergo idē censet̄ uoluisse ꝙ sit nūc ut licꝫ facta fuerit habeat̄ ꝓ n̄ facta al's frustra dixisset ꝙ haberet̄ ꝓ retro facta si tal' effect⁹ non sequeretur qꝺ non est dicendum ut in. c. si papa de p̄uil. li. vi. iuncta. l. siquis filio. §. sꝫ si pꝛ. ff. de iiust. tes.

¶ Nūc ē uidēdū an potuerit ⁊ hic dicēdū ē ꝙ sic per iura supꝛa in ꝯtrarium all'. Et pꝛimo ꝑ. l. ij. §. siquis a pꝛi. in fi. ff. ne quid i loco publico ubi dicitur ꝙ licet p̄nceps n̄ soleat aliq̄d ꝯcedere in p̄iudiciū iur. alteri⁹ si tn̄ ꝯcesserit ualet. Itē ꝑ. l. ij. i fi. de nata. resti. ubi dicitur ꝙ pꝛinceps non de facili concedit inuit ergo ꝙ si uult potest licꝫ cum difficultate hoc faciat. Tertio ꝑ c. q̄ꝫuis in fi. de rescrip. li. vi. ubi dicit̄ ꝙ restitutio pꝛincipis ubi aliud n̄ expꝛimit̄ intelligit̄ fieri sine p̄iudicio iur. alieni ergo si aliud expꝛimit̄ pōt fieri etiā cū pꝛeiudicio alterius alieni. Quarto si dicte neptes nō adiuerāt hēditatē tp̄e dcē facte ꝯfirmatōis cū ius adeūdi ⁊ acq̄rēdi ēēt delatū ꝙ non dicit̄ esse in bonis eius cui delatū ē. l. p̄cia rerū circa mediū. ff. ad. l. falci. potuit de facili tolli ꝑ id qꝺ nō. glo. i fi. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. ij. ⁊ bal. i. l. deo nobis circa fi. C. ꝺ epis. ⁊ cle.

i q̄ōe de f̄re mino. facto ep̄o ſi tēpoꝛe quo erat frater delata fuit hereditas alicuiꝰ ꝯſanguinei ſui ⁊ anteq̄ꝫ eſſet adita ꝑ alios uenientes ab iteſ. capaces effectus fuit ep̄us ⁊ ſic factꝰ capax an obſtat alijs quos p̄cedebat i gradu ⁊ tenet ipſe ꝙ ſic qꝛ illis non erat adhuc ius ꝑfecte queſitū. Et h̄ ēt habet̄ i ꝯſilijs fre. de ſenis ꝯſilio. xxvi. Quinto ꝑ id q̄ð nō. Dy. i ꝯſilio ſuo. xvi. qui tenet ꝙ legitimatꝰ poſt moꝛteꝫ p̄ris ſuccedit ⁊ ob. alijs quibꝰ fuerat ius adeundi ꝺlatū quinimo aufert eis bona etiā ſi adiuerāt qꝛ retrotrahit̄ ⁊ fingit̄ a p̄ncipio legitīe natꝰ. Sexto qꝛ ius adeūdi ē de iure poſitiuo ſeu ciuili. l. lege obuenire. ff. de uer. ſigni. ⁊ ſic de facili pōt tolli per pꝛincipē iuxta nō. i. d. l. fi. C. ſi ꝯtra ius uel uti. pub. ⁊ ꝑ Inn. i. c. que i eccleſiaꝝ. de ꝯſti. ſicut ⁊ actiones ut ibi nō. Si uero hereditas erat adita ⁊ ſic erat acquiſitū dn̄iuꝫ dict̄ neptibꝰ tūc eſt magis dubiū an illud potuerit pꝛinceps eis auferre pꝛopt̄ id q̄ð nō Inno. in. d. c. que i eccleſiaꝝ. ⁊ Bar. i. d. l. fi. C. ſi ꝯ̄ ius uel uti. pub. Tamē adhuc idē dico qꝛ que ſ̄. dixi in ꝯ̄riuꝫ poſſent ꝓcedere qn̄ dn̄iuꝫ eſſet acquiſitū per modos iur̄ naturał uel gētiū tūc eni p̄nceps n̄ pōt auferre q̄ð nō dedit ar. l. ſi arrogatoꝛ. §. i. ff. ꝺ adop. ibi qꝛ hoc nō iudicio eiꝰ ⁊c̄. Sed hic acquiſituꝫ per modū inuentū a iure ciuili ut nō. in. l. i. ff. de acqui. re. do. per gl. Unde pōt p̄nceps circa illā aditionem que a iure ciuili hꝫ fomētū ſtatuere q̄ð nō ualuit ⁊ ꝙ ꝓ nō facta habeat̄ ⁊ auferre ſibi fom̄tū dicti iur̄ cū ipſe ſit ſupꝛa illud ius. c. ꝓpoſuit. ꝺ ꝯceſ. p̄ben. nō ſic pōt auferre fomētū iuris nālis de uſufruc. eaꝝ reꝝ que uſu cō. l. ii. Itē ſeptimo qꝛ ipſe pꝛinceps cenſetur iſtā ꝯfirmationē feciſſe de uolūtate donatoꝛis qꝛ poſt quā ipſe donauit cēſet̄ uoluiſſe ꝙ donatio ſoꝛtiretur effectū ⁊ ꝯ̄ipleat̄: ar. l. ſiquis locuplex. in fi. ⁊ q̄ð ibi nō. per gl. ff. de manu. teſ. Igit̄ quicquid ſit ad iſtum fi. ⁊ effectꝰ cēſet̄ factꝰ ſ̄m mētē ⁊ uoluntatem donātis cū qua illud ꝯcoꝛdat. Igit̄ nō poſſunt iſte neptes cōqueri nec ad iniuriā reputar̄ ꝙ p̄nceps abſtulerit eis dn̄iuꝫ iſtaꝝ poſtquā abſtulit de uolūtate donatoꝛis q̄ potuit illis auferre ſine aliqua iniuria iſtituēdo heredes iſtos donatoꝛis uel eis legādo uel faciēdo dictam donationē iſinuari uel ꝯfirmari potuiſſet eniꝫ de ſuo diſponere mō ualido in perſonā iſtoꝝ abſqꝫ iniuria illaꝝ nec poterāt ille ꝯqueri qꝛ dicere potuiſſet donatoꝛ meū non ueſtrū uobis denego iuxta nō. in. l. aſſiduis. C. qui poti. in pig. ha. ⁊ ꝓ tanto dico ꝙ ualet ⁊ trahit̄ retro dicta ꝯfirmatio ut auferat eis dicta bona etiā ſi hereditatē adiuerāt ſicut ſi pater diſpoſuiſſꝫ ꝙ filiꝰ illegitimꝰ ltimaret̄ uel de ipſiꝰ uolūtate apparet ꝙ uoluit ip̄m ltimari. Nā tūc etiaꝫ poſt moꝛteꝫ poſſet ltimari in p̄iudicium ltimoꝝ ēt ipſis irrequiſitis uel ꝯ̄dicētibꝰ ꝓut nō. Bar. i. l. gallꝰ. §. ⁊ quid ſi tantuꝫ de libe. ⁊ poſtu. Et hoc rōne p̄dicta qꝛ pat̄ potuiſſet ip̄ꝫ facere ltimari etiā inuitis ltimis ⁊ in illoꝝ p̄iudicium nec potuiſſent ꝯqueri. ar. ff. de adop. l. cuꝫ adoptio. gͦ ⁊ ipſe p̄t pꝰ moꝛtē facē ſe ltimari de uoluntate p̄ris etiā illis irrequiſitis. Sic dicēdū ē i ꝓpoſito poſtquā iſta ꝯfirmatio cēſet̄ facta ſ̄m uolūtatem donatoꝛis ut debeat haberi perinde ac ſi ipſe donatoꝛ eam fieri feciſſet in eiꝰ uita quo caſu nō eſſet dubiū ꝙ iſtis neptibus nullū ius fuiſſet queſitū ergo ⁊ nūc q̄ſitū aufert̄ qꝛ de iniurioſa ablatione ꝯqueri nō poſſunt ⁊ iura i ꝯ̄rium alle. loquunt̄ ⁊ debent intelligi de ablatione iniurioſa qualis iſta nō eſt poſtquā fulcit̄ uolūtate dona. qui poterat alijs dādo iſtis auferre ſine iniuria. ad quod facit quod in fi. nō. in. l. ſi fundū per fideicōmiſſum. §. fi. cū. l. ſe. ff. ꝺ leg. i. ꝑ Dy. ⁊ alios i q̄ōne illa quare pōt pater grauare uenientes ab inteſtato pupilli filij ſui i bonis ipſiꝰ pupilli. ⁊ tn̄ ipſuꝫ pupilluꝫ grauare nō potuiſſet. l. coheredi. §. cum filie. ꝟ. nec fideicōmiſſo. ff. de uul. ⁊ pu. Et dicunt ꝙ iō qꝛ uenientes ab inteſtato cenſentur habuiſſe ab ipſo patre qui potuit eis auferre alium pupillo ſubſtituendo ergo eos ſine iniuria grauare poteſt. Ita ⁊ in caſu noſtro qꝛ iſte donatoꝛ poterat iſtis neptibꝰ ſine iniuria auferre faciēdo iſinuari donatōꝫ uel eā ꝯfirmari igit̄ ⁊ mādare ꝙ ipetret̄ ꝯfirmatio ſꝫ tacite hoc uidet̄ uoluiſſe ergo ⁊c̄. ut ſupꝛa dixi. Ultio pōt dici ꝙ hic ꝓpt̄ publicā utilitatē hoc fecerit uolēdo remunerar̄ donatoꝛē ꝓpter ſ̄uicia ipenſa romāo iperio ut i dicta ꝯfirmatiōe narrat̄ ꝓpt̄ q̄ð uoluit ꝙ ſua uolūtas ſoꝛtiret̄ effectū ēt auferēdo illis ius q̄ſitū q̄ð facē potuit ut. l. item ſi ꝟberatū. §. i. ff. de rei uē. de euic. l. lucius ⁊ notat̄ i dicta l. fi. C. ſi ꝯ̄ ius uł uti. pub. ꝑ doc. Et ex p̄dictis patet reſponſio ad oīa ſupꝛa in contrarium allegata.

¶ Stāte ſtatuto ꝙ mulier extāte maſculo n̄ ſuccedat ſꝫ ꝺbeat dotari an mulier i dote poſſit iſtituē heredē. .cviij.

In chꝛiſti nomine amen.

Supꝑ eo de quo querit̄ clara ⁊ idubitata ē reſponſio uidelicꝫ ꝙ dicta doꝛothea nō potuit teſtari ꝓ eo q̄ð ſibi relictū fuit ꝓ dote cū maritabit̄ qꝛ cū ip̄a n̄ admitteret̄ ad ſuccedēdū p̄ri ab iteſtato extātibus maſculis ex foꝛma dicti ſtatuti nō debebat̄ ſibi legitia qꝛ illa eſt poꝛtio poꝛtionis ꝺbite ab iteſtato. l. cū querit̄ ⁊. l. parentibus. C. de inoffi. teſta. Sꝫ ab iteſtato nulla poꝛtio ſibi debebat̄ ex foꝛma dicti ſtatuti ergo nihil erat de quo ſibi poꝛtio aliqua deberet̄ ꝓ legitima. Et ꝓpt̄ hoc potuiſſet a p̄re p̄teriri ⁊ eius p̄teritio nō rediddiſſꝫ teſtm̄ nullū ut nō. bar. ff. ad tertu. l. fi. ⁊ bal. i. l. maximum uiciū. C. de libe. p̄te. Licet. n. ſtatutū diſponat ꝙ ſit dotanda nō tamē diſponit ꝙ debeat habere iur̄ iſtitutionis. Et iſta dotatio dꝫ fieri t̄pe nubilis etatis. Et ſic pꝫ ꝙ dudū poſt dclatā ſucceſſionem dotāda ē. Iō n̄ ē neceſſe ꝙ ſibi aliq̄d relinquat̄ i teſtō ſꝫ ip̄a pōt ꝯditione ex dicto ſtatuto petē ſe dotari condecenter. Ex his ſequit̄ ꝙ derelicto p̄fato de. ccc. ꝓ dote potuit addici ꝯdictio. ſ. t̄pe quo maritabit̄ cū enim iſtud cēt icertuꝫ an maritabit̄ uel non uerba p̄dicta faciebant ꝯditōnē. l. tali ſtipulatione. ff. ꝺ iur̄ do. ſicut cū alicui relinquit̄ cū ꝑuenerit ad etatē legitiaꝫ ff. de le. i. l. ſi cui leget̄. §. h̄ aūt legatū ⁊ potuit addici dicta ꝯditio poſtq̄ꝫ dicta dos n̄ ſuccedit loco legitie h̄ cāu ꝓut expſſe detmiat bar. i. l. ticio. cētū. §. ticio genēo. ff. ꝺ ꝯdi. ⁊ de mō. licet cy. ⁊ bal. in. l. ſcimus. C. de nup. uideatur aliter ſentire. Sꝫ dictū eoꝝ poſſet ꝓcedere qn̄ ſtatutū loqueret̄ aliomō uidelicꝫ ꝙ filia dotata n̄ ſuccedat cū fratibꝰ. nā tūc nō excluderet̄ a ſucceſſione niſi tēpoꝛe delate ſucceſſionis eſſet dotata qꝛ cū ſtatutum req̄rat ad ip̄aꝫ excludēdā iſtā qualitatē dꝫ neceſſario adeſſe al's nō iducit̄ excluſio. l. fulcinius. §. cū aūt. ff. q̄bꝰ ex cau. i poſ. ea. Sed ſi talē relictū eſſet ꝯditionale interiꝫ ante ꝯditionis euētū n̄ poſſet dici dotata. l. cedere diē. ff. ꝺ ꝟ. ſig. Tenēdo ergo ꝙ exercēdo actū dotādi ꝙ ſit cū legat̄ pro dote ſit dotare. Et ꝙ ex hoc dicat̄ filia dotata pꝛout dicit bar. i. d. §. ticio genero Neceſſe eſſent dicere ꝙ tale relictū diceret̄ purū ad h̄ ut induceret excluſionē ⁊ ſic trāſmitteret̄ ad heredē. Unde i termis i q̄bꝰ loq̄tur bar. i. d. §. q̄ ſūt qn̄ ſtatu

tum dicit

tu in dicit ꝙ filia dotata nõ succedit cũ masculo meli⁹ dterminat bal.i.d.l. sancimus ꝙ̃ fac̃ bar.i.d.§.ticio Sꝫ i terminis i quib⁹ loquit̃ bal.q̃ sunt qñ statutum disponit ꝙ existẽte masculo feia nõ succedat ul̃ nõ admittat̃ ad succedẽdũ melius determinat ꝙ̃ bal.q2 tũc iducit̃ exclusio ex sola supexistẽtia masculi nõ ex dotatione unde nõ expedit dicere ꝙ sit pura dotatio seu relictuꝫ ꝓ dote. Et ita pluries ꝯsului sup isto passu. Postꝙ̃ igitur dictũ relictũ fuit ꝯditionale ⁊ ipa dcessit ãte ꝯditionis euẽtũ defecit dictũ relictũ ⁊ nõ fuit trãsmissum ad heredẽ sꝫ remãsit penes heredes omnes grauatos. C.de cadu.tol.§.sin aũt sub ꝯditiõe ⁊.§. ꝓ scdo igitur posito ꝙ fuisset purũ tamẽ postꝙ̃ non succedit loco legitĩe ut dictũ ẽ potuit testõ2 i eo adiscẽ onus substitutõis q2 cessat.l.qñ i priorib⁹.C.d ioffi. testa. unde cũ hic omnes heredes fuerũt eidẽ filie substitute i casu quo decederet anteꝙ̃ maritaret̃ constat ꝙ substituti ꝑferunt̃ heredi dicte filie. C.de testa.mili.l.f.uersi.mõ si i eius loco ⁊c̃.⁊ dicta.l.i.§. Sin aũt sub ꝯditione.C.de cadu.tol.

.cviiij.

In christi nomine amen.

Respondendo breuit̃ dubijs supra formatis dico ad ꝑmũ ꝙ si nõ esset statutũ excludens feiam a successione itestati extãte masculo potuisset dicta dña testari d dco rlicto scõ ꝓ dote q̃tẽus ẽẽt sibi necessariũ ⁊ dbitũ ꝓ sua legitima q2 tũc legitima sibi dberet̃ de q̃ reicit̃ omnis ꝯditio.l.qñ in prioribus.C.d ioffi.testa.⁊ sic lꝫ relictũ ꝓ dote de sui natura ꝯditõeꝫ tacitã habeat si nupserit.ff.de iur.do.l.stipula.⁊.l.tali tũc tamẽ reicit̃ usqꝫ ad legitimã.l.qñ i ꝑoribus. C.de ioff.test. ꝓut dterminat bar.i.l.titio cẽtũ.§.titio. Sꝫ q2 ut uidi uiget statutũ i loco ꝙ ñ succedat femia cũ masculis sed dotetur legitima nulla debet̃ cũ illa sit portio eius qd ab itestato dbet̃.l.cũ q̃rit̃ ⁊.l.parẽtib⁹.C.d ioffi. test. Et iõ ꝯditio ꝑdicta nõ reicit̃ ut nõ.bar.i.d.§.ticio genero. Et ꝑ ꝯseq̃ns ipa mortua ãteꝙ̃ nuberet ꝯditio dficit ergo ⁊ relictũ ꝑdictũ.C.ad trebel.l.iubemus.§.pen.ibi cũ dicit. Et iõ dficit fideiꝯ.petitio.⁊c̃. ꝑ ꝯseq̃ns testari d dicto relicto ñ potuit qd morte ei⁹ fuit finitũ.C.de le.l.uxor patrui.ff.de le.i.l.qd in rerũ.§.i.de usufruc.lega.l.sticho. Nec ob.ꝙ ꝑfatũ statutum disponit ꝙ extãte masculo femia nõ succedat equalr̃. Et sic inuit ꝙ iequalr̃ bñ succedat a cõtrario sensu.l.i.de offi.eius cui mã.ẽ iurisdic.l.qui testõ.§.mulier de testa.⁊ ꝑ ꝯseq̃ns nõ excludat eam ex toto ⁊ poterit testari q2 dico ꝙ cũ ñ dclaret q̃lr̃ ieq̃lr̃ dbeat succedere ñ cẽset̃ uoluisse ꝙ ieq̃lr̃ succedat cũ sint paria ñ eẽ ⁊ ñ apꝑere.ff.de le.i.l.ticie textores ⁊.l.siq̃s legauerit funduꝫ cornelianũ exceptis uineis de ꝯhẽ.ẽp.l.i lege.⁊.l.rutilia polla. fuit ergo itẽtio statuti dicere ꝙ non succedat equalr̃ cũ masculo sicut succedit de iure cõi imo nullo mõ postꝙ̃ non declarat in quo succedat. Credẽdũ.n.ẽ ꝙ si uoluisset eam succedere in aliquo declarassꝫ.C.de cadu.tol.§.sin aũt deficiẽtes. Et hoc breuiter de primo. ¶ Quantum ad secunduꝫ uidẽda sunt duo. Primũ utrũ dicto guidoni nouit̃ decedẽti ꝑfati supstites cẽseãtur substituti per fideicõmissum. Et hic breuiter est dicendum. Uisis uerbis dictarum substitutionum ꝙ ab illo uersi. Et ex nunc predictos andream ⁊ xp̃oforum ⁊c̃.ubi incipit substituere usqꝫ ad uersi.sed salua semper ⁊c̃. nulla substitutio ꝯprehendit̃ facta prefato guidoni. Sed solum inter andreã ⁊ xp̃oforꝝ de supuiuẽte ipsorꝝ seu de filijs ꝑmortui alteri sine liberis moriẽti. Et ista fuit substitutio spãlis iter ꝑdictos tantũ nepotes. Postea uero in uersi.sed salua usqꝫ ad uersi. ⁊ si cõtingeret ꝙ un⁹ qui nõ ponit̃ supra in the. Sed ꝯtinet̃ i testõ ponit̃ alia substitutio generalis inter oẽs substitutos ad inuicẽ ut altero ipsorꝝ decedẽte sine liberis uocent̃ supstites ⁊ filij ꝑmortuorꝝ i stirpẽ salua tñ ꝑdicta spãli substitutiõe facta inter dictos nepotes ut sit sensus ꝙ alter dictorꝝ nepotũ decesserit sine liberis uocet̃ alter s.ei⁹ frater dũtaxat si supcrest ul̃ filij ꝑmoriẽtis si supsunt sed nõ extãte fratre ei⁹ uel liberis ex eo tũc uocẽtur alij instituti supstites ⁊ filij ꝑmortuorꝝ. Et idem si ex alijs istitutis aliquis sine liberis decesserit. In illo uero uersi.sed si ꝯtingerit ponit̃ tertia substitutio fcã filijs filiorꝝ seu istitutorꝝ de eis adinuicẽ ⁊ de ꝑmortuorum filijs que nõ ꝯprehẽdebat̃ in ꝑcedẽti generali. Nã licet illa fuerit fcã de filijs seu liberis institutorꝝ nõ tñ erat facta ipsis liberis institutorꝝ ⁊ d ipsis adinuicẽ si bene inspiciatur ideo ille uersi. ⁊ si contingeret nõ est superfluus sed satis addit ad precedentia. Nunc ergo ad propposituꝫ dico ꝙ aut illi superstites uolunt uenire ad portioneꝫ dicti guidonis uirtute prie substitutionis facte ab alio uersi. Ex nũc usqꝫ ad uersi. Sꝫ salua ⁊ ñ pñt q2 illa fuit spãlis int̃ solos nepotes. Aut uolũt uenire uirtute scdẽ substitutiõis ꝯtẽte i.v. sꝫ salua usqꝫ ad uersi. ⁊ si contingeret ⁊c̃. Et dico tunc ꝙ possunt cũ illa sit generalit̃ facta cuilibet ex institutis. de superstitib⁹ ⁊ de filijs ꝑmortuorꝝ. ⁊ sequẽti uero v. Et si ꝯtingeret uenire non possunt q2 substitutio ibi ꝯprehẽsa fuit facta filijs dictorꝝ institutoruꝫ de alijs filijs uel filiorꝝ filijs q̃ ẽt fieri potuit iuxta nõ.per Bar. in.l.si sic.ff.de lega.iij.de uul.⁊ pu.l.centurio. Iste uero guido erat de primis istitutis quibus erat facta substitutio in ꝑcedẽti uersi.sed salua ⁊c̃. ¶ Secundo uidendũ est an dict⁹ guido potuerit testari de quarta sua in qua erat institut⁹ uel in aliqua parte ipsi⁹ non obstan.dicta substitutione. Et hic breuiter dicenduꝫ ꝙ quatenus poterat detrahere de dicto fideicõmisso potuit testari cũ illud trãsmittat ad suos heredes.C. ad.l.falc.l.quanquã. quatenus uero detrahere non poterat nec testari potuit cum illud subiaceat restitutioni. C.communia de le.auc̃.res que cum concor. Potuit autem detrahere legitimã debitam iure nature que erat tertia pars illi⁹ quarte. C.d ioff.tes.auc̃. nouissima q2 testator eam ꝓhibere nõ potuit in auc̃. ut cũ d app.co.§.ceteruꝫ. Trebellianicã v̄o ñ potuit detrahere cũ testõ2 eã exꝑsse ꝓhibuerit ut patet in illo uersi. ⁊ si ꝯtingeret ibi dũ dicit sine aliqua detractiõe legitime uel trebel.⁊c̃. Et referuntur illa v̄ba ad omnes substitutiones supra factas ut ibi colligit̃. Potuit aũt testõ2 eã ꝓhibere sꝫ qd determinat bar.in.l.marcellus.ff.ad trebel.cui assentio lꝫ de hoc fuerunt opiniones diuerse inter gl.⁊ doc.ut ipẽ ibi refert. Uirtute uero uerborum positoruꝫ i precedẽti uersi.ubi ponitur prima substitutio ⁊ dicit̃ sine aliqua diminutiõe ⁊c̃.hoc non difert q2 illa uerba non censetur repetita in sequẽti substitutione posita i diuersa orõne.ar.l.q̃ funduꝫ.ff.d cõtrahẽ.emp. Et qd nõ.bar.i.l.seye.§.gayo de fund.instru.de le.iij.i repetendis de ꝯdi.⁊ de.l.illis libertis ⁊.l.mulieri.⁊ ticio. ¶ Super tertio ⁊ ultio dico ꝙ filij dicti ergardi admittũt̃ una cũ dicto andrea ⁊ xp̃oforo ⁊ bonzilio ad dictaꝫ substitutiõeꝫ i stirpes ut fiant tres ꝑtes de illis duabus tertijs illius q̃te q̃rũ unã habeat bonzilius filius. Alterã andreas ⁊ xp̃oforus nepotes. Alterã filij dicti ergardi q2 testõ2

ſic uoluit dū ſubſtituit non ſolum filios ꝛ nepotes iſti
tutos ſed nepotes ex eis pꝛemoꝛtuis filijs ī ſtirpes ut
patet in loco ſupꝛa ꝑ me ſignato.

An dotata poſſit dicere ſe īcompetenter dotata.

.cx.

In dei nomine amen.

Anno ſue īcarnatōis mileſimo quadrīgēteſimo idi
ctiōe octaua ꝛ die uiceſima nona mēſ mai. Uir pꝛu
dens atqꝫ diſcretus antonius cuiuſdā ſꝛ hugonis de
oꝛlādis popli ſancti ſimōis de floꝛ. ſuū ꝯdidit teſtm̄.
In quo inter cetera diſpoſuit in hunc moduꝫ uidelꝫ
in pꝛimis ꝛc̄. Iteꝫ iure inſtitutionis legauit Io. filie
ipſius teſtatoꝛis legitīe ꝛ naturali nate ex ſe ꝛ domina
margarita uxoꝛe ſua ꝛ filia oliꝫ antonij de padua flo
renos quadringētos auri ꝛ deponi uoluit ꝛ mādauit
ſuꝑ arte lane ciuitatis floꝛ. ſtatim poſt eius moꝛtē. Et
ꝙ deinde leuari uł tolli ñ poſſint quoquo mō donec
dicta Iohāna filia ſua fuerit etatis ānoꝛum tredecim
quam natam eſſe aſſeruit die. xxiiij. menſ ianuarij
Anno dn̄i mileſimo. ccc. lxxxviij. Et uoluit ꝛ māda
uit ꝙ omne donū ꝛ remuneratio quod magiſter artꝭ
lane dicto tꝑe ꝓ dicta q̄titate dare uoluerit ex ſua di
ſcretione quod ī eiuſdē artis arbitrio reliq̄t ꝓut deus
ipſi arti bn̄fecit ō dicta pecunia ponatur ꝛ ſcribatur ad
pedē dicte q̄titatis ꝓut ipſius artis moꝛis ē. ꝛ ꝙ ad
ueniente āno terciodecimo etatis dicte Iohāne ipſa
Iohāna maritetˀ ꝛ maritari debeat ꝛ ipſa q̄titas flo
renoꝛum quadringētoꝛum auri cum oī dono lucro ꝛ
ꝓuiſione quātitatis eiuſdē detˀ ꝛ dari debeat atqꝫ le
gauit iure pꝛedicto in dotem Iohāne p̄fate. ꝛ inſuꝑ
uſqꝫ ad tēptus nuptus legauit eidem Iohāne ultra
p̄dicta redditū moꝛā ꝛ habitationem atqꝫ alimenta
ꝛ ueſtimēta decētia in domo ipſiꝰ teſtatoꝛis ſm̄ facul
tatē hereditatis ſue ac etiā in caſu uiduitatis ꝛ neceſſi
tatis cuiuſcūqꝫ iubēs eandē Iohānā ō pꝛedictis foꝛe
ꝯtentā. ¶ Iteꝫ de bonis ſuis legauit dn̄e margarite
uxoꝛi ſue ꝛ filie oliꝫ antonij de padua dotes ſuas per
ipſuꝫ teſtatoꝛē ꝯfeſſatas quas eſſe ꝛ fuiſſe dixit floꝛe.
ſexcētos quinquaginta ſex auri ꝓut de dicta ꝯfeſſiōe
cōſtare dixit per ſr uincencium de ciconia not. uel alˀ
not. floꝛē. Itē ultra dictas dotes legauit eidē domine
margarite uxoꝛi ſue floꝛ. cētum auri quos ad eiꝰ ma
nus perueniſſe aſſeruit idem teſtatoꝛ de pecunia uxo
ris ſue. Itē legauit eidē uxoꝛi ſue ultra p̄dicta ſi ꝛ in
quātū ad ſecūda uota tranſierit infra unū annum a
die moꝛtis ipſiꝰ teſtatoꝛis floꝛ. cētum auri ꝛ omnes ꝛ
ſingulos pānos ꝛ ueſtimēta taꝫ de lana quā ō ſerico
ꝛ oēs pellicias deputatas ad uſum ꝛ doꝛſum uxoꝛis
ſue cū omnibꝰ ꝛ ſingulis bottonibꝰ uarijs ꝛ alijs qui
buſcūqꝫ oꝛnamētis pertinentibꝰ ad dictos pannos ꝛ
ueſtimēta. Iteꝫ ultra pꝛedicta legauit oꝛdinauit ꝛ uo
luit dictā dominā margaritā uxoꝛem ſuam eſſe domi
nam ꝛ fructuariā. i. alimētariā oīuꝫ bonoꝝ ſue here
ditatꝭ quā diu ipſa uixerit ꝛ uitā uidualeꝫ ſeruauerit ꝛ
cū infraſcriptis filijs ſuis habitauerit ꝛ dotes ꝛ legatū
non petierit. item ꝛc̄. ¶ In omnibus auteꝫ ꝛ ſingu
lis alijs bonis ſuis iuribꝰ nominibꝰ ꝛ actionibꝰ pꝛeſen
tibus ꝛ futuris ſibi heredes uniuerſales inſtituit filiuꝫ
ꝛ filios ſuos poſtumos maſculos legitimos ꝛ natura
les naſcituros ex ſe teſtatoꝛe ꝛ dn̄a margarita uxoꝛe
ſua quā ex ſe aſſeruit foꝛe p̄gnantē ꝛ ſeu ex alia q̄uis
eius uxoꝛe legitima equis poꝛtionibus in dimidia ſue
hereditatꝭ ꝛ ſubſtātie eoſqꝫ adinuicē ſubſtituit uulga
riter ꝛ pupillariter ꝛ per fideicōmiſſuꝫ. ¶ In alia vo
dimidia Iohānē fratrem carnalem ipſiꝰ teſtatoꝛis ꝛ
ſilueſtrū eius filiū nepotēqꝫ ipſiꝰ teſtatoꝛis eoſqꝫ ad
inuicem ſubſtituit. Uoluit tamē ꝙ dicti filij eius poſt
humi cōiꝰ habitēt ꝛ uiuant cū dictis Iohāne ꝛ ſilue
ſtro ꝛ quolibet ſuperuiuēte ꝛ ſub eoꝝ gubernatione
quilibet uidelicet donec fuerit etatis ad minus uiginti
annoꝝ. Uoluit inſuꝑ ꝛ mandauit ꝙ de pecunia ſue
hereditatꝭ deponātˀ ꝛ debeāt ꝑ infraſcriptos executo
tores ſuos ſuper arte lane pꝛedicta ſtatim nato ali
quo poſtumo maſculo legitīo ꝛ naturali dicto teſtōꝛi
ꝓ dimidia hereditatis dictoꝛū filioꝛum eius poſtumi
naſcituri ut pꝛediciꝰ floꝛ. duo milia auri ꝛ ibi teneātur
donec dicti eius filij poſtumi fuerint etatis uiginti āno
rum ita tamen ꝙ iterim donū ꝛ fructus qō ꝑcipietur
ex dicta quātitate ꝓ dimidia ueniat ad dictos filios
eius ꝛ pꝛo alia dimidia ad dictū Iohānē ꝛ ſilueſtruꝫ
Et ſi dicti filij ipſiꝰ teſtatoꝛis inſtituti in dicta dimidia
omnes in pupillari etate uel poſtea qn̄cunqꝫ decede
rent ſine filijs uel filio maſculis legitimis ꝛ naturalibꝰ
ꝛ ſeu ſi ipſe teſtōꝛ deceſſerit nullo relicto filio maſculo
legitimo ꝛ naturali in dictis caſibus ꝛ quolibet eoꝛuꝫ
ſibi heredē inſtituit dictum Iohānē ſr̄em carnalē ipſiꝰ
teſtōꝛis ꝛ dictū ſilueſtrū eiꝰ filiū ꝛ nepotē carnalē ipſiꝰ
teſtōꝛis ꝛ eoꝛum ꝛ utriuſqꝫ ipſoꝝ filios ꝛ deſcēdentes
maſculos legitimos ꝛ naturales. Si uero ꝯtingerit
dictū Iohānem ꝛ ſilueſtrum decedere qn̄cunqꝫ ꝛc̄.
¶ Tutoꝛes autem ꝛ poſt tutelā curatoꝛes dictoꝛuꝫ fi
lioꝛum ſuoꝛuꝫ tam nato. quā naſcitꝰo. atqꝫ executoꝛes
ꝛ fideicōmiſſarios huius ſui teſtamenti ꝛ ultime uolū
tatis oꝛdinauit reliquit ꝛ ēē uoluit Iohānem ꝛ ſilue
ſtrum ſupꝛadictos ꝛ utrūqꝫ ipſoꝛum qui ſuꝑuixerit ꝛ
poſt moꝛtē ipſoꝛum nicolaū Iohānis de ueano ꝛ car
cinū frāciſci dicaſcia ꝛ Iohānē zenobij cābij oꝛlādi cō
ſoꝛtē ſuū ꝛ quoſcūqꝫ duos ex eis in ꝯcoꝛdia ꝛ ſeu quē
libꝫ eoꝛū īſolidū alijs abſētibus ꝛ non degētibus in
ꝑtibus. dās ꝛ ꝯcedēs dictus teſtōꝛ dictis tutoꝛibus ꝛ
curatoꝛibus atqꝫ executoꝛibus ſuis ſecundum modū
ꝛ foꝛmā pꝛedictis plenam ꝛ liberā ꝑtātem auctoꝛitatē
ꝛ bailiā ꝛ mandatum ſecundum omnia ꝛ ſingula ꝑ
ipſm teſtatoꝛem diſpoſita ꝛ oꝛdinata ꝛ executoꝛem
mandandum. Et ſupꝛadictis tutelam ꝛ curam geren
dum ꝛ adminiſtrandum ſecundum dictā foꝛmam ꝛ
pꝛout ſuꝑius per dictū teſtatoꝛem extitit oꝛdinatum.
¶ Deinde in anno dn̄i ab eius incarnatione mile
ſimo quadringenteſimo undecimo inditione quarta
ꝛ die uiceſima tertia mēſis auguſti. Pꝛouidus uir ſil
ueſter cuiuſdā Iohānis ſr ughi de oꝛlādis lauaniolꝰ
dicti populi ſci ſimonis heres īſolidum ꝛ uniuerſalis
dicti antonij ſuū ꝯdidit teſtūm in quo inter cetera di
ſpoſuit ꝛ reliq̄t in hunc modū vꝫ. ¶ Item reliq̄t ꝛ le
gauit dn̄e Caterine uxoꝛi ſue dicti teſtōꝛis ꝛ filie olim
de bardis dotes ſuas quas dixit dictus teſtatoꝛ fuiſſe
ꝛ eſſe floꝛenos quingentos ꝑ euꝫ ꝯfeſſatos manu ſr
geoꝛgij ſr canoch nōt. floꝛē. ¶ Item reliq̄t uoluit ꝛ
mādauit ꝙ dicta dn̄a Catherina eius uxoꝛ iduatˀ ho
noꝛabilr ꝓut requiritur tempoꝛe moꝛtis dicti teſtato
ris. Item reliquit ꝛ legauit dicte domine Catherine
ultra p̄dicta floꝛenos ducētos auri. Item reliquit ꝛ
legauit dictam dn̄am catherinā uſufructuariā oīum
bonoꝝ dicti teſtatoꝛis toto tēpoꝛe uite dn̄e catherine
donec uidua ꝛ honeſta ꝛ cū alijs filijs ſuis ꝛ dicti te
ſtatoꝛis ſtabit ꝛ ad ſcd̄a uota ñ trāſiet ꝛ dotes ſuas ꝛ
dictū legatum floꝛenoꝛum ducētoꝝ non petet. Et in
caſu quo eēt ſiue remāſerit abſqꝫ aliquo filio ꝛ uelle
uiuere

uiuere uidua ⁊ honesta in domo dicti testatoris tunc
⁊ in dicto casu reliquit eidē dñe catherine quolibꝫ an
no florenos quinquagita auri dūmodo non petat di
ctas dotes nec dictū legatū florenoꝝ auri ducētorum
nec usufructū dotis ⁊ legati. Et inquātum ⁊ in casu
quo dicta dña catherina uellet redditus seu usufruc.
dicte sue dotis ⁊ dicti legati flore. ducētoꝝ auri statim
sibi dētur stādo uidua ⁊ honesta ꝓut supradictū est.
¶ Item reliquit ⁊ legauit nāne filie olim antonij fr
ughi florenos auri mille ꝓ sua dote ⁊ ꝓ ea nubenda
ꝯputādo ī dicta summa flore. auri mille ⁊ omne lega
tum idē nāne factū per dictū antoniū oliꝫ patrē dicte
nāne ī testamēto uel codicillo dicti antonij ⁊ omnem
utilitatē ⁊ fruct⁹ dicti legati qȯ legatū ⁊ que utilitas ⁊
fructus dixit dict⁹ testōr esse de societate philippi ughi
de rierijs ⁊ socioꝝ. Et cuꝫ hoc pacto ꝯditione modo
ꝙ anteꝗ̄ dicta nāna habeat dictos florenos mille re
nūciet ⁊ renunciare teneaẗ ⁊ debeat omni suo iuri ⁊
oībus ⁊ singulis que petere posset ꝯtra dictū testato
rem uel suos heredes quacūqꝫ rōe qꝛ sic uoluit dēus
antonius pr̄ dicte nāne prout dixit ⁊ asseruit dictus
testator. ¶ Itē ad omne dubiū euitandū dixit ⁊ dcla
rauit dict⁹ testōr ꝙ omnes ⁊ singulas quantitates pe
cuniaꝝ ducatoꝝ ⁊ flore. auri scriptas suꝑ libris mont
cōis florē. uidelꝫ in ⁊ suꝑ monte qui uocaẗ el monte
de pisa uel alio quocūqꝫ mōte dicti cōis florē. seu in ⁊
super libris acca. uel alteri⁹ cuiuscūqꝫ mōtis seu acca.
uel in aliquo alio quocūqꝫ loco in ⁊ sub nomine dñe
catherine uxoris dicti testatoris ⁊ seu margarite filie
dicti testatoris ⁊ de eiusdē ꝓprijs denarijs emptis ⁊
solu. Et ideo uoluit ⁊ reliquit disposuit ⁊ mandauit
ipsas oēs ⁊ singulas quātitates ⁊ ipsoꝝ credita ⁊ no
mina esse hereduꝫ dcī testatoris. ¶ In omnib⁹ autē
alijs suis bonis suos heredes uniuersales instituit fe
cit ⁊ reliquit ⁊ esse uoluit antoniū filiuꝫ suū masculuꝫ
legitimū ⁊ nālē natū ex se ⁊ dicta dña catherina uxor
ei⁹ legitima ⁊ quēlibꝫ aliū eiusdē testōris filiū masculū
legitimū ⁊ naturalē nasciturū ex dcō testōre ⁊ ex dcā
dña catherina uel alia quacūqꝫ ei⁹ uxore legitia ⁊ eos
adinuicē substituit uulgariter ⁊ pupilariẗ ⁊ per fidei
cōmissuꝫ. Et in casu quo oēs dcī sui filij masculi dece
derēt sine filijs masculis legitimis ⁊ naturalib⁹ uoluit
ꝙ filie femine dcōꝝ filiorum dcī testatoris sique rema
nerēt legitime ⁊ naturales habeāt ⁊ habere debeant
dotes ꝓ ipsis nubēdis ⁊ ꝙ sint bene dotate honora
biliter ꝓut decet fm facultatē dicte hereditatis. Et do
nec ⁊ quousqꝫ iuerint ad maritum habeāt uictū uesti
tum ⁊ alimēta honorabiliter ꝓut decet ⁊ ī casu predi
cto quo dicti eius filij decederēt sine filijs masculis le
gitimis ⁊ nālib⁹ suos hēdes fecit ⁊ substituit nicolaū
nerij ei⁹ ꝯsanguineū ⁊ filios masculos legitimos ⁊ na
turales natos et nascituros in octaua parte dicte he
reditatis et ī residuo dicte hereditatis substituit infra
scriptos Cambiū Franciscū Neriū ⁊ dominicū anto
niuꝫ ⁊ laurentiū infrascripto modo uidelꝫ. cambium
orlandū ⁊ filios masculos legitimos et naturales dcī
cambij natos et nascituros in quarta parte dicti resi
dui dicte hereditatis. Ita tamē ꝙ primo renuncient
omni ⁊ toto alij qȯ petere possent. Frāciscū zenobij
cambij orlandum ⁊ filios masculos legitimos ⁊ natu
rales dicti francisci natos et nascituros in alia quarta
parte dicti residui dicte hereditatis ita tamen ꝙ pri
mo renunciēt omni et toto alij quod petere possent.
Neriū masini ⁊ filios masculos legitimos ⁊ naturales
dicti nerij natos ⁊ nascituros in alia quarta ꝑte dicti
residui dicte hereditatis ita tamē ꝙ p̄mo renūcient oī
⁊ toto alij qȯ petere possent saluo quā supradictis ⁊
legatis dicto nerio supra factis. Dominicū antonium
⁊ laurentium filios olim laurentij ⁊ filios legitimos
⁊ naturales dicti dñici antonij ⁊ laurentij natos ⁊ na
scituros in alia quarta ꝑte dicti residui dicte heredita
tis ita tamē ꝙ primo renuncient omni ⁊ toto alij qȯ
petere possent saluo quā als legatis eis supra factis ⁊
de quibus supra fit mētio. Et si tꝑe mortis dicti testa
toris nullus suꝑesset filius masculus dicti testatoris le
gitim⁹ ⁊ naturalis substituit suos heredes filios ⁊ de
scēdentes dictoruꝫ suorum filiorum masculorum legi
timos ⁊ naturales si suꝑessent ⁊ eosdē adiuicē substi
tuit uulgariter ⁊ pupilariter ⁊ ꝑ fideicōmissum. Et si
dicto tꝑe mortis dicti testatoris nullus ex dictis filijs
⁊ descēdentibus dictoꝝ filioꝝ dicti testatoris suꝑesset
eis supradictos Nicolaū cābiū frācīscū Neriū Dñicū
Antonium ⁊ laurentium supradictis partibus dicte
hereditatis prout supra declaratum est cum conditio
ne ꝙ si ex dictis filijs uel descendentibus masculis
legitimis ⁊ naturalibus dicti testatoris remanerent fi
lie nomine ꝙ dicte tales filie femine primo dotentur
⁊ alimententur. ¶ Tutores ⁊c̄. ¶ Iteꝫ postea dicto
āno ⁊ iditione die quartadecima mensis septembris
in dicto populo ⁊ domo. ¶ Certuꝫ est ꝙ ꝓuidus fr
siluester cuiusdā Johānis fr ughi de orlādis lauanio
lus populi scī simonis predicti ⁊c̄. codicillauit ⁊ suos
codicillos fecit in hunc modū uꝫ. ¶ In primis q̄deꝫ
ultra legata facta per dictū siluestrū in dicto suo testō
Nāne filie olim antoni fr ughi ⁊ ultra legata facta ꝑ
dictū siluestrū ī dicto suo testō filiabus feminis legiti
mis ⁊ naturalibus dicti siluestri tam natis ꝗ̄ nascitu
ris ꝑ pn̄tes codicillos reliquit ⁊ legauit dicte nāne ⁊
filiabus feminis legitimis ⁊ naturalibus dicti siluestri
tam natis quā nascituris uidelicꝫ cuilibꝫ earū. s. nāne
p̄dicte ⁊ cuilibet dictarū filiarū ꝓ uirili portione si ⁊ ī
quātum ⁊ in casu quo filij masculi legitimi ⁊ natura
les dicti siluestri decederent sine filijs masculis legiti
mis ⁊ naturalibus usūfructum redditū ⁊ ꝓuētum me
dietatis totius hereditatis dicti siluestri toto tꝑe eorū
uite ⁊ donec ipe uixerint cetera autem in dicto testō
ꝯtēta ꝯfirmauit. Et hanc suam asseruit ⁊c̄. modo p̄
dictis omnibus ⁊ singlis diligēter ꝯsideratis dubitaẗ
de pl̄ribus. ¶ Et primo utrum dicta substitutio facta
dicto antonio filio dicti siluestri dicatur esse directa uł
fideicōmissaria. Presupposito ꝙ decesserit ī pupilari
etate. Et mater uiuit que ab intestato excluditur a so
roribus dicti antonij pupili q̄ uiuūt ⁊ substitute sunt
secundum formam statuti qualiter mulier ab ītestato
decedat. ¶ Secūdo si dicta nāna filia dicti antonij fr
ughi ȯ orlādis cū eius pr̄ nullos filios masculos reli
quit sꝫ tātum frēm ⁊ filium fratris debꝫ habere legiti
mā in bonis patris eius uel debet dote sibi relicta cē
ꝯtenta. Attenta forma statuti flor. qualiter mulier ab
intestato succedat qȯ statutum esse uideatur in primo
quesito. ¶ Tertio queritur utrum dicta nāna ⁊ filie
dicti siluestri que per mortem antonij pupilli uocātur
ad dimidiā usuffructus hereditatis ueniāt in uirilecꝫ.
¶ Quarto utrum si una istarum filiarum uel dicta
nāna moriatur portio usuffructus moriētis reuertaẗ
ad heredem pupilli an accrescat alijs legatarijs. Et
si accreuerit an accrescit portio unius ex sororib⁹ alijs
sororibus ⁊ non nāne que nō est filia siluestri sꝫ ant.
an uero etiam nāne ¶ Quinto queritur circa dñam
catherinam uxorem dicti siluestri an debeat habere

alimenta an usufructum bonorū. Attēta forma relicti
sibi facti. ¶ Sexto queritur cuꝫ dicto antonio pupil
lo filio dicti siluestri īposite sunt p̄stantie quis debeat
agnoscere dictuꝫ onꝰ prestantiaꝝ an isti substituti an
uero cū eo dēbent cōicare in hoc onere dicte filie silue
stri ⁊ dicta nāna uocatis ad dimidiā usufructꝰ heredi
tatis ⁊ in hoc ꝯsideratꝰ An si substitutio illa sit fideicō
missaria uel directa quomodo fiet distributio istiꝰ pre
stantie. ¶ Septimo queritꝰ ꝯsiderato ꝙ siluester reli
quit nāne dotē cū onere ut non plus possit petere ut
patet in testamēto dicti siluestri. Et p̄supposito ꝙ sꝫ
formā relicti facti ab antonio dos r̄licta a siluestro nō
excedit sūmā dotis relicte ab antonio p̄re dicte nāne
ꝯputata sorte ⁊ interesse quod fecit dicta sors in arte
lane. Et ꝯsideratis etiā uerbis positis ī testamēto dcī
antonij circa dictā nānaꝫ filiā suā utrū hijs nō obstā
tibꝰ dicta nāna possit dicere ꝙ nō sit ꝯpetēter dotata
a p̄re suo si p̄risfacturatē excedāt sūmā sex milia flor.
Et an n̄ obstātibꝰ dictis testis possit petere dotē m̄ris
usufruc. dcē dotis m̄ris sue. ⁊ si ūba dictoꝝ testōꝝ nō
obstāt. q̄ritꝰ utrū attētis codicillis dcī siluestri ⁊ maxie
dū dicūt ultra legata facta ⁊c̄. illud onus qd̄ amplius
nō possit petere uideatꝰ repetitū in legato usufructus
facto nāne ⁊ filiabus siluestri ī codicillis dicti siluestri.

¶ In christi nomine amen.

Super primo quesito dicēdū uidetꝰ dictā substitutōeꝫ
ꝯpēdiosam factā ꝑ uerbū cōe substituit exquo mater
erat in medio fuisse fideicōissariā ēt. ī. pupilarē etatē
Nam sic post multarū opinionū recitationē uidetꝰ ter
minare bar. in. l. cēturio in tertia q̄one principali de
uul. ⁊ pupil. Sed eiꝰ opinio debꝫ intelligi cuꝫ mater
esset successura filio ab intestato cessante pupilari sub
stitutiōe quo casu eiꝰ fauore ut succedat bar. interpre
tatꝰ eā obliquā. Sed in casu nostro ꝓpt statutū dispo
nens ꝙ extāte sorore defuncti pupili nō esset ab inte
stato successura. Unde cū hec interpretatio nō possit
matri ꝓdesse nil bonū est ei fauere. ff. d̄ ꝯtratabul. si
post mortē. §. liberi ⁊ nocere substitutis ꝯ̄ propriū si
gnificatū uerbi cōis qui est ut possit īportare directaꝫ
sed nec opi. bar. unquā placuit imo etiā si mater exi
stens in medio successura esset dicēdū uidetꝰ dictā sub
stitutionē esse directaꝫ infra tēpora pubertatis. casus
uidetꝰ in. l. precibꝰ. Nec ob. respōsio bar. quā facit ad
illā. l. Nā lꝫ loquatꝰ in milite tamē ex quo fuit ibi usus
uerbo cōi nō p̄sumitꝰ facere uoluisse militarē substitu
tionē. que est de iure spāli. nisi expresse dixerit. ut. l. ī
testamēto. C. de testa. mili. in fi. ⁊ expresse per bar. in
l. lucius. de uul. ⁊ pu. in fi. p̄ie col. uersi. Tu dic ⁊ me
liꝰ ⁊c̄. Nō est ergo ueꝝ qd̄ dicit bar. in. l. cēturio. uide
licet ꝙ ī. d. l. p̄cibꝰ cū substitutio esset facta a milite ua
litura erat iurꝰ directo ꝓptꝰ p̄uilegiū militare sꝫ qꝛ ma
ter pupilli suberat cessat priuilegium fauore matris.
Nā imo etiā si mater nō fuissꝫ ī medio nō erat ualitu
ra iure directo rōne p̄uilegij militaris. ex quo nō fuit
usus uerbis directis nec ꝯstabat de eiꝰ itētione ꝙ uel
let militaritꝰ testari. sꝫ hoc ibi ꝯtingit ex significatu ūbi
cōis qd̄ est aptū ꝯprehēdetꝰ utrāqꝫ substitutionē ⁊ sic
idē si fuisset ibidē paganꝰ. Est ergo casus ibi exp̄ssus
ꝙ ꝯpēdiosa facta per uerbū cōe ifra tēpora puberta
tis ē directa ēt si matꝰ sit ī medio ⁊ ita semꝑ mihi fuit
uisuꝫ. Est ēt casus in. c. si pater. d̄ testa. li. vi. Nec ob.
r̄nsio bar. ad illud. c. qꝛ illō uerbū moriatꝰ nō est me
re directū sꝫ magis accedit naturꝰ uerbi cōis ut pꝫ ad
sensuꝫ. ⁊ qꝛ tex. illi uidētꝰ satꝭ ꝓbare nō uidetꝰ mihi tu
tuꝫ ab eis recedē ꝓptꝰ dictā opi. bar. in qua solus ip̄e
est. Preterea in casu n̄ro fuerūt ēt uerba directa qꝛ di
xit suos hēdes fecit ut. l. uerbis ciuilibꝰ. de uul. ⁊ pu.
Et sic nullū dubiū ꝑ nō. per eūdē bar. ī. d. l. cēturio
in prima. q. ⁊. d. l. uerbis. Nec obstat ꝙ dixit suos
Nam ⁊ si ad testatorē referatur illud uerbum n̄ habꝫ
impedire quominus intelligatꝰ pupillaris. l. si ita. §.
si filio de secū. tab. ⁊ ibi nō. Concludo dictā substitu
tionem infra tēpora pubertatis fuisse directā. ¶ Ad
secūdum quesitum uidetur mihi attēto dicto statuto
qd̄ excludit filiam feminā ab intestato extāte fratre de
functi uel filio eius iubet tamē eā dotari ꝙ talis filia d̄
beat esse cōtenta dote Dū tamē sit cōdecēs inspecta
ꝯditione ꝑsonarū ⁊ q̄ītate bonorū scd̄m legē quero
ff. de iure dotiū. Et ꝙ n̄ possit petere supplementuꝫ
usqꝫ ad legitimā si illa trāscēdit cōgruā dotē ⁊ hoc iō
qꝛ uigēte dicto statuto filie non debetꝰ legitima sꝫ dos
tātum unde ⁊ tunc relictum ꝓ dote est cōditionale si
matrimoniū ꝯ̄hatur quod n̄ esset si legitima deberetꝰ
⁊ ita determinat bar. in. l. ticio cētum. §. ticio genero.
ff. de cōdi. ⁊ demō. Nō est ergo tractandum de legiti
ma in casu isto sꝫ de sola dote an sit ꝯgrua uel non.
Nec obstat si dicatur. Statutū p̄fatū excludēs filiam
extāte fratre uel filio fratris loquitur ab intestato sed
hic factū fuit testamētū. Nā hec opi. posset ꝓcedere si
alius a fratre uel filio fratris fuisset institutꝰ qꝛ posset
dici ꝙ cū statutū p̄fatum factum fuerit in fauorem fra
tris ⁊ fratris filij exquo n̄ pōt oꝑari fauorem eorum
tertio īstituto non dꝫ oꝑari odiuꝫ ⁊ exclusionem filie.
Sed in casu nostro ille idē frater defuncti ⁊ filius fra
tris q̄ erāt successuri ab intestato fuerūt īstituti unde n̄
debent esse deterioris ꝯditionis cū habeāt exp̄ssam
uolūtatē defuncti quā essent si decessissent ab ītestato
quo casu haberēt tacitā ⁊ si tūc excluderēt filiā fortius
nūc q̄nimo ēt si extraneus foret īstitutus idē uidetur
quia succederet loco dicti fratris ⁊ filij eius unde sicut
ip̄i excluderent filiā ab ītestato sic ⁊ īstitutꝰ positus lo
co ip̄orum. ¶ Suꝑ tertio quesito si filie dicti siluestri
tēporꝰ testamēti n̄ fuissent nate sꝫ post certū ē ꝙ uocarē
tur ī uiriles qꝛ testatorꝰ eas singulꝛ nominare non po
tuit quod fecisse p̄sumeretꝰ. si nate tūc fuissent ex qua
singulari nominatione fuissent ad uiriles uocate tex.
ē ⁊ ibi ꝑ dy. ⁊ bar. ff. de rebꝰ dubijs. l. quidā relegatꝰ.
§. fi. cū legibus sequē. ⁊ ē ī. l. utrū uersi. Si aūt natus
fuit. si uero nate erāt tēpore testi tunc uidentꝰ omnes
uocari in unā portionē. i. ī dimidiā dimidie ⁊ dicta nā
na ī alterā dimidiā dimidie cū filie dicti siluestri fuerint
cōiūctim ⁊ simlꝛ nominate per nomē collectiuū. ff. de
here. insti. l. ticius. l. īterdū ī p̄n. Contrariū teneo qꝛ
lꝫ prio eas ꝯiūxerit ꝑ nomē collectiuū postea disiūxit
ꝑ nomē distributiuū cuilibet dū dixit uidelicet cuilibet
earum nāne p̄dicte ⁊ cuilibet dictarum filiarū ⁊c̄. un
de ꝑinde ē ac si omnes singulariter nominasset ⁊ sic
ueniunt omnes ī uiriles. C. de impu. ⁊ alijs substi. l.
fi. ubi casus facit. l. nōnūq̄ ad tertu. Tantum enim
ualet disgregatio facta ex postfacto per nomē p̄dictuꝫ
distributiuū cuilibet q̄ītuꝫ si a p̄ncipio facta fuisset ar.
ff. ad trebel. lucius. §. que habebat. Preterea non est
credendum ꝙ uoluerit testator dictam nānā plus ha
bere quā unā ex filiabus ipsius testatoris quas plus
dilexit ar. l. publius. §. ticia d̄ cōdi. ⁊ demō. ⁊ qd̄ nō.
bar. ī. dicta. l. q̄dā. §. fi. ¶ Suꝑ quarto quesito duo
sunt uidenda. Primū an portio usufructus unius ex
dictis legatarijs deficientis accrescat alijs an reuertatꝰ
ad ꝓprietatē Et hic clarū est ꝙ accrescit nec ad ꝓprie
tatem

ratem reuertitur qꝛ i uſufructu hꝫ locū ius accreſcēdi
ēt poſt acq̄ſitionē ſemel factā ꝛ reſolutā licet ſecus ſit i
legato ꝓprietatis. ff. de uſufruc. accreſ. l. i. §. interduꝫ
uerſi. quod. Sed in uſufructu hoc plus ꝛc̄. per ratio
nem ibi aſſignatā i tex. Illud autē ꝯſtat predictas le
gatarias fuiſſe uerbis cōiunctas qꝛ i eadē oꝛōne ꝛ re
qꝛ ſine diſtributiōe partiū quaꝝ ꝯiunctionū altera re
quirit̄ ut accreſcat. l. i. de uſufruc. accreſ. ¶ Secundū
eſt ſi ꝯtigat deficere poꝛtionē uni⁹ ex filijs ſilueſtri an
accreſcat oīb⁹ ꝛ ſic etiā nāne ꝓ uirilib⁹ poꝛtionib⁹ ꝓut
i legato oꝛigialit̄ habent iuxta ea que dicta ſunt. An
uero ſoꝛoꝛib⁹ tantū. Nā nāna ꝯiuncta eſt unica tātuꝫ
ꝯiunctione filiabus dicti ſilueſtri. ſ. ea que reſultat ex
unitate oꝛōnis. Sed ipe filie ſilueſtri ultra dictā ꝯiun
ctionē quā habēt inter ſe ꝛ cū dicta nāna ꝯiūcte ſunt
inter ſe tantū abſqꝫ dicta nāna duplici alia ꝯiunctiōe
ſ. nominis collectiui ſub quo fuerūt oēs nominate q̄
ꝯiunctio facit eas inter ſe preferri. ff. d̄ uſufruc. accreſ.
l. ſiquis titio. per quā hoc tenet bar. in. l. re ꝯiuncti.
de le. iij. i ſc̄a principali. q. in prin. ubi tractat quis cō
iunct⁹ alteri preferat̄. Itē eſt alia ꝯiunctio inter eas
qꝛ ſoꝛoꝛes carnales. Sed nāna eſt eis patruelis ꝛ ſic
eſt ꝯiunctio potioꝛis ſanguinis ergo ꝛc̄. ar. d. l. re cō
iuncti. §. ꝑferat̄. ubi duplex ꝯiunctio ꝑfert̄ uni foꝛti⁹
tres. Cōtrariū puto nā ſola ꝯiunctio pꝛima reſultās
ex unitate oꝛōnis eſt attēdenda ꝛ nō alie due ſed illa
eſt equalis inter eas. Nec una magis eſt ꝯiuncta ꝙ̄
altera qꝛ oēs in eadem fuerunt oꝛatione coniuncte
ꝛ ſic poſſunt dici re ꝛ uerbis coniuncte pariter ergo
nulla prefert̄ alteri iuxta nō. per bar. in. l. ſupꝛa alle
ga. i pꝛīcipio ſc̄e. q. pꝛin. ꝙ aūt alia ꝯiunctio reſultās
ex noie collectiuo nō ſit attēdēda patet qꝛ teſtator in
ea nō ſtetit ſꝫ ab ea receſſit diſtinguendo poſtea per
nomē diſtributiuū quilibꝫ ſeu cuilꝫ ꝛc̄. ut ſupꝛa dixi ꝛ
hoc uoluit bar. in. d. l. re cōiuncti ſupꝛa allegata i ſc̄a
q. pꝛincipali poſt pꝛin. ibi dum dicit ſec⁹ eſſet in nomi
natis per nomē diſtributiuū ꝛc̄. Sed in ꝯtrariū facit
quod idē nō. e. l. in pꝛīa. q. pꝛīcipali articulo ſc̄o ubi
tractat de ꝯiunctis uerbis tātū uerſi. ſꝫ quero ubi te
net ꝙ per nomina diſtributiua iducat̄ ꝯiunctio ſicut
ꝑ collectiua licet nō tanta ꝛ ſi ita ē ſequeret̄ ꝙ adhuc
inter iſtas eſſꝫ duplex cōiunctio que ꝑferet̄ uni. Sed
reſpōdeo ꝙ alia ē intētio bar. nō eni uult ꝙ dictio di
ſtributiua inducat ꝯiunctionē. ſed uult ꝙ uerbalis cō
iunctio inducat̄ ex unitate oꝛōnis ꝛ ſmonis ꝛ ꝙ talis
ꝯiunctio ubi ē unitas ſmonis nō tollat̄ lꝫ ibi ſit ami
xtio nōis diſtributiui. Si eni dico lego cuilibet ex fra
trib⁹ meis. x. iſti ſunt oēs cōiūcti ex eo ꝙ i una oꝛōne
ſunt poſiti lꝫ ꝑ nomē diſtributiuū qd̓ q̄dē nomē ñ ipe
dit illā uerbalē ꝯiūctionē qꝛ nō diſgregat oꝛonē. Nec
ꝓpterea ꝑ ſe aliā ꝯiunctionē iducit: quinimo tollit il
lam que reſultaret ex noīe collectiuo fratrib⁹ ſi non
eſſet appoſita dictio cuilibꝫ quod patet qꝛ tūc uocarē
tur in unā ſi cū tertio eſſent ꝯiuncti ſed dc̄a dictio ap
poſita facit eas in uiriles uocari. ut. l. fi. C. d̄ īnpu. ꝛ
alijs ſubſti. ꝛ hec ē intētio bar. ſic ergo dicte filie ſunt
ꝯiuncte ꝯiunctōe ſmonis ꝛ oꝛōnis in qua oēs ſūt pa
res nō ꝯiunctiōe nōis collectiui qꝛ illa ſublata ē ꝑ no
men diſtributiuū nec etiā ꝯiunctiōe nōis diſtributiui
cū illud de ſe nō inducat ꝯiunctionē ſed potius tollit
ꝯiunctionē licet non omnē qꝛ nō uerbaleꝫ. Iteꝫ dico
ꝙ alia coniunctio ſanguinis non ē conſideranda in
iure accreſcendi ut nō. Bar. in. d. l. re cōiuncti. in ult.
colū̄. in pꝛin. uerſi. tertio quero iuxta hec. Cōcludo
quecūqꝫ poꝛtio d̄ficiat omnes uiriliter uocari per ius

accreſcēdi. Super quinto puto ꝙ dicta uxoꝛ habe
re d̄beat alimenta tātū ꝛ ñ uſufructū uiuēte filio iſtitu
to qd̓ pꝫ. Nā ſi uoluiſſet teſtatoꝛ eā habē uſufructū ple
nū uiuēte filio foꝛte dixiſſet ēt poſt eius moꝛtē cū illa i
terꝑtatio fiat fauoꝛe filioꝛum ut habeat alimēta tātū.
Sed hic apparet ꝙ noluit poſt moꝛtē filioꝝ habē ite
grum uſufructum ſed ſolum uiuente filio uoluit ergo
eo uiuente habere alimenta incerta ꝛ non taxata
ſꝫ poſt moꝛtem taxauit q̄ntitatem nec uideo aliq̄d in
mō legādi hic facto per qd̓ debeamus recedere a cōi
doctrina. l. i. C. ſi ſcd̓o ſe nup. mu. ¶ Super ſexto
uidet̄ dicendum ꝙ onus dictaruꝫ ꝑſtātiaruꝫ ꝑtineat
idiſtincte ꝛ i totum ad ſubſtitutos dicti pupilli qui ſunt
eius heredes ꝛ ñ ad filias dicti ſilueſtri nec ad dictas
legatarias uſufructus. Nā dictum onus imponitur ꝑ
ſonis ꝓ rebus ſicut collecte ꝛ ſic ipā ꝑſona pꝛincipalit̄
obligat̄. Igitur ad heredes illius cui fuerunt impoſite
debꝫ trāſire perſonalis obligatio ñ autem ad legata
rios rerum ſingulariū. l. ſi fideicōmiſſum. §. tractatū.
ff. de iudi. ad trebel. l. i. §. ſi heres unde ſicut non ꝑ
tinet ad ſingulares legatarios ꝓpꝛietatis ita nec ad
legatarios uſufructus tātum. In ꝯtrariuꝫ quia iſtud
cenſetur onus fructuū ꝛ ſic ad fructuarios ꝑtinere. ff.
d̄ īpen. l. neqꝫ ſtipendiū ꝛ ibi expꝛeſſe ꝑ bar. de colle.
que iponūtur ꝑſonis ꝓ reb⁹ ut ꝑtineāt ad fructuariū
ad hoc. ff. de uſufruc. ſi pendentes. §. ſiq̄d cloacarij.
Hic aduertenduꝫ quia relictus fuit uſufructus medie
tatis totius hereditatis non ſingularium rerum qd̓ u̇
bum hereditatis iportat etiā onera defuncti. l. ſiquis.
ſuū. §. fi. cū. l. ſe. ff. de le. ij. ꝛ de uſufruc. lega. l. fi. ꝑ
quās. l. ꝛ per ea que in eis notantur puto hec onera
diuidenda iter ſubſtitutos pupilli ꝛ dictas legatarias
uſufructus pꝛo dimidia ut ad quoſlibet eoꝝ ꝑtineat
dimidia dicti oneris uel poteſt dici ꝙ perſonalis obli
gatio qua tenebat̄ defunctus pupillus pꝛo dictis ꝑſtā
tijs inſoliduꝫ trāſeat ad ſubſtitutos nō ad legatarias
quia non ſunt heredes licet relictus ſit uſufruc. dimi
die ꝑtis hereditatis. Tamē ſi illi ſubſtituti ſoluent re
cuꝑabunt ꝓ dimidia a dictis legatarijs tū qꝛ teſtatoꝛ
cenſetur uoluiſſe ꝙ ſubeāt onera hereditatis ex quo ꝑ
nomē uniuerſitatis reliquit ſcꝫ hereditatē. ff. de le. ij.
cum filius. §. i. ꝛ. l. cū pater. §. mēſe ꝛ ita debeat intel
ligi dicta. l. ſi ſu⁹. §. fi. cū. l. ſe. e. ti. ꝛ. l. fi: ꝛ qd̓ ibi nō.
de uſufruc. lega. tū qꝛ hec ē natura uſufructus ut uſu
fructuarius ſubſtineat dicta onera ēt ſi ñ ꝑ uniuerſa
lia nomina reliquiſſet ſꝫ certarum rerum ꝑ dictā. l.
neqꝫ ſtipendium ꝛ per. l. ſi pēdēte. §. ſi quid. Diſtin
ctio aūt illa q̄ ponit̄ in d. l. ſiq̄s ſuū. §. fi. ꝛ dicta. l. fi.
de uſufruc. lega. ꝓcedit cū tractat̄ de alijs onerib⁹ de
functi ſcꝫ debitis iam ꝯtractis. Sꝫ debitum ꝛ obliga
tio ꝑſtāciarum non eſt actualr̄ ieſſe ꝓducta niſi poſt
indictas ꝑſtātias unde ꝓ indictis poſt moꝛteꝫ pupil
li contrahitur mō ꝑdicto debitum ergo actualiter cō
tractum in perſona defuncti tranſit ad eius heredem
tātum qui poteſt ꝓ ꝑte recuꝑare ab eo cui legata fuit
ꝑs hereditatis non ab eo cui certe res ſed debitum ñ
actualiter contractum ut ꝑſtātiarum nūdū indictarū
tꝑe moꝛtis ſed poſt ſilr̄ trāſit ad heredem ſed ſi totuꝫ
ſoluit recuꝑat idiſtincte a legatarijs tā ſingularium
rerū quā poꝛtionis hereditatis uel uſufruc. eaꝝ quia
talia onera indicunt̄ perſonis contēplatone reruꝫ.
Unde ſi iā ē indictum defuncto tunc legando res ſin
gulares ſimplicit̄ uidetur uoluiſſe ꝙ tale onus apud
heredes eius remaneat ſi. n. hoc uoluiſſet aliquid ex
pꝛeſſe dixiſſet ſꝫ cū onus non ē adhuc indictum ñ eſt

imputandum testatori cur hoc non dixit. Et idō si po
stea indicatur heredi comtēplatione rerum legataruꝫ
equitas dictat ut recuꝑet a legatarijs post ꝗ̄ occasiōe
rerū illarum grauatꝰ ē. Cōcludo ꝙ dicte usufructua
rie tenebuntur subire onera p̄stanciarum ꝓ dimidia
parte hereditatis cuius usufruc. fuit eis legatꝰ siue di
recte siue indirecte ſm ea que dicta sunt. ¶ Super
septimo ⁊ ultimo plura sunt uidēda. Primū an dicta
nāna possit dicere se nō esse ꝯpetēter dotatā ex eo ꝙ
nō tātuꝫ fuit relictū ꝓ dote ꝙ sufficeret ad integram
legitimā. ⁊ hic dico ꝙ nō per ea que dixi supra in se
cūdo quesito. ¶ Secūdo an possit hoc dicere ex eo
ꝙ inspecta quātitate bonoꝝ p̄ris nō habuit ꝯgruam
dotē ⁊ uideť ꝙ sic. ar. l. quero. de iure do. In ꝯ̄rium
qꝛ illud uideť tunc dꝫ inspici cū dotať ab alio quā
a patre de p̄ris bonis ut a curatore sed cū ipse pater
dotat ñ uideť sibi referēda qō ꝙ nō ꝯpetenť dotauit.
Cum ipe meliꝰ ꝗ̄ aliquis alius ꝯsiliū sciat capere ꝓ
liberis. l. nec in ea de adul. ⁊ quod sibi ꝯpetēs uisuꝫ
fuerit ꝓ filia dare nō dꝫ alteri uideri icōpetens ar. ff.
de cura. furio. l. si furioso puberi. in fi. Nec redargui
pōt ab aliquo cū nulliꝰ amor uincat paternū. l. fi. C.
eo. ti. de cura. fu. ¶ Et hoc uideť de mēte statuti cōmu
nis flore. dicentis ꝙ si nō fuerint dotate debeant con
uenīēter dotari de bonis p̄ris. Notādū ꝙ cū loquitur
de dota. a p̄re nō apponit uerbū ꝯueniēter ſꝫ simpli
citer dicit si nō fuerit dotate sufficit ꝙ sint dotate nec
est curandū de quāto qū pater dotauit ꝓpter uerba
dicti statuti que hoc patiunť cū loquanť ꝯditionaliter
ar. eiꝰ quod in si. nō. ff. ne quis eū qui in ius uoca. l.
pe. in fi. ꝑ gl. cū uero fiēda est dotatio per alium post
mortē p̄ris qui nō dotauit pōit uerbū ꝯueniēter p̄ris
ergo dotatio semꝑ p̄sumiť ꝯueniēs. Et hāc partē pu
to uerā. nisi ex magno excessu appareret manifeste
ꝯ̄rium ita ꝙ dolus patris posset redargui. ar. ff. pro
socio. l. unde si nerue. cū. l. se. Sepe enī parētes ma
ligne se habēt erga filios. ff. de ioff. testa. l. iiij. Quid
enī si diues de. x. milibꝰ unicā habēs filiā fratre insti
tuto reliqueret filie ducēta tantū i dotē cū ispecta quā
titate bonoꝝ ⁊ ꝯditōe persone bene mereret duo mi
lia certe manifeste apparet indiscreta dotatio cui non
erit standū ⁊ i dubio p̄sumā patrē discrete ⁊ ꝯuenien
ter dotasse nec fiet i eiꝰ dotatiōe subtilis indagatio nō
sic in facta ab alio. ⁊ hoc totū relinquā arbitrio bono
rū uiroꝝ. ¶ Tertio uidēdū an dcā nāna possit petē
dotē maternā p̄supposito ꝙ p̄r ⁊ eiꝰ heres nō plꝰ ei
reliquerit quā fuerit ꝯpetēs dos. Breuiter puto ꝙ sic
qꝛ ista erāt debita diuersa. s. dotis suc. ⁊ illud erat le
gale ⁊ dotis materne ⁊ illud ꝯuentionale iuxta nō. i
l. si cū dotē. §. si pať sol. ma. Unde soluto uno rema
net alteꝝ. facit. l. siquidē. C. de trāsac. Quinimo si p̄r
eiꝰ plꝰ reliquisset ꝗ̄ esset sua ꝯpetēs dos. Idē ē qꝛ ñ
p̄sumiť relictū aīo ꝯpēsandi nisi fuerit exp̄sse dictuꝫ. ⁊
sic utrūqꝫ possꝫ petere. Et idē uť si heres dcī patris
sui. s. siluestri plꝰ reliquisset eidē ꝗ̄ ei teneretur uirtute
testī paterni ꝑ. l. i. §. sciēdū ꝺ rei ux. ac. ⁊ sic utrumqꝫ
posset petere. s. relictū ⁊ dotē ꝑ illū. §. secꝰ eēt si dicꝰ
siluester iter uiuos ipsaꝫ dotasset de maiori quātitate
ꝗ̄ pater eidē sibi reliquissꝫ qꝛ tūc censereť dedisse aīo
ꝯpēsandi cū dote materna. ad quā eidē tenebať per
ea que nō. in. l. fi. C. de dotis ꝓmis. ⁊. l. cū post. §. i.
ff. de admi. tuto. ⁊. l. uxorē. §. pater naturalis. de le.
iij. ⁊ de peti. heredi. l. fi. i quibꝰ apparet ꝙ dās dotēꝫ
inter uiuos ꝓ illa cui erat obligatus. cēseť dedisse aīo
ꝯpēsandi cū dcō debito. nō autē uelle de suo dotare

⁊ idez puto de heredibus dicti siluestri si dedissent ei
maiorē quātitatē quā esset ei relicta ꝓ sua dote ut ui
deanť dedisse aīo ꝯpensandi cū dicto debito dotꝫ ma
terne ad qō tenebanť ꝑ dcā iura. ¶ Quarto uidēdū
ē an eo casu quo possit petere dotē maternā possit ēt
petere fructꝰ ⁊ emolumēta dicte dotis a tēpore quo de
buit restitui perceptos ⁊ percepta seu qui percipi po
tuerunt. Respondeo pro tempore quo uixit pater di
cte nāne nō possunt peti quia usufructus dicte dotis
ꝑtinebat ad eum. l. i. C. de bonis maternis. Sed ꝓ
tēpore post mortem p̄ris potest petere dictos fructus
⁊ emolumēta ꝑceptos. l. i. §. exactio. C. ꝺ rei. ux. acti.
De ꝑcipiendis autem considerandum qꝛ si heredes
dicti siluestri non fuerunt relicti tutores ⁊ administra
tores dicte nāne uidetur ꝙ nō teneantur nisi fuerint
constituti in mora ar. l. domum. C. de rei uen. Uel
melius dici potest eos indistincte teneri quia minori
bus cōmittiť mora re ipsa. l. in minorū. C. i qui cau.
in inte. resti. non est necess̄a. Et idem si fuerunt ei re
licti tutores uel administratores quia debuerunt a se
exigere. l. diuortio ꝺ negocijs gest. cū sy. ⁊ ponere ad
licitum questū. Unde quatenus potuit ꝑcipi ex licito
questu tenebunť p̄dicti heredes siue fuerunt admini
stratores siue non per ea que determinat expresse
bar. in. l. diui. ff. ad. l. falci. ⁊ bal. in. l. i. in fi. C. de cō
di. idebi. Et hoc si dos matna cōsistebat in pecunia.
si uero in spēbus magis est clarū qui sint fructꝰ eaꝝ
¶ Octauo ⁊ ultimo uidēdū est p̄supposito ꝙ possit
dicta nāna petere dotē maternā ⁊ eius redditus ul
tra dotem suā. Utrum si uult habere usufructum ex
codicilľ siluestri teneatur renunciare iuri petēdi dictaꝫ
dotēꝫ ⁊ eius emolumēta ⁊ oībꝰ alijs q̄ petere possit.
Et dubium facit quia in relicto facto per siluestrum
in suo testō dicte nāne fuit apposita dicta cōditio ⁊ di
ctum onus ꝙ deberet āte oīa renunciare iuribus p̄
dictis utrū ergo dicta ꝯditio uel onus censeatur repe
titū in legato facto eidem dn̄e ꝑ eūdem siluestrum in
codicilľ de dicto usufructu. Et uidetur ꝙ sic qꝛ factum
fuit per dictionem ultra que est repetitiua sicut dictio
hoc amplius ut nō. bar. l. cū ita. ff. de dote p̄le. post
Ja. de are. Sed dictio hoc amplius non soluꝫ est re
petitia p̄cedentis legati ut. l. legata inutiliť. ff. de le. i. ⁊
l. si tibi pure de le. iij. sed etiam qualitatis ⁊ cōdictōis
ei inserte qꝛ repetit eam in sequenti legato ut nō. per
gl. ⁊ bar. i. d. l. si tibi pure. Et. l. i repetēdis. e. ti. ēt si
sequēs legatū factū fuerit in codicilľ. ff. de ꝯdi. ⁊ ꝺ. l.
quia ubi uidetur casus huius qōnis. ¶ Contrarium
tamē puto qꝛ nō itelligatur repetitū dictū onus ⁊ cō
ditio in dicto legato usufructus pl̄ribus rōnibus. Pri
ma secundum theoricā bar. in. l. in repetēdis de le.
iij. tunc enim ē uerū ꝙ dictiones repetitie repetitōeꝫ
inducunt qualitatis p̄cedētis legati i sequenti qn̄ ābo
sūt in eadem orōne ⁊ ita intelligit illa iura secus si in
diuersis ꝑ. l. qui fundū. ff. de ꝯ̄hen. emp. ſꝫ si negari
non potest ꝙ in diuersis orationibꝰ fuerunt facta qꝛ
in diuersis uoluntatibus ergo ⁊c̄. Secūda rō quia
ꝯditio apposita hic in primo legato facto i testō non
ita ꝯgruit relicto facto ī codicill' de usufruc. sicē relicto
facto in testō de ꝗ̄titate qō pꝫ. Nā relictū ꝗ̄titatꝭ factū
in testō non fuit factum ex liberalitate sed ex quadaꝫ
necessitate ⁊ animo compensandi cum eo quod ei re
liquerat eius p̄r quod patet quia dixit ꝙ in dicta quā
titate mille florenorū quam relinquebat debeat com
putari ꝗ̄titas relicta per antoniū patrē dicte nāne ⁊
omne emolumentum eius ⁊ sic nl uoluit dictus silue
ster relinquere

ster relinquere de suo sed solum illud qd debebat di
cte nāne quod pz qꝛ ut ponit̄ i themate non plus re
liquit ꝙ ei dberet̄ ꝯgruebat ergo dicto legato ꝯditio
ꝑfata ꝛ onus uidelz ꝙ renūciaret oi ei quod sibi dbe
retur non sic congruit legato usu fruc. facto in codicil̄
cū illud ex mera liberalitate factū fuerit ergo n̄ itelligi
tur repetita ꝑ ea q̄ nō. idem bar. in dicta. l. i repetē
dis post mediū uersi. itez aduerte. Tertia ratio qꝛ le
gatū factū in testamēto de dicta quātitate nō tenuit.
ex quo idē nāne dbebat̄ ex testamēto paterno. ꝛ ex qͦ
reliquit siluester eodē modo quo antoni⁹. s. ꝓ dote ꝛ
sic eadē suspēsione qua suspēdebat̄ primū suspēdeba
tur scdm ꝛ sic nil intererat dicte nāne sibi relinqui a
siluestro cū ꝛ sine hoc petere potuisset. ff. de libe. leg.
l. si debitor de le. i. l. fin autē. Et ꝓpt̄ hoc dico ꝙ illa
dictio ultra posita i legato usufruct⁹ facto i codicil̄ nō
repetit legatū dicte quātitat̄ factū in testamento quia
talis repetitio esset iutilis sicut ꝛ factū in testamēto iuti
le fuit. Unde nō ē dāda dicte dictiōi iterpretatio suꝑ
flua ꝛ inutilis iuxta ea que i si. nō. i. l. talis scriptura
de le. i. per glo. ꝛ doc. Ex quo sequit̄ ꝙ cū ipsum pri
mū legatū nō censeat̄ repetitū per dictā dictionē silr
nec ei⁹ qualitas intelligit̄ repetita i sequēti legato. qꝛ
repetitio ipsi⁹ legati est ꝑ pri⁹ ꝛ principalior. repetitio
uero ꝯditionis est ꝑ posteri⁹ ꝛ accessoria ꝛ si nō tenet
pricipale ꝛc̄. Preterea sic̄ fuit iutile legatū ꝑfatū factū
in testō ita ꝛ qualitas ei annexa que stare nō pōt si
ne subiecto. ff. de acti. emp. si seruū. §. si mod⁹ ꝛ sic ꝑ
inde hz ac si nec legatū ꝑdictū factū fuisset nec appo
sita fuisset dicta ꝯditio ergo nō pōt dici facta repetitio
ei⁹ qd nō fuit uel fuisse nō ꝑsumit̄. Nec ob. l. auia. de
ꝯdi. ꝛ demō. qꝛ ibi cessant ꝑdicte rōnes. nā ibi ꝯditio
fuit apposita i institutōe que ē principalior ꝛ potētior
pars testamēti unde facili⁹ cēset̄ repetita in legato scdo
eidē quā apposita i uno legato cēseat̄ i alio coequali
repetita. Nā etiā sine dictiōe repetitiua cēset̄ facta re
petitio de ꝯditiōe apposita i institutōe ad legatū eidē
factū in eadē uoluntate ēt si in diuersis orōnib⁹ facte
sint. l. duos. de ꝯdi. ꝛ demō. Nō sic est de ꝯditiōe ap
posita in uno legato ut censeat̄ in alio repetita qn̄ in
diuersa orōne sm doctrinā bar. in. d. l. i repetendis.
Cōcludo ꝯditionem prefatam non intelligi repetitā
dictamqz nānam posse consequi usufructum absque
alia renunciatione fienda.

¶ Itē stante dicto statuto an mascul⁹ excludat eā si
ē dotata ab alio ꝙ a testatōre ꝛ q̄d si sibi auferat̄ dos.

.cxi.

¶ In christi nomine amen.

Super primo dubio seu quesito uidet̄ dicenduz ꝙ di
cta luchisina successit pr̄i suo una cū frib⁹ suis mascu
lis nō obstante dicto statuto. Primo qꝛ illud requirit
duo seu uidet̄ requirere ad exclusionē filie. s. ꝙ extet
frat̄ mascul⁹. Itē ꝙ sit dotata ab illo ascēdēte de cui⁹
hēditate agit̄ seu ꝙ illi seu frater aut patru⁹ obtulerit
se ꝑatos uelle dotar̄ ꝯdecēt ꝛc̄. Sed hic lz p̄mū extet
nullū tn̄ ex alijs duobus fuit qꝛ nec fuit ista dotata a
pr̄e ul̄ ab aliqͦ denoīato i dc̄o statuto nec fuit sibi dos
oblata ab aliqͦ illoꝝ sz dotata fuerat a mr̄e gͦ ꝛc̄. ff. d
hē. isti. l. si hēdi plres. Qn̄ eiz duo reqrunt̄ ꝑ legē ul̄
ꝑ statutū n̄ sufficit alteꝝ. ff. d trās. cū hi. §. si ꝑtor de
tute. ꝛ ra. di. l. i. §. ꝑterea. ff. qb⁹ ex cau. i pos. ea. l.
fulcinius. §. cum hoc edictū ut nō. ff. de adop. l. n̄ ali
ter. Et si hoc esset transmisisset ista luchisina tertiam
ꝑtē hēditat̄ pr̄ne iure suitat̄ ad suos hēdes ul̄ ēt extne
os. C. d his q̄ āte ap. tab. l. i. ꝛ trāsmisisset ad suos d
scēdētes cū eēt hēditas ascēdētis tāꝙ adeūdā si se n̄
imiscuisset. Et sic dict⁹ tutor adeūdo nomie dictoꝝ
pupilloꝝ hēditatē dicte luchisine mr̄is ꝑ ꝑus i q̄ ius
adeūdi ul̄ imiscēdi se pr̄ne repuisset posset ēt illā pr̄
nā ꝓ tria pte adire ul̄ illi se imiscē. l. siqs filiū. §. i. ff.
d acqui. her̄. Et sic ipam habē iure trāsmisso ex ꝑso
na matris illorum non directa uia ꝛ ex persona pro
pria illorum cum mater precederet eos in gradu.
C. de uerbo. significa. l. fi. uersi. nullo ꝛ enim ꝛc̄.
Nec uidetur ꝓdesse si dicat̄ ista erat dotata a matre
unde nō cadebat alia dotatio uel dotis oblatio qua
si ista sit cā non reiterabilis. sicut cā alimētorum. ff. d
alimē. ꝛ ciba. lega. l. alimenta. §. basilice ꝛ. l. stichus
ꝛ. l. libertis i p̄n. cū ibi nō. Et pz i scdo statuto uersi.
ita tamē ꝙ unica dote sint ꝯtente ꝛc̄. Et sic uidet̄ ꝙ
statutum in ista nō habeat locū qꝛ n̄ cadebat i ea id
qd statutū requirit unde cū uerba statuti sibi n̄ ꝯueni
rent nec etiam statuti dispositio. l. iiij. §. totiens. ff. d
damp. infec. de accu. hos accusare. §. omibus qꝛ pōt
ad hoc respōderi ꝑ nō. ꝑ bar. i. l. lucius la prima i fi.
ff. de le. ij. qꝛ dos poterit augeri ꝯstāte mr̄imonio. C.
de dona. āte nup. auc̄. sz iam ꝛ sic non cessabūt ūba
statuti scz ꝙ in ea non caderet āplius dotatio qꝛ imo
cadebat cū n̄ esset dotata unde adhuc poterit ꝛ debe
bit d illis dotari ad hoc ut excluderet̄ ab ei⁹ successio
ne augendo dotem quā habuerat a matre. Et ꝑ ꝑdi
cta pz nō obstare statutū qd uult eā esse ꝯtētā unica
dote qꝛ uerum est de bonis eiusdem persone. ¶ Ta
mē his n̄ obstātibus dico cōtrariū scz ꝙ ista nullo mō
potuit succedere pr̄i qꝛ tota pr̄is hereditas fuit delata
fratrib⁹ qꝛ licz statutū ꝑdictum uideatur prima facie
reqrere duo ad filiā excludēdā ut dixi ꝛ ita uerba ei⁹
uidentur sonare tn̄ mens eius q̄ potius est attendē
da. ff. de legi. l. benignius n̄ talis uidet̄ fuisse sed solū
ꝙ extaret masculus quātū ad h ut excludat̄ ꝛ uult i
effectu dicere ꝙ extāte filio masculo nō succedat femi
na dbeat tamē dotari si nō est dotata ul̄ dos offerri
ꝛ si per eam staret quominus reciꝑet sibi imputet ꝛ
hoc esse uerum patet qꝛ si ad eā excludēdā uoluisset
requirere dotationem cum exclusio a succedendo in
ducatur ꝛ induci debeat tꝑe quo successio defertur in
sti. de here. que ab intesta. §. ita demū requireret sta
tutū ꝙ esset dotata tꝑe mortis pr̄is quo tꝑe successio
defert̄ ꝛ si tunc non esset dotata cū cā excludens nō
subesset deferreret̄ sibi successio ꝛ dotatio que postea
fieret non excluderet eam a successione iā delata qꝛ
qualitas iuncta uerbo dz adesse scdm tꝑus ūbi. l. in
delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. Si ergo dotatio
dz esse cā excludēdi a succedendo dz subēē tꝑe quo d
fert̄ successio ut sic excludat a iure duoluēdo qd facili⁹
fit. l. pr̄e furioso. ff. d his qui sunt sui iuris supueniēs
aūt post non deberet excludere qꝛ sic excludet̄ et a iu
re deuoluto qd difficilius fit dicta. l. pr̄e furioso ꝛ ar
gumentum. ff. de ū. ob. l. isulā itra biēnium ibi. Ex
postfacto mutat̄ ꝛc̄. ꝛ. i. d. §. ita demū. Et tamen ui
demus ꝙ etiā si tēpore mortis n̄ reperiat̄ filia dotata
statutū uult ipaz excludi a succedendo. Uult tamen
ꝙ postea dotet̄ ul̄ dos ei offerat̄. Nō ergo pōt dici ꝙ
tūc excludat̄ ꝓpt̄ donationē qꝛ esset contra rōnem
cū illa nō subesset tꝑe delate successionis sz ꝙ exclu
datur ꝓpt̄ solā superexistētiā filij masculi q̄ tūc bene
suberat. Debz tamen masculus dotez dare uel offer
re si petat̄ als si recusaret ꝛ esset i mora forte femina

fecum succederet ex mente dicti statuti hoc etiã colligi
tur ex sequēti statuto dũ primo excludit si dotata ē si
nõ est dotata uult ꝙ dotet̃ ꝯditio ergo illa si dotata
fuerit sane intelligēdo nõ dꝫ referri ad actũ excludē
di a successione sꝫ ad actũ future dotationis ut sit sen
sus ꝙ extãte masculo femina sit in totuꝫ exclusa a suc
cedēdo uel aliq̃d aliõ petēdo si ē dotata sed si nõ ē do
tata lꝫ excludat̃ a succedēdo nõ tamē ab aliquid aliõ
petēdo imo possit petere se dotari cũ igit̃ in casu nr̃o
extarēt masculi lꝫ ista nõ fuerit dotata ab aliqua de p
sonis i statuto noiatis nec dos oblata fuit tamē exclu
sa a succedēdo si tam̃ uiueret posset petere se dotari
de bonis pr̃is ꝛ sic dotē suam augere sed qꝛ mortua
anteq̃ꝫ fratres essent ꝑ eã in mora ꝯstituti defecit hoc
ius petēdi qꝛ nõ cadebat amplius dotatio ꝛ sic remã
sit dos ꝓ̃dicta penes fratres ꝛ eoꝝ heredes. ar. C. de
cadu. tol. §. ꝓ ſo cũ si. ꝛ hoc de pr̃io dubio uel que
sito. ¶ Circa s'm quesitũ notandũ est primo ꝙ mor
tuo pr̃io fratre sua hereditas una cũ dimidia heredi
tatis paterne sibi iuncta per ĩmistionē. l. sꝫ si plures.
§. filio. ff. de uul. ꝛ pu. delata fuit suo. supstiti exclusa
dicta luchisina uirtute sequentis statuti de successioni
bus ab intestato fratrũ ꝛc̃. In qua etiã exclusione suf
ficit superistentia fratris absqꝫ alia dotatione ut colli
git̃ ex dicto statuto. Et ex his que dixi i precedēti arti
culo qꝛ tam̃ ille nõ adiuit eã nõ trãsmisit ad heredes
suos. s. directo hereditatē ipsaꝫ. C. d iur. delibe. l. qm̃
sororē. Sed ius delibe. sic si decessit infra annũ. e. ti.
cũ antiquiorib9. Videndũ est igit̃ de hereditate ipsi9
ultimo moriētis in qua reperit̃ dictũ ius delibe. ac ēt
d hereditate primo moriētis si ius delibe. nõ fuit trãs
missum ꝛ sic perinde esset ac si nõ esset delata. l. si in
fanti. circa mediũ cui sit delata ꝛ si uiueret dicta luchi
sina an sibi diceret̃ delata hereditas predicta. An ue
ro dicto ghibertino agnato uirtute dicti secũdi statuti
uersi. nõ existētib9 aũt fratribus ꝛc̃. Videt̃ pr̃ia pars
uerior qꝛ statutũ ꝓ̃dictum in illa particula excludit fe
minas extantib9 agnatis si dotate fuerit ꝛc̃. Et nihil
dicit quãdo nõ essent dotate quid esse debeat quod ē
intelligendũ. s. de bonis illi9 de cuius hereditate agit̃
per id quod nõ. per glo. ꝛ bal. in. l. i. C. de le. heredi.
in ultima gl. Sed hoc hic nõ erat igit̃ dicta luchisina
si uiueret posset uenire ad dictã hereditateꝫ fratris ex
cluso agnato qui ē in gradu remotiori. Et hoc de iu
re cõi ut in auc̃. post fratres la secũda. C. de leg. her̃.
Et posito ꝙ eã non adiuerit uidet̃ ꝙ eius filij similit̃
preferant̃ agnato predicto nõ ex persona matris nec
iure trãsmisso sed ex sua persona ꝛ iure directo qꝛ etiã
si luchisina mortua fuisset ante fratres filij eius in he
reditate fratrum postea decedentiũ ꝓ̃ferrent̃ de iure
cõmuni dicto agnato ut in dicta auc̃. post fratres fra
truq̃ꝫ filios ꝛc̃. Nec uidet̃ posse iuuari dictus agnat9
ad excludēdũ filios dc̃e luchisine ex forma tertij statu
ti sub Rica ꝙ mater nõ succedat filio circa finē dũ di
cit ꝙ ea que supra dixerat locũ habeãt in quibuscũqꝫ
ascēdentibus ꝛ descendentib9 ꝛ collateralib9 seu trans
uersalibus ex linea materna quasi filij dicte luchisine
dici possunt transuersales ex linea materna quo ad
dictum antonium ꝛ Bartholomeuꝫ auunculos quia
istud sine dubio non est ueruꝫ sed dicuntur transuer
sales illorum ex linea sororis eorum. Nam transuer
sales eorum ex linea materna ipsorum dicerentur
illi qui attinerent illis per matrem ipsorum. sed isti
non per matrem ipsorum sed per ipsorum sororem
attinebãt illis. Preterea non dicunt̃ trãsuersales ex li
nea sororis sꝫ dscēdētes trãsuersales aũt ex linea ma
terna diceret̃ frater matris illoꝝ qꝛ itētio dicti statuti ē
a successione alicuius excludere matrē eius ꝛ omnes
attinētes illi per matrem tã ex linea ascēdētiũ q̃ꝫ descē
dētium ꝛ sic fratrem uterinum q̃ꝫ ēt collaterales ꝛ sic
auũculũ si existant attinētes ꝑ patrem usqꝫ ad quar
tũ gradum ꝛ sic dum statutuꝫ dicit ex linea materna
debꝫ exponi. i. matris eius de cuius successione agit̃
ꝛ hic est uerus itellectus dicti statuti. sed hic ista luchi
sina non fuit mater illorum de quorũ successiõe agit̃
sed soror ꝛ attinebat ill' ꝑ patrē non aũt dũtaxat per
matrem illorum igitur sine dubio ꝓ̃fatũ statutum in
dicta ꝑticula ꝛ ultima ꝑte non nocet dictis pupill' nec
ꝓdest agnato ad excludēdos illos cũ ita illis attineat
ꝑ patrem sicut ꝛ iste agnatus si bñ ĩspiciat̃ qꝛ attine
bat illis per patrem cũ esset soror germana ip̃oruꝫ.
l. lege. xij. tab. C. de legi. here. statutũ uero uoluit ex
cludere attinētes dũtaxat ꝑ matrem non attinētes ꝑ
patrem ¶ His tamen non obstantibus puto ꝯ̃triũ
scꝫ ꝙ ꝓ̃fatus agnatus in successione ꝓ̃dictorum anto
nij ꝛ bartholomei ꝓ̃ferentur ipi luchisine si uiueret ꝛ
mlto fortius filijs illi9 qui sunt remotiores ꝛ ꝓueniũt
ex radice exclusa. x. coll'. qui. feu. da. pos. §. cum uero
corradus uersi. hoc aũt notãdum ꝛ ar. ff. quibus ad
liber. ꝓcla. nõ licꝫ. l. iij. in fi. Et nõ. ꝑ cy. in. l. ij. C.
q̃ sit lon. cõsue. ꝛ per bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad tertu. ꝛ ꝑ
bal. in. l. maximum uicium. C. de libe. ꝓ̃te. ꝛ Io. an.
in addi. spe. ti. de testa. §. i. ꝙ autem excludat sororē
licet non esset dotata a patre uel a fratre pꝫ ꝑ ea q̃ di
cta sunt supra qꝛ ꝓ̃fatũ scd̃m statutũ in illo uersi. non
extãtibus aũt fratribus dicit si dotate fuerũt ut supra
ꝛc̃. Notãdum qꝛ dicit ut supra. Et sic intelligit eo mõ
quo dixerat supra de fratre ꝙ excluderet sororem sꝫ
supra de fratre uoluit ꝙ eã excluderet siue esset dota
ta siue non qd̃ patet qꝛ eo casu quo non esset dotata
mãdat eam dotari ergo idem d̃bet dici in agnato qñ
frater non extat qꝛ statutum uult ip̃m subrogare in
locum fratris ad excludendum ut patet ex uerbis di
cti statuti dũ dicit ut supra. Non est ergo curandum
ꝙ statutum loquatur primo loco cõdicionaliter scꝫ si
fuerint dotate qꝛ ex eo ꝙ statiꝫ subicit si uero ñ fuerit
dotate ꝛc̃. patet ꝙ idem uoluit si dotate nõ essent. s.
ut excluderēt̃ uoluit tamē ꝙ tunc dotarentur uerba
nãqꝫ ꝓ̃cedentia legis per sequentia declarantur. ff. d
peti. here. l. utruꝫ uersi. ꝛ puto sequentem clam ꝛc̃.
ubi est bonus tex. ad ꝓpositum nostrũ ꝓ̃fatũ tñ on9
dotãdi expirauit per mortē cũ nõ ꝯstituerit agnatuꝫ
in mora nã ñ debent esse deterioris ꝯditionis mascu
li ad excludendum istam feminam a successione pr̃is
ꝛ fratrũ qꝛ ip̃a erat maritata a matre ꝛ dotata q̃ꝫ si a
nullo imo deberēt ēē melioris qꝛ i p̃mo casu ñ uidet̃
pr̃ia facie necessaria alia dotatio cũ sit eã nõ recipiēs
iterationē ut supra dixi. scd̃o sic. igit̃ si mascul' exclu
dit in scd̃o casu fortius in primo ꝙ excludat i scd̃o pꝫ
ex his que supra dixi ꝛ ex tex. statuti si bñ inspiciatur
his igit̃ ꝓbatis pꝫ respõsio ad ea que ꝯtinent̃ i scd̃o
quesito qꝛ illa luchisina adire non potuisset qꝛ agna
tus ei preferebatur ꝛ multominus filij eius per iam
dicta. Ex his patet etiam non esse necessariuꝫ respõ
dere ad tertium quesituꝫ qꝛ expeditũ est per ꝓ̃dicta.

¶ Stante eodem statuto an pr̃ possit substituere filie
in dote. ¶ Casus sequentis consilij.

¶ Pater filie legauit quingenta pro dote ꝛ ꝙ posset
augeri usqꝫ ad alia centum ad arbitrium talis. Et si
decederet

decederet sine liberis dedit in illa substitutū. Postea
in uita sua dotauit dictã filiã de sexingẽtis. Querit̃ an
substitutio duret in dicta dote data inter uiuos si filia
sine liberis decedat. Et notãdū ꝙ pater dixit ꝙ uole
bat eã esse ꝯtentã pro omni iure quod habere pote
rat filia in bonis paternis ratione legitime uł in alijs
bonis maternis dicte filie que pater tenebat.

.cxij.

In christi nomine amen.

Substitutio que facta fuit huic dragonete cū decede
ret sine liberis ut dos deueniret ad heredes testatoꝝ
fuit fideicõmissaria ⁊ sic erat onerosa. ff. de uul. ⁊ pu.
l. coheredi. §. cū filie. ⁊ ibi nõ. p Cy. C. de ioff. testa.
l. ex tribus. Nunc ergo ꝯsiderãdū ꝙ pater cū dictam
dotẽ legauit noluit eã esse ꝯtentã ꝓ legitima quã po
terat petere in bonis paternis ⁊ etiã ꝓ bonis mater
nis pertinẽtib⁹ ad filiã que pater possidebat. Primo
ergo de dicta dote dꝫ deduci quãtitas sufficiẽs ad legi
timã que est tertia pars eius quod erat habitura ab
intesta. in bonis paternis. C. de inoff. test. l. parẽtib⁹
⁊ in auc. nouissima. ⁊ in illa nõ potuit filia grauari
ꝙ post ei⁹ mortẽ restitueret heredi testatoris. ut. l. quõ
in priorib⁹. ⁊. l. omnimõ. C. de inoffi. testa. ⁊ plene ꝑ
Cy. in. d. l. ex trib⁹. sequit̃ ergo ꝙ usqꝫ ad illã quanti
tatẽ dicta dos pertinet ad heredẽ dragonete non ad
heredẽ testatoris uigore substitutiõis. Et si tota dos
non trãscenderet sūmã debitam ad ltimam tota ꝑ
tinet ad heredẽ dragonete. Si uero transcendit tunc
scdo loco debet cõsiderari quãtū ualebant bona ma
terna que pertinebant ad dragonetã ⁊ usqꝫ ad illam
sūmam simił pertinẽt ad heredẽ dragonete qꝛ sic in
ipsis bonis maternis nõ poterat dragoneta grauari
quia erant sua ut. ff. de le. iij. l. iij. §. si rem ita nec in
eo quod relictū sibi fuit loco illoꝝ ut. ff. de dote ꝓle.
l. iii. i prin. ⁊. §. mulier dotẽ als ẽ lex ubi hoc aperte
probat̃. Dicit̃. n. ibi. ꝙ sicut maritus legando uxori
dotẽ nõ põt eã grauare. Ita si legat aliquid pro do
te uel in recõpẽsationeꝫ dotis sic in ꝓposito si pꝛ reli
quisset filie bona materna nõ potuisset illã ĩ illis gra
uare ut. d. l. iij. §. si rẽ ita nec cū legauit dotẽ uł quãti
tatẽ loco illoꝝ. Et ista sūt uera ⁊ clara ẽt si dragone
ta nõ fuisset ꝯsequuta dotẽ predictã in uita patris. sꝫ
post mortẽ uigore testamẽti. ¶ Sꝫ nūc ẽ uidẽdū qd
si illa. que pꝛ ĩ dotẽ dedit in uita sua trãscẽdat sūmã
legitime ⁊ bonoꝝ maternoꝝ. puta legitĩa põt ascen
dere ad ducẽta. bona materna silr ad ducẽta ista ꝑti
nẽt ad heredẽ dragonete idubitãter ut dictū ẽ supra.
Sed quid de alijs ducẽtis respõdeo ꝯsiderãdum ẽ ꝙ
lꝫ pꝛ in testõ legauerit quingẽta ⁊ illa uoluit ꝑuenire
ad heredẽ suū ⁊ sic uideret̃ pꝛia facie ꝙ substitutio ñ
se ulterius extẽderet tñ qꝛ antequã substitutionẽ face
ret uoluit ꝙ posset augeri dos de centū ⁊ postea sub
stituit dicta substitutio se extẽdit ad oĩa sexingenta ut
C. de fideicõ. l. cū. uirū ⁊ ꝙ ibi nõ. Si ergo q̃rit̃ utrū
in eo qđ trãscẽdit sūmã legitime ⁊ bonoꝝ materno
rū dicta substitutio ualeat ⁊ sic ad heredẽ testatoris ꝑ
tineat uɾ̃ ꝙ nõ qꝛ qñ quis ꝯsequit̃ legatū in uita testa
toris nõ uɾ̃ hẽre ex cã legati sꝫ uigore donatõis inter
uiuos nisi sit exp̃sse dictū per testatorẽ ꝙ ipse dat ex
cã legati ut nõ. ff. de le. ij. l. legatū per gl. ⁊ bar. Quã
do aūt quis legatū nõ ꝯsequit̃ ex testõ sꝫ iter uiuos ñ
tenet̃ ad onus sibi iniūctū ut. ff. de le. iij. l. uxorẽ. §.
testõ quo filiū in fi. ubi uɾ̃ expressus tex. cū glo. Sed
certe si dicẽus dragõetã ñ hũisse dotẽ ꝑdcãm ex cã te
stamẽti sꝫ iter uiuos seq̃t̃ icõueniẽs ꝙ testū erit nullū
qđ patꝫ qꝛ nihil poterat ex eo dragoneta petere tum
qꝛ pꝛ ita uoluit cū dedit dotem. s. ꝙ relicta i testõ con
cluderent̃ ⁊ sic ex eo nil posset petere tū qꝛ ẽt si ñ di
xisset ita esset de iure. ff. de le. ij. l. lucius ⁊ l. ticia. §. q̃
i uita ⁊ sic tãq̃ ꝓterita redderet testūm nullū qđ non
ꝓsumitur pꝛ uoluisse iuxta nõ. in. l. iij. §. sed utrū de
mio. ubi nõ. gl. ꝙ ñ sufficit filiã habẽ dotẽ iter uiuos
nisi sit ĩ aliquo instituta in testõ iõ puto ꝙ ex cã testi
uideatur sibi dotem dedisse ⁊ testūm ualeat ar. de re
bus dubijs quotiẽs de re. iur. l. in testis ⁊ quidẽ totã
dotẽ ne diuerso iure cẽseatur deusuc. cū qui edes ex
quo sequitur ꝙ ĩ illa ꝑte durat substitutio postq̃ iure
legati cẽsetur facta ⁊ oĩa de illa deducẽda sunt sicut si
post mortẽ patris ad ipãꝫ deuenisset. ff. de libe. leg.
l. iij. i p̃n. ⁊ expresse per bar. i dicta. l. legatum de le.
ij. ⁊ sic ꝑtinebit ad heredẽ testatoris uigore substitu
tionis nõ ad heredem filie. Ceterum illud ꝯstat ꝙ ĩ
dote põt filia grauari quatenus est ultra legitimã ut
nõ. in. l. fi. §. filia de le. ij. per mar. fil. ⁊ bar. ⁊ per ci.
in. l. i. §. uideamus de rei. uxo. acti.

.cxiij.

In christi nomine amen.

Substitutio ꝑdicta facta antonio fuit directa pupilla
ris qꝛ facta fuit filio in ꝑtãte testatoris cõstituto ⁊ in
etate pupillari ⁊ per uerba directa. l. si heres erit ⁊ de
cessẽit ĩ pupillari etate ⁊ sic cõcurrūt oĩa req̃sita ad
pupillarem ergo ⁊c. ff. de uul. ⁊ pu. substi. l. ij. i p̃n. cū
ibi nõ. mortuo igitur dicto antonio delata fuit eius
hereditas ex dicta substitutiõe p̃fate iacopine una cū
hereditate primi testatoris patris dicti antonij q̃ iure
suitatis postq̃ non apparet antoniū illi se imiscuisse
uł ab ip̃a se abstinuisse fuit trãsmissa ad heredẽ dicti
antonij cū potẽtia se imiscẽdi uel ab ea se abstinendi.
ff. de acquirẽ. heredi. siquis filium. §. i. cū ibi nõ. retẽ
ta cõi ⁊ uera opi. q̃ ẽ ꝙ existentia sui heredis opetur
trãsmissionem hereditatis non app̃hense. C. de iure
delibe. l. iij. de suis ⁊ legit. l. apud hostes. ff. de testa. mi
li. ex militari. §. fi. ⁊ l. uentre de acq̃rẽ. here. ⁊ utrobi
qꝫ nõ. per bar. Prefata uero iacopina postea maior
facta ĩmiscẽdo se bonis paternis ⁊ ip̃a dãdo in doteꝫ
censetur adiuisse per prius hereditatẽ antonij fratris
ex pupillari ⁊ per posterius hereditatem patris ex iu
re trãsmisso cum talia bona non potuerit app̃hendẽ
⁊ in dotẽ dare nisi sic uideat̃ fecisse seu citra ius ⁊ no
mẽ heredis tã filij quã patris igitur ⁊c. l. gerit. ff. de
acqui. here. cum his que ibi nõ. per bar. in. v. princi
pali qõne facit lex. si auia. C. de iure deli. iūcta. l. ꝓ
hẽde. §. papi. ff. de acq̃. hẽdi. cū sy. iūcta. l. illõ. co. ti.
¶ Nūc ẽ uidẽdū de substitutiõe fcã iacopine lꝫ ĩ pūcto
de eo ñ q̃rat̃. s. que uł qualis fuerit ⁊ quid in ea ue
niat ⁊ certe illa ñ põt dici fuisse pupillaris postq̃ ip̃a
decessit maior facta. ff. de uul. ⁊ pu. l. v̄bis ciuilibꝫ ⁊. l. i
pupillari. Sed ẽ uidendum utrum sit uel ualeat tãq̃
fideicõmissaria ⁊ uidetur ꝙ non qꝛ restricta fuit ad tẽ
pus pupillaris etat̃ qꝛ dixit si ãbo decesserint ĩ pupil
lari etate ⁊ sine filijs ꝙ bõa uẽdãtur ⁊ dispẽsent̃ in cõ
structione monasterij ⁊c. ¶ Cum ergo copulatiue fuit
locutus dicendo i pupillari etate ⁊ sine filijs ⁊c. ⁊ co
pulatio facta fuerit respectiue ad aliud uidet̃ requiri
concursus utriusqꝫ copulati. l. si heredi plres. ff. de cõ
di. insti. Sed hic deficit alterum qꝛ non decessit i pu
pillari etate sed post ⁊ constat qđ substitutio restricta
ad unum t̃pus uel casum ad aliud t̃pus uel casum

nõ porrigitur. ff. de uul. ⁊ pu. l. si ita quis. ⁊ l. si maꝫ ⁊ ibi nõ per bar. Sed in cõtrariũ facit ⁊ ẽ uerius qꝛ copula illa si sumatur proprie ſm extremũ copulatũ superfluo censebiꝫ appositũ. Si. n. noluit substitue re nisi eo casu quo decederet in pupillari etate ⁊ non post ad quid superflue subiũxit ⁊ sine liberis cũ sem per ⁊ indistincte qui decedit in pupillari ſm cõez cur sum nature decedat sine liberis sufficiebat ergo dice re primũ. scz in pupillari etate. Sed uerba cũ alr̃ fie ri põt nunquã sic sunt exaudiẽda ut frustra uel super fluo fuerint uel censeãtur apposita si aliquis alius sa nus intellectus dari põt eis. ff. ad munici. l. i. in fi. de iuꝫ iur. l. iij. §. nõ frustra dcꝫ. i. si qñ cuz si. Põt aũt sanior intellectus dari ut propter illa uerba ⁊ sine li beris censeatur uoluisse substituere ẽt i tẽpore quo li beros habere põt. s. post pupil. eta. ff. qui petant tu to. l. credendũ. §. si uero maritus cũ ibi nõ. ⁊ qđ nõ. per glo. in. l. precib⁹. C. de impu. ⁊ alijs substi. ut sic illa copula ⁊ ponatur ꝓ disiũctiua. s. uł sicut ecõuer so contigit interdũ ꝙ disiũcta poniꝫ pro ꝯiuncta pro saluãda mẽte defuncti. C. de insti. ⁊ substi. l. generali ter. ff. de heredi. insti. l. lucius la ſa de rebus dubijs si is qui ducẽta. §. sed si pꝛ nec est nouũ ut una dictio ponatur pro altera cũ expedit. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. l. eas cãs cuz ibi nõ. uł si uolumus ꝙ stet ꝓprie đ una orõne faciamus duas ⁊ ubi copulãtur sub uno uer bo subaudiatur aliud hoc mõ uidelicet si decesserint in pupillari etate ⁊ si decesserint sine liberis uẽdanꝫ bona ⁊c̃. Si. n. sic fuisset loquutus testator nõ eẽt du biũ ꝙ ista substitutio locũ nũc haberet. Idẽ ergo dꝫ ẽẽ in casu nostro qꝛ celeritate uerborum loco pluriuz uerborũ posuit unũ ⁊ de duab⁹ orationibus fecit unã ar. l. iij. §. fi. ff. đ dona. inter ui. ⁊ ux. ⁊ sic đ una põt fieri resolutio in plures. l. falsa. §. fi. de cõdi. ⁊ de. Nã de impericia istius notarij manifeste apparet ex teno re testamenti quia inepte loquitur ⁊ per uerba incon grua si ergo ẽt i ꝑte ista uerba protulit mõ predicto potius ẽ ascribendũ sue imperitie que nõ debet office re uolũtati. C. de testa. l. errore potissime cum de ipi⁹ imperitia loquẽdi appeat ꝙ testator ita uoluerit pro ut uerba sonant cum talis intellectus eẽt absonus ut supra probatum ẽ. Concluditur ergo ꝙ loc⁹ ẽ fidei cõ. substitutioni de pia cã in casu nostro qꝛ casus eue nit cum decesserint ambo sine liberis. s. masculis qꝛ ſm naturã habere nõ potuit in etate pupilari ⁊ femi na que ⁊ si habere potuit casualr̃ tamẽ accidit ꝙ nõ habuit ⁊ sic in utroqꝫ uerba testatoris uerificanꝫ. C. de heredi. insti. l. iij. ¶ Nunc ergo ẽ uidẽdũ quid ue niat in fideicõmisso. Et breuiter de duabus partib⁹ de tribus omnium bonorum non est dubium ꝙ ille ueniunt quia cum fideicõmissum sit ad piam causaz cessat trebel. sicut ⁊ falcidia secunduz opi. bar. ꝙ plu ries fui secutus in. l. marcellus. ff. ad trebel. licet glo. dicat aliter in. c. si pater de testa. li. vi. sed postea i no uellis loquitur aliter. De tertia uero parte hereditaꝫ que erat legitima dicti filij ẽ magis dubium. Et certe si hoc fideicõ. fuisset relictum a dicto antonio clarum esset ꝙ in eo legitima non ueniret quia in illa nõ po tuisset per fideicõmissum grauari sicut nec i bonis ꝓ prijs. l. coheredi. §. cuz filie. ff. de uul. ⁊ pu. uersicu. nec in fideicommisso. ⁊ l. quoniam in prioribus de inoffi. testa. ⁊ nõ. e. ti. l. ex trib⁹ per ci. Sꝫ istud fidei ꝯmissũ fuit relictũ a substituto ipuberis uꝫ a dc̃a iaco pia q̃ cũ ex substitutõe pupillari ꝯsequaꝫ dc̃aꝫ ltimã ⁊ sic a patre qui potuisset alium substinere potuit ẽt

a patre per fideicõmissum grauari tã in ea ꝙ in alijs quibuscunqꝫ bonis impuberis q̃ aliunde ꝙ a patre habuisset qꝛ licet hoc sit uerum i ip̃o filio ipubere ꝙ aliunde habuit ꝙ a patre ip̃e tamẽ substitutus pupil laris cẽseꝫ habuisse a patre qꝛ ex dispõne patris scz substitutione ꝑdicta sicut ergo uenientes ab intestato impuberis si pater ñ substituisset pupillariter potuis sent a patre grauari in bonis q̃buscunqꝫ impuberis ⁊ sic etiã i legitĩa decedente pupillo in pupillari etate qꝛ cẽsetur habẽ ex tacita uoluntate patris qui potuit eis auferre aliũ pupillariter substituendo ⁊ ñ abstulit l. si fundũ ꝑ fideicõmissum. §. fi. cũ. l. se. ff. de le. i. ⁊ qđ ibi ꝑ di. ⁊ ꝑ. ci. in. đ. l. ex tribus ⁊ bar. i. đ. §. cuz filie iũcta. l. siquis cum nullũ de iuꝫ codi. ⁊ ita fortius substitutus pupillaris q̃ hꝫ ex exp̃ssa dispõne pr̃is ꝑ notata in dictis locis. Et sic cõcludo ꝙ ẽt dicta tertia q̃ debebatur filio ꝓ legitĩa uenit in hoc generali fidei ꝯmisso cũ fuerit relictũ ab ultimo moriẽte. ff. de usu fruc. lega. l. codicil. circa. p̃n. ⁊ ibi nõ. per bar. ⁊ sic a substituta pupillariꝫ q̃ potuit grauari i legitima filij ⁊ i alijs quibuscũqꝫ bonis eius licet ip̃e filius ñ potuissꝫ ꝑ iã dicta ⁊ ueniet itegraliter sine đtractione trebellia nice sicut supra dixi de alijs duabus tertijs. ¶ Ceteꝝ de alia legitĩa detrahẽda de hac tertia non est tractã dũ qꝛ sorori i bonis fratris ñ debeꝫ legitĩa nisi turpi ꝑsona hẽde istitu. qđ h̃ nõ ẽ. C. de ioffi. testa. fratris ⁊ l. fratres. Et sic oĩa bona testõris que fuerũt apud antoniũ filiũ sine aliqua diminutione debent in piaꝫ cãm ꝯuerti nec maritus põt de illis aliquid lucrari ex forma statuti qꝛ illud statutum loq̃tur ⁊ debet itelligi de illis bonis q̃ simplr̃ potuissẽt i dotem dari sed ista ñ sic cũ subiacerẽt fideicõmisso sub cõditione. l. fi. C. cõia de lega. unde trãsiuerunt ad maritum cũ sua cã ⁊ sic resoluto iure datoꝝ. resolueretur ius acceptoris. ff. de pig. l. lex uectigali de le. ij. peto. §. predium de iure fisci statius. §. cornelio cũ đ dona. inꝫ. ui. ⁊ ux. nup. ¶ Quatenus ũo dicte dñe fuit relictũ a pr̃e suo pro dote uidelicꝫ mille q̃ngente libre uideꝫ dicendum ꝙ dictus maritus debeat illas integras habere qꝛ illas potuit simplr̃ in dotem dare nec enim in hoc fideicõ misso uniuersali ueniũt qꝛ nec spãlr̃ in eis uideꝫ po tuisse grauari eo qꝛ succedũt loco legitĩe iuxta nõ. per ci. in. l. sancimus. C. de nup. ⁊ filia i sua legitĩa non põt grauari ꝑ fideicõ. dicta. l. qm̃. C. de inoffi. testa. Nec in dote quatenus cõcurrit cũ legitima iuxta nõ. per bar. post mar. silꝫ. in. l. fi. §. filie. ff. de le. ij. ⁊ l. lu cius. §. maritus ad trebeł. ⁊ ci. i. l. i. §. uideamus. C. de rei. ux. acti. ⁊ bal. in. l. qm̃ nouelł. C. đ ioff. testa. ⁊ Io. an. i addi. spe. ti. de sen. §. ut aũt i addi. q̃ inci pit sed icidit alia qđ ⁊c̃. Et sic dimidiã dicte dotis ha bebit ut maritus ⁊ tãquam lucrum ex forma statuti. Alterã ũo dimidiã tãquaꝫ heres uxoris. ¶ Sed hic incidit dubium qualiter possit hoc ꝓcedẽ cum dictuꝫ relictum ut diciꝫ nunq̃ fuerit a fratre ꝯsecuta ⁊ sic ui deꝫ ꝙ iuꝫ ꝯfusionis fuerint extinctum cum ip̃a fuerit heres fratris sui q̃ erat ad illud debitor. C. de pac. l. debitori. Sꝫ respondeꝫ uerum esse ꝙ extinguiꝫ quã tũ ad effectum agẽdi qꝛ ꝯ seipsam agere ñ poterat sꝫ nõ q̃tũ ad effectũ retinẽdi aduersus fideicõmissariũ uniuersalẽ. ff. ad trebel. l. debitor. C. ad. l. fal. i impo nenda ⁊ l. irritã. ¶ Itẽ posset opponi ꝙ ñ indistin cte sit uerum qđ supra dixi de relicto ꝓ dote sꝫ ita de mũ si non excedat legitimã alr̃s quatenus excedit põt in illo grauari ut nõ. ꝑ doc. in iuribus supra ꝓxi. allꝫ. Sed respondeo illud uerum de iure cõi sed quia ex forma

forma statutorū femine cōiter excluduntur a succedē do extantibus masculis debent tñ dotari puto ꝙ tota dos que eis datur uel relinquit̃ loco ltime hēatur cum illi⁹ ꝯtemplatōe excludat̃ iō uī̃ uelle statutū ꝙ illa sit sua portio ar. l. qui uolebat. ff. de heredi. insti. Jō. in ea ⁊ in nulla parte eius potest grauari tanꝙ̃ ipsam habeat ex dispōne statuti ar. ff. ð adop. l. si arrogator. §. sed an impuberi in fine.

¶ Quid si filia succedat fratri qui eā tenebat̃ dotare ex forma statuti ⁊ nō ꝯfecerit inuētarium. Et sic priuari debeat hereditate. An retinere poterit dotē. Et an ius illam retinendi competat heredibus eius.

.cxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Ultra ea que tanguntur ī pūcto suprascripto presupponitur in facto ut mihi asseritur ꝙ prefata pacientia fuit maritata fratre suo francisco ⁊ tamē ð bonis maternis nunquā aliquid habuit in dotē uel alio modo Presupponitur ēt ꝙ lꝫ ex forma statuti dicti loci non succederet patri una cum fratre debeat tamē dotari de bonis paternis cōdecēter. Exquo sequit̃ ꝙ dicta paciētia erat creditrix fratris sui in quātitate declarāda arbitrio boni uiri. lege quero cū. l. sequēti. ff. ð iur̃ do. ð le. iij. l. filie. ⁊ hoc ex forma statuti ⁊ sic creditrix successit ðbitōi i dīdia ⁊ paul⁹ barban⁹ illi⁹ i alia dīdia Uidēda sūt g⁹ plura. Primū ē utꝝ ꝑꝑ h solū ꝙ ðbitori successit dcā dña ius sui crediti fuēit extictū ꝯfussione. Rñdet̃ ꝙ fuit extinctū ꝓ dimidia tantū sicut ꝓ dimidia tantū successerit. C. de pac. l. debitori cū ibi plene nō. Et hoc quantū ad effectū agēdi qꝛ nō potuit sibi remanere ius agendi ꝯ̃ seipsā. l. frat̃ a fratre cum ibi nō. in fi. prie glo. magne. ff. de condi. idebi. pro altera uero dimidia remāsit ius agēdi ꝯ̃ coheredē eius. s. dictū paulū dicta. l. debitori. C. ð pac. ¶ Secūdo queritur utrū saltē remāserit sibi ius crediti quātū ad effectū retinēdi contra epm petentem bōa uirtute fideicōmissi ⁊ sic quo ad effectū excipiēdi. Rñdetur ꝙ sic qꝛ quātū ad hunc effectū cōfussio que resultat ex aditione nō nocet. C. ad. l. falcidiā. l. i iponenda. ff. ad trebel. l. debitor cū ꝯcor. ¶ Tertio queritur utrum istud ius retinēdi ⁊ excipiendi perdiderit propter nō ꝯfectionē inuētarij. Rñdeo nō qꝛ uideo ꝙ ꝓpter hoc nō ꝑdit̃ ltima debita iure nature sm opinionum doc. ut nō. i auc. hoc āpli⁹. C. de fideicō. ergo nec ius retinēdi ꝓ ista dote que loco ltime succedit iuxta nō. per. ci. C. de nup. l. sancimus poterit ergo heres dicte paciētie retinere bona hereditaria aduersus dominū epm pro dote ꝯgrua ⁊ ꝯdecēti que debebat̃ illi domine in bonis paternis postquā nupserat ⁊ sic extiterat ꝯditio sub qua sibi debebat̃ iuxta nō in. l. ticio centū. §. ticio genero. ff. de ꝯdi. ⁊ de. per bar. qð quidē ius retinēdi cātum origilr in ꝑsona dicte paciētie transiuit ad eius heredē. C. ad. l. fal. l. quāquam.

¶ Quarto querit̃ an fruct⁹ ꝑcepti per dictā paciētiaꝫ in eius uita debeāt ꝯputari in dictā dotē qꝛ si h esset habuissꝫ forte plus quā ascēderet quātitas dotis. Et uī̃ ꝙ nō ꝯputētur. qꝛ ī liberis primi gradus fruct⁹ ñ ꝯputātur in quartā. l. iubem⁹. C. ad trebel. ergo nec ī hāc dotē que succedit loco illius quarte ut dixi. In ꝯ̃riū uidetur casus apertus. ff. ad trebel. l. mulier. §. cū proponeretur in fi. Breuiter dicendū ē ut ibi nō. ꝑ bar. in fi. ꝙ si dicta dña prefatos fructus ꝯsumpsit bona fide nō in euersionē fideicō. ñ ꝯputant̃ i dictaꝫ dotē secus si fuissent repti tpe mortis ei⁹ nō ꝯsumpti ⁊ hoc per. l. ticius. ff. ad trebel. i fi. ¶ Quinto loco ⁊ ultimo uidēdū ē an ꝯpetat heredib⁹ dicte domie ius retinēdi dicta bona pro ꝯsecutōe itegre dotis. An uero dimidie tantū rōe dimidie in qua successit illa domina fratri suo ⁊ pro altera dimidia ꝯpetat heredi dicte domine ius agēdi cōtra coheredē dicte dñe. s. dictum paulū qð uī̃ qꝛ per aditōneꝫ hēditat̃ fuit ut. ſ. dixi extinctū ius agēdi ꝓ dimidia ⁊ ꝓ altera remāsit ꝯ̃ dictū paulū coheredē. d. l. debitori. C. ð pac. siue dicamus ꝙ illud sit ius actionis scꝫ conditio ex dicto statuto qð mādat filiā exclusam a successione dotari. ff. de ꝯdi. ex lege. l. unica siue dicamus ꝙ sit iudicis officium iuxta nō. ꝑ Jaco. de are. ⁊ bar. in. dicto. §. cū ꝓponeret̃ ⁊. l. obligamur. §. lege. ff. ð acti. ⁊ obli. de ritu. nup. q̂ liberos hꝫ ergo ius retētionis aduersus dñuꝫ epm ꝓ dimidia ꝓ altera uero dimidia ius agendi contra coheredem dicte dñe Breuiter si dicamus ꝙ per mortem dicte patientie sine liberis tota hereditas primi testatoris ðbeat int̃ pauꝑes distribui quasi i dictū casū fuērit relicta pauperib⁹ ñ solū illa dimidia in qua fuit istituta dicta paciētia sꝫ ēt illa i qua fuit institutus paulus barbanus qð pria facie uidet̃ qꝛ dictus testator i dictū casum quo ðcederet dicta paciētia sine liberis post certa spālia relicta mādauit oīa alia bona sua distribui int̃ pauꝑes ⁊ q̂ oē dicit ⁊c. l. iul̃. ff. de le. iij. ⁊ ꝓ h. l. q̂dā testō ꝓculū. ff. de uul. ⁊ pu. ⁊ tūc haberet ius retinēdi ꝓ tota dote qð pꝫ qꝛ ꝓ ꝑte dicti pauli restitura pauꝑibus haberet ius agēdi ꝯ̃ eos tāquam ꝯ̃ fideicōmissōs uniuersales post restitutam hereditatem sicut ante restiturā habebat ꝯ̃ ipm paulum. l. i. i pn. ff. ad trebel. iūctis his q̄ supi⁹ dixi fortius ergo ius retinēdi. l. i. §. qð ait. ff. de supfici. Si uero dicamus ꝙ ꝑ mortē dicte dñe paciētie nō debe. t deuenire ad pauꝑes nisi illa dimidia in qua fuerat illa instituta quasi testator uiđeat̃ solū sensisse de omnibus bonis suis scꝫ illius dimidie ñ alterius i qua fuit institutus paulus qð uidet̃ rōnabilius ⁊ tūc posset retinere solū ꝓ ꝯsecutione dimidie dotis pro altera uero dimidia haberēt heredes dicte dñe ius agēdi ꝯ̃ dictū coheredem apud quē repit̃ altera dimidia hereditatis pñe sicut habebat dicta dña hoc aūt scꝫ an oīa bōa debeāt ad epꝫ ꝑuenire uel dūtaxat dimidiā q̄ fuit dicte dñe paciētie ꝓ nūc aliter nō determio qꝛ de hoc i pūcto ñ querit̃ sꝫ alia iuestigatōe opus ē.

¶ Aliquid ð materia simulationis contractus.

.cxv.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pūcto supra scpto cū ad ānullādū tenutā solum ⁊ dūtaxat ī effectu alleget̃ simlatio istumtoꝝ depositi ⁊ ꝑ ꝯsequens nullitas debiti ⁊ sic tāquā surrepticia ⁊ facta ob falsum debitum reddatur nulla. l. i. §. hec uerba. ff. ne uis fiat ei ⁊ qð nō. in. l. fulcimus. §. i. ff. quib⁹ i ex cau. i pos. eat̃ ꝑ gl. Et subnectit̃ ꝑ excipientem spēs ⁊ cā simulationis qð fiēdū ē al̃. ñ audit̃ excipiens de simulatione scðꝫ bar. qui ita nō. in suo uulgato cōsilio qð icipit petrus nitole. ¶ Et dicit̃ fuisse cōfecta dicta istrumēta ut p̄fatus ¶ Johānes depositari⁹ inetu dictoꝝ depositoꝝ obseruaret ⁊ effectualr̃ adimpleret laudāda ꝑ dictos ðponētes i quos eadē die ⁊ hora fuit factū cōpromissum int̃ depositariū ⁊ cessionariū ñ aūt ꝙ reuera ullū depositū iteruenerit dico ꝙ bene ꝯsidera. p̄dic. p̄fata exceptio silatōrionis ⁊ al

legatio ex sui met tenoꝛ redditur nulla inefficax. et non concludẽs ad nullitatẽ dicte tenute et per consequẽs reiciẽda cum ita debeat esse apta exceptio sicut actio alias succũbit exci piens. ff. de flũi. l. i. §. labeo et ibi per bar. et per eũdem in l. i. ff. de excep. Nam ex tenoꝛe dicte exceptionis et ex cõtẽtis in ea apparet ꝙ cessionarius uel heredes eius nõ pretẽdũt falsuz debitũ sed uerũ et qd nõ defi cit obligationis substãtia lz fuerit alterat⁹ mod⁹ et licet fuerit quedã fictio seu simulatio de stipulatione penali ad contractũ depositi que quidẽ simulatio nõ põt obici contra instrumẽtũ ad ipsi⁹ ãnulationẽ. C. si cer. pe. l. si ex precio. Nã intẽtio dictoꝝ deponẽtiũ fuit astringere dictũ depositariũ ad pene promissionẽ si laudũ non seruaret. Sed paulo honestiori uocabulo usi sunt uer bo depositi simulauerũt ergo facẽ unũ et fecerũt aliud quo casu si res põt ualere ut reuera egerunt reicit si mulatũ et ualet prout reuera fuit actũ et sic in casu nr̃o censet depositari⁹ cuilz de dictis deponẽtib⁹ obligasse ad ducatos quĩgẽtos nomine pene si laudo ferẽdo per eos nõ obtẽperaret qꝛ sic inter eos reuera fuit actũ prout ex tenoꝛe dicte exceptionis colligit. Ista nãqz stipula tio fuit act⁹ occultat⁹ qui preualet et depositũ fuit act⁹ fictitie expressus qui reicit. C. plus ualere qd agit per totũ. Et hoc uult Bar. in. l. emptoꝛ. ff. de aqua plu. arcẽ. et. l. luci⁹ la. ij. ff. depositi. Dicẽs ꝙ uera simula tio dicit quãdo partes simulauerũt aliquid facere et ta men inter se egerũt ꝙ nihil fiat ut cũ timoꝛe tirãni uel criminis ab eo commissi simulat quis se uẽdere hoc acto ꝙ uẽditio nõ fiat sic loquit. l. emptoꝛ pꝛealle. et. l. ima ginaria. ff. de reg. iur. de contrahen. emp. l. nuda. Sed quãdo simulãt unũ contractũ facere puta uẽditõis et faciũt unũ aliũ. s. pignoꝝ ualet ut pign⁹. C. pl⁹ ualere quod agit. l. emptiõe et i. c. illo uos extra de pigno. et. c. ad nostrã. de emp. et uen. hoc ẽt uoluit bal. in. l. cũ pcib⁹ C. de pba. Dicẽs ꝙ quedã est simulatio nihil agẽtiũ et ista est pprie simulatio. Quedã aliud agẽtiũ ista nõ est pprie simulatio ex qua uiciet instrumẽtũ. Si illud ꝙ reuera agit põt ualere ut agit alias ualz ut simulate concepit. d. l. lutius. ff. depositi. Cũ igit in casu nostro dict⁹ depositari⁹ potuerit se obligare per stipulationẽ ad penã si nõ seruarz laudũ perinde ẽ ac si se obligas set lz obligatio depositi fuit pure concepta. C. de postu. l. si sub spẽ. Et cũ nõ seruauerit laudũ ut in dicto pre supponit lz ipm approbauerit quod non sufficit. ar. ff. de act. emp. l. si heres in pria carta tituli ubi heres dãnatus uẽdere a testatoꝛe nõ satisfacit uolũtati uen dendo nisi etiã cetera que sunt de natura uẽditionis adimpleat ideo põt adhuc conueniri actiõe ex testamẽto ad illa qꝛ cẽset cogitatũ de effectu. l. i. §. fi. ff. ꝙ quisqz iur. sequit ꝙ incidit i penã et obligationẽ dicte quãti tatis que simulate fuit in depositũ deducta sz existent pro pena promissa et sic tenuta non fuit surrepticia nec capta pro falso debito sz pro uero. Et per consequẽs cessat fundamẽtũ excipientis ꝙ in hoc solo consistit. Et sic ex isto capite simulatiõis nõ põt ipugnari. Ex quib⁹ se quit ꝙ nõ fuit necessariũ inducere statuta de quibus supꝛa ad reprobationẽ testiũ de simulatione loquẽtiũ Tũ qꝛ dicta simulatio nõ ẽ talis que irritet instrũm depositi sed alterat faciẽdo ipm transire in aliã spẽm obligatiõis ar. ff. de dona. cã moꝛ. l. ubi ita donatur tũ qꝛ et si irritaret qꝛ fuisset uera simulatio nihil agen tium dicta statuta nõ sufficerẽt qꝛ loquũt qñ quis uel let pbare per testes contra instrũm cõtinẽs uerũ debitũ ut ex tenoꝛe coꝝ apparet. Et sic bñ põt pbari per testes ꝙ debitũ nõ est ueꝝ si simulatũ et sic ꝙ cessant dicta statuta per ea q̃ habẽt i. l. diu⁹. ff. de testa. mili. per bar. et in. l. i. in. prin. quod ui aut clam per eũdẽ. Nec etiã obstat ꝙ heredes deponẽtiũ nũꝙ habuerũt possessio nẽ naturalẽ uel ciuilẽ lz deponẽtes eã habuerint per cõstitutionẽ pcarij. sz ea q̃ plene nõ. bar. in. l. induz i pn. ff. de acqnirẽ. pos. Et sic possidebãt aio suo et coꝛpoꝛe cõstituẽtis sicut quis possidet per colonuz. l. i. C. cõia. de usu. Nã et illa pdita fuit mõte deponẽtiũ nec trãsiuit ad eorum heredes. ff. de acqui. pos. l. qui uni uersas. §. qd per colonũ ubi cãus sicut illa quã quis re tinet aio et coꝛpoꝛe suo. l. i. §. sceuola. ff. siquis testa. liber ẽẽ ius. fuerit. Nã sufficit ꝙ deponẽtes habuerint licẽtiã igrediẽdi ppria auctoꝛitate. C. de pigno. l. iij. quã trãsmisserũt ad eorũ heredes. et ipi heredes in cessionarium. et cessionarius in suos heredes iuxta nõ. per bar. in. l. post dotẽ ante fi. ff. solu. ma. Et his paucis resecatis supfluis sum contẽtus pz ẽt que debeãt esse ptes indi. s. i pnũciãdo pro tenuta et i mittẽdo eã executioni si purgãdo moꝛã laudo nõ paretur quod facere possunt heredes depositarij. C. de trãs. siue apud in fi. et. l. si maioꝛ.

Utrũ gratia expectatiua facta ad certũ tempus et postea pꝛogata cẽseatur una et eadẽ post pꝛogatõez et habeat proꝛogatiuam datã sicut pꝛius.

.cxvi.

In chꝛisti nomine amen.

Si consideremus tenoꝛẽ pꝛogationis ad quẽ debemus recurrere de puill. poꝛro et accedẽtibus ar. ff de fideius. l. fideiussoꝛes magistrat⁹. §. pro aurelio et qd nõ. C. de iureiur. l. fi. ipiusqz pꝛogationis attẽdãus naturã cla re patebit ipam n̄ continere nouã gratiã sz pimã q̃ limi tata erat extẽdere sicqz attẽptatio et puisio facta per reuerẽdissimuz i xp̄o pr̃em dñm cardi. anxi. licz post pimũ triẽnium debere pꝛie gratie initi et tãquaz uigo re ipius puilegij facta debere pꝛogatiuam plationis soꝛtiri ac si infra pꝛimũ triẽniuz facta esset uel pꝛopꝛi⁹ ac si pꝛia gratia continuisset a pncipio sex ãnos qd sic ostẽdit. Nã i dicta pꝛogatione continent pꝛio quedam uerba enũciatiua de pterito in quibus papa narrat se fecisse grãz pfato dño triẽnio limitatã per que uerba cõ stat ꝙ nouã gratiam facere n̄ itẽdebat sz denunciare qd fecerat. ff. de le. ij. l. ticia. §. gaius et qd plene nõ. de dona. ex hac scptura deide subiciũtur uerba dispo sitiua in quibus papa nihil aliud facit nisi qꝛ tminuz triẽnij tollit et aliud triẽniũ adicit per quã adiectionem nouã grãm non facit sed pꝛimã extendit uel crescere facit. Constat. n. ꝙ aliud ẽ aliqd de nouo fieri aliud qd factũ ẽ crescere uel extẽdi. ff de ipen. l. qd dicit ṽ. sz si impẽsis de peculio. l. peculium. §. si ere et quod utrobiqz nõ. per gl. Hoc luculẽter pz i homine qui cũ puulus nascatur et cotidie crescat nõ diuersificat sed usqz ad centũ ãnos idẽ homo ẽ. ff. de iudi. l. ppone bat tũc enim dicitur quid nouũ cũ pꝛimũ totalr̃ exti ctũ ẽ et reuiuiscit. ff. de in diem adiec. l. Itẽ qd. §. fi. ut in lazaro resuscitato nõ. ff. de legi. l. ex his. Cum ergo gratiam pfati dñi nõdũ esset extincta licet mille pꝛogationes interuenissent adhuc durat eadẽ aucta tamen cũ ampliatio nouũ qd non faciat ut dictũ est. ff. de sta. ho. l. non sunt liberi i fi. hic ẽ ꝙ talia augm̃ ta nõ per se iudicãtur sz scd̃m illa quib⁹ accedũt diiudi cãtur. ff. de publi. l. si ego. §. qd tñ per aluuionem de usufruc. Item si fundi. §. huic uicinus de pac. dota. int socerum. §. cum inter. Item hoc patet i actõibus que

que.xxx.annis tolluntur nam ſi preſcriptio interrūpat ⁊ perpetuent ad.xl.uel ad mille ⁊ ſi mille fierent interruptiones nemo diceret eas eſſe nouas ſꝫ remanent eedē. C.de ãna.excep.l.i.quō eniꝫ poſſent dici noue cū per interruptiōes nō adiciat noua materia ex qua poſſent oriri.ff. de pact.l. iuriſgentium.§.⁊ ideo puto.de acti.⁊ obli.l.i.in prin.prīa gr̄a ꝯtīebat duo.ſ.ipſam gr̄am ⁊ tēpꝰ triēnij que ſunt diuerſa.ff. de arbi.l.celſus.§.i.ꝺ do.⁊ ꝯtuma.cū dilecti.lꝫ ergo extēdat tēpꝰ nō mutat gr̄a qꝛ in ſeparat ⁊ diuerſis ꝺ uno ad aliud nō infert.ff.de calū.l.fi.⁊ quod nō.ad car.l.de bonis.in prin.C.de dona.inter uir.⁊ ux.l. ſi maritꝰ prima gr̄a principis de ſui natura perpetua eſt.C.de diuerſis reſcrip.l.ſſo.⁊ ſi tēpus adiciat hoc eſt ex accidēti licet ergo tollat tēpus uel extēdat non uariat gr̄a qꝛ accidēs uariari pōt ꝑter ſubiecti corruptionē hoc pꝫ in ſimili ſi in legato adiciat tēpꝰ uel ꝯditio ⁊ poſtea per teſtatorē tēpus uel ꝯditio adimat nō eniꝫ nouuꝫ legatuꝫ eſt ſꝫ idē.ff.de adimē.lega.l.iij.§.cōditio. Itē ſi delegatus fuit iudex ad certuꝫ tēpus ⁊ ꝑtes tp̄s ꝓrogēt anteꝙ̄ labat nō dicit iudex ex ꝓrogatione partiuꝫ nouā iuriſditionē acquirere qꝛ non poſſunt ꝑtes illā ſibi dare. C. de iur.dict.o.iu.l. priuatoꝝ. Sed illa quā habebat dicit extēdi quod facer poſſunt partes.ff.de iudi.l.ij.§.ſi iudex.de offi.del. de cauſis. Et ex hoc dicūt doc.ꝙ iuriſdictio prorogata eiuſdē ꝯditionis ⁊ nāe ē cū p̄ma.i.dicere ꝙ nō eſt diuerſa ſꝫ eadē per quod determināt plures alias qōnes ut nō.per Cy.C.de epiſ.audi.l.ſiquis ex cōſenſu circa fi. Ultimo ꝓbat ꝑ leges cōes ⁊ uulgares.ff. de preca.l.ſꝫ ſi manēte.de dāp.infec.l.iij.circa p̄nci. ubi renouare cautionē ⁊ ꝓrogare ponunt tanquā diuerſa ut pꝫ ex diſiunctiua uel que ibi ponit ⁊ non ſolet niſi inter diuerſa poni.ff.ꝺ iniurijs.l.i.§.ait p̄tor ſicut nec copulatiua rationalis.ff.de re.dubi.l.ſi is qui ducēta in prin. ❡ Ex hijs oībus tales elicio ꝯcluſiones. Prima ē ꝙ per hāc ꝓrogationē nō fuit innouata gr̄a ſꝫ tēpus prime gr̄e ꝓlatū. Secunda qꝛ p̄mo triēnio additū fuit aliud triēniū per hāc ꝓrogationeꝫ perinde ac ſi in p̄ma gr̄a fuiſſent a principio ſex anni poſiti ⁊ ꝙ ſm̄ triēniū fuit ꝯiunctū ⁊ ꝯtinuatū cū p̄io nullo medio interueniēte. Tertia eſt ꝙ acceptatio ⁊ ꝓuiſio p̄fati dn̄i initunt p̄ncipalr̄ p̄ie gr̄e ⁊ ſecūdario huic prorogatiōi que p̄ie gr̄e coheret inquātū illam extendit. Et hoc uult dicere tex.bulle ibi ꝙ poſſit taꝫ uigore primarum quam p̄ñcium litterarum.i.dicere uigore p̄maꝝ ꝓrogataꝝ per p̄ñtes. Quarta ꝯditio ē ꝙ cū gr̄a p̄ma ꝯtineat meliorē datā predicta acceptatio ⁊ ꝓuiſio ſortiunt p̄rogatiuā p̄lationis quo ad poſteriores iuxta ꝯcluſionē p̄mo loco premiſſam.

❡ Filius ꝯſentiēdo uēditioni reꝝ p̄naꝝ facte ꝑ p̄rem lꝫ uideat renūciaſſe hipothece quā hēbat ī bōis uēditis ꝓ dote materna nō tam̄ uidet renūciaſſe doti uel hipothece in rebus non alienatis per patrem.

cxvij.

❡ In chriſti nomine amen.

Breuiter in caſu p̄nti dicēdū eſt ꝙ p̄fatꝰ Jacobꝰ per ꝯſenſuꝫ p̄ſtitū per cū ia alienationibꝰ dictaꝝ reꝝ p̄aꝝ fcis ꝑ patrē ſuū cēſet renūciaſſe iuri hipothece quod habebat ī illis ꝓ dote materna.l.ſicut.§. ſi uolūtate ff.quibꝰ mo.pig.uľ ypo.ſol.nō aūt ip̄i doti materne nec actioni ꝑſonali quā habebat ꝓ ipſa recuperāda. Nec etiam iuri ypothece quod habebat in alijs bonis paternis nō uēditis nec alienatis ſꝫ penes patreꝫ remanentibꝰ.C.ad uelleia.l.iubemꝰ.ubi caſus. Et iō cū in illis bonis ꝯcurrat ipſe iacobꝰ cū filio ſcōi matrimonij tanquā p̄tendēs cāꝫ p̄orē ⁊ anteriorē tꝑe dꝫ illi preferri.C.qui poti.in pig.ha.l.aſſiduis.§.excepti. ❡ Quantum uero ad bona alienata ſi queritur an ualeat alienatio quo ad dn̄ij trāſlationem clarū ē ꝙ ſic qꝛ facta ab ip̄o dn̄o q̄ potuit dn̄im qō habebat in alium trāſferre quo ad ſui ⁊ heredis ſui p̄iudiciuꝫ n̄ quo ad p̄iudicium creditorum habētium illa obligata quominus a quolibꝫ poſſeſſore poſſent illa aduocare.l.ſi ꝯuenerit.§.ſi fundum.ff.de pigno.acti.l.ſi fundus.§.in uēdicatione.ff.de pigno.niſi ꝯſenſerit alienationi ut fecit iſte iacobus ut.ꝺ.l.ſicut.§.ſi uolūtate. ❡ Sed ſi querit an emptores p̄ſcripſerint dicēdum ē ꝙ quātum ad p̄iudiciū iacobi non eſt de hoc querendū cū ſibi p̄iudicauerit ꝑ ꝯſenſum ſubſequtū tꝑe uenditionis unde alia p̄ſcriptōe non fuit opꝰ ar. l.ſequitur.§.lana.ff.de uſuca. Sed quātum ad filiū ſcōi mr̄imōij qui habebat dicta bōa obligata ſi dos ſue matris fuit data āte uenditionem dicendum ē ꝙ p̄ſcriptio non potuit currere niſi a tꝑe ſoluti mr̄imonij quo dos peti potuit.C.ꝺ iur do.l.in rebus circa fi. ❡ Uidendum ē ergo an ab illo tꝑe citra currerit tātum tempus ꝙ ſufficiat ad p̄ſcribendum uel non. Nam non ualenti agere non potuit p̄ſcriptio currere C.de āna.excep.l.i.i fi.tempus autem quo p̄ſcribit ypotecharie ꝑ habētem titulum ⁊ bonā fidem eſt.x. ānorum iter preſentes ⁊.xx.inter abſentes.C.ſi ad uer.cre.l.i.⁊.ij.lꝫ per non habentem titulum non p̄ſcribatur niſi ſpacio.xxx.ānoꝝ. Et ipſe debitor nō niſi.xl.ānis.l.cum notiſſimi.C.de preſcrip.xxx.an.

❡ Si maritus confitetur ſe in uita recepiſſe dotem an uideatur confeſſus in fraudem donationis.

cxviij.

❡ In chriſti nomine amen.

Uiſis ⁊ conſideratis oībus de quibus ſupra uidetur dicendum partes iudi.eſſe in ꝓnunciando dictum iſtrumentum dotale nō mereri executionem contra magiſtrum petrum bettini de quo ſupra obſtāte prīa exceptione oppoſita ſcꝫ ꝙ dicta ꝯfeſſio mariti facta cōſtāte matrimonio de dote recepta cū alr̄ de receptiōe non appareat quā ex dicta ꝯfeſſione p̄ſumit fuiſſe facta in fraudem donationis ꝓ quo facit qō nō.l.ab anaſtaſio ⁊ in.l.ꝑ diuerſas. C.mādati ⁊ ī Rꝫica.c.ꝺ ſuffragio qꝛ ubi timetur de fraude facilit̄ p̄ſumit un̄ appꝫet ꝯfeſſatū ī fraudē dōatiōis ꝓhibite int̄ ꝯiuges ⁊ potius aīo donandi ꝙ̄ per ueritatem per.l.qui teſtūm.ff.de ꝓba.⁊ per.l.cū quis ꝺcedens.§.ticia ff. de le.iij.que donatio non potuit ꝯfirmari morte mariti donātis cū uxor donataria p̄deceſſerit qꝛ requirit ꝙ donās p̄decedat ut ꝯfirmatio fiat.C.de dote cau. nō nume.l.ij.de dona.inter ui.⁊ ux.l.donationes. Nec obſtat gl.que eſt in.ꝺ.l.qui teſtūm dum dicit.l. illam loqui in ꝯfeſſione facta ī ultīa uolūtate ad utilitatē incapacis ut p̄ſumatur facta in fraudem legis ⁊ ſecus dicit ēē qn̄ fit inter uiuos. Nā doc.illā gl.reprobāt dicentes potius p̄ſumi fraudem ī actibus iter uiuos ꝙ̄ in ultima uoluntate ar.l.ex hoc edicto.§.ſed heredem.ff.de aliena.iudi.⁊.l.i.C.de natu.libe.⁊ ita nō.ibi Jaco.de bel.in quadā ſua diſputatione ꝙ̄ ibi ponit ⁊ bar.expreſſe ī.l.ſi is qui.ff.de uul.⁊ pu. ī fi.⁊ azo in ſumma ꝺ natu.lib.§.qui aūt ex dāpna

to ꝛ. §. neqꝫ p̄termittēduꝫ facit lex queadmodū. C. ꝺ
agri. ꝛ cēsi. ꝛ qꝺ nō. gl. in auc̄. de nup. §. de augmēti
que incipit ꝙ nō dꝫ ꝛ in auc̄. de equali. do. §. primū
que incipit Al's nō de dona. cā moꝛ. l. qꝺ ꝯditionis.
facit etiā ad pꝛedicta. s. ꝙ dicta ꝯfessio p̄sumat̃ fuisse
facta in fraudeꝫ donationis ꝓhibite inter ꝯiuges qꝺ
habet̃ ꝛ notat̃ in. l. si foꝛte. ff. de castrē. pecu. ꝑ doc. ꝛ
l. si donatione. C. de colla. ꝛ qꝺ nō. in addi. spe. suꝑ
rubꝛica de re. ecc. nō alie. ꝛ de instru. edi. §. nūc uero
aliqua in addi. que incipit ad istū fi. Pꝛo hoc etiā fac̄
instrūꝫ ꝯfessionis ī quo alias fuisse sibe instrūꝫ ꝯfectuꝫ
ꝛ tñ nullā numeratione̅ interuenisse qꝛ ex p̄terito p̄su
mit̃ ī p̄ns. l. ij. C. de ꝓba. Ratio enī p̄teriti scire futu
ra ꝛ p̄ntia intelligere facit ar. ꝛ qꝺ nō. in. l. ij. ff. de ꝓ
ba. per gl. Pōt ergo dicta exceptio simulatiōis ꝛ frau
dis obici ꝯ̄ dictū instrūꝫ ad īpediēdū eius executione̅
cū sit notoꝛia in iure ꝛ extrinseca ꝓbatiōe non egeat
iuxta nō. per doc. in. l. iiij. §. cōdēnatū. ff. de re iudi.
ꝛ. l. a diuo. §. si super rebus. ꝛ. l. ille a quo. §. si de te
stamēto ad tre. nisi per statutū disponeret̃ ꝯ̄rium ꝙ
istꝛa mittātur executiōi nō obstan. quacūqꝫ exceptiōe
iuxta nō. in. l. i. in pꝛin. ff. quod ui aut clam per bar.

Posito uero ꝙ pꝛedicta cessarēt ꝛ ꝙ dictū instrūꝫ
ꝓbarꝫ uerā numeratione̅ dotis adhuc dict⁹ magister
petr⁹ auus matern⁹ heres dicti xp̄ofoꝛi infantis pōt
se iuuare quātū ad dimidiā dicte dotis ex alio capite.
Nā hereditas materna fuit delata filio ꝛ filie p̄dicte ꝺ
iure cōi ut in auc̄. de succes. C. de suis ꝛ legit. here. ꝛ
dict⁹ fili⁹ masculus suā dimidiā ꝛ nō aditā transmisit
ad filiū suuꝫ per ti. C. de his qui ante aper. tabu. qui
uult ꝙ hereditas ascēdētis cuiuscūqꝫ trāsmittit̃ ad de
scēdentes. Pꝛefatus aūt infans si eā non adiuit ex iu
re trāsmisso lꝫ eā nō trāsmiserit mero iure ad auum
maternū. trāsmisit tñ beneficiū restitutionis in itegrū
aduersus aditione̅ omissam. ar. l. pantonius. ff. ꝺ ac
quir. here. Et nō. doc. in. l. si infanti. C. ꝺ iure delib.
ꝛ. l. qui duos. ff. de re. dubijs. per Bar. ꝛ est summa
cōis. Si ergo nō ē trāsactū quadriēniū ꝯtinuū a moꝛ
te dicti infantis petat dict⁹ magister petr⁹ restitutione̅
in integrū ꝛ interiꝫ uel īpediet̃ executio uel fiet p̄stita
cautione ut in auc̄. que supplicatio. C. ꝺ p̄ci. impera.
offe. ꝛ extra de resti. in inte. c. suscitata in fi. Ad auuꝫ
uero paternū trāsmisisseꝫ mero iure ut. ꝺ. l. si infanti.
Et ista ꝓ nūc sufficiāt. Cetera uero tacta in puncto
ꝛ in allegationib⁹ supꝛa factis pꝛetereo tanquā nō ne
cessaria. Laus deo.

Quidā rectoꝛ parochialis ecclesie per uiolentiā adul
terauit quādā suā parochianā alteri nuptā ꝛ pꝛegnā
tē fecit ꝯ̄ quē facta fuit secreta infoꝛmatio per officialē
ep̄i ꝛ recepti sunt quidā testes qui deponūt de auditu
Itē ipsa mulier stupꝛata que ꝺponit de ipsa rei euidē
tia ꝛ etiā quidā cleric⁹ qui sociauerat dictū rectoꝛē qui
deponit de uisu. lꝫ ipse fuit cōsētiēs. Officialis uidēs
nō sufficiēter ꝓbari dictū rectoꝛē admisit ad ꝯpositio
nem. nā ad euitandū sniaꝫ ꝛ sumptus litis Dictus re
ctoꝛ soluit. xxx. frācos ꝛ dictus officialis absoluit eum
ab omni maioꝛi pena siquā incurrisset ex dicta causa
ꝛ hoc sine alia iquisitione solēni ꝛ attēta uolūtate ep̄i
tūc absentis nūc ep̄s dictā ꝯpositione̅ nō uult haber̃
ratā. Sed uult ꝙ de nouo inquirat̃ ꝛ debite puniat̃
ecōtra excipit̃ de dicta absolutione. que cū facta sit ab
officiali dꝫ nocere ep̄o cum unum ꝛ idem sit tribunal
utriusqꝫ. Item qꝛ ꝺ delicto unius sepius queri non
debet. Queritur quid iuris.

In christi nomine amen.

Notādū ꝙ adulteriū ē graue ꝛ capitale crim̄. xxv. di.
§. cris circa mediū. xxxij. q. vij. q̇d ī oīb⁹ potissie ī cāu
nostro ubi pl'ra crimina simul cōcurrerūt. scꝫ uiolētia
lesio p̄gnātis ꝛ ꝑtus ꝛ iō grauius reddit̃. ff. de p̄ua.
delic. l. nūꝙ̄ pl'ra. C. de epi. audi. l. iij. ex̄ ꝺ penis. c. i.
Et etiam ex qualitate persone adulteri qꝛ rectoꝛ erat
ꝑrochial's a quo pꝛocedere debent salutifera monita
ꝛ ministrari ecclesiastica sacr̄a. Unde tanto detestabi
lius reddit̃ quāto magis ꝓfessioni ꝯ̄riat̃. ff. ad. l. iul̃.
maies. l. famosi ī fi. C. de epi. ꝛ cle. l. p̄sbiteri ī. fi. ff. ꝺ
penis. l. quedā in auc̄. ut defuncti seu funera. §. i. ꝑꝑ
quod patet ꝙ dictus rectoꝛ ueniebat pꝛiuandus be
neficio si ciuiliter agat̃ ꝛ ēt deponendus ab oꝛdine si
criminaliter accuset̃ de accu. c. qualit̄ ꝛ qñ post mediū
ꝛ. §. fi. Et non solum cū uerum adulterium cōmisit.
Sed etiā si iactat se ꝯmisisse idē ē si ex illo sequutum
sit aliqꝺ scādalum de exces. p̄la. quā fit graue ꝯiūcto
eo qꝺ nō. Inn. in. c. bone de eta. ꝛ quali. ad h̄. c. si
quis ep̄us ꝛ. c. siquis sacerdotuꝫ. lxxxi. di. Nec ob. c.
quesitum de tēp. oꝛ. ubi dicit̃ ꝙ criminosi p̄ter reos
homicidij post ꝑactā penitētiam tollerātur si crimē ē
occultum. Nam illud uerum si penitus est occultum.
adeo ꝙ ꝓbari nō potest. Al's ñ tollerat̃ nisi ꝑ dispē
sationem de iudi. c. at si clerici. Hoc aūt ꝓbari pōt ut
infra ostēdetur. Ex q̂bus patet ꝙ illa cōpositio facta
ꝑ officialem non ualuit ꝛ ea nō obstāte pōt ep̄us de
nouo inquirere. Nō enim potuit officialis penaꝫ de
positionis uel p̄uationis a beneficio mutare in penā
pecuniariam qꝛ ñ lꝫ hoc nisi habētibus ptāteꝫ dispē
sandi super crimine ut in. c. lꝫ de penis ꝛ ibi ꝑ gl. de
rap. c. archiep̄atu per hosti. de collu. dete. c. i. ꝑ gl. ꝛ
Inn. Sed officiali ñ licet super adulterio dispensare
cum dispensatio ꝯtineat gratiam ꝛ sic liberalitatem
ut in. c. fi. de trāsac. que liberalitas non uidetur sibi
ꝯcessa nec cadit ī eius mādato de offi. uica. c. ij. li. vi.
ff. de pac. l. ꝯ̄ iur. §. si filius licꝫ enim ep̄s dispensare
posset ñ tñ uidetur officiali ꝯcedē ptātē dispēsandi.
facit quod nō. bar. ff. de decre. ab oꝛdi. faci. l. ij. uer.
Item ex uigoꝛe alicuius dictoꝛum ꝛc̄. Rursus non
solum official' sꝫ ep̄us delinqueret penā depositionis
in pecuniariā trāsmutādo ꝺ offi. oꝛdi. c. irrefragabili
C. de ꝺser. l. i. li. xij. ꝑ gl. v. q. ij. si p̄mates per glo.
Non est ergo uerisil'e ꝙ hāc ptātem cōcesserit officiali
cū ip̄e uerisil'r non ēēt hoc facturus ar. ff. ꝓ socio. l.
merito de off. p̄fec. p̄to. l. i. circa fi. ibi credit enim p̄n
ceps ꝛc̄. ꝙ quisqꝫ iur. l. iij. §. si ꝓcur. Pꝛeterea dispē
satio dꝫ fieri cum aliqua iusta cā de elec. c. inotuit al's
peccat qui sine cā dispensat ut nō. Inno. in. c. diuers̃
falla. de clericis cōiuga. ꝺ filijs p̄sbi. c. ueniēs. Unde
posito ꝙ uideretur officiali dare ptātem dispensandi
intelligi dꝫ cā rōnabili subsistente nō al'r. Nō enim ui
detur plus ꝯcedere quā sit penes se. i. q. vij. daiber
tum de iure pa. quod aūt. ff de le. i. si domus. §. fi.
Sed hic nulla cā subsistebat dispensandi q̂nimmo
scādalosa esset dispensatio ꝓpter enoꝛmitatē crimis
ꝛ populi rumoꝛē ꝛ detestationem ꝛ iō non uidetur
aliquo mō h̄ casu ꝑmissa ñ soluꝫ officiali sꝫ nec ep̄o.
Sed potius est exagerāda pena ar. ff. de penis aut
facta. §. fi. Quod aūt ī officialatu ꝯtinet̃ ꝙ possit cō
positiones recipere dꝫ intelligi eo casu quo de iure re
cipiēde sunt puta in criminibus leuib⁹ ꝛ ex̄oꝛdinarijs
in quibus imponit̃ pena iudi. arbitrio qꝛ nō ē a iure
determinata

determinata. ff. de effrac. l. i. §. expilationes. naȝ tūc
multas pecuniarias indicere pōt iuxta facti qualitatē
⁊ de talib⁹ ꝯpositionib⁹ itelligit. c. dilect⁹. de of. ordi.
⁊ qḋ ibi nō. ⁊ de penis. c. i. Sȝ ī casu nr̄o pena ordia
ria statuta ē a iure cū sit graue crimē nō mutari non
dȝ sine cā. ff. de infami. l. qd ergo. §. pena grauior cū
sua materia. C. e. ⁊ si seuerior. Preterea ī crīe adulte
rij nō lȝ trāsigere uel p̱ pecuniā se rediere. C. de trāsact.
l. trāsigere maxime de iure canonico qḋ ꝓ crimie
nō īponit penā sanguinis sȝ ciuilē. s. priuationē a be
neficio uel criminalē. i. ꝺpositionē ab ordīe que pene
sunt ecclesiastice q꞉ nō merent̄ criosi deo ministrare.
Et iō n̄ hȝ ibi locū ꝯpositio. ut nō. v. q. vij. si priatcs
ff. de pac. l. iurisgētiū. §. si paciscar. ⁊. §. itē ne expiar
Sȝ op. ꝯ p̄dcā cria semel dimissa ultionē nō merēt ꝺ
peni. di. iiij. diuina clemētia de accu c. de hijs ⁊ si per
inquisitionē fuerit quis semel absolut⁹ ampli⁹ sup̱ co
dē crimine nō pōt inquiri ne de eodē facto sepi⁹ q̄rat.
ut nō. Inno. de elec. c. cū dilecti per bar. ff. de accu.
si cui. §. hisdē. Sed rn̄deo p̄io ꝙ hic nō fuit absolu
tus sn̄ialr̄ q꞉ nulla fuit inquisitio. Nā facta fuit dumta
xat secreta iformatio p̄paratoria ad solēnē inq̄sitiōeȝ
q̄ nō pōt dici iq̄sitio cū fiat dūtaxat ad aīuȝ iudic̄ ifor
mandū ut nō. Inno. de elec. c. bone. de postu. c. bo
ne. Nec s̄uat̄ ibi forma inquisitiōis cū fiat ēt non p̄ce
dēte infamia ut ibi dicit Inno. Sec⁹ in īquisitione so
lēni de accu. cū oportet. Itē fit parte nō uocata ⁊ nō
data copia defensiōis ⁊ articuloꝝ sec⁹ in uera ⁊ solēni
de accu. qualr̄. §. dȝ cū ergo nulla fuit formata inqui
sitio nō pōt dici ꝙ fuerit sn̄ialr̄ absolut⁹. Nā sn̄ia non
pōt esse nō p̄cedēte iudicio ꝺ simo. c. lȝ heli. C. ꝺ sen.
l. ꝓlatā. fuit autē hec quedā illicita redēptio uel collu
sio. Unde nō obstāte ea pōt denuo inquiri. ut. d. l.
trāsigere. ex̄ de collu. dete. c. fi. Preterea cū p̄ria īqui
sitio nō ē solēnit̄ fcā ul' ī aliquo ē erratū pōt iteꝝ inq̄ri
de accu. c. qualr̄ ⁊ qn̄ in prin. Idē si p̱ p̄mā nō fuit ꝺ
bite punit⁹. ij. q. i. c. notū. ar. de calūp. c. i. i fi. ⁊ quod
nō. de iudi. at si clerici in gl. fi. Sed ista p̄ma inq̄sitio
nō fuit solēnis ut dictū ē nec fuit p̱ eā iste p̄sbit̄ debite
punit⁹. Ad p̄dicta facit qḋ nō. bar. ff. de accu. l. senat⁹
ubi determinat ꝙ si fuit aliqua qualitas omissa in ac
cusatione ⁊ fuit reus ꝯdēnat⁹ pecunialr̄ ubi ꝓpt̄ qua
litatē debebat ꝯdēnari corporalr̄ poterit iteꝝ ꝯ cū ꝓ
cedi. ar. ff. como. l. uñ querit̄. ¶ Sȝ si diceret̄ ꝙ imo
fuerit hic sn̄ialr̄ absolut⁹ nā nolēs expectare euētū iu
dicij nec sn̄iaȝ soluit ꝓpt̄ qḋ absolut⁹ fuit ab istātia iu
dicij. ff. de ꝓcura. l. si re⁹ para. Sed ista absolutio hȝ
uim diffinitiue ut nō. ff. de accu. l. titia cū testim̄ p̱ bar.
Sed rn̄deo tūc ē illud ueꝝ cū ꝯuēt⁹ soluit illud qḋ pe
tebat̄ ⁊ qḋ debebat̄ ut insti. ꝺ p̱pe. ⁊ tēp. ac. §. fi. Sȝ
hic nō fuit solutū id qḋ debebat̄. Nā debebat pati pe
nā p̄uatiōis ⁊ ipse soluit pecuniā male ergo fecit offi
cialis. Nā aut de crīe sibi ꝯstabat ⁊ nō ꝺbebat recip̱e
pecuniā aut nō ꝯstabat tūc idē. Sed debebat eū rela
xare. ff. ꝺ pub. iud. l. custodias. C. ꝺ custo. re. l. ij. p̱p̱
quod pȝ ꝙ illa pecunia nō fuit soluta ꝓ pena malefi
cij cū adhuc officiali nō ꝯstaret per ltimā inquisitionē
Sed ad hoc ut iudex nō inquireret ulteri⁹ soluit quod
fuit illicitum ut dictū est. ¶ Sed dicetur licet male fe
cerit. tamen episcopus non potest uenire contra cum
reputetur factum suū. ff. de ui. ⁊ ui. ar. l. i. §. deiecisse
l. iij. §. gessisse de adminis. tuto. Est enim idem con
sistorium officialis ⁊ ep̄i de consue. c. ij. li. vi. Sed
si ip̄e ep̄us compositionem admisisset non posset eā
retractare licȝ male fecisset de ele. ꝯiu. c. diuersis falla

cijs. Sed respondeo tūc factū official' cēsetur factum
ep̄i cū bene agit al's secus nam male agere non ē si
bi ꝯmissum ⁊ iō facit tūc tanquā priuatus non tāq̄
official' ff. ꝺ cura. furio. l. ab agnato man. l. creditor
§. lucius ⁊ ideo dn̄s non tenet̄ illi facto stare cum in
illo nunquā consenserit ēt tp̱e quo ip̄m officialem cō
stituit. Nec dȝ culpa official' nocere dn̄o ep̄o de exces.
p̄la. c. cū uenerabil' siquis ius di. non obtemp. l. i. §.
si ꝓcur. Preterea dico ꝙ etiā idēmet ep̄us si fecisset
posset uenire contra cum illa compositio sit a iure re
probata de elec. c. nosti. de ui. ⁊ hone. cle. c. ut clerico
rum. Nec ob. c. diuersis fallacijs. nam ibi loquitur in
casu quo potest ep̄s dispēsare. Sȝ hic n̄ uidet̄ posse
cū h̄ adulteriū ꝓpt̄ alias qualitates ānexas reputat̄
grauius q̄ simplex adulterium ut dictum est. Ep̄o
uero non licet dispēsare nisi in simplici adulterio uel
minoribus criminibus ut in. c. at si clerici de iudi. ad
hoc dictū. c. qualiter i prin. de accu. ⁊. ij. q. i. c. notuȝ.

¶ Nūc queritur ultimo utrum attestationes recepte
sufficiāt ad ꝯdēpnationē uel ad torturā. Respondeo
dictum mulieris nō puto sufficere ad ꝓba. ff. ad sill.
l. siquis in graui. §. i. Sed facit magnaȝ p̄sumptiōeȝ
potissime i crimine adulterij qḋ nisi p̱ ꝯiecturas ꝓba
ri non pōt extra de testi. p̄terea. ff. de ꝓba. l. cū ꝓba
tio de edili. edic. quero. §. fi. Et idem dico de illo cle
rico q̄ licet fuerit p̱ticeps tamē q꞉ n̄ pōt hn̄ adulteriū
hoc aliter ꝓbari i defectū admittit̄ dictū eius. ff. de q̄
stio. l. diuus. C. de repu. l. ꝯsensu. §. seruis de testi.
c. ueniēs i fi. Nā in defectū ꝓbationis admittunt̄ qui
al's non admitterentur ar. C. de his qui ad eccle. cō
fu. l. p̄riti. §. sicubi ubi stat̄ iuramēto p̱tis i effectū ꝓba
tionis de iur̄ delibe. l. fi. § licentia. de elec. cū dilecti.
Nec audeo dicere ꝙ ꝓpter illam solutionem illicitaȝ
uideatur reus ꝯfessus crimē cum soluerit ut euitaret
iudiciū non ut ꝯfiteretur. ff. de ꝓcura. l. si reus ⁊ qḋ
nō. bar. ꝺ publi. iudi. is qui circa fi. Nec obstat. l. qm̄.
ff. de ifami. q꞉ ibi solutū fuit p̱ti. hic iudici. Iste siq̄dē
attestationes sine dubio sufficiūt ad torturā cum ad
illam sufficiāt p̄sumptiones que ex dictis istorum ue
hementer resultant ⁊ etiā ex cōi fama ⁊ ex solutione
sua ut ar. de succes. ab intes. c. cum dilectus.

¶ Frater dotando filiam fratris an uideatur dotasse
de suo. Et legitima non debetur filie excluse per sta
tutum ꝙ extāte masculo ⁊c̄. Et ideo dos eius ⁊ alia
donata non computantur in legitimam.

.cxx.

¶ In christi nomine amen.

Si dicta cornelia p̱. l. mūicipalē ē exclusa a successio
ne patris ꝓpter patruū nulla legitima sibi debetur.
Et sic questio ista uidetur sup̱flua cū sit portio portio
nis debite ab intestato. l. parentibus ⁊. l. cū queritur
C. de inoff. testa. ⁊ non debetur sibi nisi ut heredi iō
sicut excluso a successione patris per suam repudia
tionem non debetur legitima ut nō. ci. de impube. ⁊
alijs substi. l. heres istituta ita ⁊ exclusa per. l. munici
palem cū sit eadem rō. Hinc est ꝙ de relicto p̱ patrē
tali filie sic excluse nō reicitur ꝯditio q꞉ nō succedit lo
co legitime q꞉ tunc non debetur ut plene nō. bar. in
l. ticio centum. §. ticio genero. ff. de condi. ⁊ demō.
Et preteritio talis filie non redderet testūm nullum
secundum cōem opi. ut nō. bar. in. l. fi. ff. ad tertul'.
⁊ bal. in. l. maximum uicium. C. de libe. p̄te. qḋ non
esset si legitima deberetur frustra ergo queritur an

dicta dos ⁊ ornamenta computentur in legitimam.
Si uero ex forma statuti saltē lrima sibi dbeꝫ posito
ꝙ a residuo sit exclusa tūc ꝓcedit questio. in qua dicē
dū ē indubitāter totā dictā dotē ⁊ ornamēta debere i
ipsaꝫ lrimā iputari ꝑ. l. qm̄ nouella. C. de inoffi. test.
tanꝗ̄ de bonis pr̄is ꝓfecta nā de dimidia que censeꝫ
habita de portiōe patrui habētis tūc bōa cōia cū pr̄e
eiꝰ adhuc idē est dicēdū q2 posito ꝙ esset uerꝫ qd dici
tur ut illi censeaꝫ uoluisse donare talis tn̄ donatio po
tiꝰ censeꝫ fuisse facta pr̄i suo cuiꝰ ꝯtēplatione frater eiꝰ
neptē ex eo ꝓ parte dotauit uel dotasse p̄sumiꝫ ar. ꝺ
colla. dotis. l. dedit dotē quā sibi plus eniꝫ afficiebaꝫ
fratri tanꝗ̄ ꝓpinquiori quā nepti ex eo q2 erat remo
tior. C. de uer. sig. l. fi. ⁊ sic fratri per prīꝰ p̄sumiꝫ uo
luisse dōare. l. cū ita. §. fi. ff. de le. ij. ⁊ qd habeꝫ ⁊ nō.
in. l. gallus. §. i. ff. de lib. ⁊ posthu. ⁊ sic cēseꝫ dos ꝓfe
titia nō aduētitia. ff. de iure do. l. ꝓfectitia circa prin.
ibi ꝙ siquis patri donaturꝰ ⁊c. ꝺ uul. ⁊ pu. l. sꝫ si plu
res. §. in arrogato i fi. Et ꝑ ꝯseqn̄s in lrimā ꝯputaꝫ
qd nō esset si esset aduētitia. l. scimꝰ. §. repletionē. C.
de inoffi. testa. Ueriꝰ tn̄ est ꝙ hic nō p̄sumꝫ facta do
natio a dicto patruo cū illa n̄ p̄sumaꝫ ubi subesse pōt
alia cā. l. si cū aurū. ff. de solu. de ope. liber. l. cāpanꝰ
l. ēlegāter. §. qui reprobos. in fi. ⁊ ibi nō. ff. de pign.
act. Sed hic potest subesse ⁊ suberat alia cā. s. ut tātū
dem posset dare ꝓ filia sua quātū frater eiꝰ dabat ꝓ
ista. ff. ꝓ socio. l. si sociꝰ ꝓ filia post pricipiū uel si filiā
nō hr̄et ut tantūdē ante partē posset recipere in diui
sione societatis qm̄ equalitas inter socios est seruāda
ut. d. l. si socius ꝓ filia. ⁊. l. si nō fuerit in prin. C. cōi
diui. l. penul. in fi. Et sic potius de parte patris cense
bitur dotata quā patrui. ut nō. in spe. ti. de iudi. §. se
quiꝫ. uer. quid si unꝰ ex fratribꝰ. ⁊ ar. ff. de colla. do.
l. i. §. pe. Nec ob. c. de rei ux. acti. §. accedit. q2 ibi nō
suberat aliꝰ ad quē pertineret onꝰ dotādi ipsaꝫ mulie
rem ꝓ qua extraneꝰ dedit dotē. Sed hic suberat paꝫ
istiꝰ mulieris ad quē pertinebat. l. fi. C. de do. ꝓmis.
l. qui liberos. ff. de ritu nup. Unde potius p̄sumitur
animo repetēdi ab eo uel de cōi ꝓut in fi. uidemus i
matre filiū alēte que p̄sumitur in dubio fecisse animo
donādi ⁊ pietatis gratia. l. alimēta. C. de nego. gest.
nisi suberat pater ad quē pertineret onꝰ alimētandi.
l. siquis a liberis. §. si mater. de libe. agno. de nego.
gest. l. nēsciꝰ. ⁊ ibi nō. Unde ꝯcludiꝫ totam dictam
dotē ⁊ ornamēta fore in lrimā dicte filie ꝯputādā tan
quā a patre ꝓfectā cū ꝑti a pr̄e ꝑti occasiōe patris ꝓ
uenerit. Et hoc sufficit ut nō. bar. in. l. in quarta. ff.
ad. l. fal. in ultima collū. in uers. formo aliā questiōeꝫ
quam bis habui de facto ⁊c. per. l. omnimodo. C. de
inoffi. testa. in. §. fi. ¶ Laus deo.

¶ Dos an perdatur propter stuprum cōmissum in
uiduitate sicut propter adulterium.

.cxxi.

¶ In christi nomine amen.

Reuocatur in dubiuꝫ si mulier existens in uiduitate
ꝯmittat stuprum deinde agat contra fratrem ⁊ here
dem eiusdem mariti ad repetitionē dotis. An possit
repelli ⁊ dos debeat cedere lucro dicti heredis rōne p̄
dicta. Et uideꝫ dicēdū ꝙ nō debeat lucro cedere nec
possit repelli triplici rōne. Prima q2 iura loquentia
de hac materia loquūtur in adulterio qd cōmittitur
a nupta ⁊ propter ipm debeat dotem ꝑdere q2 per
ipm uiolaꝫ matrimonium. C. de repu. l. ꝯsensu. post
mediū ⁊ i. c. plerūqꝫ de dote post diuor. resti. Sed in
uidua ꝯmittitur stuprū non adulterium. ff. ꝺ adul. l.
inter liberas. §. i. Nec per ipm uidetur uiolari matri
monium quod non est igitur ⁊c. Sed ad hoc potest
responderi ꝙ n̄ solū ꝓpt adulteriū ꝑ qd uiolatur ue
rum matrimonium mulier ꝑdit dotē. Sed etiā ꝓpt
stuprū ꝑ qd uiolatur matrimoniū putatiuū ut pꝫ cū
putaꝫ matrimonium tenere ⁊ tamē non tenet ut nō.
per gl. in dicto. c. plerūqꝫ ⁊ etiam per alios doc. ⁊ ēt
in dicta. l. ꝯsensu in glo. magna super uerbo animū
in fi. que hoc tenet per tex. in auc. de nup. §. si uero
ab initio eodem mō uidetur ꝙ ꝑdat propter stuprū
ꝑ qd uiolaꝫ mr̄imoniū fictum qd ē durāte uiduitate
quo tp̄e cēsetur ⁊ fingiꝫ p̄cedēs matrimoniū durare
in auc. de nup. §. soluto. C. de bo. mater. l. fi. ff. ad
mūicipa. l. filij. §. uidua de sena. femie in fi. ⁊ qd nō.
in. c. ex ꝑte in fi. mag. gl. de fo. ꝯpe. Sicut. n. durāte
uiduitate gaudet p̄uilegio p̄mi matrimonij ut dictis
legibus ⁊ ꝙ i eis nō. ita debet eā inuiolatā ꝯseruare
aīs dꝫ puniri sicut uiolās matrimoniū putatiuū rōne
cuius sortitur p̄uilegium in quasi dote sicut in uera
dote. l. si cum dotem. §. fi. ff. solu. matri. Sicut. n.
non licet uiolare uerum matrimonium ita nec opi
nionem matrimonij uel fictionem ar. nō. in dicto. c.
plerunqꝫ. Nam existens in uiduitate deberet ali de
bonis quōdā mariti si esset egena ēt si dotem nō ha
buisset. ut nō. ci. i. d. l. fi. C. de bo. mater ꝓpt memo
riam bn̄ trāsacti mr̄imonij. l. unū ex familia. §. fi. ff.
de le. ij igitur ⁊ penā de ipius uiolatione substineat
iuxta illud ꝯmoda qui sentis sūgas onus emolum̄tis
de re. iur. scōm naturā. ¶ Scōo facit ꝓ hac muliere
q2 res nō dꝫ icipere ab eo casu quo cepta finireꝫ. ff.
de usufruc. l. ticio. cum morietur. Sed si adulterium
fuisset cōmissum uiuente uiro. et sic fuisset acquisitū
uiro ius accusandi eā ꝓ lucro dotis eo mortuo ⁊ in
iudicium illo non deducto non trāsmitteret ipm ad
suos heredes sed extingueretꝫ morte. l. rei iudicate.
§. i. i fi. ff. solu. matri. C. de reuocā. dona. l. fi. nō. in
spe. de dona. inter. ui. ⁊ uxo. § forma. uersi. quid si
mulier. Igiꝫ nō dꝫ h̄ ius querele in ꝑsona heredum
locū habere. Sꝫ ad h̄ respondeꝫ ꝙ n̄ ē eadē ratio.
Jō n̄ ualꝫ argumētatio. Nā si ceptū esset i ꝑsonā ui
ri iō n̄ trāsiret ad eius heredes q2 moriēdo censetur
ipm remisisse. sicut ⁊ alias actiones tendentes ad
uindictam ut iniuriarum. ff. siquis cau. eum qui. §. q̄
iniuriarū. de p̄ua. delic. l. i. Sꝫ si nō erat ortū uiuēte
uiro n̄ pōt dici remissum ꝑ eū. Jō nō ꝓhibeꝫ icipe i
ꝑsonā heredū. Simile uidemus in exceptione dilato
ria que si orta erat ante litem cōtestatā ⁊ n̄ fuit oppo
sita n̄ pōt postea opponi q2 cēseꝫ remissa. C. de ꝓcu
ra. l. ita demū. Et tamē si oriaꝫ post litē ꝯtesta. non
ꝓhibeꝫ opponi q2 n̄ pōt dici remissa ꝑ ꝯtestationem
q̄ tūc nata nō erat sꝫ nata ē post. C. de ꝯsor. eiusdem
litis. l. ij. Et in mora. q̄ ꝯmissa ante litis ꝯtes. nō pōt
postea purgari. Et tamē si ꝯmittaꝫ post purgari pōt
usqꝫ ad sniam. C. de trāsac. si maior ⁊ ibi nō. ⁊ in. l.
siue apud acta ⁊ ibi nō. circa finem glo. finaꝫ. eo. ti.
¶ Tertio facit ꝓ hac muliere q2 tūc uir lucraꝫ cum
accusat uxoreꝫ de adulterio ad seꝑationē matrimōij
olim ⁊ se inscribit ad penā talionis i auc. ut lice. ma.
⁊ auie. §. quia uero ⁊ nō. bar. in. l. miles. §. ij. ff. de
adulte. uel hodie ad seperationem thori ut in. c.
plerunqꝫ supra allꝫ. Sed hic neutrum istorum fecit.
sed certe primum non est uerū q2 cū accusat crimiaꝫ
⁊ inscribit se dos non cedit lucro uiri. ¶ Sed mulier
una cum

una cū dote ꝛ alijs suis bonis detruditur ī monastē-
um ne sit ei onerosa certa pāte ipsoꝝ assignata cōsā
guineis in auē. ut nulli iudi. §. adulterā posita. C. de
adulte. auē. sed hodie ſm uero qñ agit̄ ciuiliter ad
seperatōem thori bñ ē necessariū ut. d. c. plerunqꝫ ꝛ
nō. gl. in. l. ꝯsensu supra alle. ī gl. magna ī tertia sol.
ꝛ probat̄ i. c. tue ō procura. tamē tūc ē illud necessa
riū cū mr̄imoniū cōstat. sed si solutū erat oliꝫ diuor
cio sufficiebat exceptio ut colligit̄ ex. l. cū mulier. ff.
solu. ma. ꝛ qȯ nō. spc. ī. d. §. forma. v̓si. quid si muli
er. in ti. ſm alber. pap. cū quo Jo. an. ibidē ī addi.
dicit cōcordare accur. in. l. i. §. illo proculdubio ī pri
ma gl. C. de rei ux. acti. Jdē ergo ī casu nr̄o ubi solu
tuꝫ ē morte stantib⁹ his de quibus supra. ¶ Quar
to facit pro ista dn̄a qm̄ pena amissionis dotis ꝑꝑ
adulteriū īponit̄ ꝑꝑ offensaꝫ ꝛ iniuriā que fit mari
to dicta. l. ꝯsensu. C. de repud. Sꝫ mortuo nō uī pos
se inferri iniuria ul' offensa qm̄ defunct⁹ nō hꝫ aīmuꝫ
qui possit ad iracūdiā ꝓuocari ergo ꝛc̄. C. de inoffi.
testa. 'cum te. ꝛ. l. filia iorbitate ꝛ qȯ plene nō. bar.
in. l licitatio. §. qȯ illicite. ff. de publica. Sꝫ hic rn̄det̄
ꝙ imo defunct⁹ pōt offendi. ff. de his qui ut īdig. l. i.
Et nō. C. eo. ti. l. sororē. ff. de religio. ꝛ sūp. fune. l. ſꝫ
ꝛ siquis. §. iudex. ꝛ ꝓsecutio talis iniurie ul' offense
ꝑtinꝫ ad eius heredes. ff. ō iniurijs. l. i. §. ꝛ si forte.
¶ Predictis ergo nō obstātibus sub correctōe potio
ris sn̄ie. ff. qui poti. ī pig. ha. l. claudius felix ¶ Uī di
cēdū de iuī rigore dictā mulierē ꝑꝑ dictū stupruꝫ in
uiduitate ꝯmissuꝫ debere dotē perdere ꝛ sic eā posse
repelli exceptōe si eā petit ꝛ ꝙ dꝫ apud frēm dicti de
functi ꝛ heredē ei⁹ remanere tāquā pn̄cipal'r offensū
ꝛ offensa facta defuncto ītelligit̄ eē facta heredi suo
ꝑ iura supra allega. ꝛ ēt per tex. cū glo. ꝛ per id qȯ ibi
nō. bar. in. l. pe. C. de adul. ubi pꝫ ꝙ uidua nō dꝫ ui
duitatē stupro maculare. Et si ꝯriū facit marit⁹ si ui
uit q̄ꝛ mr̄imoniū fuit solutū diuortio pn̄cipalit̄ offen
ditur ꝛ prefert̄ ī accusatōe oīb⁹ alijs si ꝯmisissꝫ adul
teriū durāte mr̄imonio. Et eodē mō si solutū ē per
mortē uiri tā ipe uir defunctus ꝙ̄ heredes ei⁹ ꝯsāgui
nei siml'r pn̄cipal'r offēdūtur. ut ibi signāter nō. bar.
Jgitur possunt petere eā puniri sicut deberet si durā
te mr̄imonio ꝯmisisset adulteriū ꝛ pena dꝫ eis tāquā
pn̄cipl'r offensis applicari. ff. ō litigio. l. fi. ꝛ. d. l. i. §.
si forte. ff. de iniurijs iuncto dicto. c. plerunqꝫ de do
te post diuor. resti.

¶ Quid si frater maritat filiā ꝛ sciēte ꝛ ꝯsentiēte frē
dotet eā de cōi an uideat̄ ꝯsentire aīo donādi.

.cxxij.

¶ In christi nomine amen.

Ad primū rn̄det̄ ꝙ dictū legatū quingētorū fuit exti
ctū q̄ꝛ collatū in diē īcertū an ꝛ quādo uidelꝫ cū frat̄
testatoris legatarius ꝑueniret ad diuisionē cū herede
suo qui dies icertus facit cōditionē maxīe ī ultīs uo
lūtatib⁹. l. dies incert⁹. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. ꝛ talis lega
tari⁹ nōdū impleta ꝯditōe decessit ergo ꝛc̄. l. i. §. sin
autē sub ꝯditōe. C. de cadu. tollē. ¶ Ad ſm rn̄detur
ꝙ posito ꝙ nō eēt extinctū nō tn̄ pōt adhuc peti do
nec alia soror in monasterio nōdū ꝓfessa ul' maritet̄
ul' ꝓfiteatur ꝛ sic deficiat spes maritādi. Cū frater di
cti testatoris legatarius mādauerit heredib⁹ suis ꝙ
dictā quātitatē nō petāt quousqꝫ nepos ei⁹ maritaue
rit sorores suas ꝛ habuerit eas maritādas. Sꝫ nō dꝛ̄
ille maritasse sorores suas si unā tantū maritauit q̄ꝛ
quādo plura copulātur ꝓpter aliud quā propter se
requirit̄ ꝯcursus oīum copulatorū ad hoc ut sequat̄
effectus ad qȯ copulātur. l. si heredi. plures. ff. ō con
di. insti. ꝛ qn̄ oratio sumit̄ ī uniuerso si in uno ē falsa
dꝛ̄ in totū falsa. l. si is qui ducēta. §. utrū de reb⁹ du.
Et q̄ꝛ pl'aris locutio nō uerificatur in uno tantū. l. fi.
ff. ad trebel. ꝛ qȯ nō. ī. l. meui⁹. §. eū qui in ult. glo.
ff. de l. ij. Et q̄ꝛ altera lꝫ sit ī monastē. quia tamē nō
ē professa pōt dici ꝙ habeat̄ maritāda quousqꝫ spes
maritādi deficiat. C. de indi. uidui. auē. cui relictū ꝛ
tūc deficiēte dicta spe uel ea maritata posset peti si le
gatū nō foret extinctum cuius ꝯriū supra dixi ¶ Ad
tertiū puto ꝙ mero iure nō possint predicti petere ꝑ
tem dicte dotis postquā ipis scientibus ꝛ consentien
tib⁹ fuit maritata ꝛ dotata de cōi q̄ꝛ fauore dotis ꝓ̄su
mitur animus donādi ēt si credebāt se teneri cū sint
attinētes. l. cū his. §. si mulier. ff. de cōdi. idebi. iun
cta. l. i. §. accedit. C. de rei ux. ac. Nec obstant nota
ta per glo. in. l. fi. C. de do. ꝓmis. quia loquitur ī illo
qui administrabat bona mulieris qui presumitur do
tasse de bonis illius. ar. l. fi. ff. de peti. here. hic isti n̄
administrabāt bona illius lꝫ haberēt bona cōia cum
fratre illius. Jtē nō erāt debitores mulieris q̄ꝛ tunc
animo ꝯpensandi uiderētur dotasse. l. uxo. §. pꝛ̄ na
turalis cum ibi nō. per bar. ff. ō le. iij. Jtē nō ob. nō.
in spe. de iudi. §. sequitur uersi. Quid si unus ex frī
bus q̄ꝛ fateor ꝙ nō tenebātur cōsentire ꝙ maritaret̄
de cōi. Sꝫ poterāt dicere ꝙ maritaretur de portione
patris sui eiusdēqꝫ patrui predictorum ut ibi nō. Sꝫ
si nō contradixerunt imo ꝯsenserunt uident̄ fecisse
animo donādi. Si tamē erāt tūc minores tanquam
lesi uidentur posse petere restitutionē in integrum.
Nec puto dictū gaium fratrē ticij uoluisse grauare he
redes suos de maritādo filias ticij de cōi. propter h̄
solū ꝙ ipe in uita sua unā ex filiabus ticij consenserit
de cōi maritari si aliud nō expressit. ut ē casus in. l.
iij. §. fi. in fi. ff. de mune. ꝛ ho one. cū ibi nō. per bar. ꝛ
ff. fami. her. si filia. §. idē scribit ꝛ. l. si filius ī fi. per q̄
iura dicunt doc. ꝙ licet pꝛ̄ pro uno ex filijs fecerit ex
pen. nuptiarū uel studij n̄ uidet̄ ꝓpterea uoluisse ꝙ
ꝓ alio post eius mortē fiant de cōi. ſꝫ ō sua tātū ꝑte.
Et ex predictis uideretur dicēdū ꝙ si dictū legatū n̄
foret extinctū. et dicti heredes gai peterent restitu
tionem in inte. aduersus dotatione factā de cōi ipsis
ꝯsentientibus ꝙ facta diuisione ꝛ maritata ul' profes
sa illa que ē in monasterio possent dicti heredes gai
petere tam dictū legatum quingentoꝝ ꝙ̄ ēt partē do
tis date de cōi inspecto rigore uerborū. ¶ Sed ī ꝯ
riū uī fuisse mens dicti gai. dū mūdauit heredib⁹ su
is ꝙ si uenirēt ad diuisionē anq̄uā ei⁹ nepos mari
taret sorores nullo mō possent nepotē suū grauare
de dicto legato ꝙ pōt intelligi. s. anteꝙ̄ maritet̄ nec
post propter illā dictionē nullo mō. Sed si uēiret ad
diuisionē post ipsas maritatas tūc posuit in eorum
arbitrio ¶ Si ergo bene cōsideretur eius intentio n̄
pōt dari alia sufficiēs rō dicte distinctionis nisi q̄ꝛ pri
mo casu si diuidāt antequā maritētur ueniūt postea
maritāde nō de cōi sed de propria parte dicti nepo
tis. Jdeo testator iste uoluit tūc dictū legatum eis re
mittere quasi secūdū intentionē ticij primi testatoris
possꝫ peti si nō eēt extinctū cū ille uoluerit simpl'r pe
ti posse facta diuisione siue filie eius sint maritate si
ue nō ꝛ sic maiorē affectionē uī hūisse gaius ad filiū
ticij ꝙ̄ ipse ticius. Si uero ueniāt ad diuisionē ill'ma
ritatis. Jō tūc uoluit dictum nepotem grauari posse

de dicto legato qꝛ cogitauit ipsas maritādas de cōi si
cut maritata erat p̄ria. Et sic tacite uꝛ ꝙ de cōi mari
tētur ambe filie. unꝰ cū illa que ē ī monasterio nō est
maritata de cōi. Nec spectet maritari post factā diuisi
onē de cōi dato. ꝙ ēt ꝓꝓ dictā cām legatū licet non
fuerit extinctū morte fuit tñ extictū repudiatōe legata
rij. qui noluit posse peti nisi ambabꝰ maritatis d̄ cōi
lꝫ ergo dictꝰ gaiꝰ ꝓꝓ illud solū ꝙ unā filiā ticij ꝯsēsit
de cōi maritari nō censeatur uoluisse suos heredes gra
uare silr̄ de alijs ut supra dixi per. l. iij. §. fi. ff. de mu
ne. ⁊ hone. ꝓꝓ uerba tñ p̄dicta cēset uoluisse ꝯtrium
ꝙ uel ambe dotētur de cōi ⁊ añ diuisionē ⁊ tūc pos
sit legatū peti uel si nō fuerint ambe d̄ cōi dotate añ
diuisionē ⁊ sic ueniāt a solo nepote dotāde legatū p̄
dictū nō petatur. Et si nō erit dare casuꝫ ī qᵒ filij dicti
gai possint petere utrunqꝫ. s. ⁊ legatū ⁊ partē dotis
date de cōi. Et per ꝯñs restitutio in ītegrū peti non
poterit quia non sunt decepti ipsoꝝ facilitate sed fece
runt id quod eis fuit a patre mandatum.

¶ Dos promissa an cedat lucro mariti si mulier nū
dū ad domū mariti fuerit traducta.

.cxxiij.

In christi nomine amen.

Sup p̄rio quesito lꝫ dñs bartholomeꝰ de salliceto ī
l. cū te. C. de dona. añ nup. ꝑ rōes satis exquisitas q̄
bus ridetur potius ē laboriꝰ suꝫ q̄ꝫ subtile tenuerit ma
ritū nō debere dotē lucrari. Ego tñ puto ꝯtrū ueriꝰ
eē de iure sequēdo opi. bar. qui ita sensit ī. l. nihil. ff.
rerū amo. ⁊ bal. qui expresse sic determiauit ī. l. deo
nobis. C. de epis. ⁊ cle. ubi dicit esse casuꝫ ⁊. l. nō sine
C. de bo. q̄ li. Ac ēt per rōeꝫ qꝛ ubi uerba legis uel
statuti locū hñt silr̄ ⁊ ipsiꝰ legis uł statuti dispositio dꝫ
locū hēre posito ēt ꝙ rō motiua legis ꝯdende uł sta
tuti que tñ ī ipsis nō fuerit expressa cesset ut ē casus ī
l. ꝓspexit. ff. qui ⁊ a quibus debemus. n. ī dubio uer
bis seruire. l. i. §. si is qui nauē. ff. exer. Nā ⁊ cum ces
sant uerba cessat ⁊ dispō. l. hos accusare. §. oībꝰ. ff.
de accusa. de dap. infec. l. iiij. §. totiēs de aqua cot. ⁊
es. l. i. §. loquitur ¶ Sꝫ ī ꝓposito statutū requirit tria
ad hoc ut maritus lucretur. s. ꝙ mulier que predeces
sit eēt nupta. Itē ꝙ p̄decesserit sine filijs ex illo mr̄i
monio. Itē ꝙ hēret dotē sed hic locū sibi uēdicāt oīa
ista tria. De primo. pꝫ. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. cui fuit
sub hac ubi ꝯditio si nupserit impletur per solū cōsē
sum per uerba de p̄ñti sine copula carnali. Et sic cō
ditio nuptiarū accipitur prout ē ī fieri ut ibi ergo ꝓ
ut ī facto eē expletis uerbis ⁊ habitis ꝓ absolutis dꝛ
nupta cū sit ꝑticipiū uerbi nubo ⁊ ab eo dꝛ nupta.
Secūdū pꝫ ī. l. cēturio. ff. de uul. ⁊ pu. ⁊ extra de te
stamētis si pꝛ li. vi. ubi ꝯditio si decesserit sine libēis
uerificatur ēt in illo qui liberos hēre non pōt. Terti
um pꝫ in. l. deniqꝫ cū. l. se. que incipit iō. ff. de ritu.
nup. ubi dꝛ ꝙ ēt uirgo dꝛ habere dotē ⁊ actōeꝫ d̄ do
te ut si ꝯtraxit per uerba de p̄ñti. Nec dū ꝯsumauit
mr̄imoniū. Igitur statutū disponēs de dote porrigitur
ēt ad dotē talis uirginis. Que aūt fuerit cā statuti cō
dendi ignoramus qꝛ in statuto nō exprimitur sꝫ p̄su
mamus ꝙ fuerit ꝓꝓ expēsas quas solēt mariti face
re in ducēdo uxorē. Sꝫ qꝛ hec cā nō fuit in statuto ex
pressa sed a nobis potius q̄ꝫ a iure presumpta quasi
alia subesse nō poterit ar. C. de fideicō. l. quāuis cū
ibi nō. in glo. nō ē de ipso curādū posito ꝙ cessaret
qꝛ nō eēnt expense facte postquā uerba statuti locum
habēt ut ē casus expressus in. d. l. prospexit ⁊ bar. ēt
sensit ī. l. liberorū. ff. de uer. sig. ī. i. q. principali in fi.
dum dicit sꝫ prior ratio magis placet qꝛ hec rō ut a
gnatorū salua sit dignitas nō ē expressa ī statuto ⁊c̄.
Et si aliud diceremus sequeretur ꝙ ēt si ꝯsumatū eēt
matrimoniū nō tñ eēnt facte expēse nō lucraretur qđ
ē ridiculosuꝫ dicere statutū. n. nō requisiuit ut expen
se sint facte ad hoc ut lucretur sed solū illa tria lꝫ mo
tuꝫ fuerit ex eo ꝙ fieri solēt. Sꝫ certe solēt fieri ēt añ
quā ducatur ī preparamētis iuxta nō. ꝑ bar. ī. l. lucius
de le. ij. de ꝯdi. ⁊ demon. ticio centū. §. ticio genero ī
fi. Et per experiētiā uidemus tā florē. q̄ꝫ bonōie ubi
nō peruēitur ad uerba de p̄ñti ⁊ anuli datōnē nisi ea
die qua ducitur uel precedēti. Et tñ oīa preparamē
ta sunt facta ⁊ expēse uestiū ⁊ iocaliū ut tota q̄si dos
sit ꝯsumpta. Si ergo uera eēt opinio cōtraria dicere
mus maritū lucrari ēt añquā ad uerba de p̄ñti ꝑuen
tū eēt qꝛ expēse sunt facte si hec rō deberet attēdi po
tius q̄ꝫ uerba statuti. l. scire leges. ff. de le. qđ eēt ab
sonū dicere uel postquā eēt peruētū ad uerba de pre
senti si eadē die añquā eēt ducta moreretur ⁊ sic nec
ductio nec carnalis copula esset attēdēda sed solum
an eēnt facte expēse uł nō ⁊ eēmus semper in icerto
uł inuolutione quod nō ē dicēdū statutū uoluisse post
quā nō expressit. Preterea idē dñs bartholomeꝰ ī fi.
dicte legis cū te dicit si eēt ducta ī domū uiri nōdum
tamē cognita locū hēret statutū qꝛ de proximo erat
cognoscēda ⁊ sic hēbatur ꝓ cognita. Sed certe ēt si nō
sit ducta ī domū. sed tamē de proxīo ducēda puta de
sero ⁊ ipsa mortua ē de mane d̄beret eē idē qꝛ ratio
eēt eadē uel qđ si eēt ducta per amicos mariti absē
tis ⁊ nō de proximo redituri prout hētur ī. d. l. deīqꝫ
in tex. ⁊ gl. p̄ria. ff. de ritu nup. ⁊ sic nō de proximo
cognoscēda cessaret eius rō ⁊ similiter essemus in icer
to. Nō ergo ē curandū sit ducta uł cognita uel nō fa
cte sint expense uł nō ⁊ qui ista ꝯsiderāt nō recte con
siderāt. Sed solū ꝯsiderādū ē an eēt nupta per con
sensum ⁊ per uerba de p̄ñti. Ita uult tex. expressus ī
sili. ff. de dona. iter ui. ⁊ uxo. l. penul. que icipit scia.
Nam senatus prohibet donationē inter ui. ⁊ uxo. ⁊
rō motiua fuit ne mutuo amore se spoliēt que ratio
tunc maxime uiget cū matrimoniū eēt ꝯsumatū ⁊ tñ
ēt antequā cōsumatū sit uel ad domū ducta locū hꝫ
prohibitio qꝛ locū habēt uerba senatus ut. d. l. scia.
ubi ēt dꝛ nō probabiliter fuisse ibi quesitum de ductiōe
uel de tabularū dotis confectōe que nil ad factū faci
unt ⁊ ille tex. optie facit ad propositū. Ad rōes autē
dicti dñi bartholo. nō multū curo respōdere qꝛ sati sūt
friuole si bene inspiciātur cū uadat per grāmaticales
expositiones uocabulorū dicēdo ꝙ uxor dꝛ qꝛ in usu
uiri ⁊ maritus dꝛ maris ritus ⁊c̄. que uerba ⁊ si pe
nes legistas debēt eē derisoria qꝛ statutū ⁊ statuētes
nō ꝯsiderauerūt tales expōnes que paucis note sūt.
Sed potius cōem usuꝫ loquēdi fm̄ quē uxor ⁊ mari
tus dicūtur statim, ꝙ matrimoniū ē ꝯtū per uerba d̄
p̄ñti ut pꝫ ī. d. ti. de dona. iter ui. ⁊ uxo. l. scia. ⁊. l. cū
hic status. §. si mulier iuncta. l. liboꝝ. §. ꝙ tamē cas
sius de le. iij. ⁊ qđ nō. in. l. ꝙ si nepotes. ff. de testa.
tu. Questio nāqꝫ uocabulorū ꝑtinacibus ē relinquē
da ut dicit glo. ff. solu. ma. super rubrica. Deniqꝫ si
probaretur per dictā uxo. stetisse quo minus ad do
mum mariti duceretur aliter q̄ꝫ per respōsiones fa
ctas ⁊ articulos quos puto nō sufficere per. l. qđ te.
ff. si cer. pe. ubi nō dꝛ in mora interpellatus nisi per
eum stet ꝙ ex dictis responsionibus nō apparet qꝛ
non

nō fuit articulatū adhuc eēt res clarioꝛ qꝛ bal. i. d. l. nō fine. C. de bonis q̄ libe. hoc tāgit dicēs ꝙ ēt eo casu quo requirētur ductio ꝛ ꝯsumatio qꝛ statutū dicēt in matrimonio copulata ꝛc̄. sufficeret si ꝑ cā stetisset quo minus duceretur ad qḋ facit. l. i executoꝛe ī fi. ff. de v̇b. ob. ꝺ ꝑscrip. v̇bis si rē. §. fi. de ꝯdi. ꝛ ꝺmō. l. iure ciuili per que oīa relinquūtur cetera dubia superflua. Igitur super istis non insisto.

An iuri agēdi ad supplemētū ꝑscribatꝛ quīquēnio.
An dos materna computetur in ltimam filioꝝ.

.cxxiiij.

In christi nomine amen.

Dubia de quibus queritur supra satis sunt trita ꝛ ruminata ꝑ doc. ꝛ in quolibꝫ eoꝝ fuit uarietas īter docto. potissime bar. ꝛ bal. ꝛ ideo nō ē opus in eis mltos sermones effundere cum ipsi tangāt oēs rōes q̄ quasi fieri possint. Et quidē ī pꝛio dubio utrum iuri agendi ad supplemētū sit pꝛescriptū quinquēnio sicͭ querele bar. in ꝯsilio qḋ incipit queritur an iuri agēdum ꝛc̄. ubi plenius loquitur q̄ꝫ in lectura tenuit ꝙ sic. Primo per. l. siquis filium in fine. C. de inofficio testamen. Secundo per. l. fi. C. de inoffi. dona. que satis urget. nā querela inoffi. dona. pꝛoponitur interdum ad similitudinē ꝛ modū iuris agendi ad supplemētuꝫ ut qn̄ ē facta in filiū uel nō ē inofficiosa ꝯsilio C. de inoffi. dona. l. si mater ꝛ. l. si liqueat ꝛ nō. e. ti. l. i. ꝛ de inoffi. testa. auc̄. unde si parēs qꝛ tūc n̄ reuocat nisi quatenus fuit moderate gestum ꝛ tamē dicitꝛ in. d. l. fi. ꝙ tollitur eodē tēpoꝛe quo querela inoffi. testa. Itē per rōem quia succedit loco querele ut l. oī modo. C. de inoff. testa. ergo ē eiusdē uite cuiꝰ ē illa ſm eius pꝛimoꝛdialē naturā. l. i. §. hec actio. ff. siquis testa. li. eē iuſ. fue. ꝛ. ff. siquis cau. l. cū qui. §. qui iniuriarum ꝛ nō. in. l. certi ꝯditio in fi. ſcḋe glo. magne. ff. si cer. peta. Nec ob. ſm cū ꝙ datur ꝯditio ex. l. que ē personalis ꝛ durat. xxx. ānis. ut. l. ij. C. de ꝯst. pe. qꝛ illud ē uerum regulariter: fallit tamē ī multis casibus ibi nō. ꝛ pluribus alijs qui ibi nō ponuntꝛ ut ibi dicit glo. inter quos ē iste per dictas. l. ꝛ rōes. Itē nō ob. ſecūdū eodē ꝙ querela ē odiosa ꝛ totum testūm rescindit. qḋ nō ē in hac ꝯditione ex. l. nā saltem pꝛo parte reseccat institutōem ꝛ legata. l. si libertꝰ §. libertus. ff. de bonis libe. ꝛ iō. l. si qn̄ in. fi. C. de īoffi. testa. appellat hoc ius agēdi ad supplemētū ius querele sicut enim per querelā quis de toto testamēto cōqueritur ita per illud ius ꝯqueritur de modico relicto. Nec ob. ꝙ querela tollitur si exheredatꝰ acceptat relictū. ff. de inoffi. testa. l. fi. qḋ nō ē ī iure agendi ad supplemētū ut dicta. l. si qn̄ qꝛ illud ꝯtingit pꝛopter diuersitatē rōnū qꝛ exheredatus acceptādo appꝛobat ꝛ sic facit actū ꝯrīū querele que tēdit ad repꝛobandum sed institutus in minoꝛi parte ltīma acceptādo illā nō facit actū ꝯrīuꝫ iure agēdi ad supplemētū imo ꝯfoꝛmē ut pꝫ ad sensuꝫ. Sꝫ qḋ utrūqꝫ ius tollatꝛ quīquēnio eadem rō ē ī uno que in altero. Nam sicuti ille qui agit querela uenit cōtra uolūtatē defūcti ita ꝛ ille qui petit supplemētū qꝛ oīs petitio legitīe uꝉ trebellianice uel alterius poꝛtionis debetur ꝯtra uoluntatem defuncti. l. in quarta. ff. ad. l. falci. hec ille.

Bal. uero in auc̄. pꝛesbi. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ in dicta l. siquis filium in fi. C. de inoffi. testa. tenet cōtrariuꝫ per rōnes quas referre nō expedit qꝛ per oēs habentur cuius opi. ego discipulus eius amplectoꝛ. Tū qꝛ plurimoꝛum sn̄ia roboꝛatur de offi. dele. c. pꝛudētiā post pꝛin. Nā moderni ut plurimū eā opi. sequūtur ꝛ antiqui eiusdē opi. fuisse uidentur cū nullus an̄ bar. dicere attēptauit id qḋ bar. audacter pꝛesūpsit tū qꝛ in dubio tutioꝛ uia ē eligēda de spōsalibus. c. iuuēis. Et tutioꝛ ē illa per quā ius ꝯseruatur ꝛ benignioꝛ q̄ꝫ illa per quā ꝑimitꝛ ar. C. de usuca. trāsfoꝛ. post pꝛincipiū de edic. di. adri. tol. l. fi. §. fi. Tū qꝛ in dubio adherendum ē regule sicut carotio de re. iur. l. oīs diffinitio. Et regula ē ꝙ oīa iura sunt perpetua nisi reperiatur expꝛesse cōtrariū ut. d. l. ij. de cōstitu. pecu. Sed quod ius tollatur quinquēnio nec in tex. nec in glo. reperitur ergo ꝛc̄. Tum qꝛ leges in quibus bar. se fundat in ueritate nō pꝛobant. nā. l. siquis filiū ī fi: si nō cauilletur īquātū de taciturnitate quinquēnij loquitur refertur ad querelā de qua pꝛoxime ꝛ īmediate fecerat mētionē nō ad ius agēdi ad supplemētū si bene inspiciatur. unde magis facit contra bar. q̄ꝫ ꝓ qꝛ quod de uno dicitur de alio uidetur negatum ut ī c. nūnc ꝺ pꝛesump. ꝛ ꝙ ad pꝛoxima sit fienda relatio pꝫ. ff. de postu. l. i. §. deniqꝫ adicit de iurisdi. om. iudi. si idē cū eodē in fi. ꝛ qḋ nō. in. l. siquis filiū qn̄ dicꝛ lega. cedat. Itē. l. fi. C. ꝺ inoffi. dona. loquitur ī querela illa per quā retractatꝛ donatio que cū sit ꝯctꝰ. l. siquis donatōis. C. qḋ me. cau. duoꝝ consensu ꝑficitur. l. i. ff. de pac. l. absenti. de dona. ꝛ qḋ nō. ī. l. illō C. de sacro sanc. ec. Unde difficilius retractatur q̄ꝫ ultima uolūtas que perficitur uolūtate unius tantuꝫ l. iter uestē de auro ꝛ ar. lega. ꝛ qḋ ibi nō. iūcta. l. ad monēdi ꝛ qḋ ibi nō. in. ij. glo. ff. de iureiur. ꝛ. C. de pac. l. i. in glo. Itē cū dꝛ succedit in locū querele. Respōdeo ad contrariū effectū qꝛ illa iducebat odiuꝫ. Istud uero ius ꝛ fauoꝛē qꝛ conseruat testūm ꝛ ꝓuidet filijs ne circūscriptōnē patiātur ut in auc̄. ut cū de appel. co. §. aliud quoqꝫ. c. l. oīo. C. de ioffi. testa. ꝛ sic nō pōt dici subrogatū loco querele ex quo nō tendit ad illū finē sed potius de nouo inductū ergo dꝫ eē alterius uite. l. itē illa. §. qḋ adicitꝛ. ff. de ꝯsti. pecu. ubi casus in si. in uersi. ꝓinde. Et posito ꝙ petēs supplemētū ltīme ueniat contra uolūtatē defuncti nō tamē sequitur ꝙ tale ius sit odiosum cū nō semꝑ uoluntas defuncti sit sequēda. s. cū ē irrationabilis. ff. de ꝯfir. tu. l. utilitatē de ꝯdi. insti. l. fi. ꝛ ista est huiusmodi qꝛ ꝯ̄ ius naturale. l. cū rō de bonis dam. unde libe. l. scripto cū si. Preterea ius agēdi ad supplemētum ē mere ꝓsequutiuū qꝛ per illud solū ius suū pꝛosequitur filius querela uero remediū penale qꝛ nō nisi in penam defuncti pōt hoc eē ꝙ totū testūm rescindat tam īstitutiones q̄ꝫ legata ſm iura uetera ꝛ sic n̄ solū pꝛosequitur ius suum sꝫ tollit ēt alienū. Igitꝛ rō optima dictat ꝙ pꝛimū sit perpetuū ſm tp̄ale sicut ī actōibus ꝑsecutoꝛijs ꝛ penalibus insti. de perpe. ꝛ tēpo. ac. in pꝛin. ꝛ ibi nō. super uerbo plerūqꝫ. Postremo posito ꝙ ꝑdicta cessarēt ꝛ qḋ opi. bar. uera eēt in casu tamē nr̄o nō cucurrisset quīquēniū quousqꝫ neptis fuit in suis pr̄is ptāte. C. de āna. excep. l. i. ī fi. Et hoc de pꝛio dubio. Super ſo quo queritꝛ an dos data filie ipsa postea defuncta iputetur nepti ex ca ī ltīmā si ī aliqꝰ īstituta ab auo petat supplemētuꝫ ab alijs filijs uel filiabꝰ testatoꝛis uniuersalitꝛ īstituṫ. bar. sequēdo Ja. bu. ꝯsuluit ꝛ tēuit ꝙ sic ꝑ pulchꝛas ꝛ subtiles rōes ī. l. in. quarta. ff. ad. l. falci. Bal. uero qui hāc qōeꝫ hūit ꝺ facto cū eodē bar. ꝛ fuerūt aduoca ī ꝯrīj ut ab eo audiui ī uoce sequēdo Ja. ꝺ belui. q̄ ꝯsuluit oppositū tēuit ꝯrīū ī. l. illā. C. ꝺ colla. ꝛ uer

bis satis mordacib⁹ reprehēdit bar. dicēs q̄ errauit
et q̄d ei⁹ rōes sūt fātastice s; parcat reuerētia p̄cepto
ris mei sue rōes nihil penit⁹ ɔcludūt ɔ̄ bar. Nā ipse
mouetur ex eo q̄ nepos uł neptis h; dictā dotē tāq̄
heres sue matris. l. int̄ socerū. §. cū iter et. l. bebli. de
pac. dota. et hūit eā dudū an̄ mortē aui materni igit̄
mortuo auo nō d; mutare sibi cām dn̄ij. s. ut incipiat
hr̄e ut heres aui. ff. de heredi. isti. l. iij. §. qui fideicō
missa et cū lr̄a debeat euelli ō corp̄e p̄rimonij illi⁹ de
cui⁹ hereditate agitur. l. scim⁹. §. repletōe;. C. de in
offi. testa. ista dos nō euellit̄ de corp̄e p̄rimonij dicti
aui ispecto t̄pe mortis eius cū dudū an̄ mortē ei⁹ cēt
euulsa sine spe redeūdi. l. fi. i fi. ff. de colla. dotis et. l.
pr̄ i pri. ad. l. fal. Certe iquātū dicit q̄ neptis h; tāq̄
heres sue mr̄is istud n̄ pōt p̄cedē i dote p̄fectitia ni
si eo casu quo pr̄ sue filie eideq; mr̄i sue nept̄ donas
set dotē. i. qn̄ filia fuisset stipulata sibi reddi pr̄e ɔsen
tiente uł ip̄e idē pr̄ stipulatus fuisset soli filie reddi n̄
ēt sibi uel fuisset stipulat⁹ reddi i unū casu; quo casu
ur̄ i aliū casu; filie donasse s̄m ea q̄ hn̄tur i. l. si cū do
tē i pri. ff. sol. mr̄i. p̄ bar. et per eūdē i. l. post dotē. c.
ti. i quarta. q. Et ita loquit̄ disputatio Ja. ō belui. q̄
sic itelligit. §. cū iter et. l. beblius de pac. dota. S; cer
te tūc bar. illud idē sentit q̄ bal. uidel; ut nō iputet di
cta neptis ut p; per eū i. d. l. i q̄rta uersi. S; si pōde
rem⁹ q̄ pr̄ fuisset stipulat⁹ etc. l; nō clare decidat sed
dicat se dubitare. Ex q⁰ app̄et q̄ determiatōe; suā q̄
supra posuerat p̄ idubitata. s. q̄ ōber; ɔferri nō itel
lexit i dc̄o cāu qn̄ dos fuit donata filie ita q̄ nepos uł
neptis hēat eā ut heres filie s; solū qn̄ nō fuit donata
q⁰ casu de iure cōi filiafami. n̄ h; heredē i dote. l. nu
pta solu. ma. et per eūdē i. l. post dotē i quita q̄ōne.
Et sic nepotes magis hn̄t uigore cuiusdā ɔsuetudis
q̄ aufert eā imediate ab auo et tribuit nepotib⁹ et sic
euellit̄ ō corp̄e p̄rimonij ip̄i⁹ aui imediate et ab ip̄o i
mediate h; neptis ergo d; ɔputari q⁰ casu rōes bal.
n̄ militāt ut p; siq̄s diligēter ispexerit eorū dicta. Nec
ob. q̄ dudū an̄ mortē aui fuit euulsa de corp̄e sui p̄ri
monij. s. tēpore quo fuit data uł t̄pe quo filia mortua
fuit nā p̄ria euulsio nō facit quo min⁹ i legitimā ɔpu
tetur ut p; C. de ioff. testa. l. qm̄ nouella. nā semper
dr̄ euelli de p̄rimōio p̄ris eo ip̄o q̄d dat̄ ut. d. l. fi. et. l.
i. in fi. de colla. dotis. et. l. pr̄ ad. l. fal. et tamē hoc non
facit quo minus iputetur q̄ euellit̄ cum spe redeūdi
si decedat filia sine liberis cū remaneat actio cōis int̄
p̄rem et filiā. l. ij. §. q̄ si i p̄ris solu. ma. iūcta dicta. l.
qm̄ iquātū loq̄t̄ de p̄re. Secūda euulsio q̄ fit t̄pe mor
tis filie remanētib⁹ filijs uirtute ɔsuetudis de qua in
l. dos a p̄re et per quā aufert̄ p̄ri sine spe redeūdi ad
ei⁹ p̄rimoniū filir nō facit q⁰ min⁹ iputet̄ i ltimā ut p;
i. d. l. qm̄ nouella iquātū loquit̄ ō mr̄e uł ei⁹ linea dā
te dotē. Nā stati exijt p̄rimoniū ei⁹ sine spe redeundi
cū uideatur donasse. C. de rei uxo. ac. §. accedit. et tn̄
i ltimā ɔputat̄ cū de ei⁹ hereditate tractat̄ ut. d. l. qm̄
nō ergo ē curādū q̄ dudū an̄ mortē ei⁹ de cui⁹ hr̄dita
te agitur et de cui⁹ p̄rimonio euulsa ē dūmō imedia
te ab illo p̄uenerit ad eū de quo querit̄ an debeat uł
nō debeat iputare. Hoc tn̄ falit in donatōne simplici
uł ob merita q̄ qn̄ ualet p̄fecte i uita p̄ris nō ɔputat̄
nisi fuerit expresse dictū. l. si qn̄. §. fi. de inoffi. testa. et
p̄ bar. i. d. l. i quarta cuius diuersitatis rō ē q̄ illa est
mere uolūtaria. Ideo nō semper ɔfert̄ ut nō. i auc.
ex testō. C. de colla. Sed dos ē onus necessariū et p̄ri
p̄sisu;. l. fi. C. de do. p̄mis. mr̄i uero uł ei⁹ linee l; nō
sit p̄isum regr̄r aliqn̄ tn̄ ē et ēt ex quodā stimulo nāli

p̄cedit sicut alimētatio filiorū. l. i. §. ius naturale. ff.
de iusti. et iur. Et iō magis subuenit̄ parētibus tā p̄ne
q̄ materne linee ut ɔferat̄ et i ltimā ɔputet̄ ad tollē
dū expugnatōe; testōrū suorū. l. ut. libe. C. de colla.
et. d. l. qm̄ q̄ plus succurrit̄ facieti actū ex necessitate.
q̄ ex uolūtate. l. si fideiussor. §. si necessariā. ff. qui sa
tisda. co. Itē nō ob. illa rō bal. q̄ nō pōt mutare sibi
cām dn̄ij nā hoc ē ɔ̄. l. quā iste allegat. s. l. iij. §. qui
fideicō. ff. de heredi. isti. et ɔ̄ dictā. l. illā de colla. ubi
ip̄e hoc dic̄. Nā gl. itelligit illā. l. q̄ filia erat emācipa
ta et q̄ dos data sibi a p̄re suo peruēit ad filios filie
tanquā ad heredes ip̄ius filie ut euadat opi. mar. et
tn̄ ibi filij filie sibi mutāt cā; dn̄ij. cū ueniūt ad heredi
tatē aui materni q̄ ɔferūt patruis et sic icipiūt hr̄e ut
hēdes aui materni cū tn̄ i ei⁹ uita hūissēt ut heredes
sue mr̄is ē ēt ɔtra. l. i fundo ad. l. fal. et. l. pe. ff. ō coll.
do. ubi fit talis mutatio. Pat; ergo q̄ bal. nō bn̄ pō
derauit bar. et nō multū fidelit̄ ip̄; refert nec bene re
spōdet. Quicquid sit cū i casu nr̄o p̄ponatur q̄ pat̄
fuerit stipulatus filie restitui uł illi cui ip̄a cesserit ius
suū sicut cōit̄ hodie fit. Nos sumus extra dictas ɔten
tōes q̄ nō ē dubiū q̄ dicte filie cēsetur dos donata et
q̄ neptis ex ea h; ut heres sue mr̄is et sic nō imedia
te ab auo potissime i locis ubi ē ɔsuetudo q̄ filia nō
succedat extāte masculo s; sit dote ɔtēta cui tn̄ i casu
nr̄o locus nō cēt q̄ nō p̄ponitur extare masculos et
iō dico q̄ in cāu nr̄o tenēda ē opinio bal. q̄ dicta ne
ptis nō ɔputet i ltima. Nec i hoc bar. ɔ̄dicit s; sub du
bio relinquit. mihi aūt ur̄ tūc clarū per rōnē p̄dicta;.
Nā pr̄ i casu nr̄o nō habuisset ius ɔsolidatōis ēt si fi
lia nō reliquisset filios ut p; ex nō. p̄ bar. i. d. l. p⁰ do
tē. i. iiij. q. et. l. si cū dotē i pri. so. ma. Laus Deo.

¶ Quidā gētilis maritauit frācischinā ei⁹ filiā cuida;
egidio cui promisit octingēta solu. ma. morte egidij
superstitibus cōibus libe. liberi predicti petūt ab ip̄o
gētili auo materno residuū dotis promisse uidel; q̄
drigēta quiquagita. Itē ēt petūt ducēta dicētes q̄ il
le neus cuius declaratōi ɔmissu; fuit augmentū dot̄
uerisilr̄ tantū fuisset arbitratus et petūt ēt alimēta p̄
dictis quadrigētis quiquagita et alijs centū nō solut̄
ad rōnē decē p̄ cētenario. Queriūr utrū possint hec
petere et qn̄ pr̄ dat dotē pro filia et stipulat̄ eā sibi red
di uel filie uel sibi et filie qualit̄ intelligatur ista stipula
tio. Et ēt uide declarationē ad. l. iij. de do. p̄mis. q̄
uult q̄ quātitas dotis potest commiti arbitrio alteri⁹
et si ille non fuerit arbitratus receditur a p̄sona. Itē
q̄ alimēta et interesse que currūt propter moram de
bitoris non currunt si creditor fecerit debitori suo ter
minum ad arbitriū tertij et ille nunquam declaraue
rit ipsum terminum.

.xxv.

In christi nomine amen.

Uiso dicto libello et contentis in eo cōsidero q̄ acto
res in hac causa sunt filie domine francischine nate
ex egidio et petunt a gentile auo materno tria scilicet
residuum dotis specificate uidelicet. cccl. de octingen
tis. ¶ Item id quo restabat specificādū q̄ eē dicūt. cc.
Item alimenta utriusq; summe supradicte nō solute
que dicunt esse decem pro centenario. Et si bene p̄
scrutemur in omnibus predictis male et inepte petūt
et ex narratis et contentis in libello apparet q̄ succū
bere debent q̄ sit Inquātū petunt residuū octingē
torum non solu. dico q̄ hoc male petūt. Aut. n. hoc
petunt

petunt ad hūc finem ut eis remaneat ꝛ tāquā haben
tes ius in dicto residuo āt ut restituāt eorum morte.
Primū facere nō possunt qꝛ postquā mrīmoniū ē so
lutum morte uiri superstite uxore ꝛ liberis dos predi
cta ēt si eēt integraliter soluta nō deberetur etiam si
eēt factum pactū de hoc qd̄ pactū tanquā ꝯ publicā
utilitatem reprobatur imo tenerent̄ dicti filij heredes
patris ēt restituere non obstante quocunqꝫ pacto ad
hoc ut ex ea possit eorum mater iterū nubere. ff. de
pac. dota. l. ij. C. e. ti. l. iij. in quibus ē casus. Et sic n̄
possunt dicti filij nūc agere ꝛ dicere se ius hr̄e aliqd̄ ī
dicta dote ex persona seu facto patris nec ēt ex perso
na matris tanquā eius heres cū adhuc uiuat. ff. pro
here. l. i. Nō ergo pn̄t ēt petere ut sibi retineant cū ꝛ
si haberēt restituere tenerētur. Aut eā petūt ut resti
tuant matri eorū ad cuius ꝯmodū dꝫ restitui. Et tūc
istud possent si hoc expresse diceretur in libello ꝛ etiā
narrarēt aliqua ex quibus appareret ipsā dotē fore re
stituēdam ipi matri filieqꝫ gentilis ꝛ nō ipsi gentili q̄
eā promisit. Hoc aūt ꝙ dos data restituatur filie ꝛ n̄
patri tūc ē uerū qn̄ actio de dote foret effecta propria
ipius filie per cōsolidationē uel donationē. Cō solida
tur aūt cū filia effecta ē sui iur. per emācipationē uel
ꝑ mortē pr̄is. C. d̄ rei uxo. acti. § uideam⁹. ꝛ tūc sine
dubio possēt ab istis filijs peti nō ut sibi retinerēt: sꝫ ut
mr̄i restituerent̄: cui r̄stituē tenerēt̄ cāus i. l. si socer. §.
luci⁹. ff so. mr̄i. Nec possēt repelli tūc ꝑ exceptionē do
li. s. dolo fac. cū n̄ ipi a quo peterēt sꝫ alteri. s. eoꝝ ma
tri eēnt restituturi ut ibi dr̄. Idē si actio dot. esset effe
cta propria filie per donationē pr̄is puta qꝛ filia stipu
lata fuit sibi soli restitui quibus casibus ur̄ pr̄ eidē do
nare ꝛ ualet donatio iuxta nō. ff. solu. mr̄i. l. post do
tē per bar. in. iiij. q. pricipali ꝛ. l. si cū dotē i prin. ꝛ fa
mi. her. l. pōponius filadelph⁹. Sed extra dictos ca
sus lꝫ actio de dote ꝓfecticia sit cōis pr̄is ꝛ filie tn̄ so
lus pater hꝫ exercitium ꝛ solus pōt eam petere ꝛ exi
gere nisi filia ꝯdicat ꝛ cām habeat iustam ꝯdicēdi. ff.
so. ma. l. ij. §. ꝙ si in pr̄is ꝛ ibi nō. in glo. ꝛ. l. si cum
dotē. §. eo aūt tp̄e. In casu igitur nr̄o cū isti nō dicāt
in libello se petere ut mr̄i restituāt nec si dicerent nar
rant aliquid exquo appareat ipi matri fore restituen
dam rōne ꝯsolidationis uel donationis sequitur ma
nifeste ꝙ male petunt. qꝛ cū in dubio si soluta fuisset
foret restituenda ipsi gētili rōne exercitij qd̄ habet in
rōe de dote sequitur ꝙ possint ab eo dicti agentes re
pelli per exceptionē dolo facitis petere qd̄ si soluissēꝫ
mihi eētis nūc icōtinēti restituturi ut. d. §. lucius a ꝯ
rio sensu. Quinimo pōt dictus gentilis ab eis petere
eed. que in libello narrant̄ soluta ut ea reseruet ꝓ se
cūdo mr̄imonio si contingat filiam eius iterum nube
re uel si non nubat remaneant in suo patrimonio in
ter cunctos eius liberos diuidenda casus ē in. l. fi. C.
cōmunia utriusqꝫ iudi. ubi dicit̄ ꝙ talis dos recupera
ta per patrem efficit̄ de pr̄imonio ipsius patris. Et
idē iudicatur de ipsa ꝙ de alijs rebus paternis uide
licet ꝙ mortuo patre diuiditur inter filam ꝛ aliosfili
os eiusdēqꝫ fratres eius per portionib⁹ hereditarijs
nec ē precipua ipsius filie nisi alij fratres eius tantū
dem ex simili cā fuissent de substantia patri lucrati uł
nisi extraneus foret a patre institutus ꝛ filia non nu
bat iterum si uero nubat tunc habemus auē. quāuis
C. de rei uxo. act. ubi dicitur ꝙ non licet patri qui do
tem recuperauit diminuere prioris dotis mensuram
nisi patrimonium eius sit diminutum ex qua auē. pꝫ
ꝙ pater est ille qui recuperat ꝛ non filia quod pater

quia si diminueretur patrimoniū filie nō tenerent̄ tā
tūdēꝫ dare in sc̄o uidelicet illā eandē quā dedit ī prio
sꝫ sufficit ꝙ det tantūdē uel equiualentē ut ibi colligit̄
s̄m doc. Patet igitur ꝙ si iste gētilis integram dotēꝫ
soluissēꝫ soluto nūc mr̄imonio per mortē uiri nō foret
remāsura etiā si expressuꝫ pactū foret in contrarium
appositū ex quib⁹ sequit̄ dictos agentes male ꝛ iepte
agere: ꝛ ipos per exceptionem doli fore repellendos
quinimo etiam ipos fore cōpellendos ad restituendū
id qd̄ eorū pater uel auus percipit seꝫ eed. si gentilis
uult. Sꝫ dicet aliquis cōmuniter hodie i instr̄is dota
libus maritus ꝓmittit restituere dotē mulieri uel cui
de iure debet restitui soluto marimonio igit̄ uidet̄ ꝙ
actio dicatur propria ipsi⁹ mulieris ꝛ sibi soli debeat
restitui ꝛ non pr̄i per consequens cessant predicta ꝛ
prō hoc. l. gaius ꝛ quod ibi nō. bar. ff. solu. ma. Re
spondeo illud procederet quando ipsa mulier daret
dotē uł ali⁹ i cuius ptāte nō erat. sꝫ qn̄ dat̄ a patre in
cuius erat ptāte tūc tal' ꝓmissio itelligitur s̄m ordinē
iur. q̄ est ut restituat̄ pr̄i nisi in his casibus quib⁹ per
consolidationem actio eēt effecta mulieris. Ita deter
minat bar. i. l. uxo. §. testamēto d̄le. iij. ꝛ pꝫ i. l. post
dotem solu. ma. in tertia lectura. Iteꝫ iura dicunt ꝙ
dos est proprium patrimonium mulieris. ff. de mio.
l. iij. §. sed utruꝫ ꝛ de bonis ꝛ patrimonio pr̄is uide
tur discessisse. ff. ad. l. fal. l. pater filiam in prin. ꝛ ibi
nō. de colla. do. l. fi. in fi. Et sic uidetur ꝙ dos ista d̄
beat esse penes istam dominam franciscinam. Re
spondeo iura illa loquuntur constante matrimonio
ꝛ etiam eo soluto in casibus in quibus actio de dote
est propria mulieris iuxta ea que supra dixi. Sed qn̄
pater solu. matrimonio recuperauit uel habet ius
recuperandi tunc dicitur dos redisse in patrimoniuꝫ
pr̄is ꝛ de ipo patrimonio effecta nec amplius est pa
trimonium mulieris tex. est in dicta. l. fi. C. cōia utri
usqꝫ iudi. in pluribus locis ipius legis. Sed hic hꝫ
ipse gentilis pater ius recuperan. ut dixi igitur non
dicitur effectum patrimonium ipsius domine ꝛ per
consequens apud eam non debet esse sed apud
eius patrem ut eam sibi ꝯseruet si nubit iterum uł si
n̄ nubat sit cōis iter ipaꝫ ꝛ alios eius frēs. ut i. dicta
l. fi. cōiūcta dicta auē. Sꝫ ꝙuis nec ēt pn̄t isti agētes
dicere ꝙ apud eos debeat esse ista dos qꝛ mr̄i pstāt
alim̄ta. nā h̄ faciūt uolūtarie pōt eīꝫ dicer̄ gētilis ad
me ꝑtinꝫ alim̄tare qꝛ pr̄ ꝛ uolo dotē eē apd̄ me. Itē
lꝫ plereqꝫ muliēs marito mortuo remaneāt cū libēis
eū dotib⁹ suis nec redeāt ad pr̄eꝫ ꝛ retinēt sibi dotes
suas tāꝙ ꝓprias certe hoc fit uolētibus ꝛ pacientib⁹
parentibus sed ex hoc non mutatur iur. dispositio q̄
uult ꝙ pater possit recuperare dotem ꝛ per conse
quens si soluta non erat non potest ab eo peti per
rationes iam dictas. Concluditur ergo ꝙ residuuꝫ
octingentorum ducatorum petere non potuerunt.
¶ Quantum ad secundum dum petunt. cc. flore. ꝓ
supplemento do. idem ē dicendum ꝛ fortius triplici
ratione. Prima quia si non possunt petere residuuꝫ
summe specificate uidelicet octingentorum flore. ca
sibus ꝛ rationibus suprascriptis multominus sūmaꝫ
non specifficatam eisdem rationibus. Secundo qꝛ
cum ille tertius in cuius arbitrio fuit declaratio ꝯmis
sa non declarauerit perinde est ac si nulla mentio de
hoc augmento fuisset facta quia non debet recedere
a persona. ff. de uerbo. obli. l. siquis arbitratu. Nec
ob. ꝙ ista declaratio fuit commissa super contractu
iam perfecto igitur ꝛc. l. demum. ꝛ. l. sue rei cum. l.

ſequenti. ff. de contrahen. emp. ⁊ quod notat bar. in
dicta. l. ſiquis arbitratu ⁊ quod habetur in. l. tertia
C. de do. promiſ. Nam aduertendum ad talem regu
lam que eſt uerisſima quādocūq̧ incertitudo ꝯmiſſa
non uiciaret ꝯmiſſionē ſi ueīret declaranda arbitrio
iudi. tali caſu ſi ē ꝯmiſſa in tertiū. et ille non declarat
recedit a ꝑſona ⁊ itur ad iudicē ita loquunt̃ illa iura.
Et ita loquit̃ bar. qui ſuper eis ſe fundat ſi bene īſpi
ciatur. Et ita eēt in caſu nr̃o ſi fuiſſet īcertitudo com
miſſa ſuper tota dote puta q2 ꝓmiſiſſet dotē quā ta
lis declaraſſ3 tūc. n. illo nō declarāte fieret declaratio
per iudicē rō q2 ſi in illū tertiū nō eēt declaratio ꝯmiſ
ſa ſed ſimplicit̃ dos promiſſa ñ eēt nulla ꝓmiſſio rō
ne īcertitudinis īmo fieret declaratio per iudicē ſ̄m
facultates promittētis ⁊ cōditionē perſonarū ⁊ hoc
fauore dotꝫ ⁊ ne mulier indotata remaneat ut. l. cum
poſt. §. gener. ff. de iure do. ⁊. l. iij. C. de do. promiſ.
⁊ qđ nō. in. l. qđ teſtō. ff. de leg. p̄mo. ⁊ idē ubi ē īcer
titudo circa acceſſoria. Et qđ nō. ī. l. ſi in emptiōe. in
prin. ⁊. l. domū. ff. đ cōtrahē. ep̄. S3 qn̄ certa q̄ntitas
dotis fuit promiſſa deīde aliquid plus prout talis de
clarauerit ſicut fuit in caſu nr̄o dico ꝙ in declaratōe
illius pluris nō receditur a perſona rō ē q2 ſi illa de
claratio nō fuiſſet ꝯmiſſa in tertiū ſed ſimplr̃ fuiſſent
promiſſa octuaginta ⁊ ultra ſeu plus nō ualeret pro
miſſio niſi ī octuagita ñ aūt ī illo pluri īcerto tūc. n.
ceſſat rō. l. iij. C. de do. ꝓmiſ. ⁊ dicti. §. gener. ſ. fa
uor dotis ⁊ ne indotata remaneat ſatis. n. remanet
dotata in octingēta maxime ſi ꝯditio perſone ñ plus
expoſcat cū ergo talis īcertitudo uiciaret ſi nō fuiſſet
in alteri⁹ arbitriū ꝯmiſſa ſequit̃ ꝙ ſi fuit ꝯmiſſa ⁊ ille
nō arbitretur nō recedit̃ a perſona q2 cenſetur poti⁹
ꝯmiſſa ſuper actu fiendo q̄ȝ ſuper iā facto. Nā q° ad
illā ſūmā declarādā ita pricipalis eēt diſpō ſicut ſupra
iā declarata ⁊ ſic nō ob. l. domū cū alijs allegatꝫ per
bar. in. l. ſiquis arbitratu que loquūtur cū ē īcertitu
do ſuper aliquibus acceſſorijs rei ſuper qua principa
lit̃ fuit ꝯctus celebratus. Tertio dico ꝙ iſti ñ poſſint
petere dictā ſūmā nō declaratā ex alio capite q2 cum
proponatur ꝙ pater mulieris. ſ. gentilis eēt de maio
ri ⁊ nobiliori ſtirpe ſeu nobiliori ſtirpe ſeu ꝓgenie q̄ȝ
maritus preſumēdū ē ꝙ dicta promiſſio quaten⁹ ex
ceſſit ſummā octigētorū que erat cōgrua dicto mari
to fuerit ficticia ⁊ ſimulata ar. eius ꝙ nō. per glo. ⁊
doc. C. de do. promiſ. l. ſi uolūtate ⁊ hoc de p̄io ⁊ ſ̄o
petitis in dicto libello. ¶ Quātū ad tertiū qđ petitur
uidel3 alimēta dico ꝙ quatenus petūtur decē pro cē
tenario de ſūma ducētorum que ut dicūt ueniebant
per illū declarāda ſine dubio male petunt q2 illa nec
fuit declarata nec uenit declaranda ut dixi ⁊ ſi nō de
betur pricipale nec eius acceſſoriū nūquā. n. illa. cc.
fuerunt debita ex quo declaratio nō fuit facta. Sed ī
quātū petūtur. x. pro cētenario de ſūma. cccc. flore.
qui reſtabant ſoluēdi de octigentis tunc aduertēdu3.
Nam quatenus petūtur pro tēpore poſt ſolutū mrī
moniū ſine dubio male petunt̃ nā cū ex tunc illa q̄ti
tas. cccc. flore. ſi fuiſſent iā per gētilē ſoluta fuiſſent ī
caſu reſtitutionis fiende eidē gentili ut patet ex ſupra
dictis nō pōt dici gentilis fuiſſe in mora ſoluēdi a tē
pore ſoluti matrimonij ex quo ēt ſi ſoluiſſet recupera
re debuiſſet a dicto tēpore intereſſe aūt do. ſeu alimē
ta petūtur rōe more. l. inſulā. §. uſuras ſolut ma. ⁊
qđ infra dicā. S3 nō fuit in mora gentilis ſoluto mrī
monio ut dixi ergo ⁊c̄. Quatenus autē petūtur ꝓ tē
pore currenti matrimonio durante adhuc idē3 dico
ꝙ peti ñ pōt ꝙ ſic oñdit̃ tūc ē uer ꝙ ꝯtracto mrīmōio ⁊
marito ſubſtinēte onera mrīmōij mlier ⁊ ei⁹ pr̄ dicūt̃
ī mora eo īpo ꝙ dotē ñ ſoluūt q2 īpe fuit īplet⁹ ꝯct⁹ ex
ꝑte mariti iuxta nō. ff. ſo. ma. l. đ diuiſiōe uł ēt lapſo
biēnio ī extraneo ꝓmittēte. l. fi. §. p̄terea. C. de iur̃ do.
qn̄ īpe marit⁹ aliū terīnū uel dilationē ī dote ſoluēda
ñ appoſuit tūc. n. ē uerū ꝙ eoīpo ꝙ marit⁹ ſubſtinet
onera. Et ſic īplet ꝯtcū ex parte ſua mulier uł ei⁹ pr̄
ꝯſtituit̃ ī mora nō ſoluēdo ēt ſine aliq̄ īterpellatōne
ar. C. de acti. emp. curabit ⁊ ex tunc tenētur ad uſu
ras loco alimētorū uł ſi fuit extrane⁹ ꝓmittēs ꝯſtitui
tur ī mora lapſo biēnio. Sed ī caſu nr̄o nil faciūt ad
propoſitū dicta iura q2 quādo marit⁹ dat aliū termi
nū uxori uel patri uel extraneo promiſſori iura illa ñ
habēt locū īmo tūc nō incidūt ī morā niſi lapſo ter
mīo appoſito per maritū. ff. ſi cer. pe. l. lecta. §. ſ3 cū
ſor. nec interim currunt uſure ut ibi ⁊ qđ nō. ei. C. de
preci. īpera. offen. l. quotiens in quīta. q. uidetur. n.
tūc maritus recedere a prouiſione legis igitur ⁊c̄. C.
de do. promiſ. l. fi. Et cōſtat ꝙ hoc facere poteſt ſcili
cet maiorem dilationem dare ad ſoluendum dotem
q̄ȝ lex det. l. ſi marito. §. i. ff. ſolu. matrimo. Sed in
caſu nr̄o iſti gētili ad ſoluēdū reſiduū dotꝫ fuit datus
ille termin⁹ quē ille t̃tius declaraſſet mō ſic ē ꝙ ſi ille
declaraſſet t̃minū quaten⁹ ille t̃min⁹ duraſſet nō fuiſſ3
gētilis ī mora q2 retardaſſ3 ſolutōē3 ñ ex dolo uel ex
culpa ſua ſ3 ex uolūtate mariti qui ꝯſenſit ī dilatōe ⁊
termino ut. ď. §. ſed cum ſor. idē ergo eſt ſi non de
clarauit ille t̃tius t̃minū. Nā cū marit⁹ potuerit a iu
dice petere illū aſtringi ad declarādum hoc nō peten
do uel petere negligēdo uidetur tacite ꝯſenſiſſe ꝙ di
ctus gētilis tātum plus habeat de termino ad ſoluen
dum q̄tū3 eſt illud quod currit ī negligēdo petere đ
claratōē3 ar. ff. quibus ex cau. maio. l. ab hoſtib⁹. §.
ſed qđ ſimplr̃ ī fi. Negligētia. n. ꝯmiſſa ī nō faciendo
declarari terminum cū poſſet ꝯputat̃ in termino ut
ſit tātus terminus ſtatutus quantum ē ille qui fuerit
declaratus ⁊ q̄tum ē tp̄us ꝙ negligētia cucurrit ad
quod facit q2 negligētia ꝯmiſſa in uno nocet in alio
ad qđ per illud deuenitur. C. de his qui a nō dn̄o. l.
fi. Sed conſtat ꝙ niſi terminus declararet̃ ⁊ incipiat
nō pōt finire negligētia ꝯmiſſa in faciendo declara
ri ⁊ per conſequens conſentiendo ꝙ non incipiat
uidetur conſenſiſſe ꝙ non finiat totum ergo tp̄us
currēs ī negligēdo facere terminū declarari uidet̃ eē
đ termio. et ꝑ ꝯſequens illo durāte nō fuit gētił ī mo
ra. Ad qđ ēt facit q2 idē eſt cēſendū de termino appel
lationis īterponēde ꝙ de tp̄e appellatōnis interpoſi
te ut ſicut ī hoc ſ̄o nil de3 īnouari ita nec ī primo ꝑ qđ
ꝑuenit̃ ad hoc ſ̄m ut ī. c. nō ſolu3 de app. li. vi. Dico
igit̃ ꝙ ſicut gentilis nō fuiſſet ī mora durāte termino
ſi terminus fuiſſet declaratus ⁊ ſic non teneretur ad
alimēta q̄ rōne more ueniunt ut. ď. l. lecta. §. ſ3 cum
ſortis ⁊ hoc iō q2 nō retardaret ſolutionē ex dolo uel
culpa ſ3 ex uoluntate mariti ⁊ ſic nō pōt marit⁹ ei re
tardatōe3 īputat̃ fac̄ lex ſi tibi mādauero. §. i. ff. mā.
Ita nec pōt dici fuiſſe ī mora quouſq̧ declaratio ter
mini fuerit facta uel ꝑ illu3 cui fuit ꝯmiſſa uł ꝑ iudicē
q2 cū potuerit marit⁹ petere declarari terminū ⁊ nō
fecit uidet̃ cōſēſiſſe tacite ꝙ tantū plus habeat ultra
terminum declarādū q̄tu3 eſt tp̄us in negligēdo ip̄3
facere declarari per iura ⁊ rōnes ſupra allegatas Ex
quibus oībus cōcluditur primo ꝙ iſti male iniuſte ⁊
inepte petunt illa tria que petunt. Item ꝙ ſi gentilis
uult pōt ab eis petere ut reſtituāt ccc. de dote ſoluta
⁊ o. facte

⁊ offerre filie sue dare aliñta ⁊ ꝙ ad domū suā rede
at si uult ⁊ cū filijs nō stet sub spe dotis que nō dꝫ cē apō
illos sꝫ apō se. Itē ꝯcludēdū uꝛ ꝙ ⁊ emolumēta ⁊ red
ditꝰ ꝑcepti ex illis possessiōibꝰ quaꝝ tenutā habuerūt
iā sūt ut dicit̃ āni. xiij. ⁊ trāscēdūt sūmā alimētoꝝ iteriꝫ
dicte dñe ꝑstitoꝝ ꝯputato numero. ccel. floꝛ. soluto
ruꝫ ꝙ quatenꝰ trāscēdūt alimēta attēta ꝯditōe ꝑsone
restituere debēt sic dicto gētili lꝫ eim fructꝰ dotꝭ ꝗtū
cūqꝫ āpli ⁊ excedētes onera mr̃imōij cedāt lucro ma
riti ⁊ hoc i recompēsatōem qꝛ si nulla esset dos debet
onera subire. hoc ē uerum ꝯstāte mr̃imonio. Sꝫ eo
soluto cū dos ⁊ omne eius emolumētū redire debeat
ad patrē si heredes mariti retardāt soluere catenus
deducūt quatenꝰ onera subsētuꝛi erūt. Sꝫ ꝙ excedit
restituere tenent̃. Et hoc ē subtile ⁊ uerissimū. Unō
si sufficiebāt quiquagīta ad alimēta uidue. Et illi ꝑce
perūt cētū ꝑcipiēt quinquaginta. Et ex his apparet
ꝙ isti agētes melius fecissent si litem istam non mo
uissent potius enim dormientem contra se excitarūt
sumptibusqꝫ se in actionibus uexauerunt cum obti
nere spem non ualuerunt. ff. de ioffi. testa. l. i.

¶ Si mulier fuit stipulata dotē sibi restitui i cāu resti
tuēde dotꝭ a uiro suo ⁊ alio idē ꝓmittēte utrū ille ui
goꝛ talis ꝓmissiōis ꝯueniri possit uiro ūgēte ad iopiā.

. cxxvi .

In christi nomine amen:

Queritur uiso dicto istro ⁊ ꝓmissiōe facta ꝑ dictā do
minaꝫ anthoniā ⁊ andreā ⁊ laurenciū de dicta dote
restituēda i omnem casum restituende dotis cōstāte
matrimonio uel soluto ¶ Et presupposito ꝙ dictus
andreas maritus uergat ad inopiam ⁊ male fuerit
usus subā sua utrū dicta dñā mathea uxoꝛ possit agē
hipotheca ꝯ dictā dñaꝫ antoniā tā ꝓ rebus ⁊ bonis
dicti ādree ⁊ laurēcij filioꝝ suoꝝ que fuerūt pr̃is coꝝ
⁊ que dicta dñā āthonia detinet ꝓ dictis filijs suis uel
ꝓ suis dotibꝰ ꝓ quibꝰ pr̃ dictoꝝ filioꝝ ⁊ eiꝰ maritꝰ erat
obligatꝰ una cū bōis eius ⁊ dicti filij silr̃ tāꝗ heredes
eiꝰ sic ēt ꝓ bōis dicte dñe antonie uirtute legis. l. ad
huc. C. de iure do. Respōdet̃ ꝙ sic ꝗtū ad andree
mariti sui portionē sibi cōtingētē i dictis bonis. Si
dicta dñā antonia detinet ea sine iusta cā seu cū iusta
tñ posterioꝛe illi cause quā ꝑtēdit dicta dñā mathea
sine dubio possꝫ agere hipotheca ꝯ dictā dñaꝫ ēt si nō
posset ꝯ eā agere actione ꝑsonali uirtute dicte ꝓmis
sionis qꝛ sufficeret ꝯpetere actōꝫ ꝑsonalē ꝯ maritū
ad hoc ut posset agi hipothecaria ꝯ quēcūqꝫ possesso
rē bonoꝝ suoꝝ nō ꝑtēdētē cām potiorē ⁊ hic ē casus.
l. ubi adhuc. Sed si ꝑtēditi ꝑdictis bonis antiquiorē
hipothecā ⁊ ex cā tūc non pōt agi ꝯ eā hipothecaria
ꝓ dictis bonis nisi etiā ꝑsupponat̃ ꝙ contra eandeꝫ
possit agi etiam actione personali ꝓ dicta dote uirtu
te ꝓmissionis ꝑdicte quod patet qꝛ si solutum esset
matrimoniū ꝑ mortē dicti ādree nō posset agi hipo.
ꝑdicta ꝓ dictis bonis si ipa nō eēt ad dictā dotē per
sonaliter obligata ⁊ dicta bona possideret ex cā pre
dicta prioꝛe ⁊ potioꝛe ꝗ sit dicte dñe mathee. C. qui
poti. in pig. ha. l. assiduis. §. exceptis multo ergo mi
nus debꝫ posse agi constāte matrimonio ꝓpter ino
piam quo casu agitur de iure spāli ut dicit bar. in. l.
si cōstante. ff. solu. ma. in quinta. q. principali. q. iij.
sed eo soluto agitur de iure cōi. co. ti. l. iij. in prin.
quod est potentius ꝗ ius spāle in auē. de nō alie. §.
qꝛ uero uerisile. ⁊ nō. in. l. i. C. si aduersus uendi.

in ultima glo. Unde si de iure cōi nō posset agere di
cto casu multo minus de iure spāli ar. l. eius militis.
§. milicia. ff. de testa. mili. Idē dico ⁊ multo magꝭ in
bonis ꝓprijs ipsius dñe anthonie ut si uirtute dicte ꝓ
missionis nō posset cōueniri ꝑsonaliter nō posset ēt
ꝯueniri ꝓ eis qꝛ eo casu tm̄ censet̃ dicta dñā bōa sua
obligasse ⁊ ēt iura que hꝫ i bonis ꝑ eā possessꝰ. quo ēt
suā ꝑsonā obligabat ⁊ nō i alio ad hoc. ff. quibꝰ mo.
pig. uel hip. sol. l. soluit̃. §. si paciscet̃. ff. de distra. pig.
cū soluēdo ⁊ qō nō. glo. i. l. ubi adhuc i fi. prime glo.
magne ¶ Nunc ergo uidendū ē utruꝫ uirtute ꝑdicte
ꝓmissionis ꝑfata dñā anthonia teneat̃ i casu inopie
actiōe ꝑsonali qꝛ tūc posset ēt ꝯueniri hipo. ꝓ bonis
ꝑdictis scꝫ tā suis ꝗ dictoꝝ suorū filiorū i quibus ius
hipo. ex sili cā ⁊ ēt ātiquioꝛe ꝑtēdit an uero sit obliga
ta nec teneat̃ in hoc casu: quia tūc nec ēt bona uel iu
ra ꝑdicta sint obligata. Et uidet̃ dicendū ipaꝫ nō te
neri qꝛ se obligauit solum i casu dotis restituende sed
ꝯstante mr̃imonio ꝓpter inopiā nō fit uera restitutō
cū deſuiat oneribus mr̃imonij ut dicta. l. ubi adhuc.
Nec ob. ꝙ dixit ꝯstante mr̃imonio qꝛ ēt dicto casu cō
tingit interdū fieri uerā restitu. ut cū fit sepatio thoꝛi
ex aliqua iusta cā ⁊ ad illū casū uel similē censent̃ par
tes se retulisse nō ad casū ꝯsignatōis q̄ fit ꝓpter ino
piam ita clare determiāt bar. i. l. siquis ita stipulatus
solu. ma. Nō eñi debemus recedere a ꝓprio significa
tu uerborū nisi qñ ille nō posset aliquid opari uel qñ
cōstaret de ꝯtraria itentōe uel grā uitande absurdita
tis. ut. ff. de le. iij. nō aliꝫ de exercito. l. i. §. is qui ⁊ nō.
bar. C. de legi. l. nō dubium ⁊. l. oēs populi de iusti.
⁊ iure. Sꝫ ꝓpri. significatū uerbi restituere nō exten
dit̃ ad casū inopie i quo magis cōsignatio fit ꝗ restō
ut pꝫ ⁊ nō. ꝑ Ci. i. d. l. ubi adhuc i quita. q. in fi. ⁊ ꝑ
bar. i dicta. l. si cōstante in secūda. q. principali. q. v.
Nec apparet hic de ꝯtraria itentōe ꝑtium ⁊ pōt satis
operari ſm dictā ꝓpriā itentōem ſm bar. i ꝑallegata
l. siquis ita stipulatus ergo ⁊c̃. Et iterpretatio dꝫ fieri
ꝯtra eū uel eā i cuius fauoꝛe factū ē pactū obscurū. l.
ueter bꝰ. ff. de pac. postꝗ pōt aliquid opari. ¶ Sed
ꝯtra hoc opponit̃. Et prio de notatis ꝑ ci. ⁊ bar. i lo
cis supra allegatis ubi tenēt ꝙ lꝫ mulier stipulata fue
rit dotē sibi reddi soluto mr̃imonio nihilominus pōt
agere ꝯstante mr̃imonio i casu iopie. Sed responde
tur ꝙ loquit̃ qñ fuit stipulata a marito quo casu agit
ꝯstāte mr̃imonio nō ex illa stipulatōe q̄ nullo modo
pōt ad hūc casū extēdi sed agit de iure cōi cui nō uide
tur renunciasse stipulādo restitutionē in unum tātuꝫ
casū qō prīa facie uidebat̃ ar. legis inter socerū. §. cū
inter. ff. de pac. do. sed nō ē ueꝝ ſm eos ibidē ꝑ iura
⁊ rōes per illos all̃. ibidē. Et hoc ut possit agere ꝯtra
uirum in dicto casu lꝫ cessēt uerba stipulationis predi
cte contingit ex eo quia etiam si nullo modo fuit mu
lier ab illo stipulata cum ⁊ ex hoc solo ꝙ dotem rece
pit potest contra eum agere tam soluto matrimonio
ꝗ eo constante ꝓpter casuꝫ iopie ut. l. i. C. de rei ux.
act. ⁊ dicta. l. ubi ⁊. l. si cōstante. Sed hoc non est in
alijs ad quos dos non peruenit quia illi nō tenentur
nisi quatenus uerba promissionis eorum patiuntur
ff. de fideius. l. si fideiussores magistratuum. §. ꝓ au
relio. Et ista dñā antonia est huiusmodi quia ad eā
dos non peruenit sed ad dictum andream ergo ⁊c̃.
¶ Sed contra hoc opponitur secūdo quia dicta dñā
confessa fuit in suprascripto instrumento una cū dicto
andrea se dotem recepisse ⁊ insolidū ergo poterit cō
ueniri ex hoc solo posito ꝙ uerba ꝓmissionis hunc

casum non comprehendant q᷑ pro uero hoc reputa
tur iuxta nõ. i. l. si ñ singuli. C. si cer. pe. ⁊. ff. ð duo.
reis. l. eadẽ ubi ĩ obligatiõe que re ꝯhĩt pñt ꝯstitui
plures rei debẽdi. Et sic quilibꝫ tenebit ac si uere rece
pisset. Sed ad hoc respõdet ꝙ quicquid fuerit ꝯria
rei ueritas dicit ẽẽ ĩ facto ꝙ ipa ñ recepit s; andreas
⁊ ita dicit posse ꝓbari ut mihi uerbo asserit. Et satis
ẽ uerisimile ꝙ ille recepit qui onera mr̃imonij subi
turus erat ⁊ apud quẽ dos ẽẽ debebat. ff. ð iure do.
l. si is qui. §. i. fami. her. si filia. Confessio aũt illa pre
sumit potius ad cautelã emanasse ⁊ quesito colore
sicut ĩ si. ff. ad uell. l. mulier. §. si cũ esset ⁊ potius ut
uoluerit eque principaliter cũ uiro obligari ĩ casum
uere restitutõis s᷑m ꝙ uerba sonãt ac si dicto casu ue
re recepisset. Sꝫ ĩ casu ñ uere restitutõis sić ẽ casus ð
quo agimus secus. Et sic dicta ꝯfessio de recepto so
lũ opat ĩ illo casu ĩ quo se obligauit ⁊ ad illuꝫ tãtum
restringit ñ ĩ alio postꝙ̃ ut dixi dicta dñã erat ꝑsona
extranea que nõ erat subitura onera ⁊ ꝑ ꝯsequens
apud eã ñ erat dos remãsura ⁊ ṽba ꝯhẽtiũ debẽt in
telligi s᷑ꝫ ꝙ uerisil'ius ẽ fuisse. Aut s᷑ꝫ ꝙ plerũqꝫ fieri
solet. ff. de re. iur. l. ĩ obscu. Et hoc esse uerũ fortifica
tur ex statuto florẽtino sub rubrica de dote ⁊ donatõ
nibꝰ restituẽdis ubi post principiũ dicit ꝯ̃ tales obliga
tos ⁊c. Et sic uult eos ĩ effectu haberi ꝓ fideiussori
bus. Itẽ postea circa finẽ ĩ uersi. et quilibet obligatꝰ
⁊c. dat talibus obligatꝭ principalit̃ regressum ꝯ̃ mari
tum ꝓ toto eo ꝙ soluerit ⁊ uult ꝙ ꝓ toto cedat sibi
actio ꝯ̃ uirũ que quidẽ ñ ẽẽt si ad eos dos effectualit̃
ꝑuenisset iuxta nõ. i. l. modestius. ff. de solu. Et idõ
dictũ statutũ statuẽdo p̃dicta uidet statuere ꝙ ꝓpter
talẽ ꝯfessionẽ de recepto alius a uiro ñ habeat ꝓ ue
ro recipiẽte s; ipe solus uir. Ex quibꝰ ꝯcludit ꝙ ñ ẽ
bõa argumẽtatio de uiro ad alios extraneos s᷑ꝫ eos
q᷑ uir põt ꝯueniri ẽt ĩ casu quo ñ ꝓmisit nõ sic alij.
Tertio ⁊ ultio oppõit fortit̃ ꝯ̃ p̃dictã decisiõeꝫ de
notatꝭ ꝑ gl. p̃iaꝫ dicte legis ubi adhuc ṽ. quid si ãbo
⁊ ꝑ ci. ibi i. ij. q. principali. q. viij. qui tenẽt ꝙ qñ sũt
plures eque principalit̃ obligati ad dotẽ ut maritus
⁊ socer uno uergẽte ad inopiã põt agi ꝯ̃ alterũ siue
sint socij illius obligatiõis siue ñ s᷑ꝫ bar. dũmõ sint ut
plures rei debẽdi q᷑ simul se obligauerit. Et sic unꝰ
cõtẽplatiõe alterius q᷑ sicut tunc mora unius alteri
nocet quo ad ꝑpetuãdã actionẽ ut. l. fi. C. ð duobus
reis ita ⁊ pauꝑtas unius. Breuiter licet illa deter
minatio possit impugnari in ꝙ̃tuꝫ sic generaliter lo
quit ꝙ uno uergente ad inopiã possit agi ꝯ̃ alterum
q᷑ sine dubio non esset uera si alius ꝙ̃ uir uergeret
ad inopiã satis enim absurdum ⁊ extraneum uide
ret dicere ꝙ uiro abũdãti in facultatibus posset agi
contra eum propter inopiã unius ex pluribꝰ correis
suis cum satis ꝓuisum sit mulieri. Quia tamẽ ĩ casu
ecõuerso. s. qñ uir uergit ad inopiã ⁊ non alij uidet
equa q᷑ si non posset agere cõtra alios posset fame
perire si uir non haberet facultates sufficientes ad
dotem. Ex quibus posset substẽtari. Respondetur
ꝙ dicta determinatio debet intelligi eo casu quo uer
ba promissionis facte per correuꝫ uiri sint ita lata ⁊
pinguia ꝙ possint comprehendere casum consigna
tionis fiende propter inopiaꝫ q᷑ sic expresse dixerint
quo casu posset esse dubium. An requiratur ꝙ om
nes deuenerint ad inopiã uel sint uesilr deuenturi
quod uidebatur quia in facultatibus uiri uidebant
computande facultates suorum fideiussorum uel cor
reoruꝫ. ff. de fideius. l. si plures. §. p̃terea si q̃rat un

de nõ uidebat posse dici deuenisse ad inopiã si facul
tates illorũ abundant. glo. ⁊ doc. p̃dicti determinãt
ꝯtrariũ cuius ẽ rõ q᷑ cũ dicta cõsignatio fiat ut dos
deseruiat oneribus mr̃imonij ut dicta. l. ubi adhuc nil
ꝓdesset uxori ꝙ nisi qñ maritus ⁊ fideiussores non
essẽt soluendo ipsa posset agere q᷑ nõ haberet unde
se substẽtaret. Tunc autẽ sufficeret illos esse soluẽdo
cũ de sola securitate dotis ageret. Sꝫ si uerba ꝓmis
sionis nõ ꝯprehẽderẽt casũ cõsignatõnis ꝓpter ino
piã ut est in casu nr̃o tũc dicta determinatio nõ ꝓce
deret als autẽ determinatio bar. ĩ dicta. l. siqs ita sti
pulatus nõ posset ꝓcedere aliquo casu qð pꝫ. Nam
cõstat ꝙ illa determinatio nõ potest ꝓcedere qñ mu
lier fuisset stipulata a uiro tũc enĩ si solũ casũ uere re
stitutionis ꝯprehenderet ⁊ soluto mr̃imonio nihilo
minus adhuc posset agere ĩ casu inopie nõ ex illa sti
pulatione s; de iure cõi ex eo ꝙ dotẽ recepit s᷑m eun
deꝫ bar. ⁊ ci. ut dixi supra in p̃ia oppõne. Et tamẽ
idẽ bar. in. d. l. siquis ita. uult ꝙ nullo modo possit
agere dꝫ ergo necessario intelligi qñ stipulata ẽẽt ab
alio ꝙ̃ a uiro qui posset una cũ uiro obligari ꝓ dote
restituẽda ut ẽ ꝑsona ꝯiuncta aut cũ se obligat eque
principal'r s᷑m diuersas opi. ꝑ. l. ii. C. ð dote cau. aut
s᷑m statutũ flor. disponẽs ꝙ quilibet ⁊ quocũqꝫ mõ
se obliget cũ s᷑ꝫ ipm possit dari fideiussor de dote re
stituẽda. Sꝫ si determiatio supradcã de q̃ opposui
esset uera simpl'r scꝫ ꝙ ꝓpter inopiam uiri posset agi
ꝯtra uirũ uel alios obligatos q̃litercũqꝫ se obligassẽt
ẽt si uerba nõ cõprehenderẽt casũ uere restitutõis ut
iam dixi nõ esset dare casũ in quo p̃fata determiatio
bar. posita ĩ. l. siquis ita solu. ma. posset ꝓcedere. Ne
igit sibi ipi uideat fuisse ꝯtrarius ⁊ ut auctoritatẽ euꝫ
auctoritate ꝯcordemus. C. de ioff. do. l. unica de ele.
cũ expediat li. vi. Dico dictã determinatõem de q̃ op
posui debere intelligi ĩ casu p̃dicto. s. cũ uerba obliga
tionis ⁊ ꝓmissionis illorũ qui sunt obligati una cum
uiro hoc patiuntur ⁊ cum comprehendunt casum cõ
signationis ꝓpter inopiam quod nõ est in casu nr̃o.
Concludo igitur ꝯtra dictam dñam anthoniam agi
nõ posse in casu predicto hipothecaria pro rebus pro
prijs ipsius mulieris aut ꝓ rebus filiorum suorũ obli
gatis pro dicta dote cum ipsa in eis habeat prioreꝫ ⁊
potiorẽ hipothecã q᷑ sua ꝓmissio ⁊ obligatio tã quo
ad obligationẽ ꝑsonalẽ ꝙ̃ realẽ ꝓ bonis suis ⁊ iuribꝰ
q̃ habet in bonis filiorũ casũ istũ nõ ꝯprehendit obli
gatio aũt uiri ⁊ ꝙ ꝯtra eũ agi possit nõ hꝫ dicte dñe
nocere in bonis predictis s᷑m iam dicta.

Dos reuertitur ad patrem filia decedente cuꝫ liberis
si uir predecesserit ⁊ sic cosuetudo de qua in. l. dos a
patre que est ut dos remaneat apud filios procedit
uxore mortua in matrimonio cum liberis sed si uir p̃
decessit dos reuertitur ad patrem ⁊ actio in eum con
solidatur licet ex filia supersint filij unde filia dictam
dotem donare non posset. Et quando dos constitui
tur pro omni eo ꝙ filia in bonis patris uel matris ha
beri potest. Item donatio facta per filiãfamil. de dote
uel iocalibꝰ sibi a uiro relictis ⁊ sic de aduenticijs an
ualeat in preiudicium patris ⁊ si non ualet an recon
ualescat mortuo patre.

Casus sequẽtis consilij.

Quidã maritauit filiã suã mariã ⁊ cõstituit ei tot ĩ do
tẽ ꝓ oĩ iure qð habere posset ĩ bonis p̃nis ⁊ mater
nis. Itẽ fuit actũ ꝙ maritꝰ donaret sibi iocalia pro ca
pite ad ualorem centum flor. Item ꝙ si dictus ma
ritus

ritus p̄decederet i m̄rimonio donabat sibi centū que
maria ueniēs ad mortē ultra p̄dicta donauit in qua
dā ultima uoluntate cuidā capallanie dictā dotē. Itē
dicta iocalia ꝛ dicta centū sibi debita ex donatione.
Itē dictū legatū ō centū repudiauit ꝛ hoc factuꝫ sine
cōsensu p̄ris i cuius erat ptāte ꝛ mortua est nunc p̄r
ab heredibꝰ uiri petit dotē ꝛ dicta centū donata ꝛ etiā
alia centū legata ꝛ ulterius illa centū ꝓ iocalibꝰ he
res mariti dicit illa fuisse donata capellanie queritur
quid iuris.

. cxxvij .

In christi nomine amen.

Primo uidendū ē q̄lis fuerit ista donatio facta per
mariam filiā factā utrū fuerit ultima uolūtas uł ꝯctus
qd̄ est necessariū scire ꝓpter id qd̄ statim querā. Se
cūdo uidendū ē utrū ualuerit quo ad ista bōa ō qbꝰ
agit̄. Tertio posito ꝙ ualuerit utrū iste guilhelmꝰ he
res mariti possit se defendē aduersus p̄rē petentē ō
iure illius capellanie. ¶ Quo ad primū uideret dicē
dū ꝙ fuerit ultima uolūtas cū facta cōtēplatōe mortis
ꝛ de morte facta fuerit mētio ꝛ in multis collata post
mortē ut. ff. ō dote p̄lega. l. seia ꝛ plene nō. solu. ma.
l. q̄ dotis ꝛ sic uidet̄ non ualere qꝛ filiusfa. nec testari
nec codicillari pōt ut. ff. de testis. l. qui in ptāte de le.
iij. l. iij. §. si filius ō le. i. l. ii. Respondeo fateor ꝙ qͦ
ad multa fuit ultima uolūtas sed quo ad bona ō qui
bus agit̄ fuit ꝯtractus scꝫ donatio iter uiuos ut pꝫ ex
tenore instr̄i dū dicit̄ ꝙ donauit iter uiuos donatione
pura ꝛc̄. q̄ uerba nō faciūt ultimā uolūtatem sꝫ ꝯctū
ff. de uer. sig. l. uerba gesserūt ꝛ ꝯtraxerunt ꝛ. C. qd̄
me. cau. l. si donatōis q̄ ꝯctus pōt fieri i ultima uolū
tate ut. ff. de assig. libe. l. i. §. assignare. et. l. fi. ꝛ nō.
in. l. heredes palam. §. fi. de testa. Et posito ꝙ ultīa
uolūtas nō ualeret tn̄ ualere pōt ꝯtractus in ea fcūs
quia nō dependet ab ea ut. ff. de inoffi. te. l. etiā ꝛ qd̄
ibi nō. facit qd̄ nō. ꝑ pe. ꝛ ci. C. de nō nu. pec. l. gene
ralit̄ ꝛ ꝑ bar. de le. iij. cū quis decedens. §. codicillis
ꝛ de rebꝰ corꝫ. l. fi. Itē ex alio pꝫ ꝙ fuit donatio qꝛ
facta fuit notario presenti ꝛ stipulanti noīe capellanie
qd̄ in ultīa uoluntate nō requiritur ut. ff. de le. ij. cū
pater. §. donatōis qꝛ nō refert in ultimis uolūtatibꝰ
cū quo testōr loquatur ꝛc̄. ō le. i. seruo legato. §. si te
stōr. ꝛ. l. si seruus. §. qui margaritā. de leg. iij. fideicō
missa. §. iterdū. ¶ Secūdo querit̄ utrū ista donatio
facta ꝑ mariā ualuerit. Et prio quero ō illis iocalibꝰ
utrū potuerit ipsa donare capellanie uidet̄ ꝙ nō qꝛ il
la que unꝰ cōiugū lucrat̄ ab altero sūt aduētitia. C.
de bo. q̄ libe. l. i. ꝛ. l. quecūqꝫ. Sed aduentitia nō pōt
filiafamił donare sine cōsēsu p̄ris nec alio mō aliena
re. e. ti. l. cū nō solū. §. filijs aūt notat̄. ff. ō dona. l. fi
liusfa. in glo. fi. Cōtrariū credo nā illud ē uerū in casi
bus i quibꝰ p̄r in aduētitijs hꝫ usufructū qꝛ tunc ꝓhi
bet̄ ne fiat p̄iudiciū p̄ri. Secus si talia sūt i quibꝰ usu
fructū nō habeat ut pꝫ in. d. §. filijs. in uerbo dunta
xat. qd̄ iportat affirmationē in ꝯrio casu cuꝫ sit dictio
taxatiua. ar. ff. de alimē. lega. l. iij. §. cum titio. C. de
trans. l. siquidē. ō ꝓba. l. rōes. de cā pos. ꝛ ꝓprieta. c.
cū eccl'ia sutrina. nā in illis pōt libere disponere cum
nullū p̄iudiciū resultet p̄ri sicut posset de castrensi pe
culio uel quasi ut nō. ff. de dona. l. ij. Sed in illis io
calibus nullus cadit usufructus: sed usus tantum iux
ta nō. ff. de rei uendi. l. cū in rem agit̄. in fi. p̄ric glo.
Item ille usus nō potest pertinere ad p̄rem qꝛ sunt
ornamenta muliebria quibꝰ uir nō pōt uti sine uitu

peratione ꝛ ō decore ut. ff. ō au. ꝛ ar. lega. l. uestis. §. ue
stimēta. unō nō dicit̄ habere posse qd̄ sine decore ha
bere nō pōt ut ibi nō. in glo. ꝛ de uer. sig. l. nepos ꝓ
cul. de cōdi. isti. l. filius. nā talia nō uidētur ad alium
usū pari nisi ad usū mulieris de auro ꝛ ar. le. l. argē
to. §. ornamēta. unde uir donādo uidet̄ uoluisse qd̄
ad mulierē tantū ꝑtineat usus ꝛ nō ad p̄rēꝫ ergo ad
ipm nō ꝑtineat. ut. C. de bo. q̄ libe. auc̄. excipit̄. Ad
hec facit qꝛ filia hec iusta rōe mota fuit ad donāduꝫ
capellanie qꝛ ad piaꝫ cām ꝛ ꝓ salute aīe q̄ cā iusta ē
ff. de dona. iter ui. ꝛ uxo. l. si spōsus. §. cōcessa. uer.
ꝓinde ꝛ si maritus. Sed ꝓ cā iusta pōt filius dona
re ēt de profecticio peculio ut dicta. l. filiusfa. ff. de do
na. post p̄ri. Ponit aūt ibi exēpluꝫ glo. si donat m̄ri
uel coniunctis ꝑsonis. Ista aūt donauit ecclesie que
dicit̄ mater nr̄a qꝛ sicut mater carnalis generat nos
ad seculum hec ita ēt regenerat nos ad seculū futurū
ꝛ licet dōauerit uni capelle totū tamē ecclesie q̄ una
est donasse uidet̄. ar. xxiiij. q. i. c. loquit̄. ¶ Si uero
querit̄ de donatōe centū florenoꝝ sibi facta ꝑ mari
tū utrū potuerit donare i p̄iudiciū p̄ris uel refutare
Respondeo nō qꝛ i pecunia ꝯsistit ꝯmoditas q̄ solū
mō usufructū operat̄ ut. ff. de usufruc. caꝝ rerū que
usu. ꝯsu. l. ij. ꝛ. l. hoc senatus ꝛ. l. qm̄ que ꝯmoditas
s. usufructus pōt ꝑtinere ad p̄rēꝫ iō sine licentia sua
ordinare nō potuit ut dicta. l. nō solū. §. filijs autē.
Preterea filiusfa. nō pōt legatum uel hereditatē aut
donationē factā inuito p̄re repudiare ēt ubi solꝰ usu
fructus querit̄ p̄ri ꝛ si fecerit totum querit̄ p̄ri si uult
ut i. l. cū oꝫ. §. i. ō bo. q̄ libe. ubi pōt colligi determi
natio huius dubij. Si uero q̄rit̄ de dote Rn̄deo ꝯsti
tutio dotis fuit facta huic filie ꝓ omni iure qd̄ hēbat
tā in bonis paternis q̄ maternis ꝓpter que quideꝫ
bona paterna ꝛ ma. ꝓmisit maritus facer̄ ꝙ ipa qui
ctaret ꝛ remitterēt p̄ri dotanti nō tamē ꝯstat mihi ex
ꝓductis ꝙ remiserit: dico ergo sic ꝙ aut ista filia nō
remisit ꝛ tunc constitutio dotis fuit simplex ꝛ ideo so
lu. ma. per mortem uiri debebat redire ad patreꝫ a
quo profecta erat ut. C. solu. m̄ri. l. dos a patre: nec
hꝫ hic locū retentio ꝓpter liberos ŝm opi. mar. post
q̄ꝫ uir p̄decesserat ut nō. ff. solu. ma. l. si dotale. ō do
te p̄le. l. i. in prin. Itē mortua filia ēt solu. ma. cōsoli
data fuit actio de dote in p̄rem ēt si tp̄e quo filia dece
ssrit supuixissꝫ filius uel filia ex ea: ut nō. ff. so. ma. l.
post dotē. ꝑ bar. in ulti. uel penul. colū. in uer. Item
facit ad aliud ꝛc̄. Qui refert ita fuisse determinatū bo
nonie bene ꝑ octo doctores isto ergo casu nō potuis
set hec filia donare in p̄iudiciū p̄ris. ut. ff. so. ma. l. ij.
§. item si uolūtate. Si uero dicta bona p̄rna ꝛ m̄rna
remisissꝫ tūc uideret̄ istā dotē habuisse i recōpēsatōeꝫ
illorū bonoruꝫ ergo esset idem de eo censendum qd̄
de illis ut. l. si eum. §. qui iniuriarum. siquis cau. mo
do sic certū est ꝙ de bonis paternis non potuisset di
sponere in uita patris qꝛ nullum ius formatum uide
tur habere ēt qͦ ad legitimā ut. ff. de colla. bo. l. i. §.
si ipuberi. de liberis agno. l. fi. ꝛ nō. C. de sacrosanc.
eccle. auc̄. siqua mulier. Itē similiter ō bonis mater
nis disponere nō poterat: ut. d. §. filijs aūt. ergo nec
de ista dote que successit loco ipsorū nisi quis diceret
ꝙ dando dotē pro illis bonis uideat̄ dedisse quo ad
proprietatem ꝛ usufructum ꝛ tunc disponere potu
isset ŝm ea que supra dixi sed hoc non est mihi bene
clarum ideo uellem super hoc maturius deliberare.
Patet ergo ex predictis quod illa donatio ualuit
tantum quo ad iocalia quo ad dotem uero uel de

natonē centum florenorum non ualuit de presenti nec pōt iste guilhelmus se defendere aduersus prem uxoris. Dicūt tamē quidā doctores ꝙ post mortem pris recoualescit q2 cessat pris interesse ī cuius fauorem ꝓhibita erat alienatio ar. ad hoc. ff. de usuc. cū uir pdiū ad trebell. l. filiā fratrib⁹ in auc. de nup. §. cū solu. mri. l. ij. §. deniq3 ad mace. l iulianus. §. si filius. S3 hoc uidet̃ ꝯ mēte. §. filijs aūt ꝯūcta. l. qd ab initio de re. iur. nec ē pntis speculatōis q2 pr uiuit id omitto ⁋ De tertio ⁊ ultimo si querit̃ utrum iste guilhelmus possit se defendere aduersus petētē quo ad illa iocalia ꝓpter donatōꝫ factā capellanie uidet̃ ꝙ ñ ꝑ ea que nō. ff. de rei uen. l. fructus. ī ultia gl. si ager uec. uel ēphi. pe. l. ij. S3 respondeo ꝙ ꝑ illā donationē trāsiuit utilis actio in capellaniā ꝯ heredes mariti directa uero remāsit penes donātē ⁊ heredeꝫ eius. ar. C. de acti. ⁊ ob. l. ij. que utilis pfert̃ directe. ff. de ꝓcur. l. in cause. §. fi. ē ergo ꝯclusio ꝙ postq̄ iste guilhelmus nōdū soluit pri petēti penes quē sūt directe actiones ꝙ rector capellanie penes quem sūt utiles denūciet sibi ꝙ ñ soluat ⁊ tūc soluere nō tenet̃ ut. C. de noua. l. iij. ⁊ ibi nō. ꝑ doc. quicquid glo. ibi sentiat. imo uidet̃ ꝙ nec requirat̃ denūciatio ex quo iste guilhelmus sit alteri competere utiles ut nō. ff. ꝺ trāf. l. fi. ꝑ glo. uerū q2 alia gl. ē ꝯria. C. que res pig. obli. pos. l. nomē iō securior ē pria opi. ꝙ ille rector denūciet uel ueniat ad cāꝫ facit ad pdicta quod nō. per bar. ff. ad treb. l. facta. §. si heres.

⁋ De quadā repetēte dotē cui opponebat̃ adultiū. .cxxviij.

In christi nomine amen.

Hec mulier non debet excludi a petitione dotis sue triplici de causa. Primo quia ut dicitur uir eius legē matrimonij uiolauit sicut ipsa tenendo concubinas ⁊ sic adulterium cōmittendo ⁊ sic crimina paria pari cōpensatōne tolluntur de diuor. c. significasti de adulte. c. plr. xxxij. q. vi. c. i. ⁊ per totū. ij. q. iij. c. nemo. Secundo quia dcūs uir ut dicitur sciens ipsā adulteram detinuit ⁊ carnaliter cognouit. Nam si hoc fecit pnia nondum peracta per uxorem ⁊ tunc reus est lenocinij. xxxij. q. i. c. i. ⁊. ij. ⁊. §. crimine. C. de adul. l. castitati. ff. e. ti. l. ij. §. lenocinij. extra. e. ti. c. si quis sciens ergo non potest per heredeꝫ mariti mulier excludi a petitione dotis quia replicatio lenocinij facta per uxorem excludit exceptionem adulterij factam ꝑ uirum cum agitur ꝺ perditione dotis. ff. solu. ma. l. uiro atq3 uxore ⁊. l. cum mulier ubi ē casus. Aut hoc fecit post peractam penitentiam ⁊ tunc uidetur eam sibi reconcaliasse ⁊ crimen adulterij remisisse. xxxij. q. ij. c. quod autem. ⁊. c. non erit. de iureiur. c. quemadmodum. de dona. inter ui. ⁊ uxo. c. plerūq3. ⁊ sic non potest de adulterio opponi ar. ff. de edil. edic. l. queritur. §. si uenditor. Tertia ratio est quia maritus in uita sua ꝺ hoc non fuit conquestus unde non potest heres eius conqueri quia tales odiose querele non transmittuntur ad heredeꝫ nisi mote sint per testatorem in. c. fina. de dona. C. de reuo. do. l. fina. Ex quibus dico secunduꝫ ea que proponentur uxorem a repetitione dotis non fore repellendam.

⁋ Laus deo.

⁋ Maritus receperat decē in dotē ⁊ sic īter uiuos ꝯfessus erat: in testō aūt confessus fuit se. xvi. habuisse q̄ritur an illa x. ex cōfessione īter uiuos peti possunt. An uero xvi. tātū uel x. ex confessione iter uiuos ⁊ xvi. ex legato sꝫ ex testamēto.

cxxix.

⁋ In christi nomine amen.

Primo quero cū marit⁹ recognouerit in testō se habuisse ab uxore xvi. flo. auri pro do. ⁊ al̃ recognouerit iter uiuos se habuisse ꝓ dote x. flor. quos reuera habuit ⁊ nō plus: querit̃ q̄tum debeat̃ ipsi uxori an utraq3 sūma ī utraq3 recognitōe cōtenta uel altera tantū. Respondeo saēdū est ꝙ recognitio fcā ī testō nō ꝓbat numeratione dotis nisi ꝑ alias legitias ꝓbationes ꝓbet̃. ut. ff. de le. ij. l. lucius. §. quisquis. l3 inducat fideicōmissi petitionē ut ibi habet̃. Uera igit̃ numeratio dotis nō ꝑ illā recognitionē factā ī testō ꝓbat̃ sed ꝑ aliā factā iter uiuos ex quo sequit̃ ꝙ usq3 ad sūmā ꝯtentā in pria recognitione uidelicet x. flor. possunt peti tāq̄ debitū: Residuū uero usq3 ad xvi. possūt peti tāq̄ legatū ⁊ sic dico ꝙ nō debetur nisi sūma ꝯtenta in recognitōe facta in testō q2 illa debet includi in alia recognitōe. ff. de ꝟ. ob. l. si diuortio ubi est casus cū. n. recognouerit illa xvi. habuisse ī doteꝫ ⁊ reuera de illis xvi. nō habuerat nisi. x. nō ualuit in illis legatum sed solum in alijs sex ut. ff. de dote pre legata. l. ij. in prin. ⁊. l. iij. ⁊ de le. ij. l. meui⁹ post principiū. Nec ē credenduꝫ ꝙ uoluerit heredes suos duplici onere grauare uidelicꝫ in sūma cōtēta in prima recognitōe ⁊ in s̃a imo credendū ē ꝙ in s̃a in q̄ ꝯtinebat̃ maior sūma uoluerit icludi primā. ff. de le. ij. l. ticia. §. qui ī uita. Ex quib⁹ seq̄t̃ ꝙ cum heredes seu fideicōmissarij soluerint illi uxori. xvij. flore. soluerūt unum plusq̄ debeant: ⁊ iō possunt illum repetere q2 per errorem soluerunt. ff. de condi. indebi. l. i. nec tenent̃ plus soluere. Nec ob. si dicat̃ ꝙ ipi ꝓmiserunt soluere sūmā cōtentā ī utraq3 recognitōe q2 illa promissio fcā fuit ꝑ errorē ⁊ iō tuti sūt exceptione ut. ff. si quis caut ꝯb⁹. l. s3 ⁊ siq̄s. §. fi. Preterea illa ꝓmissio itelligit̃ s3 naturā rei suꝑ qua fuit iterposita ⁊ s̃m ei⁹ cās ⁊ ꝯditōes ut. ff. ut legatorū noie caueat̃. l. i. §. si quis sub ꝯditōe de le. ij. l. cū quis decedēs. §. i. Sed ut dixi ꝺ iure nō debet̃ nisi una sūma q2 in una recognitōe icludit̃ altera ergo uidet̃ codē mō se obligasse ⁋ Scdo quero utrū isti fideicōmissarij teneāt̃ soluere dicte uxori bladū ⁊ uinū legatū ānuatiꝫ ⁊ ēt pecunias. Respondeo si ueruꝫ est ꝙ fideicōmissarij dicunt ꝙ de bonis testōris nō plus ꝑcipit̃ ānuatim q̄ illud qd sufficit ad soluendū cēsus ⁊ s̃uicia onera regis certū ē ꝙ nō tenent̃. Primo q2 ipi fecerūt iuentariū ⁊ nō tenet̃ ultra uires hereditatis ut i. l. fi. C. de iure delibe. Scdo q2 testōr uult ꝙ illud bladum ⁊ uinum solueret̃ de bonis suis ut p3 ex tenore testi. Si ergo de bonis nō pōt ꝑcipi nō debet̃ ut. ff. ꝺ uino ⁊ oleo lega. l. cū cert⁹ de ꝯhē. ēp. l. si ꝺbitor. §. uerisile. de ānu. lega. l. liberto. §. i. Nec ob. si dicat̃ ꝙ istud legatū nō ē ꝑpetuū s3 tēporale ergo cū ꝓprietas sit seꝑ remāsura penes fideicōmissarios tenet̃ soluē de suo q2 d3 hoc cū ꝓprietate ꝯpēsare ar. ff. ꝺ le. i. l. filiusfa. §. apd marcellū. Nā illd cēt uerū si finito dcō legato ꝓprietas cēt ꝓficua ad aliq̄ utilitatē fideicōmissarijs sed ut dicunt quicquid ꝑcipit̃ ex dcīs bonis deductis ipensis ēt si legatū nō ꝺberet̃ uix sufficeret ad soluēdū cēsus ⁊ s̃uicia ⁊ onera regis ⁊ ꝓprietas erit semꝑ inutil̃: nō ergo debēt pati dānū nec grauari ubi non habent

habent uel habituri sunt ꝯmodū. C. de fideicōmissis
l. ab eo cū similibus. Itē nō ob. trāsactio ꝛ ꝓmisio
facta ꝑ eos q꞉ facta fuit ꝑ errorē cū adhuc ignorarēt
uires hereditatis ꝛ sic sunt tuti exceptione ut dicta. l.
sꝫ ꝛ siq̄s. §. fi. ꝑsumit̃ aūt ignorātia. ff. de ꝓba. l. vi⁹.

¶ Grauatus de restituendo hereditatē recepit dotē
ꝓ cuius restitutione ꝑstitit fideiussores ꝛ obligauit
bona sua ꝛ tp̄e dicte obligationis portio sua heredi
taria uidelicꝫ legitīa ꝛ trebellianica sufficiebat ad re
stitutionem dotis. Sed ex postfacto dicta legitima ꝛ
trebellianica ꝯsumpte fuerunt soluto matrimonio
morte uiri queritur utrū portio subiecta fideicōmisso
obligata sit huic mulieri pro restitutione dotis.

.cxxx.

In christi nomine amen.

Circa ea q̄ supius plenissime tacta sūt ꝑ suprascⁱptos
eximios doctores n̄ insistā q꞉ supfluū esset solū tēdā
ad declarādū tria sup quib⁹ ut uidet̃ ꝺ p̄nti īsistitur.
¶ Primū ē q꞉ tex. i auc. res. C. cōia ꝺ le. ꝛ i. cor. un
de sumit̃ dicit ꝙ res subiecte restitutōi p̄nt alienari ꝛ
obligari i do. cām si legitima nō sufficiat. Et in casu
nr̄o tp̄e ꝯcti matrimonij ꝛ recepte do. legitima ꝛ tre
bellianica ipius. B. grauati que erat dimidia sufficie
bat ad dotē ꝛ eius q̄ntitatē postea uero dicta dimidia
cōsumpta fuit i cām captiuitatis dicti. B. ꝛ ꝓ eius re
demptione. Querit̃ utrū altera dimidia q̄ erat in cā
restitutionis remāserit obligata ut sic hodie ꝑ ypo.
possit auocari ꝑ dictā mulierē a fideicōmissario fra
tre mariti ꝛ q̄tū ad portōꝫ tāgētē illū. C. qui cum di
cto. B. se obligauit q̄ est dimidia illius dimidie ꝛ sic
quarta ps totius tertie ꝑtis tangentis personā. B.
nulli dubium cum ipe obligauerit se ꝛ sua presentia
ꝛ futura ꝛ sic uēit illa q̄rta i obligatōe ut supra tactū
ē ꝑ alios restat solū dubiū ꝺ alt̄a dimidia illius dimi
die tāgētis ꝑsonā. o. q̄ se ad dictā dotē n̄ obligauit.
Et uī ꝙ illa n̄ sit obligata. nā exq⁰ tp̄e ꝯcti mr̄imōij
ꝛ dotꝭ recepte legitīa ꝛ trebellianica sufficiebat uꝛ ꝙ
hipotheca ꝓ dote r̄stituēda q̄ tē tp̄is ꝯcta fuit ut nō.
i. l. assiduis. C. q̄ poti. i pig. ha. solū fuerit ꝯcta i illa
dimidia q̄ sufficiebat ad legitīaꝫ ꝛ trebellianicā. Alte
ra uero dimidia q̄ subiacebat restitutōi r̄māsit libera
uꝪ hipotheca q̄ ꝯhebat̃ ex dispōne dicte auē. pp tex.
ipius q̄ uult obligatōe ꝯhi si legitīa ꝛ trebelliāica n̄
sufficiebat ubi ergo sufficiebat n̄ ꝯhit̃. Si g⁰ dimidia
illa sufficiēs ad legitīaꝫ ꝛ trebelliāicā sit ꝯsumpta uī
h̄ nocē ipi mulieri q̄ habebat ius suū solū i illa dimi
dia. Igit̃ si ꝑijt ei⁹ ꝑiculo perijt ar. C. ꝺ pigno. ac. l.
pign⁹ n̄ āt dꝫ nocē fideicōmisso q꞉ cū ab initio i por
tiōe sibi restituēda n̄ fuerit hipotheca ꝯcta n̄ ꝯhit̃ ex
postfacto ꝓpt̄ supueniētē casuꝫ ar. ff. de fur. l. fui. ꝛ
filij post pu. ibi neqꝫ eniꝫ ꝛc̄. nulli eīꝫ dubiū ꝙ siquis
pro debito rem unam tantum mihi obligat illa ꝑem
pta licꝫ remaneat mihi personalis actio non tamen
alia res sua mihi ex hoc obligatur nisi expresse ꝛ de
nouo obligetur ut etiam patet ex dicta. l. pignus pro
hoc bene facit. l. i quātitate in uersi. ꝛ ex diuerso. ff.
ad. l. fal. ubi habetur ꝙ si tempore mortis testatoris
tantum superat in hereditate deductis legatis quod
sufficiebat ad quartam falcidie ꝛ sic legata non ue
niebant diminuenda per falcidiam puta habebat
centum in bonis legauit. lxxv. licet postea ante
aditam hereditatem illa .xxv. non legata perierint
illud non nocet legatarijs sed heredi ꝛ sic non

debent legata defalcari ꝓpter supuenientem casum
ex quo a principio asūpserunt sibi talē statutū ut nō
deberēt defalcari ꝛ sic in ꝓposito cuꝫ portio subiecta
restitutioni a pricipio nō fuerit obligata sꝫ assūpserit
sibi statum ꝛ cōditionē ut nō debeat defalcari ꝓpter
doteꝫ eo q꞉ ltīma ꝛ trebellianica sufficiebat uidetur
ꝙ ille status semꝑ duret ꝛ ex postfcō ꝓpter supueniē
tem casuꝫ nō īmutet̃. ¶ His nō obstantibus ꝯtrariū
dico nā ꝓuisio illius auē. q̄tum ad dotem restituen
dam facta est in fauorē mulieruꝫ ne suis dotibus de
fraudent̃ nō ergo dꝫ inspici tēpus dotis date ut sciat̃
an ltīma sufficiat sꝫ tēpus restitutionis eius alꝭ eniꝫ
elusoria esset legis ꝓuisio qꝺ nō ē dicendū. ff. ne q̄d
in loco publico. l. fi. Quid enim ꝓdesset mulieri si le
gitima ꝛ trebellianica sufficiens est ad restitutionē do
tis cōstante mr̄imonio cū tūc agere nō possit si eo so
luto cū restitutio fiēda est non est sufficiens certe nihil
iō dico tēpus restitutionis īspiciēdū ad hoc ut ꝓuisio
legis effectū habeat. Nec obstāt in ꝯtrarium allegata
nā dico nō solū illa dimidia q̄ sufficiēs erat ad q̄rtā
ꝛ trebel. fuit obligata pro dote pure ꝛ simplr̄ sed etiā
altera q̄ subiacebat restitutiōi itelligit̃ fuisse obligata
sub cōditione si prima nō sufficiet tp̄e restitutōis fien
de. Prouisio eni illius auē. fcā ē pro dote restituenda
debet ergo itelligi si legitīa sufficiēs erit tp̄e restitutō
nis dotis ar. l. i delictis. §. si extraneus. ff. de noxa.
Item nō ob. l. in q̄ntitate ad. l. fal. nā solutio colligit̃
ex eo qꝺ ibi dicit̃ in tex. quia si illud qꝺ superat in he
reditate deductis legatis perijt ante aditā hereditatē
est q̄d iputet̃ heredi postea adeunti cū adeat post dā
nuꝫ ꝛ post cām iam occursā sꝫ in casu nr̄o nō est q̄d i
putet̃ mulieri q̄ dedit dotē ante casuꝫ si postea casus
fortuitus euenit quē ipe cogitare nō debebat. Prete
rea ibi tractat̃ de lucro captādo. hic de dāno uitando
igit̃ ꝛc̄. C. de edi. l. fi. Pro hoc facit ꝙ etiā fructus ꝑ
cepti ex re subiecta restitutōi ꝯputari debēt in dotem
ꝛ excludunt diminutiōeꝫ fideicōmissi ut. l. mulier. §.
cum ꝓponeret̃ ad tre. Et tamē si cōsumpti sūt non
dolose ꝑ grauatū nō cōputant̃ nec ipediunt diminu
tionē ut ibi determiat bar. Ideꝫ g⁰ i ltīma q̄ sine do
lo consūpta est. Preterea si aliquid de hereditate pe
rijt ante cōditionē fideicōmissi toti hereditati perire
debet non solum ei portioni que debetur grauato ꝓ
legitima ꝛ trebellianica sed ꝛ ei q̄ uenit restituenduꝫ
ar. l. ticius. ff. ad tre. ꝛ sic postea aduenientе conditio
ne de eo qꝺ tunc reperitur detrahetur legitima tre
bellianica sic in proposito uidetur ut debeat conside
rari tempus restitutionis ꝛ de eo quod tunc reperit̃
in bonis legitima ꝛ trebellianica sit detrahenda que
consideratur ex tempore quo detrahitur ꝛ si illa nō
sufficiet pro residuo erunt alia bona obligata ꝛ hec
de primo. ¶ Secundo principaliter dubitatur cum
in casu nostro mulier ista sibi prospexerit per fideius
sores per quod sibi plene consultum fuit quod in fi.
apparuit q꞉ ab uno ipsoꝝ uidelꝫ. i. dotem suā cōsecu
ta fuit utruꝫ ꝑ hoc cesset ꝓuisio illius auē. ut sic dica
mus bona subiecta restitutōi q̄tenus nō fuerūt exp̄s
se obligata nō cadere i hipothecā ꝛ sic i dictū fideius
soreꝫ ꝛ cessionariū mulier eniꝫ decō. i. cessit hipotheca
riā ꝯ fideicōmissarios ꝛ sic dubitat̃ utrū potuerit ce
di ꝛ eā nō posse petere. Et certe uidet̃ dicēdū ꝙ ꝓ
uisio dcē auē. cesset triplici rōe. Pria q꞉ illa fuit i sub
sidiū itroducta uꝫ ne si aliud diceretur mulieres suis
dotibus defraudent̃ ut habet̃ i cor. unde sumit̃. Er
go quādo sibi aliūde ꝯsultū ē ꝓut ē i casu nr̄o cessat

illa ꝓuisio qꝛ cessat rō ob quā fuit introducta ar. ff. ꝺ
eo ꝑ quē fac. erit. l. fi. ī prin. ⁊. §. plane ⁊ tunc tātū lo
cum habeat cū aliūde nō posset mulieri esse ꝯsultuȝ
de le. i. .l. plane la fa. in. §. i. ī fi. Scḋo ad idē qꝛ ꝓ
uisio illius auc̄. ē extraordinaria qḋ pȝ qꝛ ordinarie
⁊ regulr̄ bōa subiecta restitutioni nō possunt alienari
uł obligari quin existēte casu restitutōis resoluat̄ alie
natio ⁊ obligatio. l. fi. cōia ꝺ le. ſȝ ī fauorē ⁊ ꝓuilegiū
dotis spālr̄ statutū fuit ꝯtriū ī illa auc̄. negari non pōt
q̄n illa spālis ꝓuisio ꝯ regularē cursum ⁊ ordinem sit
extraordinaria qꝛ omne ꝙ nō ē de ordinario cursu
ē extra ordinē debet ergo cessare exquo ꝓuisum fuit
ꝺ fideiussoribus quoꝝ ꝓuisio ē ordinaria ergo cessat
extraordinaria. ff. ꝺ mino. l. i causꝭ ⁊ ꝺ no. op. nūc.
l. i ꝓuinciali. Tertio ad idē ꝓuisio illius auc̄. ē ꝓui
sio legis debet ergo cessare exquo ꝓuisum ē de fide
iussoribus q̄ ē ꝓuisio hōis. C. de pac. ꝯuē. l. fi. ff. de
uul. ⁊ pu. cū ex filio. ¶ His n̄ obstātib⁹ dico ꝯtriū ꝙ
ꝓuisio illius auc̄. nō dȝ cessare licet mulier ad maio
rē sui cautelā sibi ꝓspexerit de fideiussorib⁹. Prio ꝑ
tex. ff. de manu. l. cām. §. puellā ubi bn̄ ꝓbat̄. Scḋo
qꝛ nō adhibuit fideiussores ut aliquid diminueret ⁊
tolleret de iure suo ſȝ potius ut adderet ergo n̄ debȝ
oꝑari diminutōeȝ sic̄ nec ꝯ̄ l. cū tale. §. fi. ꝺ ꝯdi. ⁊ ꝺ
mō. de ali. lega. l. legata īutilit̄. Tertio qꝛ abundās
cautela n̄ dȝ nocere ſȝ ꝓdesse. C. de testa. l. testamētū
Quarto qꝛ ca q̇ dubitatōis cā adhibētur ius cōe nō
ledūt. ff. de reg. iur. l. q̇ dubitatōis mādati. l. qui mu
tuā. Quīto qꝛ ex multis remedijs ꝓ securitate ⁊ cau
tela iuē. pōt q̇s uti. quo uult nec ꝑ h̄ ꝓiudicat̄ alijs.
ff. ꝓ socio cū duob⁹. §. Idē respōdit ꝺ uētre īspi. l. i.
§. q̇d ergo v̇si. ſȝ finge. Sexto qꝛ. ꝯtēplatōe ⁊ respe
ctu iur. ꝙ ista mulier hēbat suꝑ ip̄is bonis subiectis
restitutōi fideiussores p̄dictos adhibuit q̇ forte se alit̄
nō obligassēt. l. si stipulat⁹ ⁊ qḋ ibi nō. ff. ꝺ fideiussor.
Nec obstāt ī ꝯtriū allegata. Nā quo ad p̄mū ꝙ ꝓui
sio illius auc̄. licet posset dici facta ī subsiduū ⁊ ꝺfectū
aliarū ꝓuisionū legaliū qḋ pȝ qꝛ n̄ ꝯpetit nisi ī ꝺfectū
legitime ⁊ trebellianice ⁊ ēt fructuuȝ tamē nō reꝑitur
ꝙ fuerit facta ī defectū ꝓuisionis ꝓpꝛie illi⁹ mulieris
nec subest eadē rō nā q̄n sufficit legitima ⁊ trebellia
nica equū ē ꝙ de illa satisfiat ⁊ n̄ de alio ſȝ q̄n n̄ suffic̄
non esset equū ꝙ satisficeret de bonis fideiussoris ⁊ si
fideiussori postea r̄maneret regressus ꝯ aliquē unde
positis his duob⁹ minus īiquū ē ꝙ fideicō. paciat̄ h̄
dānuȝ cū illa bōa semel fuerūt mariti grauati ⁊ p̄ris
eius q̄ꝫ ꝙ paciat̄ ip̄e fideiussor h̄ dānuȝ ad quē nil
ꝑtinet ꝺ negocio ⁊ qui īterceꝺēdo liberalitate ē usus
unde n̄ ē equū ipsuȝ ex sua liberalitate ꝑiclitari. Itē
n̄ ob. ſm qꝛ ⁊ si dicamus ꝓuisionē illius auc̄. fore ex
traordinariā pōt tamē ꝯcurrere cū ordinaria q̄n cō
petūt ꝯ diuersas ꝑsonas. C. si tutor uł cura. iterue. l.
ēt. Itē n̄ ob. tertiū qꝛ ꝓuisio legis tātū cessat ꝑ ꝓui
sionē hōis factā suꝑ eo ⁊ tēdētē ī oīb⁹ ad idē cū ꝓui
sione legis ⁊ ita loquūtur illa iura. secus q̄n tēdit ad
aliud ut dicta. l. cām. §. puellā de manu. hic aūt ꝓui
sio illius auc̄. tēdit ad obligatōeȝ realē quo ad bona
subiecta restitutioni ⁊ ꝯ fideicōmissariū. Sed ꝓuisio
fideiussoris tēdit quo ad obligationē ꝑsonalē ⁊ quo
ad ip̄ȝ fideiussorē uł bona sua ⁊ sic n̄ sunt suꝑflue sic̄
q̄n tēdūt ad idē. nā bn̄ fateor posse dici ꝙ q° ad illuȝ
fideicōmissariū qui ꝯsensit se ⁊ sua obligauit cesset ꝓ
uisio illius auc̄. qꝛ exquo portio sua ē obligata ex ob
ligatione expressa ipsius fideicōmissarij nō ē necesse
dicere ꝙ sit obligata ex tacita ⁊ ex dispositione dicte
auc̄. qꝛ tendunt ad idem ⁊ esset superflua qꝛ ꝑ ꝑ ex
pressum cessat tacitum ⁊ hoc ꝺ scḋo. ¶ Tertio prin
cipaliter instatur ⁊ dubitatur de p̄nti an priuilegium
seu prouisio illius auc̄. que fuit īntroducta fauore mu
lierum ne remaneāt īdotate transire possit in illum
fideiussorem cessionarium. ¶ Et uidetur ꝙ quasi sit
priuilegium personale ⁊ qꝛ cā ⁊ rō que uigent in per
sona mulieris cessant ī persona cessionarij ergo ⁊c̄.
Contrariū ē uerum triplici rōne. ¶ Prima qꝛ cessio p̂
dicta fuit facta ex necessitate. Secūda qꝛ ius compe
tens ex dispōne dicte auc̄. fuit inesse formatum ante
cessionem ergo ⁊c̄. Et cū his duabus rationibus uł
cū altera istarū cōcurrit ꝙ determinat bar. in. l. post
dotem solu. matrimonio circa fi. in. l. i. C. ꝺ p̂uil. do.
trāsire in fideiussorem p̄uilin mulieris. Tertia ratio
qꝛ illa que sunt trāsmissibilia ī heredes sunt cessibi
lia. l. ex plurib⁹. ff. ꝺ admi. tu. ſȝ ius hypothece cōpe
tens ex dispōne illius auc̄. sine dubio transmittitur
in heredes mulieris igitur ⁊c̄. Nec ob. contraria qꝛ
locum habent in his que nō sunt in esse ꝓducta uel
que sunt mere ꝑsonalia quod nō est hic. Et ex his
concluditur non obstantibus quibuscūq; nouiter
obiectis mulierem istam fouē iusticiam.

¶ De quadā filia maritata sine dote cui frater in te
stō legauit certā q̄ntitatem appposita clā ut occasione
dotis sibi debite in bonis paternis nihil āplius possit
petere quid iur. Et an filia maritata sine dote possit
petere ab heredibus p̄ris dotem maxime stante sta
tuto ꝙ femina non succedat ſȝ debeat dotari.

.cxxxi.

¶ In christi nomine amen.

Licet ista dn̄a lixa uiuente patre suo postq̄ꝫ erat nu
pta non potuisset petere patrem cogi ad se dotāduȝ
iure actionis uł officio iudicis scḋm opi. doctorum ꝺ
qua ꝑ bar. in. l. obligamur. §. l. ff. de acti. ⁊ obli. liēȝ
glo. ibi teneat contrariū de quo ad p̄ns nō disputo.
Post eius tamē mortē cuȝ per statutū ab eius succes
sione excludatur bene potuit hoc petere ab here
dibus p̄ris iure actionis ad quos cōmoduȝ successio
nis ꝑuenit. ff. de libe. agnos. l. siquis a liberis. §. Itē
p̂scriptū in fi. ⁊ qḋ nō. ci. C. de nego. ges. l. alimenta
in fi. tū qꝛ statutū expresse disponit qḋ debeat dotari
ergo datur actio. ff. de acqui. re. do. l. statuas ī fi. tū
qꝛ ⁊ si n̄ dispositiue loqueret̄ ex quo tamē ꝯtēplatōe
dotis dāde filiā excludit a successiōe ītelligit̄ ꝓ ip̄a do
te actōȝ tribuere. ff. de heredi. īsti. l. qui uolebat filiā
exheredare ⁊ ibi ꝑ bar. ⁊ qḋ nō. glo. ff. solu. mr̄i. l. si
socer. §. lucius. Et erit ꝯditio ex dicto statuto. C. de
peti. here. l. fi. v̇si. postq̄ꝫ ī fi. Et uēit dotāda ſȝ facul
tates seu q̄ntitatē bonoꝝ que erāt tēpore mortis p̄ris
q° tꝑe exclusio a successione paterna cepit ortū assu
mere ⁊ ꝑ cōsequens etiā ius petendi dotem ar. ff. de
auro ⁊ ar. lega. l. ij. de noxa. l. in delictis. §. si extra
neus ⁊ etiam statutum de quo supra hoc expresse
uult. Nec enim p̄fata dn̄a dȝ esse deterioris conditio
nis ꝙ nupta reꝑta est tꝑe mortis p̄ris q̄ꝫ si nupta
non fuisset exquo dotata non erat ut proponitur cū
statutum hoc solum ponderet scȝ si non erat dotata
tꝑe mortis p̄ris non autem si non erat nupta ut
ex uerbis eius que diligenter sunt consideranda
manifeste apparet. quid enim si pater propter pau
pertatem non potuit eam dotare prout in facto fuit
in casu isto. Nōne iniquum esset ꝙ auctis postea
facultatibus

facultatibus ex hoc solo ꝙ nupta esset excluderet a
bñficio statuti qđ ē ut possit petē se dotari cū a succes
sione excludit ꝯ itētiōez nāqz patris h esset ar. ff. de
mu. ⁊ one. l. his onerib⁹. §. auctis. Si eiз ñ possз pe
tere se dotari nec esset a successione intestati patris ex
cludēda ar. ff. de ioffi. testa. l. nihil. §. si cū fili⁹. ⁊ hoc
clarissimū puto de iure. ¶ Sз uidēdū ē fo ⁊ forti⁹an
ꝑdiderit h ius petē di se dotari ex h ꝙ acceptauit le
gatū sibi cū h onē relictū ꝙ nil plus petē posset i bo
nis fratris legātis eiusdēqз hēdis ⁊ debitoris qđ eniз
uoluit h dict⁹ frat. pз qꝛ reliquit sub ꝯditiōe ⁊ onē ꝙ
deberet dicta dña facē finē ⁊ q̄etationē ⁊c̄. pз ergo de
sua itētiōe ꝙ uoluit hēdes suos nō posse molestari a
dicta dña. Perinđ ergo est ac si cū h onē reliq̄sset ꝙ
nil aliud petē posset. ar. ff. de le. iij. l. fidcicō mis. §. h
uerba ibi lз ñ satis exprimat ⁊c̄. sз agnoscēs legatum
tenet agnoscē ēt on⁹ eidē iniūctū. ff. de le. ij. l. cū ab
uno. l. iperator. §. si certū. ⁊ nō. gl. exp̄sse ad ꝓposi
tū eo. ti. l. titia. §. q̄n uita. bñ facit. c. officij. de testa.
Posito aūt ꝙ ex sola agnitione legati ꝯtinētis h on⁹
ñ excluderet saltē tñ ex sua q̄etatiōe fine seu liberatōe
generalit facta uidet excludēda. C. de pactis. l. siquis
i ꝯscribēdo. ff. e. l. pactū iter hēdē. Aliquid enim uf
plus oꝑari dicta liberatio q̄ꝙ simplex agnitio legati lз
illud on⁹ ꝯtinētis ar. ff. de libe. lega. l. siq̄s rōes. Nec
quicq̄ uf facē i ꝯtriū. l. si qñ. §. fi. C. de ioffi. testa. qꝛ
loquit i legitia nos aūt loq̄mur i dote q̄ ē alteri⁹ na
ture ⁊ qualitat qꝛ legitia debet pure. l. quoniā i p̄ori
b⁹. C. de ioffi. testa. sз ista dos lз debita ex forma sta
tuti đbet sub cōditiōe si nupsit ut plene nō. bar. i. l.
titio cētū. §. titio genero. de ꝯdi. ⁊ demō. Posito er
go ꝙ eēt ista dos subrogata loco legitime nō tñ sapit
eādē naturā cū sint res diuerse ⁊ diuersam naturam
in se habeāt. ff. de iure do. l. cū in fundo. §. si fund⁹
⁊ qđ nō. bar. i. l. i. §. hec actio. ff. siq̄s te. li. esse ius in
scđo mēbro distinctiōis. ¶ His ñ obstātib⁹ puto neu
trū p̄dictoꝝ obstat quomin⁹ dicta dña lixa possit petē
suplemtū dot tali rōe sat clara ⁊ demōstatiua. Nā fra
ter eius erat debitor suus ⁊ tenebat ad dictā dotem
ex forma suprascripti statuti ut suprascriptū ē ñ ergo
potuit legādo min⁹ q̄ꝙ deberet apponē aliqđ on⁹ i le
gato. ff. de dote p̄le. l. ij. §. idē iul. q̄rit circa p̄ncipiū.
đ adop. l. si arrogator. §. sз an ipuberi. potissime illđ
qđ plus petē ñ posset. sicut nec pater cū reliquit min⁹
legitia i auc. ut cū de ap. cog. §. ceterū. Sicut eniз le
gitia ē đbita đ iure cōi ita ⁊ ista dos ex forma dicti sta
tuti. Et nō dз esse in ptāte debitoris ꝑ talia uerba se
eximere ab obligatōe i totū ul ꝓ parte ar. coꝝ q̄ nō.
C. đ nego. ges. l. alimta ꝑ gl. i. ⁊ doc. Cū ergo appo
sitio dc̄i oneris ñ teneret ip̄o iur ar. ff. đ iof. tes. l. san
ctim⁹ i pn̄. ⁊. l. quoniā dicta dña simplicit acceptādo
dc̄з legatū sibi ñ p̄iudicauit qꝛ ñ dз acceptasse legatū
cū onē ul hñs on⁹ q° cāu loquit lex allegata i ꝯtriū. sз
legatū ñ hñs on⁹ qꝛ paria sūt ñ habē ul inutile habē
ff. qui satisda. cog. l. quotiēs qđ cuiusqз uni°. nomi
ne. l. i. §. quibus in fi. de reg. iur. l. nihil interest ⁊ ita
determinat expresse bal. in fi. C. de secū. nup. l. hac
dictali in quinta colū. đsi. iuxta hoc sequitur alia qđ
pone ꝙ filie femine ⁊c̄. ubi quasi ad litterā casus no
ster determinat ⁊ idem nō. ꝑ cūdeз. C. de inoffi. tes.
l. si qñ. §. fi. qđ puto uerum etiā si scienter acceptassз
ratione p̄dicta que utrobiqз locum sibi uēdicat. Naз
sciebat ius suū durare. ff. quib⁹ mo. pig. ul hipo. sol.
l. sicut. §. nō uidet. Tunc aūt noceret sciēter facta ac
ceptatio qñ oneris ipositio ualeret ⁊ potuisset fieri de

iure ut qñ quis reliquit illud ad qđ non tenet. Pro
quorū intelligētia nōndū ꝙ qñ debitor legat credito
ri si quidē sub nomine debiti puta lego qđ debeo uel
cētum que debeo ⁊ tūc nō ualet nisi ꝓut habet i. l. si
creditori de le. i. cū. l. se. Si uero non sub noīe debiti
tunc ualet ⁊ tres sunt casus. Interdum legat simplr
⁊ tūc distinguit aut ē debitū necessariū ⁊ ꝯpēsat cum
debito usqз ad ꝯcurrētē q̄ꝙtitatē. l. si cū dotē. §. si pꝛ
solu. ma. Aut ñ erat necessariū ⁊ tūc ꝯsequit creditor
utrūqз. l. i. §. sciēdum. C. de rei uxo. ac. Interdum
legat ñ simpliciter sз aio cōpesandi ꝑ hec uerba uel
equipollētia ⁊ tūc indistincte fit cōpēsatio usqз ad cō
currentē quātitatē ⁊ quatenus debitū excedit pōt peti
licз legatū fuerit simpliciter acceptatū. ff. đ ali. ⁊ ciba.
lega. l. āte penul. §. i. ibi si nō minus ⁊c̄. Interdum
apponit etiaз alia uerba. s. dicēdo ꝙ plus petere nō
possit ⁊ tūc si debitū cōsistebat i pecūia ⁊ legata fuit
spēs minoris ualoris ul ecōuerso aut spēs ꝓ spē ⁊ tē
simpliciter acceptādo p̄iudicat sibi ut amplius petere
non possit qꝛ tātum uidetur suū debitū extimare. l.
imꝑator. §. si centum uersi. enim uero de le. ij. Quo
libet. n. istorum casuū satis oꝑari potest legatum licз
minus sit q̄ꝙ debitū de le. i. l. ⁊ si equo. Si uero đbitū
ꝯsistebat i pecūia ⁊ legata fuit pecunia minor anio
ꝯpensandi cum dicta dña ꝙ plus petere non possit ⁊
iste est casus noster tunc talis adiectio non tenet ꝑ rō
nes supra assignatas qꝛ dictum legatū ñ iportat aliq̄ꝙ
utilitatē postq̄ꝙ ē relictū animo ꝯpensandi ⁊ iđ sibi ñ
potuit onus addici. l. filius. §. idem marcellus đ le. i.
Et iđ simplex acceptatio legati ēt scient facta ñ exclu
dit a petitione residui per ea que supra dixi. Nec etiā
a petitione alterius debiti si dictus frater ad aliud ul
tra dotem tenebat. ¶ Nūc restat uidere an saltez ex
cludatur dicta dña ꝓpter fi. ⁊ quietationē generalez
quā fecit hec enim est fortior quā simplex acceptatio.
Respondeo adhuc idem ꝙ nō. Nā aut dicta dña cre
didit onus p̄dictū. s. ꝙ plus non peteret seu ꝙ finem
⁊ quietationem de omnibus faceret potuisse a testa
tore apponi cum non posset. Ex quo debitum dotis
erat maius ⁊ etiam certum. Et tunc dicta quietatio
tāquam per errorem iuris facta potest retractari uel
petendo ꝙ se reponat in pristinam obligationem.
Si prima obligatio erat ip̄o iure sublata non dico
per conditionem indebiti. cum non fuerit facta ex cā
obligatoria. Sed conditione sine cā uel ob cāз sicut
siquis soluit cā implende conditionis quam implere
non tenebatur. ff. de condi. indebi. l. si. in prin. ⁊ qđ
ibi nō. per guil. de condi. ob cām. l. i. §. si parendi
iuncta. l. siquis accepto tulerit uel ope replicationis
si non fuit sublatum. l. sub pretextu. C. de transac.
la. prima. Hoc autem ꝙ errauerit ⁊ crediderit tene
re dictum onus presumendum est in dubio cum sit
mulier in qua presumitur iur. ignorantia. l. cum de
indebito de proba. ⁊. l. regula de iur. ⁊ fac. igno. Nec
nocēt illa uerba si sint in instrumēto scз sciens se ad
infrascripta non teneri ⁊c̄. ut nō. per bar. in. l. fi. §.
idem quesijt de condi. indebi. Aut sciebat ꝙ dictum
onus non potuisset apponi ⁊ nihilominus quieta
uit ⁊ tunc quātum ad alia debita quā dotem quieta
tio generalis teneret quātum uero ad dotem non
quia negari non potest q̄n per statutuз dos predicta
sit subrogata loco legitime que debetur de iure cōi
quia sicut legitima necessario est danda ⁊ sine iusta
causa non potest auferri de iure cōi. ita ⁊ talis dos.
Unde sicut in legitima non ualet renunciatio nisi sit

spālit̄ facta uł ꝓprie loquēdo gn̄alis renūciatio n̄
extēditur ad lt̄imā uł ei⁹ supplemētū ut. d. l. si qn̄. §.
fi. C. de inoffi. tes. ⁊ ꝑ guil. d̄ cu. i. l. d̄ his. ff. d̄ trāsac.
ita in dote cū sit eadē rō. Nec obstat ꝙ ē alterius na
ture dos q̄ lt̄ima q̄ fateor i hoc ꝙ lt̄ima debet pure
dos uero sub cōditiōe si nubat sed in alijs in quibus
nō reperit̄ expresse diuersitas idē ius censendū est in
una qd̄ i altera. Cū res subrogata loco alteri⁹ illius
natura in oībus fungatur si pōt ⁊ sue nature nō con
trariatur. l. filia. §. ticia de condi. ⁊ demon. extra ut
li. pen. c. eccl̄ia. Sed constat ꝙ in hoc possunt eē eius
dē nature licet nō in illo. s. ꝙ dos debeatur pure sicͭ
lt̄ima q̄ hec ꝯtrariaretur nature dotis que ē ut req̇
rat matrimoniū. C. de dona. ante nup. l. fi. C. d̄ iure
do. l. iij. Concludendo ergo dico ꝙ nec per accepta
tionem dicti legati nec per generalē quietationē uł li
berationē factā a dicta dn̄a lisa exclusa ē a petitione
supplemēti dotis cōdecētis s̄m quātitatē bonorū que
dictus pater habebat tēpore mortis eius ꝯputato tn̄
dicto legato in dote predicta. C. unde uir ⁊ ux. auc.
preterea in fi. ⁊. d. l. si cum dotem. §. si pater soluto
matrimonio.

¶ An probetur facta uera uēditio si nō probet̄ solu
tio itegri precij uel habita fides de precio nec fuēit cō
fectum instrumētum de rebus imobilibus.

.cxxxij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pūcto primo loco formato ⁊ attestationibus su
prascriptis clarum uidetur ꝙ dictus reus ⁊ possessor
debeat obtinere ⁊ sic debeat pronūciari bene iudica
tum ⁊ male appellatum nō dico propter defectū nu
meri testium. q̄ statutū i p̄rio loco descriptū qd̄ loq̄
tur de quatuor testib⁹ qn̄ nō extat istr̄z uł debē itelli
gi qn̄ q̇s uellet ꝓbare ꝑ testes cōfessionē ꝓmissionē
uł obligationē ex quib⁹ ip̄e ageret uł excipet. Sz hic
isti agētes nō agūt ꝯ possessorē rōe alicui⁹ ꝓmissio
nis uł obligatōis aut ꝯfessionis facte ab ip̄o possesso
re sz agūt rōe dn̄ij qd̄ asserūt se hēre ⁊ rōe possessio
nis quā ꝯuēt⁹ hz. C. de alie. iudi. mutā. cā. l. i. cuz si.
Quinimo obligatio uēditoris fuissz extīcta si uer̄ eēt
ꝙ isti agētes asserunt. s. ꝙ p̄r eor̄ fuerit effect⁹ dn̄us
rōe uēditōis sibi facte q̄ h̄ nō potuissz fieri nisi me
diāte traditōe. l. traditōib⁹. C. de pac. qua facta uen
ditor fuissz liberat⁹ iuxta nō. i auc. sacr̄a puber̄. C. si
aduersus uē. i gl. fi. an̄ finem. ⁊ sic n̄ pōt dici ꝙ ex ea
agat̄ sz poti⁹ actuz uł ex effectu secuto ex illa obliga
tōe mediāte traditōe. Dico igit̄ dictos actores debere
succumbē q̄ testes sui ēt si ꝓbarēt uēditōnē factā p̄ri
cor̄ quā p̄tēdūt nō tn̄ ꝓbāt alia que necessaria sunt
ad acq̇sitionē dn̄ij uidelz traditionē uerā uł fictā uł ꝙ
uēditore sciēte ⁊ paciēte fuerūt igressi possessionē s̄m
ea que hn̄tur i. l. quedā d̄ rei uē. ⁊. C. de acq̄. pos. l.
min⁹ istruct⁹ ꝯstat aūt ꝙ sol° titul⁹ emptōnis nō facit
acq̇sitōez dn̄ij sine aliq° d̄ predictis. ff. de rei uē. l. si
ager. C. e. ti. l. penul. iūcta. l. ex stipulatōe. ff. d̄ acq̄.
pos. q̄ uult ꝙ dicat̄ p̄do si occupat ꝓp̄a auc̄te nulla
fc̄a traditōe nec p̄sūit̄ scia. l. ueri⁹. ff. d̄ ꝓba. Nec ob.
ꝙ un⁹ testis dicit uēdidit ⁊ tradidit ⁊c̄. q̄ n̄ ꝓbat̄ ni
si uenditio facta esset in ipso fundo. l. predia cum ibi
nō. ff. de acquiren. possess. ¶ Similiter erat necessa
ria integra solutio precij uel quod fuerit habita fides
de ipso alˀs dn̄ium nō potuit emptor acquirere. ff. de
tributoria. l. procuratoris. §. penul. insti. de rer̄ diui.

§. uēdite ⁊ hanc integram solutionem precij nul'us
testis probat si bn̄ inspiciāt̄ ipsorum dicta lz unus di
cat de certa pecunia q̄ fuit tradita t̄pe uēditionis ꝓ ꝑ
te solutōis cuius ꝯ̄riuͫ uidētur alij dicere scz ꝙ nul
la pecunia iteruenit sed ꝙ ꝓmisit ēptor tradere certā
mercātiā de qua q̇dā dicūt ip̄m trāsmisisse ꝑtē. Sed
quātū trāsmiserit null⁹ eor̄ scit dicere. Unde n̄ ꝯstat
ex eorū dictis ꝙ itegraliter nō fuerit uēditori solutū uł
satisfactū de p̄cio uel ꝙ habuerit de illo fidē. igit̄ non
ꝓbāt dn̄iuz. ex quo agūt. Et ꝑ ꝯsequens debēt acto
res succumbere. C. de rei. uē. l. fi. C. de alie. iudi. l. i.
⁊. l. qui accusare. C. de eden. de ꝓba. l. actor. Uidē
tur ēt n̄ bn̄ ꝓbare uēditionē ꝓpter uarietatē que est
inter eos. Cū unus scz christoforus dicat iteruenisse
pecuniā. Alij dicūt ꝯ̄rium ꝙ ꝓmisit ꝓ toto p̄cio dare
ferrarinā. l. qui falsa uel uaria. ff. de testi. resultat etiā
p̄sumptio cōtra agentes ex eo ꝙ de ista ēptione n̄ fuit
cōfectū istrumētū cū ꝯsuetudo cōiter sit i ꝯ̄riū uidelicz
de talibus uēditionibus possessionum ⁊ rerū imobi
liū solent ꝯfici instrā. Et n̄ solent haberi ꝓ factis nisi
postquā notarius fuit rogatus sz potius cēset̄ q̇cūqz
uerba p̄cedētia quoddā rōciniū de uēdēdo quā uēdi
tio. ar. l. fideicōmis. §. i. d̄ le. iij. i fi. ⁊ iūcto eo qd̄ nō.
i. l. i. C. de arbi. de argu. a cōit̄ accidētibus. Resultat
ēt p̄sumptio ꝯ̄ria ex eo ꝙ dicit̄ p̄rem istor̄ post uēdi
tionem. quā p̄tēdunt iterū emisse eadē bona a came
ra cōis q̄ si prius emisset n̄ est credēdū ꝙ iter̄ emissz
⁊ iter̄ soluisset p̄ciū ar. l. qui bis idē de ṽ. ob. Et q̄ n̄
ꝓsunt singl'a ⁊c̄. l. si stipulat⁹. ff. de usuris ⁊ i dubio
pro eo iudicādum in decidendo iuxta nō. in. l. de die
in prin. qui satisda. cogantur.

¶ An ⁊ quando substitutio compendiosa facta pu
pillo obliquetur post pupillarē etatez.

¶ In ecclesiam transit fideicōmissum ⁊ eius poss.
etiam sine uerbali restitutione.

.cxxxiij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pūcto ⁊ dubijs suscriptis ⁊ allegatiōib⁹ factis su
per eis dico ꝙ ille q̇ allegauit ꝓ hospitali uidit ⁊ dicit
merā ṽitatē ⁊ allegatōes facte ꝯ̄ hospitale nihil peni
tus ualēt. Procederent enim si ista compendiosa sub
stitutio fuisset facta ꝑ ṽba mere directa ⁊ ciuilia sine
adiūctōe ṽbor̄ cōiuz uł director̄ n̄ ciuiliū ⁊ a iure ciuili
n̄ i uētor̄ sz ab usu loquendi puta si dixisset qn̄cūqz fi
lius meus d̄cesserit talis sit heres uł talē istituo ṽba
eiz ista sit heres ⁊ istituo sunt directa ⁊ ciuilia ⁊ a iure
ciuili iuēta ad faciēdū directā istitutionē uł substitutōz
⁊ cū eis n̄ fuit adiūctū aliqd̄ ṽbū cōe uł directū n̄ ciui
le sz ꝯsuetudiariū qd̄ hz uiz cōis ut ṽbum moriat̄ de
q° i. c. i. de testa. li. vi. Isto ergo casu licz ista substitu
tio quo ad uerba uideatur compen. quia sub compē
dio illius uerbi qn̄cunqz complectitur plura tempora
scz tā pupillaris etatis quā post tn̄ i effectu n̄ ꝯp̄hē
dit nisi substitutionē pupillarē ꝯueniētē primo t̄pi n̄
aūt fideicōmissariam ꝯueniētem oī t̄pi. q̄ cum facta
fuerit ꝑ uerba mere directa ⁊ ualere potuit semel ⁊
effectum habere iure directe pupillaris si filius decel
sisset in pupillari etate non obliquat̄ si non decedat
infra illā. sz post nec trahit̄ ad fideicōmissum. Et iste
est casus in. l. uerbis ciuilib⁹ ⁊. l. in pupillari. ff. de
uul. ⁊ pupi. secundum intellectum glosarum ⁊ anti
quor̄ doctor̄. Et ita etiā loquit̄ bar. i. l. cēturio. e. ti.
in prima qōne de ꝯpēdiosa facta ꝑ ṽba directa. Isto
etiam

ēt modo possent procedere illa que dicūtur ꝛ scribū
tur per dn̄m allegātē cōtra hospitale. Licet Jo. an. ī
d. c. si pꝛ de testa. li. vi. uoluerit ſm. d. bar. de ꝑtis. q̇
disputauit ꝙ indistincte obliquetur ꝛ qꝺ uerba lꝫ di
recta intelligātur iur̄ directo ꝛ iure obliquo ſꝫ diuer
sitatem tēpoꝝ ad que referūtur ꝑ. l. pꝛ seuerinā. §.
conditionū uerba. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. quā opi. tenet
bar. eo casu quo eēnt directa nō ciuilia ut uerbū mo
riaẗ uel succedat qm̄ habēt uim cōiuꝫ ꝛ potiꝰ cōia ꝙ̄
directa dicūtur. sic itelligit bar. c. si pꝛ ꝛ. c. raynucius
ubi Jo. an. se fundat. Sed si sunt directa ꝛ ciuilia tē
tenet primā ꝛ cōem opi. ꝙ nō obliquūtur post pupil
larē etatē. Bal. uero in. l. precibꝰ. C. ꝺ īpube. ꝛ alijs
substi. tenet ꝙ ēt illa obliquūtur. qm̄ nō fuerūt relata
solū ad personā filij. ſꝫ ēt ad personā testōris ut si di
xisset qn̄cūqꝫ filius meus decesserit talis sit mihi he
res nā tunc possunt uerba saluari in fideicōmissaria
substitutione post etatē pupillarē. qꝛ fideicōmissariꝰ
largo mō dici pōt heres. l. si filius. ff. qꝺ cū eo ꝛ sic ue
rum sit dicere ꝙ sit heres testatoꝛis lꝫ per fideicōmis
sum. Sed si referātur dūtaxat ad filiū puta sit illi he
res ꝛc̄. tunc dicit procedere opi. antiquoꝝ ꝛ bart. ꝛ
dictā. l. uerbis ciuilibus cū nō obliquetur qꝛ si obliq̄
retur nullo mō posset saluari uerbū illud si. n. succe
deret per fideicōmissum post pupillarē etatē nō esset
ꝓpter hoc heres filio prout īportāt uerba sed ipsi pa
tri lege coheredi. §. cū filie. ff. de uul. ꝛ pu. Et ista ui
deẗ ipsa ueritas. At in casu nostro cū uerbo instituit
qꝺ ē directū ꝛ ciuile fuit adiunctū uerbū substituit qꝺ
ē cōe ꝛ ēt uerbū succedat qꝺ precedit qꝺ ē cōe. l. resti
tuta in fi. cū. l. se. ff. ad trebel. ꝛ per bar. ī. ꝺ. l. cēturio
circa fi. uel si ē directum nō tamē mere ſꝫ hꝫ uiꝫ cōis.
Jtē uerba nō fuerūt relata solū ad filiū sed fuerūt ꝓ
lata in rē. s. in dicta hereditate ꝛc̄. Et sic potiꝰ ad te
statorē cuius erat illa hereditas ī qua substitutionem
faciebat ꝛ ēt exp̄sse dixit sibi ꝛ dicto uēturio ꝛc̄. Quā
cūqꝫ ergo opi. de predictis teneamus uel Jo. an. qui
uoluit indistincte obliquari pro saluāda mēte defun
cti ēt quādo fuit facta ꝑ uerba mere directa siue bal.
qui tenuit idē quādo uerba directa nō fuerūt relata
mere ad filium siue bar. q̇ uoluit idē qm̄ sunt directa
nō ciuilia que habēt uim cōium. Dicēdū ē istā sustitu
tionem post pupillarē etatē ualuisse ꝛ ualeẗ iure fidei
cō. siue ꝯsideremus uerbū directū instituit tenendo
opi. bar. Jo. an. ꝛ bal. siue uerbū substituit ꝛ uerbū
succedāt tenēdo opi. bar. qm̄ significatum istoꝝ uer
boꝝ que sunt cōia nō restringiẗ ꝑꝑ uerbū directum
qꝛ sic resultaret superfluitas uerboꝝ ꝛ eoꝝ iculcatio
qꝺ eē nō dꝫ. Sꝫ potius ipsa addūt ad dictū uerbū ꝛ
significāt ꝙ testatoꝛ nō solū directo uoluit substituere
si contingeret filiū mori infra pupillarem etatem pro
pter uerbū instituit sed ēt per fideicōmissum. si dece
deret post ꝑꝑ uerbū substituit ꝛ ꝓpter uerbum succe
dat uerbū nāqꝫ instituit ꝙ ē directū facit ut infra pu
pillarē etatē ualere potuit iur̄ directe pupillaris lꝫ ma
ter eēt in medio ꝙ nō eēt si soluꝫ apposuisset uerba
cōia ſm bar. qui ita tenet in. l. cēturio in. iij. q. prin.
de ꝯpen. facta per uerbū cōe ꝛ ēt illa uerba que in oī
bus bonis ꝛ sine diminu. ꝛc̄. ſm eūdē bar. qui dicto
casu quādo mater ē ī medio tenet opi. ātiquorum ꝙ
ꝯpendiosa uerba per uerbū cōe ualeat semper uni
formiter. s. iure fideicō. nisi ex aliquibus ꝯiecturis ap
pareat de cōtraria uolūtate. s. ꝙ uoluerit ualere iur̄
directo īfra pupillarē. Sic ergo qm̄ facta fuit per uer
bum cōe nullus dubitat quin post pupillarē etatem

ualeat iure fideicōmissi ꝛ sic sit uniformis pro toto tē
poꝛe ꝛ hoc tenuerūt glo. ꝛ doc. antiqui an possit ua
lere iur̄ directe pupillaris. Et bar. distinguit an mat̄
sit in medio uel non. Et an ex ꝯiecturis possit ꝯstare
de mēte. Hic aūt pōt ꝯstare ꝙ uoluit illo tēpoꝛe uale
re iur̄ directo propter directū uerbū instituit. Ecōtra
uero qm̄ facta fuit per uerba directa nō ē dubiū de tē
poꝛe pupillaris etatis quin illo tempoꝛe ualeat iure
directo ſꝫ de tēpoꝛe post pupillarē an obliqueẗ. Nos
uero sumus in tertio casu qꝛ ē appositū v̇bū directuꝫ
ꝛ ēt uerba cōia ꝛ sic sumus extra omnē dubitationeꝫ
qꝛ propter uerbū directum potuit ualere sine dubio
iure directo infra pupillarē etatē posito ꝙ mater eēt
in medio ꝛ propter uerba cōia sine dubio post pupil
larē etatē ualuit iure fideicōmissi. fuerūt. n. apposita
uerba cōia ad augēdū significatū directi ut sic aliquid
operarentur nō ecōtra uerbum directum fuit appo si
tum ad astringēdū significatum cōium. qꝛ sic cōia nil
operarētur ꝛ fuissent superflua qꝺ nō ē dicēdū ar. l.
si quādo ꝺ le. i. iuncta. l. ea ñi adiectio de le. iij. Prefa
te igiẗ allegatōes ī ꝯrim̄ facte nō habēt locū ī casu no
stro sed haberēt locū si solū uerbū directum fuisſꝫ ap
positū ꝛ si fuisset relatū ad solū filiū quoꝝ neutrū ſꝫ
ē iō locū habēt allegatōes facte pro hospitali que cō
tinēt ueritatē ¶ His ergo uisis rn̄deo ꝑ ordineꝫ ad
singl̄a quesita. Et ad primū rn̄deẗ ꝙ aut querimus
an dictū hospitale sit heres dicti cuiusdā andriutij di
rectus ꝛ quo ad directa iura ꝛ ē dicendum ꝙ non qꝛ
nec ex sua persona cum ipsum non fuerit institutum
a dicto andriutio sed uenturinus filius eius qui adi
uit iō ip̄e fuit directus heres nec desijt eē ꝑ mortem.
l. ei qui soluēdo. ff. ꝺ heredi. insti. Et duo nō possunt
esse heredes eiusdē in solidū. l. qꝺ ꝯ. §. uni duo. ff. ꝺ
reg. iur. Nec ex persona uēturini filꝫ pōt dici directus
heres andriutij lꝫ uenturinus ip̄m hospitale institue
rit postꝙ̄ hereditatē eius repudiauit si aūt adiuisset
tūc esset heres directꝰ illius andriutij mediāte ꝑsona
uenturini per duas regulas quaruꝫ una est ꝙ heres
heredis testatoꝛis ē heres. C. ꝺ heredi. insti. l. fi. Alia
ē ꝙ talꝭ heres habeoꝛ qualis ē is ꝑ quē heres efficioꝛ
ff. de acqui. here. l. qui aliena. §. interdum. Et etiaꝫ
per tertiam regulam qꝛ tunc fuisset heres directus
uenturino: ergo ꝛ ei cui uenturinus fuerit posito
etiam ꝙ alio iure uenturinus fuisset per id quod
legitur ꝛ nō. in. l. ij. ff. de peti. here. in glo. oꝛdi.
magna. Si uero querimus an dictum hospitale sit
heres andriutij nō directꝰ sed obliquus ſcꝫ fideicom
missarius uniuersalis ꝛ sic quo ad iura utilia dicēdū
est ꝙ sic ꝛ sic in effectu diciẗ heres andriutij potiꝰ ꝙ̄
noīe. ff. ꝙ cū eo. l. filius cuꝫ ibi nō. postꝙ̄ acceptauit
hereditatem andriutij lꝫ repudiauerit hereditatē uē
turini naꝫ intelligiẗ acceptasse fideicōmissum ab an
driutio relictū post mortem uenturini ꝛ uerba intelli
gantur ſm subiectam materiam. l. ſꝫ ꝛ si possessori.
§. sed ꝛ si rerum ff. de iureiur. ꝛ sic debeẗ ab herede
uenturini uidelicet a matre que illius hereditatē ac
ceptauit aduersus quam transiuit actio ex testamēto
qua uenturinus tenebatur post eius mortem. iuxta
nō. in. l. ꝛ ep̄la. C. ad trebel. maxime autem propter
dictam clausulā codicillarem. Nam posito ꝙ dicta
substitutio facta fuisſꝫ ꝑ uerba mere directā ꝛ sic nō de
beret obliquari ex natura ipsorum uerborum ꝓpt̄
illam tamē clausulam obliquaretur secūdum bal. ꝛ
an. qui sic limitant illā. l. uerbis ciuilibꝰ ꝓ quibus ui
detur glo. oꝛdi. insti. ꝺ pup. substi. §. masculoꝝ ꝛ tex.

C. de fideicō. l. si fratris tui in fi. ¶ Ad secundū quesi
tum uidetur ꝙ facta restitutione uerbali per matrē
heredē dicti uēturini de dicto fideicōmisso uniuersali
p̄fato hospitali uel habita pro facta cū illa tantum
operaretur ī fideicōmisso uniuersali quo ad iura uti
lia quantum aditio hereditatis in herede quo ad iu
ra directa. ff. ad trebel. l. facta in prin. ⁊ l. restituta ⁊
de fideicō. heredi. peti. l. i. cum ibi nō. in glo. ⁊ in he
redem directum post aditam hereditatem continuat̄
⁊ trāsfertur possessio que erat apud defunctum ex for
ma statuti qḋ ē ualidū. Et pōt hoc facere sicut consue
tudo iuxta nō. per ci. C. de condi. ob cau. l. ea lege iū
cto. c. ij. de ꝯsue. licet de iure cōi hoc nō sit. l. i. §. sce
uola. ff. si quis testō liber eē ius. ⁊ de acqui. pos. cū he
redes in prin. dici pōt ꝙ sicut dominium ⁊ alia iura
transmissibilia de iure cōi translata sunt in ipsū per
restitutione p̄dictam factam uel habitam pro facta
l. i. in prin. cum alijs supra allegatis. ff. de trebel. ita
⁊ possessio que fuit apud andriutium defunctū ⁊ con
tinuata fuit in uenturinū heredē directum silr ⁊ i di
ctum hospitale fideicōmissariū uniuersalē fuit trāsla
ta ex forma dicti statuti. ¶ Circa tertiū quesitū bal. in
l. pe. C. ad trebel. determinat expresse ꝙ in ecclīā ul̄
pium locū transferūtur iura hereditaria sine uerbali
restitutioni ipso iure per. l. fi. C. de sacro sanc. ec. cuꝰ
auctoritas nō parua ē in causis decidendis nō appa
rente alio in ꝯtrariū. l. labeo. §. idē tubero. ḋ suppele.
lega. cum etiam sunt alij casus in quibus ipō iure trā
seunt ut dicta. l. penul. Preterea si cepit poss. sine ui
cio puta cum auctoritate iudi. l. iuste. ff. de acq̇. pos.
uel sciente uel paciēte matre dicti uenturini. l. quedā
ff. de rei uen. ⁊ ar. l. labeo de aqua plu. arc. uidetur
legitimus contradictor ut aduersus dictam matrem
possit se defendere lʒ illa nō fecerit uerbalē restitutio
nem si ageret interdicto quorū bonorū uel quorū le
gatorum ad adipiscendam possessionem. l. i. §. redi
guntur. ff. quorum legatorum ⁊ hoc per. l. filiam fra
tribus ⁊ quod ibi nō. ff. ad trebel. ⁊ ibi per bar. ⁊ sic
perinde pōt retinere ac si uerbalis restitutio fuissʒ fa
cta ¶ Circa quartū ⁊ quintū clarum ē dictam mrēʒ
tanquā heredem uenturini posse retineri legitimam
debitā iure nature filio suo sicut ⁊ alia debita qꝛ illa
nō cadebat in fideicōmisso uniuersali licet relicto pio
loco. l. quoniam in prioribus. C. de inoffi. testa. ⁊ qḋ
nō. eo. ti. l. ex tribus. ⁊ de epis. ⁊ cle. siquid ad decli.
de uul. ⁊ pu. l. coheredi. §. cum filie uersi. nec fideicō
misso ⁊ qḋ nō. in. l. pap. post prin. ff. de inoffi. testa. ī
glo. que allegat auctoritatem augustini que legitima
debetur heredi dicti uenturini. l. ꝙꝙ. C. ad. l. falci.
Trebellianicā uero nō pōt detrahere aduersus piū
locū. sicut nec falcidiā de singularibus relictis secūdū
ꝙ determinat bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. quaʒ
determinationeʒ fui semper secutus. Et uidi eam cō
muniter teneri ⁊ obseruari licet Jo. an. aliter in. c. i.
de testa. lib. vi. in glo. Sed in nouella loquitur alī
ter ideo ista tanquam tutior tenenda ff. de reli. l. sūt
persone in fi. cū si. ¶ Super sexto ⁊ ultimo dicēdum
est ꝙ exquo dicta amita ⁊ soror legatarie decesserunt
ante euentum conditionis legatorum eis factorū. s.
antequā uenturinus decederet sine liberis. legatum
p̄dictū fuit effectū caducū. ⁊ nō fuit trāsmissū ad he
redem earum. s. dictam matrē. sʒ remāsit penes gra
uatam personam. s. dictum hospitale ad qḋ illud onꝰ
ꝑtineret si p̄dēe legatarie hodie uiuerēt. C. ad treb. l.
f. c̄uncta. l. i. §. sin aūt sub ꝯditōe. C. ḋ cadu. tollen.

¶ Ecclesia est de uniuersitate territorij in quo illa
est. Et locus exemptus ēt dicit̄ ḋ illo territorio ī quo
ē. Et ꝑ generalē dispositionē n̄ uidet̄ supior uoluisse
derogare p̄uilegijs singl'oꝝ graduuʒ ⁊c̄. Et an iurisdi
ctio ueniat in generali concessione uille uel castri.
¶ Casus sequentis consilij.
¶ Uenczalaus dei grā romanorū rex semꝑ Augu
stus ⁊ bohemie rex uolēs ⁊ itēdēs ꝓprio motu non
ad alicuius petitionis instātiā ī p̄clarū ⁊ strenuū mili
tē dn̄m Jacobū de uerme ciuē ueronensem fidelem
⁊ dilectū eius uirtutibꝰ ⁊ ꝓbitati mūificētiā imꝑalem
exercere tale p̄uilegiū infrascrispti tēoris disponendo
indulsit ⁊ ꝯcessit donatōʒ ⁊ ꝯcessiōʒ sibi factā ꝑ nobi
les ātoniū ⁊ bertholomeū fratres de la scala ciuitatū
uerone ⁊ uicēcie imꝑiales uicarios de oībꝰ ⁊ singulis
uillis terris bonis ⁊ possessionibꝰ rebus ꝓprietatibꝰ
iuribus ⁊ rōnibus titulis iurisdictionibꝰ dignitatibꝰ
honoribꝰ domibꝰ cortiuis ⁊ alijs quibscūqʒ que fue
rūt. q. nobilis petri de uerme militis aui tui ⁊ nobilis
Jacobe matris tue cū eisdē ḋpendentibus ⁊ ꝯnexis
de qua donatōe ⁊ ꝯcessione publicū apparet instru
mentum traditū ꝑ tholomeū filiū frācisci ḋ mōtagna
na imꝑali auc̄te notariū publicū ac oīa ⁊ singula in
dicta donatione ⁊ ꝯcessione ꝯtēta n̄ ad tue petitiōis
instātiā sed ꝓprio nr̄o motu nec ꝑ errorē sed ex certa
nr̄a sciā ⁊ plena cāe cognitione p̄habita sicut rite ⁊
rōnabilit̄ ꝓcesserūt sano principū ⁊ ꝓcerū nr̄orum
accedēte ꝯsilio approbamus ratificamus ꝯfirmamꝰ
roboramꝰ ⁊ ualidamus omnem iuris ⁊ facti defectuʒ
supplentes qui quōlibet fuisset in eis ⁊ perinde habe
ri decernimus ac si tenor ip̄ius donationis ⁊ ꝯcessio
nis in p̄nti p̄uilegio nr̄o esset de uerbo ad uerbum
ḋscriptus. Attēdētes quoqʒ ꝙtū tua fidel' ⁊ obsequio
sa deuotio nos īuitet ad exhibēdā grām pleniorē p̄
dictas omēs ⁊ singulas uillas terras bona possessio
nes res ꝓprietates iura rōnes titulos iurisdictiones
dignitates honores domes cortiues ⁊ alia quecūqʒ
que fuerūt. q. petri de uerme p̄dicti ⁊ Jacobe supra
dicte ac castrū ⁊ uillas loca ⁊ terras substinētie ⁊ san
guenedi uerone*n*sis diocesis. Itē trā ⁊ uillā pupilli
parmensis diocesis quā a Joāne galeaʒ uicecomite
ꝓ sacra maiestate nr̄a mediolani parme ⁊c̄. uicario
generali habes ⁊ tenes exemptā penitus ⁊ imunem
cum eorum ⁊ earuʒ etiam cuiuslibʒ ⁊ earū fortilicijs
p̄ntibus ⁊ futuris terreno territorijs limitibus atqʒ
districtibus honorātijs aquaticis ⁊ pasquaticis uassa
lis uassalagijs iuribus iurisdictionibus hominibus ha
bitantibus ⁊ habitaturis in eis ac quibuscūqʒ regali
bus que in ip̄is imperium habere ḋmōstrat̄ cum me
ro mixto imperio oīmoda iurisdictione ⁊ plena gla
dij ptāte non per errorem aut īprouide sed ex certa
scia nec ad tue petitionis instantiam sed proprio nr̄o
motu ⁊ de nr̄a regie romanoꝝ plenitudine ptātis de
nouo damus concedimus ⁊ graciose ac irreuocabili
ter inter uiuos donamus tibi liberis ⁊ descendenti
bus ac successoribus tuis ⁊ in te liberos ⁊ descenden
tes ac successores tuos pleno iure transferimus. Ita
⁊ taliter ꝙ tui liberi ⁊ descendentes ac successores
tui omnia ⁊ singula supradicta ⁊ omnia bona tua ⁊
descendentium tuorum p̄ntia ⁊ futura ubicunqʒ sint
uel unꝙ̄ in futurum esse reperiantur ac homines
habitantes ⁊ habitaturi super eis cum eorum reddi
tibus fructibus ⁊ ꝓuentibus suis sint exempti exem
pte exēpta liberi libere libera ab oībꝰ ⁊ singulis one
ribus ⁊ muneribꝰ realibus ⁊ ꝑsonalibꝰ atqʒ mixtis.
ordinarijs

ordinarijs ⁊ extraordinarijs ⁊ quibuscūq3 alijs que
cūq3 illa sint ⁊ quocūq3 nomie nuncupentur iposit̄
⁊ imponēdis per cōmunia uicentie uerone ⁊ parme
aut aliud qdcūq3 cōmune uel per aliā quācūq3 singu
larem personā cuiuscūq3 status ⁊ ꝯditionis existat.
Et cū totali seperatōe a ciuitatibus districtibus ⁊ dio
ecsibus ⁊ officialibus eorūdē ⁊c̄. ¶ Deinde vo post
indultū dictum priuilegium ⁊ gratiose ꝯcessum p̄fa
to domino Jacobo de uerme per annos tredecim ul'
circa. Spectabilis dominus frāciscus de barbauarijs
procurator ⁊ procuratorio nomine domini iohānis
galeaz tunc ducis mediolani ⁊c̄. ut constat dicte pro
curationis instrumento publico ⁊ autentico titulo et
ex cā permutationis ⁊ cābij dedit tradidit ⁊ ꝑmutta
uit predicto strenuo militi domino Jacobo de uerme
ibi p̄nti stipulāti ⁊ recipiēti infrascripta oīa ⁊ singula
posita ⁊ iacentia in territorio ueronēsi per egregium
uirum faciolum de riprādis factorē factorie uerōe iux
ta formā lr̄arum prelibati domini transmissarum spe
ctabilibꝰ dn̄is magistris īntratarū extraordīnariarū do
mini memorati uidelicet de spirūbecho. Primo unā
petiam terre arat. prat. ualine paludine buschine cū
domibus partim copatis iacētis in uilla sperūbechis
cū oībus suis dacijs decimis uicaria reglis bānis ma
nifestationibus ⁊ ꝯdemnationibus ⁊ cū oībus alijs
bonis iuribus honoribus suis ⁊ iurisditionibꝰ sitis ī
fra hos deganios ⁊ cōfines. cui coheret ⁊c̄. De carpi
primo unā petiam terre pratiue arat. buschine uigni
ne ualine paludine ⁊ cassis cum domibus palcatis q̄
appellatur carpi cū oībus suis iuribus cui coherz ⁊c̄.
De castagnario p̄mo petiā unā terre casate cū doībꝰ
palcatis cum una turresella cum terris aratorijs pra
tiuis buschinis ualinis ⁊ palludinis cum omnibus su
is iuribus ⁊ honoribus que appellatur castignarium
cum uilla bona cui coheret ⁊c̄. Itē ⁊ oīa iura omnes
q3 cōmoditates iurisditiones ⁊ utilitates spectantia ⁊
ꝯpetentia ⁊ spectantes ⁊ ꝯpetētes quouis mō cā ⁊ iu
re prefato domino duci in predictis superius permu
tatis ⁊ quolibet ipsorum. Et uersa uice suprascriptꝰ
strenuus miles dominus Jacobꝰ de uerme dedit tra
didit ⁊ permutauit prefato uiro domino francischo
de barbauarijs procuratori ⁊ procuratorio nōie pre
libati domini iohannis galeaz duc̄ mediolani ⁊c̄. ibi
presenti stipulanti ⁊ recipiēti totā ⁊ uniuersam illam
possessionem quam prefatus dominus Jacobus ha
bet tenet ⁊ possidet in territorio de uigano comitatꝰ
mediolani ⁊ quam solitus erat habere tenere ⁊ pos
sidere quando dominus galeaz de uicecomitibus ⁊
successiue dominus Johānes galeaz dux mediolani
⁊c̄. uidelicet castrum unum situm in loco de uigano
muratum circūcirca de lapidibus coctis cum fossato
uno ⁊ alijs suis iuribus ⁊ pertinentijs ⁊c̄. Et hoc in
contra cambium ⁊ permuttationem predictoruz bo
norum ⁊c̄. prout de predicta permuttatōe cōstat pu
blicum instrumētum ⁊c̄. ¶ Postmodū uero a dicto
tempore permutatōis citra p̄fatus dn̄s Ja. de vme
⁊ post eius mortē magnificus lodouicus d̄ uerme eiꝰ
filius exercuerunt merum ⁊ mixtum imperium ⁊ om
nem iurisditionē tā in locis suprascriptis sic permu
tatis ꝙ impiali auctoritate cōcessis ⁊ confirmatis ⁊
marie a uigiti tribus ānis citra ut probatur ꝑ scriptu
ras publicas tabellionū d̄ exēcitatōe meri ⁊ mixti ipe
rij ī dict̄ locis uidelz denūtijs īstitut̄ ꝑ massarios dco
rū locorū accusꝰ ⁊ inq̄sitōibꝰ fact̄ ⁊ institut̄ ꝑ uicarium
generalem p̄dicti aluisij d̄ uerme ⁊ sīījs ꝯdēnatorijs
inde subsecutis contra malefactores ⁊ delinquentes
in dictis locis. ¶ Nunc uero orta est excitatio ⁊ alter
catio utrum stantibus ⁊ attentis ꝓuilegio imperiali
⁊ instrō ꝑmutationis suprascriptis ac duabus litter̄
ducalibus serenissime dn̄ationis nr̄e una sub data
in millesimo. cccc. xv. altera sub data in millesimo.
cccc. xxviij. quarū tenor uideri potest ⁊ quadaz sn̄ia
dn̄i p̄tātis uerone lata de millesimo. cccc. xxviij. de
mense septembris ac etiam possessione uel quasi iu
risdictionis cuz mero ⁊ mixto imperio quaz exercuit
⁊ habuit p̄fatus aluisius de uerme in locis suprascri
ptis spectent ⁊ pertineant de iure prefato aluisio de
uerme suprascripta bona ⁊ spāliter sic permutata cū
mero ⁊ mixto imperio ⁊ gladij potestate. Item utrū
dicte possessiones ⁊ castra magnifici aluisi de uerme
⁊ homines habitantes in eis possint de iure grauari
aliquibus oneribus realibus ⁊ personalibus seu mix
tis ordinarijs seu extraordinarijs nisi quatenus sit
de uoluntate cum consensu p̄fati magnifici aluisij.

.cxxxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Notandum est ꝙ ista imperialis concessio tres par
tes habet principales. ꝙtum attinet ad nostrum pro
positum. ¶ In prima parte que durat usq3 ibi attē
dentes ⁊c̄. confirmat donationem factam ab illis de
laschala. et in ista ꝑticula nulla fit mentio de mero
⁊ mixto imperio. Unde cum de natura confirmatio
nis sit solum dare robur confirmato non autem ali
quid addere. ff. de libe. lega. l. aurelius. §. testō qui
ē. §. primus. et nō. Bal. per illum tex. in. l. iij. in fi.
C. si aduersus rē. iudi. ⁊ ar. in clemē. prima in primo
⁊ scd̄o casu de preben. uirtute istius ꝑticule non dice
retur donatarius ⁊ eius heres habere merum ⁊ mix
tum imperium nisi quatenus in donatione facta per
illos de laschala hoc comprehenderetur etiam in re
bus donatis ab illis per predicta. ¶ In secūda uero
ꝑticula que durat ab illo uersiculo attendentes usq3
ad uersi. ¶ Ita ⁊ taliter ⁊c̄. prefata bona donata per
ducē mediolani tunc tamen non ducē sed imperialē
uicarium tā in ueronensi districtu ꝙ ꝑmēsi de nouo
donat pleno iure. Et in ista ꝑticula bene apponitur
clausula illa cum mero ⁊ mixto imperio. Sed aduer
tendum ꝙ potest determinare uerba que ibi prece
dunt. s. habes ⁊ tenes. Et tunc idez uideretur quod
supra uidelicz ꝙ ita demum haberent si probarent
fuisse ab illis donata cum imperio ⁊ non aliter. Pōt
etiam determinare uerba sequentia scilz donamus
damus ⁊c̄. Et tunc importaret augumentum uidelz
ꝙ etiam si illi non donassent cum imperio. Ipse ta
men princeps romanorum rex cum imperio dona
bat que dictio cuz auget. l. si cui serui in prin. de le. i.
Et hec interpretatio in dubio est assumenda cum
hoc indultum ꝯtineat beneficium principis quod lar
gissime est interpretandum. ff. de consti. prin. l. bene
ficium extra de dona. cum dilectus. C. de bonis ua
cā. l. siquando li. x. Et quia ista est noua donatio in
qua etiam si uerba illa cum mero ⁊ mixto imperio
non fuissent apposita tamē tacite ueniret imperium
ex natura rei donate cum donatur castrum uel uilla
ff. de offi. prefec. vi. l. i. §. cum urbem. Et ex qualita
te donantis quia princeps. C. de agentibus in rebꝰ.
l. hac saluberima post medium li. xij. extra de dona.
c. i. Et ex qualitate persone donatarij qr nobilis ⁊
strēuus miles ⁊ est consuetus habere talia ar. ff. de

iudi. sed ⁊ si susceperit. §. sed ⁊ si proponis de au. ⁊ ar. le. l. ticia. §. fi. Et hoc tenuit ol. in consilio suo. cc. lxxxxvij. incipiente ad questionẽ qua queritur ꝙ donãdo castrum censeatur donasse iurisditionem ⁊ imperium posito ẽt ꝙ per se non possent transferri quoniam cum uniuersitate castri uel uille transferuntur. ff. de ꝯtrahen. emp. l. ĩ modicis. ⁊ per Inno. expresse in. c. ex lr̃is de iure p̃ronatus ⁊ de hoc plene ĩ spe. ȯ iurisdic. om. iu. §. i. ⁊ per Io. an. in addi. ⁊ expresse per bar. in. l. i. in fi. ff. de iurisdic. om. iudi. maxime qꝛ hic dixit pleno iure ar. eius qȯ nõ. Inno. de offi. dele. preterea super uerbo plenaria ⁊ ar. ei⁹ qȯ nõ. ff. de rei uendi. . l. iul̃. scribit si hoĩez in ultĩa glo. super uerbo plenũ de uer. obli. si ita stip. §. i. in fi. de ãnu. lega. ticia post prin. C. ad tertul. l. mat̃ ꝑ bal. Et qꝛ posito ꝙ illa clausula cũ mero ⁊ mixto imꝑio determinaret uerba p̃cedẽtia. s. tenes ⁊ possides tñ qꝛ hoc affirmãt ⁊ ponũt pro ꝯstanti faciũt super hoc plenã fidẽ lꝫ sint de alieno facto cũ uideatur supꝑ eis fundari itentio ꝓcedẽtis ẽt si alr̃ nõ ꝓbetur ut ĩ cle. i. de ꝓba. cũ ibi nõ. in glo. Quãtuꝫ ergo ad dicta bona donata nulli dubiũ dicto aluisio cõpetere meruꝫ ⁊ mixtũ imperiũ in eisdẽ uirtute dicte s̃e ꝑticule p̃fati ĩdulti per ea que supradicta sũt. ¶ In tertia uero ꝑticula que ĩcipit in uer. ita ⁊ talr̃ ⁊c̃. p̃fata bona donata ⁊ ẽt oĩa alia bona que tũc habebat dictus dõatarius ⁊ ẽt que in futurũ taꝫ ipse q̃ꝫ filij sui acquirent ac ẽt dictũ donatariũ ⁊ eius filios ⁊ ẽt hoĩes morãtes supꝑ eisdẽ liberat ab oĩbus mũeribus realibus ꝑsonalibus atqꝫ mixtis. Et hic ẽt nõ fit mẽtio de ĩperio sic̃ nec in p̃ria ꝑte ne cõueniebat ita facere sicut facta fuerat in secũda qꝛ in illa ꝑte bona illa de nouo dabãtur iõ ꝯueniebat ẽt datio ĩperij tanq̃ꝫ accessorij. Sed hic nõ dãtur sꝫ eximũtur a muneribus q̃ exẽptio nõ sic dꝫ ĩcludẽ datõeꝫ ĩꝑij cũ sint spẽs oĩo differẽtes sic̃ datio ⁊ donatio reꝝ ĩcludit donationẽ ĩperij sil̃itudinẽ habeãt ĩter se. s. datio cũ alia datõe. Sꝫ nõ exemptio cũ datõe ⁊ ꝯstat ꝙ in habẽtib⁹ simbolũ facilior ẽ transit⁹ quod nõ ẽ ĩ ñ h̃ñtibus. l. sꝫ cũ patrono. ⁊ ibi nõ. ff. de bo. ꝑ l. Resultat ergo satis ꝓbabile dubiũ utrũ uirtute istius indulti prefatus donatarius ⁊ ei⁹ heres habeat merum ⁊ mixtum imperium in alijs bonis suis que tunc habebat ⁊ que postea acquisiuerunt aliunde q̃ꝫ ex donationibus de quibus fecerat mentionem in partibus precedentibus ⁊ specialiter in dictis bonis acquisitis ex dicta ꝑmutatiõe dudum postea facta. Cum enim in illis nõ habeãt tituluꝫ dominij a principe quod dñium ẽ quid principale sꝫ solam exemptionẽ a muneribus non uidetur ꝙ in cõsequentiam ueniat imperium quod non debet attrahi a qualitate rerum predictarum sed a dominio in quo consistit substantia. Nec etiam repetitur expresse in hac tertia parte ⁊ sic nec in tertia parte tacite uidetur repetituꝫ. ar. ff. de le. i. l. si cui serui omnes. §. i. ⁊. l. siquis a filio. ¶ Sed hijs non obstantibus cõtrarium est dicendum ꝙ licet non ueniat in istis imperiuꝫ uirtute tacite repetitionis nec ex natura eius quod conceditur in hac tertia parte scilicet solius immunitatis ⁊ non dominij ⁊ sic qualitatis ⁊ non substantie quia qualitas non debet ad se trahere substãtiam cum sit minus potens. sed una substãtia potest tanq̃ꝫ principalis aliaꝫ ad se trahere. l. ⁊ si non sint §. peruениamus. ff. de auro ⁊ argen. lega. Attamen propter aliud uidetur prefatus donatarius in prefatis bonis aliunde uel post acquisitis habere merum ⁊ mixtum imperium uirtute dicte tertie particule p̃fati ĩdulti licꝫ in ea nulla fiat mẽtio de imꝑio. Et hoc ex eo qꝛ dicta omnia bona totaliter eximunt̃ ⁊ seꝑant̃ ĩ illa t̃tia ꝑticula a ciuitatib⁹ quibuscũqꝫ ⁊ ab eaꝝ districtib⁹ ⁊ officialib⁹ quaꝝ ⁊ quoꝝ iurisdictõni ⁊ imperio per p̃ius suberãt. l. qui ex uico. ff. ad municip. ⁊ per cõsequens cẽsent̃ dicta loca ⁊ bona exempta ⁊ seperata ab imperio ⁊ iurisdictione dictarũ ciuitatũ ⁊ officialium suoꝝ postq̃ꝫ sunt seꝑata ab eaꝝ districtu ⁊ territorio que hoc importãt. ff. de ṽ. sig. si pupillus. §. t̃ritorium ⁊ ĩ. c. ubi ꝑiculũ de elec. li. vi. Cũ ergo hec seꝑatio facta fuerit fauore ⁊ ꝯtemplatione dicti donatarij sequit̃ ꝙ oĩs iurisdictio ⁊ imperiũ que p̃ius in dictis locis ⁊ bonis cõpetebat p̃fatis ciuitatibus uel ex pace ꝯstãtie uel ex ãtiqua ꝯsuetudine scḋm ea que notãtur per glo. magnã in fi. in auc̃. de defenso. ciui. §. nulla fuerit attributa ⁊ attributum seu ꝯcessum p̃fato donatorio tali rõne q̃m facta seꝑatione p̃dicta nouo p̃side indigebãt dicta loca ⁊ bona ⁊ nouo magistratu. ff. de offi. asses. l. si eadem ubi casus ⁊ qȯ nõ. in. l. i. C. de metropoli berito. alꝫ remãsissent acephala ⁊ sine capite ul̃ suꝑiore qȯ minime credendum ẽ principẽ uoluisse ar. vij. q. i. c. in apibus de maio. ⁊ obe. c. ij. Cum igitur ȯ alio suꝑiore non ꝓuiderit quo ad iurisdictiõeꝫ ⁊ imperiũ cẽset̃ ipsam ⁊ ip̃m trãstulisse in dictũ donatarium cuius cõtemplatione dictam seꝑationem fecit ar. l. suo. legato. §. si testõr. ff. de le. i. de le. iij. l. fideicõmissa. §. interdũ. ⁊ qȯ nõ. bar. i. l. ij. §. fi. ff. ad ter. ⁊ cui committebat regimẽ dictorum locorum ⁊ bonorum ar. l. i. §. cũ urbẽ. ff. de offi. p̃fec. urb. ⁊. l. illicitas. §. qui uniuersas de offi. p̃si. in uerbo regũt. Nec ob. ꝙ nõ. bar. i. l. i. C. ȯ excu. mu. li. x. ubi dicit ꝙ cũ ꝯmittit̃ regimẽ alicuius t̃re nõ uidet̃ ꝯcessum merũ imperiuꝫ sꝫ solũ qñ ꝓuincia ut in auc̃. desen. ciui. ꝑ totum ⁊ ȯ in. ĩ. prin. ꝑ totũ fallit in ciuitate romana in qua dicit esse speciale ut. ȯ. §. cũ urbem qꝛ illud qȯ ip̃e dicit ꝓcedit de iure cõi s̃m ꝙ imperiũ nõ erat apud uniuersitatem ciuitatum uel inferiorum locorum. Sꝫ apud illam que faciebat ꝓuinciã ꝓut ẽt ip̃e nõ. in. l. i. ff. ȯ dam. inf. ⁊c. Sed dato ꝙ ex p̃uilegio uel ex ꝯsuetudie sit apud ip̃am ciuitatẽ uel eius uniuersitatẽ sicut oliꝫ erat apud urbẽ romanã tũc ꝯmisso regimine illius ciuitatis censeret̃ ꝯmissum imperiũ qȯ esset apud eã ut in. ȯ. §. cũ urbẽ nã ĩ hoc ꝯsistit specialitas urbis rome q̃m apud ip̃am solã tãq̃ꝫ unã ciuitatẽ erat oliꝫ imperiũ qꝛ nõ suberat alicui alteri p̃sidi. alie sic. Iõ apud alias nõ erat. Sed apud p̃sidẽ cui suberãt. ff. de offi. p̃si. l. ex omnibus. Cum igitur apud ciuitatẽ uerone ⁊ parme ⁊ reliquarum esset imperium ꝑ totum suum districtum uel territorium. iuxta nõ. per glo. in dicto. §. nulla de desen. ciui. dicendum est ꝙ sicut in commissione regiminis dictarum ciuitatum cum suis territorijs ⁊ districtibus ante dictam seperationem uenisset imperium super toto. ut dicto. §. cum urbem ita ⁊ post factam dictam commissionem eorũdem locorum dicto donatario censetur saltem dicto donatario quo ad illa translatum imperium ar. de toto ad partem. ff. de rei uen. l. que de tota. Et quia iurisdictio dicitur coherere territorio secundum q̃ꝫ plurimos. C. ubi ⁊ apud quem. l. fi. ⁊ sic pro rata territorij transit insolidum cum qualibet particula sicut seruitus diuiso fundo remanet insolidum apud quãlibet eius partem. ff. de serui. rus. p̃. l. uia constitui. §. fi. ⁊. l. si partem. Et qꝛ diuiso territorio ⁊ districtu

⁊ districtu quelibꝫ pars retinet totuꝫ.l.plane.§.fi.la
pria.ff.de le.i. Et sic idē esse dꝫ de qualibꝫ pte de ꝑ
se quod erat prius de ambabus simul ut.d.l.sicadē
ff.de offi.asses. Preterea dux mediolani qui permu
tauit dicta bona habebat in illis sine dubio iperium
Cum igitur ex cā ꝑmutationis transtulerit ea ī dictū
dominū Jacobū cum oībus iuribus ⁊ iurisdictioni
bus suis ut pꝫ ex tenore permutationis ⁊ nomen iu
risdictio ē generale ⁊ cōprehendit merū ⁊ mixtuꝫ im
periuꝫ tanq̃ spēs eius iuxta plene nō.in.l.imperiuꝫ
ff.de iurisdi.om.iudi.⁊ per glo.in.d.§. nulla.cū sit
potestas de publico ītroducta cū necessitate iurisdicē
di ⁊ equitatis statuende ut nō.in.l.i.ff.de iurisdicti.
om.iudi.que diffinitio cōuenit mero ⁊ mixto īperio
ergo ⁊ diffinituꝫ iuxta nō.in.l.i.§.i.ff.de dolo. Et
sic omne īperiū dicit̃ iurisdictio dicendū est ꝙ transfe
rendo dicta bona ex dicta cā permutatiōis. cū omni
iurisdictōe censet̃ transtulisse cū omni spē iurisdictio
nis.ar.ff.de le.iij.l.iul.⁊ sic cuꝫ imperio mero ⁊ mix
to. Ex quibus cōcludit̃ dictum aluisium habere me
rum ⁊ mixtū imperiuꝫ in dictis bonis permutatis si
cut in illis bonis donatis. Et hoc tā uirtute dicte ter
tie ꝑticule ꝑfati indulti in quātū ꝑ eam separātur a
districtibus ⁊ territorijs aliarum ciuitatum in fauorē
dicti domini Jacobi patris eius ⁊ de alio superiore
que in illis exerceat iperium non ꝓuidetur ne rema
neāt sine superiorē ꝑticulari q̄ generalis superioritas
imperatoris licet remaneret nō sufficeret ad bonum
regimē ipsorū locorum.unde fuit necesse ꝓuidere d̄
particulari.nec de alio credendū est principem sensis
se q̄ de dicto domino Jacobo q̄ ex translatione eti
am facta de dictis bonis in euꝫ ex cā permutationis
cum omni sua iurisdictione per illuꝫ qui habebat in
eis imperium. Cum insuꝑ prefatus aluisius merum
⁊ mixtū imperiū in dictis locis exercuerit iaꝫ sunt an
ni.xx.⁊ in puncto ponitur sciente ⁊ patiente dn̄atio
ne uenetiarū cui subsunt dicta loca constitutus fuit ī
quasi possessione.l.i.⁊.ij.C.de ser.⁊ aqua. Et cum
habuerit titulum saltem putatiuum peruenienteꝫ ex
principis rescripto uidetur ꝙ prescripserit spacio lon
gi temporis.ar.C.de appari.l.princeps.l.uiros.li.
xij.⁊ quod nō.ci.C.de emā.libe.l.i. Et posito ꝙ nō
prescripsisset negari tamen non potest quin dict⁹ alu
isius tempore ducalium litterarum directarum pote
stati uerone in eius fauore fuisset solitus exercere di
ctum imperium cum istud uerbum solitus etiam in
una uice uerificatur.l.mela.§.i.⁊ ibi per Bar.ff.de
ali.⁊ciba.lega.⁊ per eundeꝫ Bar.in.l.i. C.quomo
do ⁊ quando iudex cum igitur lr̄a saltem ultima du
calis mandet ipsuꝫ conseruari in suis iuribus ⁊ iuris
dictionibus solitis sequitur ꝙ in possessione uel qua
si dicti imperij conseruandus sit etiam si omnia alia
in primo quesito in quo tota uis dicitur cōsistere nō
essent uera. ¶ Quantū uero ad fin pauciora suffici
unt. Et certe quātuꝫ ad onera que īponerentur per
cōitatem uerone non peruenientia a ducali dn̄atio
ne claruꝫ est ꝙ illa non tenetur subire prefatus alui
sius seu dicte possessiones ⁊ castra ⁊ homines eorū
dem quoniā ab illis spāliter ⁊ expresse reddūtur im
munes ⁊ immunia per dictum indultum. Et ēt duca
lis lr̄e de illis sine dubio intelliguntur ut pro eis mo
lestari non possint. Sed pro illis que ꝓueniunt a du
cali dn̄atōe ⁊ q̄ īponūt̃ uerōe ⁊ ueronēsi districtui seu
comitatui l'ritorio ⁊ ꝑ cōitatē uerōe postea distribu
unt̃ int̃ illos d̄ t'ritorio maior ē dubitatio eo q̄ ꝑfata

ducal' dn̄atio exercet in illis supremā supiorⁱtatē sic ī
perator ⁊ in ea supiorem nō recognoscit. Et si uellet
specialiter prefatis terris ⁊ castris seu possessionibus
uel hominibus eorūdē imponere seu dicto aluisio ꝑ
eisdē posset nō obstāte dicto idulto seu ꝑuilegio ꝙ si
cut nō ligat manus ipius principis ocedētis ita nec
dicte dn̄ationis que loco eius succedit. Et ꝙ n̄ ligat
manus ocedentis patet primo ex tenore ipsius. Naꝫ
solū liberat illa a muneribus ⁊ oneribꝰ īponēdis per
cōitatem uerone uincencie ⁊ parme seu per quācūqꝫ
aliā communitatē seu singularem ꝑsonā.non aūt dicit
aliquid de imponēdis ꝑ ipm principē concedētem.
Unde sibi noluit hāc legē imponere ne talia onera
posset ipe imponere ar.optimū ad hoc.ff.de dona.
inter ui.⁊ ux.l.qd̄ aūt.§.pe.ibi dum dicit q̄ uendi
tor siue donator nō sibi uult legē iponere ne posset
ꝫ ei qui accipit ⁊c̄.similiter hic nō sibi noluit legem ī
ponere sꝫ alijs inferioribus a se.facit.l.siquis ī prin.
ff.de le.iij. Cum igit̃ negari nō possit quin dicta lo
ca ⁊ possessiones sint infra uniuersitatem territorij
seu districtus ueronensis licet sint exēpta ⁊ īmunia
q̄tum ad onera imponēda ꝑ comunitatem uerone.
q̄ h̄ nō facit quin de territorio ⁊ districtu dicantur.
Sicut uides ī ecclesijs que sunt de uniuersitate terri
torij ī quo sunt licet sint exempte. Et ī cle.qui sunt d̄
cōitate ⁊ populo laicoꝝ lꝫ sint exēpti a ptāte coꝝ ꝓut
determinat Jo.an.inno.in.c.fi.post prin.de offi.d̄
le.li.vi.super uerbo districtu qui allegat ad hoc.c.ac
cedēs el.ij.ut li.n̄ ꝯtes.⁊.c.principes.xxiij.q.v.⁊ idē
ol.ī ꝯsi.qd̄ icipit questio ē.facit.l.siquis ī hoc genus
C.de epi.⁊ cle. Et sicut de uniuersitate gregis m ī di
cit̃ ouis que ē īfra illā licꝫ ipa n̄ sit mea.l.iij.ff.de rei
uen.⁊ lapides ⁊ tigna de uniuersitate domus mee lꝫ
ipa nō sint mea.l.cū qui edes.ff.de usuc. Videt̃ di
cēduꝫ ꝑ ꝑdicta ꝙ cū iniūgit̃ ꝑ ducalē dn̄atōeꝫ aliqd̄
onus cōitati ⁊ districtui ueronēsi ut cōprehendant̃ ēt
possessiones ⁊ bona dicti aluisij postq̃ īfra illuꝫ distri
ctuꝫ dicunt̃ esse. Et postq̃ īponit̃ ꝑ deāꝫ ducalē dn̄a
tionem que possꝫ specialit̃ ⁊ expresse dictis possessio
nibus ⁊ locis iniungere cum tantum ualeat generaľ
dispō quo ad omnia sub generalitate comprehensa
q̃tum specialis in quibusdam.l.si duo.ff.de admis.
tu.l.si chorus de le.ij.cum si. Et ꝙ dicte impositio
nes cum fiunt per ducalem dn̄ationem his qui uel
que sunt infra districtum seu de districtu uel territo
rio intelligantur prout de facto sunt de uniuersitate
dicti territorij ⁊ districtus quia sunt infra confines
non attenta dicta separatione facta a principe que
potius in iure q̃ in facto consistit ar.optimum.ff.de
his quibus ut indignis.l.cum qui.§.pro parte. Et
etiam littere ducalis dn̄atōnis dum mādāt illum uel
eius bona non grauari uidentur restringende ad
alia grauamina non ad illa que imponerentur eius
aucte ar.eorum que nō.glo.in.c.petitio de iureiur.
⁊ ar.l.inquisitio.C.de solu.⁊ ar.l.qui insulam in fi.
ff.locati. ¶ Sed tamen his non obstantibus con
trarium est dicendum pluribus rationibus. Prima
q̄ licꝫ fateremur ꝙ ducalis dominatio si uellet spe
cialiter ⁊ expresse grauamina dictis bonis ⁊ ꝑsonis
imponere posset in generali tamē impositione facta
per eā cōitati uerone ⁊ ueronensi districtui non est
presumendum ipam uoluisse includi dictum aluisiuꝫ
⁊ eius bona qm̄ ꝑ generalē dispōnē n̄ ītelligit̃ supior
uoluisse derogare ꝑuilegijs singulariuꝫ ꝑsonarum.
Etiam si generalis dispositio fiat ꝑ modum legis ⁊

sic ptineat ad publicam ⁊ ppetuam utilitatem ut est
tex. in scda ↄsti. codicis. in. §. si que uero pragmatice
⁊ de silēciarijs. l. decurionibus li. xi. ⁊ glo. in. c. i. de
capel. mo. li. vi. in glo. ante penul. ⁊ archi. in. c. reno
uā. xxij. di. ⁊ facit. c. ex mult. de deci. Idō quādo summi
pōtifices imponūt decimas uel alia onera diocesib⁹
si uolunt includi exemptos hoc expresse faciunt in
bullis apponi alias nō uenirent facit. c. cum ordinē
de resc. p. Secunda rō ē qꝛ lꝫ loca exempta ⁊ ꝑsone
exēpte ↄprehendātur in uniuersitate territorij ⁊ po
puli in his que ↄcernunt ipoꝝ ⁊ caꝝ fauorē puta ut
gaudeāt ⁊ uti possint ꝑuilegijs ⁊ statutis territorij ⁊
populi ꝓ se ar. x. di. si i auditoꝝ ⁊ nō. bal. i. l. cūctos
populos. C. de sum. tri. in. q. illa. An clerici ↄprehen
dant in statutis laicorum. Quātum tamē ad ea que
ↄcernerent ipoꝝ exēptoꝝ odium ⁊ grauamē non cō
prehenduntur scdm bal. ibidē imo equiperātur locis
⁊ ꝑsonis existentibus extra territorium. xviij. q. ij. c.
lumine so ⁊ pꝫ in. c. cum eps de offi. or. li. vi. ubi loc⁹
exemptus nō censet esse infra diocesim ut eps possit
ibi tribunal. erigere licꝫ in quolibꝫ alio loco non ex
empto existenti infra diocesim possit. Ex quibus pꝫ
responsuꝫ ad id qd̄ supra i ↄtrariū allegādo dixi scꝫ
ꝙ sunt de territorio ⁊ districtu ñ obstante exemptiōe
qꝛ uerum in concernentibus eorum fauorē ⁊ non de
rogantibus exemptioni secus in derogātibus ut cēt
hꝰ ꝙ tenerent ad munera. Similit ñ ob. l. cū qui. §.
ꝓ parte de his quibus ut indig. qm̄ etiā ibi agitur de
fauore si fiat illa iterpretatio ⁊ inducit ex ea fauor si
bene ↄsideret sed hic induceret odium ⁊ derogatio
ꝑuilegioꝝ si intelligeret facta impositio illis qui uel
que sunt de facto infra territorium ⁊ districtum lꝫ ui
deant non esse de iure propter exemptionē. Nec ēt
non ob. id qd̄ dixi. de generali dispositione ꝙ tātum
operat generalis dispositio in omnibus q̄ntuꝫ spālis
in quibusdam qꝛ hoc non est semper uerum imo i
multis plus opatur spālis ⁊ specifica ut pꝫ ex his que
habent ⁊ notant in. l. sꝫ ⁊ siquis. §. quesitū. ff. siquis
caut. Et in casibus i quibus nō sufficit generale mā
datum qui nō. per gl. in. c. qui ad agēdum de ꝓcur.
li. vi. Procedit ergo illud ubi ē eadē rō sub generali
tate comprehēsoꝝ iuxta nō. in. c. qꝛ circa de elec. li.
vi. per gl. ⁊. l. si pluribus de le. ij. ꝑ di. ⁊ bar. Sꝫ hic ñ
ē eadem rō exemptoꝝ ⁊ nō exemptorū ergo ⁊c̄. Sꝫ
⁊ tertio dico ꝑfata loca ⁊ bona nō cōprehendi in ge
nerali impositione facta per ducalem dominationē
qm̄ ex hoc prefata ducalis dominatio nō ledit in ali
quo immo tota residet in alijs nō exemptis quos so
los censet dominatio uoluisse grauare nō faciendo
aliā mentionem de exemptis maxime cū sciat dictuꝫ
aluisium ⁊ bona sua ⁊ homines suos exēptos ⁊ exē
ptas. Et ꝙ plus est mandando ꝙ non grauentur
sed sua priuilegia obseruentur ⁊ hoc per. l. ab omni
bus in prin. ff. de le. i. ⁊ per id quod ibi nō. bar scdꝫ
Iaco. de are. Redūdat ergo hoc in grauamen alio
rum non exemptoꝝ nō in dānū dominatōis posito
ꝙ dictū aluisiū ⁊ bona sua ñ itelligat uoluisse iludē
i generali ipōne grauamis facta ꝑ eā ⁊ sic ñ ob. nō. i
c. peti. de iureiu. qꝛ ibi iducēt grauamē loquē. hic ñ ut
dixi. Postremo cū ūba legis ul alteri⁹ dispōis dbeāt i
telligi i his que frequēti⁹ accidūt ⁊ i illis adaptātur.
ff. de legi. l. nā ad ea ⁊ grauamina que iponunt ꝑ cōi
tatē vonē suis districtualib⁹ ut ꝑlrimū habēt originē
a ducali dñatōe q̄ dēe cōitati vone cū suo districtu iūū
git. Dicēdum ē lr̄as ꝑfate dominatōis mandātes di

ctum aluisium ⁊ bona sua non grauari debere intel
ligi ēt de dictis grauaminibus que a dicta dñatione
ꝓcedunt ⁊ que magis frequentant. Et sic concludit
dictuꝫ aluisiuꝫ ⁊ eius homines ⁊ bona nō teneri sub
ire aliqua grauamina personalia uel realia uel mix
ta que ipsis hominibus uel bonis spāliter ⁊ expresse
non iniungerentur taꝫ de iure q̄ ēt de expressa uolū
tate dñationis que per dictas lr̄as manifeste apparꝫ
etiam si sint talia onera que per dñationem factā ge
neraliter iniungerentur cōmunitati uerone ⁊ suo di
strictui uel territorio.

Emphiteota non soluens canonem an priuetur
ipso iure. Et an dñs possit incōtinēti aliuꝫ inuestire
.cxxv.

In christi nomine amen.

In casu presenti puto sic dicendū ꝙ ꝓpter canonē
non solutū non fuerit ille libellarius ipso iure priua
tus. sed requirebatur sn̄ia per. l. ij. C. de iure ēphi.
⁊ per auct. qui reꝫ. C. de sacrosan. ec. ⁊ ibi Bar. hoc
expresse determinat. ⁊ hoc plene disputando detmi
nat Spe. in ti. de loca. §. nūc uero aliq̄. uer. cxlvij.
⁊ rōnes que ad hoc iducūtur ponūtur ibidem ꝑ eos
ideo non curo referre. Sꝫ ꝓpter alienationem factā
non requisito monasterio superiore domino fuit be
ne priuatus ipso iure ⁊ absqꝫ alia sn̄ia tuꝫ qꝛ inter ꝑ
tes in dicta concessione fuit hoc expresse actū. i. ꝙ si
contra fieret non ualeat ⁊ dictum ius statim reuersū
esse intelligatur in ipsum monasteriū ⁊c̄. Naꝫ ex illo
uerbo statim ⁊ ex illo uerbo statim reuersuꝫ quod ē
preteriti temporis hoc colligitur per id quod nō. C.
de sacrosan. ec. l. iubemus. §. sanc. in glo. super uer
bo priuet. ⁊ in auc. de inces. nup. circa prin. gl. ⁊ per
bar. in. l. imperator. ff. de iure fisci. iuncta. l. i. ⁊ fi. C.
de iure emphi. in quibus dicitur pacta cōtenta in in
strumentis talium rerū emphiteoticarū fore seruāda
tū ēt qꝛ ⁊ si dictū pactū non eēt appositū: idē tamen
esset per. l. fi. in fi. ⁊ quod ibi nō. in fi. super uerbo ca
dat. C. de iure emphi. ⁊ in usi. feu. in ti. de ꝓhi. feu.
alie. per feder. l. ipialē. §. calidis. in gl. super uerbo
reuertat que hoc exp̄sse determinat. Silr ēt ꝓpt fini
tas personas seu deficientiā heredū qꝛ concessio ꝑdi
cta durat quousqꝫ durāt heredes ꝓprij corporis ipis
ergo deficientibus finit cōcessio ipso iure qꝛ concessū
ad tp̄s post illud censet prohibitum. l. statu liberū. §
stichū. ff. de le. ij. ⁊. l. imperator. ff. de postulā. de le:
iij. l. pr̄ filiū. §. fūduꝫ. Ex his sequit ꝙ dñs abbas po
tuit illos iuestire absqꝫ alia sn̄ia priuatōis cum ille iā
eēt priuatus. sicut in si. nō. per bar. i. l. cū querebat.
ff. de re iudi. ⁊. C. de sen. que sine certa quātitate ꝓ
fe. l. fi. in. q. qua queritur qñ pria sn̄ia nō ualꝫ an ua
leat secūda nō facta declaratōe super nullitate prime
⁊ in. c. auditis. ⁊ in. c. ↄsiderā. de elec. Nō tn̄ possꝫ re
pelli possessor nō facta declaratōe predicta per sn̄iaꝫ
⁊ hoc totum ꝓbatur in. c. si eps. de preben. li. vi. ⁊
quod nō. in. l. ij. §. si cā cognita. ⁊ in. §. bonorū. ff.
de bono. pos. per. glo. ⁊. l. i. C. qui admi. ad bo. po.
possūt per Bald. Erat enim aptū dictū libellū prefa
to dño abbati absqꝫ alia sn̄ia ⁊ concessio seu iuestitu
ra potuit fieri sine ꝑiudicio possessoris nō sic ablatio
possessiōis quoniā ↄcessio hꝫ in se cōditionē si ꝑfato
dño abbati erat apertum ⁊ si hoc erat nulli fiebat ꝑ
iudiciū qꝛ null⁹ hēbat ius q̄ dñs abbas si hoc ñ erat
silr non fiebat ꝑiudiciū hñti ius qꝛ illud intelligit re
seruatuꝫ

seruatum ꝛ hoc nõ. glo. in simili in. l. iij. §. bonoꝝ.
ff. de bo. pos. hoc ẽ etiã ꝙ uoluit glo. in. d. l. impialẽ
§. calidis super uerbo reuertaẽ. que dicit ꝙ ipso iure
reuertitur ad dñm quãtuꝫ ad uasallũ non quantuꝫ
ad emptorẽ nisi mediante sñia uult dicere ꝙ uasall⁹
cadat a iure suo ipo iure ꝛ potest illud in aliuꝫ trans
ferri sed emptoꝛ non põt repellere a possessione nisi
mediante sñia ut. d. c. si cps. de preben. li. vi. De p̃
iudicio aũt creditoꝝ non ẽ tractandũ qꝛ in generali
hipotheca non ueniebat emphiteosis q̃ spãliter nõ
poterat obligari. l. obligatõe generali. ff. de pigno. ꝛ
quod nõ. in. l. i. in prin. ff. de offi. eius cui mand. est
iurisdic. in glo. no. ar. triplex. Et posito ꝙ cecidisset
seu uenisset finito tamen iure datoris. s. libellarij fini
ri uidetur ius pignoris. l. lex uectigali. ff. de pigno.
Hoc tamen ꝑcedit soluꝫ quãdo finitur ex cã necessa
ria ut propẽ defectum heredum non sic quãdo ex uo
luntaria ut ꝑpter alienationẽ. l. i. in fi. qui. mo. pig.
uel hipo. sol. nõ. bar. in. l. in diem. de aqua plu. arc.
Nõ ergo transit ad hos iuestitos cuꝫ onere obligatio
nis quod aut nullũ fuit aut fuit finitũ ut pꝫ ex p̃dict.

¶ Emphiteos ecclesiastica non transit ad heredes
extraneos.

.cxxxvj.

¶ In christi nomine amen.

Uiso instrumento cuiusdã iuestiture de quadaꝫ em
phiteosi ecclesiastica facte in anno dñi millesimo. ccc.
lxxxviiij. p. d. thomã priorem sancti nicolai de uergi
an. dioces brixiẽ. in quẽdaꝫ Jacobum de chizolis ꝑ
se ꝛ suis heredibus recipienteꝫ. Et uiso etiaꝫ quodã
alio istrumento renouationis inuestiture de eadem
refecte per moderꝫ priorem eiusdem loci in perso
nas quorũdaꝫ extraneoꝝ heredum dicti iacobi nõ
descendentiũ ab eo. Queritur qꝛ dcũs dñs prior mo
dernus uellet ipsam ultimaꝫ concessionem seu reno
uationem infringere ꝛ reuocare an possit tanꝙ ma
le facta fuerit ꝛ in ecclesie preiudiciũ. Et uideẽ ꝙ nõ
pluribus rationibus. Primo quia illa prima conces
sio facta fuit dicto iacobo pro se ꝛ suis heredibus ap
pellatione quorum comprehenduntur quicunqꝫ he
redes etiam extranei in infinitum. l. sciẽduꝫ. ꝛ. l. he
redis appel. ff. de uer. sig. etiam cum profertur in cõ
cessione emphi. ut nõ. in Spe. de loca. §. nunc uero
aliqua. uersi. cxiij. maxime quando apponitur uer
bum perpetuo seu perpetuam quoniam heredes sal
tem extranei uidentur perpetuo durare sed descen
dentes non iuxta nõ. ff. ad trebel. l. ex facto. §. fi. per
glo. ꝛ doc. sed hic in concessione postrẽa illud contiẽ
tur ꝙ possit concedere in perpetuam emphi. illi Ja
cobo ꝛ suis heredibus ergo ꝛc. C. de sacrosan. eccle.
auc. si quas ruinas. ꝛ auc. perpetua. ꝛ quod nõ. in
Spe. allegato titulo ꝛ. §. uersi. vij. Et si sic est data
concessio ꝛ renouatio in personam predictorum ui
detur debito modo facta quia fieri debebat ꝛ si facta
non fuisset eis facta fuisset iniuria. l. i. §. permittitur
de aqua quoti. ꝛ esti. immo uidetur non fuisse neces
saria si non fuit hoc expresse actum quod fieret quia
ipso iure transiuit in eos nec ab eis poterat auferri
ius semel quesitum eis sicut nec ab ipso Jacobo qui
potuit pro suis heredibus accipere ꝛ eis acquirere
l. auus. cum ibi nõ. ꝛ. l. si tibi. §. si pactus. ff. de pa
ctis. multominus nunc post renouationem non
enim erat finita emphiteosis per mortem Jacobi
nec ad ecclesiam reuersa si uera sunt que supra di
xi. Secundo qꝛ posito ꝙ fuisset finita ꝛ ad ecclesiam
fuisset reuersa qꝛ nõ trãsiuisset ad extraneos hẽredes
Attamẽ dñus prior solus ꝛ sine alia licẽtia pape uel
forte ẽt sui ꝯuẽtus si eũ haberet poterat alteri ꝯcedeẽ
ẽt si iuramẽto tenebaẽ astrict⁹ nõ alienare bona mõa
sterij romano põtifico i cõsulto qꝛ illud deberet itelli
gi de bõis que essent de mẽsa nõ de his que desierũt
esse de mẽsa ꝑ ꝯcessionẽ legitĩe factã i feudũ uł ephi.
. c. fi. extra d̃ feu. ubi casus postꝙ eiꝫ. l. fuit licite alie
nata effecta ẽ ꝑpetuo alienabilis. ff. de le. iij. l. pr̃ filiũ
§. xv. ꝛ ibi nõ. ꝑ bar. C. d̃ iponẽda lucra de scrip. l. i.
§. ꝯ quoqꝫ li. x. Potius aũt fienda erat renouatio i
ꝑsonas dictoꝝ heredũ ꝙ alioꝝ extraneoꝝ ut. d. l. i.
. §. ꝑmittiẽ d̃ aq̃ quoti. ꝛ esti. ałs fuisset eis fca iniuria
ut ibi nõ. Nec dicat quis ꝙ illud. c. fi. de feu. loquiẽ d̃
re ꝯsueta dari i feudũ uł ẽphi. Et ista nõ appet nec
põt dici ꝯsueta ꝑpẽ unicã uicẽ qꝛ illud posset ꝑcedere
si ñ appareret ꝙ semel licite fuisset i ẽphi. ꝯcessa tũc
eiꝫ ex p̃scripta ꝯsuetudine p̃sumereẽ licite fuisse data
Sed hic appet ex ꝯcessiõe pape unde si ille Jacob⁹
nõ tenuisset ultra. viij. dies ꝛ reuersa fuisset ad eccłaꝫ
potuisset prior alteri ꝯcedere tãꝙ effectã ẽphiteoticã
ꝑ tex. illius. c. fi. qui ñ requirit aliud nisi ꝙ ꝑ morteꝫ
uasalli res sit ad eccłam reuersa. i. eius qui uerus sit
uasallus ꝛ idem esset in uero emphi. Sed uerus ua
sallus uł emph. ẽ ille quẽ ꝯstat semel habuisse iustum
titulum feudi uel emphiteosis: Sꝫ si nõ ꝯstat de ori
gine iusta recurriẽ ad ꝯsuetudinẽ p̃scriptã. c. cum de
beneficio de p̃bẽ. li. vi. Tertio facit ꝯ dñum priorem
qꝛ nõ uideẽ posse uenire ꝯ factum suũ. ff. de adop. l.
post mortem qđ nõ. Inno. in. c. diuersis fallacijs de
cle. ꝯiu. de fi. ꝑsbi. ueniens nec ꝯ iuramẽtũ qđ pot st
suari sine iteritu salutis eterne. c. cũ ꝯtigat d̃ iureiu.
Quarto facit ꝯ eũ qꝛ dicẽ ꝙ dictus Jacobus meliora
uit rem faciendo illi molendinũ ꝑpter qđ uideẽ ꝙ ẽt
si ałs nõ trãsisset ista res ad extraneos heredes nũc
tamen eis auferri non possit per tex. ꝛ per id qđ ibi
nõ. bar. in. l. quicũqꝫ. C. de oĩ agro d̃ser. li. xi. Quin
to ꝛ ultimo facit ꝯ ipm statutum brixie quo disponiẽ
ut extranei succedãt in emphiteosi etiaꝫ ecclesiastica.
Naꝫ ꝯsuetudo in hoc esset fũdata ut nõ. bar. in auc.
si quas ruinas. C. de sacro. san. eccl. ꝛ tãtum facit ꝛ
operatur statutum ꝑ unã horã quantũ ꝯsuetudo per
longissimum tempus ut in si. nõ. C. d̃ do. ꝑmis. l. ij.
ꝛ ꝑbaẽ in. l. de quibus. ff. de legi. ubi nõ refert suffra
gio ꝛc. ¶ His tamen nõ obstãtibus ꝯtrium uidetur
uerius ꝙ imo dictus dñus prior possit uenire contra
qꝛ oĩa dicta fundamẽta tolluntẽ. Nam primuꝫ ꝑcede
ret in emphiteosi priuati ut trãseat ad extraneos he
redes uel rei publice laicorum sed emphiteosis eccłe
nõ trãsit nisi ad liberos ut nõ. per glo. que cõit teneẽ
in. l. ẽt in principio. ff. solu. ma. ꝑ tex. in. auc. de non
al. e. §. emphi. ꝛ expresse in spe. d̃ loca. §. nunc uero
aliqua supra allẽat. in uersi. cxiij. in fi. ubi facit istam
differentiaꝫ ꝛ si esset ecclesia constantinopolita. non
nisi usqꝫ in tertiam generationem ut nõ. in eo. §.
uersi. cxv. ꝛ uersi. cxvij. Sed in casu nostro uide
tur fuisse actum expresse ꝙ non transiret nisi ad ma
sculos propter illud pactum appositũ iuxta fi. instri
ꝙ solutio affictus fieret per unam manum tãtum ex
successoribus ipsius Jacobi ex linea masculina desce
dẽtibus que uerba bene ꝯsiderata nõ possunt aliud
importare nisi ꝙ succedant descendentes masculi
dũtaxat. Et ꝙ si sint plures non possunt eam diui

dere saltem quo ad solutionem fictus ut habeat fieri per unum noie omniuz. Si enim transiret ad extraneos heredes uel ad feminas dictuz pactum seruari non posset ut pz ad sensuz. Qui autẽ uolunt unum censentur etiã uelle aliud sine quo illud esse non potest. ff. de acqui. here. l. illud. Constat autẽ pacta apposita in tali contractu si licita sunt fore seruãda. C. de iure emphi. l. i. Secunduz fundamentuz etiaz tollitur q̃ procederet si prefatus dñs prior sciens feudũ seu emphiteosim ad se reuersam propter defectum masculorum ⁊ se non teneri ad inuestiendum extraneos heredes ultra quã uellet sponte ⁊ ex certa scientia eos inuestiuisset. Sed in casu nostro colligitur ex uerbis instrumenti ꝙ ipse putabat se teneri ⁊ necessitatum eẽ ad hoc faciendum uel q̃ illi erant heredes iacobi licet extranei uel propter renunciationẽ ⁊ cessionem eis factam a filia de omni iure quod ad eam spectaret in dicta emphiteosi prout colligitur manifeste ex illis uerbis instrumenti dum dicit ꝙ dictus dñs prior habẽs notitiã ⁊ scientiam de morte dicti iacobi ⁊ de eius testamento in quo predictos quos noiat instituit heredes sciens illos de iure fore inuestiendos ⁊c̃. Notandum est hoc uerbum inuestiendos quod importat neces. iuxta nõ. ff. de eden. super rubrica. Et subdit considerata antiqua inuestitura ⁊ cõsiderata dicta renunciatione facta per filiam ⁊c̃. Ex quib9 manifeste pz ꝙ errauit in iure credens se teneri cũ nullo iure teneretur ꝓpter pactũ p̃dictũ quod transirz ad masculos tantũ ⁊ sic põt repetere qm̃ iuris error ĩducit repetitionẽ soluti quod nullo iure debebatur ciuiliter ⁊ naturaliter. l. sed ⁊ si me putem. ff. de cõdi. indebi. ⁊ plene no. in. l. i. e. ti. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. cũ quis. male ergo sciuit cõpilare instr̃m ille notari9 q̃ potius debuit dicere totũ oppositũ. s. sciẽs se ad istra scripta non teneri de iure ⁊c̃. ꝓut traditur per bar. in. l. fi. §. idẽ quesijt. ff. de cõdi. inde. ⁊ cõiter fiunt instrumẽta per cautos notarios. ip̃e aũt dixit cꝯ sciẽs se teneri de iure ⁊c̃. Et sic tanq̃ erronee facta potest retractari. Tertiũ ẽt fundamentũ tollitur q̃ nomĩe ecclesie põt uenire cõtra factũ suum exquo erat ĩualidũ ⁊ factũ per errorẽ ut in toto titulo. ff. ⁊. C. de. cõdi. indebi. q̃ ẽt si non eẽt factuz per errorez si tamen eẽt inualiduz posset nomine ecclesie contrauenire. l. iubemus. §. sanc. ⁊. § iconemus. C. de sacrosan. ec. Proprio aũt noie ubi nõ uerteretur utilitas ecclesie non ⁊ sic loquũtur in ꝯtrarium allata. Iuramentuz etiam non obstat q̃ interpositũ per errorẽ sicut ipsa principalis inuestitura. l. fi. C. de non nu. pec. ⁊ sic ñ obligat q̃ caret uolũtate iurãtis ⁊ animo cuz error ĩpediat aĩum. l. si per errorẽ. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ iuramẽtũ nõ obligat nisi ex aĩo iurãtis. Nec etiã potest preiudicare eccl̃ie sicut nec alicui tertio. c. ij. ď pac. li. vi. ⁊ quod nõ. bar. in. l. cũ quis. § titia. ff. ď le. iij. ⁊ bal. in. l. i. ff. de ĩoffi. dona. in. v. colũ. ⁊ bar. in. l. titia seia. §. imper. ff. de le. ij. Quartũ ẽt fundamentũ non obstat q̃ bar. in. d. l. quicũq3. de oi agro' deser. loquitur dubitatiue ⁊ nil affirmat nec hic ꝓcedere põt dictũ suũ q̃ fuit actũ exp̃sse ꝙ debẽt rẽ meliorare, ⁊ tñ ur̃ fuisse actũ ꝙ deficiente linea masculina rediret ad ecclesiam. Quintum etiã ⁊ ultimũ nõ obstat q̃ procederet in cõsuetudine uel statuto eccl̃ie. ⁊ ita loquit̃ bal. in. c. si quas ruinas. sed statutũ ⁊ cõsuetudo laicorum non potest ecclesie nocere. c. eccl̃ia. de consti. maxime qñ est actum expresse ꝯ̃trium. Nam etiam laicis nõ p̃iudicaret q̃ deberet intelligi nisi ꝑtes ꝯ̃triuz egerint quibus non intendit uiã claudere. Ulterio per alterã uiaz posset cõsuli priori scz per restitutionẽ in integrum si est lesa q̃ maior factus repetit ut in. c. i. de ĩ inte. resti. ⁊ nõ. bar. in auc. qui rẽ. C. de sacrosanc. eccl. circa fi. Laus Deo.

Emphitcosis ecclesiastica non trãsit ad filios nisi sint hẽdes p̃ris ⁊ ĩ feudis succedit̃ s̃z ordinẽ iuestitur. .cxxxvij.

In christi nomine amen.

Uiso pũcto supra scripto cũ his que super eo scripta ⁊ ꝯsulta sunt: Considerãduz ẽ primo ꝙ in his bonis de quibus agit̃ dz succedi scd̃m tenorẽ iuestiture postq̃ ꝑ illã datus ẽ ordo succedendi nõ scd̃z formã statuti uel decreti summi pontificis q̃ tunc debent locum habere quãdo de ordine iuestiture aliter nõ appet. Alias ille p̃cipue seruãd9 ẽ ut in usi. feu. ď duo. fra. ď nouo. be. iuesti. c. i. ad fi. ⁊ qđ ibi per bal. exp̃sse. C. de iure emphi. l. i. circa prin. ff. de uer. ob. l. si quis stipulat9 stichũ aut pãphilũ ibi respiciẽd9 erit t̃mo ⁊c̃. Tenor aũt inuestiture dicit ꝓ se suisq3 filijs ⁊ nepotibus masculis ⁊ eis deficiẽtibus feminis legitimis ⁊ libe. que uiros legitimos habeãt uel accipiãt ⁊ res p̃ris possideãt ⁊c̃. Notãdũ sunt ad ꝓpositum uerba illa ⁊ res p̃ris possideãt que exponunt̃. i. bona seu hereditatẽ. C. de pac. l. lz circa prin. ⁊ ibi bar. hoc notabilit̃ colligit. facit. l. nã qđ in fi. cũ le. se. ĩ prin. ff. ad trebel. Perinde ẽ acsi dictum fuisset ꝓ se ⁊ suis liberis ⁊ heredibus primo masculis deinde feminis ⁊ sic requiritur ꝙ sint heredes inuestiti liberi qui petant se admitti ad successionem istorum bonorum licet si dicta uerba non fuissent apposita secus. tamẽ nõ succedent ꝓ portionibus hereditarijs s̃z uirilit̃ ut hec habent̃ ex nõ. per bar. i. l. ut iurisiurãdi. §. si liberi. ff. de ope. liber. de libe. ⁊ posthu. l. gall9. §. i. ãte fi. ⁊ bal. C. de oper. liber. l. liberti liberteq3 in. viij. colum. uersi. quero quid si filius renũciauit. Plus dicit bal. i. l. ij. C. de suis ⁊ legi. ꝙ emphiteosis ecclesiastica nõ trãsit ad filios uel nepotes nisi sint heredes p̃ris uel aui ⁊ ꝙ ista duo requirunt̃ ꝙ sint descẽdẽtes ⁊ ꝙ sint heredes ꝓbat̃ ꝑ tex. ĩ auc. de nõ alie. §. emphi. ⁊ ꝑ gl. q̃ ẽ i. l. ẽt ĩ prin. ff. solu. ma. sic̃ ĩ feudo ut ĩ usib9 feudo. ti. an. ag. uel. fi. c. fi. nisi fuerit dictũ expresse cõtrariũ ꝙ trãseat siue sint heredes siue non. Et ea que nõ. bar. in. §. si liberi dicit ꝓcedere ĩ alia emphi. nõ ecclesiastica s̃m q̃ ẽt si hec ṽba p̃dicta ⁊ res p̃ris possideãt ñ fuisset appoĩta ĩ iuestitura idẽ eẽt ut nepotes ñ possẽt ueñr̃ ad ista bõa nisi essent hẽdes aui mõ ex his q̃ narrãtur ĩ pũcto appet ꝙ iste nepos ⁊ nept̃ ñ sũt hẽdes aui qđ pz q̃ dr̃ ꝙ p̃r ĩstituit filias tãtũ ⁊ ď nepotib9 ex eis ñ fec̃ mẽtõez. Et ꝙ due de dict̃ filiab9 ex q̃b9 dcti nepotes nati sũt mortue sunt uiuẽte p̃re eodẽq3 testõre sup̃stite tertia filia scz ursolina sicq3 portões illaꝝ defunctaꝝ sibi accreuerũt. C. de cadu. tollẽ. §. ꝓ scd̃o a. §. his ita circa mediũ exclusis nepotib9 qui nec ex testõ p̃nt uenire q̃ nõ fuerunt substituti. ff. de heredi. insti. quidã cum filiũ nec ab intestato stante cã testati. l. quãdiu. ff. ď acqui. here. Nec iure trãsmissio q̃ spes ĩstitutionis nõ trasmitt̃ sicut nec substitutionis. l. sed si plures in prin. ⁊. l. qui habebat. ff. de uul. ⁊ pu. Nec hereditas non adita. C. de iure delibe. l. quoniam sororem. Nec ob. si dicatur ꝙ immo testamentum istud debet dici nullum quia dicti nepotes reperiũtur in eo fuisse preteriti sine cã tp̃e mortis aui

tis aui materni subductis matribus eorũ de medio
ergo ⁊c̃. ff. de iniusto tes. l. posthumoꝝ iũctis his que
nõ. p glo. in auc̃. de heredi. ⁊ falci. §. exheredatos q̃
si uerũ ẽ qd̓ i puncto ꝓponit̃ q̄ extaret agnatus qui
ex forma statuti filias feminas excludit ⁊ p ↄsequens
d scẽdentes ex illis a successiõe ab itestato iuxta nõ. p
bar. i. l. ij. §. fi. ff. ad te. tul. ⁊ p bal. i. l. maximũ uiciũ
C. de libe. pte. p̃teritio ipsoꝝ ul' ab eis descẽdentium
n̄ uiciat testm̃. ut ibidẽ nõ. qm̃ eis nõ d̓bet̃ ltima cũ
sit portio portionis debite ab intestato. l. cũ querit̃ ⁊
l. parentibus. C. de inoffi. tes. Et hic nulla portõ por
tionis debite ab intestato debet̃ stante agnato lꝫ ipse
filie sint dotande Sꝫ hec dos nõ est portio uel quota
hereditatis ꝓpter quam possit dici eas succedere ⁊ le
gitima deberi eis. Cõstat autem q̄ p̃teritio nõ uiciat
nisi cũ sit ex illis quib⁹ debet̃ legitima ut patet ex nõ.
per doc. i locis p̃allegatis ⁊ p bar. in. l. titio cẽtũ. §.
ticio genero. ff. de cõdi. ⁊ demon. Preterea si dictus
agnatus fuisset heres excluderet filias ⁊ descẽdentes
ex eis a rũpendo rõe p̃teritionis sicut excluderet eas
a succedẽdo ab itestato ne sit deterioris ↄditionis cũ
habeat uolũtatẽ defuncti expressã q̄ cũ nõ hꝫ ar. ff.
de le. ij. l. ticia scio. §. fi. de uul. ⁊ pu. si filius qui patri
uersi. p̄serti Eodẽ ergo mõ si fuit istituta filia uel etiã
quidã extraneus ipo agnato p̃termisso q̄ tal' istitut⁹
subrogat̃ i locũ dicti agnati ꝓut in fi. nõ. glo. in auc̃.
hoc amplius. C. de fideicõmis. circa mediũ ⁊ i corpe
unde sumit̃ ⁊ sic excludere dꝫ a rũpẽdo sicut exclude
ret ipe agnatus istitutus cuius loco subrogat̃ ar. ff. d̓
condi. ⁊ demõ. l. titia. §. filia quis cau. l. si cũ qui. §.
qui iniuriarũ. cum si. Itẽ non obstat si dicat̃ in bonis
eccliasticis de quib⁹ agit̃ nõ succedit̃ ab intestato s̓m
formam statuti sꝫ s̓m formaꝫ iuris cõis uirtute decreti
ap. si. unde ab itestato nepotes isti successissent i istis
bonis una cum filia testatoris coꝝ matertera postq̄
nõ extabat filius masculus. Et sic uidet̃ q̄ saltẽ q̄tũ
ad ista bona debet censeri testm̃ istud nullum. Nec
uidetur hoc inconueniens qm̃ iste testator censet̃ ha
buisse duplex patrimonium postq̄ habebat bona di
uersarum conditionum in quorũ quibusdam succe
debatur ex forma iuris sicut dicũt doc. de illo qui ha
bet bona in diuersis territorijs in quib⁹ sunt diuersa
statuta in modo succedendi ut nõ. ci. ⁊ alij in. l. cunc
tos populos. C. d̓ sũ. trini. Sed respondetur q̄ imo
isto casu non successissent isti nepotes ab itestato una
cum filia in bonis istis Postquã stante isto agnato ñ
successissent in alijs. Et hoc propter tenorem inue
stiture que requirit q̄ res patris uel aui habeant
ad hoc ut succedant in istis ⁊ sic q̄ sunt heredes p̃ris
uel aui in alijs bonis quod hic non est. Prefatum er
go decretum locum haberet quando inuestitura fuis
set facta simpliciter pro se ⁊ suis descendentibus seu
filijs ⁊ nepotibus ⁊ sic non requireret q̄ essent here
des. Presupposita tamen opi. bar. qui sentit q̄ tunc
non requiratur q̄ sint heredes in dicto. §. si liberi lꝫ
bal. contra ut supra dixi in dicta. l. ij. de suis ⁊ legit. ⁊
in dicto casu procederet oppositio supra facta uideli
cet q̄ saltem quãtum ad hoc bona testamentum pos
set dici nullum ⁊ per consequens in alijs bonis sola
filia succederet ex testamento In istis uero tam filia
q̄ nepotes ⁊ neptes ab intestato sicut uidemus in
milite qui potest in uno patrimonio decedere testa
tus in alio intestatus. C. de testa. mili. l. i. ⁊ l. quam
q̄ cum ibi plene nõ. Et constat q̄ nepotes ⁊ ulterio
res ex uno filio succedunt cum patruis ⁊ materteris

filijs ⁊ filiabus testatoris. C. de suis ⁊ legit. l. iij. Non
ergo excluduntur isti nepotes ⁊ neptes ab istis bõis
per statutum predictum cui decretum pape uult dero
gare quantum ad ecclesiastica ut non deferantur s̓m
formam statuti sed s̓m formam iuris cõmunis. Sed
excluduntur propter tenorem inuestiture cui papa de
rogare noluit quia requirit q̄ quis sit heres p̃ris in
alijs bonis ad hoc ut succedere possit in istis: sed isti
non succedunt in alijs stante agnato ex forma statu
ti cui papa in hoc ⁊ quãtum ad alia derogare noluit
igitur nec in istis. Et per predicta tollunt̃ plures ꝑplexi
tates tacte i allegatõib⁹ si bñ inspiciat̃. Nec ob. q̄ iste ẽ
nepos mascul⁹ ⁊ sic ↄprehẽdi uit̃ i iuestitura ergo ⁊c̃.
nam contrarium determinat specu. in ti. d̓ lecato. §.
nunc uero aliqua. uersi. clxvi. q̄ nõ cõprehẽdit̃ nisi
descẽdat ex masculo ⁊ bal. in. l. i. C. de cõdi. inser. ⁊ i
auc̃. si quas ruinas in fi. C. d̓ sacro san. eccle. ⁊ rizar.
mal'. in questione disputata p cũ que icipit titi⁹ habẽs
duos fratres quã refert Io. an. in addi. spe. de testa.
sup rubrica in ultĩa q̃õne. Preterea etiã i eo uiget de
fectus p̃dict⁹ q̄ nõ hꝫ bona aui materni. Quod autẽ
dicit̃ de ordine inter filios ⁊ nepotes nõ multũ urget
q̄ illõ ꝓcederet de filijs ad nepotes uel neptes ex eis
dẽ q̄ illi p̃cedũt̃ a parẽtib⁹ coꝝ ideo debẽt uocari post
illos iuxta plene nõ. in. l. gall⁹. §. i. ff. d̓ lib. ⁊ posthu.
Non autẽ procedit de filijs ⁊ nepotibus seu neptibus
ex alijs filijs uel filiabus q̄ illi succedũt loco parentuꝫ
suorũ ⁊ cõcurrunt cũ patruis auunculis amitis ⁊ ma
terteris sicut ⁊ parẽtes eorũ cõcurrissent. C. de suis ⁊
legit. l. iij. Cõcludit̃ ergo per p̃rias rõnes tantũ filiaꝫ
predictam preferendã in his bonis emphiteoticis pre
fatis nepotibus ⁊ neptibus hereditatem aui materni
non habentibus.

¶Que res ecclesiastice possunt dari i emphiteosiꝫ ⁊
in quo differat emphiteosis a feudo ⁊ libello.

.cxxxviij.

¶In christi nomine amen.

Dubium facit circa primũ q̄ ecclesia nõ põt infeuda
re de nouo rem nõ ↄsuetã infeudari maxime decimã
laico de decimis. q̄uis. ⁊. c. ꝓhibemus. ⁊. c. ad hec. d̓
loca. c. uestra. xvij. q. vii. in uenditionib⁹ ⁊ in usi. feu.
in ti. ep̄m uel abb. Sed dicit̃ q̄ ista decima nõ fuit cõ
sueta dari in feudũ sꝫ in libellũ cui⁹ ↄditio est diuersa
a cõditione feudi igit̃ ⁊c̃. ¶Tamẽ hoc nõ obstãte pu
to ↄtrariũ q̄ qd̓ supra dixi ꝓcederet i rebus q̄ essent
de mẽsa p̄lati in quibus ecclesia haberet dominiũ di
rectum ⁊ nullus alius utile iuxta nõ. in. c. ut super de
re. eccle. non alie. per Inno. ⁊ per glo. in cle. frequẽs
de exces. p̄la. ⁊ per bar. in. l. fi. C. de bonis uacan.
li. x. Sed ista decima non erat huiusmodi: Sed titi⁹
ab antiquo ⁊ sui predecessores habuerũt istã decimã
iure libelli. nam si de tempore nõ appareret presumun
tur habuisse ante cõciliũ quod ꝓhibet de nouo conce
di ut nõ. Io. an. ⁊ anto. de but. in. c. cũ ap̄lica de his
que fiũt a p̄latis: ⁊ sic licite tenebat ⁊ per consequens
nõ erat de mẽsa: sed erat alienata respectu ut sic dicã
utilis iur. Si ergo renũciauit ut alius inuestiret̃ iure
feudi ⁊ factũ fuerit no põt dici alienatio noua sed con
tinuatio ueteris sicut si ticius habuisset iure feudi ⁊ sic
fieri potuit p. c. ex pte de feu. Nec ob. q̄ alia ẽ ↄditio
libelli ⁊ alia feu. q̄ pro ecclesia melior est ↄditio feudi
q̄ libelli cum feudũ nõ transmittat̃ nisi ad descẽdẽtes

Et uerbum heredibus in concessione feudi sumitur
pro filijs uel descendentibus de alie.feu.§. ⁊ si clien
tulus. Sed libellus ut mihi dicitur de consuetudine
transit ad quoscūqȝ heredes etiā extraneos que con
suetudo seruāda est ut nō.bal.in auc.siquis ruinas.
C.de sacro sanc.eccle.licet de iure cōi emphiteosis ec
clesiastica transeat ad filios tantū ut nō.in.l. etiā. in
principio.ff.solu.ma. Item in feudo iurat fidelitas
nō in libello. Itē debet feudatariꝰ petere inuestiturā
infra ānū ⁊ diem a nouo domino uel successore: alias
perdit feudū ti.de ꝓhi.feu.alie.per fre.§.preterea si
quis.non sic in libello ⁊ sic conditio ecclesie ex ista ua
riatiōe de libello ad feudū efficit melior ⁊ nō deterior
igitur ⁊c.de locato.c.uestra cū similibꝰ cōcludo ꝙ po
tuit infeudare. ¶Ad scōȝ dicendū est ꝙ si gaius qui
fuit inuestitus iure feudi decessit sine descendētibꝰ reli
cto herede sempronio nato ex sorore prefatū feuduȝ
reuersum est ad ecclesiā quoniā in personā dicti gai
fuit feudū nouū cū habuerit originē in persona sua li
cet respectu ecclesie possit dici antiquū qꝛ cōsuetū alie
nari sm ea que supra dicta sunt: ⁊ ex hoc sequit ꝙ ad
collateralē non transiuit ut in ti.de gradi.suc.in feu.
§.i.⁊ de duo.fra.de nouo benefi.inuesti.c.i. Sed re
uertit ad dominū ut ibi habet. Et hoc si sempronius
nō fuit inuestitus ad instantiā gai uel fuit sed sub con
ditione si dominus prior tenebat: ⁊ sic cōditio illa de
presenti tanꝙ falsa redissȝ inuestiturā nullā.ff.si cer.
peta.l.cū ad presens de iniusto testamēto.l.cum i se
cundo.⁊ ꝙ nō teneret.patet qꝛ dominus nō cogitur
recipere aliū uasallum ꝙ qui sibi placet.sicut nec ua
sallus alium dominū de.l.coradi.c.i.§.i.ff.de fidei
cōmis.liber.l.inuitus.in prin.cū ibi nō. Et hec est ra
tio quare uasallus nō pōt alienare feudū sine uolun
te domini nec dominus aliū ꝙ sibi placet recipere co
gatur ut in iuribus uulgaribus.

¶Utrum emphiteosis concedi possit per sindicum
monasterij cum pacto ut res non incidat in cōmissuȝ
propter canonem non solutum.

.xxxviiij.

In christi nomine amen.

Primo uidendum est utrū dominiū utile fuerit cōsoli
datum directo ex his que in themate proponuntur
nisi eni sit cōsolidatū questio de recupatiōe sumptuū
meliorationū nō procedit. Et primo uidendū est an
sit cōsolidatum ex eo ꝙ pensio nō fuit soluta. Respō
deo ꝙ nō propter clausulaȝ appositā in dicto contra
ctu ꝙ si dictꝰ theriꝰ nō soluerit liceat dñe abbatisse in
gredi ꝓpria auctē ⁊ detinere quousqȝ sit eis ītegre satis
factū. Nā uirtꝰ illiꝰ dictōnis quousqȝ ē ut postꝙ fuerit
eis satisfactū itegre detinere nō liceat.sicut istiꝰ dictiōis
tā diu.ff.de uē.i pos.mit.l.i.§.fi.⁊.l.sine.§.tā diu.
de cōdi.fur.de cōdi.inde.sufficit ⁊ istiꝰ dictiōis donec
C.de usufruc.l.ābiguitatē.§.fin aūt tal' qd nō.bar.i
l.fi.ff.ad tertul. Igit uidet actū ꝑ hoc ꝙ nō icidat in
cōmissum qꝛ si icideret utrūqȝ liceret.s.semꝑ retinere
⁊ pēsionē ꝑteriti tꝑis petere ⁊ sic pōt solutionē retier
ut plene nō.ꝑ Ei.C.de iure ēphi.l.ij.i.iiij q. ⁊ ē ca
sus i.l.colonꝰ.ff.locati.⁊ i.c.ꝗrelā.d cle.⁊ ibi nō.i gl.
ij.⁊ nō.in spe.de locato.§.nūc uero aliqua uersi.xi.
Qd aūt istud pactū potuerit apponi ꝑ monasteriū ꝙ
res nō icidat i ꝯmissuȝ expsse nō.bar.C.d fun.patri.
l.fundū.li.xi.tenebat autē monasteriū acceptare con
tractum in ea forma qua celebratus fuit per sindicuȝ

ar.ff.de admi.tu.l.cū querit ꝺposi.l.publia.§.fi.in
fi. Nam ⁊ postꝙ incidisset in cōmissum ꝓpter dictaȝ
cām poterit gubernator monasterij hoc remittere re
cipiēdo solutionē ꝓ futuro tꝑe ut nō.i dicto ti.uersi.
xxvi.per.l.aduersus.C.de usuris.fortius ergo ante
ꝙ incaderit potuit dictū pactū apponere ar.ff.de his
q sūt sui ł ali.iur.l.pře furic so. Illd āt ꝯstat ꝙ si post
cessationē ⁊ postꝙ res i cōmissuȝ icidisset monasteri
um recepisset pensionē ꝓ futuro tꝑe dicta pena ꝯmis
si fuissȝ remissa ar.l.post diē.ff d lege ꝯmisso.⁊ nō.
a.in .d.l.ij.i.iiij.q.de iure ēphi.i spe.i dicto ū.xxvi.
¶Scdo uidendū ē an icidcrit in ꝯmissū ex eo ꝙ ul
timus descēdens existo cui prio loco ꝯcessio facta fuit
decessit sine liberis ⁊ sic ꝓpter defectū linee.uidet ꝙ
sic ꝑ glo.que ē in.l.ēt i prin.ff.solu.mři.que dicit ꝙ
ēphiteos ecclesiastica nō trāsit ad heredes extrāeos
ꝑ tex in auc.de nō alie.§.ēphiteosiȝ. Sȝ spe.i dicto
§.nūc uero aliqua uersi.vij.plene tractās de hoc ar.
dicit illū.§.corrigi ꝑ aliā auc.posteriorē de alie.ēphi.
§.licētia ubi dicit ꝙ eccłia ⁊ monasteria ciuitatis con
stātinopolitane nō possunt ꝯcedere nisi in tertiaȝ ge
nerationē. Alie uero in perpetuū ⁊ sic uidetur ꝙ ad
quoscūqȝ heredes trāseat. Alij uero concedunt ꝙ in
perpetuū possint respectu tꝑis non respectu qualita
tis successorum quia si descendentes durarent in infi
nituȝ semper duraret concessio sed eis deficientibus
non nisi expediret ecclesie ꝙ ex eo potest colligi si res
fuit meliorata ut nō.bal.in auc.si quas ruinas.C.d
sacrosanc.eccl. Breuiter cum non habeamus tex.ex
pressum ꝙ non transeat ad extraneos nisi emphi.
ecclesie constantinopolitane sed solum auctoritatē di
cte glo.que fundat se in dicto.§.emphiteosim qui est
correctus per.§.licentia ⁊ ille.§.licentia dicat ꝙ a
lie ecclesie possunt cōcedere in perpetuum nō uideo
quare debeamus restringere ⁊ glosare modo predic
to ⁊ quare non debeat intelligi quo ad extraneos he
redes cum satis hoc possit importare dicta dictio in
perpetuuȝ cum exponatur ⁊ quousqȝ soluat pensio
ut in auc.si quas ruinas quo ꝑsupposito ꝙ dari pos
sit tamē ut ad extraneos transeat i casu nřo satis uide
tur hoc cū in toto instřo nō fiat mentio de filijs ⁊ de
scendētibꝰ sȝ de heredibꝰ qd uerbū cōprehendit et ex
traneos heredes.ff.d uer.sig.l.sciendū. Nec ob.nō.
per bar.in.l.gallus.§.nūc de lege uersi.ēt de libe.⁊
posthu.qꝛ loquit qñ ꝓfert i materia feudali quo casu
clarū est ꝙ nō cōprehendit extraneos qꝛ nec feuduȝ
trāsit ad eos sȝ de ēphiteosi ecclesiastica ꝙ nō trāseat ñ
habemus tex.expressū uni stabo significatiui uocabuli
ut cōprehēdat omnes maxie si expedit eccl'e nisi alia
consuetudo subsistat quod tamen sub dubio dico ꝓ
quo etiam faciunt uerba dicti contractus dum dicit
ꝙ fiat semper renouatio de.xxix.ānis in xxix.in infi
nitum ⁊ sic uidetur habuisse respectum ad quoscūqȝ
successores qui presumuntur in infinitum durare iux
ta nō.in.l.ex facto.§.fi.ff.ad trebel.non sic in desce
dentibus ut ibi nō. Sed in contrariuȝ facit quod sta
tim subiungitur quousqȝ fiat consolidatio ⁊c. Nam
quo alio modo potest fieri cōsolidatio nisi uel per ces
sationem solutionis canonis ⁊ iste sublatus est per
pactum de quo supra dixi uel per defectuȝ linee ⁊ istū
si etiā sublatū dicamus uba illa quousqȝ fiat ꝯsolida
tio nūꝙ poterūt uerificari. Sed uideo imo uerificari
possunt in alio casu scȝ si rem deterioreȝ fecerit ut in
auc.qui rem.C.de sacrosanc.eccl.⁊ sic potest sustine
ri quod dixi ut ad extraneos heredes transierit
⁊ sic

⁊ sic de recuperatione expensarum non sit tractandū
presupposito autē ꝙ nō ita sit quod mihi adhuc du
biū est propter auctoritatē dicte glo. ¶ Super eo qd̓
querit̄ de recuperatiōe sumptuū clarū est ꝙ si res īci
disset in cōmissum propter canonē nō solutū nō pos
sent recuperari per tex. dicte auc. qui rem. ī fi. ⁊ ī cor.
unde sumit̄ ⁊ nō. spe. in. d. §. xxvi. Sed q2 nō ex illo
sed solum propter defectū linee posset dici incidisse p
ia3 dicta puto dictū Jacobū doc. egregiū supra optie
cōsuluisse ꝙ possint recuperari per indirectū. s. ꝙ aut
monasteriū soluat aut promittat edificata remoueri
salua pristina facie q2 tex. est in fi. ī dicto. c. si clientul⁹
in ti. hic finit̄ lex ⁊ bal. expresse in locis allegat̄ p eū.
Preterea si hoc colono permittit̄. ut. l. sed addes. §.
inquilinus. ff. loca. fortius emphiteote qui non debet
esse deterioris cōditionis ex eo ꝙ potius ius habeat
ff. de iniurijs. l. sed si uni⁹. §. si seruo. ¶ Laus deo.

.cxl.

¶ De probatione minoris etatis.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Mariotus francisci uel brequilita fuit tutor datus
in testamento a Joro Johānis fr Jori cuidam iohā
ni filio pupillo dc̄i Jori āno millessimo. ccc. lxxxviij.
qui mariotus eodē āno ⁊ mēse iunij assumpsit tutelā
auctoritate iudicis pro quo fideiussit Quida3 petrus
cāpsor ⁊ renūciauit beneficio de fideiussorib⁹ ⁊ omni
legū ⁊ statutorū beneficio quoquo modo ꝓ eo faciēte
in quibus oīb⁹ iudex auctoritatē īterposuit ⁊ decretū
demū cōtingit ꝙ dict⁹ tutor fecit inuentariū ī quo plu
ra descripsit uidelicet ꝙ multi erant creditores dc̄e hē
ditatis ⁊ multi debitores ex grano uino ⁊ pecunia ⁊
alijs rebus. Itē in īuētario posuit oīa bona mobilia
massaricias ⁊ īmobilia Postea dict⁹ mariot⁹ tutor tu
telam gessit p nouē ānos: ⁊ illis finitis īfirmat⁹ ē gra
uiter unde melosus auūculus dicti pupilli fuit cū dc̄o
marioto: ⁊ dixit tu es nūc inutilis dicte tutele. Dimit
tas nūc me facere ⁊ accepto uno calculatore qui uidēt
rōnē int̄ dc̄3 tutorē ⁊ dictū melosū patruū dc̄i pupilli
ꝓ dicto pupillo reuisa est ratio ⁊ paꝝ erat īter data ⁊
accepta ut in presēti dict⁹ calculator deponit l3 aliqua
scriptura nō appareat deinde dimissa sic ista tutela
dict⁹ melosus ⁊ pupillus reintrarūt in bonis īmobili
bus ⁊ in domib⁹ eorū absq3 licētia ⁊ permissa dicti tu
toris ut in positionibus nunc factis dictus iohannes
confitetur ⁊ in dictis suis domibus ⁊ possessionibus
stetit per annos. viij. uiuente postea dicto tutore qui
bus nil dixit dicto tutori nec de eo conquestus est nec
aliter petijt rationem sibi reddi nec etiam postea a ni
colao filio dicti tutoris unꝙ̄ petijt sibi rationē reddi
Nunc uero post morte3 dicti tutoris per plures ānos
dictus iohannes ad presens etatis. xxviij. annorum
agit contra dictum petrum fideiussorem pro reditiōe
rationis administrationis ⁊ reliqua: ⁊ petijt omnia
credita contenta in inuentario tanꝙ̄ ad ipsum tuto
rem uere prouenerint. Item res mobiles. Item red
ditus ⁊ fructus ⁊ prouentus dicti iohannis de anno
in annum. Itē q2 retinuit pecuniam ociosam ⁊ non
emit predia pro dicto pupillo usuras petijt cui petitio
ni excipitur pluribus causis. ¶ Primo ꝙ ipse petr⁹
tempore obligationis fideiussorie erat minor. xxv. an
norum igitur modo aliquo non tenetur obstante ⁊
resistente forma statuti ciuitatis florentie qd̓ uobis cō
sultorib⁹ trāsmittit̄ que minor etas probata est p soro
rem ꝓpriā dicti petri: ⁊ per sobrinā q̄ ambe deponūt
de uisu ⁊ ꝙ īterfuerunt partui ⁊ natiuitati dicti petri
et oīa alia necessaria ad testationē recte deponunt.
Itē probata est per duas alias mulieres quarū una
dicit ꝙ erat uicina dicto petro. et uidit dictū petrum
qn̄ uiuebat pr̄ dicti petri ⁊ qn̄ mortu⁹ ē ⁊ ipm tenuit
in domo dicte test̄ ⁊ ꝙ nō ambulabat neq3 uestieba
tur neq3 loquebat̄ ⁊ ꝙ plures suos filios ⁊ ꝓpinquo
rū ⁊ uicinorū uidit ⁊ semp iudicauit ipm petrū tunc
tp̄is fuisse ⁊ eē quinq3 mensiū si sic ī ne ista dponit p
nō. per bar. ī. l. cōtinuus. §. cū ita de uer. ob. Et eo
dem mō deponit quedā alia mulier nisi ꝙ dicit ꝙ in
domo sua que nō erat ī uicinia fuit ad dictā testē dic
tus petrus adductus ut allactaret̄ ⁊ ī oībus de aspcū
deponit ut p̄cedēs mulier. Et ex aduerso dictus Jo
hānes īduxit nouē testes sup eta. dc̄i petri ⁊ ipoꝝ ex
aspcū sex ⁊ sic maior ps depōit ꝓ dicto petro ¶ Se
cūdo q2 dictus iohānes respondendo positionibus
dicti petri inter quas erat una iur. tenoris uidelic3 ꝙ
in obligatōe dicti petri nō īteruenerit ꝯsensus unius
ex ꝯiunctis suis ſm formā statuti florētie. Et ipe Jo
hānes respōdet ꝙ imo īteruenit ⁊c̄. Et p ꝯsequēs ta
cite uidet̄ fateri ꝙ tpe obligatōis dc̄i petri ipe petrus
īdigebat cōsensu ꝓpinqui ⁊ sic ꝙ erat minor. xxv. an
norū ¶ Tertio dicit̄ p dictū petrū ꝙ est quidā libel
lus in folijs puis cartarū numero. xxiiij. ītitulatus tm̄
sub noīe tutele ī quo libro puo ē descriptus exit⁹ dicti
marioti tutoris. Et ī exitu suo sūt tot quot sūt pecūie
⁊ alia cōtēta ī petitōe dicti Johānis inter que multa
sunt que uerificant̄ p libros aliorū mercatoꝝ ⁊ quia
multa de dictis expensis uerificant̄ p scripturas publi
cas de quib⁹ omnib⁹ dictus liber facit mētionē unde
dū ī magnis sūmis dictus liber uerificat̄ p publicas
scripturas ⁊ p scripturas alioꝝ mercatorū necessario
sequit̄ ꝙ fides ī aliis puis ꝗ̄titatib⁹ dicto libro ē adhi
bēda. Itē ad uerificatōe3 ⁊ cōpatōe3 dicti libri ꝙ sit
descriptus manu dicti tutoris ꝓduxit dictus petrus
multos libros apothece dicti tutoris. Et facta cōpa
tione quīq3 testes qui oēs bene deponūt se habuisse
⁊ habere plenissimā noticiā lr̄e dicti marioti q2 ī apo
theca dicti marioti steterunt iudicant ⁊ deponūt solē
niter dictū librū exitus fuisse scrip. manu dicti tutoris
¶ Quarto dicit dictus petrus ꝙ massaricias dom⁹
dictus Joānes petere ab eo non potest quia sua pro
pria auctoritate ⁊ non ꝑmissu tutoris reitrauit una
cum meloso auūculo suo suas possessiones domus ⁊
alia īmobilia igit̄ ⁊c̄. facit. l. si qn̄ cū ibi nō. C. uñ ui ⁊.
c. fi. uel penultiu3 extra quod metus cau. ⁊ de introi
tu dictarum domuum sine licentia tutoris confitetur
dictus Jo. in positionibus dicti petri. ¶ Quinto q2
usuras petere non potest primo quia non probauit
dictus Johānes ꝙ tūc temporis erant predia uena
lia ⁊ apta dicto pupillo ſm quantitatem quam dicit
fuisse de tempore in tempus ociosam igitur dictus pe
trus non tenetur ſm quod nō. bar. in. l. tutor qui re
pertoriu3. §. si post. ff. de administra. tuto. Preterea
statutum flor. quod promittit dictas usuras uidelicet
duorum denariorum pro libra pro quolibet mense nī
ualet bald. in. l. cum alias. C. de usuris maxime cum
sit per dinumerationem mensium ⁊ solidi ⁊ libre p
nō. per doc. in. l. i. C. d sum. tri. ⁊ fi. ca. ⁊ per gl. in. l.
cum duobus. §. item ex facto. ff. pro socio cum si.
igitur cum dictus Jo. non probauerit pecunia3 fuis
se ociosam nec probauer t predia condecentia fuisse
emptioni congrua dicto pupillo. et cum exitus sit tan
tus quantum introitus. Et cum dictum statutum tā

ꝙ nutriens peccatū non ualcat igitur dictas uſuras petere nõ põt. ¶ Sexto qꝛ cõdecẽs eſt ꝙ dicto tutori ſalariũ decernat̃ officio iudicis quod ſalariū debeat diſcõputari de illa ſũma quã dictus Johãnes petit a dicto petro ſm nõ. per bar. in.l.inter eos.§.fi.ff.de teſta.tu.⁊ in.l.a tutoribus.§.fi.⁊ ibi glo.⁊ bar.ff.de adminiſt.tu.⁊.l.i.§.ſi pupillus de tute.⁊ rati.diſtra.⁊ quod nõ. Ja.de are.⁊ Ci.in.l.i.in fi. C.mã. ¶ Septimo dicimus ꝙ fruct⁹ redditus ⁊ prouẽtus dicti Johãnis quos dictus iohãnes in ſua petitione poſuit nõ ſunt probati pro parte dicti iohãnis: nã ſolus un⁹ teſtis ſobrinus dicti iohãnis depenit de redditibus ⁊ ꝺ extimatione dictoꝝ fructuũ poſita in dicta petitõe iter rogatus de cauſa ſcientie dixit ꝙ ſic fructauit ſibi poſt depoſitionẽ dicte tutele tanꝙ factori dicti iohãnis nõ autẽ probat aliquid ꝙ ad manus dicti marioti tutoꝝ prouenerit igitur non probat nec a nobis illud exigi põt: ⁊ maxime cum ſit ſobrinus ⁊ uicinus. Preterea de extimatione dictorũ fructuũ redactoꝝ ad pecuniã nõ probat ſm nõ.per doc.in.l.ij.C.de reſcin.uen.⁊ in.l.ꝑcia rerũ.ad.l.fal.⁊.l.i.§.ſi heres.ff.ad trebel. nã de ſuo facto ⁊ iudicio deponit igitur ⁊c̃. Preterea alij teſtes inducti pro parte dicti iohãnis ſuper dictis fructibus ſolũ deponunt ſingulariter quilibet de ꝑ ſe qꝛ oẽs ſunt laboratores terrarũ ⁊ quilibet deponit ꝺ per ſe ꝙ ip̃e ſoluit decẽ ſtaria grani ⁊ aliqui fabas ⁊ aliqui uinũ dicto marioto unde tanꝙ ſingulares ⁊ ꝺponẽtes in cã propria nec iterũ ad ſolutionẽ dictorum fructuũ ⁊ penſionẽ poſſint ꝑ dictũ iohãnem cõueniri ſic deponũt igit̃ nõ ꝓbant per nõ.per bar.in fi.in.l. deferre.§.i.ff.de iure fiſci igit̃ ⁊c̃. Et eſto ſed nõ conceſſo ꝙ eſſent ꝯformes ⁊ cõteſtes ⁊ nõ deponerẽt in cã ꝓpria tamẽ nõ deponũt niſi de quinq; ãnis oĩb⁹ ꝯputatis ⁊ ad plus igit̃ nõ d; dictus petrus cõdẽnari pro nouẽ ãnis quibus dictus mariot⁹ geſſit dictã tutelam ¶ Octauo qꝛ eſto ꝙ i inuentario multi ſint deſcripti ꝓ debitorib⁹ tamẽ qꝛ ille Jorus teſtõr erat hoſpes multis ex dictis debitorib⁹ tanꝙ aduenis ⁊ uiatorib⁹ credidit ut moris eſt hoſpitãtiũ ⁊ multi receſſerũt ⁊ nõ ſoluerũt dicto marioto tutori. Nec ꝓpter hoc aliqua culpa uel negligẽtia dicto tu.põt aliquo mõ imputari igit̃ nõ tenet̃ dictus petrus ¶ Preterea manifeſtiſſime demõſtrabit̃ ꝙ ipſe iohãnes olim pupillus poſt ꝺpoſitionẽ dicte tutele exegit ab aliquib⁹ de dictis debitoribus creditũ ſuũ ⁊ cũ aliquo trãſegit ⁊ finem fecit de receptis ꝑ ipſum iohãnem igit̃ ⁊c̃. ¶ Nõ.qꝛ dictus iohãnes uolẽs ĩpedire dictũ petrũ ꝙ nõ gauderet beneficio dicti ſtatuti de obligationib⁹ minorũ fecit unã poſtea ꝙ tẽpore obligationis dicti petri ip̃e publice mercabat̃ ⁊ artẽ cãpſoriã publice retiebat uolẽs dictus iohãnes cõtẽdere deinde in ſtatu.in dicta parte ubi dicitur ſaluo ꝙ ſi eſſ; minor.xxv.annoꝝ ⁊ publice mercaret̃ ⁊c̃.⁊ aliũ minorẽ qui nõ habet patrẽ ⁊ multos teſtes induxit qui omnes deponũt ꝺ minori tempore ⁊ ꝙ poſt dictã obligationẽ per ãnos decẽ nõ exercuit aliquã artẽ excepto uno qui dicit ꝙ uidit dictũ petru; publice exercere dictã artem tẽpore dicte obligationis igitur ⁊c̃. Preterea iſte non eſt intellectus dicti ſtatuti qꝛ quãdo loquitur de arte loquitur de filiofa. qui patrem habet qui poteſt regere et gubernare ⁊ inſtrui põt nõ autẽ ꝺ alio minore qui patrem non hab; ⁊ ſic min⁹ iſtruct⁹ ignoraret facere facta ſua l; publice mercaret̃. ¶ Ex qb⁹ oĩb⁹ querit̃ p̃io an dicta minor etas dicti petri ſit ſufficiẽt ꝓbata ꝑ dictas mulieres ⁊ ꝑ cõfeſſionẽ dc̃i Jo. ¶ Scdo an dictũ ſtatutũ dc̃o petro ut minori ꝓcinetur qꝛ renunciauit omni legum ⁊ ſta. auxilio in p̃ntia iudicis. ¶ Tertio an dicto libro in oĩbus ſũmis ẽt in illis ꝑtis que nõ poſſunt probari per ſcripturas publicas uel per ſcripturas aliorũ mercatorũ ſit plena fides adhibẽda. Et maxime attento ſtatuto flo.quo cauet̃ ꝙ ãnuatĩ tutor teneat̃ reddere rõnẽ corã duobus ꝓpinquis ip̃ius pupilli ⁊ ſũmatim ſcribi faciat ꝑ notariũ publicũ introitus ⁊ exitus dicti ãni qꝺ nõ fecit dictus mariotus ⁊ ſic uidet̃ attenta forma dicti ſtatuti ꝙ ſcripturis priuatis ⁊ ſic ip̃ius tutoris nõ ſit fides adhibẽda. ¶ Quarto an dicte maſſaricie poſſint peti ⁊ exigi ꝑ dc̃; Jo.a dicto petro maxime attẽta confeſſione dicti Johãnis ꝙ ip̃e reintrauit domos ſuas ſua ꝓpria auctoritate. ¶ Quito an dictũ ſtatutũ ꝑmittens uſuras ualcat ⁊ ꝑ cõſequens an dicte uſure poſſint exigi ⁊ maxĩe attẽto ꝙ dictus Johãnes nõ ꝓbauit pecuniã uel aliquã q̃titatẽ fore ociosam nec ꝑdia aliqua apta dicto pupillo fuiſſe emptionalia. ¶ Sexto an dicto marioto tutori ⁊ ꝑ ꝯſequẽs petro eius fideiuſſori poſſit decerni ꝑ officiu; iudicis ſalariũ cõdecẽs qꝺ de oĩbus ſũmis debeat diſputari ¶ Septio an dicti fructus ⁊ redditus ꝑ dictũ Johãnẽ ſint ꝓbati ꝙ prouenerint ad dictum tutorem.

In christi nomine amen.

Ad bene examinandũ dubia ꝺ quib⁹ ſupra oportuiſſet uidere acta cãe potiſſime articulos ⁊ atteſtatõnes tamẽ ꝓut ex narratõe ſupra facta colligere poſſũ breuiter reſpõdebo ¶ Et ſuꝑ p̃mo queſito nõ uideo dubiũ quare nõ ſit ꝓbata mĩor etas poſtꝙ extãt due mulieres deponẽtes ꝙ iterfuerũt partui ut nõ.bar. i.l.de etate.ff.ꝺ mĩori. qui dicit ꝙ maxĩe ꝑ tales põt ꝓbari dircõ ⁊ uere l; ꝑ obſtetrices. Nec obſtat ꝙ ille ſũt attinentes dc̃i petri ꝓ quo teſtificant̃ quia per hoc nõ reddit̃ teſtimoniũ ipſaꝝ nul u; cum ẽt frater poſſit teſtificari ꝓ fratre ut plene nõ.i.l.qui teſtõ.ff. de teſta.ſed aliq̃ntulum attenuat̃ earum fides qꝛ nõ dicuntur omni exceptione maiores ſed hoc reparat̃ per alias mulieres ſuper hoc deponentes que l; nõ interfuerint partui tal'r tamen de aſpcũ deponũt qꝺ ſufficit ut idem bar.nõ.in dicta.l.de etate potiſſime iuncte cum precedentibus quia que nõ proſunt ſingula ⁊c̃.ff.de uſuris ſi ſtipulatus ⁊ ar.coꝝ que nõ. in.l.excuſantur.ff.de excuſa.tu. in prin.per gl.de iureiur.ſi duo in prin. iũcta.l.iij.§.eiuſdem quoq; p̃ncipis.ff.ꝺ teſti.quia etas minor difficulter probatur ut dicit bar.in dicta.l.de etate ergo ⁊ habens probare magis releuatur.l.non omnes.§.a barbaris.ff. de re mili.⁊ quod nõ.ci.ad.l.corneliam de ſicca.l.i. in fi.⁊ de iniurijs ſi non conuicij in oppoſitione ⁊ extra de teſti.c.preterea cum ſimili ¶ Super ſecundo breuiter reſpondetur ꝙ dictum ſtatutum patrocinatur dicto petro quia non obſtante dicta renunciatione non potuit ſe obligare contra formam dicti ſtatuti eadem ratione nec potuit eidem ſtatuto renunciare.ff.de noua.l.doli.§.diuerſum ⁊ quod nõ.bar.in l.fi.§.idem queſijt.ff.de libera.lega.al' parata eſſet facilis uia ad eludendum dictum ſtatutum quod eſſe non debet ar.ff.de dolo.l.arbitrio.§.dolo cuius ibi ne lex circumſcribatur ⁊c̃.⁊ ar.ff.de arbi.l.ne in poteſtate cum concordantijs. Nec obſtat preſentia ⁊ auctoritas iudicis per quam uidetur renunciatio fortificari ſicut renunciatio uell'.ff.ad uel.l.fi. §.penl'.qꝛ ſtatutũ ſupra relatu; ultra p̃ntiam ⁊ auctoritatẽ iudicis requirit ẽt p̃ntiã unius ex conſanguineis ad hoc

ut poſſit

ut possit ſe obligare ergo ⁊ eodem modo requirebať ad hoc ut posset eidē ſtatuto renūciare cū procedant ad paria ꝓ quo bene facit ꝙ nō. doc. in. l. ſi curatorē habēs. C. de ĩ ite. reſti. potiſſime bar. qui dicit ꝙ ubi requiriť auctoritas adminiſtratoris ⁊ etiā iudicis ut in alienatione rei ĩmobilis minoris nō ſufficit ſoli⁹ iudicis nec poteſt tūc iudex ſupplere defectū tutoris uel curatoris qꝛ deficit unū ex ſubſtantialibus. l. cum hi. §. ſi pretor. ff. de trāſ. cuꝫ ſi. Sed hic per ea que narranť nō apparet interueniſſe preſentiā unius de coniunctis ergo ⁊c̃. ¶ Sup tertio queſito dico ꝙ ſtāduꝫ eſt dicto codici rationū d̕functi tutoris ĩ expenſis paruis in quib⁹ nō ↄſueuerūt parari ꝓbationes ut nō. bal. c. de epiſ. ⁊ cle. l. id quod pauperib⁹ in fi. ⁊. l. nulli in. iij. colūp. ⁊ quod nō. in ſpe. de inſtru. edic. §. nūc uero aliqua. uerſi. ſed nūquid ſꝫ dictū iuľ. ⁊c̃. ⁊ quod nō. in. l. fi. §. in cōputatione. C. de iure delibe. Nec obſtat ꝙ ipſi uidenť una cū codice requirere iuramētum qꝛ illud ꝓcedit cū ſcribēs uiuit ſed ſi mortuus ē nō requiriť tū qꝛ preſtari nō pōt ergo ⁊c̃. ar. ff. ſi cui pluſq̄ꝫ per. l. falci. l. cū nō facile. ⁊ quod nō. co. ti. l. niſi. §. q̄uis. tū qꝛ ⁊ mors nō minoreꝫ fidem facit adhiberi q̄ꝫ iuramētū iuxta nō. per bar. in. l. admonendi. ff. de iureiur. qui dicit ꝙ ꝓ ſcriptura defuncti p̄ſumiť per. l. rōnes. C. de proba. qꝛ nō ē uerisimile ꝙ fuerit ĩmemor ſue ſalutis. C. ad. l. iul. repetun. l. fi. Potiſſime qꝛ ut ſupra narrať. multe partite ibi deſcripte uerificanť per ſcripturas publicas uel per libros aliorū ⁊ in nullo redarguiť de mēdatio. Unde ſicut ſcriptura quādo in uno reperiť falſa preſumiť etiā in alijs eē falſa. ut nō. Inno. de here. c. fraternitatis. Ita ⁊ ſi in aliquib⁹ reperiť uera p̄ſumiť ēt in alijs uera ut eadē ſit ratio ↄtrarioꝝ. ff. de uul. ⁊ pu. l. ⁊ ſi cōtra. d̕ le. iij. l. fi. ⁊ qꝛ fauorabilior interpretatio: ⁊ ideo magis extēdenda. l. cū quidā. ff. de lib. ⁊ poſthu. Nec etiā obſtat ꝙ dictus codex nō ē ſcript⁹ manu publici notarij. Nā ⁊ ſi ſcript⁹ eſſet nō tamē potuiſſet notarius atteſtari niſi de cōfeſſione dicti tutoris qui dixiſſet ſe tantū expendiſſe ⁊ tantū recepiſſe nō enī credendū eſt ſtatutū uoluiſſe ut in ſingulis receptionibus ⁊ expenſis adhibeat notariū ut ſic atteſteť de ueritate qꝛ hoc eſſet nimis difficile ⁊ diſpēdioſum ergo ⁊c̃. ar. l. ꝓ locis. ⁊. l. mediteranee. C. de an. ⁊ tribu. li. x. Sed ē credendū ꝙ uoluerit ſcribi introit⁹ ⁊ exitus manu publici notarij prout ipſe tutor ſibi retulerit ⁊ ſi ita eſt ſicut ſtareť ſcripture notarij de aſſertione tutoris ita ſtari debet ſcripture ipſius tutoris quādo de ea conſtat. ff. depoſiti. l. publia. §. fi. cū ſi. Unde nō refert quid de equipollentibus fiat. l. cū ſeruus. ff. de uerbo. obli. C. de cōdi. inſti. l. ſi mater. Sed ſi eſſet ſcript⁹ manu alteri⁹ q̄ꝫ dicti tutoris qui nō eſſet notarius poſſet dici ꝙ nō facerꝫ fidē ⁊ hoc opabiť dictū ſtatutū ne ſuperfluū ex his que ſupra dicta ſunt reddať. l. i. ĩ fi. ad municipa. Preterea etiā ſi eſſet ſcriptus manu notarij non eſſꝫ ſcriptus in publica forma. ar. eorum que nō. bar. ĩ. l. ſenatus. ff. ad turpil. ergo nō debꝫ eius ſcriptura maiorem fidem facere q̄ꝫ ſcriptura dicti tutoris qꝛ reputatur priuata licet ſit ſcripta manu notarij ſi non habet ea que requiruntť ad publicam formam de quibus in l. generali. C. de tabula. li. xi. ¶ Sup quarto queſito ſi poneremus dictū fideiuſſorē potuiſſe obligari uideretur dicendū ꝙ dicte maſſaricie peti poſſent poſito ꝙ ad manus dicti pupilli puēiſſent qꝛ ſi ꝑdite fuerūt culpa ⁊ negligētia illius meloſi cui dict⁹ tutor reliquit adminiſtratōeꝫ uel ĩpi⁹ pupilli uideť dānū ꝑtinere ad dictum tutorem ad quem pertinebat cuſtodia a qua nō potuit ꝓpria auctoritate ſe exonerare ēt rōne ſenectutis uel alterius impedimēti ſꝫ debuit denūciare iudici ut daret curatorē uel coadiutorē. ff. de tuteľ. l. ſolet iūcta. l. ſiquis alicui. §. ſi mandatuꝫ. ff. man. ⁊ qd̕ ibi nō. ĩ. l. i. C. de trāſac. Sed certe cum ſemel ad eum ꝑuenerint ut dicitur ꝓbari ꝑ reingreſſū in domum ⁊c̃. Preſumūť ēt hodie eſſe apud eū niſi ꝓbarenť deꝑdite. ff. de eden. ſiquis ex argentarijs. §. fi. cū ibi plene nō. ꝑ bar. ⁊. C. ad exhi. l. ñ ignorabit. Et iō ſi petit ⁊ nō ꝓbat eas deꝑditas uideť de p̄da ſollicitus ⁊ nō dꝫ audiri. ff. de admiſ. tu. l. ſi minoris actū in fi. ¶ Sup quīto queſito clarū ⁊ determinatū ē ꝙ ſtatutū ꝑmittēs uſuras nō ualet ſicut nec leges ĩꝑiales que ſūt maioris auctoritatis iuxta nō. in. l. cūctos populos de ſūma tri. qꝛ nutrit peccatū ⁊ ē ↄtra legē diuinā ergo ⁊c̃. ut nō. bar. in. l. oēs populi ⁊ qd̕ nō. ĩ c. poſſeſſor de re. iur. li. vi. ꝑ gl. ⁊ ꝙ uſure pupillares nō poſſint hodie peti determinat bar. in. l. tutor qui reꝑtoriū. §. ſi deponi. ff. de admi. tuto. Itē ꝙ nō teneať ad ĩtereſſe ex eo ꝙ nō emit p̄dia ſi nō apparet ꝙ fuerint p̄dia ēptionalia determīat ideꝫ bar. ĩ. §. ꝓcedenti qui incipit qui poſt deberet etiam apparere ꝙ tanta pecunia ueniſſet ad manus dicti tutoris que ſufeciſſꝫ ad emēda p̄dia alś nō cōuinceret de negligētia. l. ita aūt. §. i. ff. de admiſ. tuto. Idē ſi ꝑueniſſet ⁊ non durauit. l. ij. §. ꝑueniſſe. ff. de heredi. uel acti. uen. Sed ex ſupra narratis apparet ꝙ licꝫ ꝑuenerit nō durauit ſꝫ in neceſſitates pupilli fuit expēſa. ergo ⁊c̃. ¶ Super ſexto dicēdū ꝙ ſalariū decerniť tunc tutori cū eſt pauper ⁊ aliūde nō pōt ſe ſuſtentare. l. i. §. pupillus. ff. de tuteľ. ⁊ rati. diſ. uel ſi hꝫ neceſſe ꝓficiſci ꝓ factis pupilli q̄tenus nō eſſet ĩ domo ſua ĩpēſurus. l. ſꝫ ſi hereditas. ff. ad exhi. qꝛ officiū ñ dꝫ ſibi eē dānoſum. l. ſiquis ex ſignatorib⁹ quēad. teſta. ape. ⁊ ita dꝫ ĩtelligi. l. a tutoribus. §. fi. ff. de admiſ. tuto. alś nō debet habere ſalarium ita uult glo. ff. man. l. i. in ꝑenul. glo. ſuper uerbo gratuitum. ¶ Super ſeptio ꝙ per illos qui ſoluerunt non ſit probatum ad illum tutorem tales redditus perueniſſe patet quia quilibꝫ eſt ſingularis ĩ dicto ſuo ergo ⁊c̃. c. licet de proba. Et quia quilibet teſtificatur in cauſa propria quia poſſet etiaꝫ adultus eos conuenire ⁊ deberent cōdemnari niſi probarēt ſe ſoluiſſe etiam aliter q̄ꝫ per ſcripturaꝫ tutoris. l. lucius. §. tutele. ff. de admiſ. tuto. ⁊ ibi per doc. ergo ⁊c̃. l. omnibus. C. d̕ teſti. ⁊. l. deferre. §. idē decreuerunt cuꝫ ibi nō. per bar. ff. de iure fiſci.

Si minoris etatis probatio introducatur a ſtatuto An per hoc tollatur alius modus probandi minorē etatem. Et de illo qui iurat ſe minorem. xxv. annis iuret etiam ratione minoris etatis non ↄtrauēire cōtractui ⁊c̃. Et ſi minor iurat ſe maiorem an poſſit uenire allegando nullitatem contra iuramentum.

cxli.

¶ In chriſti nomine amen.

Uiſis ⁊ conſideratis omnibus predictis uidetur mihi dicendum prefatam uenditricem non debere audiri ueniendo contra proprium factum ⁊ contra proprium iuramentum non obſtante ſtatuto de quo ſupranam dictum ſtatutum tria facit. Primo enim limitat auct. ſacra puberum ⁊ eam reſtringit ad maiores. xx. ānis cuꝫ tū loquitur in maioribus xiiij. uľ. xij. uſqꝫ ibi ⁊ ꝙ. Secundo inducit de nouo quēdam modum

probandi etatem maiorem.xx.annis qui de iure cōi
nō est introductꝰ.s.qñ tria cōcurrūt uidelicet ꝙ ꝯtra
ctus fuerit celebratꝰ corā uno ex ꝯsulibus ⁊ ꝙ ille pro
nunciauerit talem iurantē ſm tenorē dicte auē.fore
maiorē.xx.ānis ⁊ hoc fecerit habita informatiōe ⁊ ēt
suā auctoritatē ⁊ cōis bꝛixie interposuerit uſqꝫ ibi sal
uo ꝙ. Tertio excipit unū casum a pria limitatione ⁊
restrictiōe. modo circa intellectū pᷓie ⁊ ultime partis
nō est de pñti insistendū qꝛ clare sunt ¶ Circa scd̄aꝫ
uero partē notādū ꝙ licet inducat modū ꝓbandi de
nouo qui de iure cōi nō erat inuētꝰ: nō tamē est dicē
dum ꝙ tollat alios a iure cōi inuētos quoniā pᷓdc̄a
particula uenit ad augēdū ius cōe nō ad diminuēdū
ar.bonū ad hoc.ff.de exerci.l.si cū.§.itē si seruus.i
fi.de noua.l.aliā. Rediculū eni esset dicere ꝙ si ꝯtra
hens cū minore nō corā uno ex cōsulibus uellet ꝓba
re per testes uel per scripturā nataliū illū tēpore con
tractus fuisse maiorē.xx.ānis nō posset obstāte dicto
statuto cū ipsum nō loquat̄ limitatiue uel taxatiue in
dicta scd̄a particula uidelꝫ ꝙ dūtaxat ille intelligatur
maior qui ꝯtraxit corā uno ex ꝯsulibus ⁊c̄. Et si hoc
faceret iniquū esset qꝛ auferret modos ꝓbandi uerita
tem ēt iure naturali īuentos ꝙ esse nō dꝫ.l.qm̄.C.d̄
hereti.⁊ sequeret̄ icōueniēs ꝙ etiā si esset factꝰ a sexa
genario nō tamē corā uno ex cōsulibꝰ nō posset ꝓba
ri quod foret factus a maiore.xx.ānis si hoc negaret̄
quod esset absurdū ergo nō est credēdū statutū h̄ uo
luisse.ar.de bonis li.l.nā absurdū Dicendū est ergo
ꝙ dictū statutū noluit angustare facultatem ꝓbandi
etatē sed ampliare nec ī merito qꝛ cū in prima parte
restrinxerit dispositionē dicte auē.sacra ad maiores
xx.an.tantū cōsequēs fuit in secūda parte ampliare
materiā probationis etatis pᷓdicte.ar.ff.de iureiur.
cū qui. Stant ergo alij modi probādi inducti a iure
cōi una cū modo inducto a pᷓfato statuto.ar.d.l.
si cū.§.itē si seruus.⁊ dicte.l.aliā supra all'.⁊ qd̄ nō.
i.l.i.C.de iudi.⁊.ff.de iureiur.nā ⁊ postea.§.fi. Hoc
aūt onus ꝓbandi dictā uenditricē fuisse maiorē.xx.
annis tēpore cōtractus nō icūbebat huic emptori cuꝫ
ipse sit in possessione nec agat sꝫ ꝯtra cū agit̄ sed icū
bebat uenditrici probare contrariū scilicet ꝙ erat mi
nor.xx.annis ſm ea que nō per glo.⁊ doc.in.l.si te
minorē.C.de in inte.resti.⁊ in.l.de etate.ff.de mio.
per bar. Hec autē probatio cū ueniat fienda corā iu
dice ⁊ ipsa hoc asserēdo ueniat cōtra propriū iuramē
tum corporaliter pᷓstitū per qd̄ tēpore cōtractꝰ iura
uit cōtrariū nō debet admitti per iudicem ne fiat au
ctor periurij ſm ea que nō.ꝑ Jo.an.in regula quod
semel de regu.iur.in mercu.⁊ bar.i.l.siqs.i pri.testi
ff.d̄ le.iij.circa prin.⁊ est casus in.l.si alterꝰ.in fi.C.
si minor se maiorē dixerit. Nā circa dispositionē illius
l.si alterꝰ i fi.nihil inouat dictū statutū sed solū circa
dispositionē auē.sacra. Cōstat autē ꝙ loquunt̄ in iu
ramētis ⁊ casibus diuersis: qꝛ.l.si alterꝰ loquit̄ de iu
ramēto assertorio ⁊ super eo qd̄ dicebat̄ esse de pñti
sed dicta auē.loquit̄ de iuramēto ꝯfirmatorio ⁊ d̄ fu
turo.s.quādo iurat nō uenire ꝯtra ꝯtractū. In casu
aūt nr̄o utrūqꝫ iuramētū interuenit cū igit̄ d̄ illa.l.si
alterꝰ nil sit inutatū ꝑ dēꝫ statutū ⁊ illa dic̄ i fi.ꝙ qñ
mior ꝯh̄ēs iurat corporalr̄ se eē maiorē nullū sibi suꝑ
est auxiliū sequit̄ ꝙ saltē uirtute huiꝰ iuramñti excludit̄
a ueniēdo ꝯ̄ uel qꝛ ꝓpt̄ ipm denegat̄ sibi facultas ꝓ
bandi ꝯ̄riū ne iudex sit auctor ꝑiurij ut dictū ē ⁊ ꝑ cō
sequēs cū sibi icūbat h̄ onus qꝛ agit ut dixi ⁊ ipa hoc
facere nō pōt ēt si uerū eēꝫ in se quod asserit ex quo

tamen illud ꝓbare nō pōt debet succūbere.ff.de ma
nu.testa.l.qui habebat in fi.⁊ qd̄ nō.ff.si cer.peta.l.
lecta in glo.q̄ incipit infra mensē uel ex eo repellit̄ qꝛ
⁊ si ēptor incūberet onus ꝓbādi etatē.xx.annoꝝ qꝛ
ageret satis uideret̄ ꝓbare ꝑ cōfessiōem dicte uēditri
cis iuratā ꝯtra quā uenire nō pōt ut dicta.l.si alterꝰ
⁊ ar.l.generalr̄.C.de nō nu.pec.uel ex eo qꝛ censet̄
uoluisse decipe ꝯtrahentēꝫ unde sibi nō dꝫ opitulari
ꝑuilm etatis sicut nec mulieri priuilegiū sexus.C.ad
uellei.si sine.ff.eo.l.si decipiendi ⁊ si q̄ ꝓbatōes fue
rūt in ꝯ̄riū admisse uidet̄ ꝙ nō ualeant qꝛ factuꝫ pᷓe
toris iuri publico derogare nō dꝫ.l.i.§.i.ff.de ferijs
⁊ qꝛ testes qui nō debēt examiari examinati nō pro
bāt.ff.de questio.l.maritus cū ibi nō. Et ꝙ ꝑsumat̄
ꝑdicta fuisse i dolo ⁊ dixisse cā decipiēdi uidet̄ tenere
Jo.an.ſm Jacobū de bu.i addi.spe.ti.de sen.§.ut
aūt ⁊ i ti.de resti.i integrū.§.ij.lꝫ ei.⁊ bar.alr̄ senti
ant i.l.si alterius. Sꝫ primū dictū uerius uidet̄ nisi
uideret̄ ꝙ ꝑ errorē dixerit ul' nisi ꝓbet̄ ꝙ ꝑ errorē di
xerit uel nisi aduersario minoris potuisset esse nota
etas ex aspctū ut si iurasset se maiorem.xx.ille qui ex
aspctū apparebat esse xv.⁊ nō ultra tūc eni scienti uel
scire uolenti dolus nō diceret̄ illatus.C.de trāsac.l.
cum donatōis posset quis forte subtilr̄ dicere ꝙ ꝑ illō
iuramētū de quo loquit̄.l.si alterius scꝫ cū iurat quis
se maiorē excludit̄ iurans a beneficio restōnis i inte.
qd̄ est de iure spāli nō a iure dicēdi ꝯtractū nulluꝫ ꝓ
ut uidet̄ sentire Jo.an.i loco ꝑalł'ato.s̄.ti.de sen.§.
ut aūt in addi.spe. Et ista dicit ꝯtractuꝫ nulluꝫ ex eo
qꝛ nō īteruenit decretū iudicis cū esset res imobilis ut
in titulo de rebus coruꝫ ⁊ de ꝑdijs mino.ff.⁊.C. Sꝫ
iuramentū de futuro de quo loquit̄ auē.sacra pube.
bene excludit nō solū a beneficio restitutionis in inte
grū sꝫ etiā a iure dicendi nullū rōe minoris etatis sꝫ
cōem ⁊ ueram opi.ibi nō.ꝑ doc.lꝫ quidam dixerint
ꝯtrarium ut ibi nō.i glo.q̄ opi.nō tenetur ut aliquid
addat illa auē.ad.l.cedi. Breuiter ad hec respondet̄
ꝙ Jo.an.loquit̄ ſm Ja.de bel.i dicto.§.ut autē so
lum qñ simplr̄ asserit se maiorēꝫ sine iuramento tūc
enim talis assertio licet aliqñ excludat a beneficio re
stitutionis aliquando non ſm distinctionem dicti ti
tuli si minor se maio.dixerit.l.i.ij.iij.⁊.iiij.nunꝙ̄ ta
men excludit a iure dicendi nullum quia iure cautuꝫ
non est siue nullitas proueniat a statuto siue a iure
cōmuni. Sed quando iurauit se maiorem ſm Ja.ꝑ
dictum tunc distinguit inter ius ciuile ⁊ canonicum ⁊
sic sentit ꝙ saltem de iure canonico non possit uenire
contra uel aliter dicere possumus ꝙ si hoc soluꝫ iura
mentum de ꝑsenti interuenisset posset procedere al
legatio facta in contrariū. Sed quia interuenit utrū
qꝫ taꝫ de pᷓsenti ꝙ̄ de futuro pᷓfata mulier repella
tur a iure dicendi nullum uirtute iuramenti de pᷓsē
ti.i.uirtute dicte auē.sacram pube.que locum habet
in casu nostro tanꝙ̄ pᷓstitum sit a maiore.xx.annis
quod probatur per iuramentum eius qui sic iurauit
tpe contractus ꝯ̄ quod iuramentum non pōt uenire
ut supra dictū ē nisi doceat se errasse uel emptorē sci
uisse ipam nō esse.xx.annorū ⁊ sic non fuisset decep
tus. Ex duobus ergo capitibus simul iunctis.i.ex
duplici iuramento pᷓdicto excludi debet a cā uendi
trix que ex altero tantum nō excluderetur ar.ad hꝰ
ff.de libe.⁊ posthu.l.gallus.§.ille casus Sed postre
mo subest ⁊ alia fortis ratio quia licet per statutuꝫ lai
corum potuerit restringi ⁊ limitari ⁊ tolli auē. sacra
puberum quia est de iure positiuo ⁊ ciuili ⁊ sic sub
est

est dispositioni statuentium in territorio ipsorum: ut
l. omnes populi. ff. ō iusti. ꝛ iure. qꝛ concernit tempo
ralia nō tamē sic potuit p̄fatū statutū tollere uel li
mitare dispositionē iuris canonici quod considerauit
periculū anime quinimo nec lex imperialis hoc possꝫ
ex toto tollere iuxta nō. in. c. ij. de regu. iur. li. vi. Unū
statutū nō posset ex toto tollere auē. sacrā s̄m ius ca
nonicū quo cauet ꝙ iuramētū p̄stitū a pubere quod
potest seruari sine interitu salutis eterne sit seruandū
ut in. c. cū cōtingat. de iureiur. qꝛ tale ius canonicum
nō subicit dispositioni laicoꝝ nec aliquid quod cōcer
nat periculū uel salutē anime uel quod nō sit de foro
laicoꝝ ꝓut est hodie iuramētū. ut in. c. fi. de fo. ꝯpe.
li. vi. Cōstat aūt ꝙ minor. xxv. ānis licet sit pubes tn̄
si iurat nō uenire cōtra contractū ꝓhibet uenire con
tra tā ex dispositione dicte auē. sacrā quod olim non
erat. l. nō dubiū. C. de legi. quā etiā ex dispositione iu
ris canonici qꝛ iuramētū pōt seruari sine interitu sa
lutis eterne: posito ergo ꝙ p̄ria ꝓhibitio esset sublata
per dictū statutū si nō erat. xx. ānoꝝ. Secūda tamen
n̄ fuit sublata nec tolli potuit. Et ideo emptor potuit
habere recursum ad iudicē ecclesiasticū: ꝛ facere man
dari iudici seculari ꝙ illā cōtra ꝓpriū iuramētū non
audiat: ut in. c. licet mulieres. de iureiur. li. vi. Et sic
p̄fatū statutū parū aut nihil operat̄ ex quo sublata
prohibitione dicte auē. remanet altera ꝛ fortior. s. iur̄
canonici. ff. de hered. insti. l. si nō lex eliscētia. ꝛ. l. libe
roꝝ. §. notant̄. de infami. cū ibi nō. Et ista est optia
ꝛ solēnis ratio per quā ueritas hui⁹ rei manifeste pꝫ
ꝛ facit cessare omnes difficultates prius tactas: Illud
autē cōstat sed necessariū nō est dicere attētis p̄dc̄is
ꝙ si dict⁹ cōtract⁹ rescinderet̄ deberēt oīa reponi i p̄i
stinū statū. i. restitui p̄ciū cōuersum i utilitatē uendi
tricis: alis sollicita esset de p̄da quod esse nō debꝫ. l.
si minoris actū. i fi. ff. de admi. tu. facit. l. si minor. §.
resti. ff. de mino. C. si aduer. trāsa. l. i. ꝛ. ij. ꝛ ō repu.
que fiunt in iudicio. l. unica.

¶ Exceptio an possit esse de iure tertij.

.cxlij.

¶ In christi nomine amen.

Ad id de quo querit̄ respōdeo ꝙ monasteriū sancte
iulie potuit ꝛ pōt ex ipere de iure tertij. s. monasterij
sancti faustini duplici rōne. P̄ria ē qꝛ qn̄ ius tertij est
exclusiuū iur̄ agētis ipso iure pōt de ipso iure excipe
ita demū si ille terti⁹ declaret se uelle uti iure suo licet
anteq̄ ille terti⁹ declaret se uelle uti iure suo nō possꝫ
adu̇sus agētē ꝯ me excipe de iure illi⁹ iuxta nō. ff. si
ager uec. uel ēphi. peta. l. ij. p gl. C. de rei uen. l. solē
nib⁹. p guil. de cu. ꝛ bal. in spe. ō locato. §. nūc uero
aliqua. uersi. xlvi. ꝛ p bar. i. l. ij. ff. de excep. rei iudi.
Postq̄ tam̄ ille tertius declarauit se uelle uti iure suo
bene possuꝫ de iure illi⁹ excipe. ut nō. bar. C. ō sacro
sanc. eccle. auē. qui rē huiusmodi maxie si icepit litē
mouere. ff. ad trebel. l. ita tn̄. §. quotiēs si cui plusq̄
p. l. falci. l. hec aūt i p̄i. ubi colligit̄ i uerbo nūdū illa
ta ꝯtrouersia a ꝯ̄rio sensu. Sed h̄ ē huiusmodi nam
posse extrahere aquā de flumie publico nō nauigabili
sine iniuria uicinoꝝ ꝯpetebat istis agētib⁹ an̄ ꝯpromis
sum factū cū mōasterio sancti faustini iure cuiusdaꝫ fa
cultatꝭ sic ire p uiā publicā. l. uiā publicā de uia pub.
Et sic de iure naturali uel gētiū nō autē rōne alicui⁹
iurꝭ quesiti ꝓut diūium uel seruitus nec alicuius ciui
lis obligationis. Potuit ergo uirtute compromissi ꝛ
laudi subsequuti tolli dicta facultas ipso iure sicut
tollit̄ naturalis obligatio solo pacto uel consensu. l. sti
chuꝫ. §. naturalis. ff. de solu. de iureiur. l. fi. cū si. qꝛ
a pari potētia cause efficiētis ꝓcedunt scꝫ a iure gen
tium. l. hoc āplius §. is natura debet. ff. de re. iur. ō
solu. l. ꝓut quisqꝫ. Item monasteriū sancti faustini
iam declarauit uoluntatē suā ꝙ uult uti iure suo ꝛ
sententia dicta arbitrali imo ēt litē mouere icepit er
go ꝛc̄. Scd̄a rō ē qꝛ posito ꝙ nō esset exclusiuū ipso
iure sꝫ ope exceptōis tamē regula est q̄ tradit̄ p bar.
in dicta. l. ij. ff. de excep. rei iudi. ꝙ qn̄ ius tertij ē ta
le de sui natura uel talr̄ ordinatū qd̄ mihi ꝓdest p se
ipsū ꝛ ex solo usu illius tertij tūc de iure illius possuꝫ
excipe ēt illo tertio tacēte ꝛ ꝓbat̄ ista regl̄a i. l. si post
mortem. §. fi. ff. de ꝯtra tabu. sꝫ hic ē huiusmōi quia
monasteriū sācti faustini ē iferius ꝛ mona. scē iulie su
peri⁹ unde si mona. sācti faustini utit̄ ꝛ fruit̄ iure suo
ut istius aque cursus nō ipediat̄ trāsire ad ipm de ne
cessitate ꝛ ui ipa mona. sācti iulie qd̄ ē supius sētit uti
litateꝫ ut pꝫ ad sensum igitur pōt excipe de iure dicti
monasterii sācti faustini ut dicta utilitas sibi nō aufe
rat̄ potius eni uidet̄ excipe de iure suo q̄ de iure mo
nasterij sācti faustini nā sicut nō potes mihi auferre
cōmodū qd̄ licite pcipio ex publico. ff. ne quis in loco
publico. l. ij. §. merito ita nec illud qd̄ licite pcipio ex
priuato cū sit eadē rō licet priuat⁹ ex cui⁹ solo pcipio
ꝯmodū bene posset faciēdo i suo ad suā utilitatē ꝛ ni
hil imittēdo i meū. l. fluminū. §. fi. cum. l. se. ꝛ qd̄ ibi
plene nō. ff. de dā. ifec. Cōcludo ergo ut in p̄i. dixi.

¶ Exceptio q̄ orit̄ ex lege dicēte actōem nō dabo ipedit
lit. igressū. Et quid de exceptōe p̄cij nō soluti. Et de
exceptōe per quā ēptor uult rē retinere donec refun
dat̄ p̄ciū an possit opponi in executōe snie. Et here
ditatis per tōe ꝯuētus pōt excludere agēteꝫ a limine
iudicij si statī opponat quo titulo possideat ꝛc̄.

cxliij.

¶ In christi nomine amen.

Uisis actꝭ ꝛ actitatꝭ i ista cā ꝛ ēt snijs diffinitiuis latis
tā i cā p̄cipali q̄ appellationū ꝛ eis matura delibe
ratiōe pōderatꝭ ꝛ examiatꝭ ꝯp̄hēdo ꝙ istis ō gozijs
reis ꝛ possessoribus in hac causa petitionis heredita
tis fuit facta magna ꝛ manifesta iniusticia per duas
diffinitiuas sententias quarum unam tulit dominus
dauid ꝛ fr̄ petrus eius collega alteram confirmato
riam tulit dominus batista ō padua in ea parte qua
condemnauerunt dictos fratres reos ꝛ possessores
ad restitutionem omniū possessionum que fuerunt
de hereditate de qua agitur non comprehensarum i
duobus instrumentis emptionum productis per dic
tos reos ante libelli dationem in petitione heredita
tis quantūcunqꝫ dicti fratres super illis similem titu
lum emptionis haberent ab alio coherede licet istru
mentum emptōis nō ꝓduxerit ante libelli dationeꝫ
sꝫ post litē cōtestatā. Et ꝙ ille snie tanq̄ iniuste ꝛ ini
quissime remedio supplicatiōis ueniūt retractāde ne
tāta iniquitas ptranseat tollerata. Et primo qꝛ uidē
tur fecisse aliquale fundamētū i eo ꝙ dicti fratres in
termino interogatorij eis assignato s̄m formaꝫ statu
ti noluerunt respondere an possiderēt titulo ꝛ quo
dicentes non se teneri dicere tituluꝫ sue possessionis
ꝛ fuerunt male consulti quia licet i rei uendi. hoc sit
uerum. Secus tamen in petitiōe hereditatis quia si
uolebant agentem excludere a limine iudicij sup illa

actione que nō datur contra titulo possidentē. C. in
quibus ca. ces. lon. temp. ꝓscrip. l. hereditatem debe
bāt titulū allegare ⁊ ꝓbare ut. l. cogi. C. d peti. hēdi.
in tex. ⁊ gl. Et ideo qꝛ nō allegauerūt titulū ꝓnūcia
tū fuit ꝑ ꝯsules īterrogatoria haberi ꝓ ꝯfessatis ſm
formā statuti. Et sic ꝙ possidebāt ꝓ herede uel ꝓ
poss. ⁊ ꝑ ꝯsequēs ꝙ poterāt ꝯueniri peti. here. Et di
cit ꝙ ista ꝓnūciacio fecit ius. Nā dico ꝙ ista ꝓnūcia
tio posito ꝙ trāsmisisset ī rē iudicatā ⁊ fecisset ius ut
dicūt nō tñ potuit plus operari ꝙ̄ fuisset operata uera
ꝯfessio s3 ꝙ possiderent ꝓ herede uel ꝓ possessore
qm̄ ista ꝓnunciatio iuncta cum ꝯtumacia ꝯmissa in
non respondendo ut debebāt h3 uim ficte ꝯfessionis
ex forma statuti que nō pōt plus operari ꝙ̄ uera. l. q
ad certū. ff. locati. l. filio de lib. ⁊ posthu. ⁊ hoc est cla
rissimū. Sed si ꝑdicti fuissent expresse ꝯfessi se possi
dere ut heredes uel ꝙ possidebāt ⁊ sic ꝓ possessori
bus ⁊ per consequens aperuisse aditū uolenti agere
petitione hereditatis ⁊ iustā cā3 dedissent porrigēdi
libellū suꝑ dicta actione nihilominus licuisset dictis
reis āte lit. ꝯtes. penitere dicti responsi ⁊ reuocare di
ctā ꝯfessionē uere ⁊ expsse factā si actor nō erat contra
aliā ꝑsonā acturus ⁊ potuissent dicere se possidere
titulo habito a tali ⁊ excludere agētē similit a limine
iudicij ꝓbādo dictū titulū ante lit. ꝯtes. ⁊ esset tūc ꝑ
inde ac si nūꝙ̄ fuissent ꝯfessi se ꝓ herede uel ꝓ pos
sessoribꝰ possidere. ff. de iter. act. l. de etate. §. fi. ma
xie si actor sciebat eos titulo possidē ut dicit esse hic.
ff. d rei uendi. l. si is qui se obtulit cū. l. se. ergo ⁊ eo
dē mō licuit istis hoc facere post dictā fictā ꝯfessionē
⁊ ꝓnūciatō3 ꝑdictā q nō pōt ualē plus ꝙ̄ uera ut su
pra dixi. S3 isti fratres ut dicit h fecerūt qꝛ prīa cu
cti ⁊ usi saniori ꝯsilio statim post dictā ꝓnūciatō3 alle
gauerūt titulos suos. Igit illa prīa ficta ꝯfessio ⁊ pro
nūciatio nō nocet eis quominus possint excludere
agētē sicut nō nocet eis uera ꝯfessio facta. In ꝯtrariū uit
uidelic3 qꝛ istud ꝓcederet si tmīnꝰ nō fuisset ꝑfixus a
statuto uł a iudice. S3 hic fuit ꝑfixus ⁊ sic nō uit hoc li
cuisse ꝑ ea que nō. Inn. ī. c. cū ī tua qui mat. accu.
pos. qꝛ factū post tēpus dꝫ factū ꝯ formā legis. Nam
dico ꝙ lapsus termini fecit istis h ꝑiudi. qꝛ potuerūt
ꝓnūciari haberi ꝓ ꝯfessis. s3 nō abstulit eis lniam da
tā a iure sc3 reuocādi ꝯfessionē ꝑdictā re itegra ī his
ꝑparatorijs iudiciorꝝ q nō sunt magni ꝑiudicij. Ideo
mitius agit ī eis ꝙ̄ ī decisorijs. l. ⁊ si post tres cū ibi
nō. ⁊. l. si suus. §. si plurium. ff. siquis cau. ¶ Procede
ret ēt allegatio facta ī ꝯtrariū si ius cōe nō ꝯcederet hāc
lniam penitēdi s3 qꝛ ꝯcedit nō ē dicēdū ꝙ statutū ꝑfi
gēs certū terminū ad respondēdum ad lites uolens
quē haberi pro ꝯfesso uoluerit auferre illam lniam
postꝙ̄ satis operatur in uno. l. si qui cum ibi nō. C.
de inoffi. tes. nisi dicat expresse ꝙ postea nullo mō
audiatur uolens penitere quod hic non est ⁊ satis
operatur lapsus termini quia non admittentur ad
reuocandum primam confessionem nisi refusis ex
pensis factis propter illam forte in dando libellum
quem habebit retrahere. C. de eden. l. edita in fi. ⁊
per bal. in. l. cogi. de peti. heredi. Non ergo hic po
nitur tempus ad purgationem more sed solum ad
inducendum fictam confessionem. Hoc igitur funda
mentum ꝙ non allegauerint titulum a principio ⁊
infra terminum penitus non est bonum nec condu
dit intentionem actoris ad uictoriam obtinendam.
Nec primi iudices fuerunt hoc secuti licet quidam cō
sultor de ipso fecerit magnu3 fundamētū qꝛ uideo ꝙ
primi iudices absoluerūt ꝑfatos reos ⁊ ꝯuētos ab illis
possessionibꝰ que cōtinent ī duobus instris ꝓductis
corā eis āte libelli dationē ⁊ sic in illis admiserūt pe
nitentiā ⁊ reuocationē prefatā ⁊ ī hoc bene fecerūt s3
melius fecissent repellere a limīe iudicij ⁊ nō cōpelle
re eos respōdere libello suꝑ petitōe hereditatis post
ꝙ̄ illa nō dat ꝯtra titulo possidentē ⁊ hic eis ꝯstabat
de titulo ⁊ ꝑ ꝯsequēs impediebat lit. īgressus ꝑ ea q
nō. bar. ī. l. nā ⁊ postea ī pricipio. ff. de iureiur. q dicit
exceptionē orientē ex lege dicēte actionē nō dabo lit.
īgressum īpedire ⁊ hic ē huiusmōi cū multe leges hoc
dicāt peti. here. nō dari cōtra titulo possidētē. Debe
bāt ergo ꝓnunciare dictū agentē audiri non debere
nec libello suo fore respōdendū tanꝙ̄ ꝯtinenti actio
nē ineptā q ꝓnunciatio fuisset īterlocutoria Ipsi uero
ꝑmiserūt litē cōtestari ⁊ absoluerunt diffinitiue ⁊ sic
ꝑmiserūt actorē fatigari suꝑuacanea lit. in qua uide
bāt ipm obtinere nō posse qd facere nō debuerūt. ff.
de inoffi. tes. l. i. S3 transeat hoc postꝙ̄ ꝑdictos abso
luerūt a ꝑdictis sicut debuerūt ¶ S3 in ꝙ̄tum cōdē
narūt in alijs quorū tituli nō fuerunt ꝓducti post ma
le fecerūt ⁊ pessime forte enim se fundarunt suꝑ glo.
dicte. l. cogi que uult ꝙ ille qui allegat titulu3 debeat
ipm stati ꝓbare ałs habebit ꝓ nō allegato s3 illa gl.
debet itelligi sane ut ibi nō. ⁊ declarat bal. in. v. colū.
sc3 ꝙ̄tū ad excludēdū agentē a limīe iudicij qꝛ si hoc
facit libellꝰ super petitōe hereditatis nō d3 recipi nec
tenet reus illi respōdere. Nō aūt d3 itelligi glo. illa ꝙ
sit necesse docere de titulo ante lit. contes. ꝓ uictoria
obtinēda ꝑ diffinitiuā ferendā suꝑ petitōe heredita
qm̄ iura q ꝓducunt ꝓ tali diffinitiua obtinēda debēt
ꝓduci post lit. ꝯt. nō ante extra ut lit. nō ꝯt. ꝑ totum
C. de ꝓba. l. exceptionē cū ibi nō. uel forte moti fue
runt ex his q nō. ci. in addi. ī dicta. l. cogi. ī fi. Et dici
tur fuisse opinio rizar. malū. uidelicet ꝙ exceptio titu
li dicit dilatoria ⁊ sic ē ꝓbāda ante lit. ꝯt. S3 certe de
buissent uidere bar. guil. de cu. ⁊ bal. qui dicūt ꝙ etiā
ꝑemptoria qꝛ ꝑimit ius agētis ⁊ id pōt ꝓpōi ⁊ ꝓbari
post lit. ꝯt. ī uim ꝑemptorie ꝓ diffinitiua obtinēda si
nō fuit ꝓposita uel ꝓbata ante lit. ꝯt. licet ēt sit dila
toria ⁊ possit ꝓponi ⁊ ꝓbari ante lit. ꝯt. ad īpedien
dū ꝓcessum ut supra dictū ē. Sicut uidemus de exce
ptionibꝰ lit. finite ut rei iudicate trāsactiōis ⁊ iurisiur.
l. eleganter. §. siquis post. ff. de cōdi. inde. ⁊ in. c. i. d
lit. ꝯtes. li. vi. Debuerūt ergo absoluere diffinitiue ēt
ab illis quarū tituli ⁊ instrumēta fuerunt ꝓduc. post
lit. contes. sicut ab illis quarū instra fuerūt ante ꝓdu
cta in illis tamē que fuerūt ante ꝓducta poterat libel
lꝰ a principio reici ut supra dixi. sed in alijs non. Sed
sniā diffinitiua debuit obtineri sine q̄cūq3 dubitatiōe
cū iudicibꝰ ꝯstaret de meliori ⁊ fortiori iure ꝙ̄ preten
deret agēs ſm ea que plene nō. per doc. in. d. l. cogi.
fuit ergo dicta cōdēnatio iniustissima maxime quādo
agētes nō solū poterāt repelli per exceptionē tituli: s3
etiā per exceptionē quē de euic. tenet actio cū pat istiꝰ
a zētis diuiserit ista bona cū auctore istorꝝ fratrū ⁊ se
obligauit ad defensam ⁊ cessit istis fratribꝰ oīa iura ⁊
actiones quas habebat occasione illarꝝ rerū: ⁊ sic isti
fratres nō solū habebāt exceptionē que transit in sin
gularē successorē. ff. de excep. rei iudi. l. si mat. §. ite3
iulianꝰ. ⁊ per bar. in. l. si tertiꝰ. in. §. siquis prius. ff. d
aqua plu. ar. sed etiam actionem. ff. de euic. l. si res.
¶ Sed si queritur an in execu. dictarꝝ sniarū si ꝯtige
ret eas nō retractari possit opponi dcā exceptio que
de euic. tenet actio. Respōdeo ꝙ nō siue fuit opposita
⁊ repulsa

⁊ repn'sa siue nullo mõ opposita sꝫ dꝫ agi de euictõe tex. est in. l. uendicantẽ cũ. l. se. ff. euic. Al's frustrato rie essent dicte due sñie ⁊ elusorie. Naꝫ ꝑemptorie ex cep. ñ possũt opponi post sñiaꝫ. que trãsiuit ĩ rẽ iudi catã. l. ꝑemptorias. C. sen. res. in. ñ po. exceptis illis de q̃bus ĩ. l. i. C. de iur. ⁊ fac. ig. ⁊ de illis ista ñ ẽ naꝫ ꝑ cã ĩpugnaret sñia de iniq̃tate si possit opponi ad ĩ pedie idñ executionẽ simpl'r. Ideo ñ dꝫ admitti cũꝫ sñia postꝙ̃ trãsiuit ĩ rẽ iudicatã ñ possit de iniquitate redargui nec de illa q̃ insit re ip̃a nec ꝺ̃ illa q̃ fraude ⁊ ꝯsilio. l. si p̃tor ĩ p̃n. ff. de iudi. Sꝫ exceptio ꝑ quaꝫ non ĩpediꝫ simpl'r executio. sꝫ modificaꝫ ut ẽ exceptõ ne quis exigaꝫ ultra quã facere possit uel exceptio in uẽtarij ne ultra uires hereditatꝭ q̃s ꝯueniaꝫ que ma gis ꝯcernunt executionẽ ꝙ̃ sñiaꝫ bene possũt oppo ni in executiõe. l. ni senius. §. fi. ff de re iudi. so. ma. l. ex diuerso. §. fi. ⁊ utrobiqꝫ nõ. Et ad p̃dicta facit qꝺ̃ nõ. spe. in ti. de excep. §. fi. uer. illud queriꝫ qui di cit excep. p̃cij nõ soluti nõ posse opponi post sñiam in executione sꝫ ꝑ uiaꝫ agendi debet peti qꝺ̃ etiam re fert ⁊ tenet bar. in. l. si duo p̃roni. §. siquis iurauerit ĩ fi. ff. de iureiur. Nec etiã ẽ tractandũ de excep. dolo fac. petere quod restituturꝰ ẽ q̃m nõ esset iste actor cõ uẽtus ⁊ ꝯuictus ⁊ euictõe restituturus ista eadẽ bõa sꝫ p̃ciũ ⁊ interesse. Sꝫ bene uideꝫ ꝓbabil'r dici posse ꝙ possit opponi exceptio retẽtiõis istoꝝ bonoꝝ quo usqꝫ sit istis fratribꝰ restituta pecunia quã soluerũt in emptõe ⁊ omne interesse ab isto agẽte qui ex ꝑsona p̃ris sui. cuius ẽ heres ⁊ qui ad hoc tenebaꝫ. cũꝫ se obligauerit ad defensionẽ ad hoc teneꝫ cũꝫ oĩs actio ꝯpetens auctori istoꝝ fratruꝫ occasione istoꝝ bonoꝝ fuit eis cessa ⁊ sic ꝓ illo debito qꝺ̃ possunt in ꝯtinẽti ꝑ ostensionẽ instr̃i ostẽdere uideꝫ habere retentõeꝫ istaꝝ rerũ. Tũꝫ ex eo qꝛ occasione dicti p̃cij soluti ad eos ꝑuenerunt dicta bona ꝑ ea que habenꝫ ⁊ nõ. in l. si nõ sortẽ. §. si cẽrum de ꝯdi. inde. in fi. ꝑ bar. ⁊ in l. si cũ aurum. ff. de solu. de pig. acti. elegãter. §. qui reprobos ⁊ ꝑ ci. in. l. fi. C. como. pro quo etiã tex. in d. l. si duo. §. marcellus de iureiur. Tũꝫ qꝛ ista exce ptio nõ ĩpedit simpl'r executioneꝫ sed differt ad t̃pus ⁊ sic nõ redarguit sñiaꝫ de iniquitate sꝫ limitat execu tionẽ respectu tẽporis ⁊ sic uꝫ idẽ ꝙ ĩ illa que limitat respectu reruꝫ. l. miles ita heredeꝫ. §. ⁊ qꝛ diximus ꝺ̃ testa. mili. secus in illa que simpl'r impediret ut supra dixi ꝓpter que uideꝫ dicẽdũ q̃cquid dicat spe. ⁊ bar. in locis supra allegatis ꝙ exceptio p̃cij nõ soluti pos sit opponi ĩ executõe sñie si ĩ p̃mo iudicio ñ fuit oppo sita qꝛ nõ impugnat sñiaꝫ nec impedit simpl'r execu tionẽ ꝑ dictũ. §. marcellus. Et hec uera nisi aliquid opponereꝫ ꝯ instr̃a ꝓpter que reddereꝫ dubiũꝫ. An iste tenereꝫ de euictõe uel nõ q̃m exceptiões req̃rẽtes altõrẽ indaginẽ nõ debẽt retardare executionẽ eoꝝ que liquida sũt. l. ille a quo. § si de testamẽto. ff. ad tre. l. ij. C. de edi. diui. adri. tol. Et hoc relinquerem arbitrio iudicis exequẽtis qꝛ nõ est simplex executor sed cũꝫ iurisditione ut uideat si illa que opponerenꝫ ꝯtra instr̃m diuisionis in quo pater istius agentis ob ligauit se ad defensaꝫ ⁊ ad nõ ueniendũ ꝯtra sint ꝓ babilia ⁊ tũc faciat executiõeꝫ ⁊ illa reseruet ĩ ordina rio iudicio qꝰ de euictiõe ageꝫ an nõ. Et tũc executõeꝫ differat ꝑ ea q̃ nõ. bar. ĩ. l. a diuo pio de re iudi. ĩ p̃n cipio iũc. ta. l. nã ⁊ postea ꝺ̃ iuriur. ⁊. l. si is a quo. §. fi. ff. ut legatoꝝ ul' fideicõmissoꝝ fuũ. noie caue. ⁊ qꝺ̃ nõ. ĩ. c. ꝺ̃ cetero ꝺ̃ re iudi. ꝑ Inn. ⁊. c. pastoraꝫ. §. qꝛ ṽo de offi. dele. Et h̃ dicta sint qꝰ ad p̃ncipalia bõa.

Si queriꝫ an aliq̃s sit usurarius an taꝫ cã remittẽda sit ad ep̃m. Et an ꝓrogatio iurisditõis possit fieri de una spẽ iurisditõis ad aliã. Et cũ q̃riꝫ an possit eẽ mr̃i moniũ inꝫ aliquos an ista sit qꝺ̃ iur. an fci. Et si ẽ fci an sit remittẽda ad curiã ep̃i ẽt si opponaꝫ pꝰ lit. ꝯt. cxliiij.

In christi nomine amen.

In p̃ucto p̃nti tria ueniunt discutiẽda. Primũ ẽ utrũ attẽta forma excipiẽdi dicte Iohãne que ẽ ꝙ non fuit nec eẽ potuit de iure matrimoniũ inꝫ p̃dictos dicaꝫ ista qꝺ̃ facti uel iur. Scõm ẽ p̃suppposito ꝙ eẽt qꝺ̃ fa cti utrũ tanꝙ̃ sp̃ualis sit remittẽda ad curiã ep̃i. An ṽo tanꝙ̃ ꝓphana debeat ⁊ possit tractari coraꝫ dño ꝑtãte. Nã si dicaꝫ ꝙ sit qꝺ̃ iur. nulli dubiũ ꝙ uenit re mittẽda. Tertiũ ẽ p̃suppposito ꝙ de sui natura forꝫ re mittẽda si fuisset opposita añ lit. ꝯtes. Utrũ ex eo ꝙ opponiꝫ postea debeat cessare remissio. ¶ Et circa primũ articulũ dñs bar. ĩ. l. quotiens. C. de iudi. dicit ꝙ qñ uertiꝫ qꝺ̃ de ip̃o mr̃imonio an fuerit ꝯtractum uel nõ saltẽ quatenus ĩ eis fuit puta an interuenerit uel ba de p̃nti ⁊ ẽt ꝯsensus iuxta. l. nuptias ff de re. iur. iun ctis his que nõ. ꝑ gl. ĩ. l. cũ notissimi ĩ p̃n. C. ꝺ̃ p̃scri. xxx. an. ⁊. c. tue extra ꝺ̃ spon. tũc diciꝫ qꝺ̃ facti qꝛ ꝯtrhe re uel nõ ꝯtrhere facti ẽ ⁊ in facto ꝯsistit. l. ꝯsilio. §. fi. ff. de cura. furio. ⁊ nisi tale factũ seu ꝯtractus interuenissꝫ ñ posset eẽ qꝺ̃ iur. ar. l. aretusa cũ. l. se. ff. ꝺ̃ statu ho. Si uero qꝺ̃ uertiꝫ ñ sup mr̃imonio an fuerit ꝯtractuꝫ ꝑ uerba de p̃nti uel nõ imo poniꝫ ꝓ ꝯstanti ꝙ sic sꝫ du bitaꝫ an ex illis uerbis resultauerit ul' resultare potue rit ualidũ matrimoniũ uel ñ obstãte aliquo ĩpedimẽ to cãonico uel legali ⁊ sic potius ꝺ̃ uiribus mr̃imonij tũc diciꝫ qꝺ̃ iuris. Et in ista distinctiõe nõ uidenꝫ alij doc. discrepare a bar. qꝛ neutra ꝑs ip̃ius si recte insp̃i ciaꝫ põt ꝓbabil'r negari. ¶ Circa s̃m articulũ ĩ quo ꝯsistit tota uis q̃õnis reperiꝫ bar. ĩ seipso uariasse et ẽt alij doc. iur' utriusqꝫ nã idẽ bar. ĩ. d. l. quotiẽs. C. de iudi. dicit ꝙ p̃ria qꝺ̃ examiari dꝫ ĩ curia seculari qꝛ facti sc̃da uero ĩ curia eccl'astica qꝛ iur. Sꝫ idẽ bar. in l. titia. ff. solu. matri. tꝫ indistincte ꝙ siue disceptꝫ de matrimonio an fuerit ꝯtractũ uel ñ siue de uiribus mr̃i monij. s. an potuerit ꝯtrhi ul' eẽ matrimoniũ inꝫ eos ta lis qꝺ̃ debeat remitti ad ep̃m. Et sic quãtum ad hoc utroqꝫ cãu poterit dici qꝺ̃ iur. qñ uero ñ de matrimo nio uel de eius uiribus disceptaꝫ. Sꝫ de ꝓle puta an talis sit natus ex illis uel nõ tũc qꝺ̃ tanꝙ̃ oio facti di sceptãda ẽ in curia seculari. Et primã p̃tẽ tenẽt ẽt ca noniste. s. Inn. ⁊ Io. an. in nouella ĩ. c. tuã de ordi. cog. dicẽtes ꝙ cũ matrimoniũ sit hodie sacrũm iux̃ il lud quos deꝰ ꝯiũxit hõ ñ sepat nullus aliꝰ sup eo sꝫ ꝙ sit uel ñ sit aut fuerit põt ꝓnũciare ꝙ̃ ille qui uiceꝫ dei tꝫ in terris. s. papa uel eccl'ia seu iudex eccl'iasticus hoc idẽ tꝫ bal. ĩ. d. l. quotiens dicẽs ꝯ bar. ibi ꝙ siue sit qꝺ̃ sup facto. ĩ. an ꝯtractuꝫ uel non. Siue sup iure. s. an potuerit ꝯtrhi remitti dꝫ ad curiaꝫ ep̃i ⁊ dicit ita ser uari. Sꝫ idẽ bal. in. l. cuꝫ ꝓponas. C. de bonis auc. iudi. pos. uideꝫ tenere id qꝺ̃ nõ. bar. ĩ. d. l. quotiens. Idẽ tenet do. pe. de anca. in repetitione. c. ea que de re. iur. li. vi. Pro opi. tñ quã sentit bar. in. d. l. titia ⁊ quã ẽt tenent canoniste facit. c. si iudex laicus de sen. excõ. li. vi. Nã quẽ eẽ clericũ uel non eẽ ẽ facti qꝛ ex fa cto causaꝫ. s. ex canonica ordinũ colla. ⁊ tamẽ iudex laicus de hoc ñ cognoscit ut ibi pꝫ. Itẽ quẽ esse excõi catũ uel non eẽ uel eẽ uel non eẽ hereticum uel simo niacum ẽ facti et tamẽ si de his incidẽter opponitur

corā iudice seculari nō cognoscit ut nō. Jo. an. i. d. c.
tuā. Breuiter in casu nr̄o pōt dici ꝙ sit qō taz facti ꝙ̄
iur. facti quidē dū excipiēs dic̄ ꝙ iter illos nō fuit mr̄i
moniū. Pōt eniz itelligi ꝙ nō fuit mr̄imoniū scz uali
dū posito ꝙ ṽba iteruenerit ꝛ tūc esset qō iuris. Itē
ex eo ꝙ subicit̄ nec esse potuit silr̄ claruz ē ꝙ ē qō iu
ris iō quācūqz opi. teneamus dicēdū ē debere remis
sionē fieri ne cāe ꝯtinētia diuidat̄. C. de iudi. l. nulli.
Sz i cā usuraria qn̄ ē qō facti scz an tal̄ receperit usu
ras uel nō receperit tūc ē mere ꝓphana ꝛ pōt retra
ctari i curia seculari ꝛ ꝯpelli ad restitutōnez. l. si non
fortē i pn̄. ff. de ꝯdi. inde. Si uero ē qō iur. puta an
ꝯtctus ille sit usurarius uel nō tūc secus ut nō. pau. ð
liaza. i cle. i. ð usuris ꝛ ꝑ bar. i. d. l. titia. Sz qō mr̄io
nialis etiā cū dubitat̄ de facto uidet̄ spūalis ex eo qꝛ
mr̄imoniū ē sacrūm ecc̄liasticū iō distinctio illa sit qō
iuris uel facti nō sic attendit̄ s'm doc. sup̄ dictos lz se
cus qn̄ ð sola ꝓle discrepat̄. ¶ Circa tertiū ꝛ ultimū
articulū uidet̄ dicēdū ꝙ cuz dicta exceptio ꝛ petitio re
missiōis ad curiā ep̄i ꝯcernat iurisdictionem secularis
qꝛ negat̄ eā habere debuerit oppōi in inicio. i. an̄ lit.
ꝯte. l. fi. C. de exce. ff. de iudi. l. sz ꝛ si suscepit i princi
pio. Cōtrariū ē uerius qꝛ n̄ potuit opponi anteq̄ ar
ticularet̄ de mr̄imonio ꝑ agētē sz ante lit. ꝯte. nō fuit
articulatū nec articulari potuit de mr̄imonio qꝛ istud
ꝯcernit negociū p̄ncipale de quo agit̄ cū i hoc funde
tur agētis itentio iuxta illud si filius ergo heres iuxta
nō. i. l. si cū dotē. §. trāsgrediamur solu. ma. ꝛ sic ue
niebat articulādū post litē ꝯtes̄ sicut ꝛ ꝓbāduz extra
ut lit. nō ꝯte. ꝑ totū. Igit̄ nō ē iputandū dicte dn̄e si
an̄ lit. ꝯte. nō opposuit qꝛ nec opponere potuit ar. l.
petēde. C. de tēp. in integ. resti. l. siq̇s libertatē pᵒme
diū. ff. de peti. here. Preterea tūc p̄iudicat sibi q̇s si
nō opponit exceptionē fori a p̄ncipio qn̄ pōt iurisdi
tionē iudi. ꝓrogare qꝛ tunc ꝓrogare uidet̄ qꝛ cen̄set̄
ꝯsentire in iudicē ꝙ sup̄ alijs ꝓnūciet ut. d. l. sed ꝛ si
suscepit in p̄ncipio. Sz in casu nr̄o iurisditio iudicis
secularis non esset ꝓrogabilis ꝑ ꝑtes ut de cā spūali
posset cognoscere ꝛ ꝓnunciare cū talis iurisdi. ꝛ ptā
tis sit incapax. c. decernimus de iudi. de prescri. cām
que. c. sacrosanc. ꝛ. c. massana de elec. ꝛ sunt sepate
iurisditōes. c. nouit ð iudi. ꝛ i auc. qūo oportet epis.
in p̄n. cū ibi nō. Et iurisditio nō pōt ꝓrogari ð una
spē iurisditionis ad alterā unde in iudicē nō habentē
imperiuz nō pōt fieri ꝓrogatio ut habeat iuxta nō.
ꝑ Inn. in. c. de causis de offi. dele. ꝛ ꝑ legistas in. l.
i. ff. de iudi. Sed iudex secularis habet cognitionē ð
ꝓphanis nō de spūalibᵒ etiaz iter suos subditos igit̄
ad spūalia nō potest eius iurisditio ꝓrogari exp̄sse.
Igitur nec uidet̄ tacite ꝓrogata per nō oppōnez ex
cep. a principio. l. qui ad certū. ff. locati. Cōcludo re
mitti debere cognitionē dicti articuli scz an fuerit mr̄i
moniuz uel esse potuerit iter p̄dictos ad ecc̄liasticam
curiā ꝑ c. tuā sup̄ al̄ ubi casus sz cōez lecturā nō ob
stāte ꝙ an̄ lit. ꝯte. hoc nō fuerit petitū ꝑ ea q̄ dcā sūt.

¶ Si testōꝛ ꝯmittit ut executoꝛ debeat deputare ali
quē ul̄ aliquos pᵒ eiᵒ mortē an ualeat tal̄ dispositio.

.cxlv.

¶ In christi nomine amen.

In qōe q̄ uertit̄ iter reuerēdissimū i xp̄o p̄rez ꝛ dn̄m
d. petruz donatū paduanū antistitē ex ꝑte una. Et
dn̄z archip̄sbyterū paduanū ꝛ priorez hospitalis do
mus dei ac etiam priorem sancti benedicti ex altera
super gubernatione collegij scolarium de padua uo
cati del sancto ꝯstructi ꝛ fundati a recolēde memorie
dn̄o pilleo cardinali dicto de rauēna seu ꝑ suos ꝯmis
sarios de bonis suis. Viso testō prefati dn̄i cardinal̄
ꝛ executōe ꝯmissa tā sup̄ dc̄o collegio q̄ sup̄ alijs ꝑti
bus executoribᵒ ꝛ spāl'r. Spectabili militi dn̄o paulo
de leone ꝛ eximio doctori frācisco ð zabarellis postea
facto cardinali florētino. Visaqz deliberatiōe postea
facta ꝑ p̄fatos dn̄m paulū ꝛ dn̄m frācis̄cū apud came
rā iprestitoꝝ de uenetijs ad quos uidelz post coꝝ obi
tū deberet ꝑtinere gubernatio dicti collegij scz ad p̄fa
tos tres de quibᵒ supra saluo tn̄ ꝛ reseruato iure dn̄i
ep̄i paduani qui eēt ꝓ ip̄e uisa ēt ꝑte rogatoꝝ serenis
sime ducalis dn̄ationis uenetiaꝝ cuius uigore ꝑ dictū
dn̄m archiep̄sbyteꝝ asserit̄ sequuta ꝛ emanata p̄dcā
declaratio facta ad camerā iprestitoꝝ que tn̄ ꝑs roga
toꝝ nil face uidet̄ ad ꝓpositū uisa ēt ꝯmissiōe nobis
facta ꝑ spectabilē ꝛ magnificū uiꝝ dn̄m nicolaū capel
lo ptātē paduanū de mādato ducalis dn̄atōis ꝛ audi
to p̄fato dn̄o archip̄sbytero i his que suo ꝛ suoꝝ noie
di. ē uoluit ꝯ nr̄az ꝯmissionē ꝛ ēt a nobis appellāte.
Requisiti tādē ut debeamus saltē ꝑ uiā ꝯsilij decla
re q̇d nobis uidet̄ ꝛ ad quē ꝑtineat gubernatio dicti
collegij de iure an ad dictū dn̄m ep̄m an ad p̄fatū ar
chipresbyteꝝ ꝛ socios attētis p̄dictis de mādato p̄fati
dn̄i ptātis oi uia iure ꝛ mō quibus possumus uel ut
iudices ꝛ ꝯmissarij ðputati int̄ dictas ꝑtes uel ut sim
plices ꝯsultores. Dicimus ꝛ declaramᵒ gubernatōez
predictā de iure spectare ꝛ ꝑtinere ad p̄fatū dn̄m ep̄z
paduanū ꝛ suos successores ꝓpter defectū executoꝝ
deputatoꝝ in testō dicti dn̄i pillei qui oēs mortui sūt
cū iste sit locus deputatus ꝓ pauperibᵒ scolaribᵒ quo
rū ep̄s ē ꝛ eē dz p̄r ꝛ gubernatoꝛ ꝛ caput tā de iure ci
uili q̄ cāonico ut. l. nulli. C. de ep̄is ꝛ cle. ꝛ auc̄. lz ibi
posita ꝛ de eccle. ti. § siq̇s ꝓ redēptōe extra de testa.
tua. Nec aliq̇d ualet uel operat̄ declaratio facta i ꝯtrāū
ꝑ p̄fatos dn̄m paulū ꝛ dn̄z frācis̄cū ꝙ ad p̄fatos tres
s. ad dn̄m archipresbyteꝝ ꝛ dictos duos priores post
coꝝ mortē deberet ꝑtinere ꝓpter plura. Prīo qꝛ ex
tenore testi n̄ apꝑet hoc eis fuisse ꝯmissū ut aliquem
uel aliquos post coꝝ mortē ðputarēt uñ cū tota ptās
taliū executoꝝ testamētarioꝝ pēdeat ex testō ꝓut isi.
dicit̄ de ptāte arbitroꝝ. l. nō distiguemus. §. ð officio
ff. de arbi. querēdo de ptāte ipsoꝝ ispiciēdus ē tenoꝛ
testi ut alibi dicit tex. i. l. si stipulatus sū stichū aut pā
philū. ff. de uer. ob. Et ita dic̄ bal. i. l. id qð paupibᵒ
C. de epi. ꝛ cle. i tertia colū. uer. uenio ad quartuz ꝛ
id qð n̄ repit̄ eis ꝯmissū ex tenore testi ꝓ nō ꝯmisso
hētur ar. l. fideiussores magistratuū. §. ꝓ aurelio. ff.
de fideius̄ ibi lecta subscriptōe ꝛc̄. Et hoc p̄supposito
ꝙ n̄ fuerit eis hoc ꝯmissū a testatore sequit̄ necessario
ꝙ alijs hoc ꝯmittere non potuerūt tum qꝛ ꝯmiserūt
pro tēpore quo ip̄i ptātem non erāt habituri. l. post
eorum mortē cuz mors oia soluat in auc̄. de nup. §.
deinceps iūcta. l. eum qui. §. fi. ff. de iurisdi. om iudi.
ꝛ. l. fi. ff. de penis. Tuz qꝛ illis erat ꝯmissa executio i
re incerta certificāda eorum arbitrio ꝛ sic uidet̄ fuisse
electa idustria personaꝝ illoruz ideo alijs hoc cōmit
tere non potuerūt. ff. ð diuer. ꝛ tēp. prescri. l. penul.
§. fi. de offi. dele. c. is cui li. vi. ꝛ qð nō. ci. in. l. i. ff. de
offi. procur. cesa. ꝛ bar. i. l. fi ꝓcuratorē. §. i. ff. man
dati ꝛ ita tenet archidi. ꝛ Jo. an. in. c. fi. de testa. li.
vi. ꝛ bal. in. l. nulli. C. de epis̄. ꝛ cle. in uer. ꝓ sua con
scia ꝛc̄. per illum tex. Secūdo quia posito ꝙ testatoꝛ
hoc eis ꝯmisisset scilicet ꝙ deputarent aliquem uel ali
quos

quos post eorum mortem nõ nominãdo aliquez uel aliquos certũ uel certos uidet ꝙ ñ ualuisset ꝯmissio. Ita determinat Jo. an. i nouella i. c. i. i fi. ð ꝓcur. li. vi. ꝑ. l. ij. ff. de ꝓcur. ꝛ ꝑ illũ tex. in q̇b⁹ dicit ꝙ ꝓcur. nõ dz dari icertus ſz certus ergo nec ꝯmissio potest fieri de incerto eligẽdo bar. tñ alit uidet distinguere i executore ultime uolũtatis i. l. q̇dã relegat⁹. ff. ð reb⁹ dubijs ꝛ bal. i. l. id qð paurib⁹ in tertia colũ. uer. uenio ad quartũ. Tertio qꝛ posito ꝙ eis specialr ꝛ expſſe dixisset i secreto ꝙ uolebat p⁹ mortẽ illoꝝ ꝑtinẽ gubernatõez ad p̃fatos tres cũ tñ p̃fati dñs paulus ꝛ dñs frãciscus ðclarauerũt apud camerã in p̃storũ ita fuisse ð mẽte testõris debebãt iurare qꝛ tãꝙ testes uident fuisse loquuti ꝛ aliter ñ erat eis credẽdũ. l. theopõpus ff. de dote p̃le. Sz nec hoc sufficiebat si ñ apparet ex tenore testi ꝙ eis ꝯmiserit declaratõez uolũtatꝭ sue secreto illis specificate. Et ẽt ꝙ aliq̃ ꝯiecture ꝯcurrerẽt ꝙ ita fuẽit uolũtas ðfũcti. ut pz ex. d. l. theopõpus. ff. de dote p̃le. iũcta. l. quẽ heredi. ff. de reb⁹ dubijs ꝛ qð ibi nõ. ſz nullũ istoꝝ fuit hic igit ꝛc. Naz ꝛ ipi cũ fecerũt illã declarationẽ nõ dixerũt istã fuisse uolũtatẽ defuncti ꝙ regimẽ dicte domus foret apud illos tres post eoꝝ mortẽ ꝛ ꝙ hoc eis ꝯmiserit i secreto. Sz solũ dixerũt uolũtatẽ defuncti fuisse ꝙ facerẽt ordinatões i dcã domo ꝛ ꝙ int alia ordinãda h erat p̃cipuũ de ꝓuidẽdo ad quos post eoꝝ mortẽ gubernatio ꝑtinẽt ꝛ sic nõ fuerũt nudi ðclaratores uolũtatis defũcti ſz arbitratores qꝛ eoꝝ arbitrio hoc fecerũt ꝛ cõicato ꝯsilio iter eos nec iurauerũt. Quarta rõ ẽ qꝛ reseruauerũt ius ꝛ ptãtẽ dñi ep̃i paduani. Et sic uident dictã electionẽ ꝛ declarationẽ fecisse sub ꝯditionẽ si ꝛ i ꝗ̃tũ p̃fata gubernatio non ꝑtineret ad ep̃m paduanũ uel si ꝑtineret nollet eã acceptare als nõ intẽdebãt nec poterãt illi p̃iudicare ul derogare cũ nec testõr potuerit. C. de epi. ꝛ cle. auc. lz ꝛ i corpore unsumit. Repto g° ꝙ nõ facta dicta declaratõe p̃fata gubernatio ꝑtineat ad p̃fatũ dñm ep̃m ꝓut ex supioribus satis pz sequit ꝙ dcã declaratio cessare dz p̃fato dño ep̃o uolẽte dictã gubernationez acceptare ꝑꝑ dictã reseruationẽ ꝛ sic hz dcã declaratio p nõ facta sicut in simi cũ p̃stat cautio sub exceptõe. ff. de dã. ifec. l. p̃tor. §. i. ꝛ e. ti. l. qui uias quib⁹ mo. pig. ul hypo. sol. l. iiij. §. i ibi nisi salua cã pignoris ꝛc. de libe. exhibẽ. l. iij. §. penul. de aqua coti. ꝛ esti. l. penul. ibi sine p̃iudicio ꝛc. C. ð agr. ꝛ cẽsi. l. ḿb°. §. huiusmõi. Concludimus ut supra.

An ꝯuẽtio fcã ð ñ alienãdo rez siue iter uiuos siue i ultia uolũtate teneat ꝛ q̇s sit effect⁹ ꝯuẽtiõis. Et q̇d si ꝯ̃ fiat ꝛ i h cãu an possit dcã res relinq̇ extñeo hẽdi uel in illa ꝯstitui ꝛ q̃nõ talia bona repetantur.

cxlvi.

In christi nomine amen.

Sup ſo pũcto ꝓ ðclaratõe ei⁹ ð q° q̃rit uidẽda sunt p⁰ra. Primũ utꝝ dcã ꝯuẽtio fuerit ꝛ sit ualida ad qð rñdet ꝙ i ꝗ̃tũ ꝯtinz ꝙ neut eoꝝ alienet int uiuos sine dubio ẽ ualida ꝑ ea q̃ ple hñt i. l. ea. l. C. ð ꝯd ob cau ſz i ꝗ̃tũ ꝯtinz ꝙ ñ possit aliẽare i ultia uolũtate ut nõ ualẽ q̃si ꝑꝑ h ipediat libera testi factõ. ff. de ṽ. ob. l. stipulatio h mõ ꝛ ut casus i. l. lz. C. ð pac. Cõtrariũ ẽ dicẽdũ qꝛ ibi loq̇t qñ ess; fcã ꝯuẽtio ð oib⁹ bonis. Et sic ð uniuersali successiõe h ñ sic ſz ð certis ꝑticularib⁹ bõis i q̇b⁹ ñ stat uniuersal successio g° ꝛc. ar. coꝝ q̃ notant i. l. fi. C. ð pac. Et i. d. l. stipulatio hoc mõ i qõe de donatiõe oĩum bonoꝝ qꝛ si aliqua reseruant p̃ntia uel futura ualet quasi ꝑ cã ñ tollat libera testi factõ. Pro quo ẽt facit qꝛ lz ñ possit q̇s se astrigẽ ad nõ reuocãdũ uniuersalẽ istitutiõez ut ple nõ. i. l. si q̃s i p̃ncipio testi de le. iij. ꝑ bar. post di. Bene tñ põt se astrigere ad nõ reuocãdũ ꝑticulare legatũ cũ i cãu quo reuocarz ex tũc res legatas donat ut nõ. bal. C. de testa. l. sãcimus ad finẽ ꝛ ẽt ad reliquẽdũ titulo legati ſm quosdã ꝛ dicit fuisse dictũ bar. i antiq̇s recollec is ꝑ tex. cũ gl. i. l. iubemus. §. fi. i gl. desiderabãt quidã. C. de sacrosan. eccl. Hoc tñ ꝓ certo ñ ẽ ponendũ. Scðo uidẽdũ ẽ presupposita ualiditate ꝯuẽtiõis quis eẽt eius effect⁹ si fuisset ꝯ̃ factũ. Rñdeo qꝛ fuissz ipedita trãslatio dñij ꝓpt expressaz hypothecã ꝛ obligatõez bonoꝝ factã ꝓ eius obseruãtia ſm opi. bar. ꝑ l. si creditor pignor s. §. fi. ff. de distra. pig. ꝛ nõ. per bar. i. d. l. ea. l. Et fuissz purificata dõatio facta alteri ꝑti de dictis bonis i dictũ casũ nõ tñ dico ꝙ i ipsã eẽt trãslatũ dñiũz nisi i instrõ ꝯtineret ficta traditio ꝑ cõstitutõez precarij uel aliũ silez modũ. C. de pac. l. traditõibus cũ si. Tertio uidẽdũ ẽ de effectu dicte cõuẽtõis i cãu quo ñ fuerit ꝯ̃ factũ ꝓut ẽ i cãu nr̃o reuera ut dicã i sequẽti. Ponam⁹ eiz ꝙ dictus seius decessisset nullo relicto filio ꝛ ab itestato ꝛ titi⁹ repudiasset hereditatẽ suã que ꝑuenisset ad aliũ utiũ posset p̃fatus titius petẽ dicta bona ṽtute dicte ꝯditõis ab illo herede. Rñdeo ñ cũ i dicta ꝯuẽtiõe nulla ꝯtineat ꝓmissio affirmatiua de dãdo dicta bona fr̃i sup̃stiti i dictũ casũ ſz solũ ꝓmissio negatiua de nõ alienãdo dicta bona lz adiecta fuerit cã. s. ut ꝑueniãt de uno i alteꝝ si ꝯtingat alteꝝ decedere sine liberis que uerba sine dubio i ultima uolũtate iducerẽt dispõnẽ postꝙ fuerũt ꝓlata ꝑ modũ cãe ul rõnis. ff. de le. iij. l. fidei cõmissa. §. hec uerba ꝛ. l. nomẽ ðbitoris. §. fi. lz sec⁹ si nõ per modũ cãe ſz enũciatõis futuri euentus. l. pater filiũ. §. fundũ. e. ti. ꝛ ibi per bar. Sz i ꝯ̃ctibus hoc non reperit ꝙ modus uel uerba i modum cãe ꝓlata habeant uim ꝓmissionis nã ea que nõ. bar. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. i uersi. uenio ad ſm de uerbis enunciatiuis ꝓlatis per modũ cãe loquunt i ultimis uolũtatibus. Et ita pz ex legib⁹ ibi alle. s. l. ẽptor §. fi. ð rei uen. l. si socer. §. lutius solu. ma. Itẽ pz expresse per nõ. per bar. i dicta. l. ex hac scriptura ante fi. ubi dicit ꝙ uerba iter uiuos non faciũt dispõnẽ nisi qñ emittũt ad liberãdũ als faciũt ꝓbationẽ si emittunt principalr ꝑꝑ se als secus ꝛ hic nec ad liberãdũ nec p̃ncipalr ꝓpter se. Uident ergo dicti fratres ꝑ dictã ꝯuentõez uoluisse int se reseruare ltimã successionẽ sicut in simi. ff. de uul. ꝛ pu. l. uel singulis. C. de impu. ꝛ alijs substi. l. penul. ut alter alteri i illis succederet ab itestato ꝓut i si. hẽtur i tex. ꝛ gl. ff. de here. isti. l. lucius cũ enim iter eos uigeret dictũ ius succedendi ab intestato iuxta nõ. per bar. i. l. is põt. ff. de le. iij. censent illud reseruare uoluisse prout in si. de iure accrescẽdi hẽtur in. l. codicill. ff. de usufruc. lega. C. de impube. ꝛ alijs substi. l. quãuis i fi. Sic ergo si repudiasset hereditatẽ ab itestato nec dicta bona posset hẽre ar. eius qð nõ. ci. in. l. heres istitura. C. de impube. ꝛ alijs substi. Idẽ dicẽdum ꝛ multomagis si seius decessit cum filio sed eius filius sine liberis ꝓut hic si ꝛ ꝙ agi non põt ex dicta ꝯuẽtione. Nã isto casu ẽt si fuisset dispõ ultime uoluntatis non posset agi cuz de ipso tantũ seio dictũ fuerit si decederet sine liberis non de eius liberis si ꝛ ipsi sine liberis decederẽt. Et iõ ipso decedente cum liberis ꝯditio illa euanuit. C. de

insti. ꝛ substi. l. siq̇s heredē ꝛ pꝫ ex notatis ꝑ bar. i. l.
si sic. ff. de le. iij. ꝛ. l. cēturio ꝺ uul. ꝛ pupil. i tertia q̄ō
ne p̄ncipali de ꝯp̄ēdiosa facta ꝑ ṽbũ cōe uersi. q̄ro ul
terius q̇d si testōr dixit ñ ob. auc. sꝫ ꝛ siq̇s. C. ꝺ secũ.
nup. q꞉ ibi casus ē spālis q꞉ dispō facta si aliq̇s ꝺcede
ret sine liberis locũ hꝫ si decessit cũ liberis t̄m ei⁹ libe
ri sine liberis ꝛ ita exp̄sse determinat ibi ci. i fi. ꝛ Jo.
an. i addi. spe. ti. de testamentis §. in primis uersi.
fi. in ultima questione ubi ita exp̄sse determinat per
l. cũ uxori. C. qñ dies lega. ce. ꝛ. ff. ad trebel. l. heredi
bus in p̄ncipio ¶ Quarto loco uidēdũ ē utꝝ i casu
nr̄o dicat̄ fuisse ꝯ factũ. Respōdeo ꝑ seiuꝫ clarũ ē ꝙ
ñ q꞉ nec iter uiuos nec i ulria uolũtate ip̄e alienauit
i extraneos sꝫ ꝑ filiũ sei uidet̄ ꝯ factuꝫ q꞉ ip̄e uꝛ̄ alie
nasse i extraneos istituendo matrē ꝛ sororē. Nā oēs
uidēt̄ haberi ꝓ extraneis excepto titio ꝛ descēdentib⁹
suis ad quos fuit eoꝝ intētio ꝙ ꝑuenirēt illo decedē
te sine liberis. Cōstat aũt ꝙ ꝓhibita alienatōe in ex
traneo ēt heredis institutio de ip̄is censet̄ ꝓhibita. l.
peto. §. fratre. ff. de le. ij. Sꝫ ꝯriũ est uerius. Naꝫ ibi
res ꝓhibita alienari erat ipi⁹ ꝓhibētis ꝛ fiebat ꝓhibi
tio i ultia uolũtate ꝑ quā potuit ꝓhibēs facē ꝙ ñ trā
siret i heredē extraneũ ip̄ius ꝓhibiti. Nec ad hoc re
sultabat icōueniēs aliq̄ꝺ scꝫ ꝙ ex hoc uideret̄ sibi sub
lata libera facultas testādi q̄ꝺ eniꝫ ibi notat̄. ut uidea
tur ꝓhibita heredis istitutio hoc nō iportat ut here
dē extraneũ istituere nō possit. sꝫ h̄ ut illud dñiꝫ rei
ꝓhibite nō trāseat ad ext̄neos sꝫ ad familiaꝫ redeat.
Nec ꝑ hoc uꝛ̄ decedere ꝓ ꝑte testatus ꝛ ꝓ ꝑte itesta
tus. Sꝫ in casu nr̄o res ꝓhibita alienari erat ip̄ius ꝓ
hibiti. Et si diceremus ꝙ nō potuisset istituere extra
neas ꝑsonas censeret̄ ꝓ hanc ꝯuētionē restricta uel
adēpta libera facultas testādi ꝛ sic nō ualeret ꝑ. l. sꝫ
C. de pac. Et iō ut sup̄ dixi nō ē dicendũ ꝙ dcā ꝯuē
tio hoc illicitũ ꝯtineat iuxta nō. i. l. siq̇s sub ꝯditione
ff. ꝺ ꝯdi. insti. Itē si diceremus ꝙ dñiũ illaꝝ reꝝ nō
trāsiret in dictũ heredē sequeret̄ absurdũ ꝙ decede
ret ꝓ ꝑte testat⁹ ꝛ ꝓ ꝑte itestatus ꝯ regulaꝫ. l. ius no
strũ de regulis iur. dicēdũ est ergo ꝙ ex ui necessarie
ꝯsequētie dicta bona sequāt̄ heredes scriptos. ff. ꝺ he
re insti. l. si ita q̇s heres istitutus fuerit excepto fundo
ꝛ ꝙ dicta ꝓhibitio solũ habeat locũ qñ fieret aliena
tio ꝑ ultimā uolũtatem ꝓ dictis bonis exp̄sse ꝛ spālr
ñ aũt qñ uniuersalr ꝑ istitutionē heredis sicut ꝛ alibi
ꝯtingit qñ fit ꝓhibitio ꝑ. l. generalr ꝛ in quoscũq꞉. l.
i. ff. de fun. dota. licet nō sic qñ in certũ genus ꝑsona
rũ dicta. l. peto. §. fratre. Nā ꝛ multa trāseunt cũ uni
uersitate que per se ꝛ spālr nō trāsirēt. l. quedā ff. de
acquiren. re. do. l. i modiis ꝺ ꝯhē. emp. ꝛ sic si dcā
mater ꝛ soror fuissēt sole istitute uel substitute trāsiret
ad eas dñiuꝫ dictaꝝ rerũ. nec ꝑ hoc cēseret̄ fuisse ꝯfa
ctuꝫ q꞉ ista spēs alienatōis ꝑ uniuersalē institutionē
nō pōt ꝯp̄hendi in dicta generali ꝓhibitione ne se
quāt̄ incōueniētia de quib⁹ supra ꝛ ꝑ ꝯsequēs ñ pōt
dictus titius agere ad dcā bona tāq̄ꝫ donata ex dicta
ꝯuentione q꞉ ꝯfactum fuerit q꞉ ꝯfactũ nō ē. ¶ Qui
to loco uidendũ est ex cuius facto cēseri posset ꝯ factũ
in casu nr̄o. An ex facto sei tātuꝫ paciscen. an etiā ex
facto filij dicti sei. Et uidet̄ prima ꝑs uera postq̄ꝫ de
seio fuit facta mentio si decesserit sine liberis nō de fi
lijs eius ꝛ ip̄i eodē modo ꝯcederēt ut dixi. Cōtrariũ
ē uerius. Naꝫ illud uerũ q̄ꝫtũ ad hunc effectũ ut ꝑue
nirēt dicta bona ad sup̄stitē si nō esset ꝯtrafactuꝫ ꝓ
pter mortē alterius eorum ut dixi. Sꝫ q̄ꝫtũ ad hoc ut
ꝑuenirent ex donatione si contrafieret ad non ꝯtra
facientē ēt filij ꝛ heredes alterius eoꝝ ꝯp̄hēdunt̄ ut
pꝫ in illa ꝑte duꝫ quilꝫ eoꝝ ꝓmittit ꝓ se ꝛ suos here
des ꝓmissa seruare ꝛ i illa ꝑte dũ dixerũt ꝙ factũ ꝑ
alteꝝ dictoꝝ fratrũ ꝛ heredũ eorūdē ꝯ p̄dicta itellige
ret̄ ipso iure irritũ ꝛ nullũ ꝛ sic ꝯmitteret̄ stipulatō do
nationis ꝑ factũ filij sicut per factum alterius eoruꝫ.
¶ Sexto ꝛ ultimo uidēdũ ē utrum dictus titius saltē
possit petere dicta bona uirtute institutōis facte ꝺ bo
nis obliga. ꝛ de illo cui obligata sũt quasi ip̄se sit ille
ꝛ ista sint illa bona de quibus testōr sensit. Et uidet̄
breuiter dicēdũ ꝙ non. Nā aut dicimus ꝙ ista sint il
la bona obligata ex eo q꞉ sunt obligata ꝓ obseruan
tia ꝯuentionis. Et certe de tali obligatōe testōr non
sensit q꞉ ip̄e distinxit iter bona obligata ꝛ non obliga
ta instituēdo i singulis diuersos. Sꝫ ꝓ obseruātia cō
uētionis oia bona erāt obligata ergo de ista indistin
cta obligatiōe non sensit postq̄ꝫ distincte loquutus ē.
Aut dicimus ꝙ ista bona dicant̄ obligata ex eo q꞉ de
ip̄sis fuit facta ꝯuentio ꝙ nō alienarent̄ ꝛ certe istud
non ē ueꝝ q꞉ talis ꝯuentio de se non afficit res sꝫ ꝑ
sonā iuxta plene nō. in. l. ea lege. C. de ꝯdi. ob cau.
Et iō uidet̄ ꝙ ꝓprie loquēdo nō reperiāt̄ aliqua bo
na obligata i quibus possit uerificari dicta istitutio fa
cta de bonis obligatis. Et iō nihil excipiũt dicta uer
ba de uniuersali istitutione q꞉ exceptio obscura ꝓ nō
facta habet̄. l. titie textores. ff. de le. i. ꝛ. l. siquis lega
uerit fundũ cornelianuꝫ exceptis uincis iūcta. l. si sic
§. i. co. ti. C. de fal. cā. l. si nō designata ueꝝ q꞉ credē
dũ ē testōrem sensisse de illis cũ nulla alia sint ꝺ qui
bus sentire potuerit potius de benignitate q̄ꝫ de rigo
re ꝛ ꝓprietate uerboꝝ uideret̄ ad illas admittendus
frequēter eniꝫ ꝯtingit ꝙ testatores errore labunt̄ i lo
quēdo ip̄roprie. l. qui fructus predioꝝ. ff. de usufruc.
lega. ubi talis error ꝛ iperitia uitiare uideretur dispō
nē ꝛ in cāu nr̄o credidit illa bona obligata ex eo ꝙ ꝑ
sona erat ꝓ illis obligata ꝛ non erat ueꝝ unī uidetur
hic hēre locũ lex in ambiguo. ff. de rebus dubijs scꝫ
ꝙ qui aliud dicit q̄ꝫ q̄ꝺ uult neq꞉ id dicit q̄ꝺ significat
uox q꞉ id non uult neq꞉ id q̄ꝺ uult q꞉ id ñ loquit̄. Re
mitto ergo hoc in ꝯscia ꝑtis ꝓ qua ꝯsulo si certa est
de intentione testatoris. Laus Deo.

¶ An ualeat testm̄ i quo testōr mādauit exequutori
b⁹ ut distribuāt oia bona sua int̄ pauꝑes christi ꝛ q̇s
dicat̄ tũc istitut⁹ et an alia legata ñ pia facta i tali testō
teāt ꝛ qñ executōes dicāt̄ fuisse negligētes ut ep̄s pos
sit distribuē et an possint distribuē i unā t̄m ꝑsonā et
an illa ꝑsona electa dicat̄ hēs ul' ul'alis successor ꝛ an
i euꝫ trāseāt iura hēditaria tā actiua q̄ꝫ passiua.

cxlvij.

¶ In christi nomine amen.

Suꝑ p̄rio q̄sito uꝛ̄ dicēdũ ꝙ testm̄ p̄dictũ nō ualeat
uel ꝙ ñ possit dici testm̄ cũ careat istitutōe heredis q̇ ē
caput testi. ff. de his que i testō delē. l. ꝓxie. C. de te
sta. l. nō codicillũ cũ ibi nō. Cōtrariũ ē postq̄ꝫ māda
uit executorib⁹ ꝙ distribuerēt oia bona ꝓ aia sua q꞉
uꝛ̄ pauꝑes istituisse ꝛ dicti executores noie pauꝑꝝ ui
dent̄ istituti sꝫ cōeꝫ opi. ꝑ. c. si tibi cũ ibi nō. de testa.
ꝛ fuit opi. Roffre. i ti. de acti. ex testa. ꝛ nō. spe. ti. ꝺ i
stru. edi. §. nũc ṽo aliqua ṽ. item pone ꝙ aliq̇s ꝛ ibi
Jo. an. i addi. q̄ icipit ꝯstat ꝙ tꝫ Et nō. bar. i. l. cētu
rio. ff. de uul. ꝛ pupil. i scd̄a q̄ōe p̄ncipali. Et ualꝫ di
cta istitutio a iure p̄sũpta ꝺ dict̄ pauꝑib⁹ lꝫ facta corā
q̇nq꞉ testib⁹ t̄m q꞉ ualeret ēt corā duob⁹ ad piaꝫ cām
de testa.

de testa.c.cū esses ꝛ.c.relatū ꝛ plene nō.i.l.i.C.de
sacrosanc.ecc. ¶ Sup scdo ꝛ tertio quesito simul uř
dicēduȝ ꝙ cū dcā dispō ualeat iure spāli dūtaxat ꝓpt
fauorē pie cāe nō debeat ualere nisi ꝗtū ad ipaȝ piā
cāȝ ꝛ sic oia ueniāt distribuēda ꝓ aīa. ꝗtū uero ad le
gata nō pia nō uidet̃ ualere ar. C.de testa.l.hac cō
sultissima. §.ex impfecto. Cōtrariū ē uerius. Naȝ ex
quo ē ibi numerus testiuȝ sufficiēs ad legata lȝ insti
tutio ualeat de iure spāli dat robur lega.ut ualeant
de iure cōi qꝛ nihil ē qd̕ habeat legata uiciare. Nec d̕
fectus īstitutionis nec defectus numeri testiuȝ Et sic
nō obstat. §.ex impfecto qꝛ uēꝝ esset qd̕ ibi dicit̃ de
extraneis q̇bus esset aliq̇d relictū qñ nō essent ibi sal
teȝ tot testes quot sufficiūt ad relinquēdū extraneis.
puta duo tātū q̄ sufficiūt īstitutōi filioꝝ. sȝ non institu
tōi uel legato facto extraneis sȝ si corā q̇nqȝ testibus
fieret testūȝ inter liberos sine dubio ualerēt legata fa
cta in eo extraneis psonis de iure cōi.lȝ īstitutio essȝ
ualida de iure spāli. Preterea hic fuit apposita cla co
dicil.si nō ualet iure testi ꝛc.que ītelligit̃.i.quatenus
nō ualet.ff.de le.i.l.stichū q̄ mens erit. Unde ꝗtuȝ
ad īstitutionē factā de pauperib⁹ uel de executorib⁹ cū
illa possit ualere iure testi lȝ iure spāli nō operat̃ cla
sȝꝗtū ad legata si dicamus ea nō posse ualere iure
testi operabit̃ ꝛ faciet eā ualere iure codicilloꝝ ut i si.
nō.p doc.i auc.ex cā.C.d̕ libe.p̄te.in ultima gl.ma
gna ecōuerso scȝ qñ īstitutio nō pōt ualere iure testi
ꝓpter p̄teritionē uel exheredationeȝ legata uō sic ut
dicta auc.ex cā. Nā tunc cla codicillaris opat̃ circa in
stitutionē qꝛ ꝯuertit cā i fideicōmissū. Nō aūt opatur
circa legata que ualida remanent iure testi ut nō.in
p̄ncipio dicte gl.ꝛ ita tenēt ibi doc. Et sic ꝯcludit̃ ꝙ
illa ueniebāt distribuēda q̄ superāt de dictis legatis
pticularib⁹. Et sic soluit̃ scḿ ꝛ tertiū quesitū. ¶ Sup
quarto ꝛ q̇nto q̄sito cadit duplex inspectio. Prima ē
qꝛ dicit̃ ꝙ executores fuerūt negligētes qꝛ fuerūt sciē
tes utꝝ ipi fuerūt moniti ab epo ꝙ exequerēt̃ uel nō
ꝯstat eni ꝙ alr nō possēt dici negligētes. C.de epi.ꝛ
cle.auc.lȝ in u̇bo admoniti de fideicō.auc.h̄ ampli⁹
d̕ testa.c.nos quidē ꝛ.c.tua nos q̄ iura requirūt mo
ni p̄cedere. Uel si ē in curia epi ꝯstitutio monēs ge
neralr executores ꝙ iter ānuȝ exequant̃ ꝓut i oibus
ep̄atibus cōit̃ solet esse talis eniȝ ꝯstitutio ualet ꝯ sciē
tes uel suppine ignorātes scḿ bal.qui h̄ nō.C de ca
du.tollē.circa p̄n.i tertia colū. Cōtra ltime uō igno
rātes nō nec ligat eos ēt si exp̄sse ꝯtineret ꝯ̄riuṁ scḿ
bal.ibidē p ea q̄ nō.bar.i.l.genero.ff.de īfamib⁹ ꝛ
ita p plr̃es solēnes aduocatos fuit ꝯsultuȝ hactenus.
Ipe tñ bal.i.l.fi.§.i.C.cōia de le.dicit de facto ꝯ̄riū
obseruari qꝛ nō dȝ ignorātia executoꝝ execut.pie cāe
tardare ar.i rōne sui.C.de testi.l.si qñ melius facit
ff.q̄ in fraudē creditorū.l.q̄ aūt.§.si q̇d cuȝ pupillo.
Idē dicit bal.C.de testa.mili.l.captatorias ante fi.
Quidq̇d tñ sit i cāu nr̃o ñ potuit eē ignorātia nisi sup
pina qꝛ sciebāt se executores cū fuerint p̄ntes testō ut
mihi asserit̃. Et si ignorauerūt ꝯstitu.ep̄alē eos mo
nētē fuit ignorantia iniusta ꝛ sic suppina.l.liberoꝝ.
§.notant̃.ff.d̕ īfami. Et lȝ ñ sit ꝯstitutio iuris cōis tñ
qꝛ i uolumīe ꝯstitutionū hr̃ ꝛ cōit̃ ubiqȝ uiget nō po
tuit iuste ignorari.ar.ff.de publica.l.fi.§.lȝ ꝛ quod
ibi nō.bar.i materia statutoꝝ. Quia dicit ꝙ i illis q̄
ubiqȝ uigēt ñ ē licita ignorātia etiā forēsib⁹ ꝛ sic limita
tur.l.fi.de decre.ab ordi.faci. Cōcludo ꝙ si dcā ꝯsti
tutio uiget ibidē ut puto p̄fata ꝯstitutio ñ pt̃ dici nul
la ex d̕fectu monitōis ñ facte. Scda īspectio ē qꝛ oia
dicta bona fuerūt distributa in unaȝ tm̄ personā. Et
certe si uerba testi starēt eo mō quo narrat̃ i pūcto.i.
ꝙ distribuerent̃ int̃ paupes nō potuissent assignari
uni tm̄. ut expresse nō.bar.ff.de optio.lega.l.i.per
l.iij.de annuis lega.qꝛ pluralis numerus req̄rit plu
res.ff.ad trebel.l.fi. Licet ecōuerso si mādasset distri
bui i unū pauperē potuisset distribui i plures ut ideȝ
bar.nō.ff.de le.ij.l.unū ex familia.§.si duos ꝛ.§.sȝ
si fundū.sȝ qꝛ uerba nō dicūt i paupes sȝ ꝓ aīa testa
toris ñ uideo quare nō potuerūt fieri in unā psonaȝ
tm̄ postꝗ nō in seip̄m.ff.mādati.l.si tibi mādauero
§.si tibi cērū ꝛ hec de quarto ꝛ q̇nto quesito ¶ Sup
sexto quesito rñdeo ꝙ in dictā dn̄am Tingā trāsiue
rūt oia iura hereditaria qꝛ ip̄a ē heres testōris cū.n.
fuerit electa ꝛ noiata a dn̄o ep̄o qui successit loco exe
cutoꝝ testamētarioꝝ cēset̃ electa ꝛ noiata ab ip̄o testa
tore.l.unū ex familia i p̄n.ꝛ.§.i.ff.d̕ le.ij.ꝛ nō.bal.
C.de epi.ꝛ cle.l.siq̄s ad declinādā i.xv.colū.i uersi.
Sȝ si ponimus testōr reliq̇t bona sua ꝛc.ꝛ in.l.id qd̕
paupibus in.xix.q. Et qꝛ ut dixi uident̃ īstituti pau
peres q̄ eligēt̃ ꝛ p̄fata dn̄a cēset̃ īstituta ꝛ sic in eā trā
siuerūt oia iura hereditaria excepta possessiōe.l.cuȝ
heredes de acqui.pos.quā postea adepta fuit p curi
aȝ secularē ut debuit.C.de edi.diui adri.tollē.l.edi
cto ꝛ posito ꝙ ꝓprie nō eēt heres tñ ē uniuersalis suc
cessor bonoꝝ qd̕ ē idē.l.cogi i p̄n.ff.ad trebel.d̕ bo.
pos.l.f.C.ad.l.iul̕.de ui.l.ij. Pōt ergo dicta dn̄a exi
gere debita hereditaria tanꝗ heres uel uniuersalis
successor. ¶ Sup septio iā rñsuȝ ē ꝙ ad ipsā ptinent
oia bona ꝛ iura ꝛ ꝙ pōt uendicare ea ab occupatori
bus qui tenent̃ ad restitutōeȝ reꝝ ꝛ fructuū si sūt ma
lefidei uel si sūt bonefidei quaten⁹ sūt locupletes.ff.d̕
peti.here.l.Itē ueniūt.§.p̄die cū silibus. ¶ Super
octauo rñdeo ꝙ postꝗ p̄fatā dn̄aȝ tingā ep̄s noiauit
ꝛ i eā fecit distributōeȝ dictoꝝ oiuȝ bonoꝝ fūctus ē of
ficio suo. Nā si aliqua bona occupāt̃ sūt occupatores
ꝯueniēdi corā suis iudicib⁹ uel seculari si sūt laici d̕ fo
ro ꝯpe.c.si clr̃icus laicū uel ecclr̃iastico si sūt clr̃ici.nō tñ
u̇tute executōis que iā facta ē ex testō sȝ iure ordiario
ff.de re iudi.l.a diuo pio.§.si post aditā. Pro hoc fa
cit id qd̕ nō.bal.i.d.l.id qd̕ paupib⁹ i.xv.q.ubi dicit
ꝙ ad officiū executoris testi ñ ptinet iducere heredē
i poss̃.bonoꝝ qd̕ ē ueꝝ sine dubio i executore ꝯstitu
to circa institutōeȝ ut i cāu isto. Idē si bona occupāt̃
p aliquē qꝛ non dȝ expelli sine cāe cognitōe que non
ptinet ad talē executorē sȝ ad iudicē ꝯpetentē de pre
ben.lȝ ep̄s li.vi. Sȝ si sunt bona uacātia ꝛ p nemīeȝ
occupata bñ posset executor tradere pos.sicut ꝛ uen
dere ꝛ alienare iuxta plene nō. p bar.de ali.ꝛ ciba.
lega.l.alio. Sed in cāu nr̃o non expedit ꝙ hoc faciat
cum per curiā secularē fuerit adepta poss̃. Nō uideo
ergo que possint eē ptes dicti dn̄i uicarij in cā que co
ram eo mota ē sup istis inter istam dn̄am Tingam
ꝛ executores nisi in remittēdo ptes ad iudicē ꝯpetētē
ꝛ ꝓnunciare dn̄m ep̄m fuisse functuȝ officio suo quo
ad executōeȝ testi. Et tūc dicta dn̄a tinga utetur iure
suo ꝛ dicto istr̃o assignatōis sibi facte corā iudice ꝯpe
tēte ꝛ illi adiudicabūt̃ res q̄ meliora iura repiet̃ hr̃e
l.edicto circa medium.C.de edic.diui adri.toll̕.pos
sent eniȝ detentores bonoꝝ meliora iura pretēdere.
¶ Super nouo ꝛ ultimo dubio dicēdum est ꝙ si de
cōpromisso nō apparet dictum lauduȝ nullius ē effe
ctus cum omnis uirtus laudi a cōpromisso depende
at.l.nō distinguemus.§.de officio.ff.de arbi. nō tñ
ptinet ad dictū uicariū ep̄i sup dcō laudo ꝓnūciare

ſ3 ad iudicē ꝯpetētē ad quē ptes remittētur ut dixi.
¶ Decimo ultra p̄dcā poſſet opponi ꝙ dn̄s ep̄s p̄fa
t⁹ ñ potuerit noīare dictā dn̄am tingā q2 executores
teſtārij l3 fuerit ī mora noīandi ñ ꝓpterea fuerūt pri
uati ptāte noīandi ſ3 potuerūt morā purgare. Nā l3
ep̄s pp negligētiā executoꝝ ſuccedat p⁹ ānū ī iure exe
quēdi ñ tñ ſuccedit ī iur̄ noīandi. ut nō. bar. ff. ď le.
ij. l. cū q̄dā. S3 bal. ī. l. captatorias. C. de teſta. mili.
añ finē dicit illud dictū bar. ñ eē uerū ī executore uł in
noīatore ad piā cām q2 ptās noīandi ñ durat ultra
ānū ď epi. ⁊ cle. l. n!ſi. Preťea h̄ illi executores teſtārij
fuerūt ꝯſtituti ad exequēdū ñ ad noīandū dūtaxat q°
ultīo caſu loq̄ẗ bar. iō ꝯcludo ut ſup̄. Laus Deo.

¶ De q° religioſo ītelligi d3. c. fi. ď teſta. li. vi. ubi ſim
plr d2 ꝙ religioſus ñ pt̄ eē executor ſine licētia abbaꝗ
an ſc3 locū habeat ī religioſo q̄ ſit p̄or ꝯuētual. Et ď
multiplici priore. ¶ Et an ſubſtitutio facta ſi omnes
filij deceſſerint ī pupillari etate expiret. ſi deceſſerint
in uita teſtōris. ¶ Itē an teſtūm uſurarij manifeſti q̄
nō p̄ſtitit cautionē ualeat ſi reliq̄t bona pauperib⁹.

.cxl viij.

In chriſti nomine amen.

Sup̱ p°io dubio ſciēdū ē ꝙ. c. religioſus de teſta. li.
vi. pōt ī trib⁹ caſib⁹ īdubitabilib⁹ locū habere. Prim⁹
ī ſimplici religioſo nullā habētē admiſtrationē uel ſu
perioritatē. Scōo ī religioſo exiſtēte priore clauſtrali
ſc3 ī eodē monaſterio ī quo ē abbas maior de q° ī. c.
cū ad mōaſteriū. §. prior ď ſtatu monachoꝝ. Iſti. n.
ſūt uere clauſtrales hītu ⁊ actu. Tertio ī priore miſſo
p̱ abbatē extra monaſteriū ad aliquē locu3 ī quo ñ ē
ꝯuētus ſ3 tātū bona ⁊ ſic h3 admiſtrationē erga bo
na nō erga p̱ſonas ď quo ſcribūt gl. ꝙ ñ d3 ſtare ſo
lus ī prioratu ſ3 d3 habere ſociū ſui ordinis ď q° nō.
ī. c. ne ī agro. §. ad hec de ſta. mo. ī cle. ī glo. ſepius
dixi ibi ēt uere clauſtralē ut ibi nō. Et iſti ſūt tres ca
ſus īdubitabiles. Eſt ⁊ quartus īdubitabił ꝓ altera
p̱te uidelicet q2 illud exēplu3 nō h3 locū ī religioſo q̄
eſſet p̱petuo īſtitutus ad curā aīaꝝ ī aliqua p̱ochiali
eccl̄ia q2 ille dicit̄ monachus plene trāſlat⁹ ⁊ l3 ſit re
ligioſus tñ nō ē ſub obediētia abbatis nec h3 aliq̄ď
cōe cū mōaſterio iō d2 h2e uelle ⁊ nolle. xvi. q. ī. ne
ꝓ cuiuſlibet cū ſi. ⁊ qď nō. ī. d. §. ſepius. Unde ſine
licentia abbatis pōt eſſe executō. ¶ Reſtat quint⁹ ca
ſus dubitabilis ſc3 an locū habeat ī priore ꝯuentuali
miſſo extra monaſteriū ad regēdū aliquē ꝯuētum fa
ctū ſicut ē prior mōtis oliueti ꝓpe ſenas. Et uẛ ꝙ ſic
⁊ ꝙ nō poſſit eſſe executor ſine licētia abbatis na3 ⁊
ip̄e dicit̄ clauſtralis eo q2 reuocat̄ ad clauſtrū ꝓ libito
abbatis l3 ut plurimū ꝯſueuerit eſſe ānales. ad qď facit
qď habet̄ ī cle. ī. de ſupplen. neg. p̄la. facit cle. ī. de te
ſta. ibi ēt ſi p̄latus fungat̄ officio ⁊c̄. Nō ergo pōt dici
habere uelle uel nolle exquo reuocat̄. Cōtrarium di
co. nam licet hoc reſpectu poſſet dici clauſtralis q2 re
uocari pōt ad clauſtrum. tamen plus iuris habet q̄̄
clauſtralis merus ⁊ purus ut ī cle. ⁊ ſi principalis de
reſcrip. unde ⁊ difficilius tales prioratus ꝯcedunt̄. ut
in cle. ne in agro. §. ceterū de ſta. reg. Preterea ⁊ ſi
repellent̄ ex iſto capite q2 clauſtralis tamen ex alio ď
bet admitti. q2 ꝯceſſa eſt ſibi generalis adminiſtratio
erga illu3 ꝯuentu3 ⁊ ſic pōt oīa ibi facere que poſſet
abbas excepta īmobiliū alienatione in cle. monaſte
rioꝝ de re. ecc. nō alie. ꝯiūcta. l. ꝓcur. totorū. ff. de ꝓ
cura. ⁊ p̱ ꝯſequēs poſſet uni religioſo illius ꝯuentus
licentiā ꝯcedere tale officiū exercere qď p3 q2 īmedia
te ſuperior eā ꝯcedit ut ibi nō. Uñ mōacho alicuius
prioratuſ ip̄e prior qui ē īmediate ſup̱ior ꝯcedit nō ab
bas. Et ſi ita ē abſurdū eēt ꝙ ipſe qui h3 alijs hāc li
centiā ꝯcedere hēret eā ab abbate ꝓ ſe petere ut ꝯce
deret̄ ut ar. ff. de eden. l. ſiq̄s ex argētarijs. §. ꝓhib3
⁊ qď nō. gl. C. de epiſ. ⁊ cle. l. cū cle. in gl. nō. qui be
ne faciūt. Preterea ſi ip̄e hēret ꝓ ſe licentiā pet. re ñ
poſſet alijs eā prebere eſſet. n. hec feda ꝯfuſio ar. C.
de legiti. tuto. l. fi. ꝯñs ē falſum. Igitur ⁊ antecedēs.
Preterea exquo abbas ip̄m ibi poſuit uẛ tacite licen
tiā talē ꝯcedere ar. ff. ď iudi. l. ſi lōgius. §. ſi filius eēt
enim diſpēdioſum licentia3 abbatis qui forte lōge ab
eſt ī talibus exquirere ⁊ ſic pias deficientiū uolūtates
detractare ergo ⁊c̄. ar. C. de anno. ⁊ tribu. l. ꝓ locis
⁊. l. mediteraneę uñ ꝓpter diſtantiā ſup̱ioris aliqua
ꝯcedunt̄. de tēp. or. cū nullus li. vi. bene facit. l. pñti ī
p̄n. C. de his qui ad eccle. ꝯfu. Et ita reperio ꝯſultū
per dn̄m gaſp. de cul. ꝙ illud. c. religioſus nō h3 locū
in priore ꝯuētuale rōne admiſtratōis quā h3. ¶ Cir
ca ſc̄m dubiū nō uidet̄ īſiſtēdū ꝓpter ea que dcā ſūt.
S3 poſito ꝙ p̄dicta ceſſarent ⁊ ꝙ requireret̄ licentia
utrū dicta licētia ꝓbet̄ p̱ lr̄as de quaꝝ ſigillo uel ſub
ſcriptōe notarij dubitat̄. Et uidet̄ ꝙ nō exquo ſigil
lū uel ſubſcriptio notarij negāt̄ iur̄ nō. ī ſpe de iſtru.
edic. §. reſtat uidere uerſi. illud aūt notādū. S3 ego
ītelligo illud dictū ꝓcedere cū ageret̄ de p̄iudicio alte
rius puta ſi ꝯ̄ me ꝓducit̄ inſtr̄m debiti. et ego nego
illū fuiſſe notariū. S3 ī cāu nr̄o nō uideo ꝙ hoc ten
dat ī preiudiciū alicuius nō. n. agit̄ de ipſo officio exe
cutoris q2 illud nō ē p̱ lr̄as iſtas ſ3 p̱ teſtm̄ fuit ꝯceſſū
ſ3 agit̄ de lnīa abbatis qui ſi nō interueniſſet in ſolius
abbatis derogatōe3 tēderet nō alterius. Uidet̄ ergo
ꝙ exquo abbas ipſe nō ꝯ̄dicit cuius p̄ncipalr̄ intereſt
eius lnīam requiri ñ poſſint alij quoꝝ non ītereſt hoc
obicere poſtq̄̄ oſtendūt̄ lr̄e ī forma ſolēni ⁊ ꝓducētes
nō ſunt p̱ſone ſuſpecte imo fide digne tū ex eo ꝙ ſūt
religioſi ⁊ nō preſumunt̄ īmemores ſue ſalutis tū ex
eo q2 non querūt in hoc coꝝ ꝯmodū ſ3 potius tēdūt
ad ſubeundū onus piū ⁊ meritoriū. uñ ſatis ē eis cre
dendū niſi ꝯ̄ ꝓbet̄ ⁊ ita ītelligo ꝙ idē ſpe. nō. ī. d. §.
reſtat ī uerſi. ſ3 quid ſi ꝓducit̄ cuius dicta bñ faciunt
non eni de facili preſumēdū ē iſtos falſo fabricaſſe di
ctas litteraſ ar. C. ad. l. iuſ. repe. l. fi. circa fi. ⁊ qď nō.
bar. in. l. admonendi de iuriur. Ad p̄dicta bene facit
gl. que ē in cle. ī. de p̄uił que incipit. S3 nūquid que
uult ꝙ de talibus licētijs que nō tendūt ī p̄iudiciū al
terius ſit credēdū aſſerenti. ad p̄dicta facit. c. poſt ceſ
ſionē de ꝓba. ff. de publica. l. ſi publicanus. §. de re
bus ⁊ qď ibi nō. Illud ꝯſtat talē lnīam poſſe p̱ lr̄as
ꝯcedi ff. de decurio. l. honores ī fi. ⁊ nō. bar. ī. l. ſiq̄s
mihi bona. §. iuſſu3 ī fi. de acqui. here. ⁊ p̱ doc. in. l.
cū ñ ſolū. §. neceſſitate. C. de bonis q̄ liberis ⁊ ī auc.
cā que fit cū monacho. C. ď epiſ. ⁊ cle. p̱ pe. ci. ⁊ bal.
Ex his ſequit̄ ꝙ duplici capite pñt iſti priores officiū
hoc exercere. ¶ Circa tertiū dubiū quo queritur an
tres executores ſup̱ſtites poſſint exequi mortuis alijs
tribus ⁊ hic nullum facio dubiū ꝙ ſic. Ex quo tot ſūt
ſup̱ſtites quot ia3 mortui q2 uiget hic rō. c. fi. de teſta.
li. vi. Scilicet ne uolūtatē teſtatoris īpediri uel differ
ri ꝯtingat p̱ quā rōnē quidā dicē ꝯſueuerūt idē eē ēt
ſi plures ſint mortui q̄̄ ſuperſtites l3 alij ꝯ̄ ut lapus ⁊
abbas ſed de cāu nr̄o nullus dubitat. ¶ Circa quar
tū an dicti executores poſſint ꝯſtituere ꝓcuratorē ad
repetendū occupata aīi lit. ꝯt. uidet̄ ꝙ nō ſ3 debeāt
actorem

actorē ꝯſtituere cū decreto iudi. C. de ꝓcur. l. neqȝ ⁊
qđ ibi ꝑ ci. hāc qōnē mouet ſpe. ī ti. de iſtru. eden. §.
nūc uero aliq̄ vſi. ſȝ nūq̄d āte lit. ꝯt. Et arguit ꝓ ⁊ ꝯ
Jo. an. ibi ī additōibꝰ tȝ ꝙ tales executores ad pias
cās poſſint ꝓcuratorē ꝯſtituere q: nō dicūt̄ meri exe
cutores cū nō ſequāt̄ lucrū ſȝ meritū quo ad deū ſed
oēs tenēt ꝙ executores n̄ meri cū habeāt actōez noīe
ꝓprio poſſūt ꝯſtituere. Et hāc ꝑtē teneo ꝑ rōnē in
ſpe. ⁊ alioꝶ ſcā ꝓ hac ꝑte q: tales executores ꝯſtituti
ꝓut fuerūt ī cāu nr̄o loco heredū habēt̄. l. nulli ⁊. l. ſi
q̇s ad declinandā de epi. ⁊ cle. ⁊ ſic uident̄ ex ꝑſona
īpoꝶ ⁊ noīe ꝓprio hr̄e actōez lȝ ad ꝯmodū pauperū
facit qđ idē ſpe. no. eo. §. v̇ſi. Itē pone ꝙ aliq̇s ⁊. l.
i. de bonis mr̄. cū ſi. igit̄ ⁊c̄. l. i. ff. đ ꝓcur. ¶ Uenio
nūc ad q̇ntū qđ plus ē ī pōdere ⁊ ur̄ ꝙ oīa ſup̄dicta
ſint ſuꝑflua q: ſubſtitutio facta đ pauperibꝰ expirauit
q: cū facta fuerit ſub ꝯditōe ſi oēs filij decederēt ī pu
pillari etate ſine dubio fuit pupillaris. Cū igit̄ mortui
fuerint uiuo teſtatore dicta ſubſtitutō expirauit tā q°
ad pupillarē exp̄ſſaȝ q̄ꝫ quo ad tacitā uulgarē. ff. de
captiuis. l. ꝙ ſi filius ubi ē caſus ſ̄ȝ di. Qđ ēt tȝ bar.
eo caſu quo pater tātuȝ uixit poſt mortē filioꝶ ꝙ po
tuit teſtūm mutare ⁊ ſibi ꝓuidere ⁊ nō fecit uidet̄ eni
uelle ꝙ ſubſtiturꝰ nō habeat. caſus ē ſm̄ cū ī. l. tracta
bat̄. ff. de teſta. mili. ⁊ ita nō. ꝑ euȝ in. l. lex cornelia
circa ſi. ff. de uul. ⁊ pu. ſubſti. ⁊. l. i. e. ti. dū tractat de
tacita uulgari. Et ſic uidet̄ ꝙ iſta bona nō ſint inter
pauperes diſtribuēda. Sȝ aduertendū ſubtiliter ⁊ di
ligenter ꝙ iſtud eſſet ueꝶ ſi iſta fuiſſet talis pupillaris
que ꝯtineret uulgarē oīo tacitā ⁊ iterp̄tatiuā puta ſi
teſtōr dixiſſet iſto mō filios meos iſtituo ⁊ ſi heredes
erūt ⁊ ī pupillari etate đceſſerint uolo ꝙ bona diſtri
buant̄ ⁊c̄. ꝓut aliq̄n ſolet fieri ut ī. l. i. §. i. ff. de uul.
⁊ pu. licet eniȝ iſta uerba ſi heredes erunt nō ſint de
ſubſtātia pupil. ſubſtitutōis q: ad ipſaȝ ſufficeret dice
re ſi deceſſerit in pupillari etate. ut nō. bar. in. đ. l. i.
Tamē aliq̄n illa uerba ponunt̄ ⁊ tunc operant̄ hoc
q: faciunt ꝙ illa ē mere pupillaris ſubſtitutio quo ad
uerba ⁊ mētem nec aliquo mō quo ad mētē uel v̇ba
ꝯtinet uulgarē q: uulga. ꝯcipit̄. ſi heres non erit. ſed
hic fuit dictū ſi heres erit. Sȝ bene ē ueruȝ ꝙ ex leg. i
terpretatōe ī tali pupillari ꝯtinet̄ tacita uulgaris que
neqȝ ex uerbis nec ex mēte teſtatoris colligit̄ ſȝ indu
cit̄ a iure ꝑ iterp̄tationē q: iterp̄tat̄ ius ꝙ ſi teſtator
de hoc cogitaſſet ſcȝ ꝙ n̄ adiret de tali caſu ꝓuidiſſȝ.
Unde iſta dicit̄ uulgaris oīo tacita nō ex uerbis uel
mente uera teſta. ꝓcedēs ſȝ ex iterp̄tatōe iur. ⁊ men
te ex ꝯiecturata de qua loq̄t̄. l. iaȝ hoc iure de uul. ⁊
pu. Dico ergo ꝙ illa. l. qđ ſi filius ⁊ dictū ci. ⁊ bar. đ
bēt itelligi de tali tacita q: iſta totalr̄ dependet a pu
pillari exp̄ſſa q: ex ea reſultat iſta ꝯiecturatio merito
igitur extincta pupillari expreſſa extinguitur iſta taci
ta uulga. ab ea dependens. Sed in caſu noſtro fue
runt alr̄ uerba ꝯcepta q: teſtator inſtitutis filijs dixit
ſi contingat omnes mori ī pupillari etate uolo ꝙ bo
na mea diſtribuant̄ inter pauperes ⁊c̄. nō eni appo
ſuit illa uerba ſi heredes erūt. Ex quo infero ꝙ illa
uerba ſi omnes filij deceſſerint in pupillari etate ſunt
ita generalia ꝙ de ſui natura ⁊ ſignificato poſſunt ī
telligi taȝ āte aditā hereditatez q̄ꝫ poſt poſſunt enim
filij decedere in pupillari etate poſt aditam heredita
tem ⁊ āte ⁊ ſi deceſſiſſent poſt aditā hereditatē fuiſſȝ
tantum pupillaris. Si uero decedant āte aditaȝ tūc
reſpectu bonoꝶ defuncti dicit̄ uulga. facta ſub illa du
plici ꝯditione ſi deceſſerint ī pupillari etate ⁊ āte adi

tam hereditatē. Unde cū iſti deceſſerint in uitā teſta
toris ⁊ ſic neceſſario an̄ aditā hereditatē locū hȝ ſub
ſtitutio uulgaris que quidē nō dr̄ oīo tacita cū ex uer
bis teſtōris poſſit colligi ſȝ dr̄ expreſſa uerbis gnālibꝰ
ſicut uidemꝰ in illa que ꝯtinet̄ ī ꝯpēdioſa. nā ſi teſtōr
dicit q̇ncūqȝ filius meus deceſſerit talē ſubſtituo ꝯpre
hēdit uulgarē ſi decedat an̄ aditā hereditatē ⁊ dr̄ ex
preſſa uerbis gnālibus ſm̄ oēs ut nō. bar. in. l. i. ⁊. l.
cēturio de uulga. ⁊ pu. idē ⁊ ea que ꝯtinet̄ in recipro
ca. ut nō. doc. ī. l. precibꝰ ſic ⁊ in ꝓpoſito ſi dico ſi fili
us meus deceſſerit ī pupillari etate talē ſubſtituo q:
uerba pn̄t intelligi. ſ. an̄ aditā hereditatem ⁊ tūc erit
uulga. in bonis teſtōris ēt ſi hēret aliūde bona. Pn̄t
ēt intelligi ſi decedat poſt aditā hereditatē ⁊ dico ꝙ ī
caſu nr̄o duplex ſubſtitutio ſcā fuit ⁊ utraqȝ expreſſa
uerbis gnālibꝰ. ſ. uulgaris ⁊ pupillaris un̄ cū deceſſe
rint uiuo teſtōre fateor ꝙ expirauit pupilla. q: filiuſ
fa. non pōt hēre heredē ex teſtamēto. Sȝ uulga. nō
expirauit q: illa ē expreſſa ⁊ nō depēdet ex pupillari
nec ex interpretatōe ſȝ ſtat ꝑ ſe eque principalr̄ ⁊ colli
git̄ tā ex uerbis q̄ꝫ mēte: Et iō locū hȝ q: exp̄ſſa uul
ga. locū ſibi uēdicat mortuo iſtituto in uita teſtatoris.
ut ē cāus in. l. thais. §. ſplendoforus. ff. de fideicō. li
ber. ⁊. l. i. §. ij. C. de cadu. tol. ⁊ nō. bar. ī. l. i. de uul.
⁊ pupil. dū tractat de ſcđo effectu ſubſtitutōis uulga.
Cōcludēdo dico ꝙ ꝑ mortē dictoꝶ pupilloꝶ lȝ expi
rauerit dicta ſubſtitutio paupeꝶ quo ad pupillarem
nō tn̄ expirauit quo ad uulgarez cū fuerit uulga. ex
preſſa oriēs ex uerbis teſtōris ualentibꝰ hoc iportare
⁊ ꝑ ꝯn̄s ex mēte nō aūt fuit tacita icluſa in exp̄ſſa pu
pillari illa eiȝ bn̄ expiraſſet ⁊ ī illa loquit̄. l. ꝙ ſi filiꝰ
⁊ dictū ci. Et ſic iſta bona ueniūt int̄ paupes diſtribu
enda v̇tute uulga. expreſſe uerbis tn̄ gnālibus. ¶ Re
ſtat nūc ultimū ſi ꝓbet̄ ꝙ teſtator fuerit uſurarꝰ māi
feſtus an uiciet̄ dicta ſubſtitutio ſi cautōez n̄ p̄ſtitit uſ̄
ꝙ ſic ꝑ. c. q̄ꝫq̄ꝫ de uſuris li. vi. nā relicta ad pias cās n̄
uident̄ hēre priuilegiū ꝯ formā illius. c. Sȝ aduerten
dū diligent̄ ꝙ illa cautio debeat p̄ſtari itroducta fuit
in fauorē coꝶ quibus fienda eſt reſtitutio ergo ſi n̄ ex
pedit eis ꝙ p̄ſtet̄ n̄ ē preſtāda ar. ff. de carb. edicto. l.
iij. §. due cāe. Reſtitutio aūt iſta fiēda erat ꝑſonis a
quibus erāt extorte ſi erāt certe al's paupibus de uſu
ris cū tu ⁊. c. cū ſit. Dico igit̄ ꝙ ſi teſtator ſubſtituiſſet
alios q̄ꝫ paupes tūc ſine dubio n̄ ualeret teſtm̄ exquo
cautio n̄ ē p̄ſtita q: ſaltē ꝯſtat ꝙ paupeꝶ itererat cau
tionē p̄ſtari quibus fienda erat reſtitutio icertoꝶ ⁊ ita
ꝓcedit. c. q̄ꝫq̄ꝫ. Sȝ exquo fuerūt ſubſtituti paupes q̇
bus fiēda erat reſtitutio dico ꝙ ille qui uult ipugnare
teſtm̄ hȝ articulare ⁊ ꝓbare quot erāt ꝑſone certe q̇
bus reſtitutio ueniebat fiēda ⁊ quaꝶ itererat cautōez
p̄ſtari q° ꝓbato teſtm̄ erit nullū. Sȝ ſi hoc nō ꝓbet̄
preſumunt̄ oīa incerta ⁊ ſic pauperibus diſtribuēda
cum igit̄ pauperes ſint ſubſtituti dico ꝙ non uiciatur
ſubſtitutio triplici rōne. Prima q: ꝙ ſtatutum ē in ip
ſorum fauorem redundaret in eoꝶ odium qđ non ē
dicendum dicto. §. due cauſe. Secunda quia ⁊ ſi uſu
rarius ille cauiſſet ⁊ ſic ius fuiſſet acquiſitum paupe
ribus ipſis poſtea ſuccedentibus. Jus illud extingue
retur tā quo ad principalē cautōez q̄ꝫ quo ad fideiuſ
ſores exquo creditor debitori ſuccedit. ff. de fideiuſ. l.
heres a debitore. §. ꝙ ſi ſtipula. Et quod plene nō.
C. de pac. l. debitori. Tertia q: ex tali cautione non
poſſent pauperes cōſequi niſi quatenus reperiretur
in facultatibus ⁊ nō ultra. ut dicto. c. q̄ꝫq̄ꝫ ſȝ cuȝ illas
habeāt ex ſubſtitutione nō expedit amplius querere

Et hec ꝓcederēt maxie tenēdo opi. archi. q̄ dixit usurariū posse ꝑ se ꝛ suos executores destribuere icerta ꝺ quā ꝑ Jo. an. i. c. fi. de testa. li. vi. i nouella. Sȝ tenēdo opi. host. q̄ dixit ꝯ̄riū ꝛ dixit debere distribui ꝑ epȝ dico ēt p̄dcā ꝓcedē q̄tuȝ ad hec ut substitutio facta de pauperib⁹ ualeat nec irritet rōe cautōis non p̄stite ꝑ rōes quas dixi. Sȝ i q̄tū ꝯstituit executores ad noiandū nō potuisset sȝ fiēda esset noiaiio ꝑ epȝ. Et sic dcā opi. host. nō ꝯ̄diceret p̄dictis honestius est exq⁹ testōꝛ tales idoneos executores ꝯstituit ep̄s eos nō impediat sȝ potius eis assistat f̄m opi. alioꝝ de q̄bus oībus in dicto. c. fi. Sed nō est ad p̄sens speculanduȝ cuȝ temporis angustia nō patiatur ꝛc̄.

¶ Factores finita factoria an possūt ꝯueniri ex ꝯtractibus celebratis factorie tp̄re. Et an constitutio inferioris a principe facta contra ius cōe ualeat.

.cxlviiij.

¶ In christi nomine amen.

Uisis ꝛ pōderat̄ oib⁹ sup̄ narratis negociū illud reducit̄ ad duo pūcta. Primū ē p̄supposito ꝓ ꝯstāti ꝙ iste dactolinus esset factoꝛ alienus ꝛ exerceret fenus ꝓ illo moise utꝝ ip̄e finito officio teneat̄ ex ꝯ̄ctibus celebratis cū eo durante officio ꝛ sic possit ꝯueniri pignoraticia actōe ad restitutōeȝ pignoꝝ. Et uidet̄ ꝙ nō etiā si ignorātes fuerūt ꝯ̄hentes qꝛ uidet̄ eis ipputāduȝ cur de ꝯditiōe ꝑsone illius nō explorauerūt ꝑ l. q̄ cū alio. ff. de re. iur. Uidetur ergo ꝙ dn̄s comes Johānes debuerit ip̄ȝ dactolinū dimittere postq̄ ip̄e dactolinus allegauit se fuisse factorē illius moisi ꝛ ꝙ debuerit retrahere libelluȝ datū ꝯ̄ dactolinuȝ ꝛ dare nouū ꝯ̄ moisem ꝛ matrē eius sicut i si. cū q̄s ꝯuenit̄ rei uēdicatōe ꝛ ip̄e dicit se alieno noie possidere ꝛ illū noiat i iudicio. l. ij. C. ubi in rē actio. cū ibi nō. nō ꝙ sim⁹ in casu illi⁹. l. que loq̄t̄ qn̄ q̄s ꝯuenit̄ rōe possessionis. Sed in casu nr̄o ꝯuenitur rōe ꝯ̄ctus celebrati cū eo. unde nō hȝ locuȝ noiatio de qua ibi. Sȝ qꝛ ibi uidetur ꝯ̄xisse ut institoꝛ ali. Et sic finito officio non uꝛ̄ teneri. l. si ff. de instito. Sed ille qui euȝ p̄posuit tenetur actione istitoria. l. i. e. ti. ꝛ per totum. Et ita uꝛ̄ tenere Ja. de are. ut refert Ci. C. qꝺ cum eo. l. ei qui circa finē. ꝛ ēt Bal. ibi qui reprobat alios tenētes ꝯ̄rium. dicēs ꝙ in istis ꝯ̄ctibus ꝛ obligatiōibus que re contrahuntur nō obligātur institores isti lȝ gerāt officiuȝ uoluntariuȝ nisi fidē suā expresse astrinxerit. l. ꝓcuratoꝛ qui pro euictione. ff. de ꝓcur. qꝺ facere uiderētur si aliquid ꝓmitterēt qꝺ hic iste dactolinus nō proponitur fecisse. Hoc ēt uꝛ̄ expresse determinare dn̄s Ange. de ꝑu. in. l. eadē. ff. de duobus reis. dicens ꝙ factores moderni nō tenētur ꝑ dictā. l. fi. ff. de istito. Sed in ꝯ̄rium uidetur tex. exp̄ssus in. l. i. §. ē aūt. ff. de exercito. ubi magister nauis p̄positus ab exercitore tenetur ex ꝯ̄ctibus celebratis ꝑ cum tanq̄ ꝑ magistꝛ seu factorē alienū. Et ē i electōe creditoꝝ quē ꝯueniāt an exercitorē uꝉ magistꝝ. ꝛ ꝓbat̄ i. l. siq̄s mācipiis. §. i. ꝺ istitoria. qꝺ ēt uꝛ̄ tenē Bar. i. ꝺ. l. fi. e. ti. licȝ sub dubio dicēs ꝙ idiget maiori ꝺliberatōe. Et rn̄dȝ ad illū tex. ꝙ ibi n̄ ꝯ̄xit sȝ quādā lr̄aȝ scripsit ꝯtinētē q̄dā v̄ba enūciatia q̄ n̄ habēt obligare. Uidet̄ etiā ee casus de q̄ōne nr̄a i. l. solutū. §. ꝑ liberaȝ. ff. de pig. act. ubi dicit̄ ꝙ pignoraticia dat̄ ꝯ̄ ip̄ȝ ꝓcuratorē cui sua data fuerūt pignora. nō aūt ꝯ̄ dn̄ȝ ꝓ quo ip̄e recepit. Pro h̄ ēt. l. suuȝ titij. ff. mādati ubi ꝓcur. obligat̄ ex solo ꝯ̄cu uēditōis celebrato ꝓcuratorio noie posito ꝙ alr̄ se n̄ astrixerit nec aliquā ꝓmissiōeȝ fecerit. Breuiter lȝ iste passus uideat̄ mihi dubius ꝓpter p̄dictas ꝯ̄rietates ꝛ ꝓpter nō. ꝑ bar. i. l. ꝓcur. q̄ ꝓ euictōe. ff. de ꝓcur. ꝛ. l. si pupilli. §. i. de nego. gel. tn̄ in cāu nr̄o uꝛ̄ mihi idubitant̄ ꝙ dict⁹ dactolinus potuerit ꝯueniri postq̄ ut ꝓponit̄ ꝛ narrat̄ i facto illi qui euȝ ꝓposuerūt n̄ hitabāt ibi sȝ uenecijs. Et sic ꝯ̄hentes n̄ ꝯ̄xerunt ꝯtēplatiōe illoꝝ absentiū quos de facili cōuenire non poterāt cū illi ēt n̄ hērent bona sȝ ꝯtēplatione illius dactolini quē de facili ꝯuenire poterāt cēsent̄ ꝯ̄xisse ꝑ. l. cū qui. C. si cer. peta. Et sic potuit p̄fatus comes dirigere libellū ꝯ̄ ip̄m dactolinū. Et ip̄e dactolin⁹ nominādo prefatū moiseȝ ꝛ matrē ei⁹. Et dicēs se fuisse factorē illoꝝ ꝛ de mādato illoꝝ ꝯ̄xisse n̄ potuit se ab isto iudicio liberare. Sȝ bene poterat petere dilationē ad denunciāduȝ illis absentibus ut uenirēt ad ip̄m instruēdū ꝛ defendēdū casus ē in auc. q̄ in ꝓuicia v̄. eo aūt. C. ubi de cri. agi oꝫ sȝ itiā lec. gl. dū dicit ibi. Itē ꝛ in eo qui ꝯ̄xit te mādāte. ff. de instito. l. cuiuscunqȝ. §. fi. ꝛ. l. se. ꝛc̄. quā lecturā ꝛ alias dicit ibi bar. eē bonas ꝺ se ꝛ ueras. Et sic ex illo tex. ꝯiuncta illa gl. que ponit ibi cāum in institore ꝯuēto ex ꝯ̄ctibus celebratis institorio noie uidet̄ determinari cāus noster ꝛ poni practica que debuit teneri ꝓ securitate dactolini pro qua. c. ꝯstitu. extra de ꝓcu. qꝺ bar. ibi reputat notabile. sȝ sibi iputet cur dilationeȝ non petijt ad denūciādum illi. Judiciū aūt istud uitare non potuit ꝑ hāc noiationē ut ibi declarat bar. qꝛ ꝯuenitur ex ꝯ̄ctu celebrato secū. Nō sic in cāu. l. scōe. C. ubi in reȝ actio. ubi ꝯuenitur non ex suo ꝯ̄cu uel quasi sȝ rōe possessionis quā tenet alieno noīe ut ibi pȝ. ¶ Scōns passus huius q̄ōnis ē in uidendo utrū dactolinus possit se defendere uirtute capituloꝝ ꝛ pactoꝝ factoꝝ int̄ dn̄m malatestā dn̄ȝ pensauri ꝛ dictos moiseȝ ꝛ matrē ei⁹ q̄ eū ꝯstituerūt factorē presupposito ꝙ dicta capl̄a fuerit ꝓducta in forma debita cū int̄ ip̄a ꝯtineat̄ ꝙ lapso āno ꝛ mēse liceret eis uēdere pignora ꝛ facere uelle suū ꝛ hic trāsiuerūt q̄ plures āni a die pignoratōis. Et hic breuit̄ dico ꝙ si prefat⁹ dn̄s malatesta p̄fata capl̄a nō reuocat et i dubiū posset se defēdere qꝛ hērent uiȝ legis uꝉ statuti ꝛ eēnt seruāda ꝑ subditos sicut ipsi⁹ dn̄i statutū uel lex. ff. de public. l. cesar. ꝛ qꝺ nō. bar. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. post p̄ncipiū. Sȝ qꝛ ut dꝛ̄ prefat⁹ dn̄s h̄uit dicere ꝛ dicit ꝙ si nō potuit dicta pacta facere i preiudiciū subditoꝝ ei⁹ n̄ uult ꝙ seruent̄ sȝ uult ea seruari quaten⁹ de iure ualēt ꝛ sic reuocat i dubiū suā ptātē uel patit̄ ipsā in dubiū reuocari. Et sic querit̄ an potuerit dicta pacta facere i preiudiciū subditoꝝ ei⁹ lnia ꝑ hoc data loquēdi ꝛ uenia postulata uꝛ̄ ꝙ de iure illa facere n̄ potuerit. Primo ꝑ caplȝ post miserabilē de usur. ubi papa mādat p̄ncipibus secularib⁹ ꝙ ꝯpellāt iudeos ad restituēdas usuras xp̄ianis. Igit̄ nō pn̄t nec debēt p̄fati p̄ncipes seculares ꝯcedere eis ꝙ possint eas extorquere ar. ff. si seruitus uendi. l. alterius ibi dū dicit qꝛ qꝺ aliū facientē ꝓhibere ex officio necessario hūisti id ip̄se ꝯmittere nō debuisti facit. ff. de admini. tu. cū heredītas facit. c. duduȝ el. ij. de ele. ꝛ qꝺ nō. i. c. i. de nat. ex li. uen. ꝑ gl. Scꝺo dico ꝙ non potuit facere qꝛ ip̄e equiparat̄ prefecto uel pretori sicut ep̄i uel legati ꝺ latere iuxta nō. ꝑ bar. in. l. v. ff. de v̄bo. obli. ꝛ ꝑ bal. C. q̄ admitti ad bo. pos. sup rubrica i penl̄. colū. Cōstat aūt ꝙ tales nō pn̄t facē leges uel statuta uel pragmaticas sanctōes ꝯ̄ dispōnē iuris cōis. C. de offi. p̄fec. p̄to. l. formā. xxv. q. ij. c. istitutōes ꝛ i cle. ne romāi

de elec. ꝛ qđ nō. ꝑ gl. i. c. statutū de hereti. li. vi. ma
xime i preiudiciū subditoꝝ ut nō. Inn. i. c. fi. de offi.
dele. ꝛ Io. an. i. c. fi. de app. li. vi. i nouel. i. iij. colū.
uersi. ij. inducit ꝛc. Et hētur in. c. ij. de loca. s. ꝙ epi
in preiudicium subditoꝝ statuta facere non pñt ergo
nec talia pacta iur̃ nō. de dec. decu. sup̃ rubrica ꝛ. l.
non ipossibile. ff. de pac. Sꝫ ꝙ possint uendi pigno
ra nō requisito debitore ē ꝯ ius cōe. l. si ꝯuenerit. ff.
de pignoraticia act. C. de distrac. pigno. l. creditor hy
pothecas ergo ꝛc. Plus eni posset populus i hoc fa
ciēdo statutū uł pacta ꝙ̃ potuerit prefatus dñs qꝛ po
pulus pōt facere statutū contra ius cōe in sui ꝛ singu
lariū de populo preiudiciū ꝑ. l. oēs populi. ff. ḋ iusti.
ꝛ iur. non sic dñs in preiudiciū subditoꝝ qñ recogno
scit superiorē ut ē dñs malatesta qui ē uicarius eccłie
ꝑ iura supra all'. Prefatus aūt dactolinus potit ꝯque
ri de dño p̄fato q̇ dedit sibi ad itelligēdū ꝙ poſat illa
capl'a facere sub quoꝝ ꝯfidētia fuit ibi erectum dictū i
prestū. Nec pōt dici dactolinum fuisse in dolo utendo
dictis pactis cū crederet ea ualere qꝛ error iur̃ excusat
a dolo. l. sꝫ si lege §. scire. ff. de peti. here. ꝛ nō. glo.
magna in fi. ff. siq̇s iusdi. non obtempa. Et ex predi
ctis ꝯtentus ad alia me nō extēdo. scꝫ in uidēdo sup̃
q̇bus rebus sit fundata ꝛ ꝓbata itentio dicti comitis
Iohānis cū sint mlte ꝛ mł'e res alique ꝯfessate aliq̃
ñ ꝛ testes recepti quoꝝ dcā si uellē minutiꝫ examiare
ꝓut expediret reqreren̄ ꝙ̃ plres dies. Nec ego alijs
occupat⁹ possū sup̃ h tēpus ꝑdē qꝛ esset magis labo
riosū ꝙ̃ subtile ꝛ subsistit poti⁹ in facto ꝙ̃ i iure. Ideo
hoc relinquo iudici cāe qui ex predictis poterit aīum
suū informare que debeant esse ꝑtes in ꝓnūciando.

An in donatiōe causa mortis possit prohiberi fal
cidia. ꝛ per que uerba uideatur ꝓhibita.

.cl.

In christi nomine amen.

In cā q̇ueritr̃ iter petrū Iohānis de corbinellis de
florētia ex ꝑte una ꝛ heredes cuiusdā dñe marie filie
cuiusdā egregij doc. dñi Iohānis ser Ristorij ḋ dcā
ciuitate ꝛ uxoris cuiusdā dicti petri ex altera sup̃ ḋtra
ctione falcidie de quadā donatōe cā mortis facta per
dictā dñaꝫ mariaꝫ p̄fato petro uiro suo quā detractō
nē p̄fati heredes asserunt posse ꝛ debere fieri ꝛ eam
facē uolunt. Prefat⁹ uero petr⁹ ꝯdicit ꝑꝑ quedā ṽba
apposita i dicta donatōe que dicit sapere ꝓhibitionē
falcidie. Uisis istro dōatōis ꝯsilijsqꝫ solēniū docteꝝ
reddit ꝓ utraqꝫ ꝑte q̂ subtilib⁹ rōnib⁹ nec nō auctori
tatibus antiquorū nrorū maioꝝ ñ ꝑuis mouen̄ talr
ꝙ lꝫ sint ꝯria colorata tñ sūt pro utraqꝫ ꝑte ipsisqꝫ ꝛ
eorum rōib⁹ examiatis maturaqꝫ deliberatōe digest.
Super eo qđ principalr a me queritur q̇d mihi uı̃ i
pūcto iuris. Et sic sedcā medius arbit̃ inter tātos on⁹
q̇dē mihi graue sꝫ salua honestate nō euitabile dico
submittēdo me correctōi cuiuslibet meli⁹ sētiētis ea q̄
dicturus sū dico ꝙ dicta donatrix sine dubio si uoluit
potuit ꝓhibē ḋtractōeꝫ dcē falcidie. C. ad. l. fal. auē. sꝫ
cū testator ꝛ i corꝑe uii sumit̃ de here. ꝛ fal. §. si uero
exp̄ssiꝫ. Tamē ei q̇ dic̄ ipsā uoluisse icūbit on⁹ ꝓbādi
qꝛ nō ur̃ uoluisse uti tali facultate sibi a iure ꝯcessa in
preiudiciū heredū ꝛ i derogatōe dispositiōis iur. q̇ ē
ut ḋ tali donatōe sic̄ de lega. possit fal. detrahi. C. ad
l. fal. l. si mor. Nisi clare ꝛ manifeste appeat ꝙ ita uo
luerit. C. ḋ testa. mili. l. i testamēto i fi. ubi h bñ ꝓbat̄
in fi. tūc autē dꝫ clare ꝛ manifeste apparere ꝙ ita uo
luerit qñ h dixit exp̄sse ꝛ specifice ꝙ nolebat falcidiam
detrahi. ut i. d. §. si uero exp̄ssiꝫ uł qñ nō dixit exp̄sse
fuit tñ usus talibus uerbis q̄ nō nisi illḋ possunt ipor
tare tunc eni qꝛ frustratoria nō dꝫ esse sꝫ aliq̄d iporta
re ius p̄sumit ꝙ iporẽt id ꝙ ipoꝛtare possūt. ff. ḋ le.
i. siqñ cū ꝯcor. Probatōes aūt resultātes ex p̄sūptiōi
bus iur. manifestissime dicūt̃ esse. C. ḋ periculo tuto.
l. si tutor. ff. ḋ le. i. l. lꝫ iperator. Si uero uerba q̇bus
testator fuit usus possent iportare illḋ ꝛ ēt aliḋ tūc ex
illis nō diceret̃ apparere manifeste ḋ uolūtate testato
ris uel donāt̃ qꝛ ꝓbatōes debēt necessario ꝯcludere.
C. ḋ ꝓba. l. neqꝫ natales ꝛ. l. ad ꝓbat̃. C. un̄ cogna
ti. l. nō h sꝫ tūc ñ necessario ꝯcluderēt cū potuerit aliḋ
uoluisse ꝙ̃ hoc qꝛ qđ multipliciter expōi pōt q̇d signi
ficēt ignorat̃. ff. de iure f. s. i. l. ita fidei. Et s'm istā disti
ctionē intelligo dcā doctoruꝫ in ista materia uidelicet
ut ñ sit necessariū ꝙ exp̄sse ꝛ specifice dixerit ꝓhibeo
falcidiā detrahi. sꝫ sufficit ꝙ ꝑ urgentes ꝛ necessarias
ꝯiecturas resultantes ex uerbis ab eo prolatis de sua
itētōe cōstare possit ꝙ talis fuerit. C. de lega. l. i lega.
ḋ testa. l. qm̄ indignū. Si eni ad iducēdū fideicōmis
sū sufficit uolūtas tacita ꝛ ꝯiecturata necessaria ꝛ ꝓba
bili ꝯiectura. ff. de le. ij. l. cū ꝓponeret̃ ꝛ. l. unū. ex fa
milia. §. fi. ḋ le. iij. l. fideicōmissa. §. h uerba ꝑ que fi
deicōmissa grauat̃ heres i eo qđ hꝫ ex uolūtate defū
cti filr ꝛ fortı⁹ dꝫ sufficere ad ꝓhibenduꝫ falcidiā quā
heres detrahit ꝯ ḋfūcti uolūtatē. l. titia ff. ad l. falci.
Et regula ē ꝙ tm̄ ualet uolūtas tacita ꝙ̃tū exp̄ssa. l.
cū quid si cer. pe. de p ic. l. itē qꝛ nisi ubi req̇rit̃ expres
sa ut in istitutōe heredis in qua de magno agit̃ p̄iudi
cio. C. de testa. l. iubem⁹. Et nō. i. d. l. cuꝫ ꝓponeret̃
de le. ij. ꝑ gl. Sꝫ in cāu nro lꝫ. §. si uero expressim ui
deat̃ req̇rere uolūtatē exp̄ssaꝫ ñ tñ ē h ueꝝ qꝛ illud ñ
dicit expositiue sꝫ enūciatiue uł enarratiue dū dicit ex
p̄ssim designauerit ꝛc. nō. n. ꝑ h negat uł negare ur̃
qui sit idē si nō expressiꝫ sꝫ tacite ꝑ urgētes ꝯiecturas
ꝓut in si. nō. gl. mag. C. de lega. l. cū questio qñ uni
reliquit̃ totū alteri ꝑs an uideat̃ trāsire ad bipōdiū.
Et dicit ibi gl. ꝙ si prio totū scdo ꝑs nō uidet̃ trāsire
nisi ꝯstet exp̄sse ꝙ uoluerit qꝛ sꝫ relictuꝫ priis pōt itel
ligi factū alia itētione ꝙ̃ trāscūdi ad bipond ū uideli
cet aīo adimēdi de toto. Si uero ecōuerso prio ꝑs se
cūdo totū tūc tacite censet̃ qꝛ nō pōt s'm legatū uideri
factū aīo adimēdi de prio cū totū ñ ꝯprehēdatur i ꝑte
ꝛ sic nō pōt adimi ḋ ꝑte. l. marcellus. ff. ad trebel. sic
dico i ꝓposito fore ispiciēdum an testator fuerit usus
uerbis talibus que nō possūt sapere nec aliquid aliḋ
operari nisi ꝓhibitionē falcidie ꝛ tūc ꝑ illa censet̃ fuis
se tacite ꝓhibita que tacita ꝓhibitio dꝫ ideꝫ operari
qđ exp̄ssa cū nullus tex. sit q̂ dicat dispositiue requiri
expressaꝫ. Nec subsit rō quare debeat requiri eo mō
quo requirit̃ in istitutione heredis qꝛ nō agit̃ de tāto
p̄iudicio sicut ibi. Nunc ergo ad ꝓpositū i casu nro ñ
ꝓhibuit ista donatrix exp̄sse falcidiā detrahi sꝫ appo
suit quedā uerba ex quib⁹ dꝫ ipsaꝫ hoc tacite uoluisse
scilicet qꝛ donauit oīa ꝛ singula bona ꝛc. Itē qꝛ dixit
pleno iure. Itē qꝛ posuit donatariū loco eius ut facē
posset oīa ꝛ singula que ipsa donatrix facere poterat
ꝛc. Et certe si dixisset ꝙ dicta bona donata ꝑtinerēt
ad donatarium integraliter ꝛ sine aliqua diminutōe
clarum esset ꝙ tunc uideretur prohibita detractio fal
cidie qꝛ nō pōt uideri quid aliud possent dicta uerba
operari. l. decē. in fi. i tex. ꝛ gl. ff. de fideicō. lib. ꝛ nō.
bal. in auē. sed cum testator ꝛ in. l. p̄cibus. C. de ipu
be. ꝛ alijs substi. Sed dubiū est ḋ uerbis supradictis

quibus dicta donatrix usa fuit utrũ idẽ ĩportẽt ⁊ alle
gat ꝙ sic principalr̃ auc̃tas bar. i. l. cẽturio. ff. ḋ uul.
⁊ pupil. ĩ tertia qõe pĩcipali ḋ ꝯpẽdiosa facta ꝑ ṽbũ
cõc. Sȝ si bene ⁊ subtiliter ꝯsiderẽt dcã bar. uĩ poti⁹
uoluisse totũ oppositũ ẽt in ṽbis q̃ g° dixi oꝑari ꝓhi
bitionẽ uidelicet ꝙ haberet tota ⁊ integra ⁊ sine dimi
nutõe. Nã ipse uult ꝙ dicta uerba operent̃ ut uideat̃
facta substitutio directa pupillaris q² si uideret̃ fcã ob
liqua seu fideicõmissa. ꝑ. d. uerba nõ possẽt saluari ĩ
suo ꝓprio significatu q² de obliqua detraheret̃ trebel
lianica ⁊ sic nõ ꝑtinerẽt ad substitutũ bona integralr̃
⁊ sine diminutione ꝓut testator dixit ⁊ uoluit ad h̃ g°
ut ꝑtineant ꝓut dixit ⁊ uoluit ĩterp̃tat̃ ipse ꝙ ꝑ ipsa
ṽba uoluerit facere directã uult g° ipse ꝙ si dicta ĩterp̃
tatõ nõ fieret ⁊ sic diceremus eã fideicõmissariã fieret
detractõ nõ obstãtibus dictis ṽbis ⁊ sic uenirem⁹ ꝯ̃ si
gnificatũ uerborũ ⁊ ꝯ̃ id qḋ testator uoluit. s. ꝙ hẽret
bona integralr̃ ⁊ sine diminutõe uñ sẽtit oppi. illorũ
q̃ dicũt requiri exp̃ssã ꝓhibitionẽ ⁊ ꝙ nulla alia ṽba
sufficiũt ẽt que nihil aliud oꝑari possunt quã opi. re
citat Ange. i. d. §. si uero exp̃ssiȝ ⁊ ista ẽ ĩtentio bar.
Possẽt eni oꝑari ꝓhibitionẽ trebellianice ⁊ si possẽt
aliq̃d oꝑari in substitutõe obliqua nõ opoꝛtuisset facẽ
ĩterp̃tationẽ quã facit bar. uidelicet ꝙ operent̃ substi
tutionẽ directã cũ talẽ ĩterp̃tationẽ nõ faciat bar. ꝑꝑ
aliud nisi ut dicamus ꝯ̃riũ scilicet ꝙ sit fideicõmissaria
⁊ sic dcã uerba ĩtegra ⁊ sine diminutõe nihil operẽt̃.
Sȝ bal. q̃ ꝑcepit istũ fuisse ĩtellectũ bar. in p̃fata. l. p̃ci
bus bar. rep̃hendit ⁊ uult ꝙ dcã uerba nõ habeant
oꝑari hũc effectũ scilicet ꝙ faciãt cẽseri substitutioneȝ
directaȝ q² ẽt si sit obliqua possũt aliq̃d oꝑari. s. ꝓhi
bitioneȝ trebellianice ꝑ. l. decẽ ĩ fi. cũ gl. ff de fideicõ.
liber. Uñ uult bal. ꝙ cũ ꝯpẽdiosa fcã ꝑ ṽbuȝ cõe pu
pillo sit omni tꝑe fideicõmissa. ſm ꝙ tȝ gl. ibidẽ ẽt si
dicta uerba fuerũt apposita postq̃ possũt in ip̃a fidei
cõmissaria aliquid operari ⁊ sic ñ debem⁹ recedẽ ab
opi. gl. ꝑꝑ dicta ṽba ne aliq̃d operẽt̃ maxie qñ mat̃
ẽ ĩ medio. Et qñ testator se restrigit ad bona sua. Et
nisi mõ p̃dicto ĩtelligam⁹ uerba bar. ⁊ bal. ñ possem⁹
bñ discernere diuersitatẽ q̃ est inter eos. Et in q° bal.
uelit rep̃hẽdere bar. Sic g° sequit̃ ex p̃dict̃ ꝙ illi q̃ di
cũt ĩ casu nr̃o cẽseri ꝓhibitã falcidiã ꝑ ṽba sup̃ allega
ta ñ habẽt pro se nisi auc̃tatẽ bal. in. d. l. p̃cib⁹. Sed
auctoritas ⁊ sensus bar. in. d. l. cẽturio ẽ in ꝯ̃riũ ĩtelli
gẽdo dicta sua ꝓut necessario dȝ ĩtelligi mõ quo sup̃
dixi. Item in ꝯ̃riũ ẽ auctoritas ange. ꝓut ip̃imet alle
gãt. Preterea in casu nr̃o ñ fuerũt apposita ṽba illa
s. ꝙ integralr̃ ⁊ sine diminutõe ⁊c̃. quo cãu crederem
bal. melius sẽsisse q̃ bar. ul̃ ange. s. ꝙ dcã uerba suffi
cerẽt ad ꝓhibitionẽ falcidie cũ aliud oꝑari nõ possint
⁊ nõ debent esse frustratoria ut supra dixi. Unde suf
ficiunt postq̃ testator uel donator potuit ꝑ uerba pre
dicta p̃sumit̃ ꝙ uoluit ne frustratorie fuerit locutus lȝ
expresse non dixerit. Sed fuerũt in casu nostro appo
sita alia uerba. s. pleno iure. Iteȝ oĩa bona. Itẽ po
nẽs eũ ĩ loco suo ⁊c̃. q̃ quidẽ ṽba possũt ĩportare aliũ
significatũ ⁊ sic ñ necessario ĩportãt istũ. Nam uerbũ
pleno iure hȝ diuersos significatus potest eni ĩtelligi
in iure directi ⁊ pleni dñij. i. a quo nõ est sepatũ uti
le sȝ cũ eo concretũ ad differẽtiã directi a quo sepatũ
est utile q² tũc nõ est plenũ ⁊ hoc habet̃. ff. de rei uẽ.
l. iul̃. ĩ gl. sup uerbo plenũ. Itẽ põt intelligi pleno iu
re scilicet ꝓprietatis ⁊ usufructus. l. si ita stipulat⁹. §.
i. in fi. de uerbo. ob. de an. lega. l. titia post prin. ⁊ qḋ
nõ. bal. in. l. mater. C. ad tertul̃. ⁊. l. ĩ pecudũ de usu

ris. Unde posito ꝙ falcidia ḋtrahat̃ põt dictũ uerbũ
operari ⁊ uerificari in residuo. s. ut illud ꝑtĩeat ad do
natariam pleno iure. s. directi ⁊ cõcreti dñij. Item ꝙ
ꝓprietat̃ ⁊ usufructus ideo nõ põt dici ꝙ ꝓpter ap
positionẽ dicti uerbi censeat̃ prohibita falcidia postq̃
põt aliud operari. Et ita exp̃sse determinauit oldra.
ĩ consilio. ccxlvi. ubi etiã dicit ꝙ talis ꝓhibitio nõ dȝ
fieri ꝑ coniecturas sȝ palã ⁊ non uerbis generalibus
qḋ ego ĩtelligo mõ quo supra. s. qñ sũt talia q̃ possũt
habere ⁊ importare aliũ sẽsũ ⁊ significatũ. al̃s secus
ut supra dixi ⁊ sic habem⁹ triplicẽ auc̃tatẽ in casu nr̃o
ꝙ nõ cẽseat̃ ꝓhibita falcidia. s. oldra. Itẽ bar. i. d. l.
cẽturio q̃ h̃ cẽset̃ uoluisse ẽt ĩ uerbis q̃ ñ possunt aliḋ
ĩportare. Itẽ ange. ⁊ nullã aliã habemus ĩ ꝯ̃riũ nisi
bal. i. d. l. p̃cibus qui põt uerũ dicere in ṽbis q̃ aliud
ĩportare nõ possint. ut sũt illa integralr̃ ⁊ sine dimiu
tiõe ñ in illis que possũt aliud ĩportare ut ẽ ṽbũ plẽo
iure. Itẽ ṽba illa oĩa bona ⁊c̃. Nam illã ĩportãt ut ue
niãt oĩa nullo excepto qḋ quidem uerbum oĩa cũ sit si
gnũ uniuersale facit ut plura includant̃ q̃ si nõ esset
appositũ tũc eni eẽt indefinita loquutõ q̃ nõ equipat̃
uniuersali qñ nõ ẽ eadẽ rõ oĩm sub ĩdefinita ꝯp̃hen
sorũ iuxta plene nõ. in. l. si plurib⁹. ff. ḋ le. ij. ⁊ i. c. ut
circa ḋ elec. li. vi. sȝ sig. uniuersale facit oĩa indistincte
ꝯprehẽdi nullo excepto q² q̃ omne dicit ⁊c̃. l. iul̃. ff. ḋ
le. iij. Et sic ista possũt simul stare scȝ ꝙ oĩa bona fue
rũt donata nullo excepto ⁊ oĩa ꝑuenire ḋbeãt ad do
natariuȝ ñ tñ ĩtegralr̃ sȝ cũ diminutõe falcidie silr̃ uer
ba illa ꝙ posuerit illuȝ in locũ suũ ⁊c̃. possunt uerifi
cari ⁊ operari ĩ residuo scȝ in tribus ꝑtibus de qua
tuor que ad donatariũ sũt ꝑuẽtura. l. qui quadrigen
ta ff. ad trebel. ¶ Plus uidet̃ ꝙ ẽt hodie si rogatus
esset heres restituere totaȝ hereditateȝ non censeret̃
ꝓhibita detractio trebellianice q² hoc uerbuȝ totam
põt aliud importare quasi diceret nõ dimidiã uel ter
tiã sȝ totam non tamen sequitur ergo ĩtegrã ⁊ sine di
minutione. Nã trebellianice detractiõi non est locus
nisi qñ totã hereditatẽ rogatus est restituere. si enim
ꝑtẽ nõ fieret detractio q² alia ꝑs q̃ remanet ꝯputat̃ ĩ
quartã ⁊ ip̃ius detractionem excludit. l. in quarta cũ
ibi plene nõ. ff. ad. l. fal. uñ cũ ĩtẽtio testatoris potue
rit eẽ alia ⁊ potuerit hr̃e aliũ respectuȝ q̃ uelle ĩpedi
re dispositionẽ iuris circa detractionẽ nõ ẽ dicẽdũ ꝙ
ꝑ talẽ uerbũ dubiũ hoc uoluerit. Sic pñt ĩtelligi ṽba
oldra. ⁊ ange. ⁊ alioꝝ qui dicũt requiri ṽba clara ⁊ ñ
sufficere gñalia ar. l. in testamẽto in fi. C. de testa. mi
li. leges aũt que allegant̃ de iure ueteri. s. l. i. §. inde
neracius. ff. ad trebel. ⁊. l. qui totã cũ si. paꝝ uel nihil
faciunt ad ꝓpositũ q² illo iure nõ poterat falcidia ul̃
trebellianica ꝓhiberi. l. qḋ de bonis. §. i. ad. l. falci.
uñ in legibus illis detrahit̃ non obstãte appositõe di
cti uerbi non ex eo ꝙ ꝑꝑ ip̃m non cẽseat̃ ꝓhibita ſm
ꝙ unus ex ꝯsultoribus qui illas allegat. ⁊ qui facit ĩ
eis magnũ fundamentũ uĩ intelligere. sed ex eo q² ⁊
si censeretur ꝓhibita ꝑ appositionẽ dicti uerbi totaȝ
non ualebat dicta ꝓhibitio iure illo unde hodie fun
damentũ qḋ sumit̃ ex illis legibus satis est debile q²
posset dici ꝙ hodie non ꝓcederent ille leges. In quã
tum uolunt ꝙ non obstãte appositione dicti uerbi to
ta detrahit̃ trebellianica q² cũ hodie possit prohiberi
sicut falci. ut nõ. bar. i. l. marcellus. e. ti. ꝑ dictũ ṽbuȝ
totã posset dici ꝙ censeret̃ ꝓhibita q² nõ diceret̃ resti
tui tota si retineret̃ quarta sicut ñ diceret̃ restitui inte
gra ⁊ sine diminutiõe. Tñ rõ quã supra feci probat
cõtrarium. Et illud qḋ dixi q² testator potuit habere
alium

aliū respectū i appositiōe dicti uerbi tota ꝙ qd̓ uoluerit ꝓhibere trebellianicā. s. ut nō ꝑtē sꝫ totā cū onere tn̄ legali quē respectū n̄ pōt dici habuisse apponēdo illa uerba integre ⁊ sine diminutōe q̄ uerba nihil aliō īportare possūt nisi ꝙ nulla fiat d̄tractio ⁊ si fieret eēt supflua ⁊ nullius effect⁹. ¶ Concludo ergo breuiter ꝙ cū i casu nr̄o v̄ba que fuerūt apposita i dcā dōatōe scilicet pleno iure. Itē oia bona. Itē ponēs eū i locū suū ⁊c̄. possūt hr̄e aliū significatū. Et aliō opari q̄ i pedire detractionē falcidie n̄ possum⁹ dicere ꝙ ꝑ ipa ꝯstet de intentōe donātis ꝙ uoluerit falcidiā ꝓhibere ⁊ derogare dispositōi iuris cōis ⁊ ēt iuri dictoꝝ hēdū ꝑ. d. l. i testamēto i fi. C. d̓ testa. mili. ⁊ ꝑ rōēꝫ q᷑ ꝓbatio dꝫ ꝯcludere necessario ⁊ sic nō iducit̄ ꝓhibitio. Et isto mō itelligo dicta doctoꝝ. s. oldra. ⁊ ange. ⁊ alioꝝ dicētiū ꝙ req̄reret̄ exp̄ssa ⁊ clara ꝓhibitio ⁊ nō ꝑ ꝯiecturas. Nā intelligo de ꝯiecturis q̄ possūt se hr̄e adeē ⁊ nō esse ⁊ i his nō teneo bal. i. l. p̄cibus q̄uis gn̄alr̓ loquēdo dicit ꝙ illa uerba pleno iure. Itē oia bona ⁊c̄. iducūt ꝓhibitiōnē falcidie. Sꝫ si fuissent apposita illa uerba q̄ n̄ possent aliud iportare ut sūt illa itegraliter ⁊ sine diminutiōe tūc q᷑ ex illis resultat ꝯiectura q̄ nō pōt se hr̄e nisi ad eē teneo opi. bal. ꝙ induceret̄ ꝓhibitio n̄ aūt id qd̓ sētit bar. in. l. cēturio. Nec id qd̓ p᷑ia facie censet̄ sēsisse oldra. ⁊ ange. s. ꝙ n̄ nisi ꝑ v̄ba exp̄ssa ⁊ specifica iducat̄ ꝓhibitio q᷑ nō est rō quare dēat requiri dicta exp̄ssio si de uoluntate pōt ex v̄bis ꝓla. manifesto ⁊ necessario ꝯstare. Et ꝑ dcꝫ modū reduco ad ꝯcordiā auctoritates doctoꝝ scribētiū q̄ ui dēt̄ iuicē discordare sꝫ credo si fuissēt iterrogati h̓ idē dixissent ⁊ p̄fatā distictionē q̄ rōabilis ē approbassēt.

Si aliq̄s falsauerit unā postā i libro suo p̄uato utꝝ ꝓ tali falsitate uēiat puniēd⁹ ordinarie uľ ex̄ordinarie.

.cli.

¶ In christi nomine amen.

Videt̄ dicēdū ꝙ dictus p̄sbiter ueniat puniēdus nō pena ordinaria q̄ ē depositōis ⁊ detētionis ⁊ iponit̄ ꝓprie falsi facto de iure canonū. l. di. c. si ep̄s aut presbiter. Sꝫ pena extraordiaria pro motu iudicis ecclasticī q᷑ lꝫ crimen nō ꝑfecerit tn̄ q᷑ n̄ falsificauit sequētes ꝑtitas. ex quib⁹ apparet ꝙ ipse erat debitor illius dn̄e n̄ creditor ꝓut fecerat cantare p᷑iaꝫ ꝑtitā. tn̄ q᷑ scriptura illa erat ⁊ ē p̄uata. In q̄ cū ei fides nō det̄ n̄ ꝯmittit̄ falsū ut nō. glo. C. de fal᷒. l. damus tn̄ negari n̄ pōt quin attentauerit ⁊ conat⁹ fuerit ꝯmittere q᷑ uoluit īmutare ueritatē. in q° ꝯsistit falsitas. ut i auc̄. de instru. cau. ⁊ fi. in p᷑i. coll̄. vi. ⁊. ff. de fal. l. quid sit falsū ⁊ ꝯmittit̄ scribēdo ⁊ delendo uerū d̓ fide instru. c. inter dilectos ⁊ iterliniādo d̓ religi. domi. cū uenerabilis. C. de testa. l. si unus in fi. ꝓ quo conatu iponit̄ pena extraordiaria seu minor q̄ si ꝑfecisset. ff. de extraor. crimi. l. i. i p᷑in. ⁊. §. fi. C. de seruis fugi. l. si fugitiui cū ibi nō. in gl. nā ē grauissimū crimē falsitatꝭ cuꝫ nullū sit ꝙ ita uituperet famā ⁊ statū hominis sicᷓ ipsū in tātū ꝙ pene morti simile ē ⁊ iō pōt sup eo trāsigi sicut in criminibus inferētibus penā mortis. C. d̓ transac. l. trāsigere i fi. ⁊ ibi nō. ꝑ doc. ergo etiam conatus est puniendus. C. de epi. et cle. l. siquis n̄ dicā rapere cum ibi nō. ¶ His non obstantibus dico contrariuꝫ scilicet ꝙ dictus presbiter nō uenit puniēdus. Primo per glo. ordinariam que ē in. l. damnus. C. de fal. super uerbo priuatas. que dicit ꝙ ex falsitate cōmissa super scriptura priuata que nullā fidē plenā uel semiplenā seu indiciū facit quis nō punit̄ ⁊ idem tenet ibi bar. ⁊ in. l. i. §. qui rōnibus. ff. co. ti. ⁊ oēs. Sed ista scriptura ē huiusmodi q᷑ ē liber priuatus ut premittit̄ qui nullā fidē facit plenā uel semiplenā aut etiā indicium ꝓ scribente qn̄ ipse uiuit ut ē hic. ff. de eden. l. quedā. §. nūmularios ⁊ ibi nō. lꝫ si mortuus esset faceret aliquale indiciū s̓m bar. in. l. admonēdi ff. de iuriur. ꝑ. l. rōnes. C. de ꝓba. ⁊ nō. per eūdem in. l. nuda. ff. de dona. Et si dicatur exquo post eius mortem facit indiciū uidet̄ illud sufficere. Sed respōdeo imo non sufficit q᷑ presumit̄ ꝙ non debeat esse i memor sue salutis ⁊ sic ꝙ ante mortem talē falsitatē remouebit. l. fi. C. ad. l. iul̄. repetūdaꝝ. Preterea ponitur i puncto ꝙ ipse iam successit illi mulieri ꝯ quaꝫ dictā falsitatem uidet̄ uoluisse ꝯmittere ⁊ sic post eius presbyteri mortē dicta scriptura si nō fuisset falsificata nullum esset sortitura effectū cū nemini possꝫ nocere ergo ad illud tēpus post morteꝫ non ē hēndus respectus exquo igit̄ in tali scriptura priuata non pōt ꝑfici crimen falsi s̓m dictam gl. ⁊ omnes doc. ergo nec potest dici fuisse incohatū. hoc eni posset ꝓcedē i scriptura publica in qua cū possit perfici pōt etiam incohari nō aūt in tali priuata ⁊ sic nec ordinarie nec extraordinarie uenit puniēdus scꝫ rōne incohationis uel conatus rei eniꝫ sue quilibꝫ ē moderator ⁊ arbiter. C. mādati. l. i re mādata. Unde pōt q̄s i libro suo p̄uato mille mēdacia scribere nec uenit puniēdus q᷑ posset ip̄m in ignē ꝓicere ⁊ ex tali mēdacio nullus pōt ledi. q᷑ ei nō credit̄ i aliquo ergo ⁊c̄. ut nō. gl. ff. d̓ cui. l. fūdū in fi. que dicit ꝙ ex mēdacio quis nō punit̄ qn̄ alius nō ledit̄ ad qd̓ facit in rōne sui. ff. ne quid in loco pu. l. ij. §. aduersus ubi quis non tenet̄ ex aliquo actu qn̄ aliuꝫ nō ledit exquo si lederet teneret̄. Ad h̓ etiā facit qn̄ quis uenit puniēdus ex actu aliquo qui sit sortiturus effectum si ille actus nō est de iure ualidus ⁊ sic nō est sortiturus effectuꝫ nō punitur. ff. qd̓ q̄sq3 iuris. l. i. i fi. sꝫ scriptura fuit iuenta ut sortiretur iur̄ effectum. i. faceret ꝓba. ff. de pigno. l. ꝯtrahit̄ cuꝫ fi. ꝯcor. Si ergo est taľ que ꝓba. nō facit cū talē iur. effectum nō sorciat̄ nō dꝫ quis puniri ex falsitate ibi ꝯmissa q᷑ dici nō pōt ꝓprie falsitas ar. d. l. i. in fi. qd̓ quisq3 iur. ⁊ qd̓ nō. ci. i. l. siquis nō dicā rapere i prima oppōne in addi. C. de epis. ⁊ cle. Ad idē facit q᷑ qn̄ maleficiū n̄ ꝑficit̄ ꝓpter ipedimētū iur. tūc ex cōatu quis nō punit̄. ff. de fur. l. inter oēs. §. recte v̄si. per ꝯ᷑ium ⁊ nō. ci. in. d. l. siq̄s nō dicā rapere in q̄nta oppositōe ⁊ in distinctione. Sꝫ hic n̄ ꝑficit̄ ꝓpter ipedimētū iur. qd̓ requirit ad hoc ut dicat̄ ꝯmitti crimē falsi ꝙ scriptura sup qua ꝯmittit̄ sit talis que aliquaꝫ fidē faciat ut nō. in. d. l. damus. Itē q᷑ qn̄ crimē non ꝑficit̄ q᷑ delinquēs n̄ uult uel penitet silr̓ quis ex p᷑io conatu nō punit̄. ff. de fal. l. qui falsā. Et nō. ci. i. d. l. siquis nō dicā i quarta oppo. sꝫ hic ē huiusmōi. Nā exquo in dicto libro sūt plures ꝑtite ꝯtinuate ⁊ quaꝝ quelibet apparebat ipsum p̄sbiterum esse debitorē ⁊ nō creditorē ⁊ ipse falsificauit p᷑imā ⁊ non alias ⁊ fecit eā cantare ꝯ᷑ium. s. ꝙ esset creditor p̄sumit̄ ipsuꝫ penituisse eius qd̓ fecerat. nō eni est p̄suinendū ꝙ ex iaduertētia fecerit scilicet falsificādo unā ⁊ omittēdo falsificare alias cū oēs essent in codē loco ⁊ ꝯtinuate ut supra p̄mittit̄. uñ nō pōt dici ꝙ de alijs n̄ ꝑpenderet ut. l. n̄ est ferend⁹. ff. d̓ trāsac. Sed potius ꝙ pnia duct⁹ eius qd̓ fecerit in prima omissit idem facere in sequentib⁹ ergo ⁊c̄. ut. d. l. qui falsā. Et sic cōcludit̄ dictum presbiterum in nullo puniendum esse.

¶ De quodam titio q̃ scripsit se soluisse centũ. xxx. ꝺ sũma quīgentoꝝ ĩ qua erat debitoꝛ ⁊ ueꝝ erat qꝺ soluerat sꝫ ñ de illa sũma an ꝯmittat falsũ. Et ibi ẽt tangit̃ ꝺ crīe baratarie.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Quidã titius ꝯduxit quãdã gabellã portaꝝ ꝓ ãnis quīqꝫ ĩcipiẽdis die prima mẽsis Januarij millesimo cccc. xxvij. ⁊ ut sequit̃ finiẽdis ad rõeꝫ florenoꝝ centũ trigīta ꝓ quolibet ãno q̃ ꝙtitas ĩ dcõ tpe quīqꝫ ãnoꝝ ascẽdit ad sũmã florenoꝝ sexcẽtuꝫ. l. ⁊ ĩ tãta sũma fuit descriptꝰ debitoꝛ ĩ libro cõis dcõ ãno ⁊ die uidelicet ĩ sũma flore. sexcẽtũ. l. postea ĩ ãno sequẽti uidelicet millesimo. cccc. xxviij. ⁊ de mẽse iulij augusti octobris ⁊ februarij soluit certas quantitates ita ꝙ die. xx. mens̃. marcij dci ãni milesimo. cccc. xxviij. restabat ꝺbitoꝛ ꝺ duct̃ dict̃ ꝙtitatibꝰ solutis ĩ florenis quīqꝫcẽtũ. xxxv. ⁊ ita fuit assũmatꝰ ĩ dcõ libro post oẽs ꝑtitas ꝑdictas h mõ uidelicet posco de dare a lib. specbio dellassi floreni quīqꝫcẽtũ. xxxv. Inter dictas ꝑtitas erat una de florenis. l. quos dictus titiꝰ soluerat ultio loco uidelꝫ die decia mens̃. februarij dci ãni milesiõ. cccc. xxviij. q̃ erat ultio loco ꝺscripta ĩ dicto libro añ tñ dictã assumationẽ ꝺ q̃ sup̃ scilicet posco ꝺ dare. Prefatꝰ liber qꝛ scriptꝰ erat ĩ carthis bõbicinis fuerat trãscriptꝰ ĩ quodã alio libro ꝺ carthis pecudinis ex deliberatõe ꝑsidẽtiũ ĩ gabella q̃ liber secũdus appellat̃ specbio qꝛ ĩ eo ꝺscripti sũt oẽs restantes soluere ⁊ quãtitates ĩ quibꝰ restãt fuit gꝰ dictꝰ titius descriptꝰ ĩ dcõ scꝺo libro die uicesimo marcij milesimo. cccc. xxviij. ꝓ debitore dicti cõis ĩ dicta ꝙtitate florenoꝝ quīqꝫcẽtũ. xxxv. ꝓ resto maioris sũme ꝑdicte. s. sexcẽtũ. l. ꝯtente ĩ alio ueteri libro ñ tñ fuerũt ĩ dicto scꝺo libro ꝺscripte ille ꝑtite ꝑticulariũ solutionũ ꝺsripte ĩ ueteri libro sꝫ solũ dcã sũma quīqꝫcẽtũ. xxxv. ĩ qua restabat ꝺbitoꝛ dicti cõis ꝓut erat assumatũ ĩ alio libro. Et cũ dictus secũdꝰ liber describeret̃ accidit ꝙ dictꝰ titiꝰ qui erat ẽt deputatꝰ ad ministeriũ gabelle ꝑ ꝑsidẽtes qñ gabelle supuenit ⁊ uidẽs se descriptũ pro ꝺbitore ĩ flore. quīqꝫcẽtũ. xxxv. ꝓ resto ut dictũ ẽ. Et dubitãs ut asserit utruꝫ illa ultia ꝑtita de flore. l. solu. die. x. februarij eẽt aptata seu descripta ĩ ueteri libro ul̃ ñ. Et ꝑ ꝯñs an restũ ꝑfatũ ascẽderet ad tãtaꝫ ꝙtitatẽ ul̃ nõ. s. quinqꝫcẽtũ. xxxv. dixit ꝓuisori q̃ erat ibi ꝑsens uos nõ aptastis talẽ ꝑtitã ⁊ ꝓuisoꝛ rñdit si ñ ẽ aptata aptes tu met qꝛ bene scio ꝙ mihi soluisti. Et resperit prouisoꝛ solum bastardeliũ suum in quo posuerat dictam sũmã ad introitum. Et non resperit libꝝ grossum ueterẽ ĩ quo reuera erat aptata ⁊ descripta. Prefatus aũt titius hoc audiens scripsit de sua manu super dicto libro secũdo ⁊ pꝺst dictã ꝑtitã ĩ qua erat descriptus debitoꝛ in dicto resto florenoruꝫ quīqꝫcẽtũ. xxxv. die. xx. marcij milesimo. cccc. xxviij. h uerba uidelicꝫ ãne dato a die. x. di. febꝛuario flore. xxx. paga. a tale. ⁊c̃. Camerlingho ⁊c̃. xxx. florenoꝝ. Postea secunt̃ alie ꝑtite ⁊ solutõẽs facte ĩ anno milesimo. cccc. xxix. ꝺ dicto resto ⁊ sũma quīqꝫcẽtũ. xxxv. floꝛ. Dicit̃ nunc ꝙ dictus titius incidit in penas statutorum disponẽtium ꝯ̃ eos qui sũt in aliquo officio publico ⁊ ꝯmittũt falsitatẽ furtũ ⁊ baratariã seu fraudeꝫ in officio seu de pecunia reuera cõi qꝛ ꝑtita. xxx. florenorum esset semel ꝺscripta in libro ueteri ad diminutionem maioris sũme scilicet floꝛ. sexcentum. l. qua deducta remanebat ⁊ restabat debitoꝛ in flore. quinqꝫ centum. xxxv. de qua sũma uel resto floꝛ. quinqꝫcẽtũ xxxv. nihil adhuc soluerat ñ dẽbat eã iterũ describẽ ĩ libro nouo ad diminutionẽ ꝑfati resti qꝛ falsum erat qꝛ de dicto resto seu sũma q̃nquecentũ. xxxv. soluissꝫ dicta q̃nquecentũ ꝓut sonat sua scriptura sua manu facta lꝫ ueꝝ eẽt ꝙ ea soluisset de sũma sexcentuꝫ l. Et hoc si sensit de illis. xxx. que uere soluit. sꝫ si sensit de alijs qꝛ eadẽ die potuissꝫ duas solutõẽs facere eidẽ camerario quãlibꝫ de. xxx. adhuc istud ẽ falsius ⁊ itollerabiliꝰ qꝛ reuera non soluit nisi semel seu una. xxx. ⁊ nõ plura. Querit̃ ergo uisis statutis quid iuris.

.clij.

¶ In christi nomine amen.

Uidendũ ẽ primo posito ꝙ ꝑfatus titius maliciose h fecisset. ut qꝛ sciuisset illã ꝑtitã aptatã in alio libro utꝝ uideat̃ cõmisisse furtuꝫ de pecunia cõis qꝺ uocat̃ crimẽ peculatꝰ ĩ pecunia publica uel ciuitat̃. ff. ad. l. iul̃. pe. l. i. ⁊. l. iiij. §. fi. seu ꝺ residuis. e. ti. l. iiij. §. l. iulia. Nã hoc crimẽ grauius punit̃ ꝑ statutuꝫ cũ detur arbitriũ rectori ꝙ usqꝫ ad mortẽ possit punire qñ transcẽdit sũmã. l. libraꝝ. Et in hoc breuiter clare dicendũ ẽ ꝙ nõ qꝛ crimẽ tũc cõmittitur cũ q̃s in administratõe positꝰ ex ipsa administratõe pecuniã publicã suscipit ꝑter uoluntatẽ pricipis seu rei publice qꝺ hic nõ põt dici fecisse cũ eẽt debitoꝛ rei publice. Sꝫ potiꝰ uidetur uoluisse negare se eẽ debitorẽ in tãta quãtitate ĩ qua erat descriptꝰ debitoꝛ pro resto. s. in q̃nq̃centũ. xxxv. ⁊ sic nil ꝯ̃ctauit de eo qꝺ esset rei publice ergo ⁊c̃. ff. ad. l. iul̃. pec. l. pe. de acqui. pos. l. iij. §. si rẽ. de neg. ge. l. quis sine usuris ubi bonꝰ tex. adhoc. Cõstat. n. ꝙ debitoꝛ negãdo se ꝺbitorẽ nõ cõmittit furtũ qꝛ ipe ẽ dñs pecunie debite anteꝙ̃ eaꝫ tradat ergo ⁊c̃. ff. de furtis. l. falsus. §. i. de cõdi. ob cau. l. pe. Sꝫ potiꝰ dicitur fallax seu uerbis fraudẽ adhiber̃ quã furtũ facẽ e. l. falsus. §. siquis nihil in ꝑsonã ⁊c̃. ¶ Secundo uidẽduꝫ ẽ utꝝ uideatur cõmisisse baratariã quã ẽt statuta puniunt. Et hoc ẽt dicendum est ꝙ nõ qꝛ barataria utputo tũc ꝓprie ẽ cũ officialis pecũia corruptꝰ aliq̃d facit uel non facit qꝺ quidẽ crimẽ de iure cõi cohercet̃ per titulũ. ff. de calũ. ⁊. C. de pena iudicis qui male iudicauit. Auc̃. sed nouo iure non enim uideo cui plus possit assimilari nã est uocabuluꝫ inuentum ab usu loquẽdi ⁊ sicut ĩ usu loquẽdi ꝯ̃ctꝰ ꝑmutatiõis uel alius inoĩatus do ut des uel ut facias dicit̃ quoddam baratuꝫ licitũ ita cũ dat̃ pecunia officiali ut aliquid faciat nõ fiẽdũ uel aliquid fiendũ omittat dicit̃ quoddaꝫ baratuꝫ illicituꝫ. Et inde dꝛ̃ barataria qꝺ hic factũ ñ fuit ergo ⁊c̃. ¶ Tertio uidẽduꝫ est utrum ꝯmiserit falsitatẽ ⁊ uĩ̃ ꝙ sic. qꝛ scripsit id qꝺ ñ erat uerũ. s. se soluisse. xxx. de sũma quingẽtoꝝ. xxxv. in qua erat assumatꝰ debitoꝛ ꝓ resto maioris sũme qꝺ erat falsuꝫ qꝛ de dicta sũma quingẽtoꝝ. xxxv. nihil adhuc soluerat qñ sic scripsit ergo ⁊c̃. l. i. §. qui rõnibus. ff. de fal. ⁊ qꝺ nõ. e. ti. l. q̃ falsã ꝑ bar. iũcto tex. ĩ auc̃. de instru. cau. ⁊ fide circa ꝑn. Soluerat. n. dcã q̃nquagita de sũma maiori. s. sexcẽtũ. l. ñ de miori. s. quīqꝫcentũ. xxxv. Breuit̃ si scripsisset se soluisse dicta. xxx. pꝰ uigesimã diẽ mensis marcij qua dicta assũmatio scripta fuit ĩ libro nouo claꝝ eẽt ꝙ fuisset falsitas qꝛ nihil hẽret in se ueritat̃ illud qꝺ ita scripsisset. Et idem si simpl̃r scripsisset se soluisse sine appõne alicuius diei solutõis facte qꝛ cũ scripserit ꝑ hec uerba scꝫ ãne dato ⁊c̃. qꝺ ĩtelligit̃. s. ꝺ dicta suprascripta sũma necessario sequeret̃ ꝙ dedisset post dictã assummationẽ factam die uicesimo mensis marcij al̃s ñ debuisset assũmari debitoꝛ ĩ q̃nquecẽtũ. xxxv. si ꝑ prius ea soluisset. Sꝫ qꝛ scripsit se soluisse die decio mẽsis februarij qꝺ ĩtelligitur

gif̃ scilicet ꝓxime ꝑteriti.l.cũ q̃ ꝺ v̄bo. obli. Et istud erat uerissimum q2 ꝺcã ꝺie soluerat. xxx. ⁊ illi camerario cui scripsit se soluisse n ō pōt ꝺici falsitas ƺ scripserit se soluisse ꝺe quiq3cẽtũ xxxv. qꝺ tñ ueꝝ nō erat ƺ soluerat ꝺe sũma sexcẽtũ.l.q2 primũ.s. ꝙ soluerit ꝯsistebat in facto suo ⁊ erat pꝛicipalꝰ. Secũdũ v̄o.s.ꝙ ꝺicta sũma cederet i ꝺimiutõe sũme q̃ngẽtoꝝ xxxv. uel sũme sexcẽtoꝝ.l.ñ ꝯsistebat i fcõ suo ƺ i facti serie ⁊ v̄itate. Et nō erat q̃d pꝛicipale ƺ accessoriũ seu erat effectꝰ ꝺicte solutõis. Ꝑostꝙ̃ gº id ꝙ erat pꝛicipale. et i fcõ suo ꝯsistẽs erat ueꝝ ñ pōt ꝺici falsitas ƺ fm ueꝝ non esset qꝺ erat accessoriũ q2 nō ꝺ2 falsum id qꝺ iuuaf̃ ꝑmordio ueritatis. ff.ꝺe le.ij.l.cũ filius.§.heres meus. Et q2 primũ cum ꝯsisteret i facto suo poterat adeo falsificari ꝙ ueritas non ꝺe facili fuisset repta. Et iõ ispici ꝺ3 an i illo fuerit ꝯmissa falsitas uł mẽdaciũ. S3 i scꝺo ñ sic. Nã postꝙ̃ expꝛssit ꝺiẽ q̃ solutio fcã fuit nō pōt ꝺici falsitas exqº ꝑ ispectionẽ libꝛi ueteris poterat uideri i cuius sũme ꝺiminutionẽ cederet ꝺcã solutio.s.uel ueteris sũme sexcẽtoꝝ uel quigẽtoꝝ. Nō gº curãdũ ꝙ in h scꝺo fuerit mẽtitus postꝙ̃ ex ispectõne libꝛi ueteris poterat sciri ꝺe cõtrario scilicet ꝙ nō ꝺ sũma q̃ngentoꝝ ƺ ꝺe sũma sexcẽtoꝝ ꝺcã q̃nquagita fuerãt soluta ⁊ ꝺictũ mẽdaciũ nō poterat sic eẽ nociuũ rei publice ergo ⁊c̃.ut nõ.i.l.ꝺamus ꝺe fal.C.⁊ nõ. ff ꝺe euic.l.fundũ i fi.i gl.fi.i fi. Uñ siquis teneretur creditori suo i cẽtũ ꝓ sorte ⁊ in.l.ꝓ usuris ⁊ solueret simplr̃ q̃nquagita ñ expꝛsso i quã cãm certũ ẽ ꝙ cederẽt i solutõe usuraꝝ ñ sortis. C. ꝺe solu.l.i. Ꝑone ergo ꝙ ex intuallo scriberet se soluisse ꝓ sorte ñ putarẽ ꝯmittere falsitatẽ ƺ potius circa ꝺispõnẽ iuris errasse sicut in simili ꝺ2 i.ꝺ.l.falsus.§.siq̃s nihil ꝺe furtꝭ quã ꝺispõnẽ iuris ꝑ suã scripturã mutare ñ poſat ita nec hic iste ꝑ suã scripturã poterat imutare uel offuscare ueritatẽ.s.i cuius sũme ꝺiminutionẽ ꝺicta solutio cẽderet. Sufficit ergo ꝙ i eo qꝺ erat pꝛ̃cipale reperiatur ueritas. Ꝑreterea nō pꝛesumif̃ iste ꝺolo fecisse ꝺuplici rõe. Ꝑrima q2 palam hoc fecit ⁊ interrogato pꝛius a ꝓuisore ad cuius officiũ ꝑtinet ꝑtitas ꝺescribere ad librũ. An illã ꝑtitã ꝺescripsisset uel non. Et cum ille nos clare respõꝺerit ⁊ ꝑmiserit ꝺicto titio ꝙ apponeret satis uidef̃ sine ꝺolo ⁊ fraude fecisse quasi iductus ex respõsione ꝓuisoꝛis ad que facit.l. quesitũ cu3 ibi nõ.ff.qñ actio ꝺe pecu.ẽ ãna.iuncta.l.non existimo ꝺe admini.tu.⁊.l.fi.ꝺe ri.nup. Secũda ratio q2 iste actus scribendi nō erat ꝺe genere ꝓhibitoꝝ ergo ꝺolus ñ ꝑsumif̃ nisi ꝓbef̃ sc3 ꝙ sciẽs illã ꝑtitã ꝺescriptã i libꝛo ueteri. Iteꝝ eã ꝺescripsit i nouo ƺ potius ꝑsumif̃ fuisse error uel ignorãtia ar.l.quotiẽs.§.q̃ ꝺolo ff.ꝺe ꝓba.cũ si. Ꝑosset forte iputari utriq3 ipoꝝ culpa.s.cur nō inspexerint librũ ueterez i quo repperissẽt ꝺictam ꝑtitam ꝺescripta3. S3 falsitas nō ꝯmittitur sine ꝺolo iuxta nõ.per bar.in.l.i.§.nõ aũt.ff.siquis te.liber esse iussus fue.⁊.C.ꝺe falsis l.nec exemplu3 ꝺeberet ergo puniri leuius rõne culpe iuxta nõ.per bar.ff.ꝺe adul.l.fi. ¶ Quarto ⁊ ultimo uidendum est an iste posset ꝺici ꝯmisisse saltem fraude3 ⁊ sic maleficium inominatum qꝺ ꝺe iure cõi punif̃ uel ꝑ titulum ꝺe crimine stellionatus uel ꝑ titulũ ꝺe pꝛiuatis ꝺelictis extra orꝺinẽ. Ex forma uero statutoꝝ qñ i officio cõis ꝺeliquit uidef̃ puniri sicut falsitas ⁊ barrattaria cu3 oĩa simul copulenf̃ in statuto. Et breuiter solutio huius p3 ex supꝛascriptis na3 fraudi inest ꝺolus ⁊ sine eo nō est.ff.ꝺe pac.iurgẽtiu3.§.ƺ si fraudãdi ꝺolus autẽ nō pōt ꝺici ꝯmissus postꝙ̃ ꝓuisor ad quẽ hoc ꝑtinebat sciuit ⁊ passus ẽ. imo lnĩa ꝺedit expꝛesse ꝙ scriberet ut in pũcto.C.ꝺe trãsac.cu3 ꝺonationis. Itẽ etiã q2 potiꝰ ꝑ errorẽ ꝑsumif̃ scripsisse exquo scriptura sua iuuaf̃ ꝑmordio ueritatis nisi ꝓbaret ꝯtriu3 s.ꝙ maliciose ⁊ scienter fecisset qꝺ i ꝺubio nō ꝑsumif̃ ꝑ ꝑꝺicta. Ex quibꝰ ꝯcluꝺif̃ ꝙ iste nō uenit puniẽdus pena orꝺinaria que iponif̃ ꝑ statuta illis qui ꝯmittũt furtũ barattariã falsitatẽ uł fraudẽ i officio uł pecũia cõis ƺ forte ꝺe culpa ⁊ temeritate ueniat aliqualr̃ ⁊ leuiter puniendus iuxta nõ.i.ꝺ.l.fi.ff.ꝺe adul.ꝑ bar.

An i ꝺubio possessiões ꝑsumãtur feudales. Itẽ si aliquis fecerit se iuestiri ꝺe rebꝰ allodialibꝰ an ꝑ h ille efficianf̃ feudales ibi etiã habef̃ ꝺ feudo tã ãtiquo ꝙ̃ nouo qꝺ ñ ꝑtinet ad agnatos qui nō ꝺscẽꝺũt a pꝛio iuestito ⁊c̃. Item an illa conditio si uxor honeste ⁊ caste uixerit posita in uno relicto facto uxori uideaf̃ repetita i alio uel i substitutione facta ꝺe ipsa uxore.

.cliij.

¶ In chꝛisti nomine amen.

Sup ꝑꝛio quesito inꝙ̃tũ querif̃ utꝝ ꝺicte possessiões cẽseãf̃ feudales. Rñꝺeo ꝙ si ꝯstat ep̃um uł ecc̃iam suã habere i eis ꝺirectum ꝺñiũ q2 forte al's eas ꝯcesserat i feudũ.uel q2 forte erãt alienate i manibꝰ aliquoru3 q̃ nō recognoscebãt ab ep̃atu ꝑfatus ꝺñs ep̃s ad finẽ ꝙ recuꝑarenf̃ ꝑ ꝺictũ ꝺñm gualꝺinellũ apposuit ꝺictũ pactũ ꝙ itelligerenf̃ esse ꝺe feudo possessiões q̃ ꝑ ꝺictũ ꝺñm gualꝺinellum uł ꝑ eius heredes acquirẽt i ꝑtinẽtijs ꝺicte uille ⁊ tũc claꝝ eẽt ꝙ itelligerẽf̃ eẽ ꝺe feudo ut ẽ casus in.c.ex ꝑte ꝺ feu.in fi. ꝯiũcto v̄si. alia quoq3. Si uero ñ ꝯstat ꝙ ep̃s uel ecclesia sua ꝺirectũ ꝺñiũ hẽat uł unꝙ̃ tãꝙ̃ ꝺirectus ꝺñs ꝯcesserit i feudũ possessiones existentes i ꝺictis ꝑtinẽtijs. Et tũc ꝺubiũ ẽ q2 si pꝛio fuissẽt acquisite ꝑ ꝺictũ ꝺñ3 spinellã ⁊ sic fuissent effecte illius ꝓpꝛie ⁊ allodiales ⁊ postea ꝺ ipsis fecisset se inuestiri ab ep̃o. Et quererẽf̃ an ꝑ h effecte sint feudales Et trãslatũ foret ꝺirectũ ꝺñium i ecc̃iam ⁊ ciuilis possessio remanẽte utili ꝺñio ⁊ nãli posses. penes ꝺñ3 spiellã eẽt ꝺistiguẽꝺũ ꝓut ꝺistiguit bar.i.l.si aliquã rẽ.ff.ꝺ acq.pos.s. Quod aut ab ecclesia ⁊ ep̃o recepiss3 seu recognouisset tanꝙ̃ suas.s. ipsiꝰ ꝺñi spinelle ñ tãꝙ̃ ep̃i uł ecclesie q2 bñ sciebãt ꝙ ñ erãt illiꝰ ƺ sue ⁊ tũc fuissẽt effecte feudales q2 cẽserẽf̃ uoluisse ꝺonare ꝺirectũ ꝺñiu3 ⁊ sic esset fictus titulꝰ. Et q2 i ecc̃iã trãsferf̃ ꝺñiũ sine traꝺitõe.l.fi.C.ꝺe sacrosan.ecc.nō noceret ꝙ ñ fuisset facta traditio q2 illa nō erat necessaria ⁊ sic ñ ꝯcurreret ꝺuplex fictio circa iꝺẽ. Secus in alio i quẽ sine traꝺitõe ꝺñiũ ñ trãsferf̃ f3 nõ. Ibiꝺẽ ꝑ bar.⁊ ꝑ ci.i.l.qui rẽ.C loca. Aut recognouiss3 ⁊ recepiss3 eas tãꝙ̃ eẽnt ipsiꝰ ep̃i q2 sic credebat ⁊ tũc ñ fuissent effecte feudales q2 cũ erret ñ cẽsef̃ uoluisse trãsferre ꝺñiu3 ꝺirectũ i ecc̃a3.l.iij.§.subtilius.ff.ꝺe ꝯꝺi.ob cãm. Et sic nō ualeret ꝺicta recognitio tãꝙ̃ erronea. Sicuf̃ ꝺistiguẽꝺũ i casu ꝓposito ubi ꝑcessit iuestitura ⁊ ꝑ ꝯñs recognitio ꝺe possessiõibus acq̃rẽꝺis i ꝑtinẽtijs ꝺicte uille. Et postea fuit sequuta acq̃sitõ ꝺ ꝑꝺictis ꝑ ꝑfatũ spinellã nã iuestitura trahif̃ ad tp̃s acq̃sitõis. Et ẽ ꝑinde ac si tc̃ cũ acq̃siuit fuisset iuestitus ꝺ ꝺictꝭ possessionibꝰ.⁊ ꝑinde ac si tũc eas recepisset ⁊ recognouiss3 ab ep̃o ñ aũt trahif̃ acq̃sitio ad tp̃s iuestiture fcẽ.ꝺ.gualꝺiẽllo cũ acq̃sitio fuerit actꝰ uolũtariꝰ ⁊ sic ñ trahif̃ retro sic nec ꝯꝺitio ptãtiua.ff.q̃ res pig.obli.pos.l.fi. qui poti i pig.habe. l.i. Sicut ergo si tũc cũ acquisiuit eas ꝑfatꝰ spiella ue

re fuisset de ipis iuestit⁹ ab epo dicti loci ⁊ eas ab ipo
recognouisset adhiberet pdicta distictio. s. q aut eas
recognouit tāquā suas sciēs eas nō eē epi ⁊ tūc eēnt
effecte feudales. Aut tāquā epi credēs eas eē illi⁹ cuȝ
tñ ñ eēnt ul' ñ apperet q eēnt ⁊ tūc ut. s. dixi p ea q
nō bar. i. d. l. si aliquā rē. ff. de acq. pos. i. iij. col. ibi
habui hāc qōnē i hac ciuitate ⁊c. ubi colligit dtermi
natō huius dubij ita ⁊ nūc cū fingit fuisse iuestit⁹ dcus
spiella tūc cū eas acqsiuit q2 iuestitura facta d pauo
suo trahit ad illud ips ut supra dixi. In dubio uero
qd crediderit ⁊ q mēte fecerit stādū ē circūstātijs ⁊
piecturis q ex serie totius rei deprehendi possunt. l. si
seruus pluriū. § fi. ff. de le. i. ❡ Sȝ psupposito q fue
rit effecte ⁊ sint feudales sup eo q querit an ptineāt
ad agnatos q2 dict⁹ dñs spinella nō potuisset testari
ut in usibus feudorū ti. de succes. feu. c. i. in fi. pn. Rñ
det q ēt si hoc eēt feudū antiquū ⁊ pauitū q2 pauus
dicti spinelle fuit uere inuestitus lȝ fingeret inuestitus
ipse spinella cū acquisiuit ut sup dixi nihilomin⁹ ad
dictos agnatos nō ptinerēt nisi descendissent ab isto
qui primo loco fuit inuestitus scilicet a domino gual
dinello. Sed reuerteret ad epm ut ē casus in usibus
feu. ti. d gradibus suc. i feu. vsi. his uero deficiētibus
⁊c. Ibi si eni titij auus ⁊c. Et multominus ptinerēt
ad agnatos si diceremus q esset feudū nouū etiā si
spinella simul cum dictis fuissȝ d ipsius possessionib⁹
inuestitus ut in. c. i. de duobus fratribus de nouo be
ne inuestitis. ⁊ hec de primo quesito. ❡ Quantū ue
ro ad sm uidet dicēdū q cōditio uiduitatis apposita
i prio legato usufructus nō intelligat i repetita substi
tutione postea facta filio d dicta uxore ⁊ filia q2 fuit fa
cta i diuersa oratōe ar. l. qui fundū. ff. d ꝯben. emp.
⁊ traditur per bar. in l scie. §. gaio. ff. d fun. instru.
⁊ l. in repetēdis ⁊ i. l. si pure de le. iij. etiam si fuisset
apposita dictio repetitiua Itē uel hoc amplius. ut ibi
ipe bar. nō. potissime q2 inter relictum usufructus ⁊
dictam substitu. quedam alia extranea iterferuntur i
testō ut patet ex eius tenore que qdeȝ itermedia solēt
ipedire repetiōeȝ ut nō. insti. de re diui. §. iteȝ lapilli
⁊ colligit i. l. fi. ff de re. du. In uerbo ꝯiuncta scriptu
ra a ꝯrio sensu facit lex tria pdia. ff. de ser. rus. pdi.
In ꝯtrarium facit psumptio q2 si testōr noluit eaȝ ha
bere usufructum si nuberet ꝯtromiuus est credenduȝ
q noluerit eam habere pprietateȝ. Nā indignat ani
ma mariti de transitu uxoris ad scda nota in auc. de
nup. §. q2 uero ⁊ ad theoricas bar. supra in ꝯtrariuȝ
allegatis. Responderi pōt q habēt locum qñ ꝯditio
est talis q eius effect⁹ nō offendit maritū. Secus ui
det in ista ꝯditione uiduitatis cui⁹ defectus testōrē ēt
mortuū ⁊ animā eius uidet offendere ut dixi. Hinc ē
q ppter dictam rōnē uerba illa si honeste ⁊ caste ui
xerit plata a marito importāt. i. uidualr quasi non
uideat caste uiuere sȝ intentionē mariti loquētis qui
affectat uiduitatem si nubit licet si prolata essent ab
alio secus. l mulier. §. cum pponeret ff. ad trebel.
Et ita nō per bal. in auc. cui relictuȝ C. de indic. ui
dui ⁊. l. iustitia. §. i. de iustitia ⁊ iure ⁊ sic uerba intel
ligant sm qualitatē personaꝝ pferētium ea. Sic eo
dē mō pōt dici q licet alia ꝯditio cuius defectus non
offēderet maritū seu testatorē loquēteȝ nō itelligeret
repetita in diuerso relicto ⁊ i diuersa ꝯōne posito sȝ
theoricam bar. in dictis locis. Secus tamen ē in ista
cuius defectus offendit maritū ⁊ ei displicet ut ex pre
sumpta eius uolūtate censeat repetita p quo facit in
rōne sui. l. iij. §. fi. ff. de adimen. legatis.

❡ Inuestitura facta de descēdētib⁹ post mortē feuda
tarij itelligit i dubio facta d feudo ueteri nō aūt ut cō
stituat nouū feudū. Et lȝ uasalus delinquēdo ul' renū
ciādo ñ piudicet trāsuersalib⁹ piudicat tñ dscēdētib⁹.
Et an feudū transeat cū ꝯfiscatiōe ceterorū bonoꝝ.

.cliiij.

❡ In christi nomine amen.

Circa pñtē casū notādū ē q Singofredus ⁊ henric⁹
filij dñi gualdinelli primi inestiti q diuiserunt inter se
feudū i duas dimidias ⁊ renunciauerūt i manib⁹ dñi
epi ut dr ⁊ fecerūt se de nouo iuestiri qlibet de una di
midia renūcauerūt h acto ut iuestirent tāq d feudo
nouo ⁊ ita tunc d uno feudo ueteri facta fuissent duo
feuda ⁊ quodlibet iporum habuisset principiū in per
sona sui inuestiti ar. ff. d le. i. l. plane la prima in. §.
fi. cum concor. Et iō ad ptem Singofredi nullo mō
potuisset ul' posset uocari henricus uel aliqui descēdē
tes ab eo etiam in defectū masculorum descendentiū
ex dicto Singofredo. Sȝ aut uocarentur. femine si
extarent put extat in casu pñti dcā maria sm tenorē
iuestiture facte dcō Singofredo uel deficiētib⁹ tā ma
scul' q femis reuerteret ad dñm ut i ti. d gradib⁹ suc.
i feu. c. i. uer si. q ita ē itelligēdū ⁊c. in usib⁹ feudoꝝ
iuncto c. i. in ti. ia ti. de eo qui fineȝ fecit agna. de feu.
pater. ibi uel nisi ad h refutauerit ⁊c. ⁊ tunc esset cla
rum q illud feudum de quo agitur ptineret ad dñaȝ
mariā filiā thomasi ñ aūt ad matheuȝ Iacobū ⁊ Io
hānē agnatos. Si uero fuerūt iuestiti tāq d feudo ue
teri qd esse potuit lȝ fuerit iter eos facta diuisio. i. cū
conditionibus ⁊ qualitatib⁹ prie iuestiture facte i pso
nā gualdinelli uidelicet q deficiētibus masculis ex eo
descēdētibus uenirēt femine tūc talis diuisio ꝯparet
hoc uidelicet q i pte obueniēte Singofredo masculi
descēdentes ex eo pferrent masculis dscēdētibus ex
henrico qd nō eēt si diuisio fcā ñ eēt. Sȝ nō ꝯparet
dcā diuisio quomin⁹ deficiētib⁹ masculis deficiētibus
ex Singofredo uocaret masculi descēdētes ex hērico
ēt anq femie descēdētes ex Singofredo attēto teno
re inuestiture facte gualdiello prio iuestito a quo oēs
descēderūt ut hec habent ⁊ colligunt ex. c. unico uer
si. dūmodo scias in ti. de natu. suc. feu. i fi. dicti. c. iun
cto ēt. c. i. d eo q sibi ⁊ hered. suis masculis ⁊ feminis
vsi. ñ. n. pȝ ⁊c. i usi. feu. In dubio aūt postq ꝯstat
saltē p ꝯfessionē ptiū d iuestitura ātiq dñi gualdinelli
psūunt sequētes fcē i psōis dscēdētiū ex eo fcē tāq d
feudo ueteri ⁊ ātiq⁹. Et sȝ ꝯditōes ⁊ pca ꝯtēta i iuesti
tura illi⁹ p⁹ p tex. i. d. c. i. ⁊ eo q finē fecit agna. i fi. q
inuit q ad hoc ut dicat nouū requirit q expsse dica
tur q fiat renunciatio ut tanq de nouo iuestiat. Itē
satis inuitur in. c. i. d duobus fra. capi. inuesti. in qui
bus notanter dicitur de nouo nō de paterno ⁊c. Et
sic inuūt q quādo duo fratres iuestiunt de beneficio
qd fuit paternum censēt iuestiri tanq de paterno nō
tāq denouo p hoc etiā rō q2 sequens dispositio cen
setur in dubio facta sm tenorem ⁊ naturā pcedētis fa
cte super eodem ar. ff. de usuris. l. si stipulatus. ⁊. l. i.
§ bellissime ut le. no. caue. ⁊. l. si euȝ. §. qui iniuria
rum ff. siquis cau. q2 sm subiectam materiam uerba
sunt intelligēda. l. si uno i prin. ff. loca. ⁊. l. sȝ ⁊ si pos
sessori. §. sȝ si reꝝ d iuriur. Si vo ñ ꝯstaret d ueteri i
uestitura ⁊ essȝ ꝯtentio cui icūberet on⁹ pbādi an eēt
nouū ul' ātiquū tūc eēt dicēdū q icūberet agēti ut i. c.
i. §. fi. d gradi. succe. i feu. ⁊ ibi nō. ⁊. l. ei q ff. d pba.
cū si. ❡ Nunc ergo ē uidendū posito q ita sit h scdo
casu

casu ⁊ ꝙ isti agnati deberent preferri dicte filie utrum cecideri͂t a iur̄ ipsoꝝ ꝓpter delictū Singofredi quia rupit ꝯfinia ꝑꝑ qđ fuerunt bona ꝯfiscata. Rn̄deo nō ſꝫ potius roboratū fuit qꝛ cū dictū delictū nō ꝯcernēt personā domini feudi uł ecclīā a qua tenebat ī feudū sed ꝯcernebat dn̄uꝫ terre prefatū feudū facta ꝯfiscatio ne generali oīum bonorum fuit statim apertū agnat̄ exclusis descendētibus dicti singofredi nō aūt trāsiuit ī fiscū lꝫ de facto per camerā fiscalē fuerit occupatum ut ī.c. si uasallus culpā si de feu. fuerit ꝯtrouer. ⁊ ī.c. ī. Si uaſ feu. priue. cui defe. ⁊ que fuit prima cā bn̄. amit. c.ī.§. dn̄iqꝫ ⁊ nō. bar. ī.l. si fita. §. si ꝺ uectiga libus de dam. infec. facit ꝙ nō. bar. ī.l. cū qui de inē dic. ⁊ rele. Sꝫ ex alio sibi uidētur preiudicasse dicti a gnati uidelꝫ ꝙ cū feudū eēt eis apertū ⁊ possent ip̄m repetere a camera fiscali tāquā de facto detentū ꝑ ea que dicta sūt supra ⁊ tacuerūt per annos. xl. uel circa amiserūt ius suum ꝑ̄scriptōe. C. de prescrip. xxx. an. l. sicut ⁊ l. oēs ⁊ l. ī. de anna. excep. ⁊ ar. c. siquis per xxx. annos si de feu. fuerit ꝯtrouer. Et uꝫ eē quasi ca sus de hoc ī. l. fi. C. de fundis p̄rimo. li. xi. que icipit iubemus. Et sic uidet̄ fuisse acquisitū camē si illa te nuit tanquā feudū ⁊ recognouit dn̄ium ut ī. d.c. siq̄s ꝑ. xxx. an. ¶ Et si dicatur camera fuit in mala fide qꝛ sciebat uł scire debebat n̄ pertinē ad se ſꝫ ad agnatos. Et sic n̄ potuit ꝑ̄scribere ꝺ reg. iur̄ regula possessor. Rn̄det̄ ꝙ imo credebat ad se ꝑtinē ex ꝯfiscatōe ⁊ lꝫ iste fuerit error iuris qui nō ꝓdest ad usucapionē tri enni uł ad ꝑ̄scriptōeꝫ lōgi tꝑis que currūt cū titulo. l. nūquā. ff. ꝺ usuca. bn̄ tn̄ ꝓdest ad ꝑ̄scriptōeꝫ lōgissi mi tꝑis. q̄ currit sine titulo ꝓut sentit gl ī.c. ꝺ quarta ꝺ ꝑ̄scrip. ⁊ ita dꝫ ītelligi ⁊ limitari qđ nō. bar. in. l. cel sus ff. de usuca. ī pe. coll. ibi dū dicit. dic gº ꝙ bōa fi des ꝑ̄sūit̄ si ꝑ̄cedat titulus ue⁹ uł putatiu⁹ ēt errore ī iusto ⁊c. ⁊ d. ī. l. uēditori. C. ꝺ usuca. ꝓ empto ꝺ ꝑ̄scri. xxx. an. l. siq̄s emptōis. §. ī. ī pria opp. ⁊ l. ī. C. ꝺ ser ui. ⁊ aqua ī quarta op. ⁊ qđ nō. ī.c. cū ꝑsone ꝺ priui. li. vi. ī nouel. fac. l. igit̄. ff. ꝺ libe. cā ⁊ l. lꝫ ⁊ si lege. §. scire ꝺ peti. here. Pōt ēt dici ꝙ ꝑ̄iudicauerit sibi dicti agnati ꝯducēdo dictū feudū a camera ꝑꝑ qđ uident̄ renūciasse oī iuri suo util' dn̄ij ⁊ ipꝫ ī camerā trāstulis se ꝑ. l. ꝙ meo ī p̄n. ⁊ l. si aliquā rē cū ibi plene nō. ff. de acq̄ pos. Uł si dicam⁹ ꝙ illud ius nō potuerit in aliū trāsferre sine licētia dn̄i feudi saltē ad dn̄m feudi reuersuꝫ fuit ar. isti. ꝺ usufru. §. finit̄. Et sic quodcū qꝫ istoꝝ teneam⁹ cū postea dux mediolani q̄ successit dn̄o ueronēsi ⁊ ꝑ ꝯn̄s ī iur̄ camē ꝯsēserit ꝙ dn̄s ep̄s uicēt' us iuestiret thomasuꝫ dēscēdētem ex singofredo censet̄ ī ei⁹ ꝑsona feudū nouū fuisse ī quo n̄ dꝫ hr̄i alt̄ q̄s respect⁹ ad iuestiturā prio loco factā ī ꝑsona dn̄i guadinelli qꝛ ius ꝯpetēs ex illa iuestitura descēdētib⁹ ex dc̄o dn̄o guadinello fuit extictū. s. ꝓ dīdia q̄ obuēit singofredo ꝑꝑ sui dlcꝫ ⁊ aptū fuit hērico frī ⁊ dscēdēti b⁹ ei⁹ ⁊ postea ius dc̄i hērici ⁊ suoꝝ dscēdētiū ī eadē di midia eis delata sili fuit extictū ꝑ̄scriptōe. uł tacita re nūciatione ¶ Si ergo illi qui neglexerunt petere tan to tempore a camera ⁊ qui conduxerunt a camera precedebant alios agnatos in gradu ⁊ sic ius dicte dimidie ad eos spectabat. Et isti agnati qui nunc pe tunt scilicet Matheus Jacobus ⁊ Johannes descen derūt ab illis. Clarum uidetur quod ex persona illorum qui iam a iure suo ceciderant uenire non possunt iuxta notata per Barto. in fini. in. l. qui superstitis ff de acqui. here. Sed ex propria persona uenire possunt per notata ibidem per bar. ⁊ per. c. ī. §. ī. de success. feu. ⁊ c. ī. de aliena. feu. pat. ubi uasalus nō pōt renūciare feudo ⁊ facere iuestiri filiaꝫ ī ꝑ̄iudiciū agnatoꝝ illis nō ꝯsētientib⁹. Si ergo nō preiudicat eis exp̄ssa renūciatio sil̄r nō dꝫ ꝑ̄iudicare tacita resultās ex ꝑ̄scriptione uel negligētia seu ex cō ditōe facta a camera. Sꝫ ī ꝯ̄riuum uidet̄ qꝛ quicq̄d sit de agnatis ex transuerso uenientibus ut uasalus nō possit eis ꝑ̄iudicare nec deliquēdo nisi cū delinquerit in dn̄m ut ī.c. si uasalus culpā si de feu. fue. ꝯtrouer. ⁊ in. c. ī. si uasalus feudo priuet̄ nec renūciādo seu ex p̄sse uł tacite ut in. d.c. ī. de alie. feu. pr̄. de succes. feu. c. ī. §. ī. suis tn̄ descēdentib⁹ pōt ꝑ̄iudicare deliquēdo ⁊ sic in hoc sūt deterioris ꝯditionis q̄̄ trāsuersales ut est casus in capitulis supra allegatis scilicet si uasalus culpam si de feu. fue. ꝯtrouer. ⁊ si uasalus. feu. priue. cui defe. c. ī. Et eodem mō uidet̄ ꝙ possit ꝑ̄iudicare renunciando tacite uł exp̄sse ꝑ id qđ nō. archidi. ī si. ī.c. ī. ꝺ iure pro. li. vi. ī iure p̄ronatus eē qđ deuol uit̄ ad descendentes ⁊ agnatos quasi ꝑ eundē modū sicut feudum. Nam tꝫ ibi archid. lꝫ quidā tenuerunt ꝯ̄rium ꝙ patronus possit in ꝑ̄iudicium filiorum suo rum ⁊ ab eo descendentium renūciare iuri patrona tus ⁊ priuat filios eius ut etiam ex propria ꝑsona ue nire nō possint nec tanq̄ filij ꝑ. c. significauit de testi. ī si eodē mō uidet̄ dicendū ī feudo tam ī tacita renū ciatiōe q̄̄ exp̄ssa ut facta a p̄re ꝑ̄iudicet filijs ⁊ descē dentibus qꝛ trāsire solēt ad filios ut filios sicut illud ius patronat⁹. Unde uidet̄ dicendū ꝯclusiue ꝙ dicti Matheus Jacob⁹ ⁊ Johānes cū descēderūt ab illis exclusis ꝑ ꝑ̄scriptionē ⁊ renūciationē n̄ possint nec ex ꝑsona parentū nec ꝓpria uenire cōtra istam mariaꝫ qꝛ quo ad eos censet̄ fuisse feudū nouū ī ꝑsona p̄ris dicte marie. ⁊ per ꝯn̄s deficientib⁹ mascul' uenit dicta femina s̄m tenorē sue iuestiture. Et si dicta femia n̄ esset potius deuolueret̄ ad ep̄ꝫ dn̄ꝫ feudi q̄̄ ad dictos agnatos. Sꝫ si dicti agnati nō descenderēt ab ipsis exclusis sed ab alijs ad quos forte non spectabat pro tunc recuperare a camera qꝛ forte erant alij qui eos ꝑ̄cedebant in gradu. tunc secus esset quia negligen tia illorum ꝑ̄cedentiuꝫ ⁊ etiam tacita renūciatio resul tans ex cōductiōe facta a camera nō noceret eis sicut nec expressa renunciatio ut ī. d.c. ī. ꝺ alie. feu. pater. ⁊ de success. feu. §. ī.

¶ Repetēs usuras solutas quomō possit uł debeat probare de quātitate usurarum solutarum.

.clv.

¶ In christi nomine amen.

Uis̄ ⁊ ponderatis omnibus de quibus supra fit men tio super primo ⁊ secundo dubio uidet̄ dicendum ꝙ lꝫ ex tenore instrumēti appareat de uera nūeratōne ⁊ etiā ex depositione notarij ⁊ testium nō propterea euitatur ꝑ̄sumptio statuti ꝑ̄fati qm̄ potuit uel inconti nenti uel ex interuallo restitui tertia ꝑs pecunie nu merate hoc acto inter eos ꝑ prius ⁊ sic dicta numera tio habetur pro non facta quo ad dictam tertiam par tem l. qui sic soluit. ff. de solu. ⁊ quod nota. bar. in. l. singularia ante finē. ff. si cer. pe. Et hoc factum esse presumitur stante dispositione dicti statuti ut sic usqꝫ ad tertiaꝫ partē sortis presumatur numeratio fuisse si mulata ⁊ ꝙ oio ne apud debitorē remāceret sꝫ mutuā ti restitueret̄ ar. ff. ꝺ māumis. l. iij. §. si ab ignoto. Et h̄ ꝑꝑ uersutias ⁊ cautelas usurarioꝝ iuxta nō. ꝑ ca nonistas ī. c. ad nr̄am ꝺ emp. ⁊ uen. ⁊ ꝺ pigno. c. illo

uos. Si tñ aduersarij ꝯfiterētur totā pecuniā quā re
ceperāt remāsisse apud eos cessaret dc̄a p̄sūptio qm̄
ꝯ presūptōēꝫ iuris ꝛ de iure admittit ꝓbatō ꝑ ꝯfessi
onē ꝑtis ut nō. in auct. ſꝫ iā necesse. C. de dona. āte.
nup. per ci. Et i corꝑe uñ sumit ꝑ glo. ¶ Quātū vo
ad tertiū dubiū ego puto ꝙ cū iste ꝯct⁹ nō fuerit unq̄
dissolut⁹ ꝑ solutionē sorꝫ uł ꝯfessionē creditoris ð sor
te ip̄a recepta nō hēat locū p̄sūptio suprascripti statu
ti uidelꝫ ꝙ p̄sumātur isti debitores semper soluisse usu
ras ꝓ tota quātitate a die mutui facti usqꝫ ad p̄ntem
diē ad rōnē denarioꝝ quatuor ꝓ qualibꝫ libra ꝛ quo
libꝫ mēse. Nec ēt ꝓ uno āno quicq̄d i ꝯtrū fuerit ꝯsul
tū i supra relato ꝯsilio. Et moueor tali rōe qm̄ longe
maior ē rō p̄sumēdi fuisse solutas usuras ꝓ toto tp̄e
quo durauit ꝯct⁹ qn̄ apparet ꝯctū fuisse dissolutū q̄
qn̄ hoc nō apparet. Cōstat nāqꝫ ꝙ tūc dissoluit cum
creditor ꝯfitetur sibi sortē solutā ꝛ liberat debitorē ab
ea uł qñ sibi restituit istr̄m debiti. ff. de pac. l. labeo ſꝫ
creditor usurari⁹ nō p̄sumit hoc facere. s. liberare ðbi
torē a sorte nisi de sorte sibi sit satisfactū. Et ēt ð usu
ris medij tp̄is. Et i dubio presumēdū ē ꝙ quicq̄d in
teriꝫ fuerit solutū ꝯputauerit prio i usuras. C. ð solu.
l. i. merito prefatū statutū presumit a cōit accidētibus
a quibus licita ē argumētatō. C. ð arbi. l. i. cū. ibi. nō.
Qð si usurari⁹ hodie liberat me a sorte qð uideat ꝛ
presumatur sibi soluisse nō solū sortē ſꝫ ēt usuras me
dij tp̄is sine quib⁹ uerisile ē ꝙ me nō liberasset super
usu. uero nō ꝯsueuit fieri liberatio qꝛ nec de illis reci
piūt ꝓmissionē ne ꝯuicant de usuraria p̄uitate ſꝫ pi
gnora retinēt loco cautōis. Et ea nō restituūt. nisi de
sorte ꝛ usur̄ fuerit eis itegralr̄ satisfactū. Si ergo usu
rarius liberauit debitorē a sorte. Et ꝑ ꝯñs restituit pi
gnora ꝛ ēt istr̄m debiti quis dubitat ꝙ cēseat sibi ð oi
bus satisfactū. uñ ēt si statutū nō eēt uideret hoc ðbe
re presumi lꝫ quidā ꝯ ut nō. per ci. i. l. i. C. de proba.
ſꝫ statutū hoc disponit iō tūc seruāduꝫ sm̄ qð ibi nō.
bal. Itē statuit de certa quātitate. s. ad rōēꝫ quatuor
denarioꝝ ꝓ qualibet libra ꝛ pro quolꝫ mēse. Cū vo
ꝯctus nō apparet dissolutus nec ꝙ creditor liberauit
debitorem ꝛ restituit ei instrumētum uel pignora nul
la rō nālis uel ciuilis uel p̄sumptio a cōiter accidētib⁹
suadet ut talis presumptio ꝯ cum resultet cū nihil gel
serit creditor erquo presūptio ꝯ eū resultet ꝛ cōit non
uidemus ꝙ debitores uadāt ad soluēdū usuras ꝛ di
mittāt pignora ꝓ sorte. Nā ex h̄ nullū ꝯmodū repor
tarent nec ē aliquid ꝙ ip̄m debitorē astrin. ad hoc fa
ciendū. ſꝫ ad soluēdū sortē sic. s. ne ꝯ euꝫ currāt. Tūc
aūt consueuerūt debitores soluere usuras cū ꝯctum
dissoluunt recolligendo pignora uel soluendo sorteꝫ
uel faciendo ab ea se liberari uel sibi restitui instrumē
tum debiti ꝛ nō ante. Igitur tunc locum habet p̄sum
ptio statuti ꝛ nō ante ut dixi a cōmuniter accidentib⁹
Probatur etiam qꝛ de iure cōmuni pesito ꝙ appare
ret ꝯctus dissolutus ꝛ soluta sors ac etiam probaret
illū fuisse ꝛ eē usurariū ꝛ ꝯsueuisse mutuare ad ratio
nem tot denariorum pro libra nō eēt ex his fundata
intentio repetētis nisi ꝓbaret illas se soluisse ut nō.
ci. ꝛ bal. in dicta. l. i. C. de ꝓba. Per statutū aūt illud
disponitur contrarium hoc casu quādo constat con
tractum dissolutum ꝛ ponuntur duo casus per statu
tuꝫ qñ ꝯstat dissolutuꝫ ꝛ ēt ꝯstat qñ fuit dissolu. ꝛ tūc
uult ꝙ p̄sumat soluisse ꝓ toto tp̄e quo durauit ꝯct⁹.
Secundus est quando constat ꝙ fuit dissolutus non
tamen constat quando ꝛ tunc uult ꝙ pro uno tantuꝫ
anno uideatur soluisse. Casum uero quando nō cō

stat ꝯctū dissolutū statutū nō tāgit iō remanet i dispo
sitiōe iuris cōis. l. si dotē i prin. solu. ma. de ꝯdi. ob.
cau. si extrane⁹. Sed dispositō iuris cōis ē ꝙ nūq̄ suf
ficiat repetēti usuras ꝓbare illa ð qb⁹ sup̄ nisi ēt ꝓbet
se soluisse ēt si ꝯstet ꝯctū fuisse dissolutuꝫ ut. nō. i. d.
l. i. C. de ꝓba. multominus qñ ñ ꝯstat fuisse dissolutū
cū ut dixi maior rō sit p̄sumēdi i p̄cedēti casu q̄ i isto
cū in illo interueniat factū creditoris liberā. a sorte ꝑꝑ
quod p̄sumit contra eū qꝛ non ꝯsueuerūt liberare a
sorte nisi recepta sorte ꝛ usuris. Preterea si aliud dice
remus sequeret absurdum ꝙ si ꝑ mille ānos starent
partes ꝙ ꝯctū ñ dissoluerēt ꝑ mille annos p̄sumeret
soluisse ꝛ sic usure p̄sūpte possent i infinitū ascendere
ꝛ totū p̄rimoniū creditoris absorberent. Uitanda ē
ergo p̄sūptio ifinitatis. l. qui bona. §. fi. ff. de dam.
ifec. cū. l. se. Nec placet rñsio fcā i suprascripto ꝯsilio
scilicet ꝙ hec p̄sūptio cessabit si debitor petat ðclarari
usuras solutas sortē extīxisse qꝛ debitor nūq̄ h̄ pete
ret. Ad hoc ut semꝑ duret p̄sūptio nec est ēt iputādū
creditori cur ipse hoc non petijt qꝛ si nō uere recepit
fatue faceret hoc petere qꝛ ꝯ seipsuꝫ peteret. Posito
eni ꝙ statutū ita p̄sumeret hoc ēt casu tñ admitteret
ꝓbatio i ꝯtrū ꝑ ꝯfessionē ꝑtis iuxta nō. i auc. ſꝫ iam
necesse. C. de dona. ante nup. ꝑ ci. ꝛ i corpore uñ su
mit ꝑ gl. Non ergo debuit creditor sibi auferre hāc ꝓ
bationē in ꝯtrū quā posset facere ꝯ p̄sūptionē statuti
ꝛ agere ꝛ petere mō p̄dicto. s. declarari usuras p̄sum
ptione dicti statuti solutas extīxisse sortē qꝛ fatue sic
petēdo faceret. Et sic remaneret icōueniēs de quo
supra. s. infinitatis. Preterea posito ꝙ p̄sumeret in
casu nostro soluisse a die mutui recepti quousqꝫ tātuꝫ
eēt solutū ꝓ usuris ꝙ extenuerat sortē nulla ē tñ rō
p̄sumēdi ꝙ postea soluerit. Et sic uideat soluisse non
soluꝫ sortē ſꝫ etiā ultra ꝛ possit illud ultra repetē ꝓut
dr̄ i pūcto ꝙ isti uolūt facere uel faciūt qꝛ si debitū sor
tis erat extinctū ꝑ solutionē tot usurarū q̄ equalebāt
sorti cū ipsi essent ipso iure liberati. l. si nō sortē i pri.
ff. de condi. indebi. nō est p̄sumēdū ꝙ ultra soluerit
iactando pecunias suas. l. cū de idebito. ff. de ꝓba.
ꝛ ꝙ uoluerint soluere ꝛ postea repetere. l. iij. ff. de cō
pen. Cessat ergo p̄sūptio statuti saltē in hoc qꝛ una
presūptio tollit aliam. d. l. cum de indebito ꝛ. l. diu⁹
ff. de in inte. resti. Concludo ergo ꝙ postq̄ nō ꝯstat
ꝯctum istū fuisse dissolutū nec ꝙ sors fuerit unq̄ solu
ta uel ab ea fuerint dicti debitores ꝑ creditores libera
ti uel qð fuerit eis restitutuꝫ instrumentū debiti cessat
dispositio ꝛ p̄sumptio dicti statuti qñ cessant eius v̄ba
ꝛ rō. l. iiij. §. tociens de dam. ifec ꝛ maxie cessat p̄sū
ptio ꝙ uideantur soluisse ꝓ usuris ultra quā esset ne
cessitas sortis. Et dico ꝙ nec ēt pro uno anno presu
muntur soluisse qꝛ illud ꝓcedit qñ constat ꝯctū fuisse
dissolutū ſꝫ qñ nō ꝯstat ð tēpore seu qñ ut in casu no
stro sumus in terminis iuris cōis secūdū ꝙ nō p̄sumi
tur q̇s soluisse usuras nisi ꝓbet ēt si creditor ꝓbet fuis
se usurarius ꝛ consuetus mutuare ad rōnē ꝓ libra ſꝫ
nō. i. d. l. i. C. de ꝓba. ¶ Sup ultio dubio dicēduꝫ ē
ꝙ a tempore more tenetur q̄ti plurimi fuerunt du
cati seu floreni q̄ hodie ualeant ualore extrinseco ꝯsi
derato ut nō. doc. in. l. cum quid. ff. si cer. pe. ubi per
bar. in. l. paulus. ff. de solu.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Egregi⁹ ꝛ nobił miles dñs petrus ð uei latis simł
cū ceteris de familia snia gnāli cui⁹ tenor infra subijci
tur qua ut ceteri solent ob iuestituram tempore debi
to nō petitam feudo quodam antiquo priuati sūt ex
inde

ĩ ẜe egregius ⁊ nobilis miles dñs frãciscus dottus
ꝺ ꝓdicto feudo iuestitus ẽ idẽ postea feuduꝫ p̄fatus
dñs frãc scus ĩ manibus dñi ep̄i paduani renũciauit
ꝓut ex istr̃o sequẽti ꝯstat q̄ dñs ep̄s denuo ꝺ eodem
feudo ꝓdictũ dñꝫ petrũ iuestiuit tenore ⁊ forma q̄ iue
stitura sequẽti pꝫ. Cõtingit ꝙ p̄fat⁹ dñs petrus mor
tuus ẽ supstitib⁹ duab⁹ tãtũ filiab⁹ alijsqꝫ agnatꝭ. Nũc
ĩ dubiũ uertit̃ ad quos feudũ ꝓdictũ ꝑtineat an filia
b⁹ ad se tãꝙ̄ ꝑ ꝑenteꝫ nouiter acq̄sitũ ꝑtinere ꝯtẽdẽ
tib⁹ an agna. id tãꝙ̄ uetus familie feudũ ad se specta
re allegãtibus. Cuius dubitatiõis cã p̄ncipal̃r esse
ꝑꝑ illa ṽba in iuestitura ĩfrascripta apposita tãꝙ̄ de
feudo ueteri ⁊c̃. nũq̄d itelligant̃ respectu ep̄alis curie
q̄ nouũ feuduꝫ iuestire nõ posset. An uero respectu
ip̄ius dñi petri iuestiti cũ iam ip̄e dñs petrus p̄uatus
fuisset ꝑ sñiam generalẽ supradictã. Et exinde dictũ
feudũ fuerit ĩ tertiũ uasalluꝫ collatũ. Et demũ ꝑ ip̄i⁹
tertij uasalli renũciationẽ sit idẽ dñs petrus iuestit⁹
s̄m formã infrascriptaꝫ. Iteꝫ dubitat̃ an illa sñia ge
neralis qua priuatus ẽ ꝓdict⁹ dñs petrus ualuerit eo
qꝛ post terminũ citationis ad audiendã sñiam ꝑ q̄n
qꝫ dies lata fuerit ẽt si ꝑ s ĩ ultima die termini ꝓ ꝯtu
mace nõ fuerit reputata. ❡ Feuduꝫ nobilis ⁊ egregi
militꝭ dñi petri ꝺ uerlatis ꝺ uincẽtia sub dño albano
ep̄o paduano. Ibiqꝫ corã reuerẽdo ĩ christo patre
⁊ dño dño albano michaele de uenetijs dei ⁊ ap̄lice
sedis gr̃a ep̄o paduano ꝑsonal̃r ꝯstitutus nobilis ⁊
egregius miles dñs franciscus dottus condaꝫ nobilis
⁊ strenui militis dñi pauli de dottis de padua sponte
libere pure ⁊ ex certa sciẽtia ĩ manibus p̄fati dñi ep̄i
libere acceptan. renũciauit omnibus ⁊ singulis iuri
b⁹ decimalib⁹ q̄ ip̄e habebat ⁊ habere posset ĩ feudis
nobiliũ uiroꝝ strẽui militis dñi petri de uerlatis de
uincẽtia ꝓ una ꝑte cum dimidia ⁊ Iacobi ⁊ Uberti
fratrũ ꝺ uerlatis ꝓ una ꝑte cũ dimidia habito respe
ctu ad quatuor ꝑtes rõne iuestiture predictoꝝ ⁊ ifra
scriptoꝝ feudaliũ al's eidẽ facte ꝑ uenerabileꝫ uirum
dñꝫ paulũ de portugruario oliꝫ reuerẽdi ĩ christo pa
tris ⁊ dñi dñi stephani dei ⁊ ap̄lice sedis gr̃a electi pa
duani in sp̄ũalibus uicariuꝫ generalẽ ꝓut de dicta ĩ
uestitura ꝯstat in actis ⁊ in breuiaturis bartholomei
nicholini publici ĩperiali auc̃te notarij scriptis ĩ mille
simo quadrigẽtesimo q̄nto ĩ ditõe tertiadecima die
dñico uicesimo nono mẽsis nouẽbris a me notario ĩ
frascripto uisis ⁊ lectis ꝓmittẽs dictã renũciationẽ ꝑ
petuo firmã gratã ⁊ ratã habere ⁊ tenere ⁊ nõ ꝯtra
facere uel uenire aliqua rõe uel cã de iure uel ꝺ facto
sub suoꝝ oĩm obligatõe bonoꝝ quã renũciationẽ sic
ꝑ p̄fatuꝫ dñm frãciscuꝫ factã prefatus dñs ep̄s acce
ptauit benigne pariter ⁊ admisit. Et dicta renũciatõ
ne sic ut p̄mittitur acceptata statiꝫ prelibat⁹ dñs ep̄s
uolens suoꝝ p̄decessorũ uestigia ĩ bonis actibus imi
tari. Et ĩ dictis feudis ⁊ iurib⁹ feudalib⁹ decimalibus
ĩfrascriptꝭ sic ut p̄mittit̃ renũciatꝭ sibi ⁊ ep̄atui padua
no ĩ dc̃o ⁊ infrascripto feudi ꝺcimali fidelẽ utilẽ ⁊ ido
neũ uasallũ acq̄rẽ ⁊ p̄fato strenuo militi dño petro cõ
dã nobil' uiri dñi ãgeli ꝺ uerlatis ꝺ uicẽtia suo ꝓprio
noĩe ac ẽt tãꝙ̄ hẽdi ⁊ hẽditario noĩe ꝯdã nobil' uiri
dñici ei⁹ fratris ⁊ filij ꝯdã dc̃i dñi ãgeli ĩ sua p̄sẽtia ꝺbi
te ꝯstituto ĩ hac ꝑte grãꝫ facẽ sp̄ãlẽ attẽto ẽt ꝙ dicte ⁊
ĩfrascripte ꝑtes feudi ꝺcimalis ĩfrascripti fuei ũt sue tã
ꝙ̄ ueteres ⁊ ãtiq̄ lꝫ a iurib⁹ suis cecidisset ꝑꝑ iuestitu
rã tẽpore ꝺbito sub p̄fato dño stephão electo paduão
ñ petitã cũdẽ egregiũ militẽ dñm petrũ ꝓdictũ ꝺ uer
latis corã se flexib⁹ genib⁹ ꝯstitutũ ⁊ p̄sẽtẽ iuestituraꝫ

humiliter ⁊ deuote suo ꝓprio noĩe ac hereditario no
mine quo supra ⁊ de sp̄ãli gr̃a petenteꝫ recipientẽ ac
acceptãtẽ de ꝓdicta ⁊ ifrascripta ꝑte feudi decialis ꝓ
ĩdiuiso cuꝫ ꝓdictis Iacobo ⁊ huberto fratrib⁹ ⁊ filijs
ꝯdam dñi Ioãnis de uerlatis ꝺ uincẽtia ⁊ alijs ꝯsor
tibus suis ac de decima ⁊ iure decimatõis ac ꝑcipien
di colligendi ⁊ hẽndi oẽs ⁊ quascũqꝫ fruges fructus
⁊ redditus deciales oiuꝫ ⁊ singulaꝝ terraꝝ sediminũ
⁊ possessionũ ĩfrascriptaꝝ unius ꝑtꝭ cũ dimidia hito
respectu ad quatuor ꝑtes ut supra tanꝙ̄ de ꝑte feudi
decimalis ueteris ⁊ ãtiqui de quo feudo seu ꝑte feudi
ꝺcimalis al's ultio ubertus dict⁹ uerlatus suprascript⁹
ꝓcur. ⁊ ꝓcuratorio noĩe prefati dñi petri fuit iuestit⁹
sub reuerẽdo ĩ christo p̄re ⁊ dño dño hugõe ꝺ roberti
de tripoli olim eadẽ gr̃a ep̄o paduano ꝓut de dicta ĩ
uestitura ꝯstat publico istrumẽto scripto ꝑ bartholo
meũ de putis publicũ ĩperiali auc̃te notariũ ĩ millesi
mo tricẽtesimo ṫtio ĩ ditiõe p̄ria die mercurij quinto
mẽsis Iunij a me notario ĩfrascripto uiso ⁊ lecto iuẽ
ꝓdictaꝝ ⁊ ãtiquaꝝ iuestituraꝝ tenorẽ ⁊ formã ꝑ anu
lũ aureũ quẽ tenebat in manibus gratiose ⁊ liberal̃r
iuestiuit succedẽtibus ĩ ip̄a ꝑte feudi iuxta formã prefa
taꝝ iuestituraꝝ heredibus masculis exñtibus femine
nõ succedãt sed deficiẽtibus mascul' femie succedẽ ꝑñt
⁊ debeãt ita tñ ꝙ p̄ret ꝑñtẽ iuestiturã nemini ĩ suis iu
ribus p̄iudiciũ generet̃ nñ ĩtuitu iuestiture huiusmõi
prefatus dñs petrus iurauit ad sãcta dei euãgelia cor
poral̃r ⁊ tactis scripturis fidelitatẽ uerã ⁊ debitã p̄fa
to dño ep̄o ⁊ ep̄atui paduano ac successorib⁹ suis de
bite ⁊ cãonice itrãtibus se ꝑpetuo fidel̃r seruatuꝝ cuꝫ
oibus ⁊ singulis clausulis ⁊ capitulis in sacro fidelita
tis ⁊ uasaligij contentis ⁊ in iure expressis ⁊c̃.

❡ Si dñs iuestiuit uasallũ postꝙ̄ cecidit a iure suo di
cat̃ nouũ uel ãtiquũ. ❡ Cui icũbat onus ꝓbãdi feu.
nouũ ul' ãtiquũ. ❡ Et q̄d si ĩ iuestitura ponãt̃ illa ṽba
tãꝙ̄ ꝺ feudo ãtiquo an ꝑ illa ṽba ꝓbet̃ ãtiquũ. ❡ An
ẽt ĩ feudo nouo femie excludãt agnatos. An feudũ
itelligat̃ acceptatũ ꝓ se ⁊ hẽdibus suis ñ aũt agnatꝭ.

clvi.

❡ In christi nomine amen.

Qꝺ istud feudũ ꝑtineat ad filias dicti dñi petri ⁊ nõ
ad eius agnatos uidet̃ posse multipl̃r ꝓbari. Pri
mo qꝛ dictũ feuduꝫ erat nouũ penes dictum dñm pe
trũ ex hac noua ꝯcessione ⁊ nõ antiquũ ut ꝓbabo
igit̃ agnati nõ succedũt ut in ti. de gradibus suc. ĩ feu.
post prin. ⁊ de duobus fr̃ibus de nouo hñ iuesti. c. i.
ĩ usi. feu. Primuꝫ pꝫ qꝛ ꝯcessio ista facta fuit post fini
tã primã ⁊ ueterẽ ꝯcessionẽ ꝑ sñiam priuatõis ⁊ exe
cutionẽ factã de ip̄sa igit̃ dicit̃ ꝯcessio noua ⁊ feudum
nouũ nõ ꝯfirmatio uel ꝓrogatio ueteris. ff. de p̄ca.
l. iiij §. fi. ⁊ l. lꝫ si manẽte in fi. ⁊ nõ. ĩ l. si cũ dies in
prin. ff. ꝺ arbi. ꝑ gl. ⁊ l. iiij. de dam. ĩfec. ⁊ hoc etiã ui
det̃ fateri prefat⁹ dñs petrus ĩ instr̃o ꝯcessionis facte
sibi p̃ñti ⁊ petenti ⁊ intelligẽti dum mõ in eo narrat̃
ꝙ ꝓpter iuestiturã non petitã ip̄se ceciderat in iuri
bus suis ⁊ ꝙ al's dicte ꝑtes feudi fuerũt sue. q. d. nũc
nõ sunt que uerba instr̃i faciũt fidẽ ⁊ preiudiciũ sibi
p̃ñti ⁊ intelligẽti cũ quo celebratum ẽ. l. optimã. C. ꝺ
ꝯtrahẽ. stip. ⁊ recepit ip̄m tanꝙ̄ uacans ⁊ apertum
dño ꝑ renunciatiõeꝫ dñi frãcisci dotti. Igit̃ nõ tanꝙ̄
uetus ⁊ ꝑseuerans ĩ sua ꝑsona. Et ꝑ hoc pꝫ nõ ob
stare q̄d nõ. gl. ĩ. l. si peculiũ. §. si cre. ff. de peculio ⁊
in. l. q̄d dĩ. ff. de ip̄ensis qꝛ ille gl. loquunt̃ ⁊ debent

o

ĩtelligi qñ feudatarius nōdũ erat priuatus feudo lȝ
ↄmisisset feloniã p quã poterat priuari. nō eniȝ p h
p̃uatus est suo iure sȝ reqrit̃ snia ut i ti. de feudo sine
cul. ñ amit. añ igit̃ latã sniaȝ p̃uatõis si dñs remittat
feloniã remanet idē feudũ ut i illis glo. p illos tex. i
q̃b9 posite sũt. Secus ē post latã sniaȝ priuatõis qꝛ
uetus feudũ finitũ est. Et ita dicit exp̃sse di. i. d. l. qd̃
dicit̃. ff. d impēsis maxime post factã executiõeȝ ar. l.
qui ob rem nō defensaȝ ⁊. l. pene cuȝ ibi nō. ff. de cō
di. indebi. Secũda rō est qꝛ p̃fata ↄcessio ultima fuit
facta ad petitionē ⁊ instãtiã p̃fati dñi petri p̃sentis ⁊
petētis ut ex tenore ip̃ius pȝ. Sȝ ipse dñs petrus nō
potuit petere nec acq̃rere nisi ꝓ se ⁊ heredib9 suis uł
sibi ⁊ suis heredibus nō aũt agnatis ēt si de illis mē
tionē exp̃ssaȝ fecisset imo psone illoꝝ ꝓ nō adiectis
haberentur. l. si mihi ⁊ titio in p̃n. ff. de uer. ob. nisi
noīe illoꝝ recepisset tãq̃ illoꝝ ꝓcur. uel negocioꝝ ge
stor ⁊ sequuta esset hoc ultio casu ratihabitio. l. si ego
ff. de neg. ges. Sȝ hic de agnatis nullã fecit mētioneȝ
i dicta ultima iuestitura. Igit̃ nō pōt dici q illoꝝ no
mine receperit ⁊ p ↄsequēs dici nō pōt q dicti agna
ti quoquo mō ↄprehendant̃ i dicta ultia ↄcessiōe ⁊ i
uestitura qꝛ nec ↄprehēdi ꝓpoterãt ergo ⁊c̃. l. libertus
ff. ad mũi. l. i. in p̃n. cũ ibi nō. in gl. nō. ar. triplex in
fi. ff. de offi. eius cui man. ē iuris. Et si ita est nō pōt
uideri uel ppendi ex quo capite dicti agnati petãt se
admitti. Nã ex uirtute ueteris ↄcessiõis facte illi a q9
descēderunt nō qꝛ illa fuit finita q̃tũ ad ip̃ius portio
nes ⁊ reuerse fuerũt ad dñz p sentētiã p̃uatõis. Nec
etiã uirtute huius noue inuestiture qꝛ p̃fatus dñs pe
trus nō censet̃ eã recepisse nisi ꝓ se ⁊ heredibus suis
nō pro agnatis ut. d. l. si mihi ⁊ titio. Nec ob. c. i. de
nouo bene iuesti. qꝛ ibi ambo fratres receperũt bene
ficiũ nouũ cuȝ pacto q alter alteri succederet uñ ibi ñ
ꝓdest alteri pactũ alterius sȝ ꝓprium hic uero solus
dñs petrus recepit cui9 pactũ nō pōt prodesse agna.
insti. de inuti. stip. §. alteri. ff. de v̓bo. obli. stipulatio
ista. §. alteri. Tertia rō ē qꝛ si p̃fatus dñs frãciscus ñ
renũciasset. Et iste casus i eius psonã accidisset filia
sua p̃fereret̃ sine dubio istis agnatis dñi petri qꝛ ista
pars feudi diuisa ⁊ sepata erat ab alia pte ⁊ effecta
erat alterius nature. Igit̃ ⁊ filia dñi petri silr̃ d̃beret
p̃ferri qꝛ subrogatus fuit dñs petrus i ius ⁊ locum p̃
fati dñi frãcisci ar. l. si cũ. §. q̇ iniuriaꝝ. ff. si q̇s cauti.
Et i. c. i. ut lite pen. cũ si. Quarta rō ē qꝛ si uerba il
la tãq̃ de feudo ueteri ⁊ antiquo nō fuissent apposi
ta i dicta ultima iuestitura res essȝ clara q cũ istud sit
feudũ nouũ ⁊ nullo mō pōt dici uetus ut dictũ ē reci
piēdo ꝓ se ⁊ heredib9 suis masculis ⁊ eis deficientib9
feis filie p̃fati dñi petri p̃ferrerētur agnatis etiã si sibi
⁊ agnatis fuisset facta ↄcessio qꝛ q̇libet cēseret̃ prio lo
co ꝓspexisse suis heredibus q̃ alijs ꝓut ē casus i. c.
i. de duobus fratrib9 a capi. iuesti. Uerba aũt illa tã
q̃ de pte feudi decimalis ueteris ⁊ antiqui faciũt du
bium quasi per ip̃a censeat̃ actũ q in ea succedat̃ eo
modo quo succederet̃ si esset antiquũ quo casu sine
dubio agnati masculi p̃ferrerētur ut in. c. i. de eo qui
sibi ⁊ heredibus suis masculis ⁊ feminis. Sed certe
istum intellectuȝ nō uiderent̃ posse recipere v̓ba p̃di
cta qꝛ ut dictũ ē dictus dñs petrus nō potuit recipere
nec est uerisimile q uoluerit recipe pro suis agnatis
qui nō essent ei9 heredes ⁊ sufficit q dicta uerba pos
sunt habere alium sensum s̛m quē nō ↄtinebunt ali
quid repugnãs iuris dispōni uidelicet ut ĩtelligant̃ tã
q̃ reddens similitudinē qꝛ sicut illud uetus ⁊ ãtiquũ

fuit ↄcessum prio inuestito a quo descendit dñs petr9
ꝓ se ⁊ heredibus suis masculis ⁊ his deficientibus fe
mis. Ita ⁊ hoc nouũ tibi ↄcedo ꝓ te ⁊ heredib9 tuis
⁊c̃. ⁊ hoc fuisse de mēte pȝ ex sequētibus uerbis dum
subdit̃ iuxta formã ãtiquaꝝ inuestituraꝝ ⁊c̃. Uel pōt
intelligi idest qꝛ istud fuit semel feudũ tuũ uetus ⁊ an
tiquũ licet finitum nũc uolo in te renouare s̛m formã
prime ueteris inuestiture que non fuit nisi de prio in
uestito ⁊ heredibus suis non de alijs eius agnatis.

An qui mãdat rē emi ꝓ certo precio ⁊ fuerit ēpta
ꝓ pluri ēt si utilr̃ empta fuerit qꝛ illa res tm̃ ualeat uł
ēt plus teneat̃ illud plus effundere mãdatario.

clvij.

In christi nomine amen.

Super differētia que uertit̃ int̃ magnificũ cōe sena
rũ ex pte una ⁊ quosdã ciues senēses nũero. xviij. q̇
fuerũt gubernatores pascuoꝝ dicti cōis ex pte altera
de ⁊ sup quãtitate septigētoꝝ sup expēsoꝝ p dictos ci
ues ultra sũmã eis pmissã p reformatõeȝ dicti cōis fa
ctã i. cccc xi. uidelicet an possint deducere de dimidia
pte eos ↄtingēte de sũma q̇nqȝ miliũ florenoꝝ q̇ sũt
de suplucro attēta forma dicte reformatõis anteq̃ p
ueniat̃ ad ↄputatõeȝ fiēdã ex uirtute scōe reformatio
nis dicti cōis facte i anno. cccc xvi. qua disponit̃ q nō
possit lucrari nisi cētũ ꝓ quolibet ⁊ residuũ sit cōis q̇
deductio si fieret s̛ȝ qd̃ uolunt dicti ciues nullũ rema
nebit residuũ de dicta dimidia qd̃ ad dictũ cōe ꝓue
niat. An uero deduci nō debeãt pinde ac si expensi
nō fuissent postq̃ ↄ̃ dispōnē dicte prie reformationis
expēsi sũt s̛m qd̃ asserit cōe senaꝝ qd̃ si fiet cũ dicta di
midia q̇nqȝ miliũ ascēdat ad. xxv. ꝓ cētenario dedu
ctis primo decē ⁊ octo cētenarijs s̛m numeꝝ eorũdeȝ
officialiũ residuũ. i. septigenta deductis prio. x. ꝓ cē
tenario ꝓuenit ad dictũ cōe s̛ȝ tenorē dicte scōe refor
matõis dicta uero. xv. ꝓ cētenario apud dictos offi
ciales remanebũt. Uisis dict̹ reformatõibus ⁊ allega
tõibus hinc inde fact̹ ⁊ presuppositis his que narrãt̃
in facto de trãsitu nouē miliũ ad. xi. milia ⁊ de noueȝ
ciuibus ad. xviij. dico saluo meliori iudicio q cōe se
naꝝ hȝ ius ⁊ q dicta quantitas sup expēsa nullo mō
deducēda ē cũ aliquo preiudicio cōis p̃dicti. Sȝ pin
de dȝ hēri ac si expēsa nō eēt ut sic ad dictũ cōe ꝓue
niat totũ residuũ a decē octo cētenarijs supra d̓duct̹
primo. xv. ꝓ cētenario pinde ac si expensa p̃dicta fa
cta nō fuisset qd̃ eē ueꝝ ꝓbat̃. Nã postq̃ uirtute prie
reformatõis ꝓhibitũ fuit eis q nō expenderēt ultra
sũmã septingētoꝝ quo ad preiudiciũ dicti cōis dicta
expensa hētur ꝓ nō facta lȝ utiliter facta fuerit qꝛ red
dit9 pascuoꝝ fuerũt ex h augmētati. Sȝ totuȝ cedere
dȝ ad utilitatē dicti cōis. s. augmētũ ⁊ ad dãnũ dictoꝝ
ciuiũ ut deducere nō possint ut. ff. d neg. ges. l. q̇ alie
na. §. libertos mãdati. l. si ꝓ te de pecu. l. si creditor
§. i. C. de neg. ges. l. fi. ⁊ ibi nō. p gl. ⁊ doc. i. q. illa si
mãdo q emas mihi rē ꝓ decē ⁊ ñ ultra tu aũt expē
disti. xx. utilr̃ q̇ tm̃ ualȝ uel plus certe ñ repet̹ nisi. x. ⁊
residuũ cedit lucro mei. Et ē cãus i quo q̇s pōt locu
pletari cũ aliena iactura qꝛ ē q̇d iputet̃ illi cũ cuius ia
ctura locupletat̃. s. qꝛ fecit ↄ̃ ꝓhibitõeȝ. Itē ꝓbat̃ qꝛ
cōe senaꝝ dũ sibi ꝓspexit q ultra sēptigēta ñ expēde
rent̃ ad sui icōmodũ cēset̃ ꝓspexisse ñ solũ ut ñ dimi
nueret̃ ↄmodũ ei ꝓuētuꝝ v̓tute illi9 prie reformatõis.
in qua respexit qd̃ erat ↄmodũ dimidie tm̃ toti9 sup
lucri. Sȝ ēt ne dinueret̃ qd̃cũqȝ aliud ad ip̃ȝ ꝓuētuꝝ
uirtute

uirtute cuiuſcūqꝫ alteri⁹ reformatōis ī futuꝝ fiēde qꝺ eſt in p̄nti totū reſiduū alteri⁹ dimidie tangētis dictos officiales deductis centū pro quolibet centenario ar. ff. de ſer. urba. p̄di. l. ſi ſuitus ꝺ libe. ⁊ poſthu. l. placet ⁊ qꝺ nō. bar. in. l. ſi mihi ⁊ tibi. § i legatis in fi. ꝺ le. i. de uer. ob. cū ſtipulamur al's. l. ſi ſtipul'. §. cuꝫ ſtipulamur ⁊. l. ſi acolono. e. ti. Sꝫ ſi iſta ꝺductio fieret ꝑut petūt dicti ciues diminueret̄ imo ī totū ānichilaret̄ ꝯmodū ꝓuēturū uirtute ſcōe reformatōnis. Et ſi fieret ꝯ ꝓuiſionē p̄dictā ergo ⁊c̄. Preterea oēs rōſ allegate ꝓ p̄te dictoꝝ ciuiū tēdūt ad h̄ qꝛ reformatō ſcōa uult eos habere de utilitatis lucro ſeu fructu florenos cētū ꝓ quolibet ſꝫ utilitas ꝯmodū ſeu lucrū nō dicunt̄ niſi ꝺducto omni dāno. l. mutius. ff. ꝓ ſocio Unde niſi fieret dicta deductio nō dicerent̄ lucrari ⁊ ſi fieret ꝯ ītētionē dcē ſcōe reformatōis. Sꝫ remiſſio oportet regulari ſm regulā iuris que ē qꝺ dānuꝫ qꝺ q̄s ſua culpa ſentit ſentire nō uidet̄ at hic fuerūt ī culpa faciēdo ꝯ ꝓhibitionē unde ēt nō facta deductiōe dicūt̄ lucrū ſentire. Nā ⁊ ſi ſūt duo ſocij dānū qꝺ uenerit culpa unius nō deducit̄ de cōi lucro. l. cū duob⁹ §. dāna uer. ꝙ ⁊ ſi a furibus. ff. ꝓ ſocio ⁊ tātuꝫ ꝯſequitur p̄teꝫ tāꝙ de lucro ⁊ lucrari dicit̄ ac ſi dānū nō ſenſiſſet. Preterea cōe ſenatꝰ potuit iſtis dare dictos centū florenos tāꝙ lucruꝫ cū hoc onere ꝙ ꝯpēſaret eos cuꝫ dāno dictorū ſeptīgētoꝝ nō minus ꝓpterea dicētur lucruꝫ habere. ff. ad. l. fal. l. ſi debitor nec ēt ꝓpt̄ hoc diceret̄ deduci qꝛ deductio fit de cōi ⁊ an̄ p̄titiōeꝫ cū dicat̄ p̄ceptio. ff. familie her. l. ſi filia. §. i. ij. ⁊. iij. ⁊ in. l. fructus cū. l. diuorcio in p̄n. ſo. ma. Et iō nō dꝫ fieri niſi ꝺ eo qꝺ iuſte expēſuꝫ ē. ſ. ex uoluntate ſocij tacita uel exp̄ſſa. Sꝫ īputatio fit de p̄te ꝓpria quam pōt q̄s ſibi imputare ēt ꝓ iniuſta expenſa nā ⁊ ſi nihil ſup̄eſſet ultra ſūmā taxataꝫ ſcꝫ. xi. miliuꝫ p̄dicti ciues nil ꝯſequerent̄ de dcā īpēſa alioꝝ ſeptingintoꝝ. Sꝫ ſibi ⁊ de ſuo ꝓprio expēſā ferrēt. Igit̄ ſi habent cētū ꝓ quolibet ſatis lucrari dicunt̄ qꝛ euitāt dānum qꝺ de ſuo erāt laturi uel expēſuri. Et hoc ꝙtū ad ſe ut dicant̄ lucrari exquo euitāt dānū ar, eoꝝ que nō. in. l. ſi q̄s a filio. §. ſi plures. ff. de le. i. circa fi. gl. magne lꝫ ꝙtū ad hoc ut q̄s teneat̄ alteri tāꝙ locupletior nō ſit. ff. de do. iter ui. ⁊ ux. l. ſi ſponſus. §. ꝯceſſa p⁹ p̄n. ibi nā ⁊ ſi pauperior ⁊c̄. Preterea ⁊ ante ſcōam reformatōeꝫ debebat apud eos remanere integra dimidia totius debiti. qꝺ ſup̄erat ultra ſūmū taxataꝫ ⁊ remanebat tāꝙ lucrū uel utilitas ⁊ t̄n tal's īpenſa facta ꝯ ꝓhibitionē nō fuiſſet deducta. Et alias dicta ꝓhibitio ludibrio ⁊ nugatoria fuiſſet qꝺ nō ē dicēdum C. ꝺ bonis q̄ libe. l. fi. §. nō aūt filio dāus. Sic ergo dicta dimidia erat lucrū ⁊ t̄n nō fiebat dicta deductio Ita ⁊ nūc poſt ſecundā reformationē dicta cētuꝫ pro quolibet poſſunt dici lucrū lꝫ dicta deductio non fiat rōnes ergo allegate ꝓ p̄te dictoꝝ ciuiū uēdicarēt ſibi locū ī expēſa nō ꝓhibita. Sꝫ expēſa ꝓhibita habet̄ pro non facta ⁊ ſic non facit quominus dicat̄ lucrum quicq̄d ꝯſequūtur licet plures uideant̄ faciunt tamē unam ſolam. Et ſi que. ꝯ. dixi uera ⁊ procederent ſequeret̄ ꝙ dicta ſeptingēta ſup̄ impenſa nō deducerētur ſoluꝫ de dimidia tāgēte dictos ciues ꝺ dictis q̄nqꝫ milibus. Sꝫ ante oīa ⁊ poſtea fieret diuiſio reſidui inter cōe ⁊ dictos ciues per mediuꝫ dimidie qꝺ p̄ꝫ. Naꝫ ⁊ dimidia que a cōi dꝫ ꝓuenire tāꝙ ſup̄ lucrū prouenit ſi ergo lucrū nō pōt dici niſi deducta tali impēſa. Igit̄ ut uideat̄ ꝙta ſit dimidia utriuſqꝫ p̄tis deberet ante oīa fieri deductio dictoꝝ ſicut fit aliorum quos lꝫ expēdere uirtute dicte reformatōis ut ex eius tenore p̄ꝫ. Et poſtea fieret diuiſio ſꝫ dictas reformatōes ſicut p̄ mediū ut in p̄ria ita t̄n qꝺ dimidia predictoꝝ ciuiū nō aſcēdat ultra quā ut quilꝫ eoꝝ lucrat̄ centū ⁊ reſiduū ſit cōis ſic eni ſane poſſet intelligi dicta ſcōa reformatio ꝯn̄s ē falſuꝫ. Nā ⁊ dicti ciues fatent̄ de toto corpore q̄nqꝫ miliū an̄ aliquā deductionē p̄teꝫ dimidiā p̄tinere ad cōe ſenatꝰ ⁊ de ipſoꝝ dimidia tantū debēt poſtea deduci dicta ſeptingēta ⁊ reſiduū diuidi ſm tenorē ſcōe reformatōis. Ex quo p̄ꝫ ꝙ rōes eoꝝ nō ſunt bone nec ꝓcedūt qꝛ ſi ꝓcederēt ꝯcluderent ꝙ ēt āte aſſignatōeꝫ dimidie fiendā deberet dicta deductio fieri. Non eīꝫ ē rō quare magis de una ꝙ ꝺ altera exquo utraqꝫ dimidia p̄uenit ad quālibet p̄tem eoꝝ ut lucrū. Aut ergo fateant̄ ꝙ de neutra dimidia deducant̄ tanꝙ illicita ⁊ nullit̄ expenſa ⁊ tanꝙ nihil faciētia quominus dicant̄ ambe dimidie ⁊ tūc habemus intētum. Aut dicant ꝙ de utraqꝫ dimidia deducant̄ ⁊ ſic anteꝙ aliq̄ diuiſio fiat int̄ eos ⁊ cōe ⁊ tūc ſequeret̄ incōueniēs qꝺ ſupra dixi ꝙ dicta taxatio ipenſaꝝ uſqꝫ ad ſūmā predictā erit nugatoria ⁊ ludibrio facta exquo nō ſolū ſeptingēta ſꝫ ēt quicquid ultra p̄ eos expēdit̄ deduci debeat ad dānū cōis qꝺ nō ē dicēdū. Tenēda ē ergo p̄s cui⁹ rō ē quaꝫ pluries dixi qꝛ ꝓ nō ipenſ' hēnt̄. Et ſi dicat̄ imo eoꝝ t̄m debēt ꝺduci p̄p̄ ſcōaꝫ reformatōeꝫ que nihil uoluit īmutare de prima niſi qꝛ uoluit dimidiā illoꝝ taxare uidelꝫ ut de ea nō poſſint hēre lucrū niſi cētū ꝓ quolꝫ ⁊ ſic de illa t̄m dimidia diſpoſuiſſe. Reſpondeo ſi ita ē ergo nec tollere uoluerit ꝓhibitōeꝫ factā in prima ꝙ nō expēdāt ultra ſeptingēta ⁊ per ꝯn̄s uoluiſſe cenſet̄ h̄ ſcōa reformatio ꝙ lucrū p̄uentuꝝ ex ea uidelꝫ reſiduū qꝺ ē ultra centū ꝓ quolꝫ p̄ueniat abſqꝫ aliqua deductōe eius qꝺ ſup̄ īpēderet ⁊ ſic tollit̄ quarta rō facta ꝓ p̄te dictoꝝ ciuiū que ſi bene iſpiciat̄ potius facit ꝯ eos ꝙ ꝓ. Nā ſm eā ſtatuētes cēſerent̄ uoluiſſe ꝙ dānū dcē expēſe debeat deduci ſeu excōputari de illoꝝ dimidia qꝺ ꝯdicit uerbis ſuis met dū in prin. dicte rōis dicit ꝙ ſecūda reformatio nihil īmutat de p̄ria ſꝫ ſolū uult ꝙ ea tota ſeruata nō poſſit aliquis ſup̄ lucrari ultra centū certe ſi hoc ē ergo nō īmutat ꝓhibitōeꝫ ⁊ taxā impēſe qꝺ īp̄e ēt fatet̄ ⁊ ſi ita ē q̄uo poſſum⁹ ꝯcludere eo mō quo ipſe ꝯcludit uidelꝫ ꝙ de ipſoꝝ dimidia debeat deduci dānū qꝺ uirtute p̄rie reformatōis ꝯtingeꝛ. Nā ſi hoc uellet approbare uideret̄ dictas īpenſas reprobare ⁊ ſic iplicant̄ ꝯdictōes eius uerba cū nō mutādo ꝓhibitionē cenſeat̄ ſiſr reprobaſſe quatenus ꝯ ꝓhibitōeꝫ expenderet̄ ⁊ ſic ſꝫ allegātē approbaret ⁊ reprobaret dictā īpenſā que ſūt ꝯ̄ria. Preterea nō dꝫ cē in p̄tāte dictoꝝ ciuiū cludere dictā ſecūdā reformationē ⁊ auferre cōi lucrū ꝓuētuꝝ ex ea ar. ff. de iudi. l. ij. §. ſꝫ ſi agāt in fi. de arbi. ne in p̄tāte. Sꝫ ſi dicta īpenſa facta ꝯ ꝓhibitiōeꝫ prime reformatōis deberet deduci eo mō quo ipſi dicunt in p̄tāte eorum erit facere qꝺ nunꝙ ad cōe aliquod ꝯmodum ex dicta reformatione proueniat. ſ. ex pendēdo quatenus ē ſupra centuꝫ florenos pro quolibet ergo ⁊c̄. Ex quibus etiam tollitur prima ratio facta pro dictis ciuibus que ē ꝙ facta deductione dictoꝝ ſeptingētorum ceſſabit inconueniens quod dedit cām ſecūde reformationi ſcilicet exceſſiuū lucrum qꝛ dicti ciues non reperientur lucrari ultra cētum pro quolibet. Nam iſta rō nihil concludit q̄m ſcōa reformatio uoluit duo. ſ. ꝙ non lucret̄ ultra centū ꝓ quolibet. Et ꝙ reſiduū p̄tineat ad lucrū cōis. Poſito ergo ꝙ facta deductōe predicta non

fieret ꝯ̃ p̄mū̃ fieret tñ ꝯ̃ secū̃dū̃ ꝗ̃tuꝫ ad cōe ne ꝓue
niret residuū̃ ad cōe ſꝫ remaneret apud eos ꝓ dictis
expensis uolū̃tarie ⁊ ꝯ̇ra ꝓhibitionem factaꝫ igitur
fieri nō dꝫ. ¶ Cōcludo ergo ex p̄dictis oībus dictaꝫ
suꝑ̄pensāꝫ haberi ꝓ nō facta nec aliquo mō debere
deduci d̄ dictis q̄nqꝫ milibꝰ q̄ suꝑsū̃t ultra dcā septēcē
tū̃ q̄ q̄nqꝫ milia debēt diuidi hoc mō ut cōe senaꝝ ha
beat p̄rio itegrā̃ dimidiā̃. Deīde altera dimidia d̄du
ctis mille octigētis ac postea q̄ndecim ꝓ cētenario d̄
reliquis septingētis que iter dictos ciues equaliter di
uidi debent residuum uero ad dictum cōe ꝓueniet
uirtute ſcōe reformationis. Laus Deo.

¶ In feudo nouo ñ hꝫ locū̃ ius accrescēdi. ¶ Et an
uasallus q̄ nō possidet feudū̃ si ñ petat se inuestiri in
fra annū̃ ⁊ diē illud ꝑdat. ¶ Et si dn̄s nō ꝯquerit̄ in
uita de iniuria sibi facta a uasallo an eius heres po
terit ꝯqueri. ¶ Et q̄d si dn̄s nō sit ꝯquestus q̄ꝛ igno
rabat iniuriā̃te a se hr̄e feudū̃. ¶ Et an iuestitus per
papā̃ p̄ferat̄ iuestito ꝑ ep̄ꝫ ꝑ p̄rius. ¶ Et an dicto ca
su papa p̄sumat̄ uoluisse p̄iudicare iuestiture facte ꝑ
ep̄ꝫ ⁊ illā̃ tollē. ¶ Et an laicꝰ ōliquēdo ꝑdat feudū̃ qd̄
retinet ab eccl̄a. ¶ Et an is q̄ ñ petit iuestiturā̃ infra
ā̃nū̃ ⁊ diē p̄uet̄ feudo ip̄o iure. ¶ Et q̄d si ñ stat ꝑ cū̃.
.clviij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso ⁊ examinato pū̃cto supradicto suꝑ eo qd̄ que
rit̄ an heredes dicti ā̃tonij possint aliq̄d petē de dict̄
decimis. Notā̃dū̃ est p̄rio ꝙ questio ñ hꝫ dubiū̃ ꝙ ꝙ̃
tū̃ ad portiones que fuerū̃t illoꝝ repudiā̃tiū̃ uidelicet
Iacobi de trenis dn̄i antonij nicolai Iohā̃nis geor
gij alloisij bartholomei pauli de dottis fratruꝫ ⁊ here
dū̃ dn̄e zilie qm̄ cū̃ i ꝑsonis istoꝝ iuestitoꝝ ꝑ dn̄ꝫ Io
hā̃neꝫ papā̃ feudū̃ istud esset nouū̃ q̄ꝛ ip̄i fuerū̃t p̄mi
iuestiti portiones illoꝝ repudiā̃tiū̃ ñ accreuerū̃t huic
domino antonio uel alijs nō repudiantibus. sed re
dierunt ad dn̄m feudi uidelicet dn̄m ep̄m ut in. c. i. d̄
duobus fratribus de nouo bene. iuesti. ⁊ i. c. i. §. qd̄
ita intelligenduꝫ de gradi. succ. in feu. ⁊ plene ꝑ bar.
post di. in. l. siq̄s titio. ff. de le. ij. ⁊ sic illas potuit con
cedere dicto petro sicut ꝯcess̄it. Nec ob. qd̄ nō. i spe.
de loca. §. nō uero aliqua uersi. lxviiij. cū̃ se. q̄ꝛ loqui
tur qñ ꝯcessio fit duobꝰ uł pluribꝰ cū̃ clausula ꝙ post
eoꝝ mortē redeat ad ꝯcedētē quo casu ꝑꝑ illaꝫ clau
sulā̃ censet̄ actuꝫ ut post mortē tantum oium redeat
⁊ nō prius. Et sic ꝙ alter alteri succedat p̄moriēnti
ar. l. pe. C. de ipube. ⁊ alijs substi. que cl̄a in casu nr̄o
in dicta ꝯcessiōe Iohā̃nis pape nō fuit apposita iō ñ
sumus in q̄ōne seu casu specu. ¶ Quantum uero ad
ꝑtem ꝯcessaꝫ dicto domino antonio de anzolesš que
nō fuit repudiata utrum heredes eius possint eaꝫ pe
tere attento ꝙ per ā̃nos xvi. ut dicitur tacuerunt nec
unꝙ̃ ip̄i uel dictus dn̄s antonius dictas litteras papa
les presentauerunt. Si queritur an per hoc dicte lr̄e
ꝑdiderint ip̄arum uigorem respondetur ꝙ non ⁊ ꝙ
propter hoc nō prohibent̄ petere q̄ꝛ non ꝑdiderunt
propter hoc solum uigorem suuꝫ imo de sui natura
sunt perpetue. C. de diuers̄. rescriptis. l. falso nisi alie
littere in ꝯtrarium emanassent. q̄ꝛ tunc per negligen
tiam anni primi ꝑdidissent suum uigorem. ut in. c. si
auteꝫ ⁊ in. c. plerū̃qꝫ extra d̄ rescrip. qd̄ hic non fuit.
Sed si queritur an ex eo ꝙ nō petierunt se inuestiri
infra ā̃num ⁊ diem ceciderint a iure ip̄orū̃ ꝑ. l. impia
lem. §. preterea siq̄s de prohi. feu. alie. ꝑ federi. uide

tur adhuc dicēdū̃ ꝙ non q̄ꝛ ipsi non possidebā̃t. Sꝫ
dictus petrꝰ cui dn̄s ep̄s ꝯcesserat ⁊ sic uꝛ̄ ꝙ eis non
curreret dictū̃ tp̄s. ut nō. bal. post guil. de cu. i. l. solē
nibus. C. de rei uen. Sꝫ in ꝯ̃triū̃ facit q̄ꝛ illud dictum
posset ꝓcedere si fecissent diligētiā̃ in auocando pos
sessionē ab illo ⁊ auocare non potuissent. Sꝫ q̄ꝛ dili
gētiā̃ nō fecerū̃t ſꝫ maliciose ut uidet̄ tacuerū̃t ⁊ negle
xerū̃t talis negligētia uꝛ̄ eis debere nocere q̄ꝛ uident̄
fuisse i possessiōe. Ex quo stetit ꝑ eos quominꝰ eēnt.
Et hoc ꝑ tex. cū̃ gl. i. c. fi. extra de elec. q̄ꝛ negligētia
ꝯmissa i uno censet̄ ꝯmissa in alio ad qd̄ deuenit̄ ꝑ
illud ad qd̄ d̄uenit̄ ꝑ illud ad qd̄ hñ facit. l. ſꝫ ⁊ si per
pretorē. §. hec clausula in fi. ff. quibꝰ ex cau. maio. ⁊
l. i. §. quid ergo. ff. de ꝯ̃trio iudi. tute. ⁊ qd̄ nō. ci. in. l.
ea que. C. de tēpo. in ite. resti. i ultia q̄ōe ⁊ bar. in. l.
quibus diebꝰ in prin. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. quoꝝ dcā hñ
faciū̃t ad ꝓpositū̃ facit ēt. l. iij. ff. ui bo. rap. C. de his
qui a non dn̄o. l. fi. ubi negligētia ꝯmissa circa unum
nocet i alio ⁊ qd̄ ad idē plene nō. i. l. ab hostibus. §.
ſꝫ qd̄ simplr̄. ff. quibꝰ ex cau. maio. ¶ Sꝫ dicēdū̃ est
ꝙ si dictus dn̄s antonius assalierit prefatū̃ dn̄ꝫ ep̄m
uolēs ip̄m interficere ꝑdere debeat dictū̃ feuduꝫ ut i ti.
qui. mo. feu. amit. §. sistr̄ ⁊ que sit p̄ria cā̃ hñ. amit. §.
porro si dn̄m. ¶ Sꝫ unū̃ facit hic dubiū̃ q̄ꝛ dn̄s ep̄us
prefato dn̄o antonio quousqꝫ uixit de hac iniuria q̄ō
nē non fecit ⁊ sic eā̃ remisisse uꝛ̄ ꝓut tꝫ gl. magna in
dicto. §. porro i fi. ꝑ. l. fi. C. de reuoca. dona. ⁊ de in
offi. testa. l. oī mō in prin. ⁊. ff. de ꝯ̃ta. l. iij. §. si emā̃
cipatus uxorē ⁊ sic dicta pena priuationis non uꝛ̄ ad
heredē trā̃sire. ff. de iure fisci. l. eius qui delatorē ⁊ qd̄
ibi nō. ꝑ bar. ⁊ ꝑ eundē. ff. solu. ma. l. rei iudicate. §.
i. Sed breuit̄ rnderi pōt ꝙ prefatus dn̄s ep̄us nescie
bat ꝙ prefatus dn̄s antonius pretēderet se ius hr̄e
in dicto feudo uirtute litteraꝝ dn̄i pape. Postꝙ̃ illas
nunꝙ̃ sibi p̄ntauit. Ideo sibi non ē iputā̃dū̃ si p̄ua
tionē eius ꝑꝑ dictā̃ culpā̃ remisisse cēseat̄ cū̃ ignorā̃s
nil agere uel petere cēseat̄. ff. de act. ⁊ obli. l. ex male
ficijs. §. longe minus. C. de tabula. l. gnāli de iuris.
om. iudi. l. si ꝑ errorē cū̃ si. Et sic cessat rō dictaꝝ. l.
que fundat̄ i tacita renū̃ciatione resultā̃te ex dissimula
tione iniurie. ¶ Sꝫ ultra p̄dicta siquis forte dubita
ret i eisdē posset aliud fundamētū̃ ⁊ non ꝑuuꝫ sū̃mi
ꝓ dicto petro p̄rio iuestito a prefato dn̄o ep̄o tanꝙ̃
de feudo sibi apto ꝑ mortē iaꝫ pre decedent̄ sine libe
ris ⁊ ultimi feudatarij ⁊ ꝯ̃ dictū̃ antonium ⁊ heredes
eius qui antonius hū̃it ex ꝯcessione pape Ioā̃nis fa
cta ut ꝯprehēdo post iuestiturā̃ dicti petri al's suꝑflua
fuisset declaratio dic i pape Iohā̃nis de reseruatiōe
facta uiuēte iā̃ petro. Cōstat. n. ꝙ si p̄cessit iuestitura
petri facta ꝑ dn̄m ep̄m fuit illi petro acquisitū̃ ius uti
lis dn̄ij iuxta ea que plene habēt̄ ꝑ gl. i. c. i. de capl'is
corra. i. §. p̄terea. Cōcessio ergo postea facta ꝑ papā̃
dicto ā̃tonio ⁊ socijs de dicto feudo ñ uacā̃te ualere ñ
potuit q̄ꝛ eē ñ potuit eē illiꝰ petri isolidū̃ ex ꝯcessione
ep̄i ⁊ istoꝝ isolidū̃ ex ꝯcessiōe pape. l. si ut certo. § si
duobꝰ uehiculū̃. ff. ꝯmo. Nec p̄sumit̄ uoluisse auferre
papa ius alt̄i ꝑ priꝰ quesitū̃ ex collatōe ep̄i cū̃ de illo
mētōeꝫ ñ fecerit ⁊ de eiꝰ p̄ria collatōe de ꝯces. p̄bē. c.
si. li. vi. de rescri. ꝙ̃uis eodē libro cū̃ ibi nō. ⁊ qd̄ nō.
bar. i. l. totiēs. ff. d̄ pollicita. ⁊. l. ij. §. siq̄s a p̄ncipe ⁊
§. merito ne q̄d in loco publico eꝛ̄ de off. dele. c. suꝑ
h de uer. sig. c. dilecto de aucē. ⁊ usu pallij. c. ex tuaꝝ.
de decis. c. ex mltiplici. ¶ Restat nū̃c dubiū̃ q̄ꝛ papa
postea motu ꝓprio declarauit se reseruasse collatōi ⁊
dispōni sue d. cū̃ feudū̃ decimaꝝ tp̄re quo adhuc nō
uacabat

uacabat q2 uiuebat iam petrus. ⁊ ibibuisse dño epo
uicētino q̄ cū uacaret p̄ mortē dicti iā petri ip̄z alteri
nō ꝯferret qd̄ si uerū foret sine dubio collatio facta p̄
dn̄m ep̄m seu inuestitura dicto petro nō ualuisset cū
dcō epo fuissent adempta ptās ꝯferēdi p̄ papaȝ qui
potuit adimere ꝺ ꝯces. p̄ben. q2 cūctis li. vi. cū ibi ple
ne nō. ⁊. e ti. c. i. i clemē. Cū. n. ip̄e ꝯcedat ⁊ auferat
uniuersalē administratōeȝ totius ep̄atus pōt p̄ ꝯse
quēs illā quo ad q̄d restrigere ar. ff. ꝺ pac. l. iurisgē.
§. adeo uersi. nā si pōt de in litē iur. l. uideamus. §.
penul. ꝺ. l. i actōibus de uul. substi. q̄ plures de insti.
sȝ ⁊ si pupillus. §. sȝ ⁊ si denūciauit. facit i rōe sui. l.
iudiciū soluit. ff. de iudi. de pollicita. l. totiēs i fi. Ue
risile tn̄ nō ē q̄ ita sit uel fuerit i ueritate q2 istud ē ꝯ
oēm stiluȝ ⁊ usuȝ romanoꝝ pontificū q̄ lȝ soleāt sue
collatōi reseruare beneficia eccl'astica que ꝯcedūt i ti
tulū nūq̄ tn̄ audiui uel uidi lȝ in curia romana ꝯuer
satus sim nec credo q̄ aliq̄s sit qui uiderit taleȝ reser
uationē de collatiōe uel inuestitura feudi eccl'iastici q̄
fit p̄ uiā ꝯctus. Et nō fit i titulū nec ē res spūalis sȝ i
p̄prietatē potius utilis iur. dn̄ij ⁊ est res p̄phana q2
nō de iure decimādi qd̄ in laicū nō cadit sed de fructi
bus decime q̄ cadūt extra de decimis. c. tua unde tā
q̄ ꝯ omnē ꝯsuetudinē nō est uerisile q̄ tal' reseruatio
facta unq̄ fuerit ar. extra de crimic falsi. c. quā graui
⁊ ēt auget p̄sūptionē ꝯditio ⁊ mos dicti pape Johā
nis q̄ multociēs faciebat tales declaratiōes ꝯ rei ueri
tatē ⁊ exorbitātes cā s̄uiēdi amicis. Sȝ lȝ sit ita tn̄ ex
quo papa attestat̄ de eo qd̄ ꝯsistit i facto suo uidet̄ stā
dū lr̄is in tātū ut ēt ꝯtriū p̄bari nō possit. ut in cle. i. ꝺ
p̄ba. ⁊ ista sūt paria sc̄z ita fuisse ut papa asserit ul' n̄
fuisse qd̄ est uerisilius istud tn̄ p̄bari uel allegari nō
posse ut habet̄ i. l. q̄ habebat i fi. ff. de manu. testa.
⁊ nō. p̄ gl. i. l. lecta. ff. si cer. pe. que icipit ifra mēsem
extra de except. cū eccl'astice ⁊ nō. p̄ bar. i. l. ubi pactū
C. de trāsac. ante fi. Sȝ ad uertēdū ē diligēter q̄ deci
sio illius cle. ē ꝯ dispōnē iuris cōis in duob⁹. Primo
i q̄tū uult q̄ credat̄ talib⁹ lr̄is de eo q̄ p̄cessit collatō
nē alteri factā ⁊ sic tēdit ad tollēdū ius alteri quesitū
uñ i p̄iudiciū alterius ⁊ ad ius alteri quesitū tollēdū
ul' sibi p̄iudicādū tali ꝯfessioni nō uidet̄ stādū q2 po
tuit fieri repetita die ⁊ sic falso mō. ff. de fide instru. l.
repetita ⁊ ibi est tex. cū gl. iūcta. l. seia mācipia. ff. ad
uell. i auc. de equali. do. §. primū q̄dē illud v̄si. Sin
aūt mulier. C. de testa. l. v̄ba. ⁊ qd̄ nō. i spe. de istru.
edi. §. postremo uersi. sȝ nūquid ⁊ ci. i. l. ubi adhuc.
C. ꝺ iure do. in. xij. q. ⁊ qd̄ nō. p̄ gl. C. de pigno. l. p̄
ses. Itē i alio ē ꝯ ius cōe decisio illius cle. q2 talis ap
probatio tēdit ad p̄batōeȝ nō ad dispōnē cū ꝯtineat
enūciationeȝ ei⁹ qd̄ fuit de p̄terito nō aūt disponit de
p̄nti lȝ loquat̄ eo casu quo dispositio pape fundat̄ a
tali enūciatōe. Cōstat aūt q̄ enūciatio ei⁹ q̄ fuit de p̄
terito uel est de p̄nti dicit̄ tēdere ad p̄batōem nō ad
dispōnē. l. publia. §. fi. ff. ꝺposi. Sȝ regula q̄ omnis
p̄batio regl'r recipit aliā p̄batōeȝ i ꝯtrium. l. siue pos
sideris C. de p̄ba. Sȝ fallit hoc casu ubi nō pōt ꝯtra
rium p̄bari ut habet̄ in dicta cle. dicendū est ergo q̄
cū sit ꝯtra ius cōe in duobus. Et tēdat in preiudiciuȝ
iuris alteri quesiti locū hȝ solum in cleri. in quoꝝ p̄iu
diciū pōt papa aliq̄d statuere q2 sunt sibi subditi nō
aūt i laicis qui subditi nō sūt ⁊ in quoꝝ preiudicium
statuere nō pōt in his que nō ꝯcernunt periculū aie
uel cāȝ mr̄imonij. Nec pōt eis auferre ius quesitū. c.
p̄ uenerabilē q̄ fi. sint le. de iudi. c. nouit ⁊ qd̄ ibi nō.
p̄ Inno. sup̄ uerbo theodosius ubi dicit q̄ imp̄ator

non pōt reuocare. l. suā p̄ quā ꝯcesserit aliqd̄ priuile
giū ecc'ie q2 cū p̄ eā sit ecc'ie ius quesitū ⁊ illa nō sub
est iperatori non pōt sibi ius p̄dictū auferre. Secus i
priuilegio ꝯcesso subdito q̄ pōt iperator ei auferre cū
p̄ illud nō sit sibi obligatus. ut nō. bal. sȝ nico. mat. i
l. q̄ se p̄ris. C. uñ libe. facit qd̄ nō. Inn. i. c. i nostra
de iniurijs. Sicut igit̄ ip̄ator non pōt auferre ius que
sitū non subdito suo s̄m Inn. i. ꝺ. c. ēt si erat quesitū
p̄ suā. l. ul' priuilegiū ita ⁊ pari rōe non pōt papa au
ferre ius quesitū laico sibi nō subdito cū iste p̄tātes p̄
cedāt ad p̄ia respectu suoꝝ subditoꝝ i auc. qūo opor.
ep̄os i p̄n. cū ibi nō. facit qd̄ nō. gl. i. c. fi. de arbi. li.
vi. Nō ē ergo seruāda decisio illius clemen. i cāu nr̄o
ubi papa attestat̄ se reseruasse sue dispōni collationē
dicti feudi uiuēte iaȝ petro postq̄ dicta attestatio facta
ē post ius quesitū dicto petro ⁊ tēdit ad illud sibi au
ferendū cuȝ sibi auferre non posset q2 laicus ⁊ sibi n̄
subditus. Sȝ si de dicta reseruatiōe apperet alit̄ q̄ p̄
attestationē pape puta p̄ bullas ipsā reseruationē cō
tinētes tunc ēt int̄ laicos dicte bulle eēnt seruande q2
nō tenderēt ad auferendū ius iā quesitū sȝ ad ipediē
dū ne quereretur qd̄ facilius fieri pōt. l. p̄e furioso de
his qui sūt sui uel alie. iuris. ¶ Plus uidet̄ q̄ ēt si di
ctus petrus eēt clericus adhuc dicte lr̄e sibi nō p̄iu
dicarēt i cāu nostro q2 lȝ papa possit auferre alicui cle
rico beneficiū suuȝ q2 in illo non hȝ aliquod dn̄iū di
rectū uel utile nec dicit̄ dn̄s sȝ p̄curator ut in. c. ij. de
dona. Dominiū tn̄ rei sue directū uel utile quesitum
ex ꝯtractu non pōt papa auferre alicui cl'ico sicut nec
iperator alicui laico nisi ex cā publice utilitatis. l. iteȝ
si uerberatū. §. i. ff. de rei uen. de euic. l. lucius ⁊ ē ca
sus ⁊ ibi p̄ bar. expresse in. l. ij. C. ꝺ fun. patrimo. li.
xi. ubi bar. in fi. dicit ista uerba. Itē p̄ banc. l. pȝ q̄ si
cut dn̄iuȝ directū nō pōt auferri p̄ rescriptū principis
absq3 cā ut nō. supra ꝺ fide istru. ⁊ iure baste fiscalis
l. fi. Ita ēt nec utile ut hic. Sȝ ꝯstat q̄ in feudo feuda
tarius habȝ utile dominium ut supra dixi. facit etiaȝ
l. predia. C. de loca. predio. ciui. eo. li.

clix.

¶ In christi nomine amen.

Questio ista uertit̄ ut audio int̄ corradū ludouicuȝ ⁊
guidonē filios philipini ⁊ p̄nepotes dicti Jacobi ulti
mo moriētis ⁊ corradino fratre suo ex una p̄te q̄ pre
tendunt dictū feudū per mortē dicti Jacobi deuolutū
ad se tanq̄ ad p̄ximiores agnatos descēdētes a dño
ludouico qui fuit primus iuestitus. Et guidonē abne
potē dicti Jacobi ex alio fratre scȝ feltrino ex p̄te alia
qui pretēdit totū qd̄ erat apud dictū Jacobū de dicto
feudo p̄tinere ad se uirtute infeudatōis facte sibi post
mortem dicti Jacobi de dicto feudo p̄ dn̄m Johānē
frācíscū p̄ntem dn̄m mantue ad quē dicit̄ p̄tinuisse ēt
uiuēte dicto Jacobo uigore iuestiture facte patri suo
scȝ frācisco de toto dicto feudo p̄ ep̄os mātuanos tan
q̄ reuerso ad eos p̄p̄ inuestiturā n̄ petitā ⁊ ꝯfirmate
ut dr̄ p̄ sedē ap̄licā de quibus iuestituris scȝ factis gui
doni ⁊ dicto dño frācisco nō fit mētio in p̄ūcto licet ut
dicit̄ dictus Jacobus quousq3 uixit possederit nō aūt
dict⁹ dn̄s frāciscus pr̄ p̄ntis dn̄i nec ip̄e p̄ris dn̄s. s. Jo
hānes franciscus possederit dubitat̄ ergo an p̄tineat
ad dictos guidonē ludouicū ⁊ cōradū filios philipini
p̄nepotes dicti Jacobi. An v̄o ad dictū guidonē filiū
feltrini abnepotē eiusdē. ¶ Et hic ē prio nōndū id qd̄
i p̄ūcto narrat̄ q̄ post mortē dn̄i ludouici p̄mi iuestiti
fuerūt iuestiti q̄nq3 tm̄ descēdētes ex eo licet dicatur

habuisse nouē filios ex diuersis uxorib⁹. fuit enī inue
stitus guido pⁱmogenitus cui remāsit dñiū ciuitatis
qui erat ex una uxore. Itē azo Ioānes ꝛ Iacob⁹ q̄
erāt ex alia uxore ꝛ utrinq; inuicē ꝯiūcti. Itē philipi
nus filius conradi fratris eoꝝ p̄mortui uiuente pr̄e ꝛ
sic ō dicto feudo fcē fuerūt q̄nq; ptes, p idiuiso sic q̄n
q; fuerū pſone iuestite. Quare aūt alij filij dicti dñi
lodouici nō fuerit iuestiti sicut isti q̄nq; n̄ dr̄ i pūcto.
Unde nec me ō h̄ itromitto s; p̄suppono q̄ totum
istud feudū remāserit penes dcōs q̄nq; iuestitos alijs
exclusis uel morte ul' repudiatiōe exp̄ssa ul' tacita seu
ēt neg'igētia nō petite iuestiture ul' quacūq; alia cā.
¶ Scd̄o notādū q̄ ō q̄nta pte dicti feudi q̄ obuenit i
pte philipino uni ō dictis q̄nq; iuestitis n̄ ē dubiū q̄
illa ptinet ad cōradū lodouicū ꝛ guidonē filios suos
quā ipi hodie possidēt ut audio ¶ Remanet g⁹ du
biū solū ō alijs quatuor ptib⁹ q̄ fuerūt guidonis azo
nis Iohānis ꝛ Iacobi sīr iuestitoꝝ. Et hic ē tertio
loco notādū q̄ portio dicti guidonis pⁱogeniti ꝛ dñi
mantue pueniit ad dictos azonē Iohānē Iacobū ꝛ
philipinū ex tacita ei⁹ guidonis uel filioꝝ ei⁹ repudia
tōe q; l; fuerit iuestitus una cū alijs quatuor dr̄ tñ q̄
ipe nūq̄ possedit. s; passus ē alios quatuor iuestitos
i totū. et isolidū possidē ꝛ post ei⁹ morte filij ꝛ nepo
tes ei⁹ passi fuerūt dictos azonē Ioānē Iacobum ꝛ
philipinū isolidū iuestiri imo dicit q̄ de ipoꝝ uolūta
te sc; filioꝝ ꝛ nepotū dicti guidonis p̄fati azo Iohā
nes Iacobus philipinus fuerūt iuestiti ꝛ isolidū pos
sederūt illis sciētib⁹ ꝛ paciētib⁹ tā ante ꝯfirmationem
aplicā quā habuit dñs frācisſcus pr̄ pn̄tis dñi de iue
stitura facta i cū de toto dicto feudo q̄ post eā. q; nō
fuit dictus frācisſcus nec fili⁹ ei⁹ pn̄s dñs unq̄ ea usus
uiuēte dicto Iacobo. Propter que dico q̄ si de ipoꝝ
exp̄sso ꝯsensu adhibito i dictis iuestituris factis azo
ni Iohāni Iacobo ꝛ philipino isolidū apparet q̄ di
ctus guido ꝛ filij ꝛ descēdentes ex eo sic ꝯsentientes
statim ceciderūt a iure quod habebāt i q̄nta pte dicti
feudi p. l. sicut. §. si uolūtate. ff. q̄. mo. pig. uel hipo.
sol. C. de rei uen. mater uersi. si aūt postea i uerbo ,p
prietatē amisisti ꝛc̄. Si uero de exp̄sso ꝯsensu nō ap
paret s; de sola sc̄ia ꝛ paciētia tūc per lapsū anni uide
ret omni iuri ipoꝝ renūciasse filij ꝛ descēdētes dicti
guidonis fauore dictoꝝ agnatoꝝ iuestitoꝝ insolidū
ꝛ possidēuū illis scientibus ꝛ pacientibus tex. ē nō. cū
glo. in ,ppria materia feudoꝝ in. c. titius si ō feu. fue.
ꝯtro. in fi. pro quo etiā facit. c. primū de alie. feu. pr̄.
uersi. ꝛ licet ubi dicit q̄ licet regl'r sit prohibita alie.
feudi tñ secus ē iter agnatos ar. C. de fidecō. l. uolun
tas Eodē mō inducit ꝛ p̄sumit ꝯsensus ꝛ repudia
tio ex paciētia minoris tp̄is qn̄ fit agnato q̄ qn̄ fit ex
traneo q; p soluꝫ cursuꝫ ꝛ pacientiā āni ut dicto. c. ti
tius. S; si extraneo req̄reret cursus lōgissimi tp̄is
scilicet xxx. ānorum ut ibi nō. glo. quicquid ergo dici
soleat in alia materia sup illo pūcto an rō sanguinis
faciat p̄sumi donationem de quo plene per bar. i. l.
que do. ff. solu. ma ¶ In materia tamen feudi ꝛ pro
pria habemus tex. cuꝫ glo. nōbili in dicto. c. titius q̄
ꝯcurrente fauore agnatoꝝ ꝛ pacientia āni p̄sumit
donatio ꝛ renunciatio iuris sui que ambo hic con
currunt q; dicti azo Iohānes Iacobus ꝛ philipin⁹
inuestiti erant proximiores agnati ad quos quarta
portio dicti feudi ptinens ad guidonem primogeni
tum erat pueñtura ipo guidone sine liberis deceden
te ꝛ etiam pacientia anni filioꝝ dicti guidonis q̄ pre
dicti inuestirentur de toto ꝛ starent iuestiti q̄nimo ēt

lōgissimi tp̄is. ut dicit igit ab eis uel hr̄ībus ab eisdē
cām molestari nō poterūt ēt si n̄ fuissent agnati p gl.
que ē i. d. c. titi⁹ ꝛ p. l. fi. C. de fun. pri. li. xi. si affuissꝫ
paciētia ꝛ cursus xl. ānoꝝ. Et qd̄ dixi de dicta quita
portōe feudi. Idē dico de oi alia portōe. In qua ius
hūissent filij ꝛ descendentes dicti guidonis pⁱogeniti
rōe iuestituraꝝ factaꝝ eis ꝛ ꝯfirmataꝝ p sedē aplicā
q; eadē rō subest i ea. l. i. ff. de fonte l; illa papalis cō
firmatio uideat modici effectus q; fuit i forma cōi. un̄
n̄ plus iuris ꝯfert q̄ prius hēbat iuxta plene nō. per
bar. i. l. priuilegia. C. de sacrosan. ecc. ex̄ de ꝯfir. uti.
uel iuti. cū dilecta de puil. ex pte ꝛ de ꝯcel. p̄bē. q; di
uersitatē de ꝯsti. ex pte cū ibi nō. i gl. ꝛ ex tenore iue
stituraꝝ appet illos ex eis nō acq̄siuisse ius eo q; fue
rūt iuestiti tā de portōibus alioꝝ filioꝝ q̄ eoꝝ de q̄b⁹
supra facta ē mētio tanq̄ de reuers̄ ad dñum ēpꝫ ,p
pter iuestiturā non petitā qd̄ fieri n̄ potuit nisi p̄cedē
te snīa priuatiua q; lapsus āni ꝛ diei uel anni ꝛ mēsis
non priuat quē ipso iure feudo ,ppter iuestiturā non
petitā s; uenit priuādus p snīaꝫ ut pꝫ i. c. i. quo tp̄e mi
les in fi. i uerbo dānent ꝛ i. c. fi. e. ti. qd̄ ēt pꝫ p rōnē
q; si iustā cām hūissent scꝫ iusti ipedimēti non erāt p̄
uandi ut in. c. fi. de ,phibi. feu. alie. Per hoc igit debe
bant citari ad dicendū cām quare non debebāt priua
ri p. l. iij. §. si ad diē cū ibi nō. per bar. ff. de re mili. ꝛ
requirebat snīa declaratiua per ea que nō. Inn. i. c.
bone de eta. ꝛ quali. ꝛ p bar. in. l. fi. ff. ad tertuli. de
qua snīa hic nō apparet. nec ēt fit de ea mētio i dicti
iuestituris q̄ iteruenerit. Ideo nec intuenisse p̄sumit
scdm ea que nō. bar. in. l. sciēdū. ff. de uer. ob. iuncta
l. quecūq;. ff. de publi. Cōfirmatio ergo papalis fuit
surreptitia q; facta fuit tanq̄ sup ualidis inuestituris
que erāt inualide ergo ꝛc̄. c. sup l'ris ꝛ. c. ad audiētiaꝫ
de rescri. facit. l. fi. ff. de ꝯsti. pecu ¶ Remanem⁹ er
go q̄ dictū feudū remanēte azōe Iohāne Iacobo ꝛ
philipino pre fatū feudū erat ipsoꝝ. Et q̄ filij ꝛ descē
dentes dicti guidonis primogeniti ꝛ apud quos fuit
dñiū ciuitatis nullū ius hūerunt i dicto feudo iō ex
ipsoꝝ paciētia ꝛ rōne dignitatis eoꝝ multomagis pre
sumit liberalitas ꝛ munificentia erga agnatos ar. ff.
de iudi. Sed ꝛ si suscepit. §. ij. ꝛ qd̄ ibi nō. de usu et
habi. l. plenū. §. equitij de auro ꝛ argen. le. l. anpe.
§. fi. de ali. le. l. penul. i. R. de actio. ꝛ obli. l. ulti. in
fi. extra de dona. c. i. de simo. ꝛ si oēs ꝛ nō. Io. an.
in addi. spe. t. de feu. §. i. uersi. sic igit ꝯficiet istrumē
tū ꝛc̄. Subsequent mortuus ē azo cuius portio dūo
luta ē ad Iohānē ꝛ Iacobū frēs eius ꝛ ad philipinū
filiuꝫ fratris excluso dño Iohāne frācisco qui erat ab
nepos ex fratre ꝛ sic remotior. ut i. c. i. §. bis deficiēti
bus de gradi. succe. in feu. si quā ergo portōeꝫ hūit p̄
fatus dñs Iohānes frācisſcus de dicta portōe azo. ō
facto hūit ꝛ nō de iure ꝛ sic illā i aliū trāsferre n̄ potu
it q; nemo dat qd̄ non hꝫ de acqui. re. do. l. traditio
extra de iure patro. qd̄ autē cum ꝯcor. allc. ibi in gl.
Guido etiam filius feltrini qui litē facit in pn̄ti cā nul
lum ius habuit in dicta portiōe azonis q; sīr erat ab
nepos dicti azonis sicut dñs Iohānēs francisſcus et
sic remotior. Postea mortuus ē Iohānes ꝛ sua por
tio. Et etiā illud qd̄ ad cuꝫ peruenit de portione azo
nis deuoluta ē ad Iacobum si philipinus mortuus
erat alijs exclusis tanq̄ remotioribus q; ,priniores
uocant ut in. c. i. §. deniq; in fi. in gl. sed ad ,primos
que fuerit prima cā bene. amit. Tandem ꝛ ultimate
mortuus ē Iacobus superstitibus guidone lodouico
ꝛ conrado filijs philipini qui erant sibi ,pnepotes ex
conradino

conradino fratre ⁊ sic in quarto gradu de iure ciuili
⁊ dño Johāne frācisco q̄ erat sibi abnepos ex guido
ne frē ⁊ sic i q̄nto gradu ⁊ guido feltrini q̄ silr erat ab
nepos ex alio feltrio frē ⁊ sic i q̄nto. Quis gͦ dubitat
ꝙ dicti guido lodouicus ⁊ conradus tāꝗ ꝓx' miores
⁊ i q̄rto gradu excludūt illos. q̄ sūt i q̄nto. Et sic p̄sa
t⁹ guido feltrini nec ex ꝑsona sua pōt uenire nec ex ꝑ
sona dñi Johānis frācisci. q̄ ip̄m iuestiuit de iure qđ
ip̄e habebat cū nullū ius haberet ⁊ sic inuestitura fuit
facta de nihilo seu de uēto ar. C. đ fal. cā. l. si nō ē si
gnata. ff. de heredi. uendi. l. ꝙ si nulla. Sꝫ si ius ali
qđ habuisset bñ potuisset de illo ip̄ꝫ guidonē iuestire
bona fide ⁊ tāꝗ de feudo lꝫ aliā alienatōēꝫ tāꝗ đ al
lodio facere nō potuisset nec ēt tāꝗ de feudo nō bo
na fide sꝫ calide p̄cio accepto ſm ea que plene nō. ⁊
habēt ꝑ gl. magnā i. c. i. đ capi. cor. ⁊ in. c. i. post pri
cipiū qualiter oliꝫ feu. alie. po. ⁊ de ꝓhi. feu. alie. ꝑ
federicū. §. calidis. Nec ob. id qđ i ꝯriuꝫ allegat̄ ꝑ di
ctū guidonē scꝫ ꝙ dictus Jacobus ꝑdiderat dictum
feudū ꝓpter iuestiturā nō petitā ⁊ sic erat deuolutū
ad ep̄ꝫ qui iuestiuit dñm Johānē franciscū. Et ip̄e
dñs Johānes iuestiuit ip̄ꝫ guidonē q2 dicit̄ ⁊ asserit̄
posse ꝓbari ꝯriuꝫ ꝙ imo petijt eā ifra t̄p̄us debituꝫ
lꝫ ipsāꝫ obtinere nō potuerit. Et hoc sufficit scꝫ ꝙ fe
cerit qđ in eo erat ut pꝫ i. c. i. quo t̄p̄re mi. inuesti. pe.
de. ⁊ in. c. i. post prin. de capi. cor. ⁊ l. impialē. § p̄re
rea siquis de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fe. qui tex. solū dicūt ꝙ
uasallus dꝫ infra ānuꝫ ⁊ mēseꝫ si ē miles adire dñm
⁊ petere iuestiturā ⁊ polliceri fidelitatē nec ei dꝫ noce
re ꝙ dñs sine iusta cā nō inuestiuit ne sit in p̄tāte dñi
ip̄ꝫ priuare feudo sine iusta cā ar. l. iij. §. i. ff. de iure
iur. ⁊ in ti. đ feu. sine cul. nō amit. Preterea ut supra
dixi ēt si nō petijsset nō fuisset p̄uatus ip̄o iure lꝫ ue
niebat p̄uandus ꝑ sniāꝫ q2 illi tex. dicūt ꝑdat feudū
⁊ dānet̄ ⁊c̄. nō aūt dicunt priuatus sit iuxta ea q̄ ha
bent̄. C. de sacrosan. eccl. l. iubemus. §. sane ꝑ glo. ⁊
i auc. de icest. nup. post p̄n. i gl. q̄ icipit sed nūq̄d re
q̄rit̄ ꝙ sine iusta cā nō petierit. ut dicto. c. i. quo t̄p̄re
miles ⁊ i. c. fi. de ꝓhi. feu. ali. ꝑ lot. ⁊ de hoc dꝫ ꝯsta
re. Ideo req̄rit̄ cause cognitio ⁊ snia declaratoria fa
cit. c. porro đ diuor. ⁊ qđ Inn. nō. in. c. bone. đ eta.
⁊ quali. de q̄ snia ꝙ iteruenerit hic nō apparet. Nec
ēt ob. ꝙ papa dicit se ex certa scia ꝯfirmare inuestitu
rā factā dño frācisco p̄ri p̄ntis. d. Johānis francisci ⁊
sic uidet̄ eas ualidare ēt si fuissent inualide ꝑ id qđ
nō. gl. in. c. ad hec de rescriptis in fi. glo. ⁊ ꝑ. l. idē ul
pianus. ff. de excu. tuto. ⁊ l. quidā ꝯsulebat. ff. đ re
iudica. q2 hꝫ plenitudinē p̄tātis ⁊ pōt auferre ius al
terius. c. ꝓposuit de ꝯces. p̄ben. ⁊ nō. in spe. ti. đ lega
to. §. nūc ostēdēdū uersi. lxxix q2 istud esset uerum
si sciēs eaꝫ inualidā tāꝗ iualidā uolēs eā facere uali
daꝫ ꝯfirmasset ⁊ uolens alteri p̄iudicare ut in. c. i. de
transac. Sꝫ hic ꝯfirmauit eam tāꝗ ualidā ignorans
esse inualidā ⁊ se alteri p̄iudicare q2 nō fuit aliquid ex
p̄ssū de inualiditate uel đ p̄iudicio qđ alteri fiebat.
uñ nō p̄sumit̄ uoluisse tollere defectus supp̄ssos ⁊ ta
citos. l. sꝫ si hac. §. p̄onū. ff. de i ius uocan. đ pecu.
lega. l. cū dñs ꝑ Jaco. đ are. Nec alicui p̄iudicat̄ nisi
h̄ dixit exp̄sse. l. i. ⁊ l. fi. ff. đ na. resti. ⁊ i. c. q̄uis đ re
scrip. li. vi. de v̄. sig. dilcō de offi. dele. sup eo ⁊ qđ ibi
nō. i gl. q̄ icipit ar. Nec ob. illud v̄buꝫ ex certa scia q2
nō ꝯgat̄ aliq̄d i his q̄ apparēt ignorata ut pꝫ ex ple
ne nō. ꝑ bar. i. l. fi. §. idē q̄sijt. ff. de ꝯdi indebi. Si
igit̄ attētis p̄dictis ferat̄ snia ꝓ dñis cōrado lodouico
⁊ guidone filijs philipini sup dcō feudo ꝓut ferri dꝫ
filr' sup fructib⁹ iterīꝫ ꝑcept̄ a t̄p̄e q⁹ adu̓sari⁹ idebite
occupauit ⁊ malā fidē hūit ul' habere debuit ferenda
ē. ff. de rei uen. l. ex diuerso. §. i. lꝫ a percipiendis ex
cusetur ꝓpter ti. C. e. ti. l. si fundum cuꝫ ibi nō. i glo.

Inuestitura facta pendente appellatione an pro
sit appellanti. Item an debeat reuocari.

clx.

In christi nomine amen.

In cā appellatōis que uertit̄ inter frāciscū petri ⁊ an
dreā uict. đ la fōrana appellan. ex ꝑte una. Et faciū
⁊ uictorē fratres ⁊ filios cuiusdam ser zasij appellatos
ex altera sup decima fogola. cuiusdā sediminis i qua
lata ē snia ꝓ dictis facio ⁊ uictore tanꝗ si ip̄i ⁊ coruꝫ
auctores fuerit de decia dicti sediminis iuestiti q̄m cō
p̄rehēdit̄ sub coherentijs iuentarij ad qđ iuestiture p̄
dicte se referūt dubitat̄ q2 p̄dicti appellātes ꝓduxerūt
in dicta cā quandā inuestiturā eis factā a dño ep̄o fel
trēsi de decima fogola dicti sediminis pēdente cā pri
cipali utrū dicta inuestitura hēat in aliquo releuare di
ctos appellātes ⁊ nocere appellatis. Et utrū debeat ꝑ
ep̄m predictū reuocari ꝓut corā eo petitū ē ꝑ dictos
appellatos. Et breuit̄ ad primū respōdet̄ ꝙ nō rele
uat nec aliquid facit ad ꝓpositū nec fundat itentionē
appellātiū i aliquo ⁊ sic tanꝗ ipertinēs dꝫ reici iuxta
nō. i fi. i. l. si duo p̄oni. §. idē iul. ff. đ iureiur. l. siq̄s
libertatē de peti. here. ⁊ qđ nō. i. l. momētanee. C. q̄
legi. ꝑso. de ꝓba. ad ꝓbationē ⁊ l. neqꝫ natales qđ
aūt sit impꝑtinēs ꝓbat̄ q2 dicta iuestitura nouit̄ facta
ꝑ dñm ep̄m hꝫ in se tacitā ꝯditioneꝫ a iure subintelle
ctā scꝫ sine preiudicio iuris alieni ⁊ ita demū si alius
uel alij non sūt uel nō fuerūt ꝑ prius de dicta decima
inuestiti quib⁹ nō credit̄ prefat⁹ dñs ep̄s uoluisse pre
iudicare nec potuit eis auferre ius ꝑ prius acquisitū
ex alijs precedētibus inuestituris ista ꝓbant̄ ex his q̄
hēntur ꝑ gl. in fi. ff. de bo. pos. l. iij. §. bonoꝝ. ff. ne
aliquid i loco publi. l. ij. §. merito ⁊. §. siq̄s a p̄ncipe
extra de usu pallij ex tuaꝝ de offi. dele. sup hoc đ uer
bo. sig. c. dilecto. C. de fun. p̄ri. l. p̄rionial' li. xi. ⁊ qđ
ibi ꝑ bar. i fi. fa. c. si ep̄s de prebē. li. vi. Sꝫ isti appel
lati fuerāt de ista decia ꝑ pri⁹ inuestiti q2 de oibus cō
tenti ⁊ ꝯprehēsis in inuētario. Et istud sedimē ꝯpre
hēdit̄ sub coherētijs inuētarij ꝓut alīs fuit ꝯsultum ⁊
clare demōstratū igit̄ dicta inuestitura ꝓ nō facta hē
tur q2 deficit ꝯditio tacita sub qua fingit̄ ⁊ presumit̄
fuisse facta cuius ꝯditiōis defectus facit eē ⁊ hēri ꝑin
de ac si facta ñ fuisset. ff. si cer. pe. l. pecuniā ante fi. đ
periculo ⁊ ꝯmo. rei uē. l. necessario. §. i. q2 tacita cō
ditio ꝓ expressa dꝫ hēri. l. itē q2. ff. de pac. si cer. pe.
cū quid. Et ex hoc sequit̄ rūsio ad s̄m ꝙ ꝑ prefatum
dñm ep̄m dꝫ reuocari quatenus de facto ꝓcessit. ff.
de acti. emp. l. ex ēpto. §. is q̄ uia. de rescin. uen. l. fū
dus qui lucij titij. l. minor i p̄n. ⁊ qđ ibi nō. ff. de eui.
hēbāt eiꝫ dicti appellātes i cā appellatōis si uolebāt
obtinere solū hoc ostēdere scꝫ ꝙ sedimē de quo agit̄
nō ꝯprehendit̄ sub coherētijs inuētarij ⁊ hoc sufficie
bat eis sed hoc nō ꝓbarūt nec ꝓbare possunt. q2 re
uera ꝯprehendit̄ si ꝯsideret̄ simul cū sedimine uendi
to ꝓut dñs uicarius qui tunc erat ⁊ rē oculis subiece
rat ꝑ suā informationē mihi missā i scriptis asseruit.
Et hoc presupposito ꝙ ēt iudex appel. recipere pote
rit intentio appellātium ruit ⁊ intentio appellatoꝝ in
fundata ē cū de oibus ꝯprehēsis sub dictis coherētijs
p̄fati facius ⁊ uictor habeāt inuestituras ꝑ se uel per

suos ātecessores ī quoꝝ locū successerūt ⁊ si ita ē īuestitura postea facta de dicto sedimine p̄fatis appellātib⁹ nullius fuit uel ē ualoris q꞉ facta fuit ď re nōdum apta dn̄o ep̄o iuestiēti. Sꝫ alteri ifeudata cui dn̄ium ul'ius p̄fat⁹ dn̄s ep̄us auferre n̄ potuit. d.l. p̄imonia les. C. ď fun. p̄i. li. x. Et posito ꝙ potuissꝫ n̄ p̄sumit̄ h̄ uoluisse p iura sup̄ allegata. Ualde g° fuit iptinēs ꝓductio dcē noue iuestiture ī cā appellatōis. cū i nullo possit releuare ꝓducētes q꞉ itelligit̄ facta sine p̄iudicio iuris alieni ⁊ si alij de dicto feudo n̄ fuerint per prius iuestiti p gl. q̄ ē i. d. l. iij. §. bonoꝝ. ff. ď bonoꝝ pos. Tūc ergo locū uēdicaret si dicti appellātes ipa circūscripta obtinerēt i cā appellatōis ut q꞉ ꝓbat ēt dictū sedimē nō ɔp̄chēdi sub coherentijs iuētarij. Sꝫ tūc certe tali iuestitura nō idigerēt nec ēt fuit necessariū appellatos petere corā ep̄o dictā iuestiturā cassari ⁊ reuocari q꞉ de hoc incidēter habebat cognoscere iudex appellatōis ⁊ erat ⁊ ē articulus p̄iudicial' ad p̄imā litē unde poterat opponi exceptio litis pēdētis. l. fundi. ⁊. l. fundū ⁊. l. sꝫ si ante. ff de excep. Sꝫ q꞉ nō fuit opposita. ⁊ regula ē ꝙ de qua re cognouit iudex ꝓnūciare dꝫ de ea. l. de qua re. ff de iudi. p̄fatus dominus ep̄s uolēs sequi semitā iuris ⁊ iusticiā ꝓprio ɔmodo p̄ferre dꝫ ꝓnūciare sue intētōis non fuisse dictis appellatōibus ⁊ coꝝ iuri uel iuestiture si quā habeant de dicto sedimine p̄iudicare ⁊ quatenus dicta ultima iuestitura posset i ɔ̄trium iterp̄tari. sicut ď facto emanauit ita ⁊ ď facto ipsaꝫ reuocat p iura ⁊ rōes supra allegatas. Et posito ꝙ nō fieret ista reuocatō p ep̄m. nō multū esset curāduꝫ. poꝙ̄ dicta iuestitura nō nocet ⁊ forte melius esset dictam litem coram eo ceptam nō p̄sequi sꝫ solum cām appellationis.

¶ Extātibus filio p̄mogeniti p̄defūcti uiuo auo ⁊ filio secūdogenito q̄s ipoꝝ p̄ferat̄ i regno. ¶ In feudo ex ɔsuetudine n̄ succedūt clerici. Et ualet tal' ɔsuetudo.

.clxi.

¶ In christi nomine amen.

In p̄senti cā que uocat̄ maior'e hispalensis. Uisis ⁊ examinatis allegatōib⁹ hinc īde factis tā p aduocatos hui⁹ cause ꝙ̄ ēt p antiquos doctores q̇ passū istū multū pōpose examinarūt ⁊ ɔ exq̇sitas nimiū rōes q꞉ cōtingit i magnis successionib⁹ regnoꝝ uidelicet dn̄oꝝ iō meruit dotē p̄cipuā ar ff. de libe. lega. l. legaui circa p̄ncipiū. Uisa ēt quadā lege regni hispanie de successione fiēda in regno q̇ uult ꝙ filius p̄iogeniti p̄defūcti uiuo p̄re suo p̄ferat̄ scd'ogenito que ɔsuetudo s'm bal. in. l. cuꝫ antiquiorib⁹. C. de iure delibe. multuꝫ inoleuit etiā in alijs magnis regnis scꝫ francoꝝ ⁊ anglorum cuius quideꝫ tanti uiri relationi standuꝫ est ium ꝓpter eius auctoritatem q꞉ credenduꝫ est ꝙ non ita affirmasset si non sciuisset uel nō uidisset ita obseruari ar. eius qď in si. nō. glo. in. l. ij. C. si scd'o nupserit mulier ⁊ bar. i. l. ɔficiunt̄. ff. de iure codi. multo enīꝫ tp̄e uixit me teste qui discipulus eius fui unde tp̄e suo potuit uidere ita obseruari. Et etiaꝫ q꞉ agit̄ de re antiqua ⁊ sic p talia indicia fit plena ꝓbatio ar. extra de ꝓba. c. cum cām ⁊ qď nō. Inn. i. c. ueniēs ď uer. sig. de iur. calū. cum in causa ⁊ bal. in auc. quas actiones circa finē. C. de sacrosā. eccle. Uiso etiam tenore cōcessionis facte per regem huic petro affan. de riblera per cuius mortē orta est ⁊ uertitur ɔtentio inter nepotem eius ex filio p̄iogenito ⁊ filio secundogenito. Uidetur dicendū qď nō expediat itrare difficultatē illā in qua doctores antiqui tot ⁊ tanta disputando dixerūt tā ol. i ɔsilio ccxxiiij. ꝙ̄ Io. an. i ti. de feu. i addi. spe. quā bal. i. l. cū ātiquiorib⁹ de iure deli. ⁊ i l. si uiua matre de bo. mater. ubi ēt p ci. ⁊ bar. i auc. post frēs de legi. here. ⁊ idē bal. in. l. liberti libertęqꝫ C. ď ope. libe. ⁊ i. l. iij de suis ⁊ legi. q꞉ oia illa loquūtur qn̄ n̄ rep̄it̄ aliquod sup hoc statutū. Sꝫ hic app̄et ⁊ rep̄it̄ statutū ꝓ nepote ex p̄iogenito. P̄io ex dcā l. regni que cū facta sit i successiōe regni qď ē caput dꝫ seruari ēt ī mēbris ⁊ i successiōibus iferioꝝ dignitatū ⁊ maioriaꝝ ⁊ feudoꝝ existentiū ifra regnū. et q̇ deferunt̄ primogenito tū q꞉ nō debēt a capite mēbra discedere ut i. c. cū nō deceat de p̄scri. tū q꞉ uidem⁹ i si. ꝙ ɔsuetudo urb[rome que erat caput mūdi s'uāda erat i ꝓuincijs ubi deficiebat ius scriptū. Et ēt spālis ɔsuetudo. ff. de legi. l. de quib⁹ post p̄n. Et ɔsuetudo ciuitat[que ē caput cōitatis. l. i. §. cū urbē. ff. de offi. p̄fec. ur. ⁊ ēt statutū dꝫ seruari in cōitatu ut nō. gl. ff. de postu. l. ex ea. Tū ēt q꞉ i negocijs dubijs ⁊ a iure nō decisis ɔsuetudo uicinoꝝ locoꝝ ēt que n̄ sint ut caput seruāda ē si nō ē ɔ̄ ius sꝫ laudabilis ⁊ rōne subnixa extra de ɔsue. cū olīꝫ ⁊ p Inn. i. c. dilecto de offi. archi. sꝫ hic ē huius'modi q꞉ hoc dubiuꝫ nō rep̄it̄ a iure scripto decisū. Et multe ⁊ forte rōes allegāt̄ ꝓ nepote ex p̄imogenito ⁊ nō solū i regno hispanie sꝫ ēt ī alijs regnis obseruat̄ s'm bar. ꝙ nepos ex p̄imogenito succedat tū q꞉ de similibus ad silia debem⁹ ꝓcedere nō solū i decisis a iure scripto i uno cāu ut extedāt̄ ad aliū silēꝫ sꝫ ēt i decisis a ɔsuetudine ut nō. gl. ff. de legi. l. nō pn̄t. et ē tex. i. l. i. C. que sit lōga ɔsue. q꞉ dꝫ īspici rō ꝓpter quā fuit inducta ɔsuetudo i uno casu que si hꝫ locū in alio fit extēsio sicut i iure scripto. ff. ad. l. aquil. l. illud de fonte. l. i. Sꝫ nulla rō potuit ēē statuēdi hoc i successiōe regni que ēt locū sibi nō uēdicet i ista successiōe ergo ⁊c. ¶ Scd'o dico dubiū illō tolli ex tenore regie ɔcessionis qui īspiciēdus ē ut i. c. porro de priuile. ff. de uer. ob. si ita stipulat⁹. §. grisogonus i fi. ⁊. l. siq̇s stipulatus sit stichū de fideiul. l. fideiussores magistratuū. §. ꝓ aurelio ibi lecta subscriptōe ⁊c. Sꝫ ex tenore ⁊ ex uerb[dicte ɔcessiōis app̄et māifeste ꝙ rex uoluit filiū p̄iogeniti eundēqꝫ nepotē debere p̄ferri filio secūdogenito. Dicūt. n. ūba sic ꝙ post obitū uestrū succedat ⁊ hereditet dictaꝫ medietatē ⁊c. uester filius maior quē habueritis de ltimo mr̄imonio. Et alij filij ⁊ filie ⁊ heredes q̇ ab ip̄o uel a uobis descēderint ex recta linea ⁊c. Notādū ē diligēter ꝙ illa uerba ⁊ alij filij ⁊ filie ⁊ heredes qui ab ipso uel a uobis ⁊c. sane intelligēdo nō pn̄t intelligi nec locū habere nisi eo casu quo filius maior de quo p̄imo fuerat loquutus premoriat̄ uiuente patre ad quē sermo legis dirigebatur ar. ff. ď libe. ⁊ posthu. l. gallus §. i. in tex. ⁊ glo. ⁊ per doc. Et pꝫ manifeste q꞉ si sup̄uiueret patri. Rex uoluit ꝙ ipse solus hereditaręꝫ nō autē filij eius uel alij filij minores unde esset contradictio iu uerbis quam euitare debemus ar. coꝝ que nō. ci. in. l. cū falsa. C. de iuris ⁊ fac. igno. in fi. ⁊ bar. in. l. fi. §. idem quesijt. ff. de condi. indebi. Et si dicatur ꝙ etiaꝫ si superuiuat locū habeāt dicta uerba nō ut filij eius ⁊ alij filij fratresqꝫ ipsius simul cum eo admittantur sed solum post morteꝫ eius. Respōdet̄ ꝙ i dicto cāu prefata uerba fuissent sup̄flue apposita q꞉ tunc si filius maior superuixisset ⁊ sic successisset. Et postea relicto filio decessisset non esset dubium ꝙ ad ip̄m transmisisset excluso fratre ut in fi. hētur i feudo in ti. de natura suc. feu. ⁊ in ti. de gradi. suc. feu. ⁊

ipso

ipſo filio nõ relicto ueniſſet alij frẽs qꝛ ẽ ſucceſſio ãtiq̃
ſeu p̃rña ut i dictis teſtibus. un̄ nõ fuiſſet neceſſe hũc
caſũ declarare i dcã ꝯceſſiõe. Dicẽdũ ẽ ergo ꝙ dicta
uerba itelligant̃ i caſu magis dubio ut ille ẽ de q° ſup̃
dixi. ſ. qñ fili⁹ maioꝛ p̃moꝛeret̃ uiuẽte p̃re ar. eius qd̓
h̃r i tex. ⁊ gl. i. l. i. i. fi. ff. ad municipa. uł ſaltẽ negari
ñ põt q̃n dcã ṽba cũ ſint gnãlia nõ ſpecificantia caſuꝫ
aliquẽ ſi locũ habẽt eo cãu quo filius maioꝛ ſup̲uiuat
p̃ri ⁊ ſic ſuccedat. Et poſtea moꝛiat̃ relicto filio uł nõ
relicto ꝙ ẽt habeãt locũ eo cãu quo fili⁹ p̃moꝛit̃ i p̃reꝫ
cũ ſint apta cõpꝛehẽdere utrũqꝫ caſũ ſicut i ſi. dicim⁹
ď ꝯpẽdioſa ꝙ p̲p̲ gnãlitatẽ uerboꝝ ꝯpꝛehẽdit etiam
caſũ qñ decedit grauatus uiuẽte teſtatoꝛe uł añ aditã
hereditatẽ ⁊ ſic ꝯp̃hẽdit uſ̃garẽ ut pl̃e nõ. p̲ bar. i. l.
cẽturio. ff. de uul. ⁊ pu. Nunc g° ſic arguo certũ ⁊ in
dubitatũ ẽ ꝙ eo caſu quo filius maioꝛ ſeu pꝛiogenit⁹
ſup̲uixiſſet relicto filio ex eo uerba pꝛedicta deberent
intelligi ꝙ ille deberet p̃ferri i ſuccedẽdo p̃ri ſuo filio
maioꝛi ſeu pꝛimogenito alijs filijs minoꝛibus fratrib⁹
p̃ris ſui qꝛ ſic ẽ de iure ut i titulis ſupꝛa allegat̃ ⁊ uer
ba cũ fieri põt ſũt itelligẽda ſꝫ oꝛdinẽ iuris ⁊ ad illũ
ſũt redigẽda. ff. ď iure dot. l. ſꝫ hoc niſi cũ ſua gl. ⁊ l.
ij. in fi. de adminiſ. rerũ ad ciui. p̲ti. Sed ſi filius ma
ioꝛ ſeu pꝛiogenitus decederet poſt moꝛtẽ p̃ris nõ reli
cto filio tũc ſuccederet ſecũdogenitus qd̓ ẽt pꝫ ex uer
bis dicte ꝯceſſionis dũ dicit ex recta linea ⁊ dum dicit
gradati unus poſt aliũ ⁊c̃. qꝛ nepos ex pꝛiogenito ẽ
per rectã lineã ſꝫ frater p̲ indirectã ⁊ trãſuerſaleꝫ. Et
ſic etiaꝫ in caſu iſto ꝙ qñ filius maioꝛ decederet poſt
moꝛtẽ ſui p̃ris relicto filio ipſe filius p̃fereret̃ patruo
ſecũdogenito. Et iſtud nõ eſt dubiũ ut dictũ ẽ tã ď iu
re q̃ de intentione ꝯcedentis que credit̃ eſſe ꝯfoꝛmis
iuri. Et qꝛ dcõ caſu ceſſaret potiſſima rõ que allegat̃
contra nepotẽ eo cãu quo p̃r p̃deceſſit uiuo auo. ſ. ꝙ
tunc nõ potuit tranſmittere ad nepotẽ ius qd̓ nõ ha
bebat adhuc in re ſꝫ in ſpe. qꝛ iſta rõ ceſſat qñ moꝛit̃
poſt moꝛtem p̃ris ſui eiuſdẽqꝫ aui qꝛ tũc habebat ius
in re ⁊ ſic potuit ipſum tranſmittere Sequit̃ etiã ꝙ
eo cãu quo deceſſit uiuo auo pꝛefatus filius maioꝛ re
licto filio eodem nepote ꝙ ipſe nepos debeat pꝛeferri
patruo nõ ex ui tranſmiſſionis ſꝫ ex foꝛma ꝯceſſiõis
p̃dicte ⁊ ex uoluntate ꝯcedẽtis qui potuit rei ſue legẽ
quã uoluit apponere. l. legẽ. C. de pac. que quidẽ uo
luntas colligit̃ ex eo ꝙ qñ una determinatio reſpicit
plura determinabilia dꝫ ea pariter ⁊ unifoꝛmiter de
terminare. l. iã hoc iure. ff. de uul. ⁊ pu. cum ſi. Sed
hic illa uerba ⁊ alij filij ⁊ filie ⁊c̃. reſpiciunt ⁊ determi
nant duos caſus. Unus eſt qñ filius maioꝛ nõ ſup̲eſ
ſet qꝛ deceſſiſſet uiuo p̃re ſuo. Alius qñ ñ ſup̲eſſet qꝛ
deceſſiſſet poſt moꝛtẽ p̃ris ſui qñ aũt ſup̲eſſet dcã uer
ba locũ h̃re nõ poſſẽt qꝛ ip̃e ſolus ſuccederet ⁊ nõ filij
eius uł alij filij minoꝛes ut ſupꝛa dictũ ẽ. Conſtat aũt
ꝙ ſcd̓o caſu qñ deceſſiſſet poſt moꝛtẽ p̃ris p̃fata ṽba
cenſerent̃ determiare mõ quo ſupꝛa dixi. ſ. ꝙ ſi deceſ
ſit cũ filio ille p̃ferat̃ patruo ſi uero ſine filio tũc pa
tru⁹ admittat̃. Igit̃ ⁊ eodeꝫ mõ cenſet̃ determinare
caſum pꝛimũ. ſ. qñ nõ ſupereſſet qꝛ deceſſiſſet uiuẽte
p̃re ſuo ut ſi deceſſerit relicto filio ille p̃ferat̃ patruo
qui eſt filius ſecũdogenitus ſeu minoꝛ ut ſic par ⁊ uni
foꝛmis ſit determinatio utriuſqꝫ cãus p̲. ď. l. iã hoc iu
re. ff. de uul. ⁊ pu. cũ ſi. Si uero uolumus ꝙ illa ṽba
⁊ alij filij ⁊ filie ⁊c̃. ſolũ itelligant̃ ⁊ locũ habeant i pꝛi
mo caſu ſ. qñ filius maioꝛ nõ ſupereſſet qꝛ p̃moꝛtu⁹
eẽt p̃ri ſuo nõ aũt in ſcd̓o q̃ſi in illo eſſent ſup̲flua ut
ſupꝛa tetigi. Et ſic ceſſaret rõ ſupꝛadicta ď. l. iã h̃ iure

tunc adhuc ſubeſt alia rõ foꝛt̃ p̲ quã idẽ ẽ dicẽdũ. ſ. ꝙ
fili⁹ pꝛiogeniti p̃ferat̃ ſcd̓ogenito qꝛ pꝛio noiant̃ filij
maioꝛis filij q̃ alij minoꝛes ergo pꝛi⁹ uocant̃ tãq̃ i h̃
magis dilecti p̲. l. quotiens. ff. de uſufruc. p̲ quã hoc
bñ ꝓbat̃ ⁊. C. de fideicõmiſſis auc. h̃ ãplius. ff. ď le.
ij. l. cũ ita. §. fi. ibi qui noiati ſũt aut poſt eos oẽs ⁊c̃.
Et ar. ff. de ſtip ſer. l. ſi cõis ſeruus ita ⁊c̃. in rõe ſui.
Itẽ filij maioꝛis filij fuerunt noiati cũ p̃re copulatiue
qꝛ dixit ueſter filius maioꝛ ⁊ alij filij ⁊ filie ab ipſo de
ſcẽdẽtes ⁊c̃. Sꝫ alij filij minoꝛes fuerunt noiati alter
natiue dũ ſubiũxit uel a uobis ⁊c̃. Et ſic pꝛimi uidet̃
p̃ferendi ſecundis ex nã iſtarũ dictionũ quarũ una re
gulr̃ ꝯiũgit ⁊ ſic ñ ſignificat regulariter oꝛdinẽ altera
diſiũgit ⁊ ſic oꝛdinẽ ſignificat. l. cũ p̃r. §. penul. ff. de
le. ij. ad trebel. heredes mei. §. peto iũct̃ his q̃ notan
tur p̲ bar. i. l. gallus. §. i. poſt pꝛincipiũ. ff. de libe. ⁊
poſthu. i ſolu. quã dat ad illã. l. cũ p̃r. §. pe. Nepoſ g°
ex pꝛiogenito tãq̃ magis ꝯiũctus p̃ri ſuo per copulã
⁊ p̃ferri dꝫ patruo diſiũcto ⁊ ſic i poſterioꝛi gradu po
ſito. Et iſta ſatis abundeqꝫ uidentur debere ſufficere
p̃fato nepoti ex pꝛiogenito ꝓ uictoꝛia repõtãda i cãu
nr̃o. Nec expedit rñdere argumẽtis ⁊ rõib⁹ q̃ ſiũt cõ
tra nepotẽ p̲ ãtiquos ⁊ modernos doctoꝛes qꝛ locuꝫ
habẽt ſi lex p̃fata ď ſucceſſiõe fiẽda i regno p̲ nepotẽ
nõ eſſet. Et ſi ex tenoꝛe ꝯceſſiõis ď iuſticia nepotis ñ
appareret cuius ꝯtrariuꝫ eſt hic ut ex p̃dictis apparet.
Et nõ. bal. ſm̃ nico. de mat. i. l. liberti liberteqꝫ. C.
de oper. liber. ubi dicit pꝛimo ⁊ ante omnia recurrẽ
dum ad uerba utruꝫ ex illis poſſit ꝯpꝛehendi ꝯcedẽ
tis intentio uel nõ ⁊ qd̓ ideꝫ nõ. in. l. cuꝫ antiquoꝛib⁹.
¶ Poſito aũt ꝙ pꝛedicta ceſſarent. et ꝙ opoꝛteret
nos uenire ad antiquũ dubiuꝫ ſeu diſputatiõeꝫ omiſ
ſis pluribus rõnibus q̃ plus uident̃ ĩrere q̃ edificare
⁊ maioꝛis ſũt apparẽtie q̃ exiſtẽtie facio ſoluꝫ unam
quã ẽt ſentit ol. ſꝫ eã nõ plene explicat ⁊ ad quã ñ re
perio foꝛe reſpõſũ. Nec de p̃iti bonaꝫ uideo reſpõſio
nẽ. ſ. i fauoꝛeꝫ nepotis ex pꝛiogenito ut excludat pa
truuꝫ. Et eſt iſta ſcꝫ qꝛ ip̃e põt dicere ſe pꝛimogenitũ
ſicut poterat ⁊ poſſet dicere p̃r ei⁹ ſi uiueret eo qꝛ poꝛ
tio p̃rni coꝛpoꝛis trãſfuſa fuit in ꝓcreatõem filij. C. ď
agri. ⁊ cenſi. l. cũ ſcim⁹ ante fineꝫ ubi eſt tex. exp̃ſſus
ꝙ filius eſt poꝛtio p̃rni coꝛpoꝛis que poꝛtõ lꝫ ꝯuerſa
ſit in nouũ hoïeꝫ p̲p̲ nouã ⁊ diuerſaꝫ aïaꝫ negari tñ
nõ põt q̃n remanſerit uera caro ⁊ coꝛpus patris qui
ut dicũt naturales pꝛebet foꝛmã i creatõe filij ⁊ mater
materiã. Et foꝛma ẽ que dat eẽ ⁊ ſubſtãtiã rei. ff. ď ac
qui. re. do. l. adeo. §. iſulã ad fi. ⁊ ad eri. l. iuł. §. ſiqs
rẽ i fi. ad. l. fal. l. ſi is qui cccc. §. quedã ñ capio foꝛmã
ꝓ aïa quã ſolus deus infundit lꝫ ergo reſiduũ coꝛpo
ris qd̓ apud patrẽ tanq̃ radicẽ remãſerit extinctũ ſit
hec tñ poꝛciuncula que in ꝓcreatõe filij fuit tranſfuſa
nõ ẽ extincta ſꝫ aucta ⁊ augmẽtata noua anima ⁊ no
uo ſpiritu iſuſis adhuc uiuit. Et iõ per reſpectum ad
ſolũ coꝛpus põt dici coꝛpus ⁊ caro filij uere coꝛpus ⁊
caro patris lꝫ ꝓpter nouã aïam ⁊ nouũ ſp̃ũm dicat̃
nouus homo uere ſꝫ ficte idẽ ſicut ſi de radice uitis ali
quis ramuꝫ ꝓpagaret deinde ſiccaret̃ uetus radix ñ
ꝓpterea ſiccaret̃ ramus pꝛopagatus qꝛ nouã emiſit
radicẽ que loco aïe hẽtur. l. adeo. §. fi. ⁊ l. qua rõne
i p̃n. de acqui. re. do. ⁊ diceret̃ eadẽ uitis cum illa uñ
ꝓceſſit lꝫ renouata ⁊ noua radice alita. facit qd̓ nõ.
per gl. i. l. obligationũ fere. §. plꝫ. ff. de act. o. ⁊ obli.
⁊ l. dãni. §. ſi is qui uicinas de dã. infec. lꝫ alio reſpe
ctu ꝓpter nouã aïaꝫ. i. nouã radicẽ ſeu alimẽtũ dicat̃
arboꝛ noua. ff. de acq̃. re. do. l. ſꝫ ſi ex meis. §. arboꝛ

sic etiã nepos isto respectu dr̃ nou⁹ homo lʒ nõ respe
ctu subẽ corporalis. Sed adducam⁹ exẽpla legalia.
Videm⁹ eni ꝙ si una actio pura ex testamẽto trãsfũ
daẽ i alterã pura ex stipulatu aio nouãdi lʒ pria exti
guaẽ nõ tñ cẽsetur extícta exquo supest alia loco eius
subrogata ĩ quã fuit trãsfusa subã prime nec ẽ falsum
dicere ꝙ illud sit debitũ ex testamẽto lʒ ñ debeaẽ actõ
ne ex testamẽto. ff. de le. ij. l. cũ filius. §. heres meus
qꝛ ñ titul⁹ actõ s lʒ origialis cã ĩspiciẽda ẽ. ff. ð fideiuſ.
l. tutor de dona. qui id qð ⁊ ad h ut aliquid dicaẽ ue
rũ sufficit ꝙ habeat aliqd ueritatis admixtũ. ff. de cõ
trahẽ. emp. quid tñ. Et ut aliquid dicaẽ extare suffič
ꝙ q̃tũcunqʒ modicũ de illo extet. e. ti. l. domũ vsi. si
uero q̃tũcũqʒ de usufruc. l. si cui usufructus ĩsule. Et
istas duas leges allegat oldra. Sequiẽ g° ex p̃dictis
ꝙ ñ dr̃ priogenitus mortu⁹ uel desijsse extare exquo
supest nepos ex eo in quem corpus ⁊ subã patris fuit
trãsfusa ⁊ uiuit ff. de admĩ. tuto. l. tutores q post. §.
adolescẽs ĩ fi. q̃ bñ facit. Sequiẽ ẽt ꝙ nepos p̃dictus
põt ẽt uere dicere se priogenitũ sicut poterat pr̃ eius
attẽta natiuitate p̃ris sui cui⁹ corporis ps una cũ cohe
rentia q̃l tatis tpis fuit in ipsuʒ trãfusa. Et lʒ iterũ sit
nata ex utero matris ipsius nepotis ⁊ sic renata non
tolliẽ ꝓpterea quin p pri⁹ fuerit nata ex utero auie s.
matris sui patris. ar ff ð uer. signi l. uerbũ reddẽdi
de le. ij. cũ quidã de le. ij. lucius. §. i. Et h sic ostẽdiẽ
qꝛ uideo ꝙ nepos diciẽ nat⁹ ex auo. et ex ꝓprio cor
pore ipsius aui. iõ ꝯditio illa si decesserit sine filijs ex
se uel ex suo corpore decẽdẽtibus deficit si decessit re
licto nepote ex filio p̃defuncto uiuẽte patre ut ẽ casus
in. l. lucius la scõa. ff. de here. insti. dñ circa principiũ
dicit ꝙ fuit apposita ꝯditio si filiũ filiã ue ex se natũ ñ
habebit. Et postea i fi. dicit ꝙ si dcessit liberis relictis
ꝯditio illa deficit ⁊ tñ constat ꝙ illud uerbũ liberis est
generale ⁊ uerificaẽ etiam i nepote ⁊ pronepote. l. li
berorũ. ff. de uer. signi. Et hoc exp̃sse tʒ bar. in eadẽ
l. liberoruʒ p illã. l. lucius ĩ ultima colũ. i uersi. Que
ro quid si in aliqua dispositione. Et bal. ⁊ h dicebat
p. l. i. C. de cõdi. inser ubi dr̃ etiã ꝙ auus maternus
qð ẽ plus diciẽ suscipere nepotẽ ex filia ergo diciẽ nasci
ex corpore aui etiã materni ſm bal. tñ maior rõ est ĩ
p̃rno ꝓpter ea que dixi supra. Patet ergo p dictã. l.
lutius ꝙ nepos ex filio p̃defuncto põt dici filius de ꝓ
prio uel ex ꝓprio corpore aui natus qñ ð sposito nõ
sũpsit originẽ i psonã filij ꝓut fuit in casu nr̃o ⁊ uoluit
bar. in. d. l liberorum in loco ⁊ uersi. supra allegato.
Cõstat aũt ꝙ illa dictio ex uł ð significant cãʒ ꝓximã
⁊ imediatam. l. eo tp̃e in fi. ff. de pecul. de incen rui
⁊ nau. l. i. §. ex incen. de ali. ⁊ ciba. lega. l. iiij. in p̃n.
ibi ex p̃dijs uel ꝓpter p̃dia. C. si ser. ex. l. i. Sed hoc
ꝙ nepos dicatur imediate nasci ex auo uł eius corpo
re nõ põt esse ꝓpter aliã cãʒ q̃ illã de qua supra dixi
qꝛ in ipso ẽ portio paterni corporis que una cum pa
tre nata fuit imediate ex auo. Et postea renata ex fi
lio. Et si ita est sequiẽ ꝙ si filius erat priogenit⁹ sĩlr ⁊
nepos ex eo natus eodẽ respectu põt dici primogeni
tus qꝛ generatio hʒ secũ ꝯcõmitanciam tp̃is necessa
riã ut in. c. abbate sane de re iudi. li. vi. Unde si diciẽ
genitus ⁊ natus ex auo ꝓpter h qꝛ pater eius cuius
ipse est portio genitus ⁊ natus ex illo est sequiẽ ꝙ etiã
tunc tp̃is diciẽ genit⁹ ⁊ natus qñ ille genitus ⁊ natus
fuit lʒ etiaʒ iterum natus fuerit que iterata natiuitas
non tollit nec offuscat ueritatẽ prime ar. ff. de libe. ⁊
posthu. l. filio queʒ pater ad munici. l. assũptio i pñ.
Et ꝓpter hoc dicunt iura ꝙ pr̃ ⁊ filius natura reꝑu

tanẽ eadẽ psona. l. fi. C. ð ĩpube. ⁊ alijs substi. añ fi.
Notandũ dñ dicit natura quasi diceret nõ per fictõnẽ
iuris positiui lʒ ſm ueritatẽ iuris nãlis ꝓpter rõnes
supra tactas. Sed ulterius ꝓ dicto nepote ex prioge
nito induco dtermĩnatõnẽ expressã. Ja. bu. i qõe di
sputata per eũ quã ẽt bar. refert ⁊ tʒ in. l. liberoꝝ sup̃
alle. ff. de vbo. sig. i uersi. his p̃missis ⁊c̃. in qõe statu
ti dicẽtis ꝙ existente filio masculo nõ succedat filia fe
mia lʒ debeat dotari. Et aliquis decessit relicto nepo
te ex filio p̃defũcto i eius uita queriẽ utꝝ duct⁹ nepos
gaudebit p̃uilegio statuti p̃fati ut excludat amitã que
erat in ꝓpinquori gradu. Certe ista qõ ẽ oio silis qõi
nr̃e qꝛ sicut in nr̃a filius priogenit⁹ pp priogeniturã
p̃ferẽ fratri suo secũdogenito lʒ sit in eodẽ gradu secũ
⁊ sic psone eiusdẽ gradus reducũẽ ad ĩstar diuersorũ
graduũ ita ⁊ in casu qõis p̃dicte Jacobi bu. fili⁹ ma
sculus ꝓpter sexũ masculinũ p̃ferẽ sorori existenti in
eodẽ gradu secum ⁊ redigit ip̃aʒ ad instar secũdi gra
dus. Item sicut in qõe nostra queritur an nepos ex
priogenito predefuncto gaudeat p̃uilegio excludẽdi
patruũ lʒ sit potior i gradu q̃ iple nepos ita ⁊ i dicta
qõne queritur an nepos ex masculo gaudeat priuile
gio excludẽdi amitã que erat potior ĩ gradu q̃ ip̃e.
Et determinant p̃dicti doc. ꝙ dictus nepos tali p̃ui
legio gaudeat ex psona sui patris lʒ p̃defũcti uiuente
auo ⁊ sic ñ iure trãsmissiuo qꝛ nõ potuit trãsmittere
ius succedẽdi ⁊ excludẽdi qð uiuẽte suo p̃re nõ habe
bat i re lʒ in spe. ꝓut dicũt illi q allegãt ꝯ nepotẽ. Sʒ
ex eo qꝛ beneficiuʒ datuʒ filio ⁊ priuilegium ⁊ honor
transit ad nepotes. C. de questi. l. milites ⁊. l. diuo
marco de penis. l. decurionũ de sena. l. emãcipatuʒ
C. de p̃uile. do. l. i. Et notãdũ qꝛ p̃fati doctores idu
cũt illas leges ẽt ad h priuilegiũ excludẽdi p successio
neʒ ut q̃tũcũqʒ uiuẽte p̃re dicaẽ ꝯsistere in spe. ⁊ nõ
in re. l. i. §. impuberi ff. ð colla. bo. ⁊. l. ij. §. iterduʒ
ff de uul. ⁊ pu. ⁊ sic ñ sit trãsmissibile. l. lʒ si pluresi
p̃n. ⁊. l q habebat e. ti. tñ trãseat ad nepotẽ ex dispõ
ne illaꝝ legũ sicut beneficia ⁊ priuilegia de q̃bus ille
leges loquũẽ nõ tñ iure trãsmissiuo lʒ tãq̃ ambulet
de psona ad psonam ꝓut in fi. ff. de usufruc. l. sed ⁊
si qd. §. si operas uel melius ⁊ subtilius dico ꝙ non
ambulat nec trãsit nec trãsmittiẽ i casu nr̃o uel illius
qõnis mote p doctores ius succedendi qð erat apud
primogenitũ uł apud masculũ una cũ iure excludẽdi
secũdogenitũ uel feminã imo cũ psona illi⁹ finiẽ. Et
ex tũc incipit locũ hẽre alið ius penit⁹ diuersũ qð erat
i psona nepotis cũ dicto priuilegio simĩlr excludendi
quod tñ uiuente filio erat offuscatum qñ ab ip̃o ini
tio cũ nepos fuit natus fuit in eẽ ꝓductum aliud ius
diuersuʒ ab illo quod erat apud filiũ ⁊ silr nato ꝓ ne
pote crearet aliud in psonã illius diuersũ a predictis
duobus ⁊ sic quot sunt psone descendentes ex primo
genito tot creanẽ ⁊ ꝓducunẽ in eẽ iura diuersa tñ eã
dẽ naturã excludẽdi hñtia. Primum tñ qð ẽ in pso
na filij suspẽdiẽ una tantũ ꝯditione. s. si superuixerit
suo patri. Scðm uero qð ẽ i psona nepotis suspẽdiẽ
sub duplici. s. si filius premoriaẽ auo. Et si nepos su
peruixerit auo. Tertiũ uero sub triplici ꝯditione ut
pʒ intuenti mortuo ergo filio uiuẽte auo ius qð erat
apud ip̃m extinguiẽ ⁊ ius qð erat apud nepotẽ igre
diẽ locum illud ⁊ purificaẽ ab una ꝯditione ⁊ remãet
suspensa altera tñ sicut si filius nunq̃ fuisset in reruʒ
natura lʒ iste nepos fuisset filius ⁊ imediate ꝓcreat⁹.
Et ꝙ ita debeat dici ⁊ ꝯsiderari pʒ prio p. l. si seru⁹
cõis meuij ⁊ castrens peculij. §. fi. ff. de stip. ser. ubi si
seruus

ſeruus fructuarius locat operas ſuas ꝛ ſtipulatꝰ aliq̄d
ānuū loco mercedis dꝛ ibi ꝙ quouſqꝫ durat uſufru
ctus ipſe uſufructuariꝰ agit ex tali ſtipulatione ſꝫ eo fi
nito agit ꝓprietarius nō qꝺ ſtipulatio ſemel queſita
fructuario deābulet ī ꝓprietariū ſꝫ imo illa finitꝰ ꝛ ici
pit noua que fuit radicata in ꝑſona ꝓprietarij tñ nō
habebat locū durāte uſufructu. Et h̄ ſic ꝓbat qꝛ ab
ip̄o initio cū ſeruꝰ fuit ſtipulatus unicuiqꝫ ipſoꝝ fuit
actio acq̄ſita ꝓut ꝛ ꝙtū rō iuris ꝑmittit. i. uſufructua
rio ꝓ tp̄e quo durabit uſufructus ꝛ ꝓprietario ꝓ tp̄e
poſt illū finitū ꝛ ſic neceſſario oꝫ dicere ꝙ tot cēſeāt fuiſ
ſe ſtipulatōes ꝛ actōes quot erāt ꝑſone tñ habētes or
dinē ſucceſſiuū. Et prīa extīcta īcipit alt̄a uigorē hr̄e
ꝛ loco illius ſubrogari. Itē oſtēditꝰ h̄ ſi ponāt plures
fuiſſe uulgariter ſubſtitutos gradatī ūnū poſt alteꝝ.
naꝫ mortuo prīo añ aditā hereditatē ius adeūdi ꝯpe
tens illi ſeu ſpes extinguitꝰ ꝛ ſequēs ſubſtitutus uenit
ex iure ſuo ꝛ ī eius ꝑſona īcohante nō aūt ex iure pri
mi trāſmiſſo uł deābulāte uł trāſeūte ī ſequētē gradū
l. ꝙdiu la grāde. ff. de acquirē. here. in fi. Hinc eſt ꝙ
ultimꝰ ſubſtitutꝰ ſeductis p̄orib' uenit ꝑinde ac ſi ipſe
ſolus fuiſſꝫ ſubſtitutꝰ ꝛ ingreditꝰ locū p̄cedētiū. l. cohe
redi in prin. ff. de uul. ꝛ pu. non iure trāſmiſſo ſꝫ ex
ſuo iure ꝛ ꝓpria ꝑſona. Itē uidemus hoc ī ſucceſſiōe
īteſtati ſi ſūt plures gradus ſubordinati. Naꝫ cuilibet
gradui ꝺ ꝑ ſe deferꝰ ſucceſſio ꝑ legē. Et excluſo prio
gradu a iure ſuo ꝑ exp̄ſſaꝫ uel tacitā repudiationem
ius illius nō trāſmittitꝰ ad ſequētē gradū qꝛ ius repu
diatū nō tranſmittitꝰ ut pꝫ in. l. ſiq̄s filiū. C. de inoffi.
teſta. ſꝫ extīguitꝰ ſꝫ ꝛ ſequēs uenit iure ſuo ꝛ ex ſua ꝑ
ſona ut pꝫ ex nō. ꝑ bar. ī. l. q̄ ſuperſtitis. ff. de acqui.
here. Et ꝑ bal. in. l. fi. C. de pac. ī. q. illa qñ filia renū
ciauit hereditati pr̄nc cū iuramēto an h̄ noceat nepo
ti uel nepti ex ea. Et certe ſi uellet uenire tanꝙ heres
filie noceret ſꝫ ſi uult uenire ex ſua perſona ꝑ ſucceſſo
riū edictū ñ nocet qꝛ illud ē ius nouū cui renūciatū ñ
fuit. Et hoc maxie oſtēditꝰ ſi filia que renūciauit mor
tua fuit in uita patris ſui ſm̄ bal. ī. ꝺ. l. fi. qꝛ tūc ea ſub
ducta neptis uenit ex ſua ꝓpria ꝑſona ꝛ ex iure radi
cato ī ea cui renūciatū nō fuit. Pꝫ hoc ēt ī q̄rela īoffi
cioſi teſtamēti repudiata ꝑ filiū tacite ꝑ lapſū tp̄is uł
exp̄ſſe. Naꝫ nepos ex eo ñ admittitꝰ ad illā querelā re
pudiatā iure trāſmiſſo. Et ex ꝑſona repudiātis. ꝺ. l.
ſiquis filiū. C. de inoffi. teſta. Et tñ ſm̄ oēs bene pōt
uenire ex ſua ꝓpria ꝑſona ad nouā querelā ꝯpetētē
ſibi qꝛ ipſe cenſeꝰ exheredatus lꝫ fuerit p̄teritus qꝛ ñ
tenebat primū locū in ſuitate ſm̄ bar. in. l. pater filiū
ff. de inoff. teſt. l. ī ſuis de libe. ꝛ poſthu. ꝛ uenit ꝑ ſuc
ceſſoriū edictū. l. ſi is qui. ff. ꝺ inoffi. teſta. ꝛ ꝙ ſit no
ua ꝛ diuerſa ab illa que ꝯpetebat filio repudiāti ꝛ nō
ꝯperat nepoti ex ꝑſona filij ſꝫ ex ꝑſona ꝓpria pꝫ qꝛ ī
ea nō attēdūtꝰ merita uel demerita filij. Sed ipſiꝰ ne
potis. l. iij. §. ſi emācipatꝰ filius. ff. ꝺ bo. poſ. ꝯtra. Ap
plicādo igitꝰ iſta ad nr̄ꝫ caſū dico ꝙ idē oꝫ eſſe qñ q̄s
recipit feudū uel emphiteoſiꝫ ſeu maiorā ꝓ ſe ꝛ filijs
ꝛ liberis ſuis ut in quolibet gradu filioꝝ ꝛ liberoꝝ cē
ſeaꝰ eē una receptio ꝛ ſtipulatio de per ſe ut ſic exclu
ſo prio gradu filioꝝ ueniat ſequēs nepotū iure ſuo
ñ iure trāſmiſſo. l. ſtipulatio iſta. § ſiq̄s ita. ff. ꝺ uer.
ob. Et ſi fuit actuꝫ ꝙ priogenitus prio loco uoceꝰ tūc
ſi hꝫ plures filios reducūtur ad inſtar capitū q̄ habe
bat edictū p̄toris ī ſuccedēdo ꝑ bonoꝝ poſſeſſionē qꝛ
erat caput liberoꝝ prio ꝛ poſtea legitimoꝝ ꝛ agnato
rum ſecūdo. Et poſtea cognatoꝝ. Et quouſqꝫ aliq̄s
ſupererat ꝺ prio capite nō ueniebat ſequēs caput. ff.

ſi tabu. teſta. nulle exta. l. i. §. i. Et pꝫ ex ordine titu
loꝝ qꝛ p̄ᵒ uñ liberi poſtea uñ legit. poſtea uñ cog. iū
ctis his que notanꝰ. C. ne fide. do. dē. ſuꝑ rubrica.
Si ergo decedat talis relictis tribꝰ filijs cēſenꝰ eē tria
capita ſucceſſiue unū facit priogenitus alteꝝ ſecūdoge
nitꝰ alteꝝ tertiogenitꝰ quouſqꝫ igitꝰ aliq̄s extat ꝺ prio
capite. et ꝺ radice priogeniti nō uocaꝰ ſequēs caput
ſecundogenito merito nepos ex priogenito ꝛ etiaꝫ ꝓ
nepos. Et deinceps tanꝙ ꝺ prio ꝛ potiori capite ex
cludit ſecundogenitū qui eſt ꝺ capite ſequēti facit. l. i.
§. quibus. ff. de ſucc. edic. Et non ueniet nepos iure
tranſmiſſo uł eo a quo pater eius fuit excluſus ſꝫ iure
ſuo nūc purificato ꝑ ſeductionē filij de medio ꝑꝑ qꝺ
nepos lꝫ ſit ī ſcꝺo gradu īcipit tenere locū filij ꝛ effiꝛ
ꝺ prio ut inq̄t bar. in. ꝺ. l. liberoꝝ ī antepenul. colū.
ī qōe de q̄ ſuꝑ ꝑ tex. inſti. ꝺ exhereda. libe. §. poſthu
moꝝ de here. que ab inteſta. §. cū filius. et. l. gallus
§. uidēdū ꝺ libe. ꝛ poſthu. ꝛ pro hoc facit tex. ī. c. ī. ꝺ
natura ſucceſſionis feudi. Ubi ſi ad unū ex fratribus
ueniat feudū ex diuiſione quouſqꝫ extat aliq̄s ex illo
ſequēs excluditꝰ. ꝛ deſcēdētes ex eo. Et iſta ē determia
tio doc. ī. q. p̄fata quam ēt tꝫ bal. ī. l. maximū uicium
C. ꝺ libe. p̄te. ꝛ Io. an. referēdo Ia. bu ī addi. ſpe.
ī ti. ꝺ ſucceſ. ab īteſta. uꝛ ꝓprijſſima ad caſū nr̄ꝫ ꝛ ꝺci
ſiua huiꝰ dubij ꝓ nepote ꝑ quā ēt de leui pōt reſpon
deri ad p̄ncipalia fūdamēta que fiūt ꝯ nepotē ꝛ ma
gis apparētia ut ē illud ſcꝫ ꝙ filius uiuēte pr̄e nō ha
bebat ius ī re ſed ī ſpe. Et ſic nō potuit ī nepotē trāſ
mittere. Et ꝙ qualitas iūcta u̇bo oꝫ itelligi ſm̄ tp̄s
uerbi unde cuꝫ loquaꝰ ꝯceſſio de ſucceſſione fienda
poſt mortē ꝑ primogenituꝫ debet intelligi de illo qui
tp̄re mortis reperiꝰ primogenitus ar. l. titiꝰ de teſta.
mili. l. ī delictis. §. ſi extraneus. ff. ꝺ noxalibꝰ ꝛ. ff. de
ſuis ꝛ leg. l. ij. §. fi. Nā ad p̄mū reſpōdeꝰ ꝙ nepos ñ
uenit iure trāſmiſſo ꝑ filiū cū poſſit uenire ēt ſi nō ſit
heres filij. l. ſi operaruꝫ ī tex. ꝛ glo. ff. de ope. libe. ꝛ
nō. bar. ī. l. ut iuriſiurandi. §. ſi liberi de ope. libe. ꝛ
bal. in auē. ſi quas ruinas. C. ꝺ ſacroſan. ecc. Et ius
ſuccedendi nō trāſmittitꝰ niſi ad heredē ut nō. ꝑ gl.
C. de his q̄ ante ap. ta. l. ī. q̄ incipit nō. ergo ibi ſꝫ q̄d
ſi hi. Sꝫ uenit ex iure ſuo ꝛ ex donatōe regis que cē
ſeꝰ fuiſſe facta prio pr̄i poſtea filio ſuo priogenito po
ſtea nepoti ex eo. Et potuit ꝑ pr̄eꝫ recipiētē ꝛ ſtipulā
tē noīe illorum illis acquiri. l. qꝺ dicitur cum ibi nō.
ꝛ. l. qꝺcūqꝫ. §. ī. ff. de uer. ob. quinimo ēt extraneus
ꝺcꝺ cāu. ſ. ī donatōe. l. quotiēs. C. de dona. que ſub
mō. Et qꝛ ꝑ ſubductōeꝫ ſui pr̄is de medio redactꝰ ē
ad ꝯditiōem illiꝰ. l. ſꝫ ſi ī ꝯditiōe. §. nepotes ī ti. qui
bene facit. ff. de hered. inſti. cū cēſeaꝰ facta dōatio pri
mogenito ꝛ toti ſue ꝓli cui oꝫ ꝓdeſſe prerogatiua p̄
mogeniture pr̄is ſicut ꝛ alie p̄rogatiue p̄uilegia ꝛ ho
nores ꝑ iā dicta ¶ Ad ſm̄ reſpōdeꝰ quod aliud ē cū
ſucceſſio deferꝰ proximiori aliud cū priogenito. Nam
primū ꝓximior itelligiꝰ ꝑ reſpectū ad alium cui ſucce
ditur. Si ergo tp̄re quo titius decedit ego reꝑior ſibi
ꝓximior lꝫ ante mortē alius fuerit ꝓximior mihi de
ferꝰ qꝛ ueꝝ ē me eē ſibi nūc ꝓximiorē. Sꝫ ſm̄ uerbū
ſ. priogenitꝰ nō dꝛ ꝑ reſpectū ad illū cui ſuccedit ſꝫ
per reſpectū ad ſcꝺogenitū facit. l. ſiquis ita heredes
ff. de here. inſti. Si ergo nunc cū titius moritur ego
ſum ſecūdogenitꝰ lꝫ ſim ꝓximior titio nō tñ ē ueꝝ ꝙ
ego fuerim primogenitus ſꝫ frater meus q̄ p̄mortuus
ē. Et iō ſi aliquis extat ex eo deſcendens nō poſſum
uēdicare mihi ius primogeniture. Sꝫ ip̄e ſibi prio na
ſcendo uendicauit ꝓ ſe ꝛ ſuis poſteris qꝛ ē qualitas

habēs actū īstātaneū. Et acq̄rit ī momēto cū nascit.
Sz ꝓmitas bz tractū successiuū ut pz rōe ⁊ subtilit
īuere uolenti. Ideo sz qualitatē tp̄is uariat sz alīa
nō sic ar. l. insulā infra biēniū. ff. de v. ob. uersi. neqȝ
enīz Preterea ⁊ fortius ꝯtrū formatū ꝓcedit in succes
sione ītestati q̄ pōt auferri p illū cui succedit aliū insti
tuendo. l. ꝯficiunt. et. l. siq̇s cuz nullū. ff. ð iure codi.
et qð nō. in. l. si fundū p fideicōmissū. § fi. cū. l. se.
ff. de le. i. Sz nos loq̇mur ð successione fiēda p p̄mū
recipiētē hāc donationē ñ ab ītestato nec p ultimam
uoluntatē tacitā uel exp̄ssaz. Sed ex dispositōe inter
uiuos. et ex lege apposita in donatōe p ip̄z regē do
nātē q̄ succederet p̄ogenit⁹ quā legē ip̄e donatari⁹
tollere ñ poterat nec facere q̄ alius succederet q̄ p̄io
genitus ar ff. de solu. l. aliud ubi alter ex ꝯbentibus
ñ pōt legē ꝯtui appositā īmutare iuncta. l. legē. C.
ð pac. unde nec ipse rex donās poterat dictā legē mu
tare ul' uariare. C. ð dona. que sub mō. l. perfecta. ff.
ð dona. l. aristo. Nō dz ergo ista successio regulari sz
nām successionis ab intestato. Et iō uolēdo substine
re q̄ p̄ogenitus trāsmiserit posset p dictā rōez rñde
ri ad rōez que fit in ꝯtrū. s. q̄ illa que debent ex ulīa
uoluntate ñ trāsmittunt uiuente testatore cū ipse pos
sit illa reuocare q̄ h̄ ñ cadit h̄ īmo debet ex ꝯtu irre
uocabili. ut dictū ē ergo ⁊c. isti. de uer. ob. §. ex. con
ditionali facit qð nō. ī spe. de loca. §. nūc uero aliqua
uer. lxxviij. in p̄mis argumentis. Nec obstat si dicat
q̄ filij p̄mi recipientis dicant habere ex mortis cā ca
pione ab ipso recipiente. ff. ð dona. cā mor. l. mortis
causa capim⁹. §. fine ⁊ sic poterat ipse prius recipiēs
suū primogenitum p̄uare ⁊ attribuere secūdogenito
per l. femine. C. de secun. nup. Et p id qð nō. ī spe.
ī dicto uersi. in secūda p̄te argumentorū ⁊ bal. ī auc.
si quas ruinas. C. ð sacrosan. ecc. q̄ illud posset pro
cedere siq̇s recepisset ꝓ se ⁊ liberis suis simpliciter q̄
assignando uni uerificarentur uerba receptōis nō sic
posset oēs p̄uare ⁊ assignare cuidā extraneo q̄ nō
uerificarent uerba ꝯcessiōis. Et eodē modo si recipit
pro se ⁊ pro primogenito q̄ uiuente p̄mogenito non
posset assignare secūdogenito q̄ uerba nō uerificarē
tur ⁊ alteraret concessio quod facere nō posset ar. di
cte l. aliud. ff. de solu. Et sic nil facit ad ꝓpositū dicta
ratio de mortis cā capione. Preterea tūc posset reuo
cari mortis causa capio qñ ꝓcessisset a solo reuocāte
ut si legaui ul' institui sub ꝯditione si daret decē titio.
Nam sicut possuz reuocare legatū uel istitutionē. Ita
⁊ ꝯditionē dandi que dicitur mor. cā capio. l. qð con
ditiōis. ff. ð dona. causa mor. iuncta. l. iij. §. ꝯditio.
ff. de adim. lega. Sed in casu nostro dicta mortis cā
capio nō datur primogenito a recipiente tantū. Sed
etiā a donāte q̄ donauit cū illa lege ⁊ pacto ut ad pri
mogenitū transiret quā legē donatarius reuocare ñ
potest cum ab illo solo primogenitus nō habeat. facit
l. si cum fundū. ff. de pac. ⁊. l. fi. Sed ꝯ h̄ facit qð ex
p̄sse nō. bar. in. l. qui rome. §. flauius hermes. ff. de
uer. ob. ubi tz q̄ si donaui titio rē tradēdā seio post
certū tp̄s lz illi seio ius queraf ut. l. quotiens. C. ð do
na. q̄ sub mō tñ ego solus uel ego ⁊ titius possumus
reuocare dictū pactū īuito illo scio lz heres meus nō
p illū. §. flauius ⁊ p. l. iij. ff. de ser. expor. ⁊ sic bz uiz
ultīe uoluntatis quo ad illū seiū cuius cōtrariū supra
dixi. Sed illud dictū bar. nō est uez ⁊ ꝯtrū tz ex p̄sse
Jo. an. in addi. spe. ti. ð instru. edi. §. nūc vo aliqua
ī addi. que incipit p superiora p. l. ij. § siquis dederit
ff. de dona. Et idē tenuit solēnis doctor dñs franci. ð

albergottis de arecio in. d. l. iij. ff. de ser. expor. Nec
obstat illa. l. ⁊. d. §. flauius q̄ ibi ñ erat illi tertio ius
p̄fecte quesitū cū eēt seru⁹ cui ñ pōt acquiri ciuilis ob
ligatio et actio ēt ꝯditionalr. Sed hic primogenito
potuit acquiri saltē ꝯditiōaliter ul' ad tp̄s s. post mor
tez sui p̄ris iō potuit transmittere tāq̄ ius quesitū ex
ꝯtu p̄mo ⁊ qð ipse p̄r uel rex in p̄iudiciū ipsius p̄io
geniti cui erat q̄sitū auferre nō poterāt. ff. solu. ma.
l. insulam. §. fi. de pac. l. fi. Et h̄ uolendo tenē q̄ iste
nepos possit uenire iure trāsmisso. Sz ut supra dixi
nō bz necesse uenire ꝑ istā uiā cum possit uenire iure
ꝓprio ⁊ ex sua p̄sona. Itē nō ob. qð nō. Bar. in. l. si
mihi ⁊ titio. ff. de uer. ob. q̄ ip̄e loquit qñ unus ex fr̄i
b⁹ decessit sine ꝓle q° casu portio sua p̄ne ēphiteos.
accrescit fr̄i suo tanq̄ mortis cā capio sz si reliquisset
ꝓlez bar. inuit ibi. Et ita est uerū q̄ tūc nō accresce
ret sz ad illā trāsmitteret sz in casu nr̄o decessit p̄oge
nitus cū ꝓle. Itē nō ob. l. seia. ff de dona. cā mortis
de qua fit magnum fundamentum q̄ īmo nihil peni
tus facit. Nam loquit in dona. cā mortis quā donās
pōt reuocare. Et iō quousqȝ uiuit nō pōt astrīgi ad
soluēdū nec etiā ad ulterius ꝓmittendum de dando
cū ip̄e moriet ⁊ iō dr̄ imp̄fecta anq̄ donator moriat.
Sz hic fuit ista donatio īter uiuos ⁊ irreuocabilr tā in
p̄sona ip̄i⁹ p̄mi recipiētis q̄ etiaz illoz ꝓ quib⁹ ip̄e re
cipit ⁊ iaz erat ꝓcessuz ad traditōez. Et sic erat p̄fcā
ibi nō bene ergo potuit p̄ogenitus trāsmittē si uole
mus ire p istā uiā transmissiōis q̄ nō īpediret trans
missio pp īp̄fectionē donatōis. Itē ñ ob. q̄ gr̄a p̄i
cipis eq̇pat ultime uolūtati q̄ ꝯditio apposita in ea
nō trahit retro ut ī. c. si ꝓ te de rescrip. li. vi. sicut in
ultimis uolūtatib⁹. l. i. §. i. ff. ad sill. Sz secus ī ꝯtra
ctib⁹. l. potōr ⁊. l. qui balneū q̄ poti. in pig. ha. Quia
dico q̄ illud ꝓcedit ī gr̄a que pōt reuocari q̄ nō fuit
facta p uiā ꝯtus sz ad silitudinē p̄uilegij iuxta plene
nō. per bal. in. l. qui se p̄ris. C. unde libe. s̄m nico. ð
mat. Unde ni mirū si tūc retro ñ trahit q̄ dicit me
re p̄tātiua cū pēdeat a mera uolūtate ei⁹. Nā idē essz
ī ꝯtibus. l. fi. C. q̄ res pig. obli. pos. ⁊. l. i. q̄ poti. in
pig. ha. Nō sic qñ p uiam ꝯtractus q̄ tunc non pōt
reuocari cū etiā princeps teneat s̄uare ꝯtuz celebra
tum cum subdito ut nō. i. l. digna uox. C. de leg. p
ci. ⁊ pz in. c. i. de ꝓba. Sz hic p uiaz donatiōis q̄ est
ꝯtus. l. si dōatōis. C. qð me. cau. q̄ p̄ficit ꝯsēsu utri
usqȝ. l. absenti ð dona. ⁊ sic nō eēt ista ꝯditio p̄tātiua
si fuisset apposita. Et iō traheret retro q̄ ñ pēderet
ex uolūtate donātis eā reuocare p ea q̄ nō. bal. i. d. l.
q̄ se p̄ris. Itē nō ob. rō quā quidā faciūt uidelz q̄ de
equitate nō de rigore fuit ītroductū q̄ nepos ex filio
qui ē ī gradu īferiori succedat auo una cū patruo qui
ē in potiori. ff. de suis ⁊ legit. l. i. §. si filius que eq̇tas
cessat qñ nepos solus uult uenire ⁊ patruū excludere
q̄ dico q̄ īmo nō cessat nā qua rōne ī hereditate di
uisibili int̄ plures nepos ī portōe sui p̄ris ēt ex sua ꝓ
pria p̄sona patruū suū excludit cuz tñ de rigore uide
ret debere p̄uenire ad patruū qui ē in potiori gradu
sicut ī successione liberti uidemus ꝯtingere. l. si liber
tus preterito. §. i. ff. de bo. liber. q̄ equū ē q̄ nepos
qui ē eadē p̄sona cū suo patre succedat ī locū illius ⁊
censeat eē de illo gradu de quo erat ille ut dicit bar. ī
dicta. l. liberorum de uer. sig. ī loco supra allegato ea
dē rōe ī hereditate īdiuisibili ⁊ que ñ nisi ad unū pōt
p̄uenire q̄ hoc ꝯtingit ex natura rei non ex eo q̄ au
geat equitas ex una p̄te ⁊ īducatur iniquitas ex alte
ra. Et hoc uidemus ꝯtingere ī eo qui stipulatus ē ul'
acquisiuit

acq̄siuit seruitutē itineris p̄ fūdū alt̄ꝰ qꜭ lꝫ ip̄e sit solꝰ.
Et ex h̄ fundus seruiēs n̄ multū grauet̄ si tn̄ decessit
pluribus heredibꝰ relictis quilibet agit ꝛ utit̄ isolidū
ꝛ sic multū grauabit̄ sꝫ paciēter ꝛ equo aīo dꝫ dn̄s il
lius fundi sustinere qꜭ h̄ ꝯtingit p̄p̄ naturā rei. ar. ff.
de aqua plu. arcē. l. i. §. pe. ꝛ fi. nō ut iniq̄tas augeat̄
ul' inducat̄ ita ꝛ hec dꝫ patruꝰ pacienter tollerare qꜭ
natura hereditatis hoc inducit. Et eadem rō equita
tis uiget i tota hereditate qn̄ est idiuisibil' q̄ uiget i p̄te
qn̄ ē diuisibil'. l. que de tota. ff. de rei uen. f'm ol. i alle
gationibꝰ suis q̄ tāgit hāc rōeꝫ. Itē nō ob. rō bar. in
auē. post fratres qꜭ ꝙ nepos succedat in locū sui p̄ris
cū agit̄ de succedendo auo fuit introductū ex illa equi
tate qꜭ reputatur eadē p̄sona cū eo cū sit p̄s corporis
illius ut i iuribus primo loco allegatis. Sꝫ ista rō ita
locuꝫ hꝫ qn̄ agit̄ de successione nō hereditaria sꝫ feu
dali ul' filij sicut qn̄ de hereditaria qꜭ ꝓpter hūc respe
ctū qd̄ successio sit hereditaria nō fuit illō itroductū.
Sed ex eo qꜭ si filius succedere dꝫ patri qꜭ est eadem
p̄sona secū ita ꝛ nepos auo qꜭ est eadē p̄sona cū p̄re
suo qui est eadē cū auo. Et p̄ hoc rn̄det̄ ad. l. si liber
tus p̄terito de op̄is libe. qꜭ ibi succedit̄ liberto in qua
successione ꝯcā rō idētitatis cessat qꜭ filius p̄roni non
succedit liberto ex eo ꝙ ipse sit eadē p̄sona cū liberto
sicut succedit filius p̄ri. Itē nō ob. ꝙ in his q̄ sūt ꝯ̄ ius
cōe nō recipit̄ casus fictus sꝫ uerus. l. iij. §. hec uerba
ff. de nego. ges. qꜭ dico ꝙ in casu nostro nō est ꝯ̄ ius
cōe ꝙ solus p̄iogenitus succedat postq̄ȝ ita fuit actū
in donatione regis qui potuit apponere legē quā uo
luit ꝛ de iure cōi est seruanda. l. legē. C. de pac. Et qꜭ
etiā f'm ueritatem nepos pōt dici p̄iogenitus attēta
genitura sui p̄ris cuius p̄ris corporalis portio in eo ē
que ꝛ si iterum genita fuerit nō tn̄ negari pōt quin ēt
tunc fuerit genita ut supra tetigi. Itē nō ob. qd̄ i p̄ri
mogenitis regum sit alia rō q̄ȝ in primogenitis alioꝝ
qꜭ habent certas p̄eminentias ēt p̄re uiuente qd̄ n̄ est
in alijs ut nō. vij. q. i. q̄ȝ periculosū quare illas p̄emi
nentias habēt non ꝓpter ius quod tūc habeant sed
ꝓpter id qd̄ sperant habere in futurū. Et ille p̄emi
nētie tāq̄ȝ p̄sonales nō trāsmittūtur. l. qꜭ p̄sonale. ff.
solu. matri. Et sic nō est maior rō in illis q̄ȝ in alijs.
Si ergo ius primogeniture i succedēdo transmittit̄ i
successiōe regni ergo ꝛ idem i alijs maiorijs ul' succes
sionibus que deferunt̄ primogenito qꜭ eadē est rō cū
utrūqꝫ sit i suspēso uiuēte p̄re. Preterea ut dixi utro
biqꝫ filius p̄iogeniti uenit ex sua p̄sona n̄ iure trāsmis
so sꝫ tāq̄ȝ subrogatus in locū patris sui ꝛ in gradum
illiꝰ. Item non ob. duꝫ dicitur ꝙ concessio facta regi
karulo erat magis dubia qꜭ ibi non fuit facta mētio
de secundogenito sꝫ tātum de filijs primogeniti ꝛ tn̄
papa ꝓnūciauit ꝓ rege Roberto secūdogenito fortiꝰ
hic ubi mētio facta fuit qꜭ dico ꝙ ibi postq̄ȝ de scd̄oge
nito n̄ fuit facta mētio sꝫ solū de primogenito. et filijs
eius n̄ potuit denotari ordo aliquis in uerbis. exqᵃ
potuerit p̄ uerba dubiū decidi id̄ fuit recursū ad alias
rationes que pro tūc mouerūt papā. Sed i casu nr̄o
postq̄ȝ fuit facta mētio p̄io d̄ filijs p̄iogeniti ꝛ postea
de alijs filijs secundo uel tertio genitis apparet ex or
dine uerboꝝ quis debeat preferri qꜭ primo nomīatꝰ
f'ꝫ ordinē scripture ut. l. quotiēs. ff. de usufruc. ꝛ. l. cū
p̄r. §. pe. de le. ij. Nec est tollerabile qd̄ in ꝯ̄riū dicitur
ꝛ allegatur p̄ aduocatū alterius p̄tis scilicet ꝙ illa no
minatio de filijs primogeniti prius q̄ȝ de secūdogenitꝭ
fuerit facta per iaduertētiā scribētis qꜭ cū i curia prin
cipis sint periti ꝛ lr̄e trāseūt p̄ multas manꝰ peritoꝝ
n̄ ē credēdū ꝙ tal' inaduertētia fuisset tollerata si p̄ er
rorem ꝛ preter intentionē concedentis ꝯtingisset ar.
eorū que habēt̄ i. c. ad audiētiā. el p̄io de rescriptis i
tex. ꝛ gl. i. c. q̄ȝ graui de crimi. fal. Nec ēt ob. ꝙ uerba
ꝓlata iter personas iter quas cadit affectio ordīata
debēt intelligi f'm ordinē affectionis. d. l. gallus. §. i.
d̄ libe. ꝛ posthu. cū ibi nō. Sꝫ hic petrus cui fiebat cō
cessio maiorē affectōeꝫ p̄sumit̄ habuisse ad filiū suuꝫ
q̄ȝ ad nepotē ut. d. l. gallꝰ. §. i. cū ibi nō. gᵒ filiꝰ p̄ferē
dus ē nepoti. Nam ad h̄ respondet̄ dupliciter. Pri
mo qꜭ illud est uerū qn̄ p̄sone iter quas cadit affectio
copulātur seu p̄ copulā ꝯiūgūtur seu noiant̄ quo ca
su cū p̄ uerba nō possit denotari ordo sic̄ p̄ disiūctaꝫ
qꜭ qn̄ culpa ꝯiūgit̄ recurritur ad ordinē affectōis ex
ꝯiecturata mēte sꝫ qn̄ p̄ disiūctiuā tūc nō attendit̄ or
do affectionis sꝫ scripture ut est casus expressus in. d.
l. cum pater. §. penul. de le. ij. qꜭ ibi primo noiantur
illi ad quos testatrix minorē habebat affectionē. s. li
beri heredis istituti. s. mariti postea illi' ad quos maio
rē. s. ꝓpinqui testatricis. Et tn̄ ibi dr̄ ꝙ attēdit̄ ordo
scripture ut ueniāt p̄io noiati. Et idem ꝓbatur i. l.
heredes mei. §. peto i fi. ff. ad trebel. ꝛ. l. cū ita. §. fi.
de le. ij. qꜭ cā de colligēda mēte loquētis agit̄ p̄io ꝛ
an̄ oia debemus recurrere ad u̇ba utrū ex eis ul' eoꝝ
ordine possit de ipsa p̄pendi. Postea ad alias ꝯiectu
ras iuxta nō. i. l. si f'uus plurium. §. fi. ff. de le. i. ꝛ. l.
semp̄ i stipulatōibus ꝛ regu. iur. qꜭ ergo p̄io ueniat
p̄iogenitꝰ. Quia gᵒ p̄iogenitꝰ ꝛ filij sui fuerūt noia
ti copulatiue pōt ꝓcedē ꝙ inter eos f'uetur ordo ut
primo ueniat primogenitus postea eius filij etiam si
fuissent filij primo nominati. Sed alij filij fuerunt no
minati disiunctiue. Et ideo non curatur ordo affe
ctōis sꝫ scripture. Scd̄o respōdet̄ ꝙ ꝯ̄riū ꝓcedit d̄ af
fectione loquētis ꝛ eius ordine ad p̄sonas d̄ quibus
loquit̄ uel ad quas loquit̄ ut pꝫ in dicta. l. gallus. §.
i. Sed hic rex nō maiorē affectionē habebat ad scd̄o
genituꝫ petri q̄ȝ ad nepotem ex primogenito licet ip̄e
petrus haberꝫ. Unde cum tractemus de iterpretan
dis uerbis ipsius regis qꜭ ab ip̄o fuerunt prolata nō
debemus recurrere ad affectionē petri ad quem fue
runt uerba directa postq̄ȝ quo ad regem non erat or
do affectionis sed ad ordinem uerboꝝ ut dictum est.
Iteꝫ nō obstat auctās pape bonifacij qꜭ ut dicit bal.
in. l. iij. C. de suis ꝛ legit. papa fuit magis motus ꝓ
pter prudentiam regis Roberti qui fuit alt' salomon
ꝛ qꜭ filio primigeniti sufficere debebat regnū ungarie
q̄ȝ alia rōe. Et ip̄e idē bal. dic̄ i. l. si uiua matre. C. d̄
bonis maternis ꝙ rex Robertus ꝯsciā ductus statuit
regnū apulie trāsferre ad regē ꝛ regnū ungarie duꝫ
fecit reginā Johānā despōsare a rege andrea filio re
gis ungarie. Et sic sat̄ ibi sentit ꝓ filio uel nepote ex
primogenito. Itē ipse idē rex Robertus i auinione
ꝓnunciauit ꝓ nepote ex p̄mogenito ut referūt scripta
oldradi. Et tn̄ allegatōes facte p̄ ol. in fauorē nepoꝭ
sunt utplurimū fūdate in iure cōi magis q̄ȝ in aliqua
ꝯstitutōe regni lꝫ Jo. an. in addi. spe. dicat nō eē cre
dendū ꝙ pronunciauerit contra scip̄m nisi p̄p̄ tales
ꝯstitutiones. Sꝫ certe ēt hoc ē in successione regni ꝛ
i forma ꝯcessiōis ut supra dixi. Unde ꝛ si de iure eēt
dubia itentio primogeniti ex uno tātum capite debet
iuuari ex altero ar. in. l. si stipulatus. ff. de usuris.
¶ Itē non ob. auctās ci. ꝛ Rizar. malū. in. l. si uiua
matre qꜭ ille tex. paꝝ facit pro eis. Non eniꝫ dicimus
ꝙ filius sit deterioris ꝯditionis q̄ȝ nepos. Sed ꝙ ē ꝛ
esse dꝫ deterioris conditionis q̄ȝ pater nepotis in ca

sus locū ꝛ gradū ipse nepos subrogat⁹ ē. Et sic sapit ꝛ retinet illi⁹ nāꝫ ꝛ ꝑuilegiū. l. si donatōe. §. si spōsus ꝺ dona. iter ui. ꝛ uxo. de ꝯdi. ꝛ demon. l. filie. §. ticia siquis testa. lib. esse iuſ. l. i. §. hec actio extra ut lite pen. c. ecclesia. Preterea ꝓ nepote ē auctas Io. an. qui fuit tal' ꝛ tātus ꝛ arguēdo ꝓ nepote ultio loco. Et rn̄dēdo allegatōib⁹ factis i ꝯtriū sētit ꝓ ipso ar. coꝝ q̄ notant i. l. qui filiū. §. sabinus. ff. ad trebel. Conclu dit ergo tā ex primis fūdamētis q̄ ex alijs ꝓ dicto ne pote ex priogenito q2 si pria ꝑ se nō sufficerēt iuuant ex secūdis u' ecōuerso. Et hoc de prīo ꝛ pn̄cipaliori quesito. ¶ Super alio quesito utꝝ ualeat cōsuetudo ꝙ clerici n̄ succedāt i maiorijs uꝛ clare dicēdū ꝙ n̄ sic nec statutum q2 disponit spāl'r ꝛ exꝑsse i ꝑsonas non subiectas. ff. ꝺ iuri. om. iu. l. fi. ꝛ i. c. eccl'a ꝺ ꝯst. ꝑ bar. in. l. cūctos populos. C. de sū. trini. i qōne illa an sta tuta laicorū ligēt clericos ul' ecclesias. Itē q2 retrahēt homines a uita clericali ergo ꝛc. ar. in auc. de santis. epis. §. sed hoc presenti. C. ad trebel. auc. ꝯ rogatus cū ibi nō. Nec ob. ꝙ in feudis talis ꝯsuetudo ualet ut in usu feu. si de feu. fue. ꝯucr. c. qui clericus ꝛ de mili. uas. q2 arma bel. depo. c. i. ꝛ qꝺ nō. glo. in. l. ꝺ quib⁹ ff. ꝺ leg. ꝛ Io. an. i regula sine cul. in mer. q2 dico ꝙ ista maioria nō est feudū cū in cōcessione uerbū illud feudū n̄ fuerit in aliqua ꝑte exꝑssuꝫ q̄nimo fuerūt ex ꝑssa aliqua ꝑ que apparet ꝯtriū ꝙ nō sit feudū q2 fuit dictū ꝙ haberet tāq̄ rē suam ꝓpriā ꝛ liberā ꝛc. Con stat aūt ꝙ res ꝓpria ꝛ libera dꝛ illa q̄ nō est data i feu duꝫ sꝫ in ea habet plenū ꝛ directū dn̄ium ut ē tex. ex ꝑssus i usibus feu. ti. de cōtrouer. iter dn̄m ꝛ uasallū ꝺ iuestitura. c. i. post mediū ibi qui dicūt rē esse ꝓpriā dn̄i n̄ ifeudatā ꝛc. Itē fuit dictū ꝙ succederet i ea fili⁹ legitimat⁹ qꝺ nō est i feudis ut in. c. nāles si de feudo fuerit ꝯtrouer. Item q2 feudū dꝛ a fidelitate ut i ti. ꝑ quos fiat inuesti. c. fi. Sed hic nulla ꝑstat fidelitas ul' fidelitatis iuramētuꝫ ut pꝫ ex illo uerbo liberam. Nec ob. ꝙ appellat eum fidelē ꝛc. quia uerum ē ꝙ fidelis est alio respectu ꝛ q2 subditus nō rōne huiꝰ rei ū. Nec etiam ob. ꝙ reperiuntur feuda libera ꝛ franca ꝛc. q2 illud uerū qn̄ ꝯstat de intētione ꝯcedentis q2 concessit i feudū cuꝫ illo tn̄ pacto. Et ita loquit ti. de feudo nō habēte ꝓpriam feudi naturā. Sꝫ qn̄ h̄ nō ꝯstat ꝑsu mitur ex illo pacto ꝙ noluerit dare in feudū ut pꝫ in si. q2 i deposito nō transfertur dn̄ium sm̄ suam nāꝫ si tn̄ fuit translatum ꝛ fuit actum expresse ꝙ esset de positum adhuc dicet depositum nō tamē habēs pro priam naturā depositi. l. lucius. ff. deposi. sꝫ si nō di xisset expresse depono nō essꝫ deposituꝫ ex quo domi niuꝫ fuit translatū iuxta plene nō. per doc. in. l. ij. §. i. ff. si cer. pe. Nec ob. consilium fe. de senis. lxxvij. q2 ibi statutum nō fuit factū in odiuꝫ ecclesiaꝝ uel cle ricoruꝫ sꝫ laicoꝝ magnatuꝫ qui erāt subditi ne possēt recipere cessiones un̄ nec a clericis uel ecclesijs pos sunt nec dānificant clerici uel ecclesie q2 possunt alijs cedere n̄ magnatibus. Sꝫ hic dānificant clerici ꝛ ces sat ratio ꝑdicta ut ēt pꝫ i qōe oldra. per fede. recitata ꝛ ꝑ Io. an. in. c. eos de imuni. eccl. li. vi. Itē nō ob. ꝙ ꝯ eccl'iā ꝑscribit spacio. xl. an. g⁰ ꝛ ꝯsuetudo laicorū silr iducit q2 n̄ ē silitudo bona. Nā ꝑscriptio reꝝ eccl'e roborat iure cōi cū ꝑ eā nō ꝓpterea cl'ici ul' eccl'e efficiāt ꝺ iurisdi. laicoꝝ lꝫ rē eaꝝ ul' ipsoꝝ ꝑdant sꝫ talis ꝯsue tudo n̄ tolleraꝛ a iure sꝫ iprobat q2 efficerēt ꝺ iurisdi tione laicoꝝ ꝙ nulla ꝑscriptione pōt iduci uel ꝯsuetu dine itroduci sicut nec ꝑ expressum ꝯsensuꝫ ut in. c. si diligēti de fo. ꝯpe. iūcto. c. fi. de ꝯsuc. cū si. La⁹ Deo.

¶ In feudis an delictuꝫ patris noceat filio.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Cuꝫ epi taruisini iuestierūt ab annis cētuꝫ ꝛ plus aliquos nobiles successiue de feudo nobili existente i paduana diocesi uidelicet ad feudū ꝛ iure feudi sine fidelitate ꝛ omatico ꝛ aliq⁰ seruitio ꝑꝑ qꝺ semel i āno debeāt eē i termio uasalloꝝ i ciuitate padue si fuerūt requisiti ꝛ tā si essent q̄ si nō essent uel aliquā culpā ꝯmitterēt ul' qꝺ huius feudi iuestitura nō fuerit postu lata ꝑ se uel alios suos heredes uel successores nō ob h̄ istud feudū n̄ amittat. nec ob h̄ sibi aliquod ꝑiudi ciū generet sꝫ h̄ iuestitura i perpetuū duret ꝛ ualeat ita ꝙ ꝑdicti inuestiti ꝛ heredes sui tā masculi q̄ femie ꝛ ceteri sui heredes qui i bonis succederent h̄ feudū debeāt hēre possidere uēdere ꝛ alienare ꝛ pro aia iu dicare ꝛ omnē suā uolūtatē facere ex eo feudo ꝺ toto uel ꝑte sine dicti epi successorūq3 suorum ꝯditione ꝛ alijs pactis antiquis imo ātiquissimis q̄ i suis antiqs simis iurib⁹ plenius ꝯtinent. et ita ꝯstat ꝑ plures iue stituras. Ultimate quidā titius de agnatōe successor bis ul' ter iuestit⁹. Et i ultia iuestitura ꝑ ꝓcuratorē ac ceptata ut sup̄. Sꝫ in fine adiecta sūt ista ūba saluo ꝛ ꝯseruato omni iure dcō dn̄o epo. Et successorib⁹ epa tus cū i alijs iuestituris nō essent ista ūba nec ꝓcur. eēt ad h̄ ꝯstitut⁹. i āno milesiō ccc. nonagesimo dn̄s padue ꝯfiscauit oia bona sua. Et ab epo fuit iuestit⁹ pure. Sꝫ i fine illi⁹ iuestiture ꝑ epꝫ adiecta sūt ista uer ba ꝙ nulli fiat ꝑiudiciū. Et saluo iure oium ꝑsonaꝝ. Et ꝺ dicto feudo fuit iuestit⁹ frater dn̄i q̄ erat spurius q̄ decessit sine filijs mascul' sꝫ filia sui iuestita ꝑ. xx. an nos possedit ꝛ ultiate ali⁹ ē iuestitus. filij dicti titij pu beres tēpore exilij q̄ ꝑ ānos xvi absētes reuersi per mutatōeꝫ stat⁹ unus ānoꝝ xx. ꝛ nepos titij ānoꝝ. ij. tp̄re reuersiōis tacuerūt ꝑ ānos xxiij. mō facti sciētes hui⁹ feudi petūt iuestiri debē. Querit prīo an dicte in uestiture antique cū illis ꝯditōnibus teneāt. Et si re seruatio fcā i ultia inuestitura ꝑiudicet pactis apposi tis. ¶ Scdo an ꝯfiscatio fcā ꝑiudicet filio ꝛ ēt nepoti ut trāseāt ad fiscuꝫ ul' reuertat ad epꝫ cū sit stipulatū ius hēdib⁹ ꝛ ꝺscēdētib⁹. ¶ Tertio an reſuatio quaꝫ fec̄ eps i iuestitura dn̄i reſuet ius ipsis liberꝭ. Quar to an lapsus triginta nouē ān. ꝑiudicet iur. istoꝝ libe roꝝ cū nūq̄ fuerūt citati. Et an possint rcupar feudū.

.clxij.

¶ In christi nomine amen.

Circa id qꝺ prīo querit in primo quesito uel articulo scꝫ an inuestiture antique facte cū illis ꝯditōibus que uidet repugnare nature feudi ualeāt breuit ꝛ sine ar gumētis decisiue ꝓcedēdo dicendū ē ꝙ sic ꝛ dicetur feudū non hēns ꝓpriā naturā ut in usi. feu. de feudo non ha. ꝓpriā naturā c. i. ꝛ in ti. ꝑ quos fiat inuesti. c. fi. sic i si. hēmus depositū non hēntem ꝓpriā natu rā depositi uidelicet cuꝫ non uenit restituendū illud idē corpus pecunie qꝺ fuit traditū sed tantūdē in ge nere. ff. depositi. l. lucius la pria. Nā ꝛ pacta facta ꝯ naturā seu contra naturalia contractus ualent. ff. de pac. l. paciscī ꝛ qꝺ nō. in. l. pacta ꝯuenta de ꝯtrahē. emp. sed ꝯtra subālia ꝯtractus non ualēt. l. cū preca rio. ff. de preca. uel faciunt ip̄m trāsire in aliā spēm ꝯ ctus cui ꝯueniat pactuꝫ. ff. de dona. cā mor. l. ubi ita donat. Cōtra subālia esset in cāu nr̄o si fuisset actum ꝙ feudatarius nullo mō recognosceret ecclesiā i dn̄aꝫ uel supiorē ꝛ tūc foret potius ꝯcessio i allodiū q̄ i feu dū ꝛ transisset oē dn̄ium. Sꝫ in cāu nr̄o non sic fuit actum

actū lȝ actū fuerit ꝙ nō teneret ad fidelitatē seu fideli
tatis iuramētū nec ad aliqua seruitia ꝑterꝙ ꝙ semel
i āno i termio uasalloꝝ deberet esse paduc. Et sic pȝ
ꝙ eccl'ia retiuit sibi supꝛioritatē ⁊ ꝑ ꝯñs directū dñiuȝ
⁊ utile trāstulit iuxta ea q̄ plene notant ꝑ gl. magnā
i.c.i.de capi.coꝛ. Sȝ pactū ꝙ nō teneat ad omaticū
⁊ ꝙ nō ꝑdat feudū ꝑꝑ iuestiturāȝ nō petitā ꝙ possit
alienare nō requisita eccl'a nō dicit ꝯ̄ substantiā feudi
qꝺ pȝ qꝛ ista possunt remitti ex postfacto ⁊ tñ rema
net feudū. facit i fi.l.si ꝯuenerit.ff.ꝺ pac.i ultima car
tha. Nā si ꝓpter iuestiturā nō petitā infra annū ⁊ diē
ul' ꝓpter alienationē factā irrequisito dño feudū esset
ꝑditū ⁊ reuersū ad diȝ possȝ dñs ṙmittere hāc iiuriā
⁊ penā. Et remaneret feudū ex ueteri ꝯcessione ac si
nūꝙ̄ fuisset ꝑditū.ff.ꝺ pecul.l.peculiū. §.si ere ⁊ ibi
nō.ꝑ gl. igit' ⁊ a pꝛicipio potuit hoc pactū apponi ad
ipediēdū ꝙ nō ꝑdat' ar.i.l.pꝛe furioso.ff.ꝺ his q̄ sūt
sui uel alie.iur.lȝ i ꝯ̄riū faciat.l.ꝯuenire.ff.ꝺ pac.do
ta.⁊.l.si unꝰ.§.illud nulla.ff.ꝺ pac.quasi ꝑ h̄ pactū
inducatur ad delinquēdū. Sed certe nō ē ueꝝ qꝛ actꝰ
de se nō sūt ꝺ genere ꝓhibitoꝝ nisi qñ deficit uolūtas
dñi lȝ i casu nr̄o adest igit' ñ delinquit nō petēdo iue
stiturā uel alienādo sine requisitōe ar.i.l.iter oēs.§.
recte.ff.de fur. Ualuerūt gº dicte iuestiture. Et pōt
dici dictum feudū foꝛe ⁊ fuisse seu dici posse francū ⁊
liberum pꝛopter dictum pactū ita determinat exp̄sse
Jo.an.in addi.spe.ti.de pꝛescrip.ubi plene tangit ⁊
examinat ꝙ nō obstante quocūqȝ pacto gnāli dante
libertatē remanet feudatarius obligatus ad ea q̄ ꝯti
nent' in foꝛma fidelitatis in ti.ꝺ noua foꝛ.f de.⁊.xxij.
q.v.ꝺ foꝛma ꝓ quo facit optie.l.fi. C.de ope.liber.
ubi quātūcūqȝ patronus liberet libertū a iure patro
natus nihilominus remanet libertꝰ subditus quo ad
quedā q̄ ꝯcernūt fidē ⁊ reuerētiaȝ ⁊ talia sūt illa que
cōtinent' in foꝛma fidelitatis.facit etiā.l.que sub cōdi
tione.ff.ꝺ condi.insti.cū ibi nō.ubi habet' ꝙ lȝ remit
tatur conditio iuriurandi nō tñ remittit' illꝺ qꝺ uirtu
te iuramēti erat explicādū ut ibi habet' in.§.siq̄s sub
iuriurandi. Et pꝛedicta ꝓcedunt pꝛesupposito ꝙ istꝺ
sit feudū antiquuȝ quo casu solus dñs ep̄s potuit sub
eisdē pactis alienari. Sȝ si nō fuisset ātiquuȝ ñ potuis
set solus ep̄us in feudū ꝯcedere qꝛ alienatio esset.sȝ
necesse fuisset iteruenire cōsensū capl'i ⁊ alia ꝺ quibꝰ
i.c.i.de re.ecc.nō alie.li.vi.⁊.c.sine excep.xij.q.ij.
Pꝛesumit' aūt iteruenisse solēnitas de qua in dictis iu
ribus tp̄e quo fuit facta pꝛima iuestitura qꝛ tūc fuit fa
cta alienatio sȝ ꝓ inuestituris factis post nō fuit neces
saria sȝ solus ep̄us potuit eas facere.c.fi.de feud. qꝛ
fuerūt executiōes alienatōis semel facte solēniter iux
ta nō. ꝑ Jnn.i.c. qꝛ cūctis de ꝯces.ꝑben.li.vi. post
pꝛincipiuȝ ibi nisi pꝛimo colla.fuisset ⁊c. ¶ Circa sȝ
de quo querit' in p̄mo caplo scilicet si reseruatio facta
i ultia iuestitura p̄iudicat pactis appositis i pꝛimis.
Respondeo ꝙ si illa pacta fuerūt repetita i ultia iue
stitura explicite uel iplicite puta faciēdo eā s'm tenoꝛē
pꝛimarū clarū est ꝙ per dicta uerba nō censetur reces
sum a dictis pactis qꝛ resultaret contrarietas qꝺ nō
est dicēdū iuxta nō.ꝑ bar.in.l.fi.§.idē quesijt.ff.de
condi.inde.⁊ per ci.in.l.cū falsa i fi.C.de iur. ⁊ fac.
igno.dȝ ergo dicta reseruatō intelligi.s.de omni iure
qꝺ haberet ep̄s stantibus dictis pactis ꝓut sūt illa ꝺ
quibꝰ habet' i.d.c.de foꝛma ⁊ i.c.i.de noua foꝛ.fide.
iunctis hijs que notātur ꝑ Jo.an.in.d.ti.ꝺ pꝛescri.
in addi.spe.ne resultet ꝯ̄rietas iuxta notata per bar.
i.d.§.idē quesijt ⁊ quod nō.ci.in.l.i exercendis.C.
de fide instru.i scꝺa.q.⁊ bar.in extrauaganti ad repꝛimē
dam super uerbo nō obstantibꝰ. Si uero in dicta ulti
ma iuestitura nō fuerūt repetita dicta pacta explicite
uel iplicite. Et tūc ꝙ̄tū fuit in dño ep̄o uidet' ꝑ dicta
uerba uoluisse recedere a dictis pactis ⁊ uoluisse dictā
iuestiturā facere sȝ rectā naturā feudi dū reseruauit si
bi ⁊ successoꝛibꝰ suis omne ius qꝺ ur' itelligēdū. s. ꝙ
consueuit dñs in uasallum s'm rectaȝ naturā feudi qꝛ
qui omnē dicit nihil excludit.l.iul.ff.de le.iij.tñ si ille
ꝓcur. qui recepit dictā inuestiturāȝ nō habebat ad h̄
spāle mandatū scilicet ꝙ posset eo mō inouare nā̄m
feudi ⁊ dicte inuestiture antique nō potuit fieri p̄iudi
ciū dño eius nec auferri pacta ꝯsueta apponi in alijs
iuestituris.l.nō abstulit.C.de noua.ff.e.stichum.§.
fi.in q̄bus ē casus facit.l.fi.⁊ qꝺ ibi per bar.nō.i p̄n.
ff.que in frau.credi. Constat aūt ꝙ ipse dñs solus ⁊
sine uolūtate uasalli ñ potuit i p̄iudiciū uasalli tollere
dicta pacta ⁊ imutare qualitatē ⁊ nā̄m dicti feudi quā
habuit ⁊ acq̄siuit ex p̄mis iuestituris ar.optimū.ff.ꝺ
solu.l.aliud ⁊.l.fi.C.ꝺ dona.que sub mō.l.ꝑfecta ⁊
i.c.i.i p̄n.de ali.feu.pȝ ¶ Circa sȝ pꝛicipale quesitū
an dicta ꝯfiscatio p̄iudicet filijs ⁊ descēdetibꝰ ex dicto
feudatario. Uidet' ꝙ sic lȝ eni dictū delictū de directo
ñ fuerit ꝯmissū ꝯ̄ diȝ feudi ut sic fecerit feudū ad ipȝ
reuerti iuxta c.i.§.deniqȝ q̄ fue.pꝛia cā bñ.amit.nec
ēt fecerit ipȝ trāsire i fiscū qꝛ fiscus hētur loco extranei
heredis i quē nō trāsit feudū ut pȝ in ti. de alie. feu.
§.⁊ si clientulus. Et ꝑ ea que nō.ꝑ gl.i.l.ex fcꝺ.§.
fi.ff.ad trebel.iūcto eo qꝺ nō.bar.i.l.si finita.§.si ꝺ
uectigalibus.ff.de dam.infec.facit tñ ꝑsatū delictū ut
feudū deuoluat' ad agnatos exclusis filijs ut in ti.si
uasal.feu.p̄ue.cui dese.c.i.⁊ i. c.si uasalus culpā si ꝺ
feudo fue.ꝯtrouer. Et nō.bar.i.d.§.si ꝺ uectigalibꝰ
⁊ deficiētibꝰ agnatis ur' deuolui ad dñm potius ꝙ̄ ad
descendētes quibꝰ uidet' debere nocere delictū paren
tis ut dictis iuribꝰ. ⁊ sic sunt deterioꝛis ꝯditionis filij
ꝙ̄ agnati.l.quisquis.C.ad.l.iul'.maie.nimiꝝ qꝛ cen
set' eē ꝑs coꝛpoꝛis eius ⁊ eadē persona cū eo.l.fi.C.
de ipube.⁊ alijs sub.de agri.⁊ censi.cū scimus ⁊ pꝛe
sumptio ē ꝯ̄ eos ꝙ debeāt eē siles patri.ff.de ali.⁊ ci
ba.lega.l.cū unus i p̄n. Et qꝺ ibi nō.i gl.⁊ ista potu
it eē rō dicti.c.i.si uasallus feu.p̄uet' ⁊.d.c.si uasallus
si de feu.fue.ꝯtrouer. Breuit' p̄dicta uiderent' ꝓcede
re qñ quis simpl'r recepisset feudū nō dicēdo ꝓ se ⁊ li
beris uel descēdentibus eius quo ēt cāu ueniret liberi
posito ꝙ ꝺ eis nō fuerit facta expꝛessa mētio ut i.c.i.
§.cū uero coꝛradus qui feu.da.pos.⁊ tūc qꝛ quilȝ ex
liberis censet' hēre a pꝛe suo potius ꝙ̄ ab auo delictuȝ
patris nocēt filijs directo descendentibꝰ ex eo. Sȝ qñ
pꝛima iuestitura fuit facta expꝛesse ꝓ se ⁊ liberis ⁊ de
scendētibus censet' hēre potius ab auo uel ꝓauo seu
a pꝛio inuestito ꝙ̄ censeat' habere a patre suo imedia
to qui nō fuit pꝛimus inuestitus. ⁊ iꝺ delictuȝ patris
sui a quo nō habet nec hēre censet' nō nocet sibi. Nec
pōt uel ꝺꝛesse cā auferendi filio qꝺ ab eo non habet
sed ab alio ar.ff.de senato.l.emācipatum in fi.l.ad
optiuū.§.fi.de i ius uo.⁊ de interdic.⁊ relega.l.ij.
ubi est bonus tex. Etiam ita uidetur expꝛesse deter
minare ci.in.l.ij C.de libe.⁊ eoꝛū libe.qui ur' uelle
ꝙ tūc filius possit habere feuduȝ etiā si nō sit heres
pꝛis ⁊ ꝙ tunc nō habeat locum titulus an agna.uel
filius in usibus feu.sed solum habeat locum ille titu
lus quando feudum fuit alicui simpliciter concessum
nō facta mentione ꝺ filijs quo casu adhuc ueniūt filij
ut in dicto.§.cuȝ uero coꝛradus ꝺūmō sint heredes

p̄ris ut in. d. ti. an agna. uel filius merito delictū p̄ris
nocet tūc filio q₂ filius nō possit eē heres p̄ris si bona
ꝯfiscant. Et ipse nō pōt h̄re feudū nisi sit heres. Sȝ
qn̄ ꝯcessum fuit alicui ꝛ suis liberis uel descēdētib⁹ uī
uelle ibi ei. post petrūq̄ tē liberi possūt h̄re posito ꝙ
nō sint heredes p̄ris p. l. stipulatio ista. §. siq̄s ita. ff.
ð uer. ob. Et h̄ etiā sentit bal. i. d. ti. an agnat⁹ uł fili⁹
iō tūc delictū p̄ris nō nocet filio ad qđ etiā facit. l. si ar
rogator. §. i. ff. de adop. ibi q₂ h̄ nō iudicio eius ꝛc̄. i
ratione sui. Et hoc expresse etiam determinat bar. i
d. l. ij. ff. de interdic. ꝛ rele. ante fi. ubi tȝ p̄fataȝ distin
ctionē ei. qn̄ delictū nō est ꝯmissū p̄icipalr̄ cōtra dn̄ȝ.
Et sic ad dn̄m non reuertit̄ ut distinguat̄ an filius ue
nit iō q₂ heres ꝛ nocet sibi delictum p̄ris aut nō quia
heres sȝ q₂ filius ꝛ tunc secus. ut in dictis legibus. Et
sic pȝ s̄m eum ꝙ filius potest iterdū uenire ad feudū
paternū nō q₂ heres. ꝛ hoc nō uideo posse ꝯtingere
nisi qn̄ prim⁹ recipit ꝓ se ꝛ liberis eius exp̄sse ꝓut po
nit ei. ꝛ pe. in. d. l. ij. de liber. ꝛ eoꝝ libe. ad quoꝝ di
cta bar. se refert igit̄ ille ti. an agnatus uel filius dȝ li
mitari mō quo dixi. Et ita sētit bal. exp̄sse ibidē. Cū
igitur in casu nostro fuerit receptū p primū inuestitū
pro se ꝛ liberis eius seu descendētibus pȝ ꝙ delictuȝ
illi⁹ ꝯmissū nō ꝯ dn̄m feudi sȝ ꝯ dn̄m ciuitatis nō po
tuit nocere filijs ꝛ ꝙ isto casu nō hȝ locum ille titulus
si uasal. feu. pu. Nec illud. c. si uasalus culpaȝ in ti. si
ð feudo fuerit cōtrouer. scilicet ꝙ ueniāt agnati filijs
excluī imo ueniūt ipsi filij ex ꝓuidentia primi iuestiti
ꝛ ab illo censent̄ habere non a patre suo merito deli
ctū patris filijs nō nocet. Et p̄dicta maxime ꝓcedūt
si agnati nō sūt qui habeāt filijs nocere ar. eius qđ
habet̄ in. l. ea sola. ff. de re. iur. ¶ Circa tertium pri
cipale quesitū dicēdū ē ꝙ per dictā reseruationē factā
p dn̄ȝ ep̄m i inuestitura quā fec̄ ð dicto feudo i psonā
fr̄is dn̄i ciuitatis qui ut dr̄ erat bastard⁹ fuit ꝯseruatū
ius qđ habebāt p̄fati filij deliquētis s̄m ea q̄ supra ꝓ
xio articulo dixi. Posito etiam ꝙ fuissȝ i p̄tāte dn̄i ep̄i
ius illō auferre p̄fat̄ filijs q₂ p̄fata reseruatio declarat
aiuȝ eius qđ noluit auferre ad qđ. ff. qui mo. pig. uel
hipo. sol. l. iiij. §. i. ibi dū dic̄ nisi salua cā pignoꝝ ꝛc̄.
de libe. exi. l. iij. §. penu. ð aqua coti. ꝛ esti. l. pe. ibi si
ne p̄iudicio ꝛc̄. de testa. tu. l. idē fiet ibi sine ullo litis
p̄iudicio ꝛc̄. quas leges ꝯsueuit allegare do. ol. ꝙ ꝓ
testatio ꝯseruat ius super quo ꝯseruando fit sic. C. ð
agri. ꝛ censi. litib⁹. §. huiusmōi de his q̄ spon. mune.
suscip. l. i. li. x. Certe ēt sine dicta ꝓtestatione uł reser
uatōe itelligebat̄ reseruatū q₂ nō potuit dn̄s ep̄s pri
uare filium p̄fati delinquentis sine iusta cā ꝛ ipso non
conuicto ut in ti. de feu. sine cul. non amit. postq̄ de
lictum patris sui sibi non nocuerat s̄m ea que supra
dixi. ¶ Circa ultimū quesitū uī dicēduȝ ꝙ nō solum
lapsus. xxx. annoꝝ imo ēt lapsus āni ꝛ dei ifra queȝ
n̄ petie ūt iuestiturā p̄fati filij p̄iudicauerit eis ut i ti.
de ꝓhi. feudi alie p fe. §. p̄terea siq̄s. cū si. Sȝ certe
istō nō hȝ eis obstare cū n̄ possederint nec possideāt
feudū. Et illud tp̄s dat̄ dūtaxat ꝛ assignat̄ ei qui est i
possessione feudi nō ei qui nō est qui nō artat̄ ad pe
tendā iuestiturā s̄m guil. de cu. ꝛ bal. qui hoc notant
eleganter in. l. solēnibus. C. de rei uen. Itē saltȝ ui
dentur excludendi p lapsū. xxxix. an. ut in. l. sicut. C.
de prescrip. xxx. annoꝝ. Sed breuiter de ista debēt ð
deduci etates pupillares ifra quas ip̄o iure nō currit
dicta p̄scriptio longissimi tp̄ris ut. d. l. i fi. Si uero fcā
dicta deductōe remanet adhuc tp̄s sufficiens ad p̄scri
ptionē dȝ uideri utrū fuerit aliqua iusta cā ignorātie
quare n̄ egerūt ꝓ recuperatōe dicti feudi q₂ tūc rōne
illius daret̄ in integrū restitutio ex claulula gn̄ali si q̄
mihi iusta cā. l. i. i fi. ff. quib⁹ ex cau. ma. s̄m bar. q̄ ita
nō. in. l. i. §. siq̄s pp inundationē. ff. de itine. actuq̄ȝ
p̄ua. ꝛ i. l. ab hostib⁹. §. sȝ qđ simplicit̄ q̄b⁹ ex cā ma.
ꝛ di. in regula siq̄s in ius ð re. iuris li. vi. ꝛ gl. or. i. l.
si sic. ff. quē ad. ser. amit. i fi. gl. mag. ꝛ i. l. si p̄tē. e.
ti. i pria gl. ꝛ sic poterūt petē restitutionē ifra quadriē
nium ꝯtinuū a die sciē ꝯputandū aduersus cursū di
cte p̄scriptōnis q̄ p̄habita poterūt feudū recupare. Et
sat̄ ð facili uidet̄ posse ꝓbari ignorātia si nō ꝓbet̄ p
aduersā p̄tē scia ar. l. uerius. ff. ð ꝓba. uł si n̄ apparet
ꝙ penes dictos filios fuerūt iuestiture prioꝝ parē
tum q₂ tūc ignorantia causata fuit ex iusta ꝛ ꝓbabili
cā que sufficeret ad restitutionē petēdaȝ.

¶ An uasalus possit disponere ꝙ primogenitus suc
cedat in feudo alijs exclus̄. Et an p̄sumat̄ res feuda
lis seu allodialis si nō cōstat de feudo.

.clxiij.

¶ In christi nomine amen.

In cā quā magnificus dn̄s titus hȝ cū dn̄a telda sua
nouerca sup dn̄io ꝛ diuisione quarūdā terrarū in cu
ria capitolij corā senatore urbis rome. Sup eo ꝙ pri
mo loco ꝛ p̄ncipalius p̄ alijs dubijs querit̄ utrū the
baldus ꝓgenitor antiquus ip̄ius ꝛ ancelmi sui fratris
ꝯgeniti potuerit i suo testō dispon̄ ꝓut disposuit ꝙ
semp ꝛ in ppetuū p̄rogenit⁹ suoꝝ dścēdētiū succede
ret isolidū i dn̄io ꝛ iur sditōe dictaꝝ terraꝝ alijs exclu
sis q̄bus tn̄ uoluit ꝓuidere p primogenitū ꝓut decēs
fuerit pro eoꝝ statu retinēdo nō insistēdo in supfluis
allegatiōib⁹ q₂ mlt̄a subtilit̄ ꝛ copiose fuerūt allegata
p aduocatos dicti titi ꝙ sic. Sȝ ueniēdo ad id qđ ma
gis stringē uī ꝓ dcisiōe dubij uī dicēdū clare ꝙ sic.
Prio q₂ postq̄ n̄ ꝯstat dictas terras fuisse p ip̄m the
balduȝ. et alios suos ꝓgenitores seu ēt posteros ei⁹ ꝛ
dścēdētes dētētas i feudū a romana eccl̄a i cui⁹ territo
rio sūt site nec ꝓ eis p̄stitū fuisse unq̄ homagiuȝ uł iu
ramētū fidelitat̄ ꝓut i fcō p̄supponit̄ uī ꝙ n̄ p̄sumant̄
feudales sȝ allodiales. i. ad plenū dn̄iȝ ꝛ directū dicti
theobaldi ꝛ dścēdētiū ptinētes ꝓut exp̄sse determiat
bo. ꝛ Jo. an. p⁹ cū i. c. nimis ð iuriur. sup v̄. tenētes
ꝛ. i. c. fi. ð iudi. sup v̄. rn̄dē i q̄b⁹ ip̄i dicūt ꝙ n̄ h̄ ip̄o
ꝙ aliq̄s tȝ tp̄alia ifra regnū uł ꝓuiciā alicui⁹ dȝ illi
fidelitatē ꝓ eis nisi ip̄e se i feudū h̄re recognoscat ab
illo. Nec obstat. xvi. q. viij. oēs basilice q₂ nō p̄sumit̄
res feudalis nisi ꝓbet̄ cū multa sint allodia ꝛ iure p̄
meuo ois psona ꝛ ois t̄ra libera ē nisi in quātū uiolē
tia ē illata isti. de iure nāli. §. ius aūt gētiū. Et de li
bertinis §. i ꝛ qđ nō. i. c. q̄q̄ de cēsi. i gl. legit̄ li. vi.
i auct̄ate genesis p quā pȝ ꝙ n̄ ois res tp̄alis. Sed
ois eccl̄astica i diocesi alicui⁹ ep̄i ꝯstituta certū ē ꝙ sub
est ep̄o ꝛ ē sub ip̄ius dispōne. x. q. i. regēda de releg.
domi. de sinodocijs. xvi. q. ij. i sūma ꝛ. c. sane ꝛ. c. fi.
xi. q. i. ep̄s de p̄uil. cū ꝛ plātare. §. i eccl̄ijs nec i eccl̄a
sticis sicut i tp̄alib⁹ repiunt̄ allodia. Nec patit̄ ius cāo
nicū aliquā eccl̄asticā psonā azephalā. xxiij. di. nulla.
Et exq⁹ subsūt psone forti⁹ ꝛ res. xij. q. i. p̄cipim⁹ ꝛc̄.
Et postea subdūt pōt eiȝ tale castrū cū t̄ritorio ad ta
lē dn̄m ptinere. Et dicet̄ p se ꝓuicia uel t̄ritoriū ar.
de uer. sig. l. pupillus. §. t̄ritoriū de iurisdi. om. iu. l.
fi. de uer. sig. cū i ptib⁹. §. fi. hec sūt v̄ba Jo. an. s̄m
ho. i. d. c. nimis. Et h̄ idē tenent moderni doc. ibi scri
bētes. Sȝ ꝯstat ꝙ i allodialib⁹ ꝛ i his que ad aliquē
pertinēt

ptinēt iure directi dn̄ij ut nō. glosella ultīa ī. l. iuſ. ſcri
bit ſi hoīcʒ. ff. de rei uen. poſſet q̄s hoc facere ꝙ un⁹
ſolus ſuccederet uniuerſaliter. Alij vō ſint heredes
ꝑticulares in certis reb⁹ relictis iure īſtitutōis ꝓ ltima
dn̄mō nō defraudent̄ ea. ut ī auc̄. ut cū ꝺ app. co. §.
aliud quoqʒ capl̄m uel ēt eos īequalib⁹ portōib⁹ īnſti
tuere ut pʒ ī. l. hac edictali. §. i. ⁊ ibi ꝑ bal. C. ſcōis
nup. q̄ allegat ī auc̄. de nup. §. penul. mlto forti⁹ pōt
facere ꝙ unus ſolus ſuccedat ī aliqua re ſingulari iu
re īſtitutōis ul' p̄legati. Et uniuerſal' ſucceſſio ſit apud
oēs equaliter. ff. de heredi. inſti. l. ex facto la grāde ꝓ
ut pōt eſſe ī caſu iſto qꝛ ſucceſſio ī iſtis terris nō dicit̄
ſucceſſio uniuerſalis reſpectu hēditatis ſʒ potius ꝑti
cularis qꝛ n̄ ē hereditas nec quota ꝑs hereditatis. l.
hereditas. ff. de peti. here. ſʒ ſūt res hēditarie ut ibi.
Et qꝺ nō. bal. ꝺ illo q̄ ſuccedit ī dote. C. ꝺ here. act.
l. ſi adulta lʒ alio reſpectu ſucceſſio ī iſtis terris poſſit
dici ſucceſſio ī uniuerſitate ſicut ſucceſſio ī dote ſeu pe
culio que ſūt uniuerſitates iuris. l. quod dꝫ. ff. ꝺ īpē.
nō tn̄ eo mō quo hereditas que dꝫ ſucceſſio ī uniuer
ſuʒ ius qꝺ defunctus habebat. ff. de re. iuris. l. nihil
aliud hereditas ⁊c̄. Et ꝺ bonoꝝ poſ. l. i. ⁊. l. iij. ī p̄n.
⁊. §. i. ⁊ ſic rep̄ſentat ꝑſonam defūcti. l. hereditas de
acq̄. re. do. Sʒ ſucceſſio ī iſtis terris n̄. ꝓponit̄ aūt ī
pūcto ꝙ dict⁹ thebaldus oēs filios ſuos heredes īſti
tuit lʒ ī iſtis terriſ uoluerit ſolū ꝑiogēitū ſuccedē. Et
ſic ſucceſſio uniuerſal' hereditatꝪ fuit apud oēs ſʒ iſte
terre tāq̄ȝ res hereditarie fuerūt ſoli primogenito reli
cte iure p̄lega. ſeu fideicōmiſſi qꝺ fieri potuit ſine du
bio dicta. l. ex facto. ff. de here. inſti. C. familie her. l.
quotiēs nō tn̄ dʒ detrahi falcidia uel ltima ꝺ dn̄io ta
liū terraꝝ ſʒ in ſolidū dʒ ad ꝑiogenitū ꝑtinere iuxta
notata ī. c. lʒ ex̄ de uoto ꝑ gl. Si aūt diceremꝰ dictas
terras teneri ī feudū ab eccl'ia romana poſtq̄ȝ ſunt in
eius territorio lʒ de tali ꝯceſſione nō appareat nec ꝺ
ſuicio īpenſe uel homagio facto ar. in. l. i. §. cū urbē
ff. de offi. p̄fec. urbis. Et qꝺ nō. ī ſpe. de iuriſdi. om.
iudi. ī prima colūna ī uerſi. magis nō obſtātib⁹ his q̄
ſuꝑius dicta ſūt ⁊ nō. ꝑ hoſt. ⁊ Jo. an. ī locis p̄allega
tis tāq̄ȝ nō ueris tūc uidet̄ dicēdū ꝙ talis diſpō teſta
toris nō ualuerit eo qꝛ ī feudis debēt filij equalit̄ ſucce
dere lʒ inequaliter ſint heredes ut ī pria ꝯſtitutione
feudoꝝ qui feudū da. poſ. §. i. in fi. ibi equalit̄ ad oēs
ꝑtineat ⁊c̄. Et. l. ut iuriſiur. §. ſi liberi ꝺ ope. lib. Et
diſpō pr̄is facta ī ꝯriū in nullo ualet ut ē tex. exp̄ſſus
ī ti. de ſucceſ. feu. ī p̄n. Nec uidet̄ quidq̄ȝ facere ꝙ iſtꝺ
cēſeri debeat feudū frācuʒ in quo plus poſſit pꝛ q̄ȝ in
feudo n̄ frāco qꝛ lʒ frācuʒ ī hoc differat a nō frāco qꝛ
n̄ p̄ſtat̄ homagiū ſeu iuramētum fidelitatis nec aliqꝺ
ſuiciū iuxta nō. ꝑ Jo. an. ī addi. ſpe. ti. de p̄ſcrip. n̄
tn̄ differt quo ad ptātē alienādi qꝛ ſicut nō frācū non
pōt alienari ſine uolūtate dn̄i ut ī ti. ꝺ ꝓhi. feudi ali.
ꝑ fe. c. ꝑ lotariū ita nec frācū ut nō. bal. reprehendē
do hoſti. in p̄n. uſus feudoꝝ ⁊ pʒ ꝑ rōneʒ qꝛ ſalteʒ te
net̄ feudatarius ad illa que ꝯtinēt̄ ī iuramento fideli
tatis que habent̄ in ti. de noua for. fideli. cum ti. ſe. ⁊
xxij. q. ij. de forma. Et nō. Jo. an. in loco p̄allegato
ti. de p̄ſcrip. ad qꝺ optime facit. l. fi. ad fi. C. de ope.
liber. ubi licet pꝛonus remiſerit liberto ius pꝛonatus
tn̄ tenet̄ ad reuerentiaʒ ⁊ fidelitatē. Et iō propter in
gratitudinē pōt ī ſuitutē reuocari. facit ēt. l. que ſub
ꝯditione in p̄n. cuʒ ibi nō. in gl. ij. ⁊. §. quotiēs. ff. ꝺ
ꝯdi. inſti. ubi licet remittat̄ iuramēti p̄ſtatio nō tamē
remittitur id qꝺ uirtute iuramenti ueniebat expedien
dum poſtq̄ȝ ergo ita eſt non debet poſſe alienare ua

ſallus feudum francuʒ ſine uolūtate dn̄i ne dn̄s inui
tus aliū q̄ȝ quē uoluerit hēat uaſallū ut in ti. de fratri
bus ꝺ nouo bene. iueſti. c. ij. Et qꝛ lʒ ſit francū nō tn̄
hʒ feudatarius niſi utile dn̄iuʒ ⁊ dn̄s directū ſicut in
nō frāco iuxta nō. in. c. i. de capl'is cor. ī glo. ma. qꝛ ſi
aliud diceremus eēt oppoſitū in obiecto. ſ. ꝙ eēt res
feudalis ⁊ alodialis ſimul ſi feudatari⁹ hēret directū.
Sʒ iſte due qualitates tanq̄ȝ ꝯrie non pn̄t ꝯcurrere ī
eodē ſubiecto. l. ſi ancillā. ff. ꝓ ſuo ⁊ qꝺ nō. in. l. claʒ
poſſidere. §. qui ad nūdinas. ff. de acqui. poſ. ī gl. fi.
magna. ſ. ī poſſeſſione qꝛ non pōt eē clādeſtina ⁊ uio
lēta ſimul qꝛ iſta ſe inuicē nō ꝯpaciunt̄ qꝛ ſūt qualita
tes ꝯrie que ſimul ſtare non pn̄t. l. ubi repugnātia ꝺ
regu. iur. l. ſiq̄s ante de acqui. re. poſ. ſʒ ad poſitōeʒ
unius ſequit̄ deſtructio alterius ut nō. ī. l. ſʒ ⁊ ſi pupil
lus. §. penul. ff. de īſtito. uidet̄ ergo ꝙ ſicut diſpō pa
terna ꝙ unus tm̄ filioꝝ hēat feudū non ualeret ī non
franco ne fieret preiudiciuʒ dn̄o ꝙ ꝓ pluribus uaſal.
hēat unuʒ tm̄ ſi de feu. fue. ꝯtrouer. c. oēs iūcto. d. c.
i. de ſucc. feudi ita nō ualeat in frāco qꝛ eadē rō cum
ēt in illo ſit dare uaſallagiū. Et ſicut in ēphiteota qui
hʒ utile tm̄ dn̄ium non pōt alienare ſine uolūtate dn̄i
l. fi. C. de iure emphi. ita nec talis uaſallus. Et qꝛ filij
nō cenſent̄ hēre feudū a patre maxie qn̄ ē antiquuʒ
ſʒ a genere ſuo ⁊ a ſuꝑioribus ꝓgenitoribus un̄ ſicut
delictū patris eis nō noceret. l. emācipatū ī fi. ff. de ſe
na. cū ibi nō. ⁊. l. adoptiuū. §. fi. ꝺ ī iuſ uo. ⁊. l. iij. ff.
de iterdic. ⁊ rele. ⁊ qꝺ nō. ci. ī. l. ij. C. de libe. ⁊ eoꝝ li
be. ita nec eius diſpō ne ſit ī ſua ptāte filijs feudū au
ferre ar. l. ne ī ptāte. ff. de arbi. Et qꝛ qꝺ alicui nō de
di ſʒ alius n̄ poſſū ſibi auferre. l. ſi arrogator. §. i. ī fi.
ff. de adop. de uul. ⁊ pu. ſʒ ſi plures. §. ī arrogato ⁊
ꝓ h qꝺ nō. bar. in. d. l. ut iuriſiurandi. §. ſi liberi de
ope. lib. in re ēphiteotica. ¶ Sʒ ī ꝯriū facit ꝙ immo
ēt ſi ſint terre feudales potuit pat̄ diſponere ꝙ prio
genitus tm̄ ſuccedat maxime ſi ſit francū ꝑ. l. ij. poſt
principiū. C. de ſcōis nup. ubi ī his que mulier fuit
ꝯſequuta a prio uiro ⁊ que tenet̄ reſeruare filijs p̄mi
mr̄imonij pōt eligere unū quē uult ⁊ alios excludere
⁊ lʒ illa lex corrigat̄ quātū ad illū caſum ꝑ auc̄. lucrū
hoc ibi poſitā non tn̄ corrigit̄ in rōe. Itē facit ꝓ iſta
ꝑte lex. i. in prin. ⁊ ꝑ totum. ff. de aſſignādis libertis
ubi lʒ ius pꝛonatus deſcendat in oēs liberos equa
liter. l. ut iuriſiurādi. §. ſi liberi ſup̄ alle. Attamē pōt
pater unū ex liberis ī illis p̄eligere ⁊ illud ſibi aſſigna
re ⁊ alios excludere. Itē ſi aliquis rogatus ē p⁹ mor
tē ſuā reliquere aliquā rē familie ul' ī familia pōt unū
ſolū de familia eligere. l. unū ex familia. ff. de le. ij. de
le. i. filiuſfamil'. §. penul. ibi ueꝝ ē eni ī familia reliq̄ſ
ſe lʒ uni reliquerit de le. iij. l. is qui cū plures. Et uꝛ̄
expreſſe determinare ſpecu. in ti. de loca. §. nunc ue
ro aliqua uerſi. lxxviij. ꝙ licet quis receperit ēphiteo
ſim pro ſe ⁊ filijs ſuis pōt unum ex illis in illa preeli
gere ⁊ alios excludere ⁊ in fine illius uerſi. dicit idem
fore dicēdum in feudo. Idē tenet bal. in auc̄. ſiquas
ruinas. C. de ſacroſan. ecc. in quarta ul' quinta colū.
Sed ad tex. in. c. i. de ſucceſ. feu. ubi dicit̄ non ualere
diſpōnē paternā in feudis pʒ reſponſio ex his que p̄
fati doctores notāt in locis preallegatis. Unde uide
tur dicendum ꝙ ſi dictum eorum ꝓcederet in emphi
teoſi non tamen in feudo cuius ē diuerſa natura ut
pʒ ex his que nō. ꝑ bar. in dicto. §. ſi liberi iuncto eo
qꝺ habetur in ti. an agna. uel filius. c. i. in uſi. feu.
Uel melius poteſt dici uolendo ꝯcordare dictuʒ ſpe.
cum illo tex. ꝙ in perſonam extranei n̄ pōt diſponē

feudatarius ut ĩ dicto tex. ſ3 ĩ pſonã unius ex filijs ſic
maxime qñ pro bono hoc facit ⁊ qñ ex hoc reſultat
utilitas publica ut ꝯtingit qñ eſt feudũ iuriſditõnale
ut ciuitatũ caſtrorũ uel terraꝝ q2 utilius eſt ſubditis
regi ꝑ unũ ꝙ per plures. ff. ḋ origi. iur. l. ij. §. nouiſ
ſime. vij. q. i. in apibus. Et propter diſcordias que in
ter pl'es ꝑſidẽtes poſſunt oriri rõe cõionis. ff. de le.
ij. l. cũ pr̃. §. dulciſſimis. unde ẽt ſi nõ eſſet hoc equũ
quia alij filij priuent̃ iure ſuo. ff. de his qui ſunt ſui
uel alie. iuris. l. ij. §. i. quia tamen eſt bonum pro
pter bonũ qḋ inde ſequit̃ ḋbet tollerari iuxta nõ. ff.
de iuſti. ⁊ iur. l. i. in p̃n. ĩ gl. que ĩcipit hic põt ĩtelligi
ad finẽ. et ꝓpter cõſuetudinẽ que ſolet eſſe in dñijs
terrarũ ut primogenitus ſuccedat ar. l. uẽditor. §. ſi
cõſtat cõia ꝑdi. ⁊ nõ. ĩ. d. l. ii. §. i. de his que ſunt ſui
uel alie. iur. ĩ glo. Nã frequẽter cõtingit ꝙ quis priua
tur iure ſuo ſine culpa ſua nõ tñ ſine cã de ꝑuil'. c. an
tiqua. et ibi nõ. ĩ gl. ꝑ di. de re. iuris ſine culpa. Itẽ
facit pro iſta ꝑte q2 non eſt uerum ꝙ delictum p̃ris
ñ noceat filijs in feudo imo etiã ſi ſit auitũ nocet ſiue
ſit ꝯmiſſũ ĩ dñ3 ⁊ tũc nõ ſolũ filijs ſed agnatis nocet
q2 reuertit̃ ad dñ3. ut ĩ ti. que fuit pria cã bñ. amit. §.
deniq3 ĩ uſib⁹ feu. ſiue ñ ꝯ̃ dñm ⁊ tũc nocet filijs non
agnatis ſi erat ãtiquũ. ut ĩ ti. ſi de feu. fue. ꝯtrouer. c.
ſi uaſallus culpã ⁊ ſi uaſallus feudo priuet̃ cui defe.
c. i. ⁊ utrobiq3 nõ. et hoc ſi fuit ꝯceſſũ ſimpl'r quo ca
ſu de ſui natura trãſit ad deſcẽdẽtes q̇ cẽſent̃ hẽre a
p̃re. ut ĩ. c. i. §. cũ uero corradus qui feu. da. poſ. Se
cus ſi accepit ꝓ ſe ⁊ ſuis filijs uel deſcẽdẽtib⁹ q2 tũc fi
lij hẽnt iure ſuo queſito ex tali ꝯ̃ctu tanꝙ̃ facto ipſoꝝ
noĩe iõ tũc delictũ p̃ris eis ñ nocet ut uoluit pe. ⁊ ci.
ĩ. l. ij. C. de liber. ⁊ eoꝝ libe. qḋ bar. dicit eẽ ueꝝ eo ca
ſu quo deliquit ñ ꝯ̃ dñm al's indiſtĩcte nocet filijs ut
ipſe nõ. limitãdo dictũ pe. ⁊ ci. ĩ. l. iij. ff. de inĩdic. ⁊ re
le. Cũ igit̃ ĩ cãu nr̃o nõ appꝫat de iueſtitura ⁊ ꝑ ꝯſe
quẽs nec de forma ⁊ qualitate eius an fuerit ꝯceſſum
ſimpl'r uel ꝓ ſe ⁊ ſuis deſcendẽtibus. Et poſſibile ẽ ꝙ
fuit facta ꝯceſſio primo mõ quo caſu indiſtĩcte delictũ
iſtius primi teſtõris potuiſſet filijs preiudicare ut in
textibus ⁊ auctoritatibus ſupra allegatis ſequitur ꝙ
multo fortius ipſius patris diſpõ debuit poſſe preiu
dicare q2 delictum ẽ odioſum diſpõ fauorabilis ⁊ uti
lis ar. l. cũ q̇dã. ff. de libe. ⁊ poſthu. Itẽ cũ ñ appꝫat
de iueſtitura expreſſa reſultat tacita experiẽtia ſũmo
rũ pontificũ a quib⁹ cenſent̃ hũiſſe ut in. c. i. de ꝯſue.
rec. feu. ⁊ ar. ff. de exerci. l. i. §. magiſtrũ aũt ⁊. ff. qḋ
cũ eo. l. titian⁹. tal' ergo reſultat tacita iueſtitura qua
lis fuit paciẽtia ar. l. i. §. iul. ff. de itine. actuq3 ꝑ̃ua. ⁊
qḋ ibi nõ. bar. ĩ auc. qui rẽ ĩ ſi. C. de ſacroſanc. ec. ⁊
glo. ĩ cle. ſepe de uerbo. ſigni. circa finẽ que ĩcipit ur̃
per plurale ſed ipſi paſſi ſũt ut diſpõ teſtõris ſeruare
tur ꝑ ãnos. xl. ⁊ ultra q2 ut dr̃ publice ⁊ palã ſeruata
g° ur̃ fuiſſe facta ꝯceſſio cũ illa ptãte ut poſſet diſpõe
re qḋ in ſolũ primogenitũ trãſiret. Preterea ex obſer
uãtia tanti tẽporis reſultat ꝯſuetudo ꝑ̃ſcripta q2 non
ẽ a iure probata nec iniqua nec irratõnabil' imo util'
⁊ in bona rõne ⁊ publico bono illarũ terrarũ funda
ta ⁊ ſic ſufficere debuit uel longũ tp̃s. l. diuturna. ff.
de legi. ul' xxx. an. de iure ciuili ut nõ. glo. ĩ. l. de qui
bus. e. ti. ⁊. C. de agri. ⁊ cenſi. l. dñi prediorũ uel xl.
ḋ iure cãonico iuxta nõ. in. c. ſi. de ꝯſue. ꝑ doc. ⁊. e. ti.
c. ſi. li. vi. ꝑ gl. Nec obſtat. c. ſuꝑ q̇buſdã. §. ꝑ̃terea de
u̇bo. ſig. q2 ibi loquit̃ ĩ his que ſũt exꝑ̃ſſe a iure repro
bata ⁊ iniquitatẽ ꝯtinẽt uñ requirit̃ tm̃ tp̃s cui⁹ ꝯtra
rij memoria non exiſtat. l. hoc iur̃. §. ductus aque ḋ

aqua quoti. ⁊ eſti. Itẽ non obſtat ꝙ̃ poſtea pater ⁊
patru⁹ iſtoꝝ poſuerũt ãbo ſimul officiales ñ aũt prio
genitus ſolus q2 nõ cenſet̃ priogenitus ꝑ hoc renun
ciaſſe iuri ſibi queſito tã ex teſtõ illius ãtiqui ꝙ̃ ex ob
ſeruãtia ⁊ ꝯſuetudie cũ ĩ dubio nõ cẽſeat̃ q̇s uelle ſuo
iuri renũciare ſi alia ꝯiectura põt hẽri. l. cũ de ĩdebi
to. ff. de ꝓba. ⁊. l. ſicut. §. ñ ur̃ qui. mo. pig. ul' hipo.
ſol. S3 hic põt ꝯiecturari ꝙ ipſe priogenit⁹ iure fami
liaritatis fraternitat̨ ⁊ domeſticitatis hoc fecerit ⁊ de
gratia ſeu ꝑ̃cario potius ꝙ̃ ex debito. Et ad ſignificã
dũ bonã ꝯcordiã que erat int̃ eos ⁊ ſic poſitio officia
liũ cenſet̃ potius fuiſſe facta a ſolo priogenito cui com
petebat ius ⁊ ptãs eos ponẽdi tñ de ꝯſenſu ⁊ uolũta
te ⁊ bñplacito fratris ſecũdogeniti ꝙ̃ cẽſeat̃ facta fuiſ
ſe ab utroq3 tanꝙ̃ uterq3 ius ⁊ ptãtẽ ponẽdi haberẽ
ar. ff. de acqui. poſ. l. qui iure familiaritatis quib⁹ mo
dis uſufruc. amit. l. ſi mulieri uſus domus q2 cũ tã ex
diſpõe dicti teſti ꝙ̃ ex obſeruãtia lõgiſſimi tp̃is ptãs
ponẽdi officiales ⁊ dominãdi dictis terris pertineret
ad primogenitũ ille qui uult dicere ꝙ ab hoc iure fue
rit receſſũ ꝑ hoc ꝙ ſecũdogenit⁹ ſimul cũ primoge
nito poſuerit officiales h3 neceſſe ꝓbare ꝙ ſcḋogeni
tus fecerit hoc iure ſuo ⁊ ex debito. Et ꝓ iure ſibi cõ
petente nõ ex grã. l. ſi. ff. quẽadmo. ſerui. amit. l. i. §.
ariſto. ff. de aqua quoti. ⁊ eſti. Et ꝙ priogenit⁹ h̃ ſci
uerit ſc3 ꝙ ſecũdogenitus hoc facere uoluerit iure ſuo
⁊ ex debito nõ de grã cũ preſumptões ſint ꝙ prioge
nitus poti⁹ de gratia ipm admiſerit ꝙ̃ ex debito. Et
hoc p3 ex plene ⁊ pulchre notatis ꝑ Inn. ĩ. c. bone el
grãde de poſtu. prela. poſt principiũ ſuꝑ uerbo requi
ſitis ĩ gl. que ĩcipit querit̃ cũ lex dicat ⁊c̃. ubi dicit ꝙ re
quirit̃ ꝙ dixerit hoc expreſſe ego facio hoc iure meo
uel ꝙ fecerit ꝯ̃ expreſſã ꝓhibitõẽ qñ ſubſunt alie cõ
iecture ĩ ꝯ̃riũ ⁊ ad idẽ ꝙ ipe nõ. ĩ. c. cũ eccl'ia de cauſa
poſſ. ⁊ ꝓprie. ſuꝑ uerbo affuiſſe ĩ fine gl. ubi dicit ꝙ
ſi aliquis ĩ domo alterius mille uicib⁹ prãderet ul' ho
ſpitaret̃ nõ acquireret ius uel quaſi poſſeſſionẽ hoc
faciẽdi q2 nõ ẽ uериſil'e ꝙ hoc fecerit iure ſuo ⁊ ꝙ ille ĩ
cuius domo hoc fecerit fuerit paſſus ꝙ hoc fecerit tã
ꝙ̃ utens iure ſuo niſi ꝓbet̃ expreſſe ꝙ tanꝙ̃ ex debi
to petebat ⁊ utebat̃ ſ3 potius rõe familiaritatis ⁊ ami
citie uel domeſticitat̨ cenſet̃ ille feciſſe ⁊ al'r paſſus fuiſ
ſe ita ⁊ hic rõe fraternitat' ⁊ ex cãis ſupra dictis cũ ſe
cũdogenitus ſciret ſe ius ñ hẽre ut. d. l. i. §. ariſto. ff.
de aqua quo. ⁊ eſti. Et ꝓ hoc ẽt q2 ꝓut dicit̃ ſemꝑ ꝑ̃
mogenitus retinuit dignitatẽ ⁊ prioritatẽ ⁊ reuerẽtiã
⁊ dñatum. uñ poſito ꝙ nõ ad plenũ fuerit uſus dña
tu qñ fratrẽ ſuũ admiſit ſecũ ĩ ponẽdo officiales. tñ cẽ
ſet̃ retinuiſſe oĩa iura ſuꝑioritatis exercẽdo ẽt unum
cũ ſciret illa ſibi ꝯpetere. ff. quib⁹ modis uſufru. amit.
l. is qui uſũfructũ ⁊ qḋ nõ. Inn. de capel. mo. dilect⁹
ſuꝑ uerbo poſſeſſoriũ ⁊ qḋ nõ. de cẽſi. c. olim ⁊ ꝑ ci.
C. de ꝑ̃ſ. xxx. an. cum notiſſimi. §. ĩ his ⁊ bar. ff. de
aqua plu. arcẽ. ſi prius ĩ p̃n. in ſpe. de loca. §. nũc ali
qua uerſi. xlij. de ꝑ̃ſcrip. uerſi. quid ſi cũ deberẽ de iu
riſdi. om. iudi. §. i. uerſi. illud ẽt circa ſi. §. Et h̃ dcã
ſint de primo pũcto ſeu dubio ¶ Suꝑ ſcḋo uero du
bio utrũ ſuꝑ iſta cã ꝯtra dictũ titiũ poterit adiri ſena
tor urbis. Breuius loquẽdo ſi dicam⁹ dictas terras te
neri in feudũ ab eccleſia romana nulli dubiũ ꝙ non
ſ3 ipſe papa dñs feudi erat adeũdus ut ĩ. l. ĩperialẽ
§. penul. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ fe. ⁊ in. c. ceteꝝ de iudi.
de fo. ꝯpe. ueꝝ cũ ibi plene nõ. q2 dicta dña telda cũ
ueniat ex ꝑſona filioꝝ uenit ut feudataria. Et ſic uer
tit̃ qḋ ĩter plures uaſallos ſeu feudatarios ergo ⁊c̃.
ut dictis

at dictis iuribus. Si uero dicamus non presumi eas
teneri i feudū ꝓpter id quod nō.bo. i locis supra al
legatis circa pncipiū pcedēti articuli tūc adhuc uidet
ꝙ papa fuerit adeūdus ꝛ nō senator. Si ita ē ut asse
rit ꝙ sit i territorio subiecto romane ecclie imediate
ꝛ ñ populo romano mediāte. Cū ꝛ ipse populus ro
manus subditus sit ꝛ ēt urbs ipsa p donatōnē ꝯstāti
ni ut nō.gl.i.l.i.§.cū urbē.ff.de offi.pfe.urbis ꝛ hoc
p expressā detminatōez specu.i ti.de iurisdi.om.iu.
§.i.uersi.magis ibi ꝛ ē argumētū ꝙ quicquid ē i re
gno uel comitatu aliquo sit ӡ iurisd.regis uel comitis
per illū.§.cum urbē. In ꝯtrariuӡ qꝛ posito ꝙ ita sit
tamen qꝛ dictus titus dicit eē ciuis romanus saltem
rōne originis uel domicilij uidet potuisse adhuc tra
hi corā senatore. Nā actio realis lӡ possit moueri i lo
co ubi ē res. et coraӡ iudice illi⁹ loci pōt ēt moueri co
rā iudice domicilij uel originis.§.fi.C. ubi i rē actio
lӡ snia p eū lata nō possit mitti executōi p eū sӡ per iu
dicē loci ubi res ē. Ad lrās tñ ipsius.ff.de re iudi.l.
a diuo pio.§.sniaӡ rome dictā.C.de iudicijs ꝓperā
dum.§.finaūt reus de fo.ꝯpe.postulasti. Breuit pri
mā partē puto ueriorē ꝙ papa fuerit adeūdus ꝛ ꝙ i
titus nō debeat trahi corā senatore pluribus rōib⁹.
Prima qꝛ cū reuocet i dubiū utrū iste terre teneant
i feudū ab ecclia uel nō. Et prio casu senator nō eēt
iudex ꝯpetēs ut i iuribus supra allegatis sӡ papa. In
secūdo uero cāu nō solū senator eēt iudex rōe origis
ꝛ domicilij. Sӡ ēt papa tanꝙ priceps ꝛ cui subest ro
ma ꝛ romani ciues ꝛ a quo senator hӡ iurisditioneӡ
ut i.c.fundamēta de ele.li.vi. Dico ꝙ in re dubia dӡ
eligi illa uia p quā satisfit utriqӡ casui.ff.de ritu nup.
l.adoptiuus.§.fi.in fi.ibi sed in re dubia ꝛc. Et hoc
nō.bal.p illū tex.i.l.bonoꝝ.C.qui admit.i bo.pos.
ꝓ quo extra de spon.c.iuuenis iuxta illud tene certū
et relinque incertū ӡ peni.dis.vij baptizatus ӡ ho
mici.ad audiētiā xiiij.di. sicut qꝛ sic faciēdo utriqӡ ca
sui satisfit igit ꝛc.ff.que i frau.credi.l.ex his i fi. Sӡ
si litiget corā papa satisfit utriqӡ casui qꝛ i quolibӡ ca
su reperiet eē iudex ꝯpetēs non sic i senatore igit eli
gēda ē uia p quā iudiciū nō reddat elusoriū.ff.de iu
di.si pretor circa principiū ne quid in loco publico.l.
fi. Et ꝓ hoc bene facit.c.si a subdelegato de offi.del.
li.vi.ubi in dubio dӡ appellari ad papā de cuius iu
risdi.nō dubitat non aūt ad subdelegātē qui iurisdi
tioneӡ negat habere posito ꝙ negatio possit eē calū
niosa. et ꝙ reuera iurisditionē hēret. Sӡ in dubio
ē eligēda iurisditio idubitata ut ibi pӡ ita ꝛ hic. Secū
da rō ē quia ꝛ si ꝓ ꝯstanti poneret ꝙ iste terre non
dicerent teneri in feudū quo ad ipsa corpora locoruӡ
negari tamen non pōt quin iurisditionē quā habent
domini prefati in hoies eis subditos dicātur habere
ab ecclesia i cuius solo ꝛ territorio ille terre sunt eo qꝛ
iurisditio non pōt haberi iure priuato. Sed publico
ut pӡ in.l.i.§. huius studij.ff.de iusti. ꝛ iur.ubi dici
tur ꝙ ius publicum ꝯsistit in magistratibus qō ē rōe
iurisditōis ꝛ pӡ i diffinitōe iurisditiōis qꝛ ē ptās ӡ pu
blico itroducta ut nō.i.l.i.ff.de iuris.om iu. ꝛ i auc.
de defen.ciui.§.iusiurādū per glo.magnaӡ circa me
dium ꝛ ius publicum originaliter ꝯsistit in principe ꝛ
sic in iperatore ꝛ nūc in papa qui successit iperatori i
illo iure unde ipe creat ordinarios ppetuos ꝛ tēpora
les in terris sue iurisditionis. Et omnis iurisditio infe
riorum tanꝙ minus plena deriuatur a sua tanꝙ ple
nissima ꝛ tanꝙ a radice. Et ab illo recognoscitur ut
colligit ex.l.i.in prin.ff.de offi.eius cui man.ē iuris.

in prin. Et qō plene nō.in.l.et qꝛ de iurisdi.om.iu.
et in spe.e.ti.circa prin. Igit de tali iurisdi.sup homi
nes liberos ad quē pertineat an ad dictum titum so
lum an ēt ad alios nullus alius debet posse cognosce
re ꝙ papa ad quem originaliter ptinet ne sibi fiat in
illa preiudiciū sicut ꝛ de rebus corporalibus feudali
bus ne fiat preiudiciū dño ut i iuribus supra allegati
ꝛ quod nō.i.l.i.§.ꝛ post operis.ff.de ope.no.nun.
p bar.qꝛ eadē ē rō ne cogat habere aliū in magistra
tū ꝙ uelit sicut ꝛ dñs aliū uasallū ut in usi.feu.ti.de
duobus fra.de nouo bñ.iuesti.c.ij. Et ꝙ ista possint
simul stare ꝙ corpora locoꝝ teneāt iure priuato nec
recognoscant ab aliquo supiore in feudū sed sint al
lodialia iurisditō uero iure publico ꝛ teneatur ꝛ reco
gnoscat in feudū pōt patere ex nō.per Inno.i.c.ue
rum de iudi.ante fi.ubi facit differentiā inter feudum
rerum ꝛ feudum iurisditionis. Tertia rō est qꝛ et si
pdcā cessaret qꝛ nec loca nec iurisditō recognosceret
a papa negari tamē nō pōt quin papa sit iudex ꝯpe
tens duplici rōne.s.tā rei de qua agit ꝙ ēt originis ꝛ
domicilij. Et nulli dubiū ꝙ plura uincula fortiora sūt
ꝙ unū ꝛ plures rōnes uincūt unā.C.de adop.cum
in adoptiuis.§.si uero pat.nālis.ff.de le.iij.l.re cō
iuncti.§.prefertur de q̄stio.l.siquis uiduā ӡ iudicijs.
l.ij.§.oēs ubi plene probatur ad nrm ꝓpositū ut ibi
nō.in glo.i.C.de rap.uir.l.i.post prin.extra ӡ treu.
ꝛ pace.c.i. Igitur papa ē adeundus marie aūt h ꝓ
cedit qꝛ frustra fit per plura qō pōt fieri per pauciora
ꝛ frustra fit per circuitū qō recta uia fieri pōt.l.dñs te
stamēto de condi.indebi.l.cum fundus.§.seruū tuū
ff.si certuӡ pe. Sed si aditur papa ipemet poterit su
aӡ sniaӡ executōi mādare ñ sic senator ut.s̄.dixi. Et
papa ita ӡ facili pōt adiri cū sit rome sicut senator g⁹
ꝛc.ff.ӡ dam.ifec.l.iiij §.si tā uicinū. Nec ob.pdcis ꝙ
dꝛ ӡ opidāis ꝙ ꝯsueuerūt ꝯueiri corā senatore qꝛ ista
ꝯsuetudo nō extēdit ad alias psonas iuxta nō. per
Inno.i.c.dilecto de offi.archi.i glo.magna. Et in
c.dilect⁹ de capel.mo.ꝛ per ci.i.l.i.i fi.C.de emā.li
be.facit ꝙ nō.bar.i.l.i.§.siqs h iterdicto.ff.ӡ itine.
actuqӡ pua.ꝛ gl.i.c.cū ꝯtigat ӡ decis. ¶ Sup tertio
uero dubio de libello porrecto p dictā dñam teldam
sup diuisione dictaꝝ terrarū ꝙ nō ꝓcedat ondit sic.
Nam aut ipsa fatetur dictas terras non esse feuda
les ad hoc ut possit agere coram senatore qō est sibi
necessariuӡ ad fundādā iurisditionē aut dicit esse feu
dales qō est sibi necessariuӡ pro uictoria consequen
da qꝛ si nō sunt feudales potuit ille progenitor iporū
ordinare in suo testamēto ꝙ solus priogenitus succe
dat ꝛ sic titus deberet obtinere qꝛ terre ñ essent cōes
sed solius titi. Sic ergo uidet ꝙ in omnē euentū ista
dña se excludat qꝛ si dicat hoc scḿ scӡ ꝙ sint feudales
excludit se ab ingressu iudicij pp incōpetentiā iurisdi
tōis dñi senatoris si dicit primum scӡ ꝙ nō sint fauda
les excludit se a fine ꝛ a uictoria ꝯsequēda.ꝛ sic cum
in omneӡ euentuӡ ipa necesse habet succūbere qꝛ ne
cesse habet alterum de his duobus dicere nō est ne
cesse declarari qō istoruӡ uerum sit sed tāꝙ calūniose
petens sit repellenda ar.ff.ӡ libe.ꝛ posthu.l.gallus
§.si eius in fi.de acqui.heredi.l.ꝙ si dubitet iunctis
his que notant p Inn.i.c.ꝯstitutus ӡ filijs psbi. Itē
si dicat terras nō esse faudales se excludit ab alio ca
pite qꝛ petit diuisioneӡ a tito qui possidet ꝛ negat ter
ras esse cōes ꝛ eas dicit ad se insolidū ptinere neces
se ergo fuit prius agere rei uendicatiōe uel petitione
hereditatis.ꝛ petere declarare terras esse cōes ꝛ agē

do cōi diui. anteꝗ̄ hoc fiat obſtat ſibi exceptio ne pre iudiciū fiat iudicio ꝓprietatis q2 nō dȝ peti diuiſio ꝑ illū q̄ nō poſſidet ab eo q̄ poſſidet ⁊ cōionē negat an teꝗ̄ ꝯſtat ď ꝓprietate. ff. de excep. l. fundi i fi. fami. her. l. i. ⁊ ibi nō. i gl. que icipit recte ageres i fi. et. l. ſi id qď. Nec obſtat ꝙ dicta dn̄a egit iudicio ꝓprieta͂ꝭ ꝯ̄ ancelinū ⁊ obtinuit ꝓ ſe ſn̄iam q2 illud iudicium ⁊ ſn̄ia nō nocet tito nō citato ut dicit̃ ⁊ quia dicto ance lino nullam cām hēbat nec eius ius a iure dicti anceli ni depēdebat. l. ſi deſerta. C. ſi ꝑꝑ pu. pē. ⁊ qď nō. i l. in cāe la pr̄ia. §. interdū. ff. de mino. ⁊ i. c. int̃ quatu or de maio. ⁊ obe. ⁊. l. pōponius. §. ſi is q̄ ꝓ̄cario i fi. gl. magne. ff. de acqui. poſ. In iudicio aūt ꝓprieta͂ꝭ nō pōt obtinere corā ſenatore q2 neceſſe hȝ dicere ꝙ nō ſint feudales. Alʼs ſenator non eēt ꝯpetens iudex ⁊ hoc dicendo clarum ē ꝙ fratres titi ſecundogeniti nullam portionē habebāt in iſtis terris ergo nec iſta domina que uenit ex ꝑſona unius ex filijs ⁊ hoc pro pter diſpoſitionē primi teſtatoris que adhuc durat ut ſupra probaui. Item teſtator prohibuit eas alienari in extraneas ꝑſonas ⁊ heredis iſtitutio cenſet̃ aliena tio. l. peto. §. fratre. ff. de lega. ij. Si uero dicat iſtas terras eſſe feudales ad infringēduȝ iudiciū teſtatoris tūc ex alio capᵗᵉ ſe excludit nō ſolū ꝓpt̃ icōpetētiaȝ iuriſditionis ſcȝ ex eo q2 feudū nō trāſit ad feminas etiā que ſint de genere ⁊ deſcēdētibus feudatarij quo uſqȝ eſt aliq̄s maſculus ex eo uel ex genere ſuo etiā ſi fuerit ꝯceſſuȝ ꝓ maſculʼ ⁊ feminis ut i. c. i. de eo q̄ ſibi ⁊ here. ſuis maſculis ⁊ femis ut in. c. i. §. i. de ſucceſ. feu. multominus ad extraneas feminas ut i caſu nr̄o cuȝ extent maſculi. Sȝ ſi nō apparet receptū ꝓ femi nis nullo mō femine admittunt̃ ut i. c. i. §. h aūt no tandū in ti. q̄ feu. da. poſ. ex q̄bus patet ꝙ quocūqȝ ſe uertat dicta dn̄a telda neceſſe hȝ ſuccūbere ergo li bellus tāꝗ̄ calūnioſus ē lacerādus. ⁊ poſito ꝙ ſuper ip̄o ꝓcederetur debet ꝯ̄ ipſaȝ ferri ſn̄ia. Similiter ⁊ rōne ineptitudinis debet reici q2 iuriſditio tāꝗ̄ ius in corporale n̄ diuidit̃. l. arbor. §. fi. ff. cōi diui. niſi ꝗ̄tū ad ꝯmoditatē. l. lucio. ff. ď aq̄ quoti. ⁊ eſti. ⁊ qď nō. bar. in. l. iter tutores i fi. ff. de admi. tuto. Nec ip̄e ter re debent diuidi ꝑ quotas ꝓut per aduocatuȝ titi fuit ſuper hoc ſolēniter allegatum. ¶ Super quarto ďo dubio ꝙ p̄fatus titus habeat iuſtam cām ipediendi executōnē ſn̄ie late cōtra ancelinū ēt i parte ancelini preſuppoſito ꝙ hēat partē ꝑꝑ hoc ne cogatur hr̄e ſo ciū ſibi nō acceptū ⁊ cū quo uериſilr habeat rixari. ē tex. expreſſus i. l. ſi ꝯuenerit. i fi. ff. ꝓ ſocio. i prima cartha tituli ⁊ qď ibi nō. bar. qui dicit per illū tex. iſtā fore iuſtā cām prouocādi ad diuiſionē ēt illis qui pro uocare regʳ nō pn̄t ut pupillis ⁊ prohibitis alienare ff. de rebꝰ eoꝝ. l. ſi pupillorum in pri. Ergo fortius ē iuxta cā ipſuȝ nō recipiēdi iuxta illud. Turpius eicit̃ ꝗ̄ nō admittat̃ hoſpes ar. l. pr̄e furioſo cū ibi nō. ff. de his qui ſūt ſui uel alie. iuris ſed cum nouerca pre ſumptio eſt ꝙ debeat rixari. l. iij. ff. de ioffi. teſtamē to. Itē hēt iuſtā cām ex alio. ſ. ꝑꝑ ꝯuentionē quam hȝ cū ancelino ꝙ neuter poſſit alterum infra certum tempus ad diuiſionem prouocare. Nam talis ꝯuētio ualet ⁊ ſic ip̄i ancelino petēti ante lapſuȝ temporis di uiſionem ſine iuſta cā obſtaret exceptio ex dicta con uentione ita ⁊ ei qui cauſam habet ab illo ut eſt cāus in. l. idemqȝ in fi. ff. pro ſocio que ſequitur poſt illam l. ſi conuenerit. Sed iſta domina uidetur hēre cauſā ab ancelino q2 nititur ex ſn̄ia quam obtinuit contra eum ut probatur i. l. pōponiꝰ. §. ſi iuſſu. ff. ď acqui. poſ. ubi pōt quis uti acceſſiōe ex ꝑſona illius ꝯ̄ queȝ obtinuit ſn̄iaȝ ēt i reali. Et tn̄ ꝯſtat ꝙ acceſſione q̄s nō utit̃ niſi ex ꝑſona illius a quo cāȝ hȝ. e. l. pōponi us. §. ex facto ⁊ ibi nō. i ultima gl. Igit̃ obſtat dicte dn̄e exceptio que obſtabat ei a quo cām hūit. i. dicto ancelino ꝯ̄ quē obtinuit ſn̄iam poſt factā dictam con uentionē. l. ſi ſuperatus i fi. ff. de pigno. ⁊ quod nō. C. e. l. preſes i gl. Eſt etiam iuſta cā ipediendi execu. ſi offert ſe paratū incōtinēti ꝓbari q2 illa nulluȝ ius habet et ꝙ dn̄ium iſtaꝝ terraꝝ ad ſe ſolū titum perti net uirtute teſtamēti ⁊ de facto oſtēdit et ex quo fūda tur ſua itentio. Nā ēt ſūmaria iudicia differunt̃ qn̄ ta lis exceptio opponit̃ ⁊ in ꝓmptu offert̃ probatio. l. a diuo pio. §. ſi ſuꝑ rebus. ff. de re iudi. ⁊. ff. ut i poſſ. lega. ſi is a quo i fi. C. de edi. di. adri. tol. l. ij. Prete rea doc. dicunt ꝙ tertius pōt ipedire executionē fieri quādo pretēdit intereē q2 dānificat̃ ex executōē. ſecus ſi nō dānificat̃ ut nō. bar. i. l. penul. ff. de peti. here. ad trebel. l. ita tn̄. §. quotiēs. ⁊ illud qď allegat̃ ſecun dum Ian. in. c. ueniēs de teſti. de poſſeſſione uacan te uel nō uacāte gratia exempli ponit̃ quod regulam nō artat. l. dāni infecti i fi. ff. de dā. infec. l. regula i fi. de iur. ⁊ fac. igno. unde ēt ſi ſn̄ia lata ſit ſuper recuꝰ poſſeſſio nō ſit uacans adhuc erit idē ſi tertius inter eſſe pretēdat ēt ſi ſolus uictus poſſidereȝ ut ſi uincens eēt potentior cum quo ille tertius difficilius litigaret uel ſi nō preſtaret cautionē ď defendendo uictū ꝯtra illum tertiū fortius ergo ſi nō inſoliduȝ poſſidebat ui ctus ſed ſimul cū illo tertio ut i cāu noſtro. ¶ Super ultimo ꝯcernēte merita cauſe pȝ reſpōſio ex his que ſupra dixi. Nā preſuppoſito ꝙ iſte terre ſint feudales claꝝ ē ꝙ femina non pōt in eis ſuccedere maxime ex tantibus maſculis. Unde etiā ſi ille defunctus agno uiſſet hereditatem ſui patris. Et etiā dictū feudū nō tranſmiſiſſet ad matrē q2 nec ad filiā ꝓpriaȝ. Sed ſi non ſunt feudales excludit̃ dicta mater ꝓpter nō pe titum tutorem infra annū ut in iuribus uulgaribus. Et ex eo q2 uidet̃ colluſiſſe cum filio tam rōne ꝯiun ctionis perſonaruȝ. l. ſi ꝑluſorio in prin. ff. de app. et quod nō. bar. in. l. poſt ꝯ̄ctum. ff. de dona. ꝗ̄ ex eo q2 claȝ. i. nō citato tito litigauit cū ancelino ar. l. fi. ff. de ritu nup. ⁊ i. c. i. ut eccle. bene. Itē ex eo q2 anceli nus nullā fecit defenſionē ſȝ ꝑmiſit ſe uinci ⁊ fuit con feſſus intentiōeȝ matris ergo ⁊c̄. ar. l. qui repudiātis in fi. et. l. ſi ſuſpecta in prin. ff. de ioffi. teſta. ⁊ ſic fecit ancelinus ꝯ̄ ꝯuentionē factā cū tito de nō diuidēdo. Et ꝯtra ꝓhibitionē factā in teſtamēto unde uidet̃ in cidiſſe ⁊ icurriſſe penas ꝯtentas i eis. Laus Deo.

¶ In reſtitutōe fideicōmiſſi nō uenit id qď ad here dē nō ut heredē ꝑuenit ⁊ an heres n̄ ꝯficiēs iuētariū ꝑdat trebellianicā. ⁊ ꝑ que uerba itelligat̃ ꝓhibita ip ſa trebellianica ⁊ an heres pupilli grauari poſſit reſti tuere bona pupilli decedentis poſt pupillareȝ etatē. Et heres non conficiēs iuentarium licet teneatur ad legata ultra uires tn̄ pōt deducere debituȝ ꝓprium.

clxiiij.

¶ In chriſti nomine amen.

Uiſa facti narratione ſatis longa reſpondebo ſingu lis dubijs per ordinē. Et ad primum dico ſine dubio ꝙ rata dotis materne que obuenit rudolfo uenit de trahenda de dicto fideicōmiſſo qm̄ in fideicommiſſo uniuerſali non ueniunt bona propria grauati. ff. de uul. ⁊ pupil. l. coheredi. §. cum filie uerſi. nec fideicō miſſo

missõ. sꝫ dos mr̃na ẽ de ꝓprijs bõis grauati igit̃ ꝛc.
Nec obstat ꝙ actio de dote ẽ ɔfusa ꝑ aditionẽ heredi
tatis nõ ɔfecto inuẽtario. l. fi. §. in ɔputatõe. C. ď iu
re deli. a ɔ̃trario sensu q2 dico ꝙ istud erat ẽt iure ueteri
q2 ante illã. l. creditor succedebat debitori. C. ď pac.
l. debitori ꝛ tñ poterat deducere debitũ aduersus fidei
cõmissariũ uniuersalẽ ut. l. debitori. ff. ad trebel. ꝛ ẽt
aduersus legatarios ꝑticulares. l. ĩponẽda. ꝛ. l. irritũ
C. ad. l. falci. q2 illis nõ tenebat̃ ultra uires heredita
rias. ff. ad trebel. l. i. §. si is qui cccc. uersi. ꝛ mihi ui
detur. C. de lega. l. si uniuerse. Sꝫ aduersus credito
res hereditarios non q2 illis tenebat̃ ultra uires he
reditarias. C. ď iure deli. l. si te bõis. ff. solu. matri. l.
q̃ dotis. Hodie uero si ɔfectũ ẽ iuẽtariũ siľr ɔfundũt̃
ipso iure sed ĩ effectu quãtũ ad hoc ut possit deducere
ẽt aduersus creditores nõ censent̃ ɔfuse q2 nõ tenet̃
illis ultra uires hereditarias ut ĩ. d. §. ĩ ɔputatõe. Sꝫ
si nõ ẽ ɔfectũ inuẽtariũ tunc q2 hodie tenet̃ nõ solũ
creditoribus ultra uires hereditarias sꝫ legatarijs ẽt
ut ĩ auc̃. de heredi. ꝛ falci. §. si uero nõ fecerit. et no
tat̃ i. l. fi. §. fi. de iure deli. aduersus neutros põt de
ducẽ sꝫ fideicõmissario uniuersali ñ tenet̃ ultra uires
hereditarias ẽt hodie nõ ɔfecto iuentario q2 ĩ illo ñ
uenit nisi ip̃a hereditas ꝛ ea que ĩ ipsa sũt cũ debitis
ꝛ creditis nulla facta deductiõe oneꝝ. Igit̃ nõ nocet
omissio iuentarij quo minus ꝓpriũ debitũ lꝫ sit cõfu
sũ deducere possit sicut iure ueteri poterat deducere
ut dicta. l. debitor. Cõclusio ẽ ergo ꝙ qñ creditor suc
cedit debitori tã oliꝫ q̃ꝫ hodie ɔfecto ꝛ nõ ɔfecto iuen
tario ɔfundit̃ actio ipso iure q2 si nõ ɔfunderet̃ eẽt di
cere ꝙ creditor eẽt obligat⁹ sibiip̃i qď eẽ nõ põt. ut. l.
frater a fratre ꝛ ibi plene nõ. ĩ fi. prime gl. magne. ff.
de ɔdi. ĩdebi. Sꝫ si querit̃ an ɔfũdant̃ cũ effectu quã
tũ ad hoc ut deducere uel retinere ñ possit. est disti
guendũ int̃ iura uetera ꝛ noua uel nouissima. De iu
re ueteri ffoꝝ. aduersus fideicõmissariũ uniuersalẽ et
ẽt legatarios ďducebat q2 eis nõ tenebat̃ ultra uires
hereditarias aduersus uero creditores ñ q2 eis bene
tenebat̃ ultra uires. Hodie uero si ɔfectũ ẽ inuẽtariũ
aduersus oẽs deducit q2 nullus tenet̃ ultra uires. l.
fi. §. ẽt si prefatã. Si uero non ẽ ɔfectũ tũc aduersus
creditores idẽ hodie ꝙ oliꝫ aduersus legatarios ꝑti
culares aliud hodie q̃ꝫ oliꝫ q2 hodie tenet̃ eis ultra ui
res oliꝫ non. Aduersus uero fideicõmissariũ uniuer
salẽ siľr idẽ hodie qď oliꝫ q2 sicut oliꝫ nõ tenebat̃ ei ul
tra uires ita nec hodie ꝛ sic põt deducere. Et si dicat̃
quare aliud ĩ fideicõmisso uniuersali q̃ꝫ ĩ singularib⁹.
Respondet̃ q2 singularia relicta pñt fieri ultra uires
heredi. q2 non fiũt de ipsa hereditate sꝫ de alijs reb⁹
nã qui hꝫ centũ in bonis põt legare ducẽta sꝫ fideicõ
missuꝫ uniuersale ñ põt fieri ultra uires hered. cũ fiat
de ipsa hereditate. Et ista sũt clara ꝛ que palpãt̃ ma
nibus ꝛ sũt ipsa ueritas. ¶ Quantũ ad secundũ que
situm respõdeo ꝙ dicta domus quam rodulfus hũit
insolutũ ab alexandro nõ uenit restituenda quia in
fideicõmisso uniuersali non cadit nec uenit id quod
grauatus non habuit iudicio testatoris sed aliunde
scilicet ex cõtractu inter uiuos prout ẽ in casu nostro.
Et sic non ut heres tex. ẽ plurium legũ de hoc. l. ff.
ad trebe. l. debitor. §. fi. ꝛ. l. si res in prin. ꝛ ibi ita sũ
mat bar. de dote prelc. l. iij. §. uxori fi. de le. iij. l. uxo
rem. §. testõ in fi. ꝛ quod nõ. in. l. si mulier ĩ pricipio
in gl. que incipit quid si inter. Et si dicat̃ saltẽ portio
hereditaria ꝑuenit ad eũ tanq̃ꝫ ad heredẽ in dicta do
mo. Respondet̃ uerũ eẽ a principio sed illam portio
nẽ per diuisionẽ transtulit in alexãdrum. ad queꝫ de
uenit in partẽ ꝛ loco eius habuit ĩ alijs rebus portio
nẽ tangentẽ alexãdro que in fideicõmisso uenit sicut
ueniret portio sua domus si eã ꝑ diuisionẽ nõ trãstu
lisset in alexandrũ. l. cũ pater. §. hereditatem lo scďo
ff. de le. ij. Nõ ergo dꝫ uenire portio domus que ad
ip̃m a principio ꝑuenit postq̃ꝫ uenit portio aliaruꝫ re
rum que loco illius fuit surrogata sicut non ueniret
si prefata portio domus nunq̃ꝫ ad ipsum rodulfũ per
uenisset sed tota debet remanere apud heredẽ graua
ti q2 tota uidet̃ ad rodulfũ peruenisse aliunde q̃ꝫ ex ul
tima uolũtate. s. ex ɔtractu uel datione ĩsolutũ. ¶ Et
non tanq̃ꝫ ad heredeꝫ sed tanq̃ꝫ ad rodulfum per iu
ra predicta. ¶ Circa tertium quesitum respõdeo ꝙ
ꝓpter non confectionem inuẽtarij non perdit̃ trebel
lianica licet perdatur falcidia. Et ita disputãdo tenuit
Ja. de bel. ꝛ ponit in auc̃. de here. ꝛ falci. §. hinc no
bis in xiij. q. et inducit roffre. ibi idẽ tenentẽ idem te
nuit ol. in. l. fi. C. de iure deli. idem tenet Jo. an. in
addi. spe. de ĩstru. edi. §. fi. ĩ addi. que ĩcipit de trebel
lianica. Et adducit hãc rõem scꝫ ꝙ heres heredi suo
nõ tenet̃ facere inuentariũ sed solum creditoribus ꝛ
legatarijs. sed fideicõmissari⁹ reputat̃ heres. l. si fili⁹
ff. qď cũ eo hoc idẽ sequit̃ ꝛ firmat bar. ĩ. l. marcellus
ff. ad trebel. ĩ ultĩa q̃one a quorum opinionib⁹ teme
rarium uĩ recedere in decidẽdo licet bal. in auc̃. sꝫ cũ
testator. C. ad. l. falci. uideatur tenere contrariũ per
tex. in corpore unde sumitur uersi. illo adiecto quẽ di
cit nõ fuisse ꝓpõderatũ ab alijs sed tuti⁹ ẽ tenere cõem
opinionem ¶ Ad aliud dũ querit̃ an per uerba su
pra relata in quesito censeatur prohibita trebelliani
ca p̃supposito ꝙ possit ꝓhiberi. Rñdeo ꝙ nõ tñ q2
ṽba illa nõ fuerũt apposita ĩ substitutiõe ď qua agit̃
tũ q2 nõ sũt sufficiẽtia ad ꝓhibitiõeꝫ eo q2 ꝓhibitio
dꝫ fieri expresse ĩ auc̃. de here. ꝛ falci. §. si uero exp̃s
siꝫ. Et tũc dr̃ expresse fieri qñ saltẽ apponũtur talia
uerba que nõ pñt aliud ĩportare ut si dixisset ꝙ resti
tueret hereditatẽ totã ĩtegraꝫ sine aliqua diminutiõe
l. decẽ cũ ibi nõ. ff. de f. deicõ. libe. Et bal. ĩ auc̃. sꝫ cũ
testator uersi. quero si testator dicit. Et bar. in. l. cen
turio. ff. de uulg. ꝛ pupil. in tertia questione principa
li de ɔpendiosa facta ꝑ uerbũ cõe post pricipiũ. Sꝫ
dicendo ꝙ restituat totam hereditateꝫ illud uerbum
totã hoc necessario nõ ĩportat q2 ꝛ si simpliciter ius
sisset hereditateꝫ restitui ĩtelligeret̃ iussisse de tota nõ
de pte. ff. de rei. uen. si in rem ꝛ ibi notat̃ in fi. ꝑ gl.
suꝑ uerbo totaꝫ. ꝛ tamẽ nõ censeret̃ prohibita detra
ctio trebellianice. Bal. tamen in. l. p̃cibus. C. de ĩpu.
ꝛ alijs substi. in. xv. coll̃. uersi. procedo ulterius. uide
tur tenere ꝙ ꝑ dicta uerba censeat̃ facta ꝓhibitio sed
min⁹ considerãt loquit̃. ꝛ largius q̃ꝫ expediat ut pꝫ
per rõnem supra tactam. facit. l. qui totaꝫ. ff. ad tre
bel. ꝛ ita uidi alias ɔsultuꝫ per ualentes uiros floren
tie ut inspiciat̃ an sint talia uerba que non possunt
aliud importare an possint. ¶ Circa quartũ quesitũ
dicendũ ꝙ illud quod obuenit rodulfo ex portione
seu ex ꝑsona Johãnis tãq̃ꝫ heredi ip̃ius nõ iure fidei
cõ. ꝛ ex reciproca substitutiõe ꝓut est illud quod pote
rat Johãnes retinere ꝓ lrĩma ꝛ trebellianica ꝛ pro
dote materna que nõ cadebãt ĩ fideicõmisso relicto a
Johãne scꝫ ea q̃ dixi ĩ prĩo q̃sito. ꝛ q̃ trãsmissa fuis
set ad quẽcũq3 aliuꝫ qui fuisset heres Johãnis puta
ex testamẽto eius. Dico ꝙ illa siľr nõ ueniunt in fidei
cõmisso relicto a rodulfo eo q2 ip̃e rodulfus non fuit
illa ɔsecutus tãq̃ꝫ fideicõmissarius ꝛ ex iudicio primi

testatoris ſ; tanꝙ heres Johãnis ab inteſtato ⁊ ex di
ſpõne legali unde ſicut ipſe Johãnes ñ potuit ĩ illis
grauari ita nec heres eius. facit. l. ſi arrogator. §. ſ;
an ĩpuberi ĩ fi. ff. de adop. Et ſi ĩ fideicõmiſſo relicto
a Johãne ñ cadebãt nõ pñt deberi ab herede eiꝰ uel
ab herede heredis q: ĩpi nõ tenent̃ ex ꝑſona Johã
nis. et ad id qd̃ tenebat̃ Johãnes. Nec obſtat ꝙ lic;
Johãnes ñ poſſet grauari ĩ predictis heres tñ eiꝰ ui
det̃ potuiſſe grauari. l. ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſũ. §. fi.
ff. de le. i. ⁊ quod nõ. ci. poſt di. i. l. ex tribus. C. de i
offi. teſta. q: illud ꝓcederet ſi Johãnes deceſſiſſet in
pupillari etate quo tp̃re ſubſtituẽdo pupillarit̃ potuiſ
ſet auferre rodulfo. Et alijs frĩbus ĩ ptãte ab inteſta.
ueniẽtibus hereditatẽ Johãnis uñ nõ ſubſtituẽdo ui
det̃ eis tacite reliquiſſe. l. ſiquis cũ nullum. ff. de iure
codi. Jõ potuiſſet eos grauare ſ; poſtꝙ deceſſit poſt
pupillarẽ etatẽ ſecus ẽ ꝓut ẽ tex. i. l. fideicõmiſſũ que
ſtati; ſequit̃ poſt illã. l. ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſum quia
tũc ceſſat dicta rõ cũ poſt pupillarẽ etatẽ non potue
rit illi iohãni ſubſtituere directo. l. uerbis ciuilibus. ff.
de uul. ⁊ pu. Et ſic nõ potuit auferre ueniẽtibus ab
ĩteſta. ltimã ſucceſſionẽ iohãnis ⁊ per ꝯñs non cenſe
tur illã eis tacite reliquiſſe igit̃ eos in illa grauare nõ
potuit quã ab eo dictus rodulfus non hũit nec hũiſſe
fingit̃ ſed a lege ut dictũ ẽ. Et ita nõ. ci. poſt di. in di
cta. l. ex tribus. ¶ Quãtũ uero ad illud qd̃ prefatꝰ ro
dulfus ꝯſequutus ẽ ex ꝑſona Johãnis non tanꝙ he
res Johãnis ſ; tanꝙ fideicõmiſſarius ⁊ ex reciproca
ſubſtitutione facta iter filios inſtitutos ꝓut ẽ reſiduũ
bonoꝝ que fuerũt patris deductis legitĩa ⁊ trebellia
nica ⁊ portione dotis materne dico quod illud uenit
ĩ fideicõmiſſo ꝙ debet̃ gẽtili ⁊ alexãdro ꝑ morte; ro
dulfi uirtute illius reciproce ſubſtitutionis predicte ca
ſus in. l. heredes mei. §. cũ ita. Et ibi ꝑ bar. ff. ad tre
bel. ⁊ notat̃ ꝑ eundẽ. e. ti. l. ſceuola ĩ fi. q: non cenſet̃
quil; ex filijs rogatus ſolũ de portione ſua quo cãu ñ
ueniret portio quã hũiſſet a fratre. l. pat̃ filiũ. §. qui
deci;. ff. de le. iij. S; ẽt de portione quã a fratre iure
fideicõmiſſi ⁊ ſic ex iudicio defũcti ꝯſequutus cẽt ut in
dictis legibꝰ hẽtur ⁊ notat̃ ꝑ bar. ¶ Circa quitũ que
ſitu; ñ uideo quare dicta hieronyma ultra illa d̃ qui
bus ſupra non poſſet retinere libras q̃ngẽtas ſibi re
lictas ĩ caſu quo rodulfus moreret̃ ſine filijs maſcul.
et cũ filia femina poſtꝙ ꝯditio extitit ⁊ uolũtas teſta
toris ſeruãda ẽ ĩ eo qd̃ nullo iure ꝓhibẽte diſponere
potuit ſ; non ẽ dubiũ ꝙ tale onus in reſiduo bono
rũ potuit apponere ut reſtitueret̃ fratribꝰ deductis li
bris q̃ngẽtis nec potuit apponi niſi ĩ reſiduo bonoꝝ
ſicut nec onus fideicõmiſſi uniuerſalis cũ ſit eadẽ ra
tio igitur de illo ueniãt detrahẽde dicte libre q̃ngente
non de eo qd̃ ꝓ ltĩma ⁊ trebellianica ⁊ ꝓ dote matña
retinẽdũ ẽ. Nec obſtat ꝙ iſta hieronyma non fuit na
ta uel ꝯcepta uiuẽte Jacobo prio teſtõre q: iſtud hẽ
ret nocere ſi uellet uenire ad ſucceſſionẽ Jacobi ab ĩ
teſtato tanꝙ eius deſcẽdens uel attinẽs ⁊ ex ſua ꝑſo
na. l. i. §. ſiquis ꝓximior. ff. uñ cogna. l. titius cũ. l.
ſe. ff. de ſuis ⁊ legit. Nõ ſic cũ uult uenire ex diſpõne
expreſſa ipſius iter uiuos uel ultime uolũtatis ut nõ.
bar. i. d. l. titius ⁊ i. l. quod dicit̃ in fi. ff. de uer. ob. et
ci. i. l. ſiquis filiũ. C. de inoffi. teſta. in pria gl. uel etiã
ex iure ad cũ trãſmiſſo ꝑ aliũ ut idẽ ci. ibi nõ. Et etiã
i. l. i. C. de his qui ante ap. tab. ⁊ di. in. l. gallus de li
be. ⁊ poſthu. i magna diſtinctiõe. ¶ Circa ſextũ que
ſitũ quod ẽ ſatis iuolupatũ conſiderãdum ẽ ꝙ ſi di
ctũ magazenũ quod ut dr̃ fuit eſtimatũ cxxiiij. duc.

non fuiſſet traditũ inſolutũ gentili ꝓ duc. centũ ſ; re
manſiſſet penes ipſum rodulfum cui obuenit in par
tẽ dimidia ipſius ueniret i hoc fideicõmiſſo relicto a
rodulfo ⁊ altera dimidia poſſ; retineri ꝑ hieronymã
heredẽ rodulfi ꝓ legitima ⁊ trebellianica, d. rodulfo
debita nũc q: fuit traditũ ⁊ d̃ uolũtate alexãdri ñ põt
aliquid peti de dicto magazeno uirtute dicti fideicom
miſſi. l. nihil. §. oibꝰ de le. i. S; põt peti de eſtima. ip
ſius que cẽſet̃ ad ip̃m rodulfũ ꝑueniſſe ꝑ dationẽ in
ſolutũ que fuit quedã uẽditio. l. elegãter ĩ p̃n. ff. de pi
gno. actio. ⁊ lõga manu cẽſet̃ ad dictũ rodulfũ ꝑue
niſſe preciũ ⁊ poſtea ꝑ eundẽ retraditũ gentiliuſq; in
centum aureos qui ſibi debebant̃. in reſiduum uero
ramanſiſſe uidet̃ apud dictu; rodulfum de dicto pre
cio u; cxxiiij. pro quibus cxxiiij. ⁊ ẽt pro xlviij. que ei
dem rodulfo debebant̃ ab ipſo gẽtili cenſet̃ ip̃e rodul
fus reemiſſe dictũ magazenũ a dicto gentili cũ ꝓ his
habuerit inſolutũ ipſum ergo magazenum etiam ſi
eſſet penes ipſa; hieromynã non poſſ; peti rõne hu
ius fideicõmiſſi rõne qua ſupra dixi q: alexãder ꝯſen
ſit tum q: non cẽt apud hieronymã uel rodulfũ tãꝙ
penes heredẽ ſed ex ſuo ꝯtractu ergo i fideicõmiſſo
nõ cadit. l. debitor. §. fi. ff. ad treb. cũ alijs ſupra all.
ſ; ueit ⁊ cadit ĩ fideicõ. eſtiatio que loco eiꝰ ſucceſſit.
ff. de le. i. ſi fundu; per fideicõ. ⁊ ſic põt peti dimidia
eſtimatõis ⁊ ſic cẽtũ xij. tñ de dicta dimidia pñt dedu
ci. duc. quinquagita ĩ quibus alexander tenebat̃ gen
tili de ſũma centũ quã debebat hẽre ab utroq;. Et
que quĩquagita ip̃e rodulfus cenſet̃ ſoluiſſe dicto gẽ
tili ꝓ ip̃o alexãdro ⁊ ſic erũt ĩ fideicõmiſſo ſexaginta
duo d̃ precio dicti magazeni ⁊ nõ ultra nec ẽt ip̃; ma
gazenũ uẽditũ. Et iſta ſexagintaduo poterũt ꝯputa
ri ĩ legitimã ⁊ trebellianicã detrahẽdã de alijs rebꝰ ſi
ꝯmode nõ pñt alie res diuidi. ar. l. nõ amplꝰ. § fi.
ff. de le. i. cũ. l. ſe. ĩ rõe ſui. ¶ Ad ſeptimũ queſitũ ut̃
dicendum ꝙ exquo tempore mortis dicti rodulfi qᵒ
extitit caſus ⁊ ꝯditio ſubſtitutionis predicte uiuebant
filij maſcli dicti bonacurſij uocati fuerũt ad dc̃am ſub
ſtitutionẽ ſicut alexãder ĩ ſtirpẽ q: nõ ſolũ ſuꝑuiuen
tes filij fuerũt ſubſtituti ſ; ẽt premortuorum filij ijdẽ
q; nepotes ut ex tenore ſubſtitutionis apparet. und̃
cum dies fideicõmiſſi ceſſerit in ꝑſonã ip̃oꝝ trãſmiſ
ſerũt portiones ip̃oꝝ ad ſuos heredes licet nunquã
ipſum agnouerint uel acceptauerint nec fuerit reſti
tutu; eis. l. poſtulãte in p̃n. ⁊. l. cogi. §. ide; meciãus
ff. ad trebel. C. de fideicõ. l. iij. ⁊. l. ſi ĩ ꝑſonã ⁊ plene
notat̃ ꝑ bar. i. l. cũ filio ĩ ultima colũ. ff. de le. i. Sigᵒ
ſoror ipſoꝝ eſt eoꝝ heres uenit ad ꝑtẽ dimidia; dicti
fideicõmiſſi iure trãſmiſſo. Et ſic dicta hieronyma pt̃
excludere agẽtes ad totu; ꝓ una dimidia ex iure ter
tij quod eſt excluſiuũ iur̃ agentiu; ipſo iure. C. de rei
uen. l. fi. ¶ Circa octauũ queſitũ notãdu; ꝙ ꝑ auc.
rẽs que. C. cõia d̃ lega. grauatus tũc põt dimittere fi
deicõmiſſum ob cauſa; dotis qñ ſua legitĩa ⁊ trebel
lianica nõ ſufficit ad eã. Si aũt ſufficit ſecus ut ibi ha
bet̃. ⁊ in corpore unde ſumit̃. Si ergo ĩ caſu noſtro
illud qd̃ uenit detrahẽdũ ꝓ ltĩma ⁊ trebellianica de
bita rodulfo ſufficeret ad dotẽ uxoris reſtituẽda; po
terit uxor p̃dicti quõda; rodulfi eligere de bonis illis
que pro dicta ltĩma ⁊ trebellianica aſſignabũt̃ rẽ quã
uolet ſm̃ formã ꝯuentõis. C. de pigno. l. iij. De alijs
uero ſeu de reſiduo ſubiecto reſtitutioni non poterit
eligere ſeu diminuere aꝰs ſecus qm̃ perſona grauata
põt diminuere fideicõmiſ. ĩ ſolũ ꝓ dote ſua ſicut mu
lier uel filie ſi ẽ maſculus ſ; ẽt ꝓ dote ſue uxoris reſti
tuenda

tuēda ut in corpore unde illa auc̄. sumit̄ de resti. ⁊ ea
que parit. §. q̄ obrē. ¶ Circa nonū ⁊ ultimū q̄situʒ
dico q̄ iudex qui tulit illā sn̄iam. s. q̄ suꝑuacuo fuerit
appellatū pōt ⁊ dʒ illā iterpretari ⁊ declarari ob quā
cām fuerit suꝑuacuo appellatū cum plures ⁊ diuerse
cāe possint subeē. ff. de appel. l. ab executore cuʒ sua
mā. Cessāte tn̄ tali iterpretatiōe notādū q̄ nec tutor
dicte hieronyme dādo isolutū illā possessionē. nec iu
dex prius iterponēdo auctoritatē ⁊ decretū potuerūt
mō predicto facere preiudiciū dicto gētili ⁊ alexādro.
Et citra ordinē iudiciariū ⁊ sn̄iaʒ diffinitiuā auferr̄ eis
ius si quod hēant. C. cōi. epi. l. iudex. hoc aūt an ius
hēant uel n̄ ē i pendēti ⁊ pēdet ex futuro euētu litis
uertētis iter ipsos gentilē ⁊ alexādrū ex ꝑte una ⁊ di
ctā hieronymā ex altera q2 si ꝓnūciabit̄ ipsā hierony
mā posse detrahere ltimam ⁊ trebellianicā. Et ꝓ eis
fuerit eidē assignata dicta possessio tūc datio predicta
isolutū remanebit firma. Si uero nō assignabit̄ hie
ronyme ꝓ ltima ⁊ trebellianica sʒ dictis gētili ⁊ alexā
dro ꝓ fideicōmis. ⁊ ea que assignabunt̄ hieronyme ꝓ
ltia ⁊ trebellianica sufficiētia erūt ad restitutiōeʒ dicte
dot̄ tūc datio predicta reuocabit̄ ēt si appellatū nō fu
isset. si uero n̄ sufficiēt secus s̄m ea que supra dixi i p̄
cedēti articulo. Interiʒ ergo ē in pendēti ⁊ ex futuro
litis euētu apparebit de uirtute huius donatōis sicut i
fi. dicit̄. ff. de acqui. pos. l. exitus ɔtrouersie de rebus
dubijs. l. quedā merito igit̄ uidet̄ suꝑuacuo appella
tū cū etiā appellatione non iterposita ius istoꝝ rema
nebit saluū facit qd̄ nō. gl. in. l. iij. §. bonoꝝ. ff. ð bo.
pos. Interi g° stabit̄ huic datōi quousqʒ ꝑ euētū litis
apꝑeat q̄d iur̄ eē d̄beat ar. l. peto. §. p̄diū. ff. ð le. ij.
ð iure fisci. l. statius. §. cornelio i rōe sui. Laus Deo.

¶ An heres n̄ ɔficiēs iuentariū possit deducere debi
tū suū aduersus fideicōmissariū uniuersalē ⁊ an fidei
cōmissarius uniuersalis ante restitutionē uerbalē sibi
factā an possit agere ɔtra possessores bonoꝝ heredi
tarioꝝ ⁊ an libellus eius sustentet̄ ex clā gnāli que cō
sueuit apponi i libellis petēs ius ⁊ iusticie ɔplemētū.

clxv.

In christi nomine amen.

Querit̄ prio utrū heres qui n̄ ɔfecit iuētariū possit ad
uersus fideicō. ulēʒ deducere id i quo sibi tenebat̄ de
fūct⁹ ad qd̄ sine dubitatōe dicēdū ē q̄ sic prio q2 tūc
remanem⁹ i dispōe iuris ueteris quo n̄ ɔsiderabat̄ cō
fectio iuētarij. Sʒ ð iure ueteri lʒ talis heres teneret̄
creditorib⁹ hereditarijs isolidū ēt ultra uires heredi
tarias. ff. solu. ma. que dot̄. C. de iure deli. l. si te bo
nis. Et ꝑ ɔn̄s aduersus eos nō poterat deducere id
in quo sibi tenebat̄ defūctus cuʒ ēt de suo ꝓprio tene
ret̄ eis satisfacere ꝓut i fi. dicūt doc. i auc̄. sʒ cū testōr
C. ad. l. falci. i qōe illa an talis heres priuet̄ legitima
debita iure nature. Attamen aduersus fideicōmissari
um uniuersalem ⁊ etiā aduersus legatarios ⁊ fideicō
missarios particulares quibus non tenebatur olim
ultra uires hereditatis bene poterat deducere debi
tum sibi a defuncto quia licet per aditionem heredita
tis tale debitum eēt extinctum quantum ad effectum
agendi ⁊ quantum ad substātiam obligationis quia
non poterat esse obligatus sibiipsi nec ɔtra se ipsum
agere ut notatur i. l. frater a fratre. ff. de condi. inde.
in fi. prime gl. magne tamē quātū ad effectum retinē
di n̄ censebat̄ extinctū. C. ad l. falci. l. irritū ⁊. l. i im
ponēda in quibus ē casus. Et si aditio fiebat coacte

tale debitum etiā naturalr̄ tantū non extinguebat̄. l.
debitor. ff. ad treb. multotiēs aūt ɔpetit retētio sʒ nō
actio. l. si in area in fi. ff. de ɔdi. indebi. Et posito q̄
istud hodie corrigat̄ quātū ad legatarios ⁊ fideicōmis
sarios particulares eo q2 talia legata ⁊ fideicō. parti
cularia possunt excedere uires hereditat̄. Et talis he
res non ɔficiēs inuentariū uidet̄ talibus legatarijs ⁊
fideicōmissarijs teneri insolidū hodie etiā ultra uires
hereditatis sicut creditoribus hereditarijs in auc̄. de
heredi. ⁊ falci. §. si uero nō fecerit ⁊ notat̄ per gl. i. l.
fi. in fi. C. de iure delib. quod oliʒ nō erat i legatarijs
l. si uniuerse. C. de lega. ⁊ nō. i. l i. in fi. ff. ad trebe.
licet i creditoribus sic ut supra dixi. Attamē i fideicō.
uniuersali nō corrigit̄ hodie q2 tale fideicō. uniuersale
non pōt excedere uires hereditatis cuʒ non fiat nisi
de ipsa uniuersitate ul̄ quota parte ipsius. Sed lega
ta ⁊ fideicōmissa ꝑticularia fieri possunt etiam de his
que in hereditate non sunt ut cum legātur res aliene
a sciēte uel cū legant̄ quātitates ultra ualores rerum
hereditariaꝝ. Nā aliud sūt res hereditarie ul̄ quātita
tes que inde pn̄t redigi aliud ē ipsa hereditas. ff. de
peti. here. l. hereditas. Et res hereditarie possunt ua
riari q2 plures possūt esse in una hereditate q̄ i alia
⁊ sic una hereditas pōt eē pinguior quā altera respe
ctu reruʒ hereditariaꝝ ⁊ corporū. i q̄bus nō consistit
subā hereditat̄. Sʒ respectu iuris in quo ɔsistit subā
ut dicta. l. hereditas etiaʒ sine aliquo corpore ut ibi ⁊
l. hereditas nihil aliud ē. ff. ð uer. sig. nō differt una
hereditas ab altera cū quelibet hereditas magna ul̄
ꝑua diuidat̄ in duodeciʒ uncias. l. fuū meū. §. fi. ff.
de here. insti. Cū ergo fideicō. uli p̄ncipalr̄ relinqua
tur ipsa hereditas uel eius quota nō pōt tale fideicō.
trāscēdere uires hereditat̄ q2 nō pōt unq̄ ɔphende
re ultra xij. uncias nec ultra quā in hereditate sit nō
sic i ꝑticularibus relictis ut pʒ ad sensuʒ n̄ ergo dimi
nuitur aliq̄d de fideicōmissario uli si debituʒ heredi.
a defuncto detrahat̄ q2 q̄tū ad effectuʒ intelligebat̄
deducto ere alieno sʒ nō sic i ꝑticularibus que n̄ con
sistūt i iure sʒ in corporibus q2 si fieret deductio dimi
nuerētur ut patet ad sensuʒ ideo lege cauetur q̄ pro
pter debita nō corporuʒ sʒ iur̄ pōt fieri diminutio. l.
quod dicit̄. ff. de ipēsis. Pena uero nō ɔficientis in
uentariuʒ est hodie ut nihil possit diminuere ð eo qd̄
debet̄ uel relictū ē alteri sʒ teneatur adimplere usqʒ
ad unū quadrantē ēt de proprijs facultatibus. Cuʒ
igitur deducēdo debitū aduersus creditores ⁊ legata
rios particulares diminueretur de ipsis debitis ul̄ le
gatis nō pōt deducere sed deducendo aduersus uni
uersalē nō diminuit fideicō. Nam nihilominus rema
nēt xij. uncie sicut erāt prius ideo deducere pōt quia
nō diminuit de uniuersitate seu de iure sʒ de corꝑib⁹
que sūt diuersa. Preterea uidemus in fi. q̄ licet non
cōficiens inuentarium nō deducat aduersus particu
lares legatarios ⁊ fideicōmissarios. ut in auc̄. sed cū
testator. uerū tn̄ ðducit trebelliāicā aduersus fideicō.
uniuersalē s̄m opi. cōeʒ ut nō i. l. marcellus. ff. ad tre
bel. ꝑ bar. n̄ ē g° curādū an aliqua deductio pōt fieri
aduersus fideicō. uniuersalē q̄ n̄ pt̄ fiēi aduersus sin
glares ut ē illa ð q̄ agim⁹ ⁊ h̄ de prio. ¶ Scd̄o dubi
tat̄ si fideicōmissari⁹ ulis an̄ restitutionē ṽbalē sibi fa
ctaʒ egerit ɔ̄ possessorē bonorū hereditatoriū petitōe
hereditatis rei uen. uel publiciana seu ɔditione ex le
ge ⁊ in fine libelli ɔtineat̄ clausula ɔsueta. s. petens
in predictis. et circa predicta fieri mihi ius ⁊ iusticie
complementuʒ omni modo uia iure ⁊ forma quib⁹

magis ⁊ melius de iure fieri pōt ⁊c̄. utrū ex ista clausu
la libellus eius sustineat̃ ⁊ ꝓcedat ꝓpter ea que nō.
Inno. et alij canoniste in. c. cū dilectus circa prin. sup
uerbo iusticiā de ordi. cog. Ad quod breuit̃ respōdeo
ꝙ ego nō uideo quid illa clausula dicto cāu possit ꝓ
desse ad sustētationē libelli. Nā ante restitutōez ūba
lem nullū ius dominij uel quasi fideicōmissarius h3
i rebus hereditarijs q2 illud acquirit̃ ꝑ uerbalē resti
stitutionē ut ante. l. facta i principio ⁊. l. si eius. §. siqs
ff. ad trebel. Nā illud operat̃ restitutio uerbalis i fidei
cō. quātū ad utile dn̄iu3 ꝙ operat̃ aditio hereditatis
i herede directo quātū ad directū q2 fideicōmissarius
facta restitutiōe loco heredis ē. l. filius. ff. quod cū eo
ad trebel. qui quadringēta. Sed heres anteq̄ꝫ adeat
nullū ius reale h3 i rebus hereditarijs. ff. quoꝝ lega
to. l. i. §. quod ait pretori fi. ad. l. falci. l. precia reꝝ cir
ca mediū ibi eē autē preposteꝝ ⁊c̄. igit̃ nullā actione3
realem uel mixtā hēre pōt ꝯtra possessorē fideicōmis
sarius an̄ restitutā hereditatē. Et sine actōe nemo ex
perit̃. l. si pupilli. §. uideamus ff. de neg. gest. ⁊ ꝑ ꝯse
quēs nō pōt sustētari libellus ūtute dicte clausule al's
eēt i ptāte uniuscuiusq3 nullā actionem hn̄tis agere
posse ꝯ aliquē ⁊ obtinere. s. apponēdo illā clausula3
quod eē non d3. ar. ff. de arbi. l. ne in ptāte de iure
delibe. l. iij. §. i. ꝙ ui aut clā. l. ij. Tūc ergo pōt dicta
clausula oꝑari ⁊ eē utilis quādo quis h3 actione3 uel
ius agēdi s3 per ineptū modū deduxit illa3 uel illud
i iudicio. Et ita loquit̃ Inn. i dicto. c. dilectus si bene
ispiciat̃ ꝙ hic non ē contra illū possessorē ꝯ quē non
pōt habere actionem realē uel mixtam. Personale3
autem ex testamēto bene habet fideicōmissarius uni
uersalis ante restitutā hereditatē scilicet contra here
dem grauatū ut nō. i. l. ⁊ sine scriptura. ff. ad trebel.
non cōtra singularem possessorem bonorū. C. de do
na. l. eris alieni arbi. tute. l. iiij. de heredi. insti. l. quo
tiēs. Videt̃ ergo dictus fideicō. ꝑ dictā clausulā potiꝰ
petijsse contra se q̄ꝫ ꝓ se q2 petijt iusticie ꝯplementu3
omni modo ⁊c̄. quibus de iure potest ⁊c̄. sed de iure
nullo modo potest fieri iusticie complementu3 ad sui
ꝯmodum cū actionem nō habeat contra illum. Im
portēt ergo dicta uerba id quod importare possunt
scilicet ut fiat contra ipsum. s. ꝙ reus absoluat̃ ar. l.
pedicul'. §. cum quereret̃. ff. de au. ⁊ argen. lega.

An fideicōmissarius absn̄te hēde r̄pudiare possit.

Casus sequentis consilij.

Sideicōmissariꝰ uniuersalis absente herede uel eiꝰ
heredibꝰ dixit se nolle eē heredē primi testōris. Et i
pn̄tia iudicis petijt dari curatorē bonis a quo uolebat
debitū petere i quo defūctus sibi tenebat̃ nūc tanq̄ꝫ
heres uult agere ꝯtra debitore3 defuncti opponitur
sibi ꝙ hereditatē repudiauit. Queritur quid iuris.

clxvi.

In christi nomine amen.

Ut attigamus radicē facti ex quo patebit clara deter
minatō ꝯsiderāda sunt tria. Prio ꝙ domina mar
ta heredē instituit maritū suum secūdum ⁊ uoluit ꝙ
post mortē suā hereditas deueniret ad antonettā so
rore3 suā ꝓut mihi asserit̃ que fuit substitutio fideicō
missaria. ff. ad trebel. l. ex facto i prin. de lega. i. filius
fa. § ut qui heredē. Scdo ꝙ dicta marta premor
tua ē ⁊ supuixit maritus qui ut dicit̃ hereditate3 eius
adiuit sicq3 hereditas dn̄e marte iuncta cepit eē cum
bonis mariti nec potuit amō dici hereditas marte uel
hereditas uacans aut bona uacātia sed bona ipsius
mariti. ff. de uul. ⁊ pu. l. s3 ⁊ si plures. §. filio facit qd
nō. in. l. i. §. ueteres de acqui. pos. ⁊ de peti. heredi.
licet non tantum. §. q2 si pro emptore. l. ꝙ si in die3
§. si ꝙ is. Tertio ꝙ dictus maritus heres incepit
esse post aditionē obligatus dicte antonette sub ꝯdi
tione si premoreret̃ actione ꝑsonali ex testō ad resti
tutionē dicte hereditatis. ut nō. C. ad trebel. l. ⁊ sine
scriptura ⁊. ff. e. l. si legatus que ꝯditio extitit ex eo ꝙ
dictus maritus heres predecessit sicq3 heredes eius
remanserunt eodē modo obligati pure. ff. ad trebel.
l. si eius. §. siquis rogatus. C. de fideicō. l. cā quā in
fi. de ꝯdi. ⁊ demō. l. publius. §. titia. Ius ergo qd ha
bebat dicta antonetta erat actio ꝑsonalis ad dictā he
reditatem petendam que hereditas ut dictum ē non
erat uacans nec poterat dici ipsius marte ante restitu
tutionē sed bona ipsius heredis. Ex quibus sequunt̃
tres ꝯclusiones. Prima ē ꝙ petitio curatoris ⁊ da
tio de ipso facta per iudicem hereditati marte tanq̄ꝫ
iacenti uel tanq̄ꝫ bonis uacantibus nō ualuit ipso iu
re q2 errabat in causa qui error reddit decretū ipo iu
re nullū. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab his. l. seie egresse ⁊. l. tu
tor petitus de fideicō. liber. l. si uero. §. subuentū. ⁊
l. i. §. hec uerba ne uis fiat. Secūda ē ꝙ tacita re
pudiatio que resultabat ex petitione dicti curatoris si
militer nō ualuit q2 cum nō ualuerit expressum ⁊ pri
cipale nō potuit ualere tacitū ff. de seruitu. rus. pre
dio. l. iij. §. qui habet haustum i fi. Tertia ē ꝙ uer
ba dicta per antonettam ꝙ nō erat heres nec bona
tenens nec esse intendebat se heredem dicte domie
marte non inducunt nec inducere potuerunt aliquā
repudiatōe3 nec sibi pn̄t p̄iudicare triplici rōe. Pri
ma q2 errabat i iure putās hereditatē iacere cū nō ia
ceret q̄ error ꝯsensu3 ipedit. ff. de iudi. l. ij. Et ꝑ ꝯns
repudiationē de peti. here. l. ltimam ⁊ expsse ꝑ bar.
de acqui. here. l. clodiꝰ. Secunda q2 errabat in cā
putabat. n. sibi delatā directo ex quo petebat dari cu
ratorē tāquā hereditati iacēti. et sic putabat se eā pos
se adire directo ⁊ nuda uolūtate q̄ oia falsa erant q2
dlata erat ꝑ fideicō. nec adire poterat nuda uolūtate
s3 reqrebat̃ restitutō. ff. ad treb. l. restitu. q̄ error i cā
ipedit repudiationē sicut aditione3. ff de acq. here. l.
si is ad quē. l. is q̄ putat i. l. i repudiāda ꝯiūcta. l. is
pōt. Tertia est q2 posito ꝙ fuisset certa de modo
quo delata erat tn̄ ꝑ dicta uerba ⁊ ꝑ dictā repudiatio
nē tollere nō potuit actionē ꝑsonale3 que sibi ꝯpete
bat. Pro cuius itellectu est sciēdū ꝙ repudiatio innit̃
uoluntati unius tantū ut nō. C. de pac. l. i. ⁊ ideo ꝓ
prie nō cadit nisi i his que depēdent a solo repudiā
te ut est dn̄ium qd in solo repudiāte fundat̃ nec hab3
aliam dependentia3 uel extremū idem est in faculta
te adeunde hereditatis directo delate. Nā illa depen
det a solo istituto ⁊ i eius nuda uolūtate fundat̃ hoc
colligitur ex. l. postq̄ꝫ liti. C. de pac. ⁊ ex his que nō.
Inn. de tēp. or. ueniens. S3 i his q̄ nō dependēt a
solo repudiāte s3 habent duo extrema i q̄bus fundā
tur sicut est actio ꝑsonalis que fundat̃ i ꝑsona debito
ris ⁊ creditoris ibi nō cadit ꝓprie repudiatio q̄ consi
stit in uolūtate duoꝝ sicut est acceptilatio uel pactū de
nō petēdo in quibus requirit̃ ꝯsensus liberātis ⁊ libe
rati. Hinc ē ꝙ iter absentes nō possūt ꝑfici nisi iter
ueniēte nūcio uel epl'a loquor de pacto. Nam accepti
latio reqrit p̄sentiā ad hoc de acti. ⁊ ob. l. ex ꝯsensu.
Unde dicit gl. ordinaria quā sequūt̃ doc. ff. de pac. l.
idē in duobus ꝙ si creditor debitorē suum absentem
liberaret

liberaret p pactuȝ ꝓfitēdo ip̄m nō teneri ⁊ nullus ꝓ
dicto debitore reciperet talis liberatio nō ualeret nec
quereret absenti exceptio pacti uel doli qꝛ pactū ꝑfici
tur ex ꝯsensu duoꝝ. eo. ti. l. i. in p̄n. ⁊ ex illo orit̄ obli
gatio ad nō petendū. e. ti. l. si unus. §. pactus ne pe
teret que sil̄r req̄rit duoꝝ ꝯsensuȝ ut. d. l. ex ꝯsensu d̄
acti. ⁊ obli. hanc ēt opi. sequit̄ bar. i. l. nō solum. §. li
berationis uerba de libera. lega. Nūc ad ꝓpositū cū
dn̄a antonetta soluȝ haberet actōeȝ ꝑsonalē ex testō
ꝯ heredes dicti mariti sicqȝ dicta uerba p ip̄aȝ ꝓlata
nō poterant operari in uim repudiatōis sȝ pacti. ⁊ ī
eis nō fuerint p̄sentes dicti heredes nō potuit eis q̄
ri liberatio. ⁊ sic actio ex testō remanȝ sibi salua. Nec
ob. si dicat̄ ꝙ dicta uerba fuerunt ꝓlata in iudicio ⁊
sic p iudicē fuit quesita liberatio absenti ut. ff. reȝ pu
pi. sa. fore. l. nō q̄si. Naȝ illud est ueruȝ quādo iudex
recepit ꝓ absente al̄s nō sufficit actuȝ fieri in p̄sentia
iudicis ut absenti querat̄ ut pȝ. ff. de iterroga. act. l.
fi. ⁊ de ꝯfes. l. certū. §. siquis absente ita notāt exp̄sse
petrus ⁊ ci. in auc̄. sacr̄a puberū in. x. q. Hic aūt non
apparet ꝙ iudex uoluerit querere liberationē dictis
heredibus cuȝ ignoraret eos obligatos imo putabat
hereditateȝ uacare ex eo ꝙ ꝓuidebat de curatore ⁊
sic errabat fortiter i iure nō ergo debet eius p̄sentia
operari ultra intētionē suā. ff. d̄ excep. rei iudi. l. si ex
testō ⁊. l. si cuȝ testō post p̄n. Preterea posito ꝙ dicta
uerba haberēt uim pacti nō tn̄ esset sublata actio ip̄o
iure sȝ ope exceptōnis cuȝ p ip̄m nō tollat̄ obligatio
ciuilis sȝ solū naturalis. l. stichum. §. naturalis. ff. de
solu. ⁊. d. l. si unus. §. pactus de pactis que quidem
exceptio ꝯpetit illis solis heredibus. ⁊ per ip̄os solos
pōt opponi. Si ergo ip̄i tacent nō pōt sibi opponi p
alios ꝯ quos agit antonetta tanq̄ heres ut nō. ff. fa
milie her. l. his ꝯsequēter post p̄n. in glo. ordinaria
notabili quotiēs eniȝ ius tertij nō est expulsiuū iuris
agētis ip̄o iur̄ sȝ ope exceptōis ibi n̄ pōt alr̄ d̄ illo op
poni. ut̄ nō. per doc. C. de suis fugi. l. cuȝ suus q̄spiā
⁊ p bar. i. l. ij. de excep. rei iudi. facit quod nō. i. l. fru
ctus i ultima glo. ff. de rei uen. ⁊ si ager uectigal̄. l. ij.
Isti aūt heredes uiri dictā exceptionē nolunt oppo
nere imo ut dicit̄ dicunt se illaȝ hereditatē marte nol
le retinere. ⁊ sic eā restituere uidētur ut. d. l. restituta
ad trebel. Perindeqȝ habet̄ ac si dicta uerba nunq̄
emanassent p antonettaȝ. Nā si debitor noluit uti ex
ceptione pacti ꝯueniri pōt ac si factuȝ nō esset ar. ad
hoc ad exhibē. iulianus. §. q̄tū ⁊ quod nō. per bar.
in. l. ij. de dote p̄lega. ⁊ d̄ uerbo. ob. l. si titius ⁊ seius
sepatim. Ꝯcludit̄ ergo dictā antonettaȝ a repetitio
ne dotis ex ꝑsona sororis sue non esse repellendam.

¶ De mā auctētice hoc amplius. C. d̄ fideicōmissis.
.clxvij.

In christi nomine amen.

In facto isto post longaȝ disceptionem ⁊ p̄meditatio
nem omissis supfluis ⁊ iptinētibus duo potissime ui
dent̄ facere dubiuȝ ꝙ ex his que gesta fuerūt iter dn̄ȝ
christoforuȝ ⁊ urbanum nō debeat ip̄e urbanus uel
eius heredes ꝑdere hereditatē mei patris dicti urba
ni. Primū est qꝛ postq̄ ꝓ pte mei p̄dicti fuerūt oppo
site exceptōes ꝯ p̄ceptū sibi factuȝ a iudice uidetur ꝙ
sup eis debuerit ꝓnūciari scȝ ꝙ eis nō obstātibus pa
rendum erat p̄cepto ꝙ cuȝ factum nō fuerit uidet̄ ꝙ
dictuȝ p̄ceptum nō artauerit urbanū quasi fuerit re
solutum in uim simplicis citatōnis post ꝯparitionē ⁊
ꝯdictionē dicti urbani iuxta nō. in. l. d̄ pupillo. §. me
minisse. ff. de ope. no. nun. et effectum fuit adeo du
bium ꝙ i rē iudicatā nō trāsiuit. C. de re iudi. l. iij.
in uerbo nō prouocaueris a ꝯrio sensu quibus ad li
ber. ꝓcla. nō licet. l. iij. ⁊. l. ij. ⁊ per totum. C. cōmi.
uel epi. Stetit. n. per iudiceȝ quominus ꝓnunciaret
postquā fuerūt opposite. Et sic nō dȝ nocere ar. C.
de tem. ap. auc. Item si appellatōe unde remāsit nu
dū p̄ceptū nō iustificatū cui parēdū nō fuit dubietate
pendente sicut necs̄nie diffinitiue per appellationeȝ
rescisse quoniā hec ꝯdictio ⁊ exceptionū oppositio lo
co cuiusdā appellationis succedere uidentur ar. ff. de
arbi. l. non distinguemꝰ. §. cū quidā facit in ratione
sui. ff. de doli excep. l. fi. §. ex quadrāte i fi. Nec ur̄ ob
stare statutū ꝙ pꝰ decē dies reicit exceptōes qꝛ loq̄t̄ d̄
quibusdā exceptionibus ibi ꝯtentis ꝯcernētibus effi
caciā uel inefficaciā debiti. Sed hic fuerūt opposite q̄
plures exceptōes ꝯcernētes inefficatiā ⁊ formā prece
pti quia dicitur ꝙ fieri nō potuit ⁊ ꝙ nō ualebat ⁊ ꝙ
nō poterat incipi a tali uia executiua. Un̄ necessario
ꝓnūciādū erat super eis qꝛ priꝰ ꝯstare oportebat ꝙ
eēt preceptū ualidū ⁊ in forma debita cui parere tene
retur. ar. ff. de testa. mili. l. diuus. ⁊ qđ nō. bar in. l.
i. in prin. ff. ꝙ ui aut clā. Et isto mō ur̄ posse reduci
ad ꝯcordiā tex. auctēticoꝝ qui dicit annū currere a tē
pore monitionis iudicis que monitio uel preceptū dȝ
mere iterlocutoria cū nihil diffiniat ⁊ nullo iuris ordi
ne seruato emanat. C. cōi. uel epi. per totū cū tex. no
uellarum qui dicit ꝙ a tēpore pronūciatōis que saltē
i hoc dȝ diffinitiua qꝛ diffinit dubietatē aliquā que ē
iter ptes. l. siq̄s iusiur. cū ibi nō. C. a rebꝰ credi. Et
ꝙ nō. bar. i. l. si cū exceptōe. §. h̄ actio. ff. qđ me. cā
⁊. l. titia d̄ accusa. d̄ qͦ tex. nouellarū glo. facit mētio
nē i auc̄. h̄ amplīꝰ ⁊ nō soluit. Alij quos ci. ur̄ sequi
ibidē dicūt standū tex. auctēticoꝝ alio reiecto. Sȝ me
liꝰ ⁊ ꝓbabiliꝰ ur̄ dicēdū ꝙ tex. auctēticorū locū hēant
eo casu quo monitus uel iussus nō ꝯdixit monitioni
uel iussui sȝ si ꝯdixit tūc necessaria ē pronūciatio ꝙ ꝯ
dictio non obstet ad hoc ut monitio remaneat firma
⁊ iustificata. Et antequaȝ hoc fiat non habet artare
rationibus supra allegatis. Secūdo pricipaliter facit
dubium quia dominus christoforus nullam quātita
tem certaȝ expressit uel exprimi fecit in precepto iudi
cis unde nō uidetur potuisse aliquid iputari urbano
si nō soluit uel si nō depositauit quia ignorauit quid
haberet soluere uel deponere cū quātitas incerta nō
possit solui uel deponi. ff. de acqui. posses. l. locus ū.
incerta. Et quia licet instrumētum continens incertā
quantitatem mereatur exec. tamen debȝ a principio
uel ex postfacto specificari ut nō. barto. in. l. i. circa fi.
C. de sen. que sine certa quātitate maxie quādo fuit
hoc petitum ut fuit in casu nostro ut patet in vi. ⁊ ix.
exceptione. Nam ⁊ licet interdū admittatur libellus
incertam quantitatem continens debet tamē postea
lite pendente specificari al̄s sententia sequi nō potest
pro actore sed debet reus absolui ut nō. per glo. i. l.
i. §. siquis argentum. ff. depo. Et in specu. de libel.
cō. uer. cau. ēt. Nā hic fuerūt legate expēse studij. et
sic p̄cium eorum que in studio necessaria sunt iuxta
nō. ff. d̄ ꝯdi. ⁊ demō. l. q̄bꝰ diebꝰ. §. i. p di. ⁊ bar. Et
cēset̄ legatū ānuū qđ ꝓ p̄mo āno ē purū ꝓ sequenti
bꝰ ꝯditiōale ar. l. legatū i prin. ff. d̄ ānu. lega. Et faci
le fuit eidē dn̄o christoforo exprimere quātitatē neces
sariā pro primo anno ergo sibi imputet. Alia uero d̄
quibus fuit per aliquos dubitatum nō me mouēt. f.

ꝙ hic iudex ñ mcnuit ſ; ꝓ̄cepit. Nã ſi monitio arctat
ut faciat in penaꝫ incidere quãto magis ꝓ̄ceptũ. xiiij.
q. i. quod ꝓ̄cipit iũcta. l. idẽqꝫ. §. ſiqs ea. ff. mã ⁊ qḋ
nõ. gl. in. l. i. in ꝓ̃n. monitio eniꝫ iudicis loco ꝓ̄cepti
eſt ar. eoꝝ que nõ. ff. quod iuſſu. l. i. in ꝓ̃n. in gl. que
icipit ex hoc quod etiaꝫ uoluit bar. in quoddã ꝯſilio
qḋ incipit ſtatuto cõis gualdi ſuper materia auc̃. hoc
amplius ubi nõ facit differentiaꝫ iter monitionẽ ⁊ iuſ
ſum dũ dicit monitus ulꝰ iuſſus ⁊c̃. Nec etiã illud mo
net ꝙ hic nõ fuit iuſſus ſoluere infra ãnuꝫ ſm̃ formã
illius auc̃. hoc amplius qꝛ negaꝛ ꝙ iſta forma ibi tra
daꝛ. Nõ enĩ req̃rit illa auc̃. ꝙ terminus ãni appona
tur i monitõe uel ꝓ̄cepto iudicis. Sed ipa auc̃. dictuꝫ
terminũ aſſignat ei qui monitus ẽ. Unde etiã ſi nul
luꝫ terminũ apponat iudex i ꝓ̄cepto ſuccedit imedia
te poſt ꝓ̄ceptuꝫ ille terminus legalis ſicut q̃ daꝛ iudi
catis. C. de uſuris rei iudi. l. fi. Et ſi iudex minorem
terminũ apponat ut fuit hic qꝛ decēꝫ dies lapſi termi
ni appoſiti a iudice facit ut fieri ñ poſſit executio qua
tenus aũt deficit de termino ãni q̃ꝛtuꝫ ad faciendum
ipſuꝫ incidere i penaꝫ dicte auc̃. ſuppleꝛ ꝑ legẽ. ff. de
rei iudi. l. iiij. §. ſiquis ꝯdẽnatus qꝛ iudex illũꝫ termi
nũ ãni ñ poteſt abbreuiare de re. iur. c. indultũ li. vi.
Nec etiaꝫ mouet ꝙ hic dñs chriſtoforus non fecit fieri
dictũ ꝓ̄ceptum ad finẽ faciendi dictũ urbanũ incidere
in penã dicte auc̃. Sed ad finem executõis obtinẽde
ut ex eius petitione colligiꝛ ⁊c̃. ar. l. non omnis ff. ſi
cer. pe. Nam ꝙ ſit neceſſe ꝙ ad hunc finẽ fiat moni
tio ſcilicet ut in penaꝫ illius auc̃. incidat neſcio unde
colligant qui hoc dicunt. ⁊ ſatis eſſet abſurdum hoc
dicere imo potius fit ad finem ut non incidat qꝛ fit ut
ſoluat ſicut iterpretatio extraiudicialis l; ſi nõ ſoluat
ẽt ꝓ̄ter omne ꝓpoſitũ iudicis ꝓ̄cipientis uel etiã lega
tarij facientis ꝓ̄cipi ſequiꝛ dicta pena priuationis qḋ
pꝫ qꝛ nõ applicaꝛ ipi legatario ſed ſubſtituto uulgari
ſi ipm̃ habet heres uel coheredes de quoꝝ ꝯmodo
legatarius precipi faciens nõ crediꝛ eſſe ſolicitus ridi
culũ eſt ergo ḋ hoc dubitare. Nec inſuꝑ mouet ꝙ do
minus chriſtoforus qui petijt fieri ꝓ̄ceptum urbano
nõ obtulit cautõeꝫ ḋ ſtudẽdo iuxta l. quibus diebus
§. fi. de condi. ⁊ de. Nam ⁊ ſi illa foret ꝓ̄ſtanda non
tamẽ habuit neceſſe eam offerre ſed ꝑs aduerſa de
buit eam petere. ff. de le. ij. l. peto. §. fratre uer. cau:
quod non fecit. Solum ergo uideñꝛ urgere illa duo
que ꝓ̄mo loco allegaui in ꝯ̃triũ ſed ſi bene ꝯſiderenꝛ
nõ obſtant. ¶ Et ad primum dum dicebaꝫ ꝙ uide
batur neceſſaria ꝓnũciatio ſuꝑ exceptionibus oppo
ſitis ꝙ non haberent obſtare ad hoc ut preceptum
illud arctaret. Reſpondeꝛ ꝙ hoc eſt uerum q̃ꝛtuꝫ ad
finẽ ⁊ effectuꝫ ut poſſit fieri executio ꝑ capturã ꝑſone
uel bonorũ. Naꝫ ad ipſaꝫ executionẽ impediendam
fuerũt dicte exceptiones oppoſite ut ex eaꝝ tenore de
prehendiꝛ. Et q̃ꝛtuꝫ ad ipaꝫ executioneꝫ impediẽdã
reddiderunt preceptum adeo dubium ꝙ quouſqꝫ ꝑ
ꝓnunciationẽ iudicis eſſent repulſe nõ currerunt de
ceꝫ dies dati ad ſoluendũ ꝑ iudicẽ ut ſic poſt eorum
lapſuꝫ poſſit fieri executio realis ⁊ ꝑſonalis ex forma
ſtatuti. Nam ad hoc ut poſſit fieri ſtatutuꝫ requirit ꝓ̄
ceptum ꝓ̄cedere cum lapſu x. dieꝝ ſed nõ uideꝛ ꝓ̄ceſ
ſiſſe ſi fuit in dubium reuocatũ ex defectu forme quo
uſqꝫ ſuꝑ dubio fuerit ꝓnunciatum. ⁊ ita ꝓcedũt om
nes rõnes in ꝯtrarium allegate. Ceterum q̃ꝛtum ad
finem ꝯſtituendi heredem in mora. ⁊ faciendũ ipm̃ i
cidere i penã dicte auc̃. nõ req̃rebaꝛ dicta ꝓnũciatio
tali rõne qꝛ ⁊ ſi facta fuiſſet nihil quo ad hoc fuiſſet

operata ſed ſolũ quo ad executionẽ cõcedẽdã uel de
negandã ut probabo qꝛ fieri nõ debuit qꝛ nõ dꝫ fieri
ꝙ factũ nõ releuat. C. de proba. l. neqꝫ ⁊. l. ad ꝓba.
ꝙ nõ releuaſſet nec aliquid fuiſſet operata ſic oſten
ditur. Nã poſito ꝙ pronũciaſſet exceptionibus non
obſtãtibus parẽdũ eẽ dicta ꝓnũciatio feciſſet ut poſ
ſit fieri executio nõ tñ abſtuliſſet heredi defenſiones
quaſ hẽret ſuper ueritate negocij. Nã pñt eẽ tales ex
ceptões q̃ nõ pñt ipedire uel retardare execu. quia
forte requirũt altiorẽ indaginẽ ulꝰ prohibeꝛ a ſtatuto
opponi ad ipſã retardãdam ⁊ tamẽ poſtquã fc̃a eſſet
executio poſſent ꝓponi per uiã agẽdi ad ipaꝫ execu
tionẽ retardãdam in ordinario iudicio ⁊ pronũciatõ
poſtea facta i executorio ⁊ ſũmario nõ hẽret i ordina
rio ꝓ̄iudicare. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebꝰ. ff. ḋ re iu
di. l. ſiquis a liberis. §. ſi uel parẽs de libe. agno. ⁊
nõ. bar. in. l. i. C. qñ prouoca. nõ ẽ neceſ. in ultima
colũ. facit ꝙ idẽ nõ. in. l. i. i fi. prin. ff. ꝙ ui aut clã ⁊
l. qui rome. §. duo frẽs. ff. de uer. ob. Uñ poſito ꝙ
fuiſſet pronũciatũ parẽdũ fuiſſe precepto. Et pꝰ hãc
ꝓnũciationẽ ſtetiſſet heres ꝑ annũ ꝙ nõ ſoluiſſet ſi
ſoluiſſet ifra annũ l; coactus nõ tractaretur de priua
tione poſt ãnum. Et ꝙ plus ẽ ſi facta fuiſſet poſt an
nũ executio ⁊ coactus heres ad ſoluẽdũ deinde age
retur ad penã ꝯditõe auc̃. hoc amplius ꝙ iudicium
penale ſine dubio deberet eẽ ordinarium dico ꝙ he
res in hoc ordinario iudicio quo peteretꝛ pena poſſet
aſſumere in ſe onus ꝓbandi ⁊ probare ꝙ illud lega
tũ nõ erat ſoluẽdũ ulꝰ qꝛ inualidũ ulꝰ qꝛ alꝰs ſolutum ⁊
ſic allegare ⁊ dicere ſe non icidiſſe in penã l; ad man
datũ iudicis ifra ãnum non ſolueret qꝛ reſoluẽdum
erat ⁊ per ꝯñs non icidit i penã qm̃ ad hoc ut icidat
requiritur ꝙ uere ſoluẽdũ eẽt ⁊ ꝙ uere deberetur alꝰs
ñ icidit ut pꝫ i corpore. uñ illa auc̃. ſumitur ⁊ bal nõ.
in dicta auc̃. i ult. colũ. qꝛ nõ poteſt dici fuiſſe i mora
ſi reuera non debebaꝛ ar. l. uir bonus. ff. iudicatum
ſol. ⁊ ꝙ l; facta fuerit executio tñ uẽit retractãda nã
iſta pñt ſimul ſtare ꝙ executio rite ⁊ debito mõ facta
fuerit. et tñ nõ recte inſpecta ueritate negocij. ⁊ ſic ue
nit retractãda ar. c. debitores de iureiu. ⁊. l. ille a qᵒ
§. ſi de teſtõ. ff. ad treb. Et hoc ꝓbato i dicto iudicio
penali ⁊ ordinario ſine dubio iudex deberet ꝓnũcia
re ipꝫ ñ icidiſſe i penã dicte auc̃. nõ obſtãte dicto pre
cepto ⁊ pronũciatõe facta ꝙ ei eẽt parẽdũ ñ obſtanti
bus exceptõibꝰ ꝯ̃ ipꝫ oppo. nõ obſtãte ẽt dicta execu
tõe. Erat gᵒ iſto caſu ꝓnũciatio facta ſuꝑ dictis exce
ptõibꝰ l; fuiſſet operata q̃ꝛtũ ad executionẽ qꝛ feciſſꝫ
eã fieri ñ tñ fuiſſet oꝑata quãtũ ad faciẽdũ ipm̃ here
dẽ icidere i penã dicte auc̃. Silr̃ eꝯ̃ ſi fuiſſet ꝓnũciatũ
executionẽ nõ eẽ fiẽdã obſtantibus exceptõibus hoc
nõ releuaſſet heredem quo minus ſi reuera legatuꝫ
debebaꝛ incideret i penã dicte auc̃. qḋ patꝫ. Nã ḋ iure
communi non ẽ icipiẽdũ ab executione. C. de execu.
rei iudi. l. i. de pac. l. ſi pacto quo penã in fi. Et tamẽ
ſi poſt preceptum uel monitionem iudicis heres tar
dauerit ſoluere per annum incidit in penaꝫ illiꝰ auc̃.
Et tamen conſtat ꝙ etiam interueniente precepto ⁊
lapſu anni licet heres incidiſſet in penam priuatõis
hereditatis nihilominus non poſſet ꝯtra eum ſuper
legato quod fuit iuſſus ſoluere procedi uia executiua
ſed deberet dari libellus ⁊ condemnari. C. de ſeque
ſtratione pecunie lege prima. ⁊ ſic nec iſto caſu talis
pronunciatio quod talis executio non fuiſſet fienda
licet operata fuiſſet ad eam impediendam non tam̃
fuiſſet operata ad excuſandum heredem a mora
uel

uel a pena. ⁊ ꝯcludamus ꝙ iſta poſſunt ſtare ſimul
ſcꝫ ꝙ executio ſit fienda ⁊ parēduꝫ fuerit p̄cepto. ⁊ ta
mē in penā illius auc̄. nō icidit ⁊ ecōuerſo ꝙ n̄ fuerit
fiēda ⁊ tn̄ in penā illaꝫ icidit q̄ꝛ nihil cōe hꝫ cā execu
tionis que eſt ſūmaria cum cā pene que eſt oꝛdinaria
ergo ⁊c̄. l. papinianus exuli. ff. de mino. Nō eſt ergo
curandū ꝙ ſuꝑ dictis exceptōibus nō fuerit ꝓnūciatū
in cauſa executiua ſꝫ ſolū inſpiciendū eſt an i iudicio
oꝛdinario quo pena petetur heres dicti urbani poſſit
oſtendere ⁊ oſtēdat aliquid exquo dictū legatū appa
reat eſſe nullū uel nō debitū q̄ꝛ tūc abſoluet̄ a pena
an hoc nō poſſit oſtendere. ⁊ tūc apparet recte ip̄m
urbanū fuiſſe i moꝛa ⁊ i ꝯtumacia ⁊ tēpus ān̄i ſupꝛa
cucurriſſe ēt pendēte dubietate ſuꝑ exceptōnibus ꝑ
ea que plene ⁊ elegāter nō. ci. C. de ioffi. teſ. l. ꝯ ma
ioꝛes. ⁊ bar. de dā. infec. ſi finita. §. iul̄. uerſi. ſꝫ q̄d ſi
i pꝛima citatiōe ⁊c̄. ⁊ ꝑ eundē i. l. ij. §. nō ſolū ad ter
tul. niſi iuſtā habuiſſet cām nō ſoluēdi ſm̄ ci. i. d. l. ꝯ
maioꝛes. Nec etiā obſtat tex. i nouellis q̄ꝛ non loqui
tur de tali ꝓnūciatione de qua nos loq̄mur ſcꝫ fiēda
i iudicio ſūmario ꝓut erat iſtud ſꝫ loq̄tur de diffiniti
ua ſnia ut pꝫ ex illo tex. ſi bene iſpiciat̄ dū loquit̄ de
ſnia quod uerbū i dubio intelligit̄ de diffinitiua. l. qđ
iuſſit. ff. de re iudi. Et ēt loquit̄ de calculo quod ſimi
liter ꝓ diffinitiua ponit̄. C. de appel. l. ſi actoꝛ ⁊ nō.
i. l. i. de erroꝛe cal. i p̄ma gl. Cuius rei gratia notan
dū ꝙ qn̄ heres denegat legata ſoluere duplex ē uia.
Una ꝙ legatari⁹ det libellū ⁊ agat oꝛdinarie faciat
qꝫ heredē ꝯdēnari diffinitiue ⁊ tunc a die ſnie poſtq̄
tn̄ tranſiuit in reꝫ iudicatā incipiet currere ānus ⁊ ita
loquit̄ ille tex. i nouellis. ⁊ eſt utilis ille modus q̄ꝛ in
iudicio quo poſtea pena petet̄ n̄ poterit iſtud āplius
in dubiuꝫ refricari cuꝫ ſemel fuerit deciſum. C. đ fide
inſtru. l. fi. ⁊ quod nō. bar. in. l. iul. ff. de ꝯdi. inde. ⁊
in. l. qui rome. §. duo fratres de uer. ob. poſt di. i. q.
illa cuꝫ petit̄ pena q̄ꝛ petijt laudū reduci ad arbitriū
boni uiri. Secundus modus eſt ꝙ faciat fieri heredi
p̄ceptū per iudicē ꝙ ſoluat licet eniꝫ regularit̄ non in
cipiat̄ a p̄cepto de iure cōi niſi in cōfeſſuꝫ. ff. de iudi.
l. ſi debitoꝛi uł in cōdēnatū. ff. de aucto. tuto. l. defen
dente. et ibi nō. tn̄ in caſu iſto ꝑmittit illa auc̄. et in
coꝛpoꝛe un̄ ſumit̄ ꝙ poſſit incipi a p̄cepto uel moni
tione quos textus cū indiſtincte loquant̄ itelligo ſiue
heres ꝯfiteat̄ ſe teneri ſiue neget i hoc tn̄ eſt differen
tia q̄ꝛ p̄mo caſu nō poterit poſtea i iudicio penali cō
tradicere exquo ſemel i iudicio coꝛā iudice ꝯfeſſus eſt
C. de nō nu. pe. l. generaliter. Secundo caſu ſecus ⁊
tunc in iudicio quo pena petet̄ plene de hoc diſcutiet̄
an hoc legatuꝫ debeat̄ uel nō. ⁊ ſic an fuerit ſoluēdū
uel nō ⁊ ſi repiatur ꝙ debuerit ſolui reuera ꝓnūcia
bit̄ contra euꝫ ſuꝑ pena ut ſupꝛa dixi. Nō aūt debet
hoc diſcuti tēpoꝛe p̄cepti facti ſi cōtra ip̄m opponerē
tur exceptōnes imo quantuꝫ ad hūc effectuꝫ debent
reſeruari in dicto iudicio oꝛdinario cū iſtud iudicium
p̄cepti nō ſit iudiciuꝫ ſꝫ quedā monitio. ⁊ q̄ꝛ nil ꝓdeſ
ſet diſcuſſio ut ſupꝛa dixi. Cū ergo i caſu noſtro fue
rit electa hec uia p̄cepti dicēduꝫ eſt ꝙ alia ꝓnūciatio
nō fuerit neceſſaria imo ex euētu futuri iudicij ſuper
pena apparebit an fuerit i moꝛa ⁊ cucurrerit ſibi an
nus uel nō ut ſupꝛa dixi facit. l. nemo. §. fi. ff. đ ūbo.
ob. ex q̄bus pꝫ clara reſponſio ad pꝛimā obiectōeꝫ.
¶ Quantū uero ad ſecūduꝫ ſcꝫ ꝙ quātitas non fuit
ſpecificata ꝑ dn̄ꝫ chꝛiſtofoꝝ iſtud nō habuit releuare
urbanum a moꝛa ⁊ ꝑuatia ſeu ideuotōe rōne quo
rū imponitur pena illius auc̄. licet enim q̄tum ad cō

ſequēdam ſniam uel executionē requiratur expꝛeſſio
quātitatis ut i iuribus ⁊ auctoꝛitatibus in contrarium
all̄. In interpellatōe tamē uł monitōe que fit ad con
ſtituēdū quē i moꝛa hoc nō requiritur quādo iterpel
latur eo mō ⁊ pariter pōt eē certus quid uel de quo
ſenſerit iterpellās ut ſufficiat dicere ſolue ꝙ debes ut
pꝫ in. l. fi. ff. de aucto. tu. ubi iudex fecit pꝛeceptū nul
la expꝛeſſa quātitate dicēdo facias iudicata. Sꝫ h̄ n̄
poterat eē certus urbanus de eo ad qđ tenebat̄ ſeu
de quātitate debita quā debebat dn̄o chꝛiſtofoꝛo. naꝫ
iſtud depēdebat ex arbitrio iudicis ſm̄ generalitateꝫ
perſonarū ⁊ quātitatē bonoꝛū. l. i. ⁊. l. quidā teſtō in
fi. ff. de le. ij. ⁊. l. quero ⁊. l. ſiue generalis. ff. de iure
dot. Unde nō ē quid imputari potuerit dn̄o chꝛiſto
foꝛo ſi quātitatem nō ſpecificauit q̄ꝛ hoc facere nō po
terat cū ad iudicem partibus audi. pertineret hec de
claratio non ad ipſum ſolū ſed fuit imputādū urbāo
cum ⁊ ſtatim facto ſibi pꝛecepto ſine quacūqꝫ alia cō
tradictōne ſe nō ſubiecit declaratōi iudicis offerendo
ſe paratum ſoluere quicquid ꝑ iudiceꝫ fuerit declara
tū ⁊ ſe iterū ꝯpiturū coꝛā iudice pꝛo dicta declaratiōe
fienda pꝛo libito uolūtatis dicti dn̄i chꝛiſtofoꝛi. Et ſi
ſic feciſſet apparuiſſet ipſum uoluiſſe litigare nec mo
ram facere dicto domino chꝛiſtofoꝛo ⁊ nō icurriſſꝫ pe
nā ſꝫ ipſe hoc nō fecit imo plures exceptōnes oppo
ſuit ſemꝑ ex quib⁹ apparet māifeſte ꝙ uoluit ꝯtēdere
⁊ litigare ⁊ qđ poſito ꝙ quātitas fuiſſet ſpecificata ad
huc ſoluere nō itēdebat ut ex eis ⁊ earū tenoꝛe māife
ſte colligit̄. ⁊ potiſſime i illa i qua oppoſuit ꝯpē. duꝫ
dixit ⁊ ſi aliqua ſupꝛadicta erāt nō obſtarēt ⁊c̄. iter q̄
erat illa de liquidatōne n̄ facta ⁊c̄. tam̄ obſtabat exce
ptio ꝯpēſationis. Appētib⁹ igit̄ alijs exceptionib⁹ fri
uolis ⁊ legatū debitū fuiſſe apparebit. Et per ꝯn̄s ip
ſū urbanū fuiſſe ideuotū teſtatoꝛi ⁊ uoluiſſe poti⁹ liti
gare q̄ ſoluere ⁊ hoc ē ꝙ illa auc̄. intendit punire. ſ.
ideuotionē heredis qn̄ n̄ ſponte ſoluit ſꝫ cū litigio ⁊
moꝛa ut pꝫ i libꝛo nouellarū ⁊ ar. inſti. đ acti. §. item
mixta ē actio ꝯtra eos. Itē illā exceptionem de ſpeci
ficatione quātitatis non facta non oppoſuit ſimplicit̄
ſed cū malicia ⁊ ſub uerboꝛū iuolucro dicēdo ꝙ non
erāt liquidata que liquidanda erant ⁊c̄. que ūba po
terāt intelligi de liquidatione quo ad alia q̄ quo ad
ſpecificationem quātitatis ⁊ ideo tanquam malicioſe
⁊ obſcure loquens debet puniri ſicut ſi dictā exceptio
nem non oppoſuiſſet ar. eoꝛum que nō. ci. in. l. i. C.
ut que deſunt aduoca. ꝑti. iu. ſup. Cum ergo dicitur
ꝙ nō potuit imputari urbano cur nō ſoluit uel depo
ſuit cum neſciret quantū bēret ſoluere uel deponere.
Reſpondebitur ꝙ ſibi debuerit imputari cur n̄ ſic fe
cit ut poſſet quia qui poteſt facere ut poſſit uidet̄ poſ
ſe ut in regula iuris qui poteſt ⁊ quod nō. in. l. cum
notiſſimi. C. de pꝛeſcrip. xxx. an. in glo. que incipit
quid ergo. Poterat autem facere ut poſſꝫ nō ſtando
in contētionibus ⁊ in oppoſitione aliarum exceptio
num ſed offerre ſe paratuꝫ pure ⁊ ſimplicit̄ id quod
per iudicem partibus auditis fuerit declaratum ⁊ ſe
uelle comparere coꝛā iudice pꝛo dicta declaratione fi
enda pꝛo libito uolūtatis dicti dn̄i chꝛiſtofoꝛi. qđ cum
nō fecerit tanquā uolēs potius litigare q̄ ſoluē coher
cetur. l. nemo. §. fi. ff. de uer. ob.

¶ Fideiuſſoꝛ đ ꝑſtando ifra octo dies an per lapſū
octo dierū ſi adhuc nō ē ſibi pꝛeceptū per curiam ꝙ
repn̄tet ꝯſtituatur i moꝛa ⁊ an dictū tempus octo die
rum cenſeatur appoſitū gratia finiēde obligatōnis.

¶ An autem deferende presentationis.

.clxviij.

¶ In christi nomine amen.

Uidet q dict9 Johãnes paulus teneat soluere debi
tuz quo tenet dictus gaius exquo ipm nõ pñtauit in
fra octo dies sicut ꝓmisit ⁊ sit ꝑ lapsuz octo dieꝝ nõ
sit liberat9 sꝫ potius i obligatõez dicti debiti ad quod
prius tenebat inciderit. lꝫ possit purgare morã infra
alios octo dies ipsum repñsentãdo. ⁊ se a dicto debito
liberare. C. de fideius. l. sancimus ubi uidet ista qõ ꝺ
terminari in tex. ⁊ gl. In ꝯtrium uidet q nõ dicatur
fuisse in mora p̃sentãdi ꝑ lapsuz octo dieꝝ exquo nõ
fuit sibi p̃ceptum per curiã q illum gaiuz pñtaret qꝛ
dicta ꝓmissio de pñtando uidet habere ꝯditionẽ istã
scꝫ si ⁊ quãdo iussus fuerit pñtare ⁊ ex tũc icipiat cur
rere dictũ terminũ octo dieꝝ ⁊ nõ ante. ff. q̃ satisda.
cogã. l. si decesserit ibi nõ debebit p̃tor iubere ⁊c. Ab
surduz eniz uidet q debuerit pñtare nõ reqsitus cuz
pñtatio ꝑsone fieri soleat ꝓpter aliqd explicãdum cir
ca eã ꝑ curiã. ⁊ sic anteq̃ curia reqrat ignorat an pñta
tõ sit accepta curie sicut uidem9 i operis officialibus ꝺ
bitis a liberto qꝛ dies eaꝝ nõ cedit anteq̃ fuerint in
dicte. ff. de ope. liber. si qs hac. §. indiciũ in fi. ⁊ anteq̃
fuerint a patrono petite qm̃ cũ ꝯcernant ꝑsonaz pa
troni absurdũ est q aliquis faciat fuiciuz ꝑsone mee
anteq̃ uelim ut inquit bar. ff. de ꝯdi. inde. si nõ sor
té. §. libertus. l. cũ p̃onus in p̃ncipio ꝺ ope. lib. ⁊ l.
ope i reꝝ que bene faciũt ad ꝓpositũ. Sic uidet in p̃
sentatõe ꝑsone fienda curie que fit ꝓpter aliquod ex
plicandũ per curiaz circa ipsaz. ⁊ anteq̃ curia petat
pñtatõez fieri ignorat an sit p̃parata ad illud facien
duz uel explicandũ. ⁊ hoc maxime uidet ueꝝ in casu
nostro ubi ꝓmisit p̃sentare ꝑ libito ⁊ uolũtate ⁊c. qõ
est intelligendũ scꝫ ipsius curie nõ eniz põt itelligi scꝫ
ipius ꝓmissoris qꝛ nõ ualeret promissio. ff. de acti ⁊
obli. l. sub hac. Requirebat ergo uolũtatis curie ex
p̃ssio. ff. de le. i. l. si ita legatũ. §. illi si uolet. Sꝫ tunc
secũdũ p̃dicta nõ esset adhuc i mora. ⁊ sic nõ incidis
set in obligationẽ dicti debiti qꝛ p̃fatus terminus octo
dierũ datus ad p̃sentandum nõ cucurrisset nõ facto
iussu uel p̃cepto ꝑ curiã de p̃sentãdo. Sꝫ dubiũ est si
nũc fiat an incipiat currere. ⁊ ad hoc respondet q
si dictus Johãnes paulus desijsset habere facultatez
p̃sentandi sine sua culpa qꝛ pñtanduz esset mortuus
uel ꝑdidisset ciuitatẽ nõ ualeret iussus sibi postea fa
ctus de p̃sentando ut dicta. l. si decesserit ⁊ d. l. sanci
mus ante fi. C. de fideius. imo esset liberatus. Sꝫ si
adest facultas p̃sentãdi tũc si nõ fuisset appositũ i ꝓ
missione tẽpus sine dubio posset tũc iussus fieri. Sꝫ
qꝛ fuit appositũ uidendũ est an censeat appositũ grã
finiende obligatõis qꝛ tunc esset sensus ꝓmitto p̃sen
tare infra octo dies ab ista die quãdocunqꝫ curia uo
let. Sꝫ ultra dictos octo dies nõ uolo teneri. ⁊ tunc
trãsactis octo dieb9 curia nõ iubẽte q p̃sentet essꝫ di
ctus ꝓmissor liberatus ope exceptiõis nõ ipo iure. l.
obligationũ fere. §. placet. ff. ꝺ act. ⁊ obli, ꝺ uer. ob.
l. cũ qui ita. §. q̃ ita. An uero cẽseat appositũ dictũ
tẽpus causa differẽde pñtationis. Naz tunc ꝑ lapsuz
tẽporis nõ liberaret sꝫ ꝯstitueret in mora p̃sentãdi.
⁊ sic incideret i obligationẽ debiti p̃ncipal. l. magnã
C. de ꝯben. stip. sicut quãdo tẽpus apponit causa dif
ferende solutionis qꝛ esset sensus ꝓmitto presentare
infra octo dies a die iussus mihi facti alias promitto
soluere debitum ¶ Breuiter intellectus p̃cedens ui
detur uerior qꝛ dixit infra octo dies ꝓx. uẽturos. ⁊ sic
uoluit q inciperet statiꝫ currere nõ a die iussus facti ꝑ
curiã de pñtãdo quoniã illi nõ eẽnt ꝓxie uẽturi ar.
eorũ que habẽtur i. l. senatus. in fi. ff. ad turpill. per
bar. ⁊ l. si usufructus mihi i biẽniũ. ff. ꝺ usufru. lega.
Est ergo sensus uerborũ promitto pñtare infra octo
dies ꝓxie uẽturos ad libitũ ⁊ beneplacitũ curie. Et
sic si curia iussisset die sequẽti q pñtaret tenebat pre
sentare. Uñ nõ põt dici ips appositũ grã differende
pñtationis qꝛ tũc añ lapsuz ipsi9 nõ posset ꝯpelli ad
pñtandũ cũ añ lapsuz talis tp̃is male agat. l. i. in fi.
qñ dies usufru. leg. ce. Et h̃ poterat stati qñcũqꝫ pla
cuisset curie infra dictos octo dies ꝯpelli ad pñtãdũ.
Necesse ẽ ergo dicere q fuerit appositũ grã finiende
obligatõis qꝛ uoluit teneri ad p̃sentãdũ usqꝫ ad octo
dies proxie uẽturos ⁊ nõ ultra. Et ĩfra illos dies uo
luit teneri quãdocũqꝫ curie placebit. Sic ergo termi
nus octo dierũ nõ fuit appositus ad presentãdũ. hoc
eniz posset dici si nõ fuisset dictũ ad libitũ ⁊ uolũtatẽ
curie. Sꝫ qꝛ illud fuit dictũ dico q terminus ĩfra quẽ
fiẽda eẽt pñtatio debebat apponi per ipsã curiã cum
iussissꝫ. Termin9 aũt p̃t iste octo dierũ fuit apposit9 ut
infra illũ terminuz curia posset iubere pñtari. et ultra
illũ nolebat teneri ad presentãdũ. Igit si postea non
presentat cũ nõ teneat nõ icidit i morã i presentãdo
⁊ sic i sam obligationẽ i quaz nõ nisi ꝑ morã i presẽ
tãdo icidere põt. l. lecta. §. sꝫ cũ sorꝫ. ff. si certũ petat.

¶ Tempe ꝯcti mrĩmonij quidã ꝓmisit mulieri q qñ
dos soluet obligabit se eidẽ ad restitutõnẽ dot. Que
rit ꝺ mõ tenẽdo ut obligatio ⁊ ꝓmissio tal ualẽ pos
sit nõ obstãte titulo ne fideiussores dotium dentur.

clxix.

¶ In christi nomine amen.

Prefati ꝓmissores ꝓmiserũt cũ dotẽ reciperẽt facẽ i
strumẽtũ ꝓmissionis ⁊ cõfessiõis talr q ꝺ iur ualeat
ut pꝫ i fi. istrumẽti nisi ergo sic faciãt dotẽ petẽ ñ pñt
qꝛ frustra petit debitũ qui qõ debet nõ ipendit. ff. de
edi. edic. l. ediles i fi. Et q ibi nõ. i. c. i. ꝺ mutu. peti.
ꝑ gl. Nec obstat q mrĩmoniũ sit iã ꝯsumatũ ⁊ q uir
sustineat onera ergo debeat hẽre dotẽ lꝫ illud ñ fiat
nec fieri possit. C. de iure do. l. pro oneribus quoniã
ꝓmissio dotis a parte mulieris facta ur nõ solũ facta
sub spe q marit9 sustineret onera sꝫ ẽt sub spe q ip
saz securaret mõ ualido ꝑ p̃dictos ⁊ per gerẽtes nõ
debẽt decipi. C. de pac. si quis i ꝯscribẽdo circa medi
uz. ff. de arbi. l. iij. §. i. de institoria. l. Sꝫ si pupillus
§. sed si alias ꝺ exerci. l. i. §. magistrũ ꝯmo. l. i cõmo
dato. §. sicut in fi. forte. n. si sciuisset dicta domina do
tem predictam nõ posse securari per predictos non
contraxisset matrimonium cum predicto uel dotẽ nõ
promisisset licet ex defectu predicte promissionis ma
trimonium nõ irritetur promissio tamen dotis non
sortietur effectuz. Nec ẽ incõueniens q matrimoniũ
teneat ⁊ dos nõ soluatur cũ matrimoniũ posset esse
sine dote licet nõ econuerso. C. ꝺ dona. ante nup. l.
fi. ⁊ sicut si uir nõ subiret onera matrimonij dotẽ pe
tere non posset. ff. de doli. excep. l. fi. in prin. ita ⁊ si
non subit onera que a principio deuenerunt i pacto
⁊ conuentione quorum ꝯtemplatione dos fuit ꝓmis
sa ¶ Nec obstat titulus. C. ne fide. dotiũ den. ubi sat
datio a uiro iuito exigi ñ põt qꝛ illud ẽ ueꝝ qñ a princi
pio ñ deuẽit i pacto al's sibi iputet marit9 qui recipit
ꝓmissionẽ dotis sub hac conditione uel modo ut se
curaretur

curaretur quia non potest eam petere nisi seruet promissa licet si esset soluta forte ad hoc cogi nõ posset. Sꝫ multotiens ꝯsulit̃ alicui ꝑ modum retentionis ⁊ nõ petitõis l. si in area i fi. ff. de ꝯdi. idebi. Predicta ꝯfirmãtur. ff. de fideiuſ l. iij. ¶ Nũc est uidẽduꝫ an ꝑdicti possint se obligare taliter ꝙ ualeat. Breuiter i hꝯ aĩs ꝯsultus reperi hũc modũ aduersus illuꝫ titulum ne fideiuſ. do. deñ scilicet ꝙ ille qui uult ꝓmittere dotẽ ꝓ marito ꝓmittat eam nõ simul cũ marito nec ꝺ mãdato mariti sed sepatiꝫ ab eo ex sua ꝓpria liberalitate ⁊ uolũtate tãꝗ̃ ꝑncipal' ꝺbitor ad maiorẽ cautelã. Naꝫ ille titulus loquit̃ quando fideiussor uel alius itercessor dat̃ a marito. ⁊ sic se obligat mandato mariti ut patet ex rubrica tunc eniꝫ sequit̃ ꝑfidia iter marituꝫ ⁊ ꝯiugeꝫ ꝓpter quaꝫ emanauit illa ꝓhibitio ut patet in. l. ij. e ti. q2 uir quodã modo cogit̃ esse suus illius queꝫ dedit in fideiussorem cuꝫ sibi sit obligatus act. mandati ⁊ possit ab eo quotidie obiurgari ⁊ ipugnari ꝙ illuꝫ tenet i obligatõe ⁊ ꝙ faciat eũ liberari l. qũtus. ff. mandati. Sꝫ si aliquis sine mãdato uiri expsso uel tacito quod resultat ex pñtia uiri. ff. mãdati qui patit̃ se obligat ad restitutõeꝫ dotis non uideo quare nõ teneat obligatio q2 nõ põt dici datus a marito nec aliqua ꝑfidia oꝛit̃ iter ꝯiuges q2 cuꝫ ipe non possit iproperare marito ex quo sine eius mãdato ꝓmisit ⁊ potuisset etiam marito iuito hoc facere. l. si ꝓte. ff. mandati nec etiaꝫ maritus põt iproperare uxori. ⁊ sic cessant uerba ⁊ rõ illius tituli seu ꝓhibitionis ergo ⁊c. l. adigere. §. q̃uis. ff. ꝺ iur̃ patro. Dicant ergo ꝑdicti cuꝫ se obligabũt se hoc facere nõ ꝑcib⁹ nec mãdato mariti sꝫ a seipis scientes se nõ teneri. Poterunt tamẽ repetere ꝑ actionẽ nego. gest. ff. ꝺ nego. gest. l. si fideiussor ⁊ dicta. l. si ꝓte a ꝯtrario sensu secus si marit⁹ ꝓhiberet ut ibi. Quis eniꝫ dubitat ꝙ si marito ꝓhibente aliquis se obligaret ad dotẽ teneret obligatio q2 cessaret rõ dicti tituli ergo eo ignorãte q2 similiter cessat lꝫ enim habeat hoc secũdo casu maritũ obligatũ acti. neg. gest nõ tamẽ primo cuꝫ ꝑter uolũtateꝫ suaꝫ habet cũ obligatũ unde nõ est de quo possit improperare marito uel sibi obiurgare anteꝗ̃ ꝓ eo soluat sed potius iputet sibi nõ sic est quãdo mãdato mariti quo casu ex obiurgatõe ⁊ iproperatione fideiussoris seq̃t̃ iproperatio iter ꝯiuges q̃ est ꝑfidia ergo ⁊c. Põt ẽt dici ꝙ tal' obligatio firmet̃ iuramẽto quicq̃d dicit bar. i. l. si q̃s ꝓ eo. ff. de fideiuſ. q2 ꝓhibitio dicti tituli nõ dirigit̃ ad fideiussorẽ sꝫ ad uxꝛ ñ cui dicit ꝙ nõ itercedat sꝫ ꝙ nõ det̃ ⁊ sic nõ põt dici ꝙ tales ꝓmissores faciãt ꝯ̃ ꝓhibitionẽ legis ⁊ sic peccent mortal'r ꝓut dicit bar. lꝫ enim hoc possit dici in marito qui dat tñ in eo q̃ dat̃ ñ. ergo cũ possit ꝟuari sine iteritu salutis eterne ꝟuanduꝫ erit Cõcludo ergo ꝙ ꝑdicti se obligẽt sepatim a marito ⁊ tanꝗ̃ ꝑncipales ꝓmissores ⁊ dicant se facere sine mandato ⁊ ꝑcibus mariti ⁊ iurent non uenire contra ⁊ renuncient illi titulo q̃bus ꝯcurrẽtibus puto eos efficaciter obligari.

clxx.

In christi nomine amen.

Cum tẽpore ꝯ̃tus mřimonij quidã tertius extrane⁹ ꝓmiserit mulieri ꝙ qñ dos mariti soluereť se obligare eidẽ ad eius restitutõem. Querit̃ q̃s modus sit tenẽdus ut idem extraneus se efficaciter obliget ad dictam restitutionem in casum restituẽde dotis nõ obstãte titulo. C. ne fideiuſ. doti. den. Ad quod respondeo ꝙ glo. in. l. i. eo. ti. uidetur approbare hunc modũ uidelicet ꝙ ille extraneus nõ obliget se accessorie tanquã fideiussor uł cõstitutor uł mãdator sꝫ eque pricipal'r cum marito. s. recipiẽdo dotẽ solus uel una cũ marito. Et quilibet se obliget isolidũ tãquam duo rei ꝺbẽdi. Pro qua opi. uŕ eẽ casus i. l. fi. C. ꝺ dote cau. nõ nu. Itẽ uŕ casus in. l. ij. ne fideiuſ. do. den. in eo dum dicit satisdationẽ nullã uł mandatum pro dote exigẽda uel a marito uel a mr̃e eius uł ab hominib⁹ qui dotẽ suscipiũt quorũ uerboꝝ sẽsus põt eẽ duplex. Primus ꝙ nec a marito dum ipe suscipit nec a matre uel alia persona que dotẽ susciperet dari põt satisdatio. i. fideiussor de dote exigẽda. Et sm istũ sequitur ꝙ mater mariti uel alia persona que dotẽ susciperet bene obligat̃ ad restituẽdũ q2 nõ accessorie obligat̃ sed pricipal'r fideiussor uero datus ab eis nõ obligatur sicut nec datus a marito q2 ille accessorie obligaretur qȯ prohibet ille titulus ꝙ aũt ipa mater uel ei⁹ suscipiẽs dotẽ obliget̃ patet ibi dũ dicit pro dote exigenda ⁊ sic innuit ꝙ ab eis põt exigi. Est ergo ibi casus de eo qȯ dicit glo. in. l. i. e. ti. sm dictũ itellectũ lꝫ illa glo. uideatur illã legẽ allegare i ꝯ̃riũ. Sꝫ põt dari alius sensus illis uerbis sm quẽ eẽt ibi casus i ꝯtrariuꝫ uidelꝫ ꝙ neqꝫ mater mariti uel alia persona que dotẽ suscipit põt se obligare ad eãdẽ restituẽdã. lꝫ iste sẽsus nõ ẽ bonus prio q2 nõ ꝯuẽit lr̃e. Nã ibi coniũgit̃ maritus cũ mr̃e uel alia persona suscipiẽte dotẽ. Si g° uellet dicere ꝙ satisdatio. i. promissio mr̃is uł extranei eẽt nulla sil'r diceret ꝙ promissio mariti qui dotẽ susciperet eẽt nulla q2 qñ una determiatio determiat plura ꝺtermiabilia pariter ipsa determiat. ff. de uul. ⁊ pu. l. iam hoc iure. Sꝫ hoc ẽ falsuꝫ q2 maritus sine dubio obligatur recipiẽdo dotẽ ẽt si expresse se ñ obliget. C. de rei uxo. act. per totũ ergo dictus itellectus eẽt absurdus nõ ergo tenẽdus sꝫ precedẽs. Secũdo dictus itellectus ẽ ꝯtra dictã. l. fi. C. de dote cau. ubi mater ⁊ alie ꝯiuncte persone pñt obligari ꝓ dote restituẽda qñ recipiũt dotẽ q̇nimo sm bar. i. l. si ꝯstãte i ꝑn i pria q̃ne pricipali. q. viij. ⁊ i. §. quotiẽs ẽt si ñ reciperẽt q2 i eis cessat cã ꝑfidie. l. i. ꝺ. l. ij. Tenẽdo sm itellectũ supradictũ diceret̃ oppositũ ꝙ ẽt qñ reciperet nõ obligaret̃. Et sic dict⁹ itellect⁹ tãquã legi ⁊ rõni ꝯ̃rius nõ ẽ tenẽdus sꝫ primus sm quẽ ẽ ibi cãus ꝺ eo qȯ dixi quã ẽt opi. tꝫ bar. simpl'r i. ꝺ. l. fi. dicẽdo i fi. ꝙ i dote pñt ꝯstitui duo rei lꝫ nõ possit iteruenire fideiussor ꝑ illã. l. idẽ bal. ibi ⁊ i. l. i. C. ne fideiussor do. den. i q̇b⁹ expsse hoc firmat sine quacũqꝫ dubitatõe. Nec reperio aliq̇d ꝙ ꝯ̃dicat huic sñie nisi dictum bar. i. ꝺ. l. si ꝯstãte. §. quotiẽs ubi itelligit illud ueruꝫ i personis ꝯiũctis marito nõ i extraneis. Sed ista restrictio est expresse ꝯ̃ tex. in dicta. l. fi. dũ dicit omniqꝫ persone ⁊c. Et sic generaliter uult ꝙ non soluꝫ coniuncte persone de quibus supra dixerat sed etiaꝫ omnes alie que dotem suscepisse conscribuntur obligantur sed habent exceptionem non nu. dotis infra tempora sicut maritus. Idem patet expresse in dicta. l. ij. ne fideiuſ. doti. den. dum dicit uel ab hominibus ⁊c. Et sic generaliter loquitur ꝺ quibuscũqꝫ suscipiẽtibus dotem una cum marito uel sine etiam extraneis. Preterea coniuncte persone non soluꝫ pricipalit̃ sꝫ ẽt fideiussorio noie pñt se obligare. ⁊ ẽt si dotẽ nõ suscipiũt si rõnem bar. attendamus quia in eis cessat rõ perfidie ergo ⁊c. l. adigere. §. quãuis de iure p̃ro. Aliquid ergo plus deberẽt opari illa duo. s. ꝙ prici paliter se obligaret ⁊ ꝙ dotem suscipiant ut scilicet faciãt extraneum efficaciter obligari propter ergo uer

ba bar. i. d. §. quotiēs nō debemus recedere ab au
ctoritate gl. in. d. l. i. que est talis ⁊ tanta nec a textib⁹
qui uident̄ ita expͣsse dicere maxime ɔcurrente aucto
ritate eiusdē bar. in. d. l. fi. ⁊ ēt bal. ī dictis duobus lo
cis. ⁊ etiā maxime qꝛ ipͤe bar. dubitauit de hoc passu
ī dicta. l. si ɔstan. i pͥn. Cōis ēt usus uidet̄ approba
re hāc opi. Cōsulo ergo ī casu isto ꝙ pecunia soluat̄
illi extraneo pͥsente marito ⁊ ɔsentiēte. ⁊ ita dicat̄ ex
pͥsse in istr̄o ita ꝙ notarius attestet̄ de numeratōe nō
de ɔfessiōe tātuʒ. ⁊ subdat hoc acto ⁊ expͣsse ɔuēto i
ter ptes pͥdictas ꝑ solēnem stipulationeʒ ut q̄libet ex
pͥdictis sit isolidū ⁊ pͥncipalr̄ obligatus ad restitutōeʒ
dicte dotis i omnē casū dotis restituēde tāq̄ꝫ duo rei
debēdi tā re quā v̄bis pōt eniʒ h̄ fieri ut. l. eadē i pͥn.
ff. de duobus reis ⁊ ibi expͣsse ꝑ bar. Nā pecunia nu
merata illi extraneo censebitur numerata marito ⁊
cuilibet insolidū postq̄ꝫ d uolūtate mariti ⁊ postq̄ꝫ fuit
hoc actū ꝙ insolidū teneat̄. ut ibi nō. ꝑ bar. ⁊ nō fiet
trāsfusio obligatōis que re ɔ̄hitur in illaʒ que v̄bis
lʒ incōtinēti iteruenerit stipulatio ꝑ. l. si ita stipulatus
§ fi. cuʒ. l. se. ff. d noua. postq̄ꝫ fuerit actū expͣsse ɔtra
riū scʒ ꝙ uterqʒ remaneat tā re q̄ꝫ uerbis isolidū ob
ligatus iuxta nō. i. l. certi ɔditio. §. qm̄. ff. si cer. pe.
Unde si ɔueniret̄ obligatiōe que re ɔ̄hit̄ nō poterit
allegare se itercessoreʒ qꝛ ꝑ illā nō ɔstituit̄ nisi pͥnci
palis obligatio. Itē dicat dictus extraneus se hoc fa
cere pro executōe prime sue ꝓmissiōis quā fecit de ob
ligādo se ad restitutionē cū dos soluet̄. ⁊ hoc iō dico
qꝛ si illa ꝓmissio fuit ualida reddit etiā ualidā ꝓmis
sionē que fiet ꝓ ipͥus executōe. ff. de act. emp. l. siq̇s
fuuʒ ubi ꝓmissio de hereditate uiuētis reddit̄ ualida
rōne pͥcedētis ɔ̄ctus ⁊ obligatōis ualide q̇ iū de ꝑ se
ualida nō essʒ. C. de pac. l. fi. ⁊ ibi nō. Qd aūt sit illa
ualida ur̄ ꝓbari qꝛ forte ɔtēplatione ipsius. mulier
ɔ̄xit mr̄imoniū qd forte al's ɔ̄ctura nō fuisset. ⁊ sic ur̄
fuisse quidā ɔtractus inoiatus scʒ ɔ̄bo ut te obliges
ex quo sequuto iplemēto dat̄ actio. l. iurisgētiū uersi.
⁊ iō. ff. de pactis. Et nō obstat gl. i. l. i. C. ne fideius.
do. den. que dicit post pͥn. ꝙ etiā ante ɔ̄ctuʒ mr̄imo
nium nō pōt dari fideiussor qꝛ iste nō fideiussit sʒ ꝓ
misit se obligare ⁊ ꝓpter expromissionē mulier con
traxit al's nō ɔtractura unde nō dʒ decipi. q̇ rō uide
tur sufficere ad tollendā dicto extraneo exceptionem
oriētē ex illo ti. C. ad uell. l. si sine. de pac. siq̇s in con
scribēdo ibi ⁊ ɔ̄hentes decipere ⁊c̄. ff. d arbitris. l. iij.
§. i. de instito. l. sed ⁊ si pupillus. §. sed ⁊ si al's de ex
erci. l. i. §. magistrum. Hoc aūt presumo in dubio ꝙ
al's non fuisset contractura nisi sub spe illius promis
sionis tāq̄ꝫ causa inherens pͥsumitur finalis. l. cum ta
le. §. falsaʒ de condi. ⁊ demō. Preterea si extraneus
ꝓmitteret mulieri. x. aio donandi si contrahet mr̄i
monium cum titia sine dubio ualeret qꝛ sub premij
promissi ab extraneo potest induci ad contrahendū
l. titio. §. i. ff. de condi. et demon. de condi. insti. l.
uter ex fratribus licet marito non. l. si ita stipulatus
fuero. §. si. de uer. obliga. ⁊ nō. eo. ti. l. titia per bar.
Ideo ergo si promisit se obligare ad restitutionem
dotis si mulier contraheret non esset absurdum dice
re ꝙ ubicūqʒ fideiussio de dote restituenda est causa
mr̄imonij contrahendi. qd al's contractum non fuis
set cesset ille titulus ne fideius. do. den. Cum eniʒ mr̄i
monia fauorabilia sint. ⁊ publice utile est ea non im
pedire si prouisio illius tituli etiam ob publicam utili
tatem emanasset tamen si foret causa impediendi
matrimoniuʒ non debet habere locum ne qd ob pu

blicā utilitatē ⁊c̄. tēdat ad noxā ⁊ qꝛ maior utilitas pͥ
pōderat miori ⁊ maius bonū miori bono. C. d pac.
ɔuen. l. hac lege i tex. ⁊ gl. que bene facit ad ꝓpositū
sicut maior equitas miori equitati. ff. de furtis. l. si ser
uus. §. qd uero. Sed magis bonū ē ꝙ mr̄imonia fi
ant q̄ꝫ ꝙ seruetur dispō illius tituli. Et ipͣ mr̄imōia
ipediātur ⁊ hoc ꝑꝑ replēdā liberis ciuitatē. ff. so. ma
tri. l. i. Presumo aūt eā n̄ fuisse al's ɔ̄cturā qn̄cūqʒ an
mr̄imoniū ɔtractū uoluit ꝓmissionē ab extraneo q̇
se obligabit pro dote melius tn̄ eēt si appereret expres
se ex instrumēto talis ꝓmissionis. Itē ⁊ tertio appo
natur iuramētū dicti extranei de obseruādo oīa que
promittit. ⁊ de nō opponēdo aliquā exceptioneʒ ma
xime ex illo titulo qd iuramētū sine dubio ualet ⁊ est
seruādū qꝛ pōt seruari sine peccato ergo ⁊c̄. de iure
iur. cū cōtingat quicquid dicat bar. i. l. siquis pro co
ff. de fide. cui⁹ dictū cōiter reprobat̄ a modernis. Et
ɔ̄ ipsum a plurib⁹ excellētibus uiris scio ɔsuliū. Nam
fundamētū bar. ē ꝙ ille qui facit ɔtra prohibitionem
legis peccat mortalr̄. nā tunc illud ē uerū qn̄ ꝓhibet̄
aliquid i fauorē alterius q̄ꝫ prohibiti uel qn̄ id quod
prohibet̄ ē de genere prohibitorū uel turpiū uel tēdat
ad alterius noxam. Sʒ qn̄ prohibitio fit mere i fauo
rē prohibiti puta ꝙ mulier uel minor nō ɔtrahat si
ne ɔsensu ɔsanguineorū dico ꝙ faciēs ɔtra non pec
cat mortaliter qꝛ tūc ꝓhibitio facta in eius fauorem
operaretur odiū qd nō ē dicēdū. ff. de legibus. l. nul
la ad car. l. iij. §. cāe. Solū ergo operatur ꝓhibitio
qꝛ reddit cōtractū ⁊ obligationē nullā si expedit eis
ꝙ sint nulla sed si expediret ꝙ ualeret nō redit̄ ɔtra
eius nullus ut si aliū sibi obligaret. C. de procura. l.
nō eo minus. Sicut ergo talis ꝓhibitio nō operatur
odiū in hoc ꝙ reddat actū nullū quē ualere expedit
ita nec in alio ut faciat ipsuʒ mortaliter peccare sʒ me
rum fauorē operat̄ ut reddat actū nullū si hoc expe
dit. Sed prohibitio dicti tituli ne fideius. do. den. fit
i fauorē ꝓhibiti dūtaxat pricipalr̄ ergo ⁊c̄. Preterea
ut al's dixi prohibitio illa dirigitur ad dātē. i. ad ma
ritum. Et per ɔ̄ns ad recipiētē tāquā ad correlatim
ut ibi nō. in fi. glo. magne ⁊ ar. C. de indic. vi. l. fi. ⁊
d cupressis. l. i li. xi. Posito ergo ꝙ illi peccarēt mor
taliter ut dicit bar. fideiussor tn̄ q̇ dat̄ nō peccat qꝛ ꝓ
hibitio ad eum nō dirigit̄ ut ibi pʒ igit̄ iuramētuʒ eū
ligat. Et si dicat̄ exq⁰ mulier illicite recipit ⁊ peccat g⁰
iuramētū eū nō ligat. Rndeo ɔsequētia nō est bona
qꝛ iuramētū pricipalr̄ obligat deo qui n̄ illicite recipit
ut expͣsse uidem⁹ i fi. qꝛ lʒ usurarius illicite recipiat ⁊
cū peccato qꝛ tn̄ q̇ soluit nō peccat si iurat soluere ob
ligatur quia potest sine peccato seruare iuramentuʒ.
Et ideo obligatur deo ꝑ iuramētū qui nō illicite reci
pit ratione cuius obligationis potest usurarius iudi
cis eccl'asticis officiuʒ implorare ut cogatur soluere ex
tra de iureiuran. debitores. Et ibi nō. per doc. ⁊. ff.
de condi. indebi. l. neratius. Unde idubitāter ⁊ itre
pide concludo contra bar. ꝙ talis fideiussor obligat̄
iuramēto ꝙ predicta aūt practica seu cautella. sed ꝙ
ipsi extraneo soluatur ⁊ ꝙ ex hoc efficacit̄ obligetur
bene facit. l. si mulieri soluero. ff. ad uell. Nec ob. l.
iul. in prin. ff. ad mace. qꝛ macedonianū fuit itrodu
ctū pricipalr̄ i odiū creditoris, ideo facilius presumit̄
fraus. Prouisio v̇o dicti tituli ne fideius. do. den. pͥn
cipaliter in fauorē cōiugum ne inter eos oriatur perfi
dia ideo non sic de facili. imo per dictum moduʒ po
test effugi dicta prohibitio sicut prohibitio uell. que
similit̄ in fauorem facta fuit ut dictis legibus si mulie
ri. Et

ri. Et. l. fi. C. ꝺ do. cau. Caueat tñ ꝑs mulieris ut fa
ciat ꝙ dictus extraneus pecuniaʒ qua recipiet nõ tra
dat illo istãti. et corã eisdẽ testibus marito ne ex hoc
ꝑ̃sumat̃ fraus facta ⁊ color quesitus. Sʒ recedat ide
cũ ea ⁊ sepat se ⁊ postea faciat q̇d uult ⁊ quãto mai⁹
îteruallũ iterponat̃ melius est ita ꝙ ideʒ testes non
possĩt scire ꝙ eadẽ pecunia fuerit tradita marito. et
ꝑ̃dicta possunt fieri uno instr̃o. Possent etiaʒ fieri di
uersis instr̃is ⁊ sepatiʒ hoc mõ uidelicet ꝙ p̄rio dict⁹
extraneus recipiat tãtaʒ q̃titateʒ in depositũ a mu
liere quã ꝓmittat restituere i omnẽ casuʒ quo dos a
tali marito ueniat restituẽda ⁊ ñ ante ⁊ hoc cũ hipo
theca bonoꝝ ꝺinde fiat aliud ex iteruallo ⁊ corã alijs
testibus i quo maritus ꝯfiteat̃ se recepisse tãtã quãti
tatẽ nomine dotis quã ꝓmittat restituere i omnẽ ca
sũ ⁊c. cuʒ hoc tamẽ pacto exp̃sse acto ꝙ si talis extra
neus restituet tale depositũ eideʒ mulieri uel heredi
eius ante restitutionẽ dicte dotis ꝑ̃fatus maritus sit li
beratus a restitutiõe dicte dotis. Et si ꝑ̃fatus marit⁹
prius restituerit eidẽ mulieri dictaʒ dotẽ ꝙ sil̃r dictus
extraneus sit liberatus a restitutõe dicti depositi. Et
hoc ne dicta mulier bis eadẽ q̃titateʒ possit petere a
diuersis. Iteʒ etiaʒ i instr̃o depositi apponat̃ ꝙ quã
docũqʒ mulier uel eius heredes agẽt ad restitutõem
dicti depositi debeãt in actu restitutõis eius ꝓmittere
⁊ cauere dicto extraneo ul' ei⁹ heredib⁹ ꝙ nõ exegerit
nec in futurũ exiget dotẽ a marito. ⁊ ꝙ si ꝯ̃riuʒ appa
rebit depositũ restituet ⁊ hoc occasiõe ꝑ̃dicta. Iteʒ in
ter ipsuʒ extraneũ ⁊ marituʒ fiat aliud instr̃ʒ ꝓut eis
placuerit ꝓ securitate dicti extranei cuʒ pecuniã ipsi
marito tradet. Et ex his duab⁹ ꝑtibus eligat ꝑs mu
lieris quã uult. Prouiso ꝙ etiã in hac scd̃a apponat̃
iuramẽtũ cuʒ generali renũciatõe omniũ exceptionũ
que possũt ꝯpetere ⁊ suꝑ hoc placeret mihi uidere in
strumentũ extensuʒ anteq̃ publicet̃. Et si q̃d deessʒ
suppleret̃ ul' si aliq̃d esset suꝑfluũ remoueret̃. ¶ Su
per eo uero qð ultimo loco querit̃ a me si ꝑ̃fatus ex
traneus obliget se seu promittat dicte mulieri ⁊ eius
heredibus preterq̃ filijs secundi mr̃imonij. utrum di
cta exceptio habeat uiciare ꝓmissioneʒ. Respondeo
nõ. Quinimo ip̃a uiciat̃ si ꝯtingat dictaʒ mulierẽ re
linquere heredes tam illos q̃ alios. Nam ius peten
di ꝯpetit omnibus etiam illis filijs exceptuatis cuʒ in
his que in dando ꝯsistunt non possit quis stipulan
do ꝓuidere quibusdam heredibus ⁊ quibusdam nõ
îmo stipulando sibi ⁊ tali heredi censetur etiam alijs
stipulari ⁊ competet actio illis alijs quibus compete
re noluit. ff. de uer. ob. l. cõtinuus. §. fi. ⁊ ibi plene ꝑ
bar. Si uero non relinqueret alios heredes q̃ illos
exceptuatos esset forte maius dubium. ⁊ ideo consu
lo ꝙ si casus accidat etiaʒ alium quẽcũqʒ cum illis fa
ciat heredem ⁊ erunt sibi securi per dictum. §. fi. cuʒ
ibi nõ. Et licet ibi glo. dicat ꝙ illi quibus stipulator
noluit acquiri repelluntur excep. bar. tamẽ reprehẽ
dit nisi esset casus in quo alijs quibus acquiri noluit
totum acquireretur de quo dat exemplum qui casus
non esset iste. Nam stipulando dotem sibi ⁊ heredi
bus non potest cuiquaʒ heredum acquiri nisi pro he
reditaria portione q̃ non in plus rep̃ñtat personaʒ
stipulantis igitur omibus acquiretur etiam illis qui
bus acquiri noluit ubi ibi plene nõ.

¶ Appellatione filioruʒ ꝯtinetur nepos in materia
fauorabili. Secus si tractetur de grauamine.

In christi nomine amen.

Pñs casus modicã ul' hẽre dubitationẽ. nã ꝺ iure cõ
muni tã dicte filie q̃ dicti nepotes ex filijs ꝑ̃defũctis
admitterẽtur pariter ad hereditatẽ p̃ris et matris. fi
lie i capita nepotes i stirpes. C. de suis ⁊ legi. auc. in
successione ⁊ in corpore uñ sũit̃. Sʒ ex forma statuti
sub R̃ica ꝺ successiõe ascẽdẽtiũ masculi excludũt femi
nas sʒ femĩe debeãt dotari si nõ sint dotate ꝙ quidẽ
statutũ ualidũ ẽ ⁊ ubiqʒ quasi uiget ⁊ seruat̃ ꝑ italiã
ne bona ꝑueĩãt ad ex̃neas familias. Et ꝓ ꝯseruatiõe
masculoꝝ ⁊ agnatorũ iuxta nõ. i. l. i. C. de adul. ꝑ ci.
⁊ i. l. liberorũ. ff. de uer. sig. ꝑ bar. Sʒ possʒ forte du
bitari de aliq̃b⁹ p̃rio an statutũ loci ꝺ q° h̃ hẽat locũ
i successiõe mr̃na q̃ ꝺ p̃r̃na nõ dubitat̃ ut colligit̃ ex
narratis i pũcto. ⁊ breuiter dicẽdũ ẽ ꝙ sic q̃ tã rubrũ
q̃ nigrũ dicti statuti loquitur gñal'r i hereditate ascẽ
dẽtiũ sʒ ex prop̃o significato ꝯp̃hẽdit̃ appellatõe ascẽ
dẽtiũ ẽt mater ul' alius ascẽdẽs ꝑ lineã maternaʒ ut
colligit̃ ex auc. cessante. C. ꝺ legi. here. i uerbis illis ⁊
ea que sola sit ascẽdẽtis ⁊c. iũcta auc. defũcto. C. ad
tertul'. ad quã se refert que loquit̃ ẽt i mr̃e ⁊ i corꝑe.
uñ sumit̃. Sicut ⁊ appellatõe parẽtis ꝯtinet̃ p̃r ⁊ ma
ter. ff. de in ius uocã. l. quicũqʒ. §. parẽtes q̃ ẽ ꝟbũ
generale sicut uerbũ ascẽdẽs. Itẽ posset dubitari cir
ca dictũ statutũ an debeat itelligi dũ loquit̃ i mascul'
scʒ de filijs tm̃ ut excludãt filias nõ aũt de nepotibus
ex filio. Et ul' ꝙ sic q̃si statutũ istud debeat dici odio
suʒ q̃ tẽdit ad exclusionẽ femiarũ que ꝺ iur̃ cõi ⁊ nã
li deberẽt uocari. Sʒ ꝯ̃riũ ẽ uerũ q̃ loquit̃ gñal'r de
masculis descẽdẽtib⁹ ⁊c. Cõstat aũt ꝙ nepotes ꝯp̃re
hẽdũtur appellatõe descẽdẽtiũ de proprio significatu
sicut filij q̃ descẽdẽtes sunt sicut appellatõe liberoruʒ
ff. de uer. sig. l. liberorũ. Preterea ẽt si loqueret̃ de fi
lijs extẽderet̃ ad nepotes ex filijs sʒ nepotes de pro
prio significatu nõ dicãtur filij sʒ bñ pñt dici libẽi. Et
h̃ q̃ statutũ ꝑ̃dictũ nõ reputat̃ odiosuʒ sʒ poti⁹ fauo
rabile saltẽ respectu filiorũ quos uocat iõ fit extẽsio ꝺ
filio ad nepotẽ iuxta nõ. C. de i ius uocã. l. ij. ꝑ glo. ⁊
bal. Et ita quasi ꝑ oẽs docto. ꝯcluditur ut plene nõ.
bar. i. ꝺ. l. liberorũ. ff. de uer. sig. Et idẽ tʒ Io. an.
in ti. de successi. ab intestato in addi. spe. ubi recitat
doctores legistas disputãtes ⁊ hoc tenẽtes mlt̃o ergo
magis si statutũ loquit̃ per uerba gñãlia. s. de liberis
uel de descẽdẽtibus ut ꝯprehẽdãtur nõ solũ filij sed
nepotes ex filijs in quibus uiget eadẽ rõ scilicet ꝯser
uãde agnationis que presumitur fuisse rõ statuti ⁊ sic
posito ꝙ nõ fuerit expressa tamẽ ubicũqʒ illa locum
hʒ similit̃ ⁊ statuti dispõ debet locum habere cuʒ nul
la alia ratio possit assignari per ea que nõ. per glo.
⁊ bal. C. de fideico. l. quãuis. Et in. l. maximum uici
um de libe. ⁊ posthu. iũcta. l. illud. ff. ad. l. aquil. ⁊. l.
i. ff. de fonte. Etiam si statutum loqueretur de filijs
quorum appellatio de proprio significatu nõ extendi
tur ad nepotes. sed ex interpretatõe. l. iusto. ff. de ꝟ.
sig. per bar. Et sic ꝯcludit̃ ꝙ nepotes ex filijs cũ ue
niant ex persona parẽtum suorum excludunt filias.
licet ille sint in potiori gradu quia in descendentibus
non attenditur potioritas graduũ ut in dicta auc. in
successione. C. de suis ⁊ legi. ⁊ in cor. unde sumitur.
Sicut enim de iure cõmuni etiam pronepotes ul' ul
teriores ex filio ueniunt simul cum filiabus licet ille
sint in potiori gradu ita ex forma statuti preferuntur
filiabus. ¶ Posset etiã dubitari q̃ statutũ loquit̃ de ꝺ
scẽdẽtibus ꝑ lineã masculinã. Et sic ul' loqui solũ de

successione paterna. Sꝫ certe etiam ī materna possūt dcā uerba uerificari qꝛ descēdētes ex filijs masculis feminaꝝ dicūtur descendere ex linea masculina ipsarū. Cōcludo ergo ꝙ dicti nepotes ex filijs soli ueniūt ad successionē pr̄is ⁊ mr̄is exclusis filiab⁹ feminis ex forma dicti statuti de successiōe ascendētiū. Laus Deo.

.clxxij.

In christi nomine amen.

Ne īproprijs utamur uocabulis notandū est ꝙ hereditas dicti adulti differt longe ab hereditate dci testatoris auiqꝫ sui seu a portione heditatis dicti aui q̄ primo peruenit ad. m. filiū postea ad hūc adultū filiū ei⁹ eūdēqꝫ nepotē nā cū hereditas sit successio ī uniuersum ius qd̄ defunctus habuit tēpore mortis l. hereditas. ff. de uer. signi. Potest hereditas dicti adulti eiusdēqꝫ nepotis ꝯprehēdere nō solū bona que fuerunt primi testatoris sꝫ etiā illa que nō fuerūt unq̄ illius sꝫ fuerunt acquisita post eius mortē per. m. eius filiū ⁊ transmissa in hūc adultū eius filium ⁊ heredē ac etiā potest comprehēdere bona quesita p dictū adultuꝫ. Et iō si de dicta hereditate querit̃ nō est dubiū ꝙ illa tota debet remanere penes matrē institutā ab eo nec uirtute alicuius de dictis substitutiōibus potest in totū uel ꝓ aliqua parte ꝑuenire ad dictos. T. ⁊. P. superstites qꝛ in illa nō potuit testator post pupillarē etatem substituere directo uel per fideicō. l. uerbis ciuilibus ⁊. l. in pupillari. ff. d̄ uul. ⁊ pu. iūcta. l. coheredi. §. cū filie uersi. nec fideicō. e. ti. Et. l. ex facto ī pri. ff. ad trebel. Si uero querit̃ d̄ tertia ꝑte hereditatis que fuit primi testatoris ⁊ q̄ tertia ꝑuenit ad m. filiū ⁊ de ip̄o ad dictū adultū filiū eius illa desijt esse hereditas per aditionē uel īmixtionē iuxta nō. in. l. i. §. ueteres. ff. de acqui poss. ⁊. l. seruū. de acqui here. ⁊. l. eius qui ī ꝓuincia. ff. si cer. pe. aū̄ fi. ī gl. suꝑ uerbo hereditati. Nec ista bona dicūt̃ hereditas uł quota ꝑs dicti adulti sꝫ quedā bona ī eius hereditate. l. hereditas. ff. de peti. heredi. Si ergo queritur an illa bona ueniāt restituēda p̄fatis. t. ⁊. p. patruis ī totū uł pro ꝑte uirtute alicuius de p̄dictis substitutionib⁹ que quo ad ip̄m siqua ipsarū facta diceret̃ nō possꝫ dici fideicō. post pupillarē etatē ꝑ iura supra allegata tūc ꝓcedit qd̄ quasilr̄ dicēdū uł ꝙ nō sꝫ debeant remanere penes mr̄eꝫ institutam tali ratione. Nam ex uerbis testamenti supra relatis tres colliguntur substitutiones. Prima fuit facta de filijs superstitibus ⁊ premortuorum liberis masculis ei qui ex filijs institutis sine filijs masculis seu liberis decederet. Et ex ista que magis uideret̃ posse uenire qꝛ ipsi sūt de filijs suꝑstitibus. Et sic cōprehendunt̃ in ꝑsonis substitutis uenire nō possunt eo qꝛ illa substitutio fuit facta filijs institutis duntaxat nō aūt filijs eoruꝫ qd̄ pꝫ qꝛ dixit testator si aliquis dictoruꝫ filiorum suorū ⁊c̄. Et supra nō fecerat mentionem nisi de tribus suis filijs nō aū̄ de filioꝝ filijs. Et constat ꝙ appellatione filioruꝫ nō ueniūt nepotes ex ꝓprio significatu nec etiā ex īterpretatione ī quacūqꝫ dispositōe legis uel hoīs qn̄ nō tractatur de ipsorum nepotū ꝯmodo. Sꝫ d̄ grauamine ut est h̄ qꝛ fideicō. substitutio est grauamen. d. l. cohēdi. §. cū filie uersi. ne fideicō. Ideo reicit̃ de legitima. l. qm̄ ī prioribus. C. d̄ inoffi. testa. ff. de le. ij. cuꝫ patronus iunctis hisque plene nō. in. l. liberorū. ff. de uer. signi. per bar. Oportuisset ergo dicere ad hoc ut uenire possēt p̄fati patrui ex dicta substitutione hoc modo uidelicet ꝙ si aliquis dictorum filiorum suorum decesserit sine liberis masculis aut eius liberi sine liberis ⁊c̄. Et tunc etiā esset dubiū qd̄ tangit bar. ī. l. qd̄ si sic. ff. de le. iij. Et in. l. centurio de uul. ⁊ pupil. ⁊ bal. in. l. ab eo. C. de fideicon. allegatis supra in puncto. Sed in cāu nostro. nō ita dixit sꝫ solum si aliquis p̄dictorū filiorū suorū decederet sine liberis. Et ille m. decessit relicto filio substitutio facta dicto m. filio expirauit qꝛ deficit ꝯditio sub q̄ facta fuit nec reuiuiscit lꝫ dictus filius relictus postea mortuus sit. l. siquis heredem. C. de insti. ⁊ substi. sub condi. fac. quando dies lega. cedat. l. cum uxore. Et sic ex illa non possūt uenire nec etiam ex alia que censeatur facta ut dictum est quia illi non cōprehendunt̃ appellatione filiorū hoc casu ut dictū est. Et ita determiat expresse Jo. an. in addi. spe. ti. de testamentis. §. ī primis in fi. ubi format ad litterā istum casum ⁊ ita decidit. Nec ob. auc. sꝫ ⁊ siquis. C. d̄ secun. nup. in fi. ubi dispositio facta sub conditione si filij decesserint sine filijs locū sibi uendicat etiam si decedant cum filijs si illi postea sine filijs decedant qꝛ ꝓut ibi dicit ci. qui etiam istum casum determinat mō quo supra spālis casus est ille. Et spālē rōnem hꝫ ī se nec dꝫ trahi ad sequentiam unde ipse format qōneꝫ cū decisiōe suꝑioris. Et determinat ꝓut supra dixi ꝙ nō habeat locū in ꝑsonis filioꝝ filij. Scd̄a substitutio ꝯtenta in uerbis testōris supradictis generalior ē qꝛ facta fuit sub nomine liberorum dum dixit. Et si oēs filij masculi ⁊ liberi descēdētes ip̄i⁹ testōris ⁊c̄. Nā appellatione liberorum ꝯprehendunt̃ etiam nepotes de proprio significatu dicta. l. liberorum de uer. sig. Et sic illa facta fuit non soluꝫ filijs sed nepotibus unde uidet̃ ꝙ licet non possint isti uenire ex illa que facta fuit filijs primi gradus tamen pōt uenire ex illa que fuit facta nepotibus. Tamen ꝯtrariū est uerius duplici rōne. Prima qꝛ illa fuit facta sub ꝯditione si omnes masculi decederent sine masculis ⁊c̄. que ꝯditio facta cum exp̄ssione nominis collectiui nō desistit per morteꝫ primi morientis alijs suꝑstitib⁹. l. penul. C. de impube. ⁊ alijs substi. Secūdo qꝛ illa sustitutio fuit facta d̄ feminis nō masculis unde isti cū sint masculi non ꝯprehendunt̃ īter ꝑsonas substitutas nec audeo dicere ꝙ uerbuꝫ liberi posituꝫ in hac scd̄a substitutione censeat̃ repetitū in prīa ꝯsequētia nō sicc ē setur repetita ī sequētibus sicut ecōuerso ut nō. ī. l. qꝫ siquis. ff. d̄ le. iij. ī prima gl. Tertia uero substitutio q̄ silr̄ fuit generalis quantū ad ꝑsonas quibus facta fuit qꝛ oībus descendentibus tā masculis q̄ femīs tn̄ ad huc nō pn̄t ex ea isti uenire tum qꝛ facta fuit sub ꝯditione quē non existit. s. si omnes masculi ⁊ femine decederent sine liberis tū qꝛ illa ē facta d̄ pauperib⁹ quoꝝ numero isti nō ꝯprehēdunt̃ nec ēt uideo ꝙ isti pn̄t uenire uirtute primoꝝ uerboꝝ in uersi. item uoluit ⁊c̄. dum dicit ꝙ si aliquis filius ⁊ descēdens masculus decesserit ⁊c̄. Et postea subdit ꝙ suꝑuiuētes ad quos illius hēditas d̄uoluet̃ ⁊c̄. Et sic uidet̃ uoluisse suꝑuiuētes substituere non solū filijs sꝫ ēt alijs descēdentibus dū dixit filius ⁊ descendēs ⁊c̄. Sꝫ certe uerba illa ad quos deuoluit̃ ⁊c̄. non īportant substitutionem qꝛ nō sunt uerba dispositiua sed enūciatiua futuri euentus. l. iul. §. ex his. Et. l. pater filium. §. fundum. Et utrobiqꝫ nō. ff. d̄ le. iij. per bar. Itē loquit̃ de hereditate precedēte quā ipse testōr ex fideicōmisso nō poterat facere deuolui ad suꝑstites un̄ nec in illa possunt uerba testōris operari qꝛ nō poterat nec ī hereditate ꝓpria qꝛ de ea non dixit. ff. de rebus dubijs. l. in ābiguo. Preterea loquit̃ quādo decessit cuꝫ

filia

filia femina qꝺ hic non ē ergo ⁊c̄.l. cōmodiſſime ꝺ li
be.⁊ poſthu. Et ſic ꝯcludit ꝙ ex uirtute uerborū̄ de
quibꝰſupra p̄dicti ñ ſūt admittēdi ſ; debēt remanere
penes matrē ⁊ eiꝰ hēdes quouſq; oēs deſcēdētes ꝺfe
cerit. Et tc̄ deuoluēt ad paupes v̄tute ultie ſubſtōis.

¶Ad filios p̄mi mr̄imonij redūt oīa lucra que mat̄
ex illo p̄io mr̄imonio hūit ēt ſi non ſint heredes uel
nō ſint heredes iſolidū uel ēt ſi non habuit a primo
marito ſ; ab heredibus eius. Et de filio ſcꝺi mr̄imo
nij cui mater pōt relinquere quātū uult ſ; ſcꝺo uiro nō
poſſit niſi quantū uni ex filijs primi matrimonij.

clxxiij.

¶In chriſti nomine amen.

Uiſo caſu ⁊ allegatōnibus ſupraſcriptis ſatis iuſtum
et rōnabile piumq; uidet̄ iuuare filias primi mr̄imo
nij aduerſus ipietatē matris earum que ipſas ita cō
tēpſit ⁊ male tractauit quinimo ꝯtēpſit legis ꝯſilium
⁊ ſuaſionē. Nā īpator iuſtinianꝰi auc̄.ꝺ nup.§.pe.q̄
icipit illud iſtruit ꝯſulit ⁊ ſuadet ꝑentibus qui ta; ex
primo mr̄imonio ꝙ̄ ex ſcꝺo liberos habent ſi uolunt
boni pij ⁊ iuſti uideri ꝙ nō relinquāt filijs primi mr̄i
monij ltimā tantū ꝙ̄ per legē neceſſe hēnt relinquere
⁊ filijs ſcꝺi mr̄imonij totū reſiduū q2 ſic uiderent̄ obli
ti prioris mr̄imonij ⁊ nullā liberalitatē exercere circa
liberos ex illo cū in neceſſitatibus non dicant̄ fuiſſe li
berales.l.rc̄ legatā.ff.de adi.lega. Et ſic uiderētur
nullū amorē uel dilectōe; hēre ad filios primi mr̄imo
nij ſ; totū ad liberos ſecūd quod ē iniuſtū ⁊ ipium ſi
filij primi non ſūt ingrati. Unde ꝯſulit ꝙ faciant eos
equales imitādo diſpōnē legis que ipſos uocat equa
liter ab inteſtato ſi tñ habent unū uel aliquē filiū ita
feſtiuū ⁊ cis gratum ꝙ ip̄m ultra alios diligūt ꝑmittit
ꝙ ſine reprehēſione aliquid ultra alios ſibi relinque
re poſſint nō tñ taliter uel tm̄ ꝙ alijs nō niſi ltimam
relinquāt imo debēt eis relinquere aliquid plus aſs
nō ſolū inuidia generat̄ int̄ fratres ſ; ēt odiū interdū
mortale ut ꝯtingit i filijs Jacob qui ioſeph ultra ali
os filios imēſe diligebat.dicit ei; ſancta ſcriptura ꝙ
hoc inter alios ꝯ̄ eum inuidie ⁊ odij fomitē ſubmini
ſtrauit. Jꝺ lex mādat int̄ filios equalitatē ſeruari.C.
cōia utriuſq; iudi.l.fi. mater aūt iſta nō ſolū aliquid
ultra ltima; filiabus ex p̄io nō reliquit ſ; nec ipſam
ltimā reliquit ſ; paꝝ quid ut ſic uideat̄ nō ſolū ſpreuiſ
ſe legis ꝯſiliū ſed ipſā legē ⁊ legis ꝯditorē deriſiſſe iꝺ
⁊ aduerſus geſta per eā leges inſurgere debēt ar.C.
de adul.l.cū uir q2 nō erubuit uocari uelle mat̄ ipſa
ingrata ⁊ crudelis erga carnē ſuam que uidet̄ potius
odio habuiſſe ꝙ̄ amorem contra ea que notant̄ i.l.
i.⁊.ij.ff. in ius uocati ut eant. Debet ergo i dubijs
fieri iterp̄tatio ꝯtra eā ⁊ geſta per ipſā ar.ff. de ſerui.
urba.predi.ſi arborē.§.fi. ¶Nūc ergo ad ꝓpoſitu;
ꝓpius accedēdo dico ſi ꝯſtat ueꝝ eē quod in thema
te preſupponit̄ uidel; ꝙ iſta mulier nullā dotē hūit i
primo mr̄imonio ⁊ ꝙ heres primi mariti ꝯſtituerit
ſibi dotē de bonis ipſius primi mariti ⁊ uirtute auc̄.
Preterea.C.unde uir ⁊ uxor q2 erat pauper ⁊ apta
ad nuptū ⁊ defunctus diues tunc res eēt clara ꝙ ea
mortua dos predicta tanꝙ̄ ꝓfecta ex bonis primi ui
ri ⁊ occaſiōe primi mr̄imonij deberet integraliter ad
filios ex illo matrimonio redire per dictam auc̄. Pre
terea ⁊ per.l.femine cu;.l.ſe.⁊ ſe.C. de ſecun.nup.
Nec obſtat ꝙ cum filiabus primi mariti ſucceſſerunt
ēt agnati ex illo ꝓ duabus tertijs ⁊ ſic iſta mulier nō
habuit a filiabus primi mr̄imonij niſi tertiam partem
dicte dotis ⁊ ſic illa tantum tertia uidet̄ ad filias illas
debere redire tanꝙ̄ ab eis ꝓfecta non autē alie due
tertie que ab illis agnatis ſūt profecte q2 reſpondetur
contrarium cum iſtud ſit priuilegiū filiorū; primi ma
trimonij ut ad eos redeant bona inde ꝓfecta etia; ſi
in nullo ſint heredes illius primi cōiugis a quo ꝓfe
cta ſunt.C.de ſecū.nup.l.generaliter.§.i his ⁊ auc̄.
he res ⁊ i corpore unde ſumit̄ multo fortius ſi ſunt
heredes in aliquo de quo etiam ē caſus in ſi.in auc̄.
de nuptijs.§.ſi uero filios coll̄.iiij.ſ.ꝙ ſi primo cōiu
gi ſucceſſerunt liberi ⁊ extranei lucra tamen ab illo ꝓ
uenīētia redeunt ad ſolos filios non ad extraneos ut
ibi dicitur. Item non ob.ſi dicatur ꝙ lex femine cu;
ꝯcor.loquunt̄ in lucris que ꝯiunx habuit a primo cō
iuge ſed hic non a primo uiro ſed ab heredibus eius
habuiſſet dicta mulier ſi uera ſūt que preſupponūtur
q2 imo ⁊ ab illo cenſet̄ habuiſſe qui recipiēdo illam ſi
ne dote cenſetur cōſenſiſſe in eo quod diſponit auc̄.
Preterea ar.ff.de diuer.⁊ tēpo. preſcrip.l.ꝺ acceſſio
nibus i fi. Itē dicta.l.femie poſt prin.loquit̄ ſi bñ iſpi
ciat̄ in rē nō in perſonā diſponēdo de quibuſcūq; lu
cris obueniētibus de bonis primi mariti nec requirit
ꝙ ab ipſo marito ergo ⁊c̄.ff.de acqui.here.l.ſi ſeruꝰ
§.nō dixit de conſti.pecu.l.eū.q̄.§.ꝙ exigimꝰ. Nec
ēt obſtant predictis uerba iſtrumēti ꝙ dicta dn̄a ꝺ di
ctis bonis poſſit facere uelle ſuū ⁊c̄. q2 intelligitur.ſ.
pro tēpore quo uixerit ⁊ quo penes eu; ſūt māſura
nō aūt cenſentur per dicta uerba renūciaſſe iuri de
futuro uidel; ꝙ poſt illius mortē redeāt ad filias pre
dictas ſi ſupererūt uel eorū filios ar.l. qui rome.§.
duo fr̄es.ff.de uer.ob.cū ibi plene nō.ꝺ le.iij.l. pau
lo calimaco.§.i. ¶Nūc ē uidēdū utꝝ ex uerbis dicti
iſtrumēti datōis iſolutū ſit fundata itentio dictarū fi
liarū primi mr̄imonij uidel; ꝙ mater earū nō dede
rit dotem in primo matrimonio ⁊ quod uirtute auc̄.
Preterea.C.uñ uir ⁊ uxo.p̄fata bona fuerūt ſibi da
ta ⁊ uꝛ ꝙ ſic. Nā dicte filie h aſſerūt ⁊ v̄ba dicti inſtr̄i
ad hoc aptātur q2 dicūt ꝙ ꝓ bono pac; ⁊ amicoꝝ in
teruētu fuit dicta dos prefate domine per heredes
primi mariti conſtituta ⁊c̄. Si enim dediſſet dotem i
primo mr̄imonio ñ dixiſſet ꝯſtituta ſ; reddita uerbū
enim conſtituta ſignificat qꝺ ꝺ ꝓprio ipſorum here
dum.et aliud eſt reddere aliud quaſi de ſuo dare.ff.
depoſi.l.i.§.elegāter i fi. Uerbu; ergo ꝯſtitura poſi
tū in iſtrumēto nullo modo ꝯuenit ei quod aſſerunt
filie ſecūdi mr̄imonij uidelicet ꝙ mater p̄dicta dediſſ;
dotē p̄mo marito ⁊ ꝙ ꝓ reſtitutione ipius fuerūt ſibi
data iſolutū dicta bona.tūc eni; dos nō fuiſſet conſti
tuta ꝑ heredes cū dudū primo ⁊ tempore mr̄imonij
ꝯtracti ꝯſtituta fuiſſet ꝑ ip̄am dn̄a; ꝯſentiēte marito
i dicta quātitate.⁊ regula ē ꝙ in obſcuris id qꝺ ueri
ſimilius eſt dz aſſumi ⁊ alio nō apparente ſtatur pro
prietati uerboꝝ de reg.iur.i obſcuris ⁊.l.ſemꝑ iſtip.
cū ibi nō. Nec fuiſſent neceſſaria v̄ba illa ꝙ ꝓ bono
pacis ⁊ iteruentu amicoꝝ ⁊c̄.ſi p̄fata domina ꝓbaſſ;
ſe dotē dediſſe .imo dicta uerba ꝓbant clare ꝙ ip̄a
ñ oſtendebat ſe dotē dediſſe ⁊ paria ſūt nō dediſſe ⁊
nō oſtendere nec apparere ꝙ dederit.l.duo ſūt ꝺ te
ſta.tu.⁊ ſi dicat̄ potuit eſſe ꝙ ñ oſtendebat plene ſed
aliqualr.⁊ ꝓpt̄ hoc ꝑuenerūt ad trāſactionē. Reſpō
det̄ non eſſe ueriſimile ꝙ ꝓ trāſactione in re dubia
tam magna; quātitate;.ſ.M.cc.duc.ꝯſtituiſſent ſe
ſoluturos. Nam ⁊ ſi uere dediſſet ⁊ ꝓbaſſet ſe dediſ
ſe ſm tamen ea que cōprehendo ex qualitate ꝑſone

nõ dediſſet tantã dotẽ qꝛ forte nõ erat ita diues ipſa
uel eius pater ꝙ tantã dotẽ dare potuiſſet uñ non ẽ
credẽdũ ꝙ ꝓ tranſactione ⁊ ut a lite recederet fuerit
plus uel tantũ datũ quãtũ petebat potius ergo ẽ ue
riſimile ꝙ hoc factũ fuerit uirtute auc̃. Preterea. C.
uñ uir ⁊ uxor. Et ꝓpter qualitatẽ ⁊ ꝯditionem primi
mariti qꝛ erat diues ⁊ illa pauper ⁊ ſine dote huic eiꝫ
ſenſui ⁊ iterpretatõi bene ꝯuenit talis ⁊ tãta quãtitas
ñ trãſactõi i qua modicũ quid dari ſolet reſpectu quã
titatis petite. C. de trãſacti. l. trãſactio. Si enim totuꝫ
quod petit dat nõ trãſactio ſꝫ ſolutio dici põt iõ ſolet
ꝑtiꝫ dari ꝑtiꝫ retineri ⁊ hic nõ ẽ ueriſimile ꝙ dederit
ultra mille ducẽtos ducatos ſed nec tãtũ ex qualitate
ꝑſone ergo nõ ẽ preſumẽdũ ꝙ ꝓ trãſactiõe quãtitatꝭ
ꝑ eã petite tanꝙ̃ tradite prio uiro. Sed bene ẽ ueriſi
mile ꝙ cũ ipſa aſſereret ſe debere ſuccedere uiro ſuo
i quarta ꝑte uirtute dicte auc̃. qꝛ erant tres filie ⁊ mr̃i
moniũ erat ſine dote ⁊ mulier erat pauꝑ defunctus
diues. Prefati uero heredes reſiſterẽt qꝛ non ſole fi
lie ſuccedebãt ſꝫ agnati. Et ſic erat queſtio i quãtuꝫ
ſuccederet illa trãſegerunt ꝓ M. cc Et ſi hoc ẽ ꝙ ad
aptat negocio ⁊ uerbis inſtri hẽmus itẽtũ qꝛ uirtute
dicte auc̃. Preterea dicit hũiſſe dicta mulier nõ aũt i
ſolutũ ꝓ dote quã dediſſet nec ex tranſactõe facta ſuꝑ
debito dotis date ſꝫ ex facta ſuꝑ quãtitate debita uir
tute dicte auc̃. Preterea ⁊ ꝑ ꝯſequẽs debẽt ad filias
primi mr̃imonij itegraliter redire ut ibi. Et poſito ꝙ
trãſactio facta fuiſſet ſuꝑ debito dotis date qꝛ tñ illud
erat dubiũ al's tranſactõi nõ fuiſſet locus. ff. de trãſa.
l. i. cenſent dicti heredes fuiſſe moti pricipalr ꝑꝑ hoc
qꝛ ſiue fuiſſet data erat reſtituẽda ſiue nõ ſaltẽ uenire
poterat uirtute illius auc̃. Preterea uñ cũ in omneꝫ
euentũ foret aliquid habitura deliberauerũt ꝓ bono
pacis dare ⁊ ſic cum iſta cã magis urgeret ꝙ̃ aliqua
alia ſcꝫ ꝯtemplatio dicte auc̃. cenſet habuiſſe uirtute
illius potius ꝙ̃ ex alia cã ſcꝫ qꝛ dotẽ dediſſet. l. i. cũ ſe.
ff. de ſolu. Et ſic adhuc dicendũ erat idẽ qd̉ i cãibus
precedẽtibꝰ ſcꝫ ut ad dictas filias dẽat dicta dos itegra
liter redire tanꝙ̃ habita mere ex bonis primi mariti
⁊ ex liberalitate legali que ſuccedit loco liberalitatis
ipſius primi mariti nõ aũt ex cã debiti dotis date for
te eniꝫ dicti heredes nõ trãſegiſſent ſi nõ fuiſſet timor
dicte auc̃. Preterea ꝓpter quã in oẽm euentũ erat ali
quid habitura ſiue dotẽ dediſſet ſiue nõ ⁊ ita ẽ ueriſi
mile poſtꝙ̃ nõ oſtẽdebat ſe dotẽ dediſſe al's trãſactõ
⁊ iteruẽtus amicoꝝ non fuiſſet neceſſarius. ¶ Sed
preſuppoſito ꝙ predicta ceſſarẽt ⁊ ꝙ dicta bona fuiſ
ſent data inſolutũ ꝓ dote data i primo mr̃imonio et
ſic nõ deberẽt redire itegralr ad filias primi mr̃imo
nij uirtute auc̃. Preterea. C. unde uir ⁊ uxor uel ṽtu
te. l. femine. C. de ſecũ. nup. que dicto caſu locũ non
haberent. Utrũ ſaltem redire debeãt ꝓ ꝑte ṽtute. l.
hac edictali. e. ti. uidelꝫ ut primo hẽant ltimaꝫ debitã
iure nature ⁊ de eo quod ſuꝑerit habeãt uiriles por
tiones. nam utrũqꝫ debẽt habere ſecundum bal. ibi
dẽ qui dicit ſe pluries ita ꝯſuluiſſe ſcꝫ ꝙ illd̉ quod re
uocat uirtute dicte legis nõ ꝯputat in ltimaꝫ ſꝫ dꝫ ip
ſum habere ultra ltimaꝫ licet quidã ꝯtra ut ibi refert
ci. Et hic breuiter facit dubiũ qꝛ per. l. illam nõ reuo
catur dos niſi quãdo data ẽ cum pacto de lucrãdo ꝙ
hic non fuit. Et licet ſit ſtatutũ tamen locum non ha
bet qꝛ loquit quando decederet ſine liberis ⁊ hic de
ceſſit cum liberis ſed ad hoc põt reſponderi fatendo
hoc de plano ꝙ hic nõ agit de retractãdo titulum ⁊
dationẽ dotis rõe predicta. Sꝫ iſtitutionẽ factam de
filiabus ſecũdi matrimonij que fuerunt inſolidum in
ſtitute. ¶ Sed tũc occurrit dubiũ qꝛ bal. fuit i opinio
ne ꝙ licet nõ poſſit relinquere ſecũdo marito pluſꝙ̃
uni ex filijs primi mr̃imonij per illam legem bene tñ
põt relinquere filijs ſecũdi mr̃imonij pluſꝙ̃ filijs pri
mi dummõ filij primi ſuam habeant ltimam ⁊ hoc
per tex. in auc̃. de nup. §. penul. qui incipit illud. ubi
dicit eſſe caſum lꝫ malefaciat ⁊ contra cõſilium ibi tra
ditum ab iperatore ⁊ hoc plene diſputãdo ponit i. l.
i. C. de ioffi. doti. ⁊ i dicta. l. hac edictali. Et ita cõſu
luit licet alij cõſuluerit cõtrarium ſcꝫ dominus franci
ſcus de albengottis de aretio dominus Johãnes de
lignano et dominus rizardus de ſaliceto de quoruꝫ
ꝯſilijs bal. qui ea uidit truſatus ẽ ⁊ miratus ẽ de tan
tis uiris ꝙ ꝯſuluerint cõtra caſum dicte auc̃. in dicto
§. penul. ⁊ ad rõnes eorum ſigillatim reſpõdit. Iteꝫ
qꝛ lex hac edictali ſolũ ꝓhibet relinquere plus ſecũdo
ꝯiugi non ergo debemus extendere prohibitionẽ ad
filios ex eo cum. l. cautum nõ reperiatur ar. C. de col
la. l. illã. ff. ſolu. matri. l. ſi uero. §. de uiro. Nec ob.
tex. dicte legis dũ dicit omni circũſpectõe ceſſante ⁊c̃.
qꝛ fatet ꝙ alteri ꝙ̃ ſecũdo uiro nõ poſſet quãdo eſſet
rediturũ ad uirũ ſed hic nõ ſic. Breuit tex. quẽ bal.
allegat pro caſu nõ probat ſuã opi. qꝛ ſolũ loquit in
muliere que habet filios ex primo ⁊ ex ſecũdo matri
monio nec exprimit ꝙ uiuat ſecũdus maritus. unde
põt intelligi qñ ẽt ſcd̉s maritꝰ mortuus ẽ ⁊ tũc ẽ claꝝ
qꝛ ñ põt dici ꝙ relinquerit filijs ſecũdi mariti ꝯtẽpla
tione p̃ris eorum nos loquimur quando ſupereſt ⁊
uiuit ſecundus uir. Unde poſſunt hic diſtingui tres
caſus prout in ſi. diſtinguit bar. in queſtione de nepo
te legitimo ⁊ naturali quem quis habꝫ ex filio ſpurio
ut ipſe nõ. in. l. gallus. §. quid ſi is. ff. de libe. ⁊ po.
qui dicit aut conſtat ꝙ ex contemplatione patris ut
illi acquiratur uſufructus ⁊ nõ ualet unde in termis
in quibus conſuluit Bal. uidelicet ꝙ pater ſtipulatus
ẽ pro filijs naſcituris uidetur quod illi alij melius cõ
ſuluerint ꝙ̃ bal. quoniam ad naſcituros non poterat
mulier habere affectionem que cauſatur ex gratitu
dine arg. in dicto. §. illud in uerbo feſtiuum que nõ
poteſt eſſe in non nato. ſicut nec ingratitudo lege
ſiqs i ſuo. C. de ioffi. te. Aut ꝯſtat ꝙ iſtituit ꝯtẽplatõ
nẽ ipoꝝ filioꝝ tm̃ ut ſi prohibuit p̃ri uſũfructũ acqui
ri ⁊ tunc ualebit inſtitutio. Aut dubitat qꝛ iſtituit iam
natos ad quos poterat habere affectionẽ ⁊ nõ ꝓhi
buit acq̃ri patri uſũfructũ ⁊ tũc cenſet inſtituiſſe ꝯtem
platõe filioꝝ tãtuꝫ. ⁊ ſic tacite uoluiſſe ꝙ uſufructꝰ nõ
acquirat patri nec acquireret ⁊ ualebit iſtitutio ꝑ ea
que idem nõ. in. l. i. ff. de aucto. tu. In caſu aũt nr̃o
iſtituit filias ſecũdi matrimonij iaꝫ natas ⁊ non ꝓhi
buit patri uſũfructuꝫ acquiri ⁊ ſi ultra non ꝓceſſiſſet
poſſet dici locũ habere id quod dicit bar. in dicto ter
tio caſu dubio uidelicet ꝙ cenſerẽt fuiſſe iſtitute ipaꝝ
tantũ ꝯtemplatione nõ p̃ris eaꝝ ⁊ ſic patri nõ acqui
reretur uſus ⁊ ualuiſſꝫ inſtitutio ⁊ non retractaretur
per filias primi mr̃imonij ⁊ iſto caſu poſſet ꝓcedere
determinatio ⁊ opi. bal. i locis p̃allegatis. Sꝫ hic ul
tra ꝓceſſit qꝛ filiabꝰ d̉ſcẽdentibus ſubſtituit maritũ in
uſufructu toto tẽpore uite ſue exquo apparet eaꝫ uo
luiſſe ẽt uiuẽtibus filiabus dictũ maritũ acq̃rere ⁊ ha
bere uſũfructũ ⁊ ꝑ ꝯſequẽs ꝙ eius ꝯtemplatiõe inſti
tuerit eas unde fecit fraudeꝫ legi d̉ ꝑſona ad ꝑſonã
l. ꝑ impreſſionem in fi. C. ꝙ me. cau. d̉ contractibus
iudi. l. i. in fi. ⁊ ſic uidet ꝙ poſſit reuocari ꝑ filias pri
mi mr̃imonij ac ſi ipm̃ marituꝫ iſtituiſſet ar. l. querit
ff. de

ff. de bonis libe. Nec ob. ꝙ saltem ꝓprietatem nõ cẽ sect reliquisse ꝯtẽplatõe scõi mariti q2 illi nõ ueniebat acquirẽda ergo quo ad illã nõ uenit institutio retractã da. Nã si i ea instituisset scẽm uirũ ueniret institutio re tractãda ⁊ tñ ipse secũdus uir eã optasset ad filias ꝑ uenire. l. nihil. §. facilior de bonis lib. Presumit ergo hoc fecisse ad postulationẽ ⁊ uolũtatẽ secũdi uiri qui tantũ diligebat eas institui i ea quãtũ se ⁊ sic i necem filiarꝫ primi mrĩmonij qḋ ẽ presumẽdũ q2 tales scḋo nubẽtes ñ solũ bona sꝫ ẽt uitã filiorꝫ pmi mrĩonij solẽt adicẽ scḋo uiro ut sibi ꝯplaceãt. l. lex que tutores ãte fi. C. de admi. tuto. Et ꝓ hoc. l. mulier als icipit sulpi cius. ff. de dõa. int uirꝫ ubi sufficit ꝙ uoluerit aliq̃d ac quiri icapaci lꝫ nõ totũ ad hoc ut actus dicat nullus.

¶ Filiusfamilias an si dicat se patremfamilias in istru mento reddatur actus suus ualidus.

.clxxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Ad primũ quesitũ clara ẽ respõsio ꝙ cõtra dictũ fide iussorẽ agi põt lꝫ reperiant tertij possessores bonorũ pricipalis debitoris. Et hoc manifesta rõne q2 ꝯtra dictos possessores agi non põt hipotecaria quousqꝫ prius sit actũ taꝫ ꝯtra principalẽ debitorẽ q̃ ꝯtra fide iussores ⁊ mãdatores ⁊ quoscũqꝫ obligatos ⁊ quous qꝫ fuerint excussi. C. de acti. ⁊ obli. auc. sed hodie de pigno. auc. hoc si debitor ⁊ in corpore uñ sumitur in auc. ḋ fideius. Et sic dat iste ordo a iure ergo ẽ seruã dus. C. de app. l. i. ff. ḋ iudi. l. si de ui. C. de rei uen. ordinarij de interdictis. l. icerti. Nã si non posset agi quousqꝫ extarẽt possessores nunq̃ possꝫ agi cũ ꝯtra possessores nõ posset agi quousqꝫ extãt fideiussores ⁊ sic ne hoc sequat dicẽdũ ẽ agi posse. ff. si cer. pe. l. fi. i prin. ubi ꝓbat hec rõ. ¶ Sup secũdo quesito si milr ẽ clara respõsio ꝙ lꝫ fuerit actũ ꝑ prius ꝯtra ter tiũ possessorẽ ꝯtra quẽ agi poterat nõ ꝓhibet dicta domina caterina agere ꝯtra fideiussorẽ q2 ꝑ id qḋ fecit nõ censet renũciasse iuri quod hẽbat ꝯtra fideius sorẽ nec sibi pactũ aliquod de nõ petẽdo fecisse tex. ẽ i si in. d. l. fi. ff. si cer. pe. i uersi. ac si cũ scio sm uerꝫ itellectũ quẽ tenet ibi bar. reprobato quodã alio itel lectu quẽ ipse gl. ponit qui uult ꝯtriũ. Nã qñ int duos ẽ ordo ut prius ꝯueniat unus q̃ alter sicut ꝑ ꝯuẽtio nẽ primi nõ facta exactõe nõ liberat secũdus ita nec ecõuerso. Et ita sũmat bar. illã. l. sꝫ hic ẽ ordo inter istos ut dixi ⁊ exactio ñ fuit secuta ex ꝯuẽtiõe possesso ris ergo ⁊c̃. ¶ Circa tertiũ quesitũ dicẽdũ ẽ ꝙ ꝓpter hoc solũ ꝙ dictus magister christoforus in instrõ fide iussionis appellauit se patrẽfami. cũ nõ eẽt nõ redde ret obligatio eius ualida facta sine pñis ꝯsensu ꝯ̃ for mã statuti, put determinat expsse Ja. de bel. i q̃õe di sputata ꝑ eũ que icipit lege pusina ⁊c̃. Et refert Jo. an. i addi. spe. ti. de sen. §. ut aũt i addi. que icipit ad hec i p̃n. dicti. §. Sꝫ ex alio q2 se gerebat ut patrẽfa. oĩa ꝑ se gerẽdo sic ut i dicto statuto ⁊. l. zenodorus. C. ad mace. ff. eo. l. iij. i pri. Nec obstat ꝙ statutũ req̃ rit ẽt ut ꝑ se hitet ⁊ hic hitabat simul q2 p̃suppositis his que dicunt i themate cẽsebat pat hitare cũ filio ñ ecõuerso. ff. ḋ preca. l. ⁊ hꝫ. §. i. statutũ aũt uoluit tũc filiũ requirere patris ꝯsensuꝫ qñ habitat cũ patre ita ꝙ pater ẽ p̃ncipalis in domo ⁊ filius accessorius. Et tũc dicit uiuere ut filiusfa. Sed qñ habitat seorsum a patre tũc stat ⁊ uiuit ut paterfa. Et ita qñ retinet pa trẽ secũ. ut dẽa. l. ⁊ hꝫ. §. i. ⁊ qḋ nõ. bar. i. l. sepronio §. i. de usufruc. lega. q2 nihil gerit pater sꝫ solus fili⁹.

¶ Nũquid ꝓhibita ꝑ testatorẽ uenditõe censeat ꝓhi bita donatio hẽdis istitutõ ⁊ ceteri actus alienatõis.

¶ Quidã antonius natus fuit ex quadã muliere nu pta titio nũc dicit per aliquos ipm fuisse filiũ simonis qualr hoc ꝓbari possit. Videt enim ꝙ ipossibilis sit huiusmodi ꝓbatio q2 presũptio ẽ ꝙ sit filius ltĩmus ⁊ naturalis titij nõ aũt ꝙ sit filius spurius simonis.

clxxv.

¶ In christi nomine amen.

Sup prio uidet dicẽdũ ꝙ dictus simon uenerit ꝯtra ꝓhibitõeꝫ q2 ꝓhibita uẽditione ꝓhibitus censet om nis actus alienatõis siue ꝓhibitio facta sit a. l. ff. de sta. libe. l. statu liberi a ceteris. §. quintus siue a testa tore. C. de fideicõmis. l. uoluntas. ⁊ ibi ꝑ bar ar. ff. ḋ le. ij. l. codicill. §. instituto. ff. de le. iij. l. pater filiũ. §. fundum ubi pꝫ recte intuẽti ꝙ etiã heredis institutio uidet probibita nam iõ ibi nõ ꝯtinet institutio quia facta fuit institutio inuita ꝓhibiti. Si ergo facta fuissꝫ simpliciter ꝯtineret. Et ita etiã nõ. per guil. de cunio post glo. C. de usuca. pro empto. l. ij. ⁊ per bar. l. fili ussa. §. diui. de le. i. ante finem. Breuiter licet docto res sic simpliciter loquantur. non tamen sic ẽ simpli citer intelligendum. sed secũdum terminos dictarum legũ. Nam de proprio significatu uocabuli hoc non contingit q2 aliud ẽ uẽdere aliud donare pignorare uel permutare cum diuersi sint tituli. et tractatus ḋ predictis. C. de codicillis. l. si idẽ. et patet i. l. i. ⁊. l. fi. C. de iure emphi. iuncta. l. fi. C. de predijs cu. ff. ḋ pigno. l. in quorũ ⁊ per glo. in. d. l. statu. liberi. §. q̃n tus de sta. libe. Procedit ergo ex coniecturata mente defuncti uel legis quando ex aliquibus coniecturis põt apparere ꝙ ꝓhibuit uẽditionẽ ꝓpter ei⁹ effectũ scꝫ aliena. que ex illa sequitur magis q̃ ꝑꝑ modum seu titulũ quo casu expresso uno modo ueniunt om nes alij habentes effectum eundem. C. de isti. ⁊ sub sti. l. si mat ad trebel. mulier ⁊ nõ. per bar. post pe. i si. i. l. gallus. §. ⁊ q̃d si tñ de libe ⁊ postu. Constat namqꝫ uoluntatẽ testatoris p̃ferri significatui ṽborũ C. de fideicõ. cũ uirũ de le. cũ qõ añ fi. ff. ḋ le. iij fidei cõ. §. Itẽ siquis de condi. ⁊ demon. l. in cõditõnib⁹ primũ locuꝫ. mens aũt testõris colligit ex rõe ꝑ ipm apposita i ꝓhibitiõe de le. ij. cũ pater. §. dulcissimis de le. iij. nomen debitoris. §. fi. mõ i legibus p̃allega tis ꝑ quas doc. dicunt ꝓbari ꝙ ꝓhibita uẽditione cẽ set ꝓhibita omnis alienatio appet ḋ uolũtate testõris ꝙ habuit magis respectũ ad effectũ uẽditõis. s. ip̃aꝫ alienationẽ que ex ea sequit q̃ ad ip̃uꝫ titulũ uendi tionis quod ex eo colligit q2 in illis non se restrinxit ad uendi. tantum sed expressit etiam ꝙ nõ posset pi gnorari ut patet in dicta. l. uoluntas ⁊. d. l. codicillis §. instituto ⁊ in dicta. l. pater filiũ. §. fundũ ꝓhibuit etiam donationẽ ⁊ adiecit rõnem dicendo. Ita eniꝫ fiet ut fundus de nomine meo nũq̃ exeat ⁊c̃. Ex qui bus apparet ꝙ noluit se restringere ad solã uenditio nẽ postq̃ ꝓhibuit alios actus ex quibus sequit alie natio sꝫ censet habuisse respectum ad ip̃aꝫ alienatio nẽ. Sꝫ i cãu nrõ ḋ sola uẽditione fecit mẽtionẽ. ⁊ ad illã se restrinxit bis i uerbis dicẽdo ꝙ nõ posset uẽdẽ uel aliquis ꝯtractus uẽditionis fieri nec apposuit ali quaꝫ cãꝫ ꝓpter quã possit colligi ꝙ senserit etiam de alio actu alienationis unde cuꝫ possit subesse alia cã ꝓpter quam uoluit se tantum ad uenditioneꝫ restrin

gere. ſ. qꝛ frẽs īterdū ꝓpter diſcordiā que naturalr ſo
let inť eos oꝛiri maxīe rõne cõionis bonoꝝ dicta. l. cū
pať. §. dulciſſimis ī fi. ſibi iuicē emulāť ⁊ alť ī iniuriā
alteri⁹ uēdit ꝑtē ſuā ut det fratri ſociū rixoſū quē iter
eſt nõ hēre. ff. ꝓ ſocio idēqꝫ ⁊ ſic uoluit ꝓhibere alie
nationē iniurioſaꝫ ſꝫ heredis iſtitutio de extraneo nõ
ē iniurioſa qꝛ nec aīo iniuriādi fieri preſumiť de alie.
iudi. l. hoc edicto. §. ſꝫ heredē. Non recedā ergo a ſi
gnificatu uocabuli nec ipm extēdā poſtꝙ de mente te
ſtatoꝛis per nullas ꝯiecturas appet de le. iij. non alr
poſtꝙ alia põt ſubeē preſūptio ⁊ rõ ꝓhibitõis ꝺ qua
ſupꝛa que ſolā uenditiõeꝫ ꝯcernit ⁊ non aliū titulum
alienatõis maxīe oīo diſſimilē. ſ. ultime uolūtatis. l.
uerba ꝯxerunt de uer. ſig. Si enī hoc feciſſet qꝛ nolu
iſſet extra filios exire uel hoc dixiſſet uel cū uēditione
feciſſet mentionē ēt de aliquo alio ꝯctu alienationis
ſicut fecit ī legibus de quibus ſupꝛa ⁊ tunc ēt heredis
inſtitutio compꝛehenderet. l. peto. §. fratre de le. ij.
⁊ ibi plene ꝑ bar. maxime aūt predicta ꝓcedūt qꝛ ī ꝑe
nali diſpoſitõe teſtatoꝛis ſicut nõ recediť a ꝑſona ex
preſſa. l. mulcta nõ ꝯmittiť de ꝯdi. ⁊ demõ. ita recedi
nõ dꝫ a ꝯtractu expꝛeſſo cū ſit eadē rõ ſcꝫ odiū pene
ergo ⁊c̃. ff. de fonte. l. i. ⁊ qꝛ bona ē argumētatio de
ꝑſonis ad res. ff. de uul. ⁊ pu. l. qui plures liberos ⁊
nõ. in. l. miles ita heredē. §. ⁊ qꝛ diximus. ff. de teſtõ
mili. ac ēt ꝓpter enixā uolūtatē qꝛ teſtõꝛ nõ ſine mini
ſterio credēdus ē de uenditõe tantū feciſſe bis ⁊ eodē
ꝯtextu uerboꝝ mentionē niſi ut daret itelligere ꝙ de
illo tantū itelligebat alr ſupfluo fuiſſet locutus uel re
petijſſet quod dicēdū nõ ē qn̄ aliquis ſanus itellect⁹
põt dari. l. i. ī fi. ff. ad municipa. ⁊ ibi nõ. iūcta. l. cuꝫ
pať. §. filijs matrē de le. ij. ibi nā obnixe uolūtaṫ ⁊c̃.

¶ Cõcludo ergo dictū ſimonē nõ feciſſe ꝯ ꝓhibitio
nē teſtõꝛis inſtituēdo dn̄m antoniū ⁊ ꝙ ꝓhibitio pre
dicta hoc caſu n̄ ꝯpꝛehēdit alias alienatõcs diſſimiles
oīo a uenditõe ut ē donatio uel ultima uolūtas ſed ſi
miles ut ꝑmutatio bene ꝯpꝛehēderet. C. de reruꝫ ꝑ
mu. l. ij. ⁊ nõ. i. l. i. cõia utriuſqꝫ iudicij qm̄ ad illam
poſſet mouere ī iniuriam fris ſicut in uēditõe qđ nõ
ſic facile ad donādū uel iſtituēdū ut dictū ē ⁊ ꝙ iſtum
reſpectū cenſeť hūiſſe teſtatoꝛ pꝫ rõnibus ſupꝛadictꝭ.

¶ Supꝛ ſcđo queſito n̄ expedit iſiſtere attētis his que
ſupꝛaſcripta ſūt ſꝫ ut querenti ſatiſfaciā dico ſi preſup
poneremus ipm ueniſſe ꝯ ꝓhibitõeꝫ preiudicaretur
uſufructui relicto dcē ſoꝛoꝛi quātū ad dictū caſamētū
qꝛ illud deberet uenire ad fratrē dicti ſimonis pleno
iure ⁊ ex diſpõne teſtamēti pꝛimi teſtatoꝛis. ⁊ ſic non
potuiſſet ſimon legare uſūfructū dicti caſamēti ſoꝛoꝛi
predicte cū legatū predictū collatū fuerit ī tēpus quo
ipe ſimon ⁊ eius heredes erūt pꝛiuati. facit ꝺ manu.
teſtõ. l. ſtichus ſeruus meus iūcta. l. cū pater. §. liber
tis. ff. de le. ij. ſed quātum ad uſufruc. aliarum rerum
non fit ſibi preiudiciū qꝛ in illis non fuit appoſita pe
na per pꝛimū teſtatoꝛē ſꝫ ſolū ſupꝛ caſamēto ergo ⁊c̃.
quia in penis non fit extēſio ut dicta. l. mulcta ꝺ libe.
⁊ poſthu. l. cum quidā ⁊ qꝛ ſeparatoꝛū ⁊c̃. ff. de calū.
l. fi. de mino. l. papi. exuli. ¶ Super tertio clarum ē
ꝙ ſi poteſt pꝛobari illum antoniū fuiſſe filium ſpuri
um teſtatoris inſtitutio de ipſo facta fuit nulla in auc.
qui. mo. nā. effi. ſui. §. penul. C. de nāli. libe. auc. li
cet ⁊ in auc. ex complexu. C. de inceſtis nup. ⁊ plene
per bar. in. l. fi. de his quibus ut indignis ⁊ ſic locus
ē cauſe inteſtati. l. i. in fi. ff. ſi tabule teſtamenti nulle
extabunt. Nec prodeſſet cautela qua teſtatoꝛ uſus eſt
ſcilicet non nominando ipm filiuꝫ ſuum ne ſit in ſua

poteſtate legem fraudare. ff. de pꝛoba. l. qui teſtīm de
le. iij. cum quis. §. titia ⁊ ar. ff. de dolo arbitrio cuius
ibi ne lex circūſcribať ⁊c. ⁊ de iuriur. l. iij. §. i. ibi alio
quin ⁊c. ⁊ ad carbo. l. i. §. ſꝫ ⁊ ſiquis ibi naꝫ ſi aliter
⁊c̃. de arbi. l. ne in ptāte de iuriſdi. om. iudi. ſ. idem
cum eodem. §. i. His ergo preſuppoſitis dico dictam
margaritam que prepoīť fuiſſe illi cõiunctā ex utro
qꝫ latere poſſe ſcꝫ ab inteſtato ſuccedere in omnibus
bonis. C. de legi. heredi. auc. ceſſante etiā ī dicto ca
ſamento non obſtante dicta pꝛohibitione. Et poſito
ꝙ talis pꝛohibitio compꝛehēderet etiaꝫ iſtitutionē he
redis extranei tamē non ꝓpterea compꝛehēdit ligiti
mā ſucceſſionē ab inteſtato ut ē caſus ſingularis ſm
di. ⁊ bar. in. l. cum pater. §. cuꝫ inter. ff. de le. ij. ⁊ ibi
per eos ⁊ per eundem bar. e. ti. peto. §. fratre āte fi.
Et. l. ſi ita quis. §. ea lege de uer. ob. ⁊ hoc ē clarum
⁊ indubitatum. Super ultimo uero queſito quali
ter poſſit ꝓbari dictum antonium fuiſſe filiū ſpuriuꝫ
dicti ſimonis cum mater eius eſſet tēpoꝛe conceptio
nis ſue ⁊ natiuitatis nupta alteri maioꝛ heſitatio eſt.
Naꝫ uideť iſta pꝛobatio ipoſſibilis qꝛ preſūptio iuris
uideť eē ꝙ potius fuerit fili⁹ ltimus ⁊ naturalis dicti
mariti in cuius domo ſcientibus uicinis natus ē. C. ꝺ
nup. ſi uicinis. ff. de his qui ſunt ſui uel ali. iuris. l. fi
lium ꝙ ꝙ fuerit ſpurius ⁊ ex adulterio ꝯceptus. ff. ꝺ
adul. l. miles. §. que pꝛopter in fi. ubi uidetur caſus
ēt ſi mater eius aſſereret contrariū cui nõ ē ī hoc cre
dendū ſi maritus ꝯuerſabatur tunc cum ea uel erat
preſens tempoꝛe conceptõis ita ꝙ poſſibile ſit ipſum
fuiſſe conceptum ex marito per illum tex. iūcta. l. iij.
§. penul. ff. de iureiur. de pꝛoba. l. fi. ēt ſi pꝛobaretur
tunc ipſū ſimonē pluries fuiſſe cum illa conuerſatum
ut pꝫ in dicto. §. que pꝛopter nec in hoc aliquid face
ret in contrariū ꝙ dictus antonius ſimilaretur dicto
ſimoni. ff. ad munici. l. fi. §. pe. qꝛ hoc foꝛe ꝯtingeret
pꝛopter cogitationem mlieris tēpoꝛe ꝯceptõis ut nõ.
in. l. quereret aliquis. ff. de uer. ſi. Breuiter ī hoc paſſu
dicēdū ē ꝙ ſi maritus dicte dn̄e n̄ erat pn̄s uľ n̄ ꝯuer
ſabatur cum illa tempoꝛe ꝯceptiõis dicti antonij qđ
põt ꝯſtare facilr tūc cum nõ potuerit eē illi⁹ faciliꝛ ē
pꝛobatio ꝙ eſſet dicti ſimonis pꝛobādo ꝙ tūc ipe ha
bebat acceſſum ad illā ⁊ cū ea ſe ꝯmiſcebat qđ ꝓbať
ex indicijs ex coniecturis extra de teſti. c. preterea
cū uere ꝓbari nõ poſſit iuxta nõ. ī. l. lucius. ff. ꝺ ꝯdi.
⁊ demõ. Nā ex hoc ꝓbareť ꝙ eſſet filius ſimõis ſicut
ſi illa fuiſſet ſoluta ꝑ ea que nõ. Inn. expſſe in. c. mi
chael de filijs pꝛeſbi. poſtꝙ enim ꝯſtaret ꝙ ille cum
illa ꝯmiſcebat ⁊ de alio non apparet nec p̄ſumiť niſi
ꝓbetur ⁊ p̄ſumetur in dubio filius illius argumento
eoꝛuꝫ que in ſi. nõ. in. l. ſi fuuꝫ. §. ſi inter duos ꝺ le.
ij. Sicut p̄ſumiť ex marito quādo eſt nupta qꝛ eadeꝫ
rõ eſt. Sed ſi maritus erat p̄ſens ⁊ ꝯuerſabať cū ea
tempoꝛe ꝯceptionis tunc poſito ꝙ p̄ſumereť natus
ex eo p̄ſumptione iuris ⁊ de iure tn̄ admittiť pꝛoba
tio incõtrariū ꝑ ꝯfeſſionē ꝑtis ut nõ. C. de dona. āte
nup. auc̃. ſed iaꝫ neceſſe ꝑ ci. ⁊ ī coꝛpoꝛe uñ ſumiť ꝑ
gl. Ratio eſt qꝛ ꝯfeſſio non eſt ꝓpꝛie ꝓbatio ſꝫ rele
uatio ab onere ꝓbādi. ut nõ. per Jo. an. in. c. bone
de elec. de ꝓba. ſuper rubꝛica in nouella ⁊ nõ. vi. q.
ult. actoꝛ. facit de iudi. at ſi clerici. Unde nulli dubiū
ꝙ ſi dict⁹ antonius ī iudicio uel extra ꝑte tamen hoc
ultimo caſu p̄ſente ꝯfitereť ſe filium ſpuriū dicti ſimo
nis fuiſſe taľ ꝯfeſſio ſibi p̄iudicaret poſito ꝙ ita n̄ eēt
ff. ꝺ iterro. act. l. fi. C. nõ nu. pe. l. generaliter. ⁊ po
ſito ꝙ de hoc non poſſit ſcire ueritatem per ſenſum
coꝛpoꝛeum

corporeū q₂ potuit ſcire per ltimas īformatōes iuxta
nō. per Inn. i. c. fi. de iura. calū. ⁊ ꝑ gl. i. c. cū ꝯtigat
de reſcri. ⁊ qꝺ nō. gl. i l. i bonefidei. C. de iuriur. Et
ſi ita ē ſequiť ꝙ ſi ipſē facit ſe publice ⁊ cōiter appella
ri filiū dicti ſimonis ⁊ ita ſe uocat ⁊ reputat uideť mihi
ſatis eē hoc ad ꝓbādū ita eē per gl. ordi. que ē i. d.
c. michael que uideť hoc determinare ēt cū agitur ꝺ
preiudicio ⁊ excluſiōe filij ⁊ ꝑ tex. i. c. ꝑ tuas de ꝓba.
⁊. l. generalr̄ ſupra allegata ꝑ quas appꝫ ꝙ poſtꝙ
ſic publice ſe nūcupauit ⁊ nūcupat ⁊ facit ab alijs nū
cupari n̄ poſſit poſtea i iudicio ꝯuētus aſſerere ꝯ̄triū.
Et marie ꝓcedūt predicta ꝯcurrētibus alijs indicijs
⁊ aſſertiōe matris. et iſtitutiōe facta de ipſo q₂ non ē
credēdū ꝙ aliter inſtituiſſet ar. l. quidā cū filium cum
ibi nō. de uer. ob. ⁊ qꝺ nō. bar. i. l. i. §. iul. ff. de libe.
agno. ⁊ Jac. bu. i. l. i. ff. de ꝓba. Et ꝑ cāoniſtas i. c.
ex trāſmiſſa qui filij ſūt legi. ac ēt q₂ que non poſſunt
de ſua natura faciliter ꝓbari directo ꝓbanť ꝑ ꝯiectu
ras ⁊ indicia ꝑ īdirectū. ff. ꝺ re. mili. nō oēs. §. a bar
baris ⁊ qꝺ nō. gl. ſatis ad ꝓpoſitū. ff. de ꝓba. l. i. in
fi. gl. ⁊ ci. C. ad. l. cor. de ſicc. l. i. i fi. ⁊ de iniurijs. l. ⁊
ſi nō ꝯuicij i prima opp. ⁊ Inn. de uer. ſig. c. ueniēs
cū ſi. Nec obſtat ꝙ ꝯfeſſio facta ꝑte abſente nō preiu
dicat. l. certū. §. ſiquis abſente. ff de ꝯfeſſ. q₂ uerꝫ eſt
niſi ſit frequēs ⁊ ꝯtinuata ⁊ totiēs repetita ꝙ trāſeat
quaſi i publicā uocē ⁊ famā tunc enī puto ꝙ preiudi
cet ac ſi dicta fama portaret dictā ꝯfeſſionē ad partē
unde ſicut qn̄ iteruenit nūcius uel epl'a preiudicat. l.
publia. §. fi. ff. depoſiti. Et idē ſi ꝯtineať i libro ipiꝰ
ꝯfitētis ſua manu ſcripta quaſi ꝑ hoc uideať uoluiſſe
ꝙ qn̄cunqꝫ ad partē perueniat fidē faciat ut nō. bar.
i. l. nuda. ff. de dona. ita puto ꝙ fidē faciat ⁊ preiudi
cet qn̄ tam frequēter ⁊ publice ꝯfeſſus ē ꝙ in famam
publicā trāſiuit que nō minus operať ad deducēdꝫ
eā in ꝑtis noticiā ꝙ̄ ſcriptura ⁊ ſic loco medij ſeu me
diatoris habeť dicta fama q₂ populus i cuius aures
diuulgať loco cuiuſlibet abn̄tis cuius itereſt uideť reci
pere potiſſime q₂ nō ē ita ſimplex ꝯfeſſio ſꝫ ē iūcta cū
tractatu q₂ ſe tractat ⁊ tractari facit tanꝙ̄ filiū ſimōis
ergo ⁊c̄. ff. ad mace. l. iij. in pri. ⁊ uer. prio. C. e. ti. ꝫe
nodorus. Et q₂ ueritas i ꝯſciētia ſic ſe hꝫ ut ſatis cō
prehēdiť ex narratis i pūcto caute faciet aduocatꝰ di
cte margarite parare ſibi ꝓbatōes per ꝯfeſſionē dicti
antonij extra iudiciū cū oi cautela ⁊ induſtria anteꝙ̄
litē moueat ⁊ ꝑs altera machineť iuxta nō. ꝑ Inn. i
. c. oli de reſti. ſpo. qꝺ ſuo arbitrio ⁊ iduſtrie reliquo.

Filius uiuente patre mentecapto recepit dotem.
Queritur utrum pro reſtitutiōe illius bona paterna
ſint obligata ſi filius uiuo patre deceſſerit.

clxxvi.

In chriſti nomine amen.

Proponiť in facto ꝙ quidā frāciſcus habens patreꝫ
nomine guidonē qui pater erat mentecaptus ⁊ ſine
itellectu ⁊ mente recepit uxorē ⁊ ꝯfeſſus ē ab ea rece
piſſe certā quantitateꝫ nomine dotis deinde uiuente
dicto ſuo patre mortuus ē poſtea deceſſit dictus gui
do pater eius. Queriť nunc utrū pro reſtitutiōe dicte
dotis ſint obligata bona que fuerūt olim dicti guido
nis patris dicti franciſci. Et uideť ꝙ non q₂ ipſe gui
do nō recepit dotem nec ſe ꝓ ea obligauit ſꝫ ipſe tan
tū frāciſcus ⁊ eius bona ſūt obligata Guido uero nō
niſi uſqꝫ ad uires peculij ſi peculiū frāciſco ꝯceſſerat
ff. ſolu. ma. l. ſi cū dotem. §. trāſgrediamur cum ibi
nō. que actio de peculio eſt ꝑſonalis. l. ſūma i fi. ff. de
pecu. ⁊ plene nō. i. l. frater a fratre. ff. de ꝯdi. ideb. ꝑ
bar. Contrariū uideť uerius ꝑ nō. i. d. §. trāſgredia
mur ꝑ bar. ubi determinat ꝙ pater cogiť obligare ſe
⁊ bona ſua pro reſtitutōe dotis recepte a filio ſuo. Et
ꝙ eo ipſo ꝙ ꝯſenſit filio ꝯ̄henti matrimoniū ⁊ recipi
enti dotē uideť ſe ⁊ ſua obligare ꝑ. l. ſi filius. ff. de tu
telis ⁊. l. ſi iter tres. §. iperator de excuſa. tu. Sed qn̄
quis ꝓpter furorē ꝯſentire non pōt habeť pro ꝯſenti
ente ſi non ſuberat aliqua cā ꝯtradicendi. ⁊ ſit caſus
in quo ſi eēt ſane mentiſ cogereť ꝯſentire ut habetur
e. ti. ſolu. ma. l. ij. §. uolūtatē igiť ⁊c̄. Nā pater natu
rali rōne ſicut teneť dotare filiā ne ꝓpter defectū do
tis matrimoniū ipediať ita et pro filio dare dona. an̄
nup. l. q̇ liberos. ff. de ritu nup. Et ubi nō ē ꝯſuetu
do talis faciēdi dona. an̄ nup. dꝫ ⁊ teneť obligare ſe
⁊ ſua ſm̄ bar. in. d. §. Poſito ergo ꝙ ſe nō obligaue
rit nec ꝯſenſerit q₂ tamē hoc ꝯtingit ex cā neceſſitatꝭ
ꝓpter defectum ꝯſenſus eius publica nuptiarum uti
litas ne matrimoniū ipediať exigit ut hēatur peride
ac ſi ꝯſenſiſſet. ff. de capti. l. in bello. §. medio. ubi
eſt tex. optimus ad ꝓpoſitū. facit qꝺ habeť i. l. ſi fini
ta. §. eleganter. ff. de da. infec. ubi cautō que erat fiē
da neceſſario ꝓ facta habetur ⁊ ꝺ uſufruc. ea. re. que
uſu ꝯſu. l. hoc ſenatus. §. i. de le. ij. l. fi. §. filia ꝺ cui.
l. ij. de adop. his uerbis in fi. Nec obſtat ꝙ primo lo
co allegaui incōtrariū q₂ ꝓcederet ubi pater potuiſſꝫ
ꝯſentire ⁊ filius uel eius uxor fuiſſent negligentes in
faciendo eū ꝯſentire uel notificādo ſibi qꝺ hic non ē
ad que facit q₂ i dubio pro dote determinandꝫ eſt
ut in regula iuř. cū ſemꝑ ⁊ ubiqꝫ ꝓ̄cipua ſit eius cau
ſa. ff ſolu. ma. l. i. cum ſi. Itē filius uiuente patre fuit
quaſi dn̄s. l. in ſuis. ff. ꝺ libe. ⁊ poſthu. Laus Deo.

De quadā filia maritata a patre que recepta dote
renūciauit cū iuramēto. ⁊ ꝓmiſit nihil petere āplius
inducta a dicto patre ſuo qui multa bona materna
ꝑtinētia ad dictā filiā habebat apud ſe an ualeat.

.clxxvij.

In chriſti nomine amen.

Cōtra ſupiꝰꝯſulta facē uideť aliq̄. Primo q₂ ſcienti ⁊
uolēti nō inferť dolus. C. de trāſac. l. cuꝫ donationis
Sꝫ iſta helena ſciuit factū ⁊ ius q₂ ſciuit quot ⁊ quan
tū remittebat tā ꝺ bonis mr̄nis ꝙ̄ ꝑ̄nis ⁊ ſic factum
⁊ fuit certiorata a notario de uirtute iuramēti ⁊ eiꝰ i
portantia ut ipſe notarꝰ atteſtať ⁊ ſic ius ⁊ his n̄ ob
ſtantibꝰ uoluit iura ſua remittere. Igiť nō uř trāſactō
facta dolo uel iuramētū dolo ꝓ̄ſtitū ſic uř ſeruādꝫ
cū poſſit a iurāte ſeruari ſine pcō ſuo ꝺ iureiu. cū cō
tigat nec relaxādū q₂ ē ſine peccato eiꝰ cui fuit iuratū
nā tūc ē locꝰ relaxatōi qn̄ ſine peccato iurātis poteſt
ſeruari ⁊ ſic ipo iure ualꝫ ſed n̄ ſine peccato recipiētis
ꝺ iureiu. c. debitores ⁊. e. ti. c. i. Et qꝺ nō. bar. in. l. ſi
quis pro eo. ff. de fideiuſ. uerſi. circa quartū. Sꝫ ad
hoc reſpondetur ꝙ imo poteſt dolus ꝯmitti interdū
etiam circa uolentem ⁊ ſcientem. ſ. quando calidita
te ſeductus ⁊ ſolicitatus uult ⁊ cōſenſit. ff. ꝺ libe. ho.
exhi. l. iij. §. ſiquis uolentem uel ſi. ſed ⁊ ſi uolentem
de ſeruo cor. l. i. §. ij. ibi perſuadere ⁊c̄. ubi habeť ꝙ
nimia perſuaſio per quam quis inducitur ad aliq̇d
loco ꝯpulſionis ⁊ coactionis habetur. Talis autem
dolus patris preſumitur interueniſſe erga filiam ſcili
cet multa perſuaſio ⁊ ſolicitatio ad id quod erat utile
ipſi patri ⁊ damnoſum ualde ipſi filie que ſolicitatio

⁊ ꝑsuasio nō sine magna caliditate ⁊ machinatōe pa
tris facta presumit̃ que caliditas ⁊ machinatio idē ē
ꝙ dolus.l.i.§.dolū.ff.de dolo. Et faciūt predicta ut
licet prefata helena ꝯsenserit sciēter ⁊ uoluerit coacta
tamen ⁊ ꝯpulsa uideat̃ ꝯsensisse ⁊ uoluisse ut dicta.l.
i.§.ij.ff.de ser.cor.uer.ꝑsuadere. Hec autē ꝑsuasio
multa ⁊ solicitatio caliditas ⁊ machinatō patris satis
deprehendit̃ p̄ria facie īteruenisse ex natura rei gest.
⁊ ex nimia ⁊ enormi lesione dicte filie que ꝓ quīgētis
sibi dādis de bonis ꝓprijs ip̄ius filie scꝫ de dote ma
terna renūciauit residuo ꝙ ascēdebat ad triplū ⁊ etiā
hereditati paterne ⁊ doti ꝺ suo dāde. Et hoc ē quod
uidet̃ eē de mente tex.i.l.si supstitis in fi.C.de dolo.
dū dicit sane si lesa ē īmodice ⁊c̃. Nā innuit manifeste ꝙ
eo ipso ꝙ ex transac.facta cū patre filia reperit̃ imodi
ce lesa censeat̃ fuisse lesa dolo ⁊ circūuentōe patris ꝙ
aūt ista sit īmodica lesio nulli dubiū ē per.l.uñ si ner
ue.ff.ꝓ socio ⁊ qꝺ ibi ꝑ bar. Qualitas ēt ꝑsone facit
ut de facili ꝑmiserit sibi ꝑsuaderi tum qꝛ femia.ff.ad
uell̃.l.ij.§.uerba tū qꝛ minor.ff.de mino.l.i.ī prin.
tū qꝛ filia qꝛ faciliter inducit̃ a patre ar.l.i.§.que ho
norāde cū ibi nō.ff.quarū rerum actio non det̃. Nec
obstat quod ibi nō.bar.in fi.scꝫ ꝙ oportet ꝯstare de
minis precedētibus al̃s non presumit̃ hoc ipso factuꝫ
metu nimie reuerētie per ea que nō. Inn.i.c.causaꝫ
mr̃imonij de offi.dele.qꝛ istud qñ nō ꝯstaret de enor
mi ⁊ euidēti lesiōe sꝫ hic ē secus ergo ⁊c̃.ꝑ dictā.l.si
supstitis in fi.C.ꝺ dolo. Cōcludit̃ ergo dictū iuramē
tū tanꝗ̃ dolo patris presūpto ex tāta lesione prestitū
debere relaxari qꝛ non sine peccato patris pōt obser
uari licet sine pctō filie sic iō ꝓpria auctoritate nō dꝫ
uenire ꝯtra iur.nō.per Inn.i.c.uenerabilē in fi.de
elec.⁊ archi.i.c.ij.de pac.li.vi.iuncto dicto.c.debito
res cū his que nō.i.c.i.e.ti. ⁊ per bar.in.d.l.siquis
ꝓ eo uersi.ad quartū. Et tanto magis pater iste fu
it reprehēdendus ꝙ itroduxerit filiā ad tā dānosam
trāsactionē quāto filie plus tenebat̃ ⁊ ꝺbebat ex uoto
parentis plus ꝓuidere filie ꝗ̃ uni alteri.l.nihil.§.fa
cilior de bonis liber.unde liberi.l.scripto sicqꝫ simul
officiū ꝙ homo dꝫ homini.l.ut uiꝫ.ff.de iusti. ⁊ iure
offendit ut ibi i fi. Et etiā pietatē quam etiā pater dꝫ
filie.C.de nego.gest.l.i.⁊ nō.e.t.l.officio ⁊ naturalē
rōnem.l.cū rō de bonis dā. Nec ob.ꝙ decretū iudi.
facit cessare presum.fraudis.l.i.C.de predijs curi.et
quod ibi ꝑ bar. Et etiaꝫ ꝙ fuerit adhibita cāe cogni
tio ut nō.i spe.de emp.⁊ uen.§.nūc dicendū.uersi.
⁊ breuiter. Quia illud uerū nisi ex manifesta enormi
lesione ꝯ̃rium appareat qꝛ nulla ē maior ꝓbatio ꝗ̃
ꝑ facti euidentiā iuxta nō. per Inn. de ꝓba.c.ꝓpo
suisti facit.ff.de ioffi.test.l.si ꝑs ibi nisi apte iudicē ini
que ⁊c̃.de peti.here.l.postꝗ̃ in fi. Et qꝺ nō. Inno.
de re iudi.cum bertoldus i gl.nō. ꝙ post diffinitiuā.
Nam hic fuit iterpositū decretum ex ꝯrupto. Nec ap
paret ꝙ super his que hinc inde allegabaut̃ aliqua
discussio facta fuerit uel cause cognitio. Et sic parum
operatur.l.cum hi.§.pretor.ff.de transac.l.magis
puto.§.si es alienuꝫ ⁊.l.quāuis.ff.de rebus eorum
una nāqꝫ presumptio tollit alteram.l.diuus cum ibi
nō.ff de in inte.resti.l.cum de idebito de proba.for
tius tollitur presūptio per euidētiam facti in cōtrari
um. Preterea dicebat bal.ī dicta.l.cum hi.§.pretor
tunc esse uerū dictum spe.ꝙ decretum iudi.faciat pre
sumi cause cognitionem adhibitam quādo de hoc fit
mētio i istrumēto al̃s secus presertiꝫ quādo agitur ꝺ
magno preiudicio ⁊ allegabat nō.in.d.l.i.C.de fide
istru.⁊ iure ast.fisca. Et ita me audiente limitabat il
lud dictum. Preterea unusquisqꝫ cogitet qualit̃ una
puella nūdum nupta ⁊ existens ī manibus patris ⁊
potissime carens matre que ipsam habeat ꝯfortare sꝫ
habens potius forte nouercā que habeat eaꝫ terrere
⁊ in odio patris ponere.ff.de inoffi.testa.l.iiij.in fi.
nec sciuit aut potuit uel ausa fuit cōtradicere patri ta
le quid ab ea poscenti unde sufficit fundare intentio
nem istius filie in iusticia naturali quā unusquisqꝫ mē
te sua sentit ul̃ sentire potest.l.scire oportet.§.sufficit
ff.de excu.tu.uidelicet ꝙ ista filia nō libera uolūtate
sed a patre seducta ꝑsuasionib⁹ ⁊ caliditatibus ⁊ ma
chinatōibus uoluit qꝛ ut dixi dolus infert̃ interdū uo
lenti ut.l.iij.§.siquis nolērē de libe.exhi.⁊.l.cū qui
C.de aposta.⁊ de rap.uir.l.i.ante fi. Et etiam dico
ꝙ illud quod nō.bar.in.§.que honorāde sm̃ Inn.
uidelicet ꝙ oportet ꝯstare de minis precedētibus ꝓ
cedit i uxore que audatior ē ad ꝯtradicendum mari
to ꝗ̃ una puella innupta ⁊ sic naturaliter timida mi
nor ānis ⁊ carēs matre ad ꝯdicēdū patri a quo meli
us debebat ⁊ poterat sperare ꝗ̃ uxor a uiro maxie ī
tā dānosa trāsactiōe ⁊ enormi lesiōe ar.in.c.sup hoc
de renū. Nec ob.c.ꝗ̃uis de pac.li.vi.ubi tex.innuit ꝙ
nō presumit̃ pater induxisse filiā ui metu uel dolo ni
si appareat.qꝛ ibi nō sic enormiter filia ledebat̃ a pa
tre sicut h̃. Nā ibi pr̄ dotabat filiā ꝺ suo ⁊ uoluit̃ ꝙ do
te ꝯtenta ñ hēret amplius ad bona sua regressuꝫ cer
te pr̄ potēat illi auferre cetera bōa sua ꝑ testūꝫ si dos
sufficiebat ad ltiaꝫ ul̃ si ñ sufficiebat pars r̄stabat nimi
rū si ꝑ ꝯctū id facer̃ potuit nō.n.auferebat filie id qꝺ
erat ipsius filie sed id qꝺ futurū erat si nō abstulisset
qꝺ facilius fieri poterit.l.pr̄e furioso.ff.de his q̇ sunt
sui iur cū ibi nō.potissime cū per alium moduꝫ pos
set auferre ut dixi. Et sic nullam iniuriam faciebat fi
lie que nullum ius formale habebat in bonis patris
eo uiuente.l.prima.§.sed an impuberi ꝺ col.bo.l.
fi.de libe.agno. Et quod nō.in auc.siqua mulier in
fi.per glo.C.de sacrosanc.eccle. unde dicere pote
rat pater meum non tuum tibi denego auxilium
iuxta nota.in.l.assiduis.C.qui po.in pig.ha. Sed
hic non sic quia nil dabat de suo sed partem paruaꝫ
de eo quod erat filie ⁊ nixus fuit auferre residuum in
triplo plus ⁊ etiam id ad qꝺ sibi dādum tenebatur
de iure nature unde non potest uideri cū qua con
sciētia h̃ fecerit.⁊ sine dubio i foro ꝯsciē deberet age
re penitētiā de tam calido comēto ⁊ tāto asperiore ꝗ̃
to ergā cariorēꝫ ⁊ cui magis tenebat̃ exercuit nec po
tuit uel posset i tali foro absolutionē ipetrare nisi re
stituto ablato.ut in.c.peccatū de re.iur.li.vi.merito
ergo dictū iuramentū uenit relaxanduꝫ qꝛ ip̄i⁹ obser
uātia sine dubio tēdit in peccatū ⁊ ī iterituꝫ aīe ip̄ius
patris lꝫ nō ip̄ius filie ergo ⁊c̃.ut pꝫ ex nō.ꝑ bar.ī di
cta l.siquis ꝓ eo uersi.ad quartū.⁊ patet in.c.i.de
iureiur.⁊ uidi bonos ⁊ discretos ꝑentes habētes bo
nā ⁊ scrupulosā ꝯsciaꝫ relinquere ītegral̃r bona ⁊ do
tē maternā filie p̄mi mr̄imonij ꝗ̃tūcūqꝫ plures filios
etiā masculos haberēt ex scꝺo qꝛ lex ꝯscientie ad hoc
eos iducebat.⁊ est etiā hic p̄sumptio fraudis ꝯ̃ patrē
ꝓpter nimiā cautelam ꝗ̃ adhibuit faciēdo per uiam
trāsactionis ⁊ fingēdo litē ⁊ eodē instāti omnia expe
diendo ar.eorum que nō.in.l.siquis sub ꝯditiōe.ff.
de condi.insti.l.cum hi.§.si cuꝫ lis.ff.de transac.ex
tra de resti.in inte.cuꝫ ex bonis.⁊ quod nō.in.c.ad
nostram de emp.⁊ uendi.de caute.usurariorum per
hosti. Sciendum tamen est ꝙ cum petet iuramentuꝫ
relaxare

relaxare debebit hoc allegare ꝙ fuit seducta uel circũuenta temperãdo tamẽ uerba iuxta.l.nõ dꝫ i fi.ff.ꝺ dolo. Nisi enĩ allegaret deceptionẽ nõ presumeretur qꝛ sup nõ allegato presũptio ñ resultat uerba sũt bal. C.de pac.l.si certis ãnis i fi. tertie colũ.ꝑ.l.si adulteriũ cũ incestu.§.idẽ pollioni.ff.ꝺ adul.qꝺ̕ ẽt ulr bar. i.l.cũ quid ante fi.ff.si cer.peta.sꝫ hoc allegato resultabit presũptio ex his que supra dixi ⁊ hoc de primo dubio. ¶ Supest aliud qꝛ sublato iuramẽto remanebit trãsactio ualida mero iure qꝛ dolus rei seu debitoris resistẽtis nõ reddit trãsac. nullaꝫ lꝫ dolus actoris sic sm ea que nõ. per gl.in.l.sub pretextu la prima. C.de trãsac.⁊.l.i sũma in prin..ff.de ꝯdi.inde. Nec ꝯpetit in ite.resti.ex ti.de mino. qꝛ ut dicit trãsactum ẽ tẽpus ut.l.fi.C.de tẽpo.i inte.resti. Et qꝛ etiam si nõ eẽt trãsactum ꝯtra patrẽ nõ dat restitutio ex edic. de mino.C.qui ⁊ aduersus quos.l.fi. Nec potest agi actõe prima qꝛ sublata ẽ ipso iure ꝑ acceptilationẽ ⁊ acquili.stip.precedẽtẽ que iteruenerũt ut pꝫ ex istro. Sꝫ ad ista respõdet faciliter qꝛ dabit actio in factum succedẽs loco prime tum qꝛ ꝯtra patrẽ contra quẽ si uiuit nõ dat actio de dolo sed i factũ dicta.l.si supstitum qꝛ trãsactũ ẽ biẽnium post quod nõ dat actio ꝺ dolo de eo quod ad aduersariuꝫ ꝑuenit.l.itaqꝫ ⁊.l. sabinus.ff.de dolo ⁊ nõ.eo.ti.l.fi.i prima gl ¶ Itẽ ẽ aliud dubiũ qꝛ si non ualet iure trãsactõis tanꝙ fuerit ficta lis.l.cũ hi.§.si cũ lis ⁊.l.i.ff.de transac. saltẽ dꝫ ualere iure pacti uel simplicis ꝯuentõis qꝛ i instro fuerũt apposita uerba illa ad hanc ꝯuentõeꝫ trãsac. ⁊ pacta ⁊ amicabilẽ ꝯpositõeꝫ ⁊c̃. sꝫ ea que nõ.bar. i.l.si de certa ⁊.l.si cã cognita.C.de transac. Sꝫ ad hoc respondet ꝙ lꝫ simplex pactum uel ꝯuentio non uiciat ex eo ꝙ factũ uel facta sup eo de quo non erat lis bene tamẽ uiciant ex eo ꝙ dolus iteruenerit quia uerba edicti pretoris sũt generalia scꝫ que dolo malo facta eẽ dicent ⁊c̃.ff.de dolo.l.i.§.i. Cõcludo ergo ex oibus iuramẽtum esse relaxandum ⁊ post relaxationem prefatam helenã posse ꝯ dictã ꝯuẽtõeꝫ uenire ꝓpter nimiã lesionẽ nã apparet ꝙ dicta domina ñ habuit aĩuꝫ donãdi qꝛ nõ trãsegisset. Laus Deo.

¶ Fodere cotes aut metalla subt⁹ terrã an liceat cuilibꝫ ẽt si alĩi noceat. Et de uẽis cotarijs uide plura.

clxxviij.

¶ In christi nomine amen.

Fundamẽtũ prefati domini uicarij nõ ẽ bonum neqꝫ uerum ⁊ male prenunciauit ⁊ pessime salua sui reuerentia. Et primo dum dicit ꝙ ille uene cotarie erant illoruꝫ sub quorum predijs fuerunt inuente non ẽ uerum cuꝫ essent occulte anteꝙ̃ reperte essent sicut nec thesaurus occultus i fundo meo ẽ meus imo i nulli⁹ ẽ bonis anteꝙ̃ fuerit reptus sꝫ efficit iuẽtoris.l.nunꝙ̃.§.thesaurus.ff.ꝺ acqui.re.do. ita ⁊ iste uene facte fuerũt inuẽtoꝝ statĩ ꝙ fuerũt inuẽte ⁊ lꝫ ꝓ iueniẽdo thesaurũ nõ liceat ingredi fundũ alienũ inuito dñoff.de acqui.reꝝ do.l.iij. etiã si nihil sibi noceat. Pro reperiẽdo tñ tales uenas que magno parant agone bene lꝫ fodere sub alienis predijs sine dãno dñi ꝓpter publicã utilitatẽ ut dicit azo in sũma. C. de metellarijs li.xi. ⁊ ẽ glo ordinaria i.l.quosdã.eo.ti.⁊ ꝓbat ꝑ illã.l.cũ ti.e.ti. Nec est bona respõsio facta ꝑ prefatũ dñm uicariũ ad illas.l.s ꝙ loquunt i uenis metallorum ⁊ ꝙ cotes non cõtinentur appellatione metalloruꝫ ⁊ dicit azo.tenere in sũma illius ti. ꝙ sit specale i metallis qꝛ ipse dñs uicarius nõ uidetur uidisse tex.illarũ legũ sꝫ mẽtetenus fuisse locutus. Naꝫ ille leges nõ loquunt i uenis metallorũ. Sꝫ in uenis saxorum ⁊ ex eis plene ⁊ clare patet licet alie leges illius tituli loquant ꝺ metallis ⁊ ẽt rubrica. ⁊ sic nigrũ illius ti.ẽ generalius ⁊ plenius ꝙ̃ rubrum sicut econuerso interdũ contingit. C.de sportulis in rubro ⁊ nigro. Nec ẽ uerũ qꝺ̕ azo i sũma illius ti.dicat eẽ speciale in metallis imo dum allegat.l. quosdam.e.ti. per quã se fundat sumẽdo argumentum a ꝯtrario sensu illius.l.que loquit quando fiebat cum preiudicio domini sentit expresse ꝙ idẽ sit in uenis saxorum ⁊ cotũ cum illa.l. de talibus uenis loquat. Constat autẽ ꝙ ita uertitur publica utilitas in istis cotibus sicut uertitur in metallis qꝛ sine ipsis cotibus nõ possent hoies eorum exercitia facere. Similiter ꝯstat ꝙ nullum uertitur preiudiciũ dominorũ dictorũ prediorum cũ dicti iuẽtores nõ fuerint igressi superficiẽ fundorum suoꝝ sed i alio predio fecerunt foramen ⁊ cuniculum nec ipediuntur domini supra superficieꝫ fundorũ suorum serere ⁊ arare ⁊ fructus recolligere nec i aliquo minuunt redditus ac si dict⁹ cuniculus factus ñ eẽt nec cotes foderẽtur. Nec dubitat debere labefactari uel corruere supficiẽ ꝑ̃diorũ. ⁊ sic nõ obstat.l.uẽditor.§.si ꝯstat.ff.cõia ꝑ̃diorũ qꝛ ibi loquit ⁊ dꝫ itelligi qñ cum damno dñi uolebat quis hoc facere qꝛ forte i supficie fundi uolebat fodere ⁊ ita intelligit gl.i.d.l. quosdã dñ rñdet ad illã legẽ. Preterea lõga differẽtia ẽ inter lapidicinas ⁊ uenas saxorum nec sic uertitur publica utilitas i lapidicinis nec cũ tãto agone ⁊ sũptuũ labore parãtur cũ lapidicine soleãt eẽ i superficie ⁊ i apto. Nec in lõgũ multũ extendũtur sed uene sũt subterra nec ⁊ profunde ⁊ occulte ⁊ in longum extẽdũt ⁊ sunt de saxis magis necessarijs ut sunt cotes ⁊ marmora que non de facili uel in mltis locis reperiũtur sꝫ paucis iste.n. cotes ꝑ totũ mũdũ portãtur ⁊ forte i italia nõ repiũtur tales uene sicut ibi cum tamen lapidicie quasi in qualibet terra ⁊ loco reperiuntur. nec ad alia loca transportantur eo modo quo cotes ⁊ marmora que sunt magis preciosi lapides quam illi qui de lapidicinis fodiuntur. facit.l.cesar.ff.de publicãis non est ergo bona argumentatio de lapidicinis ad uenas cotarias ⁊ marmorias de quib⁹ loquũt ille leges i ti.de metal. merito ponunt ille due leges i illo ti.de metallarijs ad significãdũ ꝙ̃ dꝫ esse ideꝫ iur. in illis qꝺ̕ est i uenis metallorũ ꝓpter eandẽ publicã utilitatẽ que utrobiqꝫ uertit ⁊ eandẽ seu similẽ ꝑ̃ciositatẽ ⁊ ista posset esse alia respõsio nõbilis ⁊ solẽnis ad illaꝫ.l.uenditor.§.si constat uolendo defendere gl. ⁊ azo. ꝙ liceat dñis inuitis tales uenas sub alienis fũdis reperire nõ ergo bene ꝯsiderauit ꝑ̃fatus domin⁹ uicarius. ⁊ posito ꝙ ꝑ̃dicta cessarent saltem pars dicti martini acquisiuit dictam uenã per ꝑ̃scriptioneꝫ. Nec ob. ꝙ non habet causam ꝯtinuam uel quasi qꝛ hoc negat ꝓut clare ostẽdi i alio ꝯsilio. Nec etiaꝫ ob. ꝙ nõ est ꝓbata scia ⁊ paciẽtia ptis aduerse sine qua nõ põt i talibus iuribus haberi quasi possessio nec ꝑ ꝯsequens ꝓcedere ꝑ̃scriptio. C.de ser.⁊ aqua.l.ij. qꝛ publicuꝫ ⁊ notoriũ fuit in ciuitate ꝑgami ꝑ totũ tẽpus ꝑ̃scriptionis qualr martinus cũ suis sequacibus fodiebat sub ꝑ̃dijs illoꝝ unde domini ꝑ̃sumunt habuisse noticiam de eo qꝺ̕ per omnes publice fiebat l.cuꝫ quidã §.quod dicit.ff.de acqui.here.ꝺ here. insti.l.fi.cũ si.⁊.l.regula ꝺ iur.⁊ fac.igno. Quinimo ut mihi dicitur illi qui nunc faciunt ꝯtrouersiam huic

martino pluries iuerũt ad laborãdum in dicta uena
ꝓ dicto martino ⁊ sic ista allegatõ ẽ mere cauillosa qꝛ
ꝯ̃euidẽter uera. l. ea ẽ natura. ff. de re. iur. ¶ Quan
tũ ad ꝓnũciationẽ factã per dictũ uicariũ ⁊ inhibitio
nẽ factam dicto martino ꝙ ñ debeat aduersã ptẽ mo
lestare ⁊ sic fecit martinũ actorẽ ⁊ aduersarium reuꝫ
qui fuit actor ⁊ sic euidẽter iniqua ⁊ itollerabilis cum
ecõuerso debuerit facere clare ꝑ se pꝫ qꝛ posito ꝙ p̃
dicta oĩa cessarẽt ⁊ ꝙ dictus martinus nõ eẽt effect⁹
domin⁹ dicte uene negari sine rubore non põt quin
ꝓbatũ sit sufficiẽtissime ꝙ fuit ĩ possessione uel quasi
ipsius ⁊ ẽt iuris cauãdi cotes ĩ ea ꝑ ãnos. xl. uł ultra.
Pars aũt aduersa a paucis annis citra cauare cepit
⁊ cum ad uenam ꝑuenit reperijt ibi cauatores marti
ni qui sibi ꝯtradixerũt ⁊ ipse tũc retrocessit nec ulteri
us ꝓcessit nec unꝗ̃ cauauit ante ꝓnũciatiõeꝫ dicti iu
di. qua ergo frõte potuit p̃fatus uicarius ꝓnũciare ꝙ
nõ turbeť ĩ possessiõe ĩ qua nũꝗ̃ fuit ex quo ĩ dcã ue
na nõ cauauerat lꝫ ad eã ꝑuenisset ⁊ posito ꝙ cauas
set possessio martini fuit ãtiquior unde ẽt si fuisset in
iusta fuit ĩ ea defẽdẽdus qꝛ nõ licuit ꝑti aduerse pro
pria auctoritate de ip̃a expellere. ff. de ui ⁊ ui ar. l. i.
§. qui ui a me. c. ĩ lr̃is de rest. spo. Nec ip̃m martinũ ĩ
ea turbare qꝛ nõ hẽbat eã ui clã uel precario ut nõ.
doc. ĩ mã iterdic. uti posside. Et eo ip̃o ꝙ ẽ ãtiquior
dꝫ preualere ĩ illo iterdi. ut ĩ. c. lꝫ cãꝫ de ꝓba. qꝛ alĩa
censeť iproba ⁊ uiciosa. C. de acq̃. pos. l. iproba. De
bet ergo dicta ꝓnũciatio ĩ cã appellatõis merito reuo
cari cũ ex inspectõe actoꝝ ⁊ testiũ manifeste pꝫ de ipsi
us iniquitate. ff. de ioffi. testa. si pars ibi nisi apte iu
dicem ⁊c̃. Exprimit enĩ id qḋ euidenter pꝫ falsum scꝫ
ꝙ altera ꝑs erãt in possessione dicte uene tẽpore ade
pti dominij ꝑ dñium uenetoꝝ quod ẽ expresse falsuꝫ
cũ in act̃. nõ appareat ꝓbatuꝫ ꝙ pars aduersa unꝗ̃
ĩ dicta uena cauauerit lꝫ ad eã ꝑuenerit. Sꝫ martin⁹
bene ꝓbauit ꝑ ꝗ̃ plures ⁊ lõgissimo tẽpore. Nescio
ergo quo spiritu motus ẽ prefat⁹ iudex ad sic ꝓnũciã
dũ. Debet ergo per iudicẽ appella. ꝓnunciari male
⁊ ꝑperam fuisse per illũ ꝓnunciatũ ⁊ ĩsuꝑ ꝓnũciare
prefatũ martinũ eẽ ĩ possessione dicte uene ⁊ melius
diciť poss̃ ꝓbasse. Et inhibitionẽ facere alteri parti
ꝙ ip̃m martinũ ⁊ alios quorum nomine ip̃e uenit ñ
turbet nec molestet quousqꝫ egerit ordinarie ⁊ obti
nuerit ꝯtra dictũ martinũ in iudicio proprietatis. ff.
de aqua quot. ⁊ esti. l. penul. ⁊ plenius dixi ĩ alio ꝯsi
lio ⁊ ĩ. c. cũ uenisset cũ ibi nõ. ꝑ Inno. extra de insti.

¶ De eadem materia uene cotarie.

clxxix.

¶ In christi nomine amen.

In cã mota ꝑ guasparẽ ⁊ Johãnẽ fabriciũ fratres ⁊
filios cuiusdã dñi Jacobi de soardis de ꝑgamo ꝯtra
martinũ de rumis ⁊ socios suꝑ quadã uena cotaria
uisis actis ⁊ actitat̃ ĩ cã uł clare dicẽdũ p̃fatos guaspa
rẽ ⁊ Johãnẽ actores debere ĩ cã succũbere ptẽ atꝗ̃ꝫ
martinũ ⁊ socios fore absoluẽdos a petitõe illoꝝ cãis
⁊ rõibus ĩfrascript̃. Et prĩo qꝛ dicti agẽtes ñ ꝓbarũt
que eis pꝛĩcipałr ꝓbãda icũbebãt s̃m tenorẽ libelli ip
soꝝ. Nã si bene ĩspiciať ipi uidenť itẽtare negatoriaꝫ
eo qꝛ narrãt se fore dominos duaꝝ peciaꝝ terre tan
ꝗ̃ heredes dicti dñi Jacobi patris eoꝝ quẽ dicunt fu
isse dominũ ⁊ ꝙ dicto martino ⁊ socijs nõ ꝯpetit ius
eũdi ad dictas pecias terre nec ad uenas sub illis ter
ris exñtes nec ibi fodiẽdi ⁊ sic agũt ꝓ tuẽda libertate
rerum suaruꝫ quod pertinet ad naturã actiõis nega
torie. ff. si ser. uen. l. ij. circa principiũ. Igiť ipsa cẽse
tur intentata. ff. de libe. ⁊ posthu. l. gallus. §. i. ⁊ ibi
nõ. ꝑ bar. ĩ fi. Debebant ergo articulare ⁊ ꝓbare de
dominio suo ĩ dict̃ pecijs terre sicut ĩ libello narrarũt
qꝛ dicta actio ñ ꝯpetit nisi domino sicut nec ꝯfessoria
ut pꝫ in. d. l. ij. ĩ prin. dũ dicit negatoria domino dũ
negat ⁊c̃. ⁊ in. l. i. si usufruc. peta. l. uti frui post prin.
ibi ꝗ̃ꝗ̃ ⁊c̃. ⁊ uer. ꝙ si forte tamẽ qꝛ dñiuꝫ deducitur
in iudicio icidẽter nõ principałr sufficit minor proba
tio nam sufficit ꝓbatio solius possessionis de presen
ti quod nõ eẽt si deduceretur principałr iuxta ea que
nõ. ĩ. l. sicuti. §. si queratur. ff. si ser. uen. ⁊ habeť ĩ. l.
ĩ. famił. her. ⁊ plene ꝑ bar. ĩ. l. penul. ff. ꝺ ꝯdi. insti. ⁊
per ci. in. l. ij. in. iiij. q. pꝛĩcipali. C. que sit lon. ꝯsue.
⁊ ĩ. l. non ignorat qui accusa. nõ possunt quo dñio ta
liter ꝓbato nõ habuisset necesse ꝓbare libertatẽ qꝛ
res p̃sumiť libera nisi ꝯ̃riũ ꝓbeť. l. altius. C. de ser.
⁊ aqua ⁊ nõ. in dicto. §. si querať per gl. ⁊ dicta. l. uti
frui. §. ꝙ si forte suꝑ uerbo potiores. Isti aũt agẽtes
bene articularunt de dñio ⁊ de possessione dictarum
peciarũ terre tam patris ipsoꝝ ꝗ̃ ipsoꝝ met. Sed de
neutro probarũt si bñ ĩspiciãtur dicta testiũ qui super
dicto dñio uł possessione nihil deponũt ⁊ posito ꝙ ꝺ
ponerẽt ⁊ probarent de dñio pr̃is eorũ qḋ tñ nõ est
uerũ nõ tñ probãt istos filios fuisse dicti dñi Jacobi
nec ẽt ꝙ sint eius heredes qꝛ nec aliq̃d ꝺ istis fuit ar
ticulatũ ⁊ pro tãto isti deficiũt ĩ ꝓbãdo id qḋ proban
dũ eis pꝛĩcipałr incũbebat ⁊ per ꝯñs debẽt succũbere
eo iure quo actore nõ probãte possessores sũt potio
res dicta. l. uti frui. §. qḋ si forte. ff. si usufructus pe
ta. ubi tex. expressus. Isti. n. ꝯuenti sunt in quasi pos
sessione huius seruitut̃ cauãdi sub dictis pecijs terre
nec istud negãt agẽtes ⁊ testes ẽt hoc deponũt. Nec
isti agẽtes probãt aliquid ꝑꝑ qḋ appareat eis ꝯpete
re ius defendẽdi libertatẽ dictarũ terrarũ. Igitur de
bẽt succũbere posito ꝙ rei ⁊ ꝯuẽti nõ haberẽt ius ca
uãdi ut in dicto. §. qḋ si forte ⁊ in. l. i. circa principiuꝫ
ff. si pars here. pet. C. de rei uen. l. fi. de eden. qui
accusare cum si. Et istud fundamentum solum cla
rissimum ẽ ⁊ sufficiens pro absolutõe predictoꝝ reo
rum. ¶ Secũdo debẽt succũbere qꝛ ⁊ si predicta ces
sarent tamen dicti cõuẽti habent intẽtionẽ ipsorũ fun
datam super dicta seruitute ⁊ iure cauandi ex duplici
capite ut alś dixi ꝯsulendo pro dicto martino in alia
simili causa quam hꝫ cum alijs ꝑsonis scꝫ de iure cõi
s̃m quod ꝑmittiť unicuiqꝫ fodere sub p̃dijs alienis ꝓ
dictis uenis iueniẽdis. ut. C. de metalla. l. si quos ⁊
l. quosdam etiam sine uoluntate dominorũ ⁊ efficiũ
tur tales uene illoꝝ qui suis sumptibus illas reperiũt
⁊ hoc propter publicam utilitatem ⁊ qꝛ cum magno
labore ⁊ sumptu reperiunť. ut ibi nõ. per azo. in sũ
ma licet ĩ lapidicinis nõ sic in quibus nec etiaꝫ est uti
litas publica cum ubiqꝫ reperiantur nõ sic in uenis
saxorum magis p̃ciosorum nec tantus labor nec tan
ta impensa requirunť. Et hec ẽ rõ diuersitatis inter
dictas. l. ⁊. l. uẽditor. ff. cõia p̃dioꝝ ⁊ etiam alia qꝛ ꝓ
cauendis lapidibus ex lapidicina ingrediunť superfi
ciẽ fũdi ⁊ sic ĩpediũt utilitatẽ dñi q̃ ex suꝑficie non ex
fũdo utilitatẽ capit ñ sic ꝓ cauãdis uenis sꝫ itur subt⁹
suꝑficiẽ ⁊ ĩ fũdo ⁊ sic dñi utilitas ñ impediť. Nec ob. si
dicať ꝙ hic cessat illa rõ de publica utilitate cũ isti agẽ
tes sint etiã ꝑati fodere ꝓ utilitate publica ⁊ sic uide
renť p̃ferẽdi rõe dñij qꝛ respondeť ꝙ locus fuit p̃oc
cupatõi sicut ĩ alijs reb⁹ que ĩ nullius bonis sũt. ff. ꝺ
acqui.

acqui. re. do. l. iij. i p̄n. Nā ⁊ talis uena lapidicina anꝙ fuerit iuenta i nullius bonis erat lꝫ esset sub fūdis alienis sicut nec thesaurus igit̄ efficit̄ iuētoris. l. nūꝙ §. thasaurus. e. ti. Nec ob. ꝙ testes deponūt ꝙ illoꝝ sūt dicte uene quoꝝ sūt p̄dia supiora qꝛ istud nō possūt nec potuerūt ꝑcipere aliquo sensu corporeo sꝫ solo iudicio itellectus cū istud stet in iure nō facto iō testimoniū ipoꝝ in hoc nihil ualet nisi reddāt sufficiētē cām dicti sui etiā nō iterrogati. ut nō. Inn. i. c. cāꝫ q̄ de testi. ⁊ nō. bar. in. l. solā. C. de testi. sꝫ hic nullaꝫ sufficientē cām reddunt nec ꝯcludētē necessario si bene dicta oīuꝫ ꝑcunctent̄ ergo ⁊c̄. l. nō hoc. C. un̄ co. ⁊ ueritas ē in ꝯ̄riuꝫ p ea que dicta sunt supra ⁊ ar. dicti. §. thesaurus lꝫ sit defossus i fundo nr̄o nō ꝓpterea est meus. Preterea posito ꝙ ita esset ut testes dicunt tamē prefati domini sciēdo ⁊ paciēdo ꝑ xxx. annos ⁊ ultra illos fodere i dicta uena ꝑdiderūt omne ius qd̄ habebant ⁊ illi fodientes p̄scripserunt sicut p̄scripsissent usufructum si domini ꝑmisissent eos uti frui supficie iuxta nō. ꝑ ci. C. de ser. ⁊ aqua. l. ij. i. vi. q. qꝛ ista ꝯmoditas fodiēdi poti⁹ similat̄ usufructui ⁊ sic pōt dici ſuitus ꝑsonalis seu ꝑsonale ius quod d̄bet̄ a re ꝑsone ꝙ ſuit⁹ realis que d̄bet̄ a re rei iuxta nō. in. l. pecoris cum. l. sequēti. ff. de ſui. rusti. p̄dioꝝ ⁊ sic censet̄ habere cām ꝯtinuam licet factuꝫ hoīs ad eius usum requirat̄ sicut ⁊ usufructus uel usus iuxta nō. ꝑ bar. in. l. iusto. §. nō mutat. ff. de usuca. iō potuit p̄scribi lon. tēp. cū ti. ⁊ lōgissimo sine titulo quia ipius quasi possessio retinet̄ aīo lꝫ nō sic i ſuitutibus realib⁹ i quibus quasi possessio n̄ retinet̄ aīo ut dixi i dicto alio ꝯsilio quod feci ꝓ dicto martino i alia si. causa. Supflua ergo fuit dicta ꝓbatio sꝫ ꝙ dicte uene sunt illoꝝ quoꝝ sunt p̄dia supiora postꝙ paciēdo tanto tempore ius omne ꝑdiderūt nec possūt negare q̄n sciuerūt tū qꝛ ipimet actores ponūt i eoꝝ articulis ꝙ qn̄ cauat̄ i dicta uena n̄ pōt esse q̄n sit notoriuꝫ ⁊ manifestuꝫ cuꝫ plures ꝑsone illuc uadāt igit̄ presumit̄ in noticiā omnium ⁊ singuloꝝ deuenire maxime dominoꝝ quoꝝ interest. l. regula i p̄n. ff. d̄ iur̄ ⁊ fac. igno. l. miles. §. penul. d̄ adul. de here. insti. l. fi. Ex qua scia uel pacientia dominoꝝ iducta fuit quasi possessio ipoꝝ fodientiū. l. ij. C. de ser. ⁊ aqua. Tuꝫ etiā qꝛ ex quodā instr̄o ꝓducto i cā dicit̄ apparere ꝙ ātecessores istoꝝ agentiū fuerunt socij ⁊ ꝑceperint ꝯmodū ex dicta uena. Itē nō habet obstare p̄dictis aliud quod p̄fati agentes nixi sunt ꝓbare sꝫ ꝙ tot sint uene quot p̄dia ꝑ que subtus trāseunt. Primo qꝛ testes hoc nō ꝓbant cum super hoc nō potuerint reddere rōneꝫ nec etiaꝫ reddiderūt ꝑ aliquē sensuꝫ corporeū qd̄ requirit̄ ut ualeat testimoniū. l. siquis testium. C. de testi. Nā ut de ceteris sensibus taceamus ꝯstat ꝙ ꝑ uisū qui sensus eēt magis appropriatus si fieri posset talis ꝓbatio nō potuerūt hoc ꝑcipere qꝛ lꝫ diuersitatē p̄dioꝝ in ipa supficie potuerit uisu ꝑcipe eo qꝛ distingunt̄ ꝑ sepes ⁊ fossata ⁊ regiones. l. siq̄s duas §. i. ff. cōia predio. Hec tamen nō cadunt nec apparent in dicta uena ⁊ dicti termini q̄ sunt in supficie ⁊ distinguūt unuꝫ fundum ab alio. ⁊ sic inducūt diuersitatem ad uenaꝫ subterraneā se nō extendunt. Ipa uero uena ꝯtinuat̄ uniformiter subtus plura p̄dia iō dicit̄ una licet predia sint plura. Sic uidemus i si. in illa mēsura que dicit̄ canna cū qua mēsurat̄ pānus. Nā ibi sunt plura signa d̄notātia brachiū mediū brachium tamen mensura seu canna est una tantuꝫ nec ex illis signis multiplicatur ut dicit bar. in. l. si solus ff. de acqui. here. Et ēt i fundo qn̄ diuidit̄ grā uberioris culture nā nō propterea fiūt plures fūdi. l. gaius ff. de. le. ij. Et sic uidemus in lapide q̄ ē i ꝯfinio duorū dn̄orū. Nā licet sit uniuscuiusqꝫ dn̄orū pro regiōe ꝓ qua coheret illi fundo ⁊ sic ꝓ diuiso unic⁹ tn̄ lapis ē ⁊ postꝙ inde ē euulsus ē cōis oīum pro indiuiso. ff. de acqui. re. do. l. adeo in fi. cū. l. se. pro socio. l. pe. cōia prediorū. l. arbor. Ita ⁊ in proposito posito ꝙ ista uena trāseat subtus plura predia ⁊ ꝙ eēt uniuscuiusqꝫ ꝓ regione cuiuslꝫ p̄diorū n̄ ꝓpterea ex hoc ꝓbaretur ꝙ eēnt plures uene. imo unica ē tm̄ cōis pluribus eo. mō quo lapis ē in confinio duoꝝ fundoruꝫ. Et ex hoc sequit̄ ꝙ nō prodest agētibus illō qd̄ allegāt supra ēt si eēt uerū. s. ꝙ a xxx. annis citra p̄dicti martin⁹ ⁊ socij nō fodierūt i dicta uena quaten⁹ ē subtus predia ipsorū qꝛ dico ꝙ cū unica sit uena in quacūqꝫ ꝑte ipi⁹ uene fodierūt retinuerūt quasi possessionē toti⁹ fundi sicut ille qui angulū possessionis igredit̄ toti⁹ fundi pos. acquirit. l. iij. in prin. ff. d̄ acq̄. pos. ⁊ qui auriculā tangit totū corpus tetigisse uī. l. uulgaris. ff. de furtis. Negari aūt nō pōt quin semꝑ ⁊ ꝯtinue i aliqua parte dicte uene cauauerit ergo ⁊c̄. Preterea posito ꝙ eēnt tot uene quot sūt p̄dia bucus tn̄ ⁊ filonus ē unicus a prima buca usqꝫ ad ultimum terminū cū igit̄ dictus martinus ⁊ socij retinuerit bucū ⁊ ipso semper usi fuerint saltē in eūdo ad cauādū ultra dicta predia sub quib⁹ aliquādo cauauerūt licet postea destiterint cum saltē retinuerint aptitudinē. l. foramē in fi. ff. d̄ ser. urba. predi. ubi ē casus p̄supponēdo ꝙ istud ius nō dicat̄ hēre cām discōtinuā sicut nec ius usufruct⁹ uł usus ꝑ ea que supra dixi. Patet g°ꝙ p̄fati agētes supfluo ⁊ i uanū laborarūt i ꝓbādo ea q̄ deduxerūt i articłis secūdis. Laus Deo.

De eadem materia uene cotarie.

dxxx.

In christi nomine amen.

Uisis allegationib⁹ suprascriptis ⁊ quibusdā alijs factis ꝑ eūdē allegātē super eodē articło. s. an sufficiēt̄ sit ꝓbatū ꝑ partē ꝙ ista pars uene uł cuniculi d̄ qua ē ꝯtrouersia sit ꝑs fūdi ꝑtis aduerse. i. de directo ⁊ ꝑpēdicularit̄ ut solēt astrologi dicere sub fūdo seu supficie fūdi dicte partis aduerse ꝑ testes q̄ hoc asserūt. Sꝫ in cā sciētie iterrogati nullā aliā assignant nisi ꝙ uiderūt ⁊c̄. Teneo cū predicto allegāte ꝙ hoc nō sit sufficiēter probatū imo nullo mō per tales testes qꝛ istud qd̄ ꝑpēdiculariter ⁊ ꝑ directā lineā subiaceat supficiei dicti fūdi n̄ pōt sensu oculorū uł uisu percipi sꝫ solū iudicio ⁊ discursu rōis lꝫ. n. ipa supficies possit uideri ⁊ ēt cuniculus attēta tn̄ distātia ⁊ ꝓfūditate que ꝓponit̄ i facto nō sic pōt uideri ꝙ subiaceat d̄ directo sicut nec pōt uideri dominiū sꝫ ꝯprehēdi ex his que uideri pn̄t ut actib⁹ possessionis un̄ sicut ad probatōnē dn̄ij nō sufficeret reddere rōnē ꝑ uisuꝫ ipsius dn̄ij qꝛ potius iudicaret testis ꝙ testificaretur sed ē necesse ꝙ aliā rationem assignet s̄m ea que nō. Inno. in. c. cum cām de testi. ⁊ per doc. in. l. solam. C. eo. Ita d̄bebāt testes aliā rōeꝫ ānectē per quā iudicio rōis possent illud ꝯprehēdere puta ꝙ buca dicti cuniculi ē de directo ⁊ per rectam lineam ex opposito fundi uicini. Et quod cuniculus uene semper a principio usqꝫ in finem uadit per dictam lineam ⁊ in nulla parte retorquet ⁊ sic d̄ alijs. Nec sufficiebat dicere uidi cū uideri non possit ut dixi. Quinimo s̄m figurā quā uidi

de iſto cuniculo ⁊ foramine ricabone maniſeſte ⁊ ad
oculũ uidet̃ ꝓbari ꝯtriuz cuz illud foramen qȯ inci
pit ĩ fundo ꝑtis aduerſe nõ tendat totũ ꝑ rectã lineã
in hunc cuniculũ. Sz cuz diſtortione que ẽ in ultimo
ꝓfundo qꝛ diſtorquet a linea recta ꝑ quã fecit deſcen
ſum. ⁊ ĩcipit ire ꝑ tranſuerſuz. Quicquid ſit iudex uł
ꝯſultor q̃ põt rez ſubicere oculis ⁊ certificari ꝑ rei eui
dentiã qua maiorẽ nõ ẽ dare ut nõ. Inno. i. c. ꝓpo
ſuiſti de ꝓba. nõ hz pſs credere dictis teſtiũ de iſta re
q̃ꝫ ipe poſſit ſuo ſenſu ⁊ uſu ⁊ iudicio rõnis ꝯprehen
dere. Uideat ergo locũ ⁊ ꝯprehendet an dicti teſtes
neceſſario uel p̃ſũptiue ꝯcludãt ⁊ ſi ꝯp̃hendit ꝙ non
potiꝰ credat ſibi ipi q̃ꝫ illis. l. ſi irruptõe. §. ad officiũ
ff. fi. regũ. qui tex. nõ ꝓpter aliud q̃ꝫ ꝓpter dictas qȯ
nes ⁊ ſil'es factus ẽ querẽ eniz uiſuz alterius ubi poſ
ſumus habere ꝓpriũ demẽtia uidet̃ ſicut dicit ariſto.
ꝙ querere rõnez ubi habemus ſenſuz eſt ĩfirmitas ĩ
tellectus ut unũ ſciamus ꝙ alteri ꝑti incũbit onus ꝓ
bãdi ꝙ iſta ꝑs cuniculi ⁊ uene ſubiaceat ꝑ rectã lineã
p̃dio ſuo cũ ꝑ hoc intẽdat excludere ĩtentionẽ agẽtiũ
l. in exceptõibus. ff. de ꝓba. cũ ſi. Laus Deo.

¶ Fratalia an poſſint ĩſtitui ⁊ adir̃. ⁊ an uideat̃ iſtitu
tus locus ubi ꝯgregant̃ an ꝑſone ipius ſocietatis. ⁊
an de tali relicto debeat̃ quarta ep̃o. ⁊ an illi qui ſũt
de fratalia cẽſeant̃ meri laici. ⁊ grauamẽ adiectuz ad
miniſtratori uidet̃ adiectũ ei cuiꝰ bona adminiſtrat.

.clxxxi.

¶ In christi nomine amen.

Dicendũ ẽ ꝙ dicta fraternitas ſeu fratalia põt dictaz
hereditatem adire qꝛ dicta inſtitutio facta ȯ ipa ualet
cũ ſit ſocietas ſeu ꝯgretatio approbata qꝛ ad piũ uſũ
ordinat̃ iuxta nõ. i. l. i. in p̃n. ff. ꝙ cuiuſqz uniuerſ.
no. ⁊ ita tenet archidi. xlij. di. c. i. ⁊ glo. ordinaria. xi.
q. i. c. ſi qui ep̃oruz ⁊ bal. i. l. ſiq̃s ad decli. C. de epi.
⁊ cle. igit̃ ⁊c̃. C. de here. inſti. l. collegiũ a ꝯtrario ſen
ſu. ff. de rebus dubijs cuz ſenatus ad tre. l. omnibus
Nec ob. dicta reformatio de qua ſupra qꝛ uł dicimus
ꝙ dicta inſtitutio cenſeat̃ facta ꝯtẽplatone hoſpitalis
exiſtentis in loco ubi dicta ſocietas ꝯgregat̃ ⁊ paupe
rũ exiſtentiũ in eo ut ſic ſit perinde ac ſi dictuz hoſpi
tale fuiſſet inſtitutũ qȯ uidet̃ in dubio p̃ſumendũ ex
quo quicq̃d capit dicta ſocietas diſtribuit ⁊ ꝯuertit in
uſum dicti hoſpitalis ⁊ pauperum. ⁊ ſic uidet̃ inſtitu
ta tãq̃ꝫ executrix ⁊ adminiſtratrix dicti hoſpitalis pro
pter qȯ cenſet̃ habitus reſpectus potius ad hoſpita
le ſeu pauperes qui debent commodum percipere
q̃ꝫ ad ꝑſonas dictoꝝ hominuz ſocietatis. qui nullũ cõ
moduz ſunt ꝓ ſe ꝑcepturi. ff. de le. iij. l. fideicõmiſſa
§. interduz de leg. i. l. ſuo legato. §. ſi teſtõr ⁊ ar. de
le. ij. peto. §. mater ubi ſi fuit grauatus tutor cẽſetur
fuiſſe grauatus pupillus idẽ uidet̃ eſſe quãdo onera
tur adminiſtrator tãq̃ꝫ adminiſtrator. ⁊ tũc ſi hoc di
cimus p̃fata reformatio nõ habet nocere dicto hoſpi
tali qꝛ in q̃tũ dicit ꝙ nõ poſſit fieri iſtitutio ȯ eccl'a uł
hoſpitali nõ ualet dicta reformatio tãq̃ꝫ ꝯ libertatem
eccl'iaſticam ꝓut diſputãdo tenuit. d. oldra. quẽ bar.
refert ⁊ tenet i. l. fi. C. de ſacroſan. eccl. ⁊ in. l. filiuſfa.
§. diui. in fi. ij. coll. ff. de le. i. ⁊ Io. an. i. c. i. de imu.
ecc. ſeu i. c. eos. li. vi. i nouella licet ſi generalr̃ loq̃re
tur ꝙ nõ poſſet fieri alienatio in nõ ſubiectũ nõ ſpe
cificando eccl'ias uel hoſpitalia ualeret ſed eccl'ias uel
hoſpitalia nõ ꝯprehenderet. ut nõ. Io. an. in d. c. ⁊
bar. in. l. ſiquis ſub ꝯditione. ff. de condi. inſti. quia
nõ ẽ ueriſimile ꝙ ſub generalitate uerborũ uoluerint
ſtatuere qȯ nõ poterãt ar. l. ſi pater. ff. que in frau.
credi. ad munici. lucius. §. pe. de ritu nup. l. q̃ꝫq̃ꝫ. Sz
qñ ſpecificãt eccleſias uel hoſpitalia tũc apparet ꝙ uo
luerũt ſtatuere id qȯ nõ poterãt. c. eccl. ſancte marie
de conſti. Ideo dicimꝰ ꝙ ualz ſtatutũ. C. ȯ ſacroſan.
eccl. auc̃. caſſa. nã hoſpitale predictũ cũ hẽat eccleſiaz
ſibi ãnexã i qua celebrãtur diuina cũ cãpanili ⁊ alijs
ſignis eccl'iaſticis preſũit̃ ꝯſtructũ cũ auct̃ate epiſcopi
iuxta nõ. per glo. in cle. qꝛ contingit de reli. do. circa
fi. ⁊ per conſequẽs ſubeſt ep̃o ſicut eccl'ia de reli. do.
c. de ſinodochijs. Cuz ergo nõ ſubſit iuriſditiõi lai
corũ nõ potuerũt aliquid ſtatuere in eius preiudiciũ
qꝛ ſtatuere iuriſditionis ẽ ⁊ circa nõ ſubditos fieri ñ
põt. l. oẽs populi de iuſti. ⁊ iur. de ſũma tri. cũctos
populos cum ſi. Si uero diceremꝰ ꝙ nõ cẽſeatur iſti
tutũ hoſpitale ſeu locus ipe pius. Sed tãtũ perſone
dicte ſocietatis qꝛ ñ ſũt ãnexe uel obligate loco eo mõ
quo canonici uel rector ꝑochialis eccl'ie cũ poſſint re
cedere pro libito uolũtatis ſed canonici uel rector nõ
de renũ. c. admonet ⁊ iȯ licet inſtitutis omnibꝰ cano
nicis ſeu rectore uideatur inſtituta eccl'ia. ff. de rebus
dubijs. l. ciuibus per bar. de ãnu. lega. l. ãnua. §. fi.
nõ ſic uidetur inſtituta fraternitas alicuiꝰ loci uł hoſpi
talis ſz ipſe tantũ perſone prout tangit bal. allegãdo
nõ decidẽdo in. l. ſiquis ad declinãdã. C. de epiſ. ⁊
cle. in x. q. Et tũc alia rõe dicẽdum erit ualere dictaz
inſtitutionẽ. ſ. qꝛ nihil eẽt factũ contra dictã reforma
tionẽ cũ illa ꝓhibeat fieri alienationem in perſonas
⁊ loca nõ ſubiectas. Sed perſone dicte ſocietatis ſunt
ſubiecte cũ ſint mere laici. Et iȯ de relicto eis facto ñ
deberetur quarta ep̃o tenẽdo opi. predictã ſm̃ bal.
in loco predicto. Tñ precedẽtẽ opi. puto ueriorẽ. ſ. ꝙ
uideat̃ iſtitutũ hoſpitale ad qȯ peruẽturũ ẽ ꝯmoduz
inſtitutionis ⁊ cuius contẽpla. ⁊ intuitu. cenſetur dc̃a
ſocietas inſtituta per dictã. l. fideicõmiſſa. §. interdũ
ff. de le. iij. cum al's ſupra alle. Concluditur ergo ꝙ
in oẽm caſuz ⁊ euẽtũ ⁊ qȯcũqz p̃dictorũ teneamꝰ p̃fa
ta iſtitutio ualida ẽ ⁊ põt dc̃a ſocietas adire hẽditatẽ.

clxxxij.

¶ In christi nomine amen.

Preſens conſultatio nullã uel modicã hz dubitatõez
penes habẽtes noticiã iuriũ. Ridiculũ nãqz uĩ eſſe
dubitare utrum ex capite de quo ſupra prefata ſubſti
tutio reddatur nulla dicendũ ẽ enim ſine dubitatiõe
ꝙ nõ nã qui uolũt dicere contrariũ forte mouẽtur ex
l. uerbis ciuilibus ⁊. l. in pupillari. ff. de uul. ⁊ pu. in
quibus habetur quod uerbis directis ⁊ ciuilibus fru
ſtra poſt pupillarem etatem ⁊ poſt aditam heredita
tem ſit ſubſtitutio a pagano. Sed hic in ſubſtituẽdo
conſortium fuit uſus uerbis directis ⁊ ciuilibus dum
dixit ꝙ ſubſtituebat ipſum uniuerſalem heredem ⁊c̃.
ſecundum ea que nõ. bar. c. ti. l. cẽturio in prima q̃
ſtione principali in qua tractat de compendioſa facta
per uerba directa que uerba ſonant potius in pupil
larem q̃ꝫ in fideicommiſſam. Et tamen illi quibus
facta fuit omnes exceſſerãt pupillarem etatez tempo
re teſtamẽti. Igitur fruſtatoria uĩ fuiſſe dicta ſubſtitu
tio per dictam. l. uerbis. ciuilibus ſed certe aduerten
dũ ẽ ad id qȯ nõ. in glo. ⁊ per doc. ꝙ ille leges loquũ
tur ⁊ debent intelligi quãdo ille cui facta ẽ ſubſtitutio
per dicta uerba directa erat pupillus ⁊ ſic ſubſtitu
tio potuit ualere ſemel iure directe pupillaris ſi in
fra dictam etatem deceſſiſſet ⁊ poſt mortem teſta

toris

toꝛis. Jō poſtea nō obliquaꝛ ne ꝯtingat uariatio cir
ca eadē uerba. ſcꝫ ꝙ aliqñ ſtēt ꝓprie ⁊ i ſignificatu di
recto ⁊ ꝓpō ⁊ poſtea aſſumat idirectū ⁊ ipꝛopꝛiū ar.
ff. ꝺ uer. ob. l. inſulā īfra biēniū. Si uero tēpoꝛe teſta
mēti erat pubes ut erāt in caſu noſtro iſti q̇bus hec
ſubſtitutio facta fuit tūc qꝛ nullo tēpoꝛe p̄fata ſubſtitu
tio potuit ualere iure directo poſt aditā hereditatē p̄
fata uerba directa obliquāꝛ ſꝫ gl. ⁊ doc. ibidēꝫ qꝛ tra
dūt ꝓ regula ꝙ uerba directa que nūq̄ꝙ potuerūt ua
lere iure directo ſiue rōe pſone teſtātis ſiue pſone cui
ſubſtituebaꝛ ut eſt in caſu nr̄o ſiue rōne uolūtatis in
qua dicta v̇ba ſūt ꝓlata ut qꝛ ī codicillis tūc talia v̇ba
directa obliquanꝛ ideſt iportent ſubſtōēꝫ fideicō. ꝑ. l.
ſceuola ⁊ ꝑ. l. cuꝫ quis. §. ſeia. ff. de le. iij. ſm glo. di.
bar. ⁊ omnes i dicta. l. uerbis ciuilibus. Nō eniꝫ ꝯtin
git hec uariatio ꝺ qua ſupꝛa qꝛ omni tēpoꝛe ualet iu
re obliq° nec pōt dici ꝙ ſubſtitutio que a p̄ncipio cer
taꝫ foꝛmā aſſumpſit poſtea ipſam mutet ⁊ ſic ceſſant
rōnes facte ſupꝛa i ꝯ̄triuꝫ. Nō ergo fuit hic ſubſtitutio
fruſtratoꝛia nec pupillaris que eſſe nō potuit ſꝫ fidei
cōmiſſaria que eſſe potuit. Naꝫ credendū eſt teſtato
toꝛem talē uoluiſſe facere ſubſtitutionē qualis conue
niebat illis q̇bus ſubſtituebat ar. ff. de le. iij. cum filio
l. plenū. §. equitij de uſu ⁊ habi. ꝺ teſta. mili. l. ex mi
litari. Preterea hic fuit ſubſtitutio ꝯpendioſa ⁊ ꝯſtat
ꝙ ꝯpendioſa etiaꝫ facta a nō milite ꝯtinere pōt dire
ctā ſubſtitutioneꝫ ante aditā hereditatē ſcꝫ uulgarem
⁊ etiam ſi fiat puberi ſm omnes doc. ⁊ nō. bar. in. l.
centurio i tertia. q. p̄ncipali de ꝯpēdioſa facta ꝑ uer
bū cōe in uerſi. Quero utrū ꝯpendioſa facta ꝑ v̇buꝫ
cōe ꝯtineat uulgarē. Sꝫ hic fuit facta ꝑ uerbum cōe
ſubſtituit ⁊ fuit adiunctū uerbū directuꝫ ſcꝫ heredem
uniuerſalē ⁊c̄. qȯ uerbuꝫ pōt uerificari in una ſpecie
ſubſtitutionis ibi ꝯpꝛehēſe ſcꝫ i uulgari ſi decederent
nō adita hereditate igiꝛ tale uerbū nō eſt ꝯ̄ naturaꝫ
iſtius ſubſtitutionis facte puberibus ⁊ ꝑ ꝯſequens ñ
habet uiciare tāq̄ꝙ noluerit qȯ facere non potuerit qꝛ
imo potuit etiā directo illis ſubſtituere ante aditā he
reditatē licet nō poſt. Pretcrea etiā fideicō. uniuerſa
lis dicïꝛ largo mō heres. ff. qȯ cū eo. l. filius. Igiꝛ di
ctū uerbū directū ñ abhoꝛret ex toto ſignificatū ſubſti
tutōis fideicō. itelligeꝛ ergo ꝑ ipſuꝫ uerbū facta ſubſti
tutio fideicō. q̄ fieri potuit ⁊ ſic erit ualida qꝛ v̇ba nō
oīo repugnāt ff. ꝺ here. iſti. l. talē i fi. p̄fatuꝫ g° ꝯſoꝛ
tiū pōt uenire v̇tute ſubſtitutōis fideicōmiſſarie ꝯ̄ he
redes dictoꝝ filioꝝ ad duas tertias de trib⁹ totius he
reditatis. Altera v̇o tertia ꝓ ltia ipoꝝ remanēt oꝫ pe
nes dictos hēdes. C. ad. l. fal. l. q̄ꝙ qꝛ i illa ñ potue
rūt grauari filij. l. qm̄ i p̄oꝛib⁹. C. ꝺ ioffi. teſta. iaꝫ nō
uenit i ſubſtitutōe p̄dcā q̄ dꝛ grauamē. ut nō. ci. e. ti.
l. ex trib⁹. ff. ꝺ uul. ⁊ pu. l. coheredi. §. cū filie v̇ſi. nec
fideicō. Trebellianica v̇o ñ uenit detrahēda cū facta
fuerit ſubſtitutio ad piā cāꝫ ut nō. bar. i. l. marcellus
ff ad trebel. lꝫ gl. alr̄ i. c. ſi pꝛ ꝺ teſta. li. vi. ſꝫ p̄cedēs
opi. bar. plus placet. Illud aūt certū eſt ꝙ talia ꝯſoꝛ
tia ſeu fraternitas laicoꝝ cuꝫ ſint ad piuꝫ uſuꝫ ſūt lici
te ⁊ capaces ut nō. ꝑ gl. in. c. ſiquis clericoꝝ. xi. q. i. ⁊
ꝑ bal. in auč. hoc ius poꝛrectū. C. de ſacroſan. ecc. ⁊
per bar. in. l. cum ſenatus. ff. de rebus dubijs. Quis
aūt ſit heres p̄dictoꝝ filioꝝ penes quē dēat remane
re dicta quarta ſeu ltima debita iure nature ⁊ a quo
p̄fatū ꝯſoꝛtiū habeat petere reſtitutioneꝫ dicti fideicō
miſſi ſcꝫ an dicta ricadona ex pſona domine magda
lene ſoꝛoꝛis ſue ⁊ mr̄is filioꝝ illoꝝ an ali⁹ ꝺ p̄nti nō ꝺ
claro qꝛ de hoc nec queriꝛ nec ex pūcto ꝯp̄hendo an

dicti filij adiuerint hereditatem paternā. ⁊ an mater
adiuerit hereditatem filioꝛum ſuoꝛum uel non. et ſi
ſit ali⁹ ad quē pertinere poſſit. Quādo autē foꝛmare
tur punctus ſuper hoc ⁊ ponerentur neceſſaria i ſc̄o
ꝯſiſtēria reſponderem de iure quid mihi uideretur.

¶ An appellatōe fratris ꝯtinetur frater illegitimus.
clxxxiij.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

In cā que uertitur coꝛā dn̄o uicario ⁊ locūtenēte dn̄i
capitanei ciuitatis trigeſti inter ſer albericū ꝺ iaſpar
de uenecis petentē anulari quoddā laudum latū i fa
uoꝛē bartholomei de iaſparis nepotis ſui ex fratre ñ
ltimo ⁊ dictū bartholomeū reſiſtētē ex altera uiꝛ acq
q̇buſdā plura occurrūt uidēda. Pro quoꝛū euidētia
pꝛemittēdū. ꝙ pater dicti bar. lꝫ nō eſſet ltim⁹ nō tn̄
erat inceſtuoſus qꝛ nō pꝛoponitur ꝙ natus fuerit ex
ꝯſanguinea nec etiam erat adulterinus qꝛ nō pꝛopo
nitur ꝙ natus fuerit ex coniugatis lꝫ pater eius eſſet
uxoꝛatus imo ut teſtes dicūt erat uidua ⁊ ſoluta er
go ⁊c̄. iuxta ea que plene notātur in. l. i. C. ꝺ adult.
per glo. ſed potius ex ſtupꝛo dicebatur natus. ff. de
adulte. l. inter. §. lex iul'. Itē dictū ſtupꝛū nō fuit pu
nibile qꝛ illa nō uiuebat honeſte ſed meretrix erat. ut
dicit quartus teſtis ergo ⁊c̄. e. ti. l. ſi uxoꝛ. §. iā ſi. cū
ibi nō. C. e. ti. l. ſi ca. Quoniā ēt ſi fuiſſet nupta tunc
tempo. ⁊ fuiſſet talis idē eēt ſm di. qui ita de facto cō
ſuluit licet glo. ſentiant ꝯ̄triū ut refert. ci. C. de rap.
uir. l. i. in addi. ⁊ per bar. in dicta. l. ſi uxoꝛ. §. i. Itē
nō poterat ille dici ſimpliciter naturaꝛ qꝛ talis nō eſt
niſi qui naſcitur ex ſoluto ⁊ ſoluta retēta pꝛo ꝯcubia
⁊ idubitato affectu ut nō. Jo. an. in addi. ſpe. ti. qui
filij ſint legi. ſuper rubꝛica dicebatur ergo ſpurius. i.
imūdus a purgatōe. ff. uñ cogna. l. ſpur. ꝺ ſtatu hōi
nū. l. uulgo lꝫ. n. coituſ ex quo natus fuit nō eēt puni
bilis tn̄ fuit illicitus ⁊ ipꝛobatus qꝛ ſolus mr̄imonial'
⁊ ꝯcubiari⁹ uꝛ licit⁹ ul' ſaltē ñ repꝛobat⁹ a iure ciuili ſꝫ
ſi maꝛ ſua fuiſſꝫ hōeſta al's fuiſſet pūibil'. C. ꝺ adul. l.
pe. ⁊ nō. ibi i gl. ⁊ ꝑ bar. Hoc p̄miſſo uidēdū ē p̂° ut
ꝑueniam⁹ ad noticiā eius de quo queriꝛ per ꝺbitos
gradus utrū pꝛ dicti bar. ſpuri⁹ ut dictū ē ꝯp̄hēdere
tur i ſtatutis ciuitatis trigeſt. diſponētib⁹ ꝙ cāe q̄ uer
tuntur inter patruū ⁊ nepotē debeāt ꝯpꝛomitti ul' in
ter fratrē ⁊ fr̄em ſi talis qȯ que hodie uertiꝛ int̄ iſtos
uerteretur cū illo qꝛ uiueret. cū reuera ip̄e eēt frater
lꝫ ñ ltim⁹. Stat g° dubiū an ſtatutū loquēs de fratri
b⁹ debeat itelligi de ltimis ⁊ nālib⁹ an ēt ꝺ ñ ltimis.
Et qꝛ i h̄ iura ⁊ auctoꝛitates uidenꝛ uariare qñ talia
uerba ꝓferunꝛ a. l. iuris cōis. repio quatuoꝛ ul' quin
qꝫ caſus i quib⁹ ꝯpꝛehēdūꝛ ēt nō ltimi. ¶ Prim⁹ qñ
ꝓuiſio talis legis ꝯcerneret actū mr̄imonij nālē ut pꝫ
i ꝓhibitōe mr̄imōij rōe ꝯſāguinitatꝭ. ff. ꝺ ritu nup. l.
nup. cum. l. ſequenti. ⁊. l. adoptiuum. §. i. ⁊ fuerunt
uerba guil. ꝺ cu. in. l. ꝑentis. ff. de in ius uocan. Iteꝫ
patet in punitione delicti per conſanguineuꝫ in ꝑſo
na conſanguinei. ff. de accu. l. hos accuſare. §. oīb⁹
quia contra naturalem caritatem. ¶ Secundus eſt
quādo concernit ius quaſi naturale ut reuerentiā ad
hibēdam a filio patri ut dicta leg. parētis ꝺ in ius uo
can. iuncta. l. ueluti. ff. de iuſti. ⁊ iur. et eo ꝙ nō. glo.
in. l. regula ꝺ iur. ⁊ fac. igno. ¶ Tertius eſt quando
ageretur de puniendo filium ꝑꝑ delictum patris naꝫ
ſi punitur filius ltimus foꝛtius pꝫ puniri non ltimus
nec hēat pl's p̄rogatiue luxuria q̄ꝙ caſtitas in auč. de

resti. ꝛ ea que parit i fi. ꝛ isto mō. loquit͛ qđ nō. ci. C.
ad. l. iul. maies. l. quisquis ꝛ gl. i. c. statutis đ here. li.
vi. el. ij ¶ Quartus casus ē qñ tractaret͛ de puniēdo
ipm illegitimū ꝓpter delictū eius ꝛ lex sic puniens lo
queretur p uerba naturalia puta filius nepos frater
uel natus patre nobili qꝛ licet statutū punitiuum sit
odiosuꝫ tamē odiuꝫ est rationabile cuꝫ rei publice ex
pediat delicta puniri. l. ita uulnerat⁹. ff. ad. l. acquil.
l. bōa fides deposi. l. si areo. §. quod uulgo đ fideius.
ꝛ sic large iterpꝛetat͛ iuxta nō. i. c. odia đ re. iur. li. vi.
p di. ꝛ isto mō loquit͛ determinatio bar. i. l. tutelas đ
capi. di. ff. ꝛ. l. ꝓnūciatio de uer. sig. ¶ Quintus est
casus ubicūqꝫ etiaꝫ extra casus p̄dictos tractaret͛ de
aliquo dāno uel p̄iudicio ip̄ius solius. Si uero esse
mus extra casus p̄dictos ꝛ tractaremus de p̄iudicio
alterius tunc illegitimus nō ꝯpꝛehendit͛. ꝛ hic est ca
sus in. l. lege iulia. §. hoc capite. ff. de ritu. nup. Idē
si tractaremus de honoꝛe ꝯmodo uel beneficio ip̄ius
illegitimi. ꝛ hoꝛ dicit gl. oꝛdinaria in cle. i. de baptis.
Idē si esset dispō mere iuris positiui uel ciuilis extra
casus de q̄bus supꝛa. ꝛ hoc uoluit guil. de cu. in. d. l.
parētis ꝛ all'. l. libera. C. đ suis ꝛ legi. l. generalr. C.
de insti. ꝛ substi. sub ꝯditione fac. ꝛ de adul. l. iij. facit
l. fil. ū. Gui. aūt de suc. i. q. illa de statuto disponente
ꝙ pater teneat͛ soluere ꝯdēnationeꝫ ꝓ filio. ꝛ sic cuꝫ
agit͛ de p̄iudicio alterius q̄ꝫ filij uidet͛ uoluisse ꝙ talē
filius naturalis natus ex ꝯcubina ꝯpꝛehendat͛ alius
aūt illegitimus nō ut refert Io. an. i addi. spe. ti. qui
fi. sint legi. sup rubꝛica. Item quādo ꝓferunt͛ uerba
a lege municipali uł statuto bal. uidet͛ uelle indistin
cte ꝙ debeat itelligi de legitimis ꝛ naturalibus ꝛ nul
lo modo đ illegitimis ut ip̄e nō. i. d. l. quisquis ad. l.
iul'. maie. modo ad ꝓpositū hic plura ꝯcurrunt ꝓ
pter que hic dicere debemus ꝙ p̄fatum statutū ñ cō
pꝛehēdat illegitimos ꝛ sic nō ꝯpꝛehendisset patrem
istius bartholomei si uiueret ꝛ haberet hanc litē cuꝫ
ser alberico ꝛ ꝙ non gauderet beneficio dicti statuti.
¶ Pꝛimū est qꝛ agit͛ de p̄iudicio alterius ptis nolētis
ꝛ renitentis ex quo solo dicit͛ uerti suuꝫ p̄iudicium. ff.
de usu. ꝛ habi. l. fi. ꝛ đ usufruc. l. usufructuarius riuū
nouū ꝛ quod nō. gl. ff. de solu. l. paulus ꝛ si cer. pe.
l. uinū in gl. ij. ꝛ quod in simili ecōuerso habet͛ in. l.
penul. ff. de condi. ob cau. Unde etiā tenendo opi.
gui. de suc. ꝓcedit quod dixi qꝛ ille nō erat natus ex
ꝯcubina. Unde sufficit ꝙ esset illegitim⁹ lꝫ ñ ex coitu
punibili ꝛ ꝙ nō esset naturalis ꝛ sic nō tollerat͛ a. l.
Sꝫ potius repꝛobat͛ non eniꝫ est ꝯgruū dicere ꝙ pa
ter illius potuerit talē filiū nequā acq̄rere i p̄iudiciuꝫ
alioꝝ filioꝝ ꝛ ꝯsanguineoꝝ ut cōtra eos posset uti ꝛ
gaudere tali statuto sicut nec p actuꝫ ciuilē scꝫ adoptō
neꝫ foꝛte posset lꝫ sit actus appꝛobatus sꝫ mr̄imonia
liter ꝛ ꝯcubinariter hoc facere potuisset ar. l. si ita q̄s
§. fi. ff. de le. ij ¶ Secundū est qꝛ hic agit͛ đ ꝯmodo
ꝛ beneficio dicti illegitimi. s. ut possit ꝯpellere fratreꝫ
ad ꝯpꝛomissuꝫ uigoꝛe dicti statuti ꝛ sic ꝙ gaudeat be
neficio eius ergo ꝛc̄. ut nō. gl. in dicta cle. i. de baptis.
¶ Tertiū ē qꝛ ꝓlatū est deꝫ v̄bū a. l. municipali ergo
ꝛc̄. secundū bal. in dicta. l. quisquis ¶ Quartuꝫ ē qꝛ
dispositio dicti statuti est ꝯtraria iuri cōmuni naꝫ de
iure cōmuni nullus pōt cogi ad ꝯpꝛomittēdū de lite
sua ab inferioꝛi a p̄ncipe. C. đ iure delibe. l. nec eme
re. ff. đ euic. si dictuꝫ. §. si ꝯpꝛomisero. ꝛ tenet expsse
bar. i. l. furti. §. quid. ff. đ ifami. ꝛ bal. C. de arb. l. i.
q̄uis p p̄ncipē aliquando q̄s ꝯpellat͛ de elec. c. inter
senioꝛem. Debet ergo restringi ad legitimos tantum
ut quāto minus possit coꝛrigat ius cōe de cōsue. c. cū
dilectus ꝛ qđ nō. in auten. quas actiones cuꝫ si. Nec
ob. ꝙ fm cōem usum loquēdi ꝯpellaretur frater ꝛ ꝙ
uerba statuti debent intelligi fm dictū cōem usum. l.
liberoꝛum. §. ꝙ tñ cassius. ff. de le. iij. qꝛ uerū ē quan
do nō eēt ꝯrius interpꝛetationi legali. Nā ista possūt
simul stare ꝙ talis sit frater meus ꝛ tñ nō ē talis frat͛
de quo sensit statutum qꝛ statutū sensit de legitimo ꝛ
ipse ē illegitimus. Uñ cōis usus loquēdi uerificatur i
tali fraternitate qualis ē legitimus. unde dicēdū ꝙ si
aliquis attēta dispōe iur' cōis nullo mō possit nūcu
pari frater ꝛ fm usum loquēdi appellaretur frat͛ tūc
statutum intelligeretur fm illū. Sꝫ si fm ius cōe pōt
quis quoquo mō appellari frater ut in casu nr̄o nam
illegitimus pōt appellari frater sed nō simplr imo cū
adiectiōe illegitimitatis sicut cum dꝛ homo moꝛtuus
ff. de uer. ob. l. si homo moꝛtuus. ꝛ qđ nō simplr pꝫ
in. l. hos accusare. §. oibus. ff. de accu. ibiqꝫ i serues
quantū ad uerba pertinet nō cadit ꝛc̄. tunc statutum
loquēs de fratre dꝫ intelligi in potioꝛi significato ut
supꝛa de illo qui simplr pōt dici frater ꝛ sic de legitio
ꝛ naturali ꝛ nō de illo qui fm quid arbitrat͛. ff. de le.
iij. ꝛ hoc legatum qꝛ ille ē potioꝛ significatis ꝛ se habꝫ
per pꝛius ergo ꝛc̄. l. ij. §. qui i perpetuuꝫ. ff. si ag. ue
cti ꝛ. l. si cui laudū de le. iij. Sed usus loquēdi est cō
munis ad utrūqꝫ significatum. s. tam ad illos q̄ sim
pliciter ꝛ per pꝛius q̄ꝫ ad illos qui fm quid ꝛ per po
sterius appellātur fratres ꝛ sic pñt simul stare ut dixi.
Itē nō ob. ꝙ in statuto sit unū i quo dicatur ꝙ statu
ta sit intelligēda grosso mō pꝛout iacēt ꝛc̄. qꝛ hoc pa
rum operatur ꝛ nō tollit necessariā uel iuridicā itꝛp̄
tationem. ut nō. bar. in. l. oēs populi de iusti ꝛ iur͛ i
sexta. q. pꝛincipali. q. vij. Ex quibus oibus cōcludit͛
ꝙ pater dicti bartholomij nō pertinebat ad hoc statu
tum ꝛ ꝙ nō possit uti beneficio eius si hodie uiueret
ꝛ haberet hāc qōnem cum dicto ser alberico sicut hꝫ
ip̄e bartholome⁹ p p̄dicta qꝛ ñ sum⁹ i aliq°đ casibus
in quib⁹ uerba ꝓlata a lege itelligūtur ēt đ illegitio.
sꝫ ꝙ i ill' i quib⁹ solū đ legitimis ut pꝫ ex p̄dict. ¶ Se
cūdo uidēdū ē an h idē sit i bartholomeo p̄dicto q̄ ē
litim⁹ ꝛ nāl' lꝫ nat⁹ ex illegitio. ꝛ uī ꝙ nō qꝛ illegitimi
tas pꝛis nō uī debē sibi nocē sꝫ poti⁹ sua ltimitas sibi
pꝛodesse ar. ff. đ i ius uo. l. adoptiuū. §. fi. Cōtrariū
ē uerū qꝛ ipse nō cōiūgit͛ ser alberico nisi mediāte pa
tre suo uñ sicut pꝛ suus erat ser alberico frat͛ illegitius
ita bartholome⁹ dꝛ eidē nepos illegitim⁹ qꝛ ex illegi
tima radice ꝓcessit ꝛ deriuatur lꝫ q° ad pꝛeꝫ suū sit fi
li⁹ ltimus ꝛ nālis. Uñ cū bñficiū dicti statuti fundet͛ i
coniunctōe necesse ē ꝙ ad nepotem trāseat mediāte
persona fratris patrisqꝫ dicti nepotis. Et ideo si in
persona fratris nō fecit pꝛincipiū ꝛ fundamentum ñ
potuit ad nepotem transire. C. de qđ. l. diuo marco
de ope. lib. qui libertinos. §. fi. in pꝛin. ibi ꝙ pꝛoficisci
liberatio ꝛc̄. de bonis liber. si ex patronis. §. i. uer si.
ꝙ si a patre de fals. l. fili⁹. §. sed si pater naturalis.
Nam medium inhabile impedit transitum ad extre
mum. l. tria pꝛedia in fi. de ser. rus. pꝛedi. fa. l. penul.
§. i. de diuer. ꝛ temp. p̄scrip. Nō. n. dꝫ bartholome⁹
esse melioꝛis conditionis quam suus auctoꝛ idest pa
ter. ff. ad uell'. l. fi. §. i. de except doli apud celsum.
§. de auctoꝛi de re. iur. in his. §. non debeo. Et ad
hoc facit determinatio docto. in questi. de filia exclusa
a successione. Nā ꝛ oēs ab ea descendētes cēsēt͛ exclu
si x. coll'. in usi. feu. qui feu. da. pos. §. notandum de
succes. feu. §. penul. ꝛ nō. bar. in. l. ij. §. ii. ff. ad ter
tul. l.

tul. ⁊ bal. i. l. maximũ uiciũ. C. ꝺ libe. p̃te. facit quod
idez bal. nõ. in auc. si quas ruinas in fi. C. de sacro
san. eccl. ⁊ exp̃sse ad ꝓpositũ nostrũ i. l. fi. C. de uer.
sig. i fi. ⁊ qꝺ nõ. in spe. de loca. §. nunc uero aliqua
uersi. cxxxvi. qui eniz nõ ꝓficit sibi minus alijs. l. qui
aliena. §. quẽquã. ff. de nego. ges. ad mace. filiuz ⁊ i
q. rizar. malũ. que incipit titius habẽs duos fratres
⁊c̃. in scꝺo articulo. ¶ Tertio querit̃ posito ꝙ p̃dicti
nõ potuerint uti beneficio statuti p̃dicti nec petere co
gi ser albericũ ad ꝯpromittẽdũ an iudex ipo bartho
lomeo nõ petẽte potuerit hoc facere ex officio suo nã
hoc nõ apparet fuisse petitũ ⁊ etiã statutũ nõ uidet̃ h̃
req̃rere sed solũ iponere necessitatẽ iudici ⁊ uidet̃ ꝙ
potuerit q2 nõ sequit̃ ꝺnegaret̃ petitio ergo ⁊ iudicis
officiũ ar. eius quod nõ. C. de pe. l. i. ff. ꝺ peti. here.
l. fi ⁊ l. plane i fi. ⁊ ita ꝯsuluit. d. bartholuci⁹ ꝺ p̃tis
ãtiquus aduocatus bononie i qõne sibi ꝯmissa. Cõ
trariũ puto ꝑ ea que nõ. bar. s'in Ja. bu. q̃ solẽnit̃
disputãdo sic determinauit. ff. de iniurijs. l. nõ soluz
§. q̃ꝙ de in ius uocan. l. quesitũ. Nã ad eius istãtiaz
censet̃ factũ cxq⁹ eius utilitatẽ ꝯcernit ar. l. s'uo lega.
§. si testõr de le. i. Statutũ ergo p̃dictũ uidet̃ itelligẽ
dũ uel aliquo ex ligãtibus postulante. l. iiij. §. hoc iu
diciũ de dã. infec. uel eis existẽtibus habilibus ad po
stulãduz alias secus. ⁊ hoc nõ erat in dicto bartholo
meo unde nec iudex pro eo potuit supplere q2 ultra
casuz ⁊ ꝑsonas de q̃bus sensit statutũ iudex eius uir
tute se itromittere nõ debuit nec potuit. ¶ Quarto
querit̃ lz nõ debuerit ꝯpellere an nihilominus uali
dũ fuerit ꝯpromissũ per talẽ ꝯpulsionẽ factã. ⁊ uidet̃
ꝙ sic q2 multa fieri ꝓhibent̃ ⁊c̃. de his que sunt sui
iur. l. patre furioso. Nã qñ iudex est ꝯpetẽs ut h̃ erat
ꝯpulsio eius nõ reddit actũ nullũ. ff. quod fal. tuto.
aucto. l. interdũ. Cõtrariũ est uez. Primo q2 debuit
sibi fieri fides de ꝑentela que erat cã dande ip̃i iudici
ptãtis ut cogere posset ad ꝯpromittendũ quod ut su
pra dixi nõ poterat facere de iure cõi que fides facta
nõ fuit ꝑ ea que ex actis colligi possint ⁊ sic ignorabat
iudex id quod erat cã sue ptãtis i cogẽdo p̃dictos igit̃
nõ ualuit ipso iure qꝺ egit ar. l. quero. ff. de eo q̃ ꝓ
tutore. l. hec aũt quibus ex causis in pos. eat̃ ibi ꝯsta
re liquere que debet p̃tori ⁊c̃. ⁊ ibi ꝑ bar. ⁊ ꝑ eundez
i. l. ꝓperanduz. §. ⁊ si quidez. C. de iudi. ff. de ꝯdi.
⁊ de. l. multũ de dã. infec. si finita. §. iulianus. Quin
imo debebat sibi ꝯstare ꝙ bartholomeus nõ solum
esset nepos ex fratre de quo potuit fides fieri ⁊ facta
nõ fuit. Sz etiaz ꝙ esset ex fratre ltimo ⁊ naturali ⁊
q2 de tali loquit̃ ⁊ itelligi debet statutũ ut supra dixi.
⁊ hoc nec factũ fuit nec fieri potuit q2 non erat. Pre
terea hic agebatur de iurisditione danda arbi. quod
patet q2 statutũ facit eos iudi. ⁊ posito ꝙ hoc nõ dice
ret exp̃sse tamen exquo auc̃te statuti eliguntur idem
esse uidetur qꝺ patet quia ab eis appellatur cum ha
beant uim iudicum delegatoruz. C. de iudi. l. fi. ⁊ ibi
bar. l. ab arbitro. ff. qui satisda. co. de offi. dele. c. ar
bi. li. vi. Sed quando agit̃ de iurisditione dãda ei q̇
nõ habet debet esse cõsensus liber ⁊ quelibet coactio
impedit ip̃o iure dictã iurisditionẽ dari. l. ij. ff. ꝺ iud.
⁊ est casus spãlis sicut ⁊ alij in quibus metus ⁊ coa
ctio reddit actum ip̃o iure nullum. l. si mulier. §. si
dos. ff. qꝺ me. cau. Ex quo non tenebar hoc facere
ut supra dictum est. Nec curo ꝙ coactio facta fuit a iu
dice ꝯpetente quia imo ⁊ in hoc non erat ꝯpetens
cum reuera in casu isto talẽ ptãtem nõ haberet cõtra
ser albericũ ꝑ supradicta. si illa sunt paria ꝙ quis sit

ex toto incõpetẽs uel saltẽ quo ad casuz ꝺ quo agitur
prout in si. dicimus in procuratore hñte mãdatũ sed
tale qꝺ ad illã cãm nõ porrigitur. l. als. ff. de iureiu.
⁊ qꝺ ibi nõ. ⁊ qꝺ nõ. in. l. i. §. fuit quesitum. ff. ad tre
bel. in glo. ⁊ per bar. Preterea hic agebatur de dãda
iurisditione arbitris qui nullã habebãt uñ nõ refert a
quo facta fuerit coactio indebi. uel ab ip̃is quib⁹ erat
danda uel ab alio q2 utrobiqz uiget ratio. l. ij. de iu
di. Et per hoc nõ ob. l. interdũ ꝙ fal. tuto. q2 ibi non
erat iudex ꝯpetẽs ad dãdum iurisditionẽ nõ habẽti
sed ad litigandũ corã se quod facere poterat ex mera
potestate seu ordinaria cũ iudicia reddãtur in inuitũ
l. inter stipulãtẽ. §. i. ff. de uer. ob. Itẽ posito ꝙ me
ro iure ualuisset ꝯpromissum exquo tamẽ nõ spõte.
sed per indebitam coactionẽ factum fuit debet iudicꝭ
officio rescindi ⁊ quicquid secutum ẽ ob illud sicut fa
ctum metu reuerẽtie ⁊ multo magis. l. i. §. que hono
rande. ff. quarum rerum actio nõ detur de furtis. l.
pe. ubi ẽ bonus tex. ⁊ ar. de uarijs cog. l. medic⁹. C.
ad transac. interpositas cum ibi nõ. c. cãm m̃rimonij
de offi. dele. cum ibi nõ. per Inno. facit general' regu
la que ponitur. C. ꝙ me. cau. l. fi. de offi. presi. l. illici
tas in prin. cum si. Et hoc si fecit resistentiã in coactio
ne sibi facta al's nõ uideretur inuitus uel coactus fe
cisse dicta. l. ij. de iudi. ibi aũt si cũ restituisset ⁊c̃. de mi
no. ait pretor. §. permittitur ibi puto aũt ⁊c̃. Et nõ.
bal. C. de testi. l. parẽtis de here. acti. l. sub pretextu
quod probatum reperio per unum tex. sz ⁊ posito ꝙ
resistẽtiã nõ fecisset ⁊ ꝙ ex capite coactionis nõ debe
ret irritari saltem ex primo capite uel ex eo qꝺ per er
rorem iur. deuenerit ad ꝯpromissum credentes esse
in casu prouiso a statuto cum nõ eẽt. l. si per errorez
ff. de iurisdi. om. iudi. Et q2 uicarius in precipiẽdo
fundauit se in statuto predicto ꝙ facere nõ poterat er
go ⁊c̃. ar. c. ex parte astensis de cõces. prebẽ. post me
dium ibi facta occasiõe consilij memorati carere debz
roboris firmitate ⁊c̃. Ex quibus oibus ꝯcluditur di
ctũ ꝯpromissum ⁊ quicquid ex eo secutũ fuit debẽ ir
ritari ex defecũ ptãtis arbitrorum aut nulliter datoꝝ
aut reuocabiliter. C. de legibus. l. nõ dubiũ. Nec ob.
ꝙ ꝯtra lauda taliũ arbitroꝝ nil põt obici ex forma di
cti statuti q2 istud ẽ uerũ qñ fuerũt electi inter perso
nas de quibus loquitur statutũ ⁊ prout ipsum statutũ
disponit ⁊ de hoc constare debet prius al's secus ut ex
ip̃omet statuto apparet ⁊ patet in. l. diuus cum ibi
nõ. ff. de testa. mili. ⁊ l. i. in prin. qꝺ ui aut clam per
bar. Et hic nõ sic q2 inter personas de quibus statu
tum nõ loquitur cũ istum natum ex illegitimo nõ cõ
p̃hẽdat ut s̃. dixi. Itẽ ꝙ quaten⁹ ex ꝺfectu iurisditõis
⁊ ptãtis uenit nullitas nõ cẽsẽtur ꝑ tale statutũ exclu
sa ut nõ. i cle. i. ꝺ seques. pos. ⁊ fru. ¶ Quito ⁊ ultimo
uidẽdũ ẽ p̃suppo sito ꝙ ista ñ cessarẽt an saltẽ possit
peti rescisio dicti laudi ꝑꝑ euidẽtẽ ⁊ enormẽ lesionez
q̄ ꝓpõit̃ fuisse facta. ⁊ uĩ ꝙ nõ ꝑꝑ statutũ qꝺ claudit
⁊ tollit oẽm uiã ẽt appellãdi. Nã ꝯstat ꝙ qñ tollit̃ ap
pellatio ẽt si snĩa ledat enormit̃ ⁊ i magna q̃ntitate ñ
põt appellari g⁹ h̃ nec appellari põt nec peti reductõ
ad arbitriũ boni uiri quia ista duo simul ponũtur in
statuto ar. l. fi. C. ꝺ sen. l. iã hoc iur̃ ꝺ uul. ⁊ pu. iũcto
toto titulo. C. quorũ apppella. ñ reci. Cõtrariũ uĩ ue
rius primo per. l. si pars. ff. de inoffi. testa. ubi lz stet̃
snĩe que ẽ in testõ inter plures discordantes tamen
istud limitatur nisi contineat apertam iniquitatez ut
ibi i v̕si. nisi ⁊c̃. Itẽ ꝑ. l. si postquã i fi. ꝺ peti here. ubi
manifesta calumnia excipitur de generali dispositiõe

legis. Itē ꝓpius ad casuz nostrū p. l. diē ꝓferre. §. stari. ff. de arbi. ubi dicit ꝙ snīa arbitri stādū est siue sit equa siue iniqua iūcta. l. ita demuz. e. ti. ꝛ. §. arbitrorū ubi hoc limitat nisi īteruenerit dolus ptis ꝛ gl. in. d. §. arbitrorum dicit idem si solius arbitri qd est notādū ꝓ qua glo facit. ff. de arbi. nō distinguemus §. cuz quidā. Sz quādo est enormis ꝛ euidens lesio ꝛ iniquitas apparet de dolo arbitri sm bar. in. l. si societatem. §. arbitrorum. ff. pro socio per. l. oēs. §. lutius. ff. q in frau. credi. ergo ꝛc. Nam de omni dispōne censet dolus exceptuatus ut i generalib⁹ uerbis nō includat maxime cū alter alterius iactura lucraret. l. creditor. §. lutius. ff. mandati. l. tres fratres de pac. Nec debet dolus unius alteri esse nociuus ꝛ alteri lucrosus. ff. de doli. excep. l. i. ꝛ. l. apud celsū. §. ꝗsiuī. Itē uideo ꝙ renūciatio generalis d reducēdo ad arbitrium boni uiri p quam quis excludit se, ipz limitat nisi sit enormis lesio ꝛ in nimis magna quātitate sm bar. i. d. §. arbitrorꝫ. ꝛ Jo. ꝛ di. in addi. spe. ti. de arbitris. §. sequit d quibusdā in addi. que icipit clarius sic format fortius hoc idez dicere debemus i exclusione que fit p. l. uel p testamētuz cū tūc nil sit quod pti possit iputari sicut pt iputari i cāu pcedēti. Ad quod idē bar. nō. i. d. §. arbitrorꝫ sup. l. unde si nerue i cōtrario de. l. ij. C. de rescin. uendi. Unde nō agit nisi pro lesione que excedat dimidiā iusti pcij eo qꝛ se ipz ibi decepit unde ē qd imputet. Sz qn decipit p aliuz agit ꝓ lesione i sexta pte secūdū eundē bar. ut in. d. l. unde si nerue. Itē facit ꝙ mitius agit cū. l. ꝛc. ff. d arbi. si cum dies in fi. iuxta. l. celsus in pn. Itē dispō legalis facilius recipit limitatōez ꝙ dispō hominis. l. cū pater. §. ab instituto. ff. de le. ij. iuxta. l. si cū serui §. i. de le. i. ꝛ cū ibi nō. p gl. Nec ob. allegatio supra facta i ꝯtrariuz qꝛ loquit ꝛ ꝓcedit i illis qui essent meri iudices ꝛ nō arbitratores quorꝫ snīa si remoueret appellatio dz regulari sm naturā reductōis ad arbitriū boni uiri qd sic pz pone enim ꝙ tales lederent i modico uel nullo mō lederēt certe nō posset peti cuz effectu reduci ad arbitriuz boni uiri etiā si statutū uel pactū ꝯpromittentiū nō tolleret talē petitionē qꝛ tolleret quia tolliteam ius cōmune. Nam licitum est talib⁹ i modica quātitate ledere ꝛ auferre de iure unius ꝛ dare alteri. l. si de meis. §. recepisse. ff. d arbi. ꝛ ibi nō. ꝛ multominus quādo in nullo lederet. ꝛ sic non posset peti reductio ad arbitriū boni uiri i dictis casibus qꝛ laudū nō dicit iniquū silr nec appellari. ꝛ tn̄ secus esset i snīa illius qui ē merus ꝛ simplex iudex q etiā si modicuz ledat uel in nullo ledat pōt appellari cuz indistincte pmittat appellatio a tali snīa nō autē sub ꝯditione si est iniqua ut patet in. l. i. circa pn. ff. de appel. ibi lz nōnūꝙ ꝛc. Sz quādo est iudex ꝛ arbitrator tūc demū ꝯcedit appellatio si ledat ꝛ imodice ledat als nihil operaret ista qualitas arbitratoris iuncta cuz uerbo iudex qd nō est dicendū. Sic ergo dicto casu cuz nō est ꝓhibita appellatio uel petitio reductionis p statutū uel p pactū nihilominus nō pōt appellari eo casu quo nec peti posset reductio ad arbitriū boni uiri ut dixi ergo ꝛ ecōuerso in casu quo utraqz sit ꝓhibita a statuto ul pacto debēt uniformiter regulari uidelicet ꝙ eo casu quo hoc non obstat posset peti reductio posset etiaz appellari ut est quando lesio esset imoderata ꝛ i nimis magna quātitate sm ea que dicta sunt ut ꝯtrariorꝫ eadē sit disciplina ꝛ qd operat ꝓpositū in ꝓposito silr ꝛ oppositum i opposito. ff. de le. iij. l. fi. de uul. ꝛ pu. l. ꝛ si contra. Naz ex ista mixtura iudicatus cum arbitratu beneficium appellandi quod conuenit iudi. trahit ad se naturaz petitionis reductionis ad arbitrium boni uiri ut ubi possit illa peti ꝛ ēt appellari. Et ubi nō pōt illa peti nec etiam appellari. Et ecōuerso petitio reductionis potest attrahere ad se naturam appellationis ut possit fieri per uiā appellationis ꝛ coram superiore seu iudi. appellationis ꝛ infra fatalia prout in si. ꝛ ad ꝓpositum uidemus in iure accrescendi quando iungit substitutioni pupillari. ff. de acqui. here. l. qui patri. l. si is qui duos. ff. de libe. lega. in rōe sui. ꝛ. l. si cōez in prin. queād. ser. amit. Laus Deo.

Fratres qn̄ diuidūt an libros ꝯferre teneātur.

Casus sequentis ꝯsilij.

Quidam nobilis de dragonerio de pedemontiuz uocatus stephanus Azardi habuit filios octo masculos ex duabus uxoribus. Ex prima habuit istos sic uocatos uidelicet Gulielmum zofredum leonellum lodouicum. Ex secunda habuit istos. uidelicet ꝯstantium gulielmum martinum ꝛ iohannem. dictus pater duos istorum omniū fecit studere unus quidē ex prima uxore uidelicet lodouicus doctoratus i uita patris. Altero uero ex secunda uxore uidelz gulielmo adhuc studēte pater uita functus ē oib⁹ relictis heredibus equalr modo hi uolūt diuidere hereditatē dubitatio o rit an isti duo fratres uidelz doctor ꝛ scholaris debeant libros ꝯferre cū satis exinanitū sit amplū pꝛimoniū pꝛis ꝓpter multiplices particulas iter fratres oēs. Et dubiū facit qꝛ pater quōdā in quodam suo rōnali siue libro rōnuz siue quaterno siue memoriali in quo dictus pater ut faciūt nobiles describebat data seu mutua per cū facta ꝛ ēt recepta cui libro tali dicti oēs filij maximā dāt ac dederūt fidē eique assistunt tāquā euangelio in isto libro reperitur sic descriptu zin uulgari stilo. Itē per denari en presta aluiso per comprare un codego ducati trēta. Itē per comprare un bartolo. Al predito io presta duodexe ducati ꝛc. Eodē mō ꝛ eodē tenore reperitur descripsisse de libris emptis ipsi domio gulielmo filio secūde uxoris. Dubiū ergo facit inter alios fratres qꝛ pat usus fuerit in suo libro illo sermone en presta ꝛc. Tū etiā potissime facit dubium qꝛ dict⁹ pater quādo uiuebat aliqs nurus recepit in domo ꝛ expensas nuptiales latis amplas fecit tam circa uestes nuptiales ꝙ circa nuptias quarum expensarum memoria illo mō quo supradictū ē in dicto libro patris reperitur descripta uidelicet sic. Itē mi stephano azardo ho espeso en le noze de zofre fiorenj tanti. Itē ho espeso per una ueste de malines p la muliere del dito zofre fiorenj tanti ꝛc. Et sic de alijs filijs ꝛc. ꝯiugatꝭ. Resolutio ergo dubij stat in hoc qꝛ i expēsis factis circa libros filiorūz ꝛ conuētū alterius utitur hoc sermōe e ho espeso ꝛc. Itē i casu presupponit ꝙ pater per duos ānos anꝙ moreret fecit testūz ꝛ cū illo mortu⁹ ē. Querit g⁹ qd iuris an dci libri i dione ipa uēiāt ꝯferēdi ꝛ ēt expēse facte i doctoratu fratris doctoris de quo supra propter predicta uerba.

clxxxiiij.

In christi nomine amen.

Uidetur dicendum ꝙ dicti libri non ueniant conferendi cum fratribus sed debeant esse precipui i diuisiōe hereditatꝭ illorꝫ quorꝫ noie fuerūt p pꝛem ꝯpati ꝛ eisdem tradui per id quod habetur p gl. ꝛ doc. C.

familie

familie her. l. filie cuius cuꝫ censeaẜ illis ꝑ hoc donati paterna pietate que tales expẽsas facere ꝓ filio recusare nõ dꝫ. ff. e. l. que pater. ubi videẜ esse casus q̃ donatio si fuisset filius emãcipatus fuisset statiꝫ ⁊ a ꝓ̃ncipio ualida. d. l. que pater. sꝫ si in ptãte nõ ualuissꝫ a ꝓ̃ncipio sꝫ secuta emãcipatiõe uel etiã secuto doctoratu illius primi filij fuit ꝯfirmata. ⁊ inceperũt esse quasi castrensis peculij unde doctor dicit̃ militare militia legali ⁊ sic põt habere peculiũ quasi castrẽse. Cuius ẽ capax uiuẽte patre taꝫ quo ad ꝓprietatẽ ꝙ̃ quo ad usufructũ. C. de aduocatis di. iudi. l. fori ⁊. l. aduocati ⁊ ita nõ. ꝑ bar. in illa. l. filie ⁊ i. l. i. §. sꝫ nec castrense. ff. de colla. bo. ⁊ ĩ tractatu de duobꝰ fratribꝰ ꝯpillato ꝑ eũ. Itẽ per gl. que ẽ i. l. macedoniani. C. ad macedo. que dicit ꝙ si filius ẽ in studio de uoluntate patris teneẜ ei p̃r emere libros. ⁊ sic uidenẜ esse sui ꝑ̃cipui tanq̃ sibi debiti sicut lrũa ⁊ sicut dos uel uestes quotidiane quas p̃r facit ⁊ facẽ teneẜ filio iuxta id qḋ habeẜ ⁊ nõ. i. l. id uestimẽtũ ⁊. l. peculiuꝫ nascit̃. §. i. ⁊ quod nõ. bar. de uestibus uxoris in legibus supra allegatis. Iteꝫ per aliã gl. que est. ff. ad mace. l. sꝫ iulianus. §. quod dicit̃ que uult plus scꝫ ꝙ etiã si nõ ḋ uolũtate patris exꝑ̃ssa si tñ nõ ꝯ̃dicat teneẜ pater illi ministrare expen. necessarias ⁊ sic ad debitũ ꝯ̃ctum per filiuꝫ occasione illaꝝ. et idẽ si ꝯtradicat si tamen filius est aptus ad studium ⁊ studeat quod teneẜ pater hoc ratuꝫ habere tãquã utiliter gestuꝫ facit. ff. ad carbo. l. de bonis. §. nõ solũ. ubi pupillus educari ḋbeat. l. ij. ḋ rei uẽ. l. sin aũt. §. fi. cũ. l. sequẽ. ⁊ i auc. neqꝫ uiruꝫ quod ex dote. §. penul. quod etiam tenet guil. de cu. i. d. §. quod dicit̃. ¶ Sꝫ his nõ obstantibus ꝯtrarium est dicenduꝫ uidelicet ꝙ imo dicti libri sunt ꝯferendi fratribus tales quales sunt nõ dico ꝙ debeãt diuidi iter fratres q̃r nec ꝯmode possꝫ hoc fieri nec alijs nõ studentibus ꝯueniũt sꝫ debẽt remanere penes eos penes quos sunt. ⁊ ꝑ̃ciũ eoꝝ debet eis ꝯputari i eoꝝ portione sicut ⁊ dos data filie cũ uenit ad diuisionẽ cũ fratribus. C. de colla. l. dotis licet pater necesse habuerit eam filie dare. C. de do. ꝓmis. l. fi. ff. de ritu nup. l. q̃ liberos nõ tñ teneẜ pater eam filie donare iõ remanet adhuc ꝓfectitia si nõ fuit donata ⁊ dꝫ ꝯferri sicut ⁊ alia ꝓfectitia. C. familie her. l. certum. Secus si pater dotẽ filie donasset ut si fuisset eam soli filie stipulatã s̃m ea que habenẜ ꝑ bar. i l. post dotem. ff. solu. matri. in quarta q̃õne. ⁊ ex his respondeẜ ad gl. l. macedoniani ⁊ illius. §. quod dicit̃ q̃r dato ꝙ esset uerũ scꝫ ꝙ pater tenereẜ ei libros emere in supradictis casibus nõ tamẽ tenetur eos sibi donare si non uult ⁊ hoc exꝑ̃sse uoluit bal. i dicta l. macedoniani licet bar. in tractatu de duobus fratribus ⁊ in. §. sed nec castrẽse sentiat ꝙ nec emere tenetur nec ip̃m in studio tenere cuꝫ non reperiat̃ in iure cautum de eo qḋ reperitur de alimẽtis ⁊ de dote. Sed ꝑ̃cedẽs opinio plus placet si pater põt ⁊ filius est aptus ad studiuꝫ nõ tamen iure actõnis nec obligatiõis p̃r astringit̃ sꝫ iudicis officio de eq̃tate ḋ iure naturali sicut ad dotẽ dãdã ⁊ alimẽta ꝓ̃standa iuxta ea que habenẜ ⁊ notãẜ i. l. obligamur i. §. lege. ff. ḋ act. ⁊ obli. ⁊ alie expẽse facte ꝑ patrẽ i studio q̃ nõ extant sꝫ sũt ꝯsũpte nec ꝯferũẜ nec i portõeꝫ sibi debitam ꝯputanẜ sꝫ expense libroꝝ qui extant ꝙ̃ꝙ̃ necessario fuerint a patre empti si nõ fuerunt filio donati bene ꝯferunẜ ⁊ in portionẽ debitam ꝯputanẜ ut dixi ⁊ ita uoluit bal. i dicta. l. filie. C. familie her. ⁊ i dicta l. macedoniani. Per hec etiam tollunẜ prima allegata in cõtrariũ. s. d. l. filie cũ glo. ibi posita ⁊ cũ nõ. ibi per bar. quia loquũtur ⁊ debent intelligi qñ fuerunt filio per patrẽ donati qḋ presumitur s̃m glo. eo ipsò ꝙ filij nomine pater emit secundũ bar. i. d. §. sꝫ nec castrẽse hoc nõ sufficit nisi ẽt tradiderit per. l. ij. C. si quis alteri uel sibi. ⁊ ita bar. reducit ad ꝯcordiã doc. super hoc uariãtes arti. Sꝫ ista presũptio cum sit iur̃ nõ de iure recipit probationẽ i ꝯ̃rium. iuxta nõ. in. l. siue possideris. C. de proba. hic aũt apparet de exꝑ̃ssa uolũtate patris in ꝯtrariũ dum scripsit i libro suo se illis prestitisse pecunias de quibus emit predictos libros qḋ uerbũ contrariatur nature donatõnis qm̃ prestare dr̃ quis cum habet animũ repetẽdi. Sꝫ donare qñ nõ habet iuxta nõ. in. l. ij. in prin. ff. si cer. peta. Cõstat aũt ꝙ ex tali scriptura probatur animꝰ scribẽtis iuxta nõ. per bar. i. l. si patruꝰ. C. cõia utriusqꝫ iudicij ⁊. l. gerit. ff. de acqui. here. ⁊. l. nẽscenius ff. de neg. gest. Probatur ẽt dictus actus ex uerisimilibus ꝯiecturis puta ex numero liberorũ s̃m bal. qui ita nõ. in. d. l. filie q̃r cũ haberet octo filios masculos inter quos diuisa hereditate parũ tangit quẽlꝫ eoruꝫ nõ ẽ uerisimile ꝙ uoluerit tales expẽsas donare. Et idẽ dicẽdũ ẽ de uestibus preciosis ⁊ iocalibꝰ empti ꝑ patrem pro nuribus ⁊ eis traditis ut nõ censeantur donate sed ꝯmodate licet nõ eodẽ mõ scripserit in dicto libro de ipsis ꝙ eis prestiterit sicut scripsit ḋ libris prout determinat bar. ⁊ bal. in locis preallegatis. ⁊ sic ueniũt ꝯferẽde ⁊ ꝯputãde sicut de alijs expẽsis factis tam in studio ꝙ̃ in emptõne librorũ. Nec possent alij fratres nũc post mortẽ p̃ris petere ꝙ tales expense fiãt pro se de cõi. sed debẽt de sua propria portiõe facere. l. si filia §. idẽ scribit cũ sequẽ. ff. fami. her. de mune. ⁊ hono. l. iij. § fi. ⁊ qḋ nõ. in. l. lucius. §. i. ff. ad municipales per bar. ⁊ in spe. de iu. §. sequit̃ uersi. quid si alter ex heredibus ⁊ uersi. quid si unus in quarta parte specu. Concludo ergo ꝙ dicti libri ⁊ dicte uestes ꝑ̃ciose ⁊ iocalia debẽt ꝯferri. i. ꝑ̃cia eorũ in illorũ portõnẽ ꝯputari. Cetere expẽse ꝯsumpte ⁊ uestes quotidiane facte nuribus ñ debẽt ꝯferri nec i portionẽ illorum cõputari que omnia colligũtur ex nõ. per bar. ⁊ bal. in locis supra in ꝯ̃rium allegatis.

¶ De duobꝰ fr̃ibus i cõione bonorũ remanẽtibꝰ pꝰ mortẽ p̃ris quorũ alter erat maior alẜ mior q̃ mior creuit ⁊ i apotheca cõi ministrauit ã lucra sint cõicãda.

¶ Casus sequẽtis ꝯsilij.

¶ Plures fr̃es remãserũt mortuo p̃re simul ⁊ i cõione bonorũ hereditarioruꝫ Iohãnes maior exercuit artẽ speciarie ⁊ multũ lucratus ẽ. Raphael qui tẽpore mortis patris erat paruꝰ postea creuit ⁊ i apotheca se exercuit ꝯfectãdo pistãdo ⁊ alia faciẽdo ⁊ ad diuersa loca per fratrẽ suũ missus ẽ pro emẽdo mercãcias ad dictã apothecã. s. i alexãdriã damascũ ⁊ in flãdriã petit nũc raphael a Iohanne ut secum cõicet lucra per ipsum acquisita queritur quid iuris.

dcxxxv.

¶ In christi nomine amen.

Ex die qᵒ iste raphael factꝰ maior icepit oꝑari i apotheca cũ Io. fr̃e suo ⁊ lucra secũ cõicare uẜ inter eos tacite ꝯ̃cta societas ⁊ ex tẽ q̃ dictꝰ Io. lucratꝰ ẽ secum cõicare teneẜ ar. ff. ḋ ꝓba. l. ⁊ ꝓcula. q̃r isisẜ hitatio ⁊ lucroꝝ i cõe collatõ ⁊ eiꝰ qḋ alter superlucraẜ iuicem ñ redita rõe faciũt presumi tacitam societatẽ s̃m ol. ⁊ Iacobũ de are. i. l. titium. ⁊ meuium. §. altero ḋ ad

minis. tu. ⁊ etiaȝ re ipa contrahit societas ex tacito cō
sensu psūpto. ut. ff. p socio. l. iiij. sicut ⁊ tacite dissol
uit cuȝ separatiȝ agere ceperunt. e. ti. l. itaqȝ. ⁊ si aliter
diceremus resultaret iniqtas qꝫ dict9 raphael tanto tē
pore laborasset sine fructu. Naȝ si alteri locasset ope
ras suas aliqd fuisset suplucratus. nō ergo decēs est
qꝫ si lucrū laboris sui puenit ad fratreȝ qꝫ ipe nudus
remaneat. Nā tunc ad extremū malorū peruenit cuȝ
inde dāna pueniunt unde sperant auxilia puenire
ar. C. unde ui. l. meminerint de rescriptis. c. nō nulli
sȝ a fratre uel ɔsanguineis nō dāna sȝ lucra ⁊ auxilia
puenire debent ar. de hoc. ff. ꝺ receptatorib9. l. eos
de liberatione legata. l. aurelius. §. ticius testō de ex
cusa. tuto. l. tutor. §. que tutorib9 ad. l. iul. repete. l. i.
in fi. Nec dȝ unus fratrū defraudare aliū labore suo
uel spoliare sȝ ipȝ equaminiter ⁊ misericordit tracta
re ar. ff. p socio. l. ueꝝ in pn. Iteȝ equalitas est inter
eos suāda ar. C. de fruc. ⁊ li. expē. l. fi. ut sicut rapha
el pticipauit Iohāni lucrū laboris sui sic ⁊ Iohānes
ecōtra dȝ qꝛ ex tali pticipatōe facta ab ipo raphaele
Iohānes sibi fuit obligatus ad ātidora que uidet in
ducere debere uicissitudineȝ ɔmunionis ar. ad h. ff.
mandati. l. si uo ñ remunerādi. §. idē; pap. ⁊ quod
nō. de ɔdi. idebi. si nō sortē. §. libertus. ꝺ peti. here.
sȝ si lege. §. ɔsuluit de fideius. l. si testō. §. i. Nō enim
psumit dictū raphaelē uoluisse de ipso cōicare nisi ita
⁊ sibi cōicaret. ff. ꝺ solu. l. si cū ad nostrā de ope. lib.
l. cāpanus de pba. l. cū de indebito. Unde si Iohā
nes cōicare recusat quod Iohānes lucratus fuit re
tinere nō deberet ɔmoda que sentit a raphaele p re
gulā illā ɔmoda q̄ sētis iūgis onus emolumē. ⁊c. ff.
de re. iu.. l. sm naturā. Esset enim huic raphaeli la
bor suus luctuosus ⁊ lucrū meroris si sibi nō pficeret
sȝ fratri tātuȝ quod esse nō debet ut insti. p quas pso
nas nob. acquirit. §. i. in fi. ¶ Sȝ ɔ̄ pdicta posset op
poni pl'ribus modis. Primo qꝛ ex pte raphaelis nul
la pecunia iteruenit sȝ pcessit lucruȝ istius Iohānis
ex pecunia sua industria acqsita ⁊ sic nō ur ɔ̄cta socie
tas que uidet requirere rei iteruentū hinc inde ut sit
equalis naȝ etiaȝ dicit qꝫ iste Iohānes erat diues sui
industria. ⁊ dictus raphael nihil habebat. Sȝ respō
det qꝫ imo ex cōi pecunia dict9 Iohānes auxit facul
tates suas quod psumit nisi ɔstet in quas cās expo
suisset pecunias quas redegit ex uēditōe reꝝ heredi
tariaꝝ que ad manus suas puenerunt ut psupponi
tur ar. de dona. inter uirū. l. quintus. Iteȝ posito qꝫ
hoc nō esset sufficit qꝫ raphael posuerit operas suas
que succedunt loco pecunie ⁊ supplent qꝫ alteri p cō
peratōnē pꝛimonij deest. ff. p socio. l. cū duobus. §.
si i coheunda. Hinc est qꝫ etiā inter eos qui non sunt
equis facultatib9 ɔ̄hi pōt societas ut unus ponat pe
cuniā alter operā. e. ti. l. v. §. i. Nam dictus raphael
solus nauigabat. sol9 pegrinabat i alexādriaȝ ⁊ alia
loca piculosa psone subibat uñ industria sua pluri
mū ɔferabat societati ⁊ pl9 erat amissur9 q̄ Iohānes
qꝛ ipe psonā pdē poterat sȝ Iohānes pecuniaȝ q̄ g°
eq̊tas dictat qꝫ dict9 Raphael solū picula ꝺbeat subis
se ⁊ dāna sȝ Iohānes lucra quasi sit inter eos frater
nitas leonina uel lupina iniquissimuȝ eniȝ ē hoc ge
nus fraternitatis uel societatis. ff. p socio. l. si nō fue
rit. §. ita cohiri. ⁊. §. aristo. ¶ Scđo opponit si Io
hānes nō fuit lucrat9 noīe fratris ul' societat; sȝ pprio
g° cōicare ñ dȝ. Sȝ respondet qꝫ iter socios nō ē fien
da hec distinctio utꝝ nomine pprio uel societatis q̄si
uit nam ⁊ qꝫ pprio nomine alter quesierit cōicare de

bet actiōe pro socio ut. ff. pro socio. l. sed ⁊ si soci9. §.
si absenti. ⁊. l. actōe. §. dicimus ⁊. l. siquis societatem
cōtraxerit. nā si noīe cōi acquireret tūc statim eēt cō
mune nec esset agendum ut cōicaretur. C. de acqui.
pos. l. per procur. ff. de acqui. re. do. l. ea. que ciuilit.
Tertio uidetur predictis obstare. l. ticiū ⁊ meuiū. §.
altero de admi. tu. ubi patruus ñ participat nepoti
lucrū quesitū suo nomine ex pecunia q̄ redegit ex re
bus ipius nepotis. Sȝ respōdetur clare qꝫ ibi nepos
pupillus i nullo fuit negociatus nec aliqꝺ lucrū cū pa
truo participauit ⁊ sic cessant oīa predicta qꝛ nō pōt
uideri ɔ̄cta societas inter eos. sed in casu nr̄o sec9 qꝛ
ex mutua negociatione ⁊ participatōe presumitur so
cietas ɔ̄tracta ut dictū ē ar. ff. de ritu nup. l. i libe.
⁊ de ɔcubinis. l. i cōcubinat9 sm bar. ¶ Quarto ⁊ ul
timo opponitur qꝛ presumit quis uelle sibi ⁊ heredi
suo querere nō alteri ut. ff. de pba. l. pactū. nec sub
intelligitur persona extrinseca de uer. ob. si ita stipsa
tus. §. grisogonus. Sed illud ē uerū nisi alia cā sub
sistat que hoc impediat nam ⁊ liber homo qui bona
fide seruit hoc idem presumitur ⁊ tamē nō sibi querit
sed ille cui seruit iure disponēte ratio ergo societatis
tollit contrarium quia eo ipso qꝫ contrahit societateȝ
uidetur habere animum redigēdi in cōe quicquid q̄
rit. ¶ Iuxta predicta queritur q̄ societas sit ista utrū
oīum bonorum. Rñdeo nō qꝛ illa nō ɔ̄hitur nisi spe
cialiter ⁊ expresse agatur qꝫ hic nō fuit ut. ff. pro so
cio. l. iij. §. i. sed dicetur tantū illi9 negociatōis ⁊ que
stus in quo operabātur. s. speciarie nō alteri9 q̄stus
qꝛ cū sit tacita nō extendā eā ultra actū exq° resultat
ar. ad hoc. ff. de pac. l. si tibi decē milia. secus si esset
expressa nam tunc simpsr ɔ̄ct9 uidetur uniuersi que
stus ut. ff. pro socio. l. cohiri. ¶ Ex his patet solutio
a duo. Primo qꝫ si dictus Iohānes quesiuit aliquid
ex alia negociatione q̄ speciarie nō tenetur illud cōi
care raphaeli. Secūdo si ex lucro dicte speciarie di
ctus Iohānes aliquas possessiones emit nō tenetur
illas cōicare quia nō sunt societatis sed proprie post
quam nō ē societas oīum bonorū. ar. ff. de fur. l. qui
uas. §. fi. ⁊ extra de usuris cuȝ tu per locum a spāli.
Sed illud qꝺ ex pecunia dicte societatis ⁊ arte specia
rie exposuit in dictis emptionibus tenetur dicte socie
tati refundere sed si eēt societas oīum bonorum bñ
teneretur cōicare res emptas ut. ꝺ. l. siquis societatē
ɔtraxerit. Secūdo queritur pro quota parte sit huic
raphaeli cōicādū ⁊ a quo tēpore. Rñdeo ad primuȝ
pro rata ipsum contingente inspectis alijs fratrib9.
Nam si erant quatuor fratres operantes in apothe
ca debet habere quartā partem si tres hanc tertiam
qꝛ uidetur in duobio contrahi societas ut equales p
tes fiant ut. l. si nō fuerint in prin. pro socio ⁊ bar. ēt
hoc tenet in dicto. §. altero. in fi. ¶ Ad secundum re
spondeo quia a tempore quo dictus raphael incepit
negociari debet Iohānes cōicare non ante ar. ff. p
socio. l. si id quod. §. fi. al's incōuenientie que seque
rentur ex parte raphaelis sequerentur ex parte Io
hannis si teneretur cōicare eo tempore quo raphael
de nullo operabatur. Ultio queritur ꝺ mā dicta per
utrūqȝ quid operetur. rñdeo tota tēdit ad h utꝝ ista
lucra puenerit ex pecūia cōi hereditaria ul' ex ppria
Iohānis. Sȝ ego dico qꝫ istud ñ expedit querere ra
phaeli nā ēt si ex ppria pecūia Io. puenissēt. nec ali
q̄d ꝺ pecūia raphael' iteruēisset sufficit sibi qꝫ iterpo
suisset operas suas tam in laborando i apotecha q̄
in peregrinando ut. ꝺ. l. si non fuerit. §. i. ⁊. l. v. §.
societas

societas ⁊ superius dictum est. Laus Deo.

¶ An fructus bonoꝝ parafrenalium uir lucretur.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Proponit ꝙ dña caterina heredē sibi uniuersalē istituit ad uitā ser hectorē maritum. Et post eiꝰ mortē sibi istituit. d. Jacobā ipius testatricis neptē ex fratre premortuo defuncta testatrice ser hector hereditatem adit. Et inuētariū ꝯfecit diminutū quidē ⁊ nō iustū i quo multa dolo suppressit de bonis hereditatis. deī mū mortuo ser hectore pecijt dña Jacoba ab herede ipius ser hectoris int̄ alia fructus multos certoꝝ imobiliū que dicta dña chaterina i matrimonio ultra dotē hūit. eius petitōis tenor fuit tal. Corā uobis ⁊c̄. ꝓcurator dñe Jacobe agēdo ꝯ ser Johānē heredē ser becto. exponit ⁊ dicit ꝙ dña caterina supradicta hēbat ⁊ hūit i uilla morteglani ifrascripta bona ⁊ mansos uidelicet tale ⁊ tale ⁊c̄. Quos māsos ⁊ bona ipa do. caterina incepit possidere i millesimo cccxcv. ⁊ deinde successiue possedit donec uixit uidelꝫ usqꝫ ad millesi. ccccxxiiij. Et ꝑ dicta tēpora fructus ⁊ redditus ex dictis bonis ꝑcepit. Itē ꝙ eadēꝫ. d. caterina a tēpore mortis quōdā dñe margarite matris eiꝰ quousqꝫ uixit ipa dña caterina uidelicꝫ a millesimo ccccxix. usqꝫ ad mille. ccccxxiiij. hūit ⁊ possedit etiā certos alios māsos ⁊ bona imobilia que fuerūt dicte dñe margarite ⁊ ser odorici eius filij premortui ⁊ redditus fructus ⁊ ꝓuētus ex eisdē bonis ꝑcepit ⁊ hūit. Insuꝑ dicit et exponit ꝙ fructus redditus ⁊ ꝓuentus quos dña caterina seu ser hector eius maritus ꝓ ipsa ⁊ eius noie ꝑcepit ⁊ hūit tā ex bonis antescriptis sitis i uilla morteglani ꝙ̄ ēt ex alijs bonis que fuerūt quondam dñe margarite ⁊ ser odorici predictoꝝ possessis ꝑ eandēꝫ dñaꝫ chaterinā ipsa dña chaterina sibi lucro fecit ⁊ eidē fructus ipi cesserunt ⁊ ipsius fuerūt. Non aūt dicti ser hect. Et ꝙ ipi fructus redditus ⁊ ꝓuētus seu eoꝝ estimatio post mortē ser hectoris ꝑtinebāt ad dñam Jacobā supradictā ⁊ sibi restituēdi erāt. Quare cum predicta ita sint petit ꝓcurator dñe Jacobe predictꝰ ꝑ uos sniari fructus bladoꝝ ⁊ alteriꝰ modi ꝑceptos ꝑ quondā dñaꝫ caterinā ex mansis sitis in uilla morteglani ⁊ ēt ꝑceptos ⁊ hītos per eandē ex mansis qui fuerūt quōdā domie margarite ⁊ ser odorici possessꝰ ꝑ ipsā. d. caterinaꝫ qui fructus seu eoꝝ estimatio ⁊ ꝑ̄ciū ad manus dicti ser hectoris ꝑuenerūt seu estimationē fructuū predictoꝝ restituēdos eē ꝑ heredē ꝑ̄dictū ser hectoris dñe Jacobe predicte tāꝙ̄ heredi substitute. d. dño hectori ⁊ ēt tanꝙ̄ ꝑsone ad quē spectāt ⁊ pertinēt de iure ⁊ ad hoc petit eūdē heredē ser hectoris ꝑ uos sniari ꝯdēnari ⁊ ꝯdēnatū iur. remedijs ꝯpelli. Petēs in premissis ⁊ circa premissa ꝑ uos sibi iusticiā ministrari oi mō ⁊ forma quibus melius fieri pōt. Et ad predicta uestrū officium requirit ꝓut sibi magis expediat. Et hoc saluo iure addendi minuēdi declarandi ⁊c̄. Idē ꝓcurator dñe caterine certa capitula in cā fecit ⁊ ꝓduxit in hac forma uidelicet coram uobis ⁊c̄. probare intēdit ⁊c̄. Iteꝫ ꝙ ser odoricus frater domine caterine in millesimo cccxciiij. de mense septembris emit pro ipa. d. caterina ⁊ de ipius pecunijs māsos ifrascriptos sitos i uilla morteglani ⁊c̄. Item ꝙ de mense aprilis tunc sequenti idem ser odoricus accepit tenutam ⁊ possessionem corporalem dictorum mansorum nomine predicte domine caterine. Item ꝙ a tempore dicte emptiōis ⁊ tenute usqꝫ ad tempus quo decessit domia caterina in domo ser hectoris existens per se seu per ipm eius uiruꝫ exegit ⁊ ꝑcepit affictus ⁊ redditus bonoꝝ supradictoꝝ tāꝙ̄ ipsorum bonorū domina ꝓprietaria ⁊ posseditrix ⁊ d̉ hoc fuit cōis opinio notoriū ⁊ publica uox ⁊ fama. Iteꝫ ꝙ ser hector ⁊ domina chaterina uxor eius a tēpore mortis quondam domine margarite uidelicꝫ a millesimo ccccxix. de mense octobris usqꝫ ad tempus quo decessit dicta dña chaterina uidelicet usqꝫ ad millesi. ccccxxiiij. d̉ mense aprilis possederunt mansos ⁊ bona certa infrascripta que fuerunt partim de bonis quondaꝫ dñe margarite ⁊ partim fuerunt de bonis ser odorici eius filij premortui. Et ꝑ dicta tēpora affictus ⁊ fructus ex bonis ipis ꝑceperūt ānis singulis. Itē ꝙ ꝑ tēpora ꝓxime supradicta massarij ⁊ colloni bonoꝝ predictoꝝ soluerūt ānis singulis affictus d̉bitos ⁊ ꝯsuetos ꝑ̄dictis iugalibꝰ ⁊ ipos ad domū cōduxerūt. Testes aūt ꝙ̄ p̄les dñe Jacobe ꝓbāt ꝙ ipe ser hector ꝑ̄dictꝰ ꝑcepit a colonis ⁊ affictarijs bonoꝝ supradictoꝝ ꝑ̄serti sitoꝝ i uilla morteglani magnā ꝑteꝫ affictuū petitoꝝ. Judex v̉o absoluit hēdē ser hectorꝭ a petitōe fructuū ꝑ̄dictoꝝ motꝰ certꝭ ꝯsideratōibꝰ suis ut apparet i snia. Appellauit domina Jacoba. Jam igit̄ i cā appellatōis Querit̄ an dicti fructꝰ parafrenaliū rerū ꝑcepti ꝑ maritū uxore sciēte ⁊ paciēte ⁊ ꝯlūpti ꝯputari debeant in hereditate dicte uxoris. Et sic ueniāt i fideicōmisso uniuersali relicto dicte domine Jacobe. ¶ Secūdo si sic. utrū uirtute libelli ꝑ̄dicti ⁊ uerborū i eo ꝯtentorū ⁊ probationū factarū suꝑ articulis de quibus supra heres dicti mariti ueniret eideꝫ dñe Jacobe cōdēnādus uel non.

dxxxvi.

¶ In christi nomine amen.

Suꝑ prio repio diuersas opi. ¶ Pria fuit opio glo. ꝙ fructꝰ reꝝ ꝑafrenaliū n̄ seruiāt uiro nec cedāt lucro eiꝰ sꝫ ueniāt uxori restituēdi. Et sic augeāt eiꝰ hēditatē ꝑ. l. pe. i ꝑ̄n. ff. ad. l. fal. ubi uī eē cāus d̉ eo ꝙ ꝑ̄ncipa cipalr̄ q̄rit̄ q̄i i termis. Nec ob. l. fi. C. d̉ pac. ꝯuē. qr loq̄t̄ i usuris pecūie ꝑafrenal̄ exactꝭ una cū sorte ꝑ maritū a d̉bitore uxoris q̄s pōt maritꝰ circa se ⁊ uxorē expēdē ⁊ nō tenet̄ de illis rōem reddere qr i exigēdo laborē hūit non sic in fructibus ſm glo. que hoc tenet i dicta. l. fi. ⁊ i. l. ubi adhuc. C. de iure dotium que incipit. sic ergo pōt ēt assignari alia ratio in usuris quia sūt lucrū inhonestū ⁊ odiosum. iō circa ipsas facilius ꝑ̄sumit̄ remissio ar. l. cū post in ꝑ̄n. ff. de iure dotiuꝫ ⁊. l. q̄ semisses i ꝑ̄n. de usuris ⁊. l. cū quidā. §. i. e. ti. ⁊. C. eo. l. usuras ⁊ nō. bar. i. l. que do. so. ma. in prima uel secūda colūna ꝑ illas leges. ⁊ qr nō habemꝰ textum aliqueꝫ qui facit ꝓ uiro nisi tex. illius legis fi. in uersi. ⁊ usuras ⁊c̄. qui loquit̄ de usuris. Sꝫ ꝓ uxore uidet̄ casus in terminis in. d. l. penul. ff. ad. l. fal. Uidet̄ iter diuersas opiniones doctoꝝ securius i cōsulendo ⁊ iudicando sequi sniaꝫ glosatorū ꝓpter eorum auctoritatē maximā pre ceteris. sicut eni dicit alibi Jaco. bu. ⁊ cōit̄ dicūt doctores fienduꝫ esse. ¶ Secūdo fuit opinio cini qui arguēdo ex rōne gl. dicit ꝙ ubi in recolligēdo fructus esset labor ut ꝯtingit in fructibus idustrialibus esset idem qd̉ i usuris. secus si n̄ esset labor ut sūt fructus naturales ut poma i q̄bus habeat locum snia glosaruꝫ. Sꝫ aduertendū ꝙ licet in idustrialibus sit labor nō tamē talis qualis ē i exigendo usuras ab inuitis iō gl. que sciebat in talibus fructibus esse laborem qr tamen non talem qualem in usuris idistincte uoluit ꝓpter euꝫ tales fructus nō

cedere marito lꝫ usure cedant. Unde dictū cini ɔ̄riaꝫ de directo intentōi gl. Preterea cinus nō ɔſiderauit ꝙ i uſuris ſubeſt ēt alia rō ſcꝫ odij q̄ꝑ ſupra dixi licet gl. eam nō ponat que non ſubeſt i fructibus iō argu mētatio de uſuris ad fructus iduſtriales non ē bona poſito ēt ꝙ labor eēt in illis ut. ff. de here. inſti. l. ſi n̄ lex. de ifamibus. l. liberoꝝ. §. notanꝫ cū ibi nō. inſti. de nup. Preterea ꝙ maritus teneaꝫ reddere rōnem uxori de pomis ⁊ nō de ſegetibus uino ⁊ oleo ē ɔtra rōnē cū poma ɔſueuerit eē modice eſtimatōis ⁊ ɔſue uerint ɔſumi i ꝓmiſcuo uſu utriuſqꝫ ⁊ cōis rōnis iō eēt amaꝝ ⁊ tanq̄ꝑ iter ifeſtos agere ⁊ ſic potius ſit di cēdū ecōuerſo ꝙ de illis nō teneaꝫ uir reddere rōneꝫ ſicut nec de quibuſdā opis ſeruoꝝ uxoris preſtitis ut ro. l. ſi id quod. §. ij. ff. de dona. iter uiꝝ ſꝫ de frumē to uino ⁊ oleo ⁊ alijs que pn̄t aſcēdere ad magnā ſū mam ſecus q̄r i illis nō preſumiꝫ uxor ꝑ pacientiā uo luiſſe uti liberalitate ſicut in ꝑuis. Et idē in naturali bus magni precij ut fetubus pecoꝝ per ea que habē tur in. l. oīo ⁊. l. qđ diciꝫ i fi. ff. de ipenſis ⁊. l. utrū de dona. iter ui. ⁊ per bar. i. l. que dotis ſupra alle. i ſe cūda colūna ⁊ ꝑ gl. i. l. cū quid in fi. gl. magne. ff. ſi cer. peta. ⁊. C. de dona. iter ui. l. filij tui que icipit cū ꝓ eis. Naꝫ eo cāu quo dicti fructus cederēt lucro uiri ꝓuenit hoc ex tacita donatōe que reſultat ex paciētia uxoris qđ pꝫ q̄r doc. oēs tenēt ꝙ ſi ɔtra uł preter uo luntatē eius uir ꝑciperet nullo mō eos lucrareꝫ ſꝫ ani mus donādi iter ɔiuges preſumiꝫ circa ꝑua uel mo dica nō circa magna ut pꝫ ex dictis iuribus ⁊ auctori bus ergo illa diſtinctio potius erat fiēda q̄ꝑ diſtinctio cini. Preterea poſito ꝙ diſtinctio ci. eēt uera i cāu tn̄ noſtro nō faceret ɔtra dominā Jacobā petētē q̄r ci. uult ꝙ i fructibuſ iduſtrialibus ſit idē ꝙ in uſuris ſed de uſuris pecunie parafrenał ex actis tunc demū nō teneꝫ rōnem reddere uxori quādo eas expēdiſſet cir ca ſe ⁊ uxorē uel cōeꝫ uſum utriuſqꝫ ꝓut dicit tex. i di cta. l. fi. ſed ſi alˀs in ſuam utilitatē ɔuertiſſet ſecus ut ibi colligiꝫ a ɔtrario ſenſu ⁊ argumēto eius quod in ſimili habeꝫ in. l. titius rogatus. ff. ad trebel. ubi lꝫ ro gatus reſtituere quicquid ſupererit poſſit ɔſumere ⁊ ɔſumēdo nō teneaꝫ reddere rōnē ſi tn̄ nō ɔſūpſit uł i ꝓprios uſus ɔuertit bene teneꝫ ut ibi iūcta. l. iꝑator §. fi. cū. l. ſe. ff. de le. ij. Sꝫ ꝙ iſte maritus ɔſūpſerit i cōem uſuꝫ ſui ⁊ uxoris hoc nō apparet nec preſumiꝫ q̄r ut audio ꝓbatū ē ꝙ erat diues ⁊ nō idigebat eis ꝓ ſuſtentatiōe cōis familie cū hēret de ꝓprijs ⁊ ſic ēt ſtāte dicta opinione ci. nō tolliꝫ intētio dicte dn̄e Ja cobe petētis. ¶ Tertia fuit opinio martini ſillimani qui diſputādo hāc qōnē terminauit ꝙ in duobus cāi bus maritus teneaꝫ reſtituere. ſcꝫ ſi extant uel ſi ſunt ɔſumpti ⁊ fuerunt ɔ̄ uel preter uoluntatē uxoris ꝑce pti. Extra iſtos cāus tenuit idiſtincte ad reſtitutioneꝫ ip̄m nō teneri ſiue ſint naturales ſiue iduſtriales ꝑ il lā. l. ſi id ꝙ ubi non teneꝫ reſtituere operas ſerui que poſſūt equiparari naturalibus cuꝫ i eis nullus labor mariti uerſeꝫ. Bar. tamē aliter recitat opi. martini in dicta. l. penul. ⁊ appropriat martino diſtinciōeꝫ illaꝫ iter naturales ⁊ iduſtriales quā reuera ip̄e nō facit ſꝫ ci. Et ad. l. pe. ff. ad. l. fal. ubi uideꝫ eē cāus ɔtra eū reſpondet ꝙ ſi dicimus eā loqui in fructibus licet illa lex dicat mavituꝫ teneri rōnem non tn̄ dicit ꝙ teneaꝫ eos reſtituere ſi ſint ɔſūpti. Breuiter iſta diſtictio i p̄ mis duobus cāibus ſine dubio ē uera ſed in tertio ꝙ extra illos nullo mō teneaꝫ quicūqꝫ ſint fructus uide tur oīo falſa ⁊ ɔtra tex. dicte. l. penul. que ſimpliciter

loquitur ⁊ ſic tam de extantibus q̄ꝑ de conſumptis ⁊ tam de naturalibus q̄ꝑ de iduſtrialibus. Et querit ꝺ hoc ſcꝫ an id qđ ex adminiſtratōe apud maritū reſe diſſe ɔſtiterit cuꝫ ceteris bonis reſtitui debeat ⁊c̄. Et poſtea reſpondet ꝙ illud quod uenit in ratōnem ⁊c̄. unde ut reſpōſio adapteꝫ interrogatōi quod fieri dꝫ inſti. ꝺ inuti. ſtip. in. §. Preterea uideꝫ dicere ꝙ ſit re ſtituēdum. Certum ē enim ꝙ illa uerba id qđ ex ad miniſtratōe rerum reſediſſe penes maritum ⁊c̄. poſ ſunt optime uerificari i fructibus per eū perceptis ⁊ i ſuam utilitatē ɔſumptis. Ueruꝫ ē enim ꝙ illi reſede rūt ex quo eos nō reſtituit uxori ⁊ uelle reſtringere il lam legem ad res principales ⁊ ꝙ non loquaꝫ de fru ctibus nulla lex uel neceſſitas ſeu rō ad hoc nos com pellit ſꝫ potius i ɔtrarium ut ſtatim dicam. Jtē intel lectus quem dat illi legi uidelicet ꝙ licet ibi dicat ꝙ te neaꝫ reddere rōnē nō tamē dicit ꝙ teneaꝫ reſtituere ē contra illū tex. de directo q̄r de hoc ibi queriꝫ an re ſtitui debeat. Preterea ſi nō debet reſtitui nec rō eſſet reddenda ꝑ. l. iulius paulus ⁊. l. cū ſeruus. ff. de con di. ⁊ demō. Preterea rō ſua det ut teneaꝫ q̄r de rebꝰ alienis ⁊ quas ſciebat alienas ꝑcepit un̄ nō pōt dici bonefidei poſſeſſor ut ſic eos lucreꝫ ꝓ cultura ⁊ cura qm̄ ille dr̄ bonefidei poſſeſſor quo ad h̄ qui poſſidet cogitatōe dn̄i. C. de furtis apđ ātiquos. i. credit ſe do minū ⁊ ſic ꝑcipit tāquā ex re ſua. Et per ɔn̄s ſuo no mie uł percipere ſꝫ qn̄ ſcit ſe nō dn̄um ⁊ tāquā de re aliena ꝑcipit uł ꝑcipere noīe dn̄i ſicut cū quiſ uendit rem alienā tāquā alienā. C. de nego. geſt. l. ab uno fami. her. l. i familie ⁊ utrobiqꝫ per bar. Et ſic ſtatiꝫ fuerūt effecti uxoris ſicut ſi ip̄a percepiſſet ⁊ extantes poterat uēdicare ɔſūptos ɔdicere iuxta. nō. i. l. certū C. ꝺ rei uē. uel actōe mādati uel negocioꝝ geſtorum petere. Nec pōt p̄ſumi aīus donādi i muliere q̄r ſi h̄ eſſet etiam extantes petere nō poſſet quos paſſa eſt eum percipere. Cuius contrariuꝫ ip̄e martinus uult nam perceptio fit ea ſciente ⁊ paciente. ſed conſum ptio poſſet fieri ea ignorāte unde ſi animus donādi preſumeretur potius eēt in paciendo eum percipere q̄ꝑ in paciēdo eum conſumere. Jtem quia circa ma gnam quantitatē nō preſumitur aīus donādi ut in iuribꝰ ſupra allegatis ſed in ꝑuis tantū ne amare et tāquā iter ifeſtos iter eos res geraꝫ. Et ita loq̄ꝫ tex. ille in quo martinus ſillimāi ſe fundat i. l. ſi id quod §. ſi quas. ff. de dona. iter uiruꝫ. ⁊ ſic nō eſt bonum fundamentuꝫ. Unde ſua opinio ɔ̄ tot rōnes ⁊ ɔtra textum expreſſuꝫ nō mouet me contra iſtam dn̄am Jacobā licet ſua auctoritas nō ſit ꝑua a qua tamen recedendū ē per urgētes ⁊ bonas rōes. ff. ꝺ ſupplec. lega. l. labeo ante fineꝫ. ¶ Quarta fuit opinio bar. quē bal. i. l. ſi uiua matre in fi. C. de bonis maternis refert ɔſuluiſſe ɔtrarium ſcꝫ uirum teneri heredibus mulieris ad iporū reſtitutioneꝫ licet in dicta. l. penu. uideaꝫ tranſire cū diſtinctione mar. ſil. ⁊ ci. ¶ Quin ta fuit opinio bal. in dicta. l. ſi uiua matre limitantis bar. ut eius dictū ſit uerū quatenꝰ excedūt uſū cōeꝫ. Hoc ideꝫ uideꝫ tenere ange. de ꝑuſio in. d. l. penul. uidelicet ut qtūs eſſent ɔſumpti i cōem ⁊ ꝓmiſcuum uſum nō teneaꝫ reſtituere qtūs aūt eſſet ultra ſecus. Cum igitur in caſu nr̄o nō appareat ꝙ eos ɔſūpſe rit in ꝓmiſcuum uſum nec ſit uerīſimile q̄r ut dicitur eſt ꝓbatum ꝙ erat diues ⁊ non indigebat eis ꝓ ſu ſtentatione cōis familie cum haberet de proprijs ſi ue teneamus opi. gloſarum cum qua ſecurius ē trā ſire in ɔſulendo ⁊ decidēdo ut ſupra dixi. Siue opi.

bal.

bal. ⁊ ange. siue etiā bar. in dicto ꝯsilio ut bal. refert
bꝫ hec domina suā intētionē fundatā ut heres mari
ti fuerit ⁊ sit ꝯdēnādus ad estimationē dictoꝝ fructuū
perceptoꝝ tanꝙ̄ ex eis augeaꝛ hereditas testatricis ⁊
cadāt i fideicōmisso uniuersali ut dicta. l. penul. ⁊ qđ
nō. glo. ff. de le. iij. l. quod his uerbis in glo. prima.
¶ Circa secundū quesitū uideꝛ posse dici ꝙ attentis
narratis i petitione uidelicet ꝙ dicta dn̄a caterina fru
ctus dictoꝝ māsoꝝ ꝑcepit ꝙ pluries i dicta petitōe re
petiꝛ nō potuerit heres dicti mariti ꝯdēnari qm̄ dict⁹
marit⁹ nō̄ tenebaꝛ nisi ad illos quos ip̄e ꝑcepit. Et in
suā utilitatē ꝯuertit ⁊ sic ꝯclusio dicti libelli dū petijt
heredē mariti ꝯdēnari nō sequebaꝛ ex narratis. Et
ꝑ ꝯseqnens libellus uidetur fuisse nullus per ea que
nō. bar. i. l. edita. C. de edendo i articulo ð mutatio
ne libelli debuit. n. narrare ꝙ ip̄e maritus ꝑcepit ⁊ i
suam utilitatē ꝯuertit. ⁊ tūc bene potuisset ꝯcludere
heredē eius ꝯdēnari. Nec sufficere uidenꝛ ꝓbatiōes
facte ꝙ maritus percepit cū hoc in libello non fuerit
deductum per id quod nō. Inno. in. c. i. de lit. ꝯtes.
Sed ꝯ̄trium est uerius ꝙ imo potuit ⁊ debuit ꝯdem
nari ⁊ ꝙ libellus nō fuit ieptus. Circa quod notādū
ē ꝙ s̄m cōem doctrinā doc. quādo libellus ⁊ eius uer
ba possunt quoquomō sustentari ⁊ adaptari ad intē
tionē petētis dꝫ semꝑ hoc fieri ut expresse dicit Inn.
in. c. cxaīata i fi. de iudi. ēt si fit necesse aliqualr̄ uer
ba iproprīari ut dicūt doc. in. l. sꝫ ⁊ si possessori. §. ꝙ
si rerum. ff. de iuriur. ꝑ illū tex. q̄ꝛ i p̄mordio litis fa
uendū ē actori in sustentatōe libelli iuxta nō. in. l. de
die. ff. qui satisda. cog. Et quod nō. bar. C. de his q̄
ex pub. rōcinijs. l. sciāt i fi. li. x. Unde dicit ci. i. l. nec
exēplū. C. de fals̄ ꝙ qui narrat aliquē ꝯfecisse falsum
instr̄m licet nō dicat ꝑ dolū si tamē pecijt ip̄m puniri
⁊ ꝯdēnari censeꝛ illud dixisse cū aliter hoc petere nō
posset. l. quid sit falsum. ff. ad. l. cor. de fal. unde cen
seꝛ dixisse omne illud sine quo sua petitio non ꝓcede
ret ⁊ spe. in ti. de obli. ⁊ solu. §. sequiꝛ uer. quid si li
bellus ⁊ bal. i. l. scimus. C. de sacrosan. eccl. dicūt ꝙ
siquis petat rē ⁊ estimationē copulatiue nō ē ieptus
libellus sꝫ exponiꝛ ⁊ ꝓ uel ⁊ sic uideaꝛ petijsse eo or
dine quo dꝫ scꝫ rē si extat ⁊ si nō extat estimationem
iuxta nō. i. l. uinū. ff. si cer. pe. Hēmus ēt aliaꝫ cōem
theoricā ꝙ uerba ꝓlata in iudicio ꝑ actorē uel per re
um intelliguntꝛ ꝓut melius expedit ꝓferenti. l. siquis
intentōe. ff. de iudi. de uerbo. obli. inter stipulantem
§. i. cū his que ibi plene notanꝛ per doc. Cuꝫ igitur
ad ꝓpositū ueniēdo duplex sit ꝑceptio scꝫ uera quā
quis facit ꝑ se ip̄m ⁊ ficta quā facit ꝑ alium q̄ꝛ qui per
aliū facit nō uere facit sed facere uideꝛ. l. i. §. deiecisse
ff. de ui ⁊ ui armata. Dicendū ē ꝙ ista dn̄a Jacoba
dicēdo i suo libello dn̄am caterinā ꝑcepisse fructus ⁊
petēdo heredē mariti ꝯdēnari ad ipsoꝝ estimationeꝫ
censeꝛ sensisse nō de uera ꝑceptōe sed de ficta quā ui
deꝛ fecisse per maritū. i. ꝙ ipse maritus uere percepit
sꝫ noie uxoris. Et sic uxor ficte percepit. i. ꝑcepisse ui
deꝛ. Et hoc iō q̄ꝛ si aliter itellexisset ꝯclusio libelli nō
ꝓcesisset qđ ip̄e minime cēseꝛ uoluisse ꝑ auctoritates
⁊ iura supra allegata sꝫ intelligēdo hoc mō ꝓcedebat
optime q̄ꝛ maritus uere ꝑcepit nomine uxoris ⁊ uxo
ri nō restituit. Et sic ad coꝝ estimationē tenebatur.
Hoc ergo totū uideꝛ dixisse q̄ꝛ sic sibi expedit ꝓ sustē
tatōe sui libelli ⁊ sue intentiōis ⁊ hoc roboraꝛ ex uer
bis libelli in duobus locis. Primo dum postea subdit
quos dicta caterina seu ser hector eius nomine ꝓ ip
sa suscepit ⁊c̄. Et ibi clare colligitur qualiter intelligit

uerba precedentia dum pluries repetendo dixit do
minam caterinaꝫ percepisse simpliciter ⁊c̄. eum ex se
quentibus precedētia declarentur. l. si seruus pluriū
§. fi. de le. i. Item manifeste colligitur ex his que po
stea subdit qui fructus seu eorum estimatio ⁊ precium
ad ipsius ser hectoris manus peruenerunt. i. primo
fructus postea precium eorū quia eos uendidit ⁊ pre
cium non restituit. Ista nāqꝫ interpretatio non ē im
pertinens nec incōgrua imo ꝯgruentissima ⁊ necessa
ria ⁊ sustētabilis iō qui ꝯsuluit reum absoluenduꝫ ꝓ
pter dicta uerba supersticiose ⁊ cauillose se habuit in
hoc nō ꝯsiderās predicta que sūme ꝯsiderāda erāt.
Nec enim credēdum ē procur. actricis ita fatuū fuisse
ꝙ uoluerit narrare ꝯtra seip̄m. et ꝙ intellexerit illa
uerba eo mō quo intellexit ip̄e ꝯsultor ar. ff. de testa.
mili. l. miles q̄ destinauerat sꝫ eo mō quo ego supra
dixi. Jō dicta sn̄ia ē retractāda ⁊ aduersari⁹ ꝯdēnan
dus declarāte dicto ꝓcuratore se uł dicta dn̄a sic itel
lexisse ut dixi ⁊ petēte sn̄iaꝫ reformari postꝙ̄ ꝓbatū ē
dictos fructus fuisse traditos ⁊ solutos dc̄o ser hectori
ꝑ plures testes nec ē ꝓbatū ꝙ eos restituerit.

¶ An duplex gabella solui debeat si ꝓmissa fuērit pe
cunia ⁊ si illa nō solueretur ꝙ certa res dareꝛ isolutū
scꝫ de ꝓmissiōe ⁊ de datōe isolutū. Circa fi. tāgiꝛ qua
liꝛ itelligaꝛ illō ꝙ icet te ptis pos. ⁊ dn̄iū n̄ pōt acq̄ri.

¶ Casus sequētis ꝯsilij.

¶ Pūctus qōis suꝑ quo petitur ꝯsiliū exhiberi talis
ē. Sempronius sen. obligauit se ticio pisiensi in mille
flor. auri quos sibi dare debere ꝯfessus fuit ex ueris ⁊
iustis cāis. promisitqꝫ dicto T. p. dictos mille flor. au
ri soluere ifra unū annū ꝓ q̄b⁹ obseruādis hipothe
cauit ⁊ obligauit eidē oia bona sua p̄ntia ⁊ futura ⁊
nominatiꝫ aliqua imobilia que i ip̄o ꝯtractu declara
uit per sua nomia ⁊ ꝯfines cū pacto adiecto in dicto
ꝯtractu obligatōis ꝙ si dictos mille florenos auri nō
solueret ei infra dictum tempus liceret dicto credito
ri intrare ⁊ accipere corporalem possessionē dictoruꝫ
bonorū ⁊ nominatim predictorū que specificata fue
rūt in contractu sua ꝓpria auctoritate sine alicui⁹ iu
dicis uł curie requisitōe uł decreto ip̄aqꝫ uēdere ⁊ alie
nare uel ꝓ se retinere ꝓut ei placuerit usqꝫ ad itegrā
satisfactōnē dicti debiti sui ⁊ expen. damnorū ⁊ inter
ē cū iuramēto. et oibus clausulis oportunis. qui cō
tractus extitit celebratus in ciuitate sen. per publicuꝫ
instrumentuꝫ. Postea uero dicto debitore nō soluen
te infra dictum terminum prefatus creditor uolens
uti legibus ⁊ iuribus suis ip̄asqꝫ exercitare ⁊. l. ꝯuen
tionis exercens auc̄te sua propria per se siue ꝓcura
torem suum intrauit. ⁊ cepit possessionem ⁊ tenuraꝫ
suprascriptorum bonorum dicti sui debitoris pro di
cto debito ac expen. dānis ⁊ interesse de qua appre
hensione ⁊ captione possessionuꝫ similiter factū fuit
solēne instrumentum cuꝫ omnibus caplis ⁊ clausilis
oportunis manu publica notarij. ⁊ cū per plures mē
ses ipse creditor tenuisset ⁊ possedisset dicta bona ta
liter apprehensa ip̄o debitore etiaꝫ non soluente uo
lens urbanius agere fecit citari dictum eius debito
rem n̄ri curia potestatis sen. ⁊ dicta bona subbastari ⁊
seip̄m creditorem recognosci fore uerum dominuꝫ ⁊
possessorem dictorum bonorum pro dicto suo debi
to expen. dānis ⁊ interesse ab iquilinis ⁊ colonis ip̄o
ruꝫ quibus omnibus solēniter pactis dictus creditor
uendidit de dictis bonis plus offerenti. et pro se reti
nuit sicut sibi placuit obseruata for. subbastatiōis ⁊c̄

ut ip̄a hẽret meliorē ꝯditionē offerēs. Nūc aūt īsurgit
dubiū de gabella soluēda in cōi sen. ex dictis ꝯctibus
⁊ acquisitōibus factis qm̄ ꝓ parte dicti debitoris solu
ta fuit gabella simplicis obligatōis dictoꝝ mille flore
noꝝ auri que ē parua ⁊ modica gabella ⁊ solui dʒ so
lū per recipientē obligationē ut pʒ in statutis īfrascri
ptis. Et ꝑ officialē gabelle dicti cōis sen. petat̃ solui
ēt gabella dicta dicte noue acquisi. facte ⁊ possessiōis
adepte ꝑ supradictū creditorē de dictis bonis imobi
libus sui debitoris ex cāis ⁊ uigore supradictis iure ue
ri dominij ꝓprietatis ⁊ possessiōis saltē usqʒ ad ratā
ꝯcurrentē dicti debiti ⁊ expē. dānoꝝ ⁊ īteresse ꝓ qui
bus trāslatum fuit dn̄ium ⁊ possessio dictoꝝ bonoꝝ ī
ip̄m creditorē adueniēte cāu ⁊ ꝯditione dicti d̄bitoris
nō soluētis ī termino ꝓmisso ⁊ captione facta dictoꝝ
bonoꝝ ꝑ ip̄m creditorē s̄m formā pacti ⁊ conuentōis
positis in ꝯtractu obli. predicte. Et petit̃ dictā gabel
lam solui adinstar ꝯtractus emptōis ⁊ uenditōis s̄m
formā īfrascripti statuti ꝓ quo ēptor ⁊ uēditor soluere
debēt maiorē gabellā quilibet ꝓ dimidia q̄ꝫ pro ꝯtra
ctu simplicis obli. ꝓ quo solū recipiēs obligationē sol
uere dʒ modicā gabellā ut prefert̃ dicaturqʒ ꝑ dictuʒ
creditorē aliam gabellaʒ solui nō debere q̄ꝫ simplicis
obli. sicut soluta ē. Et per dictū officialeʒ ꝓ parte di
cti cōis dicat̃ solui debere etiam aliā gabellaʒ ꝑ credi
torē ⁊ debitorē ad instar emptōis ⁊ uēditionis uigore
statuti īfrascripti uel quasi fuerit duo ꝯtractus ī eodē
ꝯtextu dicte obli. unus purus uidelicʒ dicte simplicis
obligatōis facte scʒ ꝑ debitorē de soluēdo īfra ānum
dictos mille florenos auri suo creditori ⁊ de hoc solu
ta ē gabella. Alius sub ꝯditione ꝓpter pactū positū
in eo ꝙ si nō soluerit infra dictū terminū liceat credi
tori ad placitū suū capere bona ipsius debitoris ma
xime declarata ꝓ satisfactōe dicti d̄biti ⁊ ipsoꝝ bono
rū effici uerus dn̄s que ꝯditiones euenerūt cū dictus
debitor non soluerit īfra terminū ⁊ creditor acceperit
possessionē dictoꝝ bonoꝝ ut supra pʒ cū sic purificat̃
ꝯditōibus sit ꝯtractus emptōis ⁊ uēditōis siue datio
nis īsolutū uel equipolēs de quibꝫ dicta alia gabella
solui dʒ ut prefert̃. Uisis ergo statutis īfrascript. cōis
sen. que cū presenti puncto destinant̃ ꝯsultori querit̃
quid iuris. ¶ Tenor aūt dictoꝝ statu. de quibꝫ ī dicto
puncto fit mentio ⁊ rubricaꝝ suaꝝ hic ē uidelʒ. Illud
ē statutū ꝙ gabella soluat̃ de re in aliū translata ac si
empta foret quādo nō apparet de ti. Rubrica. ¶ Si
qua ꝑsona quocūqʒ ti. iure uel cā acquisiuerit dn̄iuʒ
uel ꝓprietatem alicuius possessionis uel rei imobilis
aut tenuerit aliquā rē imobilē uel possederit de nouo
de qua nō sit soluta gabella debeat gabellaʒ soluere
cōi sen. ac si uenditōis ⁊ emptōis titulo acquisiuisset
nisi ostendat̃ lr̄ime īfra terminū assignādū per nota
riū gabelle quo titulo teneat uel possideat talē rē de
nouo quesitā dūmodo titulus nō ꝓbet̃ ficti. ius qr in
preiudiciū gabelle fraudulēter factus ꝑ duos testes d̄
ueritate uel quinqʒ de fama uel decē de credulitate ēt
non reddentes cām sui dicti qua ꝓbatōe facta ⁊ per
officialē approbata ꝓ lr̄ima ⁊ sufficiēti soluat̃ gabella
s̄m estimationē factā ꝑ estimatores eligendos per di
ctū officialē gabelle. ¶ Sequūtur illa statuta noua fa
cta in millesimo ccclxxv. que sunt in eodē contextu ⁊
ꝯpilatōe per ordinē ut infra sequit̃ ī uulgari. ¶ In
prima che ogni ⁊ ciascuna ꝑsona che fara alcuno cō
tracto d̄ uendite ⁊ compre o uero di matrimonio pa
ghi iiij. denari per ciaschuna libra si ueramente che
n̄ pagara infral mes e daldi del cōtracto facto paghi
el quarto piu ⁊ se nō pagasse infra tre mesi paghi el
dobio senza el quarto ⁊ se nō pagasse infra el anno
paghi dogni denaro sey intēdasi senza ponere dop
pio o quarto su. ¶ Ancho e proueduto ⁊ ordinato
che qualunqua persona prestara de perza o uero ac
comandara ad alchuna persona quantita alchuna
d̄ pecunia in fine ala quantita de l. libre o uero com
para asosta biado uino oleo o zafrano o uero presta
ra o accomandara in fine ala ualuta de l. libre che cō
tracto siane facto paghi d̄ ciaschuna libra uno dena
ro ⁊ da īde insu duo libre a d̄naro e che si paghi qua
lunqʒ persona receuera alchuna obligatione dalchu
na quātita de denari e se fosse biado uino o altre cos
se faciasse iascbuno se dechiarato nō fusse e paghi co
me di sopra se ꝯtiene. ¶ Et simile statutū ē ī antiq̄s
subdit. eisdē v̄bis ⁊ effectu qd̄ ē ī ꝯpilatōe ubi ē p̄mū
statutū supra positū qd̄ īcipit si qua ꝑsona ⁊c̄. Ancho
ꝓuidero ⁊ ordinaro se alchuna ꝑsona aquistasse o
tenesse o uero possedesse alchuna possessiōe d̄ nouo
o uero casa imobile de che ꝯtracto n̄ apparisse ⁊ chi
fera prouato per dui testimonij di uerita o uero cin
q̄ di fama o uero diece de credulita paghi la gabella
come di cōprare uēdita segia nō mostrasse che gabel
la per lui nō foisse pagata.

¶ Sup̄dc̄a statuta sūt ad ꝯtextū scripta ⁊ edita ꝑ or
dinē. ub eadē die ī libro rubeo gabelle ad fo.
clxxxvij.

¶ In christi nomine amen.

Ur̃ dicēdū ꝙ dc̄us creditor n̄ debuerit soluē gabellā
triplici rōe. ¶ Pria qr qn̄ soluta ē d̄ p̄ncipali ꝯctu ob
ligatorio n̄ dʒ solui d̄ executōe ip̄iꝰ ēt si executō trāseat
in aliū ꝯctū. ut n̄ siquis ꝓmisit mihi rē uendere dein
de uendat si soluta fuit de promissione non soluitur
d̄ uēditōe s̄m bar. q̄ ita nō. ff. de publica. l. fi. §. quo
tiens in fi. ⁊ tn̄ diuersi sūt ꝯctus ⁊ ꝑ s̄m tollit̃ obliga
tio primi ⁊ noua obligatio incipit. ff. de soln. l. in nu
merationibꝰ ī fi. ⁊ qd̄ ibi ꝑ bar. ⁊ l. si fideiussor. §. me
minisse de le. i. ꝑ eūdē fortiꝰ ubi executio nō trāsit in
alium ꝯctū unde si soluta est de uenditione non de
bet solui de traditione licet ibi sit noua acquisitio do
minij que per solum contractū facta non erat. ff. de
rei uēdi. l. si ager. C. eo. ti. l. penul. cū ibi nō. Execu
tio nanqʒ contractus uenit ex necessaria consequen
tia p̄cedētis obligatōis. C. ad uelle. l. fi. ⁊ sic nō uidet̃
ꝑ se ꝯsiderāda. sʒ cū obligatōe p̄cedente cū qua una
reputat̃ quasi tunc fuerit facta cum obligatio fuit con
tracta ar. ff. de minoribus. l. iij. §. scio de dā. infec. l.
dāni. §. sabini ad. l. aquil. l. huic scriptur̃. §. fi. uer
si. qr uerū est ⁊c̄. gabella ergo soluta pro contractu ⁊
obligatione censet̃ etiam soluta pro executione. ⁊ sic
amplius nō est soluenda s̄m bar. ī dicto. §. quotiēs.
In casu aūt nostro receptio possessionis ⁊ tenute fa
cta ꝑ dictū creditorem fuit executio primi ꝯtractus ut
etiam ex themate circa principiuʒ puncti ꝓponitur ⁊
colligit̃ ergo ⁊c̄. ¶ Scd̄a rō ē qr p̄fatus creditor n̄ ui
det̃ ꝑ eam fecisse aliquaʒ nouā acquisitionē dominij
quod sic ꝓbat̃. nam actuʒ fuit ꝙ posset capere ⁊ sibi
retinere usqʒ ad ꝯcurrentem quātitateʒ sortis dāno
rum ⁊ expensarum qr ergo dicta bona poterant ua
lere plus necesse erat ꝙ estimarent̃ ꝑ iudicem. l. fi.
in fi. C. de iure domi. impetran. ad hoc ut uidēt̃ pro
quota p̄te efficerent̃ dicti creditoris. Nō. n. fuit inten
tio debitoris ꝙ insolidum efficerent̃ creditoris. sʒ pro
rata

rata debiti dãnorũ ⁊ expẽsarũ. hic aũt fuit ĩcertũ quousqȝ ꝑ iudicẽ certificaret̃ scȝ rerũ estimatio. Jtẽ dãnorum ⁊ expen. que silr̃ erãt incerte Sȝ hoc nõ ꝓponit̃ fuisse factũ ante acquisitionẽ possessiõis ⁊ tenute. nec ẽt post añ uẽditõeȝ. Ergo uidet̃ ꝙ dictus creditor nũ꜂ ꝙ̃ fuerit effectus dñs quousqȝ apud se tenuit cũ incerte ꝑtis dñiuȝ uel possessio acquiri ñ possit. ff. ð acqui. pos. locus ⁊. l. iij. §. i. i fi. ⁊. l. si fur. §. fi. de usu. Et sic nec primũ nec ultimũ statutũ supra relatũ uidet̃ locũ hẽre cũ hic nulla fuerit acquisitio dñij uel possessiõis sȝ dũtaxat soluẽda fuit de uẽditione postea ꝑ dictum creditorẽ alteri facta sicut si nullo mõ recepissȝ pro se uel ut sibi acquireret dñiuȝ sȝ solũ ut alti uẽderet quo cãu nullius eẽt. ¶ Tertia rõ ẽ ꝑ ea que nõ. bar. i. l. a diuo pio. §. si pignora. ff. de re iudi. ubi dicit ꝙ si debitor dat rẽ suã creditori ĩsolutũ nõ specificãdo ꝓ quãta quãtitate nõ tenet datio sicut nec uẽditio facta ꝓ precio ĩcerto insti. de emp. ⁊ uẽdi. §. preciũ ↄñcta l. iij. ff. ꝓ empto. sic ecõuerso uidet̃ quãdo ẽ ĩcertitudo ex ꝑte rei seu quote que ĩsolutũ tradit̃ cuȝ sint correlatiua res ⁊ preciũ ĩ ↄtractu uẽditiõis. l. iij. ff. de rerũ ꝑmu. ⁊ quod iuris ẽ ð uno dȝ eẽ ð alio. l. fi. de acceptil. sȝ hic fuit ĩcertitudo quote que dabat̃ qr nec ðbitor sciebat cũ ↄcessit licentiã capiẽdi ꝓ quãtitate debita ⁊ expensaꝝ quotã portionẽ dicta quãtitas capiebat nec ẽt creditor ⁊ si nõ ualuit datio ĩsolutũ nõ fuit noua acquisitio dñij sȝ executio ꝑ̃me obligatõis ⁊ sic ipse creditor nõ hũit soluere sȝ ultimus solũ emptor.

¶ Breuit̃ his nõ obstãtibus ↄ̃riũ dico ꝙ dictus creditor debuit soluere gabellã tanꝙ̃ de noua acquisitiõe dñij sibi facta ⁊ ꝙ facta fuit. Et qr respõsio ad ea que supradicta sunt in ↄ̃riũ ẽ declaratio ⁊ ꝓbatio eiꝰ qð uolo iõ simul respondendo ⁊ ꝓbando Dico ad primũ ꝙ ut narrat̃ in themate hic fuit facta solutio gabelle de ↄtractu simplicis obligatõis. Et sic in re debita fateor ꝙ nõ deberet solui alia gabella ⁊ ita loquitur ꝙ primo loco dixi sȝ hic fuit facta executio i rebꝰ q̃ nõ debebãt̃ uirtute illiꝰ obligatõis ↄtracte ad pecuniaȝ. Et pro qua fuit soluta gabella que erat obligatio pura sȝ debebant̃ uirtute alterius ↄtractus conditionalis ↄtenti in dicto instrumẽto obligatiõis debiti seu pecunie qui ↄ̃ctus erat de dãdo insolutuȝ si pecunia nõ solueret̃ pro quo quidẽ ↄtractu ↄditiõnali nulla fuit soluta gabella que si fuisset soluta nõ debuissȝ ãplius solui de receptõe tenute que fuit executio ipsiꝰ ꝑ ea que dicta sũt sȝ qr nõ fuit soluta dȝ solui de dcã receptõe tenute ⁊ perinde ẽ ac si de ↄ̃ctu ↄditionali de quo nõ fuisset soluta gabella adueniẽte ↄditiõe ⁊ executõe ipsius peteret̃ gabella nã sine dubio soluenda eẽt. Hic aũt extitit ↄditio cũ in termino nõ fuit pecunia soluta. Et cũ ipse creditor recepit tenutã qr tũc declarauit animũ suũ in quẽ pẽdebat dictus ↄ̃ctus. Et sic ↄcludo ꝙ de executione illius ↄ̃ctus de quo fuit soluta gabella nõ dȝ amplius solui. sȝ ista fuit executio alterius ↄ̃ctus pro quo nulla fuit soluta ergo dȝ solui lȝ emanauerit occasione illius ꝓ quo fuit soluta. Nulli enim dubiam ꝙ si debitor non ualens soluere dat rem insolutum de tali datione solui debet licet de primo fuerit soluta cum sit diuersus eo quia censetur uenditio. l. eleganter in prin. ff. de pigno. acti. ⁊ perinde ẽ ac si per debitorem pecunia fuisset creditori soluta. Et per creditorem eidem debitori retradita pro precio rei. l. iij. §. fi. ff de dona. inter ui. ꝙ si factum fuisset nulli dubium ꝙ solui deberet quia essent duo contractus ueri separati ⁊ diuersi. Jdem est ergo qñ fictione iur̃ similiter sunt ⁊ reputãtur diuersi cum nõ minus operaretur fictio iuris ꝙ̃ ueritas iuxta ea que plene nõ. in. l. i. §. hoc autem senatus. ff. ad sille. per bar.

¶ Quantum ad id quod secundo loco dixi in contrarium respondeo per ea que nõ. bar. in. l. emptor. ff. pro empto. ubi dicit ꝙ si totum fundum trado trãsferendo quicquid iuris habeo licet sit incertuȝ quãtum iuris habeo tamen quia fũdus fuit totus traditus non nocet incertitudo nam tunc nocet quãdo est respectu loci ⁊ quote. Sed quãdo totus traditur non est respectu loci sed quote tantum unde non nocet quo minus acquiratur illa pars que in ueritate pertinet ad tradentem licet sit incerta ut idem nõ. in l. iij. §. i. de acqui. pos. Sȝ i cãu nostro debitor uoluit trãsferre res illas itegras cũ dedit licẽtiaȝ eas apprehendendi licet ꝓ quota portiõe efficeret̃ dñs fuerit icertum dicam ergo cum uel factuȝ fuisse dñum insolidum ad euitãdum cõionem ⁊ teneri eum ad refũdẽdum quantum res plus ualebant. l. fi. §. penul. C. de iur. do. impe. Uel si hoc uideret̃ durum qr illa loquitur cum dat̃ insolutũ a principe dicam cum fuisse effectũ dñm ꝓ illa ꝑte quã capit sũma debiti ꝙ ex futura estimatõe iudi. declarabit̃. Et qr de facili põt dicta declaratio fieri reputat̃ a pricipio facta fuisse sm qð nõ. g'o. in. d. l. locus per. l. siquis extraneꝰ. §. sciẽdũ de acqui. here.

¶ Quãtũ ad terciũ rñdeo ꝙ icertitudo precij tũc nocet qñ nõ ↄmittit̃ i aliquẽ certũ euẽtũ declarãda. Alias secus. l. hec uẽditio. §. huiusmõi ff. ð ↄ̃hẽ. emp. l. siquis fundũ sȝ i casu nr̃o icertitudo quote ↄmissa fuit declarãda i euentũ certũ. l. in ꝙ̃titate debiti clara ⁊ dãnorũ ⁊ expẽsarũ que ẽt reputat̃ clara ⁊ certa cũ per sublilitatẽ iudi. declaranda sit ergo ⁊c̃ ut nõ. i. l. certi. ↄditio. ff si cer. peta. gºñ noc e dicta icertitudo ꝑ dicta iura. Et sic ↄcludit̃ dictũ creditorem ⁊ debitorẽ ꝓ uẽditione debuisse gabellã soluere ð dicta noua acquisitõe quã ẽsei fecisse accipiendo tenutã sm legẽ ↄuentionis. Laus Deo.

¶ Generi per spẽm qñ ⁊ quomodo derogetur.
clxxxviij.

¶ Jn christi nomine amen.

Uidet̃ ꝙ predictꝰ agere possit ↄ̃ dictuȝ Joseph ⁊ ab eo petere possit id ꝙ pignora plus ualebant ꝙ̃ esset sors ⁊ usura. et hoc uirtute lr̃aruȝ ducaliũ primarum datarũ milesimo cccexxij. ꝑ quas recessuȝ uidet̃ fuisse a pactis que dictus iudeus habebat cũ cõitate feltri ut pȝ i caplis pactoꝝ ubi post ãnũ. ⁊ pꝰ factas cridas põt facere de pignoribus quod uult tãꝙ̃ de rebꝰ suis ꝓprijs ⁊ nihil tenet̃ restituere. ⁊ ita dicit̃ fuisse dictum caplin itellectũ ⁊ practicatũ. Sȝ dicte lr̃e que ut in eis continent̃ emanauerũt de ↄsensu iudei uolunt oppositum scȝ ꝙ pignora post ãnum per cuȝ nõ uendant̃ sȝ ꝑ massariuȝ cõis positum suꝑ pignoribus. ⁊ ꝙ si uendant̃ ultra restituat̃ illud ultra illi cuius fuerunt pignora si minus teneat̃ illi iudeo refũdere quantꝰ defecerit ⁊ sic ↄ̃rio pacto facto cũ dominatiõe uidet̃ a prio recessuȝ. C. de pactis. l. pacta nouissima. Nec uident̃ obstare lr̃e secũde date in milesimo cccexxix. duplici rõe. Pria qr sũt generales scȝ ut dcõ Joseph fuent̃ pacta que hȝ cũ cõi feltri q̃ plura ↄtinẽt capla Sȝ littere prime sunt spãles quantum ad septimum tantũ caplin de quo suꝑ̃ ⁊ ↄstat ꝙ in omni quasi materia generi per spẽȝ derogat̃ etiaȝ si in spãli dispõne nulla fiat mentio ð generali ⁊ siue ꝑ̃cedat spãlis siue

sequaẽ.ff.de le.iij.l.uxorez.§.felicissimo de preben.
quãuis tibi z.c. dudũ circa mediũ li.vi.de re.iur.ge
neri co.li. Et qd nõ. Jo.an. i nouella z.c.eos de i
munita.eccle.co.t.post pricipiũ z bar.i.l.quesitũ.§.
fi.de fun.istru. Et hẽtur i.c.i.de rescrip. Secũda rõ
ẽ qz dicte prie littere emanauerũt de ꝯsensu iudei et
sic ꝯtinẽt pactuz z ꝯuentionẽ ꝑ ea que i fi.nõ.i.l.ij.
C.cõia utriuſ.iudi.cui pacto z ꝯuentioni nõ uidetur
dñatio uoluisse derogare ꝑ lr̃as sequẽtes de deci.c.
ex multiplici. ¶ Sz his nõ obstãtibus ꝯ̃riũ uidetur
uerius ꝓpter dictas secũdas lr̃as ꝑ quas uideẽ reces
sum a primis qz eis ꝯ̃riantẽ cum in secũdis ꝯtineaẽ ꝙ
pacta seruentẽ quod ẽ itelligẽdũ de oibus qz idiffinita
equipollet uniuersali qñ ẽ eadẽ rõ oĩuz sub idefinita
ꝯprehensoꝝ.l.pluribus z ibi nõ.per doc.ff.de le.ij.
z i.c.ut circa de ele.li.vi.per gl. Nec obstat prima rõ
facta i ꝯ̃riũ.ſ. ꝙ prime sunt spãles secunde genera
les qz ꝓcederet si alie ꝓcessissent ab eadẽ suꝑioritate
uel potẽtia sz hic nõ sic qz prime solũ a dñatõe.i.do
mino duce z ꝯsiliarijs. Secũde uero a ꝯsilio rogato
rũ quod ẽ maioris auctoritatis unde non debẽt limi
tari ul' restrigi ꝑ primas spãles sicut nec restrigerẽẽ ꝑ
eas si fuissent scõe z secũde generales fuissent prime
ff.mãdati si hoiem. Sicut eni dñs dux cũ solis ꝯsilia
rijs suis non põt i totũ tollere uel reuocare lr̃as prias
generales que emanassent a ꝯsilio rogatoꝝ qz iferi
or legẽ suꝑioris nõ põt tollere cle.ne romani de ele.
C.de offi.prefec.preto.l.formam ita nec posset eas li
mitare uel restrigere.ff.ad.l.falci.quod ď bonis i fi.
Et quod nõ.ci.in.l.ꝯperit in fi.i addi.C.de p̃scrip.
xxx.facit quod nõ.in.c.cũ uenisset de iudicijs. Et si ñ
posset tollere uel limitare primas similit' nec secũdas
qz spẽs sequẽs fortior ẽẽ dz ad derogãdũ generi pre
cedẽti quã sequẽti qua ultima uolũtas uel posterior p̃
ualere dz priori.l.si mihi z tibi.§.i legatis.ff.de le.i.
z dicta.l.pacta nouissima.C.de pactis. Nec ẽt obstat
alia rõ facta i ꝯ̃riũ scz ꝙ iudeus ꝯsensit i p̃mis lr̃is
spãlibus quod dicĩ mihi ꝙ nõ fuit iste Joseph. Sed
quidã alius socius suus i bãcho fenoris cuius pactũ
uel ꝯsensus nõ potuit huic Joseph preiudicare.ff ď
pactis si unus i prin.z ibi ꝑ bar.ff.ad.l.fal.i.l.falci.
hoc obseruãdũ z ꝑ eundẽ in.l.ex duobus de duo re
is. Preterea i illa pria lr̃a ꝯtineẽ ꝙ debeãt huic Jo
seph seruare pacta que hz cũ cõitate z alit' nõ teneaẽ
ipse seruare contenta in littera. Sed ipse dicit pacta
in quibusdam sibi non fuisse seruata sed fuisse uio
lata ergo si uerum est nec ipse tenetur seruare con
tenta in dicta littera.ff.locati quero.§.inter locato
rem.C.de pactis.l.cum ꝓponas. Nec obstat si dicaẽ
istud procederet si in nullo fuissent pacta seruata qz i
mo ẽt si in uno seruata nõ fuerũt ueꝝ ẽ dicere pacta
nõ fuisse sibi seruata qz quando oro sumiẽ ex uniuer
so si i uno ẽ falsa reputãẽ i totũ falsa.l.si is qui.cc.§.
utruz ff.de re.dubi.nõ ergo possunt dici pacta s'ua
ta si in uno fuerũt uiolata z ꝑ ꝯñs possunt dici non
seruata qz duoꝝ ꝯ̃rioꝝ hec ẽ natura ꝙ ad positionẽ
unius sequiẽ destructio alterius z econuerso.l.sz si pu
pillus.§.penul.z ibi nõ.ff.de instito. Et si ita ẽ pe
na tota ꝯmittiẽ uel id quod loco pen.fuit appositũ li
cet i uno tãtuz pacta seruata nõ sint.l.eadẽ.§.cato.
circa fi.ff de uer.ob.facit.l.ꝙdiu.C.de distrac.pig.
Et quod nõ.gl.in l.cõi diui.in prin.ff.cõi diui. Et i
auẽ.qui rem.C.de sacrosan.eccl. Preterea ultra pre
dicta allegaẽ sñia lata per uicariũ dñi prãtis inẽ mas
sarium cõis positum suꝑ pignoribus reducendis ad
cameram cõis. Et istuz iudeum a quo dictus massa
rius petebat pignora s'm tenorez prie littere ducalis
ut reducerentẽ ad camerã z per ipm uẽderentẽ. Et ui
carius absoluit dictũ iudeum z ꝓnũciauit seruãda fo
re pacta secundum tenorem secunde littere ducalis.
Et sic uoluit primã per secundam formã reuocatam
z transiuit sñia in rem iudicatam que sñia uideẽ p̃iu
dicare cõitati z singularibus hõibus cũ istud negociũ
nõ tãgeret uniuersitatẽ tanꝙ̃ uniuersitatem sed tan
ꝙ̃ singulariũ de ipa ar.C.si sñia de sen.excõ.li.vi.
ante finem. Unde cum dictus massarius habeat mã
datum ut dicitur a cõitate feltri de reducendo pigno
ra ad cameram z de faciendo compellere cõtradicto
res.z per ꝯsequens ad omnia sine quibus hoc expe
diri nõ posset.ſ.de litigando contra resistẽtẽ. Et de
faciẽdo declarari si expedit.l.ij.ff.de iurisdi.om.iud.
cẽseẽ quãtũ ad h' de quo querim⁹ hũisse ď singlarib⁹
ꝑsonis quos negociũ tãgit uel tãgere possz ul' a cõita
te de ipoꝝ uolũtate.z per ꝯñs sñia lata ꝯ̃ dictũ mas
sariũ illis preiudicat a quib⁹ hẽbat mãdatũ.ff.de ꝓ
cura.l.in cause circa prin. Laus Deo.

¶ Si testator iter uiuos dicit se uelle istituẽ talẽ z po
stea moriaẽ ab itestato an p̃sũaẽ illũ uoluisse eẽ hẽdẽ.

clxxxix.

¶ In christi nomine amen.

In cã que uertitur pergami corã ꝯsulib⁹ inter ꝯsorti
um misericordie seu sindicũ eius petẽtez ex ꝑte una.
Et isabetã de totelinaus seu ꝓcuratorẽ eius reũ z re
am ex altera super hereditate frederici fratris dicte isa
bete. Uiso libello seu petitione dicti ꝯsorcij z articul'
eius z attestationibus eius receptis super eis z toto
ꝓcessu. Uidetur pria facie dictũ ꝯsorcium debere ob
tinere dictã qz isabetã fore ꝯdemnãdã trib⁹ rõib⁹ qui
bus nõ obstantib⁹ cõcludã ꝯ̃riũ.ſ.ipsũ fore absoluen
dã. Et prio facit ꝓ ꝯsorcio qz institutio facta de ipo ꝙ̃
pretẽdit uidetur probari per cedulam quam scripsit
notarius de mãdato testatoris. Nã lz institutio ibi cõ
tenta dicaẽ eẽ iperfecta rõne solennitatis quia non
fuit corã testibus publicata.l.fideicõ.§.i.ff.de le.iij.
fuit tñ ꝑfecta rõe uolũtatis qz testator habuit ipsã ꝓ
ꝑfecta z absoluta z nihil plus uolebat dispõere uel
aliter circa ipsam licet quantum ad suos parentes
z ꝯsanguineos dixerit se uelle cogitare si uellet eis ali
ter relinquere.z sic quo ad eos fuit iꝑfecta rõe uolun
tatis.l.si is qui z quod ibi nõ.ꝑ bar.ff.de testa.ṽsi.
quero quid si testõr scripsit in cedula zc̃. Quantuz er
go ad dictos ꝯsanguineos habeẽ pro imperfecta ut i
dicta.l.si is q̃ z ar.l.ij.ff.de here.insti.C.de insti.l.
penul. Quantũ uero ad ꝯsorciuz uideẽ ꝙ nõ qz imꝑ
fectio rõne solẽnitatis nõ nocet in relictis ad piaz cãz
si adest ꝑfectio rõne uoluntatis iuxta plene nõ.i.l.
i C.de sacrosanc.eccle.z in.c.cum esset z.c.relatum
de testa. Unde sicut ualet inter liberos talis uolũtas
coram testibus non publicata ut uult bar.i dicta.l.fi
deicõmissa.§.i.ď le.iij.ar.l.hac consultissima.§.ex
imperfecto de testa. z quantum ad libertates.l.in te
stõ de fideicõ.liber.quia saltem probatur uoluntas
l.fi.ff.de rebus eorum ita debet ualere ad piam cau
sam cum ista equiꝑentur ut nõ.in.l.eam quam.C.
de fideicõ. ¶ Sed contrariuz uidetur uerius. Nam
omnia ista ꝓcederent si dicta uoluntas ltime proba
retur uel per scripturam publicam uel ꝑ duos testes
qui requirunẽ ad minus ad ꝓbationẽ ueritatis lz nõ
ad

ad solẽnitatem ꝓut in fi. dicit̃ in. l. diuus. ff. de testa. mili. al̃. perinde ẽ ac si facta nõ eẽt postꝙ̃ de ip̃a non ꝯstat. l. duo sũt de testa. tute. Sꝫ i cãu nr̃o nõ ꝓbat̃ ista ꝯstitutio ltime. Nam per solã scripturã nõ lꝫ sit a notario ꝯfecta qꝛ nõ ẽ i forma publica sꝫ priuata. Et sic nullã facit fidẽ. Per testes uero nõ ꝓbat̃ nisi ꝑ ip̃ꝫ notarium qui ꝓ ea attestat̃. Secũdus enĩ testis qui erat i camera dicit ñ audiuisse testatorẽ istituisse ꝯsorciũ qꝛ ibat per camerã hic inde lꝫ per prius bene audiuerit ab eo qꝛ uolebat istituere. Sed hoc nõ sufficit ad ꝓbandũ ꝙ istituerat poterat mutare ꝓpositum. Silr̃ ⁊ alij testes nõ deponunt de ista istitutõe qꝛ nec poterãt deponere cũ non fuerit presentes lꝫ deponãt de uerbis p̃dictis ꝙ itẽdebat istituere ꝙ nõ sufficit ut dictũ ẽ. Jõ dicta uolũtas dispositiua ꝯtẽta i dicta cedula remanet nullo mõ ꝓbata nisi ꝑ unũ testẽ ꝙ nõ sufficit ut dictũ ẽ ar. eoꝝ que nõ. i. d. l. diuus de testa. mili. cũ alijs supra allegatis ¶ Itẽ secũdo facit ꝓ cõsorcio depositio predictoꝝ testiũ qui dicũt se audiuisse ꝙ uolebat istituere ꝯsorciũ qd̉ uidet̃ sufficere ar. l. pã philo. §. ꝓpositũ. ff. de le. iij. Sꝫ ꝯ̃ ẽ qꝛ ibi loquit̃ qñ testator ꝓtulit dicta uerba aĩo deliberato ⁊ aĩo ꝯdẽdi ultimã uolũtatẽ ut ibi pꝫ dũ dicit ꝙ accersitis amicis dixit se uelle reliquere tali tale quid. Et postea iterrogatus an ita uellet dixit ꝙ sic sicut dicit̃ in fi. in. c. fi. extra de succes. ab intes. Sꝫ hic nõ dixit eo tũc ut tũc cũ dicebat uelle ꝯcedere ultimã uolũtatẽ ⁊ institutõeꝫ facere. Sꝫ dicebat se uelle in futuꝝ. Et sic nihil facit ille. §. ꝓpositũ. ¶ Tertio facit ꝓ ꝯsorcio qꝛ negari ñ põt quin uerba de quibus testificant̃ testes fuerit uerba enũciatiua que uident̃ sufficere in relictis ad piaꝫ cãm ut i. c. fi. de succes. ab ites. Et ꝑ bar. i. d. l. i. de sacrosan. ecc. in sexta q̃ne pricipali. q. ij. sed certe hoc ueꝝ i enũciatiuis d̉ preterito. Et ita loquit̃ illud. c. fi. Et ita credẽdũ ẽ bar. intellexisse dũ in illo se fundat. Et ẽt qñ hoc dixisset uel illa ꝓtulisset deliberato aĩo condendi ultimã uoluntatẽ ut ibi dicit̃ expresse i tex. Sic hic neutrũ istoꝝ fuit qꝛ nõ fuerunt de preterito sꝫ de futuro que regulr̃ dispõnẽ non inducũt. l. iul̃. §. ex his ⁊. l. pater filiũ. §. funduꝫ de le. iij. Et nõ. ꝑ bar. eo. ti. l. pãphilo in prin. ⁊ qd̉ hẽtur in. l. titia cũ testõ in prin. ff. de le. ij. lꝫ de preterito bene iducãt aliquã do. l. ex hac scriptura. ff. de dona. Item nõ fuerunt emissa aĩo ꝯdendi tũc cũ ꝓferebant̃ ultimã uolũtatẽ sed aĩo declarãdi quod in futuꝝ facere uolebat. et ꝑ manus notarij. Unde cuꝫ non ꝯstet ltime ip̃m eam fecisse nihil operant̃ dicta uerba ar. dicte. l. ij. d̉ here. insti. et dicte. l. penul. C. d̉ insti. ⁊ substi. ⁊. l. cũ pater §. fi. ff. de le. ij. Non uideo ergo ex quo capite possit ꝯsorcium obtinere nã dicti testes sunt oẽs singulares qꝛ non deponũt de eisdẽ uerbis eodẽ tẽpore ꝓlatis sꝫ diuersis tẽporibus. Et sic nulla eaꝝ remanẽt ꝓbata nisi per unũ testẽ ergo ⁊c̃. c. lꝫ de ꝓba. cuꝫ diuersitas tẽpoꝝ diuersitatẽ uerboꝝ iducat iuxta pl̃e nõ. per bar. i. l. denũciasse. §. quid tñ. ff. de adulterijs. Jdeo ꝯcluditur dictã isabetam absoluendam i puncto iur.

¶ Mater substituit filie si decederet sine liberis maritum eiusq; heredes mortua matre filia ⁊ marito filie relictis heredibus extraneis an isti admittant̃ uirtute substitutõis facte de marito ⁊ eius heredibus an non quasi testatrix uideatur sensisse de heredibus descendentibus de dicto marito ⁊ filia.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Domina mathea ultimo suo testamento instituit caterinam eius filiam legitimã ⁊ naturalem. Et uxorem Johãnis de bulgaris heredẽ uniuersalem i omnibus suis bonis ⁊c̃. Et si dicta domina caterina ei⁹ filia decederet quãdocunq; sine heredibus ex se ⁊ dicto Johãne eius uiro ltimis descẽdentibus substituit sibi testatrici ⁊ dicte domine caterine dictũ Johãneꝫ de bulgaris eiusq; heredes in omnibus suis bonis. Et si filium uel filiam unam uel plures ip̃a domina caterina natum uel natos ex ip̃is iugalibus reliquerit tunc uoluit ⁊ substituit sibi testatrici. et dicte domine caterine eam uel eos heredẽ ul' heredes uniuersales ⁊c̃. Et ip̃os ad inuicẽ substituit uulgariter pupillariter ⁊ per fideicõmissuꝫ. Et si oẽs predicti filij decederent sine heredibus ex se uel eoruꝫ altero ltime descendentibus substituit sibi testatrici ⁊ eidem domine caterine dictũ Johãnẽ eiusq; heredes. Post hec s̃ta d. mathea decessit relicta superstite dicta domina caterina. Deinde s̃tus Johãnes substitutus decessit relicta sup̃stite dicta domina caterina eius uxore herede instituta ut supra nullisq; relictis descẽdentibus ex se ⁊ domina caterina iugalibus. Et per ip̃m Johãneꝫ cõdito testamẽto in quo sibi heredes istituit Jacobã ⁊ barthãꝫ ⁊ quosdã alios fratres nepotes ex fratre ipsius Johãnis. Deinde ⁊ successiue dicta caterina decessit nullis ex ea relictis descẽdẽtib⁹ ¶ Querit̃ nũc utrũ ipsi nepotes dicti Johãnis ab eo istituti succedere possint ⁊ debeãt dicte dñe mathee uirtute substitutionis per eã facte dum sibi substituit ⁊ dñe caterĩe ip̃ius filie Johãnem de bulgaris eiusq; heredes. Et sic an dicta sustitutio intelligatur de suis heredibus dicti Johãnis an uero ẽt de extraneis.

clxxxx.

¶ In christi nomine amen.

Uĩ dicẽdũ ꝙ dicti heredes Jo. q̃ ñ sũt d̉ descẽdẽtib⁹ ei⁹ sꝫ extranei heredes reputãur. l. si alienũ. §. i extraneis. ff. d̉ hẽ. isti. ñ uocẽtur ad hãc substitutionem factã dñe caterine sub ꝯditione si decesserit sine liberis quasi testatrix substituẽdo filie sub illa ꝯditõe p̃fatũ Johãnẽ ⁊ eius heredes intellexerit de heredibus ex proprio corpore Johãnis descendentibus non autem de extraneis. Et hoc iõ quia sicut filam suam ⁊ eius liberos pretulit dicto Johãni substituto ita credendũ ꝙ extraneos heredes filie uoluerit p̃ferre extraneis heredib⁹ dci Johãnis secũdũ bar. q̃ ita uidetur determinare. ff. de libe. ⁊ posthu. l. gallus. §. etiã circa mediũ s̃m rizar. mal̃. in quadã sua disputatatõne quã etiã refert Jo. an. in addi. spe. ti. de testa. sup rubrica ante fi. ⁊ ita uidet̃ bar. i. d. l. si is q̃ cc. §. utrũ ff. de rebus du. in penul. colũ. dum tractauit d̉ materia copulatiue ibi dum dicit cuius occasione formo tibi hanc q̃neꝫ ⁊c̃. ¶ Sꝫ in ꝯ̃riuꝫ uidet̃ ueritas. Naꝫ que supradicta sunt possent ꝓcedere si uerbum illud ⁊ eius heredes posset ꝯmode intelligi de filijs seu d̉ heredibus ꝓprij corporis ut si alius ꝙ̃ maritus ⁊ ei⁹ heredes fuissent substituti filie seu libe. ita loquunt̃ auctoritates de q̃bus supra. Sꝫ in cãu nostro ũbũ illud eiusq; heredes nõ põt itelligi nisi d̉ heredibus extraneis quod patet qꝛ substitutio fuit facta filie si decederet sine heredibus ex se ⁊ dicto Johãne descendentibus quod intelligitur in filijs uel liberis. ⁊ facta fuit d̉ Johãne ⁊ eius heredibus certe inquãtũ fuit facta de Johãne dꝫ intelligi si Johãnes sup̃uiueret tempore mortis filie. l. heres meus i p̃n. ff. de condi. ⁊ demõ. Jnquãtum uero fuit facta de heredibus Johãnis d̉

bet itelligi facta eo cãu quo Johãnes non supuiueret
tẽpore mortis filie. Et sic ordine successiuo intelligať
facta fuisse substitutõ. l. gallus. §. i. cũ ibi plene nõ. ff.
de libe. ꝛ posthu. Sꝫ ꝯstat ꝙ si Johãnes premortuꝰ
ẽ filie ꝛ postea existat ꝯditio substitutõis qꝛ filia deces
serit sine filijs susceptis ex se ꝛ Johãne ñ põt reperi
re in reꝝ natura filios Johãnis ltimos ꝛ naturales.
Nã aut dicemus ꝙ possint tunc reperiri filij suscepti
ex eadẽ filia ꝛ falsuꝫ qꝛ ista eẽnt inter se ꝯ̃tria uidelꝫ ꝙ
filia decesserit sine liberis cõibus uľ ex illo suscep. ꝛ ꝙ
tũc cũ decedit reperiat filios cões uel ex illo susceptos
qui sibi sint substituti nã posito uno ꝯ̃trioꝝ destruitur
reliquũ. l. põponius. §. si is i fi. ff. de ꝓcur. ꝛ. l. sed ꝛ
si pupillus. §. penul. ff. de istito. Aut dicimus ꝙ pos
sint reperiri filij suscepti ex alia uxore quã hũisset añ
istã. Et tunc lꝫ istud eẽt in se possibile si tñ ante istaꝫ
non hũerat aliã uel si hũerat non tamẽ habebat ex
ea filios tẽpore testi. Et tũc non ẽ uerisimile ꝙ testa
trix cogitauerit de illis quos nõ hẽbat ꝛ ꝑ ꝯsequens
nõ erat possibile eos reperiri tẽpore mortis filie sue
qꝛ fatua fuisset quod i dubio nõ presumiť. C. ꝺ here.
insti. l. fi. Aut dicimus ꝙ potuerint reperiri filij ltimi
ꝛ naturales ex se ꝛ ex alia uxore suscepti postꝙ̃ ꝯtra
xit mrimoniũ cũ ista filia testatricis. Et istud ẽ ẽt ipos
sibile presupponẽdo ꝙ Johãnes predecesserit i mri
monio dicte caterine ꝓut ẽ necesse presupponere ad
hoc ut illa ꝑs substitutiõis facta de heredibus Johã
nis locum hẽat qꝛ durãte matrimonio cũ dicta cateri
na nõ poterat nec potuit ꝯ̃here cũ altera de iure. l.
eũ qui probabilẽ. C. de adul. Et lꝫ potuisset de facto
ꝯ̃here ꝛ suscipere filios nõ ltimos ꝛ facere eos ltima
ri non ẽ uerisimile ꝙ testatrix de talibus senserit cuꝫ
eẽnt sibi odiosi. l. lucius titius damã. ff. de le. ij. Cũ
igitur illud uerbũ eiusqꝫ heredes positũ in substiutõ
ne facta dñe caterine sub ꝯditiõe si decesserit siñe he
redibus ex se ꝛ dicto Johãne suscepti nõ possit itelli
gi de filijs susceptis ex se ꝛ dicta caterina qꝛ eẽt iplica
re ꝯ̃dictionẽ. Nec de liberis suscepti ex alia uxore quã
habuisset ante dictã caterinã qꝛ nullos hẽbat tẽpore
testi. Et sic ad tales non põt dici ꝙ habuit respectũ.
Nec etiã possit intelligi de filijs susceptis ex alia uxore
suscepta ꝯstante matrimonio cũ caterina quo durãte
mortuus eẽt Johãnẽs qꝛ illi non eẽnt ltimi sꝫ spurij
ꝛ adulterini ꝛ exosi. Et sic de illis nõ uideť cogitatũ.
Nec ẽt põt intelligi de filijs susceptis ex alia uxore su
scepta post mortẽ caterine qꝛ presupponiť ꝙ ip̃e Jo
hãnes premortuus sit caterine ad hoc ut illa substitu
tio facta de heredibus suis locũ hẽat alʼ non illa locũ
hẽret sed solũ facta de ip̃o Johãne ut supra dixi. Se
quiť necessario ꝙ illud uerbũ eiusqꝫ heredes ꝛc̃. nõ
põt intelligi de filijs sed solũ de extraneis heredibus
dicti Johãnis ꝓut sunt isti de quibus principalr agi
tur. Et iõ debẽt admitti ex substitutõe p̃dicta ex men
te ꝺfuncti que preualet omni iterpretatõi. l. in ꝯditio
nibus i prin. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. C. de lega. cũ qꝺ. iun
ctis his que habenť i fi. in. l. heredibus. §. i. ff. ad tre
bel. ubi uerbuꝫ libe. ad aliquod relatum intelligiť de
his quos habere põt secundũ subiectã materiam eo
dem mõ uerbum heredes prolatũ in ista substitutio
ne dꝫ intelligi de his quos Johãnes habere poterat
eueniente dicto cãu ꝙ ip̃e premortuus fuerit dicte ca
terine ꝛ ꝙ caterina postea decesserit sine liberis ex
ea ꝛ Johãne susceptis ꝛ exñtibus heredibꝰ dci iohã
nis. Et clarum ẽ ꝙ his stantibus non poterãt existe
re nisi extranei heredes ergo de illis cẽsetur testatrix

sensisse. facit ẽt in rõne sui quod habetur i. l. quibus
diebus. §. dñs. ff. de condi. ꝛ demon. ubi uerbuꝫ de
beo relatum ad seruũ intelligiť de naturali tantũ de
bito qꝛ de ciuili non põt intelligi secus si posset. l. si is
cui. §. flauius. ff. de solu. Auctoritates ergo predicto
rum doc. allegatorum in contrariam partem locum
haberent quando uerbum heredes posset congrue
intelligi de filijs uel descendentibus ꝙ hic non. Cer
te clarum est ꝙ de proprio significatu uerbum here
des importet etiam quoscũqꝫ extraneos ꝛ non soluꝫ
primos sed usqꝫ in infinitum. l. sciendum. ff. de uer.
sig. nisi in materia restringibili. C. de usufruc. l. anti
quitas. Concludo ergo dictos heredes Johannis
ex dicta substitutione fore admittendos.

¶ Si heres priueť hereditate si molestauerit uxorẽ
uel ꝓpter aliaꝫ cãm non priuať ip̃o iure sꝫ ꝑ fideicõ.
Et si nõ disponatur cui appliceť ad quem hereditas
peruenire debeat ꝛ institutio facta de uno i usufructu
tantum in uita ꝛ de alio in ꝓprietate nõ facta mentio
ne usufructus ille ẽ equalis quantum ad quotas licet
uni usufructus alteri proprietas uideať prelegata.

clxxxi.

¶ In christi nomine amen.

Añquã ueniã ad dc̃a dubia. p̃mittẽda sũt aliqua per
q̃ uidebũť dubia p̃fata reliquũ supflua. ¶ Primũ est
ꝙ testõr nõ potuit remittere uxori sue ꝙ̃ i effectu re
liquebat usufructuariã bonorũ suorũ cautõnẽ solitaꝫ
ab usufructuario p̃stari. s. ꝺ utẽdo fruẽdo arbitrio bo
ni uiri. ꝛ ꝺ restituẽdo res finito usufructu. ff. usufructu
ariꝰ quẽadmodũ caue. l. i. i p̃n. qꝛ ñ sui testõris cã fuit
iuẽta sꝫ fauore heredis ꝓprietarij. ꝛ ut auferať mã ꝺ
liquẽdi. C. ut in pos. lega. l. scire ꝛ ibi nõ. ff. e. l. pecu
nie. C. ꝺ usufru. l. i. i qbꝰ ẽ cãus. facit. l. ꝯuẽire. ff. de
pac. dota. ꝛ qꝺ nõ. bar. i. l. nemo põt. ff. ꝺ le. i. Ex qͦ
sequiť ꝙ nec ualuit ꝓhibitio iuẽtarij cõficiẽdi. q̃ ordia
tur ad p̃dc̃a. Non enim bñ posset sciri an fuẽit usa ar
bitrio bõi uiri. et an plenã faciat restitutionẽ eoꝝ q̃
ad suas manꝰ ꝑuenerũt nisi ꝺ illis facta fuerit descri
ptõ que inuẽtariuꝫ appellať. ff. ꝺ uẽ. i pos. mittẽ. l. i.
§. pe. C. de iure fisci facultas li. x. cum ibi nota. Et
si ita est sequitur quod etiam si dictus calimacus ui
uẽte uxore testatoris petijsset ꝛ obtinuisset ab ea dictã
cautioneꝫ p̃stari ꝛ iuentarium ꝯfici nõ incidisset i pe
nã p̃uationis hereditatis cũ p̃cesserit p̃ceptũ seu ꝓhi
tio ipossibilis ꝛ reprobata de iure. C. ꝺ his q̃ pe. no.
l. i. in fi. ff. e. ti. l. i. de lega. iij. l. uxorẽ. §. heres. Silr
nõ incidit in dictã penã priuatõis ꝓpter occultatõem
aliquaꝝ rerũ hereditariaꝝ qꝛ ꝑ hoc nõ diciť proprie
turbasse inquietasse uel molestasse dictã uxorẽ in usu
fructu p̃dicto. cũ p̃dicta supponãt uiolẽtiam quãdaꝫ
illatam in ꝑsonam. ff. de ui ꝛ ui ar. l. uiꝫ facit ꝛ quod
nõ. bar. i. l. i. §. i. ff. si quis te. li. esse ius. fue. ꝛ. l. itaqꝫ
fullo de fur. quod hic nõ est. ¶ Secũdo p̃mitto ꝙ ẽt
si dictũ p̃ceptuꝫ uel ꝓhibitio testatoris ualuisset si tñ
dictus calimacus petijt cautionẽ p̃stari ꝛ inuentariũ
ꝯfici ꝛ nõ obtinuit sꝫ fuit repulsus ꝓpter dictam ꝓ
hibitioneꝫ silr non incidit in dictaꝫ penam priuatõis
ut est casus in. l. licet ut lega. no. cauc. ꝛ de ꝯdi. ꝛ de
mon. l. auia. §. si. Quid enim obsuit conatus ꝛc̃. l. i.
§. fi. ff. qꝺ quisqꝫ iur. Nec sufficit de facto fieri ad ta
lem penam ꝯmittendam si nõ est secutus effecꝰ ar.
C. si man. ita fue. alie. l. ea q̃dẽ. ff. ꝺ uer. ob. ꝯtinuus
§. cũ quis bene facit. l. q̃uis. ff. ꝺ in ius uocã. ꝛ quod
nõ.

nō. C. ne lice. potē. l. i. in gl. que incipit uidetur ergo. Ex quibus uideᷓ ɔcludendū prefatū libellū porrectū ꝑ sindicum dictoꝝ pauperū non ꝓcedere qꝛ fundaᷓ in ɔtrauentionē que hic facta nō fuit duplici rōne ut dixi ⁊ sic pena nō ē nec fuit ɔmissa ꝑ ea que nō. bar. i. l. paterfami. testō. ff. de here. insti. Et etiā in quātū petit declarari ip̄m fore priuatū ip̄o iure qꝛ hoc nō ē uerū ēt si fuisset ɔuentū imo iure fideicō. ut nō. bar. in dicta. l. paterfami. i fi. ⁊ pꝫ i. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad trebel. Sꝫ ⁊ tertio posito ꝙ ualuisset ꝓhibitio ⁊ ꝙ pena fuisset ɔmissa quod negaᷓ tn̄ testōꝛ n̄ declarauit i quē deberēt deuenire bona seu ꝓprietas relicta calimaco in dictū casum priuatōis eius. Et iō uideᷓ ꝙ debuerit applicari dicte uxori offēse ꝑ. l. fi. ff. de litigio. i fi. ⁊ quod nō. gl. C. ꝺ his qui potē. nō. ti. ascrib. l. i. que icipit sed cui dabiᷓ. Et etiā qui erat coheres dicti calamaci lꝫ enim fuerit instituta dūtaxat i usufructu ⁊ calimacus dūtaxat i ꝓprietate ip̄a uiuēte. Attamen detracta mentōne usufructus ⁊ ꝓprietatis hēntur ⁊ habebanᷓ ꝓ institutis equalr quo ad quotas idest quilibꝫ i dimidia. Sꝫ usufructus cēsebaᷓ prelegatus uxori ⁊ ꝓprietas calimaco. ff. de here. inst. ex facto la grāde ⁊. l. si alterius eo. ti. iunctis his que nō. bal. C. de epis. ⁊ cle. l. id quod pauperibus i xiij. q. Bar. aūt i. l. uxorē. §. heres. ff. de le. iij. dicit ꝙ qui legaᷓ usufructus uxori ⁊ mādaᷓ heredi ꝙ eam non molestat al's priuat eū hereditate ⁊ nō dicit ad queꝫ ꝑueniat ꝙ dꝫ ꝑuenire ad substitutū uulgarem si ip̄ꝫ hꝫ uel si non hꝫ tunc ad coheredē. In cāu uero nostro non hēbat iste calimacus tēpore ɔ̄factionis substitutum uulgarē. Sed bene habebat coheredem scꝫ dictā uxorem unde posito ꝙ ista nuda ꝓprietas quaꝫ habebat calimacus tempore ɔ̄factionis ⁊ priuatiōis nō debuissꝫ peruenire ad dictā uxorem tanꝙ̄ ad offēsam ex ɔ̄factione quasi illud locum habeat i penis legalibus ut dicta. l. fi. C. ꝺ litigio. non i testamētarijs saltem debuit ad eā deuolui tanꝙ̄ ad coheredē cum deficiat substitutus uulgaris sm̄ ea que nō. bar. in dicta. l. uxoreꝫ. §. heres. ff. de le. iij. qm̄ si alius fuisset coheres ꝙ̄ ip̄a ꝑuenisset ad illū multo fortius postꝙ̄ ip̄a erat heres debuerit ad eam ꝑuenire qꝛ nō debuit eē deterioris ɔditiōis ꝙ̄ unus alius extraneus imo melioris cum i ip̄a ɔcurrat duplex rō. scꝫ qꝛ coheres ⁊ qꝛ offensa ex ɔ̄uentiōe sꝫ in alio una sola cui due ꝑ̄ferende sunt. ff. de le. iij. re ɔiuncti. §. preferᷓ de questio. si quis uiduaꝫ. C. de rap. uir. post prin. Hoc igiᷓ presupposito ꝓ fūdamēto ꝙ debuerit dicta ꝓprietas ꝑuenire ad dictā uxorē ꝑ priuationē ⁊ sic ɔiuncta fuerit cū usufructu mortua postea dicta uxore suꝑstite dicto calimaco locum habuit istitutio uel substitutio postea facta i uer. testi qui incipit. Et ip̄a lucia naturalr mortua ⁊c̄. ubi post mortē naturalē dicte lucie unit ꝓprietateꝫ ⁊ usufructū simul uniri ⁊ ꝑtinere ad calimacuꝫ. Et si dicaᷓ i quo ergo diceᷓ fuisse nociua dcā priuatio dicto calimaco. ex quo ꝓprietas ⁊ usufructus ad eundē reuertiᷓ. Respōdeᷓ ꝙ potuisset eē nociua i hoc qꝛ si calimacus decessisset post priuationē ⁊ an̄ dictā uxorē nil ad suos heredes transmisisset qꝛ nihil habuisset imo tā ꝓprietas ꝙ̄ usufructus illi ɔiunctus remansisset penes uxorem sine onere ⁊ eos transmisisset ad suos heredes quod n̄ fuisset si dictus calimacus fuisset pure institutus i proprietate transmisisset eam ad suos heredes decedēdo uiuente dicta uxore cum qua postea uxore mortua fuisset usufructus consolidatus uerum qꝛ dictus calimacus superuixit dicte

uxori licet dicta proprietate fuisset priuatus per ɔtrafactionem ꝙ tamē non ɔcedo ⁊ trāsiuisset ad uxoreꝫ ip̄o iure per mortem tamen uxoris fuit reuersa ad eū una cum usufructu uirtute institutiōis uel substitutionis de qua supra contente in illo uersi. testi. Et ipsa lucia naturaliter mortua ⁊c̄. Nec ē hoc incōueniēs ut pꝫ ad trebel. epistolam. §. fi. ad. l. falci. si a me. C. de le. l. fi. Et hoc presupposito ꝙ dicta bōa reddiuerūt ad calimacum per mortē uxoris succedit ultima substitutio de pauꝑibus ⁊ de sempronio facta sub ɔditōne si calimacus decesserit sine liberis que adhuc pēdet ⁊ pōt existere uel deficere iō non pōt sindicus paupeꝝ interiꝫ ⁊ ante ɔditionis euentū agere. l. bouē. §. sub ɔditione. ff. de edili. ed'c. ¶ Ex his respōdeᷓ ad primum quesitū uidelicet ꝙ lꝫ dictus calimacus ɔtrauenisset ⁊ fuisset priuatus non fuit effectus locus substitutioni fideicōmissarie facte de pauperibus. et de sēpronio sub ɔditione si calimacus decesserit sine liberis cum illa cōditio pendeat adhuc ꝓ quo bene facit quod nō. bar. i. l. peculiū. §. fi. i fi. ff. ꝺ le. ij. qui dicit ꝙ fideicōmissuꝫ relictū alicui post mortē istituti. Sed ip̄i istituto auferaᷓ hereditas ex causa preteritōis uel exheredatōis ⁊ uadat ad uenictes ab itestato nō debeᷓ statiꝫ uel pure. Sꝫ dūtaxat post mortē instituti lꝫ h̄ nihil ꝓficiat instituto qui nō hꝫ bona. Sꝫ uenientibus ab itestato qui h̄nt nā sufficit ad exclusionē fideicōmissarij ꝙ cōditio sub qua fideicōmissum fuit relictū nūdū euenit. Et qꝛ ut dixi nō extāte substituto uulgari fact⁹ ē locus coheredi. s. dicte uxori ꝑ dictā p̄uationem que erat pure istituta sꝫ bar. i. d. l. uxorē. §. heres. ff. de le. iij. nō fideicōmissarie facte sub ɔditiōe q̄ adhuc nō euenit ut supra dixi. ¶ Ad sm̄ uero quesituꝫ rn̄detur ꝙ posito ꝙ per dictū calimacū fuisset ɔ̄factū. Et pena fuisset ɔmissa uᷓ tn̄ ꝙ aliquā hoc esset declaratum cum de se esset ⁊ sit dubium non debuerit procedi ad electionem ⁊ nominationem pauperū per executores ⁊ commissarios testamenti quia erāt incerti de ipsorum potestate. Primo quia per testūm datur eis ptās i uno tātū casu. s. si calimac⁹ decesserit sine liberis un̄ ē dubiuꝫ an extēdaᷓ ad aliū. scilicet si fuerit priuatus de hereditate per contrauētionē. Secundo quia erat probabile dubium an per ea que ꝓponuntur facta per calimacum uideretur fuisse contrafactū ⁊ pena commissa. Et ɔstat ꝙ in altero istoꝝ casuū ptātē eligēdi habebat ⁊ noiandi pauꝑes in altero nō. Cū ergo essent incerti an eā haberēt uel nō uideᷓ posito ꝙ reuera ip̄am haberēt nō potuerūt ea uti ꝑ. l. quero. ff. de eo qui ꝓ tuto. ⁊ ꝑ. l. hec aūt. §. i. ff. qui. ex cā. pos. ea. ⁊ ꝑ id qꝺ nō. bar. i. l. multū. ff. de condi. ⁊ demō ⁊. l. ꝓperandū. §. i. C. ꝺ iudi. ⁊ in plurib⁹ alijs locis de iudi. i eo q̂ ignorat posse se procedere cuꝫ tamen possit. ⁊ ꝑ id qꝺ nō. i cle. illa ꝺ ꝓcu. iudice de legato nūdum p̄sentato rescripto de ꝓcuratore nūduꝫ p̄sentato instrumento ꝓcuratoris in gl. suꝑ uer. recep. ⁊ spe. i ti. de ꝓcu. §. i. uersi. sꝫ quid et archi. e. ti. c. ij. li. vi. ⁊ bal. tāgit in. l. falsus. C. de fur. ꝙ lꝫ habeāt potestatē nō tamē habent exercitium. ⁊ per id quod plene habeᷓ in. c. audit. de elec. ꝙ si pria electio est nulla si nullitas non erat notoria non pōt ꝓcedi ad secundā prima non cassata uel nulla ꝓnūciata. ⁊ per id quod in fi. nō. bar. in. l. si ut ꝓponis la prima. C. quō ⁊ quando iudex ⁊. l. cū querebatur ff. de re iudi. quando pria snia est nulla an possit ad secundā ꝓcedi anteꝙ̄ sit cognitū uel ꝓnunciatū suꝑ nullitate ubi uideᷓ distiguere eodē modo. Suꝑ hoc

tamē non multū uideꝛ opportunū īsistere qꝛ reuera calimacus nō uideꝛ ꝯuenisse nec in penā priuatōis īcidit per ea que ī pricipio dixi. Et sic claꝝ ē electionē ⁊ noīationem paupeꝝ fuisse ⁊ eē elusoriā. ¶ Super tertio respōdeꝛ ꝙ dicti ꝯmissarij nō potuerūt ꝯmittere electionē puellaꝝ maritandaꝝ dictis pauperibus quos elegerūt cū ī hoc uideaꝛ fuisse electa personarū suaꝝ industria ut ī. c. is cui de offi. dele. li. vi. et nō. ī c. fi. de testa. li. vi. ī nouella ⁊ ī addi. spe. ti. de istru. edi. §. nūc uero aliqua ī addi. magna que īcipit hoc dictū placet nicolao ⁊c. circa finem ibi querit ip̄e nicolaus ⁊c. ⁊ bal. i. l. nulli. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ bar in. l. si ꝓcuratorē. §. i. ff. mādati. ¶ Ad ultimū respondeꝛ ꝙ oīs exceptio per quam ꝯcludiꝛ agenti non ꝯpetere actionē ip̄o iure de iure cōi impedit lit. ingressuȝ per l. si pupilli. §. uideamus. ff. de nego. ges. per quem hoc tenet bar. in. l. nam ⁊ postea in principio ff. ď iu reiur. ⁊ ꝑ. l. cū querebaꝛ uersi. ꝓinde. ff. iudi. sol. qꝺ ēt tenet spe. in ti. de exce. §. dicto uersi. ē ⁊ alia ī viij. coll. circa finem. Sed hic ē huiusmodi qꝺ ut diciꝛ ex narratis ī libello dicti sindici paupeꝝ diciꝛ apparere ꝯsideratꝭ his que supra dixi. Et sic uideꝛ libellus reiciēdus nec suꝑ eo fore ꝓcedēdū ꝑ gl. ordi. notabileȝ que est. C. de iur. calum. l. ij. §. ꝙ si actor que īcipit ꝑ hoc apparet ⁊ ꝑ aliā que ē. C. de trāsac. ubi pactum circa medium glo. magne ⁊. ff. de pac. si unus. §. pactus in glo. in opponendo ⁊ de assesso. l. i. ⁊ per Jnno. de fi. presbi. constitutus.

¶ Quidā cū dictū eēt sibi a quibusdā ꝙ eiꝰ uxor erat adultera ꝯgregatis fribꝰ uxoris uno sero illū expectauit ī domo ꝓpria. et cū uenisset ⁊ prio fuisset ab eo ꝑcussus cū bacl'o ip̄e cū rōchone eū occidit queriꝛ an ip̄e occisor ⁊ alij qui secū fuerūt pena capitꝭ puniantꝛ.

cxcij.

¶ Jn christi nomine amen.

Jn cā incarceratoꝝ per dominū prātem ciuitatis māTue ꝓ homicidio uiso cāu ⁊ allegatōibꝰ amplis suꝑ co factis. Pro responsione ad id de quo queriꝛ uidelicet qua pena debeāt puniri an pena mortis uel alia minori. Nā ꝓ homicidio unius hoīs plures pnt ad mortē dānari ut nō. per gl. ⁊ doc. i. l. qm̄ multa facinora C. ad. l. iuꝉ. de ui publica. ¶ Premittēda sūt aliqua. Primo ꝙ qn̄ īponiꝛ pena mortis per stat. requiritur dolus ad hoc ut illa pena statutaria locū habeat sicut quādo īponiꝛ ꝑ ius cōe ut. l. i lege. ff. ad. l. corne. de sicca. Nec sufficit culpa etiaȝ lata ut ibi habeꝛ ⁊ ita expresse determinat bal. in. l. data opera. C. qui accu. nō pos. in quarta colū. cuius uerba hec sunt. Jtem si statutū punit homicidam ad mortem. et nō facit doli mentionē tamē iudex ubi nō ē dolus dȝ īniaȝ tꝑare ut in. §. pena grauior cum sua materia. ⁊ dicta. l. qui edes de icen. ruina ⁊ naufra. Nā statuta restriguntꝛ ꝑ rōnes iuris cōis. l. si serui urī. C. ď noxa. et uolūtas et ꝓpositū distinguūt maleficiū. ff. de fur. l. q̄ iniurie et affectio tua opi tuo nomē īponit. C. de iniurijs. l. si nō ꝯuitijs. Jsta sūt uerba sua formalia. Et i p̄cedētibus bn̄ ꝑ unā colū. dicit eni multa bona tēdētia ad idē et ad ꝓpositū ex cuius uerbis ꝯfundiꝛ error multoꝝ iudicū asserentiū in penis statutarijs etiā mortis nō debere īspici animū sȝ factū ꝑ id quod nō. i. l. i. §. diuus ⁊. l. fi. circa mediū. ff. ad. l. cor. de sicca. Et nō intelligētes uerba bar. nec eius mētem credunt ꝙ ꝓ homicidio etiā sine dolo cōmisso sit imponēda pena mortis ex forma statuti cuius uerbis sit inherendum more iudeoruȝ iuxta nō. in. l. nō dubium. C. de legibus non ꝯsiderantes scripturā dicētem littera occidit spiritus aūt uiuificat. nec īconueniēs ꝙ sequereꝛ ex isto itellectu uidelicet ꝙ ꝓ homicidio ꝯmisso ēt culpa leuissima quinimo etiā cāu deberet īponi pena mortis qꝛ licet deficiat aīmus tamen īteruenit factum qꝺ solum statutū punit ⁊ sic īnocens puniretꝛ pena mortis ꝯtra ea que nō. ꝑ bal. in dicta. l. data opa tā ante uerba predicta q̄ꝫ post per unā colūnam ⁊ etiam per bar. in. l. i. §. i. ff. si quis testa. libe. eē ius. fue. qui uult ꝙ pena statutaria corporalis etiam si non sit pena mortis requirat dolū posito ꝙ statutum de dolo nō faciat mentionē. Et ꝙ nō sufficiat lata culpa. Nec obstant nō. ꝑ eundē ī dicto. §. diuus ⁊ i. l. fi. qꝛ ip̄e uult ibi dicere ꝙ ī penis statutarijs non īspicitur animus sed factum scȝ quātum ad hoc ꝙ solus animus sine facto subsecuto puniatur iure statuti l'cȝ de iure cōi secus ī grauioribus delictis. l. si quis cū telo. C. ad le. cor. de sicca. ⁊. l. si q̄s nō dicā rapere. C. de epis. ⁊ cle. Et ita patet ex uerbis suis i. d. §. diuus si bn̄ īspiciantur. Non aūt uult dicere ꝙ nō īspiciaꝛ aīmus quātū ad hoc ꝙ factū sine aīo ⁊ dolo pūiaꝛ pēa mortꝭ qꝛ si huiꝯ ꝯtraretur i eo ꝙ dicit i. d. l. i. §. i. ⁊ sequereꝛ absurditas quā supradixi. Si ergo ī casu nr̄o pōt ostendi ꝙ in istis captis ac ēt ī occidēte nō fuit dolus statutū mātuanū puniēs iterficiētē pena capitis locū non habet nec in ipso principali nec in alijs tāquā prestātibus opem ⁊ fauorē qꝛ statutū loquiꝛ eo casu quo unꝰ proposuit occidere ⁊ alij ipsum iuuare. sii bn̄ inspiciatur. Sȝ hic nō proposuit occidere sed bastonare licet preter ꝓpositū unus occiderit prio uulneratus ab illo un̄ dici nō pōt ꝙ aliquis alioꝝ uoluerit ipsuȝ iuuare ad homicidiū ꝯmittēdū qꝺ ex impetu ⁊ indeliberate processit. l. respiciendum. §. delinquūt. ff. de pe. Et hoc etiam determinat an. de perusio in. l. quoniā multa facinora. C. ad. l. iuꝉ. de ui publi. dicens ꝙ in casu illiꝰ. l. qn̄ unus fecit ꝯgregationē ad uiolētiā ꝯmittendā ⁊ unus eorum interfecit. Jlle solus tenetur ď occiso ⁊ etiam caporalis qui congregationem hominuȝ fecit non alij etiam tanquam prestantes auxiliū quia non uenerunt eo ꝓposito ut cōmitteretur homicidiū ⁊ ut ad ipsum prestarent auxilium ⁊ fauorem. Sed ut fieret uiolentia respectu rei recuperāde uꝉ occupāde secus qn̄ ꝯgregatio fuisset ordinata ad homicidiū ꝯmittendum qꝛ tunc alij tenerentꝛ tāq̄ꝫ opem prestātes. Ego aūt ostendam contra ꝙ nec ille qui iterfecit nec qui ꝯgregrationē fecit pōt dici ꝙ teneaꝛ ď homicidio quo ad imponēdā penaȝ capitaleȝ qꝛ p̄ncipaliꝛ non dederunt operam rei illicite sed licite nec fuerunt in dolo posito etiaȝ ꝙ fuerint in culpa in excedendo modum iuxta ea que plene nō. in fine questionis posite in regula ꝙ quis mādato ď re. iur. ī mer. ⁊ i reg. cuȝ quis in ius multominus alij assistentes ar. l. si is qui. §. si tu titiū. ff. de fur. et hoc de p̄mo. ¶ Secūdo p̄mittendū est ad euidentiā ꝙ quelibet cā etiā iniusta puta ignorātia iuř excusat a dolo. ut nō. gl. C. ad. l. fauiā de plagiarijs. l. plagij crimis la. ij. ꝑ. l. igiꝛ ff. ď libe. cau. ⁊ idē nō. gl. magna in fi. i. l. i. ff. siquis ius dicen. n̄ ob. facit. l. sȝ si lege. §. scire. ff. de peti. here. ⁊ quod nō. gl. i. c. de quarta extra ď p̄scrip. Dolus ⁊ mala fides tunc est cum quis moueꝛ ad aliquod malum ꝓpter solam malignitatem animi cuȝ nō ꝓpter aliquid aliud credo esse bonum ¶ Tertio p̄mittendum ꝙ in ꝯfugentibus ad ideȝ dolus ⁊ culpa cēseꝛ

ꝓuenire

ꝓuēire p̄ncipal'r ab ip̄o ꝓuocāte ⁊ aggrediēte ⁊ ī ip̄o
residere nō a ꝓuocato. ff. si qua. pau. fecis. dicat. l. i.
§. cuꝫ arietes ad si. ad. l. acquil. l. si ex plagis ante fi.
uer. culpam ⁊c̄. de bonis lib. qui cū maior. §. si liber
tus uersi. ignoscendū est eniꝫ facit. l. que omnia ff. d
ꝓcura. ubi patet esse idē in ꝯtētiōe uerbali. ¶ Quar
to p̄mittēdū ꝙ in casu nostro ꝓuocans ad rixaꝫ ⁊ p̄
bens illi causaꝫ fuit originaliter occisus ille miser qui
nulla iniuria recepta ab istis carceratis ⁊ nulla p̄cedē
te cā per eos incepit eis iniuriari multipliciter uideli
cet appellādo pudicitiaꝫ uxoris unius ex eis que ali
quibus ex eis iure sanguinis attinebat ut interfectori
qui erat frater eius. ⁊ a quibusdā iure affinitatis qui
erāt fratres mariti q̄bus omnibus ꝑ hoc faciebat in
iuriaꝫ ⁊ eā affectando ⁊ frequētādo. ff de iniurijs. l.
apud labeonem. §. siquis uirgines cū sequētibus. us
qꝫ ad. §. ait p̄tor. Deinde ut dr̄ p̄missa iactatōne ꝙ
in domū mariti dicte domine noctis tēpore ingrede
retur ad asportandū caules tandē ⁊ finaliter ꝯ͂ uolū
tatem eius hostiliter ⁊ cum telo. i. cuꝫ ronchono iniu
riose fuit ⁊ d nocte ingressus est. ff. de iniurijs. l. qui
in domum alienaꝫ ⁊ tāq̄ fur ⁊ latro qui non per ho
stiuꝫ sꝫ aliunde ut in euangelio dicitur de illo qui nō
intrat per hostium i ouile sꝫ aliūde. ⁊ hoc totum fecit
ex sua praua ⁊ iniqua ꝯsuetudine qꝛ talia facere ut di
citur ꝯsueuerat ꝓut ē publica uox ⁊ fama. iusta illud
qui male ꝯsueuit cui prauus mos iolcuit. Raro dele
uit ꝙ ꝯsuetudine crescit. xlix. di. hic ⁊ enim. ⁊ nō. in
spe. de instru. edi. §. instrūm uersi. item opponit ꝙ
tabellio uersi. unde uersus. Non quidam ꝓuocatus
sꝫ ꝓuocans ad iniurias p̄dictas d̄pellendas. Unde
licuit marito istius dn̄e sic de impudicitia appellate
uxori sue iniūgere ꝙ fingeret se p̄bere aures ⁊ daret
sibi tempus ⁊ horam ꝙ ad domuꝫ suam ueniret nec
ex hoc culpam aliquam incurrit tex. est nō. C. d fur.
l. siquis fuo. ⁊ cum hoc etiaꝫ ꝯgregare fratres suos
⁊ fratres uxoris q̄bus omnibus fiebat iniuria ar. l. i.
cum sequē ff. de libe. cā nō ut irent ad assaliēduꝫ ad
domum ip̄ius qꝛ tunc uendicaret sibi locū. l. qm̄ mul
ta facinora. C. ad. l. iul. de ui sꝫ ut starent secum i do
mo ad custodiaꝫ eius ⁊ sue uxoris qꝛ poterat ignora
re an ille ueniret solus uel sociatus ⁊ p̄muniti basto
nibus non armis ferreis qꝛ poterat dubitare an ille
cum socijs ueniret cuꝫ armis uel sine armis unde nō
sine ip̄orum ꝑiculis stare poterant manibus uacuis
⁊ sine magna ip̄oꝝ uerecūdia tales iniurias sub silē
tio pati ideo parcenduꝫ fuit eis etiam si modum ex
cessissent in hoc p̄paramento licet non excesserint ꝑ
ea que nō. ci. in. l. i. C. unde ui i fi. ij. colū. uersi. ad
hoc questio pone ꝙ quidaꝫ iunctis his que nō. ꝑ gl.
in. l. iij. §. cum igitur. ff. de ui ⁊ ui ar. in gl que incipit
. i. anteq̄ que uult ꝙ lꝫ ꝯgregrare amicos pro depel
lenda circa rem fortius circa ꝑsonā. ⁊ quādo ꝯuocat
attinentes qui possunt eam ipune iuuare ne iniuriaꝫ
recipiat ut nō. i. l. ut uiꝫ ff. d iusti. ⁊ iure ꝑ gl. ⁊. l. cul
pa caret d re. iur. ⁊ quod nō. bar. i. l. siq̄s in fuiture
ff. d furt̄ facit d dolo. l. elegāter. ff. si quadrupes ⁊. l.
i. §. fi. ne q̄s eū q̄ in ius uo. d sen. ex. dilecto i vi. cuꝫ
ibi nō. Ex his seq̄t respōsio ad id d qꝰ q̄rit scꝫ q̄ pe
na ueniāt isti puniēdi. Nā regl'a tradit ꝑ doc. Refert
Johānes an. i reg. quod q̄s mādato d re. iur i mer.
in fi. questionis que fuit antiqui doc. nico. de mat. de
mutina floren. padue ꝙ qn̄ ista tria ꝯcurrunt scꝫ ꝙ
q̄s aggredit factū nō dolosuꝫ ⁊ delictum sequit i ꝑso
nam eius contra quem aggredit p̄ter ꝓpositum ag
grediētis ⁊ tale delictum habet aliquā ꝓbabilē excu
sationē nulla pena uēit iponēda. Sꝫ si n̄ hēret excu
sationē probabilē ul' sequeretur delictū in personam
alterius q̄ illius cōtra quē aggreditur tūc mitior pe
na iponitur q̄ sit a iure statuta ⁊ ordinata pro illo d
licto qꝛ iudex ex iusta cā pōt penas augere uel minue
re. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de ifami. C. c. ⁊ si
seuerior cū. l. sequē. ff. d penis. l. hodie ēt statutarias
cū statuta debeāt limitari s'm ius cōe ēt i talibꝰ penis
ut dicit bal. in. d. l. data opera allegata. Ita colligit
ex distin. quā ponit Jo. an. in dicto. c. ꝙ quis in fi.
Et allegat iura per singula mēbra distictōis. Nūc ad
ꝓpositū in marito istiꝰ dn̄e ⁊ i fratribus suis quoruꝫ
ictu occisus predictus non perit omnia ista tria ꝯcur
runt quoniā fuerūt aggressi factū nō dolosum in con
ueniendo ⁊ cōgregādo se ad iuicē ⁊ fulciēdo se basto
nibus quia ille interfectus prebuit eis cām que excu
sanit eos a dolo ut dixi in secūdo euidētiali ⁊ sequutū
fuit homicidiū in personā illius cōtra quē factum hoc
aggressi sunt ⁊ nō alterius. Itē preter propositū ut
patet ex genere armorū qui si disposuissent ipsū iter
ficere alia arma cepissent. l. i. §. diuus ad. l. cor. d sic
ca. intendebant ipsuꝫ castigare ⁊ nō mortificare. Itē
ꝙ fecerunt iustam habuit excusationē qꝛ de talibus i
iurijs quales ille faciebat. s. i appellādo pudicitiā dc̄e
domine ⁊ insectādo ipsā ⁊ attētādo peruēire ad fēm
nō solet querela proponi corā iudice nisi ꝑ uiles hōi
nes ⁊ impotētes qui de uerecundia penes homines
⁊ uulgus nō curant cum secundum iudiciū uulgariū
nō parua sequeretur ex hoc uerecundia quia reputa
rentur uiles ⁊ cornuti qui proprijs manibꝰ de talibꝰ
se nō uindicat sed expectant per iudicem uindicari.
Sed nec iudices de talibus solēt ius reddē sꝫ trufari
⁊ cachinari ⁊ ridere unde iustā habuit occasionē ma
ritus si ad iudicē nō habuit recursus sed propria au
ctoritate disposuit iniuriā repellere ⁊ propulsare quā
sine graui uerecūdia pati nō poterat. ff. ꝙ ui aut clā
si alius. §. bellissime in fi. ⁊ quod ibi nō. glo. puta si
iudice nō habuit copiā ⁊c̄. Et qđ nota. C. de iude. l.
nullus ⁊. l. ait pretor. §. si debitorem. ff. de priui. cre
di. Nec ob. l. q̄ multa facinora quia locum haberet si
isti cum bastonibus accessissent ad domum dict inter
fecti causa ipsum castigandi ⁊ sic ipsuꝫ aggressi fuissēt
ut patet ex illa. l. si bene uerba eius ⁊ mēs cōsiderēt
ꝙ q̄dem isti minime fecerunt sed in domo ꝓpria ex
pectauerunt ut ille potius eos aggrederetur sicut ag
gressus fuit cum telo ⁊ sic aīmo offendēdi si quos re
periret condictores. Concluditur ergo ꝙ ꝯcurrenti
bus predictis prefati maritus ⁊ fratres nullo modo d
bent puniri de dicto homicidio qđ nō ipsi sed quidā
frater ut dicit dicte domine qui captus nō est fecit qꝛ
nō habuerūt intentionem ꝯmittēdi aliquid punibile
ut dicit bar. i. l. diuus ad. l. cor. de sicca. per. l. idem
apud. §. siquis uirgines. ff. de iniurijs ⁊ quod nō. i
regula cum quis in mer. Neqꝫ enim isti fecerunt ali
quid quod secundum cōmunem hominum ⁊ uulgi
opinionē fuerit male factū sed potiꝰ contrariuꝫ ꝙ fue
rit bene factum quilibet audiēs statiꝫ r̄nderet ⁊ iudi
caret ꝙ nō fuerit turpe uel contra bonos mores sed
turpe fuisset eis si n̄ fecissēt qđ fecerūt attēta uulgi opi
nione que nota est iudici unde reputandum est poti
us naturale insti. de iure naturali gen. ⁊ ciui. post p̄n
cipium in uersi ꝙ uo naturalis ⁊c̄. qđ ius semꝑ bo
num ⁊ equū est ff. de iusti. ⁊ iur. l. penul. i principio.
Et cum constet cuius ictu perijt alij qui n̄ habuerūt

aĩum occidendi nõ tenenť de occiſo nec tãꝙ opem ꝓ
ſtantes cũ homicidiũ ĩpetu ⁊ ꝑter ꝓpoſitũ fuerit cõ
miſſuꝫ.l.fi.ff.ad.l.cor.de ſicca.⁊ per ange.de ꝑuſio
ĩ.d.l.qm̃ multa facinora ⁊ ꝑ gl.⁊ bar.in.d.l.fi.ĩ pn̄.
ff.de ſicca.ubi determinať iſta queſtio. Nec ob.ꝙ po
ſtea bar.ſubicit circa mediũ ſcꝫ ꝙ alij puniãť ut opeꝫ
pꝛ̃ãntes qꝛ uerũ eſt quãdo a p̃mo habuerũt aĩum oc
cidendi tñ unus ſolus occidit aſſiſtentibus alijs etiaꝫ
ſi nõ uulnerarunt ſecus quando talem aĩum nõ ha
buerunt ⁊ ſic intelligiť qͦ ĩp̃e nõ.in p̃n.il'ius legis.
¶Quantũ uero ad illum qui interfecit ⁊ qui captus
non eſt dicendũ eſt ꝙ non teneť pena capitis ſed de
bet pena mitigari qꝛ fuit ab illo prius ꝑcuſſus cũ ron
chono ⁊ grauiter uulneratus uñ temperare ñ potuit
iuſtuꝫ dolorem.l.gracus in fi.C.de adul.⁊ ꝑ ci.C.
uñ ui.l.i.in ult.colũ.uerſi. Itẽ queriť pone ⁊c̃. Ip̃e
tñ loquiť ibi quãdo primo ꝑcuciens fugiebat et ꝑcuſ
ſus fuit ipſum inſequutus ⁊ interfecerit tunc eniꝫ cuꝫ
nõ timeret iteratã ꝑcuſſionẽ uideť occidiſſe potiꝰ ad
uindictam que nõ eſt licita.l.ſcientiaꝫ.§.qui cum ali
ter in fi.ff.ad.l.acqui.iõ puniť ſꝫ mitius ꝓpter iuſtũ
dolorem. Unde uidi bal.papie ꝯſulentẽ ꝙ non d̃be
bat decapitari.ſed pena mitigari ꝑ dictã.l.gracus ⁊
ꝑ.l.ſi adulteriuꝫ cum inceſtu.§.imꝑatores.ff.de ad
ul.⁊ ꝑ id quod nõ.ci.i.d.l.i.C.unde ui uerſi.iteꝫ q̃
ritur. Sꝫ in caſu noſtro p̃fatus primo ꝑcuciens ñ fu
giebat ſꝫ inſtabat unde poterat ꝑcuſſus iteratã reper
cuſſionẽ recipere ⁊ ꝑ ꝯſequẽs potius ad ſui defenſio
nẽ cenſeť ip̃m repercuſſiſſe in capite d̃ quo mortuus
ẽ ꝙ̃ ad uindictã ⁊ ſic nullo mõ uideť teneri de occiſo
per.l.ſi ex plagijs.§.tabernarius.ff.ad.l.acquil.⁊
quod nõ. Inn.in.c.olim el primo ſuꝑ uer.inotuit d̃
reſti.ſpo. Nec ob.ſi dicať iſte occiſus ꝑcutiens cũ ron
chono fuerat p̃mo ꝑcuſſus cum baſtono a p̃dicto.⁊
ſic culpa uideť reſidere penes primo percutienteꝫ ut
dicto.§.tabernarius in fi. Nam respondeť ꝙ ſi erat
ꝑcuſſus cum baſtono nõ debebat reꝑcutere cuꝫ ron
chono ⁊ amputare digitũ ut audio quod fecit qꝛ per
hoc exceſſit moderamen inculpate tutele. C.unde ui
l.i.⁊ ibi ꝑ ci.i prima queſtione nec obſtat ꝙ ĩp̃e nõ.
ĩ ſequẽti.q.qꝛ ibi loquiť quãdo aliter ſe tueri nõ pote
rat ſꝫ hic poterat fugiẽdo ſicut poſtea aufugit. Prete
rea ĩp̃e p̃buerat cauſaꝫ uerberibꝰ illatis cum baſtoni
bus ingrediendo taliter domũ illius. Preterea ſicut
furẽ nocturnũ lꝫ occidere ⁊ etiã diurnuꝫ ſi ſe telo de
fendat.l.iiij.§.fi.cũ.l.ſequẽ.ff.ad.l.acqui.⁊ ita uide
tur de iſto qui plus delinquebat ⁊ plus iniuriabať.

¶Quidam Nicolinus interfecit quẽdam doctũ quẽ
in bello ceperat ⁊ de tali homicidio pacem habuerat
poſtea fuit interfectus a dominico filio dicti docti qui
erat infans tempore quo doctus eius pater fuit a ni
colino interfectus queritur an pro tali homicidio do
minicus ueniat puniendus ſtante ſtatuto ꝙ liceat fi
lio uindicare impune necem patris.

clxxxiij.

In chriſti nomine amen.

Uiſo proceſſu ⁊ inquiſitione formata per dominum
capitaneum ciuitatis piſtorij contra dominicum do
cti ⁊ ſocios de homicidio commiſſo in nicolinuꝫ fran
ciſci comitatus piſtorij. Uiſaqꝫ comparitiõe bartho
lomei procur.dicti dominici ⁊ contentis in ea pro de
fenſione ipſius dominici ⁊ ſociorum ⁊ atteſtationi
bus teſtium receptorum ſuper articulis per eum da
tis uidetur dicendum ꝙ ipſis non obſtantibus de
beat ꝓcedi ad ꝯdẽnationẽ predictorum inquiſitoruꝫ
triplici rõe ¶Pria quia homicidiũ ꝯmiſſum per di
ctum nicolinum interfectum in perſonã dicti p̃ris di
cti dominici ratione cuius dictus dominicus ſe defen
dit quaſi licuerit ſibi uindictã facere ex forma ſtatuto
rum cõis florẽtie proponitur fuiſſe factã tẽpore guer
re ſambuce ⁊ per inimicos cõiſ piſtorij. Unde poſito
ꝙ eẽt plene probatum nõ erat punibile pena fori iu
dicialis qꝛ licitũ ẽ inimicos ĩ bello uel guerra occidere
ff.ad.l.cor.de ſicca.iij.§.fi.⁊ hoc a iure belli quod a
iure gentiũ itroductũ ẽ ⁊ permiſſuꝫ.ff.de iuſti.⁊ iure
l.ex hoc iure. Et ſicut noſtris licitũ ẽ occidere alienos
in bello ita ⁊ ecõuerſo cũ equa debeat eẽ ꝯditio utro
rũqꝫ ſicut ĩ captiuis uidemꝰ.ff. de capti.l.poſtliminij
ius ĩ fi.prin.⁊.l.ĩ bello ĩ pri.unde facta pace ẽt ſi alia
remiſſio facta nõ fuerit de precedẽtibus homicidijs ⁊
iniurijs factis in bello nõ põt fieri punitio per magi
ſtratꝰ alterutrius partis ergo nec ſũmi potuit uĩdicta
per priuatũ qui in hoc loco magiſtratus ſuccedit ⁊ ẽ
potius executor rei publice ꝙ̃ ultor ꝓprie iniurie.C.
quãdo licet unicuiqꝫ ſine iudi.uindi.l.i.cũ ibi.nõ.uñ
ubi res publica per ſuos magiſtratus nõ puniret ibi
nec priuatis intelligitur permiſſa uĩdicta que ĩ ẽffectũ
magiſtratus permittiť ut patet ex plene nõ. in addi.
ſpe.ti.de ꝯſtitu.ante finẽ.et in q̃one Ia. d̃ are.quã
refert Io.an.in dictis addi.de accu.§. ſequitur ſuꝑ
tertio mẽbro queſtionis in magna addi. ⁊ ex nõ. in
l.in laqueũ.ff.de acqui.re.do.⁊.l.iij.§.fi.ad.l.cor.
de ſicca.per bar.⁊.l.libertas de ſtatu ho.per ci. Se
cũdo qꝛ hic nõ ſolum pax ſed etiam generalis remiſ
ſio facta fuit de omnibus robarijs ⁊ iniurijs hĩc ĩde
factis per cõe floren.ꝙ locum princi.tenẽt inter eos
Et ſic poſito ꝙ de illo homicidio ꝯmiſſo in doctum
fuiſſet ſumenda publica uindicta fuit tamẽ remiſſa ꝑ
habẽtẽ ꝑtãtem.ff.de penis.l.relegati in fi.⁊.l.moris
§.iſte fere.ff.de queſtio.l.i.in fi.C.de gene.abo.l.fi.
Potuit etiam cõe flo.remittere iniuriã priuatã factaꝫ
filio dicti doti eo ẽt inuito ⁊ de ea facere pacem ſicut
pater iniuriã ⁊ d̃ iniuria filij.ff.de iniurijs.l. ſed ⁊ ſi
uniꝰ.§.filiofa.⁊ qͦ ibi nõ.per bar.ĩ.l. ĩ ꝑſonã.§.i.
ff.d̃ pac. Cũ p̃nceps ſiue res publica erga ſubiectos
locũ ꝑentis teneat.C. de inoffi.teſta.l.ſiquis filiũ pꝰ
pri.de defen.ciui.l.iiij.ĩ auc̃.ut iudices ſine quoquo
ſuffra.§.coſ ⁊ iuſiur.qͦ p̃ſta.ab his.§.deuotos. Et
ſtatutũ fuit ꝙ ĩp̃e dominicꝰ ⁊ ſimiles qui tales iniuri
as recepiſſent tenerẽtur requiſiti reddere paceꝫ ⁊ eaꝫ
ſeruare. Cõſtat aũt ꝙ ſi dictus dominicus requiſitus
a dicto nicolino feciſſet cum eo pacẽ non potuiſſet po
ſtea impune ipſum offendere.x.coſ. de pace tenẽ. ⁊
eius uio.ergo nec ẽt ea nõ facta poſtquam ad eã faciẽ
dã poterat cogi ar.optimũ.C.de fideicõ.l. ſi credi.⁊
⁊ qͦ nõ.glo.ff.de ꝯdi. inde.l.ſi nõ ſortẽ.§.adeo q̃
ĩcipit quãuis facit.l.ſi finita.§.eleganter de dam. in
fec.⁊ de fideicõ.lib.l.cũ uero poſt prin.ubi pro libꝰo
habetur qui de neceſſitate manumittẽdus ẽ ⁊ quibꝰ
ad liber.ꝓcla.nõ licet.l.liciniꝰ ⁊ qͦ nõ.bar. poſt di.
in.l.iij.§. ſi ſeruus de acqui.poſ.de illo qui dꝫ rebã
niri ꝙ añquã rebãniatur nõ põt ĩpune offendi qua
ſi hẽatur ꝓ rebãnito ex quo põt petere ſe cãcellari ⁊ ẽ
cancellãdus de bãno prout hic erat in fi. Et in dicta
q. Iaco.de are.de qua in addi.ſpe.ti. de accuſa.§.
ſequitur in quarto arg.in tertia parte ſpecu. ¶Ter
tio ⁊ ultimo quia ⁊ ſi predicta ceſſarent tamen homi
cidium commiſſum in doctuꝫ patrẽ dicti dominici nõ
eſt ꝓba.

eſt ꝓba. cum nullus teſtis deponat de uiſu ſ; ſolū de
auditu. Unde claruȝ eſt ꝙ nō ſufficerent ad ꝯdēnan
dum nicolinuȝ de dicto homicidio q; in talibus debēt
eſſe ꝓbatōes luce clariores. C. de ꝓba. l. ſciant cūcti
ergo nō ſufficere debuerūt ad faciendū dictā executō
nē q; ut ſupra dixi quod nō eſſet licitū iudici nō d; eē
licitū priuato qui loco iudicis ſuccedit ꝑ nō. in locis p̄
allegatis. ¶ His nō obſtātibus l; p̄ma facie ſatis ur
gere uideant̄ inclino in ꝑtem ꝯ̄triam ꝙ̄ imo debeant
abſolui. ⁊ hoc primo q; factum lege uel ſtatuto ꝑmit
tente penam nō meret̄ ut. l. gracus. C. ꝺ adulteris.
Sed ſtatutū cōis floren. ꝑmittit filio facere uindictaȝ
patris īterfecti cū coītiua neceſſaria. Quod quidē ſta
tutum ualet ꝓpter publicā utilitatē que ſuadet male
ficia puniri. ff. ad. l. aquil. ita uulneratus. Et ſi talia
ſtatuta nō eēnt multa remanerēt īpunita ut plene di
ſputando concludit̄ ī queſtione diſputata quā refert
Jo. an. in dicto ti. de ꝯſtitu. ad fi. in dicto ſpe. ⁊. d. l.
l. C. quando lice. unicui. uin. ⁊ in. l. accuſatiōis in fi.
gl. magne. C. qꝺ me. cau. Item q; uoluntas ⁊ ꝓpo
ſitum diſtinguūt maleficia. ff. de furtis. l. qui iniurie ī
p̄n. ⁊. l. uer ⁊ ſine dolo nō ꝯmittit̄ homicidiuȝ puni
bile. ff. ad. l. cor. de ſicca. l. i. §. diuus quod etiam h;
locū in ſtatutis punientibus homicidiū ut p; ex nō.
per bar. in. l. i. §. nō aūt. ff. ſiquis teſta. libe. eſſe iuſ
ſus. Sed iſte dominicus nō fuit in dolo q; nō aīo cō
mittendi homicidiuȝ hoc fecit ſ; cā faciendi executio
nem ſibi a ſtatuto ꝑmiſſam ⁊ ſic nullaȝ iniuriaȝ cen
ſet̄ feciſſe cuȝ iuris executio nō habeat iniuriā. ff. de i
iurijs. l. iniuriarum. §. i. ad quod bonus tex. ff. ꝺ uē
tre inſpi. l. i. §. ſi omnes uer. ceterum ſi nō iniurie fa
ciende ſ; q; iuſte credidit ⁊c. ¶ Nec obſtant in ꝯ̄trium
allegata per que clarius apparebit ueritas. Et prio
nō ob. prima ratio q; h; locum in bello licito ſ; bellū
in quo doctus fuit interfectus nō fuit licituȝ ex parte
qua erat nicolinus q; motuȝ ꝑ ciueȝ contra ꝓpriam
ciuitatem. l. ſiquis ingenua. §. in ciuilibus. ff. ꝺ capti
uis. Unde homicidia ꝯmiſſa ꝑ adherentes illi erāt
punienda nō ecōuerſo. l. minime. ff. de relig. ⁊ ſūp.
fu. Preterea etiam in bello licito nō eſt licitum occide
re inimicum poſtꝙ̄ captus ē. l. libertas. ff. de ſta. ho.
⁊ ibi per gl. ⁊ in dicta queſtione diſputata ꝑ Jaco. ꝺ
are. in quarto articulo. Sed ut dicunt teſtes ille doc
tus ut dicitur fuit captus per nicolinuȝ ⁊ ſe ſibi dedit
arrendēdo ſe unde nō debuit interfici. ¶ Item non
ob. ſecunda rō in ꝯtrariuȝ facta q; dictus dominicus
tempore pacis facte erat infans. ⁊ ſic nō potuit habe
re noticiā dicte pacis ⁊ ꝯtentorum in ea cuȝ careret ī
tellectu ut. C. de fal. mōe. l. i. ff. de iureiur. l. qui iuraſ
ſe. Unde cuȝ excuſatus fuerit a p̄ncipio ſi ignorauit
dictā paceȝ durauit excuſatio propter hoc q; non fuit
doctuȝ aliter ꝺ ſcientia. C. in quibus cau. ī inte. reſti.
nō eſt neceſſaria. l. i. de his q̂bus ut indig. l. minori
bus ſicut enim ſcia que fuit a p̄ncipio p̄ſumit̄ durare
niſi ꝓbet̄ ꝯ̄triū. ff. de adi. le. l. fi. ī p̄n. C. de ꝯ̄hē. ſtip.
l. magnā. Ita econuerſo ignorantia. ff. de ꝓba. l. ue
rius. ⁊ ut ꝯ̄triorum ſit eadē diſciplina. ff. de le. iij. l. fi.
Debuit gᵒ dictus nicolinꝰ denunciare dicto dominico
ꝙ eū nō poterat īpune offendere ꝓpter dictā pacem
⁊ remiſſioneȝ factaȝ in ea ⁊ ſibi proteſtari. ⁊ de dicta
pace ⁊ de ꝯtentis ī ea fidē facere oſtendēdo inſtrumē
tū uel aliaȝ ſcripturaȝ auctēticaȝ ⁊ requirē cuȝ ad pa
cem priuatam ſecunduȝ ꝯtenta in pace p̄dicta publi
ca ita determinat bar. ī. l. nō ſolū. §. fi. ff. ꝺ ope. no.
nūc. in ſecūda. q. p̄ncipali de ꝓteſtatione inhibitoria
q. ij. quādo quis ꝓteſtatur ꝙ nō fiat id qꝺ ꝓhibitus
nō tenebatur facere dicēs ꝙ nō tenetur aliter crede
re niſi mō p̄dicto fiat ſibi fides qn̄ p̄ceſſit cā ꝓpt̄ ꝙ̄
credebat ſe poſſe facere prout fuit in caſu nr̄o. Cū er
go hoc nō fecerit nō ē īputādum dicto dominico ⁊ ſo
cijs poſtquā preceſſit cā iuſta ꝑꝑ quā ſi pax predicta
facta nō fuiſſet poterat illū īpune offendere. ff. māda
ti. l. ſi fideiuſſor. in fi. prin. ⁊. §. ſi cū debitor. §. ſequē
ti. Nec ob. ſi dicatur ꝙ ſaltē ꝺ culpa debeant puniri.
q; debuerunt explorare anteꝙ̄ ad tā preiudicialē actū
procederent ꝑ ea que nō. bar. in. l. penul. ff. ꝺ adul.
⁊ ī queſtione diſputata de qua ī addi. ſpe. ti. de obli.
⁊ ſolu. ſuper rubrica in fi. ⁊ ti. de accu. §. ſequit̄ ī que
ſtione Ja. de are. ī ultimo articulo ī magna addi. ad
qꝺ benefacit. ff. de re. iur. l. qui ī alterius in fi. Naȝ re
ſpōdeo ꝙ bar. in dicta. l. de adult. loquit̄ quādo quis
fuit motus ad offendēdū ex cā que nūquā fuerat ha
bilis ad hoc l; putaretur eē ut ꝓpter bānū nō rite la
tum tunc. n. ē bene ꝙ ſibi īputetur ſi nō exploret an
bānū ꝑꝑ qꝺ mouebatur erat rite latū uel ñ. l. iiij. §.
ꝯdēnatū. ff. ꝺ re iu. ꝺ ꝯ̄ tabul. l. ñ putauit. §. ñ q̄uis.
S; quādo proceſſit cā habilis puta bānū rite latū l;
poſtea fuerit effecta īhabilis ut q; fuerat cācellatꝰ de
libro bānitorū tūc nō īputatur offendēti ſi nō explo
ret an eēt rebānitus uel nō imo ecōtra īputat̄ offen
ſo ſi nō notificauit offendēti rebānitionē ⁊ de ipa fi
dē nō fecit. Ita loquit̄ bar. in. d. l. ñ ſolū. §. fi. ꝺ ope.
no. nūc. Et iſto mō debēt reduci ad ꝯcordiā dca ſua
als fuiſſet ſibi contrariꝰ dū in dicta. l. nō ſoluȝ ſentit
ꝙ nō facta denūciatōe ⁊ fide predicta nullo mō debe
at offendens puniri. ſed in. l. pe. de adul. uult ꝙ pu
niatur de culpa q; nō explorauit q; ī diuerſis caſibꝰ
loquitur ⁊ habētibus rōes diuerſas ut ſupra dixi. ſed
in caſu nr̄o preceſſit cā habilis. ſ. homicidiū ī patrem
dicti dominici l; propter pacē effecta fuiſſet inhabilis
⁊ ſic nō ē locus dicto bar. in. d. l. pe. de adul. ſ; ei qꝺ
dicit ī dicta. l. nō ſolum. §. fi. ¶ Itē nō ob. dicta Jo.
an. in locis p̄allegatis qui loquit̄ eo caſu quo p̄ceſſit
cā habilis que ē effecta ex poſtfacto īhabilis ⁊ tamen
dicit idē ut ſaltē de culpa teneatur q; ſi bene ꝯſideret̄
dictum ſuū uēdicat ſibi locum qn̄ offendēs ſciebat fa
ctum ſed errauit in iure ut q; ſciebat bānitū ſoluiſſe ⁊
ſe debere cācellari tamē q; nōdum erat cācellatus pu
tabat ſe poſſe īpune offendere ꝙ non poterat ⁊ tunc
ē bene quid ſibi imputetur. Et idem eſſet in caſu no
ſtro ſi probaretur ꝙ ſciuiſſet iſte illam pacem ⁊ remiſ
ſionem ſed crediſſet ꝙ antequam ipſe rediſſ; ali
am pacem poſſet eum offendere quod tamen nō eēt
ut in iuribus allegatis ſupra in ſecunda ratione ad ꝑ
tem contrariam. Sed ſi ponatur ꝙ offendens igno
rabat ius ⁊ factum puta quod bānitus ſoluiſſet ⁊ de
beret rebanniri non poſſet procedere determinatio
quam Johānes and. ponit in locis predictis ſcilicet
ut de culpa puniatur quia tunc in nulla culpa poteſt
dici cū in facto alieno iuſtiſſima ſit ignorantia. ff. pro
ſuo. l. fi. l. doli. ī fi. ff. de noua. ⁊ per bar. in. l. celſus ꝺ
uſuca. ⁊ ignorato facto nō ē quid imputet̄ ſi nō iueſti
gauit de iure diſponēte de illo facto ad quod optime
ff. mādati. l. ſi fideiuſſor. §. ñ male ubi dicta diſtictio
probatur at in caſu iſto tam factum ꝙ̄ ius ignorauit
dominicus quia a pricipio propter defectū etatꝭ igno
rauit pacem factam ⁊ illa ignorātia preſumitur duraſ
ſe nō probato ꝯ̄trio ut ſupra dixi ⁊ ſic nil ē quod ſibi
īputetur ſi nō explorauit de facto quod ignorabat li
cet quando ſcit factū bene imputet̄ ſi ñ explorauit de

iure disponēte de illo facto ⁊ ita loquitꝛ Jo. an. ī locis ꝓallegatis. ¶ Itē nō ob. l. qui ī alterius de re. iur. q̄ generalr̄ loquitꝛ etiā qñ ignorauit factum nam licet tunc impetendo ⁊ aliū molestādo nō obstante ignorantia incidat ī penā ꝯuencionalē ipo iure. l. ad diē de uer. ob. ⁊. l. cū filius. §. in hac tamen ꝓpter iustā ignorantiā restituitꝛ in ītegrū ex clausula generali ut ī nihilū teneatꝛ ut in oībus dictis locis nō. ꝑ gl. Sꝫ ī casu nr̄o cū tractetꝛ de pena corporali talis restitutio nō est necessaria sꝫ ipo iure seruatꝛ illesus q₂ ꝺ maiori agitꝛ ꝑiudicio. l. fi. C. in q̄. cau. ī inte. resti. Uel ipe iudex sine omni alia petitione cum ex suo officio habeat querē excusatōes īnocētis. l. si nō defendātꝛ. ff. ꝺ pe. l. i. ī fi. de q̄stio. etiā ~~inuito~~ reo. l. nō tantū ꝺ appel. dꝫ eos absoluere. ¶ Restat respōdere ad ultimū dū dicitꝛ ꝙ dictum homicidiū factū in dotiū nō est probatum ⁊ sic ꝑinde est ac si factū nō fuisset. l. duo sūt ticij de testa. tute. Ad hoc dupliciter respondetꝛ. Prio q₂ posito ꝙ nō esset sufficienter ꝓbatū quātum ad ꝯdēnādū nicolinū de ipo homicidio si uiueret q₂ de maiori ꝑiudicio ⁊ de odio tractaretꝛ. ⁊ sic cautius essꝫ agendū. l. i. §. sꝫ ⁊ siquis. ff. ad carbo. C. de appel. l. ne causas ⁊ ibi nō. ⁊. l. additos ⁊ sic clariores ꝓbatōnes requiruntꝛ. l. sciant. C. de ꝓba. tamē in casu nr̄o ubi agitꝛ de fauore. i. de absolu. uidetꝛ sufficiēter ꝓbatū cum ꝓbetꝛ fama saltē ꝑ duos testes scꝫ primū ⁊ quartū que facit semiplenā fidē qñ hꝫ iustum fundamentū ⁊ causā ut hic dicitꝛ habuisse ut nō. in. l. iij. ff. de testi. ⁊ ꝑ bar. in. l. de minore. §. tormēta. ff. ꝺ questio. Itē ꝑ plures testes ꝓbatꝛ ꝯfessio dicti nicolini facta extra iudicium ⁊ ꝑtis ꝑ̄sentiā que in ciuilibus facit semiplenā ꝓbatōem ut nō. Bar. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. ⁊ bal. C. ꝺ fur. l. i. in añ penul. colū. q̄ due semiplene ꝓbatōes lꝫ sint diuersi generis faciūt unā plenā ꝓbationē s̄m bar. ⁊ bal. ī dictis locis ⁊ est tex. ī. c. fi. ꝺ succes. ab ītes. ⁊ si dicatꝛ ꝙ in probāda ꝯfessione sunt testes singulares q₂ nō apparet ꝙ sint ꝯcordes in loco ⁊ tempore. Respōdetꝛ ꝙ imo censentꝛ cōcordare scꝫ nellus ⁊ andreas frācisci qui dicūt ꝙ pluries ⁊ coram pluribus fuit nicolinus ꝯfessus unde ꝓpter generalitatē illorum uerborū censentꝛ inuicem ꝯcordare q₂ cum possibile sit eos uno ⁊ eodē tempore ⁊ loco audiuisse licet nō recordetꝛ alter ꝺ altero ꝙ fuerit ꝑ̄sens cum ex quo uerba iporū dum dicūt ꝙ pluries ⁊ corā pluribus ⁊c̄. possunt hoc includere ⁊ ꝑ̄sumūtur de eadem confessione deponere ita notabiliter ponit Inn. in. c. qualr̄ ⁊ quando de accu. ī prima colū. uersi. ⁊ notandū ⁊c̄. ⁊ in spe. de inquisitione. §. nunc tractemus in. iij. colū. uersi. Item sufficit siue eodem tempore circa finem. Si ergo talis cōfessio probata faceret in ciuilibus semiplenam fidē eodem modo in casu nostro ubi tractatꝛ de absolu. facit c. q̄ꝙ sit graue cum ibi nō. de exces. prela. ⁊ quod nō. in. c. cum super de confes. Sꝫ respondetꝛ ꝙ etiā si ex dictis testium ꝑ̄dictorum non resultaret directa probatio saltem q₂ resultat indirecta tū q₂ eam uehemēter adminiculantur qꝺ aīum iudicis debet īducere ad ꝑfectā credulitatē. Nam ex multis ⁊ diuersis ar. debet informare aī sui motū. l. iij. ff. de testi. ⁊. ꝺ. c. fi. de succes. ab intesta. tum q₂ sola probatio fame uidetꝛ sufficere cū illa det iustā causā credulitatis. ⁊ excuset credentem. C. si ser. aut lib. ad decuri. aspi. l. ꝑ̄ses ⁊ ibi nō. per gl. ⁊ bar. ⁊. l. ꝓprietatis. C. de ꝓba. l. cū quidam §. quod dicitur de acqui. here. insti. l. fi. l. miles. §. penul. de adulte. Nec enim iste dominicus habuit ꝑtātem recipere testes super morte patris cū ad priuatū non pertineat ut nō. Inno. ī. c. cū nobis olim de elec. sed sufficere debuit ꝙ sic publice dicerētꝛ per fide dignos nā ex hoc quasi certus redditus fuit ꝙ ita erat ēt si ita nō fuisset. ff. de testa. tu. l. siq̄s ita §. siquis cū uer. ꝓinde ubi bonus tex. potissime q₂ fuit requisitus ut redderet pacē. Et sic uidebatur ille fateri ꝙ occiderat. sicut ille qui petit se absolui ab excōicatōe urꝛ fateri se excōicatū. c. uenerabilē de elec. ⁊ ibi nō. ⁊ per. bar. ī. l. x. ff. de v̇bo. ob. Nō ergo credidit delinquere sed sibi licitū eē ⁊ dabat operā rei q̄ si ita fuisset uel sicut fama ferebat erat licita ꝑꝑ ꝑmisione statuti ergo ⁊c̄. l. i. §. si oēs uer. ceterū ꝺ uē. ī spi. allegata. Tertio ⁊ ultio respōdetur ꝙ ⁊ si oīa predicta cessarent negari nō pōt quin dicta dictorū testiū reddāt rē dubiā. l. iij. §. cāe cognitio. ff. ad carbo. ⁊ nō. l. i. C. de procura. per glo. ⁊ doc. Et ī crimīalibꝰ regl'a ē ꝙ ī dubio sanctiꝰ ē nocētē absoluē q̄ꝙ inocētē ꝯdēnare. ff. de penis. l. absentē ergo ⁊c̄.

¶ Quādo uiolentia infertur iuste a iudice puta in capiendo aliquē uel a priuato puta offendēte illū quē licite pōt offendere defensio non ē concessa nec hōicidium subsecutum imputatur.

clxxxiiij.

In christi nomine amen.

Uiso suprascripto pūcto ⁊ statutis de quibus ī eo fit mētio uidetur dicēdū prima facie dictū meū ⁊ socios debere puniri rōnibus īfrascriptis. Pria q₂ ipsi uidentur dedisse operā rei illicite ⁊ sic de oī eo qꝺ sequutū ē ēt preter ꝓpositū uidētur teneri. C. ad. l. iul. de ui publica. l. quoniā multa facinora. ff. de iniurijs cum qui nocentē. §. pe. extra de homi. c. fi. li. vi. ⁊ nō. ī so. q. posite in regula ꝙ quis mādato in mercu. ꝙ aūt ꝺederint operā rei illicite probatur q₂ tendebāt ad offēdendū quod ē prohibitū iure naturali gentiū ⁊ ciuili ff. de iusti. ⁊ iur. l. ut uim uersi. Et cū iter nos nec obstare uidetur ꝙ dictus nicolaus poterat impune offēdi tam rōne bāni q̄ꝙ rōne uindicte de quibus in puncto etiā in dictis statutis q₂ nō propter hoc offensio ī eius persona uidebatur licita licet eēt impunita sunt enim ista diuersa cum in multis casibꝰ maleficia sint impunita nō tñ per hoc sunt permissa. ¶ Sed tollerata dicūtur ut plene nō. per glo. iij. dis. oīs aūt lex. Nā aliud ē dicere ꝙ bānitus possit licite offendi q₂ tunc offensa eēt licita ⁊ ꝑmissa aliud qꝺ possit īpune offēdi q₂ tūc offensa nō redditꝛ licita nec permissa sꝫ ipunita q̄ duo sil' stare pñt ut pꝫ ex. ꝺ. gl. c. oīs. iij. dis. Si sic gᵒ licebat dicto nico. se ꝺfēdē. ff. de iusti. ⁊ iur. l. ut uim ⁊ eodē mō licebat dc̄o bolōgnino eiꝰ fr̄i eū defendere ut ibi nō ꝑ gl. q̄ īcipit fori ibi dū dicit affectionē ꝯsiderari ⁊c̄. Quinimo s̄ꝫ Ja. ꝺ ra. pe. ⁊ ci. licebat alteri cuicūq₃ ēt ñ ꝯiūto ipsū nico. ꝺfendē q₂ si negocia nr̄a possunt iuuari per aliū quecūq₃. ff. ꝺ neg. ges. l. i. ⁊ ꝑ totū fortiꝰ ꝑsona nr̄a q̄ dignior ē. C. ꝺ sacrosā. ec. l. sancimus ut nō. ct. ī. l. i. C. uñ ui uersi. ulteriꝰ q̄ro ⁊ urꝛ cāus ī. c. dilecta ꝺ sen. ex li. vi. lꝫ an teneatꝛ ul ñ sit maiꝰ dubiū ut nō. ī regl'a culpa caret de re iur. li. vi. Si ergo licebat bolongnino defendere fratrem suum ergo non licebat ipsum offendere ut probatur in dicta. l. uim de iusti. ⁊ iur. ¶ Secunda ratio quia si contra nicolinum offensa fuisset non solum impunita sed licita ⁊ permissa non tamen si erat in persona bolōgnini qui non erat bānitus. ⁊ in quem nō poterat.

terat fieri uindicta igiť deberet puniri posito ꝙ darēt
operā rei licite. Etiā posito ꝙ inaduertenter fecissent
ff. ad. l. acqui. l. sciaꝫ. §. q̇ cū aliter uersi. sꝫ si defendē
dū. ⁊ Jo. an. i dicta regula quod q̇s mādato ⁊ bar.
in. l. diuus. ff. ad. l. cor. de sicca. post mediū ibi p̄dcā
uera qñ deliq̇t q̇s plus circa ꝑsonaꝫ ⁊c̄. potissime qꝛ
metus nō fuit ꝑcussus a bolōgnino nec ꝓponiť ꝙ ti
mereť geminata reꝑcussio ergo ⁊c̄. ut nō. Inn. ꝺ re
sti. spo. c. olim sup ṽbo inotuit in fi. ¶ Tertia rō qꝛ
statutū sub rubrica de pena faciētis uel fieri facientis
uindictā ⁊c̄. ꝑmittit offendi illū qui impedit uindictā
fieri eo mō quo poterat offendi ille i queꝫ fienda erat
uindicta duꝫ dicit sicut poterat ille ⁊c̄. Sed iste nico
laus nō poterat occasione uindicte offendi simplr sꝫ
cuꝫ moderamine scꝫ usqꝫ ad ꝯpetentē uindictam eo
qꝛ nō ꝯmisserat i dictū metum aliquod de illis graui
bus maleficijs ꝯp̄hensis in p̄ncipio dicti statuti ut pꝫ
ex pūcto in quibus fuisset licita offensio simpliciť ⁊ in
distincte. Sꝫ in casu nostro ꝑmissa erat eo modo qꝰ
dixi ut pꝫ i dicto statuto uersi. ⁊ siquis aliquo modo
⁊c̄. Si hoc ē ergo nec bolōgninus potuit offēdi usqꝫ
ad morē ex quo nec ip̄e nicolaus poterat sibi offen
di. ⁊ ꝑ ꝯsequens remanemus in statuto de pena ho
micidiuꝫ ꝯmittentis qꝛ negari nullo mō possꝫ q̄n stu
diose ⁊ p̄meditate in illū proiecerit lapidem ergo ⁊c̄.
¶ His tamē nō obstātibus que uolui ut ueritas cla
riꝰ elucescat que ꝑ p̄dicta uidētur offuscari. Dico cō
trariū. s. ꝙ p̄dicti metus ⁊ socij nō debēt puniri: aut
si debēt nō tamē pena homicidij sed alia leuiori. ⁊ sic
nō de dolo sꝫ de culpa ꝓ quo ostendēdo assūmo fun
damentū ꝯtrium eius quod supra dixi. scꝫ ꝙ iste me
tus ⁊ socij dabant operaꝫ rei licite ꝓpter bānū nico
lai. ⁊ ꝓpter offensaꝫ factā in dictū metuꝫ ꝑ dictuꝫ ni
colaum ut i statuto de pena receptātis ⁊c̄. Et in statu
to de pena facientis aut fieri faciētis uindictaꝫ que ꝑ
mittunt ip̄m nicolaum potuisse ipune offendi. ⁊ sic
illa nō poterat dici offensa postq̄ erat ipunita. ff. de
manu. testa. l. testamēto cēturio. §. fi. loquor ꝺ offen
sa ꝓut est delictū cū regulariter delicta sint puniēda
ff. ad. l. acquil. l. ita uulneratus ante finē de fideius. si
a reo. §. quod uulgo. ⁊ nō ꝓut sumiť offensa ꝓ eo ꝙ
ad iracūdiaꝫ ꝓuocat qꝛ tunc dici pōt offensa et illa q̄
nō puniť. ff. ꝺ his quibꝰ ut indig. l. i. ⁊ ibi nō. ꝑ bar.
⁊ ꝑ eundē. C. de inoffi. testa. cū te. ⁊. l. filia in orbitaq̄
ff. de publica. l. licitatio. §. quod illicite. Potius ergo
diciť fuisse executio uindicte publice seu publice iniu
rie in q̄tum nicolaus erat bānitus ⁊ poterat a quo
cūqꝫ impune offendi. ⁊ sic metus nō ut metus sed tā
q̄ qu libet de populo poterat euꝫ offendere. Itē erat
uindicta priuate iniurie in q̄tuꝫ ip̄e metus ut metus
poterat se uindicare ꝺ iniuria i se illata quod sibi po
tuit a statuto ꝯmitti tā in p̄io q̄ in secūdo casu. C. ut
liceat se sine iudi. uin. l. i. ⁊ quod ibi nō. ⁊ ar. eoruꝫ q̄
nō. i. l. iuste. ff. ꝺ acq̇. pos. ⁊. C. uñ ui. l. meminerit ꝑ
gl. q̄ dicūt ꝙ iudex pōt ꝯmitte alicui executōeꝫ i ꝓp̄a
cā gᵃ fortiꝰ statutū ꝯstat aut ꝙ iur. executio ñ hꝫ iniu
riā. ff. de iniurijs. l. iniuriaꝝ. §. i. ⁊ quod iure factū ē
pena ñ mereť. C. ꝺ adul. l. graccus. Cū igiť dictꝰ me
tꝰ tāq̄ executor ꝯstitutꝰ a statuto sup iniuria tā publi
ca q̄ p̄uata fuerit nicolañ aggressus. et sic licite ñ lice
bat dcō nicolao nec alteri ex ꝑte sua face resistentiaꝫ
aliquā seu defensā ⁊ faciēdo ꝯtrū tāq̄ ipi fuerit in cul
pa nō teneť metus de homicidio subsecuto. casus ē
notabilis. C. de his q̇ ad eccle. ꝯfu. l. si fuus. ṽsi. sꝫ si
illū. ff. ad. l. acq̇l. l. quēadmodū. §. magistratꝰ ṽsi. sꝫ

quid tñ pro quo ēt glo. or. i. d. l. ut uiꝫ ꝺ iusti. ⁊ iur.
in prima glo. que tenet ꝙ qñ uiolētia inferť a p̄uato
iuste nō ē licitū sibi resistere ꝑ. l. iiij. ff. ad. l. acquiť.
Et idē dicit si inferť a iudice facit. l. iij. ff. ꝙ me. cau.
Et sic hoc ē ergo resistēdo ē in culpa ⁊ per ꝯsequēs
sibi dꝫ iputare casum in suā ꝑsonā sua culpa ꝯtingē
tē. ff. ad. l. aqui. l. itē mela post pri. ibi quēuis nec illō
⁊. l. pretor. §. fi. Hoc ēt qd̄ dixi tenꝫ Jaco. bu. C. his
qui latro. l. ij. ubi dicit ꝙ si aliquis se defendat ⁊ non
permittit se capi a familia publica que iuste ipsū caꝑe
pōt ⁊ ꝑꝑ hoc ꝯtingat ipsū iterfici a familia tale homi
cidiū ē impunitū per dictā. l. si seruus. C. de his q̇ ad
eccl. ꝯfu. Idē ergo i casu nr̄o cū licita eēt offensio i bā
nitū. Et dictus metus tāquā publicꝰ executor seu pu
blica ꝑsona exequeretur actū licitū ut dicta. l. i. C. ut
liceat se sine iudi. uindi. lꝫ. n. nō eēt executor necessa
rius ut nō. ꝙ me cau. l. accusatōis per g. erat tñ uolū
tarius ⁊ quicquid faciebat auctoritate statuti faciebat
pro utraqꝫ uindicta tā publica q̄ priuata ut dixi ⁊ sic
erat licitus actus eius ut. d. l. gracus. C. de adul. ⁊. di
cta. l. iniuriarū. §. i. ff. de iniurijs ⁊ sic resistēdū sibi ñ
erat ri. q. i. qui resistit. ff. de rei uē. qui restituere. facit
qd̄ nō. in. c. i. ne prela. uic. suas. Et hec ē p̄ia rō ꝑ
quā ꝯcludiť dictū metū ad nihilū debere pūiri. Nec
obstāt allegata i cōtrariū. Nā dico ꝙ interdū malefici
um redditur impunitū nō propter culpā eius i quem
ꝯmissum fuit sed ad euitādū maius malū ⁊ tūc fateor
ꝙ ex hoc nō reddiť actus licitꝰ uel ꝯmissus sed tolle
ratus. Et ita loquiť glo. in. d. c. ois lex. iij. dis. ⁊ ꝓce
dit ar. i. loco factuꝫ in ꝯtrū. Interdū offensa reddiť
ipunita propter culpā ⁊ defectū illius in quē ꝯmittiť
ut ē in casu nr̄o qꝛ propter ꝯtumaciā bāniti i nō sol
uēdo ꝯdēnationē redditur offensa facta i eius perso
nā impūita que ꝯtumacia ē delictū. l. ꝯtumacia. ff ꝺ
re iudi. de suspe. tu. l. ipuberē ⁊ tūc offensa reddiť lici
ta ex dicta ipunitate qꝛ ut dixi potiꝰ ē executio pene ꝺ
licti ꝯtumacie q̄ sit de se maleficiū cū. n. ꝑꝑ dictā cō
tumaciā nō possit iudex facere executionē pene p̄mi ꝺ
licti i quo fuit ꝯdēnatus iducit statutū bellū ut ipune
possit offendi ⁊ sic timore hoc ꝯpulsus soluat uñ pōt
dici pēa medicialis sicut excōicatio ꝺ sen. ex. c. i. li. vi.
Nō curo ergo qualr statutū dicat an ꝙ bānitꝰ possit
ipune offendi an ꝙ licite an ꝙ ꝓ offensa facta i bāni
tū nō possit iquiri uel processus fieri ꝓut dicit in p̄nti
statutū prati qꝛ cū itelligētia uerborū ēt ex cā sit assu
mēda de uer. sig. c. intelligētia facit. ff. de. le. ij. cū pꝫ
§. dulcissimis. de his que in testa. delē. l. cācellauerat
cū in quolꝫ dctorū casuū sit ipunitas ꝑꝑ delictū ꝯtu
macie ipsius bāniti sequitur ꝙ datio impunitatis est
promissio offense quia dicta offensio ē potius pena
contumacie offensi q̄ delictū offendētis ar. ff. de i li
tē iurā. l. i. Et quod ibi nō. Sequitur ergo ꝙ ñ erat
licitū resistere actui licito ut supra dixi. Preterea po
sito quod primum argu. factum in contrarium proce
deret uidelicet ꝙ offensa in bānitum nō esset licita uť
permissa sed tantum ipunita ⁊ tollerata. Et sic fuis
set licitum resistere in se defendendo quantū ad hoc
ut si se defendendo offenderet offendentē non debe
ret puniri tanquam licite se defenderit l. scientiam.
§. qui cum aliter. ff. ad. l. acquiť. ad quod recte con
siderando tendit illud argumen. Non tamen sequi
tur ꝙ ex offensa facta in ipsum resistētem ⁊ se defen
dentem debeat puniri offendens. cum ipse ut dixi
exequeretur actum licitum ⁊ a statuto permissum sal
tē quo ad ipunitatē. unde ista possunt simul stare ꝙ

bānitus possit ipune se defendere ꝯ̄ offendētem ex ꝑ
missione statuti. ⁊ tñ si offendat̃ nō debeat offendēs
puniri ꝑ dictā l. gracus de adult. nō ergo concludit
dictuȝ primuȝ ar. Per q̄ pōt respōderi ad ea que no
tauit dn̄s Jo. de lignano in tractatu de bello sup̱ ar
ticulo de bello priuato articulo p̄mo ubi salua sui pa
ce nō uidet̃ bene sensisse dn̄ dicit ꝙ bānito licita ē de
fensio quādo offensio nō est effecta licita ꝑ statutum
sed solū impunita. Nā imo uidet̃ ꝙ idistīcte ⁊ posito
ꝙ esset licita defensio nō tñ ꝯcludit ad casuȝ nostruȝ
s. ꝙ̄tuȝ ad punitionē offendētis ꝑ rōnes quas dixi su
pra. Si ergo i casu nostro nō licebat ipi nicolao nec
se defendere nec etiam dicto bolongnio licebat ⁊ sic
homicidium in eius ꝑsonam sequutuȝ tāꝙ̄ sui culpa
euenerit dȝ esse ipunitum ut dicta. l. item mela post
p̄n. ff. ad. l. acqui. quia metus caruit culpa ip̄e bolon
gnius non ⁊ sic sibi iputet de re. iur. dānuȝ quod q̄s
⁊c̄. ¶ Ad secundā rōeȝ in ꝯtrarium factaȝ responde
tur per p̄dicta ꝙ licet bolōgninus non esset bānitus
nec offēdisset ⁊ sic nec poterat ipune offendi. Respō
det̃ certe si nō se implicasset rei ad se nō ꝑtinenti. i.
ad impediendū executōeȝ quā dictus metus iuridice
faciebat ⁊ ita loquit̃. §. qui cum aliter uci si. Sȝ si de
fendendi ⁊ alia ꝯtraria in ꝯ̄rium allegata in illa ter
tia rōne in ꝯtrariuȝ facta. s. quādo talis tertia ꝑsona
nō fuit inculpa al' secus ut dicta. l. iteȝ mela. p̄n. ⁊. l.
itē si obstetrix. §. fi. Sȝ hic secus ut dixi. ff. de re. iur.
l. cū culpa est imiscere se rei ad se nō ꝑtinēti. Nec ob
stat illa. l. iteȝ si obstetrix. §. fi. in fi. ibi qui tamen da
ta opera ⁊c̄. qꝛ ibi loquit̃ quādo ioculator fuit i dolo
qꝛ data opera ⁊ nulla subsistēte causa rōabili ꝑcussit
illum qui fuit in culpa in itrādo locum ludi quo casu
dolus p̄pōderat culpe. Sȝ in casu nostro dictus me
tus nō fuit in dolo. cuȝ exequeret̃ actuȝ licitum ⁊ resi
stit ei qui ip̄m impedire uolebat. Sed in dicto. §. fi.
ille ꝑcussus nō impediebat actum licitū. Ideo nullaȝ
causaȝ habuit ludēs ipsuȝ ꝑcuciendi nō sic in cāu no
stro. Constat aūt ꝙ quelibet cā non solū iusta sȝ etiā
iniusta excusat a dolo. l. igit̃. ff. de libe. cau. de abige.
l. i. ⁊ nō. in. l. i. in fi. magne gl. ff. siquis iusdicen. nō
obtemp. In casu igit̃ nostro dictus metus nō dicit̃
fuisse in dolo ex quo sibi uolēti actuȝ licitū facere resi
stebat̃. ⁊ sic nō dicit̃ data opera fecisse nec hȝ locum
ille. §. in fi. Occisus uero bene fuit in culpa ergo ⁊c̄.
ꝑ p̄dicta. Item non ob. ꝙ metus nō fuit ꝑcussus sȝ
socius meti qꝛ iniuria facta socio censet̃ facta ei. i cuꝰ
societate erat ⁊ pōt a socio ꝓpulsari ut nō. ei. C. unde
ui. l. i. in ultima colū. uersi. ulterius quero. ꝑ. l. Iteȝ
apud labeonem. §. siquis uirgines. ff. de iniurijs.
¶ Ad tertiā rōneȝ supra factaȝ in ꝯtrarium respōde
tur ꝙ licet dictus metus uirtute statuti loquētis ꝺ pe
na facientis uindictaȝ nō debuerit dictuȝ bolōgninū
grauius offendere ꝙ̄ sibi liceret offendere nicolaum
scȝ usqȝ ad ꝯpetentē uindictaȝ ꝑ illa ūba statuti sicut
poterat ille ⁊c̄. Tamē uirtute alterius statuti ꝺ pena
receptātis ⁊c̄ sibi licebat offendere quacūqȝ graui of
fensione qꝛ cū illud ꝑmittat bānitū offendi seu man
det ꝙ de offensa facta i eū nō ꝓcedat̃ quod idē ē ut
supra ꝓbaui sub dictis uerbis ꝯprehendit̃ etiā ꝙ im
pune possit occidi ꝑ. l. iij. §. fi. ⁊ quod ibi nō. ꝑ bar.
i fi. ff. ꝺ adimendis legatis ⁊ ꝯsuluit bar. i ꝯsilio quod
icipit statuto castri plebis ⁊ Jo. an. hoc tenet i addi.
spe. ti. ꝺ homicidio sup̱ rubrica sicut ergo poterat ipu
ne occidere nicolaum ita ⁊ alium quēcūqȝ sibi in hoc
resistēteȝ ut dicta. l. si suus. C. de his q̄ ad eccl. ꝯfu.

Preterea posito ꝙ sibi nō licuisset in plus offendere
ꝙ̄ usqȝ ad ꝯpetentē uindictā attñ plus offendendo
nō punit̃ tāquā de dolo sȝ tāquā de culpa qꝛ cū ut di
xi aggrederetur factū licitū nō pōt dici fuisse in dolo.
sȝ qꝛ nō tēꝑauit ꝙ ē difficile fuit i culpa iō punit̃ miti
us ut ē casus i. l. gracus i fi. C. de adul. expresse per
Jo. an. i dicta rubrica de homi. in addi. spe. in fi. ubi
tenet ꝙ excedēs modū i uidicādo punit̃ de culpa nō
de dolo. Ad predicta facit ꝙ dictꝰ bolōgninꝰ icepit ꝑ
cutere uñ aut timebatur iterata repercussio licuit me
to percutere. l. si ex plagijs. §. tabernariꝰ. ff. ad. l. ac
qui. ⁊ nō. Inno. i. c. oliȝ de resti. spo. super uerbo in
notuit ⁊ sic nullo mō deberet pū ri. qꝛ ita poterat du
bitare de repercussione i personā socij aut nō tiebat
iteratā reꝑcussionē ⁊ tūc saltē ignoscēdū ē sibi ut miti
us puniat̃ postquā ꝓuocatus fuit ex pria ꝑcussione.
ar. ff. de bo. lib. l. qui cū maior. §. si libertus ⁊ ꝑ ei.
i. o. l. i. C. unde ui uersi. Itē querit̃ pone ꝙ quidā.
Preterea cū dictus metus habēt ensem ⁊ percussit
cū lapide apparet ꝙ nō habuit aiuȝ occidēdi. ff. ꝺ sic
ca. l. i. §. sȝ si cū claua. ⁊ sic ñ hȝ locū statutū ꝺ pena
homicidij que req̄rit ut studiose repēsa. aīo ob hūc
finē fecerit ꝙ h̄ eē non potest ut dixi. Laus Deo.

¶ Mulier an teneat̃ subir̃ onera p̄rimōialia ꝓ bōis
q̄ hȝ i loco origis lȝ mutauērit doiciliū ꝑꝑ m̄rimōiū.
dxxxv.

¶ In christi nomine amen.

Posset quis dicere ꝙ statutū nō ualeat tāquā sit ꝯ̄ li
bertatē eccl̃sticā per ea que nō. doc. i. l. fi. C. de sacro
san. ec. Sȝ rn̄det̃ ꝙ istud posset ꝓcedere iquātū loq̄
tur de eccl̃ijs ⁊ pijs locis ⁊ ecclīasticis ꝑsonis ut eiꝰ nō
possint bona mobilia alienari tāquā nō subiectis ⁊
nō sustinentibꝰ onera. Nō aūt iquātū loquit̃ ꝺ laicis
⁊ secularibꝰ uñ cū ipi possint separi a p̄mis sequitur
ꝙ utile ꝑ iutile nō uiciatur. l. pecunie fenebris. ff. de
usuris de dona. inter ui ⁊ uxo. si spōsus. §. ⁊ genera
liter cū ibi nō. ⁊ i regula iur̃ utile. ¶ Secūdo possȝ
dici ꝙ nec quātū ad laicos ñ subditos ualȝ ut possit
eis auferre facultatē emēdi ⁊ acquirēdi ꝯcessam a iu
re cōi uel gētiū. ff. de iusti. ⁊ iur. l. ex hoc iuregētiū iū
cta. l. ij. i fi. ff. ꝺ usufru. earū rerū que usu ꝯsu. ⁊. l du
duȝ. C. de ꝯ̄hē. emp. iūcta ēt. l. cūctos populos ꝺ sū
ma tri. i uer. quos nostre clemētie regit impiū ⁊c̄. a
ꝯ̄rio sensu. Sȝ rn̄det̃ ꝙ imo tale statutū ualȝ ne forē
ses ⁊ nō subditi possint acquirē ꝺ ꝯ̄hē. emp. l. si i em
ptione. §. i. ibi ul' mores ciuitat̃ ⁊c̄. Et l. i quorū. ff.
ꝺ pigno. ⁊ qꝺ nō. bar. i. l. multū. ff. ꝺ uer. ob. C. nō
licere habi. met. l. i. li. xi. maxie in casu nr̃o qꝛ ꝓhibi
tō dicti statuti dirigitur i ꝑsonas alienātes que subdi
te sūt statuētibꝰ nō in eas in quas fit alienatio que ñ
sunt subdite ⁊ ēt effectus ꝓhibitōis dirigit̃ in res exi
stētes ifra territoriū statuētiū que similit̃ sūt subdite.
Et sic potuerūt statuētes eas afficere hoc onere ne i
alios trāsferātur sicut ⁊ alio onere reali ff. ꝺ mune. ⁊
ho. l. rescripto. §. i. ⁊ qꝺ nō. Inno. de fo. ꝯpe. c. po
stulasti. ¶ Tertio posset dici quod dictum statutum
non habeat locum in ista domina christofora matre
quia si reliquisset bona immobilia in dicta ciuitate
bellun. unde est oriunda sustineret onera patrimo
nialia in dicta ciuitate bellū. pro illis bonis licet alibi
nupta sit ut est tex. i. l. i. in fi. C. de mulieribus i quo
o co libro undecimo ¶ Si ergo nō sustinet hoc acci
dit ex eo quia bona non habet ibi non ex eo qꝺ sit
inhabilis

ĩhabilis ad acquirendũ ſicut nec quilibet alius ꝺ ꝺcã
ciuitate bellũ. qui iõ nõ ſuſtineret q2 nulla bona ha
beret nã abſurdũ eſſet dicere ꝙ ꝓpter hoc eſſet inha
bilis ad acquirendũ q2 dictũ ſtatutum debet intelligi
dũ loquiť de nõ ſuſtinente onera ſcȝ habitu uľ actu.
Secus ĩ eo qui habitu licet non actu q2 bona nõ poſ
ſidet ne ſequať incõueniẽs de quo ſupra. Sȝ ad hoc
reſpondeť ueꝝ eſſe ꝙ ſi dicta dña reliqſſet ibi bona ĩ
mobilia uel ea ibi haberet ibi ſuſtineret onera patri
monialia ſcȝ mere realia ut diſtributiões que ĩn ipſis
rebus imponunť ⁊ ſunt onera ordinaria. C. de epi.
⁊ cle. l. iij. ⁊ ita dȝ intelligi. l. illa. i. C. de mulieribus.
⁊ in quo loco in fi. Sȝ illa q̃ imponunť ꝑſonis ꝓpter
res ut ſunt collecte que ſimiliť dicunť pͣimonialia. l.
reſcripto. §. fi. ff. de mune. ⁊ ho. Sunt tñ extraordi
naria q2 nõ ſemꝑ nec uniformiter ſȝ aliquando ⁊ ſe
cundũ occurrentiã caſuuȝ imponunť nõ ſuſtineret q2
illa nõ imponunť niſi ſubditis ⁊ municipibus ñ aũt
nõ ſubditis lȝ bona ibi poſſideãt dicta. l. reſcripto. §.
fi. q2 ſola poſſeſſio non facit eos ſubditos. l. libertus
§. ſola. ff. ad municipa. C. de incoľ. l. cuȝ neqȝ. ⁊ hoc
uoluit gl. fi. in. d. l. unica. C. de mulie. ⁊ in quo loco
dũ opponit de illis legibus. mulier aũt alibi nupta ñ
eſt ſubdita ut ſic poſſint ſibi imponi onera que impo
nunť ꝑſone ꝓpter res ⁊ multominꝰ mere ꝑſonalia
l. fi. §. ideȝ reſcripſerũt. ff. ad municipa. l. cuȝ quedaȝ
ff. de iuriſdi. om. iudi. nõ eſt ergo bona ꝯparatio de
dicta muliere ad aliuȝ oriunduȝ de bellũ. uel ibi ha
bentẽ domiciliũ ſȝ nõ bona q2 ille licet non ſuſtineat
onera pͣimonialia ſuſtinet tamẽ mere ꝑſonalia. ⁊ ſi
haberet bona non ſolũ ſuſtineret onera mere realia
que rebus imponũť ſȝ etiã illa que ꝑſonis ꝓpter res
ut dicta. l. reſcripto. §. fi. Sed iſta nec mere ꝑſonalia
ſuſtinet in belun. nec ſi haberet bona ſuſtineret illa
pͣimonialia q̃ imponunť ꝑſonis ꝓpter res ut dictuȝ
eſt. ⁊ ſi ꝯ̃triuȝ fieret hoc eſſet potius de facto ꝙ̃ ꝺ iure
igiť potius ꝯpať penitus extraneo uel forenſi q̃ non
ꝓpterea reputať habilis ad acquirendũ ꝙ ſi ibi ha
beret bona ſuſtineret onera mere realia q2 ſtatutum
cuȝ loquať ſimpliciter reqͥrit ꝙ ꝑſona cui ſit alienatio
ſit ſubdita ⁊ habilis ad ſuſtinendũ omnia onera taȝ
perſonalia ꝙ̃ realia uel mixta ad hoc ut alienatio ua
leat alˀs eluſoriuȝ eſſet ſtatutum p̃dictũ ſi ſufficeret ꝙ
eſſet habilis ad onera mere realia. nã ſtatim ꝙ acq̃
rereť efficereť habilis ad illa igiť ĩhabilitas añ acqui
ſitionẽ nõ nocẽt q2 ꝑ acquiſitionẽ purgareť nõ ſic in
habilitas reſpectu ꝑſonaliũ illa eni nõ tolliť nec pur
gatur ꝑ acquiſitionẽ bonoꝝ. ut. d. l. cuȝ neque ⁊ dcõ
§. ſola. Ad notata ꝟo ꝑ bar. in. d. l. fi. §. item reſcri
pſerunt reſponderi põt ut ſupra reſponſuȝ eſt ꝑ dñȝ
prĩo ꝯſulẽteȝ q2 ĩpe loquiť in ſtatuto ꝓhibente fieri
alienatõnẽ in forẽſeȝ. Hic in nõ ſubditũ ⁊ nõ ſubeun
tẽ onera licet eni talis mulier non poſſit oĩo dici forẽ
ſis põt tñ ꝓprie dici nõ ſubdita ⁊ nõ ſubiens mune
ra. Hec eni duo ꝯſiſtunt in iure. Primũ uero ĩ facto
quod ñ põt ita tolli ⁊ offuſcari. l. abſũptio. ff. ad mu
nicip. forẽſis enim ẽ ille qui ibi natus nõ ẽ. ſi uero ẽ
nõ eſt mere forẽſis lȝ ꝓ forenſi poſſit haberi. ſi deſijt
eẽ ſubditus ⁊ ſubire onera. ⁊ aliud ẽ eſſe talẽ ⁊ aliꝺ
haberi ꝓ tali iuxta nõ. ĩ l. ſi maritus. §. i. ff. ꝺ adul.
Sȝ bene põt dici ꝙ uere ñ ſit ſubdita nec ſuſtineat
onera ꝑ iura ſupra allegata q2 que in iure ꝯſiſtunt ĩ
duci poſſunt ſecundũ ueritatẽ iõ nõ inducunť ſecun
dum fictioneȝ iuxta nõ. per bar. in. l. ſi is qui pro em
pto. ff. de uſuca. Concludiť ergo ut ſupra ꝑ p̃ceden

tes eximios conſultores ẽ concluſum dicta bona ꝑtī
re potius ad auiã maternã ꝙ̃ ad mrẽm q2 ſi ꝯ̃triũ di
cerem9 peruenirẽt ꝺ mrẽ ad filios ſcꝺi mrĩmõij q̃ ſũt
pẽitꝰ forẽſes ꝙ eẽt ꝯ̃ ĩtẽtionẽ ſtatuti. Laus Deo.

¶ Incidẽs deciſum an poſſit ĩ alio iudicio reſlicari.
clxxxvi.

¶ In chriſti nomine amen.

Ut plene attigamꝰ id ꝺ quo queriť plura per ordi
nẽ ſunt uidẽda. Primũ ẽ utrũ cõe terri poſſit intentõ
nẽ ſuã fundare ſuper ſnĩa prĩo loco data ĩ ſui fauorẽ.
Ad quod breuiter ⁊ ſine dubitatõe dicẽdũ ẽ ꝙ nõ q2
ſnĩa illa pͥcipaľr fuit lata ſuꝑ reuocatõe cuiuſdã litte
re ſeu precepti facti ꝙ quedã caſaria que tũc fcã erat
deberet remoueri. unde ĩ illo iudicio nõ fuit deductũ
principaľr ius petitorij uel poſſeſſorij utriuſqȝ partis
ſed ſolũ incidẽter principaliter aũt ſolũ fuit diſcuſſum
an illud preceptũ deberet reuocari uľ nõ. Et fuit illꝺ
iudiciũ ſũmariũ q2 ſine libello ⁊ lit. cõteſt. ⁊ ſic de fcõ
emanauerat. Ita petitũ fuit de facto reuocari. l. ſi mi
nor in prin. cũ ibi nõ. ff. de euic. ſnĩa ergo ĩ illo iudi
cio lata ſolũ fecit p̃iudiciũ ſuꝑ eo ſuꝑ quo lata ẽ pͥci
paľr. ſ. ſuꝑ reuocatõe precepti ñ aũt ſuper his que ꝺ
ducta fuerũt incidẽter. ſ. ſuper iure uľ quaſi poſſeſſio
ne retinẽdi caſariã quo minus nõ obſtãte tali ſnĩa
poſſit nũc pͥcipaľr deduci ĩ ordi. iudicio ꝯfeſſorie uľ
negatorie uel uti poſſidetis per. l. ſiquis a libe. §. ſi
uel parens. ff. ꝺ libe. agnoſ. de his qui ſũt ſui uľ alie.
iur. l. pe. de re iudi. l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebꝰ. ⁊ ꝙ
plene nõ. bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. ꝺ ꝟ.
ob. ĩ quarta colũ. ĩ diſtictiõe magna quã facit an ſnĩa
lata ſuper pͥcipali p̃iudicet icidẽti. ⁊. l. i. C. de ordi.
iudi. ⁊ qñ ꝓuo. nõ ẽ neceſ. l. i. ĩ ult. colũ. uerſi. uidẽdũ
ẽ qñ de nullitate ⁊c̃. ⁊ ꝑ Inn. ĩ c. fi. ĩ fi. magne gl. de
ordi. cog. de cã poſ. ⁊ ꝓprie. c. cũ eccľia ſutrina ĩ ulti.
coľ. ſuꝑ uerbo faciẽdos. facit. l. ſi prius. ff. ꝺ ope. no.
nũc. de aqua quo. ⁊ eſti. l. fi. Et hꝰ eẽ uera illi idẽ cõ
ſultores ad quorũ ꝯſiliũ lata fuit illa prĩa ſnĩa dixerũt
expͥſſe ĩ eorũ ꝯſilio ĩ loco ꝑ me ibi ſignato. Unũ cũ eiꝰ
tenor fuerit ĩ dicta ſnĩa iſertus ⁊ ad ipȝ ſe referat ſnĩa
p̃dicta ꝑinde ẽ ac ſi hꝰ idẽ fuiſſet ꝑ dictã ſnĩaȝ declara
tuȝ uidelȝ ꝙ in p̃ncipali cã petitorij uľ poſſeſſorij nul
lũ faciat illa ſnĩa p̃iudiciũ ar. l. aſſe toto. ff. de here. ĩ
ſti. de ꝯdi. ⁊ de. l. ſi ita p̃ſcripſero. Et ꝑ ꝯñs nõ facit
p̃iudiciũ ar. ff. de le. iij. ſiquis ĩ pri. §. miles ⁊ qꝺ nõ.
i. l. ⁊ puto. ff. fami. her. ĩ ꝑua gl. Nõ ergo põt dc̃a cõi
tas terri ſe fũdare ſuper dicta ſnĩa prĩa tãquã ꝑ cã ſit
uel fuerit declaratũ hẽre ipſã ius retinẽdi dictã caſari
am uel eẽ ĩ quaſi poſſeſſiõe dicti iuris retinẽdi ꝑ pre
dicta. ¶ Secũdo uidẽdũ ẽ an poſſit ĩtẽtionẽ ſuã fun
dare ſuper poſſeſſiõe uľ quaſi ĩ qua erat tempore late
ſnĩe predicte. ⁊ in qua fuerat per aliqꝺ tp̃s añ ⁊ etiaȝ
fuit per poſt in totũ ut diciť per annos nouẽ ut ſic ꝑ
hoc probetur dictam cõitatem terri hẽre ius retinen
di dictam caſariam in loco predicto. Et ad hoc etiaȝ
reſpondetur clare ꝙ non q2 poſſeſſio uel quaſi poſ
ſeſſio preterita que hodie non ſit non ſufficit ad pro
bationem iuris ſuper proprietate uel iuris in re. ff.
de pigno. l. ⁊ que nõdum. §. quod dicitur ⁊ nõ. bar.
i. l. penul. ff. de ꝯdi. inſtitu. ⁊ Io an. ĩ. c. illud ꝺ p̃ſũ.
circa medium magne glo. ĩ nouella ⁊ quod nõ. bal.
C. de rei uẽ. l. indicia. lȝ illa poſſeſſio fuit de preteri
to ⁊ nunc non eſt nec fuit a xxiiij. ut dicitur annis
citra quos dicta caſaria ſtetit remota. Iſta ꝟo q̃ nũc

est a tẽpoꝛe repositionis dicte casarie dicit̃ ⁊ est noua
possessio de qua nunc nõ querimus ⁊ ẽ ipꝛoba ⁊ clã
destina que nõ ꝓdest. C. de acqui. pos. l. ipꝛoba. ꝺ ꝓ
ba. l. ius eius. Qꝺ aũt illa pꝛia possessio fuerit ꝑdita
ꝑ remotionẽ casarie si ipimet remouerũt ꝓbat̃ in. l.
q̃uis saltus. ff. de acqui. pos. ubi dicit̃ possessionẽ ꝑ
di ꝑ actũ ꝯtrariũ ei ꝑ quẽ fuit acquisita. facit. l. ꝓut
quisq;. ff. de solu. de reg. iur. l. nihil tam naturale. sꝫ
acquisita fuit per actum ponendi ⁊ retinendi casariã
ergo per actum ꝯ̃rium scꝫ remouendo ⁊ destruendo
fuit ꝑdita statim l. iij. §. in amittenda. ff. de acqui.
pos. Si uero ꝑ aliũ sine ipoꝝ uoluntate fuit remota
tũc eo ipo ꝙ potuerũt reponere ⁊ neglexerũt similit̃
ꝑdiderunt ciuilẽ quã aio retinebãt. naturalem uero
statim etiã ante negligẽtiã ꝑ ea que plene nõ. ꝑ bar.
ff. de acqui. pos. si id. §. si foꝛte ⁊ ꝑ Inn. in. c. quere
lam de elec. in gl. que incipit dicũt quidã maxime stã
do ꝑ decẽniũ ut ibi nõ. ꝑ eum cuꝫ etiã ignoꝛãs natu
ralem occupatam negligẽs ꝑ x. ãnos recuꝑare ꝑdat
ciuilẽ per obliuionẽ. l. furtũ. §. i. de usu. ⁊ nõ. in. l. si
id quod in p̃n. ff. de acqui. pos. per gl. institutã. ꝺ usu
ca. §. quod ⁊. C. de acqui. pos. l. lꝫ per gl. ⁊ ꝑ Inno.
in. c. ij. de ĩ inte. resti. ĩ pꝛima colũ. ibi fateoꝛ ⁊c̃. Nec
põt dici ꝙ retinẽdo dictã casariã ĩ loco p̃dicto tanto
tp̃e ⁊ etiã maioꝛi ⁊ sufficienti ad p̃scribendũ pꝛescri
pserint ius retinendi ut sic ea remota uel dirupta ex
iure acquisito ꝑ p̃scriptionẽ possint eã reponere qꝛ
solum est publicum ut patet ex ultima snia cui ꝑtes
habẽt necesse stare ergo cessat talis p̃scriptio. ut hoc
ꝓbat̃. ff. de usuca. l. fi. in p̃n. Quinimo si ex sola pꝛe
occupatione fuisset acquisitũ ius retinẽdi ea remota
⁊ p̃occupatiõe cessante ius p̃dictũ fuit extinctũ ñ solũ
ipa quasi possessio. ff. de acqui. re. do. l. quod in lito
re uersi. illud uidendũ. uel statĩ ut ibi. uel ꝑ lapsum
ãni iuxta plene nõ. ꝑ bar. ĩ. l. quominus. ff. ꝺ flumi.
ĩ. xv. q. in fi. ul' ꝑ biẽniũ iuxta nõ. ĩ fi. ꝑ eũdẽ ĩ. l. p̃toꝛ
ĩ fi. ff. de bonis aucto. iudi. possi. Sic ergo ĩ lite p̃nte
p̃facta cõitas tetri tal' statꝰ ⁊ ꝯditõis ẽ qual' eẽt si dicta
pꝛia snia lata ñ esset ĩ eiꝰ fauoꝛẽ. ⁊ qual' si al' in quasi
possessiõe. huiꝰ iuris. s. eã retinẽdi nuꝙ̃ fuissꝫ cũ ex il
lis nõ possit ĩ aliqꝰ suã intẽtiõeꝫ fũdare. ❡ Tertio lo
co uidẽdum ẽ his p̃supposit̃ utꝝ cõitas scledi possit
suã itẽtiõeꝫ fũdare ꝯ̃ dictã cõitatẽ tetri ex scd̃a ⁊ ultia
snia ad ꝓhibẽdũ ne dictã casariã reponãt. Ad qꝺ est
dicẽdũ ꝙ sic qꝛ ĩ illa snia ꝯtinet̃ inter alia ꝙ hoĩes di
ctaꝝ cõitatũ possint pasculare sꝫ ꝙ soliti sũt ⁊c̃. q̃ uer
ba referũt̃ ad ultiaꝫ ꝯsuetudinẽ. s. q̃ fuit ĩ tp̃e mag'
ꝓpiqꝰ illi ultie snie. ff. ꝺ alimẽ. ⁊ ci. lega. l. mela. §. i.
C. ne de sta defũc. l. si mr̃ ĩ fi. ⁊ ar. ff. q̃ oꝛ. ĩ bo. pos.
ser. l. ij pꝰ p̃n. ubi ĩspicit̃ ultia opi. seu fama. Sꝫ h̃ ut
dꝛ ꝑ tres ãnos añ latã ultiaꝫ sniaꝫ fuerat remota di
cta casaria ⁊ sic paschulauerant ⁊ paschulari ꝯsueue
rãt ꝑ dictũ tp̃s triẽnij sine dc̃ã casaria ⁊ sine impedimẽ
to eꝰ. igit̃ eodẽ mõ uirtute dc̃ẽ snie. ⁊ ex eiꝰ ṽbis d̃bẽt
paschulare. Illud' aũt ꝯstat ꝙ illa ṽba soliti sunt ⁊c̃.
uerificãt̃ ĩ pasculatõe fcã ꝑ triẽniũ. imo si ꝑ solũ ãnũ
lꝫ ṽbũ ꝯsuetuꝫ ꝓ sui ṽificatõe req̃rat decẽniũ ꝺ p̃bẽ.
cũ ꝺ b̃nficio li. vi. ⁊ pꝫ ex nõ. ꝑ bar. ĩ. d. l. mela. §. i.
ff. ꝺ ali. ⁊ ciba. leg. ⁊ ĩ. l. i. C. quõ ⁊ qñ iu. fac̃. l. iij. ĩ fi.
C. ꝺ epis. audi. ❡ Quarto loco uidẽdũ est utꝝ dc̃ã cõi
tas scledi possit fũdar̃ suã itẽtõeꝫ ex alio q̃ ex ṽbis di
cte snie sup̃ relat̃ ad qꝺ dicẽdũ ẽ ꝙ sic ex plibus. Uñ
notãdũ p̃mo ꝙ ꝑ dc̃ãꝫ sniaꝫ faꝫ ꝺclarat̃ solũ dc̃i mõ
tis ⁊ paschui eẽ publicũ. i. ꝑtinẽ ad illustrẽ dñatiõem
uenetoꝛũ. Usũ ṽo paschulãdi ad dc̃ãs cõitates ꝓ ĩ
diuiso. ⁊ sic h̃nt dc̃ẽ cõitates hãc s̃uitutẽ usus sup̃ ⁊
ĩ dicto mõte seu solo si gꝰ altera turbat alterã ĩ utẽdo
h̃nt iter se ĩterdictũ uti possi. ff. possi. l. fi. Ur̃ aũt dc̃a
cõitas tetri turbare cõitatẽ scledi ĩ utẽdo ex quo fecit
dictã casariã qꝛ nõ ꝑmitit eaꝫ uti iure suo qꝰ usa est ⁊
uti ꝯsueuit a tp̃e dicte snie. s. ꝑ ãnos xx. quibꝰ usa ẽ
sine ipedimẽto dicte cassarie ex qua ut dꝛ suus usus
mltũ icõmodat̃ ab eo ꝙ uti ꝯsueuit. Et usus cõitatis
tetri auget̃ ultra solitũ. Et istud fieri ñ dꝫ imo dꝫ ultra
qꝫ cõitas uti eo mõ quo uti ꝯsueuit ꝑ tp̃a p̃terita. Et
nulla dꝫ fieri nouitas. ff. ꝺ aq̃ plu. arcẽ. l. si p̃us. §.
recte placuit ꝺ serui. ur. p̃dio. l. q̃ lũinibꝰ cũ dicit sciat
se foꝛmã ⁊ statũ. ãti. seruare debẽ ⁊c̃. max. cũ illꝺ qꝺ
facit tẽdit ĩ p̃iudiciũ ul' ꝓp̃etarij ul' alteriꝰ habẽtis eã
dẽ seruitutẽ secũ. ff. de aqua cot. ⁊ esti. l. h̃ iure. §. is
q̃ ⁊ ibi ẽ tex. optius cũ gl. sup̃ uer. coꝛriualibꝰ. de ser
ui. rus. p̃dio. l. diuꝰ ul' saltẽ qñ maiꝰ dãnũ ifert aliis q̃
ipa sentiat utilitatis. ut h̃ dꝛ ⁊ p̃suppõit̃ eẽ. ff. ꝺ riuis
l. i. ĩ fi. ⁊. l. iij. ĩ fi. pꝛĩ. Et ibi nõ. p̃c. ꝑ gl. sup̃ ṽbo ad
uersarij ĩ quibꝰ ẽ casus huiꝰ q̃õnis. Est aũt cãus ĩ. e.
l. iij. ff. de riuis. in. §. siq̃s nouũ canale ubi dꝛ ꝙ si ille
q̃ hꝫ serui. uult aliq̃d ꝺ nouo facere ĩ loco ꝙ hactenꝰ
facere ul' hr̃e ꝯsueuit ita demũ põt si sibi ꝓdest ⁊ altẽi
nõ nocet uel ius alterius ñ icõmodat. Si uero noce
ret tunc distinguit̃ aut ifert dãnũ ⁊ nõ põt aut aufert
ul' diminuit lucrũ. ⁊ tũc distiguitur quid eoꝛũ sit maiꝰ
ut in textibꝰ supꝛa alle. Põt ẽt se iuuare dicta cõitas
scledi ex titulo seu edicto p̃to. ne q̃d ĩ loco publico ut
pꝫ ĩ. l. ij. in pꝛin. ⁊. §. i. Nã ut supꝛa dixi solũ istiꝰ mõ
tis ⁊ paschui declaratũ ẽ ꝑ dictã ultimã sniaꝫ eẽ publi
cũ ⁊ ĩ publico pꝛimonio. l. sꝫ celsus cũ ibi nõ. ff. de ꝯ̃
hẽ. ẽp. Et ĩ loco publico nõ dꝫ quis aliquid de nouo
facere ꝑ quod auferat̃ pꝛiuato utilitas quã ex illo pu
blico ꝑcipiebat ut. d. l. ij. in p̃n. ⁊. §. i. ⁊ potioꝛ ẽ ꝯdi
tio ꝓhibẽtis ut ibi hẽtur. et in. l. sabinꝰ. ff. cõi. diui.
Itẽ sicut ꝓ quasi pos. aliarũ serui. h̃ñtiũ cãꝫ discõriu
am tuẽdã ꝓdita sũt ĩterdc̃a ne q̃s ipediat̃ uti eo mõ
qꝰ ãno p̃ñti ul' p̃terita estate usus ẽ. ff. de iti. actuq; p̃
ua. ⁊ ꝺ aq̃ cot. ⁊ esti. ꝑ totũ ita ꝙ ꝓ tuẽda quasi pos.
huiꝰ iur. utẽdi ꝙ dꝛ hr̃e cãꝫ ꝯtinuã qꝛ ẽ seruitꝰ ꝑsõal'
cuiꝰ q̃ĩ pos. retinet̃ aio lꝫ secꝰ ĩ reali iuxta nõ. ĩ. l. insto.
§. ñ mutat. ff. de usuc. ꝑ doc. C. ꝺ p̃scrip. lõ. tẽp. l. fi.
dꝫ ꝯpetẽ ĩterdic. uti pos. ff. ꝺ serui. ti. gñali. l. pe. si ser
uitꝰ uẽdicet̃. l. sicuti. §. aristo. s. ne ipediat̃ uti eo mõ
qꝰ hucusꝫ usa ẽ a tp̃e dicte ult. snie. ❡ Quito ⁊ ult.
q̃rit̃ si casaria nõ eẽt reposita ⁊ sic res eẽt ĩtegra ꝓce
derẽt p̃dc̃a ⁊ possẽt illi ꝓhibere eã repõere. Sed qꝛ
fuit reposita cessat ꝓhibitio q̃ respic̃ futura opera nõ
p̃terita qꝺ gꝰ remediũ dabit̃ ut tollat̃. Rñdeo inter
dc̃uꝫ ꝙ ui aut clã. ff. ꝺ ope. no. nũc. l. i. §. i. ꝙ ui aut
clã ꝑ totũ h̃ igit̃ ꝑs mihi ṽioꝛ ur̃ ut cõitas scledi debe
at obtinẽ aduersus cõitatẽ tetri. Et ꝙ possit eã ꝯpelli
facẽ ad remouẽdũ dictã casariã remedijs ꝺ quibꝰ. s̃.
ul' ẽt utili ĩterdicto uti possi. qꝛ ñ alr̃ põt uti iur̃ suo ꝓ
ut solita ẽ uti nisi dc̃a casaria remoueat̃. iuxta nõ. in
fi. per glo. ⁊ doc. in. l. clã possidere. §. qui ad nũdias
ff. ꝺ acqui. pos. Laus Deo.

❡ De indicijs ad toꝛturam.

❡ Copia ⁊ casus sequẽtis consilij.

❡ Hec ẽ q̃dã iq̃sitõ quã faciũt ⁊ facẽ ĩtẽdũt magnificꝰ
⁊ generosus miles dñs ãdreas dõato dignissimꝰ pꝛã
pad. ⁊ distr. ⁊ egregiꝰ iur̃ pitꝰ d. nico. ꝺ idrũ. eiꝰ iudex
malefi. ex eoꝝ mero ⁊ puro offõ ⁊ bailia ⁊ cũ delibe.
totꝰ sue curie ꝯ̃ ⁊ aduer. d. coꝛresiã filiã quõdam dñi
regis

regis de trapolinis ⁊ uinciguerrā ꝺ armo ꝺ uenecijs
eiꝰ maritū homines ueneficos homicidas adulteros
ac maledicos ⁊ male fame i eo ꝺ eo ⁊ sup eo ꝙ fama
publica referēte ⁊ clamosa insinuatōe subsequēte ñ q̄
dē a maliuolis ꝑsonis nec suspectis sꝫ ab honestꝭ ⁊ fi
dedignis ad aures ⁊ noticiā ipoꝝ dñi ptātis ⁊ iudi.
auditu ꝑue. ꝙ uiuēte quōdā frācisco de forliuio olim
marito dcē. d. cortesie ⁊ ēt pꝰ eiꝰ mor. ipa. d. cortesia
deū ꝑocul. ñ habēdo sꝫ potiꝰ inimicuꝫ hūane nature
ꝯtra i hōestā familiaritatē ⁊ ꝯsue. iprobatā cū dcō ui
ciguerra ꝺ armo mediāte quadā caterina uxo. adria
ni blauaioli uicia dicte. d. corte. postꝙ se carnalr īmi
scēdo ⁊ cognos. q̄. d. cor. nō ꝯtēta ꝺ ꝑdictis sꝫ potius
mala mal' addendo tāꝙ imemor salutꝭ eīne dolose ⁊
pēsate aio ⁊ itētiōe īfrascripta malefi. ꝯmittendi ma
chiata ē mortē ꝑdcō ꝗdā frācisco ꝺ forliuio eiꝰ quōdā
uiro eū toxicādo ⁊ malo ueneno uenenādo plibꝰ uici
bꝰ ⁊ tꝑibꝰ tā i ciuita. pad. ꝙ i uilla ꝺ casali i do. habi.
ipoꝝ quōdā frā. ꝺ forli. ⁊. d. cor. ⁊ marie ꝺ āno M.
cccc. xiiij. de mēse maij ipa. d. cor. dolo ⁊ pēsate toxi
cauit ⁊ uenēauit dictū quōdā frā. ꝺ forli. tūc eiꝰ mari.
i certꝭ rafiol' quos sibi dcā. d. cor. misit ex uill' de casali
paduā ꝑ q̄ndā nico. famulū tūc dicti quōdā frā. ꝺ for
li. quos rafio cū comedis. dicꝰ quōdā frā. ꝺ forli. ipe
cū duobꝰ eiꝰ famul' uidelꝫ christofo. teutōico ⁊ nico. ꝑ
dcō subito cepe. marie pati ⁊ uōere ⁊ nisi medicis ⁊
reme. se iuuas. forte tūc mortui fuis. ⁊ ēt nō ꝯtēta ꝑdi
ctꝭ ꝑdcā. d. cor. sꝫ mala peioribꝰ aggregādo ꝺ dcō mil
le. ⁊c. ⁊ mense sept. illo die qͦ mortuus fuit dictꝰ quō.
frā. ꝺ forli. ēt dolo ⁊ pēsate uenēauit ⁊ toxi. ipꝫ quō.
frā. tūc eiꝰ ui. i pisce siue i brodeto qꝺ ipa. d. cor. tūc fe
cerat ⁊ dederat ipi quō. frā. ꝺ for. ad comedē. ex quo
pisce siue brodeto sic toxi. ⁊ uenēa. cū gustas. ⁊ ꝯme
dis. cepit uenire re sangui. de naribꝰ ⁊ ore adeo ꝙ pꝰ
aliquas horas mortuꝰ fuit ⁊ ē. Itē ēt ipa. d. cor. ip̄e
qͦ morabaꝛ i uilla de casali tenebat i eiꝰ domo uēnuꝫ
malū. ⁊ ꝑdcā fec ⁊ ꝑparabat ipa. d. cor. dcō niciguer
ra ꝺ armão nūc eiꝰ uiro ⁊ tūc eiꝰ adultero ⁊ ipiꝰ quō.
frā. ꝺ forli. iprobo thori uiolatore dāte ⁊ ꝑstāte ipi. d.
cor. auxiliū ꝯsiliū ⁊ fauorē ad ꝑdcā malefi. uēnatōes
⁊ toxi. ꝯmittē. tā i ciuitate paduе ꝙ i illa ꝺ casa. i do
mi. habita. ipiꝰ quō. frā. ꝺ forliuio ⁊ dñe cortesie dan
do ipsi dñe cortesie malū uenenū ꝓ plribꝰ uicibus ⁊
mar. semel. i q̄dā pecia igropata ubi erant certa scar
nucia itus habētia ipꝫ toxi. ⁊ mal. ue. qͦ dictꝰ frā. ue
nēatus ⁊ tor. fuit ꝑ ipam. d. cor. ⁊ h i uilla de casali i
quadā cāera domus seu turri ipiꝰ quō. frā. de for. de
āno ⁊ mēse maij ꝑdictis ⁊ coheret domui posite pa
due i ꝯta sci leōardi ab itra ab una ꝑte ser sicco not.
a ꝑte anriori uia a ꝑte posteri. here. quō. christofo. ꝺ
brauis coheret dōui siue turri de casali duabꝰ ꝑti. uia
cōis. Sup q̄bꝰ oibꝰ ⁊ singul' ꝯnexis ⁊ depēdē. ab eis
dē prorsus extrāeis dicti dñs ptās ⁊ eius iudex itēdūt
inq̄rere ⁊ ꝓcedē ⁊ ꝯdēnare ⁊ pūire ipaꝫ. d. cor. ⁊ ui
ciguerrā ⁊ socios culpabi. ꝫ for. iur. ⁊ sta. cōis pad.

clxxxxvij.

In christi nomine amen.

Uisa inq̄sitōe sup̄scripta. ac ēt testibꝰ exāitꝭ sup ea q̄
riꝛ an ex eis sit fūdata itētio curie sup ꝯdēnatione di
ctoꝝ iq̄sito. ꝺ uenēatōe dci frā. ul' ꝺ retētōe mali uene
ni cā ipꝫ uenēandi. ⁊ circa h reiecta multi. v̄boꝝ que
hꝫ obfuscare mētē iudicaꝛ debē. Breuiꝛ ⁊ clare uideꝛ
dicēdū ꝙ nō tali ratōe nā ad hoc ut inq̄siꝰ ul' accusa
tus de crie possit diffinitiue ꝯdēnari req̄riꝛ alteꝛū de

tribꝰ. s. ul' ꝙ sit spōte ꝯfessus ul' ꝙ sit ꝯuictꝰ testibꝰ ne
cessario ul' ꝑsūptie ꝯcludētibꝰ ꝑsūp. iur. i. a iur̄ appro
bata. ul' ꝙ ꝯuictꝰ sit ꝑsūptōe iur. ⁊ ꝺ iure ꝯ quā ñ ad
mittiꝛ ꝓbatio i ꝯtrium ut h hētur ⁊ colligūtur ex. l.
qui sniaꝫ. C. ꝺ pēis quorū ap. nō reci. l. ij. de ꝓba. l.
fi. C. de custo. reo. si ꝯfessus. Sꝫ h nullū istoꝝ ē sꝫ de
ficiūt oīa lꝫ adsint quedā uehemētes ꝑsūp. iur̄ q̄ non
pñt dici ꝑsūp. iur̄ cū ñ reꝑiātur a iure approbata sꝫ
ponꝰ dici suspitōes hōis q̄ ñ sufficiūt ad ꝯdē. ff. ꝺ pēis
l. absentē seu idicia q̄ sufficiūt ⁊ req̄rūtur ad torturā
l. i. circa pri. ⁊. l. fi. cū ibi plene nō. ff. ꝺ qō. Ecce. n.
h deficit primū q̄ nō adest aliqua ꝯfessio dictorū in
quisito. ñ solū spōtanea sꝫ nec ꝑ torturā extorta cū ꝑ
seueratōe. Et ñ solū iudicial' sꝫ nec extraiudicial' que
ēt si adesset nō sufficeret i crīali ad ꝯdē. sꝫ ad torturā
iuxta nō. in. l. capite quinto. ff. de adulte. ⁊ de exces.
ꝑla. c. ꝙ sit graue cū ibi nō. lꝫ secus i ciuili. C. ꝺ non
nu. pecu. l. gnālr. Itē deficit 2ꝫ q̄ nō adsūt testes ne
cessario ꝯcludē. qꝺ ur̄ requiri ad ꝑfectā ꝓba. C. unꝺ
cogna. l. nō hoc de proba. l. nꝫ maxie i crimiali ubi
requirūtur ꝓbatōes luce merediana clariores eo. ti.
l. sciāt cūcti maxie ēt ubi agiꝛ ꝺ uita hōis ⁊ ñ solū uni
us sꝫ duorū q̄ ubi maiꝰ periculū. ibi cautiꝰ ē agēdū. l.
i. §. pōponius. ff. ad carbo. ꝺ elec. ubi periculū maiꝰ
li. vi Dicta nāqꝫ oiuꝫ testiū si bñ ispiciātur v̄santꝛ cir
ca quatuor ul' quinqꝫ quorū nullū ꝑ se sufficit sꝫ nec
oīa siml' iūcta. l. spadonē. §. q̄ mlta iura. ff. de excu.
tuto. Quidā. n. eorū deponūt ꝺ fama ul' audiui dici ⁊
hoc ñ sufficit q̄ fama nō facit ꝓba. plenā uel semiple
nā sꝫ ꝓba. factā adiuuat. l. iij. §. tu mag. ff. de testi. ⁊
nō. expresse per glo. i. c. ꝑterea. de testi. ⁊ ꝑ bar. i. l. ꝺ
miore. §. tormēta. ff. de questi. i ult. colū. ubi tractat
ꝺ effectu fame ⁊ q̄ testimoniū dꝫ reddi ꝺ his q̄ ꝑcipi
unꝛ sēsu corꝑeo ñ ꝺ auditu alie. l. testiū cū ibi nō. C. ꝺ
testi. Quidā v̄o ⁊ ꝙ plures deponūt de ꝯfessione dcī
frā. q̄ pluries dixit ꝙ uxor sua ipꝫ uenenauerat. ⁊ isti
ēt nihil ꝓbāt q̄ nō ē stādū dicto illiꝰ ꝓut ē tex. expres
sus ⁊ ibi ꝑ doc. i. l. siquis i graui. §. i. ff. ad silla. Non
gͦ crediꝛ testibꝰ quorū aucto. repellereꝛ. c. fraternita.
ꝺ hereti. iij. q. iiij. nullus. Et qꝺ nō. bar. i. l. admonē
di. ff. ꝺ iureiu. i arti. ꝺ priuata scrip. an fidē faciat pro
scribēte. Quidā uero deponūt de illis rafiol' missis ꝺ
uilla paduā q̄ nocuerūt dicto frā. ⁊ duobꝰ famul' eius
⁊ isti silr nihil probāt q̄ nullus eorū dicit ꝙ uiderit i
eis aliquid uenēosū poni per dñaꝫ cor. qꝺ erat neces
sariū ad ꝑfectā ⁊ ꝯcludē. deposi. alꝭ ñ ꝓbat h eē ⁊c.
dicta. l. ñ h. Potuit. n. h accidē ꝑꝑ aliā cāꝫ ꝙ ꝑꝑ do
lū ⁊ maliciā. d. cor. unñ lꝫ sit suspitio ꝯ eā ꝑꝑ id qꝺ dic
una testis uꝫ ꝙ clausit host. qñ ipos fecit ⁊ ꝙ cū una
cepissꝫ duos ⁊ posuis. ꝯ ignē ipa. d. cor. accepit eos ⁊
cū pedibꝰ eiꝰ posuit ⁊ teruit. Attñ possibile ē ꝙ alio re
spectu h fecit iō ñ resultat ꝯcludēs ꝓba. ul' ꝺposi. ma
xie ad penā corꝑalē. Nā ⁊ pꝰ assū. illoꝝ stetit sanꝰ ⁊
hilarꝭ ꝑ plures mēses qꝺ v̄isilr ñ fuis. si uenēati fuis.
Quidā uero deponūt ꝺ illo brodeto qꝺ sibi ꝺdit ux.
sua ꝑꝑ qꝺ euōuit ⁊ dixit se fore uenēatū. Et illi ēt nō
ꝓbāt eadē rōe q̄ ñ dicūt se uidisse i dicto brodeto po
ni aliq̄d uenēosuꝫ ꝑ dictā d. Et ꝙ cognosceret eē ue
nēosuꝫ ꝙ ut dixi erat nceīꝫ ad ꝯcludē. ⁊ nceiaꝫ ꝓba.
seu depo. Potuit. n. ille uōitꝰ ꝓuēire ab alꝭ cā ꝙ ex
uenēo uꝫ ifirita. colerica quā paciebaꝛ q̄ iducit silr uo
mitū ⁊ secessū ut dñt duo solēnes medici quorū dcīs
tāꝙ exꝑtꝭ ē stādū. C. ꝺ re mi. si sel' li. xij. ⁊ ꝙ nō. bar.
i. l. fi. circa fi. ff. ad. l. cor. ꝺ sicca. Nā ⁊ coꝝ depō pur
gat oēꝫ suspitōeꝫ resultā. ex dcīs alioꝝ testiū q̄ dicūt

ꝙ nllū signū uenēa. cognouerūt nec aliqͦ remediū
ꝯ uenēuꝫ adhibue. ſꝫ ſolū ꝯ dcāꝫ īfirmi. Itē purgaꝛ
dicta ſuſpicio ex ꝺpoſitōe mulierū exaīatarꝫ ꝑ pte. d.
cor. q̄ dicūt ſe uidiſſe cadav̇ i q° nullū ſig. uenēa. co
gnoue. ſicut ſolet apparere ī uenēatis ut īp̄e aſs uide
rūt. Itē purgaꝛ ex eo ꝙ dcā. d. cor. ſic̄ ꝛ īp̄e frā. man
dauit reſuari baccile cū mā euōata ut oſtenderet me
di. qͦ uerisilr ñ fecil. ſi ſēſiſſꝫ. ſe culpabi. Itē aliq̄ ꝺpo
nūt ꝺ certis pſueribꝰ quas uiderūt eā tenere ꝛ ꝙ uide
rūt ꝑ dictā. d. ꝺ īp̄is plribꝰ uicibꝰ pōi ī ferculo dicti frā.
iſte ēt nō ꝓbāt q2 nō dicūt ꝙ cognoue. illas pſueres
fuiſ. uenēoſas. Nec h p̄ſumiꝛ ex q° pluries īfinit̨ uici
bꝰ dic̄ una ſe uidiſſe Nec ex dcō eiꝰ nec aliorꝫ appet ꝙ
ex aſſumptōe taliū ciborꝫ leſionē aſſūpſerit aliquam
quā ſi aliqͥ aſſūpſiſſꝫ v̇iſilr p̄cauiſ. ab altera ſolū. n.
ꝺ raſiolꝰ ꝛ ꝺ illo ult. brodeto qͦ nocuuerit dicūt teſtes
ꝛ nō de alio uel alijs uicibus. Ex qbꝰ ꝯclu. ꝙ nō pt̄
dcā. d. pūiri de retē. mali uenēi. tū q2 ñ ꝯſtat de aliqͦ
malo uenēo retēto ꝑ eā tū q2 ut dixi teſtes nō dicūt ſe
cognouiſ. dictas pul. eē uenenoſas nec dicūt uidiſſe
eas pōi ī ferculo. nec nocuiſ. ſꝫ potiꝰ ꝯ. appet ex dcō
illiꝰ q̄ dicit plries ꝛ īfinit̨ uicibꝰ uidiſ. pōi. ꝛ ñ dicit ꝛ no
cuiſ. ꝙ aūt ī dcō brodeto fuit appoſitū ñ dicūt ſꝫ ſolū
ꝙ nocuit tū etiā ꝛ ſi retinuiſ. tñ nec appet ꝙ cā iterfi
ciēdi frā. nec inq̄ſitio h dicit ꝛ ſic nō ꝯcludit ꝑ. l. i. cir
ca p̄n. ꝛ. ꝑ. l. iij. ff. ꝺ ſicc. ibi hoīſ necādicā ꝛc̄. iūcta. l.
p̄tor. §. docē. ff. ui bo. rap. q̄bus ex cau. ipoſ. ea. l. ful
cius. §. cū aūt. Pꝫ ergo ex p̄dictis ꝙ ex teſtibus neçio
ꝯcludē. nō ē fūdata itē. curie ſuꝑ uēatiōe uel ſuꝑ re
tē. mali uenēi hoīs iterficiēdi gr̄a. Nā oportēt ꝙ eſſēt
duo uel tres q̄ dixiſſēt uidiſ. ꝛ cognouiſſe dictas pſue
res ꝛ īp̄as fuiſſe uenēoſas ꝛ retētas cā uenenandi di
ctū frā. qͦ tñ nullus teſtis dicit. Preterea ſi aliud ſta
tu. nō ē hic lꝫ ꝺ iure cōi ꝓ ſola retē. uenēi mali cā ne
cādi hoīs icidat qs ī legē cor. de ſicca. ſicut ille q̄ cum
telo dcā de cā ābulauerit. C. de ſicca. ſiq̄s cū telo ꝺ cō
ſue. tñ ꝛ de eq̄tate et ēt ex forā ſtatu. ſm̄ q̄ ꝯſideraꝛ
effectꝰ potius q̄ affectus ſecus ſꝫ doc. ut nō. bar. ī. l.
i. §. diuus. ff. ad. l. cor. de ſicca. facit lex. aut facta. §.
euētus cū ibi nō. ī gl. ff. ꝺ penis de extraordi. crimi.
l. i. §. fi. ꝛ ſic ētˀ ſi foret ꝓbata retē. p̄dicta ñ ſufficeret
ad ꝯdēnat̨ mortiſ niſi uenēatō fuerit ſequuta ꝛ ēt ite
ritus ꝑꝑ cā ar. l. i. §. fi. ff. qͦ q̄ſqꝫ iur. qͦ hic mīme ꝓ
batū ē ut pꝫ ex ꝺpoſitōe medicorꝫ ꝛ mlierū q̄ uiderūt
cadauer. Sꝫ nec ex dictis p̄dictorꝫ teſtiū reſultat aliq̄
p̄ſūp. iurꝭ. aut de iure ut ſic p̄dicta dicāꝛ ꝓba. ſaltē p̄ſū
ptie aut ꝑ idicia idubitata q2 ſi totū corpus iur. ꝑq̄ra
tur nō repieꝛ hec iur. p̄ſū ptio. ulꝰ caſus noſter in ter
minis deteriatus lꝫ repiaꝛ ī q̄buſdā caſibꝰ ī qbꝰ ius p̄
ſumit ꝛ ſtatuit ī caſu leg̃. ſi q̄ adult. ꝛ auc̄. ſiq̄s ei. C.
de adul. ꝛ leg̃ qm̄ ītelligiꝛ. ff. de īfami. ꝺ iure fiſ. l. eiꝰ
q̄ delatorē. Et iſto mō ulꝰ ī illis q̄ repiūꝛ determīati in
iure pōit exēpla gādinus ꝺ indi. idubitat̨ q̄ uidēꝛ ſuf
ficere ad ꝯdē. ꝑ. l. fi. C. ꝺ ꝓba. ulꝰ ī caſibꝰ ī qbꝰ dircā ꝓ
ba. ñ pt̄ hri. l. ñ oēs. §. a barbaris. ff. ꝺ re mili. ꝛ ī. c.
p̄terea cū ibi nō. ꝺ teſti. Qͦ hic ñ ē. imo bñ poterat
ꝓbari dircō iō ñ ſufficiūt arg. q̄tūcūqꝫ urgentiſſima
ēt ſi ſint talia q̄ mētē iudicātis adeo coartēt ꝙ aliud
credē ñ pt̄ ut ſi uiſus ē aliq̄s exire ꝺ domo ulꝰ cāera cū
gladio ſāguiolēto ꝛ pallidꝰ ꝛ reptꝰ ē ibi hō īterfcūs
ulꝰ ꝓbaꝛ ꝙ ſeius erat inimicꝰ ticij q̄ reptꝰ ē mortuꝰ in
agro ꝛ ꝙ minatus fuerat illū īterfic̄ ꝛ uiſus ē exire ꝺ
agro cū gladio ſāguiolēto ñ tñ dicūt teſteſ illū uidiſ ꝑ
cutē ſꝫ aliꝰ q̄ ille ſeiꝰ cē ñ potuit lꝫ tho. ꝺ pipata diſpu
tādo tēuit poſſe dcūꝫ ſeiū ꝯdēnari lꝫ ñ fuerit ꝯfeſſus tā

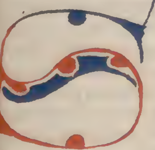
q̄ ex idicijſ idubitat̨ ꝓba. ſit hōicidiū lꝫ ñ dircō ut ēt
nō. Io. an. ī addi. ſpe. ti. ꝺ ꝓba. §. uidēdū.. Ip̄e tñ
gandinus ī opere ſuo ſolēni Rica xvi. ulꝰ xvij. que ici
pit de preſump. ꝛ indicijs quibꝰ procediꝛ ad ꝯdem.
in prin. ſeu in. i. q. Et ēt circa fi. dicit ꝙ oēs doc. qui
erāt bononie tp̄re ſuo dixerūt ꝛ ita etiaꝫ uidit ubiqꝫ
practicari ꝙ talia indicia ſic urgētia nō ſufficiunt ad
ꝯdem. pene corpalꝰ ſꝫ dūtaxat pecuniarie. Et ꝑꝑ eiꝰ
dictū nō ē diu ꝙ quēdā defēdi a pēa capitali ꝯ quem
erant ita fortia ꝛ idubitata idicia ꝙ aīus ꝛ intellectꝰ
ñ poterat credere ꝙ alius feciſſꝫ hōicidiū q̄ īp̄e. Cō
cludēdū ē ergo in tutiorē ꝛ begninio. partē. ſ. abſolu
toriā poſtquā crīna deducta ī iq̄ſitōe nō ſunt ꝓbata
nec per ſpōtaneā ꝯfeſſionēꝫ. nec ꝑ teſtes neceſſario
ꝯcludē. nec ēt p̄ſūptie p̄ſūptōe iur. tm̄ aut p̄ſū. iur. et
ꝺ iurꝭ q̄tūcūqꝫ magnificꝰ dñs ptās certitudie credat ꝑ
ea q̄ teſtes ꝺpo. illos forꝭ clpa. q2 h ñ ſuffic̄ cū hēat iu
dicarꝭ ſꝫ acta ꝛ ꝓba. ñ ſꝫ ꝯſciaꝫ. l. illi. §. v̇itas. ff. ꝺ
of. p̄ſi. uñ narrāt doc. ꝙ cū ptās bonōie ſtās ad fene
ſtrā uidiſ. ſeiū occidē ticiū ſi tñ corā eo tāq̄ corā iudi.
ñ fuit ticiꝰ ꝯfeſſus nec ꝑ teſtes ltime ꝓbatū fuit ſibi cō
ſultā per doc. bononiē. ꝙ debēt cū abſoluē q̄to ma
gis ī cāu nr̄o ī q° ñ ē certꝰ ꝺ iſtis maleficijs ꝑ ꝓpriūꝫ
ſcēuꝫ aut ꝑ ꝓp̄aꝫ ſciaꝫ ſꝫ ex p̄ſū ptōibꝰ ꝛ ſuſpitō. reſul
tātibꝰ ex dc̄is aliorꝫ. Nā ī mlto fortioribꝰ cāibꝰ ꝛ magꝭ
cohartātibꝰ mētē iudi. loq̄ꝛ gādius magnꝰ p̄cticꝰ ma
xie ī mā maleficiorꝫ ut refert io. an. ī addi. ſpe. ti. ꝺ ꝓ
cura. §. i. in addi. q̄ icipit ꝑ h urꝭ ꝛc̄. Et tñ dicit oēs
doc. bononiē. q̄ tūc erāt tenuiſſe ꝙ nō poterat ꝓce
di ad ꝯdē. ꝑſonalē ꝑ tā urgēcia inditia ſꝫ ſi erat tale
malefi. ꝺ q° iponebaꝛ pēa pecūiaria bñ pōt fieri ꝯdē
natio. ꝛ ita dicit uidiſſe ubiqꝫ ſeruari cū toto tp̄re ui
te ſue ſemꝑ iuerit ꝑ diuerſas ciuita. ꝛ loca pro iudice
maleficiorū. foret. n. temerariū facere ꝯ deciſio. tanti
uiri ꝛ tā exꝑti ī mā. Pretea ſi bñ iſpiciaꝛ teſtes ſūt ſin
gulꝭ. oēs ñ ꝯteſt. ī tp̄re. Et iō ſicut nullus ꝑ ſe ſufficit
ita nec oēs ſimꝭ iūcti. c. lꝫ cāꝫ extra ꝺ ꝓba. Pretea iu
dex dꝫ eē pronꝰ potius ad abſoluēdū q̄ ad ꝯdē. de
pēis. l. abſētēꝫ ꝛ querē defenſiōes rei ēt ſi īp̄e nō que
rat. l. ſi ñ defendātur. ff. ꝺ penis. Preterea crudele fo
ret familiā iſtorū ꝯiugū ꝑuā orbare utroqꝫ ꝑente uñ
ſūma pietas dꝫ iudi. trahē ad miſericor. potiꝰ q̄ ad ri
gorē tū q2 optie pōt ꝺ iure cū honore curie ꝑ ea que
ſupradicta ſūt ꝛ ſat̨ ē ꝙ fecit curia ſuū debitū ī inq̄rē
do tū q2 hic nō ē accuſa. qui ſuā iniuriā ꝑſequaꝛ. tuꝫ
q2 q̄ōis modꝰ reliquitur arbitrio iudi. ut. ff. de qō. l.
qōis. Et ī arbitrarijs iudex ꝺ eo qͦ facit redargui ñ
pōt q2 ſemꝑ p̄ſumiꝛ moueri ex iuxta cā ut nō. Inn.
ꝺ accu. quaſr. facit. l. i. C. ꝺ offi. ciui. iudi. ꝛ iō ſi bis ulꝰ
ter tortu. adhibuit ꝛ ñ fuerūt ꝯfeſſi dꝫ hr̄e idicia pro
pur. aſs uidereꝛ uelle eos hr̄e ꝓ ꝯuict̨ ex ſolꝰ idi. ſi di
ſpōeret eos ñ dimittē quouſꝫ ꝯfite. ꝯ id qͦ dic̄ bar. ꝛ
abhoīaꝛ ꝛ appe. iudi. fatuos q̄ h faciūt ī. l. fi. ff. ꝺ qō.
cū ꝺbeat moderate ꝓcedē ī tortu. l. ꝺ mioē. §. torm̄.
ꝺ qō. ꝛ ī mod. uidēꝛ facē ſi ultra tres uices diuerſꝭ tēp.
qōnē repetēt cū ſit p̄iudicialꝰ ar. l. fideicō. §. ſiq̄s dece
ff. ꝺ le. iij. Et q2 iſtd ē malefi. iucte. l. ſi diutio. ff. ꝺ pe
nis. ꝛ ñ pōt dici fuiſ. occul. ſi uerꝫ ē ꝙ dicūt teſt. ꝙ ab
īp̄o inicio cū frāci. mortuꝰ ē ſurrexit h īfaīa ꝛ publice
h dicebaꝛ uñ ñ potuit iq̄ri ſꝫ for. ſta. paduai ꝙ p̄figit
certū terminū ſicut ꝛ ī mltis alꝰ lo. ſtatu. tale uiget. his
g° oībꝰ tact̨. ꝛ talibꝰ ꝯſide. ſanctiꝰ ꝛ ꝯmēda. ꝛ hūa. ē
p̄dictos abſol. q̄ ꝯdē. qͦ optie fieri pōt ſaluo honore
curie quē ſiñ dubio plꝰs ꝯſeq̄ꝛ ex abſol. q̄ ex ꝯdē. do
minus ſit ī corde iudicare debentium. Laus Deo.

Cōdemnatus

¶ Condemnatus de crimine in absentia ex forma
statuti disponẽtis ꝙ contumax habeatur pro confes
so non efficitur infamis de iure.
¶ Casus sequentis consilij
¶ Quidam fr laurentius de senis in absentiam suã
⁊ contumaciã fuit condemnatus de duplici crimĩe ut
apparet ex condemnationibus duabus quaruꝫ una
lata fuit per consules artis notarie altera per senato
rem. Nũc uisis actis cõdemnationibus ⁊ processib⁹
uisis ẽt statutis uniuersitatis notarioꝝ ⁊ ẽt cõis senaꝝ
Querit an dictus fr laurentius possit habere officia
in cõmuni senarum.

.clxxxviij.

¶ In christi nomine amen.

uper hoc puncto interroga
tus alš a regulatorib⁹ non ui
sis nec ostensis dictis condẽ
na. dixi ꝙ presuppositis dict
ꝯdẽnationibus pro ualidis ⁊
ꝙ habeant oia que requirũ
tur non poterat habere offi
cia q2 irrogãt ĩfamiã propter
quam dicta officia publica de
negãtur ut nõ. in. l. ij. §. ignominie. ff. de ĩfamibus.
Nam in puncto mihi transmisso non ponebatur la
tas esse in absenteꝫ uel contumacẽ. Dixi insuꝑ ꝙ ex
carũ inspectione posset aliud apparere quod suade
ret aliud eẽ dicenduꝫ. Nunc autem dictarũ ꝯdemna
tionũ inspectio nec non ꝓcessuum ⁊ statutorum que
tũc non omnia fuerunt ostensa me in aliam sententi
am trahit. Uidenduꝫ est primo quid dicenduꝫ sit de
iure cõi. Secundo quid de iure municipali attento
statuto cõis senaꝝ quo cauetur ꝙ condemnatus de
falso non possit habere officium in cõi. ⁊ ad euidẽti
am primi p̃mitto duo. ¶ Primo q2 ex dictis cõdem
nationibus ita demũ ꝓhibetur ab officijs cõis si ex
illis irrogetᷣ infamia. nam ꝑꝑ infamiã quis arcetᷣ ab
officijs publicis ut no. glo. in. d. §. ignominie. ⁊. l. ca
dẽ. §. hac lege ad. l. iulia. repe. alš aũt ꝓpter dictas
condemnationes ⁊ penas si non irrogarent infami
am dicta officia non denegarentur nam cũ ipsa offi
cia pro maiori parte dicantur mũera personalia. ff.
de munc. ⁊ bono. l. munerum. in prin. ⁊ quasi ꝑ du
as colũnas a talibus muneribus snĩa criminis uł pe
na per eam irrogata liberare non dꝫ cum pena nõ
debeat tribuere ĩmunitatem. ff. de inter. ⁊ relegatis.
l. relegatorũ. §. fi. Et ibi tex. hoc bene ꝓbans. ¶ Se
cundo premitto ꝙ snĩa lata super crimine publici iu
dicij tunc irrogat infamiã cum fertur contra preseteꝫ
uel contra absentem ex ueris probationibus. Si au
tem ex probationibus fictis ⁊ cõtra bannituꝫ qui ex
forma statuti habetur pro confesso tunc est secus q2
cũ grauetur condemnatus in probatione q2 sola ab
sentia habetur pro uera probatõe qꝺ ẽ ꝯ̃ iura. ff. de
custo. reo. l. diuus circa mediũ. ibi nõ quasi pro con
demna. ⁊c̃. de publi. iudi. l. inter accusatorem. ibi dũ
dicit ne per triduum ter citatus reus damnetur ⁊c̃.
Et per consequens grauetᷣ in snĩa uidetᷣ cũ ĩfamia di
spensatũ. ut. l. quid ergo. §. pena grauior de infami
bus. ⁊. l. si possidoneum. ⁊. l. et si seuerior. C. eo.
Et ita determinat exp̃sse bar. i. l. ictus fustiũ i fi. ff. ꝺ
ĩfami. hoc idem affirmauit in quoddã ꝯsilio suo qꝺ
incipit fr Johãnes. Hoc ẽt tenere uidetᷣ spe. in ti. de
senten. §. i. uersi. quid de illis. Ad qꝺ facit q2 bãnum
equiꝑatur mulcte ⁊ ꝓ mulcta habetᷣ ut nõ. in. l. i. §.
ex hoc rescripto. ff. de uen. inspi. in glo. super uer.
mulctis. ⁊. l. illicitas. §. fi. de offi. presi. per doc. Sed
mulcta non irrogat infamiã. ut nõ. in. l. i. C. de mõ
mulc. ergo nec bãnũ ⁊ ꝑ ꝯsequens nec snĩa lata occa
sione dicti bãni ꝓ quo ẽt bñfacit tex. cũ glo. C. de re
quirẽ. reis. l. fi. ubi dicitᷣ ꝙ ĩ crimĩalibus edictum per
emptoriũ ꝯ̃ lactitãtẽ positũ nõ irrogat ĩfamiã iuris sꝫ
facti. ¶ His p̃missis dico ꝙ cũ ãbe ꝯdempnationes
iste sint late ĩ absentẽ ex ꝯtumacia nõ factis ueris ⁊
legitimis ꝓbationib⁹ p̃supposito ꝙ ĩ se ualerẽt cuius
ꝯ̃riũ apparebit ĩfra saltẽ quãtũ ad unũ eoꝝ ĩfamiam
iur. ñ irrogãt ut dictũ ẽ. Et ꝑ ꝯsequẽs nõ ĩpediũt di
ctum fr laurentium habere officia cõis senarum de
iure cõi. Et ꝑ hoc respõsum ẽ ad primũ quesitum.
Dicet aliquis licet nõ irrogẽt ĩfamiã iuris irrogãt tñ
ĩfamiã facti ut. ꝺ. l. fi. C. de requirẽ. re. ⁊ talis ĩfamia
repellit quẽ a dignitate. ut nõ. C. ꝺ ĩfamibus. l. nullã
⁊ de dignita. l. i. Sꝫ respõdeo ꝙ ĩ officijs cõis senaꝝ
nõ uideo ꝙ aliquis eoꝝ dicatᷣ habere dignitatẽ exce
pto officio prioratus loquor de officijs que decernũ
tur ciuibus nõ de his que forensibus ut ẽ officiũ ptã
tis ⁊ senatoris de illis nõ loquor quãtũ ad illa que cõ
cernuntᷣ ciuibus fateor ꝙ officiũ priorat⁹ habꝫ hono
rem ⁊ dignitatẽ ãnexã. qꝺ pꝫ q2 ẽ supremũ officium
in ciuitate ad instar senatorum qui erant in urbe ro
mana quos constat habuisse dignitatem. ff. de sena.
l. emãcipatũ ĩ fi. Itẽ dicũtur ꝺcuriones iuxta ea que
nõ. in. l. nulli. ff. qꝺ cuiusqꝫ uni. nõ. suꝑ uer. ordo de
dolo. l. sed si ex dolo. §. sed an. C. ꝺ ꝺcuri. in rubrica
quos ꝯstat habẽ honorẽ ⁊ dignitatẽ. ff. ꝺ ꝺcuri. l. ij.
§. penul. ⁊ fi. ⁊. l. spurij in prin. in uer. dignitas. Et
iõ posito ꝙ cõdempnationes p̃dicte ualeãt dicẽdum
uidetᷣ ut ĩpediãt dictũ fr laurẽtiũ habere officiũ prio
ratus ꝓpter ĩfamiã facti. ff. de decuri. l. eos ubi. uide
tur tex. cũ glo. Sed alia officia ĩferiora nõ habẽt di
gnitatem. Sed dicuntᷣ simpliciť munera ꝑsonalia ⁊
publica constat enim ꝙ munera publica sine titulo
dignitatis sunt. ff. ꝺ mune. ⁊ bono. l. honor. §. i. uer
si. publicũ munus ẽ ⁊c̃. Ecce eniꝫ discurrẽdo ꝑ singu
la. Esse notarium ad bãchũ ẽ publicuꝫ ⁊ ꝑsonale mu
nus. ff. de mune. ⁊ bono. l. muneruꝫ. §. hi quoqꝫ in
uerbo tabularij. Esse ptãtem alicuius castri uel ter
re subdite comuni senarum idem. ea. l. §. iudicãdi.
Habere aliquod officiũ in gabellis idẽ. ea. l. §. i. ibi
calendarij quoqꝫ ⁊. §. sed ⁊ curatores. Et sic de sin
gulis que possunt aptari ad ea de quibus fit mẽtio ĩ
l. illa cũ igitᷣ ista appellentᷣ ibi munera publica cõstat
ꝙ dignitatẽ nõ habẽt ãnexã. ut. ꝺ. l. honor. §. i. e. ti.
¶ Scꝺo posset obici supradictis ego dixi supra ꝙ
iste snĩe nõ fuerũt late ex ueris ꝓbationibus sed ex
fictis. istud uidetᷣ falsum saltẽ in snĩa lata per officia
les uniuersitatis notariorum. naꝫ in ea dicitur habi
ta plena inuestigatione de predictꝭ per scripturã p̃di
ctam quam uiderunt ⁊ per confessionem factam per
dictum fr laurentium pluribus de suppositis dicte
uniuersitatis. Et sic uidetur ꝙ ueris probationibus
fuerunt late. Respondeo ⁊ dico ꝙ dicta uerba nihil
important. nam ꝙ per inspectioneꝫ scripture p̃dicte
potuerunt habere uerã informationem ꝙ illa falsifi
catio fuerit facta manu dicti fr larentij hoc negatur
nam cuꝫ possit esse quasi omnimoda similitudo intᷣ
scripturã uni⁹ ⁊ alteri⁹ ꝺ facili pt̃ quis ꝺcipi ut credat
esse scripturam unius cum sit alterius. Et ideo lex

A

ſtatuit ꝙ non credaꝛ ſoli compationi lr̃arū in appo
cha. ſed requirãtur teſtes qui uiderint illã ſcribi. C. ꝺ
fide inſtru. auc̃. ⁊ ſi contractus ⁊ in corpore unde ſu
mitur hic aũt nec cõpatio lr̃arum facta fuit per illos
officiales nec teſtes ſuper hoc recepti. Sed ſola inſpe
ctio ſcripture ut ex tenore ſn̄ie apparet que cuꝫ ſit fal
lax non ē ei ſtandum ut dixi. Item nec eſt ſtandum
alijs uerbis dum dicit de confeſſione dicti fr lauren
tij facta pluribus de ſuppoſitis dicte artis nam ꝺ hoc
non conſtat ex proceſſu ſed ſolum ex aſſertione dicto
rum officialium quibus in hoc non eſt credendũ. ut
in. c. quoniam contra falſam. de ꝓba. Preterea il
li ſuppoſiti dicte artis non iurauerũt nec in forma te
ſtium depoſuerunt de dicta confeſſione fr laurentij
ergo non erat ei ſtandum. C. de teſti. l. iuriſiurandi.
Ex quibus omnibus concluditur ꝙ dicte ſentẽtie ⁊
condẽnationes tanꝙ̃ late non ex ueris ꝓbationibꝰ
ſed fictis non irrogant infamiã iuris de iure cõi. Itẽ
ſequitur ex hoc ꝙ de iure cõi nõ prohibetur dicꝰ fr
laurentius propterea habere officia cõis ſenaruꝫ ex
cepto officio prioratus quod habꝫ honorem ⁊ digni
tãtem annexam. Illud aũt conſtat ꝙ infamia facti
non habet niſi duos effectus de quibus per glo. i. d.
l. nulla. C. de infami. ⁊ tertius ibi additur per docto
res. ut etiam nõ. in. l. cunctos populos. C. de ſũma
tri. inter quos non ē iſte ꝙ repellat ab officijs publi
cis non habentibus dignitatem ergo ⁊c̃. ff. de his q̄
ſunt ſui uel alie. iur. l. patre furioſo. de acti. ⁊ obli. l.
obligationũ fere. §. placet. ibi nã ꝙ alicui ⁊c̃. ¶ Nũc
uidendum ē quid iuris attenta. l. municipali. ⁊ hic ꝺ
duobus ē uidendum. ¶ Primo quo ad condemna
tionem factam per conſules de falſitate uidendum ē
quid iuris ſit attento ſtatuto cõis ſenaruꝫ quo caueꝛ
ꝙ condemnatus de aliqua falſitate non poſſit ĩper
petuum habere officium in cõi conſtat autem ꝙ iſte
condemnatus fuit de falſitate ⁊ quidem tali que de
ſcendit ex. l. cornelia. de fal. ff. ad. l. corne. de fal. l. i.
§. qui rõnibus. ⁊. l. paulus. uerſi. ſed ⁊ ceteros. ſi er
go uerba ſtatuti conueniunt in iſto ergo ⁊ ſtatuti di
ſpõ. l. adigere. §. ꝙ̃uis. ff. de iurepatro. l. hos accuſa
re. §. oĩbus. de accuſa. a ꝯtrario ſenſu. Preterea ſta
tutum debet ſic intelligi ut non ſit ſuperfluũ ſꝫ aliq̃d
addat ad ius cõe. ff. ad municipa. l. i. §. fi. ⁊ ibi nõ.
al's non diceretur ſtatutum ſed ius cõe iuxta ea que
habentur in. c. i. de reſcrip. ⁊ in. c. i. de cõſti. li. vj. ff.
ad. l. fal. l. i. in prin. per bar. Cum ergo de iure cõi re
quiratur ꝙ ex condemnatione ſequatur infamia ad
hoc ut quis repellatur ab officijs publicis ut ſupra di
xi uidetur ꝙ ex iſto ſtatuto non requiratur ſed ſuffi
ciat eē condemnatum de falſitate maxime q̃ ſtatutũ
aliud cõis ſenarũ dicit ꝙ in ſtatutis nulla fiat interp̄
tatio ſꝫ ſimpliciter coꝝ uerba ĩtelligãꝛ prout iacent
Videtur ergo ꝙ attentis dictis ſtatutis non ꝓcedãt
ea que ſupradicta ſunt ſed cũ iſte ſit de falſitate cõdẽ
natus eorũ ſtatutorũ uigore officia non poſſit habeꝛ
¶ Sed his nõ obſtantibus dico ꝯ̃riũ pro cuius eui
dentia p̄mitto ꝙ dictũ. ſtatutũ de ꝯdẽnatis de falſita
te dꝫ intelligi quando condemnatio tenet al's ſi eſſet
nulla non dicitur habere nomẽ ꝯdẽnationis. C. de
ſen. ex ꝑicu. reci. l. fi. de re. iudi. c. paſtoralis. in cle.
nec diceretur condẽnatus. ff. de re. iudi. l. iiij. §. con
dẽnatũ. de ꝯ̃. l. nõ nupta. §. nõ q̄uis. ⁊ ſic iſtam iter
pretatõꝫ recipit q̄ ꝓcedit ex ſignificatõe ipiꝰ uocabu
li ñ obſtãte alio ſtatuto quo caueꝛ ꝙ ñ admittaꝛ ĩter
p̄tatio. nã dꝫ ĩtelligi ꝺ extenſiua ñ ꝺ declaratiua. naꝫ

cum iſtud ſtatutum dicat ꝙ condempnatus de falſita
te ⁊c̃. ad hoc ut iſtud ſtatutum locum habeat requiri
tur primo ꝙ ſit cõdemnatus. Et h̃ p̄ſuppoſito uen
dicat ſibi locum aliud ſtatutum ꝙ non admittatur i
terpretatio. Probaꝛ hoc. ff. de teſta. mili. l. diuus ⁊ ꝑ
ea que nõ. bart. in. l. i. §. i. ꝙ ui aut clam. Sed cum
condemnatio eſt nulla non põt dici ꝯdemnatus ut
dictis iuribus ſupra allegatis ergo neutrum ſtatutuꝫ
habet locum. ¶ Nũc ad ꝓpoſitum dico ꝙ iſta ꝯdẽ
natio facta per ꝯſules eſt nulla ip̄o iure qꝺ pꝫ ex mul
tis. Primo q̃ contra formã cuiuſdã ſtatuti uniuerſi
tatis notariorum quo cauetur ꝙ quãdo ꝯſules ꝓce
dunt contra aliquẽ de uniuerſitate delinquentem ꝺ
beant facere ip̄m requiri duobus diebus. uidelicet
prima die ſemel ſecunda die iterum ⁊ peremptorie.
Et tũc ſi citatus nõ cõꝑuerit infra tertiã diẽ habetur
ꝓ cõfeſſo. Sed iſte ordo nõ fuit hic ſuatus q̃ fr lau
rẽtius fuit citatus die. vi. menſis marcij ut compareret
mane ſequenti ſcꝫ. vij. eiuſdẽ ⁊ ſequenti mane que
fuit. vij. eiuſdẽ menſis ip̄o nõ comparẽte fuit cõdem
natus. Et ſic non fuit citatꝰ bis ꝓut ſtatutũ illud uult
ſed ſemel tãtuꝫ nec etiam fuit expectatus ꝑ tres dies
ꝓut ẽt uult dictum ſtatutũ imo nec ꝑ unã ergo ſn̄ia
nulla. ff. de trãſac. l. cũ hi. §. ſi p̄tor. Preterea ſn̄ia ñ
debet ferri niſi ĩ cõuictũ uel ꝯfeſſum al's nõ ualet. ij.
q. i. nos in quẽꝙ̃ nõ gl. in. c. eccleſia ſancte marie ꝺ
ꝯſti. qꝺ ĩtelligo quãdo p̄termiſſo legitimo ſpacio quo
ꝓbationes fieri potuerunt lata ē. Sꝫ in caſu noſtro
nulle fuerunt facte ꝓbationes. nã teſtes nõ fuerunt
recepti ut pꝫ ex tenore ꝓceſſus. Nec põt dici ꝙ iſte
habereꝛ ꝓ cõfeſſo cũ nõ fuerit citatus bis ſcꝺꝫ formã
ſtatuti ergo non debuit ꝯdemnari nullis habitis pro
bationibus ex eo ſolo ꝙ fuit ſemel citatus ⁊ nõ com
paruit. ff. de publi. iudi. l. inter accuſatorem nam ſen
tentia debꝫ ferri mature ⁊ cũ deliberatione al's ſi p̄ci
pitãter ⁊ ſine cãe cognitione nõ ualet. C. de ſen. ex
ꝑicul. reci. l. i. de ſen. ⁊ inter. om. iudi. l. ex ſtipula
tione maxime in crĩalibꝰ ubi requiruntꝛ ꝓbationes
luce clariores. l. ſciũt. C. de proba. Sed iſta ſentẽtia
lata fuit cum magna p̄cipitatione ⁊ feſtinatione quia
citatus fuit ſemel tãtum ſcꝫ ſero ꝓ mane ad dicẽdum
cauſam quare non deberet condemnari. Et de ma
ne fuit cõdemnatus qꝺ nunꝙ̃ fuit auditum. nam in
tam breui ſpacio temporis non potuerunt plene in
formari de teſti. in inte. c. cum ex litteris ⁊ quod nõ.
glo. ff. qui. ex cau. ma. l. ſed ⁊ ſi per p̄torem. §. quo
tiens ergo ſn̄ia ē ip̄o iure nulla ut expreſſe determi
nat bar. in. l. ꝓlatã in fi. C. ꝺ ſen. ¶ Nec obſtãt alia
ſtatuta que dicũt ꝙ cũ ꝯſules ꝓcedunt ꝑ inquiſitiõꝫ
non teneãtur ſeruare aliquem ordinem iuris. nam
uerum eſt niſi ſit datus ordo per aliud ſtatutum q̃
ille non excluditur. ut nõ. C. de adult. l. ita pudor ⁊
l. i. §. i. ff. ꝙ ui aut clam ꝑ bar. Sꝫ hic datus ē ergo
Item dico ꝙ ꝑꝑ dicta ſtatuta licꝫ ordo iuris tollatur
nõ tamẽ debet ita lis abbreuiari ꝙ ꝓbationes neceſ
ſarie ⁊ legitime defenſiones excludanꝛ ſicut uidemꝰ ĩ
eo cui ꝯmittiꝛ ut ꝓcedat ſũmarie ⁊ de plano ⁊c̃. ut in
cle. ſepe. de uer. ſig. uerſi. nõ tñ iudex ⁊c̃. ¶ Nũc ē ui
dẽdũ ſcꝺo quo ad aliã condemnationem latã per ſe
natorem quid iuris ſit attẽto ſtatuto ſeu reformatõe
de ꝯmittẽtibus peccatũ contra naturã cum per illud
ſtatutum ſeu reformationem prohibeatur condẽna
tus de tali crimine habere officia cõmunis ſenarum.
Et non proponitur aliquod per quod dicatur illam
ſententiam eſſe nullam. Sed reſpondeo ꝙ per tale
ſtatutum

statutum prohibetur habere officia usq3 ad duos an
nos a die condemnationis ergo ultra duos annos
uidetur permittere quecūq3 officia habere q2 prohi
bitum ad tp̄s uidetur alio tp̄e permissu3. ff. de le. iij.
l. pater filium. §. fundū. sic econtra permissū ad tp̄s
uidetur p⁹ tp̄s prohibitum. de le. ij. l. statu liberum
§. stichū. l. i. §. si mulier. de libe. agno. cōiūcto prin.
sed isti duo anni iam sunt elapsi a die dicte ꝯdemna
tionis ergo cessat omnis ꝓhibitio statutaria. ff. ð le.
i. l. si cui legetur. §. i. ¶ Concludo ergo ex omnibus
predictis tria. Primu3 ē ꝙ de iure cōi ꝑsupposito ꝙ
ambe condēnationes iste ualerent cum sint late i ab
sentem ⁊ contumacē ⁊ non ex ueris probationibus
non irrogant infamiā iuris sed facti tm̄. ⁊ sic non ꝓ
hiberet ab officijs cōis excepto officio priorat⁹ ¶ Se
cundo ꝙ snīa lata per consules ē ipso iure nulla ⁊ ꝑ
consequens nec iuris nec facti ifamiā irrogat ex quo
sequitur ꝙ non impedit aliquod officium cōis habe
re etiam officium priorat⁹ siue loquamur de iur̄ cōi
sm̄ ꝙ aliqua infamia requiritur ut quis ab officijs
repellatur siue de iure municipali q2 statutum loq̄ns
de condē. de falso ut ab officio ꝑ petuo repellant̄ d3
intelligi quando condemnatio tenet ⁊ ē ualida ista ē
nulla. ⁊ sic statutum non h3 locum. Tertia cōclusio
ē ꝙ snīa lata per senatorem lic3 sit ualida tamen uir
tute ipsius prohibetur habere officia solum usq3 ad
duos annos a die condēnationis ut p3 in statuto de
peccātibus contra naturam unde cum iam duo āni
sunt elapsi cessat omnis prohibitio. Et ideo dictus ꝼ
laurentius possit hodie habere officia omnia cōis se
narum etiam officiu3 prioratus ⁊ quecunq3 alia ha
bentia dignitatem uel non. ¶ Laus Deo.

¶ Si testator habens filios in testō dicat relinquo ꝓ
eorum pte ⁊ falcidia an ista filia que ex forma statuti
extante masculo non succedit potest quoquo relicti ti
tulo instituti ⁊ fideicōmissum relictum post mortē om
nium filiorum an uideatur relictum a uenientib⁹ ab
intestato qui successerunt ultimo morienti ⁊ sic ueni
et in eo legitima.

.clxxxviiij.

¶ In christi nomine amen.

In casu presenti quantum ad id quod primo loco q̄
ritur de ualore testi facit dubiū q2 filiabus fcis nō fu
it relictū iure instōnis iō uī testm̄ nō ualere ut i auc.
ut cū de appel. co. §. aliud quoq3 caplm. ⁊ quod nō.
in. l. illa institō. ⁊. l. his uerbis. ff. de here. insti. ꝑ bar.
post alios. Sed ꝯriū ē uerius q2 reliquit eis pro eaꝝ
pte ⁊ falcidia q̄ v̄ba iportāt ut uideat̄ reliquisse iure
instōnis ꝑout determinat bar. in auc. uñ si parens
C. de ioffi. testa. ⁊ bal. in. l. humanitat̄. C. de ipube.
⁊ alijs substi. Itē q2 solent eē statuta ꝙ extantib⁹ ma
sculis filie fcie non succedāt s3 debeant dotari quo ca
su tales filie possūt preteriri q2 nō debet̄ eis legitima
ut nō. bar. in. l. fi. ff. ad tertul. ⁊ bal. in l. maximum
C. de libe. prete. Et si aliquid eis relinquit̄ sub ꝯditō
ne nō reiat̄ inde ꝯditio ut p3 ex nō. ꝑ bar. in. l. titio
centū. §. titio genero. de cōdi. ⁊ de. Et eadē rōe pōt
eis relinqui dos quoquo relicti titulo. l. oīo. C. de in
offi. testa. ¶ Quantū uero ad id quod q̄ritur qualr̄
succedat̄ in hereditate p̄dictoꝝ. Sciendū ē primo ꝙ
de hereditate primi testōris nō ē qō nā i illa successe
rūt dūtaxat filij masculi istituti. Querendū ē ergo de
hereditate filioꝝ i qua reperiunt̄ eē bona pāna ꝑ exp̄s

[illegible]

sam imixtionem si eā fecerunt filij. l. s3 si plures. §. fi
lio. ff. de uulg. ⁊ pup. uel per transmissionē iure suita
tis. C. de iure delibe. l. iij. S3 de expressa imixtione
non apparet. Et breuit̄ in hereditate primi filij mo
rientis successit frater supstes ex substitutione recipro
ca facta inter eos quādocūq3 alter ipsorum decederet
sine liberis cum decesserit in pupillari etate quia lic3
facta fuit per uerbum cōe accrescat ⁊ licet mater esset
in medio ualuit iur̄ pupil. infra pupillarem etatem.
ut est casus in. l. precibus. C. de impube. ⁊ alijs sub
stitu. ⁊ in. c. si pater de testa. li. vi. secundu3 intellectū
cōem modernorum ¶ Sic ergo reperiuntur omnia
bona paterna in hereditate ultimi morientis q2 fra
ter supstes hereditatem premortui iure suitatis trās
misit ad suos heredes etiam si de expressa imixtione
non appet. per. l. sed si plures. §. quos possum. ff. ð
uul. ⁊ pu. Substitutio ergo postea facta sub conditio
ne si omnes decesserint sine liberis censetur facta ulti
mo morienti. l. codicilli prin. ff. ð usufruc. lega ¶ Ui
dendum est ergo quis succedat ultimo morienti. Et
hic aduertendum q2 testator si omnes decederent si
ne filijs fecit plura legata pticularia. Et postea i fine
subiūxit ꝙ residuum bonorum suorum daretur ⁊ di
stribueretur ꝓ anima sua ⁊ ꝑentum suorum ⁊ non
dixit per quem uel per quos. Et non potest intelligi
sc3 per executores in prin. testi noīatos q2 ꝓut ibi ap
paret ex uerbis testatoris fuerunt solum ðputati ad
exequendum legata in prin. facta ⁊ āte deputationē
executorum non autem illa que postea fierent quia
dedit eis ptātē3 uendendi ⁊c̄. Et postea dixit usq3 ad
integrā satisfactionem omniu3 ⁊c̄. suprascriptoꝝ ⁊c̄.
que uerba suprascrip. non comprehendunt relicta
postea descripta ꝓut determinat expresse bar. in. l. ta
lis scriptura circa fi. ff. de le. i. Debet ergo intelligi dū
i fine dicit ꝙ residuū det̄ ⁊ distribuatur ꝓ anima sua
⁊c̄. sc3 per illum ad quem ptinet distributio relictorū
piorum. i. ꝑ ep̄m. l. siquis ad ðclinādū ⁊. l. nulli. C.
de epi. ⁊ cle. ¶ Uidendum est ergo utrum ex dictis
uerbis resultet substitutio pupillaris uel non q2 si re
sultaret tunc cum sit expressa mater ⁊ soror exclude
rentur in totum. Et omnia deberent sūmi per ep̄m
⁊ distribui ut in. ð. c. si pater de testa. li. vi. Breuiter
bar. determinat istam questionem in. l. centurio. ff.
de uul. ⁊ pu. in scđa questione principali de substitu
tione compendiose facta per uerbum obliquum. Et
dicit ꝙ si testator dixit ꝙ bona dentur ⁊ distribuātur
per suos executores tunc est directa pupillaris quia
executores tenent tūc locum heredum ⁊ uidentur in
stitui per id quod habetur in. c. cum tibi de testa. in
tex. ⁊ per Inno. Sed quando non dixit per quos
tunc uerba illa dent̄ ⁊ distribuātur sunt ð se obliqua
⁊ non erit directa pupillaris sed fideicōmissaria ¶ Et
ep̄us ueniet eo iure quo ueniunt pauperes quia ta
lis heres habetur qualis est is per quem heres effi
citur. l. qui aliena. §. interdum. ff. de aqui. here. Sed
ep̄us uenit loco pauperum ⁊ si pauperes sunt dire
cto instituti uel substituti ut ep̄us censebitur istitutus
uel substitutus ut dicta. l. siquis ad declinandam.
Si uero per fideicōmissum ⁊ ipe ep̄us similiter erit
per fideicōmissum Dico igitur ꝙ dicta substitutio est
fideicōmissaria ꝙ facta per uerba mere obliqua in
qua non ueniunt bona ipius filij ⁊ sic non uenit legi
tima que reputatur de bonis filij. l. coheredi. §. cum
filie uersi. nec fideicō. ff. de uul. ⁊ pu. ⁊ per eam non
succedit ipi filio sed primo testatori ut ibi. Sic ergo

hereditas p̄dicti filij ultimo morientis est in causa i
testati. Et sic succedit mať ⁊ soror utrinq̄z ꝯiūcta. C.
ad tertuľ. auč. ꝺtūcto mať tñ q̄ꝛ trāsiuit ad scđa uota
tunc reseruare ꝺz filie sue proprietatē bonorū que fu
erūt mariti sui si tp̄e sue mortis sup̄erit filia nō aliter
siue transiuit ad secūda uota ante mortē filij siue p⁹
C. de secūdis nup. l. ij. §. pe. seu fi. ⁊ auč. ex testō ibi
posita ad tertul. l. mater. Si ergo p̄fata mater ⁊ so
ror potuerūt adire hereditatē p̄fati filij ultimo mo
rientis ⁊ retenta legitima debita filio soluent legata
ꝑticularia facta in dictū casuz ⁊ residuuz distribueť ꝑ
ep̄m inter pauperes trebellianicā nō detrahet cuz sit
fideicōmissum ad piam cām iuxta nō. per bar. in. l.
marcellus. ff. ad trebel. sz falcidiā de relictis ꝑticulari
bus nō factis ad piā cāz detrahēt uñ si ualebāt trecē
ta ⁊ ꝑticularia facta ad nō piā cām ascendūt ad cētū
detrahēt primo tertiā ⁊ sic centū pro legitima ⁊ de cē
tum particulariter relictis ad non piā cām detrahēt
xxv. pro falcidia. De alijs centū que cōtineňť appel
latione residui distribuēdi inť paupēs nihil detrahēt
Illa aūt cētum. xxv. erunt cōia inť mr̄em ⁊ sororem
quousq̄z uixerit ⁊ si inť p̄imorieť non poterit de sua
parte testari si filia tunc reperieť uiuē sz tenebitur cā
illi reseruaŕ ut in legibus supra allegať. sz si filia tūc
non reperietur uiuere poterit mater de sua portōne
facere quicquid uult q̄ꝛ onus sibi iniunctum ē condi
tionale si alij filij reperientur uiuere. ut. d. l. femine.
§. fi. ⁊ sic decedens filia conditione pendēte non trāś
mittetur ad suos heredes. C. de cadu. tol. §. fin aūt
s. b conditione. ff. de uul. ⁊ pu. sed si plures. in prin.
Quod aūt dixi debere detrahi tertiā totius heredita
tis pro legitima ītellige ꝑtim ex persona primi mori
entis parti ex ꝑsona ultima. ¶ Et si dicatur ꝙ imo
non uidetur detrahenda q̄ꝛ licet filius non possit ꝑ
fideicōmissū grauari in sua legitima si tamen morič
in pupillari etate bene possunt grauari eius uenien
tes ab intestato. per. l. si fundum ꝑ fideicōmissuz. §
fi. cū. l. se. ff. de le. i. fin di. ut refert ci. in. l. ex tribus.
C. de inoffi. testa. Et istud fideicōmissum relictū p⁹
mortem omnium filiorum censetur potius relictum
ab heredibus uenientibus ab intestato dicti ultimi
morientis q̄ꝫ ab ipso ultimo moriente ut nō. bar. in
l. qui duos. ff. de uul. ⁊ pu. ¶ Breuiter contrarium
uidetur expresse probari in. c. si pater. de testa. li. vi.
a contrario sensu. nam ibi facta fuit substitutō ꝺ pau
peribus post mortem omnium filiorum. ¶ Et dicitur
ibi ꝙ ideo nulla fit detractio legitime uel trebelliani
ce quia illa substitutio fuit directa pupillaris Innuit
ergo ꝙ si esset fideicommissaria bene fieret detra
ctio saltem legitime ¶ Et sic uidetur ꝙ non censetur
relictum a uenientibus ab intestato impube. sed ab
ipso impubere ut etiam nō. idem bar. in. l. coheredi
§. cum filie. ff. de uulga. ⁊ ꝓupil. Conclude ergo ut
supra dixi cum ista substitutio facta de pauperibus
per uerba de quibus supra sit fideicommissaria ut di
xi. ¶ Laus Deo.

¶ Si uxor relinquatur domina ⁊ gubernatrix an
uideatur instituta.

.cc.

¶ In christi nomine amen.

Ad primum breuiter respondeo ꝙ dicta uxor poti⁹
intelligitur relicta usufructuaria q̄ꝫ heres instituta.
Primo q̄ꝛ uerba illa domina ⁊ gubernatrix potius
ex ꝯsuetudine loquendi ad hoc adaptātur iuxta nō.
C. si scđo nupserit mulier. l. i. ⁊ auč. ibi posita. ⁊. ff. ꝺ
le. ij. l. tcia. §. fi. per di. ⁊ bar. Scđo q̄ꝛ de uniuersali
herede specialiter ⁊ expresse ꝓuidit. in uersi. In oi
bus autem suis bonis ⁊č. Et ideo uerba illa domina
⁊ gubernatrix cum sint dubia nō importāt īstitutōez
per ea que nō. in si. de uerbis illis relinquo omnia
bona mea tali ⁊č. q̄ꝛ si alius ē īstitutus uniuersaliter
ñ importāt īstitutōz sz fideicō. aľs īstitutōez. l. his uer
bis in principio. et ibi plene nō. ff. de here. insti.
Preterea generalis clausula nō referť ad ea ꝺ quib⁹
spālit̄ est ꝓuisum nec illa comprehēdit. l. doli clausu
la. ff. de uer. ob. de postulā. l. i. §. deinde. Et sic uer
ba illa dubia nō ꝯprehendūt uniuersalem institutōz
de qua specialiter fuit ꝓuisum in ꝑsonā sempronij ⁊
gaij. ¶ Ex his patet responsio ad scđm quesitū ꝙ
heres uxoris nō debz habere quartā hereditatis tūz
q̄ꝛ nō fuit uxor heres ut patet ex p̄dictis. ⁊ quarte
detractio nō ꝯpetit alteri q̄ꝫ heredi. l. lex. falcidia. §.
nunq̄ꝫ. ff. ad. l. falci. ad trebel. l. i. §. penul. ⁊ fi. ⁊ ibi
plene nō. tū q̄ꝛ directa īstitutio facta ꝺ sempronio ⁊
gaio nō patiť ꝺfalcationez. l. siquis ad ꝺclinādā. C. ꝺ
epis. ⁊ cle. ⁊ in. c. si p̄r de testa. li. vi. nā heres ꝺtrahit
legatario uel fideicō. nō econuerso. Sz hic cēt econuer
so ¶ Quantum uero ad tertium quesitum uideť dicē
dum ꝙ heredes instituti possunt adire ⁊ potuerunt
etiā ab ip̄o initio q̄m eorum institutio non fuit condi
tionalis nec collata post mortē uxoris sz simpliciter ⁊
pure facta ut pz ex eius tenore licet usufructus uiuēte
uxore ꝑtineret ad eā. Et ista possunt simľ stare. ff. ꝺ
usufruc. l. omnium de usufr. lega. l. uxori ⁊ per adi
tionem ip̄orum relictum usufructus potuit ꝯfirmari
non ergo ē eis restituēda hereditas ꝑ heredes uxo
ris q̄ꝛ istud ꝓcederet si uxor fuisset instituta qđ hic ñ
fuit. ut supra ostendi sed ip̄i sempronius ⁊ gaius unđ
non habēt recipere de mādato alterius sed ꝑ se ip̄os
iuxta nō. in. c. in p̄ñtia ꝺ ꝓba. ꝑ Inn. ff. de acquirē.
pos. cū hēdes in principio ⁊. l. fundi trebaciani ꝺ usu
fruc. lega. qui satisda. cogā. l. inter omnes. Nec uenit
distribuēda iter paupꝫs q̄ꝛ testōr hoc mādauit fieri si
uxor trāsiret ad scđa uota sz iste casus non euenit ⁊
ali⁹ casus q̄ꝫ exp̄ssus ñ ꝯp̄hēdiť. l. ꝯmodissime de li
be. ⁊ posthu. l. si cū dote i prin. solu. ma. de cōdi. ob
cau. si extraneus. Nec potest dici ꝙ institutio istorum
censeať collata dūtaxat in illum casuz si trāsiuerit ad
scđa uota q̄ꝛ sic fuisset inutilis ⁊ sine fructu cum tunc
uoluerit exp̄sse bona distribui iter paupꝫs aduersus
quos non possent detrahere trebellianicā. iuxta nō.
in. c. si pater de testa. li. vi. in nouella. ⁊. in. l. marcel
lus ad trebel. ꝑ bar. Sz dico ꝙ dicta institutio cēseť ⁊
fuit facta simpliciter ⁊ pure ⁊ potuerunt statim adire
⁊ dicta domina manente in uiduitate debuit habere
usufructum ⁊ ea moriente in uiduitate. Et non tran
seunte ad secunda uota usufructus consolidari debz
cum proprietate. Et sic debēt esse bona ꝓpenes insti
tutos pleno iure proprietatis ⁊ usufructus. Sed si ad
secunda uota transisset tunc fuissent distribuenda in
ter pauperes quibus p̄fati instituti censētur fuisse
rogati de restituēda ⁊ ista est sententia ⁊ effectus uer
borum testatoris. Et sonus eorum licet sua dispositō
uideatur fuisse indiscreta ⁊ irrationabilis q̄ꝛ non pōt
comprehendi quare magis uoluerit eam distribui in
ter pauperes finito usufructu uxoris per transitum
ad secunda uota q̄ꝫ per mortez eius. Et quare dicta
uxor potuerit facere p̄iudiciuz dictis institutis trāse

undo ad secunda nota q per mortem quicquid sit
uerba testatoris sic cãtãt a quibus non est recedendũ
l.i.§. si is qui nauem.ff.de exercito.ꝛ forte fuit defe
ctus notarij qui nesciuit itẽtionez testatoris exprimẽ
Et licet si de ea constaret error notarij non deberet
ei officere.l.error.C.de testa. Ex quo tamen de ea
non constat aliter standuz ẽ uerbis ff.de usufru.le.
si alij qz talis presumit fuisse itentio qualẽ uerborum
ꝓprietas iportat.ff.de le.iij.l.nõ aliter.de suppelle.
lega.labeo. ¶ Laus Deo.

¶ An pr̃ p̃sumatur p̃mortuꝰ filio ꝛ d̃ pluribus utili
tatibus que ex hoc sequũtur. Et instõ ad piã cãm fa
cta p filiũfamilias an teneat vbi ẽt habetur si fuit pr̃
familias ꝛ pataurit se tamẽ filiũfamilias fore an tal
instõ ad piaz cãm ualeat. Et an instõ semel facta pos
set reuocari ipso iure in alia pte testi. ꝛ an i testõ ad
pias cãs requiratur solẽnitas testiuz ꝛ q sint rogati
Jtez ꝛ an aduersus transactionẽ factã super re cã du
bia cũ ꝯsensu uicarij curie epalis eccĺia possit pet.re
restõnem in integrum.

.ccj.

In christi nomine amen.

Ad primũ quesituz uidetur rñdendũ dictum a.pr̃z
presumi p̃decessisse filio suo qz sic ẽ ordo nature ꝛ uo
tum parentum.l.nam ꝛ si parentibus.ff. de ioffi.te
sta.l.scripto.unde liberi.pro quibus lex presumit ut
sm eos casus euenerit.ff.de rebꝰ dubijs.l.qui duos.
§.cum in bello.ꝛ.§.fi. Sed certe bar.in.d.§.cuz in
bello.textus illos itelligit qui ꝯstat q pr̃ ꝛ filius simul
mortui sunt puta una ruina uel uno naufragio uel
uno bello alś si hoc nõ ꝯstat ꝛ sic diuersis temporibꝰ
potuerunt mori. et dubitatur quis prior tenet lꝫ se
q intentio illius qui dicit aliquẽ decessisse sine liberis
sit hoc ipso fundata iuris p̃sumptione nisi contra ꝓ
betur.per.l.ex facto.§.siquis aũt.ff.ad trebel.tamẽ
ille.§.loquitur qñ constabat q simul mortui sũt. Di
ctum tñ eius ur̃ uerum qz si ille qui agit ex morte filij
asserat illum supuixisse pr̃i. et in hoc fundet sua in
tentio ur̃ q illud habeat necesse probare per regulã
ei qui.ff.de proba.ꝛ per.l.quod de pariter cũ ibi ple
ne nõ.ff.de rebus du.ꝛ hoc cum agit ex dispõe hoĩs
iter uiuos uel in ultia uoluntate ut ẽ hic in ista eccle
sia que agit ex institutione facta de ea per illum.b.fo
re sui iur.per id quod dicaz in sequenti quesito. Jdõ
non potest se fundare in iur̃ presumptione quoniaz
ad hoc ut ex dispõe hoĩs quis agere possit ex eo q il
le uel alius supuixit non presumit supuixisse nisi pro
bet ut.d.l.qd de pariter: secus si ageret ex dispõe le
gali.ꝛ ita loquitur.§.cũ in bello.ꝛ.§.fi.supra in ꝯ
riũ all. Concluditur ergo nec ẽẽ ꝓbatuz nec iure pre
sumptũ q dictus.b.filius supuixerit.d.pr̃i nisi aliter
uere ꝓbetur.ꝛ sic non ẽ fundata intentio dicte eccle
sie agentis. ¶ Secundũ quesitũ hꝫ duos passus. Pri
mus ẽ presupposito q dictus.b.fuerit mortuus prio
q pater ꝛ sit filiusfa.utrũ ꝓpter hoc tale testm̃ uel in
stitutio facta ad piã cãm de dicta eccĺia sit nulla. Cer
tũ ẽ enim q si facta fuisset ad nõ piã cãm eẽt nulla.
de testa.l.qui in prãte etiã si habuisset peculiũ aduẽ
titiũ cuius usufructus non eẽt patris. C.qui testa.fa.
pos.l.pe. Secus si habuisset peculium castrense uel
quasi.l.fi.c.ti. Sed dubium ẽ q ex eo quia facta fa
it institutio ad piam causam in qua sm opinionem
Barto. si testator est in mortis articulo etiam de
iure ciuili dispensatur contra omnem defectum iuris
positiui siue q ueniat ex defectu persone testantis
siue illius circa quam testat̃ siue rei de qua agitur si
ue ipius dispõnis uel solẽnitatis. Et remanet in sola
dispõne iuris gẽtium sicut testũm militis per.l.i.C.d
sacrosan.eccl.quam ipe sic intellexit iũcta.l.i.in prin
cipio.ff.de testa.mili.secus dicit ẽẽ quãdo non eẽt in
mortis articulo de iure ciuili per.l.generali.C.de sa
crosan.eccl. Sed de iure canonico idem uidetur sta
tutum per.c.cum esses ꝛ.c.relatum de testa. Hic
autem erat in articulo mortis ꝛ sic utroqꝫ iure tam
ciuili q canonico uidetur substẽtãda talis institutio
licet facta ab eo qui de iure mere positiuo testari nõ
poterat ut in iuribus primo allegatis. ¶ Sed cõtra
rium est uerius.nã p̃dicta ꝓcederent si dictus testa
tor habuisset peculium aduẽticium in quo pater non
habuisset usufructum quo casu potuisset testari in eo
etiam sine uoluntate patris qz tũc ñ subesset nisi im
pedimentũ iuris positiui scdꝫ bar.in.d.l.i.circa quẽ
defectum ẽẽset dispẽsatum scdm cũ licet ipe idẽ bar.i
l.qui i prãte.ff.de testa.uideatur uelle q ẽt tũc requi
ratur uoluntas patris per.c.lꝫ de sepul.li.vi. Et idẽ
b..l.in.d.l.i.reprobãs primũ dictũ bar.p illud capl'z
Sed certe põt intelligi quãdo pater habebat usũfru
ctũ uł quãdo testabat̃ de bonis mere paternis unde
retento fundamento bar.ꝛ suis rõibus primũ dictũ
magis placet. Sed in casu nostro nõ p̃supponit̃ q
haberet peculiũ aduẽtitiũ ꝛ sic si uiuebat paterꝰ uidet̃
fuisse testatus de bonis paternis quo ad ꝓprietatem
ꝛ usumfructum in quibus uiuente patre nullum ius
habebat filius uere etiam quo ad legitima que non
nisi post mortem patris sibi debebatur ut nõ.glo.in
auẽ.si qua mulier.C.de sacrosan.eccl.in glo.fi.ꝛ pꝫ
in.l.i.§.sed an impuberi.ff.de colla.bonorum. Su
berat ergo ipedimẽtũ iuris naturalis qz nõ poterat
de alieno disponere sine illius uoluntate.ff.d dona.
causa mor.tã is.circa quem defectum nõ ẽ dispẽsatũ
unde cum uoluntas patris hic non affuerit ualere ñ
põt alś ualet per illud cap sm lꝫ de sepul.i fi. ¶ Secũ
dus passus ẽ posito econuerso q pater fuerit p̃mortu
us ꝛ sic filius erat sui iuris reuera an ex eo q ipe h
ignorabat uel de hoc nõ erat certus sꝫ dubius dicta
institutio fuerit nulla per.l.de statu.ff d testa. Bar.
tenuit q non sicut nec facta a milite.l.ex militari.§.
si miles.ff.de testa.mili. Bal.contra i.d.l.i.c.de sa
crosan.eccl. Sꝫ nõ expedit sup hoc isistere ꝓpter ea
que supius dicta sunt ꝛ dicetur in sequẽti cũ alia rõe
sit nulla ¶ Quãtum ad tertium quesitũ dar ꝛ idu
bitatum ẽ q si dictus testator ãteq̃ haberet testũꝫ ꝓ
pfecto ꝛ absoluto penitẽtia ductꝰ dixit se nolle aliqd
facere quicquid prius fecisset habebit̃ ꝓ ñ facto ẽt si
prius deliberato aĩmo dixisset talẽ ecclesiã heredẽ isti
tuo qm̃ habet in se conditionem si pmanebit in eo
dem ꝓposito quousqꝫ actus ille absoluatur. Et hoc
probatur in.l.i.§.penul.de his que in testa.delen
tur ibi sed quasi non data ꝛc̃. Et.l.si ita scriptum de
le.i.ante finem ibi ꝛ hoc ante completum testũm ꝛc̃.
licet in cõtrariuꝫ faciat.l.si ceterarum.§.si eedez.ff.
de testa.mili.ꝛ quod nõ.bar.in.l.paterfamilias te
stõ circa medium ibi pone q ticius.ff.de here.insti.
per illum.§.si eedem. ¶ Breuiter ille.§.nõ obstat
qz debet intelligi secundum l'am affirmatiuam uel si
intelligatur secundum negatiuam debet intelligi se
cundum q glo.intelligit non secundum q intelligit
bar.qui uidetur uelle q institutio iam facta etiam in

eodem testõ.i. anteq̃ ad actus extraneos ꝑueniat ñ possit reuocari quod nec rationem habet nec equitatem. Et contrarium determinat bal. secunduꝫ nico. de mat. in.l hereditas. C. de his quibus ut indig. in principio secunde colum. in distinctione ubi hoc qđ dixi expresse determinat. Preterea etiam si non apparẽt ꝙ penituisset si tamen anteq̃ haberet eam ꝑfecta ⁊ absoluta morte ꝑuentus fuerit dicetur nulla rõe imꝑfecte uolũtatis ⁊ non ualeret etiã ad piã cãꝫ si ut non ualeret inter liberos nisi esset scripta manu testatoris ut nõ. bal. in auc. quod sine. C. đ testa. ꝑl. si is q̇. ff. eo. ti. ⁊ per.l. fideicõ. §.i. ff. đ le. iij. quicquid bar. ibi dicat. Et tamen institutio facta inter liberos gaudet eodem ꝑuilegio quo facta a milite uel ad piam causam.l. hac ꝯsultissima. §. ex imꝑfecto. C. de testa. Defectus enim uoluntatis est defectus iuris naturalis non positiui circa quem non censetur dispensatum ut patet ex nõ. per bar. in.d.l.i. C. de sacrosan. eccl. in prima ⁊ secunda q̃õne de furioso ⁊ pupillo. facit.l. contractus. C. de fide instru. ¶ Super quarto non expedit insistere per ea que dicta sunt que satis sufficiunt ad probandum nullitatem huius institutionis. fuerunt autem opi. diuerse in dicto quarto quesito. naꝫ bar. in.d.l.i. C. đ sacrosan. eccl. in penulti. colum. in q̃õne illa an in relictis ad piam causam requiratur solẽnitas testium tenuit ꝙ non requiritur ut test. sint rogati quod uidetur necessarium dicere tenendo suum fundamentum quia hec uidetur solẽnitas iuris positiui non naturalis circa quam uidetur dispensatum secundum eum idẽ licet dubitando dixit bal. in eadem.l. circa fineꝫ. Alij contra per.c. relatũ de testa. in uerbo adhibitis ⁊ ꝑ l. diuus. ff. de testa. mili. Et ita dicendum est. ¶ Super quinto ⁊ ultimo quesito dicendum est debere stari dicte transactioni postq̃ in causa ualde dubia pro ecclesia facta ẽ per.l. ꝓses. C. de transac. ⁊ per.l. tutor in prin. ff. de iuriur. Et cum interuenerit ꝯsensus ⁊ auctoritas uicarij ep̃alis habentis ad hec mãdatuꝫ ⁊ auctoritatẽ debet esse ꝑpetua ꝑ.c.ij. extra đ trãsac. Nec uidet̃ ꝙ ecclesia possit petere restitutionem in integrum q2 factum fuit a rectore. quod quilibet diligẽtissimus fecisset in re tam dubia licet ex postfacto alie probationes superuenirent per.l. uerum. §. sciendũ cum sequenti. ff. de mino. in fi. Laus Deo.

¶ De institutione facta in uita instituti tantum.

¶ Punctus sequentis consilij talis est.

¶ Antonius buti suum ultimum condidit testamẽtuꝫ in quo post multas ꝑticulares dispositiões talem fecit institutionem. ¶ In omnibus autem alijs suis bonis mobilibus ⁊ imobilibus iuribus ⁊ actionibus tã ꝑñtibus q̃ futuris ⁊ tã ꝓprijs q̃ emphiteoticis ubicũqꝫ sunt ⁊ reperiri poterunt dñam sithã suam uxorem ⁊ dñam gaudẽtẽ sibi heredes uniuersales instituit. Et fecit ipe testator pleno iure in uita earum tãtum. Et quecũqꝫ earum decessit substituit alteram suꝑuiuẽtẽ ⁊ non prouiso de alio herede uniuersali post earum mortem fecit multa legata ꝑticularia. Nunc queritur mortuis dictis heredibus institutis in uita earum tãtum ad quem ꝑtineat hereditas dicti antonij an ad succedentes ab intestato dicti antonij. An uero ad heredes dictarum institutarum in uita earum tantũ cum dicta gaudens primo decedens instituerit dictã dominam sithã que uiuens ad mortem condidit testamentum. Et de heredibus sibi prouidit.

¶ In christi nomine amen.

Super hoc puncto duo sunt uidenda. Primum est utrum dicta institutio fuerit ab ipso principio uiciosa propter hoc q2 instituit illas in uita earum tm̃ ⁊ ꝑ cõsequẽs totum testamentum cum instõ ẽ caput.l. ꝓxime. ff. de his que in testa. delen. ⁊ sine qua ualet̃ nõ põt nec etiã dici testamentũ. C. de testa.l. non codicillum ⁊ sic hereditas dicti antonij ab intestato ꝑtinuerit ad eius ueniẽtes ab intestato ⁊ ab ipso principio ñ ãt nũc ad heredes dicte sithe quasi non potuerint dicte mulieres heredes effici ex dicta instõe nulla. C. de fideicõ.l. eam quã. ⁊ uidetur hoc eẽ uerum ꝓpter naturã illius dictionis taxatiue tantũ apposite in instõne que ẽ exclusiua ulterioris temporis: sicut aliaꝝ rerũ. iuxta nõ. per glo. in.l. rões. C. de ꝓba. ⁊ in.c. cũ ecclesia. de cã pos. ⁊ propric. sicut ⁊ alie dictiões taxatiue.l. iij. §. cuꝫ titio. ff. de adimen. lega. Et sic uit̃ testõr uoluisse facere instõem seu cãm testati temporalem quousqꝫ ille istitute uiuerẽt ⁊ eis mortuis illaꝫ finiri. ⁊ incipere cãm intestati quod facere non potuit per legem hereditas ex die. ff. de here. insti. q2 sic decederꝫ pro parte temporis testatus pro parte intestatus quod eẽ non põt in pagano: sicut nec pro parte rerum de re. iuris.l. ius nostrum. Licet secus in milite ut.l. miles ita heredẽ. in principio. ff. de testa. mili. Uidetur ergo ꝙ dicta dictio tantũ tanq̃ ꝯ naturam instõnis uincet cã. ar. eius quod habetur in tex. ⁊ gl. fi. ff. de usu. ⁊ habi.l. per seruum. §. fi. q2 ex uerbis ꝑdictis inducitur quedam perplexitas ⁊ icompassibilitas iter uoluntatem testõris ⁊ iuris dispõnem que ꝑplexitas dispõem etiam ultime uoluntat̃ uitiat. ff. de condi. insti.l. si titius ⁊ istam partem tenuit bar. prout ipse examinat ⁊ determinat exꝑsse in.d.l. hereditas ex die in fi. Et si dicatur bar. loquitur quando q̇s instituitur ad diem certaꝫ an ⁊ quando puta usqꝫ ad x. annos cum adiectione ꝙ ultra dictum tempus nullo modo sit heres. Sed in casu nostro fuerunt predicte institute ad tempus incertum saltem quando.s. quousqꝫ uixerint quod tp̃s incertum non uit̃ uitiare sed instõem conditionalem reddere.l. in tp̃s. ff. đ here. insti. ⁊.l. cum filio. ⁊ nõ. glo. in.d.l. hereditas ex die. Respondetur ꝙ illud uerbũ qñ in tẽpus mortis extranei cõfertur quod an ueniat uiuẽte instituto uel non incertum ẽ non reicitur sꝫ si in tp̃us mortis instituti ⁊ sic ẽ tempus certũ ideo reicit̃. sꝫ ⁊ si eẽt incertũ reiceretur ex quo ẽ appositum ex parte post tũc eniꝫ incertũ non reicitur quãdo ponitur ex parte ante hꝰ uult sequens solutio. Tempus ergo certum indistincte reicitur. sꝫ incertũ si ẽ a parte ante non reicitur sꝫ si a parte post bene reicitur. nos loquimur quãdo i tempus mortis ipsarum institutarum quod certuꝫ ẽ euenturum ipsis uiuentibus q2 uiuẽs moritur.l. qui duos. ff. de ma. testõ.l. nam ⁊ si cum moriar. ff. đ cõdi. inde. ꝙ non facit ꝯditionem ut nõ. in.l. extraneũ ꝑm unam lec. C. de here. insti. Itẽ ẽ uerum quando tempus apponitur a parte ante ad incohationeꝫ instõnis. Sed ex parte post ad ipsam finiendam nullũ tempus potest apponi etiam omnino incertum ut faciat instõem que semel incohauit per aditionem hereditatis ⁊ nomen hereditarium infixit adeunti posse finiri ⁊ eẽ desinere sicut dicimꝰ in obligatione personali.l. nemo potest. ff. de le. i.l. obligationum fere §. placet. ff. đ acti. ⁊ ob. de serui.l. iiij. Et hoc uoluit bal. in

bal.in.d.l.extraneum.post principium.per unaȝ co
lumnā. Et si dicatur mors oīa soluit in auc.de nup
tijs.§.deinceps.ꝛ sic adiectio ꝑdicta non uꝫ ꝯ naturā
dispōnis seu instōnis sed sm eam ꝛ sic eam non uiti
are. Respondeo ꝙ imo non soluit ea que transmis
sibilia sūt ad hēdē cuiusmodi ē nomē hēditariū. Hic
dicimus ꝙ heres heredis testōris est heres ex primi
heredis persona in ipm transmittentis. C.de here.i
sti.l.fi.ꝛ talis qualis fuit primus heres.s.ex testō uel
ab intesta.ut no.in.l.iij.ff.de peti.heredi. ¶ Sȝ his
ñ obstantibus ueritas ē in ꝯrium ꝙ instō ꝑdicta ꝑꝑ
appositionē uerbi ꝛ dictōis predicte taxatiue nō fuit
a principio uitiosa nec ꝑpter mortē institutarū finita
sȝ ad heredes ultimo morientis transmissa. Primuȝ
pȝ tali rōe q2 si dicta dictio ñ fuisset apposita sȝ dūta
xat fuisset institute quousqȝ uixerit subītelligebaꝛ ꝛ ñ
ultra q2 ꝑmissū ad tps cēseꝛ pꝰ tps ꝓhibitū.l.statu
liberū.§.stichū.de le.ij.l.i.§.si mlier.de libe.agno.
de pactis eplā.§.fi.ꝛ tñ non fuisset istō ex hoc uitiosa
imo tempus reijcereꝛ ut.d.l.hereditas.ergo ꝛ tunc
q2 expressio eius quod tacite inest nihil operaꝛ. C.ꝺ
fide.l.nō recte.de le.i.l.iij. Itē q2 de ultīa uoluntate
reijciꝛ ꝯditio ipos.de iure uel de facto seu de natura.
ff.de condi.insti.l.i.ꝛ de cōdi.ꝛ de.l.obtinuit.ergo
ꝛ inutilis modus seu modificatio tā circa res.ff.de he
re.insti.l.fi.ita quis heres istitutus excepto fundo in
pens.cartha.quā circa tps.ar.in.l.miles ita heredeȝ
§.ꝛ q2 diximus.ff.de testa.mili. Itē q2 uerbū quod
pōt dupl'r intelligi dȝ intelligi sm sensum qui non ui
tiat dispōem non sm illū qui uitiat.l.quotiens i stip.
ff.de uer.ob.cū ꝯcordantijs sed hic dictio illa taxati
ua pōt tal'r intelligi ꝙ nullū resultat incōueniēs uel
ꝑplexitas aut ipossibilitas ut statim dicam ꝑ qd solui
tur ꝯriuȝ de dicta.l.si titius.q2 loquitur qñ ꝑplexitas
non pōt dissolui: al's secus ut ibi notatur. Eodē mō
tolliꝛ determinatio bar.in.d.l.hereditas.in fi.q2 po
sito ꝙ eēt uera non tñ facit ad casū nrm q2 loquitur
qñ testōr dixit expresse ꝙ nolebat institutū ultra tps
appositū in instōe quoquo mō fore heredē quod in
telligitur nec ipo iure nec quo ad effectū uel cōmodū
q2 qui omne dicit nihil excludit.l.iulianus.de le.iij.
Et iō q2 primū.s.ꝙ post tps non sit heres facere nō
potuit testōr.l.ei qui soluendo.in fi.ff.de here.insti.
Reddiꝛ instō totaliꝛ uitiosa ne fiat ꝯ uoluntatē testa
toris.s.ꝙ fiat heres ꝛ nō desinat ꝑut testōr desinere
uoluit.ar.i.l.pe.ff.ꝺ iiusto testō. Et quod idē bar.
nō.in.l.quotiens.§.si duo.ff.de here.insti. Sed in
casu nrō dictio illa taxatiua tm non importat ꝺ neces
sitate ut post mortē nō sint heredes ipso iure saltem
ꝑ earum heredes imo pōt restringi quātū ad effcūȝ
uel cōmodū.ꝛ ista possunt simul stare ut remaneāt
heredes noīe nō quo ad effectū q2 hoc ē tollerabile
in iure ut in fideicōmisso uli post hereditatē restitutā
ff.ad trebel.l.i.in prin.ꝛ.l.si heres istitutus. Prete
rea detminatio bar.ēt in tminis in quibus ipse loqꝛ
reprehendiꝛ per bal.in.d.l.extraneū.ꝛ puto ꝙ bal.
dicat uerum posito etiam ꝙ determinatio bar.quā
ponit in.l.quotiens.§.si duo.ff.de here.insti.esset
uera.s.ꝙ prohibitio iuris accrescendi de quota uiri
et institutionem quia dico ꝙ non fit in tempore quia
prima operatur circa principiū institutionis ꝛ ex par
te ante uidelicet ut quis sit heres ex testamento in
dimidia ꝛ in altera nullus quo casu uoluntas ꝛ cau
sa intestati trahit ad se causam testati. Sed in tēporē
ꝯgatur ex postfacto uult enim ꝙ sit heres certo tem

pore. Et eo finito desinat quo cāu causa testati que
semel cepit effectum sortiri trahit ad se cām intestati ꝛ
eam absorbet etiā ubi de uoluntate testatoris in ꝯtra
rium manifestissime constat per dictā.l.si ita quis he
res insti.fuerit excepto fundo supra allega.q2 iutilis
adiectio facta post actum ꝑfectum ꝛ consumatum ui
ciatur ꝛ non uiciat actum.l.cum ꝑcario.ff.de ꝑca.ꝛ
quod nō.gl.in.l.ꝑ suū de usu.ꝛ habi.supra allega.
uersi.si auteȝ prius.ꝛ in auc.igressi.C.de sacrosan.
eccl.ꝛ quod nō.in.c.fi.de condi.appo. Secundo
loco dictum ē ꝑsupposito ut dixi ꝙ ꝑfata institutio ñ
fuerit a principio uiciosa. Et sic dicte domine adeun
do fuerunt effecte heredes ex testamento ꝛ ꝙ ꝑ earȝ
mortem cā testati nō fuerit finita.sed ad heredes ea
rum transmissa. Et per ꝯsequēs causa intestati locū
habere non possit quo ad directam successionem an
saltem uirtute taciti fideicōmissi possint uenientes ab i
testato petere bona dicti testatoris sibi restitui ab he
rede ultime morient ex dict mulierib' ꝺducta quarta
trebellianica. Et hic uideꝛ dicēdū ꝙ sic ꝑpt illam di
ctionem taxatiuā tātum que debet aliquid operari.l.
si quando ꝺ le.i.nec frustra uideri apposita.l.ij.§.
nec frustra.ff.ꝺ iureiu. Nec pōt uideri apposita quo
ad ꝑsonā morientis nisi fauore coheredis supstitis
nec in personaȝ ultime morient nisi fauore uenientiū
ab intestato.l.peto.ff.de le.ij.in prin.uersi idem di
cemus ꝛ quod nō.bar.in.ꝺ.l.quotiens.§.si duo dū
allegat illā.l.peto ut sic prima moriens uideaꝛ fuisse
rogata ꝑtem suam restituere supstiti coheredi ꝛ ultio
moriens uenientibus ab itestato.ꝛ ꝑ hoc faē.l.fi.C.
de le.ꝛ.ff.de le.ij.l.ticia cum testō.§.fi.ubi ille cui re
linquiꝛ ad certum tempus uite censeꝛ rogatus post
tempus uel post mortem restituere heredi. Et sic cū
prime morienti successit supuiuēs ex testamto quartā
ꝑtem dimidie illius habuit ut heres illius que non
subiacebat restitutioni Ex quib' alius heres potuissȝ
eam retinere ex persona prime morientis pro trebel
lianica illa ꝺfuncte debita.l.ꝙꝙ.C.ad.l.falci. Alias
uero tres ꝑtes dicte dimidie habuit dicta superstes
non tanꝙ heres ꝑmorient sed tāꝙ fideicōmissaria
ex duplici substitutione quarum una fuit expresse fa
cta altera resultabat ex illa dictione taxatiua tantum
apposita in institutione illius ꝑmorientis deinde cuȝ
altera mortua fuit extitit quoqȝ substitutio que cense
tur sibi facta de uenientibus ab intestato testatoris i
quo ueniunt tres ꝑtes dimidie ultimo morientis ꝛ ēt
ille alie tres quas habuit a prima moriēte ꝑ ea que
notātur per bar.in.l.sceuola in fi.ff.ad trebel.ꝛ i.l.
marcellus.§.quidā liberis ꝛ probatur in.l.heredes
mei.§.cum ita.ff.eo.ti. Due autem quarte que pro
trebellianica ueniunt detrahende de utraqȝ dimidia
debent remanere penes heredes ultimo morientis
q2 ille non cadunt in aliqua de predictis substitutioni
bus.l.ticia ad.l.falci. ¶ Et pro ista decisione facit de
terminatio bal.in dicta.l.extraneum reprehendent
bar.qui tenuit in dicta.l.hereditas ꝙ si unus est insti
tutus usqȝ ad ānum. Alter post ānuȝ tempus reijciꝛ
de institutione cuiuslibet ꝛ sic erunt coheredes per il
lam.l.hereditas.sed hoc est falsum secundum bal.ꝛ
contra intentionem testatoris qui noluit eos concur
rere eodem tempore in eadem hereditate ꝛ est casus
in.l.uerbis ciuilibus.ff.de uul.ꝛ pu.uer.sed qui nō
admittiꝛ ꝛ etiam in fi.ꝛ.l.cum in testamento i prin.ꝺ
hēdi.isti.unde diē bal.i.ꝺ.l.extnēum ꝙ in dicto casu
prius institutus usqȝ ad ānum erit heres perpetuo

mero iure sed post annum tenebitur restituere here
ditatem secundo instituto post annum ut sic mens te
statoris saluetur eo modo quo melius saluari potest
non offendendo iur' regulas. Idem ergo debet esse
si unus tantum fuit institutus usq3 ad annum tãtum
uel quousq3 uixerit. Et post dicta tempora nõ dispo
suerit ad quem deueniret. Na3 presumit voluisse ꝙ
ueniat ad ueniẽtes ab intestato a quibus us3 ad illõ
tempus auferebat ar. dicte. l. fi. C. de lega. ⁊. l. ticia
cum testõ. §. fi. de le. ij. ⁊. l. peto post principiu3 uer.
idem dicemus eodem ti. Bal. ergo in eadem. l. ex
traneum dum reprehendit bar. in eo quod dicit in
dicta. l. hereditas in fi. sc3 institutionem uitiari si dixe
rit testõr ꝙ post tempus uolebat institutum esse here
dem melius dixit quam bar. secundum omnes quia
immo non uitiat sed uitiant dicta uerba ut eis non
obstantibus heres erit perpetuo mero iure sed imp
fecte fuit locutus quia non declarauit an dicta uerba
uitientur ex toto an non sed inducunt saltem tacitu3
fideicõmissum ⁊ in eius personam. Et similit illi qui
consuluerunt in fauorem heredum ultimo morienti
sequentes bal. bene consuluerunt ꝙ nõ uicietur insti
tutio nec fuerit tempore finita ipo iure sed ad illos
heredes transmissa. Sed omiserunt tangere hunc
secundum punctum in quo stat tota uis questionis
nam de primo nunꝗ dubitaui rationibus quibus su
pra. sed de secundo sic quia tactum non reperio. S3
mihi uidetur dicendum ut supra dixi salua correctiõe
melius scient. Institutus ergo usq3 ad diem est post
diem heres. sed tenetur restituere. ¶ Sed quid de
instituto ex die. nã ante diem nihilominus ẽ heres s3
an tenebitur restituere uenientibus ab intestato do
nec ueniat dies. Sicut enim instituendo ad diẽ post
diem uoluit esse uenientiu3 ab intestato a quibus ab
stulit usq3 ad diem ita instituendo ex die uoluit esse
uenientium ab intestato a quibus non abstulit usq3
ad diem. Laus Deo.

¶ An det' fides instrõ ꝯfecto a notario ꝯdẽnato de
falso ul' ꝓducto a consueto facẽ fabricari falsa istrã.

.cciij.

In christi nomine amen.

Ponit i facto qd i causa ꝓducit p unũ ex litigãtibus
quoddã istumẽtũ ꝯ qd excipit p alteꝝ ꝙ non deb3 ei
fides dari duplici rõne. Prima q2 notarius qui ꝯfecit
fuit ꝯdẽnatus de falso instrumẽto p ip3 ꝯfecto ⁊ sic p̃
sumit ẽt istud falsum. Et ẽt ur' nullũ tãꝗ ꝯfectũ a no
tario qui erat priuat⁹ officio nõriat⁹ ꝓpt ꝯdẽnatõe3.
Scdo q2 ꝓducẽs ẽ psona suspecta d falsitate q2 dicit
ꝙ fieri fecit ꝗ plura falsa istrum̃ta ⁊ ꝙ eis fuit usus.
Et de omnib⁹ p̃dictis dicit ꝯstare p acta ⁊ attestatio
nes receptas. Queritur ergo quid iuris an stabitur di
cto instrumento. Et breuiter quantum ad primum
si tempore cõfecti instrumẽti erat cõdẽnatus de falso
instrumento. et sic de delicto cõmisso in officio. Et
etiam in eadem sñia fuit expresse priuatus officio ta
bellionatus non est standum tali instrumento tam
ꝗ ꝯfecto ab eo qui non habet potestatem conficien
di ut nõ. in spe. de instru. edic. §. restat uersi. quid si
tabellio. Idem uidetur si solum fuit condẽnatus de
falso commisso in officio licet non fuerit expresse pri
uatus officio quia censetur hoc ipo tacite priuatus
per. l. si aliquid. C. de suscep. ⁊ archa. ⁊ quod ha
betur ⁊ nõ. in. l. siquis ex argentarijs. §. i. ff. de
eden. Et per Inno. qui hoc sentit in. c. fraternitatis
de here. ⁊ spe. e. ti. §. instrumentum uersi. item oppo
nitur ꝙ tabellio in fi. ubi sic iquit si tamen publica p
sona accusata ⁊ condẽnata fuit de falso ex tunc instra
⁊ dicta eius ratione persone robore carebunt ⁊c̃. Et
idem bar. in. l. eadem. ff. ad. l. iul'. repe. ⁊ bal. in. l. ⁊
militibus. C. de testa. mili. ⁊. l. ii. C. de sen. ⁊ interlo.
om. iudi. Secus si condẽnatus nõ ess3 licet multa fal
sa instra confecisset quia quousq3 tolleretur in officio
ꝓpter publicam utilitate3: nõ prohibetur alia instru
menta facere sm Innocẽ. in dicto. c. fraternitatis. et
spe. in locis preallega. Et isto casu locum habent iu
ra ⁊ rationes que i contrariu3 allegantur per spe. sic
debent intelligi notata per bar. ⁊ bal. in locis p̃allega
tis ⁊ per eundem bal. in. l. iubemus. §. sane de sacro
sanc. ec. ⁊ in. l. cunctos populos de sũma tri. ⁊ in. l.
cassius. ff. de sena. ¶ Sed si foret cõdẽnatus de alio
crimine nõ cõmisso in officio tunc nõ esset expresse p̃
uatus officio licet ueniret priuandus nec prohibetur
instrumenta conficere sm bar. in dicta. l. eade3 ad. l.
iul. repe. Sed si post instrumentum confectum fuiss3
condẽnatus de falso uidet ꝙ instrumentu3 ex hoc n
uiciaret ar. ff. d test. qui in ptãte. §. fi. ⁊ quod nõ. gl.
in. c. ut officium de herteti. in vi. in gl. per hãc. ⁊ bal.
in dicta. l. i. C. de testa. quia res peruenit ad casum a
quo non potuit incipere post sui cõsumatõnem ⁊ per
fectionem ergo ⁊c̃. per ea que traduntur per doc. in
l. pluribus. §. ⁊ si placet. ff. de uer. ob. ⁊. l. uerbu3 ad
l. fal. puto tamen ꝙ hoc reddat aliqualiter instrumẽ
tũ suspectũ qm̃ ex p̃nti resultat p̃sũptio in p̃teritũ. C.
de ꝓba. l. ij. ff. d proba. añ fi. glo. magne. ¶ Circa
scd3 uidetur dicendum ꝙ dictum instrumentum red
datur suspectum ex persona producentis ipsum quẽ
constat consueuisse talia fieri facere ⁊ eis uti per ea
que nõ. expresse in spe. de instru. edi. §. instrumentũ
uer. item opponitur ꝙ tabellio. Nam semel malus i
eodem genere mali semper presumitur malus ut in
regula iur. ⁊. l. si cui. §. hisdem. ff. de accusa. Sed cer
te uidetur ꝙ istud sit modici effectus q2 non per hoc
uidet reddi inefficax uel ꝙ sic cassandum nisi aliter d
ipius falsitate probetur quando contra ipm sunt ali
que p̃sumptiones que non resultant ex sui forma se
ric uel tenore puta quia esset rasura uel aliud uiciu3
patens ad oculum quia tunc secus sm Inno. qui ita
nõ. in. c. i. ante fi. extra de fide instru. ibi sed obiciens
si est suspectum ⁊c̃. Et ita limitat ⁊ intelligit. l. iube
mus. C. de proba. Et idem uidetur tenere ibi Jo:
an. referendo uerba Inno. ⁊ specu. d instru. edic. §.
breuiter uersi. Et nõ. ꝙ. tabellio semper debet dicere
⁊c̃. ibi sed si suspectum est uidetur abiciendum nisi ꝓ
ducens approbauerit illud. C. de proba. l. iubemus
⁊c̃. postea subdit. Sed ibi loquitur quando scriptu
ra uiciata est uel alias est suspecta ex sua forma uel
propter rasuram al's secus quia licet suspitiones ali
que adsint tamen ualet nisi al's uel aliter probaretur
contra illud nec propter solam suspitionem cassan
dum est ⁊c̃. Sed certe idem spec. se ibi remittit ad nõ
per eundem eo. ti. §. restat in prin. Et ibi dicit ꝙ si
est suspectum aliquo de illis modis qui continentur
in se. §. qui incipit instrumentum alias incipit postre
mo oportet producentem approbare ueritatem eius
quod si non facit presumitur falsarius per illam. l. iu
bemus. C. de proba. quia calumniosa scriptura uim
in iudicio habere nõ põt nec debet ⁊c̃. Sed i illo. §.
sequenti

sequenti qui incipit instrumentū inter alias presumptiones que reddunt instrumentū suspectuz ponitur illa qꝛ producens consueuit falsa instrumenta facere fabricari ⁊ producere ut patet in co. §. uersi. item opponitur ꝙ tabellio ergo dicendum est ꝙ oportet istū producentem contra quem dicuntur probari illa de quibus supra purgare dictam suspitionē que resultat ex illis al's dicto instrumēto non stabit quo ad plenaz fidem tanꝙ ex dicto instrumento nō resultat ꝓbatio omni exceptione maior nisi fides eius alijs adminiculis adiuuetur iuxta eā que nō. in si. in. l. si duo patrōi in principio de iureiurā. ⁊ in. l. ij. in principio. ff. ō ex cu. tuto. Et per hosti. ⁊ Jo. an. in dicto. c. primo de fide istru. ante finē ¶ Laus deo ⁊ beate marie uirgini.

¶ Si in instrumento ponitur uerbum actum ⁊c̄. denotatur perfectio instrumenti.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Titius infirmitate grauatus nolēs ab intestato decedere per sacerdotem parochialem uocari fecit notarium pro suo conficiendo testamento qui notariꝰ uocatis testibus in numero sufficienti ⁊ in camerā introductis: in qua dictus titius infirmus iacebat: interrogauit dictū titium an uellet facere testamentuz: qui respondit ꝙ sic qui notarius uidens ibidem existere numerum sufficientem testium dixit post responsionem factam per dictum titium ꝙ uellet facere testamentū: ego ero rogatus ⁊ uos eritis testes: ⁊ statiz dictus notarius incepit scribere. In christi nomine amen. āno natiuitatis ⁊c̄. In primis quidem elegit sepulturam suam ⁊c̄. Item reliquit ⁊c̄. heredes uniuersales instituit equis portionibꝰ dn̄am catherinā ipsius testōris matrē ⁊ zesiam ipsius testatoris filiā infantē: Et si dicta zesia eius filia decesserit sine heredibus substituit ei gaiū ⁊ semproniū. Item dictus notarius in fi. scripsit actū bononie ⁊c̄. Et nomina testiū hoc facto statiz dictus testator expirauit anteꝙ̄ dictꝰ notarius dictum testamentum totum simul plublicaret coram dictis testibus. Aduertendum tamen qꝛ dictus notarius anteꝙ̄ dictū testamentū totum simul publicaret coram dictis testibus de cap'lo in cap'lm legebat coram dictis testatore ⁊ testibus ⁊ semper interrogabat ⁊ uos testator facitis sic qui respōdebat misersi. prout ō predcis omnibus late cōstat tam ex dictis ⁊ attestatiōibus dictorum testium examinatorū ad perpetuā rei memoriam ꝙ̄ etiā ex copia ꝓcolli quas uobis uidendas ⁊ examinādas transmittimus mortuo dicto testatore relictꝭ dictis. d. catherina eius matre ⁊ zesia eius filia ⁊ dictis substitutis. ⁊ d. antonia dicti testatoris uxore ⁊ matre dicte zesie: Contigit ꝙ dicta zesia mortua est in pupillari etate relictis dictis. d. catherina matre dicti testatorꝭ ⁊ auia paterna dicte zesie ⁊ dicta dn̄a antonia eius matre ac dictis substitutis Dicta dn̄a antonia mater dicte zesie petit hereditatez dicte zesie eius filie mortue ab itestato: Dicta dn̄a catherina auia paterna dicte zesie petit dimidiam dicte hereditatis uigore dicti testamenti suprafacti per dictum titiuz eius filium. Item dictus gaius ⁊ sempronius substituti dicte zesie petunt aliam dimidiā hereditatis uigore substitutionis de eis facte in dicto testamento. Respōdet mater dicte zesie ⁊ dicit ꝙ dictum testamentum non ualet quia non fuit publicatum nec lectum coram dictis testatore ⁊ testibus ⁊ sic dictam auiam paternam ⁊ dictos substitutos admitti non debere uigore dicti testamenti. sed ipsam matrem dicte zesie admitti debere ab intestato ¶ Ex premissis dubitatur: primo an dictum testm̄ possit ⁊ de iure debeat auctenticari. et in publicam formaz redigi non obstan. ꝙ per ip̄m non fuerit simul lectū ⁊ publicatū. ¶ Scd̄o ꝑsupposito sine ꝑiudicio ꝙ dictū testm̄ auctenticari n̄ possit an saltē dicta auia paterna ⁊ dicti substituti uigore dictarum attestationum possint ⁊ debeant admitti.

¶ Alius casus

¶ Titius infirmitate grauatus uolens facere testm̄ fecit uocari notarium ⁊ testes in numero sufficienti qui postꝙ̄ uenerunt. Notarius interrogauit eum an uellet testari ⁊ an uellet ꝙ ipse esset rogatus ⁊ respōdit ꝙ sic unde notarius se reuoluit ad testes dicendo uos eritis testes. deinde incepit scribere uoluntatem testatoris prout testator sibi dictabat ⁊ scripta qualibet particula statim ipsam relegebat testatori ut uideret si esset scripta s'm suam intentionem. ⁊ testator approbabat ⁊ sic fecit ⁊ scripsit usqꝫ ad heredum institutiones inclusiue apponēdo in dicta scriptura annum ⁊ mensem etiam locum ⁊ in fine apposuit hec uerba actum ⁊c̄. presentibus talibus ⁊c̄. scribēdo nomina testium in sufficienti numero. Deinde anteꝙ̄ relegeret dictam scripturam iterum totam coram testibus prout ē moris testator expirauit testes tamen audiuerunt ab ore testatoris omnia per eum disposita ⁊ contenta in dicta scriptura. Queritur hic ergo de duobus. ¶ Primo utrum dicta scriptura qꝛ no ē auctēticata cū signo ⁊ suscriptiōe notarij nec r̄perit̄ ō scripta in libro ꝓtocollorꝫ eius: sꝫ iter scripturas eius ⁊ ip̄e ē mortuꝰ an possit peti a iudice ꝙ faciat eā auctēticari ⁊ an sit auctēticāda per aliū notariū ō mādato iudi. s'm dispōez. c. cū. p. tabellio. de fide instru. ut sic sufficiat ad ꝓbandū testamentū predictū. ¶ Scd̄o posito ꝙ nō eēt auctēticanda utrꝫ dictū testamentuz possit ꝓbari ꝑ illos testes qui fuerūt p̄ntes ⁊ audientes. ⁊ si ipsi deponūt uera eē ꝯtenta ī dicta scriptura utrꝫ ōbebit scriptura depōnuz ipsorꝫ auctēticari ⁊ publicari s'm formā ⁊ dispōnez. l. publicati. C. de testa. cum ibi notatis.

.cciiij.

In christi nomine amen.

Ad primū q̄situ ur̄ dicendū ꝙ dicta cedula nō debeat publicari ꝑ id quod habet̄ ī tex. ⁊ glo. ⁊ ꝑ bar. ff. de le. iij. l. fideicōmissa. §. i. Sꝫ certe id quod ibi nō. bar. potiꝰ facit in ꝯtrariū. s. ꝙ ōbeat publicari ⁊ auctēticari ꝑ aliū notariū de mādato iudi. dū ipse nō. ⁊ itelligit illū tex. cū glo. qn̄ talis cedula nō ꝯtineret ꝙ testamentū fuerit factū corā testibus. ⁊ sic ꝯtinet duntaxat uolūtatē defūcti nō aūt testes corā quibus fuerat explicata. Item intelligitur qn̄ ꝯtinet uoluntatez ꝑfectam ⁊ nō consumatā quod ex eo ꝑpenditur qꝛ ibi non ꝯtineretur actum tali loco ⁊c̄. que uerba demōstrarent ꝙ testōr habuit uoluntatem pro ꝑfecta ⁊ cōsumata ut nō. bal. super itellectu illius. §. cuꝫ glo. in auc̄. quod sine. C. de testa. sed qn̄ hoc non contineretur tunc uoluntas uideretur īperfecta ⁊ iō nō ualēt l. si is qui. ff. de testa. Innuit ergo bar. ꝙ si dicta cedula contineret nomina testium. Et ꝙ coram eis esset factum ꝙ tunc bene deberet publicari: sed hic est huiusmodi quia dicitur in ea manu eiusdem notarij actum ⁊c̄. presentibus ⁊c̄. ⁊ enumerat testes qui fuerunt presentes quod est intelligendum ⁊ intelligentes. ff. de arbitris. l. diem proferre. §. coram.

de uerbo.sig.l.coram ⁊ quod nō.in.l.i.C.d erro.ad
uoca. Et sic patet ex illo uerbo actum ꝙ uoluntas d
se fuit perfecta ⁊ sic non habet obstare.l.si is qui de
testa. Item dum subditur presentibus ⁊c. apparet ꝙ
fuit solennis ⁊ audita ⁊ intellecta a dictis testib⁹ ꝑ os
testatoris ⁊ etiā ut dicit̄ per singularem repetitionem
notarij in singulis dispositis licet postea iterū non fue
rit tota simul recitata per notariū corā testibus ut mo
ris est. Sed istud nō habet uiciare quādo duo prece
dentia interuenerūt ut infra dicā. ¶ Breuiter ergo di
cendū ꝙ sicut ista scriptura si ꝯtineret in libro ꝓtocol
lorum esset publicāda de mandato iudi. q2 continet il
la que continere debet ad finē hunc ut publicet̄ ut in
c.cum p.tabellio de fide instru.ut nō.ci.in.l.cōtract⁹
in fi.C.de fide instru. Ita ⁊ nūc q2 non debet nocere
parti negligētia notarij ꝙ eam non posuit ad librum
ar.ff.de lib.causa.l.si pariter circa prin.ꝙ aūt adsint
patet. Nam ut inquit bal.notabiliter in.d.l.cōtract⁹
tres sunt perfectiones que requirunt̄ ad hoc ut scrip
tura notarij fidem faciat. Prima ꝙ cōtineat locum ⁊
tempus actus celebrati ⁊ testes necessarios. Secūda
ꝙ cōtineat perfectionē actus. Tertia ꝙ cōtineat sub
scriptionē notarij cū signo. Primas duas perfectioes
habet scriptura ꝓtocolli sed nō ultimā q2 nō ē adhuc
redacta in mundum. Et ideo de se nō facit fidem nec
deberet in iudicio recipi tanꝙ publica ut nō.ci.ibidez
in fi. Tamen ille due perfectiones sufficiunt ut perue
niatur ad ultimam etiā per alium notarium de cōmis
sione iudicis si ille qui confecit est mortuus ut dicto.c.
cum p.tabellio. ⁊ tunc tanꝙ auc.fidē faciat. Cum igit̄
scriptura de qua loquimur duas primas perfectiōes
habeat ut ex superioribus patet q2 cōtinet tempus ⁊
locum ⁊ testes necessarios ⁊ sic primā. Item continet
illa uerba actū ⁊c.et sic secundā.s.ꝙ habuit uolunta
tem pro perfecta ⁊ cōsumata ⁊ ꝙ nolebat aliquid pl⁹
disponere sequitur ꝙ licet non esz auctentica nec in
mundum redacta cum signo ⁊ subscriptione notarij
debz tamen auctenticari cum illa duo ad hoc suffice
rent si esset in libro protocollorum ut dixi. Puto tam̄
ꝙ requirat̄ specialis ꝯmissio iudicis cum cause cogni
tione ⁊ examinatione testium super ipsa uoluntate: ⁊
ꝙ generalis cōmissio facta alicui super ꝓthocollis de
functi non sufficeret q2 hec scriptura nomine ꝓtocol
lorum non uidetur contineri cum secundum cōmunē
usum loquendi ꝓthocolla dicantur libri notariorum
continentes originales scripturas: licet d iure magis
ista possit dici protocollus ꝙ illi libri eo q2 ista est ma
gis originalis ⁊ prima cum nullam habeat preceden
tem sed libri sic q2 conficiuntur ex talibus cedulis ⁊ ꝓ
tocollus dicitur a prothos ꝙ est primū.ut nō.in auc.
de tabel.§.penul.⁊ fi.tamen uerba ꝯmissionis intel
ligerētur secundum cōmunem usum loquendi.l.cuz
de clarationis.§.asinam.de fun.instruc.⁊ hoc d primo
¶ Super secundo quesito posito ꝙ dicta scriptura
non deberet auctenticari utrum uirtute attestationū
prefatorum testium possit dictum testamentum pro
bari per dictos testes ⁊ eorum dicta publicari. Et ui
detur dicendum ꝙ non possit per dictam.l.fideicom
missa.§.primo cum sua glo.⁊ dictis docto. quod in
telligitur quando quis uellet probare testamentum
per scripturam notarij confectam inter ipsum nota
rium ⁊ testatorem sine presentia testium ut pleruṇqz
fieri contingit: Et postea coram testibus ⁊ testatore ꝑ
notarium non lecta nec publicata. Et idem si fuisset
facta in presentia testium tamen ipsi non fuerant ad
hibiti nec rogati quibus casibus talis scriptura non
dicitur continere testm̄ sed ꝑparationē ad ipm ut pa
tet ex illo tex.dum dicit exemplum testamenti prepa
rat ⁊c.⁊.C.qui testa.facere pos.l.hac consultissima.
§.at cum humana. Sed si uellet ꝓbare per testes q̇
fuerunt presentes ⁊ rogati ⁊ audiuerunt totam uolū
tatem nulla est ratio quare hoc nō possit licet illa scri
ptura coram eis non fuerit relecta cuz etiam si nulla
scriptura interuenisset taliter probari posset testamē
tuz nuncupatiuū.l.heredes palā in prin.ff.de testa.
postꝙ dictum testm̄ fuit cōpletum respectu uoluntatꝭ
⁊ habitum pro perfecto ꝓut colligitur ex illis uerbis
actum ⁊c.fm bald.in dicta auc.ꝙ sine ⁊ ita reperio
quosdam solēnes doctores antiquos tenuisse scz do
minum andream zaff.de pisis ⁊ dominum nicolauz
de neapoli qui super illo.§.dicunt ista uerba formalꝭ
Intellige istum casum quando confecta esset scriptu
ra continens uoluntatem sine testibus als ei staretur
cum stetur prothocollo in auc.de tabel.§.fi.C.de di
scus.l.ij. Item quando quis probare uult uoluntatē
per illam scripturam secus si per testes qui īterfuisset
ut.l.heredes palam in prin.de testa.fm an.de pisꝭ ⁊
nicolaum de neapoli ⁊c. Ita habeo super libro meo
licet bar.de hoc non faciat mentionem. Sed creden
dum est ipsum sic intellexisse ut pz ex uerbis eius duz
dicit de scriptura in qua nō reperitur scriptū ꝙ testa
mentum fuerit factum coram testibus plerunqz eniz
hoc contingit ꝙ testatores ne testes nimio interuallo
temporis attedient faciunt primo scribi totam eoruz
intentionem per notarium quod non fit in breui tem
poris interuallo ⁊ pleriqz tenent per quam plures di
es ⁊ postea faciunt uocari testes ⁊ coram eis legunt ⁊
eos rogant ī paruo spacio temporis. Isto casu loqui
tur iste tex.cum glo.⁊ cum his que ibi nō.bar.⁊ pro
batur in dicto.§.at cū humana. Nam anteꝙ uocent̄
⁊ legatur coram eis talis scriptura nil ualz nec potest
probari testamentum per illam scripturam nec per
testes quia non sunt qui audiuerunt.hoc etiam mo
do intelligit Io.an.in addi.spe.ti.de instru.edi.§.
compendiose in addi.que incipit ad litteram fuit iste
uersi.⁊c.ibi. Sed fuit questio de facto ⁊c.ubi recitat
casum dicte legis fideicō.§.i. Et ponit in terminis ꝙ
testator fecit scribi suam intentionem solum coram
duobus testibus ⁊ scriptore non notario. Et manda
uit ꝙ traderetur notario per quem confici possit in
strumentum adhibito numero testium ⁊ anteꝙ hoc
fieret mortuus est.dicit enim ꝙ licet illi duo testes de
ponant de hoc tamen non probant testamentuz sed
preparationem ad testamentum ⁊ ideo nil ualet illa
scriptura nec illa depositio per dictā.l.fideicōmissa.
§.i.ubi dicit esse casuz. Ecce ergo ꝙ intelligit illum
tex.cum glo.quando tempore confectionis illius scri
pture testes non fuerunt presentes in sufficienti nu
mero sed ueniebant adhibendi postea cum tota scri
ptura simul legeretur. Sed in casu nostro fuerunt te
stes presentes a principio usqz in finem ⁊ totam uolū
tatem audiuerunt. Unde posito ꝙ per scripturam il
lam non posset uoluntas probari quia nō est auctē
tica. Et posito ꝙ auctenticari non deberet nō sequit̄
quin per testes probari possit quia testator licet elege
rit uiam probationis fiende per publicam scripturaz
adhibendo notarium non tamen censetur renunciasse
se probationi fiende per testes. ff.de testa. mili.l.mi
les qui destinauerat ubi hoc bene ⁊ solenniter pro
batur.

¶ In instrumētis

Jn instrumentis non requiritur subscriptio testiũ Et de forma inuentarij.

.ccv.

Jn christi nomine amen.

Non multum uidetur necessarium discurrere predicta dubia q͛ subscriptio dicti test. nõ est necessaria ex quo notarius rogatus de inuentario attestatur ipsuʒ interfuisse. nam creditur ei de presentia dicti test.: licʒ ipse test. dicat se non recordari an interfuerit hoc enĩ non diminuit de fide instrumẽti: ut nõ. Jnno. ⁊ Jo. an. in nouella in. c. cum iohãnes ꝺ fide instru. ⁊ bar. in. l. i. §. fi. ff. quemad. tes. ape. Postq̃ ergo constat ꝺ presentia ipsius non ẽ necessaria subscriptio q͛ null⁹ tex. hoc dicit ut patet in. l. fi. §. sin autẽ dubius. C. de iure delib. ubi mentionẽ solum facit de subscriptione heredis si scit scribere uel alterius notarij pro eo si nescit scribere ꝺ testibus uero nõ dicit eos subscribẽdos sed assumẽdos. Jtem in auẽ. sed cũ testator ad. l. falci. ⁊ in cor. unde sumitur dicit ꝙ loco legatariorum ⁊ creditorum absentium requiritur presentia trium testium non autẽ aliquid dicitur de subscriptione eoꝝ. Constat autem ꝙ de presentia testium creditur notario de hoc attestãti etiam si de centuʒ testibus faceret mentionem quando contrarium non probat q͛ tot testium uices obtinet instrumẽtũ quot ibi sunt ꝺscripti ꝑm opi. Jo. an. de cõsue. q̃ de iure approbatam ut pl. nõ. C. de fideicõmis. l. fi. ꝑ gl. ⁊ per di. ⁊ bar. ff. de testa. l. heredes palam. in ꝑn. Nec etiã reperio glo. aliquã uel doctorem dicẽtẽ requiri testium subscriptionem. Sed bene dicit bar. in. d. §. sin autẽ dubius ꝙ requiruntur primo duo testes qui heredẽ cognoscant ad cõfectionem inuẽtarij: in quorum presentia res uideantur ut possint deponi apud heredem null⁹ malignitatis cõsciĩ. Jtem requirunt alij tres testes eiusdem ciuitatis locupletes ⁊ bone opinionis loco creditorũ ⁊ legatariorũ absentiũ ut in auẽ. sed cũ testator. ff. ad. l. falci. ꝙ autẽ subscribãt non dicit nec etiã spe. in ti. de instru. edi. §. fi. uersi. nunc dicamus ubi ponit formã inuentarij heredis dicit aliquid de subscriptiõe testium. Habeo etiã formam inuentarij quã bar. dicit habuisse a Jaco. bu. qui dicebat in ea interuenisse quique doctores q̃rũ ad testes sic inquit. Adhibita nãqʒ presentia infrascriptoꝝ testiũ fide dignorũ ⁊ idoneas facultates possidentiũ ⁊ asserentiũ ⁊ affirmantium se cognoscere dictã talem heredeʒ ⁊c̃. Nota uerbũ infrascriptorũ non dicit infrasubscriptorũ. Et sic uerificat illud uerbum de testibus de quibus notarius attestatur ꝙ interfuerint licet subscripti nõ sint illi enim sunt descripti licet non subscripti. Et sic inquantum dicti doctores concipiũt uerba in personã notarij uolũt ꝙ de omnibus credatur notario de inuentario rogato s. de presentia testium de idoneitate ⁊ ipsorum assertione. Glo. etiam in corpore unde sumitur auẽ. ʒ cũ testator de qua bal. ibidẽ facit mentionẽ ⁊ eã notat tenet ꝙ si i iuentario se subscripserũt tres notarij ultra illũ qui principaliter fuit de ip̃o rogatus licet nulli alij testes fuerũt adhibiti sufficiat q͛ unus uidetur alteri attestari: nec min⁹ credit eis q͛ sint tabelliões imo plus in casu autem nostro ut proponitur continet subscriptio principalis notarij ⁊ triũ alioꝝ qui uice testiuʒ tenẽt ⁊ sic affuit sufficiẽs numerus cũ ad plus quinque req̃rat cũ absint creditores ⁊ legatarij ⁊ h̃ interfuerũt sex. s. tres notarij ⁊ alij tres testes lʒ un⁹ coꝝ se nõ subscripsit ex q⁹ uꝫ ꝙ ẽt si necessaria forʒ subscriptõ suffiẽ in casu nr̃o subscriptio dcoꝝ triũ notarioꝝ ⁊ alioꝝ duorum testium. Nec etiam reperio in tex. uel glo. ꝙ requiratur ut testes cognouerint defunctum. Sʒ sufficit ꝙ cognoscant heredem ut patet in dicto. §. sin autem dubius. Nec aliquis doctor hoc dicit. Difficile enĩ eẽt si forte stetit heres per longum tempus anteq̃ sciret sibi delatam hereditatem. Nam ius adeundi durat annis. xxx. l. licet ⁊ ibi nõ. C. de iur. delibe. unde difficile esset reperire testes qui defunctum cognouissent si in fi. xxx. annorum heres adiret. Circa citationẽ uero creditorum constat ꝙ si de certis creditoribus nõ constabat sufficiebat citatio generalis prout facta fuit iuxta nõ. per Jnno. de procura. c. in nr̃a. qui matri. accusa. possunt cum in tua. C. de remis. pig. l. si eo tẽpore. ⁊ tenent doc. in dicta auẽ. sed cum testator ⁊ in auẽ. si omnes. C. si ut se ab here. absti. Et sic dicta citatio fuit solẽnis maxime si seruata fuit for. statuti ut proponitur ⁊ facta fuit cum dimissione cedule ad domum hereditariam ar. ff. de dam. infec. l. iiij. §. sciens. Ex quibus ego concludo dictum inuentarium non uiciari propter defectum subscriptionis dicti testĩ sicqʒ superflua relinquuntur dubia prefata prout in fi. dicitur de offi. dele. prudentiam.

An instrumentum illius de quo dubitatur an sit notarius fidem faciat si adsit littera officialis loci asserẽtis illum esse notarium.

Casus sequentis consilii.

An instrumentum testamenti factum in longinquis partibus per illuʒ de quo dubitatur an fuerit notarius fidem faciat maxime quia una littera officialis loci attestatur illum esse notarium. Jtem de tenore dicti testamenti: in quo istituit posthumos ⁊ ultimo morienti guidonem substituit ⁊ posthumi nati non sunt an ad guidonem aliquid pertineat ratione dicte substitutionis uel uirtute clausule codicillaris.

.ccvi.

Jn christi nomine amen.

Uidendum est utruʒ fides sit adhibenda huic quod asseritur instrumentum testamenti: Circa quod reperio tres opiniones. Prima est ꝙ cuʒ ꝓducitur instrumentum factum in longinquis partibus per illuʒ cuius notitia non habetur ⁊ qui negatur esse notarius ⁊ testes etiam ibi descripti sunt ignoti ꝙ si quidem ꝓducens sit homo bone fame qui non consueuit committere falsitates. Et instrumentum sit in bona ⁊ publica forma non abolitum nec cancellatũ ꝙ iudex debeat illi fidẽ adhibere non obstante contradictõne ꝑtis nisi ille qui negat illum esse notariũ hoc probet ⁊ hoc dicunt probari insti. de inutil. stip̃. §. item uerborum ⁊. §. si scriptũ. ꝺ fideius. §. fi. ⁊ in auẽ. de instru. ca. ⁊ fi. §. apparet autẽ ⁊ hãc opi. tenet ibi azo in sũma quam ẽt reperio tenuisse ꝯsulendo dominum frãciscum tigrini de pisis magne auctoritatꝭ uiꝝ al. n. eẽt ꝓcessus i infinitũ si ꝓducẽs hẽret necesse illũ ꝓbare notariũ q͛ si ꝓduceret instrm̃ notariat⁹ simil̃r negaret ꝙ ille qui ꝯfecit eẽt notari⁹ ⁊ sic nũq̃ posset ꝓbari notariat⁹ ꝑ instrm̃ qđ eẽt iniquũ. Sc̈da opinio est cõ ꝙ iudex nullã fidem debeat adhibere nisi producẽs ꝓbet illum esse notarium q͛ testimonia documentorum debent esse nota. C. ubi de ratiociniis agi debet. l. ij. in fi. unde sicut non creditur ignotis sigillis ita nec ignoto notario argu. de de. pereg.

c.i.⁊.c.ij.⁊ quod ibi per Innocen.⁊ per eundem de
fide instru.c.i.¶ Tertia est ut distinguatur: naꝫ aut
ill contra quem producitur negat illum esse notariū
⁊ tūc oportet ipsum probare notariū per testes uel in
strumentū tabellionatus uel ꝙ ita publice se gerebat
ar.ff.de ritu nup.l.qua in prouincia.§.diuus. aut nō
negatur ⁊ tunc siquidē agatur de magno preiudicio:
⁊ ille cōtra quem producitur sit absens debeat illi iu
dex adhibere fidē recepto tamen prius iuramēto a ꝓ
ducente ꝙ instrumentū sit uerū ⁊ a publica persona
factum ar.in auē.de fide instru.§.si uero moriantur
⁊.§.si uero nihil presumitur ciꝫ pro producēte ꝙ nō
sit imemor sue salutis ⁊ ꝙ nō cōmittat falsitatē .i.q.
vij.scimus al's si agitur de modico preiudicio uel ꝑs
sit presens indistincte illi stetur ar.eius quod nō.i.d.
c.ij.de ele.pereg.per Inno. Et hāc distinctionem te
neo ⁊ uidetur colligi ex dictis specu.in ti.de instrum̄.
edi.§.restat.uer.sed quid si producit̄.⁊ uersi. ⁊ scias
⁊ uer.illud autē. Pro quo etiā bene facit ꝙ alibi dicūt
canoniste ꝙ decreto electionis sit fides adhibenda si
nō apparet cōtradictor: al's secus ut nō.de do. ⁊ con
tu.in.c.cum olim per Io.an.ḋ elec.cupientes.li.vi.
Cū ergo in casu nostro agatur de magno preiudicio
⁊ ille cōtra quē producitur negat illum esse notariuꝫ:
debet producēs hoc probare.¶ Sed nūc est uidēdū
utrū littera testimōialis potestatis ut dicitur illius loci
sufficiat ad probationē. Respōdeo nō qꝛ dicto unius
quātūcūqꝫ presidali honore refulgeat nō credit̄. iiij.
q.iij.§.unius uere de testi.c.cuꝫ a nobis. vi.q.ij.§.
quod autē.⁊.c.ꝙ placuit.C.de arbi.l.ne in arbitris
Item talibus litteris testimonialibus cū sunt narrati
ue de eo quod nō pertinet ad officiuꝫ iudicis ⁊ cum
agitur de magno preiudicio nō creditur ar.C. si per
uim uel alio modo.l.fi.⁊ nō.ꝑ guil.de cu.C.de epis.
⁊ cle.l.si qua per calūniaꝫ in fi.⁊ per archi. expresse i
c.ut circa de elec.li.vi.per Inno.ḋ fide instru.c.i.cir
ca finem de testibus cū a nobis.per Io.an.de ꝓba.
c.post cessionē. Non enī testimonijs sed testibus cre
dendum est.ff.de testi.l.iij.§.idem diuus. Nec debet
plus credi litteris alicuius ꝙ̄ uiue uoci in auē.ḋ testi.
§.siquis cū. Hoc autē quod iste iudex testificatur nō
pertinet ad officiū suum nō enim ad hoc eligit̄ ptās.
Item magnū p̄iudiciū importat. Preterea nec ḋ po
testate nec de suo sigillo noticia habetur cū sit.i ualde
remotis partib⁹ ergo nō dat̄ sibi fides etiā ubi ḋ mo
dico p̄iudicio ageret̄ sꝫ reqrent̄ lr̄e uel sigilla pluriū:
ut ar.ḋ accu.cū dilecti.¶ Sed nūc uidendū restat se
cundo loco de tenore dicti asserti testamēti posito ꝙ
instrumentū faceret fidem utrū uigore ipsius potuerit
iste guido hereditatem apprehendere ubi considerā
dum ē ꝙ testator instituit posthumos sibi nascituros
⁊ eos inuicem substituit. Ultimo uero morienti substi
tuit guidonē que quidem substitutio guidonis in du
bio uidetur fideicōmissaria.ff. de le.ij.l.ticia scio.§.
scia.de usufruc.lega.l.codicillis. Uidetur enim ultio
decedens grauatus de restituendo cum ergo nullus
posthum⁹ natus sit īstitutio p̄dicta uidet̄ ꝓ nō scripta
sicut cū īstituitur ille qui nō ē in rerum natura.C.de
cadu.tol.§.cum triplici uer. ea enim. ff. de his que
pro non scriptis ha.l.penul. Per quod patet ꝙ he
reditas est in causa intestati ⁊ sic ad sororem testōris
pertinet que est ꝓximior. Nec potest dictus guido ui
gore substitutionis facte ultimo morienti hereditateꝫ
obtinere nam aut uult uenire iure directo ⁊ non pōt
qꝛ cum substitutio de sui natura sit obliqua non trahi
tur ad dircāꝫ nisi in certis casibus spālibus ut nō.ff.
de uul.⁊ pu.l.uerbis ciuilibus de mili.tes.l. neqꝫ enī
§.fi.de fideicōmis.libe.l. antonin⁹. Aut uult uenire
iure obliquo ⁊ idem quia nō est qui sibi restituat cuꝫ
nullus natus sit ⁊ sic substitutio predicta effecta est in
utilis.ff.de iure codicill.l.quidam referunt sicut cum
heres rogatus de restituendo ante aditam heredita
tem decedit efficitur fideicōmissuꝫ inutile.ff.ad treb.
l.ille a quo.§.si de testō in fi.⁊ nō.plene.C.de fidei
cō.l.eam quam.¶ Sed quero utrum uigore clausu
le codicillaris que est in dicto testō quia testator dixit
se uelle ualere iure testamenti ⁊ codicill.utrum dicta
substitutō uideatur repetita a uenientibus ab intesta
to ⁊ sic teneatur dicta soror restituere hereditatem di
cto guidoni. Uidetur ꝙ non quia testator uoluit ad
guidonem deuenire cum ultimus moreretur sed nul
lus natus est ergo conditio non potest existere quia
non potest dici mori qui nunꝙ̄ natus fuit ar. ff. de
condi.⁊ demō.l.titio usu.fructus.¶ Contrariuꝫ puto
sꝫ ꝙ si p̄supponeremus instrm̄ facere fidē lꝫ heredi
tas ab intestato ptineret ad ipsā sororē qꝛ posthumi
nati nō sunt tn̄ soror uigore clausule codicillaris tene
retur restituere guidoni pure ⁊ simpliciter naꝫ paria
sunt clausulam codicillarem apponeret uel a uenien
tibus ab intestato relinquere ut nō.C.ḋ fideicō.l.ex
testō ⁊.l.quid auteꝫ i prin.si quis omi.cau.testamen
ti de le.ij.l.lucius.§.filiam ⁊.l.codicillis.§.fi.per di.
Nec ob.ꝙ illa conditio non possit existere naꝫ ex q⁹
non sunt redditur impossibilis ⁊ sic habetur pro non
apposita de condi.⁊ demō.l.mulcta.§. si seruos de
le.i.l.ab omnibus.§.in testamento. Iteꝫ quia redde
retur fideicomissum nulluꝫ uidetur repetita in uenī
tibus ab intestato.de le.i.l.siquis a filio de uer.ob.l.
titia.§.idem respondit. Sequitur ergo ꝙ fideicomis
sum est purum. Et si instrm̄ faceret fidem teneretur
dicta soror restituere statim guidoni deducta quarta
¶ Sed nunc queritur ultimo posito ꝙ non faciat fi
dem ⁊ sic restituere non teneatur. Uel posito ꝙ fa
ciat ⁊ sic possit retinere quartam ab intestato utrum
remissio ⁊ quietatio facta per dictam sororem ipsam
excludat a predictis. Respondeo ꝙ nō quia ipsa re
misit ius quod habebat contra fratrem ratōne substi
tutiōnis paterne non auteꝫ successionis ab intestato
Quotiens autē quis habet duas uias diuersas repu
diando unam non excludit̄ ab altera siue ambe sint
ab intestato ut in.l.i.§.sed uidendum de suc.edic.si
ue ambe ex testamento ut in.l.recusare.§. ticius ad
trebel.C.de codicil.l.fi. Siue una ex testamento alte
ra ab intestato de le.ii.cum pater.§. titio.de inoffi.
testa.l.pap̄.§.quarta autem in fi. Preterea hic exp̄s
se reseruauit sibi ius succedendi ab intestato ipsi fratri
⁊ per consequens dictum ius sibi conseruauit.ff.qui
bus mo.pig.ul' hipo.sol.l.deb tor.§.i.ḋ lib.exhibē.
l.iij.§.penul.de aqua cot.⁊ esti.l. penul. Preterea
etiam si expresse uoluisset non poterat quia spes suc
cedendi ab intestato non est in reruꝫ natura uiuo te
statore nec cadit in repudiatione.ff.de trans.l.qui cū
tutoribus ⁊ ibi per bar.de libe.lega.l.post emancipa
tionem de coll'.l.pactum cum si. Ex quibus patet ꝙ
ius habeat dicta soror in hereditate fratris sui contra
dictum guidonem. Laus Deo

¶ Utrum uilitas ⁊ infamia notarij uiciat instrumē
tum.

¶ In christi nomine amen.
Super primo dubio dicendum est q cum diuersitas
temporis quo dicitur maleficiū cōmissuȝ faciat diuer
sificare maleficiuȝ quādo in se est reiterabile iuxta ple
ne nō. per bar. in. l. denunciasse. §. quid tamē. ff. de
adul. per. l. testiū. C. de testi. ⁊ ar. de cōdi. inde. si nō
forte. §. libertus. ⁊ quod nō. in. l. pantonius. §. rei.
ff. de acquir. here. ⁊ expressꝰ in. c. cum iohannes. de fi
de instru. de re iudi. abbate. li. vi. ⁊ per bar. in. q. di
sputata per cū que incipit per italiam cōmuniter sūt
statuta ⁊c̄. Et i casu nostro maleficiū super quo iqui
ritur erat reiterabile q2 potuit cōfici falsuȝ instrumen
tum de augumēto dotis die secūda augusti. Itē m
aliud die. xxij. eiusdem. Et in ista inquisitione fuit de
ducta falsitas cōmissa die secūda augusti: deinde fuit
productū instrumentū confectum die. xxij. eiusdem ⁊
nullum aliud confectū die. ij. dicendū est q si etiā essȝ
probata falsitas instrumēti istius producti quod tam̄
negatur nihilominus nō pōt sequi cond mnatoria
sententia sed absolutoria eo q falsitas in inquisitiōe
deducta. s. facta die. ij. nō fuit probata ⁊ falsitas ꝓba
ta non fuit deducta ar. ad primū. C. de eden. l. qui.
accusare. Et ad secūdū. ff. cōmu. diui. ut fundus. C.
de fideicō. lib. l. fi. Et quod nō. Inno. in. c. i. de lit. cō
tes. qui dicit q si causa in libello deducta non probet̄
licet alia fuerit probata ut q2 petijt rem ex causa ōpo
siti ⁊ probaui de cōmodato nō condemnabitur reus
licet appareat debitor sed absoluetur. facit. l. habebat
ff. de instito. si pars here. pe. l. nō possumus. ⁊ quod
nō. in addi. spe. ti. de acti. seu peti. §. sequit̄ uidere
multo ergo minus debet sequi cōdemnatio si nō est
probata falsitas istius instrumenti producti confecti
die. xxij. q2 possibile est q in die. ij. fuit cōmissa ⁊ in
die. xxij. nō fuit ꝯmissa ergo ⁊c̄. ar. l. non hoc. C. un
de cognati de proba. l. ad probationeȝ. ¶ Super se
cundo uero quesito bar. in. l. eos. ff. de fal. uersi. que
ro pro declaratione ⁊c̄. tenet q sit in arbitrio iudicis
admittere talem depositionem uel eā repellere. Sed
bal. C. de testi. l. iurisiurandi post principiū ⁊ eo. ti. in
l. fi. circa finem tenet expresse q talis testificatio uel de
positio nihil ualet q2 testis debȝ testificari specifice nō
autē confuse per relationē. Si tamē se referret ad suā
propriā scripturā quam ipse testis fecisset pro memo
ria ipsius testis uidetur ualere per. l. iubemus. §. sed
ne aliqua. C. de testa. Tamen Bar. in. l. i. ff. si cer.
pe. in ult. seu penul. colum. ibi dum dicit quedam est
auctoritas priuata ⁊c̄. exēplificat ⁊ declarat illā. l. quā
do in testificando specificaret contenta in sua scriptu
ra ⁊ postea in redditione cause qualiter sit se referret
ad illam. Sed in casu nostro nec se refert ad pro
priam scripturā notarij licet de propria testificat̄. Itē
nō specificant contenta in priori testificatione: ⁊ sic ui
detur testificata nō ualere secundū bal. in. l. precalle.
maxime in hac causa criminali ubi agitur de maiori
preiudicio ⁊ sic cautius est agendum. ff. ad carbo. l. i.
§. sed ⁊ siquis de elec. c. ubi piculū. li. vi. Illud auteȝ
cōstat testificationes factas in causa ciuili tanq̄ minꝰ
plena fidem non facere in criminali tanq̄ magis ple
na ad fineȝ condemnationis secūdū bar. qui ita nō.
in. l. ij. ff. ui bo. rap. per glo. que est in. l. siquis ad se
fundum. C. ad. l. iul. de ui. facit qd in si. diximus qn̄
utraqȝ cā ē ciuil' nī una plenaria alia sūmaria q2 acta
facta i sūmaria ⁊ ēt sñia ñ faciūt p̄iudiciū in plenaria
l. siqs a liberis. §. si ꝑparēs. de liberis agnoscēdis. de

his qui sunt sui uel alie. iur. l. penultima. ⁊ quod nō.
plene per bartho. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. ō
uer. ob. in distictione in tertia coll'. Super tertio que
sito respondeo q uilitas persone notarij ēt cum infa
mia iur̄ non habet uiciare instr̄m de quo fuit ab utra
qȝ parte rogatus ex quo nundum erat depositus ab
officio etiā si post ꝯtractam ifamiam uel uilitatē fuit
rogatus s'm bar. qui ita dētermiat. ff. ad. l. iul. repe.
l. eadē. Quinimo etiam si cōmisisset falsitatem in of
ficio tabellionatus ꝓpter quam ueniret priuandus
officio si tamen adhuc non est priuatus potest instr̄a
conficere s'm Inno. in. c. fraternitatis de here. ⁊ spe.
in ti. ō instru. edi. §. restat uer. quid si tabellio ⁊ bar.
in quodā consilio quod icipit ser Jo. ⁊ bal. in. l. iube
mus. §. sanc. C. ō sacro sanc. eccl. Sed idē bal. in. l.
cūctos populos de sūma tri. allegat ꝯtra bar. gl. que
est in. l. ij. §. miles. ff. de ifami. Sed illa gl. nō obstat
q2 fateor q infamia iur. est sufficiēs causa ad priuan
dum notariū officio notariatus. Et ita debȝ intelligi
illa gl. Sed anteq̄ sit priuatus notarius est ⁊ pōt in
str̄a conficere que sumūt efficatiam ab officio sibi col
lato ⁊ nonduȝ adempto ⁊ ita itelligunt̄ auctoritates
supra allegate. Et idem uidet̄ idem bal. declarare in
l. ⁊ militibus. C. de testa. mili. Item idem bal. distin
guere uidetur in dicta. l. cunctos populos an cr men
uel infamia sit notoria ul' non. Et allegat gl. in auē.
de tab. §. penul. pro qua distinctione facit. c. ad ꝓbā
dum de re iudi. Sed certe ista distinctio procederet
quando cōmisissȝ tale crimen ex quo ipso iure priua
tus esset officio notariatus per sñiam legis: q2 talis
sñia nō faceret istr̄a que postea fierēt ēē nulla nisi cri
men ex quo fuit priuatus essȝ notorium. Sed quādo
priuatus est per sñiam hominis tunc talis distinctō ñ
adhibetur imo indistincte non ualerent instrumēta
postea cōfecta Et ita intelligit ⁊ declarat bal. illā glo.
que est in dicto. §. pe'n. in auē. de tabelli. in. l. ij. C. ō
senten. Similiter si est tale crimen ex quo nec per
sñiam legis nec per sñiam hominis est priuatus offi
cio ut in casu nostro predicta distinctio locuȝ non ha
bet quia indistincte ualet postq̄ in officio tolleratur
¶ Negari tamē non potest quin aliqualiter fides at
tenuetur quando deliquit in officio faciendo instru
mentum falsum licet adhuc ab officio non sit deposi
tus. C. de suscep. ⁊ archi. l. si aliquid. ff. de eden. l. si
quis ex argentarijs. §. i. cum sua glo. secus si aliquo
alio modo deliquisset ut dictis iuribus nō. Si ergo
non uicientur instrumenta post confecta multominꝰ
confecta prius seu de quibus primo fuit rogatus quā
crimen esset contractum seu infamia ut nō. in spe. de
instru. edi. §. restat uersi. quid si contractū sit nec eo
rum fides attenuatur etiam si postea publicata fue
rint quia publicatio trahitur retro ad tempus rogi
tus cum habeat necessariam consequentiam ad illud
l. iij. §. minorem. ff. de mino. ⁊ in. §. i. ⁊ quod nō. in
l. damni. §. sabini. ff. de dam. infec. Inhibitio auteȝ
seu preceptum correctionis q non conficeret uel pu
blicaret instrumenta ⁊c̄. non habet afficere uel uicia
re instrumenta quia non tollit officium. C. comi. uel
episto. per totum sed afficit personam illius ut de cō
temptu precepti posset puniri per ea que plene in si.
habent̄. C. de cōdi. ob cāȝ. l. ea lege. ¶ Sup q̄rto q̄
sito breuiter claruȝ est q ꝯdictio unius ex testibus de
scriptus in instr̄o non uiciare nec uacillare facit fidem
eius postq̄ sunt alij testes in sufficienti numero qui
non contradicunt ut plene nō. per glo. ⁊ bar. in. l. i.

§.fi.ff.quemad.tes.ape. Nec aliquid facit in cõtrariũ
eius fuga qꝛ illa aggrauat cõditionem ipsius fugientis
seu contumacis.ff.ad sil.l.lege cor.non autem aliorum
ad quos pertinent instrumẽta ar.l.si ideo.ff.de inoff.
⁊.l.qui repudiantis.§.fi. cum alijs si.ff.de inoffi. te
sta. ¶ Super quinto dicendum est ꝙ probationes fa
cte super innocentia probanda per quẽcũqꝫ prosunt
inquisito uel accusato etiã absenti ⁊ ignoranti ad ab
solutionẽ qꝛ etiam si nullus faceret: iudex tamen ex
suo officio querere debꝫ pro innocentia: ⁊ ea reperta
inquisitum absoluere.ff.de penis.l.si non defendãt.
fortius ergo debet admitti quilibet ad probandũ ino
centiam prout in simili iuriscõsultus arguit.ff.de bo.
posse.l.seruus non dico ꝙ admittitur nomine inqui
siti etiam cum mandato quia sic posset inquisito no
cere ergo ⁊c̃.l. penultima. §. ad crimen.ff.de publi
cis iudi. sed admittitur nomine suo quia cuiuslibet
censetur interesse ratione humanitatis ne innocens
puniatur.l.non tantum.ff.de appella. uel nomine
reipublice cuius interest similiter de penis.l. absentẽ
sicut eius interest econtra ꝙ nocentes puniantur.l.
si a reo.§.ꝙ uulgo.ff.de fideius.l.ita uulneratus ad
l.acqui.l.bona fides.uersi. latro spolia.ff.depo.si.⁊
neutro casu possit nocere ⁊ prodesse inquisito prout
in simi.dicimus in coniuncta persona agente pro cõ
iuncta.l.iij.§.sed si forte.ff. iudica.sol. Et pro hoc
quod nõ.bar.in.l.seruum.§.publice.ff.de procura.
⁊.C.de trans.l.ubi pactum ante finem maxime aũt
in casu nostro cũ istius hugolini intersit pecunialiter
defendere instrumentum a falso prodesse debẽt dicte
probationes saltem respectu sui interesse per ea que
nõ.in.l.si suspecta.ff.de inoffi.testa. ¶ Super sexto
⁊ ultimo dicendũ uidetur ꝙ ⁊ si dictus inquisitus ue
niret condemnãdus propter suã contumaciam tan
ꝙ̃ habitus ꝓ confesso ex forma statuti tñ hoc nõ debe
ret nocere dicto hugolino. Sed quo ad ipsum debet
reputari instrumentum pro uero qꝛ magis propter
contumaciam suam uideretur damnari ꝙ̃ qꝛ foueret
malam causam.l.si ideo.ff.de euic. de inoffi. testa.
qui repudiantis.§.fi.⁊ quod plene nõ.bar.in.l. cũ
filius.ff.de uerbo.obliga.in questione disputata per
eum: ⁊ per consequens sequitur ꝙ hugolinus habet
iustam causam petendi a iudice inquirente ꝙ si eum
condemnat declaret talem condemnationem hugoli
no non nocere per ea que plene ⁊ ad propositũ nõ.
bar.in.l.a sententia.ff.de appella.⁊ Inno.in.c.cũ
super de re iudi.ergo debꝫ exaudiri.ff.de his qui sũt
sui uel alie.iur.l.i.§.i. ¶ Laus deo.

.ccviiij.

In christi nomine amen.

Cum super ista materia pisani me alias consulerent
ꝓponebãt casum ꝙ prima grauedo de florenis.xxx.
milibus in anno fuerat imposita solũ pro tribus an
nis: Et ꝙ postea cum restarent menses.xiiij.de primo
triennio fuit reducta ad florenos.xviij.milia ꝓ quoli
bet anno: ⁊ ꝓ alio triennio propter quod ego cum
quibusdam alijs consului ꝙ nil soluere tenebãtur di
cte opere qꝛ nullam gratiam uidebantur recepisse cũ
pro.xxxv.milibus florenis que restabant soluere pro
dictis.xiiij.mẽsibus ipositũ fuerat eis onus quĩquagita
quattuor milium soluendorum pro alio triennio quod
intelligi poterat cõputatis dictis triginta quĩqꝫ milibus
que soluere restabãt ꝓ dictis xiiij.mensibus ⁊ sic de
ipsis nulla intelligeret facta remissio sꝫ potius tp̃s pro
rogatũ cũ adiunctione aliorum xix.milium de nouo
unde cum pro dicta termini prorogatione qꝛ soluere
habebant dicta.xxxv.milia in xiiij.mensibus ⁊ proro
gatũ fuerat ad tres annos grauati fuerint de nouo
in xix.milibus alijs que cum alijs cõputatis faciunt
quinquaginta quatuor milia in tribus ãnis ut primo
dixi nullam gratiã uel beneficium censebant recipisse
ar.ff.de le.i.l. ciuitatibus in fine. ¶ Nunc autẽ mihi
porponitur ⁊ asseritur primũ fundamentum non eẽ
uerũ qꝛ prima grauedo fuit perpetua ⁊ sine tempo
ris prefinitione. Et ꝙ postea pro triennio fuit reduc
ta ad xviij.pro quolibꝫ anno Deinde ad xv.ꝓ uno
anno postea ad xij.milia i perpetuum ⁊ sine tempo
re demũ ⁊ postremo in totum anihilata pro decẽnio
ꝓpter quod cessant allegata.⁊ deducta in alio cõsilio
qꝛ non põt dici facta dũtaxat termini prorogatõ de eo
quod restabat de triennio. Sed potius remissio de
mille florenis quolibet mense per primã exgrauatori
am que reduxit xxx.ad.xviij. Si enĩ dicta exgraua
toria nil uoluisset remittere sed solum prorogare ter
minum soluendum ad triẽnium de eo quod erat sol
uendum infra xiiij.menses tantũ nõ statuisset ꝙ sol
uerent xviij.tãtum quolibet ãno dicti triẽnij sed.xxx.
quolibet ãno uirtute prime aggrauatorie ⁊ etiam ul
tra quatinus tangeret pro rata de xxxv.milibus qui
debebant solui infra dictos quattuordecim menses
unde negare non possunt pisani qui optinuerint re
missionem pro dicto triennio quia cum deberent sol
uere quolibet mense duo milia quingenta reducti sũt
ad mille quingenta. Nec dicere possunt ꝙ per secun
dam reformationem factam i.M.cccc.xviij. fuerint
in aliquo grauati sed solum exonerati: grauati enim
fuissent si prima reformatio de.xxx. fuisset facta pro
triennio tantum ut proponebatur: nam tunc secũda
continens aliud triennium nouum onus continuis
set etiam prorogationem de parte primi triennij ut i
dicto consilio deduxi.sed sine temporis prefinitione
non potest dici ꝙ secunda reformatio continens mi
norem ꝙ̃titatem contineret nouum onus sed solum
diminutionem primi ut patet recte intuenti. Ex qui
bus dico conclusiue dictos pisanos teneri dicte opere
hoc modo uidelicꝫ quia quousqꝫ durauerit prima re
formatio de.xxx.milibus quia non fuit ex toto subla
ta sed ad tempus suspensa tenentur soluere pre ea sũ
ma ꝙ̃ minus soluerunt ratione suspensionum unde
quousqꝫ soluerunt xviij.tenentur soluere pro xij mi
libus remissis. Et postea cum per aliam reformatio
nẽ reducti fuerunt ad xv.quousqꝫ dicta xv. soluerũt
cõmuni tenentur soluere opere pro alijs xv.remissis
nam dictis casibus uerificata fuerunt in eis uerba re
formationis facte in fauorem opere que loquitur qñ
onus erat perpetuum immutatum ad tempus ut ex
tenore eius apparet. Postꝙ̃ uero per reformationẽ
factam in.M.cccc.xvi.recessũ fuit ab illa prima in
perpetuum quoniam actum est ut perpetuo soluerẽt
xij.quia reformatio facta in fauorem opere loquitur
de exceptione temporali ab onere perpetuo ut patet
circa finem dum dicit ꝙ soluant quolibet anno quo
durabat dicta immunitas ⁊c̃. Sed reformatio facta
in anno.M.cccc.xvi.nõ continet exceptionem tem
poralem sed potius onus nouum perpetuum.xij.mi
lium ⁊ per eam recessum fuit a prima de.xxx.quia ñ
debent eodem tempore concurrere duo onera per
petua ⁊ sic iure cuiusdam nouationis transitum est
de.xxx.ad.xij.ar.ff.de p̃to.stip.l.ualerianus.ff. loca.
l.cum

l.cuꝫ i plures. §.lege dicta. Non ergo uendicant sibi
locum uerba reformationis facte in fauorem opere
loquentis de temporali exceptione igitur nec eius
dispositio .ff.de accusa.l.hos accusare. §. omnibus
de dam.infec.l.iiij. §.totiēs.de aqua quot. ⁊ esti.l.i.
§.loquitur. Sed secuta ultima reformatione facta in
M.cccc.xvij.que fecit ipsos in totū exēptos,ꝓ decen
nio dico eos soluere debere durāte dicto decēnio pro
xij.remissis qꝛ in hoc casu locū sibi uendicāt uerba di
cte reformationis nō autē habēt soluere pro.xxx.qꝛ
per ultimā reformationē nō fuit concessa imunitas a
triginta milibus a quorū grauamine iam fuerat reces
sum per ultimā reformationē in totū. In tātū ꝙ illa
prima reformatio erat in totū sublata sed cōcessa fuit
imunitas a.xij.in dictis per penultimā reformationē
Pro illis ergo tātū soluere debēt ut cōcludam⁹ ꝙ ab
āno.M.cccc.xi.quo facta fuit prima reformatio de
xxx.milibus usqꝫ ad annū.M.cccc.xvi. soluere ha
bent ꝓ eo ꝙ minus soluerūt de sūma.xxx.uirtute re
formationū interim factarū de minori sūma. Et hec
est prima cōclusio. Secuta uero penultima reformati
one in.M.cccc.xvij.reducente eas ad duodecim nil
habet soluere opere quousqꝫ soluerūt dicta duodeciꝫ
cōi:⁊ sic ꝓ uno anno quo durauit:⁊ hec est secunda
cōclusio. Sed secuta ultima reformatione remittente
dicta duodecim milia pro.x.annis ex tunc soluere ha
bent opere pro dictis duodecim ⁊ non ultra quousqꝫ
durabit eis dicta exēptio dcēnalis que dicit̄ exemptio
a.xij.nō a.xxx.⁊ hec est tertia cōclusio. Et qꝛ tēpore
quo facta extitit nō durabat grauamē de.xxx. milib⁹
sed de duodeciꝫ milibus per quod recessum fuerat a
primo ut supra dixi. Et ita etiā colligit̄ ex dicto cōsilio
al's per me reddito ubi dixi eos teneri ꝓ sūma q̄ cō
stare posset eis fuisse remissam:⁊ hic constat a parte
quid ⁊ quātū. ¶ Restat respōdere ad allegata ī ꝯriū
Et primo nō ob.ꝙ ciuitas pisarū non erat de cōmu
nitate florentie tēpore dicte reformationis edite in fa
uorē opere qꝛ nihilominus dico dictā reformationeꝫ
ad eos extēdendā qꝛ nō loquitur per uerba presenꝰ
tēporis.s.ꝙ ciuitates ⁊ terre q̇ sunt d̄ cōitate ⁊c̄. Tūc
eni posset ꝓcedere ꝯriū.ar.l.si ita.ff.de au. ⁊ ar.le.
sed loquit̄ ꝑ uerba indefinita sine uerbo presentis tē
poris.s.ꝙ oēs cōitates de cōitatu ⁊c̄.⁊ sic cōprehēdit
etiā futuras.l.si seruit⁹ in prin.⁊ primo respōso.ff.de
ser.urb.predi.de dam.infec.l.dāni.§.si is qui uicias
in fi.cū cōcor. Preterea etiā si ꝯtineret uerbū p̄sentis
tēporis adhuc idē est ex quo ꝓfert̄ a lege.qꝛ lex semꝑ
loquit̄.l.ariani.C.de here.ff.de ꝯdi.ex lege.l. unica
Et nō.bar.in.d.l.si ita de au.⁊ ar.le.in p̄io mēbro
distinctionis ¶ Itē nō ob.de.l'ras de rescriptis quia
ibi est quedā ratio sp̄alis de qua ibi nō.ī glo.fi. que n̄
habet locū in alijs unde decisio illi⁹ cl'mē. est contra
iuris rigorē ut pꝫ ex multis exēplis ibi positis ꝑ glo.
in cōtrariū ⁊ sic ad alios casus nō est trahēda. ¶ Itē
nō ob.ꝙ ciuitas pisarū ex ꝑmissione cōis florētie hꝫ
ꝓpria statuta ⁊ sic non subicit̄ statutis cōis florētie.iu
xta nō.in.l.si cōuenerit.§.si nulla de p'gn. acti. per
doc.⁊ in.c.i.ne se.ua.qꝛ illud procedit quantū ad sta
tuta disponētia inter se ipsos pisanos. Istud autē sta
tutū seu reformatio facta in fauorē opere nō disponit
inter eos sed cōtra eos:unde sine dubio sibi subiciūt̄
nec aliquid in contrariuꝫ faciunt nō.in dictis locis si
bene inspiciantur ¶ Item non obstat ꝙ pisani erāt
nimis excessiue grauati:⁊ sic non uidentur conse
quuti beneficium quia debebant exgrauari ex debito

ff.de aqua quoti.⁊ esti.l.i.§.penl'.ibi nec ē hoc bene
ficium ⁊c̄.ubi uidetur tex.⁊ sic cessant uerba reforma
tiōis edite ī fauorē oꝑe. Nā obici n̄ pōt si petat̄ ꝙ sol
uant pro ultra exēptione que eximit eos in totū cū sal
tē aliquid soluere deberēt. Preterea cū dicte exēptio
nes semꝑ fiant uel ut plurimū ꝓpter dictam causam
oneris excessiui nunq̄ sibi locuꝫ uendicaret reforma
tio p̄dicta si nō haberet locū in casib⁹ p̄dictis. Credē
dum ē ergo ꝙ de talibus exēptōibus senserit ar.ff.d̄
legi.nā ad ea. Preterea cum cōe florentie potuerit ī
ponere dictū onus lꝫ graue tollerandū erat cētesima
dis.ꝯtra morē ī prin. Igit̄ hoc respectu remittēdo cē
set̄ beneficiū ꝯtulisse qꝛ beneficiū ē beniuola actō gau
dium tribuēs ⁊ ista descriptio hic uerificat̄. Preterea
p̄latus tenet̄.beneficiū uacans ꝯferre ⁊ tn̄ cōferendo
dicitur beneficiū ⁊ grām ꝯcedere de p̄ben.c. relatū ⁊
ibi nō. Preterea lꝫ teneret̄ cōe florentie ex urbanita
te nō sic tn̄ ut posset cogi cuꝫ nō recognoscat suꝑiorē
seu induci poterat ar.l.penul.§.illo.C.de neces.ser.
ergo ⁊c̄. Et sic nō ob.l.i.§.pen'l.de aqua cot.⁊ esti.
qꝛ quodā respectu nō dicit̄ ꝯsequi beneficiū:qui cōse
quit̄ debitū ut ibi dicit̄:sꝫ si nō est omnino debitū tali
ter ꝙ ad ipsū possit inuitū cōpellere illū a quo cōseq̄
tur bene dicit̄ beneficiū illo respectu ut in similib⁹ ha
bet̄ in.l.in bello.§.siquis suum.ff.de capti.ubi pōt
quis hr̄e obligatā rē suam q̇ nō est simpl'r ⁊ irreuoca
biliter sua. Item pōt quis p̄scribere rē suam qꝛ nō est
simpl'r ⁊ irreuocabil'r sua.C.qd̄ me.cau.l.iij. ubi nō.
in magna glo.fi. Cōcludit̄ ergo ut supra. Quantū ue
ro ad cāꝫ sex miliū de quib⁹ ultīo loco querit̄ pꝫ rn̄sio
ex suprascriptis qꝛ ꝓ pena remissa.i.illo q̄rto pura d̄
bēt soluere dicti pisani. Sꝫ ꝓ sex milibus de quibus
habuerūt solūmō terminū ad soluenduꝫ ⁊ nō remis
sionē soluere nō debēt ne duplici onere grauent̄ scꝫ
ꝙ soluāt cōi ⁊ ēt opere.ff. de le.ii.l.ticia.§.qui ī uita
⁊.l.nauis.§.cū aūt ad.l.rodi.de iac.nā quātitas ista
que soluēda ē opere uenit soluēda pro grā facta cuꝫ
recōpensatōe eius ꝙ eis dimittit̄ igitur nō dꝫ solui ni
si quatenus remittit̄ qꝛ limitata cā limitatū ꝓducit ef
fectum de his que in testa.delen.l.cancellauerat.d̄ iti
nere actuqꝫ priua.l.i.§.iul. Nec ob.uerba reforma
tionis que dicunt ꝙ debeant soluere pro toto eo qd̄
soluissent si grām ⁊ remissionē nō habuissent qꝛ dꝫ ī
telligi sane cum hac suppletione uidelicet qꝛ dum di
cit pro qualibet libra quā soluerent ⁊c̄.subaudi ⁊ nūc
propter dictam gratiam non debent ⁊ ita innuit illō
uerbum deberent quod est preteriti imperfecti. Et sic
innuit ꝙ de presenti non debēt. Et hoc ne sequatur
absurditas. Naꝫ si deberent soluere opere pro eo qd̄
eis non remittit̄ posset attingere ꝙ gratia ex hoc red
deretur inutilis puta si aliquis deberet soluere cōi ui
ginti milia libras ⁊ sibi grā de centuꝫ libris certe si sol
ueret denarios vi.ꝓ qualibet libra de.xx.milib⁹ tm̄
uel plus ascenderet id qd̄ solueret opere q̄tum sibi
remitteretur quod esset absurdum ⁊ ideo non est cre
dendum populum florentinum cum fecerit dictam re
formationē hoc uoluisse ar.ff.d̄ le.iij. qui concubinā
§.qui ortos.⁊.l.patronus.§. codicillis de le.i.si res
obligata ⁊ quod nō.per doc.eo.ti.l.cum seruus ⁊.l.
apud iul.§.si fundus ⁊ quod nō.ci.C.de cadu.tol.
§.ne aūt. Quia igitur uerba dicte reformationis pos
sunt sic intelligi ꝙ non teneant absurditatem dand⁹
est eis talis intellectus tāquaꝫ benignior.ff.de legi.l.
benignius.de bonis liberto. nam absurduꝫ.de neg.
ges.l.nense. Alius autem intellectus esset ibumanus

Preterea beneficia largissime sunt interpretanda contra cōcedentē. ff. de cōsti. prin. l. beneficium extra de dona. cum dilectus. ¶ Laus deo.

¶ Non conficiens inuentarium an perdat trebellianicam. Et an minor non conficiens inuentarium teneatur ultra uires.

.ccx.

¶ In christi nomine amen.

Super primo dubio fuerunt opiniones inter doctores iuris ciuilis. Nam Jacobus de bel. disputādo tenuit ꝙ ꝓpter nō ꝯfectionē inuētarij nō perdat trebellianica q2 nō reperit iure cautū: ⁊ inducit roffre. hoc tenentē ut ipse iaco. nō. in auc. de heredi. ⁊ falci. §. hinc nobis in quarta decima questione quaz opi. uidet sequi Jo. an. in addi. spe. de instru. edic. §. edicto. in addi. que incipit de trebellianica dubitat. Ubi etiā ponit alias rōnes quas dict⁹ Jaco. ꝓ se adducit ⁊ trāsit cū illi⁹ decisione nō reprobādo ipsaz: unde tacite uidet eā approbare. Idē etiā tenuit bar. i. l. marcellus circa finē principij. ff. ad trebel. Alij tenēt contrariū quos refert Jo. an. ibi Li. in auc. sz cū testator in addi. arguēdo ꝓ ⁊ cōtra finaliter tenet ꝙ aut hereditas ueniebat restituēda statim: ⁊ tūc nō incūbebat heredi onus ꝯficiēdi inuētariū: ⁊ sic nō uenit priuād⁹ Aut ex interuallo ⁊ tunc secus: ⁊ fm hoc in casu nr̄o cū ueniret restituenda nō statiz sed sub ꝯditione si decesserit sine liberis incūbebat onus. Et sic debuit perdere trebellianicā si nō ꝯfecit Bal. in dicta auc. sz cū testator in prima columna dicit ꝙ primi doctores qui tenēt ꝙ trebellianica nō perdat nō ponderauerunt tex. in auc. d here. ⁊ falci. §. hinc nobis. uersi. illo adiecto ⁊c. ubi dicit ipse expresse ꝓbari cōtrariū ꝙ imo ꝑdat q2 ille tex. generaliter loquit d legatarijs ⁊ fideicōmissarijs citādis in ꝯfectione inuentarij. ⁊ sic loquitur nō solū de particularib⁹ fideicōmissarijs sed etiaz de uniuersalibus quos cōstat citari debere q2 pretendunt interesse ergo ⁊c. l. nā ita diuus. ff. de adop. ⁊ tamē ibi tex. dicit ꝙ hoc facere debet nō solū qui timet ne paciat damnū sed etiā si uult lucrum consequi. s. detractionis quarte: ergo est ibi expressum ꝙ si non ꝯficit lucrū tale nō consequit. Preterea inuentarium fit ne heres subtrahat ⁊ occultet res hereditarias ut i dicto. §. hinc nobis. Et sic ita interest fideicōmissarij uniuersalis ꝙ fiat sicut particulariū legatariorū uel fideicōmissariorū: Et hoc quādo heres attingit bona hereditaria ante restitutionē q2 tūc suspitio subtractionis iminet. Sed si nō attingit sed adijt ⁊ statiz solo uerbo restituit tūc cessat dicta suspicio: ⁊ pōt procedere prima opi. ⁊ id quod nō. Li. in dicta auc. quod satis placet: ⁊ sic in casu nostro q2 attingit: ⁊ dudum post apphēsionē iminz restitutio faciēda: ⁊ mlta potuit occultare dicēdū est ꝙ nō sit locus detractioni trebellianice que presumptio etiā fortificat ex eo ꝙ presuppōit in facto ꝙ multa alienauit ⁊ dissipauit in d̄rogationē fideicō. sic ⁊ subtrahere ⁊ occultare potuit: ⁊ propt bonā fidē non seruatā nō sit locus detractioni ut. d. §. hinc nobis q2 presumēdū est ꝙ tot alia essent que nō apparent ꝓpter nō ꝯfectū inuentariū que sufficiunt ad quartā. Nec obstat si dicatur ꝙ predicti heredes uel aliqui ipsorū erant minores. xxv. annis tempore quo debebant inuentariū ꝯficere: ⁊ sic uidet ꝙ fuerit excusati ut i auc. de here. ⁊ falci. §. pupill⁹. Et ꝙ excusatio duret lz postea fuerit maiores iuxta nō. ꝑ gl. C. d his qb⁹ ut idig. l. minorib⁹ ⁊ in. l. i. C. i quibus causis i inte. resti. nō est nece. q2 dicendum ē ꝙ non fuerunt excusati ipo iure imo penas mero iur icurrerūt licet ꝯpeteret eis resti. in inte. ut ibi habet in tex. ⁊ gl. Sed in casu nostro transactuz est ut dicit temp⁹ restitutionis petende ergo ⁊c. C. de tempo. i inte. resti. l. fi. cum si. ¶ Super scdo clara est responsio q2 diuersum est iuentariū tutoris ab inuentario heredis. Et in diuersis ⁊ seꝑatis nō ē bona argumētatio de uno ad aliud. ff. de calū. l. fi. de mino. l. papinianus exuli de uerbo. obli. inter stipulantē. §. sacrā ibi sz hec dissimilia sunt ⁊c. Nam oli iure ueteri digestoꝝ nō erat inuenta ꝯfectio iuentarij heredis nec aliquid ꝓderat sz fuit inuenta ꝑ iustinianū. l. fi. C. de iure delibe. Sz cōfectio iuentarij tutoris fic. ut. l. tutor qui reꝑtoriuz in prin. ff. de admis. tuto. Licet hoc in casu nostro testōr remiserit tutori ꝯfectōnē iuentarij que sibi incūbebat quo ad creditores ⁊ legatarios ⁊ fideicō. ergo nō fuit heres excusatus ab illa quo minus nō ꝯficiendo ꝑdiderit trebellianicā ⁊ sic alienare nō potuit usqz ad eā ¶ Quantū ad tertiū sitz clara est responsio ꝙ nō intelligat remissū ius fideicōmissi ꝯditionalis per dictā sniam que ꝯtinet meraz ⁊ simplicē diuisionē. Uel posito ꝙ cōtinet etiam ⁊ ꝓmissionē de nō ueniēdo ꝯtra adhuc idē essz ut. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de v. ob. scdm cōem itellectum ꝙ ibi fuit male iudicatū. Et ibi plene per bar. in pria ⁊ scda qōe Etiam si fuerūt dicti fratres scientes fm bar. licet di. cōtra quem bar. reprehendit multis rationibus ideo me ulterius nō extendo quia clara sunt. Laus Deo

Heres non cōficiens inuentarium licet teneatur ad legata ultra uires tamen pōt deducere debitum proprium suum. Et utrum heres nō cōficiens inuentarium possit deducere debitum suuz aduersus fideicōmissarium uniuersalem.

ccxi

¶ In christi nomine amen.

Dubium facit in oībus p̄dictis quesitis excepto ultio quia ista nō cōfecit inuentarium si eni cōfecissz nulli dubiuz esset ꝙ oīa p̄dicta posset deducere aduersus fideicōmissarios uniuersales. C. d iure delibe. l. fi. §. in cōputatione: sicut posset ea petere a quolibet alio instituto herede ar. ad hāc rōnem in. l. sequens qō. ff. de le. ij. Siue dicamus ꝙ ꝑ aditionez hereditatis actio que primo ꝯpetisset filie cōtra patrem fuisset cōfusa ne iueniret obligata sibi ipi. iuxta nō. in. l. frater a fratre in fi. prie glo. magne. ff. de condi. inde. Uel ꝙ faciendo dictas ipensas nō potuerit sibi ipi contra seipaz obligatio ⁊ actio oriri: q2 uera essent ista q̄tuz ad effectum retinendi cōtra predictos. l. i imponēda ⁊. l. irritū. C. ad. l. fal. Siue dicamus ꝙ facto inuentario fingat quo ad p̄dicta hereditas nō fuisse adita sz iacens. Et sic actio primo ꝯpetens ꝯtra defunctū nō sit cōfusa sed duret ꝯtra hereditatem sicut duraret si adita non fuisset ⁊ etiā noua potuerit ꝯtra eam icipere fm ꝙ intelligere uidet bal. illum. §. in cōputatione tā ibi q̄ in. l. debitori. C. de pac. Nec potuit testōr ꝓhibere detractiōez legitie sicut nec eam diminuere in auc. ut cū de app. cog. §. ceterū iuncta. l. quod de bonis. §. fi. ff. ad. l. falci. Et qd nō. bal. in. l. si quādo §. fi. C. de inoffi. tes. Uerū q2 nō cōfecit inuentariuz uidet secus dicendū per illum eundem. §. in cōputatione a contrario sensu. ¶ Sed aduertendum ē subtiliter

niliter ꝛ diligenter ꝙ hodie nõ ꝯfecto inuentario rema
nemus in illis terminis i quibus eramus oliȝ de iuꝛ
digestoꝝ quo nõ fuit cognita ꝯfectio inuẽtarij ꝛ ẽt i cre
ditoribus quãtũ ad legata ꝛ fideicõmissa particularia
qm̃ ad ea nõ tenebatur heres ultra uires hereditaris
ff. ad trebel. l. i. §. is qui. cccc. i fi. sȝ hodie nõ ꝯfecto i
uẽtario tenetur ad ea insolidũ ẽt ultra uires ꝛ sic de
suo soluere ut i auc. de here. ꝛ falci. §. si uero nõ fece
rit. ꝛ nõ. C. de iure delibe. l. fi. §. fi. ꝑ glo. Et sic ho
die idẽ i eis ꝙ i creditoribus q̃bus oli ꝛ hodie tenet
isolidũ. l. que dotis. ff. solu. ma. C. de iure delibe. l. fi
re. lȝ oli iter eos ẽet dr̃ia ut supra dixi. ¶ Nũc ad pro
positũ de iure ueteri digestoꝝ heres aduersus credi
tores hereditarios nõ potuissȝ deducere ueꝛ debitũ
i quo defũctus sibi tenebatur nec ẽt legitimã debitaȝ
iuꝛ nature nec funeris ipẽsã nec aliquid aliud si ꝑ ta
lẽ deductionẽ efficeret ne itegra ipsoꝝ credita cõseq
rẽtur cũ de proprio teneret eis itegral' soluere. unde
frustratoria ẽet deductio si quod deductũ ẽet ꝑ unaȝ
manũ ꝑ alterã postea reitegrãdũ ẽet. iuxta no. in fi.
per doc. i auc. sȝ cũ testõr. C. ad. l. falci. Aduersus ue
ro legatarios ꝛ fideicõ. particulares quibus oli nõ te
nebat isolidũ ꝯducebat. d. l. i ponẽda. ꝛ. l. irritũ. Et
silr ꝯ fideicõmissariũ uniuersalẽ. ff. ad tre. debitor. ꝛ
nõ. e. ti. ita tñ. §. si ex trebel. in glo. i. Hodie nõ cõfe
cto iuẽtario idẽ quod oli i creditorib⁹ quibus oli tene
batur isolidũ. In legatarijs vero ꝛ fideicõmissis par
ticularibus q̃ possũt trãscẽdere uires hereditarias i
facto licȝ nõ i iure. ff. de le. i. l. siquis testõ. §. fi. Aliud
oli aliud hodie quoniã oli poterat deducere hodie ñ
ꝯfecto iuẽtario cũ nõ equiꝑetur creditoribus hodie
ut eis isolidũ teneat. uñ ẽ i eis eadẽ rõ que i credito
ribus. sȝ i fideicõmissario uñ. dico eẽ idẽ hodie quod
oli ut aduersus cũ possint ista deduci q2 tale fideicõ
missũ nõ fit nisi de propria hereditate uł ei⁹ quota. ꝛ
sic nõ põt trãscẽdere uires hereditarias sicut trãscen
dere legata ꝑticularia uñ ẽt hodie nõ ꝯfecto iuẽtario
nõ põt heres teneri fideicõmissario uli ultra id quod
reperitur i hereditate lȝ singularibus legatarijs pos
sit cũ legata ꝯsistũt i maiori quãtitate quã possit redi
gi ex uẽditõe reꝝ corporaliũ hereditariaꝝ. Cessat er
go i uniuersali fideicõmissario illa rõ non detrahen
di predicta que adest in particularib⁹ legat̃. s. ne qd̃
ꝑ unã manũ detrahitur per aliã remittatur q2 non
põt hoc cõtingere in fideicõmissario uli cui non põt
i plus teneri heres ꝙ̃ i bonis hereditarijs sic ꝛ i illis
non dicitur eẽ nisi illud quod supest ere aliẽo ꝛ fune
ris ipensa deductis. l. pap̃. §. quoniã aũt quarta. ff.
de inoffi. testa. Nec talis deductio dꝫ fieri de ipsa he
reditate que ẽ ius cuȝ fiat de corporibus que nõ pos
sunt ex iure deduci. ff. ad tre. l. cogi. §. ide querit. sȝ
dicitur fieri de hereditarijs seu rebus que nõ sunt he
reditas. l. hereditas. ff. de peti. here. ideo nõ uidetur
diminuere fideicõ. quod principaliter consistit in ipa
hereditate licet in ꝯñam ueniant ille res. ¶ Et pro
pter ista alias dixi consulendo ꝛ dico ꝙ propter non
confectionem inuentarij non perdat ius deducendi
legitimam debitam iure nature. Nec etiam uerum
debitum in quo defunctus sibi tenebatur uel alteri
cui ipse heres successit prout est in casu nostro. Nec
expensas factas per eum in funere que deduci
solent ut es alienum defuncti ut in dicto. §. quar
ta ꝛ in. l. i. §. fina. ff. ad. l. falci. Nec aliquid aliud qd̃
ipe impendissȝ ꝑ soluendo creditoribus hereditarijs
ꝛ legatarijs qm̃ ista sunt onera ꝑtinẽtia ad fideicõ. si

restitutio fideicõmissi ꝑueniret solutionem eorum. l.
fi. C. ad trebel. ꝛ. ff. eo. l. qui. cccc. ꝛ. l. marcellus. Et
utrobiqȝ nõ. ꝛ in. l. is qui ꝛ in. l. i. §. fi. in glo. unde
sicut si fideicõmissarius fuisset directo institutus alius
soluens predicta posset ab eo repetere per actionem
neg. gest. C. de peti. here. l. fi. Ita si solum fuit institu
tus ꝛ illi de restituendo grauatus põt aduersus eum
ꝯducere sicut ꝛ quilibet bõe fidei possessor aduersus
ueꝝ heredẽ. l. si quid possessor. §. sȝ ꝛ ipi. ff. de peti.
here. sic ꝛ poterat olim de iure digestoꝝ cũ ꝑpt non
ꝯfectionem iuẽtarij ñ i plus teneat heres fideicõ. ho
die ꝙ̃ olim uidelicȝ aliquid dare de suo ultra uires
hereditarias. Sȝ solũ id qd̃ i hereditate reꝑit. ff. ad
trebel. l. i fideicõ. §. quotiẽs. Et ñ dꝫ reꝑiri nisi id qd̃
suꝑest deductis p̃dictis ꝛ illud tantũ i effectu cẽset eẽ
i fideicõ. e. ti. l. qui quadringẽta uersi. ꝛ quod heres
ubi casus nõ sic pñt ista deduci aduersus legatarios
singulares hodie quorũ legata pñt trãscẽdere uires
hereditarias si ꝯsistũt i quãtitatibus uel corporibus
nõ hereditarijs cum teneat illa cõplere ꝛ isolidũ sol
uere hodie licet oliȝ nõ sic. Et istã ꝯclusionẽ puto ue
rissimã. Et semł uidi quoddã ꝯsiliũ do. rapha. fulg.
idẽ tenẽtis. ¶ Ex quibus remanet responsiȝ ad oĩa
quesita excepto ultio q2 ista filia fuit post suã morteȝ
grauata onere fideicõ. uniuersalis uidelicet de dimi
dia omniũ bonoꝝ suoꝝ dãda pauperibus. Et de al
tera dimidia dãda filijs ipius filie lȝ nõ sub nomie he
reditat̃ sȝ bonoꝝ. l. nã qd̃. §. fi. cũ. l. se. ff. ad trebel. ꝛ
ꝑ bar. i. l. siquis suũ. §. fi. ff. d le. ij. uer. sȝ quero quid
si testator istituit me ibi idem si rogat⁹ sum restituere
medietatẽ bonoꝝ uni medietatẽ alteri ꝛc̃. Et sic po
terat omnia predicta deducere qm̃ si pauꝑes ꝛ eius
filij fuissent heredes directo istituti posset dicta filia p̃
dicta omnia ꝯsequi ab eis ꝑ uiã agẽdi fortius nũc ꝑ
uiã retinẽdi. ar. l. i. §. qd̃ ait de suꝑfici. iũcta. l. sequẽs
qd̃ de le. ij. i rõe sui ibi q2 ea habitura esset ꝛc̃. Confe
ctio nãqȝ iuẽtarij poti⁹ icũbit fideicõmissario uniuer
sali si ñ uult ultra uires hereditat̃ teneri cum ad ipȝ
sint omnia onera hereditaria ꝯuẽtura ꝙ̃ ad heredẽ
a quo sũt abfutura. l. i. §. i. ff. ad trebel. iũctis his q̃
nõ. ꝑ bar. in. l. i rõne. §. qd̃ uulgo. ad. l. falci. Ideo
omissio nõ nocet heredi nõ solũ i p̃dict̃ i quib⁹ certat
heres de dãno uitãdo. Sȝ nec i detractionem trebel
lianice in qua certat de lucro scd̃m cõcȝ sniam doc. d
qua ꝑ bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. Et Jo. an. i
addi. spe. de instru. edi. §. fi. lȝ bal. ꝯ in auc. sed cum
testõr. ¶ Circa ultimum quesitũ duplex occurrit in
spectõ. Prima ẽ cũ dicta filia instituta ꝛ de restituẽdo
grauata post eius mortem adhuc uiuat ꝛ sic non est
locus restitutioni fiende quo tempore. s. cum restituit
solet fieri ꝯductio utrũ ipa possit nũc ꝯ omnes adire
iudicẽ ꝛ petere de dict̃ bonis q̃ntũ sufficiat ad omnia
predicta sibi ꝯsignari ut sic de illo possit testari ꝛ facẽ
uelle suũ. Breuit̃ bal. determinat ꝙ sic in. l. iubemus
C. ad trebel. ꝛ d pac. l. debitori dicẽs ꝙ debeat fieri ci
tato fideicõmissario. Et sic in casu nostro citata filia
huius filie ꝛ requisito ep̃o uel eius uicario tãq̃ patre
pauperum. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ etiam executori
bus testi. ¶ Secundo uidendum ẽ quis erit iudex
competens respõdeo ptãs paõ. q̃ntũ ad filiam huius
filie que sue subest iurisdictioni. Sed etiam idem uide
tur q̃ntũ ad pauperes qui sunt ẽt laici lȝ quo ad eos
etiam ep̃us sit ꝛ esse possit iudex ꝑut determinat bar.
in si. in. l. iiij. ff. de alimẽ. ꝛ ciba. lega. uersi. quero co
ram quibus ut. l. cum senat⁹ decre. t ub. ꝛ. l. semꝑ. §.

quibuſdam. de iure imuni. ⁊ glo. in de. i. de religio. do. ⁊ bal. in auc. hoc ius porrectũ. C. de ſacroſan. ec cle. in uer. ij. quero ⁊ in. l. ſiquis ad declinãdã. i uerſ. x. q̃r de epiſ. ⁊ cle. ⁊. l. illud. de ſacroſan. ec. Potuiſſet ẽt totũ expediri corã uicario epi de cõmiſſiõe dñi po teſtatis per notata per eundẽ bar. in. d. l. iiij. uerſi: quero quid ſi heredes. de alimẽ. ⁊ ciba. lega. q̃r iſta uı̃ cã delegabilis maxie ꝯſenſu ptiũ. ¶ Laus Deo.

¶ Inuentariũ an ꝓficiat in legatis hereditarijs ad pias cãs. ¶ Itẽ an credatur heredibus dicẽtibus ñ fuiſſe alia bona in hereditate ꝙ̃ deſcripta i iuentario ¶ Itẽ quid ſi i iuentario ſint deſcripta bona mobi lia ſʒ eoꝝ ualor non ſit deſcriptus nec ẽt bona extãt quid ſit fiendum ſi legatarij aſſerint unã extimatõeʒ heres uero aſſerat aliã. ¶ Et quid ſi heres ſoluerit quedã legata itegra ubi preiudicauerit ſibi utꝝ non obſtante iuentario teneatur ſoluere etiã alijs lega tarijs itegra legata. uel ſalti quaten⁹ ſoluerunt plus ꝙ̃ debuerunt.

ccxi.

¶ In chriſti nomine amen.

Supradicta omnia queſita reducũt ad quatuor pũ cta principalia. ¶ Primũ ẽ utrũ ꝯfectio inuentarij ꝓ ſit in legatis ad pias cãs ut heres non teneať ad ea ultra uires hereditarias. Et dubiũ facit q̃r talia lega ta ſũt priuilegiata ut nõ patiãtur diminutõeʒ falcidie C. ad. l. fal. auc. ſil'r. de epiſ. ⁊ cle. l. ſiquis ad declinã dã. §. pe. Sic nec aliã diminutõeʒ uidebãtur debere pati. ar. ff. de religi. l. ſunt pſone. ¶ Sʒ ꝯriũ ẽ ueri⁹ qm̃ lex finalis. §. ⁊ ſi prefatã. C. de iure deli. generaľ ẽ ⁊ generaľr loquiť ergo ⁊c̃. l. i. §. generaľr. ff. de le. pſtan. Nã aliud ẽ heredẽ non ſentire lucrũ de talib⁹ legatis ut. d. auc. ſil'r. quod iõ permittiť q̃r ſufficeř deʒ ſibi meritũ apud deũ i auc. de here. ⁊ falci. §. ſi uero ⁊ quod nõ. bar. in. l. nemo põt. ff. de le. i. in pria col. Aliud ẽ quod ſentiat dãnũ ⁊ teneať ſoluere de ſuo ſi bona nõ ſufficiũt quod minie admittẽdũ ẽ ꝑꝑ talia legata. ar. nõ. ff. de ioffi. teſta. l. pap. §. ij. in gl. i. nã ẽt ille q̃ nõ ꝯfecit iuentariũ nõ teneť in foro ꝯſcie cre ditoribus uel legatarijs ultra uires hereditat̨ q̃r lex diuina nõ aſſumit hereditatẽ eo mõ quo lex huma na ut nõ. bar. ff. de acqui. here. ſuꝑ rubrica. Sʒ ois fauor quẽ lex hũana dat talibus legat̨ procedit reſpe ctu ⁊ ꝯtemplatõe legis diuine igiť fortius ille qui con fecit iuentariũ teneri nõ dʒ ultra uires hereditarias pro talibus relictis preterea etiam iure ueteri non te nebantur heredes ad legata ultra uires hereditari as poſito ꝙ inuentarium non feciſſet q̃r nec erat in uenta iure illo dicta confectio. C. de lega. l. ſi uniuer ſe. ff. ad trebel. l. i. §. fi. nec etiam iur. C. ⁊ iuſtiniani patiebatur aliud dãnum nõ conficiens niſi q̃r perde bat falcidiã ut. d. l. fi. §. ſi uero poſtꝙ̃. ⁊. §. ſiquis ãt temerario. ſed hodie per auc. de here. ⁊ falci. §. ſi ue ro ſtatutum ẽ quod teneatur inſolidum ad legata in penam contemnentis legis conſilium. Sed ille qui confecit inuentarium non contempſit ergo nec pe nam pati debet. ar. C. de penis. l. ſancimus. Conclu do ergo confectionem inuentarij prodeſſe in dictis legatis. ¶ Secundum eſt poſito ꝙ proſit utrum credatur heredibus dicentibus non fuiſſe alia bo na in hereditate quam deſcripta in dicto inuentario ut ſic aſſerentibus plura fuiſſe incumbat onus ꝓbãdi. An uero dictis heredibus incũbat dictũ on⁹ ꝓbãdi ꝙ non fuerit plura per alium modum ꝙ̃ oſtẽ ſionem dicti inuentarij. Ad quod breuiť dicendum i tentionem dictorum heredum aſſerẽtiũ plura bona non fuiſſe fundatam eſſe de iure hoc ĩpo ꝙ inuenta rium producunt niſi per alteram ꝑteʒ probeť ꝯriũ. C. de iuŕ delibe. l. fi. §. licẽtia dãda. ff. de proba. l. cũ ď lege. ⁊ ibi nõ. per gl. ⁊ quod nõ. bar. ff. ſol. ma. l. ſi conſtante in prima. q. principali ar. primo ⁊ hoc eſt clarum ⁊ indubitatum ſecundum omnes. ¶ Tertiũ dubium eſt cum bona deſcripta in dicto inuentario que ut plurimum ſunt mobilia non extẽt nec appare re põt ꝙ̃tum ualuerint ſi dicti heredes dicunt nõ ua luiſſe tãtũ ꝙ ſufficeret. Legatarij uero dicãt oppoſi tum quid faciendum cum nõ poſſit apparere ꝙ̃tum ualuerint. Et uideť deferendum iuramentũ in litem legatarijs ꝑꝑ difficultatẽ ꝓbatõis ⁊ dolum hereduʒ in quo ꝑ̃ſumunť cuʒ res apud eos ſemel fuerint niſi ꝓbent deꝑditas etiã ſine ĩpoꝝ culpa. C. de pigno. act. ſi creditor in fi. Et. l. ſiquis ex argẽtarijs. §. fi. ⁊ quod ibi per bar. ff. de eden. igiť deferendum eſt iu ramentum in litem qȯ ẽ ueritať. ff. de in litẽ iur. l. in actionibus in fi. cũ. l. ſe. ⁊. l. nũmis. c. ti. ⁊ ibi nõ. C. unde ui. l. ſi quãdo extra quod me. cau. c. fi. Et qȯ ibi per Inn. ¶ Sed ꝯ̃rium eſt uerius duplici rõne. Prima q̃r ꝑ̂dicta ꝓcederent in primis heredibus ad quorum manus ꝑuenerunt ſed in heredibus eorum de quibus loquiť in pñti nõ q̃r in dolo non ſunt ſi ñ ꝓbenť ad eorum manus ꝑueniſſe ut pʒ ex notat̨ ꝑ bar. in. dicta. l. ſiquis ex argẽtarijs. §. fi. Et ex dolo defunctorum non debʒ ꝯ̃ eos heredes eorum in litẽ iurari ut. l. penul. C. ď in litẽ iurã. Et per bar. i. d. l. in actionibus. Secunda rõ q̃r cum dicti heredes oſtẽ dant ut mihi aſſeriť executionem plurium legatoruʒ aſcendentium ad ſummã plurium milium florenoꝝ ꝑ̃ſumẽdum ẽ ꝙ illa bona uendiderint ⁊ in executõʒ ꝑ̃dictã ꝯuerterint. ar. C. de ali. pu. ꝑ̃ſtã. l. ij. et quod ibi nõ. per bar. et per eundẽ in. l. cum ſuus. ff. de ṿ. ob. Et ſic carere omni dolo ut. d. l. fi. §. Et ſi ꝑ̃fatã. C. ď iure delibe. in fi ibi nec eos qui ab eo ꝯparaue rint ⁊c̃. Et ſic etiam ſi eſſent primi heredes nõ uideť ꝙ cõtra eos poſſʒ iurari. Debẽt ergo dicti legatarij aſſerẽtes plus ualuiſſe dicta bona hoc probare aliť ꝙ̃ per iuramentum. C. de ſen. que pro eo. l. unica ⁊ ibi plene per ci. ⁊ bar. in ultima qõne. ¶ Quartum dubium eſt cum dicti heredes ſoluerint quedam le gata quibuſdam utrum ſibi ꝑ̃iudicauerint ut tenean tur ſil'r alijs ſoluere uel ſaltem quatenus ſoluerunt plus ꝙ̃ debuerũt quaſi fuerint i culpa eo q̃r ſi bona non ſufficiebant debebat cuilibet ſolui pro rata ſicut cuilibet pro rata fiebat diminutio. ¶ Circa primum uideť ꝙ teneãtur omnibus inſolidum ſoluere ex quo quibuſdam ſoluerint inſolidum. C. ad. l. falci. auc. ſʒ cum teſtator. Sed certe ibi loquiť quando legata re ſecanť per falcidiam que reſecatio fit ꝙ̃tum ad ciuilẽ obligationem nõ ꝙ̃tum ad naturalem cũ ſaltem na turaliť debeanť integraliť ſecundum opi. gl. ut nõ. in l. cum quis. C. de iur. ⁊ facti. igno. unde heres ſoluẽs integraliť nõ uideť plus debito ſoluere ſed plus f. deʒ implere. C. ad. l. falci. l. i. merito de facili ſibi preiudi cat in alijs ſoluendo quedam ut dicta auc. ſed cum teſtator. Nos uero loquimur in legatis que reſecanť propter defectum facultatum teſtatoris que reſecatio fit ĩpo iure etiam ꝙ̃tum ad naturalem obligationeʒ ut. l. ſi uniuerſe. C. de lega. unde cum ſint omni iure indebita quatenus excedunt uires ꝑ̃monij dico ꝙ ſol

uendo

nendo quibusdam non preiudicāt sibi quo ad alios ar. ff. de le. ij. l. unus testatoris. C de execu. tu. l. uolū tarie de ope. liberto. l. operis nō īposit. C. ne ux. ꝓ mari. q2 ipo iure nulla est ꝓmissio. ff. de iur. do. l. si general'. Et. C. si aduer. do. l. i. per gl. ⁊ ci. ¶ Quantum uero ad secundum dicenduꝫ est simplicit ꝙ licꝫ dicti heredes soluerint quibusdam insolidum non possunt alij legatarij hoc eis īputare nec ꝑmittit eis molestare dictos heredes qui propt̄ ꝯfectioneꝫ inuētarij ⁊ propter bonam fidem excusati sunt si primis uenientibus satisfecerunt ut. d. l. fi. §. ⁊ si prefatam: C. de iure delibe. et ibi nō. ī glo. super uerbo satisfaciant que incipit si puta ⁊c̄. sec⁹ si mala fide ut ibi nō. Sed hec non presumit nisi ꝓbet. ff. de ꝓba. l. quotiēs. §. qui dolo. Uidet tamen ꝙ eis cedēda sit condītio indebiti ab heredibus quatenus illi plus receperunt ꝙ̄ deberent. Et posito ꝙ non cederēt dicti legatarij habent eam utileꝫ sine cessione contra illos quibus solutū est quatenus ultra debitum fuit solutum ut. e. l. fi. §. licentia el. i. ⁊ el. ij. ⁊. iij. ⁊. l. domin⁹ ff. d̄ ꝯdi. indebi. ipi uero hēdes tuti sūt. Laus Deo.

¶ Si heres simplicit adeat hereditatem uel faciat actum per quem inducat tacita aditio utrum uideat renūciasse beneficio inuētarij: si de ipo inuentario non fuerit protestatus.

.ccxij.

In christi nomine amen.

Passus de quo querit tangit ꝑ dominum Angeluꝫ i. l. i. in. §. hec stipulatio. ff. cui plus ꝙ̄ per. l. fal. ubi ipe ponit materiam inuentarij circa finem ubi utitur his uerbis formalit ¶ Caueāt autem omnes heredes qui uolunt gaudere beneficio inuentarij cum adeūt uel se imiscent ut semper asserāt se uelle inuētarium conficere ⁊ eius beneficio gaudere alias tāꝙ̄ certi de hereditarijs uiribus uiderent hereditateꝫ agnouisse nec conficiendo postea inuentarium quidꝙ̄ eis ꝓficeret. ut dicta. l. fi. §. cum igit ibi nullo indiget inuentario quod exponit riczar. s. ꝙ sibi ꝓsit ¶ Sit ergo cautus aduocatus agenti ꝯ̄ heredem qui obicit de inuētario iaꝫ confecto uel conficiendo dum asserit super esse de tempore ut replicet ꝙ nec conficere potest nec iam confectum eum iuuat eo ꝙ añ ipm incohatum uelut cert⁹ de hereditarijs uiribus hereditatē agnouit uel ei se imiscuit uel pro herede se ingessit pure ⁊ simplicit nulla protestatione premissa ꝙ uellet cōficere inuentarium. Et ad hoc probandum articulet ꝙ dictus heres fecit tales ⁊ tales actus inducentes in dubio aditionem d̄ quibus in. l. gerit d̄ acqui. here. Unde per eos intelligit pro herede gessisse simplicit ⁊ sic nō pōt hodie facere inuētariū tene mēti hec sūt uerba sua. Nec reperio ꝑ aliquē scribētē āte angeluꝫ passum istum ita specifice fuisse tractatum. nec ipe allegat ad hoc auctem alicuius doctoris nec tex. aliquē nisi illū qui ē in. §. cū igit ¶ Reperio tamē spe. idem sensisse in ti. de instru. edi. §. fi. in penul. colūp. circa finem ubi dicit inter alia que requiruut ut inuētariuꝫ ꝓsit requiri ꝙ adeat hereditatem dubitatiue non secure ut supra in uersi. ad hec auteꝫ dixerat ꝙ si recta uia adit ꝓ certo uolēs eē heres nullo īdiget īuētario ⁊ ꝙ ex ꝯfectiōe illius nullū ꝯsequit ꝯmodum nisi forte quo ad beneficium legis falcidie ⁊c̄. ⁊ sic etiam ibi latis innuit idem quod supra dixi. Sic etiam audio fuisse consultuꝫ florentie per plures antiquos doctores iā mortuos quoꝝ tñ ꝯsilia nō uidi ī quodā puncto mihi inde transmisso super hoc ut allegabat per aduocatū. Sed dñs bar. de saliceto in. d. l. fi. §. sin aūt dubi⁹. in. iiij. col. utitur his uerbis. iuxta hoc quero de quo uidi dubitari an si simpliciter quis adeat hereditatem sine ꝓtestatione de iuentario ꝯficiendo ⁊ eius beneficio: an postea īfra legitimū tp̄s faciēdo ei prosit. ⁊ ur ꝙ non q2 spe certissima dr̄ adiuisse ⁊ sic iuentario nō īdiget ut. s̄. e. l. §. cū igitur ¶ In cōtrarium ē ueritas ꝙ licꝫ protestatio sit utilis nō tñ necessaria. Itē q2 non ꝯstat ꝙ spe certissima fecerit Item q2 si constet nō ꝓpterea excluditur quomin⁹ facere possit. itē ibi loquitur qñ reuera ita ē ꝙ hereditas ē locuples. Hec sunt uerba qui forte uidit angelū ⁊ eius opi. uoluit reprobare lꝫ ipsum nō alleget hoc īdē ur sentire bal. in illo. §. cū igitur. dū reprehendit illam expōeꝫ rizardi qui exponebat ⁊ supplebat tex. dum dicit nullo īdiget īuētario. s. ꝙ sibi prosit. Et sic inuit ꝙ qñ hereditas ē locuples nihil ꝓdest iuentarij ꝯfectio. nam bal. dicit ꝯ̄rium ꝙ īmo ēt tunc ꝓdest cū multa sint beneficia īuētarij sm bal. Ecce ergo q2 bal. uult ut ēt si spe certissima adeat sciēs hereditatē eē locupletē nō perdit bñficiū īuētarij. imo pōt facere ipm ut ꝯsequātur alia bñficia lꝫ quātū ad hoc ꝙ de suo nō habeat soluere creditoribus nō īdigeat eo. q2 ⁊ sine ipso nō solueret de suo postꝙ̄ hereditas ē locuples. mihi aūt ur distinguēdū in hoc dubio pro ꝯcordia haꝝ opinionū salua tñ correctōe melius sentientis ꝙ aut ex uerbis ipsius adeūtis apparet ꝙ spe certissima adiuit: ut q2 in instr̄o aditōis ꝯtinet qualiter talis sētiēs talē hereditatē sibi delatā ⁊ eā eē utilē ⁊ lucrosā potius ꝙ̄ dānosā: eā adiuit ⁊c̄. prout dici consueuit in talibus instr̄is aditōis sicut in istr̄is repudiatōis dr̄ ecōuerso. s. sciens ipsā eē damnosā ⁊c̄. Et tūc procedit prima opi. per illū. §. cuꝫ igitur. in fi. qui bñ facit duꝫ dicit cū oībus creditoribus suppositus ē ⁊c̄. Uidetur. n. renūciasse beneficio iuentarij per appositionē dictoꝝ uerboꝝ prout dicebant illi doctores cōsulentes ut audio unde nec in cōtinenti postea ꝙ̄ ad extraneos actus diuertisset posset conficere q2 remittētibus iura sua ⁊c̄. ff. de edili. edic. l. queritur. §. si uenditor. nō nego tamē quin ēt tunc si dixisset se uelle facere iuentarium possit facere ut consequatur beneficia plura de quibus in. d. l. fi. ⁊ ita ītelligo dictum bal. Debet tamen per protestatōꝫ tale bñficium sibi conseruare al's censeretur noluisse uti. facit. l. modestinus cum ibi nō. ff. de solu. Interdum uero ex uerbis adeuntis non appar3 ꝙ spe certissima adiuerit q2 in istr̄o aditionis nō cōtinētur illa uerba sciēs hereditatē eē lucrosam ⁊c̄. sed simpliciter adiuit. ⁊ tunc q2 iste actus ē indifferens ⁊ potuit eē ꝙ adiuit spe certissima ⁊ etiam ꝙ non sed dubitans tamen non fuit protestatus de inuentario q2 sciebat ius suum durare cum lex det facultatem inuentarium conficiendi usqꝫ ad certum tempus ab adita hereditate incipiendum licet alij dicant aliter ut nō. in. d. §. sin autem dubi⁹ per glo. ⁊ doc. ideo ⁊c̄. l. sicut. §. nō uidetur. ff. qui. mo. pig. uel hipo. sol. Non puto ꝙ uideatur tunc ꝑ hoc renunciasse beneficio inuentarij: sed ex postfcō apparebit quo animo adiuit quia si infra tempus debitum non confecit inuentariū censetur adiuisse spe certissima ⁊ animo renunciandi beneficio inuentarij si uero ipsum fecerit infra tempus debitum tunc apparet de contrario. s. ꝙ adiuit dubitans ⁊ cum intentione utendi beneficio inuentarij. nam ex sequenti

bus apparet ⁊ deprehenditur qualis fuit animus in
precedentibus. ff. rerū amo. l. si ꝯcubinā. §. res amo
tas. ad macc. l. sed iulianus. §. proinde. C. de natu.
libe. l. cum quis. circa fi. ibi neqꝫ enī uerisimile. facit
i. q. i. constat. ⁊ quod nō. xviij. di. peruenit maxime
si incōtinēti uł infra modicum spacium post aditōeꝫ
hoc fecit. ar. l. uētri. §. in bonis. in fi. ff. de priuił. cre
di. extra de elec. c. officij. cū ibi nō. i. i. gl. ⁊ quod nō.
per bar. in. l. post contractum. de dona. Et multo ēt
fortius in casu nostro puto dictos heredes posse con
ficere inuētarium tuꝫ q̄ per prius non adiuerant sꝫ
fecerant actum per quē inducebatur aditio seu ꝓ he
rede gestio. s. obligando fructus reruꝫ hereditariaꝝ
nam isto casu cessant uerba illius. §. cum igitur. duꝫ
dicit siquidē recta uia adire maluerit ⁊c̄. nā ille qui fa
cit actum cū alio qui non pōt geri citra ius ⁊ nomen
heredis lꝫ gerat pro herede ⁊ fingat adiuisse non tñ
dr̄ adire recta uia sꝫ habetur pro adeūte per īdirectū
Et in ꝯñam illius actus, nō. n. ꝯmouetur principalit
ad faciendū illū actū ad istū finē ut efficiatur heres sꝫ
mouetur principaliter ad illū actū expediendū lꝫ in
ꝯñam ueniat hoc ut efficiatur heres sicut in fi. habe
tur in. l. i. ff. de aucto. tu. ⁊. l. quod dicimus. i fi. prin.
e. ti. ⁊ alibi habemus in fi. ꝙ uerba enūciatiua plus
operātur qñ emittūtur principaliter ꝓpter se ꝙ̄ pro
pter alterū iuxta plene nō. in. l. ex hac scriptura. ff. ď
dona. sic dico ꝙ plus operatur ⁊ plus nocet exp̄ssa
⁊ directa aditio facta sine ꝓtestatione de īuētario q̄
cū illa fiat aīo ⁊ ꝓposito deliberato ut fiat heres cēse
tur renūciasse beneficio īuentarij ꝙ̄ operet gestio ꝓ
herede que resultat ex certis actibus q̄ illa interdum
nō fit isto aīo nec isto ꝓposito ut quis efficiat heres sꝫ
solū ut ille actus expediat. Et tñ preter ꝓpositū ge
rentis lex facit ipm gerentē heredē q̄ p̄sumit actū fuis
se factū ex intentōe. nā qñqꝫ ꝯtigit ꝙ extra id quod
agitur tacita obligatio resultat. l. si is qui. §. fi. ff. cō
mo. Nō sic ergo ꝯueniēs ē ꝙ talis actus extendatur
⁊ faciat p̄iudiciū gerēti sicuti si ē aditio fc̄a recta uia ⁊
aīo ⁊ ꝓposito ďliberato. Unū dn̄s āgel9 fuit nimis ge
neraliter locutus scꝫ tā in adeunte recta uia ꝙ̄ in ge
rente se pro herede q̄ tex. illius. §. cum igitur. i quo
se fundat loquit i adeūte recta uia ⁊ silr rō i nō gerē
te actū ex quo per īdirectū resultat aditio. Itē ēt in il
lo qui recta uia adijt adhuc loquitur nimis generalr
q̄ dictū ei9 soluꝫ ꝓcedit qñ apparet ꝙ spe certissima
adijt q̄ facit expressā mentionē ꝙ hereditas ē soluē
do non sic qñ hoc non apparet q̄ nihil dixit tpe adi
tōis ꝙ hereditas eēt soluēdo. ⁊ sic pōt intelligi ꝙ du
bitatiue adiuit ⁊ cū intentione ꝯficiēdi inuētarium ⁊
gaudēdi eius bñficio. Et ita p̄sumit fecisse: si postea
infra tempus debitū: Et maxime īfra breue spaciuꝫ
uel icōtinēti hoc faceret per iam dicta tum etiam q̄
in casu nr̄o incōtinēti postꝙ̄ gessit illum actum. s. per
duos dies post ut dr̄ ꝙ reputatur modicuꝫ tempus
l. ⁊ si post tres. ff. siquis cau. recta uia adiuit cū ꝓte
statione de īuentario. Nam ex hoc resultat presump
tio ꝙ quando fecit illum actum seu celebrauit dictuꝫ
contractum cum executoribus non fecit hoc animo
adeundi nec credidit se heredem effici al's frustra po
stea expresse adiuisset. Itēꝫ non spe certissima ꝙ he
reditas esset locuples sed potius dubitando: quia sic
non cito uerisimiliter mutasset propositum: ar. l. nā
ad ea. de condi. ⁊ demon. Concludo ergo dictos he
redes posse adiuuari confectione inuentarij.

Laus Deo.

Judeus habens ptātem post annum uendendi
pignora non uendidit sed conseruauit multis annis
⁊ mō oium ānorū usuras petit querit utrum possit.

Casus sequentis consilij.

Aloisius in millesimo. cccc. xix. recepit mutuo ab
abrahaꝫ ebreo ducatos ducentos: xxv. ad rōnē. xvi.
ꝑ centenario in āno. Et ita promisit dictus aluisius
scꝫ. xvi. ꝑ cētenario ad rōnem. iiij. denariorum pro
libra in mense. secundum ꝙ p̄uilegium concedit ut
mutuare possit usure tātum ascenderent ad rōnem.
xx. pro centenario in anno unde ebreus fecit sibi bo
num forum qui de. xvi. pro centenario conuenit pro
ut in libro dicti ebrei continet. Et pignora dedit pro
isto mutuo aliqua pignora argētea i. M. cccc. xxi. fa
cta rōne cum dicto ebreo ⁊ soluta certe pecunie quāti
tate. s. centum. xxv. quantitas ꝓ sorte ⁊ usuris dicto
rum duorum ānorum remansit debitor pro sorte in
ducatis centum sexaginta quinqꝫ. Et ebreus aliqua
ex dictis pignoribus restituit. Alia uero apud dictum
ebreuꝫ remāserunt. Et postea mlti āni preterierūt. s.
āni. xvi. a dc̄o. M cccc. xxi. usqꝫ ad. M. cccc. xxxvij.
quib9. xvi. ānis nihil pro usuris dictorum centū. lxv.
solutum fuit mō ebreus petit usuras dictorum. xvi.
ānorum que ad rōnem. xvi. pro centenario ascendūt
ad ducatos quingētos. xxxiiij. Querit utrum eas pe
tere possit attento ꝙ de promissione dictarum usura
rum aliter non apparet nisi prout reperit scriptum
in libro ebrei scꝫ ꝙ aloisius promisit. xvi. ꝑ centena
rio. Et attento p̄uilegio dicto abraham concesso in
ea pte ubi dicit ꝙ si ꝙ̄titas mutuata sub pignoribus
argenteis trāscenderit summā. xxv. libr. ꝙ̄tacūqꝫ fue
rit possit recipere pro usuris ad rōnem. iiij. denario
rum pro libra in mense. Et post ānum debeat obser
uari in pignorum uenditione certa solēnitas quibus
seruātis post ānū pignora sint ebrei. Et in liberaꝫ ptā
tem eius trāseāt ⁊c̄. cum igit transiuerit dictus ānus
imo. xvi. ut dixi Aloisius nollet uel heres eius aliqd
soluere nec sortem nec usuras: sed quod post dictum
ānum de dictis pignoribus uideat ebreus sibi satisfe
cisse mō querit quid iuris. Et certe si pignora que
iudeo remanserunt fuerunt uendita. Et idem si cepit
insolutum ⁊ non sufficiunt ad ueram sortem centum
lxv. quatenus deficit usqꝫ ad illam. Et usuras eius
uidet ꝙ etie pro istis. xvi. ānis petere possit q̄ non
nocꝫ creditori si pignora non sufficientia uel idonea
suscepit sed adhuc ꝙ̄titatem in quā pignus non suffi
cit petere potest. ff. de distra. pigno. l. quod pignori
bus si cer. pe. l. creditorem. C. eo. si pro mutua cum
si. Sed de usuris totius sortis centum. lxv. dictorum
xvi. ānorum ē dubium. Si pignora non fuerint uen
dita licꝫ ebreus uendere potuerit ⁊ ꝙ ebreus illas pe
tere possit facit nam ex tenore p̄uilegij pꝫ ꝙ statur li
bris eoruꝫ. In libro autē ꝯtinet ꝙ aluisius promisit
⁊c̄. quod debet intelligi per stipulationem. l. ticia. §.
idem respondit de uer. ob. ⁊ sic subesse uidet uinculū
stipulationis sine qua usure ex contractu stricti iur. ñ
possent peti. l. i. ⁊. l. iij. C. de usuris. l. i. C. de ꝯdi. in
de. cum si. Sed ⁊ si nulla ꝯuentio usurarum interue
nisset usure consuete ⁊ cōcesse peti possent q̄ ꝓmisse
censerent. l. ꝙ si nolit. §. qui assidua de edi. edic. l. si
prius in. §. recte de aqua plu. arcē. Nec obstare uide
tur ꝙ post quinquēnium a. M. cccc. xx. fenerandi fa
cultas concessa non est. Nam aliud ē de nouo fenera
re ꝙ post quinquennium non licet ⁊ aliud est fenus
mutui facti infra quinquēnium exigere quod licet ēt
post

post quinquēnium ad hoc. ff. de nego. ge. l. nā ⁊ ser
uus. §. si uiuo. in fi. Priuilegium aūt in fi. post dictū
quinquēniū quo durat facultas funerādi prefigit sex
menses quibus ebrei necessitant̄ expectare uolentes
luere pignora. ⁊ īter dictos sex mēses illa nō possūnt
uēdere uel sibi iure dn̄ij uēdicare. ⁊ sic non obstat in
tentioni ebrei ut post sex menses non possit usuras
petere. Queritur consiliū pro parte dicti aloisij.

.ccxiij.

In christi nomine amen.

Si dicta pignora fuerunt uendita per iudeum usqꝫ
ad quantitatem redactam ex uēditōe fuit extīcta oīs
obligatio sortis cū in eā cōputetur iuxta ea que habē
tur ⁊ notant̄ per ci. in. l. i. ⁊. ij. C. de pigno. acti. i ꝙ̄
titate redacta ex uenditōe fructuū rerū obligatarum
qui sunt obligati sicut res ex quibus percepti sunt. ff.
in quibus cāis pignus tacite contrahitur. l. in prediis
C. e. ti. ꝙ̄uis. ⁊ per cōsequēs usqꝫ ad dictā quātitatē
desierūt currere usur̄. C. de usuris. l. acceptā. ubi p⁹
obligationū depositionē ⁊ cōsignatōēꝫ sortis que ha
bēt ui solutōis. C. de solu. l. obsignatōe desinūt usur̄
currere fortius p⁹ uerā solutionē seu cōpensationem
que uim solutionis hꝫ. ff. qui po. in pig. ha. l. si debi
tor. Idem ur̄ dicendū si non uendidit ex die qua uē
dere potuit. s. post lapsuꝫ āni qm̄ ex tunc effecta erāt
sua uirtute conuētōis predicte. ⁊ sic cū uideātur inso
lutum data fuit obligatio sortis extincta ⁊ cōuersa in
preciū ⁊ cōpensatōēꝫ. l. elegāter. ff. de pigno. ac. Nec
ob. si dicatur ꝙ istud ē uerum seruata solēnitate cer
ta que hic non fuit seruata q2 illa solēnitas requirit̄ i
fauorē debitoris. sed si expedit debitori ꝙ ēt ea non
seruata dicta pignora ītelligant̄ fuisse iudei ex die q⁹
potuit uendere ne de cetero currāt usure non ē curā
dum ꝙ non fuerit seruata sicut in fi. nō. in. l. elegan
ter. ff. de dolo quādo dolus dedit cām contractui bo
nefidei q2 ꝯctus ē null⁹ in fauorē dolū passi ut possit
reuocare si uult sꝫ si n̄ uult ualet. bn̄facit. l. ij. ff. de le
ge cōmis. de in diē adiec. l. sabinus. de pigno. acti. l.
ꝙ̄uis. in prin. in rōe sui. Et si dicat̄ imo lex illa quā
uis facit in ꝯtriū q2 uult ꝙ licꝫ fuerit actum ꝙ creditor
possit uēdere pignus tamē si nō uult uēdere non te
netur. Respondetur ꝙ hic dicitur alit̄. s. ꝙ pignora
sint ipsius iudei lapso anno ⁊ seruata solennitate
certa de qua solennitate si nihil dixisset lapso anno
statim fuissent effecta sua quia semel sic uoluit ⁊ sic
debitor postea nō audiretur inuito iudeo si uellꝫ pi
gnora sibi restitui ita nec econuerso deberet audiri iu
deus inuito debitore si diceret nolo ꝙ fuerint effecta
mea nec ꝙ obligatio sortis fuerit extincta sed uolo ti
bi restituere ⁊ ꝙ mihi restituas sortem ⁊ usuras que
iteri cucurrerint ⁊ hoc p. l. iij. ꝗ īcipit. p̄terea in fi. ff.
mandati. ⁊ per rōem q2 non dꝫ quis audiri postulās
id cuius contrarium non ē postulaturus. C. de solu.
l. pe. ff. de peti. heredi. si ⁊ rem ⁊ precium. ⁊ sic iude⁹
non possꝫ post lapsum anni renunciare dicto pacto
licꝫ uideatur fuisse appositum sui fauore si erat cāus
quo possꝫ concernere fauorem debitoris prout ē in
casu nostro inuito debitore. ar. ff. de pac. l. si cum fū
dum. Sed posito ꝙ possꝫ uendere bene possꝫ renū
ciare quādocūqꝫ quia fauore creditoris duntaxat cē
setur fuisse appositum cum requiratur factū ipi⁹ cre
ditoris in uendēdo qđ īpendere nō tenet̄ si n̄ uult
Nam ⁊ si nondum uendidit debitor offerendo sortē
posset petere sibi restitui. Solēnitas autem que ex
forma pactorum colligit̄ solius debitoris fauorem re
spicit cui potest renunciare ut ⁊ si sua interest ꝙ intel
ligant̄ pignora facta iudei etiam ea non seruata effe
cta sua sunt ne qđ eius fauore ⁊c̄. ut in iuribus uul
garibus. C. de rei. ux. act. §. accedit in fi. ff. loca. l. ca
lege in prin. Et si dicat̄ ēt hic fuit conuentum ꝙ
iudeus post certum tempus posset uendere. et sic
sumus in terminis legis predicte ꝙ̄uis. Respondet̄
ꝙ illud fuit dictum in ꝯsequētiā dn̄ij quesiti de quo
prius dictum fuerat qđ quidē foret ēt si dictū n̄ fuissꝫ
cuꝫ dn̄s effectus facere possit de re quicquid uult. ff.
de pac. l. penul. Et sic ē perinde ac si n̄ fuissꝫ exp̄sse
dictum cum exp̄ssio eoꝝ que tacite insunt nihil opet̄.
C. de fideius. non recte. ff. de le. i. l. iij. In. l. uero ꝙ̄
uis de pigno. act. nō fuit actum ꝙ dn̄ium pigno. ac
quereret̄ creditori sꝫ solū ꝙ possꝫ post certum temp⁹
uendere si pecunia n̄ fuerit soluta quo casu subintelli
git̄ conditio scꝫ si uoluerit n̄ alit̄ q2 sui tātum fauore
cēset̄ tale pactū appositū ut ibi pꝫ qđ ēt signat uerbū
possit quod affirmatiue prolatum in dispōnibus iter
uiuos nō importat necessitatē. ff. de offi. p̄si. l. sepe ꝺ
iudi. quicquid ⁊ nō. per bar. in. l. gallus in prin. ff. ꝺ
libe. ⁊ posthu. Sed pactuꝫ ꝙ trāsacto certo tempore
pignora sint creditoris non continet dictum uerbum
possit ⁊ sic ē p̄sum nec subintelligit̄ dicta conditio si
uoluerit cum non expectet̄ aliud factum suū sicut ex
pectat̄ impotentia uendendi. Et constat ip̄m iudeū
semel hoc uoluisse tēpore ꝯuētionis. Et sic ulterior
uoluntas non expectat̄ ar. ff. ꝺ aqua plu. ar. l. in diē
cum ibi nō. Prefatum ergo pactum censet̄ gr̄a utri
usqꝫ. s. iudei si pign⁹ plus ualet ꝙ̄ sors ⁊ usure ⁊ gr̄a
debitoris si minus ualet q2 tunc presumit̄ ip̄m non
debere pignus luere. l. qui habebāt. ff. de le. iij. ⁊ ibi
nō. Et sic habere ipsum pro derelicto apud credito
rem. Et interest sua ꝙ cedat insolutum ne ulterius
currāt usure. unde in preiudicium eius iudeus non
potest huic pacto renunciare sicut nec econuerso ut
dictum est. Nunc est uidendum de eo quod est ul
tra precium redactum ex uenditione pignorum. Po
namus enim ꝙ pignora ualebāt centuꝫ. xxv. tempo
re facti saldi. Et ꝙ tantum fuit redactum ex eis sed
debitum sortis ascendebat post factum saldum ad cē
tum. lxv. ut dicit̄ de quib⁹ deductis. c. xxv. remāserūt
xl. pro sorte que a. xvi. ānis citra non fuerunt soluta
nec petita utrum possint nunc peti cum usuris currē
tibus a dicto tempore citra. Et ꝙ̄tum ad sortem scꝫ
dicta. xl. uidet̄ clarum ꝙ iudeus possit ea petere per
certi conditionem ex mutuo quia sibi non preiudica
uit retinendo pignora minoris ualoris tempore sal
di ⁊ restituendo reliqua pignora sic̄ si ab ip̄o princi
pio sic accepisset. ff. si cer. pe. l. creditor qui non ido
neum cum cōcor. De usuris uero est magis dubium
quia pro illis nulla competit actio ⁊ cum nulla fuerat
orta obligatio ciuilis uel nālis oī iure tam diuino
ꝙ̄ humano tam canonico ꝙ̄ ciuili. ff. de ꝯdi. indebi.
si non sortem in prin. iūctis his que notant̄ per glo
sas ⁊ doc. in. l. i. C. ꝺ suma tri. Et in auē. ad hec. C.
de usuris. Nec dicta cōuentio facta cum cōitate que
habet uim legis uel statuti. ff. de publicanis. l. cesar.
C. de dona. inter ui. l. dōationes. potuit hoc induceȓ
sicut si per uiam statuti fuisset hoc factum quia non
ualeret imo facientes essent excōicati ut in. cle. i. de
usuris licet pignora possent retineri uirtute dicte con
uētōis que facili⁹ potuit iducē retētiōꝫ ⁊ exceptōēꝫ ꝙ̄
ꝯcedē actōꝫ ar. ff. de pac. l. iurisgē. §. igit̄ nuda ⁊. l.

Rptū. §. fi. iūcta. l. fi. C. p quas pso. nō. acqui. ¶ Sʒ
in cōtrariū facit qꝛ secundum hoc dicta ꝯuētio fuisset
ludibriosa ⁊ nullius ualoris. ¶ Et sic dicti iudei rema
nerēt decepti ex eis quod nō psumit uoluisse cōitas ar.
C. de pac. l. siquis in cōscribendo circa medium. Si
enim non potuit facere ut pro usuris soluendis na
sceret obligatio ⁊ actio. Similit non potuit facere ut
p eis possent pignora retineri qꝛ si psona debitoris
non ē obligata silr nec eis res date pignori sunt obli
gate cum hipotecaria que est accessoria sine principa
li nō possit a pri. ꝯhi. lʒ ex postfacto possit remanere.
C. de luitōe pigno. l. itelligere. Et qd nō. i. l. si heres
pecuniam. ff. ad trebel. cum ergo dicta conuētio det
facultatem dictis iudeis prestandi ad usuras tā sup
pignoribus q̄ sup instris sine pignore uidet uoluisse
ꝯcedere tā retētōʒ pignorū q̄ ēt actōʒ ar. ff. d acqui.
re. do. l. statuas. Et posito q stricto iure nō potuerit
hoc facere tamē uidet uoluisse q de facto fuet ⁊ q d
hoc nō possit i iudicio opponi. Et sic tātum erit q̄tū
esset si de iure ualeret. ff. de manu. testa. qui habebat
in fi. i tex. ⁊ gl. extra de excep. cuʒ ecclesiastice ⁊ quod
nō. gl. ff. si cer. pe. lecta que icipit. infra mēseʒ ⁊ bar.
C. de transac. ubi pactū i penul. col. de iudi. pperan
dū in prin. Parum eniʒ fuisset dictis iudeis potuisse
mutuare ad usuras si eas p uiā agēdi nec p uiā exci
piēdi ul retinēdi possent ꝯsequi sicut in fi. dicit. ff. de
origine iuris. l. ij. §. post originē. ¶ Breuit dici pōt q
cū dicta ꝯuētio pter omnē dispōneʒ iuris imo ꝯ om
nem ut supra dixi tolleret ppt hominum necessita
tes ⁊ sic de facto potius q̄ de iure sit restringēda ut
q̄to minus possit ius offēdat. Et sic quatenus imi
net necessitas pur q aliquid opet ⁊ nō sit supflua ob
fuet ar. ff. de leg. l. qd ꝯ de regu. iur. que pp necessi
tateʒ de offi. psi. l. senatus de iudi. sed ⁊ si restituat
§. sed ⁊ si dies. C. de inoffi. tes. l. si quādo i prin. cuʒ
mult similibus. Hoc aūt fiet si dicamus q p uiā tātum
retentōis pignoris possint eas ꝯsequi qn̄ data sunt pi
gnora ⁊ per uiam exceptōis si nō sunt data ⁊ usure
fuerint sponte solute. Et sic nō cogant eas restituere
nec pignora nisi eis soluat quod tamen de iure cōi nō
ē imo possent compelli ad restituēdū tā usuras q̄ pi
gnora sine solutōe usurar. c. post miserabilē extra de
usuris. Et sic dicta ꝯuentio nō erit iudeis inutilis cū
dictis casibus opet satis. ¶ Potuit autem cōitas de
negari facere audiētiā uolentibus iudeos molestare
⁊ repetere usuras solutas uel pignora. Et tollere suis
iudicibus iurisdictionem uel eius exercitiū iuxta nō.
in auē. statuimus. C. de epis. ⁊ cle. per bal. Et iuxta
illud meum nō tuū tibi denego. auxilium ut nō. i. l.
assiduis. C. qui poti. in pig. ha. Unde nō tolleret sub
ditis auxilium qd haberēt aliunde puta i curia eccla
stica maxime romana si dictos iudeos ibi repirēt sed
magrātus ipius cōitat hūt iurisdictionē ab ipa cōitate
q̄ cōitas sine iniuria cuiuscunqʒ pōt eis auferre uel
exercitium suspendere uel tollere. Non sic potest cōi
tas suis magrātibus dare iurisdictōʒ i reddēdo ius iu
deis usuras petētibus cū illā de iur nō possint hre: ⁊ sic
nec cōitas pōt eis dare sine iniuria subiectorum etiā
ꝯsentiētium: qꝛ non possunt in hoc consentire cū ēt
si uelint nō possint se ad usuras obligar sine iuramto
c. debitores ⁊ c. ad nram de iureiur. Caueāt ergo iu
dei q ul mutuēt cū bōis pignoribus ul talibus pso. de q
bus ꝯfidāt q spōte soluāt nec sperāt posse ꝯsequi iusti
tiā sup usuris soluēdis uirtute dicte ꝯuētōis que nec
istud ꝯtinʒ expsse nec sic debet intpretari ut ꝯuincat

idquod de iure facere non potuit cōitas. ar. l. si pr.
ff. que in frau. cre. l. q̄ q̄. de ritu nup. l. siquis sub cō
ditione. ff. de condi. insti. cū ibi nō. per bar. de ope.
liber. l. hee demū. ⁊ nō. in. c. i. de cōsti. li. vi. in nouel
la. super uerbo noscūtur de imuni. eccle. cos. e. libro
Postq̄ talis cōuentio nō ē ei penitus iutilis sʒ aliqd
pōt operari quod sine ea non possent hre ut supra
ostēsum ē. ⁊ hec quātū ad usuras. Quātū uero ad sor
tē que restat soluenda ur q sicut pignora ēt si multo
plus ualeāt transacto tpe sint ipsius iudei quod tn a
iure iprobatū ē. C. de pac. pi. l. fi. ita si minus ualeāt
damnū sit ipsius. ⁊ sic non habeat locū illa lex creditor
ff. si cer. pe. per titulū q quisqʒ iur. ⁊ ut ꝯtrioruʒ eadē
sit disciplina. l. ⁊ si cōtra. ff. de uul. ⁊ pu.

¶ Maior cū auēte tutor ul curator faciēdo actū q nō
pōt fieri citra ius ⁊ nomē heredis ita ur hereditatem
adire sicut maiores per se ipos. Et si in iudiciū dedu
cta sit una cā puta depositi ⁊ pbatuʒ sit i alia an pos
sit sequi snia. Et si deducta ē cā depositi ⁊ simplr p
bata sit traditio an pbata sit cā depositi an mutui.
⁊ in dubio q potius presumat an mutuū an depositū
Itē iudex an possit precise cōpellere ptes ad litē con
testandū ⁊ si pronūciauerit q lis habeatur pro cōte
stata si reus noluerit contestari an a tali snia possit
appellari.

.ccxiiij.

¶ In christi nomine amen.

In cā que uertit i curia dñi ptātis ciuitat castelli iter
thomā ⁊ antoniū frēs ⁊ filios condā ⁊ heredes dñici
ꝙdam mathei de dicta ciuitate agēt ⁊ petent ex pte
una: ⁊ iohānē angeli uānis reū ex parte altera sup
sūma florenor. xxviij. depositor per dictū dñicū pa
trē dictor agētiū penes dictū iohāneʒ ⁊ nō restituto
rū ut asseritur sup eo quod q̄ritur a me paulo de ca
stro utriusqʒ iur doctore cui dicta cā cōmissa fuit ꝯsu
lenda de consensu partiū per dnm collateralē prefa
ti dñi ptātis. s. que sint uel eē debeāt ptes eius in p
nūciādo pro dict actoribus. Et in ꝯdēnando dictuʒ
Iohānē i dicta quātitate. xxviij. florenor petita una
cū expēsis legitie fact. ⁊ hoc iō qꝛ per duos testes vʒ
floridū ⁊ nofriū sat probauerūt eor itentionē vʒ q
dictus iohānes habuit dictā quātitatē a dicto dñico
⁊ per partē aduersā nō ē pbatū q fuerit restituta nec
aliquid aliud per quod debeat absolui ergo ⁊c. C. d
pba. l. siue possidet. ¶ Nec obstāt allegata in ꝯtrariū
⁊ primo dū dr q non cōstat dictos agētes factos he
redes pris eor. s. dicti dñici qꝛ cū ex act appareat q
ipsi sunt miores. xxv an. ⁊ sic nō potuerūt se imiscer
sine ꝯsēsu ⁊ auctoritate curatoris. l. potuit. cū ibi nō.
C. de iure deli. Et q hoc fecerit non apparet ex ac
tis. unde ur q debeāt succūbere cū non doceāt se eē
tales quales se appellāt. s. heredes dicti dñici tn tāq̄
heredes eius agāt. ar. C. qui accu. nō pos. l. nō igno
rat. sed ad hoc respōdetur q cū ipsi agāt ut heredes
dñici cū ꝯsensu ⁊ auctoritate curatoris uidētur ex hoc
adire qꝛ cū iste actus non possit fieri citra ius ⁊ nom
heredis sic si eēnt maiores. xxv. an. agēdo p seipos
uiderent adire ul se imiscere. l. p hēde ⁊ l. gerit. ff. d
acqui. heredi. cū ibi plene nō. ita ⁊ nunc agēdo cum
auctoritate ⁊ ꝯsensu curatoris. Nā qui uult unū cen
set uelle aliud sine quo illud uelle nō pōt. l. illud. e. ti.
C. de fideicō. l. q̄uis cū ibi nō. per bar. Sed iste cura
tor uoluit pstare auētem pdict in agēdo hereditario

nomine ergo etiam in hoc ꝙ efficerentur heredes si
ne quo agere non possent uel inutiliter agerēt. Prete
rea dicta obiectio tollit̃ clare per rn̄sionē iohānis fa
ctam ad articulum. xi. dictoꝝ actoꝝ i quo ponūtur
se eē heredes pr̄is. ꝛ ipse rn̄dit per uerbū credit sed
hoc eē non possꝫ nisi cū oi debita solēnitate se imiscu
issent ergo ꝛc̄. ¶ Itē non obstat aliud quod in ꝯriū
allegatur vꝫ ꝙ hic fuit itentata cā depositi ꝛ tamen
non fuit probata nisi per unū testē. s. nofriū. Naꝫ flo
rid⁹ dixit se ignorare ex qua cā tradidit. ꝛ sic uĩ ꝙ d
beāt succūbere qꝛ qn̄ intētatur una cā debiti si illa n̄
debet̃ posito ꝙ probaretur alia ꝛ sic constaret iudici
reū eē debitorē tamē dꝫ eum absoluere qꝛ nō cōstat
eū eē debitorem ex cā in iudiciū deducta ꝛ super qua
lis ꝯtestata ē ꝛ sic noua iterpellatōe opus ē. l. nō po
test uideri. ff. de iudi. ita pꝫ expresse per nō. p Inn.
in. c. i. de lit. cōte. Et nō. in addi. spe. ti. de actōe seu
petitione. §. sequitur uidere. facit quod nō. guil. de
cu. in. l. de quibus. ff. de legi. in. viij. colū. ꝛ. l. habe
bat. ff. de insti. in prin. Nam rn̄detur ꝙ imo dicta cā
depositi ē probata. s. per dictū nofriū uere ꝛ per flori
dum p̄sumptiue quod tantūdeꝫ ualet in testibus. iux
ta plene no. per bar. in. l. i. ff. si cer. pe. nam s̄m qd
dicit glo. prudenter allegata per aduocatum actoꝝ
scꝫ in. l. cū quid. in fi. magne glo. e. ti. si cer. pe. talis
traditio nō presumitur facta ex cā donationis sed ex
cā depositi uel mutui. Quod aūt istorum potius pre
sumatur bal. post. ci. C. e. ti. l. incēdium determinat
ꝙ depositum qꝛ utilius ē agenti habere actionē depo
siti que ē bonefidei q̄ꝫ mutui que ē stricti iur. Dic̄ tn̄
ꝙ istud depositum hꝫ irregularem naturam deposi
ti postq̄ꝫ tradita fuit numerata ꝛ sic quantitas qꝛ cē
setur translatum dn̄ium. ꝛ data licētia utendi ꝛ actū
censetur ꝙ restituatur tantūdem non autem cadeꝫ
corpora nūmorum que omnia sunt contra naturaꝫ
depositi regularis tamen depositum erit. l. luci⁹. ꝛ. l.
die sponsaliorum. ꝛ. l. publia. §. lucius. ff. depositi. ꝛ
hoc ēt uoluit aduocatus actoris licꝫ bal. in dicto loco
nō alleger. ꝛ ibi hoc determinat quicquid dicat in di
cta. l. cum quid. ¶ Item non obstat ꝙ ultimo loco
allegatur. s. ꝙ in hac causa non reperitur in actis fa
cta contestatio qꝛ iohānes rn̄det libello non animo
contestādi quo cāu contestatio non fit s̄m doc. ꝛ ma
xime per bar. in. l. i. C. de lit. cōte. Sꝫ ad hoc potest
rn̄deri ꝙ iudex precepit ut litem contestarent̃ anteq̄ꝫ
inde discederēt. Al's uoluit ꝙ haberetur pro cōtestata
Et si dicat̃ iudex non pōt nolentem contestari com
pellere precise ad contestandū sꝫ dꝫ contra eū ꝓcede
re ad missionē ex primo decreto ut no. glo. ꝛ bar. p⁹
eam in auc̄. qui semel. qn̄o ꝛ quando iu. ꝛ in. d. l. i.
C. de lit. cōte. Rn̄detur ꝙ posito ꝙ illud eēt uerum
quod tamē non ē qꝛ ē contra casum in. l. i. §. quid
ergo. ff. de uen. inspi. ubi expresse habetur ꝙ iudex
pōt quē precise cogere ad rn̄dendū ꝛ miror ꝙ bar.
sequatur illā glo. auc̄. qui sel'. Attn̄ postq̄ꝫ iudex dixit
al's habere litem pro contestata talis interlocutoria
fecit ius. et transiuit in rem iudicatam postq̄ꝫ non
fuit appellatum ꝛ sic habetur perinde ac si contesta
ta eēt sicut cum pronunciat se iudicem competentem
licet non sit dummodo iurisdictionem aliquam ha
beat ut nō. Inno. in. c. super litteris. de rescrip. sup
uerbo forsitan al's eēt in potestate partis facer̃ ꝙ nū
q̄ꝫ feratur sententia diffinitiua ꝛ eluderet actorē ꝙ n̄
ē consentiendum. ar. ff. de iurisdi. om. iu. si ideꝫ cuꝫ
eodem post prin. ibi ne i ptāte ꝛc̄. Quid enim si reus
nulla habet bona in loco in quibus possit fieri missio
ꝛ tamen interest sua habere sniam p quā declaret̃ d
bitum ut si postea acquirat bona ꝑueniat ad suum
certe prouidendum ei est ut possit p̄ase iudex cogere
uel ꝓnūciare habere ꝓ ꝯtestata sic̄ ꝓnūciat haberi ꝓ
ꝯfesso denegātē respondere positionibus. l. ij. §. qd
si actor. C. de iur. calūp. ꝛ in. c. i. de ꝯfessis li. vi. quā
do ē pn̄s. et iussus ē respondere ut hic fuit ꝓ hoc qꝛ
qn̄ stat p reum quominus ꝯtestatio fiat habet̃ lis ꝓ
ꝯtestata quo ad alios effectus scꝫ ut actio ꝑpetuet̃ ꝛ
fiat trāsitoria ad heredes. l. cum qui. §. qui iniuriarū
in fi. ff. siquis cauti. et nō. per bar. in. l. i. ff. de p̄ua.
deli. Concludo litē haberi ꝓ ꝯtestata i casu isto post
q̄ꝫ stetit per reum ꝛ ip̄e presens fuit iussus. Et iudex
ita ꝓnunciauit. nā ēt interlocutoria trāsit i rē iudicatā
c. dilecti in fi. de elec. de accusa. cum dilecti. ¶ Ex qui
bus omnibus que sat̃ sufficere puto in hac causa sat̃
iudicio meo clara ꝛ equa: ꝓpter qd multum me ulte
rius non extendo qꝛ non expedit: Concludo ut in
principio dixi pro dict̃ actoribus. Laus Deo.

¶ Proximus pubertati si iurat sup ꝯctu an cogat̃
suare iuramētū sic̄ pubes. ¶ Et si n̄ tenet̃ suare qua
actione repetet rem traditā. Iteꝫ si pupillus ꝑmuta
uit rem ꝓpriā cū re emphiteotica alteri⁹ ꝛ ꝑmutatio
sit nulla ꝛ a tp̄e ꝑmutationis facte pupillus nō solue
rit cāoneꝫ an res icidat i ꝯmissū ad dānū ip̄i⁹ pupilli.

.ccxv.

In christi nomine amen.

Si non interesset iuramentum istius impuberis in
hac ꝑmutatione nō esset dubiuꝫ ꝙ ip̄e posset uenire
ꝯ ꝛ retractare eā qꝛ ē nulla licet emphiteotica uel cē
sualis prout ē casus. C. de p̄diis mi. l. n̄ solū in v.
ꝑmutationis iūcta. l. iij. §. si ius habeat pupillus. ff.
de rebus eorum qꝛ p̄dia minoꝝ rustica uel urbana n̄
possunt alienari nisi ex necessaria causa eris alieni ꝛ
cum decreto ēt si subesset alia cā utilitat̃. ff. de rebus
eoꝝ. l. magis puto. §. ne passiꝫ. de trāsac. l. cū hi. §.
si pretor alias decreti interpositio ē nulla ut ibi ꝛ. d.
§. si ius uersi. proinde ꝛ. l. q̄ꝫuis fortius si nō allata
fuit causa iusta. C. de p̄di. curi. l. i. li. x. Et qd ibi nō.
bar. Sed hic nec fuit allegata nec suberat nec iudex
de ipsa iquisiuit sed ex abrupto ꝛ sine cause cognitōe
decretum iterposuit ꝛ sic nulliter dicto. §. si p̄tor. Sꝫ
iuramentū p̄stitū ab ip̄o pupillo cū eēt ꝓxim⁹ puber
tati qꝛ excesserat annū. xiij. et sic erat doli capax iux
ta nō. ff. de nouationibus. l. i. uidet̃ obstare qꝛ dicūt
canoniste ꝙ cōpellit̃ ip̄m suare cū n̄ suādo dlinquat
ꝛ sic puniēdus ut i. c. i. de delic. pue. ergo ne incidat
in ꝑiurium debet prohiberi a ueniendo contra sicut
ꝛ pubes prout notauit hosti. in. c. cum ꝯtingat de iu
reiur. cum quo uidet̃ transire Io. and. in nouella ꝛ
archi. in. c. ij. de pac. li. vi. Et uidet̃ casus in. c. ex lr̄is
lo. ij. de spōsa. cū gl. ubi impubes ꝯpellit̃ suare iura
mentum qꝛ erat doli capax secundum glo. ibidem.
Et bar. in auc̄. sacra puberū uĩ tenere dictā opi. licꝫ
n̄ allegat cāonistas de quib⁹ supra dicēs doc. cōit̃ ita
tenē. ¶ Sꝫ certe pe. ꝛ ci. tenēt ibi ꝯriū exp̄sse. Et ēt
gl. accur. ibidē ꝛ i. l. fi. §. fi. ff. de libe. cau. ꝛ ēt gl. colū
bi. i ti. de pace iur. fir. §. sacra ꝛ bal. i. d. auc̄. ꝛ i. l. pa
ctū. C. d colla. post pri dicēs ꝙ lꝫ pupillus ꝑiurādo
delinquat suū tn̄ iuramētum nō habꝫ iudicem defen
sorem quia iuramentū eius caret iudicio. i. discretiōe

perfecti intellectus. Et constat iuramentum debere
habere tres cōites. s. ueritatē iusticiā ꝛ iudiciū. i. dis
cretionē. xxij. q. ij. aīaduertēdū ꝛ nō. gl. in. l. imperia
lis. C. de nup. ¶ Nec obstat ꝙ erat ꝓxim⁹ puberta
ti q2 istud nō tātum operat̄ ꝙ̄tum pfecta pubertas
qd̄ pz q2 si esset pubes obligaret̄ ex suo ꝯctu efficacit̄
s. ꝫ ciuilit̄ ꝛ naturalit̄ lꝫ si eēt lesus haberet restitutōeꝫ
ī itegrū ꝛ ni si ē ꝓximus pubertati non obligaret̄ ꝓ
pterea efficacit̄ sed naturalit̄ tātū iuxta ea que plene
habent̄ i. l. i. ff. de noua. Sꝫ si cōpelleret̄ suare iura
mentum censeret̄ i effectu efficacit̄ obligari. ¶ Nec ēt
obstat ꝙ ex piurio punit̄ q2 tex. i. c. i. de delic. puc.
dicit ꝙ non tātum ꝙ̄tuꝫ si esset pubes ꝛ unū exēplū
ē ꝙ propt̄ iuramentū non repellit̄ a retractōe aliena
tionū bonorum suorum factarum cōtra formā iuris
p dictā auē. sacra que figit sedes ī puberibus ꝛ si uo
luisset idem esse ī ipuberibus ꝓximus pubertatibus
sciuisset hoc dicere. l. i. §. sin aūt ꝺficient. C. ꝺ cadu.
tol. Quātum ad alia coget̄ iuramētū suare. ꝺ. l. fi. §.
fi. cum sua gl. ff. de libe. cau. ¶ Nec ēt obstat ꝙ cum
tutoris auēte poterat efficacit̄. i. ciuilit̄ ꝛ naturalit̄ ob
ligari lꝫ habeat restitutionē sic̄ adultus q2 illud ī his
in quibus pōt auctorari. Sed in alienatiōe bonoruꝫ
īmobilium nō pōt auctorari nisi subsistēte causa de
biti. imo ē eis intdictū ut. l. i. in prin. de rebus corū.
Et sici effectu uidet̄ ꝯcludēdū ꝙ licꝫ ꝙ̄tum ad alia
possit procedere opi. cāonistaꝝ ꝛ quorūdā legistaruꝫ
de qua supra uidelicꝫ ut iuramentum prestitū ab im
pubere doli capace sit suandum. Et ad obsuantiam
eius possit compelli ꝙ̄tum tn̄ ad hoc ut propt̄ ipꝫ re
pellat̄ a retractione alienationū bonorum suoruꝫ fa
ctaruꝫ cōtra formā iuris secus p illā auē. a contrario
sensu ꝛ per glo. que ē in. ꝺ. l. fi. ff. de libe. cau. Et sic
reducent̄ ad concordantiam dicte opi. Et seruabitur
equitas ꝛ uitabit̄ īiquitas q2 pupilli ꝺ facili īducūtur
ad iurādū iō. ꝛc. xxij. q. ij. puuli. ¶ Respōdēdo igit̄
formalit̄ ad primū quesitū dicēdū ē ꝙ dicta pmutatō
fuit nulla nec fuit iuramēto firmata causis ꝛ iurib⁹ de
quibus supra ¶ Super secūdo uero dubio scꝫ que
actio competit huic adulto. Respōdeo ꝙ sine dubio
competit sibi rei uendicatio. l. magis puto. §. penul.
ff. de rebus corum. Sed quia in ea necesse haberet
ꝓbare dn̄ium quod est difficile iuxta nō. i. l. ita ut. si
fur. ff. cōmoda. melius ꝛ utilius ē ꝙ iploret iudi. offi
cium petēdo declarari dictā pmutatōꝫ fore nullam ꝛ
se non teneri ad eius obseruantiam narrando factū
ꝛ etiam causas nullitatis qua declaratione facta ꝯdē
net̄ eadē snīa ad restitutionem illius domus ꝛ offerē
do restitutionem possessionum quam practicam po
nit spe. in ti. de re. ecc. nō alie. in prin. ī tertia pte spe
culi. Et ꝙ possit implorari dictum officium super
dicta declaratione pꝫ ex nō. p Inn. in. c. fi. de offi. iu
di. ꝛ p bar. in. l. que sub cōditione. §. fi. ff. de cōdi. in
sti. ꝛ in. l. i. de ferijs. Et quod possit petere utrūqꝫ in
eodem libello alterum sub cōditione alterius. Et sic
rescindens ꝛ rescissorium iudicium simul cumulari
pꝫ in. l. sine herede. §. interposito. ff. de adminis. tu
to. ꝛ. l. quod tēpore. C. de resti. mili. p ci. facit quod
idem nō. in. l. i. C. de iudi. ꝛ quod nō. glo. in. l. qui
de inofficiosa. ff. de inoffi. testa. ¶ Nec poterit referre
qōnem dn̄ij cum habeat causaꝫ ab agente iuxta no.
per glo. in. l. cum res. C. de proba. ꝛ q2 non fūdabat
actor intentionē suā sup dn̄io sed super dicta cā iuxta
plene no. i. l. si alienā. ff. solu. ma. per bar. ꝛ. d. l. ita.
ut si fur. cōmo. ¶ Super tertio ꝛ ultio quesito dicen
dū ē ꝙ licꝫ dictus olī pupillus nō soluerit debitū ca
nonē a tpe permutatōis facte nō ꝓpterea īcidit res
in cōmissū ad dānuꝫ ipsius. tum ex eo q2 aduersari⁹
eius ꝯtinue soluit ut dicitur in pūcto cuius solutio ꝓ
dest ꝛ profuit huic tunc pupillo. l. lex uectigali. ff. de
pigno. ꝛ ar. in. l. qui fundū. ꝛ. l. nam satis. cū legibus
precedentibus. ff. quēadmodū seruit⁹ amit. tum q2
si ille nō soluissꝫ iste tamē ex quo non erat in posses
sione nō tenebatur soluere nec sibi nocꝫ nō soluisse
ꝓut determinat guil. de cu. ꝛ bal. in. l. solēnibus. C.
de rei uen. facit quod no. bar. in. l. sequitur. §. si uiā
in fi. ff. de usuc. ¶ Laus deo.

¶ Si statutum disponit ꝙ acta ꝛ gesta tpe feriato ꝓ
pter messes sint ipso iure nulla nūquid talibus ferijs
poterit renūciari. Itē nūquid statutū possit ānullare
uires iuramēti. Itē ꝛ nūquid possit facere ꝙ a snīa
arbitrorū possit arbitrari ꝛ peti reductio ad arbitriū
boni uiri. Itē ꝛ quādo iuramentū ligat iurantē ꝯct⁹
tn̄ super quo ē nullus sic disponēte statuto l' iure ciui
li an possit peti absolutio ꝛ sit ꝯcedēda ꝛ si ē concedē
da an requiritur partis citatio. ꝛ iuramentuꝫ de usu
ris soluendis an possit remitti per episcopum.

.ccxvj.

¶ In christi nomine amen.

Circa primū quesitum dubitatio uī ī hoc ꝯsistere ꝙ
cum statutū sub rubrica qui dies sunt iuridici ꝛ qui fe
riati uelit ꝙ acta ꝛ gesta tempore feriato ꝓpter mes
ses sint ipso iure nulla uī uelle ꝙ per cōsequēs ꝙ ta
libus ferijs nō possit renūciari sicut nec ferijs īductis
in reuerētia dei q2 si posset eis renūciari acta ꝛ gesta
cōtra pn̄tem ꝛ sponte litigantē ꝛ nō opponētem ex
ceptionē nō eēnt nulla sed ualerēt. ff. de ferijs. l. i. §.
f. ꝛ. l. si feriatis. de arbi. ꝛ per cōsequēs predicti dies
tanꝙ̄ nō utiles non uident̄ cōputandi ī numero. xl.
dierū utilium quibus compromissuꝫ durat ex forma
statuti. Et sic snīa arbitroruꝫ non uidetur lata extra
terminum statuti. Sꝫ in contrarium q2 si cena duci
potest sine correctione ducenda ē ut dicit gl. ff. de dā.
īfec. l. damni. §. si is qui uicinas. circa fi. in glo. pēt.
Sed si hoc eēt corrigeretur per dictū statutū tā regl'a
generalis que ē ꝙ quilibet pōt renūciare his que ꝓ
se introducta sunt. C. de pac. siquis ī cōscribendo cū
cōcor. ꝙ̄ ēt spālis que colligit̄ ex legibus supra allega
tis. ꝛ ideo prefatū statutū quatenus ānullata acta ꝛ
gesta tpibus ꝛ diebus feriatis de quib⁹ supra fuerat
locutum uidetur intelligendum secundum ius com
mune uidelicet in quantum se refert ad feriatos in
honorem dei indistincte. Sed quantum ad feriatos
propter messem quando processum eēt contra absē
tem ꝛ non consentientem per ea que no. glo. C. de
iure delibe. l. fi. §. in computatione. in fi. glo. magne
Uel quod intelligatur eo casu quo non fuerit expres
se renunciatum ꝛ uellit corrigere solum specialem re
gulam que colligitur ex dicta. l. i. §. i. de ferijs scilicet
ꝙ non uideatur tacite renunciatum sponte litigan
do non autem generalem scilicet quo minus pos
sit expresse renunciari fortior enim debet esse
renunciatio expressa que prouenit ex indubitata
tata uoluntate quam tacita que prouenit ex con
iectura q2 in incertis n̄ certī ꝛ cetera. l. cōtinu⁹. §. cū ita
. ff. ꝺ uer. ob. ꝛ ꝓ h̄ bn̄fac. l. iiij. ī pri. ff. ꝺ mān. vin.
Nulla eīꝫ bōa rō possꝫ assignari quare dictū statutū
uoluisset

uoluisset dictis ferijs non posse renunciari saltem expresse. Cum igitur hic fuerit expresse renunciatum ferijs sequitur ꝙ dicti dies erant utiles: ⁊ sic computabantur in numero .xl. dierum prefixorum a statuto ad causam arbitrales terminandas quod etiā pars aduersa pro qua sententia lata est fuisse uidetur confessa rebus ipsis ⁊ factis qꝛ dicto tempore feriato produxit testes ⁊ aliquos actus iuridicos ut dicitur fecit qui fieri non potuissent: si dies non fuissent iuridici: que confessio tacita resultans ex dictis actis tantū uidetur ualere quāta expressa. ff. de legi. l. đ quib⁹. C. đ insti. ⁊ substi. l. reprehendenda . Et sic sequitur ꝙ in numero dictorum .lx. dierum utiliū prefati dies computabantur: ⁊ per consequēs dicta sententia lata est extra terminos compromissi: ⁊ sic est nulla tanꝙ lata ab eis quorum potestas erat finita. ff. de arbi. l. ante penul. ⁊ l. labeo ⁊ hec de primo. ¶ Circa secundum quesitū dicendū ē ꝙ cum in iudicijs equalitas sit seruanda. C. de fruc. ⁊ lit. expen. l. fi. ⁊ etiam in arbitrijs ff. de arbi. l. si cum dies. §. penul. ⁊ ibi nō. per glo: que allegat plures concor. in spe. e. ti. §. i. uersi. circa hoc cum se. si dicti dies non erant utiles quo ad cōmodum dicti baptiste ut cōputenť ĭ numero dierum cōpromissi qđ pro eo faceret ut sic sñia sit nulla postꝙ lata ē ꝯtra eū siliť dici deberet non fuisse utiles ꝙtum ad cōmodum partis aduerse scꝫ ut ualeant act⁹ iudiciales gesti per eum dict̨ diebus feriatis quia nō debent esse ualidi cum non debeant esse utiles quo ad unam partem ⁊ inutiles quo ad alteram quia sic claudicasset iudicium uel arbitrium quod esse non đbet. de excep. cum inter. Unde posito ꝙ dicta sententia esset ualida mero iure foret tamen iniqua si arbitri secuti gesta per alteram partem dictis diebus tulissent pro ea sententiam: et sic deberet reuocari. C. si ex falsis inst. l. penul. extra de re iudi. cum. i. ⁊. a.

Circa tertium quesitum dico ꝙ statutum non potuit reuera annulare uires iuramenti que sibi dantur a iure canonico de cuius foro est hodie iuramentū. iuxta nō. in. c. fi. de fo. cōpe. li. vi. licet bal. uideatur dicere contrarium in auč. sacra puberum. C. si aduer. uendi. ⁊ de oper. lib. l. ne patronus bene tamen posset statutum auferre iuramento illas uires quas ei dant iura ciuilia propter potestatem datam populis a iure ciuili condendi sibi leges inter se etiam contrarias iuri cōi. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iur. qđ nō facit ius canonicum. Ideo inferiores non possunt illud ius tollere ut in cle. ne romani de elec. Potuit etiam statutū facere ꝙ a sñia arbitrorū possꝫ appellari ⁊ peti reductō ad arbitriū bōi uiri nō obstāte quacūqꝫ rōne uel pacto facto in ꝯtrariū qꝛ ista erāt de foro statuentiū iter subditos. Et iō in cāu nostro ualuit appellatio per baptistā interposita lꝫ interponendo fuerit ꝑiurus sicut cum quis iurat nō ꝯtrahere uľ nō testari nam tale iuramentum non uiciat nec reddit nullum talem contractuꝫ uel testm̄ quia sunt actus extra iudiciales: sed reddit iurantem periurum . iuxta nō. per Inno. in. c. dilcō đ preben. ⁊ per Io. an. plene in. c. pia de exce. li. vi. Appellatio uero uideť potius act⁹ extraiudicialis quod patet quia potest fieri die feriato. C. de ferijs. l. i. Et sic fuit ualida ꝙtum ad impediendum ne sñia transiret in rem iudi. sed ad consequendum appellationem iudex ipsum non deberet admittere contra proprium iuramentum qꝛ nō debꝫ iudex esse auctor periurij. si iuramentum erat ualidū Debꝫ ergo petere absolutioneꝫ a iuramento si uult prosequi alš currerent sibi tempora appellationis ꝓsequende: sicut possꝫ prosequi: qꝛ potest facere ut possit ut in regula iuř ⁊ probatur in. c. fi. đ elec. ¶ Circa quartum ⁊ quintum dubium: si petijt absolutionem an fuerit sibi cōcedēda: ⁊ an potuerit cōcedi parte absente nō uocata ꝑ epm̄. ¶ Notandū est ꝙ si arbitratores fuissent ĭ uero dolo tale iuramētū nō ligaret baptistā ad eius obseruātiā qꝛ in generali iuramēto talis casus non includiť: cū đ omni generali locutione dolus intelligatur exclusus ⁊ exceptuatus. l. creditor. §. lucius. ff. mandati. Et qꝛ etiā si specialiter ⁊ expresse iurasset obseruare laudū etiā si arbitri dolose laudauerint nō ualeret tale iuramentū tanꝙ cōtra bonos mores qꝛ induceret arbitros ad delinquendū. c. nō ē obligatoriū de reg. iur. li. vi. iuncta. l. conuenire. ff. đ pac. dota. ⁊. l. si unus. §. illud nulla. ff. đ pac. Et hoc expresse determinauit Io. cal. in questione disputata per eū quā Io. an. refert in addi. spe. ti. de arbi. §. fi. in addi. que incipit clarius sic formatur dicta clausula ⁊c. Et sic nō foret necessaria absolutio epi postꝙ iuramentū ē nullū licet posset peti ad cautelā. iuxta nō. per bal. C. de ope. lib. l. ne patronus. iūcto. c. solet đ sen. ex. li. vi. ⁊ quod nō. glo. in. c. ij. de iureiur. Si uero fuerunt ĭ dolo presumpto quod esset si ĭmoderate lesissent iuxta nō. per bar. in. l. si societatem. §. arbitroꝝ. ff. pro socio: tūc ex quo spāliter ⁊ expresse talem licentiam dederūt in casu nostro ꝙ nō cōquererēťr etiam pro maxima lesione. Non tamē aliter de uero dolo apparet tunc tale iuramentū mero iure ligat iurantem qꝛ pōt ipsum seruare sine pcc̄to licet fuerit interpositū super pacto nullo: qꝛ statutū istđ tale pactū annullat cū disponit ꝙ eo nō obstāte possit cōqueri: iuramentū tamen non ānullat non qꝛ nolit ĭmo expresse uult sed qꝛ nō pōt ut supra ꝓximo articulo dixi quoniā hanc in se tacitā ꝯditionē habꝫ uidelicet ut sit semꝑ seruādū: si pōt seruari sine interitu salutis eterne etiā si sit interpositū super ꝯtractu nullo: nec ip̄m statutū dedit uires iuramēto nec etiā ius ciuile a quo statutū recepit auctoritatē nisi in casu auč. sacra puberum: quādo cōtractus esset nullus ex priuilegio minoris etatis ut ibi notať ĭmo ius ciuile regulariter ānullat iuramentū eo casu quo annullat contractū. C. de legi. l. nō dubiū. Sed istā uim dat iuramēto ius canonicum quod fundať a iure diuino a quo statutū non habet uires igiť nō pōt statutū predictū auferre uires quas ip̄m nō dedit nec ius ciuile a quo statutū recipit auctoritatē. l. si arrogator. sꝫ an ĭpuberi. ff. de adop. ibi dum dicit hoc nō iudicio eius ad ip̄m peruenit sed ex principali prouidentia ⁊c. Stāt ergo ista simul ꝙ pactū de nō appellādo nō ualeat propter statutū. Et tamē ualet iuramētū ⁊ ligat de iure canonico ex quo iurans pōt ipsum seruare sine peccato suo. Sed aduertendū qꝛ nō sine peccato partis aduerse tale iuramētū pōt seruari qꝛ laudū est iniquuꝫ. Ideo pars que aliquid extorquet ex eo peccat iuxta nō. ꝑ Inn. in. c. qꝛ pleriqꝫ de ĭmuni. ecc. Ideo dixit hosti. ꝙ đeo casu iudicis officio. s. ecclesiastico ꝓuidēdū est qꝛ pōt adiri ⁊ ꝑeti ab eo ꝙ absoluat a iuramēto qꝛ nō debꝫ esse iniquitatis uinculum ut Io. an. refert in addi. de qua supra ⁊ in. c. quitauallis de iureiur. sicut uidem⁹ in iuramento de soluendis usuris quod ligat iurantem quia potest ipsum seruare ⁊ soluere sine suo peccato. c. debitores de iureiuran. Sed quia non sine peccato recipientis potest peti absolutio: Et est concedenda etiam altera parte inuita. c. primo ⁊ secundo.

⁊.c.ad nostram de iureiur. Sicut iuramentum metu
extortum ligat mero iure: sed ab eo potest peti abso
lutio dicta de causa ut in.c. abbas. ⁊ ibi plene nõ.
quod me.cau. de elec. uenerabilem. per Inno. circa
finē ⁊ per arch. in.c.ij.de pac.li.vi. ¶ Dico igit̃ ad ꝓ
positū redeūdo ꝙ cū hic allegetˀ dolus arbitrorum ⁊
iniquitas laudi q2 nõ solū ledit in maxio sed in toto
q2 cū sit questio an uenditio si retractāda uel nõ ꝑ er
rorē iuris iudicauerūt eā in totū retractādā cū i nihilū
retractāda foret ꝓut appar3 clare ostēsu3 ꝑ alia ꝯsilia
sup hoc reddita. Dico ꝙ absolutio a dicto iuramēto
ꝯcedēda fuit ⁊ ē per dñ3 epm siue ad cautelā si fuerit
uerus dolus arbitratoꝝ siue ꝓprie si de illo nõ appa
ret q2 saltē fuit p̃sumptꝰ qui colligit̃ ex enormissima le
sione per quā laudū reddit̃ iniquissimū: ⁊ ꝓ hoc d̃ter
minatio bar.in.l.siquis ꝓ eo de fideiuſ.i quīta specie
iuramēti ¶ Sed remanet dubiū quid si fuit cõcessa
altera ꝑte nõ uocata an ualeat: respõdeo quantū ad
habilitādū ip3 baptistā ad iudiciū: ⁊ quātū ad hoc ut
nõ icurrat ꝑiuriū petēdo se admitti ad ꝓbādū dolu3
arbitroꝝ ⁊ iniquitatē laudi nõ fuit necessaria ꝑtis ad
uerse citatio q2 nõ agit̃ de aliquo p̃iudicio ipius s3 so
lum de excludēdo ꝑiuriū petētis igit̃ ⁊c̃.l.recusare in
prin.ff.ad trebel. s3 talis absolutio nõ facit quo minꝰ
i ꝓbatōe postea fiēda ꝑ cū necessaria sit ꝑtis uocatio
q2 tūc d̃ ipsiꝰ p̃iudicio agit̃ iuxta ea que in sili habent̃
in.c.l3 eps de p̃bē.lib.vi.facit etiā ad p̃dicta qð in sili
habenꝰ in bonoꝝ possessiōe: nā ille que ius nõ faciūt
⁊ sic p̃iudiciū graue nõ afferūt ꝯcedunt̃ sūmarie ⁊ de
plano etiā ꝑte nõ uocata: Secꝰ i his que ius tribuūt
⁊ p̃iudiciū faciūt ut plene nõ.i.l.iij.§.cā cognita.ff.d̃
bonoꝝ pos ¶ Et si dicat̃ itererat alteriꝰ ꝑtis ꝙ iura
mentū nõ relaxaret̃ ⁊ ꝙ baptista nõ habilitaret̃ q2 ꝑ
hoc euitasset eiꝰ molestiā: ergo debuit citari ad talē re
laxationē: Respõdeo ꝙ sua ꝯ̃dictio nõ potuisset ipe
dire eā fieri postq̃ petebat̃ ex cā ex qua ius ꝑmittit ꝙ
fiat al's esset i eiꝰ ꝑtāte bñficiū iuris alteri cõcessu3 au
ferre ꝯtra.c.indultū.de reg.iur.lib.vi. Unde cū ipsa
altera ꝑte iuita ꝯcedēda foret fortius ea absente ⁊ nõ
citata.ff.de regu.iur.l.qui pōt inuit̃.de fideico.lib.l.
iiij.§.ij. Ille aūt citādus est qui ꝯparēdo pōt actum
ipedire al's secus.l.recusare.in prin.ff.ad trebel. Pre
dictū ergo itercsse nõ est iustū. Prefata eni relaxatio
iuramēti habebit in se tacitā ꝯditionē si uera sunt q̃
asserūt.s.ꝙ dolus arbitratoris uel enormissima lesio
interuenerit ꝓut i silibꝰ nõ.glo.ff.de bo.pos.l.iij §.
bonoꝝ i glo.magna.⁊.§.si cā cognita in fi.gl. Et sic
alteri ꝑti reseruat̃ ius rõne cuius posset ꝯ̃dicere ⁊ ipe
dire relaxationē iuramēti.s.quādo dolꝰ uel enormis
lesio nõ interuenisset: Aut ergo ꝓbabit̃ interuenisse
⁊ nõ poterat sibi denegari relaxatio aut nõ ꝓbabit̃ ⁊
relaxatio nõ intelligit̃ facta: ⁊ sic incurret baptista ꝑiu
riū ueniēdo cõtra iuramentū ex causa nõ ꝯcessa ⁊ re
laxatione iuramēti nõ facta: ⁊ sic nõ obtinebit retra
ctationē laudi. Nõ ergo iterfuit alterius partis citari
in relaxatione fiēda q2 reseruatur ius eius sed sufficit
ꝙ citetur cū super allegatis recipient̃ probationes.
¶ Posset etiā dubitari an si predicta dictus baptista
probabit erit necessaria alia relaxatio iuramenti: ui
detur ꝙ sic quasi predicta non fuerit plena relaxatio
sed solum quo ad effectū agēdi ut habilitaret̃ ad illō
unō uidet̃ necessaria alia.s.ad effectū obtinēdi retra
ctationē laudi: ar.extra d̃ test.c.ueniēs.⁊ qð nõ.bar.
in.l.nā ⁊ postea.§.si minor.ff.de iureiur. Cõtrariu3
dico q2 si ꝑ relaxatōe3 iuramēti data fuit sibi licētia ut
agat uidetur data etiā ut peragat parte tamē uocata
in peragendo.ff.de ꝓcura.l.qui procuratorem dat.
Et ꝓ hoc facit ut l3 a principio nõ fuisset plena reple
atur ex postfacto ꝓbationibꝰ. facit id quod i fi.habe
tur in bonoꝝ pos.ſm tabu.petita ꝑ heredem scriptū
sub ꝯditione ea pendente q2 l3 tunc nõ tribuat ius s3
nudā facti administratōnē.l.siquis instituat̃.ff.de he
redi.insti. Existente tamen uel deficiente conditione
plenior efficit̃ quia conuertitur in ſm tabulas uel cõ
tra tabulas tribuentes ius ne sit necesse iteru3 bono
rum possessionē petere.l.ij.§.si sub cõditione. et ibi
nõ.ff.de bo.pos.ſm tabu.ita ⁊ hic ne sit necesse iteꝝ
absolutionem petere sufficere d3 prima ut l3 fuerit cõ
cessa ad finem agendi proficiat ad finem obtinendi ⁊
peragendi ne sit necesse eam de nouo superfluo pete
re. Nec obstat.c.ueniens de testi.quia in alio casu lo
quitur sc3 in ꝓbatione interesse ad effectum agendi
que fit sūmarie unde requiritur plenior ad finem ob
tinendi: sed hic pariter ⁊ code3 modo fieret secunda
uice sicut facta fuit prima cum cõsistat in facto solius
absoluentis ⁊ sic secunda fieret superfluo ergo ⁊c̃.l.
hec stipulatio.§.diuus ut lega.no.caue. ¶ Super
duobus ultimis quesitis nihil dico quia non expedit
Laus Deo.

¶ De modo succedendi in feudo.

cc.xvij

In christi nomine amen.

Uisa suprascripta facti narratione cum dubijs: No
tandū ꝙ dictū feudum uirtute primarū iuestiturarū
factarū in personis masculorū fecisse finem in perso
na marci fratris bonfrancisci q2 ipse bonfranciscus
⁊ iordanus eius filius p̃decesserunt marco. Et ipe so
lus marcus masculus remāsit: in quo remāsit totum
feudū exclusa domina iohāna nepte marci ex fratre
sororeq3 dicti iordani. Et in ꝯñam excluso francisco d̃
caldogno filio dicte iohāne q2 masculo supꝑstite nõ pa
tebat locus feie nec desćēdentibꝰ ex femina in usibus
feu.de eo qui sibi ⁊ heredibus suis mascu.⁊ femi.c.i.
iūcto.c.i.§.hoc aūt notandū qui feu.dare pos.mor
tuo uero dicto masculo marco icepit feudū facere trā
situm ad feias: Et sic trāsiuit ad dñam antoniā ⁊ do
minā caterinā filias marci ꝑmanēte exclusa dña iohā
na sorore iordani ⁊ nepte dicti marci ⁊ ēt dicto franci
sco de caldogno filio suo: qui semel fuerūt exclusi ꝑꝑ
supꝑexistentiā marci patrui. ut in.c.i.§.quin ēt epm
uel abbatē. et insti.de here.ab intesta.§.ita demu3.
et qð nõ.bar.in.l.ij.§.fi.ff.ad tertul'. Ex quo p3 ꝙ
nõ ualuit iuestitura facta i ꝑsonā dicti frācisci d̃ caldo
gno de toto dicto feudo cū de ipso nihil ad eum ꝑti
ret sed ad dictas dominas antoniā ⁊ dominam cate
rinam filias marci. Et sic fuit inuestitus d̃ alieno feu
do pure ergo non ualuit ut in titulo de clerico qui
inuesti.accepit.c. primo ⁊ quo tempore miles.c.ij.
Et ex hoc sequitur aliud scilicet ꝙ per renunciatio
nem factam per dominum franciscum de dicto feudo
in manibus domini episcopi non fuit ad ipsu3 domi
num episcopū reuersum quia iuri quod non habe
bat renunciare non poterat cum priuatio presuppo
nat habitum.l.decem.ff.de uerbo.obliga.ff.de leg.
ij.si ita sit scriptum.§.si sub conditione ubi casus in
fi.§. Non ergo ualuit inuestitura postea facta in per
sonam domine antonie ⁊ domine caterine tanq̃ de
deuoluto ad epm per renunciationem predictam

Et sic

Et sic tanq̄ de feudo nouo sed erant inuestiēde tāq̄
de feudo ueteri ⁊ antiquo cū antique inuestiture fue
rint recepte etiā ꝓ feminis deficiētibus masculis ⁊ i ta
lem inuestiturā dicer̄ possumus illā fuisse cōuersaȝ ar.
ff. de transac. ⁊ post rem. §.i. ⁊.l.cū hi .§.si eideȝ in
ratione sui. mortuis uero ꝑdictis dñabus.s. antonia
⁊ caterina ac etiā filiab⁹ feminis dicte caterine supsti
te alio marco ex dña antonia portio dñe caterine de
uoluta fuit ad dictū marcū natū ex dña antonia post
q̄ erat feudū antiquū nō autē ad episcopū fuit reuer
sa nō obstāte renūciatione facta per ultimā filiaȝ dicte
caterine.s. agentē que fieri nō potuit in ꝑiudiciū dicti
marci sine eius consensu: ut in.c i. de alie. feu. pater.
Non uider̄ ergo q̄ ꝑfatus dñs Jacob⁹ de thienis po
tuerit inuestiri de medietate dñe caterine uxoris sue
tanq̄ ꝯuoluta ad dñm ep̄m per mortē ꝑdictarū triū
filiarū eius seu per renūciationē ultimo morientis cū
illa foret ad dictū marcū reuersa. ¶ Restat nūc uider̄
de cōpositione facta inter dictū marcū ⁊ dictum dñm
Jacobū qui marc⁹ cū auctoritate ⁊ cōsensu sui patris
legitimi administratoris ipsius approbauit ⁊ ratifica
uit inuestituram factā in personā dicti Jacobi: utrum
ex hoc fuerit illa confirmata: que a prin. non ualuit si
ne illius consēsu.

¶ Juramentum minoris super contractu an possit
remitti: ⁊ per quem.

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Orta lite int̄ spectabilē militē dñm Jacobū de thie
nis rōne cuiusdā feudi ⁊ baptistā ꝺ repeꝗ facietē noīe
⁊ uice marci pubeꝝ ei⁹ filij ad quē dictū feudū specta
re dicebat suprascripti baptista ⁊ marc⁹ de ꝯsensu pa
tris ad ꝯpositionē cū antedc̄o dño Jacobo uenerūt:
⁊ inuestiturā feudi de quo ꝯtrouersia erat factā dño
Jacobo per ep̄m uicētinū laudauerūt ⁊ approbaue
rūt ut in instr̄o laudationis pȝ. Nūc uero marcus ma
ior factus qui paternā hereditatē repudiauit q̇rit dc̄ȝ
instr̄m infringere ⁊ ānulare quoquo modo. ¶ Que
rit̄ i genere utrū sit uia uel ꝑ formā dispēsatōis uł sup
plicatōis uł aliqua alia uia ānulādi dc̄m instr̄m quod
diligētissime exaiet ꝯsultor. ¶ Itē querit̄ utrū ꝑ uias
īfrascriptas pōt suprascriptū instr̄m infringi. Et prio.
Utrū possit fieri absolutio sacri in ꝯtractu in quo mi
nor. xxv. ānis maior tū fact⁹ dicit se lesum: in quo etiā
ꝯctu iteruenit patris auctoritas ⁊ plres sunt clausule
de nō ꝯueniēdo sub certa pena ⁊ de nō petēdo in ite
grū restitutionē ⁊c̄. ꝓut in istr̄o plene patet. ¶ Item
ꝑsupposito q̄ dc̄a relaxatio possit fieri an possit lesus
in itegrū restitutionē petere: si i ꝯctu iteruenit patris
auctoritas ⁊ renūciauit restitutōi certiorat⁹ ⁊c̄. ꝓut in
instr̄o ꝯtinet̄ neqȝ īfra quadriēniū i ite. resti. petierit.
¶ Itē an possit r̄stitui ut nō icurrat penā quā ꝓmisit
ut i istr̄o ꝯtinet̄. ¶ Itē ꝑsupposito q̄ aliqua uia non
ꝯpetat dc̄o marco: an filij marci possint petere feudū
antiquū marco uiuēte cui feudo marcus renūciauit ⁊
ꝓmisit ꝓ se ⁊ descēdētib⁹ suis nūq̄ aliq̇d petere sub
pena trecētoꝝ ducatoꝝ ⁊c̄. ut i istr̄o laudatōis pȝ. Itē
an dict⁹ marc⁹ possit restitui aduersus ꝑscriptionē an
noꝝ. xx. postq̄ ē fact⁹ maior. ¶ Itē an statuta laicoꝝ
habeāt locū i feudis ecclesiasticis iter ꝑuatas ꝑsonas.

ccxviij.

¶ In christi nomine amen.

Presupposito sine ꝑiudi io vitat̄ q̄ dc̄us.d. Jacob⁹
nō potuissȝ iuestiri de dc̄o feudo sine ꝯsēsu dc̄i marci

Queritur primo an dicta inuestitura fuerit ꝯfirmata
ex ratificatōe dicti marci cum p̄ris sui auctoritate sibi
postea facta. Respondeo q̄ sic qꝛ si a principio cōsen
sissent ualuisset. ut in.c.ij. quo tp̄e miles a contrario
sensu ⁊ in titu. qui succe. tene. c.i. ibi ꝯsenciēte eo ⁊c̄.
sȝ ratificatō cōparat̄ mādato ⁊ retrotrahitur.l.fi. C.
ad macc. Et qn̄ actus est nullus propter defectum cō
sensus alterius sequuta ratihabitōe illius ualidat̄ s̄m
theoricā oīum doctorum. ff. de iudi.l.lȝ. Et qui ꝯsen
sit ip̄e sua iura perdit. C. de adminis. tuto.l.cuȝ que
dam post mediū de rei uen.l. mater. Et hec sine du
bio essent uera si marcus ꝑdictus fuisset maior. xxv.
tempore dicte cōpositionis ⁊ ratificatiōis. Sȝ qꝛ erat
minor licet maior xiiij. ut narrat̄ in instr̄o ⁊ ut ip̄e di
cit ex ea fuit lesus. ¶ Est dubium tn̄ ꝓpter iuramen
tum qd̄ interuenit sed cessat dubiū per auc̄. sacr̄a pu
berum. C. si aduersus uendi. que tollit tam nullitatē
que ꝓueniret rōne minoris etatis q̄ ēt beneficiuȝ re
stitutionis in integrum s̄m cōem opi. glosaruȝ ⁊ doc.
¶ Sed dubitat̄ nunc an possit peti absolutio a iura
mento ut sic sit perinde ac si iuramentū nō iteruenis
set. Rn̄detur q̄ ab ordinario iudice puta ep̄o nō qꝛ
ille non pōt talem absolutionē petere nisi qn̄ iuramē
tum fuisset iniqȝ extortum puta dolo uel metu uel su
per re illicita puta super usuris ꝑstandis ita q̄ obser
uatio iuramenti peccatū induceret in eo cui obsuare
tur lȝ nō in iurante iuxta nō. per Inno. in.c. si uero
de iureiur. de elec. c. uenerabilē circa finē de pac. c. ij.
li. vi. Als frustratoriū essȝ iuramentū si semꝑ ordina
rius posset ip̄m relaxare. Et frustratoria esset dispō
dicte auc̄. sacr̄a pubeꝝ que est ꝯfirmata per ius cano
nicum nō infirmata cū illud augeat uires iuramenti
non minuat: sȝ ordinarius ep̄us ius canonicū tollere
non pōt qꝛ inferior legem sup̄ioris ⁊c̄. ut in cle. ne ro
mani de elec. ⁊ nō. in.c. statutū de here. li. vi. per gl.
facit quod nō. Inno. in.c. dilectus de tēpo. ordi. qd̄
ep̄us nō pōt dispensare ꝯ dispōnem iuris. ¶ Sȝ du
biuȝ est de papa qui ē supra ius ⁊ pōt illud tollere ut
in.c. ꝓposuit de ꝯces. preben. ⁊ ēt ius alteri quesituȝ
ut nō. glo. in dicto.c. statutū de here. li. vi. ⁊ in spe. ti.
de lega. §.i. uersi. hȝ ēt in. x colū. Respondeo lȝ pos
sit tollere ius canonicū nō pōt tollere ius ciuile nō in
ducēs peccatū quia ꝑtātes ⁊ iurisditiones sunt distinc
te ⁊ sep̄ate iuxta nō. in auc̄. quō oportet ep̄os in pri.
extra de iudi. nouit. qui fi. sint le. per uenerabilē. Et
licet possit tollere ius quesitū subditis ar. eorum que
nō. Inno. de iniurijs in nr̄a non sic quesituȝ nō sub
ditis ut laicis nō solum per legem iperialem sed nec si
per ius canonicū sicut ecōuerso non potest iperator
tollere ius quesitum ecclesie uel clericis per legeȝ im
perialeȝ. ut nō. Inno. in. c. nouit de iudi. super uer.
theodosius. Sed per auc̄. sacr̄a puberuȝ fuit ius que
situm domino Jacobo super contractu celebrato cū
dicto marco ut propter iuramentum efficeretur uali
dus ⁊ iexpugnabilis ratione minoris etatis quia se
cundum omnes representat eum maiorem ⁊ facit ui
deri ⁊ fingi ip̄m tempore cōtractus fuisse maior. xxv.
q̄ si fuisset contractus non subiceretur alicui dubita
tioni ratione minoris etatis ergo papa absoluendo
predictum a iuramento non potest istud ius tollere
domino iacobo uel eius heredibus quia non fuit ei
quesitum cum aliqua iniquitatē puto dolo uel me
tu seu cum aliquo peccato licet possit facere q̄ non
incurrat peccatum ueniendo contra quia hoc est de
foro suo iuxta nō. in.c. ij. de regu. iur. libro sexto.

Et posito ꝙ possit tollere ⁊ facere ut perinde habeat
ac si iuramentũ nõ fuisset interpositũ: Attamen qꝛ di
ctus ꝯtractus factus a pubere ⁊ cũ auctoritate patris
fuit ualidus mero iure licet potuisset petere restitutio
nẽ in integrũ: ⁊ iam tempus petẽdi eã trãsiuit qꝛ est
etatis. xxxvi. ãnoꝝ. C. de tẽp. in inte. resti. l. fi. nõ pos
set dictus marcus eã petere etiã si obtineret absolutio
nẽ a papa ꝑ quã reponeret in eo statu in quo fuisset
si iuramẽtũ nõ prestitisset ne plus operet fictio ꝙ̃ ue
ritas. ff. loca. qui ad certũ. ¶ Sed ⁊ si cõtractus uel
ratificatio ꝑdicta circũscripto iuramẽto fuisset ipso iur
nullus: Attamẽ prefatus dñs Jacobus habẽs titulũ
inuestiture potuit presc̃ribere lõgo tẽpore. x. ãnorum
inter ꝑsentes de iure cõi que tam̃ ꝑscriptio nõ potuit
incipere currere durãte minori etate. l. fi. C. in quib⁹
cau. in inte. resti. nõ est necessaria tempore aũt prime
inuestiture dñi Jacobi que fuit facta ĩ M. cccc. xi. dc̃us
marcus erat etatis duodecim ãnorũ quod patet qꝛ tẽ
pore transactionis ⁊ ratihabitionis trãsiuerat etatem
xiiij. ãnoꝝ que facta fuit per duos annos post sed in
M. cccc. xiij. Et sic sunt. xvi. ãni uel circa ꝙ dñs Ja
cobus habuit titulũ. Deducant ergo. xiij. ãni minoꝝ
ab. xi in quo erat. xij. ãnoꝝ usqꝫ ad. xxv. restat. xij. uł
xiij. in quibus potuit ꝑscribere de iure cõi. Nec subest
uicencie statutũ disponẽs alr̃: ⁊ sic ꝯpleta esset ꝑscrip
tio in maiori etate ⁊ lõge post xxv. ãnũ unde restitutio
cõtra cursum eius nõ cõpetit iuxta nõ. in. l. fi. C. de tẽ
po. in inte. resti. ⁊ de resti. mili. quod tẽpore. Ex pre
dictis patet respõsio ad tria prima quesita ¶ Sed ad
quartũ respõdet ꝙ filij marci uiuẽte marco qui eis ꝑ
fert nõ possunt ex propria persona uenire contra do
minũ Jacobũ uel eius heredes cũ eo uiuente nullũ
ius habeãt. facit. l. fi. C. de uerb. sig. ff. de colla. bo. l.
i. §. siquis impuberi. ⁊ possent prius decedere ꝙ̃ pat
ergo ⁊c̃. tex. est in si. ff. de le. ij. l. peto. §. prediũ. de iu
re fisci. l. stacius. §. cornelio. bene facit. l. querit. ff. de
bo. liber. mortuo uero marco si filij sui erũt heredes
similiter nõ poterũt uenire cõtra factum patris qui ꝓ
misit per se ⁊ suos heredes nõ uenire contra ut patet
ex tenore instrĩ: unde etiã ex propria ꝑsona ñ poterũt
cõtrauenire. C. de rei uendi. l. cũ a matre. secus si nõ
essent heredes eius ut ibi patet. Et nõ. per bal. secun
dũ nico. mat. in. l. qui se patris. C. unde liberi. ¶ Sta
tutũ autẽ laicorum generaliter disponẽs nõ specifice
de bonis ecclesiasticis uidet haberc locũ inter laicos
etiam in feudis ecclesiasticis quãtum ad ius: quod ipi
habent non in preiudiciũ ecclesie per ea que nõ. bar.
in. l. cunctos populos. C. de summa tri. in questione
illa an liget clericos: ꝑ. c. cũ uenissent de eo qui mitti.
in pos. ¶ Laus Deo.

¶ De iuramento super cõtractu ipso iure nullo quid
operetur. Et quomodo iurans teneatur ad obseruã
tiam iuramenti.

.ccxxviiij.

¶ In christi nomine amen.

In causa que uertitur coram domino uicario domi
ni potestatis ciuitatis feltri inter dominã contessam
uxorẽ pasqualis condam ser Benedicti ex parte una
⁊ ser Uinaldum condam ser Petri creditorem dicti
Pasqualis super bonis positis ad incantum ad instã
tiam dicti ser Uinaldi pro suo credito consequendo
uisis actis ⁊ actitatis ⁊ contradictione dicte domine
contesse asserentis se habere in domo predicta
meliora ⁊ potiora iura quam dictus ser uinaldus ha
beat ⁊ petẽtis ita ꝓnunciari: Et uisa respõsione dicti
ser uinaldi dicentis ⁊ asserentis ipam dominã ꝯtessã
renunciasse iuribus suis in instrõ crediti dicti ser uinal
di. Et per consequens non posse amplius ad ipsa re
gressum habere. ff. de edili. edic. l. querit. §. si uendi
tor. C. de remis. pigno. in. l. fi. Uisis etiam instrĩs pro
ductis per utranqꝫ partem super eo quod queritur
an sit pronunciandum pro predicta domina ⁊ secun
dum suam petitionem. Et an possit impedire tenu
tam apprehensam per dictum ser uinaldum. Conside
randum est primo ꝙ dicta domina in prefato instru
mento crediti plura fecit in suum preiudicium. Quia
primo intercessit pro dicto pasquali suo marito dum
pro ipso se ⁊ sua bona obligauit. C. ad uell. l. senatus
⁊. l. si sine. Et dum consensit ꝙ ipe pasqualis obliga
ret dicto ser uinaldo bona sua sibi mulieri obligata:
Nam ⁊ hoc dicit itercessio. l. uir uxori. §. i. ff. ad uell.
Et nõ. per ci. C. e. ti. auc. siue a me. Et ꝙ̃tũ ad hũc
actum uidet dicendum ꝙ sibi non ꝑiudicauerit. Et
ꝙ omnia predicta sint ipso iure nulla tanꝙ̃ facta cõ
tra legis prohibitionem que est ꝙ pro marito nõ pos
sit intercedere se uel rem suam pro ipo obligando uł
patiendo obligari. C. ad uell. auc. si qua mulier. Nec
sit opus exceptiõe uell. que solum hꝫ locũ: qñ interce
dit ꝓ alio nõ pro uiro ut ibi pꝫ: Et ꝙ ẽt nõ ualuerit
iuramentum ut ibi nõ. in princi. glo. prime. Et per
l. non dubiũ. C. de legibus. Et ad hoc ẽt facit quod
ibi nõ. bal. dum remittit ad. l. cũ quis decedens. §. ti
tia. Et quod ibi nõ. bar. ff. de le. iij. ¶ Secũdo dicta
domina renunciauit dicte auc̃. Et hoc similiter facere
non potuit sm̃ doc. ibidem ut ibi nõ. ci. in fi. quia est
ius prohibitorium ergo ⁊c̃. ut nõ. C. ne fide. dotium
den. super rubrica nam eadem facilitate censet fuisse
inducta ad renunciandũ qua fuit inducta ad se obli
gandum. l. doli mali. §. diuersum. ff. de noua ¶ Itẽ
⁊ fuit tertio loco confessa pecuniam perceptam per ui
rum fuisse conuersam uel esse conuertendã in sui uti
litatem. Et hec etiam confessio non ualuit quia presu
mitur fuisse facta in fraudem dicte auc̃. in fine per. l.
qui testamentum. ff. de proba. ⁊ hoc tenet nico. mat.
⁊ bal. in dicta auc̃. super uerbo probetur. ¶ Quarto
renunciauit iuri hipothecarium quod habebat in bo
nis uiri pro dotibus suis ⁊ hoc uidetur potuisse face
re quia non censetur intercessio nec ex hoc censetur d̊
pauperari. C. ad uell. l. etiam ⁊. l. iubemus. Tamen
si uerum est id quod ipsa dic̃ ⁊ allegat uꝫ ꝙ non exta
bant tempore quo renunciauit alia bona ex quibus
posset dicte domine satisfieri de suis dotibus adhuc di
cta sua renunciatio non ualuit. ut nõ. per bar. in dic
ta. l. iubem⁹. C. ad uell. ⁊ ĩ. l. mcuia. §. si fundũ. ff. so
lu. ma. Et probatur in auc̃. siue a me. C. ad uel. ⁊ in
c. peruenit extra de emp. ⁊ uendi. Et hoc uidetur pro
bari eo ipso ꝙ contrarium non probatur per id qd̊
habetur in tex. ⁊ glo. in. l. cum de lege. ff. de proba.
C. de iure delibe. l. fi. §. licentia. ⁊ per bar. in. l. si con
stante. ff. solu. ma. in prima questione principali.
Sed breuiter his non obstantibus uidetur dicen
dum contrarium ꝙ immo dicta mulier sibi preiudica
uerit propter iuramentum per ipsam sponte prestitũ
quo promisit non uenire contra ea que promiserat
sed ea rata ⁊ firma habere ⁊ certificata fuerat de suis
iuribus: Cum enim dictum iuramentum possit per
eã seruari sine peccato sine interitu salutis eterne ⁊
non tendat in preiudicium alterius quam ipsius
iurantis

iurantis: et non fuerit prestitum uł dolo uel metu debet seruari quantumcũq; contractus super quo fuit prestitus de sui natura esset nullus ipso iure ꝛ contra l. dispositionẽ uel inhibitionẽ ut patet in alienatione rei dotalis. C. de rei uxo. acti. §. cũ lex. de fun. dota. per totum iuncto. c. cũ cõtingat de iureiuran. Et per ipsum iuramentũ uidetur confirmare cõtractũ quasi sic cũ iuramento liceat contrahere ꝛ cessat prohibitio legis. ut nõ. in auć. sacra puberum in ultima glo. ꝛ ꝑ bar. in. l. siquis pro eo. ff. de fideiusso. uel si non confirmaret saltem compellit̃ obseruare officio iudi. ecclesiastici. c. licet mulieres de iureiuran. li. vi. de fo. cõpe. c. cum c. laicus. eo. ti. Nec obstat glo. que est in dicta auć. siqua mulier: q2 loquit̃ de iure ciuili. ut patet ex l. non dubium. C. de legi. quam allegat secundũ qᵭ tamen si nõ ualebat contractus principalis non ualebat etiã iuramentũ nec aliquid aliud quod in ɔsequẽtiã: ꝛ pro obseruantia eius fieret ut ibi. ꝛ. l. iurisgẽtiũ §. fi. ff. de pac. dele. i. l. siquis inquilinos. §. fi. qᵭ nõ considerauit uinculum anime sicut hodie considerat ius canonicũ quod etiã seruandũ est inter laicos cum agitur de periculo anime ut nõ. in. c. ij. de regul. iur. li. vi. Allegata uero in contrariũ procederent: si iuramentũ non interuenisset. Ex quibus uidet̃ nõ esse ꝓnunciãdum s'm petita per eã nec esse impediendum tenutã dicti ser uinaldi maxime q2 adhuc constat matrimoniũ inter ipsam ꝛ debitorẽ dicti ser uinaldi: ꝛ sic nõ est sibi nata actio de dote. l. ij. in princi. ff. de dote prele. Ergo nec hipothecaria põt itẽtari. l. soluit̃. §. i. ff. quibus mo. pig. uł hipo. sol. Et expresse per Ci. in. l. cũ tibi. C. qui poti. pig. ha. ꝛ. C. de iure do. l. ubi adhuc in fi. prime glo. magne. Nam primo debet agere cõtra uirũ ꝛ petere sibi dotem cõsignari q2 uergat ad inopiã uel incipiat male uti substãtia sua: ꝛ anteꝙ̃ hoc faciat nõ põt impedire creditores petentes se immitti in tenutam bonorũ uiri. Et ita cõsuluit bar. in consilio quod incipit: Queritur utrum etiã per uiam retentionis iuxta nõ. per ci. in. l. i. C. etiã ob. ci. pecu. in vi. q. per. l. quesitum. ꝛ quod ibi nõ. ff. de pigno.

Iuramentum non requirit presentiam partis.

Casus sequentis consilij.

Titius procuratorem seium constituit ad manuleuandum aut mutuo recipiendũ nomine ipsius cõstituentis quascũq; pecuniarũ summas eidẽ procuratori constituto necessarias ꝛ pro ipsis pecunijs manuleuan. per ipsum procuratorẽ nomine cõstituentis aut nomine ipsius procuratoris reddendis ꝛ restituẽdis dedit eidem potestatem obligandi omnia bona ꝛć. constituentis. Nunc iste seius procurator nomine suo ꝛ constituentis ꝛ quidam sempronius ambo simul ꝛ uterq; ipsorum insolidum mutuo receperunt quãdã pecunie quantitatẽ modo creditor agit contra constituentem de tota summa mutuata seio ꝛ sempronio queritur an põt. Allegat creditor ꝙ sic: per ea que satis apparent ex forma potestatis date in contrarium alle. pro parte cõstituentis: nam licet seius noie ipsiꝰ constituentis potuit pecunias mutuo recipere ꝛ ipsuz obligare non tamen potuit eum obligare pro parte contingente sempronium qui condebitor eius est. Queritur nunc quid iuris.

ccxx.

In christi nomine amen:

Consideranda sunt uerba instrumẽti: nam si potest ex ipsis aliquo modo constare ꝙ iste constitutus procurator totam pecuniam receperit a mutuante tunc constituens tenetur insolidum. ut. C. de instito. l. si mutuã. ꝛ. ff. de neg. ges. l. si pupilli. §. i. Et ibi plene nõ. que actio cõpetat. Nec obstat tunc ꝙ alius se obligauerit insolidum una cum ꝓcuratore. Nam talis uidet̃ esse magis fideiussor ꝙ̃ prĩcipalis cõreus q2 ille dicit̃ principał ad quẽ peruenit tota utilitas ɔtractus etiam si se fideiussorẽ appellat. ff. ad uell'. l. aliqñ de lib. lega. l. siquis reum post prin. in uer. sed ꝛ hoc puto. Hic est ꝙ si conueniretur ille cõreus posset petere ꝙ excuteretur primo ille ad quem peruenit pecunia: sicut fideiussor. ut probatur. ff. ɔmo. l. unde queritur. ꝛ. l. actionis. §. si cõmunis pro socio ꝛ locati. l. cum in plures. §. ij. nõ. per glo. in auć. de fideiusso. i glo. magna per ci. C. de re. l. dictantibus per bar. in. l. iij. de duo. re. ꝛ. l. si ut certo. §. si duobus. ff. cõmodati. facit quod nõ. guil. ď cu. in. l. unica. C. ut nemo inuitus. Si uero hoc nõ potest apparere tunc in dubio presumitur ꝙ ad quẽlib; peruenerit dimidia ar. ff. de du. re. l. reos. §. cuz ĩ tabul'. de exercito. l. si tam̃ plures in prin. Et ideo quantum ad obligationem que contrahitur re quilibet eorum teneretur pro parte ar. C. si cer. pe. l. si non singuli. Et. l. cuz te in gallia de non nu. pe. l. cum ultra. Quantum uero ad obligationem que contrahitur uerbis quilibet est obligatus insolidum quia quilibet promisit insolidum ut dicta. l. si non singuli ꝛ hoc quantum ad ipos promittentes. Quantum uero ad illum qui constituit alterum ex eis procuratorem aduertendum quia ipe non obligatur ex promissione procuratoris quia alter alteruz uerbis obligare non potest: sed ex mutuo sibi facto bene obligatur. Et sic obligatione illa que contrahitur re non illa que contrahitur uerbis. Cuz ergo non presumatur ad ipsum procuratorem peruenisse nisi medietas pecunie ut dixi uideretur dicendum ꝙ ad medietatem solam teneretur nam ipse cõstituit procuratorem ad recipiendum non ad confitẽdum uel promittendum unde quia non presumitur recepisse nisi medietatem ut dixi. Et tamen fuit confessus se recepisse totum. et promisit talis confessio ꝛ promissio non obligat constituentem. ut. ff. siquis in frau. pa. l. i. §. mutuam. Et nõ. per bar. ff. si cer. peta. l. ij. in fi. facit. l. penul. C. de nõ nu. pe. Et hoc puto uerum nisi duobus concurrentibus sc; ꝙ isti ꝓmittentes renunciauerunt beneficio diuisionis. Itez ꝙ ille constituens in istrumẽto procuratori iurauerit se gratum ꝛ ratum habiturum ꝛ ĩpleturum ꝛ obseruaturum quicquid per procuratorem factum fuerit naz tunc uidetur iurasse non solum de eo quod receperit sed de eo quod promiserit quia promissio facti est. ff. de cura. fu. l. ɔsilio. §. fi. C. de usuris. l. i. ꝛ qᵭ ibi nõ. Et sic nõ solũ obligat̃ re sed ẽt uerbis sc; iuramẽto ĩ quo nõ fuit necessaria pñtia ptis. q2 prestatur ẽt deo qui ubiq; presens est. C. de iudi. properandũ. §. cuz aũt hermodicũ maxĩe aũt me mouet q2 iste nõ cõstituit istũ ꝓcuratorẽ ad utilitatẽ ipius constituentis s; ꝓcur. p; ex tenore instri unde nõ ita restringit̃ iuramentũ sicut si ad utilitatẽ suã constituisset uidelicet ut pro ipo constituente pecuniã reciperet tunc enim ne constituens defraudetur in omnibus promissionibꝰ ꝛ iuramentis subintelligeretur conditio si uere pecuniam recipiet. C. de non nu. pe. l. fi. S; postꝙ̃ hoc facit ad utilitatem procuratoris licet reuera non totaz pecuniam receperit non defraudetur constituens

tenet enim magis locum fideiussoris uel mandatoris quā principalis. ff. ad uell. l. quāuis. §. si cum essem. unde non magis pertinet ad ipsum constituentem ꝙ pro tunc insolidum pecuniam ꝓmiserit q̄ꝙ si reuera totum recepisset. ¶ His igitur duobus cōcurrentib⁹ puto constituentē teneri insolidū: Altero uero deficiē te tenetur pro parte: nam si non renunciasset beneficio diuisionis: tunc illa exceptio sicut cōpeteret procuratori ita ⁊ cōstituenti: ut. C. de non nu. pe. l. taz mādatori. Idem si non iurasset ut dixi q₂ tunc non obligaretur nisi obligatione que re cōtrahitur. Illa uero nō in plus cōtrahitur q̄ꝙ peruenerit. ff. si cer. pe. l. rogasti. §. si tibi. ⁊. ff. de pac. l. si tibi. Non autē presumitur in dubio peruenisse nisi medietas q₂ eandem pecuniā duo insolidum nō possunt habere ergo ad solā medietatem teneretur: ut dictuz est ¶ Laus deo.

¶ An ille cuz quo est dispensatū ut possit patri succedere licet non fuerit generaliter legitimatus excludat substitutū in casum nō existentium filiorū ¶ Et preteritio legitimati reddit testamentū nulluz. ¶ Et quid de preteritione illius cū quo est dispensatum ut patri succedere possit ¶ Et utrū ualeat legitimatio facta per uerba generalia uidelicet ex quocūq₃ nati sint si specialis non fuerit expressio.

ccxxi.

¶ In christi nomine amen.

Super puncto isto plura subtiliter ⁊ copiose scripta sunt tam per alios q̄ꝙ per suprascriptū egregium ꝯconsultorē: Ego autē q̄ꝙ breuius potero tangaz illa sola in quibus principaliter uersatur dubitatio mea. Premittens primo ꝙ in uerbis illis appositis in substitutione uidelicet si decesserit sine filijs masculis testator censetur intellexisse de filijs ueris: ⁊ non fictis ar. C. de his qui ueni. eta. impetra. l. fi. de nup. l. sancimus Dicuntur autē ueri illi qui nascuntur ⁊ suscipiuntur sm naturā: ficti uero qui suscipiunt sm iuris dispositionē. Nam primi possunt suscipi citra fraudem substituti. Secundi uero possent cum fraude suscipi cuz de illis testator sensisse non uidetur. ff. ḋ le. ij. si ita quis in fi. Ex hoc dico ꝙ filij legitimi ⁊ naturales ideo substitutū excludūt q₂ sunt ueri filij. i. naturaliter suscepti ⁊ sic sine fraude. Non autē ex hoc ꝙ sint legitimi: naz illa qualitas nō est illa que faciat eos admitti cuz magis tendat ad fictionē: uidelicet ut faciat eos filios sm legem sicut sunt sm naturam de qua testator non cogitauit q̄ꝙ tendat ad ueritatē q₂ illa resultat solum ex naturali natiuitate. Operatur ergo dicta qualitas legitimitatis q₂ facit ꝙ ueritas ⁊ naturalitas i eis uigēs tanq̄ꝙ nō impedita ab aliquo accidenti: sed existens in suo uigore substitutū excludit. Ceterum ipsa naturalitas ⁊ ueritas filiationis est illa que excludit non legitimos sicut in si. dicit tex. in. l. pater ex prouincia in fi. ff. de manu. uin. Ex hoc etiam dico ꝙ filij non legitime nati ⁊ postea legitimati ideo substitutum secundū omnes excludunt q₂ ueri filij sunt. i. naturaliter suscepti nō ex eo ꝙ propter legitimationem dicuntur legitimi: talis enim legitimatio soluz operatur hoc q₂ tollit impedimentum accidentale quod impediebat ipsā naturalitatem ⁊ ueritatem existentez in filijs substitutum excludere ⁊ eum obumbrabat quo sublato personalitas ipsa ⁊ ueritas per se ipsam substitutuz excludit absq₃ qualitate legitimitat̄. Anteq̄ꝙ uero legitimaret tal' naturalitas obfuscata ⁊ ipedita dēo accidētali defectu non pōt opari suum effectum eo ꝙ filius spurius licet sit uerus filius tamen non habetur ꝓ filio iur. fictione nec debet uocari filius ⁊ sic nec habere ḋbet effectus ueri filij ut. C. de ferijs. l. nullo cōiuncta autem. ex complexu. C. de incest. nup. ⁊ sicut non habet quo ad succedendum. l. spurius. ff. unde cogna. ita nec quo ad excludendum ¶ Ex his infero tertio ad propositum ꝙ licet iste bernardus non fuerit secundum ueritatem legitimatus per papam sed soluz fuit secum dispensatum quo ad certos actus ⁊ sic reuera non posset dici legitimus. Sed ad instar legitimi redactus quo ad ea super quibus fuit secum dispensatuz ⁊ sic non sumus in terminis questionis terminate cōmuniter per doctores de qua per Io. an. in addi. spe. ti. de succes. ab intesta. Attamen hoc solum ꝙ non potest dici legitimus non impedit ipsum substitutum excludere dūmodo per talem dispensationem sublata sint ea que impediebant naturalitatem filiationis existentem in eo dictum effectuz exclusionis operari. ¶ Uidendum est ergo de hoc an dicta dispensatio sit talis que tollat defectum uel impedimentum quod impediebat ueram naturalitatem existentem in dicto andrea substitutum excludere. Et hic breuiter tria sunt que faciunt mihi dubiū. ¶ Primuz est natura dispensationis que est stricti iur. ⁊ nō extenditur ultra casus super quibus concessa fuit fac c. ñ potest ḋ prebē. lib. vi. de filijs presbi. c. fi. Cōstat autem ꝙ ortus illegitimus in eo uigens plura impedimenta inferebat scz ꝙ non poterat succedere ꝑentibus nec consanguineis nec ad dignitatez poterat admitti. Et isti defectus reperiuntur sublati per dispensationem. ¶ Item erat aliud quia non excludebat substitutionem factam patri suo si decederz sine libe. ut nō. bar. in. l. ex facto. §. siquis rogatus. ff. ad trebel. ⁊ iste non reperitur expresse sublatus per dictam dispensationem unde uidetur ꝙ remaneat radix unde descendit dictum impedimentum scz ortus illegitimus. ut est in dicto. c. fi. de fi. presbi. li. vi. Propterea enim ipsum ortum illegitimum non tollit sed eo non obstante dispensat in quibusdam per quam non obstantiam non tollit radicem sed aliquos eius effectus ar. in de. i. de preben. Unde sublatis quibusdam remanent alij non sublati de condi. fur. si pro fure in prin. ⁊ quod nō. in. l. si duo. §. idē iul. ff. de iureiur. secus si fuisset sublata radix ipsa quia tunc similiter ⁊ omnes effectus ex ea orientes ut dicto. §. idem iul. facit. l. si domus. ff. de sui. ur. predi. de aqua plu. ar. l. si pri⁹ in prin ¶ Sed aduertendū est subtilit̄ ⁊ diligent̄ ꝙ dictus bernard⁹ ante dispensationē ipediebatur excludere substitutum non propter ortum illegitimum immediate sed propter effectus supra dictos ꝑcedentes ex dicto ortu. Nam ex eo ꝙ erat illegitimus sequebatur q̄ꝙ nō poterat succedere pr̄i ⁊ ex eo ꝙ succedere non poterat sequebatur similiter ꝙ nec substitutum excludebat ita ꝙ ortus illegitimus producebat impedimentum succedendi ⁊ ex dicto impedimento succedendi sequebatur aliud scilicet ꝙ substitutum non excludebat ⁊ hoc ultimum procedebat a primo mediante scđo sicut dicimus in ꝯctu obligatiōis ⁊ actionis. l. licet. §. ea obligatio de procura. l. certi cōditio i pri. si cer. pe. Et de cā mediata ⁊ immediata. ut nō. i. l. iij. §. ex plurimis de acqui. pos. in gl. ꝙ hoc sit uerum patet nam posito ꝙ ip̄e fuisset legitimus ⁊ naturalis: si tamen fuisset talis qui non potuisset patri succedere, ut deportat⁹ uel frater minor nō exclusisset

substitutum

substitutum. ut nō. bar. in. l. filius. §. cum quis in fi. de
le. i. Solus ergo ortus illegitimus non producebat
istum effectum sed impotentia succedendi ex eo oriēs
que nō solum in illegitimis sed etiā in legitimis dictuʒ
effectum operatur: Sublata ergo dicta īpotētia succe
dendi per dictā dispensationeʒ sublatum est id quod
sequebatur ex ea uidelicet quod substitutum non
excludebat. Sicut sublata obligatiōe que est imedia
ta causa actionis tolleret actio lʒ remaneret contract⁹
qui factus est ꝛ tolli nō pōt: ꝛ est causa mediata. Nec
ob. ꝙ dispēsatio est stricti iuris: nā nō est adeo stricti
iuris quin concessa super uno extēdat̃ ad id quod ex
illo sequit̃ ut nō. glo. in. c. qꝛ in tantū de preben. Iteʒ
ex eo ꝙ erat illegitimus ꝛ reprobatus a iure sequeba
tur alius effectus: uidelicet qꝛ nō debebat uocari fili⁹:
ut in auc. ex cōplexu. Et ex hoc postea subsequebatur
alius. s. ꝙ nō excludebat substitutū. ut nō. doc. in. §.
siquis rogatus qꝛ substitutus nō excludebat̃ nisi per
filium sed iste primus effectus est sublatus per dispen
sationē qꝛ cum per illam cōcedāt̃ sibi ea que ꝯpetunt
filijs. s. ius succedēdi parētibus ꝛ cognatis per conse
quens etiā ꝛ nomē filij censet̃ eidem restitutū arguen
do a contrarijs sicut enim ille qui nō habet nomen
nō habet etiā effectū sic ꝛ ecōtra qui habet effectū ha
bere debet ꝛ nomē ut cōtrariorū sit eadem disciplina
C. de ferijs. l. nullo. cōiuncta. l. fi. de le. iij. Propterea
ideo carebat nomine qꝛ reprobatus a iure ꝛ odiosus
nunc imo ad gratiā redactus postq̃ princeps qui su
pra ius est ipsum ad gratiā ꝛ dispēsationē recepit per
quā omne remisisse uidet̃ ꝛ ad gratiā reitegrasse. ff.
de adi. lega. l. ꝙ si iterum. de lega. ij. lucius. §. lucius
titius damnā cū si. Si ergo ꝑ dictā dispensationē resti
tutū fuit sibi nomē ergo ꝛ effectus ex eo resultās. s. ꝙ
tanq̃ filius excludere possit substitutū. ut. d. l. ꝙ si ite
rum. ꝛ qꝛ ex nullo alio īpediebat̃ excludere nisi quia
filius nō poterat dici ante dispēsationē licet reuera fi
lius esset: ergo sublata causa tollit̃ effectus ut que ex
una radice prodeunt ea sublata tollantur. ar. ff. ꝙ ui
aut clam. l. nam origo. C. de nup. l. fi. ¶ Concludit̃
ergo ꝙ licet nō sit sublatus defectus nataliū uel ort⁹
illegitimus per dictā dispensationē: attamē sublati sūt
duo effectus ex quibus oriebat̃ impedimētū sublatuʒ
ꝛ sic excludet ac si uere legitimatus fuisset de quo nō
est dubiū ſm doc. ¶ Dicet aliquis licet effectus fuerit
habilis ad succedendū ab intestato per dictā dispensa
tionē attamē nō succedit ex quo factum est testamētū
ꝛ alius institutus ꝛ ipse preteritus. unde nec ex testō
nec ab intestato nec cōtra testamentū admittit̃ cuʒ in
hoc casu nō fuerit secū dispensatū. Respondeo non est
uis: sufficit enim ꝙ fuerit redditus habilis ad succedē
dum ab intestato: licet enī iudicio patris pretereunti
fuerit exclusus nō tamen obstat quominus substitutū
excludat: sicut si fuisset legitimus ꝛ naturalis ꝛ fuisset
exheredatus: nam excluderet nihilominus ut nō. gl.
in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. ꝛ ꝑ doc. in. d. l. filiusfa.
§. cū quis de le. i. ¶ Cogitaui etiā unū ꝙ dicā nō de
terminādo sed tangēdo uidelicet ꝙ subtiliter conside
rādo posset dici testamentū patris dicti bernardi fore
nullum rōe preteritionis ipsius: ꝛ sic ipʒ ab intestato
succedere ꝙ sic ostendit̃. Certū est ꝙ preteritio filij le
gitimati reddit testamentū nullū ut nō. Ja. de bel. in
auc. quibus mo. na. effi. sui. nam cum in eo reperiāt̃
oīa iura legitimorū pōtest dici legitimus ꝛ sic debet in
stitui uel exheredari sicut si fuisset legitime natus ꝛ si
cut uidemus in filio adoptiuo secundum antiqua iu

ra: Licet hodie secus. C. de adoptionibus. l. cum in
adoptiuis. §. sed ne. Item certum est ꝙ legitimatio
facta de illo qui fuit natus ex illis: inter quos nō po
terat esse matrimoniū. l. diuina ꝓhibēte non est pro
prie legitimatio nec restō nataliū sʒ dispensatio qꝛ cuʒ
ibi nō potuerit a principio inter illos esse ueritas mrī
monij nec ēt imago pōt fingi. l. i. C. de lati. lib. tol. ꝛ
ita tenēt canoniste ī. c. ꝑ uenerabilē. Et ita repio cō
sultū esse ꝑ collegiū bonon. in qōe ualde ardua in q̄
ēt bal. ꝛ frater eius. d. pe. ꝯsuluerūt in ciuitate pusij
Tunc ergo nō ē differētia inter legitimatōeʒ ꝛ dispē
sationē nisi ī hoc quia legitimatio sumitur pro qua
dam uniuersali remotione obstaculoꝝ ꝛ īpedimētoꝝ
orientium ex ortu illegitimo remanente tamen ipso
ortu. Sed dispensatio dicitur in quibusdaʒ articulis
tantum non in omnibus ut in. c. fi. de fili. p̄s. ꝛ sic di
camus ꝙ dispēsatio uniuersalis assumit sibi hoc spe
ciale nomen quia appellatur legitimatio. i. habilita
tio uniuersalis ad omnia iura legitimorum. Si uero
non uniuersaliter non fiat sed in quibusdam tantum
casibus dicitur dispensatio retento nomine generali
cum omnis legitimatio sit dispensatio non econtra
sicut in transactione ꝛ iuramento dicimus. ff. de iure
iur. l. ij. per neutrā tamen tollitur defectus natalium
tūc ergo arguo sic si preteritio legitimati reddit testa
mentum nullum ſm Ja. de bel. ꝛ legitimatio facta de
illo qui natus est ex illis inter quos non poterat esse
matrimonium lege diuina prohibente nil aliud est
q̃ uniuersalis dispēsatio ut dixi. Sequitur ꝙ sicut il
le cum quo uniuersaliter dispensatum est ꝛ sic dicitur
legitimatus si sit preteritus reddit testamentum nul
lum. Idem uidetur dicendum de illo cum quo dispē
satum est specialiter ut possit ab intestato succedere.
Probo autem hanc ꝯnam nam legitimatus simplici
ter propter nihil aliud debet institui uel exheredari ꝛ
aliter testamentum est nullum nisi quia effectus est
habilis ad succedendum ab intestato pr̄i suo. Nam
princeps qui ipsum ad hoc habilitat uidetur ipm̄ ha
bilitare secundum conditionem sue persone. uidelicʒ
tanq̃ filium ar. ff. de mili. testa. l. ex militari in prin.
de usu ꝛ habi. l. plenuʒ. §. equicij. Et uidetur uoluis
se ꝙ ipse tractetur a patre suo tanq̃ filius ꝛ sic ipsuʒ
instituat uel exheredet. l. quidam cum filium. Si igit̃
hoc est qm̄ ista potentia succedendi ꝛ habilitas resti
tueret̃ per generalē dispōnem que dicit̃ legitimatio
ſm Jaco. de bel. Et idem multofortius erit qm̄ resti
tuitur per spālem dispōnem qꝛ illa potentius dʒ ope
rari q̃ general̃. ff. de iniur. itē apud. Cuʒ igit̃ in casu
nostro per specialem dispensationeʒ habilitas illa fu
erit restituta dicto bernardo tanq̃ filio: item cuʒ per
hoc actum uideatur ut tanq̃ filius succedit patri. Cō
ditio autem filij hec est ut instituatur uel exheredet̃
sequitur ꝙ cum hoc factum non fuerit testamentum
est nullum ¶ Nec ob. si dicatur per actum legitima
tionis redigetur in potestatem patris. Sed per istaʒ
specialem dispensationem non ꝛ sic non uidetur bo
na equiparatio. Sed ad hoc respondeo ꝙ ista diffe
rentia non est hodie curanda nisi quando preteritio
fit cum causa tunc enim bene distinguitur an fili⁹ erat
in potestate ꝛ testamentum est nullum an non ꝛ tūc
secus. Sed quando fit sine causa ꝛ tunc indistincte ꝑ
teritio ascendentiū reddit testm̄ nullum etiā si a ma
tre uel ei⁹ linea que non hʒ in ptāte ꝛ etiam si fuerit
filius emācipat⁹ ꝑ tex. in auc. ut cuʒ de ap. co. §. aliō
quoqʒ capitulū ꝛ nō. glo. de here. ꝛ fal. §. exhēdatos

de mino. l. si filius: ꝛ per Bar. in. l. filio preterito. de in
iusto testa. concludendo ergo uidetur dictum testamē
tum fore nullū ex preteritione dicti bernardi ꝛ sic ñ tm̄
tanq̄ successibilis patri suo substitutionē excludet sȝ
etiā tanq̄ uere ꝛ realit̄ succedēs ab intestato ꝛ hoc ut
dixi magis tāgēdo q̄ determinādo pro nūc dico q2 d
hoc nō q̄rit̄ in pūcto ¶ Uenio nūc ad sc̄dȝ ꝙ facit rē
t ubi. i. q2 uidet̄ ꝙ dispēsatio predicta nō teneat cuȝ in
ea nō fiat mētio d defectibus illegitimitat̄ uidelȝ ꝙ ex
ligato ꝛ ligata ꝛ ēt ex attinente natus sed generaliter
ꝛ perfunctorie fuit narratū ipsum fore illegitimū: unde
uidet̄ dolose subticuisse. ar. ff. de euic. l. qui libertatis.
§. fi. de acti. emp. l. i. ꝛ. l. quero. Poterat eni illud ue
rificari in una causa tātū illegitimitat̄: unde princeps
unā tantū cām censet̄ uoluisse remouere nō plures:
q2 duplex defectus difficilius tollit̄. C. de adop. l. pe.
§. si uero pater. de rap tu. uir. l. i. in auc̄. de ꝯsang. ꝛ
ute. fra. §. penul. de adul. uim passam. §. duos. de q̄
stio. siquis uiduā. ad hoc optie. ff. de in ius uo. sed si
hac. §. patronū. de pecul. leg. cū diis ꝛ sic uidet̄ fuisse
dispēsatio surreptitia. Et ita reperio fuisse cōsultuȝ ꝑ
oldra. in ꝯsilijs. clxvi. Sed certe dicta iura ꝛ determi
natio oldra. ꝓcederet quādo unus defectus fuissȝ ex
pressus ꝛ alij fuissent suppressi tūc fateor ꝙ ad expres
sum tantū uidet̄ princeps habuisse respectū. facit. c. cū
ꝓ causa. de sen. excō. Sed in casu nostro nullus fuit
expressus ꝛ princeps usus fuit u̇bis generalib⁹ uidelȝ
qualitercūqȝ ex quocūqȝ coitu nato ꝛc̄. Et sic iplicite
uidet̄ cogitasse de oībus defectibus qui essent in eius
origine uel esse possent quos oēs tollere uoluit. Uñ
posito ꝙ ignorauerit qui ꝛ quales essent tam̄ ex quo
fuit istius ꝓpositi oēs tollere si sciuisset dico ꝙ oēs sūt
sublati. casus est. ff. de milita. testa. l. qui iure milita.
Pōt eni de aliquo uel aliquibus cogitari generaliter
lȝ nō specialr̄. C. de trāsac. l. sub p̄textu spērū in fi. ubi
hoc bene probat̄. Cōcludo igit̄ ex oib⁹ predictis una
cū suprascripto egregio doctore dn̄o guasp. dictū ber
nardū excludere substitutionē prefatā. ¶ Laus deo.

¶ An legitimatio pape in terris imperij ualeat ꝛ cō
cludit ꝙ sic.

.ccxxij.

¶ In christi nomine amen.

Uisa quadā dispensatione papali facta cū paulo filio
siluestri buche nato ex ip̄o siluestro ꝯiugato ꝛ ex qua
dā muliere soluta per dn̄m Johānē papā. xxiij. ꝛ cō
firmata ꝑ dn̄m papā martinū p̄ntē ad instātiā ꝛ sup
plicationē dc̄i siluestri buche de pisis ut possit succedē
dc̄o siluestro nō hn̄ti tūc nec postea liberos legitimos
ꝛ naturales. Querit̄ an ualeat ꝛ utrū ex ea fuerit effe
ctus habilis ad succedendū eidē siluestro ex testō uel
ab intestato existēte dicto siluestro tēpore mortis ex
quodaȝ nepote ex frē carnali ꝛ atēto ꝙ facta ē in ter
ris imperij non subiectis pape quo ad temporalem
iurisditionem: Circa quod discutiendum q2 uetus est
questio ꝛ trutinata per doc. sūmatim ꝛ conclusiue ꝓ
cedēdo uidet̄ tex. clarus ꝛ apertus ꝙ nō ualeat in. c.
per uenerabilē qui fi. sint le. nam diuisum imperiū cū
ioue cesar habet. i auc̄. quemodo oportet epis. i prin.
Nec debet alter de alterius iurisditione se īpedire d iu
di. c. nouit. qui filij sint le. causam. Breuiter istud ꝓ
cederet si ita lrimatio uel dispēsatio facta esset sine cō
sensu patris: puta post eius mortem: Sed quia facta
fuit ad postulationem dicti siluestri patris ille tex.
c. per uenerabilem post medium in uersi. rōibus igi
tur ꝓbat contrariū scȝ ꝙ ualeat q2 ibi papa legitiauit
filium regis francie qui nō erat sibi subditus in tpali
iurisditōe q2 p̄r pro hoc supplicauerat nulli ēt fit p̄iu
dicium ēt uenientib⁹ ab ītestato quib⁹ sine aliqua illoꝝ
iniuria potuit siluester sua bona auferre relinquēdo
alteri ēt penitus extraneo. iuxta nō. ꝑ bar. in. l. gall⁹
§. ꝛ quid si tm̄. ff. de libe. ꝛ posthu. ante finē ar. l. cuȝ
adoptio de adop. Et q2 pater ꝯsentiendo uidet̄ ꝓro
gasse iurisditōȝ pape qd̄ fieri potuit maxie q2 sȝ opi.
quā tenȝ eccl̄ia iurisditio tpalis ip̄erij pendet ab eccl̄ia
que substantia sibi reseruata ꝯmisit exercitiuȝ eius ip̄a
tori ꝑ ea que nō. Inno. i. c. lȝ ex suscepto de fo. ꝯpe.
Et iō dicūt ꝙ donatō ꝯstantini fuit quedā resignatō
in manu supioris Sic ergo papa ꝛ eccl̄ia in terris im
perij hȝ iurisditōeȝ habitu nō actu facilius ergo pōt
ꝓrogari de habitu ad actū per ꝯsencientē ꝛ sine p̄iu
dicio ꝛ iiur a alicuius. l. i. ꝛ. ij. ff. de iudi. ꝛ qd̄ nō. In
no. in. c. prudētia de offi. dele. nō pōt cōqueri supior
dicti siluestri ꝙ sibi ꝛ sue iurisditōni in hoc derogetur
ar. l. fi. ff. famil̄ her. ꝛ. l. i. §. ꝛ post ope. ff. de noui op.
nūc. itē q2 iste ē actus iurisditōis uoluntarie qui pōt
inter ꝯsencientes exerceri extra iurisditōeȝ exercentis.
ff. de adop. l. cū qui. §. apud ꝓcōsulē de offi. ꝓcōsul.
l. ij. Nec ob. ꝙ papa i dicto. c. ꝑ uenerabilē uoluit h⁹
facere ad postulatōeȝ p̄ris de quo ibi in suprascriptōe
habet̄ q2 istud nō fuit ex eo ꝙ nō posset sȝ ex eo q2 si
bi ñ placuit q2 pater ille uxorē expulerat sine iudicio
eccl̄ie ꝛ alterā supduxerat in cōtēptū eccl̄ie uñ debuit
eccl̄ia sibi in penā claudere gremiū ar. l. auxiliū. ff. de
miorib⁹. Et istā opi. firmat ibi host. ꝛ Jo. an. uī ēt sē
tire in uersiculo rōibus sup uerbo requisiti. Pro quo
ēt facit q2 ecōtra īpator uel hn̄s auctoritatē ab eo pōt
in terris suppositis eccl̄ie romane quo ad tpalē iuris
ditionē lrimare ad reqsitōeȝ p̄ris ut ibi nō. ꝑ Jo. an.
ꝛ ant. de bu. ꝛ ꝑ bal. exp̄sse in p̄ria consti. C. ante i.
fortius econuerso q2 ut dixi sm̄ opi. eccl̄ie quā tenēt ca
noniste papa i terris īperij hȝ iurisditōeȝ saltē i habi
tu. Sed īpator in terris eccl̄ie nō hȝ habitu nec actu
cū totalr̄ donādo se spoliasse uidet̄. ut nō. i addi. spe.
ti. de iurisd. om. iud. Cōstat aūt ꝙ facili⁹ dȝ posse pro
rogari iurisditio de habitu ad actū q̄ de nulla ad ali
quā ut. l. priuatorū. C. de iurisdi. om. iudi. ꝛ qd̄ nō. in
l. si testm̄. ff. de testa. Cōcludit̄ ergo dictā dispensatio
nē ualere. Itē nō obstat ꝙ in dispēsatōe dicit̄ ꝙ non
p̄iudicet uenientibus ab ītestato q2 hec clausula uendi
caret sibi locū si decessisset intestatus sed q2 decedit te
status non dicitur fieri preiudicium aliquod uenienti
bus ab intestato. Ex quo pater sic uoluit per nō. in
dicto. §. ꝛ quid si tantum per bar. Et facit quod idē
nō. ff. siquis testari aliquem prohibuit. l. i.

An legitimatio uicietur si in ea non fuerit uocatus is
cui legitimatus successurus est propter legitimationē
Nec etiam fuerint uocati hii: qui successuri fuissent si
legitimatio facta non fuisset ¶ Et an de illis saltem
sit fienda mentio ¶ Et utrum comes palatinus no
tarius infamis ꝛ de crimine condemnatus possit legi
timare. Et an frater legitimatus excludat sororem ex
forma statuti.

.ccxxiij.

¶ In christi nomine amen.

Super eo quod primo loco queritur quis succedat
dicto antonio an dicti fratres sui naturales postea

legitimati

legitimati uiuente antonio an uero sorores legitime
⁊ naturales dicti antonij attenta forma statuti lucañ
quo masculi germani preferūtur feminis germanis ĩ
successione fris germani. Occurrit primo uidendum
utrum dicta legitimatio possit infrigi ex eo ꝙ dñs
antonius: ad cuius successionē legitimabatur. ⁊ p̄fa
te sorores que per legitimationē dictā ueniebant ex
cludende si foret ualida non consenserunt nec uoca
ti fuerūt ad dictā legitimationē. ⁊ in hoc breuiter uꝛ̄
dicendū ꝙ nō. qꝛ predicta non requirūtur nisi rōne
preiudicij ⁊ lesionis que eis ĩferrerētur. l. nā ita diu⁹
ff. de adop. de nata. resti. l. ij. in fi. ⁊. l. fi. Sed hic nul
lū preiudicium ĩferrebatur istis ꝓpt̄ quod eorū ꝯsen
sus uel uocatio deberet requiri ꝙ pꝫ. ⁊ primo de an
tonio qꝛ per istā legitimationē nō ligabātur sibi ma
nus quo minus possꝫ de bonis suis disponeꝛ̄ ꝓ libi
to uolūtat̄. ⁊ si disponere noluit nō ē sibi preiudiciū
ꝙ ad predictos legitimatos sua successio deuoluaꝛ̄:
qꝛ cēsetur ad ip̄os deuolui ex sua tacita uolūtate. l.
siquis cū nullū. ff. de iur. co. Cōstat aūt ꝙ uolēti nō
ĩferꝛ̄ iniuria siue dānum. C. de trāsac. l. cū donatōis
Quinimo sibi utile fuisse uꝛ̄ ꝙ nūerus successoꝝ le
gitimoꝝ augereꝛ̄ ne sua bona deuenirēt in fiscū alijs
deficiētibus. ff. de ĩterroga. ac. l. ⁊ qꝛ de succes. edic. l.
i. in prin. ⁊ qꝛ naturaliꝛ̄ poterant ei nasci legitimi suc
cessores ēt eo ĩuito. igiꝛ̄ ⁊ ciuiliꝛ̄ potuerūt sibi ĩuito fi
eri coopꝛante natura sm ea que no. Ja. de arc. i qua
dā sua qōne disputata de qua facit mētionē Jo. an.
in addi. spe ti. de succes. ab intesta. in fi. ⁊ in auc̄. qui.
mo. na. effi. legi. §. siquis igitur. uer. si uero solū ibi
dum dicit nature simul ⁊ legis ⁊c̄. ¶ De sororib⁹ ēt
eius pꝫ ꝙ nō requirereꝛ̄ eaꝝ consēsus uel uocatio qꝛ
cum tunc tēporis uiuerꝫ antonius nō erat eis delata
hereditas eius. l. i. ff. pro herede. ⁊ sic nō p̄tendebat
aliquod ius inesse formatū rōe cuius haberēt cōsen
tire uꝛ̄ requiri al's uiderētur fuisse sollicite de heredi
tate uiuētis quod a iure reprobatur. l. ij. § interduꝫ
ff. de uul. ⁊ pu. l. post emacipationē. cū ibi no. ff. ꝺ li
be. lega. lꝫ enim speraꝛ̄ possēt succes. dci ātonij tū di
cta spes non erat consideranda. tū qꝛ fundata i mor
te alterius ⁊ sic in tristi euētu. l. fi. C. ꝺ pac. l. int̄ stip̄.
§. sacrā. ff. de uer. ob. iuxta illud in morē alter⁹ ip̄e
m tibi poneꝛ̄ noli. Tū ēt qꝛ dicta spes erat fallibilis
cū ipse possēt premori antonio ⁊ sic euanuissꝫ ergo
⁊c̄. l. naturalē. §. i. ff. de acqui. re. do. Et ꝓpt̄ dictas
rationes Jo. an. in addi. spe. in loco supra allegato
de succes. ab inte. §. fi. determiat sm uber. de bobio
non reddi uiciosam ex isto capite. Nam ibi uideꝛ̄ ad
litteram formare dubium casus nostri de illo qui p⁹
mortem patris fecit se legitimari cum clausula ꝙ pos
sit succedere agnatis ⁊ cognat̄ ⁊ determinat ꝙ licet
quantum ad hereditatem paternam que iam erat
alijs delata non ualeat legitimatio illis non consen
tientibus uel nō uocatis supple: ⁊ non facta mētiōe
principi. de illis que si facta fuissꝫ potuisset illis preiu
dicare si noluisset etiam inuitis ⁊ non uocatis quia
tale ius hereditatis delate seu adeundi est de iure ci
uili. iuxta no. in. l. i. ff. de acqui. re. do. per glo. quod
imperator potest inuito auferre. iuxta no. per doc.
in. l. fi. C. si contra ius uel uti. pu. ⁊ in. c. que in eccle
siarum de consti. Attamen quantum ad heredita
tem agnatorum ⁊ cognatorum qui tunc uiuebant
bene ualet etiam illis non consentientibus uel re
quisitis illis qui poterant illis succedere quod
etiam tenuit. d. anto. de bu. in. c. per uenerabilē qui

fi. sint le. licꝫ Ja. de bel. in auc̄. quibus mo. na. effi.
sui uideaꝛ̄ tenuisse ꝙ requiraꝛ̄ ꝯsensus uel uocatio il
lorum qui post mortem illius sperabāt sibi succedere
Sed non placꝫ rōnibus predict̄. Nec obstāt nō. per
bar. in. §. ⁊ quid si tātum qꝛ loquiꝛ̄ de illis quibus iā
delata erat hereditas ⁊ sic erat in eorum ptāte spem
succedendi quam habebant deducere ad rem uel ad
actum scꝫ adeūdo hereditatem ⁊ sat̄ inferꝛ̄ eius p̄iu
dicium si talis spes eis auferaꝛ̄ qꝛ censeꝛ̄ eis auferri
ip̄a res ar. l. qui actionem habet. ff. de re. iur. non sic
in illis quibus successio adhuc delata non ē per iam
dicta. Hec tamen uera quādo imperator legitimati
terris imperij. Sed si in terris ecclesie non potest le
gitimare aliquem ad succedendum alicui nisi illo con
sentiente ⁊ agnat̄ eius ꝑ notata in. c. per uenerabilē
qui fi. sint le. per Jo. an. super uerbo insup. Et ideꝫ
si papa legitimaret in terris imperij. ¶ Posito autē
ꝙ ex dicto capite citationis non facte de predict̄ uꝛ̄ cō
sensus eorum non adhibiti prefata legitimatio non
uideaꝛ̄ posse impugnari. Tamen ex duobus alijs ui
deꝛ̄ ĩpugnari posse uidelicꝫ ex ꝺ̄fectu ptātis legitimā
tis qꝛ nō censeꝛ̄ sibi data ptās legitimādi quo ad suc
cedēdum patri uel agnatis nisi eo casu quo deficiāt
successores legitimi cum enim satis opereꝛ̄ dicta legi
timatio etiam in casu p̄dicto in quo nulli penitus fit
iniuria nec p̄iudicium nisi fisco ad quem bona tanꝙ̄
uacātia deuoluenda essent non debet extendi ad ca
sum in quo non sine aliquali iniuria ⁊ aliquali preiu
dicio legitime prolis fieri non possit ar. ad hoc in. l. si
quādo. C. de inoffi. testa. cū ibi nō. qꝺ ēt pꝫ. nā ꝙ̄tuꝫ
ad successionem paternam legitimatio etiam per ip̄ꝫ
principem fienda non est in preiudicium ꝓlis legitie.
i. si extāt filij legitimi ⁊ naturales nec ē tūc ab ipso po
stulāda ut est casus ĩ auc̄. quibus mo. na. effi. sui. §.
illud tamen ubi pluries in tex. hoc repeꝛ̄ ⁊ i auc̄. q̄.
mo. na. effi. legi. §. siquis igiꝛ̄ maxime in fi. ibi oino
enim suis existentibus ⁊c̄. Si ergo princeps ip̄e n eēt
legitimaturus quo ad succedendū patri eo casu quo
filij legitimi ⁊ naturales extarent non ē dicendum ꝙ
uoluerit alteri concedere faciendum ar. ff. de pigno.
l. obligatione generali. Et posito ꝙ ip̄e princeps pos
set si uellet ex plenitudine potestat̄ qꝛ non potuit sibi
uel successori legē imponere. l. siquis in prin. test. ff. ꝺ
le. iij. extra de dec. inotuit non ꝓptera censeꝛ̄ per
generalia uerba hoc alteri ꝯcessisse. iuxta nō. ꝑ bar.
ff. de pollici. l. totiens. de decret̄ ab or. fa. l. ābiciosa.
Et hoc esse uerum pꝫ ex tenore cōcessionis dū dicit
sine preiudicio legitime ꝓlis in sua legitima portione
Proles enim legitime dicunꝛ̄ liberi. C. ꝺ epis. ⁊ cle. l.
officiales. de agri. ⁊ cēsi. l. ne diutius li. x. Legitima
aūt portio liberoꝝ pōt sūmi duob⁹ modis. Prio ꝓ eo
qꝺ eis ꝺbeꝛ̄ ab ĩtestato ⁊ tc̄ tota hēditas ꝯprehēdiꝛ̄
appellatōe ltīme portōis qꝛ tota hereditas eis ꝺbeꝛ̄
cū pria cā sit liberorū. C. ꝺ legi. here. auc̄. i successiōe
⁊ i cor. unde sumiꝛ̄. Et sumēdo isto modo eēt sensus
ꝙ si extarent liberi legitimi ⁊ naturales legitiat⁹ ad
successiōꝫ p̄nā nihil possit ꝯsequi de hereditate p̄ris
qꝛ n posset aliquid ꝯsequi quin fieret preiudiciū por
tioni ltīme cū tota hereditas illis debeaꝛ̄ sine aliqua
diminutōe. l. scripto. ff. unde libe. l. cū rō de bo. dāp.
Et ꝙ isto modo possit summi hic posito ꝙ dixerit
portionis patet quia appellatione portionis compre
henditur interdum totum quando eadem rō est in
toto ⁊ non potest discerni quare magis de una pte
ꝙ̄ alia. ff. de lega. ij. l. lucius. §. filiam. in glo. super

L

uerbo dimidio de le.iij.l.uxori.in prin.cum ibi no.
sic ecōuerso interdum totum sumitur pro parte de
le.i.l.lucius.in prin.cum sua glo. Et ꝙ ēt ita debeat
itelligi pꝫ q₂ sic itelligendo cōcordabit ista cōcessio cū
iure cōi cum dicatur in dicto.§.illud tñ in auc.qui.
mo.na.effi.sui ꝙ existentibus filijs legitimis & natu
ralibus nō debeat fieri legitimatio in ipsoꝝ preiudici
um.ualebit ergo quātuꝫ ad honores & alia nō quan
tum ad obtinēdū aliquid de hereditate pr̄na ne fiat
preiudiciū proli legitime in sua ltima portione.i.s eo
quod sibi debetur ab intestato ex legis dispositione
que facit eam appellari legitimaꝫ.ff.pro socio.l.iij.
§.de illo.& iste ē bonus & sanus itellectus. Secundo
modo potest sūmi legitima portio pro legitima debi
ta iure nature que ē aliquando tertia aliquando se
mis eius portionis quam ab intestato foret quis ha
biturus s̄m numerum liberorum.ut in auc. nouissi
ma.C.de inoffi.testa ¶ Et isto modo non uideo ꝙ
hic possit sūmi quia si non legitimatur nisi unus po
sito ꝙ succederet patri etiam extantibus legitimis ñ
tamen fieret eis preiudicium in tali legitima siue sit
unus siue plures ipsi legitimi etiam si uerba predcā
non forent apposita. Et sic dicta uerba cēnt suṗflua
quia censeretur uoluisse ꝙ possit legitimare etiaꝫ ut
succedat patri extantibus legitimis dūmodo illis nō
diminuatur legitima debita iure nature quod dicere
non expediebat siquis recte inspexerit. Sed quando
legitimarentur plures bene posset hoc contingere ꝙ
per hoc diminueretur alijs legitima que illis debere
tur illis non legitimatis. Iste ergo intellectus nō pla
cet in casu nostro maxime quia tunc deuiaret rescri
ptum a dispositione iur' cōis que ē ꝙ nullo modo le
gitimatus succedat cum legitimis & naturalibus cuꝫ
uelit ꝙ eis extantibus legitimatio non fiat. Sed s̄m
istum intellectum succederet tenendo ergo primum
intellectum uidetur dicendum ꝙ sicut taꝫ de iure cōi
ꝙ̄ ex forma dicti priuilegij: Prefatus comes palatin⁹
non censetur habere potestatem legitimandi aliquē
ad hereditatem paternam nisi cum deficiunt alij filij
legitimi & naturales eiusdem gradus siue fiat legitīa
tio uiuente patre siue post eius mortem ut ex predi
ctis patꝫ ita uidetur per eandem rationem ꝙ nō cē
seatur sibi data potestas legitimandi aliquem ad he
reditatem fratris nisi cuꝫ deficiunt alij fratres & soro
res legitimi & naturales eiusdem gradus cum satis
possit operari legitimatio etiam dicto casu quia sine
ea etiaꝫ tunc succedere non possꝫ.l.spurius.&.l.hac
parte.ff.unde cognati ¶ Secunda ratio quare ui
detur posse impugnari dicta legitimatio ē quia posi
to ꝙ predicta cessarent & ꝙ prefato comiti palatino
censeatur data ptās legitimādi ad hereditatē pr̄is ēt
existentibus alijs filijs legitimis & naturalibus sicut
possꝫ ipse imperator si uellet licꝫ in dubio non presu
matur uelle & quantum ad hereditatem fr̄is ēt extñti
bus alijs fratribus & sororibus tñ ad hoc ut uideat̃
hoc uoluisse necesse erat i ipetratōe dēe ltīmatōis fa
cere de ībis exp̄ssā mētōꝫ vꝫ nō obstāte ꝙ sint alij fi
lij uel alij fr̄es aut sorores qd̄ pꝫ q₂ credēdū ē princi
pē uoluisse dcūm comitē nō alr̄ fore legitīatuꝝ ꝙ̄ ipe
īpator essꝫ.ar.l.i.i fi.ff.de offi.p̄tec.p̄to.de rescrip.
sup l̄ris.i fi. Sꝫ cū ltīatio ipetrat̃ a pricipe ēt ab illo
cui dꝫ ltīatus succedere necesse ē i tali ipetratōe men
tionē facere de agnat̄ quib⁹ tollit̃ aut diminuitur suc
cessio ad hoc ut princeps censeatur hoc uoluisse licꝫ
dicto casu postꝙ̄ fit de uoluntate illius qui potest il

lis agnatis hereditatem auferre non requiratur
illorum agnatorum consensus aut uocatio ar.ff.de
adop.l.cum adoptio & quod nō.bar.i.l.gallus.§.&
quid si tantum.ff.de libe.& posthu. Attamen ut dixi
bene requirit̃ ꝙ fiat de illis mentio ad hoc ut censeat̃
uoluisse illis preiudicare q₂ facilius eā facit quando
non sunt agnati ꝙ̄ quādo sunt prout expresse notat̃
per dñum anto.de bu.in.c.per uenerabilem qui fi.
sint le.in articulo illo an requirat̃ citatio agnatorum
qui dicit uber.de bobio & Iaco.bu.hoc tenere ut re
fert Io.an.in addi.spe.ti.de succes.ab intesta. Igit̃
eodeꝫ modo fienda ē expressio & mentio de agnatis
quando legitimatio impetrat̃ a comite palatino ad
hoc ut ipe comes censeat̃ uoluisse illis facere preiudi
cium sed hic minime facta fuit sed simplicit̃ legitimat ut
possit succedere p̄entibus & cognatis nec dicit etiam
si extent alij legitimi successores eiusdeꝫ gradus quo
casu dictis sororibus fieret preiudicium p̄supposita
ptāte ltīmātis q₂ censeret̃ cōcurrisse etiam uoluntas.
Sed cum hoc nō dixerit reddit̃ legitimatio surrepti
tia q₂ credendum ē ꝙ si sciuisset istum antonium ha
buisse sorores legitimas & naturales talem legitima
tionem in illarum preiudicium non fecisset hec ē eīm
cā que habꝫ mouere principem ergo &c.c.super l̄ris
&.c.ad audientiam de rescript ¶ Ulterius etiam ui
det̃ posse impugnari dicta legitimatio ꝓpt̃ infamiaꝫ
notoriam dicti comitꝫ qui ut dicit̃ fuit publice ꝯdēnat⁹
de publico crimine leg.iul'.peculatus.l.i.ff.de īfami.
de publi.iudi.l.īfamē que infamia non soluꝫ repellit
ab honore uel dignitate seu publico officio obtinēdo
sed etiā deicit ab obtento.C.de decurio.l.infamia li.
x.in tex.& glo. Et licꝫ non sit priuatus dignitate uel
officio quousqꝫ sequit̃ sententia priuatiua iuxta nō.
in spe.de instru.edi.§.restat uersi.quid si tabellio &
l.iubemus.§.sane.C.de sacrosan.ec.per bal.& per
bar.in consilio qd̄ icipit fr̄ Iohānes. Et i.l.eadem.
ff.ad.l.iul'.r̄petū. Attamē q₂ sn̄ia & infamia erat no
toria uidet̃ ꝙ saltem fuerit priuatus executione dicti
officij ul' dignitat̄ ꝓut exp̄sse nō.bal.i.l.cūctos popu
los.C.ď sū.tri.i.v.colūp.p̄ gl.q̄ ē i auc.ď tabel.i fi.
a contrario sensu.& alia que ē in.l.ij.ff.ď infami.§.
miles ubi gl.dicit ꝙ infamis non pōt exercere publi
cum officium & sic illa gl.uidet̃ sentire ꝙ eo ipso ꝙ ē
īfamis ē priuat⁹ exercitio publici officij sine alia sn̄ia
priuatiua. Breuit̃ distinctio bal.in casu nostro non ē
necessaria q₂ qñ quis habꝫ dignitatem uel officium
ex publico quod exercet̃ inter non consentientes ut
ē eē notarium ad banchum iudicis sola infamia con
tracta ex condēnatione alicuius famosi criminis etiā
si non sit notoria priuat ipsuꝫ executione talis digni
tat̄ uel officij posito ꝙ non eēt per sn̄iam adhuc pri
uatus tali officio nec posset ip̄m uel ip̄am exercere ut
idem bar.expresse determinat in eodem.§.hac.l.ff.
ad.l.iul.repetū.per.l.ij.C.de digni.& ita est in casu
nostro q₂ esse comitē palatinum est dignitas. C.de
man.princi.l.i.ibi dum dicit comitis dignitatem &c.
Et est officium quod exercet̃ etiam cōtra agnatos q̄
ad successionem uenirent non facta legitimatione ñ
consentiētes ut est in casu nostro. Et sic uidetur etiaꝫ
secundum bar.sufficere sola infamia sine notorieta
te.et sine alia priuatione ab officio & dignitate ꝙ̄tuꝫ
ad priuādū ip̄ꝫ ab execu.ei⁹ p̄ gl.que ē in.d.l.ij.§.
miles. Si uero ē officium publicum sine dignitate &
qd̄ exercetur inter consentientes ut est esse simplicem
notarium.l.fi.C.qui mili.non pos.& qui conficit in
strumentum

strumentū inter ptes ipm rogātes. ut nō. gl. i. l. ꝑtor
§. i. ff. de eden. tunc aut ipse ꝯmisit crimē. ex quo se
quuta condēnatione uenit infamādus ⁊ priuādus of
ficio nondum tamen aliqua condēnatio legis uel ho
minis secuta ē. Et tūc hꝫ locuꝫ id quod dicit spe. i ti.
de instru. edic. §. restat uersi. quid si tabellio ꝙ etiaꝫ
si deliquit in officio qꝛ fecit īstrumētū falsum non pro
hibeē alia instrumēta facere ⁊ sunt ualida etiam si cri
men illud erat notorium. facit. l. siquis ex argētarijs
§. i. ff. de eden. ubi etiaꝫ humilis ⁊ deploratꝰ edit in
strumentum ſꝫ minor fides ei adhibeaē aut lata erat
snia priuatiua officij ⁊ tunc aut a iure scripto ⁊ habꝫ
locum glo. que est in auē. de tabel. §. fi. que uideē di
stinguere an erat occulta an notoria. Aut erat lata
ab homine legis ministro: ⁊ tunc talis distinctio non
ē adhibenda. imo indistincte nō ualent instrumenta
postea confecta uerba sunt bal. notabilia declarātis
illam glo. ⁊ limitātis eā in. l. ij. C. de sen. ⁊ interlo.
om. iudi. Aut fuit lata snia soluꝫ super crimine n̄ aūt
ꝑuatiua officij ex qua snia icurrit īfamiā tūc hꝫ locuꝫ
id qd idem bar. nō. i. d. l. eadē. §. hac. l. ff. ad. l. iul.
repetū. ⁊ in dicto ꝯsilio qd incipit fr Johānes ⁊ bal.
in. l. ⁊ militibus. C. de testa. mili. qui simpliciē dicunt
ipm non prohibere alia instrumēta ꝯficere ꝓpt hoc.
Sed idem bal. in. l. cūctos populos supra alle. dictuꝫ
illud limitat ⁊ intelligit quando infamia non esset no
toria als secus. Et idem uideē sentire in. l. i. C. de te
sta. ꝙ idem si sit notoria nō tamen in loco ubi ꝯfecit
instrumentum facit. c. ad reprobandum de re iudi.
¶ Et ex his remanet iste passus declaratus. Et tol
liē omnis contrarietas que uideē esse inter predictos
doctores ⁊ ipozūmet dicta in locis preallegati. Et ēt
pꝫ ꝙ in casu nostro tā secundum bar. q̄ȝ secundum
bal. prefatus comes propē dictam infamiam non po
tuit facere dictam legitimationē: tum qꝛ ē executio di
gnitatis. et exercuit eam contra dictas sorores non
consentientes secundum bar. in dicta. l. eadem: tum
qꝛ erat infamia notoria secundum bal. ¶ Nec ob. ꝙ
fuit processum per uiam inquisitionis qꝛ hoc tolliē ex
notatis per bar. i. l. infamē. ff. d publi. iudi. qui tenꝫ
ꝙ etiaꝫ tunc infamatur qꝛ loco accusationis succedit
ex forma legis uel statuti ⁊ crimen erat famosum.
¶ Item non ob. ꝙ istam dignitateꝫ non habuit ab
ipo iudice condēnāte. Et sic uideē ꝙ non potuerit
eam uel ipius executionem sibi auferre ar. l. si arro
gator. §. sed an impuberi in. fi. ff. de adop. ibi qꝛ hoc
non iudicio eius ⁊c̄. nam hoc tolliē per id quod nō.
glo. in. l. imperator. ff. de postu. qꝛ hoc contingit ex
dispōne ⁊ censura iuris cōis ꝓpter infamiam rema
nentem propter quam ius cōe ipm priuat executio
ne talis officij ⁊ dignitatis. C. de digni. l. ij. quod hoc
facere pōt cū sit roboratū auēte principis ipꝫ ꝯfirmā
tis. C. de uteri iure enu. l. i. §. oia enim a quo princi
pe dignitatē ꝑdictā habuit. Ex qbꝰ ēt pꝫ ꝙ si ex his
q̄ prio loco dicta fuerūt ista legitimatio n̄ ipugnareē.
saltē tn̄ ipugnaē ex isto capite infamie si post eā ꝯctā
fuit facta secꝰ si prius per glo. que est in. c. ut officiū i
gl. ꝑ hāc de here. li. vi. ⁊ ꝑ bar. i. l. i. C. de testa. de ifa
mia supueniente notario post ꝯfectū istrumētū ꝙ ipꝫ
non uiciat. ¶ Nunc uidendum est ulterius presup
posito ꝙ dicta legitimatio ualeat ⁊ non possit ex di
ctis capitibus impugnari utrum prefati legitimati qꝛ
sunt masculi excludant sorores ex forma statuti ac si
fuissent a principio legitime nati. Et in hac qōe bal.
in. l. cum acutissimi. C. de fideicō. uidetur expresse

tenere ꝙ sic dicens ꝙ in legitimatis ē uerus status le
gitimorum licꝫ non sit uerum principium. pro hoc fa
cit determinatio. d. Ja. de are. in qōne disputata ꝑ
eum quam refert Jo. an. in addi. spe. de succes. ab i
testato circa finem de substōne facta filio suo sub con
ditione si decesserit sine filijs legitimis ⁊ naturalibus
Dicit enim ꝙ si relinquat filios legitimatos excludiē
substitutus qꝛ tales dicūtur filij legitimi ⁊ naturales
natura. ⁊. l. cooperāte. facit tex. in auē. quibus mo.
na. effi. le. §. siquis igitur ante fi. ibi sit donū patris
⁊ principis ꝙ ē drē nature simul ⁊ legis. ⁊ ꝙ legiia
ti dicātur uere nō ficte legitimi uiē probari in. l. ij. C.
d iur. au. anul. ubi libertꝰ restitutꝰ natalibus ē uere in
genuus licꝫ non sit ingenuus natus: secus si cum eo
eēt dispensatum sic legitimatus dꝫ uere legitimus ſꝫ
non sit legitime natus nisi qū essꝫ legitimatus ꝑ mri
moniū qꝛ tunc diceretē legitime natus ut no. per gl.
in. c. inotuit. de elec. hoc ēt ꝙ legitimatus cōprehen
datur appellatione legitimorū pꝫ ex no. per bar. i. l.
si is qui pro ēptore. de usuca. ubi dicit ꝙ eē legitimuꝫ
ē iuris non facti. ⁊ iō qualitas ista per legitimationē
uere nō ficte ifertur quod ēt pꝫ qꝛ legitimare ē abster
gere maculaꝫ illegitimitatis qua expulsa detegiē legi
timitas que iure naturali ierat ſꝫ erat offuscata iur.
gen. ut no. in. l. manumissiones. ff. de iusti. ⁊ iur. sed
ipe idē bal. in. l. eā quā. c. ti. C. de fideicō. in. xvi. col.
dicit ꝙ de ꝓprietate uocabuli appellatione filij legiti
mi ⁊ naturalis non comprehenditur legitimatus al
legat. c. naturales si de feu. fu. contro. in usi. feu. idē
ēt bal. in. l. fi. C. de his qui ue. eta. impe. dicit ꝑ illaꝫ
l. ꝙ siquis recipit emphīm pro se ⁊ filijs suis legitimis
⁊ naturalibus non comprehendūtur legitimati quia
non sunt naturaliter legitimi sed ex priuilegio ⁊ ex
fictione. d. anto. de bu. in. c. per uenerabilē supra al
le. in ultima qōne ubi tractat de effectu legitimatōis
dicit hanc qōnem fuisse disputatam. ⁊ se ignoraē qd
fuerit determinatum ipse tamen tenet ꝙ legitimati
per sequens matrimonium uel per alios mores lega
les de quibus in. c. per tuas. c. ti. qui fi. sint le. cōpre
henduntur appellatione legitimoruꝫ prolata a statu
to. Sed legitimati per rescriptum non comprehen
duntur quia dato ꝙ non possit negari eos uere esse
legitimos non tamen sunt legitimi de iure cōmuni
sed de iure speciali de quibus statutum non censetur
cogitasse maxime in preiudicium aliorum seu ad ali
os excludendum. facit. l. iul. ff. qui ⁊ a quibus sed cē
setur sensisse solum de legitimatis de iure cōmuni.
Breuiter licet ego sim dubius in hoc passu ⁊ multa
dici possent. tamē attenta uarietate opi. propter au
ctoritatem tanti uiri sicut fuit. d. anto. attento etiā ꝙ
statutum excludens feminas propter masculos ē cō
tra ius cōmune uidetur sua opi. ⁊ distinctio ample
ctenda cum per eam opiniones reducantur ad con
cordiam ⁊ uitatur correctio iuris cōis ⁊ uitaē ēt ma
teria fraudis ne legitimari se faciāt in preiudiciū ali
orum. ar. l. si. ita quis. in fi. ff. de le. ij.

¶ Satutū disponēs de certo mō succedēdi nō cōpre
hēdit bona alibi sita: nec forenses si loquiē in ꝑsonā
¶ An infamis possit esse ꝓcurator ¶ In generali
mandato procuratori facto non uenit ut possit tran
sigē uel componere sup̄ rebus liquidis.

.ccxxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Circa primum quesitum notandum ē q cum stani
tum racanati excludat mrēm a successione filioꝝ exi
stentibus cōsanguineis defuncti ex parte pr̄is ꝓut hic
erat usqꝫ ad tertiū gradū p̄terq̄ a quarta pte bono
rum loco legitīe debite iur. nature si p̄fata stella ex
tat de racanato ꝛ sic ligatur isto statuto quātū ad bo
na ibi sita seruandū ē illud statutū si ēt filij de quoꝝ
successione agit̄ erant īde origīe propria uł p̄rna. quā
tū uero ad bona sita padue nō eēt dicta mr̄ exclusa
per statutū racanati cū sit odiosū in hoc sed deberet
in successione illoꝝ seruari uel statutū paduanū uel
dispō iur. cōis si illud non eēt ut hec habent̄ ex no. p
bar. in. l. cūctos populos. C. de sū. tri. ī fine sexte qō
nis principalis. ꝛ ēt bal. ibi idē tenet ꝛ idem bar. ī ea
dem. l. in. vij. q. ubi tractat de statutis permissiuis in
ultima qōe de ꝯsuetudīe anglicana ī distinctione ibi
dū dicit aut talis decedēs erat anglic⁹ ꝛc. ꝛ quod ibi
per ci. ꝛ in spe. de sen. §. qualr̄ uer. sed pone. Si ue
ro dcā stella non ē nec erat de racanate sꝫ de padua
uł q ēt in bonis exn̄tibus in racanate possit succede
re de iure cōi insolidū excluso patruo nō obstāte sta
tuto racanati quod ipsā ligare nō potuit maxīe cum
loquit̄ in personā ut. l. extra territoriū. ff. de iurisdi.
om. iud. ꝛ dicta. l. cūctos populos. a ꝯ̄rio sensu ꝛ per
id quod idē bar. ibi no. in p̄all. q. vij. in fi. dū dic̄ q
qn̄ statutū loquitur in personā nō porrigit̄ ad foren
ses ut ēt idē dicit in eadē. l. in. iij. q. pro quo ēt bn̄ fa
cit quod no. idē bar. in. l. fi. C. de pac. in tertia colł. ī
qōne de statuto dicēte q īgressa mon. non succedat
patri q nō ualꝫ q꜠ cōfert effectū suū in tp̄s quo desi
it eē subdita. pro hoc ēt facit rō nam eo casu quo eēt
de racanato nō excludet̄ per illud statutū a bonis n̄
subditis statuentibus ut supra dixi s'm bar. ꝛ bal. in
dicta. l. cūctos populos. in fine. vi. qōis eadē rōe ar
guēdo de rebus nō subditis ad personā nō subditaꝫ
l. qui plures liberos. ff. de uul. ꝛ pu. ꝛ quod no. in. l.
miles. ff. de testa. mili. Dicendū ē ut dictū statutum
excludēs mr̄em a successione filij ꝓpter agnatum ter
tij gradus nō extēdatur ad mr̄em forensē non subdi
tā statuētib⁹. nā ꝛ si dicti filij de quorū successiōe agi
tur non fuissēt de racanato origine ꝓpria uel patna
p̄fatum statutū cū loquatur in personā cuꝫ dicit q fi
lijs decedētibus ab intestato tantū mater quartaꝫ p
tem petere possit ꝛc. locū in successione ipsoꝝ nō ha
beret etiam quātum ad bona ibi sita prout expresse
determinat bar. in loco p̄all. Et tn̄ quātū ad eos de
quorum successione agitur nullū continet odiū mul
to minus dꝫ locum habere in cāu nr̄o si mater que
per statutū uenit excludēda nō sit statuētibus suppo
sita cum tractet̄ de eius odio ꝛ sic magis dꝫ restringi
l. cuꝫ quidam. ff. de libe. ꝛ posthu. de re. iur. odia li.
vi. ꝛ hec pars uī mihi equior ꝛ uerior salua semp cor
rectione melius sentiētis ut p̄fatū statutū debeat re
stringi ad personas dūtaxat subditas. ¶ Quantum
ad secundū quesitū uidetur dicendum q dictus aloi
sius non potuerit eē procurator postq̄ erat infamis
q꜠ de crimine publico dānatus. l. infamē. ff. de pub.
iudi. iuncto eo quod no. in spe. de procur. §. i. in. x.
colł. uersi. Item q est infamis. iij. q. vij. infamis. pre
terea si penderet causa criminalis contra eum non
posset esse procurator. C. de procurato. l. reum for
tius si finita erat ꝛ condemnatus quia propter
unumquodqꝫ ꝛ illud magis ¶ Contrarium ta
men puto. Primo per tex. insti. de exceptio. §. fina.
ubi dicitur quod infamis potest esse procurator.

Secundo q꜠ ad contrahendum pōt constitui ꝓcur.
etiā qui alias in iudicio fuisset inhabilis. l. sꝫ ꝛ siquis
in fi. cum. l. se. ff. de instito. de mio. l. cum mandato.
Tertio q꜠ de tali ihabilitate persone potest excipere
aduersarius non autem qui illum constituit cū eius
personam approbauerit. C. de testi. l. siquis testibus
iūcta. l ita demum. C. de ꝓcura. cum concor. ¶ Su
per tertio dicendum ē dictam finē quictationem ꝛ cō
positionem factā p dictū aloisiuꝫ nullo mō p̄iudicare
dicte stelle q꜠ fuit mere gratuita. Et per consequens
ābiciosa cum facta fuerit super debitis liquidis nullo
subsistente litigio. ff. de transac. l. i. in fi. C. e. l. preses
ff. de inreiur. l. tutor. ī principio. Et sic continꝫ dona
tionem que in generali mādato ēt cū libera n̄ uenit.
ff. de pac. l. ꝯ̄ iuris. §. si filius ꝛ sic cēset̄ dolose egisse
q꜠ n̄ fecit id qd diligēs homo fecissꝫ ꝛ q facē debebat
l. dol⁹. ff. mā. ꝛ. l. si ꝓcu. §. fi. q̄ ēt ītelligit̄ exceptuat⁹
de generali mandato ēt cū libera. l. creditor. §. fi. ff.
mā. Habuit eiꝫ iste mādatū ad trāsigēdū ꝛ trāsactio
n̄ ē nisi sup re dubia ꝛ lite incerta al's dicit̄ gratuita
pactio ut. d. l. i. ff. de trāsac. ꝛ hic nulla fiebat dubita
tio super iure dicte stelle qn̄ haberet ius saltēꝫ ī quar
ta pte hereditatē cuiuslibet istorū filioꝝ ꝛ ēt ī sua dote
Nec ex ista compositione consequit̄ hec dn̄a stella ut
dicit̄ nisi dānum ꝛ nullā ꝯsequit̄ utilitatē q꜠ ille remi
sit rem ꝓ umbra seu uēto scꝫ hereditatē filioꝝ ipius
sibi debitā uel in totum uel saltem ꝓ quarta pte s'cōꝫ
ea que supradicta sunt ꝛ ēt dotē suā ꝓ bonis que sūt
padue cum nulla bona ut dicit̄ sint padue que sint d
hereditate filioꝝ. Et posito q eēnt illa sin̄ dubio pti
nerent ad ipam matrē de iure cōi. Nec aliqd ius ī eis
poterat ille patruus p̄tēdere uirtute statuti racanati
qd ad illa n̄ extēdit̄ ut sup̄ dixi. Et sic p dictā remissio
nem quā ille patru⁹ fecē nullū ius uł ꝯmodū sentit di
cta mat̄ cū ēt sine ea ius haberet ipa sola si qua eēnt
bona padue de hereditate filiorum. Igit̄ ī recōpēsa
tionem dicte remissionis nulle ꝛ uacue non potuit di
ctus ꝓcur. remittere ius clarum quod habebat dicta
mater in bonis existētibus racanati uel in omnibus
uel in quarta pte. Sed ita demuꝫ si maiorē uel equa
lem utilitatem fuisset ꝯsequutura ut in. d. l. contra iu
ris in fi. ff. de pac. Preterea ista stella post mādatum
generale datum dicto aloisio in alio instrumento ea
dem die ꝛ loco facto dictum mādatum limitauit q p
ipsum non intēdebat dare ptātem trāsigēdi uel com
ponendi quominus haberet dotes suas ꝛ alimenta
quas dixit ascendere ad quātitatē trecētoꝝ quinqua
gi. florenoꝝ super quibus non intendebat p̄fatā ptā
teꝫ trāsigēdi ꝛ componēdi dare nec quietādi nisi qua
tenus ostenderetur fuisse solutum salamoni fratri di
cte stelle de dicta dote ¶ Paria uero sunt a principio
limitatū dedisse mādatū uł ex postfacto limitasse. l. lu
cius. §. que habebat. ff. ad trebel ¶ Item non dedit
mandatum de quictando nisi de recept̄. Jdō nō stat̄
sue confessioni de recept̄. Sed ē necesse q probetur
alit̄. l. i. §. si mutuā. ff. si quid ī frau patr. ꝛ nō. bar.
ī. l. ij. ī fi. ff. si cer. pe. Iste aūt remisit ꝛ quietatōꝫ fecē
de eo qd non recepit ꝓ iuribus que ille patruus ha
bebat in bonis existentibus padue de hereditate illo
rum que tamen bona ꝛ iura nulla erant ꝛ ꝓ ducat̄.
cccc. in quibus salamō frater dicte stelle tenebat̄ illi
patruo in quibus actionem cessit dicto ꝓcur. sed cer
te non cogebat̄ dn̄a soluere dbita fratris sui nec iura
sua remittere pro cessione sibi fienda contra fratrem
ideo hoc in mandato predicto non cadebat. ꝛ sic
illud

illud facere non potuit. Concludo ergo q̄ finis quie
tatio transactio ⁊ cōpositio facta per dictū aloisiuȝ in
nullo nocent dicte stelle q2 mandatuȝ quod illi dede
rat ad hoc se nō extēdebat. C. de ꝓcur. si procur. ad
unā. ¶ Super ultio dicēdū ē dictā dn̄am habere re
gressum ꝯ dictū ꝓcur. ad omne suū interesse si ꝓpt
id quod colludendo extra mādatū fecit cōtingat ipsā
dānificari. l. eleganter. §. pe. ff. de dolo. Laus Deo.

¶ Neptis cui auus reliquit dotē an ēt poterit detra
here legitimā ex ꝑsona p̄ris de bonis q̄ p̄r erat graua
tus restituere: et bona testōris ꝯfiscata in eiꝰ uita ⁊ re
stituta post mortē p̄ris filio grauato per fideicōmissū
uſe an poterit dcūs filius retinere cū fuerint sibi gra
tiose restituta. Et an filij sacerdotis possint legitiari
⁊ an in generali cōcessione legitimādi ueniat legitia
tio eorum qui sūt in sacris uel natoꝝ ex illicito coitu.
Iteȝ an ualeat ꝯcessio facta per papā quo ad natos
ex illicito coitu si ī cōcessione nō ꝯtineat cl'a deroga
toria. §. fi. cū sua gl. in auctētico qui. mo. na. effi. sui
Et qn̄ legitimatio facta ē cū cl'a ut nō p̄iudicetur ueni
entibus ab ītestato. ista uerba hn̄t locū qn̄ p̄r decedit
ab ītestato. Si aūt testatus pōt in p̄iudiciū uēiētiū
ab ītestato īstituere legitimū. Et an legitimatꝰ exclu
dat substitutū sicut legitime natus.

.ccxxv.

In christi nomine amen.

Uidendum ē primo de ipso alarico: qui hȝ filias fe
minas legitias ⁊ naturales qualr possit eis ꝓuidere
q̄ nō obstante dcō testō succedāt in tota portiōe pat
na. Circa quod occurrūt duo casus uidēdi. Primus
ē si ipse alaricus decederet relict dūtaxat dict filiabꝰ
fcis ⁊ nllo masculo ⁊ relicto dcō dn̄o bartholomeo ł
eius filijs legitiatis qui ex forma dicti testi ⁊ reciproce
substōnis facte int̄ eos deberēt uocari ad portionē di
cti alarici p̄supposito q̄ dcā legitimatio ualeat ⁊ effe
ctū sortiat̄: quod an sit uerū infra subiciā. ⁊ hic facilit̄
pōt prouideri p̄supposito eo quod mihi asserit̄ q̄ di
cti fr̄es sint in ꝯcordia ⁊ alt̄ alteri asseriat ut suā uolū
tatē erga suos filios mittat executōi vȝ ut dcūs domi
nus bartholomeꝰ ⁊ ēt predicti filij eius renūciēt ꝑ pa
ctū de nō ueniēdo ꝯ cum ⁊ cuȝ iuramēto p̄stato fidei
cōmisso deferēdo eis in dictū casū si euenerit quod
sine dubio facere possȝ. C. de pactis. l. i. ⁊ in. c. ij. de
pac. li. vi. Hoc acto exp̄sse q̄ dicta bona remaneant
penes dictas filias fcias ⁊ eaꝝ descendētes ad quod
ēt. l. nihil ꝓponit̄. §. oībꝰ. ff. de le. i. ⁊. C. de fideicō.
l. quotiēs. la prima. Alius cāus ē: si cōtingerȝ dictuȝ
alaricū mori relict dictis filiabꝰ fcis ⁊ nō supstite dn̄o
bartholomeo uel eius filijs quo casu locꝰ cēt substōi
facte in piā cām ex dict codicillis: qualr aduersus eaȝ
dicte filie defendere se possint. Et hic ē dicendū q̄ q̄
tum ad tertiā ꝑtē dicte dimidie que debebatur ⁊ dbe
tur dicto alarico pro sua legitia claꝝ ē: q̄ illa nō ueni
et dcō cāu ī dcō fideicōmisso. ff. de uul. ⁊ pu. l. cohere
di. §. cū filie. uer. nec fideicō. iūcta. l. qm̄ in prioribus
C. de ioffi. te. ¶ Sȝ dubiū ē si p̄r dictas filias dotas
set an dotes eis date deberēt cōputari in dictā ltimaȝ
quā ipe alaricus p̄r possȝ detrahere de dict bonis re
stōni ⁊ fideicōmisso subiect quod ur̄ per auc. res que
C. cōia de le. ibi si ltima portio n̄ sufficit ⁊c. ꝑ quā ur̄
q̄ debeat eas dotare de sua ltima si sufficit. ¶ In ꝯ
riū q2 ibi loquitur qn̄ grauatus dotat filias nō ex ex
p̄ssa uoluntate defūcti. sed ex dispōe legali ⁊ ex mēte

ꝯiecturata. l. mulier. §. cum proponeretur. ff. ad tre
bel. Sed hic testator mandauit eas expresse dotari
Et hoc posset probabiliter dici si tunc temporis non
essent dotate uidelicet ut possent detrahere tertiam
ꝑtem pro legitima patris. Et ex eius ꝑsona ⁊ etiam
debeāt de residuo dotari ex persona propria ⁊ ex re
licto eis expresse facto. Si uero reperiant̄ tūc dotate
debeant suis dotibus stare contente ut sic de residuo
detracta legitima non petāt āplius se dotari cū causa
sit impleta iuxta nō. ī. l. lucius. la. i. ff. de le. ij. ꝑ doc.
non ut imputent eas in dictam legitimā ⁊ impediat̄
eius detractio ex persona patris super quo pro nunc
aliter me non extendo q2 cāus nō euenit. Trebellia
nica uero non esset tunc detrahenda de dicto fideicō
misso relicto ad piam causam iuxta nō. per bar. in. l.
marcellus. ff. ad trebel. licet glo. dicat contrarium ī
c. si pater de testa. li. vi. Sȝ ī nouella Io. an. ibidem
alr dicit: Et qd̄ supra dixi plures seruari ⁊ consuli ui
di nec ab illo recedēdum est fauore pie cause. ¶ Re
stat ergo uidendnm de residuo qd̄ ē ultra legitimaȝ.
Et breuiter si uerum ē qd̄ ī pūcto asseritur uideliȝ q̄
uiuente dicto testatore bona sua fuerint ꝯfiscata desie
runt esse sua. l. ꝯmissa. ff. de publica. unde cum tpe
mortis eius non cēt sua nūq̄ fuerunt hereditaria ⁊
per consequens in generali fideicōmisso uenire non
possent. l. ī fideicō. §. fi. ff. ad trebel. Et si post illius
mortem dn̄us marchio donauit ea filius illius illi nō
dicunt̄ habere ex ultima uoluntate defuncti sed ex li
beralitate dn̄i. C. de peti. bonorum subla. l. i. Et per
consequens etiaȝ in generali fideicō. non cadunt. ff.
de lega. iij. l. uxorem. §. testō quo filiuȝ in fi. ⁊. quod
nō. co. ti. l. iij. in prin. in glo. que incipit quid si inter.
ad trebel. l. si debitor. §. fi. de dote prele. l. iij. §. uxor
igit̄ in fi. ⁊. l. si res in prin. ad trebel. Et sic per istum
modum possent dicte filie se defendere etiam a sub
stitutione facta in causam piam. Oportet tamen de
predicta confiscatione ⁊ donatione legitime constare
¶ Secundo loco uidendum est de ipo dn̄o bartho
lomeo habente filios masculos non legitimos qualit̄
possit illis consulere ut sua portio uel dimidia rema
neat eis. Et hic occurrunt plura uidēda. ¶ Primuȝ
ē an illi potuerint legitimari. Et uidet̄ q̄ non quia
cum pater eorum esset in sacris ordinibus constitutꝰ
tempore quo eos concepit cum nullum poterat ma
trimonium contrahere ⁊ sic legitimos ⁊ naturales
uere non poterat acquirere ergo nec ficte per legiti
mationem ar. l. qui ad certum. ff. loca. ⁊ de adop. l.
adoptio. Breuiter super hoc non insisto quia cōiter
tenet̄ contrarium q̄ etiam filij sacerdot possunt legi
timari maxime per papam uel eius auctoritate cum
sacerdotes non sint prohibiti. l. diuina uxores habe
re sed constitutione canonica cui pōt papa derogare
Et ita nō. hosti. ī sūm. ti. qui fi. sint le. §. qualiter v.
nunq̄ ergo cum adulterio ⁊c. ibi sed cum filio sacer
dotis possit ⁊c. ⁊ ē in antepenul. col. ti. in fi. Et ideȝ
nō. in. c. per uenerabilem qui fi. sint le. post prin. in
glo. super uerbo adulterinis quod etiam sentit glo.
magna que primo dicit tam de illis q̄ de alijs natis
ex dānato coitu non ualere legitimationeȝ per dictū
tex. Postea dicit ualere si princeps ex certa scia ⁊ de
rogando illi iuri eam faciat. Sed ista legitimatio fa
cta fuit ab habente potestatem a papa ⁊ in terris sub
ditis ecclesie romane quo ad tpalem iurisdictionem
sc; ferrarie ergo ⁊c. iuxta nō. in si. in. c. cuȝ esses ⁊. c.
relatum de test̄a. ⁊ de arbi. c. fi. li. vi. ¶ Secundum

ē an in generali potestate concessa dictis comitibus ueniat ꝙ possint legitimare filios coꝝ qui sunt ī sacris. Et breuiter non uideo quare non cum data fuerit generalit̄ circa natos ex quocunq; damnato coitu seu illicito ⁊ non ē magis illicitus iste q̄ꝫ adulterinus ar. xxxij. q. vij. quid in omnibus adulterio grauius ⁊c̄. iuncto eo quod habetur in. d. c. per uenerabilem super uerbo adulterinis ⁊ uerba generalia sunt generaliter intelligēda. l. i. §. ⁊ generalr̄. ff. de le. p̄stā. Et qui omne dicit nihil excludit. l. iul. ī prin. ff. de le. iij ¶ Tertio uidendum ē an ualeat dicta concessio facta per papā quo ad natos ex illicito coitu: cum in sua concessione nō ꝯtineatur clausula derogatoria dicti. §. fi. cū sua glo. in auc̄. qui. mo. na. effi. sui. Et ur̄ ꝙ nō per. l. siquis. in prin. testi. ff. de le. iij. ⁊ per no. in. l. fi. C. si contra ius uel uti. pub. Contrarium dico q: ex certa sciā hoc concessit dū expresse dicit ꝙ possent legitimare natos ex illegitimo ⁊ illicito coitu quod tm̄dē ualet quātū clausula derogatoria cuȝ appareat de uolūtate sua ꝙ uoluit illi iuri derogare ex quo dicit ꝯtrium. s. tales nō habere illius. l. ꝑticipium ⁊ hoc sufficit. s. constare principē ita uoluisse postq̄ꝫ in eo datur ptās. ⁊ hoc no. in. c. ad hec. in fi. glo. magne de rescrip. ⁊ probatur in. l. ita ulpi. §. i. ff. de excusa. tu. ⁊. l. quidā consulebāt. ⁊ ibi no. ff. de re iudi.

¶ Quarto uidendū ē q: tam ptās data per papam ꝙ ēt dicta ltīmatio facta ē cum clausula ꝙ non preiudicet successuris ab intestato an hoc habeat impedir̄ quo minus sequatur effectus de quo supra. Rn̄deo nō q: si dn̄s bartholomeus instituat dc̄ōs filios suos prefati uenie͂tes ab ītestato non possunt cōqueri de aliquo preiudicio ꝙ eis fiat cum non possint aspirar̄ ad dicta bona nisi ex uolūtate dicti domini bartholomei expressa uel tacita. ut. l. siquis cum nullum. ff. d̄ iure codi. Unde si nō placȝ ei ꝙ habeāt non possūt conqueri de preiudicio sed si eos filios non instituerent tunc possȝ dici ꝙ ab intestato possent uenire ⁊ in dcō cāu tm̄ operabitur dicta clausula ꝙ non fiat illis preiudiciū. ⁊ pro hoc bene faciunt no. per bar. in. l. fi. ff. siquis aliquem testari prohibuerit si bene ⁊ diligenter perscrutentur ¶ Quinto ⁊ ultimo uidenduȝ ē an dicti filij legitimati excludant substitutos sicut filij legitime nati. Et breuiter non insistendo determinatum fuit ꝙ sic per Jaco. de arc. in publica disputatione ut refert ⁊ sequitur Jo. and. in addi. spe. ti. de succes. ab intesta. circa fi. ⁊. d. ant. de bu. in. c. ꝑ uenerabilem. qui fi. sint legi. quod etiam tenet in fi. bal. ī questione de statuto ꝙ stante filio masculo non succedat femina: ut habeat locum in masculo legitimato ut ipse no. in. l. cum accutissimi. ⁊ in. l. cam quaȝ. C. de fideicō ¶ Predicta quidem sufficere uident̄ ad intentionem dictorum fratrū. sȝ si ad cautellam facerent expresse per papam predicta ꝯfirmari utile esset

¶ An legitimatus excludat agnatos uel filios filie excluse a successione ex forma statuti extante masculo. Et an legitimatio facta sine preiudicio legitimorum heredum intelligiat̄ de filijs uel alijs descendētibus non collateralibus quātūcunq; proximis.

¶ Casus inferioris consilij.

¶ Casus est talis. A. decessit condito testamento in quo b. ⁊ c. filios suos illicite natos legitimatos tamē sine preiudicio legitimorū heredū heredes instituit. ⁊ superstitib⁹ dc̄is filijs ⁊ dn̄a sua nepte nata ex quadā sua filia legitīa ⁊ naturali p̄mortua. ⁊ superstitib⁹ aliquibus agnatis ip̄ius. A. intra quintum gradum modo presupposito iure municipali quo cauetur ꝙ nulla mulier succedat nisi sit filia soror uel amita non maritata. Item ꝙ existentibus agnatis cognati nec cognate non succedant modo questio est inter suprascriptos filios ⁊ suprascriptam neptem ⁊ s̄tos agnatos ad quas ꝑsōas ex p̄dict̄ ꝑtineat dicta hereditas.

.ccxxvi.

¶ In christi nomine amen.

Dicendum est dictam hereditateȝ ꝑtinere ad dictos filios legitimatos exclusis dicta nepte ex filia ⁊ dictis agnatis tali rōne. Nam si essent ltīme nati nulli dubium ꝙ ita esset q: de iure cōi succederent exclusis agnatis. C. unde liberi. l. ij. Et ex forma supradicti statuti excluderent filiam si uiueret q: erat nupta ⁊ per consequens neptem ex filia tāq̄ꝫ ortam ex radice exclusa iuxta nō. per bar. in. l. ij. §. fi. ff. ad ter. ⁊ per bal. in. l. maximum uicium. C. de libe. prete. ⁊ hoc ēt ab intestato fortius ex testō q: melioris est conditōis qui habet uoluntatem defuncti q̄ꝫ qui non habet. ff. de le. ij. l. qui ticia scio. §. fi. Igit̄ ⁊ nunc licȝ non fuerint legitime nati ex quo fuerunt legitimati per habētem auctoritatem a principe quia tales legitimati nihil differunt a legitime natis cum ⁊ ipsi dicantur legitimi in auc̄. qui. mo. na. effi. sui. §. illud tamen uersi. sit ergo licētia ⁊c̄. ibi dum dicit a legitimis filijs differentes ⁊c̄. col. vij. ⁊ qui. mo. na. effi. le. §. siquis ergo als. §. siquis sit igitur. ibi nihil a legitimis ⁊c̄.

¶ Nec ob. si dicatur isti legitimati non fuerunt presentes legitimationi quia sufficit ꝙ pater porrexerit supplicationem ut in dicto. §. illud uersi. sit ergo licentia ⁊ ꝙ ipi legitimati postea ratificauerint ut in. e. auc̄. §. generaliter. ¶ Item non ob. ꝙ ille comes qui legitimauit habebat potestatem legitimandi limitatam scȝ sine preiudicio legitimorum heredū. Nam illud debet intelligi. i. filiorum non auteȝ quorūcūq; etiam extraneorum ar. eorum que nō. in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebel. Et si dicatur hic erat neptis ex filia que uidetur comprehendi appellatione filiorum in his que concernunt fauorem iuxta ꝑle. nō. in. l. liberorum. ff. de uer. sig. Et sic uidetur ꝙ cum fuerit preterita sine cā testamentum sit nullū. iuxta nō. ī auc̄. de here. ⁊ falci. §. exheredatos per glo. Respondet̄ non esse uerum quia si testator iste decessisset intestatus etiam non relictis prefatis legitimatis filijs prefata neptis ex filia non successisset stantibus agnatis uirtute statuti prefati quod excludit omnem feminaȝ a successione preter filiam sororem ⁊ amitam. ⁊ ista non est huiusmodi. Et si dicatur licet nō sit filia erat tamen neptis ex filia que uidetur contineri appellatione filie cum tractatur de eius fauore. iuxta nō. in dicta. l. liberorum. Respondetur non esse ueruȝ hoc casu quia non deberet esse melioris conditionis q̄ꝫ eius mater. C. de bo. ma. l. si uiua matre ¶ Sed mat̄ si uiueret cum esset nupta excluderetur ab agnatis uirtute dicti statuti ergo ⁊ eius filia. Et ꝑ hoc quod nō. bar. in dicta. l. ij. §. fi. ad tertul. ⁊ bal. in dicta. l. maximum uicium. Et in usi. feu. qui feu. da. pos. §. cum uero cōradus. Postq̄ꝫ ergo ita est ꝙ ista neptis non posset succedere ab intestato etiam si legitimati non essent sed succederent agnati patet ꝙ ista legitimatio non facit preiudicium nepti sed agnatis predictis quibus aufert hereditatem quam essent habituri si legitimati non essent. Sed dicta legitimatio licet non potuerit fieri in preiudicium filiorum seu de

scendentiū

ſcendentium bene tamen potuit fieri in preiudicium
collateraliū q2 uerba illa priuilegij.ſ. ſine preiudicio
legitimorū heredum ⁊c̄.reſtringūtur ad heredes de
proprio corpore al's dc̄a legitimatio nullius ēēt utili
tatis per no.in.d.l.ex facto.§.fi.Nō ergo ipſa legiti
matio preiudicat nepti ſed ſtatutū ē illud quod ei p̄
iudicat auferendo illi ius ſuccedēdi ⁊ tribuendo ipſū
agnatis. Deinde ltīmatio aufert agnat̄ ⁊ tribuit le
gitimat̄.unde ſicut agnati prefererent̄ dicte nepti ab
inteſtato ita ⁊ iſti legitimati qui igrediunt̄ locū agna
torum ⁊ eorum loco ponunt̄ ⁊ ſubſtituunt̄ per ea q̄
no.in glo.auc̄.hoc amplius.C.de fideicō.que icipit
nam nullo.⁊ in corpore unde ſumit̄ ibi dum dic̄ cum
lex faciat eos heredes loco repulſi ⁊c̄. ¶ Cōcludo er
go preteritionē dc̄e nept̄ non uiciare teſtm̄ poſtq̄ ab
inteſtato non ſuccederet ſtantibus agnatis: ut no.
bar.in.d.l.fi.ff.ad tertul.⁊ bal.in.d.l.maximum ui
cium prefatoſq3 legitimatos debere ex teſtō ſuccedeř
tā ipſa q̄ agnat̄ excluſ. ¶ Laus Deo.

¶ Poteſtas legitimādi ē de reſeruatis principi. nec
uenit in generali conceſſiōe. ¶ Et an ualeat legitīa
tio fc̄a ab inferiore a principe. Item an in preiudiciū
ltimorū qui nō ꝯſenſerūt. Et an requirat̄ conſenſus
filie no ſucceſſure ex forma ſtatuti. Itē quid ſi legitīa
tus non ē natus ex concubina. Itē an ltīmatus poſ
ſit ſubſtitui filio ltīmo ⁊ naturali. Item an quis tene
at̄ reſpondere an poſſideat ex teſtō an ab inteſtato.
Itē an ltīmatio facta poſt mortē p̄ris noceat ꝯſagui
neis defuncti quibus ē acquiſita hēditas ab iteſtato.

.ccxxvij.

In chriſti nomine amen.

Super primo dubio uī dicendū q̄ ltīmatio iſtius io
hānis nō ualeat pluribus rōibus quibus tm̄ ſingula
rit̄ ⁊ ſigillatī rn̄debo q2 ꝯtrium tenere intendo. ¶ Et
uī primo nō ualere ex defectu ptātis legitimant̄ q2 ſi
totus tenor priuilegij ducatus mediolani ꝯceſſi dn̄o
duci iſpiciat̄ nō repit̄ ſibi facta iſta ꝯceſſio.ſ.q̄ poſſit
ltīmare ſpurios qui tenor diligent̄ iſpiciēdus ē extra
de priuile.c.porro.ff.de fideiuſſo.l.fideiuſſores ma
giſtratuū.§.pro aurelio ibi lecta ſubſcriptōne ⁊c̄.de
uerbo.ob.ſiquis ſtipulat⁹ ſtichū aut pāphilū ibi que
rētibus iſpiciēdus erit ſermo ⁊c̄. Conſtat aūt q̄ ptās
ltīmādi ē de reſeruat̄ principi quod p3 q2 ab ipo d3
poſtulari ⁊ ipetrari: nō ab iferiore in auc̄.q̄.mo.na.
effi.ſui.§.illud.coll̄.vij.⁊ qui.mo.na.effi.legi.§.ſi
quis ergo nō hn̄s filios.coll̄.vi. Nā ē quedā reſtō na
taliū ut in dc̄is teſtibus que d3 a principe.i.ipatore i
petrari.ff.de nata.reſti.l.i.⁊.l.queris.C.de nata.re
ſti.l.i.ſicut reſtitueř fame.l.i.§.de qua.ff.de poſtu.
extra de re iudi.cū te.per Inno.⁊ creare tabelliōes
de fide iſtru.cu3.p.p cūdē. Cōſtat āt q̄ ea q̄ ſūt ſpāl'r
reſuata pricipi in gn̄ali ꝯceſſiōe ducat⁹ ul' comitatus
nō trāſeūt ſ3 requirit̄ ſpālis.ff.de offi.eius cui man.
ē iur.l.i.in prin.extra de offi.lega.qd̄ tranſlationē.
¶ S3 ad iſta rn̄deť q̄ prio pquirēdū ē an dn̄s dux
mediolani habeat aliqd̄ priuilegiū ab ipio i quo dc̄a
ptās ltīmādi ſibi cōcedat̄ ſpāl'r q2 non ē uerīſimile q̄
talia attemptaſſ3 ſi non habere3. Si uero nō reperia
tur aliud tunc adhuc ē dicendum dictam legitimatio
nem ualere iure ordinarie ptātis quo ad terras ſue
iuriſdictioni ⁊ principatui conceſſas ⁊ bona ibi exiſtē
tia ſuoſq3 ſubditos ſicut uidemus in notarijs creatiſ
ab aliquo pricipe ul' dn̄o iferiore a papa l' ipatore nā

nal3 creatio q° ad t̄ras ſibi ſuppoſitas ut ibi.⁊ int̄ ei⁹
ſubditos pn̄t inſtrumēta conficere.⁊ idē ſi ab aliqua
cōitate iuxta plene nō.in ſpe.de inſtru.edi.§.reſtat
uerſi.ſiquis poteſt in fi.⁊ uerſi.quid de his ⁊ ar.ex
tra de fide.inſtru.c.cu3 dilectus ⁊ nō.per bar.⁊ bal.
in.l.cūctos populos.C.de ſum.tri. In hoc ergo eſt
dr̄a quia ſi haberet poteſtatem ſpāliter conceſſa3 ab
iperatore: diceretur legitimatus auc̄te ceſarea ⁊ ſic
ubiq3 per totum romanum imperium haberetur p
legitimo ⁊ quo ad bona paterna ubiq3 ſita. Sed ſi
talem poteſtatem non haberet dicitur legitimatus
auc̄te ducali ⁊ ſic ordinaria ⁊ quo ad terras dicti du
catus ⁊ bona ibi ſita ⁊ non ultra. Prout etiam patet
d̄ legitimato a papa quo ad terras imperij ⁊ ecōuer
ſo de legittimato ab imperatore quo ad terras eccle
ſie in.c.per uenerabilem qui filij ſint le.⁊ hoc uoluit
bar.in.l.cūctos populos.C.de ſum.tri.circa mediū
uerſi. Ecce dicit ſtatutum q̄ filiuſfami.ubi etiam dic̄
q̄ ſpurius poſſit inſtitui ⁊c̄. Et do.an.de bu.in.d.
c.per uenerabilem qui fi.ſint legi.ibi nunq̄ autem
poſſit ciuitas aliquē legitīare ⁊c̄.ubi plene examiat
⁊ in fi.hoc tenet non dico tamē q̄ iſta ſit uera legiti
matio reintegratiua totalis ſtatus quia illam etiam
imperator facere non poteſt hodie cum non poſſit le
gitimare quo ad ſpūalia ſed ſolus papa diſpēſando
circa radicem matrimonij ſecundu3 hoſti.in ſumma
qui fi.ſint le.⁊ per canoniſtas i.d.c.per uenerabile3
ſed eſt quedam habilitatio ſeu diſpenſatio que poteſt
fieri quo ad quedam ⁊ quo ad quedam non. Cum
igitur ciuitas pgamenſis eſſ3 tunc d̄ comitatu medio
lani ⁊ ſic de iuriſdictione dicti dn̄i ducis licet per aliu3
de facto ⁊ contra uoluntatē eius occuparetur ⁊ agat̄
de bonis ibi uel in eius territorio ſitis ⁊ inter tunc
eius ſubditos dicendum eſt dictam legitimationem
ualere ⁊ debere ſuari. Nec ob.predictis id quod nō.
bar.in.l.iij.ff.d̄ teſta.⁊ bal.in.l.cūctos populos qui
tenent non ualere ſtatutum q̄ ſpurius poſſit a patre
heres inſtitui.q2 inferior a principe hoc facere non
poteſt q2 dico q̄ iſta non eſt ratio. Sed eſt quia tale
ſtatutum eſt contra ius diuinum quo cauetur non
erit heres filius ancille ⁊c̄. Et quia inducit homines
ad peccandum ⁊ ad contēnendum matrimonia pro
pter quam rōnem tenuit hoſti.in ſum.ti.qui fi.ſint
le.i pe.col.uerſi.quid ſi imperator. Et refert Io.
an.i addi.ſpe.de ſucceſ.ab inteſta.ante fi.q̄ etiam
imperator talem legem generalem facere non poſſet
licet poſſit ſpurios legitimare quia dolus ⁊ delictum
preteritum poſſunt remitti.ſed futurus non.l.ſi un⁹
§.illud nulla.ff.de pac.⁊ de pac.dota.l.conuenire.
Unde fateor q̄ dux mediolani non poterat etiam i
ſuo territorio talem conſtitutionem facere ſed bene
potuit iſtum Iohānem ſibi ſubditum quo ad bona
in ſuo territorio ſita legitimare per iam dicta ¶ Itē
non obſtat.l.i.C.de nata.reſti.ubi etiam legitimare
non poteſt inferior a principe ſc3 ordo decurionum
quia uerum eſt ut habeatur ubiq3 pro legitimo.ſed
ut habeatur ſolu3 in territorio legitimantis uidetur
diſtinguendum quod aut imperator in dicto territo
rio exercebat iuriſdictionem per ſeipm̄ ſeu per officia
les ſuos tpales miſſos per eum de tempore in tem
pus. Et his duobus mōis poteſt itelligi dicta.l.i.C.
de nata.reſti. Aut nullam iuriſdictionem ibi de facto
exercebat ut in ciuitatibus non recognoſcentibus ſu
periorem. Aut per uicarios perpetuos ⁊ comites ⁊
duces ⁊ ſimiles barones ⁊ tūc tales populi ⁊ dn̄i ſunt

in dictis locis loco principis iuxta nō.per ci.C.de
condi.ob cau.l.ea lege antefi.⁊ bar.in l.hostes de
capti.⁊ in.l.ambiciosa de decre.ab ordi.fa.⁊ sic pos
sunt in terris ⁊ locis predictis facere omnia que im
perator potest facere per totum orbem per ea que di
cta sunt supra. Ratio autem dicte distractionis clare
potest apparere unicuiqꝫ subtiliter intuenti. Jō non
insisto amplius demōstrando ⁊ ista etiam patent ex
nō.in spe.in loco supra allegato de notario creato a
talibus. ¶ Secundo principaliter uidetur dicta legiti
matio non ualere q᷑ extabat filius legitimus ⁊ natu
ralis dn̄i petri p̄ris illius quo casu etiam ip̄e impera
tor non legitimat ut in auc̄.qui mo.na.effi.sui.§.⁊
generaliter in fi.⁊ in.§.illud. Et qui.mo.na.effi.le
gi.§.siquis uero. Sed certe uerum est in preiudiciū
legitimorum: et sine eorum uoluntate.ff. de nata.
rest .l.fi. Sed hic facta fuit sine preiudicio dicti filij le
gitimi quia ip̄e solus successit quousqꝫ uixit ⁊ ip̄o cō
senciente.ut in instrumento dicte legitimationis con
tinetur. Et sic ualuit ut patꝫ in dicta.l.fi.ff.de nata:
resti. Et quod nō. Jo.an.in addi.spe.loco.supra al
legato de succes.ab intestato circa fi.in forma legitia
tionis quam dicit se uidisse scꝫ ꝙ si extent legitimi n̄
coequentur eisdem ⁊c̄. ¶ Tertio principaliter uide
tur non ualere in preiudicium filie legitime ⁊ natura
lis dicti dn̄i petri patris ⁊ filiorum suorum que non
consensit nec fuit citata. Sed ad hoc respondetur ꝙ
nec eius consensus nec citatio requirebatur tum q᷑
ip̄e do.petrus in suo testamento mandauit ip̄m legi
timari qui cum relinqueret filium masculuꝫ legitimū
⁊ naturalem potuit filiam feminam in testamento to
taliter excludere a succedendo ex forma statuti ipsam
excludentis ab intestato iuxta nō.per bar.in.l.ij.§.
uidendum ad tertul.⁊ bal.in.l.maximum uicium d̄
libe.p̄te. Et ꝑ cōsequens illius consensus uel citatio
non requirebat̄ ꝑut determinat bar.i.l.gallus.§.⁊
quid si tantum.ff.de libe.⁊ posthu.tum etiam quia
ip̄e filius legitimus ⁊ naturalis ad quem solum ꝑti
nebat hereditas paterna tam ex testamento q̄ꝫ ab in
testato consensit unde nō intererat sua citari scꝫ dic
te femine ad quam hereditas paterna non poterat
ꝑtinere ⁊ sic quo ad illam non tractabitur de aliquo
preiudicio ip̄ius ergo ⁊c̄. Juxta nō.in.l.iij.§.causa
cognita.ff.de bo.pos. Et.C.qui admit.ad bo.pos.
l.i.per bal.ꝙ in actu alteri non preiudiciali non re
quiritur illius citatio ¶ Similiter quātum ad here
ditateꝫ illius fratris legitimi ⁊ naturalis qui poterat
sororem suam a sua hereditate excludere postq̄ꝫ con
sensit in ista legitimatōe non fuit necesse illam sororē
citari uel consentire per ea que nō.bar.in dicto.§.
Et quid si tātum potuit ergo dictus Johānes legiti
matus succedere in hereditate sui patris ex testō pa
terno iure fideicommissi sibi ut dicitur relicti si filius
legitimus ⁊ naturalis institutus sine filijs decederet
que conditio extitit. Et similit̄ potuit succedere fratri
suo ab itestato exclusa sorore ex forma statuti quo ca
uet̄ ꝙ extāte masculo femina non succedat. Nam le
gitimatus per rescriptū non solum agnascit̄ patri sed
etiam alijs agnatis etiam illorum consensu non int̄
ueniente sicut adoptatus.ff.de adop.l.cuꝫ adoptio
⁊.l.qui in adoptionem etiam q̄ꝫtum ad succedenduꝫ
eis ut patet ex plene nō.per Jo.an.in.dicto ti.de
succes.ab intesta.ante fi.in questione disputata reci
tata ibi per eum licet secus sit in legitimato per obla
tionem curie ut in.§.filiuꝫ uero in auc̄.qui.mo.na.

effi.sui.⁊ ibi etiā probatur a ɔ̄rio.⁊ ita etiā tenet di.i
quodā tractatu successionū ab itestato quē quidam
attribuūt bar.maxime quādo in ltimatione dicitur
hoc exp̄sse ꝙ succedat agnatis ⁊ cognat̄ sꝫ ea q̄ no.
per Jo.an.in loco preallegato. Similiter in isto ma
sculo ltīmato ut excludat feiam locū hꝫ statutū sicut i
ltīme nato per ea que no.in eo.loco.in addi.spe.de
succes.ab intesta.in fi.sm Jaco.de are.quod ēt tenꝫ
exp̄sse bal.in.l.cū acutissimi.C.de fidcicō.post prin.
per unā colū.ibi idem puto de ltīmatis ⁊c̄.q᷑ i eis ui
get uerus status ltīmorū licꝫ non uerū principiū cuꝫ
ltimitas consistit in iure ⁊ ea que sunt iur.nō inducū
tur sm fictionē sed sm ueritatem secundum bar.i.l.
si is qui pro emptore.de usuca. Jdem sentit bal.c.
n.l.eam quam.in prin.xi.coll̄.ibi fuit a me quesituꝫ
⁊c̄. ¶ Quarto principaliter uꝭ non ualere legitimati
onem istam q᷑ iste Johannes non fuit natus ex cō
cubina ⁊ sic non potest dici fuisse naturalis sed natꝰ
fuit ex coniugato ⁊ soluta non retenta pro concubia
⁊ sic ex cōplexu illicito ⁊ dicebatur spurius unde legi
timatio facta de ipso uꝭ ꝙ non potuit ualere nisi cuꝫ
appositione clausule.s.non obstante.§.fi.in auc̄.q̄.
mo.na.effi.sui sm ea que ibi habentur in tex.⁊ glo.
Constat autē ꝙ inferior a principe.i.imꝑatore uꝭl pa
pa tales clausulas derogatorias iuriuꝫ cōium nō po
test in suis rescriptis apponere iuxta no.per glo.in
c.statutū.de here.li.vi.cum iura tollere non possit.
C.de offi.prefec.preto.l.formā.⁊ in cle.ne romani.
de elec ¶ Sed ad hoc rn̄detur duplr̄. Primo ꝙ istō
ē uerum in iferiore magrātu qui habeat officiū tēpo
rale nō perpetuū uꝭl habeat perpetuū sꝫ ecclesiasticū
ut ep̄s qui magis astringitur canonibus.xxv.q.ij.i
stōnis q̄ꝫ princeps secularis legibus.l.oēs populi.ff.
de insti.⁊ iur. Si uero perpetuū ⁊ temporale tunc in
suo territorio loco pr̄icipis habetur ut sunt reges du
ces comites ⁊ si.sicut ⁊ populi quorū non dꝫ eē ma
ior auc̄tas cū non sint digniores.imo nec taꝫ digni:
Et tamē territorio possūt facere statuta generalia d̄
rogatoria iuri cōi.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iur.forti
us concedere spālem rescriptū.ar.coꝛ que no.host.
in sūma qui fi.sint le.in pe.coll̄.uersi. quid si iꝑator
⁊ ad predicta quod no.in spe.de istru.edic.§.restat
uersi.sꝫ quis pōt facere.in fi.cum se.⁊ se ¶ Secūdo
rn̄detur ꝙ tex.in.d.§.fi.in auc̄.qui.mo.na.effi.sui
loquitur de illis spurijs qui nati sunt ex mr̄imonijs
reprobatis ⁊ punibilibus quod contingit pluribꝰ mo
dis qui notant̄ insti.de nup.§.sūt.⁊ alie que quidē
matrimonia nō merētur dici mr̄imonia nec nuptie
sꝫ cōplexus illicitꝰ ut dicit tex.in dicto.§.fi. Un̄ si pr̄
dicti Johānis cū hr̄et unā uxorē duxissꝫ aliā uxorē.s.
mr̄em dicti iohānis q᷑ ex tali cōplexu icidissꝫ in.l.iul.
de adulterijs.C.de adul.l.cū qui duas.prefatus io
hannes non mereretur filius nūcupari ⁊ non potu
isset ltīmari per mōs qui habēt̄ in auc̄.qui. mo.na.
effi.sui.sꝫ soluꝫ per rescriptū cōtinēs clausulā deroga
toriā ut pꝫ ex ibi no.iūctis his que no.in.d.§. sūt ⁊
alie.insti.de nup.per glo.⁊ tūc haberet locuꝫ ɔ̄rium
supra formatum. Sꝫ hic non duxit eaꝫ in uxorem ⁊
sic fuit simplex fornicatio per quā nō incidit i.l.iuli.
de adulte.postq̄ꝫ facta fuit in uolentem nec cōmisit
adulteriuꝫ de iure ciuili nec ueniebat puniendus ut
patet ex notatis in.l.i.C. de adulteri. Unde dictus
iohannes non potest dici filius nepharius uel
incestuosus aut ex damnato coitu natus de qui
bus loquitur ille.§.fina. dicens quod tales non
habens

habent illius legis participium qꝛ imo in casu nostro
habet sicut ⁊ filij simpliciter naturales qui nascuntur
ex coitu nõ punibili sicut nec iste fuit ⁊ sic potuit legiti
mari absqꝫ appositione dicte clausule ꝺrogatorie ab
ipso iperatore ergo ⁊ ab inferiore ab eo qꝛ cessat con
trariũ de quo supra. Et ex his pꝫ dictã lriationẽ pſa
ti Johãnis fore substẽtatã ⁊ ab oibus ipugnationibꝰ
defensatã ipsiũqꝫ tã ad hereditatẽ paternã ex testamẽ
to si fuit substitutus fratri sine liberis ꝺcedẽti q̃ ꝯditio
extitit potuisse admitti ex causa fideiꝯ. ꝙ etiã ad here
ditatem fratris sui ab itestato exclusa sorore ex forma
statuti preferẽtis masculũ femine quod habet locũ in
masculo ltimato sicut in ltime nato prout determinat
bal. i. d. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. ⁊ sic nõ patiẽ i
hereditate paterna detractionẽ ltime ⁊ trebellianice
qꝛ ille ꝺbẽt pertinere ad heredẽ grauati. C. ad. l. fal.
ꝙꝙ. sed ipsemet Johannes fideicõ. est heres fratris
sui grauati: ergo aduersus se ipsum nõ detrahit: Ha
bebit ergo oĩa bona tam patris ꝙ fratris: Et hec suf
ficiãt de primo ⁊ principali dubio de hac re. ¶ Sequi
tur uidere de secũdo ⁊ breuiꝰ quo querĩ an dictꝰ Jo
hãnes qui ad interrogatoriũ factũ per uolentẽ agere
ꝯtra eũ petitione hereditatis respõdit se tenere bona
hereditaria. Jtẽ ꝙ ea tenet tanꝙ heres patris ⁊ fra
tris ⁊ sic pro herede nõ pro possessore utrum teneaẽ
ulterius respõdere. s. an ex testamento uel ab itestato
Et uideẽ esse casus ꝙ sic si agere uolens pretendat i
hoc interesse deliberatõis. ff. de interro. act. l. si defen
sor. §. illud. sꝫ certe i lc. §. loquiẽ quando actor uult
agere actione personali ꝯtra aliquẽ tanꝙ cõtra here
dem. Nos loquimur quãdo uult agere peti. heredi.
que ẽ actio mixta. C. ꝺ peti. here. l. hereditatis ⁊ uult
agere tanꝙ contra nõ heredẽ ⁊ sic sumus in casu di
uerso in quo glo. ⁊ doc. qui ponũt formã interrogato
riorum in ista actione de hoc non faciunt mentionẽ
imo simpliciter dicunt ꝙ si confiteẽ se possidere ⁊ pro
herede possidere non debet ulterius interrogari sed
debet dari libellus ut dicit ci. in. l. cogi. C. de peti. he
redi. in quinta. q. ⁊ bal. ibideꝫ expressius dicit ꝙ ideo
ulterius nõ est interrogandus qꝛ ex illa responsione
aperta est sibi uia ad petitioneꝫ hereditatis: unde nõ
habet ulterius querere: Nam in petitione hereditatꝭ
ideo teneẽ possessor respõdere de qualitate possessio
nis ⁊ non in rei uendicatõe qꝛ sola possessio apit uiã
ad rei uendicationem sed ad petitionem heredi. non
sola sed qualificata quãdo pro herede uel possessore
si ergo exprimitur ꝙ pro herede satis est. Sed si dice
ret ꝙ non tenet pro herede tunc bene est ulterius in
terrogandus. s. ex qua causa tenet quia si allegaret ti
tulum non apperiretur uia ad petitionem hereditatꝭ
sed ad rei uendicationem uel publicianam si nullum
ti. allegat tunc apparet ꝙ possidet ꝓ possore ⁊ idẽ ꝙ
i prio. Breuiter ista pars uĩ uerior omnibꝰ predictis
s. ꝙ non teneatur in casu nostro: respondetur an ex
testamento uel ab intestato maxime qꝛ iste actor speci
ficat ⁊ allegat interesse qꝺ pretẽdit dicens ꝙ si dixerit
se heredem ex testamẽto uult ipsum testamentuꝫ ipu
gnare de falso. Certe istud interesse nõ est sufficiens
ad ꝯpellendũ istũ rñdere. Primo qꝛ nõ ꝯcernit inter
esse deliberationis sed uictorie. Interrogationes aũt
fiunt in isto iudicio ut sciat actor quã actionẽ habeat
intentare. s. an peti. here. an rei uendi. ideo dicuntur
ꝑparatorie. Nũc aũt ex rñsiõe fcã certꝰ est actor ꝙ põt
ĩtẽtare peti. here. Ipse aũt uellet ulteriꝰ scire. s. qualr
posset se preparare ad uincendũ in dicta actione, ꝓpẽ

hoc autem nõ fiunt dicta interrogatoria ut patet uni
cuiqꝫ notitiam iurium habenti. Secundo quia ista
impugnatõ de falso non uenit fienda nisi reus uti ue
lit ⁊ utatur testõ. l. fi. C. de fide instru. Sed iste usus
nõ uenit fiẽdus ãn li. ꝯt. sꝫ post cũ instrã sicut ⁊ testes
nõ ꝓducanẽ ante litẽ ꝯtestatam sed post extra ut lite
non ꝯtes. per totum igiẽ ista interrogatio nõ est nũc
fienda ante litẽ ꝯtes. Sed det libelluꝫ ⁊ facta lit. ꝯtes.
uidebit an Johannes producat testm̃ uel non. Posi
to enim ꝙ nunc responderet se heredem ex testamẽ
to quo usqꝫ tamen esset datus libellus ⁊ lis cõtestata
⁊ testamentum productum in causa nõ audiretur ac
tor uolens producere testes super falsitate nec cogere
tur reus exhibere ⁊ producere testm̃ ãte litẽ ꝯtes. ad i
tentionem istius agentis uidelicꝫ ut posset ipm̃ de fal
so ipugnare quia non ad alterius utilitatem sed ad
suam debꝫ quis instrã sua producere. C. de eden. qui
accusare ⁊ nunc ante lit. ꝯtes. non produceret ad suã
sꝫ ad intentionẽ actoris ut ipm̃ redargueret de falso.
Et ista ratio manifestissime ostendit calũniam istius
agere uolentis dum petit nunc ante lit. ꝯtes. tali inter
rogatorio responderi scꝫ an sit heres ex testamento.
Naꝫ aut hoc petit quia uelit arguere de falso ante lit.
ꝯt. ⁊ hoc non potest facere: ideo nõ debꝫ audiri Aut
ut possit redarguere post lit. ꝯtes. ⁊ tunc non expedit
nunc tale interrogatoriuꝫ facere sed expectet an pro
ducatur testamentum. Et impugnabit an non pro
ducatur ⁊ tunc non expedit impugnare: Istud ergo
interrogatorium aut est calũniosum aut superfluum
prout in si. dicitur. ff. de pac. l. iurĩ gen. §. sꝫ si fraudã
di: Ideo repellendus sicut ⁊ positio captiosa uel im
pertinens iuxta nõ. in. l. ij. §. quod obseruari. C. de
iur. calũ. Preterea si responderet se heredem ex testõ
uideretur quodãmõ se astringere ad illam uiam. ar.
ff. de insti. l. qui habebat. extra de proba. c. licet causã
⁊ sic auferretur sibi beneficium iurĩ quod est ut reꝰ
possit uti pluribus uijs etiam ꝯtrarijs. ff. de excep. l.
nemo prohibetur de re. iuris. l. nemo ex his. §. quo
tiens. Hoc autem fiendum non est ut in. c. indultum
de re. iur. Igitur non tenetur tali interrogatorio re
spondere per quã rñsionẽ incidit in captioneꝫ. l. qui
iurasse. §. si pater. ff. ꝺ iureiur. cũ ibi nõ. Ex quibus
appꝫet ꝙ ipe fuit iiuste grauatus rñdere ⁊ sic iuste po
tuit appellare. Et in causa appellationis debet obtiẽ
re uel reuocet iudex grauamen. Nec possum compre
hẽdere quẽ effectum possit habere interlocutio iudi
cis ꝙ habeatur pro ꝯfesso ꝙ ex testamento possideat
Nam per hoc non habebit actor intentũ suuꝫ ut pos
sit redarguere ꝺ falso nisi testm̃ realr producatur ipe
autem nõ potest producere ante lit. ꝯt. nec etiã post
ad istum finem ut possit redargui de falso nisi primo
fuisset eo usus quia produxisset ad suam exceptioneꝫ
fundandam. C. de fide instru. l. fi. Als superflua esset
reprobatio ⁊ ad hoc. l. i. §. edenda sunt omnia. ff. de
eden. Ad quid ergo facta fuit dicta pronunciatio ⁊
quid operetur uel quem effectum possit habere nõ ui
deo. Necesse ergo habebit iste actor inuitis dentibus
deuenire ad dationẽ libelli ⁊ lit. ꝯtes. ⁊ expectare ꝙ il
le producat testamentum sicut si dictum interrogato
rium ⁊ dicta pronunciatio facta non foret etiã si dictꝰ
Johãnes tacuissꝫ ⁊ nõ appellasset nec poterit iste ac
tor anteꝙ ista fiant peruenire ad actõnem falsi sed si
ageret contra aliquem tanꝙ contra heredeꝫ ex testõ
forte ad legata nunc talis confessio uera uel ficta pro
desset actori qꝛ fundaret intentionem suam licet re.

uera nõ esset heres. ff. ꝺ interro. act. l. qui interroga
tus in fi. ⁊. l. fi. etiã quo ad uictoriã in causa principali
ut dictis legibus. Sed ĩ petitione hereditatis ⁊ in rei
uẽdicatione cõfessio que fit ad interrogatoria prepa
ratoria solũ preparat actionẽ non autẽ fundat inten
tionẽ ad uictoriã lz enim reus respõdeat se possidere
uel ꝓ herede possidere non propter hoc actor uincit
nisi probet se dominũ uel heredẽ: superfluũ ergo fuit
dictũ interrogatorium ⁊ superflua fuit dicta pronun
ciatio ex quibus nullus effect⁹ sequi põt igit̃ reijciẽda
. l. nõ cogendum. ff. de procur. l. hec stipulatio. §. di
uus. ut le. no. caue. Ex predictis patet nõ esse neces
sarium ad ultimũ dubium respõdere. ¶ Ulterius ẽt
dicitur ꝙ dictus Johãnes tenuit ⁊ possedit ista bona
spacio. x. annoꝝ pacifice ⁊ quiete tanꝙ̃ heres patris
⁊ fratris uirtute dicte legitimationis: Et ꝙ pergami
uiget statutũ ꝙ possidens pacifice per decẽniuz: titulo
uero uel putatiuo prescribat que si uera sunt dici põt
ꝙ etiã cessantibus his que primo loco dicta sunt pre
fatus Johãnes tutus est prescriptiõe aduersus istos
agere uolentes peti. here. posito etiã ꝙ legitimatio es
set nulla ex defectu potestatis domini ducis qꝛ saltem
prebuit titulũ putatiuũ iusto errore. Nam legitimãdo
uidet̃ asseruisse se habe͛ ad hoc potestatẽ sicut iudex
uel assessor acceptãdo officiũ uidet̃ asserere se peritũ
l. ij. cum ibi nõ. ff. ꝙ quisqz iuris: Et propter ipsius
excellentiã iuste ⁊ rationabiliter potuit sibi Johãnes
credere. xcvij. di. nobilissim⁹. ⁊ quod nõ. in. c. cũ oliz
el primo de priuileg. ⁊ quod nõ. de appel. cõstitutus.
super uerbo assertione ĩ nouella. ⁊ in. c. i. de offi. leg.
lib. vi. similiter ĩ nouella. nec habuit ulterius querere
de sua potestate: Et sic dicit̃ poti⁹ errasse in facto ꝙ̃
in iure ⁊ error fuit iustus ⁊ ex causa a iure approbata
Et posito ꝙ fuisset error iuris ⁊ iniustus ſm ea que
nõ. plene in. l. celsus. ff. de usuca. qui de iure cõi nõ ꝓ
dest ad p̃scribendũ lõgo tempore. l. nunꝙ̃. ff. de usu
ca. In casu tamẽ isto uidet̃ sufficere ex forma dicti sta
tuti quod ne sit supfluũ quod euitanduz est. l. i. in fi.
cũ ibi nõ. ff. ad municip. uidet̃ debere intelligi duz di
cit titulo uero uel putatiuo siue interueniat error facti
siue iuris qꝛ quando interuenit error facti iustus talis
titulus putatiuus quo quis credit se heredẽ cum nõ
sit sufficit ad prescribendũ longo tempore. s. decez an
nis inter presentes petitioni heredi. etiam de iure cõi
glo. est ordinaria que ita determinat in. l. hereditatẽ.
C. in quibus ca. ces. lon. tẽp. p̃s. rip. in glo. magna cir
ca mediũ ibi duz dicit: in casu tamẽ puto p̃scribi decẽ
nio ⁊c̃. Ad hoc ergo ut dictũ statutum aliquid addat
ad ius cõe uidet̃ debere intelligi duz loquit̃ de titulo
putatiuo. s. quocũqz errore interueniente iuris uel fa
cti siue sit iustus siue iniustus licet ut supra dixi satis
dici põt hic fuisse iustus qꝛ in facto ⁊ non in iure credi
dit eni ꝙ ptãtẽ h͛ret ab ĩpatore postꝙ̃ uel expsse uł ta
cite hoc asseruit uł asseruisse uĩ ut dictũ ẽ nõ aũt credi
dit ꝙ nõ habens ab illo potestatem legitimare possz
quia esset tunc iuris. ¶ Dicitur etiam ulterius ꝙ pre
sens dominus dux Mediolani qui legitimationem
factam a fratre suo confirmauit supplendo omnem
defectum qui fuisset in illa habet specialem potestatez
a presenti rege romanorum legitimandi ꝙ si uerum
est res esset clara ⁊ ageretur ex confirmante non ex
confirmato iuxta plene nõ. in. l. ⁊ quia. ff. de iurisdic.
omnium iudicũ. ¶ Sed tunc queritur cum dicta con
firmatio facta fuerit post mortem Uiscardini fra
tris sui non citatis nec consentientibus alijs pro

pinquis quibus delata erat hereditas dicti uiscar
di ⁊ erat soror uiscardini uł filij eius qui nunc agere
uelunt utrum dictus Johãnes uirtute dicte legitima
tionis potuit succedere dicto uiscardino ab intestato
presupposito ꝙ non posset doceri de assensu uel uo
luntate dicti uiscardini prestito in dicta legitimatione
si eni posset de illo cõstare res nõ haberet dubiũ ut su
pra dixi per ea que nõ. bar. in dicta. l. gall⁹. §. ⁊ quid
si tantum. Et breuiter di. in consilio suo xvii. uidetur
expresse determinare ꝙ ualeat legitimatio in preiu
dicium illorum quibus erat ius quesituz qꝛ adierãt
hereditatez qꝛ trahitur retro. Bar. licet non alleget
sentit ꝯtrariũ ĩ dicto. §. ⁊ quid si tm̃. Mihi uidet̃ sic
dicendũ ꝙ debemus ĩspicere an haberet spãlẽ ptãtez
legitimãdi in p̃iudiciũ eorũ quibus esset ius quesituz
uel nõ si eni nõ haberet tunc posito ꝙ ĩpator posset
ius illud tollere nõ ꝓpterea censet̃ p generalẽ ꝯcessio
nẽ talẽ potẽtiã in alium trãstulisse ꝓut in si. determi
nat bar. in. l. totiẽs. ff. de pollici. ⁊. l. ãbiciosa de dec.
ab ordi. faci. per. l. ii. §. merito ⁊. §. siquis a principe
ff. ne quid in loco publico saluo tamẽ eo quod infra
dicam in fine huius consilij. Si uero dictam potesta
tem hz. s. legitimandi in preiudicium illorum quib⁹
foret ius quesitum tunc aut legitimauit simpliciter ⁊
non censet̃ uoluisse legitimare in preiudicium illoruz
quibus ius erat quesitum ut dicto. §. merito ⁊. §. si
quis a principe si illos citari uel uocari non fecit ita in
telligo nõ. per bar. in dicto. §. ⁊ quid si tantum quia
cuz non apparet de sua uoluntate ꝙ preiudicare uo
luerit in dubio non censetur uoluisse preiudicare per
iura predicta. Si uero apparet ꝙ uoluerit preiudica
re uel quia hoc dixit expresse ut fuit in casu nostro uł
quia fecisset illos citari nam ob alium finem non cen
setur hoc fecisse prout in si. dicit glo. in. l. iij. §. cũ dicit̃
ff. si cui plusꝙ̃ per. l. falci. tunc dico ꝙ fit in illis preiu
dicium quia imperator hoc facere posset: si uellet: licz
non sine peccato hoc faceret: prout expresse determi
nat host. in sũma qui fi. sint le. in penul. colum. ibi ꝙ̃
uis autem hoc facere possit princeps ⁊c̃. ⁊ ibi impera
tor autem potest auferre ⁊c̃. Quod ego probo ultra
ipsum tali ratione Nam hereditas ⁊ ius adeundi he
reditatem sunt de iure ciuili non de iur. gen. uł natu
rali l. lege obuenire. ff. de uer. sig. ⁊ expresse hoc de
terminat glo. in. l. i. ff. de acqui. re. do. in principio
duz enumerat modos acquirendi dominium de iure
ciuili Sed pro regula tradit̃ quod ea que nobis ac
quirunt̃ de iure ciuili seu que de iure ciuili sunt possũt
nobis auferri per ĩpatorem licet nõ sic ea que sunt ꝺ
iur. gen. uel naturali ut nõ. Inno. ĩ. c. que in ecclesia
ruz extra de consti. ⁊ nõ. per legistas in. l. fi. C. Si cõ
trã ius uel uti. pub. Et sic uidetur ꝙ etiam si heredi
tas erat adita per alios uenientes ab intestato aufe
ratur illis omne ius quesitum ex aditione quando
apparet ꝙ imperator hoc uoluit uł si diceretur ꝙ tũc
cum sit acquisitum dominium ⁊ illud de se sit de iur.
gen. l. ex hoc iur. ff. de iusti. ⁊ iur. licet modi acquiren
di quidam sint de iure gen. quidam de iure ciuili. iux
ta ea que habentur in dicta. l. i. ff. de acqui. re. do. nõ
possit per imperatorem tolli nisi ex causa publice uti
litatis. l item si uerberatũ. §. i. ff. de rei uendi. Nega
ri tamen non potest quin ius adeundi anteꝙ̃ here
ditas sit adita sit mere de iure ciuili per gl. que est in
dicta. l. i. in prin. de acqui. heredi. Et per consequens
tolli nobis potest per imperatorem sicut ⁊ actio que
est de iure ciuili. ut dicit Innocen. in dicto. c. que in
ecclesiarum

ecclesiarum maxime qꝛ non uidetur esse in bonis no
stris nec ex ipso efficimur locupletiores anteq̄ꝫ heredi
tas adeatur. ff. ad. l. fal. l. precia rerum circa mediuꝫ
Et de isto iure delato loquitur hosti. in summa loco
supra alle. ⁊ isto casu. s. quando apparet de expressa
uolūtate legitimātis ꝙ uoluit tollere ius quesitū. Et
habet ad hoc pātem pōt procedere opi. di. in dicto
consilio. xvij. fateor tamen ꝙ si similiter legitimasset
etiā in preiudicium huius iuris adeundi non ualeret
legitimatio non citato illo cui delatum est prout sentit
hosti. in preallegato loco ⁊ bal. expresse in prohemio
C. circa fi. licet in. l. deo nobis de epi. ⁊ cle. in ultīa. q.
sentiat contrarium s̄m frede. de senis. Postq̄ꝫ igitur
imperator potest tollere hoc ius dominij acquisitum
per aditionē hereditatis uel saltē ipsum ius adeundi
delatum anteq̄ꝫ hereditas adeatur ut dictuꝫ est sequi
tur ꝙ si talem potestatē transtulit ī prefatum dominū
ducem potuit similiter ipse dominus dux si uoluit sed
ex dicta ltīmatione seu confirmatione que facta fuit ī
casu nostro apparet expresse ꝙ uoluit igitur ablatum
fuit posito ꝙ alia citatio facta nō fuerit. Nam citatio
fit ut ueniat ad contradicendum si uult qꝛ forte alle
gabit aliquam causam propter quam imperator sibi
non auferret ⁊ sic debet fieri eo casu quo de uolunta
te imperatoris nō apparet ꝙ precise uoluerit tale ius
absenti tollere primo ipsum audierit: Sed in casu no
stro apparet ꝙ precise uoluit sibi auferre unde alia ci
tatio nō erat necessaria qꝛ posito ꝙ uenissent nō po
terant uoluntati legitimantis precise contradicere uel
obuiare. Et citatio de illo qui non potest cōtradicere
uel impedire actum non est necessaria. ff. de fideicō.
lib. l. iiij. in. §. i. ibi ⁊ cum inuitis alijs ⁊c̄. ꝙ aūt p̄cise
uoluerit illis preiudicare patet qꝛ eos uocari nō fecit:
⁊ tamen dixit nō obstante ꝙ hereditas uiscardini eēt
per alios adita ⁊c̄. tunc ergo non fieret illis preiudi
cium in tali iure quando ista tria concurrerent. s. ꝙ nō
consensissent nec fuissent citati nec apparet de uolun
tate legitimantis ꝙ eis absentibus preiudicare uolue
rit ⁊ ius predictum eis auferre ⁊ quodcunqꝫ istorum
deficeret secus esset de primo patet in. l. fi. ff. ꝺ nata.
resti. de secundo patet ex nō. per gl. in si. in. l. i. §. cuꝫ
dicitur. ff. si cui plusquaꝫ. per. l. fal. in glo. que incipit
si igitur non uenerint ⁊c̄. De tertio patet ex dicta. l.
iiij. §. i. de fideicō. lib. ⁊ ī hoc tertio casu sumꝰ ꝺ pn̄ti.
¶ Concluditur ergo ꝙ si prefatus dominus dux mo
dernus habet specialem potestatem legitimandi etiā
cum preiudicio agnatorum quibus delata esset here
ditas ⁊ qui eam adissent prout in multis priuilegijs
uidi cum imperator hoc facere possit secunduꝫ hosti.
ubi supra. Et hoc apparet ex tenore legitimationis
seu confirmationis facte per dominū ducem presentē
de legitimatione facta per fratrem eius ꝙ tale preiu
dicium facere uoluit agnatis dicta hereditas uiscardi
ni pertinet ad dictum Johānēꝫ posito ꝙ dicti agnati
non fuerint citati nec consenserint qꝛ si potuit eis iui
tis auferre hoc ius ergo ⁊ eis absentibus ⁊ non citatꝭ
dicta. l. iiij. §. i. ff. de fideicō. lib. que sic debet intelligi
si enim fuissent citati ⁊ contumaces haberentur pro
presentibus. C. de iudi. l. properandum. §. cuꝫ autē.
plus uidetur ꝓbabiliter dici posse ꝙ etiam si alia po
testas legitimandi specialiter data nō appareat duci
Mediolani. Ex eo tamē solo ꝙ ꝯcessus fuit sibi du
catꝰ Mediolāi cū alijs terris īter quas ē ciuitas Per
gami: ⁊ sic factꝰ ē ī dc̄is terris pīceps ꝑpetuꝰ nō tem
poralis cēsetꝰ ī ipꝫ trāslata ī ꝯn̄tiā oīs ptās impialis
in terris prefatis ut ea possit uti uice īperij cum impe
rator ibi nullam iurisditionē exerceat per alium q̄ꝫ ꝑ
ipsum dominū ducem. Et sicuidetꝰ ꝙ q̄ntuꝫ ad dictas
terras ⁊ bona ibi sita. et subditos suos potuerit le
gitimare cum preiudicio agnatorum saltem quo ad
hereditatem delatam ⁊ non aditam sicut posset ipse
imperator ar. ff. de offi. prefec. preto. l. i. §. penul. ibi
credit enim princeps ⁊c̄. Et ad hec bene faciunt uer
ba priuilegij prefati dn̄i ducis in duobus locis. Prīo
ibi dum dicit ⁊ alia gerere ⁊ facere in ducatibus me
diolani ⁊c̄. predictis que nos ⁊ romani reges ⁊ īpe
ratores gerere ⁊ facere ⁊ expediri possemus etiam ꝺ
plenitudine potestatis ⁊c̄. Et etiam ibi decernētes ꝙ
tui heredes ⁊ successores tui ⁊c̄. omni dignitate ⁊ no
bilitate iur. potestate ut tutor ⁊ curator subdit qui
bus alij principes signati in dicto priuilegio quod au
tem dixi supra in generali mandato non comprehen
di ea que principi spāliter sunt reseruata ꝓcedit ī ge
nerali mandato facto magrātui temporali qui nō cō
stituitur princeps nec dn̄s prouincie sed simplex ⁊ nu
dus minister. Secus in ꝑpetuo qui cōstituitur prin
ceps ⁊ dn̄s ⁊ sic habet ius in re ⁊ fructus ⁊ cōmoda
suos ⁊ sua facit: unde plus iuris censetur habere. Si
cut in si. uidemus ꝙ simplex administrator legtimꝰ
qui non habꝫ ius in re nec fructus suos facit ut tutor
⁊ curator non potest constituere procuratorem ante
lit. contes. C. de procura. l. neqꝫ ⁊ tamen secus in eo
qui habet ius in re ⁊ fructus suos facit ut est pater in
aduenticijs. l. i. C. de bo. mater. ⁊ prelati ecclesiaruꝫ
ut nō. in dicta. l. neqꝫ' per doc. uel procedit quando
uerba de quibus supra non essent apposita in priui
legio generali. Reges ergo duces comites ⁊ marchio
nes in eorum terris uidentur esse principes. Et om
nia posse quo ad subditos eorum que posset ipse im
perator in ꝯsequentiam dictarum dignitatum maxīe
in casu nostro per appositionem dictorum uerboruꝫ
de quibus supra. non sic in prelatis ecclesiaꝝ licꝫ sint
perpetui qꝛ non dn̄i sed procuratores esse dicuntur
extra de dona. c. ij. ⁊ magis est stricta eoruꝫ potestas
respectu pape q̄ꝫ dn̄orū temporalium respectu impa
toris Sed extra terras eorum manus extendere nō
possunt: sic intelligo nō. in spe. de instru. §. restat uer
si. sed: quis potest facere tabelliones ⁊c̄.

¶ Casus sequentis consilij.

Accusatur titius de anno presenti. M. cccc. xxxiij. ⁊
mense Junij presenti per bertā ⁊ semproniū eiꝰ filiū
ꝙ de āno. M. cccc. xxxi. ꝺ mēse februarij cōmisit stu
prum cū seia filia ipsius berte ⁊ sorore dicti sempronij
⁊ petunt ipꝫ ꝯdēnari ⁊ puniri ꝓut in suprascripta ac
cusatōe continetꝰ Dictus uero titius negat se ꝯmisisse
tale stupruꝫ cū dicta seia ꝓpterea opponitꝰ ꝑ ipm ꝙ
ex forma statuti cōis uincētie nō pōt accusari nec pōt
nec debet ꝯ ipm ꝓcedi ꝑ dictum ptātem ⁊ eius curiā
ꝓpter lapsū tpris Replicatꝰ ꝑ dictos bertā ⁊ sempro
nium ꝙ imo pōt accusari ⁊ ꝯtra ipm pōt ⁊ dꝫ ꝓcedi
ꝓpter dictū stupruꝫ ꝯmissū pluribus rōibus ⁊ causis
⁊ maxīe qꝛ ex forma dictoꝝ statutoꝝ pōt quilibꝫ accu
sari. Et ꝯtra quēlibet potest procedi quando delicta
sunt enormia scd̄ꝫ formā dictorū statutorum sicut in
proposito nam dicunt istud delictuꝫ esse enorme. Et
ꝙ ita debet declarare ⁊ arbitrari dn̄s potestas ⁊ eiꝰ
curia ꝙ istud delictum sit enorme ex forma dictorum
statutorum modo queritur uisis dictis suprascriptis
statutis ⁊ uisa dicta accusatione quid iuris.

.ccxxviij.

In christi nomine amen.

Uidetur ꝙ ista accusatio sit admittēda licet lapsus sit
ann⁹ a die maleficij cōmissi qꝛ hic cōcurrunt due qua
litates propter quas statutum uult posse accusari īfra
tempus legale ꝙ est .xx. annoꝝ fm nō. in. l. querela.
C. de fals. uidelicet qꝛ maleficiuꝫ est enorme cū sit pu
blicū ⁊ puniatur pena legis iul. de adul. insti. ḋ pub.
iudi. §. sed eadem. iunctis his que nō. per gl. in. l. au
xiliū. §. in delictis. ff. ḋ minoribus. ⁊ per bar. in. l. nō
solū. §. si mandata. ff. de iniurijs. Item fuit clam ⁊
occulte ɔmissum. ut patet in statuto sub rubrica usqꝫ
ad quod tempus ⁊c̄. in uersi. ⁊ saluo ꝙ si delictū essꝫ
enorme ⁊ occultū ⁊ clam cōmissum ⁊c̄. ibi infra tēpus
a iure permissum ⁊c̄. ¶ Incontrariuꝫ facit qꝛ posito
sine preiudicio ueritatis ꝙ sit enorme ⁊ ꝙ fuit clam cō
missum ⁊ sic a principio fuerit occultum. Attamen oc
cultum nō remansit: qꝛ sunt iam in duo anni ⁊ ultra
ut mihi dicitur ꝙ incepit esse manifestū cuꝫ dicta puel
la fuerit ingrauidata ex dicto stupro ⁊ pepit iam sunt
duo anni uel circa ⁊ mater dicte puelle retinet pueruꝫ
quem fecit in domo secū nutrire ⁊ nunq̄ uoluit ipsuꝫ
restituere dicto iuueni accusato patri suo sperans illū
inducere ad recipiendum illam puellam in uxorem
Unde cum a tempore quo uenter puelle cepit itume
scere ⁊ fortius post partū incepit matri esse notum fi
liam suam cōmisisse stuprum: Et est uerisimile ⁊ iuris
presumptio ꝙ sciuerit cū qua persona ex ore ipsius fi
lie que certa erat de facto suo. c. ab excōicato extra de
rescrip. Et presumendū est ipsam reuelasse matri sue
ar. l. octaui. ff. unde cogna. ⁊. l. de tutel. C. de in inte.
resti. qꝛ consanguinei presumuntur scire facta consan
guineorū ut nō. bar. per illa leges in. l. i. ff. si cer. pe.
Sequitur ꝙ a die seu tempore noticie incepit sibi cur
rere annus a statuto ɔcessus generaliter ad accusan
dum de crimine non occulto sicut si a principio fuissꝫ
non occultum: ut in dicto statuto in uersi. de alijs ue
ro maleficijs ⁊c̄. subducto tempore quo fuit occultum
⁊ hoc per. l. annus. in fine. ff. de calum. ubi uidetur
utilis a principio quia non incepit currere ignoranti:
sed superueniente scientia currere incepit: ⁊ ex post
facto incepit esse continuus iuxta nō. per glo. ff. ḋ di
uer. ⁊ tēpo. prescrip. super rubrica ¶ Et si dicat̄ suffi
cit ꝙ fuit occultum a principio: ut ꝓpter ꝓhoc debeat
concedi tp̄s legale ad accusandum licet postea desie
rit esse occultum cū inicium sit inspiciendum ar. l. clā
possidere in principio. ff. ḋ acqui. pos. Respondetur
non esse uerum qꝛ statutum requirit ꝙ maleficiuꝫ sit
occultum inq̄tum dicit clam cōmissum denotat prin
cipium. In quantum uero dicit occultum ne sit uer
borum inculcatio superflua denotat progressuꝫ ut sit
sensus ꝙ requiratur ut sit occultum a principio: et
ex postfacto quo casu durat potestas accusandi per
totum tempus legale uidelicet. xx. annorum. iuxta
nō. in dicta. l. querelam. C. de fal. Et si infra dictum
tempus nunq̄ perueniret ad lucem nihilomin⁹ pre
fatum tempus. xx. annorum curreret ignorātibus qꝛ
est continuū etiā ab ipso inicio ut currat taꝫ scientib⁹
q̄ ignorātibus. l. fi. C. de prescrip. lon. temp. Sed si
infra dictum tempus ad lucem peruenit: ex tunc inci
pit currere tp̄s statuti. s. annus: ꝙ prius ꝓpt̄ ignorā
tiam currere nō īceperat: qḋ etiā ꝓbātur ī dicta. l. an
nus. Et ꝑ rationē qꝛ cessante ignorantiā que erat cā
impediendi cursum cessare debet effectus. scꝫ dictum
impedimentū. c. cum cessante de appel. ⁊. l. ticia scio
§. usuras cū ibi nō. de le. ii. cum habeat causaꝫ succes
siuam tā ignorantia q̄ temporis cursus. l. generalit̄.
C. de epi. ⁊ cle. cū ibi plene nō. Nec obstat. l. claꝫ pos
sidere: qꝛ ibi ne due qualitates contrarie concurrant
in eadem possessione quia dicatur clandestina ⁊ uio
lenta quod esse non debet. l. siquis ante. c. ti. statuit̄
illud ꝙ inspiciatur initium idest illa que primo affuit
Sed hic nulla contrarietas adest scilicet ꝙ maleficiū
pro uno tempore fuerit occultum pro alio uero inci
piat esse manifestum cum tempus recipiat diuisionē
⁊ distinctionem iuxta nō. in. l. apud antiquos. C. de
fur. Et sic concluditur ꝙ illi quibus ex forma statu
ti cōmittitur ꝙ habeant arbitrari an sit occultum uel
non debent declarare fuisse occultum a principio sed
ex postfacto incepisse esse non occultum sed manife
stum ⁊ a tanto tempore ꝙ accusatio non sit recipien
da tanq̄ porrecta post tp̄s a statuto ꝑfixū. Laus deo

¶ Legitimatio non ualidat institutionem precedentem
Et an īfans possit legitimari. Et an nati ex damna
to coitu possint legitimari.

ccxxviiij.

In christi nomine amen.

Uiso testō reliquiani dicti patricelli filij cōdam petri
de polucrio ɔmitatus brixie: in quo filium suum no
mine Johannē petrum natum ⁊ conceptum ex ipso
reliquiano tunc ɔiugato ⁊ ex quadā muliere soluta ⁊
postea legitimatū per comitē palatinū ad instātiaꝫ di
cti reliquiani nullis existētib⁹ dicto reliquiano filijs le
gitimis ⁊ naturalib⁹ masculis ⁊ feminis dubitatur an
dictum testm̄ ⁊ īstitutio ualeat uisis duabus legitima
tionib⁹ factis de ip̄o. Et certe scḋa legitimatō nō uide
tur posse reddere dictā institutionē ualidā quia facta
fuit post ip̄aꝫ instōeꝫ factā uñ si dicta institutio sine di
ta legitimatōe scḋo loco facta foret nulla non reeōua
luisset ex ea qꝛ tempus testi inspicit̄: An quis habeat
testi fi. tōeꝫ actiue ⁊ passiue nec reeōualescit ex habili
tate superueniente. l. quod ab initio de reg. iuris de le.
iij. l. i. §. i. de here. insti. si alienuꝫ. §. in extraneis cū
ibi nō. per doc. qui dicunt idem in filijs quantum ad
tempus testi licet secus quantum ad tempus aditiōis
cum in filijs in p̄ñte non sit dare medium inter mor
tem ⁊ aditionem. l. si post mortem. §. i. ff. de le. i. l.
iul. de condi ⁊ demō. Sed quia subest alia legitima
tio solennis facta ante testm̄ a comite creato ab impe
ratore carulo non uideo quid dici possit quare non
ualeat nisi forte quia tunc dictus legitiatus erat īfans
⁊ sic non poterat consentire cuꝫ tamen consensus le
gitimati requiratur. ut ī auc̄. qui. mo. na. effi. sui. §.
generaliter sed certe istud magis prodest qꝛ cōsensus
requiritur in ualente consentire: sed ī infante qui nō
potest consentire non requiritur ut probatur in. l. iu
bemus. C. ḋ eman. libe. facit quod nō. bar. ff. ad mu
nicip. l. placet de iure delibe. si infanti ¶ Item possꝫ
dubitari quia iste natus est ex damnato coitu quia
ex ɔiugato igitur uidetur ꝙ non potuit legitiari qꝛ ta
les nō habent beneficiū legitimitatꝭ in auc̄. qui. mo.
na. effi. sui §. fi. Sꝫ hoc est uerū nisi fuerit apposita
clausula nō ob. illa. l. ut ibi nō. ꝑ gl. Sꝫ hic fuit appo
sita quia fuit dictuꝫ non obstante eo qḋ legit̄ in auc̄.
qui. mo. na. effi. sui per totum. Item fuit facta ex cer
ta sciā qꝛ de hoc sit expresse mentio in legitimatione
igitur

igitur ⁊c̄. l. idem ulpi. §. sunt quidaꝫ. ff. de excu. tuto. Posset tamen iste testator cum adhuc uiuat iteruꝫ re facere dictum testamentum ut cesset prima obiectio ⁊ sic ualidaretur ex duplici legitimatione quod prodest si ualidior esset una ꝙ̄ altera: iuxta nō. in si. ꝑ Inn. in. c. cum ex officij de prescrip. super uer. auctoritate. ⁊ bal. C. de fur. l. i. in fi. Alia dubia nō uideo posse occurrere ideo concludo institutionē ualere sicut ualeret ꝺ filio legitimo ⁊ naturali: q₂ legitimatus nihil differt quantū ad omnes effectus ⁊ capacitatem a filijs legitimis ⁊ naturalibus ut dicit tex. in pluribus locis in dictis auc̄. qui. mo. na. effi. legi. ⁊ qui. mod. natu. effi. sui. ¶ Laus Deo.

¶ An comes palatinus possit legitimare in terris ecclesie: ⁊ an potestas legitimandi possit concedi cuꝫ generali clausula non obstante quacūqꝫ lege ⁊ constitutione in contrarium disponente. Et ī hoc casu ille cui cōcessa est potestas legitimādi an poterit legitimare cū clausula speciali. ⁊ qui habet potestatē legitimandi quoscūqꝫ exceptis filijs regū marchionum ⁊ nobiliūꝫ qui ueniāt appellatione nobiliū. Et si comes cum legitimat appellat eum nobilem uel filiuꝫ nobilis an ꝓbetur ex hoc nobilis: ⁊ si plures heredes diuidūt īter se hereditatē utrū aliqui ex eis possint uenire contra diuisionē dicendo unum ex eis non fuisse coheredeꝫ. ⁊ utrū dicti coheredes ueniendo contra diuisionem ⁊ molestando coheredem incurrant penam priuationis hereditatis appositaꝫ eis a testatore si molestauerint. Et an coheredes litem mouentes uni ex eis teneanť ad dānum ⁊ interesse ⁊ ad penam: iuxta promissionem contentā in instrumēto diuisionis si ueniretur cōtra: ⁊ an instrumentū publicū presumatur falsum si nō reperiatur originale uel repiať non tamen scriptum manu notarij sed subscriptū. ⁊ an heredes possint diuidere in preiudiciū filiorū substitutorum in defectum ipsorum heredum: ⁊ an papa confirmādo legitimatio conualescat.

.ccxx.

¶ In christi nomine amen.

Dubitatur primo an comes palatinus habens potestatem legitimādi ab imperatore possit ltiare in terris que sunt de tp̄rali iurisdictione ecclesie: ⁊ quātū ad bona sita ī dictis terris ⁊ eaꝝ territoriis p̄supposito ꝙ nō sint feudalia sed allodialia: ⁊ q₂ q̄stio est trita ⁊ discurrit per multa scripta superfluū est ire ꝑ ar. Iac. de bel. disputando tenuit ꝙ sic ⁊ disputationē suam posuit ī auc̄. qui. mo. na. effi. sui. ⁊ Io. an. in. c. per uenerabilem qui fi. sint le. ⁊ Io. cal. quod etiam cōsuluit bar. in consilio. lxxxi. ut refert bald. in. l. i. C. ꝺ iure aureanu. ¶ Ia. bu. quem sequitur bal. in dicta. l. i. tenuit contrarium ⁊ etiā anto. de bu. in dicto. c. per uenerabilem quoniā cum papa non legitimet in terris imperij ut ibi satis esset absurdum ꝙ imperator uel eius comes posset in terris ecclesie cum sint iurisdictiones separate in auc̄. quomodo opor. epis. ī prin. c. nouit. de iudi. Breuiter dici pōt super hoc ꝙ aut illa terra nō est subdita immediate romane ecclesie sed alteri ecclesie inferiori ut sunt plures episcopatus in alamania ⁊ ut est patriarchatus acquilegiensis: ad quas ecclesias p̄sumunť ex donatiōibꝰ īperialibus ꝑuenisse tp̄rales iurisdictiōes terrarū: ⁊ ī illis pōt īpator ⁊ eius comes ltiare q₂ ꝑ tales dōatiōes nō cēsenť īpatores totalē iurisdictōeꝫ a se abdicasse sꝫ retinuisse penes se superioritatem in tantum ꝙ̄ a prelatis dictarum ecclesiarum appellať ad dictum īperatoreꝫ ita determinat expresse Io. an. in addi. spe. ti. de iurisdic. om. iudi. §. i. in addi. que incipit uidisti duas opi. in fi. Aut dicta terra subdita est īmediate ecclesie romane ut sunt ille quas habuit ex donatōe constantini ⁊ tunc ī illis nulla potestas uel superioritas remansit apud imperium sed omnis translata fuit in ecclesiam ut inquit Io. an. in addi. spe. in loco p̄all. ⁊ pꝫ in. c. fundamēta de elec. li. vi. ⁊ in cle. i. de iureiur. Et ꝙ̄tum ad tales terras procedūt uarietates doctorum de quibus supra. Et hoc casu placet distinctio bal. quam ponit in prohemio. C. in fi. ꝙ aut legitimatio facta est uiuēte patre. Et ad eius instantiam ⁊ tunc ualet quia ex hoc non infertur alicui preiudicium si sibi per legitiatum succedatur cum posset sua bona proicere ī mari ⁊ nullus eo uiuente ius habebat in eius successione. l. i. § si impuberi. ff de col. bon. Et sic nullus fuit citandus in tali legitimatione iuxta nō. per bar. ī. l. gallus. §. ⁊ quid si tantum. ff. de libe. ⁊ posthu. Et hoc etiam uoluit hosti. expresse in dicto. c. per uenerabilem super uerbo requisiti. licet loquatur in casu econuerso quando papa legitimat in terris imperij de uolūtate patris. Aut legitimatio fit post morteꝫ patris et tunc si fieret de consensu illorum quibus fit preiudicium in succedendo idem secundum hosti. in loco predicto ad quod lex naꝫ ita diuus. ff. de adop. ꝺ nata. resti. l. fi. ⁊. l. i. cum actus sit uoluntarie iurisditionis ⁊ sic inter consentientes potest exerceri etiam in alieno territorio ab eo qui habet iurisditionem ⁊ prīcipe. l. emancipari. §. apud. ff. de adop. l. ij. ff. ꝺ offi. proconsu. ⁊ lega. Si uero fieret sine consensu illorū tunc locum habeat alia opin. dicentium legitimationem non ualere per rationes eorum. Bal. autem in l. eam quam. C. de fideicom. in. xi. colū. adducit unā rationem ad partem negatiuam ꝙ non possit legitimare scꝫ ne fiat preiudicium fisco ecclesie ad quem deuenire deberent bona in defectuꝫ legitimi successoris quam rationem tangit spe. in ti. de lega. §. fi. uer. sꝫ illud queriť que rō locum hr̄et etiam si patre consentiente fieret legitimatio. Sed certe de isto preiudicio solus fiscus ecclesie posset cōqueri. l. bis cōsequēter in principio cum ibi nō. ff. fami. her. Preterea textus notabilis in. l. cum ratio. §. si plures. ff. de bo. dam. tollit hoc contrarium seu istam rationem scꝫ ꝙ fiscus ⁊ imperator seu alius princeps apud quem sit ip̄e fiscꝰ non curat de hoc preiudicio dicit. n. ibi princeps in fauorem filiorum ut ad eos transeant bona paterna potius ꝙ̄ in fiscum deueniāt ꝙ ampliari imperium hominum adiectione potius ꝙ̄ pecuniarum copia malim: Ideoqꝫ illis paterna sua concedi uolo ad quod etiam bonus tex. C. de cadu. tol. §. penul. ubi uult utilitates subiectorum preferri fisco ⁊ ipsum fiscū non nisi in defectum omnium uenire. facit etiam. l. i. C. de secun. nup. ibi ne fisci nostri uideamur habere rationem ⁊c̄. Et hoc de primo dubio. ¶ Secundo dubitatur si in priuilegio comit̄ palatini: quo sibi cōceditur ptās legitimādi: sit apposita clausula generalis non obstantibus legibus ⁊ cōstitutionibus quibuscunqꝫ ⁊c̄: non tamen fiat expressa mentio de aliqua spāli lege an ualeat. Et bal. format hoc dubium ī dicta. l. eam quaꝫ in xi. colum. Et refert Io. cal. tenuisse ꝙ non requiratur talis cl̄a nō obstante etiaꝫ generalis sed sufficiat ꝙ ipse comes cum postea legitimat apponat ipse tamen bald. post plura uerba tenet

contrarium non tamen declarat an sufficiat genera lis an requiratur ꝙ fiat specialis mentio de tali lege puta de. §.fi.in auc.qui.mo.na.effi.sui qui prohibꝫ spurios ⁊ incestuosos legitimari. Sed Jo.an.plenꝰ in.c.i.de exces.prela.li.vi.in nouella refert quinque opi.antiquoꝝ quando princeps rescribit contra ius positiuum an requiratur clausula nō obstante ⁊ qua lis ⁊ non apparet in quam se firmet.glo.in auc. hoc inter liberos.C.de testa.tenet ꝙ requiratur specifica ⁊ singularis mentio dicendo non obstante tali lege. Breuiter si concederet potestatem legitimādi natura les natos ex cōcubina nō esset necessaria aliqua clau sula non obstante quoniam quantum ad illos non precedit aliqua lex habēs clausulam derogatoriaꝫ ꝙ non possint legitimari sed potius contrariuꝫ qꝛ iura ꝑmittūt eos multꝭ modis ltīari: ut ī auc.qui.mo.na. effi.legi.⁊ qui.mo.na.effi.sui.⁊ ꝯstat ꝙ clā nō obstā te non requiritur nisi quando precedunt iura clausu lā derogatoriam habentia.l.siquis in principio testa menti ꝺ le.iij.Et isto casu procedit opinio illoruꝫ qui dicunt dictam clausulam non obstante non requiri sꝫ sufficere ꝙ princeps ex certa scientia rescribat.l.idem ulpian.§.i.ff.de excu.tuto.l.quidam consulebant de re iudi. Sed quando cōcedit ꝙ possit legitimare spu rios ⁊ natos ꝺ dānato coitu tunc in illis precedit clau sula derogatoria in auc.qui.mo.na.effi.sui.§.fi.ubi dicitur ꝙ tales non habent illius legis participiuꝫ ut debeant uel possint legitimari modis de quibus ī illa auc. Ideo q̄o ad illos requiritur clausula nō obstā te ut ibi nō.ī gl. ¶ Sed si requiritur qualis debeat eē Respondeo sm̄ doctrinam Bar.in.l.fi.C. si contra ius uel uti.publi.⁊ in extrauaganti ad reprimendum super uerbo nō obstantibus ꝙ non sufficit generalis puta non obstante aliqua lege uel iure: nec requirit singlar' puta nō obstāte tali lege noīando eam: Sed sufficit specialis puta nō obstante aliqua lege contra rium disponente uel habente clausulam derogatoriā per.l.siquis in principio testamenti que loquitur de speciali non de generali uel singulari. Si ergo dicat clausula non obstantibus quibuscūqꝫ legibus imperi alibus quibus omnibus in quantū legitimationi pre dicte contradicerent derogamus etiam si de his de iu re uel de consuetudine deberet fieri mentio specialis satis est: ⁊ eam dico sufficere quia est specialis non generalis: sicut si diceret non obstante aliqua lege cō trarium disponente quo casu secundum Bart.suffice ret sed uerba predicta idem īportant in effectu in quā tum dicunt si ⁊ in quantum legitimationi predicte ad uersarentur: igitur ⁊c.qꝛ de equipollentibus uerbis idem debet esse iudicium.l.mulier.ff.ad trebel.C. ꝺ insti. ⁊ substi.si mater cū si.ꝺ acqui.here.siquis mihi bona. §.sed ⁊ si quid. ⁊ ita est in casu de quo querit.

¶ Tertio dubitat si in priuilegio comitis sup ltiatiōe spuriorum sit apposita clausula nō obstāte generalit tantum non specialiter uel singulariter puta non ob stante aliqua lege uel iure. et sic non est sufficiens ut supra proxime dictum est utruꝫ comes cū postea legi timat possit apponere specialē dicendo non obstante alia lege que contrarium disponeret uel singulariter puta non obstante.§.fi.in auc.qui.mo.na.effi.sui. Et sic faciat legitimationem ualere ⁊ sit derogatū ī.li §.uel alteri legi de qua noīatiꝫ sit facta mētio: ⁊ ad hoc breuiter est dicēdū ꝙ non ne sit in sua ptāte attri buere sibi officium ⁊ ptātem a principe sibi non cōces sam.ff.ꝺ testa.tut.l.ex sentētia iūcta.l.ne ī ptāte ⁊.l. non distinguemus.§. quesitum.ff.de arbi. Nam ex quo princeps in priuilegio ꝯcessionis spālem clām nō obstante nō apposuit nō censetur uoluisse concedere ptātem legitimandi spurios ꝓpter clām derogatoriā ꝯtentam in dicto.§.fi.que remouet uoluntateꝫ prin cipis ab actu sequenti nisi illius clausule spāliter ⁊ ex presse peniteat.ut.l.siquis in principio testamenti.ff. de le.iij.de le.i.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis. Si ergo princeps non dedit quō posset comes apponere uer ba aliqua in legitimatione quam facit per que perin de faceret eam ualere ac si princeps eam sibi dedissꝫ uel concessisset non uideo. Non enim potest sibi ipsi potestatem attribuere ut dictum est sicut enim si prin ceps per seip̄m legitimaret spurium non apposita su prascripta clausula speciali non obstante nō ualeret legitimatio ut colligitur ex notatis in dicto.§.fi.ꝑ gl. ita ⁊ si concedit alteri ptātem legitimandi non ualet cōcessio: qualiter ergo poterit comes facere ꝙ ualeat per appositionem suorum uerborum.facit.ff.de iure iur.l.iij.§.i.ibi alioquin ⁊c. Ista tamen non habent locum in casu de quo queritur quia ibi fuit in priuile gio comitis apposita clausula non obstante spāliter ⁊ in bona forma ut dixi in p̄cedenti articulo circa fi. Iō potuit comes in legitimatione quam postea facit ap ponere illam eandem uel similē. ¶ Quarto dubita tur si in priuilegio comitis contineatur hec exceptio: uidelicet natis illustrium principum comitum baro num ⁊ nobilium dūtaxat exceptis ⁊c.qui dicant esse nobiles ut sciamus an filios eorum potuerit legitima re. Respondeo puto standuꝫ in hoc consuetudini lo ci ubi fit legitīatio ꝓut uidet determinare bar.in.l.si ut ꝓponis.C.de dignitatibus. li.xij.ī.xij. colū.uer. quarto infert etiam ⁊ uer.iij.ex predictis ⁊c.ubi dicit ꝙ ꝑ statuta ⁊ ꝯsuetudīes locoꝝ pōt aliquis dici nobi lis ⁊ aliquis potest esse nobilis in uno loco secunduꝫ statuta ⁊ consuetudines illius loci qui in alio non est nobilis.ut patet uenecijs ubi omnes qui sunt de offi cijs publicis seu de consilio sunt nobiles ⁊ tamen hoc in alijs ciuitatibus non reperitur.licet etiam de iure cōmuni hoc sit.l.spurij in principio de decuri. Item patet quia in multis ciuitatibus milites sunt nobiles quod non est de iure cōi nisi in militibus urbis rome C.de equestri digni.l.i.⁊ ibi nō.li.xij.sed florentini hanc dignitatem non admittunt. Nam nō omnis mi litia facit quem nobilem sed quam populus acceptat unde milites curiarum seu histriones non sunt nobi les. Et ad predicta facit quod nō.archidi. in.c.i.de consue.li.vi.uerba autem principis seu rescripti uidē tur intelligenda secundum consuetudines ⁊ diuersi tates locorum ad quē referuntur: sicut secunduꝫ qua litates personarum.l.plenum.§.equi.ij de usu.⁊ ha bi.l.siquis filio.§.irritū de iniusto testa. ¶ Quinto queritur si comes cum legitimat appellat eum nobi lem uel filium nobilis an probet ex hoc nobilis. Re spondeo posse dici ꝙ stetur huic narrationi quousqꝫ probet contrarium sicut si ab ipso principe facta esset dicta narratio: iuxta ea que habent in cle.litteras de proba.in tex.⁊ glo.⁊ in.c.si papa de priuil.li.vi. Cū proferantur a comite qui tenet locum principis ar.l. i.in fi.ff.de offi.prefec.pretо. Sed illud caplm si pa pa facit in contrarium. et etiam glo.in dicta cle. lr̄as super uerbo fundatur qꝛ in hac narratione seu nobi litate non fundatur intentio legitimātis. Et iō uidet ꝙ ex illis uerbis nō ꝓbet nobilis nisi alr̄ doceat ꝙ sit iuxta nō. in si. in. l. optimam. C. de contrahen.

stipu.

ſtipu. ⁊. l. cū aliquis. C. de iure delibe. de uerbis inſtri
narratiuis ꝙ non pꝛobant fines plebanatuum qm̄
atteſtantur de eo quod non eſt in poteſtate atteſtan
tiū iducere. C. ꝺ teſta. l. v̓ba teſti ⁊ ꝑ id qꝺ nō. gl. ſuꝑ
dicta cle. litteras in uerbo fundatur ¶ Sexto dubitat̄
ſi plures coheredes diuiſerūt inter ſe hereditatē utrū
aliqui ex eis poſſint poſtea uenire cōtra diuiſionē di
cētes unū ex eis non eſſe coheredē ⁊ aduocare ab eo
partē. Reſpōdeo ſic ſi ꝑ errorē iuris uel facti cū illo
diuiſerūt ignorātes ipꝫ nullꝫ ius habere i hꝛ̄ditate. ff.
fami. her. l. qui familie. ⁊ ar. ff. ꝺ iure fiſci. l. ij. §. fi. Et
multo magis filij pꝛedictoꝝ heredum qui fuiſſent eis
ſubſtituti poſt moꝛtē: nā nō potuiſſent parentes diui
dendo ſuis filijs pꝛeiudiciū generare qꝛ ex ꝓpꝛia ꝑ
ſona ueniūt ſicut nec aliter alienādo. l. peto. §. fratre
ff. de le. ij. cū ſi ¶ Septimo querit̄ utrū dicti cohere
des ueniēdo ꝯtra diuiſionē ⁊ moleſtādo coheredem
incurrāt penā pꝛiuationis hereditatis appoſitā eis a
teſtatoꝛe ſi moleſtauerint. Videt̄ ꝙ ſic ꝑ ea que nō.
in. l. lucius. §. tres heredes. ff. ad trebel. ꝑ glo. ⁊ doc.
Breuiter dicēdū eſt ꝙ ſi pꝛeceptū de nō moleſtādo fu
iſſet turpe ut qꝛ ille fuiſſet ſpurius teſtōꝛis qui ꝓhibet̄
capere eius bōa odio ipſi⁹ pꝛ̄is ad ꝯtinētiā refrenēdā
l. fi. C. de natu. libe. ⁊ tūc penā nō incurrerēt qꝛ teſtōꝛ
aduerſus iſtū defectū nō potuiſſet diſpēſare: Et ideo
nec penā apponere ſi pꝛopter ipꝫ ueniret̄ cōtra ⁊ pꝛe
ceptū ſperneret̄. C. de his que pene nomine. l. i. ⁊. ff.
eo. ti. l. i. ⁊ de le. iij. l. uxoꝛem. §. heres. Sed ſi pꝛece
ptū nō fuiſſet turpe ut qꝛ ille erat legitimatus tūc aut
habuerūt iuſtā cāꝫ ueniēdi cōtra qꝛ de uiribus legitīa
tionis potuit rationabiliter dubitari ⁊ tūc excuſantur
a pena quoniā iuſta cā ueniēdi cōtra excuſat ab om̄i
pena tā legali ut nō. in. c. i. de elec. lib. vi. in nouel. ꝙ
ꝯuentionali ⁊ arbitrali iuxta nō. per bar. poſt di. i eo
qui petijt laudū reduci ad arbitriū boni uiri in. l. qui
rome. §. duo fratres. de uerb. obli. ⁊ in. l. iul. de ꝯdi.
inde. ⁊ Jo. an. in addi. ſpe. ti. de arbi. §. fi. in penul.
colū. in addi. que incipit di. i regula ſciēti. de reg. iur.
tractat plīe ⁊c̄. i fi. ſꝫ gui. de ſuza. all'. l. fi. ff. ꝺ re iud.
de appel. l. negocioꝝ. de uſur. l. tutoꝛ. ⁊ bal. in auc̄.
generaliter in ſi. ij. colū. C. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ facit qꝺ nō.
bar. i. d. §. tres heredes. alꝭ ſi nō habuiſſent iuſtam
cām pena ꝯmitteret̄ ¶ Sed cui applicaret̄ dubiū eſt
ſi teſtōꝛ nō expꝛeſſit ꝑ ea que notant̄ ⁊ habent̄ i. d. l.
uxoꝛē. §. heres. ff. de le. iij. per bar. ⁊ bal. in. l. i. C. ꝺ
his que pene noīe ⁊c̄ ¶ Octauo querit̄ an dicti cohe
redes litē mouētes uni ex eis teneant̄ ad dāna ⁊ iter
eſſe ⁊ ad penā iuxta pꝛomiſſionē cōtētā in inſtr̄o diui
ſionis ſi ueniret̄ ꝯtra: Ad quod pōt reſponderi ut in
ꝑcedēti ꝙ aut obtinebūt quaſi per errorē facta fuerit
illa diuiſio ⁊ pꝛomiſſio de nō ueniēdo contra ⁊ tūc nō
tenebunt̄ ad pꝛedicta qꝛ dicta ꝓmiſſio intelligi debet
quādo ueniret̄ cōtra indebite ⁊ iniuſte ſed cōtrarium
apparet ſi obtinerēt ut patet ex nō. per bar. poſt di.
in. l. iul. ff. de cōdi. indebi. ⁊ in. l. qui rome. §. duo fra
tres. de uerbo. obl. in queſtione de illo qui ꝓmiſit nō
petere reduci laudū ad arbitriū boni uiri ſi poſtea pe
tijt ⁊ obtinuit qꝛ nō incidit in penā cōpꝛomiſſi qꝛ pꝛo
miſſio ſua intelligit̄ ſi laudū fuerit equū ⁊ ſic indebite
ueniret ꝯtra aut ſuccūbent dicti coheredes in dicto iu
dicio quo ueniēt contra tūc aut habuerunt iuſtā cām
ueniēdi cōtra que excuſat a dolo ⁊ culpa. et idem ſm
Jo. an. in loco ſupꝛa allegato in pꝛoximo pꝛecedenti
articulo: Aut non habuerunt iuſtam cauſam: ⁊ ſi
fuerunt in culpa uel dolo ⁊ tunc teneretur ad penam

⁊ etiam damna ⁊ intereſſe: ut in dicto. §. duo
fratres. ubi caſus ⁊ non ſolum ex foꝛma dicti contra
ctus ſed ēt de iure cōi ꝯtuꝫ ad damna ⁊ intereſſe. C.
de fructi. ⁊ lit. expen. l. nō ignoꝛat. ⁊ facit qꝺ nō. bal.
in dicta auc̄. generalr̄. C. ꝺ epi. ⁊ cle. Et in pꝛeceden
tibus duob⁹ caſibus alter ꝓ altero tāꝙ manutentoꝛ
non teneret̄ quia ſi non cōmitteretur ſtipulatio ꝯtra
pꝛincipalē nec contra manutenētē ſeu fideiuſſoꝛeꝫ. l.
poſtꝙ in pꝛincipio. ff. ut lega. no. cauea. In ultimo
uero caſu alter pꝛo altero tenet̄: ſi ꝓmiſerunt defēde
re aduerſus ꝙcūqꝫ perſonam quia intelligit̄ etiā ad
uerſus ſeipſos ar. ff. de tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. ro
manus appulus iuncta. l. frater a fratre in fi. pꝛin.
ſcꝫ in uerſi. poꝛro. ff. de condi. indebi. cū cōcoꝛ. ibi al
le. in glo ¶ Nono dubitat̄ ſi reperit̄ inſtr̄m legitima
tionis ſcriptū manu publici notarij iam defuncti: ſed
īter ſuas ibꝛeuiaturas ſeu ꝓthocollos nō reperit̄ iſta
uel iſte de iſta legitimatōe lꝫ reperiat̄ quedam nota
in quodā folio ſeꝑato nō poſito in libꝛo ſꝫ ſcripta ma
nu alteri⁹ ⁊ ſupꝛaſcripta manu dicti notarij. Querit̄
utrū ex hoc uiciet̄ dictū inſtr̄m legitimationis. Et ui
detur ꝙ ſic quaſi p̄ſumat̄ falſuꝫ ex quo nō reperitur
matrix ⁊ oꝛiginalis ſcriptura manu eiuſdē notarij. ut
in auc̄. de tabel. §. fi. qm̄ ad oꝛiginalem debꝫ recurri
qn̄ oꝛitur dubitatio de fide inſtrumēti inde ſumpti. l.
ſiquis ex argentarijs. §. penul. ff. ꝺ edendo ⁊ ꝑ bar.
in. l. ſempꝛonius. ff. de le. ij. de reg. iur. l. ſi librarius
ante fi. Cōtrariū ur̄ expſſe terminare bal. ſꝫ nico. de
matta. C. de fide inſtru. ſuꝑ rubꝛica in viij. colū. i v̓.
ſed ſcd̄o quero ſi iſta i bꝛeuiatura oꝛiginalis nō repe
rit̄ ⁊c̄. dicēs ꝙ ſpāle eſt in inſtr̄is ꝯfectis in ciuitate cō
ſtantinopolitana ꝙ nō ualeant ſi nō reperit̄ oꝛigina
lis ⁊ matrix ſcriptura ſeu ꝓthocollus ⁊ ꝙ ſecus eſt in
alijs locis ſi alia nō reperit̄ oꝛiginalis niſi celebꝛatus
eēt act⁹ in ſcriptis qꝛ tunc i pꝛima ſcriptura ſtat ſubā
ſm bal. Poſſet quis dicere ꝙ dicti doctoꝛes loquunt̄
qn̄ nullo mō reperitur liber ꝓthocolloꝝ quo caſu qꝛ
potuit cauſaliter ꝑdi: potius hoc p̄ſumit̄ ꝙ ꝙ nō fue
rit ꝯfectus ⁊ ſic nō dꝫ nocere amiſſio. C. de teſti. l. teſti
um uerſi. ſi uero facta ⁊ quod nō. i. l. in emācipatōni
bus. C. de emāci. libe. ꝑ glo. ⁊ ei. Sꝫ hic reperit̄ oꝛigi
nalis ſcriptura ſꝫ uicioſa qꝛ ſcripta manu alterius qꝺ
fieri nō debuit qm̄ oꝛiginalis ſcriptura ſeu ꝓthocoll⁹
dꝫ ſcribi manu illius qui fuit rogatus ut nō. bald. ſuꝑ
dicta rubꝛica in ſequenti colum. dicens tria eſſe que
notarius alteri ꝯmittere non debꝫ ſcilicet audire par
tes ſcribere ꝓthocollum ⁊ ſubſcribere inſtrumento
publico. Sed poteſt dici ꝙ poſtꝙ illa cedula erat ſub
ſcripta manu eiuſdem notarij periīde ſit ac ſi tota fo
ret ſcripta manu eiuſdeꝫ. l. emptoꝛ. §. lucius ⁊ ibi per
bar. ff. de pac ¶ Decimo dubitat̄ ſi fuerunt due mu
lieres inſtitute ⁊ poſt earum moꝛtem liberi earum ⁊ il
le inſtitute diuiſerunt hereditatem cum quadam ter
tia tanꝙ cum coherede utruꝫ potuerint hanc diuiſio
nem facere in pꝛeiudicium filioꝝ ſubſtitutoꝝ eis
poſt earum moꝛtem. Reſpondeo ſi illa erat uera
coheres ſine dubio potuerunt ⁊ poꝛtōnes que pꝛo di
uiſo obuenerunt eis ſuccedunt loco poꝛtionum in
quibus fuerant inſtitute pꝛo indiuiſo. Et i illis rema
net ius fideicōmiſſi filioꝝ. Caſus eſt ſꝫ unam lecturā
quam bar. etiam appꝛobat in. l. cum pater. §. heredi
tatem poſt moꝛtem ⁊c̄. ff. de le. ii. Sꝫ ſi diuiſiſſēt cum
nō uera herede per errorē ſicut nō p̄iudicauerūt ſibi
ipſis ita ⁊ multominus filijs earum quibus pꝛeiūdi
care non potuerūt alienando cum ſubiacerent bona

restitutioni eis fiende. C. cõia de le. l. fi. ⁊ auc. res que cũ si. ¶ Undecimo ⁊ ultimo si papa cõfirmat legitimationẽ factã per comitẽ palatinũ in terris ecclesie an faciat eã ualere ⁊ tollat eius defect⁹ ⁊ causas nullitatis. Respõdeo sic si fuerũt expressi uł expresse ⁊ sic ex certa sciẽtia cõfirmauit. ff. de adop. l. adoptio nõ iure facta de rebus eoꝝ. l. ij. extra de transac. c. i. sed defect⁹ suppressos non tollit. l. sed si hac. §. patronũ. de i ius uocan. de pecu. lega. cũ dominus. per Jaco. de are.

¶ In hoc consilio tangunt̃ nõnulli articuli qui tacti fuerũt in precedẽti cõsilio: ⁊ primo si cõcessa est alicui potestas legitimãdi quoscunqꝫ exceptis filijs illustriũ principũ comitũ baronũ ⁊ nobiliũ qualiter intelligatur illud uerbũ nobiliũ an solũ de nobilibus similib⁹ expressis uidelicet principib⁹ comitibus ⁊ baronibus ⁊ sic de nobilibus habẽtibus aliquas maioritates seu preheminẽtiã in aliquos subiectos an etiã cõprehendat simplices nobiles nullã maioritatẽ seu p̃heminentiã in subdictos habẽtes sed simplicia bona patrimonialia. ¶ Et si talem legitimãdi potestatẽ habens legitimat tales nobiles an talis legitimatio sit nulla ex defectu potestatis. ¶ Et an probet̃ quẽ esse nobilem ex uerbis legitimantis directis ad legitimatũ. ¶ Et si nõ ualet legitimatio ex defectu potestatis: an conualescat propt̃ ꝯfirmationẽ apostolicã sup̃ inde factã post mortẽ p̃ris legitimate: si pape fuit obreptũ ⁊ assertuꝫ legitimantẽ habuisse potestatẽ legitimãdi legitimatã sed legitimationẽ nõ ualere q̃ fuit facta in terris ecclesie. ¶ Et sic nũquid legitimatio ⁊ dispẽsatio porrigat̃ ad defectus suppressos: ⁊ si nõ ualꝫ legitimatio ⁊ ꝯfirmatio an heredes possint diuidere cũ legitĩata i preiudiciũ filioꝝ substitutoꝝ in defectum ipsoꝝ heredum.

ccxxxi.

In christi nomine amen.

Quantũ ad primũ dubiũ seu quesitũ an dicta legitĩatio fuerit nulla ex defectu p̃tãtis ltĩmãtis qui non poterat ltĩare filios illustriũ pñcipũ comitũ baronũ ⁊ nobiliũ: Et pater isti⁹ legitimate erat nobilis ut dicit̃ ⁊ põt ꝓbari ⁊ etiã pꝫ ex uerbis ltĩmãtis ad eã directis dum dicit̃ dilecte nobis. M. nate nobilis uiri ⁊c̃. facere p̃t dubiũ q̃ illud uerbũ nobiliũ qḋ est generale uidet̃ restringẽdũ ad nobiles sĩles expressis puta regum marchionũ ⁊ alioꝝ hñtiũ sup̃ioritatẽ aliquã ⁊ iurisdictiõeꝫ in subditos seu dignitatẽ nõ aũt uidet̃ ḋbere sic generaliter ĩtelligi ꝓut iacet. s. ut ꝯprehẽdat simplices nobiles ñ hñtes aliquas maioritates seu preheminẽtias in aliquos subiectos sed simplicia bona p̃rimonialia ꝓut habẽt ignobiles q̃ i illis ñ uidet̃ fuisse aliqua rõ exceptuãdi eos de ista p̃tãte tributa huic comiti sꝫ esse debere in eis idem qḋ in alijs nõ nobilib⁹. Et ꝓ hoc l. sed si addicia. ff. ꝓ socio. ubi uerbũ generale lucri restringit̃ p̃ spãle ꝓxime precedens ut. c. sedes de rescriptis ubi generalis clausula restrigit̃ ad sĩles expressis. ¶ Sed breuit̃ nõ audeo hoc dicere sed tutũ fore puto uerbis a principe prolatis: ⁊ coꝝ significatui deseruire postq̃ de intentione ipsius ꝙ ita restringi uoluerit: nobis constat. ff. de exerci. l. i. §. si is qui nauẽ de usufruc. lega. si alij cum ad ipsum principem pertineat interpretatio ⁊ restrictio suorum priuilegiorum ⁊ rescriptorum. l. neracius. de regu. iur. nam nobiles habentes maiorancias seu subditos ⁊ iurisdictionem possunt comprehendi appellatione baronum: Et sic nihil adderet uerbum nobilium quod non est dicendum. ar. l. eã. tamen adiectio. ff. de lega. iij. Intelligam ergo uerbum nobilium secũdum ꝙ uerbuꝫ sonat ⁊ de oĩbus qui s̃m cõem extiationẽ appellant̃ nobiles iuxta ea que habentur in. c. i. de consue. li. vi. per archidi. ⁊ per bar. C. de dig. l. ut proponis li. xij. Potissime in casu nostro quia dicit̃ mihi in facto ⁊ asseritur ꝙ est quidam nobilis in patria illa qui hꝫ p̃tãtem legitimãdi nobiles unde forti⁹ ĩperator huic ignobili ⁊ filio cuiusdam notarij noluit hanc p̃tãtem cõcedere i nobiles sed in sibi similes. Nobiles auteꝫ ⁊ eorum filios uoluit nobilibus reseruare. Dicitur etiã ꝙ pater dicte legitimate nõ habebat simplex ⁊ ignobile patrimoniũ sed cuꝫ aliqua p̃heminentia ⁊ maiorantia que secundum usuꝫ patrie faciebat ip̃m discerni ab ignobilibus ideo uidet̃ cadere sub exceptione cõtenta in priuilegio ⁊ sic dictam legitimatõeꝫ nõ ualuisse ex defectu p̃tãtis legitimantis ⁊ eam continere expressum errorem cum appellet eã filiã seu natã nobilis uiri ⁊c̃. Et ip̃e sciebat seu scire poterat se nõ posse legitiare tales. l. si expressim. ff. de app. ¶ In hãc autem sñiam procliuior sum de presenti propterea q̃ dicitur dictam legitimatam mortuam esse sine liberis ⁊ fecisse heredem maritum suum penitus extraneuꝫ a cognatione sui patris ⁊ uelle illum concurrere in maiorancia dicti patrimonij nobilis cum alijs de genere qḋ posset esse causa scandali inter eos ⁊ non est credendũ patrem hoc uoluisse si cogitasset hoc euenturum uñ istud mouet me ad fauẽduꝫ dictis nobilib⁹ institutis una cum illa ne patrimoniũ defuncti deueniat ad extraneũ ignobilem sed remaneat in familia Non ergo ob. c. sedes quia ibi ipsemet princeps ĩterpretatur suum rescriptum hic non. Nec etiam. l. sed si addiciatur ꝓ socio. Nam patere potest responsio ex his que nõ. bar. in. l. quesitum. §. fi. ff. de fun. instru. Et hec breuiter de primo. ¶ Circa secundum de confirmatione facta auctoritate ap̃lica post mortem p̃ris dicte legitimate uidetur ꝙ illa reddat eam ualidaꝫ licet de se fuerit nulla. ff. ḋ adop. l. adoptio nõ iure facta de rebus eorum. l. ij. extra de transac. c. ueniens. In contrarium ꝙ si legitimatio fuit nulla etiam confirmatio sit nulla. l. si constat ⁊ quod ibi per bar. ff. ḋ appel. et. l. si expressim. C. e. l. noiationes ⁊ quod ibi ple. per bal. ⁊ quod habet̃ in regula non firmat̃ i mercu. ¶ Breuiter quantum ad defectuꝫ qui fuit specificatus pape in libello supplicationis uidelicet ꝙ dicta legitimatio erat facta in terris ecclesie per habentem auctoritatem ab ĩperatore. Et sic erat dubium an ualeret fateor ꝙ censetur papa uoluisse ex certa sciã dispensare ⁊ ꝙ censeret̃ dispensatum concurrentibus alijs sed quantum ad defectum de quo principaliter agitur qui nõ fuit pape specificatus immo fuit obreptum ⁊ assertum contrarium uideliꝫ ꝙ ille comes habebat potestateꝫ legitimandi dictam legitimatam eo excepto quia erat in terris ecclesie non censetur papa uoluisse dispensare nec talem defectum tollere quia legitimatio ⁊ dispensatio non porrigitur ad defectus supp̃ssos. ff. de in ius uocan. l. sed si hac §. patronum de pecu. lega. l. cum dominus per Ja. de are. de nata. de resti. l. i. Et quod nõ. Jo. an. in addi. spe. ti. de clãdes. despõ. Et qui fi. sint le. super rubrica facit. c. ex p̃te de offi. ordi. de sen. ex. cum pro eã. Quinimo mandauit expresse ꝙ confirmaret ita demum si reperiret illum habuisse potestatem legitimandi. Et iste non habebat potestatem legitimãdi filios nobilium ⁊ sic confirmatio fuit facta per ꝯmissarium

riu3 pape preter formā mandati ergo ₹c̄.c. dilectus
de rescrip. ¶ Per hoc ēt respōdet ad tertiū quesitū3
ꝙ illa clausula posita i rescripto pape ₹ nihilominus
cū eadē auctoritate dispēses ₹c̄.h3 i se illā eandē ꝯdi
tionē de qua supra uidelicet ₹ quātū ad dictū ꝯfectu3
expressu3 nō quātū ad tacitos ₹ suppressos. Preterea
dictus cōmissarius nō recte fuit ꝑtib⁹ suis fūctus. ut
i fi. dicit tex. i. l. si pupillorum. §. si pretor. ff. de reb⁹ eorum
q₂ cū haberet in mādatis se informare de ꝑtāte dicti
comitis debuit requirere illos qui ledi poterāt ex illa
ꝯfirmatōe. l. nā ita diuus. ff. de adop. de nata. resti.
l. fi. ₹ i. c. fi. de elec. li. vi. ₹ quod notat i. l. gallus. §. ₹
quid si tantū. ff. de libe. ₹ posthu. Nō eni poterat alr
se iformare ltime. l. fi. C. si ꝑ uim uel alio mō. Et sic
dicit facta sine cāe cognitione ₹ nō nocet nō uocatis
iuxta nō. per Inno. de causa pos. ₹ ꝓprie. cum olim
iūctis his que nō. dn̄s frede. de senis i opere suo ꝯsi
liorum ꝯsilio. clxxx. al' cxl. Et hoc breuiter de secundo ₹
tertio quesito ¶ Sup ultimo clarum ē ꝙ nō ualētibus
dicta ltimatiōe ₹ ꝯfirmatōe diuisio facta ꝑ illas dn̄as
nō potuit afferre preiudiciū filijs earum substitutis post
earum mortē qui ñ fuerūt pn̄tes nec ꝯsenserūt. C. fam.
herc. l. coheredibus si in cōi eadēq3 cā. l. i. in princi
pio. ff. de libe. cau. si pariter. C. de rebus cre. l. neq3
filius de aqua plu. arcen. si aūt plures ₹ sic oia reuo
cant exitēte casu substitutionis filiorum. l. peto. §. ꝑdiū
ff. de le. ij. Laus Deo

¶ Si pater legat dotem filie excluse a statuto ꝓpter
masculu3 a successione utru3 in tali legato possit ap
ponere cōdicionem ꝙ post morte3 filie legatum illud
ad heredes suos reuertat. Et an maritus possit re
nūtiare statuto ꝺ lucro dotis. Et si maritus recipiat
talem dotem utru3 uideat eam recepisse cum sua cō
ditione. Et si maritus nō presumit assentire dicte cō
ditōi apposite an simplr recipiēdo nihilominus trāsi
uerit in ip̄3 dos cū dicta ꝯditōne.

ccxxxij.

In christi nomine amen.

¶ Pro pleniori respōsione ad id de quo querit uidē
da sūt quatuor. ¶ Primū ē utrū dictus Iohānes te
stator potuerit i legato ꝑdicto facto filie ultime decedē
ti ꝓ dote apponere illā ꝯditionē ut dos reuertat ad
suos heredes si ꝯtingerit eā mori i mr̄imonio sine fi
lijs. Ad quod sine argumētis supfluis dicēdū ē ꝙ si
uirtute statuti lucani femine sunt excluse a successiōe
patris extāte masculo ꝓut ꝑ italiā cōiter sūt statuta ₹
tūc potuit apponi q₂ tūc nō debet filie ltima que ē ter
tia ꝑs uel dimidia eius ꝙ ab itestato debet. l. cū que
rit ₹ l. parētibus. C. de ioffi. testa. Unde si nihil ab i
testato debet ex forma statuti nlla pōt eēt ltima ꝑ qō
determinat bar. in. l. titio cētum. §. titio genero. ff.
de condi. ₹ demō. quod dicto cāu potest pater tali re
licto conditionē apponere scilicet si nupserit que non
reicitur ₹ nisi extet nō debet. Sicut ergo pōt appone
re conditionem impeditiuā a principio ita ₹ impediti
uam acquisitionis iam facte quia eadē ē ratio. Et si
dicatur licet dicto cāu nō cogat pater relinquere filie
ltimā cogit tamē eā dotare. Et ita cōiter solēt dicere
statuta. Dotatio aūt eē non pōt nisi sequat matrimo
niū. C. de dona. ante nup. l. fi. ff. de iur. do. l. iij. Ni
mirum si ꝯditio a pricipio ₹ ipeditiua acquisitōis pōt
apponi q₂ etiam si nō fuisset apposita a patre tacite
inerat ex mente statuti nam disponendo ꝙ debeat
dotari ex ui uerborum censetur tacite inesse conditio
si nupserit sed postꝙ̄ nupsit iam ē impleta conditio
que ierat ex mēte statuti. Unde ꝙ soluto mr̄imonio
sine liberis dos reuertat ad patre3 uel eius heredes
hoc nō inest ex uerbis uel mēte statuti. Sic ergo uide
tur ꝙ perpetuo debeat eē apud mulierē uel heredes
eius sicut ltima cuius loco uidet dicta dos succedere
postꝙ̄ ē impleta conditio. Non ergo uidet ꝙ pat ali
qō onus potuerit i dicta dote apponere seu resoluti
uā ꝯditionē sicut nec in ltima. l. oia ₹. l. qm̄. C. de in
offi. testa. Breuiter l3 motiuū sit bonum nō obstat q₂
dicta dotatio nō iudicat ad paria cum ltima debita
iure nature debet pure ₹ perpetuam habet causam
sed dotatio debet sub ꝯditione si matrimoniu3 ꝯtra
hatur ₹ non habet causam perpetuā sed duraturam
quousq3 uiuit filia ₹ nubere pōt post mortē uero ei⁹
nō debetur ₹ solutus ē pater a dicta obligatiōe unde
potest agere seu disponere ꝙ post mortem filie rede
at ad eum uel eius herede3 quod ꝓbat expresse. ff.
de le. ij. l. fi. §. penul. Na3 etiā de iure cōi pater cogit
dotare filiā. l. q̊ liberos. ff. ꝺ ritu nup. C. ꝺ do. ꝓmis.
l. fi. ēt si expedit plus dare ꝙ̄ sit ltima. C. cōia de le.
auc̄. res que. Et tm̄ uideo ꝙ pōt pater grauare filia3
ut dotē quā sibi necessariā tradidit ad aliū post eius
mortē deuenire ut dicto. §. pe. Si uero per statutum
filia femina nō excluderetur a successione patris pro
pter existētiā masculi tunc dicta ꝯditio resolutiua po
tuisset apponi quaten⁹ haberet ultra ltimam ut nō.
bar. in dicta. l. fi. §. pe. ſm di. ₹ in. l. a filia. ff. ad tre
bel. ₹ ci. i. l. i. §. uideamus. C. de rei ux. act. Et refert
Io. an. i addi. spe. de instru. edic. §. ut sūt in addi. q̊
icipit. s3 incidit alia qō ₹c̄. ₹ bal. i. l. qm̄ nouella. C.
de inoffi. testa. Et hoc de primo puncto. ¶ Secūdo
uidēdū ē an maritus possit renūciare statuto ꝺ lucro
dotis. Et ur̄ dicēdū ꝙ nō q₂ tale lucrū debetur sibi ꝓ
pter onera matrimonij ut nō. ff. ꝺ ꝯdi. ob cām. l. si
donaturus i fi. in ultia uel pſt. glo. sicut ₹ fructus. C.
de iure do. l. pro onerib⁹. S3 maritus nō pōt facere
ꝑ pactū ne lucret fruct⁹ dotꝭ ne dos sit apud ip̄3 steril
. ff. ꝺ pac. dota. l. cū pr ₹. l. si ꝯuenēit. Itē ur̄ cāus. e.
ti. l. si libēis. ubi si marit⁹ remittit pactū ꝺ lucrāda do
te nō ual3 remissio s3 lec. glo. ibidē. Breuiter ꝯtrium
puto uerius. Primo q₂ pactū per quod efficit ꝯditio
mulieris melior ualet tāꝙ̄ fauorabile sit doti. l. ꝺ die
cū se. e. ti. s3 hic ē huiusmodi. Itē q₂ a principio cum
dos dat pōt dans apponere legem quam uult. c. ti.
l. cum dos in p̄n. ff. de pac. l. legē. Itē omnia pacta
sunt approbata ₹ seruāda in ꝯctu dotis nisi reperiā
tur expresse ꝓhibita. C. de rei uxo. acti. §. illud. Nec
ob. quod primo dixi in ꝯtrarium. Nam licet non ua
leat pactum ꝙ nullos fructus dotis lucrat uir q₂ esset
oio inutilis dos bene tamē ualet ne certam ꝑtem lu
cret. ut ꝓbat in. l. q̄ris de pac. dota. ubi ualet pactū
appositū ante nup. ꝙ uir de fructib⁹ dotis soluat cre
ditori mulieris. Nā ꝑ hoc nō efficit ut uideat idotata
s3 ut minorē dotē censeat habuisse. S3 ꝯstat ꝙ hoc
lucrum dotis est pars fructuum non aūt omnes fru
ctus ergo ₹c̄. Item ualet ut nullos fructus lucret sed
omnes in dotē ꝯputet si per hoc plus fuit in dotem
datū ꝙ̄ datū fuisset q₂ sufficit ꝙ marit⁹ habuerit usu
fructū ut in dicta. l. si ꝯuenerit que est lex quarta de
pac. dota. S3 hic fuit huiusmōi q₂ plus reliquit ꝓ do
te huic filie sc3 octinginta ut dictā ꝯditionem resoluti
uam apponeret nō ergo reddita fuit dos sterilis ꝑꝑ
hoc pactum. Item non ob. l. si liberis quia ibi ꝯstāte

matrimonio remisit maritus dictum pactum. Et etiam nō sponte sʒ quadam necessitate causatiua illata a muliere que iurgiū cum eo fecit ⁊ redire noluit nisi pactum lucri remittit᷑ unde reddit᷑ nulluʒ ne malicia mulieris sibi ꝓsit ⁊ de ipa lucrum sentiat ⁊ det᷑ materia iurgandi ar. e. ti. ɔuenire secus uero si ante ɔtractum matrimoniū uel in ipo ɔtractu ⁊ spōte ar. dicte l. queris. ❡ Tertio uidēdū ē utrum dictus michael recipiendo dotē predictā modo quo ɔtinet᷑ in instrō dotali uideat᷑ renūciasse dicto statuto de lucro dotis ⁊ assēsisse ɔditōi apposite i dcō legato scʒ ut ea moriēte i mr̄ionio sine liberis tota dos reuertat᷑ ad hēdes testatoris. Et uidet᷑ ꝙ nō prīo ꝓpter uerba dicti instri qꝛ ꝓmisit restituere solū in cāu dotis restituēde ex forma statuti. Et sic magis dici pōt ꝙ dicti heredes seu filius testōris sic paciēdo ꝓmitti renūciauerit ɔditiōi predicte quod facere potuerit. ar. ff. de le. i. l. nihil. §. oibus. Secūdo qꝛ in fi. uidemus ꝙ si quis reliquat filio aliquid cū clausula ꝙ āplius ō bonis suis petere nō possit. Et filius simplr̄ acceptet relictū nō preiudicat sibi quo minꝰ plꝰ possit petē si illud nō sufficit ad legitimā. C. ō ioffi. testa. l. si quando. §. fi. ⁊ quod ibi nō. bal. ac ēt dotē mar̄nā ut nō. bar. i. l. ut iur̄iurā. §. si liberi ō ope. liber. ⁊ bal. C. de here. acti. l. si adulta. Breuiter ɔ̄rium puto uerius. Nā ex quo in instrō dotis ē facta mentio de dicta ɔditione presumēdū ipʒ maritū habuisse noticiā de ea ⁊ sibi fuisse predictum. C. de ɔ̄hen. stip. l. optimā. Et ꝑ ɔsequēs censet᷑ dicte ɔditioni assensisse ex quo expresse nō ɔtradixit. ff. ad mace. l. sifiliusfa. ab itestato patre ⁊ quod nō. bar. ō ɔsti. pecu. l. titius i fi. facit cle. i. de ꝓcura. Et de hoc uidet᷑ cāus i fi. extra de testa. c. officij ubi si aliquid relinquit᷑ epō a ꝑochiano ut illo solo debeat eē ɔtētus ⁊ eps simplr̄ acceptauit uidetur renūciasse residuo ⁊ assensisse ɔditioni predicte. Pro hoc ēt tex. i. l. cū ab uno. ff. de le. ij. ubi si relinquit᷑ uxori aīo ɔpēsandi cū dote dʒ uxor ɔtentari aut iudicio defuncti aut actiōe de dote. Et sic si eligit relictū plus petere non pōt si hoc expresse fuit dictū al's eēt secus ut. l. aū penul. ff. ō alimē. lega. ibi si nō minus ⁊c̄. facit quod nō. bal. in dicta. l. si adulta. C. ō here. acti. ❡ Nec obstat primū allegatū i cōtrarium qꝛ illa ꝓmissio fuit facta dcē mulieri ꝓ qua dabat᷑ dos unde nō nocet ipi dāti ad quē debebat reuerti etiaʒ preter formam statuti. ar. ff. de pac. dota. l. cum dos in fi. de pac. si unus. §. ante omnia. Nec obstat ꝙ passus est ⁊ tacuit dictus filius dotans talem ꝓmissionem fieri sue sorori qꝛ per hoc sibi nō preiudicauit ex quo actus nō gerebat᷑ secuʒ ⁊ ipe sciebat ius suū ubiqʒ durare. ff. quibus mo. pig. uel hipo. sol. l. sicut. §. nō uidet᷑. Et qꝛ illa ꝓmissio itelligit᷑ facta solū eo cāu quo dos fuisset restituēda ipi sorori ut si matrimoniuʒ dissolueret᷑ morte mariti uel si ipe uergeret ad inopiā nō i cāu quo ueniret restituenda ipi dotāti secundū formā testamēti qꝛ nō potuit ipsi fratri auferre ius ɔpetens i dictū casuʒ. ff. de so. l. stichum. §. fi. de nego. ges. l. soluēdo ⁊ dicta. l. cum dos de pac. dota. ❡ Item non obstat quod dixi secūdo in ɔtrarium. s. de legitima qꝛ illam non pōt pater auferre filio sine iusta cā etiam exheredādo ut i auc. ut cum de app. cognoscit᷑. §. aliud quoqʒ capitulum eodem mō nec talem conditioneʒ apponēdo ꝙ plus petere non possit ne una uia prohiberetur ⁊ alia permitteretur de re. iur. cum quid una li. vi. merito talis adiectio habetur pro nulla. Sed hic non tenebatur iste frater qui sororem dotabat tradere huic michaeli sororem suam ⁊ etiam dictam dotem absqʒ dicta conditione si nolebat nam illo recusante accipere cum dicta conditione potuisset dictus frater alteri caʒ tradere qui cum dicta conditione libenter eam acceptasset debuit ergo dictus michael expresse contradicere si nolebat al's sibi imputatur non tradenti qui dictam conditionem sibi notam fecit ne remaneat deceptus C. de pac. l. si quis in conscribendo. Preterea nec ipse pater tenebatur tam magnā dotem relinquere forte si nolebat unde cuʒ cōtemplatione dicte conditionis reliquerit debet dictus maritus de dicta conditione contentari. et etiam filia ar. ff. de here. insti. qui uolebat ⁊ de pac. dota. l. iiij. circa medium. Concludo ergo dictum maritum uideri assensisse dicte cōditiōi sic simpliciter recipiēdo ꝑ ea que supra dicta sūt. ❡ Quarto ⁊ ultimo uidendum ē posito ꝙ dictus michael non uideretur dicte cōditioni assensisse sic simplr̄ recipiendo an nihilominus transiuerit i ipʒ dos predicta cū dicta ɔditione que sibi inerat ut sic ad dotantē debeat redire nō obstāte dicto statuto. Rn̄deo sic. Casus uidet᷑ i dicto. c. nuꝑ extra de dona. iter ui. ⁊ ux. ubi res date in dotē aut donationē ꝑꝑ nuptias trāseunt cum in illa cā que ipsis inest benefacit. ff. de manumis. l. gaiꝰ i fi. ō serui. rus. ꝑdi. l. uia ɔstitui. §. si fundus ō pigno. act. si ɔuenerit. §. si fundꝰ. Prefatū ergo statutū dʒ itelligi ō rebꝰ non hn̄tibus aliā cōditionē ɔ̄riā ex quibꝰ ɔcludit᷑ dictā dotē debere totaʒ redire ad heredes dicti dotantis non obstāte statuto predicto de lucro dotis. Laus Deo.

❡ Stāte statuto ꝙ extāte masculo filia femina nō succedat sed debeat dotari uel stante statuto ꝙ filia dotata non succedat extante masculo. Si pater legauit filie dotem dum nuptui traderetur an tale legatum dicatur conditionale ⁊ sic nō transmittat᷑ ad heredes an uero purū reiecta ɔditōe ⁊ sic trāsmittatur.

ccxxxiij.

In christi nomine amen.

Super eo quod querit᷑ an dn̄a Johāna uxor cuiusdā petri Johānis de ciuitate castelli possit petē ab heredibꝰ isabete filie sue cētū flo. sibi relictos iur̄ istitutōnis i testō dcē isabete. Dubiū stat i hoc utrū relictū factū dicte isabete in testō paterno de centum quinquaginta flo. dum nuptui traderetur expirauērit ex eo ꝙ isabetta non nupsit tāq̄ꝫ defecta ɔditōne qꝛ si hoc eēt nil reperiret᷑ i eius hereditate ⁊ sic heredes eius q̇ cō fecerunt inuentariū nō tenerent᷑. An uero fuerit trāsmissuʒ ad heredes tāq̄ꝫ reiecta ɔditiōe fuerit legatuʒ purum qꝛ tunc tenerent᷑ cū in hereditate tāiū esset ꝙ sufficeret ad soluendum. Et notādū ꝙ si nō uigeret ibi statutum excludens feminam a successione extāte masculo claruʒ esset ꝙ dicta ɔditio duʒ nuptui traderet᷑ ⁊c̄. reiceret᷑ licet sit ɔditio casualis uel mixta retenta opi. bar. qui tenuit in. l. suus quoqʒ. ff. de here. insti. tales ɔditiones reiciendas ꝑ. l. sancimus. §. cum aūt. C. de inoffi. testa. qꝛ non extante tali statuto filie deberet᷑ legitima etiam masculo extante. l. maximuʒ uicium. C. de libe. prete. ⁊ si simpliciter pater reliquisset pro dote non apponendo expressam conditioneʒ dum nuptui tradetur tale legatum esset de se purum ⁊ uerba illa pro dote facerent potius amonitionem q̄ꝫ conditionem secundum bar. qui ita notat in. l. ticio centum. §. ticio genero. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊ sic non expediret dicere ꝙ conditio reiceretur per

l. oīmodo

l. oīmodo immo nunꝙ̄ uideretur in se conditionem
habuisse secundū eū etiā si trāscenderet sūmam legiti
me. Sʒ apponēdo dicta uerba dū nuptui tradeť nō
pōt negari quin ꝯditio nō fuerit apposita qꝛ dictiō dū
facit conditionē sicut alia aduerbia tēporis iuxta nō.
i. l. i. ff. de ꝯdi. ꝛ de. ꝛ sic oporteret dicere ꝙ reiciatur
usqʒ ad legitimā ꝛ nō ultra. Et i hoc differt iste cāus
cū exprimiť ꝯditio a precedēti cū nō exprimiť qꝛ ī pre
cedēti totum legatū eēt purum etiā si ltimā trāscēde
ret secundū bar. In hoc uero cuʒ exprimiť purificať
per amotionē ꝯditionis dūtaxat usqʒ ad ltimā ꝑ. l.
qm̄ cū si. ❡ Uerꝝ qꝛ hic uiget statutū excludēs filiam
dotatā extānte masculo res ē dubia. Et due fuerūt in
hoc opi. antiquoꝝ. Prima fuit opi. rizardi malū. qui
disputādo tenuit ꝙ tunc dos que ex forma statuti dā
da ē tali filie succedat loco ltime unde sicut de ltima
reiciť conditio ita de tali relicto ꝓ dote seu cuʒ nupse
rit. Itē tenuit ꝙ filia nō possit petere ultra ꝙ̄ sibi sit a
patre relictū etiā si sit minus ꝙ̄ sibi deberet ꝓ ltima
de iure cōi ꝓpter dictū statutū qd eā excludit a succes
sione ꝓpter masculū qꝛ uideť tale statutū munire le
gitimā ꝛ reducere eā ad quantitatē dotis quod facere
pōt licet nō possit tollere in totū secūdū eum quaʒ di
sputationē refert Io. an. i addi. spe. ti. de statu mo.
ꝛ uideť trāsire cū eo ꝛ ci. in. l. sancimus. C. de nup. q̇
uideť noluisse tenere cū rizardo ma. tm̄ male pōt ꝑpē
di quod uoluerit tenere. Et aduertēdū ꝙ riczar. ꝛ p̂
dicti ipm̄ recitantes formāt qōnē qm̄ statutū dicit ꝙ fi
lia feia nō succedat extāte masculo sʒ debeat dotari a
masculo si nō ē dotata a patre. Et sic ꝑꝑ solā existē
tiam masculi reperit se filia exclusā ēt si dotata nō sit
lʒ fratri incūbat onus dotādi post exclusionē. Sʒ in
cāu nostro statutū aliť loquiť scʒ ꝙ filia dotata existē
te masculo nō succedat unde duo requiruť ad hoc
ut statutū locum hēat. Et ꝙ filia excludať uidelʒ ꝙ ex
tet masculus tēpore quo deferť successio ab intestato.
Et ꝙ tūc reperiať filia dotata qꝛ qualitates īiecte uer
bo itelliguť sm̄ tempus uel bi. l. i delictis. §. si extra
neus. ff. d noxa. Et ista opi. riczar. facit ꝓ dn̄a Iohā
na ❡ Secunda fuit opinio bar. in. d. §. ticio genero
qui format qōnē qm̄ statutū dicit ꝙ filia dotata nō suc
cedat extāte masculo ꝓut ē i cāu nr̄o. Et tenet ꝙ si re
lictum factū fuerit ꝓ dote dicať dotata ut sic statutū
sibi locū uēdicet. Et hoc īfert ꝯtra riczar. ꝙ cū ꝓpter
dictum statutū excludať filia a succedēdo nō debeť si
bi ltima. Nā cū sit portio eius quod debeť ab itesta
to. C. de inoffi. tes. l. parētibus si nihil debeť ab inte
stato nil pōt deberi ꝓ ltima. Et sic nō debeť nisi filie
successibili. Cōstat aūt statutū posse facere filiā uel fi
liū insuccessibilē ex iusta cā ut ꝓpť delictū. l. i. §. fi. ff.
de contra ta. uel propter publicam utilitateʒ ut femi
nam propter masculum iuxta nō. in. l. i. C. de adul.
per ci. ꝛ per bar. in. l. generaliter. C. de episco. ꝛ cle.
Et per consequens legitimam in totum auferre ut
ibi nō. Et sic uult bar. ꝙ dotatio illa facta i testamen
to licet conditionalis faciat esse locum statuto excluso
rio a successione quia satis dicitur dotata illa circa
quam pater actum dotandi exercuit ꝛ satis dicitur
exercuisse relinqnendo licet conditionaliter. Et ista
opi. ē d directo contra dictam dominā Iohannam.
quia si relictum fuit hic conditionale cum conditio de
fecerit deficit etiam relictum. l. iubemus. §. fi. C. ad
trebel. Et tāto plus ē ꝯ dictam dn̄am qꝛ hic statutuʒ
ī fine disponit expresse ꝙ intelligať dotata si in testō
uel ultima uoluntate fuerit sibi assignata. Constat

autem ꝙ assignatio lʒ ꝯditionalř assignatio ē. ūn̄ po
sito ꝙ proprie loquēdo aliud sit mulierē eē dotatā ali
ud doteʒ fuisse sibi assignatā qꝛ dotata non uř posse
dici nisi pure sit sibi relicta sicut fili⁹ institutus sub con
ditione dř interim nō īstitutus. Idō testūm erat olim
nullū tāquā si eēt p̄terit⁹. Assignatio uero uř posse
dici dos ēt si ꝯditionalř sit assignata ut pʒ in si. ff. de
ꝑicu. ꝛ co. rei uē. l. necessario. §. si ita in tex. ꝛ gl. Et
sic posito ꝙ statuto nō disponēte expresse ꝙ dicatur
dotata illa cui dos fuit in testō assignata posset deter
minatio bar. impugnari quasi n̄ possit dici dotata si
relictuʒ dicať ꝯditionale ut ipse dicit. Ex quo tn̄ statu
tum in casu nostro disponit hoc expresse uidetur de
terminatio bar. sine dubio ꝓcedere. ❡ Quidā uero
moderni nouiť i hoc codē facto consulentes dicunt i
casu nr̄o nō eē locum statuto ex quo assignatio facta
fuit condicionaliter cuius contrariū tenent tā riczar.
ꝙ̄ bar. qui in hoc concordant ꝙ est locus statuto. Ta
men in hoc discordant quia riczar. uult ꝙ conditō re
moueatur de assignatione Bar. uero uult ꝙ non re
moueatur quia dos non succedit loco legitime i hoc
casu cū ltima non debeatur de quoꝝ riczar. ꝛ bar.
opi. prefati ꝯsulentes mētioneʒ nō faciūt nec uideť
de illis cogitasse uel eos ponderasse. Et ꝓpterea nō
uideť eorum dictum ꝓcedere sʒ sibi ipis ꝯtrariari quia
postea fateť de tali relicto ꝯditionali debere cōditio
nem reici secundum unam opi. scilʒ bar. que ē cōmu
nis. Et certe si ita ē deberet esse locus statuto sicut si
fuisset pure assignatio facta quo cāu esset dotata ꝛ lo
cus essʒ statuto sine dubio. Idem ergo deberet eē si
conditionaliť ex quo lex statim reicit cōditionem secū
dum eos. ꝛ sic supplet defectum testōris quod haberi
debet perinde ac si per testatorem factum eēt ar. l. si
pecuniam. §. i. ff. de condi. ob cau. ꝛ tamen ipi tenēt
contrarium scʒ non eē locum statuto. Breuiť in hoc
passu puto si dicenduʒ ꝙ sic statutum loqueretur eo
modo quo ponit riczar. uidelicet ꝙ filia femina non
succedat extante masculo sed debeat dotari a fratre si
non ē dotata tūc optime ꝓcederet determiatio bar.
ꝛ non determinatio riczar. ꝛ sequentium qꝛ tunc ad
exclusionem eius non requiriť dotatio sʒ sufficit sola
superistentia masculi unde cum tēpore mortis etiam
nō dotata reperiať exclusa a successione intestati licʒ
possit petere se dotari nulla ltima sibi debeť ꝛ ꝑ ꝯse
quēs nō pōt dici ꝙ dos succedat tūc loco ltime unde
tunc sicut si nō esset relicta dos in testō n̄ possʒ petē
se dotari nisi cū nuberet. ff. quādo di. leg. ce. l. quod
pupille ꝛ. l. nec semel. §. si i habitōnē ita ꝛ si sibi fue
rit relictuʒ ꝓ dote censeť relictum ꝯditionale ꝛ nō de
betur nisi nubat ut dicto. §. ticio genero ꝛ. l. tali stipu
latōe. ff. de iur. do. Sed dicēdo statutū ꝓut dicit i ca
su nostro ꝙ filia dotata non succedat extante mascu
lo tunc fateor ꝙ si assignetur sibi dos in testō etiam
conditionaliter dicitur dotata ꝙ̄tum ad hoc ut sit lo
cus statuto. ꝛ sic ltima nō debeať ꝛ ꝑ ꝯsequēs n̄ pos
set filia petere ultra ꝙ̄ sit relictū lʒ illud ad ltimaʒ nō
sufficiat siue hoc dicat statutum ꝙ pro dotata habea
tur illa cui in testō fuit dos assignata siue non qꝛ suf
ficit patrem actum dotandi erga eaʒ exercuisse ut di
cit bar. ꝛ isto modo ꝓcedunt supra iam in ꝯtrarium
allegata ꝛ quantum ad hoc teneo bar. qui idē sentit.
Sed tamen dico ꝙ tale relictum nō erit conditiona
le imo uel purum si testōr exp̄ssam ꝯditionem nō ap
posuit sed dūtaxat legauit ꝓ dote ut sic illud uerbuʒ
sonet imonitionem ut dič bar. ꝑ. l. mutuo. § sub ꝯdi

tione. ff. de tute. Uel si fuit expresse apposita dꝫ reici de toto relicto ēt si trāscēdat quātitatē ltime. ¶ Et sic ī hoc teneo opi. riczar. nō tñ per rōnem suā scꝫ ꝙ ista dos succedat hoc cāu loco ltime imo ltima nō debeť ut supra dixi. Sꝫ ex eo ꝙ statutū censeť ipaꝫ exclusisse a successione ꝓpter dotē ⁊ ꝑ consequēs uideť uoluisse ꝙ dotē effectualiť habeat ar. l. qui uolebat filiā exheredare cū ibi nō. ff. de here. insti. arguēdo de exheredatōe testōris propť dotem ad exheredationē seu exclusionē statuti ⁊ quod nō. in. l. emptor. §. fi. ff. de rei uendi. ⁊. l. si socer. §. lucius solu. ma. Sꝫ si relictū eēt ꝯditionale posset contingere ꝙ non hēret scꝫ si ñ nuberet uel qꝛ nollet uel qꝛ morte preuēta ⁊ sic careret utroqꝫ tam relicto q̄ꝫ successione quod eēt ualde iniquū ⁊ inhumanum. ⁊ contra mentem statuti qua ꝯsiderata non potuit testōꝛ conditiōem apponere qꝛ sic auferret per īdirectum ꝙ statutum uoluit eam habere ergo ⁊c̄. ar. l. si arrogator. §. sed an impuberi ꝺ adop. Et sic trāsmittet dicta filia dictū relictū tāq̄ꝫ purū etiam si nupsit. Et ita reperio bal. tenuisse ⁊ determinasse in. l. sanctimus. C. ꝺ nup. ubi uideť reprehēdere opi. bar. ⁊ adherere opi. riczar. ī terminis ī quibus bar. loquiť lꝫ distinctionē supradictā nō ꝯsiderauerit nec eā fecerit. In terminis ergo statuti ī quib⁹ loquiť riczar. melius ⁊ subtilius determinat bar. quā riczar. Sꝫ ī terminis statuti ī quibus loquiť bar. ecōtra melius ⁊ equius ꝺterminat riczar. q̄ꝫ bar. qꝺ etiā bal. sequiť. Nā ad sensuꝫ pꝫ ꝙ plus ē excludere filiaꝫ ꝓpter solam existētiam masculi lꝫ postea mādet dotari q̄ꝫ sit excludere eam ita demuꝫ si dotata sit. Et sic cū dotatio sit cā exclusionis dꝫ eē magis effectualis q̄ꝫ in cāu precedēti. Et ex istis reducunť multa ad ꝯcorꝫ ⁊ rigor cū equitate. Et ꝯcludiť ꝓ dicta dña Johāna ut debeat hēre legatū. ¶ Illud aūt quod in fauorem eius allegať ꝙ statutū predictū eam excludat a successione testati satis ipertinenť diciť qꝛ fateor ꝙ exclusus a successione itestāti nisi sit īcapax si instituať nō ꝓhibeť capere ex īstitutōe. Sꝫ dico ꝙ exclusio a cā itestati limitat ⁊ modificat cāꝫ testati ⁊ facit ꝙ ubi alͥs īstitutio reputareť pura uľ deberet purificari ꝑ reiectionem ꝯditionis nunc sit ꝯditionalis ⁊ non purificetur.

¶ Testator prohibuit sua bona alienari ꝑ filios suos usqꝫ xxx. annū ⁊ si ꝯ̄fecerint ꝙ dimidia ipsoꝝ bonoꝝ ꝑueniat in quādam societatē sancti michaelis in orto quā in dictuꝫ casum substituit. Substituit quoqꝫ ipis filijs si decesserit sine filijs dictā societatē ꝓ una dimidia ⁊ ꝓ alia dimidia alias duas societates ⁊ ī eū casuꝫ mādauit ꝯstrui debere mōasteriū in quodā ei⁹ palatio ⁊ nōnulla legata fecit filij ꝯ̄ testatoris dispositionē infra dictū tēpus alienauerūt usqꝫ ad legitimā aliqui alienādo ꝑtē ꝓpriā aliqui partē ꝯfratrū predecessorū eis peruentā. ¶ Queriť prio an ipis filijs sic alienātibus dicta societas sancti michaelis substituta admittať iuř directo an iuř fideicō. ¶ Scdo an dicti filij alienādo infra dictū tēpus ꝓhibitū tm̄ usqꝫ ad legitimā dicanť taliť ꝯ̄fecisse ꝙ inciderint ī ipam penā priuatōis. Et sic nūquid ipm preceptū testatoris usqꝫ ad legitimā tanq̄ꝫ ꝯtinēs grauamē sit nullū. ¶ Tertio si alieāuerit portōes ꝯfratrū ꝑ̄decedētiū sibi obuētas dicanť ꝯ̄fecisse. ¶ Quarto an alienādo ꝓprias ꝑ̄uenť illis fratrū. ¶ Quito qꝛ dicta societas sancti michaelis fuit admissa ad ipaꝫ dimidiā ꝓpter ipsaꝫ ꝯ̄factionē ⁊ sic ex pria substitutōe an si eueniat secūda qꝛ ipi filij moriantur sine liberis erit locus constructōni

monasterij ⁊ legatis relictis ī dictū casuꝫ deīde in fine ipi⁹ ꝯsilij queriť qꝛ ipe testōꝛ legauit cuidā noffreo ⁊ suis filijs ⁊ hēdibus certū pallaciū utrū reqͣrať ͮitas istius copulatiue uidelꝫ ꝙ sint filii ⁊ heredes noffrei.

ccxxxiiij.

In christi nomine amen.

Uisis ⁊ ꝯsideratis oībus diligēter que tanguňť ī pūcto ⁊ etiaꝫ uerbis testi dicti nicolai. Suꝑ eo qꝺ primo loco queritur utrum societas sancti michaelis in orto possit uenire ad dimidiam hereditatis ⁊ bonoruꝫ ex capite priuationis ⁊ contrauētionis facte per filios in alienādo bona cōtra ꝓhibitionē testōris an scꝫ etatem xxx. annoꝝ uideť dicendum ꝙ sic ⁊ ꝙ possit uenire iure directo. Nā si pater īstituisset dictos filios ī una dimidia que sufficiebat eis ꝓ ltima. C. de ioffi. testa. auč. nouissima ⁊ dictā societatē in alteram dimidia nihil eēt de quo filij predicti uel eoꝝ successores possent ꝯqueri uľ ipedire dictā societatē ad suā dimidiā uēire e. ti. l. cū queriť. ff. e. l. papi. §. qm̄ aūt quarta. Sed ita uideť fuisse hic licet. n. primo filios instituerit insolidum postea tamen in sexto capitulo testi uideť institutionē predictā pro una dimidia reuocare ⁊ in ea instituere dictam societatem sub conditione si dicti filij fecerint aliquem contractum alienationis dum dicit ex nunc relinquit contrafacientibus dimidiaꝫ ⁊c̄. Et alteram dimidiam reliquit societati ⁊c̄. quod uerbuꝫ reliquit importat institutionem quando est appositū uniuersitati ⁊ alius non est principalius īstitutus. ff. de here. insti. l. his uerbis in principio ⁊ ibi nō. Unde cum hoc in dictum casum alienationis nō sint prīcipalius instituti filij q̄ꝫ societas immo pariter utrisqꝫ fuerit relicta una dimidia in qua fuit instituta societas sub dicta conditione ⁊ fuerit dictis filijs sub contraria conditione data. ff. de condi. ⁊ de. l. aliquando in fi. ⁊. l. quibus diebus. §. quidam ticio. et quod nota. Barto. in. l. paterfami. testamento in prima qōne ff. de here. insti. Et sic iure directo tenebit dicta ademptio ⁊ societas poterit uenire tanquaꝫ directo heres ꝓ dicta dimidia. et habebit locū qꝺ nō. ī. l. ij. ff. si ꝑs heredi. pe. ꝑ gl. ꝺ here. īsti. siquis ita ꝑ di. ꝺ le. i. plane. §. si coniūctim per bar. Incōtrariū facit qꝛ dicta priuatio fuit collata post aditam uel apprehensam heredi. cuꝫ fuerit collata in casuꝫ in quo alienauerit quam alienationem non nisi apprehensa hereditate facere poterāt. ergo ⁊c̄. ar. C. ad. l. fal. l. fi. ff. de condi. ⁊ demō. l. pater seuerinam. ⁊ ꝑ ꝯsequens non potuit ualere nisi iure fideicō. ut nō. bar. ī. d. l. paterfa. testa. in ultima. q. ff. de here. insti. quod eniꝫ ipe idem nō. in prima. q. illius. l. ꝓcedit quando adimeret sub conditione causali que nō dependet a uoluntate instituti. Sed quando sub conditōne que ab eo dependet ut si molestauerit si alienauerit ⁊c̄. tunc tenꝫ iure fideicō. quia censetur collata in tempus adite heredi. post quod non potest desinere esse heres. l. ⁊ si sine. §. sed quod pap. ff. de mino. ⁊ si ita est uidetur ꝙ non ualeat dicta ademptio quia cum omne fideicō. sit grauamen. l. coheredi. §. cum filie. ff. de uulga. ⁊ pupil. si precedit preceptum nullum ⁊ improbatuꝫ tale grauamen factū in defectum dicti precepti non ualet de his que pene nomine. l. i. ff. ⁊. C. Sed hic est huiusmodi qꝛ ꝑ̄ceptuꝫ de non alienando usqꝫ ad q̄ꝫtitatem ltime fuisse uideť nullū ut. l. qm̄ ī prioribus ⁊. l. oimō. C. de ioffi. testa. Isti aūt an etatē xxx. annoruꝫ non alienauerunt ultra legitimaꝫ sed intra

quod

quod facere potuerūt non obstāte dicto precepto. Et per ꝯsequēs in nullā penaꝫ uident̄ icidisse ut dicta. l. i. de his que pene nomine. C. ō adul. l. graccus ⁊ sic per dictā alienationē factam infra etatē xxx. annoꝝ. Et infra ltimam non pōt dici dictā dimidiā trāslataꝫ in societatē predictā. Et per ꝯsequēs nec alienatio infra dictam etatem nec facta post uidet̄ posse reuocari quasi neutra facta sit ꝯtra ꝓhibitionē qꝛ secūda facta fuit de bonis nō trāslatis i societatē predictā ⁊ ultra tēpus ꝓhibitionis. Nec ob. si dicat̄ ꝙ cū ltima debeatur de singulis rebus ut. l. sancim⁹. §. repletionē. C. de inoffi. testa. non potuerūt dicti filij sibi eligere aliquas res pro eoꝝ ltima non ꝯsenciētibus substitutis ff. de le. i. l. nō amplius. §. fi. qꝛ imo potuerūt hoc facere alienādo ⁊ res alienate ꝯputant̄ i ltima ēt fidei cōmissarijs ⁊ substituṫ inuitis ut nō. doc. ff. ad trebel. l. marcellus. §. res que ⁊ quod nō. i. l. i quarta. ff. ad l. fal. ¶ Breuiter his nō obstātibus dico ꝯrium nam fateor ꝙ dicta adēptio tenꝫ iure fideicō. nō iure directo per ꝓxime allegata. Et qꝛ i precedētibus ptibus testi ubi simil̄r adeunt apparꝫ ꝙ mō predicto uoluit adimere dum grauauit ꝯ facientem ꝙ nomine pene darēt ⁊ restituerēt que sūt uerba obliqua. ff. qui satisda. cog. l. int̄ oēs ⁊ qō ibi nō. Unde credēdum ē eodem modo intellexisse in uerbis supradictis argu. ff. de le. i. l. q filiabus ⁊. l. si seruus plurīū. §. fi. cū si. de here. insti. qui n̄ militabat. §. lucro cuꝫ ibi nō. Tn̄ dico nō esse uerū ꝙ dictū p̄ceptū sit nullū ⁊ ꝙ reiciat̄ de ltima qꝛ nō ꝯtinet grauamē cū non diminuat legitimā re loco tēpore uel cā quo cāu loquunt̄ leges i cōtrariū allegate. Sꝫ ꝯtinet ꝓuisionē filioꝝ quorū infirmitati pater uoluit ꝓuidere ut ex eius tenore manifeste apparet ⁊ ar. ff. de usur. si fideicō. §. pollidius ō le. ij. si ita relictum. §. pegasus qō facere potuerit. C. ꝓ emptore. l. ij. cū pro ipis ꝯsiliū capere soleat. ff. de adulte. l. nec i ea. Et iō nō reicit̄ ēt hodie ut nō doc. C. de inoffi. testa. l. filijs matrē. ff. de uul. ⁊ pu. l. cuꝫ ex filio ꝑ bar. de libe. ⁊ posthu. l. multi non note. Et posito ꝙ nō reddat alienationē factā usqꝫ ad uires legitime nullā fecit tn̄ dictos alienātes incidere i penaꝫ priuatōis dicte dimidie quā pater poterat eis sine aliqua illoꝝ offensa auferre. Et ualet ablatio ēt facta in cāu quo nō obseruauerint preceptū factum in eoꝝ fauorem postq̄ testōr declarauit ad quā deberet deuenire in dictū casuꝫ qꝛ nō dicit̄ preceptū nudum dicto cāu ut nō. ci. C. de ꝯdi. ob cau. l. ea. l. post medium i distinctōe. Nec ob. l. i. de his que pene noie qꝛ ibi preceptū ꝓbrosum ⁊ turpe precessit seu reprobatuꝫ hic nō ut ex predictis pꝫ. Sicut ergo potuit pater predictus filios predictos grauare i dicta dimidia sub quacunqꝫ alia ꝯditione ita potuit sub ista. Et nullam fecit eis iniuriā. Sꝫ si non declarasset ad quē deberet deuenire i dictum casum potuissent eoꝝ fauori renūciare qꝛ diceret̄ nudum preceptū usqꝫ ad ltimam. l. pater. §. iulius agrippa de le. iij. Et plene nō. in. l. filius. §. diui de le. i. Sꝫ ultra legitimā nō qꝛ exprimit̄ causa ꝓpter quā prohibuit scꝫ ut remaneat sue posteritati ¶ Concludo ergo dictā societatē posse uenire ad dictaꝫ dimidiā ex capite predicto scꝫ priuationis ⁊ ꝯtrauētionis ⁊ ꝙ potuit incōtinenti post dictā alienationeꝫ postq̄ illi fecerunt ꝯtra prohibitionē expressaꝫ de le. ij. cum pater. §. libertis ⁊ qō ibi nō. ¶ Ex hoc sequit̄ ꝙ mortuis postea filijs omnibus sine filijs nō fuit locus substitutioni facte de dicta societate ꝓ una dimidia. Et de duabus alijs societatibus pro altera dimidia. Naꝫ dicta substitutio dꝫ intelligi facta eo cāu quo filij non eēnt priuati ex capite ꝯtrauentōnis. al's cum integra dimidia et sic totuꝫ qō restabat ultra legitimā deuenisset ad dictā societatē orti sancti michaelis amplius ꝑ substitutionē predictā ꝑuenire n̄ posset sicut in si. uidemus in stipulatōe facta sub duplici conditione alternatiua. Nam si una illaꝝ prior existat facit stipulationē ꝯmitti ⁊ altera postea existēs amplius eam ꝯmitti non facit sꝫ euanescit. ff. iudica. sol. l. cum querebat̄ uersi. ecce enim sic hic societas fuit substituta sub duplici ꝯditione scꝫ si illi alienarent. Iteꝫ si decederent sine filijs duabus ergo predictis ꝯditionib⁹ in idem ꝯcurrentibus celerior ꝯsumit effectum. ff. de uer. ob. si ita quis stipulat̄ siue nauis. Nec ē dicēduꝫ ꝙ per dictam ultimam substitutionem uoluerit aliq̄d adimere dicte societati de eo qō ad eam peruenisset uirtute prime substitutionis. Et ex capite priuationis nisi doceatur contrarium ar. ff. de le. ij. lucius el primo ubi non presumit̄ mutatio uolūtatis. Et qꝛ facta fuit ultia substitutio quo magis admittat̄ nō quo minus ergo ⁊c̄. l. iij. §. si emācipatus. ff. de ꝯtra. ō ꝯdi. ⁊ ō. l. cū tale. §. fi. Et sic casu quo ex p̄ma substitutōe nō foret uocata plus. n. eā dilexit testōr q̄ al's societates quia illā i plures euētus substituit al's uero i unuꝫ tantū ⁊ sic credēdū ē uoluisse ei ꝑ ultimā substitutōeꝫ prouidere. s. in casu quo ex pria nō eēt uocata n̄ aūt auferre. ar. ff. ō cōdi. ⁊ ō. l. publi⁹. §. ticia. Ex his sequit̄ ꝙ alienatōes facte ultra ltimā ēt que post xxx. ānuꝫ facte sunt possunt reuocari. Et spālr̄ alienatio facta de pallacio existēte florētie lꝫ facta fuerit uni ex eis cui testōr uoluit posse fieri post annū xxx. ⁊ hoc iō quia propter alienationē factam ante trigesimū licet intra ltimā ⁊ sic licet ō se sit irreuocabilis incōtinenti dicti filij inciderūt i penā priuatōis dimidie seu ei⁹ qō erat ultra ltimā per ea que dicta sūt. Et sic dicta dimidia cepit eē in cā restitutōis faciēde dicte societati per ꝯsequens non ualuit alienatio nō propter ꝓhibitionem expressam testatoris qꝛ illa expirauerat post trigesimū annū lꝫ propter tacitā ⁊ legalem que ē ꝙ res subiecte restitutōi nō pn̄t alienari ut. l. marcellus. §. res que. ff. ad trebel. ⁊. l. fi. ⁊ auc̄. res que. C. cōia de lega. q̄ tacita ꝓhibitio ⁊ legalis resultat ex eo ꝙ ante xxx. facta fuit alienatio ꝯ ꝓhibitionē exp̄ssaꝫ que ualebat ⁊ tenebat q̄tuꝫ ad hoc ut faciēs ꝯ priuaret̄ eo qō erat ultra ltimam quod spōte ⁊ nō coactus testator eis reliquerat. Et sic ꝓhibitio uoluntatis potuit eis auferre etiam ex eo ꝙ spreuerunt ꝯsiliū ⁊ ꝓuisionem paternam de nō alienando. Nec ob. ci qō dixi de alienatione pallacij quod testōr uoluit ipm posse alienari post trigesimum ānuꝫ isti cui facta est alienatio ⁊ facta fuit post ānuꝫ trigesimum qꝛ istud eēt uerū si dicti filij per alienationeꝫ factaꝫ de alijs rebus ante xxx. non incidisset in penam priuationis predicte tūc enim fuissent dn̄i irreuocabiles ⁊ potuissent seruata forma data a testatore. Sꝫ qꝛ iaꝫ inciderāt ⁊ sic erant priuati. ⁊ ꝑ ꝯsequēs nō erant dn̄i aut si erāt tamē reuocabiles qꝛ societas potuisset eos incōtinēti cogere ad restituēdum quicq̄d habebāt ultra ltimam alienatam nō potuerunt in p̄iudicium societatis cui iā quesitum erat ius i dictis uel ad dicta bona ꝓpter ipoꝝ inobedientiaꝫ ⁊ ꝯtrauentionem alienare ut. l. supra alle. Et sic sane debꝫ itelligi ꝓuisio testōris facta ō dicto pallatio ut post xxx. ānuꝫ posset alienari certa forma s̄uata qō pꝫ qꝛ in plurib⁹ locis dicit ⁊ semꝑ repetit saluis prohibitionibus p̄dictis ⁊c̄. ut det itelligē ꝙ

dictis ꝓhibitionibus ⁊ penalibus dispõnibus non intendit per aliquam aliã dispõnez dicti testi derogare. Sed ↄstat ꝙ si postq̃ incidissent in penã priuationis possent in p̃iudiciũ societatis cui iam quesituz erat ius alienare derogaret dictis ꝓhibitiõibus ergo ⁊c̃. Ex quibus pz primũ dubium declaratuz. ¶ Super eo uero quod secũdo loco querit in primo quesito uidelicet an posito ꝙ predicti cõtrafecerint solũ ꝓ parte sua uel ẽt eorũ duorum fratrũ predecedẽtiũ quorũ portiones ad eos deuenerãt cõtrafecerint dico ꝙ istõ quesitũ hz duo pũcta. ¶ Primũ ẽ si dicti tres filij alienauerunt solũ portiones fratrũ predecedẽtiũ nõ ꝓprias an uideant ↄtrafecisse. ¶ Secũdũ ẽ si alienauerunt ꝓprias nõ illas quas a fribus hũerunt utrũ ꝑ hoc priuati fuerit etiã illis. ¶ Circa primũ uidet dicẽdũ ꝙ nõ q2 cũ ꝓhibitio fuerit directa ad ꝑsonas filiorũ ut ex uerbis testi pz quilibet cẽsetur ꝓhibitus alienare suam partẽ nõ partẽ coheredis ar. ff. de le. i. si fundus sub ↄditione. §. si libertus. Et si ita ẽ sequit ꝙ ab illis predecedẽtibꝰ nõ potuissent portões illorũ alienari ꝑ alios tñ ad quos secũdum uolũtatem patris ꝑuenerunt uident alienari potuisse quasi ꝑ transitum ad eos exiuerint ꝓhibitõem textus uidet in. l. pater filiũ. §. quindeciz. ff. de le. iij. ¶ Cõtrariũ dico ꝙ attẽta cã ꝓhibitõis quam testõr expressit scz ꝙ uolebat dicta bona sua uenire ad suã posteritatẽ. Et ea deficiẽte inde fieri quedaz que infra disponebat dicta ꝓhibitio dicit potius fuisse realis q̃ ꝑsonalis ⁊ ꝑinde habet ac si in rẽ fuissent uerba concepta uidelz ꝓhibeo bona mea alienari ⁊c̃. quo cãu nec ꝓprias portiones nec quas a fratribus hũissent potuissẽt alienare. l. peto. §. fratre de le. ij. ⁊ nõ. ꝑ doc. in d. §. quindeciz. Potius enĩ attendit rõ ⁊ cã decidẽdi q̃ uerborũ cortex. ff. de le. ij. cũ pater. §. dulcissimis de le. iij. l. nomẽ. §. fi. ꝺ acqui. pos. si is qui aĩo. Per quod respondet ad. §. libertus allegatum in ↄtrium q2 ibi cã grauaminis nõ extendebat ultra portionẽ cuiuslibet de ꝑse ⁊ ↄferebat dispõ in tẽpus quo quilibet suã partem hẽbat ⁊ nõ partẽ coheredis merito dispõ nõ trahit ultra quã hẽat. Sz hic ꝓhibitio ↄprehẽdit utrunqz tẽpus ergo ⁊c̃. ¶ Sup secũdo dicendum ẽ ꝙ predicti contrauenientes non solũ priuant portõibus ipsorum sed ẽt illis que a fratribus ⁊ heredibꝰ ꝑuenerũt ad eos sm dispõnem testõris ꝑ. l. sceuola ⁊ quod ibi nõ. ff. ad trebel. per quaz dicit bar. in fideicõ. uniuersali uenire ẽt portionẽ quã grauatus iure fideicõ. habuit a coherede. Sz hic ẽ fideicõ. uniuersale in casuz ↄuentionis restituẽdum societati ut supra tetigi circa principiũ per ea que nõ. bar. in. l. paterfa. in testõ de here. insti. in fi. ergo ⁊c̃. ¶ Sup tertio quo querit an sit locus ↄstructioni monasterij quã testator fieri mãdauit si omnes filij decederẽt sine liberis. Et etiam legatis relictis in dictum casum uidet ꝙ non q2 predicta fuerũt collata in tẽpus substitutionis predicte que locum non hz postq̃ ex primo capite priuatiõis ꝑuenerũt bona ad societatẽ ut supra dixi. Cũ ergo societas non habeat ex capite substitutõis sz ex capite priuatõis quia nõ fuit grauata non uidet ꝙ teneat. Et hinc ẽ ꝙ interdũ itereſt nostra hẽre potius hereditatẽ ex nostra substitutõe q̃ ex altera quãdo una ẽ grauata non ex altera. ff. si quis omis. causa testa. l. i. §. si ꝓponat ad trebel. l. recusare. §. titius. ¶ Contrarium tamẽ puto q2 ista onera non fuerũt iniuncta societati tanq̃ substitute sub illa conditione si decessent sine filijs sz fuerũt in rẽ concepta quia testõr mãdauit monasterium construi in tali pallacio ⁊ talia bona sibi in dotez assignari in casu quo omnes filij decederent sine liberis. Unde quãdocunqz conditio existat debẽt de illis bonis fieri illa que disposuit testator penes quẽcũqz reperiant ⁊ ex quocũqz capite testi ar. bonuz. ff. de adimen. lega. l. iij. §. si titio cuz ibi nõ. ꝑ bar. ⁊ de iureiur. si duo. §. iul. secus si fuisset iniunctum dictum onus ultime substitutõi uel societati predicte. ¶ Sup ultimo dico ꝙ cũ legatum factuz fuerit sub duplici qualitate. s. filiationis ⁊ hereditarie duz dixit filijs ⁊ heredibus noffrei nõ sufficit ꝙ sint filij nisi etiam sint heredes effectuales sicut enim determinat bar. in eo qui recipit emphitcosim ꝓ se ⁊ filijs ⁊ heredibus. ff. de ope. lib. l. ut iurẽur. §. si liberi sic etiã sentit bal. i auc̃. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccle. circa medium in qõne illa quam plene disputat ĩ uersi. in quantuz ⁊c̃. i primo articulo ad partẽ affirmatiuã ⁊ etiam spe. ĩ ti. de loca. §. nunc aliqua uersi. lxxviii. ibi dum dicit admitti ergo debent filij ut filij nõ ut heredes nisi fuisset expresse dictum ⁊c̃. uult enĩ ꝙ quando recepit pro se ⁊ filijs ⁊ heredibus ꝙ tunc debent eẽ heredes uniuersales ad hoc ut admittant nec enĩ prodest nudũ nomẽ sicut nec nocet. ff. ad tertuli. l. ij. §. si sunt. Nec ob. ꝙ per eũdẽ bar. nõ. ff. ꝺ libe. ⁊ posthu. l. gallꝰ. §. nũc de lege uersi. ẽt ubi dicit ꝙ substitutio facta filio si decesserit sine liberis ꝺ ticio ⁊ eius heredibꝰ itelligit de filiis ticij nõ de heredibus tantũ ⁊ ita uĩ hic ĩ legato ubi reliquit bartholomeo ⁊ eius filijs ⁊ heredibus dictum pallaciũ ⁊c̃. Nã dico ꝙ immo sua determinatio facit pro q2 quicquid sit de rigore ũborum ipe tñ dicit aliud eẽ secundũ mentẽ testatoris quando substitutio est facta filijs testatoris sub dicta conditione si decesserint sine liberis de ticio ⁊ eius filijs ⁊ heredibus dicit enim ꝙ quicquid sit de rigore nõ sufficit eẽ heredes tantum ticii nisi etiam sint filii dicti ticii ne contingat dici ꝙ plus dilexerit heredes extraneos ticii q̃ heredes extraneos filii quod nõ ẽ credendum secundum riczar. malũ. in sua questione disputata arg. ꝺ. l. publius. §. ticia. de condi. ⁊ demõ. Unde non est intentio sua dicere quod sufficiat aliquos esse filios ticij tantum licet non heredes ad hoc ut uocentur ex substitutione. Sed intendit dicere ꝙ immo nõ sufficit esse heredes tantum sed ⁊ filios ne extranei heredes ticii ꝓferãt exnãcis hẽdibꝰ filioꝝ. Alibi uero magis ad ꝓpositũ ubi qõnem hãc magis examinat. ff. ꝺ re dubijs. l. si is qui ducẽta. §. utrũ in materia copulatiue uersi. tertia limĩatio ẽ ⁊c̃. tenet exꝑsse ꝙ reqrat ↄcursus utriusqz qualitatis scz ꝙ sint filij ticii. Itẽ ꝙ sint heredes eiꝰ ad h̃ ut ad substitutionem uocent dicto casu. Sed in casu nostro sic est ꝙ legatum factum noffreo ⁊ eius filiis ⁊ heredibꝰ fuit factum sub conditione si filij testõris decederent sine filijs ergo in filiis noffrei requiritur concursus ambarum qualitatum per predicta. Laus Deo.

¶ Quãdo debitor legat creditori ⁊ ĩ legato apponit clãm ꝙ ille ãplius petere nõ possit. ⁊ creditor simplr acceptauit tale legatũ utrũ ꝓhibeat petere quatenus plus ẽ in credito q̃ ĩ legato. ⁊ pone casũ de quadam filia maritata sine dote cui frater ĩ testõ legauit certã quantitatem clausula apposita ꝙ occasione dotis debite in bonis paternis nihil amplius petere possit. ⁊ querit ibi de pluribus. ¶ Pmo utrũ filia maritata sine dote possit ab heredibus patris dotẽ petẽ maxie stãte statuto ꝙ femina nõ succedat sz debeat dotari.

Secundo

Secũdo querit̃ p̃supposito ꝙ possit petere ⁊ sicꝙ
fuerit creditrix fr̃is utrũ acceptando legatũ sibi factuȝ
a fr̃e ei⁹ debitore cũ clausula sup̃dicta ipa possit aliq̃d
amplius petere occasiõe dotis. Si forte ea rõe ãpli⁹
sibi debeat̃ q̃ꝙ sit legatũ. Tertio dubitat̃ p̃supposi
to ꝙ ãplius petere possit utrũ gñalis quietatio facta
per illam quãdo legatum accepit saltem sibi noceat.

ccxxxv.

In christi nomine amen.

Licet ista domina lisa uiuẽte patre postq̃ꝙ erat nupta
nõ potuisset petere patreȝ cogere ad se dotãdum iur̃
actõis uel officio iudicis secũdum opi. doctoꝝ de qua
ꝑ bar. i. l. obligamur. §. lege. ff. de act. ⁊ ob. lȝ gl. ibi
teneat ꝯtrariũ de quo ad presens nõ disputo. Post
eius tamen mortẽ cum per statutũ ab eius successiõe
excludat̃ bene potuit hoc petere iur̃ actõis ab heredi
bus patris ad quos ꝯmodũ successionis ꝓuenit. ff. ď
lib. agnos. si quis a liberis. §. item rescriptuȝ i fi. Et
qď nõ. ci. C. de nego. ges. l. alimẽta in fi. tuȝ q² statu
tuȝ expresse disponit ꝙ debeat dotari ergo dat̃ actio
ff. de acqui. re. do. l. statuas i fi. tuȝ q² ⁊ si dispositiue
nõ loqueret̃ intelligit̃ ꝓ ipa dota actionẽ tribuere. ff.
de here. insti. l. qui uolebat filiã exheredare ⁊ ibi per
bar. ⁊ quod nõ. gl. ff. solu. ma. si socer. §. lucius. Et
erit ꝯditio ex dicto statuto. C. de peti. here. l. fi. uersi.
postq̃ꝙ in fi. Et uenit dotãda secũdum facultatẽ ⁊ quã
titatẽ bonoꝝ que erãt tẽpore mortis patris quo tẽpo
re exclusio a successione paterna cepit ortũ assumere.
Et ꝑ ꝯsequẽs etiã ius petẽdi dotẽ ar. ff. ď auro ⁊ ar.
lega. l. ij. de noxa. l. i delictis. §. si extraneus ⁊ ẽt sta
tutũ de quo supra ẽt hoc expresse uult nec eni presata
domina lisa dȝ eẽ deterioris ꝯditionis ꝙ nupta reꝑ
ta ẽ tẽpore mortis patris q̃ꝙ si nupta nõ fuisset ex quo
dotata nõ erat ut ꝓponit̃ cum statutũ hoc solũ pẽde
ret scȝ si non erat dotata tẽpore mortis patris ñ aũt
si nõ erat nupta ut ex uerbis eius que diligẽter sunt
ꝯsiderãda manifeste apparet. Quid .n. si pater ꝓpt
paupertatẽ non potuit eã dotare ꝓut de facto fuit in
cãu isto ñ ne iniquũ essȝ ꝙ auctis postea facultatibus
ex hoc solo ꝙ nupta essȝ excluderet̃ a beneficio statu
ti qď ẽ ut possit petere se dotari cũ a successione exclu
dit̃ ꝯ intentionẽ nãqȝ patris hoc eẽt ar. ff. de mune.
⁊ hono. l. his honorib⁹. §. auctis. Si eniȝ non possȝ
petere se dotari nec eẽt a successione itestati patris ex
cludẽda ar. ff. de inoffi. testa. l. nihil. §. si cuȝ filius. ⁊
hoc clarissimũ puto de iure. Sȝ uidẽdum ẽ secun
do ⁊ fortius an ꝑdiderit hoc ius petẽdi dotari ex hoc
ꝙ acceptauit legatũ sibi relictum cũ hoc onere ꝙ nil
plus petere posset in bonis fratris legantis eiusdemqȝ
heredis ⁊ debitoris ꝙ eniȝ uoluerit hoc dictus frater
patet quia reliquit sub conditõe ⁊ onere ꝙ deberet di
cta domina facere finem ⁊ quietationem ⁊c̃. patet er
go de sua intentione ꝙ uoluit heredes suos non pos
se molestari a dicta domina. Perinde ergo ẽ ac si cuȝ
hoc onere reliquisset ꝙ nihil aliud petere posset ar.
ff. de le. iij. l. fideicõmissa. §. hec uerba. ibi licet non
satis exprimant ⁊c̃. Sed agnoscens legatum tenetur
agnoscere etiam hoc ius eidem iniũctum. ff. de le. ij.
cum ab uno ⁊. l. imperator. §. si centum ⁊ nõ. glo. ex
presse ad propositum e ti. l. titia. §. qui in uita bene
facit. c. officij de testa. Posito autem ꝙ ex sola agni
tione legati continentis hoc onus non excluderetur
saltem tamen ex sua quietatione fine seu liberatione
generaliter facta uidet̃ excludẽda. C. de pac. l. si quis
in ꝯscribendo. ff. e. l. pactum inter heredem. Aliquid
enim plus uidet̃ oꝑari dicta liberatio q̃ꝙ simplex agni
tio legati licet illud onus ꝯtinentis ar. ff. de libe. leg.
l. si quis rõnes. Nec quidq̃ꝙ uidet̃ facere i ꝯtrariuȝ
l. si quando. §. fi. C. de inoffi. testa. cum ibi nõ. per
doc. q² loquit̃ in ltima. Nos loquimur i dote que ẽ al
terius nature ⁊ qualitatis qď pȝ quia ltima debet̃ pu
re. l. qm̃ in prioribus de ioffi. testa. Sed ista dos licȝ
debita ex forma statuti debet̃ tamen sub ꝯditiõe si nu
pserit ut plene nõ. bar. in. l. titio centuȝ. §. titio gene
ro de condi. ⁊ demõ. Posito ergo ꝙ eẽt ista dos sur
rogata loco ltime non tamẽ sapit eandem naturam
cum sint res diuerse ⁊ diuersam naturam in se hẽant
ff. de iur. do. l. cũ in fundo. §. si fundus ⁊ quod nõ.
bar. i. l. i. §. hec actio. ff. si quis testa. lib. eẽ ius. i secũ
do membro distinctionis. His nõ obstantibus pu
to neutrum predictoꝝ obstare quo minus dicta dñ̃a
lisa possit petere supplemẽtũ dotis tali rõe satis clara
⁊ demonstratiua nã frater eius erat debitor suus ⁊ te
nebat̃ ad dictã dotem ex forma suprascripti statuti ut
supradictũ ẽ non ergo potuit legãdo minus q̃ꝙ debe
ret apponẽ aliquod onus i legato. ff. ď dote p̃le. l. ij.
§. idẽ ius. querit circa p̃n. ď adop. si arrogator. §. sȝ
an ipuberi potissime illď qď plus petere nõ posset si
cut nec pȝ cũ reliquit minus ltima i auc. ut cũ de ap
pel. cognoscitur. §. ceterũ sicut .n. ltima ẽ debita ď iu
re cõi ita ⁊ ista dos ex forma dicti statuti ⁊ nõ dȝ eẽ i
ptãte debitoris per talia uerba se eximere ab obliga
tione in totũ uel ꝓ parte ar. corũ q̇ nõ. C. de neg. ge.
l. alimẽta ꝑ gl. i. ⁊ doc. Cum ergo appositio dc̃i one
ris nõ tenet ip̃o iure ar. C. de ioffi. testa. l. sãcim⁹ in
prin. ⁊. l. qm̃ dicta dñ̃a simpl'r acceptãdo legatũ sibi ñ
preiudicauit q² nõ dicit̃ acceptasse legatũ cũ onere uel
habẽs onus quo casu loquũtur iura allegata i ꝯtrium
sed legatũ nõ hñ̃s onus q² paria sũt nõ hẽre ul' inuti
le habere. ff. q̇ satisda. cog. l. quotiẽs. Ad h̃ optĩe fa
cit quod nõ. bal. i. l. hac edictali. C. de secun. nup. in
quarta colun. uersi. iuxta. hoc ergo sequitur alia q̃
stio. pone quod filie femine primi matrimonij ⁊c. qď
cuiusqȝ uniuer. no. l. i. §. quibus in fi. de. regulis iu.
l. nihil interest quod puto uerum etiam si scienter ac
ceptasset ratione predicta que utrobiqȝ locum sibi uẽ
dicat. Nam sciebat ius suũ durare. ff. q̇b⁹ mo. pig. ul'
hipo. sol. l. sicut. §. nõ uidet̃. Tũc aũt noceret sciẽter
facta acceptatio qñ oneris iposirio ualeret ⁊ potuisset
fieri de iure ut quãdo quis reliquit illud ad quod nõ
tenet̃. Pro quorum intelligentia notandũ ꝙ quãdo
debitor legat creditori si quidẽ sub nomine debiti pu
ta lego quod debeo uel centũ que debeo ⁊ tũc nõ ua
let nisi prout habetur in. l. si creditori ď le. i. cuȝ. l. se.
Si uero nõ sub nomine debiti tunc ualet ⁊ tres sunt
casus interduȝ legat simpl'r. Et tunc distinguitur aut
erat debituȝ necessariũ ⁊ ꝯpensat̃ cuȝ debito usqȝ ad
ꝯcurrentem q̃ꝙtitatem. l. si cum dotẽ. §. si pȝ so. ma.
Aut nõ erat necessariuȝ ⁊ tunc ꝯsequit̃ creditor utrũ
qȝ. l. i. §. sciendũ. C. de rei. ux. act. Interdũ legat nõ
simpl'r sȝ aĩo ꝯpẽsandi ꝑ hec ṽba aĩo ꝯpẽsandi uel
equipollẽtia. ⁊ tũc idistĩcte fit ꝯpẽsatõ usqȝ ad ꝯcurrẽ
tẽ q̃ꝙtitatẽ ⁊ quatenus ďbitũ excedit põt peti lȝ legatũ
fuerit simpl'r acceptatũ. Et lȝ legatũ ꝯsistat i specie ⁊
debitũ in pecunia. ff. de alimẽ. ⁊ ciba. lega. l. añ plr.
i. ibi si ñ min⁹ ⁊c̃. Interdũ apponit etiã alia uerba scȝ
dicendo ꝙ plus petere nõ possit. Et tunc si debituȝ
ꝯsistabat i pecunia ⁊ legata fuit spẽs minoris ualoris
uel ecõuerso aut spẽs ꝓ spẽ. Et tũc simplicit̃ accepiã

do preiudicat sibi ut amplius petere nō possit qꝛ tan
tum uideť suū debitū estimare. l. iperatoꝛ. §. si centū
uersi. eni uero de le. ij. quodlibet eni istoꝝ casuū saꝫ
oꝑari pōt legatuꝫ lꝫ minus sit ꝙ̄ debitū de le. i. l. ⁊ si
equo. Si uero debitū ꝯsistebat i pecunia ⁊ legata fuit
pecunia minoꝛ aīo ꝯpensandi ⁊ cū dicta clausula ꝙ
plus petere nō possit ⁊ iste ē casus noster tūc talis ad
iectio non tenꝫ ꝑ rōnes superius assignatas qꝛ dictū
legatū non iportat aliquā utilitatē postꝙ̄ ē relictum
aīo ꝯpensandi ⁊ iō nō potuit sibi onus addici. l. fili⁹
§. ideꝫ marcellus de le. i. Et iō simplex acceptatio le
gati etiam sciēter facta nō excludit a petitōe residui ꝑ
ea que supra dixi nec etiam a petitiōe alterius debiti
si dictus frater ad aliud ultra dotē tenebať. ¶ Nunc
restat uidere an saltē excludať dicta dn̄a propter finē
⁊ quietationē generalem quam fecit hec enim ē forti
oꝛ ꝙ̄ simplex acceptatio. Respondeo adhuc idem ꝙ
non. Nam aut dicta dn̄a credidit onus predictum scꝫ
ꝙ plus nō peteret seu ꝙ finē ⁊ quietationē de oībus
faceret potuisse a testatore appōi cū nō posset ex quo
debitū dotis erat maius. et ēt certū. ⁊ tunc dicta quie
tatio tanꝙ̄ per errorē uideť facta ⁊ pōt retractari uel
petēdo ꝙ se reponat i pristinā obligatōeꝫ si p̄ria obli
gatio erat ip̄o iure sublata ⁊ nō dico ꝑ ꝯditionē idebi
ti cū nō fuerit facta ex cā obligatoria sꝫ ꝯditione sine
cā uel ob cām sicut cuꝫ quis soluit cā implēde ꝯditio
nis ꝙ̄ iplere nō tenebať. ff. de condi. idebi. l. fi. i p̄n.
⁊ quod nō. ibi per gl. de condi. ob cau. l. i. §. sꝫ si pa
rendi iuncta. l. si quis accepto tulerit uel ope replica
tionis si nō fuit sublata. l. sub pretextu. C. de transa.
la prima. Hoc aūt ꝙ errauerit ⁊ crediderit tenere di
ctum onus presumēdū ē i dubio cū sit mulier in qua
presumiť iuris ignorātia. l. cū de idebito de ꝓba. ⁊ l.
regula de iur. ⁊ facti igno. Nec nocēt illa uerba si sūt i
instrō scꝫ sciens se ad infrascripta nō teneri ⁊c̄. ut nō.
ꝑ bar. in. l. fi. §. idē quesijt de ꝯdi. idebi. Aut sciebat
dictū onus nō potuisse apponi ⁊ nihilominus quieta
uit ⁊ tūc quātū ad alia debita ꝙ̄ dotē quietatio gene
ralis teneret. Quātum uero ad dotē nō qꝛ negari n̄
pōt quin per statutū dos predicta sit surrogata loco
ltime que debeť de iure cōi ut sicut ltima necessario ē
danda ⁊ sine iusta causa non pōt auferri de iure cōi
ita ⁊ talis dos. Unde sicut in ltima nō ualet renūcia
tio nisi sit spāliter facta uel ꝓprius loquendo gn̄alis
renūciatio nō extēdiť ad ltimā uel eius supplemētuꝫ
ut dicta. l. si quādo. §. fi. C. de inoffi. testa. et ꝑ guil.
de cu. in. l. de his. ff. de trās. ita in dote cū sit eadē rō.
Nec obstat ꝙ sit alterius nature dos ꝙ̄ ltima quia fa
teoꝛ in hoc ꝙ legitima pure debeť dos uero sub con
ditione si nubat. Sꝫ in alijs in quibus nō reperiť ex
presse diuersitas idem ius censendum ē in una qō i
altera. Cuꝫ res surrogata loco alterius illius uice in
omnibus fungať si pōt ⁊ sue nature nō ꝯtrariať. l. fi
lie. §. titia de condi. ⁊ demō. extra ut lite pendē. c. ec
clesia. Sed ꝯstat ꝙ in hoc possunt eē eiusdeꝫ nature
lꝫ nō in illo scꝫ ꝙ dos debeať pure sicut ltima qꝛ hec
ꝯtrarenť nature dotis que ē ut requirat matrimoniū
C. de dona. ante nup. l. fi. ff. de iure do. l. iij. Con
cludo ergo ꝙ nec ꝑ acceptationē dicti legati nec ꝑ ge
neralē quietationē uel liberationē factā a dicta domi
na lisa exclusa ē a petitione supplementi dotis conde
centis secundum quātitatem bonoꝝ que dictus pa
ter habebat tēpore mortis eius ꝯputato tamen dicto
legato i dote predicta. C. unde uir ⁊ ux. auc̄. p̄terea. i
fine ⁊ dicta. l. si cum doteꝫ. §. si pater solu. matri.

¶ Nūquid ꝯpēdiosa ꝯcepta post mortē heredis ꝯpre
hēdat uulgarē si istitutus repudiauerit. Itē si testōr
soluat i uita sua legatū factum in testō iur̄ istitutionis
heredi ꝑticulari si moriať testōr et heres uniuersalis
repudiat an hēbit locū ius accresendi ⁊ sic an heres
ꝑticularis dicať illud legatum i uita solutū hēre inter
uiuos an ex testō. Itē an substitutus faciēdo finem ⁊
quietatōeꝫ dicať ius ipsi⁹ substitutiōis remittē. ¶ Et
qn̄ duob⁹ filijs substituiť post mortē an uno decedēte
admittať substitutus excluso alio filio cohēde. ¶ Et
si non admittiť substitutus ad quē deuoluiť uiuente
alīo filio coherede portō alteri⁹ filij mortui an ad ip̄ꝫ
uiuentē tanꝙ̄ tacite substitutū an uero ad uenientes
ab intestato. Iteꝫ an onus adiectū legato soluto in
uita testatoris eo mortuo sit implendum. Et an ad
ministratoꝛ possit cogi ad rationē reddendā ⁊ ad re
liqua non obstante liberatione sibi facta a testatore:

ccxxxvi.

¶ In christi nomine amen.

Dubitatio uertitur de bonis dicti ꝗdam francisci an
pertineant ad d ctam caterinam superstitem. Et ex
quo capite nō obstante fine ⁊ quietatione de qua su
pra. An uero ad dictam dominam magdalenaꝫ ma
trem ⁊ heredem dicte margarite uel pro qua ꝑte ad
alteram ipsarum. Et an dicta caterina que fuit dota
ta teneatur adimplere onus in testamēto iniunctum
relicto quātitatis quam a patre uiuente recepit. ¶ Et
primū notādū ꝙ p̄supposita ualiditate testi qꝛ fuerit
instituta caterina i maiori quātitate ꝙ̄ pro dote ma
terna sibi deberetur al's. n. in nullo uideretur institu
ta ⁊ tanquā si preterita eēt nō ualeret testūm ut sen
tit glo. in. l. iij. in. §. sꝫ utrū. ff. de mino. ⁊ bal. exp̄sse
C. de inoffi. testa. l. sancimus. §. repletionem. Dico
ꝙ per repudiationē domine magdalene que fuit uľr
instituta deuoluta fuit hereditas ad dictā caterinā ⁊
margaritā iure directo ⁊ equaliter altero de duobus
mōis scilicet uel uirtute uulgaris substitutionis contē
te in compendiosa facta dicte domine post ei⁹ morteꝫ
Cōstat. n. ꝙ uulgarem ꝯprehēdit ut nō bar. i. l. cen
turio. ff. de uul. ⁊ pu. in tertia qōne p̄icipali uer. que
ro utrum substitutio compendiosa contieat uulgarē
uel iur. accrescendi cū ipse filie fuerit istitute i certis ꝙ̄
titatibus ⁊ sic eis ꝯpetit ius accrescēdi repudiāte uni
uersali herede ut nō. bar. in. l. ex facto ď here. insti. ⁊
nō. C. e. ti. l. quotiēs uel etiā utroqꝫ iure tā substitutō
nis ꝙ̄ accrescendi cū se inuicē ꝯpatianť. ff. de acqui.
here. l. si quis heres institu. cuꝫ ibi nō. ¶ Nec ob. pri
mo dicto ꝙ substitutio de filiabus facta fuit post mor
tē dicte dn̄e magdalene ⁊ sic ur̄ ꝙ̄ in eius uita locū si
bi non uendicat. l. peculiū. §. fi. cū ibi nō. per bar. ff.
de le. ij. qꝛ uulgaris ꝯcepta i unū casū extēdiť ad aliū
seu ad omnes quibus institutus potest esse heres. ff.
de libe. ⁊ posthu. l. gallus. §. ⁊ quid si tātū ⁊ ibi nō.
ꝑ bar. ď uul. ⁊ pu. l. i. ꝑ duas colū. Igiť hoc p̄misso
quero utrū substitutio facta in unū casuꝫ ⁊c̄. Licet g⁹
uulgaris ꝯp̄hensa in hac ꝯpendiosa uideať ꝯcepta
in hunc casū scꝫ si decesserit hereditate n̄ adita. iuxta
nō. ꝑ bar. in dicta. l. centurio i tertia qōne uersi. que
ro utrum substitutio ꝯpendiosa ꝯtineat uulgarem ⁊
sic in casuꝫ quo nō sit heres morte p̄ueniēte tn̄ exten
diť ad hunc casū quo nō sit heres ꝓpter repudiatio
nē. Nec ob. ꝙ substitutio facta uno tempore nō exten
ditur ad alium tempus. ff. ď uul. ⁊ pu. l. si ita quis qꝛ
tunc diceret facta uno tempore si dixissꝫ si uxoꝛ mea
decesserit

decesserit infra tantũ tēpus talē substituo. Nā si deces
sisset post substitutio locũ sibi nō uendicaret ut ibi. sꝫ
hic non sic facta fuit sꝫ in omne tempus quo decesse
rit. Unde nō querit an extendat ad aliud tempus
sed an extendatur ad alium casum scꝫ si non erit he
res ꝓpter repudiationē ꝛ ꝯstat ꝙ sic ut nō. i locis p̄
allegatis. ¶ Secũdo aũt dicto ꝙ possint uenire iure
accrescendi uidet obstare quo ad caterinā. qꝛ ipa ha
buit in uita patris ꝗ̄ritatem in qua fuit instituta ꝛ sic
uidet eam habere inter uiuos ꝛ non ex institutiōe ut
nō. in l. legatũ. ff. de le. ij. ꝛ sic uidet euanuisse istiu
tio cũ amplius ex institutōe nō debuerit habere. C.
de lega. l. filia legatoꝝ. ff. ď le. ij. lucius el primo ꝛ ple
ne nō. ď le. i. huiusmodi. §. cũ pater nō ergo pōt hr̄e
ius accrescendi si in ea nō durat titulus institutionis
qui est cā dicti iur. Sed ad hoc rñdeo ꝙ lꝫ hēret, uel
hēre uideat inter uiuos nec amplius hēre debeat nō
tamen dico titulum institutionis in ꝑsonam eius col
latum per hoc euanuisse saltē ꝗ̄ntum ad effectũ iuris
accrescendi duplici rōne. ¶ Prima ne per hoc ꝯcludat
nullitas testi qꝛ diceret ꝙ tempore mortis reperissꝫ se
preteritam ar. bonum. ff. de bo. libe. l. si uero. §. si
suo uersi. ceterum ꝛ ar. ff. de heredi. insti. l. quod sa
binus uer. aliť atqꝫ sub. §. sꝫ si assc. ꝛ quod nō. bar.
in. l. suus quoqꝫ. ff. de here. insti. in si. prin. ꝛ guil. de
cunio ꝛ bal. C. de inoffi. testa. l. scimus in. q. illa quā
do res in qua fuit institutus ꝑempta est uiuente pa
tre fauore ergo testi ne rũpant dicendũ est ꝙ licet ui
uente patre dicat habuisse ꝛ ex cā inter uiuos eo tñ
mortuo mutat sibi causaꝫ ꝛ incepit habere ex cā insti
tutionis ar. ff. de here. insti. l. si seruus. §. qui fideicō
missaꝫ. ď colla. bo. l. pe. ad. l. fal. l. fundo sicut i si. ha
bet si filius institutus mutat ꝯditionem qꝛ adhuc du
rat institutio fauore testi. l. filio quem pr̄. §. si. ff. de li
be. ꝛ posthu. nō eniꝫ defecit pr̄ tradendo in uita sua
quod post mortē reliquerat ꝛ sic nō debet sibi nocere
ut ꝑ hoc eius testũm infirmet. sꝫ ꝓdesse ar. ff loca.
l. sꝫ addes. §. siquis cuꝫ ibi nō. Sꝫ ut sibi in nomen
ꝯditionis ꝓficeret hac eadē rōne ut testũm sustente
tur institutus in re certa loco heredis habet. ut nō. i
l. siquis priore. ff. ad trebel. Secunda rō est qꝛ pater
non pōt institutionē filij factam pro ltīma in certa re
uel ꝗ̄ritate reuocare ꝑ codicillos uel aliam uolũtateꝫ
minus solēnē qꝛ cuꝫ ab ea dependeat ualiditas testi
ꝛ tota eius substantia ꝓ institutione habet que ñ pōt
reuocari nisi ꝑ aliam uolũtatem solēnem. ff. ď testa.
heredes palam. §. si q̇d post. C. e. ti. sancimus cũ ibi
nō. ꝛ ita determinauit Ja. de bel. in auē. de here. ꝛ
fal. ꝛ nō. ꝑ doc. i. l. sancimus. C. de inoffi. testa. mlio
ergo minus potuit reuocare per hunc actũ factum a
pr̄e inter uiuos duꝫ ꝓ ea tradidit dictam ꝗ̄ritateꝫ tñ
qꝛ iste actus in solēnitate iur. nō ꝯsistit tum qꝛ ñ ē or
dinatus ad reuocandũ institutionē sꝫ potius ad eaꝫ
celerius implēdum ar. l. cũ falsam. §. si. de ꝯdi. ꝛ de
mō. de ꝯtra tabu. l. iij. §. si emancipatus ibi cũ rescis
sio fiat quo magis ꝛc̄. Cōcludit ergo p̄dictis ñ obstā
tibus hereditatem p̄dictaꝫ deuolutā fuisse iur. directe
substitutionis uulgaris ꝛ etiā iur. accrescēdi ad dictas
filias. ¶ Scđo loco uidendũ ē utrũ dicta caterina ꝑ
finē ꝛ quietationē de qua supra ius dicte substitutōis
repudiasse uel a se abdicasse uideat. Respondeo pu
to ꝙ non triplici rōne. Prima qꝛ uerba nō ꝯueniũt
nā fuit facta per uiam pacti ꝛ liberationis que nō cō
ueniunt nisi ubi p̄supponit aduersariũ obligatuꝫ tē
dunt. n. ad tollendum obligationem. l. sti. huꝫ. §. na

turalis. ff. de solu. Et ubi nō ē habitus nō pōt eē pri
uatio. l. x. de uer. ob. Itē requiriũt consensum duorũ
uerũ uel interpretatiuũ. l. i. §. i. ff. de pac. Sed i dire
cta substitutione nō presumit aliquis obligatus cum
a se ipso possit substitutus capere iuxta nō. in. l. inter
oēs. ff. q̇ satisda. cogan. Nec abdicatur ab aliquo per
pactum uel liberationē sꝫ per repudiationē que cōsi
stit i uolũtate ꝛ facto soli⁹ repudiãtis. facit qď nō. i. l.
i. ꝛ. l. postquā. C. de pactis. Cũ igit ex modo loquen
di colligatur loquētis intētio. C. de testa. l. nō codicil
lũ ꝛ hic per uiā liberatōis ꝛ pacti fuerit domina cateri
na loquuta ē dicēdũ ꝙ uoluerit tollere iura solũmō
sibi ꝯpetētia ꝯ hēditatē uł ꝯ hēdes i q̇b⁹ ipa hēditas
uł hēdes eēnt sibi obligati ut iura dotꝫ mr̄ne ꝛ fideicō
missi q̇b⁹ ꝯuenit dict⁹ mōus loquēdi. ñ aũt substitutio
neꝫ directā cui ñ cōuēit liberatio ꝛ pactũ sꝫ repudiatō
qꝛ ubi nō ꝯueniũt uerba nec dispō. ff. de accu. hos ac
cusare. §. oibus de dā. infec. l. iiij. §. totiens. Secũda
rō ē qꝛ ad repudiādũ hereditatē directo delatam req̃
ritur ꝙ repudiās sit certus ꝙ sic delata sit ꝛ ex q° ca
pite. ff. de acqui. here. l. i repudiāda. ¶ Sed ex modo
loquēdi apparet dictā caterinā nō fuisse certā ꝙ dicta
hereditas iam eēt sibi proprietate delata uiuēte dn̄a
magdalena iure directe substitutionis ꝛ per repudia
tionē eius imo credebat sibi debere deferri post illius
mortē iure fideicō. ut pꝫ qꝛ fecit pactũ de nō petendo
super iure substitutionis ꝙ sibi cōpetere posset post
mortē dn̄e magdalene. Nō ergo credebat iā ꝯpetere
sed ꝯpetere posse alias fatua fuisset sic loquēdo qꝛ si
sciuisset iam ꝯpetere. per ꝯn̄s sciuisset ampli⁹ ꝯpetere
nō posse per mortē ar. ff. de uer. ob. l. si ita stipulat⁹
si ac nauis iudi. sol. l. querebatur. Tertia rō pricipaľ
qꝛ restrinxit se ad unũ casuꝫ tantũ. s. ad substitutionē
cui locus eēt per mortē. unn̄ cũ oīs repudiatio ꝛ remis
sio proprij iuris sit stricti iuris ē restringēda ꝛ ad aliũ
casum nō extenditur ar. ff. de serui. ur. pre. l. si domo
de aqua plu. arcē. l. si prius in prin. Sed huic substi
tutioni nō ē factus locus per mortē dn̄e magdalene
sꝫ per repudiationē ergo ꝛc̄. ar. C. de testa. l. sancim⁹
ibi qď. n. nō mutat ꝛc̄. de appel. l. p̄cipim⁹ de fur. l. i
iter eos. §. si seruus uersi. usqꝫ adeo qui bene facit ď
le. ij. lucius. § testator de ope. lib. l. operis nō ipe sitꝫ
C. de excu. tuto. l. uolũtarie cũ si. in rōe sui. Cōcludo
ergo dictā caterinā posse se miscere dicte heredit ti
paterne pro dimidia ipsā tangente nō obstāte dc̄a si
ne liberatione uel pacto. ¶ Tertio loco uidenduꝫ ē
principaľr utrũ i portōe margarite defuncte loc⁹ fact⁹
sit substitutioni facte de hospitali delereppo post mor
tē predictarum caterine ꝛ margarite. Et uidet ꝙ sic
per. l. lucius. §. gaio. ff. ad trebel. cōstat enim. dictaꝫ
substitutionem conceptā post mortē fuisse compēdio
sam ꝛ continuisse fideicōmissum post aditam heredi
tatem ut plene habetur in. l. precibus. C. de ipube.
ꝛ aliis substi. Habetur autem hereditas pro adita li
cet aliter de hoc non apparet propter existentiā sui
heredis que confirmat fideicōmissum uniuersale. l.
ita tamen. §. si pater cum ibi nota. ad trebel. ꝛ cum
facta fuerit duabus sine expressione nominis collecti
ui locum sibi uendicat in portione unius premorien
tis ut dicto. §. gaio. ꝛ per bar. in. l. penul. C. de ipu.
ꝛ alijs substi. Breuiter bar. in. l. heredes mei. §. cum
ita ff. ad trebel. ꝛ expresse in. l. quidā testamento de
uul. ꝛ pu. itelligit illũ. § gaio quando talis substitutō
esset facta extraneis. Si autem duob⁹ filijs. tunc tenꝫ
ꝙ etiam si substitutio facta fuerit sine exp̄ssione nois

collectiui ille nō uendicat sibi locū ꝑ mortez ꝑmorien
tis lꝫ requirit ꝯcursuz utriusqꝫ ⁊ hoc iō qꝛ primo mor
tuo supest alter qui ex ꝑsūpta mēte ꝺfuncti substitutū
excludit. l. si is qui ducēda. §. si pater de rebꝰ dubijs.
Secus si existeret ꝯditio in ꝑsona ultimi moriētis ut
dicto. §. cū ita. Et lꝫ idē bar. i. d. l. penul. C. ꝺ ipube.
⁊ alijs substi. uideaꝛ tenere ꝙ idem quādo facta est fi
lijs sine exꝑssione dicti nominis collectui cui uideꝛ ap
plaudere ibi bal. i substitutōe fideicōmissaria lꝫ secus
i pupillari. Ego puto ꝙ idē bar. potius ꝑ in aduertē
tiaꝫ ⁊ in cursu lectionis fuerit ibi locutus ꝙ̄ ex ꝓposi
to quod patet qꝛ non facit aliquā mentionē determi
nationis ꝑ eū in dicto. §. cum ita ⁊ in dicta. l. quidaꝫ
testō. Unde lꝫ alias ꝓpter ꝑdicta sup hoc pasu dubi
tauerim nunc tñ motus potissime ex his que postea
reperi ꝑ eum in. d. l. quidā testō adhereo opinioni ꝑ
dicte aqua nō uideꝛ tutuꝫ in ꝯsulendo recedere post
ꝙ̄ in duobus locis tam exꝑsse eā firmat scilicet ut qñ
facta est filijs nō uendicet sibi locum per mortē primi
morientis lꝫ facta sit sine exꝑssione nominis collecti
ui pro hoc in fi. l. cuꝫ acutissimi. C. de fideicō. ⁊ l. cū
auus. ff. de condi. ⁊ demō. ne extraneos sue posteri
tati ⁊c. ¶ Quarto loco uidendum est apud queꝫ de
bet esse interi dimidia dicte margarite an apud eius
matrem suam heredem quousqꝫ uiuat caterina ⁊ ea
moriente ꝑueniat ad dictum hospitale quod uidetur
ar. ff. de iure fisci. l statius. §. cornelio de le. ij. peto
§. ꝑdiuꝫ. An aūt dꝫ restitui domine caterine uirtute
tacite substitutionis quasi uideaꝛ supstitem substituis
se ꝑmorienti. cum ideo uideatur noluisse substitutum
admitti ad portionē ꝑmorientis qꝛ uideꝛ uoluisse cō
iunctū ꝑferre substituto. ⁊ si ita est censeꝛ ꝯiunctuꝫ ta
cite substituisse ꝑmorienti per fideicō missum in quo
sufficit qualitercūqꝫ de intētione testatoris ꝯstare de
le. iij. fideicōmissa. §. hec uerba de le. ij. cuꝫ ꝓponere
tur. ¶ Incontrariuꝫ facit quod in fi. habeꝛ per glo.
⁊ doc. i. l. lucius. ij. de here. insti. qui tenēt ꝙ si substi
tuo filio meo sub ꝯditiōe si decesserit sine filijs lꝫ filij
excludāt substitutū ex exꝑssa dispōne mea attamen ñ
censenꝛ tacite substituti filio. Et iō filius pōt alienare
⁊ alium heredeꝫ instituere in bonis meis ⁊ nihilomi
nus substitutus excludeꝛ extātibus filijs nec possunt
filij ꝑdicti reuocare dictā alienationeꝫ de le. i. filiusfa.
§. cum quis. ⁊ dum diciꝛ ꝙ apponendo dictam ꝯdi
tionem uolui filios preferri substituto hoc intelligitur
isto mō scꝫ qꝛ cogitaui ꝙ filij possunt ab ītes. succede
re filio. Nō aūt ꝙ uoluerim eis aliq̄d relinquere quā
etiam opi. tenet bar. i. l. cēturio de uul. ⁊ pu. in ante
penul. colū. uer. quero quid si testator ⁊c. in. l. si sic
ꝺ le. iij. ⁊ si hoc est in filijs appositis i ꝯditione exꝑsse
per testatorem fortius in tacite subintellectis secūdū
l. cum acutissimi ⁊ l. cū auus multo fortiꝰ in casu nr̄o.
Nam tenendo opi. de qua supra scꝫ ꝙ substitutio fa
cta de hospitali locū sibi nō uendicet. hoc est iō quia
substituēdo duabus cuilibꝫ eaꝝ censeꝛ substituisse sub
ista tacita ꝯditione. s. si decesserit altera nō supstite si
cut substitutio facta filio intelligitur sub ꝯditione si de
cesserit sine filijs. Si ergo filij appositi exꝑsse in con
ditione nō censenꝛ substituti tacite. fortius illi qui cen
senꝛ appositi in ꝯditione tacita. pro hec expresse di
cta. l. penul. C. ꝺ impu. ⁊ alijs substi. ubi habeꝛ ꝙ qñ
est apposita dictio collectiua censetur inter eos reser
uasse ius ltime successionis nō. uerbuꝫ. Nō ergo ꝑ h̄
censetur alterum alteri substituere sed cogitasse ꝙ in
uicē possunt succedere ab itestato ꝙ̄ successionē non

censetur uoluisse tollere dādo substitutū mō predicto
nō aūt per hoc supstitē substituere ad idē. l. uel singu
lis. ff. de uul. ⁊ pu. Preterea tūc uꝛ alterū alteri substi
tuere qñ substituit ultimo morienti in tota re uel here
ditate qꝛ uideꝛ per hoc uoluisse ꝙ portio ꝑmorientis
ꝑueniat ad superstitē ⁊ supstite ultimo moriente ad
substitutū. ff. de le. ij. l. ticia seio. §. seia iūctis his que
nō. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. l. alio in fi. i. glo. de pecu. le
ga. l. deniqꝫ. §. interdū. Sed hic ñ fuit hospitale sub
stitutum ultimo moriēti in tota hereditate sed simpli
citer utriqꝫ ⁊ sic cuilibet in sua portione. Nō ergo uo
luit ꝙ tota hereditas perueniret ad hospitale ex ꝑso
na ultime morientis quo casu procederēt allegata in
contrariū qꝛ per consequēs censeretur uoluisse ꝙ por
tio ꝑmoriētis ad superstitem peruēiret ⁊ per ꝯsequēs
ipsuꝫ tacite substituisse ut si dixisset post mortē filiarū
mearū grauo ultimo moriētem ꝙ totam hereditatē
restituat hospitali sed cum ita nō dixerit licet uideaꝛ
uoluisse ꝙ hospitale nō admittatur nisi ābabus mor
tuis tñ sequuta conditione uidetur uoluisse portōeꝫ
cuiuslibet ex sua persona ad hospitale peruēire. h̄ saꝗ
sunt clara intelligentibus ⁊ habētibus fundamenta
iur. quibus loquor. Uidetur ergo cōcludēdū ꝙ lꝫ te
stator uoluerit superuiuētē preferri substituto nō per
hoc eū substituit ꝑmoriēti. sꝫ cogitauit ꝙ possꝫ sibi ab
intestato succedere ⁊ hoc sibi noluit tollere uñ cum ñ
ipsa sed mater successerit prefata caterina ꝓficit mñ
dicte margarite ut ad hospitale ñ ueniat quousqꝫ ui
uit caterina non aūt sibi. dicta. l. filiusfa. §. cū quis ꝺ
le. i. ¶ Reperio tñ bal. i antiquis recollectis in. l. i.
C. de condi. inser. tenuisse contra glo. dicte. l. lucius
de here. insti. ⁊ contra cōem opi. uidelꝫ ꝙ filij apposi
ti in conditōe expressa uel tacita censeanꝛ tacite uoca
ti ⁊ substituti nam si testator fauore ipsorum ⁊ ut ha
beant bona uidetur apposuisse dictam conditionem
ut expresse dicit glo. in dicta. l. filiusfa. §. cū quis. Ul
ēt lex que talē ꝯditionē subintelligit ex ꝯiecturata mē
te ꝺfuncti ut. l. cū acutissimi ⁊ l. cū auus q̄d repugnat
dicere ꝙ ex h̄ tacite uideātur substituti lꝫ uerba usqꝫ
quaqꝫ nō ꝯueniāt qꝛ sūt ꝯsiliaria ut dicit tex. i fi. i di
cta. l. fideicōmissa. §. hec uerba de le. iij. facit. l. unū
ex familia. §. fi. ⁊ l. peto in prin. ⁊ l. cū ꝓponeꝛ ꝺ le.
ij. ubi fideicōmissū iduciꝛ ex tacita uolūtate ex qua ex
tēt alique coniecture lꝫ uerba sint defectiua. Per hoc
rñdetur ad. l. pe. C. ꝺ ipu. ⁊ alijs substi. ⁊ ad. l. uł sin
guł ꝺ uul. ⁊ pu. qꝛ loquūtur i directa pupillari i qua
nō sufficiūt ꝯiecture sed dꝫ expresse fieri ar. l. hēdes
palā de testa. ⁊ C. e. l. iubemus nisi qñ fieret uulgaris
expressa. Certe nullū tex. expressuꝫ habemus de eo
q̄ dicit gl. i. d. l. lucius de here. insti. sꝫ solā eiꝰ auctori
tatē cū rō faciat i ꝯriū. Et ista opi. i pūcto iur. semper
mihi plus placuit. Attñ qꝛ cōis opi. ē i ꝯriū quā etiaꝫ
seq̄ uꝛ Jo. an. i addi. spe. ti. de testis i. §. i pris i ad
di. que icipit huic qōni i tertia. q. ubi ē etiaꝫ sciēduꝫ
⁊c. nō auderē ꝓpter hoc solū dictū bal. di:ē qꝛ ista
cateria uideaꝛ tacite substituta. ¶ Sed aliud est q̄
subtiliter ꝯsiderādo me mouet ad hoc dicendum qꝛ
testator. dixit ꝙ substiuebat filias suas toto tempore
uite ipsarum ⁊ cuilibet earum ¶ Per hoc. n. uoluit ꝙ
substitutio de filiabꝰ duraret quousqꝫ ambe uiuerent
uł altera iparū uñ dico ꝙ ex hoc iduciꝛ quedā repeti
tiua substitutō ꝺ supuiuēte i portōne ꝑmoriētis ꝓut in
fi. ꝺtermiat bar. dicēs se ꝯsuluisse ꝙ siq̄s recipit em
phiteosim pro se ⁊ filiis suis usqꝫ in tertiam generatō
neꝫ ⁊ ipe decesserit relictis duobus filijs deinde unus
de dictis

de dictis filijs decesserit sine filijs portio sua nõ reuer
tit̃ ad dñm lz defecerit generatio in sua ꝑsona sz tran
sit ad fratrẽ uirtute cuiusdã tacite repetitionis ex illis
uerbis usqz in tertiã generationez ar. l. repeti. z. l. si
cũ in ãnos. ff. qui. mo. usufr. amit. ip̃e ita determinat
in. l. ticio. ff. de uer. ob. Sic in ꝓposito qꝛ hic intelli
git̃ illa dictõ quousqz ip̃e uel altera ip̃arũ uiueret zc̃.
que dictio ẽ repetitiua sicut dictio donec ut. d. l. si cũ
i ãnos. ¶ Suadet hoc etiã mens testõꝛis qꝛ si uoluit
substitutũ. s. hospitale excludi ꝓpter suaz existentiaz
alterius ex filiabus fortius quẽcũqz extraneũ heredẽ
ip̃ius ꝑmorientis qui non habeat uolũtatez eius ar.
ff. de uul. z pu. qui liberis. §. hec uerba. Sed si ꝯtra
rium teneremus mater dicte margarite retineret ite
rim excluso hospitali z dicta caterina qd̃ uidet̃ ꝑter
testõꝛis rogitatũz. Iũctis ergo omnibus predictis ad
hereo pro nũc isti opinioni sz si illa uerba z cuiuslibet
earum i dicta substitutiõe nõ essent tenerem ꝯtrariũ
per pꝛia allegata. Et sic ꝯcluditur ꝙ mater dcẽ mar
garite tãq̃ eius heres tenet̃ restituere dimidiam dicte
margarite deducta ltima z trebellianica ip̃i caterine.
Uel si tenes ꝙ aduersus hospitale nõ sit detrahẽda
trebellianica secunduz opi. bar. in. l. marcellus. ff. ad
trebel. nec etiaz aduersus caterinam erit detrahẽda
qꝛ quousqz uiuit tenet locũ hospitalis i dimidia dicte
margarite cũ hospitale solũ ꝓpter eaz ꝓhibeat̃ ueni
re z nõ debet esse melioris ꝯditionis heres margari
te aduersus caterinam q̃ esset aduersus hospitale qꝛ
caterina debet proficere sibi nõ heredi dicte margari
te ar. l. nã z si. §. i. de iniusto testa. ubi ꝑteritus iaz rũ
pit ut sibi locum faciat z nõ alteri. ¶ Quinto loco ui
dendum est an caterina teneat̃ adimplere onus sibi
iniunctũ in testõ relicto q̃ntitatis pro dote cum eaz re
ceperit i uita testatoris. Respondeo casus est ꝙ non
ff de le. iij. l. uxorem. §. testõ quo filios in fi. z ibi no
tat̃ in fi. gl. magne. s. ꝙ quãdo legatarius ꝯsequit̃ a
testatore uiuente legatum nõ tenet̃ adimplere onus
in testõ iniunctũ qꝛ nõ ex testõ uidet̃ habuisse. Prete
rea quatenus necessariũz est ꝓ ltima etiam onus re
mouet̃ ip̃o iure ut. l. qm̃ in prioribus. C. de inoffi. te
sta. z idem dicendũ de relicto facto margarite sz qua
tenus relictum factum margarite etiã ꝓ dote transcẽ
deret ltimam bene potuit apponi onus z nõ reicitur
l fi. §. filie z ibi nõ. de le. ij. z ꝑ ci. C. de rei uxu. act.
§. uideamus d̃fecta ergo ꝯditione illa si nupserit ma
ter dicte margarite solã ltimam habere debet ut pa
tet ex supradictis. ¶ Sexto z ultio q̃rit̃ an dcã cateri
na possit cogere dictã dñaz ad reddendã rõnez z reli
qua d̃ adminis. nõ obstãte liberatõe sibi facta a testato
re. Respõdeo sic de dolose gestis qꝛ talia nõ ueniũt i
generali liberatõe maxie ab administratõe futura qꝛ
futurus dolus remitti nõ põt. l. si unus. §. illud nulla
ff. de pac. de administra. tu. l. quidã d̃cedẽs ut plene
nõ. ꝑ bar. i. l. aurelius. §. gaio de libe. le. põtqz dcã
caterina ip̃am magdalenã reuocare a dcã administra
tõe. l. fundi. §. item si amicus de acqui. pos. in uerbo
nõ ꝓhibentibus a ꝯtrario sensu sicut posset ip̃e si ui
ueret non obstante quocũqz ligamie qd̃ se fecisset ut
nõ. in. c. fi. de ꝓcura. li. vi. ꝑ gl. sup ṽbo reuocatis z
ꝑ bal. C. de epi. z cle. id quod paupib9 i fi. z idẽ dico
in liberatõe facta ꝑ dictum franciscuz in instrõ ꝓcura
tõis ut in ea nõ ueniat dolus ex quo aliquid adest di
cte dñe z sic reliqua remissa nõ uident̃ ut tenet bar. i
dicto. § gaio per. l. tres fratres ff. d̃ pac. z ꝑ. l. lucius
d̃ libe. lega. Coget̃ ergo dicta dña restituere reliqua

z etiam libros z codices rationum ostendere. l. si ser
uus uetitus de leg. primo.

¶ Stãte statuto ꝙ mortua uxoꝛ in mr̃imonio sine li
beris uir lucretur dotẽ nũquid si uxoꝛ hñs filiũ ex ꝑ
mo matrimonio trãscat ad s̃a uota z hẽat filr̃ ex ip̃o
secũdo mr̃imonio filios an mortua mr̃e fili9 ꝑmi mr̃i
monij excludetur a successione dotꝪ mr̃is ꝑ ip̃z statu
tum an uero eo nõ obstãte admittet̃ cũ alijs filijs se
cũdi mr̃imonij s̃m dispõnẽ. l. hac edictali. C. de secũ
dis nup. ¶ Et an filius ipubes maioꝛ tñ infante he
reditatẽ nõ aditã trãsmittat ad patrẽ s̃m dispositionẽ
l. si infanti. ¶ Et nũquid pꝛ hereditatẽ filij nõ aditaz
possit trãsmittere ad suos heredes. ¶ Et qñ agitur d̃
successione eius qui hz fratres uterinos tm̃ z fratres
ꝯsanguineos uterinus prefertur ꝯsanguineis i bõis
ad eum peruentis ex successione matris.

¶ Casus sequẽtis consilij.

¶ Casus super quo iurꝭ ꝯsiliũ postulat̃ sic subijcit̃.
Quedã mulier helena nũcupata mr̃imoniũ ꝯ̃xit cuz
morisio de morisijs ciue ast. qui ab eadẽ dotẽ floꝛẽo
rum ducẽtorũ recepit. Ex ipsisqz iugalibus ꝓcreat9
z natus ẽ filius masculus georgius nũcupat9. Idem
uero morisius moritur superstitibus uxore z filio pre
dicto que uxoꝛ ad secũda uota trãsiuit z matrimoniũ
secundo contraxit cuz odone lupo ciue ast. qui ab ea
confessus est habuisse z recepisse dotis nomine flore
nos ducẽtos xxv. cũ renũciationibus oportũis quos
florenos ducẽtos xxv. Idẽ odo ꝑ se z suos heredes
ꝓmisit eidẽ helene p̃nti stipulãti z recipiẽti ꝓ se z su
is heredib9 dare soluere z restituere eidẽ helene uel
suis heredibus in oẽm casum z euẽtũ dotis restituen
de s̃m usum z ꝯsuetudines z statuta ciuitatis ast. ut
constat publico istrumẽto. Ex ip̃is uero iugalib9 pro
creati z nati sunt antoni9 z Iohãnes. Et deinũ mo
rit̃ ip̃a helena superstitibus ꝑdictis georgio ex primo
matrimonio nato z dicto marito secũdo z dictis duo
bus filijs uidelz antonio z Iohãne ĩfãtib9. Ex post
qz idẽ odo ad secũda uota trãsiuit z mr̃imoniũ ꝯ̃xit
cũ b. ex qua procreati sũt ẽt filij. Estqz mortu9 dictus
Iohã. pubertati proxim9 supstite ãtonio fratre z odo
ne pr̃e. Demũ idẽ georgius asserens se heredẽ ma
tris pro dimidia libellum obtulit contra odonem se
cũdum uirum predictum in quo effectu petijt ab eo
dimidiam dicte dotis uigore. l. hac edictali de secun
dis nuptijs. qui odo suo nomine z paterno nomine
dicti antonij eius filij tunc puberis contra dictũ geor
gium z dictam petitionẽ se apposuit asserẽs dc̃z geor
gium fore exclusum a petitione dicte dotis uigore sta
tutorum ast. quorum copia uobis traditur z inferius
sunt descripta. Ex post uero moritur idez antonius
pubes factus superstite dicto odone patre z dicto ge
orgio eius fratre uterino z alijs filijs ꝓgenitis ex alia
secunda uxore ipsius odonis uz A. z B. Postremo
post annum z paucos dies moritur dictus odo supsti
tibus dicto georgio morisij z alijs filiis ipsi9 odõis ex
ultima eius uxore progenitis. Queritur igitur an idẽ
georgius aliquo iure possit dotem predictam seu ꝑ
tem consequi a filijs z heredibus dicti odonis.

cxxxvii.

¶ In christi nomine amen.

Supscript9 dñus ꝯsultoꝛ egregius bene considerauit
oĩa que bene sũt ꝯsiderãda in casu presenti. Ego au
tem breuiter me expediã non insistẽdo i uerbis qꝛ

res uidet mihi clara ⁊ nõ multũ laboriosa. Dico enĩ
ꝙ hereditas dicte domine helene decedẽtis ab itesta
to fuit deuoluta pariter ad tres filios quos reliquit ui
delicet unũ ex primo uiro duos ex secũdo ut i auc. ð
nup. §. penul. qui incipit illud uersi. si eni intestat. ⁊
sic ad quẽlibet ꝓ tertia nec cessit dos lucro secundi ui
ri uigore ꝯsuetudinis uel statuti q² loquũt cũ mulier
decessit sine liberis sed hic decessit cũ eis ⁊ sic liberi fe
cerunt deficere ꝯditionẽ sub qua uir uocat ad lucruꝫ
igit ⁊ dicta uocatio cessauit. C. ad trebel. iubemꝰ. §.
penul. ff. de le. i. filius. §. cuꝫ q̇s cũ ibi nõ. ad trebel.
ex facto. §. fi. Nec etiaꝫ cessit lucro filioꝝ secundi mr̄i
monij q² ĩpoꝝ ꝯtemplatõe ut habeãt uideat in statu
to apposita dicta ꝯditio. Juxta nõ. ꝑ gl. in. ð. §. cuꝫ
quis tũ q² cõis snia doctoꝝ est ꝑ ꝑ̃dicta uerba ꝯditio
nalia liberi nõ uident ꝓpterea uocati ut nõ. ꝑ glo. ⁊
dominũ bar. i. l. lucius la scða. ff. ð here. insti. ⁊ bal.
in. l. cũ acutissimi. C. de fideicõmis. ⁊ Jo. an. i addi.
spe. ti. de testa. §. in primis in addi. que incipit huic
qõni accedit ⁊c̃. ⁊ ẽ casus in. l. ex facto. §. ex facto. ff.
ad trebel. in primo casu si bene inspiciat. Nec obstãt
notata ꝑ bar. in. l. ij. §. uidenduꝫ. ff. ad tertul. q² di
uersus est casus. Nã aliud est aliquẽ uel aliquã exclu
dere si tales extãt puta ꝙ existẽtibus agnatis mater
excludat ⁊ tunc agnati qui ponunt in ꝯditione affir
matiue uident uocati. sic loquitur bar. q² frustratoria
esset exclusio matris si agnati nõ forent uocati nam
possent subesse cognati ꝓpinquiores ꝙ̃ agnati q̇ uo
carent exclusa matre ⁊ sic exclusio matris que fieret
ꝓpter agnatos ⁊ eoꝝ ꝯtemplatione ꝓdesset alijs ꝙ̃
agnatis quod esse non debet. C. de pac. l. si actionẽ
cum ibi nõ. i. l. suo legato. §. si testator. ff. de le. i. l.
fideicõ. §. interdũ. ff. de le. iij. Aliud ẽ aliquẽ uocare
post morteꝫ alicuius si ex illo nõ extabunt liberi ⁊ sic
liberi ponunt in ꝯditione negatiue quo casu liberi si
extãt nõ censẽt uocati sed faciunt deficere uocatiõem
alterius tum q² liberis illis aliter ꝓuidet uidelicet q²
uocari possunt ab intestato ad bona de quibus agit
ut nõ gl. in. ð. l. lucius la secunda. ff. de here. insti. ⁊ i
cã intestati nõ est dare alios potiores ꝙ̃ sint liberi.
C. de suis ⁊ legi. auc̃. in succes. ⁊ in corpore uñ sumit
tum etiã q² quãdo ponunt negatiue si nõ extiterint
⁊ ipi extant. tũc nõ extat ꝯditio exp̃ssa a testõre uel
a statuto sꝫ extat ꝯditio ꝯ̃ria exp̃sse. Sꝫ qñ ponunt
affirmatiue puta ꝙ existẽtibus agnatis mater nõ suc
cedit tunc si extant dicit extare ꝯditio expressa a sta
tuto que debet esse forcioris nature ꝙ̃ eius ꝯtraria ñ
exp̃ssa cũ ar. a ꝯtrario sensu nõ semper sit ualidum
l. iij. C. de condi. inser. Sꝫ ab exp̃ssis uerbis semꝑ ẽ
ualidũ. l. i. §. si is qui nauem. ff. de exercito. l. ꝓspe
xit. ff. qui ⁊ a qui. tũ etiam q² statutum disponens ꝙ
uir lucretur dotem uxoris premortue sine liberis cen
setur liberos pretulisse marito siue extent ex eodem
uiro siue ex ꝑ̃ore q² non distinguit ideo statutuꝫ tale
nõ predicat dispõni. l. hac edictali facte in fauorem li
berorum primi mr̄imonij secundũ omniũ doctorum
sniam imo itelligitur secundũ illaꝫ iuxta nõ. per doc.
in. ð. l. hac edictali ⁊ per bal. i. l. i. C. ð ioffi. do. ⁊. l.
ea lege. C. de condi. ob causam. ¶ Sꝫ nec ob. i casu
nostro filio primi matrimonij statutũ. quod incipit ð
testanda ⁊c̃. ibi exclusis liberis primi mr̄imonij ⁊c̃. q²
statutũ illud loquit eo cãu quo mulier disposuit ð bo
nis suis in ꝑ̃iudicium filioꝝ primi mr̄imonij ⁊ uult ꝙ
ualeat eius dispõ ⁊ ꝙ possit derogare dispõni. l. feie
cum alijs pluribus ad idẽ tendentibus ⁊ etiã dispõni
l. hac edictali. qð facere nõ poterat si statutũ hoc non
eẽt eo. ti. auc̃. lucrũ hoc in fi. Sed ista dña helena nõ
disposuit de suis bonis in preiudicium filiorũ uel filij
primi mr̄imonij nisi q² ea tradidit in dotem scðo ui
ro que traditio itelligit facta quo usqꝫ uixerit ⁊ matri
moniũ durauerit. Igit eo soluto per mortẽ eius fini
ta ẽ illa traditio ⁊ dispositio tẽporalis. l. statu liberuꝫ
§. stichum. ff. de le. ij. ð postu. l. imperator. Et sic re
manemus in dispõe iuris cõis que ẽ ut ad successio
nẽ eius tam liberi primi mr̄imonij ꝙ̃ secũdi uocentur
ut in dicto auc̃. de nup. §. pe. nõ obstãte statuto ꝑ̃di
cto q² eius uerba hic cessant ergo ⁊ eius dispõ. l. adi
gere. §. quãuis. ff. de iure patro. cum alijs similibus.
¶ Presupposito aũt ꝙ hic filius primi mr̄imonij suc
cesserit mr̄i sue in una tertia si hereditas predicta ꝓ
alijs duabus tertijs delatis filijs secũdi mr̄imonij nõ
fuit per eos addita nec per patrẽ eorũ nomine si erãt
infantes iuxta. l. si infanti. C. de iure delibe. portões
predicte accreuerũt filio primi matrimonij. ff. de suis
⁊ legi. heredi. si ex pluribus. C. de cadu. tol. §. is ita
cum si. Neqꝫ. n. trãsmisserũt ad p̃rem potẽtiã adeun
di hereditatem matris nisi decesserint in etate infan
tili ut dicta. l. si infanti cum ibi nõ. ⁊. l. nõ pro nume
ro. C. ad orfi. Posito aũt sine preiudicio ueritatis ꝙ
uel illi uel pater eorum nomine si erant infantes adi
uissent hereditatẽ mr̄is uel uiderent adiuisse secũdũ
determinationem bar. in. q. disputata per eñ que inci
pit debitor in diem ⁊ in. l. gerit. ff. de acqui. here. quã
tñ determinationem bar. reprehẽdit bal. in multis lo
cis prout prudẽter precedẽs dñus consultor allegauit
dicit tñ ꝙ hic nõ apparet aliquo mõ p̃rem predictuꝫ
adiuisse hereditatẽ nomĩe filiorũ suorũ natorũ ex ea
dem uxore. in quorum filiorũ hereditate dicta heredi
tas matris eẽ tunc diceret. l. sed si plures. §. filio. ff. ð
uul. ⁊ pu. Nec eas nõ aditas transmittere potuit ad
suos hẽdes. q² nõ ẽ de casibus enumeratis i. l. uẽtre
ff. de acqui. here. Et sic ẽ stãdũ regule ð qua. C. ð ca
du. tollen. §. in nouissimo. Et sic hereditates ꝑ̃dcõꝝ
deuolute sũt ad fratres eorũ quorũ unus erat uterinꝰ
scꝫ dictꝰ georgius alij ꝯsanguinei. s. nati. ex ultia uxo
re odonis iõ in bonis que peruenissẽt ad illos a ma
tre preferetur georgiꝰ uterimꝰ. iuxta nõ. ꝑ gl. ordina
rias ⁊ doc. C. de legi. heredi auc̃. post fratres ⁊ cõia
ð succes. aũt itaqꝫ ⁊ superius ꝑ dñuꝫ cõsulẽtem bene
⁊ subtilit tactũ ẽ ⁊ ista pauca sufficiãt. Laus deo.

¶ Testõr legauit filie mile ꝓ dote. Postea subiũxit
ꝙ uolebat eã petere posse dicta mile tempore nubi
lis etatis ⁊ qð interiꝫ dicta mile ponãtur i loco secu
ro ꝓ dicta filia. Et ð usufructu illorũ dꝫ alimẽtari. q̄
ritur si filia ista fuẽit alimẽtata a fratre herede uniuer
sali ⁊ dcã mile nũquã fuerit ðposita. Utꝝ ipa ulʼ ma
ritꝰ possint petere illud qð ultra alimẽta dcã mile fru
ctassent si fuissẽt apposita ꝓut testõr disposuit. Et si
testõ mãdat ꝙ emat domꝰ ꝓ usu ⁊ habitatõe uxoris
sue si uidua steterit ⁊ filie sue si uidua remãserit. Si
domꝰ ẽpta fuẽit ⁊ affitata ad quẽ. s. ꝑtinebũt pẽsiões
utꝝ ad hẽdẽ an aũt ad filias. Et dñiuꝫ oẽꝫ utilitateꝫ
ad se trahit. i. ois utilitas rei ꝑtinꝫ ad eũ q̇ ẽ dominꝰ.

ccxxxviij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso testõ ambrosij mei bõi i ea ꝑte i qua reliq̇t iure
institutionis cuilibet filiarum suarum florenos mile
si contingat eum relinquere filias quatuor pro do
tibus

tibus ipsarum. ⁊ postea in alio caplo testi dixit ꝙ uo
lebat eas ⁊ quālibꝫ eaꝝ habere dictas q̄titates ⁊ pe
tere eas posse tēpore nubilis etatis ⁊ ꝙ interim d̄bēt
dicte q̄titates deponi in loco securo ꝓ dictis filiabus
⁊ ex usufructu denarioꝝ debeāt alimentari ⁊ indui.
Querit̄ cū post mortē dicti testatoris tres filie femine
que remāserūt fuerint semꝑ alimentate de bonis he
reditarijs ꝑtinentibus ad fratrē eaꝝ pupillū ⁊ dicte
quātitates eaꝝ nūq̄ fuerūt deposite ꝓut testō disspo
suit. Utrū ipe uel eaꝝ mariti pꝰ eaꝝ nuptū possint
petere a dicto herede uel tutoribꝰ ciꝰ illud plus quod
deest. si fructassent pecunie ultra necessariū ꝓ alimē
tis ⁊ indumētis. ⁊ uidet̄ primo dicendū ꝙ non q2 di
ctū relictū cum factum fuerit ꝓ dote uidet̄ ꝯditionale
si mr̄imoniū ꝯherēt. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. ticio centuꝫ
§. ticio genero cuꝫ ibi plene nō. ꝑ bar. Uel si ꝑuene
rint ad nubilē etatē. ut. l. si cui. §. i. ff. de le. i. ⁊ sic cō
modum medij tēporis nō uidet̄ ꝑtinere ad dictas fi
lias quarū gr̄a dicte ꝯditōnes uel eaꝝ aliqua nō pos
sunt dici apposite ut nō. bar. de ꝯdi. ⁊ demō. l. illis li
bertis. C. de lega. l. i. sꝫ ad heredeꝫ cuius gr̄a censet̄
apponi ꝯditio i legatis ut sic ꝯmodū medij tēporis
ꝑtineat ad eū tāq̄ ꝑceptū iudicio testōris. l. in fideicō
missaria cū ibi plene nō. ff. ad trebe. Quatenus ergo
de lucro esset supra id quod ē necessariuꝫ ꝓ alimētis
uidet̄ ad heredē ꝑtinere. ff. d̄ le. ij. lucius. §. a te mā
dati. l. creditor. §. cū inter. ¶ In ꝯriuꝫ facit q2 testōr
mādauit deponi ꝓ dictis filiabus quod īterp̄tanduꝫ
. i. ad eaꝝ utilitatē. ff. d̄ le. iij. fideicō. §. interduꝫ. Et
sic uidet̄ ꝙ quicquid suꝑfluū est ultra alimēta sit ipsa
rū. ff. d̄ ali. ⁊ ciba. lega. l. iiij. in p̄ncipio ⁊ dicto. §. cū
inter. Preterea dictū relictū lꝫ factum fuerit ꝓ dote n̄
uidet̄ ꝯditionale si mr̄imoniuꝫ ꝯhat̄ q2 de ꝯr̄ia uolū
tate testatoris apparet cum dixit ꝙ uolebat habere ⁊
petere posse cum ꝑuenerint ad nubilem etatem ⁊ sic
etiā anteq̄ nuberēt ut pꝫ. C. de nup. l. sancimꝰ quod
nō esset si penderet sub ꝯditione illa si nupserint uel
si mr̄imoniū ꝯhet̄. ff. de ꝯdi. ⁊ de. l. qui heredem. §.
fi. ⁊ ꝯstat ꝙ uoluntas testatoris est illa que regit ⁊ di
sponit ꝯditionē. l. in ꝯditionibus primū locum. ff. de
condi. ⁊ de. Itē nec uidet̄ pendere sub ꝯditione si ꝑ
uenerint ad nubilem etatem tum q2 eis reliquit sim
plr̄ deinde i alia oꝛōne apposuit illud tēpus nubilis
etatis ad petitionē dicti relicti nō ad substātiā debiti.
q2 nō dixit ꝙ uellet tunc deberi quo casu fecisset ꝯdi
tionē sꝫ peti posse ⁊ sic potius facit diē. l. ex his. C.
quando dies lega. ce. tū q2 ⁊ si in eadeꝫ oꝛōne totum
dixisset. idē uidet̄ ex quo iste erāt filie ⁊ impuberes ⁊
sic earum fauore uidet̄ tempus appositū potius ut
faciat diem q̄ ꝯditioneꝫ ad trebel. l. seius. §. sancimꝰ
⁊ nō. i dicta. l. si cui. §. i. ⁊ si sic est ꝙ faciat duntaxat
diem illud tempus nubilis etatis non conditionem
cum censeatur appositum fauore ipsarum filiarū om
ne ꝯmodum interim ꝑcipiendum ad eas pertinere
debet. ff. de le. ij. l. si ita relictum. §. pegasus d̄ usuris
l. in fideicōmissi. §. cum pollidius. ¶ Breuiter i hoc
passu dico ꝙ si dicte quantitates pecuniarum fuissēt
deposite secundū ꝙ testōr disposuit quicq̄d fuissent lu
crate ultra necessaria alimenta ꝑtinuisset ad ipsas fi
lias per rōnes ⁊ iura ultimo loco inducta. Sꝫ hic n̄
est casus de quo querit̄. q2 pecunie nō fuerunt depo
site ꝓ dictis filiabus unde est qō an heres p̄dictus te
neat̄ p̄dictis filiabꝰ ad illud lucrū quod ꝑcipi potuis
set honeste si deposite fuissent circa quod dico ꝙ si di
ctus heres fuisset i mora q2 ipe cū auctoritate tutoris

uel solus tutor fuisset īterpellatus nomīe dictarū filia
rū ab aliquo qui potuisset eū interpellare puta a tu
tore de quo eis spālr̄ ꝓuidisset. ff. d̄ v. ob. si ex lega
ti cā cum. l. se. tūc bene teneret̄ heres predictꝰ rōe di
cte more ad dictū lucrū qō honeste hodie ꝑcipi possꝫ
⁊ uerisilr̄ fuisset perceptū sicut olim post moram tene
bat̄ ad usuras. C. de usu. ⁊ fruc. lega. l. i. cū ibi nō. iū
cto eo qō nō. bar. in. l. diui. ff. ad. l. fal. ⁊. c. ꝑ usras d̄
dona. inter ui. ⁊ ux. ⁊ iūcto eo qō habet̄ i l. i. C. d̄ sē.
que ꝓ eo ⁊. l. iij. §. fi. ff. de eo ꝙ certo loco ubi hētur
ꝙ uenit iteresse lucri rōe more quādo ē certū ⁊ uerisi
mile. Als̄ secꝰ sꝫ q2 dictus heres nō fuit in mora q2
nūquā fuit interpellatus ut faceret dictū depositū qō
erat necessariū ut ꝯstitueret̄ i mora ut plene nō. in l.
mora. ff. de usuris ꝑ gl. ⁊. l. pe. qn̄ dies lega. cedat di
co ꝙ sicut d̄ iure ueteri nō tenebatur ad usuras ut di
cta. l. i. cū ibi nō. C. de usuris ⁊ fruc. le. ita nec hodie
tenet̄ ad dictū lucrū licite percipiēdū qō eo casu uēit
quo oliꝫ ueniebāt usure ut nō. in dicta. l. diui. ad. l. fal
cidi. per bar. ad ho. ff. de pigno. acti. l. quāuis in fi.
⁊ mandati. l. idemqꝫ. §. ij. in quibus pꝫ ꝙ ex mora
tantū uel si in suos usus ꝯuertat quis pecuniā alienā
tenet̄ ad usuras si nō tenuit eā ociosaꝫ ⁊ sine mora.
Et iste heres dicere pōt se tenuisse istaꝫ pecuniā ocio
sam ⁊ sic non teneri ex quo non fuit in mora. Nec
obstat si dicatur ꝙ cum dicte filie essent pupille fuit
eis commissa mora ipso iure ⁊ sine interpellatione.
ff. de lega. ij. l. ticia seio. §. usuras ⁊. l. in minorum.
C. in quibus cau. in inte. resti. non est neces. q2 istud
non procedit in casu nostro. ubi etiaꝫ heres fuit ⁊ ho
die est pupillus ⁊ sic ꝯcurrit p̄uilegiatus cum priuile
giato. Ideo priuilegia inuicem confunduntur ⁊ meli
or est in pari causa conditio possidentis. ff. de mino.
l. uerum. §. penul. de uerbo. obli. l. si seruū. §. sequi
tur in fi. facit. C. qui poti. in pig. ha. l. fi. §. exceptis.
de uerbo ob. cum filijs. §. in hac in fi. Itē non ob. si
dicatur ꝙ hec dies euentus nubilis etatis interpella
uit. l. ad diē de uer. ob. ⁊. C. si aduersus uē. pig. l. ij.
q2 hic illud tēpus nō fuit appositū a testatore gr̄a dif
ferēde solutionis seu ad soluēdū quo casu interpellat
q2 nō iussit heredi ut solueret tali tempore quo casu
possꝫ procedere oppositio sed fuit appositū d̄cis filia
bus ut possent petere ⁊ sic nō interpellat potissime
quia erat dies incertus dicto heredi qui iuste poterat
ignorare an euenisset uel nō ⁊ iura que dicunt lapsū
diem interpellare loquunt̄ de die certa an ⁊ qn̄. C. d̄
ꝯhē. sti. l. magnā nō sic de incerta. l. quotiēs in diē d̄
uer. ob. Itē nō ob. si dicat̄ ꝙ hic nō erat qui īterpel
laret q2 hoc potius excusat dictū heredē a mora quā
accuset. C. de usuris. l. cū quidā. §. si pupillo. ⁊. l. pe
cunie. §. fi. Itē nō ob. si dicat̄ dictus pupillus hꝫ pe
cunias suas suꝑ mōte cōis florētie uñ cū sibi fructent
dicte pecunie debēt de eisdē fructibꝰ rn̄dere dict̄ filia
bus per dictā l. idēqꝫ. §. ij. ff. mādati uer. sed si pecu
niā meā ⁊c̄. ⁊ dicta. l. quāuis. §. fi. de pigno. acti. pri
mo respōso. Sꝫ ad hoc rn̄det̄ ꝙ testator nō legauit
illis filiabus de pecunia mōtis sed in genere qō patet
q2 mādauit eā deponi i loco tuto. sed pecunia mōtis
ē in loco tutissimo uñ si de ipsa sēsisset n̄ mādasset eā
deponi quia iam deposita ē ⁊ inde nō pōt extrahi uñ
nec heres tenebatur de illa soluere. Pōt ergo dicere
se hūisse aliā pecuniā de qua soluisset si fuisset req̄sitꝰ
sꝫ q2 n̄ fuit tenuit eā ociosā. Unde n̄ eē equū ꝙ pateret̄
damnum sine mora ⁊ culpa. scilicet soluēdo interim
usuram medij temporis quam ipse non percepit po

tissime postq̃ istis pstitit alimenta. Ex quibus omnibus ɔcludit nihil posse peti a dicto herede occasione pdicta. ¶ Secūdo dubitat q dictus testator i dicto testamēto mādauit p suos executores emi unā domū p florenis quingentis que domus staret p usu ⁊ habitatōe uxoris sue ipa uidua stante ⁊ filiaꝝ suaꝝ ipis uiduis remanētib⁹. Querit si p dictos executores ematur dicta domus de psenti ⁊ det ad pensionē q2 dicte filie sūt nupte excepta una ad quaz ptineat pēsio. an ad dictū heredē uel ad dictas filias. Circa quod cōsiderandū est q dictis filiab⁹ nō reliquit nisi usuz ⁊ habitationez dicte domus. Proprietatē uero eaꝝ reliqt post eaꝝ mortez hospitali sancte marie noue. Uidendū est ergo ad quē ptineat interim pprietas añ mortē ipaꝝ. ⁊ certū est q ad ipas filias nō ptinet q2 ñ fuit eis legata sȝ suitus habitatōis ⁊ usus que cum pprietate nō ɔcurrūt q2 res sua nemini pōt suire. ff si usufru. peta. l. uti frui i pn. cōia pdioꝝ. l. quicqd. Nec etiam ptinet ad hospitale q2 siue dicas q relictum factuȝ hospitali post mortē illaꝝ sit ɔditionale secundū bar. qui dicit q hospitale pōt pati capitis diminutionē ⁊ iō idem in eo quod in hoīe qui pōt mori ut relictū factū sibi post mortē alterius sit ɔditionale. ff. de ɔdi. ⁊ de. l. heres meus in pn. ⁊ per eū. ff. de here. insti. l. hereditas ex die p. l. hereditatum uersi. sic deniqȝ. ff. ad. l. fal. Siue teneamus opi. alioꝝ dicentium ɔtrarium q nō sit ɔditionale q2 nō pōt nec psumit mori uel destrui de qua per bal. C. de here. insti. l. extraneum saltem negari nō pōt quin sit in dieȝ incertum an. ff. de ɔdi. indebi. l. nā si cum moriar cuȝ ibi nō. Sed ɔstat in legato facto in diem etiā certū an ⁊ quādo nō transire dñium ante euentuȝ diei in legatariū. ff. de usufruc. lega. l. sempronius atalus. Oportet ergo dicere q interiȝ sit heredis q2 nō dȝ uolare per aera per ea que nō. in. l. si ego. ff. de nego. ges. ⁊ de solu. cum quis. §. i. ⁊. e. ti. l. qui hominē. §. si debitorem p doc. licet glo. ibi ɔtrarium sentiat. Igit cōmodum interim ad ipm heredeȝ ptinere dȝ q2 non est dare aliū qui iustiorem habeat cām uel petitionē ff. depositi. l. bona fides uersi. exēpli loco ⁊c. ibi ut ñ distrahat hoc ⁊c. nā ad dictas filias non pōt ptinere ɔmodum dicte domus anteq̃ ad ipas ptineat ɔmodū habitatiōis. l. nec semel. §. si i habitatōeȝ. ff. quādo dies lega. ce. ⁊. l. firmio. §. fi. Tūc aūt poterūt ēt locare si uolent ex quo relicta fuit eis habitatio lȝ secus si usus tantū. C. de usufruc. l. cuȝ antiquitas. l. sȝ nec. ⁊. l. si habitatio. Sȝ habitatio eis nō debet nisi cum uidue remanebunt ⁊ non ante. C. de indicta uidu. l. fi. §. sed q2 apud. ergo nec ɔmoduȝ pensionis. Et sic concludo ad ipsum heredem pertinere ipmqȝ posse dictam domum interim locare ⁊ pensioneȝ recipe q2 cum sit dñs interim debet ad ipm omne commodum ptinere ex natura dominij quod est ius plenissimum ⁊ omnem utilitatem ad se trahit iuxta nō. per bar. i. l. siqs ui. §. dēa. ff. de acq. pos. Laus Deo.

¶ Si testator legat alicui bona sua mobilia utruȝ in tali legato ueniat frumētū ⁊ alij fruct⁹ pēdētes tēpore testi. Et ibi ponit limitatio ad. l. si ita de au. ⁊ ar. leg.

ccxxxviiij.

¶ In christi nomine amen.

Uidet dicēdū q dictū frumētū ⁊ alij fructus q̃ tēpore testi ɔditi erāt pendētes ñ debeāt puenire ad manus dictoruȝ executorū sed remanere debeant apud heredē eo q testator fuit usus uerbo seu pticipio presentis tēporis dum dixit ad eū pertinētia ⁊ sic ur dēa dispō testōris restringi ad illa que tempore testi erant mobilia. Nō aūt extēdi ad illa q̃ post tēpus testamenti ceperūt eē mobilia. ff. de le. iij. l. uxorē. §. testō el pmo de au. ⁊ ar. le. si ita cū ɔcor. Sed dictū frumētuȝ ⁊ ceteri fructus qui tēpore testi pēdebāt in fundo ⁊ separati nō erāt a solo erāt tunc pars soli ⁊ sic reputabant ⁊ erāt res imobiles. ff. de rei uendi. l. fruct⁹ pēdentes que in frau. credi. l. fi. §. pe. de act. ēpti. l. iul. §. si fructibus. Post mortē uero inceperūt eē res mobiles ergo ⁊c. ¶ In ɔtrariū facit q2 illud uerbū ptinētia nō refertur ad qualitatē seu eēntiam mobilitatis ut sic uoluerit dicere q illa que tūc tēpore testamenti erant mobilia. peruenirēt ad man⁹ pdictorū. sȝ refertur ad ius ipsi⁹ testōris. Unī significat q illa tātū que tēpore testi ptinebāt ad eū ⁊ i quib⁹ ius hēbat tūc tēporis illa puenirēt ad manus predictorū nō aūt illa in quibus post testūm inciperet ius habere. Sed frumētum ⁊ fructus de quib⁹ querit bene pertinebāt ad testatorē tempore testi lȝ nō eēnt a solo separati ⁊ i eis hēbat ius. sicut i ipso solo q2 qui hȝ ius in toto hȝ ēt in qualibȝ parte totius. l. siquis cum totū. ff. de excep. rei iudi. ⁊ pȝ in. l. qui uas. §. si ancilla ⁊. §. idem i pecudibus. ff. de fur. ubi cum surripit ancilla ul' uacca pgnans censet ēt furtū ɔmitti i partu ⁊ fetu quod nō eēt si ad dñum ancille uel uacce nō ptinerēt. Sufficere ergo ur q tempore testi ad testōrē ptinerēt fructus predicti ad hoc ut illud uerbum ptinētia ⁊c. saluet lȝ tūc nō eēnt res mobiles qm̃ nullū uerbū pñtis temporis ɔtinet in testō predicto p qd uideat hoc requiri ut tūc eēnt mobiles. ¶ Breuiter posset dici q lȝ nō fuerit expressum a testatore tñ subintelligit ex uirtute illorū uerborū mobiles uel mobilia nā subintelligit. s. existētes uel existentia sicut cū testator dicit lego argentum meū ⁊c. nā tex. in dicta. l. si ita de au. ⁊ ar. le. dicit q illud uerbū seu pnomen meū significat psens tempus certe hoc nō potest pcedere ex propria natura dicti pnominis meū qm̃ pronomini nō accidit tempus sed genus numerus figura persona ⁊ casus secundum donatū. Contingit ergo ratione subauditi participij uidelȝ existens meum ⁊c. Cui participio accidit tempus sicut ⁊ uerbo sm eūdem donatū. Et ideo tex. in dicta. l. si ita dicit q dicendo meū presens tempus intelligit quod uerbum intelligitur ⁊ importat aliquid tacitum quod non fuit expressum sed pro expresso habet ut est dictum participium existēs ⁊c. ita ergo in casu nostro dicendū ur q dicēdo lego bona mea mobilia debeat subaudiri participiuȝ hoc scilicȝ existentia ⁊c. Et sic dicta dispositō testatoris hȝ duplicem restrictionem unam q illa tantum noluit ad predictorum manus peruenire que tunc tempore testamēti erant mobilia ⁊ que tūc ad ipsū pertinebāt. Illa uero que post testūm inciperēt eē mobilia uel inciperēt ad ipȝ ptinē noluit ad illorū man⁹ puēire. Sȝ i dictis frumēto ⁊ fructib⁹ lȝ una dictarū ɔditionū extiterit q2 tēpe testi ad eū ptinebāt sicut ⁊ fundus in q° erāt altera tamē nō extitit q2 tūc nō erāt res mobiles sȝ inceperunt eē post. Unī nō ur q i eis habet locuȝ dicta dispositio. s. l. heredes plures. ff. de cōdi. insti. ¶ Breuiter ego puto ɔtrarium quoniā licȝ tēpore testamēti nō eēnt dicti fructus res mobiles i actu erant tamen in habitu ⁊ sperabantur de proximo fieri res mobiles ⁊ ad hoc erant ordinati ⁊ destinati secundum suam propriā naturam ⁊ perinde ē ac si tēpore

poꝛe teſti fuiſſent res mobiles ar. l. ex eo. ff. de teſta.
mili. ⁊ ar. l. fūdo i fi. ff. de act. emp. ubi deſtinatio ad
uſū in qꝰ pͥmo fuit habeẗ ꝓ facto ⁊ nō. plene ꝑ bar.
i. l. cetera. §. fi. ff. de le. i. Sꝫ frumētū anteꝗ̄ ſereret
erat a fundo ſeꝑatū ⁊ ſegetes ide nate ad hūc uſū.
et finem erant deſtinate ut ſeparenẗ a ſolo ſicut a
pͥncipio fuit eaꝝ oꝛigo ergo ⁊c̄. ꝓ hoc quod nō. bar.
ff. de requi. reis. l. fi. ubi dicit i fructibus coherentibꝰ
ſolo cadere ſequeſtrū ſicut ſi eſſent a ſolo ſeꝑati licꝫ
ſint pars ſoli qꝛ ſperanẗ ſeꝑari. ⁊ ſic cēſenẗ res mo
biles. Preterea rō quare pͥſens tēpus nō extēdiẗ ad
futura eſt qꝛ teſtōꝛ nō cenſeẗ de futuris cogitaſſe que
rō locū hꝫ in futuris nō ex cā de pͥſenti ſeu oꝛtum ha
bētibus tēpoꝛe teſtamenti ut ſi teſtōꝛ q̄ legauit argen
tū ſuū poſt teſtamētū emeret aliud argentum nam
illud non uenit qꝛ de dicta emptōe non pͥſumiẗ cogi
taſſe. Sꝫ ſi peruenit ex cauſa que tēpoꝛe teſti habuiſ
ſet oꝛtū puta qꝛ tunc iā emerat ſꝫ ſibi traditū nō fue
rat ſꝫ poſt teſtūm fuit traditū certe tale argentū bene
uideẗ cogitaſſe poſtꝗ̄ tēpoꝛe teſti ſpē habebat habē
di ex cā pͥcedenti. ar. l. ſi rē. §. fi. de pigno. act. man
dati. l. ſi mandauero tibi ⁊ qꝛ qui actōeꝫ hꝫ tempoꝛe
teſti rem habere uideẗ ut in regula iuris. Et iō legan
do generaliť dūmo eſſet caſus in quo illud poſſet a
uenditoꝛe uendicari alr̄ ſecus. l. quintus. §. argēto ꝺ
auro ⁊ ar. lega. Sꝫ hoc ex cā qꝛ tempoꝛe teſti habe
bat oꝛtum frumentū pͥdictū poſt teſtūm fuit effectum
res mobilis qꝛ tempoꝛe teſti erat ſatū ergo de ipō cē
ſetur teſtōꝛ cogitaſſe. facit qꝺ nō. bar. in. l. ſi uxoꝛ. §.
diuus. ff. de adul. ⁊ l. quod ſeruus de ꝯdi. ob cauſā.
¶ Concludo ergo dictū frumentū ⁊ fructus debere
ꝑuenire ad manus pͥdictoꝝ ut deſtribuant proutte
ſtōꝛ oꝛdinauit. ⁊ ita uidetur mihi paulo de caſtro.

¶ Si teſtōꝛ pͥlegat certas poſſeſſiōes uni ex heredi
bꝰ ⁊ poſtea generaliť legat uxoꝛi uſufructū ſuoꝝ bono
rū. Utrū ipā uxoꝛ uigoꝛe legati ſibi facti habē ꝺbeat
uſufructū dictaꝝ poſſeſſionū pͥlegatarū. ⁊ pro q̄ ꝑte.

.ccxxx.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

Prefati uānucius ⁊ frāciſcus cū fuerint heredes inſti
tuti in dictis rebus eis pͥlegatis dimidiā habuerūt ⁊
habēt iure pͥlegati a filiabus teſtōꝛis ⁊ alterā dimidiā
iure hereditario a ſe ipīs. l. miles ad ſoꝛoꝛē. §. fi. cū
ibi nō. ff. de le. ij. ꝓ illa dimidia. quā habuerunt a fi
liabus iure pͥlegati ꝯſtat dictā uxoꝛē nō potuiſſe uen
dicare uſufructū qm̄ ſi nō fuiſſēt res ille pͥlegate ⁊ ſic
apud ipās filias dicta dimidia remāſiſſet. nō fuiſſet i
ea ꝺbitus uſufructus pͥfate domine ſꝫ dūtaxat alimē
ta potuiſſet petere ſecundū ꝯſuetudineꝫ generalem
de qua in. l. ij. C. ſi ſecundo nup. muli. de qua ꝑ di.
⁊ bar. in. l. titia. §. fi. ff. de le. ij. ¶ Unde ſicut ab ipſis
filiabus non potuiſſet uſūfructū petere pro illa dimi
dia ſi pꝛelegata nō fuiſſet eodem mō nec petere pōt
a dictis uānucio ⁊ franciſco pͥlegatarijs qm̄ in illa di
midia ſuccedunt loco ipārū filiaꝝ. ar. eius quod nō.
in. l. id tempus. ff. de uſuca. Pro altera uero dimidia
quā habent dicti uānucius ⁊ franciſcus iure pꝛopꝛio
ſeu hereditario uideẗ dicendū ꝙ dicta dn̄a debuerit
plenum uſūfructū habere qꝛ dicta ꝯſuetudo ſolum
filijs ꝓficit ut faciat dicta uerba impoꝛtare ſolum ali
menta nō aūt extraneis cum filijs inſtitutis. ut idem
bar. nō. in dicta. l. ticia. §. fi. Nam ſi ipī ſoli fuiſſent i
ſtituti integrū uſūfructum ⁊ plenū debuiſſet habē dic

ta domina in bonis pꝛedictis uigoꝛe dictoꝛum bono
rum ergo ſi pro parte pro illa ſaltē parte debuit hēre
ſꝫ pro dimidia tantū illiꝰ dimidie qꝛ uidētur ipī ꝓpꝛie
tarij ꝯcurrere cū ipſa dn̄a uſufructuaria. ff. de uſufru.
le. l. ſi alij. ⁊ l. ſempꝛonio in pꝛin. ⁊ qꝺ ibi nō. expͥſſe
per bar. ⁊ per bal. in. l. ij. C. de indic. uidui. ibi dum
dicit caue tibi tn̄ ⁊c̄. Sed ille leges haberēt locū quan
do cuidā extraneo nō ipſi heredi legate eēnt alique
res ſpāliter ⁊ ipſi uxoꝛi eēt relictus uſuſfructus gene
raliter tūc. n. teneret legatū pꝛopꝛietat ſꝫ i uſufructu
concurrerēt ꝓpꝛietariꝰ ⁊ uxoꝛ. At i cāu nr̄o legatum
ꝓ illa ꝑte qua ſūt heredes n̄ tenuit. l. legatū. §. hēdi
de le. i. Et iō nō hꝫ locū qꝺ ibi dꝛ iō integrū uſufructū
uꝛ̄ fuiſſe debitū dicte dn̄e niſi eiꝰ ualoꝛ exceſſerit ualo
rē dodrātis dicte dimidie. ff. ꝺ uſufru. l. diuꝫ. Bal. ꝟo
in. l. quotiēs. C. fami. her. uꝛ̄ aliter loqui ꝗ̄ loquaẗ
bar. i. d. l. ſempꝛonio licet ipſū nō alleget ēt eo caſu
quo cuidā extrāeo fuiſſēt res ille legate. Quicquid tn̄
ſit nō expedit de pꝛedictis diſputare ꝓ nūc. Nā pro
cederēt ſi dicta domina uxoꝛ teſtōꝛis uiueret ⁊ petēt
uſūfructū ꝓ illa dimidia quo caſu eēt diſputādū ꝺ pͥ
dictis. Sꝫ qꝛ ꝓponiẗ ꝙ ē moꝛtua ⁊ qꝺ i eiꝰ uita non
petijt. nec obtulit ſe ꝑatā pͥſtare cautionē uſufructua
riā dicēdū ē fructus ꝑceptos ꝑ ipꝫ uānuciū ⁊ frāciſcū
ad ipſos ꝑtinere nec eē reſtituēdos heredibꝰ dc̄e dn̄e
que nō potuit facere fructus ſuos dc̄a cautōe n̄ pͥſtita
⁊ fructibꝰ ab ea nō ꝑceptis ut plene nō. bar. i. l. uxo
ri uſūfru. bonoꝛū. ff. ꝺ uſufru. lega. De uſufructu ꝟo
ꝑcipiēdo poſt moꝛtē dicte dn̄e clarū ē ꝙ ad heredem
eiꝰ nō fuit tranſmiſſus cū ēt ſi cautōnē pͥſtitiſſet dicta
domina ⁊ ſic in eiꝰ ꝑſona fuiſſet iniciatus per moꝛteꝫ
tn̄ eius fuiſſet finitus ergo ⁊c̄. l. ticio cū moꝛieẗ. ff. de
uſufruc. Laus Deo.

¶ Legatū dotis utrū ueīat i generali remiſſiōe ⁊ li
beratōe quā facit uxoꝛ ꝺ oībꝰ legatis ſibi factis.

ccxxxi.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

Prio uidēdū ē an i gn̄alibꝰ uerbis pͥmi codicilli quibꝰ
dicta dn̄a fateẗ ſibi itegre ſatiſfactū ⁊ ſolutū ꝺ oibus ⁊
ſingulis iudicijs legatis ⁊ pꝛelegatis eidē dn̄e relictis
i teſtō ſui uiri ꝯphēdaẗ ꝺ ꝓpͥetate uerboꝛū legatū do
tis attēto ꝙ pͥfata dn̄a uel eiꝰ heres de datiōe dc̄e do
tis hꝫ publicū inſtrumētū ut aſſeriẗ. Et uꝛ̄ ꝙ ꝯtineaẗ
qꝛ cū dicta dos fuerit i teſtō ſui uiri expꝛeſſe legata ne
gari nō pōt quin appellatōe legatoꝛū ꝯtieaẗ ꝓut iſtō
uerbū legatū ſumiẗ ꝓ eo qꝺ i facto ꝯſiſtit. l. ꝯſilio. §.
fi. ꝺ cura. furi. ⁊ ff. ꝺ uſufru. l. q̄d gͦ i fi. iuxta fi. ti. Sꝫ
ꝯſtat ꝙ uerba teſtōꝛis faciētis mētionē ꝺ legat ſibi fa
ctis poſſe referri ēt ad illa legata que i facto ꝯſiſtūt. i.
que uere facta ſūt poſito ꝙ ꝑ ꝑ aliquā iuris ſubtilitatē
n̄ hēant iuris miſteriū ſeu efficaciā ſicut ⁊ ꝟba legis
ff. ꝺ his quibꝰ ut idig. l. tutoꝛē. §. ꝓ ꝑte iuncto. §. di
ſpōat i auc̄. ꝺ nuptijs. Poſito gͦ ꝙ dictū legatū dotꝭ
nō ualuiſſet ꝑ. l. ſin aūt. ff. de le. i. tamē qꝛ uere factū
fuit ꝯtieẗ appellatōe legatoꝛū. Cū igiẗ dicta dn̄a fue
rit ꝯfeſſa ſibi itegre ſolutū ⁊ ſatiſfactū ꝺ oībꝰ legat ſi
bi factis. Et iſtud ſit unū ꝺ illis gͦ ⁊ ꝺ iſto cēſeẗ ꝯfeſſa.
Sꝫ talis confeſſio facta parte pꝛeſente ⁊ acceptante
pꝛobat ſolutionem iuxta plene nota. in. l. cuius cū
quis. §. codicillis. ff. de le. iij. immo poſtquam iura
uit faceret pꝛobationem etiam ſi pars nō fuiſſet pꝛe
ſens ut dicto. §. codicillis. Igiẗ intētio heredū mariti
aſſerētiū dictam dotē fuiſſe ſolutā ⁊ redditā uideẗ fū

data ex dicta ꝯfessione etiam si heres dicte domine ĩ
repetẽdo nõ intat ex testõ sꝫ ex instrõ dotali qꝛ solu
tio si uere facta fuit liberauit dictos heredes ab omni
obligatõe ⁊ actõne qua possent teneri ad restitutõeꝫ
dicte dotis etiam si pluribus actõnibus tenebant. l.
iteꝫ illa. §. fi. de ꝯsti. pecu. Preterea ꝙ plus est dictũ
legatũ ualuit etiã quo ad iuris misterium. i. quo ad ꝓ
ducẽdã act. ex testõ nõ solũ ꝓ ꝯmodo repñtatiõis
sꝫ ꝓ tota sũma dotis cuꝫ actõe de dote nõ deberetur
nisi post ãnum. C. de rei ux. act. §. exactio ꝗ dilatio
fac ut ualeat legatũ ꝓ tota sũma nec irritet lꝫ postea
supueniat dies solutõis etiã si esset casus quo in uita
testõris supuenire potuisset ⁊ superuenisset. ff. ad. l.
falci. l. uerbis cũ ibi nõ. de le. ij. l. debitor ĩ pñ. insti. ꝺ
legatis. §. sꝫ si uxori maritus. Igit dubitandũ nõ ui
det quo minus appellatõne legatoꝝ contineatur ex
quo uere factum fuit. ut supra dixi. ⁊ etiam habet iu
ris effectum in producendo actionẽ ex testõ. ⁊ sic nõ
solum in facto sed ĩ iure ꝯsistit. Sunt ergo ambe actõ
nes sublate tã ex testamẽto quã de dote ratione dicte
solutionis. que facta presumitur rõe dicte cõfessionis
l. publia in fi. ff. depositi iuncta dicta. l. iteꝫ illa. §. fi.
Preterea negari nõ põt quin contineatur appellatõ
ne ꝑlegatorum. ff. de dote prele. per totũ imputetur
ergo sibi ⁊ eius heredi ꝙ tam largo ⁊ effuso sermõe
locuta ẽ. C. de dotis promis. l. fi. Nam prefata ꝯfessio
quia facta parte presente ⁊ acceptãte dicitur inter ui
uos licet facta fuerit in forma codicilloruꝫ. l. heredes
palam. § fi. ff. de testa. cum ibi nõ. Et sic nõ potuit
reuocari ꝑ sequentẽ codicillũ ꝑsupposito ꝙ de sui na
tura ⁊ ꝓprietate uerboꝝ ꝯtineat legatũ ⁊ etiaꝫ ꝑsup
posita ipius ꝯfessionis ualiditate per ea que nõ. per
bar. in. d. l. cũ quis. §. codicillis de le. iij. ⁊ per ci. i. l.
generaliter de nõ nu. pe. nisi ex cã iusti erroris. ff. ꝺ
confes. l. nõ fatet. C. de falsa ca. adiec. le. l. i. i fi. Etiã
si ꝓbaret ueritatẽ esse in ꝯtrarium. qꝛ cum facta fue
rit ad liberandũ ꝯtinere uidet dispõnẽ. ff. de pac. l.
tale pactum in pñ. Unde quesitã liberatõeꝫ auferre
nõ potuit ar. ff. si ser. amit. l. si ꝑiẽ. §. fi. ⁊ qꝺ nõ. ff.
de le. i. si fundũ. §. ticius ⁊. l. si mihi ⁊ tibi in pñ. per
bar. ⁊. C. de dona. inter ui. ⁊ ux. l. si quidẽ. ff. ꝺ li
berto. l. liberto octoginta lꝫ secus sit in simplici con
fessione cuꝫ dispõnem nõ ꝯtineat qꝛ etiam si scienter
fuerit emissa põt reuocari ꝓbando ꝯtrarium de iur.
⁊ fac. igno. l. cum falsa nisi facta fuerit in iudicio. C.
de ꝯfes. l. unica cum ibi plene notatis. ¶ His tñ nõ
obstãtibus puto ꝯtrariũ dicendũ de iure. s. ꝙ dictũ lega
tũ seu ꝑlegatũ dotis nõ ꝯtineat in generalibus uer
bis dicti primi codicilli tali rõne qꝛ quãdo uerba pos
sunt dupliciter itelligi. s. ꝑ prius ⁊ ꝑ posterius seu ĩ po
tiori ⁊ posteriori significatu intelligi debent in prio
ri ⁊ potiori significatu. ff. si. ag. uecti. uel emph. pe.
l. i. §. qui ꝑpetuum. Item qñ possũt intelligi simplr
⁊ secundũ quid in dubio intelligunt simplr nõ secun
dum quid. ff. de le. iij. l. hoc legatum. Sꝫ uerba ꝑsa
te codicillantis possunt intelligi de illis legatis ⁊ pre
legatis que simplr ⁊ ĩ potiori significatu dicũt legata
qꝛ nõ solum ista dos que erat debita sꝫ ⁊ plura alia ꝗ
debita non erant fuerunt legata ⁊ illa dicunt legata
simplr ⁊ ĩ potiori significatu qm̃ non nisi act. ex testõ
peti poterant ⁊ omnia que sunt de natura legatoruꝫ
locum habebant in eis. Sed legatum uel ꝑlegatum
dotis non dicitur legatum simplr sed secunduꝫ quid
⁊ sic nõ in potiori significatu eo qꝛ etiam actione de
dote peti poterat. l. cũ ab uno. ff. ꝺ le. ij. ⁊ i eo nõ ha
bebãt locum omnia que de le. dicũtur ut falcidia ⁊ si
milia. ff. de dote ꝑle. l. ij. §. idẽ iul. querit de le. ꝑstã.
l. uiril. §. fi. de le. ij. cũ ab uno in fi. Igitur de tali lega
to uerba prefata nõ sunt intelligẽda pos. ꝙ possũt in
telligi in alijs que sũt proprie ⁊ simpliciter legata als
secus eẽt. ff. de fundo instruc. l. fund⁹ qui loca. ꝺ au.
⁊ ar. leg. l. pediculis. §. itẽ cũ quereret. Et si dicatur
predicta ꝑñt procedere qñ uerba proferrentur a le
ge uel a testatore sed qñ a ꝯhente uidentur intelligen
da ꝯ proferẽtem prout magis expedit alteri ꝑti. ff. ꝺ
pac. l. ueteribus. Rñdetur ꝙ ista uerba fuerũt prola
ta hic a confitẽte que cõfessio nõ ẽ proprie ultima uo
luntas uel ꝯctus. l. labeo de uer. sig. ⁊ cum depende
at ex uolũtate unius tantũ. s. confitentis iuxta nõ. C.
de pac. l. i. uidentur intelligenda potius in ipsi⁹ ꝯfitẽ
tis fauorem ut ꝙ minus possint noceãt ar. eorũ que
nõ. in. l. inter uestem. ff. de au. ⁊ ar. l. ⁊ qꝺ nõ. bar. in
l. centesimis. §. fi. ff. de uerbo. ob. Uel si dicamus ꝙ
sit contractus eo quia important pactum de non
petendo ⁊ tale pactum dicitur contractus. ut nõ. gl.
or. ff. de act. ⁊ obliga. l. i. in princi. in fi. magne glo.
dicemus ꝙ fieri nõ poterit sine ꝯsensu consanguinei
ex forma statuti lucani per ea que nõ. bar. i. l. si un⁹
§ pactus. ff. de pac. quia tale pactum obligat ad nõ
petendum ut ibi ergo ⁊c̃. Et sic concluditur dictaꝫ cõ
fessionem nõ obstare quo minus dicta dos peti pos
sit ex instrumẽto dotali sed si nõ ꝯstaret instrumẽtũ
eẽt proprie legatum ⁊ ideo secus eẽt dicenduꝫ. ¶ Iu
ramẽtum aũt nõ habet obstare qꝛ nõ includit ultra
quã includãt uerba super quibus fuit appositũ. C. ꝺ
nõ nu. pe. l. fi. ¶ Ex quibus apparet ſm codicillum
reuocatorium seu declaratorium nõ fuisse necessariũ
qꝛ ⁊ sine ipso idẽ fuisset. Et si uerba importarẽt hoc
legatum tamen talis renũciatio nõ tenet ꝑsupposita
inualiditate ut supra dixi.

¶ Quedã mulier fecit aliqua legata cuidã capelle qꝛ
⁊ uir suus eidẽ capelle alia legata facturus erat. Que
ritur si uir legata illa fecerit utrũ possit illa reuocare.
Item si ipsa mulier legauit ipi capelle bona insolutũ
accepta per eius uirũ quã isolutũ dationẽ cõicauit po
stea cũ fratribus ⁊ nepotibus suis socijs oium bono
rũ an preiudicet ipsis fratribus ⁊ nepotibus. Et si
eis nõ preiudicat an preiudicet ipsi uero heredi insti
tuto ⁊ qui hereditatẽ ipsi⁹ mulieris accepit cũ benefi
cio inuentarij quãtũ ad hoc ut teneatur redimẽ por
tiones ꝯsociorũ. Et si nõ tenetur redimere an saltim
sibi ꝑiudicat quãtũ ad portionẽ suã. ¶ Et utrũ here
des uxoris possint petere dotes quas uxor ĩ uita sua
nõ petijt sꝫ tãquã usufructuaria bonorum mariti ui
gore legati sibi facti rebus ipsis mariti incubuit.

ccxxxij.

In christi nomine amen.

Circa pmũ quesitũ facit dubiũ ꝙ si dict⁹ Io. possit re
uocare dicta legata facta dicte capelle remanebit de
cepta dñã agnes defũcta ꝗ ꝯtẽplatõe dictorũ legato
rũ fiendorũ ꝑ Iohã. ei⁹ maritũ prefate capelle etiaꝫ
ipsa plura legata fecit eidẽ que per eius mortẽ sũt cõ
firmata ⁊ reuocari nõ pñt. Uñ ẽt facta ꝑ Iohã. uidẽ
tur facta irreuocabilia ne illi⁹ dñe frustretur itẽtio ut
C. de pac. l. siquis ĩ ꝯscribẽdo ĩst. sancim⁹. ff. ꝺ arbi.
l. iij. §. i. ꝺ isti. sꝫ ⁊ si pupillus. §. si ambo ꝺ exercito.
l. i. §. magistrũ. C. de his qui ue. eta. ipe. l. i. in fi. Et
quod nõ. glo. C. de peti. here. l. si putas in fi. prime
glo.

glo. ¶ His tamē nō obstātibus dico ꝙ reuocare pōt
per generalē regulā ꝙ ābulatoria ē ultima uoluntas
usqꝫ ad ultimū uite spiritū. l. si mihi ⁊ tibi. §. i legatꝭ
de le. i. cū ꝯcor. ēt si sit ad piū usum. C. de sacrosan.
eccle. l. i. Nec potuit expresse uel tacite nec aliquo que
sito colore se astringere ad nō reuocādū nec sibi talē
ptātem adimere. ff. de le. i. l. siquis i ꝑin. testamēti
cuꝫ ꝯcordātijs. l. stipulatio hoc modo ꝺ uer. obli. C.
de transac. l. cum donatōnis i fi. Nec obstāt allegata
in ꝯtrarium qꝛ potius se ipsam decepisset dicta dn̄a
agnes si hoc credidisset ꝙ nō reuocaret cū scire ꝺbue
rit reuocabilia esse legata ꝺ sui natura. Unde hūc ca
sum euenire posse ꝓspicere debuit. l. siquis domum
§. i. ff. locati. Si ergo ñ ꝓspexit se ipsā circūuenit. ff.
de libe. can. l. imo post principiū de rei uēdi. l. nam si
actor. Preterea nō subest aliqua bōa rō ꝓpter quaꝫ
sit presumēdū ipsā fecisse sua legata ꝯtēplatione lega
toꝝ fiendoꝝ per Johānē al's nō factura nisi ꝓbet cū
in dubio hoc nō presumat nisi qñ exprimit aliqua cā
coherēs legato. l. cū tale. §. falsam de ꝯdi ⁊ demō. ⁊
qꝺ nō. bar. in. l. demonstratio. §. quod aūt iur. e. ti.
Potius eni i dubio presumit habuisse respectū ad pi
am cāꝫ ꝓpter quā relinquebat ⁊ ex qua mota fuit ꝙ̄
ad legata fienda ꝑ alteꝝ de quibus nulluꝫ ꝯmodum
erat apud dcū susceptura sꝫ de suis tātū ar. eoꝝ que
nō. bar. i. l. pater filiū. §. tusculanus i fi ff. de le. iij.
⁊ ista cā nō deficit ergo ⁊c̄. ¶ Circa secūdū quesitum
notandū ē ꝙ aut querimus utrū ꝓpter ꝯsensū dicti
Johānis prestiti dicte agneti in testādo ⁊ relinquēdo
dicta legata aut ꝑ aditionē hereditatis dicte agnetis
fiende ꝑ Johānē factū fuerit uel fieri possit aliqꝺ pre
iudiciū dictis fr̄ibus ⁊ nepotibus dicti Johānis inter
quos dicta bona legata ꝑ agnetē erāt cōicāda cū dcō
Johāne qui dicta bona acquisiuit per dationē isolu.
sibi factā ⁊ ea postea cōicauit cū frib⁹ ⁊ nepotib⁹ ꝑdi
ctis ponēdo ea ad libruꝫ cōeꝫ ⁊ qui erāt int̄ se socij oi
um bonoꝝ eo qꝛ negociabant ⁊ omnia lucra ⁊ dāna
cōicabant secūdum ea que nō. i. l. titiū ⁊ meuiū. §. al
tero. ff. de admi. tu. ⁊. C. cōia utri. iudi. si patruus ⁊
tūc ē claꝝ ꝙ ñ sit illis preiudiciū. l. nemo ex socijs in
ꝑin. ff. ꝓ socio ⁊. C. si in cōi eadēqꝫ cau. i inte. resti.
po. l. i. fami. her. l. coheredib⁹ i ꝑin. de re. cre. ⁊ iut
iur. l. neqꝫ filius ergo nec cogent frēs ⁊ nepotes ꝑ̄di
cti portōes eoꝝ tradere dicte capelle ēt si Johannes
uellet eis soluere preciū. l. nō dubiū. §. fi. ff. de le. iij.
Aut querimus utrū sit factū uel fieri possit preiud ciū
ipi Johāni postea adeunti cū bñficio inuentarij. Et
tūc aut querimus quātū ad portōes dictoꝝ fratruꝫ ⁊
nepotū uidelꝫ ut teneat eas redimere si pōt. Et silr
dicendū ē ꝙ nō qꝛ non appet ꝙ dicta dn̄a agnes sci
uerit dicta bona eē aliena imo credebat eē sua ⁊ ñ re
liquit ꝑsone ꝯiūcte ergo ⁊c̄. C. de le. l. cū alienā maxi
me cum ipa possideret tanꝙ̄ paterna ut ibi nō. bal.
Aut querimus quantū ad portionē suā quam hꝫ in
dictis bonis ut teneat eā tradere dicte capelle ⁊ tunc
uidet ꝙ sic tam rōne ꝯsensus prestiti dicte agneti in
legādo per ea que nō. bar. in. l. cum quis decedens i
fi. ꝑin. ff. de le. iij. ꝙ̄ etiā si nō cōsensisset expresse ex
quo erat res heredis etiam si testatrix ignorabat. l.
unum ex fami. §. si reꝫ. ff. de le. ij. ¶ Sꝫ circa ꝑ̄imū
aduertendum ē ꝙ bar. i dicta. l. cū quis decedens lo
quit eo cāu quo testator legās rem alienam ꝯsentien
te dn̄o instituit heredem alium ꝙ̄ dn̄m quo casu dicit
ualere legatum quia legauit rem alienā scienter ⁊ sic
heres tenetur legatario non aūt dn̄s rei tamen dicit
heredem habere actionem mandati contra dn̄m rei
quia consentiendo censet mādasse ⁊ ipe testator pre
sumit non fuisse al's relicturus. Jō heres liberat ce
dendo legatario hāc actionē mādati nec aliter tenet
redimere. Sed cū i cāu nostro fuerit istitutus ipe Jo
hānes qui erat dn̄s rerum legataruꝫ pro certa parte
⁊ ipa testatrix ignorabat res predictas esse heredis i
mo credebat esse suas ex successione paterna ⁊ habe
bat iustam causaꝫ credēdi qꝛ fuerāt semel patris non
pōt dici ꝙ iter ipaꝫ testatricē ⁊ ipm Johānē fuerit ce
lebratus aliquis ꝯtus mādati qꝛ posito ꝙ Johānes
sciret eē sua ⁊ hēret itentionē mādādi ipa tñ testatrix
nō erat huius credulitatis nec intentiōis nec ꝯtēpla
tione dicti mādati uel ꝯsensus prestiti a Johāne mo
tā fuisse presumit ad legandum. Sed quia credebat
eē sua propria bona. Cum igit dissensus i subā ꝯtra
ctus uiciet ꝯtractum. l. si ego. ff. si cer. pe. ⁊ hic ñ fue
rit celebratus talis ꝯtractus ⁊ sic non potuit oriri dcā
actio mandati contra dictū Johānem. Et posito ꝙ
fuissꝫ orta ⁊ acquisita testatrici si Johānes adijt here
ditatem eius ꝯfundit. l. ab eo. C. de nego. ges. cū si.
qꝛ debitor succedit creditori. l. stichū. §. aditio. ff. ꝺ so
lu. ⁊ sic nō pōt cedi legatario. Jgitur nisi capella pos
sideat quo casu ꝯ consentiētē possit se tueri exceptiōe
nō pōt per uiā agēdi consequi a dicto Johāne ꝓpter
dictum soluꝫ consensum. ut nō bal. in. d. l. cuꝫ alienā
C. de legi. circa mediū. ¶ Quātū uero ad secūdum
scꝫ an sibi preiudicet ꝑꝑ solā aditionē. Etiā si expres
se nō' ꝯsensisset per. l. unū ex famil. §. si rē de le. ij.
Rñdeo sic dūmō tñ sit i hereditate ꝺducꝭ legatꝭ ꝙ
equiualeat portioni quā dict⁹ Jo. hꝫ in dictis bonis
al's tñ si ꝯficiet inuētariū cū nullū dānum debeat sen
tire preterquā hoc ut inuitus cogatur rem tradere ⁊
ex quo remanet sibi ualor ut. l. fi. §. ⁊ si prefatā. C. de
iur. delibe. iūcto dicto. §. si rē. Sed ut mihi asseritur
nō remanet tantū qꝛ ꝺ heredi. dicte agnetis que fuit
heres patris sui debet deduci dos domie angele ma
tris dicte domine agnetis ad quam bona patris dc̄e
agnetis ⁊ ipa agnes eius tenebat ꝙ lꝫ hereditas di
cte domine angele fuerit delata dicte agneti tamen
ipsa agnes non reperit eā adiuisse ⁊ sic eam nō trās
missit ad heredē extraneū. l. i. §. in nouissimo de ca
du. tol. sed solum ad descendentes. l. i. de his qui an
te aptas tabulas. Et sic pertinet hereditas dicte dn̄e
angele ad alias sibi ꝓpinquiores. iuxta nō. i. l. q̄ se
patris. C. uñ liberi qui poterūt pctē dictā dotē qua ꝺ
ducta ꝺ dcā hereditate nō remanet tātū ꝙ equaleat
dcē portōni. Ex q̄bus pꝫ dictū Johānē adeuntē cuꝫ
beneficio inuētarij ñ teneri dicte capelle ad legata ꝑ̄
dicta. Et sic responsuꝫ est ad oīa ꝯtenta in scꝺo q̄sito
multo etiam minus si repudiaret tunc enim lꝫ cessat
illa rō de ꝯfusione actōis mādati subsunt tñ alie que
sufficiunt. l. si non lex in ꝑin. ff. de here. insti. ¶ Ul
terius querit qꝛ dicit ꝙ dicta dn̄a angela post mortē
michaelis mariti sui stetit in bonis ei⁹ tāꝙ̄ usufructua
ria ꝑ xxx. ānos uel circa qꝛ maritus eā reliquit dn̄am
⁊ usufructuariā ⁊ massariaꝫ. nec unꝙ̄ repetijt dotes
suas utrū heres eius possit repetere uel an repellat
exceptione ꝑ̄scriptōis. Respōdeo petere pōt qꝛ ꝯ̄ eā
non ꝯcurrit ꝑ̄scriptio ex quo stetit in bonis sibi obli
gatis sine uiolētia. l. cū notissimi. §. imo. C. ꝺ ꝑscrp.
xxx. an. ubi casus. Et hoc siue loquamur de ꝑ̄scriptō
ne iuris cōis siue statutarie qꝛ illa debet intelligi ⁊ li
mitari ſm ius cōe. C. de noxali. l. si ſui uñi ⁊ qꝺ nō.
gl. C. de iure delibe. l. fi. §. in ꝯputa. i fi. magne glo

E

selle extra de consue. c. cum dilectus. ff. de mune. et bono. l. ut gradatim. §. ⁊ si lege.

Testator legauit certas terras ꝓ dote cuiusdā capelle ut ex fructibus illaꝝ dicta capella orneť ⁊ fulciať. Queriť utrū fratres illius ecclie i qua ē capella cogere possint heredes ad relaxandum dictas terras. Et si omnes fructus terrarum non conuertanť in capellam cui debeatur residuum ⁊ reddi ratio.

ccxliij.

In christi nomine amen.

Sup̄ p̄rio quesito respōdeo ꝙ dicti fratres non pn̄t cogere dictos fideicōmissarios ad relaxādū eis dicta duo pecia terraꝝ q̄ testō̄r nō reliquit ea fribus sed ꝓ dote capelle ut ex fructib⁹ eaꝝ orneť fulciať ⁊ augumēteť ⁊ ꝯstat ꝙ relicta ad aliquē certū ⁊ determinatum usū piū si pn̄t i illū ꝯuerti nō sunt i aliū ꝯuertēda nisi de lnia sūmi pōtificis ut i cle. q̄ ꝯtingit de reli. do. ⁊. ff. de usufruc. lega. l. legatū ⁊ ibi plene nō. ꝑ bar. ⁊ ꝑ bal. i. l. si quis ad declinādā de epis. ⁊ cle. i. iij. colū. Sȝ si dicte pecie terraꝝ assignareť dictis fribus ut ipi petūt tūc aut petūt ut ipsas i suas necessitates cōuertāt ⁊ tūc fieret ꝯ̄ iura supradicta q̄ ista eēt ꝯuersio i aliū ꝙ̄ deputauerit testō̄r. Aut hoc petūt ut exequāť uolūtatē defuncti ⁊ tūc non pn̄t q̄ cū defūctus ad h̄ deputauerit executores ipis existētibus uolētib⁹ ⁊ ualētibus exequi n̄ pōt alius se itromittere cū testamētarij p̄ferant ltimis ⁊ datiuis. C. de epi. ⁊ cle. l. nulli p⁹ prin. ⁊ i primoꝝ negligētiā dūtaxat succedūt secūdi ut i auc. ibi posita ⁊ extra de testa. nos qdē ⁊. c. tua nos dci nāq; executores cēsenť hic deputati n̄ solū ad construēdū capellā sȝ ēt ad regēdū eā quousq; ipi uiuāt ⁊ ad ornādū ⁊ oīa que successiuis tēporib⁹ requiruntť quod pȝ q̄ dixit. Et ad p̄dicta faciēdū ⁊c̄. ⁊ sic referť ad oīa supiora. ff. de le. i. l. talis scriptura in fi. de re. du. l. fi. Et sic ꝯcludo ꝙ ad dictos executores ꝑtinet locare dictas terras ⁊ pēsiones recipe ⁊ eas i necessitates dicte capelle ꝯuertere ꝓut testator disposuit ⁊ secūdū eoꝝ bonā ꝯsciētiā ut. d. l. nll' post p̄n. C. ō epi. ⁊ cle. Nec pōt eis referri qō ꝙ male ꝯuertāt ex quo ipsoꝝ ꝯsciē reliquiť a iure ut dicta. l. nulli ꝯiūcto eo qō nō. i. c. statutuȝ i. §. assessoreȝ ō rescri. li. vi. Unde si uideť eis ornāda certo modo non pn̄t fratres ꝯtra dicere per ea que ibi nō. bal. Sup̄ secūdo quesito uideť dicēdū ꝙ p̄fati executores debeāt reddere rationē heredi q̄ sua solius interesse uideť eo ꝙ si q̄d minus expensū ē de ducentis florenis in dcā capella uenit eis restituendū. et esse uideť de redditibus dictaꝝ terrarū. ff. de le. ii. l. lucius. §. a te. In cōtrariuȝ ꝙ reddenda sit rō ep̄o ut in cle. i. de testa. q̄ quatenus minus expensū est in ꝯstructione p̄dcā uideť distribuendū in aliā piā cāȝ arbitrio ep̄i ut dicta. l. nulli. Naȝ Ja. de are. tenuit ꝙ si certa quātitas relicta fuit ꝓ incertis ⁊ male ablatis ⁊ nō repianť tot residuuȝ ·ȝ distribui i aliū piū usum arbitrio ep̄i ut refert bal. i. l. si q̄s ad declinādā i quarta colū. uer. quero testō̄r. Jo. an. i addi. spe. ti. ō istru. edi. §. nūc uero aliqua circa mediū sup̄ uerbo fore factū ita si certa quātitas relicta sit ꝓ ꝯstructiōe capelle ⁊ tota n̄ sit necessaria. Sȝ ꝙ rō reddēda sit dict̄ frib⁹ uř ꝓbari q̄ ecclia i qua dicta ipēsa facta ē ꝑtinet ad eos ergo ⁊c̄. ut i cle. q̄ ꝯtingit de reli. do. uersi. illi aūt ibi seu alijs quib⁹ subsunt ⁊c̄. ⁊ quod nō. paulus de liaȝa. in dicta cle. i. de testa. Breuiter istam ultimā parteȝ puto uerā q̄ q̄cquid minus expēsum ē in edificatione dicte capelle ꝙ̄ testator disposuerit ⁊ quicquid minus expendeť in eius ornatu uel necessitatibus ꝙ̄ sint redditus dictarū terrarum debet conuerti in necessitates dictorum fratrum ꝓut in fi. nō. bar. i libro secūdo minoricarū distinctione quinta que icipit quādoq; relinquiť fratribus res mobilis ⁊c̄. in fi. ubi determinat ꝙ quādo aliquid relinquiť ecclesie fratrum minorum ꝓ fabrica si fabrica non indiget tanta pecunia residuum distribui debet in alias necessitates dictorum pauperum. Idem ergo in eo quod relinquiť ꝓ constructiōe capelle in ecclesia dictoꝝ uel similium fratrū mendicantiuȝ quod etiam suadet rō q̄ dicti fratres sustinent onera dicte capelle ergo sustinere debēt ꝯmoda ut in regula qui sentit de re. iur. li. vi. Item ꝙ in ea offerť deuotione fideliuȝ pertineret ad eos ar. ff. de ānu. lega. l. gaius ⁊ quod nō. in. l. statu. ff. de usufruc. ergo ⁊ quantitas oblata sibi ꝓ suis necessitatibus quatenus necessitas nūc iminet dȝ ad eos ꝑtinere ar. de condi. ⁊ demō. l. que ꝯditio in fi. Nec ob. l. lucius. §. a te de le. ij. q̄ ibi nō suberat alia ꝑsona uel locus i cui⁹ utilitatē dcā distributio debeat fieri iō restituiť heredi hic sic. Iteȝ ibi cā pia ob quam relinquebať nō concernebat animā prout hic ꝯcernit. Sȝ corpus seu cadauer iō quatenus superfluū ē redditur heredi ne perdať. hic aūt distribui dȝ q̄ nō perdiť in quēcūq; distribuať ꝓ aīa ⁊ potius i fratres ꝙ̄ i alios. Sequitur ergo ꝙ eis reddēda sit rō cū eorū intersit per ea que nō. ci. in. l. id quod pauperibus in ix. q. de epis. ⁊ cle. ⁊ in spe. ō instru. edi. §. nūc uero aliqua uersi. sed an simplex cōmissarius. Ex quibus pȝ ri'sio ad tertiū quesitū ꝙ ep̄o lucano nō teneňť reddere rōnem cū ea que agere debēt concernāt ecclā dictorū fratrū i qua dictus ep̄s nullā hȝ iurisditionē. Et sic nō ob. cle. i. de testa. q̄ loqť cū executio fiēda ē i iurisditōeȝ ep̄i ꝙ h̄ n̄ ē q̄ loc⁹ exēpt⁹ eq̄pať loco ex̄ dioceśȝ. xviij. q. ij. lūinoso. Et nō. i. c. ut aiaꝝ ō ꝯsti. li. vi. ⁊ i cle. ꝙ̄uis ō fo. ꝯpe.

Si testō̄r legauit certas ꝓp̄etates ꝓ dote cuiusdā capelle ut ex fructib⁹ illarū sustēteť capellan⁹ ad ipam capellam eligēd⁹ an ō dicto relicto debeať episcopo episcopalis ⁊ canonica portio.

ccxxxiiij.

In christi nomine amen.

Uideť mihi dicendū indubitāter dictā canonicā portionē nō deberi domino ep̄o de dispōne p̄dicta pluribus rōnib⁹. Prima aut dicemus eā deberi ō fructib⁹ possessionū emēdaruȝ ⁊ falsuȝ est cū dicti fructus sūt deputati ⁊ relicti ad ꝑpetuū cultū diuinū. ut i. c. fi. ō testa. et hoc fateť ille q̄ ꝯsuluit i fauorē dn̄i ep̄i. Aut dicem⁹ eaȝ deberi de ꝓprietate dictaꝝ possessionū ꝓut dixit dictus ꝯsultor ⁊ silr̄ est falsuȝ q̄ si bene ꝯsiderenť uerba testatoris de quibus supra testō̄r dictas possessiones nō reliquit ecclie maiori i qua uoluit cōstrui dictū altare sȝ solū disposuit ⁊ mādauit ꝙ de pecunia redigēda ō quibusdā pānis emerenť dicte possessiones quā ēt pecuniā non legauit dicte ecclie. Sic ergo ꝓprietas dictaꝝ possessionū est apud heredes scriptos lȝ fructus deputati sunt ad sustentationeȝ sacerdotis per que pȝ nō obstare dictū dn̄i petri de perusio qō allegat consultor uidelicet in tractatu suo de quarta ep̄ali. §. uenio ad septimum uersi. quid si aliquis instituat heredeȝ ⁊c̄. q̄ ipe loquiť si bene inspiciatur eo casu q° ꝓprietas fuit relicta ecclie cuȝ onere

distribuendi

distribuēdi ⁊ assignādi fructus ad perpetuū cultū unius altaris uel capelle. Uel qn̄ fuit relicta pecunia ecclesie ⁊ mādauit ex ea emi possessiōes quarꝫ fructus deputatos eē uoluit ad seruiciū capelle sꝫ hic nec ꝓprietas nec pecunia ex qua deberēt emi possessiōes p̄dcē fuit relicta eccl̄ie ergo ⁊c̄. Nā ep̄o nō debet̄ quarta nisi de relictis factis ꝓprijs eccl̄iasticis locis ut i.c. officij ⁊.c. req̄sisti de testa. ⁊ i.c. ꝯquerēte de offi. ordi. secꝰ i factis ꝑsonis ēt eccl̄iasticis nō tn̄ ꝯtēplatiōe eccl̄ie ut. dicto.c. requisisti. §.fi. ⁊ quod nō. i.c.ij. de sepul. multominus de his que nullo mō relicta sūt ut i cāu ꝓposito ¶ Secūdo qꝛ si dicta ꝓprietas cēseret̄ fuisse relicta quod nō ē uerū nō cēseret̄ relicta eccl̄ie maiori ꝓdicte sꝫ altari ꝯstruēdo ꝓ eius dote, cū nō debeat erigi altare uel capella uel si ē erecta nō dꝫ ꝯsecrari nisi ei assignet̄ dos ꝯpetēs de ꝯsecra eccle. uel alta. cū sicut ꝺ ꝯsecra. di.i. nemo ⁊ i auc̄. ut nullus fabri. ora. §.i. xvi.q.ult. pie mētis. Intelligit̄ ergo testator uoluisse reliquere ꝓprietatē dictarꝫ possessionū i cām i quā tenebat̄ scꝫ in dotē postq̄ mādabat altare ꝯstrui ff. de dona. iter ui. ⁊ ux. l. sꝫ si uir lana. ⁊ quod ibi nō. i prima gl. ꝯiunctis iuribus supradict̄. sꝫ de eo ꝙ reliquit̄ ꝓ dote altaris seu capelle ꝯstruēde aut ēt ꝯstructe ⁊ nō habentis dotē nulla cāonica portio debet̄ ep̄o qꝛ dicta dos dꝫ eē libera ⁊ absqꝫ ullo onere de cēsi.c.i. Et ita expresse ꝺtermiat idē dn̄s pe.i.d.§. uenio ad vij. uersi. quid si testator istituit heredē uniuersalē altare ⁊c̄. qui uersi. ē post illū uersi. quid si aliquis istituat heredem ecclesiā ⁊c̄. quē ꝯsultor allegat bene ꝑ duas colū. ⁊ ultra. Ex cuius dcīs in uersi. supradcīs colligit̄ manifesta determinatio in oppositū eius qꝺ ꝯsultū extitit. Nam determinatio dcī cōsilij possꝫ ꝓcedere si ꝓprietas dcārū possessionū uł pecunia ex qua uoluit eas emi fuisset relicta ecclesie maiori i qua mādauit altare ꝯstrui uel ipi altari habēti dotē ꝯgruā. Et ita loquit̄ dn̄s petrus i loco allegato ꝑ dictū ꝯsultorē. At hic neutrū ē qꝛ nec alicui eccl̄ie uel altari fuit relicta ꝓprietas seu pecunia ex qua deberēt emi. Uł si dicamus cēseri relictā uidebit̄. i. censebit̄ relicta altari ꝯstruēdo ꝓ dote quod altare nullā aliā dotē hēbat ꝯgruā de quo relicto ꝓ dote nulla cāonica portio debet̄ sm̄ do. pe. predictū ¶ Preterea ⁊ tertio ēt si ꝓprietas fuisset relicta eccl̄ie maiori tn̄ ex quo redditus fuerūt deputati ad perpetuū ⁊ diuinū cultū dicti altaris ꝑinde habet̄ ac si ipa ꝓprietas fuisset relicta ad diuinū cultū qꝛ ipa ꝓprietas nuda per seipaꝫ nō dꝫ cōsiderari cū nullius utilitatis sit sꝫ dꝫ ꝯsiderari ad quē usum sint deputati fructus ⁊ ad eundē cēseat̄ deputata ꝓprietas ⁊ sic ex ea nō debeat̄ cāonica portio sicut nec de fructibꝰ ⁊ ita tenēt quidā moderni doctores canoniste ualētes uiri reprehēdētes dn̄m petrū in loco alle. per ꝯsultorē ⁊ dicētes distinctiōeꝫ eius eē magis uerbalē q̄ realē ⁊ ꝯtra mentē. c. fi. de testa. ut i eorū scriptis ⁊ apostill' uidi super dicto tractatu. Et puto ꝙ bene dicant qꝛ non posset defalcari proprietas quin defalcarentur etiam fructus ⁊ redditus sed ipsi non sunt defalcandi ex quo deputati sunt ad diuinum cultum ergo nec proprietas per cuius defalcationeꝫ perueniretur ad defalcationem fructuum quia uno prohibito cēsetur prohibitum omne aliud per quod perueniretur ad illud. ff. de spon. l. oratio cuꝫ cōcor. Ex quibus omnibus sine ulteriori ꝓsecutōe ꝯcludo nullam canonicam portionē deberi prefato dn̄o ep̄o nec de fructibus nec de ꝓprietate dictarum possessionuꝫ emendarum pro sustentatōne sacerdotis deputandi ad dictum altare sicut si testator predictus mandasset fructus quarūdam possessionuꝫ quas hūisset tēpore mortis deputari ad dictū ꝑpetuū ⁊ diuinū cultū quo cāu ꝓprietas remaneret ꝑpetuo apud heredē. Nam ⁊ idem censet̄ hic uoluisse cū mandauit emi possessiones ⁊ nulli eas reliquit sꝫ solū fructꝰ deputauit ad dictū usuꝫ uel sicut si dictas possessiōes reliq̄sset ꝓ dote altaris ad quod dotandum tenebat̄ ut dictum est.

¶ Grauatus soluere legata an teneatur ad prelegata dotis ⁊ ad legata facta creditoribus.

ccxlv.

In christi nomine amen.

Uiso codicillo fcō ꝑ ser pilleū notariū ꝺ pad. i qꝰ int̄ alia reliq̄t mr̄i sue quousqꝫ uiuēt ⁊ pꝰ eiꝰ mortē ꝑuenire deberet ad quēdā ser marcū loisiū quēdā suū liuellū cum ꝯditione tn̄ si ipē ser marcus uoluerit soluere oīa legata facta per dictū ser pilleū in suo testō. Uiso ēt testō p̄dicto i quo facta fuerūt plura ⁊ diuersa legata scꝫ quedā ꝑua ꝯsistēria i quātitate ⁊ ꝓ aia quedaꝫ magna. s. de dote p̄legata matri sue que mater ut dꝛ hꝫ instrūm dotale ⁊ ēt uxori reliquit ⁊ ēt quibusdam suis creditoribꝰ q̄ntitates in quibꝰ dicebat se illis teneri qui ēt creditores ut dꝛ hn̄t instrumēta suorꝫ debitoruꝫ fecit ēt legata de quibusdā rebus suis ⁊ bonis i mobilibꝰ quibusdā ¶ Dubitatur nūc de onere ꝯditōis apposite dicto ser marco uidelꝫ si uoluerit soluere oīa legata facta i testō ⁊c̄. qꝺ itelligit̄. i. si uolūtarie soluerit ut nō. ff de rerū diui. l. fi. i gl. super ṽbo uoluerit ⁊ de le. ij. l. i. in glo. ij. de quibus legatis hoc intelligatur an pro omnibꝰ ut uerba sonāt an de q̄busdam ⁊ de quibus. Et uī ꝙ ꝺ oībus qꝛ qui omne dicit nihil excludit. ut. l. iul'. ff. de le. iij. ⁊ quia uerba generalia generaliter sunt itelligenda. l. i. §. ⁊ generaliter. ff. de le. p̄stā. Et qꝛ uerba testatoris uidētur ꝺbere intelligi de lega. prout facta sunt ⁊ in facto ꝯsistūt nō prout habent iuris efficatiam. ar. ff. de his quibꝰ ut indig.. l. eum qui. §. fi. ¶ Sed contra puto. s. ꝙ non intelligātur ꝺ prelegato dotis facto matri ⁊ uxori. si ipē hn̄t instrumenta dotalia que p̄fata legata nō ualent nisi in commodo representationis quod hodie cessat. l. i. §. i. ff. de dote p̄le. ⁊ nō pn̄t peti tāquā legata sꝫ tāq̄ debita. l. si creditori i fi. cū. l. se. ff. de le. i. Cōstat aūt ꝙ mādatū generale testōris de soluendis legatis. Debet restringi ad legata ualida ⁊ efficatia sicut ⁊ de soluēdis debitis. ff. de solu. l. si is cuius §. flauius Januarius. non aūt extēdi dꝫ ad inualida ⁊ inefficatia ꝓut sunt ista. Et idem de alijs legatis factis creditoribꝰ de quātitatibus eis debitis pure ꝺ q̄bꝰ habent instr̄a uel testes eadē rōne. Item legatum factum matri de sua dote nō ualet etiā i ꝯmodo representatōis qꝛ iam trāsiuerat tempus soluēdi ⁊ sic erat debitū oīo puruꝫ ut dicta. l. si creditori in fi. cuꝫ. l. se. Et posito ꝙ nō haberet instrumētū dotis adhuc eēt nullū ꝓ ea ꝑte qua fuit heres instituta scꝫ ꝓ dimidia l. legatū. §. heredi. ff. de le. i. Itē p̄legatū dotis factū uxori silr̄ nō pōt ualere etiaꝫ si nō haberet istrumētū dotis eo qꝛ nullā certā quātitatē exp̄ssit. C. ꝺ fal. cau. adiec. lega. l. si non designata. ff. de le. i. l. si sic. §. i. Preterea si p̄fatus ser marcus haberet soluere dictās dotes ⁊ debita legata nullam ut mihi dicit̄ ꝯtineret utilitatē legatum sibi factum ꝺ māso qꝛ nō tm̄ ualet uel non ultra. Unde non est uerisimile ꝙ testōr de illis soluendis senserit per tex. cum glo. ff. de le. iij.

l. qui ꝯcubinam. §. qui ortos de le. i. si res obligata
l. his uerbis i fi. de le. iij. Cōcludit̃ ergo ꝙ testōr ñ cē
set̃ sensisse de dict̃ dotibꝰ seu debit̃ legatis uel ꝑlegat̃
sꝫ de alijs que sunt ꝓprie legata ⁊ pñt peti tanꝙ̃ lega
ta ¶ Nec obstat generalitas uerboꝝ qꝛ frequēter re
stringit̃ ne sequatur īconueniēs ⁊ per alia iura iuxta
nō. i. l. oēs. C. sine cē. uł re. Nec ēt ob. l. cū qui. §. fi.
de his qui. ut īdig. qꝛ ibi ne fiat diuisio uolūtat̃ ⁊ uni
us ⁊ eiusdē legati que rō cessat hic cū sint plura lega
ta unde nō resultat incōueniens ꝙ ad quedā referat̃
⁊ ad quedaꝫ nō ꝓpter diuersitatē rōnum. l. talis scri
ptura. ff. de le. i. ¶ Dico ēt ꝙ nec censet̃ testōr sensis
se de bonis imobilibus suis legatis alteri qꝛ cum illa
nō possint tradi uel solui per istū ser marcū cui non
fuerūt relicta sꝫ solū per heredes ñ ē uerisimile ꝙ uo
luerit eū ad hoc grauat̃ . ⁊ ad hoc adduco specialr̃ tex
tū in rōne sui. l. si fundū sub ꝯditōe. §. si libertus. ff.
de le. i. ꝺ le. ij. l. cū pater ī pri. ⁊ l. deducta. §. nūmis
ad trebel. cū non sit uerisimile ꝙ uoluerit ip̃m teneri
ad impossibile. l. si ideo. C. de his qui. ut īdig.

¶ An substitutio compēdiosa facta pupillo de bonis
tm̃ testatoris ꝑ uerba cōia de matre ipsius testatoris
⁊ matre pupilli existēte ī medio sit ꝓ tempore pupilla
ris etatis directa an obliqua. Itē an substitutio facta
de auia quousqꝫ uiueret censeat̃ facta in ꝓprietate ⁊
usufructu an uero ī usufructu dūtaxat. ¶ Et causa le
gati adiecta ī fauorē legatarij nō astringit legatum.
.cclvi.

In christi nomine amen.

Qꝺ dicta substitutio fuerit directa pupillaris non ob
stāte ꝙ facta fuerit ꝑ uerbū cōe postꝙ̃ filius decessit in
pupillari etate nec suꝑesse ꝓponit̃ mater pupilli cu
ius fauore dicat̃ obliqua. Et posito ꝙ eēt fauor tñ ꝑ
sone substitute que fuit mater testatoris suadet ꝯ̃rium
⁊ sic matris pupilli fauorē excluderet ꝓut uidet̃ det̃
minare bar. plene disputādo ī. l. cēturio. ff. de uul. et
pu. i tertia qōne principali de ꝯpendiosa facta ꝑ uer
bū cōe quicquid glosatores dixerint qui ēt in hoc ua
riarūt. Et hāc opi. seruari uidi ⁊ secundū eā ꝯsului ⁊
ita tenet̃ cōiter ꝑ modernos ēt eo cāu quo mater pu
pilli eēt ī medio quicquid dicat bar. qui requirit ꝙ ñ
sit. Sꝫ moderni dicunt idē si sit ꝑ. l. precibus. C. de ī
pube. ⁊ alijs substi. ubi mater erat ī medio ⁊ tamē in
fra pupillarē ē pupillaris. Nec ē bona solu. bar. ad il
lā. l. ꝙ ibi testator erat miles qꝛ nulla spālitas ē ibi in
milite ꝓut pulchre ꝓbat ⁊ adducit Io. an. ī c. si pat̃
de testa. li. vi. Et ibi ēt ē cāus lꝫ bar. dicat ꝙ ibi iō qꝛ
facta fuit substitutio ꝑ uerba directa. Sꝫ certe lꝫ eēnt
directa non tamē ciuilia ⁊ sic idem in eis ꝙ in cōibus
ꝓut idem bar. sentit ī eadem. l. centurio. Uere ergo
ē casus ī dictis iuribus ꝙ ꝯpendiosa facta per uerbū
cōe ēt si mater sit ī medio ualet iure directo īfra tēpo
ra pubertatis postea uero iure fideicō. Potissime uꝛ
hoc ī cāu nr̄o ubi testator dixit ꝙ oīa bona sua ꝑueni
rēt ad matrē dcī testatoris qꝛ ꝓpter uerbū oīa uꝛ uo
luisse ꝙ nulla fieret diminutio qꝺ ꝯtigere ñ posset ī fi
deicōmissaria de qua detrahit̃ trebellianica. Iō īter
pretemur eā directā ꝺ qua dcā detractio ñ fit. l. si q̃s
ad declinā. lā. C. de epi. ⁊ cle. Et ita determīat exp̃sse
bar. ī. d. l. cēturio ī tria qōe pricipali de ꝯpēdiosa fcā
ꝑ uerbum cōe ibi uel quid si dicit oīa bona mea ⁊c̃.
¶ Nec ēt uidet̃ obstare ꝙ testōr se restrixit ad sua tm̃
bona qꝺ ē ꝯtra naturā pupillaris ī qua ueniunt eīa

etiam pupilli. l. si plures. §. ad substitutos. e. ti. nam
hoc ñ facit quominꝰ sit pupillaris ut pꝫ ex nō. ꝑ bar.
ī loco ꝑallegato scꝫ ī illo uersi. uel quid si dixit oīa bo
na mea. et plenius ꝑ eundeꝫ ī. l. si ita. §. qui filio. ff.
de secundis tabu. qui dicit ꝑ illuꝫ tex. ita fuisse deter
minatū ⁊ idē nō. ī. l. i. de uul. ⁊ pu. ¶ His tamē non
obstātibus contrarium uidetur dicēduꝫ ꝙ non fuerit
pupillaris directa sed fideicōmissaria non ꝓpter hoc
solum quia sit facta per uerbum cōe quia cum illud
de sui significatu possit ꝯprehendere directam ⁊ obli
quam non contrariat̃ īterpretationi directe. ꝓut ple
ne nō. bar. ī. l. cēturio. Sꝫ ꝓpter aliud ꝯiunctū cū il
lo scꝫ ꝙ testator se restrinxit ad bona sua tantum que
restrictio contrariat̃ nature directe pupillaris in qua
ueniunt etiā bona pupilli. ut dicta. l. sed si plures. §.
ad substitutos. Et sic ī dubio censet̃ uoluisse facere fi
deicōmissariā cui uerba quibus fuit usus ꝯueniūt ar.
l. si uno in pri. ff. loca. Nec ob. l. illa si ita. §. qui filio
de secun. tab. in qua bar. se fundat quia ibi testator
fuit usus uerbis directis dum dixit titius mihi heres
esto ⁊c̃. que iūcta ēt rei singulari trahūt̃ ad uniuersa
bona siue apponant̃ ī institutōe. l. i. §. si ex fūdo. ff.
de here. insti. siue in substitutōe. l. coheredi. §. fi. ff. ꝺ
uul. ⁊ pu. ⁊ ꝯ̃trātur fideicō. substitutōi. Nos loqmur
qñ fuit usus uerbo cōi quod ē dubiū ⁊ pōt adaptari
ad utrāqꝫ substitutionē. iō importat illā que ex sequē
tibus uerbis declaratur ut sic uerbū cōe ⁊ dubium ꝺ
claretur ex uerbis sequētibus ⁊ claris. Sed uerba di
recta que sunt clara ad significanduꝫ directā nō alte
rātur ex sequētibus uerbis que ita possunt trahi ad
directam ꝑ attractionē significationis uerbi directi si
cut ad obliquā sꝫ ñ per attractōem uerbi cōis ⁊ ita uo
luit subtilr̃ bal. ī. l. precibus. C. ꝺ ipube. ⁊ alijs substi.
in xvi. colū. uersi. ꝓcedo ulteriꝰ ⁊c̃. Et ita intelligit il
lum. §. qui filio si bene inspiciantur uerba sua. Et ita
uidi consultum florentie per ualentissimos uiros. Et
ista sit conclusio ꝙ quando testator se in substituēdo
restrinxit ad sua tantum bona ⁊ in illis tantum substi
tuit. Aut substituit per uerbum cōe ⁊ nūquam cense
tur uoluisse facere pupillarem sed solum fideicōmissa
riam quia si fuisset interrogatus uerisimile ē quod di
xisset se in suis tantum substituere uoluisse ut inquit
bal. in loco preall̃e. Aut substituit per uerba directa
⁊ tunc restrictio illa ad sua tantum bona ñ facit quo
minus cēseat̃ facta pupillaris si ꝯuenit ꝑsone cui fit.
⁊ ita ꝓbat ille. §. qui filio. ⁊ sic pōt saluari dictū bar.
ibidē secundū bal. notabilr̃ in dicta. l. p̃cibus in. xvi.
colū. uersi. ꝓcedo ulteriꝰ. Nec etiā ob. ꝙ dixit omnia
bona mea ⁊c̃. Nam secundū bal. ibidem talia ūba scꝫ
omnia itegra ⁊ sine diminutiōe ⁊c̃. potius ipoztāt ꝓ
hibitionē falcidie ⁊ trebellianice ꝙ̃ importent substitu
tionē directam maxime quādo alia uerba repugnāt
significationi ⁊ nature directe ꝓut ē hic ut inquit bal.
ibidem per. l. x. ff. de fideicō. lib. quicquid dicit bar. in
dicta. l. centurio. quē ip̃e rep̃hendit ⁊ pꝫ in. l. qui to
tā. ff. ad trebel. Uult eniꝫ significare testator cuꝫ dicit
oīa ⁊ totā ⁊c̃. ⁊ nō quedā nec ꝑtem sꝫ omnia ⁊ totā.
Unde nō necessario important ista uerba directam
cum etiaꝫ ꝑ obliquā substitutionē possint oīa bona
⁊ tota hereditas relinqui. ut. d. l. qui totam ⁊ nō. ī. l.
nam qꝺ in fi. cū. l. se. ff. ad trebel. cuꝫ pluribus alijs.
¶ Ex his sequit̃ ꝙ mortuo dicto pupillo sua heredi
tas nō fuit delata dicte auie paterne ex substitutōe pu
pillari directa cū ñ fuerit pupillaris ut dixi. Sꝫ ꝺlata
fuit ab ītestato dcō baptiste agnato masculo exclusa
auia

quia ex forma statuti prio loco relati si gradus ex for
ma dicti statuti uel alterius assumeret̃ sm̃ ius cãoni
cum qr sm̃ illud ius prefatus baptista fuisset illi desũ
cto. s. filio testatoris i secũdo gradu cũ eẽnt filij duoꝝ
fratrũ. Sꝫ si itelligeret̃ gradus sm̃ ius ciuile quod in
dubio presumit̃ qñdo statutum loquit̃ in materia
successionis secundũ Ja. bu. q̇ ita disputãdo tenuit
ut refert bar. C. de succe. edic. l. i. tũc eẽt secus qr secũ
dum ius ciuile filij duoꝝ fratrũ sũt in quarto gradu
cuꝫ eoꝝ parentes inter se eẽnt i secũdo. l. i. §. ij. ⁊. §.
iiij. gradu. ff. de gradi. Et statutũ requirit ꝙ agnati
sint i tertio ad hoc ut matrẽ ⁊ auiã excludãt. Eo igit̃
cãu quo ad dictũ baptistã fuisset hereditas p̃dicta de
lata ab itestato trãsmisisset ius deliberãdi ad dictã pu
pillã suã heredẽ si sciebat eã sibi delatã ⁊ decessit ĩfra
annũ. ut. l. cum antiquioribus. C. de iure delibe. Et
sic tutores illius possent eam adire ut. l. si infanti. e.
ti. Si uero non eẽt locus dicto statuto tunc dicta here
ditas fuisset ab itestato delata auie predicte ut i auc.
defuncto. C. ad tertul. Et sic non procederent dubia
formata sed i cãu precedẽti sic i quo eẽt dicendũ ꝙ tu
tor p̃dictus posset noĩe dicte ifantis postq̃ p ipa adi
uisset aduocare a dicta auia bona dicti Johãnis que
nõ fuerãt petri patris sui sꝫ fuerũt materna ⁊ ẽt ltimã
bonoꝝ paternorum qr ĩ illis nõ potuit testator filiuꝫ
suum p fideicõmissuꝫ grauare. l. coheredi. §. cuꝫ filie
uersi. nec fideicõ. ff. de uul. ⁊ pu. Et substitutio facta
de matre testõris eadẽqꝫ auia Johãnis fuit fideicõ.
ut dictũ ẽ supra. ❡ Posset etiaꝫ pbabiliter dubitari
utruꝫ substitutio facta de dicta auia quousqꝫ uiueret
censeat̃ facta i pprietate an uero i usufructu dũtaxat
nã in prĩo cãu relictũ postea factũ dicto baptiste scꝫ d̃
dictis bonis post mortẽ dicte domine foret effectũ ca
ducum per mortẽ dicti baptiste ante ꝯditionis euen
tum. Et sic remaneret penes ipsã dñam grauatam
que postea trãsmitteret ad suos heredes dicta bo
na ⁊ posset de ipsis facere q̇cquid uellet. C. de cadu.
tollẽ. §. sin aũt sub ꝯditione iũcta glo. l. heres meus
ff. de ꝯdi. ⁊ demon. scꝫ excepta ltima filij ⁊ bonis ei⁹
maternis ut supra dixi. Secũdo uero cãu secus quia
oĩa bona ẽt paterna deuoluta eẽnt statim ad dictum
baptistã quãtũ ad pprietatem lꝫ usufructus eẽt dicte
auie ⁊ uidet̃ ꝙ usufructus tantuꝫ fuerit relictus dicte
auie ppter uerba adiecta dicto relicto scꝫ ꝙ ipsa pos
set oĩa eius bona operari p eius sustẽtatione in uita
sua tantũ uidelicet usufruges ⁊c̃. que uerba indicant
ꝙ usufructũ tantum uoluerit relinquere. ff. de usu ⁊
habi. l. si habitatio uersi. sꝫ si sit relictus ⁊c̃. d̃ le. ij. l.
titia. §. fi. In cõtrariũ qr cã adiecta legato i fauorem
legatarij legatum non restrigit. l. iiij. i prin. ff. de ali
mẽ. ⁊ ciba. lega. ⁊ ibi plene p bar. de usufruc. earum
rerum que usu. ꝯsu. l. fi. de au. ⁊ ar. lega. spẽs in qui
bus uidet̃ casus de dona. l. donatiões i ꝯcubinã. §.
speciẽ. ❡ Breuiter si testator dixisset relinquo bona
mea mr̃i mee uel ipsam ĩ eius uita substituo ĩ bonis
meis tũc ppter uerba predicta que postea adiecit. s.
ut posset eis uti ⁊ frui. Et d̃ ip̃is sustẽtare quousqꝫ ui
ueret ⁊c̃. nõ restringeret̃ relictũ precedẽs quominus
ip̃a pprietas uideret̃ relicta ñ aũt solus usufructus ita
pbãt dcã iura. et ita loquit̃ ꝙ nõ. bar. i. d. l. iiij. de
ali. lega. Sꝫ qr hic nõ dixit relinquo bona mea sꝫ so
lũ dixit ꝙ uolebat ea puenire ad matrẽ suã que puẽ
tio põt itelligi de puentõe facti ⁊ nuda a trãslatiõe p
prietatis sꝫ solũ ut eis posset uti uidet̃ ꝙ ex uerbis po
stea adiectis declaret̃ solũ usumfructũ nõ pprietatẽ
fuisse relictũ qr uerba dubia ex adiũctis declarant̃ ⁊ li
mitantur. l. si seruus plurium. §. fi. de le. i. de le. iij.
uxorẽ i principio ⁊. l. quesitũ. §. fi. Et sic post mortẽ
dicte dñe reuerterent̃ dicta bona ad dictam pupillaꝫ
penes quã de presenti ẽ pprietas p̃supposito ut dixi
ꝙ dict⁹ baptista eẽt illi Johãni infra tertiũ gradũ ⁊
sic ꝙ dictã dñaꝫ excluderet ab itestato ex forma dicti
statuti ñ alr̃. Et p ista distinctõe bene facit qd̃ in simili
nõ. bar. in. l. si quis titio. ff. d̃ le. ij. in qõne illa qualr̃
cognoscat̃ an quis sit legatarius uel executor ⁊c̃.

❡ Legatum factum filie uel alteri si tunc cum morie
tur uxor erit uel erunt uidue cedit si illo tempore sit
uidua ⁊ si essent plures illa que tunc reperiretur ui
dua habet legatum alie non etiam si uiduentur.

ccxlvij.

In christi nomine amen.

Suprascriptus egregius dñs ꝯsultor bene ⁊ sufficien
ter pbauit p bona ⁊ ptinẽtia argumẽta ⁊ iura ꝙ dcã
dña isabetta non debeat perdere legatũ predictũ ad
qd̃ sibi semel fuit apta uia qr tp̃e mortĩ uxoris testõr̃
repit se eẽ uiduã. Et ad ip̃ꝫ percipiẽdũ semel fuit ad
missa lꝫ postea nupserit qr testõr nõ requisiuit in filia
bus suis ꝙ perseuerẽt in uiduitate. sꝫ solũ ꝙ reperiã
tur uidue tẽpore mortĩ uxoris lꝫ in persona uxoris hñ
hoc requisiuerit nã legatũ uxoris fuit factũ per h̃ uer
ba donec duxerit uitã uidualẽ. Sed legatũ filiaꝝ per
hec. s. ꝙ hẽat filia uel filie q̃ tũc foret aut forent uidua
uel uidue nec dixit quousqꝫ uel donec uidua erit uel
erũt seu uitã duxerint uidualẽ sicut in precedẽti lega
to facto uxori dixerat qd̃ ẽ ponderãdũ. Sed dixit do
nec uixerit uel uixerint. Uñ cũ nõ adiecerit conditõeꝫ
uel qualitatem scilicet in uiduitate non est p nos adi
cienda. l. i. in prin. ff. de condi. ⁊ demon. Sed breui
ter omissis argumentis de hoc est casus in terminis
C. de indic. uidui. l. fi. §. sed quia cum sua glo. super
uerbo permaneat que incipit. sufficit ergo ⁊c̃. quod si
alicui mulieri fuit factum legatum simplex uel etiam
annuuꝫ prout ẽ in casu nostro sub conditiõe si uidua
erit sufficit ꝙ semel fuerit effecta uidua ⁊ aperta sibi
uia ad legatum. Et quãtũcũqꝫ modico tempore per
seuerauerit in uiduitate quia nupserit nõ ppea pdit
legatũ. Unde bal. ibi post p̃ncipiũ determinãdo qõ
nem nostrã clare ⁊ apte dicit ꝙ si pater legat filie ali
mẽta sub ꝯditõe si aduersa fortuna uidua erit ñ põt
ante petere legatũ q̃ꝙ sit uidua sꝫ statim ꝙ est uidua
apta est sibi uia ad legatũ nubat postea uel non nu
bat. ista sunt uerba baldi formalia. ❡ Quid ergo ul
tra egemus testib⁹ uel argumẽtis. multa eniꝫ possent
adduci qm̃ ueritati omnia ꝯsonãt legatuꝫ nãqꝫ istud
censet̃ factũ cuilibet filie sub ista ꝯditione si uidua erit
qr factũ fuit per hec uerba que uidua erit cũ relatiuũ
quis uel qui iunctũ uerbo futuri tẽporis ꝯditionem
iportet. l. stichũ q̇ meus erit. ff. de le. i. ❡ Nec obstãt
motiua facta icõtrariũ p dños executores testi i qua
dã cedula porrecta p eos i qua petũt reuocari sniam
iuste ⁊ iuridice dataꝫ p ista pte dũ dicũt ꝙ si hoc pce
deret sequeret̃ ꝙ si ꝯtingat alias filias q̃ tẽpore mor
tis uxoris non erant uidue uiduari nihil habebũt d̃
dicto legato seu de dicto podere sꝫ totuꝫ erit dicte isa
bette quod uidet̃ esse contra mentẽ patris. qr respõ
detur fatendo hoc ꝙ nihil habebunt qr in illis nõ ĩ
plebit̃ conditio p testatorẽ apposita. que fuit illa scꝫ si
tunc scꝫ tempore mortis uxoris erit uel erunt uidua

uel uidue cum iste tūc non eēnt sed postea facte sunt
qm̄ illa dictio tūc requirit qualitatē illā illo tēpore ad
eē al's facit legatū euanescere. l. i substitutōe filij. §. fi.
ff. de unl. ⁊ pu. p quod pꝫ nō eē ueꝝ ꝙ illud sit cōtra
intentionē testōris cū illa censeaꝰ fuisse testatoris intē
tio que p uerba ab eo ꝓlata ⁊ ꝓprietatē illoꝝ iporta
tur iō uerbis eius ⁊ ꝓprio significatui eoꝝ standū ē si
aliter de sua intētōe nō ꝯstat ex alijs uerbis ab eo
ꝓlatis uel aliter. ff. de le. iij. l. nō aliter etiaꝫ si reuera
alia fuerit. ff. de usufruc. lega. l. si alij. Nemo enim cē
seꝰ uelle ꝙ nō loquiꝰ si alr ii appet. l. labeo. ff. de sup
pel. lega. Et qm̄ uerba testōris sunt clara et habent
certū ⁊ determiatū signifcatū a iure ꝓut sūt ista ut pꝫ
ex tex. ⁊ glo. ⁊ p Bal. in dicta. l. fi. de indic. uidui. nō
adm ttiꝰ qō uolūtatis. l. ille aut ille. §. cū i uerbis. ff.
de le. iij. Si ergo sic testator censeꝰ uoluisse ꝓut fuit lo
quutus ꝓut uerba eius importāt nō est uerū ꝙ aliqḋ
absonū ⁊ irratiōabile subsequaꝰ si ista sola legatū ha
beat alie nō q: potuit hoc facere testator de suo sine i
iuria aliaꝝ maxime q: ꝯditio ista potuisset existere in
alijs ⁊ in ista deficere ⁊ tūc alie nō reputassent hoc ini
quū nō ergo poterūt si hoc accedat dicere illud quod
si ꝯditio in eaꝝ ꝑsona extitissꝫ nō fuissent dicture ar.
l. penul. C. de solu. ff. de peti. here. l. si ⁊ rē ⁊ preciuꝫ
cū ibi nō. sustineāt ergo equo aīo id quod uoluissent
istam sustinere si cāus ecōuerso contingisset ar. C. de
trāsl. l. de fideicōmisso. Si ergo qō ista dꝫ termiari de
iure scripto ueritas ē illa quā suprascripsi ꝙ dictuꝫ le
gatū nō perdiꝰ lꝫ dicta dn̄a desierit eē uidua sed du
rat quousqꝫ uixerit ⁊ alie filie lꝫ postea uiducrenꝰ ad
illud nō admitterēꝰ ⁊ p̄fata snīa iuridice lata fuit. Et
que in cōtrariū alleganꝰ de iure nō ꝓcedūt sꝫ potius
arguunt testatorē ꝙ aliter facere debuit q̄ꝫ fecerit q̄ꝫ ꝙ
id quod fecit infringāt. Si quis eni diceret nōne me
lius ⁊ rōnabilius fecisset testator si disposuisset ꝙ qm̄
cunqꝫ aliqua ex filiabus remanebit uidua ꝯsequaꝰ le
gatū predictuꝫ ēt si alia p prius fuisset ad totū admis
sa posset dici ꝙ sic. Sed si queriꝰ an q: hoc non fecit
possit eius dispositio irritari ⁊ reduci ad id qḋ rōnabi
liter facere debuit. Prōpta ē responsio ꝙ nō qm̄ qui
libet suoꝝ bonoꝝ ē moderator ⁊ arbiter. l. i re māda
ta. C. mādati. Et eius dispō ē seruāda si nō ē a iure
iprobata uł ꝯ bonos mores uel ihumana uł iepta lꝫ
reprehēsibilr disposuerit. l. meuiꝰ. ff. de ꝯdi ⁊ demō.

¶ Si testator legat uxori alimenta ⁊ usumfructuꝫ in
domo si filias rexerit ⁊c̄. An uideatur uelle ut quous
qꝫ percipit alimenta non possit dotes repetere.

ccxlviij.

¶ In christi nomine amen.

Legatū predictum ꝙ utaꝰ ⁊ fruaꝰ ⁊c̄. importat dūta
xat alimēta existētibus liberis testatoris secunduꝫ ea
que nō. C. si secūdo nup. mlr auc̄. hoc locū ⁊ bar. in
l. titia. §. fi. ff. de le. ij. quod ē priuilegiatum ultra alia
ff. de trāsac. cū hi. Sꝫ si aliud legatū non priuilegia
tum fuisset huic uxori factū posset illud petere ⁊ etiaꝫ
dotem. C. de rei ux. act. §. sciendum fortius idem
hoc casu. Preterea si testōr uoluisset doteꝫ non repe
ti quousqꝫ prestarentur alimēta nullum ꝯmoduꝫ cō
tineret legatum alimentorum potius enim alimenta
retur de fructibus sue dotis q̄ꝫ de patrimonio testato
ris quod non ē presumēdum testōreꝫ uoluisse sed po
tius uoluisse grauare heredes suos ꝙ ultra dotē pre
stent alimenta etiā ar. ff. de le. ij. meuius in principio.

sibi nam incredibile ⁊ uersi. sed uerisimile de le. iij. l.
qui ꝯcubinā. § qui ortos ⁊ l. patronus. §. codicillis.
Et per bar. e. ti. l. his uerbis in fi. de le. i. cuꝫ seruus
⁊ l. apud iuł. §. si titiꝰ uersi. si fūdus ⁊ ci. C. de cadu.
tollen. §. ne aūt in quibus pꝫ ꝙ ne legatum reddaꝰ
inutile presumiꝰ testōr uoluisse interdū grauare here
dem duplici prestatōe quod al' non presumereꝰ. ff. de
le. ij. titia. §. qui in uita ante finē. maxime in casu no
stro q: grauat uxorem duplici conditione si uolebat
legatum alimentorū scilicet ꝙ uiueret in uiduitate. et
ꝙ regeret ⁊ gubernaret filios ⁊ eorum bona. Unde
non ē uerisimile ꝙ uoluerit etiā grauare tertio onere
scꝫ ꝙ dotē nō repetēt ar. ff. ḋ le. i. l. lꝫ iperator uersi.
quid enim. Si eni hoc uoluissꝫ uerisimile ē ꝙ expres
sisset sicut expressit precedētia duo ar. C. ḋ cadu. tol.
§. sin aūt a deficiēte maxime q: ꝯsuetū ē ꝙ illi qui uo
lunt hoc exprimūt dicēdo post suprascriptas ꝯclusio
nes. Et dotem suā non repecierit ⁊c̄. quo cāu docto
res querunt quid si recepit eā a sponte soluente an p
dat legatum alimentorum de quo dic ut nō. bar. i. l.
āplius nō peti. ff. reꝫ ra. ha. ⁊ bal. C. de lega. l. i. Et
eēt hic legatū cū onere ⁊ sine utilitate ut pꝫ ex p̄dict.
Preterea in casu nr̄o dicti filij ꝯsignauerūt mr̄i certa
bona spōte ꝓ pte dot. ut dꝛ i themate ⁊ sic dicte cōdi
tiōi posito ꝙ fuissꝫ expresse apposita cēsereꝰ renūcias
se ut dicit bal. i dicta. l. C. de le. pro quo facit auc̄. sꝫ
cū testōr uersi. iteꝫ si que dicēda. C. ad. l. fal. Nec ob.
illa uerba testōris quēadmodū utebaꝰ ⁊ fruebatur ⁊
sic sicut uiuo testatore nō poterat repetere dotem ita
⁊ nūc nō possit in uita testatoris ⁊c̄. q: dicta ūba fue
rūt apposita in fauorem uxoris cui legabatur ⁊ sic de
bēt ⁊ possunt intelligi ut operētur fauorem uidelꝫ ꝙ
habeat sine diminutione aliqua prout habebat in ui
ta testatoris ispecta tam̄ qualitate persone q: debet it
habere uestem nō ut nupta sed ut uidua iuxta nō. p
bar. in dicta. l. i. C. de lega. Non ergo dc̄a uerba po
sita in fauorē uxoris debēt operari odiū ⁊ diminutio
nē uidelꝫ ut non repetat dotem sicut non repetebat
in uita testatoris ar. ff. de fun. instruc. si mancipia ibi
cum non minuendi ⁊c̄. de au. ⁊ argē. lega. l. si quis le
gauerit aurum ⁊ cetera. Concludo ergo dictam do
minam posse repetere residuum dotis ⁊ alimenta
postquam per eaꝫ non stat quominus stet cum filijs
⁊ eos ⁊ eoꝝ bona regat ⁊ gubernet ꝓut testator uo
luit sꝫ p filios cū ꝑseueret in uiduitate. ff. de ꝯdi. ⁊ de
mon. l. iure ciuili de le. iij. qui ꝯcubinā. §. uxori in fi.

¶ Si testōr legat filie centū pone cuꝫ nupserit ⁊ anq̄ꝫ
nubat heredes assignāt aliqua bōa ꝓ dcā quātitate.
deinde filia nō nubet ⁊ moriaꝰ. An dicta bona ꝯsi
gnata reuertāꝰ ad hēdes. Et si reuertunꝰ ad hēdes.
An ad heredē heredis qui forte decesserat an̄ filiaꝫ.

¶ Copia

¶ In milesimo q̄drin gētesimodecimo iditiōe tertia
die sabbi prio mēsis febr. Nobił ⁊ egregius uir dn̄us
nicolaus f. q. nobilis ⁊ egregij uiri domini Jacobi ḋ
paieꝰ ciuis uinc. suū ultimū ꝯdidit testūm i quo inter
cetera contenta in dicto suo testamēto ligauit ut ifra.

¶ Legatum dotis dorothee.

¶ Item ligauit ⁊ de bonis suis dari iussit dorothee
nepti sue ⁊ filie. q. petri filij sui in dotem nomine do
tis ⁊ pro portione hereditatis sibi spectantis tempo
re quo maritabitur trecentos ducatos auri computa
tis arnixijs condecentibus. Et in ipsis trecentis du
catis auri eaꝫ sibi hēdē instituit ⁊ iussit fore tacitaꝫ ⁊
contentā

contentã ꝛ interim habere debeat uictum ꝛ uestitum
ac tractari bene ꝛ honorifice secundũ ꝯdecentiã i do
mo hereditaria ꝛ de bonis ipius testõris. Et si ꝯtige
ret dictã dorotheam decedere i pupillari etate uel po
stea quãdocũqꝫ ante matrimoniũ ꝯtractũ ꝛ ltime cõ
sumatũ eidẽ dorothee substituit ĩfrascriptos suos he
redes uniuersales uulgarit̃ ꝛ pupillarit̃ ꝛ ꝑ fideicõmis
suꝫ ꝛ oi mõ uia iure ꝛ forma qb⁹ meli⁹ fieri põt ita ꝙ
dictũ legatũ libere ꝛ sine ulla dinutiõe ad dcõs suos
hẽdes uñes infrascriptos reuertat̃. Itẽ legauit ꝛc̃.

Institutio heredum.

In oĩbus aũt alijs suis bonis mobilibus ꝛ ĩmobi
libus ꝛ se mouẽtibus generis cuiuscũqꝫ ac iuribus ꝛ
actõibus tã pñtibus ꝙ̃ futuris Guidonẽ filium suum
ltimũ ꝛ naturalẽ. Ac f. q. nobilis dñe anne ipsius te
stãris uxoris ltime ꝓ quarta pte hereditatis bõzliuꝫ
nepotẽ suũ ꝛ f. q. petri filij sui ꝓ quarta pte heredita
tis Andreã ꝛ christoforꝝ nepotes suos ꝛ f. q. antonij
filij sui ꝓ quarta pte hereditatis ꝛ cardũ filiũ suũ legi
timũ ꝛ naturalẽ natũ ex domina caterina eius ltima
ux. ꝓ alia quarta pte hereditatis sibi uniuersales he
redes istituit ꝛ eẽ uoluit. Et ex nũc predictos andreã
ꝛ christoforꝝ nepotes suos pupillos iuicẽ substituit ita
ꝙ si eoꝝ alter decederet i pupillari etate uel postea qñ
cunqꝫ sine liberis mascul' ltimis ꝛ naturalibus p̃mo
rienti supuiuens succedat i totũ sine aliqua diminutõ
ne. Et premortui fratris filij seu liberi masculi l. imi ꝛ
naturales succedãt. Et sic successiue donec masculi le
gitimi ꝛ naturales erũt de stipite illo uulgarit̃ ꝛ exp̃s
se ꝑ fideicõmissum ꝛ oĩ mõ ꝛ forma quibus meli⁹ fie
ri põt ſꝫ salua semꝑ ꝛ sane itellecta ꝯditõe substitutio
nis dictoꝝ andree ꝛ christofori fratrũ ut supra si ꝯtin
gat unũ uel plures ex filijs uel nepotib⁹ suis suprascri
ptis ltimis ꝛ nãlibus i pupillari etate uel postea qñcũ
qꝫ decedere sine filijs ltimis ꝛ naturalibus defuncto
seu defũctis substitu t ꝛ heredes eẽ uoluit fratrẽ seu su
ꝑuiuentẽ ꝛ nepotes ex dictis filijs suis masculos ꝛ de
scendẽtes eoꝝ supuiuentes in stirpem ꝛ nõ i capita ꝛ
hoc uulgariter ꝛ pupillarit̃ expresse ꝯpẽdiose ꝑ fidei
cõmissuꝫ ꝛ oi mõ iure uia ꝛ forma quibus meli⁹ fie
ri põt. Et si ꝯtingeret ꝙ unus u l plures ex p̃dictis
filijs ltimis ꝛ descẽdẽtibus masculis eis defũctis substi
tuit ꝛ heredes eẽ uoluit ceteros filios suos ac descen
dentes suos masculos ltimos ꝛ naturales itelligẽdo
semper ĩ stirpes ꝛ nõ in capita sic ꝛ taliter ꝙ eorum
hereditas libere deueniat in substitutos sine aliqua
detractione alicuius quarte legitime seu trebellianice
seu falcidie. Insuper rogat illos ꝛc̃.

Copia.

In millesimo quadrigẽtesimoquintodecio iditõe
octaua die Iouis undecimo mẽsis aprilis ꝛc̃.

Assignatio facta per infrascriptos heredes supra
scripte dorothee uigore legati suprascripti. Cum
hoc sit ꝙ Guido f. q. ꝛ heres ꝛ hereditario nomine
ꝓ una quarta pte nobilis uiri dñi nicolai de paielis
q. eius patris Cardus f. q. ꝛ heres ꝛ hereditario no
mine dicti dñi nicolai Andreas f. q. d. antonij faciẽs
ꝓ se ꝛ christoforo eius fratre ꝛ filio q. dicti antonij ꝓ
quo ꝓmisit ꝙ hẽbit firmũ ꝛ ratum similr heres ꝛ he
reditario noie dicti dñi nicolai q. eoꝝ aui paterni pro
una alia quarta pte. Et bõzilius f. q. petri q. filij pre
fati dñi nicolai silr heres ꝛ hereditario noie dicti dñi
nicolai q. eius aui p̃ni ꝓ una alia quarta fecissent di
uisionẽ oĩuꝫ suoꝝ bonoꝝ possessionũ ꝛ iuriũ que q.
fuere dicti dñi nicolai d paielis nõ alienatoꝝ excepto

ꝙ̃ de ĩfrascriptis ꝛ ipsi guido cardus andreas ut su
pra faciẽs ꝛ bõzili⁹ uolẽtes ꝛ ĩtendẽtes assignare ifra
scripta bona ꝛ possef. dãdas ꝛ assignãdas dñe doro
thee f. q. petri q. filij prefati dñi nicolai de paielis pro
eius dote assignauerũt mihi notario ifrascripto tanꝙ̃
publice ꝑsone stip. recipiẽti ꝓ dicta dña dorothea dcã
d cã ĩfrascripta bõa ꝛ possessiões ĩfracriptas sibi dã
da ꝛ assignãda ꝓ ei⁹ dote cũ oĩb⁹ fructib⁹ ipaꝝ poss.
ĩfrascriptaꝝ dcetero ꝑcipiẽdis ꝛ habẽdis ꝑ dictã dñaꝫ
dorotheã quã quidem assignationẽ dicti guido ꝛ car
dus andreas ut suprafaciẽs ꝛ bõzilius ꝓmiserunt mi
hi notario ifrascripto tãꝙ̃ publice ꝑsõe stip. ꝛ recipiẽ
ti ut supra se semꝑ hẽre ꝛ tenere firmam ratam ꝛ gra
tam. Et nunꝙ̃ ꝯtrafacere uel uenire aliqua rõe uel
causa sub obligatõe sui ꝛ omniũ suorum bonoꝝ mo
biliũ ꝛ ĩmobilium presentiũ ꝛ fu. ad pignus ac sub pe
na refectiõis ꝛ restitutionis dãnorum omnium inter
esse ꝛ expensarum factarum ꝛ passarum per dictam
dominam dorotheam seu alios eius nomine i facien
do p̃dcõs guidonẽ cardũ andreã ut supra faciẽtes ꝛ
bonziliũ predicta attẽdere ꝛ obseruare ꝛ eis solut̃ uel
nõ nihilominus predicta attẽdere teneãtur ꝛ pñs cõ
tractus i sua maneat firmitate. Renũciãtes dicti gui
do cardus andreas ut supra fac. ꝛ bõzili⁹ exceptõi nõ
sic facte dicte assignatõis dictarũ ĩfrascriptaꝝ pos. ꝛ ñ
sic facti ꝛ stip̃. pñ is ꝯtractus modo ꝛ forma predictis
exceptõni doli mali metus cã simulat̃ deceptioni ꝛ
fraudis benefic. restitu. ĩ integrũ miori etati ꝯcesso ꝛ
omni alij legũ auxilio quib⁹ possent ꝯ̃facere uł ueni
re ac omni remedio appellatõis quã pacto expresso
remiserũt. Pro quib⁹ oĩbus ꝛ singulis sic attẽdẽdis ꝛ
pleni⁹ obseruãdis dicti guido cardus andreas ut sup̃
facient̃ ꝛ bõzili⁹ obligauerũt mihi notario ĩfrascripto
tãꝙ̃ publice ꝑsõe ut sup̃ stip̃. ꝛ recipiẽti sese ꝛ oĩa sua
bõa mobilia ꝛ ĩmobilia pñtia ꝛ futura ad pign⁹. Et
dicti guido ꝛ cardus andreas ut supra fac. ꝛ bõzilius
manu tactis scripturis ipsis delato sacro ꝑ me notari
um ĩfrascriptuꝫ iurauerunt ad sancta dei euangelia
non ꝯ̃uenire predictis cã minoris etat̃ nec aliqua alia
rõne uel causa sed omnia ꝛ singula predicta semper
firma hẽre ꝛ iuiolabilr attẽdere ꝛ obseruare. Quibus
oĩb⁹ ꝛ singlis predictis prefatus dñs iudex rõis rõeꝫ
suam ꝛ qua fungitur pro cõmuni uincẽtie auctẽꝫ iter
posuit ꝛ iudiciale decretũ. Bona assignãda ꝛ ut su
pra assignata ꝓ dote dicte dñe dorothee f. q. petri. q.
dñi nicolai de paielis de quibus supra fit mentio sũt
infracripta uꝫ. de cereda.

Primo unus campus terre ꝛc̃. Iteꝫ una pecia ter
re ꝛ cetera. Item una pecia ꝛ cetera.

Copia

In millesimo q̃dringẽtesimo uicesimo nono indi
tione septima die sabbati uigesimo primo mensis
maij uincẽtie ꝛc̃.

Instrũꝫ ꝑmutatõis fcẽ occasiõe hẽditat̃. q. guido
nis sup̃scripti hẽdis istituti dfũcti. Ibiqꝫ christofor⁹. q.
ãthonij d paiel' ciuis uincẽtie facit ꝓ se ꝛ ãdrea fratre
suo ꝛ ꝓmittẽs se facturũ ꝛ curaturũ cũ effectu ꝙ ideꝫ
ãdreas pñtẽ ꝯ̃tcũ ratũ habebit ꝛ ipꝫ ad oẽs uolunta
tes ifrascripti leonardi laudabit ꝛ ratificabit ꝛ bõzili⁹
q. petri d paiel' ciuis uincẽtie noie ac titulo cambij ꝛ
ꝑmutatõis dederũt tradiderũt ꝛ ꝑmutauerũt ad ꝓ
priũ ꝛ iure ꝓprio ꝓ libero ꝛ expedito alodio saluo tñ
iure ꝯductoꝝ respõdẽtiũ ut ifra leonardo. q. cardi d
paiel' ciui uin. ibi p̃senti ꝓ se ꝛ suis hẽdib⁹ recipienti in

fraſcripta bona poſſeſſiões ꝛ iura uz pꝛío unā peciā
terre pratꝭ ꝛc̄. Et dictus leonardus ꝓ cābio ꝛ ꝑmuta
tõe dictaꝝ peciarū terre domoꝝ ꝛ affictuū ſibi datoꝝ
ꝛ ꝑmutatorum ut ſupꝛa dedit tradidit ꝛ ꝑmutauit di
cto chꝛiſtoforo recipiēti ꝓ ſe ꝛ dicto andrea fratre ſuo
ꝛ mihi notario ut publice ꝑſone ꝓ eodē andrea reci
piēti ꝛ faciēti ac dicto bōzilio recipiēti ꝓ ſe ꝛ ſuis here
dibus tertiā partē hereditatis ꝛ bonoꝝ ꝙdam guido
nis q. dñi nicolai de paielis ciuis uincen. quā tertiaȝ
ꝑtē idē leonardus dixit ad ipm ſpectare ꝛ ꝑtinere he
reditario nōie pꝛedicti q. guidonis de paielis ꝓ tertia
ꝑte dantes ꝛ ꝑmutātes dicte partes ſibi adinuiceȝ di
ctas res poſſeſſ. domos affictus iura ꝛ hereditatē ut
ſupꝛa a ſe ꝑmutatas ad habendū tenēdum ꝛ poſſidē
dū ꝛ quicquid eis ꝛ ſuis heredibus deiceps placuerit
faciendū una cuȝ oībus ꝛ ſingulis que infra pꝛedcõs
continent confines uel alios ſi qui foꝛent acceſſibus ꝛ
egreſſibus ſuis uſqȝ in uias publicas. Et generaliter
cum oībus ꝛ ſingulis que habēt ſupꝛa ſe intra ſe ſeu
infra ſe oīqȝ iure ꝛ actiōe uſu ſeu requiſi. eis ꝓ dictis
rebus ꝛ bōis ac poſſ. a ſe ꝑmutatis ꝛ ipis mō aliquo
ſpectātibꝰ ꝛ ꝑtinētibꝰ. ¶ Ex cā huius ꝑmutatōis dci
ꝯhentes uiciſim ſibi ceſſerūt tranſtulerunt atqȝ mā
dauerunt oīa ſua iura ꝛ actōes reales ꝛ ꝑſonales uti
les ꝛ directas tacitas ꝛ expꝛeſſas generis cuiuſcunqȝ
eis ꝯpetētes ꝛ ꝯpetituras ī dictꝭ rebꝰ a ſe ꝑmutatis ꝛ
ꝓ eis contra quēlibet ſeſe adinuicē ꝯpetētes ꝛ ꝯpeti
turas ī dictis rebus a ſe ꝑmutatis. Et pꝛo eis contra
quēlibet ſeſe adinuicē ꝓcura. ꝯſtituentes in pꝛedictis
ut in rem ſuaȝ. ita ꝙ decetero utraqȝ pars dictoꝛum
ꝯtrahentiū poſſit actōibus utilibus ꝛ directis ſibi uici
ſim ceſſis uti ꝛ experiri quēadmodū cedentes facere
poterant ꝛ potuiſſent. Et ꝯſtituerunt dicte partes ui
ciſim uidelicet una pars pꝛo altera res a ſe permuta
tas ꝛ datas ut ſupꝛa nomīe alterius partis poſſidere
uſqȝquo utraqȝ pars reꝝ ſibi permutataꝝ ꝛ datarū
poſſeſſ. coꝛpoꝛalē appꝛehēderit quā appꝛehēdi ꝛ ac
cipiēdi ꝓpꝛia auctoꝛitate ꝛ deīde retinēdi una ꝑs al
teri adiuicē oīmodā lıīam ꝯtulit atqȝ dedit. Pꝛomit
tētes quoqȝ dci ꝑmutatoꝛes una ꝑs alteri ꝓ ſe ꝛ ſuis
heredibus ſtip. mutuis ꝛ ſolēnibus ſtipulatōibus hic
inde īteruenīētibus litē uel cōtrouerſiā de rebus a ſe
ꝑmutatis alteri parti ꝛ eius heredibus ullo tempoꝛe
non inferre nec inferēti ꝯſentire. Sȝ una queqȝ pars
rem ꝛ res a ſe ꝑmutatas alteri ꝛ eius heredibus adī
uicem ab oī homine ꝛ uniuerſitate ſemper ltīme de
fendere guarentare manutenere auctoꝛizare ꝛ diſbꝛi
gare. Et pꝛedictā ꝑmutatōeȝ ꝑpetuo firmā ratā hꝛe
tenere ꝛ nō ꝯfacere ul' uenire ꝑ ſe uel alios aliqua rō
ne uel cā de iure uel de facto ſub pena dupli eſtima.
ſeu ualoꝛis reꝝ a ſe ꝑmutataꝝ ſolēni ſtipulatiōe adī
uicem hinc inde ꝓmiſſa inter dictos ꝯhentes ꝛ refec.
ꝛ reſti. dānoꝛum oīum intereſſe ꝛ expen. litꝭ ꝛ extra.
Et ꝓ pꝛedictis omnibus ꝛ ſingulis attendēdis firmi
ter ꝛ obſeruādis dicte ꝑtes obligauerunt ſibi adiuicē
ſeſe ꝛ oīa ſua bona mobilia ꝛ īmobilia pñtia ꝛ futura
ad pignus. Cōſtituētes ſe dicte ꝑtes uiciſiȝ una pars
ꝓ altera dicta bona ſic obligata poſſidere uſqȝ ad in
tegrā ſatiſfac. omniū pꝛedictoꝝ. Inſuꝑ dictus leonar
dus iurauit ad ſācta dei euāgelia manu tactis ſcriptu
ris ei ꝑ me notariū īfraſcriptū delato ſacro huic pꝛeſē
ti ꝯtractui nō ꝯfacere uel ꝯuenire rōe mīoꝛis etatis
dicendo tñ ſe maioꝛē eē annoꝝ uiginti. Et renū. bñ
ficio reſti. ī integrū habenti minoꝛē etatem conceſſo.

¶ Statutum.

¶ Et pꝛeſupponit ſtatutum ciui. uin. diſponēs ꝙ di
cta dorothea ab īteſtato ſupꝛadicto teſta. auo ſuo pa
terno nō potuiſſet ſuccedere ſȝ debuiſſet dotari quod
ſtatutum uigebat tempoꝛe uite dicti teſta. ſupꝛaſcripti
cuius ſtatuti tenoꝛ talis ē uidelicet. ¶ Iteȝ ſtatuimus
ꝛ oꝛdinamus ꝙ ſoꝛoꝛes cum fratribus neptes cū ne
potibus ꝓneptes cum ꝓnepotibus ꝛ deinceps equa
liter nō ſuccedant ab inteſtato nec hereditateȝ pater
nā maternam auitam ꝛ pꝛoauitam ꝛ deīceps equali
ter diuidant. ſed dotent ſecūdum facultates heredita
rias. Et ꝙ pax finis ꝛ remiſſio ꝑ ipas facta de dicta
hereditate ualeat ꝛ teneat ꝛ īfringi nō poſſit aliquo
mō uel iure ꝛ ſi in alterius poteſtate cōſiſtant ꝛc̄.

¶ Aliud ſtatutum

¶ Itē pꝛeſupponit aliud ſtatutū diſponēs ꝙ dñiū ꝛ
poſſeſſio bonoꝝ ſubiacētiū reſtitutōi ipo iure tranſe
ant ī fideicōmiſſariū ꝛ ſine aliqua appꝛehenſione.

¶ Caſus talis eſt.

¶ Dñs nicolaꝰ de paielis ciuis uincētie ſuū ſolēne cō
didit teſtm̄ appoſita clauſula codicillari ꝛc̄. ī quo teſtō
mlta legata fecit. Et inter cetera legauit doꝛothee ne
pti ſue ex filio pꝛemoꝛtuo pꝛout ſupꝛa ꝯtinet ī tenoꝛe
legati ſui. Itē fecit inſtitutōes ꝛ ſubſtitutiones pꝛout
ſupꝛa ꝯtinet. moꝛtuo uero dicto teſtōꝛe remāſerūt ſu
perſtites omnes heredes inſtituti. et in hereditate ſe
īmiſcuerunt. Deindeqȝ ipſi heredes per publicum ī
ſtrumētum tenoꝛis ſupꝛadicti aſſignauerunt dicte do
rothee certas poſſeſſiones rōe ſupꝛaſcripti legati do
tis peruentas in ipſos heredes ex hereditate dicti te
ſtatoꝛis. Que quidē doꝛothea dictas poſſeſſiones po
ſtea certo tempoꝛe poſſedit deinde cardus ſupꝛadictꝰ
heres īſtitutus deceſſit relicto leonardo pupillo eius
filio herede uniuerſali. Deinde ipſa doꝛothea adulta
ꝺceſſit añꝙ nuberet ꝯdito ꝑ eā teſtō ꝛ īſtituto herede
uli bōzilio ſupꝛadicto ſciēte ſe heredē īſtitutū. Poſtea
uero dictꝰ guido ꝺceſſit nullis relictꝭ ꝺſcēdētibꝰ poſt cu
ius guidōis moꝛtē ſupꝛaſcripti bōziliꝰ andreas ꝛ chꝛi
ſtofoꝛꝰ ꝛ leonardꝰ filiꝰ q. cardi ſupꝛadcī mioꝛ ānis xxv.
ꝺuenerūt iter ſe ad ꝯuētōes ꝛ ꝑmutatōes ꝺ qbus ap
paret īfraſcripto publico īſtrō ꝑmutatōis ī qua ꝑmu
tatōe ſdci bōziliꝰ ādreas ꝛ chꝛiſtofoꝛꝰ aſſignauerūt di
ctō leonardo mltas poſſeſſiōes īter qs aſſignauerūt
ipi leonardo mioꝛi ānis xxv. poſ. iſte doꝛothee alias
aſſignatas ꝑ dictos heredes ꝓ legato dotis ignoꝛāte
dicto leonardo dictas poſſeſſiōes fuiſſe ꝺ poſſeſſioni
bus alſ aſſignatis dicte doꝛothee. Et tamē dictꝰ leo
nardus ī dicta ꝑmutatōe ꝛ ulteriꝰ leſus fuit qꝛ poꝛtio
hēditatis ſibi leonardo ſpectās ꝑ moꝛtē guidonis ex
ſubſtitutiōe erat maioꝛis ꝑ. ij ꝙ bona ſibi aſſignata ī
ꝑmutatione per ſubſtitu. ꝛc̄. Et ex pꝛemiſſis eliciunt
infraſcripta dubia uidelicet.

¶ Pꝛimum dubium.

¶ Pꝛio utꝝ moꝛiēte doꝛothea pꝰ moꝛtē cardi hēdis
ꝓ quarta ꝑte ꝛ añ moꝛtē alioꝝ hēdū dicta doꝛothea
potuerit teſtari ꝺ dictis bonis ſibi aſſignatꝭ ul' potiꝰ ipa
bona ꝺbeāt remanē ſeu deuenire apud hēdes ꝛ di
ctū leonardū filiū cardi lȝ ipe cardꝰ ꝺceſſerit añ moꝛ
tē dcē legatarie ꝑſerti tāꝙ legatū illō cēſeri ꝺbeat ꝯdi
tiōale ꝛ ſilr aſſignatio ꝑ hēdes fcā ipi doꝛothee dici ꝺ
beat fuiſſe conditōnalis attento ꝙ ipa doꝛothea nun
quā nupſit ꝛc̄.

¶ Secundum dubium.

¶ Scdo utꝝ dictꝰ leonardus poſſit īfringere dictaȝ ꝑ
mutationē ꝛ quō ꝛ ꝑſertiȝ ex qº capite qꝛ bōzilius an
dreas ꝛ chꝛiſtofoꝛus uidēt h egiſſe ut trāſferrēt dñiū
in leonardum

i leonardū bonoꝝ sibi leonardo assignatoꝝ. Cuȝ tn̄
de portōe spectāte dicto leonardo ꝓ pte ipi⁹ leonardi
i bonis p̄dictis dorothee assignatis n̄ uideant̄ trāsītu
lisse cū uideat̄ dici posse dn̄iuȝ ꝓ illa pte fuisse dci leo
nardi ignorātis tn̄ ius sibi ꝯpetē in illis bonis. Et de
ꝯclusione libelli. et qualr̄ dict⁹ leonardus possit hr̄e
regressum ad quotam hereditatis guidonis que sibi
leonardo spectabat non obstante permutatione.

¶ Tertium dubium.

¶ Tertio utrū bōa dicte dorothee assignata d̄beāt
equaliter diuidi inter p̄dictos bōȝiliuȝ ex una pte an
dreaȝ ⁊ christoforū ex altera ⁊ dictū leonardū ex alte
ra. Et subsequēter an dictus leonardus possit petere
redditus ꝑceptos ꝓ tertia pte spectāte dcō leonardo
anq̄ꝫ leonard⁹ dicta bōa ex ꝑmutatōe possideret ⁊c̄.

¶ Quartum dubium.

¶ Quarto utrum dictus leonardus possit petere par
tem sibi spectantem de bonis guidonis uigore substi
tutionis cum fructibus perceptis a tempore mortis
dicti guidonis usqȝ in presentem diem.

.ccxlviiij.

In christi nomine amen.

Pro euidētia dicendoꝝ p̄mittēdū est ꝙ p̄fatū relictuȝ
factū dorothee fuit ꝯditionale tum q2 collatū fuit i tē
pus quo nuberet quod erat incertū an ⁊ qn̄ idō facit
ꝯditionē tam in ultimis uolūtatibus. l. dies incertus
ff. de ꝯdi. ⁊ demon. q̄ꝫ in actis inter uiuos. l. stipula
tio ista. §. int̄ certā. ff. de uer. ob. tum q2 relictum ꝓ
dote ⁊ dotis nomine. ff. d̄ iure doti. l. ꝓmittēdo ⁊. l.
tali. i p̄n. ⁊ plene ꝑ bar. i. l. titio centū. §. titio genero
ff. d̄ ꝯdi. ⁊ demō. Nec ꝯditio reijcit̄ usqȝ ad quātitatē
ltime q2 cuȝ ex forma statuti uicentini nō posset succe
dere cuȝ masculis ab intestato nō debebat̄ sibi ltima
que est portio portōnis debite ab intestato. l. parenti
bus. C. d̄ inoffi. testa. quod etiā determinat bar. i. d.
§. titio genero. ¶ Secūdo p̄mittēdū ē ꝙ in assigna
tōe facte dicte dorothee ꝑ dictos fratres istitutos sub
intelligit̄ repetita eadeȝ ꝯditio ar. ff de uer. ob. l. qui
sic stipulat̄ ⁊. l. i. §. siquis sub ꝯditiōe. ff ut ipos. leg.
de le. i. si legati ꝑui nomine cuȝ ibi nō. nō eniȝ credē
dū est illos uoluisse alicui iuri ipoꝝ futuro renūciare
⁊ postq̄ꝫ hoc exp̄sse nō ꝯtinet̄ in instro assignationis
p̄dicte ut plene nō. per doc. i. l. qui rome. §. duo fra
tres. ff. de uer. ob. Nam omnia uerba ⁊ ꝓmissiones
de non ueniendo ꝯ̄ ibi contenta possunt ⁊ debent sa
ne intelligi scȝ si conditio legati uel relicti extiterit uel
quousqȝ existere poterit sicut cum sit pactum de non
ueniendo contra diuisionem ut nō. in dicto. §. duo
fratres in secūda questione plenissime per bar. ⁊ ar.
l. quero. §. inter locatorem. ff. locati sed ea deficiente
locum non habent dicte promissiones ¶ Et si dica
tur quare ergo fecerunt dictam assignationem ante
conditionis euentum si nolebant ꝯditionem remitte
re. Respondetur ut dicta domina de assignatis bo
nis et ꝯmoditate seu interusurio medij temporis se
spaȝ aleret cum haberent necesse sibi alimenta presta
re. l. qui filiū. ff. ubi pu. edu. debeat. Et ēt in testamē
to habetur unde non fuit ista assignatio facta ad ple
nuȝ ius ar. ff. de le. ij. cum pater. §. si sub ꝯditione ⁊
l. sub conditione iuncta. l. filiusfami. §. apud marcel
lum uersi. certe. ff. de le. i. in rōne sui. Ex quibus se
quitur ꝙ deficiente conditione relicti quia mortua an
tequā nuberet perinde est ac si relictum nunquā fa
ctum fuisset. ff. si cer. peta. l. pecuniam circa fi. Et sic
remansit penes grauatos ⁊ heredes eorum licet ali
quis ex eis mortuus eēt tēpore deficiētis ꝯditiōis. l. i.
§. sin aūt sub ꝯditōe. C. d̄ cadu. tollen. sicut. n. ad he
redē defuncti trāsiuisset onus soluēdi si assignatio p̄
dicta uel solutio facta nō fuisset ⁊ ꝯditio fuisset imple
ta. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. legato relicto ita ⁊ deficiente
ꝯditione dȝ ad heredeȝ ei⁹ trāsire emolumētū ut sic
dicā remāsionis. e. ti. l. publius. §. ticia ubi plene ꝓ
batur in rōe sui ⁊. l. seruus si heredi post prin. ff. de
sta. libe. ¶ Nec ob. ꝙ spes substitutiōis ꝯditōnal̄ ad
heredem substituti nō trāsmittit̄. l. sȝ si plures i prin.
⁊. l. qui habebat. ff. de nul. ⁊ pu. q2 dico ꝙ heredes
p̄defuncti ut ē dictus leonardus nō uenit ad partē re
licti facti dorothee uirtute substitutionis ꝯditional̄ fcē
de patre eius ⁊ de alijs fratribus suis q2 ēt si illa facta
nō fuisset ueniret sed uenit ex defectu ꝯditōis apposi
te in relicto facto dorothee que facit ipm relictū hēri
pro nō facto ut dixi sȝ si factū nō fuisset bona illa reli
cta uenirēt diuidēda iter supuiuētes ⁊ heredē p̄mor
tui ergo nūc. Et sic posito ꝙ ꝑ mortē uni⁹ euanuissȝ
substitutio quo ad eū nō tn̄ euanuit ius de quo supra
simile. ff. de acqui. here. l. qui pri. Et si dicat̄ imo ēt
illud ius euanuit q2 portio que tetigisset cardū prem
leonardi si tēpore mortis ipsi⁹ uixisset accreuit fratri
bus suis supstitib⁹ uirtute substitutionis facte d̄ oibus
filijs ⁊ herdib⁹ p̄fate dorothee excluso herede dci car
di scȝ leonardo q2 quo ad illos supstites substitutio n̄
deficit casus uidet̄ ad lrāȝ i dcā. l. sȝ si plures in pri. ⁊
glo. in dcā l. qui patri i solutōe ꝯtrarij d̄ dicta. l. sed si
plures. Respōdeo ꝙ loquūtur i hereditate pupillari
que ad heredes extraneos defūcti nō erat ꝑuentura
nisi uirtute pupillaris substitutionis d̄ qua ibi. nos lo
quimur de relicto conditionali facto huic dorothee ꝙ
deficiēte conditiōe nō erat nec cōputabatur i bonis ul̄
hereditate puelle. Et sic i substitutōe fcā dcē dorothee
posito ꝙ esset pupillaris nō cadebat tanq̄ꝫ in pupilla
ri sȝ tanq̄ꝫ i uulgari poterat cadere que uulgaris facta
fuit sup eo sup quo etiam si facta nō fuisset reuersum
fuisset ad eosdeȝ ꝓpter defectū conditionis ⁊ sic censet̄
facta ꝓ executione dci iuris reuertendi unō sapit eādeȝ
naturā ar. l. si stipulatus. ff. de usu. d̄ le. i. si legati ser
ui nomine cuȝ ibi nō. ubi stipulatio super aliq° contra
ctu uel obligatione apposita ꝓ executōe intelligit̄ ⁊ li
mitatur secundū naturaȝ illius. l. i. §. si quis sub con
ditōne. ff. ut i pos. lega. sȝ illud ius reuertendi ad gra
uatos i defectū conditionis trāsmittebat̄ ad heredem
p̄decedentis sicut ⁊ onus soluendi si conditō d̄fuisset
ut supra ꝓbaui. cum sit sequella illius ergo ⁊ spes isti
us substitutōnis uulgaris facte ꝓ executōne dicti iuris
que ratō cessat in casu dcē legis. sȝ si plres. si bene ispi
ciatur quia substitutio pupillaris. de qua ibi non fuit
facta pro executione alicuius iuris transmissibilis qd̄
habuisset locum substitutione non facta licet ea facta
locus sit iuri accrescendi etiam in hereditate pupil
li quod est transmissibile ut dicta. l. qui patri. Et sic
dici potest dictum leonardum uenire posse etiam uir
tute substitutionis uulgaris que non expirauit per
mortem cardi sicut nec ius remanendi uel reuerten
di ad grauatos coheredes in defectum conditionis
legati. Et hec sunt subtilia ad perscrutandum ⁊
uera que etiam probo ⁊ roboro auctoritate barto.
quasi in fi. ff. de lega. ij. ticia cum testamento. §. fi.
Nam si lego ticio fundum quousque uixerit clarum
est quod etiam alio non dicto post eius mortem
reuertitur ad heredes si primi heredes tunc non

uiuunt ut in dicto. §. fi. ⁊ i. l. fi. C. de lega. Pone ergo ꝙ testator post mortē titij substituit i illa re suos heredes ⁊ tēpore mortis titij primi heredes erant mortui an ueniāt eoꝝ heredes determinat bar. ꝙ sic qꝛ censent substituti ut heredes ⁊ ꝯtemplatione hereditatis ad quā rediuisset etiā substitutione nō facta ⁊ cum dicta qualitas hereditarij nominis reperiat apud heredes heredū. C. de here. insti. l. fi. silr ⁊ ius substitutōnis facte illi⁹ ꝯtēplatiōe. Ex qbus patet respōsio ad omnia ꝯtenta i p̄io quesito si bene inspiciat. ¶ Ex his patet responsio ad secundū quesitum uidelicet ꝙ dictus leonardus pōt dicere dictā ꝑmutationē fore in totū nullā qꝛ recepit ꝓ ea ꝑtē dictoꝝ bonoꝝ assignatorū dicte dorothee que erat ipi⁹ leonardi ꝑ ea que dicta sunt in p̄cedenti articulo ⁊ tñ nō recepit eam ut suā sꝫ ut alienā scꝫ alioꝝ qui ꝑmutabāt cum eo unde credidit dñiuꝫ acquirere ⁊ nō acquisiuit. l. sequit. §. si uiā in fi. ff. de usucap. de ꝯhen. emp. l. rei sue. ⁊ i ꝑmutatōe requirit hinc inde trāslatio dñij in totuꝫ. ff. de rerū ꝑmu. l. i. Et si in aliqua ꝑte nō transfert tota ꝑmutatio uiciat ipo iure. ff. de solu. l. si quis aliaꝫ ubi casus ꝙ datio insolutum uiciat ex toto si in modico fuit erratū. l. si nō sortē. §. si centū ⁊ ibi ꝑ bar. circa finem. ff. de ꝯdi. idebi. ¶ Nec obstāt ꝓmissiones de nō ueniendo ꝯ qꝛ non nocent ꝓbato errore ꝙ recepit ꝑtem dictorum bonoꝝ tāꝙ alienaꝫ credens aliquid uel eam denouo acquirere cū esset sua. ⁊ sic acquisiuit eam. unde nō debet remanere deceptus eo. ti. de ꝯdi. inde. l. fi. §. idem quesiit nō enim decipiēdi sunt ꝯhentes. ff. de institutoria. l. sꝫ ⁊ si pupillus uersi. sed si alias. C. de pac. l. si quis in ꝯscribendo circa mediuꝫ. Pōt ergo dictus leonardus ꝑtem sibi tāgētem de hereditate dicti guidonis petere restituēdo tñ quicqd aliud habuisset ex dicta ꝑmutatōe ultra illam portionē bonoꝝ que ꝑtinet ad euꝫ de bonis assignatis dorothee ⁊ per eius mortē ad eos cōiter reuersis postꝙ ꝑmutationi stare nō uult. ff. de ꝯdi. inde. l. eleganter. §. sꝫ si post. ¶ Ad tertiū quesitū patet etiam respōsio per p̄dicta scꝫ ꝙ dicta bona assignata dorothee fuerunt equaliter reuersa ad p̄dictos heredes institutos una cum dicto leonardo ꝓ hereditarijs portionibus. Et sic ad dictum leonardum ꝓ quarta ꝑte sicut a patre suo recesserunt ꝓ quarta parte ar. ff. ad trebel. l. quotiens in p̄n. de le. i. turpia in fi. cum debeāt remanere penes grauatos. l. i. §. sin aūt aliqd sub ꝯditione. C. de cadu. tollen. ergo quatenus grauati erat ut sic emolumentū correspondeat oneri. fac in rōne sui. l. plaucius uersi. nā quēadmoduꝫ. ff. de condi. ⁊ demō. sꝫ postea cū leonardus successerit guidoni ꝓ tertia dꝫ habere tertiā sue quarte. ⁊ sic in effectu ꝑtinꝫ ad dictū leonardū tertia ꝑs bonoꝝ assignatorū dicte dorothee ⁊ illā pōt retinere postꝙ ad eum ꝑuenit sine uicio ⁊ cetera restituere si uult rescindere ꝑmutationē ⁊ petere tertiaꝫ ꝑtem hereditatis guidonis uel saltēꝫ ea auferre. ¶ An aūt possit petere fructus ꝑceptos ꝑ coheredes ex illa tertia anteꝙ sibi tradita fuisset ex causa ꝑmutationis uidendum esset an illi fuerint in mala fide sciētes eam ad leonarduꝫ pertinere ⁊ possent peti an in bona fide ⁊ tūc an ex illis fuerint facti locupletōres ⁊ ideꝫ an nō ⁊ tunc secus ꝑ ea que habent. ff. de peti. here. l. iteꝫ ueniūt. §. cū an̄ꝙ uersi. eos ⁊ uersi. eos aūt. ⁊. l. sꝫ ⁊ si lege. §. quod aūt cum sequentibus ⁊. §. ꝯsuluit. In dubio non uideo qualiter possunt dici fuisse in bona fide ⁊ quare debuerint credere potius ad se spectare ꝙ ad dictum leonardū cū omnia que uigebāt in personis eorū uigerent in persona dicti leonardi. Et si alr crediderūt fuit supina ignorātia. Et si nulla aliqua cā poterat colorari nō dꝫ prodesse i lucris acquirēdis cū debuerint ⁊ potuerint ꝯsulere peritiores. ff. de bo. pos. l. in bonorū de iuris ⁊ facti igno. l. iuris ignorātia sꝫ si aliquā excusationē hēret dicta iuris ignorātia caruisset dolo ēt si fuisset iniusta ⁊ nō potuissent dici p̄dones. l. sed si lege. §. scire. ff. de peti. heredi. ¶ Ad ultimū rñdet idem quod in precedenti quo ad redditus. Itē quo ad portionem hereditatis guidonis supra respōsum ē si p̄dictis delata ē hereditas guidonis ab intestato ut portio certa spectans ad guidonē iure institutiōis deuoluta ē ad istos iure fideicō. uirtute substitutōnis Nā idē i ea dicēdū qd i portione hereditatis.

¶ An testūꝫ sit nullū ꝑꝑteritionē nepotū linee mr̄ne ¶ Et an clā codicilaris operetur effectum suū qñ testamētū ē nullū ex cā p̄teritiōis. ¶ Et si operatur an ꝑuenientes ab intestato possint detrahi due quarte legitima. s. ⁊ trebel. ⁊ an de relictis ad pias cās ꝺtrahat trebel. Et qñ agitur de successione aui mr̄ni utꝝ nepos teneat ꝯputare i ltima dotē mr̄nā ⁊ tꝫ ꝙ nō.

.ccl.

In christi nomine amen.

Circa primū quesitū dicēdū ē testūꝫ predictū fore nullū ꝑꝑ p̄teritōnē dictorū nepotū qꝛ p̄teritō linee mr̄ne reddit hodie testūm nullū qñ fit sine expressione cāe sicut olim reddebat preteritio paterna uel eius linee per tex. in auc. ut cū de appe. cogno. §. aliud quoqꝫ capitulū ubi dꝫ ꝙ nō lꝫ ꝑentibus preterire ul exheredare sine cā ⁊c. Et hoc expresse tenet bar. in. l. filio p̄terito. ff. de iniusto testa. super secūda parte. et nō. i auc. de here. ⁊ fal. §. exheredatos per glo. ⁊ hoc est clarū. ¶ Quātū ad secūdū rñdetur ꝙ clā codicillaris operatur effectū suū qñ testūm ē nullū ex cā p̄teritōis ut nō. bar. i. l. i. ff. ꝺ iure codi. i quita qōe reprobatis gl. q ꝯtrariū tenuerūt ⁊ sic lꝫ istituti ñ possint hre bona iure directo hēbūt iur fideicō. ff. ꝺ iiusto tes. l. posthumus. §. si paganus ⁊. l. ex ea scriptura. §. fi. ꝺ tes. ad tre. l. si qs p̄orē cū si. ¶ Quātū ad tertiū q̄situ cū queritur an due quarte possint detrahi uidelꝫ ltia ⁊ trebe. ꝺ ltima nō ē dubiū cū testōr nō possit eā auferre filijs ēt si istituat ad piā cāꝫ ut i auc. si qua mulier. C. de sacrosan. ec. De trebellianica uero quātū ad primū istitutū cui fiēda ē restitutio pure ꝯstat aduersus eū non posse detrahi una cū ltima iuxta nō. i. l. ꝙꝙ. C. ad l. fal. ⁊ i. c. rainuci⁹ ⁊. c. rainaldus ꝺ testa. Quātuꝫ uero ad hospitale cui fiēda ē restitutio post mortē primi istituti mai⁹ ē dubiū. Nā qō ē antiqua ⁊ trutinata an ꝺ fideicō. relicto ad piā cām detrahat trebelliāica. Et lꝫ bar. teneat ꝙ nō i. l. marcellus. ff. ad trebe. ⁊ bal. idē in. l. si quis ad declinādā ꝺ epi. ⁊ cle. tamen alij ꝙ plures ꝯ. inter quos Io. an. ⁊ arch. ⁊ ꝺ modernis doctoribus D. Francis. de rampo. hoc cōsuluit dicēs ꝙ fundamētum bar. ⁊ aliorum tenētiū suam partem non ē bonum quia dicunt ꝙ sicut in relictis ad pias cās cessat falcidia ut in auc. similiter. C. ad. l. falci. ⁊ in corpore unde sumitur ita debet cessare trebellianica per dictam legem marcellus. Nam dicit ipe ꝙ falcidia non cessat nisi quando heres est in mora ꝓpter plectendam eius contumaciam ut patet in corpore auc. unde dicta auc. sumitur ita nec trebellianica dꝫ cessare nisi i casu more ⁊ ꝯtumacie heredis. Quicqd

sit

fit ꝑ certo itētuꝫ textuꝫ fuit ꝙ trebellianica detraha
tur ut pꝫ in. l. siquis ad declinandā ubi daꝛ ꝯsiliū ꝙ
ad declinandā trebellianicā quis instituat pauperes
christi directo qꝛ tunc nullus erit qui possit eā ḋtrahe
re nō aūt instituat aliquē spālem heredē ꝛ roget ipꝫ
de restituēdo pauperib⁹. qꝛ tūc ille detraheret ꝛ ad h̄
pꝛicipaliter emanauit cōsiliū illius. l. si bene inspicia
tur. Unde uideꝛ ibi casus ꝯtra Bar. Hoc idē uoluit
in. c. si pater de testa. li. vi. Et huic opi. possemus in
herere maxime cū canoniste hoc teneāt quibus i hoc
ꝯtra eos credendū uideꝛ. ¶ Uerū si partē alterā te
nere uolumus restat dubiū ultimū qḋ ē difficiliuſ om
nibus supradictiſ. An uidelꝫ dicti nepotes debeāt sibi
ꝯputare in eoꝝ legitimā dotē maternā cū hic agaꝛ de
successione aui materni. ꝛ in hoc dñs bar. ꝯsuluit ꝙ
sic. ꝛ idē firmauit in lectura sua i. l. i quartā. ff. ad. l.
fal. Bal. ut ab eo audiui i scholis semꝑ tenuit ꝯ̄triū
ꝛ dicebat se habuisse hāc qōnem cū bar. ꝛ obtinuisse
ꝛ ita firmat ip̄e in. l. illam. C. de colla. fundamentuꝫ
tamen baldi nō placet qꝛ ip̄e fundat se i hoc ꝙ nepo
tes sunt dñi dicte dotis ex successiōe materna dudum
anteꝙ̄ auus moꝛereꝛ unde nō possūt fieri dñi ex alia
causa nec sibi mutare causaꝫ dñij. Nā istud ꝓcederet
eo casu quo dos fuisset donata filie uel ex eo ꝙ filia
fuit stipulata uolūtate patris uel pater ip̄i filie simpl̄r
uel sibi in unū casū tantū tunc filia in dote p̄dicta ha
beret heredē ꝛ ꝓcederet dictū baldi quod etiam ipse
bar. fateꝛ. Sꝫ si ponim⁹ ꝙ dos nō fuerit donata filie
fundamentū bal. nō ꝓcedit qꝛ tunc filia non hꝫ here
dē in dicta dote. ut. l. nupta so. ma. ꝛ in hoc casu lo
quitur bar. Breuiter in casu nostro ꝯsidero ꝙ hodie
cōiꝛ in istrumētis dotalibus qñ pater dat dotē ꝓ filia
stipulaꝛ ip̄i filie reddi. Si igiꝛ instrūm dotis de qua
loquimur stat isto modo ꝙ pater stipuleꝛ filie dotem
restitui. Clarum est etiā ſm bar ꝙ dos p̄dicta nō cō
putaꝛ nepotibus i ltīma quo ad successionē aui quia
nō haberent eaꝫ ab auo sꝫ a matre ip̄oꝝ nec ḋ patri
monio aui sꝫ matris cui fuit acquisita iure donatiōis
iuxta ea que nō. bar in. l. post dotē so. ma. i quarta
q. iō nō deberet ꝯputari. l. sancimus. §. repletioneꝫ
C. de inoffi. testa. ꝛ in hoc tam bar. ꝙ̄ bal. ꝯcoꝛdant
Si uero ponamus ꝙ pater nō fuerit stipulatus filie
sꝫ simpliciter sibi aut filie quibus casibus uideꝛ stipu
latus oꝛdine successiuo ut nō. bar. in. l. uxoꝛē. §. testa
mento ḋ le. iij. ꝛ. l. post dotē so. ma. in tertia lec. ꝛ sic
nō possit dici dos filie donata. Tunc restat dubium
in quo bar. dicit esse ꝯputandū nepotibus in ltīmaꝫ
ꝛ fundamentum suum p̄ncipale est hoc qꝛ dicti nepo
tes habent dictā dotem p̄ncipaliter ab ip̄o auo. Naꝫ
de iure cōi est uera opi. bal. ꝙ dñiuꝫ reuertiꝛ ad auū
nō obstante ꝙ ex filia remanserint nepotes lꝫ de con
suetudine seruet opinio martini ꝙ remaneat apud
nepotes. Cōsuetudo ergo predicta aufert ab auo ꝛ
euellit de suo pꝛimonio ꝛ tribuit nepotibus. Igiꝛ ip̄i
nepotes habent imediate ab ip̄o auo ꝛ ex ei⁹ pꝛimo
nio mediāte dispōne ꝯsuetudinis q̄ equipollet dispō
ni ip̄ius aui ar. l. si ob causaꝫ ḋ euic. ꝯiūcto dicto. §.
repletionē. Certe ꝑcat mihi reuerētia tanti uiri funda
mentū istud est minus ꝑfectum. Nā fateoꝛ ꝙ habent
ab auo ꝛ ex patrimonio aui imediate ut ip̄e dicit. Sꝫ
hoc nō sufficit. imo requiriꝛ aliud uidelicet ꝙ nō ha
buerint ꝑfecte in uita aui sꝫ ꝯsequanꝛ ꝑfecte in eius
moꝛte. Alś uero id quod ꝑfecte filius ꝯsequiꝛ a pa
tre in uita patris ita ꝙ alia moꝛs patris non sit ne
cessaria nō ꝯputatur in ltīmā nisi sit expꝛesse dictuꝫ.

Hoc patet in donatōe quā pater facit filio emācipato
uel existēti in ꝑtāte pꝛopter bene merita quibus casi
bus statim ualet nō. n. ꝯputaꝛ in ltīmaꝫ nisi sit dictū
ut. l. si quando C. de ioffi. testa. Et hoc etiā idē bar.
tenet in dcā. l. in quartā ꝛ refert accursiū sic fecisse. Et
est rō qꝛ tunc statim exit ꝛ euelliꝛ de pꝛimonio pꝛis ꝑ
fecte ita ꝙ tempoꝛe moꝛtis in eo nō reperiꝛ. Constat
aūt ꝙ ltīma est tertia pars ei⁹ qḋ reperiꝛ tp̄ꝛe moꝛtis
l. cū queriꝛ C. de ioffi. testa. ꝛ nō. in. l. i. C. de inoffi.
dona. ergo illud quod nō reperitur in pꝛimonio tem
poꝛe moꝛtis sed euulsuꝫ per donationē ualidā nō cō
putatur in ltīmā. Secus ē in dote ꝛ donatōe pꝛopter
nuptias nō donatis illis. Et si dicātur pꝛimoniū filio
rū nō tñ penitus exiuerūt de pꝛimōio patris ꝑꝑ cōio
nē quā pater hꝫ in eis ꝛ spē quā hꝫ recuꝑerādi a moꝛ
tua filia. merito moꝛtuo patre uiuēte filia dꝫ ip̄a filia
in ltīmā sibi ꝯputare qꝛ repit eā adhuc i pꝛimōio pa
tris. Et idē in nepote ex filia de iure cōi si nō eēt con
suetudo que disponit apud nepotes remanere ꝛ iste
ē casus in. l. qñ nouella que iquātū de nepotib⁹ loq̄ꝛ
intelligitur attēta dispōne iuris cōis scdū quā dos
moꝛtua filia statim debuit restitui patri. Et sic eo po
stea moꝛiēte reperitur in eius pꝛimonio. Et ita pꝛece
dūt oēs rōnem bar. Sꝫ presupposita ꝯsuetudie que
statiꝫ moꝛtua filia tribuit dotē p̄dictā nepotib⁹ ꝑfecte
dictū suū ꝛ determiatio nō pꝛocedit qꝛ statiꝫ ꝛ duduꝫ
ante moꝛtē aui effecti fuerūt dicti nepotes dñi dcē do
tis perfecte nō ex successione matris ut dicit Bal. quia
dos ipsa nunquā perfecte fuit mr̄is ex quo non erat
donata iō in ea nō habuit heredē sꝫ ex consuetudine
p̄dicta. Et idcirco nō dꝫ dictis nepotib⁹ i ltīmā ꝯpu
tari quo ad successionē aui in cuius pꝛimonio tempo
re moꝛtis nō fuit reperta sic̄ nec ꝯputareꝛ donatō eis
facta nisi fuisset dictū. Et ista opinio uidetur mihi ip̄a
ueritas quicquid bar. dicat ut ꝯcludamus ꝙ siue pꝛ
p̄dictus stipulatus fuit predictā dotē restitui filie non
ꝯputeꝛ ip̄is nepotib⁹ i ltīmā ēt ſm opi. bar. siue non
fuerit eā stipulat⁹ illi adhuc nō ꝯputeꝛ ꝑ rōes supra
tactas quicquid bar. dicit sustinēdo i h̄ opi. doctoꝛis
mei qui semꝑ ꝛ ubiqꝫ ꝯ̄rius fuit eidē bar. i hoc passu
ꝑ aliud tñ fundamētū ut dixi. Cōio. n. inter patreꝫ ꝛ
filiā durat in tali dote quousqꝫ uiuit filia sꝫ ea moꝛtua
cū filijs dissoluiꝛ ꝑꝑ dictā ꝯsuetudinē q̄ dictā dotē au
fert auo ꝛ tribuit nepotib⁹ ex eodem matrimonio. Et
sic nō repitur i pꝛimonio aui tp̄ꝛe moꝛtis ergo ꝛc̄.

¶ In h̄ ꝯsilio tāgiꝛ articul⁹ tact⁹ i ꝯsilio p̄cedēti uide
lꝫ qñ agitur de successiōe aui mr̄ni utrū nepos tenea
tur ꝯputare in ltīmam dotē maternā. Et quid qñ te
statoꝛ exp̄sse mādauit ut ip̄aꝫ dotē i ip̄aꝫ ltīmā iputāet.

ccli

¶ In chꝛisti nomine amen.

Uisis ꝛ pōderatis oib⁹ supradictis abbꝛeuiādo uer
ba dico ꝙ iste laurēti⁹ pōt añ ꝑtē deducere q̄rtā tatē si
bi adiudicatā ꝑ arbitros tāquā heredi mr̄is sue qꝛ il
lā ñ hꝫ necesse sibi ꝯputare in ltīmā cū illa dudū añ
moꝛtem aui sibi deberetur tāquāꝫ heredi matris sue
ꝛ sic non fuit reperta in bonis aui tempoꝛe moꝛt̄ ei⁹
ꝛ postquam habuit ut heres matris non debet sibi
mutare ꝛ incipere habere ut heres aui ita plene di
sputando tenet bal. C. de colla. l. illam repꝛehendē
do barto. in. l. in quarta. ff. ad. l. fal. in pe colū. qui
uidetur determinare contrarium. Et audiui ab eo
ꝙ istam qōnem habuit cum bar. sed reuera nō sunt

ꝯtrarij ſi bene inſpiciant̄. q̄ꝛ bar. loquit̄ eo caſu quo
nepos ex filia hʒ dotē matris ꝑmortue non ut heres
ſue matris ſʒ ex ꝯſuetudine de qua nō. i. l. dos a p̄re
C. ſolu. ma. ut qn̄ filia erat in p̄tāte ⁊ dos erat ꝓfecti
cia nō donata filie ī aliquē caſū ita ꝙ de iure cōi d̄be
bat ad patreʒ reuerti. Sʒ ꝯſuetudo aufert patri eidē
qʒ auo ⁊ dat nepoti tunc eniʒ hʒ nepos poſt morteʒ
matris nō ut heres eiꝰ nec ab ea ſʒ imediate ab auo
cui ꝯſuetudo abſtulit ⁊ ideo dʒ ſibi ꝯputare cū uenit
ad ſucceſſionē auitā tanꝙ ꝓfectuʒ ex ſubā aui. Et in
hoc caſu loquit̄ ꝯſilium bar. de quo ſupra fit mentio
⁊ illud qd̄ ip̄e nō. i dicta. l. in quarta i ult. uel penul.
colū. ff. ad. l. fal. Sed qn̄ nepos haberet ut heres fi
lie ut ꝯtingit qn̄ filia eſſet emancipata uel alio modo
ſui iuris effecta ut eſt in caſu nr̄o uirtute ſtatuti piſani
mulier nupta. ⁊ ſic pōt habere heredeʒ ab inteſtato
in tali dote ꝓfecticia ſeu etiam in p̄tāte cū pater fuiſſʒ
ſtipulatus in unū caſū puta nō exiſtentiū liberorum
⁊ ſic in alium ꝯ̄trium caſum cenſet̄ donaſſe filie ⁊ tunc
nepos ex filia uenit ut heres ſue matris. l. iter ſocerū
§. cum inter. ff. de pac. dota. ⁊ nō. bar. in. l. poſt do
tem. ff. ſo. ma. in quarta q̄ōne ⁊ in. l. ſi cum doteʒ in
p̄n. e. ti. Et iſto caſu lʒ filia ſi uiueret haberet ſibi in
ltimam ꝯputare qm̄ habuit imediate ab illo d̄ cuius
ſucceſſione agit̄. An cū nepos ex ea nō habeat eodē
mō ſibi ꝯputare tenet̄ cū tractat̄ de ſucceſſione aui a
quo imediate nō habuit bar. in dicta. l. i quarta reli
quit indeciſuʒ dicens ſe al̄s dicturum. Rōnes aūt bal.
in dicta. l. illā ubi multuʒ mordaciter rep̄hendit bar.
uendicant ſibi locum omnes in iſto caſu unde bar. n̄
meruit rep̄hendi q̄ꝛ uidet̄ ſenſiſſe idem quod bal. ui
delicet ut nō habeat ꝯputare p̄dicta rōe ⁊ etiaʒ alijs
ibi notatis per eum. Cum ergo iſta filia eſſʒ ſui iuris
⁊ ſic iſte laurentius habet ut heres eius ⁊ ita fuit ſibi
adiudicata ſine dubio nō hʒ ꝯputare in ltimam quo
ad hereditatem aui ⁊ ſic ante etiam pōt deducere. l.
i iponēda. C. ad. l. fal. Et reſiduuʒ bonoꝝ debet di
uidi in tres partes equales. Et quilibet inſtitutorum
debet habere tertiam ꝓut teſtator ordinauit. Si ergo
facta deductōne remanent in bonis ponamus mille
octingēta quilibet habet ſexcenta. ¶ Nunc ergo uidē
dum eſt q̄ꝛ teſtōr mādauit ut dictus laurētius iputa
ret ſibi in ſuam ltimam totaʒ dotem datam ꝑ ipſum
matri ipſius laurentij etiā quicq̄d ultra illaʒ dederat
ſecundo uiro in ſupplemētū. et etiaʒ omne id quod
ex ſucceſſiōe matris ꝯſequeret̄ ꝙ ex ſubā ip̄ius teſtō
ris ꝓceſſiſſet quid op̄atur hoc mandatū. Nā ſi ſit ua
lidum ⁊ intelligat̄ ꝓut ſonat ſcʒ ꝙ ꝯputet nihil forte
reperiet ſe habere de bonis que tēpore mortis reliq̄t
teſtator quod ſic oſtendit̄. Nam ſi bona que tunc tē
pore mortis habebat ualebāt mille octingenta ltima
ip̄ius laurentij aſcendebat ad ſexcentuʒ ⁊ ſi fuiſſet in
ſtitutus in uno nūmo ⁊ haberet ſibi ꝯputare omnia
p̄dicta i ltimaʒ reperiret̄ habere pluſꝙ ſibi deberet̄ ꝓ
legitima ⁊ ſic nil poſſet petere de reſiduo. imo totum
eſſet coheredū ſuoꝝ facit quod nō. in. l. iij. §. ſed utꝝ
ff. de minori. Idē ergo erit hic lʒ fuerit inſtitutus in
tertia p̄te omniuʒ bonoꝝ que tēpore mortis haberet
nā uidet̄ noluiſſe teſtator ꝑ illa uerba ꝙ nihil tangat
niſi quatenus ꝯputatis omnibꝰ p̄dictis eſſet neceſſa
rium ꝓ ſupplemento ltie facta ꝯputatione ltime ſm
quantitateʒ bonoꝝ tempore mortis exiſtentium ⁊ ꝙ
reſiduum ſit coheredum ar. l. peto. in p̄n. ff. de le.
ij. Si uero intelligantur hoc modo ꝙ ꝯputet ſibi in
ltimam. i. ꝙ cōferat coheredibus dictas dotes qd̄ ui

detur magis tollerabile eo q̄ꝛ ꝯputationi tunc locus
ē quādo eēt inſtitutus in minori p̄te ꝙ̄ ltima eēt. ſʒ h
fuit iſtitutus i integra ltima. ſ. in tertia parte omniuʒ
bonorū que teſtator hēret tēpore mortis. uñ nō pōt
eē locus ꝯputationi que tēdit ad ſupplēdū qd̄ deficit
de ioffi. teſta. l. ſi nō mortis in p̄n. C. e. l. ſancimus
in p̄n. ſed potius collatōi que tēdit ad augēdū totū
patrimoniū ⁊ ſic portiones oīum ⁊ ſingulorū hēduʒ.
Nec ē nouuʒ ut unū uerbū uel uocabulū iterdum po
natur pro altero ut. l. ueteres. ff. de acti. emp. de con
di. ⁊ demō. l. eas cās. Et nūc idē ſequetur effectus lʒ
per aliū modū nā ſecūdū precedētē ſenſum ſi laurētiꝰ
fuiſſet inſtitutus in minori portione ꝙ̄ ſibi deberetur
⁊ deberet ſibi ꝯputare predicta hēret illud i qᵒ fuiſſet
inſtitutus ⁊ ēt predicta integra poſito ꝙ trāſcēderent
ſupplemētū ltie ⁊ nihil de illis teneretur cōicare cohe
redibus. ſed tenēdo ꝙ hoc uerbū imputare ponatur
in caſu noſtro pro ꝯferre tūc debebit hēre tertiam bo
norū que reperta ſūt tp̄re mortis ⁊ tertiā oīuʒ predcō
rum que ꝯferenda ſunt. relique due tertie ꝯferēde eſ
ſent coheredibus. ⁊ ſic tanto minus accipiet de bōis
repertis tēpore mortis quantū ē illud ꝙ hʒ coheredi
bus ꝯferre de colla. l. dotis quidē in fi. Breuiter neu
trum iſtorū fiendū ē q̄ꝛ preceptū dicti teſtatoris nihil
ualet ⁊ fuit fatuū ⁊ ab imperito conſiliū habuit. Cuʒ
enim predictus teſtator in precedēti cap̄lo teſti fuerit
confeſſus ſe rehabuiſſe dictaʒ dotē poſt mortē p̄ris
dicti laurētij ⁊ ipſam dediſſe ſcd̄o uiro cuʒ augumēto
⁊ ſic nō eē nec remāſiſſe apud dictū laurētiuʒ q̄ fatui
tas fuit ꝙ ipſe mādauerit dicto laurētio ut ip̄aʒ totaʒ
ꝯputet ſibi in ltimā qual̄rcūqʒ. n. accipiatur illud uer
bū ſuſtineri nō pōt q̄ꝛ illō nihil ē i ſubſtātia ueluti uē
tū ul̄ chimera qd̄ eē nō dʒ d̄ reg. iur. cū q̄d una iūcta
l oimō. ⁊. l. qm̄ i priorib⁹. C. de ioffi. teſta. ꝓ h optie
ff. ad. l. falci. l. paterfamilias filiā i p̄n. ubi nō ſeruat̄
p̄ceptū teſtatoris ꝙ filia ꝯputet ſibi in quartā dotem
que erat extra patrimoniū. facit ꝙ nō. ci. C. d̄ iur̄ do.
l. ij. in fi. Potuiſſet aūt procedere probabiliter dubita
tio ſi p̄fata dña bartholomea p̄deceſſiſſʒ i p̄io matri
monio ⁊ ſic remanſiſſet dos apud primū uirū ꝓpter
dictū laurētiū uigore conſuetudinis de qua i dicta. l.
dos a patre. Et iſto caſu loquitur diſputatio que fuit
inter bar. ⁊ bal. de qua in locis ſupra allegatis. Et in
qua breuiter ē concludēdū ꝙ ſi dictus laurētius uēi
ret ad dictā dotē nō ut heres matris ſue ſed tantum
uigore conſuetudinis quod eēt ſi dicta dña bartholo
mea fuiſſet in patris ſui p̄tāte. Et dicta dos nō fuiſſet
ſibi donata quia pater eius non fuiſſʒ ſtipulatꝰ reddi
mulieri in dictū caſuʒ exiſtentiū liberorū uel expreſſe
uel tacite ſtipulando ſibi in caſu liberorū nō exiſtētiū.
iuxta nō. per bar. in. l. poſt dotem ſolu. matri. i quar
ta q̄ōne ⁊ tunc ſeruāda eēt opi. bar. ꝙ deberet ſibi i
putare ſicut imputaret ipſa mater ſi uiueret q̄ꝛ tūc ha
beret imediate ab auo a quo conſuetudo aufert ſtatiʒ
mortua filia ⁊ tribuit nepoti ut nō. bar. in dicta. l. in
quarta ad. l. falci. in ult. colū. Et h ēt ſi auus p̄dictꝰ ni
hil de h dixiſſet in ſuo teſtō. Si uō ueiat ut heres ſue
matris quod eſt in caſu noſtro ubi filia fuit effecta ſui
iuris ſtatim quod fuit maritata ⁊ ſic actio de dote nō
fuit communis inter patrem ⁊ filiam ſed ſolius filie
ut. l. prima. §. uideamus. C. de rei uxo. acti. Et ſic
de iure communi non debuiſſet redire ad patrem ſo
luto matrimonio per mortem uiri ſed ad ip̄am filiam
ergo econtra ſoluto matrimonio per mortē uxoris n̄
habet locuʒ rō bar. uidelicet ut ꝯſuetudo auferat ab
auo

auo cũ ad euz de iure nõ esset reditura filia supstite. Unde etiã nulla existente ꝯsuetudine de iure cõi ueniret de filia ad nepotẽ tanꝗ̃ eius heredẽ. Et isto casu suanda esset opi. bal. notata in dicta. l. illaz. C. de collati. cũ omnes sue rõnes tendãt ad hunc casuz uidelicet ut dictus nepos non habeat sibi imputare in ltimã cuz tractaẽ ꝺ successione aui lꝫ ipa dña bartholomea si uiueret deberet sibi iputare cuz ipa reperiat se tũc hr̃e imediate a suo pr̃e. Nepos uero nõ sed ab ipa filia matreqꝫ sua cui prio loco facta fuit acquisitõ. Et sic illa argumentatio de qua supra in pũcto ꝑmittiẽ non ẽ bona uidelicet ipa domina bartholomea si uiueret deberet sibi ꝯputare ut. l. quoniã nouella. C. de inoffi. testa. ergo ⁊ filius eius ⁊ heres. Nã hoc nõ sequiẽ duplici rõne. Primo qꝛ in casu nr̃o si uiueret dña bartholomea haberet penes se dotẽ. Jdõ ñ grauareẽ si eã sibi imputarẽt lꝫ iste nepos nõ hꝫ imo restituit dotẽ dataz patri suo ergo nõ dictat eqtas ꝙ sibi iputet. Secũda qꝛ dcã dña bartholomea si uiueret haberet imediate a suo patre ⁊ sic essꝫ ꝓfecticia ut. l. ꝓfecticia in fi. ff. de iure doti. Sed hic nepos ex ea posito ꝙ haberet ñ hr̃et imediate ab auo lꝫ a sua matre ut hẽs ei⁹ g° ñ dꝫ sibi ut hẽdi aui ꝯputare qꝛ cẽseẽ aduenticia nõ ꝓfecticia. Nec est mirũ ꝙ interduz ꝯcedaẽ heredi quod nõ ꝯcediẽ defuncto ⁊ ꝙ sit interdũ melioris ꝯditionis. ut pꝫ ff. ad. l. fal. l. repeꝛiẽ ⁊ ꝺ euic. l. si ꝑ imprudẽtiã § nõ minus. Et isto cãu dico ꝙ etiã iteruenıente iussu testatoris non teneẽ dictus nepos ꝯputare sibi in ltimaz postꝗ̃ de iure cõi non teneret iputare nõ iteruenıente iussu ar. l. pꝛ filiã ad l. fal. qꝛ dos i dicto cãu nõ esset in dispõne ipius aui nec posset eam auferre nepoti sicut nec filie si nõ fuit a ꝑncipio sibi stipulatus. Sꝫ si posset mãdare ꝙ sibi ꝯputaret uel ꝙ ꝯferret ꝑ indirectuz sibi auferret aut dotẽ aut ltimam. l. si debitor ad. l. falci. Sꝫ neutrũ facere põt ergo ⁊c̃. Per quod pꝫ nõ obstare leges que dicunt interdũ ꝯferendũ ex mãdato exꝑsso qꝺ alias nõ ꝯfereret scꝫ facto testõ qꝛ loquunẽ in his que testator põt auferre uel nõ dare. hic nõ sic. Cuz igitur nõ sumus de ꝑsenti i dicto casu ꝙ ista ꝑdecesserit in primo mr̃imonio. ⁊ ꝙ dos primi mr̃imonij sit apud dictũ nepotem nulla subest ꝓbabilis dubitatio an teneaẽ dotem totam datam suo patri ꝯferre uel imputare. iõ dicendum est ꝙ nõ ut dixi. ¶ Posset tñ ꝓbabiliter dubitari ꝺ quantitate que fuit eidẽ laurẽtio adiudicata de dote secũdi mr̃imonij uidelicet ꝺ dimidia. utrũ illã sibi debeat imputare cuz illã habeat ⁊ testator exꝑsse mandauit. Ad quod dicẽdũ est ꝙ nõ rõnibus supradictis qm̃ illam habet ut heres sue matris ⁊ testator nõ potuit sibi auferre. Et si dicaẽ imo ñ potuit habere ut heres matris cum pater idemqꝫ auus fuit stipulatus eã sibi restitui soluto mr̃imonio ⁊ quatenus fuit restitutum de dicta dote debet esse cõe omniũ heredum. l. i. §. i. ff ꝺ iure do. Rñdeo ex quo habuit ab heredibus primi uiri uideẽ hec secũda successisse in locũ prime ⁊ si prima erat deuẽtura ad ipꝫ tãꝗ̃ ad heredem qꝺ mihi nõ ꝯstat qꝛ nõ uidi instrumentum prime dotis an in illo pater sibi fuerit stipulatus uel non unde si nõ fuit stipulatus ⁊ sic ꝑuẽtura erat ad ipm nepotem tãꝗ̃ ad heredeꝫ sr̃ ⁊ hec secũda que loco illius successit. ut. l ꝗ̃uis. C. de rei uxo. act. Preterea semel adiudicata fuit sibi tanꝗ̃ heredi sue matris ⁊ a laudo ñ fuit reclamatũ. ⁊ sic assẽsisse uideẽ. C. de post. l. l. prima. Preterea ⁊ si ꝑdicta cessarent attento ꝙ subest alia filia testõris q̃ habet dotem uidetur ꝙ iste laurentius debeat habere precipuam excluso extraneo coherede per. l. fi. C. cõia utriusqꝫ iudicij. Cõcludendo ergo dico dictum laurentiuz debẽ hẽre precipuã illã quãtitatẽ sibi ꝑ laudũ ad iudicatã. Jtẽ tertiã ꝑtẽ oĩuz aliorũ bonorũ que tꝑe mortis erant dicti testatoris facta dicta deductõe. Jtem ꝙ mãdatũ testatoris ꝙ debeat sibi imputare totã doteꝫ datam suo patri nihil ualet. ⁊ ꝙ nihl de dicta, prima uel secunda tenetur imputare uel conferre.

Testator hñs masculũ ⁊ quatuor feminas masculuz instituit in ltima feminis fecit certa legata. Queritur quãta sit ltima dicti masculi stante statuto ꝙ extãtib⁹ masculis ⁊c̃. utrũ sit semis an aũt triẽs. Et sic queriẽ utrũ femina exclusa a statuto ꝯnumereẽ i numero liberorũ ad imponẽdũ rõneꝫ ltime. Et an in ltima habeat locum ius accrescendi. ¶ Secũdo posito ꝙ numeretur ⁊ sic ltima masculi sit semis. Queritur utruz i isto semisse ꝯnumerẽtur legata fc̃a filiab⁹ ita ꝙ ille faciãt ꝑtẽ masculo i dc̃o semisse usꝫ ad ualorẽ legatoꝝ.

cclij.

¶ Jn christi nomine amen.

Super prio pũcto quãta sit ltima istius masculi. an semis an triẽs toti⁹ hereditatis nõ multũ intẽdo insistere qꝛ superuacuũ eẽt cũ utraqꝫ pars in hoc ꝯcordat ꝙ sit semis. Licet in contrariũ faciat qꝛ parẽs nõ tenetur filiabus relinquere ltimã qñ extant masculi lꝫ solis masculis. Jgitur uidetur attẽdẽdus dũtaxat numerus masculorũ quibus debeẽ ltima nõ aũt uideñẽ ꝯputãde femine quib⁹ nõ debetur qꝛ uidẽtur hẽri ut extranee. Sed rñderi põt ꝙ lꝫ nõ teneatur relinquere feminis hoc tñ nõ fuit introductũ per statutũ i fauorẽ patris sed filiorũ masculorũ ¶ Jgitur nõ dꝫ inducere patris releuamẽ qꝺ eẽt si triẽtem dũtaxat tenereẽ relinquere masculo nõ ꝯputatis feminis lꝫ si nõ eẽnt excluse teneretur inter omnes relinquere semisseꝫ ꝙ facerẽ nõ cogitarũt statuẽtes sed solũ masculis prouidere. Jgitur operetur ipsorũ tãtũ masculorũ ꝓuisionem uidelꝫ ut semissem quẽ inter omnes tenẽtur relinquere de iure cõi relinquat masculis tantum sic eniꝫ saluabitur mẽs statuti ar. ad hoc. ff. de minoribus. l. iij. § sed utrum post prin. iũcta. l. seruo alieno. §. testator. ⁊. l. si cui. §. pe. ⁊ fi. de le. i. de le. iij. fideicõ. §. interdũ de colla bonorũ. l. ij. §. si duo de his quibus ut indig. post legatum. §. amittere de litigioẽ. l. fi. ⁊ quod nõ. bar. i. l. uxorẽ. §. heres. ff. de le. iij. Ex quibus omnibus apparet legem sic interpretandam eẽ ut illi prosit cui statuens prodesse uoluit nõ illi cui nõ uoluit hoc autem statutũ parẽtibus prouidere noluit ut dixi non ergo releuẽtur parentes ex feminaruꝫ exclusione ut dicto. §. sed utrũ. Et si hoc erit necessario sequeretur ꝙ legitima istius masculi erit semis scilicꝫ partim suo iure ⁊ ex persona sua partim tanquã ablata feminis per statutum ⁊ applicata sibi nõ dico iure accrescendi de iure cõmuni sed per taciiã adiudicationem resultantem ex dicto statuto inter que est longa differẽtia sicut pꝫ in duobus coheredibus uel collegatarijs ꝯiunctis quia si alter alteri substitutus ẽ per testatorẽ uenire põt ex dicta substitutõe ⁊ repudiare ex iure accrescẽdi ⁊ ecõtra. ff. ꝺ acqui. here. siquis heres ⁊ ibi nota. d. l. si tu ex parte. Et sic patet ꝙ sunt uie diuerse nam ius accrescendi prouenit ex. l. xij. tab. ⁊ de portione deficiente. Hec uero applicatio ꝓuẽit a statuto ⁊ de portione ñ deficiẽte lꝫ ablata feminis. Et

sic quãcũqꝫ partem teneamus uł illã ꝙ i ltima locum
habeat ius accrescendi p.l. siue patronus al's siue li
bertus. §. duob⁹. ff. de iure patro. ⁊ de bo. lib. l. cõi li
berto. siue illã ꝙ nõ habeat locũ quã tenet bar p.l.
⁊ ꝑculo de le. ij. adhuc uerꝫ sit dicere dicto masculo
deberi portiões ltime que deberẽt feminis a iure cõi
postꝙ̃ per statutũ sunt excluse ipsius masculi fauore p
iam dicta ¶ His igit̃ p̃missis descẽdo ad secundum
dubiũ sup quo uertit̃ ĩ p̃senti disceptatio iter partes
uidelicet an ĩ dicto semisse debito masculo ꝓ ltima cõ
putent̃ legata facta filiab⁹. ut sic tantũ masculo dimi
nuat̃ ⁊ dicte filie faciãt in illo ptes masculo. Et uidet̃
ꝙ nõ primo qꝛ masculus censet̃ p dictũ statutũ subro
gatus ĩ portiones dictaꝝ filiaꝝ ut supra dixi ⁊ sic loco
ipsarũ debet in portionib⁹ illarũ haberi. ff. ad trebel.
qui quadringẽta. siquis cau. l. eum q̇. §. qui iniuria
rũ cũ si. Sꝫ si femine nõ fuissent excluse p statutũ de
buissent hẽ portiones eaꝝ sine aliquo onere ꝺ dicto
semisse seu dictus semis debuisset omnib⁹ filijs mascu
lis ⁊ feminis relinqui sine aliquo onere integer quo
ad ꝓprietatẽ ⁊ usufructũ ut in auc. nouissima. C. de
inoffi. testa. ⁊ in cor. unde sumit̃ ⁊. l. q̃m in prioribus
Igit̃ eodẽ modo uidet̃ nunc debere relinqui soli ma
sculo iteger semis ⁊ ĩ nullo diminutus. Preterea si fi
lie nõ essent excluse p statutum nõ potuisset parens
disponere nisi de uno semisse ꝓ libito uolũtatis ut di
cit̃ in auc. de triẽ. ⁊ semis. post p̃n. p unaꝫ colũ. statu
tũ uero excludẽs feminas nõ censet̃ parentibus dare
maiorem ptãteꝫ ꝙ̃ prius haberet de iure cõi cũ nõ sit
factũ fauore parentũ ut supra dixi ĩ p̃io puncto. Sꝫ
si diceremus dicta legata ꝯputari sequeret̃ oppositũ
ꝙ parẽs nõ soluꝫ de uno semisse posset disponere ſꝫ
et ã de alio debito ꝓ ltima. qꝛ cũ sit debitus masculo
tantũ ꝓpter statutũ excludens feminas ut supra dixi
poterit de ipo disponere etiã in feminas qꝺ nõ uidet̃
facere posse ar. ff. de adop. l. si arrogator. §. ſꝫ an im
puberi in fi. qꝛ statutũ oparet̃ ultra mentẽ statuẽtiũ.
Preterea si dicta legata ꝯputarẽt̃ utilius esset mascu
lo ꝙ dicte femine haberent̃ ꝓ mortuis ⁊ nõ ꝯputarẽ
tur ĩ numero qꝛ tũc haberet integrum trienteꝫ ꝙ̃ ꝙ
ꝯputent̃ ad finẽ ut habeat semisseꝫ postꝙ̃ ipm semis
seꝫ hꝫ cõicare cũ feminis ⁊ sic parũ poterit sibi rema
nere. cuius tamẽ ꝯ̃rium patet ex his que dixi p̃io lo
co. ⁊ sup primo passu qꝛ in fauoreꝫ masculi ⁊ ad hec
ut maior sit ltima eius uidelicet semis. dicte filie ꝯpu
tant̃ in numero ⁊ ꝙ masculus in eaꝝ portione substi
tutus censet̃ ex forma statuti ſꝫ tenẽdo ꝙ legata facta
feminis ꝯputent̃ in dicto semisse redũdabit ĩ odium
masculi qꝺ esse nõ dꝫ ar. l. ꝙ fauore. Sic ergo uidet̃
ex p̃dictis ꝙ legata facta dictis feminis cẽseant̃ facta
de alio semisse de q° testatrix potuit disponere sicut
si facta fuissent ꝑsonis extraneis ⁊ ꝙ nõ habeãt ĩ ali
quꝺ diminuere de semisse debito ꝓ ltima ¶ Breui
ter his nõ obstãtibus dico ꝯ̃riuꝫ tali rõne naꝫ siue di
camus portiones feminaruꝫ de dicto semisse accresce
re masculo tanꝙ̃ defectas ꝓpter statutum excludens
feminas extante masculo siue dicamus ad masculuꝫ
debere deuenire non tanꝙ̃ defectas sed tanꝙ̃ abla
tas feminis ⁊ applicatas sibi secũdũ ea que sup̃ dixi.
Neutrum tamen istorum dici potest nisi eo casu quo
filie per statutum excluduntur ⁊ quatenus excludun
tur. De primo patet qꝛ ius accrescendi locuꝫ non ha
bet nisi in portionibus omnino deficientibus iuxta
plene nõ. i. l. huiusmodi. §. si titio. ff. de le. i. ⁊ ꝺ iure
iur. si duo in p̃n. De secundo patet qꝛ quod applica

tur uni per ablationẽ ab altero nõ põt applicari nisi
quãdo ⁊ quatenus ab altero aufertur ar. l. nec utileꝫ
in fi. ff. quibus ex cau. maio. ⁊ de acqui. pos. l. si me in
uacuã. Sed per statutũ de quo loquitur filie nõ exclu
dũtur extante masculo nisi cũ uolũtatẽ patris nõ ha
bẽt ĩ aliquo ⁊ tũc cẽnt uera ⁊ procederẽt supra ĩ con
trariũ allegata. s. quia masculus hẽret semisseꝫ prim
tãquã substitutus ĩ portionib⁹ feminarũ. Cũ uero uo
lũtateꝫ parẽtis hẽnt tũc nõ excludũtur a statuto imo
permittit̃ per ipꝫ eis relinqui ⁊ quo ad id qꝺ eis reliq̇
tur. ꝑinde censendũ ẽ ac si dictũ statutũ nõ eẽt ĩ reꝝ
nã cũ casus in quo feminas excludere intẽdit nõ extet
scꝫ ꝙ parẽs decesserit itestatus ⁊ nil eis relinquerit.
Sꝫ extat casus in quo nõ intẽdit excludere. s. quia ꝺ
cessit testatus ⁊ eis reliquit. Uñ sumus ĩ termis iuris
cõis ⁊ in casu ĩ quo a statuto nulla ẽ iducta exclusio.
Nõ ergo põt dici portiones feminarũ defectas aut eis
ablatas. Et per ꝯñs dici nõ põt masculũ ad eas quo
quomõ uẽire. s. per ius accrescẽdi aut per subrogatõ
nẽ. Nec põt ꝯqueri masculus qꝛ statutũ hoc casu sibi
nõ prouidet. sed potius grãs agere. qꝛ prouidet in ca
su quo nil feminis relinqueret̃ ar. C. de nego. gest. l.
tutori nil. n. aufert masculo in hoc casu sed femias in
suo iure ꝯseruat. Et ꝙ predicta determiatio sit uera
probatur p auctoritatẽ bal qui uł in fi. hoc determia
re in. l. pꝛ filiũ. ff. de ioffi. tes. in ultima carta uersi ul
terius quero hoc supposito ibi. ſꝫ si eẽt talis exhere
datus ⁊c̃. ubi determinat ꝙ lꝫ exheredatus habeatur
pro mortuo ⁊ nõ ꝯputet̃ ĩ numero ut augeat ltimã.
et faciat eaꝫ trãsire de triẽte ad semisseꝫ hoc ẽ uerum
qñ nil sibi relictũ ẽ al's dicit ipꝫ facere numerũ ⁊ pteꝫ
si nõ repudiat ⁊ allegat glo. ĩ auc. de triẽte ⁊ semis. p⁹
prin. per unã colũ. super uerbo octauiuntiũ que uł
casum nr̃um determinare uoluisse. Per que pꝫ rñsio
ad primũ ar. factũ in ꝯ̃riũ qꝛ ꝓcederet filiab⁹ exclus̃
oĩo per statutũ. Sed hic nõ sũt excluse qñ eis relinq̇
tur ¶ Et si dicatur censetur eis relictum ut extraneis
Respõdetur nõ eẽ uerũ qꝛ statutum permittẽs eis re
linqui censetur uoluisse ꝙ reliquatur ut filiab⁹ ar. ff.
de usu. ⁊ habi. l. plenũ. §. equitij de iniusto testa. siq̇s
filio exheredato. §. irritũ de le. iij. cũ filio de uer. ob.
stipulatio ista. §. hi qui. Et per ꝯñs cẽsetur uoluisse
ꝙ relictũ factũ eis in ltima ꝯputetur. l. oĩmodo. C.
de inoffi. testa. Itẽ nõ ob. ar. secũdo loco factũ ĩcõtra
riũ qꝛ ẽt stãte supradicta determiatõe nõ dꝫ parẽs ha
bere ptãtem disponẽdi nisi de uno semisse pro libito
uolũtatis ⁊ in quoscũqꝫ. De altero uero semisse nõ
dicitur disponere pro libito uoluntatis cum solũ iter
filios ⁊ filias ar. C. de secundis nup. l. femine ubi mu
lier que de lucris habitis a primo marito non potest
disponere sed tenetur reseruare liberis ex illo potest
nihilominus inter ipsos liberos ex primo matrimõio
disponere facit. C. de fideicõ. l. uolũtatis. ⁊ patet cla
rius qꝛ ⁊ si nõ eẽt dictũ statutũ posset diuidere semis
sem unum inter liberos equaliter licet lex eis det ⁊ ꝺ
altero disponere in quoscunqꝫ ut in dicta auc. ꝺ triẽ.
⁊ semis. §. i. Statutum autem hoc facit ut illam semis
sem quem inter liberos diuidere poterat ⁊ tenebatur
possit soli masculo relinquere si hoc uult ut quan
do nil uult relinquere filiabus ⁊ in hoc recedit a iu
re communi. Si uero non uult totum relinque
re masculo sed etiam filiabus tunc statutum reseruat
ꝑentẽ ĩ statu iuris cõis ut possit unũ triẽtem eq̃lr distri
buẽ iter filios ⁊ filias sic poteãt añ statutũ factũ nõ g⁹
sequitur ex determinatiõe supradicta aliqꝺ icoueniẽs

uel iuri

uel iuri ꝯtrium nec aliqua potestas sibi parēti resultat
ultra quam prius haberet imo illa quā habebat sibi
reseruatꝫ ⁊ solū eo casu quo nil uult relinquere filiabꝰ
datꝫ sibi potestas maior q̄ꝫ a iure cōi haberet nō quā
do uult filiabus relinquere. Itē nō ob. ultimū ar. scꝫ
ꝙ utilius esset huic masculo habere trientē totius he
reditatis sine onere q̄ꝫ semissem cū dicto onere q2 nō
sequitꝫ ꝓpterea ꝙ dictū semissꝫ debeat habere inte
grum ⁊ sine onere. Nā etiaꝫ sibi esset utilius quo ad
hoc ꝙ dicte femine nō essent nate tū ex quo nate sūt
nō pōt ꝯqueri q2 inculparet naturā. l. maximū uiciū
C. de libe. p̄te. Et si dicatꝫ iterp̄tatio hec ꝙ filie i hoc
casu faciant numeruꝫ fit in fauorē masculi ergo debꝫ
taliter fieri ꝙ sibi ꝓsit ⁊ sic ꝙ non faciāt secum ꝑtem
Respondeo ueꝝ est eo cāu quo statutū uoluit fauere
masculo in p̄iudicium feminarū ut quando feminis
nil relinquitꝫ sed quādo ꝓuidere noluit ut est cum re
linquitꝫ eis tunc faciūt numerū ad ꝯmodum eaꝝ qua
tenus eis relictū est usqꝫ ad portionē tāgētē quālibet
eaꝝ de dicto semisse nō aūt ad ꝯmodū masculi ⁊ sic
cessat dicta argumētatio q̄ modici ualoris est. ¶ Cō
cludo ergo legata facta dictis filiabus ꝯputari i dicto
semisse ōbito ꝓ ltima dūmō nulli eaꝝ sit relictū ultra
portionē tangentē quālibet eaꝝ de dicto semisse legi
timam qui pōt uenire secundū uoluntateꝫ defuncti ⁊
secūdū ipaꝫ sperare ⁊ equiꝑare filias extraneis nego
ꝯnāꝫ q2 alia ē rō in filiabus alia in extraneo naꝫ filie
habent spem ō ꝓpinquo extraneus nullā uel ualde
remotaꝫ iuxta nō. ꝑ bar. l. is pōt. ff. de acqui. here.
l. ꝙ fuiꝰ. ff. de condi. ob cau. l. qui rome. §. duo fra
tres ꝑ bar. ff. de uer. ob. ⁊ masculus q̇ uult ltimā trā
sire de triente ad semissꝫ ꝓpter feminas hꝫ necessa
rio fateri de ip̄is haberi ꝯsiderationē ut de filiabus ⁊
non ut de extraneis. Et si dicat ꝑs eaꝝ mihi debetꝫ.
Respondetꝫ hoc esse uerū quādo sūt exclusе. sꝫ hic ñ
sūt excluse ergo ⁊c̄. Ex istis puto satisfactum quesitis
quāta sit legitima utrū semis. uel trient. quāta sit por
tio filij ⁊ filiarū an possit auferre aliq̄d a filiabꝰ ⁊ lega
ta ꝯputentꝫ in ltima. l. q̄m nouella. C. ō inoffi. testa.

¶ In hoc ꝯsilio tangunꝫ ea que tacta fuerūt i prece
dēti ꝯsilio sꝫ latius i isto q̄ꝫ in p̄cedēti. Tangitꝫ eniꝫ
p2io nūquid exclusus ꝑ. l. tā a successione testati q̄ꝫ in
testati ꝯputetꝫ i numero talr̄ ꝙ legitima nō excluso2ꝝ
augeatꝫ ⁊ de triente trāseat i semissem. ¶ Et quid qñ
excluditꝫ tm̄ a successiōe itestati ñ testati. ¶ Et q̄d i eo
q̄ ꝑ. l. a nulla successiōe excluditꝫ sꝫ ꝑ testōrē exhēdā
do uel ꝑ se ip̄ꝫ renūciādo uel deliquēdo. ¶ Et q̄d i
eo qui excluditꝫ ñ ꝑ testūꝫ sꝫ ꝑꝑ testūꝫ ꝙ si factū ñ eēt
ab itestato admitteretꝫ ut i frē istituta ꝑsona ñ tur
pi. ¶ Et eo cāu qꝰ ꝯnumeratꝫ ⁊ sic ltima nō excluso2ꝝ
sit semis an legata fcā ip̄is exclusis ꝯnumerētꝫ ita ꝙ
faciāt ꝑteꝫ i dcō semisse usqꝫ ad ualorē ip̄oꝝ legatoꝝ

.ccliij.

In christi nomine amen.

Quoniā fūdamētū huiꝰ articuli ꝯsistit ut mihi uꝫ i eo
ꝙ dicē tex. i. l. pap. §. q̄m aūt ō ioffi. testa. uꝫ ꝙ ltima
ē portō ciꝰ quod ōbetꝫ ab itestato. ⁊ sic hodie uꝫ tertia
totiꝰ uꝫ dimidia totiꝰ s̄m numerū liberoꝝ hēditatis ō
bite iter oēs diuidēda equalr̄ ut i auē. nouissima. Iō
ꝓ pleniori examine puto ꝯsiderādos quatuo2 cāus.
Nā iterdū aliq̄s filiꝰ excluditꝫ ꝑ legeꝫ tā a successiōe te
stati q̄ꝫ itestati. Interdū a successiōe itestati ñ testati.
Interdū a neutra excluditꝫ ꝑ legē. sꝫ ꝑ testōrē exhere
dādo ⁊ sic ꝑ testūꝫ uꝫ ꝑ seipsū filiū r̄nūciādo uꝫ ōliquē
do taliꝫ ꝙ ltia priuetꝫ. Interdū excluditꝫ ñ dico per te
stamētū sed propter testūm q̄ȯ si factum non eēt ab i
testato admitteretur ut in frē instituta nō turpi perso
na. Primo casu sine dubio nō computatur in nume
ro sꝫ habetꝫ pro mortuo ⁊ inde disponitꝫ de ltia ac si ñ
eēt i rerum natura. Et sic secūdū numerū liberorum
aliorū remanētium ut i deportato ⁊ effecto fratre mio
re. l. i. §. fi. ō ꝯ tabu. ⁊ l. si necesse. §. si deportatꝰ de
bo. liber. et nō. in dicta auē. nouissima per guil. ⁊
bal. Cum. n. nulla portio sibi debeatur ab intestato
uerū ē dicere ꝙ nulla ltima fuit sibi ōlata tēpore mor
tis testatoris ergo nō pōt dici ꝙ accrescat fratribꝰ q2
ius accrescēdi p̄supponit ꝙ quoquomō sit portio ōla
ta ab aliqua dispositione uel de facto ut i pro nō scri
pto quod saltē a testatore defertur lꝫ de facto uel ō iu
re ut in caduco uel quasi quod a principio tenuit sꝫ
ex postfacto ānichilatur. ceterū portio que a testatore
nullo mō fuisset delata nō pōt dici ꝙ accrescat in par
ticulari successione ut si unā partē fundi alicui relinq̄
ret altera nulli relicta nō accresceret nō sic in uniuer
sali ne contingat inconueniēs. l. i. §. si ex fundo ō he
re. insti. Sic dico in portionibus que deferūtur a le
ge q2 in illa tantū que quoquomō fuit a lege delata
locū hēre dꝫ ius accrescēdi nō in illa que nullo mō.
Sed tali incapaci nullo mō delata fuit. Ergo si unꝰ
de quinqꝫ filius sit deportatus uel frater mino2 non
pōt dici ꝙ dīdia sit semis ⁊ q̄ȯ quita portio que illum
tangeret accrescat sed erit triēs ac si ille non eēt in re
rū natura. Eodē mō si unus ex quatuo2 uel tribꝰ eēt
talis ceteri nō habebunt integrū triēteꝫ per ius accre
scendi. sed iure suo ac si soli existerent ⁊ eis solis totꝰ
triēs delatꝰ eēt ⁊ sic per amotionē obstaculi ⁊ concur
sus. Idē si unus ō sex eēt talis ceteri habebunt inte
grū semissꝫ iure suo. Secūdū casum qui ē magis
dubitabilis ⁊ ē casus noster reseruo in fi. ut melius ō
clarē. ¶ In tertio casu dico ꝙ ꝯputatꝫ i numero quā
tū ad hūc finē ut sciatur an ltia sit triēs uꝫ semis non
quātū ad hoc ut capiat q2 proponitꝫ exclusus. Et sua
portio tāquā defecta alteri accrescit nā a lege delata
fuit sꝫ ꝑ testōrē ablata uel per renūciationē expressā
uꝫ tacitā ideo ꝓprie dici pōt ꝙ accrescat diuersimode
tñ nā si q̄dē ē exclusus per exhēdationē tūc cuꝫ prici
palr̄ fiat i odiū exhēdati ⁊ secūdario i fauorē istituti
apud quē uoluit sine dubio remāere q̄ȯ exhēdato au
ferebat distiguēdū erit. Aut alij filij sūt istituti uniuer
salr̄ ⁊ tūc portio rēanebit apud eos ñ ex eo ꝙ filij sꝫ
ex eo ꝙ istituti. Aut non fuerūt istituti uniuersalr̄ sꝫ in
certa re ⁊ sic habēt agere ad supplemētū et tunc portō
exheredati nō applicabitꝫ eis sꝫ istituto h̄ꝫ determiatō
neꝫ bar. i. l. p2 filiū i quarta. q. quā uerissimā puto ñ
tñ ꝑ illā rationē ꝙ i ltima nō habeat locuꝫ ius accre
scēdi ut statiꝫ dicā. Sed ex eo ꝙ exhēdatio secūdario
facta dicitur i ꝯmodū istitituti ⁊ q2 sic p̄sumitꝫ uoluisse
testato2 ⁊ sic non proprie habebit institutus ex iure
accrescendi sed uirtute uniuersalis institutionis que
trahitur ad omne id quod alteri assignatū non fuit
⁊ sic ad portionem exheredati. Si uero sit exclusus
repudiatione uel delicto ⁊ sic facto suo dico indistícte
fr̄ibus accrescere siue sint instituti ulr̄ siue ꝑticulariter
q2 in legitima locū habet ius accrescēdi quicquid di
cat barto. per. l. siue patronus alꝰ siue libertus. §.
ex duobus. ff. ō iure patro. ⁊ de bonis lib. l. cōi liber
to in quibus est hoc expressum in ltima patrōi. Idē
fortius in legitima filij que ē magis debita ut nō. i. l.

ſi legatū. ff. de fal. ⁊ hoc quando deficit ipō iure ꝑ re
pudiatōnē ſecus ſi ope exceptionis ut. l. ſi duo i pn.
⁊ ibi nō. ff. de iureiur. Nec ob. l. ⁊ ꝓculo. ff. de le. ij.
qꝛ ibi nō erāt ꝯiuncti i delatōe ꝯmodi ſed i diiio ſui
cui legabaᷓ ⁊ ſic nō bene uideᷓ allegari ꝙ ſint ꝯiūcti
ꝯiunctōe legali ſꝫ in caſu nr̄o omnes filij ſūt ꝯiuncti
i delatōe lti̅me que fit a lege defert enīꝫ uel trientē uꝉ
ſemiſſem omnibus ſimul equaliter iter eos diuiden
dos ut in auē. nouiſſima. ⁊ ſic ſūt ꝯiūcti uerbis legis
que ꝯiunctio non dꝫ minus opari ꝙ̄ uerbalis ꝯiūctō
teſtatoꝛis ad inducendū ius accreſcendi uñ in hoc ſe
quoꝛ di. ⁊ Ja. bu. ⁊ bal. non bar. ¶ In quarto caſu
pncipali qñ q̊s excludiᷓ ꝓpter teſtūm notādū ꝙ licꝫ
fratri debeaᷓ hereditas fraterna ab iteſtato nō tñ de
beᷓ ſibi lti̅ma niſi ſit factuꝫ teſtūm ⁊ turpis ꝑſona ſit
inſtitura ſicut ⁊ alijs uenientibus ab inteſtato d̄beᷓ he
reditas ab inteſtato ⁊ tamē non debeᷓ lti̅ma nā illi q̊
bus debeᷓ niſi relinquaᷓ poſſunt querelare. Iſti uero
nō poſſunt ergo eis non debeᷓ. Si ergo frater inſti
tuat nō turpem ꝑſonam fratrem p̄tereat ⁊ matri ali
q̊d relinquat frater excludiᷓ ex eo ꝙ factum ē teſtūm
⁊ qꝛ turpis ꝑſona nō fuit iſtitura nūꝙ̄ ſibi fuit lti̅ma
delata ergo nō pōt dici ꝙ accreſcat mr̄i ꝑ theoꝛicam
ſupꝛa datā ⁊ i hoc ſequoꝛ opi. bar. Sꝫ puto ꝙ ꝑinde
habeaᷓ ac ſi dicto fratri nūꝙ̄ fuiſſet debita ab inteſta
to ſꝫ ſoli matri ex quo frater repiᷓ totaliter excluſus
⁊ ſic lti̅ma matris erit tertia totiꝰ ac ſi tota hereditas
fuit ab inteſtato ſibi debita ⁊ ſic iudicari debet ac ſi cā
iteſtati uiſſet eo mō quo cauſa teſtati in hoc ſequoꝛ
opi. Jaco. bu. ⁊ bal. in auē. nouiſſima circa finem.
Aliud enim eſt qñ excluditur filius cui debeᷓ lti̅ma.
Aliud qñ alius ueniens ab inteſtato cui nō debeᷓ nā
potioꝛ dꝫ eſſe ꝯditio alterius ꝯcurrentis ſecū ſcꝫ ma
tris cui debebaᷓ lti̅ma ut ꝑ excluſioneꝫ illius cenſeaᷓ
tota hereditas ſibi fuiſſe debita ut ſic habeat tertiam
totius. ¶ Reſtat. n. expedire ſecūdū caſū ſcꝫ quādo
filie excludunᷓ ꝑ legem ab inteſtato nō ex teſtō ut in
cāu ubi filie ab iteſtato nō ſuccedunt extāte maſculo
nec etiā p̄terite poſſunt dicere teſtamētuꝫ nullū iuxta
nō. per bar. in. l. ij. §. uidendū ad tertulꝉ. ⁊ ꝑ bal. in
l. maximum uiciū circa finē. Sed ex teſtō capere poſ
ſunt in quo dubitaᷓ an tales filie ꝯputenᷓ in numero
ut ſciamus an lti̅ma maſculoꝝ ſit triens uꝉ ſemis. Et
uideᷓ ꝙ ſic qꝛ iſta non eſt tanta excluſio quāta eſt illa
de qua dixi in pꝛimo articulo ⁊ ſic non pōt dici ꝙ ha
beanᷓ ꝓ moꝛtuis ex quo poſſunt ex teſtō capere uñ
ſufficit ꝙ extent lꝫ ab inteſtato nō ſuccedāt ut ſic tan
ꝙ̄ filie faciāt numerū ar. l. filius. §. cū quis. ff. d̄ le. i.
Itēꝫ qꝛ excludunᷓ fauoꝛe maſculoꝝ quoꝝ intereſt ut
faciāt numerū non tñ admittāᷓ ut ſic maſculi habeāt
ſemiſſeꝫ ergo talis interp̄tatio fienda ē ar. ff. locati ſi
merces in pn. ꝯiuncta. l. ſuo alieno. §. ſi teſtōꝛ de le.
i. de le. iij. fideicō. §. interduꝫ. Uel pōt dici ꝙ ſi nihil
eis relinquaᷓ habeanᷓ ꝓ moꝛtuis qꝛ quo ad eas ite
ſtati obitum feciſſe uideᷓ. Unde cū ab inteſtato exclu
danᷓ hoc caſu ꝓ moꝛtuis habeanᷓ ſecus ſi aliq̄d eis
relinquaᷓ etiā minimū qꝛ cū ex teſtō admittanᷓ non
poſſunt dici haberi ꝓ moꝛtuis ex quo aliq̄d eis ē reli
ctum ⁊ acceptare uolunt ꝙ uidetur attentaſſe bal. ſꝫ
nō firmat in dicta auē. nouiſſima i fi. ¶ Breuiter his
nō obſtātibus credo ꝙ lti̅ma dicto caſu ſit triēs poſt
ꝙ̄ enim femine ab inteſtato nō ſuccedunt cum maſcu
lis nulla debeᷓ eis lti̅ma que eſt poꝛtio poꝛtōis ab in
teſtato debite ut dicta. l. pap. §. qm̄ aūt d̄ ioffi. teſta.
⁊ patet qꝛ nō rūpūt p̄terite ut nō. bar. i. l. ij. §. uidē
dum ad tertu. quod facerēt ſi deberetur eis lti̅ma ad
hoc de ꝯ tab. l. ſi poſt moꝛtē. §. liberi. Igiᷓ tāquā ex
trance nō ꝯputātur i numero filioꝛū quibus debetur
lti̅ma. Et quibus oībus ſimul defertur equalr inter
eos diuidēda. Cum. n. lex reperiat eas extra debitū
lti̅me nō defert eis ſed maſculis ergo ſecūdū numeꝝ
maſculoꝛū quibus defert nō ſecundū numerū oium
quibus oibus nō defert diſpō. n. legaᷓ relata ad ma
ſculos dꝫ itelligi ⁊ limitari ſm̄ numeꝝ coꝛū ar. l. ple
nū. §. equitij de uſu. ⁊ habi. de le. iij. cum filie. Nō er
go pōt dici ꝙ poꝛtio ſemiſſis filiarū accreſcat maſcuꝉ
cum nulla poꝛtio fuerit delata eo qꝛ tēpoꝛe delatōis
ſ. moꝛtꝭ reperiūtur tales quibus nil debeᷓ ab iteſtato
ergo lex ſibi lti̅mā nō detulit ergo nō pōt dici defice
re ⁊ accreſcere ut ſupꝛadictū ē. Nec ob. ꝙ ex teſtō ſūt
capaces nam ⁊ penitus extranei ſunt capaces ⁊ tam̄
nō faciūt numerū inter filios nam lti̅ma nō reglatur
a cā teſtati ſed a cā inteſtati ſicut ius rūpendi ꝙ a de
bito lti̅me cātur. ff. d̄ ꝯ tabu. l. i. ſecūdo reſpōſo. C. de
libe. pꝛete. l. maximū uer. ſancimus. Itē ñ ob. ꝙ gr̄a
maſculoꝛū ſunt excluſe qꝛ fateoꝛ ab uniuerſali ſucceſ
ſione inteſtati nō tamē ſequitur ꝙ in ſucceſſione legi
time que ē particularis faciāt numerū ad cōmodum
maſculoꝛū uidelꝫ ut faciant deberi ſemiſſeꝫ oībus eis
⁊ poſtea poꝛtionē eaꝝ maſculis accreſcere. Neſcio. n.
uidere unde iſta ꝯſīa deſcēdat quinimo nullū icōue
niens ē dicere ſed potius iuri cōſonū ē ꝙ ſicut maſcu
li hoc uolūt pꝛo ſe. ſ. ut femine ſecū nō concurrāt i ſuc
ceſſione inteſtati ſed habeātur ut extrance penitꝰ ⁊ ꝙ
eis ſolis tota hereditas deferatur ita ⁊ teneātur aliō
recipere contra ſe quod ex illo neceſſario deſcēdit ui
delicet ut poſtquā nō ꝯputantur in numero uno re
ſpectu nō ꝯputētur ēt alio ut uiteᷓ uariatio. l. in cauſe
ff. d̄ pꝛocura. ⁊ ꝯ̄ꝛietas in quā incurrēt maſculi cōtra
rium dicendo. Et qꝛ qui uult unū pꝛo ſe ⁊ aliud ſibi
ānexum ⁊ neceſſario inde deſcendens teneatur reci
pere contra ſe ut nō. ff. de poſi. lucius in fi. in ultima
glo. Preterea ſtatutū recipit interpꝛetationē paſſiuā
ut ius cōe ad ipꝫ ſe extēdat. l. i. §. i. ad. l. fal. Cū ergo
per ſtatutū femine excludātur ab inteſtato ⁊ redacte
ſint ad inſtar extranearū iuscōe de ipſis in delatōe
lti̅me nūquā cogitaſſe cenſeᷓ. Sed ſolū de maſcuꝉ qui
bus debeᷓ hereditas ergo ipis ſolis defert ergo ſecun
dum coꝛū numerū tātū. pꝛeterea nō debēt maſculi
petere ſeu poſtulare ut femine cōputētur i nūero pꝛo
ſe cū ꝯ̄ꝛiū nō eēnt poſtulaturi ꝯ ſe ar. l. ſi ⁊ rē ⁊ pꝛeci
uꝫ de peti. heredi. d̄ ſolu. l. i. Nec pn̄t ꝯqueri maſculi
de hac interp̄tatiōe ſicut nec poſſent ꝯqueri ſi femie
nō eēnt excluſe per ſtatutū. Sꝫ excluderētur per moꝛ
tē ⁊ rediretur de ſemiſſe ad triētē. Nā ⁊ nunc ꝓ moꝛ
tuis hn̄tur ciuiliter que ciuiꝉ moꝛs equiperatur nāli
l. gallus. §. ⁊ quid ſi tantū ⁊ dicta. l. i. §. fi. de contra
tabu. Et de grauamine legis nō pn̄t ꝯqueri dicti ma
ſculi ſicut nec de grauamine nature. ff. de uer. ſig. ſi
qua pena maxime quia ex hoc grauamine quod ha
beantur pꝛo moꝛtuis ſentiūt ꝯmodum in ſucceſſione
inteſtati compēſent ergo cum eo hoc incōmodum. ſ.
ꝙ ex h̄ reſtrigatur lti̅ma ad triētem ſm̄ numerū ma
ſculoꝛū. ff. d̄ aqua plu. ar. l. i. ibi cōpēſareqꝫ ⁊c̄. d̄ pu
blica. l. cotē. §. qui maximos de iureiu. eum qui. Nec
ob. ꝙ in diuerſis effectibus admitti poteſt uariatō. l.
pap. §. ſꝫ nec ipuberis. ff. de ioffi. teſta. quia ibi utra
qꝫ pars uariationis poterat eſſe ſimul uera nam pu
pillaris ſubſtitutio uere ē teſtamentū patris reſpectu
oꝛdinationis quia ipſe oꝛdinauit ⁊ ſic reſpectu cauſe
efficientis

efficientis. Item uere est testamentum filij respectu
effectus seu successionis q2 p̲ eam filio succedit̃ ⁊ non
patri.l.patris ⁊ filij ꝯiūcta.l.coheredi.§.cum filie de
uul.⁊ pupil. Vn̄ ergo pōt pupillaris substitut⁹ utrū̄
q3 allegare in diuersis instātijs ad diuersos effectus
q2 n̄ ē sibi ꝯ̄rius.s3 filias cōputari in numero ⁊ non
ꝯputari ista sunt ꝯ̄ria unde si eligat eas non ꝯputari
ꝓ se tenet̃ hoc idem recipere ꝯ̄ se ut supra dictū ē qḋ
ē sustentabilius de iure q̃ dicere ꝙ possit utrū̄q3 dicē
⁊ sibi ꝯ̄riari maxie q2 ut dixi nō possunt dicere se ex
hoc grauari q2 n̄ aufert̃ eis aliqḋ ius qḋ un̄q̃ fuerit
eis datum. Sed potius ipedit̃ ꝙ nō def̃.i.ꝙ n̄ defe
rat̃ semis sed triens secundum eorum numerum ar.
l.qui aūt.ff.q̃ i frau.credito. ¶ Predicta i successio
ne matris: sed cum tractatur de successione patris
aliud dicerem. Nam filie non totaliter excluduntur
a bonis paternis ꝓpt̃ masculos.sed debēt dotari.n̄
ergo pōt dici ꝙ habeant̃ ꝓ mortuis seu extraneis s3
ꝙ portio eis debita ab intestato redacta sit ad dotem
⁊ si quid ultra sit totum ptineat ad masculos. iuxta
nō.in.l.sanctimus.C.ḋ nup.sic̃ igit̃ hoc ē i tota por
tione intestati cum testamētū factū nō ē ita dici deb3
in portione ip̄ius portionis.i.i legitima si factū ē te
stamentū.ff.de rei.uēdi.l.que de tota cū si. Ex hoc
dico ꝙ facto testō ⁊ istitut̨ masculis ul' ex̄ncis uniuer
salit̃ l3 femie sint ṗterite n̄ rūpūt exquo a successione
repellunt̃ tn̄ faciūt numerū ut faciāt legitimā int̃ oēs
eē dimidiā si sūt ultra quattuor qua dimidia int̃ oēs
equalit̃ diuisa tā masculos q̃ femīas uidebit̃ an por
tio tāgēs feminis sufficiat ad dotē uel n̄. Et si sufficit
i dotē ꝯputat̃ si dos n̄ ē tāta quāta ē portio legitie re
siduū accresc3 masculis sic̃ residuū totius debite por
tōis ab itestato cū statutū uelit eas contentari dote.
Si ṽo n̄ sufficiat ut plurimū ꝯtingit scḋ3 ꝯsuetudic3
loci ⁊ qualitat̨ ꝑsonaꝝ tūc quatenus deficeret ad do
tē deberet extrahi de altera dimidia hereditat̨ n̄ aūt
deberet aliquid detrahi de portōe legiīe ḋbite mascu
lis ne statutū factū i eorum fauorē opet̃ eorum odiū
Et sic si extraneus esset institutus uniuersalit̃ cedet
hoc i eius grauamē ul'i grauamē fideicōmissarij uni
uersalis si filij sint instituti ⁊ grauati ul'i grauamine
legatarioru3 qḋ ē cōueniētius q̃ si i grauamē mascu
loru3 qui tractāt de dāno uitādo ⁊ illi de iure.l.fi.§.
licentia.C.de iure delibe.de codicil'.l.fi. Nō sic est cū
agit̃ de successione matris que n̄ tenet̃ dotare filias ⁊
sic ab ea successiōe filie sunt penitus excluse ab itesta
to. Igit̃ cōcludēdo dico ꝙ nō cōputent̃ i numero fi
liorum ut faciant legitimā esse semissem ut dictū est.
Et hāc ptē tenēdo omnia plane ꝓcederēt ⁊ sine iuo
lutōib⁹. ¶ Verū si tenere uellēus i casu nr̄o filias ṗ
dictas i numero cōputari ⁊ sic ꝙ legitima diu3 sit se
mis totius hereditat̨ dico ꝙ iste semis n̄ ptinet tot⁹
ad masculum ut ipse petit tunc enim posset a quoli
bet legatario diminuere pro rata. Sed dico ꝙ in eo
debet computari legatum factum filiabus ⁊ quaten⁹
est ultra ptinet ad masculos quod sic probo si mascu
lus uult ꝙ computet̃ in numero ⁊ ꝙ portiones legi
time ptinētes ad illas accrescāt ip̄is masculis necesse
habet dicere ꝙ dicte portiones fuerunt illis filiabus
delate sed ip̄e repudiasse cēsent̃.ut sic sit locus iuri
accrescendi alias si dicerent non delatas non habet
locum ius accrescendi secundum ea que in prin.di
xi.sed hoc ꝙ uideantur repudiasse non potest dice
re nisi quando eis nil fuisset relictum ⁊ sic essent
excluse tam ab intestato quam ex testamento. Sed

postq̃ ē eis relictum ⁊ acceptant pro repudiantibus
haberi non possunt quatenus relictū ē ergo illud nō
accrescit masculo q2 nō perfecte defic̃.l.si duo.i prin.
de iureiur.iūcta.l.qui repudiantis.de ioffi.testō. Et
si dicatur dictū legatū censetur eis factū ut extraneis
nō pro ltīma eis debita ⁊ sic de altera dimidia nō de
illa que debet̃ masculo pro ltīma. Rn̄deo ꝙ imo ut
filiabus nō ut extraneis.ar.ff.de excu.tu.l.tutor.§.
que tutoribus in fi.de castrē.pecu.l.dotē.in fi.extra
ḋ testa.requisisti. Itē pro ltīma ad quā ⁊ si ex forma
statuti non teneret̃ tenebat̃ tamē de iure cōi ex quo
ut dixi proponimus ꝙ ius cōe eis deferat p̲ ꝯsequēs
defert eā ut debitā ⁊ si ita ē potius cēset̃ mater legas
se pro eo ad quod tenebat̃ saltē de iure cōi ⁊ de iure
nature q̃ gratis. Et pro eo ad quod nō tenebat̃.ff.
de dona.iter ui.⁊ uxo.l.sed si uir lana.in prin.⁊ ibi
nō.in prima glo.de lega.iij.uxore3.§.pater natura
lis de peti.here.l.fi.l.si cum dotem.§.pater so.ma
tri.itē si dicat̃ l3 ius cōe deferat filiabus ltīmā tn̄ i eo
dem istanti eos priuat ⁊ ip̄am totā attribuit masculo
ꝓpter dispōem statuti igit̃ nō d3 eē in arbitrio mr̄is
ipsam masculo auferre ⁊ dare feminis.ar.C.de secū
dis nup auc̃.lucrū hoc. S3 rn̄deo uerū ē ꝙ eodem
momēto quo defert eas priuat ⁊ masculo attribuit si
reperit eas priuatas ēt a mr̄e. S3 si non reperit hoc
non facit pro cuius euidētia considero ꝙ ltīma ḋfert̃
tempore mortis ⁊ nō prius cū an̄ nullum ius habeat
filius.l.i.§.s3 ipuberi.de coll'.bo.⁊ no.in auc̃.si qua
mulier.de epis.⁊ cle. Eodē aūt momēto mortis con
currit dispō testatricis attribuēs ⁊ etiā dispō legis sil'r
attribuens. Priuatio aūt necessario sequi d3 cu3 ha
bitus debeat ṗcedere.l.x.de uer.ob.cedat. Preterea
statutū permittit mr̄i ꝙ possit quoquo relicti titul' re
linquere filiabus si uult ergo d3 intelligi.s. de illa di
midia que ē debita pro legitima non de altera quia
nullum haberet dubium.l.i.in fin.ff.ad munici.fuit
ergo intentio statuti ꝙ femine non possent legitimā
petere contra uoluntatem mr̄is uel preter. S3 si ip̄a
mater uellet eis relinquere poss3 ⁊ sic ꝙ relinquitur
eis in dicto semisse cōputatur al's superflua fuisset p̲
missio relinquendi quam facit statutum. Concludo
ergo dicta legata deducenda eē de semisse debito ꝓ
legitima residuum ad masculum pertinere.

Si pr̄ instituit filiū i dimidia hēditatis ⁊ nepotes ex
altero filio in altera dimidia ⁊ omnes inuicem substi
tuit. An intelligant̃ facte hoc casu due reciproce una
inter nepotes tm̄: altera iter nepotes ⁊ filiu3 ita ꝙ si
ambo nepotes moriātur mater eorum excludatur ēt
a legitima. ¶ Et an reciproca contineat pupillare3
⁊ quam. ¶ Et an reciproca excludat matrem.
Et an cōpendiosa facta per uerbu3 cōe de alio filio
testōris mr̄e existente i medio an pro tpe pupillaris
etat̨ sit directa pupillar'. Et quid si ē substitut⁹ ex̄ne⁹

¶ Casus sequentis consilij.

¶ Bartholomeus de fossalonga decessit superstite
odorico eius filio legitimo ⁊ naturali maiore annis.
xxx.⁊ superstitibus matheo ⁊ leonardo eius nepoti
bus ex filio premortuo condito prius per ipsum bar
tholomeum testamento in quo dictum eius filium ꝓ
dimidia ⁊ dictos eius nepotes pro alia dimidia pu
pillos sibi uniuersales heredes instituit ⁊c̄. Postea
dicti matheus ⁊ leonardus nepotes dicti bartbi ḋces
serunt in pupillari etate superstite berta eorum ma
tre ⁊ dicto odorico eorum patruo modo dicta berta

¶ In christi nomine amen.

Si bene consideretur iste odoricus hꝫ intentionem
suam fundatam contra dictam m̃rem non solum ex
dictis testium de quibus ſ supra sed etiã ex uerbis no
tarij quinimo uĩ ꝙ ẽt multoplus quod sic ostendiẽ
Notarius attestatur ꝙ testõr instituit ipsum odoricuꝫ
filium in dimidia ⁊ illos duos nepotes in altera dimi
dia hoc ẽ unum. Item ꝙ fecit inter eos unicã substõ
nem reciprocã ꝙ si predicti odoricus matheus ⁊ leo
nardus decederẽt in pupillari etate sine heredibus
descendẽtibus unum alteri substituit ⁊ eẽ uoluit ⁊c̃.
ſm corticẽ ergo uerborũ moriente primo nepote in
pupillari etate uocatus uĩ ad eius hereditatẽ ex dc̃a
substõne ⁊ ex capite pupillaris in testõ pupillari nõ
solũ frater eius sꝫ ẽt odoricus eius patruus q̃ uideẽ
p̃moriẽti ex institutis substituisse supstites. l. heredes
mei. §. cũ ita. ff. ad trebel. sꝫ p̃moriẽte uno ex nepo
tibus supererat alter nepos ⁊ patruus ambo institu
ti ergo ãbo uidebãtur uocari cũ uero postea mortuꝰ
ẽ alter nepos q̃ tũc solus odoricus superat ipse solꝰ
uocatur. ſm aũt uerba testiũ dcũs testõr fecit duplicẽ
substõnem reciprocam unã de ipsis nepotibus adin
uicẽ ꝙ si unus ipsoꝝ. s. mathei ⁊ leonardi decederet
in pupillari etate alterũ supstitẽ sibi substituit alterã
substõem fecit de ipsis ambobus nepotibus ad dcũꝫ
odoricũ ⁊ ꝯ͂. s. ꝙ si ambo decederẽt ĩ pupillari etate
coꝝ hereditas ꝑueniret in odoricũ ⁊ ꝯ͂ si dcũs odo
ricus decederet sine heredibus supstite dcõ matheo
⁊ leonardo ĩpius hereditas ꝑueniret ad illos ⁊c̃. sꝫ
ergo istã substõem de qua testes attestantur mortuo
uno ex nepotibus fuit uocatus solus alẽ nepos eius
frater nõ odoricus patruus uirtute p̃ie reciproce fc̃e
ĩter nepotes ⁊ mortuo postea altero nepote fuit uo
catꝰ odoricus uirtute secũde reciproce facte de nepoti
bus ad eum ⁊ ecõuerso. Et sic uĩ ꝙ melioris cõditio
nis fuerit iste odoricus ex uerbis notarij q̄ ex uerbis
testiũ cũ ex primis uocatꝰ uideaẽ statiꝫ uno mortuo.
Itẽ ⁊ postea mortuo altero. sꝫ ex secũdis ñ nisi mor
tuis ãbobus. tñ reuera ⁊ ſm ĩterpretationẽ iuris tñ
ĩportant uerba notarij quãtũ uerba testiũ lꝫ eĩ nota
rius de unica tantũ reciproca uideatur attestari ius
tñ ĩterp̃taẽ ꝙ sint due cũ enĩ nepotes fuerĩt simul in
stituti in una dimidia ⁊ odoricus ĩ altera dimidia sub
stituẽdo eos postea ĩuicẽ. s. p̃moriẽti testõr censeẽ iu
ris ĩterpretatõe duas fecisse reciprocas unã de ipsis
nepotibꝰ ad ĩuicẽ ut si alter ipsoꝝ moriretẽ alter solꝰ
uocaretur in una dimidia alterã de ipsis ambobus
seu ultio moriẽte ex eis ad dcũꝫ odoricũ ⁊ ecõuerso.
Et sic in effectu idẽ ĩportãt uerba notarij ꝙ ĩportãt
uerba testiũ cãus ẽ dẽ hoc expressus. ff. de uul. ⁊ pu.
l. coheredi. §. qui discretas. lꝫ ergo notariꝰ de una tã
tũ reciproca attesteẽ ius tñ ĩterp̃taẽ ꝙ fuerint due sicͭ
deponũt testes ⁊ sic prefati testes ñ deponũt aliquid
ꝯ͂ testm̃. seu ꝯ͂ uerba notarij sꝫ ipsa uerba notarij ex
ponũt ſm ꝙ ius exponit ⁊ ĩterp̃taẽ ergo nõ põt dici
ꝙ rdarguãt notãiũ de falso. fateor tñ ꝙ notariꝰ meliꝰ
fecissꝫ specificaẽ ãbas dcãs reciprocas pꝯ̃q̄ testõr spe
cificauit ⁊ nõ ꝯmitteẽ uerba sua iuris interp̃tatõi ar.
l. q̃ rõ. ff. de cõdi. insti. Bñ ergo sequiẽ qd̃ prius dixi
ut prefatus odoricus habeat ĩtẽtõeꝫ suã fundatã taꝫ
ex uerbis testium q̄ ex uerbis notarij ad excludẽdũ
matrem a legitima quia ex utrisque uocatur ex pu

pillari exp̃ssa que excludit matrem. C. de impube. ⁊
alijs substi. l. p̃cibus de inoffi. testa. papi. §. sed nec ĩ
pube. etiam a legitima extra de testa. si pater li. vi.
Illud aũt cõstat ꝙ ea que ꝑ notariũ fuerunt omissa
ꝑ testatorem uero nõ possunt ꝑ testes ꝓbari etiam si
ius illa nõ subaudiret ⁊ ualebit scd̃m depositionem
testiũ testamentũ nõ ſm errorẽ scribentꝭ q̃ minꝰ sc̃ri
ptum plus nũcupatũ fuerit. C. de testã. l. errore. ff. d̃
le. ij. cum ꝓponereẽ de heredi. insti. l. quotiẽs cũ ibi
nõ. ¶ Nunc contra predicta posset opponi dupliciẽ.
Primo ꝙ dicta reciproca substitutio facta de nepoti
bus ad patruuꝫ ⁊ ecõuerso nõ cõtineat pupillarẽ cuꝫ
facta fuerit ꝑsonis ĩparibus q̃ patruo non poterat
substitui pupillariẽ cũ esset maior. l. ij. C. de ĩpube. ⁊
alijs substi. ff. eo. l. iã hoc iure. §. i. Sꝫ certe illud ue
rum si dixisset eos inuicẽ substituo ⁊c̃. non ꝯferẽdo
substitutionem ĩ casu morꝭ tũc enim uideẽ fecisse uul
gares tãtũ que locũ habẽt ante aditã hereditatẽ sed
hic cõtulit substitutionem post mortẽ ⁊ sic uoluit sub
stituere ẽt post aditã hereditatẽ ⁊ negari nõ põt quin
cẽseaẽ facta fideicõ. que ẽ fauorabilis. l. ex tribus. C.
de inoffi. testa. Item fecẽ mẽtõꝫ d̃ pupillari etate ꝙ ꝯ
uenit substitutõi pupillari. Et sic apparet de cõiectu
rata mente defuncti qd̃ uult includi pupillarẽ. ⁊ hoc
sufficit. l. iam hoc iure uersi. p̃r. ibi ita eiꝫ ĩ altero ⁊c̃.
Preterea scd̃m qd̃ deponũt testes nõ fuit facta dicta
reciproca sub uno conceptu uerborum scꝫ eos inuicẽ
substituo ⁊c̃. Sed sub duplici q̃ p̃dictꝭ nepotibus si
decederent ĩ pupillari fuit substitutus odoricus ⁊ p̃
dicto odorico si decederet sine descẽdẽtibꝰ fuerũt sub
stituti nepotes ⁊ sic cessat dicta obiectio que solum hꝫ
locũ qñ sub uno ꝯceptu ũboꝝ ut dicta. l. iã hoc iure
uersi. sed si aliẽ quãdo uero sub diuersis cõceptiõibꝰ
quelibet iudicaẽ de ꝑse ⁊ secundum qd̃ ꝯuenit illi ꝑ
sone cui fit iõ iuriscõsultus dat cõsiliũ ꝙ fiat sub diuer
sis conceptionibus si testator uult pupillarẽ cõprehẽ
di ut in ea. l. uer. hoc itaq̃ꝫ. Satis esse colligiẽ ex uer
bis notarij ñ singula singulis referanẽ. Dicit eniꝫ ꝙ
substituit unuꝫ alteri si decesserint ĩ pupillari sine he
redibus descẽdẽtibus nã illa uerba seu conditio si de
cesserint in pupillari sine heredibus descendẽtibus ĩ
pupillari non possunt ꝯgrue referri ad odoricũ qui
erat maior sed ad nepotes tãtum qui erant pupilli.
Et econuerso illa uerba seu conditio sine liberis
congruentiꝰ adaptanẽ ad odoricuꝫ qui poterat ha
bere liberos q̄ ad pupillos qui nõ poterãt habere.
ut nõ. gl. in. l. p̃cibus. C. de ĩpube. ⁊ alijs substi. ⁊ ĩ. l.
credendum. §. si uero maritus. ff. qui pe. tuto. Si
ergo singula singulis referanẽ. C. de nego. ges. si ne
gocium in tex. ⁊ gl. ꝑinde est ergo ac si fecisset duas
conceptiones unã ĩ personã nepotum si decederent
ĩ pupillari etate alterã ĩ ꝑsonã odorici si decedẽt sine
descendentibus ⁊ quelibet iudicari dꝫ de ꝑse ⁊ sic
facta pupillʾ pupillaris q̃ talʾ eis ꝯgruebat. ar. l. cũ fi
lio. ff. de le. iij. l. plenuꝫ. §. equicij de usu ⁊ habi. l. ex
militari in prin. de testa. mili. l. siquis filio. §. irritum
de iniusto testa. ¶ Scd̃o posset obici ꝙ hic mater
erat in medio ⁊ sic eius fauore uideẽ ꝙ ẽt infra pupil
larem etatem non debeat censeri directa pupillaris
per quã mater excludiẽ ẽt a legitima. sed fideicõ. per
quã poterit consequi legitimam ⁊ trebellianicam de
bitas filijs eius. C. de impube. ⁊ alijs substi. l. p̃cibus
ĩ fi. scd̃ꝫ sententiã bar. in. l. cẽturio. ff. e. ti. ĩ tertia. q.
principali de compendiosa facta per uerbũ cõc. Sed
ad hoc multipliciẽ respõdeẽ. Primo ꝙ ip̃e loquiẽ de

compendioſa nos de reciproca in qua ſm omnes cõ
prehendit pupillaris expreſſa uerbis generalibus ꝑ
quã mater excluditur ut.l.lucius.c.ti. Et ita tenꝫ gl.
fi.in.l.precibus.ꝛ in.l.ſi.de inſti.ꝛ ſubſti.ſub condit
one fac. Preterea ẽt in cõpendioſa facta per uerbuꝫ
cõe qñ ſubſtitutus ẽ filius teſtõris cõprehendit pupil
laris ẽt ſi mater ſit in medio ſm eũdem bar.in.d.l.
centurio.in.iij q.principali.ſecus ſi extraneus ſꝫ cũ
ſed hic fuit ſubſtitutus odoricus filius ergo ꝛc. Prete
rea quicquid dicat bar. ſua opi.cõiter nõ tenet ꝑ mo
dernos qꝛ ẽ ꝯ dictã.l.precibus ubi erat maꝛ i medio
ꝛ tñ infra pupillarẽ etatẽ ꝯprehendit pupillaris que
mřem excludit. Nec ob.finis iſtius.l.qꝛ loquitur quã
do deceſſit poſt pupillarẽ etatẽ Nec ẽt ob.riſſio data
per bar.ad illã.l.precibus.ꝙ iõ ibi contingit illõ qꝛ
teſtõr erat miles.certe ſm Jo.an.in.c.ſi pater.de te
ſta.li.vi.ibi nulla ſpãlitas ẽ in milite ꝛ ꝑinde ẽ ibi ac
ſi eẽt factũ a pagano ꝛ ꝓbat hoc multipliciter. Ego
ẽt probo ꝙ ibi ſubſtõ facta fuit per uerbũ cõe ſm eũ
dẽ bar.in.d.l.centurio.ſꝫ quando miles uſus ẽ uer
bo cõi non cenſet uoluiſſe teſtari iure militari ſꝫ iure
cõi ſi aliud nõ apparet ut ẽ tex.in.l.in teſtõ.in fi.C.
de teſta.mili. Et no.idẽ bar.expreſſe ibidẽ ꝛ i.l.luci
us.ff.de uul.ꝛ pu.in.iij.q.principali.q.i.igitur ẽ ibi
cãus ꝯ bar.ꝙ cõpendioſa facta per uerbũ cõe etiaꝫ
a pagano cõprehendit pupillarẽ expreſſã ẽt ſi mater
ſit in medio ꝛ eaꝫ excludit ẽt a ltĩma ẽ etiam cãus in
d.c.ſi pater.de teſta.li.vi.concluditur ergo ꝙ i caſu
noſtro prefata mater petẽs ltimã non dꝫ audiri ſed
hereditates predictorum nepotuꝫ pertinent ad odo
ricum ex pupillari expreſſa que mřem excludit ꝛ hoc
tam ex uerbis notarij ꝙ̃ etiam teſtium qui non con
tradicũt notario ſꝫ exponũt eius uerba non ergo ex
pedit tractare de aliis de quibus in puncto cum per
ꝑdicta ꝑfatus odoric⁹ habeat itentũ. Laus Deo.

An conditio ex.l.que competit ad ſupplementuꝫ
ltime detur contra legatarios ubi etiam habetur de
quibus rebus legitima ſit detrahenda.

.cclv.

In chriſti nomine amen.

Viſis oĩbus ſupraſcriptis notandũ ẽ ꝙ legitima di
ctorũ nepotũ ꝛ pronepotũ nõ ẽ tertia totius heredi
tatis lꝫ in coꝝ petitõe uideant hec innuere. ſꝫ tertia
eius portõis quã fuiſſent habituri ab inteſtato.ꝛ ſic
cũ ueniãt ex perſona mřis ꝛ per conſequẽs in ſtirpeꝫ
C.de ſuis ꝛ legi.auẽ.in ſucceſſione tres portões ab i
teſtato fuiſſet quaꝝ unã filiã alterã nepotes alterã ꝓ
nepotes fuiſſent habituri.ẽ ergo tertia tertie legitĩa
cuiuſlibꝫ ꝛ tertia totius ẽ ltima oĩum diuidẽda inter
eos in ſtirpẽ.l.cũ queritur.ꝛ.l.parẽtibus.C.de inoffi.
teſta.cũ ibi no.ꝛ iõ ſi bona hereditaria ualẽt tria mi
lia libraꝝ ut proponit ltĩma oĩum ſũt mile quorũ ter
tiã ꝑtẽ vꝫ trecentas.xxxiij.ꝛ unã tertiã dꝫ hẽre filia te
ſtatoris. Si enĩ dos ſibi legata ualꝫ libras ſexcentas
cõputare dꝫ ſibi pro ltĩma ſua trecẽtas triginta tres
ff.de bo.lib.l.ſi libertus ſub ꝯditione.§.libertus pa
tronũ.ꝛ illa ñ põt ſibi auferri per nepotes ꝛ ꝓnepo
tes qꝛ nõ dꝫ pro recoperiẽdo unũ altare diſcoꝑiri ali
ud.ut in fi.no.ꝛ habetur in.l.aſſiduis.§.except.C.
qui po.in pig.ha.ꝛ qꝛ cum eandẽ cãm pretendũt dꝫ
eẽ potior filia que poſſidꝫ ſcꝫ tenꝫ ꝑtes rei.l.ſi ſeruũ
§.ſequitur.ff.de uer.ob. Remanet ergo qõ ſoluꝫ
de reſiduo vꝫ de libris.cclxvj.ꝛ duabus tertijs quas

habere reperitur.dcã filia ultra quam ſibi debebatur
ꝓ legitima utrum poſſint ſibi auferri per nepotes ꝛ
ꝓnepotes in totum ſi tãtum eis deficit ꝓ eo qõ dbet
eis pro eorum legitima computat legat eis fact ꝛ eo
ꝙ ex trãſactione facta ipi heredes ꝑcepꝑunt uel an
ſaltem teneat filia cõtribuere pro rata cum herede ꝓ
eo ꝙ habꝫ ultra legitĩaꝫ ad faciẽdũ dictũ ſupplemẽtũ
qõ ultimũ uidet ꝑ dictã.l.ſi libertus ſub conditione.
§.libert⁹ in fi.de bo.lib.ꝛ ꝑ id qõ nõ.bar.ĩ.l.in quar
ta ante fi.ff.ad.l.falci. Sed ꝯrium ẽ uerius quia
ꝓ cõplemẽto legitime fiende competit conditio ex.l.
omnimõ ꝛ.l.ſancimus.C.de inoffi.teſta.ut patꝫ ex
nõ.per bar.e.ti.l.ſiquis filium que conditio cum ſit
actio perſonalis dat ꝯ uniuerſalẽ heredẽ nõ ꝯ ſingu
lares ſucceſſores ſeu poſſeſſores aut legatarios.C.d
heredi.inſti.l.quotiẽs de heredi.actio.l.fi.qꝛ perſo
nalis actio non ſequit fundũ.l.fideicõmiſſum.§.tra
ctatum.ff.de iudi.l.i.§.ſi heres ad trebel.C.de do
na.l.eris alieni. Itẽ legatarijs nõ auferunt legata
nec habẽt contribuere ꝓ ſoluendo uerum debitum
hereditariũ niſi in ſubſidiũ quãdo apud heredem ni
hil remãſit uel nõ ultra quartã ſibi debitã ꝓ falcidia
uel trebellianica.C.de iure delibe.l.fi.§.licẽtia credi
toribus. Unde ſi in bonis erãt quadringẽta ꝛ dbita
aſcendebãt ad centum: legata uero ad ducenta eis
ſolut integraliꝝ creditores debẽt conuenire heredem
pro cẽtum eis debitis cum penes eum remaneãt cẽ
tum que ſunt ultra quartã ſibi debitaꝫ qꝛ non debet
niſi de eo quod ſupeſt deducto ere alieno. Et ſic de
trecentis tantuꝫ quorum quarta ſunt.xxv.ꝛ ipẽ ha
bet cẽtum ſed ſi legata aſcẽderẽt ad.ccc. Et ipẽ ſolut
fuit.ccc.retẽtis.c.ꝓ falcidia tunc qꝛ nõ debebat niſi de
trecentis ꝛ ſic retinuit.xxv.pluſꝙ̃ ſibi deberet tunc.
creditorib⁹ quib⁹ dbent cẽtũ tenet ꝓ illis.xxv.ꝛ lega
tarij i reſiduo. Et iſte eſſet caſus i quo tã heres ꝙ̃ le
gatarij contribuerent ad ſoluendum uerum debituꝫ
ꝛ ſimiliꝝ ad ſupplendũ legitimã que dicit quaſi dbita
non aũt qñ heres habꝫ tãtũ ultra quartã ſibi debitã
ꝙ ſufficit ad ſoluẽdũ totũ uerum debitũ ut ẽ in caſu
noſtro ut ꝓponit in facto nã teſtator poteſt grauare
heredẽ uſqꝫ ad dodrãtẽ eius qõ ſupeſt deducto ere
alieno l.i.circa prin.ff.ad.l.falci.unde potuit i caſu
noſtro ipm grauare de tota legitima ſoluẽda q.aſcẽ
dit ad mille ꝛ in reſiduo ſcꝫ in duob⁹ milibus potuit
ipꝫ grauare uſqꝫ ad dodrãtẽ ꝛ ſic uſqꝫ in mille quin
genta qꝛ ſat ẽ ꝙ ſibi remaneat quarta pars de duo
bus milibus uidelicꝫ quingenta ſed hic remanẽt ſat
ultra ſi alia legata nõ ſunt nã deducto eo quod dbet
dicte filie pro ſua legitima de legato ſibi facto non re
manẽt in legato niſi.cclxvi.ꝛ due tertie cum tamen
teſtator potuerit heredem grauare in mille quingen
tis ut ſupra dixi. Et ſi anteꝙ̃ legatum fuiſſet ſolutuꝫ
filie fuiſſet actum ꝓ ſupplemẽto ꝯ heredem ꝛ ipm in
tegraliter feciſſet dict nepotibus ꝛ ꝓnepotibus quia
nec potuiſſet recuſare cum tota hereditas eſſet pe
nes eum.iuxta plene nõ.in fi.per glo.in.l.i.§.fi.ff.
ad trebel.deinde filia egiſſet ad rẽ legatã ꝛ debuiſſet
eã cõſequi totã ꝛ nihil diminueret ergo nec nunc de
bet diminui de eo quod habet in dicto legato ultra
id quod ſibi debet pro legitima pro faciendo dictum
ſupplemẽtũ. Et pro ꝑdict allego determinationem
doc.ſcꝫ ci.in.l.iij.ſeu.ij.C.qui poti.i pig.ha.ꝛ bar.i
l.is cui.§.poſtꝙ̃.ff.ut in poſ.lega.qui dicunt ꝙ qñ
heres ẽ ſoluendo creditoribus ꝛ legatarijs tunc lega
tarij i rebus legat ꝓferunt creditorib⁹ qꝛ creditores

n̄ debēt agere ꝯ legatarios sꝫ ꝯ heredes ut. d.l.fi.C.
de here.acti. Sed quando non esset soluendo tunc
agere possunt ꝯ legatarios ut.l.fi.§.licētia creditori
bus.C.de iure.deli. et hoc uult exp̄sse glo.i.d.§.licē
tia que incipit prius i fi. Eodē ergo modo debent p̄
ferri legatarij in re legata ei que p̄tēdit supplemētuꝫ
legitime que est quasi d̄bitū ut nō.in.l.siquis legatij
de fal.⁊.l.cum emancipata.C.de iur.⁊ fac.igno:
quando hereditas est soluenda pro utroqꝫ ut propo
nitur esse in casu nostro. ¶ Preterea licet lex dicat
ꝙ legitima debetur ex ip̄is rebus hereditarijs.C.de
inoffi.testa.l.sanctimus.§.repletōem tamen doc.di
cunt ꝙ non ē sic intelligendum ut in singulis rebus
possit peti legitima qꝛ ex hoc sequeret̄ magna icōmo
ditas sed pōt peti ut una uł due uel plures res itegra
liter assignent̄ pro ea prout iudici uisum fuerit. Nec
cogit̄ filius eam recipere in quantitate.ut nō.guil.de
cunio i.l.sanctimus p̄al.⁊ bar.i.l.suꝰ quoqꝫ i fi.pri.
ff.de heredi.insti. Et si sic ē aut isti nepotes ⁊ prone
potes petunt ab ista filia certam p̄tem dicte domus
eis legate tanq̄ eis debeat̄ in singulis rebus ⁊ sic
actio sit realis uel in rem scripta. Et hoc facere non
possunt per ea que nō.doc.in dict̄ locis. Aut petunt
totā illam domū sibi assignari pro eo ꝙ eis deficit qꝛ
forte tantum deficit ⁊ hoc etiam facere non possunt
qm̄ equius est ut pro hoc agant ꝯ heredem qui plu
res res hereditarias habet ⁊ potest unam uel duas
assignare ⁊ alie sibi remanebūt q̄ contra filiam que
non habet nisi unā ⁊ si illaꝫ traderet alia sibi non re
maneret.ar.eius quod dicit̄ de habente unam oueꝫ
seu porcellum.ff.de offi.presi.l.illicitas.§.ne tenuis
⁊ quod ibi nō.⁊ de habente unum beneficiuꝫ ut nō.
in cle.i.de p̄bē.in gl.que incipit de isto iure maxime
qꝛ heres uniuersalis est extraneus qui non habet tā
tam affectionem ad res hereditarias sicut ip̄a filia.l.
in emptione.ff.de mino.de bo.liber.l.libertus qui
soluendo.unde durius esset ⁊ molestiꝰ filie si hec uni
ca res paterna sibi legata sibi auferet̄ ergo non est
auferenda ar.l.si domus.§.qui ꝯfitet̄.ff.de le.i.cū
ibi nō. Sed agendum est contra heredeꝫ qui plures
alias res habet ⁊ cui non erit ita durum si aliquam
assignat. Aut isti nepotes ⁊ pronepotes petunt fieri
sibi supplementuꝫ in quantitate ⁊ tunc non intentāt
aliquam actionem realem uel in rem scriptam sed
mere personalem. Jō debent agere contra heredem
non contra legatarium dicta.l.fi.C.de heredi.act.
Non ob.l.libertus sub conditione.§.libertus ⁊ id
quod nō.bar.in.l.in quarta circa finem qꝛ debent i
telligi secundū ea que dicta sunt quādo hereditas n̄
sufficeret ad supplementū alias p̄cedūt ea que dixi.

¶ Legitima an suppleri debeat ab heredibus soluꝫ
an autem ab heredibus ⁊ legatarijs pariter. Et an
annui redditus qui ueniūt p̄cipiendi post mortem te
statoris ueniāt cōputandi in legitimam.

.cclvi.

¶ In christi nomine amen.

Super primo dubio bar.in.l.i quarta.ff.ad.l.falci.
ante fi.tenet ꝙ supplementum legitime debeat fieri
non solum ab herede sed etiam a legatarijs per.l.li
bertus sub cōditione.§.libertus i fi.ff.de bo.liber.
Et ad.§.ceterū in auč.ut cū de ap.co.qui dič ꝙ fit
ab herede. Respōdet ꝙ ibi statim subiciunt̄ ista v̄ba
i tex.scꝫ scd̄m nostras leges ⁊č.que uerba dicit ip̄e ꝙ
referuntur ad illum.§.libertus ut sic non in totum
ab heredibus sed pro rata. Bal.uero in.l.oīmō.C.
inoffi.tes.⁊ in.l.suus quoqꝫ.ff.de here.insti. dicit
hoc esse uerum quando legata consistunt in sp̄ebus
hereditarijs qꝛ tunc cum ltīma debeatur de ipsis re
bus hereditarijs ut.C.de ioffi.te.l.scimus.§.repleti
onē.pōt filius de singulis rebus uēdicare p̄tem quia
tale supplementū ipso iure fit ⁊ resecat singulas res
quo ad dn̄ium sicut ⁊ falcidia debita iure instōnis ut
l.plautius.⁊.l.linea margaritaꝝ.ff.ad.l.falci. Sꝫ si
legata consistāt in quātitatibus uel generibus solus
heres hꝫ supplere.certe ēt bar.in eo quod dicit loq̄t
quando consistebāt in sp̄ebus.aliū uero casū quādo
in quātitatibus nō tāgit.⁊ sic f̄m utriusqꝫ opi.cū p̄
ponatur hic legata cōsistere in sp̄ebus uī̄ ꝙ d̄ca sup
pletio nō potuerit peti a solo herede sꝫ debuerit peti
ēt a legatarijs.sꝫ tex.in.l.oīmodo circa mediū uī̄ p̄
bare simplr̄ ꝙ ab heredibꝰ uniuersalibus debeat pe
ti duꝫ dicit ꝙ si tali perēti non iputauit defūctus igra
titudinē ipsi heredes cā sibi iputare nō possunt. Sꝫ
etsi peteretur a legatarijs ēt de ipsis loqueret̄ sič loqui
tur de heredibus. Preterea petitur cōditōe ex illa.l.
que ē actio personalis ⁊ nō sequit̄ fundū sꝫ uniuersi
tatem.l.si fideicōmissuꝫ.§.tractatū.ff.de iudicijs cuꝫ
fi. ¶ Breuiter in isto articulo ueritas ē ista saluando
dicta ⁊ mentē oīuꝫ ꝙ quādo legata consistūt in quā
titatibus que nō sūt res hereditarie sꝫ ex eis redigi
possūt tunc filius pōt ⁊ dꝫ agere ꝯ solum heredē uni
uersalē non ꝯ legatarios qui nihil hereditariū possi
dent sed pecuniam solutā forte ꝯsumpserūt. ⁊ sic nō
cadit hic illa resecatio respcū dn̄ij de qua supra dixi
nec ēt dispō.§.repletionē. Sꝫ si ꝯsistant in sp̄ebꝰ he
reditarijs tunc si filius uult habere p̄tem in illis sič i
alijs pōt ab eis partes uendicare non autem condi
cere propter.§.repletionē.⁊ ita itelligant̄ bar.⁊ bal.
tamen dicti legatarij poterūt ab herede scripto recu
p̄are extimationē p̄tium euictaꝝ si deduct̄ legatis re
manet sibi quarta pars eius quod superest deducta
legitīa ⁊ ere alieno cuꝫ potuerit grauari usqꝫ ad do
drantem eius quod superest facta dicta deductione
eius alieni per prius ⁊ legitīa per posteriꝰ.l.i.i prin.
ff.ad.l.falci.iūcta.l.pap̄.§.quarta.⁊.§.qm̄ aūt q̄r
ta.ff.de inoffi.testa.⁊ cum pater sciret uel scire possꝫ
ius filij.s.ꝙ poterat uēdicare a singulis p̄tes uidetur
uoluisse heredē teneri illis de euictōe iure pleno i.l.
si domus.§.de euictione.ff.de le.i.C.de le.l.cū ali
enā.sed si nō curat filius habere p̄tem in singulis re
bus sꝫ ꝯtentatur habere supplemētū in extimatione
p̄tium dico ꝙ poterit agere ꝯ solum heredē ꝯditōne
ex illa.l.oīmō qꝛ n̄ subest rō quare nō possit nec he
res pōt conqueri ꝙ ip̄m solū grauet ⁊ nō legatarios
qm̄ ⁊ si legatarios grauassꝫ agēdo ꝯ eos per indire
ctū ēt heres grauaretur ut supra dixi. Nā ⁊ si anteq̄
heres tradidissꝫ res legatas fuissꝫ actum contra ip̄m
ad supplementū habuissꝫ heres necesse supplerē ⁊ po
stea legata soluere si sibi remansissꝫ itegra sua legiti
ma ⁊ quarta ergo ⁊ nunc idem eē dꝫ. Et sic ꝯcludo
ad primum dubium ꝙ agi potuit contra soluꝫ here
dem uniuersalem si solum egit ut suppleatur legitīa
⁊ debebit suppleri de extimatione non de corporibꝰ
rerum legatarum pro illis enim debuissꝫ agi contra
illos tantum ¶ Circa secundum dubium dicenduꝫ
ē ꝙ cum legitima debeatur ex ipsis corporibus rerū
hereditariaruꝫ. Et prefati redditus ānui qui pꝰ mor
tem ueniunt percipiendi nunq̄ fuerunt hereditarij

l. in fideicōmissaria. §. i. ff. ad trebel. non tenet mōs sterium illos in legitima computare ut in. d. §. repletōe3 Sed q2 possessionē illā testōr prefate filie assignauit quo ad redditus ⁊ illam sibi preoptauit ⁊ predilexit poterit mona. petere ꝙ illa sibi pleno iure consigne tur pro dcā ltima ēt quo ad proprietate3 ⁊ perpetuo sm ea que nō. in. l. filiū. C. fami. her. per glo. ⁊ doc. ⁊. l. marcellus. §. res que. ff. ad tre. per bar. ⁊. l. nō amplius. §. fi. cū. l. se. de le. i. Et debebit dari si alia legitima cā non obsistat. per no. i locis preallegatis ⁊ tunc in ltimā cōputabitur. ¶ Ad tertiū ⁊ ultimum dubiū dicendum ē ꝙ dcā responsio intelligitur nō fa cta deductione dicti fideicōmissi. tū q2 hoc utilius est ipsi rndenti q2 tanꝙ minus fuerit in bonis ⁊ heredi tate minor erat ltima ⁊ uerba in iudicio prolata ab actore uel reo itelligūt prout magis expedit proferē ti. l. siquis intētōe. ff. de iudi. l. iter stipulantē. §. i. cū ibi plene no. ff. de uer. ob. tū ēt q2 proprietas uerbo rū hoc patitur ⁊ intētio nō refragatur ergo ⁊c. l. ab oībus. in prin. ff. de lega. i. Nam ista erat substitutio fideicō. in qua ante restōnem uerbalem facta3 nullū ius h3 fideicōmissarius sed demū ea facta. ff. ad tre. l. facta. ⁊. l. restituta. unde uerum erat dicere uel esse poterat in bonis illius defuncti remansisse sex milia tamen subiacebant restōni que anteꝙ fierent saltem uerbo erant in hereditate illius. tum etiam q2 uerba predicta debēt intelligi prout de facto remanserūt ñ prout iuris rō sepabat partem q2 ueniebat restituen da per fideicō. a parte que remansura erat pro legi tima ⁊ trebellianica penes heredē grauati. ar. ff. de his quibus ut indig. l. cum qui. §. pro parte. Ex qui bus sequitur ꝙ si. vi. milia remanserūt in bonis illi⁹ cū tria milia cadāt in fideicōmisso ⁊ alia tria milia ue niāt retinēda pro ltima ⁊ trebellianica debitis illi de functo illa tria milia tantū reputabant eē in bōis de functi q2 erāt restituēda. ff. de le. i. l. nō quocūq3. in prin. ⁊. §. i. Et sic de illis tantū trib⁹ milibus que re stituēda nō erāt debebatur legitima filiabus dicti cor tisini que ē tertia ⁊ sic mille si erant pauciores quiq3 inter omnes diuidenda secundum ea que habentur in auc. nouissima. C. de inoffi. testa. Ex quibus pa tere potest quantum erat supplendum monasterio predicto pro legitima dicte felicis monialis.

¶ In dubio quando pater ⁊ filius confitentur se ha buisse dotem uxoris filij presumitur quemlibet ipso4 habuisse dimidiam. An filius possit petere legitimā si repudiauerit hereditatem paternam.

.cclvij.

In christi nomine amen.

Uisis actis ⁊ actitatis coram domino astorgio uice potestate ciuitatis arimini ⁊ cōmissario magnifici do mini caroli de malatestis inter raimundum filiu3 cu iusdam gasparis de malatestis ex prima uxore agen tem ⁊ petentem ex una parte ⁊ andronicum ⁊ tra montanum fratres ⁊ filios ⁊ heredes uniuersales di cti cōdam gasparis ex alia uxore reos ⁊ cōuentos ac etiam recōuenientes ex altera super ꝙ pluribus con tent in eorum petitionibus ipisq3 mature ⁊ diligent examinat super eo quod querit a nobis doctoribus infrascript quibus dicte cause fuerunt consulēde com misse uidelic3 que sint uel esse debeant ptes iudicis i eisdem crimus breues lic3 cumulus scripturarum sit magnus tum quia ut credimus istud erit consilium decisiuū de cuius natura solet esse ut in eo sole decisio nes ponant tū q2 bñ pōderat ⁊ digestis oīb⁹ ñ plus ō substātia colligit ex eis ꝙ ex iferioribus apparebit. Tum etiam q2 si sup singulis petit ⁊ except uellēus longas disputationes texere uix papirus sufficeret ⁊ esset potius tediare religione3 iudicant atq3 cōfun dere quam eam instruere. ¶ Et ueniēdo primo ad petitionem raimūdi notādum ē ꝙ ībe petit qued.i ut heres dñe Jacobe sue prime uxoris ⁊ ista sunt quin q3. Primo namq3 petit dotem ipius domine Jaco be quā totam dicit peruenisse ad manus dicti gaspa ris prout colligit ex quodā libro scripto manu eiusdē recognito ⁊ cōfessato per dictum andronicum ⁊ tra mōtanum lic3 in instrumento dotali contineat ꝙ tā raimūdus ꝙ gaspar ꝯfitet se recipisse ⁊ sic si aliud ñ appareret censet ad quēlib3 eorum peruenisse dimi dia ar. l. reos. §. cum tabul. ff. de duobus reis ⁊ per bar. in quodā consilio quod incipit dña berta nupsit petro ⁊c. Sed quia per pticulares solutiones postea factas pri apparet ꝙ ad manus raimūdi nihil pue nit dicta confessio sibi nihil preiudicat quia de falsita te eius per dictas solutiones postea factas apparet manifeste per ea que nō. gl. ⁊ bal. C. de non nu. pe. l. ij. iuncta. l. cum falsa. C. de iuris ⁊ fac. igno. Igit soli heredes gasparis tenent. ff. solu. ma. si cu3 dotē §. trāsgrediamur. ¶ Et q2 hoc sat putāus sufficere ad intentionem raimūdi dicimus super hoc ferēdam eē condēnatoriam in fauorem dicti raimūdi usq3 ad ꝙ titatem quam colligunt omnes ptite descripte i dicto libro gasparis ⁊ confessate ⁊ non ultra. ¶ Secundo petit ut heres dñe Jacobe illud quod gaspar plus p cepit in pecunia numerata ꝙ deberet de lucro apo thece lignaminis cum debuerit habere ptem sibi tā gentem de credentijs seu de debitoribus malpagis dicte apothece de quibus nihil habuit sed totum ha buit in pecunia numerata ⁊ dicte credentie remanse runt omnes in apotheca pro capitali qued esse non debuit ut dicit dictus raimūdus ⁊ in hoc multum in stat. Sed nobis uidet ipm debere i hoc succūbere ⁊ aduersarios debere absolui primo q2 hoc pōt raimū dus imputare presidentibus apothece cur illi solue runt totu3 in pecunia numerata ⁊ pro se ⁊ raimūdo retinuerunt omnes credentias hoc enim facere non debebant in preiudicium raimūdi cuius in hoc uide bant esse pcuratores ar. l. i. in fi. cum ibi nō. ff. usu fruc. ꝙad. ca. ⁊. l. i. in fi. de ope. no. nūc. Et iō non poterant hoc imputare raimūdo nec eum cogere ad recipiendum dictas credētias ar. eius quod nō. glo. i. ff. de cōdi. indebi. l. cum indebitum in prin. ¶ Et iō nil potest repetere dictus raimūdus a dictis andro nico ⁊ tramōtano quia gaspar eorum pater non re cepit ultraꝙ sibi deberet ar. ff. de condi. indebi. l. re petitio. Sed aut agat ꝯ prefatos presidentes qui in hoc culpam uel dolum ꝯmiserunt respectu dicti rai mūdi soluendo sc3 illi non recepta cautione de resti tuendo si cōtingeret credentias nō posse exigi ar. ff. ad. l. fal. l. dolo. cum ꝯcor. Aut sibi imputet si dictas credentias sciēter recepit a dictis presidentibus p suo capitali quia bonum nomen eoru3 fecisse uidetur sic recipiendo. ff. mandati. l. inter cās. §. abesse cum si. Secundo q2 prefatus raimundus tanꝙ heres iaco be sue uxoris non potest hoc petere nisi appareat ꝙ ipsa iacoba adiuerit hereditatem domine caterine cuius fuit dicta apotheca ⁊ ex persona cuius dicit ad eum peruenisse. sed de dicta aditione non appar. ⁊

nisi ut dicit̃ ꝑ ꝛceptionẽ dicti lucri factã a dicto gaspre tanq̃ patre ⁊ legitimo administratore dicti raimũdi. Sed certe hoc non sufficit q̃ nec gaspar nec raimũdus potuerunt expresse adire hereditatem dicte domine caterine ꝓ dicta domina Jacoba sed ip̃ius domine Jacobe actus ⁊ uoluntas requirebatur postq̃ erat pubes. C. de iure delib. l. potuit ergo nec tacite per tales actus nc plus operet̃ tacitum q̃ expressum l. qui ad certum. ff. loca. cum si. Tertio q̃ non appa ret ex acti q̃ aliqui debitores sint non soluendo cum non fuerit facta discussio ꝓut petitum fuit fieri per dictum raimundum licꝫ ex libro appareãt credentie ⁊ debitores sed nõ sequit̃ ergo nõ sunt soluẽdo ar. C. arbi. tu. l. si defunctus in fine. ¶ Tertio dictus raimũdus petit ut heres dñe Jacobe ducatos ducẽtos xxx. quos dicit ad manus dicti gasparis peruenisse ex quodam deposito ꝑtinente ad dictam dominam Jacobam ex persona dicte catherine. Et in hoc etiã putamus dictuꝫ raimũdũ debere succũbere ⁊ aduersarios debere absolui tum ꝓpt̃ id quod supra ꝓxie dictum est quia non apparet q̃ dicta domina Jacoba adiuerit hereditatem domine caterine. Tum etiã ⁊ fortius q̃ q̃ ad manus dicti gasparis peruenerit dicta pecunia similit̃ nõ apparet nisi ꝑ ꝯfessioneꝫ dicti gasparis factam parte absente de qua deponunt duo testes scilicet domina clara de qua habet̃ ĩ p̃io quinterno actorum super. xij. capitulo a car. lxxxvi. Item antonius bruni de quo habet̃ in quarto quinterno actorum a car. xij. qui testes nõ ꝓbãt dictam confessionem q̃ nõ sunt ꝯtestes cum non ꝯcordent ĩ loco uel tempore. c. cum ecclesia de causa pos. ⁊ proprie. ⁊ posito q̃ eam ꝓbarent tamẽ ex quo facta fuit ꝑte absente non facit plenam fidem sed semiplenã. l. certum. §. siquis absente. ff. de confes. ⁊ nõ. ꝑ bar. in. l. admonendi de iureiur. Nec ẽ locus delationi iuramẽti in defectuꝫ ꝓbationis cũ quãtitas sit magna ⁊ raimũdus in hoc est actor ut plene nõ. in dicta. l. admonendi deposuit etiam super hoc brunellus de quo in quinto quinterno super. xiiij. capitulo: sed de auditu tantum nec dicit a gaspare ⁊ sic nullam fideꝫ faciat ut nõ. in. l. testium. C. de testi. Item domina michelina in eodem quinterno sed illa laborat eodẽ morbo cum precedentibus. ¶ Petit etiam quarto ⁊ quinto tanq̃ heres dicte domine libras centum ⁊ pecudes. xxv. Sed super his nulli testes deponunt si bene inspiciant̃ ⁊ iõ debꝫ raimũdus succũbere. C. de proba. l. actor ¶ Quedam uero petit raimũdus ut heres dñe riche matris sue uidelicꝫ duos coffinos plenos certis rebus consuetis quos dicta mater eius portauit ad domũ dicti gasparis: item duas cultras. Quantum ad coffinos plures testes uident̃ deponere sufficient̃ q̃ uiderunt eos ꝯduci de domo patris dicte domine riche ad domum dicti gasparis scꝫ dña margarita de qua ĩ primo quinterno a car. lxxxxiiij. Itẽ dña clara d̃ qua eodẽ quinterno a car. lxxxxviiij. Item fantinotius de quo eodẽ quinterno a car. ioi. Dicunt tamẽ de contentis ibidem se non recordari nec aliquid scire unde uidetur q̃ cum per dictos testes appareat dictos coffinos ad gasparem ꝑuenisse Et sic etiam hodie p̃sumuntur esse non apparente contrario iuxta nõ. C. de pigno. acti. si creditor. ff. de eden. siquis ex argẽtarijs. §. fi. q̃ debeãt dicti andronicus ⁊ tramontanus condẽnari ad restituendum eos tales quales sunt. ff. de iure doti. l. plerunqꝫ in prin. cum ex actis ⁊ productis appareat raimũdum

esse heredem dicte sue matris ⁊ si non restituerẽt tã q̃ dolo d̃tractãtes restitutionem deberet contra eos deferri iuramentum in litem super uera extimatione ip̃orum. l. in actionibus. ff. de in litem iurando nisi alio modo doceret̃ de ꝑditione ip̃orum. ¶ Super contentis uero in dictis coffinis quia nulle probationes adsunt pro raimũdo debꝫ sequi absolutoria potissime quia presumuntur consumpta in promiscuo usu ergo ⁊c̃. ar. dicte. l. plerunqꝫ in prin. Ipso etiam raimũdo consenciente ex quo passus est ergo ⁊c̃. ar. l. ex duobus. §. fi. ff. de nego. ges. ¶ Similiter de cultris debet sequi absolutoria quia una tantum dña uidelicet domina margarita de qua in primo quinterno actoruꝫ a car. lxxxxiiij. ⁊ lxxxxv. d̃ponit d̃ uisu. s. q̃ eas uidit portari sed non probat quia unica. C. d̃ testi. l. iurisiurandi. Alia testis uidelicꝫ domina clara deponit de auditu a gaspare ꝑte absente ⁊ sic nec ueritatẽ ꝓbat cũ de ea ñ depõat nec ꝯfessionẽ q̃ unica ⁊ posito q̃ eã ꝓbaret nõ faceret nisi semiplenã fideꝫ ut supra tactum est. Item altera domina clara uxor Johãnis de qua in eodẽ quinterno a car. lxxxxviiij. simplicit̃ dicit de auditu ⁊ nõ dicit a gaspare ⁊ sic nõ facit fidem ut nõ. in dicta. l. testium. C. de testi. unde non adsunt hic due semiplene probationes diuersaꝝ sp̃erum ut sic possint cõiũgi ad plenam probationeꝫ faciendam iuxta. c. fi. de succes. ab intesta. Illud enim procederet si duo saltẽ testes deponerent de cõfessiõe gasparis ꝑte absente qd̃ hic ñ ẽ sꝫ subest unica tãtum semiplena ꝓbatio resultãs ex dicto prime testis d̃ponentis de ueritate sꝫ illa non sufficit ad deferẽdũ iuramentum tum quia non agit̃ de modico ⁊ q̃ raimũdus est actor tum quia cum tunc non esseꝫ natus non potest esse informatus de ueritate per notitiam prouenientem ex suo sensu corporeo nisi per audituꝫ unde non posset esse in hoc testis pro alio ergo nec pro se ipso. iuxta nõ. in dicta. l. admonendi ⁊. l. maritus. ff. de questi. ¶ Quedam autem petit raimundus nomine suo non ut heres alicuius. Et primo petit partem de quibusdam rebus emphiteoticis de quibus dicit gasparem fuisse inuestitum ab ecclesia romana pro se suisqꝫ filijs ⁊ nepotibus ⁊ sic dicit se debere habere partem licet non sit heres sui patris quia uocat̃ ut filius non ut heres iuxta nõ. in. l. ut iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. liber. ⁊ in. l. quod dicitur de uerbo. oblig. per bar. Et in hoc omisso examine an in tali emphiteosi ecclesie requiratur q̃ sit heres uel nõ per. §. emphiteosim autem in auc. de non alie. quia non expedit hic examinari dicimus q̃ debet dictus raimundus succumbere primo quia non specificat dictas rẽs per latera ⁊ confinia prout debuit cum intentet utilem in rẽ. ff. de rei uen. si in reꝫ iuncto ti. si ag. uecti. uel emphi. peta. licet dicat generaliter de bonis que fuerunt iohannis palazini de cesena ⁊ in curia d̃ cesena. Sed ex hoc non redditur libellus certus quia potuit habere plura bona ⁊ quedaꝫ fuerunt renouata quedaꝫ nõ ergo ⁊c̃. l. ita fidei. ff. de iure fisci. Secũdo quia nulla instrumenta de tali renouatione produxit nec ipsam alio mõ probauit: nam in ꝓductione instr̃orum facta per eum in secundo quinterno actorum nõ cõtinetur aliquod instr̃m de tali renouatõne bonoꝝ existentiũ in curia cesene licꝫ contineat̃ de quibusdaꝫ existentibus in curia pensauri. Similiter duo instr̃a renouationũ factarum a quibusdam abbatibꝰ ⁊ contenta in quinto quinterno actorum ante finem non sunt de illis bonis que petunt̃ sꝫ de quibusdam

positis

positis in curia pensauri. Preterea illa non fuerunt producta a raimundo sed ab andronico ⁊ tramõtano ad probandum q̄ quedã bona que tenet raimũdus tanq̄ bona angeli aui sui materni nõ sunt ipsius solius sed cõia cũ eis q2 de illis fuit gaspar inuestitus p se ⁊ filijs. Sed raimundus respondet q̄ imo sunt sua dũtaxat q2 dictã renouatõ facta gaspari fuit facta cõditionalit̃ sc3 si recte petebat inouari que conditio nõ extitit q2 nõ recte petijt cu3 concessio facta angelo pro se filijs ⁊ nepotibus adhuc duraret ⁊ sic i effectu nil faciunt ad propositum dicta instrumenta. ¶ Secundo petit legitimam in bonis paternis. Et in hoc uidetur q̄ male petat postq̄ repudiauit hereditate3 patris per notata per ci. in. l. heres instituta. C. de i pube. ⁊ alijs substi. nam ex testõ nõ põt eã petẽ post q̄ repudiauit ab itestato silr nõ põt stãre cã testi. l. q̄ dni de acqui. here. cu3 si. Sed istud procederet si raimũdus non fuisset grauatus in eo qd sibi fuit relictũ pro legitima tunc enim ñ posset diuidere institutõem sc3 ptem acceptando ptem repudiãdo ita loquit̃ ci. i dicta. l. heres instituta per. l. i. cum sequentibus. ff. d acqui. here. ⁊ bar. in. l. q2 poterat. ff. ad trebel. nec repudiare ex testõ ⁊ ãplecti ab intestato. Sed quãdo est grauatus tũc ẽt si ultra legitimã fuit sibi relictum potest filius diuidere ⁊ acceptare usq3 ad legitimam sine onere residuum uero repudiare ita determinat bal. i. l. scimus. §. repletionẽ. C. de inoffi. testa. i. vij. q. per. l. si libertus patrono. ff. de ope. lib. ⁊ etia3 sentit in dicta. l. ij. ubi ẽt ange. Et fuit ẽt mens bar. in. l. gerit. ff. de acqui. here. uer. sed quero quid si aliquid dixit ⁊ allegat dictã. l. si libertus ⁊ i. l. i. ff. d uul. ⁊ pu. in fi. primi effectus. in uer. item quero. Et ita fuit hic unde uidet̃ q̄ raimũdo non noceat dicta repudiatio institutionis facta cum reseruatione legitime q2 deb3 intelligi hoc modo uidelicet q̄ non intendit habere eo modo quo pater reliquit sc3 cũ onere ñ petẽdi ⁊c. Sed eo modo quo ius dispõit. s. reiecto onere ut. l. qm̃ in prioribus. C. de inoffi. testa. Et fuit sibi expediens ⁊ necessariũ sic facere q2 si simplicit̃ acceptasset uideret̃ acceptasse cum onere sibi iniũcto a patre lic3 iniungere non potuerit. ar. ff. de lega. ij. l. cum ab uno ⁊ idõ uoluit ⁊ debuit sibi pspicere in repudiando mõ ⁊ forma predict̃. Aut ergo repudiatio nõ ualuit p notata in. l. excusatus. ff. si quis omis. cau. testa. ⁊ remanet ei saluũ ius suum per dictam. l. qm̃. Aut ualuit ⁊ intelligit̃ ut dicũ ẽ supra. Ex quibus cõcludim⁹ dictum raimũdum debere in hoc obtinere ⁊ aduersarios condẽnãdos ad dãdum quod ei tãgit pro legitima deducto ere alieno ⁊ funeris impensa. ff. d ioffi. test. pap. §. q̃rta cũ si. Nec uenit priuandus ex eo qd fecit ɔ phibitionem testatoris petendo dote3 uxoris quia prohibitio non tenuit in dicta legitima sed ipo iure reicitur facit. l. cum patronus. ff. de le. ij. ⁊ quod habetur per bar. in. dicta. l. excusatus. ¶ Tertio petit raimũdus non ut heres alicuius sed suo nomine pecuniam quam soluit pro pãnis funeris ⁊ in hoc sine dubio debet obtinere q2 q̄ plures testes deponũt se fuisse presentes quando andronicus ⁊ tramontanus requisierunt eum q̄ hoc faceret ⁊ promiserunt ei restituere. Et posito q̄ de hoc non appareret posset repetere quia expensa ista incumbebat dictis heredibus ⁊ sic competit repetitio. ff. de religi. siquis se pulchrum. §. pretor. De quantitate autem quidam testes deponũt sc3 galeott⁹ circa finẽ sexti quintni. s. d cclxxv. libris. sed ex libris mercatoris põt declarari ⁊ ad illum potest se iudex referre. l. ait pretor. §. i. ff. de re iudi. ⁊ quod habetur per ci. in. l. una. C. d sen. que pro eo qd interest ad finem. Debet tamen sibi computare raimundus libras. lxx. quas habuit a nicolao de rimãdellis de pecunijs tramontani de quibus infra dicetur. ¶ Petit ultimo dictus raimundus in quadam noua petitione que continetur in tertio quinterno a car. ij. pronunciari queda3 bona ibi specificata que fuerunt cõda3 angeli aui sui materni spectare ⁊ ptinere ad se tanq̄ heredem uniuersalem dicti angeli ex psona dñe riche matris eius ⁊ filie dicti angeli in qua petitione sine dubio succũbere debet propter repudiationem hereditatis dicti angeli factã per dictam dominam richam ut patet i instrumento publico producto cuius tenor continetur in quinto quinterno ante finem. Nam si domina richa non fuit heres angeli ergo nec raimundus ex persona ipsius domine riche potuit uel potest esse. Nam in his que debent facere transitum ad unum ex persona alterius dato impedimento in persona illius per quem fit transitus impeditur ipse transitus. C. de questio. l. diuo marco. facit. l. qui libertinos. §. fi. in prin. ff. de ope. libe. ibi q̄ proficisci liberatio ⁊c. de fal. filius. §. sequens questio in fi. Et posito q̄ domina richa reseruauerit sibi super dictis bonis queda3 iura ⁊ q̄ ipse raimundus sit heres domine riche non propterea põt raimundus consequi ut pnũciet̃ heres angeli eo modo quo petit lic3 ex persona sua ⁊ p successoriũ edictum potuerit effici heres illius ppt̃ repudiationem matris si conceptus saltem erat tempore mortis aui insti. de succ. agna. §. placebat ⁊ plene nõ. in. l. qui se patris. C. unde liberi. Sed quia nõ petijt ex isto capite debet succumbere non tamen dicimus q̄ auferenda sit sibi possessio dictorum bonorũ altera parte non probante q̄ ad se pertineat. C. de rei uen. l. fi. cum si. Et hec de petitis per raimundu3

¶ Ueniamus ad petita per andronicum ⁊ tramontanum que sunt multa sed in eis non est insistendu3 quia in omnibus debent succumbere. Tu3 quia nullo modo probant Tum quia quedam sunt que ⁊ si probata essent sibi non debentur exceptis tamẽ duobus in quibus debent obtinere quia confessata per raimundum scilicet quedam gerlanda de perlis quã dicunt se accomodasse raimundo ⁊ ipse fatetur licet neget extimationem centum ducatoru3 quam illi ponunt. Itẽ libras. lxx. quas habuit raimundus a quodam nicolao de pecunijs tramontani quod etia3 raimundus fatetur ut patet in. xxxi. ⁊. xxxiij. positionu3 dictorum andronici ⁊ tramontani ⁊ responsionibus factis ad eas contentis in primo quinterno actorum a car. xxij. Debent tamen dicte. lxx. libre compensari cum expensis pãnorum pro quibus dicitur illes fecisse sibi solui ut supra dixi. In alijs autem debent succumbere scilicet in bonis quibusdam que dicunt fuisse possessa per gasparem tempore uite sue ⁊ mortis ⁊ non probant ⁊ raimundus non fatetur nisi cum q̄litate. s. q̄. iure familiaritatis ⁊ tanq̄ bona quorum proprietas ad ipsum pertinebat unde uel debet dicta confessio in totum acceptari uel in totum respui ut

nõ.ci.in.l.i.de confes.in .xiii.q ⁊ nõ.in.l. publia in fi.ff.depo. ⁊ in.l.aurelius.§.idem quesijt de libe.lega.per totum. Et.C.de excep.l.si quidem. Et idem est dicendum de quibusdam alijs petitis per eos qui dicunt gasparem emisse ⁊ possedisse ⁊ non probant Idem de quibusdam que dicunt raimundum emisse de bonis ⁊ pecunia gasparis. Item de usufructu percepto per Raimundum d bonis quibusdam aduenticijs. Naz ⁊ si probarẽt repetere non possent per.l. cũ oportet.§.sin autez res.C.de bonis que liberis. Item in quantum petunt hereditatem duorum filiorum dicti gasparis ex prima uxore similiter succumbere debent quia ⁊ si probatum esset tenebatur pater postquam transiuit ad secunda uota reseruare raimundo nato ex illo matrimonio ut nõ.per glosaz ⁊ barto.in.l.ij.C.de secun .nup. Et breuiter petitiones dictorum andronici ⁊ tramõtanorum uidentur date potius ex quadam iracundia uel impetu animi quam ad finem obtinendi cum nullas probationes fecerint super eis.

¶ Libellus in petitorio procedit si solum petatur aduersarium condemnari ad restitutionem rei.

.cclviij.

¶ In christi nomine amen.

In causa mota per ser Jacobum procuratorez simonis zantis de titulo ⁊ zantis antonij contra dominuz fabium maximum in qua prefatus dominus fabius fuit absolutus de consilio domini Jacobi aluorotti super eo quod queritur an a dicta absolutoria possit appellari. Uidetur quod non quia inspecto tenore libelli uidetur duntaxat possessorium adipiscende possessionis intentatum ut patet ex conclusione libelli que principaliter est in hoc attendenda quia que actio uideatur intentata cognoscitur per medium concludendi prout nõ. Barto.in.l.certi conditio in principio.ff.si certum petatur ⁊ ci.in.l. edita.C. de eden. Sed in conclusione dicti libelli solum petit prefatum dominum fabium amoueri de possessione uel partẽ suam in eam induci ⁊ inductam defendi que uerba pertinent ad simplex possessorium.ff.ne uis fiat ei.l. siquis missum ergo ⁊c.C.si de momen.pos.fu.app. l.unica ¶ Sed in contrarium uidetur ueritas nam non solum conclusio inspicitur sed etiam narratio qr illa actio uidetur intentata que ex narratione libelli concipi potest.ff.de liberis ⁊ posthumis.l.gallus.§. i. Et ibi nõ.per barto.in fine. Sed hic in dicto libello non fuit deducta aliqua materia ex qua possit resultare aliquod possessorium restituende uel adipiscende possessionis.si bene inspiciatur sed solum materia ex qua resultat petitorium idest utilis rei uendicatio. Narrat enim qualiter predicti quorum est procurator fuerunt inuestiti iure feudi ⁊ sic habent utile dominiũ.ut plene nõ.in.c.i.de capitulis corradi per glos. ordina. Et illud censetur in iudicium deduxisse ⁊ sic utilem rei uendicationem intentasse.ff.si ag. uect.per totum. Nam in utili ⁊ directa rei uendicatione petitur aduersarium condemnari ad restitutionez possessionis officio iudicis sicut in peti.heredita.l.regulariter in fine.ff.de petitione hereditat quia non nisi contra possessorem uel debitorem dantur.C.de alie iudi.l.unica. Et sic conclusio huius libelli licz cõueniat possessorio conuenit etiam petitorio. Et per consequens potius censetur deductum petitorium quod colligitur ex narratione quam possessorium quod ex illa nõ colligitur. ¶ Nec obstat quod in petitorio petit quis declarari de iure suo ⁊ sic se dominum quod hic factum non est.l.ex diuerso .§.i.ff.de rei uendicatione. Nam ut ibi nõ.barto. expresse licet hoc fieri posset ⁊ debeat non propterea reprobatur libellus in quo hoc non fit sed duntaxat petitur condemnari aduersarius ad restitutionem possessionis nam dicit ipse ꝙ hoc expresse petendo censetur tacite ⁊ in consequentiam petijsse etiam se dominum declarari quia qui uult unum censetur etiam uoluisse aliud sine quo illud esse non potest. l. illud. ff. de acquirenda hereditate de procurato.ad rem ⁊.l. ad legatum. Et ideo iudex potest ipsum declarare dominum licet expresse non fuerit petitum quia non solum super petitis potest pronunciare: sed etiam super causa petendi ut notat Innocentius expresse in.c.cum ecclesia sutrina de causa poss.⁊ propric. parum po. principium ibi. Item nõ.hic quod non solum fertur sententia super eo quod petitum est ⁊c. quod etiam uult bar.in dicta.l.ex diuerso.§.primo. Et dicit Roffre.⁊ Specula.ita formare libellum in rei uendicatione ut duntaxat petatur aduersarium condemnari ad restitutionem rei. Absolutio igitur facta censetur facta ex eo quia narrata in libello non sunt probata ut plene nota. in.l.iulia.ff. de conditione inde. ⁊ sic est diffinitiua ut notat glosa. C.quomodo ⁊ quando iudex auc.qui semel super uerbo locum in fine: ⁊ sic potest ab ea appellari.l. ⁊ in maioribus.C.de appellatio.quia si appellari non posset istis agentibus non posset per alium iudicium consuli quia non esset dare aliud quod in isto non fuerit disceptatum ergo ⁊ cetera. ut notat Bartolus in.l.secunda.ff.de appella. recipiẽ. Preterea ut ipse Barto.ibidem subicit illa.l.unica.C. si de momẽ.pos.non dicit ꝙ a sententia lata super causa momentanee possessionis non possit appellari sed dicit quod apppellatio non impedit executionem sententie:sed executio postea retractabitur si apparebit bene appellatum sicut appellatio ab interlocutoria sed hic hoc non expedit de executione tractare quia sententia ab interlocutoria trahit secum executionem. ⁊ Bald. refert hanc fuisse originaliter sententiam canonistarum ut ipse nõ.in.l. secunda.C. de epis.audi. Concludendo ergo dico quod propter nullam causam prohibenda est appellatio in casu nostro.

¶ An petitorium ⁊ possessorium cumulari possunt in eodem libello.

.cclviiij.

¶ In christi nomine amen.

In causa que uertitur coram domino locumtenente patrie forsiulij inter ꝯmunitatem ⁊ homines uille seu castri huic petentes ex parte una ⁊ communitatem uel homines uille osopij ex altera super dñio ⁊ proprietate necnon possessione cuiusdam pascui: quod homines dicte uille osopij dicunt ad se iure dominij ⁊ possessionis insolidum pertinere: ⁊ propter hoc fecerunt pignorari quosdam de dicta uilla huic repertos ibi pascuare prefati uero de uilla huic dicunt dictum pascuum cõmuniter pertinere tam ad

cos

eos quam ad homines dicte uille osopij ⁊ etiam ad homines quarundam aliarum ⁊ se cōiter cum illis eē in possessione ⁊ petunt hoc declarari ⁊ etiam dictas pignorationes reuocari ⁊ retractari ⁊ eis pignora restitui. Uiso libello porrecto per homines de buia ⁊ responsione facta ad ipsum una cum toto processu ⁊ attestationibus testium hinc inde receptorum ⁊ productorum uidetur dicendum homines de dicta uilla osopij debere absolui pluribus rationibus. Et primo ratione ineptitudinis libelli quia in eo proponitur petitorium in quantum petunt declarari dictum pascuum ad se pertinere pro parte ⁊ etiam possessorium retinende in quātum petunt declarari se esse in possessionem communiter cum hominibus dicte uille osopij ⁊ aliarum. Constat autem quod ista duo iudicia simul proponi non possunt ratione contrarietatis quia in possessorio retinende asserit se possidere in petitorio uero uidetur asserere contrarium quia illud non competit possessori possidenti omni genere possessionis. l. prima. §. interdum autem in fi. ff. uti possidetis. nisi proponerētur ratione diuersarum possessionum quod hic non apparet iuxta ea que plene habentur in. l. si de ui. ff. de iudi. C. de interdictis. l. incerti. de rei uendicatione. l. ordinarij. ⁊. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquirenda possessione iuncta. l. prima. C. de furtis. Sindicus autem uille osopij protestatus est ō ineptitudine libelli tempore quo ad ipsum respondit litem contestando ⁊ sic censetur reseruata post litem contestatam. ⁊ quandocunqꝫ de ipsa ineptitudine appareat postea censetur retro nullum fore quicquid super dicto libello factum est. l. naꝫ ⁊ postea. §. primo. ff. de iureiurando. l. pretor. §. primo qui incipit controuersia. ff. de damno infec. ⁊ his que nō. Bald. C. de rei uendicatione. l. domum. s. ꝙ libellus ineptus est ipso iure nullus. ⁊. C. de iureiur. l. actori in fine. ⁊ quod nō. insti. de obliga. circa principium. in glo. que incipit istud. Et quod nō. in addi. specula. de ac. ⁊ peti. i. §. sequitur uidere ⁊ de officio iudicis. §. deseruit. uersicu. quid si libellus. ¶ Secundo ⁊ fortius ueniunt absoluendi illi de osopio: quia ex confessione dictorum agentium apparet quod ipsi de osopio sunt domini ⁊ possessores dicti pascui dicunt tamen agentes quod non insolidum sed una cū eis. Ex quo igitur constat per confessionem predictorum ipsos fore dominos ⁊ possessores pro parte presumuntur domini insolidum nisi dicti agentes probauerint se esse dominos una cum eis pro alia parte eo quia dictum pascuum est unum quid integrum ⁊ non diuisum in aliquo. Et regula est quod de connexis ⁊ inseperabilibus idem est iudicium. ff. de sepera. l. prima. §. preterea de administra. tuto. l. ita autem §. si tutor. ⁊. l. tutor qui tutelam post principium de damno infect. l. si finita. §. ex hoc. uersi. si uero unica C. de nego. gest. si cognatis maxime quando est eadem ratio cōnexorum. ut nō. in. c. preterea de offici. delega. in fine glo. magne. Unde si constat me esse dominum in certa parte unius fundi integri ⁊ uniti presumor esse dominus omnium aliarum sibi coherentium ⁊ connexarum nisi probetur alium esse dominum illarum ar. iurium predictorum. facit. l. uxori in principio. ff. de lega. iij. ubi appellatione partis totum continetur ⁊ dispositio facta ō parte trahitur ad totum quando est eadem ratio in alijs partibus: facit etiam. l. gaius. §. fi. ff. de lega. ij. ⁊ quod nō. bar. in. l. prima. ff. de rebus dub. Isti autem agentes de dominio nullo modo ꝓbauerunt: Ex quo sequitur ꝙ etiaꝫ si probassent de possessione debent in possessorio retinende preualere ⁊ obtinere dicti de osopio qui habent pro se presumptionem de dominio ⁊ proprietate super toto pascuo cuꝫ in dicto possessorio existentibus paribus probationibus super possessione preferatur ille qui probat de proprietate ei qui non ꝓbat uel non ita bene probat ut habetur ⁊ probatur i c. licet causam de probatio. ⁊ in materia interdicti uti possi. quia modicum additum uni ex paribus reducit ea ad imparitatem. c. duobus. de rescrip. li. vi. Et sic ueniunt absoluendi dicti de Osopio tam a petitorio quam a possessorio quam etiam a restitutione pignorum que capta fuerunt pro defensione possessionis.

¶ Tertio ueniunt absoluendi dicti de osopio quia per multos bonos testes productos per eos deponitur quod dictum pascuum est de pertinentijs uel infra pertinentias dicte uille de osopio. i. infra eius territorium ⁊ per consequens presumitur ad eos pertinere tam ratione dominij quam possessionis ⁊ si quam possessionem habuerunt dicti agentes in dicto pascuo postquam infra territorium est dicte uille de Osopio presumitur iniusta nisi iustificetur ex aliquibus causis quod factum non est ar. c. ad decimas de resti. spolia. lib. vi. iunctis his que nō. de pertinentijs castri. in. c. cum ad sedem de restitu. spolia. in antiquis per Innocen. ⁊ alios.

¶ Quarto ueniunt absoluendi dicti de osopio a possessorio retinende quia ⁊ si agentes de possessione uel quasi probassent non tamen esset talis que pertineat ad huius iudicij uigorem. Quoniam ad hoc ut quis uincat in dicto possessorio debet possidere non ui non clam nec precario ab aduersario. l. i. in prin. ff. uti posside. Sed hic non sic quia immo per testes illorum de osopio qui predictos repertos pascuare pluries ⁊ pluries pignorauerunt ut dicunt multi testes etiam qui fuerunt officiales ⁊ dicunt se ita fecisse ⁊ quod fuerunt restituta pignora soluta pena ⁊ sic patet quod ui possiderunt. l. i. §. quid si ui factum. ff. quod ui aut clam: ergo debent succumbere quia melius probant dicti de osopio ꝙ nō ui non clam nec precario ab aduersarijs possident qui fatenť ō plano ipsos ō osopio fore dños ⁊ possessores licꝫ dicāt ꝙ ēt ipsi sunt una cū eis. Laus Deo.

¶ An petitorium ⁊ possessorium retinende possint simul intentari. ¶ Et quid probari in eis debeat ad obtinendum.

.cdx.

In christi nomine amen.

In causa que uertitur inter cōmunitatē brazani agētem ex parte una ⁊ cōmunitatem cormoni ex altera ream ⁊ se defendentem super quibusdam pascuis ⁊ iure pasculandi in eis corā egregio doctore dño guidone ō alano cōmissario ducali. Uiso libello porrēcto ꝑ parte dicte cōitatis brazani ac etiā actis ⁊ actitatis in causa ⁊ testibus pro utraqꝫ parte inductis ⁊ examinatis super eo quod petiť que sint uel esse ōbeāt partes iudicis. Videť primo dicēdū ꝙ debeat absoluere partē reā ab obseruatione iudicij ꝓpter libellū male conceptum iuxta. l. i. §. i. ff. si messor fal. mo. dix. ⁊. c.

examinata de iudi. qꝛ ꝓs actrix deduxit in libello pos
sessoriũ retinēde dũ asseruit se fuisse ⁊ eē in possessiōe
dictoꝝ pascuoꝝ ⁊ se in ea principaliter turbari ⁊ petijt
partē aduersam ꝯpesci a turbatione. Item petitoriũ
dum petijt declarari dicta pascua pertinere in ꝓprie
tate ⁊ possessione ad se. ⁊ constat ꝙ ista duo iudicia
nō possunt ī codē libello cumulari tanꝙ sibi ꝯria qꝛ
in uno asserit se possidere cũ possidenti nō deť rei uē
dicatio. l. i. §. interdũ. ff. uti posside. ⁊ plene nō. in. l.
si de ui. ff. de iudi. C. de rei uendi. l. ordinarij. C. unō
ui. l. incerti. ⁊. l. naturalr. §. nihil cōe de acquir. poss.
Sed ad istud de facili respōdeť ꝙ ꝓcederet si cũ pos
sessio ꝓponereť petitoriũ rōne rei corporalis ⁊ sic rei
uen. que nō datur possidenti omni genere poss. ssio
nis. Sed hic fuit ꝓpositũ petitoriũ rōne iuris īcorpo
ralis. s. pasculādi nō eni petijt ꝓnunciari simpliciter
illa pascua pertinere ad se rōne ꝓprietatis. Sed sub
iunxit quo ad dicta iura pasculādi ⁊c. ⁊ sic nō rei uē.
sed ꝯfessoriā uel quasi que ꝓ talibus iuribus propo
niť ⁊ cōpetit. l. ij. §. i. ff. si serui. uendi. ⁊ per Inno ī
c. bone. de postu. prela. censeť proposuisse quoniam
illa actio censeť proposita que ex materia deducta in
libello colligi pōt ar. l. gallus. §. i. ⁊ ibi per bar. in fi.
ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ nō. Ci. in. l. edita. C. de edēn.
Sed confessoria uel quasi ꝯpetit possessori seu quasi
possessori iuris īcorporal. l. ⁊ si forte. §. i. ff. si ẜui. uē
di. insti. de act. §. eque. Et sic eē currere pōt cum iter
dicto uti possi. utili quod ꝓ iure incorporali pōt pro
poni. ff. si serui. uendi. l. sicuti §. aristo. in fi. ⁊ nō. i. l.
penul. ff. de serui. Et ad predicta facit quod nō. bar. ī
l. si prius de ope. no. nunc. in quinta oppositiōe. Itē
adhuc uideť ꝙ debeat iudex partem ream absoluere
propter defectũ ꝓbationis tam in possessorio ꝙ ī pe
titorio. Nam in possessorio retinēde debebat probari
de presenti possessiōe. Sed testes quasi oēs deponũt
de possessione preterita ⁊ nō sequiť oliꝫ possederunt
ergo nũc possidēt cum possessio faciliter perdať. l. iij.
§. in amittenda. ff. de acquir. pos. Sed certe hoc uerũ
est quādo ille qui semel possedit non asserit se hodie
possidere. alias bene presumeretur hodie possidere. ut
plene nō. per doc. in. l. siue possideris. C. de proba. ⁊
l. nō ignorat ad exhiben. Preterea sunt hic ꝙ plures
testes qui deponũt de presenti possessione ⁊ geruasi⁹
pauli ⁊ Johānes cōdam pauli. ¶ Iteꝫ sup petitorio
nō uideniť probare intentionē suam qꝛ non deponũt
de aliquo titulo sꝫ de nuda possessiōe ergo ⁊c. l. nũꝙ
nuda. ff. de acquir. rerum do. ⁊. d. §. nihil cōe. Sed
respōdetur ꝙ probāt de possessione tāti temporis qō
sufficit ad prescribendũ. s. xl. ānoꝝ ⁊ ultra si bene cōsi
dereť coꝝ dicta. l. sicut. C. de prescrip. xxx. anno. cum
si. in qua prescriptione longissimi tēporis nō requiri
tur titulus ut est clarum. Probant etiam ꝙ usi fuerũt
scientibus ⁊ patientibus aduersarijs quod requiritur
in illis iuribus incorporalibus in quibus non potest
aliter haberi quasi possessio. l. iij. C. de ser. ⁊ aqua. ⁊
nō. Inno. in dicto. c. bone. de postu. prelatoꝝ. ¶ His
ergo non obstantibus dico partes iudi. esse in pronũ
ciādo secundũ petita per dictam cōmunitatē brazani
qꝛ plenissime probauit suam intentionem. s. ꝙ a. xl.
annis ⁊ citra fuerunt usi ⁊ hodie utuntur dictis pa
scuis usqꝫ ad ꝯfines descriptos in eorũ libello pacifice
⁊ quiete excepta presenti cōtrouersia scientibus ⁊ pa

tientibus aduersarijs preterꝙ a duobus uel trib⁹ an
nis citra ⁊ ista sufficiunt in utroqꝫ iudicio. Pars uero
altera nihil deduxit uel ꝓbauit quod habeat tollere
uel elidere intentionē agentium quod ostenditur: nã
ipsa articulauit de alijs penitus diuersis confinib⁹ ꝙ
articulauerit pars actrix de quo ualde mirandũ est ⁊
maxime de procuratore suo ⁊ aduocato. nam sciebāt
uel scire debebant ꝙ etiam si probarent deducta i eo
rum articulis nihil cōcludebāt ꝯtra intentionē agētiũ
postꝙ deduxit cōfines diuersos qꝛ possunt demōstra
re pascua penitus diuersa ⁊ sic itentio actoꝝ pōt esse
uera ⁊ etiã intentio reorum respectu diuersoꝝ pascuo
rum debebāt ergo facere unũ articulũ postꝙ alios cō
fines deduxerũt uidelicet ꝙ pascua ꝯprehēsa infra ꝯfi
nes deductos in articulis actoꝝ sunt illa que deducta
fuerũt in articulis suis sꝫm theoricā ⁊ practicā traditaꝫ
ꝑ bar. C. si unus ex plurib⁹ ap. ⁊ ꝓbať in. l. demon
stratio. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. in. l. ij. C. de erro. aduoca.
Uel deducere illos eosdē ꝯfines ques deducũt agen
tes in eorũ articul. ⁊ tũc aliqd ꝯclusisset ꝯ itētionē agē
tiũ si suos articulos probassent. Preterea nec eorum
articuli sunt probati per eorum testes quoniam ipi d
ponunt de alijs confinibus ꝙ d deductis in eorũ arti
culis ⁊ sunt omnes singulares quia quilibet loquitur
de alijs ⁊ alijs confinibus penit⁹ diuersis ⁊ unus nō
concordat cum alio nec dicunt ꝙ scientibus ⁊ pacien
tibus actoribus fuerint usi dictis pascuis imo dicunt
hoc se ignorare ⁊ tamen istud erat necessarium cum
aliter nō potuerint esse in dicta quasi possessione di
cti iuris ut supra dixi. ¶ Posset etiam opponi ꝙ ius
pasculādi ⁊ boscandi cum sit quoddaꝫ ius utendi po
test cōpetere cuilibet parti insolidum. l. si ut certo. §.
si duobus uehiculum uer. usum aũt. ff. ꝯmo. Unde
cuꝫ in nulla parte libelli dixerint agentes se solos fuis
se in possessione conclusio libelli cum petunt ꝓnũcia
ri dictos homines cormoni ⁊ fabiũ nulluꝫ ius habuis
se nec de presenti habere nō uidetur procedere qꝛ nō
sequitur ex premissis ⁊ sic redditur libellus ineptus ex
defectu cōclusionis per ea que nō. bar. in. l. edita. C.
de eden. in articulo illo de mutatione libelli ⁊ per gl.
in. l. ij. §. circa. ff. de doli. excep. Sed respondetur ꝙ
imo in precedenti parte satis uidētur dixisse se solos
fuisse in possessione ⁊ ad se solos spectare ius ꝑfatuꝫ
dum dixerunt ꝙ hoīes dictarum cōitatuꝫ ausu teme
rario a modico tempore citra buscare ⁊ ligna incide
re in dictis pascuis sine ipsorum licentia ⁊ etiaꝫ pigno
rare fecerunt. Et posito ꝙ hoc nō dixissent sed solũ
ꝙ ipsi agentes fuerunt ⁊ sunt in possessione dictoruꝫ
pascuorum: ex quo tamen postea concludunt pro
nunciari dictas siluas ⁊ nemora ad se spectare ⁊ par
ti aduerse nullum ius competere satis per hoc decla
ratur intentio libellantis ⁊ qualiter uerba narratio
nis intellexerit. l. aurelius. §. stico ⁊ ibi per doc. ff. de
libe. lega. ⁊ quod nō. in. l. nec exemplum. C. de falsis
contrarium ergo procederet quando narratio prece
dens est talis cui nullo modo potest adaptari ꝯclusio
etiam per subauditum ut ꝙ rex est in francia ideo pe
to centum sed hic non sic. Dico etiam ꝙ dicti agen
tes hoc ꝓbauerunt uidelicet ꝙ ipi soli ⁊ non aduer
sarij possederunt ⁊ usi sunt dictis pascuis cum dicant
ꝙ quotiens aliquis de aduersarijs repert⁹ est ibi pa
sculare fuit pignoratus ut patet per andream cōdaꝫ
thomasij

thomasij super secundo capitulo ante finem. Item
ꝑ thomasum ꝯdā bertholotti sil'r sup̱ secūdo caplo.
Itē ꝑ paulū ꝯdā dominici sup̱ codē caplo. Itē ꝑ gal
luciū sup̱ secūdo ⁊ tertio. Itē ꝑ dominicū nicolai ⁊ si
monē martini qui dicūt ꝙ semel iuerūt ad locū ꝓpt̄
quādā pignorationē factā ab aduersarijs īfra dictos
cōfines ⁊ qꝛ illi reputauerūt se ꝯiunctos ⁊ restituerūt
pignora. Et ita etiā ꝑ alios testes apparet de p̄dictis
Habēt ergo dicti actores intentionē suā fundatā ī pe
titorio ⁊ possessorio ideo snīa ꝓ eis fm petita ferēda
est. ut supra dixi. ¶ Laus deo.

¶ Libellus iste an ꝯcludat in ꝯfessoria: dico ꝙ aqua
mea solita est descendere ī curiā tuā: ideo peto te con
demnari ad dandum locum ut possit transire.

.cclxi.

¶ In christi nomine amen.

Videt̄ ꝙ nō possit sequi nisi absolutio uel ꝓpt̄ inepti
tudinē. l. i. §. fi. ff. si mēs. fal. mo. dixe. extra de iudi.
examinata uel ꝓpter defectū ꝓbationis. C. de edē.
qui accusar̄. Primū patet qꝛ cōclusio libel'li nō sequit̄
ex narrat̄ narrat eni ꝙ aqua pluuia descēdēs de suo
tecto ī suā curtē solita erat ītrar̄ curtē dom⁹ sui aduer
sarij ⁊ ꝑ ipsam trāsire ad aliū locū ⁊ ꝙ nunc aduersa
rius īpedit dictū transitū ⁊ nihil aliud subāle narrat.
Et ex h̄ cōcludēdo petit aduersariū cōdēnari ad dan
duȝ locū trāsitus certe ista ꝯclusio ⁊ petitio tā male se
quit̄ ex premissis sicut ista rex est ī francia: ideo peto
te cōdēnari ad dandū mihi centū. Cōstat eni ꝙ iste li
bellus essȝ inept⁹ ⁊ null⁹ ⁊ ī quacūqȝ ꝑte iudicij possȝ
de ineptitudine opponi ut nō. Bar. in. l. edita. C. de
eden. in articulo de emādatōe. ⁊ allegat glo. ī. l. ij. §.
circa. ff. de doli excep. Et snīa lata ꝓ actore sup̱ ipso
foret nulla ut nō. glo. q̄ īcipit istud isti. de act. et bal.
ī. l. actori ī fi. de iureiur. de rei uen. domū de ꝓcura.
licet. C. ut q̇ ꝯsunt aduo. partiū. l. i. ꝑ ei. Hoc sic ostē
dit̄: nā si actori uel eius domui nō erat quesita suit⁹
sup̱ domo istius cusmini recipiētis dictā aquā: licitum
fuit dicto cusmino īpaȝ aquā a se excludē ⁊ aliq̄d ī suo
solo facere ꝓpt̄ qd̄ aqua in suā curtē nō ingrederet̄ et
si ex hoc nocumētū actori uel eius domui infera̅t. ff.
de aqua plu. ar. l. ij. §. pen̄. m'to magis si nō nocet
qꝛ eque bene ⁊ cōmode ⁊ sine sui dāno pōt actor per
aliū locū eā diuertere qd̄ facere tenet̄: ex quo alteri ꝓ
dest: ⁊ sibi nō nocet ea. l. ij. §. item uarijs. in fi. Sed
nō sequit̄ solita est ita currere: ergo seruitus est acqui
sita quod patet qꝛ illud solita pōt uerificari in una tā
tū uice. l. mella. §. i. ff. de alim̄. ⁊ cib. leg. ⁊ ibi ꝑ bar.
ꝑ eūdē in. l. i. C. quō ⁊ quādo iudex lȝ aliud sit ī v̇bo
ꝯsueta qꝛ ītelligeret̄ per decēniū. c. cū de beneficio de
p̄bē. li. vi. Sed ad talē seruitutē acquirēdā requiritur
ꝯtinu⁹ uł quasi ꝯtinu⁹ cursus lōgi tp̄is. l. siquis diu
turno. ff. si seruit⁹ uēdi. l. i. C. ꝺ ser. ⁊ aqua. Require
bat̄ ēt ꝙ diceret ⁊ ꝓbaret aliquid interuenisse ꝓpter
quod merito dictus actor ⁊ sui āteccessores putauerūt
sibi hanc seruitutē ꝯpetere supra dictam domum pu
ta uel qꝛ interuenit aliqua ꝯcessio ab illo facta qui eā
facere poterat uel fama uel ꝙ ita audiuerūt a suis an
tecessoribus alias non censebitur fuisse usus iure ser
uitutis quod requiritur. l. fi. ff. quemad. serui. amit.
Nec etiaȝ ꝙ bona fide quod similiter requiritur ut ibi
nō. in glo. cum ius cōe faciat contra prescribentem ut
hec habent̄ plene ⁊ clare per bar. in. l. i. §. i. ff. de iti.
actuqȝ priua. qui allegat ad hoc. l. i. §. sed si iure ale
est uersi. sub. §. hec interdicta de aqua coti. ⁊ esti. ⁊ ꝑ
Inno. in. c. bone de postu. prela. la secunda. Ac ēt
ꝙ scientibus ⁊ pacientib⁹ dn̄is domus in qua suitus
acquirebat̄ cuȝ aliter nō dicat̄ haberi quasi possessio
dictorū iurium. l. quotiēs. ff. de suitutib⁹ sine qua nec
longo nec lōgissimo tp̱e possunt p̄scribi. c. sine posses
sione de re. iur. li. vi. Nō constat autē ꝙ illi qui tenue
runt domū quā nunc hȝ cosmin⁹ fuerūt dn̄i illi⁹ dom⁹
sine quorū scīa dicta aqua currere sic nō potuit ⁊ po
tuerūt esse simplices cōductores quoꝝ scīa ⁊ paciētia
non potuit uero dn̄o nocere ut nō. in. l. i. C. de ser. ⁊
aqua in tertia ⁊ ultīa lectura glose magne. Preterea
pōt esse ꝙ dicta aqua ꝑ seip̄aȝ sine opere manufacto
nāliter descendebat in curtē dicti cusmini unde nō cē
seret̄ dictus agens īpaȝ sic tenuisse ⁊ habuisse iure sui
tutis sȝ ita demū si opere suo hoc ꝯtingebat ut pȝ ex
nō. per bar. ī dicta. l. i. §. i. de iti. actuqȝ priua. de acti
bus quos quis licite facit ī alieno ēt si suitutē ⁊ ius fa
ciendi nō acquisiuit ⁊ per Inno. in dicto. c. bone hoc
aūt licite sic h̄re potuit si curtis uicini erat īferior. l. i.
§. fi. ff. de aqua plu. arcē. Preterea si aliquis dn̄s do
mus dicti cusmini fecit bona fide aliquod opus ꝑ qd̄
aquam exclusit ⁊ abinde citra transiuerūt. x. ān̄i īter
p̄sentes ꝙ aqua inde nō transiuit ut dicit̄ prescripta
fuit libertas etiā si seruitus prius fuisset quesita. l. hec
aūt de sui. ur. p̄di. Cōcludo ergo ut supra qꝛ ista ne
cessaria nec narrata nec ꝓbata fuerunt. Laus Deo.

Que ꝓbari requirūt̄ ad hoc ut quis ꝺ spoliatōe facta
per alterū eius noīe teneat̄ ¶ Et nūquid per ista v̇
ba uadas ⁊ accipias possessionem talis rei probetur
mādatum ꝺ spoliando. Et an per ista uerba probe
tur mandatum de homicidio faciendo: uadas ⁊ non
reuertaris ad domum quin sentiam noua de tali.

.cclxij.

¶ In christi nomine amen.

Videtur ꝙ per predicta non sit probatum dictum
Johannem habuisse ratam dictam spoliationem ta
liter ꝙ agenti sufficiat ad obtinendum sententiaȝ cō
tra eum super spoliatione. Primo per casum in. c. cū
ad sedem de resti. spo. ubi uidetur expressum. Naȝ ibi
erat probatum ꝙ nuncius ep̄i spoliauerat hospitala
rios ⁊ episcopus possidebat ecclesiaȝ de qua facta fuit
spoliatio ⁊ tamen ibi fertur sententia contra actores
⁊ addicitur causa quia per hoc non apparet ꝙ ep̄us
mandauerit aut ꝙ rataȝ habuerit spoliationem. Se
cundo per rationem quia tria requiruntur ad hoc ut
quis teneatur de spoliatione facta per alterum ac si
esset facta per se eo casu quo non precessit mandatuȝ
de hoc uidelicet ꝙ spoliatio sit facta nomine ipsi⁹ quē
uolumus teneri. Et ꝙ ipse eam ratam habuerit ⁊ ꝙ
habuerit ratam cum dicta qualitate. s. ꝙ facta fuerit
nomine ipsius ratum habentis ⁊ altero deficiente nō
tenetur. ff. de ui ⁊ ui. ar. l. i. §. quotiens ⁊ ibi nō. in
glo. duo uidentur ⁊c̄. Sed hic posito ꝙ sit probata
spoliatio facta per petrum ut proponitur non tamen
apparet ꝙ eam fecerit nomine Johannis ⁊ ꝙ Jo
hannes ratam habuerit ꝙ facta fuerit ⁊ ꝙ suo nomi
ne posito ꝙ reperiatur hodie possidere quia possibi
bile est ꝙ petrus non retulit se spoliasse sed a spōte
relaxante recepisse prout Johannes respondendo
positionibus de quibus supra dicit se illi mandatum
dedisse quod si uerum esset scilicet ꝙ sic retulisset
dicto Johanni cessarent omnia uel saltem duo ex

supra requisitis ergo ⁊c. qꝛ cuꝫ sit possibile ꝙ sic retulerit nõ est probata intentio francisci agentis cum incũbebat probatio õ predictis qꝛ non probat hoc esse ⁊c. C. de proba. l. ad probationẽ. l. non hoc unde cogna. Et si dicat ex quo petrus habuit mandatũ a Johãne ut ipse fatetur censetur nomine Johãnis spoliasse. ff. de acqui. here. l. qui in aliena. §. si is qui ⁊ ibi nõ. per bar. ⁊ de manu. l. iiij. §. si ab ignoto ⁊ quod ibi per eũdem. Respondeẽ ꝙ illud procederet si Johãnes dedissꝫ mandatum ꝙ spoliaret sed hoc hic nõ apparet: sed solum ꝙ acciperet possessionẽ ⁊ ita ipse respondendo positionibus dicit se fecisse. Sed hoc uidetur intelligenduꝫ. s. modo licito non illicito qui nõ uenit in generali mandato iuxta ea que habentur in l. iii. §. si ꝓcurator. ff. ꝙ quisqꝫ iuris. ⁊ l. si ꝓcurator de cõdi. indebi. cum si. facit. l. quãꝙ. ff. de ritu nup. ⁊ quod nõ. in. l. siquis sub conditione de ꝯdi. institu ꝑ bar. ¶ His tamen nõ obstãtibus uideẽ dicenduꝫ cõtrariũ. s. ꝙ tantũ sit probatũ quod sufficiat actori ad sententiã obtinendã super restitutione contra dictum Johãnem postꝙ ut proponiẽ ꝓbata est spoliatio fcã per petrum procuratorem Johãnis. Et primo qꝛ lꝫ non habuerit speciale mandatum ad spoliandum sꝫ ad accipiendum poss. ⁊ ut asserit in responsione sua dictus Johãnes tamẽ propter nimiam generalitatẽ dicti uerbi accipiendũ si secuta fuit acceptio iniuste. s. spoliando uidetur ꝙ teneatur dictus Johannes ac si de hoc mandatũ dedisset speciale cum dictus ꝓcurator uerisimiliter credere hoc potuerit undꝫ imputet sibi Johãnes qui tam effuso sermone usus est in dãdo tale mãdatũ qui sermo trahi potuerit ad utrũqꝫ sensum ar. ad hoc. C. de dotis promis. l. fi. in fi. õ acqui. here. siquis mihi bona. §. iussũ uer. sed quid. Et qđ ibi bene ad propositũ nõ. bar. de illo qui recepta iniuria a quodã dixit famulo nõ redeas domum nisi ego sentiam aliquid de isto negocio. Et ille famulus iuit ⁊ illum interfecit: nam dominus fuit decapitatus ⁊ punitus ac si illi specialiter hoc mandasset qꝛ saltem prestitit causam ꝙ hoc faceret sic generaliter sibi loquendo: unde in preiudiciũ eius sic effuso sermone loqueẽ sic sunt uerba intelligenda sicut ille mandatarius intellexit non prout intellexit mãdans ar. xxij. q. v. c. quicũqꝫ. Et posito ꝙ hoc illicitũ in tali mandato nõ caderꝫ ꝑinde tam̃ teneẽ ac si caderet ar. ff. ad. l. acquil. qui occidit. §. in hac. ibi nam ⁊ qui occasionem ꝑstat ⁊c. facit auẽ. qua in prouincia uer. eo aũt absente ⁊c. secũdũ positionẽ casus doctoruꝫ. Nec ob. ratio supra facta in contrarium qꝛ loquitur ⁊ habet locum quando in generali mandato procurationis non esset facta mentio ꝙ acciperet possessionẽ talis ecclesie: tunc enim non subest aliqua iusta causa quare credat procur. in generali mandato includi ꝙ delinquat. Et illo etiã casu loquiẽ. c. cum ad sedem qꝛ non dicitur ibi ꝙ ille nuncius haberet mandatum ad accipiendam possessionem talis ecclesie sed erat generalis nuncius factor seu procurator in factis domini episcopi alʼs posset dici non habere locum quod supra dixi per rationem supra tactam ut dominus teneatur uel tanꝙ dederit mandatum de omni eo quod secutum fuit. uel tanꝙ prestans occasionem ei quod fuit secutum ar. l. siquis ad se fun. C. ad. l. iul. de ui publica. Preterea ex sequẽtibus apparet qualis fuerit animus in precedentibus. ff. rerum amo. l. qui cõcubinã. §. res amotas ad mace. l. sꝫ iul. §. ꝓinde de priuil. credi. l. uẽtri. in fi. C. de natu. liber. cum quis circa finem. Et nõ. xviij. di. peruenit. Et ex uerbis sequentibus apparet qualiter intellexit precedentia de le. iij. uxori. §. fi. ⁊ õ libe. leg. aurelius. §. sticho ⁊ qđ ibi ꝑ bar. post alios sed hic probatum est ꝓpositũ ꝙ ille petrus spoliauit ⁊ hoc est notorium Johãni si testes sunt publici ⁊ nihilominꝰ Johãnes retinet possess. quã scit nequiter acquisitam. Igitur ex hoc presumiẽ ꝙ in generalibꝰ uerbis mandati senserit ꝙ acciperet etiam spoliando qꝛ nisi hoc sensisset postꝙ hodie scit uerisimile est ꝙ possess. relaxaret quod nõ facit uel saltem uideẽ ratificare quod gestum fuit ar. eorum que habenẽ in. l. i. C. de fur. Et si dicatur non sufficit hodie post litem ꝯtes. ratificare ex quo a principio litis non fecerat ar. l. non queadmodũ. ff. de iudi. Respondetur ꝙ immo sufficit tum quia retrotrahitur ratificatio. C. ad mace. l. fi. tum quia superuenit ius actori ex causa de preterito ⁊ habente ortum ante lit. ꝯtes. ergo sufficit ad sñiam consequendam. l. si rem. §. fi. ff. de pigno. acti. Preterea uerba libelli de quo supra sunt ita lata ꝙ non solum ꝯprehendunt interdictum unde ui in quo predicta sunt necessaria sed etiam ꝯditionẽ ex canone sepe de resti. spo. in qua sufficit ꝙ scienter successerit in uicium ut patet in uerbis libelli dum dicit scienter in uicium succedẽs ⁊c. Sed quod in uicium scienter successerit ⁊ succedat saltẽ hodie pꝰ ꝓbationẽ fcãꝫ de spoliatione facta per petrum satis apparet ex actis Et istud ꝙ saltem hodie succedat scienter sufficeret hodie ad agendum de nouo cõditione ex illo canone posito ꝙ a principio cũ successit ñ probato ꝙ scienter non sufficeret ⁊ hoc per ea que nõ. bar. in. l. cum qui. §. in pupillaribus. ff. de iureiur. Igitur ⁊ nunc debꝫ sufficere ad obtinendum sententiam in hoc iudicio cum ex causa de preterito trahat originem ut supra dixi. ¶ Item possunt comprehendere conditionem ex canone reintegranda. iij. q. i. que locum habet cõtra quencunqꝫ possessorem quando agens qualitercũqꝫ iniuste cecidit a possess. rei ecclesiastice. ſm Jo. cal. i. c. cum ad sedem. Et hoc patet ex libello ibi iniuste peruenit ⁊c. Item possunt comprehendere conditionem ex. l. fi. C. de acqui. pos. que datur contra illũ cui procurator meus possess. meam indebite tradidit Et sic cum petierit sibi iusticiam ministrari super deductis in libello qualitercunqꝫ ⁊ quecunqꝫ capite de predictis appareat actorem fouere iusticiam satis est ad sententiam obtinendum facit quod nõ. gl. in. c. ij. de rescrip. ⁊ iudex debet in hoc esse fauorabilis actori quia perpendit ueritatem esse in ipso ⁊ iniquitatem contra reum. Nec ob. c. cum ad sedem quia ibi agẽs se restringit ad interdictum unde ui ut ibi patet ideo succubuit non probando necessaria. Laus Deo.

¶ Illa que scit aliquem sua negocia gerere ⁊ domos ⁊ alia sua bona locare uideẽ mandatũ dedisse de supradictis fiendis ⁊ teneẽ stare contractibus factis ꝑ talem etiam ꝗtum ad ꝑticularia pacta i dictis ꝯtractibꝰ apposita licet ipse dicat ꝙ illa particulariter ignorauit.

.cclxiij.

In christi nomine amen.

Si iste nerꝰ sciente ⁊ paciẽte dña frãcisca gerebat ipsius dñe frãcisce negocia possessiões locabat ⁊ alia faciebat que cõsueuerũt facere factores generales seu institores uidetur ab ipsa domina prepositus ⁊ perinde est ac si habuisset a dicta domina mandatum. Et iõ gesta per eum seu contractus per eum celebratos deꝫ

ipsa

ipſa domina ratos ⁊ rata habere ne contrahentes
decipiātur tex. eſt in. l. i. §. magiſtrum. ff. de exerci. ⁊
l. fi. ff. quod cū eo. Sequit̃ ergo ꝙ cū dicta dn̄a non
poſſit uenire contra cōtractū iſtū per dictū neriū cele
bratū nō pōt etiā uenire cōtra aliquod pactū in dicto
ↄtractu appoſitū q᷑ a quo remouet̃ genus remouet̃
quelibet ei⁹ ſpēs. C. de trāſac. l. ſi cauſa cognita ⁊ ibi
nō. facit. l. i. §. quod ait. ff. de alea. ⁊. l. i. in fi. de ſuis
et legit. ⁊. l. fi. C. de uſuris rei iudi. Potiſſime in tali
pacto de quo premittit̃ uidelꝫ ꝙ expēſas uini frumēti
⁊ carniū debēt dict⁹ andreas facere de ſuo ꝓprio. Sꝫ
expēſe ſalis olei ⁊ lignoꝝ fierēt ſup ipſo hoſpicio. Ta
le enim pactū ſatis cōmune eſt ⁊ potius tendit in utili
tatem locātis ſeu dicte domine q̄ꝫ ipſius andree unō
tanq̄ꝫ cōe pactum ⁊ equū ſat uꝛ̃ cadere ſub generali
mādato dicti nerij quod ex patientia dicte domine re
ſultat ut ſupra dixi cū non appareat eam euidenter
ledi ar. l. tutor. ff. de iureiur. cū ibi nō. Preterea poſi
to ꝙ ea que ſupra dixi ceſſarent ſaltē iſtum cōtractuꝫ
uidet̃ dicta domina ratificaſſe eo q᷑ faciebat ſingulis
annis reddi rōneꝫ lucri a dicto andrea ⁊ ſic uꝛ̃ appro
baſſe cōtractū uſqꝫ ad tēpus locatiōis facte per dictū
nerium ⁊ ultra illud tēp⁹ ipa uidet̃ de nouo rē locaſſe
ff. loca. Itēꝫ querit̃. §. iplēto. unde uſqꝫ ad tēpus lo
catiōis facte per neriū dicit̃ locatio facta ab ipo nerio
Sed ab ipſo tēpore citra uidet̃ facta ab ipſa domina
ut. d. §. magiſtrū. Ex quo igit̃ dicta domina nullam
fecit querimoniā de dictis expēſis ſalis olei ⁊ lignorū
cū faciebat ſibi reddi rationē adminiſtrationis uidet̃
cōſenſiſſe dicto pacto. ar. ff. de proba. l. procul. Nec fe
renda eſt ſi dicat ſe ignoraſſe pactū predictū: nam ex
quo ſciuit dictū cōtractum ſocietatis ⁊ ipſuꝫ approba
uit preſumit̃ ſciuiſſe omnia que in dicto ↄ̄ctu interuene
runt ar. ff. de tranſ. l. nō eſt ferēdus. l. alteri i fi. ō re.
iur. maxime q᷑ tāto tēpore paſſa eſt ⁊ nunq̄ꝫ in reddi
tione rōnis de hoc cōtrouerſiam mouit ut dixi ꝓ dc̄a
l. ꝓcula. Ad predicta facit q᷑ dicta domina debet dc̄ꝫ
cōtractum uel in totū approbare uel in totū reproba
re. ff. de adminiſ. tuto. l. cū querit̃ de bonis lib. l. naꝫ
⁊. l. ſi ita in fi. de ope. lib. ¶ Concludit̃ ergo ꝙ dicta
dn̄a nō pōt moleſtare dictū andreā ſuper dictis expē
ſis ſalis olei ⁊ lignoꝝ. nō obſtante ꝙ dicat ſe nō inter
fuiſſe dicto contractui uel ſciuiſſe dictuꝫ pactum: nam
ſufficit ꝙ ex poſtfacto approbauit faciēdo ſibi rationē
annuatim reddi ⁊ de dictis expenſis non feciſſe men
tionē q᷑ per hoc uidet̃ ſciuiſſe dictū pactū ⁊ ratificaſſe
ut dictum eſt. ¶ Laus Deo.

¶ Mater que tranſit ad ſecunda uota non reddita
adminiſtratione filio an hodie puniatur pena auctē
tice eiſdem penis. C. de ſecun. nup.

·cclxiiij·

In chriſti nomine amen.

Pro iſta domina ꝙ nō perdiderit dictū legatum facit
primo q᷑ pene legis p̄ie. C. de ſecū. nup. ad quas re
fert̃. d. auc̃. eiſdē penis ſūt hodie ſublate ꝑ. c. cū ſꝫ ex̃
de ſecū. nup. ſ. quātū ad mulierē nubētē ītra ānuꝫ lu
ctus ergo ⁊ ſublate uidēt̃ q̄ꝫtū ad nubētē nō reddita
admini. tute. cū equiꝑent̃ ut ibi patet: ergo qd̄ ſtatuit̃
in una cenſet̃ ſtatutū in altera per ea que nō: glo. ff.
de iudi. l. heres abſens. §. i. i glo. magna ⁊ ar. C. de
nup. l. fi. i fi. Sed rn̄deri pōt ꝙ ↄſequētia n̄ ē bōa q᷑
nō ē eadē rō corrigēdi: nā ⁊ plus uidet̃ delinquere ſe
cunda q̄ꝫ prima ut in corpore unde ſumit̃ de nup. §.
ſin autem tutelā. Naꝫ ⁊ auctoritas apli in qua funda
tur correctio quo ad nubentē īfra annū luctus uidelꝫ
mortuo uiro nubat in dn̄o nō uendicat ſibi locū ī nu
bente nō reddita rōe tutele cū intentio apli nō fuerit
p̄iudicare filijs ſed impunitā reddere nimiam feſtinā
tiam igit̃ ⁊c̃. quod enim non mutat̃ ⁊c̃. C. de appel.
l. precipimus de teſta. ſcimus. Gl. uero in. l. heres ab
ſens facit ꝓ iſta ꝑte q᷑ uult ꝙ equiꝑatio ītelligat̃ quo
ad illa que erāt ſtatuta tēpore facte equiꝑationis nō
quo ad ea que poſt ſꝫ iſta correctio ē facta ꝑ. c. cū ſecū
dum poſt illam auc̃. hiſdem penis ergo ⁊c̃. ¶ Scd̄o
facit ꝓ dicta dn̄a q᷑ ille pene uident̃ imponi quando
tria copulatiue ↄcurrūt ſcꝫ ꝙ mulier nō petijt tutoreꝫ
alium dari nec reddidit rōnē adminiſtrationis nec re
liqua. Sꝫ hic petijt tutorem ⁊ ſic nō eſt uerū dicere ꝙ
illa tria nō fecerit q᷑ oratio que ſumit̃ ex uniuerſo ſi
in uno falſificat̃ tota falſa reddit̃. l. ſ. is qui ducēta. §.
utrū. ff. de re. du. Sed ad hoc pōt rn̄deri ꝙ ex mēte
legiſlatoris que potius eſt attendenda q̄ꝫ uerba. ff. ō
leg. l. benignius ⁊. l. ſcire leges illa copula ponat̃ pro
diſiūctiua ut ſit ſenſus ꝙ omnia illa tria facer̃ debeat
ſi nō uult incidere in illas penas ⁊ ſi aliquod illorum
omiſerit incidat nō autem ſi omnia: nam alias nō ꝓ
uideretur indēnitati filiorū cui uoluit illa auc̃. ꝓuide
re ſi ſufficeret ſola petitio alteri⁹ tutoꝛ: nūq̄ꝫ. n. pl⁹ fa
ceret ſi h̄ ſibi ſufficēt ad euacuādū illas penas ⁊ ſic fru
ſtra dixiſſet īꝑator de reddit̄ōe rōis ⁊ reliquoꝝ. Et ad
hoc dicta lex ſi is qui ducēta. §. utruꝫ ⁊. §. cū ita ⁊. l.
generaliter. C. de iſti. ⁊ ſubſti. ſub ↄdi. fact cum ſi.
Tertio facit ꝓ matre q᷑ pene p̄dicte auc̃. uident̃ īpo
ni principal̄r ꝓpter hoc q᷑ nubendo ueniebat contra
ſcrūm cū tūc iuraret non nubere. Sed hoc ſacramē
tuꝫ iſta nō p̄ſtitit q᷑ nec p̄ſtare tenebatur hodie. C. ſi
ſecundo nupſerit mulier auc̃. ſacramentū hoc. Et ſic
uident̃ ſublate pene dicte auc̃. Et ita ſentit glo. ibi in
fi. Sed contra determinat ibi ci. ⁊ etiam gl. C. ī qui.
cau. pig. ta. ↄtra. l. pli. ¶ Quarto facit ꝓ iſta domia
q᷑ dicit̃ ꝙ nō renunciauit ſecūdis nup. nec uell̃. nec
alijs auxilijs cuꝫ ſuſcepit tutelā ⁊ ſic non fuit legitime
ↄſtituta nec uera tutrix. iuxta ea que plene nō. bar. ī
l. ſiquis ſub ↄditiōe de te. tute. et ī auc̃. matri ⁊ auie
C. quando mu. tute. offi. fun. poteſt ſed ille pene im
ponunt̃ ei que uera fuit tutrix ergo eas non patit̃ iſta
que nō fuit. ꝓut uidemus in ſi. in ea que nō fuit ue
ra uxor ꝓpter affinitatem uel ↄſanguinitatē licet pu
taret̃ q᷑ nō incurrit adulterāt penam ut ꝑdat doteꝫ
quia nō fuit adulteriuꝫ ſed ſtuprum ut nō. glo. mag.
per tex. in auc̃. de nup. §. ſi uero ab inicio Sed certe
contrariū determinat glo. ⁊ cōiter doc. in. c. plerūqꝫ
extra de dona. inter. ui. ⁊ ux. quia debꝫ puniri affect⁹
cum opere ſubſecuto. c. nuper de biga. nec debet iſta
eſſe melioris conditionis ex eo ꝙ non legitime fuerit
decreta tutrix q̄ꝫ foret ſi decreta fuiſſet ar. ff. qd̄ ui aut
clā. l. ſuus qui. ad lib. procla. nō licꝫ. l. iiij. de ſta. lib.
cum heres. §. ij. extra de p̄ben. eum qui. li. vi. cuꝫ ſi.
Preterea que nō legitime ſuſcipit tutelam filij nō eui
tat penā ꝑditionis hereditatis ꝓut determinat glo.
nō. ⁊ doc. ī. l. ij. §. ſi mater uer. qd̄ ſi pater. ff. ad ter
tul. in uerbo non legitime: igit̃ nec ipas penas dꝫ eui
tare. Sꝫ pōt dici ſequendo humaniorē ſn̄iaꝫ ꝙ illud
pendeat ex futuro euentu quia ſi reddita ratione ad
miniſtrationis tutele appareat penes illam nulla fuiſ
ſe reliqua que reſtituenda forent non puniatur prefa
ta domina quoniam ex eo ꝙ non reſtituerit reliqua
que non erāt nō debet puniri Nec ex eo ſilr̄ ꝙ rōneꝫ

administrationis non reddiderit quoniam redditio
rationis nō nisi propter reliquoꝝ restitutionē fienda
est ⁊ ubi nulla sunt reliqua nō est necessario ratio red
denda unde libertas relicta sub cōditione si rationes
reddiderit si nulla sunt reliqua censet pure relicta ⁊
competit statim adita hereditate etiā ratiōe nō reddi
ta. ff. de cōdi. ⁊ demō. l. iuli. paul. de euic. qui libertis
§. seruus cū cōcor. ibi allega. in glo. Item ⁊ petitio
tutoris incūbebat fieri ꝓpter duo ꝓcedentia. s. ut pos
set sibi reddi ratio ⁊ restitui reliqua quādo reliqua fo
rent: alˀs nō propter hoc ꝙ tutorē nō petijsset dōberet
pati dictas penas si eni tutelam nō assumpsisset non
pateretur penas. l. i. C. de secū. nup. ꝓpter ꝙ nupsis
set nō petito tutore filio q2 hoc nō reperit iure cautū
nisi cū tutelā assumpsit in auč. de nup. §. sin autez tu
telam. licet si nō peteret infra ānum: etiā si nō nupsis
set pateretur penā perditionis hereditatis. Quando
ergo tutelā assumpsit ideo arctat ad petendū tutorez
ut ei reddat rationē ⁊ reliqua. Si ergo reliqua nulla
sunt cū excuset a restitu. illoꝝ similit ⁊ a reliquis duo
bus que propter illud sunt uidet excusari q2 ubi duo
uel tria propter unū ibi unū tantū. ut. d. l. qui liberta
tis. §. seruus. ⁊ nō. ci. C. de iur. calū. l. ij. §. ꝙ si actor
in fi. Alias sequeret īconueniēs: ꝙ si decreta tutela:
cū adhuc nō cepisset aliud ministrare nec alia reliqua
penes eam forēt. nuberet non petito tutore ⁊ nō red
dita ratione: incurreret tātas penas q2 offendisset cor
ticem uerboꝝ dicte auč. quod tamē nunꝗ fuit de mē
te ipsius: sed solū quādo administrauit ⁊ apō se erāt
reliqua que ueniebāt restituēda: quando uero nulla
tunc satis est ꝙ ꝓpter nō petitū tutorē infra an. exclu
dat ab hereditate filij decedētis in pupillari etate ar.
ff. de uer. obli. l. si ita stipu. fuero. Si uero reddita ra
tione administrationis apparebit apud eam forereli
qua que ueniebāt restituēda ⁊c. dōbebit ista mulier pa
ti dictā penam ⁊ perdere dictū legatum non solum ꝓ
pter defectum nō reddite rationis ⁊ non restitutoruz
reliquorū. Sed etiam nō petiti tutoris quoniam licet
ipsum petierit perfunctorie ⁊ nō legitime petijt: debe
bat enim ipsum petere cū effectu. i. facere ꝙ daretur
administrator legitime ⁊ administra. legitime sūmerz
anteꝗ nuberet. C. de administra. tuto. l. fi. §. ꝑsonis
in tex. ⁊ glo. ⁊ per bar. et expresse Jac. de bel. in cor
pore unde sumitur illa auč. de nup. §. sinautē tutelā
Quod hic nō fecit. sed una die petijt ⁊ altera nupsit
eo nō dato: Et sic petijsse nō uidetur. ff. ad tertul. l.
ij. §. nō solum in uerbo perfunctorie de euicti. l. qui li
bertatis. §. penul. in uerbo perfunctorie de adminis.
tuto. l. tutor qui rep̄t. §. i. ibi dōbuit eni partibus suis
fungi nō quidem precipiti festinatione ⁊c. Et hoc nō
obstante ꝙ legitime non fuerit decreta tutrix postꝗ
non fecit dōbitas renūc. ex quo realiter administrauit
licet non legitime ne ex hoc sit melioris conditionis
ꝗ si ltime ut. s̄. dixi ꝑ iura. s̄. allegata ¶ Laus deo.

¶ Mater an priuetur ante lapsum anni successione
filij si illi non petierit tutorē: an uero demū eo lapso.
Et si sunt mater ⁊ auia an currat pariter ambabus
annus petendi tutorem.

.cclxv.

In christi nomine amen.

In pūcto suprascripto fuerūt apposita plura ū̃ba ꝗ
expediret: nā i effectu querit i ipo de triplici hr̄ditate.
Primo d̄ hr̄ditate ātonij: q̄ decessit itestatꝰ relicꝭ duabꝰ
filiabꝰ vz maria nata ex prīa uxore que erat nupta ⁊
fecerat patri finē ⁊ refutationē de hereditate paterna
⁊ materna ut dicit. Et miliana pupilla nata ex scōa
uxore ad quā istarū dicta hereditas deuoluta sit con
stat enim ꝙ de domina beatrice matre dicti antonij
non est tractandū stantibus descendentibus ⁊ ualen
tibus succedere cum prima causa in successione sit de
scendentium. C. de suis ⁊ legi. auč. in successione nec
ēt est tractandū de Johāne filio baldassaris qui erat
agnatus cum ipe eēt transuersalis qui de iure cōi nō
uenit stantibus descendentibus ut in dicta auč. i suc
cessione. Nec habz obstare statutū sub rubrica quo or
dine ⁊c. per quod excluditur a successiōe ascendentis
femina stante masculo q2 loquit quando extaret ma
sculus descendes ⁊ in eodē gradu cū ea qui simul cū
ea concurreret si statutum non esset sed statutum ipz
prefert at in casu nostro extat masculus non descen
dens sed collateralis qui cum ea non concurreret si
statutum non essz ideo nec sibi prefertur quia nimia
iniuria afficeretur filia si a tali excluderetur nec statu
tum hoc uoluit nec eius uerba hoc patiuntur. ¶ So
lum ergo uidenduz est de dictis filiabus. Et breuiter
dicta maria postꝗ renunciauit succedere nec potuit
Tum ex forma statuti quod dictam renunciationem
approbat etiam sine iuramento licet de iure cōmuni
nō ualeret talis renunciatio tanꝗ facta ꝯtra bonos
mores. ut in. l. pactum. C. de colla. ⁊ de pac. l. pactū
sed statutū potuit facere ipsam ualidaz q2 non ē con
tra ius diuinum uel naturale sed soluz contra ius po
sitiuuz iuxta plene nō. in. l. omnes populi. ff. de iusti.
⁊ iur. Tum etiā ex forma iuris cōis si interuenit iura
mentū ut in. c. ꝗuis de pac. li. vi. quod etiam de iure
ciuili fuat cū illud statuat pro euitatione peccati quo
casu ius ciuile imitatur canones iuxta plene nō. in. c.
ij. de pac. li. vi. ⁊ in. l. priuilegia. C. de sacrosanc. eccl.
Exclusa ergo dicta maria per suam repudiationē uo
cata fuit prefata miliana altera filia ⁊ pupilla sola ad
hereditatem Antonij patris sui quasi per ius accre
scendi. l. qui repudiantis in principio. ff. de inoffi. te
sta. C. quādo nō petētiū par. l. i. que miliana iure sui
tatis hereditatē prīs etiā non aditam transmisit ad
suos heredes. C. de suis ⁊ legit. l. apud hostes de iur
delibe. l. iij. cum ꝯcor. ⁊ plene ꝑ bar. in. l. uentre. ff. d
acqui. here. ¶ Secundo loco uidendum est de here
ditate dicte miliane in qua reperit hereditas dicti an
tonij patris sui que decessit ut dicitur infra pupillarez
etatem ⁊ infra annum a morte testatoris. Et in illa
breuiter est dicendum ꝙ si caterina mater eius nō fo
ret exclusa propter non petitum tutorez ut quia erat
minor. xxv. annis. C. si aduer. delic. l. fi. Uel q2 fuissz
preuenta mortalitate filie quia decessisset filia ifra an
num cum adhuc restaret tantuz de anno qui sibi da
batur insti. ad tertul. §. fi. quod infra illud quod re
stabat potuisset congrue suscipere tutelam uel facere
alium tutorem dari. ff. ad tertul. l. ij. §. confestim in
fi: ⁊ non esset dubium ꝙ sola dicta domina caterina
mater uocata fuisset ad hereditatem dicte miliane ex
clusa maria sorore ex uno latere tantum. et exclusa
beatrice auia paterna ut in auč. defuncto. C. ad ter
tul. Si uero dicta domina caterina foret exclusa pro
pter non petitum tutorem uel tutelam non susceptā
ut quia erat maior xxv. tempore mortis ⁊ distulit tutē
lam suscipere uel tutorem petere tantum ꝙ infra id
quod restabat de anno tempore quo mortua est dic
ta pupilla non poterat tutelā suscipe uel facerē ab alio
suscipi

suscipi secundum ritum ⁊ consuetudinem seu stillum
curie feltrensis ꝓut mihi asseritur qꝛ dicitur mihi ꝙ
non restabant de anno ultra tres uel quattuor dies ⁊
tunc est ꝑinde ac si tot⁹ ān⁹ trāsiuissꝫ. ff. siq̄s cau. l. ij.
§. siq̄s tn̄ cū pessꝫ ð uer. ob. l. h⁹ iure. ⁊. l. cū stipulat⁹
sim mihi a proculo. Nec ob. c. cōmissa de elec. li. vi.
Quia solutio colligit̄ ex nō. per di. ⁊ bar. post glo. in
d. l. hoc iure. ⁊. l. in illa stipula. si calēdis. ff. de uerb.
obli. Nam erat in potestate istius matris petere tuto
rem uel facere tutelā decerni ideo cōmittit̄ pena me
ro iure ante lapsum termini qn̄ nō restabat tantū ꝙ
sufficeret ad petēdū ut dicta. l. cū stipulatus sim mihi
a proculo. Uel aliter ⁊ melius qꝛ in dicto. c. cōmissa
uidet̄ esse casus in cōtrariū eius quod dixi qꝛ in casu
nostro pena priuationis hereditatis est pena legalis
uidetur ꝙ non fuerit cōmissa nisi transacto toto āno
quātūcūqꝫ transiuerit tantū de āno ꝙ infra residuū
ꝙ restabat petere tutorē uel tutelā nō potuisset ꝑ illū
tex. ⁊ per l. insulā ītra bienniū. ff. de uerb. obli. licꝫ se
cus in cōuentionali que cōmittitur sed non pōt exigi
ante lapsum totū tempus ut. d. l. cum stipulatus sim
mihi a proculo ⁊ ibi plene per bar. e. ti. Et per conse
quens uidet̄ ꝙ cū non esset adhuc priuata de iure suc
cedendi tempoꝛ̄ quo mortuus est pupillus qꝛ adhuc
restabant quattuor dies ut mihi asseritur potuerit di
cta mater prefato pupillo succedere ⁊ adire eius here
ditatē qꝛ sibi fuit dclata ⁊ sic de ipsa hereditate potue
rit facere uelle suum sicut dicūt canoniste in d. c. com
missa ꝙ ille poterit ꝑmutar̄ illā ecclesiā qua ueniebat
priuādus sed adhuc nō erat priuatus āte lapsum an
ni. Et habetur ꝑ oldra. in quodā consilio suo ꝙ inci
pit factū tale est. Breuiter ad istā oppositionē que est
difficilis. Respondet̄ ꝙ possumus fateri dictā matrē
non fuisse priuatā iure succedēdi ante totū annū lap
sum per dicta iura. Et ꝙ hereditas dicti pupilli fuit
sibi dclata ⁊ ꝙ potuit eam adire tamē anno postea
integraliter lapso priuabit̄ ea qꝛ sua negligentia non
debet remanere impunita ⁊ hoc per illud idem. c. cō
missa in principio quod uult ut ecclesia illa dicat̄ uaca
re ⁊ ea priuatus esse lapso toto anno licet ante non
fuerit ⁊ eo modo in. l. insulā. de uerb. obli. licet ante
lapsum termini nō dicatur cōmissa stipulatio ad tota
le interesse qꝛ est pena legalis ꝯmittit̄ tamē lapso ter
mino. Et hoc esse uerū probo expresse per. l. ij. §. cō
festim in fin. ff. ad tertul. ubi dicitur quod mater non
priuatur quādo fuit preuenta mortalitate filij qꝛ mor
tuus est filius ante lapsum anni qui sibi dabatur ad
petendum tutorem constat autem quod tunc dicitur
fuisse preuenta quādo prius nō fuit in mora al's secus
ut habetur in c. l. ij. §. siquis tamē. ff. siquis cau. Igi
tur nō dicitur fuisse preuenta mortalitate filij ⁊ per cō
sequēs a contrario sensu illius tex. lapso anno debet
puniri ⁊ hēditate priuari lꝫ āte ipsū totū lapsū nō fue
rit punita nec priuata ⁊ pro ista sn̄ia facit opi. Bar.
qui uoluit per illum. §. confestim ꝙ sit priuata statim
ꝙ trāsiuit tantū de anno quod cōmode potuisset pe
tere si uoluisset ⁊ fuit negligēs etiaꝫ si superat adhuc
tantum quod petere cōmode potuissꝫ: licet bal. ⁊ alij
dictam opi. non teneant per illū. §. fi. insti. ad tertul.
¶ Concludo ergo dictam matrem propter suam ne
gligentiam saltem lapso anno fuisse priuatam here
ditate filij sui posito ꝙ infra annum non fuisset quia
non posset dici fuisse preuēta mortalitate filij ex quo
per prius frustrata fuit ⁊ hoc per illum. §. confestim.
in fi. a contrario sensu ꝯiuncto. §. sed si forte ubi est
expressum si bene inspiciatur. ¶ Nunc est uidendum
ad quē fuit dclata dicta hereditas an ad auiaꝫ pater
nam an ad Johannē filium baldassaris agnatū. Et
uidetur ꝙ ad Johannē quia dicta auia censet̄ fuisse
negligens sicut ⁊ mater quia annus pariter cucurrit
utriqꝫ ar. l. si maritus preuenerit. ff. de adul. Et ita
uidetur terminare bar. in q̄stione disputata per eum
que incipit pupillus ante fi. ibi sed si mater ⁊ auia cū
utriqꝫ imponatur necessitas ⁊c̄. ¶ Sed contrarium
est uerius qꝛ istud potuisset ꝓcedere iure ueteri quo
neutra poterat esse tutrix sed ambe artabāt̄ ad petē
dum unde poterant ambe esse diligentes in petēdo
ergo si nō petunt ambe sūt negligentes sed hodie cū
possint esse tutrices ⁊ mater p̄fert̄ auie. C. qn̄ mulier
offi. tu. fun. pōt. Et licet mater priuata sit hereditate
uel ꝑꝑ suam negligentiam uel ex alia causa non pro
pterea priuata ē a tutela ut nō. ꝑ bar. post gl. in. l. ii.
post prin. ff. de legi. tu. non pōt imputari auie si nō
petijt tutorem uel tutelaꝫ sibi decerni quousqꝫ extitit
mater que poterat tutelam assumere. Et ita deter
minat exp̄sse bal. subtiliter ⁊ notabiliter contra bar.
in. l. precibus. C. de impu. ⁊ alijs substi. ⁊ in. l. iij. C.
ad tertul. Et sic dico ꝙ hereditas dicte miliane pupil
le per priuationem matris deuoluta est ad dictaꝫ do
minam beatriceꝫ auiam paternā. ¶ Super eo uero
qd̄ tertio loco querit̄ de hereditate dicti bartholomei
dicendum est ꝙ illa pertinet ad filiuꝫ eius posthumū
uidelicet bartholomeuꝫ exclusis omnibus alijs ascen
dentibus ⁊ collateralibus ut in auē. i. successione. C.
de suis ⁊ legi. ⁊ hoc nullum habet dubium.

An sn̄ia in causa matrimonij transeat in rem iudica
taꝫ ita ꝙ post tempus appellandi si forte lata sit sn̄ia
diuortij alter ꝯiugum possit secundo nubere.

¶ Casus sequentis consilij.

Quedam mulier postq̄ꝫ per triennium steterat cum
uiro petijt se ab eo separi dicens ipm̄ eē frigide natu
rē ⁊ ꝙ nō poterat esse p̄r ⁊ acta causa fuit ꝑ sn̄iam au
ditoris camere sepata ⁊ data sibi lnia cū alio ꝯhendi
a qua sn̄ia uir appellauit qui dicebat se nō eē frigidū
Sed ꝙ mulier nō ꝑmittebat se cognosci pēdente ap
pellatōe mulier ꝯtraxit cum alio de quo prolem ha
buit ⁊ secum per. x. annos stetit infra quos prim⁹ uir
non fuit prosecutus appellationem sed decessit mor
tuo secundo uiro ⁊ instituto herede filio ex illa susce
pto opponitur per consanguineos eiusdeꝫ secundi ui
ri ꝯtra filium dicentes illud matrimonium non tenuis
se quia nupta erat alteri cum quo litem adhuc habe
bat ⁊ ipsā lite pēdente uel appellatōe nō potuisse ꝯhe
re cū scđo ⁊ ꝑ ꝯsequēs filiū esse illegitimum ⁊ sic eius
institutōeꝫ nō ualere. Itē ꝙ dicta mulier nō pōt dotē
suam repetere postq̄ꝫ non fuit m̄rimoniuꝫ nō potuit
esse dos nec actio de dote. Querit̄ ergo utrum ꝓpter
dictam sn̄iam seperationis non obstante appellatio
ne potuerit hec mulier contrahere cum secundo. Et
an filius sit legitimus. Et an dotem repetere possit.

.cclxvj.

In christi nomine amen.

Uidet̄ dicendum non ualere secundum matrimoniū
⁊ sic ꝓlem inde susceptā illegitimam ⁊ hoc ideo quia
contraxit cum primo per uerba de presenti unde nō
potuit contrahere cum secundo nisi constiterit pri
mum matrimonium non tenuisse de spon. duorum
c. i. ij. ⁊. iij. immo contrahendo cum secundo cōmit̄

fit adulterium. C. de adul. l. eum qui duas. Et ideo
nõ uidet̃ etiã mortuo primo posse remanere cũ scdo
cũ quo ꝑ adulteriũ polluta est ð eo qui du. in matri.
quã pollu. per adul. c. cũ haberet. Hic aũt ꝓpter sen
tentiã dñi auditoris camere non uidebat̃ constare pri
mũ matrimoniũ nõ tenuisse: tũ qꝛ fuit per appellatio
nem suspẽsa uel recisa. ff. ad turpil. l. i. ꝛ sic iterim nul
lũ effectũ ꝓduxit. ff. de ifami. l. furti. §. i. de testa. qui
a latronibus. §. i. tũ qꝛ snia in matrimonijs nunquã
transit in rem iudicatã sed semper põt retractari ð re
iudi. c. tenor. ꝛ. c. cõsãguinei ꝛ ipsius effectus semper
depẽdet ex futuro de frigi. c. fraternitatis in fi. Itẽ qꝛ
ɔtractum fuit lite ꝛ appella. pendẽte quod fieri nõ de
buit ideo uidet̃ nullũ ut lit. pen. per totũ ꝛ nil noua.
appel. pen. per totũ fuit eni ut ita dicã hec mulier fca
litigiosa ꝛ ideo seipsam i aliũ nõ potuit alienari de iu
re patro. c. ex litteris de cõsti. c. cum. m. ferrariẽsis in
fi. ꝛ ibi ꝑ Inn. C. de litigio. auc. nũc si heres. Itẽ qꝛ
cũ tantũ steterit hec mulier ꝙ de frigiditate uiri nõ re
clamauerit nõ uidet̃ ꝙ postea possit de frigi. ꝛ male.
c. i. potissime qꝛ cũ uir ɔtrariũ asseueret uidet̃ sibi cre
dendũ tũ qꝛ caput mulieris tum qꝛ stat pro matrimo
nio de spon. ipube. c. continebat̃ per que uidet̃ ꝙ illa
sentẽtia fuerit erronea. ¶ His nõ obstantibꝰ ɔtrariũ
dico. s. secũdũ matrimoniũ ualere ꝛ ꝓlẽ esse legitimã.
Et hoc ideo qꝛ fuit a prĩo sepata ꝑ sniam cũ auctori
tate ecclesie cui nupsit dꝫ eni secũ remanere. de fri. c.
fraternitatis circa mediũ. uer. ꝛ si predicta presumit̃
eni ꝓ snia. ff. de euic. l. herẽnius. §. gaia. etiã si ꝑ ap
pella. sit suspẽsa quousqꝫ fuerit recissa. ff. ð ioffi. testa.
l. suspecta. §. i. ꝛ patet i cle. i. de sequestra. pos. ꝛ fruc.
ad hoc de renũ. c. in p̃sentia de elec. c. bone memorie
ff. de ꝓba. ab ea pte. Nec obstat pẽdentia litis uel ap
pellatõnis qꝛ illa nõ ipedit mr̃imonium contrahi de
spon. c. ueniẽs. c. cũ aplica de ma. contrac. ɔtra iter
dic. eccl. c. ij. que iura loquũt̃ cum p̃ma lis pendeat ꝛ
nulla snia lata erat ꝓ cõtrahẽte ꝛ sic nulluꝫ habebat
colorẽ ɔtrahendi. fortius ergo ꝓcedũt i illo qui iam
habet unam sniaꝫ ꝓ se ut i casu nostro. Itẽ non ob
stat ꝙ i mr̃imonialibus snia nõ trãsit i rẽ iudicatam
qꝛ uerũ est quo ad hoc ut nõ possit ꝓbari cõtrarium
qꝛ põt ꝓbari quãdocũqꝫ sed anteq̃ ꝓbet̃ uel ipugna
tã sit snia bene fingit̃ post lapsum ltĩmi tẽporis in reꝫ
iudicatã trãsisse al's nunq̃ snia in causa mr̃imoniali
meret̃ executionẽ ꝛ sic tale iudiciũ cẽt i ludibrio quod
nõ esset dicendũ. ff. de iudicijs. l. cũ pretor ad hoc dẽꝫ
c. fraternitatis de frigi. ꝛ quod nõ. Inn. in. d. c. tenor
de re indi. ubi dicit ꝙ talis snia sine magna ꝛ euidẽti
causa nõ debet rescindi nec pars admitti ad proban
dum cõtra ipsam nisi euidẽtibus ꝓbationibus prece
dentibꝰ per quod innuit ꝙ habet effectũ anteq̃ ꝓbe
tur cõtrariũ. Item posito ꝙ a principio nõ fuissꝫ ma
trimoniũ quod tamẽ negat̃ mortuo primo uiro per
continuã cohabitationẽ cũ secũdo recõualuit qꝛ cessa
uit impedimẽti causa de ɔiug. seruo. c. ij. de spõ. c. ad
idem de eo qui dux. in ma. quã pol. per adul. c. signi
ficauit qui matri. accusa. possunt insuper. Et i tantuꝫ
est hoc uerum ꝙ nõ admittitur probatio in cõtrariũ
de spon. is qui de ɔdi. ꝑpo. c. de illis facit. ff. de ritu
nup. l. minorem. Nec ob. predictũ. c. cum haberet de
eo qui dux. in matri. quam pol. per adul. quia posito
ꝙ a principio ualuerit matrimonium tamen non cõ
miserũt adulteriũ qꝛ ɔ̃xerũt cũ auctoritate ecclie. Et
ideo p̃sumit̃ habere bonã fidẽ ar. ff. de noxa. l. gnãlr
ff. de acqui. pos. l. iuste possidꝫ de infamibꝰ. l. furti. §.
qui iussu quod fal. tuto. aucto. l. interdum de admis.
tu. l. tutores qui. §. interdum sed habentes bonam
fidem uel ignorantes nõ ɔmittunt adulteriũ. xxxiiij.
q. ij. i lectuꝫ. ff. de adul. l. penul. Et posito ꝙ ista mu
lier nõ habuisset bonã fidem ut qꝛ sciebat primũ uirũ
potentẽ ꝛ sic ꝑ errorẽ fuisse sepatã ab eo tñ sufficit ꝙ
secũdus uir fuit in bona fide ad hoc ut post mortem
primi recõualescat mr̃imoniuꝫ cum scdo ꝛ secuꝫ coga
tur stare de eo qui dux. in matrimonium quam pol
luit per adul. c. i. ꝛ. c. ueniens. Hoc auteꝫ negari non
potest quin secundus uir habuerit bonam fidẽ quaꝫ
habere p̃sumit̃ ꝓpter sniam diuorcij latam: ut dicta
l. generaliter de noxa. Preterea posito ꝙ nec a prin
cipio nec ex postfacto mr̃imoniũ tenuisset tñ propter
ignorantiã ẽt unius ɔiugis filij censẽt̃ legitimi quo ad
utrũqꝫ qui fi. sint legit. c. ex tenore ꝛ. c. cũ inter ꝛ nõ.
gl. in dicto. c. i. de eo qui duxit i ma. quã pol. ꝑ adul.
ꝛ de clãdesti. despõ. c. cũ ihibitio ꝛ. C. de inces. nup. l.
qui contra. Sufficit ergo huic filio bona fides patris
ut sibi succedere possit ꝛ censeatur legitimꝰ posito ꝙ
matrimonium secundũ nunq̃ tenuisset ad p̃dicta fa
cit ꝙ si duo stant per longum tempus ꝛ tanq̃ uir ꝛ
uxor scꝫ per. x. ãnos ut hic fuit ꝛ ꝑ ignorantiã iur(sta
tus filiorũ ɔfirmat̃ ut inde nati dicant̃ legitimi lꝫ uere
non sint ɔiuges. ff. de ritu nup. l. qua in prouincia.
§. diuus. Ex quibus patet responsũ ad prima dubia
ꝛ etiã ad ultimum qꝛ cũ fuerit matrimonium cũ secũ
do potest mulier repetere doteꝫ. Et posito ꝙ nõ fuis
set idem est ꝙ possit repetere probat̃ in. c. ij. de ɔiu.
fuo. sꝫ tunc non haberet locum actio de dote sed con
ditio sine cã. ff. ð ɔdi. sine cã. l. auũculo. ꝛ diceret̃ tũc
quasi dos ꝛ esset priuilegiata sicut uera dos. ff. solu.
ma. l. si cum dotem. §. fi. ꝛ de priuil. credi. l. ij.

Mulier que non põt conferre in secundum uirum
plusq̃ ɔtulerit in filium ex primo matrimonio an pos
sit plus conferre filio ex secundo matrimonio.

¶ Casus sequentis consilij.

Quidam. S. dedit cuidã. F. pro dote domine A. eiꝰ
filie ꝛ uxoris dicti F. cẽtũ ex quibus iugalibꝰ natus est
b. eorum filius mortuo dicto f. uxor uenit ad secũdas
nuptias ꝛ assummit in uirum quẽdam m. cui postea
dicta domina a. constituit dotes ꝛ dedit centum flore
nos auri ex quibus m. ꝛ domina A. natus est quidã
filius. Postea uero dicta domina A. moritur supstiti
bus dicto b. nato ex primo matrimonio ꝛ filio nato
ex secundo: modo b. filius dicte domine a. uult pete
re ꝛ consequi dimidiam dotis constitute per dictaꝫ do
minam a. penes secundum uirum modo queritur
uiso instrumento dotali dotis dicti. M. an dictus b.
possit petere: ꝛ quam partem.

.cclxvij.

In christi nomine amen.

Mihi uidetur ꝙ dictus b. filius primi mr̃imonij pos
sit petere ꝛ condicere dimidiam dicte dotis date secũ
do uiro pro eo ꝙ data fuit cum pacto ꝙ uir lucretur
dotem per mortem mulieris noĩe filioruꝫ ut in instru
mento dotali cõtinetur ꝛ hoc per. l. hac edictali. C. ð
secun. nup. ꝛ in corpore de nup. §. optime coll̃. iiij. nisi
si constaret ꝙ dicta mulier contulerit tantũdem filio
primi matrimonij quantum dedit uiro sub dicto pac
to. Nec obstat ꝙ pactum predictum lucrando factum
est nomine filiorum quia ita est prohibitum uiro i di
cto casu pacisci filio sicut sibi ip̃i ut dicta. l. hac edictali
ibi omni

ibi omni circumscriptione cessante paria sunt eniz da
ri uiro uel alij cui uir dari uoluit ut. l. solutum. §. so
lutam de pigno. act. Uidet enim patri datuz cuz da
tur filio ex pacto patris ut. l. iij. §. fi. z. l. si sponsus. §.
generaliter. ff. de dona. inter ui. z uxo. z presertim cũ
datur persone ptinenti ad uiruz cui uxor dare prohi
betur nam censetur factum in fraudem. ut dicta. l. si
sponsus. §. generaliter z. ff. de proba. l. qui testũm.
Pro hoc quia id quod acquirit filio ex facto pris cen
setur ꝓfecticium. ff. de iure doc. l. ꝓfecticia. C. de col.
l. ut liberis. ff. de uul. z pupil l. sz si plures. §. in arro
gato. Et pro hoc quia hoc quod dat uxor filio in po
testate uiri constituto uidetur dare cõtemplatione ui
ri. ff. de dona. inter ui. l. iii. §. uerbum z quod no. C.
eo. l. si constante ꝓpter utilitatem enim quam uir in
de consequit censet factum tale pactũ. ff. de dona. in
ter ui. l. sulpicius. ff. de fal. l. ĩpuberem. §. si filio. Itẽ
nõ obstat statutũ q robur dat pactis dotalib⁹ exceptis
aliquib⁹ qz id statutũ intelligit q̃tuz ad ꝯmodũ ipso
rum paciscentiũ quasi uoluit statutũ q fauori suo re
nunciari possit ac etiã inequaliter pacisci. cõtra. l. ex
morte cũ. l. seque. de pac. doc. cũ si. Non aũt ĩtelligẽ
dũ est q possint pacisci in p̃iudiciũ filiorum primi matri
monij qz libera facultas disponendi de ꝓprijs intelli
gitur semp ꝯcedi absqz p̃iudicio iuris alterius. ff. de
testa. mili. l. in fraudem z. l. cũ filiusfa. miles z. l. ij. §.
merito z. §. siquis a pncipe. nequid in loco pu. Pro
hoc qz ex ꝑmissione generali libere disponẽdi nõ ĩtel
ligunt ꝯcedi ea que sunt in spẽ ꝓhibita dispõi. ff. de
testa. mili. l. a milite. cũ se. z p̃serti cũ ĩiuria alicui⁹. ff.
de heredi. insti. l. qui soluẽdo. C. de eman. libe. l. nec
auus cũ si. Et ẽ hec in dubio iudicanda mens legis
latoris ut nemini ius suũ detrahere uelit. ff. d his qui
sunt sui ul' alie. iur. l. ij. ff. de uul. z pu. l. ex facto.
Ex p̃dictis ꝯcludo ĩdubitãter ꝓ filio primi mr̃imonij
ut p̃dixi z qui oppositũ sẽtit deuiat a tramite ueritatis
ff. de legi. l. in ãbiguo z. l. benignius. Et ita uidet mi
hi cẽ z ita ꝯsulo ego frãciscus de albergotis de arctio
ciuis florentinus legum doctor.

cclxviij

In christi nomine amen.

Uiso puncto z instr̃o p̃dicto sciendũ ẽ q pactũ de lu
eranda dote ĩ instr̃o appositũ nõ resecat p. l. hac edi
ctali. C. de secũ. nup. qz illa loquit ubi lucrũ ẽ collatũ
in scdz uirũ pro se ipo quo casu nõ ualz ultra modũ
sibi taxatũ ut nõ lucret plus uir scds q̃ quicũqz filius
primi mr̃imonij. Pactũ enĩ p̃dictũ fuit appositũ noie
filiorum scdi matrimonij quibus mater donare potuit
ipisqz filijs secundi matrimonij querit ius. Pater enĩ
in hoc fuit ut minister z sua ĩcapacitas nõ fuit ꝯsiderã
da sz capacitas ei⁹ cui querit. ff. ad. l. fal l. cũ dotẽ. ff.
de don. ĩter ui. z ux. l. mulier als ĩcipit sulpici⁹. fili⁹ er
go primi mr̃imonij nõ potest ex isto instr̃o agere hoc
casu sed debet agere querela inofficiose dotis uel do
natiõis z reuocat usqz ad legitimã suã z nõ ultra. C.
de ĩoffi. testa. auẽ. unde si parens. facit qd no. C. de
ĩnoffi. do. l. i. Nec obstat q sit stipulatus sibi z suis he
redibus z iste sit heres pro dimidia quia uerba de lu
crando restringũt sequens genus. C. fami. her. l. quo
tiens de le. ij. l. legatorum. §. qui plures.

Et ego baldus d perusio utriusqz iuris doctor sic
dico z consulo.

.cclxviiij.

In christi nomine amen.

Unum est supponendum aliud discutiendum q si
maritus fuisset pactus sibi z nomine suo de tota do
te lucrãda nõ p̃iudicaret illud pactum filijs primi ma
trimonij quominus haberent dimidiam dotem hoc
suppositũ pꝫ'bat in. l. hac edictali. C. de secũ. nup.
z in corpore de nup. §. optime col. iiij. Sed quia ma
ritus pactus est nomine filiorum istud est discutiendũ
s. an pactum excludat filium primi matrimonij pꝫt
q̃ a legitima z in casu in quo nihil relinqueretur uel
traderet filio primi matrimonij alias nõ ꝓcederet du
bium ubi tantum tradidisset filio primi matrimonij.
Pro cuius dubij decisione est attendendum q lex ex
mẽte z ex uerbis prouidere uoluit filijs primi matri
monij contra secundum marituz qz de facili ĩduceret
ad totalem exclusionem eorum ut in iuribus supra
allegatis quo attento cẽ cludi debz q pactum factum
nomine filiorum nõ p̃iudicat filijs primi matrimonij
primo attẽto q. l. hac edictali dicit omni circũscriptio
ne cessante ergo excludit fraudes z ꝓpterea nõ. ibi
ad excludendam fraudem cum mulier relinquebat
non uiro sed fratri uel consanguineis suis sic in pro
posito excludit hoc pactum ut puta in fraudez factũ.
Item uxor est prohibita dari uiro secũdo ĩ p̃iudiciũ
filioruz primi matrimonij cũ ergo nõ possit pacisci sibi
ergo z nomine filiorũ secũdi matrimonij cum datuz
uideat patri si alteri ex facto z consensu ipius. ff. de
pigno. act. l. solutum. ff. de dona. inter ui. z ux. l. iij.
§. fi. z. l. si sponsus. §. generalit nã illud quesitũ ex fa
cto patris cẽset ꝓfectitiũ. ff. de iure do. l. ꝓfectitia z. l.
sed z si plures. §. in arrogato de uul. z pupil. cum
datum uideat contemplatione uiri ut. l. iij. §. uerbũ
ff. de dona. inter ui. z ux. cum pater pactus sit filijs ĩ
potestate constitutis uidetur sibi z sui contemplatione
factum. ff. de dona. inter ui. z ux. l. sulpitius. ff. d fal.
l. impuberem. §. si filio. Ego Johãnes de lignano
consului scripsi z sigillaui.

.cclxx.

In christi nomine amen.

Ego baldus de perusio utriusqz iuris doctor ꝯsului
contrarium eius quod iste cõsulens ꝯsulit. Et miror
de tãto uiro z sibi simili quõ sic cõsulit cõsiderãdũ eiz
ẽ q mater habẽs filios ex primo mr̃imõio põt eis di
missa legitĩa totũ dare z relinquere filijs secundi mr̃i
monij si ad eos magis moueret affectus sicut ecõtra
plus primis q̃ secundis ut in auẽ. de nup. §. illud
quoqz in fi. ti. ubi ẽ exp̃ssũ col. iiij. Uideamus ergo
donationem nostram in cuius ꝑsona loquat an secũ
di uiri an liberoruz qz in eos ꝯfert effectus z ipi sunt
qui mort causa capiunt non pater eorum certe pater
interuenit ut minister consilium pro liberis capiẽdo
de pac. dota. l. bebius sicut quicũqz extraneus fecissz
hoc ꝑcipit recipiendo ꝓ posthumis nascituris nec eiz
est deterior conditio eorum iõ qz pater fuerit eorum
minister z non extraneus pater hic non ẽ ut cõmo
dum capiens tanq̃ ĩ titulo a se exacto sz tanq̃ mini
ster cẽ siderãdus ẽ qz nõe filiorum pactus ẽ nõ nomine
suo unde nõ gessit negociũ sibi ꝓpriũ sz filiorum ad quos
habita est contemplatio naturalis z principalis. ff. de
excusa. tuto. l. tutor. § que tutoribus Licz ergo ꝓhi
beat donatio marito nõ tamẽ ꝓhibet ministeriũ mari
ti ad donatõz ut. d. l. sulpitius ubi ẽ cãus ꝯ allegãtẽ.
Nã ꝑsona capiẽtis spectãda ẽ nõ ꝑsona ministeriũ adhibẽtis

ff. ad .l. fal. l. cum dotem. ff. ad trebel. l. cogi. §. hij qui solidū. ff. de religios. l. ossa. §. fi. ꝛ de manu. uin dic. l. pater ex ꝓuīcia. Et dicere ꝙ ꝯtemplatio ꝛ mo tus naturalis respiciēs filiū qḋ collatū est patri ut mi nistro. i. ꝓ filio dicat̃ ꝑfecticium ē potius opinio cru besceṇda q̄ tenēda ꝛ si dicat̃ ē factū in fraudē legis ꝛ allegat ea. qui dicit totū ꝯtrarium qꝛ dicit ꝓbata frau de nō in dubio. Quero ergo que lex hoc dicit ꝙ pre sumant̃ fraudes īter prohibitos p̄sumit̃ fraus qñ pe nes ipsos scḋm intentionē ꝯtrahētium dꝫ cōmoduꝫ remanere de ꝓba. l. qui testamētū sꝫ hic nō sibi sed li beris saltē in ꝓprietate ꝛ iō glo. in. dcō. §. optime in uerbo suppositas dicit ꝙ tūc est fraus qñ dꝫ ad ipsū ꝓhibitū ꝑtinere seu redire. Concludo ergo ꝙ id qḋ non pōt donare uiro pōt donare filio sicut extraneo de do. prelega. l. scia in auc̃. de nup. §. i. si quidē in glo. sup uerbo, si quidē.

¶ Et ego baldus de perusio ita dico ꝛ ideo scripsi ꝛ sigillaui. cclxxi.

¶ Preclarissimi patres.

domini mei singularissimi precipui tam grauiter ꝛ abunde tam subtiliter ꝛ profunde tam humiliter ꝛ iocunde allegarūt predicti consultores ꝛ doctores ꝙ coꝝ subtilitas ꝑspicua uidet̃ fecisse rem dubiā ubi res ꝑspicua erat ꝛ clara ꝑ tex. l. ꝛ casū. C. de. ij. nup. l. hac edictali i prin. usqꝫ ad. §. his illud adiūgimꝰ. Trinitatis nomine inuocato dico ꝙ b. ex primo mr̄i monio natus debet habere tantā portionē de bonis maternis q̄tam ex secūdo mr̄imonio natus nō ob stātibus aliquibus pactis in īstrumēto dotali compre hensis que ipsa dn̄a fecisset secūdo uiro ꝛ hoc qꝛ quic quid ē datū titulo quocūqꝫ etiā dotis secūdo marito ē ꝯtra. l. ꝛ habet̃ ꝓ nō scripto, ꝓ nō dato pro nō reli cto igit̃ nullū ē pactū super hoc appositū inter uxorē ꝛ maritū. Et inualidū nec pōt hr̄e effectū ꝓximū uel remotū. ut. C. de leg. l. nō dubiū ꝛ. ff. de pac. l. iurisgē. §. ꝛ gn̄alr ꝛ ibi nō. qꝛ tale pactū nō ē p̄ter legem hac edictali i pri. §. si uero plusq̄ statutū ē sꝫ ē cōtra legē unde nec principalis nec accessoriū ualet. ut. d. l. nō dubiū ꝛ. ff. de fideius. l. cū lex cū ꝓ illo pluri qḋ ex cedit dotis datio uel mortis cā capio nō pōt recipere pactū nōie ꝓprio uel filioꝝ natoꝝ uel nasciturorꝝ qꝛ ubi nō ē substātia nō pōt eē accidens neqꝫ qualitas ut. ff. si cer. pe. l. eius qui i ꝓuinciā in fi. nec ullum mi steriū ut. ff. de fur. l. si quis ꝑferēdū ꝛ. l. si quis uxori §. nꝫ. Et sic sūt soluta oīa subiecta icōtrariū allegata. Et ita dico ꝛ ꝯsulo ego Ricardus de saliceto de bo nonia legū doctor.

¶ Quidā agebat corā ordinario petitorio in cā mr̄i moniali dicēdo se nō eē uirū cū illa deuoluta fuit ad sedē aplicam ꝑ appellationē īterpositā ab īterlocuto ria corā delegato apl̄ico mulier dicebat se restitui de bere ad copulā: Querit̃ utrū sit audiēda ꝛ sic an pos sessoriū post litē ꝯtestatā i petitorio ꝓpositū suspēdat petitoriū. Et si suspēdit an appellatio interposita ab īterlocutoria que ipm petitoriū deuoluit ad supiorē deuoluat etiā possessoriū. Et si minor cohabitauerit cū ea cū qua ꝯtraxerat mr̄imōiū an p̄sumat̃ ꝙ eā co gnouerit si repiat̃ eā eē corruptā ꝛ q̄d qñ repit̃ corru pta diu postq̄ recessit a uiro. Et q̄ ꝓbari requirunt̃ ad obtinēdū i possessorio mr̄imonij ¶ Et an sentē tia lata post appellationem interpositā declinationē īti mationē ꝛ inhibitionē factam.

cclxxij.

¶ In christi nomine amen.

Quia ꝑ primū egregiū ꝯsultorē diffuse scriptū ē sup singul̃ dubijs ꝛ q̄sitis: Jō sup eisdē ꝯclusiue ꝓcedā scri bēdo q̄ sentio ꝛ ad breue ꝯpēdiū reducēdo. Et q̄tū ad primū quesitū qḋ est alijs difficilius uꝫ an dicta dn̄a actrix potuerit i curia romana corā cōmissarijs pape trāsire ad possessoriū qḋ i ꝑtibꝰ minime fuerat inohatuꝫ ꝛ suspendere petitoriū ꝑtis rei qḋ in ꝑtibꝰ ꝛ corā ordinario fuerat inohatuꝫ ꝛ sup eo lis conte stata deinde ab interlocutoria sup eo lata fuit ad cu riam appellatū. Et hic breuit̃ cōsidero ꝙ si causa ista fuisset agitata coram ordinario sicut fuit inohata. res esset multum dubia propter diuersas sententias diuersorum. Pro cuius euidētia p̄mitto ꝙ quādo ꝑs inohauit petitorium altera possessorum recuperan de postea proponit ꝑ modū actionis si quidem sup re diuersa n̄ ē dubiū ꝙ possessoriū scḋo loco itentatū nō suspendit petitoriū ꝑtis aduerse primo intētatum siue ante litem cōtestatā sup eo ꝓponat̃ possessoriuꝫ siue post: sed sup utroqꝫ ꝓcedit̃ tanq̄ sup duabus petitionibꝰ ꝛ iudicijs se minime cōtingētibus. ut i. c. cum dilectus de ordi. cogni. ꝛ hic casus ē indubitatꝰ. Si uero possessoriū itentet̃ super eadeꝫ re tūc si an litem cōtes. sup petitorio casus iste similit̃ est indubita tus qꝛ tūc suspēdit petitoriū ꝑtis aduerse ꝛ sup solo possessorio ē ꝓcedēdū ꝛ hec secūdū omnes ut ē casus in. c. ex q̄ōne de resti. spo. secūdū itellectū quē sonat lr̄a sic pōt intelligi. c. lr̄as. e. ti. ubi ex ordine lr̄e appa ret prius fuisse itētatū petitoriū scḋo possessoriū ꝛ su ꝑ eo tātū fuit ꝓcessuꝫ uideliꝫ ut loquat̃ an litē ꝯtes. cū tex. alr n̄ aperiat. Si uero post litē cōtes. in petito rio fuit propositum possessoriuꝫ tunc si querimus an suspēdat petitoriū ab eodē itētatū dico ꝙ sic si agens uult ꝛ hic casus silr ē idubitatꝰ qꝛ tex. ē i. c. pastoralis de cau. pos. ꝛ ꝓprie. ꝛ hoc dūmodo nō fuerit i causa cōclusum uel renūciatū ut ibi dicit̃. ¶ Restat quartꝰ casus dubitabilis uideliꝫ an tūc cū ꝓponit̃ post litis cōtes. super petitorio ꝛ super eadem re debeat suspen dere petitoriū ꝑtis aduerse. Et hic fuerunt opi. Jo. enim. ij. q. ij. c. i. ꝛ Inn. i. d. c. ex q̄ōne ꝛ i. c. ij. de cā pos. ꝛ ꝓprie. tenent ꝙ sic potissime in cā mr̄imoniali qḋ ēt sequit̃ Jo. an. ꝛ cōit̃ hoc uident̃ tenere canoni ste reprobātes hosti. ꝛ alios qui tenuerūt contrariuꝫ que opinio de iure antiquo nō uideo ꝙ aliquo tex. exp̄sso ꝓbaret̃ qꝛ. c. ex q̄ōe manifeste uidet̃ loqui qñ ante lit. ꝯtes. scḋm Inn. ad hoc allegat. c. pastoralis de causa pos. ꝛ ꝓprie. qḋ loquit̃ de possessorio a se in tētato ꝛ sic n̄ ur̄ ꝓ eo facere nisi iducat̃ h mō qꝛ ibi post litē ꝯtestatā i petitorio agent post q̄ ꝯtestatōꝫ ac quisitū erat reo ius īstātie ut i auc̃. qui semel. C. quō ꝛ quando iudex ut possit eam inuito actore ꝓsequi ꝛ petere sententiā ferri nihilominꝰ ꝑmittit̃ agēti iuito reo cui ut dixi ius erat q̄situ ipꝫ suspēdē ꝛ trāsire ad possessoriū ergo ꝛ ꝑmitti dꝫ eidē suspēdere petitoriū ꝑtis aduerse cū sit eadē ratio. Sꝫ hec n̄ ē bona simili tudo qꝛ maiorē iuriā facerē aduersario meo si suspē derē petitoriū ab eo itētatū i quo sibi ius ē quesitum post lit. ꝯtes. suo facto ꝛ diligentia q̄ si suspendo peti torium a me intentatum in quo ius est quesituꝫ eidē magis facto meo q̄ suo ꝛ sic meū n̄ suū. i. bn̄ficiū qḋ a me habuit aufero uł suspēdo qḋ n̄ ita odiosuꝫ ur̄ ar. coꝝ q̄ nō. C. q̄ poti. i pig. ha. l. assiduis. fac̃. l. si iudex circūuento. ff. de mīo. ꝛ. l. amicissimos. ḋ excu. tu. ꝛ

qo nō.

qḋ nō.ī.l.ſul.ff.ꝺe le.i.ꝛ.l.filius.§.erit rubꝛīāo.ff.ꝺ
fidcicō.lib.cū ſi. Preterea cū ſuſpēdo petitoꝛiū tuū te
excludo ab īpugnatōe ꝙ ꝺe me facis. Sꝫ cū ſuſpēdo
meū te n̄ excludo cū me n̄ īpugnes ſꝫ īpugnatiōi per
me facte reſiſtis plus ergo uolo facē pꝛīo cāu ꝙ ſcḋo
ergo ꝺe ſecundo ad pꝛimum non eſt bona argumē
tatio.ar.l.qui cū maioꝛ.§.ſi libertus ꝺe bonis lib.ꝛ
qḋ i ſili nō.p bar.ī.l.iij.§.nūc ꝺe effectu ꝺ libe. leg.
Preterea qn̄ tu pꝛīcipal'r ītētaſti petitoꝛiū ſi liqueret
ꝺe īpo fereretꝰ ꝓ te ſnīa ꝺeclaratoꝛia iuris tui ſed ſi
ego intētaui tantū lꝫ ex actis ꝯſtet ꝺe iure tuo nō tm̄
ſup tuo iure fereretꝰ ſnīa: ſꝫ tm̄ ab ipetitione mea ab
ſolueris.iuxta ea que plene nō.p ꝺoc.i.ꝺ.c.ex qōne
utilius ē aūt pꝛimū ꝙ ſm.l.ſi iter me ꝛ te ꝺe excep.
rei iudi.l.ſꝫ ꝛ ſi poſſeſſoꝛi ꝺe iureiur. Plus ergo face
rē tibi p̄iudiciū ſuſpēdēdo petitoꝛiū tuū ꝙ meū: ergo
nō ſūt iſti caſus ſil'es ꝛ ſic ꝺcm̄ Inno.ꝛ ſequaciū ꝙtū
ad iura uetera remanet ī ſola auctoꝛitate cū tex. ex
p̄ſſuꝫ nō habeamus nec rōnē urgentē: Preterea rō
uidetꝰ ī cōtrariū facere.nam uideo ꝙ ſi intēto ꝯtra te
poſſeſſoꝛium recuperāde ꝛ tu excipis ꝺe ꝓpꝛietate lꝫ
hec exceptio me īuito nō ſit admittēda ſi tm̄ ꝯſenſi ſe
mel ꝙ ꝺe ipa ꝺiſcuciatꝰ ꝺꝫ ꝺe ipa ꝺiſcuti ꝛ pꝛeiudicat
poſſeſſoꝛio meo ut eſt caſus i.c.i.ꝺe reſti. ſpoli. Nec
poſſuꝫ āplius penitere ergo ꝛ ſil'r ſi tu itentaſti petito
riū ego ꝯſenſi litē ſup eo ꝯteſtari nō uidetꝰ ꝙ poſtea
poſſim penitere ꝛ ipm ſuſpēdere īmo ſup eo ꝓcedetꝰ
nō obſtāte meo poſſeſſoꝛio qḋ uidetꝰ pdere p̄uilegiū
p̄lationis ꝓpt ꝺcm̄ ꝯſenſuꝫ ſicut pditꝰ qn̄ ꝯſenſi ꝙ ꝓ
cederetꝰ ſup exceptione ꝓpꝛietatis ut ꝺcō.c.i. Prete
rea poſſeſſoꝛiū p uiā actiōis intētatū ſup eadē re nō
pōt habere uim excluſiuā petitoꝛij niſi qꝛ uim hꝫ ex
ceptiōis ꝺilatoꝛie. Nā in ꝙtuꝫ hꝫ uim petitiōis nō ex
cluderet petitoꝛiū ut ī.c.cum ꝺilectus ꝺe oꝛdi. cogni.
Cū ergo exceptio ꝺilatoꝛia n̄ poſſit opponi poſt lit.
ꝯteſ.ergo nec poſſeſſoꝛiū poſt lit.ꝯteſ.intētatuꝫ pōt
habere uim exceptiōis ꝺilatoꝛie ſic̄ uidemꝰ ī exceptio
nibus lit̄ finite que ſi opponantꝰ an̄ lit.ꝯteſ. īpediūt
lit̄ igreſſuꝫ ꝛ excludūt qꝛ habēt uim ꝺilatoꝛiarū ſecꝰ
ſi poſt.l.elegāter.§.ſi quis poſt.ff.ꝺe ꝯdi.inde.ꝛ ibi
nō.ꝛ.l.nā ꝛ poſtea i pꝛī.ꝺe iureiur.ꝛ nō.i.c.i.ꝺe lit.
ꝯteſ.li.vj.tūc eni admittitꝰ ī uim pēptoꝛiarū ꝛ nō ex
cluderēt. Sic ergo poſſeſſoꝛiū an̄ lit.ꝯteſ.itētatū ha
bebit uim ꝺilatoꝛie exceptiōis ꝛ ſuſpēdet poſtea uero
uim pēptoꝛie ꝛ nō ſuſpēdet ꝛ hoc exp̄ſſe tenuit bar.
ff.ꝺe acqui.poſ.l.nāliter.§.nihil cōe.in quinta ꝯbi
natiōe ubi ad lr̄am ꝺeterminat poſſeſſoꝛiū itentatuꝫ
poſt lit.ꝯteſ.ſup eadē re nō ſuſpēdere petitoꝛiū par
tis aduerſe cuius ꝺcūm uidetꝰ iuridicum p rōnes p̄ꝺi
ctas ſꝫ auctoꝛitas canoniſtaruꝫ ei repugnat ꝛ certe ſi
bar.faceret mētionē ꝺe clemē.unica.ꝺe cā poſ.ꝛ pꝛo
pꝛie.ꝛ ad ipſam rn̄deret credere ſibi potius ꝙ cano
niſtis qꝛ meliores rōnes uidentꝰ ꝓ eo facere ſꝫ qꝛ ꝺe
illa nō facit mētionē ꝛ ſic uidetꝰ ꝙ eā ꝓ tūc nō uiderit
facit me ꝺubitare. Nā quidaꝫ ꝺicūt ibi eē caſum ꝯtra
eum ꝛ ꝓ Inno.ꝛ ſequacibus. Sed in cōtrarium ui
detur quia illa clemen.uoluit aliquam ſpecialitatem
ponere in cauſis beneficialibus ut ibi patet ī glo. pꝛi
ma. Conſtat autem ꝙ in ꝙtum uult illa clem̄.ꝙ cāe
bn̄ficiales p appellationē legitimā ꝺeuoluantꝰ ad curī
aꝫ icōtinēti hoc erat p pꝛius ſtatutū.ſ.p.c.i. ꝺe elec.
li.vj.ꝛ.c.ti.cām ī cle. Nō ergo uoluit illa cle. h̄ iducē
immo pꝛeſuppoſuit hoc eſſe per alia iura inductum
ut pꝫ ī v̄bo ꝺeuoluta. Eſt ergo neceſſe ꝺicē ꝙ uoluit
ſpecialitatē iducere circa ꝓpoſitōꝫ poſſeſſoꝛij ꝛ ſuſpē

ſionē petitoꝛij ut ſic cōueniat Rubꝛice ſub qua ſitua
ta eſt aliās fuiſſet nobis ꝺ uento ut ſic ꝺicamꝰ clemē.
illā uoluiſſe h̄ ꝺicere ꝙ ſpāle ſit ī cauſa bn̄ficiali ut qs
poſſit ꝺ petitoꝛio trāſire ad poſſeſſoꝛiū poſt lit.ꝯteſ.
ꝛ ſuſpēdē petitoꝛiū ēt aduerſe ptis ꝛ h̄ tā in curiā qn̄
cā ꝺeuoluta ē ad cā p appellatōꝫ ꝙ ex̄ curiā qn̄ n̄ eēt
ꝺeuoluta qḋ eim ibi ꝺꝛ ꝺeuoluta ad curiā potꝰ facti
accidētiā ꝺenotare uꝛ ꝙ iur̄ miſteriū. Nec ē h̄ miruꝫ
ꝙ ī bn̄ficialibꝰ ſit h̄ ſpeciale tū qꝛ ꝛ alia ſpecialia uide
mꝰ qꝛ p appellatōꝫ ꝺeuoluitꝰ ad curiā tota cā qḋ n̄ ē ī
ꝓphāis.c.i.ꝺ ap.li.vi. Et ēt qꝛ iuaſio ī talibꝰ magis
ē oꝺioſa ꝙ ī alijs ut pꝫ ex̄.c.i.ꝺe eo qui mittitꝰ ī poſ.
cā rei ſer.li.vi.ꝛ.c.eū qui ꝺe p̄bē.c.li. Poſſet ēt quis
ꝺicē ꝙ ꝺuo requiruntꝰ ad h̄ ut ſit ꝺcā ſpecialitas ſcilꝫ
ꝙ cā ſit bn̄ficialis ꝛ ꝙ agiretꝰ ī curia p ꝺuolutōem ut
his ꝺuobꝰ ꝯcurrētibꝰ ꝯſiderato ꝙ ī curia n̄ ita foꝛte ꝺ
facili poſſit haberi ꝓbatōes ſup petitoꝛio pmittatꝰ eius
ſuſpēſio ꝛ trāſitꝰ ad poſſeſſoꝛiū ꝛ alto illoꝝ ꝺficiēte ſe
cꝰ ſit ꝛ ita uꝛ colligi ex tex. Et ſꝫ h̄ eēt ibi cāus ꝓ bar.
ꝛ ꝯ cāoniſtas arguēdo a ſpāli. Sꝫ qꝛ gl.ibi ꝛ pau.ꝺ
liaꝫa.ꝺicūt eē ibi caſum ꝓ Inn.ꝛ ſequacibꝰ credo ꝙ
habuerūt iſtū itellectū uidelicꝫ ꝙ ī cā bn̄ficiali ſit iſta
ſpecialitas ꝙ p appellatōeꝫ ēt ſup ſolo petitoꝛio ītēta
to ꝺuoluatꝰ ad curiā n̄ ſolū cā petitoꝛij ꝛ eiꝰ iſtātia ſup
qua fuit appellatū ſꝫ ēt cā poſſeſſoꝛi ī qua n̄ fuit gra
uatꝰ appellās ꝛ ē cā ꝺiuerſa ꝛ h̄ aꝺꝺit ꝺicta cle.aꝺ.c.
i.ꝺe elec.li.vi.ꝛ aꝺ cle.cāꝫ ꝺe elec.ſecꝰ ē ī alijs cauſis
ꝓphanis ī quibꝰ n̄ ꝺeuolueretꝰ niſi cā petitoꝛij ſuper
qua fuit grauatꝰ ſi ſup eo erat lis iā ꝯteſtata corā oꝛ
ꝺinario ꝛ hoc expedito articulo appellatōis ꝛ n̄ ante
In ꝺuobꝰ ergo erit ꝺifferētia int̄ cāꝫ bn̄ficialē ꝛ al's ꝓ
phanas pꝛīo qꝛ cā bn̄ficialis ſtatim p appella.ꝺeuol
uitꝰ ēt an̄ expeditōꝫ articuli appel.ꝛ h̄ itroducitꝰ p.c.i.
ꝺe elec.li.vi.ſꝫ alie nō niſi illo expedito ul' ꝺe ꝯſenſu
ptiū omiſſo ut in.c.i.ꝺe app.li.vi. Scḋa qꝛ ī bn̄ficiali
bꝰ ſi appellatū ē ī petitoꝛio ꝺuoluitꝰ petitoꝛiū ꝛ poſſeſ
ſoꝛiū ēt an̄ expeditū articulū appellatōis. Sed ī alijs
expedito articulo appellatōis ꝺeuoluitꝰ petitoꝛiuꝫ tm̄
ſup qᵒ fuit appellatū n̄ aūt cā poſſeſſoꝛij q̄ erat ꝺiuer
ſa ꝛ n̄ ītētata ꝛ h̄ ſi lis erat iā ꝯteſ.ſup petitoꝛio ꝛ ſic
ps obligata erat illi iſtātie ſꝫ ſi an̄ litē ꝯteſta.tūc per
appella.āhe cāe ꝺeuolute eēſētꝰ expedito articulo ap
pella.qꝛ cū neutra eſſet ītētata adhuc ꝛ āhe poterāt ī
tētari n̄ erat rō quaꝛ magis unā ꝙ altera ꝺuolueretꝰ
ꝛ ſic āhe ꝺeuoluuntꝰ. In cā v̄o bn̄ficiali n̄ ꝺiſtinguitur
an̄ uꝛ poſt ꝛ hūc itellectū uidetꝰ habuiſſe pau.ꝺ liaꝫa.
ī ſcḋa ſua gl.magna ſup v̄bo p appellatōꝫ. In alijs
ergo ꝓphanis ꝺuoluta cā petitoꝛij tm̄ n̄ poſſet trāſiri
ad poſſeſſoꝛiū ī curia. Scḋꝫ hūc ergo itellectū n̄ ē in
cā bn̄ficiali h̄ ſpāle ꝙ poſt lit.ꝯteſ.in petitoꝛio poſſit
trāſiri ad poſſeſſoꝛiū ꝛ ſuſpēdi petitoꝛiū hoc eim tāꝙ
rl'aꝛ p̄ſupponitꝰ ibi ſꝫ ſolū ē h̄ ſpāle ꝙ h̄ pōt fieri corā
iudice appellatōis iterpoſite ī cā petitoꝛij tm̄: cā v̄o ꝛ
rō ſpecialitatꝭ ē qꝛ ī bn̄ficialibꝰ ꝺuoluta fuit p appella.
utraqꝫ cā tā petitoꝛij ꝙ poſſeſſoꝛij pp p̄uilegiū cāe be
neficialis. Corā uero oꝛꝺiario n̄ expediret uti aliqua
ſpecialitate qꝛ cū apud īpꝫ ſit cognitio utriuſqꝫ cāe iu
re oꝛꝺiario nulli ꝺubiū erat quin fieri poſſit. Et iſto
modo credo ꝙ itellexerint ꝺn̄i aud.toꝛes palacij epi.
pau.ꝺū īpꝫ allegāt ī ꝺciſiōe rote al's uideretꝰ ſibi ꝯꝛia
ri ꝺū ī una gl.tenet exp̄ſſe ꝙ illa clemē.n̄ habꝫ locuꝫ
ī alijs cauſis n̄ bn̄ficialibꝰ: ī alia v̄o tenet ibi eē caſū ꝓ
Inno.ꝛ ſequacibus ꝙ regulariter ī omni cauſa pōt
p poſſeſſoꝛiū ſecūdo itentatū etiā poſt lit.ꝯteſ. ſuſpē
ꝺi petitoꝛiū ſuū: ergo iſta ſua itētio ꝙ corā oꝛꝺinario

quí hʒ cognitionē utriusqʒ cause pōt hoc fieri ídistin
cte ⁊ in omni causa sʒ coram iudice appellationis in
curia romana qñ appellatū est sup ístantia petitorij
tm̄ hoc nō possit fieri nisi ī causa beneficiali qꝛ ⁊ ipse
hʒ cognitionem utriusqʒ in tali causa in qua ꝑ appel
lationē deuoluit̄ utraqʒ causa. In alijs aūt ñ possit
qñ est appellatum post litꝭ.ɔtes. quia tunc non hʒ co
gnitionem nisi sup̄ cā petitorij tm̄ quia illa tm̄ fuit de
uoluta. Nolēdo ergo recedere a p̄dcō ītellectu nec
ab opi. canonistaruʒ. uidet̄ dicendum ꝙ in casu no
stro cum non simus in casu beneficiali. ⁊ cum petito
rium tm̄ fuerit intētatum in partibus ⁊ sup illo fuerit
appellatum ꝑ appellationem p̄dcām sola causa pe
titorij fuerit ad curiā deuoluta causa uero possessorij
remāsit ⁊ est in cognitione iudi. ordinarij ut pʒ in .c.
romana. §. cum uero de appel. li. vj. ⁊ ꝑ nō. in .c. cū
teneamur. e. ti. ꝑ glo. cum sit diuersa a causa ꝓprieta
tis ut. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. de acqui. pos. Et
si ita est ɔmissarij predcī quibus de uoluntate partiū
fuit ɔmissa causa appellationis ⁊ negocij principalis
nō uident̄ habuisse cognitionē nisi sup causa petito
rij tm̄ qꝛ papa nō intelligit̄ eis cōmisisse nisi principa
le negocium qd̄ erat deuolutū uel deuoluēduʒ finito
articulo appellationis uel de uoluntate partiū ab eo
recesso ɔmisit enim papa dictā causam tanq̄ iudex
appellationis ⁊ ꝑ appellationeʒ addimus ergo illam
tm̄ causam que ad ipsum tanq̄ ad iudicem appella
tionis erat deuoluta uidet̄ cōmisisse hec autem erat
causa petitorij tm̄ ⁊ in illa tm̄ uidet̄ pars rea ɔsensisse
ut ɔmitteret̄ non autē causa possessorij que deuolu
ta nō erat imo semꝑ in illa ɔtradixit cum igit̄ nec de
mente pape nec de mēte partis rei fuit uel fuisse p̄e
sumitur ꝙ alia causa ɔmitteretur q̄ illa que deuolu
ta erat ⁊ quam ut iudex appellationis potuit com
mittere dicti commissarij super causa possessorij tan
q̄ non cōmissa ꝓcedere non potuerunt ⁊ quod ege
rūt tanq̄ factum a iurisdictione carētibus nō ualet.
Nec ob. si dicat̄ ꝙ illi cui cōmittit̄ cā petitorij uidetur
cōmissa etiā causa possessorij ut est casus in terminis
nostris in .c. ex qōne de resti. spoli. ⁊ nō. in .c. i. de se
ques. pos. ⁊ fruc. ⁊ .l. si de ꝓprietate. C. si a nō ɔpe. iu
di. qꝛ dico. ꝙ illud est uerū qñ papa cōmitteret nō tā
q̄ iudex appellatōis sʒ tāq̄ p̄ceps adit⁹ ꝑ uiā q̄rele
tūc. n. uit̄ oēʒ cām ɔmisisse qꝛ nō maior est rō de una
q̄ de altera ⁊ ipm delegatū quo ad illā causaʒ ⁊ ipaʒ
ɔtingētia uidet̄ surrogasse loco ordiarij de offi. lega.
studuisti. ⁊ sic late ē īterp̄tāda ɔmissio cum eaʒ fece
rit de plenitudine potestatis ⁊ non iure ordinario se
cus est quando ut iudex appel. quia tunc iure ordi
nario cōmittit ⁊ sic illam tantum interp̄tamur cō
misisse que iure ordinario competebat ⁊ hic erat so
lum causa petitorij deuoluta per appellationē. Po
sito ergo ꝙ opi. Innocen. ⁊ sequacium de qua su
p̄a sit uera procederet si causa uerteretur coram or
dinario uel coram delegato a papa adito per uiam
querele non per uiam appellationis ex quibus ɔclu
ditur omnes snīas latas in possessorio pte semꝑ cō
tradicente ⁊ reclamante nullas esse tanq̄ latas a ca
rentibus iurisdictione ¶ Uenio ad secūdum passuʒ
quo querit̄ posito ꝙ petitorium potuerit suspēdi an
articuli Johānis rei debuerint admitti qui cōcernūt
causam proprietatꝭ circa quod dicendum est ꝙ q̄tuʒ
ad materiaʒ metus non erant admittēdi qꝛ ꝑ ɔfessio
neʒ dicti Johānis qui conatus fuerat ipaʒ cognosce
re apparet metum purgatum siquis fuisset cum actū

illum non nisi uolens ⁊ sponte fecerit licʒ enīʒ per co
habitationem mutuam possit dici non fuisse metum
purgatum quia durabat eadem causa metus iuxta
nō. in .c. causam m̄rimonij de offi. de le. per Inno. ⁊
bar. in .l. si ob turpem. ff. de condi. ob tur. ca. cum ēt
īuitus ⁊ non sponte potuerit cohabitare nemo tamē
ipm cogebat ipam cognoscere. Et sic nixus ⁊ conat⁹
ille tanq̄ sponte ⁊ proprio motu factus purgauit me
tum. C. quod me. ca. l. ij. ⁊ .d. l. si ob turpem. de con
di. si ob turpem causam. ¶ Quantum uero ad ma
teriam etatꝭ adhuc idē uidet̄ ꝙ non debuerit admitti
tanq̄ impertinens. Naʒ actrix allegabat duo que erāt
sibi necessaria in possessorio scʒ ꝙ ɔtca fuerant spōsa
lia per uerba de p̄nti. Et ex hoc infert̄ titulus qui ī ta
li possessorio ē necessarius. Itē ꝙ interuenerat copula
carnalis int̄ eos ⁊ ex hoc infert̄ possessio que silr̄ est
necessaria ut in .c. ex transmissa de resti. spoli. ¶ Et
ābo ista habebat ꝓbare ut obtineret in possessorio
dicto .c. ex transmissa tunc arguo aut ipa deficiet in
ꝓbatione predictorum uel alterius eorum ⁊ tunc nō
erat necesse reo articulare de etate ⁊ sic illa materia
tanq̄ superflua ueniebat repellēda ar. C. de ꝓba. l.
ad probationem aut probabit utrunqʒ ⁊ tūc illa ma
teria de etate erat impertinens cū defectus etatꝭ tollat̄
ꝑ interuētuʒ carnalis copule que supplet defectū etatꝭ.
c. puberes de spō. ipu. ⁊ .c. ɔtinebāt. e. ti. cum si. ⁊ sic
in nullum casum poterat eē dicta materia admissibil̄.
Nec uidet̄ obstare .c. ex pte de resti. spo. qꝛ ibi non ꝓ
ponebat̄ copulam interuenisse sicut hic. ¶ Breuit̄ dico
p̄mum ꝙ dicta materia erat ptinēs etiam ad causam
possessorij qꝛ probata poterat excludere ābo funda
menta possessorij. Nā duo sunt necessaria fundamē
ta possessorij in casu isto scʒ titulus qui consistit ī ɔtcu
spōsaliorum factarum ꝑ uerba de p̄nti. Itē possessio
que consistit in interuentu copule carnalis ut .d. c. ex
trāsmissa. Probata aūt minori etate tollebat̄ p̄mū
qꝛ int̄ īpuberes non pōt esse ɔtcus m̄rimonij per u
ba de p̄nti ualidus talit̄ ꝙ liget ⁊ sic faciebat deficere
titulum. Item dico ꝙ probata minori etate potest d̄
facili excludi probatio copule carnal̄ non dico copula
Illa enim si p̄supponat̄ nō excludit̄ ꝑ defectum etatꝭ
imo econuerso defectus etatꝭ ꝑ ipam ⁊ ita loquit̄ quod
supra dixi. Sed bene dico ꝙ ea non presupposita ꝓ
uera sed negata ꝓut erat in casu nostro necesse erat
actrici eam probare. Sed probare non poterat dire
cte cum testes ī talibus nō adsint. Sed probāda erat
ꝑ cōiecturas iuxta nō. i. c. p̄terea d̄ testi. que cōiectu
re resultabāt ex mutua cohabitatiōe ⁊ ex eo ꝙ repit̄
hodie corrupta ⁊ sic p̄sumit̄ ab eo corrupta iuxta nō.
ī. c. siquis acceperit. xxxij. q. i. Hec autem probatio
per cōiecturas potest tolli ⁊ euacuari per alias ɔiectu
ras contrarias iuxta nō. in .l. diuus. ff. de in inte. re
sti. tunc dico ꝙ minor etas Johānis poterit esse cōie
ctura contraria maxime quia Johānes ponebat in
articulis se fuisse tempore ɔtcus sponsaliorum ꝑ uer
ba de p̄nti etatꝭ. xi. ānorum ⁊ sic non ꝓximus puber
tati ⁊ cū ꝑ actricē ꝓponeret̄ ꝙ sil̄ cohabitauerant ꝑ
ānū cū dimidio tātum appareret ⁊ ꝓbat̄ ipm fuisse ī
etate. xi. an. tantum tempore ɔtcus sponsaliorū ap
paret etiaʒ ꝙ tempore discessus ab ea non erat pro
ximus pubertati cum ꝓximus dicat̄ qui non distat
ultra sex menses uel ānū ad plus ut nō. in .d. c. conti
nebat̄ de spon. impu. ar. ff. de excu. tu. l. non solum
§. i. Et si ita ē ñ est uerisimile ꝙ fuerit ab eo cognita
cum minor etas non proxima pubertati faciat p̄sumi

naturalē

naturalem impotentiam coeundi. Cuz ergo potue
rit ab alio cognosci non p̄sumit̃ ab eo cognita stante
naturali presumptiōe, p eo seu ꝯiectura naturalis im
potētie que tollit aliam potissime quia lz esset ,pbatū
ipsam esse corruptam non tñ ,pbatum est ipsam fuis
se corruptam tempore quo simul habitabant sed tē
pore quo fuit inspecta q̄d fuit dudum post recessum
iohānis,probatio ergo minoris etatis maxime nō ,p
ꝓxime pubertati,pdesse poterat iohāni ad elidendum
probationes actricis de possessiōe.i.ꝯiecturas de co
pula ꝛ ꝑ consequēs ad excludendum actricem a pos
sessorio ut dcō.c.ex parte de resti.spoli. igit̃ tanq̄ ꝑ
tinens erat admittēda cū agēti possessorioꝫ recuperā
de icumbat de possessione ,pbare alias succūbit.ff.ď
ui.ꝛ ui.ar.l.iij.§.fi. Si ergo dcā materia nō fuit ad
missa iuste potuit Johānes tanq̄ grauatus appella
re ꝛ snūc post appellationē legitimam late debebunt
cessare.ut in.c.non solum de appel.li.vj.cuz.fi. Et
hec de secūda materia articuloꝝ. ¶ Quātū ad tertiā
materiā de iusticia publice honestat̃ dico q̄ etiaz illa
erat admittēda si Johānes uel eius ,pcur. offerebat
,pbatiōes incōtinēti paratas q̄d pz. Nam tale impedi
mētū ipedit,mr̄imoniū ꝛ si de ipso offerant̃ ,pbatōes
icōtinenti non dz fieri restitutio quo ad carnalez co
pulam. sic dicimus in quocūqz alio impedimēto con
sanguinitat̃ etiam diuina.l.nō ,phibēte ut in.c. lr̄as
de resti.spō.in uerbo presertim ꝛ ibi expresse nō. in
glo. Cum ergo actrix peteret restitutionē generalem
quo ad omnia obsequia mr̄imonialia ꝛ sic etiaz quo
ad copulaz de qua fecerat in articulis mētionē ut pz
ex eius ꝯclusione ꝛ impedimētuz impediat restitutio
nem quo ad copulam qñ ,pbatiōes offerunt̃ inconti
nēti dicēdum est dictam materiā fuisse admissibilem
si dicte ,pbationes oblate fuerūt ut dcō.c.lr̄as ꝛ iuste
fuisse appellatum si fuit repulsa. ¶ Tertio pricipalr
quero posito q̄ supradcā omnia cessarēt utrum uiso
,pcessu ꝛ depositiōibus hinc inde receptis snīe late ī
possessorio ,p actrice sint iuste uel nō. Et ꝑ hoc expe
diā quattuor uel quinqz quesita simul supra formata
ꝛ uidet̃ q̄ sint iuste nam actrix in suo libello ꝛ articu
lis narrauit ea que necessaria erāt ad uictoriam ī pos
sessorio.s.spōsalia ꝑ uerba de p̄senti ꝛ sic titulū. Itez
copulam carnalem ꝛ sic possessionē que sufficiunt ut
dcō.c.ex trāsmissa. Primū ,pbauit ꝑ ꝯfessionē Johā
nis qui simpliciter confessus est. Secundum proba
uit per urgentes coniecturas que in talibus debent
sufficere iuxta ea que habentur i.c.preterea de testi.
facit.l.non omnes.§.a barbaris de re mili. Conie
cture uero resultant ex pluribus simul iunctis. Pri
mo ex confessione Johānis qui confessus est mutuā
cohabitationem. Item q̄ conatus fuit carnaliter co
gnoscere ex quibus duobus si reperiatur corrupta
presumitur ab eo fuisse corrupta iuxta illud a iuuene
ꝛ cupido credat̃ reddita uirgo quasi dicat nō ꝛ nō.
in dicto.c.siquis acceperit.xxxiii.q.i. Item probauit
se esse corruptam per tot matronas quibus tanq̄ ex
pertis in arte ipsarum est credendum.l. comparatio
nes.C.de fide instru.cum si. Item per medicos de
ponentes de naturali potentia rei ex quibus omni
bus tanq̄ sufficienter adminiculantibus uidetur pro
bata intentio actricis. ¶ Breuiter contrarium est di
cendum. Et primo aduertendum q̄ actrix predicta
narrauit in suis articulis dictum Johannem reum
tempore contractus sponsaliorum per uerba de pre
senti uidelz die prima maij. Anno dñi. Mcccc.viij.
attigisse ānum.xiij. sue etat̃ ut patz in eius articulo.
xv. Et secundum quod colligit̃ ex alio articulo: vi.in
ordine ubi ponit̃ de tempore natiuitat̃ eius uidetur
sensisse q̄ in dicta prima die maij attigerat ānū.xiij.
de.iiij.mensibus.i.q̄ habebat ānos.xij.ꝛ menses
iiij.ꝛ ita colligit̃ ex dict̃ articulis ut super eis notaui
licz in rei ueritate nō haberet nisi ānos.xi.ꝛ aliquid
plus ut dicit̃ in articulis iohānis. Sed q̄tum ad pro
positū stemus articulis actricis in q̄tum faciunt con
tra eam ꝛ dico sic Cum actrix narrat iohānem tp̄re
sponsaliorum per uerba de presenti fuisse annorum
xij.ꝛ.iiij.mensium ꝛ sic attigisse ānum.xiij.ď.iiij.mē
sibus ꝛ postea in articulo.xix.narrat q̄ stetit secuz ꝑ
ānum cum dimidio ꝛ non plus seq̄uit̃ manifeste q̄ tē
pore quo dictus Johānes recessit ab ea nūdum com
pleuerat ānum.xiiij.sed deficiebant adhuc menses
duo iūgēdo ānum cū dimidio qui sunt menses.xviij.
cum.iiij.mensibus ꝛ sic faciunt.xxij.restabant duo
ad cōplenduz ānū.xiiij.si ergo recessit iohānes ante
etatem legitimam completā nō pōt dici q̄ ꝑ mutuaz
cohabitationez sponsalia que a principio non ualue
runt propt̃ defectum etat̃ fuerint ratificata naz requi
rit̃ cohabitatio post ꝑfectam etatem ut in.c.i. de de
spon.ipu.li.vi.ꝛ.ff.de adul.l.si uxor.§.si minor an
te enī sicut non possunt ꝯbi per ꝯsensum expressum
ita nec per tacitum.l.qui ad certū.ff.loca. Ex quo ,pz
q̄ ñ fuit necesse reo ď minori etate ,pbar̃ cū ex articulis
actricis appareat de ipa tam ,p tēpore sponsalioꝝ q̄
totius cohabitationis ꝛ si ita est sequit̃ q̄d deficit actri
ci titulus necessarius in tali possessorio cum talis nō
habeat̃ nisi ex sponsalibus ꝯct̃ in etate legitima ut in
c.ex ꝑte de resti.spoli. Et si fuisset necesse ,pbare iaz
probauit per testes deponentes adhuc de minori eta
te. ¶ Nunc est uidendum an sit probata copula car
nalis si eniz esset probata cessaret defectus tituli quia
faceret transire in mr̄imonium ꝛ induceret possessio
nem. Et breuit̃ dico q̄ non. Et primo inq̄tum iohā
nes confessus est se tentasse non probat̃ talis copula
que sufficiat ut in.c.fi.de sponsa.ubi est casus. Item
inq̄tum probatum est eam corruptā similit̃ non suffi
cit quia potuit ab alio corrūpi ꝛ non sufficit corruptam
esse nisi fuerit a iohāne corrupta cū corruptio facta ꝑ
alium non ualidet mr̄imonium istoruz probationes
autez debent necessario concludere.l.non hoc unde
cogna.alias non releuant.l.non solum.§.sed ut ,p
bari de ope.no.nunc.l.cum actum de neg.gest.C.
de proba.matrem tuam ꝛ utrobiqz nō.ad hoc de ,p
ba.c.in p̄ñtia cum si. Et si dicat̃ presumit̃ ab eo cor
rupta ꝑꝑ cohabitationem per nō.in.d.c.siquis acce
perit. Respondeo illud ueruz si essent in etate legiti
ma sed cuz ex articulis actricis appareat q̄ non erat
dico q̄ defectus etat̃ facit cessare presumptionez ma
ior enim est presumptio que resultat ex defectu natu
re ꝛ cōis cursus eius q̄ illa que ex arte ar.l.filio.ff.ď
libe.ꝛ posthu.sz cōis cursus nature ē q̄ miores.xiiij.
annis non sunt uiripotentes. Hec ergo presumptio
tollit presumptionem iuris que est q̄ ex cohabitatōe
presumat̃ copula. Itez dico q̄ ex alio tollit̃ dicta pre
sumptio quia tempore quo fuit inspecta ꝛ reꝑta cor
rupta non cohabitabat cum iohāne sed per plures
menses ante recesserat illa uero presumptio resulta
ret si sil̃ ꝯcohabitassent sicut in filii uidemus q̄ filius
natus ex uxore cohabitante cum uiro presumit̃ nat⁹
ex eo.l.filium de his qui sunt sui uel ialic.iur.ꝛ tamē
natus postq̄ ab eo diuertit ñ sic unde quedā debent

obseruari ad hoc ut uir teneat partum agnoscere tã
ꝙ ex eo natum ut. ff. de libe. agno. ꝑ totum sic ista
ex quo tempore quo reperta est corrupta nõ cohabi
tabat cum Johãne non presumet ab eo corrupta fa
cilius cui presumit ab alio corrupta ꝙ si simul coha
bitassent. Tertio tollit dcã presumptio ex eo ꝙ cum
Johãnes petijt eam sequestrari ne ab alio corrum
peret hec renuit: Nam ex hoc solo resultat presũptio
ꝙ a Johãne nõ fuerit corrupta tex. uidet de hoc ad
lrãm in si. i. l. i. §. si maritus. ff. de libe. agnos. ubi si
maritus sponte offert custodes ⁊ mulier recusat non
tenet maritus partũ agnoscere tanꝙ ex eo natuz er
go nec iste tanꝙ ab eo corruptam. Ex quibus sequi
tur ꝙ dcã actrix defecit tam in ꝓbatione tituli ꝙ in ꝓ
batiõe possessionis. Et p̃dcã coadiuuant ex deposi
tione medicorũ deponẽtium ꝓ Johãnem sic in du
bio debuerit ꝓ eo ferri snĩa. c. iter dilectos de fide in
stru. Sequit ergo ꝙ dcẽ snĩe non uident fuisse iuste
ex actis ⁊ actitat cũ actrix defecerit in ꝓbatione duo
rum que principalr requirunt ad obtinendam uicto
riam in possessorio dcõ. c. ex trãsmissa de resti. spoli.
Ex quibus remanet expedituz tertiũ principale que
situm cuz quattuor suis accessorijs. Item ex predcís
omnibus pz uel dcãs omnes snĩas fore nullas ex de
fectu iurisdictiõis ut pz ex allegat i primo puncto uel
esse iniustas ut pz ex allegat in hoc tertio. ¶ Restat
quartum principale qd est in ordine quesitorum sex
tuz: uidelz posito ꝙ predcã cessarẽt an saltem ultima
snĩa fuerit nulla ex eo ꝙ dñs ꝯmissarius post appel
lationem ab eo interpositam ⁊ post dclationẽ ab eo
fcãm ⁊ post itimationem ⁊ inhibitionem eaz tulit. Et
breuiter hic me expedio ꝙ sic ꝑ. c. cum appellationi
bus de ap. li. vj. ubi probat de dclatione ⁊ ꝑ. c. roma
na. c. ti. ⁊. c. non soluz ubi probat de inhibitione dũ
modo fcã sit inhibitio canonice ⁊ secundũ stilum quo
casu facit reuocari etiam snĩam diffinitiuaz postea la
tam. ut in. c. ex parte ade de testi. ⁊ ibi ꝑ Jo. an. ⁊ ꝑ
modũ attentati. ¶ Ultimo quo ad petitoriũ non est
dubium ꝙ probata iusticia publice honestat dz Jo.
obtinere ut i. c. duo pueri de despon. impube. li. vj.
Hic aũt ꝓbata sũt spõsalia de futuro ꝯcta ꝑ parẽtes
de ista actrice ⁊ Guil. frẽm Johãnis. Itẽ ꝓbata ẽ ra
tificatio Johãnis ꝑ duos testes ⁊ potissime ꝑ tertiuz
in ordine qui deponit se habuisse i mandat a Guil.
de dãdo illi osculũ ⁊ ꝙ ei dedit ⁊ illa recepit ex quo ꝓ
bat ratificatio ut nõ. in. c. i. de despon. ipu. Et ei ui
det standum quoad fcõ suo testificat. ff. de edili. edic. l.
quero. §. fi. de ꝓbatio. l. cum ꝓbatio tũc autẽ uident
requiri duo testes cum de fcõ alieno testificant. Sed
⁊ posito ꝙ sufficiẽter nõ essz ꝓbatum tñ pars Johã
nis cõfidit posse de facili ꝓbare cui mos gerẽdus erit
ff. de proba. l. circa.

¶ Statutum ꝙ maior. xx. ãnis sit legitime etat an
intelligit quo ad alienatiõnem imobilium ut illa pos
sit alienare sicut maior. Et si ꝯctus celebrati cũ mino
ribus. xx. an. debẽt fieri cũ certa solẽnitate ex forma
statuti. an maiores. xx. possint sine illa ꝯhere ⁊ etiaz
sine curatore. Itẽ ⁊ sine solẽnitate iuris cõis ut sic sũ
mat argumẽtum a ꝯrio sensu. Et an alienatiões fcẽ
ꝑ cũ cui bonis ẽ inťdcm ⁊ datus curator ualeãt nec
ne. Et si nõ ualet datio curatoris an ualeat inťdictõ
bõꝝ. Et an ualeat datio tutoris uel curatoris existẽte
legitimo ⁊ ꝯsentiẽte exp̃sse uel tacite puta si legitimꝰ
fuit citatus ⁊ qñ minori ꝓdigo ẽ datus curator an itel
ligat datus minori ut minori an ut ꝓdigo.

cclxxv.

¶ In christi nomine amen.

Incipiendo a secundo dico dictas uenditiões predio
rum fore nullas etiam propť hoc soluz ꝙ facte fuerũt
a minore. xxv. ãnis sine consensu curatoris ⁊ iudicis
decreto ⁊ non subsistente legitima causa eris alieni.
ff. de rebus eorum per totum. ⁊. C. de predijs mino
rum per totum. Nec ob. id quod allegat in cõtrariũ
de statuto disponẽte ꝙ debeat adhiberi certa solẽni
tas in ꝯctibus minorum. xx. an. ꝑꝑ quod dicunt ꝙ
a ꝯrio sensu censet uoluisse ꝙ si sint maiores. xx. solẽ
nitas aliqua non requirat. Et per consequens ꝙ
etas supra: xx. ãnum habeat pro legitima etate ⁊ su
pra ãnum. xxv. Nam dico uerum esse ꝙ a ꝯrio sensu
dicti statuti bene posset sumi ꝙ solẽnitas requisita a
dicto statuto non sit necessaria si ꝯhens sit maior
xx. ãnis que solẽnitas ẽ maior ꝙ solẽnitas requisita
a iure cõi ⁊ omissio eius plus uiciat ꝙ omissio so
lẽnitat requisite a iure cõi ut pz ad sensum siquis bñ
inspexerit. unde cum per statutuz prefigat tp̃us usqz
ad quod requirat sequit ꝙ ultra illud tempus non
requirit. ar. l. si ita quis. ff. de uul. ⁊ pupil. de le. iij. l.
pr filium. §. funduz de pac. l. epistola. §. fi. ⁊. l. si unꝰ
§. i. Sed ꝙ post. xx. ãnos non requirat solẽnitas iu
ris cõis hoc nullo modo potest sumi a contrario sen
su dicti statuti cum de illa statutum non loquatur.
Sed si de illa loqueret ⁊ statueret ꝙ deberet obser
uari in ꝯctibus minorum. xx. ãnis fateor ꝙ a contra
rio sensu censeret uelle ꝙ post. xx. ãnos non require
ret ⁊ sic faceret illam etatem legitimam ar. l. inť soce
rum. §. cum inť. ff. de pac. dota. õ testa. qui testõ. §.
mulier. Sed cum in casu nostro loquat de alia solen
nitate requisita a dicto statuto dico ꝙ post. xx. ãnos
lz illa non requirat saltẽ requirit solẽnitas iuris cõis
quia iste casus tanꝙ omissus relinquitur dispõni iur.
cõis. l. cõmodissime. ff. de libe. ⁊ posthu. cuz si. Plus
dico ꝙ etiam infra. xx. ãnos si alienat predia nõ suffi
cit solẽnitas statuti uidelicet consensus duorum ꝓxio
rum ⁊ curatoris ⁊ iudicis decretum nisi etiaz interue
niat iusta cã a iure cõi requisita uidelicz es alienum.
l. magis puto. §. ne passim. ⁊. §. si es alienum. ff.
de rebus eorum licet enim statutuz requirat illa tria
i qualibz alienatõe minorũ. xx. ãnis ⁊ i quolibz ꝯctu
uel obligatõe ip̃ius ⁊ si uendant mobilia debent illa
sufficere cum tamen uendunt imobia requirunt illa
⁊ etiam ultra requirit causa legitima scz es alienum
quod requirit a iure cõi a quo debet statutuz supple
ri ar. ff. de re iudi. l. iiij. §. siquis condẽnatus uersi. sz
si quidem. statutum enim p̃dictum nõ emanauit ad
dirimendum ⁊ tollendam solẽnitatez iur. cõis sed ad
ip̃am augendaz qr requirit ultraꝙ requirat ius cõe.
Non ergo debet opari ꝯrium effectum ar. l. cum tale
§. falsam. ff. de cõdi. ⁊ demõ. unde requirit id quod
requirit ius cõe ⁊ ultra hoc etiam requirit id quod re
quirit statutum. Preterea posito ꝙ esset ueruz id qd
dicit ꝑ alterã ꝑtem uidelicz ut istud statutuz uoluerit
subrogare etatẽ. xx. ãnorũ ⁊ abinde supra etati. xxv.
annorum quod tamen est falsum quia uerba eius
hoc de necessitate non important sed aliud de quo su
pra dixi. Attamẽ posito quod illud esset uerum non
tamen intelligeret uoluisse facere ꝯtum ad alienatio
nem rerum immobiliũ quominus requirant illa que
de iure cõi sunt necessaria tex. est qui hoc probat ex
presse

presse. C. de his qui ve. eta. l. ij. vsi. ita tamē z. l. cos
ubi si concedit uenia etatis ei qui est eta. xx. ānorū uel
ultra per quam sua etas efficit legitima z subrogatur
loco etatis. xxv. annorum. Hoc tamen fallit quantum ad
ptātem alienandi imobilia qz quātum ad illam non
extēdit uenia quominus sint necessaria ea que de iu
re cōi requirunt. Si ergo hoc est in legitimatiōe eta
tis que fit per principem principalr z expresse quāto
magis dicendū est esse idez in illa que colligit incidē
ter z tacite a ɔrio sensu dci statuti cū etiam possit esse
dubiū an colligat uel nō censet ergo fcā dcā legitima
tio quātum ad restitutionem in itegrum ut non pos
sit peti nō quantum ad faciendum ualidas alienatiōes
que alias non essent. Et ista sola sufficiāt z abunde
ad retractādas istas alienatiōes. ¶ Sed ulterius di
cit q nō ualēt qz fcē ab eo cui erat uel censebat inter
dcā alienatio et administratio bonorum suoruz per iu
dicem eo ipso q datus fuit sibi curator tanq pdigo
put determinat bar. in. l. is cui bonis. ff. de uerb. ob
li. Nec obstant illa que allegant ɔ ista dationem cura
toris q nō ualeat. Naz posito sine preiudicio uerita
tis qd tamē negat q non ualeret datio tamen intdi
ctio administrationis z alienatiōis que resultat ex ta
li datiōe firma remanet per. l. plane la grande i pri
cipio z p. l. si fideiussor. ff. de le. i. Nec ob. q si nō ua
let expressum nō ualet tacituz. l. iij. §. fi. ff. de ser. ru.
predi. qz illud est uerum qñ est eadem rō uiciādi uel
quando tacitum p se stare nō possit non aliter ut ple
ne nō. ci. in auc. igressi. C. de sacro. sanc. eccl. Sz hic
non est eadē rō uiciandi qm intdictio censet sibi fcā
tanq pdigo z datio curatoris tanq minori put nō.
bar. in. l. z hz. ff. de tutelis z. l. si curatorem habens
C. de in integrum resti. Item pōt stare p se quoniā
pōt iudex intdicere alienationē bonorū alicui absqz
eo q det sibi curatorez z talis intdictio reddit alienā
tiones postea fcās nullas. l. de pollicitatiōibus in fi.
ff. de pollici. l. si creditores ante finez. ff. de priuil. cre
di. z nō. i. l. pspexit qui z a quibus per glo. l. ait pre
tor de iure delibe. cū si. de peti. hered. l. diuus. ¶ Sz
ulterius dicit q dcā datio curatoris ualuit nō obstan
tibus allegat in cōtrarium nam primum qd nō erat
pdigus tollit p ea que dixi in alio ɔsilio z per id qd
nō. bar. in dcā. l. is cui z. l. fcie egresse de tuto. z cura
to. da. ab his in fi. qz de pdigalitate stat declaratiōi
iudi. nō sic de etate. ¶ Ad secundum q extabat legi
timus z sic non erat deueniēdum ad datiuum respō
det q frater dci pdigi qui erat legitimus quia ppin
quior fuit presens z ɔsensit qz fideiussit p dcō curato
re ppē qd colligit ɔsensus. ff. qui. mo. pig. uel hypo.
sol. l. si gratuitam. §. fi. Et hoc sufficit qz nulli alij fie
bat iniuria per hanc dationem nisi sibi quem prima
causa tutele legitime tangebat unde sufficit ipsum cō
sensisse expresse uel tacite ut si ipse fuissz citatus z nō
ɔparuissz. ff. de uē. ispi. l. i. §. denūciari z qd nō. bar.
in. l. siquis instituat. ff. de heredi. isti. z de aqua plu.
arcen. l. in diem iunctis his que notāt p eundem in
l. tutor si petitus. ff. de tuto. z cura. da. ab hijs in qd
ne illa quando fuit datus tutor cū extaret mater uel
alius legitimus ubi distiguit an mater uel legitimus
fuerit i mora z ualet alias secus fortius ergo ualuit si
consensit. ¶ Ad tertium respondet q censet datus
eo modo quo dari dz. Nam bar. dicit in. l. qui. hz. ff.
de tute. z in. l. si curatorem. C. de in inte. resti. q dz
fieri sibi interdictio ut prodigo alias non esset proui
sum prodigalitati qz plus operat talis interdictio qz

facit ipm non obligari naturalit q non ē in minore
curatorem habente q z dari curator ut minori. In
hoc tamen non uideo magnam uim postq talis int
dictio requirit an det curator postea ut prodigo an
ut minori nec habz istud reddere curam nullam post
q uterqz status eius exigebat dationē curatoris pōt
enim iudex eligere quod magis expediat unde parū
ē curanduz de ista exceptione. ¶ Ad aliud q fuit da
ta ad certum tempus. Respondet q durāte illo tem
pore fuerunt facte alienationes. ¶ Ad aliud quod
fuit facta sine cē cognitione zc. Respondet q fuerūt
pñtes z consentiētes qui ledi poterāt unde non dicit
facta sine cē cognitione. l. fi. C. si p uiz ul alio modo.
¶ Ad aliud quod dictus curator non incepat gerere
nec confecerat inuentarium tempore factaruz aliena
tionum. Respondet q istud nihil facit ad propositū
quia nullitas dictarum alienationum non prouenit
ex eo q curator gereret uel gerere incepisset sed pro
uenit ex eo q dicto prodigo erat ablata seu iterdicta
administratio z alienatio suorum bonorum pure z
simpliciter z alteri ɔmissa. Cum ergo ille posset cogi ad
gerendum postq acceptauerat ar. ff. de arbi. l. iij. licz
gerere non incepisset quia tamen poterat incipere i
pediebat alium gerere cui erat simpliciter interdicta z
ablata ar. ff. de condi. inde. l. si non sortem. §. adeo
C. de fideicō. l. si creditoris. ¶ Cōcludit ergo q ex multis
capitibus dicte alienatiōes pñt retractari. Laus Deo

Mora an z quando possit purgari.

.cclxxvi.

In christi nomine amen.

Videt dicendum pfatum bartholomeum z ātoniuz
non debere audiri post lapsum āni ad offerendū. qz
ex pte actoris pro actione consequenda de nouo pro
ut hic est qz cum isti tractāt de aquirendo actionem ɔ
illos zenonem z scutum pro recuperatione illorum
bonorum post lapsum temporis appositi ad implen
dam conditionē non admittit oblatio nec more pur
gatio etiaz infra paucos dies. l. thais ancilla. §. itra.
ff. de fideicō. lib. licz pro actione quesita cōseruanda
bene admittat infra paucos dies. l. si ita quis. §. scia
cauit. ff. de uerb. ob. et ita nō. bar. ff. de uer. ob. l. si
insulā. Quinimo quando est dies z pena prout fuit
in casu nostro quia fuit actum q si infra ānum non
soluerent bona predicta remanerent penes illos qd
loco pene dici pōt appositum etiaz si de actione que
sita conseruanda agat non admittit etiaz infra pau
cos dies ut pbat. C. de transac. l. si super possessiōe
sic nec ex pte rei admittit l. magnā. C. de ɔhē. stip.
ff. de acti. z obli. l. traiectitie. §. de illo z multominus
qz lapso tpe facta ē executio ipo iure qz quesitū ē ius
excipiēdi reo z cōstat q post factā executiōz ab homi
ne uel a iure semper denegat more purgatio. l. qui
ob rem non defensam. ff. de ɔdi. indebi. de lega. ij. si
is cui z per bar. in dicta. l. insulam etiam reo qui fa
uorabilior est q actor. l. arianus. ff. de ac. z ob. fortius
actori qui tractat de obligando aliū p suā oblatiōz ut
ē i casu nostro. Dicta eniz pecunia ñ ē debita p dictū
bartholomeum z ātoniū nec in obligatione sed in cō
ditione z in oblatione ut illos possint sibi obligare
ad restitutionem dictorum bonorum z sic sumus i ar
ticulo illo an ex pte actoris admittat purgatio more
que difficilius cōcedit q reo qui tractat de consequē
da actione. ¶ Breuit omnia ista procederēt si pdicti

barbolomens ⁊ antonius habuissent noticiaʒ de so
lutione uel concordia fcā ꝑ illos zenonem ⁊ scutum
cum illo de caualcātibus a quo tempore solutiōis ⁊
cōcordie debebat incipere cursus āni secūduʒ tenorē
compositionis fcē inter eos tunc dicerent per dcm̄ bar
tholomeū ⁊ antonium stetisse ⁊ eos fuisse i mora me
rito non admitterent post lapsum āni. quoniā ānus
eis cucurrisset ⁊ hoc pʒ ex dcā. l. thais. §. intra. dum
dicit si ꝑ ipsos stetisset ⁊c̄. nam nō dicit stetisse ꝑ ipos
nisi sint i mora ut pʒ ex his que habent in. l. si duo
§. fi. de ꝯsti. pecu. ⁊ in. l. qd̄ te. ff. si cer. pe. ⁊ in mora
dicit esse qui scit uł scire pōt aliquid sibi incūbere ⁊ il
lud nō facit dcā. l. qd̄ te secus si ignorat uel iustaʒ cau
sam credendi in contrarium habeat. l. si quis solutio
ni de usur. Uerum qꝛ presupponit ꝙ ignorauerunt
de dcā solutione uel ꝯcordia ⁊ ꝑ consequēs ꝙ ānus
eis incepisset currere dicēdum est ꝙ currere non ince
pit lʒ dicat cōmunit ꝙ in dubio tempus intelligit eē
continuum ut nō. ff. de diuers. ⁊ tempo. prescri. suꝑ
rubrica illud dʒ intelligi ex post facto. i. postꝙ̄ incepit
currere sed a principio est utile scilicet ut non incipiat
currere ignoranti ut pʒ ex plene nō. ꝑ bar. in. l. gene
ro. ff. de his qui nō. infa. Et pʒ per bonos tex. ⁊ ex
pressos. ff. de administra. tuto. l. quidaʒ decedēs. §.
fi. C. de excu. tuto. l. quinquagita. ff. de tuto. ⁊ cura.
da. ab his. l. fi. de requi. reis. l. i. §. i. Et sic i uerbis
dcē compositionis dum in ea dicit a die quo soluerit
uel fuerint in concordia ⁊c̄. subaudiri dʒ ⁊ noticiam
dci bartholomeꝰ ⁊ antonius de dcā solutiōe uel ꝯcor
dia habuerint tex. est cuʒ glo. in. l. quinquaginta. ff.
de excu. tuto. suꝑ uerbo nominatiōis facit. l. iij. §. si
quis heredi. ff. statu. Debebāt ergo dci zeno ⁊ scutus
notificare prefato bartholomeo ⁊ antonio se soluisse
uel fore in cōcordia cū illo de calualcātibus si uolebāt
dcm̄ ānum incipere currere prefatis bartholomeo ⁊
antonio prout in si. dicūt doc. qn̄ assignat terminus
absenti. Nā ad hoc ut incipiat ei currere dʒ sibi signi
ficari alias nō icipet currere ut ē tex. i. l. ij. C. ubi in
rem actio post pri. ibi eo que ad notociā eius ꝑducē
do ⁊c̄. ⁊ ꝑ bar. i. l. labeo. ff. de reg. iur. Et qn̄ fert sen
tētia ꝯ absentē ad hoc ut tp̄s appellādi icipiat ei cur
rere ꝙ ignorāti currere n̄ icipit. l. ab eo. C. quomō ⁊
qn̄ iudex. Cōcludit ergo dcm̄ ānuʒ nō icepisse curre
re nisi a tp̄e scie ⁊ ꝙ scia ē ꝓbāda qꝛ i fcō alieno presu
mit ignorātia. l. fi. ff. ꝓ suo. Laus Deo.

An istr̄m nō liquidū mereat executionē statuto dictā
te ꝙ istra mittant executiōi. An nūcio iurato credē
dū sit ⁊ i q̄bꝰ. Et an datio i solutū uiciet ex plibꝰ cāis
Et an ꝯiūctꝰ possit i solutū accipe ꝓ ꝯiūcto sine man
dato. cclxxvij.

In christi nomine amen.

Uisis ⁊ ponderatiᷓ allegationibus suprafact ac etiaʒ
utroqʒ ꝓcessu agitato inter partes predcās uidelʒ.
Primo suꝑ obtinenda lnīa uel parabola ingredien
di tenutam dcōrum bonorum. Secūdo suꝑ datiōe
insolutum cū eorum depēdētibus ⁊ ꝯnexis uidet tā
dem ex duplici maxime capite dcām dationeʒ insolu
tum posse inpugnari ⁊ de nullitate redargui. Pria
lnīa ingredīēdi possessionem ⁊ mandatum datū nū
cio super hoc solum factum fuit super bonis que cō
dam fuerunt illius dn̄i Johānis de sancto gallo pa
tris saluini rei i hac causa. Et ingressus fcūs fuit in
quibusdā bonis descriptis in ꝓcessu tanꝙ̄ de bonis
dci Johānis. Primo gͦ dcō iudici secundo a quo pe
tita fuit datio insolutuʒ liquere cōstareqʒ debuit nec
nō liquidari ⁊ fides fieri qualiter dicta bona fuerunt
dicti dn̄i Johānis tēpore sue mortꝭ saltē p̄sumptiue ꝓ
bando ꝙ erat i possessione iporuʒ iuxta nō. ꝑ ci. C.
ne uxor pro marito. l. ob maritorum ⁊ ꝑ bar. in. l. a
diuo pio. §. si super rebus. ff. de re iudi. ałs non de
buit secundus iudex ea dare insolutum tum qꝛ si nō
fuissent dicti dn̄i Johānis non ualuisset ingressus qꝛ
factus ꝯ ⁊ preter formā licētie ⁊ mādati p̄dicti. l. diligē
ter in principio. ff. mādati. Et non ualente ingressu
non potuissent insolutum dari qm̄ statutuʒ de datio
ne insolutum requirit ꝙ precedat introitus ualidus
⁊ non cassus ⁊ sic deficerent requisita a statuto ergo
⁊c̄. l. cum hi. §. si pretor. ff. de trāsac. tum qꝛ iudex dʒ
esse certus de sua ptāte ⁊ nisi sit certus posito ꝙ eaʒ
habeat non ualet actus queʒ gerit. l. quero. ff. de eo
qui pro tutore. l. hec aūt post prin. ff. quibus ex cau. i
pos. ea. cum ibi nō. per bar. ⁊ plenius per cūdeʒ i. l.
multum. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. l. si finita. §. iul. ff. de
dāp. infec. ⁊. l. properandū. §. i. C. de iudi. ⁊ sic non
sufficit ꝙ ista bōa fuerint p̄fati dn̄i Johānis postꝙ̄ de
hoc non fuit facta fides iudici. Tum qꝛ instrumentū
nō liquidum nō meret executionem ēt statuto dictāte
ꝙ instrumenta mittant executōi qꝛ debʒ itelligi de li
quidis ar. C. depositi. l. fi. secundum bal. qui ita nō.
C. de execu. rei. iudi. l. si causā ad qd̄ fac qd̄ nō. bar.
i. l. creditores. C. de pigno. ⁊. l. i. i fi. ff. de le. ij. ⁊. l. f.
iudi. sol. C. de sen. que sine certa q̄nti. l. ij. Sʒ instru
mētū debiti pro quo fuit petita executio q̄ntum ad bo
na super quibus ꝑmittit executiue ꝓcedi ⁊ pro quibꝰ
petita fuit executio non ē liquidum qꝛ loquit de bōis
dicti dn̄i Johānis. Sʒ an ista sint huiusmōi n̄ apppa
ret ex tenore instrum̄ti cū saltē post iceptā executōʒ. l.
post introitum debuit hoc liquidari anteꝙ̄ cōsumere
tur. i. daret insolutum scdʒ nō. per bar. i locis supra
allegatiᷓ qd̄ minime factū fuit nec in hoc stat relationi
nūcij ꝯ negātē. Tū qꝛ n̄ plus dʒ sibi soli credi i hoc
ꝙ̄ credit duobꝰ uł tribus testibus asserentibus dicta
bona fuisse condā dn̄i Johānis qd̄ pʒ qꝛ de testibus
n̄ dubitat quin fidē faciāt cū oīa cōcurrerēt i eis neces
saria. Sʒ de relatōe nūcij ēt iurati ꝙ̄ plurimū fuit int
ātiquos dubitatū quoꝝ opiniōes diuersas refert Jo.
an. i addi. spe. ti. de citatōe. §. sequit uidē ⁊ ci. in. l. ca
q̄dē. C. de accusa. Sʒ duobꝰ uł pluribꝰ testibꝰ asserētibꝰ
ēt cū iuramēto dca bōa fuisse dci ꝯdā dn̄i iohānis nō
crederet nisi redderēt sufficiētē cāʒ sui dci ēt n̄ interro
gati qꝛ istō n̄ ꝑcipit sēsu corporeo. Sʒ iudicio itellectꝰ
iuxta nō. singlr ꝑ Inn. i. c. cām q̄ de testibꝰ ⁊ ꝑ bar. i.
l. solā. C. e. ti. de testi. Iste aūt nūciꝰ cām sui dci ꝙ scit
fuisse dn̄i iohānis n̄ assignat igit ⁊c̄. Tū ēt qꝛ lʒ de cō
missis sibi credat ēt ſm plurimoꝝ sniam ar. l. magis
puto. §. ne passim. ff. de rebꝰ eoꝝ de n̄ ꝯmissis tn̄ sibi n̄
creditur unde si sibi fuit cōmissa citatio creditur sibi
ꝙ citauerit sʒ de rn̄sione fcā sibi ꝑ citatū puta ꝙ dixe
rit nollo uenire uł alia ūba iiuriosa seu de ꝯmissiōe si
bi fcā ꝙ citet n̄ credit sibi ſʒ ꝙ plene disputādo determi
nat io. ā. i addi. spe. ti. de ꝯtūa. §. i. ⁊ qd̄ nō. ci. i. d. l.
ea q̄dē de ac. ⁊ h̄ de prio. ¶ Scdo uł posse ipugnari de
nullitate. d. isolutū datio ꝑpēa qꝛ fuit petita ⁊ ꝯcessa
n̄ solū ꝓ ipis petētibꝰ ⁊ ꝓ illis quoꝝ ꝓcuratorio noīe
fuit petita ⁊ a q̄bꝰ asserebāt se mādatū hr̄e sʒ ēt ꝓ duo
bꝰ pupillis seu mioribꝰ a q̄bꝰ n̄ asserebāt se mādatū hr̄e
sed illorum nomine tanꝙ̄ ꝑsone ꝯiuncte petierunt.
Constat autē ꝙ quantum ad personam illorum mi
norum

noꝛũ dacio p̄fata non tenuit cũ in hoc nõ consense
rint nec illi potuerũt tanq̄ cõiuncte persone illoꝝ eaꝫ
petere uel recipere qð pꝫ q: datio insolutuꝫ est ficta so
lutio finguntur enim bona in solutuꝫ data per prius
uẽdita ei cui data sunt ⁊ ab ipso pecunia nomine p̄c
cij recepta ⁊ deinde eidem loco solutionis ⁊ pro solu.
debiti reddita ⁊ restituta ideo liberat̃ debitoꝛ ipso iu
re sicut de directo soluisset nisi fuerit expresse cõtrariũ
actũ secundum ea que plene habentur ⁊ nõ. in.l. ele
ganter.ff.de pigno.acti.in prin.de solu.siquis aliam
C.de sen.l.libera quidem theodoꝛa. Sed cõstat con
iunctam personam tanq̄ coniunctã ⁊ sine mandato
non posse solutionem recipere etiam uolendo de ra
to cauere licet bene possit agere prout est casus in.l.
ij.ff.ut lega.no.caue.⁊.l.non soluꝫ solu.matri. ⁊ ibi
nõ.per doc.ergo nec dationeꝫ insolu. Et pro hoc.l.
fundus ille.ff.de contrahẽ.emp.ubi siquis dicat fun
dus ille sit emptus mihi ⁊ ticio a quo mandatũ non
habebat non ualet emptio in personã ticij ⁊ sic i casu
nostro non ualet in persona illoꝛũ pupillorum in so
lutum datio q: non compellũtur emere.l.nec emere
C.de iure deli.ergo nec in solutum recipere quod est
emere ut dicta.l.eleganter de pigno.acti.⁊ si non ua
let in persona illorum ergo tota ruit etiã quo ad ꝑso
nas alioꝝ. Tum q: si ualeret reperiretur facta ꝓ ma
ioꝛi quantitate q̄ eis deberetur quoniã fuit facta pro
tota summa debiti.s.pro libris octocentũ ⁊ tamen to
ta summa predicta non debetur eis cum non sint he
redes insolidum creditoris sed una cũ illis pupillis ꝓ
ut ipsi confitentur in eoꝛũ petionibus quibus contra
eos statur.l.cũ p̄ceũ.C.de libe.ca.⁊ per consequẽs
redditur nulla in totum prout determinat bar.in.l.si
non soꝛtem.§.si centum.ff.de cõdi.indebi.per ratio
nem de qua ibi. Tum etiam q: fuit iudicialiter facta
⁊ per sententiã iudi.unde cum unicum fuit iudicium
q: contra unum intentatum licet per plures persõas
pretendentes eandẽ ⁊ cõem cãm.l.siquis cũ procura
toꝛio.§.unius litis.ff.de procura.cũ ibi nõ.per bar.
Et per eũdẽ.in.l.v.§.fi.ff.de uerb.ob.nõ potuit ꝓ
parte etiã quo ad quosdã ualere pro parte nõ.ff.fa.
hẽr.l.in hoc iudicio: ⁊ qð nõ.in.l.i.C.si aduer.rem
iudi.⁊ ꝑ bar.in.d.l.v.§.fi.ff.de uer.obl.ante fineꝫ.
⁊ ex his pꝫ nõ obstare.d.l.fũdus ille que uult ualere
i ꝑsonã loquẽtis q: ibi i mera emptiõe nõ i datiõe iso
lutũ que facilꝰ uiciat̃ q: ꝓpter minimã quantitatẽ ut
nõ.i.d.§.si centũ nõ sic i emptiõe simplici que non
nisi ꝓpter exceptionẽ ultra dimidiã iusti p̄cij nec tũc
uiciat̃ ip̄o iure.l.ij.cũ ibi plene nõ.C.de rescin.uen.
Itẽ loquit̃ illa.l.fundus ille in cõtractu extraiudiciali
nos loquimur i iudiciali datiõe que ꝓpter materiaꝫ
indiuisibilẽ unius iudicij facilꝰ uiciat̃ ⁊ inutile trahit
ad se utile sicut ⁊ alibi.ff.de iniu.testa.l.penl̃.nõ sic
in extraiudicialibꝰ quãdo separari possunt.ff.de do
na.inter uirũ.l.si sponsus.§.⁊ generaliter cũ ibi ple
ne nõ.⁊ i.c.utile.ð reg.iur. Ex quibꝰ sequit̃ potuisse
de nullitate dicte datõis querelã ꝓponi. Nec obstare
statutũ qð inhibet appellari ⁊ sic p̄supponit dationeꝫ
isolutũ ualere qm̃ ab actu nullo superfluo appellat̃.l.
si exp̄ssiꝫ cũ ibi nõ.ff.de ap. Tollẽdo ergo remediuꝫ
appel.nõ cẽset̃ abstulisse q̄relã nullitat̃ tanq̄ remediũ
diuersuꝫ ar.i.l.si domꝰ.ff.ð sui.urba.p̄dio. ⁊ plene
nõ.i si.ꝑ gl.i.l.unica.C.si de mo.pos.fue.appel. Et
posito q̄ mero iure teneret ista datio potuit tñ ab ea
tanq̄ idebite facta appellari ratiõibus quibus supra
⁊ non obstante statuto predicto quod loquitur de

dationibus factis secundum formaꝫ a statuto p̄dicto
traditam sed hic dicit̃ factam ꝯtra formam ꝓpter ea
que dicta sunt cum statutum presupponat debere p̄e
cedere ualidum ingressum ⁊ hic dicit̃ ꝯtrarium q: ne
gatur bona ista fuisse dicti Johãnis ⁊ sic igressus nõ
ualuit.l.i.§.hec uerba.ff.ne uis fiat ei.l.fulcinius.§.
cum autem cum ibi nõ.quibus ex ca.ipos.ea. Item
presupponit eam factam pro uero creditore sed hoc
non est hic quatenus illi non erant heredes credito
ris igitur ⁊c̃.

Que probari debẽt ab agẽte hipothecaria uel saluia
no interdicto: ⁊ in generali obligatõe bonoꝝ ueniũt
bona que quis habꝫ uel in uita sua habiturus est nõ
autem illa que post moꝛtẽ iceperunt esse heredis. Et
in libello attendit̃ conclusio magis q̄ narrata.

cclxxviij.

In christi nomine amen.

Uiso puncto suprascripto ⁊ oĩbꝰ alijs de quibꝰ supra
ul̃ finalr̃ dicẽdũ p̄fatam sñiam latã in fauoꝛẽ dicti an
tonij foꝛe reuocandã i cã appellatõis dictũq; Johan
nẽ foꝛe absoluẽ.a petitõne dicti agentis ea potissima
rõe q: p̄fatus dñs antonius nõ ꝓbauit ea que sibi in
cũbebant ad fundandũ suaꝫ itentionẽ. Naꝫ ipse egit
hipothecaria nõ saluiano interdicto in quo sufficit ꝓ
bar̃ possessionẽ sui auctoꝛ. In hipothecaria uero ñ
sufficit sꝫ est necesse probare dñium directuꝫ uel utile
seu aliud ius in re puta quasi dñium uel aliud ꝓpter
quod actoꝛ potuisset aduocare rem a possessoꝛe.ff.ð
pigno.l.si ab eo ⁊.l.⁊ que nundũ.§.quod dicitur ubi
dicit̃ q̄ hꝫ necesse ꝓbare qui agit hypo.rẽ fuisse i bo
nis obligati tp̄e obligatõis ꝯtracte. Et nõ dicit̃ fuisse
nisi ꝓ ea haberet tam actionẽ q̄ exceptionẽ.l.reꝫ in
bonis.ff.de acqui.re.do. Iste aũt dñs antonius non
articulauit nec ꝓbauit q̄ ille Johannes qui hipothe
cauit bona sua pro ista dote restituenda fuerit domi
nus istius rei petite directus uel utilis uel quod aliqð
ius in re habuerit sed solum q̄ tenuit ⁊ possedit eam
pro sua ⁊ tanquam sua ⁊ testes eius de sola possessio
ne deponunt quidam de decem annis quidam de
xx.nec aliquid deponunt de titulo. Constat autem q̄
sola possessio longi temporis sine titulo etiam si sit
cum bona fide non sufficit ad acquisitionem dominij
directi uel utilis uel alicuius iuris real̃ propter quod
possessoꝛ si caderet postea a possessione posset rem
ab alio auocare.C.de rei uendi.l.nullo licet sufficiat
ad acquisi.seruitu.p̄dial̃.l.siquis diuturno.ff.si ser.
uendi.sed propter eam non potest res auocari sed
solum ipsum ius seruitu.l.ij.co.ti. Ergo talis posses
sio sine titulo non sufficit agenti hipothecaria ita de
terminat doc.scilicet spe.in titulo de obliga.⁊ solutio
§.i.uersi.quid si probo ⁊ ci.in.l.cum res de proba.⁊
bar.in.l.rem alienam.ff.de pigno.acti.licet quidam
distinguant an possessoꝛ contra quem agit habeat
causam a debitoꝛe qui obligauit uel non. Et si habet
an ei imitatur uel non ut notatur in spe.loco supra
allegato uersi.se.post illum uersi.quid si probo ⁊ ci.
in dicta.l.cum res sed bar.illam distinctionem rep̄e
hendit in dicta.l.rem alienam dicens q̄ haberet lo
cum in agente non in excipiente ⁊ tenet indistincte q̄
non sufficiat probare possessionem debitoris nisi pro
betur aliud quod iunctum cum ea sufficeret ad acqui
si.dñij puta titulus ⁊ lõga possessio ul̃ lõgissima pos
sessio sine titulo quoꝛum neutrum est hic. Nec obstat

si dicatur licet non sit probatus titulus dicti Johan
nis bene tamē uidetur probatus titulus filij sui.s. he
reditatis qui sufficiens est quo ad prescriptionē longi
temporis.ff.pro herede per totū. Sed respondeo du
pliciter. Primo q filius in potestate non potest pscri
bere titulo pro herede nec pro suo.ff.pro herede.l.ni
hil cū ibi plene nō. Et posito q potuisset tamen non
caderet dicta res acquisita per filiū et heredez in gene
rali obligatione facta per patrēm eius de bonis que
habebat uel habiturus erat tex.est nō.in.l.paulus in
prin.ff.de pigno. Solum enim illa cadebāt que erāt
sua tempore contracte obligationis uel postea effecta
fuerūt sua ante mortem et ante dissolutā obligationē
l.i.in prin.ff.de pigno. Nō illa que nunq fuerūt sua
licet post eius mortem acquisita fuerint p heredez ut
dicta.l.paulus. Hic uero ex deductis et probatis non
apparet q ille Johannes debitor principalis habue
rit aliquod dominiū directuz uel utile seu quasi domi
nium ex quo nō est probatus titulus nec possessio lō
gissimi temporis sed longi dūtaxat posito etiā q dicti
testes probēt longā possessionē ipsius licet cōtrariuz
dicat. Quod aūt iste uideat intentasse hipothe. et nō
saluianū interdic. in quo sufficit probare possessionez
auctoris satis colligitur ex cōclusione libelli que debet
attendi iuxta nō.in.l.aurelius.§.stico de libe. lega.
Nam petit declarari petiam terre de qua agitur fuisse
in bonis dicti Johānis quod est necessariuz in hipo.
nō in saluia.interdic.nō autē ipsum tenuisse et posse
disse l3 in narratione hoc posuerit sed magis inspicit
conclo ut nō.in dicto.§.stico. Utrū autem deductis
temporibus deducēdis decursum fuerit legitimū tem
pus ad prescriptionem necessariā et tā uetus statutum
uel nouū locum habeant in casu nostro ex causa pro
sequi omitto qr neqz est necessariuz pro inten. dicti rei
et possessoris cum suprascripta sibi sufficiāt.l.qui accu
sare.C.de eden. Sed unū non omitto q presupposi
to q locus sit ueteri statuto in hac prescriptione sm
q in hipo.sufficiebat tēpus.xxx. annorū et q illud tē
pus sit decursum deducto tēpore quo dictus domin9
antonius stetit in carceribus propter decretū domini
mant.nō est dicendum q etiā debeat deduduci tem
pus quo stetit absens et in pōtaria queniā talis pre
scriptio longissimi tēporis et etiā longi currit cōtra ab
sentem et ignorantē.l.fi.C.de prescrip.longi tempor
et de prescrip.xxx.anno.l.sicut. Nec obuiat statutum
mantue qr loquitur de illo qui abest ex causa necessa
ria ut patet ex eius tenore sed hic dicitur q aberat ex
causa uoluntaria cū suo cōmodo et honore. Et sic est
sibi imputandū quare non misit procuratorem ad in
terrūpendum prescriptionē.ff.de diuer.et tempo.pre
scrip.l.i.ubi casus nec etiam est sufficiēs ad impetran
dum restōnē talis uolūtaria absentia iuxta plene nō.
ff.de in integ.resti.l.fi.per glo.et docto. Similiter nec
pretensa ignorantia allega.q ignorabat sororem suā
cuius dicit se heredē fuisse creditricem heredum ma
riti de dicta dote q nō potuit eē iusta ignorātia post
q fecit se heredez illius qr debuit inuestigare iura illi9
ad effectum agendi licet aliud sit quārū ad effectum
excipiēdi iuxta ea que habent in.l.qui in ius alterius
ff.de reg.iur.et qr uerisimile est q sciuerit facta soror
l.octaui.ff.unde cogna. Et quia posito q aliquādo
ignorasset si postea peruenit ad eius noticiam ante
completam prescriptionē et potuit eam interrumpere
et non interrupit: sed permisit eam compleri sibi ipu
ter qm tēpus negligentie asorbet tps ignorātie ut ad
illud nō possit peti i integ.rest.ut deducat de pscrip.iu
xta plene nō.i.l.qd tpe.C.d rest.mil.ff.q.ex cau.ma.
l.ab hostibus.§.sed quod simplr. Et ista pro nunc
dicta sufficiant. Laus Deo.

Quot modis dicatur res occupari et qualiter turbare
differat ab iuadere cum sint diuersa.

cclxxviiij

In christi nomine amen.

In causa exforcij mota coraz dño locumtenēte patrie
for iulij p ser natalem pācera de zoppolla ɔtra quos
dam nominatos i sex citationib9 et assumpta quo ad
quosdā ex eis p dños de ualuassano in se tanq rele
uatores illorū dicentes quicquid illi fecerunt fecisse de
sporū dñorū mādato et ideo susceperunt in se iudiciū
Uisis act et actitatis in cā et narratis et articulatis per
actorē nec nō attestationib9 testiū utriusqz ptis. Uide
tur dicēdū pfatos dños releuatores fore absoluēdos
a petitis in dicta cā maxie a pena exforcij tali ratione
Nam ipe actor uidet deduxisse in iudiciū ɔstitutionez
patrie foris iulij positā sub rubrica de exforcijs et his
qui igrediunt etc.ut colligit ex narratis p euz et deduc
tis i positionib9 et articulis et citationib9 ex quibus cō
prehendit itentio agentis.ff.de libe.et posthu.l.gali9
§.i.et ibi nō.per bar.in fi.et ēt ɔstitutionem sequentē
sub rubrica de his qui cuz aīalib9 etc.factā ad declara
tionē pcedentis. Prima uero ɔstitutio dicit q tunc cō
mittit exforciū qn quis suo pprio arbitrio et auctorita
te occupauit māsos ul nemora quorū aliquis alius
fuit possessor uel que aliquis possederit etc. Notanda
sunt ista uerba diligenter.l.i.§.si is qui nauem.ff.de
exerci. Nam occupare uel inuadere dicit ille qui igre
dit animo acqui.pos.quam ipe nō habebat sed eam
habebat alius tempore igressus quem ipe ingrediēs
intendebat spoliare et sibi possessionē acquirere et sic
uim et uiolentiam inferre. Et tunc talis inuasio uel oc
cupatio dicitur etiam spoliatio que spoliatio non cō
mittitur sine uiolentia illata persone unde dixit pom
ponius eam non posse cōmitti sine corpore eius in
quam committitur.ff.de ui et ui ar.l.i.§.ui possidere
et.§.idez labeo ait ibi sed pompo.ait etc. Potest etiā
dici occupatio uel inuasio quando possessio rei quaz
quis ingreditur non erat apud aliquem tempore in
gressus sed uacabat ipse autez ingrediens intēdebat
eam sibi acquirere nulla iusta subsistente causa et tūc
talis occupatio uel inuasio non dicitur spoliatio quia
non suberat persona possessoris cui facta fuerit uio
lentia in corpus sine qua spoliatio dici non potest ut
in.d.§.habetur. Sed dicitur simplex occupatio uel
inuasio.ff.de usuc.l.sequitur.§.item si occupaueris.
C.unde ui.l.inuasor contra quas non prouidetur p
interdictum unde ui.quod requirit uim et uiolentiam
sed prouidet p ɔstitutiones iperiales in quibus suffi
cit quasi uiolētia ut.d.l.iuasor et.l.cum querebat.C.
unde ui. Si uero igrediens possessionē nō itendit ali
quā possessionē acquirere nec aliquē spoliare sz soluz
dānū inferre non pōt dici inuadere uel occupare rez
uel aliquē spoliare cum ista nomina nō dicantur nisi
ratōne possessionis quod patet quia inducit possesso
rium recuperande uel quasi recuperande poss.ideo
ponuntur in ti.unde ui.ubi de tali possessorio tracta
tur ergo etc.l.iperator.ff.de in diē adiect. Unū ɔ talez
sic igredientē nō animo acquirēde possessionis uacā
tis uel non uacantis nō prouidet p dictā ɔstōem sub
rubrica

rubrica de sfortijs que loquitur de occupantibus uel
inuadentibus res possessas ab alio uel quarũ posses
sio uacat animo dictã possessionẽ sibi acquirendi nisi
in uno casu tantũ. s. quãdo ingredit domuz alicuius
cõtradicẽte hospite domus tũc enĩ indistincte etiam si
nõ causa occupãdi uel inuadẽdi possessionez dicte do
mus sed causa cõmittẽdi furtũ uel rapinã dicitur com
mittere sfortiũ ex solo ingressu ut dicta prima constitu
tione uersi. siquis uero ex predictis. Ex quo etiã ma
gis declarat precedens particula ↄstitutiõis ut loqua
tur solũ de illis q̃ ingrediunt causa possessionis acqui
rende qui dicunt ꝓprie inuasores ꝛ occupatores rei
uel possessionis cũ ingrediantur illo animo ar. ff. de
furtis. l. uerum. Uoluntas enĩ ꝛ propositũz maleficia
distingunt. e. ti. l. qui iniurie in prin. nisi cũ ingrediun
tur domum cõtradicente hospite ꝛ tũc ex solo igressu
etiã si dãnum uel rapinã nõ cõmisisset prouideretur
per precedentẽ particulam ibi seu proprio ꝛc. Per se
quentẽ uero cõstitutionem sub rubrica de his qui cuz
animalibus ꝛc. suppletur ꝛ declarat precedens consti
tutio quantũ ad intrãtes non causa occupandi uel in
uadendi rem uel possessionez ut si quidẽ causa pascu
landi cum suis animalibus indistincte nõ censeat cõ
misisse exfortiũ nec incidat in penã exfortij sed soluz
teneatur emãdare damnũ: si uero dederit aliud dam
nũ cuiuscũqz alterius generis tunc aut nõ transcẽdit
ualorẽ. xxxv. flor. ꝛ idem nisi damnũ dans contẽdat
se hoc fecisse ratione ꝓprietatis uel possessionis quã
dicat se habere in illa re ꝛ in dicta causa ꝓprietatis uł
possessionis succubuerit. Si uero transcẽdat quanti
tatẽ. xxv. flor. uult dicta cõstitutio a ↄtrario sensu qui
põt ex ea assumi ꝛ ei debet stari ut. l. cõuenticulaz cũ
ibi nõ. per bal. ꝛ ci. C. de epis. ꝛ cle. quod est intelligẽ
dum nisi dicat se fecisse qꝛ est dominus uel possessor
ꝛ probaret possessionẽ: tunc enĩ excusaretur a sfortio
tam in casu isto q̃ in precedẽti prout colligitur ex fine
dicti statuti ꝛ probat ex. d. l. i. §. ui possidere. uersi. sꝫ
qui per uim. ff. de ui ꝛ ui ar. ubi dicit q illle qui ꝑ uiz
suã possessionẽ retinet nõ dicit ui possidere ꝛ per con
sequens nec sfortiũ cõmittere quod nihil aliud est dice
re q̃ uiolentiam uim: enim ui repellere licet ꝛ resistere
ne repellamur a possessione. l. iij. §. cuz igit. ff. de ui
ꝛ ui ar. ¶ Nunc ergo ad ꝓpositũ redeũdo iste actor
ꝛ accusator in sua petitione ꝛ articulis nõ dixit q illi
damnũ dantes inuaserunt uel occupauerunt hoc ne
mus sicut loquit pria ↄstitutio cuiꝰ uerbis debebat se
adaptare si uolebat illã i iudicium deducere sed dixit
q illi uiolenter ꝛ de facto intrauerunt inciderũt ꝛ tur
bauerũt eũ i possess. ꝛ ꝓpt ista uult iferre q dicat deꝫ
sfortiũ certe ipe iepte ꝛ isufficiẽt narrauit qꝛ cũ istõ uo
cabulũ exfortiũ ñ sit uocabulũ iur. sꝫ sit iuẽtũ a cõsue
tudie patrie ꝛ a dictis ↄstitutõibꝰ nõ debemꝰ dicere q
ↄmittat exfortiũ nisi quatenꝰ i dict ↄstitutiõibꝰ cauet
ar. eius qd nõ. bar. de ṽbo podere qd ẽ a ↄsuetudine
loquẽdi iuentũ ut ipse nõ. in. l. i. circa finem de rebus
dubijs. ꝛ. l. si ita circa finẽ. ff. de au. ꝛ ar. leg. ↄstitutio
nes aũt p̃dicte declarãt ꝛ ponũt casus i quibꝰ dicatur
ↄmitti sfortiũ. Unus est qñ quis inuasit uł occupauit
rẽ ꝛc. q̃ iuasio ꝛ occupatio nõ uerificat ex solo itroitu
uiolento nisi quãdo fit in domum contra uoluntatez
hospitãtis sed requiritur animꝰ acquirẽdi poss. ut su
pra dixi: sꝫ iste nõ narrauit q illi iuaserint uel occupa
uerint sed solũ q uiolenter ingressi sunt ꝛ nõ i domũ
sꝫ i nemꝰ: ergo tanq̃ occupatores uł iuasores nõ pos
sunt dici exfortium cõmisisse postq̃ non fuit in eius

petitione allegatum uel in articulis deductum etiam
si reuera occupassent uel iuasissent quia debebat hoc
allegari als non proderat. l. si adulterium cum incestu
§. idem pollioni. ff. de adult. ꝛ qd nõ. bar. in. l. cum
quid ante finem. ff. si cer. pe. Non ergo potest obtine
re actor ex isto capite non deducto in iudicium. Sed
nec ex capite uiolenti ingressus tum quia ex illo non
resultat sforcium nisi cum fit in domum contradicẽte
hospite. Unde qualitates iste erant specificande ꝛ ex
primende ꝛ probande. l. pretor. §. docere. ff. ui bo.
rap. l. fulcinius. §. cum hoc ꝛ qd nõ. barto. ff. quibus
ex ca. in pos. ea. Tum etiam qꝛ dicta uiolentia alle
gata in ingressum nõ fuit probata nec reuera fuit cõ
missa qꝛ tunc dicerent illi uiolenter intrasse quãdo cõ
tra expressam prohibitionem itrassent als non ui sed
clam dicunt intrasse si illo ignorante. ff. q ui aut claz
l. i. §. ij. ꝛ. l. clam possidere. ff. de acqui. pos. Sed hic
non proponit q̃ illi fuerint ingressi cõtra ꝓhibitõez
dicti agentis uel sui procura. uel negocioꝝ gestorum
nec etiam est probatuz igit actor dꝫ succumbere quia
qualitatem uiolentie allegatam ꝛ ad quã se restrinxis
set uidetur q non probauit. ff. de instito. l. habebat i
prin. ꝛ quod nõ. bar. in. l. diuus. ff. de re iudi. ꝛ habe
tur in. c. lꝫ cãm extra de ꝓba. ¶ Itez siłr ex eo q dã
num dederint incidendo ligna siłr cõdemnari nõ de
bent tanq̃ de sforcio eo qꝛ ex hoc nõ resultat exforci
um nisi quando transcendit sũmam. xxv. flor. ut pꝫ
ex secunda constitutione quod hic non fuit allegatuz
ꝛ sic sola datio damni non concludebat ad sforcium
unde petitio tanq̃ inepta ad exforcium non conclu
dens fuit ꝛ est reicienda. l. i. §. i. ff. si mensor fal. mo.
dix. ꝛ in. c. examinata cum ibi nõ. de iudi. Et si secun
dum eam ferretur sententia non ualeret ut nõ. glo.
insti. de obli. in prin. ꝛ bal. in. l. actori. C. de iureiur.
ꝛ quod nõ. in addi. specu. ti. de acti. seu peti. §. sequi
tur uidere ꝛ de offi. iudi. §. deseruit. Item nec ex eo
q narrauit turbari uel turbatum fuisse in sua posses
sione quia statutuz loquitur de occupante uel inuadẽ
te ut uideatur cõmittere exforcium nõ de turbante ali
quẽ in possess. inter que lõga est dria. Nam turbare
aliquẽ i poss. dicitur inter leuia delicta. l. seruus non i
omnibus in fi. ff. de acti. ꝛ obli. non sic iuadere uł oc
cupare alienam rem uel possessionem ut. l. iuasor. C.
unde ui. Preterea ista turbatio non est probata nec
est uerum q facta fuerit uel fiat. Nam ille dicitur tur
bare aliquem in pos. qui non ꝑmittit colere arare uel
seminare uel fructus recolligere. ff. de ui ꝛ ui. ar. l. uiz
facit sed ex dicta incisione lignorum hoc factum non
fuit. Item nõ debent condemnari dicti domini ex eo
q allegauerint se fecisse ligna incidi ratione possessio
nis quam habent in dicto nemore ꝛ succubuerit ut in
dicta ↄstitutione sub rubrica de his qui cum animali
bus in fi. quia non est uerũ q succubuerit imo testes
eorum probant de antiqua ꝛ moderna possessione li
cet forte non de anno ꝓxime precedente dictaz incisio
nẽ unde cum cõstet ipos possedisse scił ꝛ nunc asserãt
se possidere presumunt pro eis q hodie possideant iux
ta plene nõ. per. doc. in. l. uti possidet. C. de proba.
ꝛ. l. non ignorat ad exhibendũ. in fi. per ci. Et si dica
tur actor probauit se possidere anno proxime p̃terito
ergo illi nõ possunt dici q p̃sumant eodeꝫ ãno posse
disse quia duo non possũt sił possidere. Rñdet uerũ
est insolidũ. l. si duo uti possidc. sꝫ nõ insolidũ sic. l. fi.
cum ibi nõ. per barto. ff. eo. ti. Non enim iste actor
probauit se insolidum ꝛ solum possedisse hoc enim

fuisset difficile cum impliceť negatiuam ut in.c. cuȝ ecclesia de cā pos. ⁊ proprie. Et q̄ possessio istius actoris est nouior: ⁊ non reperio in actis eam iustificatā ex aliquo titulo ꝓducto: presumendū est potius ꝓ pos. dictorū dominorū antiquiore quasi ista noua sit improba nō docto unde prouenerit. C. de acquirē. pos. l. improba. ⁊ in.c. licet causam de proba. Debent ergo excusari dicti domini de ualuasana ab omni uiolētia ⁊ extortio etiam si cessarent alia que dicta sunt supra postꝙ probarunt de dicta possessione quā iste potuerunt continuare ⁊ defendere etiam cōtradicente altera parte ut in iuribus supra allegatis.

Laus Deo ⁊ sancto fabiano.

Si exceptio simulationis remissa fuerit pacto uľ iuramento: an ualeat talis remissio. Et qualiter probať pactum de retrouendēdo. ¶ Et testis singularis nō probat quādo probatio remanet dubia q̄ pōt se habere ad esse ⁊ non esse alīs secus. Et quādo ex coniecturis potest elici concludens probatio.

.cclxxx.

¶ In christi nomine amen.

Uiso processu ⁊ attestationibus de quibus supra fit mentio ⁊ allegationibus suprascriptis uideť primo dicendū ꝙ dicti fratres de bulgar. nō sint audiēdi dicētes dictū cōtractum fuisse ficticiū ⁊ simulatū ⁊ potiꝰ pignoris ꝙ uēditionis cū huic exceptioni rei nō sic geste fuerit expresse renunciatū in instrumēto uēditionis ⁊ iuratū nō uenire contra igiť ⁊c. ut nō. bar. in. l. fi. C. de nō nu. pecu. Sed ad hoc pōt dupliciter responderi. Primo ꝙ isti si bene inspiciaňť in eorū libello non fundāt se in simulatione: imo dicūt se fecisse instrumētum libere uendi. sed fundant se in pacto de restituendo pro eodē precio ꝙ fieri potuit etiā p̄supposita ueritate ꝯtractus. C. de pac. iter empto. l. ij. ⁊ parit actionem prescrip. uerbis ⁊ act. ex uendito informatā quia diciť fuisse appositū incōtinēti ut ibi ⁊. l. in bone fidei. C. de pac. cum si. Non ergo ueniūt contra iuramētuȝ nec cōtra renuncia. predictā petēdo pactum eis seruari. Secundo respondetur posito ꝙ allegarēt contractū simulatū nō obstare eis iuramētū q̄ ut mihi diciť obtinuerūt relaxatiꝰ a curia ecclesiastica que relaxatio fieri potuit ⁊ debuit cū sine peccato recipiētiū nō poterat iuramētū obseruari sicut ⁊ iuramētū de soluēdis usuris. c. debitores. ⁊. c. i. de iureiur. et pȝ ex nō. per bar. in. d. l. fi. C. de non nu. pe. ⁊ i. l. siquis ꝓ eo de fideius. uersi. iiij. Nec etiā obstaret renūciatio exceptōis que cū facta fuerit i eodē instřo nō uideť ualere quasi censeať facta eadem fragilitate uel iminēte necessitate qua facta fuit etiā simulatio ut nō. bar. i. l. i ꝯtribꝰ āte fi. C. de nō nu. pe. ꝑ. l. doli. §. diuersum. ff. de noua. Et bene facit ad predicta glo. q̄ ē in. l. emptiōe. C. plꝰ ualere quod agiť q̄ dicit iuramētū nō ꝯfirmare ꝯtuȝ simulatū ⁊ merito qm̄ eadē simulatio subintelligiť in eo de nō nu. pe. l. fi. nō eni ligat nisi quatenus est de mēte partiū sȝ mēs eoꝝ ē ut seruetur ꝙ uere agitur nō qd̄ fīlate ꝯcipiť. ¶ Secūdo uiť dictos agētes debē succūbere q̄ nō ꝓbāt pactū de retrodādo i quo se fūdāť ⁊ instřm uēditiōis illud non continet. Nam nullus testis dponit se fuisse p̄ntē dicto pacto lȝ aliqui deponāť de confessione alberti ⁊ aliqui de tractatu precedentē actum uenditiōis. Et tñ etiā i illis de quibꝰ deponūt uidentur singulares q̄ deponūt de ꝯfessionibꝰ diuersis ⁊ factis diuersis tēporibus igitur ⁊c. c. licet causaȝ de proba. Sed hic diligenter aduertendum ꝙ probationes requiruňť in uno quoqȝ negocio scd̄ȝ negocij qualitatem ut si sit tale negocium in quo soleant adhiberi ⁊ parari probationes per testes uel instřa ut sunt contractus qui apparenter ⁊ existenter celebrantur ⁊ alij actus si. tunc requiruňť probatiōes liquide ⁊ exacte quia contra non liquide probantem est iuris p̄sumptio resultans ex cōiter accidentibus. l. i. cuȝ ibi nō. C. de arbi. Si uero sit tale negociū qd̄ cōsueuit celebrari occulte ⁊ nō adhiberi testes uel qd̄ de sui natura liquido probari non pōt uel non solet tunc alleuiatur onus probationis quia non ita exacta requiritur probatio sed sufficit probatio per coniecturas tales quales in illo negocio cadunt. ff. de re mili. l. nō omnes. §. a barbaris ⁊ quod habetur in. c. preterea de testi. in tex. ⁊ glo. et qd̄ nō. glo. in. l. i. in fi. gl. magnē ff. de proba. ⁊. l. qui ex libe. ff. de secū. tabu. ⁊ ei. C. de sic. l. i. in fi. de iniurijs si non ꝯuicij in prima oppo. ⁊ Inno. de testa. cuȝ in officijs fac̄. l. consensu. §. super plagis. C. de repu. Et hoc ne ueritas ꝑeat cui iura semper uolunt esse locumꝰ. ff. de proba. l. fi. propter hoc dicit bar. in. l. si quando. C. unde ui ꝙ probationes relinquuntur multum in arbitrio iudi. l. iij. §. tū magis. ff. de testi. quia nihil aliud est nisi iudicem ad perfectā credulitatē ꝑducere alīs īducere iuxta ea que plene nō. ꝑ eundē i. l. admonēdi. ff. de iureiur. qd̄ fieri pōt īterdū ex plurimis uehemētibꝰ indicijs lȝ non sint ꝓbatōes. C. de rei uen. l. īdicia. Nunc ergo per ea q̄libet sani capitis possȝ colligere ex dictis testiū ꝙ p̄fati de ualuassana ꝯuēti uoluerunt habere instřm libere uenditōis ⁊ sine pacto de retrouendendo dubitantes ne si dictū pactū apponereť tenerentur fructꝰ in sortē ꝯputare tanꝙ fuerit ꝯtractus pignoris qd̄ ex duobus p̄sumiť scȝ ex dicto pacto ⁊ ex paruitate p̄cij c. ad nr̄am de ēpti. ⁊ uendi. que ambo hic erant licet nō haberent de hoc dubitare postꝙ non substinebāt onera ma. per. c. salubriter de usur. Non ergo uoluerunt ꝙ de dicto pacto appareret scriptura uel testes sed ꝙ de fide illorum confiderent dicti de bulgaris sicut illi ꝯmittebāt personas sororis ⁊ amite ita ⁊ ꝯmitterēt bona. C. de pac. ꝯuētis. l. hac lege. Et ita ip̄i fecerunt: graue est ergo fidem fallere. l. i. in prin. ff. de consti. pecu. Dico igitur concludendo ꝙ istud pactuȝ uel ꝯuentio de restituendo pro eodem precio p̄dictis attentis est talis nature de se ꝙ ad probationem ipiꝰ sufficere deberent uehementes presumptiones ⁊ coniecture posito ꝙ directe probationes deficerent attento ꝙ partes censentur hoc egisse ⁊ uoluisse ꝙ directe probationes non adessent per iura supra allegata. Sed hic sunt uehementissime presumptiones que simul iuncte debent sufficere licet non tanꝙ directo ꝓbantes saltem tanꝙ uehementer adminiculantes ut in. c. fi. de succes. ab intest. Non enim frustra locutus est iurisconsul. in. l. ob carmen. §. fi. ff. de testi. ꝙ iudex cōfirmare debet motum animi sui argumentis ⁊ testimonijs ⁊ que rei aptiora ⁊ uero proximiora esse cōpererit: qd̄ esset si semꝑ requireretur exacta probatio. imo interdū nō requiriť ⁊ tunc locum habȝ ꝙ ibi dicitur. Et si iudex ex multis coram eo gestis perpendit indubitanter ita esse licet ꝓbatio directa facta nō sit salua cōscientia nō pōt absoluere sȝ debet condemnare ut in. c. abbate de re iudi. li. vi. modo hic adsūt uehementissime coniecture qd̄ dictum pactum interuenerit. Et primo est unus testis scȝ antonius filius cōdaȝ gerardi qui deponit de cōfessione alberti factā

presente

presente iuliano fratre suo ꝛ tacente per quod uidetur
etiam ipse cõsensisse ar. ff. cõi diui. l. sabinus in fi. de
aqua plu. arcē. l. labeo mandati. l. qui patitur ꝛ etiam
facta presente parte agēte ꝛ sic fuit ualida ꝛ sibi ex ea
ius fuit acquisituz iuxta plene nõ. in. l. cũ de indebito
§. fi. de proba. ꝛ. l. generaliter. C. de nõ nu. pecu. Et
si haberet contestē etiã unũ solum clarum est ꝙ suffi
ceret absqꝫ omnibus alijs testibus receptis qꝛ cõfessio
facta parte presente uim habet perfecte probationis
quoniam releuat ab onere probandi ut nõ. extra de
confes. super rubrica i nouella. ꝛ. ff. depositi. l. publia.
§. fi. Sed qꝛ non habꝫ contestem prefatus antonius
solus non facit probationē plenã sed semiplenam qꝛ
si duo testes facerēt plenã sequitur ꝙ unus facit semiplenã
ut nõ. bar. in. l. admonēdi ð iureiur. ꝛ ista semiplena
probatio plus est ꝙ̃ indiciũ uel coniectura ut nõ. glo.
in. l. cũ probatio. ff. ð proba. ꝛ per bar. in. d. l. admo
nendi. Uidenduz est ergo utrũ illa que dicũt plures
alij testes producentis agētibus examinati equiualeant
uni alteri testi qui foret contestis dicto antonio licet ipsi
nec sunt testes ãtonio nec iter se. Et primo adest Jo
hãnes iacobi primus testis qui attestatur de confessione
alberti facta presente bartholomeo quando ambo ac
cesserunt ad eũ uolentes ei cõmittere differētiam que
erat inter eos qui dixit expresse dictũ pactum interue
nisse ꝛ iste similiter facit semiplenã probationē quãtũ
ad illã cõfessionē de qua loquitur. Item adest secundo
frater bartholomeus qui deponit similiter de alia cõ
fessione dicti alberti facta sibi ꝛ dicto bartholomeo p̄
sentibus pluribus uicibus. Et licet uideatur in prin.
sue depositionis dubitatiue loqui qꝛ suo credere ꝛ iu
dicio hoc tamē nõ habet uiciare ar. l. i. post principiũ
ff. de iusti. ꝛ iure. in uerbo nisi fallor. ꝛ ibi per bal. qui
etiã allegat ad hoc tex. in. l. i. in prin. ff. ð execu. tuto.
facit. l. quid tamen. §. si arbiter. ff. de arbi. ꝛ nõ. per
bar. in. l. i. ff. de uen. inspi. Nam interduz admittitur
testimoniũ de credulitate ut nõ. in. l. ij. §. item labeo.
de aqua plu. arcē. in glo. sic ergo. ꝛ in specu. de teste.
§. i. uersi. Item ꝙ deposuit de credulitate: Preterea
idem testis postea loquitur affirmatiue dicendo ꝙ ideꝫ
albertus sibi hoc semel rescripsit per suas litteras. di
ctum ergo huius religiosi multum fidei ꝛ auctoritatis
debet habere penes iudiceꝫ. ff. de iureiur. si duo post
prin. uersi. multũ: tum qꝛ religiosus qui nõ presumitur
mentiri facit quod nõ. glo. in. l. ticio fundus. ff. de cõ
di. ꝛ demon. de dolo. siquis affirmauerit. Tum qꝛ te
stificatur de sepius iterata confessione. l. cũ scimus ꝛ qð
ibi nõ. bar. C. ð agri. ꝛ censi. ꝛ. l. si mulier. C. ad uel.
Est etiã Ambrosius qui testificatur de confessione al
berti facta absente parte. Est etiaꝫ thomasius qui te
stificatur ita fuisse conclusum in contractu facto cum ti
raferro maiore dictorum alberti ꝛ iuliani ꝛ matrimoniũ
fuisse statim postea subsequutũ. Et constat ꝙ dicta in
precedentibus cēsentur in subsequentibus repetita quã
do nõ ex longo interuallo sunt secuta. l. ticia. §. idem
respondit. ff. de uerbo. obl. l. item qꝛ de pac. de usuris
l. per retentionem cum ibi nõ. Est enim dictum alte
rius religiosi. s. fratris nicolai qui deponit de confessi
one eiusdem tiraferri fratris maioris. Cuius ergo
iudicis animus bene informatus non moueretur ad
firmã credulitatem ex tot testium dictis in idem ꝛ ad
eundem finem tendentibus ꝛ consonantibus: Non
ergo debet nocere singularitas quia tunc tantum no
cet quando probatio remanet dubia qꝛ põt se habe
re ad esse ꝛ nõ esse. Sed hic tendunt oĩa ad esse ad
eundem finem sine quacunqꝫ dubietate ut patet ex
his que nõ. bal. expresse. C. de testa. l. i. circa finē pe. [?]
colum. ¶ Ad maiorem tamen cautelam licet p̄dicta
debeant abunde sufficere quia depositiones p̄dicto
rum debent ualere non solum tantum ꝙ̃tum unus
alius testis qui foret ɔtestis antonio sed etiam longe
plus consulo ꝙ fiat unus articulus de publica uoce ꝛ
fama ꝛ probetur propter ea que nõ. in. l. iij. ff. de testi.
ꝛ per bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. ð questio.
in ult. colum. Et etiam petatur iuramentum deferri
in defectuꝫ probationis siquis esset quod quidē minime
me poterit dnegari ɔsideratis p̄dictis ꝛ hoc p ea que
nõ. bar. i dicta. l. si quis i fi. C. unð ui. et dicta. l. admo
nēdi ad fi. Et tũc remanebit fundata itentio dictorũ
agentium sine dubitatione quacũqꝫ. Restat solũ
respondere ad id qð allegatur de lapsu temporis ad
quod sufficere uidetur responsio supra data p dñm al
legantem ꝙ cum reuera istud fuerit potius pignus
scðꝫ intentionem partiũ ꝙ̃ uera uenditio pactum ꝙ
lapso termino nõ possit luere appositum a principio
expresse nõ ualet cum sit in pignoribus reprobatum
l. fi. C. de pac. pigno. Ideꝫ in tacito quod hic resultat
ex appositione termini ne plus ualeat tacitum ꝙ̃ ex
pressum. l. qui ad certum. ff. locati. Laus Deo.

¶ Pactum ꝙ non liceat debitori soluere uel offerre ni
si ad beneplacitum creditoris an ualeat.

cclxxxi

In christi nomine amen.

Pactũ istud ꝙ nõ liceat debitori soluere uel offerre ni
si ad bñplacituꝫ creditoris. et ꝙ sep sit i ipius creditoris
arbitrio ꝛ libera ptãte accipe ꝛ petere nõ ualꝫ alia rõe
ꝙ̃ ꝑpter fraudē usurarũ cũ fieri possit in obligatõne
certarum spērum ꝛ rerum imobilium in quibus cessat
dicta p̄sumptio usurarũ. Dico igitur ipm non ualere
quia est ɔtra publicam utilitatem. Nam cuꝫ debitores
sint quodãmodo serui ꝛ clientes suorum creditoruꝫ. l.
fideicõ. §. si rem ꝛ ibi nõ. in glo. super uerbo accipere
ff. de le. iij C. de noua. l. iij. circa fi. in uerbo cliente in
terest cuiuslibet posse ab hac seruitute liberari ne ho
mines liberi retineantur a quoꝙ̃ inuiti in seruitute uel
spē seu umbra uel imagine seruitutis de lib. ho. exhi. l.
ij. ꝛ iij. ar. de le. i. si hõ. §. fi. Et ideo dispõ etiã ultime
uoluntatis que sui natura est fauorabilis per quam
huiusmodi libertatis acquisitio impeditur non ualet
nec est seruanda. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. titio centuꝫ. §.
ij. cum ibi nõ. tanꝙ̃ ɔtra id qð publice oĩum interest
sicut in casu. l. de die cum legibus seque. ff. de pac. do
ta. Nam ibi reprobatur quia contra publicam utilitatē
l. i. ff. so. ma. Item sic in casu. l. si conuenerit in fi. cuꝫ
l. se. ff. de pigno. acti. ubi non seruatur pactum ꝙ non
liceat creditori uendere pignus immo eo non obstan
te potest uendi interueniente triplici denunciatiõe qꝛ
pactum illud est contra publicam utilitateꝫ ut ibi nõ.
Item in casu. l. quos prohibet. ff. de postu. ꝛ qð ple
ne nõ. in. l. siquis in cõscribendo. C. de pac. p glo. ꝛ
doc. Item in pacto. l. cõmissorie uel ei sili ꝙ in pignori
bus est reprobatum eadem ratione ne hoĩes indigen
tes pecunijs depauperentur apponendo talia pacta
ad quem propter indigentiaꝫ faciles sunt. C. de pac.
pigno. l. i. ꝛ. l. fi. Et ibi uidetur esse glo. ordi. deci
dens hoc dubium dicit enim nõ ualere pactum ꝙ de
bitor non possit soluere debitum ꝛ liberare suam
rem datam pignori si in eo non apponitur certum

tempus quasi sit simile pacto. l. cõmissorie. ¶ Eodem modo nõ dꝫ ualere ne possit soluere ꝓ liberãdo ꝑsonam suam ab obligatione personali qua tenetur cũ libertas persone dignior sit ꝙ̃ libertas rei sicut ⁊ ipsa ꝑsona dignior est ꝙ̃ res. ff. de usuris. l. in pecudũ. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus. Et plus interest hoīuꝫ posse liberare se ipsos ꝙ̃ res suas eo qꝛ si non posset quis pro libito uolũtatis soluẽdo se liberare cogetur ꝑpetuo esse ꝓcurator ⁊ custos creditoris in custiẽdo rẽ eidẽ debitã qd̾ esse nõ debꝫ. ff. so. ma. l. si mora ad trebel. l. postulãte. §. fi. ⁊ dabit̃ materia malignandi creditori qꝛ petet eo tp̃re quo tẽpore nõ habebit facultatẽ soluẽdi ⁊ angustiabit debitorẽ qui obtulit tẽpore quo sine suo ĩcõmodo poterat soluere ⁊ creditor sine iusta cã recusauit recipere qd̾ tollerari nõ debet. ff. de acti. emp. l. si ꝑ emptorẽ in fi. cũ ibi nõ. in glo. que facĩ satis ad propositũ de peric. ⁊ cõ. rei uen. l. illud. §. fi. ⁊ qd̾ nõ. spec. de arb. §. fi. uersi. pone igit̃. Ne igit̃ det̃ materia ꝯmittẽdi talẽ dolũ dꝫ ꝯuẽtio esse nulla. l. cõuenire. ff. de pac. dota. Preterea posse offerri creditori qd̾ ei debet̃ ⁊ se liberare uel etiã reꝫ suã ꝯpetit debitori iur̃ cuiusdã facultatis sicut ire ꝑ uiã publicã nõ ratione iur̃ formati, ꝓpter ꝙ dicũt doc. ꝙ huic facultati uel aduersus eã nunꝙ̃ ꝓscribit̃ ar. l. uiã publicã. ff. de uia publi. Nõ sic in iure offerẽdi quod habet secund⁹ creditor aduersus primũ ut cõfirmet sibi pignus quia illud nõ iur̃ mere facultatis ꝯpetit sed tanꝙ̃ ius ĩ esse formatũ ut ꝑ doc. in. l. cũ notissimi circa principiũ. C. de ꝓscrip. xxx. anno. ⁊. ff. de usuca. l. pignori per bar. sed ea que ꝯpetũt alicui ꝑ modũ nude ⁊ simplicis facultatis nõ põt quis ꝑ pactũ a se abdicare qꝛ nõ sunt quid separatũ ab ipsa libertate que est naturalis facultas eius quod cuiqꝫ facere libet. ff. de sta. homi. l. libertas quã quis solo pacto nõ põt a se abdicare nisi quãdo uẽdit se ad ꝓciũ participãdum ut hec patẽt ex nõ. per bar. i. l. l. is põt. ff. de acquir. here. ĩ prĩo ⁊ secũdo respõso qd̾ etiã ꝯfirmat̃: nã si debitor ꝑ lapsum tẽporis seu ꝓscriptionẽ nõ põt hãc facultatẽ offerendi ⁊ se liberãdi ꝑdere multominus ꝑ pactũ qꝛ potẽtior est in hoc ꝓscriptio ꝙ̃ pactũ. l. sed si inter cũ ibi nõ. ff. de serui. ur. ꝓdio. ⁊ nõ. in. l. ꝓpriũ cõia ꝓdio. ⁊ nõ. in. l. i. C. de seruis fugi. in. iij. op. ꝑ ci. de diuer. ⁊ tẽpo. prescrip. l. lõge. Cõcludo ergo dictũ debitorẽ nõ obstãte dicto pacto posse offerre ⁊ se liberare ipso iure si hoc facit in iudicio. l. si rem. §. fi. ff. d̾ pigno. acti. uel extra iudiciũ si etiã ꝯsignet ⁊ deponat. l. obsignatiõe. C. de solu. uel ope exceptionis. Secus si nõ in iudicio nec cõsignet: ⁊ postea contingat frumentũ perdi. l. qui. x. in prin. ff. de solu. ¶ Laus Deo.

¶ Pensio debet solui in loco habitationis domini lꝫ tempore locationis non habitauerit ibidem nisi actũ fuerit ꝙ soluatur in sua habitatione.

¶ Casus talis est sequentis consilij.

¶ Nobilis uir dominus Johannes butironus origine ueronensis: ex priuilegio auteꝫ ciuis uicentinus a factoria domini adeptus est certas possessiones sitas in pertinentijs uille maladi uicentini districtus ꝓ quibus quidem possessionibus coloni seu conductores libellari fictus tam denariorum ꝙ̃ frumenti ⁊ ceterarũ rerum soluerunt dicte factorie expensis proprijs ipsorum in ciuitate ipsa uicentie: qui quidem domin⁹ Johannes post dictarum possessionum acquisitionem fecit libellos ⁊ contractus emphitheoticos dictis conductoribus existens in dicta uilla maladi: ⁊ ibidem tunc temporis habitans in quadam eius domo propria pro fictu quarũ possessionum predicti conductores in ipsis ꝯtractibus libellarijs seu ẽphitheoticis ꝓmiserũt soluere ĩpos fictus ꝯuentos ad domũ habitatõis antedicti dñi Johãnis deinde factis ĩpis libellorꝫ cõtractibus ante latus dñs Johãnes transtulit habitationẽ suam in ciuitatẽ uicentie ubi ⁊ ante ĩpos contractus celebratos ⁊ etiã postea sepe ⁊ sepius omnes ĩpi ꝯductores soluerunt fictus ĩpos dicto locatori eorꝫ omnibus expensis quinimo ẽt de presenti maior ꝑs ipsorum ⁊ numero ⁊ ꝙ̃titate in eadẽ ciuitate soluunt Quidã uero ex ipsis recusant ad ꝓ̃sens uelle soluere in ĩpa ciuitate uicentie uolentes soluere solum in loco celebrati ꝯct⁹. Querit̃ nũquid ꝯpelli de iure possit soluere in ipsa ciuitate uicẽtie uel alio loco uicẽtini districtus ubi repertus fuerit tũc habitat̃ memoratus locator. ¶ De uicẽtia sup cã locatõis quarũdaꝫ possessionũ emphitheoticaruꝫ prout in puncto supius ꝯtinet̃.

cclxxxij

¶ In christi nomine amen.

Uidet̃ ꝙ dicta ꝓmissio intelligat̃ de domo habitationis quã dictus dñs Johãnes habebat tempore ꝯtractus ⁊ promissionis facte ⁊ sic in dicto castro uel uilla ar. l. si cum dies. §. si arbiter. ff. de arbi. uersi. quid ergo si nõ apparet nõ enim censet̃ habuisse respectũ ad domiciliũ ⁊ hitã. futurã de qua tunc tẽporis nõ poterãt cogitare cum nulla subesset causa tunc temporis ꝙ deberet domicilium mutare ar. eius ꝙ no. in. l. ꝙ fuius. ff. de ꝯdi. ob causaꝫ. Breuiter ꝯtrariũ est uer⁹ qꝛ ĩmo debet intelligi de domo hita. ⁊c. qꝛ qualitas iũcta uerbo intelligit̃ secundũ tẽpus uerbi. l. i delictis §. si extrãeus. ff. de noxa. de testa. mili. l. ticius. unde cum se referat ad actum solutõnis debet ĩtelligi de habitatione quã tunc habebit. Non sic est de iure cõi qꝛ ille qui tenet̃ soluere occasione alicuius rei aliquid annuatim debet accedere ad domum creditoris: ita demum si sunt eiusdẽ fori: nõ sic si ꝺiuersi ut nõ. bar. in l. item illa. ff. de consti. pecu. secũdum guil. de cu. Sꝫ tali dispõni iuris cõis põt derogari ꝑ pactuꝫ. l. i. §. si ꝯuenerit. ff. depo. l. pacisci. ff. de pac. ⁊ derogasse uidet̃ ex quo simplr̃ fuit actũ ꝙ solutio fiat ad domum hita. dicti Jo. Nam hoc nõ censet̃ fuisse actum rõne hita. quã tũc ibi habebat qꝛ sic cõuentio ꝓ̃dicta fuisset supflua cum ⁊ si facta nõ fuisset d̾ iure tamen cõi fuisset ibi fienda cũ essent eiusdeꝫ fori ut nõ. in. d. l. item illa ꝑ guil. ⁊ bar. ⁊ modice utilitatis fuissꝫ ⁊ foret dicta ꝯuentio ꝓ̃fato Johãni qd̾ nõ est dicendum ꝑ ea que nõ. ⁊ habent̃ in. l. i. §. fi. ff. ad mũicipa. Cũ ergo ꝑꝑ utilitatẽ dicti Johãnis facta fuerit d̾bꝫ ĩtelligi eo casu quo sibi sit utilis ⁊ proficua ⁊ sic non solum in domo habita. quam tunc ibi habebat sed etiam in illa quã postea alibi acquireret quia uerba indefinita trahuntur ad futura. ff. de serui. rust. predio. l. si seruitus. Nec ob. in contrarium all̃. quia de futuro domicilio ⁊ habitatione censetur saltem in genere cogitasse dum se rettulit ad actum solutionis future Nec ob. §. si arbiter quia ibi si non intelligeretur de loco ubi fuit factum cõpromissum nõ suberat alius locus de quo posset uideri tacite fuisse actum sed hic secus quia subest loc⁹ ubi tpe solutõis habitare rep̃it̃. Preterea ibi non fuit actũ d̾ certo loco: hic sic sꝫ de domo habita. ⁊ dubitat̃ de qua fuerit uerisimilr̃ actũ ⁊ ĩtellectũ ⁊ certe ꝑ iam dicta potius de illa quã tpe solutõis hr̃et ꝙ̃ de illa quam tempore ꝯtractus ne aliter cõuentio reddat̃

superflua

supflua ꝛ inutil' Johãni ꝓ quo facta fuit. Laus deo.

¶ Stante statuto ꝙ bona non possint transferri in
forenses: an forenses admittant' ad succedẽdum ab
intestato. Et quid in successione ex testamẽto. Et q̃d
qñ ꝓhibitio alienatiõis facta ẽ in certas ꝛ determina
tas psonas. ¶ Itẽ ꝛ stãte statuto ꝙ si mulier nubat
nulla ꝯstituta dote ꝙ oĩa bona ipsius mulieris itelli
gant' esse data ĩ dotẽ quid si mulier in prio matrimo
nio ꝯstituit dotẽ certã. In secũdo uero matrimonio
nullã ꝯstituit an dos pria intelligat' data tantũ secun
do uiro: an uero intelligant' oĩa bona uxoris data in
dotẽ secundo uiro uirtute ipsius statuti.

cclxxxiij.

¶ In christi nomine amen.

Uisis statutis cõis uicẽtie in cã que uertit' ibidẽ super
hereditate dñe desiderate uxo. q. aldrigetti de uicẽtia
inter dñaʒ manadorã ꝺ uerona uxorẽ ser petri nota
rij de padua petentẽ ꝓ una pte ꝛ gentilẽ ꝛ philippuʒ
fratres petẽtes ꝓ altera pte dictã hereditateʒ tanq̃
ad se ptinẽtẽ ab itesta. ex pate una: ꝛ richardũ de re
petis filiũ ꝗdam dicti aldrigetti ex alia uxore tenentẽ
dicta bona ex pte altera. ¶ Dubitat' principalr ꝺ duo
bus. Primo an dicti agẽtes possint in totũ repelli a
petitione dictorũ bonoꝝ ĩmobiliũ ex forma dictoꝝ sta
tutoꝝ ꝓhibẽtiũ bona ĩmobilia uẽdi uel alio quocũqʒ
titulo trãsferri in forẽses nõ subeũtes onera cõis uicẽ
tie cũ ipsi agẽtes sint forẽses ꝛ onera nõ subeãt. Se
cũdo dubitat' an saltẽ possint excludi a petitiõe dimi
die dictoꝝ bonoꝝ quasi dimidiã illam fuerit maritus
idẽqʒ pater dicti richardi lucratus ex forma statutorũ
dicte ciuitatis quoꝝ uno cauet' ꝙ si mulier nubat nul
la dote constituta censeat' oĩa bona sua in dotem de
disse. Et alio cauet' ꝙ maritus lucret' dimidiaʒ dotis
uxoris p̄mortue. Et hec cũ nupsit dcõ aldrigetto nõ
apparet ꝙ aliquã dotẽ ꝯstituit: lʒ in p̄cedẽti mr̃ionio
quo dicta dña fuerit cũ alio fuerit ꝯstituta dos. cc. du
catoꝝ ꝓut dicit' apparere publico ĩstro ꝛ p̄decessit di
cto aldrigetto ¶ Sup prio dubio uidet' clare dicẽdũ
ꝙ nõ possint excludi tanq̃ ĩcapaces dictoꝝ bonorum
qꝛ dicta statuta ꝓhibitiua nõ habẽt locũ in casu isto.
Nã tradit' doctrina p doc. ꝙ aut ꝓhibitio fit in certaʒ
ꝛ determinatã psonã uel psonas puta ꝙ nõ alienen
tur ĩ ticiũ uel seiũ ꝛ tũc etiã ab itestato nõ possunt in il
los ꝓhibitos ꝺuenire ꝛ iste ẽ casus ĩ. l. codicill'. §. mr̃e
ff. ꝺ le. ij. Aut fit ꝓhibitio nõ ĩ certas ꝛ determinatas
psonas sʒ ĩ certuʒ genus psonaꝝ puta ne fiat ĩ extra
neos nõ existẽtes de familia testõris ꝓhibẽtis ꝛ tunc
possunt bona puenire ad extraneos ex cã itestate suc
cessionis ꝛ iste ẽ casus ĩ. l. codicillis. §. matre. ff. de le.
ii. ꝛ ibi nõ. p bar. ꝛ pleni' p eũ ĩ. l. si ita q̃s. §. ea lege.
ff. de ṽb. obl. Plus uoluit glo. ſm Jo. ĩ. l. pat' filiũ. §.
iul'. agrippa. de le. ij. ꝙ dicto casu cũ ad extraneũ ptĩt
ab itestato puenire poterit etiã psona ꝓhibita aliena
re p ultimã uolũtatẽ in illũ trãsferre qꝛ nõ censet' fecis
se ꝯtra ꝓhibitionẽ ex quo etiã si nõ trãstulisset fuisset
ad ip̃m puẽtura ab ĩtestato. Sed hic ꝓhibitio statuti
nõ ẽ ĩ certas ꝛ determinatas psonas sʒ in certũ gen'
psonarũ. s. ĩ nõ soluẽtes onera cõis ergo nõ ꝯp̄hẽ
dunt' ueniẽtes ab intestato nec poterit ꝯqueri cõitas
de iniuria qꝛ isti nõ negãt se uelle subire onera cõis ꝓ
illis bonis ꝓ tp̃re futuro a die quo pacificã possiõnẽ
ip̃oꝝ bonoꝝ fuerit adepti sʒ uolũt a se excludere iniu
riã ĩcapacitatis que contra eos allegatur etiam si sint
parati subire onera que non nisi duriciem statuti cõ
tinet. l. seruus ea. ff. de ser. expor. Unde humanum
est eas admitti per illam. l. bene facit ad predicta. l.
milites prohibent' in prin. cõiuncto fine. ff. ꝺ rẽ mili.
ubi milites ꝓhibent' emere ĩ ꝓuincia in qua militant
ꝛ tamẽ nõ ꝓhibent' succedere. facit ẽt ratio qꝛ si bene
inspiciant' uerba utriusqʒ statuti ꝓhibitio nõ dirigit'
in rẽ uidelicet ꝙ bona ĩmobilia nõ possunt alienari ĩ
nõ substinentes onera nec ĩ psonas eorũ ꝙ non pos
sint acquirere tunc enĩ fortior ꝛ latior esset ꝓhibitio ꝛ
ꝯp̄henderet forte ẽt istum casum successionis qꝛ fie
ret formalit' ꝯ ṽba statutorũ p̄dictorũ ut pʒ ad sensũ
sed dirigit' in psonas alienare uolentiũ ꝙ nõ possint
sed si eis ab itestato p non subeuntes succedit' non fit
formaliter ꝯtra uerba ꝛ ꝓhibitionẽ statuti qꝛ nõ ipsi
uendunt donant relinquũt uel alienant sed ip̃a lex ꝛ
ius cõe trãsfert. Cum igit' cessant uerba statuti cessare
dʒ etiam dispõ ꝓhibitiua. l. hos accusare. §. oĩbus.
ff. de accu. l. iiij. §. totiens de dam. infec. Et ꝙ talis
distinctio sit fienda ꝓbat' ex his que habent' p bar. in
l. peto. §. fratre. ff. de le. ij. in ꝯrio de. l. pr̃ filium. §.
xv. de le. iij. ubi distiguit an ꝓhibitio alienatẽis sit in
rẽ uel ĩ psonam. et qõ idẽ nõ. in. l. iij. §. si titio. ff. ꝺ
adimẽ. lega. ꝛ hec de primo. Quantuʒ ad scõm du
biũ silr̃ uidet' dicendũ ꝙ dicti agentes non possint re
pelli a petitione dimidie dictorũ bonorũ tanq̃ illa ces
serit lucro mariti qꝛ nõ uidet' uerum ꝙ censeant' fuis
se data oĩa bona in dotẽ uirtute dicti statuti tali rõne
qꝛ dictũ statutũ loquit' eo casu quo nullo mõ dos fuit
ꝯstituta que uerba cũ sint multũ generalia debent ge
neralr̃ ĩtelligi scʒ ꝙ p nullum modũ fuerit ꝯstituta ui
delicet exp̃sse uel tacite nã tacitũ habet' ꝓ exp̃sso. l. itẽ
qꝛ. ff. de pac. ꝛ si cer. pe. l. cũ quid. Itẽ ꝙ nõ sit ꝯstitu
ta p hoiem nec p legẽ qꝛ dispõ legis rep̃sentat factuʒ
ff. de cõdi. ob cãm. l. si pecuniã. §. i. uersi. plane. C. ꝺ
fideicõ. auẽ. hoc ãplius ibi lege nõ rep̃sentatũ ꝛc. Cõ
stat aũt ꝙ si hoc statutũ non esset nõ censeret' dedisse
in dotem dicta dña omnia bona sua ꝓut determinat
bar. in questione disputata per cũ que ĩcipit quedam
mulier habens largum p̃rimonium etiam si in prece
denti matrimonio censeret' illaʒ in sequenti matrimo
nio repetijsse prout determinat ci. C. de rei uxo. acti.
auẽ. q̃uis in tertia qõe ꝛ bar. in dicta questione dispu
tata in solutione questionis per. l. doteʒ ꝛ. l. si serua.
ff. de iure dot. ꝛ de pac. dota. l. cũ marit'. §. i. so. ma.
l. pl't. §. si uxor. que leges lʒ loquant' eo cãu quo sõʒ
mr̃i. reintegrat' cũ eodẽ cũ q° fuit primũ tñ p̄dicti doc.
uolũt idẽ eẽ si ꝯhat' cũ alia psona diuersa qõ ẽ notan
dũ. Et si dicat' ci. loquit' qñ ĩ sequẽti mr̃imonio fuit ꝓ
missa dos nll'a q̃titate exp̃ssa. Rñdet' ꝙ cũ leges pre
dicte ĩ quib' se fũdat loquant' ẽt qñ nulla ĩteruenit ꝓ
missio dicendũ erit idẽ ẽt si nulla ĩteruẽit scʒ ut dos p̄
cedẽtis mr̃imonij cẽseat' repeti ĩ sequẽti ne si aliõ dice
rem' mlier remaneret ĩdotata qõ eẽ nõ dʒ. l. apõ cel
sum. §. sʒ si mulier. ff. de doli exceptõe. ꝛ ita sẽtit bar.
in dicta. q. disputata ubi simplr̃ dic doteʒ datã ĩ p̄cedẽ
ti mr̃imonio cẽseri repetitã ĩ sequẽti ẽt ꝯtcto cũ diuersa
psona quinimo ẽt si p̄cedẽs mr̃i. nõ tenuisset ut ꝓba
tur in dicta. l. si serua ¶ Nunc ergo ad ꝓpositum sta
tutum istud satis põt operari ĩ duobus casibus scilicʒ
quando mulier nubens nulla certa dote constituta
nullum aliud matrimonium per prius ꝯtraxerat uel
quãdo ꝯtraxerat sed in illo nullam dotem habuerat
quibus casibus de iure cõmuni non erat prouisum ꝺ
dote etiam si mulier habeat plura bona qꝛ nõ cẽsꝫ ha

tur illa in dotem dedisse ſm bar. in d. q. Nec posset astringi ad ſe dotãdũ per ea que nõ. in. l. obligamur §. lege. ff. de acti. ⁊ obli. per bar. poſt guil. ⁊ colligitur ſi ſubtiliter inſpiciatur in. l. uxorẽ. §. pater naturalis. ff. de lega. iii. ⁊ iſtis caſibus locũ habẽt iura dicentia ꝙ matrimonium põt eſſe ſine dote licet nõ ecõuerſo C. de dona. ante nup. l. fi. ff. d iure do. l. iij. Per illud ergo ſtatutũ ꝓuidet̃ in dictis caſibus ne matrimoniũ ſit ſine dote ꝙ omnia bona cenſeant̃ in dotem data. Sed quãdo in precedẽti matrimonio dederat dotem prouiſum erat per ius cõmune ut illa eadẽ dos cenſeret̃ repetita in ſequenti matrimonio per dictas leges ⁊ auctoritates. Igit̃ ceſſare debet ꝓuiſio ſtatuti que dicit̃ fuiſſe factũ ad ſupplendũ ius cõmune q꞉ generalis prouiſio dicti ſtatuti nõ debet referri ad caſuȝ in quo ſpecialiter erat ꝓuiſum ꝑ ius cõmune. ff. de uerbo. obli. l. ſtipulationes cõmodiſſimũ. ⁊. l. de li clauſula de penis. l. ſanctio legũ d uul. ⁊ pupil. l. coheredi. §. qui patrem de alimen. lega. l. alimẽta. §. baſilice. ⁊ l. ſticus nutricis. Satis eni̇̃ eſſe debet ꝙ ſuppleat ius cõmune. ſ. in dictis duobus caſibus in quibus deficiebat ⁊ ſic mulier remanebat indotata. Non ergo debemus ipſũ trahere ut corrigat ius commune ⁊ habeat locum eo caſu quo per ius commune de certa dote prouiſum erat ar. l. ſi quado cũ ibi nõ. C. de inoffi. teſta. q꞉ euitãda eſt legũ correctio ut in iuribus uulgaribus. Preterea in primis duobus caſibus uerificant̃ generalia uerba ſtatuti. ſ. ꝙ nulla dos ẽ cõſtituta nec expreſſe nec tacite nec ꝑ hominẽ nec ꝑ legẽ: ſed i caſu noſtro q꞉ ſi nõ expreſſe ſaltẽ tacite ſi nõ ꝑ hominẽ ſaltem ꝑ legeȝ cenſetur conſtituta. Igitur debet ceſſare ſtatuti diſpoſitio quia deficit conſtitutio ſtatuti cum illi ablatiui abſoluti cõditionem faciant. l. a teſtatore. ff. de cõdi. ⁊ demõ. iuncta. l. iubemus. §. penul. C. ad trebel. cũ ſi. Concludit̃ ergo ꝙ ſolũ dos data in precedẽti matri. cõtracto cũ aldrigeto ⁊ dimidiã tãtũ illi⁹ fuit lucratus ⁊ nõ dimidiã eiuȝ bonoꝝ. Coadiuuatur etiã hoc ex cõfeſſione dicti richardi facta preſente ꝓcuratore dictorum agentiũ que dicit̃ probata per teſtes Et poſito ꝙ nõ perfecte ut q꞉ cõcurrit iuris preſũptio ⁊ euitat̃ legũ correctio locus eſt ei quod dicit̃ que non proſunt ſingula multa iuuãt. l. ſi ſtipulatus. ff. de uſuris. ¶ Laus Deo.

¶ An credatur pape aſſerenti ſe aliquẽ miſiſſe ꝓ negocijs eccleſie: ⁊ ꝙ talis miſſus tãtũ expendit ꝓ ipſis negocijs puta. xx. milia florenoꝝ ¶ Et nunquid papa poſſit pignorare uendere uel alienare caſtrũ alterius eccleſie puta alicuius epatus ¶ Et ſic põt an cũ cauſa an etiã ſine cauſa. Et an in dubio preſumat̃ uelle uti abſoluta poteſtate. Et an in alienatione fienda per papam debeat interuenire ſubſcriptio cardinalium. Et an pignoratio facta ꝑ papã dicat̃ perſonalis an realis tã ex parte ipſius pape pignorãtis ꝙ̄ ex parte pignus accipientis. Et ſi pignus minus ualet ꝙ̄ ſors pro qua fuit pignoratum an teneat ipſa pignoratio.

.cclxxxiiij.

¶ In chriſti nomine amen.

In facto preſenti nõ intẽdo adulari reuerendiſſimo in xp̃o patri ⁊ dño meo epiſcopo auinionẽſi ſed dicere quod mihi uidet̃ de iure ꝓcedere q꞉ qui adulat̃ decipit qui uero affectione poſtpoſita ſ꞉ ſeueritatẽ dicit cõſulit. Ad quod ego teneor uirtute preſtiti iuramẽti. Cõſidero etiã ipſius imenſam ſciẽtiaȝ cui nihil latere põt ⁊ fruſtra iacitur rete ante oculos pennatoꝝ. Nec eſt ſimulationibus locus ante oculos cũcta cernẽtiũ Scribã ergo nõ ſicut uellem: ſed ſicut de iure poſſũ: ⁊ ideo multo breuius ꝙ̄ ſi cũ uolũtate poteſtas cõcurreret. Pro declaratione igitur primi dubij ⁊ multorũ aliorum ſequentium pondero uerba bulle in tribus. Primo dum dñs clemẽs narrat ꝙ miſit dñm georgium ad diuerſos principes ⁊ loca ꝓ arduis factis tangẽtibus romanã ecclĩam. Itẽ ꝓ guerra regine Ioãne ⁊ regis lodouici que ſil̃r cõi eſtimatiõe reputabat̃ tãgere romanã ecclĩam. Cũ regnũ cicilie ſit eiuſdẽ eccleſie feudũ ⁊ dcã regina dño clemẽti adheſerat ⁊ ſic ꝑtinebat ad eũ ip̃am ⁊ regnũ defenſare a bartholomeo ⁊ eius coherẽtibus. Itẽ ⁊ tertio dicit ꝙ ꝓ dictis negocijs dictus georgius expẽdidit de ꝓprio. xx. milia florenorũ ꝓut repit ꝑ diligentẽ informationẽ mõſic in quãtũ dicit ꝙ ip̃m miſit ꝓ dictis negocijs credẽdũ ẽ ſibi nec poſſet ꝯtrariũ ꝓbari cũ illud ſit factum ipſius pape ⁊ in eo fundet̃ eius intẽtio ut i clemẽ. lr̃is de ꝓba. In quãtũ dicit ꝙ expẽdidit de ſuo. xx. milia hoc nõ erat factum pape ſ꞉ ipſius dñi georgij ⁊ id ſil̃r ſibi credendũ ẽ iur̃ preſum. licet de iure cõi poſſet cõtra ꝓbari ut in. c. ſi papa de priuile. in vj. ⁊ no. in dicta clemen. litteris. facit. c. cum a nobis in fi. de teſti. Item poſito ꝙ illa glo. in clemen. lr̃is nõ eſſet uera nec ſeruaret̃ in practica uidelicȝ ꝙ quãdo nõ eſt factũ pape credat̃ ſibi niſi ꝯtrariũ ꝓbetur tamẽ in caſu noſtro nõ uidetur hoc habere locũ q꞉ hic papa i fine bulle ſubdit ꝙ uult ꝙ ſtetur uerbo ſuo ⁊ ꝙ p̃ſentes littere faciant plenã fidem ſ꞉ certum eſt ꝙ papa põt legẽ facere ut ſibi ſoli credatur ut i dicta cle. cõtractus aũt principis uiȝ legis habet. C. de dona. inter ui. ⁊ uxo. l. donationes. ff. de publica. l. ceſar. ⁊ ibi nõ. ⁊ ſic ſibi eſt credendũ niſi cõtrarium ꝓbetur poſtꝙ̄ ita uoluit expreſſe. Ex quibus habemus ſũmarie iſta fũdamẽta pro conſtanti ſcȝ ꝙ dictus georgius fuerit miſſus pro factis eccleſie romane. Itẽ ꝙ expendiderit. xx. milia de ſuo. Iteȝ ꝙ ex hoc dicta eccleſia romana erat ſibi obligata. Itẽ ꝙ nõ habebat uñ ſatiſfaceret ꝓut in dictis litteris atteſtatur ¶ His p̃ſuppoſitis reſpondet̃ ad primũ dubium ꝙ potuit dñs clemens ꝓ dicto debito obligare ſibi caſtrum berbentane qd eſt eccleſie auinionẽſis qd oſtenditur ſic certũ eſt ꝙ dñium omnium rerum eccĩarum nõ eſt ip̃arum eccl̃arum ſed xp̃i q꞉ xp̃o offeruntur a fidelibus i remiſſiõe peccatorũ. xij. q. i. c. futuram. Et plene nõ. per Inno. in. c. cuȝ ſuꝑ de cauſa poſ. ⁊ ꝓprie. Item certum eſt ꝙ ſolus papa eſt imediatus uicarius xp̃i ⁊ ꝙ ipſe facit ab ipſo dño fieri uidetur de tranſla. p̃la. c. inter corporalia poſt principiũ ⁊. c. quãto ip̃e eĩȝ ſolus dominus fundauit romanã eccleſiã cuius ip̃e papa ẽ caput. xxij. di. c. i. Alie uero ꝑticulares eccl̃e fundate fuerũt nõ imediate a xp̃o ſ꞉ a petro ⁊ eius ſucceſſoribus ut ibi dicitur maxime i italia galia hiſpania ⁊ africa in quibus nullus alius apl̃us legit̃ p̃dicaſſe nec eccleſias inſtituiſſe niſi petrus ⁊ eius ſucceſſores. xi. di. quis neſciat. Ex quo. c. manifeſte pȝ ꝙ omnẽ poteſtatẽ quã habẽt ep̃i in dicti ꝓuincijs habuerunt a petro ⁊ eius ſucceſſoribus qui cũ aſſũpti eſſent a xp̃o in plenitudine p̃tãtis ip̃i ſibi aſſũpſerunt ep̃os in ꝑtem ſollicitudinis uices ſuas illis i parcẽdo. ij. q. vi. decreto ⁊. c. qui ſe ſcit. iij. q. vi. multum ſtupeo facit. c. mãdata de p̃ſump. Iteȝ ep̃i i alienatõe bonoꝝ eccleſiaſticoꝝ nõ habẽt p̃tãtẽ niſi quatenus papa eis ꝯcedit i caſibus a iure ꝑmiſſis ut patȝ. xij. q. ij. ſine exceptione ⁊. c. ſiquis qualibȝ ⁊

.c. terrulas

cũ plurib⁹ alijs. Nũc ad ppositũ si dñs georgius ser
uiuisset eccl'ie auinionensi sicut seruiuit romane eccl'ie ꝛ
tantũ expendidisset potuisset ep̃us auinionensis sibi
obligare dictũ castrũ si pecuniã nõ habuisset nec res
mobiles imo etiã totalit̃ alienare si alter fieri nõ po
terat. x. q. ij. §. hoc ius xij. q. ij. c. q̃cũqȝ suffragio er
go mlt̃o fortius papa pro debitis romane eccl'ie. Tũ
qꝛ dñiuȝ dci castri est apud christũ ut dixi licet usus sit
penes ep̃m auinionensẽȝ ꝛ papa est imediatus uica
rius christi ꝛ nõ ep̃us auinionens' ꝛ q̃ ip̃e facit ab ip̃o
christo fieri uidet̃ ut. d. c. quanto. Tũ qꝛ papa maio
rẽ potestatẽ sibi retinuit q̃ ep̃is ↄcesserit ut i. c. dudũ
de electione li. vi. Itẽ ut alibi dicit Jo. mo. papa pa
ter patrũ cũ oĩ plato ꝛ ptãte ꝛ iurisditione ↄcurrit ut
pbat̃. ix. q. ulti. c. cũcta p mũdũ. Preterea si p debi
to eccl'e auinionens' quã fũdauit petrus ul' eius succes
sores potuisset illud castruȝ obligari potius p debito
romane ul' uniuersalis eccl'ie quã fũdauit christus im
mediate qui ip̃ius castri hȝ dñium ut dcõ. c. i. xxij. di.
Preterea tẽpore necessitatis bona eccl'aꝝ cõia sũt xij.
q. i. dilectissimis ꝛ. c. expedit. facit. ff. ad. l. rodi. d̃ iac.
l. ij. §. cũ in eadẽ i fi. Preterea romana eccl'a mat̃ ẽ ꝛ
magr̃a oĩuȝ aliaꝝ ecclesiaꝝ. Alie uero dicunt̃ filie xij.
di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. q. vi. c. dudũ ꝛ p utilitate aliaꝝ inui
gilat ꝛ noctes ducit insõnes ipsasqȝ regit ꝛ gubernat
ꝛ subuenit eis cũ opus ẽ tanq̃ mater filiabus ut i p
hemio vi. li. de postu. prela. c. sequẽs eodẽ li. sic ꝛ ecõ
tra debẽt alie tanq̃ bone filie sibi subuenire cũ opus
est. C. de bo. que lib. l. cum non solũ. §. ip̃m aũt fili
uȝ qꝛ sicut caput subuenit mẽbris ita ꝛ ecõtra mẽbra
debẽt capiti subuenire al's deficiẽte capite mẽbra are
scerẽt xxiiij. q. i. c. loquit̃. xxxiij. q. vij. quẽadmodũ fa
cit de prescrip. cũ non liceat. Preterea uideo q̃ papa
põt rẽ unius eccl'ie uel clerici uel ius eius sibi auferre
ix. q. ul. c. p principalẽ ꝛ ibi nõ. ꝛ i. c. ↄstitutus d̃ reli.
domi. multo fortius obligare hoc idẽ põt iperator scȝ
rẽ auferre priuato ꝛ dare militibus p premio. ff. de
rei uendi. l. itẽ si uerberatũ. §. i. de euic. l. lucius. C. d̃
quadri. prescri. l. bene a zenõe fortius ergo papa põt
rẽ auferre unius eccl'ie cũ dñiuȝ reꝝ priuataꝝ sit apõ
ip̃as eccl'ias. facit ad p̃dicta qd̃ nõ. p Inn. ꝛ alios de
ↄsti. c. que i ecclesiaꝝ. Itẽ ad predicta facit. c. hoc ↄsul
tissimo de re. ecc. nõ ali. li. vi. ubi dicit̃ q̃ ep̃s bona i
mobilia eccl'ie sue nõ põt laico supponere uel obliga
re sine ↄsensu pape ergo si papa facit ↄ̃ctuȝ iferioris
ualidũ suã auctoritatẽ iterponẽdo fortius p seip̃m ↄ̃
hendo. Nec obstat p̃dictis. c. nõ liceat. xij. q. ij. qꝛ put
ibi dicit gl. ille papa nõ potuit iponere legẽ successori
bus sȝ iudicare dũtarat de electõe. c. inotuit. C. de le
gibus. l. digna uox. Uel põt dici q̃ debeat itelligi qñ
nõ subest cã rõnabilis ꝛ apparet manifeste q̃ tendit
ad dilapidatõeȝ qꝛ tũc põt sibi i faciẽ resisti sicut pau
lus restitit petro ij. q. vij. c. paulus qꝛ tũc scãdalizat ec
clesiã iõ sibi non ẽ obediẽdũ xl. di. si papa ꝛ nõ. i. c. p
principalẽ i fi. gl. Nec põt tũc dici pastor cuius ppriũ
ẽ ↄgregare ꝛ ↄseruare sȝ lupus cuius pprium ẽ rape
re ꝛ dispgere. Nec ẽt dici põt rector aut admistrator
cũ dilapidat. ff. p emptore. l. qui fundũ. §. tutor. C.
de bo. mater. l. i. de bo. que libe. l. cũ nõ solũ. §. non
aũt licẽtia. Unde cũ tunc nõ faciat tanq̃ pastor sȝ tã
q̃ priuatus sibi põt resisti iuxta nõ. i. c. ↄquerente de
re. spoli. In cãu uero nr̃o assignabat̃ cã lrima scȝ p
remuneratõe seruicij ipensi p dictũ militẽ. Unde nõ
erat donatio sȝ debiti exolutio. ff. de dõa. l. aquilius
regulus ꝛ. l. si pater mãdati. l. si remunerãdi in prin.

ꝛ in. c. quam pio. xij. q. ij. facit dicta. l. lucius de euic.
Itẽ non obstat q̃ ista obligatio nõ sit facta motu pro
prio qꝛ illud cadit i gracijs seu priuilegijs. Iste uero
erat ↄtractus qui pficiebat̃ ex ↄsensu duoꝝ scȝ dñi cle
mentis ꝛ dñi georgij. ut. ff. de pigno. ac. l. i. unde nõ
cadit motus pprius sed uidet̃ factus eo iure quo me
lius ualere põt etiã de plenitudine ptãtis pter prero
gatiuam pricipis ut. C. de dona. iter uiꝝ ꝛ uxo. l. do
natõnes ꝛ sic ualeat obligatio pignoris posito q̃ al's
nõ ualeret. ff. de rebus coꝝ. l. ij. in fi. de trãsac. c. i. fa
cit. l. oĩuȝ. C. de testa. ꝛ. ff. de testa. mili. l. miles qui d̃
stinauerat. Nec ob. q̃ nõ cẽset̃ papa uelle uti absolu
ta ptãte nisi dicat expresse ut nõ. p Inn. i. c. inotuit
de elec. ad qd̃ bñ facit. l. in testõ. C. de testa. mili. ubi
miles qui solutus ẽ legibus quo ad istituendũ ꝛ sub
stituẽdum nõ uidet̃ uelle uti illa absoluta ptãte nisi p
bet̃ expresse. Nam illud ẽ uerum in tribus casibus.

¶ Primus quando actus põt de se ualere secunduȝ
ordinatam ptãtem ut. C. de inoffi. testa. si quando se
cus si non põt ualere nisi de absoluta ut. l. etiã. ff. de
bo. lib. ꝛ sic soluit̃ ↄtrarium illius ibi in dicta. l. si qñ
ꝛ hoc ne act⁹ peat ꝛ nihil operet̃ q̃ nõ p̃sumit̃ uelle
l. si qñ de le. i. ꝛ h ẽt bñ pbatur i dicta. l. si miles q̃ de
stinauerat ꝛ dicta. l. in testõ ↄiũcta. l. cẽturio de uul.
ꝛ pu. Secũdus casus ẽ qñ nõ poterat ualere nisi de
absoluta princeps tñ credebat q̃ ualeret de ordiata
errãdo i facto nã tũc nõ presumit̃ uelle uti absoluta i
preiudiciũ alterius. Ita itelligo Inno. in. c. innotuit
ad hoc. l. ij. §. si quis a principe ne quid in loco pu
blico cũ si. Si uero sciebat nõ posse ualere nisi de ab
soluta p̃sumit̃ illa uelle uti ut actum suũ faciat ualere
ut dicta. l. si qñ ꝛ. l. quotiẽs de re. du. Nec est necesse
q̃ d̃ aliquo iure faciat mẽtionẽ. Ex quo facit ex certa
scia. l. ideȝ ulpianus. ff. de excu. tu. c. eam te d̃ rescri.
ꝛ nõ. in. c. i. de consti. li. vi. Hic aũt posito q̃ nõ ua
leret d̃ ordiata ptãte papa sciebat cuȝ in eo nõ cadat
error iuris. l. oĩum de testa. ergo ꝛc̃. Itẽ nõ ob. q̃ nõ
interuenit subscriptio dominorum cardinalium. Naȝ
licet consuetum sit in talibus alienationibus eam in
teruenire qd̃ etiã iur̃ uidetur probari xij. q. ij. cum re
dẽptor xxxv. q. viiij. c. quis ꝛ nõ. i. c. cũ a uobis de te
sti. tñ papa ad hoc nõ astringit̃ si nõ uult. Sicut uide
mus in simili q̃ oĩa ↄsueuit expedire de ↄsilio fratrũ
cardinaliũ nõ tñ de necessitate tenet̃ si nõ uult qꝛ nõ
põt sibi dici cur ita facis de pe. di. iij. §. ex psona ꝛ ita
nõ. in. c. ad ap̃lice de re iudi. li. vi. ꝛ in. c. ij. de cle. ñ
resi. de offi. ordi. c. q̃uis p archi. in gl. tria facit ꝛ i. c.
fundamẽta de elec. li. vi. in glosella sup uerbo ↄiunge
rit ꝛ in extrauagãti Johãnis xxij. di. que incipit exe
crabilis in glo. que incipit scȝ cardinaliũ unde sufficit
sola bulla. Hec uera nisi de stilo ꝛ ↄsuetudine ↄtra
rium repiret̃ seruatuȝ uidelicet q̃ tales alienatiões ñ
haberent̃ rate sȝ fuerint iformate qñ tales subscriptio
nes non interuenerunt qꝛ tunc staremus stilo. Et ex
p̃sũpta uolũtate pape q̃ solẽnitatẽ taleȝ omisit dicen
dum esset dictas lr̃as nõ ualere ut i. c. q̃ graui d̃ cri.
fal. de ↄsti. c. ex lr̃is ubi habetur q̃ stilus facit ius. Ex
hoc etiaȝ patet q̃ multominus reqrebat̃ ↄsensus ca
nonicorum eccl'ie auinionẽsis qꝛ saltẽȝ suberat neces
sitas eccl'ie romane que illi erat obligata ꝛ aliter satis
facere nõ poterat ut pȝ ex tenore bulle cui stare debe
mus ut supra ostensum est ꝛ bona eccl'iarũ ita debẽt
esse ad usum romane eccl'ie cum opus ẽ sicut ad usũ
ip̃arum ecclesiaruȝ pticularium que ab ip̃a eccl'ia fun
date sunt ꝛ ab ip̃a nutrimentum ꝛ fomentum recipi

unt ut i iuribus supra alle. ¶ Nūc uenio ad secundū ⁊ tertiū dubiū simul utrū dicta ipignoratio fuerit ꝑso nalis uel realis tā ex ꝑte dn̄i clemētis ꝙ ex ꝑte dn̄i ge orgij ⁊ rn̄deo ꝙ ē realis ⁊ durare dꝫ quousqꝫ sit sibi de pecunia satisfactū. Et sic etiā postꝙ dn̄s clemens ecclesiā auinionenſ dimisit ⁊ ēt post mortē eius. Itē ⁊ post mortem dn̄i georgij quousqꝫ sit sibi uel heredi suo satisfactū hoc ꝓbaꝛ p̄rio ex tenore bulle qꝛ ita no luit ⁊ declarauit papa ⁊ potuit ut supra ostēsuꝫ ē. Itē posito ꝙ hoc nō dixisset qꝛ h̄ ē natura pignoris ut n̄ libereꝛ nisi sit itegre satisfactū ut. ff. de pigno. l. grege §. etiā ⁊ de pigno. ac. l. si rē. §. omnis unde durat pi gnoris obligatio etiā sublata principali obligatōe uel ꝑ ꝯfusionē ut. ff. ad trebel. l. debitor uel ꝑ prescriptio nē ut. C. de prescrip. xxx. an. l. cū notissimi ⁊ de luit. pigno. l. itelligere si tamē nō fuerit integre satisfactuꝫ C. de distrac. pigno. l. ꝙ diu. Itē pꝫ qꝛ p̄icipalis ob ligatio cui iheret obligatio pignoris ē ꝑpetua ⁊ trāsi toria ad heredes utriusqꝫ ꝯtrahentis. ff. de uer. ob. eū qui ita. §. qui ita de acti. ⁊ obli. obligationum fere §. plꝫ insti. de uerbo. obli. §. si ex ꝯditōali ergo idē ē dicendū de obligatiōe pignoris accessoria que sequꝛ naturā p̄icipalis. C. ꝑ quas ꝑso. nob. acqui. l. fi. nā etiā que al's de sui natura nō transirēt ad heredes cū coherēt transitorijs efficiunꝛ trāsitoria ut. ff. de sta. li be. l. sticus si heredi. i prin. fac de ꝯhen. emp. i modi cis. Nec ob. ꝙ i bulla fuerit apposita uerba ꝑsonalia si tibi ⁊ ꝑ te ⁊ similia qꝛ talia nō faciūt obligatōnē ꝑso nalē que de sui natura ē ꝑpetua ut. ff. qui. mo. pig. uel hipo. sol. l. sicut. §. si debitori ⁊ de pigno. ac. l. ne cessarias. §. de uēdendo i quibus ē expressū. Nam ꝑ plerūqꝫ ꝑsona pacto adicitꝛ nō ut ꝑsonale pactum fi at sꝫ ut demōstreꝛ persona cuꝫ qua fit ut. ff de pac. l. iurisgen. §. pactoꝝ uer. utruꝫ al's sequereꝛ ꝙ omnes ꝯtractus eēnt ꝑsonales ꝙ ēt ex ꝑte dn̄i clemēt fuerit realis pꝫ qꝛ qn̄ papa ꝯfirmat ꝯtractus inferioꝝ q̄ de sui natura eēnt ꝑsonales facit eos reales ⁊ ꝑpetuos ergo multo magis quādo ipemet ꝯhit ut i. c. ueniēs de transac. ¶ Ad quartū dubium scꝫ utrū sit danda fides narrationi bulle respōsum ē supra nec aliud ui deo posse dici unde nō repeto. ¶ Ad quintū dubiuꝫ respondeo ꝙ lꝫ dictū castrū nō ualeat xx. milia tamē bene potuit ꝓ xx. milibus obligari qꝛ res potuit obli gari ꝓ maiori pecunia ꝙ ualeat ut pꝫ qꝛ eadeꝫ res di uersis obligari ⁊ cuilibet isolidū ut. ff. de pigno. l. si d bitor ⁊ qui poti. i pig. ha. l. qui balneū cum pluribus alijs. Unde attendi dꝫ quātum ꝑcepit de redditibus dicti castri ⁊ illud extenuat debitū ut in. l. i. de pigno. acti. ꝓ residuo remanet adhuc obligatū ut dicta. l. ꝙ diu de distrac. pigno. nisi probeꝛ ꝙ dn̄s clemens sibi satisfecerit. ¶ Ad sextum dubium respōdeo ꝙ nō ui deo qualiter eccl'ia auinionenſ possit i itegrū restitu. petere qꝛ non fuit lesa sui facilita. nec dolo aduersarij sed facto dn̄i clementis ꝙ quātūcunqꝫ sit graue tolle randū ē. xix. di. c. i memoriā cētesima di. ꝯtra moreꝫ iij. q. vi. c. multū stupeo. Itē qꝛ passa ē qꝺ pati potuit iure cōi ut supra ostēsum ē ergo non restituiꝛ ut in. l. fi. C. de i integrū resti. fateor tamē ꝙ ecclesia auinio nenſ agere pōt ꝯtra ecclesiā romanā ut dictū pignus luat ut. ff. de pigno. ac. l. petenti. ¶ Ad septimuꝫ du bium respōdeo ꝙ si heres dn̄i georgij ageret hipote caria ꝯtra dn̄m ep̄m posset sibi opponi ꝙ faceret ex cuti bōa clemētis uel eccl'e. Sꝫ si agit possessorio tāꝙ spoliatꝰ ꝯdict ex cāone sepe d resti. spo. n'lla exceptio pōt oppōi nisi suꝑ alia spoliatiōe imo restituēdus est ante oīa ut i. c. fi. de ordi. cog. C. d dōa. inꝛ ui. ⁊ uxo. l. si maritus ad. l. iul'. de ui. l. si quis ad se fundū.

¶ Ex sequēti cōsilio oriuntur plura dubia uidelicet.

¶ Primo nūquid ex reuocatiōe facta per Iohānem uigesimūtertiū infringaꝛ uēditio seu alienatio facta p̄ dictis. p. ⁊ Ia. fr̄ibus confirmata per litteras ap̄licas quondā bonifacij ⁊ Innocencij.

¶ Secūdo queriꝛ an lr̄e emanate a Iohāne xxiij. dicanꝛ uel dici p̄it i totū uel i ꝑtē surreptície maxime cū de emologatōe sn̄ie late ꝑ arbitros fact ꝑ antedic. B. abbatem eius ꝓprio nomine ⁊ sindicario nomie ꝯuent. nulla fuerit facta mentio in supplica. imo fuit narrata expressa falsitas qꝛ fuit dictū ꝙ nō emologa uerat dictā sn̄iaꝫ quāuis eā approbauerit ⁊ emologa uerit ut apꝑet ex instr̄o ipsius sn̄ie. Item maxime eti am cuꝫ de iuramēto prestito i ipso compromisso nul la fuerit per antedictū. B. abbatē i supradicta suppli catōe facta mētio. Itē ex eo maxime cū i dicta suppli catōe omiserit narrare qualiter i dicto ꝯpromisso fu erat ꝯpromissum per dictū. B. abbatē suo nomie no mie dicti ꝯuētus d nō petēdo aliqꝺ rescriptū aut p̄ui legiū seu de gr̄a aliqua nō ipetrāda quōlꝫ ꝑ se ul' per aliū neqꝫ ipetratis quouis mō uti rōe alicuius enor mis aut enormissimi dāni siue lesionis iuxta formam ꝯpromissi ex quibus etiam subsequent.

¶ Tertio queriꝛ an per dictā reuocationē Iohānis itelligaꝛ anullatū ꝯpromissum factū in arbitros ⁊ sen tentia arbitralis siue laudū lata ꝑ ip̄os arbitros ⁊ ra tificatio ⁊ emologatio postea secuta.

¶ Quarto queriꝛ an ex ipetratōe rescripti Io. pene dicte i ꝯpromisso quo ad ip̄os uidelꝫ. B. abbatē ⁊ cō uētumꝰ dicaꝛ ꝯmissa ita ꝙ possit de iure peti. ¶ Quin to an dc̄i fr̄es uigore dictaꝝ lr̄aꝝ quas ultio ipetrarūt a martio papa possint ⁊ ualeāt aliqua forma tueri.

¶ Tangūtur ēt i infrascripto ꝯsilio infrascripta du bia que collocata fuerāt i tabula p̄cedētis ꝯsilij sed ca dunt hic. Primo uidelꝫ an papa possit tollē ius alte ri quesitū siue sit cleric9 siue laic9 al'r ꝙ i bn̄ficijs. Et an p̄iceps uideaꝛ uti suppręma ptāte. Et an ⁊ qn̄ p̄ uilegij tenor sit ispictēdus. ¶ Et an ⁊ quādo ius que situm ex priuilegio reuocari possit.

.cclxxxv.

¶ In christi nomine amen.

Primum dubiuꝫ ꝓcedit p̄supposito ualore dicte uen ditionis seu uirtute primarum lr̄arum dn̄i bonifacij seu uirtute ꝯfirmationis postea facte ꝑ eum. Si eniꝫ nō ualuisset nō esset tractandum an infringereꝛ per lr̄as Iohānis. ff. de iniusto testa. l. nam ⁊ si sub ꝯdi tione. § post defectū de dspon. ipub. ad dissoluēduꝫ cū ibi nō. ꝓcedit etiam p̄supposito ualore dictarum lr̄arum Iohānis si. n. p̄supponaꝛ ꝙ sint surreptície ut tāgiꝛ i scd̄o dubio cū non ualeant uel ip̄o iure uel ope excep. l. si uero. §. subuētum. ff. d fideicō. lib. l. i. §. hec uerba ne uis fiat ei de rescrip. c. ad audiētiā ⁊ c. suꝑ litteris de re indi. cum olim ⁊ qꝺ ibi per Inno. clarum esset ꝙ uenditionem predictaꝫ nō infringerēt de reg. iur. nō prestat sicut nec secunduꝫ restūm inua lidum tollit primum. ff. de libe. ⁊ posthu. si filius qui in ptāte de iniusto testa. cum in secūdo ⁊. l. ij. in p̄n. Presuppositis igiꝛ dictis duobꝰ uideꝛ dicēdū dictas lr̄as Iohānis xxiij. dictā uenditionē ifringere ꝓpter latam ⁊ amplam ptātem pape qui pōt etiā ius alteri quesitum

quesitum auferre sine causa licet non debeat xxij. di.
c.i. ⁊ ibi nō. i glo. ⁊ i spe. de lega. §. nūc ostēdendum
uersi. lvij. ⁊ uersi. lxxxix. ubi plura dicit de magnitudi
ne ptātis pape dicēs ꝙ apud eū ē ꝓ rōne uoluntas ⁊
ꝙ ei placet legis hꝫ uigorē. Nec ē qui ei dicere possit
cur ita facis. xix. di. in memoriā de ꝯces. preben. ꝓpo
suit. Contrariū tamen puto uerius nā presupposita
ualiditate ꝯtractus fuit trāslatū dn̄ium dictaꝝ posses
sionū i emptores cum fuerit ꝓcessū ad traditionē. C.
de pac. l. traditiōibus qui ēptores sūt mere laici ⁊ nō
suppositi tēporali iurisditiōi pape qꝛ nō sūt de terris
suppositis eccl'ie romane quo ad tēporalem iurisditiō
nem secundum narrata i pūcto. Et posito ꝙ eēnt ta
mē idem ē ut patebit ex his que sequent̄ secunduꝫ id
qḋ habet̄ i. c. per uenerabilē qui fi. sint legi. Et iō pa
pa non pōt eis auferre tale dn̄ium qꝛ iste esset actus
iurisditōalis secūdum ea que notant̄ per bar. in. l. fi.
C. si ꝯtra ius uel uti. pub. quā exercere non pōt i lai
cos nō subditos dicto. c. ꝑ uenerabilem lꝫ aliqū fallat
scꝫ i defectū supiōris tēporalis ut ibi pꝫ ⁊ in. c. lꝫ ex su
scepto cū ibi nō. de fo. ꝯpe. i quo cāu de presenti nō
sumus qꝛ locum hꝫ in iudicādo iter unum ⁊ alterum
nō in auferēdo ius alterius nō subditi maxie sine cā.
Pretcrea uidemus econtra ꝙ lꝫ de natura priuilegij
uel legis sit ut possint ad nutū ꝯcedētis uel statuētis
reuocari. c. ueniēs de prescri. de ꝯsti. c. i. li. vi. ēt si ex
eis cēt aliqḋ ius quesitū alteri. ꝓut nō. bar. secūdum
nico. mata. i. l. qui se patris. C. unde libe. Si tamē ē
quesitū ius nō subdito puta eccl'ie per legē uel priuile
gium spāle non pōt imperator illud auferre secūdum
Inn. qui ita sentit i. c. nouit de iudi. sup uerbo theo
dosius. Idē ergo dꝫ eē ecōtra si ꝑ lr̄as papales que
sitū sit ius laico nō subdito maxime qn̄ nō ꝑ uiā pri
uilegij sꝫ ꝑ uiā ꝯtractus qui de sui natura nō ē retra
ctabil'. C. ḋ acti. ⁊ obli. l. sicut. ff. como. l. i cōmodato
§. sicut ēt si celebratus sit a pīcipe C. ḋ legi. l. digna
uox ꝑ ei. extra de ꝓba. c. i. ⁊ ꝑ bal. post nico. ma. i di
cta. l. qui se patris i antepe. colū. Qui etiam dicūt ꝙ
per uiā ꝯtractus dicit̄ fieri quotiens iteruenit preciū.
C. de predijs curia. l. fi. li. x. sunt eni ptātes distincte
scꝫ sacerdotalis ⁊ imperialis ⁊ quelibet ipsaꝝ fuit ime
diate adeo ꝯstituta i auc. qūo oꝫ epis. in prin. cuꝫ ibi
nō. nec alter i messē alterius falcē imittere dꝫ. l. sicuti
§. aristo. ff. si ser. uendi. diuisūqꝫ iperium cum Ioue
cesar hꝫ. ⁊ iō non ḋbet alter plus sua parte dn̄ationē
iterponere. ff. de acqui. here. l. duo ⁊ dicto. c. nouit ḋ
iudi. cum ꝯcor. Nec obstāt allegata i cōtrarium supra
qꝛ debēt intelligi sanc. s. quando uellet auferre dn̄iuꝫ
uel ius alicui sibi subdito puta uni ecclesie tūc posset
etiam sine causa licet nō deberet. ut nō. in. d. c. i. xxij.
di. de reli. domi. c. ꝯstitutus ⁊ ibi nō. in fi. gl. magne.
Uel alicui laico subdito sibi quo ad temporaleꝫ iuris
ditionem ⁊ tunc posset eo mō quo posset imperator
scꝫ subsistente causa publice utilitatis nō aliter. ff. de
rei uendi. Item si uerberatū. §. i. de euic. lucius ⁊ qḋ
nō. in dicta. l. fi. C. si contra ius uel utilitatē publicaꝫ
per doc. de consti. que in ecclesiaꝝ per Inno. qꝛ in il
lis terr's ⁊ ꝑsonis sibi subditis quo ad temporaleꝫ iu
risditionē exercet iurisditionē imperialē ex donatiōe
imperatorum facta ecclesie romane iuxta nō. i dicta
auc. quomō oꝫ epis. ⁊ patet in dicto. c. per uenerabi
lem. Nō ergo debet uel pōt uti aliter ꝙ̄ potuerit uti i
perator a quo habuit. ff. de re. iuris. l. nemo plus de
acqui. re. do. l. traditio. i. q. vij. daibertū de iure pa
tro. c. qḋ aūt de dona. inter ui. c. nuꝑ. Et sic diligent̄

sunt considerādi tres casus. Nam aut queritur an pa
pa possit auferre alicui ecclesie dn̄ium rei sue uel ali
qḋ ius illi quesitum. Et clarum ē ꝙ sic ex sola uolun
tate ⁊ sine aliqua causa licet facere hoc non debeat ꝑ
ea que habent̄ i dicto. c. i. xxij. di. ⁊ dcō. c. ꝯstitutus ḋ
capel. mo. de ꝓuil. c. antiqua. Et rō ē quia dn̄iuꝫ re
rum ecclesiasticarū ꝓprie loquendo non ē apud ali
quā ecclesiā particulareꝫ sꝫ apud christū ut nō. Inn.
de causa pos. cū super cuius papa ē uicarius cū oimo
da ptāte in terris eo qꝛ ecclesia catholica cuius christus
ē caput ē una cuius principatus ē apud ecclesiam ro
manaꝫ que fuit a deo imediate istituta cetere uero ec
clesie tanꝙ̄ riuoli fuerūt istitute ab ip̄a romana eccl'a
ut. d. c. ij. xxij. di. ⁊. xxiiij. q. i. c. loquit̄. Et iō qcquid
iuris ē apud ꝑticulares eccl'ias ē ēt apud papam qui
ut dicit Io. mo. ē pater patrū ⁊ cū oi prelato in ptāte
⁊ iurisditione ꝯcurrit unde quando aufert rem alicui
particulari eccl'ie potius dicit̄ auferre admistrationeꝫ
ꝙ̄ dn̄ium extra de dona. c. ij. quia dominiū ē potius
apud ip̄m papam cum sit apud christū cuius ip̄e ē ui
carius ul' apud ecclesiā catholicā que ē una cuius ip̄e
ē priceps ꝑ illa uerba christi ad petrū pasce oues me
as. Et iō in casu nr̄o posito ꝙ uēditio facta ꝑ prias
lr̄as nō ualuisset qꝛ nō fuisset seruata forma lr̄aꝝ de
rescrip. cū dilecta qꝛ nō inquisiuissent illi de ꝯtētis in
supplicatione ar. ff. ḋ re. corū. l. magis puto. §. si es
alienū de tran. cum hi. §. si pretor saltē rōe ꝯfirma
tionis postea subsecute ⁊ per sublationē omniū defe
ctuum factā sciēter ꝙ facere potuit de his que ꝯsistebāt
in iure positiuo. ff. de excu. tu. l. idē ulp. §. sunt qui
dā fuit dicta uenditio ꝯfirmata ⁊ effecta ualida. ff. ḋ
adop. l. adoptio nō iure facta de rebus corū. l. ij. ex
tra de transac. c. i. ut ex tēpore confirmationis nō ut
retro per. l. iij. §. fi. ff. de offi. proconsul. qꝛ hoc casu
qui ꝯfirmauit dedit eo qꝛ ꝑ̄us datū nullā hībat subsi
stētiā plenā ul' semiplenā iuxta ea que plene habent̄
⁊ notant̄ i. l. ⁊ qꝛ. ff. ḋ iurisdi. om. iudi. Et qꝛ oia nr̄a
facimus quibus nr̄aꝫ auctoritatē ipartimur. C. de ueteri
iur̄ enu. l. ij. §. o a. n. ⁊c. unū sicut si papa ꝑ seip̄ꝫ di
cta bona uēdidisset ul' donassꝫ dc̄is laicis sine dubio
ualuissꝫ ⁊ fuisset i illos dn̄iuꝫ trāslatū ꝑ rōeꝫ quā .s̄.
dixi ita ⁊ nūc. Aut q̄rit̄ an possit aufere dn̄iuꝫ alicui
laico nō supposito sue iurisditiōi temporali ⁊ tunc ē di
cēdum ꝙ nullo modo etiam cum causa nō pōt ꝑ re
scriptū cū talē actū iurisditōnalē nō possit in ip̄ꝫ exer
cere ut supra dixi ⁊ iste est casus noster. Et idem dicē
dum est i clerico qui nō esset subditus nisi rōe clerica
tus ut qꝛ nō esset de terra supposita tēporali iurisdi
tioni pape. Naꝫ dico ꝙ dn̄iuꝫ rei quā nō haberet ut
clericus sed ut laicus qlibet puta ex successione uel ex
suo ꝯtractu aliunde ꝙ̄ de bonis eccl'ie nō posset sibi pa
pa auferre sicut nec alicui laico cū habebat ut laicus
ar. ff. de adop. si pater. §. i. ad exhibēdum. l. de eo
§. fi. cum si. Aut querit̄ an possit aufere dn̄iuꝫ alicui
laico supposito sue temporali iurisditōi. Et idem de
clerico similiter supposito ⁊ tunc est distinguenduꝫ eo
mō quo distinguit̄ i imꝑatore an cuꝫ cā concernente
publicaꝫ ⁊ uniuersalem utilitatē uel sine cā ⁊c. ⁊ alijs
modis ꝓut distinguit̄ plene i. d. l. fi. C. si contra ius
uel uti pub. ꝑ doc. Et iste nō est casus noster qꝛ posi
to ꝙ isti emptores essent de temporali iurisditione
pape tamē nō subsistebat iusta cā ꝯcernēs publicam
⁊ uniuersaleꝫ utilitatē in auferēdo eis sꝫ dūtaxat ipius
mon alterius ergo ⁊c. ꝑ nō. in. d. l. fi. Unde ꝯcludit̄ ex
ꝑ̄dictis ꝙ licet Johannes xxiij. uideatur uoluisse au

ferre dictis fribus ius eis quesitũ ex dicta uenditione
uel ex laudo nõ tamen potuit ꝑ iam dicta ẽt si sua re
uocatoria nõ cẽt sui repticia. Et hec ꝯ pzio ⁊ pzicipa
li dubio. ¶ Quãtũ uero ad secundũ dubiũ qꝺ proce
dit pzesupposito ꝙ cessarẽt ea que supza ꝓx. dixi ⁊ ꝙ
papa potuisset dictã uenditionẽ ⁊ laudũ ĩfringere di
cendũ ẽ clare ꝙ nõ infrigit qꝛ eius littere sũt surrepti
cie ꝓpter expzessã falsitatẽ ⁊ tacitã ueritatẽ secunduꝫ
ea que narranꝰ ĩ dicto secũdo dubio quis eĩꝫ dubitat
ꝙ istud habuit mouere aĩum pape scꝫ ꝙ abbas non
emologauerat sñiaꝫ arbitraleꝫ cũ tamẽ emologassꝫ.
Si enim hoc expzessisset uerisile ẽ ꝙ papa sibi aditũ
pzeclusisset ne ꝯtra suũ factũ ueniret saltẽ ĩ penã eius
ar. eoꝝ que notanꝰ ĩ. c. diuersis fallacijs de cle. ꝯiu.
⁊ de fi. pzesbi. c. ueniẽs ⁊. ff. de adop. post morteꝫ qꝛ
incõstantia repzobaꝰ maxime ĩ clericis ꝯ renũ. cũ illu
sio ĩ clemen. Silr qꝛ omisit facere mentionẽ de iura
mẽto pzestito ĩ ꝯpzomisso qꝺ si fecisset uerisimilẽ ẽ ꝙ
papa noluisset eẽ auctoꝛ ꝑiurij ar. eoꝝ que notanꝰ in
regula qꝺ semel de re. iur. in mercu. ⁊ ꝑ bal. ĩ. l. si qͤs
ĩ pzin. testi in. iij. colũ. ff. de le. iij. modica eni taciturni
tas uiciat tales lr̃as. ff. de in ius uocan. l. sed si hac
§. patronũ de nata. resti. l. ĩ. de rescrip. ad audiẽtiaꝫ
⁊. c. sup lr̃is. Pzeterea iste lr̃e cũ sint alteri pzeiudicia
les nõ ualẽt parte nõ uocata. l. nã ita diuus de ado.
⁊. l. ĩ. ⁊ fi. de nata. resti. l. nec auus de eman. lib. cũ si.
¶ Et ex ꝑdictis pꝫ respõsio ad tertiũ quesitũ qꝛ lau
dum per dictas litteras non fuit reuocatum. ¶ Su
per alijs dubijs non expedit insistere.

¶ Possessio pzesumiꝰ cõtinuata si ꝓbeꝰ de antiqua
possessiõe ⁊ de pñti. Et an ex locatõe alijs facta ꝓ̃su
maꝰ possessio. Et si statutũ facit mentiõeꝫ de patruo
an itelligaꝰ ẽt de patruo magno. Et an legatũ factũ
filie si nupserit dicaꝰ ꝯditionale an uero puꝝ ⁊ de eo
reijciaꝰ ipsa conditio.

cclxxxvi.

In christi nomine amen.

¶ Videꝰ dicẽdum breuiꝰ debere ꝓnũciari ꝓ dcõ cõi
⁊ hominibus de custoꝫa. Et secũdũ petita ꝑ eos uidelꝫ
eos eẽ ĩ quasi possessiõe affictãdi dictũ pensionaticũ
seu pascuũ ⁊ dictũ chzistofoꝝ ꝯdẽnari ad nõ turbãdũ
ĩpos ĩ dicta quasi possessiõe ⁊ ad restituẽdũ oues ab
latas. Et hoc iõ qꝛ satis ẽ ꝓbatũ tã ꝑ secũdũ testẽ ꝑ
cedẽtẽ ꝙ̃ ẽt ꝑ sequentes maxime petruꝫ bonũ dictos
hoĩes ⁊ cõe foꝛe ⁊ eẽ ĩ quasi possessiõe dicti pẽsionatici
⁊ fuisse a xxx. ãnis citra ⁊ dicit se ĩterfuisse locatiõi fcẽ
ꝑ eos tẽpoꝛe ungaroꝝ. Itẽ ꝑ antoniũ martini qui di
cit se ꝯduxisse a dictis hoibus iaꝫ sũt ãni xxv. Cũ er
go ꝯstet de locatõe pñtis anni ut pꝫ ꝑ ꝫachariã testẽ
pzecedentẽ ⁊ ꝯ ꝯductõibus pzecedẽtiũ ãnoꝝ ꝑ testes
sequẽtes pzesumunꝰ ꝯtinue fuisse ĩ possessione etiã ĩ
ãnis medijs. l. sicut. §. supuacuũ ĩ fi. qui. mo. pig. uel
hipo. sol. ⁊. l. penul. C. de apo. publi. ⁊ nõ. bar. in. l.
celsus. ff. de usuca. ⁊ nõ. ci. ĩ. l. sup lõgi. C. de ꝑ̃scrip.
lõ. tẽp. ⁊ qꝺ nõ. xxviij. di. c. ĩ. patruo ⁊ filijs eiꝰ. C. ad
tertul. auc. defũcto. Sꝫ ex foꝛma statuti floꝛẽtini sub
rubzica qualr mulier ab itestato succedat in pzincipio
uideꝰ ꝙ ad patruũ exclusa matre ĩ totũ. Cõtrariũ tñ
ẽ uerius qꝛ eã nõ ĩ totũ excludit qꝛ statutũ pzedictũ ex
cludẽs matrẽ extãte patruo dꝫ intelligi de illo qui est
simplr patruus ⁊ ꝑ pzius non aũt de patruo magno
ꝓut determiat expzesse bal. ⁊ dicit ita esse ꝯsulũ ꝑ ꝙ̃
plures doctoꝛes sꝫ iste dñicus quo ad dictaꝫ agatam

erat patruus magnus quia patri suo fuerat patruus
simplex. Et qꝛ fuit frater aui dicte agate. ff. ꝯ gradi.
l. iurisc̃. §. quarto gradu non ergo locus ẽ ĩ cãu isto
pzincipio dicti statuti ubi ponunꝰ ꝑsone matrẽ exclu
dẽtes in totũ sꝫ ẽ descẽdẽdũ ad sequẽtẽ uersi. Si tñ
talis persona decesserat ⁊c̃. ubi ponunꝰ persone ma
treꝫ excludẽtes ꝑterꝙ̃ ĩ quarta pte dũmõ dicta quar
ta non excedat libzas quingẽtas sunt agnati masculi
usqꝫ ad octauum gradum cuiusmõi est iste patruus
magnus qui erat cuꝫ dicta agata ĩ quarto gradu ut
in dicto. §. quarto ⁊ filij eius qui erant ĩ quinto si er
go bãnum non nocet dñico in hac successiõe que ue
nit ex bñficio statuti ꝯ̃ ius cõe cũ ueniat ad exclusiõꝫ
matris ĩpe uocaꝰ als uocanꝰ filij eius. Noceret aũt bã
nũ si posset ĩpune offendi ex foꝛma statuti als secus
ꝰm ea que plene nõ. bar. ĩ qõne disputata ꝑ eũ que ĩ
cipit lucane ciuitatis nec incapacitas patris pzoue
niẽs ex bãno noceret filijs eius. ff. de ꝯtra ta. l. ĩ. ĩ fi.
de sena. l. emãcipatũ. §. fi. Vocabũꝰ aũt ad tres par
tes hereditatis dicte agate mater aũt ad quartã secun
dum foꝛmã dicti statuti ĩ uersi. si tamen talis. Viden
dum ẽ ergo secundo loco quid reperiaꝰ in dicta here
ditate ad hoc ut sciatur quantuꝫ debeaꝰ matri ꝓ sua
quarta. Et dubium ẽ de dicto legato utrũ repiaꝰ ĩ ea
uel nõ nam alia bona credo ꝙ nõ sint. Et bzeuiter si
diceremus dictũ legatuꝫ fuisse ꝯditionale si nuptie se
querenꝰ ⁊ ꝯditionẽ istaꝫ nõ reijci de ipso claꝝ eẽt ꝙ
in dicta hereditate nõ eẽt qꝛ ꝯditio non extitit ⁊ sic le
gatũ per moꝛtẽ illiꝰ defecisset ⁊ ĩ hereditate illius repe
ritur. C. de cadu. tollẽ. §. sin aũt aliquid sub ꝯditiõe
secꝰ si ꝯditõ reijciaꝰ ⁊ sic reputeꝰ purũ. Et bzeuiꝰ iste
testõꝛ quãuis ĩ se fuit uoluit facere istud legatũ ꝯditio
nale qꝛ noluit sibi deberi uel tradi nisi cũ eẽt nubilis
etatis ⁊ nuptui traderetur. Sꝫ ẽ uidẽdũ an potuerit
hoc facere. Ad qꝺ iuestigãdũ opoꝛꝫ uidere utrũ isti
agate debereꝰ lrima ĩ bõis paternis qꝛ tũc cũ illa de
beaꝰ pure reicereꝰ dicta ꝯditio ꝰm ea que nõ. bar. in
l. ticio cẽtũ. §. ticio genero. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. Et hãc
qõnẽ ꝑcedit alia uidelꝫ utrũ dicta agata potuissꝫ suc
cedere pr̃i suo ab itestato uł nõ eẽt successura pp in
teruentum alterius persone iuxta nõ. in. l. ij. §. fi. ff.
ad tertul. per bar. cum sit poꝛtio poꝛtionis debite ab
itestato. l. cũ queriꝰ. ⁊. l. parẽtibꝰ. C. ꝯ ĩoffi testa. Et
bzeuiter ego nõ uideo quare non potuisset succedere
patri suo ab intestato quia si bene inspiciatur statutũ
in illa parte ubi excludit mulierem a succedendo pa
tri uel alteri ascendenti per patrem nõ poniꝰ patru
us uel eius descẽdẽtes ut possint eã excludere. Sꝫ ex
collateralibus soli fratres uel nepotes ex eis ⁊ ex ascẽ
dẽtibus pr̃ ⁊ auus defũcti. Cũ ergo dictꝰ patruus uł
eiꝰ filij nõ excluderẽt eã a successiõe itestati patris sui
sequiꝰ ꝙ sibi debebaꝰ lrima. Et ꝑ ꝯsequens de dicto
relicto uel ĩstitutõe facta ꝓ dote que succedit loco lrie
reijciebaꝰ dicta ꝯditio nubẽdi ꝑ ea q̃ plene nõ. ⁊ ꝯter
minat bar. ĩ. ꝯ. §. titio genero. Et ꝑ ꝯsequẽs tãꝙ̃ pu
rũ fuit ad hẽdes trãsmissũ. C. ꝯ cadu. tol. §. ĩ nouissi
mo. Et ꝯsequẽter mater dꝫ hr̃e quartã de dicto lega
to qꝛ nõ trãscendit sũmã q̃ngẽtarũ libzaruꝫ ⁊ repiꝰ in
hereditate residuum dicti patrui uel filioꝝ eius. Nec
obstat dictũ statutũ añ fi. ĩ uersi. si uero testatꝰ ⁊c̃. ubi
diciꝰ ꝙ dꝫ stare ꝯtenta eo qꝺ pater sibi reliquit qꝛ ibi
loquitur qñ extabat filius masculus quod hic ñ erat.
Item illa uerba debẽt intelligi respectu quãtitatis ut
si relinquaꝰ minoꝛ quãtitas ꝙ̃ debeaꝰ ꝓ lrima ñ pos
sit petẽ plus nõ aũt quantũ ad modũ ut si relinquaꝰ
sub

ſub conditione uel in diem nam non tenebitur ſtare contenta. Et ideo dꝫ reici. Ita determinat Ia. butri. quem etiaꝫ ſequitur bal. in. l. qm̄ in prioribus. C. de ioffi. teſta. per illam legem. Laus Soli Deo.

¶ An ī eodē libello poſſint accumlari pl'a poſſeſſoia: Et ſnia interlocutoria an trāſeat ī rē iudi. ſic diffinitiua.

cclxxxvij.

¶ In chriſti nomine amen.

Videt̄ dicendū dictū actorē debere ſuccūbere qꝛ ī ſuo libello ſi bene īſpiciat̄ uidet̄ ꝺduxiſſe duo poſſeſſoria īter ſe ꝯria. ſ. poſſeſſoriū retinēde duꝫ aſſerit ſe poſſidere ⁊ ī poſſeſſiōe turbari ⁊ petit aduerſariū a moleſtia coherceri. Itē poſſeſſoriū adipiſcēde poſſeſſiōis dum dicit ī eodē libello īminere falcidiā ⁊ ꝓpter hoc ſe debere poſſidere que uerba ꝯueniūt īterdicto quorum legatoꝝ iuxta ea que habent̄ ī tex. ⁊ gl. C. quoꝝ legatoꝝ. l. i. ⁊. ff. eodē. l. i. in quo īterdicto ꝓſupponit aliū poſſidere ⁊ ſic ſibi ipi uidet̄ ꝯriari ⁊ ꝑ ꝯſequens uidet̄ repellēdus. C. de furtiſ. l. i. ff. quando ap. ſit. l. ij. §. i. ⁊ quod nō. i. l. ſi de ui. ff. de iudi. Itē qꝛ ī interdicto retinēde ī quo ſolo uidet̄ ꝯcludere uidet̄ ī ꝓbatiōe deficere cū quaſi oēs teſtes tā a ſe ꝙ a reo ꝓducti uideant̄ deponere ꝙ reus ꝓ ſuo legato fuit ⁊ ē ī poſſeſſione a tēpore mortis teſtatoris ⁊ duo īſolidū poſſidere nō poſſunt. ff. de acqui. poſ. l. iij. §. ex ꝯtrario. Nec ī interdicto adipiſcēde uidet̄ apte ꝯcludere qꝛ lꝫ illud uideat̄ ī libello deduxiſſe ꝑ id qꝺ ſupra dixi tn̄ qꝛ ſolū petit ꝓnunciari ⁊ declarari ſe eē poſſeſſorē ⁊ aduerſariū a moleſtia coherceri ſolū ī iterdicto retinēde uidet̄ ꝯcludere nō adipiſcēde qꝛ debuiſſet petere aduerſariū ad dimittendū poſſeſſioneꝫ ꝯdēnari. Preterea poſito ꝙ ex forma ſtatuti trāſlata fuerit in ipm ⁊ ꝯtinuata poſſeſſio defuncti qꝺ fieri potuit a ſtatuto ſicut a ꝯſuetudine iuxta nō. ꝑ ci. C. de ꝯdi. ob cauſam l. ea lege ⁊ extra de ꝯſue. c. ij. tamē uidet̄ eā perdidiſſe puſillanimitate qꝛ paſſus fuit ⁊ patit̄ illū poſſidere cū ipm potuiſſet ſua ꝓpria auctoritate expellere ꝑ defenſ. ſue poſſeſſionis. ff. de acqui. poſ. l. ſꝫ ⁊ ſi nolit ⁊ l. ſi iō. §. ſi forte iūcto eo qꝺ nō. in. l. clā poſſidere. §. qui ad nūdinas. e. ti. per gl. ⁊ doc. Preterea cū ex forma ſtatuti legata debeant̄ etiā hereditate nō adita uidetur ꝙ ꝑ hoc nō habeat legatarius recipe ꝺ manu heredis ſꝫ poſſit ꝓpria auctoritate occupare al's non exiſtēte herede nō poſſent legata cū effectu deberi.

¶ His tamē nō obſtātibus ꝯ̄rium ē dicendū ꝙ imo dictus actor dꝫ obtinere ⁊ ꝓnūciandū ē bene fuiſſe ⁊ eē iudicatū ⁊ male appellatum. Naꝫ poſito ꝙ primuꝫ eēt uerum. ſ. ꝙ uideret̄ deduxiſſe ī libello duo poſſeſſoria ſcꝫ retinēde ⁊ adipiſcēde poſſeſſionis tamē non fuit ſibi ipi ꝯ̄rius eo qꝛ diuerſis reſpectib⁹ potuit hoc facere ſcꝫ intētare poſſeſſoriū retinēde reſpectu poſſeſſiōis ciuilis que ē apud eum tā ex forma ſtatuti ꝙ etiam qꝛ poſſeſſionē rerum fuit realiter ingreſſus ut pꝫ per publicū inſtrumētū. l. cū heredes ī principio. ff. de acqui. poſ. et aliud ſcꝫ adipiſcende reſpectu naturalis ſeu reſpectu detentiōis exiſtētis penes reuꝫ ꝓut in ſi. habet̄ de interdicto retinēde ⁊ de rei uendi. ꝙ poſſūt ſimul cumulari dictis reſpectibus ut plene nō. ī dicta. l. ſi de ui. ff. de iudi. ⁊. l. naturalit̄. §. nihil cōe ff. de acqui. poſ. ⁊. l. īcerti. C. de iterdic. ⁊ de rei uen. l. ordinarij per ci. Et ꝑ hoc ēt tollit̄ alia obiectio de ꝓbatiōe poſſeſſiōis qꝛ pōt ſe referre ad naturalē uel ad detentationem de qua teſtes potuerūt deponere per ſenſum corporeum. Ciuilis aūt de qua ſic nō potuerunt deponere ē apud heredem ratione ſupradicta. Nec pōt dici ꝙ eam amiſerit negligētia qꝛ requirit̄ lōgum tēpus ex quo īducat̄ obliuio qꝺ hic nō fuit iuxta nō. i. l. i. in ſi. mag. gl. ff. de acqui. poſ. ⁊. l. licet. C. de acqui. poſ. Nec puſillanimitas pōt dici poſtꝙ elegit uiā ad iudicē ire. l. de pupillo. §. meminiſſe. ff. ꝺ ope. nō nu. ⁊ nō. ī dicto. §. qui ad nūdinas. ¶ Et ex his etiam ſequit̄ ꝙ ꝯcluſio facta ī libello ꝙ nō turbetur ē apta ad utrunqꝫ īterdictū qꝛ cum iſtud nō poſſit fieri niſi reſtituat̄ naturalis uel etiam detētatio cenſet̄ petitum ꝙ ad taleꝫ reſtitutionē ꝯdēnet̄ per ea que nō. ī dicto. §. qui ad nūdinas per glo. ⁊ doc. Et ꝙ ita ſit fiendum pꝫ ī dicta. l. i. C. quorum lega. ⁊. ff. e. l. i. per totum. Nec ob. ſtatutum qꝛ lꝫ per repudiatiōeꝫ ⁊ non aditionē hereditatis nō irritent̄ legata ſecunduꝫ ipm nō tamen ſequit̄ ꝙ ubi hereditas adit̄ ⁊ ſic heres reperit̄ poſſit legatarius propria auctoritate ꝯtra iuris diſpōnē occupare res legatas cum ſit ſtricti iuris ⁊ ultraꝙ expediat extēdi nō ꝺbeat. l. ꝯſtitutiōibus. ff. ad municipa. Preterea uerendum ē peius ſcilicet ne legatarius predict⁹ a ſuo iure ceciderit qꝛ poſt aditā hereditatē ⁊ apprehēſaꝫ poſſeſſionē ꝑ heredē occupauit ꝑ. l. nō dubiū. C. ꝺ le. ꝙ ꝓ nūc al'r nō determio qꝛ tāꝙ magis ꝓiudiciale maiori ꝺliberatiōe idiget. ff. ad carbo. l. i. §. ſꝫ ⁊ ſi qs ⁊ qꝛ ꝺ h' ꝓn̄tialit̄ non queritur.

¶ Pupillus an dicat̄ decedere iteſtat⁹ ita ꝙ ī ei⁹ hereditate locū hēat ſtatutū ꝺ ſucceſſiōib⁹ ab iteſtato.

cclxxxviij.

¶ In chriſti nomine amen.

Preſuppoſito quodā ſtatuto caſtri de mōzono in ꝑtibus quo cauetur in effectu ꝙ mulier nō ſuccedat filio uel filie ſue ab iteſtato ſꝫ ſuccedat ille qui al's ſuccederet ſi mater non extaret. Proponitur ꝙ quedam puella noie antonia ⁊ nepꝭ cuiuſdā ſaladini deceſſit ab iteſtato ⁊ ī pupillari etate relicta mr̄e ſua ⁊ relicta amita ſua ſorore ꝯdam pr̄is ſui noie caterina uxore ſer Iohānis ꝯdam ſer nicoloſi de mōzono. Querit̄ nūc ad quē pertineat hēditas dicte puelle an ad ei⁹ matrem. an uero ad dictam caterinam eius amitaꝫ Et uidetur ꝙ ad matrem non obſtante dicto ſtatuto qꝛ illud loqt̄ ī decedēte ab iteſtato. Unde nō uit̄ habere locū ī pupillo uel pupilla q ꝓprie nō dicūt̄ ab inteſtato decedere. ff. ꝺ ſuis ⁊ legi. l. i. ī ꝓn. et ūba ſtatuti debent intelligi ꝓprie ⁊ nō extendi ad iproprīuꝫ ſignificatū. l. iij. §. hec uerba. ff. de nego. geſt. maxime cum diſponit aliquid ꝯ̄ ius cōe ꝓut eſt in caſu iſto ꝙ mater excludat̄ a luctuoſa filij ſucceſſiōe. ff. ad tertul: l. i. ⁊ quaſi ꝑ totum. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub ꝯditione fac. l. ſi. Pro quo facit quod habet̄. C. de iure delibe. l. cuꝫ antiquioribus in tex. ⁊ gl. ⁊ ꝑ doc. qui uidentur dicere ꝙ ſucceſſio ī hereditarate pupilli nō ē ꝓprie iteſtati nec teſtati ſꝫ ē tertia ſpecies ⁊ ſic nō ꝯphendit̄ ī ſtatuto loquēte ꝺ ſucceſſiōe iteſtati ar. l. ſi domus. ff. ꝺ ſer. ru. ꝓdi. ¶ Breuiter qꝛ iſte paſſus ſatis ē trit⁹ ⁊ rūinatus ꝑ doc. antiquos ⁊ modernos nō multū īſiſto ſꝫ referēs ꝙ al's ꝯſului ſequēdo opinionē bar. q ſic determinat ī lect. ⁊ etiā pluries ꝯſuluit ut habet̄ cōſilio eius qꝺ inc pit ī qōne ꝓdicta ⁊c̄. dico nō obſtātibus ꝓdictis matrem nō ſuccedere ſꝫ amitam ꝓdictaꝫ ꝓpter dictū ſtatutū licet eni ꝓprie loquēdo pupillus nō poſſet dici deceſſiſſe iteſtatus ſecus tamen ē ſecundum cōem uſum loquēdi qui in exaudiendis etiā ſta

tutorum sermonibus multum operat᷑. l. cuꝫ de lanionis. §. asinā. ff. de fun. īstru. ⁊. l. librorū. §. qđ tamen cassius. ff. de le. iij. Et ita determiat bar. i. d. l. i. ⁊ ita ego al's ꝯsului ⁊ plures alios uidi ꝯsulentes lꝫ quidā ꝯsuluerunt ꝯtrariū. Sꝫ' q2 in ꝯsulēdo temerariū uidetur recedere a determinatōe bar. lꝫ multa pn̄t dici ꝓ nūc tamē ꝯtētus sum sua determinatōe quaꝫ ut dixi al's ꝯsulendo tenui. Cōcludo ut supra nō īsistēdo in alijs argumētis ꝓ nunc cum rōnes doctorum pro et ꝯtra satis sint note libros habentibus. Laus Deo.

❡ Error iniustus an cāct bonā fidē. Et quanto t̄pre heres p̄scribat ꝯtra legatariū nō petētē legatū.

cclxxxix.

❡ In christi nomine amen.

Hereditas dicte puelle de iure cōi si aliud statutū nō obsisteret delata fuit dicte mrī ab intestato. C. ad tertul. aūt defūcto nō aūt dcīs titio ⁊ gaio ex substitutione facta de ip̄is prefate puelle sub ꝯditione si decesserit sine liberis q2 illa nō potuit esse pupillaris ꝑ quaꝫ succederet pupillo postq̄ ip̄a decessit p⁹ pupillarē etatem. l. uerbis ciuilibus. ff. de uul. ⁊ pu. ⁊. l. i pupillari sꝫ fuit fideicō. que potuit fieri in prefato relicto ꝓ dote scꝫ duc. quadringētorū quatenus excederet ltimā d̄bitaꝫ iure nature. ff. đ le. ij. l. fi. §. filie ⁊ ibi nō. ꝑ bar. post alios ⁊ ꝑ ci. C. đ rei uxo. acti. §. uideam⁹. Prefata uero mater dictā hereditatē nō aditā nō trāsmisit ad dictos ꝓximiores suos heredes. C. de cadu. tollē. §. i nouissimo de iure delibe. l. qm̄ sororē ⁊ sic dicti ꝓximiores ex ꝑte mr̄is nō possent uenire ex ꝑsona matris ⁊ ex iure trāsmisso. Sꝫ ex ꝑsona ꝓpria si sūt ꝓximiores oibus alijs possent uenire ꝑ successoriū edictū tanq̄ matre de medio sublata per mortē insti. de legi. agna. succes. §. placebat ⁊ qđ i fi. nō. i. l. si quis filiū. C. de ioffi. testa. Et i dicta hereditate repirēt dictū relictū quadringentorū duc. quatenus necessariuꝫ eēt ꝓ ltima iure nature illi debita sꝫ quatenus eēt ultra illud ꝑueniret i dictū titiū ⁊ gaiū ex substitutiōe fideicō. p̄dicta filr ⁊ cetera bona paterna ultra dictos quigētos duc. i quib⁹ illa puella fuit īstituta ꝑtinerēt ad dictū gaiū ⁊ titiū uirtute substitutiōis facte de ip̄is i cāu quo nō nasceret᷑ masculus sꝫ femina si dictus casus euenit. Si uero i ciuitate uicentie uigeat aliud statutū icōtrariū ꝓut audio qđ ē lꝫ in puncto prescripto nō fiat đ ip̄o mētio uidelicet ꝙ extātibus agnatis masculis usqꝫ ad certū gradū mater nō succedat cuꝫ hic extent dicti titius ⁊ gaius agnati dicte puelle si sūt infra gradū ꝯprehēsuꝫ i statuto cessarēt p̄dcā q2 dcā hereditas puelle nō mr̄i sue sꝫ dcīs agnatis fuisset delata. Et sic haberēt hereditatē ⁊ bona primi testatoris ex testō ⁊ ex substitutōe. Et hereditatē dicte puelle ab itestato ex forma statuti una cū dicto relicto quadringentorū ducatorū ⁊ hec de prio quesito. ❡ Quantum ad secundū quesitū dicēdum ē ꝙ si dicti titius ⁊ gaius sciebāt se tanq̄ heredes dci testōris eē debitores dcē mulieris i dcā dote ⁊ legato nō potuerūt p̄scribē aduersus petitōeꝫ dcē mulieris ēt ex dispōe dicti statuti q2 uel itelligit᷑ dictū statutū eo casu quo debitor ignorat se debitorē ⁊ ē bone fidei ut sic excludat peccatū ⁊ sic ualidū uel si loquat᷑ ēt eo cāu quo sit ⁊ sic ē malefidei nō ualet tanq̄ icludēs peccatū ꝓut hec habētur ex nō. ꝑ Jo. an. i. c. fi. de exce. li. vi. ⁊ ꝑ bar. in. l. oēs populi de iust. ⁊ iure i tertia qōne pricipali uel fi. ecce aliā iūcto. c. male fidei đ reg. iur. li. vi. ⁊ qđ nō. i. l. si quis sub ꝯditione. ff. de condi. insti. per bar. in fi. Si uero ignorabāt predicti se eē debitores dicte domine potuerūt prescribere aduersus petitionē eius tempore ꝯprehenso in dicto statuto qđ succedit loco temporis statuti a iure cōi. s. xxx. an. ar. eius qđ habet᷑ i. l. i ꝯtractibus i fi. prin. C. de nō nu. pecu. qđ nō. bar. in l. ij. §. si rem alienā. ff. ꝓ empto. iuncto. c. cū quis in ius cum ibi nō. i glo. de regulis iur. li. vi. Et hoc sine dubio uerū ē si ignorantia fuit iusta qđ faciliter eē potuit in dote dicte mulieris de qua potuerunt iustam ignorantiam habere cuꝫ ꝯsisteret i facto alieno qđ iuste potuerunt ignorare. l. fi. ff. ꝓ suo ⁊ in dicto legato si fuisset factum ī codicillis ar. l. fi. §. fi. ff. de le. ij. Si uero ignorātia fuit iniusta ut q2 in iure ꝯsistebat uel ī facto ꝓprio tunc ē maius dubium ꝑ. l. nunq̄. ff. de usuca. tamen pōt dici ꝙ illa loquat᷑ ī prescriptōe lōgi temporis que nō currit nisi cum titulo unde requirit᷑ ī ea bona fides ex iusta causa procedens. Sed in prescriptōe actionū personaliū que currit sine titulo ⁊ sic de iure cōi nō requirit᷑ i ea bona fides licet de iure canonico secus ꝓpter peccatū euitandum cū peccatum non ꝯmittat᷑ in hoc casu nisi ubi adest dolus ⁊ mala fides. Et quecūqꝫ cā ēt iusta excusat a dcō dolo ⁊ mala fide. l. sed si l. §. scire. ff. de peti. here. l. igitur de libe. cau. ⁊ qđ nō. in. l. i. in fi. magne gl. ff. si quis ius di. nō obtē. Uidetur dicēdū ꝙ quātūcūqꝫ ignorātia fuerit iniusta q2 tamē excusat a mala fide ⁊ a peccato cesset dispō iuris canonici de qua in. c. possessor đ regulis iur. li. vi. Et sic potuerūt p̄dicti prescribere prescriptione statuaria nō tn̄ hoc assero affirmatiue licꝫ prima facie satis ad hoc itellect⁹ inclinet. Laus Deo.

❡ An statutū simplr loquēs trahat᷑ ad p̄terita ❡ Et an impedimētū iuris superueniēs post uel āte icohatā p̄scriptionē illā ipediat. Et an p̄scriptō actōis ꝑsonal᷑ ꝓcedat cū mala fide de iure canōico. ❡ Et protestatio ipedimēti notorij nō ē necessaria. ❡ Et an liberatio facta ꝑ dn̄um ciuitatis uel loci debitori an noceat creditori. Et so. qn̄ dicat᷑ coacta ut ꝓsit soluenti.

cclxxx.

❡ In christi nomine amen.

Uisis hisque superius narrantur in puncto. Respondebo per ordineꝫ ad tria principalia dubia suꝑ quibus uertitur dubitatio principalr in hoc negocio. Et q̄tuꝫ ad primū ꝙ opponitur đ defectu subscriptōnis scđi notarij contra instrūm qđ ꝓducit᷑ dico n̄ obstare p̄dictā exceptionē q2 sublata ē per statutū nouū qđ in effectu uult sufficere ut fidē faciat ꝙ ambo notarij sint mortui tam principalis rogatus q̄ secundus qui se debebat subscribere ⁊ ꝙ instrūm habeat subscriptionem notarij principalis. ēt ꝙ ip̄e non sit infamatus de fallo quibus ꝯcurrētibus uult ꝙ fidem faciat licet nō habeat subscriptionē secundi notarij secūdum tenorem primi uel notarius principalis aut testes descripti nō deposuerint ꝓ eo secunduꝫ tenorem secundi statuti facti ad suppletionē primi que omnia hic adsūt ergo dispō dicti statuti locū sibi uēdicat i eo q2 ubi ꝯueniūt ūba legis ul' statuti silr ⁊ ei⁹ dispositio sicut ecōuerso ubi non ꝯueniunt uerba nec dispō. l. hos accusare. §. omnibus. ff. de accu. l. iiij. §. totiens de dā. infec. ut ꝯ̄trioruꝫ sit cadē disciplina. l. fi. ff. đ le. iij. l. ⁊ si ꝯ̄ tab. ff de uul. ⁊ pu. Nec ob. si dicat᷑ dictuꝫ statutum nouum debere itelligi in instrīs ꝯfectis ⁊ rogātis post ip̄m statutū ꝯditū ar. C. de legi. l. leges q2

dico

dico q imo porrigit etiã ad instrã prius ɔfecta ul' ro
gata per theoricam bar. quam tradit in. l. omnes po
puli. ff. de iusti. ꝛ iur. i qõne illa an statuta trahantur
ad preterita. dicit enim int alia q si i statuto ñ disponit
expresse an hẽat locũ i preteritis uel i futuris tãtũ. sz
simplr disponit aliqd ut hic ẽ si quidẽ tale statutũ ten
dit ad tollendum exceptõem dz distigui. si querit an
tollat exceptio ɔ̃ istrã pri9fcã. Quod aut exceptõ erat
iaz orta ante ɔfectõez statuti ꝛ tũ: p ipm nõ tollitur.
aut nõ erat iam orta sz sperabat oriri ꝛ tũc bene tolli
tur. i. eius natiuitas ipedit puta si dicat q ɔtra istrm
publicũ non admittat nisi exceptio solutõis sitationis
ꝛ falsitatis ꝛ sic oẽs alias tollit dicit enim q si ɔtra in
strumẽtũ prius factũ aliqua exceptio ltima inceperat
iaz ɔpetere ante ɔpilationẽ statuti p ipm statutũ nõ
tollit secus si icipiat ɔpetere post. Ex quibus uerbis
ꝛ doctrina colligitur clara determinatio pñtis dubij.
nã istud statutũ de directo tẽdit ad tollẽdũ exceptõez
que poterat opponi ɔ̃ instrã nõ subscripta uirtute pri
mi statuti uult. n. q nõ possit amodo opponi dũmõ
adsint illa tria d quibus supra dixi que hic adsũt. Et
dico q ista exceptio nõ icepat istis ɔuẽtis ɔpetere añ
ɔpilationẽ istius statuti postq ɔ̃ ipos nõ fuerat dictũ
instrm adhuc pductũ tali rõne qr talis exceptio non
ɔcernit ɔ̃ctũ uel ius oriẽs ex ipo ɔtractu sz solũ ipm i
strumẽtũ ꝛ pbatõez resultãtẽ ex eo. pmũ pz qr possz
iste ɔ̃ctus pbari p testes ꝛ nõ noceret defectus instru
mẽti. C. de fide istru. l. i. ꝛ. l. si solẽnibus cũ si. Jdõ pri
us q fuerit pductũ nõ põt dici q fuerit orta qr nihil
opareẽ nõ eniz eliderect ius oriẽs ex ɔ̃ctu puta obliga
tõez uel actionẽ eo mõ quo elidũt exceptões ɔcernẽ
tes ɔ̃ctũ. l. si unus. §. pactus. ff. de pac. postq ɔ̃ctuz
nõ ɔcernit. nec ẽt diceret elidere pbatõez resultantẽ
ex instrõ nõ eiz fit pbatio prius q fiat pductio. C. si
cer. pe. auc. sz nouo iure in uerbo pducẽte ꝛ pz i. l. i.
§. edenda sũt oĩa. ff. de eden. ꝛ quod nõ. gl. i. §. edi
tões circa fi. gl. magne tũc ergo orit talis exceptio cõ
cernẽs pbationẽ resultãtẽ ex instrõ cũ instrm pducit
ꝛ fit pbatio sicut eiz ubi nõ ẽ actio nõ põt eẽ exceptio
actionẽ elidẽs uel excludẽs ita ubi nõ ẽ pbatio ñ põt
eẽ exceptio pbationẽ elidẽs qr priuatio presupponit
hitũ. l. x. ff. de uerbo. ob. iũctis his que nõ. in. l. qui
se debere. ff. de ɔdi. ob cãz in fi. prie gl. Silr uidem9
i exceptione doli que ɔpetit non rõe doli ɔmissi a pri
cipio sz illius qui ɔmittit i agẽdo. nã tũc icipit ɔpete
re cũ icipit agi ꝛ ñ prius. l. ij. §. circa de doli excep. Et
i exceptione ɔpẽsationis que ñ elidit obligationẽ uel
actionẽ anteq agat sz cũ icipit agi incipit ɔpetere ad
exclusionẽ agẽtis ut pz i. l. qui iuicẽ. ff. de ɔdi. ide. re
rũ amo. si cũ dos. Potuit ergo tolli hec exceptio per
dictũ nouum statutuz. i. eius natiuitas ipediri secus si
ante dictũ statutũ ɔditũ fuisset dictũ instrm pductũ in
iudicio ꝛ ɔ̃ ipm fuisset dicta exceptio opposita nã tũc
pcederet illud quod allegat p alterã partẽ scz q nõ
potuit sibi tolli ius quesitũ qr exceptio fuisset orta sed
hic nõ erat quesitũ sz sperabat queri si instrm pdu
ceret. unde facilius ipedit eius natiuitas iuxta nõ. i
l. patre furioso de his q sũt sui uel alie. iuris. Nec ob.
si dicat q p primũ statutũ requirunt duo scz q iter
fuerint duo notarij ꝛ q ambo se subscripserit. et hic
nõ ɔstat q alius iterfuerit nisi p assertionẽ istius no
tarij qui ɔfecit hoc instrm ꝛ asserit se fuisse pricipalez
cui nõ uidet credẽdũ qr statutũ primũ uult q instrm
sit ipso iure nullũ unde uidet q saltẽ debeat pbari p
testes de iteressentia scdi notarij q hic nõ ẽ ergo ꝛc.

Nam ista allegatio tollitur per statutũ nouuz qd uult
ut concurrẽtibus illis tribus de quibus supra dixi scz
q ambo notarij sint mortui ꝛ q repiatur istrumẽtũ
scriptũ ꝛ subscriptum p principalem notariuz ꝛ q ille
non sit suspectus uel ifamatus de falso credat sibi ꝛ
fidem faciat ac si eẽt subscriptũ manu secũdi notarij.
Et sic uult q illa tria succedant loco subscriptõis secũ
di notarij sz ɔstat q si eẽt subscriptum a secũdo nota
rio nõ requireret pbatio p testes de iteressentia sua
qr crederet sibi hoc asserẽti i sua subscriptiõe i qua d
bet mentionẽ de hoc facere scz qualr iterfuit ꝛ fuit ro
gat9 una cũ alio pricipali. ꝛ ẽt staret subscriptõi no
tarij pricipalis qui silr in sua subscriptiõe dz de predi
ctis facere mentionẽ ꝛ ita ẽ moris. Jdez ergo dz esse
in casu nostro cum illa tria loco secunde solẽnis sub
scriptionis habeantur auctoritate dicti noui statuti.
Preterea cũ istud statutũ uelit q dicto istrumẽto ste
tur super eo qd pricipalr cõtinet ɔtra ipm ɔuentum
necessario etiam uidetur uelle q probet interessentiã
secundi notarij si de ipa principalis notarius facit mẽ
tionẽ sine qua nõ posset haberi p subscripto si enim
non interfuisset non potuisset subscribere. Et istud
statutũ uult q illis ɔcurrẽtibus hẽatur p subscripto
ergo ẽt uult q pbet itercẽtiã sine qua subscribi nõ
potuisset ar. l. illud. ff. de acqui. heredi. alr sicut reqsi
uit illa tria de quib9 supra ad hoc ut hẽret p subscri
pto ita requisiuisset quartũ. s. q pbaret per testes
d itereẽntia scdi notarij si nollet stari relatõi pricipalis
notarij d tali itereẽntia. Cõstat aũt dictũ statutũ nõ
posse ɔmode itelligi nisi d instris i quib9 pncipal' no
tarius facit mẽtionẽ de itereẽntia scdi ꝛ sic ñ dficiebat
nisi subscriptio ad cui9 subscriptõis defectũ supplẽdũ
emanauit ut patet sub rubrica ꝛ ẽt ex nigro in prin.
¶ Jtẽ nõ ob. id qd dr icõtrariũ. s. q dictũ statutum
uidetur requirere qd ẽt imbreuiature notarij pricipa
lis producãtur una cũ instrõ dum dicit copulatiue q
credatur breuiaturis ꝛ tali instrõ ꝛc. qr ista nõ ẽ intẽ
tio eius sed alia uidelz q cũ i precedẽti parte posuit
duos casus alternatiue. s. cũ apperẽt breuiature no
tarij defuncti in forma dbita ꝛ solẽni nõ aũt istrũz pu
blicatũ ul' cũ apperet instrumentum publicatũ ꝛ sub
scriptum a principali notario quod utroqz casu si
ambo notarij sunt defũcti dbeat ill' stari. Et sic singl'a
ũba dicte copulatiue referunt singulis ũbis alternati
ue pcedẽtis put nõ. i si. gl. C. de nego. gest. l. si nego
ciũ alias sequeret absurdũ q cũ instrũz ñ esset publi
catũ ñ sufficerent sole breuiature sine instrõ sicut nec
ecõtra si ambo copulatiue requirerent ad fidẽ facien
dam ꝛ sic alternatiua prio loco posita nunq sortiret
effectum suuz q nõ fuit de mente dicti statuti quia si
hoc uoluisset fuisset loquutuz copulatiue i pte pcedẽ
ti sicut in sequenti qd nõ fecit. ¶ Jtẽ nõ ob. q istud
statutuz nouum nõ põt pdesse agentibus cuz sint fo
renses qr si hoc esset multominus statutuz uetus pos
set eis obesse ꝛ sic ɔ̃ hoc instrũz nõ posset ɔuenti exci
pere de ueteri statuto unde allegatio ista facit ɔ̃ eos.
Preterea statutũ sicut afficit psonas subditas rõe ori
ginis ita ꝛ actus celebratos i loco statuentiũ qr dicun
tur ibi oriri ꝛ nasci. C. de testa. l. antiquitas post pnci
piũ ibi codicillus nascit ꝛc. Et pter hoc in actibus
celebratis etiam cum forensibus debet seruari ꝛ adhi
beri solẽnitas requisita a statutis loci in quo celebrã
tur secundũ cõez sententiaz doc. qui hoc tenent in. l.
omnes populi p. l. si fũd9. ff. d euic. ꝛ. l. ij. C. quẽad
mo. testa. aper. Sed hic ɔtractus fuit celebratus hr

xie ꝛ instrumentũ fuit ibi rogatũ igitur subijcit instrm
legibus ꝛ statutis dicti loci nõ hita distinctõe ꝑsonaꝝ
que ↄtraxerũt qꝛ statutũ afficit istra notarioꝝ dicti lo
ci nec distinguit ad cuius istantiã sint ↄfecta. Jtẽ iudi
ciũ agitat ibi ergo ꝛc̃. l. iij. in fi. ff. de testi. Jtẽ nõ ob.
si dicat ꝙ primum statutũ anulat istrumẽtũ ipo iure
ꝛ sic uidet ꝙ ante nouũ statutũ erat istis ↄuentis que
sita exceptio nullitatis cuius ↄriuʒ dixi i prin. Nã aut
uolũt dicere ꝙ ex hoc ↄtractus depositi redderet nul
lus ꝛ hoc ẽ falsissimũ qꝛ statutũ hoc non dicit sed de i
strumẽto tantũ loquit i quo nõ ↄsistit substãtia ↄtra
ctus sʒ ꝓbatio uñ posset ꝓbari ꝑ testes. l. i. C. ꝺ fide
istru. cũ mul. ↄcoꝛ. ff. de pigno. l. ↄtrahit. Aut dicunt
ꝙ ipm instrumẽtum erat nullum ꝛ tunc etiaʒ ẽ falsuʒ
qꝛ tunc ex subscriptione que postea fieret nõ potuissʒ
reconualescere. l. qꝺ ab inicio. ff. de re. iur. de testa. si
filius de le. iij. l. i. §. i. cuius tamen ↄtrariũ erat uerũ
qꝛ subscriptio poterat fieri quandocũqʒ anteꝗ̃ ꝓdu
ceretur in iudicio ꝛ etiã post ante ↄclusionẽ ut ifra di
cã. Et sufficiebat cũ nõ sit solẽnitas que requiratur
a pricipio sʒ quandocunqʒ poterat adhiberi. Uerba
ergo statuti dũ dicunt ꝙ nõ ualeat nec teneat ipso iu
re possunt stare ꝓprie ꝛ iproprie. Nam in suꝑiori ꝑte
requisiuit duo scilicet ꝙ duo notarij adhibeant. item
ꝙ ambo se subscribunt. Et postea subdit ꝙ si alr fac
tũ fuerit nõ ualeat ꝛc̃. prout ergo clausula illa refert
ad primũ stat ꝓprie qꝛ si nõ fuisset secũdus notarius
adhibitus eẽt nulluʒ ipo iure nec exhibitõe postea fa
cta recõualesceret qꝛ istõ requirebat ab ipo pricipio.
Sʒ ꝓut illa clausula refert ad secũdũ de subscriptiõe
stat iproprie ꝛ exponi dʒ non ualeat nec teneat scʒ in
effectu ꝛ illud uerbũ ipo iure tũc iportat ꝙ ẽt pte alte
ra nõ opponẽte iudex possit ꝺ facto supplere iux nõ.
i. l. si unus. §. pactꝰ. ff. de pac. i gl. i opponẽdo qꝛ tal
defectus appet iudici ad oculũ ꝛ ↄstat sibi ut iudici er
go ꝛc̃. iuxta nõ. i. l. ubi pactũ. C. de trãsac. ꝑ glo. Et
hec eẽ uera ꝓbat ex his que nõ. bar. i. l. i. ff. ꝺ testa.
i reprobatõe opi. mar. iũcta. l. uniuersa cũ gl. ibi posi
ta. C. de preci. ipe. offe. ꝛ. l. i. cũ ibi nõ. i gl. ff. de offi.
ꝓcõsul. que dic̃ ꝙ uerbũ semel positũ põt poni ꝓprie
ꝛ iproprie ꝓut refert ad diuersa ꝛ nõ. i. l. cũ mlr solu.
ma. Cũ igit istud instrm ante ↄditũ statutũ nouũ nõ
eẽt nullũ sʒ ueniebat anullãdũ ꝑ obiectũ exceptionis
ꝓpter defectũ subscrip. secũdi notarij sed certe nec ꝓ
prie ueniebat anullãduʒ sʒ ꝓprius loquẽdi ueniebat
repellendũ tanꝗ̃ fidẽ non faciẽs qꝺ pʒ qꝛ etiam post
ꝗ̃ fuisset ꝓductum ꝛ opposita fuisset exceptio ante di
ctum statutũ potuisset subscribi ꝛ ꝓfuisset i eadẽ istã
tia uel ẽt in cã appellationis quousqʒ potuissent ꝓba
tiones fieri per instra puta usqʒ ad ↄclusionem. c. cũ
dilectus ꝺ fide instru. Sequit ꝙ istis ↄuẽtis non po
terat dici ius aliqꝺ quesitum ↄ̃ dictum instrm qꝺ per
ꝑtem agẽtium non potuisset tolli scʒ faciẽdo ipm sub
scribi fortius tolli potuit ꝑ statutum. Nã ꝓprie loquẽ
do non erat ius sʒ quedã potentia in habitu seu facul
tas opponendi ↄ̃ instrm si in iudicio produceret que
potentia fuerat deducta in actũ ꝛ sic potuit ꝑ statutuʒ
nouum ipediri ne deduceret ꝛ ne trãsiret in ius quia
non erat exceptio quesita sʒ querenda secũdũ theori
cam bar. i dicta. l. oẽs populi supra allegata. Patet
ergo ex predictis satis ineptaʒ fore exceptionem que
opponitur de iure quesito ꝙ tolli non potuit ꝑ dictũ
statutum unde ↄcludit dictũ instrm sufficere ad ꝓba
tioneʒ dicti depositi ¶ Suꝑ scdo uero dubio de ꝑ̃scri
ꝑtione breuior ero qꝛ adhuc magis ẽ expedita ratio
dico ergo ꝙ illa exceptio nullo mõ obstat tali ratiõe.
Nam regula tradit ꝑ doc. ꝙ quãdo superuenit impe
dimentũ iuris ante incohatã prescriptionẽ scʒ quomi
nus creditor agere possit ipedit prescriptio icohari.
C. de ãna. excep. l. i. §. fi. ꝛ. l. cũ notissimi. §. illud de
prescrip. xxx. an. de iure do. l. i rebus i fi. ꝛ nõ. in. l.
ea que. §. cum uero. C. de tẽpo. i inte. resti. i pria gl.
ꝛ tradit per ci. in. l. quotiẽs. C. de ꝑ̃ci. ipe. offe. Quin
imo uidet ꝙ etiã si tale ipedimẽtum iuris suꝑueniat
post incohatã prescriptionem idem sit uidelicet ut im
pediat eius cursuʒ ꝛ faciat eam dormire quousqʒ du
rat ipedimẽtũ. C. de iure delibe. l. fi. §. de nec i fi. ubi
casus lʒ bar. in. l. naturaliter. ff. ꝺ usuc. uideat dicere
ꝙ de iure ciuili hoc ultimũ non reꝑiat nisi in cãu. l.
sicut in fi. C. de ꝑ̃scrip. xxx. an. sʒ certe imo inuenit ut
pʒ in dicto. §. donec i fi. Sʒ impedimentũ facti non i
pedit ipo iure cursum prescriptõis sʒ facit restitutõeʒ
ↄcedi. l. ꝛ attilicinus de ser. ru. ꝑ̃di. de offi. ꝑ̃si. l. sena
tus quibus ex cau. ma. l. sʒ si ꝑ pretorẽ in prin. ꝛ. §.
si ferie. Sʒ ↄstat ꝙ ante liberationẽ factam dicto Jo
hãni debitori per dominuʒ pandulfum non põt dici
ꝙ fuerit incohata ꝑ̃scriptio i actiõe ꝑsonali ↄtra istos
agẽtes ꝓpter malã fidẽ dicti Jo. qui sciebat se debito
rẽ ſm cõem opi. per. c. male fidei de regul. iur. li. vi.
Nec ob. opi. bar. posita i. l. sequit. §. si uiã. ff. de usu
ca. qꝛ cẽit illa opi. reprobat ut nõ. bal. i. l. ij. C. ꝺ ser.
ꝛ aqua. ꝛ idẽ bar. dicet uꝛ ↄriũ in. l. oẽs populi i. iij.
q. pricipali ubi dicit nõ ualere tale statutũ ꝙ debitor
sciẽs se debitorẽ ꝑ̃scribat. Et cũ loquit gnãlr debet i
telligi i casu i quo possit ualere. s. i debitore male fidei
ut nõ. Jo. an. i. c. fi. de excep. li. vi. i nouella ꝛ quod
nõ. in. l. si quis sub ↄdi ff. de ↄdi. isti. per bar. Cum
uero postea secuta fuit dicta liberatio si uolunt dicere
ꝙ causauerit bonã fidẽ ꝛ sic lʒ de se nõ eẽt sufficiens
ad liberãdũ statim saltem cãm dedit ꝑ̃scriptõi icohan
de per ea que nõ. in. c. de quarta de prescrip. in glo:
ꝛ. c. si diligenti eo. t. Et quod nõ. bar. i. l. cellus. ff. ꝺ
usuca. in añpe. colũ. qui dicit ꝙ titulus putatiuꝰ etiaʒ
iniusto errore interueniẽte causat bonam fidem ut
sic possit procedere ꝑ̃scriptionẽ longissimi temporis i
qua titulus non requiritur licet non longi i qua req
ritur. l. nũquã eo. t. Et ista prescriptio xx. an. statura
ria succedit loco prescri. lõgissimi tẽporis ut nõ. bar.
in. l. ij. §. si rẽ. ff. ꝑ empto. ꝛ sic i ea uidetur esse ideʒ
qꝺ in illa cuius loco succedit ar. l. i ↄ̃tractibus post ꝑn.
C. de nõ nu. pec. Dico ꝙ si uellẽt hoc dicere dicti cõ
uẽti nõ possent ꝺ iure nec ista allegatio ꝓcederet eo
qꝛ statiʒ cũ ipa deliberatõe fuit subsequutũ ꝛ illatũ im
pedimentũ iuris duʒ dñs pãdulfus ꝑ suũ decretũ qꝺ
tũc ibi ꝓ lege habebat ꝛ faciebat ius uoluit ꝙ dictꝰ Jo
hãnes suꝑ dicto debito nõ posset amplius molestari
unde fuerunt isti agentes statiʒ impediti petere ꝑ de
cretuʒ dicti dñi ꝛ sic ꝑ legem. Unde dicit fuisse ipedi
mentuʒ iuris ꝛ suꝑuenit ante icohatã ꝑ̃scriptionẽ igi
tur ipediuit eã incohari etiã de iure ciuili ꝑ dictã. l. i.
i fi. C. de an. excep. cũ alijs suꝑ allegatis. Et ꝑ theo
ricã doc. in dicta. l. quotiẽs. C. de ꝑ̃ci. ipe. offe. Ideʒ
ꝛ fortius si uolũt dicere ꝙ icohauerit prescriptio post
mortẽ Johãnis i ꝑsona heredũ eius cuʒ ipi fuerint i
bona fide licet Johãnes nõ fuerit ꝑ ea que habent i
c. cũ quis in ius de reg. iur. li. vi. Nam dudum ante
mortem Johãnis ꝛ sic ante incohataʒ ꝑ̃scriptionem
suꝑuenerat dictum impedimentuʒ iuris ergo fortius
impediuit eam incohari ꝗ̃ quãdo eodẽ instanti quo
debebat ꝛ poterat incohari suꝑuenit ꝓut est in casu
ꝑ̃cedenti

pcedēti quouſqʒ igit̃ durauit impedimentuʒ p̄ſcriptio
nō currit ꝛ ſic durātibus p̄cedentib⁹ dominijs. Item
poſito ꝙ ceſſaſſet p̄fatum impedimentuʒ iuris tm̄ fuit
aliud impedimentū facti. ſ. hoſtilitas inter locum ubi
erāt creditores ꝛ ciuitatē brixie ad cuius curiā oporte
bat eos ꝯcurrere pro iuſticia ꝯſequēda ſʒ non potue
runt. Et iſtud impedimentuʒ nō ſolū impedit p̄ſcri
ptionē incobari ſʒ etiā icobataʒ facit dormire ipſo du
rāte ut in. c. ex trāmiſſa de p̄ſcrip. ꝛ nō ſolū ꝺ iure ca
nonico ſʒ ēt de iure ciuili ſm̄ Inn. ibideʒ in princi. ꝛ
bar. in. l. naturaliter. ff. de uſuc. quicquid de alijs im
pedimētis facti notet ci. i. d. l. quotiēs ſcʒ ꝙ non ipe
diunt nec dormire faciūt ſʒ ꝯcedi faciunt reſtitutionē
i inte. In iſto aūt impedimēto hoſtilitatis ē ſpāle ut
impediat curſuʒ ipo iure quādo eſt tanta ꝙ ius non
reddit̃ in ciuitate ſecuntū nō. i dictis locis. Sʒ hic lʒ
redderet̃ ius ciuibus brixienſibus nō ſic i forenſibus
habentibus cū illa guerrā. Unde q̄tū ad eos pinde
erat ac ſi ius ſimplr̃ in ciuitate illa nō fuiſſet redditū
ſicut paria ſunt aliquē nullū habere mandatū uł ha
bere mādatuʒ tale qꝺ ad id de quo querit̃ nō extēdit̃
l. alias. ff. de iureiur. nō. in. l. i. §. fuit queſitū ad tre.
¶ Nec ob. ꝙ debuerint ꝓteſtari ſe agere nō poſſe ſe
cundū ꝙ ſentit Inn. i. d. c. ad qꝺ facit. l. ij. cū ſua gl.
ff. ꝺ nau. feno. ꝛ. l. ꝺ pupillo. § ſi qs ipi p̄tori ꝺ ope.
no. nū. uł experiri ꝺ uolēdo illuc accedē ꝛ agē. l. fi. §.
illꝺ p⁹ mediū. C. ꝺ tēpo. app. ibi ſūmo opere uiſū ꝛc.
ff. de re mili. qui cōmeat⁹. §. i. ꝛ nō. bar. i. l. ij. ff ſi qs
cau. Nam dico ꝙ iſta ꝓcederēt qn̄ aliт̃ de ipedimēto
conſtare nō pōt uel cū agit̃ ꝺ conſtituēdo aduerſariū
in mora uł cū diligētia potuiſſet eſſe ꝑſpicua ut patere
pōt ex dictis iuribus cū ibi nō. ſi bene inſpiciant̃. Sʒ
quando impedimēꝰ ū fuit notoriū ꝛ diligentia nihil ꝓ
fuiſſet ꝓut fuit in caſu iſto qꝛ nō poterant ntii ꝛ exp
ri ſine ipoꝝ ꝑiculo nec agit̃ de ꝯſtituendo aduerſa
rium in mora ſʒ de excuſando ſe a negligentia petē
di ut hic erat nō expediebat dictā ꝓteſtationem inuti
lem ꝛ ſuꝑfluam facere qꝛ ueritas rei patens ꝛ manife
ſta uerborum adminicula non deſiderat. C. ſi ut ſe
minor ab heredi. abſti. l. i. de lib. p̄te. l. iij. in fi. Nec
tenet̃ quis facere qꝺ factum n̄ releuat nec ꝓdeſt. ff. ſi
quis in ius uoca. nō ie. l. ij. §. fi. de arbi. l. arbiter ſi
calēdis ꝛ. l. fi. §. queri pōt i fi. ff. qs or. i bonoꝝ poſ.
ſer. ubi eſt bonus tex. ad ꝓpoſitū. et nō. bar. i qōne
diſputata ꝑ eū que incipit pupillus poſita in. l. ij. ff.
q̇ petant tu. poſt prin. qōnis in quarto argumento.
Concludit̃ ergo dictā p̄ſcriptioneʒ ne dum nō fuiſſe
decurſam. ſʒ nec unq̄ꝫ incobatam obſtante mala fide
a principio ꝛ impedimento iuris ex poſtfacto ꝛ ante
ipm incobatam ſuꝑueniente nec non impedimento
hoſtilitatis qꝺ licet ſit facti tamē impedit p̄ſcriptionē
incobari ꝛ icobatā dormire facit. Et lʒ iſta impedimē
ta ceſſauerint poſtq̄ꝫ ciuitas brixie ꝑuenit ad manus
illuſtr. d. d. tamen adhuc nō incohauit obſtāte mala
fide ſuꝑueniēte i heredib⁹ debitoris ꝛ etiā lite mota ꝛ
ſic exceptio p̄ſcriptōnis n̄ obſtat iſtis agētib⁹. Et hec
ꝺ ſcꝺo p̄ncipali dubio. ¶ Sup tertio paſſu dico libe
rationē illam factā ꝑ dominū pādulfuʒ nō ꝓdeſſe in
aliquo dictis ꝯuētis nec nocere dictis agētibus quod
plurib⁹ modis oſtēdit̃. Et prio qꝛ certū ē ꝙ ſi bona
illius creditoris patris iſtoꝝ agentiū n̄ erāt ꝯfiſcata ꝛ
ſic dn̄s pādulfus uel ei⁹ camera nō ſucceſſerat in hoc
credito nec fuit ſecuta ſolutio ſʒ ſimplex liberatio uer
balis ꝛ gratuita nō potuit domin⁹ pādulfus uł ali⁹ ꝺ
ſuo mādato ꝑ pactū uł liberatōeʒ talem tollere actio

neʒ nō ſuā ſʒ alterius uel nō ſibi ſed alteri ꝯpetētem
nec de rigore nec de equitate. C. de nouati. l. nō ab
ſtulit. ff. e. in. l. ſtichuʒ. §. pe. Sʒ h̄ ꝺ ꝯfiſcatōe uł ſolu
tione facta per dictū Io. debitorē nō ꝯſtat niſi ꝑ ꝯfeſ
ſionē dicti dn̄i pādulphi cōtētam in ſuo mādato dire
cto ſuis officialib⁹ ut liberarēt. Cōſtat aūt ꝙ dicte cō
feſſioni nō ē ſtandū i preiudiciū tertij creditoris cui n̄
potuit auferri actō niſi fuerit facta ꝯfiſcatō uł niſi fuiſ
ſet facta ſolutio a debitore coacto in iniuriā credito
ris iuxta plene nō. per bar. poſt di. i. l. creditor i p̄n.
ff. de ſolu. quo ultio caſu liberaret̃ poti⁹ ꝺ equitate q̄ꝫ
de rigore. l. qui hoiem. §. ſi nullo. ff. eo. ti. iūcta. l. bo
na fides n̄ patit̃. ff. de reg. iur. ꝛ. l. ſi merces. §. culpe
ff. locati ſo. ma. l. pe. i prin. que equitas ceſſat ſi ſolu
tio nō fuit facta qꝛ tūc debitor tractat ꝺ lucro captan
do. i. de ꝯſequēda liberatōe gratuita ſʒ ſi ſoluiſſʒ tra
ctaſſet de dāno uitādo ꝛ tūc ſec⁹. qꝛ nō ē par cadēoꝝ
rō ꝛc. C. de codi. l. fi. nō ergo dʒ ſtari dicte ꝯfeſſioni
dn̄i pādulphi de ꝯfiſcatōe ꝛ ſolutōe predictis ſi alr̃ n̄
apparet ꝺ ipis i p̄iudiciū creditorū ut ſic faciat ualere
liberatōʒ que al's nō ualeret tū qꝛ ficte fieri potuit ob
gr̄am dicti Io. debitoris qui erat ꝯſiliari⁹ dn̄i pandul
phi ar. ff. ꝺ trāſ. l. cū hi. §. ſi cū his. ff. ꝺ fide iſtru. l. re
petita cū ibi nō. tū qꝛ teſtib⁹ iuratis ꝛ nō teſtionijs ta
lib⁹ credēdū ē. l. iij. §. idē diuus cū ibi nō. ff. ꝺ teſti. ꝛ
pluribus nō uni ēt de geſtis corā ſe iudicialr̃. C. ꝺ ar
bi. l. ne i arbitris. §. ſin aūt i ſcriptura cū ibi nō. per
glo. ꝛ doc. de teſti. l. iuriu. extra eo. ti. cū a nobis. Et
breuit̃ ꝙ ꝯfeſſiōi uni⁹ nō ſtet̃ i p̄iudiciū tertij ē cāus i
l. ſcia mācipia. i p̄n. ff ad uell. quā allegat ſpe. ad h̄ i
ti. ꝺ iſtru. edi. §. poſtrēo uer. ſʒ nūq̇d ꝛ i auc. ꝺ eq̄li
doti §. primū quidē. l. ſi qs i graui. §. i. ff. ad ſille. cū
ibi nō. ꝑ bar. C. ꝺ teſta. l. uerba ꝛ. C. debi. uēdi. pig.
ipe. nō poſ. l. i. qꝺ nō. ci. C. ꝺ iure do. l. ubi i xij. q ꝛ
q̄ꝫ nō. gl. ꝑua i. l. aſſiduis. C. qui po. i pig. ha. ſuper
ꝟbo data ꝛ. l. ſi quis poſt hac. C. ꝺ bōis ꝓſcrip. ꝛ qꝺ
nō. bar. i. l. luci⁹. §. tutele. ff. ꝺ admi. tu. ꝛ. l. ij. i fi. ſi
cer. pe. ꝛ. l. duob⁹. §. a fideiuſſore. ff. ꝺ iureiu. Perin
de. n. hētur ac ſi ꝯfiſcatio predēa ꝛ ſolutio facte non
fuiſſent ſi alr̃ de ipis nō apparet q̄ꝫ ꝑ ꝯfeſſionē dn̄i
pādulphi ꝯtētā i dicto mādato ꝛ ſic reputat̃ iſta libe
ratio mere gratuita ꝛ facta ob gr̄aʒ dicti Io. ꝛ cā ſibi
ꝯplacēdi ꝛ ſic tāquā ambicioſa n̄ ualʒ i preiudiciū dcō
rū creditoꝝ. C. ꝺ trāſ. l. p̄ſes. ff. ꝺ decre. ab ordi. faci.
l. ābicioſa ꝛ alijs iurib⁹ ſupra allegat̃. Secundo dico
ꝙ ēt ſi appareret de ſolutōe tn̄ adhuc nō ꝓdeſt dict̃ cō
uētis qꝛ nō pōt dici facta coacte poſtquā n̄ ꝯdixit p̄ce
pto facto ꝑ officiales dicti dn̄i ēt ſi appareret dictum
preceptum fuiſſe ſibi portatuʒ per nunciuʒ qꝺ tn̄ nō
apparet unde potius dicit̃ fuiſſe facta ſponte ꝛ ſic nō
liberat. l. qui hominē. §. ſi nullo. ff. de ſolu. de cōdi.
inde. ſi urbana. ꝙ autē requireretur reſiſtētia ꝛ ꝯtra
dictio ꝛ poſtea iuſſus nō obſtāte ꝯtradictione ad hoc
ut poſſet dici ſolutio nō ſpōtanea ſʒ facta iuſſu ſuꝑio
ris ꝛ ſic habeāt locuʒ notata in. d. l. creditor de ſolu.
ꝛ in ſpec. de obli. ꝛ ſolu. §. nunc aliqua uei ſi. illud
queritur ꝛ profit. ff. que in frau. credi. l. qui auteʒ. §.
apud labeonem eſt tex. expreſſus in ſi. ff. de mio. l.
ait pretor. §. permittit̃ ibi puto autem ſi allegās ꝛc.
ꝛ ibi per bar. i. l. minor. xxv. annis adito eo. t ꝑ eun
dem ꝛ nō. bal. C. de teſti. l. parentes poſt princi. ad
quod optime tex. in. l. ij. in fi. prin. ff. de iudi. ibi aut
ſi eum reſtituiſſet ꝛc. maxime quia ſuberat lrima cauſa
reſiſtēdi. quia creditor nō potuit ēē rebelł. nec ꝓpter
rebellioneʒ eius potuerūt bona ſua eſſe ꝯfiſcata poſt

ꝙ̄ mortuus fuerat ante adeptū dñium p dñm pādul
fum ⁊ p̄ceptū ꝯtinebat ꝯ̄rium iputet̄ ergo sibi ⁊ suis
heredibus quare exceptionē ꝑemptoriaꝫ quā sciebat
uel scire poterat sibi ꝯpetere ⁊ ꝑ quā si eā opposuissꝫ
potuisset euitare solutionē nō opposuit. ff. má. l. si fi
deiussor post p̄n. Tertio ꝙ dicta liberatio nō ꝓsit
ꝯuentis posito ꝙ appareret de solutōe ꝓbat̄ q₂ non
pōt uideri facta uirtute mādati dñi pādulfi nisi appa
reat ꝙ dictū mandatū fuerit sibi p̄sentatuꝫ ꝑ nunciū
cui fuerit hoc ꝯmissuꝫ. C. de requi. reis. l. nemineꝫ ⁊
ꝑ eius relationē iuxta nō. ꝑ bar. ff. de ꝯdi. ⁊ demō.
l. multū. C. de iudi. ꝓperandū. §. ⁊ si quidē quoruꝫ
neutrum hic est ⁊ sic lꝫ repiatur dictū mandatuꝫ seu
preceptū ꝯpilatum ī camera tamē ex quo non appa
ret executuꝫ p̄sumit̄ ille Jo. de ip̄o nullā noticiaꝫ ha
buisse. l. nerius. ff. de ꝓba. ⁊ ꝑ ꝯsequēs ad ip̄m n̄ ha
buisse respectū aliquē nec ꝓpter ip̄ꝫ soluisse sꝫ spōte
⁊ sua ꝓpria uolūtate igit̄ nō fuit liberatus q₂ tūc libe
rat̄ soluēs alteri ꝙ̄ creditori quādo nō sponte sꝫ iussu
suꝑioris soluit. l. qui aūt. §. apud labeonē. ff. que in
frau. credi. q₂ talis iussus excusat. l. ꝙ̄ꝙ̄. ff. de aqua.
plu. arcē. ⁊ l. ait p̄tor. §. ꝑmittit̄. ff. ꝺ mino. Item ꝙ
nō soluerit uirtute dicti p̄cepti facit q₂ dudū post ex i
teruallo dicit̄ soluisse ar. coꝝ que habent̄ in. l. ꝑ retē
tionē. C. de usuris quasi nō duraret uolūtas mādan
tis ꝓpter tātū iteruallū ꝑ ea que nō. ꝑ doc. in. l. non
solū. § si mādato. ff. de iniurijs ⁊ q₂ solutio fuerit fa
cta in alia forma ꝙ̄ ꝯtineat mandatū scꝫ dño pādul
fo cū mādatū dicat camere ergo ⁊c̄. ar. l. si is q̄ cccc.
§. quedā ad. l. fal. ad exhi. l. iul̄. §. si quis rē ī fi. ꝺ ac
qui. reruꝫ do. l. adeo. §. insulaꝫ ante finē. Quarto ⁊
ultimo ꝙ nō ꝓsit ꝓbat̄ q₂ tā ex qualitate ꝑsone cui
facta fuit dicta liberatio q₂ erat ꝯsiliarius ⁊ sic dilect⁹
dñi pandulfi ꝙ̄ ex exp̄ssione manifeste falsitatis quia
fuit narratū ꝙ ille creditor erat ul̄ fuerat rebellis dñi
pandulfi ⁊ ꝙ ꝓpter rebellionē eius bona fuerāt cō
fiscata qꝺ esse n̄ poterat postꝙ̄ mortuus erat anteꝙ̄
esset eīs subditus ac etiā ex modo ⁊ forma rei geste q₂
cū essent plures rei debēdi elegit istū Johānē q̄ erat
dño pandulfo magis dilectus cū esset eius ꝯsiliarius
unde credendū est ꝙ elegerit ut illi ꝓficeret nō ut ip̄m
grauaret ad soluenduꝫ q₂ tunc elegisset alios minus
dilectos credendū est ꝙ omnia ista fuerint ficticia ⁊ si
mulata scꝫ ꝙ nulla interuenit solutio sed ꝙ dñs pan
dulfus uolēs sibi ꝯplacere de alieno stimulatus forsi
tan ab eo uoluit ip̄m liberare ab ip̄o ꝺbito sub isto co
lore p̄tenso nā simulatio ex talibus ꝯiecturis ꝺteg. ff.
qui ⁊ a q̄bus si maritus cū. l. se. ⁊ de collu. dete. ꝑ to
tū iꝺ iniquum esset maliciaꝫ suam sibi ꝓdesse uel he
redibus eius ⁊ ꝺ ip̄a lucrū ꝯsequi. l. itaqꝫ. ff. ꝺ furtis.

De p̄scriptōe ꝺcimarū. Et an p̄lat⁹ soluēdo camē
ap̄lice fructus primi āni sit liberat⁹ a fabrica alterius
ecclesie cui ex antiqua ⁊ approbata ꝯsuetudine bene
ficioꝝ uacantiū debent̄ fructus primi anni.

cclxci.

In christi nomine amen.

In qōe q̄ uertit̄ iter capl̄m eccl̄ie tridētine ex ꝑte una
⁊ ꝯdū abbatē mōasterij sācti laurētij ex̄ muros tridē
tiū q̄ hodie ꝺ₂ p̄posit⁹ ex altera occasiōe cuiusdā deci
me seu cuiusdā quarte ꝑtis decime site ī cāpania ī ꝯfi
nib⁹ dicte abbatie ⁊ ī limitib⁹ plebis sācte marie maio
ris ī tridēto dudū dcō capl̄o unite ⁊ īcorporate. Uiso
pūcto mihi trāsmisso ⁊ ēt ꝯpromisso ⁊ laudo ide lecu
to iā sūt āni cētū ⁊ ultra. quo ꝯtinet̄ ꝙ̄ dictus abbas
recognosceret dictā quartā decime a dicto capl̄o ⁊ ab
ip̄o eā ꝯduceret ⁊ ī cōductā hēret ī perpetuū qꝺ ēt ꝺ₂
fuisse factū ⁊ per dictum abbatē per plures ānos solu
tū. Dubitat̄ qm̄ a longissimo tēpore citra. s. xl. ul̄. l.
annis p̄fatus abbas nūquā soluit dicto capl̄o utrū p̄
scripserit aduersus ipsuꝫ ne ī futurū soluere teneat̄.
Et an dictū capl̄m ceciderit a iure suo per lapsuꝫ tan
ti temporis. Ad qꝺ breuiter uı̄ dicēdū ꝙ nō plurib⁹
rōibus. Primo propter malā fidē abbatū qui fuerūt
ꝓ tempore si apparet ꝙ habuerūt noticiā ꝺ dicto cō
promisso ⁊ laudo. c. fi. de prescrip. de reg. iuris. li. vi.
Secūdo ꝓpter defectū tituli. q₂ ius cōe faciebat ⁊ fa
cit ꝯtra dictū abbatē cū dicta decima sit ut ꝺ₂ infra li
mites ꝑochie dicte plebis ⁊ sic ad ipsaꝫ plebem specta
bat ⁊ pertinebat de iure cōi ⁊ ꝑ ꝯn̄s intētio dicti capi
tuli ē fūdata. c. ad decimas de resti. spo. li. vi. Jꝺ re
quirebatur titulus ꝺ iure canonico ēt ad prescribēdū
longissimo tempore. s. xl. ānis ut in. c. i. de prescrip.
li. vi. qui titulus hic deficit. Tertio ꝑꝑ defectū posses
sionis q₂ si apparet ꝙ semel ꝯduxit a dicto capl̄o ⁊
soluit icepit possidere dictus abbas noie dicti capl̄i ⁊
ꝑ ꝯn̄s poti⁹ capitulū icepit possidere ꝙ̄ abbas q₂ ille
possidet cuius noie possidet̄. l. ꝙ meo ī ꝑin. ff. ꝺ ac
qui. pos. Et lꝫ postea desierit soluere si tū nō apparꝫ
ꝙ possessionē iteruerterit denegādo soluere semper
fingit̄ ⁊ presumit̄ possedisse ip̄m capitulū ut sic ꝯtra
ip̄ꝫ nūquā prescripserit abbas predict⁹ ut in. l. male
agitur ⁊ ibi nō. per glo. ⁊ doc. C. de p̄scrip. xxx. an.
iūcto. c. sine possessione de reg. iur. ⁊ qꝺ nō. glo. ma
gna in fi. C. de ser. fugi. l. i. Quarto q₂ dictū capitulū
fuit ipeditū agere ⁊ prosequi ius suū ut ꝺ₂. tū ꝑꝑ ho
stilitatē ⁊ guerrā que fuit in dicta eccl̄ia ⁊ expulsioneꝫ
ep̄i. tū q₂ idē abbas fuit ⁊ stetit uicarius ep̄atus ut ꝺ₂
ꝑ ānos xl. ⁊ ultra ⁊ sic nō poterat eē iudex ⁊ ꝑs. ff.
de iudi. l. pars lr̄arū de iurisdi. o. iudi. l. qui iurisditō
ni ⁊ sic nō cucurrit prescriptio dicto tēpore sed totum
illud tempus ꝺꝫ de prescriptōe deduci. c. ex trāsmissa
de prescrip. ⁊ qꝺ ibi per Inno. ⁊ per bar. in. l. nāliter
ff. de acq̄. pos. iūcta. l. i. in fi. C. ꝺ anna. excep. ⁊ l. fi.
§. donec. C. de iure delibe. Pōt ergo dictū capitulū
ꝓsequi iura sua ꝯ̄ dictū p̄positū suꝑ dicta decia ꝓbā
do ꝙ sit infra ꝑochiā dc̄e eccl̄e ⁊ ꝺducēdo ī iudiciū cō
promissuꝫ ⁊ laudū p̄dictū ⁊ nō obstabit ei lapsus p̄di
cti tꝑis q° abbates nō soluerūt q₂ nō ꝑꝑea p̄scripse
rūt obstātib⁹ rōib⁹ p̄dc̄is ul̄ aliqua ipsaꝝ ut dictū est si
aliꝺ ī cōtrariū nō appareat. ⁊ hec ꝺ p̄rio. Quātū ad
s̄m quo queritur utrum ex quo dictus p̄positus sol
uit camere apostolice fruct⁹ primi āni sit liberat⁹ a fa
brica eccl̄ie sancti uirgilij ī tridēto cui ex ātiqua ⁊ ap
probata ꝯsuetudie ꝺbēt̄ fruct⁹ primi anni beneficioꝝ
uacātiū cū dicat se nō teneri bis soluere ar. ī. l. bona
fides nō patit̄. ff. de reg. iur. Et breuit̄ istud ꝺtermia
tur ꝑ ea que habētur ī. c. si ꝑꝑ tua debita ꝺ rescrip.
li. vi. ī tex. ⁊ gl. ⁊ ī nouella circa fi. ubi Jo. an. refert
se uidisse reseruatiōes factas ꝺ fructib⁹ primi āni per
Jo. xxij. ī p̄rio ⁊ vij. āno sui pōtificat⁹ ī quib⁹ ip̄e de
clarabat ꝙ ꝑ hoc nō itēdebat facere p̄iudiciū fabrice
ul̄ alteri cui ex ꝯsuetudie deberētur fruct⁹ p̄dicti quo
min⁹ hēre debeāt fructus āni sequētis. Et sic annus
primus reducitur ad secundum quo ad fabricam pre
dictam sicut etiam in casu illius capituli secundum
lect. gl. ibi posite que per dictas ꝺclaratorias Johā
nis approbatur secundum eundē Jo. an. in nouel
la ibidē in fi. ⁊ hec de secundo. Super tertio que
sito

fito nihil dico cum dictus p̄positus nō sit de corporē
capli. Et iō nō ligatur statutis capli. sȝ solum q̄ sunt
de corpore. l. fi. C. de consti. pecu.

¶ Utrū filius heres patrif ꝛ bone fidei possit prescri
bere ex titulo patris sui qui erat male fidei. Et an ꝛ ī
qua p̄scriptione mala fides patris uel p̄decessoris no
ceat successori de iure ciuili uel canonico.

cclxcij.

¶ In christi nomine amen.

Uisa suprascripta facti narratōe. Et presupposito si
ne p̄iudicio ueritatis ꝙ dicta domus iuxta uiā publi
cā quā habebat dictus dñicus alˢ captus post ipsius
dñici mortē fuisset reuersura ad dictuȝ augustinū si ñ
fuisset alienata. Tū ꝓpt̄ tenorē inuestiture ꝓpter illa
uerba unū alteri succedēdo ꝛc̄. x. coll. de duobus fri.
a capita. inuesti. c. i. in fi. ff. de uer. ob. si q̄s stipulat⁹
stichū aut pāphiliuȝ ibi respiciendus erit s̄mo stipula
tōis ꝛc̄. Tū q꞉ ē emphiteosis antiqua seu auita sicut
uidemus in feudo ut in ti. de gradi. suc. i feu. c. i. uer
si. his deficiētibus ꝛ qui feu. da. pos. §. cū uero corra
dus p bar. ff. de uer. ob. l. si mihi ꝛ tibi. ¶ Dubitaẗ
reiectꝭ alijs dubijs supra tactis. Utrū dictus matheu
tius filius dicti masij p̄scripserit eaȝ spacio x. ānoruȝ
iter p̄sentes ex titulo p̄ris sui ꝛ ex sua bona fide ꝛ pos
sessione a tēpore quo dictus augustinus agere potuit
ꝯ eū uidelicet post morteȝ dicti dominici. Et uideẗ ꝙ
nō pluribus rōnibus quibus tamē sigillatim respon
debo ꝛ ꝯ͠rꝫ ꝯcludā. ¶ Prio ꝓpter malā fidem dñici
alienātis. C. de p̄scrip. lon. tēp. auc̄. malefidei sciebat
eniȝ uel scire debebat ad illū augustinū fore post eius
mortē reuersurā eandē. Sȝ ad hoc respōdeẗ ꝙ dict⁹
augustinus ad quē erat reuersura sciuit dictaȝ aliena
tionē factaȝ ut patet ex supra narratis. Et sic mala fi
des alienātis nō nocet in hoc ei cui facta fuit alienatio
ut ea. auc̄. uersi. si uero is quominus lōgo tēpore x.
ānorum potuerit p̄scribere sicut potuisset si alienās
fuisset bone fidei ut ibi patet. ¶ Secundo ꝓpter ma
lā fidem illius cui facta fuit alienatio cū omnibus illis
tribus fratrib⁹. s. petro masio ꝛ nauzo fuerit facta ꝓ
testatio p dictū augustinuȝ ꝙ nō emerent p quā ꝓte
statione induciẗ mala fides. C. de rei uē. si fundū. ff.
que in frau. cre. ait p̄tor. §. si q̄s pꝛiceps ȯ lega. p̄stā.
l. uirilis. § penul. Sȝ ad hoc respōdeẗ ꝙ mala fides
est uiciū p̄sonale ꝛ p̄sonā nō ingrediẗ. l. an uiciuȝ in
p̄n. ff. ȯ diuer. ꝛ tempo. p̄scrip. ꝛ sic nō trāsiuit ī ma
theutium filiū ꝛ heredem masij cui facta fuit protesta
tio quia presumitur bone fidei. c. qui in ius de regul s
iur. ꝛ. e. ti. c. cuȝ quis in ius li. vi. ꝛ quod ibi nō. ī gl.
¶ Sȝ tertio uideẗ idē ꝓpter theoricā gl. dicti. c cum
q̄s in ius que uult ꝙ istud ꝓcederet in p̄scriptiōe lō.
temp. ī qua nō requiriẗ titulus ut heres ꝓpter bonā
fidē suā possit p̄scribere id qȯ defunct⁹ ꝓpter suā ma
lam fidem p̄scribere nō poterat. Nō sic in p̄scriptione
longi temp. in qua requiriẗ titulus in illa enim lȝ ma
la fides auctoris nō noceat singulari successori bone fi
dei ut. d. l. an uiciuȝ ꝛ. l. i. C. de p̄scrip. lon. tēp. bene
tamē nocet heredi qui reputaẗ eadē p̄sona cū defun
cto ut est casus in. l. cuȝ heres. ff. de diuer. ꝛ tempo.
p̄scrip. ꝛ de publici. l. cū qui. §. ī hac ꝛ ibi plene p gl.
Sȝ ad hoc respondeẗ ꝙ istud ꝓcederet si defunctus
male fidei nō habuisset iustum titulū aptū ad p̄scribē
dū ꝛ sic heres eius uolens longo tempore p̄scribere
necesse haberet allegare titulum pro herede ex sua

persona qui titulus pro herede facit ip̄ȝ cēseri eandeȝ
personā cū defuncto ꝛ ita sentit gl. in dicto. c. cū quis
ī ius. Sȝ hic habuit titulū de se iustū ꝛ habilē ad pre
scribēdū. Sȝ ibi solū deficiebat bona fides que req̄riẗ
ī persona heredis uñ uideẗ sibi sufficere si ñ uult uti
accessione tēporis ꝛ possessiōis defuncti sȝ incohare
p̄scriptiōeȝ a se q꞉ ille titulus nō facit ip̄ȝ reputari pro
eadē persona cū defuncto sicut sufficeret singlari suc
cessori ut dicta. l. i. C. de prescrip. lon. tēp. Et ꝓ hoc
bñ facit qȯ nō. ꝛ determīat bar. in. l. celsus. ff. de usu
ca. post prin. in uer. pone p̄r tuus ꝛc̄. Secūdo rñdeẗ
ꝙ illa lex cū heres ꝛ ille. §. in hac cū ibi nō. per glo.
ꝓcedūt de rigore iuris ciuilis. s. ut mala fides defūcti
noceat heredi bōe fidei ēt uolēti icohare a se p̄scrip.
Non sic de equitate canonica prout determinat exp̄s
se di. in. c. ij. ī pe. q. de reg. iur. li. vi. ꝛ refert ꝛ tȝ bar.
in dicta. l. cū heres ꝛ ci. i. l. nihil. C. pro herede. Pro
qua opi. facit rō q꞉ ꝯ͠riorū dȝ eē eadē disciplina. l. ꝛ si
ꝯ. ff. de uul. ꝛ pu. de le. iij. l. fi. Sȝ uidemus ꝙ de iuř
ciuili. bona fides defuncti prodest heredi male fidei
C. de usuca. trāsfor. l. unica ꝛ ibi nō. Sic eꝯ dȝ eē ꝙ
mala fides defuncti dȝ nocere heredi bone fidei ut di
cta. l. cū heres. Sȝ de iure canonico bona fides defū
cti nō ꝓdest heredi male fidei q꞉ bona fides dȝ eē cō
tinuata a principio usqȝ in fi. p̄scriptōis ut plene nō.
in dicto. c. ij. de reg. iur. li. vi. per di. Pari ergo rōne
mala fides defuncti nō dȝ heredi bone fidei nocere
ut eadē sit rō ꝯtrariorū ut supra dixi. Cū ergo ciui
tas camerini in qua qȯ uertitur sit subdita in tempo
ralibus ecclie romane dȝ etiā in foro seculari seruari
ius canonicū ibidē qñ ꝯ͠riatur iuri ciuili iuxta nō. per
glo. in. c. fi. de arbi. li. vi. ¶ Sȝ quarto uideẗ obstare
defectus tituli q꞉ filius ī ptāte nō pōt p̄scribere titulo
pro herede nec titulo ꝓ suo. C. pro herede. l. nihil cū
ibi nō. ī gl. ꝛ sine titulo p̄scriptio longi tēporis nō ꝓ
cedit. C. de rei uen. l. nullo. Sȝ respondeẗ ꝙ ista op
positio ꝓcederet si defunctus nō habuisset tituluȝ ꝛ
sic heres indigeret titulo proprio quē filius ī ptāte ñ
hȝ per rōnē que colligiẗ ex. l. i suis de libe. ꝛ posthu.
Sȝ hic defūctus habuit titulū habilē ad prescribēduȝ
pꝫ quē potuisset p̄scribere si fuisset bone fidei. Sȝ lȝ
ip̄e nō potuit pp suā malā fidē potuit filius heres. n.
uirtute tituli paterni lȝ nō proprij qm̄ ad ip̄m trāsiuit
effectus tituli paterni qui ꝯsistit in facto ꝛ ꝓpter ma
lā fidē defuncti nō ē nullus lȝ apud eū fuerit sine ef
fectu sed apud heredē ī quo cessat cā erit cū effectu ꝓ
quo bene facit qȯ nō. in. l. fi. in prin. C. de iure doti.
ubi actio que ē inutilis apud cedētē pōt eē util' apud
cessionariū qñ in eo cessat ratio inutilitatis que erat ī
cedente. Pro hoc ēt qȯ nō. glo. in. l. si is qui pro em
ptore. §. si quis bona fide. ff. de usuca. s. ꝙ iterruptō
prescrip. ꝛ possessionis nō interrūpit effectū p̄cedētis
tī. ꝛ ex noua pos. una cum ti. precedenti potest quis
reincipere usucapere si erat bone fidei ut ibi nō. glo.
quam barto. ibi dixit esse singularem. Sic dico hic ꝙ
heres ex noua possessione cum sua bona fide potuit
incipere usucapere uirtute tituli quem habuit defun
ctus qui cum consisteret in facto. i. consilio. §. fi. ff. ȯ
cura. furio. semper fuit uerus in se iuxta nō. per glo.
in. l. i. §. ueteres. ff. de acqui. pos. Pro hoc etiaȝ facit
quod expresse determinat barto. in dicta. l. celsus. ff.
de usuca. in uersi. pone pater tuus ubi uult ꝙ filius
qui titulo pro herede uel pro suo nō pōt usucapere si
non pōt probare uerum titulum defuncti debet ipsuȝ
allegare ꝛ probare per aliquas coniecturas se putaẗ

se illū fuisse uerū ꝛ sufficiet sibi putatiuus titulus defū
cti lꝫ careat ꝓprio. Quāto ergo fortius sibi ꝓdesse d̾
bet uerus titulus defuncti si pōt ip̄m ꝓbare ut ē hic
loquitur tn̄ bar. qri defunctus erat bonefidei ꝛ sic po
terat ip̄e ex illo titulo usucapere. Sꝫ ego dico idem
si malefidei ꝛ heres bonefidei ex quo ip̄e heres pōt
usucapere d̾ equitate canonica ut dictū est supra qꝛ si
bene ꝯsidereť est eadem rō ut heres bonefidei possit
p̄scribere ex ti. defuncti ad qd̾ defunctus ꝓpter suam
malā nō poterat ex quo illa nō nocet heredi de iure
canonico sicut posset illā quā defunctus poterat pro
pter suā bonāfidem lꝫ heres nō posset ꝓpter suam
malam de rigore iuris ciuilis dicta. l. unica de usuca.
trāsfor. ꝛ qd̾ nō. bar. i. d. l. celsus. ¶ Quito uideť ob
stare huic p̄scriptiōi. l. fi. §. sin aūt auaricie. C. cōia d̾
le. ubi si res subiecta restitutioni alienať pōt existente
conditione restitutionis uendicari sine obstaculo pre
scriptōis. Sꝫ ad hoc faciliter respondeť ꝙ itelligitur
de p̄scriptōe temporis p̄cedentis an̄ ꝯditionis existen
tiam nā illa nō pōt allegari qꝛ nō potuit agere ꝛ nō
ualenti agere de iure non currit p̄scriptio ip̄o iure. l.
cū notissimi §. illud. C. d̾ p̄scrip. xxx. an. ꝛ ita itelligit
glosella illū. §. sin aūt auaricie dū allegat illū. §. illō
assignādo dictā rōnē ꝛ. l. i. §. ff. d̾ an. exce. Sꝫ pꝰ euē
tū ꝯditōis post quē incipit agere posse bene incipit ꝯ̄
eū prescribi ꝛ p̄scribiť ut patet in. l. inbemus in fi. C.
de iure doti. ꝛ ita uult exp̄sse ci. in illo. §. sin aūt aua
ricie in secūdo notabili hic aūt postq̄ꝫ extitit casus resti
tutōnis. i. post mortē dominici currit tēpus sufficiēs
ad dictā p̄scriptionē ꝛ ultra igiť ꝛc̄. ¶ Sexto ꝛ ult. ui
deť obstare tex. in codē. §. sin aūt auaricie ibi quasi
nec scripta ꝛc̄. qui fingit titulꝫ nō interuenisse sed si
nō interuenisset. sicut nō potuisset defunctus p̄scribe
re longo tēpore sine titulo etiā si fuisset bonefidei ut
dicta. l. nullo ita nec filius eiꝰ heres. qui caret ꝓprio
titulo. Sꝫ respondeť ꝙ ille tex. itelligiť q̄ꝫtum ad trās
lationē dn̄ij qꝛ resoluiť ac si alienatio facta nō fuisset
nō quantū ad p̄scriptionē postea secuturam ut patet
ex ibi nō. ꝑ ci. Concludo ergo dictꝫ matheutium tu
tum fore prescriptione. x. ānorum Laus Deo.

¶ Quādo instrm̄ pōt iportare cām efficacē ꝛ nō effi
cacē an ꝓbꝫ. ¶ Et an statutū trahať ad p̄terita ma
xime decisa sentētia iureiuř. trāsactiōe uł p̄scriptōe.
¶ Et an p̄scriptio dicať interrupta ꝑ iudiciū in quo
agens succubuit. ¶ Et an plures ꝯiecture faciāt ple
nā ꝓbationem taliter ꝙ iudex secundum eas possit
pronunciare.

.cclxxxiiij.

In christi nomine amen.

Uiso pūcto ꝛ dubio suprascripto ac etiā uiso ꝛ exami
nato utroqꝫ ꝓcessu tā p̄ncipalis cause q̄ꝫ appellatōis
necn̄ dictis testiū examinatoꝝ i hac cā uideť finalr̄ di
cēdū sup̱fluis omissis ꝛ ispecta ueritate q̄ luce clarius
pōt iudici apparere ꝛ quā quilibet bōus iudex defen
sare dꝫ toto cōatu qm̄ ad nihil aliud positꝰ est nisi ut
ueritatē tueať. ff. si q̄s cauti. l. si cū. §. i. de ꝓba. l. fi.
C. d̾ eden. l. ij. i fi. ꝛ ibi nō. i fi. gl. q̄ incipit officio ꝛ in
auc̄. de tabel. i p̄n. ꝙ iudex appellatōis debeat reuo
care quicquid factū est ꝑ iudicē p̄ime cause ꝛ p̄fatis
petētibus debeat silentiū iponere sup̱ dicto p̄tenso i
strō obligatōis pluribꝰ d̾ causis omisso ordine dubio
rū supra formatoꝝ. Et p̄io qꝛ dictū istrum̄tū n̄ uiř cō
tinere cāꝫ ꝓbabilem ꝛ efficacē ad obligandum dicit
eniꝫ ex precio ꝛ ex mercato ꝛ solutione quatuor centū
auri ꝛc̄. que uerba sunt obscura ꝛ possent pluribꝰ mo
dis itelligi ꝛ iterpretari. s. ꝙ eis mutuauerit uł ꝙ ēt
alteri soluit uel ꝓmisit uel ex cā honesta uel turpi ꝛ i
honesta prout reuera diciť hic fuisse ſm ꝙ ex pluribꝰ
colligiť qꝛ ut dꝛ fecerat quādā promissionē officialibꝰ
pro dictis ꝓmissoribus ut decapitarēt quēdā eorum
inimicū quē captū hēbāt ꝙ fuit turpissimū etiāꝫ si ille
erat culpabilis. ff. de calū. l. i. ꝛ ꝑ totū. C. de pena iu
di. auc̄. nouo iure ꝛ per totū. C. q n̄ ꝓuo. nō ē neces.
l. uenales cū si. qꝛ iudex tenebať hoc facere ex suo of
ficio si erat culpabilis. iō turpiter recipiebat. l. fi. ff.
de condi. ob turp. cām ꝑ qd̾ tolliť allegatio facta per
aduoc. alterius partis qui dicit hoc fuisse licitū ꝙ fal
sissimū ē ꝛ ꝯ̄ oia iura. Nescit tn̄ negare quin fuerit fa
cta exista cā lꝫ dicat eā nō fuisse turpē ꝛ dicit cā fuisse
impletā qꝛ ille fuisset decapitatꝰ. nec apparet an ille
fuerit culpabilis uel nō nec presumiť ꝓ snia nisi quā
tū ad illū ꝯ̄ quē lata ē nō quātū ad alias personas.
C. res iter alios acta per totū. Cuꝫ igiť ad ꝓpositꝫ
redeūdo uerba p̄dicta sint dubia ꝛ obscura qꝛ pluri
bus mōis p̄nt intelligi. l. ita fidei. ff. de iure fisci ꝛ p̄nt
ꝯtinere nō solū cām efficacē ad obligādū sꝫ ēt in effi
cacē nō diciť prefatū instrūm ꝯtinere liimā ꝛ sufficien
tē cām ad obligādū. Et per ꝯn̄s ex eo nō resultat ef
ficax obligatio imo obstat doli exceptio ac si nullam
cām ꝯtineret cū stipulatio ꝛ ꝓmissio nō obliget nisi
ꝯtineat cām obligatoriā. ff. de doli excep. l. ij. §. circa
ꝛ qꝛ ex tenore istrumēti ꝓducti hoc ꝯstabat iudici.
Et per ꝯn̄s ut iudici non fuit necesse ꝑ partē reā op
poni. sed ipse iudex ex officio debuit petētē repellere
iuxta notata per bar. in. l. eū qui ita §. qui ita. ff. de
uer. ob. ꝛ qd̾ nō. glo. i. l. ubi pactū. C. de trāsac. ꝛ in
l. i. ff. de offi. asse. ꝛ per Inno. in. c. ꝯstitutus de fiľ.
p̄sbi. ꝛ qd̾ nō gl. i. l. ij. §. ꝙ si actor. C. de iur. calū. q̄
incipit per hoc. Nec ob. si dicatur debere sufficere ad
intētionē petētiū ꝙ dicta uerba p̄nt iportare cām effi
cacē qꝛ imo dicēdū ē ecōuerso ꝙ sufficere dꝫ ad inten
tionē reoꝝ ꝯ̄ quos dictū istrūm iduciť ad probandū
ꝙ possint ꝯtinere cām inefficacē cū dubia ꝓbatio q̄
pōt se hēre ad eē ꝛ nō eē nō releuet ꝓbantē. l. non
hoc. C. un̄ cogna. ꝛ in. c. in p̄n̄tia de proba. un̄ sicut
si testes producti ad probādū intētionē predictoꝝ di
xissent dicta uerba nō probarēt eā rōne predicta ita
ꝛ instrūm ꝯtinēs ea nō ꝓbat ar. C. de fide instru. l.
i exercendis. Secūda rō manifesta ꝛ euidens quare
debeant reuocari gesta per primū iudicem est ꝙ huic
debito ꝛ etiā hipotecarie fuit p̄scriptū posito ꝙ fuissꝫ
efficax cum a tempore instrumenti confecti usqꝫ nūc
lapsum sit tempus. l. annorum ꝛ ultra. l. cum notissi
mi. C. de prescrip. xxx. annorum. Nec obstat statu
tum pergami quod distinguit certa tempora deducē
da de prescriptiōibus quia dicitur quod fuit nouiter
factum iam sunt duo anni unde cum tunc iaꝫ esset
decursa ꝛ ꝯpleta prescriptio ꝛ ex ea quesita parti ex
ceptio statutum predictum generale quod tendit ad
exceptionem prescriptionis tollendum non extendi
tur ad istam prescriptionem. ita determinat expres
se barto. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iur. in qui
ta questione principali questione ultima in qua tra
ctat an statuta trahantur ad preterita ꝛ deteminat i
illa questione ꝙ si in statuto nō diciť hoc expresse ꝙ
ad preterita trahatur ꝛ tendit ad tollendum exce
ptionem si quidem exceptio erat iam orta tempo
re conditi statuti ad casum illum statutum non ex

tenditur

tendit̄ ꝑ. l. causas uel lites. C. de transac. sꝫ si erat in
actu oriendi secus qꝛ impedit eā oriri qḋ facilius fit ꝙ̄
orta tollat̄ ar. l. p̄re furioso. ff. ꝺ̄ his q̄ sūt sui uł alieni
iuris. Et lꝫ dominus aduocatus alterius ꝑtis alleget
illud dictū bar. i p̄fata. v. q. qōne ultima ꝓ se tn̄ bar.
exp̄sse ⁊ clare determinat ꝯ̄ se ⁊ decidit hoc dubiū scꝫ
ꝙ p̄fatum statutū nil opat̄ in hac p̄scriptiōe iaꝫ ꝯple
ta tempore quo fuit editū. Plus etiā idē bar. determi
nat in ea. q. v. in prima qōne huius articuli ꝙ etiam
si ꝯtinet̄ exp̄sse in statuto ꝙ extēdat̄ ad preterita atta
men nō extendet̄ ad p̄terita decisa ⁊ determinata per
sniam trāsactionē iusiur. uel p̄scriptionem. ⁊ iste ulti
mus ē casus noster. ff. ad tertul. l. i §. fi. Nec obstāt
notata ꝑ bar. i. l. naturalr̄. ff. de usuca. ⁊. c. trāsmissa
de p̄scrip. all̄. ꝑ aduocatū ꝑtis aduerse qꝛ loquūt̄ qn̄
tempore guerre uel pestis ius non redd t̄ in ciuitate
qḋ hic dicit̄ n̄ fuit tēporibus ꝯprehēsis i statuto. ⁊ po
sito ꝙ fuisset nō fuit de hoc facta fides in hoc iudicio
ꝑ quod etiā tollit̄ alia allegatio facta ꝑ aduocatuꝫ. s.
ꝙ pꝰ p̄scriptionēꝫ longissimi tēporis actio nō tollitur
ip̄o iure sꝫ ꝑatur aduersus eam exceptio ⁊ ꝙ dcā ex
ceptio fuit sublata ꝑ statutū. Naꝫ imo nō fuit sublata
ꝓut determinat bar. in loco p̄allegato qꝛ cūꝫ statutū
sit generale nō est uerisimile ꝙ uoluerit tollere ius al
teri quesitū postꝙ̄ satis pōt opari in illis i quibus n̄
est quesitū sꝫ speratur queri lꝫ specialiter statuēdo po
tuisset tollere ius quesitū. l. antiocēsiū de priuile. cre.
l. totiens ꝺ̄ pollici. Ita dicit ibi bar. ⁊ in. l. ambiciosa
de decre. ab or. faci. lꝫ p̄fatus dn̄s aduocatus alleget
bar. ꝓ se in dictis legibus. Sꝫ si bene aduertat̄ ⁊ cō
sideret̄ casus noster facit exp̄sse ꝯ̄ se. Nec etiā obstat si
dicat̄ ꝙ hic ꝑ cessionarium fuit iterrupta p̄scriptio ꝯ̄
Iohānēꝫ de lanzis qui fuit filius ⁊ heres uniꝰ ex duo
bus reis debendi ⁊ sic etiam ꝯ̄ alterū ⁊ eius heredes
censet̄ interrupta. C. de duobus reis. l. fi. qꝛ cum ille
cessionarius succubuerit ut dicit̄ cuꝫ dicto Iohāne n̄
pōt ille ꝓcessus allegari ad fauorem petentiuꝫ sꝫ po
tius ad dānū ar. ff. de excep. rei iudi. l. euidēter cum
ibi nō. ⁊ ꝙ in simili nō. bar. i. l. sepulchri. ff. de sepul.
uio. ⁊. l. ubi ceptum. ff. de iudi. ¶ Tertia ratio princi
palis est qꝛ hic plures euidētes adsunt ꝯiecture ꝙ ex
dicto instr̄o nihil debeat̄ huic doratino qꝛ nullā pecu
niā soluerat istis ꝓmissoribus nec alteri ꝓ eis ut pa
tet ex dictis ꝙ̄plurium testium quoꝝ plures dicūt au
diuisse hoc a dicto doratino ⁊ ex liberatiōe quaꝫ fecit
leonardus filius eius ꝺ̄ mādato ut asserunt patris sui
ꝑꝑ causaꝫ p̄dictā. Et licet testes uideant̄ esse singula
res ⁊ sic nō faciant directā ꝓbationē tn̄ ꝯcurrentibus
alijs indicijs ⁊ p̄sumptionibus scꝫ lapsi tāti temporis
ꝙ etiā si p̄scriptionē nō induceret inducit tn̄ p̄sūptio
nem que iuncta cuꝫ alijs p̄sūptionibus sufficit ad ple
nā ꝓbationē inducendā. l. ꝓcula. ff. de ꝓbatio. pru
den. all̄. ꝑ aduocatū reoruꝫ i iāctis etiā his que uulga
riter dicunt̄ in loco ꝙ ista ꝓmissio facta fuit ob illam
causam de qua supra ⁊ attento ꝙ plene probare ali
quid nihil aliud est ꝙ̄ iudicem ad indubitatam fideꝫ
adducere iuxta nō. per bar. in. l. admonendi. ff. de
iureiur. non solum per testes directo probantes sed
etiam per inditia ⁊ p̄sumptiones qꝛ non debet iudex
ad unam speciem probationis animum suum alliga
re sed argumentis ⁊ testibus ip̄ꝫ informare ⁊ his que
aptiora sunt ⁊ uerisimiliora. ff. de testi. l. iij. §. eiusdē
quoqꝫ ⁊. l. ob carmen. §. fi. qꝛ probationes multum
dependent ex animo iudicis ⁊ eius arbitrio dicta. l.
iij. §. tu magis. ff. de testi. ⁊ qḋ nō. bar. in. l. si quādo
in fi. ff. de ui ⁊ ui arma. Idcirco dicēdū ē ꝙ lꝫ ex pre
dictis nō resultaret directa ꝓbatio resultat tn̄ adeo
adminiculata qḋ sufficit ad intētionē maxie reorum
fundādā ut in. c. fi. de successio. ab intesta. ubi cāus i
l. inditia. C. de rei uē. Et quilibꝫ iudex discretus i se
cogitet ⁊ perscrutetur utrū i aīo suo remaneat clarus
certus ⁊ indubitatus ex his que corā eo ꝓducta sunt
ꝙ istud debitū nō sit efficax ⁊ ꝙ fuerit ꝯctū ex cā tur
pi ⁊ si ita tenet i aīo suo ꝓut tenet̄ dꝫ postposita oi
affectione sine dubio facere quod dixi. Pro eis facit
dispō iuris cōis de qua supra dixi ⁊ ēt statuti predicti
qḋ uult ex leuibus p̄sumptionibꝰ probari simulatio
nē ⁊ iste nō sunt leues imo urgētes. Nec ob. allegata
i cōtrariū de. l. post ꝯctū. ff. de dona. Nā ad proban
dum donationē factā in fraudē criminis fateor ꝙ oꝫ
probare crimen. Sed nos loquimur de probanda si
mulatione in qua sufficit probare per ꝯiecturas qḋ
unū fuit actū apparēter aliud existēter. l. ꝙ nihil fit ⁊
ita fuit hic. l. imaginaria de reg. iur. de ꝯhē. emp. l.
nuda cū si. Et ē sciēdū ꝙ lꝫ in liberatōe facta per leo
narduꝫ istis de forestis reseruauerit sibi ius cōtra he
redes correi tn̄ hoc nō habuit uiciare liberatōnē quā
tū ad dictos de forestis qꝛ pōt unus de correis liberāi
ēt ꝑ acceptilationē reſuato iure ꝯ̄ alteꝝ ꝓut nō. bar.
i. l. ex duobꝰ i. ij. q. ff. de duo. re. ⁊. l. ⁊ per iusiur. §.
si legatoꝝ. ff. de accepti. ad qḋ facit. l. in his. §. i. cum
ibi nō. ff. ꝺ̄ solu. Illud ēt notādū ꝙ iudiciū executiuū
lꝫ sit sūmariū ⁊ in eo lis nō ꝯtestetur nihilominꝰ iudi
cium ē ⁊ habet suā istantiā sicut ordinarium ut nō.
bal. in. l. i. post prin. C. de iur. calū. Idō i eo ita locuꝫ
hꝫ p̄occupatio iurisditionis i ordiario. l. si iudex post
quā. ff. de iudi. Postrēo uit̄ posse opponi ꝯ̄ processū
ꝙ ad executionē instrumēti nō liquidi non dꝫ ꝓcedi
nisi prius liquidet̄ ut nō. bal. in. l. ij. C. de excep. rei
iudi. unde debuit hic liquidari ꝙ isti petētes eēnt filij
⁊ heredes illiꝰ doratini ꝙ factū nō fuit. Idō uit̄ executō
nulla ꝑ ea q̄ nō. bar. i. l. mliū. ff. ꝺ̄ ꝯdi. ⁊ ꝺ̄mō. cū si.

¶ An p̄scribat̄ pignoraticia lꝫ adhuc nō sit orta qꝛ
ē i ptāte debitoris ꝙ oriatur offerēdo debitū. Et idē
ubicūqꝫ ē i ptāte actoris ꝙ actio oriatur an prescriba
tur dicte actioni lꝫ orta non sit.

¶ In christi nomine amen.

Ego paulus de castro utriusqꝫ iuris doctor puto iurē
eē ꝓut superius ē ꝯsultū. l. ꝙ huic debito sit prescri
ptū ut peti nō possit. ¶ Nec ob. prima ratio facta in
contrarium ꝙ ante protestationem ⁊ requisitionem
dictorum cōmunium non uidebat̄ orta facultas agē
di ⁊c. quia posito sed nō ꝯcesso ꝙ eēt uerum quia ta
men i potestate predictorū cōiuꝫ fuit facere eā oriri fa
ciēdo protestationē predictā prescriptū fuit natiuitati
dicte facultatis agēdi per regulā iuris qꝛ qui potest uł
potuit facere ut possit agere potuisse uidetur. ff. ꝺ̄ re
gulis iur. l. qui potest per quam regulam glose deter
minant pignoraticie actioni posse prescribi licet ante
solutionem uel oblationem debiti non sit orta cū fue
rit in potestate debitoris facere eam nasci offerendo
debitum ut nota. glo. C. de prescrip. xxx. anno. l. cuꝫ
notissimi. §. i. in fi. que incipit quid ergo in fi. bene fa
cit. l. quibus diebus in prin. ff. de condi. ⁊ demon. ⁊
quod ibi per bar. ⁊ quod habetur in. c. fi. de elec. fa
cit etiam. ff. de contrario iudi. tute. l. iij. §. quid ergo
⁊ si quidē nō postulauit sibi impartet ⁊c. ¶ Itē n̄ ob.

l. ij. C. de serui. ⁊ aqua ubi pscriptio nõ currit ꝯ ignorantē qꝛ ibi loquit̃ i pscribēda suitute sup re aliena i qua nõ est dare quasi possessionē nisi cũ scia ⁊ paciētia eius ꝯ quē pscribitur. ff. de serui. l. quotiens. Sed libertas ꝯ seruitutē bene pscribit̃ ignorante eo q̃ seruitutem habebat. ff. quēadmodum serui. amit. l. si partē. §. fi. ⁊ nõ. p g'o. in. l. si sic. e. ti. Nos aũt loquimur de liberatõe ab obligatõe uel actione psonali. ⁊ sic nihil facit ad ppositũ. l. illa. ij. C. de serui. ⁊ aqua quã reperio allegatã in quibusdã allega. in fauorem dictarũ cõitatuʒ nec etiã ob. l. ãnus. ff. de calũni. ⁊ de edi. edic. l. cum sex. ubi tẽpus non currit ignoranti qꝛ loquũt̃ in actõibus ptorijs que pducunt̃ in esse cum meta certi tẽporis utilis qᵭ ñ currit nõ ualentibꝰ agere. l. i. ff. de diuer. ⁊ tẽpo. pscrip. Nos loq̃mur i actionibus ciuilibus de sui natura ppetuis i q̃bus statuit̃ certũ tempus ad agendũ qᵭ i dubio psumit̃ ꝯtinuuʒ si aliud nõ repiat̃ iure cautũ ut nõ. gl. sup rubrica. ff. de diuer. ⁊ tempo. pscrip. Nec etiã obstãt notata i. l. genero. ff. de his qui nõ. ifami. qꝛ nõ loquũt̃ in tẽpore pfixo ad agendũ ⁊ sic ad aliũ molestandum sʒ ad aliuʒ actum qui fit ⁊ exercet̃ sine molestia alicuius ut ꝙ executoꝛ ultime uoluntatis exequat̃ infra ãnuʒ tũc ãnus nõ currit ignoranti sʒ tempus pfixum ad agendũ ⁊ ad aliũ molestandũ tãq̃ magis odiosuʒ sit aliũ molestare bene currit ignorãti. l. fi. C. ᵭ dolo. ¶ Itẽ non ob. ꝙ aduersus talē pscriptioneʒ poterit peti restitutio ppter iustã ignorantiã ut nõ. gl. magna i fi. i dicta. l. si sic. ff. quēadmo. ser. amit. ⁊ bar. in. l. i. §. si quis aũt ppter inundationē. ff. de iti. actuq3 priua. qꝛ reuera dicit̃ ꝙ ille cõitates sciuerunt ꝙ pbatur ex eo ꝙ semel requisiuerũt heredē ut solueret ⁊ sic psumit̃ perseuerasse in scia ar. ff. de adi. lega. l. filio i fi. prin. ibi responderi cuʒ memoꝛ ⁊c. C. de ꝯhen. stip. l. mãgnã ⁊ qᵭ nõ. glo. in. l. qui fundũ. §. suus meus ff. p empto. Et posito ꝙ cõitas diceretur semp ignorans qꝛ est psona ficta que uerã sciaʒ nõ habet. ff. ᵭ fideius. l. mortuo. ff. de dolo. l. sed ex dolo. §. i. tẽpus resti. petende incepisset currere a die lesionis ꝯplete ut in cle. i. de i iteg. resti. qꝛ si sic nõ esset nũq̃ incipet sicut nũq̃ incipit esse sciens qᵭ esset absurdum. Nec etiam obstat ꝙ heredes nõ potuerunt pscribere licet fuerint ignorantes qꝛ eis nocet mala fides defuncti. l. cum heres. ff. de diuer. ⁊ tempo. pscrip. qꝛ lex illa nõ hʒ hodie locum de iure cononico si uolũt pscriptiõeʒ incipere a se sm di. i. c. ij. ᵭ reg. iur. ⁊ bar. i. d. l. cũ heres qᵭ ius canonicũ i h̃ ẽ suãduʒ hodie ut nõ. i. d. c. ij. ᵭ reg. iur. Cõcludo gᵒ ut supra. Laus Deo Amē.

¶ An spoliato agenti iterdicto restitutorio possit opponi exceptio pprietatis si offeratur i ꝯtinenti pbatio. Et an ꝯcessio i emphiteosim facta p clericum sri diuiti ualeat nec ne. ¶ Et qualiter pscribãt̃ res eccle ⁊ q̃to tp̃e. ¶ Et q̃to tp̃e soluēs ut emphiteota pscribat utile dñiũ. ¶ Et q̃d i eo cui soluit̃ tãq̃ directo dño q̃to tp̃e pscribat directũ dñiuʒ. ¶ Et quid i locatore qñ icipiat currere pscriptio. ¶ Et nũq̃d recognitio pcuratoris noceat dño. Et nũq̃d locatio facta cũ uno pbet dñim uel possessionē quo ad aliũ i instro nen nominatum.

.cclxxxv.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pũcto supscripto ꝯfuse obscure ⁊ inepte formato ac ẽt tenoribꝰ instrop sup relatop tã inordinate q̃ iperfecte qꝛ plura deficiũt de narratis in puncto que uideri expediuisset ex his tamē que nõ sine labore in itelligẽdo facti seriē colligere potui. ¶ Prio añ oia dico dictã dominã lodouicã fore restituẽdã ad possessionē bonop pdictorũ qua fuit spoliata cũ possideret per suos factores colonos ⁊ laboratores quibꝰ deiectis ipsa uɫ̃ fuisse deiecta i tãtũ ꝙ ciuilē ⁊ naturalē possessionē ẽt ignorãs perdidit. l. pegre. §. quibꝰ explicitis. ff. de acq̃. pos. iõ añ oia restituẽda ẽ ñ admissa exceptione pprietatis ẽt si offeratur pbatio icõtinẽti. C. ad l. iul. de ui. l. si quis ad se fundum. de dona. iter ui. ⁊ uxo. si maritus ⁊ i. c. i. cũ ibi nõ. de resti. spoli. ⁊ qᵭ nõ. ci. i. l. ij. C. de edic. diui adri. tollē. ⁊ qᵭ nõ. doc. i. l. si de ui. ff. de iud. super gl. magna i fi. que uɫ̃ tenere ꝯtriũ sed procedit i possessorijs adipiscẽde nõ recuperãde sm oẽs doc. ut nõ. i dictis locis. ¶ Secũdo sciendũ ẽ ꝙ ꝯcessio facta p dñuʒ abbatē p'ato cõiti guidoni fri suo ᵭ dicti [illegible] bõis uɫ̃ nulla qꝛ frater diues ⁊ potens p auc. q̃buscũq3 mõis. C. ᵭ sacrosan. ec. ⁊ p. c. decẽter. xxxix. di. Nec ob. c. nõ satis lxxxvi. di. allegatuʒ ibi i glo. p ꝯtrio qꝛ loquit̃ i elemosinis que dant̃ pauperibꝰ idigẽtibꝰ. Nã ille potiꝰ sũt dãde ppinquis q̃ extraneis. Nos loquimur i ꝯcessione bonorũ imobiliũ ecclĩasticorũ que ñ ẽ fiẽda ppiquis qui pñt eẽ formidolosi eccl̃ie uɫ̃ successori al's iura illa frustra mẽbranas occuparẽt si restrigerẽtur ad ꝯsanguineos male uite put gl. uɫ̃ ibi restringere cũ ẽt extraneis male uite nõ sint ꝯcedẽda ⁊ sic nõ eẽt differẽtia fiẽda iter cõsanguineos plati ⁊ extraneos quã tñ illa iura facē uolũt postquã ergo dicta dña lodouica fuẽit restituta ad possessionē dictorũ bonorũ poterit ꝯ dictũ dñum guidonē agẽtem uel heredes eiꝰ obicere exceptionē ᵭ nõ iure ipsius uɫ̃ ipsop ⁊ debebit absolui si alr̃ de iure suo nõ doceretur. ¶ Tertio ueniẽdo ad fortiora ⁊ ad illᵭ ᵭ quo pricipalr̃ dubitat̃. Dico ꝙ itẽtio dicte dñe lodouice sup pprietate dicti casolar ⁊ hodie castri montis porci ⁊ sue curie fundata ẽ optie ꝙ sit ppriũ ⁊ nõ emphiteoticũ p istra suop auctorũ q̃ acq̃siuerũt titulũ a laicis tãquã de bonis pprijs ⁊ nõ emphiteoticis dicti mon. ⁊ semp ⁊ ꝯtinue possederũt ut propria a xl. annis citra ⁊ ẽt ipa domina ꝯtinuauit possessiõeʒ absq3 eo quod unquã pure uel simpliciter recognouerit ab abbatibꝰ dicti monasterij uel aliqᵭ de eo soluerit eisdē tãquã de re feudali seu emphitheotica ut pʒ i istrumēto facto i. M. ccc. lxxi. in quo cõtinetur emptio facta per Jo. guiliozi ab antonio guidi ⁊ in instrumẽto facto in. M. lxxxxiij. ubi cõtinetur uenditio facta per eundē Johãnē filio ⁊ procuratori domini pandulphi de malatestis qui postea donauit petro galeoti cui successit galeotus predictus ⁊ galeoto guaspar ⁊ guasparri dicta domina lodouica qui omnes ut dixi tenuerũt dictũ casolare ut propriũ ⁊ iur. proprij. Nec unq̃ pro ipso aliquid soluerũt nec recognouerũt a dicto monasterio uel ab abbate. Et sic etiam si directũ dominiuʒ fuisset apud monasteriũ tãto tempore imo minori. s. xl. annis prescripsissent. C. de sacrosan. eccle. auc. q̃s actiones cum concor. sicut pscripsissent utile dominiũ si tanto tempore soluissent ⁊ recognouissẽt ut emphiteote iuxta nõ. p ci. C. de prescrip. xxx. an. l. ꝯperit in iiij. ⁊. v. q. ⁊ iusi. feu. si de feu. fue. ꝯtro. c. si quis per xxx. annos ẽt si ꝯstaret de directo dñio monaste. Et econuerso si ꝯstaret de directo ⁊ pleno dñio laici possidentis si tamen xxx. annis soluisset ecclesie tanquã directo domine pscripsisset eccl̃ia ꝯ illum directum dñium remanẽte illi utili iuxta nõ. p ci. i. d. l. ꝯperit §. fi.

§.fi. Pari ergo rõne laicus tenendo rem ecclie tanꝙ
suaȝ ⁊ nihil ei soluẽdo p ãnos xl. ꝑscribit ꝯ cã omne
dñium etiã directũ posito ꝙ cõstaret illud fuisse apõ
ecclesiã ꝑdictã. Nec obstat. l. male agit. C. de ꝑscrip.
xxx. an. qꝛ loquit de illo quẽ ꝯstat ab aliquo semel cõ
duxisse. Nam ille ꝯ locatorẽ de quo ꝯstat nullo tẽpo
re prescribit siue soluat pensioneȝ siue nõ qꝛ nõ fuit
forte petita qꝛ ñ possedit. sed detinuit ⁊ sine possessio
ne ꝑscriptio nõ ꝓcedit ut in regula iur. Nõ enĩ potuit
solo aĩo mutare sibi causaȝ possessionis ⁊ facere se de
nudo detẽtorꝛ possessorem nõ interueniente actu ex
trinseco. C. de acquir. pos. cum nemo. Secus si pen
sio fuisset petita ⁊ denegata qꝛ tunc fuisset possessio ĩ
teruersa. l. cum fundus ⁊. l. colonus. ff. de ui ⁊ ui ar.
⁊ ex tũc õ iure ciuili incipet possidere ut nõ. ĩ. d. l. ma
le agit. Sed in casu nr̃o nõ ꝯstãt auctores istius dñe
lodouice unꝙ ꝯduxisse uel recognouisse ab ecclia di
ctum casolare. Et sic eos fuisse aliquãdo detentores
simplices saltem respectu directi dñij ergo potuerunt
contra ecclesiaȝ ꝑscribere cuius noĩe non tenuerunt
sȝ ipõrum ꝓprio ⁊ sic ciuiliter ⁊ naturaliter. Nec ob.
ꝑdictis quedam recognitio facta p Johãnem guilio
gij primum auctoreȝ istius domine in. M.ccclxxij.
de qua supra ⁊ sic p unum ãnum postꝙ emerat ab
antonio guidi bartoli ut ꝓprium qꝛ dicta recognitio
si bene inspiciat nõ fuit facta de dicto casolari montis
porci uel de ipĩ curia sȝ de quibusdã alijs ibi descriptĩ
cuȝ suis coherẽtijs existẽtibus ĩ comitatu quorũdam
aliõꝝ castrorũ. et etiaȝ in comitatu seu territorio seu
curia mõtis porci. Nec apparet que sint illa ⁊ sic nihil
operat. l. si nõ designata. C. de fal. causa adiec. leg.
extra de ꝑscrip. auditis. Et posito ꝙ appareret non
faceret ad factum qꝛ nunc est qõ de ipa uniuersitate
castri ⁊ territorij sub qua ꝯprehendit iurisditio. l. pu
pillus. §. territoriũ. ff. de uer. sig. Sȝ ipa recognitio
fuit de certis bonis ꝑticularibus ar. l. i. cuȝ ibi nõ. C.
de euic. ubi uẽditor uniuersitatis nõ tenet de euictio
ne rerum singularium. Itẽ etiã nõ obstat quedã alia
recognitio facta in ãno. M.ccc.lxxxv. p ꝓcuratoreȝ
dñi galeotti aui dicte dñe lodouice ⁊ penultimi sui
auctoris de ipo castellari montis porci qꝛ illa potius
facit ꝯ monasteriũ uel abbatẽ ꝙ ꝓ cũ facta fuerit sub
ꝯditione si ullo unꝙ tempore apparebit illud castel
lare fore emphitheoticũ. Et postea subdunt hec ṽba
uidelicet ꝙ ad ꝑsens nõ uidet apparere ⁊c̃. Et sic ui
det dictus abbas ꝯfessus p dicta ṽba ꝙ p instr̃a fcã
usqȝ in illũ diẽ de quibus ipe abbas habebat noticiã
nõ ꝯstabat nec apparebat dictũ castellare fore emphi
teoticuȝ dicti monasterij que ꝯfessio uidet facere ꝑiu
diciuȝ dicto monasterio ar. l. optimã. C. de ꝯben. sti.
Et sic instr̃a facta usqȝ in illuȝ diẽ nõ uident posse in
duci ad ꝓbationẽ huius nisi appareat ipa fuisse õ no
uo repta tãꝙ ꝯfessatũ sit p ea nõ apparere õ iure di
cti monasterij. Preterea dicta recognitio fuit facta p
ꝓcuratorẽ dñi galeotti q̇ nõ potuit ĩ hoc facere ꝑiudi
ciũ hoc dño nisi habuerit spãle mãdatuȝ uł generale
cũ libera. l. mãdato generali. ff. de ꝓcur. Nec etiaȝ cõ
stat hic ꝙ esset ꝓcurator nisi p dicta uerba enunciati
ua notarij que nõ possunt facere ꝑiudiciũ dño absen
ti ut ĩ auc. si q̃s ĩ aliquo documẽto. C. de eden. Sed
ultra ꝑdicta dicit ꝙ p alia instr̃a inducta p dñȝ abba
tem de quibus supra ⁊ etiam p aliqua alia de quib⁹
fit mentio in pũcto quoruȝ tenores sup̃ nõ describũt
sȝ in pũcto ponat effectus nõ apparet ꝓbata inten
tio dñi abbatis ꝯ dictã dñam lodouicã qꝛ quedã eoꝝ
nullã faciũt mẽtionẽ de isto castellari ⁊ illa que mẽtio
nẽ faciũt nõ fuerũt facta cũ auctoribus istius dñe qui
potuissent ipsi dñe ꝑiudicare. Sed cũ personis diuer
sis a quibus ista dña nõ pretẽdit se cãm habere ideo
nõ potuerũt illi facere sibi preiudiciũ pretẽdẽti se hẽre
cãm a diuersis personis in dictis instrumẽtis nõ no
minatis ar. ad hoc. l. ⁊ si quidem. ff. de publi. Et qõ
nõ. ci. C. depo. l. desideriũ ⁊ ad uelł. l. antique in. iij.
q. facit. l. ad probationẽ la prima. C. de proba. ibi sȝ
quẽ tenor ⁊c̃. ⁊ quod nõ. in spe. de instru. edi. §. post
quã uersi. ⁊ breuiter. Preterea ad probationẽ domi
nij uel pos. alicuius rei fiendã ꝯtra unũ non sufficit lo
catio facta alij uel alijs extra de fide instru. c. inter di
lectos añ finem. Sed bene sufficeret ad probationeȝ
possessionis solutio mercedis. l. qui uniuersas. §. qõ
per colonũ cum ibi nõ. ff. de acqui. pos. Posito autẽ
ꝙ dicta instrumẽta ꝯtinerẽt locationes uel ꝯcessiones
factas alijs non apparet ꝙ illi possederẽt ⁊ soluerint
monasterio tãquã pro re emphiteotica. ⁊ sic nihil ꝓ
bant ꝯ istã dominaȝ. ¶ Ex quibus ꝯcluditur dictaȝ
dñam lodouicã quo ad dictũ castrũ mõtis porci cum
suo territorio uel curia qõ ⁊ que ueniũt ĩ ei⁹ ꝯñaȝ. ff.
de offi. prefec. ur. l. i. §. cũ urbẽ debere obtinẽ nõ so
lũ ĩ possessorio recuperãde ut dixi in prin. sȝ ẽt ĩ peti
torio ⁊ ꝙ dȝ pronũciari ad eã pertinere ut propriũ ⁊
iur̃ proprij nõ iur̃ emphitheosis pretẽse. Quãtũ ṽo
ad alia bona que ꝯstat fore emphiteo. ⁊ que dñus ab
bas tãquã re caduca ꝓpter defectũ masculorũ ante
cessorũ dc̃e dñe lodouice ꝯcessit dño comiti guidoni
ꝓ dimidia ⁊ Johãni lãberti. Et postea d. Johãnes
lãbertus de licẽtia dñi abbatis suã dimidiã trãstulit ĩ
socerũ dc̃e dñe lodouice recipiẽtẽ pro ea que licẽtia di
citur fuisse data per dominũ abbatẽ cũ modificatõne
ꝙ dicta dña ꝯsentiret ut dictũ castꝝ mõtis porci rema
neret penes dictũ dñm comitẽ guidonẽ. Ipsa uero
dña huic modificatõni nõ assentit imo uult castrũ ꝓ
se ⁊ bona predicta ⁊ emphitheotica uł ex dicta ꝯcessio
ne ⁊ trãslatõe facta p dictũ Johãnẽ lãberti õ lnĩa ab
ba. uel iure noue iuestiture cũ repiant ꝑles iuestiture
facte p abbates ꝑteritos tã ꝓ masculis ꝙ ꝓ femĩs an
debeat audiri ꝓ nũc nihil dico ꝓ uel ꝯ qꝛ int̃ supiora
istr̃a nõ ꝯtinet instrũm lnĩe date per d. abbateȝ dc̃o
Johãni lãberti qui sine dicta licẽtia nõ potuit in aliuȝ
trãsferre. C. de iure emphite. l. ij. nec ꝯtinet instrumẽ
tũ dicte ꝯcessionis. Unde super hoc illis nõ uisis ma
le possum iudicare an ex isto capite nõ acquiescendo
modificationi predicte possit obtinere nec etiam an
ex alio capite possit obtinere si dicta consuetudo fuit
obseruata ĩ alijs nõ istis. An aliquãdo etiam in istis
õ quo mihi ñ ꝯstat ideo super hoc me nõ extẽdo tan
quã ad plenũ nõ iformatus de his que sunt ĩ facto ⁊
õ quib⁹ oportuisset iformationem hr̃e. Laus Deo.

¶ Stante statuto ꝙ tã in personalibus ꝙ in realib⁹
sufficiat prescriptio. xx. annorũ etiaȝ sine titulo ⁊ pre
scriptio sit incohata contra maiorem xxv. annis qui
postea decessit relictis duobus filijs maioribus xiiij.
annis ⁊ uno anniculo quãto tempore compleatur ꝑ
scriptõ ꝯ dictos maiores xiiij. ⁊ ꝯ dictũ ãniculũ. Et an
p talẽ ꝑscriptionẽ xx. annoꝝ sine titulo iducta a statu
to tollat ꝑscriptio minoris tẽporis a iure cõi iducta ui
delȝ x. annorũ inter presentes cum titulo.

cclxxxxvi.

¶ In christi nomine amen.

Uenditio iſta uideť fuiſſe facta ꝑ heredeȝ mulieris.
Anno dñi. M.cccc. uiuente unico filio herede mari
ti maiore xxv. ãnis ꝯtra quē dicit fuiſſe incohata pre
ſcriptio q̃ poſtea ꝑ modicū ſpaciū deceſſit relictis trib⁹
filijs ⁊ heredibus quoꝝ duo erãt maiores xiiij. ãnis.
Alius uero erat ãniculus ⁊ cucurrit p̄ſcriptio uſqȝ ad
ãnum p̄ſentē. M.cccc.xxxv. quo mota ē lis ⁊ ſic per
ãnos xxiiij. itegros dubitať ergo an deductis ãnis d
ducēdis ex forma iur. uel ꝯſtitutionis ſeu decreti dña
tiõis ducalis dicať ꝯpleta p̄ſcriptio xx. ãnoruȝ de qua
loquiť ꝯſtitutio patrie uel aliqua alia breuior de qua
diſponat ius cõe. Et breuiter quantū ad alios duos
filios nepotes ⁊ heredes mariti q̃ erãt maiores xiiij.
tēpore uenditõis clarū ē ꝙ ſic q2 cuȝ iſta p̄ſcriptio xx.
ãnorum iducta ꝑ ꝯſtitutionē tam ſuper ꝑſonalibus
actõibus q̃ꝙ etiã ſuꝑ realibus currat i realibus etiã ſi
ne titulo ſuccedit in locū p̄ſcriptionis xxx. ãnoꝝ indu
cte ꝑ ius cõe. ⁊ ſic idē ꝑ omnia dȝ in iſta cenſeri qd̓ i
illa ut nõ. bar. i.l.ij. §.fi.ff. ꝓ empto. bene facit.l.in
ꝯctibus poſt p̄n. C. de nõ nu. pecu. ibi duȝ dicit biē.
ꝓ q̃nquēnio ⁊c̄. Sȝ ꝯ minorē xxxv. ãnis poſt pupil
larem etatē currit p̄ſcriptio xxx. annoꝝ de iure cõi.l.
finali. C. in quibus cau. i inte. reſti. nõ ē neceſ. i fi. igi
tur ⁊ iſta. Itēȝ etiã p̄ſcriptio lon. tēp. uel minoris qñ
fuit incohata ꝯ defunctū maiorē currit ꝯ heredeȝ mi
norē etiaȝ durante pupillari etate.l.i. cuȝ ſua gl. C. ſi
aduerſus uſuc. ⁊ ff. de mino.l. etiã ei ⁊ nõ. in. d.l.fi.
C. in qui. cau. Itē etiaȝ dicta ꝯſtitutio non exceptuat
niſi pupillarē etatem ⁊ ſic potuit incohari ꝯ p̄dictos
qui dictam pupillarē etatē exceſſerant tam ex forma
dicte ꝯſtitutõnis q̃ꝙ etiã de iure cõi ⁊ multofortius cõ
tinuari poſtq̃ꝙ incepat ꝯ defunctuȝ maiorem. Nec ue
niunt deducendi q̃ꝙtuȝ ad iſtos niſi ix. ãni currentes
ante ãnuȝ. M.cccc.xx. dū habuit dñiuȝ uirtute ꝯcre
ti dicte dñe dñationis. Quibus ix. annis deductis re
manent xx. integri ⁊ ultra qui ſufficiūt ſecundū dictaȝ
ꝯſtitutionē. ¶ Quantū uero ad illuȝ tertiū filiuȝ qui
a p̄ncipio dicte p̄ſcriptionis erat ãniculus plus dubi
tationis eſt q2 quãtū ad illuȝ deduci debent etiaȝ ãni
xiij. pupillaris etatis tam ex forma dicte ꝯſtitutionis
q̃ꝙ de iure cõi.l. ſicut ante fi. C. de p̄ſcrip. xxx. ãnnoꝝ
qui cuȝ primis noueȝ faciunt xxij. Sȝ q2 cauda uni⁹
temporis. ſ. dictoꝝ xiiij. ꝑ duos ãnos repitur ꝯcurriſ
ſe cū principio alterius temporis ſ. dictoꝝ nouem ⁊
ſic inuicem ꝑ duos ãnos ſe ꝯfunderunt illis duobus
ſemel tantum deductis. remanet in effectu deductio
xx. ãnoꝝ dūtaxat. Cucurrit ergo ꝯ p̄dictuȝ p̄ſcriptio
p̄ſata ab ãno dñi. M.cccc.xx. ⁊ ſic nõ eſt ꝯpleta cuȝ
requiranť xx. ſecundū formaȝ dicte ꝯſtitutõis. Et hic
nõ ſunt niſi xiiij. Etiam poſito ꝙ ante dictam ꝯſtitu
tionem que facta fuit in. M.cccc.xxix. non requirerē
tur niſi xvi. de quibus erant decurſi nouē reſtabant
vij. quibus additur unus per nouaȝ conſtitutioneȝ ⁊
ſic reſtant viij. uſqȝ ad ꝯplementum de quibus non
ſunt decurſi niſi v. ⁊ ſic deficiunt adhuc tres. Unde
fateor de plano ꝙ dicti emptores ſeu heredes empto
ris aut qui emit ab eis nõ poſſunt ſe tueri p̄ſcrip. xx.
ãnorum introducta a dicta ꝯſtitutione ꝯtra p̄dictuȝ.
Sed dico ꝙ bene poſſunt ſe tueri p̄ſcrip. x. ãnorum
introducta a iure cõi cum titulo ⁊ bonafide ꝯ p̄ſentē
i. in eadē ꝓuincia exiſtentem. C. de p̄ſcrip. lon. tēp.
l. fi. talem enim preſcrip. minoris temporis uel aliaȝ
ſimiliter minoris ut uſucapionem triēnij ſuꝑ rebus
mobilibus nõ intendit dicta ꝯſtitutio tollere uľ eaꝝ tē
pus elõgare uľ ꝓtelare ſȝ poti⁹ ecõuerſo tēpus maio

ris preſcriptõis ut xxx. uel xl. ãnoꝝ decurtare ⁊ abbre
uiare ⁊ reducere ad annos xx. qd̓ patet q2 uult dictaȝ
preſcriptionē xx. annorū currere in actionibus ꝑſona
libus ſui natura perpetuis. C. de conſti. pec.l.ij. Et
ēt i realibus indiſtincte nõ requirēs titulū nec bonaȝ
fidē. Qd̓ ultimū an facere potuit ē dubiū. Sȝ de p̄mo
nulla ē dubitatio. Cõſtat aūt ꝙ iducta ad diminutio
nē n̄ debēt operari augumētū. ff de le. i.l. legata in
utiliter de adimē. lega.l. leg. d ꝯdi. ⁊ dmõ. cū tale. §.
fi. Sicut nec ecõtra de fundo inſtruc. ſi mãcipia d ma
nu. teſta.l. ticia. §. fi. cū ſi. Nõ. n. uult dicta ꝯſtitutio ſi
bene inſpiciatur ꝙ preſcriptio nõ poſſit eē mior xx.
ãnis. ſȝ ꝙ nõ requirať maior. Et ſic corrigit ius cõe
i maioribus nõ in minoribus aľs ſequereť abſurditas
ſcȝ ꝙ nõ plus iuris haberet ille qui hȝ titulū ⁊ bonaȝ
fidē q̃ꝙ ille qui nõ hȝ ſi eodē tēpore p̄ſcriberetur qd̓ n̄
ē dicēdū ut pȝ ex diuerſitate titulorū. C. de preſcrip.
lon. tēp. ⁊ de preſcrip. xxx. uel xl. an. Et ſic ſequereť
duplex correctio iuris cõis cū cena duci poſſit cuȝ una
tantū intelligēdo ut dixi qd̓ poti⁹ ē fiēdū ut nõ. gl. ff.
de dam. infec.l. dãni. §. ſi is qui uicinas i fi. que icipit
qd̓ iudaice. Et ſi dicať p̄ſcriptio lon. temp. de iure cõi
nõ currit minori xxv. annis ēt poſt pupillarē etatē ꝑ
l. fi. C. iquibus cãis ⁊ ſic nõ ꝯcurriſſet huic niſi poſt
ãnū. M.cccc.xxiiij. poſtq̃ꝙ ꝯpleuiſſet xxv. iſte q̃ a pri
cipio erat ãniculus. Reſpõdeo adhuc hoc ſufficeret
q2 a xxiiij. anno finito uſqȝ ad xxxiiij. ꝯpletū ſūt inte
gri. x. ãni qui ſufficiūt ſine interruptõe q̄ nõ fit niſi ſi
per l t ꝯte. C. de rei uē.l. mote litis. Et hic fuit mota
lis poſt xxxv. annū incohatū. Preterea quãdo preſcri
ptio lon. tēp. incohata fuit contra maiorē cui ſucceſſit
minor ꝯtinuatur ēt hodie ꝯ minorē ut dicta.l.i. C. ſi
aduer. uſuca. et ſupra dixi lȝ detur reſtitutio finita p̄
ſcriptõe niſi p⁹ minorē etatē tacuerit ⁊ neglexerit age
re cum poſſet de iure cõi ante p̄ſcriptionē ꝯpletã per
quatuor ãnos ꝯtinuos ut nõ. per doc. i.l. fi. C. d tēp.
in itc. reſti. Sed hic neglexit agere per annos x. poſt
ſuã etatē xxv. ãnorū ꝯpletã uidelȝ ab anno. M.cccc.
xxiiij. Preterea tota iſta preſcriptio x. ãnorū. cucurrit
ab illo ãno citra ⁊ ſic poſt cõpletã minorē etatē. Un̄
ceſſant dicte obiectiones tã de curſu q̃ꝙ de reſtitutõne
petenda. Itē ſi dicatur tu p̄ſupponis ꝙ iſte emptor ⁊
heredes eius habeãt titulū ⁊ bonã fidē ſuper iſtis re
bus qd̓ utrūqȝ uř falſum. Primum ideo q2 ſi bene cõ
ſideretur inſtrūm uenditionis nõ fuerunt uendite res
iſte ſed ius qd̓ uenditor habebat in eis illud aūt erat
ius pignoris ⁊ hipothece ⁊ illud trãſferre potuit i em
ptorē ſine perſonali actione ut nõ. in.l. ſi pignori. ff.
fami. her. ⁊.l. fideiuſſor obligari in principio. ff. de fi
deiuſ. per bar. C. de here. uel act. uen.l. fi. ꝑ ci. Nec
in hoc fuit neceſſaria preſcriptio.l. ſequitur. §. lana.
ff. de uſuca. Cum ergo res nõ fuerint uendite ſed di
ctum ius qd̓ ē penit⁹ diuerſuȝ non uř ꝙ emptor habȝ
aliquē titulū in eis propter qd̓ potuerit ip̄e uel ei⁹ he
redes acquirere dñium lon. temp. q2 ſi nullū ius ha
buiſſet uenditor nihil uideretur fuiſſe uenditū. ff. de
here. uen. qd̓ ſi in uenditione. Et uidetur hoc deter
minari per di. bar. bal. ⁊ ang. in.l. ſi ſic. §. fi. ff. d le.
i. Sed ad hoc reſpondeo q2 ſi nõ habuiſſet titulum
emptionis rõe predicta tamē ſi credebãt uēditorē ha
bere plenum ius dominij acquiſiuerunt titulū ꝓ ſuo
qui ſufficit ad dictam preſcriptionem. ff. pro ſuo i ru
bro ⁊ nigro ⁊ quod nõ. in.l. ſi ego. §. part⁹. ff. de pu
bli. ⁊.l. ancille. C. de furtis. Item uidetur quod
non habuerunt bonam fidem tuȝ propter ꝯfeſſionē
dicte

dicte domine factam here. mariti tum ,ppter respon
sionē factam ab here. emptoris q̄ si restituerent sibi
sue pecunie restituēt res heredibus mariti. Sed ad
primuz respondet q̄ mala fides mulieris non nocet
emptori uolēti prescriptionem incohare a se ꝛ nō uti
accessione possessionis ex persona uēditoris cum sit
uicium personale qd̓ nocet successori uniuersali. l. cū
heres de diuersis ꝛ temp. prescrip. nō singulari. l. i.
cū ibi nō. de presc.rip. lon. temp. ꝛ. l. uicia de acquirē.
pos. Ad secūdum dico q̄ illa responsio nō ,pbat ma
lā fidez q2 potest intelligi facta sub conditione si here
des mariti ostendēt me teneri ad res restituēdas qd̓
in dubio non presumit. Laus Deo.

¶ Prescriptio. xxx. ānorum currit etiam contra igno
rantem licet illa dicat introducta propter negligen
tiam non petentium.

cclxxxvij.

In christi nomine amen.

Uisis ꝛ ponderatꝭ omnibus suprascriptꝭ satis plene
ꝛ subtiliter aggredior rem de qua agit ,pcedendo bre
uiter ꝛ sine supfluitate uerborum prout ꝯuenit inter
tam peritos ꝛ solēnes aduocatos teneo breuiter q̄
dcō agenti debeat obstare exceptio prescriptionis op
posita per lazarum dūmodo petitum fuerit ex causa
comprehēsa in statuto mercācie in cuius curia agit.
Et hoc per rōnes primo loco fcās. s. q2 tutores dicti
agentis uident adiuisse uel se imiscuisse hereditati
paterne p ea que ,pponunt egisse ꝛ fecisse ex quo tūc
pupillus erat infans ꝛ sic tutores poterāt per seipsos
hoc facere. C. d iure delibe. l. si infanti. iuncto eo qd̓
nō bar. i. l. potuit. e. ti. ubi hoc determiat. Nec habz
obstare id qd̓ allegat in cōtrarium. s. q̄ ex forma sta
tuti lucani tutores relicti in ultima uolūtate sunt tuto
res ꝛ possunt se imiscere administrationi etiam non
adita hereditate dūmodo impleuerint solēnia ꝛ de
creta fuerit eis administratio qd̓ hic fcm̄ fuit. Nam di
co q̄ illa allegatio de decreto facit ,p ista parte quam
teneo non autē ꝯ. quinimo est necessaria: naz si dcm̄
statutuz non esset ꝛ sic non potuissent dcī tutores ad
ministrare sicut nō potuissent dcī tutores administra
re sic nō potuissent pupillo adeūti uel se imiscēti pre
stare auc. q2 talis prestatio de administra. dicit sz dā
dus fuisset alius tutor a iudice ad hunc solum actuz
l. cuz in una. §. tutor. ff. de ap. ꝛ nō. in. l. si nemo. ff.
de testa. tu. ita nec potuissent aliquem actuz facere p
quez induceret aditio uel imixtio seu gestio ,p herede
ꝛ multominus qui nō essent tutores ante aditam he
reditatē ergo nullū actū tanq̄ tutores gerere potuis
sent. Sed q2 erāt tutores ex forma dcī statuti ꝛ pote
rāt administrare sicut potuissent maiori infante uolē
ti adire uel se imiscere auctoritatez prestare: ita potue
rūt actum facere ex quo induceret imixtio ꝛ gestio ,p
herede ipso existēte infante. Preterea uidemus in si
mili q̄ pp solā existentiam sui heredis ꝯfirmat datio
tutelle sine expressa imixtione ut posset tutor admini
strare secūdū di. in dcā. l. si nemo. Et tm̄ nullus dubi
tat quin ex actu talis tutoris ꝯfirmati p solam existen
tiām induceret imixtio ꝛ ,p herede gestio si pupillus
esset infans ꝛ esset talis actus qui gestus a maiore in
fante cum illius auctoritate nō potuisset fieri citra ius
ꝛ nomē heredis. tm̄ ergo dz opari dispositio statuti
predcī quātum de iure cōi operat sola existētia. ut. tu
tor altero de predcīs modis ꝯfirmatus sicut pōt alia
gerere ꝛ bona pupilli aliūde ,peuenientia administra
re ꝛ hēditatē alteri⁹ q̄ patris obueniētē pupillo adi
re tacite uľ expsse ita ēt possit hēditatē pērnā. Et si ita
ē ñ ē dare rōez quare faciēdo talē actū ñ uideat ,p hē
de gessisse. nā qui agēs ē liberū ꝛ patiēs ē dispositum
uolēdo actū gereŕ stati gerit ut. l. paul⁹. ff. d acq̄. hē.
l. iā dubitari de heredi. insti. ꝛ nō. bar. i. l. sui electōe.
ff. de le. i. idest quādo in persona gerent cōcurrit po
tentia ꝛ uoluntas actus gerit ꝛ ꝯfirmat. Sed ita est
hic nam in tutore testamentario adest potentia adeū
di ꝛ se immiscendi pro infante in hereditate pater
na ex forma statuti predicti non minus q̄ in heredi
tate cuiusdam extranei dclara pupillo p̄dicto ꝛ faciē
do actū qui citra ius ꝛ nomē hēdis geri non poterat
censet etiaz fuisse uoluntas. l. pro herede. ff. de acqui.
here. ig t ꝛc̄. ¶ In isto casu non habet obstare q̄ di
ctus agens uel pater eius non habuerunt notitiam
istius debiti ꝛ sic dicunt q̄ contra eos non incepit cur
rere prescriptio nisi a die noticie nam hoc procedit in
illis prescriptionibus in quibus iura statuūt expresse
tempus fore utile. ff. de calū. l. ānus de' edi. edic. l. cū
sex. Secus quando tempus prescriptionis ē cōtinuū
iuxta nō. ff. de adul. l. quinquēniū ꝛ. C. de dolo. l. fi.
Sed regulariter omnis prescriptio iuris cōis uľ statu
taria dicit habeŕ tēpus ꝯtinuū nisi lege uľ statuto ta
lem prescriptionem inducente caueat expresse ꝯtrium
ut nō. gl. ordi. ff. de diuer. ꝛ temp. prescrip. super ru
brica qd̓ isto statuto minie cauet. Preterea p̄scriptio
hec cum sit super actionibus personalibus succedit
loco prescriptionis. xxx. an. introducte a iure cōi in ta
libus actionibus qm̄ respectu materie uel actionis su
per qua inducit magis illi conuenit ergo ꝛc̄. ar. eius
qd̓ habet in simili de ꝯctibus inominat. ff. ꝯmodati.
l. cū qui. §. i. deposi. l. i. §. siquis fuuz de p̄scrip. ūb.
l. si gratuitam ꝛ. l. naturaľ. §. penult. Et sic idem ius
esse debet in hac prescriptiore qd̓ ē de illa cuius loco
succedit. C. de nō nu. pe. l. in cōtractibus in fine prin
cipij ibi licz biēnium pro quinquēnio ꝛc̄. Sed prescri
ptio. xxx. an. currit sine dubio de iure cōi ignorāti qd̓
patet quia currit qualitercūqz impedito siue propter
absentiam uoluntariam sicut propter miliciā uel sexū
l. sicut. C. de prescrip. xxx. an. ergo ꝛ ignoranti qm̄ ꝛ
ignorantia non est causa impediendi cursum prescri
ptionis pp seipsam sed propter impedimentum agē
di quod ex ea resultat Sed tale impedimentum agē
di cursum talis prescriptionis non impedit ut dicta. l.
sicut ergo ꝛc̄. per que etiam tollit mea ratio in cōtra
rium facta dum dicit q̄ prescriptio. xxx. an. fuit ītro
ducta ī negligētiam non petentis dūtaxat ,pper qd̓
dicit mere odiosa. l. edicto. circa fi. cum ibi nō. C. de
edi. di. adri. tol. ꝛ sic uidet qd̓ nō currat ignorāti qui
nō potest dici negligēs iuxta nō. per bal. i. l. i. C. qui
admi. ad bo. pos. in. xxiiij. op. Nam si hoc esset uerū
sequeret q̄ nec aliter īpeditis curret ꝛ sic tempus ta
lis prescriptionis esset utile a principio ꝛ ex postfacto
quod est expresse falsum ꝛ contra tex. ī dicta. l. sic. §.
non sexus. Quod ergo cōit ꝯsueuit dici predictam p̄
scriptionem esse mere odiosam quia fuit introducta
solum ob negligentiam non petentis debet intelligi
sane ne cadamus in hoc incōueniens scz ut capiatur
uerbum negligentia prout sonat in uicium seu culpā
qd̓ est quādo sciuit ꝛ potuit agere semper nullo impe
dimento subsistente q2 si ita itelligeret paucis unq̄
curreret pfecte cum in tāto tempore multa ꝛ īfinita ī
pedimenta occurrāt quorum tempora deducerentur

debet ergo intelligi negligẽtia prout sonat ĩ simplicẽ
⁊ nudam cessationem ẽt que uiciũ uel culpã non ha
beat annexaȝ prout in fi. habeť. ff. de edi. edic. l. i. §.
causa ⁊ ẽ sensus ille uulgaris dicti ꝙ dicta prescriptio
nõ currit aliquomõ ꝑꝑ fauorem prescribenť qꝛ istud
nõ est nisi qñ prescribẽs hȝ titulum ⁊ bonã fideȝ quo
rum nulluȝ in tali prescriptione requiriť sequiť ergo
ꝙ cum nõ currat ꝓpť aliquod qᷦ sit in ꝑsona prescri
bẽntis nõ potest dici ꝙ currat nisi ꝓpť cessationem
que hic sumiť ꝓ negligentia non petenť ⁊ illud uer
bum potius fuit ex magistrali locutiõe inuẽtum ꝙ̃ sit
ab aliqua. l. preclatum sicut ergo dcã prescriptio. xxx.
ãnorum currit ignorãtibus ⁊ qualitercũqȝ impeditis
ut dcã. l. sicut. §. nõ sexus ita ⁊ ista statutaria que lo
co eius subrogať. ar. dcã. l. ꝯctibus ⁊. l. cum. qui. §.
qui. iniuriarum. ff. si quis cauti. cum fi. Ista sunt
que me mouent ad dicendũ ꝙ dcã prescriptionis ex
ceptio potuerit opponi ⁊ ꝙ statutum curie mercãcie
⁊ eius forma sit hic seruandum ⁊ seruanda.

¶ De quodam. A. ⁊. B. qui fecerunt pacem cũ certĩ
capitulis ⁊ dubitabať an illi rupissẽt pacẽ ⁊ ibi in prin
cipio tangiť an excusať nimia credulitas.

cclxxxviij

In christi nomine amen.

Uiso suprascripto puncto ⁊ contentis in eo: Nos do
ctores infrascripti ꝯsulti suꝑ eo matura examinatiõe
suꝑ oĩbus habita dicimus ut sequiť. Primo nãqȝ ui
dẽdum ẽ utruȝ. A. uenerit cõtra capitulũ pacis rece
ptãdo gẽtes armorum. B. sine licẽtia ⁊ consensu dcĩ
B. Et uideť ꝙ nõ qꝛ hoc non fecit dolose cum ut as
serit. A. dicte gẽtes asserebãt dcm̃. B. in hoc cõsenti
re unde uideť excusandus. A. si eis credidit qꝛ forte
erant ꝑsone fidedigne ꝑ ea que nõ. ff. de condi. ⁊ de
mon. l. ticio fundus ꝑ glo. de fal. l. atletas in tex. ⁊ ꝑ
bar. de bo. libe. qui cum maior. §. fi. de dolo siquis
affirmauerit. quelibet enim causa etiã iniusta excusat
a dolo. ff. de libe. causa. l. igitur de abige. l. i. ĩ fi. ⁊ ibi
nõ. siquis iusdicẽti nõ obtemp. l. i. in. fi. magne glo.
Ad predcã qᷦ nõ. C. de ꝓba. l. proprietatĩ. ꝑ bar. ⁊ ꝑ
glo. ⁊ ꝑ eundem. l. preses. C. si seruus aut lib. ad de
curi. aspira. ubi dicũt famam dare iustam causam cre
dulitatĩ. Idem ergo uideť si persona erat fidedigna
ꝑ iura supra allegata ¶ Contrariũ tñ uerius est. nã
quantũcunqȝ fidedigni essent qui hoc dcõ. A. assere
bãt nõ tñ debuit dcũs. A. eis credere in preiudicium
alterius. s. B. sine iustissima causa ut si portassent in
strumentũ publicũ de assensu. B. tũc enim. A. cẽt ex
cusatus qꝛ nec in dolo nec in aliqua culpa fuisset po
sito ꝙ instrumẽtum fuisset falsuȝ. Sed simplici asser
tioni ipsorum credere nõ debuit ⁊ credẽdo uel fuit ĩ
dolo q̃si ignorãtiã simulauerit uel affectauerit. C. de
incestis nup. l. qui ꝯ̃ uel ĩ lata culpa qꝛ curiosus cẽ de
buit postꝙ̃ se ligatũ caplĩs pacis senciebat. ff. de ĩ reȝ
uer. l. iij. §. sȝ si sic de solu. qui hoĩeȝ. §. si nullo quĩ
bñfaciũt ñ aũt debuit dcũs. A. cẽ credelus ĩ ꝑ̃iudiciũ
alteriꝰ. ff. de eo ꝑ quẽ fac. ẽ. l. i. §. i. depositi. l. siquis
ĩficiatꝰ ⁊ qᷦ ibi nõ. C. q̇ res pig. ob. pos. l. nomẽ ĩ uer
bo certior fcũs. Sȝ explorare an uerũ cẽt ꝙ assereba
tur fac. C. de exhibẽ. reis. l. ij. ibi explorare q̃siũ ⁊c̃.
qꝛ scire poterat ꝙ talis assertio poterat fieri nõ bona
fide. ff. de custo. reoꝝ. l. diuꝰiõ fuit ĩ culpa lata q̃ suffiẽ
ad faciẽdũ ipm ĩcidere ĩ penam ꝯpromissi cũ sufficiat
etiaȝ ad moram ꝯmittẽdã. ff. si cer. pe. l. ꝙ te. Cũ er
go ĩ ptãte dcĩ. A. ẽẽt receptare dcãs gẽtes armorum
uel ñ debuit certificari anꝙ̃ receptaret an hẽrẽt ꝯsesũ
dcĩ. B. uel ñ ar. ff. ḋ reg. iur. l. q̇ ĩ alteriꝰ ĩ fi. ⁊. l. qui cũ
alio. fac ḋ furtĩ siq̇s uxõi. §. apᷦ labeonẽ ⁊ qᷦ ibi nõ.
Preterea ⁊ si iustissimã causam credulitatis habuissȝ
qꝛ forte instrumentuȝ ĩ forma publica portassent qᷦ
tñ erat falsum lȝ fuisset excusatus dictus. A. a princi
pio non tamẽ ex postfacto qꝛ diciť ꝙ dictus. B. signi
ficauit eidem. A. ꝙ suam licẽtiã ⁊ cõsensuȝ non habe
bant debuit enim. A. incõtinẽti eos repellere qꝛ dete
cta ueritate error ei cedit. viij. di. ueritate de frigidis
fraternitatis. ad hoc. C. de rei uendi. si fundũ. ff. que
in fran. credi. ait pretor. §. siquis ꝑticipes de le. ꝑ̃stã.
uirilis. §. penult. in quibus pȝ ꝙ denũciatio cõstituit
in malafide illum qui erat in bona unde qꝛ retẽtio di
ctorum armigerorũ habebat actũ successiuum ⁊ quo
tidie de nouo fiebat ut in fi. diciť. ff. de usufruc. accre
scẽdo. l. i. §. ĩterduȝ lȝ ex principio detentõis seu rece
ptõis non rupisset pacẽ si iustissimã causam habuissȝ
ex postfacto ⁊ ex dicta retentione diciť rupisse ar. coꝝ
que nõ. in fi. ff. de iureiur. cum qui. §. in popularibꝰ
⁊ in spe. de appel. §. restat uersi. sed quid dices in fi.
⁊ uer. ⁊ nota ꝯ̃m uim. Secundo uidẽdum ẽ utrũ di
ctus. B. fecerit ꝯ̃ scdȝ caplm pacis emendo dictam ci
uitateȝ ab illo qui erat inimicus. A. ⁊ ꝯ̃ quẽ ipe. A.
mouerat bellũ tãꝙ̃ occupatorẽ dicte ciuitatĩ quã dice
bat ad se spectare. Et uideť ꝙ sic. Nam ex dicto capi
tulo scdõ uideť posse colligi tria ad que dictus. B. te
nebať ipi. A. Primo ad faciendum pacẽ ⁊ guerram
ꝓ defensiõe terrarũ quas dictus. A. tenebat ⁊ possi
debat tempore dicte pacis facte ⁊ istam primã ꝑtẽ fa
teor ꝙ. B. non offendit qꝛ dictus. A. dictã ciuitatẽ ñ
tenebat nec possidebat nec hodie tenet uel possidet.
Unde uigore huius prime ꝑtis capituli non tenebať
dictus. B. facere guerrã ꝯ̃ occupatorem dicte ciuitatis
scdõ colligiť ex dicto capitulo ꝙ dictꝰ. B. teneať facẽ
guerrã ꝯ̃ occupare uolẽtes ciuitates terras ⁊ loca ad
ipm. A. spectãtes ⁊ spectanda quocũqȝ titulo ⁊c̃. Et
istam ꝑtem bene uideť ipe. B. offendisse qꝛ dictꝰ. A.
mouerat bellum ꝯ̃ dñm dicte ciuitatĩ tãꝙ̃ occupato
rẽ terre ad ipm. A. spectãtis unde dolose ⁊ malafide
ṽsatꝰ fuisse dictꝰ. B. uideť qꝛ debebat ipȝ. A. iuuare
in recuperãdo dictã ciuitatẽ non aũt emere ⁊ auferre
ptãtem recuperandi. C. de dolo. l. i. ubi uideť casus.
Nec obstare uideť si dicať dictũ caplȝ debere intelligi
de uolẽtibus occupare de nouo ꝓut lr̃a sonat. Sed
ista ciuitas iã diu fuerat occupata ⁊ sic ad hãc occupa
tõȝ se ñ extẽdit dictũ caplȝ qꝛ ṽba futuri tẽporis uel ꝑ̃
senĩ ad preterita nõ trahunť. ff. ḋ auro ⁊ argẽ. lega.
l. ij. de le. iij. pamphilo in prin. de uer. ob. qui rome.
§. augerius ⁊ qᷦ ibi nõ. ĩ gl. Nã põt respõderi ꝙ cũ
occupatio causam habȝ successiuã iuxta nõ. per bar.
ff. de accusa. l. libelloꝝ ĩ prin. añ fi. ibi. Sȝ pone ꝙ ali
quis tenuit ⁊c̃. lȝ ꝓ ꝑ̃terita occupatõe non teneret di
ctus. B. iuuare dictum. A. nec ad ipam dictum caplȝ
se extẽdat secꝰ tñ uideť ꝓ futura occupatõe. s. sequutu
ra post dicta capl̃a pacis ꝑ ea que nõ. gl. or. C. ḋ ṗ. ⁊
aqua. l. ij. ĩ gl. magna post mediũ ibi alij dicũt ꝙ ela
ꝑ̃sis. xxx. ãnis ⁊c̃. quã ẽt sequi uidenť doc. ⁊ bñfacit.
Tertio colligiť ex dicto capitulo ꝙ dictus. B. teneať
habere ⁊ tenere inimicos pro inimicis ⁊c̃. que cl̃a ulti
ma põt largius ĩtelligi ꝙ̃ ꝑ̃cedẽtes scilicȝ ẽt si ñ sunt
inimici occasione ĩuasiõis uel occupatõis alicuiꝰ ĩre q̇
tꝑe dẽe pacis possideret ꝑ dictũ. A. seu ꝙ̃ dictꝰ. A. ꝑ̃
tẽderet ad se ꝑtinẽ occasiõe alicuiꝰ tituli cũ eiȝ sit clau
sula se

sula sepata ꝛ ꝑ se stare possit dʒ ꝑ se opari ꝛ ꝑ conse quēs generalit̃ ꝓut generalit̃ loquit̃. ff. d reb⁹ dubijs l. fi. ꝛ qd̓ ibi nō. ꝑ bar. iuncta. l. i. §. generalit̃. ff. de le ga. pstā. Iste autem. B. emēdo dictaʒ ciuitatē nō ha buit illū uenditorē ꝓ inimico ꝓut. A. habebat imo ꝓ amico ꝛ censet̃ sibi auxilium pstitisse ministrando pe cunias prout nō. barto. de mutuante pecuniam bā nito qꝛ censet̃ sibi auxilium prestare. ff. ad. l. iul. ma ies. l. cuiuscūqʒ ꝛ. l. i furti. §. ope. ff. de furtis. Unde uidet̃ uenisse ꝯ dictū caplʒ ar. C. de ioffi. test. l. liberi ante fi. ibi uel inimicis suis suas amicicias copulaue rit ꝛc. de offi. prefec. urb. l. i. §. cuʒ patronus. Nec ob stare uidet̃ ꝙ adhuc nō sit declaratū ꝑ arbitrum ꝗ sint illi inimici alterutrius eorum qui ꝑ alteꝝ debeāt teneri ꝓ inimicis ꝛ sic dcm̄ caplm quo ad dictam par tem uidet̃ ꝙ sit in suspēso ꝛ nō habeat executionem quousqʒ declaratio fcā sit qꝛ dubia causa exclusionis hʒ uim exclusionis ꝑpetue. ff. de cōdi. inde. l. sufficit. Nam pōt dici ꝙ cum precesserit dispositio pura in se cūdo caplo ꝛ general̃ ꝙ inimici debeāt teneri ꝓ inimi cis lʒ in alio caplo reseruent̃ aliqui declarādi ꝑ arbi trum in quibus dcā regula sibi locum nō uendicet in terim ante dictā declarationem regula nō perdit uir tutē suam imo dʒ regulariter obseruari cuʒ ut dixi sit pura ꝛ dubiū sit an in futurum inducat̃ exceptio ꝛ iō dcā exceptio ē illa que nullum hʒ effectum anteꝙ̄ de claret̃ ceteruʒ remanet regula firma ꝛ interim execu tioni mādanda quousqʒ exceptio sit inducta ita pul chre determinat bar. i fi. ff. de ꝯdi. inde. l. Julianus uerum debitorē in fi. facit. ff. de rei uendi. l. nō iō mi nus qui satis. cogā. l. sciendum. §. qui fundū. de ꝯdi. furti. si seruus in prin. facit etiam. ff. de le. i. l. siquis legauerit fundum cornelianum exceptis uineis ꝛ. l. ti tie textores ubi exceptio obscura uel que non repert̃ nō facit regulam in aliquo ꝑdere suū officiū. hic autē exceptio nūdum ē nec adhuc repert̃ ergo ꝛc. Videt̃ ergo cōcludēdo dicēdum dcm̄. B. offendisse dcm̄ se cūdum caplm pacis in duobus ultimis lʒ in primo n offendiderit ¶ His nō obstantibus ꝯrium ē dicen dū ꝛ capiamus fundamētum eius qd̓ supra diximus uidelʒ ꝙ dictum caplm secundum nō cōtinet tria de quibus supra sed unum tm̄. s. primuʒ ad cuius decla rationem uenit secundū ꝛ tertium qd̓ sic ostēdit̃. Nā in principio dicit ꝙ uterqʒ ipsorū ad requisitionem al terius teneat̃ facere pacem ꝛ guerram ꝓ terris quas uterqʒ ipsorum tenet ꝛ possidet. Deinde subijcit con tra quos ꝛ dicit. s. cōtra occupare uolētes terras ciui tates ꝛc. qd̓ ē intelligendum de predcis. s. quas quili bet eorum tenet ꝛ possidet. Nam post illa uerba pa cem ꝛ guerrā ꝛc. nō ponit̃ dictio ꝛ qꝛ tūc daret intelli gi ꝙ aliquid noui uellet addere precedētib⁹ imo sim pliciter dicit̃ cōtra quoscūqʒ ꝛ sic dat intelligere ꝙ nil noui uult addere sed declarare precedētia uidelʒ con tra quos debeat dictā pacē ꝛ guerrā facere ꝓ dcis ter ris ꝛc. ut ꝓbat̃ in. l. ea tamē adiectio. ff. de leg. iij. Et qd̓ in fi. subdit̃ ꝛ inuicem amicos ꝓ amicis ꝛc. dʒ re stringi secūdū superiora uidelʒ ꝓ dictis terris ꝛ ciuita tibus quas tenēt ꝛ possidēt. C. famil̃. her. l. quoties in fi. ꝛ qd̓ nō. Jo. an. post Jo. monach. in regula in generali de reg. iur. in mercu. parum post prin. i no uella. Cū eni sniā sit stricti iur. ꝛ non importet ultra ꝙ̄ necessario hʒ importare. l. si iudex ꝛ ibi nō. ff. de his qui sūt sui uel alie. iur. ꝛ nō. i. l. iul. post prin. ff. de ꝯdi. inde. ꝑ bar. ꝛ i. l. i. C. si plures una sen. ꝑ cū dē. imo debeat restrigi qn̄ pōt salua rōne recti sermo

nis ar. l. quicq̄d astrigēde. ff. de ṽ. ob. Hic aūt ultiā clā pōt restrigi ad p̄cedētia ꝛ ꝭm ea ut dcm̄ ē igit̃ ꝛc. Item ꝙ hoc sit uerum probatur per rōnem pulchrā ꝛ notabilem. Nam per dictum caplm secunduʒ unus quisqʒ ipsorum obligatur alteri ad futuras guerras ad hoc autem ut non ꝯtineat̃ ꝛ sequat̃ absurditas dʒ hoc intelligi de guerris que tēpore dati laudi poterāt taxari ut erant guerre que possunt inferri pro terris quas unusquisqʒ ipsorum tenebat ꝛ possidebat cum enim ille essent certe ꝛ i certo taxato numero si intelli gat̃ de guerris que occasione illarum tantuʒ poterāt inferri non sequitur obligatio in infinituʒ merito ad eas omnes extēdit̃. ff. de s. ur. predio. si seruitus sʒ ad guerras que possent inferri pro recuperatione terra rum quas neuter ipsorum tenebat ꝛ possidebat dictū caplm non extēdit̃ qꝛ ille n̄ poterāt taxari. Nā possēt esse infinite in quibus quilibet eorum posset pretēde re se ius habere ꝛ moueret guerram pro ipis recupe rādis ꝛ sic i ifinitū alt̃ grauaret̃ si teneret̃ ꝓ omnib⁹ iuuare merito de ipsis non intelligit̃ dictum caplʒ. C. de serui. ꝛ aqua. l. non modus ꝛ ibi notabiliter dat hāc doctrinam pe. ꝛ ci. ꝛ bar. in. l. si ita circa prin. ff. d au ro ꝛ argē. lega. Nō enim ē credendum ꝙ arbiter uo luerit alteꝝ alteri obligare nisi ad defensam. s. ꝯ guer ras que alteri iferēt̃ ꝓ occupatōe terraruʒ quas tene bat ꝛ possidebat tempore lati laudi de quibus notitiā habere poterat arbit̃ non autē ad offensam. s. pro il lis quas alt̃ ipsorum contra alterum uoluntarie uellet mouere sic enim possʒ fingere causaʒ ꝙ ꝓ recuꝑatio ne terre ad se spectant̃ ꝛ oēs terras uideri posset dicē se uelle tanꝙ̄ suas recuperare cuʒ adiutorio alterius qd̓ eēt absurdissimū ut ita i imensum alter pro altero grauaret̃ dicēdū ē ergo ꝙ grauet̃ ꝓ necessarijs non pro uoluntarijs guerris ꝛ pro illis que alteri ipsorum mouerentur non pro illis quas alter ipsorum sponte moueret alteri. Nam ꝙ̄tuʒ ad terras quas unusquis qʒ tenebat ꝛ possidebat ꝯstare pōt prīa facie alteri ꝙ guerra illi iniuste mouet̃ cū p̄sumat̃ ꝓ possessore. C. de rei uendi. l. fi. non sic de guerra quam alter ipsorū ꝯ tertiū possessorē uellet mouere ꝓpt̃ eādē rōnē ꝛ di ctū caplm debʒ itelligi de guerris iustis mouendis ꝑ A. non de iniustis ar. ff. de ritu. nup. l. ꝙ̄ꝙ̄ de priuil. credi. si pater ꝛ in usi. feu. ti. hic finit̃ lex deinde ꝯsue. reg. in ti. c. dño guerram. Juste aūt sunt ille que mo uent̃ ꝓ defensa in quibus auctoritas supioris non re quirit̃ cum sit ꝑmissa de iure naturali. ff. de iust. ꝛ iur̃ l. ut uim non sic ille que mouent̃ ad offensam que n̄ ē licita ēt ꝓ recuperatione rei ad se spectant̃ nisi cum auctoritate superioris. l. nullus. C. d iudeis. ff. ꝙ me tus cā. l. extat. xxiij. q. ij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ nō. Inno. de resti. spoli. olim i gl. que icipit qn̄ hoc licuit ꝛc. ¶ Plus dicē dum uidet̃ ꝙ ēt si dictus. A. post dictum laudū acqui reret aliquas terras ꝛ postea super illis pateret̃ guer ram ab alio uolente eas occupare non teneret̃ dict⁹. B. cuʒ iuuare qꝛ non censet̃ obligatus nisi pro terris quas tempore lati laudi tenebat ꝛ possidebat cum ṽ ba present̃ temporis ad futura nō trahant̃. ff. de uer. ob. l. cum stipulamur ꝛ. l. si a colono ꝛ nō. de uerbis siue presentis temporis ꝙ ad futura non trahunt̃. ff. de ꝯdi. ꝛ demō. l. nam ad ea ꝛ qd̓ nō. in. l. si tibi mā dauero. §. is cuius bona. ff. man. multo ergo min⁹ tenet̃ pro illis quas dictus. A. nūdum acquisiuit sed querit eas acquirere ar. ff. que i frau. credi. l. qui aūt ꝛ per ea que nō. ci. in. d. l. non modus. Concludit̃ er go ꝙ dictus. B non tenebat̃ guerram facere contra

dñum seu possessorem dicte ciuitatis ad petitionem
dicti. A. uirtute dicti si capli pacis nec ipsum habere
ꝓ inimico ⁊ sic emēdo dictam ciuitatem non fecit cō
tra dictum caplm. ¶ Nec ob. l. i. C. de dolo supra in
contrarium alle. q2 loquit̃ in fideiussore qui tenebat̃
lucre ⁊ de hoc fidem dederat debitori. ff. de condi. in
de. l. indebitam ⁊ sic tenebat̃ debitorē iuuare in redi
mēdo unde emēdo fidez frangit q2 potestatē redimē
di aufert. Uicuero dictus. B. iuuare non tenebat̃ di
ctū. A. in acquirēdo dictā terrā ⁊ sic emēdo ñ frangit
fidem. Item non ob. glo. in. l. ij. C. de ser. ⁊ aqua su
pra in contrarium allegata q2 obstaret si dcūs. B. te
neret̃ dicto. A. ultra terras quas. A. tenebat ⁊ possi
debat tempore facte pacis puta contra occupare uo
lētes terras spectantes ad. A. aliquo titulo s3 ipē nō
tenet̃ nisi pro illis quas tenebat ⁊ possidebat. Itē po
sito ꝙ teneret̃ adhuc nō obstat q2 ibi loquit̃ de actu
habēte causa3 successiuam consistentē ex diuersis acti
bus interpolatis ut ē ire ꝑ fundum alienu3 unde que
libet itio dicit̃ act⁹ nou⁹. Nos loquimur de occupatio
ne que h3 actum continuu3 qui ē unicus ꝓ toto tem
pore unde inspicit̃ principium tm̄ ⁊ si illo inspecto di
spōtio sibi locum non uēdicat silr non uendicabit in
specto medio ⁊ fine ut habet̃ in. l. qui iurasse. §. si pa
ter ⁊. l. eum qui. §. in popularibus. ff. de iureiur. in
tex. ⁊ glo. ⁊ per bar. Cū igit̃ dicta ciuitas cepta fuerit
occupari ꝑ alium ante dictā pacem ⁊ sic inspecto pri.
nō cadit sub capitulo pacis qd̄ loquit̃ de futura occu
patione ut p3 ex eius uerbis similit̃ nō cadit inspecto
medio ⁊ fine ꝑ nō. in dcō. §. in popularibus. Et con
firmant̃ predcā q2 dñs seu possessor illius ciuitat̃ ut
nobis uerbo asserit̃ erat ⁊ ē coniūctus dcō. B. cōiun
ctione spirituali quia cōpater que cōiunctio non mi
norem h3 effectum ꝙ carnalis ut p3 q2 impedit ma
trimoniū cōtrahēdum ⁊ dirimit iam ꝯtractu3 extra
de cognat. spi. ꝑ totum ⁊ maxime in. c. i. co. ti. li. vj.
Et iō non comprehēdebat̃ sub generalibus uerbis
dicti capli secūdi. Nam sicut nec ipse. B. comprehēde
bat̃ ut ꝯtra se ipsu3 teneat̃ iuuare dcm̄. A. ut in. c. pe
titio ⁊ ibi nō. de iureiur. et maxie ꝑ pe. ⁊ ab. ⁊ Io.
an. post eos ⁊ ꝑ ber. in glo. fi. q2 in generali sermone
nō comprehendit̃ ꝑsona loquētis. l. inquisitio. C. de
solu. ita nec taliter iūcti qui reputant̃ eede3 ꝑsone se
cū. ar. l. ij. ⁊. iij. ff. de libe. causa ꝓ quo. c. quintaualr̃.
de iureiur. ⁊. c. ultra de postulan. ⁊ in regula in gene
rali i glo. ad fi. ⁊ facit optime. ff. ď recepta. l. cos ⁊. l.
qui cum uno. §. fi. ff. de re mili. ubi ꝑcitur ei qui rece
ptauit coniunctum uel affinem q2 nemo carnem suā
odio hab3 ut nō. in. l. i. ⁊. ij. ff. in ius uoca. ut eant ꝑ
glo. ita ⁊ si coniunctum spiritualiter cui fidem censet̃
dedisse. Nec ob. qd̄ gl. nō. i. c. ď forma. xxij. q. v. ⁊ qd̄
habet̃ in usi. feu. in ti. hic finit̃ lex cor. deinde consue.
reg. incipiunt i. c. dño guerrā. §. contra omnes. s. ꝙ
uasallus tenet̃ iuuare dñm etiam contra filium ⁊ fra
trem ipsius uasalli l3 nō ꝯ se ipsum q2 forti⁹ astringit̃
uasallus qui ē subditus ꝙ iste qui ē coequalis nō eni
astringitur. B. dicto. A. iuramēto fidelitatis qd̄ est
uniuersale ⁊ plus importat ꝙ promissio fcā in capitu
lis pacis que est generalis iuxta nō. per pe. ⁊ ci. ff. de
offic. eius cui man. est iuris. l. i. per. l. in modicis. ff.
de contrahen. empti. fac. l. fi. §. qui quattuor. ff. de
leg. ij. Preterea etiam uasallus non tenetur iuuare
dominum contra priorem dominum cui fidem dede
rat ut dicto. c. dño guerram. §. contra omnes. Sed
hic ille uenditor dicte ciuitatis cu3 cc. ⁊ sit ꝯpater dci

B. ⁊ sic. B. sibi fidem dederat potest comparari prio
ri dño unde non tenebatur contra ipsu3 prestare au
xilium. Preterea capitulum pacis dicit ad requisitio
nem mutua3 ⁊c̃. Et requisitio non fuit unꝙ facta ut
asseritur iō nunꝙ fuit dare tempus in quo. B. tenet̃
dominum dicte ciuitat̃ habere pro inimico. Unde cū
tp̄e emptionis non teneretur propter non factam re
quisitōnē potuit licite emere puta cū teneatur habere
amicos pro amicis sicut inimicos pro inimicis exquo
i persona illius cōcurrebat inimicitia dicti. A. ⁊ ami
citia dicti. B. cum quadam obligatione rōne ut dixi
compaternitat̃. Aut dicimus ꝙ neut̃ cedit alteri sed
inuice3 se confundant ut sic non habeatur pro inimi
co dicti. A. ꝗtum ad hoc ut. B. teneatur eum contra
illum iuuare. Nec ecōtra habeatur pro amico ad pe
titionem. B. sed quo ad eum neuter ipoꝝ alteri te
neatur ar. ff. de excu. tu. l. sed ⁊ milites post prin. ibi
coequalitas enim ⁊c̃. de ritu. nup. l. non solum. §. i.
ibi quia par affectionis ⁊c̃. facit. C. de edifi. priua. si
quis post hac. ff. de questio. l. extraneo. §. i. uersi. cū
enim in sociū ⁊c̃. Aut dicimus ꝙ inimicitia. A. cedat
amicitie. B. tāꝙ ꝑs odiosa benigne. l. benigni⁹. ff. ď
legi. ut sic non solum. B. non teneatur illum habere
pro inimico ad petitionem. A. sed potius eecōuerso.
A. teneat̃ eum habere pro amico ad petitionem. B.
Et sic dictum capitulum secundum debeat intelligi de
illis in quibus non cōcurrit pariter inimicitia unius
⁊ amicitia alterius que amicitia estimetur secundum
legem late. §. amicos de uer. sig. ut illud certum sit
ꝙ amicus unius cum aliqua consideratione cōuētio
nali alias legali aut spūali nullatenus sit per ipm̄ ha
bendus pro inimico ad petitionem alterius quia nō
tenet̃ fidem rumpere qd̄ ē grauissimum. ff. de consti.
pecu. l. i. Et semper in generali s̃mone quo quis se
obligat uni contra alios debet hoc exceptum intelligi
sc3 preterꝙ ꝯ illos quibus fidem dedisset ar. ff. qui sa
tis. cogā. l. fi. ⁊ ē tex. i. c. ueniens de iureiu. q2 sicut nō
fuisset spāliter cōcessurus ꝯ illos ita dicendum ē ꝙ in
generali s̃mone non ueniat. l. obligatione generali.
ff. de pigno. cum si. imo si expresse promitteret cōtra
illum cui fidem dedit censet̃ promissio temeraria ⁊ ñ
s̃uanda ar. extra. de iureiur. c. cam te. ⁊ qd̄ nō. i spec.
de empti. ⁊ uendi. §. tertio uersi. consueuit aute3 ⁊c̃.
¶ Sed contra predicta facit q2 ciuitas predicta uide
batur litigiosa exquo dictus. A. mouēat guerram ꝓ
recuperatione illius. Et sic non fuit licitum dicto. B.
ipam emere. C. de litigi. l. fi. ff. de ali. iudi. mu. causa
fac. per totum. Respondeo illud procedit in lite iudi
ciali sed dicta guerra erat lis extraiudicial' quia nō co
rā iudice. Item posito ꝙ incidisset i penas illorum ti
tuloꝝ nil ad ꝓpositū q2 nos querim⁹ an ꝑ hoc fecerit
ꝯ capl'a pacis ⁊ ut supra ostēdi nō pōt dici ꝙ i aliquo
fecerit ꝯ ea. Preterea dicti tituli procedunt i illis qui
subsunt uni iudici seu supꝫiori s3 ꝑdicti. A. ⁊. B. ñ reco
gnoscūt aliquē supꝫiore3 supra se nisi arbitrū eo casu
quo facerēt ꝯ capl'a pacis ubi uo ꝯ ea ñ faciūt cū neu
ter ipoꝝ recognoscat supꝫiorē iudicē imo sibi ipi un⁹ ꝯ
alterū ius dicē uidet̃ ꝙ melior sit cōditio ꝑoccupant̃.
ar. ff. de rei uendi. l. is a quo. Unde presupposito ꝙ
emendo dictam ciuitatem non fecerit contra capl'a
pacis uidet̃ dicendum ꝙ non obstante uitio litigioso
aut titulo de alie. iudi. licitum fuerit dicto. B. preoc
cupare ciuitatem predictam postꝙ iudicem inter se
cognitionem habentem non recognoscant facit. l.
iii. ff. de acqui. reru3 do. ⁊ quod nō. bar. ff. ď flumi. l.
quominus

quominus in. v. questiõe maxime cum titulo emptio
nis acquisiuerit ⁊ sic sine uiolẽtia illata dcõ. A. iuxta
nõ. in. c. olim de resti. spo. ꝑ Inno. Et etiam q2 pos
sessio non uacabat sed erat in manibus tertij ꝓpter
qḋ uidet̃ magis fuisse licitu3. dcõ. B. occupare de uo
luntate possessoris ꝙ̃ si inter ipsu3. B. ⁊. A. fuiss3 qḋ
de re cuius possessio uacaret iuxta nõ. ꝑ Inno. in. c.
ueniẽs de testi. ⁊ ꝑ bar. in. l. ita tamẽ. §. quotiens. ff.
ad trebel. facit qḋ nõ. Inno. de ꝓba. presentia ⁊ hec
de secũdo dubio in quo plus ponderis ẽ ꝙ̃ in aliquo
alio. ¶ Tertio principaliter ẽ uidẽdum posito ꝙ di
ctus. B. fecerit ↄtra pacem emẽdo dicta3 ciuitatẽ an
dcõ. A. licuerit ↄtra dcm̃. B. bellũ mouere ⁊ ↄstat ꝙ
nõ ꝓpter caplm penultimũ ⁊ sic bis dicit̃ fecisse ↄtra
pace3 seu laudum. s. receptando gẽtes armorum dcĩ
B. ⁊ offendẽdo secundum caplm. Item postea guer
rã mouẽdo ⁊ offendẽdo penultimũ caplm. Ex quo
sequit̃ ꝙ etiam si. B. offendit emendo non sunt ĩ pa
ri causa cu3 ipse semel tm̃ ⁊ in uno offendit. A. uero
ĩ duobus durior ergo ẽ causa. A. ꝙ̃. B. sicut si unus
esset in dolo alter in culpa q2 dolus preponderaret.
ff. ad. l. acquil. Item si obstetrix. §. fi. Item si unus
esset in delicto consistẽte ĩ faciẽdo alter in nõ faciẽdo
primum esset grauius ut nõ. glo. ff. ad sill. l. ij. ⁊ nõ.
ff. so. ma. si mora. ff. de iniurijs iniuriaru3. §. si quis
de honoribus. Eodẽ modo duplex contrauẽtio uel
delictu3 preponderat uni. C. de raptu. uirgi. post pri
cipium ibi ⁊ o3 acerbius adulterij crimẽ ex hac adie
ctione puniri ⁊c̃. de sepul. uiola. l. qui sepulch. ibi ge
minũ ⁊c̃. ff. de questi. l. siquis uiduã de adul. si adul
terium cu3 incestu. de uita ⁊ honesta. cler. c. ut clerico
rum ibi duplici culpa ⁊c̃. Ex quo sequit̃ ꝙ si actũ fuit
in cõpromisso ꝙ pena totiẽs cõmittat̃ quotiẽs fuit cõ
trafactũ ut moris ẽ prefatus. B. tãtum semel incidiss3
in penam. Sed dictus. A. incidit bis. ff. de arbi. l. si
duo in fine. Ex hoc sequit̃ aliud ꝙ l3 fcã esset compẽ
satio ꝙ̃tum ad penam in quam dcũs. A. incidit pro
pter primã contrauẽtione3 cum illa in quã incidit di
ctus. B. propt̃ suam cõmissam in emẽdo dictam ciui
tatem. ff. de compen. l. si ambo remanet tamẽ pena
cõmissa ꝑ ↄuentionẽ secũdam dcĩ. A. que non ẽ cũ
aliqua compẽsata cum post illã non ẽ secuta alia cõ
trauẽtio dicti. B. Et sic etiam si. B. fecisset cõtra pa
cem emẽdo dictam ciuitatẽ adhuc h3 actionẽ contra
A. ad penam ↄpromissi propt̃ dictam guerra3. Et si
A. ↄtra. B. agẽtem excipiat tu nõ potes agere ex eo
ꝙ ↄtra feci q2 etia3 tu contra fecisti ⁊ nil dolosus do
loso nil catilia cetego. C. de ĩoffi. testa. l. ĩ harena re
plicabit̃ ꝑ. B. ego ↄtra feci semel tu bis. Nec obstat
ꝙ exceptio doli nõ tollit̃ replicatione doli. ff. de doli
excep. l. apud celsum. §. marcellus q2 illud est uerum
qñ sunt in pari causa uel quãdo ĩ dispari tamẽ actor
est in deteriori secus ecõtra si actor ẽ in potiori causa
⁊ reus in grauiori ut ibi nõ. ꝑ bar. ꝑ. l. uiro atq3 uxo
re ⁊. l. cum mulier. ff. so. ma. Sed hic ut supradixi re
us ẽ in deteriori ꝙ̃ actor q2 in duplici dolo cum actor
sit in uno tantum. Item illud habet locum quando
replicaretur de eodem dolo de quo fuit actũ ⁊ sic bis
deduceretur in iudicio idem dolus scil3 agendo ⁊ re
plicando ut nõ. bar. in dicta. l. cu3 mulier sed hic nõ
sic. Nam. B. agit ex secundo dolo seu ex secunda con
trauentione. Et si. A. excipiet de contrauentione
ipsius. B. per quam fuit purgata contrauentio ipsi
us. A. iure compensationis. Non autem replicabit
de ista secunda contrauentione ex qua agit ipse. B.
ad penam ⁊ sic non deducet eam bis in iudicio sed se
mel tãtũ. Unde nõ obstat dicta regula. §. marcellus
hec ẽt colligunt̃ ex plene notat̃ per di. in regula ĩ pari
de regulis iur. li. vi. ¶ Super eo uero ꝙ ultimo que
rit̃ an arbiter posset ptes cõdẽnare ad aliã penã quã
ↄtẽtã ĩ cõpromisso. Respõdet̃ ꝙ non nisi de hoc spe
cialis ptãs sibi data fuerit. ff. de arbitris. l. quid tamẽ
in fi. ⁊. l. non ex omnibus ⁊ quod ibi nõ.

¶ An hospitale uel edificium factum sine auctoritate
epĩ dicatur locus pius ⁊ gaudeat priuilegijs que dan
tur locis pijs.

.cclxxxix.

¶ In christi nomine amen.

Presupposita pro uera opi. ꝑdicta ꝙ de relict̃ ad piã
causam ñ detrahat̃ trebellianica sicut ñ detrahit̃ falci
dia quam tenet spe. ĩ ti. de instru. edi. §. cõpẽdiose ⁊
bar. in. l. marcellus. ff. ad trebel. ⁊ bal. ĩ auc̃. sim̃r. C.
ad. l. falci. Pro eo quod dicit ista dña ꝙ istud hospita
le de quo querit̃ nõ debeat gaudere hoc priuilegio si
non apparet ipsum fuisse constructum auctoritate
epĩ interueniẽte quasi ꝑ hoc nõ possit dici locus pius
uel religiosus facit primo qḋ habet̃ ĩ auc̃. de eccle. ti.
§. siquis autem uoluerit ⁊. §. siquis ĩ sua domo. Itẽ
qḋ nõ. hosti. ĩ sũ. de religio. domi. §. ij. ãte fi. ⁊. §. iij.
Item facit gl. ĩ cle. q2 contigit in fi. de religi. domi. et
ꝙ expresse notare uidet̃ bal. ĩ auc̃. hoc ius porrectu3.
C. de sacrosan. eccl. in fi. prime colũ. in uersi. secũdo
uidendum ẽ ubi dicit talia hospitalia non gaudere
priuilegijs pie domus alr̃. xviij. q. ij. quidam in glo.
et ad idem ꝙ ĩpe ide3 bal. nõ. ĩ. l. orphanotrophos
de epi. ⁊ cle. ante fi. ubi dicit. l illam que priuilegiat ta
lia pia loca non habere locum nisi quando sunt ere
cta auctoritate epĩ. Alr̃ cẽm dicunt̃ prorsus ꝓphana
ergo ⁊c̃. ¶ Sed ĩ cõtrariũ diligenter ẽ aduertẽdũ ꝙ
istud priuilegiũ ꝙ nõ detrahat̃ falcidia uel trebelliani
ca de relict̃ non dat̃ loco cui relinquit̃. Sed dat̃ cause
ob quã relinquit̃ ut p3 expresse ĩ auc̃. simr̃. C. ad. l. fal.
⁊ ĩ cor. unde sumit̃ de eccle. ti. §. si autem heres ĩ qui
bus dicit̃ cessare falcidiam de relict̃ ad pias causas.
nõ autem dicit de relict̃ pijs locis. Unde si relinque
ret̃ ꝓ aĩa simpl̃r uel paupibus generalit̃ non restrin
gendo se ad certum locũ ⁊ sic epũs haberet cape ⁊ di
stribuere ul̃ dispẽsare ñ dato executore testamentario
ul̃ eo dato ⁊ negligẽte ꝑ ãnũ ĩ auc̃. ḋ eccle. ti. §. siquis
ꝓ redẽptõe. C. de epis. ⁊ cle. nulli. ⁊ auc̃. l3 locũ habe
ret ĩ tali relicto ꝑfatum priuilegiũ quarte nõ detrahẽ
de ut nõ. bal. ĩ. ḋ. auc̃. simr̃ ⁊ spec. ĩ ti. de ĩstru. edi. §.
nunc uero aliqua uersi. ⁊ scias. Et hoc non nisi ꝓp
ꝑrogatiuã cãe ob quã fuit relictum ñ ꝓpt̃ ꝑrogatiuã
loci quia non fuit relictum loco sed personis incertis.
Sed constat ꝙ posito ꝙ esset uerum illud quod su
pra in cõtrariu3 dixi sc3 ꝙ tale hospitale non diceret̃
locus pius quod tamẽ ẽ falsum ut stati3 dicam nihil
ominus legata ⁊ f. deicõ. tali loco relicta tanq̃ relicta
pia ⁊ ob piam causam uel miserabilibus personis ca
pere potest epũs non ipse locus sicut si fuissent facta
simpliciter personis. i. pauperibus sine expressione
certi loci ut inquit bal. in dicta auc̃. hoc ius porrectu3
loco supra allegato igitur cessare debet falcidia uel
trebellianica sicut ⁊ in illis que relicta sunt sine ex
pressione certi loci. Si tamen constaret de contraria
uoluntate defuncti ꝙ epũs non capiat sed regentes
dictum hospitale ꝙ ipsi distribuant illi preferuntur

legitimo. Et ita ē in casu nostro qꝛ deputati sunt executores ī dcō loco sup his que relinquūť uñ relinquētes hec sciētes cēsentur eorum iudicia cōmittere distributioni illorum argumētū bonuꝫ ad h̄. ff. de acqui. heredi. .l. si duo in fine. Non ē ergo cōcedendum ꝙ locus nō sit religiosus posito ꝙ hoc esset uerꝫ seu pius postq̄ꝫ causa ob quam fuit relictuꝫ est pia sine dubio quoniā quicquid relinquiť ꝓ anima diciť relinqui ob piam causaꝫ ut nō. glo. que reputať singularis in. l. si quis ticio. ff. ð le. ij. ꝛ bal. ī. l. ultima. §. sed si quis C. cōmunia de lega. Et postq̄ꝫ hoc priuilegiuꝫ datur cause nō loco. Longa enim ē differētia inter ista ꝓut in si. nō. de priuile. dot. quorum quedam dantur rei quedam ꝯtractui quedam actioni quedam cause uel instantie iuxta ea que plene nō. in. l. i. ff. so. ma. Preterea nō ē uerum ꝙ nō sit locus pius. īmo ē: cū pius dicať ab operibus pietatꝭ: ꝛ negari non pōt quin ibi exerceantur opa pietatꝭ ut dicit spe. ī dcō uer. ꝛ scias Sꝫ fateor ꝙ non ē locus ecclesiasticus uel religiosus uel sacer ut ibi possint sacra celebrari uel erigi altare uel campanile aut cimiteriū que sunt signa nō dico pij loci sed sacri uel religiosi ꝛ ita loquūtur in contrarium allegata. Et si aliquod istoruꝫ haberet lꝫ aliter de auē. episcopi ꝙ interuenisset a pñcipio nō apparerct ex hoc tamē presumereť ut nō. in dcā clemē. qꝛ contingit in fi. Nec esset locus ꝑpetuus sed posset ad nutū destrui: si nō interuenisset alias secus ut ibi nō. ꝛ in auē. de sanctissimis epis. §. siquis autem uoluit uer. si uero semel. ¶ Nec requiriť solēnitas in alienatione bonoꝝ sibi obueniētium que requiriť in bonis ecclesiasticis ita loquiť bal. ubi supra. Sꝫ pius locus est ꝛ relicta sibi facta gaudent priuilegijs relictorum ad piam causam. s. ne paciantur detractionem ut supra dixi. ¶ Laus Deo ꝛc̄.

¶ Clerici an dicanť esse de populo: ꝛ statuto laicoꝝ fauorabili an dici possint gaudere. ¶ Et si statutum dicat ꝙ positio cui non respondeť habeať pro confessata illud ñ hꝫ locū ī interrogatoria fcā cui non respōdeť. ¶ Et dcō taxatiua non excludit aliud uerbum equipollēs. ¶ Et si statuto requirēti debere respōderi positionibus ꝑ uerbū credit: diciť satisfactum si respondeať ꝑ equipollens. .ccc.

¶ In christi nomine amen:

¶ Ad primum quesitū dicēdum ē ꝙ clerici possunt uti beneficijs statutorum laicorū sicut alij laici de populo qui reputanť eē de uniuersitate pplī sicͭ ecclesie de uniuersitate edificioꝝ. l. i. §. ius publicū. ff. ð iusti. ꝛ iure. l. pupillus. §. territoriū de uerb. sign. sicͭ determiat oldra. ī ꝯsilio. xxxj. ꝑ. c. si ī adiutoriū. x. di. ubi casus. ꝛ bal. ī. l. cūctos. C. de sū. trini. ī. vij. uel. viij. colū. Dicēs clericū hn̄tē instr̄m guarrētigie qð ex forma statuti mereť executionē sicͭ snīa posse petē executionē sicͭ ꝛ laicus lꝫ eꝯ statuta laicoꝝ nō ligēt clericos sꝫ cōeꝫ opi. Sꝫ aliŏ ē tractať ð fauōabili īclusiōe aliŏ de odiosa s̄m bal. ibidē. Prio. n. casu īcluditť ꝛ sic pōt ītelligi qð nō. Jo. an. ī. c. fi. de offi. deleg. ī nouel. li. vj. Scðo loquiť tex. ī. c. fi. de snīa excō. li. vj. ubi iter dcō pplō nō cēseť intdcūs clericus ꝛ lꝫ clerici munera ciuilia cū laicis ñ faciāt ꝛ sic appellatiōe municipum quo ēt ad fauores ñ uideanť īcludi. ff. ad munici. l. i. circa principium qꝛ istud procederet in omnino forēsibus a quibꝰ laici nullū habēt subsidiū uñ nec dn̄t gaudere bñficijs statutoꝝ. Nos loquimur ī clericis a quibus laici habent subsidia spūalia licet non temporalia unde non est iniustum imo debitum ꝙ ꝓ spūalibus metant temporalia ut dicunt canones. ¶ Quātum ad secundum quesitum dicendum uidetur ꝙ si hoc ē ut supra dixi fundata sit intentio dicti dn̄i abbatis contra dictum Jo. laicum ex responsione facta ꝑ ipm Johānem ad interrogationem dicti dn̄i abbatis quia non fuit facta secundum formam statuti. s. per uerbum credit uel non credit ꝛ sic debet haberi īterrogatio ꝓ cōfessata secundum formam supra relati statuti scꝫ ꝓ illa pte que fauorabilior ē īterrogāti. l. ð etate. §. qui tacuit. ff. ð interroga. acti. ꝛ ꝙ nō. ī. l. q̄ꝫ diu la grande. ff. de acqui. here. ꝑ er gl. ꝛ doc. ð lapsu ťmini assignati ad aliquid faciēdū. Et sic ꝙ ipe Jo. teneat iure ꝯducticio. i. tāq̄ꝫ simplex cōductor non tā q̄ꝫ liuellarius. ¶ Sed ꝯtrium ē uerius primo qꝛ dictū statutum loquiť in positionibus que fiunt aliquid affirmādo uel ponendo ut pꝫ ibi. Et positionibus seu capl̄is. Sed ista nō fuit positio sed interrogatio que fit non ponēdo aliquid uel affirmādo sed querendo ꝛ sic dubitatiue inter que longa ē dr̄a. qui enim ponit affirmat ꝛ ꝯfiteť id qð ponit iō sibi posset esse nociua talis positio si cōtineret aliquid ꝯ se. C. de libe. cā. l. cū ꝑcum sed nō sic interrogatio pōt esse nociua interroganti cum in ea nihil asserat interrogans unde materia interrogationū fuit inuenta a iure cōmuni scripto. ff. de interroga. acti. per totum. materia uero positionuꝫ nō sꝫ a cōsuetudine iuxta plene nō. in. c. i. de cōfes. ꝑ gl. ꝛ ī spec. de posi. §. i. ꝛ per ci. ī. l. ij. §. sed quia. C. de iur. calū. per bar. in. l. offilius. ff. de lega. primo. Statutū ergo predictum quod loquiť in positionibus ꝛ ē penale ī hoc ꝙ habꝫ ꝓ cōfesso nō respondētē scðꝫ formā a se datā ꝛ ēt ꝯ ius cōe nō debꝫ extēdi ad īterrogationes que sunt penitus diuerse qꝛ ī diuersis ꝛ sepatꝭ de uno ad aliud nō īfeť l. pap. exuli. ff. de mino. de calū. l. fi. ad carbo. in. l. de bonis. C. de dona. inter ui. ꝛ ux. si maritus ꝛ sic remanet in dispositione iur. cōis iste casus. l. commodissime. ff. de libe. ꝛ posthu. l. si cum dotem in prin. so. ma. secundum ꝙ responsum ē sufficienť. Sed recte ēt attenta forma statuti uideť responsuꝫ sufficienť qꝛ cum statutum dicat debere responderi per uerbū credit debꝫ intelligi uel per aliud equipollens per id qð nō. ī si. bar. ī. l. ab emptiōe. ff. de pactꝭ. facit quia lex dicit ꝙ iudex debꝫ dicere in snīa cōdēno uel absoluo alꝭ nō ualꝫ snīa. l. iij. C. de sen. ualet tamen ēt si aliud equipollens interuenit. l. in sūma. ff. de re iudicata. Dicē ꝙ lꝫ ꝯditio debeat impleri in forma specifica. l. meuiꝰ ꝛ. l. qui heredi. ff. de cōdi. ꝛ demō. Attamen sufficit si impleať equipollenť. l. iul. co. ti. ꝛ. l. si mater. C. ð insti. ꝛ substi. sub cōdi. fac. ꝛ. ff. ad trebel. l. mlier in prin. de statu. libe. l. peculiū. §. i. in fi. Nec obstat dictio taxatiua posita in statuto dum dicit ꝙ per solum uerbum credit uel non credit respondeatur: quia non excludit aliud oīo silē ꝛ idem importās C. de predi. mino. l. ob es cum ibi nō. de sacrosan. eccle. l. illud in fi. ꝛ in. l. serui nomine. ff. de usucap. Satis enim esset absurdum dicere ꝙ si pono te esse debitorem meum in centum ex tali causa ꝛ tu respondeas nego me esse debitorem in aliquo ex dicta causa ꝙ dicta responsio non diceretur sufficiens ꝛ ꝙ tu haberis pro confesso quia non respondisti formaliť secundum ꝙ requirit statutum scꝫ per uerbum non credit hoc enim non creditur fuisse de intentione statuti quia esset quedam superstitiosa ꝛ uerbalis

obseruantia

obſeruātia ⁊ eſſʒ lex impoſita potius uerbis ꝙ̄ rebus
qꝺ̇ non ē dicēdum. l. i. C. cōia de lega. Unde nō ſūt
uerba ſtatuti captanda uel calūniāda. ff. ad exhibē.
l. penul. Sʒ taliter intelligēda ut mens eius ſeruet
ff. de legi. l. ſcire leges ⁊. l. benignius ⁊ ſic duʒ dicit ꝙ
ꝑ ſolum uerbum credit dʒ itelligi non ꝑ aliud diſſimi
le uel non idem importans ſʒ per omnino ſimile ſic
ut in iuribus ſupra allegatis. In caſu autē noſtro re
ſponſum eſt ꝑ uerba equipollēcia imo clariora ꝙ̄ ſit
vbū credit uł ñ credit. Nā īterrogatio ꝯtinet duo. Pri
mum ſi tenebat ⁊ poſſidebat unam talē peciaʒ terre
⁊ iſta reſponſio clarior ē ꝙ̄ ſi dixiſſet credit ⁊ magis
reddebatur interrogās certus de eo qꝺ̇ querebat ſci
re qꝺ̇ ſolum credit ſtatutum uoluiſſe ar. ff. de confeſ.
l. certum in prin. Secūdum ē qꝺ̇ continet dcā iterro
gatio. ſ. ſi tenet ⁊ poſſidet an. tanꝙ̄ ſimplex cōductor
non iure liuelli uel tanꝙ̄ liuellarius. Et ad iſtā partē
reſpondet Jo. ꝙ non recognoſcebat eam a dcō ab
bate eo modo quo abbas fecit interrogationē ſcilicʒ
iur. cōducticio ⁊ tanꝙ̄ ſimplex conductor non iur. li
uelli. Certe uerba iſta nō minus important ꝙ̄ ſi di
xiſſet non credit nec minus reddit certus interrogās
ex eis. Quid eni aliud querebat abbas ſcire niſi utꝝ
ille eſſet ſimplex conductor qui nulluʒ ius hʒ in re. l.
nō ſolet. ff. loca. Et ſatis hoc clare percipit ⁊ ſine du
bitatione ex dcā reſponſione ſicē ſi dixiſſet nō credit.
Et ſic cēſet ſatiſfactum intētioni ſtatuti predci ⁊ hoc
ſufficit. l. ij. §. i. ff. de iudi. Non tamē negauit ſe tene
re iur. liuellario ⁊ ſic nō ut conductor ſimplex ⁊ ut ha
bēs utile dominiū. l. ij. §. qui in ꝑpetuuʒ ſi ager. uec.
uel emphi. peta. imo ꝯfeſſus ē in ſuis poſitiōibus po
ſtea fcis unde ſi non apparet ꝯ̄trium eius qꝺ̇ negaue
rat. ſ. ſe eē ſimplicem conductorem non dʒ puniri tā
ꝙ̄ negauerit poſſeſſionē ⁊ proprietatē dn̄o uirtute al
terius ſtatuti propt̄ hoc ſolum ꝙ ex ſuis capl̄s appa
ret ipſum liuellarium. Nā illud ipſe non negauit nec
hoc arguit ipſum fuiſſe mēdacē in precedēti negatiōe
cum aliud ſit tenere ut ſimplex conductor ſine domi
nio ⁊ poſſeſſione ſʒ cuʒ ſimplici detētatione. C. cōia
de uſuca. l. i. ⁊ hoc ipſe negabit aliud iure liuelli cum
utili dominio ⁊ naturali poſſeſſione. Et hoc non ne
gauit ſʒ confeſſus ē unde ꝑ hoc in mēdacio nō com
prehēdit. ergo ꝑ hoc penaʒ mēdacij non incurrit tā
ꝙ̄ primo negās unum ⁊ poſtea illud confitēs. Prete
rea dn̄s abbas in ſuo libello dicit Johānēʒ negaſſe
ſuam interrogationem ſi ergo nunc ad fundandum
ſuā intētionē ⁊ ad ꝓbandū ꝯtrariū negatiōis predcē
diceret illā interrogationē haberi ꝓ confeſſata ſibi ip
ſi ꝯ̄diceret ⁊ ſic non deberet audiri. l. ij. ff. qn̄ app. ſit
⁊ hec ē rō demōſtratiua ꝯ̄ eū. Sʒ poſito ꝙ prio ne
gaſſet ⁊ poſtea illꝺ̇ idē fuiſſʒ grauatꝰ i onē ꝓbādi cū ꝑ
talē ꝯfeſſiōʒ releuet ab illo onere ſilr̄ releuat a pena
negatōis ꝙ̄ fuiſſʒ icurſurus actore poſtea ꝯ̄triū ꝓbāte
ꝑ ea q̇ plene habent ⁊ nō. i tex. ⁊ ꝑ doc. i. l. cū q̇. ff.
de iureiur. i pri. Sʒ nec ex alia ꝓbatōe fcā i cōtrariū
ꝑ abbatē eiꝰ ꝙ fuerat negatū ucit puniēdꝰ ex forma
ſtatuti. ſ. prio loco relati qm̄ abbas minie ꝓbauit ꝙ
dictꝰ Johānes poſſideret uł teneret tanꝙ̄ ſimplex cō
ductor cū nullos teſtes iduxerit. Sʒ potiꝰ ꝓbauit ipe
Jo. ꝙ teneret iure liuellario tā ꝑ iſtrumētū publicū ꝺ̇
ſua iueſtitura ut dicit i apoſtilla fcā ſuꝑ. vij. poſitiōe
ꝙ̄ ꝑ libros archiuii dn̄i abbatꝭ in quibus non ſunt de
ſcripti ſimplices conductores ſed ſolum liuellari. Un
de cum iſte Jo. ibi reperiatur deſcriptus poſt petruʒ
precedentem liuellarium talis eſſe credatur quales

ſunt alij inter quos reperitur ar. C. de ſer. expor. l.
mouetor tam ex quantitate quam ſoluit pro affictu qr
tantaʒ ſoluebat quantā ſoluebat petrus quē conſtat
fuiſſe liuellarium huius poſſeſſionis ar. eius qꝺ̇ nō.
gl. ff. de ſuꝑficie. l. i. §. i. ſuper uerbo ex cōducto i gl.
que incipit agendo in uerſi. ſed qualiter dignoſcit. ⁊
ꝺ̇ regu. iur. l. ſemper in ſtipulationibus ⁊ ex depōne
teſtium receptorum pro parte dicti Jo. ⁊ primo illoꝝ
qui uiderunt ipſum tenere. ꝑ. xiiij. ānos ⁊ ſic per lon
guʒ tempus ⁊ ultra unde non uidet ſimplex ꝯductio
iuxta nō. in. l. codicill. §. inſtituto. ff. de le. ij. ⁊ in cle.
i. de re. eccle. non alie. ⁊. l. i. §. qui in ꝑpetuuʒ. ff. ſi
ag. uecti. Tum per uicētium qui dicit ſe fuiſſe preſen
tem quando petrus liuellarius ceſſit dicto Johāni
iura ſua ⁊ cū eo ꝯcordauit. Tū ꝑ petrū q̇ fuit factor
abbatꝭ qui dicit ꝙ aliquo tēpore pro abbate recepit a
Johāne affictum ⁊ poſtea tali āno recipere recuſauit
qr ſciuerat ab eo ꝙ nō hēbat liuellū. Ex hoc ſequit ꝙ
ꝑ prius receperat tanꝙ̄ a liuellario qr ſi recepiſſet tā
ꝙ̄ a ſimplici cōductore fruſtra poſtea recipere eodem
āno recuſaſſet unde uidet ſibi ipi ꝯ̄triari dictus teſtis.
Tum qr primo dicit ꝙ recuſauit qr ſciuerat ab eo ꝙ
non erat liuellarius. Itē dic̄ ꝙ prio receperat ab eo
non tāꝙ̄ a liuellario ſʒ tāꝙ̄ a ſimplici ꝯductore qr ſi
hoc erat fruſtra recuſauerat recipe. Et id qꝺ̇ primo
colligit ex ſuis uerbis ⁊ ex dicta recuſatiōe uériſiłius
ē ꝙ̄ id ꝙ poſtea dixit ⁊ cū illo ꝯcordāt alie ꝯiecture er
go ⁊c̄. l. ob carmen. §. fina. ff. de teſtibus ſequitur er
go ſi prius ſoluerat ut liuellariꝰ ē i quaſi poſ. dci iurꝭ
ꝓ qua ꝑ̄ſumit. ff. ꝺ̇ ꝓba. quidā hoc nō. bar. i. l. i. §.
iul. de lib. ag. ⁊ ci. i. l. ñ nudis ⁊. l. ñ epl̄is de ꝓbati.
Sequit ergo ꝙ cū dictus dn̄s abbas nō ꝓbauit ipm
Johānem fuiſſe mendacem in negando ſe fore ſim
plicem ꝯductorem cum eſſet qr non eſt probatum ꝙ
eſſet imo probatum ē ꝯ̄triuʒ. non incurrit penā ſtatu
ti primo loco relati ſcʒ ut ceciderit a iure illo qr ſtatu
tum illud requirit ꝙ probet ꝯ̄trium eius quod fuit ne
gatum ut pʒ ibi dum dicit ſi ꝑ̄dicti uel coꝝ aliquis ⁊c̄.
Et ſic ꝙ deꝑ̄hendat i mēdatio inſti. de acti. §. Item
mixta eſt actio ꝯ̄ eos cū ſi. ⁊ hoc de ſecundo queſito.
¶ Ad tertium patet reſponſio ex his que dixi i ꝑ̄ce.
articulo circa principium qr dicta interrogatio non
debʒ haberi pro cōfeſſata ꝑꝑ hoc ſolum ꝙ non fuit
reſponſum formaliter ſecundum ꝙ requirit ſtatutuʒ
unde iudex nō debʒ pronunciare haberi pro cōfeſſa
ta per ea que ibi dixi. Laus Deo.

¶ Preceptum factum de ſoluendo ex quibus cauſis
poſſit reuocari. Et ſuper quo fundent ſtatuta ꝙ in
ſtrumēta mittant executioni. Et an ꝓcedi poſſit uia
executiua anꝙ̄ cōſtet eū ꝯ̄ quē ꝓcedit nō eē debitorē
⁊ an i debito ñ liquido poſſit i tentari uia executiua
.ccci.

¶ In chriſti nomine amen.

Quod dictū ꝑ̄ceptū uēiat reuocādū ꝓbari pōt ex plu
ribus. Prio qr tēpore quo factū fuit nō ꝯſtabat iudici
ꝑ̄fatū magiſtrum bartholomeū fore heredē ſue ſoro
ris ⁊ ꝑ ꝯſequēs ipʒ eē ꝺ̇bitorē ad ſoluēdū uł tradēdū
dicta legata. Nā ex iſpectiōe codicilli nō appꝫ qr ibi
ñ ꝯtinet aliqua iſtitutio ꝺ̇ ipſo facta nec ex ſua ꝯfeſſio
ne qr ſuꝑ h̄ ñ fuit iterrogatꝰ nec ēt ꝑ teſtes fuit h̄ liq̇
datū. Et ꝑ ꝯſeqñs dictū ꝑ̄ceptū fieri ſibi ñ ꝺ̇buit ex for
ma dci ſtatuti qꝺ̇ uult ut fiat ꝑ̄ceptū debitori ut pʒ ex
principio ſui ⁊ ſic ꝯſtare liqueretqʒ debebat ꝑ̄tori ꝑ̄fatū

barth·lomeū fore debitorē.ff.qbꝰ ex cau.ī pos.ea.l.
hec autem.§.i. Alias nō ualuit eius decretū seu ius
sus qꝛ non cōstabat sibi de sua ptāte iuxta plene nō.
ꝑ bar.in.l.multū.ff.de cōdi.⁊ demon.C.de iudi.l.
ꝓperandum.§.⁊ si quidem.ff.de dā.infec. si finita
§.iul. Talia namqꝫ statuta de instrumētis mittēdis
executioni fundanť sup quadam notorietate que re
sultat ex inspectiōe instrumēti saltē prima fronte,put
dicūt doc.ī si.in.l.edcō.C.de edic.di.adri.tol.⁊ ma
xime bar.in.l.creditores. C. de pigno.in ulti.colū.
Et Inno.in.c.ex insinuatiōe ī fi.de appel.⁊ hic ista
notorietas nō resultabat ex īspectiōe codicilli iō debe
bat interrogari dcūs magister bartholomeus an cēt
heres sue sororis postꝙ agēs intēdebat ꝓcedere cō
tra eum tanꝙ contra heredē.ff.de interroga.acti.l.
i.in prin.⁊.l.qꝛ īterrogatus. Et si respondisset ꝙ sic
remansisset liquidū ⁊ notoriū iudici ipm cē debitorē
partim ex sua ꝯfessione partim ex ꝓductione codicil
li ⁊ suffecisset ad executionē fiēdam ar.eius qd nō.ꝑ
doc.in.l.certi condicio.§.qm̄ ff.si cer.pe.sup prima
glo. Sꝫ si negasset tunc ordinarie ꝓcedēdum erat ⁊
dato libello iuxta ea que nō.ī.dcā.l.fi.C.de edic.di.
adri.tol.⁊ ꝑ bar.in dcā.l.creditores in ult.colū.C.ď
pigno.ante igiť factā liquidationē pdcām nō erat
ꝓcedēdum uia executiua que nō fit nisi sup liquidis
⁊ notorijs.C.ď execu.rei iudi.l.i.ď ꝓphi.seque.pecu.
l.unica.de trāsac.si causa cognita in fi. ¶ Et si dicať
istud fuit liqdatū postea ꝑ ꝯfessionē magistri bartho
lomei quam fecit in cedula quaꝫ dedit ubi dixit se uel
le detrahere trebellianicam tanꝙ heres ab intestato
sue sororis. Respondeť dupliciť. Primo ꝙ istud nō
sufficit ad ualidādū ꝑceptū qd a principio fuit nulluꝫ
ꝑ id qd in fi.nō.glo.ff.de iudi.l.lꝫ in fi.glo.⁊. C. de
iure fi.l.ij.li.x. et in.c. prudētiā ī pricipio de offi.de
le. Debebat enī iudici constare ab ipso inicio de sua
ptāte alias qd agit nō ē in pēdēti sꝫ funditus nullū iō
non pōt reconualescere lꝫ cesset ex post fcō causa nul
litať.l.qd ab inicio de reg.iur.⁊ in iuribus supra alle
gať secus in his que sunt in pēdenti.l.si fundus.§.
i.de pigno. Secūdo modo pōt responderi ꝑsupposi
to ꝙ liquidatio potuit fieri ex postfacto.s.intra termi
num ꝑfixum a statuto.xx.dieruꝫ ꝙ ꝑfatus magister
bartholomeus in illa particula cedule ubi dicit se uel
le detrahere trebellianicā tanꝙ heres sororis sue nō
dixerit hoc animo confitēdi se heredē simpliciter cum
dcā cedula tendat ad excludēdum petentes a sua in
tētione ⁊ ad remouēdum ⁊ impediēdum dictam exe
cutionē unde non ē dicēdum ꝙ ꝑ aliqd uerbum qd
ibi dixerit uoluerit facere contrarium scilꝫ intētioneꝫ
illius fundare si alia iterꝑtatio dari pōt.ff.de excep.
l non utiqꝫ extra.co.ti.cum uenerabilis ⁊ qd plene
nō.in.c.si a iudice de ap.li.vj.in glo. que īcipit quid
si compareat. Sꝫ hic dari pōt alia interpretatio que
etiam colligiť ex uerbis conditionalibus ab eo prola
tis duꝫ dixit ubi uero ⁊ inquantū nō obstarēt que di
cta sunt ⁊c̄. Et postea subdit si ⁊ in quantum artare
tur a iure restituere dicto adoardo ⁊c̄.ꝙ uoluit se re
ferre ad casum que ipsum adoardus liquidaret.j. di
ctum terminum prefatum magistrum bartholome
um fore heredē ꝙ tunc ⁊ eo casu uolebat ut heres
detrahere trebellianicam ⁊c̄.non autem ꝙ uoluerit
fateri se heredem. Et istam interpretationem satis
bene paciuntur uerba dicte cedule si bene inspicianť
que debꝫ sufficere sibi iuxta nota.in.l.si quidē.C.de
excep.ꝑ glo. ¶ Secundo uideť reuocanduꝫ ꝑceptū

ꝑdictū qꝛ ñ fuit liquidatū q̄ sint ille possessiones que
fuerūt relicte cū ī dcō codicillo ñ repiant ꝯfinia: sꝫ so
lū ꝯtra ubi sunt ꝓpť qd solū nō redduntť certe iō de
mōstranda erāt ꝯfinia.ff.de act.emp.l.titius heres
ď ꝯhē.ēp.cū seruo.§.fi.saltē duo.l.forma ī pnci.ff.
ď cēsibus sic eīꝫ cū ordinarie agiť res dꝫ ī libello taliť
demōstrari ꝙ reddať certa omni certitudīe s'm quali
tatē ⁊ cōditiōꝫ eius si hoc fieri pōt a princi.l.si ī rē.ff.
de rei uen.de fur.l.ī actōe ⁊ si h ñ pōt fieri a pricipio
saltē ex postfacto lite pēdēte ut certa possit fieri snīa.
l.i.§.siquis argentum.ff.depositi ⁊ ibi nō.in glo.
ita ⁊ ī h iudicio summario ⁊ executiuo ut certa possit
fieri executio ut pꝫ ex his q̄ nō.ꝑ bar.ī.l.i.ī fi.ff.ď le.
ij.⁊ de eden.l.i.ī.prin.ubi diē ꝙ si īstrumētū ꝯtinꝫ su
mā īcertā ut īteresse pōt peti eiꝰ executio ⁊ post dictā
petitōꝫ pōt liquidari ꝗtitas īteresse ñ aūt uiciat obli
gatōꝫ illō īcertitudo q̄ pōt ad certitudinē reduci.ff.ď
uer.ob.ubi aūt.§.illō dubitatōꝫ cū seq. Poterat āt li
quidari h cāu faciēdo articulū ꝙ illa testatrix ī tali lo
co ul' ꝯtra habebat unā possessiōꝫ ul' domū cū talibꝰ
ꝯfinibus. Itē ꝙ ñ nisi illā. Itē ꝙ domus ⁊ possessio
quas dictus magister bartholomeus ad iterrogatio
nē dcī petentꝫ cū talibꝰ ꝯfinibus ꝯfessus ē se habere ⁊
tenere ē illa eadē domꝰ ul' possessio quas ꝑfata testa
trix tenebat ⁊ possidebat ī uita sua ⁊ tēpore mortꝫ eiꝰ
quibꝰ oībꝰ ꝓbatī apparuisset que possessiōes fuerūt
relicte ⁊ sup quibꝰ uenit fienda executio iuxta notata
ꝑ bar.C.si unꝰ ex pluri.ap.l.i.de erro.aduo.l.ij.ff.
de ꝯdi.⁊ dmō.l.dmōstratio ⁊ l si fuū.§.si inť duos
ď le.ij. Alias nō ꝯstat ꝙ possessio ul' domus fuerit re
licta cū ī illa domo uel ꝯtrata plres potuerūt cē ꝑti
nentes ad dictā testatricē ⁊ ꝙ multiplr intelligi potest
eius ueritas ignorať.l.ita fidei.ff. de iure fisci. Et si
ita dicať quare hoc casu liquidatio nō fuit necessario
fienda ante preceptum de soluendo immo potuit fie
ri post ⁊ in precedenti casu secus ¶ Respondeo quia
in precedenti casu ante liquidationem ꝙ magister
bartholomeus esset heres non constabat ď persona
debitoris. iō preceptum de soluendo sibi fieri non
potuit ⁊ factum non ualet ꝙ non nisi debitori fiendū
est. Sed in hoc casu si constaret ꝙ esset heres licet ñ
constaret de confinibus possessionum appareret ꝙ
esset debitor licet non appareat de quibus possessio
nibus ⁊ ista incertitudo non haberet uiciare quo mi
nus eidem posset fieri preceptum tamen postea fien
da erat declaratio ⁊ liquidatio ad hoc ut sciretur si ñ
obtēperat precepto super quibus rebus fienda erat
executio ar.nō.in dicta.l.i.§.siquis argentum depo
si. Cum igitur ista liquidatio non sit facta non appa
ret que possessiones fuerint legate ⁊ an iste quas cō
fessus est se habere sint ille ⁊ per consequens non ap
paret super quibus facienda esset executio ⁊ sic reuo
candum est preceptum ¶ Tertio posito ꝙ non cēt
reuocandum saltem non ē fienda executio nisi facta
detractione quarte pro falcidia si fuit cōfectum iuēta
rium ⁊ legata transcendunt dodrantem.C.ad.l.fal
ci.auē.sed cum testator talis enim exceptio cōfecti in
uentarij pōt opponi in executione ut nō.i.l.nēsciꝰ
§.fi.ff.ď re iudi.so.ma.l.ex diuerso.§.fi. Nec obstat
si dicať iste ñ dixit legata excedere dodrātē ⁊ iuētariū
ꝯfecisse qꝛ pōt dici ꝙ dicēdo se habere ius detraben
di quartā censeť dixisse oē illud qd ad hoc necessariū
est ar.l.ad rem mobilem ⁊.l.ad legatum.ff.de pro
cur. ¶ Item si dicatur ꝙ non dixit de falcidia sed de
trebellianica que nō detrabitur nisi de fideicō.uniuer
sali ⁊

fali & hic fuerũt particularia relicta. Respõdet q̃ fuit
error in uerbis nõ in itentione ideo nõ debet nocere
q2 sicut falcidia sumit interdũ p trebellianica & p de
bito iuris nature ita ecõuerso. C. de inoffi. testa. auc.
unde si parẽs & ar. l. ueteres. ff. de act. empti. Videt
etiã q̃ habeat ius retinẽdi pro expẽsis utilibus factis
in rebus illis relictis. ff. de lega. i. l. domos cũ legibus
sequẽtibus: & quod plene nõ. doc. in. l. si nõ sortẽ. §:
si centum in. fi. ff. de condi. & demon. & l. fi. C. cõmo
dati. ¶ Laus Deo.

¶ Preteritio etiam materna reddit testamentuz nul
lum etiam si nepotes ex filio sint instituti in defectum
ipsius filij.

.cccii.

¶ In christi nomine amen.

Dcm̃ testm̃ sine dubio a pricipio fuit nullũ q2 p̃teritio
mr̃na sin̄ cã reddit hodie testm̃ nullũ sic pr̃na ut nõ.
in auc. de heredi. & falci. §. exheredatos p glo. & per
bar. in. l. filio preterito. ff. de iniusto testa. nõ obstãte
q̃ nepotes ex filio preterito fuerint instituti: nã hoc ñ
excusat testamentũ a nullitate etiã si nepotes fuerint
instituti i defectũ filij p̃teriti ut nõ. glo. in. l. gallus. in
prin. ff. de libe. & posthu. quã tenet bal. & angelus &
cõiter moderni p. §. in oibus in. e. l. & p. l. siquis euz
§. fi. de uul. & pupil. q̃to magis si nõ i defectũ q2 ẽ fi
lio talis p̃teritio dãnosa cum filij eius idemq3 nepo
tes sibi non acquirant hodie proprietates sed solum
usufructũ. Nam & olim quando pprietates acquire
bant necessaria erat exheredatõ filij quãdo nepotes
insolidum instituebant ne pp p̃teritionẽ esset nulluz
ut colligit ex. l. qui i aliena. §. interdũ. ff. de acqui. he
re. quãto fortius hodie cũ pprietas p eos non acqui
rat pri p̃terito. & sic ẽ hodie dcã p̃teritõ magis sibi no
cia q̃ oli. ¶ Nec ẽt obstat q̃ dcũs fili⁹ nũq̃ dixit testm̃
nullũ: nã nihilõin⁹ nullũ fuit & hẽditas mr̃na fuit sibi
dlata ab itestato ñ aũt nepotib⁹ filijsq3 suis ex testõ. l.
inter cetera. ff. de libe. & posthu. & l. i. §. fi. ff. si ta. te.
nul. exta. & est cõis snia doc. l3 gl. uideat aliud dicere
in. l. is qui. ff. de lega. prestã. que cõit reprobat p dcã
iura. Prefatus aũt fili⁹ tenuit & possedit tanto tẽpore
bona predicta & fecit ea que citra ius & nomẽ heredis
geri nõ potuerũt & inter alia ut dicit iposuit seruitutez
cuiusdã ãnui census sup una re hereditaria qd facere
nõ potuit nisi suo nomine & p iure sibi cõpetẽte non
nomine filiorum suorũ sine ipsorũ mandato. Et ideo ut
adiuisse hereditatẽ predictã p se & ab itesta. l. gerit. ff.
de acquir. here. & qd ibi nõ. bar. in qõne illa qualiter
uolũtas pbet pfecta in arti. iii. in uersi. ad tertiũ qñ
ille actus &c. ubi h determinat si bene inspiciat ibi. Qui
daz sunt in quibus nullo modo talis cadit p̃sumptio
&c. Ex quo sequit q̃ nec nocuit sibi lapsus. xl. annorum
licet si nõ fuisset preteritus: sed dũtaxat institutus lap
sus tãti tẽporis per quẽ excluderet a petitione heredi
tatis nocerz put hec habent clare p bar. in. l. filio p̃te
rito. ff. de iniusto testa. in penul. colũ. sup tertia qõne
principali in uersi. expedita est secũda pars ueniam⁹
ad tertiã &c. ibi uersi. qñq3 fili⁹ nõ approbat expresse
sed tacet &c. ibi idẽ puto si bona hereditaria posse
dit &c. Et p hoc. l. fi is cuius cũ ibi nõ. ff. quibus ex
cau. maio. Et sic dicta bona materna uident esse in
hereditate dicti filij occupata. Nec etiam obstat q̃ dcĩ
filij instituti simul cum patre possederunt quia cuz eis
non esset dlata hereditas ex testamento uidentur
possedisse iure familiaritatis. l. qui iure familiaritatis
ff. de acqui. pos. & ex illo capite q2 filius uiuente patre
censetur dñs rerum paternarum. l. in suis. ff. de libe.
& posthu. nõ rõne dicte institutionis que erat nulla &
pater potius iure suo q2 sibi erat dlata hereditas q̃
uideatur uoluisse approbare testamentum & uoluisse
quod filij adirent maxime quia non reconualesceret
de iure ciuili & quantum ad effectum adeundi: sed
d iure pretorio & quantum ad effectum petendi secũ
dum tabulas secũdũ cõem opi. in qua opus erat adi
tione p̃toris uiui que hic non iteruenit. Et sic nõ po
test dici filios effectos heredes tacita uoluntate ipius
filij tanq̃ tacite approbantis per. l. i. C. d iure delibe.
& ibi nõ. & dicta. l. gerit per bar. Laus Deo.

¶ Solutio annua probat titulum & causam. Et an
probatio que resultat per. l. cum de in rem uerso. de
usuris locum habeat in rusticis.

.ccciij

¶ In christi nomine amen.

In causa spectabilium uirorum dñorum comituz de
archo & uniuersitatis hoĩum de stemito agentium ex
parte una & uniuersitatẽ hoĩum de pinzolo & de bal
dino ex parte altera sup certa ãnua p̃statione casei &
aliarũ rerũ occasione cuiusdã mõtis uel mõtium seu
pascuorum eius ppetuo locati uel locatorũ p̃dictis de
pinzolo & de baldino p dictos agẽtes uł auctores eo
rum. ¶ Visis actis & actitatis in cã & attestationibus
receptis pro pte agentiũ super eo qd querit. An snia
sit ferenda p eis ɔdemnatoria uel absolutoria p cõ
uentis. Notandũ ẽ ad euidentiam q̃ put ex tenore &
ɔclusione libellorũ apparet nõ agit principalr & de p̃
senti sup iure directi dñij dicti mõtis uel pascuorum eius
sed agit pro p̃stationibus ãnuis subtractis & nõ solu
tis a. xvi. annis citra ut ɔdemnent ad soluẽduz & de
soluendis in futurum ut declarent debere soluere & si
militer cõdemnent qui libelli sine dubio procedebant
de iure per ea que habent. C. d sen. que sine cer. quã
ti. l. i. per glo. & doc. Ex quo sequitur q̃ licet in dictis
libellis uideatur fuisse deductum dominium directuz
dictorum agentium dũ dicit in eis dictos montes per
tinuisse & pertinere ad eos iure dñij uł q̃si & nõ fuit p
batum plene non tamen hoc nocz agentibus quomi
nus possint obtinere sniaz sup eo quod petunt eo q2
non principaliter ut sup illo fiat declaratio fm qd est
de natura rei uen. sed incidenter pro iustificatione pe
titionis sue deduxerunt & sic minor probatio requirit
q̃ si principaliter scz probatio solius possessionis. ff.
fami. her. l. i. & qd nõ. in. l. sicuti. §. si querat. ff. si ser.
uen. per glo. & barto. in. l. penul. ff. de ɔdi. insti. Sed
nec illa uidetur requiri in casu nostro quoniaz agitur
ex locatione facta dictis conuentis & meliori modo
quo agere possunt & sic põt dici q̃ fuerit intentata cõ
dicio ex. l. siquis conductionis. C. loca. contra quam
non admittitur exceptio dominij nõ solum tertij sed
nec etiam ipsorum cõducentiũ ut ibi nõ. per doc. & agi
tur etiam contra subtrahentes pensionem & sic quo
dãmodo spoliantes de elec. c. querelã exceptionẽ dñij
non possunt obicere etiam si agens in libello diceret
se dñm quia p̃sumitur ɔ spoliantem. l. siquis emptio
nis. §. hoc sup illis. C. de prescrip. xxx. an. cum spo
liatus ante omnia sit restituendus. C. ad. l. iuł. de
ui publica. l. siquis ad se fundum. de donatio. inter
uirum & uxorem si maritus. Notandum etiam

ꝙ si eēt questio de dominio directo inter istos agētes ⁊ quēdam tertium nō autē contra istos conductores tunc esset recurrēdum ad materiā prescriptionis quā tū ad istos cōites qui ostendūt titulū emptōis ab una cōitate ⁊ possessionē ab istis cōitatibus cōuētis q̄ sol uerūt eis tanꝙ ꝯductores ⁊ sic si nō apparet possessi onē fuisse apud aliū censet per hoc ī ipos agētes trās lata. l. qui uniuersas. §. quod ꝑ colonū cū ibi nō. ff. de acquir. pos. ⁊ esset tūc disceptādū de illo subtili ar ticulo. s. an sufficiat habere titulū ab uno ⁊ possessio nem ab altero. de quo i. l. cū nemo. C. de acqui. pos. ꝑ glo. ⁊. l. cū solus de usuca. per bar. Sed nūc agitur ad debitū personale ⁊ ānuū ad quod dicunt isti cōuē ti obligati uirtute locationis eis facte ad quod solus lapsus tēporis sine causa obligatoria nō sufficit. C. d̄ pac. l. si cert̄ ānis cū tēpus nō sit modus ⁊c̄. l. obliga tionū fere. §. placet. ff. de act. ⁊ obli. Videtur ergo ꝙ fuerit necesse ꝓbare locationē factā predictis ꝯuentis allegatā in libellis agentiū quod minime factū uidet: Et ideo uidet debere succūbere quoniā ad illā cense tur se restrinxisse postꝙ in cōi libello fuit specificata ⁊ ista uel alia sīlis obligatoria requirebat ergo ⁊c̄. l. qui habebat in prin. ff. de istito. ¶ Sed breuiter ꝯtrariū est uerius q2 lȝ dicta locatio nō sit probata de directo ꝑ instrumētū uel testes: est tamē ꝓbata per indirectū ⁊ ꝑ iuris presumptionē ex quo fuit allegata in libello ⁊ ꝓbate fuerūt solutiones ānuales facte ꝑ longū tem pus. x. uel. xx. annorū ⁊ ultra occasione dicte locatio nis: q2 lȝ solutiones facte ꝑ tantū tempus nō sufficiāt ad inducēdā obligationē de nouo nec ad ualidandā iam inductā ⁊ inualidā ut in iuribus supra allegatis nisi duplici fauore concurrēte. C. de fideicō. l. i. bene tamē sufficiāt ad ꝓbandū cām ualidā allegatā ⁊ alio modo nō ꝓbatā. ff. de usuris. l. cū de in rē uerso sm̄ cōem intellectū extra de censi. c. ꝑuenit cum ibi plene nō. ꝑ doc. que ꝓbatio prouenīes ex iuris presumptio ne nō minus ualet ꝙ̄ probatio testium uel instrumen torū. C. de pericu. tuto. l. si tutor. cū ibi nō. ⁊. l. lȝ ipe rator. ff. de lega. i. Nec ob. ꝙ isti testes sūt singulares q2 unus deponit de solutione facta de uno alius d̄ fa cta de alio āno. nā hec obiectio tollit per nō. per gl. in. l. ob carmen. §. fi. ff. de testi. ⁊ ꝑ Inno. in. c. quali ter de accu. Nec etiā obstat ꝙ nō probāt solutiones ꝑ longū tempus continue q2 probādo extremitates tē porum censentur probata itermedia. l. sicut. §. super uacuum. ff. quibus mo. pig. uel hipoth. sol. ⁊ nō. per bar. in. l. celsus. ff. de usuca. Nec etiā obstat si dicatur ꝙ ex dictis testiū nō apparet istos soluisse ex causa di cte locationis quod est necessariū ad hoc ut ex dictis solutionibus resultet probatio dicte cause prout nō. ꝑ bar. in dicta. l. cum de in rem uerso. in fi. q2 dico ꝙ cū in instrumento dicte uēditionis fiat mentio de dicta locatione pro quo etiā presumit ratione antiquitatis iuxta nō. per Inno. in. c. ueniens. de uerbo. signi. ⁊ bal. C. de sacrosan. eccle. auē. quas actiones in fi. pre sumendū est potius ꝙ dicte so. facte fuerint ex causa dicte locationis licet aliter de illa nō apparet nisi qua tenus instrumētū predcm̄ facit mentionē ꝙ̄ ꝙ ex nul la causa facta fuerint ar. ff. de rei uen. l. quedam mu lier. C. de acquir. pos. l. ij. ⁊ ꝙ ibi nō. in. l. triticum. ff. de uerbo. obli. per. bar. cum enī non presumat quē uelle iactare pecunias suas. l. cum de indebito. ff. de probatio. ⁊ in dubio non presumatur quem uelle do nare quando potest subesse alia causa uel presūptio l. cāpanus. ff. de ope. liber. de solutio. l. si cum auruȝ

Et hic suberat cā dicte locationis allegate presumen dum est ꝙ potius occasione ipius soluerint ꝙ̄ ex cā nulla ⁊ potius tanꝙ debitas ꝙ̄ tanꝙ donatas ꝑ dic ta iura. Nec ēt ob. si dicat ꝙ illa. l. cū de in rē uerso. nō habeat locū in rustic̄ sm̄ quosdā uel sm̄ spec. ꝙ ī rusticis nō sufficiant solutōes facte ꝑ longum tp̄s. x. ānorū sed debeant esse facte p̄ lōgissimuȝ scȝ. xxx. an no. ut spe nō. in ti. de resti. spoli. §. nunc dicamus in tertia colū. Naȝ primū dictū reprobat bal. in. l. si cert̄ annis. C. de pac. dicens ꝙ imo locum hȝ ēt in rusti cis. Secūdū reprobat. d. ant. de bu. in. c. significauit de censibus dicens ꝙ cōis opi. legistarū est in contra rium ꝙ etiam in rusticis sufficiat longum temp⁹. Et breuiter tex. ē cum glo. expressus ꝑ quem utrūqȝ dic tū reprobat in. l. litibus. C. de agri. ⁊ censi. li. xi. que loquit in rusticis ⁊ dicit sufficere longuȝ tp̄s ⁊ ibi bar. expresse dicit hec uerba formalr. Et ex hac lec. proba tur aperte ꝙ si per. x. annos respondisti mihi de pen sione tanꝙ iquilinus uel tanꝙ colonus de redditib⁹ ꝙ ex hac p̄statione probat te esse colonū ul' iquilinuȝ meū ⁊c̄. Ex cuius uerbis satis clare ⁊ aperte determi nat casus noster ꝓ dictis agentibus ⁊ contra dictos cōuentos contra quos ꝓbatur solutio decēnalis ⁊ ul tra si bene prescrutentur dicta testium. Et sic habent dci agētes fundatā intentōnē iporum super petitorio et ut debeat declarari illos teneri ī futurum. Et posi to ꝙ nō esset probatū de tanto tempore adhuc tamē haberent intentionem fundatā in possessorio per. c. querelam de elec. secundum cōmunem intellectum ⁊ opi. qd̄ etiam refert spe. in dicto ti. de resti. spo. ⁊ in dicto. §. fuisse obtentū ⁊ obseruatū in qōne de facto per hugolinū antiquū glosatorē in qōne de facto sibi cōmissa licet azo fuit alterius opi. ⁊ dictā opi. etiā ap probat p̄fatus dn̄s ant. de bu. in dicto. c. peruenit ꝑꝑ auctoritates illorū qui cā tenent ⁊ etiam bald. in. l. si cert̄ ānis quādo solutiōes fierent rōe alicui⁹ iuris rea lis ⁊ ita est hic ratione ꝑpetue locationis ex qua trās fertur ius in re. s. utile dn̄ium. l. i. §. qui in ꝑpetuum ff. si ag. uecti. Et in dicto. c. querela ponitur forma ꝓ nunciationis fiende quia debent cōdemnari ad solu tionem pensionum preteriti temporis subtractarum ⁊ ad soluendum in futurum quousqȝ conuenti assu mant in se onus ꝓbandi ⁊ ꝓbent cōtrarium scȝ non esse debitas facit. l. penul. ff. de aqua coti. ⁊ exti.

¶ Probationes quales requirantur ad probanduȝ de bitum seu mutuum.

.ccciiij.

In christi nomine amen.

Iudex est minister dei in terris. xv. q. i. c. nec is. xxiij. q. v. non solum ut igitur ipsius prodeat de uultu dei iudiciuȝ qui est uia ueritas ⁊ uita de app. c. ut nostrū ut eccle. bene. c. i. in prin. debet cōformare iudiciuȝ su um cum ueritate ⁊ ipam sūmo opere iuuare ⁊ ad lu cem perducere. ff. de probati. l. fi. in. fi. ibi duȝ dicit ue ritati locum semper fore de offi. presi. l. illicitas. §. ue ritas ipsiusqȝ ueritatis probationes ampliare ⁊ eis fa uere ut salue sint. ff. de testi. l. curent. de incen. rui. ⁊ nau. l. ne quid. §. de his de interro. act. l. ij. cum. l. se quenti. C. de hereti. l. qm̄. Sin autem lr̄a legis serua ta uel cortice repugnante ꝯsc̄ia ueritatem offendat ul' supplantet edificat ad gehēnam ⁊ animā occidit. Cū scriptura dicat ꝙ littera occidit spūs uiuificat ⁊ eius iudicium non soluȝ in conspectu sūmi iudic̄ sordet. it

sed ab

ſed ab ipſis legibus damnatur cum dicant ꝙ uerba
legis non ſunt captanda nec calũnianda ſed qua mē
te dicta ſunt ꝯſiderãda ff. ad exhibē. l. ad exhibēdũ:
Dicunt etiam ꝙ cum de ueritate uł de bona fide agiť
nimia ſubtilitas uel ſcrupuloſitas ur ſectanda nõ eſt
imo plerũqȝ per eam ꝑniciose errať. ff. de uerborum
obli. l. ſi ſeruum. §. ſequiť ꝯmandati. l. ſi fideiuſſor. §.
quedã ȝ de iniuſto teſta. l. poſthumus circa ꝑnci.
His ꝓmiſſis ad propoſitum infero ꝙ licet. l. dicat ꝙ
ad probationē legitimam requiranť duo teſtes uł plu
res deponentes de ueritate quam perceperunt ſenſu
corporeo. ff. de teſti. l. ubi numerus. C. ſi cer. pe. l. ſi.
de teſti. l. teſtiũ. Non tñ eſt hoc ita ruditer intelligen
dum ut per alias lrĩmas ſeu ꝓbabiles coniecturas q̃
per directũ uel indirectũ poſſint aĩum iudicis moue
re nõ poſſit ꝓbari. Unde. l. alia dicit ꝙ an ſufficien
ter ꝓbatũ ſit uł non remittiť arbitrio iudicis qꝛ nulla
certa regula dari põt. Nam plerũqȝ ſine publicis in
ſtrumentis uel ſolēni numero teſtiũ ueritas deprehē
diť ſi cõcurrãt alia argumenta uł ꝑſumptões qꝛ non
dȝ iudex ſe aſtringere ad unã ſpēm ꝓbationis ſȝ aĩuȝ
ſuum ex diuerſis ꝑſumptionib⁹ ⁊ cõiecturis iformare
⁊ ſi reputet ſufficienter ꝓbatum pro illa parte ſniam
ferre. ff. de teſti. l. iij. §. tu magis de renunc. c. in preſē
tia de teſti. c. preterea ⁊ de re iudi. c. cauſam q̃ ⁊ alibi
dicit ꝙ iudex dȝ confirmare motũ animi ſui ex argu
mentis ⁊ teſtimonijs que rei aptiora ⁊ uo ꝓximiora
eſſe cõpererit. ff. de teſti. l. ob carmē. §. fi. ḋ probati.
c. licet. §. ex premiſſis. Hinc eſt ꝙ interdum un⁹ teſtis
cum fama uł cũ fuga uel cũ priuata ſcriptura ſeu alijs
ꝑſumptionibus faciant plenã fidem ut nõ. i dicto. §.
tu magis ⁊ i. l. in bõe fidei. C. ḋ iureiu. ⁊ e. ti. l. admo
nendi per doc. Cũ igiť in caſu noſtro iſta mulier ha
beat unũ teſtem qui deponit de certa ſcia ⁊ de uiſu ⁊
ſic facit ſemiplenã ꝓbationem hēat etiã unum alium
ſcȝ primũ productum iuniorē qui deponit ꝙ ille Jo.
fuit confeſſus ſe teneri dicte mulieri in ſũma petita iſti
duo ſufficiunt ad ferendũ ſniam pro muliere caſus ē
in. c. cum dilectus de ſucceſſi. ab inteſtato. Habet etiã
duos alios qui deponũt ꝙ audiuerunt iſtam mulierē
repetentem a dicto Johanne illud in quo ſibi teneba
tur ⁊ unus eorum dicit de certa ſũma. ſ. de. xij. flore
nis: Ille uero reſpondit ꝙ nõ habebat pro tunc ſed
q̃ citius poſſet redderet per quod uidetur confeſſus
ſe teneri argumentuȝ. ff. de le. i. l. etiam hoc mõ ⁊ qḋ
ibi nõ. Cum ergo iſti tres teſtes probent confeſſioneȝ
alter uero probet rei ueritatem ſufficienter probatuȝ
eſt ut dicto. c. cum dilectus. Unde miror ꝙ contra il
lud ſit data ſententia. Et ſi dicatur ꝙ iſti tres non ſũt
conteſtes in probando confeſſionem quia unus de
ponit de confeſſione facta modicum ante quadrage
ſimam. Alij duo de requiſitione facta circa feſtuȝ ſan
ti michaelis ⁊ ſic non concordant in tempore. Reſpõ
deo ſaltē illi duo qui dicũt circa feſtũ ſancti michaelis
ſũt ꝯteſtes. Itē poſito ꝙ nullo mõ eſſēt ꝯteſtes quia
un⁹ deponeret de ꝯfeſſione fcã die lune: alter de ꝯfeſ
ſione fcã die mercurij tñ ꝓbãt qꝛ ñ iducunť pricipałr
ad ꝓbandũ ꝯfeſſionē ſȝ ad ꝓbandũ debitũ qḋ ex ipa
ꝯfeſſiõe ꝓbať ſicut dicimus in ſili cũ quis uult ꝓbare
ſe fuiſſe i poſſeſſiõe iuriſditõis ⁊ un⁹ teſtis diť ꝙ uidit
cũ ſuſpendere unũ hoĩeȝ die lune. Alter dicit ꝙ uidit
aliũ ſuſpendere die martis. Alter ꝙ aliũ die mercurij
Nã iſti nõ reputãť ſingulares lȝ nõ ꝯueniãt in tempo
re quia nõ inducunť ad probandũ ſuſpenſiones ſed
poſſeſſionem iuriſditionis que per ſuſpenſioneȝ pro

bať ⁊ ideo tales ſufficiēter probant ut nõ. in ſpecu. de
inquiſitione. §. i. uerſi. ꝙ ſi unus. ⁊ de teſte. §. ḋ inter
rogatorijs. uſi. breuiter. Cõſulo igiť iudici ut ad ma
iorē claritatē ⁊ cautelã huic mulieri petēti ḋferat iura
mentũ ⁊ ſi iurauerit ꝓ ea ferat ſniam ut in. c. fi. de iu
reiur. ⁊ C. eo. ti. l. in bone fidei. ⁊ d. l. admonēdi. lȝ
etiã ſi nõ petereť ſecure poſſet ex dictis atteſtationib⁹
idē facere ⁊ ꝯſciētiã ſuã que cũ predictis ueriſimilr cõ
currere debet ⁊ etiã ueritatē ſaluare ut clare oſtenſuȝ
eſt. Eſſet eñ magnũ peccatũ ⁊ quaſi furtũ tot cõcur
rentib⁹ ꝓ iſta dña ſibi auferre qḋ gratioſe mutuauit
⁊ ꝙ iſte reus ingratus de ſua ingratitudine ⁊ malicia
cõmodum reportaret.

De materia contractuũ feneratorũ habeť aliquid
in hoc cõſilio: ⁊ quãdo dicať inſtrumētũ factũ de du
plo uere ſortis ⁊ quomodo probeť: ⁊ an admittať ꝓ
batio in ꝯriũ: ⁊ per ꝙ genus ꝓbationis: an ꝑ teſtes
tantũ: an uero etiã per ipm inſtrumētũ. Et quando
dicať ꝯtus ſocietatis taliter ꝙ tolat ſuſpitionē uſura
rie prauitatis. Et qñ quis repetit uſuras: an debeat
ꝓbare ſe illas ſoluiſſe: an uero ſufficiat ꝓbare ꝙ cre
ditor erat uſurari⁹ uel ꝯſuet⁹ ſiles ꝯct⁹ facere. Et an
fideiuſſor receptus ſup principali dicať liberatus po
ſtea per cedulas ſcriptas manu debitoris qui ſaldatq̃
rationibus cũ debitore dictas cedulas ſcripſit. Prote
ſtatio qñ ⁊ quomo conſeruat ius proteſtantis.

cccv.

In chriſti nomine amen.

In cauſa que uertiť coraȝ dño uicario epi tridentini
inter ſer Antoniũ ꝗdam ſer bartholaſij de burgo no
uo actorē ſer dominici ⁊ tutorē alexandri pupilli filij
ꝗdam magiſtri bartholomei ḋ bononia ciuis ⁊ hita.
tridētini petentē ex parte una. Et magiſtrũ antoniũ
aurificē reũ ⁊ ſe defendentē ex altera ſuper certis quã
titatibus pecuniarũ in quibus dicať dictũ magiſtrum
antoniũ fuiſſe obligatũ dicto magiſtro bartholomeo
patri dicti alexãdri eius here. ꝓut cõſtare diciť quibuſ
dam publicis inſtrumētis ⁊ etiã cedulis ⁊ ſcripturis fa
ctis manu dicti magiſtri antonij ⁊ teſtiũ ſubſcriptioni
bus roboratis. Uiſa petitione dicti ſer antonij riſpo
nib⁹ ⁊ exceptionibus dicti magiſtri antonij nec nõ in
ſtrumētis ⁊ ſcripturis predictis ⁊ etiã teſtibus hinc inde
receptis ſup eo quod queriť que debeant eſſe partes
predicti dñi uicarij in ſniando plura occurrũt uidēda

Primũ eſt an dictus magiſter antonius ueniat cõ
dēnandus in ducētis ducatis quos habuiſſe dicitur i
ſocietatē ad partē lucri ⁊ dãni prout ꝯſtat inſtrumēto
publici notarij ꝯfecto. Anno dñi. M. cccc. xx. de mē
ſe Januarij: Et i hoc breuiť uideť mihi dicēdũ ꝙ ſic
qm̃ ex ſerie dicti iſtri appet ꝙ dcõs ducētos ducatos
dict⁹ magiſter antoni⁹ uere habuit ⁊ recepit: ⁊ ita atte
ſtať notari⁹ ꝙ in pñtia ſui ⁊ teſtiũ cui notario creden
dũ ē iuxta nõ. ꝑ glo. ⁊ doc. in. d. l. ſi ex cautione. C. ḋ
nõ nu. pe. Nec reperio i aliqua parte actorũ ꝙ dcus
magiſter antoni⁹ negauit ſe illos ducētos ducatos re
cepiſſe lȝ alleget illud iſtrum ficticiũ ⁊ ſimulatũ ⁊ ꝯfe
ctũ in fraudē uſurarũ. Nã iſta uerba pñt intelligi quã
tũ ad cãm ꝯtētã i iſtro. ſ. ꝙ nõ recepit ex cã ſocietatis
ꝓut iſtrm cãtat: ſȝ ex cã mutui ⁊ ad uſuras diť etiã ꝙ
ꝑſumiť factũ de duplo uere ſorꝭ uirtute conſtitutiõis
ſodalis ⁊c. Sed hoc nõ ſufficit dixiſſe: ſȝ ſi uolebat ꝙ
ita ꝑſumeretur debebat hoc allegare uidelicet ꝙ licet
inſtrm cantet de ducētis ducatis reuera nõ niſi cētuȝ.

Sed hoc postꝗ̃ non d'rit in aliqua parte suarum
exceptionū uel capꝉoꝝ ñ potuit allegare ꝓ se p̄sūptōꝫ
dc̄e ꝯstōnis ꝑut in si. deteriat bar. i. l. cū q̇d añ fi. ff. si
cer. pe. ꝑ. l. si adulteriū. §. idē pollioni. ff. de adulte.
Nec est uerisimile ꝙ ita fuerit cū postea dicat se fecisse
illi ꝓmissiōeꝫ de duc. xli. ꝓ parte lucri ꝓ uno āno ad
rōnē. xx. duca. ⁊ ultra ꝓ cētenario. Et ita apparet ex
instr̄o publico ⁊ sic uidetᷣ ꝯfiteri ꝙ uera sors erat ducē
toꝝ nō cētū tantū. Non enī est uerisimile ꝙ ꝓmisissꝫ
lucrū uel usuras ꝓ illis centū quos nō recepisset. Nec
est credēdū ꝙ fuerit ita supinus ꝙ si recepisset centuꝫ
tantū obligasset se ad ducēta ⁊ ultra: ⁊ etiā ad usuras
ducentoꝝ qꝛ hoc trāscēderet usuras cētesimas. P̄sū
ptio uero dicte ꝯstitutionis locū haberet si notari⁹ nō
attestaretᷣ de uera numeratiōe sꝫ de cōfessione tantū.
et quis negaret se recepisse non aūt in casu nostro.
Nam ipsamet cōstitutio dat facultatē ꝓbandi ꝯ̄rium
eius ꝙ p̄sumitᷣ: unde si posset ꝓbari ꝑ testes ꝙ reue
ra habuit ⁊ recepit nō uideo quare hoc ꝓbari nō pos
sit etiā ꝑ instr̄m ꝙ de hoc attestatᷣ. l. in exercēdis. C.
de fide instr. Nō ergo bene facit dnegare restitutiōneꝫ
dictoꝝ ducētoꝝ. ff. deposi. l. i. §. est autē. ¶ Secūdo
uidendū est an ueniat ꝯdēnandus ad partē lucri q̇d
rōnabiliter ⁊ arbitrio boni uiri potuit fecisse dc̄us ma
gister antonius. Et breuit̄ dico ꝙ sic qꝛ ex quo p̄fatus
magister bartholomeus substinebat periculū ꝓ parte
ut pꝫ ex instr̄o. Iustū est etiā ꝙ sentiat lucrū ꝓ parte
ff. ꝓ socio. l. si unus. §. si unus. ī fi. de iure doti. si mā
cipia solu. ma. l. penul. §. si mācipia. ⁊ quod nō. bar.
in. l. qꝛ poterat. in fi. ff. ad trebl'. facit. l. si is qui. §. fi. ī
fi. ff. como. Nec ob. allegata ꝑ magistrū antoniū. s. ꝙ
iste nō p̄sumitᷣ fuisse ꝯ̄tus societatis: sꝫ mutui: qꝛ usu
rarij nō ꝯsueuerūt dare suas pecunias in cāꝫ ex qua
possit incurrere ꝑiculū. Nam ista est trufatoria allega
tio posito enī ꝙ nō ꝯsueuerūt: possunt tamē si uolūt
Nam ⁊ usurarij possunt licitos ⁊ ueros contractus ce
lebrare ⁊ interdū celebrāt ut dicūt doc. C. plus ualere
quod agitᷣ. l. ēptione. Et hic constat ꝙ ita fecit postꝗ̃
suscepit in se ꝑiculū: unde si iste magister antoni⁹ pos
set ostendere ꝙ dicta pecunia sine sui culpa fuissꝫ ꝑdi
ta cū negociaretᷣ cū ea posset se iuuare uirtute dicti in
strumēti ut iste pupillus teneretᷣ participare damnuꝫ
ꝓ dimidia. ff. pro socio. l. cū duobus. §. quidam saga
riā: nō ergo debet audiri nūc postulās id cuius ꝯ̄riuꝫ
nō esset postulaturus. C. de solu. l. fi. ff. de peti. here.
si ⁊ rem ⁊ preciū ⁊ sicut possꝫ se iuuare de isto instr̄o si
pecuniā sine sui culpa ꝑdidisset ita si nō perdidit tene
tur ip̄m cōtra se admittere ⁊ soluere parteꝫ lucri ⁊ ra
tionabilis liciti ⁊ honesti. Et ad hoc estimādū p̄fatus
dominus uicarius debet assumere ꝓbos ⁊ rōnatos
uiros qui habeant hoc uidere arbitrari ⁊ referre. l.
arbitro. ff. qui satisdare cogantur. C. de fide instru
mentoꝝ cōꝑationes. Nec obstat cōstitutio sinodalis
qꝛ p̄sumptio de qua ibi debet cessare quādo ex tenore
instrumēti apparet euidēter cōtrariū cū eadeꝫ consti
tutio ꝑmittat probari ꝯtrarium: ⁊ non est melior pro
batio ꝗ̃ illa que fit per facti euidentiā: ut dicit Inno.
in. c. proposuisti. de proba. facit. ff. de inoffi. testam̄:
si pars ibi nisi aperte ⁊c̄. Nam ⁊ si in instrumento nō
contineretᷣ hoc ꝙ suscepisset in se periculum ⁊ uellet
hoc probare per testes sine dubio foret admittendus
iste agens qꝛ probaretur uera causa ⁊ licita non simu
lata: al's non posset uerificari dicta ꝯstitutio in ea p̄te
qua ꝑmittit ꝯtrarium ꝓbari. Et si est nō uideo qua
re non debeat stari tenori istius inst umenti in quo
apparet manifeste de uera causa ⁊ de uero ⁊ licito cō
tractu non simulato nec in fraudē usurarum qꝛ conti
net nō solum ea que tendunt in fauoreꝫ creditoris sꝫ
etiam id q̇d tendit in fauoreꝫ debitoris scꝫ ut creditor
substineat partem dāni. Unde cessat p̄sumptio frau
dis ar. ff. de ritu nup. l. non solum. §. i. C. de bonis
prescriptorum. l. si quis post hāc. Sed si contineret so
lum id quod concerneret fauorem creditoris tunc eēt
standum presumptioni dicte constitutionis ⁊ isto mō
sane est intelligenda dicta ꝯstitutio ad hoc ut cessent
incōuenientie multe. ¶ Tertio loco uidendū est utrū
ueniat cōdēnandus dictus magister antonius in illis
xxvii. duca. de q̇bus in cedula scripta manu sua ⁊ sub
scripta testibus. Rn̄deo hic puto ꝙ nō quia illa est su
specta de usuraria prauitate qm̄ illud debitū descēdit
a debito maioris sūme scꝫ. xli. duc. quos p̄fatus magi
ster antonius ꝓmisit ꝑ publicum instr̄m soluere pro
parte unius āni. Sed nō ē uerisimile q̇d fuerit lucra
tus licite quadraginta ꝓ cētenario in uno āno de tali
arte argentarie qꝛ talia lucra licite fieri nō ꝯsueuerūt
Ideo ꝯsiderato ꝙ ille magister bartholome⁹ pur ex
ercuit usuras ⁊ ꝙ ista quātitas lucri ē excessiua ⁊ non
uerisimilis p̄sumo cōtra eum ꝙ potius ꝓ usuris ꝗ̃ ꝓ
iusto lucro extorserit illam ꝓmissionē qꝛ forte ille non
restituebat sortē ⁊ ꝑteꝫ lucri ⁊ ille ne ab eo exigeretur
promisit plus ꝗ̃ deberet. Et ista possunt stare simul
ꝙ ꝯtractus pro ꝑte fuerit licitus ⁊ honestus ex forma
sui ⁊ tamen ex postfacto ꝑꝑ retardatā restitutionē sor
tis ⁊ partis lucri inciderit in uicium usurarum ⁊ utile
per inutile non debet uiciari quando possunt cōmo
de separari ut in regula iur. ⁊. l. si sponsus. §. genera
liter. ff. de dona. inter uirum ⁊ uxorem. ¶ Quarto lo
co uidendum est an debeat condemnari in illis octo
unc. argenti de quibus etiam ꝯstat scriptura manu ꝓ
pria dicti magistri antonij ꝙ eas recepit. Respōdeo
puto ꝙ sic qꝛ ī nulla parte ꝓcessus reperio negatum
per eum quominus receperit uel aliquid allegatuꝫ ꝓ
pter quod restituere nō debeat postꝗ̃ recepit nec hic
cadit presumptio usurarum sicut in cāu precedenti ut
patet ad sensum ¶ Quinto loco uidendum est an ď
parte lucri liciti q̇d fuerit iudicatum illum magistrum
antoniuꝫ potuisse facere debeant deduci quantitates
petite ꝑ euꝫ quas dicit se soluisse. Respondeo sic quia
sunt satis uerisimiles ⁊ uxor condā dicti magistri bar
tholomei attestatᷣ de eis delato ergo sibi iuramentō
super singulis faciat dominus uicarius uideri librum
eius per peritos ⁊ si referunt sibi ꝙ eis uidet ip̄m dice
re uerum deducat illas sūmas de ꝑte liciti lucri in qua
dict⁹ magister antonius uēiet ꝯdēnandus ī talib⁹. n.
in quib⁹ non ꝯsueuerunt p̄stari ꝓbationes ⁊ confici
scripture sufficere debꝫ leuior ꝓbatio iuxta nō. ꝑ bal.
C. de epis. ⁊ cle. l. id q̇d pauperibus circa finē. ⁊ in. l.
sancimus. C. de iudi. Et si predicte sūme transcende
rent parteꝫ lucri deducat eas de sorte. Et ex his patet
qualiter dominus uicarius in expeditione istius cāe
debeat se hr̄e. Laus deo. ¶ Sexto loco uidēdū ē an
sit uerum ꝙ procedat de iure id quod asserit dictus
magister antonius in. xxxi. capitulo suo uidelicet ꝙ
ipse presumatur soluisse usuras pro toto tempore pre
terito quousqꝫ uixit dict⁹ magister bartholomeus ad
rationem unius grossi pro quolibet ducato ⁊ quolibꝫ
mense iuris presumptione presupposito sine preiudi
cio ꝙ fuerit probatum ipsum magistrum bartholo
meum consueuisse tali modo suas pecunias dare ad
usuras licet alio modo nō foret uel non sit probatum

ipsum

ipsum sic soluisse ut sic possit dictas quantitates repe
tere. Breuiter dicēdū est q nō: ꝛ hoc determinant ex
presse docto. s. Ci. bald. ꝛ alij. C. de probatio. l. i. qui
enim repetit usuras necesse habet probare se eas
soluisse: nec sufficit probare q ille a quo repetit sit
uel fuerit usurarius ꝛ q cōsueuit mutuare ad tantuꝫ
ꝓ floreno s ꝫ doc. ibidē. ¶ Septimo uidendū ē utrū
fideiussor receptus in pⁱo ɔtu fuerit liberatus ꝑ ce
dulas postea scriptas manu dicti ser antonij iur pre
sumptione. Respōdeo clarū est q nō cū i dictis cedu
lis ɔtineat q saluū remaneat dicto creditori oīe ius
quod habet tā ɔ ipsum principalē debitorē q ɔtra fi
deiussorē: ꝛ sic non fuit facta nouatio. l. aliā. ff. de no
ua. talis eni ꝓtestatio uel reseruatio cōseruat ius par
tis ut patet ex notat ꝑ glo. ꝛ doc. i. l. eleganter. i pⁱⁱ.
ff. de pigno. acti. C. de sen. l. libera. l. si quis aliā. ff. de
solu. ꝛ quod nō. bar. in. l. fi. ante fi. de eo quod certo
loco. ꝛ probat in. l. iiij. §. i. quibus mo. pig. uł hipo.
sol. de lib. exhibē. l. iij. § . ulti. cū si. ¶ Illud etiā ɔstat
q ea que deducunt in articulis dicti magistri antonij
ad ꝓbandū q iste ɔtractus presumat fuisse simulat⁹
ꝛ in fraudē usurarū ꝛ poti⁹ mutuū q societas. s. quia
ipse creditor uoluit se tantū cautelare diuersis modis
ꝛc. parū ualēt. Nam etiā in ueris ꝛ nō simulatis imo
licitis ꝛ honestis prudentes creditores adhibēt inter
dum tales cautelas ergo ꝛc. l. nō hoc. C. unō cogna.
Preterea ex tenore instrumēti apparet manifeste cō
trariū q: uoluit stare ad partē dāni sicut lucri ꝛ sic ex
illo nō potuisset cōuinci ut supra dixi ergo ꝛc. Naꝫ cō
iecture cessant ubi res est certa cū in incertis non cert
locus sit cōiecturis. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de uerbo.
obliga. Iterum Laus Deo.

¶ Quid probare debet petens cassationē instrumen
torū recognitōis ꝛ alliuellationis certoꝝ bonoꝝ q ipe
petēs asserit se recognouisse indebite ꝛ insciēter: ꝛ sic
per errorē tanq liuellaria a certis nobilibus cū assat
dicta bōa fuisse cuiusdā patrui sui pleno iure ꝛ cui ipe
petēs successerat. Et nūquid ex persona ō pterito re
sultet probatio dominij de pñti nō aliter probato titu
lo. Et nunquid ex solutiōe affictus seu liuelli probet
possessio nec ne.

¶ In christi nomine amen.

Uiso processu cause uertentis inter clautanū ō faua
seu ꝓcuratorē ei⁹ petētē ex ꝑte una ꝛ nobiles uiros
ser Jacobū ꝛ simonē de pulcinico ex alia reos ꝛc. ꝛ
cōuētos ex altera suꝑ cassatione quorūdā instrumen
toꝝ recognitōis ꝛ alliuellatiōis de certis bonis quas
prefatus clautanus asserit se indebite insciēter ꝛ ꝑ er
rorē fecisse a dictis nobilibus cum asserat dicta bona
fuisse condā uualconi patrui dicti clautani pleno iure
dominij directi ꝛ ꝓprietatis cui uualcono dicit ꝛ asse
rit prefatus clautan⁹ se successisse ab intestato ꝛ sic dic
q nō tenebat recipere ad libellū nec recognoscere a
dictis nobilibus dicta bona ꝛ sic istrumēta emanaue
runt ꝑ errorē. Ideo petit ea cassari ꝛ annullari ꝛ dict
nobilib⁹ mādari ut occasiōe dictorū istroꝝ nullā faciāt
deō clautano noxiā uł nouitatē. ¶ Suꝑ eo qō qrit q
sint uł eē debeāt ꝑtes iudicis. Uisis oib⁹ ꝓduct ꝛ alle
gatis i cā. Rñdeo q eē dēbēt i absoluēdos deōs nobi
les a petit ꝑ deūꝫ clautanū ꝑ regulā ułgatā q actore
nō ꝓbāte suā itentōeꝫ re⁹ absoluit. C de edē. l. q accu
sare de ꝓba. l. actor. Cōstat eni q ille qui dicit se ide
bite aliquid soluisse fecisse uel ꝓmisisse dꝫ hoc ꝓbare
q indebite soluerit fecerit uł ꝓmiserit qm̄ ɔtra cum ē
iur pͥsumptio q imo debite cuꝫ non presumatur ita
supinus q indebite iactet suum. ff. de ꝓba. l. cum de
indebito ꝛ hoc cū aduersari⁹ nō negauit nec negat so
lutionē ꝓmissionē uel factū ꝓut est in cāu nro als si
negauit ꝛ postea fuit ɔuictus suꝑ hoc de mēdatō trās
fert ꝓpter hoc onus ꝓbandi i ipm aduersariū q de
bite solutū ꝓmissuꝫ uel factū fuerit ut dicta. l. cū de in
debito qō hic nō fuit. Iste aūt clautan⁹ ad ꝓbanduꝫ
suā intentionē formauit certos articulos q quedā bo
na cōtenta in fine iporū ꝛ i suis ɔfinib⁹ designata fue
runt dicti olī uualconi ꝛ ad ipm ꝑtinuerunt iure dñij
uel quasi ꝛ hoc nō ꝓbat q: testes suꝑ hoc examinati
nō deponūt nisi ō simplici possessione uualconi ex q
sola cū allegat de pterito nō resultat ꝓbatio dñij ad
effectū agendi nisi sit iustificata titulo hīli ad acquisitō
nē dñij ꝛ ēt diuturnitate longi tp̄is habilis ad pscribē
dum res imobiles ut plene nō. in. l. penul. ff. de ɔdi.
insti. ꝑ bar. iunctis his que nō. ꝑ Jo. an. in nouel. in
c. illud de psump. ꝛ qō nō. ci. in. l. cū res. C. de ꝓba.
sed hic de titulo uualconi ꝛ de tp̄e quo possedit testes
nō deponūt sed dūtaxat q possidebat ut dñs ꝛ aliq
ꝛ q plures dicunt q nesciunt si erat dñs an teneret ꝛ
recognosceret ab alio. Preterea probatum est per
testes dictorum nobilium q illa eadem bona prefat⁹
uualcon⁹ cū uixit ꝛ ēt ipe clautanus tenebat ad affic
tum ꝛ recognoscebat a dictis nobilib⁹. Nā actus pos
sessionis gesti per uualconū erāt differentes q: ita ca
debāt in colono sicut in uero dño uñ non sequit tene
bat ꝛ possidebat ꝛ utebat illis bonis ut dominus er
go erat dominus alio non dato quia etiam non dñs
tenet ꝛ possidet ꝛ utitur eo mō quo dñs. unde nō ꝓ
bat hoc esse ꝛc. l. nō hoc. C. unō cogna. als facillima
esset ꝓbatio dñij cum tñ glo. ꝛ doc. dicunt q ē diffici
lis in dicta. l. cū res de ꝓba. Preterea posito q esset
ꝓbatum dñium bonoruꝫ descriptorum in fi. articulo
rum fuisse uualconi nō tñ est ꝓbata intentio agentis
qm̄ non cōstat ex ꝓcessu q illa sint eadem bona que
continent in dictis instr̄is que petit cessari cū describā
tur diuersa cōfinia: ꝛ non fuit factus articulus de idē
titate corpoꝝ ꝛ bonorū sicut debebat fieri in tali casu
iuxta nō. per bar. ff. de cōdi. ꝛ demon. l. demōstratio
in fine prin. ꝛ. C. si unus ex plu. ap. l. unica ꝛ ō erro.
aduoca. l. ij. Sequitur ergo ex pdictis q non sit pro
batum dñium dictorū bonoꝝ fuisse dicti uualconi ꝛ ꝑ
ɔsequens necistius clautani ex ꝑsona illius non ē ꝓ
batum ipm indebite recognouisse a dictis nobilibus
quia in hoc fundat intentio sua q sua bona ꝓpria re
cognouit ut aliena sed dictorū nobilium cū eorū non
essent qō ꝓbatum non ē quinimo illi nobiles uident
ꝓbasse cōtrariū sc ꝫ q dicti uualconus ꝛ clautanus te
nebant dicta bona ad affictū āte alliuellationē ab eis
ꝛ reddebant affictū ꝛ nūc retinent ad liuelluꝫ ꝛ soluit
clautanus liuellū ex qua solutōe affictus ꝛ liuelli ꝓba
tur possessio. C. de agri. ꝛ censi. l. litib⁹ ꝛ. l. qui uniuer
sas. §. qō per colonum ꝛ ibi nō. ꝑ glo. ꝛ bar. ff. de ac
qui. pos. Et cōstat q q̄tum ad excipienduꝫ possessor
presumitur dñs si actor non probauit contrarium ut
nō. in dicta. l. penul. ff. de ɔdi. insti. per. l. finalem. C.
de rei uen. Producit etiā actor iste quedā antiqua in
strumenta de emptionib⁹ quorūdam bonoruꝫ factis
per quosdā que nihil sibi ꝓficiunt triplici rōe. Prima
quia non probauit se illis emptoribus successisse. Se
cunda quia non probauit q illa sint eadem bona
cum illis de quibus agitur de presenti. Tertia q illa

bona pouerunt postea ad illos nobiles redire. Concludo ergo dictos nobiles fore absoluendos a petitione dicti clautani ipsumq3 clautanum condemnandũ in expensis tãq̃ temere litigantẽ. Laus Deo Amẽ.

An committatur raptus si rapiatur illa que prius honeste uixerat.

Lviij.

De pena rapientis mulierem honestam. Item q̄ si quis per uim rapuerit mulierem honestam ⁊ ipsam adulterauerit seu stuprauerit capite puniatur. Si uero non per uim rapuerit sed alio quouis modo mulierem dummõ nõ sit meretrix publica uel famosa stuprauerit seu adulterauerit puniatur seu condemnet in libris centum puorũ. Et non intelligat quem ꝯmisisse raptum mulieris nec uiolentiam si de nocte uel d̄ die reperta fuerit mulier cẽ in domo alicuius tertie ꝑsone dũmodo eam in dictam domum manifeste nõ apparuerit aut probatum fuerit de uiolentia seu dolo Quodq3 si aliquis tenuerit aliquam mulierem publice ⁊ palam per ꝯcubinam aut amasiam uel focariã per mensem ⁊ ultra per ip̄am talem non possit accusari uel denunciari nec per aliquẽ alium ex eo q̄ diceretur ip̄m aliquã uiolentiam fecisse eidẽ mulieri seu amasie uel concubine uel eam ꝑ uiz carnaliter cognouisse. Et q̄ qui sic publice tenuerit aliquã mulierem ut supra non possit dicta occasione puniri nec cõdemnari. Item q̄ nullus corporaliter puniatur nisi lege municipali caueatur sed alias seu aliter puniatur pecunialiter arbitrio domini ptãtis dicte rapine ĩspecta conditione persone ⁊ qualitate delicti. Et intelligatur l. municipali cautum de puniendo quem pena corporali ubi lege municipali cautum sit de puniendo arbitrio dñi ptãtis aliquem in auere ⁊ persona. Et etiam ubi dictum sit per hec uerba uz in auere uel persona.

.cccvij.

In christi nomine amen.

Uiso dicto statuto si aliquis rapuit q̄dam mulierem solutam que permiserat se stuprari tangi ⁊ osculari an dicatur rapuisse mulierem honestam ut sic puniat̃ pena raptus. Uidetur q̄ sic per. l. stuprum in pri. ff. de ritu nup. Sed glo. illa. l. illam intelligit in muliere nupta in qua etiam si uiuat inhoneste cõmittitur adulterium ⁊ stuprum ⁊ sic etiam raptus non sic in soluta uiuente inhoneste. C. de adul. l. que adulteriuz cũ ibi nõ. Plus uidetur uelle glo. in. l. i. C. de raptu uirgi. in prin. q̄ lz ĩ nupta ẽt ĩhoneste uiuente ꝯmittatur adulteriũ punibile nõ sic ꝯmittit̃ crimen rapt⁹: ĩ quo requirit̃ honestas ĩ muliere quã gl. tenz ibi ci. ĩ addi. Plus dicit ibi ang. q̄ nec adulteriũ ꝯmittit̃ quantum ad penam masculi s3 quantũ ad penã ip̄ius mulieris sic q2 uiolat torũ mariti sui S3 si nõ eẽt nupta ñ ꝯmitteret̃ stupꝝ punibile ẽt quo ad eã ut dicta. l. que adulteriũ ĩ fine. Et sic ĩ effectu uĩ dicendũ q̄ iste nõ ꝯmisit crimen raptus. q2 honestatẽ suã amiserat illa mulier ꝑ prius faciẽdo uel ꝑmittẽdo se stuprari tex. ẽ ĩ. d. l. si stuprũ in fi. ff. de ritu nup. Posito etiam q̄ illa prima stupratio deberet puniri: quia tunc honestatẽ suam amiserat. l. ĩter liberas. §. i. ff. de adul. Laus Deo.

Testator instituit filios eosq3 grauauit si decessérint sine liberis masculis ⁊ relictis feminis ĩ tota hereditate uidelz in una dimidia quã uoluit esse penes feminas ⁊ in alia quam uoluit deduct̃ 3 legatis distribui inter pauperes christi. Item ⁊ uoluit d̄ una eius possessione quartã partẽ pertinere ad quosdã extraneos quartã distribui inter pauperes ⁊ aliã dimidiã integrã uoluit esse penes filias feminas relinquitq3 uxorẽ suã dominã ⁊ gubernatricẽ bonoꝝ suorũ: decesserunt filij sine masculis ⁊ feminis sed relicta matre uxoreq3 primi testatoris deinde decesserũt femine orta q3 contẽtione inter matrem ⁊ pauperes ⁊ plurib⁹ fuit dubitatũ. Et primo nunquid bona filiorũ aliũde quesita q̄ ex hereditate testatoris ueniat in hoc fideicõmisso. Secũdo nunquid legitima debita ipsis filijs debeat prius deduci ꝑ ipsam matrẽ. Tertio nũquid legata debeant deduci de toto fideicõmisso an uo tm̃ de parte dimidia debita ipsis pauperib⁹. Quarto an ex quo filij mortui sunt non relictis masculis neq3 feminis an nihil debeat̃ ipsis paupibus an tota an ip̄a dimidia: Quĩto posito q̄ hoc casu pauperib⁹ debeatur dimidia an mater possit prius deducere legitimã filiorũ: ⁊ deinde diuidere ipsã hereditatẽ ⁊ unã dare pauperibus christi aliam uero tenere pro se tanq̄ heres filiorũ penes quã remansit propter defectum conditionis in personã filiarũ feminarũ: an uero debeat ipsam legitimã cõputare in ipsã dimidiã. Sexto q̄d importet illud relictũ uidelz q̄ relinquit uxorẽ dñã ⁊ gubernatricẽ an alimẽta tãtũ an uero etiã integrum usufructũ respectu ipsorũ pauperũ: ⁊ si respectu filioꝝ important tantũ alimẽta an eis deficientibus importabunt usufructum plenum.

cccviij.

In christi nomine amen.

Considerandũ est q̄ filij hu us testatoris heredes instituti eo casu quo oẽs decederent sine liberis masculis ⁊ relictis feminis fuerunt grauati ĩ tota hereditate uidelicet ĩ una dimidia quã testator uoluit esse penes feminas ⁊ in altera dimidia quã deductis legatis quibusdã uoluit distribui inter pauperes. Et si casus iste euenisset sic fuisset procedendũ q2 debuissent prio deduci bona quesita ꝑ eos aliũde q̄ a testatore deinde de quesitis a testatore debuisset deduci ltima que est tertia pars ⁊ sic quattuor uncie in quibus oĩbus non potuissent filij grauari ꝑ fideicõmissum nec etiã in eo caderẽt dicta bona. l. coheredi. §. cũ filie. ff. de uul. ⁊ pu. in uersi. nec fideicõmisso. ⁊ sic ꝑtinuissent ad matrẽ heredẽ dictorũ filiorũ. l. quãq̄. C. ad. l. fal. De residuo uero debuissent fieri due partes equales quaꝝ una debuisset esse feminarũ: altera uero deductis legatis debuisset distribui inter pauperes deducto tñ ꝑ prius de oĩbus ere alieno. Et si dicat̃ quare uis tu q̄ legata deducant̃ potius de dimidia distribuẽda inter pauperes q̄ de remãsura penes filios ĩmo uidet̃ de oĩbus simul detrahẽda cũ sit ad pias causas d̄ quib⁹ falcidia nõ detrahit̃ ⁊ sic loco eris alieni habent̃ sicut relicta libertatũ ar. ff. ad. l. falci. l. eris alieni. Et nõ. bar. expresse in. l. siquis seruũ. §. fi. ff. d̄ le. ij. circa fi. Respõdeo ex cõiecturata mente defuncti que colligit̃ ex duobus. Primo q2 mandauit primo deduci portionẽ dimidiã quã reliquerat filiabus. Secũdo legata qui ordo loquẽdi attẽdit̃. ff. de usufruc. l. quotiẽs. Secundo q2 de una possessione uoluit quartã partẽ ꝑtinere ad quosdã extrãeos ⁊ quartã distribuit ĩter pauperes ⁊ sic reliquã dimidiã ĩtegrã uoluit esse penes feminas. Et sic similiter est credendum ipsum uoluisse de alijs bonis ar. l. si seruus plurium. §. fi. ff. de leg. i. Et de residuo detrahi legata nihil enim certum

reliquit

reliquit pauperibus sed id quod superat deductis le
gatis ⁊ dicta dimidia quod est bene ponderādū ꝑ ea
que nō. idē bar. i. d. l. siquis suū ī fi. ar. l. qui quadri
gēta ⁊. l. marcellus. ff. ad trebel. qꝛ igiẗ casus iste non
euenit ꝙ decesserit sine filijs masculis relictis feminis
in quo solo casu testator ꝓuidit imo decesserunt sine
masculis ⁊ sine feminis. Resultat dubiū nō paruum
an nihil sit inter pauperes distribuēdū an totum an
pars. Pro prima parte facit defectus uniꝰ ex duabus
cōditionibꝰ sub quibus mandauit distribui quarum
una fuit si decesserint sine liberis masculis. Et ista ex
titit: altera fuit si decesserint cū feminis ⁊ ista nō extitit
⁊ sic relictū uideẗ defecisse. ff. de cōdi. īsti. l. heredi plu
res. Sed ista ratio nō est bona ⁊ ꝑ cōsequēs nec ista
pars est uera: Nam nō est uerū ꝙ pauperibus fuerit
relictū sub illa duplici cōditione īmo sub una tantū. s.
si decederēt oēs sine liberis masculis illa enī cōdicio
induxit testatorē ad relinquēdū pauperibus id quod
supra dixi. Altera uero cōdicio si decesserint cū femis
nō fuit causa quare illud relinqueret sꝫ fuit cā qꝛ non
plus relinqueret qꝛ. s. uoluit unā dimidiā integrā esse
filiarū. Non ergo pōt dici defecisse unam ex duabus
cōditionibus appositis īmo una tantum fuit apposi
ta ⁊ illa extitit ergo relictum debet habere locum per
ar. a cōtrarijs qꝛ sicut defectus conditionis facit defice
re relictū. l. iubemus. §. penul. C. ad trebel. ita ⁊ exi
stentia facit ipsuꝫ habere effectū ¶ Pro secūda parte
facit ar. a cōtrario sensu. Nam uoluit totū distrubui si
extarent femine: ergo si nō extarēt cēseẗ hoc uoluisse
per ar. a cōtrario sensu quod ē ualidū. l. i. §. huiꝰ rei
ff. de offi. eius cui mā. est iurisdic. Sed nec ista pars
est uera qm̄ a cōtrario sensu cōditionis p̄dicte nō licet
arguere. C. de cōdi. in'er. l. ij. ubi casus ⁊ ibi bal. d̄ter
minat casum si pater exheredat filiū si nō redierit ad
patriā: nō propterea censeẗ ipm̄ instituisse si redierit
qꝛ ex dispositionibꝰ priuatiuis nō resultat habitus. ff.
d̄ here. inst. l. ex facto nec resultat affirmatio. ff. d̄ ma
nu. testa. l. ticia. §. fi. ubi casus de eo quod dico ⁊ con
trariū loquitur de dispositiōe legali. Casus ergo iste
habeẗ pro omisso a testatore nō pro tacite disposito
ff. de libe. ⁊ posthu. l. cōmodissime. Et sic nō uenit di
stribuendū id quod distribuēdū nō fuisset existētibus
feminis qꝛ ⁊ si credendū foret ꝙ uoluerit hoc testator
nō sufficit hoc postq̄ non disposuit expresse uel tacite
ff. de usuf. lega. si alij de rebus dubijs in ābiguo. Re
stat ergo ꝙ tertia pars est uera uidelicꝫ ꝙ pars dicto
rū bonoꝝ dꝫ distribui inter paupes ⁊ ps ñ sꝫ dꝫ rema
nere penes matrē ¶ Nūc ergo uidēdū que sit illa q̄
dꝫ distribui ⁊ que sit illa que dꝫ remanere uideẗ dicē
dum ꝙ illa tātū dꝫ distribui que uenisset distribuēda
si femine extarēt ⁊ residuū remanere dꝫ apud matrē
Et sic debeat primo deduci legitima uidelꝫ quattuor
uncie deinde de reliquis octo alie quattuor pro dimi
dia debita filiabꝰ. Et iste pertineāt ad matrē: reliq̄ue
uero quattuor deductis legatis distribuanẗ inẗ pau
peres quod enim erat distribuendū existentibus femi
nis quas testator dilexisse p̄sumiẗ lꝫ magis pauperes
ī eo quod uoluit distribui multo fortiꝰ nō existentibꝰ
sed uxore tātū quā nō ita ut filias presumiẗ dilexisse ꝑ
argumentum a fortiori ¶ Plus uero q̄ tūc foret distri
buendum non uidetur debere distribui quoniā pau
peres in plus nō habēt uolūtatē defuncti ⁊ ꝙ relictū
nō reperiẗ remanere dꝫ penes heredes ⁊ coꝝ h̄des
in cōtrariū uidetur ꝙ īmo aliquid plus qꝛ non uide
tur ꝙ hoc casu cum non extant filie debeat detrahi

legitima ante omnia. sed debeat diuidi hereditas in
duas partes equales quarū quælibꝫ ꝑtinet sex uncias
⁊ una ꝑtineat ad matrem altera deductis legatis ad
pauperes tali rōne. Nam si extarent filie iō ueniebat
ltīma detrahēda ante oīa qꝛ tunc fuissent filij grauati
in tota h̄ditate parti danda filiabꝰ ꝑtiꝫ paupibꝰ. Sꝫ
nūc eis nō extantibꝰ nō repiunẗ grauati nisi in una
dimidia danda paupibꝰ deduct legatis ipa altera er
go dimidia q̄ remanet dꝫ in legitimā ꝯputari qꝛ capi
tur ex ultīa uoluntate ⁊ iudicio testōris. l. oīmodo. C.
de ioffi. testa. §. īputari ⁊ qḋ plene nō. bar. i. l. i quar
ta ad. l. fal. ⁊ postq̄ iste casus euenit iste solꝰ censetur
fuisse a testatore dispositꝰ iuxta ea q̄ nō. in fi. ꝑ bar. i
l. centurio. ff. de uul. ⁊ pupil. i. iij. q. pricipali de ꝯpen
diosa facta ꝑ uerbū cōe per unā colū. ⁊ ultra post pri.
in uer. si uero neqꝫ mr̄ nec aliqua illaꝝ ⁊c. Sꝫ si i istū
casū solū ꝓuidisset disponēdo ꝙ nullis relictis liberis
mascul' aut feminis dimidia distribuereẗ iter paupes
deberet ita fieri ut supra dixi qꝛ nō deberet detrahi le
gitima cū apud ipos ⁊ coꝝ heredes eēt remāsura al
tera dimidia q̄ legitimā trāscēdit. ergo nec nūc. auge
biẗ ergo portio pauperū in duabꝰ uncijs. nec erit istō
augmentum p̄ter uolūtatem defuncti īmo ſm uolun
tatem que p̄sumiẗ fuisse scḋm contingentiam casus ⁊
secundum iur' dispositionē que adaptaẗ ad illam iux
ta ea que habentur i. l. sꝫ nisi. ff. de iure doti. ⁊. l. iij.
§. fi. de admi. rerum ad ciui. pertinē. ⁊ qḋ nō. ci. in. l.
fi. C. ad. l. fal. ⁊ bar. in dicta. l. centurio in loco supra
allegato. Et cōpenseẗ hoc ꝯmodū cū onere legatorū
qḋ eis incūbet sicut prius ar. l. i. §. fi. de aqua plu. ar
cē. hēbit ergo mater dictoꝝ filiorū sex uncias sine one
re legatorū de bonis que fuerūt primi testōris deduc
to ere alieno ⁊ ēt quicquid acquisierūt filie qḋ patri ñ
fuerit acquisituꝫ iter quas sex uncias. hēbit dimidiaꝫ
integrā illiꝰ possessionis cuiꝰ quartā alijs legauit aliā
quartā paupes qꝛ nō plus uoluit testator de illa pau
peribꝰ dari ut pꝫ eius testō. Et ista pars mihi equior
⁊ securior uideẗ ut nulla fiat detractio legitime sed ha
beat dimidiā que in legitimā ꝯputeẗ ⁊ alterā paupes
cum onere legatorū. Et hec sufficiāt de primo pūcto
¶ Super scḋo uero quo queriẗ an mater dictorum
filiorū que a marito suo fuit relicta gubernatrix ⁊ dn̄a
⁊ sic uiuentibus filijs erat hītura alimenta utrum eis
mortuis debeat hr̄e integrum usumfructū. ⁊ sic bona
nō debeāt sibi auferri quousqꝫ uixerit ꝓ distribuēdo
inter pauperes loquor de illa pte que distribuēda ue
nit. Nam de altera hꝫ ꝓprietatem plenam: unde nō
cadit in ea questio de usufructu. Et breuiter si uerba
testamenti starent more solito quia reliquisset eaꝫ do
minam ⁊ usufructuariam quousqꝫ uel donec caste ⁊
honeste uiueret ⁊ uitam uidualem seruaret clarum
uideretur ꝙ uiuentibus filijs debuisset habere soluꝫ
alimenta de consuetudine obtenta in curia bul. secun
dum. l. ij. cum sua glo. C. si scḋo nup. mulier ipsis ue
ro mortuis ⁊ succedentibus alijs extraneis integrum
usufructum quia sic consuluit barto. in consilio quod
incipit matheolus ex eo quia legatum censetur fuisse
ante unum propter illam dictionem quousque ⁊ do
nec. Et sic pro tempore post mortem incipit persona
extraneorum heredꝫ filij filiorum ut idem bar. nō.
in. l. titia. §. fi. ff. de leg. ii. in fi. Quod ergo esset alijs
personis extraneis institutis heredibus hoc idem
deberet esse ipsa instituta quo ad portionem distribu
endaꝫ pauperibus ar. ff. de conditio. indebi. l. frater
a fratre uersicu. porro. Sed dubium est ꝙ testator

non dixit nec apposuit illud uerbum usufructuariam sed solū dixit ꝙ esset gubernatrix ⁊ dña unde ex neutro istoꝝ uerboꝝ uidet̃ ꝙ possit sibi uendicare usūfructū ex eo dū dixit gubernatrix q2 refert̃ ad uerbū filiorum ⁊ denotat gubernationē facti circa personas eorum. Nec ex secūdo uidet̃ q2 illud uerbū dñam ꝙ refert̃ ad uerbū bonoꝝ similiter significat quendā dñatum facti.i.quādam preeminentiā sicut eā habebat i uita mariti ut in.l.i.ff.rerū amo. Sed in cōtrariū fac̃ q2 h secūdū est uerū fauore filioꝝ sed eo cessante stat ꝓprie ⁊ significat dñatum iur.lꝫ duraturum quousqꝫ uixerit.l.fi.C.de lega. Unde sicut si nō existētibus filijs testator disposuisset ꝙ uxor eius eēt dña omnium bonoꝝ suoꝝ haberet uerū dominiū ⁊ per consequēs usūfructū causalē quousqꝫ uiueret dicta. l.ticia .§.fi. ff.de le.ij.⁊.d.l.fi.C.de lega.ita ⁊ nūc post morteꝫ filioꝝ q2 cessat eoꝝ fauor.l.ticia scio.§.usuras.ff.de le.ij.iuncto eo quod nō.bar.in.d.l.ticia cuꝫ testō.§. fi.eo.ti.⁊ in dicto cōsilio mathcolus. Et sic differet̃ distributio quousqꝫ uixerit.negari enī nō pōt quin dicta uerba debeāt in ea operari quousqꝫ uixerit: dicere autē ꝙ solū operent̃ ut habeat nuda alimenta ⁊ sit ꝓcuratrix pauperū ⁊ teneat̃ eis reddere rationē de fructibus annuatim obseruādū nō uidet̃.ff.ad trebel.l. postulāte in fi.q2 sic nō prodesset sibi imo noceret dictus dñatus facti ꝙ nec ad cōmodū suum nec filioꝝ haberet ꝙ nō esset quādo ad cōmodū filiorum quib⁹ afficit̃ ⁊ quibus ex uoto maternali parat omne ꝯmodum post suaꝫ mortem.l.nihil.§.facilior.ff. de ope. liberto. ¶ Laus Deo.

¶ De quodā lottario qui dedicauit se in ecclesia sancti marci seculari factis aliquibus reseruationib⁹ utrū uiciet̃ dedicatio propter reseruationem an ecōuerso reseruationes uicientur ⁊ ualeat dedicatio.

cccviiij.

¶ In christi nomine amen.

Uisa quadam ꝯmissione seu dedicatione facta per lottarium alias bianchū in ecclesia sancti marci de florētia de se ⁊ oībus bonis suis cū saluis ⁊ reseruationib⁹ in ea cōtētis: Super eo qd̄ querit̃ an dictus lottarius ꝑ eā sit uere ꝓfessus religionē dicti ordinis ⁊ sic possit cōuent⁹ occupare oīa bona sua nō obstantibus reseruationib⁹ p̄dictis ut sic ille uicient̃ ⁊ nō uiciēt. An uero econtra uiciēt professionē ⁊ nō uicientur. Uidetur dicendū primā partē esse uerā q2 cōuersi ⁊ dedicati ecclesie regulari cēsentur eo ipso professi oīa substantialia religionis illius ut nō.glo .xxvij.q.i.c. ut lex continētie ex quo sequit̃ ꝙ reseruatōes ille posito ꝙ eēnt cōtra substantialia religionis uiciant̃ ⁊ nō uiciant cuꝫ non fuerint apposite per uiā cōditionis sꝫ potius per uiā modi seu cōuētionis protestationis uel pacti quorum neutrū habet suspēdere actū. Et ideo cōmissio ⁊ dedicatio que de sui natura professioneꝫ includit ut dixi tanꝙ pure facta recipit essentiam ⁊ robur ad repellenduꝫ modū cōuentionē uel protestationē seu reseruationem contrariā professioni nō sic si per uiam conditionis fuisset apposita ut hec habentur ⁊ notantur plene in.c.fi.de condi.appo.per glo.⁊ doc.⁊.C. de sacrosan.eccle.auc̃.ingressi.⁊.ff.de usu ⁊ habi.l. per seruū. Quinimo reseruatio bonoꝝ eciā si ꝯdicionalit̃ facta fuerit uidet̃ ꝙ n̄ habeat uiciare possessiōeꝫ quicquid in dictis iuribus nō. ſm Jo.an.in dicto.c. fi.quia abdicatio bonorum non est de originali substantia professionis sed additum fuit per cōstitutionē eccl̃e sicut castitatis in sacris ordinibus. Unde siquis reciperet sacrum ordineꝫ sub conditione si poterit cōtrahere mr̄imonium reiceretur conditio ⁊ esset uere ordinatus xxviij.di.diaconi. ¶ Breuiter his non obstantibus ꝯtrarium uidetur dicendum ꝙ obstantib⁹ predictis reseruationibus prefatus lottarius non sit professus ⁊ sic eius bona non possint occupari si pacta non fuerunt sibi seruata. Pro cuius euidentia notandū ꝙ distinctiōes que fiunt in dictis iuribus supra allegatis procedunt ⁊ locum habent quando constat de intentione ꝙ quis uoluit profiteri uel pure ul' sub conditione si reseruationes ualent tunc enim aut reseruatio est contra originalem naturam seu substantiam professionis puta ꝙ non teneat̃ ad obedientiā uel ad castitatem ⁊ tunc est distinguendum aut fit reseruatio per modum conditionis ⁊ tunc uiciatur professio ut.d.c.fi.d̄ ꝯdi.appo.aut ꝑ uiā mōi uel cōuentionis ⁊ tunc ecōtra non uiciatur professio sed mod⁹ uel conuentio ut nō.in dicta.l.per seruū.ff.de usu ⁊ habi. Si uero non sit contra originalēm naturam ul' regulam ut est de retentione bonorum ⁊ tunc indistincte uiciatur reseruatio ⁊ non professio sc̄dꝫ modernos doc.sequentes Jo.an.in dicto.c.fi. Sed interduꝫ nō constat clare de intentione ꝙ uoluerit profiteri ut cū quis dedicat se uel facit se conuersum alicuius ecclesie Nam isti actus sunt indifferentes ⁊ ita cadunt in non profitente sicut in profitente qd̄ patet quia cadunt in ecclesia seculari in qua nō est dare professionē ut nō. in dicta auc̃.ingressi ⁊ dicto.c.ut lex ꝯtinentie. Et tūc oportet ire per coniecturas ar.l.si seruus pluriuꝫ.§. fi.ff.de le.i. Coniectura autem una ponitur per glo. in dicto.c.ut lex uidelicet ꝙ si dedicat se ecclesie seculari non intelligatur professus sed d̄dicasse se sc̄dꝫ naturam illius ecclesie in qua non cadit professio ar.ff.de furciur.l.sed si possessori.§.sed si rerum.ff.loca.l.si uno in prin. Si uero ecclesie regulari tunc per candē rōnem intelligitur professus. Certe hoc ultimum recipit suppletionem ut sit ueruꝫ si fecit ea que cadunt in professum.s.quia mutauit hītuꝫ ⁊ uitam al's apparet ꝙ noluit profiteri ⁊ per consequens succedit regula ꝙ actus non operatur ultra intentionem agentis.ff. si cer.pe.l.non omnes. Sed in cāu nr̄o iste lottarius non mutauit habitum imo ex pacto uoluit posse stare in quocunqꝫ hītu uellet ⁊ ita fecit ⁊ etiaꝫ quod posset acceptare officia cōis per qd̄ patet ꝙ noluit renūciare seculo. ex quibus datur intelligi qualiter utraqꝫ pars intellexerit illam dedicationem seu cōmissioneꝫ Nam nō uidetur uoluisse ꝙ esset professio regularis sed simplex ⁊ nuda dedicatio eo modo quo caderet ī ecclesia seculari ⁊ adhuc laxior propter officia cū uerba obscura uel duplicem intellectum habentia ex adiunctis declarent̃.ff.de le.iij.quesitum de peti.here. l.utrum de rebus dubijs.l.i. Et ita uidetur fuisse de mente bal.in dicta auc̃.ingressi ubi in conuersis ecclesie regularis distinguit an mutent uitam ⁊ hītum uel non ⁊ sic limitat ⁊ d̄clarat glo.in dicto.c.ut lex. Sed talis coniectura ⁊ limitatio non cadit quando uerba sunt clara quia dicat profiteor ⁊c̃.⁊ ideo tunc recurrit̃ ad aliam distinctionem de qua primo loco dixi. Concludo ergo ꝙ in casu nostro nō habemus disputare de illo articulo: An reseruationes predicte uicient professionem uel uicientur ab eā sc̄dm ꝙ doc.tractant in dictis iuribus Sed debemus indistincte dicere ꝙ nō uicientur nec uiciant professionem que nunꝙ facta fuit

fuit. Sꝫ declarant eam nunq̄ fuisse factā ⁊ de intẽtio
ne tam fratrū q̄ dicti lottarij fuisse potius facere quē
dā ꝯtractū innoiatū scꝫ do ut facias seu facio ut des
uel do ut des quo n̄ ipleto ex una pte nō tenet alter
iplere. ff. de ꝯdi. ob cām. l. fi. cū si. Laus Deo.

De quadā remissione uł liberatōe facta ꝑ filiā ma
tri que fuit tutrix ꝯ quā filia ꝯcepta uenire uolebat an
trahat ad ꝯputa sibi nō exhibita. Et an iuramē
tū interpositū sup ipa quietatōe ad dicta ꝯputa d̄ qui
bus filia nō hūit noticiā trahat. Et an filia teneat
credere relatōi auditoꝝ asserentiū certā quātitatē pe
cunie fuisse ꝯuersaꝫ i utilitatē ipius filie alr̄ nō exhibit
ipsis ꝯputis. Et quid i ꝑlato an ei asserēti qd con
uersuꝫ i utilitatem ecclesie credatur.

cccx.

In christi nomine amen.

Aduertēdū q̄ si de mala redditōe ꝯputoꝝ n̄ ꝯstaret
hec quietatio ꝓdesset matri ut non ꝯpelleret iteꝝ rō
nes reddere cū sit iuramēto uallata que sine fraude
facta ualet. ut nō gl. ff. de ꝯrio iudicio tute. l. iij. §. i.
tūc aūt de fraude non ꝯstaret. Ceterū si de mala red
ditōe ꝯputoꝝ ꝯstare pōt tunc appet de fraude ⁊ do
lo matris ꝯrium asseuerātis ⁊ ꝑ hoc quietationē hāc
extorquētis cum dolus sit falsa uocis asseueratio scien
ter facta cū intentione fallendi ut. l. i. ff. d̄ dolo. ⁊ nō.
C. si ꝯtra ius uel uti. pub. l. prescriptiōe ꝑ ci. per ꝯse
quēs pꝫ ipsaꝫ quietationē ēt iuratā non ualere ꝑ ean
dē gl. Et sic mater de nouo ꝯpelleret rōnes reddere
⁊ reliqua si que sūt restituere ⁊ hec dcā sufficerēt. Sꝫ
ut ꝑticularius attingamus notandū q̄ ꝓ pte filie di
cit matrē aliqua omisisse in inuētario ponere scꝫ du
as uineas ex quibus percipere potuit fructus ascēdē
tes ad ualorē ducentoꝝ. Itē quosdam alios census.
Iteꝫ preciū seu restū ei⁹ ex uenditōe cuiusdaꝫ census
que si uera sūt presumendū ē de his nō fuisse rōnem
redditam nisi ꝯrium doceat per matrē cum ꝯ omit
tentē presumat dolus ⁊ subtractio ut. ff. de admi. tu
to. l. tutor qui repertoriū ad. l. fal. l. dolo quē presum
ptio trāsfert onus ꝓbandi in matrē. C. de ꝓba. siue
possidetis. ff. q̄ metus cā. l. non ē uerisile. Dicit etiā
ꝓ parte filie q̄ mater ꝓfessa ē se mile que de bōis ei⁹
ꝑcepit i utilitatē eius ꝯuertisse nec i relatione facta ꝑ
auditores ꝯputoꝝ ꝯstat filie in quas cās exposita fue
rint. Nec subest aliqua uerisilis cā i tribus ānis quib⁹
tutelam rexit i quā dicta mile potuerint uerisilr expo
ni. Non ergo tenet filia huic relatōni stare nisi sibi ex
hibeant ꝯputa ꝑ que appareat i quas cās fuerint ex
posita ut pꝫ i. l. fi. ff. de exercito. ubi tali asseuerāti se
in utilitatem dñi ꝯuertisse nō credit nisi cā subsistat.
Et sic nec ꝑlato asseuerāti se i utilitatē eccle ꝯuertisse
ut i auc. hoc ius porrectū facit. l. si forte de castrē. pec.
C. de sacrosan. eccl. l. illud ⁊ qd̄ ibi nō. ⁊. ff. de le. iij.
cū quis. §. seia de ꝓba. qui testamētū. Nā bonus pa
terfami. ⁊ diligēs nō sic facere solet ut exhibitis sibi rō
nibus stati se subscribat sꝫ examinat excipit ut uideat
an excepta ⁊ expēsa ꝓbe uel iprobe referant. ff. d̄ cō
di. ⁊ demō. l. cū seruus. Ex quib⁹ pꝫ q̄ nisi mr̄ doce
at se rōnē reddidisse d̄ his que omissa sūt i inuētario
uel ꝯputa exhibeat de quib⁹ ꝯstet i quas cās mile fue
rint exposita presumit ꝯputa male fuisse reddita cuꝫ
ꝑsumptio iuris sit ꝯ matrē. Ex quo sequunt plura ꝓ
filia. Primo qr illa repeti pñt tanq̄ reliqua nō restitu
ta nec dici pōt filiā ꝑ quietationē hāc illa remisisse cū
illa ignorauerit ⁊ ignorās remittere non uidetur qr
consensum non hꝫ ex quo remissio causat. ff. de trā
sac. l. qui cū tutoribus. §. qui ꝑ fallaciam nā talis nō
tā paciscit q̄ decipit. ad hoc. ff. de iurisdi. om. iu. l. si
ꝑ errorē sꝫ nec remittere pōt ignorās. ff. de acqui. he
re. l. clodius de inoffi. testa. l. mater decedens sciam
eni non ignorantiā ledi uolumus. C. de tabula. l. ge
nerali. Nā licet i generali remissione inter uiuos facta
uideat remissus dolus preterit⁹ ut nō. gl. C. d̄ trāsac.
l. actōe uerum ē d̄ illo per quē nihil adest doloso. Sꝫ
si aliquid adest remissus nō uidetur. ff. de pac. l. tres
fratres de lib. lega. l. lucius ubi casus ⁊ bar. expresse
nō. e. ti. l. aurelio. §. gaius. Per hunc aūt dolū adest
matri. Sed certe nec si uelit minor talia remittere po
test cū sit donatio que non ē minori ꝑmissa ⁊ cum iu
dicis decreto etiā matri ut. C. quando decreto op. n̄
ē. l. fi. ff. de tute. ⁊ rati. di. l. i. §. i. de admi. tu. cuꝫ plu
res §. fi. Nec ob. de lib. lega. l. aurelius. §. titius qr
loquit in maiore uel i minore testāte cui non ē neces
saria curatoris auctoritas uel iudicis decretum cuꝫ in
actu testandi lrimam hēat personā ut dicto. §. gaius
i. l. aurelio. e. ti. ꝑ gl. Sꝫ hec rō tolleret propter iura
mētū q̄ hic iteruenit ei aūt q̄ supra dixi nō ob. iura
mētū qr cū de illis nō fuerit cogitatū qr filia nesciebat
sicut non uideretur remissa ꝑ quietatōnē ut probaui
sic nec per iuramētū super ea iterpositū qd̄ ad illa tā
tum extēditur ad que extēdit quietatio que ē pricipa
le cū accessoriū iuxta pricipale regulet. Itē qr iuramē
tū ad incogitata nō extendit d̄ iureiur. c. pe. ⁊ ibi nō.
⁊. c. ad nr̄am. iij. ⁊. c. ueniēs ⁊. c. quintauallis. Nā iu
ramēta intelliguntur ſm intētionē iurātis xxij. q. v.
hū ine nec ibi extēdit ad id d̄ quo nō ē uerisile fuisse
actū si fuisset expressuꝫ de homicidio. c. cū iuramēto
facit. ff. de pigno. l. obligatione generali. Sed non
est uerisimile q̄ filia remisisset illa si sciuisset non fuis
se exposita uel restituta cū esset donatio quam quis
non presumitur uelle facere. ff. d̄ proba. l. cum d̄ inde
bito potissime mulier cuius genus auarissimū est. ff.
ad uel. l. sꝫ si ego i fi. ⁊ ibi nō. cū ergo de nouo ad no
ticiā filie ꝑueniat nō excludit iuramēto ar. in. c. pasto
ralis de excep. de testi. pñtiū de elec. ut circa li. vi. ⁊. c.
nulli quia super his iuratum non est cum iuramētū
procedat ex animo qui nō adest super eo q̄ ꝗsigno
rat. Sed si dicetur hec filia cum hanc quietationem
fecit noticiā habebat de hac relatione facta ꝑ audito
res ꝯputoꝝ qua dr̄ mile fuisse exposita ⁊ nō assignat
cā nō ergo pōt postea opponere cū tūc nō opposue
rit ar. ff. de decu. l. penul. §. fi. de excep. pastoralis sꝫ
uidet remisisse qd̄ potuit cū iuramēto. Sed respōde
tur ꝯriū esse qr tempore ꝯpulsiōis illa relatio nō fuit
ostensa filie quaꝫ si uidisset forte excepisset. Preterea
posito q̄ ostensa fuisset tamen illa refert ad prima cō
puta cum dicat in ea fuisse exposita in causas ꝑticu
lares ꝓut in ꝯputis apparet nō ergo adhibet sibi fi
des nisi ꝯputa exhibeant ut. C. de eden. auē. si quis
i aliquo sicut d̄ libellāte dicimus q̄ si dicat sibi deberi
ꝓut i instrō ꝯtinet n̄ audit. nisi ante oīa instrūꝫ ꝓdu
cat ut. ff. de edē. l. i. §. edenda. Sic ⁊ ꝯfitente se de
bere in ultima uoluntate ꝓut in instrō continet non
credit ꝯfessioni nisi instrumentū ꝓducat ut. ff. d̄ libe.
lega. l. legaui ⁊ nō. in spe. de ꝯfes. §. nunc dicendum
uersi sed nunquid. Sic ergo hec relatio ad computa
refert ⁊ nō dat ei fides nisi ostendant ꝯputa sic etiā
cōpositio ⁊ quietatio sup ipa facta ⁊ iuramentuꝫ sub
quibus subintelligitur tacita conditio si uera sunt que

in relatione continẽ͂tur quaꝫ ueritatem ꝑ ostensionẽ cõputorum oꝫ ostendi sicut in responsione pape sub ĩtelligit͛ clausula si preces ueritate nitant͛ ut i. c. ex ꝑte ɔuentrẽsis ď rescrip. sic ⁊ oĩs respõ ad iterrogata restringit͛ ⁊ refert͛ insti. de inuti. stip. §. preterea. ff. de libe. lega. l. aurelius. §. stico. Ad qð optie facit qð nõ. Inn. de exce. cũ uenerabilis decẽsi. cũ oliꝫ ubi dicit ꝙ si quis ɔfitet͛ illa que i instr̃o uel priuilegio ɔtinent͛ ĩtelligit͛ ɔfiteri sub ɔditione si priuilegiũ uel instr̃m ẽ ueꝝ ⁊ iõ reprobato instr̃o de falso nõ statur ɔfessioni que ipĩ instr̃o ĩnitit͛. facit ẽt optime qð nõ. Io. an. i ďcisione quã posuit sup regula inspicimus de re. iur. li. vi. ubi dicit ꝙ si canonici aliquẽ recipiũt uigore litteraꝝ suarum ɔcedentium aliquid ɔtra statutum uel ɔsuetudinẽ ecclesie puta ꝙ nõ teneat͛ ꝓmoueri cum de ɔsuetudine sit secus ⁊ ipse receptus iurat seruare ɔsuetudies ⁊ statuta ecclie ꝙ tã receptio ꝙ̃ iuramẽtũ intelligunt͛ fieri secundũ formã lr̃arum ex quo uigore ipsaꝝ fiunt ut sic per tale iuramentuꝫ nõ artet͛ ad ꝓmotionẽ habẽt enim iuramẽta in se tacitas ɔditiões ut nõ. de rescrip. ɔstitutus ꝑ ber. ⁊ ꝑ Io. an. de reg. iur. c. i obscuris i mercurialibus. Ex quibus ɔcludo ꝙ lꝫ relatio ista fuisset tẽpore ɔpositiõis ostensa filie sicut ipsa non hꝫ uigorẽ nisi ostensis ɔputis ꝑ que iustificet͛ sic nec ɔfessio quietatio ⁊ iuramẽtũ sup ipa interposita cũ itelligant͛ secundũ eã. ¶ Et si dicat͛ matrẽ fuisse quietatã ab hac sũma ꝑ decretuꝫ iudicis qð trãsiuit in rem iudicatã respondet͛ decretũ fuisse nullum ex pluribus cãis. Primo qꝛ hec quietatio eẽt donatio quã tutor qui ɔputum recepit facere nõ potuit etiã cũ decreto nec ualet tũc ipso iure decretũ. C. quãdo ďcreto op. nõ ẽ. l. fi. Secũdo qꝛ fuit iniustũ ⁊ sine cã ⁊ dolo matris extortũ. iõ nullũ. ff. de rebus eoꝝ l. magis puto. §. si es ⁊. l. quãuis ne uis fiat ⁊. l. i. §. hec uerba aliã enim naturã hꝫ decretũ ꝙ̃ snia. Nam cũ decretũ iterponat͛ fauore pupilli et ob hoc sit itroductũ quotiẽs ex eo ius pupilli ledit͛ ẽ nullũ ar. C. de legi. qð fauore. Nẽpe snia silr̃ ẽ nulla ɔtra pupillũ in defensuꝫ lata. C. si aduer. rẽ iudi. l. cũ ⁊ minores quã defensionẽ ɔstat hic non iterfuisse si tutor nõ petijt a matre assignari cãs i quas exposita fuerit illa quantitas. ¶ Secũdo principalr̃ sequit͛ ꝓ filia ꝙ mater iteꝝ tenet͛ reddere ɔputũ nã cũ mater assereret se bonuꝫ ɔputũ reddidisse ꝙ si ueꝝ fuisset liberata erat ď iure a filia ⁊ ipa filia sibi obligata fuisset ad faciẽdũ quietationẽ de facto ut. C. de ɔdi. ex. l. l. dissolute de libe. cã l. cũ affirmes. nõ. bar. i. l. iij. §. i. de libe. lega. l. si finita. §. elegãter ď dã. infec. putãs filia ad hec se teneri quietauit credẽs se liberare nõ matrẽ quã putabat iam liberatã si igit͛ reperit͛ ɔputa fuisse male reddita nihil põt oꝑari quietatio nã non põt operari liberationẽ filie ad qð pricipalr̃ facta ẽ cũ filia non itẽdebat ⁊ non oꝫ illud quod fit ad unũ effectuꝫ oꝑari ɔ̃trium uel diuersum ut. l. cũ tale. §. fi. de ɔdi. ⁊ demon. ⁊ de sol. qui hoiem. §. fi. uñ tam liberatio ꝙ̃ iuramẽtũ habent in se tacitã ɔditionẽ si ueꝝ ẽ ꝙ mater asseuerat ad hoc. C. de nõ nu. pe. l. fi. ¶ Ex quo sequit͛ tertiuꝫ ꝙ hec quietatio non põt dici trãsactio cũ ꝑ trãsactõeꝫ intẽdit quis remittere actõeꝫ sibi ɔpetentẽ ꝑꝑ dubiũ litis ⁊ ꝓpter id qð ꝑcipit qð hic non fuit cũ filia non itẽderet liberare matrẽ ab actõe qua tenebat͛ reddere rõcs ⁊ reliqua cũ putaret eã liberatã ex sua assertõe. Sꝫ credebat liberare se ipaꝫ. Itẽ qꝛ hic nil ďdit mater de suo filie propter dubium litis ⁊ aliter non dicit͛ trãsactio li. et actum sit ꝙ aliqua restituat de bonis filie que restitutio non facit trãsactionem ⁊ ẽ expressum ꝙ hec quietatio non dicitur trãsactio. ff. de dona. l. quidam in iure nec illud ergo iuramentuꝫ nõ ligauit cum eius ɔditio defecerit nec ẽ necessaria relaxatio iuris sꝫ facti ut nõ. per Inn. de elec. per uenerabilem.

¶ Quarto ⁊ ultimo sequit͛ hãc quietatõeꝫ fuisse fraudulenter extortã ⁊ erronee prestitam cum facta fuerit ad assertionẽ matris falsum scienter asseuerãtis qð si filia sciuisset non fecisset. ff. de dolo. l. cũ affirmes ⁊ iõ põt qñcunqꝫ retractari ut. l. quesitum. ff. qñ acti. de pecu. ẽ ãnal͛ in fine gl. magne que optime facit qð cũ eo. l. sꝫ si ex parte nec põt sibi impigere mater cuꝫ mihi credidisti. ff. de eo per quẽ factũ ẽ. l. i. §. i. ⁊ ibi per bar. alius eiꝫ posset ñ ipa potissime cũ matri filia credere debeat cũ eius ꝑsona sancta ⁊ honesta sibi uideri semꝑ debeat. ff. de obsequijs. l. ãtepenul. iõ excusãda ẽ si credidit. ff. ď bonis liberto. l. paulus respõdit exheredatõe nepotis. §. i. ⁊. l. qui cum maior. §. fi. ⁊ nõ. gl. de ɔdi. ⁊ demõ. l. titio fundus circa fi. magne glo. Nec ob. iuramẽtum qꝛ per errorẽ fuit prestitum ⁊ per dolũ iõ non obligat ar. de regu. iur. l. nõ ẽ obligatoriũ ⁊ glo. sentit expresse i. l. ij. §. i. de contrario iudi. tu. ⁊ ẽ expressuꝫ ꝙ iuramẽtũ dolo p̃stitũ ẽ nullũ sicut p̃stitũ metu. ď pac. quãuis li. vi. ⁊ ibi per archi. ul͛ saltẽ relaxãdũ iuxta ɔmissionẽ ď qua supra fit mẽtio. Nec ob. si dicat͛ sm̃ hec oĩs trãsactio erit dolosa cũ fiat asseuerãte reo se nõ teneri. Rñdeo i trãsactione uera quis nõ ɔmittit se asseuerationi partis nec illi totalr̃ credit͛ qð pꝫ qꝛ aliquid ob dubiũ ꝑcipit ⁊ remittit actionẽ ẽt si i ueritate ɔpetat si. n. putaret eũ non teneri nil ꝑciperet sꝫ simplr̃ liberaret. Sed in casu nr̃o filia totalr̃ credidit mr̃i. et iõ ipam simplr̃ liberauit nil ꝑcepto de bonis mr̃is. Perinde ẽ ergo ac si debitorẽ meũ dicentẽ se soluisse liberarẽ errans nam reperto ɔ̃trio nullũ effectũ hẽbit liberatio. Predc̃a sequunt͛ si mater nõ uult ondere ɔputa. Iõ ɔsulo sibi ꝙ si sentit se bonã rõem reddidisse i exhibẽdo ɔputa nõ faciat difficultatẽ qꝛ per ipa ɔstabit i quas cãs fuẽit pecunia expensa ⁊ de bona redditione rõnum. et per hoc oĩa lita euitabuntur al͛s nõ uideo ipaꝫ posse excusari sub correctione melius sentientis.

¶ Renũciatio facta per filiam cum iuramẽto quãdo dotem recipit an noceat sibi uel filijs.

.cccxi.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pũcto ⁊ alijs de quibus fit i eo mentio breuiter dico ꝙ renunciatio paterne ⁊ materne hereditatis facta ꝑ dñam auriandam tempore nuptus dictis ꝑentibus pro filijs masculis eorũdem ⁊ ex causa in ea cõtẽta uidelicet qꝛ reputabat se sufficiẽter dotata ď quinquaginta ⁊ pactũ de nõ habẽdo regressum ad dicta bona post mortẽ parentũ cũ iuramẽto canonice prestito ⁊ cuꝫ pacto ꝙ faceret ⁊ curaret ut filij ⁊ filie descẽdentes ex ea idem facerẽt ualuit ⁊ tenuit quantuꝫ ad ipam auriandaꝫ de iure canonico ⁊ fuit seruandum licet. l. pactum cuꝫ sua glo. C. de colla. dicat ɔtrariuꝫ prout est tex. in. c. ꝙ̃uis de pac. li. vi. ꝑ qð patet ꝙ tale pactum nõ est turpe nec est ɔ̃ bonos mores quia si hoc esset nõ ɔfirmaret͛ iure canonico ꝑ iuramentum ut in. c. nõ est obligatoriũ de reg. iur. li. vi. licet secus sit in pacto de succedendo qꝛ ꝑ illud tollit͛ libera potestas testandi ⁊ sic contineret turpitudinẽ uel est ɔ̃ bonos mores. C. de pac. l. pactũ ꝙ dotali iõ nõ firmaretur

iur

tur iuramĩto ut ibi nõ. bar. ⁊ i. l. stipulatio' ħ mõ. ff. ð
uer. ob. ¶ Nec ob. ei quod primo dixi statuta ĩcontra
riũ allegata q⁊ primũ statutũ sub rubrica de dona. in
sinuandis loquiť in donationib⁹ que sũt ꝓprie ꝯtrac
tus. C. ꝙ me. cã. l. si donationis ꝑ quos dñiuz trans
ferť de donante in donatariũ actum traditiõe cuz do
natio fit doni datio. ff. de dona. cã mortis. l. senatus
§. donatio. et sic dominij translatio. ff. de uerb. ob.
ubi autẽ in fi. Unde donãdo diminuit quis suũ patri
moniũ. Sz repudiãs hereditatez prius ꝙ ipsã adeat
nõ diminuit suũ patrimoniũ sz nõ acquirit nec trans
ferť i aliũ dñiuz qd nõ hẽbat sz abdicat a se potẽtiaz
acquirẽdi que sũt iter se diuersa. Jõ ꝓhibitus donať
ñ ꝓpterea ꝓhibeť hereditatem repudiare. ff. que in
frau. cre. q̃ autẽ ð dona. iter ui. si spõsus. §. si marit⁹.
íõ nec insinuatio requiriť. Et posito ꝙ requirẽť fuit
facta q⁊ isinuare ẽ donationẽ corã iudice facere. Nec
requiriť cãe cognitio uel decretũ iudicis ut nõ. bar. i
l. modestinus. ff. de dona. post prin. Sz hic iteruenit
iudex ⁊ ei⁹ decretuz ut pz ex instro. ¶ Et si dicať imo
cũ habeat uim donatõis nõ ualet etiã cũ isinuatione
cum dicta auriãda eẽt minor xxv. ãnis ut iquit dictũ
statutũ nisi iteruenerint illa de quib⁹ i secũdo statuto
sub rubrica ꝙ minores xxv. ⁊c. Respõdeť ꝙ etiam
si eẽt donatio cuius ꝯtrium supra dixi tamẽ dictũ statu
tũ secũdum uult ut ꝯtẽta in eo locum nõ habeat i re
nunciatõibus p̃dictis fiẽdis ꝑ mulieres suis ꝯsangui
neis ut pz in dicto statuto secundo circa finẽ. Et si di
cať saltem requirebať presentia duoꝝ ex ꝓximiorib⁹
ꝯsanguineis ut ibi diciť. ¶ Et hic interuenit. s. presẽtia
patris ⁊ matris quibus nullus ꝓximior ⁊ qui nõ pre
sumiť dolum uel deceptionẽ aliquã facere filijs. C. de
dolo si supstite in fi. Et si dicať dicta renunciatio fuit
eis scz dictis parentibus facta. unde non potuerunt
prestare presentiã auctorizabilem ad proprium ꝯmo
dum. l. i. ff. de aucto. tuto. Respõdeť ꝙ fuit facta eis
non ꝓ se nec ad ꝯmoduz ipsoꝝ recipientibus cũ effe
ctus dicte renũciationis fuerit collatus post ipsorum
mortem post ꝙ nihil essent habituri q⁊ mors omnia
soluit in auẽ. de nup. §. deinceps sz facta fuit ad com
modum filiorum masculoꝝ ⁊ illorũ nomie receperũt
dicti parentes. ⁊ sic ẽ perĩde ac si facta fuissz filijs ma
sculis fratribus dicte auriãde. Potuerũt ergo dci pa
rentes ꝓpter parem affectionẽ quã habebãt ad presa
tos liberos prestare presentiã auctorizabilem ⁊ actuz
reddere ualidum ar. l. nõ solum. §. i. ff. de ritu nup.
Et si dicať imo non potuerũt ad ꝯmodum filiorum
masculoꝝ ut dicta. l. i. ff. de auc. tuto. uersi. si auctor fi
at ut filio suo ⁊c. Respõdeť ꝙ ibi loquiť quãdo fina
liter redũdabat ad ꝯmodũ patris q⁊ actus ꝯferebať
in uita patris ⁊ illo tẽpore oĩa querebanť patri ꝑ fili
um hic uero ñ poterat redũdare renũciatio hẽditat
parẽtũ ad ꝯmodũ eoꝝ iaz mortuoꝝ tẽpore quo renũ
ciatõ sortiebať effectũ sz solũ ad ꝯmodũ filioꝝ mascu
loꝝ ⁊ fratrũ dicte renũciãtis. Sic ergo ꝯcludiť ꝙ dcã
auriãda si uiuerz nõ audireť uolẽs uenire ꝯtra dictã
renũciationẽ ⁊ pactũ ac ẽt iuramẽtũ ꝑ dictũ caplm ꝙ
uis de pac. li. vi. ¶ Nũc ẽ uidẽdũ an sit audiẽdus fili
us suus ⁊ ẽt pater eius scz filij idẽqz maritus petẽs di
midiã hereditatis matris sue eiusdẽqz auie materne
quasi renũciatio dcẽ auriãde sue matris sibi ñ nocue
rit. Ad qd sine dubio dicẽdũ ꝙ nõ dz audiri sicut nõ
audireť auriãda si uiueret ut dixi supra. ⁊ hoc triplici
uel quadruplici rõe. ¶ Pria q⁊ ut pz ex tenore libelli
porrecti ꝑ crescẽtinũ uel ei⁹ ꝓcuratorẽ. agẽtez nomie

azolini filij dicti crescẽtini ipe agit nomine ⁊ ꝑsona di
cte auriãde matris dicti azolini ad quã auriãdũ dicit
ꝑtinuisse dimidiã heredi. dicte dñe frãcisce sue matris
⁊ auie materne dicti azolini sui filij ex dicta auriandã
sua uxore ⁊ alterã dimidiã dicit ꝑtinuisse ad Jacobũ
filiũ masculũ a quo descenderũt ꝯuẽti. Et dicit ꝙ di
midia que ꝑtinebat ad auriandã ꝑtinet ad azolinuz
filiũ eius qd ẽ intelligẽdũ scz iure trãsmisso ꝑ tituluz.
C. de his qui ante ap. tabulas ⁊ ꝙ indebite occupať
ꝑ cõuentos. Et petit declarari dictum azolinum me
diante ꝑsona dicte dñe auriande eius matris fuisse ⁊
eẽ heredem ab intestato dicte dñe francisce pro dimi
dia ⁊c. Aut ergo uult dicere ꝙ renũciatio predicta fcã
ꝑ auriandã nõ ualuerit ⁊ sic dicta hereditas ꝓ dicta
dimidia fuerit ad eã delata ⁊ postea ꝑ dictam aurian
dã ad filium eius trãsmissam. Uel q⁊ fuit adita uel si
non fuit adita non fuit etiaz repudiata ⁊ sic ad filium
trãsmissa cum sit hereditas ascẽdentis que trãsmittiť
etiam nõ adita si tamen nec repudiata ad descẽden
tes ꝑ illum titulũ. C. de his qui ante ap. tabu. Et tũc
nõ bene dixit q⁊ imo ualuit dicta renũciatio ⁊ pactuz
iuramento uallatuz nõ obstantibus in cõtrariũ alle
gatis ut supra ondi. Et si dicta hereditas ñ fuit dela
ta dicte auriãde ꝓpter dictã renũciationẽ iuramẽtũ ⁊
pactũ ꝑ ꝯñs nõ potuit ꝑꝑ pactũ trãsmittere q⁊ non
trãsmittiť hereditas nõ delata ⁊ hoc est clarũ apud i
telligẽtes iura. Aut uult dicere dict⁹ agẽs uł libellãs
ꝙ etiã si renũciatio ualida fuerit tñ soli auriande no
cuit ⁊ ipaz solã exclusit ab hereditate p̃dicta nõ aũt fi
liũ ei⁹ q⁊ nõ potuit ualere nisi rõe iuramẽti ut pz in
dicta. l. pactũ. C. de colla. iũcto dicto. c. ꝙuis de pac.
li. vi. Sed iuramẽtũ ẽt de iure canonico ẽ personale
⁊ nõ egreditur ꝑsonã iurãtis ut nõ. Jnno. ⁊ alij i. c.
ueritatis de iureiu. Sic ergo tale iuramẽtũ facit dcãz
auriandã hẽri ꝓ mortua uiuẽte sua matre ⁊ sic eam
exiuisse de medio uiuẽte illa de cui⁹ hereditate agitur
⁊ per consequens filium eius subrogatũ fore i locum
matris uel etiã post mortem auie per successoriũ edi
ctum quod habet locum de gradu in gradũ ⁊ sic de
aurianda que erat in prio gradu in filium eius cũdẽ
qz nepotem qui erat in secundo gradu. Et tũc si uo
lebat hoc dicere non debebat petere se declarari he
redem ex persona matris prout fecit q⁊ sic petẽdo
p̃supponit hereditatẽ primo loco delatã mrĩ sz debe
bat agere ex ꝑsona ꝓpria sua tãꝙ delata fuerit sibi
prio loco ꝑ successoriũ edictũ ꝓpť amotionẽ matris
de medio ⁊ sic nõ ex transmissiõe facta ꝑ matrem in
euz sz ex uocatõe sui ꝑ remotionẽ obstaculi. i. matris
que sibi p̃ferebať in gradu. Sic ergo inepte egissz ⁊
ꝑ ꝯsequens sñiam ualidam obtinere non posset per
gl. que est insti. ð obliga. i p̃ncipio que incipit istud ⁊
bal. in. l. actori ð iureiur. C. ⁊ qd nõ. Jo. an. i addi.
spe. ti. ð actore. §. sequiť uidere ⁊ ð officio iudicis. §.
deseruit ṽsi. quid si libellus ⁊ hec de prima ratione.
¶ Scda rõ p̃ncipalis ẽ q⁊ etiã si nõ dixisset expsse ꝙ
ageret ex ꝑsona auriãde ꝙ tñ apparet ex ꝯtentis i li
bello ꝙ uult succedere dñe frãcisce auie materne non
cum auũculo qui fuit Jacobus ⁊ erat i primo gradu
sed cum filijs Jacobi qui sunt in secundo de iure ca
nonico sicut est ipe agẽs ⁊ etiã cũ nepote Jacobi ex
uno filio qui est i tertio uideť ꝙ nõ ex ꝑsona matris
uideť agere sz ex ꝓpria ⁊ ꝑ ꝯsequens ꝙ renũciatio ⁊
iuramentum matris sibi nõ noceat ꝓut determinat
bar. in. . l. qui supstitis. ff. de acq. here. lz secus dicat
qñ uult succedere cũ patruo uel auũculo q essent i po

tiori gradu q2 tūc secūdum bar. habet necesse uenire
ex persona matris ⁊ p cōsequens iuramentū matris
sibi noceat secūdū bar. Nam dico ꝙ ista distinctio ꝓ
cederet si iste filius auriande ɔceptus erat saltē i uita
domie frācische de cuius hereditate agit̃ quo cāu pos
set uenire ad sucessionē eius tā ex ꝓpria ꝑsona tāꝙ̃
attinens defuncte d cui⁹ hereditate agit̃ etiā ex ꝑsona
sue mris ⁊ iure transmisso. Sed si nō fuit ɔceptus ui
ua dnā frācischa de cui⁹ hereditate agit̃ nō posset ue
nire ex ꝓpria ꝑsona tanꝙ̃ fuerit illi ɔiūctus i cuius ui
ta nō fuit in rez natura ⁊ sic non pōt dici ꝙ fuit ei cō
iūctus. l. i. §. si quis ꝓximior. ff. uñ cogna. de suis ⁊
legit. l. titius cū. l. se. Sz hic nō appet ꝙ fuerit ɔcept⁹
i uita illius dñe frācische. Unde si nō fuit ꝓbatū non
pōt uenire ex ꝓpria ꝑsona sz ex ꝑsona matris iurātꝭ
sz nec ex ꝑsona illius que erat exclusa ⁊ sic nō potuit
trāsmittere al' secus ut nō. p doc. i. l. i. C. de his q̇ añ
ap. tabu. marie p ci. ⁊ i. l. si quis filiū sup secūda gl.
C. de ioffi. testa. ¶ Tertia rō pricipalis quare nō de
beat iste agēs audiri saltē i effectu ē q2 ista aurianda
ex cuius ꝑsona uenit supuixit matri sue cuius heredi
tati renūciauerit cū iuramēto quo cāu bal. i. l. fi. C. d
pac. dterminat eius renūciationē ⁊ iuramētū nocere
filijs eiusdēqz nepotibus qd̓ est uerissimū ⁊ ꝓbat̃ tali
rōne nā quousqz uixit mater talis renūciatio nō fuit
sortita effectū q2 nullum ius hēbat filia uiuēte matre
i hereditate matris ut nō. C. de sacrosan. eccle. auc.
si qua mulier i ultima gl. Et q2 priuatio presupponit
hitū. l. decē. ff. de uerbo. obl. iuri qd̓ quis nō hz nec
ē habiturus renūciari non pōt. Habuit ergo dicta re
nūciatio talē ɔditionē tacitā in se scz si ɔtingat heredi
tatē ad me deuolui ei renūcio ex nūc. Unde si auriā
da fuisset premortua matri nō fuisset ad eā deuoluta
matris hereditas. Et sic renūciatio nō fuissz necessa
ria ⁊ p ɔsequens si facta fuisset anihilat̃ tanꝙ̃ facta su
pfluo. Sz si dicta auriāda supuixit matri dicta heredi
tas de iure cōi fuit ad dictā auriandā deuoluta ꝓ di
midia ⁊ altera dimidia ad Jacobū fratrē eius tñ eo
dē instāti quo fu t deuoluta successit uirtus renuncia
tōis ⁊ iuramēti sicut si tūc facta foret renūciatio p ꝙ̃
dicta dimidia delata auriande defecit ⁊ accreuit fratri
suo coheredi excluso filio auriāde ⁊ alijs suis heredi
bus uel descēdentibus ad quos nō potuit deuolui p
successoriū edictū q2 illud ꝓcederet si nō extaret ali⁹
i eodē gradu cū auriāda qui possz uenire p ius accre
scēdi tūc. n. deuolueret̃ ad gradū sequentē sz quādo
extat deuoluit̃ ad aliū. C. de cadu. tollen. §. his ita.
Sicut ergo si dicta renūciatio uel repudiatio facta fu
isset p auriandā post mortē dñe frācische sue matris
illa portio filij delata ⁊ repudiata accreuissz fratri re
pudiātis ⁊ nō fuisset deuoluta ad filiū repudiātis per
successoriū edictū q̇ erat i sequēti gradu ita ⁊ si facta
fuit uiuēte dña frācischa q2 ñ fuit tūc sortita suum effe
ctū sz fuit collatus effectus i tēpus mortis. s. ut si tunc
uiueret aurianda sortiret̃ effectū si tūc nō uiueret ha
beret̃ ꝓ nō facta q2 nō potuit effectū sortiri ut hec ꝓ
bant̃ in. l. queri. §. i. de noua. ⁊ de solu. l. sub ɔditio
ne. Nec facio drīaz inter renūciationē ⁊ pactū lz bal.
uideat̃ eam facere i dicta. l. fi. C. de pac. ⁊ in. l. pactū
C. de colla. ⁊ uult ꝙ pactū de non succedēdo noceat
nepoti filioqz paciscētis quasi paciscēs uideat̃ eodē i
stanti per prius acceptare per qd̓ filius eius excludi
tur ⁊ secundario donare ei cui paciscit̃. An uero re
nunciet q2 tunc non uidet̃ acceptare sed se ab acceptā
do excludere ⁊ sic aperit uiam in sequenti gradu ut
possit ex sua persona uenire ⁊ sic sibi non noceat sed
prosit renūciatio matris. Sed licet subtiliter moueat̃
tamen dictū suum scz ꝙ renūciatio uel repudiatio uiā
aperiat i gradu sequēti. s. filio suo ut possit uenire ex
ꝓpria ꝑsona locū haberet si nō eēt alius i eodez gra
du cum renūciante cui possit accrescere ut est in casu
nostro scz dictus Jacobus q2 tunc illi accrescit ⁊ prefer
tur existenti in gradu sequēti cum ius accrescēdi ueni
at ex tacita uolūtate defūcti l. titio ⁊ meuio. §. iul'. ff.
de le. ij. Preterea i cāu nostro nō solum fuit renūcia
tio sed pactū de non habēdo regressū ad dicta bona
⁊ sic clarum ē secūdum opi. bal. i. d. l. fi. C. de pac. ñ
solum auriandā fore exclusaz sed etiam filium eius ut
uenire non possit nec ex ꝑsona matris nec ex ꝓpria
ipsius filij ⁊ sic ɔuentos debere absolui a petitōe agē
tis. ¶ Quarta pricipalis rō colligit̃ q2 dixit se sufficiē
ter dotatā de quiquagita ⁊ sic posito ꝙ nō sufficerēt
ad ltiaz ꝑinde ac si sufficerent ⁊ ꝑide ac si hūisset inte
grā portōez que sibi debebat̃ i bōis ꝑentū. Sz isto ca
su sequēs i gradu ñ pōt uēire ex ꝓpria ꝑsona q2 ꝑen
tes tenētur relinquere liberis qui sunt in primo gra
du. ⁊ sic hoc faciūt illi q̇ sūt i sequēti non pñt ɔqueri
nec pñt uenire ex ꝑsona ꝓpria sz excludūtur. Uñ in
casu nr̃o filius auriāde nec ex ꝓpria ꝑsona posset ue
nire q2 mater eius habuit a ꝑentib⁹ qd̓ ab eis sibi d
bebat̃. s. itegrā dotē que ɔputat̃ i ltimā. l. qm̄ nouel
la ⁊ sic fuerūt liberati nō solū ab auriāda sz ab oib⁹
descēdētib⁹ p ea que nō. bar. in. l. i. §. fi. ff. d ɔ̄ tabu.
Et notādū qd̓ ius canonicū ē seruādū lz cā sit i curia
seculari tū q2 ē i ciuitate subdita eccl'ie romane tū q2
agitur de peccato propter transgressionem iuramen
ti iuxta nō. in. c. ij. de reg. iur. li. vi.

¶ Quidā ex prio mr̃imonio dissoluto morte uxo. ha
bebat duas filias ifantes ⁊ duas alias maiores franci
schinā ⁊ modestinā ⁊ baptistā filiū masculū fr̃r maio
rem iste trāsiuit ad secunda uota ⁊ mortuis filiabus
infantibus ex primo matrimonio mortuo etiam illo
filio masculo maiore alie due filie maiores renūciaue
runt eorum patri recipiēti pro se ⁊ suis heredibus oī
iuri qd̓ ip̄e habent occasione successionis ⁊ heredi
tatis materne ⁊ quacūqz alia rōne uel causa mortuo
postea isto pr̄e relictis heredib⁹ filijs ex secūdo mr̃imo
nio ip̄e filie ex prio mr̃imonio petebant ab eis bona
materna illi opponebāt d renūciatiōe facta eoꝝ patri
iste replicabāt ꝙ ip̄e nō petunt ut heredes matris sz
ut heredes sororis infantiū p̄mortuarū in quarum
hereditate dicunt repiri ip̄a bona materna renuncia
ta. Dicūt eni ꝙ ex eaꝝ renūciatōe illa bona materna
accreuerūt portōib⁹ illaꝝ ifantiū ñ aūt ꝓfuit soli pr̄i.
¶ Queritur an dicte filie agere possint.

.cccxij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pūcto suprascripto ⁊ narratis i eo uidet̃ dicen
dū dictas renūciationes factas p frācischinā ⁊ mode
stinaz de bonis ⁊ hereditate materna nō nocere eis
quominus possint nunc petere ab heredibus patris
eoꝝ totā dotez maternā tali rōne. Nam ex dicta refu
tatione licet facta fuerit pr̄i eorū non uidet̃ fuisse ali
qd̓ ius acquisitum ip̄i pr̄i. cum non ꝓponatur ꝙ ip̄e
adiuissent hereditatem maternaz ⁊ sic de ip̄a nil po
tuerūt pr̄i remittere uel donare ar. ff. quorū lega. l.
i. §. ꝙ ait uersi. ꝙ si ante q2 nemo dat qd̓ nō hz. C.
qd̓ cū eo si libera ṽsi. ꝙ si nō habētes. Sz añ aditā
hereditatez

hereditatē nullū ius habet heres in hereditate uł bo
nis eius. ff. ad. l. falci. l. precia rerū circa mediū igitur
⁊c̄. Operata ergo fuit dcā remissio facta pr̄i ꝙ portio
nes illaꝝ remittentiū tanꝙ̄ repudiatas ꝑ ius accrescē
di deuolute fuerūt ad alias portiões hereditatis qua
rū aliquę erant in hereditate illaꝝ infantiū que iā de
cesserant nō tamē adhuc quesite ſ; i potētia acquiren
di per patrē. C. ꝺ iure delibe. l. si infanti. Constat eĩ;
ꝙ cū portio accrescat portioni ius accrescendi trāsmit
tiť ad heredes. ff. de suis et legit. l. si ex plurib⁹. de ac
quirenda heredi. qui ex duabus. Quedā; uero scilic;
una quinta portio dcē materne hereditať erat apud
baptistam fratrē masculū filr̄ nō acquisita ſ; in poten
tia acquirendi qui nec acquisiuit q: nō adiuit nec pať
ꝓ eo potuit adire cū esset maior infante ⁊ sic ei⁹ por
tio una cū eius portione accrescente seu dcō iure accre
scendi deuenit filr̄ ad hereditatē illaꝝ infantiū quarū
hereditas fuit postea ꝑ patrē adita ⁊ ꝙ ita sit uerum
tenet expresse di. in cōsilio quod incipit ex testō dñi
alberti scilicet ꝙ si unus ex fratribus renūciat suā por
tionē uni ex alijs talis renūciatio non prodest illi soli
cui fit ſ; oībus accrescit ex ipsa iur. necessitate que re
sultat ex his que supra p̄io loco dixi qꝺ ēt tenet Jo.
an. i addi spe. t. de testa. §. i. in additōe que icipit qꝺ
de precedēti uersi. ⁊c̄. i fi. Nec ob. ꝙ actus celebratus
cū uno nō pōt alijs ꝓdesse. ff. de pac. si unus. §. añ
oīa ⁊ de iterro. acti. l. fi. q: repudiatio hereditatis po
terat fieri ēt sine p̄ñtia patris ⁊ profuisset oībus alijs
igiť l; facta fuerit tantū patri nō mutat suā naturam
nec cēseť sibi facta ſ; a solis repudiātibus cū repudia
tio nō mutať nisi ꝯsensu repudiātis non eñi ē curan
dū cū quo uerba fuerint ꝓlata ſ; que intētio ut iuris
dispō sit directa. l. miles. §. ꝓ ꝑte. ff. ꝺ le. ij. Sicut ui
demus i additōe hereditatis que cū pēdeat ex uolū
tate unius tantū si fiat cora; uno uel cū uno ex credi
toribus obligat quo ad oēs ut dicit gl. i. ꝺ. l. fi. de iter
ro. acti. i fi. Licet responsio facta i iudicio ꝙ sit heres
nō sic. tūc ei; presuppositis ꝑ̄dictis ꝙ tota hereditas
materna uersabať i hereditate dictaꝝ ifantiū si pater
adiuit iure patrio aut exp̄sse qꝺ potuit ut. ꝺ. l. si ifan
ti. Aut si uideť adiuisse nō restituēdo dotē infra āñū
illis qui eēnt successuri dicte matri exclusis infātibus
secūdū opi. bar. i qōne disputata que icipit debitor i
diē ⁊ in. l. gerit de acqui. here. ꝑinde hētur ac si dic̄ť i
fantibus fuiss; acquisita ut dicit tex. i. ꝺ. l. si ifanti ⁊ ita
ēt tenet bar. i. l. uentre circa finē. ff. de acqui. heredi.
S; si fuisset acquisita īfātibus cēsereť bona ifantiū
l. si plures. §. filio. ff. de uul. ⁊ pu. Et iō repudiatio
que fuit facta de hereditate materna uel eius bonis ñ
hēret nocere si nūc petunt tanꝙ̄ heredes infantium.
Casus uideť. ff. de his quibus ut idig. l. qui titij testa
mentū ad carbo. l. iij. §. plane si inať. facit. l. fi. i pri.
de le. iij. Cōstat nāq; ꝙ dictaꝝ infantiū hereditas fu
it deuoluta de iure cōi tam ad patrē ꝙ̄ ad fratre; ma
sculum ꝙ̄ etiā ad istas sorores nuptas ut i auc̄. defū
cto. C. ad tertul. ſ; q: frater eius nō adiuit nec ēt pať
eius adire potuit cū esset maior infante deuoluta est
eius portio ad patrē ⁊ dictas sorores ⁊ sic i tres par
tes uenit diuidēda quaru; pater unam ⁊ quelib; ista
ru; unā habiture sunt. Itē certum ē ꝙ si pater adiuit
ꝓ infantibus dictā hereditatē dicta aditio prodesse ꝺ
bet dictis sororibus que sunt heredes infantium una
cum patre ⁊ sic habebunt beneficio patris id qꝺ per
se habere nō possent nō añ solus pater hodie q: so
lus non succedit lic; olim secus q: pater adiuit tanꝙ̄

heres infantis hodie secundum gl. in. l. si infanti. Et
hoc totum etiam tenet bar. i dicta. l. uentre. Sequi
tur ergo ꝙ dicte sorores tanꝙ̄ heredes infantium ꝓ
duabus tertijs ꝯsequi debēt duas tertias hereditatis
materne nō tanꝙ̄ hereditatem materna; ſ; tanꝙ̄ in
fantiū cuius hereditati nō renunciauerūt igiť in illis
duabus tertijs ñ nocet eis repudiatio predicta. Itē
aliam tertiam tenebať pater eisdē sororibus reserua
re ꝓpter trāsitum ad secūda uota ut in auc̄. ex testō.
C. de secundis nup. que locū h; in patre sicut in ma
tre secundum bar. ibidem qui refert ita fuisse disputa
tum per franciscū de saxolinis qꝺ ea; tenet Jo. an. i
addi. spe. ti. de secū. nup. sup rubrica. Restituit ergo
pater dicta bona nō tanꝙ̄ hereditatē matris ſ; tanꝙ̄
hereditatem dictaꝝ infantiū ex eo tantū ꝙ semel fue
rūt matris ⁊ matri acquisita quod sufficit quantū ad
dispōnem illius auc̄. nō tñ sufficit ad hoc ut dcē mu
lieres excludanť ꝓpter dictā renūciationē q: ipse re
nūciarunt bonis maternis que imediate deferebanť
a matre cū de hereditate matris fecerūt mētionē nō
illis que mediātibus ifantibus cū de hereditate alteri
us ꝙ̄ matris nō fuerit facta mētio in dicta renūciatio
ne nec ꝺ debito nisi occasione hereditatis mr̄ne igiť
⁊c̄. ut dicta. l. qui titij testametū ⁊ alijs supra allegať.
Preterea renūciatio illa nō fuit operata nisi i cā que
tūc tēporis suberat. s. i successione materna nō aute;
i futura ut ē ista. l. qui rome. §. duo fratres ꝺ uer. ob.
de le. iij. paulo calimaco. §. fi. ⁊ qꝺ nō. i. l. qꝺ serui⁹ ꝺ
ꝯdi. ob. cām per glo. ⁊ doc. ⁊ facit. c. ij. de renū. ff. de
bonis lib. l. si patronus nō habierit i fi. Breuiter his
non obstātibus ꝯ̄riū ē dicēdū. s. dictas muleres nihil
petere posse de dote materna ab heredibus sui p̄ris
uidel; filijs secundi matrimonij quod sic probatur.
Nam aut pater non adiuit hereditatem sue uxoris
pro infantibus uel iure patrio de quo pūcto nihil cla
re dicitur solū. n. diciť ꝙ adiuit hereditatē defūctorū
qꝺ pōt itelligi. s. filiorum. Sed per hoc non censetur
adiuisse hereditatem uxoris que erat diuersa ⁊ requi
rebat actionem de per se cum adhuc non esset cō
mixta cum hereditate infantium nec etiam per nō re
stitutionem dotis ifra annum expeditū ē quod uidea
tur adiuisse quoniā opi. bar. non tenetur ab omnib⁹
⁊ bal. eā reprobat in. l. cum antiquioribus. C. de iure
delibe. Si ergo nō fuit eēp̄sse adita mr̄is hereditas ꝑ
patrē res ē clara ꝯ̄ dictas mulieres. si dicam⁹ ip̄aru;
renūciationē ⁊ pactū factū p̄ri habere ui; repudiatio
nis ⁊ fecisse portōes illaꝝ ad alias portiones deuoluť
nam cum filius masculus nō adiuerit ſ; nec etiam in
fantes uł pater pro eis adiuit reꝑiť hereditas matris
totaliter uacare ⁊ sic delata; esse de gradu filioru; ad
alios propinquiores ꝯsanguineos matris. ff. de suc.
edic. l. i. §. quibus uidendū cū si. inter quos ñ essent
filij dictaru; filiarū nati ⁊ ꝯcepti post mortē dicte ma
tris. ff. unde cogna. l. i. §. si quis ꝓximior de suis ⁊
legit. l. tm⁹ nec etiā ex ꝑsona mr̄is ꝑꝑ dictā repudiatō
nē. Nā cū ꝓ ea se excluserint a portionib⁹ eaꝝ nō pos
sunt habere portōes illaꝝ ifantiū uacātes ꝑ ñ aditio
nē nec portionē illius masculi filr̄ uacātē q: ñ possunt
accrescere istis que suas portōes a se abdicarūt cum
portio accrescat portōi ⁊ apud istas nulla sit portio.
Nec ob. ff. ꝺ acq̇. here. l. si tu ex ꝑte q: ibi repudians
portionē suā uenit ad portionē coheredis repudiatā
ꝑ substitutione; quo cāu ñ nocet sibi repudiatio imo
repudiatā portiōē uł ei⁹ portōnē ꝯsequiť ui substitutō
nis q̄ nō req̄rit ꝑte; subsistere apud substitutum que

ſubſtitutio ceſſat ī cāu noſtro cū ſimus ī cā inteſtati ⁊ ſic nō niſi ꝑ ius accreſcēdi qḋ ēt ī cāu nr̄o ceſſat poſt ꝙ̄ iſte ſuas portōes a ſe abdicarūt. Si ergo non pn̄t uenire ut heredes matris nō ēt ut heredes ſoroꝝ in fantis aut fratris qꝛ ī hereditatibus illaꝝ nō repit̄ he reditas materna ꝑ nō additionē ut dixi ſequit̄ ꝙ here des dicti patris pn̄t excludere dcās agētes ex defectu iuris eaꝝ ēt ſi ipī heredes nullū ius hērent ī dicta do te qm̄ petitio dicte dotis n̄ ꝑtinet ad iſtas ſꝫ ad alios ꝓximiores ut dixi igit̄ ⁊c̄. ff. ſi ꝑs here. peta. l. i. ff. ad carbo. l. iij. §. cū extaret. Si uero dictus pater expreſ ſe adiuit hereditatē maternā poſt mortē infātiū iure patrio ⁊ ſic cenſet̄ fuiſſe queſita īfantibus tunc magis ē dubiū ꝓpter ea que dixi primo loco qꝛ tūc dicte mu lieres ex quo adiuerūt hereditates infantiū ueniunt ut heredes illarum quaꝝ hereditatibus ſeu iuri ex il lis hereditatibus ꝯpetenti nō renūciauerunt tamen adhuc idē dico. Pro cuius euidētia notandū ꝙ ū ē ueꝝ illas renunciatiōes factas ꝑ iſtas hēre uiꝫ repu diatōis hereditatis ⁊ ꝓdeſſe alijs ⁊ nō patri imo ſoli patri cuius ꝯtēplatōe facte fuerūt ut appꝫ ex inſtrō qꝛ fecerūt cā patri ꝓ ſe ⁊ ſuis heredibus recipienti un̄ non dꝫ alteri ꝓdeſſe ꝙ̄ ſibi. C. de pac. l. ſi actiōe ubi ē tex. cū gl. ⁊ ibi expreſſe hoc tenet bal. dicēs ꝙ ſi ſūt due ſorores ⁊ maſculus ⁊ una ipſaꝝ nupta a maſcu lo facit eidē finē ⁊ quietationeꝫ de bonis paternis cō templatōe ipius maſculi ꝙ huic ſoli maſculo ꝓdeſt n̄ ſorori. Preterea dicit ipē ibidē aliud ē repudiare here ditatē aliud facere pactū de nō petēdo ⁊ liberare ꝓut recte fuit ī cāu noſtro. Nā repudiare nō ē ꝯhere nec iſte actus gerit̄ cū parte ſꝫ per ſolum repudiātem nō ſic in pacto ſeu liberatione. l. i. ff. de pac. in. §. i. hoc idem tenet ipē bal. in. l. pactum. C. de colla. i. vij. q. dicens ita debere limitari ꝯſiliuꝫ di. ſ. niſi appareat ꝙ ꝯtemplatione illius ſolius fecerit ꝑ dictā. l. ſi actōe. Tūc ergo ad hoc ut ꝓcedat iſtud dictuꝫ bal. qḋ ego puto uerīſſimū oportet dicere de neceſſitate ꝙ tales domine paciſcēdo patri nō petere dotes ⁊ bona ma terna ⁊ ipm̄ liberādo cenſēt̄ adiuiſſe ſine qua nō po tuiſſēt hoc facere ꝑ ea que prio loco dixi ar. ff. de acq̄. here. l. illud. ꝓ quo facit. l. alio cū ibi nō ꝑ gl. ⁊ bar. ff. de ali. lega. q̊ dicūt ꝙ teſtōr grauādo executoreꝫ ꝙ rē hereditariā alicui tradat cenſet̄ uoluiſſe ꝙ ipaꝫ ca piet ſine quo illud uelle n̄ poterat. facit de pecu. lega. l. iij. §. iterdū. Nō tn̄ dico ꝙ iſta ficta aditio que reſul tat ex hoc actu ꝓ reddendo ipm̄ ualidum opet̄ ultra dictū effectū ut ſic tanꝙ̄ heredes effecte potuiſſent a creditoribus hereditarijs ꝯueniri ar. C. ne ux. ꝓ ma ri. l. fi. de iti. actuqꝫ priua. l. i. §. iuſ. ⁊ ſic quo ad quid reputāt̄ adiuiſſe qḋ ad quid nō ſi. nō. ꝑ bar. ī illa qḋ ne que īcipit debitor in diē in. l. gerit de acqui. here. in atepenul. colū. in uerſi. Uenio ad quartum princi pale ibi dum dicit ⁊ hoc uerum ſi ipē uel eius heres dicat ſe habuiſſe ⁊c̄. Hoc preſuppoſito dico ſic ꝙ iſte domine paciſcendo ⁊ liberādo patrē cenſent̄ adiuiſſe hereditatem maternaꝫ ꝓ portionibus eas contingē tibus ⁊ illas eaſdem quantum ad dotem ⁊ ea que te nebant̄ per patrē cēſent̄ donaſſe patri ⁊ ſic reuocare nō poſſunt ꝓpter iuramētum ⁊ ſolēnitatem adhibi tam nā in illis obſtant ea que ſupra dixi qꝛ illas non poſſunt petere ut heredes infantium cum hereditati bus illarum nō accreuerint iſte portiones remiſſe ſꝫ ſunt patri donate. ¶ Quantuꝫ uero ad alias portio nes ꝯtingentes īfantibus qꝛ illas nō potuerūt ꝯſequi niſi ex ꝑſona īfantium ⁊ tanꝙ̄ heredes eaꝝ ē magis dubium ꝓpter iam dicta tamen adhuc idē dico. Pro quo notandū ꝙ tēpore dicte quietatōis liberatiōis ⁊ pacti iam erant mortue īfantes ⁊ ſic dictis mulieribus ſuberat cā de pn̄ti ſcꝫ obtinēdi bona materna delata īfantibus que ꝑtinēt ex eaꝝ aditione ſecuta una cum aditione paterna ſine qua nō potuiſſent ut ſupra dixi itē ⁊ que ꝑtinēt ꝓpter trāſitū patris ad ſecūda uota qui etiā iam tranſiuerat tēpore dicte liberationis ⁊ ſic etiam ſuberat cā de preſenti. Ueꝝ qꝛ ſi ꝯtingeret pa trem adire hereditatem infantiū ꝓ ea parte que ipm̄ tangeret de bonis que fuerāt matris teneret̄ illis reſti tuere poſt eius mortē ⁊ iam erat ius queſitum dictis filiabus ſub illa conditione ſi pater adibit qḋ ius po tuerunt remittere ꝑ pactū qꝛ erat ex cauſa de preſēti ꝓpter tranſitū iam factum. C. de pac. l. i. Uidenduꝫ ē ergo an cenſeant̄ remiſiſſe. Et dicenduꝫ ē ꝙ ſic qꝛ uerba remiſſionis ſunt generalia ⁊ nō ſolum ꝯprehē dunt cām ſucceſſionis materne ſed etiam quancunqꝫ aliam dicūt eniꝫ occaſione ſucceſſionis hereditat̄ ⁊c̄. ⁊ nō dicunt plus materne ꝙ̄ ſororuꝫ ⁊ poſtea ſubiū git̄ ⁊ quacunqꝫ alia ratione uel cā. Unde poſito ꝙ dixiſſēt mr̄ne ſequētia tn̄ uerba iportare pn̄t ēt frater ne uſ ſororū ar. l. i. §. gnālr ꝺ lega. ꝑſtā. poſtquā erāt delate dicte ſucceſſiones ſi aūt nō fuiſſent delate non cenſerentur ꝺ illis ī dubio ſenſiſſe cū ſpes illa nō ſit ꝓbabilis ⁊ iō nō cēſet̄ ſubeē. l. poſt emācipationē de lib. lega. ſꝫ requirebat̄ ſpālis expꝛſſio ſicut facta fuit de paterna. Et ſi dicatur lꝫ ſucceſſiones ille delate eſſet nō tn̄ hereditas materna erat adhuc ꝑ prēm adita a qua aditione depēdebat ius iſtarū qꝛ ex earū aditiōe nō poterāt ꝯſequi bona illa niſi ipſe adiret poſt mor tē cui ſoli ꝯpetebat ius adeūdi poſtquā ī uita īfantiuꝫ nō fuerat adita ut ſupra dixi. Illa aūt aditio erat de futuro ergo nō cadit in remiſſione. Reſpōdeo ꝙ licet eēt de futuro erat tn̄ ex cauſa preſenti propter delatō nē dictarū hereditatū iam factam iō uenit in renūcia tione ſeu remiſſione propter uerbum poteſt qḋ ibi continetur quod eſt extenſiuuꝫ. l. ſi ita quis. ff. ꝺ le. ij. ⁊ ſic extenditur ad futuram que habuit cauſam de preſenti ut nota. in. l. quod ſeruius. ff. de cōdi. ob cauſam ⁊. l. ſi ita de auro ⁊ ar. lega. Item ſi dicat̄ ſal tem portio contigēs patri tāquā heredi infantiū licet illa ſit reſtituēda dictis mulieribꝰ nō uidet̄ cadere ī di ta quietatōe qꝛ ueniebat reſtituēda poſt mortē patris ꝓpter trāſitū ad ſecūda uota ⁊ ſic ī uita patris n̄ ſub erat ꝓbabilis ſpes ar. dicte leg. poſt emācipatōeꝫ igit̄ nō uenit ī gnāli liberatiōe. Reſpōdeo ueꝝ eſſꝫ ſi illa fuiſſet deuoluēda ad iſtas tāꝙ̄ ad heredes patris ſꝫ n̄ ſic ē qḋ pꝫ qꝛ ēt ſi nō ſint heredes ueniebat ad eas ꝺuoluēda ſi n̄ renūciaſſēt. C. ꝺ ſcđis nup. auc̄. lucrū hoc ⁊ ſic quodā titulo ſingulari. Unde ēt ſi dicte dn̄e ꝑdeceſſiſſent pr̄i trāſmiſiſſent ad eaꝝ heredes ius di cti lucri. ar. inſti. de ūbo. obli. §. ex ꝯditionali. ex quo ſequit̄ ꝙ ſuberat ſpes ꝓbabilis ⁊ uenit ī generali re miſſiōe q̄ ſit apta ꝯphēdere futura ꝑ ea que no. ꝺ. glo. C. de pac. l. i. ī ūſi. neqꝫ obſtant iura. Ccludit̄ gͦ ex oibus ꝑdictis ſi bn̄ ⁊ ſubtilit̄ diſcurramꝰ ꝑ ſingl'a ꝑfa tas mulieres nil poſſe petē ꝺ dote mr̄na ab hēdibus pr̄is eaꝝ ꝑꝑ remiſſiōeꝫ ⁊ q̄etatōeꝫ ꝑdictā. Laus Deo

¶ Renunciatio beneficij facta in manibus alterius ꝙ̄ ordinarij an ualeat reſpectu renunciantis.

¶ Caſus talis eſt ſequentis.

¶ Sūmus pontifex. M. v. uniuit monaſteriuꝫ ſan cte marie de ſancto ſepulchro dale cāpora uulgariter

nunciatum

nunciatū ordinis sancti augustini p priorē solitū gu
bernari monasterio abbatie florentie ex causis ī bulla
cōtentis. Et prioralē dignitatē ꝛ ipsum ordinē sancti
augustini in dicto monasterio sancte marie de sancto
sepulchro ppetuo extinxit. Ita ꝙ cedentibus uł dece
dentibus moderno priore cū duobus monachis in
dicto monasterio ꝺgentibus uł ad alia religiosa loca
sui ordinis se canonice transferentibus seu alias quo
modolibet dictū monasteriū dimittētibus liceat abba
ti ꝛ ꝯuentui dicte abbatie corporalez possessionē dicti
monasterij apprehēdere ꝛ ppetuo retinere ut latius
ꝯstat per līas huiusmōi quaꝝ tenor infra describiť.
¶ Postea uero dicti prior ꝛ duo monachi ꝓfessi ꝛ cō
uersi dicti mōasterij dale cāpora ꝯstituerūt sindicū ꝛ
ꝓcuratorē ad cedēdū ꝛ renūciandū scz p sonā laicaz
qui ꝓcurator coraz notario ꝛ testibus dicto nomine
cessit ꝛ renūciauit dicto mōasterio ꝛ oībus iuribus de
bitis suis dn̄is ī dicto mōasterio ꝛ eius bōis ꝯpetenti
bus. Deinde sindicus ꝛ ꝓcurator abbatis ꝛ ꝯuētus
abbatie p̄dicte itrauit tenutā ꝛ corporalē possessionē
prefati mona. uniti ꝓ dictis abbate ꝛ ꝯuentu p̄nte ꝛ
ꝯsētiēte supra dicto ꝓcuratore dictoꝝ prioris ꝛ fratrū
dale cāpora ut de predictis oībus ꝛ singulis latius cō
stat publicis instr̄is quoꝝ copia īfra describiť. Quibus
pactis abbas dicte abbatie deputauit ī dicto mōaste
rio dale cāpora unū ex suis monachis ī priorē posuit
qz ibidē cū eo ꝯuētum suoꝝ monachoꝝ remanēte tn̄
ibidem oliz priore cū suis fribus ꝛ cōiter cū p̄dicť mo
nachis abbatie uiuentibus. Qui oliz prior post modū
fecit se ī priorē eligi a suis frib⁹ ꝛ ab ordinario ut diciť
ꝯfirmari demū a dicto ordinario uisitatus fuit. Obi
ciť nūc per dictū oliz priorē dale cāpora dictā cessionē
nō ualere cum ī manibus ordinarij facta non fuerit.
Itē de obreptōe dictaꝝ litteraꝝ unionis p̄fate marie
cū non faciāt mentionē nisi tantū de duobus cū prio
re. Et ibi erat adolescēs quidā nouicius qui in dicto
mōasterio p ānos plures remāserat habitū īdifferē
tē a ꝓfessis portās qui sue etatis ānnz ut ferť ꝯpleue
rat. xv. tēpore īpetrationis ipsaꝝ litteraꝝ ꝛ sic tacite ꝓ
fessus. Itē diciť ꝙ ipe oliz prior ē prior dicti loci rōni
bus suprascriptis ꝛ maxime qꝛ ꝯtinuauit possessiōez
ꝛ talia p̄dicta fecit. Respōdeť ī ꝯriuz ꝓ pte dci dn̄i ab
batis ꝛ ꝯuentus abbatie p̄dicte dictā cessionē nō ob
stātibus p̄dict̄ tenere ꝛ ualere ꝛ maxime p illa uerba
qūolibet dimittēntibus ꝛc̄. Itē bullas n̄ fuisse surrepti
cias nō facta mentōe nisi de duobus mōachis eo ma
xime qꝛ ipse nouicius supposito ēt ꝙ ānum. xv. ꝯple
uisset ꝛ habitū portauerit īdifferentē a ꝓfessis nūꝙ̄
fuit habitus tractatus uel reputatus ut ꝓfessus sz sem
per ut nouicius usqz ad diem īpetrationis ꝛ postea
ac ēt maxime qꝛ ipi non habent habitum differentē
a professis quoniā si habuissent ipe utiqz habitū no
uiciorum usqz ad illud tempus portauisset ꝛ ultra.
Item ꝙ non obstat cōtinuatio tenute dicti olim prio
ris nam ꝙ iam renūciauerat continuare nō poterat
ꝛ ꝙ per bullas extinctum erat. Nec etiam obstat ipsi
us noua electio uel aliqđ predictorū. ¶ Queritur er
go quid iuris uisis predictis uidelz an licite apprehē
sa fuerit possessio dci monasterij dale cāpora per sin
dicum dicti abbatis ꝛ ī illa de iure remanere ualeat ꝛ
debeat. ¶ Martinus ep̄s seruus seruoꝝ dei dilectis
filijs abbati ꝛ cōuentui mona. sancte marie floren. or
dinis sancti benedicti salu. ꝛ ap̄licam benedictōem sa
cre religionis sub qua mūdanis abiectis illecebris uo
tuz ꝛ sedulum exhibetis dn̄o famulatum promeretur

honestas ut ea uobis fauorabiliter concedamus per
que saluti aīarum christi fideliū ꝯsulať sane ꝓ parte
uestra nobis nup exhibita petitō ꝯtinebat qđ nō nul
li fideles zelo deuotiōis accensi ac cupiētes humiliat̄
spiritu uirtutū dn̄o famulari desiderantes. in uestro
mona. sācte marie floren. ordinis sancti benedicti in
quo estis diuinis obsequijs mācipati ob singularē ob
seruantiā religionis recteqz uiuendi normaz quā ibi
laudabilē obseruatis recipi ꝛ ꝓfiteri ac una uolente
dn̄o famulari licet ad nostrā ꝛ eorum sustentationez
dicti monasterij facultates suppeterēt tn̄ ꝓpter artitu
dinē habitatōis uestri mona. qđ ī loco p̄celebri ciuita
tis florē. situatū ē. Et qꝛ ciues circunstantes domos
eoꝝ eiusmodi religiōi accomodas nolunt alienare fi
deles ipi ex eo ꝙ locus dicti mōasterij āpliari nō pōt
nequeunt ipāz religionē īrare ꝓpter qđ eorum piuz
ꝓpositum ipediť ꝛ ipa interim ad alia secularia se di
uertunt in eorum aīarum piculum ꝛ scādalum pluri
morum. Cum aūt sicut eadem petitio subiūgebat ꝓ
pe dictā ciuitatē quoddā mona. sācte marie de sancto
sepulchro dale campora uulgariter nūcupatum per
priorem solitum gubernari ordinis sancti augustini
ī quo p̄or ꝛ frēs dicti ordis sancti augustini sub hitu
uro degere ꝯsueuerūt latas ī se hn̄tes hitatiōes ꝛ ꝙ
p maxie poterit ampliari situatū existat ꝙ si eidē uro
mona. ppetuo uniereť uos ipam religionē ingredi ꝛ
ꝓfiteri uolētes ꝯmodius recipe ꝛ multorū aīas q̄ alīs
uagarētur p orbē ad uiam salutis reducere ualeret̄.
Quare ꝓ parte ura fuit nobis humiliť supplicatū ut
uobis sup p̄missis oportune ꝯsulere de benignitate
ap̄lica dignaremur. Nos igiť qui diuinū cultum ꝛ reli
giōis obseruātiā magis uigere ꝛ augeri tēporib⁹ sub
p̄uijs desiderijs affectam⁹ huiusmōi supplicationib⁹ ī
clinati prioralē dignitatē ꝛ ipz ordinē sācti augustini
cum huiusmodi habitu in dicto monasterio ꝺ sancto
sepulcro perpetuo supprimimus ꝛ extinguimus ac ī
eo dictum ordinem sancti benedicti uigere decernim⁹
in futurum. Ita ꝙ omni modo per abbatem uri mo
nasterij pro tēpore existentem quicūqz fideles in mo
nachos recipi ac profiteri ꝛ perpetuo domino famu
lari ac poni pro nutu dicti abbatis ꝛ ad claustrum re
uocari ualeāt iuxta dicti ordis sācti būdicti reglaria ī
stitutа ꝛ nihilominus p̄fatum monasteriū de sancto
sepulcro cuius centum ꝛ xx p̄fato monasterio uestro
cui⁹ mile ꝛ octingētoruz florenorū auri fructus reddi
tus ꝛ ꝓuentus secūdū cōez estimationē ualorē ānuū
ut asseritis nō excedūt cuz domib⁹ suis dūtaxat auctē
ap̄lica imppetuū īcorporamus ānectimus ꝛ unimus
ita ꝙ cedētibus uel decedentibus moderno priore ꝛ
duobus monachis ī eodē monasterio ꝺ sancto sepul
chro degētibus uel ad alia loca religiosa sui ordinis
se canonice trāsferentibus seu alīs dictuz monasteriū
qūolibet dimitentibus liceat uobis corporalem pos
sessionem monasterij sancti sepulchri ꝛ domorū pre
dictaꝝ p uos uel aliū seu alios libere apprehēdere ꝛ
ppetuo retinere. Ibiqz monachos ponere uel alios
uolūtarios ad religionē recipere ad solū nutū uestrū
ponēdos ꝛ amouēdos sicut ī alijs monasterijs uestri
ordinis fieri ꝯsueuit iure camere loci ordinarij sem p
saluo. nos eniz oībus ꝛ singulł monachis Uestri or
dinis q̄ ī eisdē monasterio ꝺ sancto sepulchro ꝛ domi
bus ꝓ tēpore residebūt ut omnib⁹ libertatib⁹ exēptio
nibus imunitatibus p̄uilegijs statutis indultis mo
nasterijs ꝛ domib⁹ uestri ordinis a sede ap̄lica uł aliā
de quocūqz ꝯcessis ꝛ ī antea ꝯcedendis uti ꝛ gaude

re ualeant auctoritate predicta tenore presentium in
dulgemus non obstantibus ⁊c̃.

cccxiij.

In christi nomine amen.

Uiso tenore suprascripte bulle. Et p̃suppositio ꝙ di
ctus prior ⁊ mōachi mona. sācti sepulchri cesserit dcō
loco ⁊ renūcianerint oī iuri qḋ i eo hēbant in forma
plenissima ⁊ cū traditiōe clauiū ⁊ sine aliqua reserua
tōe i māibꝰ dcī dñi abbat̃ mōasterij sācte marie florē.
ordis sācti benedicti sine lnia tñ ⁊ ꝯsensu supioris or
dinarij cui subsūt p̃fati prior ⁊ frēs mōasterij sancti se
pulchri. Ac ēt presupposito ꝙ idē p̃or ⁊ mōachi post
dictā renunciatōēz ⁊ cessionē remāserint in certa pte
dicti monasterij ḋ uolūtate ⁊ lnia dicti dñi abbatis cū
certis pactis ⁊ ꝯditōibus de exhibēdo eis certū quid
ānuatiz. Querit̃ utrū uideat̃ extitisse ꝯditio posita i
suprascripta bulla i uersi. ita ꝙ cedētibus uel decedēti
bus ⁊c̃. ut sic p̃fatus abbas potuerit ⁊ sibi licuerit cor
poralē possessionē dicti monasterij sancti sepulchri ac
domoꝝ eius apprehēdere libere ⁊ licite secūduz teno
rē suprascripte bulle ⁊ ip̃az ꝯtiuare possit nec ne. Cō
stat eni ꝙ dicti ablatiui absoluti cedētibus uel decedē
tibus ⁊c̃. faciūt ꝯditionē. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. a testa
tore ⁊ ibi nō. Itē ꝯstat ꝙ anteq̃ ipleat̃ ꝯditio appo si
ta i rescripto nō hz locū dispō ipsiꝰ ut i cle. i. de ꝯces.
prebē. sicut nec aliqua alia. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. l. qui
heredi i fi. ḋ uer. sig. l. cedere diē. Ad qḋ uidet̃ dicen
dū qḋ nō q2 uerbū illud cedētibus qḋ magis adapta
tur ad casuz nr̃um q̃ aliqḋ aliud appositū i suprascri
pta bulla dz itelligi de cessiōe ualida nō de inualida. ff.
de bonoꝝ pos. ꝯtra ta. l. nō putauit. §. nō quecuis ḋ
re iudi. l. iiij. §. ꝯdēnatum. Nā uerba rescripti debēt
itelligi secundū ius cōe de rescriptis cām que de offi.
dele. sup qōnum. §. si uero duo. Sicut ⁊ uerba statu
ti. C. de nora. l. ij. de ꝯsue. cū dilectus. Et ēt ꝯhenti
um. ff. de iure doti. l. sz nisi hoc ⁊ ibi nō. de admi. reꝝ
ad ciui. ꝑti. l. ij. §. fi. Sz de iure cōi actus nullus ꝓ n̄
facto habet̃. ff. qui satis. cogan. l. quotiēs uiciose. C. ḋ
sen. ex ꝑicu. reci. l. ij. ⁊. l. fi. Cōstat aūt ꝙ cessio dicto
rū prioris ⁊ monachoꝝ facta i manibus dicti dñi ab
batis qui nō erat eoꝝ supior nec ab ip̃o dictū locum
hēbant nō ualet nec ꝑ eā dicit̃ uacare dictū monaste
riū sancti sepulchri ḋ renūc. c. fi. ⁊. c. admonet ⁊. c. qḋ
i dubijs. vi. q. iij. deniqz. vij. q. i. gonsaldus. ff. ḋ offi.
p̃si. l. penul. i tex. ⁊ gl. Igit̃ dicta ꝯditio cedētibus. i.
si cesserint extitisse nō uidet̃. De alijs ꝯstat ꝙ nō exti
terunt ⁊ ꝑ ꝯsequēs prefatus abbas nō uidet̃ potuisse
licite possessionē apprehēdere de loco nō uacante si
cut nec alius loco dicti prioris sic cedētis si dicto dño
abbati fuisset facta cōcessio dicti loci potuisset eligi ut
plene nō. in solutōe qōis posite sup regula nō firma
tur i mercu ¶ Incōtrariū facit gl. que ē i dicto. c. qḋ
i dubijs que tenet ꝙ lz nō teneat cessio quātū ad pre
iudiciū supioris qui nō ꝯsensit quominus possit eos
in eodē loco inuitos detinere tenet tamē quo ad pre
iudiciū ipsoꝝ renūciantiuz ut n̄ possint sup dicto loco
aliquid petere ad qḋ facit. c. cum tēpore de arbi. ⁊ de
app. c. cū appellatiōibus ⁊ qḋ ibi nō. i gl. que incipit
nō. ꝓ his li. vi. bene facit i fi. l. ꝑ fundū. ff. de serui.
rusti. predio. ⁊ coia p̃dioꝝ. l. uēditori pri. cū ibi nō.
⁊. l. fi. e. ti. Sz hic non ē dare alium uel alios qui p̃nt
ꝯtradicere adeptioni huius possessionis q̃ ip̃m prio
rez ⁊ frēs quoꝝ fauore fuit apposita dicta ꝯditio ⁊ fa
cta dicta reseruatio in dicta bulla ꝙ possit dictus dñs

abbas dictam possessionem adipisci. ita demuz si di
cti prior ⁊ fratres cesserint quos inuitos de dicto loco
noluit papa amouere ne sua concessio fieret illis iniu
riosa qḋ esse non debz de dona. c. ꝯsultationibus de
usu palij. c. ex tuaꝝ de uer. signi. dilecto. ff. ne quid i
loco publico. l. ij. §. merito. ⁊ §. si quid a pricipe suffi
cit ergo ip̃os consensisse quorum fauore dūtaxat fuit
apposita dicta ꝯditio. ff. de le. i. l. nihil. §. oibus. C.
de fideicō. l. quotiens. Pōt ergo prefatus dñs abbas
ꝯtra dictos priorem ⁊ fratres dicere quantū ad uos
ꝑtinet liberas edes hēo. ff. si serui. uen. l. loci corpus
§. ꝯpetit. Et posito ꝙ gl. illius. c. qḋ i dubijs uideat̃
reprobari ꝑ hosti. ⁊ Io. an. dicētes ꝙ ē ꝯtra illū tex.
qui dicit i fi. ꝙ nullā obtinet firmitatez. et glo. dicit q̃
obtinet aliquā. talis reprehensio sic itelligit̃ ꝙ per ta
lem cessionē factam i manibus nō supioris nō uacat
beneficiū ⁊ iō alius loco eius eligi ⁊ itituları non pōt
⁊ ad hunc finē tendit solutio qōnis posite super dicta
regula nō firmat̃. Nec pōt ratificari per ordinariū di
cta electio si facta fuit anteq̃ approbaret̃ cessio cuius
contrarium inuit dicta gl. Nō tamen reprehendunt
eā inquantum uult ꝙ ipse cedens nō possit aliquod
ius pretendere uł petere iuito ordiario. quinīmo ip̃e
ordinarius pōt ip̃z iuitū inde amouere. sz i cāu nr̃o n̄
tractamꝰ de electione facta loco dicti cedētis nec de in
titulatōe que amodo i dicto loco n̄ cadūt cū papa di
ctaz dignitatē prioratus i dicto loco pure ⁊ p̃sentialit̃
extixerit ⁊ supp̃sserit. Sz tractamꝰ ḋ adeptiōe posses
sionis i ꝓprietatē nō i titulū que ꝓprietas dicti loci
ꝯcessa ē dicto dño abbati ut dicto. c. ꝯsultationibꝰ de
dona. que qdē possessiōis adeptō cū facti sit ⁊ plimū
facti hēat. ff ḋ acqui. pos. l. iij. de ꝯces. p̃bē. cū nr̃is ⁊
qḋ ibi nō. n̄ sic ḋ facili uiciat̃ sicut electio que ē actꝰ le
mus de elec. c. ij. li. vi. cū ibi nō. Un̄ ista duo simł sta
re possunt ꝙ per dictā cessionem nō uacet dictus lo
cus prioratu ⁊ nihilominus possessio ciuilis ⁊ natura
lis dicti loci sit licite acquisita dicto abbati secundū te
norem dicte bulle quia nil habet cōe titulus cum pos
sessione. l. naturaliter. §. nihil ⁊. l. permisceri ḋ acq.
pos. Uel alit̃ ⁊ melius pōt dici ꝙ rep̃hēsio dictorū su
per dicta glo. procederet si prefato dño abbati n̄ esset
facta ꝯcessio dicti loci sz q2 facta ē dico ꝙ ordinarius
n̄ posset iuito dicto domino abbate retinere in dicto
loco seu monasterio prefatum priorem ⁊ monachos
fratres inuitos q2 fieret ꝑ hoc contra ꝯcessionem fa
ctam ꝑ papam quam papa uoluit habere plenū effe
ctum quādocunqz posset habere sine iniuria dictorū
prioris ⁊ fratrum ut dicto. c. ꝯsultationibus sed ipsis
nō infert̃ iniuria ex quo uoluerūt ⁊ ꝯsenserūt. ff. ḋ in
iurijs. l. i. §. usqz adeo. C. ḋ trāsac. cū donatōis ḋ re.
iur. l. nō uidetur ⁊ sufficit semel uoluisse. ff. de aqua.
plu. ar. l. in diem. Ex quo eniz dictus prior ⁊ fratres
etiaz inuito ordinario possunt dimittere dictū locum
dicto dño abbati nō fuit i cessiōe ip̃oꝝ necessarius cō
sensus dicti ordinarij q2 qḋ fieri pōt aliquo iuito pōt
fieri etiā eo ignorāte. l. iiij. §. i. ff. de fideicō. lib. ḋ reg.
iur. qui pōt inuitis. Cessat eniz hic ratio quare i ces
sione requirit̃ auctas supioris q2 illa requirit̃ quādo
supior pōt ꝯtradicere ⁊ cessionē impedire ⁊ inuitū in
beneficio detinere ꝓpter publicā utilitatē ⁊ salutē aia
rū. hoc aūt nō ē hic ex quo papa dicto dño abbati cō
cessit ⁊ sic i hoc uoluit facere p̃iudiciū ordiario ut sub
eo n̄ esset āplius dcā dignitas p̃oratus i dcō loco nec
dictus ordo lz quo ad alia iura q̃ p̃tēderet i dicto loco
noluerit ei facere p̃iudiciū ut i fi. dicte bulle. Unde di
co ex

co ex hoc ꝙ statiz dicto priore ꝛ fratribus cedētib⁹ ua
cauit dictus locus prioratus q꞉ sic cēseť uoluisse papa
postq̄ꝫ abbati ꝯcessit ꝛ dedit ptātez adipiscendi posses
sionē cū cesserint qđ est intelligēdū qualitercūqꝫ etiā
sine supioris ordinarij auc̄te q꞉ satis ē ꝙ adsit uolun
tas pape ꝛ hoc etiā patet ex ultima ꝯditiōe cū subdiť
alīs quolibꝫ dimittētibus ꝛc̄. Naz nulli dubium ē ꝙ si
dicti prior ꝛ monachi de facto dimitterēt dictū locum
ꝛ irēt uagando ꝑ mundū posset dictus abbas dictaz
possessionem apprehendere nec posset ꝓhiberi ab
ordinario dicēte se uelle illos ad dictū locuz reuocare
de hoc nō hꝫ se impedire ordinarius postq̄ꝫ ꝑ papā
dictus locus est in dictū abbatē ꝛ eius mona. transla
tus ut ex dictis ṽbis quolibꝫ dimittentibus colligiť er
go ꝛ in casu nr̄o. ꝛ licet dictus prior ꝛ fratres si de fa
cto dimitterent ꝛ irēt uagādo ꝑ munduꝫ ꝛ possent ꝑ
ordinarium ad aliud claustrum reuocari non tamen
possent reuocari ad istud q꞉ ꝯditio sub qua facta ē di
cta ꝯcessio extitisset cū dictus abbas nullā iniuriaꝫ ui
deať inferre illis adipiscēdo possessionez ex quo uolū
tarie dimiserūt qđ solū papa censeť ꝯsiderasse dictas
ꝯditiones apponēdo. Et istā ptē puto ueram ꝛ pro
ista ꝯcludo ꝙ dicta ꝯditio extiterit. ꝛ ꝙ p̄fatus dñus
abbas potuerit possessionez dicti loci apprehendere
licite ꝛ secundū tenorem dicte bulle ꝛ eam ꝯtinuare.
fratres aūt p̄dictos retinere dꝫ in ꝑte dicti monasterij
secundū pacta ꝛ ꝯuētiones hitas iter eos. nō tanq̄ꝫ
possessores sed tanq̄ꝫ hospites ꝛ detētos. l. ꝛ hꝫ. §. i.
ff. de preca. ꝛ. l. i. §. fi. de his qui deie. uel effu.

¶ In cāu i quo repsalie ꝯcedūtur an ꝑsona ꝯ̄ quaz
ꝯcesse fuerūt possit capi ꝓpria auc̄te ꝛ an i ea seruenť
statuta que seruanť i alijs debitorib⁹ qui capi possūt.
¶ Et an represalie ꝯcesse ꝯ̄ hoīes certi loci an exten
dantur ad illos qui nascuntur post ꝯcessionem.

cccxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Sup eo qđ primo loco queriť in pūcto clarū uideť ꝛ
sine dubitatiōe quacūqꝫ ꝙ ex quo dictus nicolaus nō
iustificauit capturaꝫ infra terminū statuti uidelicet ꝓ
bando se esse talem qualē asserebat. C. qui accu. nō
po. l. nō ignorat qđ fienduꝫ est etiā in sūmarijs iudi
cijs. C. de edic. di. adri. tollen. l. ij. ꝛ ibi ꝑ bar. in fi. ꝛ
etiam dictū captum esse ministrū qđ fiendum erat ex
quo h̄ asserebat ꝛ in hoc fundabať eius itentio. ff. ui
bo. rap. l. p̄tor. §. docere ne quis eū q̄ in ius uo. ē. l.
penul. §. docere dictus captus dꝫ relaxari tū q꞉ statu
tuꝫ hoc exp̄sse dicit ar. ff. de acqui. heredi. l. si suum
§. nō dixit a ꝯtrario sensu tū q꞉ ꝛ si nō diceret exp̄sse
uidereť dicere tacite ex quo statuit certū terminuꝫ ad
ꝓbādū incūbētia uidelicet ꝙ eo lapso ꝛ nō facta ꝓba
tōe captura irriteť. C. ꝺ p̄ci. ipe. offe. l. uniuersa ꝛ qđ
ibi nō. et ꝙ āplius nō audiať q̄ mat. accu. nō pos. c. cū
i tua ꝑ Inn. C. q̄ accu. nō po. l. si ea. ff. de accu. l. ti
tia maxime post plres dies ꝛ longā negligētiaꝫ. ff. de
uer. ob. l. si ita q̄s. §. seia circa fi. Uel si nō sūt omnia
integra. ff. loca. si in. l. §. colonus de op. lega. l. man
cipiorū. Nec obstat ꝙ statutū uideť itelligendū soluꝫ
eo casu quo q̄s capi nō pōt ꝓpria auc̄te sed per iudi
cem. Sed ꝓ repsalijs ut dicūt pōt capi ꝓpria auc̄te
ꝛ sic statutuꝫ uideť locū sibi nō uendicare. Nam cum
statutuꝫ nō distinguat nec nos distinguere debemus
ff. de offi. presi. l. iij. in fi. de publicia. l. ꝺ p̄cio. Prete
rea nō est uex ꝙ ꝓ represalijs possit capi ꝑsona pro

pria auctoritate nisi cū nō adest copia iudicis. l. ait p̄
tor. §. si debitorē que i fraudē credi. nisi lex hoc dice
ret expresse ꝛ hoc ut cesset cā tumultus ꝺ reg. iur. nō
ē singulis ꝑm Ja. de bel. i auc̄. ut nō fiāt pi. ꝛ bar. in
tractatu repsaliarū in ix. q. pricipali. q. i. Preterea ꝛ
si propria auctoritate dictus nicolaus potuisset istum
capere ex quo tn̄ nō fecit sꝫ per iudicē debuit seruare
formā statuti ut i simili nō. bar. i. l. iij. C. de pigno. i
illo cui data ē lnīa ingrediēdi ꝓpria auctoritate. Naz
si uolēs urbanius agere iudicē ꝓ h̄ adiuerit debebit
facere partez citari per. l. meminerit. C. unde ui ut ip
se ibi tenet i quita. q. reprobādo Jac. de bel. Cū eni
haberet duas uias quā elegit illa sibi patere dꝫ. ff. ꝙ
me. cau. si mulier. §. fi. de cura. furio. cuius bonis ꝺ
seruitute. l. si cui. Preterea si statutū uēdicat sibi locū
in eo qui capiť pro suo debito seu ꝓ sua obligatione
de quo nō ē dubiū fortius i eo qui ꝓ ꝺbito uł obliga
tione alterius ut cū ꝓ represalijs q꞉ cū tali mici⁹ est
agēdū ut pꝫ ex nō. per bar. ff. de incendi. rui. nau. l.
nequid uer. sꝫ q̄ro tūc cū uersi. se. ꝛ fur. aduer. nau.
l. i. ad. l. corne. de sicca. i. l. si. i prio mēbro distictōis ꝛ
patet in. l. i. in fi. cū. l. se. ꝛ se. ff. de his qui deiec. uel
effu. iuncta. l. itē mella. §. si plures ad. l. acqui. ¶ Et
sic faciēs capi nō minus ē grauādus i faciēdo proba
tōes de icūbētib⁹. Preterea statutū porrigiť ad casuꝫ
similē ubi ē eadē uel maior ratio si nō reperiť cōtra
statutū a iure cōi. ff. de legibus. l. ꝺ quib⁹ ꝛ nō. bar.
i. l. oēs populi de iusti. ꝛ iur. i qōne illa an statuta re
cipiāt iterpretationē extēsiuā. Cōcludo ergo ut sup̄
dictū ē dictū captū ex hoc capite fore relaxādū ¶ Su
per eo uero qđ queritur secūdo loco facit dubium q꞉
uerba indefinita extēdūtur ad futura. ff. de serui. ur
ba. predi. si seruitus extra de priuiť. q꞉ circa ēt in mā
odiosa. ff. ꝙ quisqꝫ iur. l. pe. §. illō nō solū i fauorabi
li. ff. de libe. ꝛ posthu. l. placet maxie qui substituūtur
seu succedūt loco p̄sentiū. ff. ꝺ ꝯdi. ꝛ demō. l. filie. §.
ticia q꞉ illorū uice fungi debēt. ff. de edē. quedā. §. ni
hil ꝛ qđ plene nō. ꝑ Jo. an. i regula qui sentit de re
gul. iur. i mercu. de qōne ꝺ hñte priuilegiū ꝓ se ꝛ fa
miliaribus nā dicit extēdi ad familiares futuros non
additos sed substitutos loco presentiū facit. c. eccl̄a ut
lite pendē. Sed filij postea nati succedūt loco parēuū
qui tūc erāt tpre ꝯcessarū repsaliarū. l. ꝓponebať. ff.
de iudi. sic. n. ꝯseruať humanū gen⁹. ff. de usufruc.
l. uetus in fi. cū. l. se. ꝛ se. Preterea maior rō uť i po
stea ꝯcept̄ ꝛ nat̄ q̄ꝫ in natis ꝛ ꝯceptis tpre ꝯcessaruꝫ
represaliarū. C. de libe. ꝛ eoꝝ libe. l. si manumissus
uer. si filius ēt ꝛ. ff. de decurio. l. ij. §. in filijs uer. sed
ꝛ si pater de sena. l. emācipatū. §. fi. Preterea opi.
bar. que de facto seruatur secūdum eū ꝛ minime sūt
mutāda ꝛc̄. uult ꝙ propter delictū regentiū ciuitatez
possint repsalie ꝯcedi ꝛ exerceri ꝯ̄ non regētes ꝛ pe
nitus innocentes subditos tamen dicti cōitati ut ip̄e
nō. in tractatu represaliarum. vi. questione principali
q. iiij. ꝛ hoc p̄ncipalr̄ per rōnem q꞉ dicta cōitas habꝫ
sua supioritatis i eos ergo ꝛc̄. ff. de acqui. here. l. pro
herede. §. si quis tri. Sed ista ratio ita uiget in natis
post ꝯcessionem represaliarum sicut in natis tūc er
go ꝛc̄. ff. ad. l. acquil. l. illud de fonte. l. prima. Bre
uiter ego non damno opi. barto. tot ꝛ tantis ratio
nibus fulcitam ꝛ tanti uiri auctoritate subnixam ut
patet unicuiqꝫ legenti in loco supra allegato potiꝰ
sime quia ut ip̄e asserit ita est quod de facto seruať.
Tamen propter odiū represaliarum q̄ ꝯ̄ iur̄ reglas
ordinarias ꝯceduntur. C. ne fili⁹ ꝓ patre ꝛ ne uxo.

ꝓ marito ꝑ totū uñ placet limitatio quaꝫ facit bal. in auč. imo. C. de act. ⁊ ob. qui ñ rep̄hendit opi. bar. si bñ ĩspiciat̃. Sꝫ limitat dicit eniꝫ eā habere locū quando nō ꝯstat q̃ sint nocentes ⁊ qui ĩnocētes tunc eniꝫ ꝓpter difficilē sepatōeꝫ ꝯcedunt̃ ꝯ̄ oēs ar. ff. de usufruc. l. usufructuariū. §. si uiuarijs cū ꝯcor. ibi coll. in glo. Si uero possent discerni tunc nō nisi ꝯ̄ culpabiles deberēt ꝯcedi uel exerceri ar. ff. de magi. ꝯuen. l. i. §. i. Pro hoc ultra bal. allego qđ in si. habet̃. ff. ad l. acquil. Itē mella. §. si plures ubi si apparet cuius ictu q̃s perijt ille solus punit̃ de occiso si nō appareret ⁊ plures ꝑcussissent oēs tenerent̃ ut nō. i. l. fi. ff. de sicca. i gl. ⁊ ꝑ bar. Licet ꝯ̄ teneat glo. i dicto. §. si plures que reprobat̃ ꝑ doc. i dicta. l. fi. Sꝫ illi q̃ tunc nō erāt nati nō possent esse nisi inocētes ⁊ đ h̄ ꝯcordat. l. si q̃s i suo. §. legis. C. de inoffi. testa. ergo ⁊c. Nec ob. ꝑmū ar. q2 fateor ꝙ idefinita ꝯp̄hēdit oīa p̄sentia ⁊ futura i q̃bus tñ sit eadē rō al's secus ut plene nō. in. c. ut circa de elec. li. vi. i gl. que icipit oīum ⁊ ꝑ bar. i. l. si pluribꝰ. ff. đ le. ij. Itē nō ob. ꝙ delictū parentū potius nocet nascituris q̃ iaꝫ natis q2 i casu nr̃o nō cōcedunt̃ represalie ꝯtra filios ꝑꝑ đlictū parētum sꝫ ꝯ̄ cōitateꝫ ⁊ homines ip̄ius ꝑꝑ delictuꝫ ip̄orū cōtra quos ꝯcedunt̃ q2 denegarūt iusticiaꝫ facere nō ergo extendūtur ad illos quos cōstat nō fuisse culpabiles. Sed si essemus in casu i quo filij deberēt puniri ꝓpter delictū parētū uel i priuatōe honoris ul' alio mō ꝓcederet ꝯ̄rium ⁊ sic nil ad ꝓpositū q2 ut dixi in casuꝫ solū ꝯcedunt̃ ꝑꝑ delictum p̄orum ꝯ̄ quos cōcedunt̃. Et sic ꝯcludo dictas represalias non potuisse exerceri ꝯ̄ natuꝫ post ip̄aꝝ ꝯcessionem ex hoc solo ꝙ sit innocēs nec dāno ex toto opi. bar. sed ex eo ꝙ cōstat ip̄m innocentem sequendo opi. aliorum ⁊ sic dictus captus ex duplici capite relaxandus est.

¶ Nūq̃d si quis ꝑ aliū possideat si expellat̃ ꝑdat ciuilē possessionē. ¶ Et qual'r suspicās se posse repelli ꝑdat possessionē. ¶ Et an ꝓponens se fuisse bñficio spoliatū ⁊ impetrās suꝑ eo rescriptum possit uirtute ip̄ius rescripti intētare remediū capsi reintegranda. ¶ Et iudex impetratus ꝯ̄ titiū debitorē in deceꝫ ponē ex una cā ñ pōt uirtute rescr. pti cognoscere si illa x. petant̃ ex alia cā. ¶ Et si quis iperrat rescriptum suꝑ una re tāq̃ ꝑ uiolētiaꝫ ablata si postea uult agere nō ex uiolētia sꝫ ex fraude dolo uel metu an sit eiꝰ libellus recipiēdus. ¶ Et qđ si i fine supplicatōis dicat̃ ꝙ rescriptū ip̄ꝫ extēdat̃ ad oēs cās quas occasiōe p̄missorū mouē itēdit. Et nūq̃d agēs ad restitutōeꝫ possessiōis bñficij đbeat ꝓbare seu docē đ titulo ⁊ canonica istitutiōe. Et q̃d đ agēte ad restitutōeꝫ uxoris.

.cccxv.

¶ In christi nomine amen.

Ad ꝯfirmationē eoꝝ q̃ sup̄ plenissime scripta sunt ꝑ suprascriptos eximios ꝯsultores marie ꝑ. do. Io. dico suꝑ p̄rio articulo ꝙ de ꝯclusis ꝑ euꝫ uidelicet ꝙ p̄fatus actor ñ acq̃siuerit possessioneꝫ archiep̄atus seu iuriū eiꝰ ꝑ istalationē ex qͦ dñs petrus đ cādia erat i possessiōeꝫ ul' q̃si ꝑ suū uicariū q̃ iurisditōeꝫ exercebat ē cāus i. l. qđ meo. §. fi. ff. đ acqui. pos. Per queꝫ pꝫ ꝙ nec nāleꝫ possessiōeꝫ acq̃siuit ñ solū ciuilē qm̄ utraqꝫ erat ꝑ dñꝫ petrū p̄dictū occupata ⁊ una đtinebat̃ aīo suo altera uͦ corpore uicarij q̄nimo ēt si uicariꝰ ēt ip̄e dñs petrꝰ suspicati fuissēt se posse repelli ñ fuit ex hoc aliq̃ possessio ꝑdita. De dño petro pꝫ q2 ⁊ si fuisset expulsus qđ plus ē possessionē nō perdidisset ex quo alius erat i possessione ꝓ ip̄o. ff. de ui ⁊ ui armata. l. i. §. si quis ui me al's ē uersi. sub. §. ñ aūt circa fi. l. ⁊ ratio ponitur ibi i gl. De dicto uicario patet ꝙ iura dicētia ꝙ suspicās se posse repelli possessionem amittit loquuntur de illo qui nō ē i re. l. si id qđ. §. fi. de acqui. pos. ⁊ ita tenēt ibi doc. antiqui ⁊ ita itelligūt dictū. §. fi. neqꝫ. n. itrauit dictus actor manu armata aut cū magna ui ꝑꝑ quā ꝓhiberi possit dictus uicarius uti possessione p̄dicta. Sꝫ ⁊ si cū ui magna itrasset illā solā partē occupasset nisi realit̃ possessione usus fuisset. s. illarū terrarū aut iuriū quarū uel quorū fructus ꝑcepit nō uniuersaliter oīum ut dicto §. fi. ꝓbatur. Illud aūt uidet̃ facē dubiū ꝙ idē actor igressus auctē pape qui tūc ibi hēbat obediētiā ⁊ priuauerat ⁊ priuare potuerat dictū dñuꝫ petrū oī iure qđ i archiep̄atu ēt ignorātē ⁊ iuitū ⁊ sine cā. ix. q. ult. capitulū ꝑ p̄ncipalē ⁊ ibi nō. fortius pos. ff. de acqui. pos. l. qui uniuersas. §. itē cū p̄tor. Sꝫ ad hoc respōsū ē ꝙ talis priuatio fuit cassata ꝑ ꝯciliū pisanū ergo ⁊ quicquid ex ea fuerit subsecutū. C. de legi. l. nō dubiū. nec ob. decretū. ꝯcilij ꝯstā. qđ approbat gesta ꝑ gregoriū i sua reali obediētia ⁊ tūc i mediolano realē obediētiā hēbat q2 illud itelligēdū ē de obediētia que ultio loco sibi remāserat ⁊ ab eo nūquā discesserat ⁊ ciuitas mediolani tūc eēt cū dictus actor fuit receptus postea tñ recessit ⁊ trāsiuit ad obediētiā alexandri ⁊ Iohānis uñ ibidē tenēt gesta ꝑ eos qđ pꝫ q2 dictū đcretū. Approbat ēt gesta ꝑ Io. i sua obediētia que ñ fuit nisi in terris i quibꝰ prius gregorius obediētiam habuit ex qͦ pꝫ ꝯciliū ꝯstātiēse dū ꝯfirmauit gesta ꝑ gregoriū i sua obediētia nō sensisse nisi đ illa tm̄ que remāsit ne sibi ip̄i uideat̃ fuisse ꝯ̄riū ꝯfirmādo ēt gesta ꝑ Io. Pro hoc ꝙ de ꝓposteriori obediētia itelligatur. facit. C. ne de statu. defū. l. si mat̃ i fi. ff. de alimē. ⁊ ciba. lega. l. mella. §. i. ⁊ q̃s ordo i bo. po. ser. l. iij. circa pri. ¶ Circa secūdū posito ꝙ fuisset adeptꝰ possessionē ꝙ nō ꝑꝑea debebat obtinere i hoc iudicio ex eo ꝙ libellus eius nō ꝯp̄rehēdit̃ sub ꝯmissiōe eo q2 i ꝯmissione ꝓposuit se fuisse spoliatū ⁊ sic ꝯcessuꝫ fuit rescriptū suꝑ iterdicto uñ ui i quo necessariū ē probare duo. s. possessionē tp̄re spoliatōis ⁊ ip̄am spoliationē. ff. de ui ⁊ ui ar. l. i. §. deicit̃ ⁊ nō. i. c. cōsultationibꝰ de offi. dele. Libellus aūt ē ita generalis ꝙ ꝯprehēdit ēt possessoriū canonis reitegrāde nec ē ꝓbata spoliatio. Uñ uř ꝙ nō possit sequi ꝯdēnatio ex illo canone nec ex aliquo alio capite q̃ spolij sm̄ tenorē rescripti ul' ꝯmissionis determinat o ē Inno. i proprijs terminis i. c. super lr̃is de rescript. i prima magna glo. uersi. ⁊ nō. ꝙ lꝫ general'r dixerit h̄ dec. ⁊c. ubi dicit ꝙ ꝓcessus quē quis ē habiturus corā delegato debet eē talis ꝙ ꝯprehendat̃ sub uerbis rescripti al's non ualet. Et ponit exemplū si quis impetrauit iudicem contra aliquem super quantitate aliqua petenda ex cā mutui non potest coram eo agere ad eādē sūmam ex causa stipulationis. Item ponit exēplum si quis impetrauit rescriptū super tali re tāquā per uiolētiam ablata si postea uult agere nō ex uiolētia sed ex fraude dolo uel metu non est recipiēdus eiꝰ libellus ēt si uera actio itētata sit ita general' ꝙ possit ꝯprehēdere oēm cām iiuste detētionis dūmō ꝯclusio sit sp̄ālis ad causam spoliatōnis ⁊ uiolentie sed in casu nr̃o narratio fuit sp̄ālis solū super causa spoliatōis ⁊ etiā ꝯclusio. s. signatura que dicit audiat ⁊c. Nā cū sit responsio ad petita referri dꝫ ad narrata. ff. de in terro.

terro. acti. ſi defenſoꝛ. §. q̄ iterrogatus inſti. de inuti. ſtipu. §. p̄terea. Uerba aūt illa ſupplicatōis oēs cās quas mouere itendit ⁊c̄. reſtringunt̄ ad cauſam ſpo lij ſupꝛius ſpecificatā tam ex foꝛma ip̄ius ſupplicatōis qꝛ dicit occaſione p̄miſſoꝝ ꝙ de iure cōi etiā ſi uerba illa nō eſſent appoſita. C. familie her. l. quotiēs in fi. Sicut eniꝫ cā exp̄ſſa in libello ꝯuentionali reſtringit ꝓceſſum ⁊ ſniaꝫ ad illā cauſaꝫ. ff. ꝺ excep. rei iudi. l. ſi mater. §. ſi quis aūt fundus. C. de peti. here. l. he reditas matertere cū ſi. ita cā exp̄ſſa in ſupplicatione eadē rōne cuꝫ reſcripta ſint ſtricti iuris ⁊ nō egrediā tur foꝛmā ⁊ tenoꝛē ip̄oꝝ ꝺ reſcriptis cū dilecta. ¶ Su per tertio articulo ſine dubio qui agit ad reſtitutionē poſſeſſionis beneficij dꝫ docere de titulo ⁊ de canoni ca inſtitutione ſine quibus licite nō pōt poſſideri de regulis iur. c. i. li. vi. de inſti. c. ex frequētibus ſicut q̄ agit ad reſtitutionē uxoꝛis de reſti. ſpo. ex trāſmiſſa ⁊ ibi nō. ⁊ ſi doceat de inſtitutiōe tali que ſi eſſet uera eſſet canonica pꝛima facie tunc ſpoliās nō pōt oppo nere ꝙ nō ſit canonica ⁊ ip̄am impugnare quouſqꝫ reſtituerit ⁊ tūc ꝓcedit qꝺ dicit̄ in. c. i lr̄is de reſti. ſpo. ꝙ etiam p̄do reſtituendus ē. i. ille qui hꝫ inſtitutionē ⁊ titulū pꝛima facie canonicū lꝫ n̄ ſit nec t̄n manifeſte apparet de ip̄ius iniuſticia. Si uero aut confeſſione petentis reſtitutionē aut ex ꝓceſſu manifeſte appa ret de nō iure agentis in ꝓpꝛietate non dꝫ reſtitutio fieri que nutriret peccatū ut in iuribus allegatis ꝑ ſu pꝛaſcriptos ꝯſultoꝛes ⁊ ne pateat uicioſus ingreſſus de dolo ⁊ ꝯtuma. c. i. li. vi. ⁊ hoc i beneficialib⁹ i alijs ſi petitoꝛium eſſet cumulatū cum poſſeſſoꝛio idem ut in. c. cum eccl'ia ſutrina ⁊. c. cum ſupꝛ de cauſa poſ. ⁊ ꝓ pꝛie. al's ſecus qꝛ ſufficit narrare poſſeſſioneꝫ ⁊ ſpolia tionē. Sed i beneficialib⁹ narrari etiā debꝫ inſtitutō iuxta nō. per bar. in. l. naturaliter. §. nihil cōe de ac qui. poſ. Sed foꝛte idē dici poſſet quādo ex narratis ꝑ petentē reſtitutionē ꝯſtaret de nō iure ſuo in ꝓpꝛie tate ꝑ ea que nō. Inno. in. c. ꝯſtitutus de filijs p̄ſbi. Et idē quādo diſpō iuris cōis eſt ꝯ̄ agentē i ꝓpꝛieta te ut in. c. ad decimas ꝺ reſti. ſpo. Quia igit̄ p̄ſuppo nit̄ hic ꝯſtare ex ꝓceſſu de nō iure dicti agētis i ꝓpꝛie tate ſine dubio n̄ dꝫ reſtitutio fieri etiaꝫ ſi pꝛimo loco dicta ceſſarent qꝛ iudex ſalua ꝯſcia ip̄a fieri facere n̄ poſ. ergo ⁊c̄. de re iudi. c. abbate ſane li. vi. Conclu do ergo una cuꝫ ſupꝛaſcriptis egregijs ꝯſultoꝛibus.

¶ An ⁊ quādo ſecūdū reſcriptū ꝯtrariū pꝛio ualeat ⁊ tollat pꝛimū ⁊ qn̄ nō. Et qn̄ tollat pꝛiuilegium. Et quid qn̄ in ip̄o pꝛiuilegio adeſt cl'a derogatoꝛia. Et ſi papa ꝑ ſuū pꝛiuilegiū fecit certū oꝛdinē exēptū a iu riſditione oꝛdinarij. Et ip̄e oꝛdo teneat̄ ad aliq̄ onē ra puta ex reſcripto pape mādantis oēs dicta onera ſoluere debere ⁊ clerus ꝯſtituerit certū oꝛdinariuꝫ ꝓ exactōe ip̄oꝝ onerū an ip̄e oꝛdo dicat̄ exēptus a ta li oꝛdinario an t̄m ab oꝛdinario iur̄: puta ab ep̄o.

.cccxvi.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

Quoniā adiectōe n̄ idiget plenitudo. xcvi. di. bn̄ q̄dē poſt tā plenā diſcuſſionē ⁊ examinationē factā ꝑ eximiū decretoꝝ doctoꝛē dn̄ꝫ laurētiū pauca reſtāt t̄n ad ꝯfir matiōeꝫ dictoꝝ ſuoꝝ aliq̄d addā. Et pꝛio circa p̄mū dubiū ꝯſidero ꝙ reſcriptū dn̄i bōifacij directū archi ep̄o Ian. uoluit tria. Pꝛimum ꝙ bona oꝛdinis car tuſienſis deſcriberentur in libꝛo ſicut bona alioꝛum oꝛdinum quod patet quia in petitione ſeu narratio ne facta pꝛo parte cleri fiebat expꝛeſſa mētio de dicto oꝛdine ꝙ recuſabāt ſoluere ⁊ ꝯtribuere cū alijs ⁊ qꝛ ex h̄ iſurgebant querele. ideo petitū fuit de ſalubꝛi re medio ꝓuideri. Sequitur ergo ꝙ reſcriptio generał ſeu ꝓuiſio facta per papā ꝓ oibus ꝯuocatis debeat fieri deſcriptio bonoꝝ ⁊c̄. intelligenda ē ēt de oꝛdine cartuſiēſi ⁊ eius bonis qꝛ talis dꝫ eē uel itelligi gn̄alis uel ideterminata rn̄ſio qualis pꝛeceſſit interrogatio uel petitio ut. ff. de iterro. acti. l. ſi defenſoꝛ. §. qui in terrogatus facit qꝺ nō. ci. C. ꝯmo. l. penul. i pe. col. ⁊ per bar. in. l. ſi is qui ⁊c̄. §. utrū de rebus dubijs. Poterūt ergo bona ip̄ius oꝛdinis deſcribi nec ex iſta ꝑte bulle uł reſcripti derogatū fuit i aliquo pꝛiuilegio dicti oꝛdis ꝯceſſo ab urbano qꝛ illud loquit̄ ꝯ̄tū ad onus ſoluēdū ꝓ nūcijs ⁊ legatis. Hic uero quātū ad facultatē deſcribēdā qui cāus ſūt diuerſi igit̄ ⁊c̄. ar. ff. de calū. l. penul. de dona. inter ui. ⁊ ux. ſi marit⁹. ff. ad carb. l. de bonis i pꝛi. bn̄ i hoc dixit p̄fat⁹ dn̄s lau renti⁹ Secūdū qꝺ uoluit dictū reſcriptū ē ꝙ omnes ſoluerēt ꝓ rata eis ꝯtigēte ꝺ onerib⁹ occurētib⁹ ⁊ ſic ēt dictus oꝛdo cartuſie qꝺ pꝫ nā i narratōe p̄dicta dꝛ ꝙ recuſabāt ſoluere ⁊ petitū fuit ꝓuideri. Igitur pa pe ꝓuiſio ſuper h̄ itelligit̄ facta ꝙ ſoluāt p̄dicta ſupꝛ ius ⁊ qꝛ talia ſunt ſubiecta q̄lia p̄dicata demōſtrāt. ff. ꝺ uino triti. ⁊ oleo lega. l. fi. §. cui dulcia. Itē pꝫ i p̄fa tione facta ꝑ papā dū dicit nos igit̄ attēdētes ꝙ one ra ꝓ facultatib⁹ ⁊c̄. ex qua pꝛefatione colligit̄ ei⁹ mēs ꝙ uoluit fratres dicti oꝛdis ſuſtinere dicta onera una cū alijs ar. l. fi. ff. de heredi. inſti. cū ſi. Itē pꝫ circa fi nē ibi certā ⁊ rōnabilē eſtimationē iudicis ſm̄ quā in ꝓcurationib⁹ ſeu ꝓuiſionibus ſoluāt ⁊c̄. que uerba lꝫ ad oꝛdinē mēdicātiū ꝺ quib⁹ imediate fecerat men tionē uidebātur referri t̄n ēt ad alios de quibus p̄mi ſerat i quib⁹ erat maioꝛ rō referūtur ar. extra de ap pel. c. ij. requiris. Et aduertendū qꝛ papa uult ꝙ ſol uāt ⁊ ꝯtribuāt i pꝛocurationib⁹ legatoꝝ ap̄licoꝛuꝫ ⁊ nūcioꝝ a quibus dictus oꝛdo cartuſie ꝑ pꝛiuilegium urbani erat imunis. Un̄ cū de dicto oꝛdie facta fuerit ſpāłis mētio i dicto reſcripto ꝺ dictis ꝓcurationib⁹ le gatoꝝ ⁊ nūcioꝝ ap̄licoꝝ uꝛ̄ ex hoc ſolo ſublatū pꝛi uilegiū dicti oꝛdinis ꝑ urbanū ꝯceſſuꝫ ut i. c. cū oꝛdi nē de reſcrip. Cōtrariū dico ꝙ ex hac ſola parte re ſcripti ſicut nec ex pꝛecedēti n̄ derogatū ē dicto p̄uile gio habēti clauſulā derogatoꝛiā ⁊ hoc pꝫ qꝛ dictuꝫ re ſcriptū ē de iuſticia ⁊ ꝯtinet ius cōe igit̄ nō tollit p̄ui legiū niſi de ip̄o faciat expꝛeſſaꝫ mētionē. C. ꝺ iuſti. co. ꝯfir. l. i. §. ſi que uero pꝛagmatice ꝺ reſcrip. c. i. ⁊ ibi nō. per gl. Inquātū uero dictū reſcriptū loquit̄ ꝺ dictis pꝛocurationibus legatoꝛum debet intelligi ⁊ re ferri quo ad alios oꝛdines non habentes ſuper eis pꝛiuilegium. Et inquantum facit mentionem de di cto oꝛdine cartuſie debet intelligi ut ſoluat. In his in quibus non eſt pꝛiuilegiatus. Nec ob. c. cum oꝛdineꝫ ubi uidetur quod ſufficiat fieri mentionem de oꝛdine tantum quia illud capituluꝫ diuerſimode itelligitur. Nam ſecundum aliquos ille oꝛdo habebat pꝛiuilegi um ne cogeretur ad decimas per reſcriptum quod ꝺ ip̄ſius oꝛdine non faceret mentionem unde ſufficit ſo la mentio oꝛdinis. Sꝫ i caſu noſtro habet pꝛiuilegiū ne cogatur niſi fiat mentio de omnibus locis ip̄ſius oꝛdinis quod eſt plus. Preterea hoc reſcriptum po teſt taliter intelligi ꝙ nō derogāt pꝛiuilegio ut ſupꝛa oſtēdi igitur ⁊c̄. ar. C. de ioffi. teſta. ſi quando ⁊. l. i. ſi aduerſus dotem cum ſi. Concludo ergo quod ex hac ſola parte reſcripti per quam uoluit omnes

ordines teneri ad soluẽdum i ꝓcuratõibus legatorũ
⁊ alijs onerib⁹ ñ ẽ derogatũ dicto ꝑuilegio imo quã
tũ ad ordinẽ cartusie dꝫ itelligi quo ad illa onera i q̃
bus nõ habebat priuilegiũ ⁊ in hoc etiaꝫ sine dubio
bene dixit idẽ egregrius doctor. d. laurẽtius. ¶ Est
⁊ tertiũ qd̃ uoluit dictũ rescriptuꝫ uidelicet ꝙ sublata
essent oia ꝑuilegia in cõtrariũ loquẽtia sub quacũqꝫ
forma uerboꝝ. Et i hoc ẽ maior dubitatio an ꝑ hãc
clausulaꝫ sit derogatũ dicto ꝑuilegio. Et uidet̃ ꝙ sic
nam hec clausula nõ obstãtibus dꝫ referri ad omnia
supiora tam ad actuꝫ descriptionis q̃ꝫ ad actuꝫ soluẽ
di ⁊ sic uoluit ꝙ omnia priuilegia de nõ soluẽdo illa
de quibus nõ fecerat mentioneꝫ. s. ꝓcuratões lega
toꝝ ⁊c̃. essent sublata si sic ẽ sequit̃ ꝙ q̃ñtũcũqꝫ i dicto
priuilegio sint fortes ⁊ difficiles clausule tamẽ sit sub
latum lꝫ de omnibus locis dicti ordinis non sit facta
mẽtio in dicto rescripto. ⁊ hoc primo ꝑ rõem quam
ponit fede. de senis i suo ꝯsilio. xlvi. circa fi. uidelicet
ꝙ cũ papa nõ possit sibi uel successori legẽ imponere
a qua nõ liceat recedere si diceremus ꝙ oportet face
re mentionẽ de omnibus nominibus monasteriorũ
dicti ordinis de quibus cauet̃ i dicto priuilegio urba
ni sequeret̃ ꝙ cuꝫ hoc sit difficile nimis habere nomi
na omniuꝫ monasterioꝝ sublata esset ptãs pape sal
tẽ ꝑ indirectũ quo ad reuocandũ dictuꝫ priuilegium
qd̃ nõ est dicenduꝫ sicut dicimus ꝙ quis non põt sibi
etiam ꝑ indirectũ auferre liberã testi factionẽ donan
do oia bona ꝑ̃sentia ⁊ futura. C. de pac. l. fi. Ne igit̃
hoc sequat̃ dicendũ uidet̃ ꝙ ad reuocatõeꝫ dicti priui
legij nõ requirat̃ exp̃ssa mentio oiuꝫ monasterioruꝫ
licet in eo sic caueat̃ sed sufficiat generalis reuocatio
oium priuilegioꝝ sub quacũqꝫ forma uerboꝝ ꝑ cle.
i. in fi. de sepul. cũ alijs allegatis ꝑ fed. i dicto ꝯsilio.
Ad idẽ facit determinatio bar. quã ponit in. l. si quis
in prin. testi in uersi. quero q̃d si uerba derogatoria
ubi determinat ꝙ licet in ꝑ̃mo testõ ponat̃ clausula
ꝙ nõ possit reuocari ꝑ secundũ nisi tali solẽnitate ad
hibita etiã si in secundo sint uerba derogatoria illius
clausule ꝙ nihilominus reuocabit̃ ꝑ secũdũ licet uer
ba derogatoria primi nõ sint singlr̃ exp̃ssa sic ⁊ i pro
posito cuꝫ in priuilegio dicti ordinis sit apposita clau
sula ꝙ nõ tollat̃ ꝑ alia rescripta nisi faciãt mentionẽ
oiuꝫ monasteriorũ ⁊c̃. hoc nõ nocebit quominus tol
li possit etiã si de illis nõ fiat mentio sꝫ sufficere debet
mẽtio generalis oiuꝫ priuilegioꝝ sub quacũqꝫ forma
uerboꝝ ꝯcessorum ⁊ ita forte intellixit primus consu
lens. ¶ His tamẽ nõ obstãtibus teneo cũ dño laurẽ
tio ꝙ nõ sit sublatũ hac rõne. Nã quando pria dispõ
ꝯtinet uerba derogatoria nõ tollit̃ ꝑ secundaꝫ nisi de
ip̃a facta fuerit spãlis mentio i secũda ut i. l. si quis in
prin. testi. ff. de le. iij. Ad ꝓpositũ priuilegiuꝫ cartu
siensium ꝯtinet uerba derogatoria ⁊ in hoc rescripto
nõ fuit de illo facta mẽtio cũ in scd̃o dicit̃ nõ obstanti
bus q̃buscũqꝫ priuilegijs sub quacũqꝫ forma uerboꝝ
ꝯcessis hic eniꝫ fit mẽtio de priuilegijs ñ aũt d̃ uerbis
derogatorijs i genere uel i spẽ. Jdõ ñ sufficit ⁊ ita fuit
i casu nr̃o. Sꝫ mẽtio spãlis diceret̃ si dictũ fuisset nõ
obstãtibus alijs ꝑuilegijs ⁊ quibuscũqꝫ ṽbis deroga
torijs i eis appositis ista eniꝫ sufficeret ⁊ ita loquũtur
ea que supra allegata sunt. Sꝫ in casu isto de uerbis
derogatorijs nulla fuit mẽtio facta igit̃ ⁊c̃. ¶ Tertio
mõ põt fieri mentio specifica ⁊ singularis puta i casu
nostro si in isto rescripto fuissent exp̃ssa nomina om
niũ monasterioꝝ dicti ordinis ⁊ ista ñ requirũt̃. lꝫ in
illo priuilegio sic dicat̃ ne resultet absurditas d̃ qua ꝑ̃

missi uidelꝫ q̃ꝫ ꝓpter difficultatẽ exprimẽdi uidcãtur
manus pape ligate ⁊ ablata ptãs illud priuilegiũ re
uocãdi. Tripliciter ergo põt fieri mẽtio. s. gnãlr ⁊ ista
nõ sufficit qñ precedũt uerba derogatoria ⁊ ita fuit i
cãu nr̃o. Jtẽ spãlr. s. faciẽdo mẽtioneꝫ de uerbis de
rogatorijs i genere ⁊ ista sufficit nõ tñ facta fuit i casu
nr̃o. Tertio singulariter faciẽdo mẽtionẽ de oĩb⁹ lo
cis prout ibi dicit̃ ⁊ ista nõ fuit necessaria. Nec ob. pre
dictis cle. i. de sepul. q2 ibi loquitur cũ secũda disposi
tio facta fuit per modũ legis generalis uñ cũ sit fauo
rabilis ⁊ motu ꝓprio fiat largius iter pretãda ẽ ut suf
ficiat generalis mẽtio secus in his que fiũt ad postula
tionẽ alterius ar. eorũ que nõ. in auc. quas actiones
C. de sacrosan. ec. Et predicta uidẽtur determiari ꝑ
ci. C. qñ impator inter pu. ⁊ uidu. l. unica ubi uidet̃
casuꝫ nostrũ determiare. Ad idẽ qd̃ nõ. fede. i ꝯsilijs
ccxxv. ⁊ qd̃ hẽtur de exces. prela. c. i. li. vi. in nouella
de dolo ⁊ ꝯtuma. c. ij. de ꝯst. uti. c. bone. Ex ꝑ̃dictis
remanet primũ dubiũ solutũ ꝙ cartusienses nõ tenẽ
tur uigore dicti rescripti ad onera procurationũ lega
torũ ⁊ nũciorũ aliter q̃ꝫ prius tenerẽtur cũ eorũ priui
uilegiũ nõ sit reuocatũ per rescriptũ. ¶ Quantũ ad
secũdũ dubiũ rñdeo ꝙ cartusiẽses tenet̃ ad alia one
ra ⁊ expẽsas a quib⁹ nõ sũt exẽpti ſm estimationẽ ⁊
descriptionẽ factã in dictis libris de bonis eorũ dũmõ
sint onera necessaria toti clericatui iposita per supio
rẽ uł alio mõ. Si uero eẽnt onera uolũtaria que sibi
ip̃i ordinassꝫ clerus puta ꝓ faciẽdo unũ festũ quolibꝫ
ãno tũc ordo cartusie qui i hoc nũquã ꝯsensisset non
teneretur q2 alteri per alterũ ⁊c̃. ff. de regu. iur. l. nõ
dꝫ de pac. l. si unus. §. añ oia cũ si. ⁊ qd̃ nõ. i. c. cum
oẽs d̃ ꝯsti. i gl. ¶ Quãtũ ad tertiũ dubiũ dico certũ
eẽ ꝙ uigore exẽptionis facte ꝑ dñuꝫ bonifaciũ d̃ ordi
ne cartusie a iurisditione oĩum ordinarioꝝ nõ põt di
ctus ordo dicere se exẽptũ a ptãte dictorũ capitaneoꝝ
tũ q2 papa itellexit de ordinarijs iur̃ ut sũt ep̃i ⁊ alij
ecc̃liarũ prelati de offi. ordi. cũ ab ecc̃liarũ nõ de istis
qui potius dicũtur ordiarij facti a capitulo uñ ab eis
nõ cadit exẽptio. Sed si queramus an ex alia cã pos
sint declinare ptãtẽ eorũ uidet̃ ꝙ sic q2 capitanei hñt
ex ꝯsuetudine ptãtem eorũ igitur nõ extẽditur ad ali
os q̃ꝫ eos i quos eã exercuerunt. iuxta nõ. per Jnn.
in. c. dilectus de cape. mo. ⁊ ꝑ ci. i. l. i. circa fi. d̃ emã.
libe. Sed i cartusiẽses nũquã exercuerũt ut ponitur
i pũcto igit̃ ⁊c̃. ¶ Jn cõtrarium facit ꝙ idẽ Jnn. in
c. si. de offi. archidi. ubi uidetur dicere ꝙ quo ad actũ
iuris ꝯsuetudo extẽditur d̃ persona ad personã. Bre
uiter puto ꝙ cũ i onerib⁹ ad q̃ dictus ordo tenet̃ Jn
tentio pape fuit fratres dicti ordis exequare alijs q⁹
ad descriptionem bonorũ ⁊ quo ad hoc ut ꝯpelleren
tur soluere ſm ea que dicta sunt similiter credenduꝫ
est quod uoluerit eos exequare quo ad subiectioneꝫ
⁊ compulsionem dictorum capitaneorum sine qua
non posset deueniri ad solutioneꝫ quia qui uult unũ
uult ⁊ alium sine quo ad illud non peruenitur. ff. de
acqui. heredi. l. illud de sponsa. oratio de iurisdi.
omnium iudicum. l. ij. de procurato. ad rem mobilẽ
⁊. l. ad legatum. frustra enim bonifacius uoluisset
quod bona eorum describerentur ⁊ cogerentur sol
uere nisi etiam uoluisset quod dicti capitanei eos co
gerent cum alium superiorem non habeant unde
dispensiosum esset ad papam in omni casu recurre
re ⁊ per consequens credendum est quod circa hoc
uoluerit laudabilẽ ꝯsuetudinẽ cleri obseruari ut sum
pt⁹ euitẽt̃ ar. C. d̃ ãno. ⁊ tributis. l. ꝓ locis ⁊. l. medi
terranee

terranee ⁊ qđ ibi nõ. ⁊ ut ipius ꝓuisio nõ esset elusoria. ff. ne quid i loco publico i. l. fi. esset eniꝫ nisi essēt qui eaꝫ executioni mādarent. l. ij. §. post origineꝫ de iusti. ⁊ iur. ff. Concludo ergo ꝙ fratres dicti ordinis subsunt dictis capitaneis quātum ad alia onera que subire tenenť nõ rõne ꝯsuetudinis tantũ qꝛ illa non extendiť ꝺ ꝑsona ad ꝑsonaꝫ ut supra dixi sꝫ ex tacita uolũtate pape qui sic uoluit bona eoꝝ describi ⁊ eos teneri ad soluendũ i casibus in quibus non habent priuilegiuꝫ uideť etiā uoluisse ꝙ cogi possint ꝑ illos per quos alij coguntť ut sic idem clerus diuerso iure non censeatur in hac mixtura extra de deci. cum in tua ⁊ in iuribus allegatis per prefatuꝫ dñm laurētiũ.

¶ An restitutio ꝯcedať cuilibet uniuersitati ciuitatis castri uel uille ubi etiaꝫ habetur an restitutio peti possit in causa momentanee possessionis. Et an concedenda sit contra prescriptionem statutariam. Et an concedatur priuilegiato contra priuilegiatum.

.cccxv.

¶ In christi nomine amen.

Ut bñ attingať id de qͦ qriť plura sũt uidēda. ¶ Primũ est utrũ dicte cõitati denegeť restitutio ex eo ꝙ ñ sit cõitas priuilegiata cui ꝯcedať restitutio ⁊ uideť ꝙ sic. Nam quicqđ diciť in re publica romane urbis de qua nõ ē dubiuꝫ. C. ex q. cau. maio. l. res publica ꝺ iuř rei publice ꝑ totũ ⁊ maxie i. l. rē publicā. li. xi. ⁊ ēt alteriꝰ ciuitať i qua fuerũt opi. qꝛ gl. i dcā. l. rē publicā tenuit idē di. ⁊ etiaꝫ bar. ibidē ⁊ in dicta. l. res publica. sꝫ pe. ⁊ ci. tenuerunt ꝯtrium. Sꝫ prima opi. cõiter teneť cuꝫ uideamus etiā alias ciuitates esse ꝑuilegiatas in quibusdā. C. de sacrosan. ecc. l. fi. ff. de priuile. credi. l. fi. §. fi. ¶ In re tñ publica alicuius castri uel uille uideť secus cum non repiať in aliquibus priuilegiata ⁊ sic loco cuislibet priuati nõ priuilegiati dꝫ haberi. ff. de uer. sig. l. cũ qui uectigal. Et ita disputando tenuit accur. ut refert ci. in. d. l. res publica. C. quibus ex cau. maio. in. iij. q. ⁊ ꝓ hoc gl. que ē i. l. si finita. §. si de uectigalibus. ff. de dā. infec. que incipit. x. ānorum ⁊ spe. idē uideť tenere in ti. de resti. i inte. §. i. uersi. porro ⁊ uersi. se. usqꝫ ad uersi. sꝫ qđ prelatus ubi plene ꝓsequiť hunc articulũ ⁊ refert Inn. idē tenere ⁊ gl. in. l. nihil. ff. ad mace. ¶ Breuiter his non obstātibus doc. moderni ut Ja. bu. ⁊ bar. distingunt iter ꝑuas uniuersitates que regũt se ꝑ seipas nõ per administratores ⁊ tũc ꝓcedat opi. ꝑcedēs ⁊ magnas que reguntť ꝑ administratores ut ille si culpa administratoꝝ uel negligētia ledanť restituanť saltē ex clausula generali si qua mihi iusta cā posita i. l. i. §. fi. ff. qui. ex cau. ma. cum ꝑ illaꝫ subueniať omnibus ex q̃cũqꝫ cā impeditis uel lesis. Sꝫ bal. ibidem dicit non esse distinguenduꝫ inter ꝑuam ⁊ magnaꝫ uniuersitatem cum etiam in ꝑuis sint pupilli ⁊ infantes furiosi ⁊ similes quorum fauore meretur uniuersitas priuilegium restitutionis ⁊ istaꝫ opi. qđ indistincte ꝯcedatur in integruꝫ restitutio uniuersitati castri uel uille siue ciuitatis tenuit odofre. ꝑ rõeꝫ ꝑdictam quam assignat bal. licet ipm bal. ipe non alleget ut refert Jo. an. in addi. spe. in ti. de resti. in integrum loco supra allega. in additione que incipit ⁊ hi ꝑ di. ⁊ dicit ipaꝫ tanꝙ equiorem tenendam quam dicit etiam tenuisse alber. papi. cum multis sodalibus quem refert ibi spe. Idem tenuit guido de suza. amplians hoc ad omne corpus. Potest tamen dici ꝙ hec ampliatio facta ad omne corpus procedat in corporibus magnis que regũt se per administratores sꝫ i corporibꝰ paruis que regũt se per seipos ⁊ nõ sũt ibi nisi hõines maiores sane mēť ꝓcedat opi. accur. Sꝫ i uniuersitatibus ciuitatũ castroꝝ ⁊ uillarũ i quibꝰ sũt prefate persone resti. merē. procedit opi. modernorum scꝫ Ja. bu. bar. bal. Ja. ꝺ are. odof. ⁊ Jo. an. i loco ꝑallegato ꝙ idističte restõ ꝯcedatur ex dicta clā generali nõ aũt ex priuilegio rei publice cũ apud eas nõ sit res publica dicta. l. cũ qui uectigal. de uer. sig. Secũdo uidēdũ ē an sit denegāda restõ ex eo ꝙ sit cā momētanee possessionis ut sicut nõ põt i ea appellari nec de iure cõi. C. de momē. pos. l. unica nec ex forma statuti supra relati ita nec restitutio peti qđ uideť cũ i ea tractetur de modico preiudicio ergo ⁊c̃. l. scio ff. de resti. i inte. Breuiter super hoc nõ ē insistēdum qꝛ glo. de hoc plene disputat in dicta. l. unica. C. si ꝺ momē. pos. fuerit appellatũ ⁊ determiat ꝯtriũ ꝙ imo restitutio possit peti. Et sicut põt peti a diffinitiua similiter ab intelocutoria uel alio grauamie. ff. de mino. l. mior xxv. an. omissam cũ si. Tertio uidēduꝫ ē an debeat denegari restitutio ꝑꝑ dictũ statutũ supra relatũ. qđ uideť tñ qꝛ indističte loquiť. ergo indistincte dꝫ intelligi. l. de precio. ff. ꝺ publici. tum qꝛ uerba eius debēt itelligi cũ effectu. l. i. i fi. ff. ꝙ quisqꝫ iuris ⁊ nõ haberet ꝓ ꝯcluso i effectu si talꝯclusio posset ꝑ restõeꝫ rescīdi tũ qꝛ aduersus sniaꝫ legis uel statuti ñ põt ꝓponi querela. ff. de uer. sig. l. si qua pena. Sꝫ his nõ obstātibus dicēdũ ē ꝯtriũ ꝑ gl. que ē in. l. sicut C. de prescrip. xxx. an. que icipit qꝛ tũc ibi an aũt restituatur adultus ⁊c̃. Nā tex. ibi dicit ꝙ illa ꝑscriptio currit adulto ⁊ tñ gl. ibi tenet ꝙ ñ denegať aduersus eā restitutio ⁊ sic uerba legis ibi nõ itelligũtur cũ effectu. s. taliter ꝙ tale bñficiũ restõnis tollať. Nā ēt si diceret nõ obstāte quocũqꝫ priuilegio nõ uidereť tollere priuilegiũ tale i corꝑe iuris clausũ iuxta nõ. in. l. heres absens in pri. ff. de iudi. ⁊ in auč. qua i prouicia C. ubi de cri. agi oꝫ. Sic ⁊ cõtra ecclīā dicit. l. currere ꝑscript. xl. an. ut i auč. quas actões. C. de sacrosan. ec. ⁊ tamē aduersus talē cursuꝫ nõ denegať restitutõ ut ibi nõ. per doc. post gl. ⁊ i. c. i. de resti. i inte. li. vi. Pro hoc ēt facit ꝙ nõ. Jo. an. i addi. spe. e. ti. de resti. in inte. §. i. in addi. que icipit saluo qđ dꝫ in qõne odof. de statuto ualidāte ꝯctum minoris qꝛ nõ intelligitur per hoc denegare resti. i inte. sed solũ ut ualeat mero iure ꝭm odof. in publica disputatõe nisi hoc faceret fingēdo ipꝫ maiorē ut plene nõ. bal. in auč. si captiui. C. de epi. ⁊ cle. Uel nisi aduersarius remaneret deceptus. l. uľ statuti auč. ut pꝫ ex nõ. per gl. in. l. exigēdi. C. de ꝓcura. i ult. glo. Currit ergo ista dilatio statutaria triũ dierũ mero iure ⁊ hētur ꝓ cõcluso ⁊ lediť sꝫ ꝯpetit restitutio ꝓut i si. hētur i auč. de here. ⁊ fal. §. pupillus i tex. ⁊ gl. ⁊ sic dicta ꝯclusio reuocabitur. ¶ Quarto uidēdũ ē an denegetur restõ ꝑꝑ rigorē iudiciariũ seruādũ qđ uideť uidelꝫ ut nõ detur nisi in subsidiũ si administratores sunt nõ soluēdo ar. i. l. ꝓperādum. §. fi. C. de iudi. Sꝫ contrarium ē uerum. Nā ut patet ex nota. ibi per ci. in prin. secundum pe. illud procedit quando eque bene potest cõsuli aduersus administratores per uiam ⁊ actionem ordinariam sicut aduersus aduersarium petendo restitutionem quia utrobiqꝫ agitur ad pecuniam alias secus. l. etiam si. C. si tutor uel cura. interue. Sed hic non eque quia per restitutionem obtinebit rem ipsam scilicꝫ pos. sꝫ agēdo ꝯ administratores ebuneret

iteresse pecuniariuȝ ⁊ ista nõ sunt paria ar. l. si i em
ptione. ff. de mino. de bonis liber. l. libertus q̃ soluē
do. ¶ Quinto ⁊ ultio uidenduȝ est an denegeť resti
tutio ex eo ꝙ ista cõitas litigat cũ alia cõitate pariter
⁊ eodē priuilegio priuil'. qđ uideť qꝛ ꝑuilegiatus ꝯtra
priuilegiatuȝ nõ utiť suo ꝑuilegio agēdo cũ i pari cã
potior sit ꝯditio rei q̃ʒ actoris. l. si fuum. §. sequiť. ff.
de uer. obli. ⁊ est casus in. l. uerũ. §. fi. cum. l. se. ff. de
mino. Breuiter illud esset uex si utraqȝ pars tracta
ret de dã. uitando uel utraqȝ de lucro tunc eniȝ esset
par causa secus si una de dãno uitãdo altera đ lucro
captando nã tunc prima ꝑferť ut habeť ⁊ nõ. i dicta
l. uerum. §. fi. ꝑ doc. Sȝ hic ista cõitas que uult resti
tui certat de dãno uitando. s. de retinēda sua pos. in
qua si ius habet ut ꝑtendit aduersa ꝑs tractaret de
lucro captãdo gª ⁊c. ut nõ. per ci. i auc. quas actiões
de sacrosanc. eccl. Concludiť ergo dictam cõitatem
posse restitutionem petere aduersus dictaȝ lesioneȝ.

¶ Si unus ex reis debendi fuerit ꝯuentus ⁊ partem
soluerit ⁊ ꝓ alia fideiussorē dederit an ꝓ parte ñ solu
ta ꝓ qua fuit datus fideiussor ꝯ aliuȝ reũ agi possit.

¶ Casus sequentis ꝯsilij.

¶ Creditor egit isolidũ ꝯ unum ex correis debendi
qui renunciauerãt beneficio diuisionis ⁊ ab eo ꝑtem
recepit ⁊ fideiussores ꝓ residuo nũc uult agere ꝯtra
alium ꝓ residuo qui sibi opponit ꝙ excuciat primo
illum contra quem primo egit. Queritur quid iuris.

.cccxviij.

In christi nomine amen.

Nõ reperio iure cautuȝ ꝙ si creditor egerit ꝯ unuȝ ex
correis debendi nõ habētibus beneficiũ diuisionis i
solidũ uel pro ꝑte uel etiã ꝑtem recepit nõ possit age
re ꝯ aliũ correũ ꝓ eo qđ nõ recepit nec prio discussio
fiat đ prio ⁊ reꝑto nõ soluēdo imo magis uideñť di
cere iura ꝯrium. ff. de le. i. l. si ex toto. §. i. in fi. ubi di
ciť ꝙ liberum est sibi ad aliũ recurrere non aũt esset
liberũ si necessaria esset discussio ꝑmi ut. C. đ fideius.
l. fi. ubi diciť ꝙ per electionē unius sibi non ꝑiudicat
aduersus alterum. Item uideť exꝑssum. ff. mandati
l. creditor in ꝑncipio ubi ꝓbať ꝙ pedente lite ꝯ unũ
põt creditor petere ab alio qđ facere non posset si ne
cessaria esset discussio primi electi imo deberet expe
ctari snia ꝯ primuȝ ⁊ executio ⁊ per illuȝ tex. Iac. de
are. reꝑhendit glosam que est i auc. de duobus reis
circa fi. que uideť dicere ꝯrium ꝙ lite pendēte ꝯ unũ
nõ possit agi ꝯ aliuȝ qđ dinus intelligit uex pendēte
prima instãtia. Secus in instantia appellatõis ut iꝑe
nõ. in. l. ij. ff. de duobus reis queȝ bar. ibi reꝑhendit
qꝛ eadē est rõ utrobiqȝ. Et tenet tñ Iac. đ arc. ꝙ tã
prima q̃ʒ secunda instãtia pendente ꝯ unum põt agē
ꝯ alterum. Nec ob. ff. đ peculio. l. quotiēs. §. si credi
tor ꝑ quē di. se fundat qꝛ ibi loquiť i duobus quoruȝ
uno electo alter statiȝ liberať iꝑo iure lȝ de equitate
requirať discussio ꝑmi ut si reperiať ñ soluēdo possit
đ equitate rediri ad alterũ ut. e. ti. l. si ex duob⁹ reis.
Secus in duobus reis i q̇bus ꝑ electionē unius nõ
liberať alter ⁊ sic nõ requiriť discussio primi ista sunt
uerba bar. in. d. l. ij. ⁊ in auc. hoc ita. C. de duobus
reis i scđo articulo principali. q. i. circa fi. Ex quibus
satis uideť aꝑte colligi qđ supra dixi. Ponit iꝑe etiaȝ
unum casum in quo requiriť excussio unius anteq̃ʒ đ
ueniatur ad alterum. s. cũ pecunia ad unũ ꝑuenerit
ar. ff. como. l. unde queriť. Innuit ergo ꝙ i ꝯ. sit re
gula. ar. ff. ad municip. l. i. in fi. de his qui sũt sui uel
alieni iur. l. ꝑ̃e furioso. Preterea i casu nr̃o fuit ꝓte
statio que ꝯseruat ius ꝓtestantis. ff. qui mo. pig. uel
hipo. sol. l. si creditor de rei uē. l. fin aũt. Nec ob. l. re
os cũ glo. C. đ fideius. que uideť diecre ꝙ prio reꝑto
non soluēdo ꝙ recurriť ad aliũ ponũt. n. facti ꝯtigē
tiã nõ iur. necessitatē. Plerũqȝ. n. ꝯtingit ꝙ ad aliũ
nõ recurratur nisi prio reperto nõ soluēdo. Si tamē
uult sibi nõ denegatur imo liberũ ē ut dicta. l. si ex to
to. Nec ob. ꝙ iste debitor ꝯposuit cũ creditore ⁊ sibi
dedit fideiussorē per qđ uŕ satis fecisse ⁊ sic aliũ libe
rasse. Nã per hãc satisfactionē nõ recediť ab obligatõ
ne nisi sit actũ expresse. ff. de pigno. ac. l. si rē. §. ois
Itē nõ ob. ꝙ uideatur per hoc facta nouatio. ff. đ ꝑ
to. stip. ualerianus. Nã hic fuit actũ ꝯriũ expresse qꝛ
ꝓtunc cũ solutionē partis recepit tãquã bñ ꝑitus fuit
ꝓtestatus ꝙ nõ itēdebat aliquid đ priori obligatõne
imutare nec ipsã nouare ergo nouatio nõ fit ut. l. fi.
de nouati. imo si uoluisset ꝓtũc nõ potuisset qꝛ non
hēbat ad hoc mãdatum. C. de noua. l. non abstulit.
Non uideo ergo qualiter iste quartus conreus de
quo agitur defendi possit quo ad min⁹ snia lata ꝯtra
cũ executioni mãdetur i eo qđ restat soluēdũ ēt prio
ri nõ discusso. In eo uero qđ solutũ ē per priorē sec⁹
qꝛ ꝑ talē solutõnē soluta ē obligatõ qºad oēs correos
ꝓ illa quãtitate. ff. đ duob⁹ reis. l. ij. i fi. Laus Deo.

¶ Si prãti seu doctori promissuȝ sit salariũ octocētũ
⁊ de solutionib⁹ que fiũt ex camera fiēda sit aliqua đ
tractio utrũ de tali salario fieri poterit si de huiusmõi
detractõe nõ fuerit facta mentio in ꝓmissiõe. Et iste
casus contingit doctoribus padue. Et principaliť mi
hi cum habebam octocentum.

cccxix.

In christi nomine amen.

Uisis ⁊ ꝯsideratis oibus supradictis ꝓ euidētia eius
ꝙ queriť ꝑmitto ꝙ cũ i electõe dicti prãtis ꝯtiereť cer
ta q̃ʒtitas salarij uidelȝ octocētũ flo. si qua detractio
fiēda erat noie directui uel gabelle debebat exprimi.
Als dictus potestas remãsisset decept⁹ q̃ ꝯ itegra sũ
ma octocentũ opinabať ⁊ si sciuisset đ miori forte nõ
acceptasset uel miores expensas forsitã fecisset. Et iđ
nõ facta expressiõe lȝ salariũ nõ posset eidē solui per
camerariũ nisi cũ detractõe ꝑꝑ formã statuti. Cõe tñ
castelli eidē potestati teneret ad iteresse. i. ad restaura
tionē dicte sũme qꝛ censeť ꝓmisisse sũmã octocētum
neqȝ. n. debuit diuinare dict⁹ prãs ꝙ ei aliqua detra
ctio fieret. ff. mãdati si fideiussor. §. si cũ debitor sicut
eniȝ actũ uideť ꝙ nõ ultra dictã sũmã debereť per ea
que notanť. ff. de le. ij. l. fi. §. qui idiuisaȝ in glo. ⁊ de
euict. l. fundũ. que dicũt ꝙ cũ aliqua quãtitas exꝑmiť
subintelligiť dictio taxatiua tãtũ uel dũtaxat ⁊ probať
ff. si cer. peta. l. rogasti. §. si tibi de interro. acti. l. de
etate. §. si cũ eēt qđ ē uerũ qñ dispositiue secus si enũ
ciatiue. ut nõ. in. l. rõnes. C. de proba. Ita ēt censerē
tur actũ ut itegra octigēta ꝑstētur ⁊ sine aliqua dimi
nutõe si aliud dictũ nõ fuisset. ff. de acti. empti. l. si uē
ditor hoīs i prin. ⁊. l. penul. §. fi. Et ideo si mior rē
periatur quãtitas propter dictas defalcationes ipsuȝ
cõe teneretur eo. ti. si seruum. §. si mod⁹. et exꝑsse
in terminis per barto. ff. de dote preleg. l. ij. §. idem
querit iuŕ. Sicut uidemus quod uenditor predicerē
debet si res uendita debet alteri seruitutem uel si
in ea habeat aliquis usũfructum als tenetur uł ad oē
interesse

intereſſe ſi fuit ſciēs uł quāto minoris ſi fuit ignorās
ff. de edil. edic. l. quotiēs ꝯ euic. l. ſ; ⁊ ſi qs. §. i. ⁊. l.
fundū in p̄n. ⁊. l. qꝺ ad ſuitutes ⁊ ibi notaƭ. Et debe
bat fieri talis exp̄ſſio clare ⁊ ſpecifice ita ꝙ dict⁹ p̄tās
redderet certus nō ꝑfūctorie nec ſub inuolucro v̄borū
ff. de euic. l. q̄ libertatis. §. penul. alś nō p̄ſumeretur
ſciēs. ff. de acti. empti. l. q̄ro ⁊. l. i. §. i. Nec ob. ſi dica
tur iſte p̄tās poterat eſſe certus de iſta detractione q̄
ſiſe ſtatutū ē florētie ⁊ ſic n̄ erat aliter certificādus. ff.
ꝺ act. emp. l. i. §. fi. ⁊ ar. cor̄ q̄ nō. bar. ff. ꝺ publica.
l. fi. §. licet ⁊ in. l. cūctos populos de ſūma tri. Nam
ip̄e loquiƭ in ſtatuto qꝺ ubiq; uiget. ſ. ꝺ nō portādis
armis uel de nō eūdo de nocte ſ; iſtud ſtatutū qꝺ ꝺ
ſalario p̄tātis detrahaƭ gabella non uiget ubiq; licet
uigeat florentie. Preterea iſtud eſt tale q̄d qꝺ non tā
git niſi euntes ꝑ officia unde illi ſoli p̄ſumunƭ ſcire.
Sed iſte p̄tās forte alia officia nō habuit maxime in
ciuitate florētie nec fuit ibi nec eſſe potuit p̄tās unde
non p̄ſumiƭ ſcire tale ſtatutū ꝙ eū non tāgit. facit qꝺ
nō. glo. ordi. notabilis ad hoc. C. ſine cen. uel reli. l.
fi. ⁊ audio ꝙ piſis non eſt tale ſtatutū ⁊ i plurib⁹ ſcio
nō eſſe. Nō ergo p̄ſumiƭ ſciuiſſe ⁊ iō ſtat ꝯcluſio pri
mo loco facta ſc; ꝙ erat certificādus. ¶ Nūc eſt uidē
dum utrum in caſu nr̄o dicta exp̄ſſio taliter facta fue
rit ꝙ ſufficiat dicte cōitati cū i quodā cap̄ło electionis
ꝯtineanƭ iſta uerba ꝙ de dicto ſalario detrahi ⁊ reti
neri debent nomine directiuo nec exprimiƭ quātitas
detrahenda. Circa que uerba ꝯſidero duo. ſ. q̄ con
tinent orōnē; impꝰfectā. nam illud uerbū debēt non
habet ſuppoſitū nec determinationē; alicuius no. s.
Secundo ꝯſidero ꝙ ex dicta impꝰfectione apparet ꝙ
ſcribens uoluit plus ſcribere ſ; ꝑ errorē; omiſit quid
aūt uoluerit ſcribere ignoraƭ poterat eni; opponere
ꝑuam ⁊ magnā ſūmam. Na; ita poterat dicere duo
denarij ꝓ libra ſicut duo ſolidi. Item poterat dicere
ꝓ quolibet floreno ſicut ꝓ qualibet libra. Nam oēs
iſte ⁊ q̄ plures alie determinatiōes poſſunt ꝯgruere
illi uerbo debent ut patet ad ſenſu;. Ex quo ſequitur
ꝙ dictus p̄tās nō reddebaƭ certus ex dictis v̄bis quia
qꝺ multipliciƭ expōi pōt eius ueritas ignoraƭ. ff. ꝺ iu
re fiſci. l. ita fidei. Ideo nō fuit ſufficiēter facta nec ꝓ
deſt dicte cōitati que quantitatē detrahenda; exp̄ſſe
nō declarauit ut dicta. l. qui libertatis. §. penul. ff. de
euic. i uerbo ꝑfunctorie. facit. ff. ꝙ ui aut clam. l. aut
qui aliter in uerbo ꝑfūctorie. Nec pōt dici ꝙ dn̄s po
teſtas ꝺbeat oppinari ꝙ cancellarius uoluit exprime
re quantitatē; ꝯtentā in ſtatuto q̄ ip̄e non retulit ſe
ad ſtatutū ſed uoluit ꝑ ſe exprimere quantitatem ut
p; ex dictis uerbis. Nec ſufficiebat dicto p̄tāti ꝙ ī ſta
tuto ꝯtineaƭ certa quātitas cu; ip̄e ea; ignoraret nec
in illa cenſeaƭ ꝯſenſiſſe cu; ad ſtatutū nō fuerit facta
relatio. Unde potuit dubitare quā quantitatē uoluit
exprimere an ꝯtentā in ſtatuto an minorē; uel maio
rē utrūq; eni; facere poterat. Unde ſi diceremus eū
uideri aſſenſiſſe dictis uerbis cenſereƭ ꝯmiſiſſe decla
rationi ip̄ius ſcribentis quam quantitatem uoluerit
apponere cum ſe nō reſtrinxerit ad quantitatem ſta
tuti dictus ſcribens ar. ff. de regulis iur. l. i ambiguis
de le. i. l. ſi quis a filio. §. ſi plures ⁊ qꝺ ibi nō. Et ſi
hoc eſſet poſſet ip̄e p̄tās nimiū grauari q̄ poſſet ex
primere maiorē; quantitatē; quam ꝯtenta; in ſtatu
to qꝺ eſſet incōueniens ⁊ ſic dicendum eſt ꝙ non ui
deaƭ illis uerbis aſſēſiſſe. Nec ſibi p̄iudicauit ſi nō in
ueſtigauit cum ſciret ius ſuum eſſe ſaluum ex nō fa
cta declaratione ut fieri debuit ar. ff. qui. mo. pig. uel

hipo. ſol. l. ſicut. §. n̄ uideƭ ſed poti⁹ iputādū ē cōita
ti ſi nō ſpecificauit ut debuit ar. ff. de ꝯtrahē. ēpti. cū
i. l. de ſer. ur. p̄di. l. ſi arborē. §. fi. de pac. l. ueterib⁹
cū ſua mā. Preterea dicta expreſſio cenſeƭ iperfecta
rōne uolūtatis ex quo appar; ꝙ uoluit exprimē quā
titatē ⁊ ꝑ errorē omiſit igitur pro non facta hētur. ff.
de uer. ob. l. triticū i fi. ⁊. l. ita ſtipulatus la grāde p⁹
principiū in quibus ē exp̄ſſu; ꝙ qn̄ ꝑtes ꝓpoſuerūt
exprimere certā quantitatē uł diē ⁊ per errorē omiſe
rūt nec appareat ex p̄cedētib⁹ uel his que inter eos
p̄us erāt acta quā quātitatē uellent exprimere reddi
tur ſtipulatio nulla q̄ non hētur ꝓ expreſſa ſed pro
omiſſa eo. ti. quicquid aſtringēde i pri. Nō ſic ſi p̄us
īter partes fuiſſet ſūma ſpecificata l; i ſtipulatōe fuiſſ;
omiſſa eo. ti. ticia. §. idē reſpondit. Sic ergo h̄ dc̄a
expreſſio uiciaƭ rōe iperfecte uolūtat; ⁊ peride hētur
ac ſi nil fuiſſet dictū de dicta detractōe quo caſu tene
reƭ ut primis allegatis. facit. l. is qui ⁊ qꝺ ibi habetur
ff. de teſta. ubi idē diciƭ i īſtitutōe heredis qn̄ teſtator
uoluit plures exprimere ⁊ morte preuētus uł per er
rorē omiſit nec apparet quos exprimere uoluit. Nā
totū teſtū; reddiƭ nullū rōe iperfecte uolūtatis. Nec
ob. dicta. l. triticū q̄ itelligiƭ niſi ex aliquib⁹ uериſimi
libus ꝯiecturis appareat quā quātitatē uoluerūt ex
primere. Nā ille coniecture reſultāt uel ex alijs v̄bis
a partibus ꝓbatis uel ex ꝯtractu p̄ambulo hito inter
ꝑtes quorū neutrū ē hic. Nec. n. apparet ex uerbis di
cte electionis uel ex aliquo geſto iter eos utrū uolue
rit exprimere quātitatē ꝯprehēſam in ſtatuto uel aliā
⁊ uerba ſunt apta ꝯprehēdere utrāq;. Itē facit ad cō
firmationē predictorū q̄ exceptio obſcura nih l opaƭ
nec aliquid eximit de generalitate regłe. ff. de le. i. l.
ticie teſtores ſed iſta pōt dici tāquā exceptio q̄ p̄cede
bat ꝯſtitutio ſalarij octigētorū flore. tāquā regula ⁊ ſe
quebatur detractio fiēda ex eis tāquā exceptio cū igiƭ
nō appareat quātitas detrahēda adherēdū ē regule
⁊ eius generalitati. ff. de reg. iur. l. oīs diffinitio ⁊ ibi
nō. glo. paria. n. ſunt nō eē ⁊ nō apparere. ff. de te
ſta. tu. duo de ꝯhenda empti. l. rutilia polla. Nec ob.
l. in obſcuris. ff. de reg. iur. ⁊ qꝺ nō. i. l. ueterib⁹. ff ꝺ
pac. per glo. que dicit prio iſpici qꝺ ē uerisimili⁹. Nā
ibi loquiƭ i orōe obſcura q̄ tūc dicereƭ ſi eēt expreſſa
quātitas ſed neſcireƭ de qua moneta ueniret ſoluēda
ut ibi nō. in. l. ſemper i ſtipulationib⁹ eo. ti. Sed iſta
diſpoſitio de qua agim⁹ nō fuit obſcura ſ; imperfecta
ut ſupra dixi ⁊ ſic nil faciūt ad ꝓpoſitū. Preterea cō
iecture ſumuntur uel ex quātitate rei uel ex conditōe
perſonarum ut nō. di. in dicto. c. in obſcuris ⁊ glo. i
dicta. l. ſemper. Sed hic ceſſant omnia ex quibus il
le coniecture ſumūtur ſi bene inſpiciantur dicta glo.
⁊ di. ⁊ conſideretur bene caſus noſter. ¶ Item non
obſtat. l. cum pater. §. cū imperfecta de le. ij. ⁊ de he
re. inſti. l. i. §. ſi aūt ibi oratio iperfecta ſuppleƭ quia
illud ē uerum quando id quod quis uult ſupplendo
addicere ita ꝯgruat ꝙ nullum aliud ſic congruit ut
patet in dicto. §. ex imperfecta dum dicit ſi ſcripto di
ctum congruat ⁊c̄. Nam ſi teſtator dicat tici⁹ eſto cla
rum eſt ꝙ hoc ſolum congruit. ſ. heres. iō ſuppletur
⁊ eodem modo ſi dicat ticius heres quia ſubauditur
eſto quia hoc ſolum uerbum ꝯgruit. Un̄ ⁊ i cāu nr̄o
ſi in capitulo electionis continerētur iſta uerba. ſ. de
quibus ſalario ⁊ ceteris uenit detrahēda directura uł
gabella ⁊c̄. congrue poſſit ſubaudiri ſcilicet ſolita ⁊
forte tunc non noceret cōitati ꝙ quantitas nō fuiſſet
expreſſa quia imo ſatis cenſereƭ expreſſa ꝑ relatōē;

ad ɔsuetudinez ar. ff. de ɔ̄hen. empti. l. hec uenditio §. huiusmodi i qua relatione dict⁹ potestas cēseret cō sensisse ac si fuisset exp̄sse dictuz sz ista suppletio n̄ sic pōt fieri in casu isto q2 ut supra dixi pluries sūme con gruūt dictis uerbis tā pue q̄ magne nec sumus certi exploratōe ipoꝝ que magis ɔgruat. Itez nō ob. qd nō. ci. in. l. excepto. C. loca. ꝛ glo. de agri. ꝛ censi. l. dn̄i q2 casus sunt diuersi. Si eni aliquis habitauit do mū alienā uel coluit alienū fundū fateor qd tenet ad solitā ꝛ ɔgruentez mercedez ut ibi nō. lz nō fuerit spe cificata quātitas iter eos ꝛ hoc ne si aliud diceremus faceret lucruz ex re aliena cuz iactura dn̄i qd esse non dz. ff. de distrac. pigno. l. rescriptū. §. i. Sed si pona mus locationē factaz nō exp̄ssa certa mercede. Et q̄ ratur an locatio ualeat adeo ꝙ pars possit astringi i uita ad ip̄az seruandā dico ꝙ nō. ff. loca. l. ij. de do. inter ui. ꝛ uxo. l. si uir uxori cōi di. l. si ɔuenerit. Naz hic cessat rō de qua supra ꝛ i hoc casu sumus de pre senti q2 dictuz fuit detractionē fiendā ꝛ nō fuit exp̄ssa certa quātitas igit ptās illi p̄dictioni stare nō tenetur ac si nil dictū fuissz cū ex nullo uerbo apposito i dicta relatione appareat qd se ad statutū uel ɔsuetudinez retulerit. l. ꝙ si nolit. §. q2 assidua. ff. de edil. edic. ꝛ l. si prius. §. placuit de aq̄. plu. arcen. ar. ꝛ qd nō. in l. sup. C. de iure fisci li. x. in quibus doc. dicunt ꝙ ele ctio officialiū censet fieri secundū ɔsuetudinē q2 illud de generali ɔsuetudine ciuitatis castelli cuius noticia florentini nō p̄sumunt habere maxie q̄ ibi nō habue rūt officiuz ut supra dixi. Preterea ibi loquūtur de cō suetudine p quā n̄ ɔtradiceret exp̄sse dictis p ptes. Sz hic nō sic q2 cuz h̄ p̄us fuerit exp̄ssa quātitas sal larij ɔsuetudo sup d̄tractōe ɔ̄dicit integritati dicte sū me exp̄sse ergo ꝛc̄. Ex qb⁹ d̄ iuris rigore sine ulterio ri ꝓsecutōe uī ɔcludēdū ꝓ dicto ptāte. Laus Deo.

¶ Snia lata a uicario ep̄i intrusi an sit nulla.

¶ Itē nūq̄d sindici asserti i aliqua snia p̄sumāt esse ueri sindici auctoritate sententie aliter non apparēte de mandato. Item nunquid snia lata contra sindi cum alium q̄ qui litem contestatus est ualeat.

¶ Casus sequentis ɔsilij.

¶ In dei nomine factū sic se hz existēte expulso seu absente metu tyrānidis a ciuitate brix. ꝛ eius dioc. oliz ep̄o brixiē. ꝛ residēte in eadē ciuitate quodā dn̄o nicolao malazampa qui se gerebat ꝓ uicario gene rali ep̄alis curie ac cleri ꝛ ep̄atus brixiē. Cōtingit ꝙ corā ep̄o tali quali uicario porrectus fuit libellus per quēdam p̄bertolameum asserentem se archipresbite rum plebis ꝛ ecclesie sancte marie de cochalio dioc. brix. contra cōe ꝛ hoies terre d̄ castrizago eius dioc. per moduz ꝛ formam contentam in snia his annexa cui petitioni fuit responsum per Iacobum de cocha lio asserentem se sindicum ꝛ procuratorem dicti cōis ꝛ hoium de castrizago faciendo certas exceptiones ꝛ litem cōtestando ꝓut ɔtinetur in tenore dicte snie d̄ mum lata fuit snia p dictum uicarium super dicta cā prout apparet in scriptura sequēti que diligenter ui deatur citato ad ip̄am sniam suprascripto Iacobo ꝛ ɔdam dn̄o petro assertis sindicis dicti cōis ꝛ in ip̄a snia fuit ɔdēnatus dictus dn̄s petrus q̄ nunq̄ fuerat in causa a qua asserta snia non fuit appellatum nec de nullitate dictum uel si fuit appellatum non fuit fa cta prosecutio mō supposito ꝙ non appareat aliter d̄ dicto sindicatu dicti cōis nisi secundū uerba enūcia tiua dicte snie p̄supposito etiam ꝙ nūq̄ dictuz cōe ꝛ hoies uel ecclia de castrizago a memoria hoiuz citra soluerit dictā decimā. quodqz nō apparet nec appa rere pōt ꝙ dicta plebs d̄ cochalio uł aliq̄ ei⁹ rectores an̄ uel post dictā sniaz exegerit decimā i toto uł in p te. Querit nūc dicta asserta snia debeat executiōi mā dari uel ne stantibus obiectis ꝛ que inferius repetun tur per modū quesitorū uidelz. Prio nūquid dc̄a sē tentia possit iualidari eo respectu ꝙ dictus uicari⁹ nō se gerebat ꝓ uicario ep̄i sz ep̄atus tātū quodqz uer⁹ ep̄s erat expulsus ꝛ quidā alius intrusus. Secundo nūquid dicti asserti sindici presumātur fuisse sindici auctoritate dc̄e snie nō apparēte alr̄ d̄ mādato. Ter tio presupposito ꝙ apparere possit d̄ dicto sindicatu nūquid dicta snia ualeat ꝓ eo ꝙ fuit lata ɔ̄ sindicuz q̄ nūquā fuerat i dicta cā. Quarto p̄supposito statuto cōis brixiē. quo cauet ꝙ iudex laicus possit cognosce re super petitōe decimarū nūquid dict⁹ archip̄sbiter teneatur sequi forū laicorū petēdo executionem dicte asserte snie corā iudice laico. An uero illā petere pos sit corā uicario ep̄i iuitis reis. Et an teneat offerre li bellū uł ne. Quito nūquid dicte ecclie seu archip̄sbite ro obstet exceptio p̄scriptōis quiquagiarie nō obstā te dicta asserta snia. Sexto prouideat de oib⁹ reme dijs ꝛ cautellis quibus dictū cōe ꝛ hōies se tueri po sint aduersus iniquitatem ꝛ iniusticiā dc̄e aperte sen tentie que contra omnem iusticiā fuit prolata.

cccxx.

¶ In christi nomine amen.

Circa primū quesitū dicēdū ē ꝙ ex illo capite potest dicta snia ipugnari tāq̄ lata a iudice icōpetēte. s. ab illo qui se gerebat ꝓ uicario cū tn̄ nō eēt ibi positus p uerū ep̄um apud quē erat iurisditio ep̄al lz eēt ex pulsus d̄ sede sua ꝙ patet q2 poterat eā exercere inter subditos i terra uicina ꝛ extra suā diocesiz ut in cle. unica de fo. ɔpe. iurisditio nāque coheret psone ma gis q̄ territorio lz nō nisi in territorio exerceat iuxta plene nō. per bar. i. l. i. circa fi. ff. de iurisdi. om. iudi. Nec perdit lz eā hn̄s exeat territoriū ut nō. glo. plene ff. de offi. presi. l. iij. Licz nō poss t reglr extra territo riū exercere ut ibi. Sed fallit i casu isto. ut i dicta cle. Pōt ēt de iure existēs extra territoriū delegare uel cō mittere infra territoriū cognoscēdas. ff. de offi. p̄fec. urb. l. fi. de offi. ꝓcōsulis. l. iij. §. fi. Si igit dict⁹ uica rius non erat positus a uero ep̄o penes quem erat iurisditō sz ab itruso penes quē nō erat uł ēt a caplo penes ꝙ silr nō erat uiuēte uero ep̄o nisi i casu. c. pe nul. de supplē. negli. p̄la. li. vi. dicēdū ē sniaz ab eo latā nō tenere. C. si a nō ɔpe. iudi. l. ij. iuncta. l. i. i pri. c. q̄ pro sua iurisdi. Et pōt oppōi dicta exceptio ad ipediēdū executionē snie si notoria ē uł offert pro batio iprompttu iuxta plene nō. p bar. i. l. iiij. §. ɔdē natū. ff. de re iudi. Et pz ex clemē. ut calūnijs de re iu. ubi tūc demū non admittit exceptio nullitatis ad ipediēduz executionē qn̄ date fuerūt tres snie confor mes ꝓ actore qd hic nō ē sed una. Sz ēt tūc admitti tur illa que prouenit ex defectu iurisdictōis ut nō. gl. fi. in cle. ad ɔpescēdas de sequestra. pos. ꝛ fruc. q2 red dit totū iudiciū retro nullū ergo ꝛc̄. ar. C. de ꝓcur. l. lz cū ibi nō. ¶ Super secūdo dicēdū ꝙ dicti sindici asserti non presumūtur fuisse sindici auctoritate dicte snie uel propter eius uerba postquam negantur fuis se ꝛ non ostenditur nec apparet instrumētuz sindica tus quia uerba iudicis uł notarij scribētis dictā sniaz nō possūt p̄iudicare dicte uniuersitati absēti ꝛ ignorā

ti ꝛ

ti ⁊ non citate ad hoc ut pꝫ ex notatis per Inno. de offi. dele. cū in iure de ꝓba. qm̄ cōtra. Quinimo etiā si iudex pronūciasset illos fore sindicos ⁊ habere sufficiēs mandatuꝫ talis ꝓnūciatio nō noceret uniuersitati absenti ⁊ nō citate ad ipsaꝫ audiēdaꝫ ꝓut determinat ci. C. de ꝓcura. l. lꝫ in. iiij. q. ⁊ etiam bar. dicēs hoc tenere oēs doc. ⁊ bal: C. de fur. l. falsus in. xj. colū. uer. ad quartū uenio. ⁊ expsse in terminis spec. in ti. de sindico uersi. quid si iudex ꝓnūciat ⁊ qd̄ nō. Inno. i. c. sup litteris de rescrip. ⁊ d. anto. de bu. in. c. i. de ꝓcur. multo ergo minus p̄iudicare debēt prefata uerba sniē ꝑlata nō diffiniēdo sꝫ enūciatiue narrando tales fore sindicos ⁊ ꝓduxisse eoruꝫ mandata ex quo aliter de mandato nō apparet nec fuerūt instrumenta mādatoruꝫ in actis registrata postꝙ̄ negant̄ fuisse sindici ut in auc̄. si quis in aliquo documēto C. de eden. ⁊ qd̄ nō. Innocē. in locis preallegatis lꝫ enim ꝓnūciatio iudicis sup legitimatione mādati ꝓsit quātum ad hoc ut āmodo ab alia parte non possint repelli tāꝙ̄ nō hn̄tes mādatū nō tn̄ nocet illi cuius dicit̄ quis eē procurator uel sindicus quo minus possit asserere ꝯtrarium ⁊ offerre se paratum ostēdere ꝯtrarium si producat̄ originale mandatū ut pꝫ ex nō. ꝑ doc. i. d. l. lꝫ. C. d. ꝓcur. Sic dꝫ ītelligi qd̄ nō. in spec. de excep. §. nunc uidēdū uersi. si. alias aperta esset uia ꝑ quaꝫ possit fieri maximū preiudiciū absenti ⁊ ignorāti scꝫ ꝙ aliquis fingeret se ꝓcuratorem eius cū nō esset ⁊ faceret se ꝓnūciari ꝓcuratorē consenciente aduersario ⁊ postea se cōdēnari ⁊ sententia noceret absenti qd̄ esse nō dꝫ ar. de collu. deten. l. cuꝫ nō iusto. Nec ob. qd̄ p̄sumit̄ ꝓ snīa postꝙ̄ transiuit i rem iudicatā ut nō. Inno. i dicto. c. qm̄ ꝯtra falsā ⁊ i c. bone de elec. ⁊ spec. in ti. de sen. §. iuxta ante fineꝫ qꝛ uerum ē īter illos īter quos cōstat fuisse sꝫ hic non cōstat esse lataꝫ ꝯtra dictā uniuersitatē nisi appareat de sindicatu p̄dictorū postꝙ̄ negant̄ fuisse sindici. Et nō ꝓducunt̄ acta nec instrm̄ sindicatus maxie autē procedunt predicta quia dicta uniuersitas non fuit citata ut debuit. s. per nuncium ⁊ litteras missas ad maiores ⁊ regentes uniuersitatem secūdum ea que traduntur per glo. in. c. bone lo primo super uerbo singulares de electione ⁊ in. c. si capitulo de conces. preben. lib. vj. in glo. magn. sed per proclamationeꝫ factam alta uoce penes banchum domini uicarij ⁊ sic non artauit uniuersitatem quia uox preconis paucis innotescit ut in auctenti. qui semel. C. quomodo ⁊ quando iudex unde non potest dici ꝙ ualeat dicta sententia saltem ratione contumacie in non mittendo idoneum responsalē quia non tenebatur mittere cuꝫ nō eēt citata ut debuit ⁊ sic perinde erat ac si nullo modo fuisset citata ar. ff. ꝙ cuiusqꝫ uniuer. no. l. i. §. quibus. ¶ Circa tertium uidet̄ dicēdum sententiam non ualere postꝙ̄ non fuit lata contra illuꝫ sindicum qui fuit litē contestatus sꝫ ꝯ̄ aliuꝫ qui cōtestatus nō fuerat ꝑ. l. i. C. de sen. ¶ In contrarium qꝛ etiam contra ipsam uniuersitatem fuit lata ⁊ iudiciū fuit agitatum per sindicum eius qui dicit̄ habere legitimam administrationē. l. munerum. §. iudicandi ⁊ §. defēsores. ff. de munc. ⁊ hono. Unde sicut lite cōtestata cuꝫ tutore uel curatore nihilominus possunt ṽba sniē ꝯcipi ꝯ̄ pupillū ut nō. bar. i. d. l. i. i fi. C. de sen. ⁊ i. l. stipl'o ista. §. si stipuler. ff. de ṽb. obl. ⁊ nō. i c. suscitata i pria gl. extra de rest. i ite. ita hic potuerūt ꝯcipi i ipaꝫ uniuersitatē fac̄. c. q̄relaꝫ de elec̄. ⁊ qd̄ ibi nō. i glo. Posset tamen dici qd̄ illud ꝓcederet si cōceꝑta essent uerba i ipsam uniuersitatē de directo ⁊ nō mediāte ꝑsona alterius sindici qui litē ꝯtestat⁹ nō fuit sed hic illo mediante quia cōdēnat dominum petruꝫ qui litē ꝯtestatus non fuit ⁊ ꝑ ipsum dictā uniuersitatem ⁊ sic mediāte ꝑsona ⁊ medio inhabili qꝛ si solum dominum petrum cōdēnasset uidet̄ nō ualere ergo nec condēnatio facta de uniuersitate mediante dn̄o petro qꝛ mediū ībabile ⁊c̄. l. tria p̄dia. ff. d. ſui. urba. p̄di. l. fuitutes. §. publico de ſui. l. qui libertinus. §. posthumus de ope. lib. C. de questio. diuo. mar. bo. Super hoc pro nunc alit̄ n̄ determino qꝛ sufficiunt alia de quibus supra dixi ad ipuguandū hanc sententiā. Laus Deo Amen.

¶ Sētentia lata si ⁊ prout ex act̄ constet an ualeat ꝓpt̄ icertitudinē. ¶ Et an iudex sibi possit reseruare declarationem ⁊ interpretationem sue sententie. ¶ Itē nūquid si uigor̄ statuti cōittitur causa consulēda uni ⁊ deinde alteri snīa lata de cōsilio secūdi īter duos correos debendi ualeat. Itē nūquid stante statuto ꝙ in causis ordinarijs nō possit peti ꝯsilium sapiētis nunquid poterit peti sup articulo grauaminis incidēti. Et que esse dicant̄ ordinarie.

.cccxxi.

In christi nomine amen.

Uisis ⁊ ponderat̄ omnibus supradict̄ super primo dubio uidet̄ dicendum snīam dicto modo latam nō ualere: Primo qꝛ lata ꝯ̄ formā traditā a statuto quo cauet̄ ꝙ ius dicentes debeāt sententias suas dare clare ⁊ apte ⁊ sine ulla alteratione uel conditione ⁊c̄. cuiusmodi snīa ista nō ē qꝛ nec ē clara nec apta ⁊ cōtinet cōditionē ⁊ alterationē dum dicit si ⁊ preut ex act̄ constat seu constabit ⁊c̄. de rescript̄. c. cum dilecta ff. de arbi. quid tamē in principio. qd̄ cuiusqꝫ uniuer. no. l. Item eorum. §. sꝫ ⁊ si ita cū ibi nō. ꝑ bar. i pri. ¶ Secūdo qꝛ snīa diffinitiua dꝫ īponere finē liti. ff. de re iudi. l. i. de arbi. l. qualeꝫ post prin. uersi. dicere aūt ⁊c̄. ⁊ nō. ij. q. vi. §. diffinitiua. Non aūt dꝫ esse talis ꝙ ex ea noua lis oriat̄ ex lit̄ priē materia. C. de fruc. ⁊ lit̄ expen. l. terminato de rebus cre. l. siquis iusiur. in fi. facit extra de causa pos. pastoral̄ ⁊ ordi. cogni. tuā. Sed per istam sententiā n̄ īponit̄ finis liti. sed potius ex ea orit̄ occasio noue litis. s. in uidēdo ⁊ discernendo quid ex actis colligat̄. Et sic est opus noua declaratiōe ⁊ noue possunt oriri alterationes. Preterea iudicē oportet cūcta rimari anteꝙ̄ sententiā diffinitiuā det. xxx. q. v. iudicātē ⁊. c. nullū qd̄ hic iste iudex minime fecisse uidet̄ etiam āteꝙ̄ ꝓnunciet dꝫ sibi plene d causa liquere. ff. quibus ex cau. i pos. ea. l. hec aūt. C. de falsis. l. ubi circa mediū ibi postrema sententia quid sibi liqueat ⁊c̄. xi. q. iij. sūmo ope. Nō aūt uidet̄ sibi liquere nisi omnia acta ꝑcūctatus fuerit. ff. de arbi. si de meis. §. fi. i gl. ultia que icipit sꝫ n̄ ne ⁊ qd̄ nō. i. l. ꝓperandū. §. ⁊ siquidē. C. de iudi. in gl. sup uerbo termino al's dicit̄ snīa lata cū p̄cipitatione ⁊ cā nō cognita ⁊ sic nō ualꝫ. C. de sen. ex ꝑi. reci. l. ij. de sen. ꝓlatam cum ibi nō. Cum igit̄ iudex iste hoc non fecerit qꝛ non examinauit nec ꝑcūctat⁹ fuit actā nec cognouit ꝑ qua pte ꝓnūciādū eēt ⁊ sic i nube ⁊ ꝯditionalit̄ ꝓnūciauit uidet̄ n̄ ualere ꝓ quo tex. cū gl. ij. i. c. cū uenissent d eo qui mittit̄ i pos. cā rei ser. fac̄ qd̄ nō. gl. d offi. dele. cū ꝯtigat i glo. q̄ icipit nō ꝙ n̄ debꝫ. Et lꝫ doc. ⁊ ēt practica sit i sic ꝓnunciando. Spec. tn̄ in ti. de sen. §. iuxta uersi. Sed ecce iudex

uidet uelle ꝙ saltem dcā sñia tanꝗ iniuste ⁊ male la
ta possit ĩ causa appellatiõis retractari. Preterea cuꝫ
ꝑ statutū sit prefixū certum tēpus instãtie ⁊ iudici si
posset sic ꝓnunciare ꝓ̃pta cēt uia fraudandi statu
tū ⁊ faciēdi ut cause durēt ultra tēpus a statuto prefi
xum qd̓ esse non dꝫ ar. ff. de transac. cum hi. §. si cuꝫ
lis de arbi. nõ distinguemus. §. quesitū iuncta reg̃la
cū quid una de reg. iur. li. vj. ⁊ hec de primo ¶ Cir
ca secundū quesitū clarū ē ꝙ declarationē predictam
nõ potuit dcūs iudex sibi reseruare cum reseruatiõe
nõ fcā nõ posset suā sñiam declarari uel interpretari
ut plene nõ. in. l. ab executore. ff. de appellatio. cum
cēt iudex delegatus ⁊ sic cēt functus officio suo. l. iu
dex postꝗ. ff. de re iudi. sꝫ ꝑtineret declaratio ad de
legantē ar. ff. de re iudi. l. duo iudices in fine. Nõ er
go potuit sibi reseruare declarationē predcām ne sit
in sua ptāte sibi ipi attribuere potestatē quā a delegã
te nõ habebat ar. l. ne in ptāte. ff. de arbi. Itē qꝛ tē
pora sue iurisdict. nõ suffragabant̃ cū certum tēpus
sit eis limitatuꝫ ex forma statuti ad causas finiendas
quo elapso finit̃ etiā iurisdictio taliū legatorum ergo
nõ possint tales reseruatiões facere. Sicut nec post
tēpus prefixum possent declarare nõ fcā reseruatiõe
ar. ff. de adul. l. accusaturus ⁊ expresse ꝑ bar. in fi. i
l. edita. C. de eden. in articulo illo de emandatione
quaꝫ dicit fieri nõ posse si tēpora nõ suffragant̃. i. ꝙ
lapsuꝫ sit tēpus infra qd̓ accusare quis posset. Eodē
modo si lapsum sit tēpus infra qd̓ quis nõ pōt ꝓnū
ciare non dꝫ posse declarare sñiam obscure lataꝫ qñ
tanta ē obscuritas ꝙ declaratiõe nõ fcā redderet sen
tētiaꝫ inutilē prout ē in casu isto. Ergo nõ pōt simili
ter sibi reseruare declarationē fiēdam post lapsum di
cti temporis ꝑ id qd̓ dixi supra prox. articulo in fi. Et
hec de secūdo quesito uel dubio. ¶ Sup tertio que
sito duo allegant̃ ꝓpter que dicit̃ non ualere sñiam
latam de cõsilio dñi michaelis Primo qꝛ non debuit
sibi cõmitti causa ad consulēduꝫ cū iam cēt alteri cõ
missa. Secūdo qꝛ cū hoc allegaret̃ coram iudice ⁊ pe
teret̃ sup hoc dubio consiliū sapient: debuit dari ⁊ ta
men fuit denegatum. Sed prima allegatio non pro
cedit quia cum proponeretur ꝙ essent duo rei debē
di licet contra ambos simul fuerit libellus porrectus
poterant tamē habere diuersas defensiones. Ideo
diuersis consultoribus opus erat quoniam poterat
esse ꝙ confidatus uni non erat confidatus alteri nec
propterea diuidebatur continentia cause quia causa
uel instantia non exibat de manibus eiusdeꝫ iudicis
immo apud ipsum remanebat ⁊ ipse habebat fer
re sententiam quo ad utrunqꝫ ⁊ ita fecit sed informa
bitur iudex a diuersis cõsultoribus quid haberet pro
nunciare respectu unius ⁊ quid respectu alterius po
terat eniꝫ esse ꝙ unus ueniebat condemnādus quia
ad eum peruenit tota pecunia alter uero absoluen
dus quousqꝫ ille excuteret suo periculo ⁊ impensa. l.
unde queritur cum ibi nõ. per bar. ff. cõmo. de duo
bus reis. l. iij. §. fina. in. vij. q. per bar. Quid ergo
obstat respectu diuersorum recipi diuersos consulto
res non uideo postꝗ diuerse poterant esse defensio
nes. Et secundum diuersitatem consiliorum diuersi
ficare sententiam aduersus diuersos ⁊ unum absol
uere ⁊ alterum condemnare. Et sic non obstant que
in cõtrariū allegant̃ de continētia cause nõ diuidēda
qꝛ ut dixi nõ diuidat̃. nec etiā ꝙ actor ĩ suo libello di
xit se nõ uelle diuidere actioneꝫ ⁊c. qꝛ hoc itelligit̃ ꝙ
nõ uolebat diuidere uidelꝫ ut a quelibet peteret ꝑtē

scđm id qd̓ habet̃ in. l. creditores. C. de pac. Sed uo
lebat quēlibꝫ cõdēnari insolidum ita ꝙ unica solutio
sufficeret inquātū de iure hoc petere possit nõ tñ cen
set̃ negasse quin fieret id qd̓ de iure esset faciendum.
Importāt ergo uerba illa dūtaxat hoc ꝙ ñ itēdebat
aliquid diminuere de iure suo ꝑ suū libellū sꝫ ipꝫ ꝓse
qui quatenus sibi cõpetebat ¶ Unde si opposuissent
bñficiū diuisionis ꝑ auē. de duobꝰ reis uel ordinis ꝺ
quo supra sñia ñ erat ferenda ꝓut ipe actor petierat
sꝫ ꝓut ius disponebat: potuerūt ergo accipi diuersi
ꝯsultores uel si cõtētabat̃ ꝺ illo cui erat ꝯmissa causa
quo ad alterū debebat illū dare ꝓ cõfidato ⁊ petere
ꝙ si committeret̃ ēt quo ad se ⁊ sufficiebat. sꝫ ipe nec
hoc fecit nec aliū dare uoluit. Et si ꝓ illa pte ꝯsultor
ꝯsuluisset ꝓ actore nõ uoluisset iste ꝙ staret̃ illi ꝯsilio
quo ad se imo dixissꝫ ꝙ ꝗtū ad se ñ fuisset cā ꝯmissa
et ꝙ ipe habebat defens̃. aliquas quas correus non
habebat que ꝑ consultorē illū nõ fuerunt uise ⁊ certe
iuste potuisset hoc dicere: et sine dubio uerum hoc
esset. Non ergo dicat nunc cuius contrarium non
fuisset dicturus ar. l. si rem ⁊ precium cum ibi nõ. de
peti. here. quia maliciose censet̃ se habuisse nolendo
alium ꝯfidatum dare nec ꝑꝑca petēdo ꝙ illi cõmitte
retur etiaꝫ quo ad se cū sciret non esse ꝯmissum nisi
quo ad aliuꝫ cogitasse enim ꝓsumit̃ ꝙ si ille ꝯsuleret
pro correo respectu cuius cā erat sibi ꝯmissa uellet di
cere ꝙ etiaꝫ sibi ꝓdesset ⁊ si ꝯsuleret ꝯtrariū diceret
ꝙ sibi nõ noceret ꝓut in si. nõ. ci. post petrum in. l.
si tutor. C. i quibus cau. in itegrum resti. nõ ē neces.
Iustaꝫ ergo causam habuit actor ĩsistendi cum eo ul̃
ꝙ daret alium cõfidatum si ille primus sibi nõ place
ret cui ꝯmitteret quo ad se uel si ꝯtentabat̃ de primo
cõsentiret ꝙ ille cognosceret ⁊ cõsuleret etiam quo ad
se non ergo iuste nec licite ꝯtradixit alteraꝫ parteꝫ re
cusare ⁊ malicijs hoīum ē obuiandum. l. ĩ fundo. ff.
de rei uen. Silr̃ nõ ob. fa allegatio qꝛ sup isto articu
lo tanꝗ sup articulo grauaminis nõ erat dandum
ꝯsiliū sapiētis cū statutū sup rubrica de iudicibus dā
dis dicat ꝙ ñ debeat dari ĩ causis ordinarijs. Notan
dū ē diligent̃ ꝙ ñ dic̃ ĩ causis ĩ quibꝰ ordiarie ꝓcedit̃
sꝫ dic̃ ĩ causis ordinarijs. Nā possunt eē alique cause
ordinarie de sui natura ĩ quibꝰ tñ reddit̃ ius sūmariū
fauore ꝑsone ut sunt ĩ ꝓposito cause forensiū. Nam
ñ dic̃ statutū brix. ꝙ sint sūmarie sed dicit̃ ꝙ forēsibꝰ
reddat̃ ius sūmariū. Idē ĩ pluribꝰ alijs que habent̃
ĩ statuto sup rubrica in quibꝰ casibꝰ reddat̃ ius sūma
riū ⁊c. Nā de iure cõi cause ĩ quibꝰ agit̃ de magno ⁊
finali ꝑiudicio seu ꝑpetuo sunt ꝺ sui natura ordiarie
l. iudices. C. de iudi. Sꝫ ille in quibꝰ agit̃ de modico
ꝑiudicio ul̃ nõ ꝑpetuo ul̃ q̄ sunt executiue sunt sūma
rie. l. iij. §. ibidē ad exhibē. l. siquis a liberis. §. si uel
parēs de liber. agnos. Cū igit̃ statutū sub rubrica de
iudic. dādis ĩ fi. dicat ꝙ ĩ causis ordiarijs ñ habeāt lo
cū q̄ supius dixerat de ꝯsilio dādo ĩ cā grauamis. Et
cāe ordiarie sūt duplicis generis. Quedā ĩ q̄bꝰ ordia
rie ꝓcedit̃ ⁊ q̄dā ĩ q̄bꝰ ꝓcedit̃ sūmarie fauore ꝑsonaꝝ
⁊ regl̃a ē ꝙ remoto genere cēset̃ rmota q̄libꝫ eiꝰ spēs
C. de trāsac. si cā cognita. et ibi nõ. in ultīa glo. ff. de
alea. l. i. §. qd̓ ait de suis ⁊ legiti. l. i. ĩ fi. ⁊ ibi nõ. ⁊. l.
fi. C. de usur. rei iudi. Dicēdum ē ꝙ etiam in causis
forensibus que de sui natura sunt ordinarie licꝫ ĩ eis
ꝓcedat̃ summarie non debet dari consilium in cau
sa grauaminis licet detur sub negocio principali qꝛ
sicut ibi cessant uerba statuti ita debet cessare sta
tuti dispositio. l. hos accusare. §. in omnibus. ff. de
accusa.

accusa. ita ubi locū habēt uerba statuti dz habere lo
cum eius dispositio ut ꝯtrariorū sit eadē disciplina
l. z si contra. ff. de uul. z pupil. dele. iij. l. fi. Sic z ali
bi in si. habemus in actione de dote ꝙ quedā danť
actioni quedā mulieri sup ipa actione ut plene nō. p
bar. in. l. i. ff. solu. ma. Preterea in causa ista lz fue
rit petitū sūmarie ꝓcedi nō tñ fuit sūmarie ꝓcessū qꝛ
potuit forēsis suo fauori renūciare ut. l. si quis i ꝯscri
bēdo. C. de pac. etiā inuito aduersario z ut nō possz
uti dcā prerogatiua in petēdo cōsiliū in causa graua
minis qꝛ beneficio qd ab agēte forēse habebat illo in
uito z cōtra eū uti nō poterat. ff. de excu. tuto. l. ami
cissimos de mino. l. si iudex circūuento z plene nō. p
bar. in. l. petēde. C. de tēpo. in itegrū resti. Nō ergo
ē nulla dcā sñia ex causis prefatis. Et hec de tertio du
bio seu quesito. ¶ Sup quarto quesito notandū est
ꝙ ad iudicē appel. z nullitatis fuit deuolutū negociū
principale. l. absentē. C. de accu. z p bar. i. l. si expres
sim. ff. de appella. C. quō z qñ iudex si ut ꝓponis.
Licet autē iste sunt cause diuerse z una nō pēdeat ex
altera qꝛ tñ una istarū uidelz nullitatis mouebať p ap
pellantē ꝯtra appellatū z altera. s. debiti principalis
ecōuerso p appellatū ꝯtra appellantē dico ꝙ ex quo
appellatus petijt corā dcō iudice ꝓcedi z ꝓnūciari su
per negocio pricipali z multo magis si uterqz debuit
predcūs iudex sup utroqz ꝓnūciare eadem sñia pro
pter naturam cōuētionis z recōuētiōis de mutu. pe
ti. c. i. Nec debuit unā sine altera terminare ita nō.
expresse bar. in. l. quid tñ in fi. principij. ff. de arbi.
Et si factū non fuit propť hoc solū reddiť iniusta z in
causa appellatiōis uenit retractāda p tex. ff. que sen.
sine ap. resci. l. i. §. fi. lz nō possit dici nulla ut ibi nō.
¶ Ex quibus supra proxime dictis pz responsio ad
ultimū qꝛ cū sñia obscura lata p eū pz ꝙ nō solū uo
luit pronūciare sup nullitate sed etiā sup negocio pri
cipali dum dixit condēnamus z absoluimus prout
ex actis zc. ꝙ debuit declarationē facere etiā sup ne
gocio pricipali sup quo ꝓnunciauerat alias nil uideť
egisse postꝗ partē tantū fecit ar. C. de his qui. ut in
dig. l. fi. Et sic habēt locum que supra proxime dixi.
Laus Deo Amen.

¶ Sententia nulla propter defectum iudicarij ordi
nis non seruati an reconualescat propter attestatio
nes postea receptas.

.cccxxij:

¶ In christi nomine amen.

Sup primo uideť dicēdum dcā sñiam ualere p ar.
a cōtrario sensu dci statuti qd ē ualidū. l. i. §. huius
rei. ff. de offi. eius cui mā. ē iurisdic. z. l. qui testō. §.
mulier. ff. de testa. Nā dcm̄ statutū uult a ꝯtrario sen
su ꝙ a. xxv. libr. īfra nō requirať libellus nec ordo iu
ris. Sz hic erūt huiusmodi qꝛ principalis qd erat de
duobus ducatis. Sz certe nō stat dubium circa con
dēnationē factā de duobus ducatis. Sz circa insertio
nē cause quā adiecit uidelz ꝙ pēsionaticū a festo san
cti michaelis usqz ad festū sācti martini ptinet ad ho
mines de uilla cū uitas dicať eē in ꝯtriū ꝙ imo ad di
ctū emptorē. s. antoniū. Et ista qd nō ē īfra. xxv. lib.
sz satis ultra cum sit supra proprietatem huius iuris
ppetui. Et sic si ista sñia esset ualida in omni sui par
te. s. tam in quantitate duorum ducatorum ꝗ etiam
sup insertione dicte cause faceret magnū preiudiciū
dcō emptori qꝛ pderet ius proprietatis pro dcō tem
pore z si postea sup illo iure uellet agere ī ordinario
iudicio obstaret excep. rei iudicate. Dicēdum ē ergo
ꝙ non ualet quantum ad illud nec affert dicto anto
nio ꝑiudicium sup iure pensionatico postꝗ sup illo
nō fuit plene discussum etiam si quātum ad duos du
catos esset ualida z trāsiuisset ī rem iudicatā p id qd
nō. Jnn. de cā pos. cum eccia in ultima colum. ī glo.
que incipit hic apparet z qꝛ sñia lata sup incidēti cā
summaria nō facit ꝑiudiciū quominus illud possit po
stea principaliť deduci in iudicium. l. penult. ff. de his
qui sunt sui uel alie. iur. l. siquis a liberis. §. si uel pa
rēs. ff. d libe. agnos. z plene p bar. in. l. qui rome. §.
duo frēs. ff. de uerbo. obli. ī tertia colū. in distinctiōe
z i. l. i. C. de or. iudi. Sz hic causa principal' erat duo
rum ducatorum z ī la erat summaria p dictū statutū
a ꝯtrario sensu. Questio uero d pēsionatico erat icidēs
qꝛ p modū cause ueniebat ergo zc. Nā qd pēsionati
cū de sui natura ē plenaria qꝛ in ea agiť de ppetuo z
ꝯtinuo ꝑiudicio z sic requirebať ordo iuris z plena
cause cognitio tā ex forma dicti statuti ꝗ d iure cōi. l.
iudices. C. de iudicijs cū si. Nō ergo ualet dicta sñia
ꝗtum ad insertionem dicte cause nec in illa ꝑiudiciū
affert quominus in ordinario iudicio possit dicť an
tonius dicere illud ad se ptinere ēt si sup duobus du
catis eēt ualida nec fuissz ab ea appellatū ut pz ex his
que supra dixi. Et ad hoc ēt qd nō. bar. i. l. i. ante fi.
C. quando ꝓuoca. non ē neces. Et hec d primo que
sito seu dubio. ¶ Quantum ad secundū ꝙ sententia
que ē nulla ꝓpť defectum iudiciarij ordinis nō fuati
nō pōt dici ꝙ recōualescat ex attestationibus postea
receptis qꝛ cum subsistat adhuc z non cesset dict' defe
ctus solēnitatis omisse qui fuit causa iducens nullitatē
ñ debet cessare nullitas qꝛ sicut causa cessante cessat
effectus ita z ea non cessante: sed durante debz effe
ctus durare ut sit eadē rō ꝯtrior. l. z si ꝯ ī fi. ff. d uul.
z pu. iūcta. l. generaliť. C. d epis. z cle. z. c. cū cessante
de appel. Testes. n. debēt ꝑcedere sñiam ad hoc ut
influant ī eā nō autem sequi qꝛ sñia debz esse ultim'
actus iudicij. l. ubi. C. de fal. nec ptinent testes ad or
dinē iudiciariū sed ad ueritatis indaginē z iusticiam
cause iuxta nō. in. l. cum lite mortua. ff. iudi. sol. per
bar. Unde p istos testes nō suppleť defectus ordinis
nō fuati posito ēt ꝙ ꝓbarēt itētionē hoium dicte uil
le uñ nec roborāt sñiam iā latā nec p se sufficiūt sine
noua sñia iuxta nō. i. l. sz z si possessori. §. fi. ff. de iu
reiur. p gl. z doc. ¶ Nūc ītio loco uidēdū ē an ꝓbēt
itētionē hominum dicte uille z sic uirtute ipsorum p
iudices appellatōnū possit ferri noua sñia ꝓ eis ꝑsup
posita ēt īualiditate uľ inefficatia prie sñie. Cōstat eiz
ꝙ appellatio z ēt nullitas deuoluit negociū principa
le ad supiorē ut sic possit sup illo ferre nouā sñiam
posito ꝙ prima fuerit nulla ut plene nō. bar. in. l. si
expressiz. ff. de appel. z. l. si ut ꝓponis. C. quō z quā
do iudex. Et hic breuiter non uideo ꝙ dcti testes fun
dēt itentionem dictorum hominū ꝯ dictum antoniū
emptorem nā intentio dicti antonij fundata ē p istru
mentū publicum emptionis sup pensionatico z iure
locādi pascua forensibus qd olim erat apud factoriā
seu cameram publicā ꝑfati aūt homines de uilla tale
ius nō habebāt lz possent suas bestias pasculare sz ñ
locare forensibus z hoc apparet ex postis extractis d
libris factorie ex quib' apparet ꝙ factoria locabat di
ctū pensionaticum z aliquādo incipiebat locatio in fe
sto sancti Martini aliquādo de mense octobris s. dz
ꝙ pecorarij forenses ueniebāt. Testes ēt p ipz iduti

ponentes de pensionaticis aliarum uillarum dicunt
ꝙ locatões solent icipere i festo sancti michaelis ꝛ ali
quādo ante. Homines uero dicte uille nō ostēdunt
aliquē titulū sup isto pēsionatico qd̓ ad eos ptineat:
sꝫ dūtaxat habent aliquos testes deponētes ꝙ ipsi
ꝯsueuerunt locare a festo sancti michaelis usqꝫ ad fe
stum sancti martini. Et nō deponūt ꝙ locauerūt tā
to ꝙ sufficiat ad prescriptionē ad quaꝫ sine titulo ne
cessarij essent āni. xxx. sicut in alijs iuribus in corpo
ralibus que habēt similitudinē cū dominio ut ē usu
fructus ꝛ iurisdictio ut nō. p ci. i. l. ij. C. de ser. ꝛ aqua
lꝫ in seruitutibus predialibus sufficeret longū tēpus
l. si quis diuturno. ff. si ser. uē. Sꝫ docius non ē ser
uitus predialis qꝛ nō debet a re rei. Sed ē quoddā
ius qd̓ debet psone in re sicut in si. habet in. l. peco
ris de ser. rus. predio. Et iō hꝫ similitudinē cū domi
nio sic̄ usufructus qui ē pars dominij. l. v. ff. de usu
fruc. l. recte de uerb. sign.. Sicut igit̄ ad pscriptionē
dñij requirunt̄. xxx. āni sine titulo. l. sicut. C. de pscr.
xxx. ānorum: ita ad pscriptionē talis iuris incorpora
lis habētis similitudinē cū illo scd̓m pe. ꝛ ci. in dcā. l.
ij. C. de ser. ꝛ aqua. Requirit̄ etiā scia ꝛ patiētia ad
uersarij contra quē prescribit̄ sine qua nō pōt habe
ri quasi possessio dicti iuris dcā. l. ij. de ser. ꝛ aqua ꝛ
qd̓ plene nō. Inno. in. c. bone de postu. pla. Testes
aūt dcōꝝ hoīuꝫ nec deponūt de ānis. xxx. sꝫ de mul
to minori nec etiā de scia ꝛ patiētia dci ātonij uel alte
rius a quo dcūs ātonius cām habuit. Et sic nō ꝓbat
pscriptionē ꝯ̄ dcm̄ ātoniū. Remanet ergo intētio dci
ātonij fundata in dcō titulo ꝛ nō elisa ꝑ ꝓbationes
dcōrum hoīum. Cū eni dci hoīes fateant̄ qꝛ nec pos
sūt negare dcm̄ pēsionaticū ptinere ad dcm̄ antoniū
qd̓ ꝯsistit i locādo pascua forēsibus dicūt tñ illud nō
icipe aū festū sancti martini Antonius uō ꝯ̄riuꝫ asse
rit ꝙ imo icipit qñcūqꝫ ueniunt pecorarij forēses qui
aliqñ ueniūt tūc aliqñ per mēsem ante aliqñ ꝑ duos
maior pſumptio ꝛ uerisilitudo ē ꝓ eo qd̓ ipse dicit ꝙ̄
ꝓ eo qd̓ dicūt dci hoīes tum qꝛ nō ē credēdū ꝙ dcm̄
pēsionaticū fuerit ab antiquo ita diuisuꝫ ut ꝓ uno uł
duobus mēsibus ante festuꝫ sancti martini ptinuerit
ad hoīes dcē uille. Et a festo sancti martini usqꝫ ad
festū sancti georgij ad factoriaꝫ seu cameram uel ha
bētes cām ab eis. l. cū qui edes. ff. de usuca. Tum qꝛ
ex locatiōibus factis ꝑ factoriā ante festū sancti marti
ni hoc apparet. Si ergo dci hoīes aliqñ locauerūt ꝓ
illo modico tēpore credēdū ē ꝙ sibi usurpauerūt. Nō
aūt ꝙ fecerīt ex aliquo iure. Et lꝫ sint aliq̄ testes qui
deponāt de. xxx. ānis nō tamen faciūt ad ꝓpositum
quia non dicunt ꝙ locauerint forensibus sed solum
ꝙ suas bestias pasculauerint de hoc non est conten
tio quin possint sed de potestate locandi forensibus.
¶ Cōcludit̄ ergo dictā sniam reuocādam ꝛ ferēdaꝫ
eē ꝓ dcō antonio pro quo meliora sunt iura ꝛ uerisi
militudines ꝙ̄ pro dictis hominibus. Laus Deo.

¶ Snīa lata ꝓ muliere que fuit in iudicio sine cōsen
su cōsanguineoꝝ cōtra formā statuti an teneat. Et
tutor excusat̄ si facit aliquid cū ꝯsensu ꝯsanguineoꝝ
pupilli ꝛ liberatus a testatore nō tenet̄ ad reliqua.

.cccxxiij.

In christi nomine amen.

Uidet̄ dicēdū sup primo pūcto ꝙ dcā ꝓnūciatio ua
luerit ꝛ trāsiuerit in rem iudicatam postꝙ̄ appellans
ab ea non fuit appellationē ꝓsequutus non obstante
ꝙ lata fuerit tempore feriato quia prefatus bartholo
meus comparendo sponte ꝛ opponēdo exceptiōem
nullitat̄ ꝯ̄ laudum ꝛ petendo sup ea ꝓnūciari uidet̄
renūciasse ferijs messium uel uindemiarum quibus
potuit renunciare tā de iure cōi ꝙ̄ ex forma statuti su
pra relati tex. ē expressus in. l. i. §. i. ff. de ferijs ꝛ. l. si
feriat. c. ti. nā si hoc ē i cāis ordinarijs i quib⁹ iudex
non debꝫ nec pōt de iure recipere libellum ꝯ̄ absentē
nec etiā facere ipm citari ut ibi pꝫ: fortius eē debet i cā
executionis snie que potuit peti tempore feriato ob
necessitates hominum ꝛ etiā fieri si nihil fuisset oppo
situꝫ i quo uerteret̄ cāe cognitio ēt pte absente inuita
ut in. c. fi. extra de iudi. ubi casus scd̓m unā lecturā ꝛ
terminat bar. in. l. i. §. hoc autem uersi. Itē nūciatio
ff. de ope. no. nūc. qꝛ ergo hic fuit opposita exceptio
nullitat̄ laudi ad ipediēdū executioneꝫ super qua re
quirebat̄ cāe cognitio non poterat ulterius ꝓcedi in
executione tempore feriato si opponens hoc petijsseꝫ
ꝛ ferias allegasset ꝛ petijsset supersederi ꝛ colligit̄ ex
dictis bar. in loco preallegato dum dicit executionem
snie in qua nō requirit̄ cāe cognitio fieri posse tēpore
feriato ꝛc̄. Sꝫ qꝛ hoc ñ allegauit imo petijt sup exce
ptione ꝓnunciari igit̄ ꝛc̄. ar. ff. d̓ iudi. l. sꝫ ꝛ si suscepe
rit in prin. iuncta. l. illud ꝛ. l. nec is. §. heres. ff. de ac
qui. here. ꝛ. d. l. i. §. i. de ferijs ubi ē expressuꝫ. Illud
autem constat ꝙ dicta ꝓnunciatio ēt si fuisset ꝛ esset
iniusta qꝛ laudum reuera erat nullum ꝛ sic non erat
locus secūde ꝯmissiont̄. tamē nō fuit ipo iure nulla:
qꝛ lata ab habente iurisdictionem nec cōtinet expssuꝫ
iuris erroreꝫ ꝛ lata fuit sup incidēti cū nō expectaret̄
alia diffinitiua nā ꝛ si exspectaret̄ ualeret licet ferri ñ
d̓buisset. C. de ordi. iudi. l. i. iuncta. l. uiro atqꝫ uxore
ꝛ qd̓ ibi ꝑ bar. ff. so. ma. ꝛ non fuit ꝯ̄ cōstitutōes sꝫ ꝯ̄
ius ptis. l. preses. ff. de re iudi. Itē constat ꝙ interlo
cutoria quādo ē ualida ēt si foret iniusta trāsit in rem
iudicatā si non appellat̄ ab ea infra. x. dies uł appel
lās appellationē interpositam nō ꝓsequit̄ ut i. c. cum
dilectus in fi. de elec. ꝛ ibi nō. in glo. ꝛ in. c. qd̓ ad con
sultationem de re iudi. ꝛ hoc quo ad ptes non quo
ad iudicem ut in. c. cum cessante ꝛ ibi ēt ꝑ gl. extra d̓
appel. ꝛ ꝓbat̄ in. l. si ab arbitro. ff. qui satis. cogan. i
prin. Et hec d̓ primo pūcto ¶ Quātū ad scd̓ꝫ pūctū
dicēdum ē ꝙ postꝙ̄ snīa lata fuit in fauorem dictarū
dominarum nō pōt ꝯ̄ mādatū dci ꝓcuratoris oppo
ni dicta exceptio ꝙ nō interuenerit cōsensus duorum
ꝓximorum cōsanguineorum scd̓m formam dicti sta
tuti cum illud factum fuerit in fauoreꝫ mulierū unde
per ipas solas posset opponi de dicto defectu quādo
contra ipas ferreret̄ snīa non per aduersam ptē qñ
fertur pro muliere tex. est expressus in fi. probās hoc
in. l. non eo minus. C. de ꝓcur. ne quod fauore mu
lierum statutum est uertatur in odium. l. quod fauo
re. C. de legi. Preterea si fuit adhibit⁹ unus ꝓximior
ex pte patris ꝛ alius ꝓximior erat absens potuit i lo
cum illius absentis deueniri ad alium sequentem in
propinquitatem proxiorem post illum absentē inter
cōiūctos ex pte patris sic̄ nullis alijs existētib⁹ ex pte
pris ꝙ̄ uno potuisset adhiberi alius proximior ex pte
matris ꝛ uult statutum licet non fuisset ita proximus
sicut erat primus proximior ex pte patris ille eniꝫ ab
sens non fuit necessario expectādus ne ꝓpē eius ab
sentiam ipediret̄ utilitas mulieruꝫ ar. C. de decur. l.
nominationum sed ꝑinde ac si nō fuisset in reruꝫ na
tura loco illi⁹ auctoritas iudicis fuisset adhibēda quē
suppleret defectum illius sicut ꝛ alibi ad supplendum
defectum

deſectum tutoris. C. qui admiſt. ad bo. poſ. l. bonorū
ita determinat expreſſe bal. C. de trāſac. l. tranſactio
nē iuxta finē tituli qꝺ etiā fuit factū hic ⁊ ultra hoc eti
am fuit adhibitus alius ſequēs. Unde uidetᷣ ꝙ etiā
ſi ſnīa nō fuiſſet adhuc lata nō poſſet opponi de tali
deffectu fortius nūc cū ſit lata in fauorē mulierū pre
dictarū ut dcā. l. nō eo minus. Alias uero ſi ſnīa nō
eēt adhuc lata ⁊ ſolēnitas dci ſtatuti nō īteruenīſſet ī
ꝯſtitutione dci ꝓcuratoris poſſet opponi ꝯtra māda
tū qꝛ ſiē ſine illa nō potuerūt alienare ita nec rē ī iu
diciū deducē. l. ait ꝑtor. §. i. ff. de iure deli. etiā poſt
lit. cōteſ. uel habitā ꝓ ꝯteſ. qꝛ iſta nō eēt exceptio tu
nō potes eē ꝓcurator ꝓpter qualitatē tue ꝑſone cui
clauditᷣ uia ꝑ lit. ꝯteſ. l. ita demū. C. de ꝓcura. Sꝫ ē
exceptio tu nō habes mandatū ſufficiēs ⁊ ſic ē perin
de ac ſi nullo mō haberes. ff. de iureiur. l. alias que
exceptio pōt opponi etiā poſt ſnīam qꝛ reddit iudiciū
retro nullū in preiudiciū dnī. l. ꝉꝫ. C. de procura. for
tius poſt lit. conteſ. ut in. c. licet cauſam extra de pro
ba. ¶ Laus. Deo.

¶ Uerba appoſita in ſnīa ꝓut anteceſſores tui ꝑſti
terūt an ꝓbent ānuam preſtationem ⁊ an faciāt con
ditionē uel modū que prius debeat ꝓbari ꝑ agentē
ex ſententia. .cccxxiiij.

¶ In chriſti nomine amen.

In cauſa decimali que uertitᷣ corā egregio legum do
ctore dnō daniele de andulfis de padua iudice ⁊ uica
rio ciuitatis ⁊ diſtrictus feltri inter magiſtrū uictorē
de caſtaldis ſeu brandaliſiū eius ꝓcuratorē petentē
ex parte una ⁊ homines uille de fallaro diſtrictus feltri
ſeu ſer paſcalē notariū de argēta eoꝝ ꝓcur. reos ⁊ ſe
defendētes ⁊c̄. ex altera mihi ꝯmiſſa ꝯſulēda de con
ſenſu partiū ꝑ prefatū egregiū uirū dnūm danielē ui
cariū que ſint uel eē debeāt partes eius in ꝓnūciādo
uiſis actis ⁊ actitatis ⁊ inſtrumētis ꝓductis ī cauſa ⁊
auditis allegatiōibus partiū maturaqꝫ deliberatiōe
ꝑhabita dico ⁊ ꝯſulo partes eius eē in ꝓnūciando ſe
cundū petita ꝑ actorē ⁊ in declarādo ⁊ ꝯdēnando re
os predcōs ſeu ꝓcuratorē ipſoꝝ ꝓcuratorio nomine
ꝓut in petitiōe dci actoris ꝯtinetᷣ. Et rō que me mo
uet ē qꝛ intētio actoris ē fundata ex duobus. ſ. de iu
re cōi uel ex eius diſpoſitiōe que ē ut de oībus reddi
tibus etiā de feno decima debeatᷣ ut habetᷣ in. c. pue
nit de decimis. Itē ē fundata ex inſtrumēto inueſtitu
re facte dcō uictori ꝑ dnūm epm de fructibus decima
rū qꝺ in dubiū nō reuocatᷣ. Nec ꝑ aliā partē aliquid
allegatᷣ in ꝯtriū ꝑ qꝺ dcā petitio eneruetᷣ. Nā iter alia
potiſſime allegatᷣ ꝙ dcā inueſtitura fuerit fcā iuxta for
mā antiquaꝝ inueſtiturarū ⁊ ſcdm ꝙ fabius ex cuius
renūciatione ꝑfatus uictor fuit inueſtitus ⁊ eius ante
ceſſores uſi fuerūt dcō feudo tenuerūt ⁊ poſſederūt
⁊c̄. Unde dicitᷣ ꝙ dictus actor ad fundandam ſuam
intentionem debuit docere probare ⁊ oſtendere ꝙ
antique inueſtiture fuerunt facte mō illo. ſ. de terris
prariuis ſicut fcā fuit iſta. Et ꝙ dictus fabius ⁊ eius
anteceſſores ita uſi fuerūt ꝓut ipſe uictor uult uti. ſ.
ꝙ exegerint decimā de feno qꝺ minime fcm̄ fuit ꝑ di
ctos ꝯuētos negatᷣ fuiſſe unꝗ̄ ſolutā decimā de feno.
Et dr̄ ꝙ quicquid ſit de iure cōi nō dꝫ ſolui niſi de
his de qbꝰ ſolui ꝯſueuit ⁊ allegantᷣ nō. ꝑ bar. ī. l. lict
bꝰ. C. ꝺ agri. ⁊ cēſi. li. x. Itē dcā iueſtitura uꝛ ꝛſtricta
quēadmodū uſus fuit dcūs fabiꝰ. Igitᷣ de illo mō de
buit doceri ar. coꝝ ꝗ nōntᷣ ī. l. edita. C. ꝺ edē. ꝑ bar.

Sed breuiter iſta non habent obſtare quia cum hic
appareat certitudo diſpoſiti. i. ꝺ quo facta ē inueſtitu
ra. ſ. de decima fructuum ⁊ inter alia ſpecificatur de
terris pratiuis ⁊ ſic nulla relinquitᷣ incertitudo decla
randa ex probatione uſus ⁊ uerba illa iuxta formam
⁊c̄. ⁊ ſecundum ꝙ fabius uſus fuit ⁊c̄. non faciunt cō
ditionem ſed modum. C. de inſti. ⁊ ſubſti. l. penult. ⁊
non ē neceſſe probare de dicto uſu quia exponuntur
iuxta uel ſecundum ⁊c̄. quia ſic fabius fuit uſus ⁊c̄. ut
ē tex. ī. c. abbate de ūbo. ſig. ⁊ expſſe ꝑ ci. C. ꝺ ꝯhē.
ſtipu. l. ſcdꝫ ⁊ ꝑ bar. ī. l. cū qui. §. iuſ. ff. ꝺ ꝯſti. pecu.
qui dicunt ꝙ ſi aliquis fuit condennatus ad danduꝫ
mihi unum par caponum quolibꝫ āno uel etiam pro
miſit prout eius anteceſſores ſoluere cōſueuerunt ꝙ
nō habeo neceſſe probare ꝙ ita cōſueuerint eius an
teceſſores ſed fundata ē intentio in ea ſola ſnīa uel ꝓ
miſſione hoc ēt nō. bar. in. l. admonēdi poſt prin. ff.
de iureiuran. ⁊ clarius in extraua. ad reprimendum
ſuper uerbo prout ⁊ in. d. l. edita in fi. C. de eden. ⁊
bal. in. l. i. circa fi. C. de epiſ. ⁊ cle. Itē inueſtiture an
teceſſorum ſunt ita generales ꝙ comprehendūt etiā
prata ergo ꝑinde ē ac ſi fuiſſent ſpecificata. l. ſi coꝛꝰ
de le. iij. de admi. tuto. ſi duo cum ſi. Si uero non
appareret certitudo ut ſi epus inueſtiret aliquem de
omnibus illis de quibus alij fuiſſent inueſtiti uł que
alij cōſueuerunt ex iueſtitura ꝑcipe tunc eſſet probā
dum que ſunt illa ꝑ. l. ſi non deſignata. C. de fal. cā
adiec. lega. ⁊. ff. de le. iij. l. nuꝑ fac. c. audit. ꝺ ꝑſcrip.
Nā alitᷣ non poſſet ſciri que ſint illa de quibus fuiſſet
inueſtitus ſed ī caſu noſtro ſcitᷣ qꝛ inueſtitus ē pure ꝺ
omnibus redditibus etiam de terris pratiuis unde
uerba que ſequuntᷣ non habent reddere inueſtiturā
cōditionalem uel incertā per ea que ſuꝑius ſunt alle
gata ſi tamen ꝑ ꝑtem cōuētam eſſet probatum ꝙ ꝺ
feno nūꝗ̄ cōſueuerit ſolui decima tunc eſſet ſecus qꝛ
tunc poſſet dici ꝙ illa uerba facerēt cōditionē ſꝫ nō re
perio hoc ꝓbatum iō dico ut ſupra dixi. Laus Deo.

¶ Sentētia an reſcindatᷣ ꝑ īſtrumēta nouiter repta
mediante in integrum reſtitutōe ex clauſula generali
ſi qua mihi iuſta cā ⁊c̄. ſeu mediante officio iudicis ꝙ
ꝯpetit loco deficient exceptiōis ⁊c̄. Et an ſaltē poſſit
dicta ſnīa elidi per exceptionem dolo facis ⁊c̄.
.cccxxv.

¶ In chriſti nomine amen.

In cauſa que uertitᷣ ꝑ me inter andream filium ꝗdā
chriſtofori petentem ex ꝑte una ⁊ Iacobum filium cō
dā nicholai reum ex altera ſuper executione ſnīe late
cōtra ipſum Iacobum qꝛ plurima ſcripta fuerunt tā
conſulendo ꝗ̄ allegādo ī fauorem dci Iacobi ⁊ con
tra dictum andream qui fouet iniquiſſimam cauſam
cum ꝑtinaciter petat debitū qꝺ uidet nūc prī ſuo fuiſſe
ſolutū ꝑ cameram cōis ad quā principalitᷣ ꝑtinebat
⁊ ſic uult tam diſpoſitionem iuris cōis ꝗ̄ etiam ſtatu
torum trahere ad iniquū compendium ꝯ. l. fi. C. de
uſuca. ꝓ ēpto. Et ē de ꝑda ſollicitus ꝯ. l. ſi minoris
actum in fi. ff. de admini. tuto. Et nititᷣ ꝯ ius diuinū
quia facit contra bonam fidem. ff. de regulis iuris. l.
bona fides non patitᷣ. Et contra naturalē quia que
rit cum aliena iactura locupletari. ff. de ꝯdi. idebi. l.
nam hoc natura ⁊ etiam poſitiuū quia rigore iuris ī
uentum ut lites tollantᷣ preter eius itentionem cōuer
tit ad lucrum proprium cōtra. l. dāni infecti ſtipulatio
competit. §. penult. in fi. ff. de dam. infec. Et ſub au

ctoritate iuris sciētie contra bonum ⁊ equū molit̄ in
quo genere plerūqꝫ dicit iuriscōsultus erratur. ff. de
uerb. obl. si seruū. §. sequit̄ in fi. ꝓpter que nostri pre
ceptores ⁊ antiqui doctores ut utar uerbis iuriscōsul
ti. in. l. si edibus. ff. de dā. infec. uolētes ꝯtra tam per
niciosum uenenū qd̄ habere uidet̄ fomētum a rigo
re iuris ciuilis disponētis ꝑ īstrumēta de nouo repta
nō debere sn̄ias retractari antidotū ꝑparare: diuer
sa adinuenerūt remedia ut pꝫ ex notat̄ ꝑ glo. ⁊ doc.
in. l. i. C. de cōdi. inde. ⁊. l. si fideicōmissor. §. i omnibus
ff. man. ⁊ in specu. de execu. sen. §. postremo uersi.
illud ⁊ de instru. edi. §. postꝗ̄ in additiōe que incipit
ꝑ easdē. et ang. de perusio in. l. si siue. §. ꝙ si ꝓcur.
rem ra. ha ¶ Et inter alia remedia illud qd̄ magis
expeditū ⁊ iuridicū uidet̄ esse ⁊ qd̄ ꝓsequi nūc inten
do ē ꝙ petat̄ restitutio in integrū aduersus sn̄iaꝫ nō
dico rōne doli petētis uel false cause in qua sit funda
ta sn̄ia ut uoluit ci. i dcā. l. i. de cōdi. indebi. C. qꝛ iste
uie possent in casu nostro īpugnari sꝫ rōne iusti impe
dimēti qꝛ de suo iure ꝓbare nō potuit. Et sic ex clau
sula gnāli si qua mihi iusta causa ⁊c̄. ff. qui. ex cau.
ma. l. i. in fi. Et hoc potuit esse altero de tribus mo
dis in casu nostro uel ꝙ ignorauit solutioneꝫ: uel qꝛ
ignorauit ubi esset instrumentum: uel qꝛ posito ꝙ sci
uerit utrūqꝫ fuit impeditus ꝓducere uel habere ꝓut
clare ⁊ expresse ponit Inno. in testibus i. c. ultra ter
tiā sup ūbo nequiuerit extra d̄ tes. ⁊ bar. in. l. i. C. de
sen. aduer. fiscū lat. li. x. Cōstat aūt talē restitutioneꝫ
in integrū aduersus sn̄iam petitā impedire executio
nē eius. C. si ex fal. instru. l. fi. ff. de iudi. si pretor. §.
marcellus in fi. qn̄ offert̄ ꝓbatio in ꝓ̄mptu ut ibi nō.
ꝑ bar. ꝓut ē in casu nostro qꝛ particule solutionū sūt
pte de libris camere realiter ꝓducant̄ ita ꝙ solutio
iam fcā ē manifesta ⁊ notoria cū ista colligant̄ ⁊ indu
cant̄ ex inspectiōe scripture ut nō. bar. C. de pigno. l.
iij. in ulti. uel penul. colū. et Inno. de appellatio. ex
insinuatiōe in fi. de fi. p̄sby. ꝯstitutus ⁊ in glo. i. c. cū
olim de uerbo. sig. facit de resti. in integ. audit. ubi
dicit̄ euidēter ꝯstare illud qd̄ cōstat ex inspectione pri
uilegij. ⁊. l. edcō de edic. di. adri. tollē. ubi mittit̄ exe
cutiōi tanꝗ̄ notoriū id qd̄ ex inspectōe scripture testa
mēti colligit̄. bene facit qd̄ dicit̄ in si. de exceptiōe per
emptoria nō tn̄ litis finite que nō pōt opponi an̄ lit̄
cōtes. ad illā impediēdam nisi sit notoria ut nō. i spe.
de excep. §. dcō uersi. sꝫ pone ꝙ in causa appel. i fi.
scd̄ꝫ mar. de fan. ⁊ nō. archi. i. c. ut circa extra de ele.
li. vj. Dicit̄ aūt notoria si de illa pōt ꝯstare ꝑ scriptu
re inspectionē puta ꝑ instrumētū ut nō. in dcō. §. di
cto uersi. sꝫ an reus ⁊ in. c. fi. de libel. obla. Sicqꝫ ap
paret sn̄iaꝫ ꝯdēnatoriā dci Jacobi fore manifeste ini
quā: nō ex animo iudicis sꝫ re ipsa ⁊ ꝑ cōsequēs offi
cium eius debere exuberare. ff. de ioffi. testa. si pars
uersi. si apte ne sub obtentu ⁊ ministro iusticie preda
fiat etiā si de rigore iuris deficiat exceptio. ff. de peti.
heredi. l. plane ⁊. l. fi. ⁊ ne inde nascat̄ iniuria ⁊c̄. C.
unð ui. l. meminerit ¶ Cōstat etiā talē restitutionē
in integrū posse peti ꝑ modū cōtradictiōis ⁊ icidēter
coram iudice exequente qui non ē merus exequutor
nec requiritur tunc libellus nec lit̄ contes. ut patet ex
nō. per bart. C. de tempo. app. auē. item si appella
tione ante finem iunctis his que habētur in tex. ⁊ ꝑ
eundem in. l. nā ⁊ postea. §. si minor. ff. de iureiur.
de inoff. testamē. pāp. §. si filius de contra tab. si pre
teritus in princ. ⁊ si per modum agendi peteretur re
quireret̄ lit̄ ꝯt. ⁊ libellus. ff. de mino. l. pāp. exuli. §.

fi. ¶ Restat solum respondere his que faciunt in cō
trarium quibus sublatis remanebit clare consultum
dicto Jacobo aduersus iniquam intentionem peten
tis ⁊ petens remanebit illusus qui de rigore iur̄ cōis
⁊ ista. confidit ¶ Et primo obstare uidetur ꝙ exceptio
solutionis fuit in primo iudicio opposita ⁊ ea non
obstante lata fuit sententia ꝯ opponenteꝫ. Sicqꝫ ui
detur ꝙ amplius in hoc iudicio executorio ꝓponi n̄
possit. l. sin autē. §. fi. ff. de nego. gest. l. qd̄ in d ē. §. si
rōnem. ff. de compensa. Sed faciliter respondetur ꝑ
easdem leges ꝙ hoc procederet si fuisset expresse per
iudicem reprobata tanꝗ̄ non uera alias secus ut illi
tex. inet probant sed hic non fuit reprobata sed quia
non probata iudex eam secutus non fuit nunc uero
probatur iō debet admitti. ¶ Secundo uidetur ob
stare qm̄ ex eo ꝙ fuit opposita patere uidetur ꝙ op
ponens sciebat eam sibi competere ⁊ sic uidetur ꝙ
cesset equitas restitutionis concedende. Sed respon
detur ꝙ si sciuisset eam sibi competere ⁊ non oppo
suit nunc uero uellet restitui ut eā posset opponere ⁊
probare fateret contrarium ꝙ non esset audiendus
si eam potuit tūc opponere ⁊ probare sed ꝑ eū stetit.
Istum respectum ⁊ intellectum habuerunt doctores
qui consuluerunt super isto negocio dum se funda
runt in hoc ꝙ dictus Jacobus ignorauit istam exce
ptionem sibi competere. Nam ista distinctio sc̄ie uel
ignorātie ꝓcederet eo casu quo peteretur restitutio
ad opponendum eam non oppositaꝫ ⁊ eo casu quo
potuisset non solum opponere sed etiam ꝓbare als
non posset sibi imputari si non opposuit eam quam
probare nō poterat. Sed i casu nostro nō potuit iste
Jacobus probare dictam solutionē in primo iudicio
quia nesciebat ubi esset instrumentum uel scriptura
de solutione ⁊ iustā habuit causam ignorātie ut in re
gula qui in alterius de regulis iur. Unde posito ꝙ
sciuerit eam sibi competere restitui debꝫ etiā si prius
eam non opposuisset quia non esset sibi imputandū
postꝗ̄ non uidebat posse probare ⁊ sic nihil ꝓfuisset
opponere. ff. quis ordo in bonorum pos. ser. l. fi. §.
penul. fortius si eam opposuit ⁊ sic in hoc fuit diligēs
exquo eam probare non potuit siue ex eo ꝙ ignora
bat ꝙ in camera ⁊ in libris eius hoc appareret siue
quia non potuit inde extrahere uel habere ut patet
expresse ꝑ nō. ꝑ Inno. in. d. c. ultra tiam sup ūbo
nequiuerit restituet̄ ut iteruꝫ opponat qꝛ sn̄ia clausit
sibi uiā iterꝫ opponēdi ⁊ ut probꝫ qd̄ ꝓbare n̄ potuit.
Preterea n̄ sequit̄ opposuit ergo sciuit eā sibi ꝯpetet̄:
Nam opposuit generalit̄ una cum alijs exceptionibꝰ
in qua generali exceptione uel oppositione cum fiat
ad cautelam cumulat quis non solum quas scit sibi
competere sed etiam quas ignorat ut uidemus quo
tidie de facto fieri ut sic postea super qua uelit ⁊ possit
probationes inducat que super non except̄ induci n̄
possent tanꝗ̄ in iudicium non deduct̄ iuxta nō. in. l.
si duo. §. idē iul̄. de iureiur. l. momētanee. C. qui le
gi. perso. ⁊ quod nō. bal. C. de tempo. appel. l. per
hanc in. vij. colum. uersi. quero reus opposuit ⁊ ibi
exp̄sse hoc dic̄. Potuit etiam scire ꝑ uehementē opi.
non de uera ⁊ certa sc̄ia iuxta ea que probant̄ in tex.
⁊ glo. ff. de aqua plu. arcē. l. ij. §. item labeo ait cum
querit̄ super uerbo sciat. Et quia ueram sc̄iam non
habuit probare non potuit iō restitutionem meretur
nec sibi nocere debꝫ ꝙ sciuit uehemēti opinione eam
sibi competere qꝛ etiaꝫ si uere sciuissꝫ nō noceret nec
ꝙ eā opposuit sꝫ potius debꝫ ꝓdesse qꝛ fuit diligens
in eo

in eo qȯ potuit. ¶ Tertio uidet obstare ⁊ ista ē fortis
⁊ substantialis oppositio q₂ speciale ē in causa fiscali
seu reipublice ⁊ in causa ecclesie uel pupilli ut ꝓpt̄ in
strumēta de nouo repta cōcedat restitutio aduersus
sniam. ff. de re iudi. l. impatores cū ibi nō. in glo. er
go in ꝯtrariū ē ius cōe. ff. ad municipa. l. i. §. fi. Et
expresse hoc dicit glo. in. l. i. C. de sen. aduer. fiscū las
ꝙ alius priuatus nō essꝫ restituēdus. Sꝫ bar. ibi no
tabiliter ad hoc respondet ꝙ priuatus si uult restitui
ꝓpt̄ instrumēta de nouo repta necesse hꝫ allegare ⁊
etiā ꝓbare ꝙ in primo iudicio nō habuit facultatē ꝓ
ducēdi talia instrumēta ⁊ tūc restituit per ea que nō.
Inno. i dcō. c. ultra tertiā. Sꝫ fiscus respublica eccle
sia uel pupillus nō habēt necesse hoc allegare uel ꝓ
bare. Sꝫ solū ꝙ instrumēta sint de nouo repta. Cla
rius dici pōt ꝙ dcē ꝑsone priuilegiate restituant etiā
ꝓpter instrumēta nō ꝓducta nunc uero ꝓducēda lꝫ
nō sint de nouo repta q₂ ꝑsona facit locū restitutiōi
nō aūt iustū impedimētū. ff. de mino. l. minor. xxv.
ānis omissaꝫ de ꝯdi. inde. l. interdū. Sꝫ alia ꝑsona
nō priuilegiata nō restituit nisi rōne īpedimēti ⁊ sic
ita demū si sunt de nouo repta. Restituitur ergo res
publica uł fiscus ꝓpt̄ instrumēta de nouo repta ⁊ sic
nō ꝓducta ut dcā. l. impatores q₂ restituerētur etiaꝫ
si nō fuissent de nouo repta si tñ ea nō ꝓduxerāt faci
litate uel negligētia administratorū sꝫ nō sic in priua
to nō priuilegiato q₂ regit ꝑ se ipsuꝫ possent etiā dici
de nouo repta tñ si diligēs fuisset adhibita inquisitio
fuisset a principio repta q₂ forte erāt intra domum ⁊
tūc hoc nō ꝓdesset priuato nō priuilegiato sꝫ ꝑsonis
priuilegiatis ꝓderit quibus culpa administratorum
iputari nō pōt sꝫ propria sic ut restitutio ꝯcedat. Et
hoc credo fuisse de mēte bar. i. d. l. i. C. ḋ sen. aduer.
fi. dum dicit fisco sufficere ꝙ sint de nouo repta quasi
dicat etiā si fuit culpa ꝯmissa in nō reperiēdo q₂ erāt
apud se secus in priuato. Sꝫ in casu nostro nulla cul
pa uel neglig ētia pōt iputari dcō Jacobo cū instru
mēta penes se nō essent sꝫ in camera cōis ⁊ sic iustissi
mam ignorantiā potuit habere ¶ Quarto uidet fa
cere dubiuꝫ q₂ tex. in. dcā. l. impatores. ⁊. l. sub prete
xtu. ff. ⁊. C. de re iudi. simpliciť ⁊ idistīcte dicūt sniaꝫ
nō rescīdi ꝑ instrumēta de nouo repta. Sꝫ respon
det ꝙ debēt intelligi sane. s. ipso iure ⁊ eo ipso ꝙ sūt
de nouo repta: Non aūt uident dci tex. excludere be
neficiū restitutiōis in integrū infra tēpus debitum ex
causa iusti impedimēti glo. ē ordinaria que ita plene
disputādo determinat in fi. C. si de mo mē. pos. fue.
ap. l. i. in glo. magna ⁊ alie glo. que sunt in fi. in. l. si
sic i glo. mag. ⁊. l. si partē. §. fi. i prima gl. ff. quēad.
ser. amit. que ꝓpt̄ iustā ignorātiā ꝯcedūt restitutionē
ei ꝯtra quē cucurrit p̄scriptio lꝫ talis ignorātia cursum
p̄scriptiōis nō impediuerit. C. de p̄scrip. lon. tēp. l. fi.
⁊ nō. bar. in. l. i. §. siquis ꝓpt̄ inundationē. ff. de iti.
actuqꝫ priua. Eodē mō rndet ad statutū qȯ uidetur
p̄cise loqui. Sꝫ nō ꝓptea cēset bñficiū restitutiōis exclu
dere ꝑ glo. p̄dcās. Et q₂ statutū postea ꝯcedit exp̄sse
bñficiū restitutiōis. Et cū tēdat ad obseruātiaꝫ iuris
cōis q₂ dicit illud idē qȯ uult ius: dꝫ sm ius cōe limita
ri iuxta nō. ꝑ glo. magnā in fi. C. de iure deli. l. fi. §.
i cōputatiōe. Nō ergo ꝓpt̄ istrumēta de nouo repta
rescindit snia sine restitutiōe q₂ sic si qñcunqꝫ ꝓduce
rent etiā post quadriēniū a die sniē resciderent hoc so
lo ꝓbato ⁊ sic lites de facili resuscitarent cui leges ille
uoluerunt obuiare. Sꝫ prehabita restitutiōne infra
tēpus debitū causa cognita sic. ¶ Quito facit dubiū

l. admonēdi. ff. de iureiur. ubi priuatꝰ ꝓpt̄ istrumētā
de nouo repta non restituit aduersus sententiam nisi
eo casu quo lata fuerit uirtute falsi iuramēti necessa
rij prestiti per alteram ꝑtem quia tunc uidet lata per
falsam probationem. Et sic restitutio daret ꝑ titulū
si ex fal. istru. ⁊ ꝑ. l. diuus. ff. de re iudi. Et ita sentit
ibi gl. in contrario quod format de dicta. l. imperato
res ⁊ de lege sub pretextu dicens ꝙ in illis non inter
uenit iuramentum sed in. l. admonendi sic. Et sic in
nuit ꝙ intentio dicte. l. imperatores ⁊. l. sub pretextu
sit ꝙ etiam per restitutionem in integrum snia non
rescindat quando iuramentū predictū non interuenit.
Et hoc ē difficile contrarium sed respondeo ꝙ illa. l.
admonendi loquit in actore ꝯ quem lata fuit snia ab
solutoria quia ipē non probauit suam intentionem
quo casu si reus fuisset absolutus sine iuramento q₂
actor nullo modo probassꝫ non restitueret actor pro
pter instrumenta de nouo reperta quia est quid sibi
imputetur cur litem mouit anteq̄ instrumenta repe
riret contra consilium legis. C. de eden. l. qui accusa
re ⁊ contra. l. qui in alterius. ff. ḋ regulis iuris i fine.
Sed si reus sine iuramento non fuissꝫ absolutus q₂
actor sat semiplene probauerat uisum tamen fuit iu
dici ḋferre iuramētuꝫ potius reo q̄ actori delaturus
actori si reus non iurassꝫ tunc suadet equitas ꝙ si re
ꝑiat instrumenta de nouo ꝑ que possit probare falsi
tatem iuramenti restituat q₂ dolus rei falsum iurāt
preponderat culpe actoris in nō plene probando. l.
Itē si obstetrix. §. fi. ad. l. acquil. Nos sumus in reo
cui non sic imputat cum in sua potestate non fuerit
quando cōueniret dicta. l. qui in alterius. ¶ Sexto
⁊ ultimo possꝫ fieri dubiū q₂ hic erant due obligatōes
ex diuersis causis orientes una ex contractu mutui
altera ex sentētia. Et sic uidet ꝙ altera ꝑ alteram nō
tollat. ff. ḋ iureiur. si actor ḋ acti. ēpti. nō ē nouū licꝫ cō
peterēt ad idē. Sꝫ respondet uerum eē si habuissent
originē in ꝑsonis diuersorum quia non reputarētur
idē lꝫ postea ḋuenissent ad ꝑsonam eiusdē quia tūc
haberēt. s. q̄libꝫ earum effectum solide exactionis ita
loquit lex nō ē nouū qȯ hic nō ē quia hic ē i ꝑsonis
diuersorum qui reputabantur idē. s. ḋfuncti ⁊ herdis.
Uel qñ una tollit sententia absolutoria uel iureiur.
ita loquit. l. si actor de iureiur. secus si exactione uel
solutione. ff. de cōsti. pecu. l. Item illa. §. fi. ⁊ de his
qui de ie. uel effu. l. ꝑceptione. Naꝫ sunt ambe ꝑsecu
torie ⁊ tendentes ad idem ⁊ habuerunt originem in
ꝑsonis diuersorum qui reputabant idem. et una fuit
sublata solutione. Uel proprius contrariuꝫ loquitur
quando semel concurrerunt hic non quia una subla
ta per solutionem altera incepit per erroreꝫ quia fun
datur super prima ac si illa extaret cum esset sublata
quarum prima erat ex contractu mutui scđa ex snia.
Et sic nihil ad propositū facit oppositio. Remanet
ergo defensata prefata uia restitutionis in integrum
contra dictam sniam ad impediendum executioneꝫ.
Datur etiam alia uia uera ⁊ iuridica uidelꝫ opponē
di excep. dolo facis petere qȯ restituturus es. ff. ḋ do
li excep. l. dolo facit. que quideꝫ exceptio pōt opponi
etiam in iudicio summario ⁊ executiuo quando non
requirit altiorem indaginem ut hic ē. C. de edic. diui
adriani tollen. l. ij. Et non solū quando restituturus
est excipienti sed etiam quando alteri qui tamen exci
pienti restituturus est. ff. de condi. ob causaꝫ si dona
turus. §. fi. ⁊ plene per bar. in. l. si socer. §. lutius. ff.
solu. ma. Sed i casu nostro est huiusmodi q₂ si fieret

executio iſtius ſentẽtie poſſꝫ camera cõmunis parme
repetere quod prius ipa ſoluerat per conditionem
ſine cauſa quia licet illa ſolutio facta fuerit ob cauſam
ueri debiti attamen poſtq̃ creditor uel eius heres di
cte ſolutioni non ſtetit ſed iterum petijt ⁊ habuit prima
cauſa reducitur uel reducta ẽ ad nõ cauſam. ff. de cõ
di. indebi. l. elegãter. §. ſed ⁊ ſi poſt ueñ. ⁊ iõ ⁊ uerſi.
ſane ubi caſus ⁊ uidetur glo. or. in. l. iuſ. circa mediuꝫ
⁊ quod ibi ꝑ bar. Et iſto modo ſaluari debꝫ gl. que
ẽ in. l. ſi fideiuſſor. §. in omnibus. ff. mandati duꝫ dicit
competere conditionem ſine cauſa quam petrus re
ꝑhendit dicens indebitum ſolutum per ſniam nec
per conditionem indebiti poſſe repeti nec per condi
tionem ſine cauſa quia ſnia impugnaretur que de in
debito facit debitum ⁊ de non cã facit cauſam. ſed ipe
uerum dicit ſi ſoluens uellet retractare ſecundam ſo
lutionem factam uirtute ſnie ſed ego dico ꝙ non illã
ſed primaꝫ retractare poteſt quia per hoc non redar
guit ſniam de iniquitate ſed iõ repetit quia reducta
fuit prima ſolutio ad non cauſam propter ſecundam
ſolutionem ⁊ ſic ex cauſa noua. l. ſi falſo. ff. de condi.
ſine cauſa. Et iſto modo intelligendo prefata gl. nõ
meruit reprobari quia dicit ipam ueritatem. Et hoc
credo noluiſſe dicere bal. C. de re iudi. l. ſub pretextu
dum dicit poſſe obici excep. compenſa. Et hoc ſemꝑ
fuit mihi uiſum uerum licꝫ ſcribentes hanc uiam cla
re non tangant que eſt ueriſſima ⁊ clara ⁊ expedita.
Nam camera predicta in cuius utilitatem prefatum
debitum fuit cõuerſum qđ exigeret ꝑ cõdici. ſine cã te
net reſtituere dicto Jacobo qui ꝓ ea nouiter ſoluiſſꝫ
uel ſibi actiõeꝫ cedere igit̃ ut uitet̃ circuitus poterit dictus
Jacobus recta uia dictaꝫ exceptionẽ dolo facis obice
re. ff. de cõdi. inde. l. dñus teſtamẽto ⁊ l. cũ fundus.
§. ſuũ iuũ imprudens ſi cer. pe. licꝫ enim petẽs non
fecerit a prin. dolo q̃ potuit ignorare ſolutionem fa
ctaꝫ pri ſuo nũc tñ cũ ſciat ⁊ ꝑſeuerat dolo fac. l. ij. §.
circa. ff. d doli excep. ¶ Dat̃ ⁊ tertia uia ſat̃ expedita
uidelicꝫ ut iudicis officium imploret̃ loco exceptionis
que propter ſuandũ iuris rigorẽ deficit cũ ſubſit equi
tas ꝯ rigoreꝫ a iure apꝓbata ꝑ. l. plane ⁊. l. fi. ff. de
peti. here. ⁊ bar. i. l. i. qđ ui aut clã. Nec ob. ꝙ ſtatutũꝫ
uĩ tollere ñ ſolũ exceptõꝫ ſꝫ ẽt officiũ iudi. ⁊ ñ dicit̃ ñ
ſi ſit exceptio uel defenſio ⁊c. qđ ṽbũ defenſio latius ẽ
q̃ ṽbũ exceptio ut cõphẽdat officiũ iudicis qđ dfẽſio
dici põt. Nã diligẽter ⁊ ſubtilit̃ notãdũ qđ illud ṽbum
defenſio in iſto ſtatuto nõ ponit̃ in regula ꝓhibitiua
que precedit illa. n. ſolum prohibet exceptiões dũ dic̃
non obſtantibus aliquibus exceptionibus iuris uel
facti nec ſubicit uel defenſionibus ⁊c. Cõſtat aũt ꝙ ap
pellatione exceptionum nõ ꝯprehẽdit̃ iudicis officiũꝫ
ut pꝫ ex. d. l. plane ⁊. l. f. ff. de peti. here poſtea uero
cum ponit tres fallentias a regula in quibus ꝑmittit
exceptionem opponi in ultima de illis apponit illud
uerbum defenſio non ut tollatur ſed ut concedatur.
modo nos habemus duas regulas: una eſt ꝙ exce
ptio licet fiat per ampliora uerba quam ſit regula
precedens: illa tamen non ampliat ut faciat eam im
portare pluſquam importet proprietas uerborum
poſitorum in regula. ff. de uſufruc. lega. l. generali.
§. uxori. uerſi. reſpondi ibi ⁊ his que mercis cauſa
⁊c. ⁊ ibi nõ. per Barto. licet confirmet regulam in
non exceptuatis. l. nam quod liquide. §. fi. de pe
nu legata. Sed hic cum regula prohibitiua prece
dens loquatur de exceptionibus tantum ſi dicere
mus propter illud uerbum uel defenſio poſitum
iñ una de exceptionibus ꝯprehẽdi officium iudicis
ampliaret̃ regula ꝑ exceptionẽ generalius poſitã ul
tra q̃ patiat̃ natura uerborum regule qđ non ẽ dicẽ
dum ut dixi. Alia regula ẽ ꝙ uerba poſita ad unum
finẽ non operant̃ oppoſitũ. l. cum tale. §. fi. ff. de cõ
di. ⁊ demon. Et poſita ad diminutionẽ nõ operant̃
augumẽtum nec ecõtra. l. legata inutiliter de legatis
primo de fun. inſtruc. ſi mãcipia. Sꝫ hic illud uerbuꝫ
uel defenſio poſitũ in una de exceptionibus poſitum
fuit ad ampliandum modum excipiẽdi ꝯtra regulaꝫ
que tendit in oppoſitum. ſ. ad reſtringẽdum ⁊ ad tol
lẽdum. Si ergo diceremus ꝑ ipſuꝫ regulam amplia
ri ꝑ iudicis officium operaret̃ illud uerbuꝫ uel defen
ſio contrariũ eius ad qđ fuit appoſitum. ſ. ad augen
dũ contra dcã iura qđ non ẽ dicẽdum. Et ſic conclu
dit̃ dcõ Jacobo ſuccurrẽdum fore ꝑ officium iudicis
ex equitate q̃uis ſtricto iure ſibi denegaret̃ exceptio.
Et q̃ dicte tres uie liquide ſunt ⁊ expedite ⁊ defenſa
te a contrarijs nõ curo alias ꝓſequi quas doc. tan
gunt in locis circa principiũ allega. Poterit autẽ Ja
cobus omnibus uti ⁊ omnes accumulare ad cautelã
ff. de excep. l. nemo ꝓhibet̃. Et nullus iudex ſani ca
pitis dꝫ eſſe ita temerarius ꝙ aduerſus tot ⁊ tanta de
beat dictam ſniam executioni mandare timore dicti
ſtatuti uel legum dicẽtium ꝑtextu inſtrumẽtoꝝ de no
uo repertorum ⁊c. ex quo ſibi ꝑ dictos libros cõſtat de
reali ſolutiõe quibus ſine dubio credẽduꝫ ẽ licet ſint
ſcripti manu priuata ut in auc. ad hec. C. de fide in
ſtru. ⁊ nõ. ꝑ doc. in. §. nũmularios. De nouatiõe nõ
inſiſto quia non expedit ſed cum alijs ſcribẽtibus trã
ſeo. ¶ Laus Deo.

¶ Quidam poſſidebat plures pecias terrarum ali
quas meliorauerat aliquas nõ: fuit condẽnatus ad
relaxandam dcãs terras ſolutis tamẽ prius meliora
tionibus querit̃ an ſtatim nõ ſolut̃ melioramẽtis exe
cutio dicte ſentẽtie ſit fienda in terris nõ melioratis.
¶ Itẽ queritur an in melioratis fieri poſſit executio
preſtita cautõe de reſtituẽdo meliorationes: que forte
nõ apparẽt quales. Et quãte ſint ⁊ que melioratões
reſtituẽde ſint uigore dictorum uerborũ. Itẽ an quo
ad iſta melioramẽta recuꝑanda ſit differẽtia inter co
lonũ qui conducit pro debita ⁊ magna mercede ⁊ co
lonum qui conducit pro uiliſſima rem ad melioran
dum ⁊ emphiteotam ⁊ feudatarium.

¶ Pũctus ſequentis conſilij.

¶ Stante ſupraſcripta ſnia ꝙ monaſterium debeat
in poſſeſſionem mitti terraruꝫ ⁊c. ſoluta tamẽ prius
ipſis de zottulis extimatione melioramentorum in
in dictis terris impẽſorum ⁊ iure deducendorũ. Sin
dicus monaſterij poſt legitimam moraꝫ petijt execu
tionem dicte ſnie dicens alio non expectato caꝫ de
bere executioni mandari ⁊ maxime in uallibus ⁊ in
his in quibus nulla melioramẽta fuerunt facta offe
rens in quantum dño iudici uideat̃ etiam pro dictis
melioramẽtis unum expromiſſorem idoneum dare
dictis de zottulis: imo ⁊ ſi ius uelit ⁊ congruũ depoſi
tũ facẽ taxatiõe debite q̃titat̃ ꝑ dñm iudicẽ ltime fcã.
¶ Obijcit̃ ꝑ ꝓhibatos de zottul. ꝙ mlta melioramẽ
ta fecerũt ⁊ ꝓ eis prius ſatiſfieri debeat eiſdẽ ⁊ ꝙ nõ de
beat monaſteriũ i poſſeſſionẽ aliquoꝝ bonoꝝ ꝑmiſ
ſoꝝ poni niſi oiuꝫ prius ꝯgrua ſatiſfactõe fcã: Dicũt. n.
dci de zottul. ꝙ certã q̃titatẽ terraꝝ diſboſcauerũt re
ducẽdo eas ad t̃ras cultiuas ⁊ ꝙ certã q̃titatẽ redu
xerĩt ad t̃rã pratiuã ⁊ certã ad t̃ras uineas ⁊ brolluas
uꝫ faciẽdo plãtatiões ipaꝝ uitiũ opioꝝ ſalicũ nucũ
⁊ aliaꝝ

⁊ aliarum arborum fructiferarum ⁊ illas educando:
Insuper dicunt se fecisse certa edificia domorum ⁊ te
getū unam colūbariā ⁊ certum puteum. Item pendē
te hac lite dicunt se fecisse certam fornacem licet sine
uoluntate mona. ut pote contradicente. Pro quibus
omnibus sibi satisfieri petūt lrīme cōtradicētes quātū
cōiter dicta melioramēta cuilibet ꝯstitissent: ⁊ deducē
tes estimationē ꝑdictoꝝ. Sed ex aduerso ꝓ pte ipsi⁹
monasterij dicit̃ monasteriū poni debere in possessio
ne ꝓm tenorē sententie omniū petitoꝝ ⁊ maxime ual
lium ⁊ nemoꝝ. itē ⁊ pratorū terrarūq; in quibus nil
impēsum melioramēti apparet. Tū qꝛ ea sniā nulla
uidet̃ in ea parte que respicit solutionē melioramēto
rum cū non contineat̃ in ea a quo uel a quibus dicta
melioramēta sint soluēda. ⁊ sic impersonalitas uidetur
ibi uiciare dictā ptē snie ⁊ cū sit circa exceptionē siue
factū ex quo dat̃ exceptio cetera pars snie firma ma
net. Itē ⁊ cū iudex debuerit prius ď ipsis melioramē
tis cognoscere: ⁊ sup certis ipsis ferre sniam: unde cū
nec ex snia ipa nec ex actis habeat̃ dictoꝝ melioramē
torū certitudo nō uidet̃ dicta snia in ea parte ualere.
Itē qꝛ presupposito ꝙ ualeret in ea parte cum sit uel
uideat̃ ipersonalitas adiecta uerbis executiuis uidet̃
monasteriū liberari dando idoneū expromissorē sic
se facturū offert ⁊c. Itē qꝛ nō pōt retineri una res ob
melioramentū impensū in alia re ⁊ p ꝯsequēs absq;
dubitatione in rebus in quibus ipensum non est fieri
debet executio sine exceptione aliqua ¶ Item qꝛ circa
partē melioramentorū impensorū replicat̃ pro parte
dicti mona. ꝙ dicti de zottulis habuerunt ligna disbo
sca ionis ob que quilibet in his partib⁹ libēter disbo
scationē facit. Itē qꝛ habuerūt dictas terras ad nouē
nium ꝓ modica pēsione ut d.sboscationē facerēt ⁊ ad
culturā dictas terras reducerēt ob quā rem nil retine
ri eis ob dictā cām debz. Itē dicit̃ de alijs melioramētis
factis uidelicet de uineis ⁊ arboribus plantatis ⁊ edu
catis nil debēt habere pro expensis plātarū ⁊ educa
tio modica ē prelibatis qui omnino terras predictas
laborabant. Item qꝛ ⁊ si magna foret debet cum fru
ctibus perceptis ꝯpensari cum fructus nō dicant̃ nisi
deductā expensa. Item principaliter dicta ipendia fa
cta fuerūt gratia fructuū ⁊ ad ꝓpriā ipsorū utilitatē.
Unde nō debet inspici ꝙ in ꝯriam tendāt in utilitatē
perpetuā terraꝝ ⁊ monasterij. Itē qꝛ plantatio dicta
rum arborū remota monasterio nullius utilitatis ei
dem extat licet alijs propinquis utilis forsan foret. Et
circa melioramenta edificioꝝ similiter pro parte dicti
mona. replicat̃ ꝙ aliqua gratia fructuū querendorū
aut colendoꝝ principaliter sunt facta ⁊ modica expen
sa ipsorū nō debet refici magna uero cū perceptis fru
ctibus ꝯpensatur. Itē ꝙ nō omnia necessaria uel uti
lia ipsis terris sunt cum nō egerent tot edificijs atten
ta qualitate loci ubi sunt situata ⁊ etiā non sunt utilia
uel necessaria dicto monasterio: quod maxime de co
lumbaria ⁊ certis domibus uidet̃ clarū. Item qꝛ mo
na. nō tenet̃ soluere dicta melioramēta si uult uel eli
gat ꝙ dicti ď zottulis possint sua edificia auferre. Itē
ꝙ dando quātū predicti haberēt de ipsis ablatis pōt
illa retinere. Et per cōsequēs uidet̃ ꝙ mona. teneat̃
tantū ad impensam p prelibatos factā per quaz sint
meliorata. Item ꝙ teneat̃ ad tantum quantū illi de
ablato edificio forent habituri. Petitur premissis om
nibus ⁊ singulis cōsiliū impertiri: ⁊ maxime si dicta me
lioramēta solui debeāt an nō. Et si qua soluenda sūt
que sint illa ⁊ qualiter solui debeant ut etiam deprē
hēndi latius poterit ex allegationibus in hac re factis
Itez petitur consilium an cū fructibus pceptis p ꝑdi
ctos post finitam inuestituram fieri ualeat compensa
tio. cuz illos nullo modo debuerit lucrari sz debeant̃
monasterio. Uel an saltem ualeant in alio iudicio
peti ⁊ qualiter. Et alia circa predicta consulat prout
uiderit dominus consulens expedire.

.cccxxvi.

¶ In christi nomine amen.

Uiso pūcto suprascripto ⁊ ēt multis allegatōnib⁹ factis
sup eo in fauorē monasterij: ⁊ ꝑsuppositis sine ꝑiudi
cio ueritatis duobus de quib⁹ ꝑsentialr disputare nō
intēdo uidelicz ꝙ illa ꝯditio apposita in snia. s. solu
ta prius ipis de zottulis extiatione melioramentoruz
iure deducendoꝝ ⁊c. non uiciet̃ rōne ipsonalitatis qꝛ
nō dicit̃ ibi p quē debeat solutio fieri. Cū uideat̃ debe
re itelligi. s. p monasteriū i cuius utilitatē tēdunt me
lioramenta facta in reb⁹ ꝑdictis ptinētibus ad ipm ⁊
ad ipsū p dictā sniam redeuntib⁹. ff. de rei uen. l. em
ptori i prin. C. qď me. cā. l. iij. cū ibi nō. i pria glo. ma
gna. Nec ēt uiciet̃ rōe icertitudinis qꝛ nō specificatur
quātitas dicte estimatiōis cū dicta ꝯditio respiciat ac
cessoria circa possessiones de quib⁹ principalr agebat̃
⁊ sic icertitudo ꝑdicta non hz uiciare. l. si in ēptione i
principio. ff. de ꝯhen. ēp. de act. emp. l. siquis cuz fun
dum ⁊ qď nō. Inno. de ordi. cogni. cū dilect⁹ post pri.
de dona. iter dilectos ⁊ bal. post ci. i l. i. C. si ꝓo nup.
mulier. Et pōt fieri liquidatō tpe executōis iuxta nō.
in. l. i. in pri. magne gl. ff. de eden. ⁊. l. i. de leg. ij. per
bar. circa fi. ¶ His dico ꝑmissis ad euitādū ꝯfusionē
dicendoꝝ plura p ordinē sunt uidenda. ¶ Primo utrū
dicta executio sit fienda in uallib⁹ ⁊ possessionib⁹ i qui
bus appet nulla melioramenta fuisse facta anteq̃ ali
quid soluat̃ de melioramētis factis i alijs. Ad qď bre
uiter rndeo ꝙ sic. Nā uerba dicte snie dum dicūt solu
ta tñ prius ⁊c. possunt salua rōe recti s̃monis dupli
citer itelligi ¶ Primo ꝙ illa dictio prius itelligat̃: s. q̃ dic
ti ď zottulis relaxent aliquā de petijs terraꝝ ad quas
relaxandas fuerūt particulariter ꝯdēnati ⁊ tunc facerent
ꝓ eis Sz si iudex hoc uoluissz nullā in se rōez habuis
set qñ de iure nō dz una res retineri ꝓ expensis fac
tis in alia re ut nō. in. l. si nō sortē. § si centū in fi ff.
de ꝯdi. inde. p doc. lex autē nō ꝑsumit iudicē uoluisse
aliquid ꝯtra ius qñ uerbis suis pōt salua rōe recti ser
monis dari alius itellectus qui sit scďz ius. C. de offi.
ciui. iudi. l. ij. ibi qď nō arbitramur ⁊ qď nō. Inno. in
c. mouit de eo qui fur. ordi. susce. facit ꝙ in fi. nō. in
l. i. §. fi. ff. ad munici ¶ Scďo pōt itelligi prius. s. q̃
relaxent̃ petie terrarū: i quibus fcā sūt dicta meliora
menta ut sic ista limitatio q̃ apponit̃ in illo uersiculo
soluta tñ ⁊c. circa ꝑcedentē generalitatē de oībus pe
tijs terre restringat̃ ad illas spēs seu petias terre qui
bus de iure ꝯgruit: non ui referat̃ ad illas quibus de
iure nō ꝯgruit ꝓut in simi nō. in. l. si idē cū codē. ff. de
iurisdic. om. iu. ⁊ qď nō. glo. in. l. si negociū. C. de ne
go. ge. ⁊ qď nō. i. l. talis scriptura. ff. de le. i. Et si hoc
uoluit iudex: tūc faciūt ista uerba ꝓ monasterio ⁊ ita
credēdū est cū uoluisse: qꝛ p hoc ꝯformauit se dispōi
iuris cōis ⁊ clarū ē ꝙ uerba dubia reduci debēt ad iu
ris intellectū ut nō. gl. ff. de iure do. l. sz nisi. Et. l. cu
ratores. §. fi. ff. ď admi. rerū. ad ciui. pti. Et qꝛ ista in
terpretatio uicio caret ⁊ quia nihil ē quod prohibeat
eam fieri fiēda est. l. quotiēs. de rebus dubijs de regulis
iuris. l. quotiēs. idem ꝓano de legi. l. in ambigua. Non

ergo curandum ꝙ dicatur teneret sententia quo ad
omnes pecias terre postꝗ̄ non fuerunt specificate. l.
scire debemus. ff. de uerbo. obliga. tunc enim de hoc
esset curandū quādo quereret̃ an posset ualere quo
ad quasdā ⁊ quo ad quasdam nō cum reperiatur ꝙ
una ⁊ eadem sententia nō pōt pro parte ualere: pro
parte nō. ff. famil. herc. in hoc iudicio. Sed quando
una sententia cōtinet plures res separatas ⁊ non cōne
xas quod limitatio simpliciter facta ad eas posset re
stringi ad aliquas earum quibus de iure congruit ⁊
non extendat̃ ad alias quibus nō cōgruat hoc nō re
peritur de iure prohibitū: imo sic ⁊ non aliter est fien
dū si ratio recti sermonis patitur: alias secus ut si ap
posuisset dictionē collectiuā uidelꝫ ꝙ nullā tenerētur
relaxare p̄dicti nisi solutis melioramētis factis in qui
busdā earū. l. si necessarias. §. si annua. ff. de pigno.
acti. qꝛ tūc uerba glosari nō possent ad qd̓ bene facit
quod nō. ci. post pe. C. de excep. si ex maiore. ¶ Con
cludo ergo fiēdā esse executionē in illis pecijs terrarū
in quibus apparet nulla melioramēta fuisse facta etiā
nō solutis melioramētis factis ī alijs ⁊ etiā nō datis fi
deiussoribus de soluēdo quoniā in illis censetur fuisse
facta ꝯdēnatio de relaxando pure ⁊ simpliciter ⁊ sine
limitatione que sequit̃ in uersi. soluta tamē prius ⁊c̃.
Cum illa debꝫ referri soluꝫ ad illas: in quibus melio
ramēta facta sunt: qꝛ hoc est iuri cōsonū ⁊ uerba sn̄ie
hoc paciunt̃. l. ab omnibus. ff. de leg. i. in prin. ¶ Se
cundo uidendū est quid in alijs: in quibus facta sunt
melioramēta utrū fienda sit executio in illis prestitis fi
deiussoribus d̓ soluēdo postꝗ̄ apparuerit quid ⁊ quā
tum sit soluēdū ⁊ que melioramēta ueniāt extimāda:
cum dicuntur eē plura diuersorū generū ⁊ qualitatū
⁊ sit dubiū an omnia uel quidā eorū sint emēdāda.
Et uidet̃ qꝫ sic ne impediatur executio que debet ha
bere causam expeditā ⁊ cōtra eam non admittunt̃
exceptiones habētes aliorū indaginē: sed reseruant̃
post factā executionē cū in executione sūmarie proce
datur. ff. de re iudi. l. a diuo pio. §. si sup rebus iūcta
l. ille a quo. §. si testamēto. ff. ad trebel. et quod nō.
bar. in exceptione nullitatis sentētie opposita in exe
cutione in. l. iiij. §. cōdemnatū. co. ti. de re iud. Et uit̃
de hoc casus. ff. d̓ statu lib. l. statuliber rōnū in prin.
ubi cōdicio reddendarū rationū apposita in relicto li
bertatis que importat restitutionē reliquorū. ff. de cō
di. ⁊ demō. l. cū seruus propter obscuritatē ipletur ꝑ
dationē fideiussori ne ipediatur libertas uel differat̃
Sed ī contrariū facit finis illius. l. ubi dicitur qꝫ si fuit
apposita ꝯdicio dandi non rationis reddēde que pri
cipaliter sonat in factum ut dicta. l. cū seruus non iple
tur per dationē fideiussoris sed debet ipleri in forma
sic. ff. qui. mo. pig. uel hipo sol. l. item liberat̃. §. i. de
ꝯsti. pecu. l. promissor. §. fi. ¶ Breuiter omissis pluri
bus que dici possent ista secūda pars uidet̃ uerior qꝛ
uerba sentētie sunt clara qꝛ dicūt soluta prius ⁊c̃. Un
de nō est admittēda questio uolūtat̃. l. ille aut ille. §.
cū uerbis. ff. de leg. iij. nesciebat. n. iudex quid ⁊ quā
tum foret restituēdū pro melioramētis: ⁊ ꝙ istud erat
inuestigandum ⁊ hoc fieri uoluit qꝛ noluit solui nisi ea
que de iure soluēda essent cū subiūxit ⁊ iure deducen
doꝝ ⁊c̃. Et tamē uoluit ꝙ ista fierent priusꝗ̄ executio
⁊ relaxatio fierent possunt enim illi dicere hodie ꝯstat
⁊c̃. i. cōstare pōt que ⁊ quāta sunt dicta melioramēta
ff. ut ī pos. le. l. si is a quo ī prin. Nec enī subest piculū
ī differēdo executionē ꝑ aliquos dies quousqꝫ ꝑ arbi
tros illuc mittēdos s̄ uideat̃ ⁊ reportet̃ iudici more so

lito ⁊ ꝑ iudicē terminet̃. l. ab arbitro q̄ satisda. cogā.
Allegata uero in ꝯtrium ꝓcederent qn̄ in differendo
subesset piculū ut in casu. l. ille a quo. §. i. ad trebel.
ne fideicō. morte īstituti intercideret uel qn̄ exceptio nō
ꝑueniret ex tenore ip̄ius sn̄ie ut est exceptio nullitatis
ꝓbande extrinsecus. Sed hic ex ip̄o tenore prouenit
ꝓpter illam ꝯditionē. Soluta tn̄ prius ⁊c̃. ut nō. ī di
cto. §. condemnatum. ¶ Tertio principalr̃ uidēdū ē
que sint iste expense melioramentorum que de iure
ueniūt restituende. Et discurrēdo ꝑ singulas dico pri
mo ꝙ expense deboscatōnis nō sunt restituende prio
qꝛ ille ꝑtinebāt ad culturā fundorum que cultura cō
sistit in arando ⁊ serendo. ff. de aqua plu. arcen. l. pe
nult. §. de eo ope de ui ⁊ ui arma. l. uiꝫ facit. Debo
scatio uero p̄ambulū est ad p̄dicta cuꝫ fieri nō possint
sine ea ⁊ sic idem iur̃ debet esse de ip̄a qd̓ est de expē
sa facta in arando ⁊ serendo ar. l. ad rem mobilem ⁊
l. ad legatuꝫ. ff. de procu. Sed expense facte in aran
do ⁊ serendo non ueniunt repetende uel restituende
tum qꝛ facte fructuū querendoꝝ causa ⁊ sic ueniūt cū
fructibus ꝯpēsāde. l. diuortio. §. impēdia. ff. sol. ma.
Tum qꝛ cōsistit in colēdo fundos ad quod faciēdum
tenebāt̃ ⁊ cogi poterant quoniā ad hoc receperāt. ff.
de usufruc. l. itē si fundi circa prin. ibi cogi eū posse re
cte colere: ⁊ per cōsequēs debebat suo sumptu p̄stare
ī hoc opas. ff. de ope. liber. l. suo sumptu. ergo ⁊ ideꝫ
est dicenduꝫ in operis deboscationis que ē p̄ambulū
ad culturā. Item qꝛ dicit̃ ꝙ plus utilitas percipit̃ ex
deboscatione propter ligna ꝗ̄ sit impēsa. Unde qui
dam debosc̄ āt libēter ad mediā partem. Item terra
nouiter deboscata si aret̃ ⁊ serat̃ reddit in duplo uel ī
triplo plusꝗ̄ solita seminari. Cōpensent ergo dictam
impensaꝫ factā in deboscatione cū pinguedine terre ⁊
duplicatione uel triplicatōe reddituū. ff. de aqua plu.
arcen. l. i. §. fi. uersi. sicut aūt oīs pinguedo ⁊c̃. ⁊ qd̓
nō. in. l. si merces. §. uis maior. ff. loca. per glo. De
expensa uero facta ī plātādo arbores de nouo uel ui
tes ⁊ illas curando licet ille pertineāt ad perpetuam
rei utilitatē qꝛ durāt ultra tēpus cōductiōis s̄m nō. ꝑ
bar. ī. l. antepenul. ff. de ipen. ⁊ lꝫ p̄dicti nō tenerent̃
hoc facere nisi in locū demortuarū al̓s subrogare. ff. d̓
usufruc. l. agri. s̄m tn̄ qd̓ ibi nō. in gl. qꝛ tenet̃ ueteres
ꝯseruare si tn̄ spōte hoc fecerūt talis impensa non di
citur necessaria sed uel utilis uel uoluptaria. Si enim
ex dictis arboribus nulla ul̓ modica utilitas resultare
potest monasterio qꝛ sint arbores non fructifere sed
pertinent dumtaxat ad pulchritudinem uel amenita
tem fundi tunc computantur inter uoluptarias nec
possunt repeti per uiā actionis uel exceptiōis nec etiā
euelli de fundo cuius pars effecte sunt. ff. de rei uen.
l. si fundi possessor iō dimittēde sunt ⁊ cedere debent
lucro monasterij sicut alie que seperatōꝫ nō recipiūt
ff. de ipens̃. l. pro uoluptarijs in fi. Si uero monaste
riū ꝑcepturū sit utilitatem ut si cēt oliuetū uel cēnt ar
bores necessarie ad substētatōꝫ uitiū tūc ad expēsas
factas ī illis teneret̃ monasteriū ⁊ ope exceptōis possꝫ
excludi ꝑ. l. colonus que ē lex penult. ff. loca. ⁊ ꝑ uiā
actōis posset eis ꝓuideri ꝑ. l. dn̄us. §. i. e. ti. qꝛ dicerē
tur utiles. l. qd̓ dr̄. §. fi. cū. l. sequētib9. ff. de ipēs̃. sic
expense facte in plātādo uineas nec ī talib9 locū habe
ret abrasio ꝑ dictā. l. si fundi. ff. de rei uen. Bar. aūt
ī. l. ī fundo de rei uēdi. uidet̃ dicē ꝙ tales expēse facte
ī plātādo cū ī eis nō habeat locum abrasio quoniaꝫ
adiecte sunt per estimationem nullo modo repetunt̃
etiam ꝑ uiam exceptionis sꝫ cedunt lucro fundi ⁊ dn̄i

eius

ci⁹ sic ⁊ facere i instruēdo suū.l.sin aūt.§.fi.cū.l.se.ff.
ð rei uen. Sꝫ icōtrariū uidet̄ casus.in.l.si sciens.C.
de rei uen.in fi. Illud autem in bone fidei possessore
qui expendit tanq̄ in re sua ⁊ sic neminē intendebat
obligare ut nō habeat actionē sꝫ exceptionē dūtaxat
l.si in area de ꝯdi.ide.sꝫ colonus qui expēdit tanq̄ i
re aliena hꝫ etiā actionē ex ꝯducto ꝓ talibus utilibus
plātationibus.d.l.dn̄s horreorū.§.i.⁊ etiā exceptōēꝫ
d.l.colonus i principio. Itē quod dixi reddendū fore
estimationē meliorationis quādo ex tali plātatiōe ar
borū mona ꝑcepturū esset utilitatē ꝓcedit quādo ex
pensa plantationis ⁊ gubernationis esset magna ut
oliuarū uel uinearum si uero parua uel quasi nulla
ut in salicibus ⁊ opijs in quorū plantatione nullus ē
quasi labor uel expensa nec in substētatione si posite
sunt ad substētationē uitiū quoniā nō cappant̄ de ꝑ
se a uitibus sed sufficit eis uitiū cappatio ut mihi dicit̄
Tunc licet ex eis recipiat̄ nō parua utilitas. Attamē
nil refundendū ꝑ mona.l.omnino.ff.de impensis.⁊
per.l.hactenus de usufruc.⁊ per.l.in fundo.ff.de rei
uendi.post prin.in uersi.⁊ si plus ubi patet q̄ si ma
ior est utilitas que accessit fundo ex impēsa q̄ sit ipsa
impensa nō repetitur nisi quod impensum est. Et sic
eōuerso si maior esset impensa q̄ utilitas non repe
teretur nisi estimatio utilitatis ut sic semper id quod
minus est repetatur: ergo si nulla fuit expēsa nil repe
titur.l.illud.§.minus.ff.de tributo. ⁊ si modica simi
lit̄ dicta.l.omnino ⁊.l.hactenus ð usufruc.uersi.⁊ qd
nō.per bar.in.l.cotem.§.qui maximos de publica.
in penl̄.colū. Quādo autē magna tūc distinguit̄ que
maior an impensa an utilitas accedēs ut dixi. ¶ Sed
circa predicta occurrit talis dubitatio: nam predicta ꝓ
cedere possunt in colono qui colit iuxta mercedem ut
repetere possit expensas utiles que respiciunt perpe
tuā utilitatem fundi ⁊ forte tunc etiam si non sint per
petue ut.d.l.omnino.i fi.⁊ etiā in marito qui susti
stinet onera matrimonij que possunt excedere fruct⁹
dotis: ille tamē nō repetit paruas propter coniunctio
nem personarum: sed uidetur eas donasse: ut ibi ⁊
l.uirum. ff.de dona.inter uirum ⁊ uxorem. Sed in
colonis istis qui coluerūt pro minima pensione ut di
citur: ⁊ hoc ideo qꝛ receperāt ipsi ⁊ antecessores eorū
ad meliorandū: ⁊ de nouēnio in nouēnium renoua
bantur locationes. Uidetur dicendum idem q̄ i em
phiteotis qui recipiūt eodē modo ꝓ modica pensiōe
⁊ ad meliorandū ideo suas meliorationes non repe
tunt nec paruas nec magnas. C.de iure emphi. l.ij.
uer.si nulla de sacrosan.eccle.auē.qui rem in fi. ⁊ in
corpore unde sumit̄ ⁊ nō.bar.in dicta.l. colonus.ff.
locati super glo. Sed certe illud uerum quando cade
rent de iure ipsorum propter eorum culpam uel defe
ctum ut propter pensionem nō solutā licet in colono
qui colit iuxta mercedem hoc non sit: ut.d.l.colonus
Si uero non propter eorū culpā cadunt a iure suo sꝫ
soluꝫ ex eo qꝛ finitū sit ius eorū tempore ut est in casu
nostro propter finitā generationē tūc bal.in usi. feu.i
ti.hic finit̄ lex deinde cōsuetudines regni inci.c.i.§.si
uasallus.dicit feudatarium non debere perdere suas
meliorationes licet modicaꝫ pensionem solueret em
phiteota ⁊ recepisset ad meliorandum sed dicit locum
habere dictum.§.si uasallus. Idem ergo dicendum
est in istis conductoribus ad modicum tempus con
ducentibus eodem modo cum eadem sit per omnis
ratio de fonte.l.i.Prefatus auteꝫ.§.si uasallus dicit
esse in electione domini soluere expensas melioratio

nis uel permittere eas auferri sed ꝓcedit in his que
auferri possunt ut sunt edificia que non uniuntur cuꝫ
terra sed dicuntur coherere solo per abrasionem non
sic in plantis quo uniuntur cuꝫ terra ⁊ dicunt̄ coherē
⁊ sic in eis non cadit abrasio dicta.l.si fundi possessor
ff.de rei uen.unī nō possunt coloni ꝑdicti cogi ad eas
asportandū si uolunt sicut nec mona. posset cogi ad
paciendū eas asportari ut equalitas seruet̄.C.cōi di
ui.l.penul.i fi. Sꝫ coget̄ mona.soluere dictas melio
ratōes magnas ⁊ nō ꝑuas ad silitudinē bōefidei pos
sessoris ut.l.siquis sciēs i fi.C.de rei uen.⁊ qd supra
dixi. Nec ob.ꝑdictis q̄ dicti ꝯductores ꝑceperunt fru
ctus dictarū meliorationū: Nā ⁊ maritus ꝑcipit ⁊ tn̄
si ꝑpetuā utilitatē fundi respiciūt ꝑtiū earū recuꝑat.l.
diuortio in fi.ff.so.ma. Silr̄ ⁊ ēphiteota ꝑ iam dicta
Satis eni ē q̄ differūt eas recuꝑare usqꝫ ad selutum
mr̄imoniū ul̄ finitā ēphiteosiꝫ seu ꝯductionē. Idō dicū
tur interī in recōpensatōēꝫ fructib⁹ gaudere ⁊ eos lu
crari. ¶ Nec ēt obstat.l.sūptus.ff.de rei uen.qꝛ ibi lo
quit̄ i bone fidei possore nullā cām habēte a dn̄o ꝑci
piendi fructus uñ lꝫ eos lucret̄ ꝓpter bonā fidē tn̄ dꝫ
eos cū ipēsis utilibus ꝯpēsare usqꝫ ad ꝯcurrentē q̄ti
tatē ⁊ quatenus excedūt dn̄s repetere pōt sicut in sili
dicit̄.ff.ad treb.i fideicō.⁊.l.mulier.§.si heres. Nos
loquimur i colonis cām habētibus a dn̄o fructus ꝑci
piendi ⁊ lucrādi qui fortiorē habēt causā ut cū fructib⁹
nō ꝯpensent ut dicta.l.colon⁹ in prin.⁊.l.dn̄s.§.i.
ff.loca. ¶ Ad unū tamē aduertendū i quo totū uide
tur ꝯsistere q̄ dicti ꝯductores si uolūt detrahere dicta
melioramēta necesse habēt ostendere se ea fecisse uel
illos quib⁹ ipsi successerūt titulo uniuersali ⁊ heredita
rio uel titulo singulari cū cessione iurium illis ꝯpeten
tiū ꝑ ea que legunt̄ ⁊ nō.ꝑ gl.ci.⁊ bal.in.l.iij.C.q̄
me.cā ⁊ ibi bar.in prima colū.i uersi.quero quid si ꝑ
cium ⁊c̄.qd puto eis fore difficile: ⁊ idō ꝓpter ꝓbatōis
defectū posset ð leui succūbere qm̄ iudex in dicta snīa
uoluit illa tantū restitui que de iure ueniunt restituen
da. Hoc aūt necesse habent ꝓbare excipientes.ff.de
excep.l.i.de ꝓba.l.in exceptōibus. Sꝫ nō sequit̄ isti
coloni sunt in possessione ergo dicta melioramēta sūt
eis restituenda quia potuerunt fieri ab alijs a quibus
dicti coloni nullum tituluꝫ uel cām habuissent uniuer
salem uel singularem quo casu nō trāsiuisset ad istos
ius excipiendi fm̄ bald.in dicta.l.iij.C.q̄ me.cā ⁊ re
gula est quod nō probant hoc esse ⁊c̄.l. non hoc.C.
unde cogna.⁊ q̄ dubia probatio ⁊c̄.ut in.c.in presen
tia de proba. Ideo si nō uiderēt se posse probare qd
eis incumbit consulte facient concordare cum mona.
ar.ff.de inoffi.testa.l.i. ¶ Quantum autem ad edifi
cia si quidem sunt necessaria puta pro laboratoribus
qui non possent aliter laborare tunc cum tales expen
se computentur inter necessarias ueniunt idistincte re
stituende si facte ꝓbantur ab eis uel ab illis a quib⁹
ipsi habuerunt cām.ff.de impensis.l.i.cum se.C.de
rei uendi.l.domum in fi. Si uero uoluntarie ⁊ utiles
tunc locum dico hr̄e id qd dicitur in.c.i.§.si uasallus
in ti.hic finitur lex in usibus feudo. quē.§. dicit ibi
bal.locū habere in emphiteosi ⁊ eadē rōe dico ipsum
locū habere in istis cōductoribus qui assimilant̄ ēphi
teotis sicut i sili ꝯtract⁹ inoiati indicant̄ fm̄ naām ꝯtra
ctuū noiatorū quib⁹ assimilant̄.ff.cōmo.l.cū qui.§.
si rem depositi.l.i.§.siquis fuū de prescriptis uerbis
si gratuitā.§.i. Sꝫ in dicto.§ si uasallus dicit̄ q̄ dn̄s
habet electionem an soluat expensas uel ꝑmittat ua
sallo q̄ auferat ⁊ si eligeret fām parteꝫ nō audiretur

dominus uolens soluere uasallo id quod reperiretur de ruderibus ⁊ quod edificia dimittere dicit secus in bone fidei possessore qui nullā hꝫ cām a dn̄o. ff. ꝺ rei uendi. l. in fundo. uer. ꝯstituimus ſm bal. qui ita nō. in. d. §. si uasallus. i auc̄. excipit̄. C. ꝺ bo. que lib. qꝺ est nō. Et si dicat̄ quare nō dat̄ eo modo electio i plā tatis sicut in edificatis ut uel soluat uel promittat auferri. l. si fundi possessor. ff. de rei uēdi. respōsum ē supra q2 edificata nō ita uniunt̄ cū terra sicut plantata postꝙ̄ radices emiserūt. Et predicta uera nisi dicta edificia facta fuissent de uolūtate monaste. uł nisi monasteriū fuisset ea facturū q2 tūc nō esset danda dicta electio: sed precise soluēda esset estimatio. d. l. i fundo in prin. ❡ Illud autē notādū ꝙ fructꝰ ꝑcepti ꝑ dc̄os ꝯductores post finitū tēpus locatiōis expresse uel tacite. i. post denegatā relocationē ꝑ monasteriū debent ꝓdicti cū expēsis utilibus uel necessarijs cōpensare: Cū ad eos nō ꝑtineāt: ſꝫ ueniāt restituēdi monasterio. ff. ꝺ rei uen. l. fructus. in fi. ❡ Laus Deo.

❡ De quadā sn̄ia lata uenecijs a certis iudicibus: ⁊ ſm ꝯsuetudines uenetas: pro cuius executione dn̄ū scripserat iudici lucano: an dicta executio sit fienda a dicto iudice lucano: ⁊ a quibuscūqꝫ alijs iudicibus ad requisitionē ferētis sn̄iam. Et an taliter exequēs possit de nullitate dicte sententie pronunciare.

.cccxxvij.

❡ In christi nomine amen.

Si dicta sn̄ia est talis que mereret̄ executionē in ciuitate uenetiarū ubi lata est ut q2 lata a iudicibus cōpetētibus rōne ꝯtus uel quasi seu domicilij uel alia ratione: ⁊ ſm stilū ⁊ ꝯsuetudinē ibi uigētē mereret̄ similiter executionē ubiqꝫ ad lr̄as ⁊ requisitiones iudicuꝫ qui eam tulerūt seu etiā dominij uenetorū qꝺ dictos iudices representat: cum illi fungant̄ iurisditione dicti dominij ⁊ sint ipsius dn̄ij ministri sueqꝫ iurisdi. executores ⁊ sic nō facio uim in hoc ꝙ illi idē iudices non scripserūt nec requisiuerūt postꝙ̄ ipsum dn̄um cuius auctoritate lata est sn̄ia requirit cū ab ipso lata cēseat̄ C. de uete. iur. enucle. l. i. §. oīa cuiꝫ ꝙ autē tales lr̄e requirant̄ uoluerūt glo. ff. de iurisdic. om. iudi. l. cum quēdā. §. i. uersi. qꝺ generaliter. ⁊. l. ij. §. i. si quis in ius uocā. nō ierit. ⁊ ita intelligit̄. l. a diuo pio. §. sn̄iaꝫ ff. de re iudi. ⁊. l. argētariū. §. noīe pupille ꝺ iudi. Et hoc ꝑ. l. cū unus de bōis aucto. iudi. pos. ⁊ ꝑ. c. romana. §. ꝯtrahētes de foro ꝯpe. ꝙ aūt ubiqꝫ mereat̄ executionē pꝫ q2 iudex qui exequit̄ ad requisitioneꝫ alterꝰ iudicis nō uidet̄ eē ille qui exequit̄: nā una iurisditio suffragari dꝫ alteri de offi. or. c. i. Et iō bar. ī. §. sn̄iaꝫ dicit ꝙ talis executio fit i auxiliū iurisdic. s. illꝰ requirētis apud quē residet fundamētalr̄ ptās exequēdi ⁊ exequit̄ mediāte auxilio iudi. requisiti: ⁊ hec est ratio quare requirūt̄ lr̄e ⁊ r̄quisitio q2 cū n̄ faē iure suo seu radicato i sua pr̄ia ſꝫ illꝰ qui sn̄iam tulit requirit ut ille cōmittat ut sic fiat quod facit scribēdo ⁊ requirendo ⁊ facere tenet̄ de iure: al's puniret̄ ꝑ suꝑiorē uel posset ꝑ illū ꝯpelli ut nō. ci. i. l. ꝓperādū. §. sin aūt reus. C. ꝺ iudi. Preterea sn̄ia ꝓdc̄a afficit ꝑsonas ꝯdēnatoꝝ lꝫ absentiū q2 ꝓpter ꝯtumaciā ꝓ p̄n̄tibꝰ habebant̄ ut i auē. qua i ꝓuincia. C. ubi de cri. agi. op. ante fineꝫ. ⁊ in corpore unde sumitur: licet enim sententia statuti non soleat afficere absentem ipso iure de consti. c. ut animarum. non sic in sententia iudi. de cuius natura est ꝙ feratur contra absentem ⁊ contumacē: ita dicit̄ Bald. in. l. cunctos populos in ante penul. colum. in uersi. uiso an forēsis. Et si ita est ꝙ persone predictorū ꝯdēnatorū sint affecte ex dicta sn̄ia talis affectio ꝯmittat̄ eos ubiqꝫ sicut lepra leprosuꝫ. ff. de postu. l. ex ea cū ibi nō. Et sicut i ciuitate lucana possent ordinarie ꝯueniri actōe i factū que orit̄ ex dicta sn̄ia. C. de ꝑscrip. lon. tēp. l. fi. ⁊ ē cōis sn̄ia oīum ita ⁊ officiuꝫ iudicis exequētis exerceri mō quo supra dictum ē qm̄ ābo dicta remedia oriūt̄ ex dc̄ā sn̄ia. ff. de mino. l. minor. xxv. ānis cui fideicō. cū ibi nō. lꝫ diuersis modis exerceant̄ q2 in pr̄io. s. in actōe in factū cuꝫ sit ius residens in ꝑte pōt illud exercere ubiqꝫ absqꝫ lr̄is iudicis qui sn̄iaꝫ tulit. Sꝫ officiū iudicis nobile quo petit̄ executio est ius residens in iudice qui sn̄iam tulit: un̄ si requirat̄ alius iudex qui eā nō tulit ꝑ solā ꝑtem ille nec pōt nec dꝫ iꝑtiri quia in eo nō residet illud ius: Iō exspectat lr̄as illius i cuius ꝑsona residet. Nec ob. ꝙ ista sn̄ia nō sit lata scd̄m requisitionē de iure cōi q2 nihilominus fugit̄ auctoritate iuris cōis ex quo lata ē ut ꝓponit̄ scd̄m ꝯsuetudines uenetorum quas ius cōe mādat obseruari. l. iij. §. fi. ff. de test. Et sic satis dici pōt lata de iure cōi q2 dicte obſuantie ciuitatis uenetiarū in sn̄ijs ferēdis: lꝫ nō ꝯtineant̄ iure cōi explicite ꝯtinētur tn̄ iplicite qꝺ tantūdē ualꝫ. l. asse toto. ff. de here. insti. ⁊. l. si ita scripsero de ꝯdi. ⁊ demō. iūcta. l. oēs populi de iusti. ⁊ iur. l. fi. si ex nox. cā. aga. Et sic tāꝙ̄ lata de iure cōi tanꝙ̄ iuris cōis qꝺ ubiqꝫ uiget auctoritate suffultū meret̄ ubiqꝫ executōꝫ ar. dicte. l. fi. C. de ꝑscrip. lō. tēp. ⁊ de tēpo. i itegrū resti. l. fi. Nec ēt obstat ꝙ censeat̄ lata potiꝰ ꝓpter ꝯtumaciā ꝙ̄ ex eo ꝙ fouerant iniustā cām q2 ista allegatio ꝓcederet qn̄ tractaretur an ꝑiudicaret alteri ꝙ̄ ꝯdēnato qꝺ interdū ꝯtigere solet ita loquūt̄ iura de hoc loquētia. ff. de euicti. l. si iō. §. fi. de ioffi. testa. qui repudiant. §. fi. cū si. Sed cū querimus solū de ꝑiudicio ipoꝝ ꝯdenatorum talis allegatio nō ꝓcedit q2 sibi iputent ⁊ quo ad eos dꝫ reputari ꝓ iusta. l. herēnius. §. gaia. ff. de euicti. Et hꝰ de pr̄io. ❡ Quātū uero ad scd̄ꝫ clarū ē ꝙ iudex lucanus suꝑ nullitate dicte sn̄ie ꝓnūciare nō ꝑōt sed habꝫ audire excep. ⁊ remittere ad iudices q̄ tulerunt scd̄m ea que habent̄ in. c. de cetero de re iudi. ꝑ Inno. ⁊ in c. pastoral̄. §. q2 uero de off. de le. ff. de iudi. si pretor. ⁊ per bar. in. l. a diuo pio in prin. de re iudi.

❡ Utrum ualeat sententia lata post terminum prefixum iudici per statutū ad cause expeditionē. ❡ Itē an ualeat pꝰ t̄minū ꝑfixū n̄ iudici ſꝫ cāe. Itē an si stat ꝑ iudicē quominꝰ ꝓcedat iteꝝ currat terminꝰ ꝓdictꝰ ꝑfixus istantie.

cccxxviii.

❡ In christi nomine amen.

Uidetur dicendum ꝙ dicta declaratio non teneat. Primo quia permissum uno tempore censetur alio tēpore prohibitum. ff. de le. ij. l. statu liberum. §. stichū de libe agnos. l. i. §. si mulier coniuncto princi. C. de appel. auēt. hodie sicut econtra de leg. iij. l. pater filium. §. fundum. Declaratio ergo predicta facta post mensem tanquam facta contra prohibitionem statuti uidetur nulla. C. de legi. l. non dubium. ❡ Secundo ad idem forma tradita a iure non minus est seruanda quā tradita ab homine sed ista est exacta diligentia seruanda ⁊ si contra fiat non tenet ut in. c. cuꝫ dilecta de rescri. ff. manda. l. diligenter. Ad hoc tradita est forma ad causam per reformationē ꝙ infra mēsem expediatur ergo ⁊c̄. facit. c. quia ꝓpter. de elec.

Tertio

Tertio ad idem qꝛ quotiēs sunt substācialia alicuius
actus uno deficiēte totum deficit. ff. de transf. l. cuȝ hi.
§. si pretoꝛ. ſ. q. i. detrahe. C. de sen. ꝓlatā de re iudi.
c. fi. li. vi. ¶ Quarto uideť hec questio determinari ꝑ
glo. oꝛdi. in cle. i. de iure patro. super uerbo inhiben
tes que post multā argumētationē dat regulā ꝙ quo
tiens ꝑ. l. aliquā nouā datur iudici aliqua iurisdictio
sub certo modo ⁊ foꝛma quā iurisdictionē ille pri⁹ nō
habebat quicquid fit ilia foꝛma nō seruata ē ipso iure
nulluȝ allegat de elec. ꝓuida. li. vi. Sȝ officiales mer
cantie nō habēt iurisdictionē oꝛdinariā super causis
recursuū nisi quatenus eis datur per leges speciales
seu reformationes ⁊ i ꝓposito datur sub certo modo
⁊ foꝛma. ſ. ꝙ infra mensem expediāt igiť ⁊c. ¶ Quin
to ⁊ ultimo uideť termiata qō ꝑ richar. malū. i qōne
per ipsaȝ disputata que incepit statuto caueť cuius de
terminationē refert Jo. an. in addi. spe. ti. de offi. de
lega. §. restat. uersi. quid si statuto. ⁊ in ti. de app. §.
nūc breuiter. uersi. licet aūt. qui determinauit ꝙ si sta
tutū mādat iudici ꝙ cām expediat infra mensem etiā
dirigēdo uerba i iudicē si expedit post nō ualet quod
agitur qꝛ tale tēpus succedit loco tpꝛis istantie qō dať
a iure cōi. ſ. triēnij post quod si causa expediať secūdū
cōem sniam nō ualet quod agiť. ut. l. properandum.
⁊ ibi nō. in prin. C. de iudi. ꝑ glo. ⁊ docto. facit. l. scire
opoꝛtet. §. ꝯsequēs. ff. de excu. tuto. ⁊ quod nō. C. d
tēpo. in integ. resti. l. fi. ¶ Incontrariū facit qꝛ multa
fieri ꝓhibenť que tñ facta tenēt. ff. de his qui sunt sui
uľ alie. iur. l. patre furioso quādo ap. sit. l. ij. §. biduū
quod metus cau. l. fi. §. fi. in fi. Pro hoc quod nō. gl.
in. c. ij. de off. dele. li. vi. in fi. ubi si iudex agit aliter ꝙ
statuat canon ualet. idē nō. glo. in. c. i. de offi. oꝛdi.
sup ỽbo ñ attētent. c. l. nam ⁊ canon ꝓhibet excōica
tū audiri: ⁊ tñ si ꝯ fit nō est processus nullus. de exce.
pia. li. vi. ¶ Item qñ statutū prefigēs terminū expe
ditioni cause dirigit uerba ad iudicē qō fit post termi
num ualet lȝ iudex puniať. C. ut oēs tā ciui. ꝙ mili. l.
i in fi. ſm cōeȝ sentētiā doc. legistarū. ſ. Jaco. de are.
ol. ci. bar. ⁊ bal. qui oēs ꝯcoꝛditer hoc tenēt in. d. l. ꝓ
perādū i prin. ff. de iudi. a qua snia sol⁹ richar. malū.
discrepauit cui⁹ opi. Jo. an. nec iprobauit: nec appro
bauit: sȝ simpľr retulit: unñ cū fuerit sol⁹ si ab auctoꝛita
te arguim⁹ debem⁹ sequi sniam plurimoꝝ. ff. de testi.
l. ob carmē. §. fi. ⁊ ibi nō. maxime qꝛ est magnus ex
cessus qꝛ ille unus alij ꝙ plures fundant se in textu le
gis. Ille uero solus in sui tantū capitis imaginatione
cū inquit tale tēpus succedere loco tēpoꝛis istātie dati
a iure cōi ergo ⁊c. in auč. de tri. ⁊ sem. ſ. §. ꝯsiderem⁹
nam sua ratio ⁊ imaginatio posset ꝓcedere si statutū
loquereť eo modo quo ius cōe. ſ. dirigendo uerba in
ipsam instantiā: ut puta ꝙ cause expediant infra mē
sem tūc enim dixerunt quidā inter quos fuit Jac. bu.
ꝙ etiā post mensem pōt expediri usqȝ ad triēnium qꝛ
ex dicto statuto nō debȝ resultare tacita pꝛohibitio. ſ.
ꝙ post mensem expediri nō possit cum per eam corri
gereť lex properādum que permittit usqȝ ad trienniū
Nam contrariū sensuȝ legis assumere non debemus
quando esset cōtrarius alteri legi uel ipsam corrigeret
ar. l. ij. C. de cōdi. inser. ⁊ quod nō. in. l. cōuenticulaȝ
de epis. ⁊ cle. Sed in hoc opi. richardi est uerioꝛ ⁊ cō
munioꝛ ꝙ tale tpus statuti cēseť appositū istātie loco
tpꝛis legalis qꝛ statutū loquiť ꝑ eūdē modū ꝑ quē lo
quiť lex. ſ. dirigēdo uerba i ipaȝ cāȝ seu istātiā ⁊ sic uiť
recedere a tpe legali. ar. ff. de pro. stipu. l. ualerian⁹.
de arb. l. qualē. §. fi. ⁊. ff. loca. l. cū in plures. §. lege.

Sed quando statutum loquitur per alium modum
scȝ dirigendo uerba ad iudicem talis argumentatio ñ
est bona qꝛ separatorum ⁊c. ff. de mino. l. pāp. exuli de
calum. l. penult. Preterea posito ꝙ opi. richar. esset
uera debet seruari in terminis in quib⁹ loquiť ſ. quā
do statutū ꝑdictum nō iponit penā extrinsecaȝ iudici
ꝯtrafacienti ut tunc uideatur uoluisse tacite iponere
penaȝ ānullatiōis act⁹. C. de sacro sanc. ec. l. nēo mar
tires ⁊ qō ibi nō. Sȝ in casu nr̄o cū apponat penam
extrinsecam scȝ mille libraꝝ nō censeť uoluisse ānulla
re actū seu sniam post secutam. Tum qꝛ iste est casus
spālis in quo nō dȝ expedire ultra mensē cum de iure
cōi sit ꝯtrarium ⁊ etiā alioꝝ statutoꝛum cōis floꝛentie
in alijs causis ergo ⁊c. ff. de diuoꝛ. l. fi. ⁊ expsse per ci.
C. de legi. l. non dubiū in fi. in addi. Tum qꝛ ista an
nullatio ꝯcerneret alium ꝙ illos quib⁹ iponitur pena
extrinseca scȝ ipam ꝑtem ergo ⁊c. ut nō. glo. ff. de re
gulis iur. nullus uideť dolo ⁊ pꝛobať de fal. filius. §.
fi. ⁊ ꝑ bar. ple. in. l. ptoꝛ in fi. prin. ff. de ope. no. nūc.
Nec ob. gl. dicte cle. prime de iure patro. qꝛ illa loquiť
de illis que ꝯcernunt modū ⁊ foꝛmā ꝓcedendi. Sed
tps infra qō actus dȝ expediri non ꝯcernit nec ꝑtinet
ad modum uel foꝛmā ut patet ex tex. ff. loca. l. si in. l.
in prin. per qō etiam patet responsio ad sm ar. ⁊ etiā
ad tertium qō loquitur de substantialibus pertinenti
bus ad modum uel foꝛmam quod hic non est. ¶ Ad
primum uero patet responsio ex superioꝛibus. Prete
rea si apparet ꝙ stetit per iudices seu dictos officiales
quia requisiti infra tempus ꝙ causam expedirent nō
fecerunt clarum est ꝙ cuȝ istud tempus statuatur cau
se nō currit eo quia si diceremus sniaȝ postea latā nō
ualere actoꝛ ꝑderet ius suum nec ulterius audireť ex
foꝛma dicte reformatōis dicendū est ergo ꝙ nō currit
ipo iure a die iterpellatiōis sicut uidem⁹ in tpe appel
lationis ꝓsequende ꝑ cuius lapsū perit istantia ⁊ cau
sa qꝛ si stetit ꝑ iudicē qui iterpellatus nō expediuit ipo
iure non currit ut in auct. item si appellatione. C. de
tempo. appel. ibi dum dicit nullum ꝑiudicium ⁊c. qō
tenuit expresse glo. in. l. sed ⁊ per pretoꝛem in prin. ff.
quibus ex cau. maio. ⁊ glo. ber. in. c. ex rōne de ap. ⁊
idem Inno. ⁊ Jo. an. ⁊ richar. malū. in dicta questio
ne disputata. Idem Jac. bu. in. l. properandum. §.
sin autem utraqȝ. C. de iudi. ⁊ bal. in dicta auč. Iteȝ
si appellatione licet glo. ibi teneat ꝙ currit sed restitui
tur. Idem ci. ibi ⁊ bar. ⁊ etiam in. l. arbitrio. §. dolo
cuius. ff. de dolo. Sed precedens opinio uerioꝛ est ꝓ
pter illud uerbum nullum preiudicium positum i tex.
dicte auč. ⁊ ualidioꝛibus auctoꝛibus roboꝛatur. ¶ Ex
quibus omnibus concludo pro hac prima parte.

¶ Utrum sententia possit allegari nulla post trien
nium prefixum ad dicendum eam nullam. ¶ Et utꝝ
absolutoꝛia lata pro uno ex coꝛreis prosit alteri coꝛ
reo iam condemnato. ¶ Et de nullitate sententie ui
de plura. ¶ Et de tempoꝛe statuto ad dicendum sen
tentiam nullam. ¶ Primo an a tali asserta pronun
cia ⁊ declaratione fuerit ⁊ sit licitum appellare uel de
nullitate dicere. ¶ Secundo an possit opponi nulli
tas sententie late de consilio domini micha elis mal.
maxime si non prouenia t ex defectu iurisdic. ¶ Ter
tio an dicta sententia lata de consilio dicti domini mi
chaelis dici ⁊ censeri possit foꝛe nulla eo respectu ꝙ di
ctum cōsiliū ipsius domini michaelis datū ⁊ ꝑsentatū
fuerit eius officio iam finito ⁊ ante eius absentatio
nē. Et hoc uigoꝛe dicti statuti de oꝛdine iudicioꝛum

ciuilium causarum in uer. item q̄ si ꝯtingat magnifi
cū ⁊c̄. ¶ Quarto ꝑsupposito q̄ sit ualida: an executio
īpediat̄ p̱ sniam latā p̱ dictū dn̄m Johānem de ante
gnate. ¶ Quinto an attēto p̄cepto facto dc̄o armano
ad ꝯdicēdū ne dicta snīa lata d̓ ꝯsilio dicti dn̄i michae
lis executōi mādaret̄ ⁊ attentis except̄ ⁊ replicat̄ per
ptes ⁊ executiōe postea subsecuta debuerit ulterius iu
dex exceptiōes dicti armani audire uel etiā eas debue
rit ante executionē admittere. ¶ Sexto an dato sine
preiudicio ueritatis q̄ dicta executio ⁊ snīa ꝯcessa fuis
set iniqua ⁊ nō ꝯcedenda: an ex quo iam cōcessa fuit
potuerit ipse dominus uicarius eam reuocare ⁊ ꝓnū
ciare nō esse exequēdam prout pronunciauit.

cccxxviiij.

¶ In christi nomine amen.

Ad primū respōdet̄ q̄ a dicta ꝓnūcia ⁊ declaratione
potuit ⁊ licitū fuit appellare dūmō in appellatione fue
rit iserta lrīa cā grauaminis: puta q̄ fuerunt admisse
exceptiōes min⁹ lrīme ad īpediēdū executionē: sic po
tuisset appellari ꝯuerso a ꝓnūciatiōe ꝯria .s. de exe
quēdo sniam cū isertiōe cāe ꝯric. s. q̄ non fuissent ad
misse lrīme exceptiōes hn̄tes executionē impedire ut
nō. ci. in. l. ab executiōe. C. quoꝝ ap. nō reci. ⁊ bar. in
l. ab executore. circa prin. ff. de app. In hoc. n. excedi
tur modus executiōis: ꝓpt̄ quē excessuȝ licitū ē appel
lare a ꝓnūciatiōe de exequēdo ut ibi habetur in tex.
⁊ gl. ⁊ p̱ doc. forti⁹ a ꝓnūciatiōe de n̄ exequēdo a qua
non reperitur expresse prohibitum appellare licet
reperiatur prohibitum appellari ab executione non
eni debet uni parti licere qd̓ alteri nō liceat ut in regu
la iuris: quod ergo dicūt iura nō licere ab executione
appellari dȝ intelligi nō expressa legitima cā sicut nec
ab alia interlocutoria quoniā executio ⁊ ꝓnuncia de
exequēdo uel nō exequēdo interlocutoria ē in cuius
appellatione requirit̄ legitime cause insertio. l. ait pre
tor. §. p̱mittit̄. ff. de mino. Sed cuȝ insertione lrīme
cause sic ⁊ hoc est q̄ in dictis legibus subicit̄ nisi mod⁹
excedatur sm̄ q̄ glo. ⁊ doc. in dictis legibus uidentur
intelligere. ¶ Pertinebit autem ad iudicem appella
tionis cognoscere an cause in appellatione inserte
sint legitime uel non ⁊ sic an dicte exceptiones de
buerint admitti uel nō admitti nō ad iudicē exequen
tem a quo appellat̄ iuxta nō. per glo. ⁊ doc. in. l. i. ff.
nil no. appel. pen. Et si iudex exequens reputat eas
nō legitimas pōt non obstante appellatione procede
re in executione quousqȝ sibi fuerit per iudiceȝ appel
lationis inhibitū sicut in appellatione ab alijs interlo
cutorijs cōtingit in. c. nō solū. de appel. li. vi. Et si re
periant̄ nō esse legitime ꝓnūciabit nō potuisse appel
lari. Idem fortius si nullas expressas causas al̓s pro
nūciabit cōtrariū ⁊ reuocabit attētata. Et ista uident̄
esse de mēte doctoꝝ in dictis legibus si bene ispeciant̄
sicut ergo si fuisset appellatū a pronunciatione de exe
quendo cuȝ expressione cause uel causaꝝ nō deberet
iudex appellationis pronūciare appellationē nullam
ꝓpter hoc solum q̄ interposita ē ab executione uel a
ꝓnunciatione de exequendo sȝ solū ex eo quia cause
inserte non sunt l̓rime ul̓ nō sūt uere ut nō. i dicto. c.
nō soluȝ in glo. super uerbo diffinitiuā ut q̄ exceptio
nes opposite nō habebant executionē impedire licȝ
nulla causa expressa in appellatiōe bene possit iudex
appellationis ꝓnunciare eam nō tenere ꝓpter dictā
causaȝ q̄ iterposita est ab executione a qua sine iusta
causa nō pōt appellari: ita ⁊ si fuerit appellatum a ꝓ
nūciatiōe d̓ n̄ exequēdo ī omnib⁹ ⁊ p̱ oīa q̄m ꝓcedūt
ad paria. Cōcludit ergo dictā appellatōeȝ n̄ eē nullā
dummodo facta fuerit in scriptis ⁊ cuȝ insertione cāe
uel cārū que sint lrīme ⁊ fuerit repte uere ⁊ lrīmas di
co esse si exceptōes opposite nō habebāt executōeȝ isti
us snīe īpedire ⁊ hec d̓ p̄io dubio. ¶ Circa scd̓ȝ sine
dubitatōe dicendū ē nō posse nūc allegari d̓ nullitate
dcē snīe late de ꝯsilio dn̄i michaelis q̄ nūc petit̄ execu
tioni mādari q̄ statutū p̄figit terminū sex dieꝝ ad ap
pellandū ⁊ ad dicēdū de nullitate ⁊ exp̄sse disponit q̄
ultra istū terminū n̄ possit ergo ⁊c̄. iuxta nō. p̱ Inn.
i. c. cū i tua. qui ma. accu. pos. ꝯstat aūt statutū potuis
se hoc facere iter subditos. l. oēs popli de iusti. ⁊ iur. ⁊
ar. l. si ca. C. qui. accu. non pos. ff. de accu. l. tītia ⁊ qd̓
nō. in. l. i. C. ut nēo iuit⁹ in quib⁹ pȝ q̄ iudex pōt ex
cā ergo forti⁹ lex municipalis. Licȝ de iure cōi n̄ repia
tur terminus p̄fixus ad dicendū de nullitate sȝ ad ap
pellandū sic. Et doc. q̄ allegant in ꝯrium. s. Inno. ⁊
bal. q̄ lȝ p̱empta sit istātia sup̱ iniq̄tate icohata n̄ pit
ius dicēdi d̓ nullitate ut nō. i. l. si exp̄ssiȝ. ff. de appel.
p̱ bar. ⁊ in. c. sepe. e. ti. p̱ Inno. loquūt̄ de iure cōi q°
nō p̄figit̄ termin⁹ ad dicēdū de nullitate. Et ideo si cā
nullitatis fuit cumulata cū cā appellatōis ⁊ iniq̄tatis
lȝ p̱empta istātia cāe appellatōis p̱emptū sit ēt ius di
cendi ā̄plius de iniq̄tate nō tn̄ sic ē p̱ēptū ius dicendi
d̓ nullitate lȝ p̱empta sit istātia ēt sup̱ nullitate ut uir
tute eiusdē istātie possit d̓clarari nulla: sȝ ē necesse de
nouo dicē cā nullā ul̓ p̄cipal̓r ul̓ icidēter ad h̓ ut istd̓
possit declarari ul̓ expresse ut in primo uel tacite ut in
scd̓o. Nam in cā appellationis p̄figit̄ tp̄s tam istantie
q̄ cause sicut in cā restitutionis in itegrum. C. de tem
po. in integruȝ resti. l. fi. qd̓ in cā nullitatis nō reperit̄
Ideo perit instātia ⁊ nō causa. Sed postq̄ statutū p̄
figit tempus sex dieꝝ ad dicendum de nullitate licȝ in
fra sex dies fuerit dictum ex quo tamen declaratio su
per nullitate non fuit sequuta nec sequi pōt uirtute illi
us instātie q̄ est p̱empta nō potest amodo dici de nul
litate uel allegari agendo uel excipiēdo q̄ tempora n̄
suffragantur. l. accusaturus. ff. de adult. ubi casus in
rōe sui sicut nō possȝ nūc dici si nūq̄ dixissȝ q̄ postq̄
dixit ⁊ infra terminū dixit ex quo tn̄ suū dicere nō hȝ
effectū nec hr̄e pōt p̱inde est ac si nullo mō dixisset q̄
tum ad hoc ut tp̄s statuti scȝ sex dieruȝ cucurrerit sibi
p̱ ea que nō. exp̄sse bar. i si. i. l. edita i p̄ria colū. C. d̓
eden. in articulo de emēdatōe in uersi. idē si libellus
deficeret in conclus̓. ⁊c̄. ibi dum dicit si tempora lar
giantur ⁊c̄. ⁊ allegat illam legem accusaturus. ⁊ quod
idē nō. i. l. ij. ff. ad tertul̓. §. nō solū ⁊ in. l. si finita. §.
sul̓. de dā. infec. in. v. colū. ibi sȝ quid si i prima citatōe
⁊c̄. ⁊ qd̓ nō. ci. in. l. ꝯtra maiores. C. de ioffi. testa. Cū
eni istā cām nullitatis potuerit deducere i iudiciū per
modum agēdi si non deduxit infra terminum statuti
uel deduxerit sed nō cum effectu nō soluȝ est exclusus
a uia agendi sed etiam a uia excipiendi. C. de non
nu. pec. si intra in fi. ⁊ quod nō. Inno. in. c. fi. de or
di. cog. post prin. per unam colum. ibi quia succubuit
in actione bene debet succumbere in exceptione tanq̄
minori. ¶ Et simile statutum uidi in pluribus locis
scilicet q̄ prefigit terminum ad dicendum de nullitate
sicut ad appellandum. Et nunquam uidi dubitari
an lapso termino possit tūc allegari de nullitate quia
clarum ⁊ indubitatum uidi apud omnes q̄ non
alias quid operaretur prefixio termini facta a statuto
ꝓut in si. nō. glo. in. l. i. §. cū dicit̄. ff. si cui plus q̄ p̱. l.
fal. ⁊ d̓ iure fisci. l. n̄ itelligit̄. §. diu⁹ sup̱ v̓bo restituūt̄

ibi ad

ibi ad quid.n. exigeret adesse si absētia nihil noceret
⁊c̄. Et sic post terminū nō audit appellās ita nec dicē
uolēs de nullitate cū sil' copulēt ista duo i statuto. l. si
legatari⁹. §.fi.ff. de le.iij. ⁊ qđ ibi nō. ꝑ bar. de uul. ⁊
pupil.l. iam hoc iure cū si. Et lʒ ex hoc sn̄ia n̄ ꝯfirme
tur tn̄ qꝛ claudit os uolēti dicere de nullitate ꝑinde ē
ac si efficeret ualida.ff. de manu.testa. qui hēbat i fi.
cū ibi nō. i gl.fi. extra de excep. cū ecc̄liastice. ⁊ qđ nō.
ci. C. loca.l.si quis ꝯductōis. ⁊ bar. in.l. ubi pactū ad
fi. C. ꝺ trāsa. Vn̄ dic̄ bal. i.l. tale pactū. §.i.ff. ꝺ pac.
qđ pōt quis r̄nūciar̄ nullitati sn̄ie lʒ ex h̄ sn̄ia nō uali
det cū ei⁹ uires nō ꝑēdeāt a partiū uolūtate sʒ a iure
publico ut nō. in.l. diuersa. C. ꝺ trāsac. qꝛ paria sunt
sn̄iam eē aliquā ⁊ n̄ posse ꝺ nullitate allegari v̇ba sūt
bar. i loco p̄al ¶ Cōcludo igit̄ ꝙ cū ꝑmittēdo labi tē
pus statuti uideat̄ renūciasse tacite iudicio nullitatꝭ ⁊
allegatiōi ei⁹ de v̇b.sig.l. alienatiōis v̇bo. non dʒ iste
ap̄pli⁹ audiri uolens de nullitate dicte sn̄ie allegare ad
executionē īpediēdā. ¶ Suꝑ tertio pluſꝙ̄ fatuū uel
ridiculū eē dicere dc̄aʒ sn̄iaʒ nullā ex eo ꝙ tēpor̄ quo
ꝯsultoꝛ reddidit suū ꝯsiliū iaʒ finitū erat officiū quod
hēbat i curia ptātis qꝛ lʒ statutū dicat ꝙ cāe debeant
ꝯmitti ꝯsulēde iudicib⁹ curie ptātis vl' collegij. dico suf
ficere ad satisfaciēdū v̇bis statuti ꝙ tp̄re ꝯmissiōis fue
rit de numero dc̄oꝝ iudicū lʒ tp̄re quo reddit ꝯsiliū n̄
sit p̄rio ꝑ gl. ordi. q̄ h̄ decidit i.c. statutū post p̄ric. suꝑ
v̇bo canonicis. i fi. ꝺ Rpt. li. vi. Naʒ ꝑ rescriptū sedis
ap̄lice nō debēt ꝯmitti cāe nisi ꝯstitut̄ i dignitate ul' ca
nonicis cathedraliū ecc̄liaꝝ ut ibi in tex. ⁊ glo. illa dic̄
sufficere ꝯmissariū tp̄re date fuisse canonicū lʒ postea
ꝺsierit. Itē ꝑ rōnē qꝛ qualitas iūcta v̇bo dʒ adesse sʒ
tp̄us v̇bi ⁊ illud sufficit.l. i delictis. §. si extrane⁹. ff. de
noxa.l. ticius de mili.testa. sʒ h̄ qualitas illa ꝙ sit de
curia ptātis addicit̄ ꝯmissioni nō redditiōi ergo suffic̄
ꝙ fiūt tp̄re ꝯmissionis. Itē ꝑ text⁹ exp̄ssos dicētes suf
ficere qualitatē affuisse a p̄ricipio lʒ post ea ꝺsucrit. ff.
de reb⁹ dubijs.l. si cognat̄. ꝺ ali. ci. lega.l. mela. i p̄ri.
de manu.testa.l. ticia de uul. ⁊ pup.l. i substōe. de aq̄
plu. ar.l. ꝙ̄ꝙ̄. i p̄ri. ⁊ qđ plene nō. bar. i.l. ex facto de
uul. ⁊ pup. Nec ob. statutū quo ꝺicit̄ ꝙ successoꝛ hēat
reddere ꝯsiliū ⁊ succedat i ꝯmissione qꝛ loquit̄ qn̄ ille
cui fuit ꝯmissa ꝯsulēda recederet de ciuitate nō reddi
to ꝯsilio quo casu subest necessitas sʒ h̄ nō sic fuit unđ
nil facit ad ꝓpositū sufficit ergo fuisse satisfactū v̇bis
statuti qꝛ fuit ꝯmissa uni ex iudicib⁹ ptātis. ff. de iudi.
l.ij. §.i. i fi. Et sufficit ꝙ legi satisfactū sit ⁊c̄. qꝛ nō de
bem⁹ eē clemētiores lege ⁊ requirere pluſꝙ̄ requirat
ip̄a lex i auc̄. ꝺ iudi. §. oʒ. Presūpsit eīʒ statutū ꝙ illi
ꝺ curia sint ꝑiti ⁊ ista p̄sūpsio durat lʒ finitū sit officiū
postꝙ̄ ergo nō cessat cā ob quā uoluit sibi ꝯmitti non
dʒ cessare ꝯmissio sicut ecōuerso cessaret illa cessante.
C. de epi. ⁊ cle.l. generalr̄ ⁊ i.c. cessante de ap. cū si.
¶ Suꝑ quarto utrū absolutoria lata ꝓ uno ex dictis
correis ꝓsit alteri ꝯdēnato ꝑ p̄ri⁹ ut possit euitare exe
cutionē sn̄ie ꝯdēnatorie v̇tute exceptōis orīētis ex illa
absolutoria. Et breuit̄ dicēdū ē ꝙ nō i cāu n̄ro. Prio
qꝛ illa absolutoria de se ē iniustissima cū sit fundata i
cā falsa vʒ qꝛ ille absolut⁹ fuit ꝯpulsus soluere iussu su
ꝑioris cui nō poterat resisti qđ ē falsissimū qꝛ de uera
solutiōe fc̄a ꝑ illū absolutū nullo mō appꝫ ex ꝓduct̄
i act̄ imo oīa q̄ allegāt̄ fuerūt sil'ate gesta qꝛ nūꝙ̄ ille
soluit unū denariū sʒ dn̄s pādulfus uolēs illi ꝯplacer̄
qꝛ erat suus ꝯsiliari⁹ absoluit illū gratis ⁊ i ꝑniciē cre
ditoris ⁊ nulli ꝓdesset simulauit ꝓut ille uoluit ꝙ sol
uerit coactus ꝓut plene ⁊ clare deduxi ⁊ ostēdi i alio
consilio cui dictus iudex nō respondit nec responde
re posset rōibus fortib⁹ ⁊ efficacibus ibi factis ad hoc
ostendendū. fuit ergo dc̄a sn̄ia capitosa ⁊ i falsa rōne
fundata ⁊ lʒ hoc nō possit creditoꝛ allegare ꝯ̄ illuʒ ab
solutū qꝛ quantū ad illū facit ius lʒ sit iiusta.l. penul.
ff. de iusti. ⁊ iur. bn̄ tn̄ pōt hoc allegare ꝯ̄ aliū quē cre
ditoꝛ obtinuit ꝯdēnari qꝛ sn̄ia erronea ⁊ sine rōe nō
dʒ egredi ꝑsonā eius ꝓ quo lata ē nec ad alterū dʒ ex
tendi ꝑ.l. qđ uero ꝯ̄ rōeʒ ⁊.l. qđ nō rōe. ff. de legi.
¶ Scđo qꝛ posito ꝙ de dicta solutōe fc̄ā alteri ꝙ̄ cre
ditori appꝫeret lʒ deberet ꝓficere ip̄i soluēti de equita
te postꝙ̄ coactus soluit ne iterū soluere cogat̄ ꝑ ea q̄
nō. doc. i.l. creditoꝛ. ff. de soluti. non sic dʒ correo qui
nullā passus fuit uiolētiā nec aliquid soluit qꝛ cessat cā
equitatis i eo. Nā ille qui soluit coact⁹ tractat de dāno
euitādo i quo dāno eēt si iterū solueret sʒ ille qui nō
soluit certat de lucro nō enī erit in dāno si soluat qđ
nūꝙ̄ soluit cū liberet̄ ab obligatōe qua tenet̄ sʒ si nō
solueret lucraret̄ liberationē ex solutōe iiuste ab alte
ro extorta qđ eē nō dʒ nō subsistēte eadē cā equitatis
in ei⁹ ꝑsona q̄ fuit in ꝑsona alterius eodē ergo mō n̄
dʒ ei ꝓdesse sn̄ia absolutoria fundata i dicta solutōe
que solutio non ꝓdesset qꝛ nō dʒ esse cāturn maioris
effectus ꝙ̄ sua cā.l. manumissiones. ff. de iusti. ⁊ iur.
¶ Potius ergo ille dn̄s Johānes unus ex correis q̄
dicit̄ coact⁹ soluisse fuit exēptus ab obligatiōe posito
sine p̄iudicio ueritatis ꝙ soluerit ꝙ̄ ꝙ fuerit liberat⁹
sʒ ope exceptōis ex equitate que exēptio ab obligatōe
nō ꝓdest correo. ff. de fideius.l. uranius nec ēt transit
ad correū exceptio cū in eo nō subsistat eadē equitas
exceptionis scʒ coactio ⁊ solutio. Nam que propter
necessitatē seu necessariā ⁊ urgētem rationem fiunt i
una persona uel re non debēt in consequentiaʒ trahi
ut in regula que propter. nec debent effectum indu
cere ultra ꝙ̄ iussit necessitas. ff. de offi. presi.l. senat⁹
de iudi. sed ⁊ si restituat̄. §. si dies: ⁊ licet dicta solutio
noceat creditori quātū ad ipsuʒ debitorē coacte soluē
tem nō sic debet nocere quantū ad alios qui pro dc̄o
ꝺbitore fuissent p̄ricipaliter uel accessorie obligati. ff.
man.l. si p̄cedēte. §. lucius ubi hoc habetur in simili
et si dicatur secundum hoc recipiet damnum iste
non coactus quia soluens non recuperabit ab illo
coacto ne ille bis soluere cogatur. Respondetur ꝙ
hoc uenit in necessariam consequētiam sue obligatio
nis ideo sibi imputet ideo enī fuit receptus ut magis
esset consultuʒ creditori ⁊ ꝙ si nō posset ꝯsequi suuʒ
ab uno ꝯseq̄ret̄ ab alio nā iterest ad idē p̄les hr̄e ob
ligatos.l. iij. §. si. ff. de lib. leg. iputet ergo sibi cur se
obligauit qꝛ hoc euenire posse ꝓspicere ꝺbuit.l. si q̄s
domum. §. hinc subiungi. ff. loca. iuncta.l. in cause la
prima in p̄rin. ff. de mino. ⁊ quod habet̄ in dicta.l. si
p̄cedente. §. lucius ante finem ibi sʒ mandatori ⁊c̄. cū
gl. ibi posita suꝑ uerbo eandē. Preterea subtiliter cō
siderāduʒ ē ꝙ iste sn̄ie sunt directe ꝯtrarie. Nā uter
qʒ ꝯuentus allegauit dictā solutionē factam dn̄o pan
dulfo ⁊ quo ad unū fuit allegatio approbata ⁊ sic fuit
absolutus ⁊ quo ad alterū fuit reprobata qꝛ fuit cōdē
nat⁹. Et p̄supposito ordine iudicario i utraqʒ potest
quelibet eaꝝ esse ualida ⁊ transire in rē iudicatā licet
sint ꝯtrarie ⁊ lʒ essent date uirtute eiusdem instantie
⁊ processus postꝙ̄ late sunt ꝯtra diuersas personas ⁊
super diuersis libellis qm̄ actoꝛ a principio fuit hoc ꝓ
testatus ꝙ cuilibet predictorum de ꝑ se uolebat dare
dictum libellum ⁊ uolebat haberi ꝓ pluribus libellis
Et ita colligit̄ ex dictis Inno. in.c. cum contingat de

offi.dele. ⁊ ibi expſſe per dñm antoniuʒ de bu.licet
ſub eodem libello uirtute eiuſdeʒ inſtantie nõ poſſint
ambe ualere ut ibidem nõ.idem dominus antoni⁹
Nunc ergo dico ꝙ aut dicimus utrãqʒ ſniam iuſtam
cum in dubio debeat hoc pſumi.c.in pñſentia de
renun. ⁊ tunc hoc non poteſt cõtingere propter aliõ
niſi quia abſolutio fuit facta de illo qui coactus ſoluit
unde reputauit iudex ꝙ ſibi ſufficeret illa ſolutio : cõ
demnatoria uero lata eſt contra eum qui ñ fuit coact⁹
ſoluere uni ñ reputauit iudex ꝙ ſolutio fcã ꝑ alteꝝ coꝛ
reũ ſibi ñ ſoluẽti ſufficeret poſtq̃ ñ ẽ fcã vo creditoꝛi lʒ
ſufficere potuerit ſoluẽti: dicamus ergo quãlibʒ earũ
eſſe iuſtam ⁊ ſic alterã ꝑ alterã nõ infringi nec impedi
ri ſed ꝙ quelibet ſeruet̃ in pſonam illius ꝓ quo ⁊ cõ
tra quẽ lata ẽ cum ſint fundate in diuerſis fundamẽ
tis ⁊ ſic quelibet earũ põt eẽ iuſta non põt ergo ſe iu
uare iſte condẽnatus de abſolutione alterius qꝛ cau
ſa ꝓpter quã ille potuit abſolui cenſet̃ declarata non
foꝛe ſufficiẽs quantum ad iſtum qui non ſoluit ideo
fuit condẽnatus. Aut dicimus ꝙ altera ipſarũ fuerit
iuſta altera nõ : et tunc pſuppoſito ꝙ ambe ſint uali
de nõ eſt rõ quare altera debeat alteri pualere cum
ſint equales ar.ff.de duobus reis.l.ſi reus ⁊ ſic utra
qʒ ſeruabit̃ una in perſona abſoluti: altera i perſona
ꝯdemnati ⁊ utrobiqʒ habebimus eundẽ effectum qꝛ
altera per alteraʒ nõ ipedit̃: Sed ſi non eſſent con
trarie ut quia unus fuiſſet ꝯdemnatus qꝛ ꝺ ſolutiõe
allegata nõ pꝛobauit alter abſolutus quia pꝛobauit
tunc bene habent in ſe coloꝛem ſcʒ ꝙ condemnatus
allegaret exceptionem rei iudicate ex perſona abſolu
ti tunc quia quo ad eum exceptio ⁊ ſolutio non fuiſſʒ
repꝛobata iuxta nõ.in.l.iul.ff.de condi.inde.ſed hic
fuit repꝛobata ⁊ ſic amplius de illa opponens non ꝺ
bet audiri ꝑ nõ.in.d.l.iul.de ꝯdi.inde.i gl. ⁊ ꝑ doc.
ergo nec ꝺ abſolutoꝛia facta ex illa cauſa ut iſta ſit cõ
cluſio. Et poſito ſine piudicio ueritat̃ ꝙ huic ꝯdẽna
to potuiſſet ꝓdeſſe ſentẽtia abſolutoꝛia lata ꝓ altero
ſi nõ fuiſſʒ uſus illis. Ex quo tamen fuit illis eiſdem
uſus ⁊ ſibi nõ ꝓfuerũt imo quo ad eum fuerunt re
pꝛobate non põt ex illis amplius ſe iuuare.l.ſiquis
cum totum.§.ſi ãcillã.ff.de excep.rei iudi.⁊ ſic non
poteſt opponere exceptioneʒ rei iudicate ex dcã ſnia
abſolutoꝛia qꝛ refricaret in iudicium illud ideʒ quod
quantum ad eũ fuit deciſum ut dicto.§.ſi ancillam.

¶ Super quinto ⁊ ſexto dubio uidet̃ dicẽdũ ꝙ cum
iudex reiecit̃ exceptionib⁹ oppoſit̃ ne fieret executio cõ
miſerit executionẽ fieri cẽſet̃ ꝓnũciaſſe tacite dictas
exceptiones nõ eſſe legitimas ad impediendum exe
cutionem ⁊ dictam ſniam foꝛe executioni mãdãdam
ut in.c.ex ꝑte.in.de appel. ⁊ nõ.in.l.a ꝓcedente.C.
de dila.ſicut ergo ſi hoc expꝛeſſe ꝓnũciaſſet non po
tuiſſet ſuã pꝛonũciationẽ reuocare qꝛ iſta interlocuto
ria nõ expectabat poſt ſe aliã diffinitiuã ⁊ ſic cẽſet̃ iu
dex functus ſuo officio ut plene nõ.in.l.qꝺ iuſſit.ff.ꝺ
re iudi.ꝑ bar. ⁊ ange.expꝛeſſe ergo nec hoc caſu qñ
tacite qꝛ tãtum ualere debʒ tacita ꝓnũciatio quãtum
expꝛeſſa ar.dictoꝛum iurium. Laus Deo.

¶ Simulatio contractus an pꝛeſumatur ſi uenditoꝛ
remanſerit in poſſeſſione rei uẽdite. ¶ Et ſi ſtatutũ
dicat ꝙ ſic: an hoc ſtatutũ extẽdatur ad uenditiones
conditionales. ¶ Et ſtatutũ ꝙ uẽditio rei imobilis
nõ ualeat in pꝛeiudicium agnatoꝛũ ⁊ uicinoꝝ ⁊ ꝙ illi
poſſint reuocare offerendo pꝛeciũ an habeat locuʒ in
uenditione ſimulata. Et an ſtatim facta uenditione
ius reuocandi acquiſitum ſit uicino uel agnato ita ꝙ
ſibi nõ poſſit auferri lʒ uẽdens a cõtractu diſceſſerit.
¶ Item ſi talis res ſepius ⁊ per plures uendatur: cõ
tra quẽ iſto caſu cõpetet rei uendicatio iſtis uicinis.
¶ Item que coniecture pꝛobẽt contractũ ſimulatũ.

.cccxxx.

In chriſti nomine amen.

In cauſa mota ꝑ dominã doꝛotheam cõtra nicolauʒ
belanchã ⁊ nicolauʒ barberiũ ſuꝑ rei uẽdicatione eu
iuſdã poſſeſſionis. Notandũ eſt ꝙ ſtatutũ: in quo di
cta domina ſe fundat quod incipit ſi quis de cetero
uendet ⁊c̃.quo diſponit̃ ꝙ uẽditio rei ĩmobilis nõ ua
leat in pꝛeiudiciũ agnatoꝛũ uel uicinoꝛuʒ ⁊ quod uici
nus uel agnatus poſſit quãdocũqʒ uẽdicare ⁊ repete
re talem rẽ uenditã ab emptoꝛe dato eodẽ pꝛecio de
bet ſine dubio intelligi de uenditiõe uera ⁊ ualida ꝑ
quam fit alienatio ⁊ trãſlatio dominij de uenditoꝛe i
emptoꝛem: nã qꝛ cõuenientius eſt ꝙ pꝛo eodẽ pꝛetio
potius habeat eam agnatus uel uicinus: ſi eã uult q̃
unus extraneus uoluit ſtatutũ ꝙ ſi facta fuit ipis irre
quiſit̃ poſſint qñqʒ oblato eodẽ pcio uẽdicare ⁊ aliẽa
tionẽ retractare ſicẽ cũ emphiteota uendidit dño irre
queſito ꝓpter eandem rationem.C.de iure emphi.
l.fi. Interiʒ igit̃ anteq̃ pꝛeciũ offerat̃ ab agnato uel
uicino tenet alienatio ⁊ dominiũ transfert̃ ſi tradẽs
erat dñs qꝛ uoluit a ſe abdicare unde non dʒ interi
ſtare impẽdenti uel in aere iuxta notata in.l. ſi ego.
ff.de nego.geſt.ꝑ glo. ⁊ de ſolu.qui hominẽ.§.ſi ge
ner ⁊ ad hoc.ff.de in diem adiec.l.ubi autẽ uerſi. ſʒ
⁊ marcellus ⁊ ſi non erat dñs transfert̃ uſucapiẽdi cõ
ditio ⁊ emptoꝛ uſucapit ad cõmodum agnati uel ui
cini reuocãtis alienationẽ ar.ff.de dona.cauſa moꝛt̃
l.ſi alienam de condi.inde.l.indebiti.§.ſed ſi nũmi
⁊ qꝺ ibi nõ.in glo.que incipit: quid ergo. Et cum po
ſtea pꝛecium offertur retractat̃ uẽditio ⁊ alienatio ut
ex nunc ſcʒ ex tẽpoꝛe oblationis facte nõ ut ex tũc ſcʒ
tẽpoꝛe facte uẽditionis uel alienatiõis qꝛ cũ dcã abla
tio ⁊ reſolutio depẽdeat ex mera uolũtate ipſi⁹ agna
ti uel uicini nõ trahit̃ retro ſʒ opatur effectũ ſuum ut
ex nũc non ut ex tũc.ff.que res pig.obli.poſ.l.fi.qui
poti.i pigno.ha.l.i.in fine. Si uero uẽditio non fuit
uera ſʒ ficta ⁊ ſimulata tũc ꝑ eam noluit uẽdens alie
nare nec dominiũ a ſe abdicare.ff.de ꝯtrahen.emp.
l.nuda ꝑ conſequẽs dictũ ſtatutũ locũ nõ hʒ qꝛ ſicut
agnatus uel uicinus nõ potuiſſet ueterẽ dominũ cõ
pellere ad ſibi uẽdendum ſi ipſe uetus dñs alteri nõ
uẽdidiſſet uel inſolutũ dediſſet.l.nec emere.C.de iu
re delibe.ita ⁊ ſi finxit ſe uẽdere ⁊ nõ uẽdidit qꝛ talis
uẽditio nõ ẽ uẽditio ⁊ perinde ẽ ac ſi fcã nõ fuiſſet ut
dcã.l.nuda ⁊.C. plus ualere qꝺ agitur per totum:
¶ Et idẽ dicendũ ẽ ſi alia rõne uẽditio fuiſſet nulla
puta facta a pupillo uel minoꝛe cõtra diſpoſitionẽ iu
ris cõis uel municipalis qꝛ tũc pꝛo non facta habetur
⁊ appellatione uenditionis facta a ſtatuto nõ ꝯtinet̃
l.iiij.§.cõdẽnatum.ff.de re iudi.l.nõ putauit.§.nõ
q̃uis.ff.de cõtra.qꝛ ꝑ eaʒ non fieret alienatio nec do
miniũ recederet a uenditoꝛe: unde ſi agnatus uel ui
cinus admitterent̃ auferrẽt eam uẽditoꝛi nõ emptoꝛi
ſed ſtatutũ uult ꝙ auferant ab emptoꝛe igit̃ non põt
locum habere niſi in uera ⁊ ualida uenditione ꝑ quã
tranſit in emptoꝛẽ. Nunc ergo ad pꝛopoſitũ ſi poſſet
clare ꝓbari ꝙ dicti contrahentes noluiſſent facere ue
ram uenditionẽ ſed fictã ſeu ſimulatam ⁊ potius con
tractum pignoꝛatiuũ iam res eſſet clara ꝑ ea que dicta
ſunt ꝙ

sunt ꝙ dictum statutũ non haberet hic locum ⁊ ꝙ dicta dña nõ deberet audiri uolẽs dictã possessionẽ auferre dicto ser nichole belãcha qui reuera nũꝙ uendidit sꝫ uẽdere simulauerit q꞉ statutuꝫ loquit̃ qñ quis uẽdidit ꝙ uerbũ nõ uerificat̃ i ficta uẽditõe sꝫ solũ in uera ut dicta.l.nuda de ꝯhen.emp. Sed dubiũ ẽ q꞉ ꝺ̃ ista simulatõe non appet nisi ꝑ assertionẽ quã nũc faciũt partes quibus nõ uidet̃ credẽdum ĩ preiudiciũ uicini ⁊ in ipsaꝝ fauorẽ.l.scia mãcipia ĩ prin.ff. ad uell.l.si quis ĩgraui.§.i.ad sill. q꞉ potuerũt inuicẽ colludere ĩ dãnũ alterius ar.l.repetita ⁊ qꝺ̇ ibi nõ.ff. de fide instru. Nã tales silationes debẽt liquido ⁊ euidẽtissime ꝓbari.l.sꝫ si maritus.§.fi.ff. qui ⁊ a quib⁹ uñ uidet̃ standũ instro.C. de ꝓba.l.ꝑcibus q꞉ nõ ẽ credẽdũ ĩ dubio ꝙ aliud uoluerit ꝙ̃ uerbis expresserit.l. labeo ff.de suppel.lega. ⁊ sic ꝙ fuerit uera uẽditio q꞉ sic sonat ĩstrumentũ. Nec apparẽt hic ille ꝯiecture que faciunt presumi ꝯ̃ctuꝫ pignoraticiũ scꝫ ꝙ res multo plus ualebat ⁊ ꝙ fuerit appositũ pactuꝫ de retrouendẽdo ⁊ ꝙ emens eẽt usurarius secunduꝫ ea que notant̃ ⁊ hẽntur ĩ.c.illo uos de pigno.⁊.c. ad nr̃am de ẽpti. ⁊ uenditõe. Et ꝑ ꝯsequens uidet̃ fuisse acquisitũ ius uicino retractãdi dictã uenditionẽ ad sui ꝯmoduꝫ qꝺ̇ postea ꝑtes resoluẽdo ꝯ̃ctum eaꝝ ꝓpria uoluntate ñ potuerũt auferre.ff.qui.mo.pig. uel hipo.sol.l.iij.ĩ fi.⁊.l.iiij.ĩ fi.prin.ibi nisi ex uolũtate ⁊c̃.de edil.edi. l.bouẽ.§.pignus ⁊ nõ gl.in.l. ubi aũt.§. sꝫ marcellus de in diẽ adiec.⁊ bar.i.l. in dic̃ ⁊.l. ĩ ꝯcedẽdo de aqua plu.arcen.⁊.l.si a te.§.iul.ff.ꝺ̃ excep.rei iud. Sꝫ his nõ obstãtibus incõtrarium uidet̃ ueritas cuius rei grã premittẽde sũt alique regule iur.⁋ Pria ꝙ ea que de sui natura liquido ꝓbari nõ pñt ꝓbant̃ per uerisiles ꝯiecturas ⁊ ꝑ indicia ⁊ ꝑ̃sumptões ⁊ ista regula ponit̃ i.l.nõ oẽs.§.a barbaris.ff.de re mili. facit qꝺ̇ nõ.gl.ĩ.l.i.ff. de ꝓba.⁊ de secũ.tab.l.qui ex liberis in pri.⁊ ci.ĩ.l.i.C.ad.l.corne.de fic.ĩ fi. de iniurijs si ñ ꝯuicij ĩ pria op.⁊ Inn.i.c.cũ officij ex.ꝺ̃ testa. Sꝫ in silationibus ẽ huiusmodi q꞉ occulte fiunt ⁊ nõ adhibent̃ testes sꝫ alter de altero ꝯfidit iõ ꝓbãt ꝑ ꝯiecturas ⁊ ẽ cãus ĩ.d.c.ad nostrã ⁊ lꝫ ibi fiat mẽtio de aliquib⁹ ꝯiecturis tñ q꞉ exẽpla nõ solent artare regulã.l.regula.§.fi.de iur.⁊ fac.igno.⁊.l. dãni.§.fi. de dãno ĩfec.iõ nõ excludant̃ alie uerisiles ꝯiecture. Itẽ ẽ alia regula ꝙ ꝓbatio que fit ꝑ cõiecturas legales dꝫ̃ euidẽtissima.C.de ꝑicu.tu.l. si tutor ⁊ ibi nõ. ĩ gl.ff.de le.i.l.lꝫ iperator ⁊ sic nõ ob.l.sꝫ ⁊ si marit⁹ §.fi.ff.qui ⁊ a qui.ubi uidet̃ dici ꝙ ꝓbatio silationis dꝫ eẽ aptissima ⁊ euidentissima.⁋ Tertia regula ẽ ꝙ ꝑ sequẽtia declarat̃ qualis fuerit aimus ĩ precedentibus.ff.ad mace.l.sed iul.§.perinde uersi.intelligẽdum que ab inicio ⁊c̃.C.de natu.libe.l.cum quis ante fi.ibi neqꝫ enĩ uerisimile.ff. de priuile.credi.l.uentri.§.fi.ff.reꝝ amo.l.qui ꝯcubinã.§.res amotas in fi.⁊ nõ.xviij.di. peruenit ⁋ His ꝑ̃missis dico ꝙ hic sũt plures uerisimilel ꝯiecture ⁊ presumptões ꝙ ꝑtes noluerũt istã fore uenditõeꝫ sꝫ fictã ⁊ potius pignus. Et pria presumptio resultat ex tempore quo durauit q꞉ per paucos menses cũ facta fuerit de mense april ⁊ resoluta de mense augusti. Unde cum uenditiones soleant fieri ut res ꝑpetuo sit penes emptorẽ nõ sic pignorationes q꞉ quousqꝫ debitum soluat̃.l.si rem.§. omnis.ff.de pigno.acti.credẽdum ẽ ex tam paruo ĩteruallo ꝙ noluerũt uendere sꝫ pignorare ⁊ istud optime probatur in fi.per.l.plerisqꝫ.ff.de ritu nup.ubi si mulier que recessit a marito reuersa est infra breue tempus censet̃ ideꝫ matrimoniũ nec censetur recessisse aimo diuertendi ⁊ matrimoniũ dissoluẽdi ꝓbatur etiam ĩ.l.iiij.§.si ab ignoto.ff. de manu. ubi qñ fuit actuꝫ a principio ꝙ emptio modico tempore habeat durare presumit̃ emptio simulata ⁊ ita dicit bar.per illum tex.ĩ quodã suo ꝯsilio qꝺ̇ ĩcipit petrus nichole ubi ponit̃ de triplici specie simulatiõis ⁊ istaꝫ ponit ꝓ una facit.l.si neutri.§.fi.ff.de priuil.credi. Secũda ꝯiectura resultat ex eo q꞉ ut dicit̃ iste uenditor semper remansit in possessione licet ꝯstituerit nomine illius emptoris possidere ⁊ ẽt ꝺ̃ traditione possessionis cõfectum fuerit instrumẽtũ sed totum hoc simulate censetur factum ex quo reuera ĩ possess.remãsit.l. sicut §.superuacuũ.ff.quibus mo.pig.ul hipo.sol. ⁊ nõ. bar.in.l.post ꝯ̃ctum.ff. de dona.⁋ Tertia resultat ꝑ̃sumptio ex mõ recedẽdi a dicto ꝯ̃ctu q꞉ ꝑ restitutiõꝫ ĩstrumentoꝝ incisoꝝ ⁊ ꝑ modũ recessus a dicto ꝯ̃ctu nõ per modum noue uẽditionis qꝺ̇ fecissent si a principio habuissent animũ faciendi uerum ꝯtractum facit.l.cum hi.§.modus.ff.de trãsac.⁋ Quarta resultat ꝑ̃sumptio q꞉ ab ipso inicio egerũt ꝙ qñcũqꝫ uenditor restitueret pecuniã ꝑceptã ẽptor teneret̃ restituẽ rẽ suã ꝓut attestat̃ notari⁹ sup ꝺ̃cis istr̃is cãzellatis habẽtib⁹ ꝑ̃fatas ꝑtes fuisse ꝯfessas corã eo cui ꝯfessioni uidet̃ stãdũ eo q꞉ nõ põt dici ꝙ facta fuerit ĩ fraudeꝫ ⁊ ꝑ̃iudiciũ istius dñe uicine que nullã litẽ ꝯtrouersiaꝫ ul qõnẽ adhuc mouerat sup ista reuẽditõe fiẽda nec mouit ꝺ̃ illis duob⁹ ul trib⁹ ãnis post. Unde nõ ẽ credẽdũ ꝙ cogitauerint de ipa fraudãda iuxta ea q̃ notãtur ꝺ̃ futuris creditorib⁹ ĩ auc.sꝫ iã necesse.C.ꝺ̃ dona.ãn nup.⁊ ĩ corpore uñ sũit ꝑ glo.⁊ doc.q꞉ nõ cẽset̃ cogitata fraus aduersus illos de quib⁹ uerisilr̃ nõ cogitarũt ꝑtes maxie si ex magno ĩteruallo tẽporis postea superuenerunt ⁊ si ita est quod dicte confessioni sit standum cum ista conuentio facta inter partes habeat uim pacti de retrouẽdẽdo sic illud pactũ facit cum alijs presumptionibus censeri contractum ficticium ⁊ simulatum secundum tradita per doc. in dicto c.illo uos ⁊.c. ad nostrã ita ⁊ illud multo fortius.q꞉ plus appropinquat simulatõi pactum ꝺ̃ restituendo rem ⁊ preciũ ꝙ̃ pactũ ꝙ retrouendatur cũ h̃ s̃m presupponat aliã uenditionem ꝑ̃cessisse sꝫ primum nõ. Nã non potes mihi retrouendere si tu primo a me nõ emisti sꝫ restituere rẽ bene potes. Nec obstat si dicat̃ ꝙ hic nõ sũt alie ꝯiecture q̃ requirunt̃ simul cum illa scꝫ ꝙ emptor sit usurarius ⁊ res plus ualeat quia illa req̃runt̃ ad ꝓbãdũ ꝯtractũ feneraticiũ. Nos aũt nõ querimus de hoc sꝫ solũ ꝙ ꝓbet̃ simulatuꝫ qꝺ̇ potuit esse posito ꝙ res nõ plus ualeat ⁊ ꝙ ille non sit usurarius. Cõmuniter auteꝫ doc.dicunt ꝙ sufficiunt tres ꝑ̃sumptões ad ꝓbandũ ꝯtractuꝫ ficticium ⁊ feneraticium ⁊ aliqui dicunt sufficere duas ꝺ̃ quo nõ.C. plus ualere ꝙ agit̃.l.emptione quãto magis ad ꝓbãduꝫ ficticiuꝫ tantũ ⁋ Concluditur ergo ex isto capite ꝙ iste nõ uendidit licet se uẽdere simulauerit ⁊ sic ꝙ nullũ ius fuit quesitũ dcẽ dñe ad acq̃sitionẽ dicte possessionis.⁋ Sꝫ posito ꝙ ꝑ̃dicta cessarẽt ⁊ ꝙ ista fuerit uera uẽditio uidendũ ẽ q̃d iuris esset. Et sine dubio hoc ꝑ̃supposito si ꝑ̃fatus emptor ꝑ modũ reuenditionis ⁊ sic noui ꝯ̃ctus retrãstulisset in uẽditorẽ primũ poss.t dicta domina agere ad retractandũ hanc secundã uenditionẽ nõ primã patet hoc ultimũ. Naꝫ statutũ ꝯcedit sibi ut agere possit ꝯtra emptorẽ apud quem res est ⁊ qui habet facultatem restituendi caꝫ ⁊ ex eo oritur conditio ex dicto statuto.ff.de condi.

ex lege.l.i.C.de peti.hered.l.fi. Et hoc quousqȝ em
ptor rem hȝ apud se ꝛ hȝ facultatē rei restituēde. Si
uero desinit possidere sine dolo ꝛ culpa ᵭsinit teneri
ipo iure cū nō teneať ex suo ꝯctu uel quasi sȝ ex dispō
ne statuti p̄dicti ꝛ sic cessat equitas actōis dāde ꝯ eū.
Nā ēt si ex suo ꝯctu tenereť ad certā spēm si eā sine
dolo ꝛ culpa de qua tenereť desineret possidere desi
neret teneri saltē ope exceptōis.l.ꝙ si pe.§.si res cir
ca mediū.ff.de ꝯtraben.empti.ꝛ.l.cū funduȝ.§.ser
uuȝ tuū iprudens ꝛ ibi nō.i ult.gl.ff.si cer.pe. Quo
usqȝ igiť primus emptor possidet pōt uicinus offerre
sibi ꝛ astrīgere ipm ad restituēdū sibi sȝ si anteꝗ ipe
agat ꝛ offerat prefatus emptor uēdidit ꝛ tradidit al
teri seu prio uēditori seu alteri extraneo pōt uicinus
agere ꝯ secundū emptorē ex iure sibi nouiter acquisi
to ex dicta secūda uēditōe facta ipo irrequisito qꝛ qua
rōne debuit requiri i pria debuit requiri i secūda ꝛ sic
lȝ ius acquisitū sibi ad retractationē prie uēditōis fue
rit finitū primo emptore desinēte possidere sine dolo
ꝛ culpa icipit ius nouū acquiri ex secūda uēditōe ad
retractatōeȝ ipius secūde. Sȝ i cāu nr̄o retrāslatio fcā
i dictū uenditorē nō fuit facta p uiā noui ꝯctus seu no
ue uēditionis. Sȝ p uiā resolutōis ueteris ꝯctus put
pȝ ex instr̄o inde ꝯfecto unde ista retrāslatio nō fuit ꝯ
ctus nouus seu noua uēditio sȝ fuit distractus ꝛ reso
lutio prie. Itē si ex forma statuti ᵭberet solui gabella
de ꝯctu uēditionis nō solůereť de ista resolutōe ut ha
bēť i tex.ꝛ gl.ꝛ p bal.C.quādo lice.ab empti.disce.
l.i. Et ꝙ iste nō sit nouus ꝯctus postꝗ partes nō fu
erunt use uerbis tēdentibus ad nouū ꝯctum paȝ ex
his que habenť p gl.i.l.si unus.§.pactus ne peterȝ
uersi.ꝙ si nō ut tolleret ꝛ ꝙ ibi nō.in gl.i.ff.de pac.
ꝛ qᵭ nō.ci.in.l.pacta nouissima.C.de pac.ꝛ bar.in
l.iur gen.§.adeo.ff.e.ti. Uidendū ē ergo an ex ista
resolutiōe ueteris ꝯctus fuerit dicte dn̄e uel altero ui
cino ius quesitū de nouo ad sibi rem restituendā. Et
certe dicendū ē ꝙ nō qꝛ statutū loquiť in ꝯtractu scȝ
quādo res uendiť uel in solutū dať nō aūt loquiť i di
stractu iō cū sit ꝯtra ius cōe ad hūc casum nō extēdiť
ut i iuribus uulgaribus quia casus omisus ꝛc̄.l.si ex
traneus.ff.de cōdi.ob cām. Cū igiť prefata dn̄a ius
sibi acquisitū ꝯtra primū emptorē ex prima uēditiōe
pdiderit primo uenditore desinēte possidere sine do
lo ꝛ culpa cū solum ꝯtra ipm foret acquisitū ut pȝ ex
tenore statuti dū dicit ꝙ possit repetere ꝛ uendicare a
quocūqȝ emptore ꝛc̄. Et postea subdit ꝛ teneať quili
bet ꝙ de cetero enim ꝛc̄.iūctis legibus supra alle.s.l.
ꝙ sepe.§.si res de ꝯtraben.empti.ꝛ dicta.l.cum fun
dus.§.seruū tuum si cer.pe.ꝛ qᵭ ibi nō.i ult.gl. Et
ex ista resolutione nō fuerit nouū ius sibi acquisitum
contra ipm uenditorem qui rem suam recuperauit p
resolutionem ꝯtractus qꝛ statutum non loquiť de di
stractu sed de contractu sequiť ꝙ dicta dn̄a nullo mo
do ē audienda tanꝗ agēs sine actiōe.l.si pupilli.§.
fi.ff.de neg.gest.qꝛ ipe primus uenditor dicere pote
rit ego nō emi de nouo hanc possessionem quo cāu
loquitur statutum sed recuperaui resoluto priori con
tractu quo casu statutum nō loquiť ꝛ sic patet ꝙ peti
tio dicte dn̄e dum dirigiť cōtra magistrum nicolaum
barberium qui primo emit non ꝓcedit qꝛ ipe nec pos
sidet nec dolo uel culpa desijt possidere iō cum esset
debitor certe rei liberatus ē uel ipso iure uel exceptio
nis p iura supradicta. Item dum dirigiť ꝯtra secun
dum nicolaum belanchā filr non ꝓcedit qꝛ si fundat
se in prima uenditione non fuit ipi dn̄e agenti ortuȝ
ius agendi ꝯtra eum sed ꝯtra emptorem primum ut
patet ex tenore statuti in locis de quibus supra dixi.
Si uero fundat in recuperatōe postea facta tunc ex il
la cū non sit uenditio noua sed resolutio uenditionis
ueteris non fuit sibi ius quesitum ex dicto statuto qᵭ
loquiť de uenditione sicut nō tenetur quis soluere ga
bellā uirtute statuti dicētis ꝙ debeat solui de uēditio
nibus per ea que notātur in dicta.l.i.C.qn̄ lice.ab
empti.dis.per gl.ꝛ bal.ꝛ.l.ab emptōe.ff.ᵭ pac. Pre
terea si ita ē ꝙ iter uēditorē ꝛ emptorē fuit actū ab ip
so pricipio ꝙ qn̄cunqȝ uēditor restitueret preciū tene
reť ēptor restituere rem ꝓut notarius attestať ptes
corā ipo fuisse ꝯfessas cui ꝯfessiōi ut stādū tanꝗ carē
ti oi suspitōe fraudis ut supra dixi lȝ inde nō fuerit cō
fecta scriptura tn̄ iure naturali tenebať ꝛ astringebať
emptor dictā cōuentionē seruare ar.l.quiꝰ ns.ff.mā
dati ꝛ.l.cum unus.ff.ᵭ ali.lega.ꝛ sic ex quadā neces
sitate fuit facta resolutio dicti ꝯctus ꝛ p ꝯsequens oē
ius quesitum dicte dn̄e fuit resolutum qꝛ censeť quesi
tum cum eadem ꝯditione scȝ nisi preciū restituatur a
uēditore.l.lex uectigali.ff.de pigno.ꝛ.l.ubi.§.sed ꝛ
marcellus.ff.de in diem adiec.cum si. ¶ Concludiť
ergo dictā dn̄aȝ ex pluribꝰ capitibus repellēdā fore.

¶ An uēditio possit dici simulata ex eo ꝙ uēditor re
māsit i ꝯtinua possessione. ¶ Et quid si uēditio facta
ē p uo p̄cio ꝛ minꝰ dimidia iusti p̄cij.

cccxxi.

In christi nomine amen.

Presuppositis his de quibꝰ supra. ¶ Et potissime ulti
mo uidelȝ ꝙ dicta uēditio erat iā facta tp̄re quo testes
dicūt iteruenisse illos sermones iter ptes de faciēdo
ipaȝ simulatā ꝛ sic ex dict̄ sermonibꝰ ᵭ quibꝰ testes ᵭ
ponūt uēditio ista n̄ pōt ᵭ simulatōe redargui. Tuȝ
qꝛ fuerūt circa uēditionē fiēdā uñ nihil opať i iā facta
l.solēus ꝛ.l.si iā facta.ff.ᵭ ꝯdi.ꝛ dmō.de le.ij. si ita
sit scriptū.§.fi. Sicut eꝯ pn̄s uł p̄teritū tps futura n̄
ꝯphēdit ᵭ auro ꝛ ar.lega.si ita ᵭ le.iij.uxori.§.uxo
ri ᵭ le.ij.si ita scripsisset ᵭ uer.ob.cū stipulāur ᵭ fide
ius.si a colono. Tū qꝛ uēditō erat pfecta cū ꝯstitōe p̄
carie possessōis ꝛ n̄ iteruēit actꝰ retro silis ꝛ sic ab ea
n̄ fuit recessum per dicta uerba uel sermōes iuxta ea
q̄ plene disputādo determinat gl.ꝛ doc.i.l.ab ēptio
ne.ff.de pac. Presupposito ēt ꝙ gr̄a p p̄fatuȝ dn̄um
p̄iarchaȝ nō possit ipugnari lȝ facta an̄ ꝯfirmatōem
ex eo ꝙ fuerunt postea approbata ꝛ ratificata uł ex
alia cā lȝ de iure cōi uideať secus qm̄ ex die ꝯfirmatō
nis ꝛ n̄ an̄ ꝯsequiť ea q̄ sūt iurisdi.iter q̄ sūt illa q̄ cō
cernunt uasallos ꝛ feuda.de elec.trāsmissam cuȝ his
que ibi nō.in glo. Remanet ergo dubiuȝ. ¶ Primo
utrū dicta uenditio possit dici fuisse simulata ex eo ꝙ
uenditor remāsit in ꝯtinua possessione qᵭ uideť per
l.sicut.§ supuacuū.ff.qui.mo.pig.uel hipo.sol.ꝛ i
spe.de dona.§.i.uer.pone aliqs. Sȝ ꝯ determinat
bar.i ꝯsilio qᵭ incipit petrus nichole qᵭ hoc solū nō
sufficit sȝ requiriť ꝙ etiā subsit ꝛ appareat cā si̇ctiōis
seu ꝓpter quaȝ uoluerunt ꝯtractum simulatum face
re ꝛ ita apparebit si creditor qui sn̄iaȝ dederat exclu
deretur. At hic non apparet que causa fictionis tunc
subesset qᵭ etiam bal.ostendit in.l.illud.C.de sacro
sanc.eccl.tali rōne qm̄ emptor hȝ tp̄us xxx.an.nec
prius excludiť lapsis tēporibus.l.i.C.de ān̄a.excep.
qᵭ non esset si ex lapsu modici tp̄ris qᵭ iudicis arbi
trio relinquitur secunduȝ bar.in.l.post ꝯtractū.ff.ᵭ
dona.

dona. semp̄ ⁊ indistiicte presumeretur simulatio. Prete
rea tūc ex retentōe possessiōis presumit̄ simulatio qn̄ in
strumētū uenditōis ꝯtinet ꝯtrariū s. traditōez fuisse rea
lit̄ factā ⁊ sic se nō ꝯpaciunt̄ iuicē instr̄m uenditiōis ⁊
retētio possessiōis imo sibi ꝯtriant̄. Sz si se ꝯpaciunt̄
qꝛ instr̄m nō ꝯtinet realiter lz ꝯtineat ꝙ uerbaliter cō
stituēdo se ēptoris nomine possidere ut hic fuit exclu
dit̄ illa p̄sumptio simulatōis que resultat ex retentōe pos
sessiōis secūdū bal. in. d. l. illud aū si. C. de sacrosan.
ecc. qꝛ instr̄z ⁊ retētio p̄dicta se ꝯpaciūt̄. Nec obstat. l.
i. C. de suffra. ꝑ quā bar. uidet̄ ꝯtriū dicere i. d. l. post
ꝯctum qꝛ loquit̄ qn̄ ꝑsone eēnt suspecte uel ꝓhibite
ff. de ꝓba. qui testūm. l. cum quis. §. titia. ff. de le. iij.
qd̄ hic nō ē nulla. n. suberat hic cā quare p̄dicti ꝯtra
hentes iuicē ipediret̄ ꝯhē ⁊ sic ꝯstitutio precarij nō
pōt uideri fuisse simulate facta secūdū bal. i. d. l. illud
qui ēt ꝯcor. cū bar. i dicto ꝯsilio ꝙ nō sufficiat retētio
possessionis etiā si hoc ꝯtradicat instr̄o uenditōis ad
ꝓbandū simulationē nisi ēt ꝯcurrant alie ꝯiecture ⁊
appareat cā simulationis ⁊ ita intelligit illum. §. supua
cuum. Sz hic nō apparz qꝛ cā expulsiua de terra sua
de qua testes deponūt ut dicit̄ nō suberat tunc tēpo
re facte uenditionis lz inceperat postea subesse. ¶ Se
cundo remanet dubiū qd̄ dicit̄ qd̄ istud ē feudum an
tiquum uł auitū in quo pater uendēdo non potuit p̄
iudicare filijs non ꝯsentientibus ut in. c. i. de alie. feu.
pater. Sed ad hec respondet̄ ꝑ id qd̄ presupponit̄ i
puncto uidelicet dictos filios fuisse ⁊ eē heredes pr̄is
sui lz ipi dicant ꝯtrium ⁊ sic nō possunt uenire ꝯtra fa
ctum patris per. l. uendicantē. ff. de euic. ⁊ plene per
bal. post nico. de matta. i. l. qui se patris. C. un̄ libe.
Nec ultimo pōt dici simulata uēditio ꝓpter ꝑuitatez
precij cū ⁊ si minus dimidia iusti precij sit dicat̄ uera
⁊ ualida uenditio lz agi possit ex. l. ij. C. de rescin. uē
di. ꝙ uel suppleatur preciū uel uenditio rescindat̄ ut
ex nūc nō aūt ut declaret̄ fuisse simulatā illud aūt satꝫ
mouet ad dicendū ꝙ simulatio nō fuerit si uerum est
qd̄ mihi asserit̄. s. uere iteruenisse pecuniā de qua i in
str̄o. s. viiij. duc. que nullo mō se cum simulatione ꝯpatit̄
ar. l. nemo predo ē de reg. iur. Laus Deo.

¶ Et que ⁊ qualis fides adhibēda ē ꝯparatiōi littera
rū ⁊ an qui se subscribit apoce. si illā neget incidat in
penā auctētice ꝯ qui ꝓpriam. C. de non nu. pecu. si
cut ille qui totā ipsam apocam scribit.

cccxxxij.

¶ In christi nomine amen.

Quantū ad ꝯtenta i prima posta non ē dubiū ꝙ dꝫ
sequi ꝯdēnatio postq̄ ueritas illius ꝓbat̄ ꝑ testamētū
posito ꝙ de scriptura ꝑ ꝯparationē litteraꝝ n̄ ꝯstaret
cū ueritas uel substātia nō ꝯsistat i scriptura sz ꝑ solā
ꝓbationē que si aliūde hētur de scriptura nō ē curā
dū. C. de fide istru. l. si ꝯstiterit cū legibus precedenti
bus ⁊ seq̄uē. ff. de pigno. l. ꝯbit̄. ¶ Quantū uero ad
ꝯtenta i secūda posta que nō ꝓbant̄ aliter q̄ ꝑ pre
dictā scripturā sił non uidet̄ dubium ꝙ dꝫ sequi cō
dēnatio postq̄ facta ꝯparatōe litteraꝝ ꝓnūciatuz fu
it dictā subscriptionē eē de manu Juliani. Naz dicta
ꝓnunciatio lz fuerit interlocutoria transiuit tamen in
rem iudicatā sicut diffinitiua. c. cum dilectus de elec.
⁊ nō per glo. in. c. cum cessante de appella. ⁊ proba
tur in. l. arbitro in pri. ff. qui satis. cogā. Et sic habet̄
ꝓ ueritate. ff. de reg. iur. l. res iudicata. Et ꝑ conse
quens ē perinde ac si ille Julianus eēt ꝯfessus illam
subscriptionez fore de manu sua quo casu non eēt du
bium lz postea illa secūda nō sit scripta de manu sua
qꝛ dicta subscriptio facit hēri ꝑinde ac si de manu sua
eēt. ff. de pac. l. emptor. §. lucius ⁊ ibi ꝑ bar. exp̄sse.
C. plus ualere qd̄ agit̄. l. fi. i uerbo subscribere a con
trario sensu illius. l. ff. de pigno. si fideius. §. i. iuncta
l. cum de indebito circa fi. ff. de ꝓba. ⁊ his que plene
nō. bar. i. l. nuda. ff. de dona. ⁊. l. admonēdi de iure
iur. ⁊. C. de fide istru. auē. ⁊ si ꝯtus i quibus dicit ꝙ
si ꝯstat de ueritate scripture priuate per ꝯfessionem
scribentis dꝫ sequi ꝯdēnatio. Idem ergo si ꝯstat per
sniam que transiuit in rem iudicatā ut ē hic ꝑ dictaz
l. res iudicata de reg. iur. n̄ g° expedit disputare an
illa ꝯparatio litteraꝝ fecerat plenā fidē uel nō postq̄
ꝓnunciatum ē ꝙ sic qꝛ ꝓnūciatio postq̄ transiuit in
rem iudicatam presumit̄ iusta tam ex ordine q̄ ex cā
nec de ipius iniusticia pōt amō queri. c. in presentia
de renunci. ff. de iudi. si pretor i principio ⁊ nō. ꝑ In
no. in. c. cū in iure ante finē ꝺ offi. dele. ⁊ nō. i spe. ꝺ
sen. §. qm̄. uersi. penul. Sed si non eēt ita pronūcia
tum tunc essꝫ dubium propter ea que nō. bar. in legi
bus supra all̄. qui tenet ꝙ i apocis sola ꝯparatio lr̄arū
nō faciat fidē plenā. Et idē gl. i. l. admonēdi ⁊ in. l.
i bone fidei de iureiur. ꝑ auē. ꝺ istru. cau. ⁊ fide posi
ta. C. de fide instru. ⁊ si ꝯctus. Sz i libris rōnū ⁊ in
alijs scripturis tenet legē ꝯpationes eo. ti. fore icorre
ctā que uult facere plenā fidē. In casu aūt nr̄o lz nō
sit apoca. sz quidaz librūculus dicti uinciguerre. Idē
uidet̄ dicēdū in eo ꝙ in apoca postquā ē penes credi
torē. Non sic eēt in libro rōnum dicti iuliani q̄ penes
ipsuz iulianū remāsisset qꝛ in illo cessaret p̄sumptio
falsitatis qꝛ uinciguerra nō sic possꝫ falsificare scriptu
rā nō existētē penes se sicut existētē ut patet ex nō. ꝑ
bar. in dictis locis ubi se fundat in hac ratione quā
tuz ad apocā que ratio uiget etiam in casu nr̄o unđ
uī ꝙ dicta ꝯparatio nō plenā sz semiplenā fecerit fi
dē ⁊ licet quātitas nō sit parua tamē qꝛ presumptio
ē contra dictum iulianum qui ꝯuictus est de menda
cio saltem super contentis ꝺ prima posta que ipe ne
gauit ⁊ ēt de periurio propter quod eius conditō ag
grauatur. l. cū ꝺ idebito post mediū. ff ꝺ ꝓba. l. non
oēs. §. a barbaris. ff. de re mili. uī ꝙ dicta semiplēa
probatio iuncta cum presumptione sufficiat ad faci
endū deferri iuramētū in defectuz ꝓbatōnis ꝑ ea que
habent̄ in. l. si duo patroni post p̄ncipiū i uersi. mul
tū tn̄ fidei ⁊c̄. ff. ꝺ iureiur. ⁊ in. l. i. C. qui ⁊ aduersus
quos in tex. ⁊ gl. Ista tamē n̄ sunt necessaria postq̄
ꝓnunciatio p̄dicta iteruenit ⁊ trāsiuit in rem iudica
tam ut pluries dictū est qꝛ facit fidem plenam ac si fo
ret ꝯfessata ¶ Sup alio uero quesito uidelicet an ꝯ
istum Julianum possit practicari auē. ꝯ qui ꝓpriam
C. de non nu. pecu. uidet̄ prio ꝙ n̄ qꝛ poste iste n̄ sūt
scripte manu illius sed solum facta subscriptio. Con
trarium est uerius qꝛ paria sunt ista ut supra dixi ꝑ
l. emptor. §. lucius. ff. ꝺ pac. ⁊ hoc firmat bar. i dicta
auē. post p̄n. ꝑ unā colū. uersi. Itē quero q̄d si ē cy
rographuz tertij scriptum ⁊c̄. Itez ad idē uidetur ad
huc ꝙ non qꝛ n̄ ē ꝓbata ueritas scōe poste. qd̄ requi
rit̄ s̄m nico. de mat. ut ibi nō. bal. in uersi. sed quero
reus. Sed certe satis est ꝓbata ueritas p̄sūptiue per
lapsū biēnij ⁊ hoc sufficit s̄z eosdē i fi. Tertio adhuc
ꝓpter id qd̄ ibi nō. glosella sup uerbo ꝯuenit̄ qꝛ ista
est scriptura ꝺ mutuo iam facto ⁊ sic facta fuit potius
ad ꝓbationē q̄ ad obligationem ergo locuz non hꝫ
illa auē. ꝑ illaz glosellam quam uidetur tenere bar.

Sed bal. cū simplr nō tenet. sed dicit ꝙ posset dicere
ueꝝ si negaret sola numeratio qꝛ illa nō ē i scriptura
ꝯtenta ut i ea fundet obligatio secus si neget scriptu
ra cū numeratōe preterea dicit ipe credo locū hēre pe
nā istius auc. Uel aliter si iste ninciguerra ꝓbasset ꝑ
testes ueritatē utriusq; poste tūc aduersarius ō nega
tione scripture ꝓprie nō puniret qꝛ negatio non erat
nociua creditori postq̄ de mutuo extabāt alie ꝓbatio
nes ⁊ hoc noluit illa gl. que ꝓbat ꝑ id qō hētur i. l.
fundū i fi. ultime gl. ff. de euic. s; qꝛ ꝯtentis in secūda
posta non hēbat alias ꝓbatōes prefata negatio erat
nociua uinciguerre si non ꝓbasset scripturaz fore de
manu illius. Et iō qꝛ necessario fuit grauatus i one
re ꝓbandi dictā subscriptionē fore de manu illius ꝑ
ꝯparationē litteraꝝ dz puniri qꝛ pōt dici ꝙ ex ista scri
ptura ꝯueniebat ex quo necessaria erat actori ad fū
dandā suā intentionē postq̄ non hēbat alias ꝓbatio
nes sic pōt dici facta ad obligādū qꝛ obligat ex mutuo
qō non nisi ex ista scriptura probari poterat. Et nisi
sic itelligat si uera eēt illa gl. raro uel nunq̄ hēret lo
cū illa auc. qꝛ scripture priuate utplurimu; fiūt sup ꝯ
ctu ia; celebrato non aūt ꝑ ipas celebrat nisi ꝑ epl'a;
l. titius. ff. de ꝯsti. pec. ⁊ sic restringeret ad eplas tan
tū qō eēt absurdū iō n̄ obstātib⁹ supra allegat i ꝯtrīū.
Uidet dicēdū dictā auc. ⁊ eius penā posse exerceri ⁊
practicari i cāu nr̄o eo maxie qꝛ ꝯpat ⁊ mercator ⁊ sic
i eo reprobat forti⁹ ligua mēdax q̄ i uno alio. iō acri
us ueniat puniēdus ar. l. p̄sbiteri. C. de epis. ⁊ cle.

¶ Qualiter ⁊ qn̄ presumat simulatio de ꝯtractu uen
ditionis ad ꝯtum pignoris. ¶ Et an statutū ualeat
ꝙ ꝯtus usurarius uel simulatus possit ꝓbari ex leui
bus p̄sumptōibus. Itē ⁊ que ꝯiecture sufficiāt ad ꝓbā
dū ꝯtū uēditiōis feneraticiū uel simulatū. ¶ Et an
qō usurarū incidēs debeat remitti ad epm. ¶ Itē; qn̄
dicat qō iuris ⁊ qn̄ facti. Et an iudex secularis possit
ex ꝓrogatione partiū cognoscere de cā usuraria qn̄ ē
qō iuris ⁊ an ⁊ qn̄ possit fieri prorogatio ⁊ que dican
tur cause spirituales ⁊ quando ecclesiastice.

cccxxxiij.

¶ In christi nomine amen.

Uisa petitiōe predicta ⁊ testibus pro utraq; ꝑte rece
ptis ⁊ ēt snīa lata in fauorē dictoꝝ agentiū sup eo qō
primo querit utrū ex deductis i ꝓcessu sit ꝓbatu; pi
gnus, ⁊ sic simulatio ꝯtus. Respōdeo ꝙ sic qꝛ talis
sil'atio seu fraus de ꝯtu uenditiōis ad ꝯtū pignora
tionis ꝓbat ꝑ ꝯiecturas ⁊ uerisilitudines ta; de iure
cōi ut i. c. ad nostrā de ēp. ⁊ uē. ⁊ c. illo uos ō pigno.
⁊ nō. ꝑ doc. in. l. ēptione. C. plus ualere qō agit facit
l. dolum cum ibi nō. C. de dolo q̄ etiam per statutū
ꝑgami sub rubrica de cognoscendo per. d. pīātem ⁊
eius iudicem de cōtractibus ficticijs ⁊c. ubi dicitur ꝙ
possit fieri ꝓbatio ex leuibus presumptōibus qō qui
dem statutum laicorum ualet inter laicos etiam i ma
teria usuraria quando disponit super qōnibus facti
que sunt uel esse possunt de foro seculari ut dicam in
sequenti dubio. Et ita tenet fede. de senis i opere suo
consilio. xci. si bene inspiciatur eius mens ⁊ intentio.
Et inter alias coniecturas est ista si posset probari
ꝙ debitor querebat accipere pecuniā mutuo sup tali
possessione postea reperit ipm fecisse uenditōe; de il
la possessione de quātitate quā querebat. Nā p̄sumit
color quesitus de ꝯtu ad ꝯtum sicut ⁊ alibi de ꝑso
na ad personam. ff. ad uell. l. mulier. §. si cu; esset ⁊

hoc nō. hosti. in dicto. c. ad nostrā uel quando cōcur
runt duo. s. ꝙ res ualet longe plusq̄ fuerit uendita ⁊
ꝙ factum fuit pactum de retrouēdendo. Alteꝝ uero
nō sufficeret qꝛ tex. illoꝝ capituloꝝ loquit i plurali ⁊
sic requirunt plures adesse ꝯiecturas. Sufficiant er
go due. l. ubi numerus. ff. de testi. Sufficeret etiā cu;
una illarum qualitas persone creditoris seu ēptoris si
ꝯsueuisset fenerari ul' tales ꝯtractus simulatos facere
l. qui semisse;. ff. de usuris in fi. ō pigno. ac. l. uniuer
sorum ⁊ qō nō. doc. C. de usu. l. cū allegas ff. de uer
bo. obli. l. stipulati sumus s; hic adsunt p̄dicte ꝯiectu
re ⁊ ēt alie plures. Et prio adest ꝑsona qꝛ auogadri
us pater istorum agētium anteq̄ faceret uenditionē
de dicta pecia terre querebat accipere mutuo sup illa
possessione ⁊ eā pignorare ⁊ nō uendere ut patet ex
depositōe. vij. test. s. Jacobi bonage qui deponit qua
liter dictus auogadrius ita sibi dixit ⁊ ꝙ ipse uoluit
emere s; ille noluit uendere cui Jacobo uidet danda
plena fides in hoc cū deponat ō facto suo ar. l. quero
§. fi. ff. de edili. edic l; quando deponit de facto alie
no non sufficiat unus. l. ubi numerus. ff de testi. C.
e. t. l. iurisiur. Cōfirmat ēt hoc ex depositione primi
testis qui dicit ꝙ g ꝯil. noluit dare auogadrio lib. mil
le ducen s; ille noluit recipere nisi sexcentas ⁊ sic ap
paruit ꝙ noluit uēdere sed pignorare. Itē adsūt alie
due coniecture. s. maioritas precij de duplo magisq̄
datum fuerit cū oēs quasi testes deducti per actores
deponant ꝙ ual; mile ducentas lib. ⁊ ultra ⁊ tn̄ uen
ditio facta fuit ꝓ sexcētis. Nec ob. testes iducti ꝓ alia
parte quia deponūt de tempore guerre ⁊ ꝑꝑ guerrā
erat possessio iculta ⁊ n̄ fuisset repertus qui dedisset
ultra sexcētas libras quia istud nō probat uerū preci
um rei cū sit quid temporale qō sperabatur cessare
iō nō d; attēdi. l. p̄cia reꝝ i fi. ff. ad. l. falci. Preterea te
stes alij ꝓ actorib⁹ iducti dicūt ꝙ illi met ēptores de
dissent mile. cc. lib. si ille uoluisset facere liberā uendi
tionē ⁊ sine pacto ō retrouēdēdo. Et illis magis est
dāda fides qꝛ dicūt uerisil'ora. l. ob carmē. §. fi. ff. de
testi. Et licet dicti testes deponentes de maiori ualo
re forte non reddant ita sufficientem causam sui dicti
sicut requireretur si ageretur de suppletōe precij iux
l. ij. C. ō resci. uen. qꝛ tūc ageret ō magno p̄iudicio.
In casu tamen nostro quia non agitur de suppletōe
p̄cij nec de retractatōe ꝯtc⁹ ꝑꝑ p̄ciu; qꝛ imo petit re
tractari ꝓpter pactu; de retrouēdo nec negat restitu
tio rei uel retrouēditio imo offert s; solu; agitur ō ꝓ
bando simulationē ꝯtractus ad finem ꝯputandi fru
ctus in sorte; nō uidet requiri tā exacta ꝓbatio sicut
requireret si ageretur de his que supra dixi tū qꝛ hoc
non est magni p̄iudicij sicut sunt illa tum propter na
turam sil'ationis que ꝑ cōiecturas etiam leues detegi
tur. l. s; si maritus. §. fi. ff. qui ⁊ a quibus de manu.
l. iiij. §. si ab ignoto. l. sicut. §. supuacuum qui. mo.
pig. ul' hipo. sol. ⁊ qō nō. bar. i. l. post ꝯtu;. ff. ō do.
sic etiā dicti testes debēt sufficere. ar. l. i. C. ō rei uxo.
acti. post principiū. Est ēt ꝯuētio de retrouēdēdo fcā
eodē die ⁊ sic magis arguit sil'ationem q̄ si ex inter
uallo. ff que in frau. credi. l. si uentri. §. in bonis i fi.
⁊ qō nō. i. c. officij de elec. Nec ob. ꝙ unus testis acto
rum dicat ꝙ ex interuallo fuit facta dicta ꝯuentio quia
ex tenore instrī apparet de ꝯtrario ⁊ sic illi nō ē dan
da fides. C. ad uell. l. antique. Sunt etiā alia indicia
que arguunt sil'ationem p̄dicta; ⁊ coadiuuāt ea que
dicta sunt ut ⁊ si ꝑ se nō sufficerent qō negat. iuncta
tamē cu; istis sufficere debeat iuxta illud que nō pro
sunt

ſunt ſingula ⁊c̄.l.ſi ſtipulatus.ff.de uſur.⁊ ꝑ:c.ſi.de
ſucceſ.ab īteſta.⁊ qȯ nō.i.l.ij.i prīn.ff.de excu.tuto.
⁊.C.de rei uen.l. indicia ⁊.l.ob carmē.§.ſi. ⁊.l.iij.
§.ij.ff.de teſti. Sūt aūt iſta. Prīo q₂ fuit actū ī pacto
de retrouēdendo ꝙ poſt certū tēpus ⁊ nō añ tenerent
retrouendere ⁊ ſic pꝫ ꝙ uoluerūt aliquid lucrari dicti
emptores de eo ꝙ feccrunt ergo ⁊c̄.ar.dictoꝝ capitu
loꝝ. Itē ē unus teſtis uidelicet tertius in ordine qui ē
d. Ja.filius dn̄i marci de aduocat qui deponit de cō
feſſione ptis aduerſe facta pn̄tibus iſtis agētibus uel
altero ipſoꝝ recipiēte ꝓ ſe ⁊ fratre ſuo qualiter reuera
mutuauerat dictas ſexcentas libꝛ.⁊ recepit illā poſſeſ
ſionē pignori non aūt emerat qui teſtis facit ſemiple
nā ꝓbationē q₂ ſi eēnt duo teſtes facerēt plenā. Naꝫ
ꝯfeſſio extraiudicialis facta ꝑte pn̄te facit plenā fideꝫ
uel ſaltē releuat alterā partē ab onere ꝓbandi iuxta
nō.ſuper rubrica de ꝓba.ꝑ Jo.an.ī nouella ⁊.l.pu
blia.§.fi.ff.depoſiti ⁊.l.cū de idebito.§.fi.ff.ꝺ ꝓba.
C.de nō nu.pe.l.gn̄aliter ꝑ doc. Si duo facerēt ple
nā ergo un⁹ ſemiplenā ꝑ ea que nō.bar.i.l. admo.
de iureiur. Et pꝫ ī dicto.c.fi.de ſucceſ.ab inteſta.⁊ ſe
miplena ꝓbatio ē pluſꝙ̄ indiciū uel ꝯiectura ut nō.
i.l.cū ꝓbatio.ff.de ꝓba.ī gl. Sūt ēt plures alij teſtes
qui deponuut de ꝯfeſſiōe facta ꝑte abſente qua ple
ne ꝓbata facit ſemiplenā ꝓbationē ut nō.bar.i.d.l.
admonēdi de iureiur.⁊ lꝫ teſtes ī hoc uideānt ſingula
res q₂ deponūt de ꝯfeſſionibus factis diuerſis tēpori
bus negari tn̄ non pōt quin faciāt magnuꝫ indiciū ⁊
ꝯiecturā ⁊ ſic adminiculant ad plenā ꝓbationē lꝫ di
rectā ꝓbationē nō faciāt ut i.d.c.fi.de ſucceſ.ab inte
ſta. Sic ergo ꝯcludit ꝑ illud.c.qȯ uel ē directo ꝓbatū
pignus uel tā ſufficiēter adminiculatuꝫ qȯ ſufficit ad
ſniaꝫ ꝓ actoribus. Et hoc de prīo dubio uel queſito.
¶ Quantū uero ad ſecundū dubiū an dicta ſnīa red
dat nulla ex defectu iuriſditiōis quaſi iudex ſecularis
de hac cā uſuraria cognoſcere nō potuerit nec ꝓnū
ciare tanꝙ̄ de cā eccl'iaſtica ſeu ſpūali non ꝑtinēte ad
ſuū foꝝ iuxta nō.i.c.cū ſit gnāle de foro ꝯpe. ⁊ ī cle.
diſpēdioſam de iud.⁊ ꝑ Jo.an.i.c.i.de uſuris li.vi.
ī nouella iūcto.c.ſi iudex laicus de ſen. excō.⁊.c.inq
ſitionis.§.ꝓhibemus de here.li.vi. Depēdet ex his
que nō.archi.xiiij.q.iiij.quid dicā qui tenꝫ ſecūdū ꝙ̄
plures ꝙ uſure pn̄t repeti ī curia ſeculari ⁊ paulus ꝺ
liaza.ī cle.i. de uſuris qui diſtiguit an ſit qȯ facti uel
iuris que diſtictio fuit originalr̄ Jo.an.ī cāu ſi.ꝺ or.
cogni.c.tuā ⁊ eam approbat fede. de ſenis ī dicto cō
ſilio.xci.⁊ bar.i.l.titia.ff.ſolu. ma.⁊.d.pc.de āchā.
ī.c.ea que de reg.iur.lꝫ bal.in.l.quotiēs.C.de iudi.
dicat ꝙ ſiue ſit qȯ iuris ſiue fci ꝑtinꝫ ad foꝝ eccleſie.
Qȯ puto uerū actore uolēte q₂ qui uult repetere uſu
ras uel petere declarari ꝯ̄ctum eſſe uſurarium pōt eli
gere curiā eccleſiaſticā ſi uult etiā quādo ē queſtio fa
cti ⁊ ita uidemus cōiter fieri quādo morit aliquis uſu
rarius de cuius contractibus nō uertitur queſtio iur.
ſed facti.ſ.quantum quis ſoluerit pro uſuris ⁊ ſic eſt
qȯ facti ⁊ tamen repetunt utplurimum in curia eccle
ſiaſtica ⁊ hanc iuriſditionem ſibi approꝑriauerunt re
ctores eccleſiaſtici a tanto tp̄e citra cuius non eſt me
moria ut nō. Jo.an.ī dicto.c.i.de uſuris li.vi.in no
uella. Sed ſi uolunt agere ī curia ſeculari eo cāu quo
ſit qȯ facti nō ē negandū quin poſſint ⁊ ſic ſaluantur
nō.ꝑ archi.⁊ alios in preal.c.quid dicā ⁊ ꝑ alios ī lo
cis ſupra alle. In caſu aūt nr̄o ē qȯ facti ⁊ n̄ iuris qȯ
pꝫ q₂ tunc ē qȯ facti qn̄ partes non ſunt concordes ī
facto ſed in iure ſic quia partes fatentur ꝙ ſi factuꝫ ſic

ſe haberet eēt uſura. Sꝫ ſi nō ſic ſe hēret nō eēt uſu
ra. Tunc aūt dicitur qȯ iuris quādo ꝑtes ſunt cōcor
des in facto nō ī iure puta ſi uendant fructus ad tp̄s
miori p̄cio ꝑtes fatent uēditionē fuiſſe factā ad tēp⁹
tn̄ una pars dicit talē uēditōnē cōtinere uſurariā pra
uitatē. Altera ꝯ̄dicit certe iſta ē qȯ iuris mere nō fa
ti q₂ de facto nō cōtendit īter ꝑtes lꝫ ſolū de iure. Et
iō ꝑtinet mere ad forū eccleſiaſticū. Et iudex ſecula
ris ēt ex prorogatōe ꝑtiū uidet ꝙ nō poſſit cognoſce
re q₂ uidet cā ſpūalis cuius nō ē capax iudex ſecula
ris.c.decernim⁹ de iudi.⁊ dcō.c.ſi iudex laic⁹ de ſen.
excom.⁊ qȯ Inno.nō.i.c.de cauſis de offi.deleg.⁊
doc.iuris ciuilis in mā prorogatōis iuriſditōis qui di
cunt ꝙ ī iudice nō hn̄te īperiū nō pōt fieri prorogatō
de īperio mero ul' mixto q₂ talis ꝓ̄ātus nō ē capax lꝫ
in ꝯ̄riū faciat qȯ nō.d.pe.de ancha.ī dcō.c.ea que
qui dicit ꝙ cā uſuraria n̄ ē ſpūalis lꝫ ē eccl'iaſtica ut di
cto.c.ut īquiſitōis.§.ꝓhibem⁹ de here.li.vi. Et de
illis ſolus eccleſiaſticus pōt cognoſcere. Sunt quedā
que ſunt eccleſiaſtica ſed nō mere ut ſacrilegiū ut nō.
in.d.c.cum ſit generale de quo etiaꝫ ſecularis pōt co
gnoſcere ut.l.ſi quis in hoc genus.C.de epiſ.⁊ cle.⁊
ſecundum hoc uideretur ꝙ de.q.uſurarum ēt quan
do eſſet queſtio iuris poſſet ſecularis cognoſcere de
cōi conſenſu ꝑtium. Sed quando ē queſtio facti tūc
etiam reo inuito. ¶ Breuiter ſuper iſto arti.de ꝓroga
tione nō inſiſto de p̄ſenti q₂ nō expedit cū in caſu no
ſtro ſit qȯ facti ⁊ nō iuris ⁊ ſic etiā reis inuitis potue
runt actores recurrere ad curiaꝫ ſecularem ſecundū
cōem opi.doc.de qua ſupra.ꝙ autēꝫ ſit queſtio facti
⁊ n̄ iuris pꝫ clare q₂ ſolum de facto ꝯtēditur īter ꝑtes
uidelicet utrum fuerit actū inter eas ꝙ nō eēt emptio
⁊ uēditio ꝓut inſtrm̄ cantabat.lꝫ eſſet pignus ꝓut
partes reuera agebāt. An aūt ꝙ eēt uera uenditio.
Nā utraqꝫ ꝑs fatet ꝙ ſi fuiſſet actū ꝙ nō eēt uera uē
ditio lꝫ pignus cēſeret facta ſi'atio de pignore ad uen
ditionē in fraudē uſuraꝝ.ſ.ut dicti creditores tanꝙ̄ ꝺ
uēditione lucrarent fructus iterim ꝑceptos de pac.in
ter empto.l.ij.C.quos de pignore lucrari nō potuiſ
ſent lꝫ in ſortē habuiſſent ꝯputare.l.i.⁊.ij.de pign.
ac. Itē utraqꝫ pars fatet ꝙ ſi fuiſſet actū ut eēt uera
uenditio prefati emptores lucrarent fructus interiꝫ ꝑ
ceptos. De hoc ergo facto ꝯtendit inter ꝑtes.ſ.quid
fuerit actū īter eas non aūt de iure ꝙ reſultaret ex fa
cto ꝺclarato ⁊ poſito ꝑ ꝯſtāti de illo eni ſūt ꝯcordes.
Et iſto modo declarauit barto.in dicta.l.ticia. Se
quitur ergo ꝙ potuit hoc peti in curia ſeculari lꝫ po
tuiſſēt actores ꝭ petere ēt ī curia eccl'aſtica ſi uoluiſſꝫ.
Et iō dcā ſnīa n̄ ē nulla ex defectu iuriſditōis ⁊ dcā ex
ceptio nullitatꝭ ex iſto capite n̄ ꝓcedit. Laus Deo.

¶ Societas.

¶ Si mutuo pecuniā ad partem lucri an ⁊ quando
dicatur contractus ſocietatis. ¶ Et quando periculū
ſortis ⁊ lucri non ē cōe contractus ſapit uſuram.

cccxxxiiij.

¶ In chriſti nomine amen.

Uiſo inſtrumēto predicto nō expedit īſiſtere ſuꝑ ſin
gulis dubijs uel queſitis ſupra formatis q₂ ex reſpon
ſione que fiet ad ſecūdum patebit reſpōſio ſuper ali
is. Dico ergo indubitāter ꝙ iſte non fuit ꝯtractus ſo
cietatis lꝫ mutui ⁊ quicquid dicti receperunt poſtꝙ̄ ꝑi
culum ſortis ī nullo pertinebat ad eos ſed ad recipiē

tem etiam si fuisset actum ꝙ ad dātes ꝑtineret certa pars lucri ⁊ sic lucrũ nõ fuisset certũ sꝫ positũ in fortuna qm̄ ad hoc ut lucrũ sit licitũ duo debent in fortũa poni. s. capitale ⁊ etiā lucrũ si qd̓ fiat sit cõe ⁊ tũc esset ꝯtractus licitus societatis. l. cũ duobus. §. itēꝫ si ex facto. ff. pro socio. Si uero damnũ sortis nõ ponatur ĩ fortuna sꝫ agit̃ ut in totũ sit recipientis tunc licꝫ lucrũ ponat̃ ĩ fortuna q̃ non agit̃ ut numerās oĩo aliquid recipiat siue recipiēs lucret̃ siue non sꝫ ita demũ si lucret̃ tradēs hēat partē lucri nihilominus ꝯtractus ē illicitus. Ita determinat gl. ordi. ĩ. c. plerũqꝫ. xiiij. q. iij. ⁊ hosti. ĩ sũma de usuris. §. an aliquo uersi. hāc ēt societatē cũ se. usqꝫ ad uersi. quid de his qui oues uēdunt ubi ēt recitat uerba gof. ĩ sũma que sũt talia uis dare pecuniā tuam nauigāti uel ad nũdinas eũti seu mercatori sine peccato põe tu pecuniā ⁊ alius operā ꝑsonalē ⁊ cõicent ꝑicula dãna ⁊ lucra. ff. ꝓ socio. l. v. ⁊. l. si nõ fuerit ⁊c̃. Idē ē ꝙ nõ sit licitus ꝯtus quando lucrũ nõ ponit̃ ĩ fortuna sꝫ in oēm euentũ tradēs pecuniā uult lucrari siue recipiēs lucret̃ siue non ut si paciscit̃ de certa quātitate ānua uel mēstrua dãda posito ēt ꝙ ipe tradēs suscipiat ĩ se periculũ sortis casus ē ĩ. c. nauigāti de usuris ⁊ ē gl. ĩ dicta. l. cũ duobꝰ. §. item ex facto al's ē sub. l. si fratres sup uerbo quātitate dꝫ ergo suscipe in se periculũ sort ⁊ lucri nec sufficit alter ut ex predictis pꝫ. Nec obstat. l. si nõ fuerit. §. i. ff. ꝓ socio ubi habet̃ ꝙ societas põt ita cohiri ut nullā partē dãni alter sentiat lucrũ uero cõe sit qui. §. fecit multũ dubitare hosti. ĩ loco supra allegato. Et respõdet ꝙ lꝫ ualeat iure pacti nõ tñ iure societatis nec ē equa ⁊ dicit ꝙ ĩ iudicio aie nõ ē tenēda. Sꝫ certe ñ bene põderauit tex. ĩ. d. l. si non fuerit. §. i. q̃ loquit̃ qñ agit̃ ut ille qui ponit operā ñ subeat ꝑiculũ capitalis ĩ aliquo ⁊ dicit ualere tale pactũ ita demũ si tãtũ sit opa quantum sit dãnum pecunie nimirũ quia tunc sentit damnum operarum quas ꝑdit unũ equum ē ꝙ nil sentiat de dãno pecunie q̃ sic seruat̃ equalitas sꝫ nõ posset sic ꝯhi societas ut ille qui ponit pecuniam nullũ dãnũ sentiat de ꝑditõe pecunie sꝫ solus recipiēs lucrũ uero cõe sit ⁊ hoc uult gl. ĩ. d. c. plerũqꝫ ⁊ etiaꝫ Roff. de quo supra feci mētionē. In cãu aũt nr̃o isti creditores nec dãnũ seu periculũ uoluerũt sētire ut pꝫ ex istō ĩ quo recipiēs oē ꝑiculũ recipit supra se. Nec ēt periculũ lucri qm̄ nõ fuit exp̄sse actũ ꝙ hēret certā partē lucri q̃ si ita fuisset cũ dictus recipiēs dãnũ ꝑditionis ut dicit̃ passus fuerit prefati creditores nihil ꝓ lucro recepissent. Sed uidet̃ fuisse actũ de certa quātitate danda ãnuatim siue ille lucraret̃ cũ pecunia siue nõ qd̓ apparet ex his que ĩ pũcto narrant̃ q̃ non obstante ꝑditione ⁊ dãnis q̄ plures pecunias hũerunt que ut dicit̃ equiualēt sorti ⁊ adhuc petit ultra ⁊ istud facit censeri fenus illicitum etiam si creditores periculũ pecunie in se recepissent ut dicto. c. nauiganti. Et ex his concluditur ꝙ quicquid est solutum debet in sortem computari ⁊ si quid est solutum ultra sorteꝫ potest repeti per. l. si non sortem in prin. ff. de condi. indebi. Et ex istis patet non esse necessariuꝫ ad alia respondere. Laus Deo.

¶ Quidam bernabas florentie contraxit societatem cum quodam Iohanne exercendam londre usqꝫ ad tempus trium annoruꝫ cum dimidio quo tempore finito ⁊ post mortem dicti bernabe quidam contraxit in londra cum dicto Iohanne queritur utruꝫ ex tali ꝯtractu bernabas uel sui heredes teneantur. Dubium facit ꝙ sic q̃ dictus contrahēs credebat societatem durare nec sibi facta erat notificatio ꝙ finita eēt societas. In ꝯtrariũ ꝙ dicta notificatio nõ fuerit necessaria p. l. sꝫ ⁊ si pupillus. §. ꝓscribere ƀ institoria ubi ꝓbat̃ ꝙ notificatio sit necessaria. Sed illa ꝓcedit qñ societas simplr̃ esset ꝯtracta. Secus si ad certũ tēpus. Item ꝓcedit qñ ꝯtrahens hꝫ noticiā mandātis ⁊ illius cõtēplatione ꝯtrahit secus si nõ hꝫ noticiā illius ⁊ sic ꝯtrahit hito respectu in genere ad illũ qui est socius tpe ꝯtus. Si eni nullus tunc reperit̃ sociꝰ nullus est qui obligari possit ex tali contractu.

cccxxv

¶ In christi nomine amen.

Uisis ⁊ ponderatis omnibꝰ que in suprascripto puncto narrant̃ pluribus rõnibus ⁊ satis urgētibꝰ iudicio meo uidet̃ mihi dicendũ dictũ philipũ ⁊ socios nõ teneri dicto sr̃ henrico lꝫ dissolutõ dicte societatis dudũ ꝯtracte interdictũ bernabã ⁊ Iohãnē nõ fuerit manifesta londre p cridã uel p lr̃as directas iudici lõdre.

¶ Prima rõ ē q̃ tēpore ꝯtracte societatis ꝑdicte fuit appositũ tempus triũ ãnorũ ⁊ sex mēsium quibus durare deberet ut ꝑmitit̃. Cõstat aũt ꝙ socius ex cõtractu socij. iõ insolidũ obligat̃ qñ sepatim ⁊ in diuersis locis agũt q̃ alteri alterũ ꝑposuisse uidet̃ ⁊ mãdatum dedisse de ꝯtrahendo ar. ff. si cer. pet. l. eius qui in ꝓuinciā in fi. ⁊ nõ. bar. ff. de duobꝰ reis. l. eadē in vij. q. Uidet̃ ēt dedisse mandatũ singulis ꝙ cuꝫ illo ꝯtrahant. ff. de exercitoria. l. i. §. i. in fi. de solu. l. qui hoiem. §. si titiũ in fi. mandatũ aũt istud tam factum socio q̄ factũ alijs ut cũ eo contrahãt fuit ab ipo pricipio limitatũ usqꝫ ad certũ tp̄s quo duratura erat societas cũ ex societate descēderet ⁊ esset eius sequella ⁊ sic scdm ipsꝫ deberet intelligi ⁊ limitari ar. ff. de insti. l. quicũqꝫ. §. si ei quē in fi. ƀ eden. si quis ex argē. §. rõnē in fi. fines aũt mãdati sũt diligēter custodiendi ff. mãdati. l. diligēter ⁊ qd̓ extra ul' ultra eos agit̃ mãdantē nõ obligat. Et si dicat̃ dicta limitatio mandati usqꝫ ad dictũ tēpus nõ erat nota cõtrahētibus. Respõdet̃ ꝙ ex quo fuit apposita ab ipo pricipio debuit eē nota ⁊ si nõ fuit ē quid eis iputet̃ q̃ debuerũt inuestigare de qualitate ⁊ ꝯditõe illius cũ quo ꝯhebāt tex. cũ glo. ff. de regulis iuris. l. qui cũ alio sicut ĩ qualibet alia l ul' ꝯditõe apposita ab ipso pricipio ĩ mandato q̃ dꝫ seruari ⁊ si nõ seruat̃ nõ excusant̃ ꝯhentes propter ignorãtiā ꝯtrahētis q̃ debuerũt explorare ⁊ sic mãdans nõ obligat̃ ut ibi nõ. in gl. ⁊ ꝓbat̃ in. l. i. §. nõ aũt ex oi ⁊. §. igit̃ ꝑpositio ⁊. §. si plr̃es in fi. ff. de exercito. ⁊ de instito. l. quicũqꝫ. § nõ tenet̃ ⁊. l. sꝫ ⁊ si pupillus §. ꝯditio. Nã ex quo uirtute talis mãdati societatis mouēt̃ ad ꝯtrahendũ debent explorare ĩ qua forma stet ⁊ si nõ faciũt ē quid eis iputet̃ ⁊ habent̃ ꝓ scientibus ut dicta. l. qui cũ alio in tex. ⁊ gl. Quod ergo dicit̃ in. l. sꝫ ⁊ si pupillus. §. de quo ⁊. §. ꝓscribere ff. de insti. locũ hꝫ ⁊ tunc ē necessarium fieri quando mandatum fuit factum a principio simpliciter ⁊ sine tp̄is ꝑfinitione ul' alia limitatõe tũc. n. cũ ꝯtrahētes sciãt uel scire presumãtur ꝙ simplr̃ ⁊ quãdocũqꝫ possunt ꝯhere secundum formã dicti mãdati ut dicta. l. qui cũ alio remanerēt decepti ex reuocatione uel limitatione postea subsecuta nisi eis notificaretur ideo est eis notificanda secundum formam illius. l. sed si pupillus ne remaneant decepti ut in. §. sed si plures uer. sed si al's. e. l. ⁊ ƀ exerci. l. i. §. magistrum. De cõditione nãqꝫ socij uel institoris facile põt perquiri. s.

qualiter

q̃liter ꝛ ĩ qua forma fuit p̃posit⁹ magis q̃ꝙ de ꝯditione
magiſtri nauis ut dicta. l. i. §. i. de exerci. tñ ẽt de ꝯdi
tione magiſtri nauis appoſita a pricipio ẽ ꝑquirẽdũ
ut dicit gl. ĩ dicta. l. qui cũ alio ꝛ qꝺ nõ. bal. C. ꝺ exer
ci. ſup rubrica. Nõ ergo ꝑtinet ad p̃ponẽtẽ mãifeſtare
formã uel limitationẽ appoſitã a pricipio ſicut quãdo
apponit̃ ex poſtfacto facit. C. ꝺ dona. que ſub mõ. l.
perfecta de pac. l. pacta nouiſſima cum ibi nõ. in rõe
ſui de rebus coꝝ. l. ij. C. de ſatiſdã. l. i. uer. itaqꝫ ĩ uer
bo poſtea. ff. de ꝓcura. l. ſi ꝓcuratorẽ abſentez ĩ fi. ꝛ
qꝺ nõ. bar. l. i. ĩ fi. cũ legibus ſequẽtibus eo. ti. ſecun
dũ Ja. de are. qui dicit q̃ꝙ ſi ꝓcur. ẽ ꝯſtitutus ad cer
tũ tẽpus ſi fuit litẽ ꝯteſtatus ꝛ poſtea ante litẽ finitaꝫ
expirauit tẽpus non poterit poſtea ꝓſequi etiã ſi ad
uerſarius uelit nec põt de hoc ꝯqueri qꝛ cuꝫ tempus
fuerit appoſitum a principio ſcire debuit hoc euenire
poſſe unde ſibi ĩputet q̃ꝙ admiſit cum ar. ff. locati. l. ſi
quis domum. §. i. ſꝫ ſi fuiſſet ꝯſtitutus ſimpl̃r ꝛ ſine
temporis prefinitõe poſt litem ꝯteſtatã non poſſet re
uocari inuito aduerſario. l. poſt litem. c. ti. lꝫ alie mõ
uideatur loqui idem bar. in. l. ita autem. § fi. ff. de
admini. tu. ſed in dicta. l. i. §. fi. cum. l. ſe. de procur.
melius loquitur ut pꝫ ex nõ. in ſpe. de ꝓcur. §. rẽne
aũt forme uer. quid ſi mandatũ ſit alſ ſufficiens ꝛ ex
bis q̃ nõ. Jnn. e. ti. petitio. ante finẽ. ubi tenet q̃ꝙ ſi
ꝓcurator ẽ ꝯſtitutus ad litẽ ꝯteſtandã dũtaxat ñ põt
ulterius ꝓſequi ẽt altera ꝑte hoc uolẽte lꝫ ſecus ſi ſim
plicit̃ ad litẽ ꝯteſtandã qꝛ uidet̃ ꝯſtitutus etiã ad litez
ꝓſequendã. ff. e. qui ꝓcuratorẽ dat ꝛ ꝑ ci. C. e. l. ſi ꝓ
curator ad unã. Cõcluſio eſt ergo q̃ꝙ limitationẽ ap
poſitã in mandato a principio nõ licet ꝯtrahentibus
uł aliũ actũ cũ mandatario exercentib⁹ ignorare Jõ
non eſt eis aliter notificanda ꝛ ſic loquit̃. l. ſꝫ et ſi pu
pillus. §. ꝓſcribere de inſti. cũ ſi. Jgit̃ in caſu noſtro
poſtq̃ꝙ tempus durature ſocietatis fuit a principio ap
poſitũ preſumit̃ deueniſſe ĩ noticiã oiuꝫ ꝛ ꝑ ꝯſequẽs
nõ fuit diſſolutio dicte ſocietatis ꝓueniẽs ex lapſu dci
temporis alit̃ ĩ publicũ notificãda uel deducẽda ꝑ pre
dicta ꝛc. ¶ Secũda rõ quare dict⁹ philipus dicti ber
nabe nõ tenet̃ dicto ſer henrico ẽ ꝑ pũctã rõnis tal̃.
Nã tẽpore obligatõis ꝯ̃cte ꝑ dictũ ſer henricũ cũ dcõ
Johãne bernabas p̃dictus iã erat mortuus ut ꝓpo
nit̃ ꝛ ſic ſaltẽ morte erat finita ubi alias nõ fuiſſet ꝓ ſo
cio. l. actõe. §. morte. C. mãdati. l. mãdatũ. Ex quo
ſequit̃ q̃ꝙ ex tali ꝯ̃ctu nõ potuit obligari bernabas qui
iã erat mortuus qꝛ mors oĩa ſoluit ꝛ nihil ĩ perſonã
mortui pricipiari põt. ff. que ſnie ſine ap. reſci. l. pe.
ſi cer. pe. l. eius qui uerſi. q̃ꝙ ſi ſtipulatus. Jgit̃ ĩ filios
bernabe tanq̃ꝙ heredes deſcẽdere nõ põt obligatio
tanq̃ꝙ hereditaria cũ ſit neceſſe q̃ꝙ hẽat originez in ꝑ
ſonã defũcti. ff. de ope. lib. l. qui libertinus. §. poſthu
mus. Non aũt põt ꝯueniri dictus philipus ut heres
bernabe nec ẽt ex ſua ꝑſona ꝛ rõe ſocietatis quã nũ
q̃ꝙ hũerat cũ illo Johãne uel mãdati qꝺ unq̃ꝙ ſibi de
derit de ꝯ̃hendo ſuo nomine cuꝫ ĩpe nunq̃ꝙ ꝯtraxerit
ſocietatem cum illo ꝛ ſocietas ꝛ mãdatum dci berna
be ad ĩpm non trãſiuerit. l. uerũ. §. in heredẽ. ff. pro
ſocio. ff. mãdati ſi uero. § fi. cũ ſe. Poſito ergo q̃ꝙ ceſ
ſarẽt ea que ĩ precedẽti articulo dixi ꝛ q̃ꝙ aliqua culpa
fuiſſet ex parte bernabe in nõ notificando dictã diſſo
lutĩ. Et qꝺ plus ẽ poſito q̃ꝙ dicta ſocietas duraſſet uſ
qꝫ ad mortẽ bernabe ex quo ſaltẽ per mortẽ fuit fini
ta ꝛ ex quo ꝯtractus de quo agit̃ fuit celebratus poſt
mortem bernabe res iſta nullũ habet dubium qꝛ ex
eo nõ potuit obligari dictus philipus nec ut heres ſui

patris ex quo in patrẽ non habuit radicẽ obligatio
nec ſuo nomine proprio ex quo ĩpe nunq̃ꝙ cuꝫ illo ſo
cietatem ꝯtraxit ꝛ ꝯcludamus q̃ꝙ quando reuocatio
mandati procedit ex morte mãdantis nõ ẽ neceſſe il
lam notificare ꝯtrahẽtibus quantum ad finem ne ex
ꝯtractibus factis poſt mortẽ heres mandãtis obliget̃
cum nullo mõ poſſit obligari nec ut heres nec ſuo ꝓ
prio nomine ut ſupra dixi. Bene tamen eſſet notificã
da quantum ad hoc ut debitores poſtea ſibi ſoluen
tes nõ liberarentur ab heredibus ut. d. l. eius qui in
ꝓuinciam ĩ. §. i. qꝛ talis liberatio non habet neceſſe
ſumere initium in perſonam creditoris defuncti ſꝫ ſu
mit initium ĩ perſonaꝫ liberati. Nec habet facere trã
ſitum de perſona defũcti in perſonã heredum tanq̃ꝙ
in heredes ſicut ꝯtingit ĩ obligatione actiua uel paſſi
ua ut patet ad ſenſum. Sed quando uiuente mãdã
te finiretur mandatuꝫ ex cauſa uel reuocatõe ſubſecu
ta ex poſtfacto iõ notificanda ẽ reuocatio qꝛ ſi nõ fie
ret ſubeſt ꝑſona mãdantis ĩ quo põt principiari obli
gatio ac ſi mandatũ duraret qꝛ ꝓpter precedẽs man
datum põt fingi q̃ꝙ duret licet finitum ſit. l. cum quis
§. i ff. de ſolu. Sed ĩ eo qui nunq̃ꝙ mandatum dedit
nõ fingit̃ ſubeſſe etiam ſi cõtrahens credat ſubeſſe ꝛ
iuſtã cãm ad credẽdũ habeat. ff. de ſolu. l. qui hoĩem
§. ſi nullo de furtis ſi quis uxori. §. apud labeonẽ ꝛ
qꝺ ibi nõ. Nõ ergo põt dici q̃ꝙ filij ꝛ heredes dicti ber
bernabe qui nũquã ꝯ̃xerũt ſocietatẽ cũ dicto Jo. nec
unquã mãdatũ dederũt ꝺ ꝯ̃hẽdo dicto Jo. quãtum
ad hoc ut ĩpi obligẽtur ex ꝯ̃ctu celebrato cũ dicto Jo.
poſt mortẽ bernabe ẽt ſi ꝯ̃hẽtes iuſto errore ducti cre
debant eſſe ſocietatem inter dictum Johãnẽ ꝛ filios
dicti bernabe poſtquã reuera nec unquã fuerat ut di
cta. l. qui hominem. §. ſi nullo quia ignorantia ꝯ̃hẽ
tiũ nõ qꝫ eẽ captioſa dictis filijs ꝛ heredib⁹ q̃ nullam
cãꝫ dederũt dicto errori. ff. que ĩ frau. credi. l. qui aũt
§. ſi quid iũcta. l. ſi ſeruus ĩ fi. ff. de diuer. ꝛ tẽpo. pre
ſcrip. Et multo forti⁹ idẽ dicẽdũ ꝺ ſocijs dicti philipi
ut ex dicto ꝯ̃ctu non teneantur cum nulla ſubſit cã
quare teneri debeant. Preterea reſultaret abſurdũ
ſi heres teneretur notificare mortem cum poſſint ꝓ
babiliter ignorare ſocietatem contractam per defun
ctum. ff. de reg. iur. l. qui ĩ alterius pro ſuo. l. fi. ꝛ ſic
nõ notificãdo obligaretur ex contractib⁹ factis poſt
mortez ſine ſui culpa. uel quid ſi longe abeſt loc⁹ ut
in caſu nr̃o ꝛ anteq̃ꝙ nũcius applicaret ille ꝯ̃heret cer
te eadẽ reſultaret abſurditas. Sola ergo diſſolutio q̃
fit aliter q̃ꝙ ꝑ mortẽ ꝛ ex cauſa ſuꝑueniẽti poſt ꝯtra
ctaꝫ ſocietatem uel mandatũ factum neceſſario noti
ficanda eſt ut patet ex p̃dictis. Nec ob. ſi dicat̃ lꝫ ſocie
tas quo ad ſocios ĩter ſe fuerit diſſoluta ꝑ mortẽ ber
nabe attamẽ mandatuꝫ qꝺ ille Johãnes habebat ꝺ
ꝯ̃hendo nomine ĩpius bernabe ꝑ ea que nõ. bar. in
dicta. l. eius qui in ꝓuincia in fi. ꝛ in. l. eadem in. vij.
q. nõ uidet̃ expiraſſe cũ in hoc eſſet inſtitor ꝛ nõ fuit
mutata ꝯditio. l. ſi q̃s municipijs. §. ſi ĩpubes ꝺ inſti.
cũ ſe. iũcta. l. ſi tñ plures de exercito ꝛ qꝺ nõ. in. d. l.
eius qui. Nã cũ illud mãdatuꝫ tacite reſultaret ex di
cta ſocietate qꝺ uidet̃ de illa fuiſſe idẽ eſſe dꝫ de dicto
mãdato tãq̃ꝙ de eius ſequella ꝑ iura ſupra allegata ꝛ
qꝛ uiciato ẽxp̃ſſo uiciat̃ tacitũ. l. iij. ĩ fi. de ſui. rul. p̃di.
ꝛ nõ. in auẽ. ingreſſi. C. de ſacroſan. eccl. ꝛ. C. de rei
uen. l. mater circa medium magne gl. ibi. Jteꝫ quid
ſi tantũ p̃diuꝫ ꝛc. ¶ Tertia rõ p̃ncipalis qꝛ dicta no
tificatio fienda erat ſolũ ad hoc ut redderent̃ certi cõ
trahẽtes de diſſolutõe ſocietatis ne remanerẽt dcepti

ut iuribus supra allegatis. Regula aũt iuris ē ꝙ qui certus ē cerciorari nō dꝫ. ff. de acti. ēpti. l. i. §. fi. Sed ex missiōe dci ādree facta ꝑ dictũ bernabā que fuit ut ꝓponit oib⁹ nota qui andreas noie dicti bernabe negociabat potuit eē notũ dcō ser henrico mādatũ dci Johānis expirasse eo qꝛ secũdũ ꝓcuratorē ꝯstituēdo censet quis primũ reuocasse. ff. de ꝓcur. l. si quis cuꝫ ꝓcuratorio. §. fi. qui potissime locum hꝫ i ꝓcuratoribus extraiudicialibus ut ibi nō. bar. ergo ⁊c̃. Nec pōt ptēdere ignorantiā dictus ser henricus de eo. Et si dicat potuit dict⁹ bernabas hāc societatē hēre cũ utroqꝫ. s. cũ dcō Johāne ⁊ cũ dicto andrea. Rñdeo non erat hoc presumēdũ qꝛ raro hoc ꝯtigit ꝙ un⁹ mercator florētinus i uno loco remoto hēat duos diuersos socios uel factores cũ satis sit hēre unuꝫ ergo ⁊c̃. ar. eorum que nō. C. de arbi. l. i. ¶ Quarta ⁊ ultima rō ē qꝛ cũ dictus Johānes i suis ꝯtractibus nō specificaret cũ quo hēret societatem ⁊ dictus ser henricus ⁊ alij siles extranei a natōe florentina nō hērent noticiam cũ quo dictus Johānes societatē haberet non cēset habuisse respectũ ad aliquā certā personā sꝫ solũ ad illam que tēpore ꝯtractus eēt socia dicti Johānis ⁊ illam tantũ intēdebat sibi obligare. Sed illũ qui tunc non erat socius nō intēdebat obligare. Igit nec obligabit lꝫ oliꝫ fuisset. l. cũ qui. C. si cer. pe. Et qd̓ plene nō. i. l. si pupilli. §. i. ff. de neg. gest. Dico ergo ꝙ ex quo dict⁹ ser henricus ignorabat dictũ bernabā eē sociũ dicti Johānis nō hēbat. d. bernabas ēt si hodie uiueret ⁊ societatē dissoluisset alio mō ꝙ̃ fuerit dissoluta notificare se nō eē āplius sociũ ei qui nunꝙ̃ sciuit eē socium ex quo eius ꝯtemplatōe censet icitatus ad ꝯtrahendũ cum nesciret eum esse socium. Iura ergo que dicunt notificandũ reuocationē locum habēt in illis qui sciunt a quo mandatum hꝫ uel cũ quo est socius. Nā illi censent moti ꝯtēplatione illius quē sciũt sociũ. Sꝫ illi qui ignorāt quis sit socius uel mandans non habēt respectum ad certā personā sed ad illaꝫ tantũ que tũc tēporis ē socia uel mādans ⁊ ad illũ qui nō ē secus igit cũ iste bernabas nō eēt tunc socius nō fuit obligatus etiā si tunc uixisset quātum ad intētionē ꝯtrahentium non ergo fuit necessaria notificatio.

¶ Societas an ⁊ quādo intelligat renouata.
cccxxxiiij.

In christi nomine amen.

In cā que uertit int gabrielē dictũ balestrariũ agētē ex pte una ⁊ michilinũ ꝯuẽtũ beretariũ ex pte altera. Corā dñō ptāte taruisij. Uisis actis ⁊ actitat in cā ⁊ attestatōib⁹ testiũ uidet dicēdũ ptes iudicis eē i absoluēdo dictũ michilinũ a petitōe dci gabrielis tali rōe. Nā utraqꝫ ps ꝯfitet ꝙ societates inite ꝑ tēpora ꝑterita iter eos fuerũt inite de āno in annũ incipiēte āno i pascate resurrectōis ⁊ finiēte i carnisprivio īmediate sequēti ⁊ tũc i fi. cuiuslibꝫ āni ꝯsueuerũt saldare rōnē illius āni preteriti ut pꝫ i articulo scđo ītie ītētiōis dci michilini icipiēte. Itē ꝙ mos ⁊ ꝯsuetudo ⁊ rñsio ne facta ad ipꝫ ꝑ gabrielē. Cōfitet aũt michilinus se fuisse sociũ dicti gabrielis ꝑ totũ annũ. M. cccc xxiiij. iceptũ in pascate ⁊ finitũ in carnisprivio sequēti qd̓ fuit M. cccc xxv. Sꝫ abinde citra dicit se sociũ nō fuisse. Prefatus aũt gabriel dicit societatē fuisse renouatam ānis sequētib⁹ usqꝫ ad. xxviij. Habebat ergo necesse facere uel ꝓbare expressā renouationē uel etiam aliquid ex quo resultauerit tacita renouatio de iure cōi uel etiam de ꝯsuetudine ꝙ̃ intelligatur tacite renouata ēt ipsis nihil dicentibus uel faciētibus dũmō de cōtraria uolũtate nō appareat quam ꝯsuetudinē prefatus gabriel allegat i responsione quam facit ad dictũ c. dicens ꝙ semꝑ ita practicatũ fuit. Al's nullo istoruꝫ ꝓbato fundata ē itētio michilini ex respōsione predicta dũ dicit ꝙ oi anno initur societas ad festum pasce ⁊ durat usqꝫ ad carnisprivium futurum ⁊ tunc fiunt rōnes anni dicte societatis ⁊c̃. tot ergo sunt societates quot āni. Sed prefatus gabriel nullum de predictis tribus ꝓbauit. Nā expressā renouatiōem nō ꝓbauit nec de ipa capitulauit ⁊ etiā uidet fateri ꝙ nō interuenit. Nec etiā dictam ꝯsuetudinem ⁊ practicā ꝙ intelligatur renouata ipis ēt oino tacentibus ⁊ nihil facientibus. Naꝫ nec de tali ꝯsuetudine aliquid articulauit.

¶ Restat ergo uidere de secundo. s. an ꝓbauerit aliquid propter qd̓ fuerit inducta tacita renouatō de iure cōi. Nam nō sufficit ad hoc sola taciturnitas sed requiritur rei interuentus. s. ut aliquid fuerit factum ex quo possit colligi tacita uoluntas puta lucroꝝ cōicatio uel positō capitalis i cōi uel quid aliud quod citra ius ⁊ nomē societatis geri non potuerit. ff. ꝓ socio. l. iiij. i pricipio ⁊ qd̓ nō. per bar. post old. in. l. ticiũ ⁊ meuium. §. altero. ff. de admini. tuto. ⁊ per bal. C. cōia utriusqꝫ iudi. l. si patruus. Sꝫ hic istud nō fuit ꝓbatuꝫ lꝫ fuerit articulatũ. s. ꝙ de āno. M. cccc. xxv. post pasca ⁊c̃. ⁊. M. cccc. xxvi. ⁊ xxvij. posuerit certas bestias i cōi. ⁊ ad macellũ tñ istud fuit negatũ ꝑ michilinũ ⁊ ꝑ gabrielē minie ꝓbatũ. Nec ē uerisile ꝙ ita fuerit ⁊ ꝙ ꝓ illis ānis durauerit qꝛ nō tātũ tacuisset gabriel īmo credēduꝫ ē ꝙ uoluisset quolꝫ anno uidere ⁊ calculare rōnem i carnisprivio sicut fecerat i ānis ꝑteritꝭ ⁊ tñ ipe gabriel i suo libello narrat ꝙ dict⁹ michilin⁹ nō reddidit rōnem ab āno icepto in. M. cccc. xxv. post pasca usqꝫ ad. M. cccc. xxviij. ⁊ petit ipm ꝯpelli ad reddēdũ nec dicit se unꝙ̃ illũ interpellasse ꝙ redderet unde nō ē uerisimile ꝙ tm̄ tacuisset si societas iter eos fuisset ar. l. ꝓcula. ff. de ꝓba. i rōe sui. Et lꝫ aliqui testes dicāt ꝙ fuerũt socij dicto tempore tamē non probant quia hoc non percipitur sensu corporeo sed iudicio intellectus sicut dominium. Unde sicut non sufficit ad probationem dominij testes dicē ꝙ talis ē dñs nisi reddāt sufficientem causam dicti sui etiam si non fuerunt interrogari ut nō. Inno. in. c. cũ causaꝫ de testi. ⁊ bar. C. e. l. solā. s. deponendo de aliqbus actibus q̇ sensu ꝑcipiunt puta qꝛ uiderũt ipꝫ tenere ⁊ possidere ⁊ fructus recolligere ꝑ tantũ tpus tāꝙ̃ dñꝫ. l. tiria. ff. d solu. ita nō sufficit ad ꝓbanduꝫ ꝯtrũ uel renouataꝫ societatē deponere ꝙ fuerũt socij nisi deponant de aliquibus actib⁹ interuenientibus inter eos ex q̇bus societas resultet iuris ꝓsũptōne iuxta ea que nō. bar. i dicto. §. altero qd̓ hic minime factũ est ut patere pōt ex dictis attestationibus. Pro hoc ēt facit qd̓ habet in. l. item queritur. § qui impleto. ff. locati ubi nō itelligit facta tacita recōductio nisi interuentat aliq̇d ex quo possit tacitus ꝯsensus colligi ⁊ ēt qd̓ in si. habet in aditione hereditatis que nō inducitur ex sola uoluntate in mēte retenta sꝫ ita demum si ꝓcessum est ad aliquos actus exteriores iuxta ea que habent i. l. potuit. C. d iure delibe. ⁊. l. ꝓ herede. ff. de acqui. here. ⁊. l. gerit. e. ti. ꝑ bar. Sed hic d nullis actibus exterioribus ꝓbat qui soli societati dictorum ānorum ꝯueniant. Producunt etiam certe cedule priuate que nullā fidē faciũt ⁊ potuerunt falso fabricari ꝑ gabrielem ar. l. repetita cuꝫ ibi nō. ff. de fide instru.

iuncta

iūcta.l.rōes.C.de ꝓba.cū n̄ sint scripte uł subscripte manu michilini. Cōcludit ergo ꝙ tā defectu ꝓbatō nis agētis ꝙ̄ ex uerisilibus ꝯiecturis qꝛ dict⁹ gabriel n̄ fecit sibi reddi rōnē quolibꝫ āno i carnispriuio ꝓut cō sueuerat i ānis ꝑterit̄ i dictis trib⁹ uł quatuor ānis d̄ quibus est qd̄ prefatus michilinus debet ab eius peti tione absolui qꝛ non presumitur inter eos fuisse socie tas in dictis tribus annis. Laus Deo.

¶ Si duo fratres etiam essent in cōmunione bono rum seu essent socij lucri ⁊ questus ⁊ cōiter uiuerēt ꝓ debito ꝯtracto per unum alter non tenetur nisi pecu nia fuisset in utilitatem cōem utriusqꝫ fratris ꝯuersa.

cccxxxv.

¶ In christi nomine amen.

In qōe q̄ uertiꝛ iter cōe castri tonde cōitatus florētie ex pte una ⁊ dn̄aꝫ caterinā filiam olim bartholomei frulliani d̄ tōda predicta curie sancti miat̄.ex altera. De ⁊ sup quibusdā bonis que fuerūt cōia iter dictuꝫ bartholomeuꝫ patrē dicte caterine defūctū ⁊ Johānē frulliani fratreꝫ dicti bartholomei ⁊ patruuꝫ dicte ca terine uiuētē de p̄senti. Et que bona fuerūt adiudica ta dicte caterine uirtute cuiusdā laudi lati iter eam ⁊ dictū Johānēꝫ ꝑ ser antoniū nicolai ser perozi arbi truꝫ ⁊ arbitratorē electū iter ptes p̄dictas ex causis ꝯtentis in dicto laudo. Sup q̄bus q̄dē bonis dictuꝫ cōe tonde molestat dictā dn̄am caterinam occasione cuiusdā debiti in quo asserit dictū Johānē fuisse ⁊ eē sibi obligatū etiaꝫ ante dictā adiudicationē ⁊ lauduꝫ uidelicet xv.florenoꝝ quos dictus Johānes habuit ⁊ recepit a dicto cōe tonde seu alio dante ꝓ eo ut da ret ⁊ traderet cuidā creditori dicti cōis. Et ipe nō tra didit sꝫ penes se retinuit nec nō occasione impensaꝝ factarū in hac cā. Sup eo qd̄ a me queriꝛ quis eoruꝫ iusticiam foueat ⁊ an dictū cōe possit molestare dictaꝫ caterinaꝫ sup dictis bonis ⁊ quatenus. Respōdeo ꝙ ꝓ dimidia dictoꝝ bonoꝝ que tangebāt patruū dicte caterine non pōt molestari qꝛ pro debito dicti Johā nis dictus bartholomeus eius frater ⁊ pater.d.cate rine nō erat obligatus. C.ne filius ꝓ patre in rubro ⁊ nigro. Nec etiam eius portio seu dimidia dictorum bonoꝝ.C.cōi diui.l.ij.cōia utriusqꝫ iudi.l.si fratris ⁊.l.i.si cōis res pig.da.sit etiā si cōiter uiuebāt ⁊ oia habebāt cōia seu erāt socij lucri ⁊ questus. Nisi ꝓba retꝛ ꝓ dicta pecunia quā dictus Johānes recepit a di cto cōi uel alio dāte ꝓ eo fuisset in cōem utilitateꝫ utri usqꝫ fratris ꝯuersa.ff.pro socio.l.an̄penul.qd̄ ex scri pturis ad me trāsmissis n̄ apparet imo mihi oretenꝰ refertꝛ n̄ posse hoc ꝓbari. Et iō si ita ē dicta caterina retinere pōt icōcusse unā dimidiā dictoꝝ bonoꝝ que patrē suū tāgebat ⁊ pōt petere dicta bona diuidi iter se ⁊ dictū cōe posito ꝙ etiā dictū cōe ius habeat in al tera dimidia de quo statiꝫ dicā ut ē casus i dicta.l.ij. uer.idē p̄ses.C.cōi diui. ¶ Sup alia uo dimidia q̄ tāgebat dc̄ꝫ Johānē patruū dcē caterine d̄bitorē ad huc idē uꝛ. Nā lꝫ dict⁹ Jo.tenereꝛ dcō cōi ob dictā pe cuniā actōe ꝑsonali.s.furti ⁊ ꝯditōe furtiua.C.d̄ fur tis si is cui ⁊ qd̄ ibi nō.i gl.n̄ tn̄ apparet ꝙ ꝓ h̄ obli gassꝫ bona sua nec hꝫ ciuā priuilegiuꝫ tacite hipotece lꝫ eni fiscus illud habeat. C.i q̄b⁹ causis pig.taci.ꝯhi. l.ij.ff.d̄ iure fisci.l.auferꝛ.§.fiscus. Et sic cōe florētie penes qd̄ sūt iura fiscalia ex forma statuti bene habe ret ꝯ suos debitores ut dictis iurib⁹. Nō sic alia cōitas castri ciuitatis uel uille subditoꝝ dicto cōi flor.penes quas nō sunt iura fiscalia.ff.ad munici.l.simile.C.d̄ respub.l.ij.li.xi. Unde cū dicta bona seu dicta dimi dia sit alienata uirtute dci laudi i dictā caterinā ex cā onerosa ut ex eo apparet. Nō uꝛ ꝙ dictū cōe possit di ctā alienationē rescidere nisi probet fraudē iteruēisse iter dictū Johānē ⁊ dictā caterinā uidelꝫ qd̄ uoluerit fraudare creditores dicti Jo.insti.de acti.§.Itē si q̄s in fraudē.ff.de his que i frau.credi.per totū. Sed si hēret hipotecā tūc ēt nō probata fraude qꝛ transisset cū suo onere.ff.d̄ pigno.acti.si ꝯuenerit.§.si nuda. ¶ Breuiter ego putarē hoc uerissimū nisi qꝛ frau⁹ sa tis uidetur posse colligi ex ꝯpromisso ⁊ laudo lato in ter eos eo qꝛ una ⁊ eadē die fuit factū ꝯpromissū ⁊ la tū lauduꝫ uñ nō ē uerisimile ꝙ arbiter iuestigauerit ueritatē eoꝝ propter que dictā adiudicationē fecit ꝑ ꝑ breuitatē tēporis de resti.in ite.c.cū ex lr̄is ⁊ qd̄ nō. ff.ex quib⁹ cau.ma.l.sed ⁊ si per p̄torē.§.quotiēs. Quinimo ēt si ex interuallo dedisset laudū idē uideꝛ scꝫ qd̄ nō noceret dicto cōi nec ꝓbaret debitū iter di ctū Jo.⁊.d.caterinā rōe cuius fuit facta adiudicatio ff.de euic.si dictū.§.si ꝯpromisero. Et ar.ff.ad uel. l.seia mācipia. Dico ergo breuiꝛ sic ꝙ si dictū cōe se inuestiuerat de dictis bonis ꝓ dicto d̄bito qd̄ diciꝛ ēe xv.florenorū āteq̄ iā dareꝛ dictū laudū uł fieret dcuꝫ ꝯpromissum. Tūc pōt cōe p̄fatū dictā dimidiā aduo care quia ius hipotece seu pretorium pignus acquisi uit ex hoc.ff.d̄ pigno.acti.nō ē mirū.C.d̄ p̄to.pi.ꝑ totū. Dico aūt ꝙ poterit auocare dictā dimidiā dcō casu in totū nisi per dictā puellā probareꝛ ipm̄ Jo. eē suū debitorē ex causis ꝯtentis i dicto laudo qꝛ tūc reuocaret nō i totū sed ut ad cōionē cū eadem puella ueniret ut probatur.ff.que in frau.credi.l.qui autē §.sciendum. Si uero dictū cōe non inuestiuerat se d̄ dictis bonis ex dicta cā ante dictū lauduꝫ latum tunc aut dicta domina nō probat debituꝫ ꝙ pretēdit alio modo ꝙ̄ per dictum laudum ⁊ tunc idē ut in totum reuocet quia laudum predictum sibi nō nocꝫ ut dictū ē. Sed si dicta domina caterina uellet de nouo ꝓba re qualiter dictus Johānes eius patru⁹ erat debitor suus eo qꝛ dissipauerat bona cōia prout in dicto lau do continetur ⁊ hoc probaret alio modo ꝙ̄ ꝑ dictuꝫ laudum tunc nihil posset dictum cōmune reuocare d̄ dicta dimidia tangente dictum Johānem quia licuit dicte domine uigilare ⁊ facere prius sibi solui ut pro batur in dicta.l.qui autē.§.sciēdum.ff.que in frau. credi. Concludo ergo ꝙ unā dimidiā tangēteꝫ patrē suum potest dicta domina idubitāter defendere ad uersus dictum cōe nisi probaretur pecuniā illā uēisse in utilitatē cōem. Alterā uero dimidiā tangētem di ctum Jo. similiter potest defendere in totum dūmō duo ꝯcurrāt.s. ꝙ probet ipm̄ Jo.fuisse suum debito rem ex cā dicte ꝯsumptionis alio mō ꝙ̄ per dictū lau dum. Secūdo ꝙ dictū cōe nō fuisset inuestitū d̄ dict̄ bōis ex cā quā p̄tēdit añ dictū laudū. Si uero deficit utrunqꝫ predictoꝝ uel primū tātū in nullo pōt defen dere. Sed si deficeret secundum tantū qꝛ cōe foret i uestitū tñ ipa domina ꝓbaret debitū tunc reuocaret unam dictam dimidiam pro parte tantum ⁊ sic am bo ꝯcurrēnt ut ex p̄dict̄ pꝫ. Et sic aliqñ i totū aliquā do pro parte aliquando in nihilum reuocat.

¶ Statutum.

¶ Statutū ꝙ extāte masculo femia nō succedat qua re fuēit introductū. ¶ Et an extēdaꝛ ad nepotes ex fi lia. ¶ Et an in statutis fiat extensio ꝑ paritatem rō

nis. Et an ex idēptitate rōnis. ⁊ argumentuꝫ a ꝯrio sensu an habeat locū in statutis. Et an si ꝶica statuti generalr̄ dicat mulierē dotatā nō succedere cuꝫ masculis si nigrū postea dicat illā succedere nō debere i bonis mr̄nis nec auitis mr̄nis si fuerit dotata a pr̄e an si sit dotata a pr̄e excludatur ab hereditate pr̄na uirtute illius ꝶice generalr̄ loquētis. ¶ Et q̄d si ipa ꝶica nō sit ita general' sed etiā loquaꝛ spālr̄ sicut ipꝫ nigrū. ¶ Et nūq̄d stāte statuto ꝙ nō extantibus masculis dotate ⁊ nupte ueniāt ad successionē ꝑentū cū nō dotatis ⁊ nō nuptis eis ꝯferētibus dotē extātibus masculis uirtute ip̄ius statuti ip̄e filie dotate excludētur a successione ꝑentū. ¶ Itē ⁊ an statutū ꝙ si mlr̄ pꝰ mortē patris fuerit dotata a frē nō ueniat ad successionē ul' diuisiōeꝫ cū ip̄o uēdicabit sibi locū si mulier ip̄a fuerit dotata ab ip̄o pr̄e ⁊ eo uiuēte. ¶ Itē ⁊ qualiter intelligaꝛ statutuꝫ disponēs mulieres dotatas a pr̄e sine malicia uel que non dotate ⁊ nupte steterint ꝑ xxx. ānos q̄bus nō petierūt ꝑtem bonoꝝ excludi a successione ꝑentuꝫ an itelligaꝛ ut requiranꝛ ista duo copulatiue. s. ꝙ sint dotate sine malicia ⁊ ꝙ steterint per xxx. ānos quibus non petierint an uero sufficiat eas excludi statim si sunt sine malicia dotate.

.cccxxxviij.

In christi nomine amen.

Presens casus modicā dubitationē habere uidetur si nolumus cauillare sꝫ seq̄ realitatē ⁊ mentē dictoꝝ statutoꝝ sicut facere debemus. ff. de legi. l. benignius. Nec ꝓpter ꝯtentioneꝫ uerboruꝫ que ꝑtinacibus ē relinquēda ut nō. gl. in p̄ncipio inforciati. recedemus ab eo qd̄ est euidēter ueꝝ ꝓꝑ id quod est euidēter falsum. ff. de regulis iur. l. ea est natura cauillationis ⁊ nec ꝓpter nimiaꝫ subtilitaleꝫ fraudemꝰ menteꝫ statutoꝝ p̄dictoꝝ. C. de insti. ⁊ substi. sub ꝯditione fac. l. si quis heredeꝫ in fi. Ecce eniꝫ quid iuris sit de iure cōi non ē qō qꝛ clarū est feminas ꝑiter admitti cū masculis ad successionē intestati sublata dr̄a sexus in auē. de heredi. que ab itesta. post p̄n. posita. C. de suis ⁊ legit. auē. in successiōe de legi. here. l. lege. xij. tab. ne simus accusatores nature cur nō totos masculos procreauerit ut unde generēꝛ n̄ fiāt. C. ꝺ libe. p̄te. l. maximuꝫ uiciū. Sꝫ remanet qō q̄d iuris sit attenta forma dictorum statutorum que uidentur uoluisse contrarium. s. feminas dotatas non succedere cum masculis sed debere esse contentas dote sicut per italiaꝫ cōiter sunt statuta ut nō. bar. in. l. titio centum. §. titio genero. ff. de condi. ⁊ demon. que quidem statuta concernere dicuntur publicam utilitatem ad quam pertinet ꝙ masculinam prolem ꝯmittentur paterne ⁊ auite diuitie prout inquit Ja. de are. in qōne disputata per eum que incipit statutum est uel consuetudo ⁊ refert Jo. an. in addi. spec. ti. ꝺ succes. ab intestato super rubrica ⁊ ci. C. de adulte. l. i. Nec est nouum ut idem inquit propter naturalem equitatem derogari naturali equitati. ff. ꝺ usuca. l. i. ad. l. acquiſ. l. ita uulneratus quia per masculinam prolem ꝯseruatur eterna memoria. ff. de uerbo. sig. l. liberoruꝫ ⁊ bal. in. l. certum. C. unde leg. talia statuta esse bona propter bonum publicum sed non equa qd̄ esse potest ut nō. ff. de iusti. ⁊ iure. l. i. circa principium in glo. que incipit hic potest i fi. Et ideo qꝛ bona uoluit Jac. ꝺ are. i dicta. q. ⁊ etiā Jo. an. ubi supra ꝙ extendaꝛ de ꝑsona ad personā ubicūqꝫ subest eadē ratio ⁊ sic de filio ad nepotē ⁊ de filia ad neptē qꝛ ubi rō statuti uel cōsuetudinis subest locū dꝫ hēre statutū ul' ꝯsuetudo sꝫ eū. C. que sit lon. ꝯsue. l. i. ff. de legi. l. de quibꝰ. Et licet bar. in. l. liberorū de uer. sig. reprehēdere uideaꝛ dictā rōnē dicēs ꝙ illud eēt uerū si rō p̄dicta foret expressa in statuto qꝛ tūc extēderetur ad oēm casuꝫ in qͦ uigeret dicta rō ēt si ueniat ad correctionē iuris cōmunis secus qn̄ nō ē expressa quo casu per idētitatē uel similitudinē rōnis nō dꝫ iduci legum correctio iuxta nō. in auē. quas actiones. C. de sacrosan. ec. per gl. bal. tn̄ in. l. maximū uiciū. C. de libe. p̄te. p̄fatā rōnē Jac. de are. approbat dicēs ꝙ ubi nō pōt nisi una rō assignari de eo qd̄ disponit statutū talis rō hētur pro expressa glo. ē ordi. i fi. ꝺ hoc. C. ꝺ fideicō. l. quāuis. Sed de tali statuto excludēte feminas ꝓꝑ masculū nō pōt alia rō assignari nisi illa de qua supra scꝫ ut familiarū salua sit dignitas que per masculos conseruatur. l. i. an̄ fi. ff. de uē. ispiciē. ⁊ nō. ci. i. l. i. C. de adulte. Igitur hētur ꝓ exp̄ssa. Cōstat aūt ꝙ qn̄ rō exprimitur i statuto expressuꝫ i uno trahitur ad aliuꝫ cāuꝫ nō expressuꝫ i statuto i quo uigeat eadē rō ēt si sequatur correctio iuris cōis. Gl. ē ordi. i cle. i. ꝺ elec. super uerbo eligaꝛ ⁊ idē bal. exp̄sse i auē. quas actiones. C. de sacrosan. ec. facit. l. ēptor. §. fi. ꝺ rei uē. ibi ⁊ ea rōe reddita ⁊c̄. ⁊ de usur. i fideicō. §. cū pollidiꝰ ibi idqꝫ cū sibi ⁊c̄. Nec dꝫ tūc fieri extēsio ꝺ casu ad casum qꝛ ut inquit bal. subtiliter i. l. de quibꝰ. ff. de legi. ⁊ fuerūt originalr̄ uerba petri ⁊ ci. co. ti. l. iura nisi in singulos i lec. Qn̄ in pluribꝰ cāibꝰ est eadē ratio tunc una ⁊ eadē rō numero decidit oēs cāus n̄ per extēsionē imo sicut genus ꝯprehēdit spēs sic generalis ratō diuersas spēs casuū emergētium sꝫ qn̄ sūt rōnes specie differētes tn̄ siles tūc illa ē extēsio que ē quedā ꝓgressio de termino ad terminū per adequationē seu paritatē. Ista sunt uerba bal. pulchra uera ⁊ subtilia ⁊ hoc ultimo casu loquuntur gl. in auē. quas actōes. Nam fauor publicus ⁊ fauor pius sunt diuersi specie licet similes ideo licet. l. fi. C. de sacrosan. eccle. que loquitur de utroqꝫ corrigatur i quantuꝫ loquitur ꝺ primo ⁊ ecclesiastico non propterea corrigitur i quantuꝫ loquitur de publico per illam auē. quia eēt extendere legem correctiuam ꝺ uno casu ad aliū. male ergo allegatur illa glo. ꝙ per idētitatem rationum non dꝫ induci legum correctio quia illa glo. hoc non dicit sed debet allegari ꝙ a paritate uel similitudine rationis nō inducitur. hoc etiaꝫ uoluit ci. post petrum i. l. qd̄ uero contra rationem de legi. ꝙ ubi est eadeꝫ rō numero nō dicitur fieri extensio sed ex uirtute eiusdē statuti determinaꝛ ⁊ oritur directa licet deficiant uerba. facit. l. de pupillo §. si quis riuos. ff. de ope. no. nū. C. de reuocan. dona. l. his solis de indic. uidui. l. ij. ff. ad mace. l. filiū. Statutū ergo excludens filiam propter masculum censetur excludere neptem in qua est eadem uel maior ratio excludēdi ut inquit bal. in. d. l. de quibus ⁊ ci. post nico. mat. in. l. pria. C. que sit lon. consue. Et secūdum predicta debet intelligi glo. que ē in. c. i. de tempo. or. li. vi. Dicit etiam bal. in dicta. l. de quibus tale statutum non eē odiosuꝫ sꝫ fauorabile quia causa motiua fuit fauor domus conseruāde igitur ⁊c̄. l. qui exceptionem. ff. de condi. indebi. ⁊ qd̄ nō. in. l. si quis nec causā. ff. si cer. pe. ¶ His per oratis ad euidētiā facit dubiū ꝯ dictos fratres masculos ⁊ pro dicta sorore quia nullum de statutis supra relatis excepto ultimo loquitur in casu in quo sumꝰ in presenti scꝫ in filia dotata a patre uel ab auo paterno sicut hic. s. ut excludaꝛ a successiōe sui patris extā

tibus

tibus maſculis fratribus ꝺ quo pſentialiꝛ q̄riꝛ. Nem
primuʒ ſtatutū loquiꝛ ꝺ hereditate materna. Secun
duʒ ñ diſponit eā repelli ſʒ admitti collatis dotibus.
Tertiū loquiꝛ de dotata poſt morteʒ patris a fratre
qꝺ patet q2 loquiꝛ quādo ē dotata de bonis cōmuni
bus ⁊ tūc ꝓprie ſunt cōia ⁊ uideꝛ uelle eā excludere a
ſucceſſiōe fratris dotātis ꝓpter id quod in fi. ipſius di
citur ſi de p̄dictis fratre uꝉ fratribus ltimi heredes re
māſerint ⁊c̄. Quartū uero ſtatutū uetus uideꝛ abro
gatuʒ ꝑ nouā ꝯpilationē ſtatutoꝝ ut in ſecūda ꝯſtitu
tione. c. caſus ergo iſte tāꝙ̄ omiſſus uideꝛ remanere
i diſpōne iuris cōis. l. ꝯmodiſſime. ff. de libe. ⁊ po
ſthu. cū ſi. ¶ Sʒ incōtrariū eſt ueritas ꝙ imo ex quo
libet dictoꝝ ſtatutoꝝ decidiꝛ iſte caſus ꝓ dictis maſcu
lis ⁊ ꝯ̄ dictā dn̄aʒ iſottā ſororē. Et p̄io ex p̄io sub ru
brica ꝙ mlr dotata nō ſuccedat extantibus maſculis
nā rubrica ē generalis unde pōt intelligi generalr̄ ꝙ
non ſuccedat patri uel mr̄i lʒ nigrum loquaꝛ ſpeciali
ter ꝙ nō ſuccedat matri uel auie uꝉ auo materno. Li
citū aūt eſt arguere a rubrica. ff. ſi cer. pe. l. i. nō. in. l.
i. ante fi. gl. magne. C. ne fideiuſ. do. dē. ⁊ i auc̄. nul
luʒ credē. agri. circa prin. in gl. ſuꝑ uerbo legeʒ circa
fi. Silr ex nigro dicti ſtatuti qꝺ uult mulierē dotatā a
patre excludi ab hereditate matris ac etiā aui ⁊ auie
materne ſi extant maſculi deſcendētes ex illis. Si er
go dotatio facta a patre excludit dotatā ab heredita
te alterius quanto magis excludere dʒ ab hereditate
ꝓpria ipſius dotātis fauore ꝓlis maſculine deſcēden
tis a patre dotāte i qua ꝯſeruaꝛ agnatio ipſi⁹ dotātis.
Sʒ in deſcēdente a mr̄e nō. Nā ſtatutuʒ ſimplr exclu
dens mulierē dotatā a ſucceſſione dʒ reſtringi ad ſuc
ceſſioneʒ dotantis ſʒ bal. qui hoc dicebat ꝑ gl. que ē
in. l. i. in ultima gl. C. de legi. heredi. ⁊ ut effectus cō
menſureꝛ ſue cauſe. l. ita aūt in p̄n. ff. de admi. tuto.
⁊ in. §. i. ꝺ his que i teſta. delē. l. cācellauerat. Si er
go inducitꝛ ꝑ ſtatutū ut excludat a ſucceſſiōe alterius
ꝙ̄ dotātis fauore maſculine ꝓlis alterius quāto ma
gis dicendū eſt uoluiſſe ſtatutū eā excludi a ſucceſſiōe
dotātis fauore ipſius ⁊ ſue ꝓlis ergo ꝓ exp̄ſſo habeꝛ
i ſtatuto lʒ exp̄ſſum nō fuerit q2 ſubeſt eadē uꝉ maior
rō ñ filiis ꝑ ea que ſupius dicta ſūt. Et q2 lex uideꝛ di
cere non ſolū qꝺ exp̄ſſe dicit ſʒ etiaʒ ꝙ ex eius ſnia ta
cite colligi pōt ut inquit di. in. l. nois ⁊ rei. §. uerbuʒ
ex legibus. ff. de uer. ſig. ꝑ illū tex. q̄ hoc uult ⁊ ꝑ. l.
his ſolis in fi. C. de reuocan. dona. Nec ē iſta extēſio
de caſu ad caſum poſtquā ſubeſt eadem uel maior ra
tio per ea que ſupra dicta ſunt attēto etiam ꝙ publi
ca utilitas ꝯſeruande ꝓlis maſculine hoc ſuadet uti
dʒ diſpō ampliari. C. de cadu. tollē. ante fi. Conſtat
aūt iſtam fuiſſe dotatā a petro patre ſuo tū q2 petrus
p̄dictus una cū chriſtoforo patre ſuo dotauit tum q2
⁊ ſi ſolus dn̄s chriſtoforus dotaſſet cenſereꝛ dotaſſe
ꝯtemplatōe petri filij ſui ex quo erat ſibi neptis ⁊ ſic
ab ipō petro fingitur dotata. ff. de colla. dotis. l. ē dit
dotem. Igitur ab hereditate dicti petri ſui patris de
bet eſſe excluſa. ¶ Similiter ex ſecundo ſtatuto ſub
rubrica ꝙ nupte in ſuccedendo conferant dotes ⁊c̄.
Nam illud ſtatutuʒ diſponit ꝙ filie nupte poſſunt ue
nire ad ſucceſſionem patris inteſtati non ſuperſtite
aliquo legitimo maſculo una cum non nuptis dum
tamen conferant dotem ex primo modo inquantum
uult eas poſſe ſuccedere non extante maſculo colligi
tur a contrario ſenſu ꝙ eo extante non poſſit ſucce
dere qꝺ argumentum eſt ualidum et am hoc caſu
prout expreſſe determinauit ci. conſulendo ſuper ſta

tuto florentino quo cauetur ut filia poſſit ſuccedere
matri non extante maſculo. Nam ꝯſuluit ci. ꝙ eo ex
tāte nō poſſit ſuccedere a cōtrario ſenſu ſtatuti ut re
fert bal. qui ēt hoc idē tenet i. l. ꝯuenticulā. C. ꝺ epi.
⁊ cle. ⁊ dicit di. idē ꝯſuluiſſe i ꝯſilio qꝺ incipit ciuitas
piſtorij quorū auc̄. nō parue ſunt i caſu noſtro. imo
ſūt deciſio p̄ntis q̄ōnis ⁊ dubij. Nec ob. theorica Ja.
bu. ⁊ bar. qui dicūt tale argumētū a ꝯ̄rio ſenſu nō ꝓ
cedere i ſtatutis qñ ſequeretur legis uel iuris cōis cor
rectio ut nō. bar. i. l. oēs populi ff. de iuſti. ⁊ iur. ar.
l. ij. ⁊ qꝺ ibi nō. per bal. C. de cēdi. iler. ⁊ q2 ē ex iter
pretatōe. l. apud. C. de fur. Nā dictū eorū ne ꝯ̄retur
deciſioni ci. di. ⁊ bal. in dicta. l. ꝯuenticulā dʒ itelligi
ſane. ſ. eo caſu quo ſtatutū nō eēt ſuperfluū reiecto
ar. a ꝯ̄rio ſenſu. Sʒ hic eēt ſuperfluū. ſ. ꝙ poſſent ſuc
cedere nō extāte maſculo ſi ēt eo exiſtēte poſſēt ideo
ne ſit ſuperfluum debemus ſenſum ꝯ̄riū aſſumere ꝑ
id qꝺ hētur in. l. i. i fi. cū ſua gl. ff. ad mūici. Nec ob.
ſi dicatur imo nō ē ſuꝑfluū q2 inducit certā formā in
conferēdo dotē que ſeruabitur nō extāte maſculo ſʒ
eo exiſtēte nō ſʒ ſm̄ formam iuris cōis q2 rn̄detur qꝺ
iſtud ē truſatoriū dicere q2 imo nō iducit nouā formā
i ꝯferēdo dotē cū illud idē qꝺ dicit ſit ēt de iure cōi ut
ſeruādū ſit exiſtēte maſculo ſicut nō exiſtēte. C. ꝺ col
la. l. dotis ⁊ per totū uñ uere eēt ſuperfluū ſi nō ſume
tur ſenſus contrarius. ſ. qꝺ maſculo exiſtente ñ poſ
ſent ſuccedere. ¶ Item ex tertio ſtatuto ſub rubri
ca quod mulier dotata ad ſucceſſionem non ueniat
ſimiliter colligitur deciſio preſentis caſus primo ex
rubrica q̄ ē generalis ut ſupra. ſecūdo ex nigro quod
uult ꝙ ſi dotata fuerit a fratre poſt mortē patris ꝺ bo
nis cōibus nō poſſit āplius uenire ad ſucceſſionē uel
diuiſionē dictoꝝ bonoꝝ. Nā ſi pater eaʒ non dotauit
in uita ſua ⁊ ſic ſucceſſit patri una cum maſculo ⁊ effe
cta ſūt bona paterna cōia fratre poſtea dotāte diſſol
uiꝛ coio ⁊ auferꝛ ſibi dn̄iuʒ ⁊ ius queſitū i bonis patr
nis ꝑ ſucceſſionē quāto fortius ſi deꝛ a patre i eius ui
ta dʒ ipediri acquiſitio futura ⁊ ptās ſuccedēdi qꝺ faci
lius fit ⁊ tolliꝛ ꝙ̄ tollaꝛ iā facta. l. patre furioſo cū ibi
nō. ff. de his qui ſunt ſui uel alie. iuriſ. Dotatio ergo
que ſufficiens ē tollere ⁊ auferre ius queſitū ut cuʒ fit
a fratre ſufficiens eē debet ad ipediendū acquiſitōeʒ
fieri ut cum fit a patre. Preterea pōt dici dotata de bo
nis cōibus cū fratribus ſi dotata fuit a patre uiuente
attento ꝙ etiam tunc poſſunt dici cōia fictōe attenta
l. in ſuis. ff. de libe. ⁊ poſthu. ⁊ rōne ſpei ꝓbabilis in
ſuccedēdo patri. l. ſcripto. ff. unde libe. l. nihil. §. faci
lior de bōis lib. l. cū rō de bonis dā. unde cū uerba ñ
oio repugnēt prefatū ſtatutū pōt ēt hūc caſum ꝯpre
hēdere ar. l. ab oibus. ff. de le. i. poſt pri. ⁊. l. cū filius
§. heres meus ff. de le. ij. ſ. ut ſi fuerit a p̄re dotata ñ
poſſit poſtea uenire ad diuiſionē cū fratre quouſqʒ
ip̄e pater uiuit nec ēt poſt eius mortē ſi ex eo remāſe
rint filij maſculi alr̄ ſecus ut ſic excluſio nō ſit perpe
tua ſed temporalis. ſ. quouſqʒ extabūt maſculi nō ul
tra uel deſcēdentes maſculi ex eis iuxta plene nō. in
l. ij. §. fi. ff. ad tertul. per bar. Nō ergo ſm̄ rei uerita
tem fuit intentio dicti ſtatuti excludere eaʒ a ſucceſſio
ne fratris ſed potius ſui patris. Et uoluit quod ſi de
bonis paternis habuerit dotem etiam a fratre poſt
mortem patris quo tempore ſunt effecta uere com
munia non poſſit ultra petere in eis fortius ergo ſi
a patre. nec debemus tantum inſpicere uerborū cor
ticem dicti ſtatuti ⁊ rudeʒ dictionem ꝙ recedamus a
mente. l. non dubium. C. de legibus. maxime atten

tis his que p̄misi q2 quādo de uolūtate ⁊ intentione
legis uel statuti ꝯstat suanda ē q2 ex quibuscūq3 ꝯie
cturis colligere possumus debemus facere etiam uiz
uerbis ut inquit ci. secundū nico. mat. in. l. ij. C. que
sit lon. ꝯsue. in prima. q. i fi. ꝑ. l. benignius. ff. ḋ leg.
quā in p̄n. allegaui ⁊ quā sic itelligit ut dixi mīto ma
gis si possumus eaz suare absq3 eo ꝙ uim uerbis fa
ciamus. ¶ Quartu uero ⁊ ultimū statutū qḋ dicitur
esse uetus istum casum exp̄sse decidit q2 duos casus
pon t. s. qn̄ mulier fuit dotata a patre sine malicia.
Itē quādo n̄ fuit dotata ⁊ stetit nupta per xxx. ānos
⁊ non petijt ꝑtem bonoꝝ p̄rnoꝝ ⁊ uult eam excludi
extante masculo. Primū ergo dictū debet intelligi ut
statiz excludaẗ si fuit dotata sine malicia alś dictu ca
sus nō differret adinuicez si deberet exspectari lapsus
xxx. ānorum indotata sine malicia sicut in nō dotata
qḋ ē exp̄sse ꝯ intentionez statuti ⁊ rectuz sensum. Si
ergo dictū statutum nō repiẗ exp̄sse abrogatum per
nouam ꝯpilationez statutoꝝ nō uideo cur stare ꝓhi
beaẗ cū semel auctoritatē cōis senatū habuerit. l. san
ctimus. C. de testa. de appel. l. precipimus cū i nouis
statutis nil repiaẗ ꝯrium dicto statuto sz potius ꝯfor
me. Et sic nō ob. c. i. de ꝯsti. li. vi. nec scd̄a ꝯsti. c.
ubi exp̄sse abrogaẗ. l p̄terite. Nec curo de alijs quesi
tis circa dictū statutū ultimuz q2 satis sufficit qḋ dixi.
Et illa quesita ꝓcederēt si nō fuisset dotata uel fuis
set cuz malicia tunc eni requirereẗ cursus xxx. ānoꝝ.
malicia aūt nō p̄sumiẗ nisi ꝓbeẗ maxime circa filiaz
l. quotiēs. §. qui dolo. ff. de ꝓba. Corroboranẗ etiā
p̄dicta ex cōi usu itelligendi dicta statuta qui diciẗ fuis
se a. l. ānis ⁊ etiam posse ꝓbari ꝙ dotata a patre di
caẗ dotata de bonis cōibus. l. si de interp̄tatōe. ff. de
legi. ⁊ etiam si fuit ita obseruatū a tanto tēpore ꝙ ue
risile est pluries istuz casuz euenisse unde si mulieres
dotate a p̄ribus nō reperianẗ unq̄ uenisse ad diuisio
nem bonoꝝ p̄rnoꝝ cū fratribus itroducta fuit ꝯsuetu
do tacito ꝯsensu populi approbata ⁊ etiā collecta ex
pacientia tāti tp̄is lz in ꝯdictorio iudicio nūq̄ fuerit
hoc obtētum nec etiam appositum ut nō. ci. C. que
sit lon. ꝯsue. l. ij. in secunda qōne. Laus Deo.

¶ Casus ꝯsilij seqnentis.

¶ Cecus dn̄ici decessit anno domini. M. cccc. xvij.
Supstite antonio eius filio tunc infante ⁊ Johāna fi
lia sua tūc infante ꝯdito testō qḋ uobis ꝓducii facta
in eo institutōe de posthūo masculo. nā natus tempo
re ꝯditi testi p̄decessit testōri ꝓ dicto antonio fuit adi
ta p̄rna hereditas. ḋcessit antonius impubes. medo
cuz antonius sit impubes ⁊ in ptāte patris tempore
mortis p̄ris. Quero uirtute isti⁹ substitutōis ꝯpēdiose
sub qua ꝯprehēdiẗ substitutio pupillaris an hospita
le uoceẗ ad hereditatē ceci ⁊ antonij pupilli impube
ris ⁊ repto i hereditate pupilli esse ius adeunde he
reditatis matris uigore statuti cōis florentie an hospi
tale eā possit adire. ¶ Itē an substitutio cōpendiosa
facta ꝑ ḋbū cōe matre existēte i medio dicaẗ pupilla
ris directa ꝓ tp̄re pupillaris etatis an uero oi tp̄re fi
deicōmissaria ⁊ ḋ h̄ artī⁹. tāgiẗ i h̄ ꝯsilio i duob⁹ locꝭ
i ꝑncipio ⁊ i fi. i. ḋ. circa h̄z ꝗsitū. ¶ Et an statutū ex
cludēs fem. nā extāte masculo extēdaẗ ad filiā mōialē.

.cccxxviiij.

In christi nomine amen.

Primū dubiū ḋ q° ꝗriẗ satis tritū ⁊ ruminatū ē tā ꝑ
glosas iuris ciuilis q̄ ꝑ doctores antiquos ⁊ moder
nos uidelz utrū substitutio ꝯpendiosa facta impube
ri per uerbū cōe substituo ꝓut fuit ista de qua queriẗ
ꝯp̄hēdat pupillarē directā si pupillus decesserit i pu
pillari etate. Nā gˡo. in. l. precibus. C. de impub. ⁊
alijs substi. tenuit eā omni tēpore eē fideicōmissariā
ad hoc ut semꝑ sit uniformis ⁊ maxie quādo fuerūt
apposita uerba illa si decesserit sine liberis quasi ꝑ h̄
nō uideatur se retulisse ad tēpus pupillaris etatis ex
quo liberos habere nō pōt ar. l. i. i p̄i. ff. de suis ⁊ le
git. Alij tenuerūt ꝙ ifra pupillarē etatē sit directa pu
pillaris postea uero fideicōmissaria per dictā. l. preci
bus ubi uideẗ casus ⁊ per. c. si p3ẗ ḋ test. li. vi. Bar.
aūt distinguit ꝙ aut supererat mater tēpore mortis i
puberis ⁊ uera sit prima opio fauore matris aut nō
supererat ⁊ tūc uera sit secūda ut ip̄e plene disputan
do refert in. l. cēturio. ff. de uul. ⁊ pu. i. iij. q. pricipa
li qḋ ēt bal. post longā disceptationē tenere uidetur i
dicta. l. precibus lz dicat se pro prima opi. simplr quā
pluries consuluisse tāquā cōi quasi oium antiquoꝝ
Mihi aūt uisa fuit semꝑ scd̄a opi. uerior ut ēt si maẗ
sit in medio sit directa infra pupillarē etatē per tex.
de quibus supra in quib⁹ manifeste probatur. Et ad
responsiōes bar. quas facit ad illos tex. respōdi cla
re cū legi in hac materia ⁊ in reportatis hētur. tn̄ i ca
su nr̄o cū mater nō supsit clarū ē etiā s̄m bar. ⁊ bal.
ꝙ infra etatem pupillarē ē pupillaris. Et sic hospita
le p̄dictū pōt directo ⁊ ex directa pupillari adire ⁊ cō
sequi nō solū bona que fuerūt testōris sz etiā alia que
cūq3 ꝑtinentia ad pupillū. l. sz si plures. §. ad substi
tutos. ff. de uul. ⁊ pupil. Verba aūt illa si decesserint
sine liberis nō habēt i hoc uiciare ꝑ dictaz. l. cēturio
ubi casus ⁊ ꝑ dictū. c. si p̄r ⁊ ꝑ bar. in. ḋ. l. q. i. uersi.
quid si testator sic substituit ⁊c̄. Jura uero ⁊ rōes alr
nō allego q2 satis patēt habētibus lecturas. Nec ergo
hz dubitare hospitale detractōez trebellianice postq̄
substitutio est directa. l. si quis ad declinandaz. C. de
epis. ⁊ cle. Sz etiā si esset fideicō. idē esset q2 illa cessat
in testis ad pias causas sicut cessat falcidia s̄m bar. q̄
ita determinat in. l. marcellus. ff. ad trebelĺ. lz quidā
ꝯ sz primā semꝑ tenui. ¶ Sup secūdo quesito notā
dū est ꝙ filius hereditatē maternā nō aditā nō trans
mittit nisi ad suos descēdētes ꝑ ti. C. de his qui ante
ap. tabu. ⁊ iō dictū hospitale nō possz de iure cōi me
ro iure adire hereditatē matris nisi ad ip̄m esset tras
missū ius ḋliberādi qḋ esset si dictus pupillus decessis
set infra ānū a die sibi delate hereditatis ⁊ habuisset
tutores q̇ sciuissent eā sibi ḋlatā. C. ḋ iure delibe. l. cū
antiquiorib⁹ ⁊ qḋ ibi nō. ꝑ bar. ⁊ ꝑ eundē i. l. q̇ duos
de rebus dubijs. Sz nō deficit sibi beneficiū restitutiō
nis in itegrū i casu quo alterū p̄dictoꝝ defecisset ⁊ di
ctū ius deliberādi nō fuisset transmissuz. Naz minor
decedēs hereditate nō adita transmittit beneficiuz re
stitutionis ad ip̄az adeūdā ad quoscunq3 ei⁹ heredes
secundū nō. ꝑ Jac. de are. ⁊ bar. i. ḋ. l. q̇ duos ⁊ i. l.
si infanti. C. ḋ iure deli. ⁊. l pātonius. ff. ḋ acq̇. here.
⁊. C. de testa. mili. l. i. Et p̄dicta ꝓcedūt ḋ iure cōi sz
hospitale sancte marie ut audio hz priuilegiū ꝑ refor
mationē cōis florētie ꝙ possit adire quascūq3 heredi
tates ḋlatas illis q̄b⁹ succedit ⁊ ꝑ illos n̄ aditas ⁊ sic ꝙ
i ip̄m trāsmittanẗ hereditates adeūde sicut etiā ḋ iuř
cōi ꝯtingit in multis casibus nō. in. l. uētre. ff. ḋ acq̇.
here. Et iō nulla relinquiẗ qō q̄n dictaz hereditatem
maternā dicto pupillo ḋlatā adire n̄ possit postq̄ ip̄i
pupillo directo succedit ut dictū ē. ¶ Supest tertiū du
bium difficilius de quo in pūcto nō p̄mittiẗ q2 diciẗ
superesse

supeſſe quedaȝ filia teſtõris ſoror dicti pupilli q̃ tēpo
re mortis teſtõris erat mõialis ꝓfeſſa ⁊ q̃ tēpore teſti
nõ erat nata tñ in teſtõ cuilibet poſthume naſcīture
fuit certa quãtitas relicta iure inſtitutõis. Petit nunc
dicta filia ſeu monaſteriũ loco eius itegrã ltimaȝ ĩ bo
nis paternis ꝯputata dicta quãtitate relicta in teſtõ
ſȝ hoſpitale ꝯ̃dicit qꝛ ſi tēpore mortis teſtõris fuiſſet ĩ
ſeculo ñ potuiſſet petere niſi quantitatē relictã poſtq̃
extabat maſculus ꝓpter ſtatutuȝ cõis florētie ſub ru
brica qualiter mulier ab īteſtato ſuc. ante fi. Unde ñ
dȝ eſſe effecta melioris ꝯditionis ex eo ꝙ repta fuerit
monial' ſȝ deterioris. ſ. ut etiaȝ quantitatē ſibi relictã
petere non poſſit qꝛ illa fuit relicta ꝓ ea maritanda
ĩ ſeculo. Unde cũ nupta fuerit chriſto ꝑ patrē ⁊ ĩ mo
naſterio dotata ſʒ ꝯdecētiã ꝑſone ⁊ monaſterij uide
tur pꝛ reuocaſſe relictũ illi factũ in teſtõ cum defecerit
cã ob quam facta fuit. ſ. mr̃imoniũ carnale ꝑ ea que
notanꝭ ꝑ di. ff. de le. ij. l. lucius la prima ⁊. l. libertis
quos ĩ pñ. ff. de ali. ⁊ ciba. lega. Cũ dos ſit ꝯſtituen
da ſecundũ ꝯditionē ⁊ qualitateȝ ꝑſonaruȝ. l. quero
⁊. l. ſiue generalis. ff. de iure doti. Et ꝯſtat ꝙ aliam
dotem exigit ſponſus carnalis q̃ꝫ chriſtus qui eſt ſpõ
ſus ſpiritualis hic enim bonorum noſtrorum non in
diget teſte pſalmiſta unde minori dote contentatur
⁊ ſic eſt ſtillus ⁊ obſeruãtia cõis ut primo plus deꝭ q̃ꝫ
ſecũdo. Remaneat ergo monaſteriuȝ ꝯtentuȝ ea do
te quã recepit ĩ ingreſſu qꝛ nec ſub ſpe alterius dotis
crediꝭ recepiſſe illaȝ ar. extra ꝺ ſimo. c. ne ſatis ⁊ qꝺ
nõ. bar. in. l. titio centũ. §. i. ff. ꝺ ꝯdi. ⁊ demõ. ¶ In
ꝯtrariũ diciꝭ ⁊ allegaꝭ ꝑ mõaſteriũ ꝯ̃ hoſpitale ꝙ ſta
tutum cõis florentie nullum ꝑ̃iudiciuȝ facere põt uel
potuit dicte moniali uel monaſterio ex quo tempore
delate ſucceſſionis illa erat monialis qꝛ cum tunc tē
poris ꝑ̃fatum ſtatutũ opatur ſuuȝ effecuȝ excluſionis
mulieris a ſuccedēdo maſculo extante dictaq̄ȝ monia
lis tunc nõ eſſet ſubiecta iuriſditioni ſtatuentium nec
etiaȝ monaſteriũ nõ potuit ꝑ̃fatum ſtatutũ eaȝ exclu
dere nec aliqueȝ effectum in eis opari non ſolum dã
noſum ſȝ nec utile de ꝯſti. c. eccl'ia ſancte marie. ff. de
iuriſdi. o. iudi. l. extra territoriũ ſecundũ unam expo
ſitionē. Et ſi non potuiſſet ſtatutuȝ ſpãlr ⁊ exp̃ſſe di
ſponere ꝙ monialis non ſuccedit extante maſculo ſe
quiꝭ ꝙ nec in generali diſpõne ſtatuti ꝙ mlĩer ñ ſucce
dat includiꝭ. ff. de ritu nup. l. q̃ꝫ q̃ꝫ que in frau. credi.
ſi pater ad munici. lucius. §. penul. de offi. eius cui
mã. ē iuriſdi. l. i. §. huius rei ⁊ qꝺ ibi nõ. in gl. que in
cipit argumentũ triplex de iuriſdi. o. iudi. l. ſolet ⁊ qꝺ
ibi nõ. ad qꝺ facit qꝺ nõ. bar. in. l. ſi quis ſub ꝯditiõe
ff. de ꝯdi. inſti. ⁊ Jo. an. in. c. i. de imuni. eccl'. li. vi. ĩ
nouella. Et ad ꝑ̃dicta allegatur determinatio doc. ſcȝ
Jac. but. bar. ⁊ bal. C. de pac. l. fi. de epi. ⁊ cle. l. deo
nobis ⁊ in auc. caſſa de ſacroſan. eccl. ꝑ bar. de ſali.
ante fi. Sȝ ſi iſta ꝓcederēt uidebiꝭ laicis reſultaꝭ ma
gis iniquitas qꝺ euitãdũ uideꝭ ut nõ. gl. C. de trãſa.
l. ſi maior. Naȝ ſequereꝭ ꝙ ſi q̃s deceſſerit inteſtatus
relicto filio ⁊ filia moniali ⁊ ĩ monaſterio ꝯpetēter do
tata nihilominus monaſteriuȝ ueniat ad dimidiã he
reditatis quãtũcũq̄ȝ magne una cuȝ maſculo ꝯferen
do illã modicã dotem quã habuit qꝛ ſic eſſet de iure
cõi ut ĩ titulo de colla. dot. ⁊ ꝑ ingreſſuȝ non efficitur
deterioris ꝯditionis q̃ꝫ ſi nõ eſſȝ ingreſſa in eo quod
hȝ a iure cõi. C. ꝺ epi. ⁊ cle. l. deo nobis ſed efficietur
melioris qꝛ non excludetur a ſtatuto a quo ſi nõ eſſȝ
ingreſſa excluderetur qꝺ quidem abſurdum ⁊ intol
lerabile uidebitur laicis. Idcirco ĩ hoc articulo ſaluo

iudicio melius ſentiētis. uꝭ mihi ſic dicendũ ꝙ longe
aliud ſit quãdo ſtatutũ ſpecifice ⁊ expreſſe diſponit ꝺ
monialibꝰ tãtũ dicēdo ꝙ nõ ſuccedãt extãte maſculo
ſȝ de nõ monialibus nihil diſponit. Et aliud ſit quan
do generaliter diſponit ꝙ mulier nõ ſuccedat extan
te maſculo. Pͥo caſu puto īdiſtincte ſtatutũ nõ uale
re tali rõe. Nã aut igreſſus monaſterij ꝑ̃cedit ſtatutũ
⁊ tũc ē clarũ ſm̃ Ja. but. ⁊ bal. ꝙ nõ ualet ut ipi nõ.
ĩ dicta. l. deo nobis qꝛ ſtatutũ nũquã potuit extende
re ſuũ effectũ ad dictã igreſſaȝ cũ ab ip̃o initio ꝯditi
ſtatuti nõ eēt de ſua iuriſdi. Aut ſtatutũ ꝑ̃ceſſit ingreſ
ſuȝ tũcq; aut loquiꝭ per uerbũ preteriti tēporis puta in
greſſa monaſteriũ ⁊c̃. ſeu monialis ⁊c̃. qꝺ intelligitur
ſcȝ effecta ⁊ tũc idē ſm̃ eoſdē ⁊ bar. in. l. fi. C. de pac.
qꝛ ꝯfert effectũ ſuũ ĩ tēpus quo non ē de iuriſdi. ſtatu
entiũ. Ad hoc tex. optimus ff. ꝺ manu. teſta. l. ſtichꝰ
ſeruus meus ĩ principio. Aut loquiꝭ per uerbũ pñtis
tēporis puta ꝙ īgrediēs monaſterium non ſuccedat
⁊ tunc dicti doc. tenēt ꝙ ſtatutũ ualet qꝛ ꝯfert effectuȝ
ĩ tēpus quo ingreditur quo tēpore adhuc laica ⁊ ſe
cularis ē ar. l. qui duoſ de manu. teſta. Sȝ mihi uide
tur ꝯ̃triũ qꝛ lȝ dicat ingrediēs ⁊c̃. tam̃ poſtea ſubdit
non ſuccedat ⁊c̃. qꝺ ē uerbũ futuri tēporis ⁊ ſic deferꝭ
ad tēpus quo delata ē ſucceſſio quo tēpore ꝓprie fit
excluſio non prius ſicut. n. prius non poteſt excludi
per expreſſã repudiationē a tali iure qꝺ non ē ĩ actu
ſed ĩ habitu nec in re ſȝ in ſpe. l. qui ſuperſtitis. ff. de
acqui. herꝭ. ita uꝭ ꝙ excluſio ſtatutaria ad dictũ tēpus
nõ referatur ſȝ ad illud qꝺ erit in re ⁊ in actu. ſ. cum
delata erit ſucceſſio. Sed ꝯſtat ꝙ tũc repitur mona
cha ⁊ exēpta a iuriſdi. ſtatuētiũ ergo ſtatutũ nõ põt
ĩ illã aliquē effectũ priuatiuuȝ īducere qꝛ cã ſecũda ñ
põt eē maioris effectus q̃ꝫ cã pria ſȝ ſtatuētes nõ poſ
ſent hodie cũ deferꝭ ſucceſſio eam excludere ergo nec
ſtatutũ factũ ab eis facit. C. de legi. l. digna uox ⁊ qꝺ
ibi nõ. Et ſi dicatur imo dictũ ſtatutũ iſluxit ĩ eã effe
ctum priuatiuũ ĩ ip̃o actu īgrediēdi. ſ. a iure ſucceden
di qꝺ ē in ſpe ⁊ ĩ habitu ut ſic exponaꝭ nõ ſuccedat. i.
efficiatur īhabilis ad ſuccedēdũ ſicut uidemus ĩ ꝺpor
tato ⁊ in matre que nõ peti. t tutorē filio impuberi in
fra annũ qꝛ perdũt ius ſuccedēdi qꝺ ē in hitu ⁊ ſpe
ſcȝ etiam uiuētibus illis de quorũ hereditate agiꝭ. l.
i. §. ſi de ꝯ̃ ta. l. ſi neceſſe. §. ſi deportatus de bonis
liberto. de lib. ⁊ poſthu. l. gallus. §. ⁊ quid ſi tãtũ ad
terꝭ. l. ij. §. ſi mꝛ cũ ſi. Et ita fõte dci doc. itellexerũt.
Reſpondetur ꝙ ēt ſi ita eēt ⁊ ita intelligereꝭ dictũ ſta
tutũ hoc facere nõ põt nõ propter ipotētiã ſtatuētiũ
uel in diſpõnem ſubiecti ſeu perſone circa quã cũ illo
actu ingrediendi ⁊ ante perfectũ ingreſſum ſit ſubdi
ta ſtatuētibus ar. dicte. l. qui duos ꝺ manu. teſta. Sȝ
propter cauſam ob quam talem priuationem indu
cit. ſ. propter ingreſſum. Naȝ ex hoc redditur ſtatutũ
turpe tanquam impediens uitam contemplatiuam
que celſior eſt ⁊ melior q̃ꝫ mundana in aucten. de mo
nach. in prin. Et ideo tale ſtatutum eſt nullum ar. ĩ
auc. ꝺ ſanc. epiſ. §. ſed hoc preſenti retraherenꝭ eniȝ
mulieres ab ingreſſu timore dicti ſtatuti. Item ē con
tra libertatem eccleſiaſticã qꝛ timidiores efficiētur ad
ingrediēdum ar. l. i. §. que honorande. ff. quarum
rerũ actio nõ detur. Et qꝛ facit eas deterioris ꝯditio
nis ꝓpter igreſſum quã eēnt ſi ingreſſe nõ fuiſſēt qꝺ
eē nõ dȝ. C. de epiſ. ⁊ cle. l. deo nobis ſi enim dicitur
contra libertatem eccleſiaſticam quando aufert eccle
ſiaſticis perſonis illa que ſunt eis indulta ĩ priuilegiũ
a principe per quã ablationem efficiuntur euſdem

ɔditōis cū alijs nō ecclīasticis secundū Inn. in. c. uouerint de sen. excō. ⁊ alios doc. i auc̄. cassa quāto magis qn̄ aufert eis id qđ a iure cōi ɔcessuz est eis cuz ꝑ hoc efficiant̄ deterioris ɔditōis ꝙ̄ sint alie nō ecclīastice. Et ista uidet̄ mihi uerissima ɔclusio. sed ꝑ tale statutū aufert̄ ingredientibus ꝓpter ingressuz beneficiuz succedēdi cū masculis qđ habebāt a iure cōi ⁊ efficiūtur deterioris ɔditōis ꝙ̄ si ingresse nō essent q₂ statutū loquit̄ de ingredientibus tantū ergo ⁊c̄. Itez cuz talis priuatio infligat̄ in illo actu quo statim sub secuturus ē ingressus q₂ ex eo ꝙ statim censet̄ inesse ꝑinde uidet̄ habendū ac si post ingressū ɔferreret̄. ⁊ sic ꝙ n̄ ualeat tāq̄ꝫ factū in fraudez canonice sanctōis ꝓhibētur laicos statuere suꝑ ecclījs uel ecclīasticis personis dicto. c. eccl̄a de ɔsti. iuncta. l. si uentri in fi. de priuil̄. credi. Si uero statutū nō loquit̄ spāl̄r de ingredientibus uel ingressis monasteriū. Sz general̄r ꝙ nulla mulier succedat extāte masculo tūc cessant rōes ꝑdicte q₂ nō efficiunt̄ deterioris cōditōis ꝑꝑ ingressū cū etiaz si nō ingrediant̄ excludant̄. Unde nō pōt dici ɔ̄ libertatez ecclīasticaz nec ex hoc capite pōt dici nullū. Dicēdū est ergo an possit ɔprehēdere moniales. Et puto ꝙ sic tali rōne. nā in loco ubi tale statutuz uiget censet̄ correctū ius cōe q₂ cuz illud deferat hereditatez feīe una cū masculo statutū uero delationē reseruat si masculus nō extat sz si extat aufert ex hoc toto ius municipale efficit̄. ff. de iusti. ⁊ iure. l. ius ciuile. Et non dicit̄ deferri mulieribus hereditas de iure cōi sz ex forma legis municipal̄. ff. ut ex legib⁹ ⁊ sen. cō. ⁊c̄. Igit̄ eo ip̄o ꝙ mulier nascit̄ infligit̄ sibi hec potentia succedēdi ab ipso statuto scilicet in totū si nō extiterit masculus ⁊ in nihiluz si extiterit. Transeundo igit̄ in monasteriū transit cuz illa potētia sic limitata ⁊ sic ɔditionata ⁊ nō cuz illa quā mulieres habent a iure cōi q₂ ut dixi in loco ubi tale statutū uiget nō censet̄ uigere ius cōe quo ad feminas uel si uiget sub ɔditōe dicit̄ uigere adiecta a statuto uidelicz si masculus nō exstabit. Sicut igit̄ ingrediēs monasteriū in loco ubi tale statutū nō uiget ingredit̄ cū illa potentia succedendi quā habet a iure cōi ⁊ cum illis ɔditionibus limitationibus ⁊ qualitatibus quas adiceret ius cōe ⁊ nō aliter ne fiat deterioris ɔditōis ꝓpter ingressuz ꝙ esset si nō ingrederet̄ ut dicta. l. deo nobis ⁊ ar. ff. de manumis̄. l. gaius in fi. ⁊ qđ nō. in auc̄. ingressi ꝺ illo qui habebat emphiteosiz uel usufruc. ⁊. c. nuꝑ ꝺ dona. inter ui. Ita ⁊ habēs ptātem succedēdi ex lege municipali certo mō ꝑ eandē legem limitatā seu etiā de iure cōi limitataz tn̄ ꝑ statutū qđ tātum ualet quātum si ab ip̄o eodē iure cōi a quo statutum sumit robur trāsit cuz eadem potētia sic restricta ⁊ limitata ⁊ nō aliter satis est eniz ꝙ nō efficiat̄ deterioris ɔditōis ꝓpter ingressuz nō ergo debet petere ꝙ sit melioris ⁊ si nō fiat melioris non ꝓpterea pōt monasterium ɔqueri ar. ff. que in frau. credi. l. qui aūt. §. filii mō. Non ergo obstat ꝙ uulgariter potest incontrariuz allegari uidelicet ꝙ statutuz non potest moniales ligare uel impotētes ad succedenduz efficē q₂ dico ꝙ nō ligauit moniales nec eas impotētes efficit. Sed effecit dudum ante. s. tempore sue natiuitatis ⁊ sic anteq̄ꝫ de ingressu esset cogitatio qđ maxime ꝓcedit in filiabus que de iure cōi ⁊ naturali habent potentiam ⁊ ius succedendi patri talem ⁊ tale qđ est ꝑ se seꝑata ⁊ seꝑatum a filiatione ⁊ ē ꝑ se ⁊ ꝓbabile etiam uiuente p̄re ꝓpter uotum parentū ut nō. bar. in. l. is pōt de aq̇. here. suꝑ secunda oppo. Et iō tale ius ⁊ potentia ēt uiuēte patre pōt auferri per statutū ⁊ ablata cēsetur sub ɔditōne si masculus extabit. Igitur ingreditur cū illa qualitate ⁊ ɔditōe ar. ff. de iure fisci. l. statius. §. cornelio de le. ij. peto. §. ꝑdiū. Al̄s sequeret̄ ꝙ si fieret hodie lex imꝑialis statuēs illud idē qđ statuit hoc statutū nō ligaret mōiales quin possent uenire sz ius cōe q₂ q̄ rōe statutū nō ligat ecclīasticas ꝑsonas eadē nec. l. iꝑialis nisi quatenus per ecclīā recipit̄ ut nō. i auc̄. hoc ius porrectuz ⁊ tn̄ hoc eēt ridiculū dicere. Cōcludo ergo dictā monialē uel ei⁹ monasteriū audiēdū nō eē ɔ̄ hospitale ad aliquid petēduz ultra q̄ꝫ habuerit tēpore ingressus. ¶ Circa secūdū q̄situm dico ꝙ substitutio facta illi filie de dictis substitutis sub ɔditōe si decesserit anq̄ꝫ nuberet fuit exp̄ssa pupillaris ul̄ pōt dici ꝙ fuerit ɔpendiosa ɔp̄hēdēs uulgarez si nollet acceptare relictū sibi factū. Nā bn̄ potuit uulgariter sibi substitui lz nō eēt sibi relictū ultra lrimā q₂ talis substitutio uul. nō ɔtinet grauamen l. si posthum⁹. §. qđ uulgo ꝺ li. ⁊ posthu. l. iā dubitari ꝺ heredi. isti. cū si. Pupillaris si decederet anq̄ꝫ nubilis eēt sic. n. exponūtur dicta uerba interdū ut sic faciāt expressaz pupillare. ff. de heredi. isti. l. qui hēbat ⁊ ibi nō. i glo. ⁊ per bar. Itē ēt pupillaris ɔprehensa i ɔpēdiosa uel reciproca dicit̄ exp̄ssa uerbis generalibus ⁊ excludit matrē s̄m cōez opi. ut nō. bar. in. l. i. ⁊. l. lucius i secūda colū. uer. sz quero de uul. ⁊ pupi. Itez qn̄ fit ꝑ uerbū cōe substitutio ɔpēdiosa lz bar. dicat in. l. cēturio. ff. de uul. ⁊ pu. ꝙ existēte mr̄e i medio nō ɔp̄hēdit pupillarē īfra pupillarē etatē. Attn̄ illa opinio nō est uera iudicio meo q₂ casus ē i ɔ̄triuz i. l. precib⁹. C. de impube. ⁊ alijs substitutio. Et responsio data ꝑ bar. ad illā. l. nō ē bona. s. ꝙ ibi substitutio fuit facta a milite qui ex priuilegio militari pōt oī tēpore substituere directo sed fauore matris p⁹ pubertatē obliquatur qn̄ fuit usus uerbo cōi ut ibi secus si directo. Nā dico ꝙ quādo utit̄ uerbo cōi nō censet̄ uoluisse i dubio uti priuilegio militari sed iure cōi nisi aliter de sua uolūtate appareat ut ē tex. in. l. i testō i fi. C. de testa. mili. ff. e. l. querebat̄ secūdo responso ibi sibi hoc que spāl̄r ⁊c̄. ⁊ qđ nō. e. ti. si miles unū ꝑ glo. ⁊ expresse per eūdē bar. in. l. luci⁹ de uul. ⁊ pu. in pria col̄. i. iij. q. pricipali ibi tūc dic ⁊c̄. benefacit qđ nō. bal. in. l. bonorū. C. qui admit. ab bonoruz pos. Et sic dico ꝙ i. l. precibus illa substitutio tenet de iure cōi peride ac si fuisset facta a pagano qđ ēt probatur q₂ si teneret iure militari nō eēt rō quare magis obliquaretur post pubertatē q̄ꝫ an̄. Nā si fauor mr̄is tanquā fundat⁹ i cā nāli p̄fert̄ fauori milit̄ post pubertatē tāquā fundato in cā ciuili ar. l. ⁊ hz. §. si pupillus. ff. de tutel̄. deberet ēt p̄ferri an̄ pubertatē q₂ uiget eadē ratio uel si priuilegiū militis ē potēti⁹ q̄ꝫ fauor matris an̄ pubertatē dz eē ēt post q₂ ē eadē rō. Prio ꝓbatur per rationē cui non ē dare rn̄suz. Nā miles n̄ ē priuilegiatus nisi i bonis ꝓprijs ut oī tēpore ēt p⁹ pubertatē ⁊ post aditā hereditatē possit substituere directo q₂ pōt facere unū heredē ad tēpus ⁊ post tempus aliū directo. l. certi iur. C. de testa. mili. In bōis autem filij sui nō ut ē tex. in. l. centurio. ff. de uulga. ⁊ pupil. uersi. postea autem. At in bonis ipsius militis mater pupilli ⁊ uxor militis nullum meretur fauorem sed solum in bonis filij sui. l. fi. C. de institu. sub conditione fac. Si ergo in. l. precibus illa substitutio teneret iure directo militari ⁊ ex priuilegio militis hoc esset solum in bonis militis igitur post pubertatem non deberet obliquari fauore matris

que

que in illis nullū mereꝛ fauorē ⁊ tamē ibi dicit ꝯtriuȝ.
Dicendū est ergo ut dixi ꝙ ibi illa substitutio tenebat
de iure cōi tanꝗ facta a pagano posito ꝙ esset facta
a milite qꝛ hoc ibi nō attendit. Unde cuȝ ibi dicat ꝙ
infra pubertatē ualet iure directe pupillaris ⁊ mrēm
excludit postea nō nisi iure fideicō. nō ꝓpter matreȝ
qꝛ idē si ibi mater nō esset. Sȝ ꝑꝑ impotētiā testōris
qui de iure cōi nō pōt post aditā hereditatē substiue
re iure directo post pubertatē lȝ miles possit quādo
ꝯstat ꝙ uult sed ibi nō ꝯstabat. Sequit ꝙ ē ibi casus
ꝙ ꝯpendiosa facta impuberi ꝑ uerbuȝ cōe ꝯtinet pu
pillareȝ expssaȝ uerbis generalibus etiā matre exiltē
te i medio ⁊ eā excludit postea uero ualet iur fideicō.
est etiā casus i. c. si pater de testa. li. vi. lȝ loquat quā
do ꝑ uerba directa. Sȝ ibi sunt directa nō ciuilia que
equiꝑant ¶ Ex his relinquit tertiū dubiū seu quesi
tū suꝑuacuuȝ posito tamē ꝙ ꝑdicta cessarent respon
deo ad illud ꝙ si mater nō agnouit hereditatē filie nō
transmisit eā. C. de iure delib. qm̄ sororeȝ. Sȝ tanꝗ
defecta i ꝑsona matris deuoluta esset ad uterinaȝ he
reditas illius puelle in qua reꝑiret ius acceptādi reli
ctum sibi factum a patre de quo fuit reiecta ꝯditio ut
supra dixi iuxta plene nō. in. l. qui se patris. C. unde
libe ¶ Ex qbus omnibus patet respōsio ad unū de
quo nō querit i pūcto. s. an alienatiōes bonoꝝ facte
ꝑ filiū aut nepotē ad quas successio non ꝑtinebat ua
luerint uel nō ⁊ dicendū est ꝙ nō in ꝑiudicium illorū
ad quos pertinet. s. istorum substitutorum ⁊ idem de
factis per matrem licet in preiudicium ipoꝝ uēdent. ū
sic. l. rem alienam de contrahen. empt.

¶ Statutū ꝙ iter affines ꝯpromittat qualr dēat itelli
gi ⁊ quādo locū habeat. Iteȝ ⁊ si in ipo statuto dicat
ꝙ si alter eoꝝ qui cogūt ad ꝯpromissū esset ꝯtumax
uel negligēs i dādo suos amicos in quos debeat ipȝ
ꝯpromissuȝ fieri possit i eius ꝯtumaciā ꝯmitti uni de
amicis ⁊ ꝯsidētibꝰ alterius ꝑtis. Si pars dedit quos
dā suos amicos ⁊ postea dicat se nō hr̄e plures ami
cos quos possit dar an licebit ipi iudici cāȝ ipaȝ ꝯmit
tere amicis alterius ꝑtis tāꝗ ipa prima ꝑte existēte i
neglīa ¶ Et nūquid si i ipo statuto dicat ꝙ ꝯ sniaȝ
ꝑ tales arbitros latā non possit querellari appellari
nec ꝺ nullitate dici an nō obstāte ipo statuto possit ipa
sentētia nulla dici si nō fuit facta ꝯmissio ꝯm formaȝ
⁊ mentem statuti.

.cc:xl.

In christi nomine amen.

Ad primū respōdet ꝙ si dicti litigātes sūt iter se atti
nētes ifra gradū ꝺ quo loquit dictū statutū locus fuit
dispōni ipius statuti ꝺ ꝯpromissis fiēdis ⁊ potuerunt
ad hoc cogi lȝ nō esset qō iter eos ꝺ aque ductu stillici
dio uel aqua ꝯuitute uel ꝺ terminis ponēdis uel diui
siōibus seu dependētibus a ꝑdictis. Naȝ tūc hoc req
rit qn̄ nō essēt ꝯiūcti scd̄ȝ formā dicti statuti. Si aūt sūt
ꝯiūcti tūc nō refert suꝑ qͦ sit ul uertat qō ⁊ iste ē uerus
itellectꝰ dci statuti als eēt suꝑfluū dū prio ꝺ sponit qn̄
ē ꝯtētio iter ꝯiūctos si reqreret tūc ꝙ eēt qō ꝺ ꝑdictis
ꝯuitutibꝰ cū postea dicat ꝙ ēt iter qualcūqȝ singlares
ꝑsonas si sit qō ꝺ ꝑdictis sit locꝰ actōi ꝑdcē qō eē nō
dȝ si aliꝰ sanus intellectꝰ dari pōt statuto. l. i. §. si. ad
muni. ⁊ ibi nō. Sȝ hic dari pōt uȝ ut illa ūba haben
tes qōes occasiōe aque ductus determinent ūba ime
diate ꝑcedētia uȝ ut iter singlares ꝑsonas ⁊c̄. ul oīa q̄
sequūt ab illo uer. si iter habitātes i eadē domo ⁊c̄.

qꝛ i precedētibus loquit de ꝯiunctis iter quos sola cō
iūctio dedit cām edicti seu statuti ꝯdēdi. Postea ab il
lo uersi. iter hitātes ⁊c̄. loquit de nō ꝯiūctis ubi qua
litas cāe uertētis iter eos hoc operat ⁊ utrūqȝ recte.
Nā ⁊ sola cōiūctio iter litigātes meruit lites abbreuia
ri ad qō pertinēt ꝯpromissa. l. i. ff. ꝺ arbi. Et iter ali
os nō ꝯiunctos plus cāe i quibꝰ de modico agit ꝑiu
dicio. Et facilius oriūtur maxie iter uicinos tā perso
nas singulares ꝗ coia cuiusmōi sūt qōnes seruitutū
realiū uel ꝯfiniū seu diuisionū ergo ⁊c̄. ar. l. thesaurꝰ
ff. ad exhi. ⁊ l. iij. §. ibidē eo. ti. ⁊ qō nō. bar. i. l. cum
de i rē uerso. ff. de usuris ubi dicit in. q. seruitutū agi
de modico ꝑiudicio iūcta ēt. l. iij. C. filiū regū. Et ita
itelligēdo dictū statutū uitat superfluitas ⁊ datur rō
nabilis iterpretatio ¶ Ad secūdū quesitū respondeo
ꝙ predicti officiales nō potuerunt uirtute dicti statuti
ꝯmittere cām istā co mō quo cōmiserūt qꝛ statutū ꝑ
dictū dat eis ꝑtātem ꝯmittēdi amicis cōibus electis ꝑ
alterā tātū partē ꝯditionalr. s. si alter eēt ꝯtumax seu
negligēs i eligēdo cōes amicos que ꝯditio ut dicitur
nō extitit qꝛ nō fuit ꝯtumax nec negligēs cū dederit
ut dicit ꝗ plures ⁊ ultra cētū nec habebat plures cōfi
datos quos dare posset de quo stādū erat assertioni
suear. l. qꝛ poterat. ff. ad trebel ¶ Deficit ergo statuti
dispō ⁊ ēt ꝑtās tributa officialibꝰ per ipȝ postquā de
fecit cōditio sub qua data fuit. C. ad trebel. l. iubemꝰ
§. pe. Nec ob. si dicat ꝙ iter illos datos nō erāt aliq
qui ꝯcordarēt cū datis ab agētibꝰ qꝛ dicō ꝙ statutum
nō dicit ꝙ debeāt tot dare ꝙ iter eos reperiātur aliq
quos ēt altera pars dederat. Nec ē credēdū ꝙ statu
tū uoluerit hoc onus iniūgere qō posset eē multū dif
ficile sicut erat in casu ꝑnti qꝛ locꝰ ubi qō agitat ē par
tialis ⁊ oēs hoīes ibi existētes diuersi sūt i duas par
tes unī reus ꝯuictꝰ nō tenebat dare de ꝑtialibus aduer
sarij sui lȝ de ꝓprijs tātū qꝛ de alijs nō poterat ꝯfide
re ⁊ periculosuȝ ē sub suspectis litigare. l. apertissimi
C. ꝺ iudi. Sufficere ergo dȝ ꝙ dederit illos quos da
re potuit ꝯfidatos nec artabatur plures dare si plu
res nō hēbat cū ad ipossibile ⁊c̄. C. de his quibꝰ ut i
dignis. l. si iō ⁊ ibi nō. in glo. Satisfecit ergo statuto
dādo illos ⁊ asserēdo se nō hēre plures ꝯfidatos qꝛ
⁊ sic erat ꝑsumēdū alio nō apparēte ar. eiꝰ qō nō. gl.
ff. de proba. l. cū lege iō nō pōt dici fuisse negligēs ul
ꝯtumax i dādo cōes amicos ⁊ sic nō potēat officiales
ꝯmittere electis ꝑ alterā partē tāquā ista existēte ꝯtu
mace ⁊ negligēte cū nō esset. Et hoc eē uerū patet qꝛ
qua ratione possȝ iste reus dici contumax ⁊ negligēs
qꝛ non dedit tot ꝙ in aliquibus eēnt concordes eadē
rōe dici posset contumax ipe actor quia idē fecit. Nec
ob. ꝙ actor dedit plures qꝛ statutū nō ꝯsiderauit nu
merū datorū nec pluralitatē nec plus unā partē ꝗ al
terā ⁊ in iudicijs equalitas ē seruāda nec plus debet
licere uni parti ꝗ alteri ut i regula iuris. Cōstat aūt
ꝙ par ꝯtumacia uel negligentia mutua ꝯpensatione
tollitur. l. uiro atqȝ uxo. ff. so. ma. ⁊ de compen. l. si
ambo. Nō ergo fuit locus illi particule statuti que po
nitur in uersi. Et si alter dictorū litigātiū esset contu
max seu negligens ⁊c̄. fuisset enim illi locus si nullos
cōes amicos dedisset. Similiter iō foret illi locꝰ si in
datis ꝑ utrāqȝ parteȝ forent aliqui i quibus concor
dassent quia illi debuissent assumi nō autem potuissȝ
cā ꝯmitti electis per alteram parteȝ tantum qꝛ ergo
quelibet pars dedit quāplures ⁊ i nullo cōcordant ⁊
reus asserit se non hēre plures dico ꝙ erat locꝰ ꝑcedē
ti particule statuti qꝛ debebant officiales eos cogere

realiter ⁊ ꝑsonaliter ꝑ ꝓhibitionē cibi ⁊ potus ad cō
cordandū in aliquos. Nā illa ꝑicula nō nisi i isto ca
su locū habere pōt ut pȝ ex p̄cedētibus si enīȝ in aliq̄
bus ꝯcordassent nō erat necessaria coactio qꝛ illi de
buissent assūmi ꝑ iudicē. Itē si alter ꝺdisset ꝯfidatos
alter nullos dedisset silr̄ nō fuisset locus illi ꝑicule ꝺ
coactōe sȝ debuisset ꝯmitti electis ꝑ alterā ꝑteȝ. Non
ergo restat alius casus i quo p̄cedēs ꝑicula ꝺ coactō
ne possit habere locuȝ nisi iste. s. qñ quelibet ꝑs ami
cos dedit ⁊ altera uel ambe dicūt se non habere plu
res quos dare possint ⁊ tñ iter datos nullus ē i quo
partes ambe ꝯueniāt. Debuerūt ergo dicti officiales
uenire ad dictā coactionē. Et aliter faciēdo nō serua
uerūt formā siue menteȝ dicti statuti. ⁊ ꝑ ꝯsequens si
ne ꝑtāte aliqua hoc fecerunt quā ꝯstat eos nō habuis
se i ꝯmittēdo suspectis ⁊ in forma exorbitāti nisi qua
tenus a dicto statuto ꝯcedebaꝛ eis ⁊ sic nō ualuit cō
missio ar. in. c. ex ꝑte asten. de p̄bē. ante fi. ibi unde
institutio facta occasione ꝯsilij memorati ⁊c̄. ¶ Ex
his patet respōsio ad tertiū quesituȝ uidelicet ꝙ dicta
ꝯmissio nō potuit fieri aliq̄ tātū ꝓductis ꝓ ꝑte dicta
rum dñaruȝ agentiū qꝛ pars rea nō fuit ꝯtumax uel
negligens in eligēdo cōes amicos alˀs fieri potuisset.
¶ Et etiā pȝ responsio ad quartū dubiū uidelicet ꝙ
dicta ꝯmissio nō ualuit ⁊ sic tertiū ⁊ quartū dubium
uidenꝛ sup̄flua attēto secūdo dubio qꝛ uel potuerūt
ꝯmittere tanꝙ reo existente ꝯtumace ⁊ tunc ꝯmittē
potuerunt electis ꝑ alteram ꝑtem. Aut nō potuerūt
ꝯmittere tanꝙ reo nō existente ꝯtumace ⁊ tunc illis
ꝯmittere nō potuerunt sed hic non potuerunt. Sup̄
fluū ergo est querere an si p̄fati officiales potuerunt
ꝯmittere ulˀ dictā ꝯmissionē facere utruȝ fieri potuerit
amicis tātū electis ꝑ dictas dñas. ⁊ an dicta ꝯmissio
ualuerit ⁊ silr̄ snīa eoꝝ nō ualuit. C. de peð. iudi. l. i.
¶ Ad quintuȝ sextum ⁊ septimum dubiū que nō ꝯp̄
hendo q̄d sibi uelint. Respondeo ꝙ si dicta ꝯmissio
fuisset facta secundū formā statuti nō posset ꝑs rea ꝯ̄
snīaȝ dictoꝝ ꝯmissarioꝝ obicere de nullitate nec pe
tere eā reduci ad arbitriū boni uiri si erat a quinqua
gintis libris infra nec ab ea querelare nec appellare
nec aliud remediuȝ habere. Sȝ si esset a dicta quan
titate supra tūc ideȝ potuisset tñ peti noua ꝯmissio ⁊
hoc dicit statutū supra relatū ueruȝ qꝛ nō fuit facta di
cta ꝯmissio secunduȝ formaȝ ⁊ mentē dicti statuti ꝑs
ꝯ̄ quā lata ē nō subiciꝛ dispōni dicti statuti ut excluda
tur a iure dicendi nullam uel ut teneaꝛ infra tempus
statuti petere causaȝ de nouo ꝯmitti imo pōt eaȝ nul
laȝ dicere. l. si exp̄ssiȝ. ff. de appel. cuȝ ibi nō. qꝛ statu
tū excludens a iure dicendi nullā loquiꝛ de sentētijs
latis ab arbitris electis secunduȝ ꝙ supra dixerat qꝺ
hic nō est nec hȝ necesse pars rea petere eam reduci
ad arbitriuȝ boni uiri qꝛ illud hȝ locuȝ quando snīa
esset ualida sed contineret iniquitatem ut. l. si societa
tem. §. arbitrorum. ff. pro socio. qꝺ hic non est. Et
silr̄ nō habuit petere nouā ꝯmissionē fieri ꝑ eandem
rōnem. Pōt ergo quādocūqȝ usqȝ ad xxx. ānos dice
re dictā snīaȝ nullaȝ iuxta ea que habenꝛ in. d. l. si ex
p̄ssim. Posito etiā ꝙ ꝑ erroreȝ petijsset cāȝ de nouo
ꝯmitti tāꝙ illa snīa ñ fuerit nulla ex dicto defectu ar.
ff. familie her. l. q̄ familie. C. ꝺ iuris ⁊ fac. igno. l. cuȝ
sꝛa. Cōcludo ergo ꝙ cū dicta ꝯmissio non ualuerit ⁊
ꝑ ꝯsequēs nec dicta snīa ut dicta. l. i. C. de peð. iudi.
pōt pars rea ip̄aȝ dicere nullā iā excipiendo ꝙ̄ agen
do nō obstante dicto statuto qꝺ locū habet solum in
sententijs latis ab illis qui secunduȝ formam dicti sta

tuti fuerint electi alˀs statutū nō itelligitur dare robur
tali snīe. Et sic qñcunqȝ poterit de nullitate allegari
iuxta ea que habētur in dicta. l. si expressiȝ. ff. de ap
pel. l. iiij. §. ꝯdēnatū de re iudi. per bar. Nec ob. ꝙ
dicta ꝯmissio fuit postea per ꝓnūciationē eiusdeȝ iu
dicis ꝯfirmata qꝛ ꝯtīet eūdē errorē ⁊ sic fuit nulla ut
dicta. l. si expressim. Nec ēt ob. ꝙ reus tūc uꝛ asseruis
se se nolle dare ꝯfidatos ⁊ nolle ꝯpromittere qꝛ ut mi
hi dꝛ lȝ in actis reperiatur scriptū tñ sꝛo mō scriptū ē
qꝛ ꝓbabiꝛ ꝙ nō ita rñdit reus ꝓut scriptū ē sed qꝺ
dixit se dedisse quos hēbat ⁊ ꝙ alios nō hēbat quos
dare possit ꝙ si ita ē sufficit.

¶ Statutū ꝙ extāte masculo ⁊c̄. an extēdaꝛ ad nepo
tes ex filia. ¶ Et an itelligaꝛ ēt ꝙ̄tū ad bona mr̄na.

cccxli.

¶ In christi nomine amen.

Presupposito ꝙ dictū statutū locū hēat in hereditate
matris ⁊ ascēdētiū per matrē. Clarū ē ꝙ sicut dicta
filia si uiueret excludereꝛ ꝑ dictos filios masculos ita
⁊ nepos iste descēdēs ab ea ne melioris ꝯditionis sit
nepos qui uenit occasione sue matris qꝛ per illā con
iungiꝛ ꝙ̄ eēt ip̄a mater si uiueret. l. si uiua matre. C.
de bo. mater. circa mediū. Et ista ē cōis ꝺterminatio
doc. ut pȝ ex determīatis per ci. i. l. i. C. que sit lon.
ꝯsue. per bar. i. l. ij. §. fi. ff. ad tertul. per bal. C. de li
be. p̄te. l. maximū uiciū i p̄ria colū. ꝑ Io. an. i addi.
spec. ti. de testa. super rubrica ad fi. per quo tex. i usi
bus feudorū ti. qui feu. da. pos. §. hoc aūt notādum.
Nec ob. si dicaꝛ statutū defert hereditatē mascul̄ ⁊ iste
nepos ē masculus ergo nō excluditur qꝛ dico ꝙ sta
tutū dȝ itelligi de masculis nō descēdētibꝰ ex femina
exclusa sed ex mascul̄ nō exclusis ne sequaꝛ incōueni
ens de quo supra. Et ēt ne sequatur ꝙ si filia uiueret
nepos ex ea admittaꝛ ⁊ maꝛ eiꝰ excludaꝛ qꝺ eēt ual
de absurdū ⁊ ita determīat spec. i ti. de loca. §. nunc
uero aliqua uersi. xlvi. ⁊ bal. i. l. i. C. de ꝯdi. iser. post
pri. ibi. Quero an dicatur decedere sine filio masculo
⁊c̄. Nec ēt ob. si dicatur ꝙ saltē i cāu nr̄o nō pōt hēre
locū i hac materna hereditate qm̄ statutū excludit fe
minā dotatā ꝑꝑ masculos ⁊ sic dȝ restrīgi ad heredi
tatē dotātis ꝓut uꝛ determīare bal. i. l. i. C. de legi.
heredi. per gl. fi. illius legis uñ cū ista fuerit dotata a
p̄re ⁊ de bonis p̄ris nō dȝ excludi a bonis maternis
qꝛ limitata cā limitatū ꝓducit effectum ⁊ dispō seu ex
clusio dȝ restringi ad cām. l. cācellauerat de his que
in te. delē. l. ita aūt. §. i. ff. ꝺ admi. tuto. ⁊ ēt i prin. ꝺ
fideius. l. lucius. Sȝ cā exclusionis ē dos seu dotatio
l. qui uolebat. ff. de heredi. insti. dȝ ergo restringi ad
hereditatē dotātis ꝑ iā dicta. Nā respōdeo ꝙ ista ꝓ
cederēt si statutū simplr̄ diceret ꝙ mulier dotata nō
succedat extāte masculo uel si diceret ꝙ frater exclu
dat sororē dotatā nec diceret ultra ita caute loquitur
bal. i dicta. l. i. C. ꝺ legi. heredi. q. d. qꝛ tūc non decla
rat statutū a cuiꝰ hereditate fraꝛ ulˀ masculus excludat
sororē ulˀ feminā debuit restringi ad hereditatē dotā
tis tm̄. Si uero statutū specificaret personas a quaꝝ
hereditate mulier dotata excluderetur puta dicit sta
tutum mulier dotata non succedat patri ulˀ matri uel
fratri ulˀ patruo tūc dico ꝙ si esset dotata ab uno isto
rum puta a patre sufficeret hoc ad excludendum eā
etiam a successione matris extante masculo eiusdem
gradus ⁊ etiam fratris ⁊ patrui quia quantuȝ ad do
tationē seu dotantem loquitur in rē dum dicit mulier
dotata

dotata nec dicit a quo unde non refert a quo sit do
tata quãtũ ad hoc ut excludat a successione omniũ ꝑ
sonarũ nominataruʒ in statuto. ff. de peti. heredi. l.
Itē ueniunt. §. a quo de consti. pec. l. cuʒ qui. §. qđ
exigimus de ritu nup. l. palam. §. fi. quibus ex cau.
in pos. ca. l. hoc aũt. §. fi. facit. l. si seruũ. §. non dixit
ff. de acqui. heredi. fuit enim intētio statuti ꝙ debeat
stare contēta dote nec debeat aliquid petere de here
ditate specificatorum in statuto ⁊ ita etiã dcõ casu fie
ri dʒ restrictio ad hereditatē dotantis puta ꝙ dotata
a patre nõ succedat patri dotata a matre ñ succedat
matri ⁊c̃. tamē qꝛ uerba possunt habere largiorem si
gnificatum uidelʒ ut dotata a quocũqʒ non succedat
alicui predictorum in statuto nominatorũ non debe
mus dcãm restrictionē facere sʒ intelligere ut dixi per
dcã iura supra allegata. Et ideo bal. in dcã. l. i. C. de
legi. heredi. nõ sine misterio dicit si statutũ predcũm
nõ diceret ultra ⁊c̃. Cuʒ igit̃ in casu nostro statutum
predcũm generaliter excludat mulierē dotatã ab he
reditate ascēdentis cuius uerbi. s. ascendētis nomine
cõprehendit̃ nõ soluʒ pater sʒ etiã mater. l. quiqʒ. §.
parētes. ff. de inius uocan. perinde ē ac si dixisset ab
hereditate patris ⁊ matris qꝛ tantum ualet ēt genus
quãtum specificatio specierũ. l. si duo. ff. de admi. tu
to. ď le. iij. l. si chor⁹ sed si diceret ab hēditate patris
⁊ matris claruʒ esset ꝙ dcũm bal. in. ď. l. i. C. de legi.
heredi. non haberet locum imo dotatio fcã ab uno
p̃dictoꝝ excluderet eam a successione utriusqʒ ꝑ iam
dcã. Et nũc confirmat̃ hoc qꝛ statutũ p̃dictum princi
paliter habuit respectũ ad sexũ masculinũ quãtuʒ ad
exclusionē non quãtum ad dotationē qđ pʒ qꝛ si pro
pter dotationē principaliter excluderet requireret̃ ꝙ
mulier esset dotata tēpore quo hereditas deferret̃. l.
in delictis. §. si extraneus. ff. de noxa. Sed hic etiaʒ
si tũc nõ sit dotata tamē excludit̃ a succedēdo si extat
masculus dũmodo postea dotet ⁊ uult statutum. Su
ꝑexistētia ergo masculi ē illa que pricipaliter ⁊ ꝑ pri⁹
excludit ergo nõ ē curãdum a quo sit dotata dũmõ
dotata sit quantũ ad hoc ut excludat̃ a successiõe pa
tris ⁊ matris alias sequeret̃ incõueniēs. Ponamus
eniʒ ꝙ tēpore mortis patris ⁊ matris mulier nõ erat
dotata frater uult eam excludere ab hereditate utrius
qʒ dotãdo eam habebit ne necesse dare duas dotes
unam de bonis maternis ut excludat eam a paterna
alteram de bonis maternis ut excludat etiã a mater
na. Certũ ē enim ꝙ dotatio fcã etiam post mortē ex
cludit ut in statuto cauet̃ ⁊ certe si diceremus hic locũ
habere opi. bal. dicēdum eēt ꝙ sic qꝛ sicut dotatio fcã
a patre nõ excluderet eam ab hereditate matris nec
ecõtra ita ⁊ fcã a fratre de bonis alterius eoruʒ nõ ex
cluderet eam ab hereditate alterius ⁊ istud ē ridiculũ
dicere ꝙ deberet habere duas dotes. Nec uidet̃ act⁹
irreiterabilis sicut alimentatio ut notat̃ in. l. dñs. ff.
de usufruc. Concludo ergo ꝙ in casu isto lʒ ista fuerit
dotata a patre tãtum excludit̃ ab hereditate patris ⁊
matris p̃supposito ꝙ statutuʒ p̃dcm̃ locũ habeat eti
am in materna hereditate postꝙ̃ nõ specificat a quo
sit dotata sʒ bene specificat a quoꝝ hēditate excludat̃
s. ascēdētiũ sub quo ṽbo ꝯp̃hēdit̃ pr̃ ⁊ mr̃ nec hoc ca
su locũ hʒ dcm̃ bal. i. ď. l. i. sʒ solũ qñ dicēt ꝙ frat̃ uel
masculus excludat sororē uel feminã nec dicit plus ut
ip̃semet bal. ibi dicit. ¶ Nũc uidēdũ ē utrũ statutũ pre
dcm̃ locũ habeat i hereditate mr̃na uel descēdētiũ ꝑ
lineã femininã. Et certe quidã conant̃ multũ ostēde
re ꝙ nõ sʒ solũ i successiõe ascēdentiũ ꝑ lineã masculi

nam quia in illa tantum possunt saluari uerba statu
ti dum dic̃ masculis quibuscũqʒ ꝑ ordinē legitime de
scendentibus ꝑ lineam masculinaʒ ⁊c̃. Nã nõ dicunt̃
masculi ďscendētes ꝑ lineã masculinã nisi sint agnati
qꝛ proprie loquendo agnati sunt illi qui dicunt̃ descē
dere ꝑ lineã masculinã isti. de legit. agna. succes. §. i.
de legit. tuto. §. i. Sed mulier non põt habere suos
descēdentes agnatos licet ascēdentes ⁊ transuersales
agnatos bñ possit habere Idõ qꝛ descēdētes mulieris
nõ poterãt uenire de iure ciuili. l. xij. tab. tanꝙ̃ agna
ti sed solũ ď iure pretorio ut cognati emanarũt sena
tusconsulta tertulia. ⁊ orficia. Et breuiter est tex. qui
hoc clarius dic̃ ꝙ̃ aliquis de allegat̃ i. l. ꝓnunciatio
in fi. ff. de ṽ. signi. ⁊ in. l. sequenti familie. §. feminaꝝ
ubi dicit̃ ꝙ liberi feminarum non sunt in earum fa
milia. i. i agnatõe qꝛ femīa familie. i. agnatõis sue est
finis cũ igit̃ descēdētes a femina etiam masculi ⁊ per
masculinã non sint agnati sequit̃ ꝙ nec statuti dispõ
locũ sibi uēdicat i successione mr̃is ul̃ ascēdētiũ ꝑ ma
ternã lineã sʒ solũ i paterna i qua dicta uerba possũt
uerificari. l. hos accusare. §. oĩbus. ff. ď accu. l. iiij. §.
totiēs de dam. infec. ⁊ in hoc stat similit̃ tota itētio scri
bentī in cõtrariũ licʒ plures alios tex. alleget ad ꝓbã
dũ p̃dicta sʒ non expediebat qꝛ tex. sunt apti i. ď. l. ꝓ
nunciatio in fi. ⁊. l. se. ꝙ non sunt agnati. ¶ Sʒ nũc
ego quero ab eis ponamus ꝙ statutuʒ diceret exp̃sse
sic ꝙ hereditas patris ⁊ matris ⁊ aliorum ascēdētiuʒ
ꝑ eos deferat̃ masculis quibuscũqʒ descēdētibus per
lineã masculinã exclusis feminis. Quero igit̃ an dictũ
statutum inquantum loquit̃ de hereditate materna
poterit habere locũ uel effectum. Et certe secundum
p̃dictos qui dicunt ꝙ mulier cum non possit habere
descendentes agnatos non põt dici ꝙ habeat uel ha
bere possit masculos per lineam masculinam descen
dentes postꝙ̃ idem est dicere descendentes per lineã
masculinam ⁊ agnatos ⁊ non ē dare unum sine alio
ut illi uident̃ uelle non poterit dictum statutum uale
re uel aliquid oꝑari tãꝙ̃ statuēs aliquid impossibile
uidelicʒ ꝙ hereditas mulieris deferat̃ ad suos descen
dentes agnatos cum tamen agnatos descendentes
habere non possit ⁊ sic erit dictum statutũ inane ꝙ̃tũ
ad hereditatem mulieris uel ascendentium per eaʒ.
Aut si hoc absurdum reputabit̃ ꝙ statutuʒ inaniter
hoc statuat in muliere uel ascendentibus per eam.
Et propter hoc dicamus ꝙ quantum ad eas debeãt
illa uerba intelligi prout possunt non de agnat̃ sʒ de
filijs masculis earum ⁊ etiam de nepotibus ⁊ prone
potibus masculis descendentibus ex illis qꝛ illos sine
dubio potest mulier habere licet non sint agnati. Et
si uerba illa descēdētibus ꝑ lineã masculinã itelligant̃
de illis qui possunt dici descēdētes ꝑ lineã. i. ꝑ mascu
los licʒ nõ sint agnati queram ab eis quare nõ eodē
mõ põt dici in casu p̃nti licʒ statutũ nõ faciat exp̃ssaʒ
mētõeʒ de mr̃e sʒ generaliter disponat de hereditate
ascendentium cum illud uerbum sit adeo generale ꝙ
põt comprehēdere non solum patrem ⁊ ascendentes
ꝑ paternam lineam sed etiam matrem ⁊ ascēdentes
ꝑ lineã maternam. Et paria sunt aliquid specificare
uerbis generalibus uel uerbis specialibus iuxta nõ. i
l. i. de uul. ⁊ pupil. ꝑ bar. ꝑ. l. si chor⁹. ff. de le. iij. de
admi. tu. l. si duo. Uel si ad hoc respondere nõ pote
rit quero ab eis cur tãto labore ⁊ operositate conent̃
ostendere statutum hoc locum non habere i successio
ne matris uel ascendentium per eam ⁊ sic uelint re
stringere uerbum illud ascendentiuʒ ad ascendentes

ꝑ patrem: cum nulla neceſſitas nos ad hoc cogat qꝛ
etiam mater ⁊ aſcēdētes ꝑ eius lineam poſſint habe
re deſcendentes maſculos per lineam maſculinā lꝫ
non dicant̃ agnati ꝓfecto dicēt ꝙ ſtudio cōtradicēdi
potius q̃ ꝓ ueritate uel ſecundū uerā mentē ſtatuti.
Nā ſtatutū iſtud reuera nō habuit reſpectū ad agna
tionem ſꝫ ad ſexum uirilem ⁊ ad uotū ꝑentum qd̕
pariter uiget in mr̃e ſicut ĩ pr̃e qꝛ optāt ut filij maſculi
⁊ nepotes ⁊ ꝓnepotes maſculi deſcēdentes ex eis ſuc
cedāt eis uniuerſalr̃ tāq̃ ꝑ eos magis ↄſuet̃ eoꝝ me
moria q̃ femine que ſunt de aliena familia. ſ. patruꝫ
carum ⁊ hoc per expiētiam uidemus qꝛ mulieres ſic̃
⁊ uiri inſtituunt heredes uniuerſales filios maſculos
non feminas imo uolunt eas ſtare contentas dote.
Et ꝓ hoc ē tex. i. c. i. d̕ eo qui ſibi ⁊ heredi. ſuis maſ.
⁊ fe. ubi maſculus deſcēdēs ex femina licꝫ nō ſit agna
tus potioꝛ ē q̃ femina in materia ĩ qua ſexus maſcu
linus ponderat̃ licꝫ enim cum ſimpliciter loquimur
de cōiūct̃ uel deſcendentibus ꝑ lineam maſculinam
alio non dato deberet intelligi de agnat̃ tātū ꝑ iura
que allegant̃ in cōtrariuꝫ quando tamen ſequeretur
ex hoc reſtrictio alterius uerbi generalis ꝓut ē in caſu
noſtro de uerbo aſcendentium uel abſurditas qꝛ ſta
tutum eēt nullum uel inaniter diſponeret de mr̃e uel
eius linea ut ĩ caſu quē ſupra poſui talia ūba deberēt
magis late accipi. ſ. ꝓ deſcendētibus ex maſculis licꝫ
non ſint agnati perſone de cuius hereditate agit̃ qm̄
ſunt uerba facti non iuris ⁊ sic poſſunt mag̃ late ac
cipi ſecundum ꝙ cōuenit ꝑſonis ⁊ materie ĩ qua ꝓfe
runtur ꝓut in ſi. nō. bar. in. l. tutelas de capi. dimi.
Nam quid repugnat dicere ꝙ nepos ex filio uel ꝓne
pos ex dicto nepote dicant̃ mulieri deſcēdēs ꝑ lineaꝫ
maſculinam. i. ꝑ filiū maſculū a cuius linea illa cepit
qd̕ pꝫ. Nam deſcēdēs ꝑ lineam femeninā dici nō pōt
ergo ſequit̃ neceſſario ꝙ dicat̃ deſcendere ꝑ maſculi
nam qꝛ ſicut ad poſitionem unius de cōtrarijs ſequit̃
remotio alterius. Ita ecōuerſo ad remotionē unius
ſequit̃ poſitio alterius. l. ſꝫ ⁊ ſi pupillus. §. penult. ff.
de inſti. ⁊. l. i. de his qui ſunt ſui ul̕ ali. iur. filius uero
a quo linea incipit nō dicit̃ mr̃i deſcendere ꝑ lineam
maſculinam qꝛ dictio illa ꝑ ſignificat aliquod mediuꝫ
inter ipm̄ deſcēdētem ⁊ matrem ꝑ ꝙ ille deſcēdat ꝙ
hic non ē dare nec illa uerba poſita in hoc ſtatuto ꝑ
lineam maſculinā ⁊c̃. referunt̃ ad filios primi gradus
ſed ad deſcendētes ex eis ul̕ ꝑ eos ut ſit ſenſus iſte ꝙ
ſucceſſio aſcēdētium deferat̃ filijs maſculis ⁊ alijs qui
buſcūqꝫ maſculis legitime deſcēdētibꝰ ꝑ eos ⁊ iſte eſt
uerus ſenſus ſtatuti ſic̃ deus ē. nā ūba ñ repugnāt ⁊ ĩ
tētio ⁊ rō ſuffragat̃ ut dictū ſtatutū locū habeat in he
reditate ⁊ ſucceſſiōe cuiuſcūqꝫ aſcēdētis ñ ſolū pr̃is ſꝫ
ēt mr̃is ⁊ ſue linee. Et miroꝛ ꝙ iſta dubitatō fiat nūc.
Nā iſte caſus d̕buit ĩ loco p̃dcō milites accidiſſe d̕clara
tū ⁊ itꝑ̃tatū ꝙ ſi eēt illā itꝑ̃tatōeꝫ deberemꝰ ſequi
ff. d̕ legi. Si uero ñ apparet tunc quid iuris ſit ſupra
taꝫ plene q̃ uerisime ſcripſi non obſtantibus in con
trarium all̕at̃. que per dicta clare tolluntur. Et illud
ꝙ doc. alibi dicunt ꝙ talia ſtatuta preferentia maſcu
los feminis cēſent̃ facta gr̃a conſuande agnatiōis ut
nō. d. C. de adult. l. i. ⁊ bar. in. l. liberoꝛuꝫ d̕ uer. ſig.
debꝫ intelligi ſane ſecūdū ſupra dicta. ſ. uel ſexꝰ uiril̃.
Nam ſi ſtatutum loquitur in hereditate paterna tan
tum fateoꝛ ꝙ cenſet̃ factum gr̃a conſuāde agnatōis.
Si uero etiam in materna tunc gratia conſeruandi
maſculos licꝫ mr̃i nō ſint agnati ꝓpt̃ uotuꝫ mr̃is qd̕
ad eos potius dirigitur q̃ ad feminas ut ſupra dixi.

¶ Nunquid ꝓnepos fratris admittat̃ ad ſucceſſionē
fratris cū alio fratre uiuēte. ¶ Et an ſoroꝛ excluſa a
ſucceſſione fratris extante altero fratre ex forma ſta
tuti intelligat̃ excluſa a ſucceſſione ſororis. ¶ Et an
ſtatutū ipſuꝫ excludēs ſororē extāte fratre habebit lo
cuꝫ ſi extat filius ipſius fratris: ⁊ filia uel filius ipſius
ſororis. Et quid ſi tātū extet ipſa ſoroꝛ. ¶ Et an ſta
tutum excludēs matrē a ſucceſſiōe filij ſi extent fra
tres excludat auiā. ¶ Et quid ĩ ſtatuto excludēte pa
truuꝫ an excludat amitam. ¶ Et quid in excludēte
auūculum an excludat materteram.

.cccxxx.

¶ In chriſti nomine amen.

Hereditas p̃dcā uidet̃ ꝑtinere de iure cōi pariter ad
dcm̄ guaſparē fratrē ⁊. d. m. ſororis. dcē deſūcte utri
qꝫ coniūctos excluſo dcō. d. ꝓnepote ex fratre defun
cto qꝛ cū fratre ⁊ ſorore utriqꝫ cōiūctis ſoli filij fratrū
admittunt̃ nō filij filioꝛū. C. de legi. heredi. auc̃. ceſſā
te ⁊ nō. glo. in auc̃. poſt fratres la. ij. c. ti. in gloſella
prima. Et ſi dicat̃ illa auc̃. ceſſante loquitur de fratri
bus ut ſuccedāt fratri nō de ſororibus reſpondeo ap
pellatiōe fratrū in materia fauoꝛabili ⁊ nō repugnā
te iuri cōi cōtinet̃ ſoroꝛ. ff. de pac. l. tres fratres de le.
tertio. l. lucius. §. queſitū. Preterea in auc̃. poſt frēs
la prima fit mētio de ſororibus. Si uero querit̃ an ꝑ
ſtatutum de quo ſupra ſolus frater admittat̃ excluſa
ſorore ⁊ uidet̃ dicēdum ꝙ nō qꝛ dcm̄ ſtatutū loquitur
cū tractat̃ de ſucceſſiōe fratris ſꝫ in caſu noſtro tracta
tur de ſucceſſiōe ſororis ad quē caſuꝫ ſtatutū p̃dcūm
corrigēs ius cōe trahi nō uidet̃ lꝫ in eo ſit eadē ratio
l. ſi uero. §. de uiro. ff. ſo. ma. C. de colla. l. illam cir
ca mediū ubi lex f̃cā in una ꝑſona nō trahit̃ ad alterā
ſimilē. ff. de legi. l. qd̕ uero de regu. iur. c. que a iur.
⁊. c. ĩ argumētū li. vj. qd̕ nō. in auc̃. quas actiōes. C.
de ſacroſanc. eccle. de appel. l. p̃cipimus ĩ fi. de teſta.
l. ſancimus cū ſi. Statuta enim ſunt ſtricti iuris. l. cō
ſtitutionibus ad munici. l. qd̕ ↄſtitutum de teſta. mili.
unde nō lꝫ ipſuꝫ extēdere ad caſum non exꝑ̃ſſum. l.
quicquid aſtringēde de uerb. obli. ſꝫ relinquit̃ diſpoſi
tioni iuris cōis. l. ſi. cū dotē in prin. ſo. ma. ⁊ de libe.
⁊ poſthu. ↄmodiſſime. nā ĩ reſtringibilibus ceſſat ar
gumētum a pari ⁊ a maioꝛi ut dicit Jo. an. in addi.
ſpec. ti. de acti. ſeu peti. in addi. magna circa mediuꝫ
remittēs ad notata ꝑ eū de reſcript. poſtulaſſi ad fi.
magne glo. ⁊ pꝫ de prebē. cui de nō li. vj. Hec etiaꝫ
pꝫ ex notatis ꝑ bar. in. l. omnes populi in vj. q. prin
cipali. q. iiij. ubi querit an recipiant interpretationeꝫ
extēſiuam ⁊ tenet ꝙ nō in deciſis a iure cōi ſicut etiā
in caſu noſtro ⁊ ꝑ eundē in. l. ſi ↄſtante ſo. ma. in pri
ma. q. pn̄cipali. q. ultima ĩ diſtinctiōe. nec ob. qd̕ nō.
dy. in regula in argumētuꝫ ubi uidet̃ tenere ꝙ ꝑ idē
titatē rationis uel maioꝛitatē fiat extēſio ⁊ ideꝫ ei. C.
que ſit lon. cōſue. l. i. ſcd̕m nico. mata quādo. ſ. uer
ba nō ſunt omnino repugnātia ſicut ē ĩ caſu noſtro
ꝙ appellatione fratris cōtineat̃ ſoroꝛ. ꝓ quo facit. l.
omnes populi. ſ. in caſibus a iure nō determinatis ĩ
contrariū ut in caſu noſtro ꝑ dictā auc̃. ceſſante. Itē
etiam dico ꝙ ſtatutū loquēs de una ꝑſona bene ex
tēderet̃ ad alteram que ueniret illa mediante ut ſi ex
cludat filiam a ſucceſſione fratris extante filio. Nam
excludet̃ etiam neptis a ſucceſſione aui exiſtēte nepo
te ⁊ ita diſputando tenuit Jac. de are. ut refert Jo.
an. in addi. ſpec. ti. de ſucceſ. ab ĩteſta. ſup rubrica rō
ē qꝛ auus iūgit̃ nepoti ⁊ nepti mediāte filio patreqꝫ
ipſoꝝ

ipsorum ⁊ nepos ⁊ neptis similiṫ ipsi auo. Unde qꝺ statuiṫ in causa ꝓxima statutũ censeṫ in remota que ꝑ illam ⁊ ex illa descẽdit uerba fuerunt bal. in dcã. l. illam. C. de colla. Unde fateor ĩ casu nostro ꝙ supra scriptũ statutũ loquẽs de fratribus patruelibus extẽdiṫ ad fratrẽ carnalẽ ꝑ quẽ patruelis ꝯiũgiṫ q2 ĩ eo ẽ maior ratio ut excludat sororẽ. Sꝫ inꝙtuꝫ loquiṫ de hereditate fratris ut ab ea excludaṫ soror nõ extẽdiṫ ad hereditatẽ sororis q2 fraṫ nõ ꝯiungiṫ sorori ꝑ aliã sororẽ nec ecõtra. Sꝫ ꝑ parẽtes qꝺ pꝫ quia ⁊ si soror alia non fuisset nihilominus ista soror essꝫ cõiuncta huic fratri qꝺ nõ esset si nõ fuisset pater uel mṙ. Unde statutũ excludẽs matrẽ extãte fratre porrigiṫ ad auiã que ꝑ matrẽ cõiungiṫ ⁊ excludẽs filiam porrigiṫ ad nepotẽ uel neptẽ ex filia qui ꝑ filiã ꝯiunguntṫ. Sꝫ excludẽs patruũ nõ porrigiṫ ad amitã que quidẽ ꝑ patruũ nõ ꝯiungiṫ q2 ⁊ sine patruo eẽ potuisset ⁊ excludẽs matertetã nõ porrigiṫ ad auũculum ita pꝫ ex notatis ꝑ bal. in dcã. l. illã sic in ꝓposito statutũ hoc excludẽs a successiõe fratris bene porrigeṫ ad nepotẽ ex fratre qui uenit ꝑsona fratris sꝫ nõ ad sororẽ que ꝑ se uenit. facit qꝺ idẽ bal. nõ. i. d. l. si defunct⁹. C. de suis ⁊ legi. heredi. Laus Deo. Hec enim pars tutior ẽ q2 minus odij ꝯtinet. Et ita uideṫ mihi paulo de castro iuris utriusqꝫ doctori.

¶ Statutũ ꝙ si bis latũ fuerit laudũ ãplius nõ possit peti reductio. Et ꝙ laudũ secũdorũ arbitrorũ nõ possit impugnari intelligiṫ qñ utrũqꝫ ẽ ꝯforme secus si sint diuersa q2 pluries posset peti nõ obstãte statuto. cccxxxxj.

In christi nomine amen.

Proponiṫ i fcõ ꝙ duo fratres uidelꝫ goffre. ⁊ homobonus habẽtes bona paterna cõia ꝓ indiuiso ꝯcorditer elegerũt quattuor cões amicos tanꝙ arbitros ⁊ arbitratores ad diuidẽdũ inṫ eos dcã bona qui arbitri ꝯcorditer diuiserũt dcã bona ⁊ quedã assignauerũt ĩ partẽ uni eoꝝ quedã alteri. Prefatus aũt homobonus sentiẽs se grauatũ ex dcõ laudo seu diuisione dixit ipm laudũ nullũ ⁊ in casu quo foret aliqꝺ petijt fieri nouã ꝯmissionẽ. i. nouũ ꝯpromissum ĩ alios cõmunes amicos secũdum ꝙ dictat statutũ loci quo caueṫ in effectu qꝺ a sentencijs arbitoꝝ in sũma que sit ultra quinquagita libras possit peti noua ꝯmissio infra decẽ dies que si ꝓpetita nõ fuerit nihil possit postea opponi cõtra laudũ nec appellari nec querelari nec peti reduci uel de nullitate opponi. Et si fuit petita dcã noua cõmissio ⁊ fcã fuerit ꝙ a snĩa illoꝝ quibus fcã fuerit nõ possit appellari uel de nullitate dici sꝫ executioni mãdeṫ. Et breuiter obtinuit dcãm ꝯmissionẽ secundã uel nouã fieri in tres alios cões amicos lꝫ altera parte cõtradicẽte qui secũdi arbitri ꝯcorditer tulerũt aliud laudũ ⁊ fecerũt aliã diuisionẽ inṫ predcõs penitus diuersam a prima assignãtes dcõ homobono ĩ partẽ suã alia bona diuersa a primis assignata ⁊ nõ illa de qua diuisiõe dcũs homobonus sentit adhuc se plus grauatũ ꝙ ex prima ⁊ cũ dcm̃ laudũ ſm latũ foret abſẽte dcõ hõbono. Ipe ignorãs ipm latũ petijt corã iudice ordinario diuisionẽ fieri ꝯ cui⁹ petitionẽ cũ opponeṫ ꝺ dcõ laudo ipe ꝑ modũ replicationis dixit ⁊ allegauit ipm fore nullũ ⁊ si de ipo appareret petijt adhuc fieri nouã ꝯmissiõꝫ ſm formã statuti. Queriṫ nẽ utrũ dca noua ꝯmissio sit fiẽda ⁊ an sic potuẽit peti ꝑ mõꝫ replicatõis. Et breuiṫ ad priũꝫ uiṫ expeditã fore respõsiõꝫ ꝙ nõ. Primo ꝓpṫ suprascriptum statutum quod uult ut supra dixi ꝙ a snĩa secũdoruꝫ arbitrorum assumptorum pro noua cõmissione non possit appellari uel de nullitate dici ⁊ postea subdit sꝫ oĩo executioni mãdeṫ ⁊c̃. per que ultima uerba tolliṫ oẽ remediũ ĩpugnatiuũ ⁊ sic petitio noue cõmissiõis que si possit fieri non deberet executioni mandari, Item ex eo ꝙ dicta petitio noue ꝯmissionis habꝫ uiꝫ petitionis reductionis ad arbitrium boni uiri que ñ põt ab eadem ꝑte peti nisi semel ut nõ bar. ĩ. l. i. ĩ fi. ff. de le. ij. lꝫ quidã ĩ suis lecṫ. hec ibi non habeant ⁊ Inn. in. c. presenti de rescrip. ⁊ bal. in. l. fi. C. ꝺ ꝯhẽ. empt. ⁊ ĩ. l. unica. C. ne liceat ĩ una ea. qꝫ ca. ter. ꝓuoca. in penult. colum. Sed iste hõbonus semel petijt a sentẽtia primorum quattuor arbitrorum ⁊ succubuit, Unde uideṫ ꝙ amplius eam petere non possit a sententia secundorum arbitrorum ꝑ ꝑdicta. Sꝫ ĩ ꝯrium uideṫ ueritas quia predicta ꝓcederent si secundum laudum esset cõfirmatoriũ primi. Et sic pars petens haberet duo lauda ꝯformia ꝯ se. Tunc enim sic̃ de iure cõi si snĩa primi iudicis bis cõfirmeṫ in cãis duaꝝ appellatõnũ ⁊ sic hꝫ ꝑs tres ꝯformes snĩas ꝯ se non põt ṫtio ꝓuocare ut. ꝺ. l. i. C. ne lice. ĩ una eadẽqꝫ cã. Nec ꝺ nullitate dici queusqꝫ facta sit executio ut ĩ. c. e. ut calũnijs de re iudi. Ita ⁊ hic ex forma dcĩ statuti si habꝫ ꝯ se duo lauda ꝯformia. Sed si secundũ laudũ non confirmet primum sed est penitus diuersum ab illo tũc statutũ ꝺ quo supra ñ põt habẽ locũ qꝺ manifeste ꝓbaṫ q2 si aliꝺ diceremꝰ sequereṫ absurdũ ĩtollerabile. Ponamus enim ꝙ primum laudum fuit latũ primo ꝯ te facta fuit noua ꝯmissio ad tui instantiam secundi arbitri reuocãt primum laudũ ⁊ ferũt aliud ꝓ te ꝯ me. Nõ ne ego petere potero nouam ꝯmissionem fieri uideṫ ꝙ non si uerba dicti statuti intelligantur simpliciter prout iacent uidelicꝫ ꝙ a snĩa secũdoꝝ arbitrorum non possit appellari uel querelari sed debeat executioni mandari. Sed in cõtrariũꝫ ẽ ueritas ⁊ equitas q2 si nullum laudum eẽt latũ pro me possẽ ab ipo tãꝙ a primo petere nouã cõmissionem fieri ut ĩ precedenti ꝑte statuti. multo ergo fortius in casu nostro in quo latum fuit primum laudum ꝓ me q2 non debeo per hoc esse deterioris conditionis cum plus habeam habendo primum laudum ꝙ si non haberẽ. ff. de iniuris. l. si unius. §. si suo de capti. l. in bello. §. siquis suo. Nam habeo pro me presumptionẽ q̃ resultat ex prĩo laudo. l. hẽm⁹. §. gaia. ff. de euicti. extra de renũci. c. ĩ ꝑsentia. C. ꝺ offi. ciui. iudi. l. ij. extra de procura. c. in nr̃a que presumptio debꝫ facere me non deterioris sed melioris cõditõis. ff. ꝺ ꝓba. l. cum de indebito. Et eadem ratione dico ꝙ sic̃ altera ꝑs põt petere nouã cõmissionem dicto casu non obstante dicto statuto quando secundum laudum reuocat primum q2 nõ sunt lauda conformia quo casu debet statutum sane intelligi si sunt contraria. Ita ⁊ eadem que semel petijt nouam commissionem fieri si succubuit ⁊ per secundum lauduꝫ ultra uel aliter grauatur ꝙ fuerit grauata per primum poterit petere nouam commissionem fieri quatenus ultra uel aliter grauatur ⁊ si centies hoc fieret quia ĩ illo ĩ quo ultra uel aliter ꝙ per precedentia grauatur non diciṫ sc̃m uel tertium aut quartum sed diciṫ primum ar. l. ij. ff. qui po. ĩ pig. ha. Et q2 uidemus in fi. in sentẽtijs diffinitiuis iudicum a quibus non potest tertio prouocari: q2 hoc ẽ uerum quãdo snĩe sunt ꝯformes q2 una confirmat alteram secus quando sunt contrarie uel

diuerse q2 tunc quatenus diuersificant pōt tā aduersa
pars q̄ etiam eadem pluries ⁊ pluries appellare ut
patet ex notatis in spec. de appel. §. quotiēs uersi. i.
⁊ .ij. ⁊ de excep. §. uisso uersi. Itē nō. ſm Uber. de
bobio ⁊ p ci. in. l. unica. C. ne liceat i una eadēq3 cā.
Cum igiť in casu nostro ſm laudu3 nō confirmet pri
mum s3 potius infirmat ⁊ addiat nouū uel aduersu3
grauamē a primo assignando uidel3 alias res diuer
sas pfato homobono in suā partē non primas ⁊ de
teriores q̄ primas dico q idē homobon⁹ qui semel
petijt nouā cōmissionē adhuc eam petere pōt nūc p
notata in dictis locis. Et q2 q̄tum ad nouu3 graua
mē nō pōt dici ſm laudū s3 primū l3 hito respectu ad
actu3 pferēdi bene dicať fuisse scōm. Et q dcm̄ statu
tum in quātum uult laudum secūdorū arbitro⁊ non
posse impugnari s3 debere mitti executioni d3 neces
sario intelligi qn cōcordat cū primo uel in eo in quo
concordat nō in eo in quo discordat q2 in illo tam al
tera pars q̄ etiam eadē pōt petere nouam cōmissio
nē ne aliter dicēdo sequať absurditas intollerabilis
de qua supra. Et p dcm̄ modu3 respondeť ad dcū3
statutum q prima facie uideť obstare intētioni dicti
homoboni. Et eodē modo respōdeť ad alia3 allegā
tionē de qua supra dum dixi q qui semel petijt redu
ctionē ad arbitriū boni uiri ⁊ succubuit maxime si de
causa reductionis cōpremisit ut hic fuit amplius uo
lēs petere nō audiť iuxta nō. p bal. in dcā. l. i. C. ne
lice. in una eadēq3 causa tertio puo. Nam d3 intelli
gi quādo snīa reductiōis cōcordat cū snīa primi pfe
rētis ⁊ eam cōfirmat nō aūt quādo discordat uel ali
qd nouū addicit p iam dcā. ❡ Sup eo uero qd que
riť an potuerit peti modo pdcō. s. in actu replicandi
uel p modū replicationis. Respōdeo sic postq̄ erat
infra tēpus a statuto pfixū qd ē. x. dierum a die legiti
me denūciatiōis si pars fuit absens tēpore snīe ut p3
ex statuto ⁊ iste fuerit absens ⁊ sibi nō fuerit fcā denū
ciatio tex. ē de hoc in si. in. l. na3 ⁊ postea. §. si minor
ff. de iureiur. cum ibi plene nō. p glo. ⁊ doc. ⁊. l. nec
non. §. exēplo ⁊. l. si is cū utrobi3 notatis. ff. quib⁹
ex cau. ma. ❡ Ex pdictis apparet que sint uel eē de
beāt partes iudicis uidel3 q pronūciet nouam cōmis
sionē petitā a dcō homobono debere fieri adiecta cā
sal3 q2 laudum secundū nō confirmauit primū s3 est
penitus diuersum ⁊ diuersum addidit grauamē.

❡ Stāte statuto q forēsis non possit aliquid acquire
re quid si tēpore cōtractus quis erat forēsis ⁊ ante tra
ditionē uera3 rei sit effectus ciuis an sibi obstabit sta
tutum. ❡ Et quid si infra annū p statutū d3 facere
se habilitare an sufficiat si faciat se habilitare post an
nu3 a die celebrati cōtractus infra ānum tn̄ a die ue
re acquisitiōis ⁊ traditionis.

❡ Casus sequentis consilij.

❡ Quidam magister bartholomeus de uerona tunc
scholaris in medicinis studēs padue cōtxit mrīmoniu3
⁊ duxit in uxore3 q̄dam dn̄am francīschā de padua
cui magistro bartholomeo nomine dotis fuerunt p
missi ducati quadringenti a domina lucia mr̄e ipius
domine frācische ⁊ antequam duceretur in uxorem
Johannesfranciscus ab arena conuenit cum magi
stro bartholomeo pro dictis ducatis quadringentis
sic pro dote promissis dare quandam possessionem
sitam in uilla sancti angeli cum certis confinibus ⁊
qualitatibus quos tamē confines tunc non expressit
sed exprimere promisit. Et ita illam possessionem cō
dit ⁊ tradidit loco dictorum quadringentorum duca
torum. Et constituit se precario nomine possidere ue
ram tamen possessionem nunq̄ tradidit. Sed ipse
Johānesfranciscus ab arena ⁊ hrēdes sui tenuerunt
⁊ adhuc tenent quam possessionem dictus magister
bartholomeus promisit tenere gubernare ⁊ diligenť
tractare ⁊ in casum dotis restituende ipam dotem re
stituere secundum q continetur i istrumento in om
nem casum ⁊ euētum doť restituende ⁊ renunciauit
dictus magister bartholomeus oī exceptioni non sibi
date traditionis ⁊ consignationis doť supra specifica
te tempore huius cōtc⁹ scōz q hec ⁊ alia ptinenť i pdi
cto istrō. Itez tēpore dicti cōtus celebrati ⁊ istri dict⁹
magister bartholomeus nō erat ciuis padue ⁊ sic ui
debať ihabilis ad acquirēdū imobilia attenta forma
statuti cuius copia trāsmittitur. Post hec dictus magi
ster bartholomeus duxit uxorem Johānesfranciscus
decessit non facta uera traditione ⁊ cōsignatione dcē
possessionis. Dictusq3 magister bartholomeus se po
stea habilitauit ad acquirendum padue immobilia.
et iudiciū mouit ⁊ istituit cō heredes dci Jo. francisci.
et lata fuit snīa cōtra ipm ex hac cā q2 tempore cōtus
celebrati ⁊ istrumenti suprascripti rogati ipe non erat
habilis ad acquirendum immobilia que snīa trāsiuit
i rem iudicatam pter absentiam ipius magistri bar
tholomei. Uerum tamen snīa uideť fuisse iniqua q2
statutum uideť requirere habilitatem tempore uere
traditionis non celebrati cōtus uel ficte traditionis ut
apparet in pdicto statuto post mediū vsi. obligatōes
bonorum ⁊c̄. Et super hoc facte sunt quedam allegā
tōes i fauorē dci magistri bartholomei que uideanť.
Uerum tamen est q uxor magistri bartholomei uel
tempore snīe uel postea decessit relicta unica filia ifan
te ex dicto magistro bartholomeo ⁊ sic uideť extare
casus dotis restituende que ptinere debet ad dictam
unicam filiam. mō p pte dcē filie. uidelic3 dictus ma
gister bartholomeus tāq̄ pr̄ uell3 iterum instituere
iudicium ad dicta3 possessionē. Queriť nūquid possit
cu3 spe uictorie. Et cōsiderādū qd ex pdicto instrum̄
to si agať actione personali. Solus dictus magister
bartholomeus uideť agere posse non autē potuisset
uxor nec heres uxo. Et si dictus magister bartholo
meus uellet iura sua cedere ipi filie sue non uideť q
cessio pdesset cū ius suū sit elisu3 p snīa3 q aūt agať
ad dictam possessionem rei uendicatōe uideť fieri nō
posse pro parte dicte ifantꝫ tanq̄ possessio data fuerit
estimata dicto magistro bartholomeo estimatōe que
facit emptionem. Et ē aduertēdū q rei uēdicatione
n̄ uideť posse agi cū cōfines dcē possessionis dmōstra
ti n̄ sunt. Et sic ad rē incertā agi nō poss3 rei uēdica
tione omnibus cōsideratꝫ queriť qd iuris an dcā snīa
fuerit iusta uel iniusta. Secundo quo remedio cōsuli
possit ipi infanti contra heredes dci Jo. francisci.

.cccxxxij.

❡ In christi nomine amen.

Uideť q dcā snīa fuerit bn̄ lata cō magistrū bartholo
meū siue egerit rei uēdicationꝫ siue actione psonali.
Primū p3 q2 cū ipe eēt icapax acquisitōis rerū imobi
liū tēpore cōtc⁹ ppī statuti phibitō3. l. si in emptione.
§. i. ff. de cōtrahē. emp. i uerbo mores ciuitatꝫ. C. non
lice. hita. mer. l. i. nō fuit i cum translatum dominiu3
ex ficta traditione q2 nec si uera interuenisset fuisset
translatu3. l. qui ad certum. ff. locati licet enim quan
tum ad incurrendum penam statuti sc3 q perdatur
precium

preciuꝫ ⁊ res applicet cõi padue requirat ṽa traditio
quasi prius n̄ uideat ꝯplete ꝺliquisse ul' statutū offen
disse iuxta notata ꝑ gl. in. l. i. §. si reꝫ. ff. depositi. ⁊ I
spec. de loca. §. nūc uero aliqua uer. xcv. Attamē eti
am ea nõ interueniēte durat ꝓhibitio statuti ut foren
sis acquirere nõ possit etiā ꝑ alios modos ꝑ quos so
let quis acquirere sine uera traditione ar. in rõne sui
ff. de cõdi. ⁊ demõ. l. in testō la prima in fine. Non er
go potuit agere rei uēdicatione qui dominiū non ha
bebat. l. in reꝫ in pricipio. ff. de rei uē. Sꝫ nec ꝑsona
li ex uēditione que nulla uidet fuisse tanq̄ expsse ꝓ
hibita ꝑ statutum qȯ dirigit uerba ꝓhibitionis in cõ
tractū dum dicit nõ possit uēdi donari ꝑmutari ⁊c. l.
cū lex. ff. de fideius. de cõdi. idebi. si nõ forte in princi
pio tū ēt q2 ēt si expsse nõ ꝓhiberet cõtractū sꝫ soluꝫ
alienationē cēseret in cõsequētiaꝫ ꝓhibuisse ꝯtractū
ꝑ quē ad alienationē ꝑuenit. l. oꝛo. ff. de spon. ⁊ ē ca
sus i. l. si ad resoluēdaꝫ. C. de ꝓdijs mino. ⁊ ibi bar.
ita sūmat ⁊ in terminis nostris ita expsse determinat
in. l. multū. ff. de uer. ob. ante finē uidelꝫ ꝙ forensi ꝓ
hibito acquirere imobilia nõ possunt ꝑ stipulationē
ꝓmitti nec ex stipulatiõe oꝛit aliqua obligatio uel ac
tio. Nec obstat si dicat iste post cõtractū fecit se habili
tari anteq̄ agere incipet ⁊ sic uidet ꝙ retroacta fue
rint ꝯfirmata ⁊ recõualuerint lꝫ a pricipio fuerint nul
la q2 cessauit causa anullās ⁊ supuenit causa ꝯfirmās
iuxta notata ꝑ dy. in regula non firmat de reg. iur.
li. vj. ⁊ ar. ff. de serui. rust. ꝓdio. l. ꝑ fundū cõia ꝓdi.
l. fi. Nam hoc tollit ꝑ hoc idē statutum qȯ excipit cer
tos casus in quibus uult nõ nocere inhabilitatē que
erat tēpoꝛ acquisitionis si postea infra annū faciat se
habilitari inter quos iste casus nõ ē ergo ⁊c. l. patre
furioso. ff. de his qui sūt sui ul' alie. iur. q2 exceptio fir
mat regulā in nõ exceptuatis. l. naꝫ qȯ liquide. §. fi.
de penu lega. de usufr. lega. l. gn̄ali. §. uxori ⁊ nõ. ꝑ
glo. in. l. in his. ff. de legi. Cum igit ius istius magi
stri bartholomei declaratū sit nullum ꝑ dcām sniam
que transiuit in reꝫ iudicatā non põt illud alteri cede
re. l. nemo põt plus iur. ⁊c. de reg. iur. Ceterū sibi ⁊
nõ mulieri fcā fuit ꝓmissio istius possessiõis ergo nec
mulier si uiueret nec filius eius ⁊ heres agere possūt
ex ea. ar. ff. ad. l. rodiam de iactu. l. ij. post principiū
ibi magister deinde ⁊c. ff. loca. l. cū in plures. §. mer
sem in fi. iuncta. l. ad ꝓbationē la prima. C. de ꝓba.
ibi non recitantē sꝫ quē tenoꝛ scripture designat ⁊c.

¶ In contrariū ꝙ dcā snia non fuerit bene lata. Et
ꝙ lꝫ foret bene lata sibi soli magistro bartholomeo
cõtra quē lata fuit noceat nõ aūt poterit nocere uxo
ri sue nec ꝑ ꝯñs hedi illi⁹. s. cõi filio ⁊ sic ea nõ obstā
te possit dcūs magister bartholome⁹ nūc agere uice ⁊
noīe filij sui hēdis mris sue tanq̄ pr̄ ⁊ ltimus admi
strator sic ondit. Nā int alios casus exceptuatos i sta
tuto i quib⁹ capacitas ⁊ habilitatio quesita forēsi post
acquisitionē imobiliū saltem infra ānum a die acqui
sitiõis ē ille de uxore ⁊ nuru forēsi nupta ciui que de
dit i dotē q̄titatē. Nā ꝓ recuꝑatiõe dotiū suaꝝ põt ac
quirere bona imobilia mariti uel soceri dū tn̄ ifra an
num faciant se habilitari scilꝫ faciendo se describi i ex
timo ad onera. Nam ciuilitatem non expedit ꝙ de
nouo acquirant quia illam acquisiuerunt per contra
ctum matrimonij ⁊ ꝑ ductionem ad maritum. ff. ad
municipal. l. fi. §. i. ⁊. l. filij. §. uidua de iudi. l. exige
re dotem ⁊. l. cū quedam de iurisdic. om. iudi. si hoc
est in uxore ciuis ideꝫ debꝫ esse econuerso in marito
duplici ratione. Prima quia natura correlatiuoꝛum

sicut ē maritus ⁊ uxor ē ꝙ quicquid dictuꝫ est de uno
censet dictum de altero si põt illi conuenire. C. de in
dicta uidui. l. ij. in fi. facit. l. fi. ff. de acceptila. ꝺ resan.
uen. cum emptor. ꝺ legi. heredi. l. si ab eo. Secunda
rõ ē q2 illud fuit statutum in uxore ⁊ nuru fauore do
tis ⁊ propter publicā utilitatē que uertit i mrimonijs
ꝯhēdis. ff. so. ma. l. i. que publica utilitas facit ut sub
generali ꝓhibitõe nõ cõprehendat casus in quo illa
uertit sed intelligat exceptuatus a ꝓhibitiõe. l. si quis
igraui. §. utrū. ff. ad sille. ⁊ ibi ꝑ bar. C. ꝺ nauicu. l.
cū nauarcoꝛū li. xi. Sed iste eedem rõnes uertunt ex
ꝑte uiri uolent acquirere dotē sicͣ ex ꝑte mulieris uo
lent recuꝑare imo itēsiores ꝓpt onera mrimõij que
sustinet maritus iõ licite põt recipe usuras dot ꝓmis
se ꝑꝑ morā passam ut ibi nõ. ꝑ Inn. ⁊ ꝑ bar. in. l. in
sulā. §. usuras. ff. so. ma. iõ ꝑiter in alijs priuilegiant
ut sicͣ actõ ex stipulatu ꝯpetēs uxori ꝓ dote recuꝑāda
est bone fidei ⁊ habꝫ tacitā hipotecā ita ⁊ econuerso cõ
petens marito pro dote dāda. C. ꝺ rei ux. act. l. i. §.
⁊ ut plenius. Postq̄ ergo dictus magister bartholo
meus fecerat se habilitari infra ānū debet optinere n̄
succūbere cū tempore quo icepit agere foret habilis lꝫ
tempore ꝯctus nõ. Preterea quid aliud quesierunt
statuentes nisi ut bona imobilia nõ essent penes nõ
sustinentes onera licet ergo tempore cõtractus quis
non sustineat onera si tamen anteq̄ ꝑfecte acquirat
per realem traditionem postq̄ potest ꝑcipe fructus
quos prius facere non poterat ⁊ sic non poterat dici
dn̄us. l. titia. ff. ꝺ solu. fecit se habilitari sufficere debe
bat q2 ꝑ hoc sat fit itētõi statuentium cum illud qȯ sit
emptor ciuis ⁊ descriptus ad onera non requisiuerūt
statuētes pro forma ꝯctus sꝫ ꝓ idētitate cõis padue
nõ sufficere debet ꝙ qn̄cunqꝫ ante realem traditionē
emptor ul' alius acquirere uolens reꝑiat habilis ⁊ de
script⁹ ad onera licꝫ tēpore ꝯctus nõ foret ar. optimū.
ff. de heredi. insti. l. qui soluendo nõ erat duos appo
lonios ⁊ qȯ notāt doc. i qõne de usurario testāte qui
tempore testamēti nõ cauerat de usuris restituendis
⁊ sic uidebat nullū si postea cauit recõualescit ul' retro
ualidum declarat ut nõ. ꝑ Jo. an. in. c. q̄q̄ ꝺ usuris
li. vi. i nouella ⁊ bar. in. l. filio ꝓterito circa finē. §. de
iniusto testamento ⁊ bal. i. l. posthumo. C. de ꝯ tab.
Nec ob. ꝙ statutum excipit certos casus i quibus uult
habilitatõꝫ factā post ꝯctū ualere dūmõ facta fuerit i
fra ānū q2 illi casus debent itelligi qn̄ talis habilitatio
facta fuit post realem traditionē tūc prodest i illis tātū
nõ i alijs imo pena tūc icurrit tāq̄ factum fuerit ꝯtra
ꝓhibitioneꝫ statuti. Sed si facta fuit habilitatio ante
realem traditioneꝫ illa sufficit quādocūqꝫ facta fuerit
etiam post ānuꝫ ⁊ i quibuscūqꝫ casibus ⁊ iste ē uerus
⁊ sanus intellectus dci statuti sicut deus est ⁊ sine qua
cunqꝫ absurditate. Sic ergo dcā snia fuit male lata
q2 debuit obtinere magister bartholomeus. ¶ Nunc
dico ꝙ licꝫ transiuerit in rem iudicatam non preiudi
cat sibi quominus ipe idem possit iteruꝫ agere nomi
ne filij sui heredis sue uxoris mris illius tanq̄ pr̄ ⁊ le
gitimus administrator eiusdem etiā si bene fuisset la
ta nõ solū si male q2 ipe i illo iudicio i quo succubuit
non deduxit nec deduxisse censet nisi ius suum non
autem sue uxoris uel heredis eius ꝑ ea que nõ. bar.
in. l. de dic. §. quidam etiaꝫ. ff. qui satis. cogan. ⁊ ar.
l. si pariter. ff. ꝺ libe. ca. ⁊. l. cuiuscūqꝫ. §. i. ff. ꝺ usufr.
Et bar. in fi. i snia lata ꝯ usuf. uetuarium super pro
prietate qui censetur procur. proprietarij in rem suā.
l. i. in fi. usufru. quēadmodum caue. de opc. no. nū. l.

i.§ si iũcto eo qđ nõ. bar. in. l. ſepe de re iudi. in. iij.
q. In illo ergo tm̃ p̃iudicat qđ fuit deductũ nõ ĩ alio.
ff. de iudi. l. non põt uideri. C. e. ti. l. i. uerſi. ſupeſt ⁊
l. ⁊ an eadẽ. ff. de excep. rei iudi. de pac. ſi un⁹. §. an
te oĩa. Cuius rei gratia diligẽter ꝯſiderandũ e ꝙ lꝫ
dcũs magiſter bartholomeus recepit ſaltẽ ꝑ fictã tra
ditionẽ dcãm rem eſtimatã ꝓ quãtitate. cccc. duc. pro.
miſſa ꝑ matrẽ talis tñ extimatio nõ fecit emptionẽ de
qua loquit̃. l. quotiẽs. C. đ iure dotiũ ꝑ quã maritus
remanet obligatus ad quãtitatẽ nõ ad rem datã ſꝫ
de ea põt facere quicquid uult ⁊ ibi habet̃ q̃ hic pro
miſit dictã reꝫ ſaluare ⁊ cuſtodire tenere ⁊ guberna
re ⁊c̃. ⁊ eã reddere ⁊ reſtituere dicte ſue uxori ĩ caſuꝫ
dot̃ reſtituẽde ut ſupra narrat̃ in pũcto ⁊ pꝫ ex teno
re inſtrumẽti dotalis poſt mediũ ⁊ lꝫ dicat ꝙ ꝓmiſit
reddere ipſam dotẽ dꝫ exponi. i. ipſam poſſeſſioneꝫ
datã in dotẽ de qua dcm̃ ẽ ſupra. Alias ſi uideret̃ ꝓ
miſſe reſtituere pecuniã fruſtratoria fuiſſꝫ ꝓmiſſio ſu
pra fcã de bene diligẽter ⁊ fideliter tenendo ſaluãdo
cuſtodiẽdo ⁊ gubernãdo dcãꝫ poſſeſſionẽ omnibus
ſuis piculis ⁊ expẽſis q̃ tũc eẽt propria ipſius mariti
⁊ nõ ſubiecĩſſꝫ reſtitutioni ⁊ ſic potuiſſet eam neglige
re ⁊ facere de ea quicquid uellet. l. in. re mãdata. C.
mãdati. fuit ergo potius quedã ſubrogatio dicte rei ĩ
locũ quãtitat̃ ꝓmiſſe ut ſic mater foret liberata a pro
miſſione quãtitat̃ ⁊ loco ipſius matris ſubrogaretur
Iohãnes ⁊ loco ꝓmiſſionis quãtitatis ſubrogaret̃ ꝓ
miſſio dicte poſſeſſiõis ⁊ fieret quedã nouatio ⁊ ſic ꝑ
inde foret ac ſi res non quãtitas fuiſſet ꝓmiſſa ⁊ ipſa
res nõ quãtitas foret in dote ⁊ in reſtitutione ⁊ ſic fo
ret fundus dotalis in quo lꝫ iuris fictione uideat̃ do
miniũ trãſire in maritũ. l. doce ancillã. C. de rei uen.
re tñ uera uidet̃ remanere penes ipſam mulierẽ ſiue
ipſa dederit ſiue alius ꝓ ea q̃ donare uidet̃ eidẽ. C.
de iure dotium. l. in rebus iũcta. l. i. §. accedit de rei
uxo. acti. ⁊ ſoluto ma. res ipſo iure reuertit̃ ad ipſam
mulierẽ dcã. l. in rebus iure quodãmõ ꝯſolidationis
q̃ finit̃ fictũ qđ erat apud maritũ quo ad exercitium
actionis deducẽde in iudiciũ ⁊ directũ qđ remãſerat
penes uxorẽ ſterile reaſſumit uires ⁊ exercitiũ. mari
tus ergo qui recipit talẽ fundum dotaleꝫ a tertio dan
te ꝓ muliere cẽſet̃ recipe partiꝫ pro ſe quouſqꝫ dura
bit matrimoniũ partim pro uxore ꝓ tẽpore poſt ma
trimonium ſolutum. Et in hoc ultimo dicitur procu
ra. mulieris tamen in rem ſuam propter primum.
Poterat autem contingere ꝙ matrimonium diſſol
ueret̃ altero de tribus modis ſcilꝫ morte mariti quo
caſu tota dos ueniebat reſtituenda ⁊ tunc quatenus
recepiſſet pro muliere recepiſſet pro perſona habili
ad acquirendum uel ꝙ diſſolueretur morte mulieris
decedentis cum libe. ut in caſu noſtro ⁊ tunc etiaꝫ to
ta dos uenit reſtituenda liberis heredibus mulieris
quia maritus tunc nihil lucratur ⁊ ſic erit idem quia
liberi dicte mulieris que erat habilis etiaꝫ ſi de ſe nõ
eſſent habiles quia alibi nati ut di[c]itur eſſe iſta puel
la quia dicitur nata uerone tamen ex quo eſt heres ⁊
deſcendens matris ſue que erat habilis cum eſſet ci
uis paduana eſt habilis per dictum ſtatutum in uer
ſicu. Item habilitamus aſcendentes deſcendentes ⁊
collaterales omnium habilium ⁊c̃. Dum tamen in
fra annum faciant ſe deſcribi in libris extimi ꝙ eſt
intelligendum ſcilicet a die adepte realis poſſeſſio
nis non autem a die adite hereditatis quia ante poſ
ſeſſionem adeptam quandocumqꝫ etiam poſt an
num a die adite hereditatis poſſunt facere ſe deſcri
bi ⁊ ſufficit ut ſupra dixi. In iſtis ergo duobus caſib⁹
quibus uidet̃ maritus recepiſſe ꝓ habili nõ curatur
inhabilitas mariti recipientis q̃ uel ipe reddebatur
habilis poſtq̃ recipiebat ꝓ habilibus ⁊ habebat ha
bilib⁹ reſtituẽ ar. l. cogi. §. hi qui ſolidũ. ff. ad trebel.
⁊ qđ nõ. gl. in. l. eam quaꝫ. C. de fideicõ. q̃ omiſſa ꝑ
ſona iterpoſita capient̃ ꝑſona ſpectari debꝫ. ff. ad. l.
falci. l. cum dotem. Uel poſito ꝙ nõ redderet̃ dictus
maritus habilis eius tamen inhabilitas non curatur
quominus poſſit uel potuerit acquirere habili iuxta
ea que notant̃ in. l. cum eſſet. ff đ ſui. ruſti. p̃dio. ⁊. l.
ꝙ quis. C. de procur. per ci. ⁊ in cle. religioſus de pro
cur. inhabili conſtituto ad ſubſtituendum habilem.
Nam lꝫ actus geſti per ꝓcur. principalit̃ habeant fun
dari in perſonam procuratoris ⁊ de ipo tranſitum fa
cere ĩ ꝑſonã dñi. l. quecũqꝫ gerim⁹. ff. đ acti. ⁊ obli. l.
poſſeſſio quoqꝫ. §. ⁊ ſi poſſeſſio. ff. đ acqui. poſ. ſi tñ
non poſſunt in ꝑſonam ꝓcur. originẽ ſumere faciunt
tranſitum recta uia in dñum ſicut cum geruntur per
nũciũ tãq̃ ꝑ picã ⁊ organũ. l. q̃ ita. §. i. ff. ad trebel.
⁊ ibi ꝑ bar. ⁊ ar. ff. de ſtip. ſer. l. Iteꝫ ſi ſuus uerſi. qđ
enim alteri ⁊c̃. Poterat ẽt diſſolui mr̃imoniũ morte
mulieris ſine liber. quo caſu maritus debuiſſet lucra
ri dimidiã ptẽ dot̃. Sed poſito ꝙ tẽpore ꝯtus eſſet
inhabilis ad acquirẽdũ ꝓ ſe ſufficeret habilitas ſupue
niens poſt ante cõditõis exiſtentiã. l. ſi rem meã. ff. đ
uer. ob. Et poſito ꝙ n̄ ſufficeret potuit acquirere he
redibus mulieris habilibus ut ſic eis acquirat̃ dñium
i[n] t[o]tũ ⁊ marito ſoluerent ptẽ p̃cij totius. l. cũ fili⁹ poſt
prin. ff. de le. ij. đ le. iij. fideicõmiſſa. §. ſi ſuo ⁊ quod
nõ. in. l. multum de uer. ob. Concluditur ergo ꝙ etꝫ
dictus maritus recepit dictã poſſeſſionem tam ꝓ ſe
quouſqꝫ duraret mr̃imoniũ q̃ ꝓ uxore ⁊ filijs poſtq̃
ſolutũ ẽ mr̃imoniũ agẽdo ex ꝓmiſſione ſibi facta cẽ
ſet̃ deduxiſſe in iudicium ius ſuũ tãtũ ⁊ ſñia lata ꝯ eũ
ſibi ſoli p̃iudicat ⁊ in illo iure qđ ẽt finitum eſſet ſine
ſñia per diſolutionem mr̃imonij. Nõ autem potuit p̃
iudicare uxori uel ſuis deſcẽdẽtib⁹ quorũ ius nõ fuit ĩ
iudiciũ deductum ⁊ poſito ꝙ deductum fuiſſet mari⁹
tñ cecidit a cã ſui culpa q̃ nõ appellauit nec filie dat̃
regreſſus contra patreꝫ in cuius ẽ ptãte ⁊ idõ remanꝫ
filie ius ſaluũ ꝯ ꝓmiſſorẽ ꝑ. l. titio cẽtũ. §. titio gene
ro i ti. ff. de ꝯdi. ⁊ dmõ. ⁊ ꝑ ea que nõ. ci. i. l. doce an
cillam. C. de rei uendi. tam in lectura q̃ in additione
⁊ bar. i. d. l. de dic. ff. qui ſatiſda. cogan. ¶ Et pote
rit pr̄ nomine filie agere actõe ꝑſonali q̃ ꝓmiſſor nõ
fuit liberatus a ꝓmiſſione quouſqꝫ realit̃ tradiderit
per. l. ſi heres teſtõ. ff. de acti. empti. in prima carta.
Nec requirit̃ alia ceſſio fienda ꝑ pr̄eꝫ q̃ ſi eã haberet
liberaret̃ eã cedẽdo. l. ſi ſocer. §. lucius ſo. ma. l. ꝙ đ
het̃. ff. de pecul. ergo cõpetit utilis ẽt ſi ceſſio non fiat
ſi alio mõ non remanet ꝯſultum. l. cũ fundus. §. fun
dũ ſi cer. pe. Uidet̃ ẽt ꝙ poſſit cedẽ ſi uult q̃ ꝑ ſñiaꝫ
fuit c'iſa actio quã habebat ꝓ ſe ⁊ ꝓprio nomine nõ
illa quã ꝓ uxore ⁊ eius filia ꝑ iã dcã. ⁊ poſtq̃ fuit poſ
ſeſſionẽ ꝓ ea adept⁹ faciat eã deſcribi ĩ eſtĩo ĩfra ãnũ
uł ẽt ante ad cautelã ſub cõditõe tamen. Laus Deo.

¶ Stante ſtatuto ꝙ uicinus poſſit offerre ⁊ auoca
re rem ab emptore ꝙ ſi duo ſunt ſocij pro indiuiſo
rei que coheret rei uendite: an alter ipſorum poſſit
offerre ⁊ rem auocare.

.cccxxxiij.

In chriſti nomine amen.

In hoc

In hoc passu duo sunt ꝓpter que uidet̃ illum qui recipit ĩ solutũ nõ teneri uẽdere huic petẽti. Primuz qꝛ statutũ sub rubrica de ꝓhibita alienatione ante fi. in uersi. quilibz in solutũ ꝛc̃. uult ꝙ teneat̃ uẽdere ꝯsorti habẽti murum cõem qd̕ uerbum habenti intelligit̃ scꝫ iure ꝓprietat̃. ff. de le. iij. l. qui habebat in prin. ꝑ inde ergo ẽ ac si diceret ei qui ẽ dñs muri cõis. Sed iste qui petit sibi fieri uẽditionẽ nõ solũ habebat murum cõem cum eo cuius prius fuit nec solus hꝫ cum isto a quo pẽtit sꝫ cũ fratre suo ꝛ sic sunt duo cõsortes ex una parte ꝛ unus ex altera. Neuter autẽ istorum dñorum põt ꝓprie dici habere muruz cõem cum illo sꝫ iproprie qꝛ qd̕ cõe est non ẽ meum ꝓprie loquẽdo ita dicit glo. in. l. id qd̕ nostrũ. ff. de reg. iur. ꝛ bar. in l. serui electiõe. §. i. in fi. ff. de le. i. Cõstat autẽ ꝙ ĩ statutis uerba debẽt sũmi ꝓprie nõ iproprie. l. iij. §. hec uerba. ff. de neg. gest. ꝛ nõ. bar. in. l. oẽs populi de iusti. ꝛ iure. Si ergo iste qui petit sibi uẽdi non põt proprie dicere murum esse suuz ergo non uidet̃ posse dicere qd̕ habebat murũ cõem. ¶ Secũdum ẽ qꝛ ꝛ si ista cessarẽt istud ius petẽdi uẽditionẽ uidet̃ cõpetere utriqꝫ istorũ. s. isti petẽti ꝛ fratri suo qui secũ hꝫ partẽ ipse aũt solus petijt ꝛ sic nõ uidet̃ debere obtinere qꝛ aut uult totã reꝫ sibi uẽdi ꝛ nõ uidet̃ habere ius hoc petẽdi qꝛ sicut ipse non hꝫ solus unam dimidiã rõne cuius petit illud ius sꝫ hꝫ eam simul cũ fratre ita uidetur ꝙ nõ habeat ius petẽdi uẽditionẽ insolidum nisi habuerit mãdatum a fratre ꝛ cõi nomine petierit ar. ff. de acqui. heredi. l. duo fratres in fi. Aut petijt uenditionẽ fieri ꝓ parte sua ꝛ nõ cogit̃ ille hoc facere qꝛ sic incideret in cõionem inuitus. ff. de ꝯdi. inde. si nõ sortẽ. §. si cẽtum ꝛ nõ. ꝑ bar. in. l. cui usufructus. ff. de usuf. lega. ꝛ ẽ casus in. l. qd̕ autẽ. §. fi. cum. l. se. ff. de in diem adiec. ¶ Breuiter his nõ obstãtibus dico cõtrarium ꝙ uẽditio ẽ fienda huic petẽti ꝛ ꝙ aduersarius dꝫ sibi cõdẽnari qꝛ negari nõ põt ipsum habere murum cõem cũ eo a quo petijt lꝫ non ipse solus habeat sꝫ simul cũ fratre. ff. de ritu nup. l. illud ubi casus ꝛ sic in eo uerificant̃ uerba statuti ergo ꝛ eius dispositio ar. ff. de iud. l. ij. §. i. ibi an legi satisfactũ ꝛc̃. sicut ꝛ cessat dispositio leg̃ ubi cessant eius uerba. l. hos accusare. §. omnibus de accu. Itẽ qꝛ etiaꝫ in dispositione statutaria ꝛ etiã penali qd̕ cõe ẽ meum est ita expsse determinat bal. in. l. i. C. qui testa. fa. pos. dicẽs ꝙ ꝓprie dicit̃ id qd̕ simpliciť secũduz quid dicit̃. Nec ob. glo. in. l. id qd̕ nostrũ qꝛ procedit quantũ ad dispositione totius hic loquimur quãtum ad dispositionẽ partis. i. iuris qd̕ acquirit sibi rõne sue partis. Preterea statutum nõ requirit ꝙ murus sit suus. s. ipsius petẽtis tunc enim ꝓcederẽt allegata in contrarium sꝫ requirit ꝙ murus sit cõis inter petẽtẽ ꝛ eum a quo petit̃. Posito ergo ꝙ iste qui petijt uenditionẽ sibi fieri nõ posset proprie dicere iste murus ẽ meus secundum ꝙ uult illa glo. potest tamen proprie dicere ego habeo murum cõmunem tecuz quantũcũqꝫ modicum habeam ut dicta. l. illud de ritu nupti. ꝛ sic uerificant̃ in eo uerba statuti. Preterea hoc statutuz non requirit illum proprium significatum sed contẽtat̃ de inproprio ex quo uult ꝙ teneat̃ uẽdere habẽti murũ cõem qui nõ põt proprie dicere iste murus ẽ meus scd̕z illã gl. ꝛ tñ statutũ uult ꝙ sibi fiat uẽditio ꝛ sic nõ ẽ curãdũ ꝙ iste nõ possit ꝓprie dicẽ iste murꝰ ẽ meus ex quo põt dicere ego habeo istũ murũ cõeꝫ tecum quia hoc solum requirit statutũ: ex quibus pꝫ nõ obstare que primo loco sunt allegata in cõtrariũ.

¶ Similiter non ob. quod dixi in secundo loco naz illud ius reuendendi est ius ĩdiuiduũ qꝛ continet reꝫ tradi quod ẽ ĩdiuiduũ. ff. de v. ob. l. stip. nõ diuidunt̃ ꝛ ita expresse determinat bar. in. d. l. cui usufructꝰ. ff. de usufr. lega. Sicut ergo acquirit̃ cuilibꝫ istorum fratrum insolidum. l. ij. ff. de uer. ob. ꝛ per consequens locus ẽ p̃occupationi. l. si pluribus ĩ fine. ff. d̕ le. i. l. ij. de duobus reis de noua. l. si rẽ. §. si duo sed iste p̃occupauit petendo ergo ꝛc̃. iuxta nõ. in. d. l. si pluribus per bar. Preterea posito ꝙ ista cessarent non habet obstare ꝙ iste solus petijt ĩsolidũ quia non nisi insolidum petere poterat. Nam si petijsset uendi pro ꝑte nõ tenebat̃ ille uẽdere ut. d. l. ꝙ aũt. §. fi. ꝛ nõ. bar. ĩ. d. l. cui usufructꝰ ꝛ posito ꝙ ñ potuissꝫ p̃occupare in preiudicium fratris non sequitur ꝙ petere non potuerit qꝛ facta uẽditiõe ĩsolidũ aut frater eius uellet habere ꝑtem ꝛ tenebit̃ sibi cedere si ponamus ꝙ in p̃iudicium eius p̃occupare nõ possit aut nolet: ꝛ tũc tota res r̃manebit apud petẽtẽ qꝛ hic ẽ casus ĩ quo locũ habꝫ ius accrescẽdi in dispõibus inter uiuos. ff. de ꝯhẽ. ẽpti. l. fund̕ ille ꝛ nõ. bar. ĩ. l. re cõiũcti. de le. iij. circa fi. Concludit̃ ergo ꝑtes iudic̃ eẽ ĩ ꝓnũciãdo ꝓ petente si alia non obstãt q̃ ea que supra dixi ĩ p̃libato loco quibus est sufficienter responsum.

¶ Stante statuto supra dicto. s. ꝙ extãtibꝰ masculis filia femina nõ succedat: querit̃ si filius masculus decesserit hereditate nõ adita utrum femina remaneat exclusa. Et an statutum excludẽs sororẽ an ẽt excludat amitã ꝛ posteriores a sorore.

.cccxxxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Primum ẽ de intellectu dc̃i statuti si ponat̃ ꝙ mater decesserit relicto filio ꝛ filia ꝛ contingat filium decedere nõ adita hereditate materna an filia remaneat exclusa. Et uidet̃ ꝙ nõ qꝛ si filiꝰ repudiasset hereditatẽ p̃dictã filia admitteret̃ licꝫ a prin. fuisset exclusa. ff. ad tertul. l. ij. §. sꝫ si sint ergo ꝛ eo mortuo hereditate ñ adita qꝛ pro repudiante habetur ar. C. de cadu. tollen. §. in nouissimo. Nec obstare uidet̃ statutum p̃dictum dum dicit siue constet talem filiũ adiuisse hereditatẽ matris siue nõ qꝛ põt ĩtelligi sane ita ꝙ ñ ꝯdicat. d. §. ĩ nouissimo uidelꝫ qñ durat adhuc potestas adeũdi ꝛ qꝛ filius uult. Sꝫ si mortuꝰ ẽ hereditate nõ adita nõ durat amplius potestas adeũdi ut. d. §. ĩ. nouissimo ergo ꝛc̃. ¶ Contrarium tñ uidet̃ uerius Nam scd̕z hoc dicta uerba statuti nihil oꝑarent̃ qꝛ ẽt si nõ essent apposita sꝫ simpliciter diceret ꝙ existẽte filio nõ succedat filia clarũ ẽ ꝙ quousqꝫ filius uiueret ꝛ possit adir̃ ñ admitteret̃ filia sic̃ existẽte prio gradu ñ admittit̃ scd̕s. l. q̃ diu d̕ acquir. hẽdi. C. uñ lib. l. ij. Statutũ eiꝫ p̃dictũ ut̃ filiã postponẽ. i. ĩ seq̃nti gradu post filiũ ponẽ lꝫ d̕ iure cõi sit ĩ eodẽ gradu ñ expediuisset ergo dc̃a ṽba appõere. Ne igit̃ frustra uideant̃ apposita. ff. de le. i. l. si qñ de priuil̃. si papa cũ nulluz ṽbũ d̕beat eẽ suꝑfluũ si aliꝰ ĩtellectꝰ sanꝰ possit ei dari. ff. ꝙ me. cã. l. i. ĩ prin. ꝛ ibi nõ. ad mũici. l. i. ĩ fi. cũ ibi nõ. ꝛ qd̕. nõ. d̕ maio. ꝛ obe. c. solite sup ṽbo tanq̃: dicẽdũ ẽ dictũ statutũ per dc̃a ṽba uoluisse ꝙ ẽt si filius decesserit hereditate ñ adita p̃fatũ ius adeũdi quãtuꝫ ad exclusiõem filie ñ excludat̃ sꝫ trãsmittat̃ ad hẽdes quoscũqꝫ q̃ possint adeũdo excl̕dẽ filiã sic̃ poterat filiꝰ nã ꝛ alꝫ ħ fac̃. C. d̕ his q̃ añ aꝑ. tab. l. i. ff. d̕ acqui. heredi. l. siquis filium cum si. Nec est hoc absonũ dicere

nec odiosam nam postq̄ statutū filio extante filiā ex clusit quicquid dicat̃ quātū ad hoc an ꝯtineat odium uel fauorē in quo plerique dicūt ꝙ quo ad filiū cōtinet fauorē quātū uero ad filiā continet odium. in quā.ū tñ censet̃ ꝑ dcā uerba disposuisse ꝙ filius potentiam hāc adeundi trāsmitteret ad suos heredes nō nisi fa uorē dici pōt ꝙ inducat sicut ⁊ omnes leges dicētes ī quibusdā casibus herēditatē nō aditā trāsmitti de qui bus i.l.uētre.ff.de acqui.here. Et sic uidet̃ dcā inter ꝑ atio tanq̄ fauorabilis danda cē dcō statuto ad hoc ut dcā uerba nō sint superflua ut siue filius uiuat siue mortuus sit hēditate nō adita si nō ꝯstat de repudia tiōe filia sit exclusa ⁊ ꝙ heredibus filij cōpetat ius ad eundi uel repudiādi ut dcā.l.siquis filiuȝ.§.i.ff.de ac qui.heredi. ¶ Hoc ergo presupposito restat secūduȝ dubium uideȝ qꝛ statutum propter existētiam filij ex cludit filiaȝ. De amita uero ⁊ alijs sequētibus seu po sterioribus ad filiaȝ nō loquit̃ an erit idem. Et uidet̃ ꝙ sic. nam si filius transmittit hereditatē matris nō aditam ⁊ potētiam adeundi in ꝑiudiciū sororis qꝛ ex cludit de iure speciali ⁊ ex forma dicti statuti nō de iu re cōi cum sit in eodē gradu ⁊ pariter successibili cū eo ut.l.maximum uicium.C.de libe.ꝑte.cum si. secū dum ea que supra dcā sunt fortius dȝ transmittere in ꝑiudicium amite ⁊ aliorū existētium in posteriori gra du quos excludit de iure cōi qꝛ potētius ē ius cōe q̄ ius speciale ut i auē.de nō alie.§.qꝛ uero uerisimile de testa.mili.l.ei⁹ milit̃.§.militia ⁊ nō.i.l.i.C.si ad uersus uē.i fi.glo. Preterea uidet̃ in fi. determinari ꝑ bar.in.l.ij.§.uidēdū.ff.ad tertul.i qōne statuti di cētis ꝙ agnat⁹ excludat matrē an excludat auuū mr̃ nū ⁊ determinat ꝙ sic siue extet mr̃ siue non ꝑ rōnē qꝛ statutū ꝑdcm̄ uidet̃ uocare agnatū excludēdo ma trē.l.seruo legato.§.si testator de lega.i.⁊ ex uirtute hac īclusiua ⁊ uetatiua necessario alij excludunt̃ ar. ff.de ꝓcur.l.pōponius.§.si is i fi. Et notādū qō ipe loquit̃ qū agnatus excludēs matrē nō posset ꝑ se ex cludere auuȝ Nā de iure cōi auus ꝑfert̃ agnato ex la tere trāsuersali ut i auē.|de tunc.C.ad tertul.sȝ mr̃ bene excludit auū. Unde cū agnatus excludat mrē ȝ excludentē auuȝ excludit etiā auū ꝑ regulaȝ si uinco uincentē te ⁊c̃. Et fuit hec qō rizar.malū.quā etiā te net Jo.an.in addi.spec.ti.de succes.ab itest. sup Ri ca de puella intestata. Nr̃a aūt qō ē de filio excludēte filiā qui filius si cēt ꝑ se ipȝ siue filia excluderet amitā ⁊ sic fortior rō ē i casu nr̃o cū potētius sit ius qō quis hȝ ꝑ sei ꝑm q̄ alio mediante.l.si filius.§.erit rubria no ꝺ fideicō.lib.⁊ qō nō.i.l.iul̃.i pria carta.ff.de l̃.i. Breuiter sup isto passu me ulterius in examinatiōe non extēdo qꝛ mihi asserit̃ ꝙ iudex cause facit uim su ꝑ primo dubio tm̄ ⁊ sup intellectu dicti statuti. Sȝ di co ꝙ ꝑsupposita determinatiōe bar.ꝓ uera de qua ad presens nō disputo statutū ꝑdictum recipit intelle ctum de quo supra dixi.

¶ Stante statuto ꝙ dānum passi possint illud recu pare a cōmunitate. Quid si i hospitio fuit quis pas sus dānum ⁊ illud recuperauerit ab hospite nūquid hospes id qō soluit possit a cōitate recuꝑare. etiā si si bi fuerit fcā cessio ꝑ dānum passum iur̃ ⁊ actiōis sibi ꝯpetēt̃ ꝯ ipam cōitatē. Et nūquid in casu isto cōitas ipsa uirtute ipsius statuti poterit conueniri ab ipso dānum passo. .cccxxxv.

¶ In christi nomine amen.

Statutum supra relatum nullo modo fundat inten tiōeȝ dicti hospitatoris ꝯ dictam cōitatem pluribus rō nibus. ¶ Prima qꝛ per ipm ꝓuidet̃ illis qui fuerunt dānum passi imediate ex robaria latrocinio uel alio modo illicito ut pȝ ex principio.uācto uer.⁊ ꝙ ad om nem petitionem dānum passi ⁊c̃. ¶ Uoluit eīȝ statutū illis ꝓuidere ut dānū potius sit cōe omnium seu ipi⁹ cōitat̃ q̄ singulorum pro sustētatiōe subditorum sicut in si.ff.ad.l.rodi.de iac.per totum. Unde ille nobil̃ qui equū ꝑdidit bene poterat colorate ꝑtēdere dictaȝ cōitatem fore sibi obligatam ex forma dcī statuti non obstāte ꝙ hospitator cēt sibi obligat⁹ ex forma iuris cōis ⁊ ex edicto naute cau.sta.⁊ sic potuit eligere quē uult. Postq̄ aūt elegit hospitatorem ⁊ ab eo exegit ꝑ iudicē non ē dicendum ꝙ hospitator ꝑfatus possit id qō soluit recuꝑare a dicta cōitate tū qꝛ hoc dānum n̄ habuit ꝑ robariam ul̃ mō illicito quo casu loquit̃ sta tutum ut dixi. Sȝ habuit ꝑ iudicē ⁊ sic mō licito quia iudex ē minister iuris ⁊ pro eo ꝑsumit̃ extra.ꝺ renūt. c.in presentia ⁊ iuris executio nō habȝ iniuriā.ff.de iniurijs.l.iniuriarum.§.i.licȝ habuit ꝓpter robariā uel eius occasione. Sed ista sunt diuersa ⁊ de uno ad aliud non infertur.ff.de pecul̃.l.eo tempore in fi. Tum qꝛ proprie culpe cōmisse in non bene custodiri faciendo suū hospicium qō facere debebat ⁊ pollicit⁹ uidebat̃ postq̄ tale ministerium exercebat penam ul̃ dānū passus est. unde non dictat rō ꝙ possit a cōita te recuꝑare que in nulla culpa fuit. Sed potius econ uerso si cōitas fuisset electa ab illo nobili ⁊ soluisset potuisset recuperare ab hospitatore qui fuit in culpa ꝑ tex.qui bene ꝓbat utrūqȝ dictū.ff.ꝺ noxa.l.si cōis familia cum.l.se.de tute.⁊ rō.di.l.i.§.nunc tractem⁹ uer.plane ⁊.l.ex duobus. Dānum enim ꝙ iste hospi tator sensit sua culpa sensisse uidet̃ iō in alium retor quere non debet ut in regula iuris deterioris enim conditionis debȝ esse in casu isto prefatus hospitator in quo culpa deprehenditur q̄ cōitas que non fuit in culpa cum per nullam eius diligentiam in custodien do suos fines potuisset sic prouidere ꝙ tale occultum maleficium non fieret ar.ff.de impens̃.l.⁊ in totum ī fi.ergo ⁊c̃.ar.l. Item si obstetrix in fi.ff.ad.l.acquil̃. Nam si dolus preponderat culpe ut ibi ergo ⁊ culpa preponderat non culpe. item quia ⁊ si cōitas fuisset in culpa quia tamen sustinet partes rei debet esse potior ⁊ melioris conditionis.l.si fuum.§.sequitur. ff.de uer.ob.nam nil catilina cetego ⁊c̃.C.de ioff.te sta.l.i harena ⁊ pares culpe mutua compensatione tollunt̃.l.uiro atqȝ uxore.ff.so.ma.de compen.l.si ambo cum si. Preterea ꝑfatum statutum ꝓuidet illis qui dānum patiunt̃ indebite non illis qui debite rōe sui delicti uel culpe qꝛ tales pati penas publice utile ē l.si a reo.§.qō uulgo.ff.ꝺ fideius.ꝺposi.l.bonafides uer.latro spolia.iō nō ē dicēdum ꝙ statutū ꝑdictū cē sēat sibi ꝓuidisse contra cōitatē cum tali ꝓuisiōe n̄ sit dignus ar.b nū.ff.de neg.gest.l.siue hereditaria in fi.ꝺ leg.ij.l.lucius.§.lucius ticius damam. Itē ꝑfatū statutū ꝓuidȝ dānum passis in subsidium scȝ cū igno rat̃ quis dederit dānum uoluit enim ut supra dixi po tius grauare cōitatem totam cui leue erat dānuȝ por tare q̄ ꝙ ille solus patiat̃ qō esset graue ⁊ onerosum Ubi autem sciret̃ quis dānuȝ ꝺderit. noluit grauarē cōitatem cum contra illum sit regressus ut ex rubro ⁊ nigro dicti statuti apparet facit qō i si.nō.ꝑ bar.in.l. si furē.ff.de sicca. Sed in casu nr̃o lȝ ignoret̃ quis de derit dānum illi nobili furando equum non tamen

ignorat̃

ignoratur quis dederit damnum hospitatori imo scit ꝙ fuit iudex. Unde aut iuste fecit ⁊ nō hꝫ hospitator de quo queratur nisi de se ipo. Aut iiuste ⁊ tūc habuit ꝺ quo quereret. s. iudicē in sindicatu. l. mācipia in fi. cū ibi nō. C. de serui. fugi. Nō ergo recurrat ad cōitateꝫ ad quam nō nisi in subsidiuꝫ recurrendū est ut dixi ⁊ probaui. Aut si de iudice nō fuit ꝯquestus sibi iputet ff. de euic. si ꝑ iprudentiā ⁊. l. uētri q̄ incipit ſm uenditor que optime facit in fi. facit ēt. l. argentarius. §. cū alit. ff. de eden. ¶ Ex quibus uidet inferri ꝙ etiaꝫ dictus nobilis nō habebat regressum ꝯtra dictā cōitatē ex forma dicti statuti postꝙ de iure cōi poterat recuperare a dicto hospitatore cum statutū sit subsidiarium ut dixi. Nec ob. si dicat ꝙ etiam dn̄i rerū perditarum possunt esse in culpa in male custodiendo res suas ⁊ tamē ex forma dicti statuti q2 multum generaliter loquit recuperare possūt a cōitate etiā que nō fuit i culpa ⁊ ita ut dicit fuit obseruatū ⁊ praticatū: naꝫ dico ꝙ culpa dānū passi non excludit cū a beneficio dicti statuti si nō est dare aliquē a quo possit recuperare quia cōitas ex forma dicti statuti succedit tunc in locū dānū dantis aduersus quem cū sit in dolo non excludit dānum passus rōne sue culpe cum dolus ꝑponderet ut dicta. l. item si obstetrix. §. fi. ad. l. aquil. Eodem mō nō excludit aduersus cōitatem que loco illius succedit sed culpa hospitatoris ꝓpter quam hospes habet regressum contra eum tantum excludit hospitē a beneficio dicti statuti eo quia cessat rō tunc ⁊ intentio dicti statuti qd̄ uoluit ꝓuidere solum in subsidium ⁊ i casu quo dānum passus sit alio remedio destitutus ꝓpter rōnē quā supra dixi qd̄ hic nō est ⁊ cessante rōe statuti ul' eiꝰ uerbis cessat ipiꝰ dispō. l. adigere. §. ꝙuis de iure pro. l. bos accusare. §. oibus de accu. de dā. ifec. l. iiij. §. totiens de aqua con. l. i. §. loquit. Preterea posito ꝙ ꝑdicta cessarēt ⁊ ꝙ dānū passus nō excluderetur ab agendo cōtra cōitatem. ex hoc solo ut hēat regressum cōtra aliqueꝫ expositꝫ. tamen in casu nostro nobilis iste propter aliud excludebatur. s. quia erat forensis ⁊ extraneus qui non dꝫ gaudere ꝯmodo ⁊ beneficio dicti statuti sicut nec patitur onera cōitatis ar. l. si unus. §. si unus. ff. pro so. C. de fur. l. fi. §. cum i secunda in fi. a cōtrario sensu quando statutum inducit certum modū seruandū in iudicijs uel solēnitatem ī actibus. l. iij. §. fi. ff. de testa. C. quēad. testa. ape. l. iij nam hic statuētes uoluerunt ꝓuidere subiect coꝝ ꝓpter rōnem supra tactam nō extraneis. Item tam de iure cōi ꝑ ti. ꝙ quisqꝫ iuris ꝙ ex forma statuti ciuitatis bononie tale ius debet reddi forensibus ꝯtra ciues quale ecōtra redderet in ꝓpria patria ciuibꝰ ꝯtra eos Sed ꝙ tale statutuꝫ sit in patria illius nobilis nō apparet nec est ꝑsumēdū cum sit ꝯtra ius cōe: ut nō. in l. nequid. ff. de icen. rui. ⁊ na. ꝑ bar. Igit iste hospitator nec ēt ex iure sibi cesso a dicto nobili dꝫ audiri cōtra cōitatem ꝑfatam q2 cedere nō potuit actionē quā non habebat. l. alienatio. ff. de ꝯtrahē. empti. ⁊ quia non dꝫ esse melioris ꝯditōis hospitator ꝯtra cōitateꝫ ex iure cesso a nobili ꝙ essꝫ ipe nobilis. l. fi. §. i. ff. ad uel. Sꝫ nobilis nō fuissꝫ audiēdꝰ ꝯ dcāꝫ cōitatē rōibꝰ sup̄ dcis gͦ ⁊c̄. Cōcludo gͦ ut ipricipio dixi. Laꝰ Deo.

¶ Utrum statutū quod excludit matrem a successiōe filij pro tribus partibus ⁊ domibus ⁊ castellis ꝓpter existentiā fratris excludat etiā propter existētiā aui paterni: ⁊ quid ⁊ in quantū. Et nunquid in statutis habeat locū ar. a ꝯtrario sensu etiā si alio statuto caueatur ꝙ uerba statutoꝝ debeāt intelligi ad litterā ꝓut iacent. Et nūquid si statutū disponit ꝙ filia femina succedat nō existentibus masculis a ꝯtrario sensu dicat eā excludere masculis existētibus. Et nūquid statutū sicut pōt legitimā minuere ita possit eā in totū tollere.

.cccxxxvi.

In christi nomine amen.

Casus presens ualde dubitabilis est q2 in quamcūqꝫ partē uertamus intuitū occurrūt ꝯtraria magna. Ecce enī si dixerimus auū istuꝫ paternū insolidū admittendū ad successionē istius bartholomei matrēqꝫ in totū excludi ex forma dicti statuti. Aut hoc dicemus ꝑ argumētū a si. uel a pari seu maiori. Aut hoc dicemꝰ per argumētū sumptū a ꝯtrario sensu dicti statuti. Nā expressa ⁊ specifica dispositione dicti statuti hoc dicere nō possumus cū in nulla parte dicat aliquē ex ascēdētibus ex linea paterna matrē excludere in totum uel in partē licet de collateralibus bene dicat. s. de fratre ⁊ sorore ⁊ filijs eorū ut excludāt in totū ⁊ de alijs ulterioribus agnatis usqꝫ in quartū gradū ꝙ excludant i tribus partibꝰ ex quattuor ⁊ i domibꝰ ⁊ castellis. De ascēdentibus uero ⁊ descēdentibus ꝙ habeant excludere nihil dicit licet eos ponat in ꝯdicione. s. si decesserit sine filijs ⁊ ascēdētibꝰ ⁊c̄. Aut ergo dicemus auū paternū debere matrē in totum excludere ꝓpterea q2 frater ⁊ soror ⁊ eorū filij in totū excludūt. Et in ipso ē maior ratio excludēdi q2 hereditas nepotis ē sibi ēbita. l. nam ⁊ si parētibus. ff. de inoffi. testa. nō sic fratri uel sorori. Et preteritio uel exheredatio aui faceret testamentū subici querele uel iuri ꝯtratabulādi uel dicēdi nullū. l. pater filiū. ff. de ioffi. testa. ⁊ in auē. ut cum de appel. cogno. §. aliud quoqꝫ capl'm ⁊ plene nō. in l. filio ꝑterito. ff. de iniust. testa. ꝑ bar. ⁊ i auē. ex cā. C. de libe. ꝑte. nō fratris uel sororis nisi turpi ꝑsona herede instituta. C. de inoffi. testa. l fratris. ⁊ l. fratres. Si ergo frater ⁊ soror ⁊ coꝝ filij in quibꝰ est minor rō excludendi excludūt matrē i totū ex forma dicti statuti fortius auus paternus i quo est maior rō. C. de sacro sac. eccl. auē. multo magis. poterit respōderi ꝙ a paritate uel a maioritate rōnis nō est licitū arguere in statutis quādo induceret legū correctio ut in auē. quas actiones de sacrosanc. eccle. cum ibi nō. in glo. Et in exorbitantibus a iure: ut nō. in addi. specu. ti. de acti. seu peti. §. fi. in magna addi. Nec admittit iterꝑtatio extēsiua de casu ad casum ꝑ aliā legē determinatū ut nō. bar. in. l. oēs populi de iusti. ⁊ iure. nec de ꝑsona ad ꝑsonā. l. si uero. §. de uiro ff. sol. ma. C. ꝺ colla. l. illā cū ibi nō. ꝑ bal. qn̄ iduceret iuris cōis correctio ꝓut hic ꝯtingeret ut pꝫ ex auē. defuncto. C. ad tertul. i uerbo salua gradus prerogatiua ⁊c̄. Preterea posito ꝙ ꝑ rōnē de qua supra uidcat eadē uel potior rō excludēdi i auo ꝙ i fratre ⁊ sorore ⁊ filijs coꝝ tn̄ alia rōe attēta uidet minor eo q2 frater ⁊ soror ⁊ coꝝ filij quādo sunt ex utroqꝫ latere ꝯiuncti admittūt de iure cōi ad succedēdū una cū matre: nō sic auus paternꝰ. Et sic plus exorbitaret a iure cōi ꝙ auus excluderet matrē a tota hereditate ꝙ ꝙ frater ⁊ soror ⁊ corum filij ā parte hereditatis ut pꝫ intuēti. Si uero dicamus illō accidere ꝓpt argumētū a ꝯrio sensu dicti statuti sūptū qd̄ ē ualidū i iure. l. i. §. huiꝰ rei. ff. de offi. eiꝰ cui mā. ē iurisdi. ⁊. l. qui testō. §. si mulier de tes. ⁊ pōt fieri locumqꝫ habet etiam in statutis exorbitantibus a iure cōi ſm ea que nō. bal. in. l. cōuenticulā. C. de episc. ⁊ cle. post ei. Responderi poterit ꝙ imo istud non est

uerum quando exorbitant ⁊ quando inducitur legũ
correctio qꝛ casus occurrens reperitur a iure determi
natus ẜm theoricã Jac.bu.⁊ bar.in.d.l.oẽs populi
qꝛ resultaret prauus itellectus ideo relinquitur dispo
sitioni iuris cõis ẜm cos.l.si cũ dotẽ in princi.ff.sol.
matri.⁊.l.i.cũ ibi nõ.C.de cõdi.inser.⁊.l.apud anti
quos de fur.in quibus legibus bal.uiđ ꝯ cõtrariari ei
qđ dicit in.d.l.cõuenticulã. Preterea ut dicit bal.i.d.
l.ij.C.de cõdi.iser.saltẽ qñ statutũ prohibet interpre
tationẽ debere fieri i statutis nõ habet locũ argumẽtũ
a cõtrario sensu qꝛ talis sensus uenit ex interpretatõe
ut.d.l.apud antiquos.⁊ ar.l.pecuniã si cer.pe.ꝫ hic
est huiusmodi qꝛ ẽ unum capitulũ statuti quo disponit
ꝙ nulla interpretatio fiat uel admitti debeat sup ali
quo capitulo statuti: sed sicut simpliciter uerba iacent
ita simpliciter ⁊ uulgariter itelligant. Et licet bar.i.d.
l.omnes populi uideat dicere ꝙ talis clausula seu uer
ba parũ aut nihil operant: istud tamẽ nõ uidet uerũ
qꝛ imo operãtur ut non admittat nisi lr̃alis seu uoca
buli dubij expositio ut in cle.exiui de paradiso.ꝺ uer.
sig.⁊ in.c.exit qui seminat.⁊ ꝑ bal.in auc. si qua mu
lier in fi.C.de sacrosanc.eccle.⁊ expresse ꝑ Jo.an in
mercu.in regula ꝓ possessore.⁊ bal.C.de libe.prete.
l.iij.⁊.l.iubemus.§.fi.C.ad trebel. Naꝫ illud uerbũ
simpliciter intelligit ẜꝫ ꝙ littera iacet ut nõ.ꝑ bal.C.
de suis ⁊ legit.l.in testamẽto.⁊ nõ.in auc.de fideius.
in prin.⁊ quod nõ.bar.in.l.i.ff.de uul.⁊ pu.⁊.l.i.§.
si quis simpliciter.de uerb.ob. Est autẽ cõtrarius sen
sus in casu nostro iste qꝛ statutũ disponit ꝙ mater suc
cedat in quarta parte eo casu quo nõ extãt descendẽ
tes uel ascẽdentes seu frater aut soror uel filij eoruꝫ ⁊
extant alij agnati ex latere patris. Igit si extãt aliqui
istorũ uidetur uelle ꝙ nõ succedãt in aliquo a ꝯtrario
sensu. Sed iste sensus nõ tẽdit ad expositionẽ littere
nec ad declarationẽ uocabuli.sed ad declarationem
mentis statuentiuꝫ.⁊ addunt casum nouũ qui nõ est
in statuto expressus.s.ꝙ existentibus ascendẽt ex la
tere patris nõ admittatur mater in aliquo: ⁊ sic uidet
non debere admitti postꝙ̃ interpretatio est expresse
inhibita ꝑ statutũ per ea que nõ. Jo.and.in dicta re
gula pro possessore in mercu. Uidetur ergo ꝙ deter
minatio Ci.in questione de statuto florentino dispo
nente ꝙ filia succedat si nõ extat masculus ꝙ eo existẽ
te non succedat nõ fuit bona qꝛ cõtra regulam predi
ctã Ja.bu.⁊ bar.⁊ sic in dicto statuto debeat subaudi
ri maxime qꝛ idẽ uidet si extat masculus postꝙ̃ ita est
decisum de iure cõi ut in l.lege.xij.tabu. C. de legi.
heredi.⁊ in auc.in successione de suis ⁊ legit. Uel si
uera est dicta determinatio non est uera dicta regula
tradita ꝑ dictos doc. Preterea statutum florentinum
loquit affirmatiue dicẽdo ꝙ filia succedat nõ existente
masculo.i.si masculus nõ existat ut.l.a testatore cum
ibi nõ.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊.l.cunctis de usur. ⁊ sic nõ
existentia masculi uidet causa finalis qua cessante ces
sat dispositio.l.demõstratio.§.quod autẽ iuris.ff.de
condi.⁊ demon.merito masculo existẽte femina exclu
ditur qꝛ cessat cã finalis sub qua admittit ar.l.filius.
§.cũ quis.ff.de le.i.⁊ in auc.licet.C. de natu. libe.⁊
l.inter socerum.§.cum inter.ff.de pact.dota.sed hic
loquitur negatiue dicendo ꝙ nõ existentibus illis de
quibus ibi fit mentio nõ ꝑmittat mater uenire ultra
quartam ꝑtem ⁊c̃.⁊ sic nõ existentia illorũ non uidet
esse cã quare mater admittatur ad quartam ꝫ quare
non admittit ultra quartã. Igit licet existãt aliqui ex
illis non sequitur ꝙ mater debeat repelli postꝙ̃ eorũ

non superexistentia non erat causa ipsius admittẽde
unde nõ sic aperte mõ nõ põt hic sũmi ar.a ꝯtrario
sensu ut repellat sicut põt sũmi in qõe ci.de statuto flo
rentino ⁊ per ꝯsequẽs cessare uidet ꝑ ea que nõ.pe.
⁊ ci.i dicta.l.ꝯuenticulã.C.de epis.⁊ cle. ¶ Nunc ad
ꝑtem contrariam uertamus ituitum nã si dixerimus
ꝙ auus nõ excludat matrẽ in aliquo rõnibus supradi
ctis sequeret absurditas magna. Nam si non extaret
auus ꝑ̃dictus sed extaret frater ipius aui qui ẽ patruꝰ
magnus dicto defuncto sine dubio ipe patruꝰ magnꝰ
excluderet matrem saltẽ i tribus ꝑtibus de quattuor
Et in domibus ⁊ castellis tanꝙ̃ parens masculus.i.
ꝯsanguineus ex latere patris ⁊ aui ut ex dicto statuto
colligitur qꝛ est infra quartũ gradum etiam de iure ci
uili.l.i.§.quarto gradu.ff.de gradi.multo ergo ma
gis dꝫ excludere matrem ipe auus ꝑ̃mus tũ qꝛ oẽ ius
potentius ẽ in causa ꝙ̃ in cãto.C.de legi.l.digna uox
⁊ auus ẽ cã quare frater eius qui ẽ patruus magnus
excludit matrem nisi eni generasset filium nõ esset ge
neratus nepos ⁊ ꝓpter cõiunctionẽ quam patruus
magnus hꝫ cum auo excludit matrẽ ab hereditate ne
potis.quanto ergo magis ipe auus dꝫ excludere pro
se ⁊ ad sui utilitatem postꝙ̃ est cã ꝙ frater suus exclu
dat ad utilitatẽ ipius fratris ut i auc.multo magis su
pra all.tum etiam quia si in successione dicti defuncti
concurreret auus paternus ⁊ patruus magnus.i.fra
ter aui ꝑ̃ferret auus ut in auc.defũcto.C.ad tertul.
⁊ in cor.unde sumitur. Si ergo auus uinceret patruũ
magnum uincere dꝫ etiã matreꝫ que uincitur a patruo
magno ꝑ regulam si uinco uincentẽ ⁊c̃.ff.de diuer.
⁊ tpal bus ꝑ̃scrip.l.de accessionibꝰ ⁊ i.c.auctoritate ꝺ
ꝯces.ꝑ̃ben.li.vi.⁊ nõ solum in tribus ꝑtibus ex quat
tuor deberet auus excludere ꝫ etiam i totũ quia debꝫ
aliquid plus iuris habere ꝙ̃ frater suus qui exclude
ret a tribus ꝑtibus ex quattuor ꝓpter ipm auuꝫ ⁊ cõ
iunctõeꝫ quã hꝫ cum ipo als frustra fuissent apposita
in statuto uerba illa si decesserit sine ascẽdẽtibus ⁊c̃.
si ascendentes nõ deberent esse melioris ꝯditionis ꝙ̃
parentes ex ꝑte ipsorũ de quibus postea subijcit ꝙ exclu
dant matrem in tribus ꝑtibus. suffeciſſꝫ eni dicere si
decesserit sine filijs seu descendentibus ⁊ sine fratre uł
sorore uel sine filijs eorum ⁊c̃.postꝙ̃ ascendentes ⁊ pa
rentes ex parte ipsorum debent esse equales. Ne igit
sequatur dicta absurditas ꝙ patruus magnꝰ qui nõ
nisi propter auum excludit sit melioris conditionis
ꝙ̃ auus uel patruus quod esse non debet ut dixi: di
cendum est ꝙ excludat in totum matrem quia uitan
da est absurditas in legibus ⁊ statutis.ff.ꝺ bonis lib.
l.nam absurdum de neg.gest.l.pompo scribit ⁊ etiaꝫ
superfluitas uerboruꝫ.l.i.ff.quod me.ca.⁊ si aliquis
sanus alius intellectus potest dari non est dandus il
le per quẽ in superfluitatem incideremus.l.i.§.fi.ff.
ad muni.⁊ uerba debent aliquid operari.l.si qñ.ff.ꝺ
le.i.de priuil.si papa.li.vi. Preterea ꝑ̃sumẽdũ est sta
tuẽtes fuisse motos aliqua rõne uł cã ar.viij.di.c.erit
aũt. Et nõ põt ꝑpendi ꝙ aliq̃ rõ uel cã fuerit uel esse
potuerit ad sic statuẽdũ nisi ut bõa potꝰ penes agna
tionẽ ꝑ̃nã remaneant ꝙ̃ ꝙ trãseant ad matrẽ uel eꝰ
cognationẽ sic̃ quando statuit ꝙ masculus succedat
exclusa filia femia ꝑ̃sumit ꝙ uoluerit ꝯseruare mascu
linam agnationem ut nõ.in.l.i.C.de adul.ꝑ ci. Hic
uero nõ solũ penes masculinã ꝫ etiã femĩnam ex ꝑte
patris ⁊ excludere cognationẽ mr̃is. Et hec rõ postꝙ̃
alia non potest dari uel assignari habet pro expressa
ut nõ.C.de fideicõ.l.ꝙ̃uis ⁊ nõ.bal.in.l. maximum
uicium

uiciu͂. C. de lib. ꝑte. Sed ſi iſta ratio fuiſſet expreſ
ſa in ſtatuto nõ eſt dubiũ ꝙ auus excluderet matrem
in totũ q2 per dictã ratioñe cenſeretur pater ⁊ auus ⁊
alij aſcẽdentes ex latere ipſoꝝ uocati per. l. fideicõ. §.
hec uerba. ff. de le. iij. de rei uen. l. emptor. §. fi. ibi ⁊
ea ratio reddita ⁊c̃. de uſur. l. in fideicõ. §. cũ pollidius
ſibi id quod ſibi matri ideo placuiſſet ⁊c̃. de le. ij. cũ pa
ter. §. dulciſſimis de le. iij. l. nomẽ debitoris. §. fi. ⁊ qđ
nõ. di. in. c. fi. de reg. iur. li. vi. ⁊ bal. i auc. quas actio
nes. C. de ſacroſan. eccle. Et ſi dicat̃ ſi hoc uoluerũt
ſtatuẽtes quare nõ expreſſerũt ſi extiterit aſcẽ. ex ꝑte
patris mater ⁊ auia i nullo ſuccedãt ſicut expreſſerunt
quãdo extaret frater uel ſoror uel eoꝝ filij facile cum
fuiſſet exprimere ſi hoc uoluiſſent. C. de cadu. tol. §.
ſin aũt a deficiẽtis. unde cum de fratre ⁊ ſorore expreſ
ſerint uidet̃ de alijs denegaſſe ar. ff. de iudi. cũ ꝑtor. i
prin. C. de procur. l. maritus. extra de ꝓſum. c. non
ne. Reſpõderi põt ꝙ hoc nõ ſequit̃ q2 nec de filijs ꝑ
ſone defuncte expreſſerũt ⁊ tñ credendũ eſt ſtatuẽtes
uoluiſſe eos matrẽ excludere q2 prima cã eſt liberoꝝ
ut in auc. de heredi. q̃ iteſta. in prin. forte ergo fuit rõ
quare magis expreſſerũt de fratre ⁊ ſorore q2 non eſt
eis ita debita hereditas defuncti: ſicut eſt debita deſcẽ
dentibus ⁊ aſcendentibus ⁊ ideo tanꝙ de magis du
bitabili uoluerunt exprimere per ea que ſupra dixi
primo loco. Et iſta pars uidetur tutior quia magis ẽ
de intẽtione ⁊ uolũtate ſtatuti ꝙ̃ prima que uoluntas
ſeruãda eſt potiꝰ ꝙ̃ uerba. ff. de legi. l. benigniꝰ. C. e.
ti. l. nõ dubiũ. ¶ Reſtat reſpõdere ad ꝯtraria: ⁊ bre
uiter quãtũ ad tres partes de quattuor totius heredi
tatis ⁊ domos ⁊ caſtella nõ uidet̃ expediens laborare
multũ in reſpõdẽdo q2 dici põt ꝙ ad illas nõ ueniet
ipſe auus per ar. a ſili uel a maiori ſeu a ꝯtrario ſenſu
⁊ ſic ꝑ extenſionẽ ſtatuti de caſu ad caſuz uel ꝑ ſubau
ditũ intellectũ quibus caſibus loquunt̃ i cõtrariũ alle
gata ſed ueniet ꝑ expreſſam ⁊ generalem uocationez
factã de conſanguineis ſeu parẽtibus ex parte patris
⁊ aui. Nam negari non põt quin auus contineat̃ ap
pellatione cõſanguineoꝝ ex parte patris: ⁊ econuer
ſo pater appellatione ꝯſanguineoꝝ ex parte aui. Ta
les autẽ conſanguinei uocant̃ expreſſe licet generalit̃
ad tres partes bonoꝝ per dictum ſtatutum in uerſi.
alia uero bona ⁊c̃. Igit̃ nõ expedit dicere ꝙ ueniat ꝑ
extenſionẽ uel ꝑ ſubauditũ intellectũ. Poſſet tamẽ ⁊
uerius quis dicere ꝙ imo ſtatutũ in illo uerſi. alia ue
ro bona ⁊c̃. loquat̃ de ꝯſanguineis collateralibꝰ ex
parte patris ⁊ aui non de ipſo patre uel auo quod pz
q2 loquitur eo caſu quo aſcendentes nõ extant ut pa
tet in princ. ſtatuti. ergo nõ põt loqui de ipſo patre uł
auo qui ſunt de aſcendentibꝰ certe hoc non põt nega
ri. Tamen credendũ eſt ⁊ certo tenẽduz ꝙ noluit pa
trem ⁊ auũ eſſe deterioris cõdicionis ꝙ̃ illos qui ꝓpt̃
eos ueniũt ⁊ quos ipſe pater ⁊ auus uinceret. Unde
ſi ſtatutum dicat ꝙ patruus excludat matrem in totũ
fortius excludet ipſe pater q2 uinceret patruum ⁊ per
quem ipſe patruus uenit ⁊ ſic ueniret per ſubauditũ
intellectum ⁊ per extẽſionem. Item licet loquatur eo
caſu quo nõ extant aſcendentes hoc non fuit ex eo ꝙ
noluerit eos uenire ſi extant: ⁊ ex eo q2 non ueniunt
ad tres partes tantum ſicut ueniunt collaterales ſed
in totum. Poteſt ergo dari alia reſponſio ad primas
obiectiones ꝙ iſte auus non uenit per extenſionem
ſtatuti de fratre ⁊ ſorore ad ipm: ſed uenit ex mẽte ſta
tuti que colligitur ex eo q2 cum uelit ꝙ non exiſtenti
bus aſcendentibus attinentes ex parte aſcendentium

excludant matrem in tribus ꝑtibus ex quattuor cen
ſetur tacite uoluiſſe ꝙ ſi aſcendentes ex latere pr̃is ex
tent excludãt i totũ ne ſi aliud diceret̃ uerba illa ſtatu
ti ⁊ ſine aſcendentibꝰ ⁊c̃. nihil. operent̃ ⁊ fruſtra uidean
tur appoſita ⁊ q2 ex eo ꝙ facit mentionẽ de deſcendẽ
tibus ⁊ aſcendentibus ⁊ collateralibus ex ꝑte patris
cenſet̃ habuiſſe reſpectum ad agnationẽ pr̃nam ⁊ uo
luiſſe eam ꝓferri mr̃i ⁊ eius cognationi. Et dum dicit̃
argumentum a contrario ſenſu nõ dz ſũmi quando
reſultaret prauus intellectus ⁊ quãdo reperit̃ ꝯtrariũ
in iure deciſũ. Reſpondet̃ ꝙ hic reſultaret ꝙ uerba
ſtatuti eſſent ſupflua ⁊ nullius iportãtie. Item ſeque
ret̃ abſurditas de qua ſupra. ſ. ꝙ parẽtes ⁊ cõſangui
nei ex ꝑte patris ⁊ aui excluderẽt matrẽ ſaltẽ in tribꝰ
partibus. Et tamen ipſe pater ⁊ auus a quibus ipi cõ
ſanguinei ꝯſequunt̃ dictũ priuilegium excludendi nõ
excluderent in aliquo ⁊ poſito ꝙ excluderent in tribꝰ
ꝑtibus ⁊ nõ ultra nõ eſſent melioris ꝯditõis ꝙ̃ illi qđ
non preſumit̃ fuiſſe de mente ſtatuti poſtꝙ̃ dixit ſine
aſcendẽtibus ⁊c̃. Preterea uolo fateri ꝙ in lege iuris
cõis nõ eſt ſumẽdus intellectus a ꝯtrario ſenſu ubi cõ
trarium eſſet determinatũ ab alia lege iuris cõis ⁊ ſiĺr
in. l. mũicipali quia nõ eſt credendũ qđ unum ius cõe
uelit aliud ius cõe corrigere ⁊ unum municipale ius
municipale ar. coꝝ que nõ. in. l. ita pudor. C. de ad
ult. ⁊. l. i. de ioffi. dotibus ⁊ i. c. cũ expediat de elec. li.
vi. Sed in ſtatuto qđ uidemus manifeſte tendere ad
correctionẽ iuris cõis i aliquibꝰ ut ẽ iſtud nõ eſt abſur
dum ſũmere argumentũ a ꝯtrario ſenſu ẽt ubi repit̃
ꝯtrarium determinatum a iure cõi duz tñ nõ ab alio
ſtatuto. Nã poſtꝙ̃ uidemus ipm manifeſte tendere in
quibuſdã ad correctionẽ iuris cõis credendũ ẽ ꝙ in ca
ſu de quo dubitat̃ etiã uelit corrigere ſi uerba ⁊ mẽs
ſtatuti ad hec adaptãtur ar. ff. de le. i. l. ab oĩbus. Et
pro hoc optime facit qđ nõ. bal. in. l. maximũ uitium
C. de libe. ꝑte. i pe. collũ. uer. ulterius queritur ⁊c̃. ibi
dum dicit. Nam dictum ſtatutum hz ſe ad ius cõe de
rogatiue ⁊c̃. ⁊ iſta eſt bona ⁊ ſolemnis reſponſio per
quam ſaluatur determinatio ci. in. q. de ſtatuto florẽ
tino ⁊ etiam bal. in. l. ꝯuenticulam de epi. ⁊ cle. q2 lz i
iure cõi reperiat̃ determinatũ ꝙ filia femina ſucced. ⁊
etiam ſi extat maſculus ⁊ cũ eo ut in auc. in ſucceſſio
ne. C. de ſuis ⁊ legit. non tñ reperiebatur determina
tum ab aliquo ſtatuto florentino ⁊ iõ potuit ibi ſũmi
argumentum a contrario ſenſu uidelicet dum dicit ꝙ
ſuccedat femina non extante maſculo ergo ipo extãte
non ſuccedat. Sed ſi ꝑ aliud ſtatutũ reperiret̃ deter
minatum ꝯtrarium. ſ. ꝙ ſuccedat cũ maſculo tale ar
gumentum nõ fuiſſz ſũmendũ per quod illud corrigi
tur ſcđm theoricaz ꝙ̃ doc. tradunt in. l. omnes popu
li ⁊ ꝑ nõ. in. l. ij. C. de cõdi. inſer. Et ſic tollit̃ ꝯtrarie
tas que uidet̃ reſultare inter ea que nõ. bal. in dicta.
l. ꝯuenticulã ⁊ in. l. apud antiquos. C. de fur. ⁊ in dic
ta. l. ij. de cõdi. inſer. Itẽ nõ ob. ſtatutũ diſponens ꝙ
in ſtatutis cõis ſenarũ nõ admittat̃ iterꝓtatio ⁊ ꝑ cõ
ſequẽs uidet̃ nõ debere recipi ar. a ꝯtrario ſenſu ſm
bal. in dicta. l. ij. Et hic pur recipimus quia dico ꝙ il
lud eſt uerũ in extrinſeca iterꝓtatiõe que non põt colli
gi ex aliquibꝰ uerbis a ſtatuto ꝓlatis ſecus ſi ex illis
põt colligi ar. ff. de ꝯdi. ⁊ demõ. l. in his ⁊ expſſe per
bal. C. de lib. ꝑte. l. iij. Tunc aũt dico colligi poſſe ex
uerbis quando ſine tali interpretatione uerba a ſtatu
to prolata nullius eſſent effectus nec poſſet ſubaudiri
dictio maxime al's ſecus ut ecce in queſtione de ſtatu
to florentino dicente qđ filia ſuccedat matri non

existente filio masculo. Nam cõgrue potest subaudiri
maxime q2 idẽ si extat. Si ergo p aliud statutũ ꝓhibe
retur interpretatio tũc non deberet summi ar. a ꝯrio
sensu, sꝫ deberet subaudiri maxime ꝛ sic ꝯgrue adhuc
starent uerba ꝛ nõ haberet locum determinatio ci. ꝛ
bal. in. l. ꝯuenticulã sꝫ nõ existẽte. d. statuto tũc nõ su
mit ꝛ non subaudit maxime q2 censet uelle corrigere
ius cõe ꝛ ita loquit determinatio ꝓdictoꝝ doc. Sed
in casu nostro uerba illa statuti si decesserit sine filijs
ꝛ ascen. ꝛc. nullius essent ĩportãtie si nõ sumeret a cõ
trario sensu nec ꝯgrue possit subaudiri maxime q2 re
sultaret prauus intellect⁹ sicut q nõ existẽtibus illis d
quibus statutũ loquit mater admittitur ad quartã tã
tum ꝛ alij ꝯsanguinei ex parte patris admittũt ad re
liqua bona ita ꝛ eis existẽtibus: sed maxime quando
nõ extant. hoc aũt est falsũ q quãdo extant illi admit
tant mater ꝛ alij ꝯsanguinei ex latere patris modo ꝓ
dicto q2 illi ꝓferunt talibus ꝯsanguineis qui nõ nisi p
illos uenire possunt. Ne igit dicta uerba fuerint ꝓla
ta sine effectu ꝛ stent sine aliquo congruo subauditu
debemus recurrere ad subauditũ cõtrarium qui põt
cõgruere tam uerbis q̃ menti. s. q illis existentib⁹ nec
mater nec alij cõsanguinei admittant ad aliquid sed
illi uidelicet ascendentes uel descẽdentes seu frater ꝛ
soror uel eoꝝ filij nõ obstante dicto statuto disponẽte
q interpretatio nõ admittat quod debet intelligi qñ
fieri põt seu cena. duci sine interpretatiõe sm bal. in
d. l. iij. de libe. prete. ad qd facit quod nõ. Jo. and. in
mercu. in dicta regula ꝓ possessore ante fi. ubi dicit q
stãte dicto statuto q interpretatio nõ admittat stãdũ
est uerbis: mente tamẽ seruata: quasi diceret si ꝓ sal
uanda mente expediret recedere a uerbis deberet re
cedi nõ obstãte tali statuto. Hic aũt pro saluanda mẽ
te expedit aliqualiter recedere. s. sumẽdo ar. a ꝯtrario
sensu: alas nõ possemus intelligere ad quez finem fue
rint illa uerba cõdicionaliter ꝓlata in prin. sta uti ap
posita uidelicet si qua ꝑsona decesserit sine filijs ꝛ ascẽ
dentibus ex linea materna ꝛc. Unde credẽdũ est q
ad hunc finẽ ut si illi extent illi soli succedãt ꝛ mater ꝛ
alij cõsanguinei excludant in totũ qd etiã ex eo depre
hendit q2 si extãt filij sine dubio illi soli succedũt posi
to q statutũ expresse hoc nõ dicat q2 nullus negabit
quin tacite uideat hoc uoluisse ergo ꝛ idẽ in ascendẽ
tibus maxime q2 etiã de fratre ꝛ sorore ꝛ filijs eorum
specificauit. Pro hoc etiã facit q2 in statutis etiã corre
ctiuis fit extẽsio ad aliũ casum quãdo disposita i uno
casu non possunt habere locum sine illa extẽsione: ut
nõ. bar. in. l. omnes populi. in articulo illo an statuta
recipiant interpretationẽ extensiuaꝫ per. l. si ita stipu
latus fuero ꝑ te de uerbo. obli. de arbi. non distingue
mus. §. de officio cum ibi nõ. ꝛ. l. ij. de iurisdic. om.
iudi. Ergo per eandẽ rationẽ debent uerba extendi
ad casum sumptum a ꝯtrario sensu si sine hoc uerba
nullius essent importãtie nõ obstante dicto statuto q
nõ fiat interpretatio ꝛc. q2 debet intelligi quando uer
ba possunt ꝯgrue ꝑ se stare ꝛ aliquid iportare sine ta
li subauditu. ¶ Cõcludit ergo q dicta mater in totũ
excludit ab auo duplici ratione pricipali. Prima quã
tum ad tres quartas domos ꝛ castella q2 in illis exclu
deret a ꝑsona minus potẽte q̃ sit auus uidelicꝫ a fra
tre aui patruoqꝫ magno quẽ auus excluderet per re
gulã si uinco uincentẽ ꝛc. Secũdo quantũ ad alteraꝫ
quartã partẽ a qua nõ excluderet ꝑ patruũ magnuꝫ
ꝛ sic in illa cessaret illa regula si uinco uincentẽ ꝛc. tñ
excluditur per auum tum q2 aliquid plus iuris debet

habere auus q̃ alius qui uenit ꝓpter auuꝫ q2 ut dixi
potentius dꝫ esse ius in causa q̃ in cãto. l. digna uox.
C. de legi. cum ibi nõ. tũ etiam ne illa uerba si deces
serit sine ascendentib⁹ frustra uideant fuisse apposita
ꝛ stent sine aliquo congruo subauditu ꝓpter qd põt
sũmi argumentum a ꝯtrario sensu ¶ Itẽ cõcludo q
statutum illud qd iterptatio nõ admittat i statut uen
dicat sibi locũ i casibus ĩ quibus uerba possunt stare
cõgrue ꝛ aliquid opari sine subauditu casu ꝯtrarij uł
sine extensione als secus ꝑ ea que nõ. bal. in. d. l. iij.
C. de libe. ꝑte. qd hic nõ ẽ. Et idõ in casu nr̃o locuꝫ nõ
habꝫ ꝛ ꝓpter alias rõnes supra tactas. ¶ Cogitaui
q posset quis dicere ꝓfatuꝫ statutũ posse ꝛ debere re
cipe alium intellectum uidelicꝫ q cum tẽdat ad exclu
denduꝫ mr̃eꝫ ꝛ eius cognationem ꝓpter p̃reꝫ ꝛ eius
agnatõeꝫ q exclusio fiat quando termini sunt pares
ut q2 extat mater ꝛ p̃r qui sunt in primo gradu ꝛ tunc
pater preferat mr̃i uel extat auus p̃rnus ꝛ auia mr̃na
ꝛ tunc auus preferat auie. Sꝫ ponendo terminos di
spares. s. q ex una pte extet mater ex altera auus p̃r
nus nõ sic est ꝯueniens q auus qui ẽ in scdo exclu
dat mr̃em que ẽ in primo ꝛ singula singulis referant
l. si negocium cũ ibi nõ. C. de nego. gest. ¶ Breuiter
illud posset tollerari si nõ esset illud statutum q inter
pretatio nõ admittat ꝛ q uerba debeant intelligi sim
plr prout iacent ut quantominus possꝫ fieri corrigere
tur ius cõe. Sed q2 est dictuꝫ statutũ nõ possum⁹ hoc
dicere q2 uerba nõ ꝓsumerent simplr prout iacent sꝫ
alio mõ. Nam scdm sonum uerborũ quicũqꝫ extet de
ascendentibus in eodem uel dispari gradu cum mr̃e ex
cludat matrẽ cum oro ꝛ uerbum sit idefinite prolatuꝫ
ergo ꝛc. l. si pluribus. ff. de le. ij. ¶ Illud aũt certũ est
q statutum põt auferre ltimam mr̃is ꝛ filioꝝ in totũ
sicut ꝛ minuere scdm cõem opi. nõ. ꝑ ci. in. l. sanctim⁹
C. de nup. ꝛ per bar. in. l. titio centuꝫ. §. titio genero
ff. de condi. ꝛ demõ. facit. l. q de bonis. §. fi. ff. ad. l.
fal. q2 põt excludere a succedẽdo cum successiones re
gulent a iure scripto. l. lege obuenire. ff. de uerb. si. ꝛ
ut ex legib⁹ ꝛ sena. cõsul. i rubro ꝛ nigro. Et ltima ẽ
portio debite successionis. l. cum querit ꝛ. l. penultbus
C. de inoffi. testa. super quo articulo me nõ extẽdo
q2 nõ expedit ¶ Illud etiam ẽ certũ q postq̃ hic ex
tat auus p̃rnus qui admittit ut supra scripsi nõ est tra
ctandũ de patruo q2 ascẽdentes ꝓferunt oĩbus colla
teralibus exceptis fr̃ibus ꝛ sororibus utriqꝫ cõiunctis
ꝛ eoꝝ filijs in auc. de heredi. q̃ ab itesta. §. i. Sed si
auus redderet inhabilis ad succedendũ ꝓpter mr̃eꝫ in
ciderem⁹ i dubiũ illud utrũ mater possꝫ dicere ego ex
cludo auum qui te excludit ergo excludo te in totum
etiam a tribus quartis quas haberes si auus non su
peresset super quo etiam me non extendo quia non
expedit.

Stante statuto q extantibus masculis femina nõ suc
cedat. Utrum ꝓterito femine reddat testm̃ nullum si
ipse masculus nõ fuerit institutus sed extraneus. Et
quid si testãr in suo testõ dixerit q uolebat ipm testm̃
ualere eo meliori mõ ꝛc. ꝛ in ipo testõ fecerit legatuꝫ
filie nõ tamen dixerit iure institutõnis an talia uerba
operentur q uideat uoluisse legare iure institutionis
Et quando presumatur uoluisse relinquere iure in
stitutionis etiam si non sit dictũ. Et quid de iure cano
nico ¶ Et quid legatum factum filie si nupserit dica
tur purum an conditionale.

¶ In christi nomine amen.

Super primo puncto querit̃ an testamentũ sit nullũ
ex eo ꝙ nihil reperitur relictũ in ipso dictis filiabꝰ iure
institutiõis sꝫ solũ mãdauit pater eas dotari matrẽqꝫ
ꝛ sororẽ uniuersaliter instituisse uidet̃ eo casu qu. ma
sculus nõ nasceretur cũ dixerit ꝙ ad eas puenirẽt bo
na nõ obligata que erãt icerta ꝛ sic omnia ꝯprehẽde
bãt̃ pter obligata q̃ erãt certa ꝓpt̃ ꝙ sine dubio põt
dici substitutionẽ factã de matre ꝛ sorore fuisse directã
uulgarẽ ꝛ uniuersalẽꝫ in hereditate. factã uero de illo
cui bona erant obligata de ipsis bonis obligatis fuis
se factã in rebus certis ꝛ sic uim legatorũ habere dato
coherede uniuersali. C. de heredi: insti. quotiẽs iu nec̃
bis que notant̃ in. l. his uerbis. in prin. ff. eo. ti. ꝛ. l. si
certarũ in prin. de testa. mili. per bar. ¶ Dubiũ facit
principaliter qꝛ hic extat patruus qui ex forma statuti
fuisset dictas filias a successione intestati exclusurus, p
pter qđ prefatis filiabus nulla legitima debebat̃ cum
sit portio portionis debite ab intestato. C. de ioff. test.
l. parentibus. unde nõ debet̃ eis que ab int. stato nõ fo
rent successure uniuersaliter. cũ non d̃beat̃ alicui nisi
iure hereditario: unde repudians hereditatẽ uniuer
salẽ ltimã petere nõ põt nõ. ei. C. de ipeb. ꝛ alijs sub
sti. l. heres instituta. ꝛ bar. ff. de acquir. heredi. l. gerit
in. iiii. colũ. Sicut ergo excluso p suã repudiatõeꝫ nõ
debet̃ ltima sic nec excluso p. l. municipalẽ a succedẽ
do que exclusio potẽtior est cũ sit prior ꝛ ueniat ad ra
dicẽ qꝛ ipedit hẽditatẽ deferri: sꝫ pria sit sup iã delata
ff. de acquir. hẽdi. l. is qui heres ꝛ si ltima nõ debeba
tur istis ex eo ꝙ nõ succedebãt ab intestato pruo extã
tẽ nec earũ preteritio nocere dꝫ cũ illoꝝ tantũ p̃teritio
testm̃ uiciet quibus testator legitimã debebat quã tolle
re nõ potuit nisi exheredãdo ltime ut pꝫ. ff. de inoffi.
testa. pap̃. §. quarta. ꝛ. §. quoniã aũt. ꝛ ex his q̃ nõ.
p bar. in. l. gallus. §. ꝛ quid si tãtũ. ꝛ. l. in suis. ff. ð li
be. ꝛ posthu. ¶ In cõtrariũ uidet̃ qꝛ statutũ loquitur
ab intestõ: ꝛ sic ð cã testati nil cẽset̃ imutare iuxta nõ.
p glo. in. d. §. ꝛ quid si tãtũ. ꝛ in. l. si emãcipati. C. de
colla. sunt eñi diuerse. ff. ð acquir. here. l. q̃ꝙdiu. ergo
de una ad alterã nõ uidet̃ inferẽdũ. ff. de inio. l. pap̃.
emili. de calũ. l. penul. de uerb. obli. inter stipulanteꝫ.
§. sacrã ibi sꝫ hoc iter se ꝛc. Et posito ꝙ habereꝫ locũ
etiã facto testamẽto ꝛ filiabus p̃teritis ut preteritio nõ
noceat deberet hoc esse uerũ eo solo casu quo fuisset
institutus solꝰ patruꝰ qui fuisset eas exclusurꝰ: ꝛ in cu
ius fauorẽ statutũ ẽ factũ ut sic patruꝰ nõ sit deterioris
ꝯditionis ex testõ ꝛ ex uolũtate expressa q̃ꝙ ab itestõ
ꝛ ex tacita. ff. de le. ij. ticia scio. §. fi. ad. l. falci. l. ticia. ꝛ
quod nõ. bar. in pater filium. ff. de inoffi. testa. in fa
questione de uul. ꝛ pu. si filius qui patri. uer. p̃sertim.
Nec insuper filia sit melioris conditionis facto testõ ꝛ
ipsa preterita q̃ꝙ esset ab intestato cum in primo casu
concurrat etiam patris uoluntas ad ipsam excluden
dam quia preteritio largo modo dicitur exheredatio
iuxta nõ. per bar. in. l. filio preterito. ff. de iniusto te
sta. Ceterum illo non instituto qui erat eas exclusu
rus sed alio ut est hic quia mater ꝛ soror de patruo ue
ro nulla fit mentio. uel si comprehendit̃ appellatione
illius cui sunt bona obligata nõ est istitutus uniuersa
liter sꝫ in certis rebus. ul̃ proprĩꝰ nec in illis uidetur in
stitutus cum testator fuerit usus uerbo cõi qđ adiectũ
certe rei uel rebus non iportat institutionem sm̃ cõeꝫ
theoricam sicut nec fideicom. uniuersale si est alius
uniuersaliter institutus. l. cogi. §. ꝛ generaliter. ff. ad

trebel. ꝛ nõ. in dicta. l. his uerbis in principio ꝛ. l. cen
turio de uul. ꝛ pu. p bar. uidet̃ ꝯtrariũ eẽ dicendũ ut
sic dictꝰ patruus postq̃ꝙ nec ex testõ succedit uniuersa
liter p iã dicta nec ab itestato stante cã testati habeat̃
ꝓ mortuo. l. i. §. si pater. ff. de ꝯiun. cũ eman. libe. ꝛ
bene facit insti. de succe. lib. §. nr̃a ubi pꝫ ꝙ paria sũt
filios liberti non extare uel extare ꝛ fore exclusos p te
stõrem qꝛ utrobiqꝫ dat̃ pꝛono ꝯtra ta. sꝫ hic patruꝰ ui
det̃ fuisse p testõrem exclusus quatenus i eo fuit ipsuꝫ
nõ istituẽdo igit̃ f lic poterũt dicere nullũ ac si patruꝰ
non esset in reruꝫ natura ¶ Breuiter sup isto passu
qꝛ difficilis ẽ ꝛ subtilis ut pꝫ ex notatis p bar. in dicta
l. i. §. si pr̃. ff. de ꝯiugendis cum emãci. lib. recordor
al̃s uidisse uaria ꝯsilia doc. excellentiũ bõniẽsiũ. Qui
dam eñi tenebãt ꝙ etiã eo casu quo esset institutus il
le idẽ qui esset exclusurus filiã ab itestato nihilominꝰ
filie p̃teritio reddebat testm̃ nullum p rõnẽ supra tac
tam ꝛ qꝛ pr̃ ꝓ nouo beneficio statuti qđ eligere pote
rat decedẽdo itestatus si uolebat filiã excludere uelius
elegit grauamẽ. s. cãꝫ testati unde debebat ea uti cum
sua cã que ẽ ꝙ filia istituat̃ uel exheredet̃. l. inter cete
ra. ff. de libe. ꝛ posthu. ꝛ. l. gallus. §. i omnibus ar. l.
põp. §. cũ quis. ff. de acqui. pos. iũcta. l. fi. §. si autem
hoc in penul. colũ. C. de iure delibe. Ista sñia repro
batur p ea que notant̃ ꝛ exp̃sse in cõtrariuꝫ deciduu
tur p bar. in. l. fi. ff. ad tertul. ꝛ p bal. i. l. maximuꝫ ui
cium. C. de libe. p̃te. in qõne quorũ decisio dꝫ hoc ca
su intelligi quia nõ dꝫ iputari patri cur intestatus nõ
decessit. ¶ Alij tenebãt ꝙ dicto cãu testm̃ tenebat me
ro iure ꝛ poterat adiri hereditas. Sꝫ ipa adita filia p̃
terita põt ꝯtrabulare lꝫ non potuerit nec possit dicere
nullũ qꝛ ꝯtra tab. ẽ ex testõ ut pꝫ i. l. i. in prin. ff. si ta
bu. testa. nul. ex. ꝛ nõ. p glo. i. l. i. ff. de bonorũ pos. a
qua cã testati filia nõ est exclusa. Cautela ergo est ꝙ
filia taceat quo usqꝫ hereditas sit adita ne institutꝰ ti
more ꝯtratabullationis omittat adire ex testõ ꝛ po
stea p ꝯtra tab. totũ pdat ꝛ adeat ab intestato filiam
qꝫ excludat. Et istam partẽ uidet̃ firmare bal. C. de
colla. l. si emancipati in. v. op. ꝛ etiam ange. credo ꝙ
tangat que opi. uidet̃ reprobari ex his que nõ. bar. i
dicta. l. i. §. si pater ubi de utroqꝫ istorum simul dicũt
tam de remedio dicendi nullum q̃ꝙ de remedio ꝯtrata
bulandi. Et quia remedium ꝯtratabulandi dat̃ illis
tantum qui possunt dicere nullum aut posset si non
essent emancipati uel al̃s capitis diminutio nõ obsta
ret. l. i. prio responso. ff. de ꝯtra tab. ꝛ ꝓ hoc. l. nõ est
ãbigendum. §. ubicũqꝫ. ff. de bonoꝝ pos. ubi nõ dat̃
bonoꝝ possessio exclusis a successione intestati prout
hic est. ¶ Alij tenent ꝙ dicto cãu ualet testm̃ nec po
test expugnari etiã p ꝯtra tab. ꝛ isto cãu loquit̃ deter
minatio bar. in. l. fi. ff. ad tertul. ꝛ bal. in. l. maximuꝫ
uiciũ ubi plene disputat. Et ista ps tãq̃ꝙ tutior ꝛ eq̃or
est tenẽda quam etiaꝫ tenet angelus i. §. ꝛ quid si tm̃
¶ Cum uero institutus fuit alius q̃ꝙ ille qui erat filiaꝫ
exclusurus ab intestato prout fuit in casu nr̃o de mr̃e
ꝛ sorore tunc adhuc tres alias opi. reperio. Quidam
enim dixerunt tunc testm̃ esse nullũ p rõnẽ supra tac
tam posito ꝙ illa nullitas nõ ꝓsit ipi filie sꝫ ei qui ab
intestato ipam excludit nec ẽ hoc miruꝫ qꝛ ꝛ alibi hoc
contingit. ff. de libe. ꝛ posthu. l. si filius qui i prãte ubi
nõ testm̃ secunduꝫ i quo filius ẽ p̃teritus ꝛ tamen nõ
prodest hoc filio sꝫ instituto in primo in quo ipe erat
exheredatus. Sed potest responderi ꝙ illa debebat
intelligi quando filius in prĩo fuerat institutus si uero
exheredatus loquitur. l. si ex duobus. §. si pãrs

de contra tab. que uult q̄ tunc ualeat q2 intereſt ſua
ualere ut tollat primū ⁊ ipſe cōtratabulet ſcd̄z uel etiā
alr̄ ſi in primo fuit exheredatus ſcd̄m in quo fuit prete
ritus ē nullū q2 intereſt ſua ut ſi inſtituti in primo nō
adeāt hereditas ad ipſum deuoluat̄ ab ītcſtato quod
nō eſſet ſi ualeret: ⁊ hec ratio ⁊ dictū ꝓbat̄ in. l. poſt
humus a primo in prīcipio. c. ti. de libe. ⁊ poſthu. ſed
in caſu nr̄o nō pōt intereſſe ſua rōne ſucceſſionis cuꝫ
eā nō ſit habitura ſed alius. Et ideo iſta opi. nō uidē
tur uera ꝑ. l. ſi poſt mortē. §. liberi. ff. ꝺ ꝯtra tab. Nec
ob. l. poſthum⁹. §. ſi is. ff. de inoffi. teſta. ubi rūpit̄ ad
inſtantiā ei⁹ cuius nō intereſt q2 ibi fit ruptura ꝑ ſniaꝫ
iudicis nō ipſo iure ꝑ p̄teritūꝫ ſm̄ ea que nō. ꝑ glo. q̄
incipit imo ī fi. in. l. antiqui. ff. ſi pars here. peta. Et
ꝓ iſta pte q̄ nō ſit nullū facit q2 p̄teritio que nō ē in
iurioſa filio n̄ reddit teſtm̄ nullū ꝑ ea que nō. ꝑ bar.
in. l. cū ex filio de uul. ⁊ pupil. ⁊. l. gallus. in pri. ꝺ lib.
⁊ poſthu. ſꝫ hic nō pōt dici iniurioſa cū filie nihil aufe
rat de eo qd̄ ſibi debet̄ ab ītcſtato q2 nil debet̄. Item
q2 p̄terit⁹ rumpit ut ſibi locū faciat. l. nā ⁊ ſi ſub condi
cione. ff. de iniuſ. teſ. quē locū ſibi hic nō faceret ſꝫ alte
ri. Itē facit q2 inſtitut⁹ ſuccedit nūc in locū illius maſcu
li qui fuiſſet excluſurus filiā ab inteſtō in auc. ꝺ here.
⁊ fal. §. in omnibus. ⁊ ibi nō. in glo. ⁊ etiam in auc. ꝟ
amplius. C. de fideicō. in glo. que incipit: nam nullo
modo. circa mediū. ſicut ergo ille excluderet filiā a rū
pendo ſi ipſe fuiſſet inſtitutus: ut dixi ſupra ſm̄ opi. ⁊
ꝺterminationē bar. ⁊ bal. in locis ſupra allegatis: ita
⁊ inſtitutus extraneus qui ſuccedit loco illius cū idem
ſit iudiciū de ſubſtituto ar. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. filie.
§. ticia ¶ Alia opi. uidet̄ fuiſſe ange. in d. §. ⁊ quid
ſi tantū q̄ tūc nō ſit nullū preciſe ſed ita demū ſi uult
dicere nullū ⁊ ſic erit īpendēti prout alibi nō. glo. ī ſi.
in. l. is qui. ff. de lega. p̄ſtan. in prin. ꝺ iniuſto teſta. l.
filio. Et licet ille glo. regulariter nō teneant̄ per doc.
qui dixūt q̄ imo ſtatim eſt nullum teſtamentū in quo
filius in poteſtate p̄teritus eſt. l. i. de iniuſto teſt. nō ex
pectata declaratōe uoluntatis filij quod patet q2 ſtatiꝫ
alijs filijs eſt aperta uia inteſtati. l. fi. de lib. ⁊ poſthu.
l. i. in fi. ſi tab. teſta. nul. exta. tn̄ in caſu iſto ꝓcedēt ille
glo ut ualiditas uel inualidas pendeat ex approba
tione uel iprobatione filie. Et effectus erit magn⁹ q2
poterit gratificare filia cui uult uel iniuſto uel uenienti
ab inteſtato: ⁊ ſic erit bn̄fiū uenale ut ⁊ alibi. ff. de cō
tra tab. l. filiū. quod non poſſet ſi ſimpliciter eſſet nul
lum q2 nō poſſet ius alteri queſitū ⁊ apertū ad uiam
inteſtati auferre per ſuaꝫ approbationē. l. ſi poſt mor
tem. §. fi. ff. de ꝯtra tab. ⁊ dicta. l. fi. de libe. ⁊ poſthu.
Licet bar uideatur dicere contrarium in dicta. l. filio
preterito, in penul. colum. reprehendendo Iaco. de
bel. qui tenebat id quod dixi ſaltem hodie per tex. in
auc. ut cū de appl̄. co. §. ſiue igit̄ ubi. l. ultra procedit
aſſignando bona alijs filijs ab inteſtato. Nam dicit
bar. dictam aſſignationeꝫ intelligi factā niſi filius pre
teritus approbauerit ut dicta. l. filio. iuncta. l. nam ⁊
poſteriores. ff. de legi. quod nō uidetur bene dictum
quantum ad hoc ut auferat fratribus ſcriptis ius ſuc
cedendi ab inteſtato ſi ipſorum intereſt ab ītcſtato ue
nire ut q2 maiores portiones ſunt habituri uel etiā ſi
ſi s exheredatis ut dicta. l. fi. de libe. ⁊ poſthu. ⁊. d. l. ſi
poſt mortem. §. fi. Et ſic illud erat uerum etiam iure
ueteri: ſed bene poſſꝫ approbare in preiudiciū fratris
inſtituti quantum ad hoc ut teneatur ad legata in te
ſtamēto relicta q2 cū poſſit habere ex teſtamēto ſi uel
let habere ab ītcſtato teneret̄ ex ti. ſi quis omiſ. cā te.

¶ Breuiter iſta opi. d. ange. non uidetur uera q2 ua
liditas uł inualiditas teſti nō pōt eſſe īpendēti ſꝫ uł ſta
tim eſt nullū uel ſtatī ualidū. l. fi. ī fi. ff. ꝯ͞ia p̄di. Et ſi
ita ē nō poterit filia gratificare ut angelus uult uel uē
dere hoc beneficiū. Nā ſi dicamus eē nulluꝫ apta erit
uia patruo in caſu nr̄o ēt filiabus tacētibus ſuccedēdi
ab ītcſtato quā filie approbādo nō poterūt auferre ꝑ
iura ſupra allegata. Similr̄ ſi dicamus teſtm̄ ualidū
nō poterit ex poſtfacto rūpi rōne preteritionis iā nati
quia in hoc inſpicimus initium. l. ſiquis filio de iniuſ.
teſta. Nec ob. l. filium de cōtra tab. quia ibi erat certū
teſtm̄ ualere ⁊ inſtitutum poſſe adire ⁊ eſſe in ſua po
teſtate ⁊ uoluntate adire uł nō. Unī bene pōt gratifi
care uel filio exheredato nō adeundo uel p̄terito ade
undo. Sed hic nō eſt certuꝫ ualiditatē uel inualiditatē
pendere ex arbitrio filie p̄terite imo eſt certum de con
trario q̄ non pendet ex eius uolūtate ſed ſtatiꝫ ē nul
lum ut ī iuribus ſupra allegatis. Igit̄ non hꝫ ꝺ quo
gratificet alicui. nec hꝫ aliquid q̄ filia aſſignet per iam
dicta ¶ Unī recipio tertiam opi. de qua ſupra feci mē
tionē q̄ imo teſtm̄ eſt ualidū etiam iſto caſu quo īſti
tutus eſt alius q̄ ille qui fuiſſet filiam uel filias excluſu
rus per rōnes ſupra tactas. Et iſtam uidetur exp̄ſſe
approbare bar. in dicta. l. i. §. ſi pr̄. ff. de ꝯiūge. cum
emā. libe. ubi ſubtiliter tractat iſtū paſſum qn̄ filia ex
cludit̄ ab inteſtō extante maſculo ⁊ maſcul⁹ excludat̄
a rūpendo ꝑ ius dicēdi nullū uł ꝑ ꝯtra tab. Et diſtin
guit ipē q̄ aut actus excluſionis ⁊ actus tranſlationis
hereditatis in aliū eſt unus ⁊ idem ut eſt ī caſu nr̄o q2
inſtitutio facta de matre ⁊ ſorore ē excluſio patrui qui
nō erat neceſſario exheredādus cū nō eſſet filius. ff.
de uer. ob. l. quidā cuꝫ filium ⁊ tunc filia uel filie exclu
duntur a rūpēdo per. l. i. §. fi. ff. de aſſigna. lib. q2 īſti
tuti ingrediunt̄ locū patrui qui ipās filias excluſiſſꝫ er
go ⁊ ipi excludunt. l. equiſſimū. ff. ad tertul. Aut act⁹
excluſiōis maſculi ⁊ actus tranſlatōis in alium erat
diuerſi ut ſi maſculus erat de ſuis ſeu deſcendentib⁹
in quo fuit neceſſaria exheredatio que eſt diuerſa ab
inſtitutione per quam fit in aliūꝫ tranſlatō ⁊ tunc aut
filia uult uenire ꝑ ius dicendi nullum uel ꝑ ꝯtra ta. tā
q̄ preterita ⁊ tunc ſilr̄ non pōt quia iſtud ius oriri dꝫ
a principio. aut per querelā ⁊ tūc pōt uenire q2 illa ori
tur poſt aditam hereditateꝫ. Et iſta ē ſua theorica ſe
cundū quā ī caſu nr̄o p̄dicte filie debēt excludi a rūpē
do ex duplici capite: tum quia excluſio patrui ⁊ actus
tranſlationis hereditat̄ in ſororem ⁊ matreꝫ fuit un⁹
⁊ idem: tum quia ⁊ ſi eſſent diuerſi ſi ſi uolunt uenire ſi
lie per ius dicendi nullum aut per contra ta. ⁊ nō poſ
ſunt ſm̄ bar. Et iſtam theoricam in caſu p̄nti tanq̄
tutiorem ⁊ melius fundatam ſequimur in caſu p̄nti ꝑ
quam concluditur dictum teſtm̄ non eſſe nullum ex
eo q̄ dictis filiabus nil fuerit relictuꝫ iure inſtitutionis
¶ Poſſet quis dicere q̄ intereſt dictarum filiarum te
ſtamentū eſſe nullum etiam ꝓpter ꝓprium ꝯmoduꝫ
q2 ſi hoc ē habebunt tertiam ptem hereditatis ab in
teſtato ex forma ſtatuti quā n̄ poterūt ꝯſequi ex teſtō
Sed certe poſſet dici q̄ etiam ex teſtō poſſent ꝯſequi
ꝯditione ex dicto ſtatuto q2 cū mater ⁊ ſoror utantur
beneficio ſtatuti dicendo teſtm̄ non eſſe nullum pro
pter excluſionem filie ab inteſtato debent ipſo uti cuꝫ
ſua cauſa ar. l. pōp. §. cum quis. ff. de acquir. poſ. de
heredi. inſti. qui uolebat quia excluditur cōtemplatio
ne dicte tertie hereditatis. Uel poſito q̄ alr̄ eſſꝫ iſtud
intereſſe non redderet teſtm̄ nulluꝫ ſed ſolum itereſſe
ſuccedendi ab inteſtato per iam dicta quod hic non
pretendunt

pretendunt q2 dictā tertiaȝ non essent habiture titulo
hereditario ⁊ directo sed titulo singulari ⁊ de manu
pr̄ui ne illa ꝑticula statuti obuiet alteri ꝑticule dicēti
ꝙ tota hereditas sine diminutiōe ꝑueniat ad mascu
los ⁊ ita dicit̄ fuisse dictū statutū cōiter itellectū. ¶ Cō
firmat̄ etiā cōclusio supradicta ꝙ testūȝ ualeat ꝓpter
uerba testōris qui dixit ꝙ uolebat testūm ⁊ oīa supra
scripta ualere oī mō iur̄ ⁊ forma ⁊c̄. Et sic in casu quo
necessaria fuit institutio censet̄ reliquisse iure instōis ꝓ
ut expresse determināt bal. in. l. quotiēs. C. de here.
insti. ad quod facit quod nō. bar. i auc̄. unde si parēs
C. ď ioff. te. ubi dicit ꝙ si dicat relinquo ꝓ sua falcidia
uel ltīma uidet̄ relinquisse titulo īstitutiōis quo ltīma
debet relinqui. Idē si per alias ꝯiecturas pōt ꝓbari
ꝙ uoluit relinquere ꝓ sua ltīma etiā si hoc nō dixit ex
presse ut si ꝓhibuit filiā amplius petere ut eleganter
nō. bal. C. de here. acti. l. si adulta. sed dicēdo ꝙ uele
bat ualere meliori mō ⁊c̄. satis apparet ꝑ ꝯiecturā de
intētione testōris ꝙ uoluit relinquere eo mō quo reli
quere tenebat̄. Et an hoc si uerba erāt talia ꝙ pote
rāt adaptari ad utrūqȝ intellectū al's si solū ad tituluȝ
singularis relicti nō institutiōis secus q2 stante tali reli
cto ut tali nō esset in ptāte pr̄is facere ꝙ ualeret iure
testamēti. facit qď nō. glo. in. l. is qui putat de acquir.
here. facit etiā ad ꝑ̄dicta qď nō. bal. in. l. si. C. famil.
herc. ubi dicit ꝙ saltē de equitate ca. tale testm̄ ualet
in quo pater reliquit filie certā quātitatē ⁊ n̄ dicit iure
īstitutionis uel pro legitima ꝑ. c. rainuci⁹ de testa. ubi
dicit esse casum: ⁊ hoc in terris īperij non seruaret̄ iu
xta nō. ꝑ glo. in. c. si. de arbi. li. vi. tm̄ iunctū cum alijs
supradictis dȝ sufficere ad ualorē testi ar. l. si stipulat⁹
de usur. iuncta. l. in testis de reg. iur. ¶ Sup eo uero
qď querit̄ an relictū dictis filiabus debeat̄ pure an ue
ro si nupserint ⁊ quādo nupserit ista uidet̄ eē qď mo
ta per ci. in. l. sanctimus. C. de nup. ubi tenet ꝙ ſm
Ri. malū. debet̄ pure. Sed bar. in. l. ticio centū. §. ti
cio genero. ff. de cōdi. ⁊ demō. tenet cōtrariū eo casu
quo filia excludit̄ a succedēdo ꝓpter masculū q2 tunc
nō debet̄ legitima: ⁊ ideo nō reicit̄ ꝯdicio tanꝙ̄ de re
licto ꝓ legitima: De se aūt relictū ꝓ dote cōstat eē cō
dicōale ar. l. ꝓmittēdo. ⁊. l. tali. ff. ď iure dotiū. Bal.
uero in. l. sanctimus ꝑ̄al. tenet opi. ricar. contra bar.
¶ Breuiter in hoc passu inspiciēdū est qualit̄ statutū
loquat̄. Nā aut dic̄ ꝙ filia dotata nō succedat extāte
masculo ⁊ tc̄ q2 n̄ excludit̄ nisi sit dotata. Et si eēt re
lictū ꝯdicionale nō diceret̄ dotata pendente conditōe
l. cedere diem. ff. de uerbo. sig. uidetur opi. Ri. Et. ⁊
bal. uerior ꝙ̄ relictū sit puruȝ ad hoc ut excludat̄ ⁊ te
stamētum ualeat q2 sic cōsulit̄ taȝ filie ꝙ̄ testō ar. l. oio
⁊. l. quoniā. C. de inoffi. test. cū si. Et ideo bar. in the
mate quod ponit nō uidet̄ bene dixisse: duȝ ponit de
statuto dicēte ꝙ filia dotata nō succedit: nā si ē ꝯdicio
nale ut dicit nō esset dotata ergo succederet ⁊ testamē
tū essȝ nullū. Aut dicit simpliciter ꝙ filia nō succedat
extāte masculo debeat tamē dotari: ⁊ tūc q2 sufficit so
la supexistētia masculi ad ipsam excludēdā a successio
ne ⁊ per cōsequēs a debito legitime pōt tunc procede
re opi. bar. per rationē suā: ⁊ ita est i casu nostro ⁊ sic
non debetur statiȝ sed cū nupserint. Preterea est alia
ratio hic q2 relictum non continet certam quantitateȝ
sed mandauit eas dotari ſȝ facultates suas: unde cū
ueniat hoc declarandum etiaȝ ex qualitate mariti. l.
quero. ff. de iure do. uidet̄ ꝙ debeat expectari temp⁹
nuptus. Legatum uero mille flor. factum filie iam na
te fuit factum eo casu quo nasceretur posthumus tūc
enim uoluit limitari quātitatem fauore posthumi qui
casus non euenit. Sed in casu quo non nasceret̄ ma
sculus nō limitauit quantitatē dot. ſȝ uoluit ꝙ dotarē
tur scd̄m facultates suas ⁊ sic forte uoluit ꝙ haberent
maiorē dotē. Ad ꝑ̄dicta etiā facit qď nō. di. ⁊ bar. i. l.
lucius. §. a te de le. ii. s. qď relictum ad aliqď negociuȝ
expediendū nō debet̄ nisi cū poterit illud negociū ex
pediri. l. nec semel. §. si i hitatione. ff. quando dies le
ga. cedat ⁊. l. qď pupille. Laus Deo.

Stāte dicto statuto quid si minus ltīma fuerit illi femi
ne relictū an ip̄a possit agere ad supplemētū. Et q̄s
appellatōe fratr̄ carnalis ueniat tangit̄ ēt i hoc ꝯsilio
id ꝙ tactū fuit i ꝑ̄cedēti uȝ stāte. d. statuto utrū ꝑ̄teritō
feie reddat testm̄ nullū si i eo est īstitutus ille qui ab i
testato illā excludit. Et quid si est īstitut⁹ alius penit⁹
extraneus.

.cccxxxviij.

In christi nomine amen.

In pūcto querit̄ de quadruplici hereditate. s. pr̄is pa
trui mr̄is ⁊ auie materne. ¶ Circa primam occurrit
duplex īspectio. Pria an testm̄ pr̄is sit nullū ⁊ sic dicta
d. caterina possit petere totā hereditatē pr̄nam ab in
testato ut petit uidet̄ namqȝ sic petendo uoluisse nul
litatē testi si de ip̄o opponat̄ i iudiciū deducere iciden
ter ⁊ ꝑ uiā replicatōis qď facere potuit. l. filio ꝑ̄terito
ibi si ꝑ̄teritus ꝑtē hereditatis ⁊ ibi nō. ꝑ bar. in fine se
cunde pt̄ principal' leg. illius. Unū quid dicendū uide
tur cū fuerit īstituta in dote mr̄na que erat īpius dn̄e
caterine ⁊ sic nō potuit i ea īstitui ꝓut fuit de mēte gl.
in. l. iij. §. ſȝ utrū. ff. de mīo. in gl. fi. Sicqȝ institutiōe
hita ꝑ ea que nō. bart. ff. de heredi. īsti. l. suus quoqȝ
circa fi. prin. ⁊ guil. ď cu. i. l. sanctim⁹. C. de ioffi. testa.
⁊ . c. ti. l. oī mō. §. penl'. Sȝ hoc nō ē uerū duplici rōe
Pria q2 nō fuit īstituta solū i dote materna ſȝ ēt in tre
centis libris de bonis pr̄nis ⁊ sic testm̄ ualet q2 ēt si in
xij. ip̄ialibus fuisset īstituta ualerȝ hodie ꝑ tex. i auc̄.
ut cū ď ap. cog. §. aliud quoqȝ caplm nō. i dicta gl. l.
iij. §. ſȝ utrū i fi. ultie gl. ff. de mīo. ¶ Scd̄a q2 ⁊ si in
nullo īstituta fuisset ante tm̄ fuisset dotata postꝙ̄ exta
bat frater ꝯsanguine⁹ ⁊ uterinus pr̄is sui nō posset tā
ꝙ̄ ꝑ̄terita dicere testm̄ nullū cū ab itestato excluderet̄
a succedendo ꝑ statutū ſm bar. qui ita determiat. ff.
ad tertul. i. l. si. ⁊ bal. plene. C. de libe. ꝑ̄te. l. maximū
uiciū in penul. ⁊ ult. colū. Diceret̄ aūt dotata si pr̄ in
testō reliquerit ꝓ dote ēt nō iure īstitutōis q2 tali filie
sic excluse a succedēdo nō debet̄ ltīma ſȝ dos ⁊ sic nō
requirit̄ titulus īstitutōis sicut ē nūc nec ergo si nupse
rit de tali relicto reicitur qď non esset si loco legitime
talis dos succederet ſm nō. per bar. in. l. titio centum
§. titio genero. ff. de condi. ⁊ demon. in ultima colū.
¶ Sed hic occurrit dubium quia statutum excludit
filiam dotataȝ a successione paterna extante filio ma
sculo uel extante fratre carnali ipsius patris mortui
qualiter intelligatur uerbum fratre carnali. Et uide
tur intelligendum i potiori significatu. s. de fratre utri
qȝ coniuncto uel saltem consanguineo. C. de inoffi.
testa. l. fratris ⁊. l. fratres ubi glo. exponit hoc de con
sanguineo maxime cum hoc statutum uideatur odio
sum quo ad filiam ⁊ quo ad fratrē respectu cuius ē fa
uorabile censeat̄ habuisse respectum ad agnationeȝ ⁊
familiam ꝯseruandaȝ. ff. de uē. īspi. l. i. §. penul ⁊ qď
nō. ci. C. de adult. l. i. ⁊ barto: in. l. liberorum de uer.
sig: que quidem agnatio ⁊ familia nō ꝯseruat̄ i fratre

uterino cum ille sequatur agnationem ⁊ familiaʒ sui
patris. ff. de uer. sig. l. familie appellatione. Licet in cõ
trariũ faciat qđ nõ. bar. i. l. lucius. §. quesitũ. ff. de le.
iii. Sed ipe loquit cũ illd uerbũ ꝓfert a testõre ⁊ ĩ ma
teria mere fauorabili ⁊ ĩ qua cessat rõ supradicta: ⁊ iõ
precedẽs uidet uerior. At in casu nostro ꝓponit ꝙ
bartholomeꝰ erat ꝯsanguineꝰ ⁊ uterinꝰ bartholomei
igit ⁊c̃. Sequit ergo ex p̄dictis ꝙ stãte ualiditate testi
in quo dictus bartholomeus fuit uniuersaliter ĩstitutꝰ
⁊ eo ꝓducto p̄fata caterina uẽdicãs hereditatẽ insoli
dũ ab intestato excludit de reg. iur. ꝙdiu. cum si. Ex
quo pʒ respõsum ad id quod primo loco querit in pũ
cto ❡ Secũda uero ĩspectio ⁊ difficilior est an p̄fata
dñ̃a caterina cũ de bonis p̃nis nõ habeat nisi libras
trecẽtas que forte nõ sufficiũt ad legitimã: an si hoc ẽ
possit agere ad supplemẽtũ p̄supposito ꝙ excluderet
ab ĩtestato ꝓpt̃ existẽtiã fratris defuncti. In quo pun
cto uaria uidi ꝯsilia. Quidã ꝯsuluerũt ꝙ nõ quicũqʒ
fuerit institutus siue ille qui eã ab ĩntestõ excluderet si
ue aliꝰ penitus extraneus dũmõ ille extet qui exclude
ret lʒ in nihilũ sit institutꝰ ar. ff. de le. i. filius. §. cũ q̃s
uidet eni ille extraneꝰ loco illiꝰ excludẽtis succedere ⁊
sic excludere sicut si ille fuisset institutus ar. ff. de assi
gna lib. l. i. §. fi. ⁊ qđ nõ. bar. in. l. i. §. si pater. ff. de
coniũgẽ. cum eman. libe. ⁊ nõ. glo. C. de fideicom.
auc̃. hoc amplius ⁊ in cor. unde sumitur. Actus enim
priuationis illius excludẽtis ⁊ trãslationis in extraneũ
est unus ⁊ idẽ. s. ipsa institutio. Igit sicut ille excludẽs
obstaret femine ita ⁊ extraneus loco eius substitutus
ſm theoricã bar. in. d. l. i. §. si pater. Quidã uero to
tũ ecõtra cõsuluerũt ꝙ quicũqʒ fuerit institutus etiã il
le qui ab ĩtestato foret exclusurus possit agi ad supple
mentũ q2 cũ pater potuerit uti ꝓuisiõe statuti si uole
bat filiã excludere. s. intestatus decedẽdo si hanc uiaʒ
nõ elegit sʒ uiã testati hec sola sibi pateat. ff. ꝙ me. cã
l. si mulier. §. fi. de cuius natura est ul' ꝙ ĩtegra ltima
relinquat uel ꝙ testamẽtum subiaceat iuri agendi ad
supplemẽtũ. C. de ĩoff. te. l. oĩmõ. Imputet ergo sibi
pater qui ꝓ nouo beneficio statuti. s. decedẽdi intesta
tus uetus elegit grauamẽ. s. uiã testati de iure cõi ar.
C. de iure delibe. l. fi. §. sed ꝙ quidã uer. sin aũt hoc
aliquis in fine. Quidã uero mediã uiã elegisse uidet
uidelʒ ꝙ si fuerit institutus alius q̃ ille qui ab intesta
to excluderet tũc possit agi ad supplemẽtũ ne nudum
nomẽ illius qui ab intestato excluderet pestq̃ ipe per
alterius institutionẽ fuit exclusus noceat filie ar. ff. ad
tertul. l. ij. §. si sint. Et q2 statutũ principaliter censet
factũ in fauorẽ masculi nõ aũt in odiũ femie cũ non
sit digna odio. C. de libe. p̄te. l. maximũ uiciũ. Cum
igitur instituto extraneo nõ possit habere locũ fauor
masculi quẽ statutũ inducere uoluit nec etiã debeat lo
cum habere exclusio femine que fiebat in cõsequentiã
ar. ff. de ꝯtra tab. l. filiuʒ. §. sed cũ exheredatio ibi ne
testamentum per omnia irritum ⁊c̃. facit in ratione
sui. l. si iure. ff. de leg. iij. Sin autẽ foret institutus ille
idem masculus qui ab intestato foret exclusurus sciaʒ
tunc uident sentire lʒ exp̄sse nõ dicant ꝙ agi nõ possit
ad supplementũ. Et hec ultia ps placet de p̄senti q̃m
nõ dʒ iputari p̃ri cur ĩtestatꝰ nõ decessit. ff. de inoffi.
testa. l. posthu. post pri. Nec ĩsup dʒ ille masculus cẽ
melioris ꝯditõis ab intestato ⁊ cũ tacita uoluntate de
functi. ff. de iure codi. siquis cũ nullũ q̃ ex testõ ⁊ cuʒ
expressa imo melioris esse dʒ ex testõ ar. ff. de uul. ⁊
pu. l. qui liberis. §. hec ṽba ⁊ ut lega. no. cau. l. i. §.
l. ibi q̃uis isti ñ ex iudicio ⁊c̃. q. d. melioris ꝯditõis sũt

isti qui ex iudicio ueniunt regulr attamẽ ⁊ isti licet nõ
ex iudicio ⁊c̃. ad qđ optime. ff. de le. ii. ticia scio circa
fineʒ ❡ Ad ꝯria pʒ rñsio ex supradcĩs. Nec ob. ꝙ sta
tutũ loquit in cã ĩtestati sʒ ius agẽdi ad supplementũ
est ex testõ q2 ñ nisi facto ⁊ ualido ꝯpetit sicut ⁊ ꝯtra
tab. ff. de ꝯ tab. l. ꝙ uulgo iũcta. l. ut liberis post pri.
⁊ ꝙ ibi nõ. C. de colla. Quia posito ꝙ ita esset tñ ad
hãc successionẽ ex testõ nõ põt ꝓueniri nisi mediante
cã ĩtestati cũ illi tm̃ ꝯpetat ius agendi ad supplemẽtũ
cui debet ltĩma sʒ ltĩma nõ debet nisi ei cui hereditas
ab ĩtestõ debet cũ sit portio portõis ab intestato debi
te. C. d̃ inoffi. testa. l. ꝑentibus ⁊. l. cũ querit ꝯsequẽs
est ergo ꝙ filie excluse a successione ĩtestati per testũm
nõ debeatur legitima ergo nec ꝯpetit ius petendi sup
plementũ eius. Preterea non est uerũ ꝙ sit successio
ex testõ imo ꝯtra testm̃ cum sit ꝯtra uoluntatẽ defun
cti. ff. ad. l. falci. l. titia. Et pʒ q2 per ꝯditionẽ ex. l. pe
titur ut nõ. in auc̃. p̄sbrõs. C. de epi. ⁊ cle. sed pro tan
to dicit ex testõ quia nõ ꝯpetit nisi facto testõ. Prete
rea filie excluse a successione intestati nõ ꝯpetit ius q̃
relandi ꝯtrabulandi uel dicendi nu'lũ ut pʒ ex nõ. per
bar. in. l. fi. ff. ad tertu. ⁊ per bal. in. l. maximũ uiciuʒ
circa fi. ⁊ dixi in prin. consilij. Ergo nec ius petendi
supplementum qđ inuentuʒ fuit ad exclusionẽ illoruʒ
remediorũ de ĩoffi. testa. l. oĩmodo. Cum igit in ca
su nr̃o fuit institutus frater testõris qui ab intestato ex
clusisset dictã dñ̃am caterinam sequit ꝙ ipsa non põt
agere ad supplementũ. Uerũ lʒ p̄dicta uera sint illõ
tñ magis me mouet in casu nr̃o ꝙ dicta dñ̃a caterina
nõ possit agere ad supplementũ q̃m hʒ ĩtegram legiti
mam inter id qđ pr̃ sibi reliquit ⁊ doteʒ maternã que
scđ; formaʒ statuti noui in uer. hoc tñ saluo ubi dispo
nit ꝙ si alius dotauerit q̃ pr̃ frater aut patruꝰ ⁊ dos
sit minor q̃ esset integra legitima que deberet de bo
nis paternis possit mulier agere ad supplementuʒ ut
habeat ĩtegram legitimam ꝯputata dote a quocunqʒ
data. Si igit mater uiuens dotasset de suis bonis cõ
putaret illa dos in legitimã debitã ex bonis paternis
ut exp̄sse uult ille uer. igit ⁊ si pr̃ dotauit de bonis ma
ternis idẽ esse dʒ quia ipa mater censet dotasse non
pr̃ qui p̄bet nudum misteriũ iuxta nõ. p bal. in. l. i. C.
de legi. heredi. Hoc etiã patet ex principio dicti statuti
quo disponit ut a quocũqʒ sit dotata ⁊ de cuiuscunqʒ
bonis ⁊ et̃ si se ipam dotauerit de suis ꝓprijs faculta
tibus puta delat sibi a matre iaʒ mortua. Aut pr̃ uel
frater dotauit eã de bonis ꝓprijs ipius mulieris ꝙ ip
sa excludat a successiõe paterna ⁊ aliorũ de quibus ĩ
dicto statuto Non ergo curauit dictum statutum quã
tum ad excludendũ eam a successione paterna utruʒ
sit dotata a patre de bonis ipsius patris uel de bonis
ipius filie qđ pʒ nam utrũqʒ casum exprimit. Nam in
principio dicit si mulieres uel aliqua mulier a patre ul'
patribus ⁊c̃. qđ est intelligendũ. s. de bonis paternis
postea subdit uel ipi patres uel fratres uel aliquis ali
us cõsanguineus mulieris scđm facultatem patrimo
nij mulieris ⁊c̃. ⁊ sic exprimit scđm casum. s. quando
pater nõ dotat de suo patrimonio sed d̃ patrimonio
ipius mulieris als ille uersi. esset supfluus unde uult
expresse ꝙ si filia haberet hereditatem uel dotem ma
ternam ⁊ pater de illa hereditate uel dote ipsam do
tet dum tamen cõdecenter dicta filia excludatur a suc
cessione patris sic econtra si essʒ dotata a patre de bo
nis patris excluderetur a successione matris ⁊ etiam
aliorũ ꝯprehensorũ in statuto. Nõ ergo curat a quo
sit dotata ⁊ de cuiꝰ bonis dũmõ sit dotata sed uult ꝙ
sit contenta

sit ꝯtenta dote ⁊ reputauit hoc sibi satꝗ sufficere. Post
ꝙ ergo pater i testō reliquit tātū ꝓ dote ipius filie qd̓
sufficit ad ltimā bonoꝝ paternoꝝ ꝯputata dote matꝰ
na sufficere dꝫ ad eius exclusionē qꝛ ⁊ si in totū d̓ bo
nis maternis dotasset sufficeret secundū dictū statutū
cū ⁊ si mater ipa dotasset hoc idē eēt iō non dꝫ nouū
uideri ꝙ dotatio ex bonis maternis excludat a pater
nis qꝛ idē eēt ecōuerso tollit eni dictū statutū nō. per
bal..i.l.i.C.de legi.heredi. qui dicit ꝙ dotatio exclu
det solū ab hereditate dotātis qd̓ ē ueꝝ nisi statutū di
cat expresse ꝯ̄riū ut ē hic ⁊ sile in pluribus locis uidi.
Itē nō ob. ꝙ statutū requirit duo copulatiue.s.ꝙ sit
dotata ⁊ nupta sꝫ ista nō erat nupta lꝫ posset dici do
tata. Nā dico ꝙ statutū exprimit duos cāus. Primus
quando ē dotata ⁊ nupta ante delatā successionē ⁊
tūc ꝓhibet eā succedere. Secūdus quando non erat
dotata nec nupta ⁊ sic iam delata fuit successio ⁊ tunc
uult ꝙ ēt si post dotetur excludatur ut pꝫ in uersi. ⁊ si
iā ꝑuenerint. Nam dꝫ intelligi.s.ad successionē ut pa
tet ex precedētibus hoc aūt eē potuit nisi quando nō
erant dotate ⁊ nupte tempore delate successionis si
enim eēnt non possent ꝑuenire igiꝰ illud uerbum de
bet intelligi eo casu quo possit locū habē.l.iiij.§.toti
ens.ff.de dā.infec. Qd̓ autē sequiꝰ in statuto postꝙ
nupte fuerint ⁊c̄. determinat sequentia.s.uerbū dicat
seu cadat non eni pōt determinare precedētia.s.uer
bū ꝑuenerit qꝛ eēt sensus ꝙ posset ꝑuenire ad succes
sionē postꝙ eēnt nupte qꝛ dotate qd̓ tamē supra ꝓhi
buerat ⁊ sic eēt absurdus itellectus ⁊ ꝯtrarius p̄cedē
tibꝰ. Sꝫ itelligēdo ut dixi sūt oia plana unde etiā si
post mortē patris uel matris doteꝰ de bonis pāt̄nis ul̓
maternis a fratre excludeꝰ ⁊ hoc mō itelligēdo cessat
ois absurditas que uideꝰ resultare ex iuolutione uer
borum dicti statuti qd̓ prima facie uideꝰ non habere i
tellectum in pluribus uerbis ⁊ repetere quasi idē sed
non ē uerum sed oia stant cū misterio ⁊ aliquid ipor
tāt. ¶ Cōcludiꝰ ergo dictā dn̄am caterinam n̄ posse
agere ad supplemētū ltime i bonis pāt̄nis ul̓ ex eo qd̓
fuit istitutus ille qui eā exclusisset ab itestato uel ex eo
ꝙ ipsa censeꝰ hēre integrā ltimam ꝯputata dote ma
terna quā statutū predictū uoluit in ltimā ꝯputari.
Itē qꝛ dictū statutū censeꝰ permittere ꝙ patꝰ possit do
tare i minꝰ ꝙ̄ sit ltima ut supra tetigit primꝰ ꝯsultor.
Item qꝛ ⁊ si mater i totū dotasset ⁊ pater nil reliqꝗs
set in testō nil petere possꝫ sicut nec ecōuerso qm̄ nec
dicere nullū ut supra ꝓbaui. Nec supplemētū ex quo
nil relictū esset non ergo hꝫ ius querele hoc cāu quo
aliquid ei patꝰ reliquit ex quo si nihil reliquisset eēt ex
clusa ꝓpter dotatōē matris de bonis maternis ergo
⁊ idē si a patre sit dotata de eisdem maternis ꝑ illuꝫ
uersi. statuti uel ipsi patres seu fratres ⁊c̄. ⁊ hoc quo
ad paternā hereditatē. ¶ Quātū uero ad alias here
ditates.s.matris auie ⁊ pāt̄ui patet per ea que dcā sūt
qꝛ dotatio a quocūqꝫ facta excludit a predictis heredi
tatibus ex forma dicti statuti. Ista uero pōt dici ꝑim
dotata a patre ꝑtiꝫ a matre. Qd̓ aūt queriꝰ an nepo
tes ex dicta caterina simil̓r excludanꝰ. Respōdeo sic
ut determinat bar.i.l.ij.§.uidendū ad tertul̓. ⁊ in.l.
liberoꝝ de uer.si.i penul.colū. ⁊ etiam dictum statu
tum hoc dicit expresse ibi uel filij eius ⁊c̄.

¶ Stante statuto ꝓhibitorio an possit renunciari.
Et an fiat extēsio i statutis de casu ad casū. Et nūqd
statutū ꝓhibēs fieri securitates ꝓ forēsibus suꝑ mer
cācijs ⁊ rebus que oneranꝰ in clasibus hꝫ locum in
securitate que fit pro corpore ipius clasis seu nauis.

.cccxlix.

In christi nomine amen.

Uisa quadā securitate facta bartholomeo spinelli ci
ui florentino ꝑ castellum michaelis ueluti ⁊ laurentiū
pieri lanzi ciues etiam florentinos una cū quibusdā
alijs ciuibus supra corpus nauis thomasij boel ⁊ su
pra naula dicte nauis. Uiso etiam statuto mercancie
ciuitatis florentie qd̓ incipit statutum ⁊ ordinatum ē
ꝙ de cetero ⁊c̄. Rubrica ꝙ non possint fieri securita
tes. Uisa etiam petitiōe porrecta per dictū bartholo
meum in curia officialiū contra dictum castellum ⁊
laurentium duo occurrunt uidēda ¶ Primum ē an
dicti assecuratores potuerit renūciare dispōni dcī sta
tuti uidelꝫ ut teneanꝰ efficaciter lꝫ ꝓ quibus securita
tem fecerūt ꝑtineāt ad forenses. Respōdeo ꝙ nō cū
dispō dcī statuti sit ꝓhibitiua ergo ⁊c̄. ut nō.C.ne fi
deius.do.den.l.i.ꝑ gl. Et qꝛ censeꝰ facta ob publicā
utilitatem.s.oium ciuium florentinorum ne depaupe
renꝰ pro cōmodis forēsium qm̄ interest reipublice flo
rētinorum locupletes hēre subiectos i auc̄.ut iudi. si
ne quoquo suffra.§.cogitatio ⁊ ne ipi male utantur
substātia ipoꝝ ponēdo se i ꝑiculo ꝓ forensibus insti.
de his qui sūt sui uel alie iuꝰ circa mediū igiꝰ ⁊c̄.de fo
ro ꝯpe.c.si diligēter.ff.d̓ pac.iurisgētiū.§.si paciscar
⁊.l.si unus.§. Itē ne expiar ⁊ qd̓ plene nō.C.e.ti.
l.pe. Licet iter ipsosmet florētinos paciaꝰ statutū hoc
fieri quasi nō sit hoc ꝯ̄ rē publicā ꝓpter coequalitatē
ar.ff.d̓ excu.tu.l.sed ⁊ milites post prin.ibi coequali
tas tn̄ honoris ⁊c̄. ¶ Secūdo uidēdū ē utrū statutū
predictū locū hēat in casu nr̄o. Et uideꝰ ꝙ nō qꝛ illd̓
loquitur qn̄ fit assecuratio super mercācijs ⁊ rebꝰ que
onerātur in classibus lignis seu nauigijs nam illa nō
pōt fieri pro forensibus. Sed ista fuit facta pro corꝑe
nauis ⁊ naulis quod non est prohibitum a statuto
ergo ⁊c̄.ar.l.si uero.§.de uiro.ff.solu.matri. stādū
est.n.uerbis statuti.l.i.§. si is qui nauem d̓ exerci.
¶ Breuiter contrarium dico nā nulla alia rō dicti sta
tuti potest assignari nisi fauor ciuium florentinorum
iō distīxit īter ciues ⁊ forenses nō aūt distīxit iter eos
pro quibus fieret licet nominauerit illas que oneran
tur in nauibus quia pro illꝰ ut plurimū consueuit fie
ri. Uidenꝰ ergo noīati potius gr̄a exēpli ꝙ̄ gr̄a restri
ctionis ⁊ iō nō solū hꝫ locū statuti dispō i illis sꝫ etiā
i q̄buscūqꝫ rebus forensiū cū i omnibus sit eadē rō
ar.C.de interdic.l.i.ff.uti possi.l.i.in p̄n.cū ibi nō.
ubi interdictū ꝓlatum in edibus locū hꝫ etiam in
alijs rebus soli i q̄bus est eadē rō cū enim nō possit
aliqua rō dicti statuti assignari circa res ꝓ quibꝰ fuit
assecuratio sꝫ solū circa ꝑsonas q̄bus fit ꝓ eadē est
ac si dicta rō fuisset i statuto exp̄ssa ꝑ ea q̄ habēꝰ.C.
de fideicō.l.ꝗ̄uis i tex. ⁊ glo. ⁊ ꝑ bal. ⁊ ꝑ eundē in.l.
maximū uiciū.C.de libe.p̄re.post p̄n.quarte colū.
quo casu nulli dubiū ꝙ ꝑ exp̄ssionē dictaꝝ rerū nō
restringereꝰ dispō dicti statuti ad illas res cum eadē
sit rō in alijs ergo gr̄a exempli ut dixi censentur exp̄s
se.ff.de iure ⁊ fac.igno.l.regula.§.fi.de dā.infec.l.
dāni infecti stipulatio ꝑtinet in fi. ⁊ qd̓ nō.ff.d̓ legi.l.
iura nō in singlos ꝑ ci. ⁊ bar. ⁊ qd̓ nō.idē bar.in.l.
omnes populi de iusti. ⁊ iure in vi.principali.q.v̓si.
Itē quero si statutū est ꝓbatum in ꝑsona unius ⁊c̄.
Circa ꝑsonas uero q̄bus fieri posset dicta assecura
tio notabiliter statutū distinxit iō circa eos censeꝰ uer
sari mēs ⁊ rō dicti statuti ar.ff.d̓ iniurijs.l. Itē apud

§. hoc edictū que mens ⁊ rō licet tacita sit habeꝛ pro expressa. l. nois ⁊ rei. §. uerb. ex legibꝰ. ff. de uer. sig. ⁊ qđ nō. đ no. ope. nū. l. ꝑtor. §. i. ꝑ gl. ⁊ bar. Et facit ut ubicūqꝫ ⁊ ipa mēs statuti ⁊ rō uiget ibi locū habeat ipius statuti dispō lꝫ cāus nō fuerit expressus in uerbis statuti ut nō. gl. ff. de legi. l. de quibꝰ que dicit ꝙ ꝯsuetudo disponēs i materia feudoꝝ in monacho ꝙ nō succedat locū hꝫ in cāonico regulari uel i debilitato i quibus ē eadē rō. s. qꝛ nō pnt in feudo seruire. Et dicūt ibi doc. ꝙ istud nō ē ꝑ extensionē sꝫ ꝑ ꝯprehensionē qꝛ dispō fundata i aliqua rōne ꝯprehendit oēs casus i quibꝰ uiget illa rō lꝫ aliqui tantū fuerunt specificati đ ope. no. nun. de pupillo. §. si quis riuos ad mace. l. filiū. Secus quādo non ē fundata i rōne l. qđ uero ꝯ. e. ti. de legi. ⁊ ita nō. ꝑ ci. i. d. l. iura non i singulos. Dictū ergo statutū predictū qđ loquiꝛ de rebus seu mercācijs que oneranꝛ i nauibus ⁊c. locuꝫ hꝫ etiam i corpore ipius nauis ut ꝓ ipa non possit fieri assecuratio qn̄ ꝑtinet ad forensem postꝙ i eo uiget eadē rō maxime cū dispō dicti statuti emanauerit pricipaliter i fauorē ciuium. C. de sac. san. eccle. l. illud in fi. cū ibi nō. ⁊ qđ nō. bar. in. l. si ꝯstante. ff. solu. ma. i prima. q. pricipali. q. ult. maxime qꝛ si aliud diceremus posset de facili fraudari dictuꝫ statutū ita ꝙ ludibrio factū eēt ⁊ eius mens non seruareꝛ qꝛ semꝑ reciperenꝛ securitates ꝓ corpore nauis ⁊ nō ꝓ rebꝰ oneratis igiꝛ ⁊c. ar. ff. de legi. l. benignius iūcta. l. fi. §. si aūt. C. de bonis que libe. Ex forma uero dicte assecuratōis appꝫ ꝙ corpus nauis ꝓ qua facta ē securatio nō ꝑtinebat ad dictū bartholomeuꝫ uel aliū ciuem sꝫ ad thomasiū bouel forēsem igiꝛ ex sui forma apparet dicta assecuratio nll'a. facit qđ nō. gl. C. de iura. calū. l. ij. §. ꝙ si actor suꝑ uerbo rei qualitas. Et sic non ē audiēdus dictus bartholomeꝰ. tū qꝛ sua nō itererest. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de uerbo. obli. tuꝫ qꝛ ꝓmissio ⁊ assecuratio ē nulla ergo ⁊c. ut nō. C. de trāsac. l. ubi pactū ꝑ gl. facit ēt ad ꝯfirmationeꝫ coꝝ que primo dixi qꝛ licet dictū statutū primo loquaꝛ de mercācijs ⁊ rebus que oneranꝛ i nauibus postea generalꝰ loquiꝛ dicēs ꝙ nō possint fieri securitates nisi ciuibus florētinis ꝓ mercācijs ⁊ rebus coꝝ ⁊ sic generalr ponit uerbū rebus ergo ⁊c. ff. si cer. pe. l. i. in fine.

¶ An dotās puellaꝫ de bonis ipius puelle possit apponere pactū ꝙ ipsa bona dotalia restituāꝛ ipi dotāti i cāu quo illa moriaꝛ sine liberis. ¶ Et an istđ pactū ueniat i mādato de dotādo. ¶ Et ratificatio ipsius puelle de hoc nō certiorate hēat eidē preiudicari. ¶ Et quādo presumaꝛ certiorata. ¶ Et subscriptio facta n̄ lecto tenore scripture an preiudicet. Et an generalis subscriptio noceat subscribēti i his que sūt ꝯtra ipm.

cccl.

¶ In christi nomine amen.

De casu presenti fui requisitus hoc anno per alteraꝫ partem ⁊ presupponebat talem uigere consuetudinē in loco ꝙ quando aliquis ꝯsanguineus propinquior alicui puelle ⁊ qui sibi successurꝰ erat ab intestato maritat illam ⁊ dotat eam etiam de proprijs bonis puelle potest stipulari dotem sibi scilicet ꝯsanguineo restitui in dictum casuꝫ scilicet si decederet in matrimonio sine liberis de qua consuetudine fui satis miratus. Presupponebatur etiam ꝙ dicta puella ex certa sciētia ratificauit dicta pacta ⁊ iurauerat nō uenire ꝯ quibus presuppositꝫ lꝫ instrā nō uiderim ꝓnūc subscripsime consilio cuiusdam. s. ꝙ non poterat uenire ꝯtra.

¶ Nūc uero mihi asseriꝛ ꝯtrariū. s. ꝙ predicta n̄ sunt uera qꝛ nec subest talis ꝯsuetudo nec ex certa sciā ratificauit imo ignorabat dicta pacta sic exorbitātia fuisse apposita i istrō dotali. s. i fauorē dci dn̄ici ⁊ i ꝑiudiciū dcē puelle ratificātis qꝛ istrm dotale n̄ erat ꝑsens nec fuit sibi lectū nec eius tenor fuit dicte puelle notificatus nec datus sibi ad itelligēdū i ꝑtibus faciētibus ꝓ dcō dn̄ico qđ mihi uerisilius ē qꝛ istrm ratificationis non ꝯtinet dictū instrm fuisse lectū nec etiam facit mentionē de ꝯtentis i dicto istrō ꝓ dicto dn̄ico sꝫ solū đ alijs pactis ⁊ ꝓmissionibus factis in fauorē mariti ⁊ ꝯsuetꝭ i talibus apponi idcirco prefatus dn̄icus censeꝛ dolo uersatus circa dictam puellam tā i apponendo dicta pacta in sui fauorem per que si ualerēt auferrereꝛ sibi ptās libere disponendi in ultima uoluntate ⁊ bona illius sibi appropriasset qđ censeꝛ fuisse contra intētionem dicte puelle. Nec enim credendum est eam uoluisse uenire in generali ꝯmissione illi facta ꝙ maritarꝫ eaꝫ de ꝓprijs bonis ipius puelle ꝙ posset talia pacta apponere ar. optimū. ff. mādati. l. si tibi mādauero §. si tibi cētum. Et etiam fuit dolo uersatus in faciendo eā ratificare sic generaliter promissiones ⁊ pacta ꝯtētas ⁊ ꝯtēta i dicto istrō dotali absqꝫ ostēsiōe dicti istrumēti ⁊ specificatōe spāli dcōꝝ pactoꝝ ar. ff. đ act. emp. l. i. §. i. ⁊ l. quero de euic. l. q libertatis. §. pe. i uer. ꝑlusorie iō talis approbatio seu ratificatio nihil sibi nocet nec ēt iuramētū qꝛ n̄ extēdūtur ad ignorata ⁊ suppssa tex. ē optimꝰ ad hoc i. l. fi. C. plus ualere ꝙ agitur ⁊ in. l. ij. de rebꝰ ali. nō alie. que uolūt plus ꝙ ēt subscriptio facta nō lecto tenore istri nec dato sibi ad itelligēdū nō ꝑiudicaret. Pro hoc ēt tex. cū gl. i. l. gaius. ff. de pigno. acti. ⁊ in. l. i. §. sed si mādauit ff. ꝙ iussu ⁊ i. c. si quis ꝑsbiteroꝝ đ rebus ec. nō alie. Hoc tn̄ casu qn̄ se subscripsisset uel sigilasset tūc qꝛ apparet ꝙ instrumētū fuit presens ⁊ potuit ipm legere uel legi facere icūberet sibi onus probādi ꝙ n̄ legisset sed fidem adhibuisset ei ad cuius instantiam subscripsisset ita uidetur tenere bar. in. l. i. §. fi. an fi. ff. quē admo. testa. ape. Et sic pōt loqui qđ nō. Jo. an. in nouella in. c. humilis de maio. ⁊ obe. Sed in casu nostro ubi apparet istrūm nō fuisse pns icūbit onꝰ ꝓbādi dicto dn̄ico ꝙ illa dn̄a uel puella habuisset noticiā de dictis pactis qꝛ instrūꝫ ratificatōis ē ꝯ cū in quo fit mētio de alijs pactis nō de isto ergo nec plus ꝑsumitur fuisse specificatuꝫ ar. l. fideiussores. §. ꝓ aurelio. ff. de fide. ibi lecta subscriptōe ⁊c. Et ad ꝑdicta facit đ terminatio bar. i. l. diuus. §. itē senatus. ff. đ fal. qui dicit ꝙ generalꝭ subscriptio nō nocet subscribēti qn̄ instrūꝫ ꝯtinet aliqua ꝓ se aliqua ꝯtra se. Sed requiriꝛ specialis de his que faciunt cōtra se. Ideo ꝯcludo stātibus ꝑdictis dictā dn̄aꝫ posse uenire ꝯ dictā ratificationē ⁊ petē declarari eā sibi nocere quātū ad dcā pacta facta i fauorē dn̄ici nec etiā iuramētū sibi nocere.

¶ Si pater instituit filium ⁊ ei substituit ticium ⁊ ticio substituit seium si ticius primo substitutus moritur uiuo testatore uel herede deliberante an seius secūdus substitutus admittatur.

.cccli.

¶ In christi nomine amen.

Presēs dubiū uideꝛ formari ⁊ decidi ꝑ bar. ff. đ acq. heredi. l. ꝙdiu la scda nam tex. ibi in uersi. is autem ponit casum quando prima ⁊ secunda substitutio fuit

uulgaris

uulgaris tantū quo cāu subducta prima de medio ꝑ
morte substituti uiuente testatore uel deliberāte istitu
to secūda substitutio subigredit locū eius ⁊ deficiente
postea istitutōe substitutus secūdus admittit ac si fuis
set directo ⁊ imediate substitutus ipi prio istituto lz nō
fuerit sz ipi prio substituto qd̄ ēt ꝓbat i.l.coheredi in
prin.ff.ꝺ uul.⁊ pup.⁊.l.si ticius coheredi. Sz iterdū
ꝯtingit q̄ tā pria substitutio q̄ secūda sūt pupillares
⁊ tūc loquit.l.qui hēbat.e.ti.que uult q̄ si pria substi
tutio locū non hūit q2 decessit primus substitutus an
teq̄ istitutus si quidē defecit ꝯditio sub qua fuit secun
da substitutio ut q2 primus substitutus ꝺcessit pubes
factus non possit secūdus substitutus admitti ad he
reditatē primi istituti ex pupillari secus si extitissz con
ditio illa sub qua facta fuit secūda substitutio ut ibi in
nuit a ꝯtrario sensu qd̄ etiam tenet ibi bar.⁊ ita ꝯsu
luit in ꝯsilio qd̄ incipit quidā nomine ⁊ fuit articulus
qōnis disputare ꝑ pe.de cornutis antiquū aduocatū
bonon.ꝓut refert Jo.an.i addi. spe.ti. de testa.§.i
pn̄is in additōe que icipit huic qōni ⁊c. Et isti nō sūt
casus nr̄i sz ꝓ maiori lucidatōe tacti q2 ꝯferunt satis
ad ueritatē idagandā i pn̄ti articulo. Bar.aūt i dcā.l.
q̄diu tāgit alios duos casus magis ꝓpicios ad casū
nostrū.l.quando substitutio prima fuisset pupillaris
secūda uero facta primo substituto fuissz ꝯpēdiosa ul
fideicō.ut q2 instituit filiū pupil. ⁊ si decesserit i pupil.
etate substituit ticiū ⁊ quādocūqz decesserit titius sine
liberis substituit sēproniū si titius decesserit anteq̄ in
stitutus an sēpronius secūdo substitutus admittat ex
pupillari postea ad succedēdū filio decedēti i pupilla
ri attēto q̄ non uidet fuisse sibi pupillarit substitutus
sz solum ꝯpendiose ipi titio que ꝯpendiosa non pote
rat ꝯtinere pupillarem quo ad titium uel q2 extrane
us uel q2 maior xiiij.an. Et determiat hoc nō obstā
te ip̄ n secundū substitutū admittendū ad hereditatē
primi istituti per illū tex.respōdendo ad ea que faciūt
i ꝯtrarium. Aduertenduz tn̄ q2 nō ponit q̄ titius pri
mus substitutus ꝺcesserit cū liberis uel sine sz simplr
q̄ decessit ante istitutū ⁊ sic indisticte uidet itelligēda
sua determinatio ut locū hēat etiam si decessit cū libe
ris qd̄ faceret ad nostrū casum tn̄ ēt iste nō ē cāus no
ster q2 hic prima substitutio nō ꝓponit fuisse pupilla
ris sz ꝯpendiosa nec agit de hereditate pupilli scz ip
sius mascarelli istituti sz de bonis p̄mi testōris ¶ Se
cundū casum tāgit in fine quādo utraqz substitutio fu
it fideicō.qui uidet eē casus noster q2 hic lz fuerit cō
pendiosa tn̄ q2 filius decessit maior ⁊ post aditā here
ditatē solam fideicō.continebat in personam filij simi
liter i personā substitutoꝝ primorum q2 erant extra
nei ⁊ maiores determinat aūt bar.q̄ moriēte primo
substituto ante institutū remanet fideicō. relictum pri
mo substituto cū onere fideicō. iniūcti prio substituto
de restituendo secundo substituto.C.de cadu.tol.§.
ꝓ secūdo. Et sic admittit secundus substitutus ad pe
tendū fideicō.ab heredibus istituti ac si ab ipo istitu
to fuisset directo ⁊ imediate fideicō.relictū lz nō fuerit
sz a prio substituto q2 postq̄ hereditas ad primū sub
stitutum nō ꝑuenit nō tenet ipe sz heres primus uel
eius heredes apud quos repit.ff.de le.i.l.fideicō.de
le.ij.iperator cū ibi nō.de le.iij.l.si legatarius ex qui
bus sequit q̄ i cāu nostro nō obstat huic marco quo
minus possit admitti ad petendū hāc hereditatē per
mortē mascarelli istituti sine filijs.s.q̄ ipe marcus nō
fuit substitutus mascarello. Sed dumtaxat dicto fráci
sco ⁊ bartholomeo primis substitutis ⁊ q̄ ad illos nō

peruenit hereditas. Et ꝑ consequens q̄ debeat mar
cus eē exclusus ar.dicte.l.fideicō.⁊.l.filiusfa.§. apd̄
marcelluz uer.sed uix ē .quia pōt responderi per pre
dicta.s.q̄ remansit fideicō.penes heredem cum one
re secūdi fideicō ¶ Sz uidēdū ē nūc utrum excludat
marcus ex eo q̄ bartholomeus decessit cuz filio ma
sculo. Et sic nō extitit ꝯditio sub qua facta fuit secūda
substitutio.s.si ambo substituti primi decesserint sine
filijs. Et uidet q̄ sic q2 fideicō.primū remansit penes
istitutum cum onere ergo ⁊ cum illa conditione que
etiam reputat onus ut patet in dicto.§.ꝓ secundo.
Sed certe istud nō obstat q2 illa ꝯditio nō erat onus
primorum substitutorum sz potius ultimi substituti cū
ꝯditio semꝑ fauore grauati censeat apposita ut dicit
bar.in.l.filis libertis.ff.de ꝯdi.⁊ demō. sz penes isti
tutum remanet cū onere iniūcto prio substituto cuꝰ
ꝯditio deficit nō cuz onere iniūcto scd̄o substituto qui
petit se admitti. Unde i ꝓposito onus iniunctuz his
primis substitutis fuit onus restituendi marco ⁊ istud
onus bene remāsit apud institutū. Sed ꝯditio illa si
ambo decesserit sine liberis nō fuit onus illorum sed
releuamen ⁊ onus marci. Unde illud nō pōt dici ex
isto capite remāsisse penes istitutū. Sz ꝯditio apposi
ta fideicō.prio ut fuit illa si mascarellus decederet si
ne filijs masculis hn̄ erat onus primorū substitutoruz
unū cū illo hn̄ remāsit. Et si ꝺcessit mascarellus cū ma
sculis sine dubio marcꝰ eēt exclusus sicut ⁊ primi sub
stituti si uiuerēt per dictū.§.ꝓ sc̄o. Itē adhuc ex alio
capite ur marcū excludi q2 si primi substituti i eorū fi
deicō.habuissent substitutū uulgarē cū onere secūdi
fideicō.uel penes ꝯiunctū remāsisset.remāsisset ēt cū
eadē ꝯditione cū qua fuerat ab eis relictū.l.cū pater
§.ab istituto.ff.de le.ij.si nō fuisset ab eis expresse fa
cta repetitio als̄ secꝰ.l si cui serui.§.i ff.de le.i. Ita
ergo dz eē si remāsit penes heredē q2 nō erat substi
tutꝰ uulgaris uel ꝯiūctus q2 dicte persone iudicātur
ad paria ut dicto.§.pro secūdo satis pz. Sz ad h̄ re
spōdet duplr. prio q2 istud ꝓcederet in conditione
que nō coheret ꝑsonis illorū primorū substitutorum
sed ista coheret ergo ⁊c̄.ar.ff. de condi.⁊ demon.l.
legatum.C.de cadu.tollē.pro sc̄o ⁊ ar. de duobus re
is.l.si id qd̄ ergo. Uel aliter ⁊ melius ⁊ subtiliꝰ dicaz
oppositio ꝓcederet si substitutio fuisset facta per uer
ba mere obliqua. Sed hic fuit etiam uulgaris que
potuit illis fieri i eoꝝ fideicō.sicut directo heredi.l.ut
heredibus.ff.ꝺ le.ij. Et hoc esse uerū patet tā ex uer
bis testi q̄bus dixit exp̄sse q̄ i omnibus casibꝰ p̄dictis
substituebat uulgr̄ pupillariter ⁊ ꝑ fideicō. Et posito
q̄ nō dixisset tn̄ ꝯpendiosa facta ꝑ uerbuz cōe ut fuit
hic ꝯtinet uulgarē secūdū oēs ut nō.bar.in.l.cēturio
⁊ ci.i.l.p̄cibus. Sed ꝯstat q̄ si alius fuisset illis p̄mis
substitutis uulgariter substitutus illis mortuis ante in
stitutum etiaz cū liberis substitutus uulgaris admitte
retur q2 positus esset in locuz filioꝝ. Et sicut ad admis
sionem ipoꝝ si uiuerēt sufficeret institutum decessisse
sine masculis posito q̄ ipi primi substituti haberēt ⁊
decederent cum filijs ita ⁊ ad admissionem substituti
uulgaris dari eisdez cum loco illoruz succedat ar.l.si
lie.§.ticia de ꝯdi.⁊ demō. Et qꝛ illa ꝯditio si decesse
rint primi substituti sine liberis nō ꝯcernebat fideicō.
primū relictū eis sz fideicō.relictū marco unde nō pōt
dici q̄ uideat in substitutōe uulgari eis facta in eoruz
fideicō repetita lz ꝯditio sub qua illud primū fideicō.
fuit facta.s.si institutus decederet sine masculis bene
intelligeret repetita in dicta substitutōe uulgari facta

ĩ fideicõ. nõ sic ĩ illa que facta eẽt in heredítate directa
l. sub ꝯditione. ff. de heredi. isti. l. que ꝯditio de ꝯdi.
ꝛ demõ. ꝛ ibi nõ. ꝛ. d. §. ꝑ secũdo. Sicut igiẽ ipi p̃mi
substituti si uiuerẽt hodie ẽt si hẽrent liberos admitte
renẽ ad ista bona postꝙ̃ istitutus decessit sine mas. uẽ
ꝛ filr quilꝫ alius uulgariẽ tãtũ substitutus illis ita ꝛ iste
marcus qui silr ut dixi fuit uulgariẽ substitutus q2 nõ
dꝫ eẽ deterioris ꝯditõis ex eo ꝙ ẽt fuit substitutus ꝑ
fideicõ. ar. ff. de iniurijs. l. ſꝫ si unius. §. si seruo ꝛ qõ
nõ. de capti. in bello. §. si quis seruũ ĩ tex. ꝛ gl. ꝛ ista
que dixi uideñẽ fuisse de mẽte bar. i. l. ꝙ̃diu ĩquãtuꝫ
dic ultimũ substituto subducto õ medio uẽire ex uulga
ri ꝯp2ehẽsa ĩ ꝯpẽdiosa ꝑ qõ inferẽ ipm itellexisse suã
determinationẽ ẽt eo cãu quo titius p2imus substitu
tus decesserit cũ liberis q2 lꝫ hoc faciat deficere secun
dam substitutionẽ inquãtũ ꝯtinet fideicõ. nõ tñ ĩ quã
tum ꝯtinet uulgarem rõibus quibus sup2a q2 illa cõ
ditio si decesserit sine liberis fuit apposita ĩ fideicõ. q2
illi ꝯuenit nõ uulgari q2 illi nullo mõ ꝯuenit ergo ꝛc.
¶ Itẽ adhuc uideẽ dictũ marcum excludi per. l. qui
hẽbat. ff. de uul. ꝛ pupil. ubi secũdus substitutus non
admittiẽ subducto p2io si nõ extitit ꝯditio sub qua fu
it facta secũda substitutio ſꝫ nõ extitit ergo ꝛc. Sꝫ ad
istã facilr respõdeẽ ꝙ ibi loquiẽ qñ utraqꝫ substitutio
fuit pupillaris ꝛ sic p2ima fuit facta ĩ hereditate p2imi
istituti secũda fuit facta ĩ hereditate p2imi substituti ꝛ
sic ĩ diuersis hereditatibus. Et p2imus substitutus de
cessit pubes unde secũda substitutio pupillaris ñ ha
buit locũ ĩ eius hereditate merito ñ põt seruꝰ substitu
tus admitti ad hereditatẽ p2imi istituti postea ĩ pupil
lari mo2ẽti q2 nec ꝑ se cũ illi nõ fuerit pupillariẽ sub
stitutus sed solũ p2imo substituto nec mediãte p2imo
substituto quia ei nõ successit cũ defecerit conditio sub
qua fuit ei substitutus. Si auteꝫ extitisset bene ueniret
ex ꝑsona illius q2 lꝫ spes pupillaris substitutõis non
trãsmittaẽ ad heredẽ ab itestato. l. ſꝫ si plures. ff. de
uul. ꝛ pup. ĩ p2in. bene tñ transmittiẽ ad heredeꝫ ex
testõ datum a p2imo testõ2e ut ẽ pupillaris substituꝰ
datus p2imo. Et hoc ẽ ꝙ uoluit glo. ꝛ bar. ĩ. d. l. qui
hẽbat. ff. de uul. ꝛ pup. ꝛ bar. ĩ dicto ꝯsilio de quo su
p2a dixi ar. dicte. l. ꝙ̃diu de acqui. here. Sꝫ ĩ cãu nr̃o
põt iste marcus uẽire ad ista bona ex ꝑsona sua ptiꝫ
ex uulgari substitutõe ptiꝫ ex fideicõ. q2 p2imi substitu
ti quoꝝ loco ꝑ uulgarẽ succedit fuerũt substituti p2io ĩ
stituto ut sup2a dictũ ẽ eo mõ ꝛ fo2ma quibꝰ ipi p2io ĩ
stituti possent ſꝫ hi possent si uiuerent ergo ꝛ marcus
ut sup2a clare ostẽsũ ẽ. Et ista sit ꝯclusio ꝙ si iste mar
cus ñ posset uenire nisi ex ultima substitutõe fideicõ.
facta de ipo illis p2imis substitutĩ uñ posset sibi obici
de defectu ꝯditiõis de supexistentia filio2um illo2um.
Sed ego dico ꝙ ipe põt uenire ex p2ima substõne fi
deicõ. facta ipi filio istituto de p2imis substitutis medi
ante substitutione uul. facta eisdẽ de dicto marco qua
mediãte fuit positus marcus in locũ illoꝝ. Et sicut illi
si uiuerẽt possent uenire ex illa p2ima substitutione fi
deicõ. q2 eius ꝯditio extitit ita ꝛ iste marcus ꝛ sic ñ no
cet ei defectus ꝯditõis secũde substitutionis cũ ipe ue
niat ex p2ia cuiꝰ ꝯditio ñ deficit. ¶ Postremo ꝯtra di
ctum marcũ facit tex in. l. peculiũ. §. frater in fi. ff. de
le. ij. ꝛ qõ ibi nõ. bar. ꝛ ĩ. l. filio p2eterito õ iniusto te.
qui determinat ꝑ illũ tex. ꝙ si istitutus fuit grauatus
restituere hereditatẽ post mo2tem suam ꝛ sic sub ꝯdi
tione ꝯcernẽte suam personã sicut ẽ ista si decesserit si
ne liberis. Et ꝯtingat ꝙ hereditas auferaẽ ipi istitu
to ꝛ transferaẽ in aliũ cuꝫ onere dicti fideicõ. puta in
filium p2eteritum ꝑ auc. ex cã ꝙ ipe filius non teneẽ
restituere nisi existente illa ꝯditione sub qua fuit gra
uatus ipe institutus ꝛ sic post mo2teꝫ ipius filij. Et si
istitutus esset grauatus sub ꝯditione si decesserit sine
liberis inspiceret an ipe decederet sine liberis lꝫ apõ
eum nõ sit hereditas. non aũt an filius apud queꝫ ẽ
hereditas decedat sine liberis q2 licet ab ipo istituto ĩ
ipm filium transferaẽ hereditas nõ ꝓpterea trãsferẽ
ꝯditio que ab ipius istituti ꝑsona depẽdet ut in dicta
l. peculiũ. §. fi. in fi. Igiẽ in cãu nostro cum a p2imis
substitutis factũ fuerit fideicõ. marco sub ꝯditiõe que
ab illo2um ꝑsona pẽdebat puta si ambo decesserint
sine liberis lꝫ ab illis ꝓpter eoꝝ mo2teꝫ transferatur
fideicõ. ĩ ꝑsonam instituti transferri uideẽ sub illa ea
dem ꝯditione. s. si ambo instituti decesserint sine libe
ris que ꝯditio nõ euenit. Et ita ẽt refert bal. bar. cõ
suluisse ĩ fi. C. si quis alteri uel sibi. l. multũ ĩ fi. quar
te colũ. Nec uideẽ obstare ꝑ ꝯsequens ꝙ ista cõditio
uideẽ fuisse apposita fauo2e ipo2um filioꝝ p2imo2um
substitutoꝝ qui poterãt ꝑentibus succedere iuxta nõ.
in. l. lucius de heredi. insti. quia hic iste fauo2 nõ po
test locum habere postꝙ̃ ad illos p2imos substitutos
ñ ꝑuẽit hereditas q2 ẽt bar. loquiẽ ĩ casu ꝑdicto ꝛ tñ
ꝯ determiat. ¶ Itẽ ob. l. ex fco. §. ex facto. ff. ad tre
bel. per quẽ uñ ꝙ postquã isti filij p2imoꝝ substitutoꝝ
nõ pñt ad ista bona aspirare ꝑ mo2tẽ istituti ꝙ nõ ex
cludãt substitutũ q2 ista nõ ẽ ratio ĩ fo casu illiꝰ. § s.
qñ filij fuerũt ꝯcepti post depo2tationẽ ꝙ iõ nõ exclu
dãt q2 nõ pñt uenire ad dicta bona. Nã si ista eẽt rõ
sequeretur ꝙ ẽt ĩ p2io cãu illiꝰ. §. eẽt idẽ. s. ĩ ꝯcepti an
depo2tationẽ. Nã iure. ff. ẽt illi nõ poterãt succedere
patri depo2tato q nõ hꝫ heredẽ ſꝫ nudꝰ exulat. l. tute
las de capi. dimi. C. de bonis dam. l. ij. ꝛ tñ ꝯtriuꝫ ibi
diciẽ. Est ergo rõ illius secũdi casus quia depo2tatus
post testamentũ censetur aliꝰ hõ ꝙ̃ eẽt tẽpo2e testi ut
ibi diciẽ exp2esse ꝛ illa ꝯditio si decesserit sine liberis
intelligiẽ durãte pñu statu ut ꝓbat ille tex. notabilis.
Unde licet depo2tati statꝰ non annichiletur in totuꝫ
quia non perdit ea que sunt sui iuris naturalis ut in
l. sequenti ꝛ si restituatur non censetur nouus homo
ratione p2edicta licet secus sit ĩ dãnato in metallum
apud quem nulle reliquie status remãserũt ut pꝫ ĩ. l.
iterdicit. ff õ ꝯdi. ꝛ demõ. Attamen durante depo2
tatẽe censeẽ alius hõ ꝙ̃ fuerit tpe testi quo nõ erat
depo2taꝰ. Iõ filij tũc ꝯcepti tãꝙ̃ ab alio ꝯcepti ñ ex
cludũt q2 õ talibus nõ uideẽ testõ2 cogitasse ſꝫ solum
de illis q durãte eo statu. Et hoc uult ille tex. notabi
lis. Sꝫ hic isti substituti nõ mutarũt nec ꝑdiderũt sta
tum quẽ habebãt tẽpo2e testi. Igiẽ posito ꝙ ad ista
bona non possit ꝑuenire tamen uidentur excludere
substitutuꝫ ut in p2imo casu illius. §. de ꝯceptis ante
depo2tationeꝫ ꝛ natis post. Iteꝫ ob. nõ. per bar. ĩ. l.
fi. §. cum quis de le. ij. ubi dicit ꝙ quando filij appo
siti in ꝯditione nõ sunt successibiles ꝑ. l. nõ excludũt
substitutũ q2 hoc uerũ quãdo rõe defectus uel quali
tatis existentis in eoꝝ tantũ ꝑsona ut q2 depo2tati uẽ
fratres mino2es. Sꝫ hic ñ sic ſꝫ mixta ꝯsideratiõe. s.
q2 extranei sunt isti instituto ꝑ cuius mo2teꝫ diciẽ exi
stere ꝯditio ꝛ sic ex cã ꝯcernente taꝫ institutũ ꝙ̃ filios
p2imoꝝ substitutoꝝ ꝓut ĩ fi. nõ. ĩ. l. i. de regul. cato.
¶ His tamen non obstantibus dicendum est dictos
filios seu filium unius ex substitutis p2imis non exclu
dere substitutum ultimum postꝙ̃ ipe põt uenire. s. ex
uulgari facta de ipso illis p2imis substitutis p2imo in
stituto ꝑ ea q dixi ſꝫ si ñ posset uenire nisi ex fideicõ.
facta

facta de ip̄o marco ipsis primis substitutis tūc ꝓcede
ret oppositio ⁊ determinatio bar. i loco supra allega
to ⁊ ea que supra i ꝯtrariū dixi ut pȝ recte ⁊ subtil'r i
tuēti. ¶ Ultio possȝ allegari ꝯ̄ marcū ꝙ si hereditas
ꝑuenisset ad primos substitutos eis postea mortuis
cū liberis ēt feīs ēt excluderet̄ marcus ergo ⁊ nūc dȝ
excludi a filia feīa ip̄ius instituti q2 si uoluit testōr ip̄m
excludi a filia femina primoꝝ substitutoꝝ fortius a fe
mina ip̄ius istituti quē plus dilexit de ꝯdi. ⁊ demon.
publius. §. titia ¶ Nec ob. si dicat̄ filia instituti nō ex
cluderet primos substitutos si uiuerēt ergo nec scōm
substitutū surrogatū loco illoꝝ q2 pōt respōderi ꝙ n̄
sequit̄ q2 maior ē rō excludēdi secūdū substitutū quē
minus dilexit q̄ꝫ primos quos dilexit plus. Sȝ ad hoc
pȝ clara respōsio ex predictis q2 iste marcus uenit ex
illa fideicō. pria facta istituto de primis substitut̄. Sȝ
illa fuit facta sub ꝯditōe si fili⁹ decederet sine filijs ma
sculis ergo nō excludit̄ a feīa iuxta nō. ꝑ bar. i. l. cuȝ
auus. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. Preterea qn̄ uerba testōris
nullo mō pn̄t adaptari ad unū sensum nō debemus
illū capere posito ꝙ presūptio fit apud nos testatorē
illū uoluisse. l. i ābiguo i fi. ff. de rebus dub. ⁊. l. si alij
de usufr. lega. Sȝ ad istū sensuȝ ꝙ uoluerit marcū ex
cludi a filia femina ip̄ius istituti nō pn̄t uerba testato
ris adaptari cū tetigerit duos tantū casus. s. cū istitu
tus decederet cū masculis ⁊ sic ut masculi tantū ipsi⁹
excludāt ⁊ cū substituti decesserint cū masculis uel fe
minis sed masculi substitutoꝝ nō pn̄t istuȝ excludere
ꝑ ea que supra dcā sūt nec masculi istituti q2 n sūt nec
feīa eiusdē q2 hoc nō dixit. Et ūba testatoris ad hoc
nō adaptant̄ q2 loquēdo de mascul' cēset̄ feīas exclu
sisse. l cū pretor. ff. de iudi. ⁊ nō. bar. i d. l. cū auus.
Concludo ergo ꝓ marco ꝙ admittat̄. Laus Deo.

¶ Utrū ꝑ datōnē substituti tollatur suitas. Et tutor
datus in testamento an pupillum inuiscere possit. Et
que facienda sibi incūbant anteq̄ꝫ administrat.

¶ Casus ꝯsequentis consilij.

¶ Pater dedit tutorē filie sue quā heredē istituit ⁊ re
leuauit ip̄m a ꝯfectione iuētarij ⁊ a reditōe ꝯputoruȝ
qui tutor cū hēret bona cōia cuȝ patre pupille statim
post morteȝ sua auctoritate administrauit bona cōia ⁊
pupillā hereditati imiscuit nūc petit̄ a iudice ⁊ dr̄ ꝙ ip
se dȝ petere ꝯfirmatōeȝ tutele. Itē ꝯficere iuētariuȝ.
Itē docē ꝙ pr̄ nō mutauerit uolūtatē. Itē dr̄ ꝙ n̄ po
tuit pupillā imiscere hereditati q2 ei⁹ datio reqrit ꝯfir
mationē ꝑ hereditatis aditionē ante nō dicit̄ tutor ⁊
sic alius ē dandus ad adeundū querit̄ quid iuris.

cccliij.

In christi nomine amen.

Postq̄ꝫ iste tutor datus fuit a patre filijs in ptāte con
stitutus uel posthume in testamēto solēni ualet datio
ff. de testa. tute. l i. Ex quo sequit̄ primo ꝙ non indi
get confirmatione de ꝯfir. tuto. l. i. ⁊ nō. co. ti. l. natu
rali. §. i. per di. ⁊ bar. Rei enim satis ualide confir
mationem adicere frustra est ar. ff. de dote prele. l. i.
cum etiam si fieret parum imo nihil operaret̄ ar. de
confir. uti. uel inuti. cum dilecta ⁊ qd̄ nō. C. de dona.
inter uirum ⁊ uxorem. l. ex his uerbis. ff. de pac. l. le
gitima facit de testa. heredes palam. §. si quid post ⁊
superuacaneis actibus non ē utendum. ff. de ꝓcur.
non cogendis. §. sabinus ut lega. no. ca. hec stipula
tio. §. diuus. Itē nulla iquisitio faciēda ē de qualitate
ꝑsone huius tutoris per iudicē postq̄ꝫ a patre datus ē
ff. de ꝯfir. tuto. l. si filio. Nec etiam de mutatōe uolun
tatis patris uel morum quando celata uel ignorata
emerserit iprobitas q2 ut dicit̄ pater ifra modicū tem
pus post testām factū ⁊ de eadem ifirmitate mortu
us ē ⁊ sic nō presumit̄ mutasse uolūtatem uel mores
eius ignorasse ut. l. i ꝯfirmādo in prin. de ꝯfir. tuto.
que iducit̄ ꝓ alia pte sȝ reuera facit ꝓ ista ⁊ ad hoc ō
ꝯdi. ⁊ demō. l. nā ad ea ⁊ qd̄ ibi nō. Itē non tenebat̄
nec tenet̄ satisdare rem pu. sal. fo. q2 testamētarius.
C. de tu. qui nō satisde. l. diuȝ. Itē nec tenet̄ facere
iuentariū primo q2 testōr remisit sibi cōfectionē ut. l.
fi. C. arbi. tute. Nec refert utrū pater ꝓhibeat iuenta
riuȝ ꝯfici an remittat ꝯfectionem uel ab ipsa tutorem
releuet ut nō. ci. in. d. l. fi. Secūdo q2 nec expedit pu
pille ꝙ fiat. Nā dicit̄ ꝙ cum bona sua sint cōia pro in
diuiso cum bonis tutoris si dictus tutor ꝯpellitur face
re inuentarium intēdit diuidere dicta bona q2 n̄ uult i
inuētario ponere bona coia tāq̄ꝫ bōa pupille ne pre
iudicet̄ sibi ut dicta. l. fi. ij. respōso sȝ diuidere nō expe
dit forte pupille cū diuisio sit alienatio quam pupillus
facere non pōt potissime q2 ip̄a pupilla uideret̄ ꝓuo
care ad diuisionē qd̄ sibi non ꝑmittit̄. ff. de rebus eo
ruȝ. l. n̄ pupillorū in pri. fami. her. lucius facit. l. i. C.
cōia utriusqȝ iudi. Et hec uera nisi iudex manifeste
perpēdat ꝯ̄riū. s. ip̄i pupille expedire ꝙ fieret iuenta
riū uel diuisio ut ar. in. l. utilitat̄. de ꝯfir. tuto. ⁊ per
bar. in. l. tutor qui repertoriū de admi. tuto. Itē seq̄
tur ultio ꝙ dictus tutor potuit saluo ꝙ ifra dicā here
ditatē apprehēdere pro pupilla q2 per existētiā sui he
redis fuit ꝯfirmata talis datio ut nō. per di. ⁊ bar. in
dicta. l. si nemo de testa. tute. ⁊. l. si filius qui pr̄i de
uul. ⁊ pu. lȝ ꝯ̄riū inuat glo. insti. de atiliano tu. §. itē
si pure. Sed primū ueri⁹ q2 per illā existētiā ꝯfirmā
tur illa que tēdunt simpl'r in fauorē filij ut tabule pu
pillares ut dicta. l. si filius de uul. ⁊ pu. ⁊ ō acq̄. here.
l. filius qui se paternā ⁊. l. iul. ⁊ datio tutele fauorabi
lis ē ⁊ iō late iterp̄tat̄. ff. tute. l. si quis ita i pri. ⁊. §.
i. ⁊. ij. q2 beneficiū ꝯcessuȝ filio ꝑ pretorē fuit inductū
i fauorē filij ne inuitis creditorib⁹ obliget̄. C. si ut se ab
here. absti. l. i. nō ergo debet operari eius odiū ut i
pediat ꝯfirmationē tutele que sine dubio ꝯfirmaret̄
si bn̄ficiū abstinēdi non fuisset introductū. Nec ob. ꝙ
dicitur de datione substituti per quā uidet̄ tolli existē
tia sui heredis quia illud ueruȝ in substi. uulga. exp̄s
sa ut. l. si filius heredes de lib. ⁊ posthu. q2 ꝑ illā uide
tur pr̄ dare filio licentiā abstinēdi. l. i §. si ꝓponat̄ si
q̄s omi. cā testa ꝑ quā licētiā tollit̄ dicta existentia q2
efficit̄ de necessario uolūtarius. ff de here. insti. l. cor
nelius ⁊. l. iaȝ dubitari sȝ in alijs substōnib⁹ ista rō nō
reꝑit̄ ⁊ iō ꝑ illas nō tollit̄ ⁊ p2io ō pupillari exp̄ssa ⁊
de uulgari tacita i ip̄a ꝯtēta claruȝ ē ꝙ ꝑ illas nō tol
lit̄ imo ābe ꝑ existentiaȝ ꝯfirmant̄ ut dicta. l. si filius
⁊. l. iul. de acqui. here. illa enim tacita uulgaris i exp̄s
sa pupillari ꝯtenta nō ē ex mente testōris ab ipso scȝ
p̄cogitata sȝ ē ex interp̄tatōe legis ꝯiecturantis men
tē testōris ut. l. iā hoc iuris de uulga. ⁊ pu. ⁊ sic n̄ pōt
dici ꝑ illā testōreȝ dedisse licentiā abstinendi cum de
illa nō cogitauerit ad hoc. l. iul. si q̄s omi. cā testi. Itē
nec ꝑ fideicōmissariaȝ tollitur imo ip̄a ꝑ existentiam
ꝯfirmat̄ ut. l. ita tamē. §. si pr̄. ff. ad trebel. Sed ista
substitutio facta huic puelle fuit i ꝑte pupillariter si de
cederet in pupillari etate ⁊ in ꝑte fideicō. si decederet
post qd̄ totum intelligitur scȝ adita hereditate. Item
si dicamus illa uerba si decesserit in pupillari etate u'l
post ⁊c. intelligunt̄ etiam ante aditam hereditatem

ꝛ sic ꝯtinere uulgarē ꝙ ē uerum ut nō. ĩ materia com
pēdiose tñ adhuc idē dicendũ ē. tñ qꝛ ꝑ ipsā nō uide
tur data licētia abstinēdi cũ non ꝯferaƭ ĩ casum nolũ
tatis. s. si noluerit sꝫ in cāu ĩpotentie scꝫ si decesserit ut
dicta. l. iusƭ. si quis om. cā te. ꝛ ꝺ ꝯdi. ꝛ demō. l. paƭ se
uerinā ĩ prin. tñ ēt qꝛ uulgaris ꝯpꝛehēsa ĩ ꝯpendiosa
nō ē oĩo expꝛessa sꝫ quo ad ṽba spālia tacita ita nō.
bar. ĩ. l. cēturio ꝛ iō nō tollit exñtiā. Nā ꝛ dādo cohe
redē suũ uideƭ tacite dare substitutũ ut. l. si titio ꝛ me
uio. §. iusƭ. de le. ij. ꝛ tñ non tollit exñtiam sui heredis
ut. l. gallus de lib. ꝛ posthu. ꝑ totaꝫ. l. ꝛ nō. ibi. Licet
igiƭ ĩ predictis ex parte huius tutoris non fuerit defe
ctus tamen in tribus alijs deficit iste tutoꝛ. Primo qꝛ
non debuit occupare administrationē ꝓpꝛia auctoꝛi
tate sꝫ debuit expectare ꝙ sibi decerneretƭ decreto iu
dicis iuxta solitum moꝛem ut. l. fi. §. illo ꝓculdubio ĩ
uerbo tradanƭ. C. arbi. tu. ꝛ. ff. de aucto. tuto. l. iij.
nō. ĩ. l. cui eoꝝ ĩ prin. de postu. C. de tu. ꝛ cu. illu. per
so. l. ij. Nō eni dꝫ quis ꝓpꝛia auctoꝛitate admistratōꝫ
capere sed dꝫ ĩstallari ꝑ hēntem ptātem de insti. c. ex
frequētibus de officio arch. ad hoc quod nō. ꝑ Inn.
ĩ. c. suꝑ de cā pos. ꝛ ꝓpꝛie. Secũdo qꝛ debuit iurare
utilia facere ꝛ iutilia pretermittere lꝫ sit testametarius
ut ĩ autē. ut hi qui obli. §. fi. Tertio qꝛ debuit expsse
ꝓmittere ōfēdere pupillũ ꝛ spāliƭ ut. l. fi. §. defēsiōeꝫ
C. de admi. tu. ꝛ ibi dicit ci. hoc eē notandũ qꝛ multo
rum facta per hoc repꝛobabis ita ēt nō. glo. ꝛ bar. in
l. lrimos in pri. ff. de legi. tuto. ꝛ de admi. tuto. l. tu
toꝛ qui reꝑtoꝛiũ ꝛ dicit bar. in dicta. l. lrimos ꝙ ꝑ istũ
ultimũ defectuꝫ uidit multas tutelas cassari ꝛ certe si
iste tutoꝛ fuissꝫ extraneꝰ ꝛ ñ excusareƭ ꝑ illa que infra
dicā posset rēoueri ut suspectus tanꝙ dolose omitē
do que sibi ex officio icũbebāt ut. d. l. tutoꝛ qui reꝑto
riũ ĩ pri. ꝛ. l. fi. C. arbi. tute. ꝛ ad. l. fal. dolo. cũ sibiꝰ
Itē dico ꝙ si dictus tutoꝛ aliquid fecit qȯ possit pꝛeiu
dicare dicte pupille nihil ualet tanꝙ factũ a nō hñte
admĩstratōeꝫ secus ĩ his que nō pñt obesse pupille sꝫ
ꝓdesse tantũ qꝛ ualēt ut. d. l. tutoꝛ qui reꝑtoꝛiũ post
prin. ꝛ ibi ꝑ bar. ĩ fi. Ex hoc dico ꝙ lꝫ ꝑ solā existētiā
sui heredis ciꝰ datio fuerit ꝯfirmata ꝛ sic ex hoc capi
te ñ eēt alius tutoꝛ necessario dādus ad ĩmiscēdũ pu
pillā hereditati patne sꝫ ipsemet potuisset ut supꝛa di
xi tñ qꝛ nō fuit sibi decreta admistratio ꝑ iudicē illaꝫ
ĩmiscere nō potuit casus ē ĩ. l. ꝛ si pluribꝰ. ff. ꝺ aucto.
tu. secũdũ ĩtellectũ bar. Qȯ ĩtelligo ueꝝ si hereditas
pꝛna erat dānosa uel hēbat debita quibus nō potuit
pupilla obligari ꝑ tutoꝛē nō habētē adhuc admistra
tōeꝫ ar. ff. de acqui. here. l. q̇ aliena in prin. secꝰ si eēt
oĩo opulēta ꝛ nulla debita hēret ar. dicte. l. tutoꝛ qui ĩ
fi. pri. ꝛ de offi. ꝓcur. cesa. l. i. ĩ fi. ¶ Licꝫ aũt ĩ p̄dict̄
defecerit iste tutoꝛ tamen puto eum excusari ut nō re
moueaƭ tanꝙ suspectus nec puniaƭ qꝛ nō pꝛesumiƭ
ꝙ dolo fecerit sꝫ bona fide ꝛ ꝓpter tria. Primo quia
hēbat bona cōia cũ pupilla ꝛ indiuisa ꝛ non poterat
admistrare sua quin ēt admistraret bona tangentia
pupillam ꝛ iō magis ē credēdũ ipꝫ uoluisse iure suo
uel bona fide uti ꝙ ꝯsiliũ ꝯtra pupillam inire uel do
lum. ff. ꝓ socio. l. merito que bene facit de seruo coꝛ.
l. si quis seruũ cōeꝫ in fi. primi respōsi eēt eni iniustũ
ut ꝓpter tutelā priuareƭ uel suspēdereƭ ab admistra
tōe rerum suaꝝ cum officium non debet eē dānosum
ut. l. uidelicet. ff. ex quibus cau. ma. Itē pꝛesumitur
ĩ bona fide qꝛ ꝯsanguineus unde magis uideƭ usus
officio pietatis ꝛ ꝑpēso iudicio ꝙ fraudulēto ar. ff. de
suspec. tu. l. i. in fi. ꝛ. §. penul. consanguinitas enim

pꝛesumptionem calũnie tollit ut. l. qui cũ maioꝛ. §. si
patris de bo. lib. ꝛ. §. fi. Tertio qꝛ diciƭ ꝙ ē unus sim
plex hō ꝛ simplicitati parcēdũ ē. l. i. ĩ fi. ff. de edē. ꝛ. l.
cũ de idebito de ꝓbati. qȯ ē ueꝝ etiam si potuit ꝯsule
re ꝑitioꝛes qꝛ tractaƭ de dāno uitando. s. penam ꝛ ĩ
famiam facti si remoueretƭ ut suspectus ut. l. i. ĩ fi. de
suspec. tu. secus cum tractatur de lucro captādo ut l.
in bonoꝛum. ff de bo. pos. ¶ Ex predictis concludo
plura. Primo hũc tutoꝛē nō eē remouēdum a tutela
nec puniendũ ꝓpter illa que omisit sꝫ excusandum.
Secundo qꝛ debet cogi ad illa tria si uult tutelam ad
ministrare que omisit. s. ad petenduꝫ decretũ iudicis
ut decernaƭ sibi admistratio ꝛ iurandũ ꝙ utilia faciet
ꝛ inutilia pretermittet. Itē ꝙ ꝓmittat specifice defen
dere pupillam ad alia uero. s. ad ꝯfectionē inuentarij
uel cauēdum rem pu. sal. fo. uel petenduꝫ ꝯfirmatio
nem non cogiƭ ut supꝛa. Tertio ꝙ de nouo recipiat
heredi pꝛo pupilla his partis qꝛ prima appꝛehensio
nō ualuit nisi fuisset oĩo hereditas oppulēta ut supꝛa
dixi nec requiriƭ ꝙ alius tutoꝛ deƭ ad hoc ut dictũ ē.
Quarto concludo ꝙ quicquid actum ē ꝙ possit esse
pꝛeiudiciale pupille non ualet al's sic ut dixi. Ultimo
si queriƭ penes quē debeat alimētari iudex hoc dcer
nere dꝫ. C. ubi pu. edu. ꝺ. l. i. lꝫ ñ. sit suspicio ꝙ alaƭ
penes substitutũ. ut. l. i. ĩ pri. ubi pu. edu. ꝺ be. tñ pōt
eē homo ita bone ꝯditiōis ꝙ sine suspitōe fieri possꝫ
ar. ff. de re mili. l. nō ois. §. a barbarꝭ marie ꝓpter
auiā maternā que foꝛte facit cessare fraudē ꝛ suspitio
neꝫ ꝛ ꝑentes solēt ꝯsiliũ capere pꝛo liberis suis. ff. de
adult. l. nec ĩ ea qȯ me. cā. l. isti quidē que auia diciƭ
habitare cũ isto tutoꝛe hoc tñ totũ discretōi iudicis ꝛ
iquisitōi relinquitur ut dicta. l. i. ubi pu. edu. de.

¶ Testũm cũ tribus testibus ēt nō recitatũ ĩter libe
ros ualeƭ ¶ Et si pater inter liberos testetur cũ mio
ri numero testiũ utrũ substitutio pupillaris in eo fa
cta ualeat ¶ Et de effectu ipius substitutionis qñ ē fa
cta substitutio ꝯpēdiose cũ distributione tpꝛis an pꝛo
tpꝛe pupillaris etatis erit pupillaris. Et quid qñ ē fa
cta per uerbũ cōe ꝛ sint substituti filij testōꝛis ꝛ mƭ ē ĩ
medio ꝛ q̇d qñ sũt substituti exñei. Et an qñ q̇s ē sub
stituꝰ ipe ꝛ sui hꝛdes si moꝛiaƭ substituꝰ añ istitutũ
hꝛdes substituti admittāƭ. Et qui dicanƭ sui hꝛdes.
¶ Casus sequentis ꝯsilij
¶ Quidā notarius testũꝫ suũ manu ꝓpꝛia scripsit ꝛ
in ea posuit noĩa triuꝫ testiũ istituit aũt ĩ eo quatuoꝛ
liberos suos isnardũ Jacobũ Johānetũ ꝛ Johāne
tā qui Johānetus ꝛ Johāneta erāt pupilli ꝛ ĩ eodeꝫ
testō substituit hoc mō uidelicet si Johānetus decesse
rit ĩ pupillari etate uel postea qñcũqꝫ substituo isnar
dũ Jacobũ ꝛ Johānetā. Itē si Johāneta decesserit
quādocũqꝫ sine liberis substituo sibi Johānetum ꝛ
suos. moꝛtuꝰ ē pꝛ anteꝙ recitaret testũꝫ corā testibus
sꝫ filij pꝰ eius moꝛtē recognouerũt illud esse scriptum
manu ꝓpꝛia ipius ꝛ etiā mater ipoꝝ pupilloꝝ tutrix
decessit. deinde Johānetus primo in pupillari etate
ꝑ postea decessit Johāneta siƭr in pupillari etate suꝑsti
tibꝰ alijs duobꝰ fratribꝰ mƭ ipoꝝ uult uenire ad succes
sionē eoꝝ una cũ fratribꝰ suꝑstitibꝰ queriƭ an possit.
.ccclij.

¶ In chꝛisti nomine amen.

Uisis oĩbus pũctis mihi traditis ꝛ allegatōibꝰ factis
tā ĩ iure ꝙ ĩ fcō. Reduco oĩa sub ꝯpēdio ad tria pn
cipalia dubia ¶ Primũ ē ꝺ ualoꝛe testi pꝛni ¶ Scōꝫ
est de

est de ualore substitutionis in eo facte. ¶ Tertiū ē de
ipsaꝝ substitutōnū effectu. ¶ Quātū ad pⁱmū querit
utrū istud testū paternū ualeat uidet ꝙ nō q2 nō fuit
recitatū corā testibus ⁊ sic nullus pōt de ipo testificari
ff. de le. iij. l. fideicō. §. i. ubi uidet cāus de testa. mili.
l. diuus ⁊. l. luciꝰ ita uidet tenere gl. de testa. l. si is q:
¶ Cōtrariū ē ueꝝ q2 hoc testamētū fuit ꝑfectuz quo
ad uoluntatē testātis qui hūit ipm ꝓ ꝑfecto ⁊ absolu
to cū decesserit post ꝑ iteruallū tēporis ar. C. de fide
istru. l. ꝯctus. Nec ob. ꝙ nō fuit recitatū corā testibus.
Nā hoc nō nocet quādo fit int̄ liberos q2 nō requirit
solēnitas iuris sz sufficit quibuscūq3 indicijs ꝓbet uo
lūtas patris ut. C. familie her. l. fi. ⁊ de testa. hac ꝯsul
tissima. §. ex iperfecto facit. l. quez heredi de rebꝰ du
bijs ⁊ ita expresse determīat bar. i dicta. l. si is qui. fa
cit qd idē nō. de cōdi. ⁊ demō. l. si ita scripsero. In ca
su aūt nr̄o satis ꝯstat de uolūtate testōris q2 filij reco
gnouerūt semel illā scripturā eē de manu ipius testa
toris ⁊ ēt ipa mat ꝙ sufficit ut. ff. deposi. l. publia. §.
fi. ⁊ qd nō. i. l. admonēdi. ff. de iureiur. ꝑ bar. nō ergo
dz audiri mater postꝙ semel recognouit ar. eoꝝ que
nō. Inn. de elec. c. ꝑ iquisitionē ⁊. C. de nō nu. pe. l.
generaliter. Illud aūt ꝯstat ꝙ notarius pōt ꝯficere te
stamētū suū manu ꝓpria ⁊ ēt publicare. ff. de testa. l.
seruus ⁊ ibi nō. ꝑ bar. ¶ Quātū ad secundū querit
an ille substitutōes iquatū sūt pupillares ualeāt. Ui
det ꝙ nō. Nā pupillaris substitutio ē testm̄ filij ut. C.
de ioffi. testa. l. ex tribus. ff. de uul. ⁊ pu. l. pr̄is ⁊ filij.
Sz isti filij quibus erāt facte substitutōes nō potuissent
sibi substituere fratres sibi substitutos cū duobus uel
tribus testibus sz ad minus quinq3 fuissent necessarij
lz sint ꝺ uenietibus ab itestato ut i. l. hac ꝯsultissima
§. si quis aūt. C. de testa. In testō aūt isto tres tātuz
fuerūt testes. Unde uidet ꝙ lz ualeat testamētuz ut
isti filij possint succedere pr̄i ut i. §. ex iꝑfecto non tn̄
ut possint succedere int̄ se cū ut dixi non pñt se adiui
cē istituere cū minori numero quinq3 testium. Bar.
tn̄ determinat ꝯtrium ꝙ substitutio pupillaris pōt fie
ri i testō iꝑfecto ubi sit nūerus triū testiū si substituant
alij liberi sicut hic fuit ut ipe nō. in. l. ij. in uersi. sexto
dixi. ff. de uul. ⁊ pupil. Sz nescio si rōnē supradictaz
ꝯsiderauit ab ipius tn̄ opione nō ē tutū recedere i ꝯsu
lēdo postꝙ alterius doctoris auctoritatē non hēmus
i ꝯtrium. Rñdeo ergo ad ꝯtrium fortificādo dictū suū
ꝙ lz pupillaris substitutio sit testm̄ filij quo ad succes
sionē tamen quo ad ordinationē dicit testamētuz pa
tris unde lz filius non potuissz istituere fratrem corā
tribus testibus tamen pat bene potuit substituere. si
cut uidemus i simili q2 si filꝰ ordinaret testm̄ nō possz
auferre mr̄i legitimaz ⁊ tamen si pater ordinat pupil
lariter substituendo bene potest ut. l. papi. §. sed nec i
puberis de ioffi. te. Itē pat potest filio facere necessa
rios heredes quos ipe filius non possz sibi facere ut i
l. sz si plures. §. quos possū de uul. ⁊ pupil. Si ergo
potest ista pat que ꝯcernūt ipsā successionē rōne cuiꝰ
substitutio pupillaris dicit testm̄ filij fortius pōt substi
tuere cum tribus testibus cum hoc ꝯcernat simpliciter
ordinationē rōne cuius dicit testamentū patris ut di
cta. l. patris ⁊ filij ⁊ nō. i dicto. §. sed nec ipuber. Itē
q2 pupillaris substitutio ē pars ⁊ sequela pr̄ni testī ut
in. c. si pater in fi. de testa. li. vi. unde non dz alia solē
nitas requiri ꝙ i ipo paterno al's turpis eēt pars que
suo non ꝯgrueret uniuerso. Item dicit accessoria pā
nū uero principale ut. l. ex pupillari de uul. ⁊ pupil.
Unde dz sequi ipius principalis naturaz ut sicut ibi

sufficiunt tres testes ita ⁊ i illa ar. ff. de publi. l. si ego
§. ꝙ tamē ꝑ alluuionē de pac. dota. l. int̄ socerū. §.
cum int̄ in fi. de le. i. l. si ex toto in prin. ¶ De tertio
uero quesito scz de qualitate ⁊ effectu istarum substi
tutionum. Respondeo quo ad illā que facta fuit Io
hāneto non ē dubium ꝙ fuit pupillaris expressa quia
facta fuit cum distributione tp̄is si decederet i pupi
lari etate uel postea quādocunq3 ⁊ ipe decessit i pupi
lari bene succedunt substituti penitus exclusa matre
ut. l. precibus ⁊ ibi nō. ꝑ gl. ⁊ per bar. in. l. centurio
i tertia pricipali. q. de uul. ⁊ pu. Quantū uero ad sub
stitutionē factam Iohānete dico ꝙ illa fuit ꝯpendio
sa facta per uerbuz cōe. Unde secundū cōem opi. si
decedat in pupillari etate iterpretat directa pupillaris
quādo mater nō ē i medio. Uel quādo ē sed fuerunt
substituti filij testōris ut nō. per bar. i. d. l. cēturio in
tertia qōne pricipali. imo uidet idē si extranei fuerūt
substituti ut in. c. si pater de testa. li. vi. licet bar. dicat
ꝙ ibi fuerūt uerba directa. Sed si bene ꝯsiderent ma
gis uident cōia ꝙ directa. Cū ergo ista Iohāneta ꝺ
cesserit in pupillari etate mater excludit ⁊ hereditas
ipsius uenit ad substitutos. ¶ Dicet aliquis ⁊ qui sūt
isti substituti nā fuit substitutꝰ sibi Iohannetus ⁊ sui.
Sed Iohānetꝰ decessit in uita illꝰ Iohānete ergo
substitutio facta ē caduca q2 nō potuit eā trāsmittere
ad suos ut. l. sz si plures i pr̄i. ꝺ uul. ⁊ pu. l. qui habe
bat de suis ⁊ litimis. l. si ex pluribꝰ. ¶ Rñdeo uerum ē
ꝙ ē effecta caduca quo ad ipm Iohānetū sz quo ad
suos Iohāeti nō. q2 uidet pricipalr ⁊ expsse substitu
ti sicut ipe Iohānetꝰ. sub ꝯditōe tn̄ si substitutō non
hēret effectū i persona Iohāneti. Et sic ipe Iohāne
tus prio uideat uocatꝰ ad substitutionē ⁊ i eiꝰ defectū
sui. Uñ lz ille mortuꝰ fuerit isti nō excludunt imo ex
clusio illꝰ ē iclusio istorū. ff. de lib. ⁊ postha. l. gallus
§. quidam recte ⁊ quod ibi nota. ⁊ in. §. ⁊ quid si tā
tum. Non enim ueniunt isti ex persona Iohanne
ti quia tunc procederet oppositio sed ueniunt ex per
sona propria uigore substitutiōis de ipsis facte. sicut
si princeps concederet feuduz ticio ⁊ liberis eiꝰ mor
tuo ticio uocātur liberi ex persona propria ⁊ non pa
tris. Unde ēt si pater uellet non posset eos priuare
q2 nō hñt ab eo sed a pricipe postquā fuerunt expsse
noiati i ꝯcessiōe ut plene nō per bar. in. l. ut iuriu.
§. si liberi ꝺ ope. lib. Sic ergo in casu nr̄o cum isti sui
fuerūt expsse noiati in substitutōe ueniūt ex ꝑsona ꝓ
pria ⁊ nō iohnāneti nec mors illꝰ eis nocet imo uiaz
eis apit q̄ erat ari pclusa cuz iohānetus q̄ prio fuerat
uocatus ad substitutōez eis obstarz ⁊ nunc nō obstat.
facit. l. peto. §. fratre de le. ij. ¶ Itē dicet aliqs ꝙ isti
fratres iohāneti nō possūt dici sui q2 nō erāt in eiꝰ ptāte
ut. l. i suis de libe. ⁊ posthu. ⁊. l. gallus. §. nūc ꝺ lege
ibi is omnis uirilis sexus ⁊c̄. Sz respōdeo illud ūbū
⁊ suos nō ē ita stricte itelligendū q2 plerūq3 testōres
de tam subtili iterptatiōe iuris nō cogitāt ut. l. nō alr
de le. iij. sz debēt intelligi de uenietibꝰ ab intestato ipi
iohāneto secundū gradus ꝓrogatiuā ar. eius qd nō.
C. ad turpill. l. si feia ⁊. ff. de accu. l. ij. in uerbo suoꝝ
⁊ ad. l. corne. ꝺ sic. l. i. §. i. i uerbo uel suis. Ad hoc fa
cit q2 uerba debēt intelligi ꝓut possunt adaptari ut
l. si uno i prin. ff. locati ⁊ ꝺ iureiur. l. sz ⁊ si possessori
§. itē si iura uero facit. l. heredibus. §. fi. ad treb. l. ⁊
de le. ij. cum pr̄. §. cū inter de pecu. l. nec fuus de cō
di. ⁊ demō. l. quibus diebus. §. dn̄s de uerbo. ob sti
pulatio ista. §. hi quoq3. In casu uero nr̄o nulli pos
sūt dici magis sui illꝰ iohāneti ꝙ isti fr̄es q̄ sunt sibi

ꝓximiores ab itestato ⁊ ẽt sibi succedũt ex testō uigore pupillaris substitutōis. Unde dico matrē debē penitus excludi ⁊ ad ilios ꝺuenire totā hereditatē iohāneti ⁊ iohānete. Posito uero ꝙ isnardus excluderet posset redire ad donationē suā q̄ꝛ nō itēdebat illā remittere nisi ius successionis eēt sibi saluū ergo ⁊c̄. ff. de inoffi. testa. l. nihil. §. si cum filius ⁊ l. cum qui in prin. ⁊ l. mater decedens. Circa approbationem uero testi non multum insisto q̄ꝛ non ē necessarium.

¶ Qui appellent sui. ¶ Et quādo substō ē facta pluribus si oēs decesserint sine liberis an illi iter se uideantur inuicē substituti. Et an fideicōmissarius ꝯ fideicōmissarium possit detrahere trebellianicam.

cccliiij.

In christi nomine amen.

Duo uidēda sūt ¶ Primo utrū ex tenore testi raimūda fuerit substituta philipe ¶ Secūdo utrū dicta philipa potuerit disponere de bonis paternis istituēdo maritū ⁊ quatenus potuerit ¶ Circa primū uidetur dicēdū ꝙ nō q̄ꝛ ex tenore testi nō apparet lʒ cāi legatur i testō ꝙ filius fuerit substitutus sororib⁹ ⁊ ecōtra tñ nō legit̄ i eo ꝙ sorores fuerit substitute adinuicē ergo nō possuʒ hoc dicere ar. ff. ꝺ fideiuſ. l. fideiussores §. ꝓ aurelio. C. de rebus credi. l. fi. ⁊ qȯ ibi nō. i pri. ꝑ gl. ⁊ bar. de priuil. c. porro. ff. de his que i testa. delen. l. i. i pri ¶ Contrariū dico ꝙ imo fuit substituta expresse ⁊ tacite primū ꝓbat̄. Nā pat̄ substituit filiū ⁊ suos si aliqua ex filiab⁹ moreret̄ hoc aūt uerbū ⁊ suos secundū cōem ⁊ uulgarē iterpretatōeʒ itelligit̄ de ꝓximioribus ꝯsanguineis ab itestato uenientibus ut ar. ff. de iure dotiuʒ. l. mutus. §. manēte de accusa. l. i. ⁊ ij. ⁊ qȯ nō. C. ad turpill. l. si feia ⁊ ita cōiter iterpretat̄ ⁊ seruat̄ ergo ⁊c̄. l. fi de iterpretatōe. ff. de legi. l. cū ꝺ lanionis. §. asinā de fide istru. Sʒ ille filius decessit ab itestato sine liberis ⁊ sic ꝓximior quē hēret ab intestato erat ipsa raimunda ergo uirtute illius uerbi ⁊ suos uidet̄ expresse substituta q̄ꝛ ipa ē illa sua ⁊ non alij ¶ Secūdo dico ꝙ uidet̄ substituta tacite. Naʒ testator substituit uxorē suam si oēs filij morerent̄ sine liberis ꝑ hoc uidet̄ tacite uoluisse ꝙ portio premoriētis ꝑueniret ad suꝑstitē ut. C. de ipube. ⁊ alijs substi. l penul. circa fi. sʒ ꝑ talē tacitā uolūtatē iducit̄ substitutio fideicō. ff. de le. ij. l. cū ꝓponeret̄ ⁊ l. unū ex familia. §. fi. ⁊ l. peto i prin. ⁊ ibi nō. de le. iij. l. nutu ergo ⁊c̄ ¶ Tertio ꝓbat̄ sic nā pater substituēdo uxorē si oēs liberi morerent̄ sine prole uidet̄ eā uxorē substituisse ultimo moriēti casus ē de uul. ⁊ pupil. l. qui duos. Sʒ lege cauet̄ ꝙ cū quis pluribus institutis substituit ultīo moriēti uidet̄ fecisse duas substitutiōes unā qua substituit ultimo moriēti ⁊ illa ē expressa aliā qua primo moriēti substituisse suꝑuiuentē ⁊ ista ē tacita ut ff. de le. ij. l. titia seio. §. seia ubi uidet̄ cāus nr̄e qōnis ꝯiūcta. d. l. q̄ duos ꝑ quas pʒ ꝙ philipe premorienti uidet̄ substituta raimūda suꝑuiuēs / Nec ob. l. uel singulis de uul. ⁊ pupil. ꝑ quā ꝓbat̄ ꝙ suꝑuiuēs nō uı̄r substitutus premoriēti q̄ꝛ uerꝫ ē ꝙ nō uidet̄ substitut⁹ pupillarit̄ ut ibi sʒ ꝑ fideicō. sicut dixi. Rō diuersitat̄ ē q̄ꝛ cū pupillaris substō sit directa. C. de ipu. ⁊ alijs substi. l. precibus de uul. ⁊ pupil. l. uerbis ciuilib⁹ ꝺ testa. si pater nō pōt fieri tacite sʒ dʒ fieri uerbis exp̄ssis de testa. l. heredes palā i prin. fideicō. uero bene fit tacite ut. d. l. cū ꝓponeret̄ ⁊ l. peto i pri. Sʒ hec substitutio de qua dixi ē tacita iō lʒ nō possit eē pupillaris erit fideicō. ⁊ ita uı̄ sentire di. i. d. §. seia q̄ dicit ꝙ ibi loquit̄ i fideicō. sʒ. l. uł singuł loq̄t̄ i directa. ¶ Quarto ꝓbat̄ nā substituit si oēs filij morerent̄ i tota hereditate ⁊ in oībus bonis suis uxorē suā ⁊ post uxorem ꝓpinquiorē de genere ⁊ post illuʒ pauꝑes mō sic ex eo ꝙ dixit in oībus bonis suis uidet̄ uoluisse ꝙ suꝑuiuēs caꝑet a premoriēte. Naʒ uxor uel alij substituti nō pñt ultimo filio moriēte caꝑe oīa bona nisi ad illū ultimo morientē deuenisset ergo uidet̄ uoluisse ꝙ ad ipm deueniāt ex ꝑsona primi moriētis ar. ff. ꝺ pecuł. lega. si peculiū. §. sicut de ali. ⁊ cib. lega. l. alio ⁊ ibi nō. ꝑ bar. de usuf. l. ꝓculus. Sʒ ex hac tacita uolūtate resultat tacita substō fideicō. ut supra ꝓbatum est.

¶ Dicet aliquis ꝙ ista ꝓcederēt si uxor substituta uiueret. sʒ ipa mortua ē. ergo expirat tacita substitutō que ex eius ꝑsona cābat̄ ar. ff. de ser. rus. ꝓdio. l. iij. §. qui hʒ austuʒ. Sʒ respondeo ꝙ lʒ mortua sit uxor tñ extant alij substituti. s. ꝓpiquior de genere si reꝑiret̄ uel pauꝑes q̄ succedūt loco uxoris p̄ꝛe substitute ff. de acqui. heredi. l. q̄diu institutus. §. is aūt ⁊ ibi ꝑ di. ⁊ bar. Cū g° adhuc duret substitutio fcā raimūde durat ēt substitutio q̄ꝛ raimūda substituta est philipe ꝑꝑ ea que supradicta sūt. Ex quib⁹ ꝯcludo dictā raimūdā fuisse substitutā philipe tā exp̄sse q̄ tacite. Nūc quero scdō utrū dicta philipa potuerit disponere de reb⁹ paternis istituendo maritū ꝓut fecit ⁊ quatenus potuit. Rn̄deo ꝙ istituere potuit in eo qȯ rōe legitie ꝯtingebat eā uidelʒ in illis ducētis libris relictis ꝑ patrē si ad ltimā sufficiūt uel si nō sufficiūt facta supplerōe intellecta uero ipa ltima dicte philipe ad ꝑsonā suā nō quo ad ipa bona subiacētia restitutōi q̄ꝛ cum illa bona per mortē fratris habuerit ex substitutōe fideicō. ut ifra dicā nō pōt aduersus sororē ꝺtrahē trebellianicā q̄ꝛ fideicōmissarius regulariter aduersus fideicō. nō detrahit trebellianicā. ff. ad trebel. l. i. §. inde neratius qui ē. §. pe. Uñ dico ꝙ ista philipa. i. fideicō. ex persona sua nō poterat ꝺtrahere nisi ltimā iure nature ⁊ i illa potuit instituere maritū q̄ꝛ nulluʒ grauamē appositū i ea ualʒ. l. qm̄ i p̄orib⁹ ⁊ l. oīo de inoffi. testa. Itē dico ꝙ potuit istituere maritum i medietate legitime ⁊ trebellianice que debebatur filio p̄ morienti. Nam cum ambe sorores eēnt substitute fratri per fideicom. sub ꝯditione si decederet sine liberis locū habebat ex ꝑsona filij ꝺtractio ltime ⁊ trebellianice ut i. c. rainucius ⁊ c. rainaldus ꝺ testa. ad. l. fal. l. q̄ꝙ ⁊ ibi nō. ff. ꝺ ioffi. testa. pāp. §. meminisse cuʒ ergo decesserit dictus filius ab itestō sorores successerūt in illa ltima ⁊ trebellianica tāq̄ heredes ab itestō ⁊ quelibet eaꝝ i dimidia residuū uero bonoꝝ ꝺbebatur eis ex testō p̄ris rōe substitutōis ⁊ sic illius substōnis uirtute uident̄ habuisse ñ tāq̄ heredes ad. l. fal. l. fundo ⁊ qȯ ibi nō. ꝺ le. ij. unū ex familia in p̄n. In eo igit̄ i quo philipa successit fratri suo tāq̄ heres ab intestō uidelicet i dimidia ltime ⁊ trebellianice potuit instituere maritū q̄ꝛ in illo nullū ꝯsistebat grauamē. In alio uero qȯ ꝑuenit ad eā iure fideicō. nō potuit q̄ꝛ illud rogata fuit restituere raimunde sorori sue si primo decederet quam ipsa raimunda ut supra ostēsuʒ ē ergo ⁊c̄. ut i auc. res que. C. coīa delega ¶ Et si querat̄ quanta sit illa ltima fratris. Respōdeo tertia ꝑs eius qȯ habiturus fuisset ab intestō ut. C. de ioffi. testa. auc. nouissima. Unde cū essēt tres fratres ⁊ sic portio sua ab intestō erat quatuor uncie diuisa hēditate i xij. ltia sua erat una uncia ⁊ t̄ria ꝑs uni⁹. Trebellianica v̄o erat quarta ꝑs oiuʒ bonoꝝ aliorū

relictoruʒ

relictoꝝ filio. Cōputando igiť singula diuisis omnibus bonis p̄nis in xij. ꝑtibus taꝫ relictis filio ꝙ̄ filiabus d̓ q̄bus ipse philipa repicbať habere sex ꝑtes i. sex uncias ip̄a potuit relinquere marito suo unam unciā ⁊ tertiā unius ex ꝑsona sua. Itē unā unciam ⁊ tertiā uniꝰ ex ꝑsona fratris ⁊ sic sūt due uncie ⁊ due ꝑtes unius. Itē quartā ꝑtem illaꝝ triū unciarū que restēt ⁊ tertie ꝑtis unius. Et ut clarius uideatur diuidanť ille tres cū tertia i quatuor ꝑtes ⁊ recipiať quarta ꝑs ⁊ apparebit quāta sit. Residuū uero ꝑtinet ad raimundā uigore substitutōnis fideicōmissarie taꝫ expresse ꝙ̄ tacite facte ⁊ post eius mortem ꝑuenient ad filios eius si habebit uel ad alium ꝓpinquiorem uel ad pauperes secundum formam testī ⁊ ea que supra dicta sunt. Laus Deo. Virginiqꝫ marie.

Habēs q̄nqꝫ filias eas eq̄liť istituit ⁊ iuicē substituit ꝑ h̄ v̓ba eas iuicē substituo postea subdidit ⁊ illas rogo ꝙ pꝰ eaꝝ mortē h̄ēditatē restituāt societati sācti michaelis tres ex dictis filiabꝰ decesserūt post aditam hereditatē sine liberis. Queriť utrū ad eaꝝ portiōes societas sācti michael̓ admittať ex fideicōmissaria substitutōe. An aūt ip̄e suꝑstites admittāť ex reciproca.

.ccclv.

In christi nomine amen.

Si ꝯtingit dictā dn̄aꝫ lisaꝫ que n̄ hꝫ filias nec habere sperat ultio loco decedere sine filijs s. post dn̄aꝫ margaritā nulli dubiū ꝙ eius portio deueniet ad societatem p̄dictā iure fideicōmiss̄ nō obstāte ꝙ margarita prius decessisset cū filijs qui filij hoc casu non excluderent dictā societateꝫ a portione ultimi moriētis sine liberis ut est casus i. l. heredes mei. §. cū ita ad trebe. Nā si testōr substituisset dictā societateꝫ post mortem oīum filiaꝝ ⁊ sic sub exp̄ssiōe nomis collectiui ⁊ sub ista ꝯditiōe exp̄ssa si omnes d̓cederēt sine liberis ultima decedēte sine liberis haberet i eius portōe locuꝫ substitutio poito ꝙ oēs alie decessissēt cū liberis ⁊ sic i eaꝝ ꝑsona defecisset ꝯditio ex quo tamē extaret in ꝑsona ultime uēdicaret sibi locū substō q2 nō extaret ꝑsona q̄ ex p̄sūpta uolūtate defuncti substitutū excluderet ut habetur in dicto. §. cū ita. fortius i casu nr̄o i quo ꝯditio illa n̄ fuit exp̄ssa ⁊ i quo facta fuit substō sine exp̄ssione nois collectiui sꝫ simpl̓r post morteꝫ ⁊ sic censeť cuilibet ꝑ se facta. l. lucius. §. gaio. e. ti. Vnde posito ꝙ illa ꝯditio si decesserint sine liberis subintelligať ut infra dicā tn̄ cū in singulis subītelligať substō diuersa ⁊ de ꝑ se nō facit deficere substōnem nisi in eius ꝑsona i qua deficit ꝯditio ut nō. i. d. §. cū ita facit. l. penul. de iniusto testa. ⁊ hoc est clarū. Sed si ꝯtingat ip̄aꝫ prius decedere ꝙ̄ dn̄aꝫ margaritaꝫ ⁊ postea dn̄aꝫ margaritā ultio decedere cuꝫ liberis tūc dubitatur de tribus que colliguntur ex quesito supra formato. Primo an dicti liberi dn̄e margarite excludant dictam societateꝫ. Secūdo si excludāt quo iure excludunt an ex eo ꝙ dicti liberi uideanť substituti filiabꝰ predictis. Tertio in qua portione an in portōne dn̄e margarite ⁊ sic in quinta cum essent q̄nqꝫ filie equaliter institute an etiā in portōnibus oīum aliaꝝ p̄cedentiū ⁊ sic in tota hereditate. Circa primum dico indubitanter filios p̄dictos excludere societatē q2 in substitutōe facta post morteꝫ dictaꝝ filiaruꝫ de dicta societate subintelligiť tacita ꝯditio si decesserint sine liberis. C. de fideicō. l. cū acutissimi d̓ insti. ⁊ substi. l. generaliter. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l. cum auus. nec i cōtrariū facit aliquid ꝯditio persone substitute scꝫ. dicte societatis ⁊ sic pie cāe ut patet ex dicta. l. cuꝫ auus. Nā si quis uni ex filijs post mortē substituat alium filiū nihilominꝰ subintelligiť illa cōditio si ille decesserit sine liberis ut dicta. l. cū auus. Idē ⁊ fortius si substituat ecclesiā monasteriū uel aliā piam cām ad quā nō presumiť tantā hēre affectionē quātā ad alterum filiū ⁊ ita ēt determinat bar. in dicta. l. cū acutissimi. Vbi dicit post rizar. malū. ꝙ si quis post morteꝫ filij iubet ꝯstrui mona. de bonis suis subintelligiť ista ꝯditio si filius decesserit sine liberis. Quātū ad secūdū dico ꝙ dicti filij dn̄e margarite excludēt dictā societatē eo q2 faciēt deficere ꝯditionē sub qua societas fuit substituta. Cū. n. i dcā substitutōe subintelligatur tacita conditio si filij decesserit sine liberis ut dixi una earū decedēte cū filijs deficit cōditio sub qua societas uocata fuit ēt si filij p̄dicti nō extiterint heredes mr̄is eius. ff. de lega. i. l. filiusfami. §. cū quis. C. de natu. libe. auē. lꝫ. Nō aūt dicēdū ē ꝙ excludāt societatē ex eo quia uideātur substituti filiabus precedētibꝰ. Naꝫ qn̄ filij apponūtur in ꝯditione tacita uel expressa nihil uř eis relictū ut nō. gl. ff. de heredi. insti. l. luciꝰ ⁊ per bar. in. l. ⁊ si sic de le. iij. Nō ergo pōt dici ꝙ dicti filij fuerint substituti sed ꝙ faciāt deficere ꝯditionem sub qua fuit substituta societas. Venio nūc ad tertiū in quo dico ꝙ decedēte dicta dn̄a margarita cum filijs excludiť dicta societas sine dubio quo ad portōnem illius dn̄e que fuit originaliter quinta pars totiꝰ hereditatis cū ēent quinqꝫ filie equal̓r institute. Sed quo ad quatuor portōnes aliaꝝ sororū predecedētiū sine liberis an excludať maius est dubiū super qᵒ alss ꝯsultus ꝙ̄ plurimū dubitaui. Nūc aūt recogitās fortius dico ⁊ puto ueritatē dicere ꝙ attētis uerbis substitutōis societas predicta non excluditur quo ad illas. Sed debēt ad eā deuenire ꝙ sic ostnditur substitutio stat isto modo uidelꝫ q2 rogauit dictas filias istitutas ꝙ post earū mortē restituerēt hereditatē societati sancti michaelis in quo casu dictaꝫ societatē heredē instituit que substitutio sine dubio fuit fideicō. ⁊ illa uerba directa uidelꝫ ꝙ illo casu dictā societatē heredē istituit cum nō possit ualere iure directo obliquātur. l. ex facto i pri. ⁊. l. sceuola ad trebel. Itē dico ꝙ tot fuerunt substitutōes quot erāt filie. Nā una queqꝫ eaꝝ uř d̓ ꝑ se fuisse rogata d̓ restistituēdo portionē suā pꝰ mortē suā sub tacita ꝯditōe si d̓cesserit sine liberis. Stati gᵒ ꝙ una mortua fuit sine liberis uendicat sibi locum substitutio i portione sua ⁊ potuit societas portionem illā petere ⁊ similiter moriente postea scdā. Idem potuit facere ⁊ sic de singulis. Vnde dico ꝙ hodie possꝫ dicta societas petere portiōes triū filiarū que sine liberis decesserūt ab istis suꝑstitibꝰ que sūt heredes earū cum ēt potuerit hoc facere statiꝫ post mortē singlarum in singulis earū portionibꝰ ⁊ idē facere poterit in portione dn̄e lise postea sine liberis decedētis cāus i. l. lucius. §. gaio. ff. ad trebel. ꝑ quē iste casus determinať. Et lꝫ societas hucusqꝫ tacuerit q2 forte credidit ꝙ portōes p̄decedētiū d̓uenerit ad suꝑstites ⁊ ꝙ substō i illis nō uēdicauerit sibi locū re tn̄ uera nō ita fuit, imo statiꝫ post mortē singularū i sua quoqꝫ portōne substitutio locuꝫ habuit ut dicto. §. gaio. Restat respondere ad duo ex quibus hoc quod dixi magis declarabitur. Et primo non uidetur ꝙ dixi procedere eo quod testator dictas filias institutas inuicem substituit cuius reciproce substitutionis uigore uideť ꝙ portiones predecedētiuꝫ deuenerūt ad suꝑstites.

Nō aūt ad societatē que censeť ex hoc substituta ulti mo morienti. i. cū omnes decesserint nō aūt singulis eaꝝ. tunc. n. illud esset ueꝝ si eas nō substituisset inui cem sȝ ex quo substituit uideť supstites ꝑd lexisse i por tionibus ꝑdecedentium. Sed ad hoc r̄ndeo ꝙ istud esset ueꝝ si talis substitutio reciproca fuisset facta per illa uerba ꝙ quādocūqȝ decessissent eas inuicē substi tuisset tūc enim ꝓpter illa uerba quandocūqȝ decessis sent talꝰ substitutio reciproca ꝯtinuisset fideicōmissaria ꝑ quas quelibet eaꝝ ꝺcedēs uideť fuisse rogata ut re stitueret supstitibꝰ portionē suā ⁊ nō ipi societati iuxta nō. ꝑ bar. in. l. lucius. ff. ꝺ uul. ⁊ pu. in fine prime co lū. ibi dum dicit qnqȝ ꝯtinet sex substitutōes ⁊c̄. Sed in casu nr̄o cum simplr̄ eas inuicem substituerit sine ꝯmemoratione mortis dico ꝙ talꝰ substitutio nō ꝯphē dit fideic. sȝ uulgares tātū qꝛ uideť testōr uoluisse ꝙ si aliqua eaꝝ nō sit heres alie sint heredes nō aūt uidetur uoluisse ꝙ si sint heredes ⁊ postea ꝺcedāt ꝙ restituāt supstitibus ita determinat exꝑsse bar. post di. in. d. l. lucius i ultima colū. uersi. quero utrū hec substitutio breuiloqua facta ꝑ hec uerba uos inuicem substituo ꝯtineat fideic. ⁊c̄. ⁊ ꝓbať. in. l. iam hoc iure. e. ti. ibi in uulgarē tantūmodo ⁊c̄. Cū ergo filie que predecesse rūt fuerūt heredes expirauit dicta substitutio recipro ca quo ad uulgarē. l. post aditā. C. ꝺ impube. ⁊ alijs substi. Nec remāsit quo ad fideic. que nunꝙ fuit in ea ꝯprehensa ⁊ ideo ipis postea decedētibus nō uenerūt supstites ex dicta substitutione sȝ dicta societas. Et sic ꝯcludo ꝙ aliqua eaꝝ nō existente nō erant alie uulgariť substitute nec ꝑ fideic. sȝ sola societas. facit qđ nō. bar. i. l. cēturio. e. ti. i vij. uel viij. colū. uersi. sȝ opp. ad ꝑ dicta ⁊ uideť ꝙ substitutio ꝯpendiosa ⁊c̄. Secun do uideť obstare his que dixi qꝛ lȝ ꝑcedētes mortue sint sine liberis tn̄ nō uideť habere locuȝ substitutio fa cta de societate ex quo supsunt alie due que ex ꝑsum pta uolūtate defuncti dictā societatē excludūt. cēsetur enim testōr uoluisse inter eas suare ius ltime successio nis ut sic supstites habeāt portionē ꝑdecedentiuȝ sal tem ab intestato. C. de ipube. ⁊ alijs substi. l. penul. ꝑ quam. l. bar. uideť hoc tenere i. l. heredes mei. §. cū ita. ff. ad trebel. i distinctōe. Sȝ certe. l. illa penul. nihil facit qꝛ loquitur i pupillo cui facta fuit substō pu pillaris sub exꝑssiōe nominis collectiui puta si ambo decesserint in pupillari tūc enim fateor ꝙ uno ꝑdecedē te in pupillari etate substō locuȝ nō hȝ scȝ tuȝ propter dictuȝ uerbū collectiuū si ambo qđ requiriť ꝯcursum amboꝝ. tuȝ etiā qꝛ cū ꝑdecedēs in pupillari etate nō possit facere testūȝ necessario eius hereditas ltima ꝺ uoluenda ē ad supstitē tāꝙ ad ꝓximiorē ab intestato. Unde ad tale eiꝰ ltimū qđ necessario euēturū ē uideť testōr habuisse respectū ⁊ uoluisse ipȝ iter eos ꝯsuari ex quo usus ē ūbo collectiuo si ābo uel si utraqȝ ⁊c̄. ⁊ ita loquiť illa. l. penul. Sȝ casus noster ē diuersus i duo bus. s. prio qꝛ i ista substōe nō fuit appositū nomen collectiuū ⁊ sic nō requiriť ex ui uerboꝝ ꝙ i oīum ltie substitutiōis necessario locū hēat lȝ enim alique pre decedant sine liberis nō sequiť ꝙ hereditas earum ab itestō ⁊ iure ltimo necessario deuenire debeat i supsti tes cū possit ꝑdecedētes testūȝ facere ⁊ alios heredes instituere. Unde nō uideť testōr habuisse respectum uel cogitasse de eo iure qđ necessario nō ē euētuꝝ ⁊ sic nō possumus dicere ꝙ uideať inter istas uoluisse reseruare ius ltime successiōis. ⁊ sic dico ꝙ iste supsti tes nō excludūt societatē ex ꝑsumpta uolūtate defun cti. Et ꝙ illud sit uerum exꝑsse patet ex nō. per bar. i. d. l. pe. C. de impube. ⁊ alijs substi. ubi i substitutō ne facta duobus filijs dicit fiendā eē differētiā an fca sit cū exꝑssione nois collectiui si ambo uel uterqȝ ⁊c̄. Nā tūc nō ē uis inter directā ⁊ fideicō. An uero sit fa cta sine expressione talis nois ⁊ tūc ē differētia in di rectā uulgarē ex una parte ⁊ fideicō. seu pupillarē ex altera. Nā i pria qꝛ agitur de unico effectu. i. ꝺ una successione requiriť ꝯcursus i persona amboꝝ alr̄ nō admittiť substitutus. l. quāuis co. ti. Secūdo cāu nō requiriť ꝯcursus imo existēte ꝯditōe in persona uniꝰ ꝑmi moriētis lȝ alr̄ supuiuat admittiť substitutus pu pillaris uel fideicōmissarius qꝛ in talibꝰ substitutōibus agitur de diuersis effectibꝰ. Ecce ergo ꝙ barto. ibi ex presse uult ꝙ si duobꝰ filijs facta fuit substō fideicō. sine expressione nois collectiui puta post mortē eorū sicut fuit in casu nr̄o uel si decesserint sine liberis licet alter supsit substō locū sibi uēdicat. nec pōt dici ꝙ su perstes ex ꝑsumpta uolūtate defuncti substitutū exclu dat ex quo nomē collectiuuȝ nō fuit appositū ex qui bus dictis determinatur cāus noster. Et respōdetur ad id qđ idē bar. dicit in dicto. §. cū ita qꝛ dico qđ ibi nō bene loquitur sed melius loquitur in. d. l. pe. Et lȝ alꝰs mihi uisuȝ fuerit ꝙ in dicto. § cū ita nō bn̄ lo queretur tn̄ ꝑꝑ auc. eius nō fui ausus ꝯdicere sibi. Sȝ postea cū uidi ipm in. d. l. pe. in qua ꝯtrariať ei qđ in dicto. §. dixit firmiter dico ꝙ ista ē ueritas ut sic cō cludā ꝙ cū ista substitutio facta fuerit post mortē ista rū simplr̄ sine exꝑssione nois collectiui locū sibi uēdi cauit i personis ⁊ portionibꝰ earū que iā mortue sūt icontinēti post mortē earū ꝑ dictū. §. gaio nō obstā te ꝙ adhuc supersint due qꝛ nō potest dici ꝙ ille exclu dāt societatē ex ꝑsumpta uolūtate defuncti ex quo no mē collectiuū non fuit appositū per ea que nō. bar. i dicta. l. pe. C. de impu. ⁊ alijs substi. Reiecto eo qđ idē nō. in dicto. §. cū ita maxime in distinctione sua. Nec ēt dici potest ꝙ uoluerit iter eas seruare ius ltie successionis cū illō necessario locū non habuērit eo qꝛ cū eēnt maiores poterāt testari ⁊ alios istituere ⁊ sic ꝺ tali iure nō testi nō uř testator cogitasse. Itē nō ob. l. si is qui ducēta. §. iteȝ si pr̄. ff. ꝺ rebꝰ du. quē bar. alle gat i d. § cū ita qꝛ ibi loqť i substitutione uulgari in qua ē alia ratio ꝙ i fideicom. ut ibi nō. ꝑ eū. Preterea seqreť absurdū si aliud diceremꝰ. Nā si qs hr̄is duos filios quos heredes istituit rogaret unū ut post eius mortē restitueret hereditatē talis substitutio hēret nō solū istā tacitā ꝯditionē. s. si decesserit sine liberis ut l. cū acutissimi sȝ ēt istā si decesserit sine fr̄e qꝛ si dece deret supstite fratre talis frat ex ꝑsumpta uolūtate ꝺ fūcti me substitutū excluderet si ueꝝ eēt qđ dicit bar. i §. cū ita. sȝ istō ē falsuȝ ⁊ ridi. ulolū dicere cū h nō repi aȝ nisi i filijs eiꝰ cui facta ē substō ut excludāt substitu tū. ut. d. l. cū acutissimi. ⁊. l. cū auus. de fr̄e autem nec tex. nec gl. nec doc. aliquid dicūt. ⁊ qꝛ illō dictū papi niani fuit mirabile ut refert iꝑator i. d. l. cū acutissimi nō extēdā ipm ultra termios eiꝰ. Concludo igiť omis sis pluribus que dici possent ꝙ portio illiꝰ dn̄e mar garite si decedet cū liberis nō debebit ad societatē de uenire quia liberi facient deficere tacitam conditionē que inerat in substitutione sibi facta. Secundo quod portio illius domine lise si decedat sine liberis deuē ēt ad societatem siue decedat post margaritaȝ ꝺ quo non est dubium siue decedat ante sicut dicam in se quenti. Tertio concludo ꝙ portiones earum que iā predecesserunt sine liberis pertinent ad societatem predictam ⁊ possunt eas nunc petere ⁊ ēt potuerunt

a tempore

a tp̄e quo mortue fuerūt lꝫ ex benignitate nō petie rint ⁊ hoc ꝑ.d.l.lucius.§.gaio.ff.ad trebel. nō ob stāte ꝙ supsint adhuc iste due q̄ nullo mō substōnē excludūt nec ex ui uerboꝝ q2 non fuit apposita dictio collectiua nec ex p̄sūpta uoluntate defuncti q2 in casu nr̄o locū non hꝫ ꝑ nō.ꝑ bar.in.d.l.penul.C.de im pube.⁊ alijs substi.quicq̄d ip̄e dixit i dicto.§.cuꝫ ita nec uirtute substōis reciproce q2 illa ꝯp̄rehēdit uulga rem tantū que expirauit ꝑ aditōnem ut dictum ē.

Jacobus instituit heredē uictorē eius filiū pupillū ⁊ si decederet in pupillari etate substituit octauianuꝫ dicti testōris fratrē ⁊ filios quatuor dicti octauiani de inde i codicillis substituit eidē uictori una cū dcō octa uiano ⁊ filijs angelā sororē dicti testōris una cū filijs ip̄iꝰ angele ꝓ una pte mortuo uictore i pupillari eta te. Querit̄ utrū.d.angela uigore substōnis facte d̄ se ⁊ filius eiꝰ admittat̄ ad successionē uictoris ⁊ ꝓ q̄ pte.

.cclvi.

In christi nomine amen.

Uiso testō Jacobi ꝯdā uēture d̄ uulterra i quo here dem sibi uniuersalē instituit uictorē eius filiū pupilluꝫ ⁊ si decederet in pupillari etate substituit sibi pupilla riter ser octauianuꝫ fratrē carnalē dicti testōris ac etiā antoniū dn̄icuꝫ petrū ⁊ michaeleꝫ filios dicti ser octa uiani ꝓ equali portōe. Uisis etiaꝫ codicillis postea ꝑ eundē factis in q̄bus eidē uictori filio suo i dictū casū substituit una cuꝫ p̄dicto ser octauiano ⁊ filijs dn̄am angelaꝫ sororeꝫ dicti testōris una cuꝫ filijs ⁊ pro una parte. Et dictū ser octauianū una cuꝫ filijs eius ꝯten tis i dicto testō ꝓ alia pte. Querit̄ si ꝯtingat casus di cte substōnis q2 filius i pupillari etate moriatur. an d.d.angela substituta i codicill' admittat̄ ad successio nē impuberis una cū ser octauiano ⁊ filijs substitutis i testō ⁊ qualr̄ ⁊ ꝓ qua pte diuidāt hereditatē pupil li adinuiceꝫ. Ad qd̄ breuiter respondet̄ nō stando in sup̄fluis allegatōibus ꝙ hereditas dicti pupuilli i ca su p̄dicto pertinet insolidū iure directe pupillaris sub stitutōis ad dictū ser octauianū ⁊ filios substitutos in testō equalit̄.s.ad quēlibet eoꝝ ꝓ quinta parte cum quinq̄ꝫ sint ꝑsone.s ser octauianus pater ⁊ quatuor filij ad quos uoluit testōr equalr̄ ⁊ uiriliter ꝑtinere di ctā hereditatē tū q2 sic dixit exp̄sse tū q2 omnes ꝑ ꝓ pria nomina noīauit ⁊ sic uiriles portōes uoluit eos habere.ff.ad trebel.l.nōnūꝙ de le.i.suus.§.fi.cū ꝯcor.que quidē substō directa nō potuit mero iure re uocari in codicillis in q̄bus nec adimi pōt hereditas a scriptis in testō nec alijs directo dari ut.C.de his q̄ bus ut indig.l.hereditas de iure codici.l.ij.cum si. Uerū q2 dicta dn̄a angela fuit substituta i codicillis i una pte.i.in una dimidia.ff.de uer.sig.l.nomen fi liaꝝ.§.portōnis que substō n̄ potuit iure directo ua lere nec reuocare substitutionē factā in testō dicēdum ē ꝙ trahit̄ ad fideicō.ut dicti ser octauianus ⁊ filij cen seant̄ rogati de restituēdo dimidiā pteꝫ dicte heredi tatis.s.quilꝫ eoꝝ dimidiā sue q̄rte dicte dn̄e āgele ⁊ fi lijs eiꝰ iure fideicō.quā dimidiā dicta dn̄a angela di uidet cū filijs eius hoc mō q2 ip̄a habebit unaꝫ dimi diā illius dimidie ⁊ filij eius aliā dimidiā postꝙ non fuerūt nominati ꝑ nomia ꝓpria sed collectiua.ff.de usuf.acre.l.si q̄s ticio ⁊ nō.i.l.f.C.de ipube.⁊ alijs substi.fac̄ qd̄ nō.i auc̄.cā q̄ fit cū mōacho.C.d̄ epi.⁊ cle.ꝑ gl.⁊ doc.Qd̄ h̄ sit ueꝝ ⁊ ꝙ h̄ iterp̄tatio fieri d̄ beat est tex.cum glo.ff.de lega.ij.l.cum quis dece dēs.§.scia.ubi ur̄ quasi casus. Nā ibi istitutio facta i testō reuocabat̄ ꝓ pte i codicillis ⁊ alius istituebatur ⁊ d2 ibi ꝙ ualꝫ reuocatō iure fideicō. Ad idē.l.sceuo la.ff.ad trebel.ubi ē ēt casus lꝫ eniꝫ ibi sit diuersitas i facto tn̄ ē idē i substātia solū.n.differt casus noster ab illo quia ibi in testō nullus fuit substitutus ⁊ sic he reditas pupilli peruenit ad matrem eius ab intestō que pr̄ia restituere tenetur substitutis i codicill'. In ca su uero nr̄o fuerūt dati substituti in testō ⁊ sic ad eos deuoluitur hereditas nō ab intestō ut d2 i.l.sceuola. Sꝫ ex testō uirtute substitutōis ⁊ i hoc ē differentia. Sed ꝙ nō teneātur restituere dimidiā substitutis in codicillis sicut si ab intestō succederēt nō ē rō i ꝯtriuꝫ cum in hoc inspiciat̄ uolūtas testōris qui uoluit sub stitutos hēre oīo dimidiā q̄ locū hꝫ qualr̄cūqꝫ succe dat̄ pupillo siue ex testō siue ab itestō eo tn̄ mō qͦ ser uari pōt.s.iure fideicō. Sed queritur an d̄ d̄ca di midia sic restituēda detrahetur trebellianica. R̄ndeo nō quia apud substitutos in testō remanet alia dimi dia que ē plus ꝙ̄ quarta ⁊ cū hēant iure institutionis ⁊ ex uolūtate defūcti ꝯputat̄ i quartā.l. in quarta.ff. ad l.fal.uer.sed in fideicō. Concludit̄ ergo ꝙ substi tuti in testō totā hereditatē pupilli hēbūt iure directo ⁊ dimidiā restituēt substitut̄ i codicill' integralr̄ ⁊ sine diminutione trebellianice.

Dn̄s filios masculos eos istituit ⁊ substituit uxorē ⁊ fraternitatē quādā si oēs filij sui d̄cesserit sine filijs. decesserūt duo ex illis sine filijs ultio decessit tertius filiꝰ relicta filia femina querit̄ utrū substō facta d̄ uxo re ⁊ fraternitate locum sibi uendicat.

cclvij.

In christi nomine amen.

Uiso dicto testō ponitur i facto ꝙ oēs filij masculi d̄ cesserūt sine filijs excepto ultio moriēte qui decessit re licta una filia querit̄ nūquid substitutio facta de uxo re ⁊ de fraternitate locū sibi uēdicet. Et uidet̄ ꝙ nō q2 ꝯditio sub qua facta fuit uidelꝫ si oēs decesserint si ne filijs nō extitit eo q2 illa dictio collectiua oīs requi rit ꝯcursū oīuꝫ sicut dictio uterqꝫ uel ambo.C.d̄ im pube.⁊ alijs substi.l.pe.qū icepit extare ꝯditio i per sona primoꝝ moriētiū ut ibi secus si in illis defecisset ⁊ extitisset i ꝑsona ultimi.ff.ad trebel.l.heredes mei §.cū ita qd̄ hic nō fuit imo deficit q2 nō d2 decessisse sine filijs qui femināꝫ filiā reliquit cū appellatōe filioꝝ ꝯtineātur filie.ff.de tes.tu.l.si quis ita i pri.cū ꝯcor. Preterea si decessisset cū nepote ex dicta filia diceret̄ d̄fecta ꝯditio.l.i.C.d̄ ꝯdi.inser.⁊ ad tre.iubemꝰ.§. sin aūt is.fortiꝰ si cū ea q2 si filia p̄dicta ꝑficeret suo fi lio ⁊ faceret ꝯditionē deficere fortius sibi ip̄i q2 ꝓpter qd̄ unūquodqꝫ ⁊c̄.C.de epi.⁊ cle.auc̄.multo mag'.

Breuiꝰ ꝯtrarium puto ueriꝰ. Nā predicta procede rēt si de alia mēte testōris nō possit apparere per cō iecturas al's illa ē seruāda.C.de le.l.cū qd̄ in fi.d̄ le. ij.cū proponeret̄ de ꝯdi.⁊ demon.l.in ꝯditionibꝰ. Sed hic ꝯstare pōt ex eo ꝙ dictus testator hēbat filij as feminas quibꝰ tn̄ i euētū ꝯditōnis dicte substitutō nis substitutos p̄tulit cū in casu quo omnes sine liber' decesserint illas nō substituit sed certam sūmam ma iorem ꝙ̄ prius eis reliquit ⁊ substituit uxorē ⁊ fraterni tatē si ergo substitutos p̄dilex.i suis filiabꝰ certe n̄ cre dendū ꝙ plus dilexerit prolem femininā ex filio que dicit̄ sua mediante filio ꝙ̄ suam propriam que ē ime diate sua q2 potentius ē ius i cā imediata ꝙ̄ mediata

ꝛ i cã ꝙ i cãto iuxta nõ. i. l. digna uox. C. de legi. facit
l. penul. de ꝯdi. ob tur. cãꝫ credenduꝫ ẽ ergo ꝙ dum
substituit filijs si decesserint sine filijs itellexerit. s. ma
sculis ne filias feminas filioꝝ plus dilexisse uideaꝣ ꝙ̃
filias feminas suas ꝓ quo facit qḋ nõ. optie bar. i. l.
fi. ff. ad trebel. ꝛ. l. galus. §. nunc de lege ubi etiaꝫ de
libe. ꝛ posthu. in uersi. quero testõꝛ post. izar. malũ.
in sua qõne quã etiã refert Jo. an. i addi. spec. ti. de
testa. sup rubrica. Cũ ergo decesserint omnes sine fi
lijs masculis extitit ꝯditio ꝓ hoc etiã facit sũma equi
tas qꝛ ut mihi asseriꝣ dictus filius ultimo decedẽs di
ctã filiã suaꝫ heredẽ uniuersalẽ nõ reliquit sꝫ quosdã
extraneos ꝛ ipaꝫ i certã tantũ quãtitate instituit si er
go diceremus eã excludere substitutos nõ obstãte ꝙ
sit femina filir excluderet nõ obstãte ꝙ esseꝫ heres uni
uersalis. ff. ḋ le. i. filiusfa. §. cũ quis ꝛ nõ. i. l. ex facto
§. fi. ff. ad trebe. Nec posset ipa ꝯsequi bona primi te
stõris ex eo ꝙ uidereꝣ tacite substituta p illa uerba si
decesserint sine filijs ut nõ. i. l. lucius. ff. de heredi. in
sti. qḋ tenẽt cõiter omnes ꝛ bar. i. l. centurio ḋ uul. ꝛ
pupil. ꝛ. l. si sic de le. iij. Et sic dicta filia nõ ꝓficeret si
bi sꝫ extraneis heredibus filioꝝ ḋ q̇bus primus testõꝛ
nũꝙ̃ cogitasse uideꝣ ꝛ excluderenꝣ substituti q̇ habẽt
uolũtatẽ defuncti que rõ licet p se nõ sit sufficiens ut
patet in dicto. §. cũ quis ubi talis rigoꝛ tolleraꝣ cõcur
rente tñ alia rõne de qua supra satis uideꝣ ponderã
da ad mitigandũ rigoreꝫ iuris ꝓcedentẽ a uerboruꝫ
ꝓprietate q rigoꝛ dꝫ de facili succũbere ubi p aliquaſ
ꝯiecturas pot ꝯstare de intẽtione in ꝯtrariũ ut iurib⁹
supra allegatis. Et sic ꝯcludo dictos substitutos pos
se ad fideicõ uenire. ¶ Si aũt queraꝣ quantũ eis de
beaꝣ Respõdeꝣ ꝙ omnia bona excepta lꝛima filioꝝ
que nõ cadit in fideicõ. sic nec alia bona ꝓpria coruꝫ
l. coheredi. §. cũ filie. ff. de uul. ꝛ pup. De trebelliani
ca uero an sit detrahẽda ꝯstat ꝙ quantũ ad dimidiã
hereditatis tangentẽ uxorẽ detrahenda ẽ postꝙ̃ fidei
cõ. fuit ꝯditionale iuxta nõ. in. l. q̃ꝙ̃. C. ad. l. fal. ꝛ i
c. rainucius ꝛ. c. rainaldus de testa. Quantũ uero ad
dimidiaꝫ que tangit locum piuꝫ sub iudice lis ẽ quia
bar. uult ꝙ nõ i. l. marcellus. ff. ad tre. sicut nec fal.
C. ad. l. fal. auc. Sꝫ Jo. an. ꝯ̃ in. c. si pater de testa.
li. vi. sup quo nil aliud ꝓnũc dico sed pp opi. tãtorũ
ꝯsulerẽ ꝑtib⁹ ꝙ sup hec ꝯcordarẽt de mutu. peti. c. i.

¶ Quidã michael istituit duos filios masculos here
des uniuersales duab⁹ filiabus feminis reliquit dotes
ꝛ masculos inuicem substituit postea ꝛ subiunxit ꝛ si
omnes filij mei decesserint sine filijs substituo unum
altare. Queriꝣ utrum sit locus substõni facte de alta
ri si filij masculi decesserint sine liberis supsit aũt una
ex filiabus feminis ꝛ dubium facit illa dictio omnes.

.cclviij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso testõ michaelis ꝯdaꝫ cromei de luca i quo dua
bus filiab⁹ suis maritatis ꝛ dotatis in casu uiduitatis
aliqd reliqt postea duos filios suos masculos uniuer
sales heredes instituit ꝛ imediate subiecit hãc clausu
lã. Et si cãus ꝯtigẽt ꝑ aliq̃ ipoꝝ filioꝝ dci testõris ḋ
cederet sine liberis alterũ supuiuẽtẽ filiũ dicti testõris
substituit uulgariter pupillariter ꝛ per fideicõ. ꝛc. ꝛ
postea subiecit aliam clãm. Si uero qḋ absit omnes
filij dicti testõris simul uel diuersis ꝑtibus decederẽt
quãdocũqꝫ sine liberis tunc ꝛ eo casu ḋ bonis ꝛ here
ditaꝣ dicti michaelis testõris filijs sic sine liberis dece
dentib⁹ si nulli supereẽnt substituit quoddã altare cõ
struẽdũ ꝛc. Queritur cũ ambo filij masculi ꝛ una fi
lia femina sine liberis decesserint superest tñ una ḋ di
ctis filiabus femis habẽs liberos ꝛ que possidet bõa
utrũ dicaꝣ extitisse ꝯditio dicte ultie substitutõis facte
de altari an nõ. Et facit dubiũ illa dictio oẽs que est
dictio collectiua ꝛ predicaꝣ de pluribus ꝙ̃ de duobus
ff. de arbi. l. nõ distinguemus. §. si plures. Et i hoc
diffe. t a dictione uterqꝫ uł ambo que predicaꝣ ḋ duo
bus tantũ. ff. mãdati. l. creditoꝛ. §. duob⁹. C. ḋ ipu.
ꝛ alijs substi. l. pe. Uñ cũ masculi nõ ẽent nisi duo il
la dictio oẽs nõ uꝣ posse uerificari i masculis tãtũ sꝫ
necesse uideꝣ ꝙ tã masculi ꝙ̃ femine decesserint sine
liberis ad hoc ut dicta ꝯditio sit purificata ar. l. fi. ꝛ
qḋ ibi nõ. ff. ad trebel. sicut. n. uerbũ pluralꝰ numeri
nõ uerificaꝣ in uno ut ibi ꝛ in. l. i. de opti. lega. ꝛ ḋ an
nuis lega. l. iij. ita ꝛ uerbũ ipoꝛtãs plꝛes ꝙ̃ duos nõ
uerificaꝣ in duob⁹ tantũ. Itẽ qꝛ psona filie que supest
est talis q̇ ex psũpta mẽte ḋ dcti substitutũ excludit qꝛ
ñ ẽ credẽdũ ꝙ extraneũ uoluerit pferre sue posterita
ti. ff. ad treb l. heredes mei. §. cũ ita ꝛ de ꝯdic. ꝛ de
mõ. l. cũ auus. C. ḋ fideicõ. l. cũ acutissimi ꝛ qḋ nõ.
per bar. de uul. ꝛ pu. quidã testõ ꝛ ad trebel lucius
§ gaio uideꝣ. n. uoluisse eidẽ filie reseruasse ius lꝛime
successionis ut dicta. l. pe. C. de impu. ꝛ alijs substi.
ꝛ. ff. de uul. ꝛ pu. uel singulis. ¶ His nõ obstãtibus
dico ꝯ̃triũ ꝙ imo dicta ꝯditio substitutõis ultime fuit
purificata p solã mortẽ masculorũ sine liberis et si am
be filie superuiuerẽt. Et hoc apparet ex uerbis appo
sitis in dicta ultia substitutõe dũ dixit tũc ꝛ eo casu de
bonis ꝛ hereditate dicti testõris que eiusdeꝫ dicti testõ
ris filijs sic sine liberis decedẽtibus superessent substi
tuit ꝛc. patet. n. per dicta uerba maxie in uerbo eius
dẽ qḋ illud qḋ supra dixit si oẽs filij ꝛc. intellexit de il
lis tantũ qui erãt uniuersalr instituti nã illis tantum
poterat aliquid supereẽ ḋ dicta hereditate nõ ꝛ alijs
sed illi fuerũt dũtaxat masculi. femine eniꝫ nõ fuerũt
i aliquo istitute uniuersalr ergo de illis nõ sensit. uo
luit. n. substituere filijs i hereditate ꝛ illis tãtũ quibus
faciebat substitutõeꝫ cẽleꝣ apposuisse ꝯditionẽ ut col
ligiꝣ ex illo uerbo eiusdẽ qḋ refertur ad uerbuꝫ si oẽs
qḋ ẽ supra quasi dicat qḋ in eo qḋ de hereditate sup
erit illis filijs quos supra in ꝯditione apposui dicẽdo
si oẽs i illo substituo dictũ altare ergo i illa dictiõne si
oẽs filij ꝛc. itellexit de filijs masculis tantũ qꝛ illis tan
tũ poterat aliquid supereẽ de hereditate. Cõstat aũt
mẽtẽ testatoris que ex uerbis ꝛ ꝯiecturis colligi põt
preferẽda eẽ oi stricto significatui uerborũ. l. cum qḋ
i f. C. de le. ff. ḋ le. ij. cũ ꝓponereꝣ ḋ le. iij. fideicõ. §.
itẽ si quis. C. de fideicõ. cũ uirũ. ꝛ pp ipam saluãdaꝫ
sepe una dictio pro altera ponitur. ff. de ꝯdi. ꝛ ḋmõ.
l. eas causas. Itẽ dicta ultia substõ ꝯpendiosa facta
uidetur in defectũ reciproce substõis quã in proximo
pcedẽti capitulo fecerat qꝛ cũ pcedẽti substituisset sup
stitẽ uoluit ꝙ si nullus supereẽt ueniret altare ꝛ sic uꝣ
facta ultio morẽti. l. heredes mei. §. cũ ita. ff. ad tre.
Igiꝣ illa uerba si omnes ꝛc. debent restringi ad illos
tantum iter quos facta erat reciproca substitutõ ꝛ isti
erant masculi tantum. Nam feminis nulla facta erat
substitutio in dotibus earum imo dixit testatoꝛ quod
de eis possent facere quicquid uellent nec etiã fuerũt
substitute dictis masculis cum substituerit superuiuen
tem in singulis ꝛ sic intellexit de masculo tãtũ ad qḋ
facit qḋ nõ. bar. in dicta. l. fi. ff. ad trebel. Et si ita est
ꝙ nec eis facta ẽ substõ nec de eis. Ergo nec dicere
debemus

debemus q̄ cēseant̄ apposite ī ɔditōe q̄ȝ unuȝ per al
terū declarat̄.l.si suus plurīū de le.i. Itē illud capl̄z
si uero qd̄ absit debet itelligi ꝛ determinari s̄m ꝓxīe
p̄cedēs capl̄z qd̄ incipit. Et si casus ī quo d̄ masculis
tantū disposuit.ff.mādati.l.si p̄cedēte.§.lucius ꝛ qd̄
ibi nō.ī gl.sup̄ uerbo ɔsensisset.que icipit.s creditor
apud quem ꝛc̄.que optime facit ꝛ.ff.de postu.l.i.§.
deide adiecit p̄tor ꝛc̄.ubi nidet̄ casus d̄ eo qd̄ querit̄.
Nā ibi in edicto p̄toris post tres ordines coꝝ qui po
stulare nō possunt subiciebat̄ talis clausula generalis
uidelicet q̄ ex his oibus q̄ suprascripti sūt ꝛc̄. Et dicit̄
ibi q̄ illa ūba ex his oibus restringunt̄ ad ꝓxime p̄ce
dētia.i.ad eos qui sūt in tertio ordine ad hoc.ff.de
iurisdi.o.iudi.si idē cū eodē in fi.ergo ꝛ eodē modo
illa ultima cl'a. Si uero qd̄ absit oēs ꝛc̄.ꝛ filij ꝛc̄.dȝ
restringi ad illos filios de q̄bus ī ꝓximo p̄cedenti ca
pl̄o qd̄ incipit ꝛ si casus ɔtingeret ꝛc̄. Et isti sunt filij
masculi ergo ꝛc̄. Et sic ɔcludo ɔditionē dicte ultime
subītōnis facte d̄ altari extitisse p̄ mortēȝ masculoꝝ ēt
si ambe filie sup̄essent. Ad rōnes factas in ɔ̄triū patet
respōsio p̄ p̄dicta si bene inspiciat̄ q̄ȝ uolūtas testōris
de qua p̄ ɔiecturas pōt apparere tollit oia. facit etiā
ad p̄dicta q̄ȝ ī materia differēti q̄ n̄ ita ɔuenit femini
no sicut masculino. masculinū nō ɔcipit femininū ut
nō.bar.ī.l.i.ff.de uer.sig.s̄ȝ hic subītō p̄dicta ɔpen
diosa nō ɔuenit fe̅is que nō erāt institute uniuersalr
ergo uerbū illud si oēs filij ꝛc̄.nō ɔprehendit feias.

Succedere.

Si p̄r ꝛ filius ꝓ dote nurus ī instr̄o dotis obliga
uerūt se isolidū ꝓ ip̄ius restitutiōe an ip̄e filius heres
patris pro una dimidia possit ɔ̄ fratrem coheredem
ip̄aȝ doteȝ petere ꝛ ɔseq̄ ꝓ una dimidia. Et succes
sio an hēat uiȝ solutōis. Et q̄d qn̄ sūt duo rei d̄bēdi.

.ccclviiij.

In christi nomine amen.

Notādū ē ad euidētiā q̄ testūȝ dicti frācisci fuit rupiū
p̄p̄ mortē unius ex filijs istitutis.s coꝛie q̄ reliquit filiū
s.p̄egrinū cuȝ fuerit mortuus coꝛia uiuo p̄re ꝛ sic ne
pos ex eo q̄ nō rep̄it̄ ī testō istitutus uel exheredat⁹
tāq̄ preteritus agnascendo rūp̄it testūȝ ad silitudineȝ
posthumi.ff.de iniust.testō.l.posthumoꝝ.mortuo er
go frācisco fuit hereditas ei⁹ delata ab intestō ꝓ dimi
dia nicolao filio ꝛ ꝓ altera dimidia p̄egrino nepoti
ex alio filio p̄mortuo q̄ succedit una cū p̄ruo in succes
siōe aui ꝛ alioꝝ ascēdētiū.C.d̄ suis ꝛ leg.auc̄.i succes
siōe ꝛ i cor.uñ sumit̄. Ex q° seq̄t̄ q̄ nūc nouit regres
sus dict⁹ p̄egrin⁹ pōt petē dimidiā dicte hereditat̄ ꝛ bo
noꝝ ab āntonio herede dicti nicolai ꝛ possessore oium
bonoꝝ. Nec ob.sibi lapsus tēporis.xx.ānoꝝ a morte
frācisci d̄ cui⁹ hereditate agit̄ q̄ȝ ius adeundi seu se imi
scendi ꝛ adeūdi hereditatē durat xxx.ānis.C.d̄ iure
delibe.l.lȝ ꝛ ibi nō.ff.de acqui.here.l.iij.ꝛ ibi p̄ gl.
C.de peti.here.l.hereditas petitionem. Est ergo
uidendū an dictus antonius possit de dicta heredita
te deducere anteq̄ restituat dimidiā peregrino dotē
sue matris ꝛ etiā alia d̄ q̄bus supra q̄ d̄ bonis sue ma
tris p̄uenerūt ad man⁹ dci frācisci. Et uīr q̄ n̄ p̄rio q̄ȝ
dict⁹ āntonius solus successit p̄ri suo nicolao q̄ erat ad
dictā dotē restituendā insoliduȝ obligatus ut patet ex
instr̄o dotali ꝛ successio hȝ uim solutōis.l.si ei cui.§.
is q̄.ff de euict.d̄ solu.l.sicū.§.adicio uer.aliquādo
uni cū censeatur sibi ip̄i soluisse isolidū adeūdo here
ditatē patris sui nō pōt amplius saltē illā dotē dedu
cere. Cōtrariū ē ueritas. Nā tūc successio hȝ uiȝ solu
tionis qn̄ erat tm̄ ille obligatus cui creditor succed t
q̄ȝ tūc nō resultat creditori succedēti aliqd̄ p̄iudiciū q̄
successio hēat uim solōnis cū nō hēat aliū quē ɔueni
re possit ꝛ seip̄m nō pōt ɔuenire. Sed qn̄ sunt duo
rei debēdi quorū quilibȝ ē isolidū obligatus tū: si cre
ditor succedat uni tātū ex eis successio nō hȝ uim so
lutionis sed per cā persona illius tātum cui succedit ꝛ
eius hereditas subducitur ab obligatione ꝛ remanet
creditori actio ītegra ꝛ insolidū ɔtra alterū.ff.de fide
iuss.urānius.§.si cū duo s̄ȝ hic tam nicolaus p̄r dicti
antonij q̄ ēt frāciscus auus eius erāt obligati ad resti
tutionē dicte dotis ꝛ quilȝ isolidū tāquā duo rei debē
di ut pȝ ex instrō dotali. Igit̄ p̄p̄ hoc q̄ āntoni⁹ succes
serit isolidū nicolao nō ē actio de dote ɔpetens dicto
antonio tāquā heredis sue matris ī aliquo extīcta iu
re solutōis imo si frāciscus uiueret uel alius q̄ nicola
us sibi successisset remaneret dicto āntonio itegra actō
ɔ̄ eos ut ibi. Sȝ q̄ȝ nicolaus successisset frācisco patri
suo i dimidia ab itestato qui erat alter correus. Et
iō in sequētiā ēt ip̄e antonius qui erat nicolai censet̄
i eadē dimidia successisse p̄ regulā q̄ heres heredis
ꝛc̄.l.fi.C.de here.insti.ff.de acqui.heredi. si quis fili
uȝ ī fi.uñ censetur actio ɔpetēs antonio tāquā here
di matris sue extincta pro dimidia iure solōnis ꝓ al
tera uero dimidia qua p̄egrinus succedit frācisco ab i
testato firma remanet ꝛ si p̄egrinus possideret dimi
diā dicte hereditatis frācisci posset antonius agere ꝓ
dimidia ɔ̄ eū sicut si ex propria persona ꝛ recta uia
dictus antonius p̄mo successisset nicolao patri suo ī
solidū ꝛ postea francisco auo ꝓ dimidia ergo ꝛ eodē
mō pōt deducere de dicta dimidia p̄tinēte ad p̄egri
nū que ab eo petit̄ ꝛ aduocat̄ p̄ petitionē hereditat̄
l.si quid possessor cū ibi plene nō.ff.d̄ peti. heredi.
q̄ȝ cui daretur actio ɔtra coheredē si nō possideret.
sed ip̄e coheres fortius exceptio si possidet ꝛ conne
nitur.l.i.§.qd̄ ait.ff.de superficieb⁹. Ista auteȝ sunt
paria deducere prio de tota hereditate totū id qd̄ de
debet̄ antonio tāquā heredi matris ꝛ residuuȝ diui
dere uel primū diuidere ꝛ postea de dimidia que eb
uēit p̄egrio deducere dimidiā debiti antequā cā resti
tuat.l.si filia.§.hoc āplius.ff.fami.her. Secūdo fa
cit ɔ̄ dictū antoniū uolētē deducere longiquitas lōgi
tēporis q̄ȝ ut dr̄ lapsi sūt āni xxx.ꝛ ultra a tēpore mor
tis mr̄is ꝛ sic tā ius adeūdi hereditatē mr̄ā q̄ ēt oīs
actio ꝛ ius ɔpetens ex p̄sona mr̄is censet̄ extīctū.C.
d̄ p̄scrip.xxx.an.l.sicut cū si. Sed respōdetur q̄ que
tēporalia fuissent ad agēdū ꝛ petendū si ip̄e antoni⁹
nō fuisset i possessiōe bonorū obligatorū p̄petua sūt
ad excipiēdū ex quo fuit ꝛ ē in pos.l.pure.§.fi.ff.de
doli excep. quibus ex cau.maio.l.si is cui cū ibi nō.
ꝛ.l.nec nō.§.exemplo eo.ti.ꝛ qd̄ nō.bar.ī.l.filio p̄
terito.ff.de iniusto testa.in p̄enul.colū.ibi duȝ dicit.
Item dico si bōa hereditaria eadē rōe possederit ꝛc̄.
Tertio facit ɔtra antonium q̄ȝ non dicitur q̄ dict⁹ an
tonius fecerit inuentarium super hereditate francisci
ergo ꝛc̄.l.fi.§.i ɔputatōe.C.de iure delibe. Sed re
spondetur q̄ illud posset nocere si uellet d̄ducere ad
uersus creditores ꝛ legatarios quibus adeundo si
ne inuentario obligatur insolidum nō quando uult
deducere ɔ̄ heredem cui adeundo pro sua dimidia
nō obligat̄ pro altera dimidia quoniā coheres suā di
midiā hȝ a seip̄o nō a coherede.ff.de heredi.insti.l.
sȝ si ī ɔditōe.§.fi.ꝛ qd̄ ibi nō.bal.qui p̄ illuȝ tex.resp̄

hēdit gl. que ē in. l. si post diuisionē. C. ō iuris ꝛ fac. igno. que dicit ꝙ inter coheredes ē obligatio ut alter alteri teneat ad suā portionē dicēs eā nō esse ueraꝫ ꝑ illū tex. dicti. §. fi. i dicta. l. sed si i ꝯditōe de here. insti. ꝛ idē bar. in. d. l. si post diuisionē qꝛ neuter alteri obligat ad portōeꝫ cuiuslibet lꝫ ad implendā uoluntatē defuncti quo ad alios bene obligant adinuicē. l. his ꝯsequenter. §. ij. ff familie her. Quarto facit ꝯ antonium qꝛ sibi fuit factū legatū aio ꝯpensandi cū dicto debito a dicto francisco ꝛ fuit iussus amplius nō petere ergo ꝛc. ar. c. officij de testa. Sꝫ respondet ꝙ si nō acceptauit nō tenet iussum implere. l. cuꝫ ab uno. ff. de le. ij. uer. nā aut cū suo iure ꝛc. ubi ꝓbat. Cōcludo ergo ut supra dixi p̄fatū antoniū posse deducere de dicta hereditate frācisci dotē maternā ꝛ alia i q̄b⁹ frāciscus sibi tāq̄ heredi sue matris tenebat residuū uero diuidet iter ipm ꝛ ꝑegrinuꝫ uidelicet bona que fuerunt francisci q̄sita uero ꝑ nicolauꝫ patreꝫ suuꝫ debēt esse p̄cipua dicti antonij q̄ solus pr̄i suo successit.

Plr̄alitas uinculoꝝ attendit qn̄ tractat de successione fratris. Iteꝫ qn̄ tractat de successione pr̄ui. Sꝫ qn̄ tractatur de successione ulteriorū puta fratris pr̄uelis uel etiam nepotis inter patruos illa non attenditur.

.cccl x.

In christi nomine amen.

Id qd̄ supra ꝯclusū ē ꝑ suprascriptū eximiuꝫ ꝯsultorē dn̄m antoniū uerissimū est ꝛ fuit originaliter dictū ꝛ determinatio Iac. de bel. i auc. de heredi. ab itest. §. si uero uidelicet ꝙ plr̄alitas uinculoꝝ nō attendit nisi iter fratres ꝛ filios fratrū cuꝫ fratres tractāt ō succedendo fratri uel filij fratruꝫ tractant de succedendo patruo ut. e. auc. §. si igit ꝛ. §. sin aūt defunctoꝝ loquit ipe cuꝫ q̄s decessit relicto uno patruelo nato ex eo qui fuerat suo patri utriqꝫ ꝯiūct⁹ ꝛ alio pr̄uelo nato ex eo q̄ fuerat suo pr̄i ex uno latere ꝯiunctus tantū ꝛ dicit eos esse equales i successiōe dicti patruelis defuncti qꝛ cū de pluralitate uinculoꝝ ꝙ faciat quē p̄ferri nō reꝑiat expressuꝫ nisi i fratrib⁹ carnalibus ꝛ filijs eoꝝ. Nō debemus hoc extēdere ad alias ꝑsonas ar. C. de colla. l. illā circa mediuꝫ. Idem ergo ut in casu nr̄o ꝓut determinat bar. in. l. post ꝯsanguineos. §. ultima de suis ꝛ legit. lꝫ Iaco. de bel. nō alleget. Seruanda sūt ergo iura uetera que hoc nō ꝯsiderabant sꝫ pares in gradu pariter admittebāt lꝫ unus esſꝫ duplici uinculo coniunctus alter unico tantum. Ita etiā reperio fuisse antiquitus ꝯsulium per dn̄m franciscuꝫ tigrini de pisis ꝛ per dn̄m thomam de corsinis de florentia ꝛ per dictuꝫ Iac. de bel. in dicta auc. ꝛ refert ipe franciscus sic pluries fuisse consultum ꝑusij. Ipsi tamen uidenter intelligere dictuꝫ Ia. de bel. largius q̄ ipe loquit. s. ꝙ pluralitas uinculoꝝ non attenditur nisi inter fratres carnales cum ipi tractant de succedendo fratri ꝛ iter filios fratrū. s. cū tractāt ō succedēdo pr̄uo sil' cū alio pr̄uo qꝛ tunc rep̄sentans personā patris secundū opi. azo. Sed si filij fratruꝫ tractarēt de succedēdo pr̄uo simul cū alijs filijs fratris tunc nō debet attēdi pluralitas uinculorū sꝫ hoc mihi nō placꝫ qꝛ filij fratris siue ueniant ad successionem pr̄ui cum alio patruo siue cum filijs alterius patrui succedunt in locum parentum ꝛ utroqꝫ casu inspiceretur pluralitas uinculorum secundum opi. accur. quem cōiter doc. sequūt. Nec hoc casu loquit Ia. de bel sꝫ loquit quādo tractāt de succedēdo pr̄ueli. i. uni filio alterius patrui. uel fratris si bn̄ ꝯsideratur qd̄ dicti doc. nō uidētur fecisse. Cōcludēdo ergo dico tūc debere ꝯsiderari pluralitatē uinculorū qn̄ duos fratres tractāt de succedēdo patruo cū filijs alterius patrui qui erat frater defuncti ex uno latere tantū uł cū aliquo patruo. Si uero tractet de successione alterius q̄ fratris carnalis uel patrui puta de successione patruel' ut i casu Ia. de bel. uel nepotis ex fratre ut in casu bar. qui ē casus noster dicta pluralitas nō attēdit. Et lꝫ rōnes pn̄t fieri i ꝯtrariū per similitudinē uel maioritateꝫ rōnis prout subtiliter inuestigauit suprascriptus eximi⁹ cōsultor ad oēs tn̄ pōt respōderi qꝛ rō uitāde correctionis ueterū legū tollit ꝯtrariū ꝛ per ea que habētur i. c. i argumētū de regulis iuris li. vi. i tex. per di.

Quidā decessit superstite fratre ꝯsanguineo. scꝫ ex latere patris tātū ꝛ relicto fratre uterio ex latere scilꝫ mr̄is tantū. Querit quis eorū preferat i bonis que ꝑuenerunt ad defunctū ex matre stāte statuto ꝙ attinētes defūcto ex latere mr̄is nō succedant.

cccl xi.

In christi nomine amen.

Uiso statuto ciuitatis castelli sub rubrica de successionibus ab intestō quo sic cauet iter alia. ꝙ si quis decesserit ab itestato nō superuiuētib⁹ descēdētibus uel ascēdētib⁹ succedāt fratres masculi ꝯsanguinei ꝛ filij masculi dictorū fratrū ꝯsanguineorū tātū. Et si non supersunt succedāt patruus ꝛ filij masculi patruorum exclusis sororib⁹ ꝛ matre ꝛ auo materno ꝛ auia paterna. Et oibus alijs attinētibus tali decedēti ex latere matris querit si decessit quidā itestatus nō relictis descēdētibus nec ascēdētibus. Sꝫ relictis uno fratre cōsanguineo tantū ꝛ uno uterino utrū dictus frat uterinus succedat in bonis que p̄fatus defunctus habuit a matre uidelꝫ i dote uel parte dotis que sibi obuēit ꝑ ea que nō. per gl. ꝛ doc. C. cōia de succe. auc. itaqꝫ ꝛ de legi. here. l. de emācipatis i fi. ꝛ nō. eo. ti. auc. p⁹ fratres la pr̄ia ꝛ de bonis q̄ libe. l. qd̄ satis. §. fi. fm unū intellectū. Et i auc. de ꝯsangui. ꝛ ute. fra. §. fi. Nā si dictū statutū nō eēt clarū eēt ō iure cōi per ea q̄ hēntur i dictis locis. Sed dubiū facit statutū p̄dcm̄ p̄mo ꝑꝑ illā dictionē taxatiuā tātū que ceteros excludit a ꝯcursu cū ꝯsanguineis. C. ō ꝓba. l. rōes cuꝫ ibi nō. ꝛ in. c. cū ecclia sutrina de cā pos. ꝛ ꝓprie. Itē qꝛ dicit exclusis oibus alijs attinētibus tali decedēti ex latere matris ꝛc. Cōstat. n. statutū posse derogare iuri cōi i mā successionis que defertur ō iure positiuo. ff. de uer. sig. l. lege obuēire hereditatē. et si ut ex legibus senatus ue cōsultis ꝛc. l. unica ut pꝫ i. l. lege xii. ta. C. de legi. here. Et breuiter uī dicēdū p̄fatū fratrē uterinū nullo mō uocari ad dicta bona ꝑueniētia a matre tali rōne qꝛ negari nō pōt q̄n ꝑ p̄fatū statutū excludatur ab uniuersali successione dicti defuncti i omnibus bonis per illa duo ꝯtenta in. d. statuto de quibus dixi supra al's istud statutū nihil operaret qd̄ eē nō dꝫ. ff. ad muni. l. i. in fi. cum ibi nō. Igit ꝛ ab ista ꝑticulari successione bonorum a matre ꝑueniētium ut patet ex nota. in locis preallegatis. Nā tunc frater uterinus prefertur ꝯsāguineo i mr̄nis qn̄ etiaꝫ in alijs aliūde prouenientibus defuncto preter q̄ a patre admittit una qꝛ sūt pares ꝛ alter alteri nō p̄latus tūc. n. cū uterqꝫ ꝑiter admittatur ad uniuersaleꝫ successionem defuncti quilibet eorū p̄occupat sibi ꝑticlarem uidelicꝫ consanguineus paterna ꝛ uterinus materna

terna bona ĩ q̇bus ꝓpꝛie nõ ꝯsistit uniuersalis successio sed ꝑticularis ad silitudinez cuiusdã p̃legati ar. ff. de here. insti. l. ex facto la grande. Sed cũ uterqꝫ ul' alter coꝝ excludiť ab uniuersali excludiť etiaꝫ ab ista particulari ut patet cuꝫ extat defuncto frater utrinqꝫ ꝯiunctus ꝛ etiam ꝯsanguineus tantũ ꝛ uterinus tantũ. Nam cum utrinqꝫ ꝯiunctus excludat alios in uniuersali successione ꝛ in bonis aliũdc peruenientibus ꝓpter duplex uinculũ. Excludit etiã eos a paternis ꝛ maternis ut ibi nõ. gl. ꝛ doc. Et tamẽ non est magis ꝯiũctus ꝑ patrem q̃ꝫ ꝯsanguineus tantuꝫ nec magis ꝑ matrẽ q̃ꝫ uterinus tantũ ꝛ sic licet ꝓpter duplex uinculum suadeat rõ ꝙ in bonis aliunde quesitis p̃feratur utriqꝫ in ꝓueniẽtibus tñ a pꝛe uel matre nõ sed suadet ꝙ i p̃nis ꝯcurrat cũ ꝯsanguineo ꝛ i maternis cũ uterino. Et tñ nõ ꝯcurrit imo etiã in illis p̃fertur eis ut ibi nõ. Hoc certe non põt ꝯtingere ex alio nisi ꝙ cum illos excludat ab uniuersali successione ꝛ ab alijs bonis. Excludit etiã a paternis uel maternis q̃ faciunt successionẽ ꝑticularez ut dixi. Sed in cãu nr̃o ꝑ dictũ statutũ p̃fatus ꝯsanguineus p̃poniť uterino i successione uniuersali ꝛ illũ ab ea excludit igiť nõ poterit ꝑuenire ad hanc ꝑticularẽ ad quã nõ uenit nisi mediãte uniuersali. sicut in fili uidemus ĩ feudo qd̓ ñ transit nisi ad filiũ nõ ad extraneos heredes. Naꝫ si plures extranei heredes sunt instituti cũ filio lꝫ solus filius possit habere feudũ nisi tamẽ hereditatẽ appꝛehendat nec feudũ habere põt qꝛ nõ nisi mediãte successiõe uniuersali põt ip̃m habere ut i usibus feudoꝝ ĩ titulo an agnatus uel filius ꝛ nõ. i. l. ꝛ nõ tantũ. §. fi. ff. de peti. here. Et in emphiteosi ecclĩastica quam quis recepit ꝓ se ꝛ suis heredibꝰ. Licet eniꝫ ad filios tantuꝫ transeat ut nõ. ff. so. ma. l. etiam in p̃n. nõ tñ nisi sint heredes. Et sic nõ tãq̃ꝫ ad heredes sed ideo qꝛ sunt heredes ut. l. ut iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. lib. ꝛ ibi nõ. ꝑ bar. Uideť nãqꝫ iste ꝯsãguineus redactus ꝑ dictũ statutũ ad istar utrinqꝫ ꝯiuncti qꝛ sicut utrinqꝫ ꝯiunctus excludit uterinuꝫ ab uniuersali successione ꝛ bonis aliũde quesitis ita ꝛ iste ꝯsanguineus tantũ. Igiť ꝛ sicut primus excludit ꝓpter hoc etiam a maternis eodẽ modo debet ꝛ iste excludere.

¶ In cõtrariũ facit qꝛ uterinus uocať ꝛ p̃ferť cõsanguineo in bonis maternis ea rõne qꝛ ꝓuenerunt a matre ꝑ quaꝫ erat ꝯiunctus defuncto ꝛ nõ sic erat cõsanguineus ut sic redeãt ad stirpẽ unde ꝓuenerant sicut ꝛ bona que mater si nupta habuit a pꝛimo marito deuenire debẽt ad filios ab eo creatos. C. d̓ secũ. nup. l. ij. Sed illa ꝑueniunt ad filios etiam si ñ sint heredes uniuersales matris i auc. de nup. §. si uero expectet ꝛ. §. qm̃ i formas posita. C. d̓ secũdis nup. auc. hec res igiť nõ hꝫ nocere huic uterino ꝙ ad uniuersalẽ successionẽ defũcti seu ad alia bona nõ uoceť cũ ꝯsanguineo quominus possit ad ista ꝓueniẽtia ex latere suo uenire. Preterea si uterinus ñ excludereť ab uniuersali successione ꝑ statutũ ꝑ se ip̃m repudiãdo hereditatẽ delatã sibi ꝛ ꝯsanguineo ꝓ poꝛtõe ip̃ꝫ tangẽte ñ ꝓpterea ꝓhibereť petere bona a matre ꝓueniẽtia cũ in illis ꝓpꝛie nõ ꝯsistat hereditas ꝛ successio defuncti sꝫ i iure ut. l. hereditas de peti. here. ꝛ qꝛ capit ea p̃cipua ad silitudinẽ pꝛelegati cui cõꝑari põt dis̓ꝓõ iuris cõis ip̃ꝫ p̃ferens in eisdẽ ut supꝛa dixi. Et ꝯstat ꝙ unus ex heredibus repudiãs ꝑteꝫ suã hereditatis nõ ꝓhibeť totum p̃legatũ petere. l. qui filiabus § fi. cũ. l. sequenti. ff. de le. i. Igiť ꝛ ideꝫ esse debet si excludatur a successione ꝑ statutum ut in casu nr̃o ꝛ multo magis qꝛ plus deberet nocere exclusio ꝓpꝛia que large solet iterpꝛetari cũ sit quid ei ĩputeť iuxta nõ. in. l. i. §. uidẽdũ. ff. de suc. edi. Sed statutaria in qua nil ẽ ꝙ ei possit ĩputari sꝫ tãquã odiosa restringi dꝫ ut scꝫ itelligatur fieri a successione uniuersali ꝛ regulari nõ a particulari ꝛ irregulari sicut ẽ ista ꝛ satis sit ꝙ opereť aliquid in pꝛĩa ar. c. odia d̓ regul' iuris. facit. l. fi. ff. de colla. do. ubi licꝫ filia se excludat ab hereditate patris cã repudiãdo tñ retinet dotẽ que erat effecta pꝛopꝛiũ patrimoniũ ꝯiunctoꝛum per matrem ꝛ tã quã diuersuꝫ ꝛ sepatũ ab alijs bonis dꝫ reputari i articulo successionis qd̓ patet qꝛ nõ diuiditur equal'r iter succedẽtes ꝓut regl'aris nã successiõis exposcit sꝫ deuoluũtur ad alterũ tãtũ ut nõ. in dicta auc. itaqꝫ ꝛ auc. post fratres. Igiť eodẽ mõ dꝫ posse diuidi ꝑ repudiationẽ ꝛ exclusionẽ nõ sic in successione regulari. ff. de acqui. here. l. i. ij. ꝛ. iij. cũ se. ꝛ. l. cum solus. Nec obstare uidẽtur allegata ĩ ꝯtrariũ qꝛ utrinqꝫ cõiũctus p̃fertur ĩ maternis ꝑꝑ duplex uinculũ ut dicit glo. in dictis locis. Sed i casu nr̃o ꝯsanguineus non p̃ferť ꝑꝑ duplex uinculũ. nec igiť qꝛ sit magis ꝯiũctꝰ q̃ꝫ uterinꝰ qꝛ ex latere patris. Et istã partẽ puto uerio rẽ ꝛ equioꝛẽ ne lugeat uterinus uidẽdo bona materna deuolui ad penitus extraneos ꝛ exosos matri ꝛ se exclusũ ar. C. de bonis q̃ libe. l. cum opoꝛꝫ post p̃n. ibi ꝛ filij non lugebunt ꝛc̃. ꝛ de alluuionibus. l. i. licꝫ iste passus dubius uideatur pꝛopter supꝛadicta.

¶ Testamentũ.

¶ In testamẽto in quo instituitur ecclĩa sufficiũt duo testes etiam non rogati. Et etiam si testamẽtum nõ fuit postea relectum coꝛam testibus.

cccIxij.

¶ In chꝛisti nomine amen.

Super eo qd̓ queritur utrũ ualeat institutio facta de dicta ecclĩa uideť dicẽdũ ꝙ nõ. Pꝛio qꝛ nõ ẽ sufficiẽs numerus testiũ cũ sint quatuoꝛ tantũ ꝛ requiruntur. vij. ff. de testa. l. si testiũm. Secundo qꝛ ñ dicũt se fuisse rogatos ꝛ sic uidẽtur nõ pꝛobare. ff. de testa. mili. l. diuus ꝛ ibi nõ. per bar. Tertio qꝛ nõ apparet dicta cedula lecta coꝛã testibꝰ ꝛ sic uꝛ fuisse uoluntas iperfecta. ff. de le. iij. l. fideicõ. §. i. ꝛ qd̓ ibi nõ. i glo. ꝛ per doc. ꝛ. l. si is qui. ff. de testa. ¶ His nõ obstãtibꝰ ꝯꝛũ ẽ uerius qꝛ pꝛedicta ꝓcederẽt si institutio nõ fuissꝫ facta ad piã cãm sꝫ qꝛ facta ẽ de ecclĩa sufficiunt duo testes nõ solũ quatuoꝛ ẽt nõ rogati. nõ solũ de iure canonico. c. cum ẽẽs ꝛ. c. relatũ de testa. sed de iure ciuili hoc casu cũ erat in moꝛtis articulo. C. de sacrosan. eccle. l. i. ꝛ ibi nõ. plene per bar. i vi. pꝛĩcipali. q. ꝛ sic pꝛimus ꝛ secũdus defectus nõ hꝫ obstare. Nec ẽt ob. tertius defectus qꝛ posito ꝙ scriptura fuit iperfecta ñ tñ fuit imperfecta uolũtas ꝙ apparꝫ ex eo ꝙ notariꝰ in fi. asserit se rogatũ ꝛ apposuit diẽ que ambo significãt rẽ eẽ perfectã pꝛout nõ. exp̃sse bal. i auc. qd̓ sine C. de testa. ubi dicit ꝙ si repitur scriptũ i cedula manu notarij actũ ꝛc. ꝙ istud significat rẽ perfectã. Sufficit ergo ꝙ ꝓbetur ꝑ testes si testũꝫ fuit coꝛã illis nũcupatũ ꝛ postea scriptũ. Nã adhuc requirebatur relectio sed ad piã cãm nõ requiriť sꝫ sufficit ꝙ per testes ꝓbetur. sꝫ ꝛ si nũquã fuisset nũcupatũ adhuc illa sola scriptura ꝓbaret sicut inter liberos ꝓbaret dicta auc. qd̓ sine iuxta nõ. i fi. i. l. dñs. ff. de testa. ꝛ. l. hac ꝯsultissima qui testã facere pos. circa fi. i gl. Preterea si scriptura ẽ manu testãtoꝛis ꝛ hoc ꝯstaret uideť suffi

tere ad piaȝ causã sicut īter liberos ut ī dicta auc. qđ sine ⁊ si ē manu notarij si quidē uiuit ⁊ asserit se fuis se rogatũ dȝ eã extendere cũ debitis solēnitatibus si uero ē mortuus ⁊ repitur inter suas scripturas dȝ ex tēdi cũ auc. iudicis. c. cuȝ. p. tabellio de fide instru. qꝛ ꝯtinet pfectã uolũtatē postꝙ repit scriptũ manu eiꝰ q̃ fuit rogatus p ea que notant ī dicta auc. qđ sine si cut si facta esset inter liberos secundum bar. in dicta l. fideicom. §. i. ff. de le. iij.

De testõ ꝯtinēte clãȝ derogatoriaȝ qualit tollat p ſm. Et sic de mã. l. si q̇s ī p̃n. testi. Et an ⁊ qñ ⁊ que uerba requirant in testõ ad hoc ut p illud reuocetur primuȝ testũm habēs clãm derogatoriã ⁊ iuramentũ

Casus talis est sequentis ꝯsilij.

Quedã dña ī suo testõ filiũ masculũ heredem uniuersalē instituit cuidaȝ uero filie femine nupte ⁊ dotate a patre ⁊ etiã nepotibꝰ ex altera filia p̄mortua quartã ptē oīum bonoꝝ suoꝝ reliquit ⁊ legauit cuȝ onere ꝙ quintã pteȝ illius quarte deberēt p aīa ipius testatricis distribuere īter paupes. Et pmisit ⁊ iurauit testũȝ p̄dictũ ⁊ dictã ultimã uoluntateȝ non reuocare ⁊ aliud testũȝ ⁊ ultimã uoluntateȝ nõ ꝯdere ꝙ si ꝯ̃ fecerit ex tũc donauit dictã quartã pteȝ dicte filie ⁊ nepotibus. Postea p quatuor ãnos aliud testamētũ fecit ī quo eundē filiũ masculũ heredē uniuersalē īstituit ut in p̄mo. Dicte uero filie reliquit. x libras tantũ ī quibus eã heredē instituit. Et uoluit ꝙ plus petere non possȝ ⁊ idē fecit de dictis nepotibꝰ. Et ī fine apposuit hec ṽba rũpens ⁊ cassans omne aliud testũm ⁊ ultimã uolũtatē manu cuiuscũqȝ notarij sub q̇buscũqȝ ⁊ quacũqȝ forma fuerit ꝯceptũ uolēs hoc in oibus p̃ ualere ⁊ irreuocabilr tenere. Querit utruȝ p hec ṽba reuocatũ sit primuȝ testũȝ potissime quantũ ad legatũ ⁊ relictũ dcē q̃rte ptis p̄suppolito statuto loci ꝙ mlr habēs filios ñ possit testari nisi ð q̃rta pte cetere ṽo tres distribuãt int filios. Et alio statuto qͦ cauet ꝙ mlr dotata a p̄re ñ succedat mr̄i extãte filio masculo ex ea.

.ccclxiij.

In christi nomine amen.

In facto p̄senti ponã p̄mo ꝯclusionē. que mihi uera uidet de iure postea ipsã oppugnabo pluribꝰ medis ⁊ oppugnationibꝰ respondebo ut sic clarior fiat. Dico ergo testũȝ p̄dictũ ⁊ potissime circa relictũ dicte q̃rte ptis nõ esse reuocatũ p ſm ⁊ p dicta ṽba ī eo posita tali rõne. Certũ ⁊ indubitatũ est de iure ꝙ testũm uel legatũ habēs clausulã derogatoriã sequētis uolũtatis nõ reuocat p ipsaȝ sequētē uoluntatē seu testũȝ nisi de ipo ⁊ de ipius qualitate fiat spãlis mentio ī sequēti. ff. de le. iij. l. si q̇s in p̃n. testi de le. i. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis ⁊ plene p di. ī regula qđ semel de regulis iuris ⁊ in ꝯsilio suo qđ incipit ticius habēs tres filios. Qđ aũt dixi de eius qualitate itelligit. i. de dcã clausula seu uerbis derogatorijs sic itelligit gl. q̃ ē in dicto. § ī legatis. Qđ aũt dixi spãlr di. i. d. c. qđ sel' uidet sic itelligere. i. singularit ⁊ requirat specifica mentio ⁊ noiatio. Unde si tal' fuit clã ꝙ nõ ualeat secũdũ nisi ꝯtineant talia uerba uel aue marie uidet sentire di. ut ī scđo dici debeat nõ obstãte alio testõ in quo dictũ sit ꝙ nõ ualeat secundũ nisi talia ṽba ꝯtineantur seu aue maria. Qđ nimis essȝ durũ ⁊ p indirectũ posset oio tolli ptãs reuocãdi si testõr de dictis uerbis nõ recordaret. Preterea ista esset mētio singularis quaȝ illi tex. nõ requirunt sȝ spãlem. Et iõ bar. subtilius in dicta. l. si quis in prin. testi dicit sufficere ꝙ utatur uerbis spãlibus dicēdo nõ obstãte quocũqȝ alio testõ ēt si in eo ꝯtineãtur uerba derogatoria absqȝ eo qđ de ipis uerbis ⁊ eorũ forma fiat specifica mētio. Ista eniȝ ē mētio spãlis qm̃ testatorũ quedã hñt uerba derogatoria quedã nõ ⁊ ista ꝯstituũt spēs diuersas. Uñ nõ sufficit dicere nõ obstãte alio testõ qꝛ uteret nomine generis tãtũ sed debȝ uti noie spēi. Et ita etiam tenuit dñs fede. de senis doc. excellētissimꝰ ī ꝯsilio suo. xlvi. hito ut asserit colloquio cũ pluribus doctoribus iuris ciuilis. Sic ergo ꝯclusiue generalis mētio ñ sufficit ēt ſm di. Itē specifica ⁊ singularis nõ requirit ſm bar. ⁊ fede. Sed sufficit spãlis ſm oēs que tũc dicitur cũ fit mētio de testõ alio ⁊ adijciũtur hec uerba si contineãtur in eo uerba seu clausula derogatoria cuiuscũqȝ qualitatis ⁊ sub quacũqȝ uerborũ ꝯceptõe. Itē ꝯstat de iure ꝙ iuramētũ habȝ uim clausule derogatorie ſm Io. an. qui ita tenuit in fine qõnis posite super dicta regula ꝙ semel placuit ⁊ idē tenuit bar. ī di l. si quis in pri. añ fi. per. l. cũ pr̄. § filijs matrē. ff. de le. ij. Sȝ in dicto secũdo testõ nulla facta ē mentio de uerbis derogatorijs sed solũ de testõ ⁊ sic fuit usa uerbis generalibus dixit. n. rumpēs ⁊ cassãs oē aliud testamētũ ⁊c̃. sub quacũqȝ forma seu ꝯceptõe. Põt. n. eē forma ⁊ ꝯceptõ testi diuersimoda absqȝ tñ uerbis derogatorijs ut patet cuilibet. Unde per dicta uerba nõ censet facta mētio de derogatorijs. Iõ nõ sufficit sȝ debebat dici sub quacũqȝ forma ⁊ sub quibuscũqȝ uerbis ēt derogatorijs. Et ita uȓ sentire bar. in dicta l. si quis in pri. testi in fi. ij. colũ. uersi. quero si testõr dicit sic cassans ⁊c̃. ēt si essent uerba derogatoria sub quacũqȝ forma ⁊ ꝯceptione uerborũ ⁊c̃. Et sic sentit ꝙ nõ sufficiãt ultima uerba sub quacũqȝ forma ⁊c̃. nisi adiungãtur ēt pria. Plus uȓ ꝙ cuȝ uerba derogatoria quedaȝ sunt explicita quedaȝ iplicita ut illa que includunt ī iuramēto ꝙ ēt ð hac specie derogatoriorũ fienda fuerit mētio puta dicēdo nõ obstante alio testõ ⁊c̃. ēt si ibi ꝯtineãtur iuramēta de nõ reuocãdo ⁊c̃. Nam ꝙ iuris ē de genere respectu spēiũ idē esse debet de specie subalterna respectu aliarũ spērũ nõ subalternarũ sub ea inclusarũ qꝛ respectu illarũ loco generis hētur ar. l. in naue ⁊ qđ ibi nõ. ff. loca. de pecu. leg. l seruo manumisso ⁊ qđ nõ. di. ī regula generi per spēm de reg. iur. li. vi. Unde cũ sub ista specie scilȝ uerborum ðrogatiuorũ ꝯprehēdãtur alie due. s. explicitorum ⁊ implicitorũ. s. p iuramētũ dico fiendã fuisse mentionē de iuramēto. Et ita sane credendum est sensisse bar. circa fi. dicte. l. si quis in prin. duȝ dicit ꝙ si in testõ ꝯtinetur iuramētũ requiritur specialis reuocatio nõ enim sic congruit dicere. s. faciēdo mentionē de uerbis derogatorijs sicut dicere faciendo. s. mentionē de iuramēto qꝛ iuramētũ nõ ē clausula derogatoria sed hȝ eius uim. Uñ nõ sic ꝯgrue loqueretur testõr dicēdo ēt si ꝯtineãtur uerba derogatoria sicut si diceret ēt si ꝯtineatur iuramētũ de nõ reuocando. Non ergo censetur mutasse uoluntatem dicta testatrix ex quo de iuramento primi testamenti nullam fecit mentionem neqȝ enim presumit ipam fuisse oblitã seu imemorē dicti iuramēti cũ nõ multũ tp̄s trãsiuisset īter primũ testũm ⁊ ultimũ. s. quatuor ãni tm̃. Nã obliuio iducit ex cursu decēnij. ff. ð usuca. l. furtũ §. fi. uñ facile fuissȝ mētõnē facere ꝙ cũ nõ fecerit nec reuocasse cēset ar. C. ð cad. tollē. §. sin aũt a deficiētis in fi. Potissime quia mulieres formidolose sunt ð iuramēto. Unde nõ facile credendum ē eaȝ uoluisse

ab eo recedere timore periurij qd̄ secundum Jo.an.
incurrit lʒ sm̄ bar. nō incurrat. Credēdum ē ergo q̄
adheserit uie tutiori ut ab eo recedē noluerit ex quo
de ipso mētionē nō facit de sponsa.c. iuuenis cū qui
dā etiā uana formidine terreant. C. de iure delibe.l.
fi.§.sʒ q2 quidā.q̄ siquis hoc fateri nolet ut de iura
mēto specialis mētio fienda eēt. Jllud tm̄ negari non
posset q̄ mētio quā fecit sufficiēs nō ē cum de solo te
stamēto p̄cedēte mētionē fecerit. de derogatorijs ue
ro uerbis aut eorū uim habētibus nullam cum Jo.
an. ⁊ bar. requirant specialē reuocationē que nō ni
si altero de duobus modis fieri potuit de quibus su
pra dixi. ¶ Stat igit conclusio supra posita q̄ nō sit
reuocatū. Ceterum si non interuenissʒ iuramētū sed
simplex pmisio de non reuocādo ⁊ de nō condendo
aliud testm̄ uel ultimam uoluntatē nō fuisset aliqua
mētio fiēda de dictis uerbis imo p sequēs testm̄ sim
pliciter sm̄ reuocatū eēt primū qm̄ illa nō eēt deroga
toria uoluntat de quibus leges p̄dicte debēt intelligi
sed actus testandi seu potestatis de quibus ideo fien
da non est mentio quia ⁊ a principio non ualent
cum non posset quis sibi auferre potestatē testandi
nec se obligare ad non testandum. ff. de uerb. obl. sti
pulatio hoc mō. Et idē in derogatorijs solēnitat ut
si dicat uolo i sequēti testō talē solēnitatē seruari nec
dicat ulterius quid uult fieri si nō seruet q2 nō ptinet
ad cū hoc disponē cū sit iur publici. Et hec patent ex
nō. p bar. in. d. l. siquis in prin. testamēti i ultima op
positiōe ⁊ p ci. in. l. sancimus. C. de testa. Uerba ue
ro derogatoria uoluntat ualēt que dicunt cuʒ dispo
nit non ualere sequēs testm̄ aut uoluntatē uel simpli
citer uel sub certa cōditione. s. si talis solēnitas nō ser
uet igit tūc fienda ē specialis mētio ut dictis legibus.
Sʒ cum hoc nō disponit sʒ tm̄ dicit q̄ uult nō posse
aut nō licere sibi testari sunt derogatoria ptātis. Jteʒ
si pmittit nō testari sunt derogatoria act⁹ testādi. Si
v̄o dicat q̄ uult certā solēnitatē seruari ⁊ nō dicat ul
terius sunt derogatoria solēnitatis. de quibus tribus
speciebus nō ē fienda mētio ut s̄. dixi. Juramētuʒ aūt
hʒ uim illorum uerborum de quib⁹ fienda ē mētio uide
lʒ q̄ si fiat aliud testm̄ nō ualeat ⁊ ita dʒ intelligi qd̄
dicit Jo. an. ⁊ bar. Licet hoc ergo expresse testatrix
ista nō dixerit sʒ solum q̄ aliud testamētuʒ nō faciet
⁊ q̄ illud nō mutaret tamē quia iurauit censet hoc di
xisse ideo ⁊c. ¶ Nūc ergo facto dcō fundamento plu
ribus modis opponit q̄ non procedat conclusio su
pradcā. Et primo quia si uerum ē q̄ iuramētum ha
beat uim illorum uerborum. s. si aliud testamētum fe
cero nolo ualere ut supra dixi. Ergo uidet q̄ suffici
at ad reuocationē primi testamēti q̄ ipsum expresse
reuocauerit in secūdo scilʒ dicēdo rumpēs ⁊ cassans
⁊c. ⁊ dixerit uelle secūdum ualere secūdū bar. qui ita
nō. in. d. l. siquis in secūda colū. uersi. uenio ad secun
dum ubi circa primam formā tactam p glo. que ē cū
simpliciter dicit si aliud fecero nolo ualere dicit expres
se id qd̄ supra dixi. s. q̄ illa duo sufficiūt. Nec expedit
dicere non obstantibus quibuscūqʒ uerbis dero gato
rijs. Nam secūdū eum illud requirit cū testator usus
ē scda forma tacta p glo. que ē cū dicit nolo ualere ni
si seruata sit talis solēnitas ⁊c. Sʒ iuramentū hʒ uim
prime forme iō sufficere uidet dixisse illa duo que am
bo hic dicit si bene inspiciat. Unde etiā si nō dixisset
illa uerba sub quibuscūqʒ ⁊ sub quacūqʒ forma fuerit
conceptus ⁊c. uidet q̄ reuocatū eēt testm̄ primū ex quo
expsse ipm cassauit ⁊ dixit uelle ualere secūdum. Sʒ

respondeo ⁊ dico q̄ iuramentum habet uim non so
lum prime forme tacte per gl. sʒ etiam scde si uera est
opi. bar. q̄ fortior sit secunda ad impediendum reuo
cationem q̄ prima cum iuramentum habeat uim ut
ualeat eo modo quo melius ualere potest secundum
eundem bar. circa fi dicte. l. siquis ⁊ sic importat illaʒ
clausulā que reddit testamentum firmius ⁊ irreuoca
bilius pp̄ter extrā uoluntatem ut. d. l. cuʒ pr̄. §. filijs
mēcm ⁊ iō q2 nō magis dicere possumus iportare ta
lia uerba q̄ talia cōgrue dicere possumus q̄ ipa uis
iuramenti ē illa que hoc opat ut sic de ipo fienda sit
spālis mētio quēadmodum fienda ē de quibuscunqʒ
alijs uerbis derogatorijs cuiuscūqʒ forme pp qd̄ bn̄
pbat id qd̄ supra in prima pte dixi ⁊ p hec clarius de
monstrat. Preterea si bene ponderemus. distinctio
quam facit bar. inter primam formā ⁊ secūdam tactā
p gl. uidet potius uerbalis q̄ realis. sed in utraqʒ re
quirit spālis reuocatio ⁊ ita sentit gl. q̄ dictas formas
iudicat ad paria. Nec uidet uerum quod dic bar. q̄ i
prima forma sufficiat cassare primum ⁊ dicere q̄ uult
ualere secundū q2 ⁊ si nō diceret hoc tacite itelligeret
qui. n. ultimuʒ facit eo ipo censet illa duo uelle unde
si exprimat non plus dicit opari expssio q̄ si facta nō
esset. C. d fideius. l. nō recte. ff. de le. i. l. iij. Constat
autem q̄ si nō expssisset non eēt reuocatū primuʒ cō
tinens primam formam secunduʒ omnes. Et tamē
illa duo tacite intelligebant ergo si exprimatur idem
esse debʒ. Aliquid ergo plus requirit cum primum
testūm continet primam formā derogatoriā q̄ si non
contineret uidelicet q̄ exprimat aliquid ultra id qd̄ taci
te inest. s. non obstātibus quibuscūqʒ uerbis deroga
torijs sicut requirit quando usus est secunda forma.
Et hoc mihi uidet uerissimum quicquid dicat bar.
secundum que etiam si iuramentum habeat uiʒ prie
forme ⁊ non secunde fienda erat de ipso mentio. Et
sic ñ ob. oppositio supra dicta. ¶ Secūdo ad idē op.
nam quando precessit unicum tantum testamentum
non ē fienda spālis mentio de uerbis derogatorijs in
eo content sed sufficit generalis clausula cassans ⁊ ir
ritās secundum eundem bar. in. d. l. i. iij. colum. v̄si.
Sʒ quero si esset ponē casuʒ ⁊c. Tūc aūt fiēda ē spāl
quando plura precesserunt. Sed hic non constat q̄
aliud testamentum precesserit q̄ illud de quo in the
mate igit ⁊c. ¶ Breuiter dictum bar. non placet nec
unq̄ placuit q2 licʒ plura p̄cedāt in ueritate tamen in
effectu nunq̄ dicit p̄cedere nisi unum ⁊ sic nunq̄ re
quireret spālis reuocatio ⁊ hoc pʒ. Nam si mile testā
fecisset testator omnia reuocata sunt per ultimum cū
decedere nō possit cum pluribus testament nisi sit mi
les. ff. de testa. mili. l. querebat insti. quibus modis te
stā ifir. §. posteriore si ergo ultimuʒ cōtinet uerba de
rogatoria ⁊ testōr uelit ipʒ mutare non sufficiet gene
ralis reuocatio cassans ⁊c. sʒ eūdē bar. Et tn̄ ñ pote
rat referri nisi ad illud ultimū q2 licʒ plura p̄cesserint
testā ñ cēset p̄cessisse exquo reuocata erāt ergo idē eē
dʒ qn̄ unicū tātū p̄cessit. fuit eiʒ mēs eius q2 qñ plura
testā p̄cesserūt iō ñ suffic. generalis cl̄a q2 posset refer
ri ad alia in quibus nō ptinent v̄ba d̄rogatoria iō re
quirit q̄ fiat spālis mētio ut referat ad illud qd̄ ptinʒ
derogatoria. Sʒ cū unicū tm̄ p̄cessit ñ pōt referri nisi
ad illd̄. ff. d libe. ⁊ posthu. l. ij. iō suffic generalis que
imaginatio ñ fuit bōa salua sui pace q2 ēt i pr̄io casu
ñ pōt referri nisi ad ultimū ptinēs v̄ba d̄rogatoria cū
alia fuerint cassata per illud: sicut ergo tunc nō suffi
cit generalis clausula cassans ⁊c. scdʒ cuʒ ita ⁊ cū uni

cum tātum p̄cessit alias esset imensum restringere
cōem doctrinā doc. ⁊ raro esset ꝙ spālis mētio fiēda
esset. Casus autē in quibus possz sufficere dcā gene
ralis reuocatio melius ⁊ subtilius colliguntur ex dcis
bal. i. l. sācimus. C. de testa. qui sunt quattuor ut ex
uerbis p̄dcis apparet que nō refero in quorum nul
lo sumus de p̄senti si bene ispiciat̄. ¶ Tertio adhuc
opponit̄ ꝙ uerba ꝓlata in secūdo testō illius dn̄e. s.
sub quibuscūqz uerbis ⁊ quacūqz forma ⁊c. sufficere
debeant ad reuocationē primi lz cōtineat clausulā de
rogatoriam ꝑ multos tex. iuris canonici qui uident̄
hoc probare ꝙ illa clausula nō obstātibus quibuscū
qz priuilegijs sub quibuscūqz uerbis ⁊ sub quacunqz
forma uerborum ⁊c. sufficiat ad tollēduz specialia pri
uilegia etiā que contineant uerba derogatoria ut ha
bet̄ in cle. eos in fi. de sepul. de sen. excō. alma lib. vj.
de preben. c. ij. de excess. prela. c. unico. eo. lib. cū infi
nitis similibus. Et hoc uidet̄ exp̄sse uelle fede. de se
nis in dcō cōsilio. xlvj. supra alle. Sz ipse idez in cō
silio. ccxvj. locutus ē aliter dicēs de hoc semꝑ dubitas
se ⁊ uarie respondisse. finaliter habito colloquio cum
multis peritis uidet̄ ibi tenere oppositum ꝙ ꝑ talia
uerba non reuocent̄ specialia priuilegia habētia clau
sulam derogatoriā lz ꝑ illam generalia priuilegia uel
rescripta possint tolli nisi de ipsis ⁊ toto ipsorum teno
re fiat expressa mētio ne talia priuilegia reddant̄ in
utilia. ꝑ quo fac qd nō. ci. i. l. i. C. qn̄ iꝑ. iter pu. ⁊ ui
du. ¶ Breuiter quicquid sit casus noster ē diuersus
ab illis. Nam ibi loquit̄ in principe cuius ptās nō ita
dicit̄ restringi sicut ptās testatoris eo qz papa nō sic
pōt scire specialia priuilegia ꝑ totum mūdum cōcessa
tam a se q̄ a suis antecessoribus sicut testator pōt sci
re de suo testō. Et iō cōueniēs fuit inuenire certā for
mā ꝑ quā papa possit libere tollere ⁊ iuenta ē illa sz
nō sic in testatore ut dcā. l. si quis in princi. testamēti
maxime aūt qd dixi in papa ꝓcedit qn̄ ꝓfert illa uer
ba legē condendo ut in dictis capitulis quia cuz in il
lo uertat̄ publica utilitas. principaliter larga fit interp̄
tatio. facit qd nō. glo. in auc. quas actiones. C. de sa
cro sanc. eccle. Cuz uero profert illa uerba in priuile
gijs ⁊ in rescriptis concessis ad partis instantiam pu
tarē uerum qd dicit fede. in dcō ꝯsilio. ccxvj. ut nō suffi
ciant illa uerba sz dici debeat non obstātibus quibscū
qz ⁊c. etiam si de toto ipsorum tenore fienda essz mē
tio specialis ⁊ ita ē in usu sic concor. cum predcā con
clusione. facit de do. ⁊ cōtuma. c. ij. de confir. uti. c. bo
ne de offi. dele. c. ex litteris cū si. ¶ Quarto opponit̄
si dcā uerba sub quibuscūqz ⁊ sub quacūqz forma ⁊c.
non sufficiunt ad quid superfluo ponuntur in dicta
reuocatoria per bar. in dicta. l. ⁊ supra tetigi. Respō
deo si per se sola posita sint nil operātur ut supra di
xi. Sed si adiungantur cuz alijs operantur satis: un
de si dixit cassans omne aliud etiam si contineat uer
ba derogatoria sub quacūqz forma ⁊ cōceptione uer
borum dico ꝙ per prima uerba etiā si contineat uer
ba derogatoria ⁊c. tolluntur ipsa derogatoria uerba
secundi testamenti posita in primo. Sed per secūda
uerba sub quacūqz forma ⁊c. dico ꝙ tolluntur dero
gatoria uerborum reuocatiuorum ipsorum derogati
uorum. Pone dixit testator nolle ualere secunduz te
stamentum nisi contineatur talis solēnitas etiam si
in secundo contineatur reuocatio illius clausule no
lo ipsum uel dictam reuocationem tenere. Certe pri
ma uerba nisi sit talis solēnitas dicuntur reuocato
ria testamēti secūdi. Sz secūda uerba etiā in scdo ⁊c.

dicuntur derogatoria dc̄e reuocatorie quā. q. format
bar. in. d. l. si quis uer. quero quid si uerba. Ego pu
to tunc ꝙ ad reuocandum tale testūm non sufficeret
in secundo dicere non obstantibus quibuscunqz uer
bis derogatorijs qz per hoc tollerent̄ prima tantum
Sed si addiciat̄ sub quibuscunqz uerbis ⁊ sub quacū
qz uerborum forma ⁊c. Credo ꝙ sufficeret qz per hec
sequētia tollerent̄ uerba scda derogatoria ⁊ ita intelli
go determinationem bar. in. dicto uersi. ¶ Quinto
⁊ ultimo op. ꝙ nō requirebat̄ spālis reuocatio in hoc
secundo testamento qz in eo nil uidet̄ factum contra
id qd ꝓmiserat ⁊ iurauerit non reuocare illud testa
mentum qd erat intelligēdū d reuocatione adēptiua
non de translatiua in eūdem. Sed hic ille idez filius
qui fuerat uniuersaliter institutus i primo institutus
ē ēt in secundo ⁊ sic non uidet̄ primum reuocatum
sed potius in effectu confirmatum. l. posthumus. §.
si paganus. ff. de iniusto testamento. l. si quis priore
ad trebel. Constat autem ꝙ testamentū consistit i he
redis istitutōe n̄ i legat. l. i. §. qui neqz. ff. d hēdi. isti.
Posito ergo ꝙ reuocatum fuerit legatū quarte ptis
bonorum factum in primo non censet̄ reuocata uni
uersalis institutio. Et sic non uidetur aliquid factum
contra dictum iuramentum ergo non fuit de ipsa fiē
da mentio. Sed ad hoc respondeo ꝙ testatrix p̄dcā
in dicto iuramēto nō censet̄ se rettulisse ad institutōez
filij sz solum ad legatum quarte part. bonorum factū
filie ⁊ nepotibus. Et hoc pz primo qz in dictuz casuz
quo mutaret donauit ipi filie ⁊ nepotibus dictā quar
tam ergo fuit sua intentio non reuocare dictū legatū
Item pz qz de dcā quarta parte poterat ad libitum
testari d alijs tribus non quas necesse habebat relin
quere filio masculo ex forma statuti in puncto relati
unde ad dictum casum non intelligitur se rettulisse
sed ad illum qui erat in sua ptāte frustra enīz fuisset
iurare non reuocare institutionē filij quā ⁊ si noluissz
non potuisset in effectu reuocare adimendo qz non
dicit̄ uelle qui nolle non pōt ar. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. l.
pr seuerinam in prin. fecit ergo ꝯ id qd iurauerat re
uocando legatum p̄dictum. Nec huic repugnant uer
ba imo cōueniunt qz non promisit uel iurauit solum
reuocare testūm ⁊ nō facere aliud testūm sz addidit.
Et ultimam p̄sentem hanc uoluntatem uel aliam uo
luntatem sub quibus uerbis etiam legatum predictū
poterat comprehendi debebat ergo specialem mētio
nem facere de iuramento ꝯ quod ueniebat. ¶ Possz
etiam opponi ꝙ primum testamentum fuit nullum
eo quia dicta quarta non fuit relicta filie ⁊ nepotib⁹
iure institutionis i auc. ut cū d appel. cogno. §. aliud
quoqz capitulum ergo de ipso uel eius derogatorijs uer
bis nō erat fiēda mētio ar. d reg. iur. nō prestat li. vi.
⁊ tangit̄ ꝑ bar. in. d. l. si quis uer. ꝙ si ista uerba. Sz
respōdeo ꝙ imo ē ualidū qz dcā filia dotata ⁊ nepo
tes ex alia dotata non succedebant mr̄i ⁊ auie ex for
ma statuti ergo ipsorum p̄teritio non reddit testamētū
nullū s̄m bar. qui ita nō. ff. ad tertu. l. ij. §. uidēdū ⁊
bal. in. l. maximū uiciū i ultima colum. ¶ Ex quibus
oibus ꝯcludit̄ ut prio loco dixi primū testūz n̄ eē ꝑ sz
reuocatum maxie quo ad dcūz legatū quarte part.
¶ Itez ⁊ septimo possz opponi ꝙ dcūz legatū sit re
uocatum saltem ꝑ indirectum qz instō filij facta i prio
testō uidet̄ reuocata licz nō sit facta mētio d iuramto
eo qz per secūdū testāmētū quo ad illā non ē aliquid
factum contra primum imo secundum ipsum qz non
est reuocatio adēptiua sed translatiua de eodem in
eundem

eundem ut supra tetigi. Et si ita ē ꝙ sit reuocata in
stitutio primi testamēti similiter ꝛ legatū ꝑ cōsequēs
reuocatū censet qđ stare nō pōt sublata institutione
que ē caput testamēti. ff. de hijs que ī testa. delē. l. ꝓ
xime. Et multa directo fieri ꝓhibent que ꝑ obliquū
ꝓcedunt. l. i. ff. de aucto. tu. lʒ ergo legatū non sit re
uocatū directo nō fcā mētione de iuramēto tñ ex ui
reuocatiōis institutionis reuocatū erit. ¶ Sʒ breuit̄
ↄ̄triū dici pōt postꝙ̄ eni īurauit nō reuocare testamē
tum retulit se ad totū ꝛ principaliter ad institutionē
unde lʒ in s̄cđo testō ille idē fuerit īstitutus q̄ tñ re ue
ra primum reuocat ut ex eo nō posset agi sʒ ex secun
do non pōt negari quin fcm̄ fuerit ↄtra iuramētum
quid eniʒ si interest heredis habere magis ex primo
testō ꝙ̄ ex scđo. Unde dici pōt generaliter ꝙ lʒ in se
cūdo testō idē ꝑ omnia disponat ꝙ in primo necesse
tñ sit specialē mētionē facere de reuocatorijs uerbis
primi ꝛ sic dcā institutio in cāu nostro nō ē reuocata.
Preterea etiā si iurasset hoc dūtaxat. s. nō reuocare
legatū deberet intelligi. s. directo uel ꝑ indirectū ar.
de regulis iuris cū quid una. Et iō nec institutionē ta
li modo poterit reuocare. s. instituēdo in secūdo illū
quē instituerat in primo ne ex hoc fiat contra iuramē
tum ꝑ indirectū. Unde posito ꝙ talis institutio de se
posset reuocari tñ nō poterit ꝓpter aliud qđ non re
uocare ꝓmisit ex quo de uerbis reuocatorijs seu iu
ramēto non ē facta mētio. Et sic remanet supra scri
pta conclusio primo loco posita a multis oppositiōi
bus que fieri posset clarissime defensata. Laus deo.

¶ Secundum testm̄ ad pias causas cū duobus testi
bus tollit primum etiā ad pias causas lʒ cū solēni nu
mero. vij. testium confectum.

.cc.lxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Dabium facit in supra scripto pūcto q̄ primū testm̄
fuit factū ad pias causas sicut secūdum unde cum pri
mū habeat debitā solēnitatē uidetur preferēdum se
cundum in quo solēnitas deficit ꝛ ita uidet de mente
tex. in fi. in. l. hac cōsultissima. §. si quis autē. C. de
testa. ubi scđm testamētum nō solēne in quo sunt in
stituti uenientes ab intestato tūc tollit primū cū in eo
sunt instituti extranei cum uelit ꝙ si etiā uenientes ab
intestato in primo sicut in secūdo preferētur instituti
primo propt̄ duplicē causam solēnitatis ꝛ fauoris ue
niētium ab intestato cum in scđo unica tm̄ sit. s. fauo
ris illorum. At cum extranei iō prefert scđm q̄ fauor
ueniētiū ab itestō ꝑfert solēnitati primi testi. Nam ali
quid additū uni ex paribꝰ reducit ea ad iparietatē ꝛ
fac̄ illud ꝑponderare. ff. de pac. l. maiorē. C. de usuf.
l. quotiēs extra de rescrip. c. si duobꝰ li. vj. Sʒ hic sūt
duo paria testā quoꝝ quolibʒ pia cā īstituta fuit prio
ex eis addita ē solēnitas ergo ꝛc̄. Pro h fac̄ q̄ par
fauor pie cause uidet ꝙ faciat primū ꝑferri ꝓut in fi.
habet. C. ad trebel. auc̄. nisi rogatꝰ i pria glo. ꝛ i cor
pore uñ sumit. fac̄. ff. de ↄdi. ꝛ demō. l. ticio usuf. i fi.
¶ Breuit̄ his nō obstātibꝰ ↄ̄triū ē dicēdū. s. fm testm̄
lʒ nō solēne ꝑferri prio solēni ex quo lʒ ē ad pias cās
dūmō ltīme ꝓbet ꝑ illos duos testes qui dicūt affuis
se ltīme exaīatos ꝛ rite deponētes cū eādē ꝛ tātā uiʒ
habeat testm̄ ualidū de iure speciali ad tollēdum pri
mū quantū ualidū de iure cōi nc alias priuilegiū con
cessū i cert casibꝰ testādi sine solēnitate sit iutile ꝛ hoc
ꝓbat i. l. ij. ff. de iiusto testō fac̄. l. cū ex orone de ex

cu. tu. ubi tm̄ opat dignitas ꝑ priuilegiū adepta ꝙ̄tū
adepta de iure cōi. Nec ob. i ↄ̄triū allegata q̄ ꝛ si i pri
mo testamēto affuerit solēnitas que in secūdo deficit
tamen in secundo hic adest aliud potentius quod in
primo deficit q̄ hoc scđm ē ultimum ꝛ primum non.
Hoc aūt i ultimis uoluntatibus ꝑcipue attendit. l. si
mihi ꝛ tibi. §. i legat. ff. đ le. iij. C. đ sacrosan. ecc. l. i.
Hoc igitur preponderat solennitati primi. Unde ꝛ si
i primo adsint duo similiter ꝛ in secundo hic adsunt
alia duo maioris potentie. Nec obstat. §. si quis autē
q̄ intelligo ibi maxie cū extranei fuerūt īstituti i prio.
Nā idē si uenientes ab intestō ꝑ dictā rōem cum pari
causa debeat ultimum ꝑferri insti. quibus mo. testa.
if. r. §. posteriore ꝛ. ff. de iniusto testō. l. i. ꝛ. l. cum in
scđo. Nec etiam ob. quod nō. in auc̄. nisi rogatus ꝛ i.
l. titio usuf. in fi. supra allegat q̄ in illis prima causa
pia initebat uoluntati testatorꝭ. Scđa uero nō sʒ soli
dispōni legali que dispō legis cessat cum i prima uolū
tas testatoris adsit eo q̄. l. nō disponit đ secunda nisi
ex coniectura ta mente defuncti que ꝑsumit abesse cū
primo disposuit in causam piam iō lex non disponit
in scđam cām piā q̄ ꝑsumit testatorē uoluisse ex quo
primo in cām piam disposuit quam non presumitur
tollere uoluisse quia prima solēnitas in primo testō nō
erat necessaria ex quo fuit ad piam cāʒ ꝛ sic nō magis
ipm fortificat ꝙ̄ si non fuisset sic si i prio fuissent. x. te
stes posset tolli per secundū in quo essent. vij. fac̄. l.
heredes palam in fine prin. de testa. ꝛ đ secū. tabu. l.
cum tabule. Illud autem constat in testō ad piaʒ cāʒ
sufficere duos testes cum relinquat dispōni iuris natu
ralis uel gentium quo in ore duorum stat omne uer
bum ut i. c. cū omnes ꝛ. c. relatū de testa. ad similitu
dinē testamēti milit. l. i. ꝛ. l. diuꝰ de testa. mili. ꝛ plene ꝑ
bar. i. l. i. de sacrosan. eccle. Ubi etiā dic̄ ꝙ suffic̄ ēt si
non sint rogati cum etiā ista sit solēnitas iuris ciuilis
que censet remissa. Cōstat ēt ꝙ mulier pōt eē testis i
testō tali ut nō. glo. i si. i auc̄. qđ sine. C. de testa. ꝛ. l.
hac cōsultissima. §. ex imꝑfecto ꝑ bar. cum ꝓhibitio
mulieris sit de iure ciuili i testis. l. qui testō. §. mulier
de testa. Item ēt abbas dcī monasterij cū ad ipm re
spiciat cōmodum. l. i tātū. §. uniuersitat. ff. de rerum
diui. ꝛ. c. cum nuncius ꝛ. c. insuper de testi. ꝛ ibi per
Inno. expresse ꝛ de iureiur. c. ꝛ si xp̄us in fi. Et posi
to ꝙ prima facie nō uideant omni exceptione maio
res tamē coꝝ testificatio fortificatur ex alijs indicijs
ꝛ testationibus aliorum examinatoꝝ ut audio depo
nentium de uolūtate defuncti licʒ eiʒ nō talit̄ deponāt
ꝙ sufficiat eorum depositio saltem fortificat depositio
nem dcī abbat ꝛ mulieris ꝛ tollit exceptōem si qua de
suspitione posset opponi ar. coꝝ que notant ꝑ gl. i
l. excusant circa princ. ff. de excu. tu. fac̄. l. īdicia. C. đ
rei uen. de probati. l. fi. Illud autem constat ꝙ in re
bus donat ꝛ tradit dcō cōuentui fuit reuocata prima
uoluntas sola donatione. l. rem legatam de adimē.
lega. l. fideicō. §. si rem de le. iij. cum si.

¶ De quadam scriptura priuata an sit testamentū
ubi tradit materia. l. fideicōmissa. §. i. de le. iij.

.ccclxv.

¶ In christi nomine amen.

Uisa dicta facti narratione uidet dicendum ꝙ dicta
dña cēseat decessisse itestata. Et ꝙ eius uolūtas dicat
fuisse ꝑfecta lʒ nō scripta manu publici notarij qđ nō hʒ
nocē si pōt alit ꝓbari. ff. đ iure codi. l. fi. ꝛ nō. i. l. si is

qui. ff. ꝺ teſ. ꝑ bar. circa fi. ⁊ ar. C. ꝺ ꝓba. l. cū res. ꝙ
hoc ſit uerum ꝓbať quia teſtamētum ad pias cauſas
ualet coram duobus teſtibus etiam nō rogatis ut in
c. cum eſſes ⁊ in. c. relatū de teſta. ⁊ ibi nō. maxime
q̄ñ fit a cōſtituto in moꝛť articulo ꝓut hic erat. C. de
ſacroſanc. eccl. l. i. ibi liber ſtilꝰ ⁊ ibi nō. ꝑ bar. in ulti
ma. q. dūmodo ſit ꝑfectū ex parte uolūtatis. Alia nā
q̄ꝫ ꝑfectio. ſ. ſolēnitatis non requiriť ut dcīs iuribus
nō. Sꝫ hic fuit huiuſmodi q2 teſtatrix audita ſcriptu
ra in que tota eius diſpoſitio ⁊ uolūtas continebať ⁊
maxime heredis inſtitutio dixit eaꝫ ſibi placere ⁊ ita
diſponere ꝓut in ea cōtinebať ⁊ aliqua addi facit ex
quo apparet ꝙ eaꝫ habuit ꝓ ꝑfecta ⁊ ꝙ nihil āplius
uolebat addere uel detrahere ar. ff. de teſt. mili. l. tri
bunus. §. fi. de adimē. lega. alūnc. §. qui filias. in fi.
⁊ totū hoc pōt ꝓbari ꝑ duos teſtes qui fuerūt p̄ſentes
lꝫ nō rogati qꝺ ſufficit ut dixi. ¶ Nec nocet ꝙ dcā do
mina ad interrogationē notarij reſpondit ſic ſe uelle
facere poſtq̄ȝ poterat articulate loqui ⁊ erat ſane mē
tis ut nō. ꝑ glo. ⁊ doc. C. de teſta. l. iubemus ⁊ qui te
ſtamēta fa. poſ. l. hac ꝯſultiſſima. §. at cum humana
ff. de le. iij. pāphilo. §. ꝓpoſitū ⁊ in add. ſpe. ti. de te
ſta. §. in p2imis. Itē non ob. l. ſi is qui. ff. de teſta. q2
ibi fuit uolūtas imꝑfecta cum teſtatoꝛ non expꝛeſſerit
totū qꝺ uolebat exprimere hic ſecus. Itē nō ob. l. ſi
deicō. §. i. cū ibi nō. ff. de le. iij. q2 ibi loquiť in teſtō i
quo requiriť ſolēnis numerus teſtiū ⁊ ꝙ ſint rogati
merito lꝫ ſcriptura fuerit ꝑfecta quo ad uolūtatē ſi tñ
nō fuit lecta coraꝫ teſtibus nō ē ꝑfecta diſpoſitio quo
ad ſolēnitatē. Unde nec ꝑ teſtes pōt ꝓbari qui non
audiuerūt nec ꝑ ſcripturā quia nō ē ſolēnis hic uero
nō requirebať hoc. Unde non expediebat facere id
qꝺ facere uoluit dcūs notarius. ſ. ire ꝓ teſtibus q2 ſuf
ficiebāt illi qui tūc erāt p2eſentes ⁊ poterat coraꝫ illis
recipe rogitū. ꝙ ſi nō facit ꝑ erroꝛē uel imperitiā nō
bꝫ hoc infringere uolūtatē iam ꝑfectā que alio modo
pōt ꝓbari ar. ff. famil. her. ſi filia i p2in. C. de teſta. l.
erroꝛe cū ſi. fuit eniꝫ illa omiſſio coꝝ que neceſſaria
nō erāt. unde nō bꝫ uiciare. ff. de teſta. l. heredes pa
lam in fi. p2in. C. de rei uxo. ac. poſt p2i. ſicut nec ipo
rū adhibitio nocet. l. que extrinſecus de uerb. obl. ex
quo pꝫ nō habere obſtare ꝙ dcā dña dixerit notario
mittať ꝓ teſtibus ⁊ poſtea cū erūt citius rogatus cuꝫ
diſpoſitio ſua iam eēt ꝑfecta cū dixit ſic uolo facere ⁊
ſic facio ⁊ illa rogatio notarij uel teſtiū ñ requirebať
poſtq̄ȝ fuerunt ſaltem duo p̄ñtes lꝫ non rogati. P2e
terea ſcriptura ꝑfecta quo ad uolūtatē lꝫ non lecta co
ram teſtibus nec rogata a notario facit fidē inter libe
ros inter quos non requiriť ſolēnitas. C. de teſta. l.
hac conſultiſſima. §. ex imꝑfecto ſecundū bar. qui ita
nō. in dcā. l. fidcicom. §. i. ꝺ le. iij. ⁊ plenius in dcā. l.
ſi is qui de teſta. ergo ⁊ ad pias cauſas quia iſti caſus
equiperanť quo ad hoc ut apparet ex nō. ꝑ bar. in
dcā. l. i. C. de ſacroſan. eccl. utroqꝫ enim caſu reliqui
tur diſpoſitio in meris terminis iuř gētium uel natu
ralis. l. i. de teſta. mi. C. fa. her. l. fi. Nec uideť ob. ꝙ
d. teſtatrix dixit ſe uelle differre uſqꝫ ad hoꝛam ueſpe
roꝛum ⁊c̄. Nam cum p2eceſſiſſꝫ diſpoſitio perfecta ut
dictum ē non ſecuta alia uolūtate ſeu diſpoſitione ꝑ
fecta ꝑ quā illa reuoceť uideť illa remanere firma nec
uř ab illis v̇bis receſſiſſe ⁊ eoꝝ peniuiſſe ar. ff. de he
redi. iſti. l. ij. de le. ij. l. cū p2. §. fi. ⁊ uoluiſſe cū eadeꝫ
diſpōe decedē poſtq̄ȝ eā nō mutauit ut nō. ff. ꝺ exeu.
tu. l. athlete ꝺ ſecū. ta. l. q̇ liber. §. teſtō. P2eťea ſi no
luiſſꝫ ab illa diſpōe recedē ſimplř ⁊ pure poſtq̄ȝ erat

ꝑfecta ēt coꝛā eiſdē teſtibus non potuit ꝑ nudā uolū
tatem ſiue receſſum ſed neceſſe habebat aliam diſpō
neꝫ facere ſm̄ bar. qui ita uideť determinare in. l. pa
terfa. teſtō. ff. de here. iſti. ꝑ. l. ſi certarum. §. ſi codeꝫ
de teſta. mili. Niſi poſt penitentiam ſeu cum penitētia
lapſum eſſet decēniū a die cōdite uolūtať. C. ꝺ teſta.
l. ſanctimus ⁊ ꝑ eundem bar. in. l. ſi iure. ff. de le. iij.
¶ Iſta ſunt que ſať uidentur urgere p2o iſta parte.
Sed tamen ipis non obſtantibus puto ꝯ̄riū dicēduꝫ
ꝙ iſta dicať deceſſiſſe iteſtata: poſtq̄ȝ nō ob. qꝺ p2imo
dixerat. ſ. ſibi placere ⁊ ꝙ ita faciebat dixit poſtea ꝙ
mittať p2o teſtibus: ⁊ deinde dixit ꝙ uolebat differre
uſqꝫ ad ueſꝑas ⁊ poſtea nulla alia diſpō ſecuta eſt q2
non ē uerum ꝙ per p2ima uerba fuerit diſpō ꝑfecta.
Nam licꝫ fuerit apta ad faciendam diſpōnem ꝑfectaꝫ
tamen ñ fecerūt q2 ex ſequētibus apparet ꝙ teſtatrix
hoc noluit ſꝫ contulit ſe ⁊ dcām diſpōnem in tempus
rogitus dum uoluit notariū ⁊ teſtes rogari licꝫ enim
hoc non requireret ſi teſtatrix uoluiſſꝫ ex quo tamen
uoluit dcāꝫ ſolēnitatē adhiberi apparet ꝙ nō habuit
illaꝫ diſpōnē p2o ꝑfecta ſꝫ potius fuit quedā p̄paratio
q̄ȝ teſtūm ut inquit Io. an. in addi. ſpec. in ti. ꝺ iſtru.
edi. §. compendioſe circa fi. in addi. que incipit ſi p2i
mum teſtamētum ⁊c̄. ibi ſed fuit qꝺ de facto ⁊c̄. ꝑ que
patēt ſoluta que p2imo loco allegata ſunt in cōtrariū
p2ocederēt enim ſi dcā teſtatrix habuiſſꝫ dcām uolun
tatem p2o ꝑfecta nolens aliā ſolēnitatē adhiberi. Sꝫ
ſi non eſſet teſtamentum ad pias cauſas adhuc hoc
nō ſufficeret q2 nō ē in ſua ptāte remittere ſolēnitatē.
l. nemo pōt. ff. de le. i. de le. ij. codicil. §. fi. Cum eiꝫ
fuerit in ſua ptāte teſtari cum ſolēnitate ⁊ ſine: quam
uiam elegerit hec ſibi patere debuit. ff. quod me. cā ſi
mulier. §. fi. Nec ob. ff. de teſta. mili. l. ſi miles qui de
ſtinauerat.

¶ De quodā qui iā mulť ānis condiderat teſtamen
tum poſtea in articulo moꝛť interrogatus ab aliqui
bus p2opinquis dixit ꝙ uolebat iſtituere ⁊ iſtituebat
nepotes ſuos utruꝫ per talia uerba uideatur caſſatū
p2imum teſtamentū. Et ibi uide utrum ſufficiat ꝙ te
ſtatoꝛ reſpondeat ad interrogationem alterius.

.cclxvi.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

Uiſo puncto ⁊ allegationibus ſup2aſcriptis ſatis ple
nius ⁊ copioſius iclino in partē p2o qua ſup2aſcriptꝰ
egregius doctoꝛ allegauit uidelicꝫ. d. angelus tanq̄ȝ
magis ꝯformē uolūtati ⁊ itētioni teſtōꝛis que manife
ſte colligiť ex ꝯiecturis de quibꝰ ſup2a uidelꝫ ꝙ p2iuꝫ
teſtūꝫ nō ſit reuocatū ⁊ ꝙ ex ſup2a narrať i pūcto ſatꝭ
appareat teſtōꝛē uoluiſſe decedere cum illo teſtō ñ ob
ſtātibꝰ v̇bis q̇ dicunť ab eo ꝓlata facientibꝰ i ꝯtrariuꝫ.
Claꝝ nāqꝫ ē ꝙ. l. ſanctimꝰ. C. ꝺ teſta. q̄ dič ꝙ ꝯcurrē
tibꝰ his duobꝰ uidelꝫ ꝙ lapſū ſit decēniū a tēpoꝛe dci
teſtī ⁊ ꝙ poſt eiꝰ lapſū teſtōꝛ ꝺclarauit ſuā itētōeꝫ ꝙ ñ
uult p2iuꝫ teſtūꝫ ualē ſi h̄ ꝓbať ꝑ tres teſtes reuocať
teſtūꝫ tč ē uerū q̄ñ teſtōꝛ h̄ dixit ex ꝓpoſito ⁊ aīo reuo
cādi teſtūꝫ. Secꝰ ſi alia itētōe uľ ñ ex ꝓpoſito ar. ff. ꝺ
acti. ⁊ obli. l. obligatōuꝫ ſubſtātia i fi. q2 v̇ba ñ debēt i
poꝛtare ultra itētōꝫ. l. ñ ōis ſi cer. pe. eř ꝺ v̇. ſi. c. itelli
gētia. Itē tč ē uerū q̄ñ i tali itētiōe ꝑſeuerauit alˀs ni
hil opanť v̇ba p̄dca cū i ultimis uolūtatibꝰ ſemꝑ po
ſterioꝛa derogāt p2ioꝛibꝰ. l. ſi mihi ⁊ tibi. §. i legať. ff.
de le. i fač. l. pacta nouiſſima. C. de pac. Sed hic licꝫ
poſt factam ſcripturam dixerit ꝙ uolebat teſtamētū
ſuum

suum mutare ⁊ ꝙ non uolebat ip̄m ualere. Attamē ex eo ꝙ postea ut asserit̃ fecit. s. qꝛ ꝺ manu sua sup co pia testi apposuit ꝙ reuocabat legata facta fr̄ib⁹ mi noꝛib⁹ ⁊ de alijs nihil dixit satis apparet qua itentiōe dixerit uerba illa. s. nō ꝓpt̄ instōnē ⁊ alia in dcō testō disposita sꝫ solū ꝓpt̄ relicta fcā fratribus que reuoca re intēdebat qꝛ capellam sibi ꝓmissaꝫ ꝯtulerant alte ri ⁊ hoc ē satis uerisimile. Preterea etiā si dcā uerba dixisset animo reuocādi totū testm̄ ex quo tn̄ postea cassauit dūtaxat relicta fratribus fcā censet̃ iudicio no ue uolūtatꝭ reseruasse ⁊ ꝯfirmasse cetera in dcō testō disposita ut ē casus expressus in. l. tribunus. §. fi. ff. de testa. mili. facit. l. alūnc. §. qui filias in fi. ff. de adi men. lega. Et lꝫ talis scriptura ꝓpria testatoris sine alia solēnitate nō essꝫ sufficiēs ad condēduꝫ testm̄ no uum nisi inter liberos ⁊ cū alijs requisitis. C. de test. auc. qꝺ sine subscriptione. tn̄ bene sufficit ad faciēdū recōualescere testm̄ iaꝫ fcm̄ ⁊ sublatū qꝺ facilius fit q̄ꝫ de nouo fiat. l. si testm̄ ⁊ ibi nō. ff. ꝺ testa. Et qꝛ sicut faciliter ⁊ nuda uolūtate fuit sublatū ꝓpt̄ cursuꝫ decē nij ita faciliter dꝫ reuiuiscere ⁊ sue pristine forme ⁊ ua lidati reddi. ff. de pac. si unus. §. ꝙ in specie dotꝭ. pro quo etiā qꝺ expresse habet̃ in. l. qui libe. §. testō. ff. ꝺ sm̄ tabu. ubi sufficit qualitercūqꝫ possit cōstare de in tētione testōris ꝙ uoluit decedere cum primo testō re uocato ad faciēduꝫ ip̄m recōualescere qꝺ ualde facili ter fit ut nō. in dcā. l. si testm̄. Et idē dicēdū ē de alijs uerbis ut dicit̃ ꝓlatis tēpore ifirmitatꝭ de qua mortu⁹ ē ad interrogationē magistri thomasij qui ut uerisilr̄ credit̃ hoc fecit in fauorē suoꝝ nepotū ⁊ uolebat eos eē suos heredes ⁊c̄. Nā ꝙ nō dixerit illud ex ꝓposito sꝫ ex infestatiōe nepotū apparet ex his que postea se cuta sunt qꝛ cū primo unus postea duo notarij fuerit uocati ⁊ eēnt rogati de dictis uerbis noluit loqui sed reuoluit se ad alterā partē. Cōstat eni ex sequētibus ꝙ declarat̃ qualis fuerit animus in p̄cedentibus. l. si ꝯcubinam. §. res amotas. ff. reꝝ amotarū ad mace do. l. sꝫ iul. §. ꝓinde de priuil. cred. l. si uētri in fi. C. de natu. libe. cū quis circa fi. de libe. lega. ⁊c̄. l. aure lius. §. i. Preterea diligēter aduertēdū ꝙ cū dcā uer ba fuerint ꝓlata a dcō testōre ꝯstituto i mortꝭ articulo qꝺ pꝫ qꝛ p modicū interuallū post decessit ⁊ nō ꝓprio motu sꝫ ad istantiā ⁊ requisitionē magistri thomasij faciētis hoc i fauorē nepotū nō sunt attēdenda. Nec sufficiūt ad instōneꝫ istoꝝ nepotū cū nō appareat ꝙ p̄cesserit uoluntas testōris ⁊ sic faciēdo imo apparet de ꝯtrario ꝓpt̄ p̄cedēs testm̄ ⁊ qꝛ ipse testōr mortꝭ pro pinque cogitatōe turbat⁹ p̄sumit̃ nō fuisse cōpos mē tis sue. l. hac ꝯsultissima. §. at cū humana. C. qui te sta. facere pos. ⁊ mortuo filis habebat̃. l. iubem⁹ post principiū de testa. ⁊ ibi p pe. ⁊ ci. qui dicūt ꝙ tūc est uera glo. ibi posita que incipit nō. ꝙ si testōr ad īter rogationē alterius an uelit taleꝫ facere heredem. rn̄ deat ꝙ sic habeat̃ ꝓ instituto qn̄ n̄ erat nimis graua tus infirmitate ita ꝙ poterat loqui articulate ⁊ itelligi bilit̃ sꝫ hic nō pōt eē quin fortit̃ essꝫ grauatus ⁊ ꝙ cū bono sensu potuerit loqui postq̄ꝫ erat ita ꝓpinquus morti ⁊ sic p mortuo debebat reputari arg. de testa. mili. l. pe. Itē bal. in dcā. l. iubemus notabilr̄ dicit ꝙ tūc ꝓcedit ⁊ ē uera illa glo. qn̄ iterrogatio fit a nota rio adhibito p testōrē ad scribēdū suā uolūtatē alias sec⁹. Et pl⁹ alij dicūt qꝺ ē necesse ꝙ p̄cesserit scriptu ra fcā p manū ei⁹ de tali instōne faciēda de uolūtate testōrꝭ ⁊ postea introgatio sit sequuta ut coīr fit ⁊ ita loqt̃. §. at cū hūana lꝫ qn̄ introgatō fuit fcā n̄ a nota rio sꝫ a ꝓpinqs testōris q̄ affectabāt īstitui uł alio sub misso p eos ⁊ n̄ apparet ꝙ p̄cessit uoluntas de talib⁹ instituendis non habent̃ ꝓ īstitutꝭ als daret̃ materia falsum fabricādi que potissime fugienda est in ultimis uoluntatib⁹. l. fi. C. de fideicō. Ita refert Io. an. i ad di. spec. ti. ꝺ testa. §. i primis i addi. que icipit pilleus in fi. tenuisse alber. papiē. dicēs ꝙ ēt si notarius adhi bitus nō a testōre sed a propinquis ad eoruꝫ instātiā scripsit testamentum ⁊ īstitutionē de ip̄is postea legit corā testatore ⁊ iterrogauit an ita ⁊ ipse respondit ꝙ sic ꝙ istud nō sufficit qꝛ de facili ifirmus ⁊ quasi mor tuus respōdit ꝙ sic tūc ergo dic̄ sufficere talem respō sionem quando cōstābat de intentione testatoris an̄ q̄ꝫ eēt iterrogatus ꝙ ita uolebat facere ⁊ ita dic̄ loqui l. pāphilo. §. propositū. ff. ꝺ le. ij. que uerba sunt no tabilia ⁊ uera ⁊ cum magna discretione dcā. Ex qui bus ifero ꝙ cū dcā uerba fuerint hic ꝓlata i articulo quasi mortꝭ ⁊ non ad interrogatōem factaꝫ p notariū adhibitum a dcīs nepotibus ⁊ non apparet ꝙ talis fuerit intentio eius ante dictam interrogationem ⁊ re sponsionem. Sed potius apparet de ꝯtrario: tum ex te stō qꝺ prius fecerat solēniter: tuꝫ ex attestōnibus p̄di ctorum magroruꝫ ⁊ uxoris dcī testatoris uerba predi cta ꝙ uolebat instituere ⁊ instituebat nepotes suos n̄ sufficiunt ad cassationem primi testamenti p ea que colligunt̃ ex dcīs pe. ⁊ ci. ⁊ bal. i. d. l. iubemus ⁊ i ad di. spec. de qua supra etiam si aliud non interuenisset Sed hic interuenit plus quod fortificat id quod dixi quia miserunt ter ꝓ notario ⁊ quādo erāt ibi presens testōr se reuolebat ⁊ nolebat loqui ex quo colligit̃ ꝙ illa non erāt de sua intentione. Pro hoc etiam bene facit qꝛ hic precedebat testūm solēne ⁊ ualidum qꝺ n̄ est credendum testatorem uoluisse unico uerbo reuo care ar. l. si quando ꝺ ioffi. testa. Si. n. hoc facere uo luisset non cōduxisset se ad pūctum mortꝭ sic̄ nec enim fecit primū testūm nec expectasset iterrogari sꝫ ꝓprio motu fecisset ut magis a nepotibus diligeret̃ ar. ff. de uerbo ob. l. utrum. Unde ⁊ si als illa glo. que ē i fi. i l. iubemus. C. de testa. que incipit nō. eēt uera debet intelligi quando non precedebat testamentuꝫ solēne tunc enim ē fauorabilis interpretatio ut decedat ma gis testatus q̄ꝫ intestatus que rō cessat quādo p̄cedit immo esset odium potius ⁊ absurditas ⁊ iniquitas re sultaret ꝙ tam mature gesta ⁊ disposita in primo te stamēto i quo pseuerauit p ānos. xv. in mortꝭ articu lo ⁊ per uerba ita indeliberate ꝓlata ⁊ ad suggestōnē alteri⁹ reuocarent̃. Per hoc qꝛ in fi. uidemus ꝙ plus presumit̃ ꝓ mr̄imonio in actu qui non tendit in pre iudicium primi matrimonij q̄ꝫ quando tendit. c. sup eo cuꝫ ibi nō. de eo qui cogno. cōsang. ux. sue. Cōfir mant̃ predicta fauore pie cause institute in primo. l. sunt persone de religi. ⁊ sump. fune. Laus Deo.

An īstitut⁹ a testatore qui multa fecit legata itelliga tur tm̄ īstitutus i bōis ip̄ius testatoris que sup sunt ꝺ ductis ip̄is legat̃. Et quid opant̃ uerba que in te stis p tabelliones solent appōi uidelꝫ dū ꝯpletis lega tis subiciūt hāc clām uidelꝫ i oībus aūt alijs bonis in stituit sibi heredes ⁊c̄. Et an sit stādū uerbis testa toris super extimatione bonorum suorum. Et de in tellectu. l. i. C. arbi. tutele.

.ccclxvij.

In christi nomine amen.

Uiso suprascripto puncto primo ueniam ad id de

quo querit̃ ⁊ miror de eo qđ in puncto narratur ꝙ
laurẽtius nepos testõris ex filia agat contra heredes
ad suppletionẽ legitime cũ ipse ⁊ etiã Jacobus frater
eius fuerũt instituti in vi. parte totius hereditat̃ que
sexta pars ⁊ non ultra tãgebat eos ab intestõ ex ꝑso
na matris eorũ cũ essent quinqʒ filie ⁊ isti nepotes ex
altera filia ꝑ̃mortua unde si testõr iste decessissʒ inte
status fuissʒ inter illas filias ⁊ istos nepotes diuisa he
reditas in sex partes equales quarũ una ꝑtinuisset
ad istos nepotes ut in auc̃. in successiõe ⁊ in cor. unđ
sumit̃. C. de suis ⁊ legit. ⁊ ꝑ ꝯsequẽs fuerũt instituti i
maiori parte q̃ꝫ eos tangeret ꝓ legitima eo qꝛ legiti
ma ẽ portio portiõis debite ab intestato. Non aũt est
ip̃a tota portio ab intestato debita. C. de inoffi. testa.
l. parẽtibus ⁊ .l. cum querit̃. ff. e. ti. l. pãp. §. qm̃ aũt
quarta ⁊ sic ĩ casu nostro cũ eẽnt quinqʒ filie ⁊ nepo
tes ex altera legitima inter eos erat dimidia pars to
tius hereditat̃. C. de inoffi. testa. auc̃. nouissima ⁊ ꝑ
ꝯsequẽs legitima cuiuslibet erat ⁊ ẽ dimidia sexte par
tis ab intestato debite. Et isti nepotes fuerũt institu
ti in tota sexta ⁊ sic in duplo plusq̃ꝫ deberet̃ eis ꝓ legi
tima qꝛ in tota portiõe debita ab intestato cũ tñ pro
legitima nõ deberet̃ nisi dimidia eius ⁊ sic uidet̃ ꝙ si
bi nõ cõpetat ius agẽdi ad supplemẽtũ qđ illis tantũ
ꝯpetit quibus relictuʒ ẽ minus legitima. l. omnimõ
C. de ioffi. test. nõ illis quibus tota legitima uel plus
sicut nec querella inoffi. test. ut dcã. l. pãp. §. qm̃ aũt
quarta cuius loco succedit ius agẽdi ad supplemẽtuʒ
ut dcã. l. omnino ⁊ ĩ auc̃. ut cũ de appel. cog. §. cete
rum. Et si dicat̃ ĩmo isti nõ cẽsent̃ fuisse instituti nisi
ĩ eo qđ superat deduct̃ legat̃ qꝛ notarij pꝰ legata scũ
dicũt ĩ omnibus aũt alijs bonis suis tales ĩstituit ⁊c̃.
quasi uelit per hoc non instituere in illis que legata
sunt sed in illis que legata non sunt propter illud
uerbum alijs ⁊c̃. ar. eorum que nõ. per glosam in
l. necesse. ff. de in diem adiecti ⁊ ar. eoꝝ que nõ. in. l.
pater filiũ. §. xv. de le. iij. ꝑ bar. de ista dictione alijs.
Respondet̃ hoc nõ esse uerũ imo censet̃ quis institu
tus in tota uniuersitate cũ onere tñ legatoꝝ ut nõ. ꝑ
glo. in. l. si heredis seruus. ff. de le. i. qđ pʒ qꝛ legata
rij nõ nisi ꝑ manus heredis possũt legata cape. ff.
quorũ legatoꝝ ꝑ totũ. Et illa uerba notarioꝝ nõ im
mutant dispõnem iuris qꝛ potius ꝑ imperitiã dcã ui
dent̃ q̃ꝫ ut denotent iuris misteriũ ar. ff. de usuf. leg.
l. qui fructus ꝓ̃dioꝝ in uerbo imperitia lapsus ⁊c̃. Et
sic illis uerbis nõ obstãtibus ĩstitutus ẽ heres ĩ omni
bus. ff. de heredi. insti. l. siquis heres institutus fuerit
excepto fundo qꝛ nõ posset quis decessisse ꝓ parte te
status ⁊ ꝓ parte ĩtestatus. l. ius nostrũ ff. de reg. iur.
Et ex his sequitur ꝙ si iste nepos conueniret̃ a lega
tarijs posset contra eos obijcere ꝙ bona non tantũ
ualent quantum testator dixit uel estimauit ⁊ ꝙ solu
tis dictis legatis integraliter pro rata que ipsum tan
git non remaneret sibi integra legitima ⁊ haberet in
tentionem suam fundatam absqʒ eo ꝙ aliter proba
ret immo legatarijs incumberet onus probandi ꝙ
bona ualent tantum: seu ꝙ tot sunt ꝙ solutis itegra
liter remanet integra legitima ut hec habentur in. l.
fi. §. licentia danda. C. de iure delibe. ⁊ .l. cuʒ de lege
de proba. ubi est bonus tex. cum glo. ad propositum
nec aliquid prodesset legatarijs assecuratio testatoris
quia non erat in potestate eius directo auferre filijs
uel nepotibus legitimam iure nature debitam ut in
dicto. §. ceterum in auc̃. ut cuʒ de appe. cogno. ergo
nec per indirectuʒ assecurãdo bõa plus ualere q̃ꝫ ua
leãt ut in. c. cũ quid una. de reg. iur. li. vi. facile enim
esset ꝑentibus per istũ moduʒ auferre filijs legitimã
ergo ⁊c̃. l. scire oportʒ. §. i. ff. đ tuto. ⁊ cu. da. ab his.
Cõstãt aũt ꝙ ĩ his que testõr disponere nõ põt ṽba
enunciatiua ĩpius nihil opant̃ nec dispõnem inducũt
ut pʒ ex nõ. ꝑ bar. ĩ. l. si forte. ff. đ castrẽ. pecu. ⁊ in. l.
si donatiõe. C. de colla. in. q. illa quãdo pater donat
filio in ptãte ⁊ dic̃ se donare ꝓ bonis merit̃ ⁊ seruicijs.
Nam illa uerba non probant merita precessisse ad fi
nem ut donatio statim ualeat tãq̃ꝫ ex cã aduẽticia qꝛ
non erat ĩ ptãte patris facere ꝙ ualeat si merita non
precesserunt: ⁊ iõ non stat̃ uerbis eius etiam quo ad
probationem ne per indirectum fiat quod dircõ pro
hibet̃. facit etiam ad hoc. l. qui testamẽtum. ff. de pro
ba. de le. iij. cum quis decedens. §. ticia ⁊ quod idem
bar. nõ. in auc̃. siquis in aliquo circa fi. C. de edẽ. ⁊ .l.
non nudis ⁊ .l. non eplis de proba. per eundẽ bar. ⁊
per ci. qui dicunt ꝙ per eplam non fit probatio circa
ea que non sunt in ptãte scribent̃ ⁊ quod nõ. ĩ addi.
spec. ti. de rebus ecclesijs non alie. super rubrica ubi
dicit ꝙ his que reglr̃ sunt prohibita ⁊ cert̃ casibus sũt
ꝑmissa nõ stat̃ uerbis dicent̃ casuʒ ꝑmissuʒ euenisse
qꝛ non erat in sua potestate facere ꝙ esset ꝑmissum.
Et hoc etiam uoluit bar in. l. ex hac scriptura. ff. de
dona. in. iiij. colum. dum opponit de. l. i. C. arbi. tu.
de qua pars aduersa hic. s. iste nepos facit magnum
festum sed frustra ut statim dicaʒ. Et soluit ꝙ ibi uer
ba enũciatiua erant prolata circa ea que non erant ĩ
ptãte scribent̃ Jõ nil opant̃ ut ibi ⁊ .l. uerba. C. de te
sta. intellige nec dispõneʒ nec probationẽ per ea que
supra dicta ⁊ allegata sunt. Non uideo ergo qualiter
iste laurẽtius se fundet in agẽdo ꝯ̃ heredes ad supple
mentum legitime. Et qualiter asserat bona heredita
ria ualere tãtum quãtũ testõr dixit cum potius sibi ex
pediret dicere contrarium contra legatarios agentes
ꝯ̃ cum ad legata pro rata que ip̃m tãgit si uult sibi cõ
seruare legitimam oportet ꝙ legat̃ solut̃ integraliter ñ
remaneret sibi integra legitima prout supra dixi. Po
sito autem ꝙ predicta cessarent ⁊ ꝙ fuissent isti nepo
tes instituti in minori ꝑte q̃ꝫ esset legittima ⁊ sic cõpe
teret ius agẽdi ad supplemẽtum ꝯ̃ coheredes dico ad
huc ꝙ non ẽ fundata intentio istius laurentij ꝑ sola
uerba testatoris ꝙ bona tantum ualeant aut ꝙ tot
sint bona qꝛ estimatio testatoris nihil opat̃. ff. đ le. i.
si fundũ per fideicõ. §. si libertus ⁊ ibi nõ. expresse ꝑ
di. ⁊ bar. qui dicunt ista uerba. s. ꝙ nihil opant̃ ergo
nec dispõnem nec probationem ⁊ de le. ij. cum pꝛ. §.
pꝛ qui filio rõ etiaʒ ponit̃ insti. qui manu. nõ pos. §.
in fraudem ubi dicit̃ ꝙ sepe de facultatibus suis ãpliꝰ
q̃ꝫ in his sint sperant homines ⁊ qꝛ nõ debʒ plus cre
di talibus uerbis in testamẽto prolat̃ q̃ꝫ crederet̃ sibi
deponenti in iudicio cuʒ iuramento sed sibi soli depo
nenti in iudicio cum iuramento non crederet̃ ẽt quo
ad ꝓba. C. de testi. l. iurisiurãdi ibi ut unius testimo
niũ ⁊c̃. Sed contra hoc opponit̃ ⁊ uidet̃ ꝙ dcã ṽba
testatoris ⁊ eius extimatio opentur in preiudicium co
heredum dicti laurentij saltem ut inducãt probationẽ
quousqʒ ip̃i probent contrarium. C. de ꝓba. l. rões
in tex. ⁊ gl. ⁊ si iurasset etiam ad probandum contra
rium non admitteret̃ ut in auc̃. quod locuʒ ibi posita
potuit enim testator suis heredibus preiudicare ut te
neantur supplere huic lodouico ac si tot eẽnt bona
quot ip̃e dixit ⁊ sic non uideret̃ habere integram legi
timam licet reuera habeat unde cessant rões de quiꝰ
bꝰ supra. Sʒ respõdet̃ ꝙ istud posset ꝓcedere si eẽnt
heredes

heredes extranei quibus n̄ posset deberi nisi falcidia iure istōnis quam falcidiaꝫ pōt hodie testōꝛ tollere ⁊ ꝓhibere ut in auē. sꝫ cū testō. C. ad. l. fal. ⁊ in corpore unde sumit̄ sꝫ hic coheredes istius laurentij sunt filie testōꝛis quibus debet̄ legitima debita iure nature quā pater eius auferre nō pōt nisi interueniēte exheredatōe ⁊ subsistēte iusta causa ut i auē. ut cū de ap. cogno. §. aliud quoqꝫ capłm. Item sunt hic plura ⁊ magna legata ut premittit̄. Unde si staret̄ uerbis testatoꝛis de quantitate bonoꝝ quousqꝫ coheredes ꝓbarēt ꝯtrariū. s. ꝙ nō sunt tot bona quot testōꝛ dixit cū ista sit mere negatiua non coarctata loco ⁊ tēpoꝛe ⁊ sic eius pꝛobatio sit impossibilis. l. actoꝛ. C. de pꝛoba. possꝫ sequi ꝙ p̄fatis coheredibus non remaneret legitima debita iure nature solut̄ dc̄is legat̄ ⁊ scd̄o supplemēto huic laurētio pꝛout ipse petit scd̄m quantitatē bonoꝝ a testōꝛe declaratā ⁊ qd̄ plus ē possꝫ cōtingere ꝙ etiā de ꝓpꝛio tenerent̄ soluere quid enī si bona ualerēt reuera mille ⁊ nō ultra ⁊ ipse dixit ualere tria milia ⁊ fecit legata ascēdentia ad duo milia. Certe hoc non dꝫ tollerari ut sit in ptāte testōꝛis ꝑ suā extimationē facere ꝙ heres ꝑdat legitimaꝫ iure nature debitā aut ꝙ soluat de suo si fecit inuētariū etiaꝫ si iurasset ipse testōꝛ ut dcā auē. ꝙ locū in fi. Sed in his in quibus posset pꝛeiudicare suo heredi fateoꝛ ꝙ staret̄ uerbis eius ut si diceret̄ ꝙ talis tenet̄ sibi in decē tm̄ cū teneat̄ in. xx. stat̄ eius uerbis quousqꝫ ipse heres ꝓbat ꝯtrariū ut i dcā. l. rōnes. Nam ibi talis ꝓbatio in cōtrariū ē possibilis qꝛ ē affirmatiua in cāu nostro non qꝛ ē denegatiua non coarctata loco uel tempoꝛe. Itē ibi non fiebat p̄iudicium heredi in eo qd̄ sibi deberet̄ a testōꝛe uel in bonis pꝛopꝛijs. Sꝫ in casu nostro si staret̄ uerbis testōꝛis possꝫ fieri p̄iudiciuꝫ in utroqꝫ ut supꝛa ondi qd̄ sibi. i. testōꝛi facere n̄ ꝑmittitur. directo ergo nec ꝑ indirectū ut in iuribus supꝛa allegat̄. ¶ Itē nō ob. auē. sꝫ cum testōꝛ. C. ad. l. fal. ⁊ in coꝛpoꝛe unde sumit̄ ubi habet̄ ꝙ si testōꝛ dicat̄ se nō esse ignarum de uiribus sui patrimonij stat̄ dc̄is uerbis in p̄iudicium heredis qꝛ uerū ē quātū ad hoc ut si expꝛesse uetuit detrahi falcidiam de legat̄ uideat̄ fcā ꝓhibitio ex certa scia. i. qꝛ posito ꝙ ueniret detrahēda uult ꝙ nō detrahat̄ sꝫ si dcā uerba non appꝛosuisset censeret̄ ꝓhibuisse faladiā ꝑ erroꝛem. i. ꝙ ꝓhibuerit detrahi qꝛ detrahēda nō erat unde fateoꝛ ꝙ in casu nostro si isti coheredes cōfiterent̄ tot eē bona in hereditate quot testōꝛ dixit tn̄ dicerēt ꝙ solut̄ legatis integraliter ⁊ scd̄o dc̄o supplemēto qd̄ petit̄ nihil remaneret eis ꝓ falcidia iure instōnis. Et ꝓpt̄ hoc uellent eā detrahere dico ꝙ nō possent postꝙ ut ꝓponitur supꝛa in allegationibus testōꝛ expꝛesse eā detrahi pꝛohibuit in uerfi. ⁊ in suꝑ dictus testōꝛ ⁊c̄. Et dixit se hoc facere ex certa scia ⁊ qꝛ infoꝛmatus de uiribus patrimonij ꝑ illā auē. sꝫ cū testōꝛ qꝛ fuit in sua ptāte dcām falcidiā auferre dūmō hoc faceret ex certa scia. Sꝫ si ipsi heredes nō fatent̄ tot eē bona in hereditate ꝓut testōꝛ asseruit ꝓut ē i casu nr̄o tūc dico ꝙ uerba testōꝛis seu ei⁹ assertio ꝙ tot sint bona nullo mō p̄iudicat dc̄is heredibus nisi pꝛobet̄ ita eē ꝑ illos qui sic asserūt qꝛ si dcē assertioni crederet̄ ⁊ fidē seu ꝓbationē faceret sequeret̄ incōueniēs itollerabile de quo s̄. s. ꝙ ipi posset astrigi ad soluēdū dcā legata ⁊ faciēdū dcm̄ supplemētū etiā de suis ꝓpꝛijs bonis ⁊ ꝺ suā ltīma poꝛtiōe cū eis eēt ipossibile ꝓbare ꝯtriū. s. negatiuā nō coarctatam loco uel tēpoꝛe. Hoc autē nō fuit in ptāte testōꝛis facere uel tale pꝛeiudicium inferre si heredes isti fecerunt inuentarium. Sic ergo concludēdo aliud est quādo heres fatet̄ tot esse bona quot testōꝛ dixit ⁊ ꝙ ad soluendum legata sufficiunt tamē dicit ꝙ non remanet sibi quarta si integraliter soluerentur ⁊ tunc pꝛefata uerba testatoꝛis ꝙ erat certus de uiribus patrimonij sui sibi pꝛeiudicāt ut faladiam ꝺtrahere nō possit si ꝓhibit⁹ fuit detrahere ut i dicta auē. Aliud ē quādo heres nō fatet̄ tot eē bona quot testōꝛ dixit ⁊ tunc uerba testōꝛis ⁊ eius assecuratio nō ꝓbāt tot eē sꝫ requirit̄ alia ꝓbatio si ꝯtrium diceremus inferreret̄ heredi tale p̄iudiciū quale testōꝛ sibi iferre non potest. s. ꝙ careat legitima ⁊ soluat de ꝓpꝛio ⁊ ita loquit̄ casus noster. ¶ Itē nō obstat. l. i. C. arbi. tute. de qua pars dc̄i ludouici fac̄ ita magnū fundamētū ex uerbo iustis ꝓbatōibus ⁊c̄. dicēs illud uerbum debere intelligi ⁊ glosari. s. fiendis per tutoꝛeꝫ contra quē facta fuit assecuratio testatoꝛis. Et sic ē hic casus cui non pōt respōderi scd̄m eos ꝙ lꝫ ꝟba testōꝛis non possint immutare ip̄am ueritateꝫ reo transferūt tamē onus ꝓbādi i aduersam ꝑtem uolentē dicere ꝯtrauꝫ. Sꝫ certe lex illa nihil facit nec pōt ita itelligi ut dicūt. Nam ibi ponunt̄ duo casus un⁹ ē quādo testōꝛ auxit patrimonium suum uerbis dicendo foꝛte ꝙ habebat in bonis duo milia cum reuera non haberet nisi mille ⁊ ita posuit tutoꝛ in iuētario. alius ē econuerso quādo minuit qꝛ dixit se habere mille tantum cum haberet duo milia ⁊ tutoꝛ in inuētario similiter non posuit nisi mille ⁊ dicebat nō esse plura. Aut igit̄ referimus illa uerba posita in tex. iustis ꝓbationibus ⁊c̄. Ad scd̄m casum quando minuit ⁊ tunc non possunt glosari illo mō quo illi glosant scꝫ fiendis ꝑ tutoꝛem qꝛ tutoꝛ habet intētōem suā fundatā tam de iure cōi secundū qd̄ ille qui negat non habꝫ necesse ꝓbare sed ille qui asserit. l. ij. ff. de pꝛoba. ⁊ hic tutoꝛ negat eē plura ꝙ̄ ēt ex assecuratione testatoꝛis qui dixit se nō habere in bonis nisi mille. unde coadiuuat iuris pꝛesupptioneꝫ. Deberet ergo tunc sine dubio fieri pꝛobatio per pupillum asserentem plura esse bona ꝙ̄ testatoꝛ asseruit non per tutoꝛem negantem unde quantum ad istum casum illa glosatio falsa est. Aut referimus dc̄a uerba ad pꝛimum casuꝫ quando auxit ⁊ tunc dico ꝙ etiam si bona esset dc̄a glosatio ut intelligat̄. s. fiēdis ꝑ tutoꝛē ⁊c̄. debꝫ sane intelligi ꝙ ꝓbat eo ip̄o ꝙ asserit non esse plura bona ꝙ̄ talia seu ꝙ̄ scripta sint in suo inuētario nisi per pupillū ꝯdā ꝓbet̄ ꝯtriū ꝓut in si. ē tex. cū gl. l. cū de lege. ff. de ꝓba. ꝙ hoc sit ueruꝫ pꝫ manifesta ⁊ ꝓbabili rōe qꝛ si ꝯtriū diceremus sequeret̄ absurditas magna ⁊ incōueniens intollerabile ꝙ possꝫ q̇s ditare filiū suū ⁊ depauꝑare tutoꝛē quē sibi dat ⁊ ꝙ hoc eēt mere i ptāte sua. pone eīm ꝙ cū n̄ haberet nisi mille in bonis dixit se habere. x. milia ⁊ dedit tutoꝛem filio suo quēdam diuitem qui assumpsit tutelam bona fide ⁊ non recꝑit nisi illa mille que posuit i iuētario finita tutela uult reddere rōnem bonam de mille qꝛ n̄ plus dic̄ se reꝑuisse pupillus uero dic̄ ꝙ imo reddere debꝫ rōnē de. x. millibus qꝛ testatoꝛ tot asseruit eē in bonis ⁊ ꝙ tali assertōi credit̄ nisi ꝑ tutoꝛem ꝓbet̄ ꝯtrium certe tutoꝛ non poterit cōtrarium ꝓbare quia ista est mere negatiua ⁊ sic condēnabit̄ ad x. milia danda pupillo secundum intellectum quem aduocati dicti laurentij dant illi legi pꝛime. C. arbi. tu. quod quantum sit iniquum ⁊ abominabile cuilibet sane mentis perpendere potest. Unde si. l. illa hoc uellet esset radenda de libꝛo tanꝙ̄ iniusta ⁊ iniqua quod esse non debet. viii. di. c. erit autē. Nō ergo

talis intellectus ē dādus ar. ff. ad exhiben. l. penult. ⁊ qͦ nō. i. l. ij. C. de ꝯdi. īscr. Sꝫ debēt illa uerba iu stis ꝓbationibus ⁊c̄. posita in tex. l. i. arbi. tu. referri uel ad secundum casum ibi positum quādo diminuit testator patrimonium ⁊ tunc sine dubio uenit ꝓbatio fiēda ꝑ pupillū nō ꝑ tutorem ⁊ sic nō facit ille tex. ꝓ laurētio uel si referꝫ ad primū casuꝫ qn̄ auxit ⁊ sic sit fiēda ꝑ tutorē dꝫ intelligi sane modo quo supra dixi ꝙ ꝓbat eo ip̄o ꝙ ita asserit. s. non eē plura ⁊ contra rium ꝑ pupillum nō ꝓbaꝫ ne sequaꝫ incōueniēs de quo supra. nec ē talis glosatio extranea cū ⁊ alibi fiat quasi in terminis in dcā. l. cū de lege. ff. de ꝓba. Pre terea doctores sumant ⁊ allegāt illam legē ꝙ uerba enūciatiua testōris alteri ꝗ̄ heredi nō possunt eē dā nosa ⁊c̄. et idē ꝓbat. l. uerba. C. de testa. Sed si trās ferreꝫ onus ꝓbandi in illū ꝯ quē uel in cuiꝰ ꝑiudi ciuꝫ sunt ꝓlata nulli dubiū ꝙ essent sibi multū dāno sa etiaꝫ si essꝫ tale quid qͦ de sui natura possꝫ ꝓbari q2 multis casibus euenire possꝫ ꝙ ꝓbationes defice rēt quāto magis ubi ꝯtrariū nō possꝫ ꝓbari dicerenꝫ multū dānosa ut ē in casu nr̄o ⁊ dcē. l. i. arbi. tu. Itē doc. in. l. si fundū sub ꝯditione. §. si libertus de le. i. dicūt ꝙ extimatio testōris nihil opaꝫ ergo nec indu cit ꝓbationē nec trāsfert onus ꝓbandi. ꝙ pꝫ etiam si opareꝫ quātū possꝫ opari nō nisi hoc possꝫ opari. s. ꝙ inducat probationē ⁊ trāsferat onus ꝓbandi i ad uersam partē q2 ueritatē imutare n̄ posset. l. cū falsa C. de iuris ⁊ fac. igno. l. publia. §. fi. ff. de po. Dicēdo ergo ꝙ nihil opaꝫ suntiūt doc. ꝙ etiā ꝓbationē non operaꝫ nec trāslationē oneris ꝓbandi in aduersariū alias falsū eēt qͦ dicūt doc. q2 imo opareꝫ id qͦ opa ri possꝫ s̄m sui naturā. ¶ Ex p̄dcis apparet ꝙ scōm dubiū seu quesitū formatū in pūcto quo querꝫ posi to ꝙ uerba testōris nō ꝓbāt facultates hereditarias utrū saltē trāsferant onus ꝓbandi ꝯtrariū in istos cohe des nihil ualet nā posito ꝙ ꝓbarent nihil aliud hoc eēt nisi fundare intentionē istius agētis queusqꝫ uel nisi ꝑ coheredes ꝓbeꝫ ꝯtrariū q2 oīs ꝓbatio recipit aliā fortiorē ꝓbationē in ꝯtrariū etiā si sit ꝓbatio que resul tet ex ꝓbatōe iuris dūmō nō sit iuris ⁊ de iure. C. de ꝓba. l. siue possideꝫ cū ibi plene notaꝫ ⁊ sic ꝓbare ni hil aliud ē nisi trāsferre onus ꝓbandi ꝯtrariū in aduer saꝫ partē si ergo p̄supponaꝫ ꝙ dcā uerba testōris nō ꝓbent facultates p̄rimonij sequiꝫ necessario ꝙ nō fū dant intētionē agentꝫ. Et si hoc ē: sequiꝫ etiā necessa rio ꝙ nō trāsferūt onus ꝓbandi ꝯtrariū in partē aduer saꝫ q2 pars aduersa cū sit rea suā intētionē hꝫ funda tā eo ip̄o ꝙ actor suā itētionē nō ꝓbat. l. actor. C. de ꝓba. l. qui accusare de edē. si ergo iste actor nō ꝓbat tot eē facultates nec ꝑ testes nec ꝑ asseuerationē seu uerba testatoris quia illa nō probant ut supponitur: sequitur necessario ꝙ pars rea debet absolui etiaꝫ si aliter non probat. l. fina. C. de rei uen. extra de iure iuran. c. fi. Illud ergo secundum quesituꝫ uidetur su perfluum ⁊ nullius ualoris nisi forte ꝙ reus habue rit hunc respectum ut uoluerit querere de duobus. Primum an uerba testatoris probent presumptione iuris ⁊ de iure que non recipiat probationem in con trarium. et posito ꝙ non taliter an saltem probent presumptione iuris tantum que recipit probationem in contrariuꝫ. Et sic an transferant onus probandi contrarium in partem aduersam. Et si ita uoluerit querere primum dubium uideretur fatuuꝫ q2 nulla l. ē que possit nos inducere ad illud dicendū q2 presū ptio iuris ⁊ de iure ē quando lex super aliquo dubio presumit ⁊ sup presumptione statuit. l. i. C. de rei ux. acti. ⁊ nō. in. d. l. siue possidetis. sꝫ nullā legeꝫ de hoc habemꝰ sꝫ potiꝰ inuenites ꝯtrariū ꝙ nō ꝓbēt. Ad quid ergo fuisset opus de illo querē. imutare uero ueritatē ꝯstat ꝙ nō possunt. d. l. i. Et istud est diuersum a pre dictis duobꝰ. Solū ergo fuit querēdū de uno. s. an ꝓ bent p̄sumptione iuris tātū quousqꝫ ꝑ aduersaꝫ pteꝫ ꝓbeꝫ ꝯtriū. ⁊ ad hoc respōsum ē supra ⁊ ꝓbatū ꝑ uali dissimas ⁊ efficacissimas ⁊ demonstratiuas rōnes. ꝙ nec talē probationē faciūt imo nihil penitus operanꝫ nec iuris effectū inducūt: ne sit i ptāte testatoris dam nificare heredē in suis bonis ꝓprijs uel in auferendo sibi legitimā ꝓpriā iure nature ⁊ etiā ditādi filiū suum pupillū de bonis tutoris ⁊ etiā multas alias incōueniē tias ꝑpetrādi. Nec est aliqua bona rō naturalis uel ci uilis quare debeat stari solo uerbo testatoris de quāti tate bonoꝝ suoꝝ in preiudiciū alteriꝰ cū nō stareꝫ eiꝰ uerbo deponēti in iudicio cū iuramēto ⁊ tanꝗ̄ testis. Nec ob. ꝙ quis p̄sumaꝫ habere noticiā facultatū sua rum. l. quisquis. C. de rescin. uen. q2 posito ꝙ istō eēt uerū nō sequiꝫ ꝓpterea ꝙ propter istud debeat stari sue assertioni q2 ipse posset sciēter asserere falsū cā no cēdi alteri ⁊ ꝓficiēdi cui uellet: unde dicta allegatio ni hil facit ad ꝓpositū q2 ista sunt inter se penitꝰ diuersa. ¶ Concludo ergo ꝙ iste laurētius ex multis capitibꝰ debet succūbere ⁊ ꝙ iudiciū incohatuꝫ ꝑ ip̄m fuit icō siderant ⁊ ineptissime ⁊ sine aliquo fundamēto iuris icohatū postꝗ̄ ip̄e se facit coheredē uniuersalr̄ ⁊ equa liter cū illis filiabꝰ testōris: nā si posset agere ꝯ eas eo modo quo agit etiā ipse possēt eodē modo agere ꝯtra ip̄m. s. ut eis assignareꝫ ltima sine onere: ⁊ s̄m quāti tatē a testōre declaratā. Igiꝫ nō est alter ꝯtra alteruꝫ tali modo admittēdus ar. in. l. cū pater. §. pater qui filio. de le. ij. ad. l. falci. l. si fundus ita legatus ⁊ quod nō. bar. in. l. i. circa princi. C. de pac. ff. de condi. ⁊ de mon. si quis seruum.

¶ Testis

¶ Si testes dicant sindicum fuisse citatum ab uniuer sitate ⁊ nō dicāt duas partes hoīum ip̄iꝰ uniuersitatis fuisse presentes: an probent ⁊ concludant. ¶ Et si de ponunt ipsum sindicū fuisse creatuꝫ ad ꝯpromitten dū ⁊ nō deponant de tempore creationis an probēt. Et si actor probauit causam in libello insertam: ⁊ nō ꝓbauit de tempore uidelicet ꝙ illa causa subesset an te iudicium ceptum an probet: an uero reus sit absol uēdus. Et q̄ requirūꝫ ad ꝓbādū mādatū. Et testes debēt deponere de sp̄ē qn̄ n̄ dponēdo res eēt dubia.

.ccclxviij.

In christi nomine amen.

Testes p̄dicti nō releuāt i aliquo ꝓducētes triplici rō ne satis clara. ¶ Pria q2 nō deponūt ꝙ fuerūt p̄ntes due ptes hoīuꝫ necessarioꝝ uel ad quos ꝑtinebat cre atio sindici qͦ reqrꝫ ut. l. nulli. ⁊. l. plāc. ff. ꝙ cuiusqꝫ uniue. no. C. de decur. l. obs̄uare. ⁊ sic ꝓbatio coꝝ uꝫ dpositio necessario nō ꝯcludit iō nō ē sufficiēs. C. de ꝓba. l. nō nudis. ⁊. l. ad ꝓbationē uñ cogna. l. n̄ hoc ex̄ de ꝓba c. i p̄ntia. Potuerūt enī esse multi p̄ntes ꝓ ut dicūt testes ⁊ tn̄ non due partes ⁊ sic creatio fuisset inualida. Cōstat aūt ꝙ dubia ꝓbatio nō releuat pro bantē ut. d. c. in p̄ntia de ꝓba. ¶ Secunda ratio est q2 dicti testes nō deponūt de tēpore quo ille fuit crea tus sindicus. Cōstat aūt ꝙ iste ē actus reiterabilis ⁊ potuit pluries fieri diuersis tēporibꝰ ante ꝯpromissuꝫ

⁊ post

ꝛ post ꝛ ad diuersos act⁹ ꝛ sic pōt eē ꝙ creatio illa de
qua testes deponūt fuit facta post cōpromissum ꝛ sic n̄
sit illa uirtute cuius fuit factū cōpromissum igit̄ ꝛc̄. ff.
de neg. gest. l. cum actū. C. de ꝓba. l. matrē tuā. ff. ď
ope. no. nū. l. nō solū. §. sꝫ ut ꝓbari ꝛ qď nō. gl. i. c.
abbate de re iudi. li. vi. circa fi. que incipit. s. donatio
ꝛ bar. in. l. ꝛ an eādeꝫ. §. actiones ante fi. ff. ď excep.
rei iudi. qui dicunt ꝙ si actor ꝓbauit causam quā in
libello exp̄ssit puta ꝯctū ul' dn̄ium si tn̄ nō ꝓbauit de
tempore puta ꝙ ante litem ꝯtes. subesset dꝫ reus ab
solui qꝛ potuit supuenisse post lit. ꝯtes. quo cāu n̄ suffi
ceret ad cōdēnationem. l. nō idcirco ꝛ. l. nō pōt uide
ri. ff. de iudi. ita in ꝓposito nō ꝓdest ꝓbasse ꝙ talis
fuit creatus sindic⁹ ab illa cōitate si nō apparet ꝙ an̄
cōpromissum qꝛ potuit creari post factū cōpromissuꝫ
ꝛ sic ad aliū actū ꝙ̄ ad cōpromittēdum. Unde nihil
opitularetur ad ualidationem compromissi. Et hoc
sufficit ut reddat̄ ꝓbatio ꝛ depositio inualida ꝑ dictā
glosam. c. abbate ꝛ ꝑ id qď nō. bar. i. d. §. actiōes ad
fi. qui uident̄ determinare in simili presens dubium.
¶ Tertia rō est qꝛ posito ꝙ deponeret de tempore
seu de ꝓbatōe facta ante cōpromissuꝫ nō tn̄ deponūt
ad quid uel ad quē actum fuerit creatus ꝛ aliā ptātēꝫ
sibi dederūt ꝙ̄ de ꝯpromittēdo uel dederūt eam limi
tatā ꝛ sic nō releuāt dc̄i testes qꝛ nō necessario depo
nunt de eo de quo agit̄ uel dubitat̄. Et ꝑ hoc qď nō.
Jo. an. i addi. spec. ti. de ꝓcu. §. rōe aūt forme circa
prin. in addi. que icipit uidet̄ auctor p̄supponere ꝛc̄.
circa fi. dc̄e additōis ubi loquit̄ de probatōne mādati
fiēda ꝑ testes ubi utit̄ his uerbis tu⁹ cūm testis bene
memorabit̄ quis quē ad quid coram quo ꝓcurator
ꝯstituit ꝛ cum qua ptāte ꝛ cū qua limitatiōe ꝛ cū qua
releuatione ꝛ si generalē clausulā p̄cedebat aliqď spā
le ꝛ his similib⁹ que facilit̄ istructo clarescūt. Et statiꝫ
subdit placet ergo ꝯsuetudo iudiciorum que talem ꝓ
bationem ꝑ testes non recipit pro qua facit de. i. c. ri.
ꝛ in fi. ibi ille saltem. Igit̄ eo cāu quo testes nō depo
nunt specifice de ptāte data lꝫ deponant ꝙ fuit consti
tutus ꝓcurator uel sindicus non debꝫ sufficere quia
ꝓbatio nō cōcludit ad id de quo agitur ꝛc̄. ut iuribus
supra allegatis. Laus Deo.

¶ An testis semel examinatus ꝛ nō ꝑfecte iterū repe
ti possit ꝛ examinari. ¶ Et si dictū testis ē obscurum
an iudex teneat̄ cū repetere ad parti ꝑtitōeꝫ. Et si nō
tenet̄ an possit illū repetere ex officio. Et si n̄ fac̄ an te
neat̄ parti ad iteresse ꝛ i sindicatu possit cōueniri.

.ccclxviiij.

¶ In christi nomine amen.

In casu de quo queritur uidetur dicendum ꝙ dictus
bar. testis non debeat repeti seu iterum examinari
duplici rōne. ¶ Pria qꝛ i sua depositiōe uidet̄ eē po
tius omissio ꝙ̄ obscuritas qꝛ dixit delatum fuisse iura
mētū ꝛ non dixit cui nec dixit quid fuerit iuratum ꝛ
quid fuerit responsum. Item dixit ꝙ infra illas expē
sas cōtinebant̄ quedā ꝓuisiones ꝛ salaria ꝓ labore
reacquirendi ꝛc̄. nec dixit quib⁹ debite aut debita ꝑꝑ
quā omissionē defic̄ itētio actoris unde repetitio ista
fieret ut testis adderꝫ qď omisit qď uidet̄ n̄ eē ꝑmissū
post didicita testificata ut i auc̄. at q̇ semel. C. ď ꝓba.
ꝛ i corpor̄ un̄ sumit̄ ibi adimēto ꝛc̄. ꝛ ꝑ bar. i. d. auc̄.
qui dic̄ ꝙ testis post didicita testificata nō pōt addere
id qď omisit qn̄ illud ē de substātia itētōis ꝓducentis
ut si interrogatus suꝑ p̄scriptione omisit deponere
de titulo ut nō. in. c. faternitatis de testi. in nouella.
¶ Secunda quia ꝛ si esset obscuritas tantum ad pe
titionem tamen partis non est fienda repetitio ut dic̄
Inno. in. c. cum clamor de testi. ꝛ glo in. c. in p̄sentia
de ꝓba. in gl. que incipit sꝫ nōne i fi. ꝛ in auc̄. ď testi.
§. illud ꝛ idē uidet̄ oēs sentire. Al's nūꝙ̄ testes obscu
re deponētes dicerent̄ defectiui qꝛ semꝑ peteret̄ ut ite
rato exaīarent̄ ꝛ cessaret qď habet̄ i dicto. c. i p̄sentia
s. ut fiat iterpretatio ꝯtra ꝓducentē. Itē daret̄ mā sub
ornandi. ¶ Sꝫ his nō obstantib⁹ ꝯrium uidet̄ ueri⁹
Nā fateor ꝙ hic fuit omissio in illis duobus tn̄ ex illa
omissione resultat obscuritas in eo qď dixit qꝛ qď mł
tipl'r itelligi pōt obscurū dicit̄. ff. de iure fisci. l. ita fidei
ꝛ. l. nō intelligit̄ ꝛ sic locuꝫ hꝫ. c. cū clamor ꝛ qď nō. in
spec. de teste. §. i. uer. Itē ꝙ testis obscure ꝛc̄. ubi ha
betur ꝙ propter obscuritatem pōt testis post didicita
testificata repeti ꝛ nō. in. l. repeti. ff. ď questi. Nec ob.
allegata superius quia fateor ꝙ testis nō potest repe
ti ut addat aliquid ex cuius omissione non generaba
tur obscuritas in eo qď dixerat sed quando generat̄
potest quia illud addere est poti⁹ declarare ꙗ̄ addere
igitur ꝛc̄. ff. de testa. l. heredes palā. §. sꝫ si notā de ac
qui. rerum domi. l. adeo. §. cū quis in fi. ꝛ qď nō. ex
tra de appel. c. nouit in glo. que incipit sic. Nam ꝯpo
sitio istius in dictis duobus articulis pōt diuersimode
intelligi ut pꝫ ad sensum. s. ꝙ fuerit delatum iuramē
tum ꝛ nō iuratum uel ꝙ fuerit iuratum. Iteꝫ diuersi
mode potuit iurari. Sil'r de illis prouisionibus ꝛ sala
rijs nā poterāt deberi huic Iac. uel alteri unde cū nō
dixerit: cui reddit̄ eius dictū obscuruꝫ quantū ad intē
tionem agentis. Item nō ob. f̄m quia lꝫ iudex non
teneat̄ ad petitionē ꝑtis hoc facere non tn̄ negat̄ qui
si uelit ex suo officio possit ꝛ ita intelligo dictū Inno.
in. d. c. cum clamor ꝛ glo. supra in contrarium allega
tas cuius est effectus quia si nō uult facere non tenet̄
parti i sindicatu ad interesse cū sit in suo arbitrio face
re uel nō ꝛ sic nō grauat partem si non uult facere ut
nō. Inno. i fi. c. cōquestus. de ferijs ad qď iduco qď i
simili nō. bar. in. l. ꝯsentaneum. C. quō ꝛ quando iu
dex circa me. ꝛ glo. in. l. iiij. §. si ob indicium. ff. de cō
di. ob tur. causam ibi dum dicit licet a me compelli nō
possit iudex tamen ex officio ꝛc̄. Et qď nō. bald. in. l.
ampliorem in fi. prin. C. de appel. ubi ipse dat cautelā
contra iura dicentia ꝙ post didicita testificata non re
cipiantur testes super eisdeꝫ articulis uel directo cōtra
rijs uideꝫ ꝙ pars que uult hoc fieri det iudici nomi
na testium. Et ipse iudex licet nō ꝯpellat̄ potest tamē
ex officio suo si uult hoc facere quia in eo non time
tur subornatio ratione officij ar. C. de accusa. l. i. qui
accu. non pos. l. ij. Bene autem facit iudex si hoc facit
cum ad ipsum pertineat cuncta rimari. xxx. q. v. iudi
cantem ꝛ ueritatem perquirere. C. de eden. is apud
quem de iudi. l. iudices ꝛ interrogationes facere
quandocunqꝫ expedit. ff. de interro. acti. l. ubicunqꝫ
de fide instru. c. cum Iohannes. Nec debet ista eius
larga potestas ipediri ex eo ꝙ pars petierit testes re
peti ar. ff. de arbi. l. nec in potestate de iurisdic. o. iudi. si
idem cū codē ibi ne in ptāte. ꝛc̄. Inno. ergo ꝛ gl. que
dicunt ad petitionem partis nō debere fieri repetitio
debet intelligi mō quo supra dixi. i. quia non cogitur
iudex ad requisitōeꝫ ꝑtis pōt tamen si uult. ¶ Nunc
aūt a me querit̄ an iudex possit seu an ipse testis possit
repeti ꝑte petente ꝛ ego dico ꝙ sic si iudex uult magis
tamē ex officio ꝙ̄ ꝓpter partis petitōeꝫ ꝑ ea que nō.
bal. in dicta. l. ampliorem. Preterea uidetur ꝙ etiam

tenetur ad petitionem partis qꝛ quando testis dolo uel negligētia examinantis omisit aliquid deponere qꝛ nō fuit interrogatus debet ꝛ tenetᷣ iudex etiā parte petente ꝛ etiā post didicita testificata ipm̄ repetere ne iudicis seu exaīantis dolus aut culpa noceat parti. de testi. c. per tuas ubi casus: ꝛ nō. in specu. de teste. § . nunc uidendū. uersi. ult. ꝛ ꝑ bar. in auc. at qui semel C. de ꝓba. circa fi. Sed hic fuit huiusmōi: nā ut manifeste apparet defect⁹ isti⁹ testis ꝓcessit ex culpa exaīantis qꝛ nō interrogauit ipsum ꝑfecte ut debuit. Nam capitula erāt plene ꝛ specifice formata: unde cū testis dixit delatū fuisse iuramētum credidit hoc sufficere. Sꝫ examinator dbuit interrogare quibus delatuꝫ fuit. et an fuerit iuratū: ꝛ quid: qꝛ ipse magis scire poterat ī quo ꝯsistebant merita cāe ꝛ fundamentū intētionis agentis ꝙ̄ testis. Similitᷣ quādo dixit testis ꝙ inter illas expensas erāt quedam salaria ꝛ prouisiones pro labore ꝛc̄. debuit examinator interrogare quibus erāt debita. s. an dicto Jacobo ꝛc̄. qꝛ in hoc cōsistebat uis quā testis probabiliter potuit ignorare: unde credidit sufficere quod dicebat sed qui sciebat nō debuit tam negligens esse quin interrogaret: ideo eius negligētia ꝓducenti nō debet nocere ar. C. de erro. aduo. per totū. de regulis iuris si librarius. ꝛ dicūt doc. in dicto. c. ꝑ tuas.

Dicet aliquis ꝙ illud caplm̄ loquitᷣ quando super aliquo capitulo nō fuit interrogatus: ut qꝛ data erāt duo capitula ꝛ sup uno fuit interrogatus ꝛ deposuit super altero nullo modo ut patet ex nō. per Jo. an. ī addi. spec. ti. de teste. §. nūc uidēdū. in fi. Uel si interrogauit non interrogauit ſm interrogatoria partis aduerse. Sed in casu nostro sup omnibus capitulis fuit interrogatus ꝛ omnia fuerunt sibi uulgarizata ꝛ data intelligi ut notarius attestatᷣ. Unde cuꝫ illa sup quib⁹ omisit dicere cōtinerentᷣ in caplis uidetᷣ ꝙ potius fuerit culpa testis ꝙ̄ examinatoris uel ꝙ testis noluerit plus dicere: ꝛ sic uidetᷣ non habere locū repetitionem per ea que nō. bar. in dicta auc̄. at qui semel. ubi dicit ꝙ si capitulū continet plura specifice ꝛ super aliquo illorū testis omisit deponere nō repetitᷣ. Breuitᷣ fateor ꝙ illō capitulū loquitᷣ sicut supra dixi. s. quādo nullo modo fuit interrogatus. pōt etiā intelligi quando fuit interrogatus sed nō ꝑfecte ſm ꝙ sentit ibi doctor insignis. d. anto. ō butrio. pro quo facit qꝛ paria sunt nō facere uel non perfecte facere. ff qui satisda. cogan. l. quotiens. de cōtra tab. nō putauit. §. nō que uis. Sꝫ hic nō perfecte interrogauit qꝛ capla erant implicita ꝛ cōtinebāt plura: quedā principaliter: quedā incidenter ſm uerba licet essent principalia ſm intentionem agentis: unde debuissent de quolibꝫ caplo fieri plura ꝛ tūc sola lectio capli fuisset ꝑfecta interrogatio sed qꝛ erant implicita ut dixi testis respondit specifice ad illa que principaliter cōtinebat caplm̄ ad alia uero respondit trūcate credens forte in illis non stare uim questionis ut dixi ideo examinator debuit super qualibet ꝑticula articuli in qua non perfecte loquebatᷣ ſm contenta in capitulis interrogare. Nam cū dixit inter dictas expensas contineri quedaꝫ salaria ꝛ in caplo continebatur ꝙ erant debita dicto Jacobo debuit examinator de hoc interrogare qꝛ testis credidit tantuꝫ dixisse ꝙ sufficeret. Ex quibus patet non obstare quod nō. bar. in. d. auc̄. at qui semel. qꝛ debet intelligi quando ꝑfecte fuit interrogatus ꝛ nō respondit uel nō ꝑfecte: sꝫ hic trāsiuit sub uolucro uerboꝝ. Itē nō ob. ꝙ interpretatio fit contra producentem ut in. c. in presentia. qꝛ hoc ē ł uerum nisi iudex uelit ipsum testē repetere ut ibi nō.

Postremo posito ꝙ de rigore iuris ea que supra dicta sunt non essent bene clara saltem ꝓ ꝯtraria parte silr nō sūt clara ꝛ iō in dubio benignior ꝑs tenenda ē ne ꝓpter incuriam exaīatoris iusticia agentis ꝑeat qui scōm ꝙ euidenter pōt colligi ex attestationibus ꝛ actitatis dꝫ fouere ueritateꝫ cui ut locus sit conari debemus. l. fi. in fi. ff. de ꝓba. Et iudex maxime dꝫ ad hoc conari qꝛ postꝙ̄ ꝓpter eius defectum examinatio nō fuit plena saltem in foro ꝯsciē tenetur parti lese ad interesse ut nō. in addi. spec. ti. ō teste. §. i. circa medium. Laus Deo.

Utrum scōs creditor possit agere hipothecaria cōtra ēptorē pignoris si ex ꝑcio illius satisfactū fuerit primo creditori. ꝛ sic nūquid ēptor rei hipothecate succedat in locū primi creditoris absqꝫ alio pacto si ex ꝑcio rei ipsi primo creditori fuerit satisfactū. Et unus testis sufficit quando deponit ō facto proprio.

.cccl xx.

In christi nomine amen.

Uisis actis ꝛ actitatis ī curia pr̄atis prati iter guiductiū petri guiductij agētē ex ꝑte unā ꝛ dn̄aꝫ speme rēā ex ꝑte altera sup quadaꝫ domo ꝛ quibusdā petijs terre quas dict⁹ guiducti⁹ ꝑ hipothecariā sibi uēdicat tanꝙ̄ bona que fuerūt Johānis oliꝫ bartholomei qui una cū bonis suis erat obligat⁹ dicto agēti ex instr̄o cōpromissi ꝛ laudi. Presupposito ꝙ ītentio agētis sit fundata ī hipothecaria tā ex dicto instr̄o ꝛ laudo ꝙ̄ ex eo ꝙ dicta dn̄a ꝑtendit cām habuisse a. d. Johāne ꝛ sic hꝫ necesse fateri dicta bona fuisse Johānis. C. de ꝓba. l. siue possidetis ꝛ quod nō. c. ti. l. cum res. Queritur an ex hoc solo ꝙ ꝑcium dictorū bonorum fuit solutū ꝑ dictām dn̄am camerario cōis prati recipienti ꝓ dicto cōi cui p̄fat⁹ Jo. ꝛ eius bona erant per prius obligatᷣ. ꝛ obligata ratione extimi ut asseritur ꝛ sic habebat priora ꝛ meliora iura ꝙ̄ dictus guiductius debeat obtinere. Et dubium stat in hoc an p̄fata domina sic similiter soluendo non interueniente pacto ꝙ in ius dicti cōis succedatur in dictuꝫ ius succedat nec ne. Et uidetᷣ ꝙ nō per. l. aristo. cum ibi plene nō. ff. que res pig. obli. pos. ꝛ C. de his qui ī prioruꝫ credi. loco succe. l. i. Preterea ēt si pactum illud interuenisset nō uideretᷣ aliquid oꝑari ex quo dcā dn̄a dn̄iuꝫ acquisiuit cum quo non pōt stare ius pignoris ut. l. neqꝫ pignus de regulis iuris. In cōtrariū uidetᷣ textus ꝙ quatenus soluit ꝑfato camerario ꝓ dicto cōmuni recipienti sit tuta ꝛ nisi illud sibi offeratᷣ nō possint dicta bona ꝑ hipothecaria ab ea aduocari etiaꝫ alio pacto de succedendo in ius illius non interueniente. ff. qui po. in pig. ha. l. qui a debitore. ꝛ. l. iij. §. cum ex cā ꝛ de distrac. pigno. l. cum prior uersi. si tamen debitor. Breuiter licet quo ad act. hipothecariam ꝛ ius pignoris p̄fata dn̄a nō successerit dicto cōi per prima iura ꝛ rōnem tamen successit quo ad retentionem ꝛ quo ad excipiendum ex quo possidet ut est casus in. l. i. in prin. ff. quibus mo. pig. uel hipo. sol. Et illud sensit glo. mouendo dubium ꝛ hincinde arguendo in dicta l. cum prior. ff. de distrac. pigno. Et licet in fi. non uideatur approbare dum dicit ꝙ non placet ꝛc̄. tamen ego nescio quo spū dicta dixerit illud uerbum ultimum cum dicta pars sit uerissima per dicta iura qō etiam firmat glo. in dicta. l. i. in prin. qui. mo. pig. uel hipo. sol. sup uerbo desiderabit dum remittit ad dictā l. cū prior ꝛ eam aliter intelligit ꝙ̄ ītellexit ī illa. l. cum

prior

prior ꝛ ista ps equior uidet. Producit ergo ꝓcurator
dicte dñe dictū extimū rōne cuius dicebat p̄fatus Jo
hānes debitor cōis prati ꝛ sic ēt dicta bona ꝑ ꝯsequēs
erant eidē obligata. l. īꝑatores. ff. de publica. ꝛ. C. si
ne censu ul' reliquis ꝑ totū. Et dico ꝙ ꝓducat ꝓduc
tione reali ꝛ fidē facit iudici: nā uerbalis ꝓductio non
sufficit que ē facta. Sup hoc aūt ꝙ solutio fuerit facta
cāerario p̄dicto ꝛ ꝯuersa fuerit ī solutōe dicti debiti sa
tis sufficere uidet depositio ꝛ testificatō dicti camerarij
primo ꝑ tex. ī. l. .ij. §. ad hec. C. de quadri. p̄scrip. Se
cūdo qꝛ agit de facto suo de quo ēt uni suo credit licȝ
cū tortura. l. quero ī fi. ff. de edi. edic. sȝ hoī libero cre
dendū ē sine tortura nec ob. l. iur[iur. C. de testi. ꝛ. l.
ubi numerus eo qꝛ illa ꝓcedunt qn̄ ꝓducūt testes su
per facto alieno secus qn̄ sup ꝓprio ꝑ p̄dicta. Cōclu
do ꝙ facta fide iudici de dicto extio ꝛ debito cōmunis
prefata dña debet obtinere ꝛ absolui. Laus Deo.

Tutor

Tutor liberat⁹ a testōre tenet ad reliq̄. Et si legatum
fuerit tutori quicquid ab eo exactū fuerit uel ī quo fue
rit ꝯdēnatus si moriat tutor an̄ ꝙ̄ fuerit ꝯdēnatus an
tale legatū ꝯditionale trāseat ad heredes.

.cclxxi.

In christi nomine amen.

Ad primū quesitū rñdet ꝙ nō obstante dcā liberatōe
facta ꝑ testōrē possūt heredes dci henrici ꝯpelli ad re
stituendū quicquid ad man⁹ dci henrici ꝑuenit de bo
nis dicti ludouici ꝯdaȝ pupilli qꝛ p̄fata liberatio nō se
extēdit ad reliq̄ quomin⁹ teneat ipa restituere sȝ solū
ne scrupulo sa fiat īquisitio ꝛ ne cogat emēdare dānū
ex culpa ul' negligētia tutoris illatuȝ pupillo. ff. de ad
ministra. tuto. l. quidā decedēs de le. i. si filius uetit⁹
de libe. lega. l. nō solū. §. penul. ꝛ. l. luci⁹ ꝛ. l. aurelio
§. gai⁹ in fi. ꝛ. l. fi. §. titia ꝛ ēt quominus teneat edere
libros rōnū. e. l. §. inter cetera. Pro hoc. l. dñs in. §.
fi. ꝛ ꝙ ibi ꝑ bar. ff. de peculio lega. Nec ob. l. siquis rō
nes. ff. de libe. lega. ꝑ quā uidet ꝙ qn̄ testōr mandat
heredibus quicquid exegerit eidē restituant uideant
ꝑ hoc remissa legata reliqua ꝛ ēt dolus qꝛ lex illa dȝ
intelligi fm di. ꝛ bar. qn̄ relicta fuit liberatio ab admi
nistratione p̄terita nō qn̄ a futura qꝛ dolus futur⁹ nō
pōt remitti. l. si unus. §. illud nulla. ff. de pac. ꝛ. l. cō
uenire de pac. dota. ꝛ ita nō. bar. ī dicta. l. siquis rōes
ꝛ in dicta. l. aurelio. §. gai⁹ ꝛ ī dicta. l. quidā decedēs
de admi. tuto. post di. ibidē. Nec ob. si dicat ex dolo d
functi nō dari actōeȝ ꝯ̄ heredes nisi quatenus ꝓbat
ad eos ꝑuenisse. ff. de dolo. l. si plures. §. fi. quia illō
est uerū qn̄ dolus purgat ꝑ act. de dolo secus si ꝑ ac.
descendentē ex ꝯ̄tu ul' quasi. ff. deposi. l. si hoīem. §.
dat ꝛ hic ē huiusmōi qꝛ ꝑ actionē tutele que ē ex qua
si ꝯ̄tu ꝛ ē exp̄ssuȝ ꝙ heres tutoris teneat de dolo ꝛ la
ta culpa tutoris lȝ nō de leui. C. de heredi. tu. l. i. ꝛ. l.
fi. Preterea postq̄ꝫ dicte pecunie exacte fuerūt apō tu
torē p̄sumunt eē apud heredē ei⁹. ff. d fideius. tuto. l.
i. §. qō penes heredē ꝛ hoc de prīo quesito. Quan
tum ad fm nō expedit īsistere stantib⁹ his que dcā sūt
in p̄cedenti articulo sȝ eis cessantib⁹ ur dicendū ꝙ ex
quo p̄fat⁹ henric⁹ n̄ fuit ꝯdēnat⁹ ī uita sua defecerit cō
ditio sub q̄ fuit ei relictū quicquid ab eo fuerit exactuȝ
ul' ī quo fuerit ꝯdēnat⁹ qꝛ nec fuit ꝯdēnatus nec amo
do ꝯdēnari pōt cum sit mortu⁹. ff. que sen. sine app.
rescin. l. penul. l. de qua re. §. cum me absente. ff. de
iudi. lȝ posset ꝯdēnari heres ei⁹. Sed certe alia ē ꝑso
na heredis: alia ꝑsona defuncti. C. de iureiur. l. gene
ralit. Et ꝯditio cū debeat formalr īpleri si collata est ī
ꝑsonā defūcti nō pōt īpleri ī ꝑsonā heredis. l. si. x. cū
peticro ī fi. a ꝯ̄rio sensu. ꝛ ibi nō. ff. de uer. obl. ꝑ bar.
ꝛ bene facit. l. qui rome. §. augeri⁹. ꝛ quod ibi nō. e.
ti. ꝛ nō. de ꝯdi. ꝛ dēmō. l. a testōre. Defecta aūt ꝯditōe
relicti ꝯstat etiā relictū ipȝ debere deficere. C. ad trebl'.
l. iubem⁹. §. penl'. Et sic remanem⁹ ī dispōne iurium
prīo loco allegatoꝝ que uolūt ꝙ liberatio generaliter
relicta nō extendatur ad reliqua. Laus deo.

Si tutor datus in testamento administrauit bona
absqȝ eo ꝙ faceret sibi decerni tutellā seu administra
tionē: an mater excuset a petēdo tutorē decerni pupi
lo ꝛ a penis que ei infligunt ꝑꝑ non petitū tutorem.
Et mater an habeat integrū annū ad petēdū tutorē
filio nec dicat ī mora nisi eo lapso. Et an idē sit in sub
stituto ipsi pupillo. ꝛ tutore dato si nō assūmit tutelaȝ
an dicat ī mora taliter ꝙ moriēte pupillo ꝓpt nō su
sceptā tutelā excludat ab hereditate pupili.

.cclxxij.

In christi nomine amen.

Res ista modicā dubitationē mihi habere ur. Et cuȝ
ab illo dño requisit⁹ essē ꝓ altera ꝑte. s. ꝓ mr̄e recusa
ui ꝓ ea ꝯsulere qꝛ iusticiā fouere non ur ꝯ̄ dictū substi
tutū qui ī nulla culpa uel mora fuit acceptādi tutelā.
Et notādū ꝙ de prīo dubio tacto ī p̄cedenti ꝯsilio vȝ
ꝙ dict⁹ substitut⁹ ideqȝ tutor in testō relict⁹ administra
uit bōa absqȝ eo ꝙ faceret sibi decerni tutelā uel ꝓpri⁹
administrationē ꝛ ꝯficeret inētariū eēt tractādū si an
nus esset lapsus ante mortē pupilli quo casu possȝ eē
dubiū an dicta gestio uel administratio etiā bn̄ ꝛ utilit
facta excusaret mr̄eȝ a pena ꝑdēde hereditat nō aūt
an faciat matrē priuari. Et glo. q̄ ē ī. d. l. ij. §. si mat.
tenet ꝙ nō: ꝛ idē doc. ut etiā plene nō. bal. ī. l. matrē.
C. ad tertul. ante fi. Sed qꝛ nō erāt lapsi nisi tres
mēses de āno nō expedit sup illo insistere: sed solū su
per scdo dubio supra tacto vȝ an dict⁹ substitut⁹ sit pri
uat⁹ ꝯmodo substitōis ex eo ꝙ stati cū potuit post la
psuȝ qūquagita dierū nō fecit sibi decerni tutelā solē
nit nec fecit īuētariū ut debuit ꝛ dubiū facit. §. ꝯfestim
ī. d. l. ij. ff. ad tertul. ꝛ qō ibi nō. bar. qui ur determinā
re ꝙ sic nisi appareat ipm fuisse lrīme īpeditū: sȝ post
lapsuȝ āni ur sentire ꝙ nō posset hoc ꝓbare qꝛ p̄sum
ptio iuris ꝛ de iure ꝯ̄ ipm eēt ꝙ potuerit ꝛ ita itelligit
bar. illū. §. cōfesti qui itellect⁹ nō uidet bon⁹ qꝛ si fuit
iuste ꝛ lrīme īpedit⁹ etiā si ꝑ totū ānū ꝛ ultra foret ex
cusat⁹ ꝛ posset hoc semꝑ ꝓbari qꝛ ꝯ̄ iusticiā naturalē
eēt dicere ꝯ̄riū. ff. de excu. tuto. l. scire oȝ. §. sufficit si
quis cau. l. ij. §. si quis ī iudicio. Dicēdum ē ergo ꝙ
uersicul⁹ ita tn̄ posit⁹ ī illo. §. ꝯfestiȝ refert ad primuȝ
dictū. §. nō ad uersi. nisi forte qui īmediate p̄cedit ut
sit sensus ꝙ mat dȝ petere cū primū pōt: sed si hoc nō
facit adhuc tollerat: ꝛ nō dicit eē ī mora dū tn̄ nō exce
dat ānū als eēt ī mora ꝛ īcurrēt penaȝ nisi forte īfirmi
tate uel alia cā esset uel fuisset iuste impedita qꝛ tunc
etiā ultra ānū excusaret ut dixi. Sic ergo nō uult ille
§. ꝙ statiȝ cū potuit petere ꝛ non petijt dicat fuisse in
mora talit ꝙ dictā penā īcurreret ꝓut bar. intelligere
uidet qꝛ sequeret absurdum ꝙ negligētia ēt duorum
dierum sufficeret: ꝛ ꝙ si fuisset per totū annum iuste
impedita adhuc penam incurreret: ꝛ ꝙ non posset ta
le impedimentum probari quod esset contra omnem

rationem ⁊ equitatem: sed intelligendo ut dixi omnia sunt plana ⁊ sine scrupulo. Preterea posito ꝙ intellectus bar. esset uerꝰ in illo. §. tñ ipse idē bar. tenet in auc. ꝑsbiteros. C. de epi. ⁊ cle. ꝑ illū tex. ꝙ infra quatuor menses nō posset dici ī mora sicut nec infra quinquagita dies ut idē nō. in. d. §. ꝯfesti. Sed hic dicit̃ ꝙ nō trāsiuerūt nisi tres mēses. Itē ipse idē bar. ī q̄ōne disputata ꝑ eū que icipit pupillꝰ quā ponit ī. l. ij. ff. qui petāt tuto. tenet ꝙ ille. §. ꝯfestiꝫ solū hꝫ locū ī matre ⁊ auia nō in alijs ꝓpantibꝰ successionē pupilli qui non ita astringunt̃: unde dicit ꝙ illi habēt integrū annuꝫ. Et sic anteq̄ ānus labat̃ non sunt in mora posito ēt ꝙ aliqñ potuerūt petere uel facere sibi decerni ⁊ non fecerūt ꝑ. l. sciāt. C. de legi. heredi. Sed bal. ī. l. ꝑcibꝰ C. de ipube. ⁊ alijs substi. tenet ꝙ etiā mater habeat integrū ānū ꝑ tex. insti. ad tertu. §. fi. ⁊ sic nō sit ī mora anteq̄ totus annꝰ labat̃ nisi fuerit ī notabili negligētia. Et idē tenuit ang. frater eius. Et ꝓ hoc quod nō. Inno. in si. i. c. p. ⁊. g. de offi. dele. ⁊ archi. ⁊ Io. an. in nouella ī. c. cū ex eo de elec. li. vi. sup ū̃bo omiserint in. q. disputata ꝑ eū. Patet igit̃ dc̄m substitutū multipliciter defendi aduersus dictam matrem.

Tutor si emit de pecunia pupilli uel qñ dubitat̃ de cuius pecunia emerit: an res empte sint cōes si tutor ipse est patruꝰ ipsiꝰ pupilli. Et an res empte ꝑ ipꝫ patruū tutorē decretum possint peti diuidi ꝑ curatorem minoris ⁊ nepotis.

.cccl xxiij.

In christi nomine amen.

In casu suprascripto nō dicit̃ ꝙ dictꝰ uiscardꝰ ⁊ pera bonus fuerūt decreti tutores dicti antonij nepotꝭ coꝝ ⁊ sororis lꝫ illorū negocia gesserint ⁊ eos alimentauerint qd̄ nō tātū ualet iuxta nō. ꝑ glo. in. l. ij. §. si mat̃ ff. ad tertul. de nego. gest. qui aliena. §. quāq̄. iunctꝭ his que nō. ī. l. iij. ī pri. ff. de leg. tu. Ex quo sequit̃ ꝙ etiā si dicta bona empta ꝓprio nomine ipsorū quod in dubio presumit̃ fuissent empta de pecunia cōi ⁊ in hereditate parētū eorū reperta ⁊ quod plus est etiā ꝺ ꝓpria pecunia dicti antonij ⁊ sororis nihilominꝰ nō sunt coꝝ nec etiā sunt cōicanda: sed sunt ꝓpria dictoꝝ ementiū licet pecuniā uel partē eius tenerent̃ eidē restituere. C. cōia utriusqꝫ iudi. l. si patruus. ⁊ quod ibi ꝑ bar. ⁊ bal. de solu. l. filic. Et posito ꝙ fuisset illis decreta tutela tamē ad hoc ut bona ēpta forēt cōicanda necesse haberet dictꝰ antoniꝰ uel eiꝰ curator ostēdere ꝙ de pecunia cōi fuissent empta puta repta ī hereditate antecessoꝝ que erat cōis quod eēꝫ difficile. Nam posito ꝙ fuisset redacta ex uēditione reꝝ hereditariarū cōium puta fructuū uel aliarū rerū non propterea esset cōis sed propria ipsorū uendentiū: ut dicūt doc. in. d. l. si patruus. ⁊ in. l. ticiū ⁊ meuiū. §. altero. ff. de admini. tuto. ꝑ. l. qui uas. §. fi. ff. de fur. ⁊ nō. glo. in d. l. si patruus. Tūc aūt forēt cōia quādo ista duo cōcurrerēt ꝙ essent empta de pecunia cōi cum minore. ⁊ per tutorem uel curatorē. l. post morteꝫ quando ex fac. tuto. ⁊ nō. in. l. ii ut ꝓponis. C. de rei uen. ꝑ glo. ⁊ doc. al̄s secus dicta. l. filie. ff. de soluti Uel quando cōi nomine quod hic non fuit nisi de quibusdaꝫ: ⁊ de illis non negatur in dubio presumitur empta de pecunia propria ipsorum tutorum ementium ar. l. si defunctus. C. arbi. tu. Aut ergo curator dicti Antonij dicit dicta bona esse cōmunia ⁊ cum dicto antonio diuidenda tanquam empta cōmuni nomine: ⁊ hoc docere non potest nisi de quibusdam alia uero proprio nomine predictorū ꝑsumunt̃ empta ut. l. ⁊ magis. ff. de solu. Aut ex eo quia fuerunt ēpta de pecunia cōi ⁊ tunc hꝫ hoc necesse ꝓbare q2 non ꝑsumit̃ in dubio ⁊ etiam ꝙ dicti patrui tutelā dicti antonij assumpserint cum iudicis auctoritate ⁊ decreto ⁊ seruatis solēnibus quorum neutrū poterunt ꝓbare. Aut ex eo ꝙ hēbāt bona hereditaria cōia ⁊ sil̃ hitabant. Et hec nō ē sufficiēs cā. ff. ꝓ socio cum duobus. §. si fratres ⁊ nō. in spec. de iudicijs. §. i. §. uer. ut autē. Aut ex eo ꝙ inter eos esset ꝯtracta tacite societas oīum bonorum ⁊ hoc dici non pōt tum q2 antonius fuit minor ⁊ īfans ⁊ sic non potuisset contrahere expresse. Unde nec tacite presumit̃ ꝯtraxisse. l. qui ad certū. ff. loca. tum q2 non fuit negociatꝰ sꝫ illi soli patrui ergo ⁊c̄. ut dictis legibꝰ plene notat̃. Et sic ex nullo capite pōt hoc petere. Et idē dicendū ē de alijs lucris factis ex mercātia siue cōsistant in pecunia siue in bonis mobilibus nō enī pōt dici ꝙ uideat̃ talē negociatōeꝫ fecisse cōi noīe cum pr̃ dicti antonij talē negociationē nō cepit cū eis facere ſm bal. ī dicta. l. si patruꝰ. Et posito ꝙ tutelā assumpsisset nō tñ tenebant̃ negociari ꝓ pupillo. C. de administ. tuto. auc. nouissima ⁊ nō. bar. ī dicto. §. altero Cōcludit̃ ergo dictū antoniū ul̃ eius curatorē iniuste petere cōioneꝫ dictorū bonorū ꝑterq̄ expresse emptorum cōi nomine quod de paucis est. Laus Deo.

Qualiter sit intelligendus. §. ꝯfestim in. l. ij. ad tertulianū ⁊ alia iura dicētia ꝙ mat̃ priuat̃ hr̄ditate filij decedent̃ ī pupillari etate si nō petierit tutorē illi dari.

.cccl xxiiij.

In christi nomine amen.

Postpositis auctoritatibus doctorū sup puncto ꝺ quo querit̃ uariantiū. Uidendū ē primo de itellectu. §. cōfestim sup quo fundat̃ opi. bar. satis rigorosa ꝓpter illud uerbū ꝯfestim ⁊ expositōeꝫ eius que ibi stati subiicit̃. i. cū primū potuit ad que uerba bal. qui tenuit cōtra bar. ī nullo loco uidet̃ apte rńdere nisi q2 dicit ꝙ lꝫ mater habeat ānū a lege pōt tñ iudex illū terminuꝫ sibi abbreuiare ut ipe nō. in. l. matres. C. ad tertulianū qd̄ nō uidet̃ bene dictū ꝑ. c. idultum de regul̃ iuris li. vi. ⁊ qd̄ nō. glo. ī auc. offerat̃. C. de lit. ꝯte. sup uerbo dictū. Preterea ꝺ tali abbreuiatōe fienda ꝑ iudicē nō loquit̃ ille tex. ut pꝫ ītuenti. Ut ergo uideat̃ qualiter necessario dꝫ itelligi uerbū illud ꝯfestim cū sua expositōe uidendū ē ad quid statuat̃ ānus ꝺ quo fit mētio in eo. §. in uer. ita tñ. Et certe tenendo opi. bar. nō pōt dici ꝙ statuat̃ ad petendū tutoreꝫ q2 si hoc eēt sequeretur ꝙ lꝫ esset negligens quasi toto āno puta ꝑ. xi. menses quibꝰ potuisset petere ⁊ nō petijsset ⁊ tñ ultimo mense aut ꝙ plus ē ultimis. xv. aut. x. diebus anni quibus petitio cessante impedimēto ⁊ datio posset cōmode expediri esset impedita iusto impedimento non puniretur per ea que satis ad ꝓpositum nō. Inno. in si. in. c. p. ⁊. g. de offi. dele. ⁊ archi. ī. c. cum eo de elec. li. vi. ⁊ Io. an. ibidē in nouella sup uerbo omiserint. ⁊ in. q. disputata ꝑ eum de ꝓmoto ad ꝑochialem eccl̃iam cui dat̃ annus ad faciendum se ꝓmoueri ad sacerdocium. Nam si fuit negligens in tribus quatuor temporibus anni si tamen ultimis quatuor temporibus quibus ꝯmode potuisset quia erat in diaconatu non fuit negligens sed fuit impeditus nō priuat̃ eccl̃ia nec pōt sibi iputari cur se artauit postq̄ cessante impedimēto tantuꝫ restabat de tpe ꝙ potuisset

illud

illud facere ut ipse plene nō. in regula imputari de
regulis iuris.li.vi.per.c.cōmissa.§.i. de elec. e.li.qꝛ
nō pōt dici quis morosus quousqꝫ restat tantum de
termino ꝙ actus expediri pōt l.qui hoc anno. d vb.
obli.⁊.l.si stipulatus essem abste. Unde in proposito
si annus statueret̃ ad petendū tutorē cū hic in ultimis
quattuor mensibus anni mater ista fuerit impedita ꝓ
pter mortē filie infra quos si mortua non fuisset large
⁊ cōmodissime potuisset petere ⁊ facere dari non essꝫ
dicta mater priuata successione posito ꝙ in precedēti
bus. viij. mensibus fuisset omnino negligēs ⁊ nulluꝫ
impedimentū fuisset cuius ꝯtrarium uult bar. ⁊ eius
sequaces secundum quorum opi. negligentia etiam
trium dierum infra quos commode potuisset petere
⁊ non petijsset sufficeret ad eius priuationem si post
quinquaginta dies ꝯmissa esset. Nam usqꝫ ad quin
quaginta dies non posset sibi negligētia imputari ſm
bar. qui noluit ꝑ hoc rigorē sue opi. mitigare loquen
do magis de capite suo in hoc ꝙ̄ ſm mentem iuriuꝫ.
Oportet ergo dicere tenendo opi. bar. ꝙ annus de
quo ibi loquit̃ non statuit̃ ad petendū tutorem sed ad
proponendū excusationē seu causam impedimenti si
quam pretēdit ⁊ ita ibi sentit bar. Et ultra etiam dicit
ꝙ post annū nō audiret̃ si uellet dicere se fuisse infra
totū ānū impeditā: qꝛ lapsus anni īducit ꝑsumptōeꝫ
iuris ⁊ de iure ꝙ nullū impedimentum affuerit. Sed
certe ꝙ statuat̃ ibi annus ad ꝓponendam excusatio
nem impedimēti nullo mō patit̃ ibi littera que de tali
propositione nullā facit mentionē: sed solū de petitiōe
tutoris ad quā ipsam artat: nisi infirmitate uel alia cā
magna fuerit impedita: ꝙ aūt tale impedimētum de
beat corā iudice ꝓponere infra annum hoc ibi nō di
cit littera. Nec ratio patit̃ qꝛ qua ratione fuit impedita
petere tutorē ꝑ se uel aliū: fuit etiā impedita dictā ex
cusationē uel impedimentū allegare corā iudice ⁊ ui
ce uersa si potuisset dictā excusationē ꝓponere potuis
set etiā tutorem petere ⁊ sic nō fuisset impedita ar. de
elec. cū inter uniuersas. unde ille tex. sibi ipsi ꝯtraria
ret̃. Presupponēdo primo ꝙ toto āno essꝫ impedita
tutorē petere: ⁊ mandādo postea ꝙ dictū impedimen
tū debeat infra eūdem annum ꝓponere. Quia si fuit
impedita in primo similiter ⁊ in secūdo: ⁊ sic fieret pre
ceptum legis sup̱ impossibili quod nō est dicendū ar.
l.i.C. d his q̄ pe. no. aut si potuit secūdū potuit ⁊ pri
mū. Et sic non esset excusata etiā si infra annum pro
poneret. toto aūt anno ideo dixi qꝛ si aliquo modico
tempore anni potuisset ⁊ nō fecisset licet toto residuo
fuisset īpedita nil prodesset impedimētū ſm. opi. bar.
ſm quā sufficit quantūcūqꝫ modica mora. Oportet
ergo ſm suam opi. ꝙ ad hoc ut prosit ⁊ excuset impe
dimentū quod fuerit toto ⁊ integro anno ⁊ ꝙ infra
eundem annum proponatur coraꝫ iudice: sed ista ut
dixi tanꝙ̄ sibi ꝯtraria stare nō possunt. Preterea suf
ficit impedimentuꝫ fuisse absqꝫ eo ꝙ fuerit propositū
infra annum qꝛ poterit proponi ⁊ allegari quando
cūqꝫ postea pateretur questionē super hereditate pro
pter negligentiam cōmissam in nō petendo infra an
num. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tuto. Et di
cere ut dicit bar. ꝙ sit ꝑsumptio iuris ⁊ de iure ꝙ nul
lum impedimentum fuerit si non fuit allegatum īfra
annum si re uera fuit nec allegari potuit est sententia
rigorosa ⁊ inhumana ergo ⁊c̃. ff. de infam. l. furti. §.
pactus. Preterea ad quid sup̱fluo statueret̃ terminꝰ
āni ad allegādū cām īpedimēti cū ad nullum alium fi
nem fieret dicta allegatio: nisi ut excusaretur a pena

legali. Sed non est adhuc certum an de tali pena sit
tractandum si pupillus adhuc uiuat ⁊ sic esset solicita
de hereditate uiuentis qd esse non debet. l. ij. §. iter
dum. ff. de uul. ⁊ pup. Sufficiet ergo dictum impedi
mentum allegare cum de hereditate pupilli tractabi
tur. ut dixi nō sic in excusatione tutoris a tutela quia
illa fit ad finem ut alius detur quod hic non est sed so
lum ad ostendendum ꝙ non sit in mora ⁊ ꝙ non de
beat priuari hereditate si contingat pupillum mori su
per qua uiuente pupillo non debet audiri ⁊ pro tan
to nec adhuc sibi terminus assignari. Oportet ergo
necessario dicere quicquid dicat bar. ꝙ ille terminus
anni de quo fit mentio in dicto. §. confestim uersi. ita
tamen statuatur ad petendum tutorem ⁊ hoc est ex
pressum insti. e. ti. §. fi. Non autem ad proponenduꝫ
excusationem seu causam impedimenti ut dixi ⁊ sic re
uera erat idem de iure. ffoꝝ. quod est hodie de
iure. C. ⁊ insti. licet bald. in. l. matres. C. ad tertul. di
cat ꝙ de iure ueteri. ffoꝝ. talis annus non erat sta
tutus matri sed non placet per iam dicta: cum ad ni
hil aliud possit dici statutus annus de quo fit mentio
in dicto. §. confestim. Ex quo sequitur inferendo ad
casuꝫ nr̃m ꝙ ex quo dicta puella mortua ē in octauo
mense uel circa posito ꝙ in illis octo mensibus fuisset
mater omnino negligens. Ex quo tamē restabāt ad
huc menses quattuor quibus cessante impedimento
potuisset commode petere ⁊ omnia facere seu etiam
tutelam assumere ⁊ in illis fuit impedita preuenta
mortalitate filie ꝙ non possꝫ dici morosa nec sit priua
ta per nō. in locis supra allegatis tam per Io. an. ꝙ̄
per Inno. ⁊ archidi. Et est casus in dicto. §. confestī
in fi. dum enim dicit si mortalitate filie preuenta ē nil
ei imputatur. Nam refertur ille uersi. finalis ad uersi.
prox. prece. in quo fit mentio de anno. l. si idem cum
eo. in fi. de iurisdic. oīum iudi. Et sic dꝫ itelligi qn̄ filiꝰ
morit̃ ante lapsū āni. Et ꝑ ꝯn̄s anteꝙ̄ sit ꝑfecte ī mo
ra. Nec ob. principiū. §. ꝑ qd uidet̃ ꝙ ꝑfecte dicat̃ in
mora stari cū potuit ꝯmodꝫ ⁊ nō fecit. qꝛ dico ꝙ nō ē ī
tentio illiꝰ principij hoc dicere sꝫ solum admonere ma
trem ꝙ nullo tempore negligat imo statim cum pōt
petat ceterum si pur negligat caueat ne permittat an
num transire quia tunc esset morosa ⁊ priuaret̃ here
ditate. Et hoc dicitur in uersi. ita tamen qui dꝫ iungi
cum principio quia uenit ad eius declarationem ⁊ li
mitationem. Non aūt refert̃ ad uersi. ꝓx. precedentē
nisi forte ⁊c̃. quia ꝯmode uel apte non potest ad illuꝫ
referri cum ibi loquatur quando subfuit īpedimentuꝫ
quod habꝫ excusare a pena in quo terminus āni nul
lo modo congruit. Eo quia non dicitur ibi ꝙ impedi
mentum habeat allegare sed solum dicitur ꝙ si extat
excusatur. Sed in principio. §. bene cōgruit quia ibi
dicitur ꝙ debet petere tutorem cōfestim. i. statim cum
primum potest. Sed ne quis crederet ꝙ eo ip̄o ꝙ po
tuit ⁊ non fecit sit īperfecta mora subdit postea in uer
si. ita tamen ꝙ non permittat annum transire qꝛ tūc
bene esset in mora. Negligentia ergo precedens licet
sit culpabilis quia mater sedulum officium impende
re debet ⁊ nullo tempore esse negligens non tamen
adeo ꝙ ꝯstituat eā in mora nisi ānꝰ trāsiuit. Et si ali
ter diceret̃ sequeret̃ ꝙ negligētia unius uł duoꝝ dieꝝ
post lapsū quinquaginta dierū redderet eam indignā
lꝫ superessent adhuc mēses octo de āno. Nec sibi pro
desset moram purgare etiam si in tertio mense pete
ret aut assumeret tutelam sicut nō posset eā purgare
post annum tenendo aliam opi. ꝙ detur ānus quia

tantum deceret operari mora unius diei solius si infra illum diem potuisset cōmode ⁊ non fecisset tenendo opi. bar. quantum mora totius anni ⁊ eius lapsus tenendo aliam opi. ⁊ istud esset extra omnē discretionem ⁊ rationē naturalē ꝙ ꝓ tam modica negligentia ita inhumaniter puniret. Et multe dubitationes ⁊ altercationes orirent̄ī uidēdo ⁊ ostendēdo an ꝯmode potuit uel nō: unde nō fuit utilis ꝓuisio legis ponere rem ⁊ priuationē istā ī cā ita īcerta ⁊ dubia. s. si potuit ꝯmodē ⁊ nō fecit nullū tēpus ad hoc p̄figēdo. Prefata ergo opi. bar. tanꝙ nimis rigida ⁊ inhūana ⁊ īducēs altercatōēs ⁊ dubitatōēs uel dubietates nō ē ā̄plectēda sꝫ altera potius quā tenet bal. ⁊ ange. cū sit magis cōgrua textibus ⁊ equitati: et nihil ē ꝙ ei repugnet nisi illud uerbum confestim ad quod pōt cōmode ⁊ apte responderi s̄m ꝙ supra dixi ⁊ illud limitet̄ ꝑ uersi. ita tn̄ nō autē ecōuerso ꝓut bar. uidet̄ intelligere duꝫ dicit ꝙ illud ꝙ dicit̄ insti. e. §. fi. ꝙ mater debet petere infra ānū dꝫ intelligi sꝫ. §. ꝯfestiꝫ. s. dūmō ꝯfestiꝫ ⁊ cū p̄imū pōt. Nā si eēt ī mora stati cū potuit ⁊ nō fecit ⁊ nō posset mora purgari. ad quid superfluo diceret lex ꝙ infra ānuꝫ nō uideo. Aut si dicat̄ ꝙ illa sit quedā monitio nō autē ꝙ constituat̄ in mora habeo intentum.

¶ Posset quis dicere sustinendo Bar. ꝙ sit in mora statim cū potuit ⁊ nō fecit ⁊ ꝙ statiꝫ incurrat penā et ita intelligatur principium illius. §. confestim uerum tamen possit moraꝫ purgare ⁊ euitare penā īfra eūdē ānum postea non: ⁊ ita intelligat̄ uer. ita tamen. Et ita reperio bal. dixisse in quodā cōsilio. Et s̄m hoc si infra tēpus quo potuit mora purgari fuisset īpedita purgare tale īpedimētū nō faceret eam penā euitare nec morā habere ꝓ purgata ꝑ. l. notabilem. C. de fideius. l. sanctimus. lꝫ si ante morā contractā fuissꝫ īpedimētū: impediret eam. s. morā contrahi ⁊ ita loquit̄ uer. nisi forte. in eo. §. Breuit̄ posito ꝙ iste intellectus posset dari. Attamen adhuc dico ꝙ si infra tempus quo poterat mora purgari superuenisset impedimentum propter mortem pupilli prout fuit in casu nostro qꝛ mortua ante lapsum anni tale impedimentuꝫ facit moram haberi pro purgata: ⁊ ꝙ nihil sit imputandū matri ut est casus in dicto. §. confestim. in fi. referēdo ipsum ad uersi. proxi. precedentē ita tamen ⁊c̄. Nam si illum uer. ita tamen uolumus intelligere modo predicto uidelicet ꝙ ānus de que ibi det̄ ad purgandum morā de qua locutus fuit in principio sequit̄ stati limitatio in fi. dū dicit si enim mortalitate ⁊c̄. ꝙ si infra dictum annū ⁊ tēpus quo poterat purgare fuerit preuēta mortalitate filij nil ei sit iputandum nec noceat mora p̄terita ⁊ hoc ne priuet̄ luctuosa hereditate ⁊c̄. C. de insti. ⁊ substi. l. fi. licet tale impedimentū mortis: al's superueniēs. ī. tps quo posset mora purgari nō faciat eā haberi pro purgata ut in dicta. l. sanctimus. Sed hic secus ratione predicta: ⁊ in alio impedimento ꝙ̄ mortis pupilli ⁊ sic casus nostri esset forte secus al's mora ꝯtractus nullius esset effectus. Sed de impedimento mortis cauet̄ ibi expresse ꝙ excuset.

¶ Unuꝫ aliud ē quod facit ꝓ bar. ⁊ cōtra dictaꝫ opi. s. l. ij. uer. quod si cū pregnās. ff. ad tertul. ubi punitur mater pregnans si nō petijt curatorē dari bonis. Et sic patet ꝙ nō habet integrum annū. Sed certe pōt retorqueri contra bar. qꝛ ibi nō dicitur ꝙ statim ⁊ cum primum potest ⁊ sic totum tempus quo est pregnans uidetur habere ⁊ ideo non habet annum qꝛ non potest per annum integrum esse pregnans. Uel subtilius posito ꝙ illa que remansit pregnans teneat̄ statim cuꝫ primū pōt petere curatorē bonis ⁊ ꝙ al's statiꝫ essꝫ ī mora. Istō esset ideo qꝛ si aliud diceret̄ posset datio curatoris de qua ibi loquit̄ esse īutilis ut si differret usqꝫ ad diē partus. Nam ptu nato desineret tal' curator qꝛ locus eēt tutoris datiōi. l. curator de tuto. ⁊ curato. da. ab his. Sꝫ nō sic ē in iā nato. Nā posito ꝙ mater differret usqꝫ ad annū ad petendū tutorē ul' tutelā assumere nō tamē esset datio ⁊ assumptio īutilis qꝛ durare dꝫ usqꝫ ad pubertatem. Et iō nō dicit̄ in mora statim cum potest petere aut assumere ⁊ nō facit posito ꝙ ī pregnāte nō petente curatorē bonis statim cū pōt dici possit ꝙ sit ī mora rōe p̄dicta: qꝛ si aliud diceret̄ posset differre usqꝫ ad diem ptus ad faciendū dari: ⁊ tunc datio redderet̄ statiꝫ īutilis nato partu. Alia ergo rō reformat pactuꝫ in illo. §. qō si cum pregnans. lꝫ bal. nō uidēs solutionem miret̄ ꝙ ad petendum tutorem iam nato detur integer annus sꝫ ad petendū curatorē bonis partu non nato nō dat̄ integer ānus ut ip̄e nō. ⁊ non soluit nec rōnē diuersitatis assignat ī dicta. l. matres. C. ad tertul. Sed rō ē illa quā dixi. Recolligēdo ergo ⁊ ꝯcludēdo dico ꝙ tres sunt principales. Nā īterdū mater est negligens toto ⁊ integro anno. et clarum est secundū omnes ꝙ priuat̄ hereditate. l. ii. §. si mater ad tertul. Interdū toto anno ⁊ integro fuit īpedita petere ꝑ se uel aliū ⁊ tūc nō priuat̄. e. l. §. si sꝫ forte ⁊ nō. ī l. matres. C. ad tertul. in glo. ⁊ per bar. in. l. ij. qui petant tuto. in qōne ibi disputata q̄ incipit pupillus in sol. q. ibi qō intelligo nisi excuset̄ ⁊c̄. Et hoc puto uerum ut dixi etiam si infra dictum ānuꝫ dictū īpedimētum nō allegauit lꝫ bar. in. §. ꝯfestim dicat ꝯtrarium ꝙ debebat allegare infra dictū annum ⁊ ꝙ post non auditur. Ego puto ꝙ si infra annū uellet allegare nō posset qꝛ esset sollicita de hereditate uiuentis ⁊ sufficit ꝙ alleget ⁊ ꝓbet cum de hereditate aget̄ qꝛ sit mortuus īpubes ut supra dixi. Interdū in aliqua pte āni fuit negligēs in aliqua nō: sed īpedita tūc aut ī ultīa pte āni fuit negligēs sꝫ ī pria uel in scda īpedita ⁊ tūc dicēdum est idem qō in primo casu qꝛ ultima mora nocet ⁊ ultima pars āni ē illa que īterpellat. Aut ecōtra in pria ⁊ scda pte anni fuit negligēs. in ultia uero īpedita: ⁊ tunc si quideꝫ īpedimentū causat̄ ex negligentia p̄terita qꝛ tantum se arctauit ꝙ postea ꝯmode nō potuit ⁊ tunc adhuc idem qꝛ esset sibi īputandum cur se artauit tantum ut in īpedimentum incideret. l. ij. §. si quis tamen. ff. si quis cautio. Aut illud īpedimentum nō ꝓuenit ex negligentia p̄terita quia non tantum se artauit quin superesset tantum tēpus qō sufficeret si aliud impedimentum cessaret. Et iste est casus noster quia posito ꝙ in casu nostro fuisset negligens ꝑ octo menses salteꝫ in ultimis quattuor non fuit negligens īmo īpedita ⁊ p̄uenta mortalitate filie in quo cāu dico ꝙ mater excusat̄ a pena siue dicamus ꝙ annus datur sibi ad petendum tutorem prout est rei ueritas qꝛ nō potest dici morosa rōne negligentie preterite ex quo ultima parte anni fuit īpedita ꝑ ea que nō. Inno. archi. ⁊ Jo. in locis supra allegat. siue dicamus ꝙ statiꝫ cū potuit ⁊ nō fecit fuit ī mora s̄m opi. bar. ⁊ ꝙ ānus det̄ ad eam purgandam s̄m ꝙ bal. uidetur sentire in quodam ꝯsilio uolendo substinere bar. ꝙ postꝙ̄ ī cāu nostro fuit īpedita purgare ꝓpter mortem filie habetur pro purgata ut in. d. §. confestim in fi. ubi casus licet forte secus si propter aliud īpedimentū ut ibi lꝫ in alio casu secus etiam cum per mortem ut dicta. l. sanctimus. C. de fideius. Ex quibus ꝯcludit̄ ī casu nr̄o pro matre ut nō sit priuata portione statutaria. Pro qua

etiam

etiam faciunt que allegant in puncto quia nō uidet
ꝯmode potuisse ꝓpter pestē qꝛ lz assideret curia ī ciui
tate nō repiebant hoīes quos posset ꝓcuratores cō
stituere aut petere tutores dari ⁊ non dicit posse ⁊c̄. l.
nepos proculo de uerborum sig. facit qḋ nō. in. l. ij.
C. de testi. mili. in glo. ⁊ per ci. Laus Deo.

Venditio

Si duo emerunt ille ē potior cui prīo res tradita fuit.

.cclxxv.

In christi nomine amen.

Visis actis ⁊ actitatis īter dcās ptes ⁊ instr̄is hīc inde
ꝓductis de quib⁹ supra fit mētio ⁊ ēt dcīs testiū satis
clarū uꝛ ꝙ ītētio p̄fati alberti de bononia agētis fun
data ē ꝯtra dictū ludouicū tā in possessorio q̄ ī petito
rio ꝑ instr̄a ꝓducta ꝑ ip̄m quorū primū est instr̄m in
uestiture factū ī suā ꝑsonā. in āno dn̄i. M.cccc.viij.
ꝑ qḋ acquisitū fuit sibi utile dn̄iū rōe cuius pōt rez a
uocare a quocūqz possessore ēt hn̄te directū dn̄iū. l. i.
§. qui ī ꝑpetuū. ff. si ag. uecti. uel ēphi. peta. Scḋm ē
instr̄m ēptōis directi dn̄ij ⁊ ꝓprietatꝭ facte ꝑ notariuz
recipientē noīe dicti alberti in āno dn̄i. M.cccc.xvii.
que ābo instr̄a ⁊ quodlibz ip̄orū p̄cedūt instr̄z ⁊ īuesti
turam factam in dictū ludouicū anno dn̄i. M.cccc.
xxi. unde cū ambo cām habeant ab codē dn̄o ⁊ ꝯten
tio sit inter eos p̄fert ille qui priorem titulū ⁊ traditio
nem habuit. C. de rei uē. l. quoties. ff. de publici. l. ⁊
siquidez ī prin. ⁊ ibi plene nō. ⁊ de act. empti. l. si ea res
§. ij. Sz in quolibet dictorū instr̄orum ꝯtinet traditio
Nam in prīo ꝯstituit se ꝯcedens nomine dicti alberti
possidere ergo ⁊c̄. l. quod meo ī prin. ff. ḋ acqui. pos.
⁊ nō. in. l. ab emptione. ff. de pac. per glo. ⁊ doc. In
secundo uero dictus uēditor ꝯfirmauit dicto alberto
possessionē quā habebat que ꝯfirmatio loco traditio
nis habetur. ff. de acqui. rerum domi. l. qua rōe. §. i
terdum ⁊ inst. e. ti. §. interdum. ⁊ sic dz p̄ferri dictus
albertus in petitorio siue dicāus ꝙ sit ītentata rei uē
dicatio siue publiciana ut dictis iurib⁹. Silr̄ in posses
sorio retinēde qm̄ in eius absentiā retinebat possessio
nem ciuilē. C. de acqui. pos. l. lz. Et sic p̄fatus ludoui
cus ex iuestitura sua postea facta occupauit naturalez
si uacabat. l. clā possidere. §. qui ad nundinas. ff. de
acqui. pos. Ciuilem autē nō quousqz absens reuersus
non fuerit admissus uel suspicatus fuerit posse repelli
ut ibi habet cū. l. se. de quibus qḋ interuenerit hic non
cōstat nec p̄sumit suspicatus posse repelli cū ad iudicē
fuerit. l. de pupillo. §. meminisse. ff. ḋ ꝑ. no. nūt. Iō
pro dicta ciuili potuit intentare interdictum uti possi.
ut ī ea nō molestet. Et quia hoc fieri nō pōt nisi resti
tuat naturalꝭ ut plene nō. in dicto. §. qui ad nūdinas
ꝑ gl. ⁊ doc. Et iste albertus uꝛ in prīa pte sui libelli de
duxisse possessorium in s̄ba petitorium qḋ fieri potuit
respectu diuersarū possessionū ut in dicto. §. notat ⁊
in. l. naturaliter. §. nihil cōe. e. ti. ⁊. l. si de ui. ff. de iu
di. Vel ꝯditionaliter unum in defectum alterius ar.
eius qḋ habet ⁊ notat in. l. qui de inofficioso de ioffi.
testa. per gl. ⁊. l. i. C. de iudi. per ci. Vel si dicamus ꝙ
ꝑdiderit ciuilez per remotionē illius quē dimiserat ad
custodiā uꝭ per eius ꝯtradictōem ꝯpetit dicto alberto
īterdcm̄ unde ui. l. peregre. §. quib⁹ expliciatis. ff. de ac
qui. pos. Vel condictio ex. l. fi. C. de ꝓcura. ⁊ illud re
medium intentasse uidetur qḋ sibi ꝯpetit cum uerba
libelli sint apta comprehendere quālibet uiam arg. l.
gallus. §. i. cum his que ibi notantur per bar. in fi.
ff. de lib. ⁊ posthu. Debz ergo dictus albertus ad suā
possessionē restitui per p̄dicta. Nec aliquid adminicu
lat dicto ludouico instr̄m inuestiture factū in ꝑsonam
gerardi patris ut dicit sui naturalis tantū qꝛ illa inue
stitura fuit facta ꝓ ipso gerardo ⁊ heredibus suis ut
ex tenore instrumēti eius patet. Et iste ludouicus nō
ꝓbauit imo nec deduxit nec allegauit se esse heredez
gerardi nec etiā filiū: igit dictū instrumētū sibi nō pro
dest cū eius persona ibidē nō ꝯprehēdat specifice uel
implicite ergo ⁊c̄. C. de ꝓba. l. ad ꝓbationē la prima
post prin. ibi quippe ⁊c̄. Et qḋ nō. bar. i. l. ut iurisiur.
§. si liberi. ff. de ope. liber. Laus Deo.

Venditio facta ad incantum pro minori precio q̄
ualeat debitore offerente id pro quo erat obligata nō
ualet. Et an creditor cui pignorat castrū possit du
rante pignora exercere iurisdictionē in hoīes ipsi⁹ ca
stri sicut poterat pignorās ante pign⁹ ꝯtractū. Et
quid in ēptore ipsi⁹ castri pignorati. Et si uēditio sit
nulla uel rescindi debet puta qꝛ facta sit paruo precio
uel ꝯ uolūtatē debitoris pignorātis: ⁊ tp̄e icant⁹ debi
tū offerētis: an debitor ipse uel ei⁹ successor possit ipu
ne turbare in ipso castro ⁊ in ipsa iurisdictiōe ipsum
emptorem ⁊ in eis sfortium cōmittere.

.cclxxvi.

In christi nomine amen.

Visis actis ⁊ actitat corā dn̄o locūtenēte prīe forijulij
inter dn̄am margaritā filiā ꝗdā dn̄e magdalene ⁊ leo
nardi iugaliū agentē ⁊ petentē ex parte una seu ei⁹ ꝓ
curatorē ⁊ magistrū nicolaū fabrū de uenetijs reuz ⁊
possessorē ex altera sup quodā māso qui fuit dc̄e. q.
dn̄e magdalene infis dc̄e ꝗdaz agētis datus ī dotē cū
pc̄ō ꝙ post mortē dc̄e. d. magdalene ptineret ad cōes
hr̄des seu filios: ⁊ postea ꝑ dictā. d magdalenā uiduā
fuit obligat⁹ cuidā ser frācisco uocato de cornicuo pro
ducat. l. cū pc̄ō ꝙ si īfra certū tp̄s nō restitueret possz
uēdi de quib⁹ ꝑ dictā dn̄az dicit nꝛ fuisse restituti. xxv.
īter pecunias ⁊ certas res. Deīde ꝑ heredes dicti ser
frācisci fuit positus ad īcantū ꝓ residuo quesita dicta
dn̄a magdalena ⁊ ꝯdicēte ⁊ offerēte se uelle residuum
soluere facta calculatiōe ⁊ uiso quid soluere debeat ⁊
nihilomin⁹ hoc nō obstāte fuit uēdit⁹ dicto magr̄o ni
colao ꝓ. xxv. ducat cū dicat ⁊ ꝓbet ualere in triplo uꝭ
saltē ī duplo pl⁹. Unde uēdicat nūc ꝑ dictā. d. marga
ritā a dicto magr̄o nicolao possessor tāq̄ nō lr̄ime uē
dit⁹ fuerit. Sup eo qḋ querit q̄ sint uꝭ cē debeāt ptes
iudicis in pronūciādo. Respōdeo ꝙ dz ꝓnūciare ꝓ
dicta actrice ⁊ ꝯdēnāre dictū magistrū nicolaū ad re
stitutionē dicti māsi soluto tn̄ sibi eo qḋ dato calculato
re ⁊ facta calculatiōe repit ꝙ dicta dn̄a magdalena
restabat dare dicto ser frācisco cū p̄ciū solutū ꝑ dictuz
ēptorē dc̄ō ser frācisco fuerit ꝯuersū ī utilitatē dc̄e dn̄e
magdalene ⁊ ī liberatōez ei⁹. ff. ḋ rei uē. l. ēptor ī pri.
⁊ nō. plene ꝑ gl. C. de iure fisci. l. iij. li. x. ī prin. glo. fi.
magne. Qḋ aūt dixi ꝓbat trib⁹ mōis. Prīo qꝛ fu
it uēditus tā puo p̄cio cū ualeret in duplo plus uꝭ cē
sct uēditio facta mala fide ⁊ ob grāz ⁊ fauorē ēptoris
Iō uel ē nulla uꝭ dz rescīdi ut pz in dcā. l. iij. C. ḋ iure
fisci ⁊ in. l. i. de fide instru. ⁊ iure haste fisca. li. x. cum
ibi nō. in glos. de p̄scrip. xxx. an. l. i. de rescin. uen. l.
si quos. Si enim hoc est qū uendit ꝓ debito fiscali ut
dictis iuribus fortius quando pro debito priuato qḋ
non est tantum priuilegiatum. Nec ob si dicatur ꝙ
statutum dicit rem subastatā debere dari ⁊ deliberari

plus offerēti q2 dico statutū predictum ōbere intelligi
sanc. i. ſm ius cōe iuxta nō. in. l. fi. §. in cōputatione.
in fi. magne gl. C. de iure deli. ⁊. l. ij. C. de noxa. ⁊ sic
qñ inter id quod offert ⁊ uerū preciū non ē excessus
in magna quātitate al's presumit dolus ⁊ mala fides
⁊ sic nō debet ualere p dicta iura iunctis his que nō.
bar. in. l. si societatē. §. arbitrorū. ff. p̄o socio. per. l.
omnes. §. lucius. ff. que in frau. cre. ō lesiōe i magna
quātitate ¶ Secūdo ꝓbo quod dixi q2 posito ꝙ nō
esset iste excessus: sed fuisset uenditus iusto precio uel
quasi. Attamen ex quo dicta dñā magdalena tēpore
facte subastationis ⁊ uenditionis requisita cōparuit ⁊
ꝯdixit petēs uideri ⁊ calculari quod ipsa restabat sol
uere ⁊ offerens se paratā soluere residuū si stātc dicta
oblatione facta fuit uēditio uel est ipso iure nulla uel
debet rescindi casus ē in terminis in. l. residuū. C. de
distrac. pig. ff. de res. in. uen. l. fundus. §. lucij ticij cū
suis glosis p quas leges presens casus determinatur.
¶ Tertio probat qō dixi quia posito ꝙ predicta ces
sarent dicit ꝙ cū post morte dicte dñe magdalene p̄fa
tus mā us esset pueturus ad dictā dñam margaritā
ex pacto apposito i instrumēto dotali int dñam mag
dalenam ⁊ leonardum eius maritum parentes dicte
domine margarite ex quorum pacto potuit ipse mar
garite ius acquiri. l. quodcūqz. §. i. ff. de uerb. ob. nō
potuit p̄fata dñā magdalena alienare in p̄iudiciū filie
sue uel pactū apponere in ꝯtractu pignoris qō posset
uendi nisi ꝓ tēpore quo ipsa uiueret. l. peto. §. p̄diū.
ff. de le. ij. ⁊ ea mortua q2 finit ius datoris finiri debet
ius acceptoris cū finiat ex cā de preterito ⁊ necessaria
ff. de pigno. l. lex uectigali. qui. mo. pig. uel hipo. sol.
l. iij. ⁊ quod plene nō. bar. i. l. i dic. ff. de aqua plu. ar
cen. Et istam cām deducit dicta dñā margarita in suo
libello. Sed precedētes pōt ōducere replicādo postꝙ
reus excipiēdo deduxit emptionē predictā cuz subasta
tione ¶ Ex predictis apparet quid iuris sit in causa
sforcij mota per dictū: q. ser bartholomeū quem dicit
intrasse uiolēter in domum rustici ⁊ laboratoris dicti
mansi ⁊ aliquid uiolēter abstulisse ꝓ faciēdo executio
nem cuiusdā laudi lati ꝯtra dictū rusticū asserendo se
hoc fecisse exercēdo iurisdic. nomine dicte dñe marga
rite ad quā dicit spectare iurisditionē ⁊ garritū in dcā
uilla ⁊ manso inter suos rusticos ſm morē dicte p̄rie.
Prefatus uero magister nicolaus dicit iurisdic. ⁊ gar
ritum ptinere ad se sicut ⁊ dñium dicti mansi ratione
dicte ēptionis ⁊ se fuisse in ipsius quasi possessiōe tur
batū ⁊ ꝯtra ipsuz ꝯmissum sforciū uidet eniz ꝙ bene
dicat q2 in creditorē censet p pignorationē transiuisse
exercitiū iurisdictionis ⁊ garritus quā ⁊ quē habebat
pignorās p. l. elegāter. §. penul. uel circa fi. in uerbo
coheruit. ff. de pigno. acti. p quē dicebat bal. ine au
dictē ꝙ creditor cui obligat castrū pōt in homines il
lius exercere iurisditionē ⁊ imperiū puniēdo ipses de
maleficijs: igit ⁊ in emptorē predictū censet transisse i
quē trāsit omne ius uendētis creditoris ⁊ etiam ultra
uidelz dñium ꝙ ipse nō habebat. l. si ꝯuenerit. ff. de
pigno. acti. Sed ista ꝓcederent si uenditio fuit legitie
facta ⁊ foret irretractabilis. Sed q2 contrariū est ut su
pra dixi predicta non procedunt. Si eniz dicamus ꝙ
uenditio fuit nulla tūc non transiuit dominiū q2 uen
dens non erat dominus nec habebat potestatē trāsfe
rēdi dñium alienū nisi cū legitime uenderet. Si uero
erat aliqua sz ueniebat rescindēda tūc lz esset trāslatū
ueniebat restituēdū: idē ergo dz dici per oia ō iurisdi
ctione ⁊ garritu qui sunt sequella dominij cū idem sit

iudicium de ꝯnexis ⁊ dependentibus. l. si cognati. C.
de neg. gest. ⁊ de sepa. l. i. §. p̄terea. Et siue non fuit
trāslata iurisdictio siue trāslata sed retractabiliter non
pōt dici turbatus p̄fatus magister nicolaus in quasi
pos. illius p illam seu mistruz illius ad quā dicta iuris
dictio spectabat uel ad quā erat reuersura ar. optimū
in. l. si creditoris. C. de fideicō. in rōe sui ⁊ qō nō. glo.
in. l. si nō sortē. ff. de ꝯdi. indebi. ⁊ de pac. l. si intra in
rōne sui. Causa ergo p̄cedens est p̄iudicialis ad istam
cām sforcij. Et si i ea ꝓnūciabit ꝓ dicta dñā margari
ta ⁊ ꝯtra dictum magistrum nicolaum ꝓut dz ꝓnun
ciari per ea que in p̄cedenti margine dicta sunt. similr
⁊ in hac causa sforcij dicendū est. Debz ergo prius ter
minari cā p̄cedens: cuius ꝯtrouersie exitus dabit uiaz
ad hanc. ff. de acqui. pos. l. exitus ꝯtrouersie iuncta. l.
preses. C. ad. l. flaui. de plagia. ⁊. l. i. C. qui accu. nō
pos. de adulr. qñ alexandrum. Preterea posito ꝙ di
ctus magister nicolaꝰ in p̄cedenti causa ꝯtra ius ⁊ iu
sticiam obtineret. attamen de sforcio p̄dicto nō potest
cōqueri coram dño locūtenente patrie forijulij q2 dici
tur ꝙ locus ubi ꝯmissum ē sforcium non est de iurisdi
ctione sua sed cuiusdā cōis ad quez dicit cognitionem
pertinere super quo me non extendo quia qō facti ē
l. arcturia de sta. ho. cum si. Laus Deo.

Si fundus uēditus repit minor ꝙ̄ ēptor extimauerit
an ēptor possit agere ad diminutiōez p̄cij. Et si nō sol
uit in termīo quo ꝓmisit soluere an excuset si dicat se
nō soluisse q2 iuenit fūdū nō ēē tante mēsure. Et sniā
lata q2 nō ꝓbatū an sit diffinitiua uel interlocutoria.

.cccxxvij.

¶ In christi nomine amen.

In cā que uertit coram dño prāte mestre inter ser frā
ciscum de agolantibus ꝓcuratorē ⁊ ꝓcuratorio noīe
uxoris sue petentē ⁊ agentez ex p̄te una ⁊ ser andreā
de piauentis seu eius ꝓcuratorē reum ⁊ defendentez
ex altera sup quātitate duca. xx. de maiori sūma. cxx.
duc. quos dare tenebat dictus ser andreas dicto ser frā
cisco ꝓcuratorio noīe de quo supra i quinqz terminis
pro p̄cio ⁊ noīe p̄cij cuiusdam clausure ptinentis tunc
ad uxorem dicti ser francisci ⁊ p eundem uendite ad in
cantum ꝓcuratorio noīe quo supra dicto ser andree ō
qua sūma dictus ser andreas soluit i tribꝰ terminis ra
tas quas soluere debebat. Sed in quarto termino ui
delicz in festo sancti luce ꝓxie p̄terito nō soluit dictos
xx. duca. quos soluere debebat sumpta occasiōe q2 di
ctus franciscus i instrō uēditōis asseruit dictā clausurā
esse. viij. cāporum ul' circa. ⁊ tamen non reperit esse
nisi cāporum quinqz. Et sic dicit debere fieri diminu
tionē dicti p̄cij ꝓ rata. Sz dictꝰ ser franciscꝰ dicit eā nō
debere fieri iō petit dictū ser andreaz ꝯdēnari in dictis
xx. ducatis quos soluere debebat in dicto quarto ter
mino transacto ⁊ in damno interesse ⁊ expensis que
⁊ quas dicta dñā sustinuit ꝓpter cessationē solutionis
factam in dicto termino sequēti ⁊ ultīo termio. ¶ Ui
so ꝓcessu actis ⁊ actitatis in cā ac etiam instrō uendi
tionis ⁊ quodā alio instrō ꝯtinente terminos p̄dictos
solutionū. Sup eo qō a me querit per p̄fatum dñm
prātem qui mihi cām istaz ꝯsulendam ꝯmisit que sint
uel esse debeant p̄tes eius in ꝯdēnando uel absoluen
do. Uidendū ē prius an dicta diminutio p̄cij propter
dictam cām fieri debeat. Et uidet ꝙ sic per. l. fuuz. §.
si modus. ⁊ per. l. iul. §. si titius ⁊ per. l. si duoruz. ff.
de acti. empti, in quibus uidetur probari ⁊ esse casuz
expressum

expressum. Et qꝛ si reperirent̃ eē plures cāpi deberꝫ
preciū augeri. ff. de ꝯtraben. emp. qui fundū. §. qui
agrū ergo ⁊ si pauciores dꝫ minui ut ꝯ̄trioꝝ eadeꝫ sit
disciplina. ff. ꝺ uul. ⁊ pu. ⁊ si ꝯ̄ de le. iij. l. fi. ¶ In cō
trariuꝫ uidet̃ ueritas qꝛ hoc eēt uerꝝ si uenditio eēt fa
cta ad mensurā uidelꝫ tantū ꝓ quolibꝫ agro quo cāu
nō diceret̃ ꝑfecta uēditio quousqꝫ mēsuratio eēt facta
ff. de ꝯ̄hen. emp. l. qꝺ sepe. §. i bis iūcta. l. si i uendi
tōe. §. fi. ff. de ꝑicu. ⁊ cōmo. rei uē. Et ita debēt itelli
gi leges p̄rio loco i cōtrariū allegate ut pꝫ ex gl. ordi.
ibidē positis que ita itelligūt illas leges non sic quan
do uēditio nō fit ad mensurā. Sꝫ i spē tanꝙ̄ de certo
corpore dicto. §. i bis post pri. ibi. Naꝫ si omne ⁊c̃. et
iputet sibi ēptor quare nō fecit mēsurari anteꝙ̄ ꝺ cer
to precio ꝯueniat ut dicit gl. i. d. l. iul. §. si titius. Nisi
forte cū emptor uellet hoc facere uēditor asseruit non
expedire qꝛ ita erat ut asserebat qꝛ tūc emptori nil eēt
iputandū. Sꝫ uēditori ꝓpter temerariā assertioneꝫ
siue sciuit ꝯtrariū siue nō ut dicto. §. si titius ⁊. d. l. iul.
post prin. qꝺ hic nō fuit sꝫ potius ꝯtrariū ꝓut appꝫ
ex respōsione quā dictus ser andreas fecit ad tertium
capl̃m i quo continet̃ ꝙ cum ambo eēnt supra locuꝫ
dict⁹ ser frāciscus dixit pēso chelasia ben cāpi. vij. ⁊c̃.
⁊ sic nō fuit locutus assertiue ⁊ certitudinarie sꝫ opina
tiue ⁊ sic nō habēt locum iura que loquunt̃ de teme
raria assertōe puniēda. Preterea nō dixit de octo ꝓ
ut dicit instr̃m sꝫ de septē ⁊ ser ādreas fatet̃ articuluꝫ
⁊ sic derogat̃ i hoc instr̃o. ff. de pac. l. iurisgē. §. ꝙ fe
re i fine. Itē ꝯtinet̃ i eodē. c. ꝙ dictus ser andreas re
spondit mo fuissella pur sei ⁊c̃. Et sic apparet ꝙ cuꝫ
ꝯuenit de certo ⁊ determinato precio. cxx. duc. Et tn̄
dubitabat an esset sex cāporum imo potius credebat
ꝙ nō ꝙ̄ ꝙ sic ꝙ itentio sua fuit dare totum dictum i
tegrum preciū etiam si reperiret̃ terra nō eē sex cam
poꝝ qꝛ si ꝯtrarium uoluisset debuisset uel prius face
re mensurari uel ꝯditionalr̃ ꝓmittere si ē. vij. campo
rum ⁊c̃. Et ꝯfirmat̃ ex replicatiōe quā statim fecit di
ct⁹ ser frāciscus dicēdo uoy sapete meglio quel chelae
chami io uela uēdo ꝑ quelā grādeza ⁊ quātita chelae
Et sic pꝫ ex dictis uerbis ꝙ intētio uēditoris fuit nol
le hēre minus de. cxx. duc. etiā si repiret̃ nō eē quiqꝫ
cāpoꝝ ⁊ prefatus ser andreas nō respōdit huic repli
cationi ⁊ sic ei uidet̃ assensisse ⁊ acquisiuisse. ff. nau.
caupo. stabu. l. fi. §. itē si predixit. Et oīa ista fatetur
ser andreas respōdēdo ꝑ uerbū credit cū ad oīa refe
rat̃. l. si idē cuꝫ eodē in fi. cū ibi nō. ff. de iurisdi. om.
iudi. ⁊. l. fi. de re. du. Cōtractus enim ex ꝯuentiōe le
gē accipiūt etiā si ultra ul' ꝑter naturā ꝯ̄ctus ꝯuenerit
ꝑtes. l. i. §. si ꝯuenerit. ff. depo. Hoc ēt fuisse de mēte
partiū pꝫ ex instr̃o uenditōis quo cauet̃ ꝙ uēdidit ꝓ
precio. cxx. duc. non pluri aut pauciori ⁊c̃. que uerba
nihil aliud possunt iportare nisi ꝙ si repiat̃ eē ultra
cāpos. viij. non uult ꝓpterea augeri preciū ⁊ si min⁹
nō uult diminui cuius ꝯtrarium eēt si fuisset ꝯstitutū
dictum preciū per respectū ad numerū cāporuꝫ dicta
l. qui fundū. §. qui agrū. ff. de ꝯtraben. emp. ⁊ in le
gibus supra allegatis. Et sic pꝫ ꝙ potius in spē ⁊ re
spectu certi corporis qꝺ ē ualde ꝯsiderādū i ꝓposito
ut nō. expresse. Jo. an. i addi. spe. ti. de ēpti. ⁊ uen.
§. uidēdū in fi. ⁊ ēt spe. idē sentit ibi. Hec ēt esse uera
pꝫ ex depositione illius testis examiati. s. petri qui fuit
mediator in oībus ⁊ dicit ꝙ i ꝯcludēdo mercatū nul
la fuit facta mentio de quantitate cāpoꝝ. Sꝫ ꝙ inten
tio ꝑtiū fuit uendere ⁊ emere totuꝫ illud qꝺ per ipm
laborabat̃. Et sic ad ipsā non fuit hitus respectus sꝫ

solum ad corpus possessionis ut tale ⁊ tantuꝫ quale ⁊
quantum erat censeret̃ uenditū ꝓ illa quātitate. Un
de nō nocet uēditori si repiatur non eē tot cāporum
quot eē putauit ar. ff. de here. uel ac. uen. l. ꝙ si i uē
ditōe. Uerba ergo dicti istr̃i i ea ꝑte qua dicit̃ octo cā
poꝝ uel circa uident̃ dicta potius cā demōstratōis ꝙ̄
gr̃a dispōnis. i. obligatōis ꝯtrahēde si tot nō repian
tur cum uerbū qꝺ pōt dictis duobus modis itelligi i
dubio debeat itelligi primo ⁊ nō secūdo mō. ff. de li.
lega. l. fi. §. ticia ⁊ qꝺ nō. bar. i. l. cēturio. ff de uul. ⁊
pupil. i. iiij. q. pricipali uersi. quero iuxta ꝑdicta. De
mōstratio ergo falsa nō uiciat sꝫ tātū uenit i uēditiōe
quantū reperitur ⁊ non ultra. Nec ultra peti pōt. l. si
seruus. §. qui quiqꝫ. ff. de le. i. qui loquit̃ ēt i ꝯ̄ctibus
ut ibi pꝫ in uerbo stipulatus cum stipulatio possit in
terponi ēt in ꝯ̄ctu emptionis ⁊ uēditionis. l. si stipula
tus. ff. de usuris. ꝙ etiam ista fuerit intentio dicti em
ptoris pꝫ qꝛ soluit in tribus terminis nulla facta men
suratione terreni. Et sic habuit uenditionem pro pu
ra ⁊ perfecta ar. ff. ad mace. l. sꝫ iul. §. fi. Sꝫ si fuissꝫ
hitus respectus ad mensuraꝫ uenditio nō fuisset per
fecta nec pura ante mensurationem sꝫ iꝑfecta ⁊ cōdi
tionalis dicta. l. ꝙ sepe. §. in his. ff. de ꝯ̄hē. empti. ⁊
dicta. l. si in emptōe. §. fi. ff. ꝺ ꝑicu. ⁊ ꝯmo. rei uen.
¶ Ex quibus concludo dictū ser andream satis calū
niose ⁊ cauillose resistētiā fecisse in defendendo se ex
dicta cā sic pretensa a solutione dictorum. xx. duca.
fiēda in dicto quarto termio sancti luce ꝓxime ꝑteriti
ipmqꝫ fuisse i mora i ꝑdcō termino. l. si necessaria.
§. si āuua. ff. de pigno. acti. Et sic eū teneri ad dāna
⁊ itereē i quo icurrisset dicta dn̄a uēditrix sꝫ formā ⁊
tenorē ꝓmissiōis ꝯtēte i sᵒ istrō scō iter ꝑtes. Sed
si querit̃ que debeāt eē ꝑtes ꝑsati dn̄i ꝑtātis i ꝓnūciā
do dico ꝙ dꝫ ipm ꝯdēnare ad dādū ⁊ soluēdū dcos
xx. duc. saluo ⁊ reseruato iure petēdi alios xx. in qui
to ⁊ ultio termio ⁊ ēt dꝫ ipm ꝯdēnare i expēsis factis
i hac lite. C. de iudi. l. ꝓperādū. §. siue aūt. In dam
nis uero ⁊ itereē receptis rōe more ꝯmisse i dicto ter
mino ⁊ ēt i expēsis factis illius occasiōe nō uideo qꝺ
posset ipꝫ ꝯdēnare lꝫ i libello fuerit petita quia super
eis nulla facta ē ꝓsecutio nec liquidatio qꝺ erat fien
dū si actor uolebat suꝑ illis ꝯsequi sn̄iaꝫ iuxta nō. in
l. i. §. si quis argentum. ff. depo. isti. de acti. §. cura
re. Et qꝺ nō. Inno. i. c. significātibus de libe. obla.
Sꝫ dꝫ ipꝫ absoluere nō diffinitiue sꝫ iterlocutorie ab
obseruatōe iudicij postꝙ̄ suꝑ eis nulla fcā ē ꝓsequu
tio. Et sic nō pōt dici suꝑ eis nihil esse ꝓbatū sed po
tius nihil sufficiēter esse actitatuꝫ quo casu nō absolui
tur diffinitiue qꝛ nō ꝓbatum quo casu admitteretur
actor iterū ad agendū. l. argētarius. §. cuꝫ aūt. ff. de
edē. sꝫ ab obseruatiōe iudicij dicta. l. ꝓperādum. §.
⁊ siquidē. C. de iudi. ⁊ ꝑ bar. i. l. admonēdi. ff. ꝺ iure
iur. post finitas oppositōes i prima qōne q̇ ē qn̄ dica
tur nō eē ꝓbatū. Et sic suꝑ illis poterit icohari nouū
iudiciū cū illa sn̄ia nō pareat exceptōeꝫ rei iudi. in ne
gocio ꝑ̄ncipali. l. i. §. i. ff. si messor fal. mo. dixe. Et si
dicat̃ quō poterit hoc fieri cū ista sint accessoria. l. ter
minato. C. de fruc. ⁊ lit. expē. ff. ꝺ eo ꝙ certo loco. l.
fi. Respondeo uerꝝ ē si uenirēt solum i officio iudicis
mercenario. Sꝫ hic ueniūt iure actōis qꝛ fuerūt ꝓmis
sa ut pꝫ i secūdo istr̃o ergo ⁊c̃. C. ꝺ iudi. l. i. ⁊ nō. gl.
in. l. non solū. ff. de rei uen. ⁊ notat̃ per doc. in. l. iij.
§ si rem. ff. de le. iij. Et etiā ad cautelaꝫ iudex i sn̄ia
poterit sibi ius illud iterū agēdi reseruare qꝺ sufficiet
ꝑ ea que nō. bar. i dicta. l. fi. circa fi. ff. de eo ꝙ certo

loco. Et ar. de le. iij. ſi quis in prin. §. miles.

¶ Utrũ ſnia lata ꝯ hereditatẽ iacentẽ ſuꝑ pena preiudicet poſſeſſori bonoꝝ que fuerãt defũcti tꝑe ꝓmiſſionis pene ⁊ ꝑ ip̃a pena ꝑ cũ obligata ¶ Uẽditor q̇dã ꝓmiſit de euictõe ⁊ ẽt certã penã niſi reſtituerit emptori infra triduũ euictõe ſecuta poſt mortẽ uẽditoris ⁊ ante aditã hereditateʒ illius fuit lis mota ⁊ res euicta nulla facta denunciatõe ꝑ emptorẽ querit̃ utrum emptor de euictõe poſſit agere ⁊ etiã ad penam q2 infra triduũ ſibi nõ fuit preciũ reſtitutũ. Et quid ſi fuit facta denũciatio ip̃i hereditati iacẽti ⁊ an poſſit i mora ꝯſtitui ¶ Et denunciatio litis mote an poſſit fieri pupillo. Et ſi uẽditor ẽ abſñs an reqrat̃ dñũciatio. Et que qual' ⁊ qñõ. Et ꝺ itellectu. l. ad diẽ ⁊ de uer. ob.

cclxxviij.

¶ In chriſti nomine amen.

Effectus primi dubij ꝯſiſtit i hoc utrũ ſnia lata ſuper pena ꝯ hereditatẽ iacentẽ preiudicet poſſeſſori bonorũ defuncti quantũ ad hoc ut ꝑ eã ꝓbet̃ debitũ pene pricipale ſine quo hipoteca que ẽ acceſſoria ꝯbi non põt. Et uidet̃ ꝙ ſic q2 inſtr̃m ſnie lʒ factũ iter alias ꝑſonas ꝓbat iter quoſcunqʒ ſniam ſic latã ut nõ. bar. C. de eden. l. ij. facit qꝺ nõ. ci. C. depo. l. deſiderium. Hoc aũt uidet̃ ſufficere ꝯ dictũ poſſeſſorẽ ꝓbat̃ alijs duobus. ſ. ꝙ bona illa fuerit hipotecata ꝓ dcã pena ⁊ ꝙ erat i bonis hipotecãtis tꝑe obligatõis. ff. de ꝓba. l. ante oĩa de pigno. ⁊ que nũdũ. §. qꝺ dicit̃. Nõ eni poterit dictꝰ poſſeſſor allegare ſniaʒ iniuſtã. Poſt q̃ꝫ eiʒ trãſiuit in rẽ iudicatã ꝯ hereditatem iacentem quã principaliter tãgit uidet̃ ẽt trãſiſſe quo ad oẽs alios quos tangit acceſſorie ar. ff. de inoffi. teſta. papi. §. fi. de libe. agno. ſi quis la prima. §. fi. de excep. rei iudi. l. i. ⁊. ij. Nõ aũt dico ꝙ preiudicet quãtũ ad hoc ut ꝯtra dictũ poſſeſſorẽ mittat̃ executioni ſine nouo ꝓceſſu q2 nõ i pena cũ ꝯ ip̃m in hoc nõ ſit lata ſed ꝯ hereditatẽ nec i rebus hipotecatis qm̃ de iure hipotece nõ fuit i dicto iudicio diſcuſſuʒ ¶ Breuiter ꝯ̃rium puto ꝙ nec ẽt quãtũ ad dictã ꝓbationẽ preiudicet illi tertio poſſeſſori nõ citato. Primo q2 ⁊ ſi citatus fuiſſʒ nõ i plus illi preiudicaſſet niſi ut ꝓbaret dictũ debitũ pene non quo ad alia ꝑ ea que dicta ſũt igit̃ omiſſio citatõis dʒ aliq̇d oꝑari ut nec i illo ꝓſit alias ſuꝑflua eſſet citatio que requirit̃ ut tertio preiudicet̃ regul'r ut nõ. i. l. i cãe la pria. §. penul. ⁊ fi. ff. de mino. ⁊ l. cuʒ miles quibus ex cau. maiores. Itẽ q2 dictꝰ poſſeſſor nõ poterat per ſuã contradictionem impedire dictuʒ iudiciũ penale iter agentẽ ⁊ hereditatẽ iacentẽ. Nec lata fuit ſnia ſuꝑ dnio reꝝ de quibꝰ mõ agit̃ de preſenti quo cãu ſi ſciuiſſet ⁊ cãm habuiſſet a defũcto debuiſſʒ ꝯparere ⁊ defẽdere alias ſibi preiudicaret ſnia ſʒ lata fuit ſolũ ſuꝑ pena ⁊ ſic i ea terminatũ fuit nõ ſuꝑ eo i quo dictus poſſeſſor cãm hẽret a defuncto igit̃ nullo mõ preiudicat ẽt ſi dictus poſſeſſor ſciuit cãm agitari ⁊ nõ ꝯparuit ꝑ regulã. l. ſepe. ff. de re iudi. licet ſecus forte ſi ꝯparuiſſet ꝓ ſuo itereſſe. l. ſi ſuſpecto. ff. de inoffi. teſta. ⁊ qꝺ nõ. bal. i dicta. l. ij. C. de eden. Item q2 ſnia lata fuit ꝯ hereditatem nõ defenſaʒ ergo ⁊c̃. l. ſi iõ. ff. de euic. de inoffi. teſta. qui repudiantis. Nec obſtant notata i dicta. l. ij. C. de edẽ. per bar. q2 fateor ꝙ iſtr̃m dicte ſnie ꝓbabit ip̃am ſniam latã ⁊ ſic latam int̃ agentẽ ⁊ hereditatẽ ut dicit bar. nõ tñ ſeqnit̃ ꝙ huic poſſeſſori noceat ⁊ ꝙ ꝑ eã probet̃ debituʒ pene ⁊ ita loquitur quod dixi. Sed neceſſe ẽ de nouo probare ſi uult in hipotecaria ex iſto capite obtinere cum ſit unuʒ de ſubſtantialibus ut nõ. in. l. rem alienam. ff. de pigno. acti. facit qꝺ i ſi. nõ. Inn. in. c. qui per inquiſitionẽ de elec. Itẽ nõ ob. l. pap. de ioffi. teſta. ⁊. l. i. in fi. de libe. agnoſ. q2 loquũt̃ i ſnijs que faciunt ius puta reſciſſorijs uel ſuꝑ ſtatu ꝑſone i quibꝰ ꝓcedit id qꝺ ſupra dixi i ꝯtrariũ. Sʒ iſta nõ facit ius ut de ſe pʒ: ¶ Suꝑ ſecundo dubio ꝯſiderandũ ẽ diligenter ꝙ denũciatio litis mote ⁊ requiſitio ꝙ uenditor ueniat ad defendẽdũ. l. ſi plus. §. mora. ff. ꝺ euic. de ꝓcur. qui abſentẽ tũc requirit̃ cũ adeſt cui fiat unde ſi uẽditor abeſt ẽt ſine aliqua malicia ⁊ neſcit̃ ubi ẽ emptor excuſat̃ a denũciando niſi forte eo mõ quo põt puta ad domũ ut ẽ caſus i. l. ſi dictũ. §. ſi preſẽte in fi. ⁊. l. ſi iõ. §. fi. ff. de euicti. Et hec rõ quare põt fieri pupillo non habẽti tutorẽ nec tenet̃ ei facere tutorem dari ut pʒ i dicta. l. ſi dictuʒ. §. fi. q2 nõ tenet̃ niſi quatenus ꝯmode põt. Pupillo aũt preſenti poteſt cõmode ergo dʒ ſibi denunciare ſed non ſic ꝯmode poteſt facere ſibi tutorem dari ad hunc actum ergo nec tenet̃ ut ibi patet. ſi eni teneret̃ nõ ſufficeret ſoli pupillo denunciare cuius ꝯ̃rium ibi dicitur. Rõ aũt oium ẽ q2 dicta denũciatio nõ fit pricipal'r ad ꝯſtituẽdũ uẽditorẽ i mora. ſed pro ꝯſeruatõe iuris ẽptoris. Item nõ ẽ i pñte ẽptoris qñ ſibi nõ moueatur lis. C. de dila. ſi qñ. ff. de peti. here. ſi quis libertatẽ uerſi. nã cuʒ quidã ⁊ ꝑ ꝯñs nec qñ denũciet cum ſit denũciãdum ſolũ poſt litẽ motã ut dicto. §. mora. Ex quibꝰ ſequit̃ ꝙ caſus iteriʒ ꝯtingẽs i perſonã uẽditoris ꝑꝑ quẽ ꝺnũciari nõ poſſit nõ dʒ nocere emptori ut ꝑꝑ denunciatõeʒ omiſſaʒ perdat ius ſuũ ſʒ potius uẽditori qui eo ip̃o ꝙ uẽdidit rẽ alienã ur̃ fuiſſe i culpa etiã ſi ignorauit. l. ⁊ hec diſtinctio. §. i. ff. loca. igit̃ ſibi dʒ caſus nocere. ar. ff. de fideiuſ. l. exceptõe. ⁊ qꝺ plene nõ. in l. ſi duo. ff. loca. e. ti. l. qui operas. Ex quibus uidet̃ dicẽdũ ꝙ iſte ultimus emptor fuit excuſatus denunciãdo hereditati iacenti quantum ad conſeruandum ſibi regreſſum de euictõe ſaltem quo ad preciũ nec tenebatur facere ſibi dari curatorẽ per dictã. l. ſi dictuʒ §. fi. q2 ⁊ ſi uixiſſet defunctus ⁊ fuiſſet abſens adeo ꝙ ſcire non potuiſſet ubi erat uidebatur excuſari non denunciando per. l. ſupra allegatam eodem mõ eo mortuo quia abſentia ⁊ mors equiparantur ut dicit bar. i. l. ea que circa fi. C. de tẽpo. in inte. reſti. Ex qͦ ẽt ſequit̃ ꝙ ſi fuiſſet ꝓmiſſa pena ſub iſta tãtũ ꝯditõe ſi res euiceret̃ fuiſſet pena ꝯmiſſa ꝯ hereditatẽ iacentẽ ut exp̃ſſe patet in legibꝰ ſupra all'. ubi ſtipulatio duple ꝯmittit̃ ꝯtra abſentẽ cui nõ fuit facta denuuciatio etiã ꝯtra pupillũ. Sed in caſu nr̃o ſi bene inſpiciant̃ uerba inſtr̃i ⁊ ꝓmiſſiõis ſolũ reſtitutio precij fuit promiſſa ſub illa unica conditõne ſi res fuerit euicta. Sʒ pena ſeu duplum fuerunt ꝓmiſſa etiaʒ ſub alijs ꝯditõibus. ſ. ſi ꝓmiſſor deficeret in aliquo ex ꝓmiſſis ul' ſi non reſtitueret p̃cium infra triduum a die euictõis ꝓmiſerat eni ſic ſoluere ⁊ etiã litem in ſe ſuſcipere ex quo pʒ ꝙ dicta ꝓmiſſio pene cenſet̃ facta ſub ꝯditõe ſi ꝓmittẽs eſſʒ i mora ad iplẽdũ q̄ ꝓmiſerat. Sic. n. exponunt̃ dicta uerba ut elegãter dicit bar. i. l. ſi duo §. fi. ff. de ꝯſti. pec. Precium uero uenit reſtituẽdũ ſecuta illa ꝯditõe ꝙ res ſit euicta etiaʒ ſi uẽditor ñ fuit i mora defendẽdi ut dicto. §. ſi pñte in dicta. l. ſi dictũ ⁊. §. fi. dũmõ emptori nõ poſſit imputari cur ñ denũciauit ſʒ duplũ ita demũ ſi fuerit uenditor i mora ad implendi qꝺ ꝓmiſerat ⁊ hec eſt ueritas ſi bene ꝯſideret̃ inſtrũʒ ⁊ eius uerba. Nunc ergo ad ꝓpoſituʒ hereditas

reditas iacens non põt ꝯstitui in mora q2 mora ē do lus qui nõ cadit i ꝑsona ficta sicut nec i pupillo. l. mora de usuris. l. quod te. si cer. pe. de uer. ob. si ex legati cã cũ se. Aut ergo uult dicere dictus ẽptor ultimus ꝙ sit ꝯmissa pena ex eo ꝙ uẽditor nõ defendit cãz. ⁊ hoc ē falsuz q2 ad hoc requirebaꝛ p̃cisa denunciatio ⁊ requisitio quãtũ ad hoc ut ꝯstituerenꝛ i mora cũ nullus terminus certus eẽt appositus. ff. qñ di. le. ce. l. si penũ ⁊ nõ. i dicta. l. mora fieri autẽ nõ potuit hereditati iacẽti quãtũ ad hunc finẽ ut dixi. Aut uult dicere ꝙ sit ꝯmissa ex eo ꝙ preciũ nõ restituit ĩfra triduũ a die euictõis qḋ uideꝛ ꝑ. l. ad diẽ. ff. de uer. ob. in qua uidenꝛ fũdari qui scripserũt ꝓ dicto ultio ẽptore. Et tũc adhuc idẽ dico ꝙ nõ sit ꝯmissa nam lex ad diẽ loquiꝛ de prescriptõe ꝯuentionali cepta ꝯtra defunctuz illa enim ꝯpleꝛ ꝯtra hereditatem iacentẽ. l. ceptã. ff. de usu. de in diẽ adiec. l. si predio ⁊ nõ. gl. in. l. ea que §. cũ uero. C. ḋ tempo. in inte. re. Sed nos loq̃mur de nõ cepta sed que uenit icipienda post mortẽ nam terminus triũ dieꝝ ad restituendũ p̃cium qui põt dici prescriptio ꝯuentionalis incipere debebat currere post euictionẽ subsecutã ut pz ex instro. fuit aũt subsequuta post mortẽ uẽditoris igiꝛ iacente hereditate ñ icepit currere qm̃ ois prescriptio icohãda iacẽte hereditate nõ icohaꝛ ut. d. §. cũ uero i tex. ⁊ gl. ⁊. l. fi. ff. de usu. Preterea dictus ĩminus nõ hẽbat certũ pri. sz icertũ. s. cũ res fuerit euicta. Istud ergo ꝙ res eẽt euicta erat necessario notificãdũ uẽditori ẽt si tũc uixissz al's ignorãti non incipet currere. ff. de ifamibus. l. genero ⁊ qḋ ibi per bar. qm̃ dictus terminus currebat ad moram ⁊ negligentiã non restituentis colligẽdam ⁊ sic quo ad principiũ erat tempus utile. facit. l. ij. C. ubi i rem actio ubi qñ terminus daꝛ absenti ⁊ ignoranti dz sibi notificari ad hoc ut icipiat currere ut nõ. bar. ff. ḋ iureiur. l. abeo facit lex ab eo. C. qñ ⁊ qñ iudex. Cũ igiꝛ eẽt mortuus ⁊ hereditas iaceret nõ potuit denũciatio notificatoria fieri hereditati que nõ hz aiuz ⁊ sic i ea nõ cadit scia nec põt ꝯqueri ẽptor de iiuria ex cãu ꝯtingente i ꝑsona uẽditoris tractãtis de pena quã uoluit sibi deberi nisi i cãu more ergo expectet morã ⁊ iputet sibi cur nõ fuit stipulatus i cãu euictõis dũtaxat. Cõcludiꝛ ergo nõ fuisse ꝯmissaz penã ex dicta denũciatõe facta hereditati iacẽti lz actio ex ẽpto ad restitutionẽ precij sit dicta eniz d̃nũciatio fuit facta ut defẽderet. Sz ad ꝯmitti faciẽdũ penã ex illo capite ꝙ nõ soluit preciuz infra triduũ requirebaꝛ denũciatio alterius forme ⁊ qualitatis scz certificatio ꝙ res erat euicta que nõ cadebat i hereditate iacẽte. Si ergo actũ ē hipotecaria ex isto capite ⁊ illud tantũ debitũ tanq̃ principale sit i iudicium deductũ dz agens succũbere q2 nec ex snĩa lata ꝯ hereditatẽ ipm ꝓbare põt nec alio mõ cũ ueritas sit i ꝯtrariũ ut dixi. Et h̃ de scḋo pũcto i quo stat substãtia huius rei. Et q2 hec sufficere uidenꝛ. sup alijs nihil scribo pro presenti.

Violentia.

Quidã fregit hostiũ alicui9 mlĩeris ut eã cognoscẽt ñ tñ cognouit sz fuit ꝓ tali fractura ꝯdẽnat9 utrũ talis dicaꝛ ꝯdẽnatus pro uiolentia ꝯpulsiua uel ablatiua.

cclxxix.

In christi nomine amen.

Visa iquisitõe facta ꝯ benedictũ ⁊ balthasarez supra dictũ ⁊ snĩa ꝯdẽnatoria subsecuta ac ẽt statuto posito sub rubrica de exbãnitis rebãniẽdis dico una cuz sup̃ scripto legũ doctore dño torello uidelz ꝙ dicti ꝯdẽnati hita pace cum ꝑsona offensa ⁊ solutis trib9 solidis ꝓ libra debẽt gaudere beneficio q2 reuera non sũt cõdẽnati ꝓ uiolẽtia ꝯpulsiua uel ablatiua quo cãu nõ gauderẽt ut in eodẽ statuto diciꝛ i ꝑte exceptiua lz sũt ꝯdẽnati ꝓ attentatõe uiolẽta inter que longa ē dr̃ia. Nã sciendũ ē ꝙ dr̃ia longa ē iter ista tria. s. uiz uiolentiaz ⁊ actũ ui seu uiolenter factũ. Vis eni ē quidã ipetus. ff. ꝙ me. cã. l. ij. ⁊ sic ē actus ꝯsideratus prout ē in agente ex quo ipetu possunt multa mala sequi ipaciente. uidelz dãni datio iniuria uulnerũ illatio ⁊ metus quibus subsecutis ex ꝑte paciẽtis diciꝛ uiolẽtia et sic uiolẽtia ꝯstat ex duobus. s. ex actu agentis qui dicitur uis ⁊ effectu ꝯsumato ipaciẽte ꝓbanꝛ ista i tex. C. ad. l. iul'. de ui. l. qm̃ multa facinora ⁊ si bñ ꝯsidereꝛ tex. cũ gl. uerbũ illud uiz appropriat agẽti. Sz uerbũ uiolẽtia tã agẽti q̃ȝ pacienti. Probaꝛ ẽt ꝑ rõnẽ q2 uiolentia ē nomẽ uerbale. deriuaꝛ eniz a uiolo seu uiolẽto uel ab isto ꝑticipio uiolẽtus uiolenti addita a fit uiolentia s'm ꝙ dicunt grãmatici mõ natura nominum uerbalium ē q2 significatum habẽt ex parte agentis ⁊ paciẽtis ut. C. ḋ ꝓcu. l. i. i gl. i. Ad hoc ergo ut proprie dicatur uiolẽtia requirũtur duo uidelz ut uis que ē actus agẽtis iferaꝛ ꝑsone. Hinc ē ꝙ crimẽ uiolẽtie dr̃ crimẽ ꝑsonale ut. ff. ḋ fur. l. itaqz fullo. ⁊ plene ꝑ bar. i. l. licitatio. §. qḋ illicite ḋ publica. Secũdo req̃riꝛ ꝙ effect9 isti9 uis sit secutus i ꝑsona paciente iuxta ea que habẽtur i. d. l. qm̃ ⁊ i. l. si quis a se fundũ. C. ad. l. iul'. ḋ ui. i quib9 hoc colli'r i tex. q2 uero effectus pñt eẽ diuersi idcirco nomẽ istud põt mltipl'r diuersificari. Nã iterdũ fit uiolẽtia corpori ⁊ tũc cadere põt in uiolẽtiã duplicẽ. s. ablatiuã ut cũ res mobilis uiolenter de manu auferꝛ. ut i ti. ui bonoꝝ rap. Item i expulsiuam ut cũ quis uiolẽter expelliꝛ de possessiõe rei imobilis ut in ti. de ui ⁊ ui. ar. Ambe. n. dicte uiolẽtie iferũtur corpori uñ dicũtur maleficiũ ꝑsonale ut nõ. i dicto. §. ꝙ illicite. Interdũ uiolẽtia ifertur aio ut quando ex ea metus ifertur. est. n. differẽtia iter istã ⁊ p̃cedẽtes q2 precedẽtes due sunt uiolentie precise cũ inferuntur corpori quo casu possibile ē qḋ non tantũ inferũtur animo ut in. c. sacris ⁊ qḋ ibi nõ. extra ꝙ me. cau. Secũdo uero casu uiolẽtia nõ ē precisa sz cãtiua quia pacienti timorem infert qui timor est passio anime ex quo timore ꝯsentit actui uolẽs uim euitare ⁊ ista uideꝛ uiolẽtia ꝯpulsiua ꝑ quã ḋ nolẽte efficitur uolẽs. ff. ꝙ me. ca. l. si mulier. §. penu. ⁊. d. c. sacris. Sic ergo ꝯcludiꝛ ꝙ qñ uis inferꝛ ꝑsone ⁊ effectus ē subsecutus tunc ꝓprie diciꝛ uiolẽtia ul' ꝯpulsiua ul' ablatiua ul' alijs modis s'z diuersos effect9. et' diciꝛ maleficiũ ꝑsonale. Si uero uis nõ iferꝛ ꝑsone sz exerceꝛ sup aliquo actu ut cũ quis uiolẽter frangit unum hostium seu domũ tũc ꝓprie nõ diciꝛ uiolẽtia qḋ patet q2 cum uiolentia dicaꝛ crimen i ꝑsonã uel ꝑsonale ut dixi ista uero uis nõ exerceꝛ i ꝑsona sz in re. s. hostio uel domo sequiꝛ ꝙ nõ diciꝛ uiolẽtia q2 q̃ carẽt effectu carent noĩe. C. de ferijs. l. a nullo. Ista uero uis seu uiolẽtus actus caret iniuria ꝑsonali q2 non fit ꝑsone que iniuria ꝑsonalis est effectus uiolẽtie ergo carebit noĩe q2 nõ appellabiꝛ uiolẽtia sz actus ui seu uiolẽter factus ⁊ ad hoc bene uadit id qḋ habeꝛ in ti. ff. ꝙ ui aut clam in rubro ⁊ nigro. Nunc ad ꝓpositũz omnes actus uiolẽti de q̃bus fit mẽtio i inq̃sitõe p̃fata si bene inspicianꝛ fuerũt gesti circa res ipas. s. circa domum hostia domus ⁊ camere. Sed circa ꝑsonã mu

lieris uel uiri nullus actus uiolentie gestus fuit nec circa corpus nec circa aium. Nec eciꝫ dicit ꝙ ipã dñã fuerit ꝑ dictos iquisitos capta ꝑ ꝑsonã ꝛ uiolent cognita quo cãu fuisset uiolẽtia pcisa ꝛ potuisset dici uiolentia ablatiua eo ꝙ ꝑ uiꝫ sua pudicitia fuissꝫ sibi ablata sicut ꝛ quãdo res uiolẽter de manib⁹ auferẽ nec etiã dr̃ ꝙ illa dñã metu ꝯsenserit quo cãu fuisset uis ꝯpulsiua ꝛ hẽrꝫ locũ exceptio posita i statuto i ãbobus p̃dictis cãibus. Sꝫ dicit ꝙ hostia ꝑ uim ꝛ uiolentiaꝫ fregit certe ista non fuit proprie uiolentia ut dixi sed fuit actus uiolẽter gestus. Et sic debẽt itelligi uerba inquisitionis s'm subiectã materiã ar. l. si uno i prin. ff loca. de usuris. l. si stipulatus de iureiur. l. lꝫ ꝛ si possessori. §. sed si rerũ. Ipa uero mulier in sua persona nil passa fuit nec p̃cisam nec cãtiuã uiolentiã. Cũ ergo statutũ excipiat ꝯdẽnatos ꝓ uiolẽtia ꝯpulsiua uel ablatia ꝛ uerba statuti sũt ꝓprie itelligenda. l. iij. §. h uerba de neg. gest. Proprie uero loquẽdo actus p̃dicti de quibus in iquisitõe ꝛ ꝯdẽnatione fit mentio nõ dicunt uiolẽtia. sed magis uiolẽter gesti seu uiolenta attẽtatio. dicẽdũ ẽ p̃dictos ꝯdãnatos nõ debere carere ꝯmodo statuti ¶ Dicet aliquis lꝫ isti ñ itulerũt uiolentiã ꝑsone istius mulieris tñ habuerũt aium inferendi. Ad hũc eiꝫ aiuꝫ illuc accesserũt ꝛ oia ꝯtenta i iquisitõe fecerũt ut uiolẽter eã cognoscerẽt lꝫ ergo nõ fit secutus effectus tñ effectus cũ opere subsecuto ꝓ effectu reputat i grauioribus. l. si is q̃ cũ telo. C. de sicca. ꝛ. l. si quis nõ dicaꝫ rape de epi. ꝛ cle. ꝛ sic uident isti ꝯdẽnati ꝓ uiolẽtia ꝯpulsiua uel ablatiua quã iferre intẽdebãt ꝑinde ac si itulissent ex quo hũc aiuꝫ habuerũt. Respõdeo tripl'r. Prio ꝙ si bene ispiciat inq̃sitio iudex i ea nõ itentauit illã uiolentiã ꝑsonalẽ quã isti intẽdebant iferre. Sꝫ solum illos actus uiolentos quos itulerũt qui nõ sũt ꝓprie uiolẽtia sed uiolenta attẽtatio ut dixi. Nõ ergo pñt dici ꝯdẽnati ꝓ uiolẽtia que nõ fuit i inquisitõe itentata. Secũdo dico ꝙ nec potuit itentari. Nam lꝫ de iure cõi puniat aius cum oꝑe subsecuto tñ secus ẽ ex forma statutoꝝ in quo solus aius cũ oꝑe non inspicit nec punit sed effectus ut nõ. bar. i. l. i. §. diuus. ff. de sicca. Sꝫ iquisitões que hodie formant ꝑ rectores regul'r ꝯẽs sunt fũdate in statutis cũ de iure cõi nõ ꝑmittant iuxta ea que hẽnt i. l. ij. §. si publico de adul. Tertio dico ꝙ nec debuit iudex illã uiolentiã intẽtare. Nã pricipalis itẽtio ꝛ animus predictoꝝ nõ fuit uiolentiã iferre sꝫ adulterare ꝛ sic noluerũt ꝯmittere crimẽ uiolẽtie sꝫ adulterij. Posito igit ꝙ eã uiolẽter cognouissent nõ tñ dꝫ inquiri cõtra eos de uiolẽtia sꝫ de adulterio qd̃ pricipal'r ꝯmittere itendebant. l. uer. ff. de fur. Constat enim ꝙ uoluntas ꝛ propositũ distingunt maleficia. l. iniurie causa in prin. ff. de fur. Et pricipale propositũ inspicit. l. si quis nec cãm i prin. si cer. peta. Et sic dico ꝙ si uiolenter eã cognouisset ꝯmisisset solum crimẽ adulterij nõ crimen uiolentie licet dictum adulterium rõe uiolentie que adesset tanq̃ qualitas redderet grauius. l. i. C. de rap. uir. post prin. l. ff. de questio. si quis uiduam. Et iõ nõ deberet iquiri de uiolẽtia q² illa fuisset ꝯfusa cũ adulterio subsecuto ad qd̃ ꝑpetrãdũ tẽdebãt sicut in si. dicimus de insulta. ꝛ hõicidio ut nõ. in. l. qui de crimine. C. qui accu. non pos. ꝛ ꝑ bar. i. l. nunq̃ plura. ff. de priua. delic. Sꝫ deberet iquiri de adulterio. Igit ꝛ nũc ex quo nõ ẽ secutũ adulterium nõ debuit iquiri de uiolẽtia supradicta ad quã p̃dicti nõ intẽdebant. Sꝫ solũ d' attẽtatõe adulterij uiolẽta que attentatio ex ista qualitate uiolentie redditur grauior ꝛ ita censet iudex fecisse uidelicet q² nõ censet inquisiuisse de uiolẽtia tanq̃ de crimie huius criminis. s. attentatiõis adulterij ¶ Cõcludit ergo p̃dictos nõ fuisse ꝯdẽnatos ꝓ uiolẽtia ꝯpulsiua uel ablatiua cũ dicte uiolẽtie nõ fuerũt in iquisitõe intẽtate. Sed soluꝫ uiolenta attẽtatio uel actus uiolẽter gesti qui nõ sũt ꝓprie uiolẽtia ꝛ ꝙ ꝓ ipsis fuerũt ꝯdẽnati. Itẽ ꝯcludit ꝙ nec potuit iudex nec debuit ꝯtra predictos ꝓcedere sup crimine uiolentie etiam si fuisset uere subsecuta cum adulterio cũ tale crimen uiolentie nõ itenderent ꝯmittere sed adulteriũ ꝛ sic super adulterio tantũ potuit ꝛ debuit iquirere si secutũ fuisset non super uiolẽtia que cũ ipso fuisset confusa ut supra dictũ est. Tertio dico ꝙ cum nõ sit secutũ adulteriũ quicquid dicãt uerba sñie uel iquisitionis tamen isti censent ꝯdẽnati pro uiolẽta attentatõe adulterij ut dixi ꝛ sic pro maficio adulterij nõ perfecto sꝫ iniciato. l. i. in fi. de extra or. cog. non aũt ꝓ uiolẽtia reali seu personali ut sic uis seu uiolẽtia nõ ueniat i ista iquisitõe noialiter sed aduerbialit iter que ẽ dñã iuxta nõ. i. l. i. ff. de rei uẽ. Ex quibus ꝯcludit una cuꝫ prefato dño torello istos d'bere gaudere beneficio pacis ꝛ statuti. Laus Deo.

¶ Usura

¶ An quilibet dominus possit concedere iudeis sibi subditis fenerari.

¶ Casus sequẽtis consilij.

¶ Quedã cõitas ꝯuẽit cũ uno iudeo ꝙ mutuarꝫ ad usuras tã sup pignorib⁹ q̃ sup cart ꝓ certa q̃titate q̃ pacta fuerũt ꝑ ptãtẽ illi⁹ loci ꝯsiliarios totũ ꝯsilium ꝛ ꝑ dñationẽ uenetiarũ cui terra illa subdita ẽ cũ cõsilio rogatorũ firmata mõ petit idẽ iude⁹ sortes ꝛ usuras sꝫ ꝙ i cartis suis ꝯtinet ꝛ pact uigore quorũ pactorũ emanauerũt sñie ꝑ p̃cessores illi⁹ qui nũc ẽ ptãs loci aliqui ꝯdicũt aliqui nolũt soluere nisi capt pignorib⁹ sꝫ fatẽtur debitũ. Ex quo casu de pluib⁹ dubitatur per ea que habẽtur in clemẽ. unica d' usur ¶ Primo an dict⁹ ptãs possit salua cõscia iudicare ꝛ determiare ꝑ sñiaꝫ diffinitiuã usuras q̃ negant d'beri uigore cartarũ ꝛ pactorũ ꝛc. Secũdo utrũ possit salua cõscia debita ꝯfessata de quibus nõ ẽ ꝯtẽtio licꝫ cognoscat ea eẽ usuraria solui facere precipiẽdo executionẽ fieri ¶ Tertio utrum sententias precessorum suoꝝ i sitũ usurarũ materia teneat executioni mandare aut possit salua ꝯscia cuꝫ uigore sue ꝯmissiõis sit merus executor. ¶ Quarto qñ i cartis d' q̃b⁹ supra fit mẽtio ponit ꝙ nisi soluerint ifra menseꝫ teneant ad penaꝫ dupli ꝛ in illis nõ fit mẽtio d' usuris i aliq̃bus aũt ponit siliis pena ꝛ fit mẽtio de usuris. Querit aũt utruꝫ saltẽ uigore pene possit dict⁹ ptãs salua ꝯscia iudicare dictas penas i utraqꝫ ipaꝝ cartarũ ul' i altera tãtũ d'beri. ¶ Ultio qñ pacta ut p̃dixi firmata ꝯsuetudine q̃ ẽ ꝑ uniuersalẽ italiã ꝛ priuilegiũ martini pape q̃nti ꝛ eugenij uidẽt ipos iudeos iuuare q̃s modus eẽ posset quo ipis iudeis possit salua ꝯscia reddi ius i silib⁹ causis ꝛ quõ faciũt oẽs rectores ꝛ officiales qui ferũt sentẽtias i dictis causis. Hic ẽt addẽdo ꝙ sũt lr̃e dñatõis q̃ p̃cipiunt illi rectori ut omino reddat illi iudeo ius ꝛ iusticiã s'm ꝙ dicunt dicta pacta sua ꝛ carte attestant ¶ Sup his omnib⁹ respõdet de iure cum allegationibus ut ille q̃ hꝫ iudicare possit sibi satisfacere.

.ccclxxx.

¶ In christi nomine amen.

Non

Nō uidet̄ expediens sup̱ singulis dubijs suprascript̄
insistere cū iuris solēnitatibus qꝛ cū usure sint regula
riter tā diuina q̄ hūana lege ꝓhibita iuxta nō. i. l. i.
C. de sum. tri. ꝛ de usuris auc. ad hec nulla ꝯuētiōe
publica uel priuata pñt licite fieri uel aliqua obligatio
uel actio ꝓ eis petēdis ītroduci. l. si ñ sortē ī prin. ff. ꝺ
ꝯdi. īdebi. Et ad hec tēdit cle. i. ꝺ usuris que īprobat
ꝛ detestat̄ statuta terraꝝ uel cōitatū ꝯtrariū dispone
tia tanq̄ si nō cēnt ꝓhibite a cuius cle. dispōne supra
scripta dubia uident̄ habere originē ꝛ fundamētū ſꝫ
frustra qꝛ cle. illa uoluit obuiare ꝓteruie ꝛ īsanie quo
rūdā laicoꝝ uolentium plus credere capiti suo q̄ scri
pturis diuinis ꝛ humanis ꝯtra. c. ne innitaris de ꝯsti.
quib⁹ aliqua rō suggerit ut ꝓpter necessitates hoīuꝫ
usure debeant hodie fore ꝑmisse sicut oliꝫ erāt saltem
de iure ciuili ꝛ ita ꝑtinaciter asserūt ꝛ statuta condūt
uel ꝯdi faciūt non solum ī personis iudeoꝝ sed etiam
laicorum christianorum saltem in coruꝫ territorijs ꝛ
cōi snie ꝯtradicūt que ē ī cōtrariū taꝫ ī ꝑsonis christi
anorum q̄ ēt iudeoꝝ extra. e. ti. post miserabilē. talia
nāqꝫ stautta ꝛ assertiones tanq̄ ꝯtinētia uel ꝯtinen
tes heresim ꝯstitutio illa obtestat̄ ꝛ ānulat. Ceteꝝ ob
seruantia uniuersalis que tam tunc cū illa ꝯstitutio fa
cta fuit q̄ ēt hodie uiguit ꝛ uiget ꝑ totā italiaꝫ. Et ēt
extra de tollerādo iudeos ꝛ paciscēdo cū eis ut stēt in
singulis terris ꝛ prestāt ad usuras christianis ꝓpter ī
mēsas necessitates hoīuꝫ quib⁹ alio mō ñ pōt ꝓuide
ri cū tñ ꝓuisio sit sūme necessaria nō ē illi⁹ ꝯditionis
qualitatis ꝛ nature cui⁹ erat opio illoꝝ que dedit cāꝫ
illi clemētine ꝛ que ꝑ īpaꝫ clemen. reprobat̄. Nō eim
populi christiani tales ꝯuētōes faciūt cū iudeis qꝛ cre
dāt usuras posse fieri licitas ꝑ tales ꝯuentōes qꝛ si h̄
crederent facerent int̄ se nō cū iudeis iō cū sciant ꝯtra
riū uolūt potius illaqueari aīas iudeorū qui ñ tenent
q̄ sit eis peccatū si mutuant ad usuras christianis cū
nō teneāt nos fore frēs eoꝝ ꝛ lex eoꝝ uetat mutuari
ad usuras fratri eoruꝫ tales ergo populi potius obre
stant̄ usuras ꝑ ꝑ̄fatas ꝯuentōes factas cū iudeis quā
approbēt si bene ꝯsideret̄ quid agūt. Et sic ñ peccāt
ſꝫ peccatū euitāt nolentes fenora exercere ſꝫ ea solue
re. c. debitores de iureiur. ꝛ sic nec ūba que sūt ī pñ.
illius cle. ꝯueniūt huic obseruātie nec illa que sūt ī fi.
cū nunq̄ fuerit uisa grauis uel scādalosa ſꝫ potius ho
nesta ꝛ suauis ꝓpter necessitates frequētes quibus si
ꝑ istū modū uniuersalis reipublice statui non ꝓuide
ret̄ necesse foret q̄ christiani hoc facerēt int̄ se qḋ eēt
longe ḋterius tā aīabus q̄ corporibus ut quilibꝫ ima
ginari pōt. Sicut ergo necessariū ꝛ salutiferꝝ fuit ꝛ si
ne peccato talem ꝯsuetudinē ītroducere. s. paciscendi
cuꝫ dictis iudeis de quoꝝ aīabus uel eaꝝ salute nihil
ad nos cum foris sint. ij. q. i. i primis ita necessarium
fuit tales iudeos ꝯuentōales habenti seruare fidē eis
datā. ff. de pac. l. v. cum ibi nō. al's nec īpi seruarent
qḋ ꝓmiserunt ꝛ sic utilitas ꝛ necessitas publica cōiter
utilis fraudaret̄ igitur ꝛc̄. l. ij. ff. de iurisdi oium iudi.
Cōsistit aūt obseruātia fidei date ī ꝯcedēdo dictis iu
deis executores qui ꝯuentionē quā habent cuꝫ cōita
te faciat de facto obseruari ꝓ bono cōi oiuꝫ ꝛ isti sūt
ꝑtātes locoꝝ predictoꝝ qui debent eē de mente cōita
tum eos ꝯducentiū ꝛ etiam dñationis uenetiaꝝ ꝯfir
mantiū dictas ꝯuentōes. Nō ergo requirēt ordinem
iudiciariū nec dabunt snīas diffinitiuas ſꝫ interlocuto
rias auditis ꝑtibus ꝛ uisis scripturis. Cum eniꝫ ꝑ di
ctas ꝯuentiōes non fuerint usure ꝓbate nec facte de
bitē ciuiliter uel naturaliter non potest dici predictis
aliqua actio ad eas petēdas que oritur ex dictis obli
gationibus. Sed qꝛ dicte cōitates uolunt q̄ de facto
soluant̄ non admissa exceptiōe usurarie prauitat̄ ui
dent̄ clausis oculis effecte uel censeri effecte debite eo
mō quo possunt. l. qui hēbat in fi. cuꝫ his que ibi nō.
in gl. ff. de manu. te. Et sic inductum fore iudi. offici
um. l. v. cū ibi nō. ff. ꝺ an. lega. ī quo uel nō requirit̄
libellus si res ē clara iuxta nō. ff. de iterro. act. sup̱ ru
brica ſꝫ fienda ē executio ul' si non ē bene liquida qua
lis qual' ut sic ꝑtātes sint executores mixti qꝛ pñt exe
cutiue ꝓcedere uel adhibita quali quali cognitōe pre
terq̄ de usuraria prauitate. Nec peccāt dicti rectores
ꝯpellēdo ꝓmissores usuraꝝ ad soluendū s'm formaꝫ
ꝯuentionū cū hoc nō faciāt sponte nec malo aīo nec
īprobato ſꝫ iussu supioris approbātis ꝯuentiōes pre
dictas silr nō īprobato sed ubiqꝫ tollerato qui iussus
eos excusat. ff. ꝺ īsa. l. furti. §. q̇ iussu cū ꝯcor. ibi ꝑ gl.
alle. Si enim hic eēt ita graue delictum ut innuit illa
cle. ī prin. eccl'ia dei nō tolleraret sicut nec tollerauit il
lud de quo ibi. Sꝫ uidemus q̄ tollerat ubiqꝫ ēt in ter
ris īmediate subiectis pape qꝛ nō ē dare aliquā terrā
ī qua tales iudei ꝯducti nō sint nec ē noua ꝯsuetudo
ſꝫ duüā ꝛ añ illā cle. solita ꝛ inuēta. Nō ergo cle. illa
uoluit eā tollere ſꝫ solū statuta que fiebāt a quibusdā
laicis obstinate credētibus nō solū iudeis ſꝫ ēt christia
nis licere hodie fenerari sicut oliꝫ cū reuera nūquā li
cuerit ſꝫ iura ciuilia tollerauerit hodie nō tollerāt sic
nec canonica que ꝑ̄ualet ī his q̄ ꝯcernūt ꝑiculū anie
iuxta nō. i. c. ij. de reg. iur. li. vi. Tñ de iudeis qui sūt
extra eccl'iā se nō īpedit eccl'ia quo ad aīe salutem sed
q° ad restōneꝫ sic dicto. c. post miserabileꝫ. Nō est g°
īputādū populis si tales ꝯuētōes faciūt cū iudeis ad
subueniēdū. eorū necessitatib⁹ ꝑ ꝑ qḋ obuiāt ꝑiculis
animarum ipsorum christianorum sed potius eis est
parcendum ꝛ indulgendum. Nec etiam dictis rectori
bus reddentibus ius dictis iudeis uel executionem fa
cientibus contra illos qui semel in hoc ꝯsēserūt ūe ul'
interpretatiue. Sufficit aūt semel uoluisse postquā ꝓ
cōi ꝛ publica utilitate uel necessitate factū est ar. ff. de
aqua plu. arcen. l. in dicm de rei uen. item si. §. i.
¶ Ex quibus sine dubitatione quacūqꝫ concludo re
ctores ꝑ̄dictorum locorum salua ꝯsciā posse ꝓcedere
ad instantiam predictorū iudeoꝝ sup̱ dict̄ usuris s'm
tenorē pactorū que ꝑñt cum cōmunitatib⁹ ꝑ omnes
modos de q́b⁹ ī sup̄scriptis dubijs fit mentio. Semp̱
tñ ꝛ ī dubio tenentes usuras fore iur̄ diuino ꝛ huma
no prohibitas dictisqꝫ iudeis īdebite solui ꝛ ī ꝑ̄iudiciū
aīa ꝛ suaꝝ soluētib⁹ tñ ñ esse pctūꝫ ꝛ eos ꝯpelli ad sol
uēdū ꝓ euitatione maioris mali ꝛ ꝓ sustentatōe pau
perū ꝛ cōis status. et ꝓ sustentatiōe publice fidei eis
date ꝛ ꝓmisse ꝛ ad ꝑ̄dcā fac̄. xxiij. q. v. c. i. ꝛ. c. milites.

¶ Ad restitutionē usurarū tenet̄ ēt ille q̄ exegit noīe
alieno ¶ Et ꝯ eius ꝑ̄ncipalē agentē ad īpas usuras
obstat exceptio dolo facis ꝛc̄. ¶ Et si testes deponāt
aliqueꝫ scripsisse ī libro rōnū talis forme si ꝓducatur
liber silis forme nō est ꝓbatū īpm ꝺ quo testificat̄ in
īpo libro scripsisse.

.ccclxxi.

¶ In christi nomine amen.

In causa arbitrali que uertitur brix. inter antonium
christoforum ꝛ uinciguerraꝫ fratres filios ꝯdam ꝛ he
redes ricardi de soldo noīe īporuꝫ ac uice ꝛ nomine
georgij fratris ꝛ coheredis eoꝝ agētis ex ꝑte una nec

non Tononum de limēsaneñ. reum ⁊ cōuentum ex
ꝑte altera occasiōe cuiusdā societatis fenoris que dicit̃
olim fuisse int̃ dictū ricardū patrē dictoꝝ agētiū ex ꝑte
una ⁊ dictū Tononū ⁊ Johānē fratrē ꝯdam eius ex
altera i qua dictus ricardus posuit ut dicit̃ certas quā
titates pecuniaꝝ ⁊ p̄fatꝰ Johānes uice ⁊ noīe oium
triū usuras exercebat ⁊ fenerabat̃ cōitatibꝰ ⁊ exigebat
sortes ⁊ usuras de quibus exactis petūt nūc dicti frēs
tanꝙ heredes dicti ricardi rōnē eis reddi a dcō To
nono cū resti. ꝑtis eos ꝯtigētis lꝫ de dcā societate nō
appareat aliqua scriptura ut dicit̃. Uisis quibusdam
scripturis ⁊ extractis mihi trāsmissis uidet̃ dicēdū ex
tribus capitibus dictos agētes debere succūbere dictū
qꝫ Tononū debere absolui a petitōe ipsoꝝ. Et p̄rio
q2 ꝓut ꝯstare dicit̃ ⁊ uidet̃ ex quadā uacheta scripta
manu dci Jo. istitoris ⁊ exactoris p̄fatus ricardus
rehabuit ab eo multo plus ꝙ ascenderet sors ⁊ capi
tale positum per ipsum ricardum in ipsa societate im
p̄stoꝝ seu fenoris in cuius sortis ⁊ capitalis exte
nuationem ꝯuertitur solutum ēt si ꝓ usuris idebitis
solutio facta foret. l. si nō sortē i p̄in. ff. de ꝯdi. idebi.
de transi. l. ⁊ post rē. §. i. Qd ergo nūc petit̃ non nisi
ꝓ usuris exactis ꝑ dictū Jo. peti pōt quaꝝ portionē
ad se asserūt ꝑtinere iudicio societatis dicti fratres sꝫ
hoc petere nō p̄nt q2 talis illiciti ꝯmercij societas nul
la fuit ⁊ quesitū ex eo non uenit iudicio societatis cōi
candū. ff. ꝓ socio. l. qd aūt ex furto. l. nec q̄ ꝙ cū ipsi
exigentes ēt ut istitores alieni ⁊ alieno nomine ⁊ eoꝝ
heredes teneant̃ ad restōnē illis a quibus extorserūt
xlvi. di. c. sicut nec suo. Et si dci Tononus ⁊ Jo. eis
dē frībus tradiderūt partē dictaꝝ usuraꝝ exactarum
possent ab eis repetere cum postea ꝯdēnat essent ad
resti illis a quibus extorsissent. ff. ꝓ socio. l. si igit̃ er
go ⁊ possunt illos nūc agentes repellere ꝑ exceptio
nē dolo faciunt petere qd restituturi sunt qm̄ iā sunt
ꝯdēnati in foro diuino nec habēt expectare aliam cō
dēnationem q2 possūt cognoscere bonā fidem ⁊ exo
nerare ꝯscias eoꝝ iuxta ea que nō. i si. i. l. at qui natu
ra. §. cū me abn̄te. ff. de neg. gest. ¶ Secūdo debēt
succūbere ex alio capite qm̄ agūt ꝯtra solū Tononū
ac si ad ipius solius manus dicte pecunie exacte ꝑue
nissent ⁊ tn̄ hoc nō ꝓbāt qm̄ liber quem ꝓducūt ad
hoc ꝓbandū quē dicunt scriptū manu dicti Johānis
hoc nō ꝯtinꝫ. s. ꝙ ad manus dicti Tononi ꝑuenerit
pecunie exacte cū oēs poste soluētiū ibi ꝯtēte ꝑsona
liter ꝯcepte sint unde cū extranea ꝑsona nō debeat i
dubio subaudiri. l. si ita stipulatus. §. gr sogonus. ff.
de uer. ob. potius ꝓbat̃ ex dicto libro ꝙ dictus Jo.
qui scripsit ⁊ qui d scō suo attestabat̃ exegerit ⁊ ꝙ ad
ipius solius manꝰ p̄io loco ꝑuenerit. Possibile aūt ē
ꝙ sibi eas retiuit ⁊ p̄fato Tonono nūꝙ aliq̄d tradi
dit. Nec p̄sumēdū ē ꝯtrium nisi hoc appareat cū ꝯsi
stat i facto ⁊ facta nō p̄sumunt̃. l. quecūqꝫ de publi
ci. maxime q2 claꝝ ē ꝙ ipse Jo. erat ille qui fenꝰ exer
cebat cōi noie ⁊ ꝑ manū eius oia trāsibāt ⁊ ipe mutu
abat ⁊ exigebat ut ex dicto libro appet. Ex facto autē
fratris ⁊ de eo quod ad illius manus ꝑuenit p̄fatꝰ
Tononus nō tenet̃ cum nō sit eius heres sꝫ filij. Un̄
ꝯtra illos erat agendū. Nec ob. ꝙ dicit̃ illos fuisse so
cios oium bonoꝝ q2 nō ꝑꝑ hoc alter ex ꝯtctu alterius
tenet̃ sicut nec alteri ꝑ alteꝝ ipso iure acquirit̃ sꝫ iudi
cio societatis cōicare ꝯpellat̃. ff. ꝓ socio. l. si q̄s societa
tē. Nec ēt ob. ꝙ erat cōis institor q2 cū hoc sit cā ꝙ ip
si ex facto ⁊ ꝯtctibus illius alij teneant̃. ff. de istito. per
totū non dꝫ esse cā ꝙ alter contra alteꝝ agere possit

ar. ueteris regule que traditur C. de fur. l. apud anti
quos de ꝓcur. l. qui duos. ¶ Tertio ⁊ ultio uidet̃ d
bere succūbere q2 dictus liber ꝯtinet p̄iuatam scriptu
ram que fidē non facit nisi contra scribentē ⁊ hoc ita
demū si constat cuius manu scripta ē. l. rōnes cum. l.
se. C. de ꝓba. ff de eden. l. quedā. §. nūmularios cū
ibi notatis. Posito ergo ꝙ constaret ipm̄ scriptū ma
nu dicti Johānis ⁊ qd i eo ꝯtinet̃ expresse ꝙ Tono
nus exegisset hoc nō ꝓbaret ꝯtra eum sed nec ꝯstat
ꝙ sit scriptū manu dicti Johānis q2 negatum ē hoc ⁊
nō ē ꝓbatum per ꝯparationē litteraꝝ sꝫ nec ꝑ testes.
Tū q2 si bene ispiciant̃ ipsoꝝ dicta non dicunt ꝙ iste
sit ille liber i quo uiderūt illum scribere licet dicant se
uidisse illum scribere i quodā libro talis forme ⁊c̄. Et
possibile ē ꝙ iste non sit ille sꝫ ei similis unde nō pro
bata idētitate corporis nō releuat ꝓbatio iuxta nō.
ꝑ bar. i. l. i. C. si unus ex plu. ap. ⁊ in. l. ij. de erro. ad
uoca. ⁊. l. demōstratio de ꝯdi. ⁊ demō. Tum etiā q2
isti testes dicunt̃ esse illi idem qui dicunt̃ soluisse ⁊ sic
nō credit̃ eis q2 in ꝓp̄ia causa uident̃ testificari cū ex
testimonio possint ꝯsequi utilitatem q2 possent repete
re quod soluerūt ergo ⁊c̄. C. de testi. l. omnibus. ff. d
iure fisci. l. deferre. §. idē dcreuerūt cū ibi nō. ꝑ bart.
Cōcludēdo ergo ut̃ dictus Tononus absoluēdus.

¶ Licet de usuris non sit expresse ꝯuētū tn̄ debētur
⁊ ut̃ actū ⁊ ꝯuētū d solitis ⁊ ꝯuētis si creditor est talis
qui n̄ nisi ad usuras mutuet ēt si creditor mutuās sti
pulatus sit duplū i instrō ipius mutui. Si modo usu
re solite ⁊ conuente ascēdāt ipam sūmam dupli.

cccxxxij.

In christi nomine amen.

Uidet̃ dicendū ꝙ dictus iudeus nō possit petere ꝓ
usuris ultra duplū ꝯtentum i instrumēto. ¶ Primo
quia promissio dupli debet aliquid operari ⁊ nō fru
stra fuisse apposita. l. si qn̄. ff. de le. i. ⁊. l. iij. §. n̄ fru
stra. ff. d iureiur. Sꝫ nihil operaret̃ si usure tp̄is de
cursi usqꝫ ad restōnem sort s non ascenderēt ad du
plū q2 nō posset ꝑꝑea peti duplū licet eēt ꝓmissum.
sed dūtaxat usure que cucurrissent ut p̄mittitur in
themate. Igit̃ operetur saltē in casu ꝯtrio scilicet quā
do usure que cucurrerunt transcendunt duplum ut
nō possūt ultra duplum peti quasi fuerit appositum cā
taxatōis. sicut stipulatio penalis qn̄ ꝓcedit obligatio
ex cā lucratiua qm̄ limitat iteresse ut ultra penā non
trāscendat iō nouat p̄cedentem obligationē. l. obliga
tionum fere. §. fi. de acti. ⁊ obli. ⁊ plene ꝑ bar. i. l. ita
stipulatus de uer. ob. ¶ Secundo q2 usure citra uin
culum stipulationis nō debent̃ nec possunt peti licet si
creditor habet pignus possit ꝓ eis retinere. C. d usu
ris. l. iij. ⁊. l. iiij. sꝫ iste nō habet pignus nec fuit stipu
latus ultra duplum igit̃ ⁊c̄. ¶ Tertio q2 si haberet pi
gnus qd ualeret duplū uere sortis nō posset ultra pe
tere. igit̃ nec nūc quasi loco pignoris succedat hoc in
strūm dupli i casu nr̄o. ¶ Sꝫ i ꝯtriū facit ꝙ imo petē
possit tātū quātū ascendūt usure etiā ultra duplum.
Primo q2 dicta stip̄lo dupli nō fuit apposita ad istum
finē ut limitaret usuras. sed ne iudeus pateret̃ dānū
sortis q2 cū ꝯsuetudo ibi esset ut ꝓponit̃ ꝙ instr̄a usu
rarioꝝ p̄sumerent̃ semꝑ de duplo uere sortis si mu
tuabant̃ centū ⁊ nō fuisset ꝯfectū instrūm nisi de cen
tum tale instrūm nō ꝓbasset uerū mutuū nisi usqꝫ in
q̄nquaginta ⁊ sic si debitor post. xv. dies obtulissꝫ q̄n
quaginta ⁊ usuras d q̄nquagita q̄ cucurrissent ꝑ. xv.
dies

dies liberatus fuiſſꝫ ⁊ iudeus reſiduū ſortis ꝑdidiſſꝫ
⁊ ſic remāſiſſet i dāno ubi credebat lucrari idcirco ad
hoc ut inſtr̄m ꝓbaret mutuū de centū ſicut reuera fu
it iuentū fuit ut fieret inſtr̄m de ducētis ne ramaneat
iudeus i dāno. Et iſta dꝫ fuiſſe cā quare faciebat fieri
inſtr̄a ꝺ duplo de cōi ꝯcordia ptiū. Sicut ergo dicere
mus ꝙ ſi iducereť taxatio uſuraꝝ ſequereť ꝙ iducta
⁊ iūenta ꝓ iudeo ne recipet dānuꝫ opareńt ꝯ cū qꝛ
lucrū amitteret. Nā ſi nō fuiſſet ſtipulatus duplū ⁊ ꝓ
baſſet mutuum de centū ꝑ teſtes potuiſſet petere uſu
ras ēt ultra duplū ſi duplū trāſcenderent ſꝫ ex quo fu
it ſtipulatus nō qꝺ eē non dꝫ de iure. ſ. qꝺ inducta ꝓ
aliquo interpretenť ꝯtra euꝫ. l ea lege in prin. ff. lo
ca. ⁊ ſequereť ꝙ iducta ad unū finē operarenť oppo
ſitum qꝺ ſilr̄ eē non dꝫ. l. cū tale. §. fi. ff. de ꝯdi. ⁊ de
mon. l. legata iutiliter de le. i. de ꝯdi. idebi. l. cū is. §.
i. cū ſi. Et ſequereť ꝙ cā produceret maiores effectus
q̄ꝫ ſit natura eius qꝺ ſilr̄ eē nō dꝫ qm̄ cā ꝓpter q̄ꝫ ali
quid fit limitat ⁊ reſtringit illud qꝺ fit. l. ita aūt i pri.
⁊. §. i. ff. de admini. tuto. de his que in teſta. dele. l.
cācellauerat de le. ij. cū pater. §. dulciſſimis de le. iij.
nomen. §. fi. Vñ dicimus ꝑ ocā iura ꝙ limitata cā li
mitatum ꝓducit effectū facit. l. i fideicōmiſſi. §. cū pol
lidius de uſuris i uerſi. idqꝫ cū ſibi mater ⁊c̄. ⁊. l. em
ptor. §. fi. ꝺ rei uen. ibi ⁊ ea rōe reddita ⁊c̄. Cōcludiť
ergo ꝙ ſufficit dictā ſtipulationē dupli producere effe
ctū ꝓpter quē fuit iterpoſita. ſ. ut iudeus nō remane
at i dāno ſortis ꝓpter ꝯſuetudineꝫ de qua premittiť
in pūcto. Et his finibus ꝯtēta nō ꝓducit ulterius ef
fectum ſuū. ſ. ut limitet curſuꝫ uſuraꝝ uſqꝫ ad dupluꝫ
ut in fi. dicit gl. ff. ꝺ ꝯdi. ide. l. frater a fratre circa me
diū ſecunde gl. magne maxime talē que ſit contra iu
deum cum pro eo fuerit iterpoſita ut dictum ē. Et ſic
remanet reſpōſuꝫ prime rōni facte i cōtrariū. ¶ Ad
ſecūdā ſimilr̄ u deť poſſe reſpōderi ꝙ quatenus tran
ſcēderet duplū non petet ex aliqua ſtipulatōe expreſ
ſa. Sꝫ ex capitulis ⁊ ꝯuentōe facta cū duce uenetiaꝝ
que uim legis hꝫ ⁊ ſubditos ligat. ff. de publica. l. ce
ſar. ⁊ qꝺ ibi ꝑ bar. ⁊ ꝑ eundē i. l. ciuitas. ff. ſi cer. pe.
et ſic ex tacita ſtipulatōe que fingiť iteruenıſſe ar. ff.
de fideiuſ. tuto. cū oſtēdimus. §. fi. Cōductus eiꝫ fuit
ad hūc finem ſolū ut mutuaret ad uſuras ⁊ data ē ſi
bi lnia ut ꝓ mutuis que facit eas recipiat uſqꝫ ad tā
tā ſūmā ⁊ ip̄e ē talis qui nō niſi ad uſuraſ mutuat uñ
lꝫ i mutuo nulla fuerit facta mētio de uſuris tñ tacite
videť actum ⁊ ꝯuentū ꝺ ſolitis ⁊ ꝯuentis ar. ff. ꝺ edi.
edic. l. qꝺ ſi nolit. §. qui aſſidua que tacita ꝯuentio di
cta lege ducalis dñatōis ꝯfirmať ar. ff. de pac. l. lrima
⁊ ſic pꝫ reſponſio ad ſecundum de quo ſupra ¶ Ad
tertiā uero rōnem reſpōdeť ꝙ cum iudeus recipit pi
gnus ꝯſuetudo ē ubiqꝫ ⁊ ēt hic fuit actum ꝙ trāſacto
certo tēpore pignus ſit ꝑditum ⁊ ꝙ iudeus poſſit de
illo facere uelle ſuū nec aliquid ultra petit ⁊ qꝛ pōt eē
ꝙ ualeat i triplo plus q̄ꝫ mutuauerit dꝫ hoc ſibi ſuffi
cere ꝓpter ꝯſuetudinē ⁊ ꝓpter ꝯmoditatem quā hꝫ
i ſoluendo ſibi ip̄i ⁊ i ampliādo ſibi pignus. quā nō
hꝫ cum ē tantū cirographarius qꝛ grauatur i exigen
do tam ſortem quam uſuras ⁊ ſic in alio videť releua
ri ut ſicut maiores pōt uſuras petere ut patet ex dictis
capl'is ita ⁊ ut poſſint duplū tranſcendere quid ergo
dicemus. Breuiter premiſſa proteſtatōe ꝙ nō intēdo
fauere iudeo predicto i exigēdis uſuris qꝛ ſibi i nullo
teneor ut dicit hoſti. in ſumma de uſuris ⁊ qꝛ utriuſqꝫ
teſtamēti pagina reprobanť ⁊ ad quarum reſtitutio
nē poteſt iudeus ꝯpelli de uſuris. C. poſt miſerabilē

Sed preſuppoſito ꝙ propter neceſſitates hominuꝫ
dicti iudei tollereńť ne xp̄iani tali crimine inuoluātur.
Et p̄ſuppoſito ꝙ de facto tales uſure exigantur ⁊ de
ip̄is reddať ius ac ſi eēnt licite. ſi queritur a me que
ꝑs p̄dictarū ſit uerior i pūcto iuriſ ⁊ quaꝫ ꝑtem habe
rē neceſſe ſequi ſi eſſem iudex de ſtricto iuris rigore ui
deť dicēdū ſalua correctiōe melius ⁊ ſanius ſentiētis
ꝙ ſcōa ꝑs uerior ſit cauſis ⁊ rōnibꝰ ſupra aſſignatꝭ.
Et cū poſitus ſim ad reſpōdēdū ꝺ iure cuilibꝫ petēti
nō uideo poſſe de iure alr̄ reſpōderi. Laus Deo.

¶ An uēdēs mercantias ad tēpus ⁊ carius ꝑꝑ tēpꝰ
dicať uſurarius ⁊ ſi diciť uſurariꝰ an dicať uſurarius
manifeſtus ⁊ an ualeat ip̄a uēditio ⁊ ſi nō diciť uſura
rius an ſaltꝫ peccet ⁊ teneať i foro ꝯſcie ad reſtitutio
nē. ¶ Et an i tali uēdēte hēat locū pena capl'i q̄ꝫq̄ꝫ ꝺ
uſuris li. vi. Et an illud capl'm hēat locū i donatiōe
cā mortis. Et qñ teſtamentum ipſiꝰ uſurarij annulla
tur per dictum capitulum q̄ꝫq̄ꝫ ad queꝫ deuenit here
ditas ipſius uſurarij. ⁊ ānullatio ipſius teſtamēti co
ram quo peti poteſt an coram iudice ſeculari an uero
coram iudice eccleſiaſtico.

cclxxxiij.

¶ In chriſti nomine amen.

Ad primū queſitū rñdetur ꝙ uendere mercātias uel
quid aliud ad tp̄s i. cariꝰ ꝑꝑ terminū datum ad ſolu
tionē p̄cij ē peccatū ⁊ quicq̄d plus recipiť propter di
lationem temporis ꝙ nō reciperetur ſi facta fuiſſꝫ uē
ditio preſenti pecunia nō licite recipitur ⁊ tenetur re
cipiēs ad reſtōeꝫ talis tamē contractus ex forma ſui
non eſt uſurarius ſed tantum ex mente niſi tunc cuꝫ
celebratur eēt dubium an tempore ſolutionis id qꝺ
uenditur plus uel minus eēt ualiturum ut hec habē
tur in. c. in ciuitate extra de uſuris. Rō aūt quare ñ
dicitur uſurarius ex forma eſt quia uſura formalr̄ cō
mittitur regulariter in contractu mutui non in alijs
ut nō. hoſti. in ſūma de uſuris circa pricipiū. Ex qui
bus ſequitur ꝙ nec uſurarius dici pōt ſimpliciť ⁊ for
maliter qui tales ꝯtus facere ꝯſueuit ⁊ per ꝯſequēs
nec proprie ſed large ⁊ ex intentione potius q̄ꝫ ex ui
uerborum ¶ In eo uero quod dixi fore peccatuꝫ ſic
uendere ⁊ teneri recipientem ad reſtitutionem nō
ē curādū ꝙ ip̄e recipiēs i caſu nr̄o fuiſſet minor qꝛ cū
eſſet doli capax nō excuſabať a peccato. extra ꝺ deli.
pu. c. i. ⁊. ij. ff. de mino. l. auxilium. §. in delictis. Nec
excuſať quominus teneať ad reſtiōꝫ eius qꝺ habet ꝺ
alieno. l. ij. ff. cōmo. ⁊. l. i. §. an in pup. ff. ꝺpoſi. Nec
etiam in caſu noſtro curandū ē de ſtatuto diſponēte
ꝙ minores nō poſſint ꝯhere niſi ſeruata certa forma
quam iſte nō ſeruauit qꝛ ſtatutū hoc factū fuit i fauorē
coꝝ ne ꝑiclitenť ⁊ ſic opať ut nō teneanť ſeruare con
tractus ſuos ſi ſunt eis dānoſi nō aūt opať ui ſi eos
ſeruauerunt tanq̄ꝫ nō dānoſos ſꝫ lucroſos ⁊ aliquid i
debite fuerint lucrati quominꝰ illud reſtituere teneā
tur ne occaſio iuris ad iniquuꝫ trahať ꝯpendiū. C.
de uſuca. ꝓ emp. l. fi. de admi. tu. l. ſi minoris actum
circa fi. Nā ſtatutū uoluit ne minores dānū pateренť
nō ut in lucro illicito uerſenť. ff. ꝺ dā. ifec. l. dāni infe
cti ſtipulatio ante fi. ¶ Ad ſm̄ reſpondeo ꝙ ſi talis
contractus eſſet uſurarius ex forma ⁊ ſic iſte poſſet di
ci uſurarius formalis ⁊ ꝓprie loquendo ſatis poſſet
dici uſurarius manifeſtus poſtq̄ꝫ paſſiꝫ ⁊ ſine delicto
ſic contrahebat ⁊ cū quolibet paratus erat ꝯhere ꝑ
l. palā. ff. de ritu nup. ⁊ ꝑ id qꝺ nō. bar. i. l. ij. ff. de

fur. ⁊ glo. in. c. ꝙ̃ꝙ̃ de usuris li. vi. ⁊ fede. de senis in ꝯsilijs suis ꝯsilio seu. q. viij. Sꝫ qꝛ ut dixi nõ est proprie ⁊ formaliter usurarius dico ꝙ nec põt dici manifestus usurarius qꝛ ubi nõ est subiectũ seu substãtia ñ põt adesse qualitas. ff. ḋ acti. emp. l. si fuuꝫ. §. si modus ibi dum dicit nõ põt estimari qualitas loci q̃ nõ est ⁊c̃. facit de here. uẽ. l. ꝙ si nulla si cer. pe. l. eius q̃ ĩ ꝓuinciaꝫ ante fi. ibi nõ possunt uideri ⁊c̃ de fur. l. si quis uxori. §. neqꝫ uer. C. de ꝯdi. ob cãm. l. i. ⁊ ibi ꝑ bal. ¶ Ad tertium quesituꝫ in quo maior est uis puto dicendum ꝙ pena capl'i ꝙ̃ꝙ̃ de usuris li. vi. anullãtis testũꝫ usurarij manifesti si nõ ꝑstitit cautionẽ cũ sit odiosa ⁊ restringibilis maxime eo casu quo mãdauit in testõ usuras restitui ut hic fecit ⁊ sic nõ decessit ĩ peccato mortali iuxta nõ. in cle. i. de sepul. super uer. manifestos non habeat locum in testamẽtis taliuꝫ sicut ꝯtrahentiuꝫ qui nõ sunt ꝓprie ⁊ formaliter usurarij qꝛ uerba legis uel canonis debent intelligi in potiori ⁊ ꝓpriori significatu. ff. si ag uecti. uel ẽphi. pe. l. i. § q̃ in ꝑpetuuꝫ de le. ij. si ita q̇s in fi. C. ḋ his qui ueni. eta. l. fi. ⁊ nõ. ci. i l. respublica. C. q̇. ex cau. ma. ⁊. l. quisq̇s ad. l. iul. maies. Et sic in illis qui uacant principal'r pecunijs mutuãdis sub usuris qꝛ illi nõ habẽt aliud nomẽ ꝙ̃ hoc ⁊ sic simpl'r ⁊ proprie possunt dici ⁊ dicũtur usurarij. Sꝫ illi qui uacãt ꝑ̃ncipal'r mercib⁹ emẽdis ⁊ uẽdẽdis dicũtur negociatores seu mercatores que sũt noĩa honesta. C. negocia. ne militẽt li. xi. ff. de le. ij. l. legatis seruis ⁊ ibi per bar. Et posito ꝙ in eorũ ꝯ̃ctibus aliquãdo ꝯmittant usurariam prauitatem tamen quia ad hoc non tendit principal'r eorum propositum sed secundario non debet hoc attẽdi. sed id qḋ ꝑ̃ncipal'r agunt ut nõ. i. l. si quis nec cãm ⁊. l. rogasti. ff. si certũ pe. ḋ iusti. ⁊ iure. l. i. §. i. ĩ gl. q̃ ĩcipit pĩcipal'r ne q̇d ĩ loco publico. l. ij. §. item labeo prope fi. ⁊. §. pe. per bar. ⁊ qḋ nõ. glo. qui. ex cau. maio. l. nõ uere in ultima carta. Et ab illo principali proposito debet fieri denominatio nõ a s̃o maxime qꝛ illa ẽ honesta ista uero eẽt ĩhonesta ergo prima tanquã benignior ẽ amplectenda. ff. de reg'lis iuris. l. semper in dubijs. Et quia nõ possunt dici simpliciter usurarij sed s'm quid. Et uerba legis ḋbẽt poti⁹ ĩtelligi ĩ significatu simplici quã ĩ significatu s'ꝫ q̇d ff. ḋ le. iij. l. ħ legatũ. Et ĩ eo qḋ aliud spãle nomẽ sibi non assumit ut nõ. C. de rerũ ꝑmu. super rubrica nã licet ꝑmutatio sit generale nomẽ ad multos ꝯtractus cũ tamen de ꝑmutatõe fit mẽtio nõ ĩtelligit̃ nisi de illa que stat ĩ suo generali noĩe ⁊ aliḋ spãle nomẽ sibi nõ assumit ut ibi nõ. Et sil'r transactio ẽ nomen generale ad oẽs actus ꝑ quos reced̃ a lite. l. ij. ⁊ ibi nõ. ff. de iureiur. s'ꝫ cũ simpl'r fit de ea mẽtio sumit̃ ꝓ illa que aliud spãle nomen sibi nõ assumit, ut in ti ff. ⁊. C. de transac. Sic in proposito cum illud. c. ꝙ̃ꝙ̃ loquat̃ de usurarijs dꝫ intelligi ĩ illis qui solo hoc noĩe nũcupant̃ nõ in illis qui assumũt aliud spãle nomen puta mercatores seu negociatores a pĩcipali ꝓposito negociãdi. Et ad predicta facit determiatio bal. in. l. executor. C. de execu. rei iudi. ubi tenet ꝙ illud capl'm ꝙ̃ꝙ̃ anullãs ultimã uolũtatẽ non hꝫ locũ in donatione cã mortis que non est simpl'r ⁊ dũtaxat ultima uoluntas imo ẽ etiam ꝯ̃ctus ⁊ dic ita ꝯsultum per uenerabilia collegia ⁊ hec de isto sufficiãt. Sup ultimo non expedit insistere attẽtis predictis tamẽ posito ꝙ testm̃ eẽt nullum ius petendi hoc declarari cõpeteret illis qui deberent ex forma iuris uel statutorũ admitti ad successionẽ intestati. l. filio preterito cũ ibi nõ. ff. de iniuſ. te. de bonoꝝ poſ. cũ quidam qꝛ illoꝝ tantuꝫ ĩterest ergo ⁊c̃. ff. de ap. reci. l. i. ĩ prin. de inoffi. testa. posthumus. §. si quis ex his cum ibi nõ. Sed in cãu nostro ex quo decessit sine descẽdentibus de iure cõi ꝑtinerꝫ hereditas ad matrẽ ⁊ sorores utriqꝫ ꝯiũctas C. ad tertul'. auc̃. defũcto ⁊ sic ad illam eandem que ẽ instituta. ⁊ debet peti hoc corã iudice ecclesiastico qui est defensor ⁊ obseruator canonum sicut ⁊ alia spectãtia ad causam usurariam ut in cle. i. de iudi.

¶ Ad hoc ut ad capturã alicui⁹ possit ꝑueniri quot requirant̃. ¶ Et ad ꝓbãduꝫ debitũ an requirat̃ plena ꝓbatio anteꝙ̃ ꝑueniat̃ ad capturã an sufficiat semiplena. ¶ Et an debeat ꝓbari ꝑ instr̃a an ẽt sufficiat illud ꝓbari ꝑ aliud genus ꝓbationũ. ¶ Et an ĩ str̃m quo quis ꝓmittit soluere certã quãtitatẽ pecuniarũ si appareat eũ eẽ ueꝝ debitorẽ ꝓbet illũ eẽ debitorẽ ḋ dicta quãtitate. ¶ Et si q̇s mãdat restitui usuras quas apparebit eũ extorsisse an ꝑ hoc ꝯuincat̃ usurarius lꝫ al'r nõ ꝓbet̃ eũ extorsisse. ¶ Et qñ dicit̃ quẽ ñ eẽ soluẽdo cui icũbat onus ꝓbandi. ¶ Et qual'r probet̃. ¶ Et an tutor ĩ inuẽtario teneat̃ ponere latera ⁊ ꝯfinia. ¶ Et que ꝓbari debent ad hoc ut quis dici possit suspectus de fuga. ¶ Et nunquid hipotecatio bonoꝝ red dat quẽ suspectuꝫ. ¶ Et an possit dici suspectus si a tp̃re celebrati ꝯ̃ctus uel quasi citra non sit eius ꝯditio mutata licet nũc reperiat̃ inops.

ccclxxxiiij.

¶ In christi nomine amen.

Clarũ uidet̃ ꝙ dictus franciscus nec iuste captus fuit nec iuste detinet̃ duplici de cã. ¶ Prio ꝑꝑ defectuꝫ ꝓbatõis debiti. Secũdo ꝑꝑ defectũ ꝓbatõis suspitiõis fuge. ¶ Circa primũ notãdũ ꝙ bartholomeus nõ ꝓbauit debitũ al'r ꝙ̃ ꝑ ꝓductionẽ istri quo appet de assũptõe tutele ⁊ inuẽtarij facti ꝑ dictũ frãciscũ. Ex quo dicit apparere triplex debitum primum duorum milium ducentorum quinquaginta semptem flor. in quibus tenebatur eidem bartholomeo hereditas Jacobi patris dicti francisci. Secundo debitum omniuꝫ reruꝫ ĩmobilium descriptarũ in dicto inuentario quas cum ad ipsius francisci manus peruenissent tenebat̃ dicto bartholomeo restituere ⁊ reassignare in eodem statu qḋ adhuc non facit. Tertio debitum omnium fructuum ⁊ reddituũ preceptorum ex eis. Et fatetur dictus bartholomeus ĩ fi. primi capituli sue petitionis se pro tunc non habere alias probatões in promptu de predictis ꝙ̃ dictum inuẽtarium. Item notandum ꝙ dominus ange. de perusio quem aduocati utriusqꝫ partis allegant dicit in. l. nemo carcerem ꝙ circa debitum requiritur talis probatio que si facta eẽt parte presente sufficeret ad condẽnationem. Et sic respectu numeri testiũ uel instrumenti debet esse plenaria licet respectu modi quia recipitur parte absente dicatur summaria iuxta nõ. C. de iudi. l. iudices per ci. ⁊ Ja. bu. Ex eo uero qḋ nõ. bar. in. l. per hanc. C. de erro. mili. an. l. xij. uidetur requiri ꝓbatio per publicum instrumentum neutra tamen istarum opi. uidetur uera quia cuꝫ non agat̃ de pleno ⁊ finali preiudicio eo qꝛ prestita cautione relaxatur uidetur ꝙ sufficiat semiplena probatio scꝫ per unũ testem ꝓut idem bar. nõ. in fi. i. l. si quis a liberis. §. si uel parens. ff. de libe agnos. ⁊. l. i. de preto. stipula. ⁊ in extraua. ad reprimẽdaꝫ sup uerbo sũmarie. nã ⁊ idẽ dicit ange. in dicta. l. nemo ꝙ in suspitione fuge sufficit probatio

per

ꝑ iuramentũ a principio sȝ ex postfacto req̃rit exacta
ꝓbatio. Quãcũqȝ aũt opi. teneamus dico circa p̃mũ
debituȝ quod allegat̃. s. duoꝝ miliuȝ ducẽtoꝝ q̃nqua
ginta septẽ flor. ꝙ ꝑ dictũ inuẽtariũ tutele nec plene
nec semiplene ꝓbat̃ cũ nõ simplr̃ ponat̃ sȝ sub dupli
ci ꝯditõe. s. si ueꝝ esse repiat̃ ⁊ sic non fatet̃ se teneri
nisi aliter appareat ueritas debiti. Unde nõ sufficie
bat dicta ꝯfessio ꝯditionalis nisi aliter de debito con
staret ar. C. de sen. q̃ sine cer. quã. l. fi. de fal. cã adie.
lega. l. iij. ꝑ quas. l. ⁊ sił'es ꝯsuluit fede. de senis in cõ
silio. lxij. ꝙ si q̇s mãdat restitui usuras quas appare
bit eũ extorsisse nõ ꝯuincit̃ ex hoc usurarius. nisi ali
ter ꝓbet̃ eũ extorsisse cuȝ nõ simplr̃ fateat̃ sȝ sub ꝯdi
tione si ꝓbatũ fuerit. ⁊ lȝ i illis legibus ñ fuerit expres
sa nec ex ratõe illaꝝ apparet hoc aũt ꝙ p̄latum debi
tũ esset ueruȝ nullo alio mõ ꝓbatũ est q̃ꝫ ꝑ ꝓductio
nẽ dicti inuentarij. Itẽ censet̃ posituȝ dictuȝ debituȝ
in dicto inuẽtario tutele sub ꝯditõe alia. s. si hereditas
dicti Jacobi sit soluẽdo cũ ip̃e narret se adiuisse dictã
hereditatẽ cũ beneficio inuentarij ⁊ sic nõ tenebatur
ultra uires hereditarias uñ dictum debitum poterat
esse uacuum ⁊ inane dicta hereditate nõ existẽte soluẽ
do ⁊ ip̃e posuit ip̃m i dicto inuẽtario tale quale erat ⁊
ꝑ ꝯsequẽs ꝯditiõalr̃ si hereditas iacobi soluẽdo erat.
hoc aũt onus ꝓbandi incũbebat dicto bartholomeo
creditori ꝙ esset soluẽdo ut. l. fi. §. lnia. C. de iure d̉
lib. qd̉ nõ fecit nec plene nec semiplene. Defecit ergo
p̄fatus bartholomeus in his duobus qꝛ debuit ꝓba
re ueritateȝ dicti debiti aliter q̃ꝫ ꝑ dictũ iuentarium.
Itẽ hereditateȝ dicti iacobi fuisse soluẽdo tẽpoꝛe quo
adita fuit qd̉ facere potuit uel ꝑ testes uel ꝑ ꝓductio
nẽ inuentarij facti ꝑ dictũ franciscũ in aditõe dicte he
reditatis in quo essent descripta tot bona que suffice
rẽt ad dictũ debitũ ut dicto. §. licẽtia hec aũt etiã semi
plene nõ ꝓbauit ergo impetratio capture nulla tã
q̃ꝫ facta ꝓ debito nullo uel nulla cã subsistente iuxta
nõ. i fi. ff. q̇bus ex cau. i pos. eat̃. l. fulcinius. §. ij. per
gl. ⁊ qd̉ nõ. bar. C. cõminatões uel epistolas. l. iudex
⁊. l. meminerint. C. unde ui facit qd̉ nõ. Inn. i. c. di
lecto de uer. sig. circa mediuȝ magne gl. ibi imo plus
dici posset ⁊c̃. ¶ Circa secundũ uero debitũ qd̉ allega
tur dico idẽ ⁊ multo magis qꝛ nõ solum ꝓbatuȝ nõ
fuit. sed dico ꝙ nec est debitũ qd̉ patet. Naȝ cum oĩa
bona d̉scripta i dicto inuẽtario sint imobilia ut ex eo
patet. clarũ ⁊ indubitatũ ẽ ꝙ si erãt in eodẽ statu nõ
deteriorata nõ cadebat in eis alia restõ uel oblatio fiẽ
da ꝑ dictũ franciscũ cũ imobilia ꝑ se pateãt ⁊ possint
ꝑ dictũ bartholomeũ apprehendi ⁊ occupari ꝓpria
auctoritate cũ sint sua ⁊ a se possideant̃ ⁊ ꝑ p̄fatũ frã
ciscũ ei non ꝯ̃dicit̃. uñ cũ finita sit tutela ⁊ administra
tio nõ artabat̃ alr̃ offerre ut habet̃. C. qñ ⁊ quibus
quarta pars debe. li. x. l. ij. ⁊ ibi nõ. ꝑ bar. ⁊ in auc.
dos data. C. d̉ dona. ante nup. ⁊ nõ. i. l. acceptã. C.
de usuris i pͥa gl. Pro rebus eni p̄dictis restituẽdis
cũ possessio sit apud dictũ bartholomeũ ñ ẽ sibi ꝓdi
ta actio. ff. uti possi. l. i. §. interdictũ aũt. Si vͦ essẽt
d̉teriorata tenet̃ dictus frãciscus ad estimatõeȝ d̉terio
ratõis si sui culpa obuenisset q̇ esset magis quãtitatis
q̃ꝫ reꝝ seu spẽrũ. l. iij. §. si reddita. ff. ꝯmo. cũ si. ⁊ qd̉
nõ. i. l. in hac d̉ tritica. Hoc aũt ꝙ d̉teriorata sint cul
pa frãcisci nec ꝓbatũ fuit i ipetratõe capture nec alle
gatũ nec ẽt p̄sumit̃ ergo ⁊c̃. ar. l. si adulteriũ cũ ince
stu. §. idẽ pollioni d̉ adul. cũ ibi nõ. Nec ẽt nũc dꝫ ꝑ
affirmatiua v̉ba sed ꝯditionaliter. Dicit̃ enim ꝙ pos
sibile est ut sint deteriorata sed certe hoc non sufficit

ad ꝯcludẽdũ ip̃m frãciscũ eẽ in hoc debitorẽ nisi alle
getur que sint deteriorata ⁊ in quo ⁊ ẽt ꝓbet̃. Sed
certe nec hodie post capturã ista sufficerẽt cũ i ipetra
tõe capture nõ fuit hoc allegatũ ⁊ captura nõ põt iu
stificari ex nouis cãis sicut nec appellatio ab interlo
cutoria ut cle. appellãti de appel. ⁊ patet in. l. i. §. hec
uerba. ff. ne uis fiat ei d̉ tuto. ⁊ cura. da. ab his. l. seie
egresse ⁊. l. tutor petitus ubi decretũ iterpositũ ex fal
sa cã nõ ualet ergo nõ põt ex alia cã iustificari lȝ i diffi
nitiua alr̃ dicat̃. ff. ꝙ cũ eo. l. tician⁹ ⁊ qd̉ nõ. i. l. si is
ad quẽ d̉ acqui. here. Nec ob. p̄dictis qd̉ allegatur ꝑ
aduocatũ bartholomei uidelȝ ꝙ tutor i iuẽtario tene
tur ponere latera ⁊ ꝯfinia ⁊c̃. Nã hoc nõ fit ad istũ fi
nẽ ut finita tutella artetur ad reassignãdũ sȝ ut sciri
possit si d̉teriorãtur ⁊ in quãtũ deteriorẽtur. Nã ⁊ ob
istũ finem ponit̃ ẽt i inuẽtario estimatio rerum. C. de
mag. ꝯue. l. fi. ⁊ ita apparet ex nõ. per bar. i. l. tutor
qui repertoriũ d̉ admi. tu. facit. l. si iter uirũ. C. de iu
re doti. Cõcludo ergo ꝙ allegatio huius debiti non
fuit sufficiẽs ad capturã impetrãdã ex quo nõ fuit pro
positũ ⁊ allegatũ ⁊ ẽt ꝓbatũ bona p̄dicta fore d̉terio
rata culpa dicti frãcisci. Preterea posito ꝙ tutor tene
retur restituere ⁊ assignare bona imobilia tñ ob h̄ de
bitũ capi nõ põt cũ ꝓ ip̄is nõ possit allegari suspect⁹.
Nã si ꝓpter possessionẽ suarũ rerũ imobiliuȝ euitat
capturã ut. l. si creditores d̉ priui. credi. ⁊. l. sciẽdum
qui satis. co. ergo ⁊ ꝑꝑ possessionẽ rerũ imobiliuȝ q̄
petũtur cũ sit cautũ creditori ⁊ ꝑꝑ fugã nõ põt dam
nificari. ¶ Quantũ ad t̃tiũ debitũ qd̉ allegat̃. s. d̉ fru
ctibus ꝑceptis ⁊ dictis rebus dico ꝙ lȝ hoc allegatum
fuerit i impetratõe capture nullo tñ mõ ẽt semiplene
fuit ꝓbatũ cũ per iuẽtariũ de hoc nõ ꝯstet ⁊ nulli te
stes super hoc uel alio recepti sũt. Cũ ergo possibile
sit ꝙ prefat⁹ franciscus nullos fructus percepit debe
bat dictus bartholomeus aliquos testes iducere cum
quibus probare debeat id qd̉ ẽ cã sue intentionis. ff.
ne quis eũ qui in ius uocatus ẽ ui exi. l. pe. §. docere
de proba. l. ij. ⁊ qd̉ nõ. i. l. hoc iure de uerbo. obli. ꝑ
doc. Patet ergo ex p̄dictis nulluȝ debituȝ fuisse ꝓba
tuȝ ob qd̉ potuerit iste capi ⁊ sic capturã nullã ꝑ nõ.
in. d. l. nemo. ¶ Secundo principalr̃ dico posito ꝙ
per dictuȝ iuẽtariuȝ probatũ eẽt debitũ dictorũ duoꝝ
miliũ ducentorũ quinquaginta septẽ florenorũ super
quo pars altera uidetur pꝛĩcipaliter se fundare quia
maiorem habet colorem tñ adhuc defecit captura ex
eo qd̉ nõ ẽ probata suspitio post capturam eo mõ qͦ
traditur per doc. Nam illa que faciũt debitorẽ suspe
ctum est paupertas. dicit̃ aũt paupertas nõ possidẽ
tot imobilia q̇ sufficiũt ad debitũ ut dicta. l. si credito
res de priuil. credi. Sed iste frãciscus possidet tot q̄
sufficiunt ut asseritur eẽ euidens ⁊ etiaȝ altera pars
non negat nec sunt in loco periculoso ut per hoc pos
sit dici perinde hẽri ac si non possideret. Solum aũt
allegat altera pars ad probandum deteriorationem
ꝯditõis ⁊ paupertatẽ ꝙ dict⁹ franciscus obligauit oĩa
sua bona alteri post debitũ tutele ꝯ̃tctum. Sed istud
ẽ manifeste friuolũ qꝛ talis obligatio seu hipotecatio
nullo modo nocet dicto bartholomeo qd̉ patet. Naȝ
aut ista bona fuerunt hereditaria scilicet Jacobi pr̃is
dicti francisci ⁊ tũc cuȝ etiam debitum dictorum duo
rũm milium sit hereditarium quia ip̃e Jacobus dici
tur habuisse de bonis istius bartholomei dictã pecu
niam prefatus bartholomeus poterit ipetrare sepa
tionẽ dictoꝝ bonorũ aduersus creditores heredis. ff.
de seperati. l. i. §. i. ⁊. ij. Sicqȝ dicta hipotecatio erit

nulla. Aut dicta bona nõ fuerũt hereditaria sed acq̃
sita p ip̃z franciscũ heredẽ ꝛ tũc dicta hipotecatio licz
ualeat nõ p̃iudicat dicto bartholomeo qꝛ ip̃e prioꝛ ẽ
i tẽpoꝛe ꝛ hz tacitã hipotecam. ff. de admi. tuto. l. pro
officio ꝛ qd̃ habeť i. l. diuoꝛtio in fi. de neg. gest. ꝛ di
cta bona nõ exiuerunt p̃imoniuz dicti francisci respe
ctu dñij. Nec ob. l. ij. cũ gl. ff. que i frau. credi. de qua
facit magnũ festũ aduocatus alterius ptis qꝛ cũ reue
rẽtia nihil facit ibi eniz loquiť cũ p hipotecaz fraudan
tur creditoꝛes qd̃ est qñ omnes essent cyrographarij
ꝛ sine hipoteca quo casu piter admitterenť ut. l. p̃ui
legia de priuilegijs credi. Ip̃e uero debitoꝛ hipoteca
uit uni quo cãu p̃ferrereť ceteris cyrographarijs si ñ
hipotecassz in fraudẽ. C. de bonis aucto. iudi. possi.
l. iiij. ff. de tribu. l. pcuratoꝛis. §. si plres uer. plane
ꝛ. §. sz est quesitũ uersi. q̃d tamen. Si uero facta sit i
fraudẽ reuocať ut dicta. l. ij. q̃ in frau. credi. Sz i cãu
nr̃o cũ dictus bartholomeus haberet hipotecaz prio
rẽ tempoꝛe nõ potuit fraudari ex dicta hipoteca post
ꝯcessa nec dãnũ pati cũ ius suũ sibi auferri nõ potue
rit. l. stichuz in fi. de noua. cũ si. Preterea si essz facta
in fraudẽ posset reuocare ut dicta. l. ij. ꝛ sic essz sibi cõ
sultum. Tunc ergo locus ẽ capture que ẽ remedium
subsidiariũ ꝛ ꝯ ius cõe. l. ob es. C. d̃ act. ꝛ obli. extra
de iureiur. ex rescripto cũ alteruz remedium ñ supest
ar. l. in puinciali de ope. no. nũ. Tũc autẽ deficit om
ne aliud remediuz cum dissipauit bona tãtum ꝙ nõ
repiunť ut qꝛ erãt mobilia. Nã ut dicũt doc. in. l. sciẽ
dũ. ff. q̃ satis. co. etiaz ille q̃ possidet multa mobilia ꝛ
reputať legalis euitat satisdatõez de iudicio sisti eodẽ
mõ euitat capturã ut tenet do. an. i. l. nemo carcerez
tũc ergo si alienauit ꝛ dissipauit dicta bona fraudanť
creditoꝛes etiã hipotecarij cũ de facili occulteną idem
est si alienauit imobilia ꝛ creditoꝛes sint cyrographa
rij ita ꝙ ideo eis ñ remanet regressus ꝯ possessoꝛes.
Si uero sint hipotecarij p alienationẽ bonoꝝ imobi
liũ nõ fraudanť creditoꝛes cuz ꝯ quẽlibet possessoꝛez
habeãt regressũ ꝛ iõ nõ uideť ꝙ tũc locus sit capture
ar. optimũ ad hoc qd̃ nõ. bar. in. l. fi. C. de sen. pas.
ꝛ. l. impatoꝛ ad trẽbel. ff. ꝛ nõ. p eundẽ in. l. si ꝯstan
te so. ma. in prin. ubi similẽ distinctõez facit in p̃re dis
sipãte bona filij an p hoc auferať sibi administratio.
Et fm dictã distinctõez uideť debere itelligi dicta. l.
si creditoꝛes. Hoc tñ dico saluo saniori iudicio. In p
poito aũt ꝯstat manifeste dictum bartholomeuz frau
datũ nõ esse ex dicta hipotecatõe que uel est nulla uľ
sibi nõ p̃iudicat ergo nõ potuit ppter hoc franciscuz
tanꝙ depauperatũ facere capi tãꝙ sibi alr̃ nõ essz cõ
sultũ ad hoc. ff. q̃ i fru. credi. l. ait p̃toꝛ. §. i. ubi ita de
mũ fit reuocatio p illud edictũ si euẽtũ dãni fraus ha
buit idem uideť i captura. Nec etiam ob. ꝙ iste franci
scus diciť esse de claro genere ꝛ ꝙ uult uiuere bono
rifice ꝛ p hoc ꝯcludiť p alteraz partẽ ꝙ põt dici esse i
casu inopie. Nã hec est una trufa ꝛ ñ mereť respõsũ.
Attamen respondeť ꝙ ꝛ si hoc esset uerũ ista cã sub
sistebat a p̃n. assũpte tutele ꝛ iudex sciẽs hoc decreuit
sibi tutelã ad petitionẽ bartholomei uñ dicta cã subla
ta uideť ꝛ ꝯ ip̃az dispensatuz nec ex post facto deterio
rauit ꝯditionẽ suaz nec ẽ effectus dissipatoꝛ uľ maioꝛ
expensoꝛ ꝙ pri⁹ esset ergo ꝛc̃. ar. dicte. l. si creditoꝛes
uer. plane de dã. infec. q̃ bona. §. d̃ illo ut i pos. leg.
l. si is a quo i fi. cõiũcta. l. q̃dam ꝯsulebant. ff. d̃ re iu
di. in fi. ꝛ. l. idẽ ulp. §. sũt ꝛ alij de excu. tuto. ꝛ. C. si
ser. aut libertus. l. p̃ses ꝛ qd̃ ibi nõ. p bar. Nõ ergo
põt nunc refricari cã sup qua dispensatum fuit ar. ex
tra de fil. p̃sbi. c. ex tua. Ex quib⁹ oĩbus ꝯcluditur di
ctũ frãciscũ relaxãdũ eẽ tũ qꝛ idebite captus tũ quia
ꝛ si captura tenuisset nõ ẽ iustificata ut debuit.

De quodã testõ usurarij an in eo dicãtur obserua
ta ea que requirãtur per. c. ꝙꝙ ad illius ualiditatez.
Et que requirãtur ad hoc ut tale testũm ualeat.
Et qñ quis dicatur idonee cauere. Et qñ q̃s ñ re
perit fideiussoreſ si d̃ueniť ad iuratoꝛiã cautõez q̃ req̃
rãtur. Et an hipoteca oĩum bonoꝛũ dicatur idonea
cautio. Et si p̃stita sit ip̃a cautio ꝛ postea usurarius
ip̃e iterum exercuit fenus an sit euacuata uirib⁹ suis.
Et an p talẽ cautõz testũm antea factũ recõuale
scat. Et an d̃ usuris ip̃is filio debeať ltia. Et an usu
rari⁹ p usuris restituẽdis possit oꝛdinare operã seu
aliũ piuz locuz execut̃ricez uel executoꝛem.

ccclxxxv.

In christi nomine amen.

Prefatũ testũm i scriptis sine dubio nullũ ẽ. Prio pp
defectũ cautõis qꝛ nõ fuit p̃stita ut debuit sz i plurib⁹
peccauit. Prio quo ad personã notarij recipiẽtis
qꝛ nõ apparet ꝙ fuerit missus ab ep̃o ꝛ ꝙ d̃ ipi⁹ mã
dato eã recepit ꝙ erat necessariũ ut possit acquirere
actionẽ illa quib⁹ usure fuerũt extoꝛte cũ succedat lo
co p̃toꝛie cautõis que dz iterponi d̃ mãdato p̃toꝛis ꝛ
hoc tenet expresse glo. i. c. ꝙꝙ de usuris li. vi. que in
cipit ergo tabellio. ꝛ bal. in. l. executoꝛe. C. d̃ execu.
rei iudi. i vi. colũ. ibi si uero nec tabellio. p. l. ij. ꝛ. iij.
ff. rẽ pu. sal. fo. ꝛ ẽ tex. i. d. c. ꝙꝙ. dũ dicit seruo publi
co d̃ mãdato oꝛdinarij ꝛc̃. Secũdo peccat dc̃a cau
tio qꝛ nõ fuit idonea put requiriť. s. cũ fideiussoꝛe uel
pignoꝛe ut i. d. c. ꝙꝙ i uerbo idonee ꝛ per gl. ibi po
si ĩ que icipit noĩe. Et lz qñ nõ põt repire fideiusso
res sufficiat iuratoꝛia cautio tñ de hoc. s. ꝙ fideiusso
res nõ repiat iurare dz ꝛ ẽt d̃ restituẽdis usuris ꝛ sic
duo ut ibi uult glo. oꝛdi. sup dicto uerbo. Hic uero ñ
fuit iuratũ super tali ipossibilitate uel difficultate repi
endi fideiussoꝛes qꝛ notarius dicit solũ ꝙ p̃stitit iura
toꝛiã cautionẽ asserẽs se nõ hẽre fideiussoꝛes que uer
ba sonãt solũ de iuramẽto d̃ restituẽdo usuras nõ de
alio nec ẽ uerisiľe ꝙ nõ potuerit hẽre fideiussoꝛes cũ
plura bõa hẽret lz male acq̃sita. Et posito ꝙ hr̃e nõ
potuissz fideiussoꝛes saltẽ poterat tradere pignoꝛa. i.
possessionẽ bonoꝛũ suoꝝ. ff. d̃ pigno. act. l. si rẽ. §. i.
Nec sufficiebat hipotecare uel obligare oĩa bona sua
qꝛ p h ñ dz idonee cauẽ sicut requiriť cũ taľ cautõ cũ
hipoteca bonoꝛũ dicať nuda nõ idonea ut nõ. bar. i
l. p̃toꝛie la. iij. i fi. ff. d̃ p̃to. stip. p. l. filio. ff. ut leg. no.
ca. Lz glosella i. l. si mãdato. §. fi. i pria gl. ff. mãdati
sentiat ꝯriũ ꝛ male fm bar. ꝙ ẽt tenet ol. in ꝯsilio suo
ccxxxvij. dicẽs papã se i ꝯsistoꝛio tenuisse. s. ꝙ cauere
cũ hipoteca bonoꝛũ nõ ẽ cauere idonee. Nec ob. l. q̃
cũqz. C. d̃ oĩ agro deserto qꝛ ibi ẽ spãle fm eũ. Hoc
ẽt exp̃sse firmat bal. i termis nr̃is i dicta. l. executoꝛe
C. d̃ execu. rei iudi. i vij. colũ. i uer. illud aũt sufficere
nõ credo ꝛc̃. ubi tenet ꝙ si usurarius ꝯstituat se bõa
sua p̃cario noĩe possidere p illa q̇b⁹ extoꝛsit nõ dz p
h idonee cauẽ p solã hipotecã ꝛ assignat rõnẽ qꝛ bo
na usurarij sũt tacite obligata p. l. p restõe usuraruz
ut nota. in capi. tua ꝛ in. c. cum tu in fi. de usuris.
Et sic per talem hipotecam hominis nihil addicere
tur nec in aliquo fieret melioꝛ conditio illoꝛum a qui
bus extoꝛsit ꝙ facere uoluit illud. c. ꝙꝙ p p̃stationez
cautõis predicte. Tertio peccauit. d. cautio ex sui
foꝛma

forma q2 dixit ꝙ uolebat eã habere effectũ soluz post
mortẽ suaz ꝛ sic nõ plus fuit opata q̃ꝫ simplex mãda
tuz factũ in testõ de restituẽdo usuras qȯ ꝯstat ñ esse
sufficiens ad faciendũ testũm ualere ut patet ex dicto
c. q̃ꝫ q̃ꝫ in pñ. iuncto fine dz eni esse tal' dicta cautio ꝙ
ex ea possit ꝯueniri in ei⁹ uita si ꝯtingat eũ reconuale
scere ut ibi nõ. d. gl. q̃ icipit noie circa fi. al's ad quid
fieret. ¶ Sz ꝛ quarto poito ꝙ oia p̃dicta cessarẽt ex
quo tñ ꝯtinuauit dictũ fenus post dictuz testũm tñ nil
ꝓdest' cauisse sz suis uirib⁹ uacuatum fuit tã testũz q̃ꝫ
cautio quo ad effectũ ualidãduz ipm ẜm fede. ȯ senis
in. q. sua. vij. qȯ etiã tenuit bal. i. d. l. executore i viij.
colũ. ibi sz dubitaẜ ꝛc̃. Ubi plus dixit ꝙ etiã si p̃stitit
cautionez noie usuraruz factaꝝ ꝛ fiendaꝝ si postea fe
neratus ẽ siue publice siue occulte testũz primo factũ
irritaẜ ꝛ rõnem ibi assignat quã nõ repeto. ꝙ aũt di
ciẜ ꝙ repiẜ alia cautio facta tẽpore testi utrum ex hoc
recõualescat p̃fatuz testũm i scriptis. Respõ dico ꝙ si
p̃fata cautio laborat eisdez morbis clarum est ꝙ nõ.
Si uero caret uicio tũc est dubiũ ꝓpter opi. Jo. an. i
dicto. c q̃ꝫ q̃ꝫ i nouella ubi tenuit ꝙ sic quã bar. sequiẜ
in. l. filio p̃terito. ff. de iniuſ. te. ꝛ idez nico. matta. di
sputãdo. Sz alij q̃si oẽs firmãt ꝯtriũ qȯ ẽt firmat bal.
in. l. posthumo. ff. de ꝯ ta. p plures rões. Et respon
det ad omnes leges ꝛ rões in ꝯtriũ allegatas. Idem
tenet. d. frãciscus de rãpo. i dicta. l. filio p̃terito in sua
repetitione ꝛ dicit ita fuisse ꝯsulzum p. d. Jo. ȯ ligna
no ꝛ q̃ꝫ plures alios doc. excellentes de bononia. Et
breuiter quicq̃d sit de eq̃tate tñ de rigore dicta opi. ꝙ
nõ recõualescat uideẜ uerior. ¶ His ergo p̃suppositis
est dubiũ utrũ scriptura que repiẜ in libro testõris
scripta sua manu ꝯtinẽs tenorẽ testi p̃dicti remaneat
ualida ꝛ sic opa q̃ reperiẜ sibi substituta simplr sine
prefinitione tẽporis mortis filioꝝ possit ex suo priuile
gio qȯ habet ex forma statutoꝝ cois pistorij heredita
tem obtinere. Et uideẜ ꝙ nõ q2 ut apparet ex tenore
subscriptõnis testõris ipe nõ scripsit ibi eo aio ut illa
scriptura essz testũz sz ut eẽt p̃paratio ad testũz qȯ in
tendebat facere manu notarij ut pz duz dicit se dedisse
se ꝯplementũ dicto testõ manu talis ꝛc̃. cũ ceteris ad
ditionibus ꝛc̃. ꝛ sic tendebat dicta scriptura ad com
plementũ scripture notarij ergo ex ea nõ dz oriri ius
sz ex scriptura notarij ar. l. si stipulatus. §. si. cum. l.
se. ff. de noua. Sz certe istud ꝓcederet si testũm scri
ptuz manu notarij essz ualidũ sz q2 ẽ inualidũ p sup̃
dicta nõ impedit oriri ius ex dicta scriptura ut ꝓbaẜ i
si. ff. si cer. pe. l. certi ꝯditio. §. qm̃ iũcta. l. si stipulat⁹
cum. l. se. ubi stipulatio iutilis nõ impedit oriri act. ex
numeratione quã impediret si esset utilis stipulatio.
Item si dicaẜ si testũm factuz manu notarij nõ ẽ ua
lidũ ꝓpter defectuz cautõis ergo nec illud qȯ resultat
ex dicta scriptura testõris. Respondeẜ ꝯtrariuz ꝙ at
tento tenore illius scripti p notariuz opa nõ uocareẜ
ad dicta bona cuz ꝯditio ibi ꝯtenta nõ fuerit purifica
ta que ẽ si filij decesserint ante. xx. ãnuz ꝛ sic nõ foue
tur a p̃uilegio ope. Sz attento tenore dicte scripture
facte manu testõris sec⁹ q2 ibi ꝯditio illa ñ ꝯtineẜ mõ
p̃dicto sz simplr fuit substituta si filij decederẽt sine li
beris ꝛ sic uideẜ ꝙ ex priuilegio ope ualeat dicta ordi
natio testi repta in libro defuncti nõ obstãte defectu
cautiõis ex quo testũm scriptũ manu notarij i quo te
stõr uoluit transfundi tenorẽ dicte scripture repitur i
ualidum qȯ tamẽ intelligo sine p̃iudicio illoruz a qui
bus usure sunt extorte ut teneaẜ eis restituere ꝛ incer
ta distribuere iter paupes cuz priuilegiũ ope alijs nõ
debeat eẽ dãnosum. ff. de admi. tuto. l. ipuberi filio.
¶ Super ultimo uero quesito ȯ ltia cũ illa debeatur
ȯducto ere alieno. l. pap. §. quarta. ff. ȯ ioffi. tes. Si
apparet ꝙ totũ qȯ ille habebat fuerat acquisitũ per
usurariã prauitatẽ nulla ltima debeẜ q2 totũ ẽ restitu
endũ nisi quatenus dicta opera executrix i hoc uellz
eis tãquã p pauperib⁹ distribuere. Possz ẽt illud queri
an hoc ꝓbato ꝙ oia fuerũt acquisita ȯ usuris potue
rit testõr ordinare operã executricẽ. uĩ ꝙ nõ q2 nõ ad
ipz sz ad epz ptinet distributio incertorũ. c. cũ sit ȯ iu
deis. Bal. tñ ꝯtriũ determiat in. l. nulli. C. de epi. ꝛ
cle. in. ij. colũ. qȯ maxime uerũ ẽ q2 ȯ opera ñ cadit
sinistra suspitio al's procedere posset allegatio in con
trarium per nota. ibidem per bal.

¶ Si uxor so. ma. ꝯueniat cũ heredib⁹ uiri ut teneat
certa bona ultra dotez ualẽtia ꝛ lucretur fructus illo
rũ quousqz satisfiet sibi ȯ dotib⁹ an talis ꝯtractus sit
usurarius. Et de pecũijs mõtis uenetiaꝝ an possint
iuste emi. Et an sit licitũ emere annuũ reddituũ. Et
qualr mulier dz alimẽtari. Et si possidẽs rẽ sibi obli
gatã ex ea pceperat fructus ꝛ de eis dotauerit filias
obligãtis an ipi fruct⁹ ꝯputẽtur i sortẽ ꝛ hoc ipa filia
dotata ꝛ heredes possint allegare.

cccIxxxvi.

In christi nomine amen.

Uisis ꝛ ponderatꝫ oib⁹ ȯ quib⁹ supra fit mẽtio. Notã
dũ ẽ ꝙ primũ nõ hẽret ꝓbabile dubiũ si bona deten
ta p istã dñaz longe plus ualerẽt q̃ꝫ quãtitas dotꝫ eius
utrũ rõe dicti pacti lucrata fuerit oẽs fruct⁹ p̃supposi
to ꝙ retinẽdo ꝛ usufructãdo intelligatur uoluisse uti
iure suo ꝯpetẽte sibi ex forma statuti posito ꝙ exp̃sse
ñ dixerit. ff. ꝓ socio. l. merito cũ ꝯcor. ibi all'. q2 facto
datur uoluntas itelligi. ff. ȯ legi. l. ȯ quib⁹. C. ȯ insti.
ꝛ substi. l. rep̃hendenda. Super quo dubio spectabil'
doc. d. laurẽtius de rodulphis in suo tractatu de usu
ris uidetur expresse determinare dictã dñaz rõe dicti
pacti potuisse lucrari oẽs fruct⁹ predictos de rigore iu
ris ẽt canonici quãtũcũqz bona sint ampla ꝛ hoc nõ
tãquã usuras q2 cessat p̃sumptio fraudis usurarũ cuz
adsint plures alie probabiles ꝛ notabiles p̃sũptões
quas ibidẽ enumerat que excludũt dictã p̃sũptõnem
odiosaz ar. dicte. l. merito. ff. ꝓ so. de resti. in inte. l.
diuus cũ ibi nõ. ȯ proba. cũ de idebito sz tãquã penã
ꝯuẽtionalẽ que ẽt iure canonico quãtũcũqz magna
peti põt ut nõ. Inno. de sen. ex. c. sacro. Dicit tñ i fi.
dicte. q. se putare ꝙ nõ ẜm rectã ꝯsciaz agat pcipien
do ꝛ retinẽdo fruct⁹ bonorũ p̃dictorũ eaten⁹ quaten⁹
trãscẽdãt quãtitatẽ dotis maxie si ipotẽs ẽ debitor ad
restituẽdũ dotes ẜm eũ usqz ergo ad quãtitatẽ dotꝫ lu
craẜ ꝛ retinere põt tã de iuris rigore q̃ꝫ ẜm rectã con
sciam. sed ultra lz de rigore nõ tñ ẜm rectã ꝯsciaz ẜz
eũdẽ. Et ad nõ. p Inno. ꝛ Jo. an. i. c. salubriter de
usuris. ubi uĩ termiare ꝯtriũ. s. ꝙ mulier teneẜ fruct⁹
pceptos ex re sibi obligata ꝓ dote ꝯputare i sortez.
Et iõ dant ꝯsiliũ ꝙ uẽdat ul' i solutũ faciat sibi dari se
spõdet idẽ. d. laurẽtius ꝙ p̃dicti loquũtur nõ iterueni
ente pacto quo casu non possunt deberi fructus ut
pena conuentionalis. nec etiam ut legalis quia le
gales pene non debentur hodie mulieri passe morã
secundum bar. in. l. insulam. §. usuras. ff. solu. ma.
licet ei. ẜm quosdam dixerit ꝯtrarium. C. de rei uxo.
acti. §. exactio. Et ẽt quia nõ repitur iure cautum ꝙ
loco pene lucretur fructus bonorum licet reperiatur

de certis usuris legalibus i dicto. §. exactio q̄ hodie
sūt sublate fm eūdē bar. Sꝫ alij ꝯ fm ci. ibi ꝛ i auc.
ad hec. C. ꝺ usuris ubi sentit secūdū quosdā ꝙ usure
rōe more etiā hodie peti possunt qꝛ sūt pena. ff. cer.
pe. l. lecta. Et ꝙ ꝓhibitio iuris canonici locū habet
qn̄ nō ꝓpter morā petunt̄ de q̄bus i dicta. l. lecta i fi.
ꝙ bar. nō approbat. Nos aūt loq̄mur qn̄ interuenit
pactū etiam stipl̄. ualatuꝫ ꝛ sic ut pena ꝯuentionalis
petunt̄ que nō est ꝓhibita etiā iure canonico ut sup̄
dixi. Sꝫ in casu nr̄o ut mihi asserit̄ bona ista q̄ petūt
ꝛ fructauit ista dn̄a taꝫ uiuēte marito post eius absen
tiā ꝙ̄ post eius mortē nō ualebant a se ultra quātita
tē dotis qꝛ est solū unum hospiciū cum apoteca ualo
ris xij. cent̄. flor. ꝛ tāta est ei⁹ dos lꝫ ip̄a dn̄a meliora
uerit ip̄ꝫ qꝛ dicit̄ ꝙ emit quoddā ius intrabile ꝓpter
qꝺ ualet hodie plus ꝛ ideo fructus dicti melioramēti
facti sūptibus eius sine dubio ꝑtinent ad eā. ff. de rei
uen. l. ceterū in fi. Postꝙ̄ igit̄ ita est i ueritate lꝫ i pū
cto nō apponat̄ ꝙ bona que tenuit ꝛ fructauit dicta
dn̄a nō ualent ultra quantitateꝫ dotis nisi quatenus
ip̄a suis sūptibus meliorauit nec plus etiā ualuerunt
toto dicto tp̄re quo tenuit habemus determinationē
clarā p̄fati doctoris excellentissimi ꝙ de iure ꝛ secūdū
bonā ꝯsciam nō tenet̄ dictos fructus ꝛ redditus i sor
tem ꝯputare. a qua determinatōe nō est recedendū
qꝛ cōgruit iuri ꝛ eq̄tati ꝛ fortificat̄ auctoritate di. ꝛ ci.
ut ip̄e ci. refert i dicto. §. exactio qui. di. tenuit ꝙ uxor
post lapsuꝫ termini p̄fixi ad restōneꝫ dotis pōt ab he
redibus uiri petere emolimētū dotis nō ut usuras sꝫ
ut iteresse. s. quatenus ip̄a forēt licite uerisilr̄ ꝑceptu
ra ex quātitate dotis si eā habuisset ꝛ quatenus ē ne
cessariū ꝓ alimentis. cuꝫ sit ꝓpriū p̄rioniuꝫ mulieris
dꝫ ex ea alimentari. ff. so. ma. si cuꝫ doteꝫ. §. sin aūt
in seuissimo i fi. Nec minus debet̄ sibi ꝓ alimentis ꝙ̄
sint fructus ꝛ emolumētū dotis ut ibi imo plus si illa
nō sufficiāt ut nō. bar. in. l. si ꝯstāte. e. ti. Et cū possit
mulier petere alimenta ab heredibus uiri etiaꝫ infra
terminū legalē āni p̄fixum heredib⁹ ad soluēdū si nō
hꝫ unde aliūde se alat ꝛ tn̄ tūc heredes nō sunt i mo
ra ꝛ ꝯmodū iterusuri dicti tēporis ꝑtinet ad eos. l. si
ꝯstante. §. quotiens so. ma. ꝛ nō. i dicto. §. exactio ꝑ
gl. doc. in. l. diuortio so. ma. post p̄n. ꝑ gl. ꝛ bar. i. l.
penul. ut i pos. lega. multo fortius post lapsū āni per
quē ꝯstituunt̄ heredes i mora quicq̄d sit ꝺ alijs credi
toribus in dieꝫ qui nō debēt ali pendēte termino qꝛ
plus fauoris meret̄ mulier i dote sua que ꝓ ei⁹ sustē
tatōe iuenta ē qꝛ ē uite obsequēs dicta. l. penul. ff. ut
i pos. le. ꝛ nō. ꝑ ci. post di. in. ꝺ. §. exactio ꝛ sic nō est
bona argumētatio ꝺ alijs ꝑsonis ꝛ alijs causis ad ꝑ
sonā mulieris ꝛ ad cām dotis. Et fm suprascriptas
limitatōes dꝫ itelligi dictū Inn. ꝛ alioꝝ i dicto. c. salu
briter ꝺ usuris. s. qn̄ nō interuenit ꝯuētio de lucrando
ꝛ qn̄ mulier habebat alia bona unde se posset alere
ꝛ qn̄ si eā recepisset uerisilr̄ ꝯmodū ex ea nō habuissꝫ
si retinuisset i capsa quoꝝ nulluꝫ hic fuit. maxime at
tenta ꝯsuetudine mulierū huius ciuitatis que dotes
cū recuꝑant i pecunia n̄ tenēt ociosas sꝫ ponūt eas i
mōte cōis emēdo pecunias mōtis qꝺ ē licitū fꝫ opi.
canonistarū lꝫ religiosi ꝯ. Sed precedēs plus placet
quando q̄s emit ab eo qui licite recepit licite eni rece
pit q̄ coactus soluit qꝛ nō principalr̄ mouet̄ ad soluē
duꝫ ut illud ānale emolumentum recipiat. Sꝫ ut rei
publice subueniat facturus etiaꝫ si tale emolumētū nō
esset ꝑcepturus. Unde qꝛ nō principaliter sꝫ secūda
rio ꝑꝑ illud mouet̄ fm cōem sniaꝫ iuristarū licite rece
pit igit̄ licite uēdit. l. dudū. C. ꝺ ꝯhē. emp. ergo licite
emit̄ qꝛ nisi hoc eēt auferet̄ ꝑ idirectū ius uēditori ꝛ
potētia uēdēdi nullo repto emptore qꝺ nō ē dicēdū.
Un̄ cū emere ꝛ uēdere sit correlatiua si licitū ē uēde
re licitū ē emere. ar. l. fi. ff. de acceptil̄ sicut eꝯ si ꝓhi
bet̄ unū ꝓhibet̄ ꝛ alterū. C. ꝺ idic. uidui. l. ij. in fi. ꝛ
ibi per doc. C. ꝺ cupres. l. i. li. xi. Et aug. i quadā ome
lia sup euāgelio cū christus eiecit emētes ꝛ uedētes i
tēplo dicit ꝙ que licite emūtur nō illicite uēdūtur er
go ꝛ ecōuerso. Nec ob. rō qua mouētur alij i ꝯriū. s.
ꝙ emptor mouet̄ ex cupiditate lucri ad emēdū qꝛ hec
eius praua itētio purgat̄ ne auferat̄ uēditori ius suuꝫ
ꝛ potētia uēdēdi sicut i si. praua itentio purgat̄ uolē
tis furari ꝑꝑ uolūtatē dn̄i que adest lꝫ ille ignoret. l. i
ter oēs. §. recte. ff. de fur. Si ergo licite emit̄ pecunia
mōtis. et mulieres. s. de suis dotibus ꝯsueuerūt eme
re ꝛ sic presumet̄ ista fecisse si hūisset per ar. a cōit. ac
cidētib⁹. C. ꝺ arbi. l. i. cū ibi nō. Et si hoc fecisset tm̄
ꝛ forte plus emolumētū ꝑcepisset ꝙ̄ percepit. Sequi
tur ēt ꝙ fꝫ di. ꝛ refert ci. i dicto. §. exactio posset hoc
emolumētū petere si fructus nō ꝑcepisset facit. l. uni
ca. C. ꝺ sen. que ꝓ eo ꝙ iterest ubi etiā iteresse luci i
pōt peti ꝑꝑ morā qn̄ ē certū ꝙ tātuꝫ fuisset lucrat⁹ ut
l. iij. §. fi. ff. de eo ꝙ certo loco qꝛ tale lucrū ꝑdere dā
nū recipe dicit̄. l. ij. §. merito. ff. neq̄d i loco publico.
Et certū reddat̄ hic rōne dicte ꝯsuetudis ar. ei⁹ quod
nō. gl. mag. i. l. q̄d ergo. §. pēa grauior. ff. ꝺ ifamib⁹
post pri. multo ergo fortius retinere pōt qꝺ ꝑcepit. l.
i. §. qꝺ ait. ff. de superfici. maxime qꝛ nō minus sibi
deberet̄ ꝓ alimentis suis ꝛ filiarū quas secū retinuit
a nūc recalcitrādo reddūt se erga eā ita ingratas ut
ꝓfferūt que i pūcto narrātur de quo mirādū est. Nec
pn̄t dicte filie iputare dicte mr̄i cur n̄ uēdiderat dictuꝫ
hospiciū uel cur sibi i solutū assignari nō fecerit cū ex
hoc dicte filie nō fuerint dānificate sꝫ poti⁹ lucrate qꝛ
possunt hodie hospitiū lucrari soluēdo dotē si uellēt
i quo pn̄t p̄cēdere iteree affectōis. l. si i emptōe. ff. ꝺ
mio. ꝺ bonis lib. l. libertus qui soluēdo quā facultatē
nō hērēt si uēdidisset uel i solutū recepisset. l. si cōue
nerit de pigno. acti. C. si antiqui credi. pig. uē. l. i. uñ
nō pn̄t iputare mr̄i negligētiā ex qua lucrū sēserūt. l.
cū i fundo. §. si fundus. ff. de iure doti. imo deberent
eā de hoc bono opere ꝯmēdare ar. ff. de pi. ꝛ co. rei
uēdi. l. i. §. pe. facit. l. ide neratius. §. i. ad. l. aq̄ ubi
nō pōt ꝯqueri qui recepit emolumētū ꝛ nō dānuꝫ q̄c
quid ex dictis doc. i. ꝺ. c. salubrit̄ i ꝯriū colligi uidet̄.
¶ Nec ob. p̄dictis statutū cōis florētie quo dispōit̄ ꝙ
missus i tenutā auctoritate curie lucretur. v. ꝓ cente
nario dūtaxat qꝛ illud ē generale i oibus creditorib⁹
ēt qui ꝺ iure cōi nil deberēt lucrari ꝛ qui n̄ hn̄t pactū
de lucrādo. Unde fateor ꝙ hec dn̄a potuisset eo uti
si uoluisset faciēdo se imitti sed si nō uult eo uti sꝫ pa
cto ꝛ ēt iure cōi ꝑ que sibi piguius ꝓuidet̄ nō ꝓhibe
tur per dictum statutum quod cuꝫ emanauerit ad ꝓ
uisionem creditorum etiam ubi eis per ius cōmune
uel pactum non prouidetur non tollitur per ipsuꝫ ꝓ
uisio iuris cōmunis uel pacti qꝛ inducta ad amplian
duꝫ nō iducūt diminutionē. ff. ꝺ fundo. istru. l. si mā
cipia de ꝯ tab. l. iij. §. si emācipatus ibi cuꝫ recissio fi
at quo magis admittat̄ nō quo min⁹ ꝛc̄. ꝛ qꝺ ibi nō.
per doc. facit. ff. de acti. ꝛ obli. l. quotiens ius autē cō
mune ꝛ pactum sibi prouidet non solum de. v. pro
centenario sꝫ de toto eo quod necessariuꝫ esset ei ad
alimēta secūdū ea que dc̄a sūt cū ēt si nullā doteꝫ ha
buisset quousqꝫ stat uidua deberet alimētari de bois
uiri

uiri si nō haberet uñ se alimētet sicut si extaret matri
moniū sine dote quia stando uidua censet stare in eo
dem mrimonio ut hec habent per ci. ⁊ bal. C. de bo.
mater. l. fi. de neg. gest. l. ꝙ in uxorē mĺto magis ubi
habet dotē ⁊ etiā ultra ꝓuidet ꝑ ius cōe. s. quatenus
uerisilr lucraret ex dote si eā haberet s3 di. ⁊ ci. in di
cto. §. exactio ⁊ hic ostensum est ꝙ tantū uł plus ne
cessariū fuit ad alimenta ⁊ etiam ꝑcepisset si dotes re
habuisset ergo ⁊c. ¶ Per p̄dicta p3 responsio ad s3
quesitū qd̓ ē an dicta dña poss3 repetere dotes quas
dedit p̄dictis filiabus. Na3 aut dicimus ꝙ fuerit lucra
ta dictos fructus ꝓut est uerū ſm iam dicta ⁊ cu3 nō
esset d̓bitrix dictaꝝ filiaꝝ heredū sue matris i aliquo.
S3 potius ecōuerso censet dictas dotes uoluisse do
nare iō nō repetit. C. de rei uxo. acti. §. accedit. ff. de
ↄdi. indebi. cu3 is. §. si mulier. Aut dicimus ꝙ dictos
fructus nō lucret saltem ultra v. ꝓ centenario prout
asserit altera ꝑs ⁊ tunc ꝑcipiēdo fuit effecta debitrix
dictaꝝ filiaꝝ in eo ꝙ ꝑcepit ultra v. ut possent repeti
ↄditōe sine cā. Dotādo igit eas simplr potius p̄sumi
tur uoluisse dotare de dictis fructibus ad quoꝝ restō
nē tenebat ꝙ̄ censeat uoluisse eos ↄputare in sorte3
⁊ postea dotes p̄dictas uoluisse donare ut est casus i
fi. ff. de peti. heredi. l. fi. ⁊ de le. iij. l. uxore3. §. pater
naturalis ⁊ ibi exp̄sse ꝑ bar. in fi. ⁊ nō. in. l. fi. C. de
dotis promis. facit. l. cu3 post. §. i. ff. de admi. tuto. ⁊
sic remāserit sibi dos sua salua cu3 enim pōt subesse
alia p̄sumptio cessat p̄sūptio donatōis. l. si cu3 aurū
de so. Impium eni3 ⁊ indiscretū esset dicere ꝙ dci fru
ctus ↄputarent in sortem ⁊ debitū sortis extinxisset ⁊
postea sorte3 censeret donasse filiabus ⁊ ip̄a remane
ret sine dote ⁊ sine sustentamento cū plus se ꝙ̄ filias
censeat p̄dilexisse. C. de sui. l. p̄ses cū ibi nō. Non er
go pōt dcā dña repetē dcās dotes datas ꝓ filiab⁹. S3
aut donasse uidet si omnes fructus ꝑceptos ꝑ eā lu
crat aut quatenus lucrata nō fuit censet eos restitu's
se eisde3 filiab⁹ dādo ꝓ eis dotes ⁊ sic nō extenuerant
sortem nec in ea ↄputant ex quo apud eam ñ remā
serūt. S3 eos eisdē restituit ⁊ sic nō ob. l. i. ⁊. ij. C. d̓
pigno. acti. q2 loquit de fructibus q̂ apud creditorem
remāserunt aĺs apud ip̄m nō censet ꝑuenisse. l. ij. §.
ꝑuenisse. ff. de here. uel acti. uen. ⁊ qd̓cūq3 istoru3 te
neamus salua esse d3 dos dicte dñe filie sup dicto ho
spicio ꝑ p̄dicta. ¶ Supē uidere tertio ⁊ ultimo posi
to ꝙ p̄dicta nō ꝓcederēt an dicte filie agentes ↄ̄ ma
trē suā tāꝙ̄ heredes patris sui possint excludi rōe do
natōis facte matri p̄dicte de oibus iuribus que habe
bāt uel poterāt hr̄e in hereditate patris eoꝝ eo tēpo
re quo adhuc eis delata nō erat dicta hereditas ꝑꝑ
superistentiā agnati masculi que tamē postea ꝑuene
rāt ad eas ꝑ exclusionē dicti agnati ⁊ assignatōe3 ter
mini sibi factā iuxta. l. ꝙ̄diu cū ibi nō. d̓ acq̂. here. C.
d̓ iure deli. l. fi. §. sin aūt hoc ubi nō. ꝑ doc. ⁊ de suc.
edic. l. i. §. uidendum. Respondeo sic q2 dicta dona
tio ꝓpter ius supueniēs eisdē fuit ↄfirmata. ff. d̓ usuc.
l. cum uir p̄dium ⁊ q2 iste nō possunt uenire ↄ̄ factu3
earum. l. ꝑ fundum. ff. de sui. rusti. p̄di. Laus Deo.

¶ Usufructus.

¶ An dos ↄfessata i testamēto ꝓbet d̓bitū. ¶ Et an
testōr mādādo solui legata d̓ fructib⁹ itelligat ēe mā
dasse ꝙ solueret dos relicta i testamēto q̄ m̃ aĺs peti
poterat ⁊ de quo iuita mĺre disponere nō poterat.
¶ Et onus eris aliēi an ꝑtineat ad usumfructuariū
oium bonorum. Et sic an notata i. l. fi. de usufru. le
gato per bar. sint uera nec ne.

¶ Cāus se. ↄsilij ꝓrimi uēit d̓ bonōia die xx. octub.
M. cccc. xxxviiij. Et fuit q2 testōr uxori sue legauit.
cccc. q̄ dixit hūisse i dotē ⁊ d̓ ea ↄstare ꝑ publicū istrū3
⁊ ita ↄstabat. Itē facꝗ alijs relicꝗ dixit i alijs meis bōis
⁊c. in usufru. tāıū bonoꝝ meoꝝ bartholomeā uxo
rē meā heredē istituo ⁊ i proprietate iulianū ⁊ rodul
phu3 si iulianus tūc nō erit heredes uniuersales insti
tuo ⁊c. ⁊ mortua bartholomea uel trāseūte ad secun
da uota uoluit cū ꝓprietate usufru. ↄsolidari. Uxor
ista multos fructus ꝑcepit ⁊ decessit. Heredes sui do
tes petūt iulianus uult cū dotibus fructus ꝑceptos cō
pensari quaten⁹ fructus alimēta excedūt querit quid
iuris. Et iulianus ↄ̄ se unā sñia3 habuerat. Ego sub
scripsi ⁊ habui unū ducatū ⁊ i subscriptōe solui ↄ̄triu3
de. l. qd̓ de bonis. §. qd̓ auus ad. l. falci. ubi ꝓbatur
ꝙ fruct⁹ ꝑcepti i ueꝝ debitū ↄputātur. nā ibi i debito
heredis extīcto ꝑ aditionē ꝙ l3 i restōne deduci pos
sit ut i. §. i ↄputatōe tn̄ fruct⁹ ꝑcepti hāc deductionē i
pediūt. S3 debitū uxoris i isto casu nūquā fuit extin
ctū cū nō fuerit heres ut plene in ↄsilio declaratur.

cclxxxvij.

In christi nomine amen.

In cā que uertitur bonōie inter heredes dñe bartho
lomee ↄdā uxoris guasparini petētes dotē dicte dñe
ↄdam traditā guasparino ex parte una ⁊ iulianum
heredē uniuersalē dicti guasparini reū ⁊ ↄuētū ⁊ aĺs
ↄdēnatū ad solutionē ip̄ius dotis dicte dñe per sñia3
que trāsiuit ut dicit in rē iudicatā. Et nūc excipiente3
ꝙ dicta domina fuit de dicta dote satisfactum itegralr
de fructibus ꝑceptis ꝑ eā d̓ bōis hereditarijs dicti cō
dam guasparini post dictā ↄdemnatōe3 legatis dicte
dñe quos dicit debere ꝑ eos ↄpensari cum dicta dote
tam ex uerbis testi guasparini ꝙ̄ ēt ex mente ip̄ius.
¶ Uisis ⁊ ponderatis oibus que allegātur hincide
dico ꝙ allegata per aduocatū iuliani in eius fauore3
possent procedere i altero de tribus casibus quorum
primus ē si dicta dos nō probaretur fuisse data gua
sparino nisi per confessionē eius factā in testō q2 illa
nō faceret fidē nec probaret debitū ſm uerā ⁊ cōem
opi. unde ñ posset peti nisi ut legata iuxta ea que ha
bētur in. l. lucius. §. quisquis. ff. de le. ij. Nec tale le
gatum eēt alterius uel melioris cōditōis i hoc ꝙ̄ alia
ꝙ̄ꝙ̄ ut debita fuisset legata. l. qui uxori cū ibi nō. per
bar. ff. de au. ⁊ ar. lega. unde cum legata dependeāt
ex sola uolūtate legātis. co. ti. inter uestē cū ibi nō. si
cut potuit nō legare sic potuit limitationē addicē. l.
uideamus. §. pe. ⁊. l. i actōibus. ff. d̓ i litem iurā. Te
stator aūt iste limitationē adiecit ut legata soluerētur
de fructibus bonoꝝ hereditarioꝝ quos uoluit uēdi
per suos executores deductis tn̄ his qui eēnt necessa
rij ꝓ uictu dicte dñe si ergo ultra illos dicta dña perce
pisset deberēt cū dicto legato dotis ad qd̓ soluēdum
erant destinati ↄpēsare. Sed hic per instrū3 publicū
ut dicit ꝓbatur dotis datio ⁊ sic nō petit ut legatā s3
ut debita. l. si nō designata. C. de fal. cā adiec. lega.
qd̓ debitū nō pēdebat ex uolūtate testōris. Uñ ñ po
tuit testōr disponere circa ip̄a3. s. ut tardius solueret
ꝙ̄ ius cōe disponat uel ex certis tantū reb⁹ ⁊ non ex
alijs inuita uel uolente dicta domina ēt si exp̄sse de
tali dote cauisset ⁊ disposuisset ut de fructibus tantu3
percipiendis solueretur ⁊ sic animo ↄpēsandi eos cū

dote reliq̄ſſꝫ q꞉ hoc nō obſtāte potuiſſet dicta dn̄a uti iure ſuo ⁊ omittere relictū uſufructus. ff. de le. ij. cuꝫ ab uno ubi ꝓbaꝛ. Nō ergo credendū eſt teſtōrem in generalibus uerbis ſuis q̄bus mādauit legata ſolui ꝺ fructibus cogitaſſe de tali legato uel relicto dotis ſuꝑ quo inuita dicta dn̄a hoc nō poterat diſponere ſꝫ ſolū de alijs de q̄bus poterat ꝓ libito uolūtatis ⁊ īuitis legatarijs diſponere. ff. ad municipa. luci⁹. §. penul. ī fi. que in frau. credi. ſi pater ⁊ qꝺ nō. ff. de offi. eius cui mā. ē iuriſdi. l. i. in fi. prin. ī glo. que incipit ar. triplex in fi. Et ꝑ hoc reſpondeꝛ in ſimili ad id qꝺ dicit aduocatus ponderandū fore ꝙ teſtōr nō fuit ꝯtent⁹ dicere ꝙ legata ſoluerenꝛ de fructibus ſꝫ adiecit ⁊ relicta ꝑ copulam. Negari aūt non pōt q̄n dicta dos fuerit relicta poīto ꝙ n̄ diceреꝛ legata ſꝫ certe ſi ꝯſideramus merū factuꝫ ſicut fuit relicta ita ⁊ legata. Si v̉o ꝯſideramus ius potius q̄̃ factū qꝺ fiendū ē in dubio l. ꝯtinuus. §. cū quis. ff. ꝺ uer. ob. ſi non diciꝛ legata q꞉ erat debita ⁊ ſic nō ualuit legatuꝫ niſi ī ꝯmodo rep̄ſentationis. l. ſi creditori in fi. cum. l. ſe. ff. de le. i. ita nec diciꝛ relicta. Et ſic iſta uerbalis dōa de nimia ſubtilitate ⁊ ſuꝑſticie ꝓcedit. l. ſi quis heredē ī fi. C. ꝺ inſti. ⁊ ſubſti. ſub ꝯdi. factis ⁊. C. ut acti. ab heredi. ⁊ ꝯ̄ here. l. i. in fi. Sed ⁊ ſi dicamus ꝙ ēt de iure poſſꝫ dici tam legata q̄̃ relicta ꝓpter ꝯmodū rep̄ſentationis ⁊ ꝓpter actionem ex teſtō q̄ ꝯperit tam ꝓ illa q̄̃ pro tota ſūma. l. uerbis ad. l. fal. ꝺ le. ij. debitor. Attamē nō eſt eiuſdē ꝯditiōis cuius ſūt alia legata uel relicta q꞉ non potuit ī quātitate uere tradita grauari. ff. de dote p̄lega. l. iij. §. uxor. Igiꝛ non cadit ī generalib⁹ uerbis teſtōris tendentibus ad grauamen mulieris. Nā ⁊ ſi non fuiſſet p̄legata non caderet ergo ⁊ idem ſi fuit q̄m̄ ad augmentū fuit factum p̄legatum ⁊ ad fauorem mulieris ergo non dꝫ ꝯ̄trium oꝑari. ff. de fūdo inſtruc. ſi mācipia de auro ⁊ argē. lega. l. ſi quis legauerit aurū. Et hoc ꝺ primo. ¶ Secūdo poſſent ꝓcedere allegata ꝓ iuliano ſi ſpecifice ⁊ exp̄ſſe dict⁹ uſufructus fuiſſet relictus aīo ꝯpenſandi cū dicta dote ſaltē ad ꝯcurrentē quantitatē quatenus excederēt ſūptus neceſſarios dicte dn̄e ⁊ quatenus excederēt dictā quantitatē dotis aīo donādi ⁊ liberalitatē exercēdi uel ſpecifice fuiſſet dictū ꝙ tam alia legata q̄̃ hoc p̄ legatum dotis ſolueren̄ꝛ de dictis fructibus ⁊ ip̄e ſciēs hoc onus acceptaſſet relictū uſuf. qꝺ tn̄ acceptare nō tenebaꝛ ſꝫ eo ſpreto potuiſſet uti iure ſuo dicta. l. cuꝫ ab uno. ff. de le. ij. ſꝫ ip̄ꝫ acceptādo cenſereꝛ acceptaſſe cum ſuo onere ꝯpenſandi. c. officij de teſta. Hoc aūt ī dubio nō p̄ſumiꝛ in debito qꝺ habuit originem uoluntariā. C. de here. inſti. ſi ꝯpēſandi de rei uxo. acti. l. i. § ſciendū. ff. ꝺ le. ij. l. creditorē ſecus ſi neceſſariaꝫ originē habet. l. ſi cuꝫ dotē. §. ſi pater cum ibi nō. ff. ſo. ma. que iura fundāt intentionē dictoꝝ heredum cuꝫ hic nō euidenter nec ſpecifice teſtōr diſpoſuerit ꝺ legato dicte dotis ut ꝺ fructib⁹ exſoluaꝛ ⁊ per ꝯſequēs nec ꝙ fruct⁹ cū ea ꝯpenſenꝛ ⁊ uerba eius ut dixi poſſunt ⁊ debēt reſtringi ad alia legata ī q̄bus ē alia rō q̄̃ in iſto ut ſupra dixi ⁊ hec ꝺ ſcdo. ¶ Tertius caſus eſt ī quo poſſent ꝓcedere allegata pro iuliano ī ſupradictis caſibus ſi nō eſſet lata ſn̄ia diffinitiua que tranſiuit in rem iudicatam ꝯtra dictum iulianuꝫ que uult expreſſe ꝯtrarium. ſ. ꝙ iulianus ſoluat dictā dotem de bonis hereditarijs. Cōſtat aūt ꝙ ſi debuiſſet fieri ꝯpenſatio ꝯperijſſet dicto iuliano exceptio ꝑemptoria ꝯ̄ petitionē dicte dn̄e bartholomee quā debuiſſet opponere uſqꝫ ad ſn̄iaꝫ excluſiue poſtea uero nō

pōt eā opponere niſi in cā appellatōis. C. ſen. reſci. nō poſ. l. ꝑemptorias de tēpori. ap. per hāc. Et ſic omiſſio quā iulianus dicitur feciſſe nō ē illa que nocꝫ q꞉ potuiſſet illa fieri per errorē facti uel iuris ſꝫ ſn̄ia poſt quā dictus error nō pōt allegari mero iure. C. ꝺ iuris ⁊ fac. igno. l. error. Et ſic nō ob. allegatō. d. aduocati dū dicit ꝙ cā redacta ē ad nō cām. l. ſi fullo de ꝯdi. ſine cā q꞉ loquitur q̄n̄ poſt ſn̄iam ſuꝑuēit cā que prius nō ſubſiſtebat ⁊ ſic exceptio nō ꝯpetebat. h̄ uero ſubſiſtebat ſiue iam dicta dn̄a ꝑceperat tot fructus qui ſufficiebāt ad dotē ⁊ tūc ꝯpetebat exceptio ꝯpenſatōis uꝉ ſolutōis iā facte ſiue nūdū perceperat ſꝫ erat ꝑceptura ex relicto uſufructus ut alterū p̄dictorū eligeret dicta. l. cū ab uno de le. ij. Patet ergo ex predictis nō eē uerū ꝙ aſſeriꝛ. ſ. ꝙ tā ex uerbis q̄̃ ex mente teſtōris apparet debere ꝯpenſationē fieri q꞉ imo ꝺ neutro ꝯſtat. ⁊ poſito ꝙ ꝯſtaret debuiſſet opponi exceptio ante ſn̄iaꝫ que cū nō fuerit oppoſita nūc opponi nō pōt ꝑ p̄dicta. Et hoc de tertio ⁊ ultīo cāu. Nūc ē uidēdū an ſit uerū ꝙ ad dictā dn̄aꝫ uſufructuariaꝫ oīum bonorū pertineat onus eris alieni exſoluēdi q꞉ ſi hoc eēt ſicut debebat ſoluere alijs ita ⁊ ſibi ip̄i ar. ff. de ꝯdi. inde. frater a fratre uerſi. porro. Et allegatur dictū bar. ꝙ ſic in. l. fi. ff. ꝺ uſufru. leg. ubi uꝛ cāus ſ̄m unā lec. Uel ſi nō in totū ſaltē pro dimidia q꞉ cū ip̄a fuerit īſtituta ī uſufructu ⁊ iulianus ī proprietate tanquā ambob⁹ inſtitutis ex rebus certis nō uniuerſaliter uel in quota detracta mētōe rerū uidētur ambo fuiſſe uniuerſales heredes quilibꝫ pro dimidia. ff. de heredi. iſti. l. ex facto ⁊ ſic dicta domina tenebatur alijs creditoribus ꝓ dimidia ſꝫ quaten⁹ ip̄a erat creditrix actio ſua era ꝯfuſa pro dimidia per aditionem hereditatis nō ꝯfecto inuētario. C. de pac. l. debitori cum ꝯcordā. Sed hic aduertēdū ꝙ imo ip̄a nō fuit heres uniuerſalis ſed particularis in certa re ſcilꝫ in uſufru. tm̄. Iulian⁹ v̉o uniuerſalis q꞉ ſic uoluit teſtōr ut paꝫ ex uerbis ſuis dū in inſtōne uxoris appoſuit dictionē taxatiuā tātū ⁊c̄. ſed ī iſtōne iuliani ⁊ rodulfi filij ſui facta in ꝓprietate dixit heredes uniuerſales ⁊c̄. Et idē poſtea repitijt in ſubſtōne poſtea facta de eiſdē poſt mortē dicte dn̄e. Eſt ergo peride ac ſi fuiſſet inſtituta ī certa re dato coherede uniuerſali ⁊ ſic onus eris alieni hereditarij nō ſpectat ad eā rōe inſtitutōis q꞉ ꝓ legataria hēbaꝛ ſꝫ ad iulianū uniuerſalē heredē. C. de here. inſti. l. quotiēs. Nec ob. l. ex facto ff. eo. ti. q꞉ ibi q̄n̄ nō ꝯſtabat ꝺ ītentōe teſtōris quē ex īſtitutis ex re certa uolebat eē uniuerſalē heredē h̄ uero ꝯſtabat igiꝛ ⁊c̄. C. ꝺ neceſ. ſeruis cū quidā ī fi. de le. cū qō ī fi. Et ſic nō hꝫ locū qꝺ dr̄ ī ꝯ̄triū ꝺ ꝯfuſione actōis ꝓ dimidia ꝑꝑ aditionē hereditatꝭ q꞉ nō pertinuit ad eā aditō. Sꝫ q̄d ꝓfuit ſibi inſtō ī dicto uſufr. pꝫ ex nō. ꝑ bar. ī dicta. l. ex facto. ¶ Uidēdū ē ergo nūquid teneretꝛ dicta dn̄a ad debita hereditaria īſolidū nō ut heres ſꝫ ut legataria uſufructus oīuꝫ bonorū. Bar. uꝛ uelle ꝙ ſic ī. l. fi. ff. ꝺ uſufru. lega. ⁊ per leges quas allegat uꝛ moueri tali rōne q꞉ q̄n uniuerſitas oīuꝫ bonorū deferꝛ ex ultīa uolūtate ꝺ tali uniuerſitate nō deducūtur debita ⁊ credita īmo īcludūtur ſicut ſub noīe hereditatis deferenrētur. l. nā qꝺ. § fi. ⁊ l. cogi. in pri. ff. ad treb. Licet ſecus ſit quando ex diſpoſitōe ꝯtrahentium quo caſu bona intelligūtur deducto ere alieno. l. mulier bona de iure doti. Itēꝫ ſecus quando nō omnia ſed pars quota bonorū. l. cū aūt de le. ij. ⁊. l. nō ampl⁹. § fi. de le. i. Quādo autē deferūtur ſub nomie hereditatis tunc non refert an

deferātur

deferanť oīa an ꝑs quota qꝛ utrobiqꝫ īcludunť ⁊ nō
deducunť onera hereditaria. l. si q̇s suum. §. fi. ff. ꝺ
le. ij. uñ gl. ordinaria notabilis ī. l. his uerbis. ff. ꝺ he
redi. insti. dicit ꝙ si nullo alio instituto herede dicā in
ꝑ̄sentia vij. testiū reliquo tali oīa bona mea talia uer
ba iṁportāt directā instōnē si uero instituerā aliū im
portāt fideicō. uniuersale ⁊ utroqꝫ casu ꝺ̄bita īcludūť
ut possit talis ꝯueniri a creditoribus. Primo casu di
rectis actōibus secūdo utilibꝰ. Secus si reliquerē cer
tā ꝑtē bonoꝝ qꝛ tūc intelligereť deducto ere alieno
⁊ sic nec esset ille heres nec fideicōmissarius uniuersa
lis sꝫ legatarius ꝑticularis q̇ nō posset a creditoribus
ꝯueniri. Et sic bar. istā distinctioneꝫ quā faciunt dicta
iura qñ relinquūť bona pleno iure quo ad ꝓprietatē
⁊ usūfructuꝫ ut distinguať an relinquanť omnia bōa
an ꝑs quota ī̄poꝝ ip̄e bar. uult deberefieri qñ non
pleno iure sꝫ usuff. tātū ut si omniū bonoꝝ teneatur
talis legatarius ⁊ possit ꝯueniri a creditoribꝰ sicut si
esset fideicōmissarius uniuersalis ⁊ hoc casu nō loq̄
tur ille tex. dicte. l. fi. Si uero relinquatur usuff. certe
ꝑtis bonoꝝ tunc legatarius nō teneť creditoribꝰ qꝛ
ītelligiť relictus usuff. illius ꝑtis que superit deducto
ere alieno. Sed si certaruꝫ rerū tunc legatarius nec
teneť creditoribus nec ab eo fit ꝺ̄ductio eris alieni qꝺ̇
de singularibus rebus nō detrahiť sꝫ de uniuersitate
l. qꝺ̇ diciť. ff. de impensis ⁊ hoc uult illa lex sꝫ intelle
ctū bar. Sed ridiculuꝫ uideť dicere ꝙ ille cui legatur
usuff. oīuꝫ bonoꝝ habeať loco fideicōmissarij uniuer
salis ut sic possit a creditoribus hereditarijs ꝯueniri
cū iura in q̇bus se fundat loquanť in eo cui reliquū
tur bona pleno iure. s. ꝓprietatis ⁊ usuff. q̇ casus lon
ge distat a nr̄o. Et iō dico ꝙ sicut qñ relinquiť usus
fructus ꝑtis quote bonoꝝ intelligiť de illa que resta
bit deducto ere alieno ⁊ sic legatarius non pōt a cre
ditoribus ꝯueniri. Sꝫ heres anteq̄ꝫ tradat bona utē
da deducet es alienū ⁊ uendet bona imobilia si aliū
de solui nō pōt ⁊ sic tanto minorē usumfructuꝫ lega
tarius habebit ⁊ ꝑ ꝯsequens tam heres ꝓprietarius
q̄ꝫ legatarius usufructus ꝑticipabit ī solutōe eris alie
ni. Ita ⁊ cuꝫ relinquiť usufructus oīum bonoꝝ fieri
dꝫ qꝛ primo ꝺ̄ducenť bona hereditaria etiā imobilia
si aliter fieri nō pōt ⁊ reliqua tradēť legatario usuff.
ad utendū fruēdū ⁊ sic tanto minoreꝫ habebit usūfru
ctum tex. est exp̄ssus de hoc ī. l. usufructuꝫ bonoꝝ le
gato. ff. ad. l. falci. ī carta nona tituli que loquiť quan
do fuit relictus usuff. oīuꝫ bonoꝝ ⁊ dicit es alienuꝫ fo
re deducēduꝫ ex oībus bonis ⁊ sic ex uenditōe reruꝫ
hereditariaruꝫ nō ex fructibus tantū sicut uideť senti
re bar. Et fit deductio ab herede q̇ solus pōt a credi
toribus ꝯueniri nō legatariꝰ ut sentit bar. Et sic uter
qꝫ ꝑticipat ī solutōe eris alieni tā ꝓprietarius q̄ꝫ usu
fructuarius. Nō aūt totuꝫ onus est usufructuarij ut sē
tit bar. ꝺ hoc ēt ē tex. exp̄ssus ī. l. fi. §. sint aūt es alie
num. C. de bonis q̄ libe. ꝑ quē ꝯfundiť dictum bar.
ut ibi legēdo dixi ⁊ in scriptis scholaribꝰ dedi. Unde
ad ꝓpositū cuꝫ dicta dñā bartholomea petijt dotem
suā poterat iulianus uēdere unā possessionē heredi
tariaꝫ ⁊ sibi soluere si aliunde soluere non poterat ⁊
usumfructū dicte dñe diminuisset in illa re. Nā ⁊ ipsa
petere hͦ potuit ut dos sua separeť ab alijs bonis ut
nō. bal. ī. l. debitori. C. de pac. ⁊ ī fi. C. ad trebel. l. iu
bemus. Nūc ergo qꝛ nō uendidit dictus iulianus gra
uisa ē usufructu illius rei ⁊ eo finito cogi debet dictus
iulianus uēdere ⁊ soluere nō aūt petere pōt ut fructꝰ
ꝑceptos cuꝫ dote ꝯpenset. Non ergo sine causa bal.

in ꝯsilio allegato per dñm aduocatū heredū ꝑ̄dictoꝝ
ꝑ̄sate dñe miratur de decisione bar. in. d. l. fi. ff. ꝺ usu
fru. lega. ⁊ determiat bal. cōtra eū qꝛ ip̄e bar. sētit ali
qua que nō pñt tollerari. ¶ Prio. n. sentit ꝙ ille cui
relictus ē usuffru. oīum bonorū possit a reditoribus
hereditarijs ꝯueniri sꝫ secus sit qñ usuffru. partꝭ quo
te bonorū uel rerū ut dixi ī precedētibꝰ. Et pꝫ ibi ex
tex. qꝛ tūc es alienū prio loco deduciť per heredē sed
quādo oīum nō deduciť sꝫ trāsit ī legatariū actiue. l.
uxori mee. e. ti. ⁊ simil'r passiue s'm cū per. l. nam qꝺ̇
cū. l. se. ⁊ se. ff. ad trebel. Et ita manifeste coll'r ex disti
ctōe quā ip̄e bar. facit ⁊ sic talis legatarius eq̇parabi
tur fideicō. uniuersali qui sil'r pōt ꝯueniri a creditori
bus per dictas leges que nihil faciūt qꝛ ut dixi loquū
tur ī eo cui relinquūtur oīa bona pleno iure ꝓprieta
tis ⁊ usufructus qui uel ē heres alio nō instituto uł fi
deicō. alio īstituto ut nō. ī dicta. l. his uerbis. ff. de he
redi. insti. Nos loquimur in eo cui relictus fuit solus
usufructus. qui ē simplex legatarius ī quē sꝫ trāscāt
actiones actiue ut pꝫ ex. l. uxori mee eo. ti. allegata
per bar. quas exercebit tāquā ꝓcur. heredis in rem
suā. l. i. §. i. ff. usufru. quēad. ca. nō sic trāseūt actōes
passiue nec ē hoc icōueniēs ut pꝫ alibi ī ēptore here
ditatis. C. de heredi. uē. l. ij. ⁊. l. emptor sꝫ ī fideicō.
uniuersali trāseūt actiue ⁊ passiue sicut in heredē ⁊ ꝑ
ꝯsequēs uult bar. talē legatariū eidē ꝯꝑari qꝺ̇ est fal
suꝫ ¶ Secūdo sētit ⁊ inuit bar. ꝙ ad ip̄ꝫ solū usufru
ctuariū pertineat onus eris alieni nō ad heredē ⁊ sic
de solo usufructu soluere dꝫ ⁊ nō tangere ꝓprietatē
qꝺ̇ ē ēt falsuꝫ ⁊ ꝯ̄ dictā. l. usufructu bonorū legato ff.
ad. l. fal. in carta. ix. tituli que uult ꝙ es alienū ꝺ̄du
catur ex oībus rebus ⁊ sic ex ꝓprietatibus ⁊ ex usufru
ctu qꝛ uendētur bona ⁊ uterqꝫ ꝑticipabit de ere alie
no ⁊ ꝯ̄ dictā. l. fi. §. fi. §. sin aūt es alienū. C. ꝺ bonis
q̄ libe. ubi hoc diciť expresse. ¶ Ex quibꝰ omnibus
tollitur ⁊ ꝯfundiť argumētatio facta per dñum aduo
catū iuliani a sufficiēti partiū enumeratōe ad probā
dū ꝙ ista dos ueniebat soluēda ex solis fructibus nō
ex uēditione ꝓprietatis ⁊ sic dꝫ dictos fructꝰ ꝑceptos
secū ꝯpensare ⁊ ī eā ꝯputare dū dicit aut ista dos pe
titur ut legata ⁊ clarū ē qꝛ testōr uoluit legata solui
ex fructibus uēdedis ꝑ executores quatenus erunt ul
tra sūptos necessarios ⁊ nō uēdi bona imobilia aut
petitur ut debita ⁊ idē qꝛ ad usūfructuariū oīum bo
norū pertinet onus eris alieni exsoluendi de suo usu
fructu nō ad ꝓprietariū ut uult bar. ī. d. l. fi. ff. ꝺ usu
fru. lega. Nec respondet ꝙ nō petitur ut legata sꝫ ut
debita. Et ꝙ dictū bar. nō ē uerū si ita sensit ut refer
tur qꝛ imo ꝑtinet cōiť ad utrūqꝫ tā ꝓprietariū q̄ꝫ fru
ctuariū qꝛ debēt bona hereditaria uēdi ⁊ heres ꝺ uē
ditis perdit ꝓprietatē ⁊ usufructuarius ꝑdit usufruc.
⁊ ꝙ intellectus uerus illius legis finalis ē iste ut mul
tū itersit an relinquať usufructus partis quote bono
rū uel rerū incertarū An aut certarū rerum ut prio
casu deducatur ꝺ bonis prio es alienū per heredem
uēdendo bona quatenus expedit ⁊ de residuo trade
tur portio legatario utēda fruēda ⁊ sic uterqꝫ ꝑtici
pat de ere alieno. secūdo casu nihil deducitur qꝛ es
alienū nō deduciť de singulis rebus sed de uniuersi
tate. l. qꝺ̇ dī. ff. ꝺ ipēsis. ⁊ sic onus ꝑtinebit ad soluꝫ
heredem qui de alijs rebus sibi remanētibus soluet.
Nam ⁊ idem esset si certam rem pleno iure proprie
tatis ⁊ usufru. legasset qꝛ de alijs nō legatis debet he
res soluere si sufficiunt non de spāl'r legatis al's ī sub
sidium etiam de illis ut nota. in. l. fi. §. licentia. C. ꝺ

iure deli. el. pmo in gl. que icipit prius ergo i fi. Et
lꝫ illa lex finalis i pio cāu loquaꝛ qn̄ fuit legatus usuſ
fructus quote ꝑtis bonoꝛuꝫ uel rerum incertarum re
tamen uera ideꝫ est qn̄ oium bonoꝛum uel rerum ut
fieri debeat deductio eris alieni anteꝙ̄ aſſignentur res
utēde fruende ꝑ regulā. l. mulier. ff. de iure dotiū. lꝫ
bar. ut dixi ſentiat ꝯ̄rium ꝙ nō fiat deductio ſꝫ tran
ſeat es alienuꝫ actiue ⁊ paſſiue i legatariū cuius dictū
multos facit errare ⁊ ꝙ̄ plurimi nō intelligūt ipꝫ nō
ponderantes que ſupius dicta ſunt. Et i hoc facto ꝯ
dit plus de laboꝛe ꝙ̄ expediret ꝓ lucidanda ueritate
huius negocij. Et caderet hic una pulchꝛa ſubtilis ⁊
lōga diſtinctio ad declarationē huius articuli ſatis in
uoluti ⁊ impliciti quē bar. uoluit explicare in. l. ſi q̄s
ſuum. §. fi. ff. de le. ij. ſed non dixit tertiam ꝑtem
eoꝛum que ſunt neceſſaria qꝛ tamen hoc ꝑtinet po
tius ad legentes ꝙ̄ ad ꝯſulentes ne nimis pꝛolixus
fiam omitto ⁊ ſufficit tetigiſſe quatenus expedit.

¶ Si habens uſumfructum emat ꝓprietatem utruꝫ
teneatur reuendere propꝛietatem ⁊ etiam uſumfru
ctum propinquo uel ꝯſanguineo uenditoꝛis qui ex
foꝛma ſtatuti poteſt rem uenditā auocare ab ēptoꝛe.

.ccclxxxviij.

¶ In chꝛiſti nomine amen.

Videtur dicēdū dictā dn̄aꝫ teneri ad reuēdēdū plenaꝫ
ꝓprietatē una cū uſufructu duplici rōe. Pꝛio qꝛ ꝑ ac
q̄ſitionē ꝓprietatis uſuſfructus fuit extinctus iure cō
ſolidatōis cum nō poſſit ipm̄ habere i re ꝓpꝛia. ff. ſi
uſuf. peta. l. uti frui in pn̄. q̄bus modis uſuf. ami. l. ſi
ſuus un̄ lꝫ acq̄ſitio ꝓprietatꝭ reſoluatur agēte dicto pꝛo
pinquo ut ſibi reuēdatur tn̄ uſuff. extinctꝰ nō reuiuiſcit
ſꝫ trāſire dꝫ ꝓprietas pleno iure ad dictuꝫ ꝓpinquū
ff. q̄. mo. uſuff. amit. l. ſi tibi ubi uidetur caſus de hac
q̄ōe ⁊ de le. ij. cū filiꝰ. §. dn̄s. ¶ Scd̄a rō ē qꝛ ſi huic
petie terre poſt emptionē aliq̄d ꝑ aluuionē accederet
ſine dubio teneretur iſta dn̄a una cū illo icremēto ꝓ eo
dē p̄cio uēdere ar. ff. ꝺ uſuf. l. itē ſi fundi. §. huic uici
nus ergo ⁊ cū iſto icremēto uſuff. q̄ ꝯſolidatꝰ ē ꝓpꝛie
tati ad ſilitūdinē icremēti alluuionis. Pꝛeterea ⁊ ter
tio dicitur ꝙ iſta dn̄a renūciauit huic uſufructui poſt fa
ctā emptionē ergo de ipo retinēdo ꝯtēdere nō pōt qꝛ
renūciatio p̄dicta dꝫ poꝛꝛigi ad hunc caſū quo pōt ali
q̄d operari uidelicet ſi ꝓpinquus petat reuēdi n̄ aūt
ad caſū quo nō petat qꝛ tūc nihil foꝛet oꝑatura ar. l.
ſi qn̄ de le. i. iuncta. l. queritur. §. ſi uēditoꝛ. ff. de edil.
edic. ⁊ C. de rebus credi. l. ſi quis iuſiurandꝫ de re
miſſiōe pig. l. fi. cū ſi. ¶ In ꝯtrariū facit ꝙ p̄fata dn̄a
poſſit retinere uſūfructuꝫ ꝓut pꝛius licebat ⁊ teneatur
reuēdere ſolā ꝓpꝛietatē ſicut ipaꝫ ſolā emit. ff. ꝺ uſuf.
l. dn̄s i pn̄. de uſuf. lega. l. iiij. q̄ incipit ſi pure qꝺ ēt
rōe oſtendit. Nā lꝫ ꝑ acquiſitionē ꝓpꝛietatis extincta
fuerit foꝛma uſuff. nō tamē extincta fuit ſubā qꝛ ꝺ foꝛ
mali effectus ē cāliſ unde cuꝫ adhuc duret ſubſtantia
ſeu effectus eius ⁊ emolumentū nō uidetur extinctus ſꝫ
ideꝫ uſuff. durare. C. ſi cer. petatur. l. ſi ex p̄cio ubi be
ne ꝓbatur in rōe ſui ibi duꝫ dicit etiaꝫ obligationis nō
defecerit ſubā rē. Pꝛo hoc optime facit. l. i. C. ſi anti
quioꝛ creditoꝛ ubi ſi debitoꝛ rē pignoꝛatā dederit i ſo
lutū creditoꝛi lꝫ extinguatur pignus quo ad foꝛmam. l.
nꝫ pignus de reg. iuris nō tn̄ dicitur extingui quo ad
ſubām uel effectū. Hinc ē ꝙ in re illa adhuc potioꝛ ē
ꝙ̄ ſequēs creditoꝛ qui nō admittitur ad agenduꝫ hipo
thecaria cōtra eū niſi ſibi offerat qꝺ ei debebatur ſicut
offerre tenebatur añꝙ̄ i ſolutū tradita eēt illi. Pꝛeterea
graui iniuria afficeretur dicta dn̄a ſi pꝛo libꝛis octingen
tis teneretur reuēdere ꝓpꝛietatē cū uſufru. ſeu ꝓpꝛieta
tē plenā cū pꝛo eis tātū nudā ꝓpꝛietatē habuit ꝙ fie
ri nō dꝫ ar. l. ij. §. i. ꝺ his qui ſunt ſui uel alieni iuris
maxie qꝛ ipe propiquus qui nūc agit ut ſibi reuenda
tur ꝯſēſit i ꝯceſſiōe uſuſr. fc̄i illi dn̄e ⁊ ſic nec directo
nec ꝑ idirectū pōt petē ut ad ſe reuertatur ar. dcē. l. fi.
C. ꝺ remi. pig. ⁊ ff. q̄. mo. pig. uł hipo. ſol. l. ſic. §. ſi
uolūtate. Pꝛeterea dicta dn̄a nō cēſetur hēre dictum
uſūfructū cālē ex cā emptōis ar. ff. de euic. l. uacce cū
tanto minus emerit ꝑꝑ hoc ꝙ apud eā erat uſufru.
Sed dicitur hēre ipm̄ ex pꝛia cā lꝫ nō eo mō quo pꝛius
qꝛ pꝛius habuit i foꝛma nūc hꝫ in ſubſtātia tātū. Igi
tur iniquuꝫ eēt ꝙ ꝯpelleretur eū tradere cū ꝓpꝛietate
qꝛ ſtatutū loquitur ſolū de his que uēdita ſeu aliena
ta ſunt ſine uolūtate ꝓpinqui ⁊ hic nō ē huiuſmodi
niſi i ſola ꝓpꝛietate. ¶ Breuiter iſta qꝺ mouetur foꝛ
maliter per doc. in. l. ſi maritus. C. ꝺ ioffi. teſta. Et q̄
dā diſtingūt aut ꝓpꝛietarius acquiſiuit ꝓpꝛietatē cū
ſcelere ſeu delicto ⁊ tūc uſumfru. extinctū per talē acq̄
ſitionē nō pōt retinere aduerſus petētē rei uēditōnē
l. ꝑꝑ ueneni. §. neptis. ff. ad ſil. de iure fiſci. l. eiꝰ qui
delatoꝛē. §. fi. Aut ſine delicto ⁊ tūc aut ſciuit illā con
ſuetudinē uel ſtatutū per quā uel quod poterat ꝯpel
li ad rei uēditionē ⁊ idē per glo. dicte. l. ſi maritꝰ aut
ignoꝛauit ⁊ tūc ſecus. Petrus uero de bellaperti. ut
refert ci. tenet ꝙ qn̄ ſine delicto acquiſiuit poſſit retie
re talē uſūfru. ēt ſi illā ꝯſuetudinē uel ſtatutū ſciuit ꝓ
quo facit qꝛ iura i quibꝰ gl. ibi poſita ſe fundat loquū
tur de acquirēte ꝓpꝛietatē cū delicto ut ꝯtingit cū he
res adit hereditatē nō ſumpta uindicta de moꝛte de
functi. l. i. ꝺ his qui. ut indig. Nō aūt loquūtur ꝺ ſim
plicitꝰ ſciēte poſſe ſibi auferri ꝑꝑ aliud ꝙ̄ ꝓpter ꝺlictū
ꝓut ē i caſu nr̄o. Nā lꝫ extraneus emat rē quam ſcit
poſſibile ſibi auferri ꝑ ꝓpinquū ex foꝛma ſtatuti uel
ꝯſuetudinis nō propterea delinquit cū nullā iniuriaꝫ
faciat alicui ſed potius appit uiā pꝛopinquo acquirē
di qꝺ ante uēditionē nō poterat acquirere ⁊ pōt ſpe
rare ꝙ pꝛopinquus nō petat reuēditionē unde nō ꝺ
buit dimittere emptionē ꝑꝑ timoꝛē ſtatuti uel conſue
tudinis ar. l. illud. ff. de acqui. heredi. Et ſecundum
hoc eēt ibi determinatio petri pꝛo iſta domina ut ſo
lam ꝓpꝛietatē teneatur reuēdere retēto uſufru. qꝺ
interduꝫ fit ut. l. fundū cum mihi uenderes. ff. ꝺ acti.
empti. Nō dico ꝙ uſuſfructus extinctus reuiuiſcat ſed
erit alius uſuſfructus. ff. ꝺ uer. ob. l. ſtipulatio iſta. §.
ſi quis ita ſtipulatus quem pōt ſibi creare retinendo
ar. l. ſi binarū. ff. de ſerui. urba. pꝛedi. l. ſed ⁊ ſi me
§. cū inter de ꝯdi. inde. qꝛ creatur ex pꝛeiacēti mā̄ pꝛi
mi uſuſfructus qui de foꝛma conuerſus fuit in materi
am ac ſi uas argēteū reductū fuit ad maſſā ⁊ poſtea
eadem maſſa reduceretur in foꝛmam alterius uaſis
ſimilis pꝛimo cenſeretur enim pꝛimum uas argu. l. ſi
lic. §. ticia de condi. ⁊ demon. Et poſito ꝙ pꝛia opi.
eſſet uera adhuc idem eſſet dicendum quia in mulie
re pꝛeſumitur ignoꝛātia iuris cōmunis uel municipa
lis. l. cum de indebito. §. ſin aūt is. ff. ꝺ pꝛoba. Bal.
aūt ibi diſtinguit an ſtatutū trāſferat in pꝛopinquum
ius uenditionis an aūt ſolum diſponat alienatōnem
reſcidi ⁊ hoc ſecūdo caſu tenet idem quod ſupꝛa pꝛo
xime dixi ⁊ iſta determinatio facit pꝛo hac muliere qꝛ
hic non tranſfert ſed reſcindi poſſe diſponit qꝛ igitur
iſta pars equioꝛ ⁊ rōnabilioꝛ eē uidetur idcirco uiſis ſta
tuto p̄dicto ⁊ iſtrō uēditōis nec nō iſtrō conceſſionis
uſuſfruc.

usufr. ac etiam petitione dicti propinqui dico hanc ptē
ueriorē uz ꝙ dicta dña nō tenet reuēdere nisi nudā
ꝓprietatē retēto sibi usuf. quousqꝫ uixerit ꝑ ut prius
hēbat. Nec ob. l. si tibi. ff. qui. mo. usufr. qꝛ ibi recede
bat ꝓprietas ab ipo ꝯdā usufructuario nūc ꝓprieta
rio sine facto ipius qꝛ fuerat alteri sub ꝯditōe legata ꝛ
ipe usufructuarius pēdēte ꝯditiōe acquisiuit ab hēde
deide extitit ꝯditio ꝛ sic resoluit acquisitio ꝛ trāsit i le
gatariū ēt ipo usufructuario ꝯdā ignorāte iuxta nō. i
l. suo legato ꝺ le. i. i. §. i. ꝛ. l. fi. §. sin aūt auaritie. C.
cōia de le. merito trāsit cū iure usufruct⁹ secū ꝯsolida
to qꝛ sibi ꝓspicere nō potuerit sꝫ i cāu nr̄o hꝫ transire
mediāte uenditōe fiēda p istā dñaꝫ ꝛ aliter trāsire nō
pōt. Ipsa aūt dña pōt uēdendo sibi retinere usufru.
nec cogit uēdere nisi sibi retēto eo. Et sic pōt sibi ipi
ꝓspicere qꝺ facere ñ pōt i dcā. l. si tibi ꝑ quo. ff. ꝺ ꝯdi.
indebi. l. si in arca. §. fi. ꝛ qꝺ habet i dicta. l. si binaꝝ
de sui urba. p̄di. ꝛ dcā. l. sꝫ ꝛ si me. §. cū iter de cōdi.
idebi. ꝛ. l. qui exceptōꝫ. §. si ps. Et si p errorē omit
teret retiere daret repetitio p illas leges. ¶ Itē ñ ob
stat renūciatio de qua supra dixi qꝛ illa ut audio facta
fuit uēditori ꝓprietatis post ipaꝫ uēditionē qui uendi
tor noluit āplius sibi teneri tāq̄ usufructuari⁹ sicut pri
us tenebat ꝛ illud tm̄ fuit opata dcā renūciatio. Nā ꝓ
prietarius tenet quadā obligatōe ꝯtinua ꝛ successiua
ad paciendū uti frui ut nō. i. l. corruptōeꝫ. C. de usuf.
ꝛ. l. ii. ff. de uer. ob. p doc. p. l. iij. §. dare. ff. ꝺ usufr.
Voluit g° dict⁹ uēditor postq̄ desinebat eē ꝓprietari
us āpli⁹ ñ teneri dcā obligatōe uirtute cui⁹ si ipediuissꝫ
potuissꝫ ad iterē ꝯueniri ꝛ iō fecē se q̄etari ꝛ liberari ꝛ
lꝫ ipa q̄etatio ꝛ liberatio paꝝ eēt necessaria qꝛ eo ipo
ꝙ ꝺsinebat illa successiua obligatōe teneri: tm̄ ad ma
iorē cautelā h̄ fec̄. Et sic fuit poti⁹ ꝺclaratio sublate ob
ligatōis q̄ ipa sublatio ꝓut i sili ꝯtigit i eo q̄ soluit qꝺ
dꝫ qꝛ lꝫ h̄ ipo sit liberat⁹ tm̄ adhuc se fac̄ liberari p istrꝫ
iur̄ nō. i. l. iij. §. nūc ꝺ effectu de lib. le. p bar. Et h̄ ēt
bñ ꝓbat i. l. si su⁹. ff. q̄. mo. usuf. amit. i v̓bo liberabit
nō aūt p hāc q̄etatōeꝫ fcāꝫ ipi uēditori pdit ius retētiō
nis usuf. qꝺ hꝫ aduersus dcū ꝓpiquū qꝛ sic factū uēdi
tor' ꝓdcēssꝫ ꝓpiquo q̄ erat sibi oīo ext̄ne⁹ ꝛ ab eo mā
datū ñ hēbat qꝺ eē ñ dꝫ sꝫ ipi soli uēditori ꝓdcēst p. l.
si actōeꝫ. C. de pac. ubi casus. Cōcludo g° ut sup̄ dixi.

¶ Si uir legat uxori alimēta ꝛ postea in codicillis le
gat illi usumfructum oīuꝫ bonorum uxor ista uirtute
legati pōt ꝯsequi usumfructū oīuꝫ bonoꝝ ēt si istitut⁹
fuerit filius testōris. Et de natura istius legati usufru
ctus oīum bonoꝝ facti uxori siue filij siue attinētes si
ue extranei heredes fuerint istituti. ꝛ sic fac̄ ad nō. p
bar. in. l. titia. §. fi. de le. ij. Itē ꝛ nūquid si istituti sūt
filij ꝛ substituti extranei nūquid filijs mortuis mulier
seu uxor habebit integrum usumfructum.

.cccclxxxviiij.

In christi nomine amen.

Qꝺ uxor ꝯdā dc̄i ristori ꝺbeat habē itegꝝ usumfructū
bonoꝝ ꝓbat tripl'r. ¶ Prio qꝛ i testō legauerat uictū
uestitū ꝛ alimta. ff. ꝺ v. si. l. v̓bo uict⁹ ꝛ ꝺ ali. lega. l. fi.
Cū g° postea p codicillos illa v̓ba uictū ꝛ uestitū ꝺtra
xerit ꝛ loco ipoꝝ posuerit alia. s. qꝛ uolebat eā eē usu
fructuariā una cū filio suo pꝫ ꝙ uoluit legatū āpliare
ꝛ sic pl⁹ reliquere q̄ alimta als codicill⁹ fuissꝫ superflu⁹ cū
nihil aliud ibi dispōat qꝺ ñ ē dicēdū nec p̄sumēdū. ff. ꝺ
le. i. l. si qñ i pri. Per que dico ꝙ lꝫ als s̄m cōem opi.
inst. tatis filijs uerba illa usufructuarius ꝛc̄. importāt
solum alimenta ex coniecturata mente defuncti ꝛ in
fauorē filioꝝ iur̄ nō. i auc̄. h̄ locum. C. si s̄o nup. mu
lier. ꝛ. l. ticia. §. fi. ꝺ le. ij. Tñ i casu ꝓposito cū ex tēo
re testi ꝛ codicilloꝝ ꝯstet de alia uolūtate ꝺfūcti uolēt
ultra alimta reliquē dico ꝙ si extaret fili⁹ defūcti debēt
p̄fata dña hr̄e dimidiā. ff. ꝺ usufr. accre. l. si q̄s ticio in
pri. fili⁹ tm̄ hr̄et cālem dcā dña formalē ꝛ mortuo filio
dimidia ei⁹ calis accrescit dc̄e dñe: ꝛ sic ē loc⁹ iuri accre
scēdi de cāli ad formalē sic̄ ꝺ formali ad formalē. c. ti.
l. si mulieri cū liberis. uer. idē itelligēdū i tex. ꝛ glo. qꝺ
eēt uerū ēt si fili⁹ hr̄ditatē adiuissꝫ cū i usufructu locus
sit uiri accresc. ēt post acquisitōeꝫ factā a pri. c. ti. l. i. §.
iterdū. Verbū namqꝫ usufructu de ꝓprio significatu
iportat usūfructū cui significatui stādū ē si alia uolūtas
nō apparet. l. ñ aliter. ff. de le. iij. Hic aūt apparet alia
prie ꝯformis ut h̄ qꝛ nō sine misterio loco illoꝝ v̓borū
q̄ iportabāt alimta posuit ista ¶ Scdo ꝓbat qꝛ ꝛ si
p̄dicta cessarēt tm̄ ex quo ꝓponit ꝙ fili⁹ nō fuit heres
ꝛ sic nō succedūt substituti ex uulgari. l. si fili⁹ heres. ff.
de libe. ꝛ posthu. qui substituti sūt extranei s̄m cōem
opi. itegrū usūfructū hēbit. l. oīuꝫ. ff. ꝺ usuf. ꝛ. l. uxori
ꝺ usufru. leg. certe etiā si fili⁹ fuissꝫ hr̄s tm̄ qꝛ usufruct⁹
fuit relict⁹ p v̓ba multiplicatiua siue repetitiua. s. donec
uidua stetit ꝛ sic eēset tot legata quot āni. l. legatū. ff.
ꝺ an. leg. sꝫ opi. bar. i. ꝺ. l. ticia. §. fi. ꝓ tpe post mor
tē filioꝝ cū sit nouū legatū dꝫ hr̄e itegrū usūfructū cū
i pri. cuiusqꝫ āni i quo dies legati cedit ispiciat ei⁹ ꝯdi
ctio de ānu. lega. l. i singul' de dona. cā mor. l. senat⁹
§. fi. qꝺ ēt ꝯsuluit idē bar. i ꝯsilio qꝺ icipit Nicola⁹ ser
amati. Sꝫ ur̄ ꝓbari ꝙ testōr nō simpl'r reliquit cū usu
fructu sꝫ adiecit oīuꝫ bonoꝝ suoꝝ ergo ꝛc̄. ut nō. bal.
i. l. fi. C. de idic. uidu. sꝫ bar. i. d. l. ticia nō ur̄ de hoc
curare. Cōfirmant aūt pdcā qꝛ ut mihi v̓bo asserit fi
li⁹ p̄fat⁹ mortu⁹ fuit p plēs ānos an̄ mortēꝫ testōris.
Vñ cuꝫ testōr hoc sciuerit ꝛ potuerit mutare testm̄ ꝛ
codicillos ꝛ nō mutauerit credēdū ē eū uoluisse dece
dere cū eisdē ꝛ qꝺ v̓ba itelligant i eo significatu quē i
portāt ut ar. coꝝ q̄ nō. in. l. athlete. §. dat remissio
nē. ff. de excu. tu. p glo. C. de ioffi. test. l. iij. ꝛ qꝺ nō.
i. l. lex cor. l. circa fi. de uul. ꝛ pupil. p bar. ꝛ de testa.
mili. l. tractabat. ꝙ aūt de liberis fecit mētionē testōr
seu ꝺ filijs i pl'ali sine dubio ad filios ex ipo testōre su
sceptos refert nō ex alio. ff. de condi. ꝛ demō. l. si uir
uxori. ubi casus. Nec ob. ꝙ nō hēbat nisi unū ex eo ꝛ
sic nō ur̄ posse i eo uerificari. l. iuli⁹ feb⁹ q̄ ē. l. fi. ff. ad
trebel. qꝛ ipe fecerat mētionē ēt de nascituris ꝛ sic ad
illos refert illud pl'ale. l. qui filiab⁹. Sꝫ p̄dcis obstare
ur̄ ꝙ idē bal. nō. i. d. l. fi. C. de idi. uidu. ubi ur̄ deter
minari ꝙ istitut' ext̄neis mulier nō hēat itegrū usūfru
ctū sꝫ dimidiā ꝛ alteram habeāt istituti. Et hoc p. l. si
alij. ff. de usuf. lega. sꝫ hoc nō plꝫ qꝛ illa lex loquit qñ
uni legauit fundū alteri legauit usūfructū eiusdē fun
di. Quo casu iō ꝯcurrūt i usufructu qꝛ fundi appella
tio ꝯsistit ex ꝓprietate ꝛ usufructu ꝛ alt̄o deficiēte non
diceret fundus sꝫ nuda ꝓprietas uel nud⁹ usufr. ff. de
uer. ob. qui usūfructū. uñ reliquēdo uni fūdū uoluit
ꝙ habeat etiā fructū nō nudā ꝓprietatē sꝫ cū unū isti
tuit hēdē uniuersal'r ꝛ alti legat usūfructū bonoꝝ nō
ꝯstat ex alio ꝙ uoluerit istitutū pticipare aliquid de
usufructu cū instō ꝛ hēditas ꝯsistit i iure abstracto a
ꝓprietate ꝛ usufructu qꝛ pōt dici hēditas ēt sine aliq°
corpe. l. hēditas. ff. de peti. hēdi. Nō ergo apparet ex
significatu istōnis ꝙ uoluerit istitutū pticipare de usu
fructu uiuēte usufructuario ꝛ iō iteger usufructus pti
net ad legatariū: ꝓprietas v̓o ad hēdē. ꝺ. l. oīuꝫ. ff.

de usufr. dꝫ tñ uideri ne excedat estimationē dodrātꝭ ut ibi habet. ¶ Ultio pōt dubitari de eo qđ nō. bar. i. d. l. ticia §. fi. i fi. ubi q̄rit quid si īstituti nō erāt pe nitꝰ extnei sꝫ erāt attinētes ut collaterales an erit idem qđ qñ filij sūt īstituti ⁊ nō soluit. Sꝫ Ja. bu. i. l. i. si ꝓ nup. mulier tꝫ ꝙ ñ sit idē qđ i filijs sꝫ idē qđ i penitꝰ extneis q2 rō ꝯsuetudīs ꝺ q̄ ibi nō. fūdat i fauore filio rū ⁊ ita cōit tenet ⁊ etiā de fcō sicqꝫ nō obstat ꝙ isti in stituti erāt attinētes ⁊ ꝯsortes testōri. Cōcludit ergo dcām dñam dēre hēre itegrū usūfructū dūmō dodrā tē ñ excedat ⁊ dūmō stet i domo ꝓut testōr disposuit uel nō stet ꝑ eā sꝫ ꝑ hēdes. ff. de ān. leg. l. meuia. Pu to tñ ꝙ illa ꝯditio de stādo i domo censeat apposita solū eo casu quo liberi extarēt q2 uoluit eā hēre curaꝫ ꝺ eis: sꝫ eis nō existētibꝰ nō uideo ad quē finē hoc uo luisset uñ nec ipm puto uoluisse lꝫ notariꝰ male sciue rit uoluntatē eius exprimere.

¶ Si adest statutū ꝙ masculi adeūtes uel se imiscen tes excludāt fēias alˀs i eis haberet ius cōe si masculi de cedūt hēditate nō adita nec repudiata an hereditas ipa tota trāsmittet iure suitatꝭ ad hēdes ipoꝝ mascu loꝝ exclusis fēis an ꝟo sola portio eos tāgēs de iure cōi. ¶ Et an iuri seu facultati adeūdi hēditatē ꝓscri bat spacio. xxx. ānoꝝ. et si ꝓscribit an ignorās possit petē rest. i itegꝝ ex clā gnāli si q̄ mihi ⁊c̄. Et ad id qđ quottidie ꝯtigit ex cōi stillo notarioꝝ qui scribūt ꝙ te stōr reliquit usūfructū oīum bonoꝝ suoꝝ uxori ⁊ post ciꝰ mortē istituit talē utrū ualeat talˀ dispō. ⁊ sic an talˀ instō sit ꝯdictiōalˀ ⁊ an trāsmittat ad hēdes si talit īsti tutꝰ moriat añ usufructū ⁊ q̄lr isto iteri usufructuariꝰ poīt ꝯseq legatū usufructꝰ ⁊ an usufructuariꝰ q utit ⁊ fruit añ ꝓstitā cautiōeꝫ hēdi de utēdo ⁊c̄. faciat fru ctus suos an ꝟo illos teneat restituē hēdi eos petēti.

.ccclxxxx.

In christi nomine amen.

Sup ꝑrio q̄sito rñdeo ꝙ si essemꝰ i cā itestati locꝰ essꝫ statuto sub rubrica de liberoꝝ successiōibꝰ qđ excludit fēias extātibꝰ masculˀ ⁊ adeūtibꝰ uel se imiscētibꝰ alˀ ulˀt quo ad eas suari ius cōe. Circa qđ nōndū ꝙ si non adirēt uel se imiscerēt sꝫ repudiarēt nō fuissꝫ necesse ꝙ statutū exꝓsse hoc disponēt q2 tūc filie nō exclude rent a masculˀ q2 ēt si hoc nō dixissꝫ tñ ꝑria ꝑs statuti exclusiua fēiarū ꝓpt masculos debuissꝫ sic itelligi nec habuissꝫ locū masculˀ repudiātibꝰ ꝑ. l. i. §. sꝫ si sint. ff. ad trul. ⁊. l. i. §. filiū de ꝯ tab. ⁊ ibi ꝑ bar. Sꝫ si nō re pudiāt nec ēt adeūt uel se imiscēt sꝫ decedūt ea nō adi ta uel repudiata necessaria fuit ꝓuisio statuti q2 si il la nō essꝫ trāsmittēt masculꝰ totā hēditatē iure suitatꝭ ad suos hēdes exclusa sorore si alios hēret hēdes q̄ ipaꝫ. C. de iure deli. l. iij. l. ex militari. §. fi. cū. l. se. ff. de mili. te. cū ibi nō. de acq̄. hēdi. l. uētre ꝑ bar. q2 cē seret suꝰ hēs nō solū i portiōe quā dat sibi ius cōe sꝫ ēt i illa quā dat sibi statutū ꝑ exclusionē fēie q2 cēset eā sibi dare ut suo. d. l. ex militari i ꝑri. nec sit hēs di uerso iure ꝑti ut suˀ ꝑti ut extneꝰ ar. l. cū qui edes. ff. de usuc. Sꝫ q2 statutū disponit ꝙ si masculi nō adeāt uel se imiscēt fēie remaneāt i dispōne iuris cōis ⁊ ista ꝟba ꝟificant ēt si nō repudiāt sꝫ decedūt ea nō appre hēsa tacite uel exꝓsse dico ꝙ masculꝰ nō trāsmittēt iu re suitatꝭ nisi ꝑtē q̄ ipm tāgēt de iure cōi ſm numerū liberoꝝ masculoꝝ ⁊ fēiaꝝ alie portōes ꝑtinerēt ad sup stites fēias ac si ñ eēt statutū ꝓdcm ꝺ exclusiōe fēiaꝝ ꝑ ꝑ masclos. Et sic i cāu nr̄o ista soror dēret hēre dimi diā iure suo: altā dimidia ꝑtinēt ad hēdes fr̄is sui ad quos iure suitatꝭ trāsmisissꝫ ⁊ sic ad ipam eādē tanq̄ heredem eius si essemus i cā itestati ut dixi. Uerum q2 sumus i cā testati. ⁊ in testamēto masculus fuit in stitutus i solidū ⁊ femīe i certꝭ quātitatibus relictis iure instōnis. Aduertendum est ꝙ testūm ē ualidū ꝺ iure cōi ⁊ sic dēe filie ñ excludunt a successiōe uniuersali ꝑ statutū sꝫ ꝑ ipꝫ testōrē ⁊ ꝺ iur cōi i q̄ exclusio locū hꝫ ēt si masculꝰ se ñ imisceat exꝓsse uł tacite dūmō ñ rpudi et ⁊ decedat q2 iur suitatꝭ totū trāsmittit ad suū hēdē q̄ ē ipe Joachinꝰ substitutꝰ cū fuerit substitutio pupillarꝭ ⁊ ille decessit. s. masculꝰ i pupillari etate ⁊ iō dicēdū ē ꝙ ꝑ dcāꝫ dñam meā ñ pōt adiri dcā hēditas uirtute sta tuti ēt si ꝑ masculū fuissꝫ repudiata q2 statutū loquit i cā itestati q̄ cessat i cāu nr̄o cum sit locꝰ cāe testati. l. q̄ diu ꝺ acquir. hē. ⁊ ꝑ ꝯseqñs cessat statuti dispō cū ces sent eiꝰ ꝟba. l. hos accusare. §. oībꝰ ꝺ accu. sꝫ posset adiri ꝑ dcūꝫ Joachinū substitutū uł ex uulgari si ma sculꝰ ille rpudiauit cū fuit substitutꝰ ēt uulgarit uł ex pu pillari si ñ fuit repudiata q2 repiret in hereditate ma sculi tanq̄ adeūda ñ tanq̄ adita. s. trāsmissa iur suitat. l. si quis filiū. ff. ꝺ acquir. hēdi. i. §. i. q̄ pupilli hēditas ꝑtinꝫ ad Joachinū ex pupillari. Et h̄ si suffragaret sibi tēpꝰ ad adeūdū ñ alit. l. accusaturꝰ ꝺ adult. qđ an suffraget dicā i seqnti. ¶ Sup scđo dubio dicēdū est ꝙ si trāsiuit tēpꝰ. xxx. an. a die mortꝭ dcī masculi ꝑditū ē ius adeūdi utrāqꝫ hēditatē tā pr̄is q̄ filij. C. de iure deli. l. lꝫ cū ibi plene nō. maxie ꝑ bal. ⁊ nō. gl. ff. ꝺ ac qui. hēdi. l. iij. q̄ icipit q̄ diu ēt si toto dcō tēpoī dictꝰ Joachinus ignorauit se substitutū. C. de ꝓscrip. xxx. an. l. sic lꝫ si ignorātia fuissꝫ iusta ⁊ q̄driēniū ꝯtinuū ñ eēt trāsactū a die sciē possꝫ restōnem petē ꝑ ea q̄ nō. bar. i. l. i. §. siqs aūt ꝓpt inūdatōꝫ. ff. ꝺ itinē. actuqꝫ ꝑriua. ⁊. l. ab hostibꝰ. §. sed qđ simplr. ff. qui. ex cau. maio. ⁊ ꝑ gl. i. l. si sic. ff. queād. ſui amit. i fi. magne. gl. ⁊. l. si ꝑtē. §. i. e. ti. i ꝑria gl. Bal. tñ alr sentit. C. q̄ admit. ad bo. poss. pos. l. i. in. xxiiij. op. Quidā tñ te nuerūt ꝙ iuri adeūdi tēpore ñ ꝓscribit dicētes ꝙ ñ ē ius sꝫ facultas cui ñ ꝓscribit. ff. ꝺ uia publica. l. uiam publicā. Sꝫ ꝯriū ē uerꝰ q2 imo ē ius. C. de isti. ⁊ sub sti. sub ꝯditiōe fēis. l. iij. i fi. ubi ē tex. ⁊ ista ē cōis snīa glosarū ⁊ doc. ut plene nō. bal. i. d. l. lꝫ. C. ꝺ iure deli. Possꝫ ēt dici dcūꝫ Jocahinū excludi ab adeūdo ꝓpt aliud ēt si cessarēt q̄ supra dcā sūt. s. q2 nūdū extitit cō ditio substōnis cū uideat substitutꝰ post mortē mascu li ⁊ post mortē oīuꝫ filiaꝝ ut pꝫ dū dixit testōr quibus casibꝰ suprascriptꝭ obueniētibus ⁊c̄. ⁊ supra fecerat mē tōeꝫ ꝺ utroqꝫ casuū ꝓdictoꝝ. s. si omēs masculi more rent ⁊ postea si omēs femīe dū dixit i h̄ ultio ꝙ uole bat usumfructū cū ꝓprietate ꝯsolidari. Et quottidie ꝯtigit iste casus ex cōi stilo nōrioꝝ qui scribūt ꝙ testōr reliquit usumfructū oīuꝫ suoꝝ bonoꝝ uxori ⁊ ꝙ post eiꝰ mortē istituit talē. Nā resultat ex h̄ ꝑplexitas. s. q2 istō ē ꝯditiōalis. s. si supuiuat uxori. l. hēs meꝰ i ꝑri. ff. ꝺ ꝯdi. ⁊ dēmō. qñ di. lega. ce. si cū hēs ⁊ sic non pōt adiri hēditas uiuēte uxoī ⁊ ꝑ ꝯseqñs nec legatū usuf fructus deberi. Sꝫ ecōtra testōris uolūtas māifeste de ꝓhēdit i cōtrariū ꝙ uoluit legatū usuff. dēberi i eiꝰ uita post mortē ꝟo ñ imo si uoluissꝫ ñ potuissꝫ. l. titio cum moriet. ff. de usufruc. ⁊ sic ē ꝯrietas iter id qđ sonāt ꝟ ba istōis ⁊ id qđ sonāt ꝟba relcti usuf. ut tāgit i addi tōibꝰ spe. ti. ꝺ pigno. §. ij. i addi. q̄ icipit si usufructꝰ ꝺ bebat ⁊c̄. quā ꝑplexitatē soluit bal. C. ꝺ hēdi. isti. l. ex̄ neū h̄ mō q2 fatet istōneꝫ fore ꝯditiōnalē ⁊ añ mortē uxoris adiri ñ posse hēditatē ⁊ nihilominꝰ dic̄ legatū usufru.

usuff. deberi magis tuitiōe p̄toris ꝛ iudicis officio pro
salu da itētōe testōris ꝙ stricto iure ꝓut i si. C. ō ne
ces. f. l. pe. §. illo. ff. ō aliīn. lega. l. fuos ō an. lega. l.
quintus. Et idem tāgit in. l. id quod pauperib⁹. C. ō
epi. ꝛ de. sm q̄ si ūa sūt sequit̄ ꝙ iste Joachin⁹ nō so
lū excludit̄ ab adeūdo pp̄ hoc ꝙ ñ extitit ꝯditio sue
substōis cū adhuc supuiuat una filia ꝛ requirit̄ mors
oīuz q2 fuit fc̄a substō cū exp̄ssiōe nois collectiui. C. ō
īpu. ꝛ alijs substi. l. penul. ff. ad trebel. l. hēdes mei.
§. cū ita iūct bis q̄ nō. p bar. de dictōe omnes q̄ ē col
lectiua i. l. h articulo. ff. ō hēdi. isti. Sʒ ēt ex alio q2 ñ
ꝯstat adhuc utrū ip̄e sit ō numero substitutoꝝ ul' ñ q2
substō fuit fc̄a generalit̄ ō filijs ādree ꝛ sic de p̄sonis in
certꝭ ꝛ p ꝯseqñs ō illis tm̄ filijs ādree qui repient̄ uiue
re tp̄e q⁹ existet ꝯditō substōis. s. ꝙ oēs filie sint mor
tue ꝛ forte iste tc̄ ñ repiet̄ uiuere ꝛ sic apparebit ip̄m
nuꝙ̄ fuisse substitutū p id qō habet̄ i. l. si filiusfa. §. di
ui. lo p̄io ō le. i. ꝛ ō le. ij. cuʒ p̄. § . a filia ꝛ qō utrobi
qʒ nō. p bar. ꝛ ō le. iij. uxorē. §. sceuola ō lib. ꝛ posth.
l. ꝯm ꝯdissime p eūdē. Pʒ g⁹ ex p̄dc̄is p̄fatū Joachi
nū nō posse dc̄as hereditates adire ex triplici capite
Ul' q2 ñ ꝯstat adhuc utrū ip̄e sit substitut⁹ seu ō nume
ro substitutoꝝ ut i ulīa rōe supra fc̄a. Ul' si cēt tn̄ nō
dū extitit ꝯditō sub qua fuit substitut⁹ ut i penult. rōe
Ul' ēt si extitissʒ trāsactū ē tēp⁹ adeūdi ꝛ liciuri adeū
di p̄scriptū ē ut i p̄ria. Et ex bis sequit̄ ꝙ lʒ dn̄a mea
ñ possʒ adire ex dispōe statuti ō liberoꝝ successiōib⁹ si
Joachinus adire possʒ ut dixi i p̄ceden̄ti dubio. hn̄ tn̄
pōt adire ab itestato pp̄ exclusiōʒ ioachini rōne lapsi
tēporis q2 irrita fc̄a cā testamēti succedit cā itestati. l. fi.
ff. de ꝯdi. isti. Ul' posito ꝙ ñ cēt exclusus p lapsuʒ tē
poris si postea excludat̄ p morte ꝯtingētem sibi āteqū
moriat̄. d. mea potit tc̄ adire p iā dc̄a. ¶ Circa tr̄iū q̄
sitū si ponam⁹ ioachinū exclusuʒ p lapsuʒ tp̄is aut ñ
posse adhuc adire pp̄ cās de quibus supra clarū ē ꝙ
non pōt petere qō petit a dc̄a dn̄a. s. ꝙ restituant̄ fru
ctus p̄ceptos non p̄stita cautiōe que cuʒ debeat p̄stari
heredi qui ē proprietarius ꝛ hic nōdum ē adita here
ditas non ē cui poterit prestari. l. si i diē in prin. ff. de
cōdi. ꝛ demō. ꝛ sic non pōt sibi aliqua negligentia ul'
culpa imputari. ff. de cōdi. insti. l. iiij. in fi. ꝛ. l. mulier
in fi. prin. ꝛ qō ibi nō. d. ang. de p̄usio sat. ad ꝓposi
tum ꝛ p ꝯsequens nō debet puniri uel grauari in per
ditione ꝛ restitutione fructuū ar. l. cuʒ quidā. §. si pu
pillo. ff. de usuris. Preterea non interest ip̄ius ioachi
ni petere cum non sit ꝓprietarius unde ꝛ si dc̄e dn̄e
mee possʒ aliquid iputari non tamen ab isto q2 agēs
debʒ ius metiri seu ptātem agendi ex iure suo non ex
nō iure rei. ff. si p̄s heredi. pe. l. i. ꝛ. C. de rei uendi.
l. fi. Et sic pōt dicere dn̄a mea quantum ad te p̄tinet
liberas edes habeo. l. loci corpus. §. cōpetit. ff. si ſui
uendi. ꝛ qō nō. i. l. bis ꝯsequent̄ in prin. ff. fami. her.
per gl. ordi. Sed ꝛ posito ꝙ potuisset adire ꝛ adijssʒ
tamē nō posset petere restōnem fructuū nisi p̄ceptoꝝ
post petitam satisdationem ꝛ non p̄stitam q2 ex tunc
fuit in mora prestandi. l. si ex legati cā cum ibi nō. ff. ō
uer. ob. l. quod te si cer. pe. ꝛ sic mala fide uideret̄ p̄
cipisse. Sed p̄ceptos ante petitam satisdationem nō
siue ip̄os p̄cepit sciente ꝛ paciente ioachino tam de
iure cōi per ea que nō. bar. in. l. uxori. ff. de usufru.
lega. ꝛ guil. de cu. C. de usufruc. l. i. quam ex forma
statuti quod si bene inspiciatur uult ꝙ ueniant resti
tuendi solum fructus percepti post petitam satisdatio
nem ꝛ nō prestitaʒ siue p̄cepit ip̄o ioachino ignorāte
siue p̄cepit bona fide quia ut dicit̄ non habebat no

ticiā de testō ꝛ sic credebat se heredē ab itest. ergo fecit
eos suos ꝛ non tenet̄ eos restituere p id qō nō. guil.
de cu. i. d. l. i. qui ꝯsiderat ꝛ pōderat solū an sint p̄ce
pti bona fide uel non lʒ bar. dicat ꝛ loquatur alit̄ salʒ
an p̄cepit sciēte ꝛ paciēte ꝓprietario ꝛ idē bal. sentit
qō guil. i. l. si usufructus. e. ti. Laus Deo.

¶ In hoc ꝯsilio tangunt̄ duo dubia ultima tacta in
p̄cedēti uidelʒ utrū qñ testōr reliquit usufructū oium
bonoꝝ suoꝝ ꝛ post mortē usufructuarij istituit aliquē
heredē an tal' dispō ualeat ꝛ an stati mortuo testōre
cedat dies legati usufructus an uero requirat̄ aditio
ꝛ an instō tal' hēdis sit pura uel ꝯdictiōalis ꝛ si ꝯdi
ctiōalis q̄lit̄ usufructuari⁹ iteri pēdēte ꝯdōne poterit
ꝯsequi legatū ¶ Scd̄o an usufructuarius qui utit̄ ꝛ
fuit an̄ p̄stitā cautionē de utēdo ꝛc̄. faciat fruct⁹ suos
an uō illos teneat̄ restituē hēdi eos petēti. ¶ Tagit̄
etiā icidēter ad primū dubiū an iuri seu facultati ad
eūdi hereditatē p̄scribat̄ spacio. xxx. ānorum.

cccxxxj.

In christi nomine amen.

¶ Uisis dubijs ꝓpositis ꝛ elegātissime ꝯsult p egre
giū doctorē dn̄ʒ florianū de sācto petro omisso p̄io
dubio sup quo satis pulchre tactū ē p p̄imū ꝯsulētē
i p̄cedēti primo ꝯsilio. Uenio ad sm cui⁹ decisio pen
det substācialit̄ ex hoc qō ītra subdā. p̄io eni istituit
tres filias suas i certa quātitate nascituras qʒ ex eedē
quib⁹ decedētib⁹ substituit ꝛc̄. ut i testāmi serie apparet
demū istituit uniuersalit̄ filiū suū nascituros qʒ quorū
alti decedēdi substituit supuiuētes. Si uō ꝯtingerit
oēs ei⁹ filios i pupillari etate uel qñcūqʒ decedere tūc
uocauit ei⁹ filias supra istitutas ꝛ usumfructū reliquit
oium bonoꝝ suoꝝ eq̄lit̄ iter se diuidēdū ꝛ post mortē
earūdē cū ꝓprietate ꝯsolidari quib⁹ oibus suprascri
ptis obueniētib⁹ substituit dc̄is ei⁹ hēdibus uulgari
ter pupillarit̄ ꝛc̄. filios taʒ natos ꝙ̄ nascituros ādree
de usiberꝭ. Et sic pʒ ꝙ testōr substituit istos ultio lo
co noiatos tam post mortē filiarū quib⁹ usūfructū re
liquit ꝙ̄ etiā post mortē filioꝝ. Et ꝙ sit uerū elegāter
ꝓbat̄ ex tactis p p̄imū ꝯsulentē in scd̄o dubio ꝙ̄ ob
rē hoc omitto. Et ex hijs luculēter deducit̄ ꝙ cadim⁹
in illā q̄ōnē si relictus ē usufructus dc̄is filiabus oiuʒ
bōꝝ ꝛ post eaꝝ mortē istitut⁹ ē hēs ut fuit hic ubi sub
stituti fuerūt de quibus i pūcto an tale legatū sit nul
lū ꝛ ualidū. Et uidet̄ p̄imo ꝙ tale legatū nō ualeat
cū tale maxime legatū nō cedat nisi ab adita hēdita
te. C. de cadu. tol. l. unica. §. excepto. ff. qñ di. le. ce.
l. i. ꝛ. ij. sʒ hereditas nō pōt adiri nisi post mortē uxo
ris ut pʒ q2 hec instō ē ꝯditiōalis. ff. de ꝯdi. ꝛ demō.
l. heres meus ꝛ qñ di. le. ce. l. si cū heres ꝛ. ff. de here
di. insti. l. qui filio i p̄i. cū si. q2 post mortē eius cui re
lictus ē usufruct⁹ hereditas tm̄ adiri pōt ergo nullū
legatū collatū in ip̄s quo desinere dʒ. ff. de usuf. l. ti
cio cū moriet̄ de usuf. le. l. usūfructū. Preterea ꝛ hic ui
det̄ eē ꝑplexitas ꝛ ꝯtrictas seu iplicatio ergo inutile le
gatū. ff. de ꝯdi. insti. l. si ticius de uer. ob. l. si ticius ō
reg. iuris. l. ubi repugnātia. Primū pʒ q2 istitutio ut
supra dixi ē fc̄a ꝯditiōalit̄ post mortē usufructuarie ō
condi. ꝛ demon. l. dies incertus de condict. indebi. l.
nam ꝛ si moriar ꝛ sic legatum non potest deberi an
tē ꝯditionē ꝛ sit an̄ aditā hereditatē. post aditionē
aūt fcām minus q2 ea fienda uenit post mortē usufru
ctuarie respectu cuius temporis testōr non possʒ lega
re usumfructum etiam si uellet ut legibus supra alle

gatis ⁊ q2 non potest quid incipere eo casu quo debz finiri. ff. de man. te. l. libertas de cdi. ⁊ demo. l. heres meus. §. quis cu si. Et hac pte uidet tene Jo. an. i addi. spec. i ti. de pigno. §. ij. i additoe que incipit si usufructus debebat. ¶ Bal. tame i. l. extraneum. C. de hedi. insti. referes di. i csilijs suis tz tale legatu ua lere dices q tali casu his cui relictus e usufruct9 possit de facto uti frui ⁊ demu hereditate adita retro finget iuridice usum ce. ff. de cdi. insti. l. mulier. §. siquis he reditarium ⁊ cu no sit qui ei tradat accipiet p iudi. of ficium. ff. d peti. heredi. l. hereditas in fi. uel et ppria auctoritate intrabit tanq in possessione uacate cu no sit cdicens ad hoc. de le. ij. l. titia cum testo. §. i. ⁊ qd no. C. de lega. l. no dubium. Tenet ergo bal. tale le gatum ualere ⁊ mortem usufructuarie spectandam esse. Et ex hoc sequitur decisio predicti secundi dubij uidelicet q Joachinus unus ex filijs ser andree sub stitutus adire non poterit hereditatem ante existen tem conditionem de qua supra nec dicetur dicte a ditioni prescriptum fore. xxx. an. cum non possit dici id prescriptione sublatum esse quod non fuit in actu ⁊ potentia causatum. ff. de iure doti. l. tali facit. ff. de iniusto testa. l. nam ⁊ si sub conditione. §. rumpen do de uer. ob. l. decem. ¶ Aliam tamen opi. posuit idem bal. in. l. id q pauperibus. C. de epis. ⁊ cle. di cens tale legatum ualere sed institutionem non esse censendam conditionalem quia qui uult consequens uult necessariu antecedens de procur. l. ad rem mobi lem ⁊. l. ad legatum de sponsa. l. oro cum si. Sed in stitutio est antecedens ⁊ legatum consequens ut insti. de le. §. ante heredis: C. de fideico. l. eam quam. ff. de his que in te. dele. l. proxime ibi calphurnius ⁊c. ff. de iure codi. l. fi. insti. de fideico. here. §. in primis de le. i. l. hec uerba cum si. Ergo ex quo testator uo luit legata deberi pure ex eius mente resultat institu tio pura ⁊ sic concludit diem mortis de medio reijcien dum esse hoc idem tenuit in. l. filius a patre. ff. de liberis ⁊ posthumis per glosam que est ibi. Et ex hoc sequitur si est uerum alia decisio ad secundu3 du bium q cu3 talis conditio reijciatur de medio ⁊ insti tutio censeatur pura dicto Joachino ius amplius no esse in adeundo hereditatem ex quo prescriptum est spacio. xxx. annorum secundum ueram opini. glosa ru3 ⁊ docto. i. l. licet. C. de iure delibera. ⁊ in. l. cu3 an tiquioribus co. ti. ⁊. l. unica. C. quando non pe. par tis. ⁊. l. quadiu la prima. C. de acquiren. heredi. Et per consequens dictam hereditatem concluditur ue nire ad succedentes ab intestato cum substitutus la psu temporis sit exclusus ⁊ maior sit exclusio inducta tempore q repudiatione ut. l. facta. §. si quis bono rum ⁊ ibi per Jaco. de are. ff. ad trebel. igitur ⁊c. ff. de acquiren. heredi. l. in pluriu3. ff. de conditi. insti. l. fi. cum simi. ¶ Aliam opini. posuit in. l. siquis insti tuatur la grande. ff. de heredi. institu. concludens p illum tex. q licet interim heres institutus uiuente fru ctuario no sit heres attame administrare poterit he reditatem pro bonis conseruandis ⁊ pro utilitate cre ditorum petita bonorum possessione secundum for ma3 dicte legis si quis instituatur. pro quo facit. ff. d iure deliberan. l. aristo. ff. de acquiren. hereditate. l. aristo. ⁊ co. ti. l. pro herede in fi. princi. ff. de peti. he redi. l. diuus. Et sic limitat dicta in dicta. l. extraneu.

¶ Ultima fuit opinio domini angeli in. l. miles ita here3. ff. de testame. mili. dicentis q institutus sub conditione uidelicet post morte pendente ea poterit petere bonorum possessionem per. l. siquis institua tur preallegatam ⁊ per talem agnitionem cedet dies talis legati sicut si hereditas esset adita que opini. mi hi nullo modo placet quia per bonorum possessione que petitur ex forma dicte. l. si quis instituatur quis non efficitur heres ut ibi sed habetur tanq heres in his duobus que supra dixit bal ibidem ⁊ in. l. ij. §. si sub conditione. ff. de secun. tabu. ergo non opera tur hoc quod angelus dicit cum ad confirmationem dependentium ex testamento requiratur uera testa menti confirmatio que inducitur per ipsam heredita tis aditionem ut. ff. de stipu. ser. l. si seruus meuij ⁊ castrensis peculij in fi. de contra tabu. l. filium. §. sed cu exheredatio de regulis iuris. l. si nemo. ff. de bo. libe. l. si patronus. §. ex testameto cu3 similibus que aditio in casu angeli non inducitur effectualiter nisi eueniente conditione ut plene no. in dicto. §. si sub conditione. Et ideo uidetur mihi indubitatissime te nendum fore tale legatum usufructus ualere ⁊ diem mortis spectandum esse per heredem institutum.

Nec obstant que supra dicta sunt uidelicet q legatu3 usuffructus no cedit nisi ab adita hereditate hoc eni est ueru3 nisi ex uerbis testatoris aliud deprehenda tur tacite uel expresse q uoluerit diem dicti legati ce dere ante aditam hereditate3 qd facere pot. Ad hoc induco quod no. bar. in. l. nemo potest de le. i. ⁊ in l. i. §. i. siquis om. ca. te. ubi allegando. §. si uero ex pressim in auc. de heredi. ⁊ falci. ⁊ quod ibi no. per Jaco. de bel. concludit q per prohibitionem falcidie a testatore factam legata debentur etiam non adita hereditate ⁊ sic tacite nedum expresse testator hoc di sponere potest licet aliter dixerit bal. in. l. eam quam C. de fideico. ⁊ in. l. i. siquis om. ca. te. Sic ergo ⁊ in casu nostro uidetur tacite sensisse testator q domina mea legataria dicti usufructus postquam heres sub conditione fuerat institutus ⁊ ipsi pure legatum pos sit hereditate nondum adita accipere propria aucto ritate quod testator concedere potest ut in. l. titia cu3 testamento. §. i. ⁊ ibi glo. de le. ij. Si. n. hoc non dice remus esset necesse dicere exspectandam fore aditio tionem ipsius heredis ⁊ sic esset inutile legatum usus fructus cum post mortem eius qui usumfructum iure legati habet hereditas adiri debeat igitur ⁊c. ar. ff. d re. du. l. quotiens. ⁊. l. ubi de regulis iuris. l. semper in dubijs cum si. cum ergo ita sit uerisimile ut supra dixi testatorem cogitasse ut patet ex testi serie ita eius uoluntas interpretanda est. ff. de re. du. l. cum in te stamento. Et hanc opi. sequi debemus fauorabilem ultime uoluntati testatoris. ff. de inoffi. testa. l. si pars extra. de re iudi. c. duobus. ff. e. ti. l. inter pares quia alter dicendo secundum Jo. an. esset dicere q testa tor elegisset uiam ad impugnandum suum iudicium quod non est presumendum. ff. de testame. mili. l. iij. Non ob. secundum de pplexitate quia intelligendo ut supra dixi nulla resultat perplexitas aut contrarie tas. Et secundum hoc non erit necesse recurrere ad id quod dicit bal. in dicta. l. extraneum uidelicet q ca piat de facto ⁊c. ubi. n. habemus remedium iuris no est recurrendum ad remedium facti. C. de acti. ⁊ ob li. l. negantes. ff. q met9 cau. l. extat cum si. Item ⁊ q dies incertus non subducatur de medio in casu nostro probatur per. l. qui filio in prin. ff. de heredi. insti. ⁊ dicta. l. filius a patre secundo responso de

libe. ⁊

libe. ⁊ posthu. Itē ex theorica notabili quā ex. d. l. fili
us a patre elicit bal. uidelȝ tūc ē uer ꝙ dies icerta dȝ
expectari qñ ꝑ illā expectationē testm̄ nō redderet
nullū existēte die secus si ecōtra ut dicit notāter gl. in
dicta. l. filius. Sȝ i cāu nr̄o ut supra itelligo uolunta
tē testōris ꝑ expectatōēȝ diei eo adueniēte nō reddit
dispō nulla ergo ⁊c̄. Et ista ē ṽitas quicq̄d dicat bal.
i dictis locis ⁊ i. l. hereditas. ff. de hered. isti. Nō ob.
ꝙ idē dicit i dicta. l. id qđ paupibus deꝑ̄sumpta mē
te testōris cū testi uerba sonāt i ꝯ̄riū ergo ñ presumit
aliud uoluisse q̄̄ dixit. ff. đ suppe. lega. l. labeo. §. idē
tubero extra de uer. sig. c. itelligētia cuȝ si. Et ꝓ hac
ꝯclusiōe optie facit tex. i. l. titia cū testō. §. si. de le. ij.
¶ Ex quibꝰ oibus restat circa ꝑ̄m dubiū clarissime cō
cludēdū dictū legatū ualuisse ac mortē dicte usufructu
arie spectādā eē ꝑ dictū substitutū. Et ꝑ ꝯñs ut supe
rius dixi dicto heredi nō cucurrisse tp̄s adeūdi ⁊ hoc
si uolumus tenere opi. ī. d. l. extraneū quā teneo. Si
aūt uolumus tenere aliā uidelȝ diē đ medio subducē
dū ⁊ tūc ꝯcludit ut ex supradictis appet locū esse suc
cessiōi ab itestato ex quo iuri adeūdi dicto substituto
ꝯpetēti prescriptū ē. Et hec dcā sufficiāt de huiusmōi
ꝯsultatōis articulo ¶ Sup tertio aūt uidet prio dicē
dū dictā usufructuariā cecidisse in penā statuti ex quo
ꝓprietario heredi futuro nō cauit cum heres eē spe
ret moueor ꝑ tex. l. peto. §. fratre de le. ij. ubi si fūdꝰ
i cāu alienatōis facte reuerti dȝ ad familiā đbēt primi
i gradu cautōeȝ p̄stare tabelliōi ut supplet ibi gl. eos
restituturos dictū fundū alijs de fami. iferioribꝰ i gra
du lȝ nō sint sȝ eē sperēt ita ergo i cāu nr̄o debuit di
cta cautio p̄stari dcō ioachino qui heres eē sperabat
lȝ adhuc nō sit. Pretera ꝓ hoc uꝛ casus i. l. si tibi. §.
f. usufruc. quēad. caue. ibi ⁊ usufructuarius cautōem
prestare tenet ei cui sub ꝯditōe ē relicta ꝓprietas ⁊ sic
eiꝰ qui ꝓprietarius eē sperat. ¶ In cōtrariū tñ uidet
rei ueritas si tenemꝰ opi. illā de qua supra late dictū
ē ꝙ dies reiciat đ medio qꝛ tūc exclusus fuit dicꝰ sub
stitutꝰ cursu tēporis ⁊c̄. unde non ē cui caueri possit
ergo pena statuti locū ñ hȝ. ff. đ ꝯdi. ⁊ demō. l. mutia
ne i fi. ubi cāus. facit. ff đ usu. l. pecunie i fi. ff. đ arbi.
l. arbiter i fi. Itē ⁊ posito ꝙ dcā usufructuaria cauere
debuerit fructꝰ tñ ꝑcepti añ cautiōis petitōeȝ nō ueni
unt restituēdi i cāu dubitatōis nr̄e. Sȝ tāt̄ū illi qui pe
titi sūt post petitā cautōeȝ ⁊ ñ p̄stitā moueō ꝑ tex. nō.
i. l. hac edictali. §. is illō ibi dū dic̄ dissimulauerit ⁊c̄.
C. de secū. nup. ubi usufructuariꝰ fructꝰ lucrat ñ p̄sti
ta cautōe qꝛ ñ petita qꝛ sciēte ꝓprietario eos pcipit ⁊
hoc idem nō. bar. ff. de usuca. l. si hō. Cum ergo ita
presupponat in cāu nr̄o igit ⁊c̄. Et ideo supradicta
per primum consulētem in ultimo puncto ꝯfirmo.

¶ Uxor.

¶ De quadā uxore que se sepauit a uiro ⁊ repetebat
dotē uel fructus illiꝰ ꝓ eo ꝙ uir eius ñ sustinebat one
ra mr̄ionij. Et tradit ibi de triplici defectu libelli. s. ꝯ̄
rietat icertitudis ⁊ ieptitudis. Et prio nūq̄d libellus
i quo mlr copulatie narrat maritū adultari tenēdo
ꝯcubinas ob ꝙ uenit fiēda restitutō dotis. Itē ꝙ ma
ritus male utit substātia sua ob ꝙ dubitat de ꝑditiōe
dotis ⁊ ꝯñter ob ꝙ dos ip̄a uenit seq̄stranda. Itē ꝙ
fuit expulsa de domo ⁊ mala tractata ⁊ ꝙ nō uult seq̄
uirū peregrināte ob ꝙ ei sepate sine sui culpa debent
alimēta prestari ꝓcedit an uero reici debeat ⁊ tanq̄̄
i eo cumulent remedia ꝯ̄ria. Et quid si ista remedia
fuerit intētata alternatiue. ⁊ quid si secūdū sub condi
tōe defectus primi ⁊ tertiū sub ꝯditōe defectus primi
⁊ secūdi. ⁊ nūquid libellus alternatiuus dicatur icer
tus. ¶ Item ⁊ nunquid libellus i quo mulier ꝓpter
adulteriū agit ad restitutionē dotis anteq̄̄ egerit ad
separationē thori dicat aptus an ineptus. ¶ Itē ⁊
an libellus in quo mulier intentans remediuȝ. l. ubi
adhuc. C. de iure do. s. agēdo ad sequestrationeȝ do
tis dicatur aptus uel ineptus si mulier in ip̄o libello
solū expressit ꝙ maritus de pecūia dotis mercabatur
in mari ⁊ nō expressit ꝙ maritus ceperit aliquid per
dere in ipso mari. Item ibi etiam habetur qualiter
debeat libellari quando mulier separata a uiro petit
alimenta ⁊ que probanda ueniunt in quolibet horū
trium suprascriptorum libellorum. Item ⁊ ibi an uir
teneatur uxori sue restituere oēs fructus quos perce
pit ex dote ꝓ eo tēpore quo nō sustinuit onera matri
monij. An aūt alimēta dūtaxat prestari teneatur.

cccxcij.

¶ In christi nomine amen.

Uiso quodā libello porrecto ꝑ dñaȝ andriolā filiā cō
daȝ bonaguite đ pēsauro ꝯ̄ ⁊ aduersus frāciscū uiti đ
dicta ciuitate maritū eiꝰ sup restōe seu ꝯsignatōe dot
⁊ sup iterusurio tēporis ꝑ̄teriti qͦ ñ sustinuit onera
mr̄imonij ⁊ ēt exceptōibꝰ porrectis ꝯ̄ ip̄am ⁊ attesta
tōibꝰ hinc inde recept. necnō his que q̄̄ plures so
lēnes doc. ꝯsulētes super eis diffuse scripserūt. Sup
eo qđ pricipaꝛ querit uidelȝ que sint ꝑtes iudicis in
absoluēdo uꝉ ꝯdēnādo paucis me expediā. tū qꝛ alij
mlta scripserūt q̄ ñ expedit repetere. tū qꝛ ex ispectōe
actorū res satis clara uidet paucis idigēs ṽbis uel cir
cūlocutionibꝰ. Teneo igit una cū alijs ꝙ reus sit ab
soluēdus iterlocutorie ꝑꝑ defectū libelli. Et posito ꝙ
in libello nō eēt defectus ueniret absoluēdus diffiniti
ue ꝑꝑ defectū ꝓbationū. ꝙ aūt prio casu sit iterlocu
toria ⁊ post eā reseruetur ius iterum agendi patet
in. l. libellorū. §. ꝙ si libelli. ff. de accu. si messor fal.
mo. dix. l. i. §. i. extra de iudi. c. examinata. Et ꝙ se
cūdo casu sit diffinitiua ⁊ nō reseruet pȝ. C. đ edēdo
l. qui accusare iuncta gl. que ē in auctēṫica qui semel
qūo ⁊ qñ iudex que incipit. s. citatio i fi. ff. de eden. l.
argentarius. §. cū aūt ubi etiā ꝓbat ¶ Defectꝰ aūt
istius belli ꝯsistit in tribus. s. in ꝯ̄rietate remediorum
itētatoꝝ. Itē i incertitudine. Itē i iepitudine. quorū
qđlibet sufficit ad repulsaȝ libelli. Primuȝ patet qꝛ ex
narratis colligunt alique cause que ꝯcludūt ad oīmo
dā ⁊ plenā restitutōeȝ dotis ⁊ sepatiōeȝ thori ut ē illa
ꝙ adulterat ⁊ tenet ꝯcubinaȝ. C. de repu. l. ꝯsensu ⁊
qđ nō. in. c. romana đ sen. excō. li. vi. i gl. sup uerbo
offenso iūcto. c. plerūqȝ de do. iter ui. ⁊ uxo. ⁊. xxxij.
q. vi. ꝑ totū. Quedā alie cause colligunt q̄ ꝯcludunt
ad restōnē nō oimodā sed ad ꝯsignationē dotis uir
tute legis ubi adhuc. C. de iure do. ut ē illa ꝙ sit effe
ctus đterioris ꝯditōis post ꝯ̄ctū mr̄imoniū. Et ꝙ du
bitat đ ꝑditōe dotis i mari q̄ ꝯsignatio nō dicit restō
ut nō. bar. ff. so. ma. l. si qs sic stipulet ⁊ in. l. si ꝯstan
te i secūda qōe p̄ncipali. q. v. Ista uero se nō ꝯpaciū
tur inuicē. s. ꝙ fiat restō ⁊ ñ fiat seu ꝙ fiat plena ⁊ fiat
ñ plena sȝ semiplena. ff. đ here. isti. si te solū. Quedā
alie cāe colligunt q̄ ꝯcludūt solū p̄stationē alimētorū
ñ aūt ad aliquā p̄statōeȝ dot plenā uꝉ semiplenaȝ seu
ꝯsignatōeȝ ut ē illa que fuerit expulsa đ domo mariti
ꝑ̄cise uel ꝓpter malā tractationē ⁊ ꝙ ip̄a nō intendit
sequi maritū ꝑegrināte. Iste nāqȝ cāe posito ꝙ sint

uere nõ ɔcludũt ut debeat fieri restõ dotis uel ɔsignatio sʒ ꝙ debeant prestari alimẽta posito ꝙ nõ sit i seruicio uiri iuxta nõ. ꝑ ci. C. de nego. gest. qͦ i uxorẽ ⁊ ꝑ bar. i tractatu alimẽtoꝝ ante fi. ⁊ qͦ idẽ nõ. in. l. si cũ dotẽ. §. sin aũt i seuissimo so. ma. Quis ergo monoculus uel lippus nõ uideret ista eẽ int̃ se ɔ̃tria scʒ fieri hoc ⁊ nõ fieri sʒ aliud. ff. de manu. te. l. sticus imo. Si ergo attẽdim⁹ narratõeʒ libelli cũ oĩa ista ponãt̃ copulatiue potuit repelli rõe ɔ̃trietatis. C. de fur. l. i. si seruus exte. l. i. ff. qñ app. sit. l. penul. §. sʒ si alius ꝺ app. c. solicitudinẽ i fi. cũ ɔcor. ibi ꝑ gl. allegati. Si uero ĩspiciat̃ ɔclusio tũc uidet̃ ꝙ nõ sit ɔ̃trietas qꝛ ꝑ̃dcã i ea distigunt̃. Petit eni dotẽ restitui uel ɔsignari. Et sic uidet̃ ꝙ ꝓcedat libellus tanꝙ̃ si sm̃ sub ɔditõe ꝺ fectus ꝑ̃mi itẽtasse uideat̃ ar. eoꝝ que nõ. i. l. i. C. qñ ꝓuocare nõ ẽ necesse. ff. ꝺ ioffi. testa. l. q̃ de ioffi. i fi. gl. extra de resti. i ite. c. ɔstitut⁹ de re iudi. c. abbate sane ubi ꝓcedit libellus i quo dico rẽ ad me ꝑtinere iure dñij uel quasi lʒ ista sint int̃ se ɔ̃tria qꝛ ꝑ primũ dico me dñm ꝑ sm̃ dico me nõ dñm sʒ i cã acquirendi dñiuʒ ut ibi nõ. i gl. Et hoc iõ qꝛ nõ copulatiue sʒ alt̃natiue ꝓposuit nec ur̃ debere nocẽ copulatiua ꝓposita i narratõe qꝛ illa posita ur̃ ad significãdũ ɔcursũ i origine istoꝝ remedioꝝ qui põt eẽ lʒ int̃ se ɔ̃tria sint. Cõstat nãqʒ oẽs dictas cãs posse ueras eẽ i se nõ tñ possunt simul i exercitiũ deduci. ff. ɔmo. l. si seruus ⁊ qͦ nõ. i. ꝺ. l. i. C. de fur. Sed ad hoc rñdet̃ remedia ɔ̃tria uel actões nõ solũ copulatiue sʒ nec alternatiue posse simul ⁊ eodẽ libello deduci ul̃ itẽtari. ff. de ioffi. te. l. pap. §. si q̇s ⁊ irritũ lʒ unũ pure aliud sub cõditõe sic ꝑ ea que nõ. i. ꝺ. l. i. C. qñ ꝓuo. nõ ẽ ne. ⁊ dcõ c. ɔstitutus de i ite. resti. ita dicit expresse bar. i. ꝺ. §. si quis ⁊ irritũ ꝑ illũ tex. Nec ob. c. abbate sane de re iudi. li. vi. qꝛ ibi magis de ɔsuetudine admittit̃ ille libellus ꝙ̃ de iure ut ibi nõ. i gl. Itẽ nõ ob. gl. i. l. qui de iofficioso de inoffi. testa. i fi. qꝛ ibi non erãt remedia ɔ̃tria imo subalterna qꝛ unũ erat preparatoriũ alteri⁹. Uel si uolumus dicere dictũ bar. nõ ꝓcedere i. ꝺ. §. si quis ⁊ irritũ qꝛ ibi nõ ur̃ ꝓbari eo qͦ ibi alternatiua nõ ponit̃ iter remedia ɔ̃tria sʒ iter ɔpassibilia uidelicet irritũ ⁊ ruptũ. At iter predicta ⁊ iofficiosum que sunt ɔ̃tria ponit̃ copulatiua ut sic dicamus ꝙ ɔ̃tria remedia non pñt copulatiue deduci sʒ alternatiue sic. Rñdet̃ duplr̃. Prio ꝙ imo irritũ ⁊ ruptum sunt ɔ̃tria qꝛ si erat irritũ ꝑ non aditioneʒ ꝑ̃supponit̃ ꝙ potuit adiri ⁊ nõ fuit adita. Sʒ si fuit ruptum ꝑ aliud testm̃ nunꝙ̃ adiri potuit cũ in uita testõris in qua põt ɔtingere dicta ruptura nõ post mortẽ non potuerit hereditas adiri. ff. ꝺ acqui. here. l. qui hereditatẽ ⁊ nõ. e. ti. l. is qui ꝑ gl. Itẽ si fuit ruptũ natiuitate posthumi filr̃ nunꝙ̃ potuit adiri de ac. here. l. uentre in prin. ⁊ postꝙ̃ eẽt irritatũ ex una cã non possʒ ãplius rũpi ex alia de iniusto te. l. nã ⁊ si sub ɔditione. §. i ¶ Secũdo mõ respondet̃ ꝙ ⁊ si rõ ɔ̃trietatis cessaret ꝓpter dictã alternatiuã icidimus tñ in sm̃ defectũ. s. icertitudinis qꝛ libellus alternatiuus ꝓpter incertitudinẽ non admittit̃ regulr̃ nisi qñ precederet obligatio alternatiua uel qñ actor reddit̃ incertus ex facto rei ut insti. de acti. §. curare ⁊ qͦ ibi nõ. ⁊. l. i. §. qͦ ait quoꝝ lega. Non eni erat reus hic certus qͦ istoꝝ remedioꝝ uellet dicta dña prius intẽtare cum simul ambo ñ posset postꝙ̃ ergo fuit opposita exceptio dʒ emẽdari uel declarari al̃s ueniebat repellẽdus. C. de edẽ. l. edita ibi spẽm future litis demonstrat. i. demonstrare dʒ. ff. e. l. i. i prin. C. de ãna. exce. l. fi. ⁊ qͦ ibi nõ. Processus ergo factus sup eo non declarato ꝑinde non ualʒ ac si fuisset repulsus a pñcipio qꝛ reseruatio exceptionuʒ in calculo ferende sñie que solet fieri ex forma statuti facit hẽri ꝑinde ac si a principio fuissʒ exaiata ⁊ super ea ꝓnunciatũ. ff. ꝺ dã. infec. pretor. §. si ɔtrouersia. ad ꝑ̃dicta qͦ nõ. gl. i. l. i. §. si quis argẽtum. ff. depositi de rei uen. itẽ põp. §. fi. Nũc ergo uiso de duplici defectu. s. ɔ̃trietatis ⁊ incertitudinis uidẽdũ ẽ de tertio s. ieptitudinis. Et ista si bene inspiciat̃ colligit̃ i quolibet dictoꝝ remedioꝝ. ¶ Et prio in illo quo uidetur agere ut fiat plena restõ dotis ꝓpter adulteriũ. Nam primo debuit agi ad separationẽ thori corã iudice ecclesiastico ut i. c. plerunqʒ de dona. int̃ ui. ⁊ ux. qͦ cũ factũ non fuerit prepostera ⁊ ꝑ ɔsequẽs inepta uidet̃ fuisse petitio sicut cũ agit̃ peti. heredi. anteꝙ̃ agatur querela ut nõ. i. l. qui de iofficioso. ff. de ioffi. te. facit de heredi. acti. l. ut debitũ extra de iudi. c. exhibita.

¶ Secũdo i eo ꝙ itẽtauit remediũ. l. ubi adhuc. Nã nõ sufficiebat narrare ꝙ dictus maritus dotẽ prefatã trãstulerit de pẽsauro uenetias ⁊ ꝙ ipe mercat̃ in mari ⁊ põt ꝑdere. ¶ Sed requirebat̃ ut diceret ꝙ iam icẽperat aliquid perdere in mari sm̃ ea que nõ. bar. in l. si ɔstãte so. ma. i pria. q. pñcipali. q. iiij. Et ita dʒ itelligi glo. que ẽ. e. ti. l. ij. circa prin. i glo. que incipit dixit qñ circa mediũ ibi sed quõ ⁊c̃. cũ ibi nõ. ꝑ bart. qui uidetur dicere ꝙ qñ res mariti sunt i loco ꝑiculoso ut in mari ꝑ̃sumit̃ ꝙ efficiatur nõ soluẽdo. Nã est uerũ si icepit ꝑdere al̃s sec⁹ ꝑ ea que nõ. bar. i dcã. l. si ɔstãte. Itẽ narrari debebat ꝙ post ɔtractum matrimoniũ incepit mercari per mare aut si pri⁹ ꝙ h̃ ignorabat dcã dña ꝙ cũ factũ ñ sit ñ ɔcludit qꝛ si añ ɔ̃ctũ mr̃imoniũ sic faciebat ea sciẽte qͦ ꝑ̃sumitur ex qͦ cuʒ eo ɔ̃hebat. ff. de regulis iuris. l. qui cuʒ alio ⁊ qͦ ibi nõ. Sciebat ul̃ scire poterat hoc euenire posse ⁊ sic ei non prouidetur remedio dicte. l. ar. ff. de dam. ifec. qui bona. §. de illo ut in pos. lega. si is a quo. §. fi. facit. ff. de iure doti. l. ꝓmittẽdo. §. si a debitore. C. de spõ. l. fi. ⁊ nõ. ci. in dicta. l. ubi adhuc i quarta questione facit. ff. loca. si quis domum. §. i. Licet ergo dicat quod ex mutatõne dicte dotis de pensauro uenetias sit effectus deterioris conditionis ⁊c̃. hoc non sufficit quia de se ipso apparet esse falsũ per ꝑ̃dicta. ¶ Tertio in quantuʒ expressit causas ɔcludẽtes ad ꝑ̃statõʒ alimentorum dũtaxat que sunt due scilicet quod fuit ab eo expulsa ꝺ domo seu ꝑ suos ipo approbante ⁊ ratificãte. Itẽ illa ꝙ ipa ñ itẽdit ire uenetias sʒ stare i pẽsauro iter suos iste uident̃ satis ɔcludẽtes de prima patet ex nõ. ꝑ ci. i. l. qͦ in uxorẽ. C. de neg. gest. De scͦda patet qꝛ narrat ꝙ tp̃re ɔ̃cti matrimonij maritus habitabat pensauri unde poterat uerisilr̃ credere ꝙ in futurũ dʒ habitare licet prius habitassʒ uenetijs ar. C. de ser. expor. l. moueor. Nec obstare uidet̃ ꝙ narrat se iuisse postea cuʒ eo uenetias ꝑ qͦ uidet̃ ɔsensisse dicte peregrinatõi qꝛ põt respõderi ꝙ dict⁹ ɔsensus tacitus. sʒ facto exp̃ssus nõ uerbis. C. ꝺ ɔdi. insti. l. repħẽdẽda de leg. l. de q̇b⁹ ñ opat̃ nisi quatenus i eo ꝑseuerat ꝑ gl. ordi. q̃ ẽ in cle. sepe ꝺ uer. sig. circa fi. que icipit uidet̃ ꝙ ꝑ plr̃ale que ẽ nõ. ad hoc. Actus enim nr̃i uoluntarij non porriguntur ultraꝙ̃ gerant̃. C. de excu. tu. l. uolũtarie ne uxor ꝓ marito l. fi. de iti. actuqʒ priua. l. i. §. iul̃. ⁊ quod nõ. bar. in auc̃. q̃ rẽ. C. ꝺ sacrosan. ecc. circa fi. igit̃ ⁊c̃. ff. ꝺ ãnu. lega. l. meuia cũ ibi nõ. ꝑ bar. ⁊ ꝑ ci. i. l. liberti libertiqʒ de ope. lib. ¶ Breuit̃ poito ꝙ i ꝑ̃dicta narratiõe ñ esset ineptitudo ⁊ ꝙ dicte cause ɔcluderẽt ad petitionem

tionẽ alimentoꝝ de quo tñ nõ disputo de p̃senti. Nihilominus dep̃hẽdit̃ ĩeptitudo ĩ ↄclusiõe q꜡ nõ petuntur alimẽta ↄdecẽtia ſm quãtitatẽ dotꝭ ⁊ ↄditionẽ ꝑſonarũ iuxta. l. ſi cũ dotẽ. §. ſin aũt in ſcuiſſimo ſol. ma. Sꝫ petit̃ integrũ intcruſuriũ dotꝭ. ſ. x. ꝓ cẽtenario tam ꝓ tp̃e p̃terito quo nõ ſubijt oncra matrimonij q̃ꝫ ꝓ futuro que ↄditio non ꝓcedit ex duplici capite. ❡ Primo q꜡ nõ narrat̃ nec ↄſtat ꝙ dcũs maritus traficauerit pecuniã dotalẽ tali mõ mercãdo ꝙ tãtuꝫ emolumẽtum ꝑcepit ãnuatim de ipſa lꝫ eniꝫ ſit mercator ⁊ traficet pecuniã in mercancijs poſſibile tñ ẽ ꝙ dcãm pecuniã dotalẽ alio modo inueſtiuerit puta in emptionẽ p̃dioꝝ que nõ tm̃ coꝛreſpõdẽt. Unde poſito ꝙ maritus qui nõ ſubſtinet oncra matrimonij teneret̃ reſtituere uxoꝛi integros fructus dotꝭ ar. l. fi. in pꝛin. ff. de doli excep. ſo. ma. inſulã. §. uſuras opoꝛꝫ ꝓbare ꝙ tot fructus ꝑcepit qd̃ hic nec ꝓbatur nec deducit̃. ſ. ꝙ ipſe dcãm pecuniã mercãdo traficauerit ⁊ ꝙ tm̃ emolumẽtũ ꝑceperit. ſ. x. ꝓ cẽtenario ergo ⁊c̃. l. nõ hoc. C. un. cog. cũ ſi. Cõſtat nãqꝫ ꝙ rõne moꝛe ⁊ tanq̃ itcruſuriũ peti nõ põt quia cẽt uſura ut nõ. bar. in. d. §. uſuras. Sed poſſꝫ ⁊ deberet peti tanq̃ emolumentũ ꝑceptũ ⁊ tanq̃ ſine cauſa ſit apud euꝫ cũ oncra matrimonij ꝓpt̃ que lucrari deberꝫ non ſuſtinuerit. ff. de neg. geſt. atqui. §. penult. ⁊ l. ſin autẽ §. i. ſꝫ tali mõ nõ petijt nec deduxit ergo ⁊c̃. ❡ Secũdo q꜡ non ẽ uerũ ꝙ maritus nõ ſubſtinẽs oncra matrimonij teneat̃ reſtituere integros fructus dotꝭ iam ꝑceptos. Quid eñ ſi dos eſſꝫ multũ ampla cuiꝰ fructus ſufficerẽt ad alẽdum tam uirũ q̃ uxoꝛẽ. Naꝫ puto ꝙ uxoꝛi ſtatim ſeparate ſine ſui culpa a uiro teneatur uir ſolũ miniſtrare expẽſas neceſſarias ut in. §. ſin aũt in ſcuiſſimo. Reſiduũ uero retinere poſſit qd̃ pꝫ q꜡ ⁊ ẽcõtra ſi fructus dotꝭ non ſufficerẽt ĩmo etiam ſi nulla eſſꝫ dos teneret̃ tñ uir p̃ſtare integra alimenta ſi uxoꝛ ſine ſui culpa nõ eſſꝫ in ſeruitio uiri ut nõ. in. d. l. qd̃ in uxoꝛẽ ꝑ ci. ergo ⁊ ſi fructus excedũt alimẽta dꝫ apud ip̃m ſupfluuꝫ remanere etiã ſi ſine culpa ſua uxoꝛ ſtet ſeparata a uiro ut ↄ̃trioꝛum ſit eadeꝫ diſciplina. ff. de le. iij. l. fi. Nec aliquid exp̃ſſum r̃eperio in ↄ̃rium unde ſtabo ſimpl̃r dcĩs docto. qui dicũt ipſum teneri ad alimẽta nõ plus. Nec ob. l. fi. de doli excep. ⁊ dcũ ſ. §. uſuras q꜡ fateoꝛ ꝙ maritus qui non ſuſtinet oncra non põt repetere fructus dotꝭ nõ recepte ⁊ a ſe igit̃ ⁊c̃. ſꝫ fructus dotꝭ recepte ⁊ a ſe ꝑceptos nõ tenet̃ reſtituẽ ſꝫ ſola alimẽta p̃ſtare ut dixi. Poſito ergo ꝙ dcũs maritus traficauerit dcãm pecuniã ⁊ tm̃ emolumentũ ꝑceperit ⁊ ꝙ hec oĩa foꝛent ĩ libello deducta nõ tñ debuit peti totũ dcm̃ emolumentũ qd̃ foꝛte tranſcẽdit onus alimentoꝝ. Sꝫ ↄdecẽtia emolumẽta tam ꝓ p̃terito q̃ꝫ ꝓ futuro ut. d. §. ſin aũt in ſeuiſſimo. Et ſic dcũs libellus ĩepte ↄcludit tam in iſto articulo q̃ĩ p̃cedẽti q꜡ ⁊ cũ ĩtentat̃ remediũ. l. ubi adhuc nõ debẽt peti ĩtegri fructus dotꝭ ſeu integrũ emolumẽtum q꜡ qd̃ ſupeſt ultra alimẽta uxoꝛis ꝑtinet ad uirũ ut nõ. bar. in dcã. l. ſi ↄſtante ĩ ultia colũ. v. vij. q̃ro. Sic gᵒ ↄcludit̃ dcãꝫ dñãꝫ dẽre ſuccũbẽ ex hoc capite. ſ. ex defectu libelli ꝓceſſumqꝫ ſup eo agitatũ foꝛe nullũ de ẽpti. ⁊ uẽdi. c. cũ dilecti ⁊ qd̃ nõ. ci. C. ut q̃ d̃ ſunt aduo. ꝑtiũ. l. i. ⁊ Ja. bu. C. de ꝓcur. l. lꝫ. ⁊ bal. C. de rei uẽdi. domũ ⁊ l. actoꝛ in fi. de iureiurã. facit ff. ſi pars heredi. pe. l. non poſſumus ⁊ qd̃ nõ. in addi. ſpec. de act. ſeu peti. §. ſequit̃ uidere in magna additione. ❡ Reſtat nũc uidere de ſecundo articulo. ſ. de ꝓbationibus ſuper quo non opoꝛtet inſiſtere tuꝫ q꜡ ⁊ ſi ſufficienter facte eſſent non pꝛodeſſet ex quo d̃fectus ẽ in fundamẽto. ſ. in libello quo ruẽte ruũt que ſunt ſup eo fũdata. ff. de aqua plu. arcẽ. l. hactenus ĩ fi. cũ. l. ſe. qd̃ ui aut clam. nã oꝛigo de excep. rei iudi. l. egi. ⁊ exp̃ſſe ĩ ſpec. de offi. iudi. §. d̃ſuit uer. quid ſi iudex. Scd̃o q꜡ ut plene ꝓſequuti ſunt alij dñi ↄſulentes ꝑ ſingulos teſtes nõ ẽ ꝑ eos ꝓbatũ aliquid d̃ ꝑtinẽtibus ad ĩtẽtõeꝫ agẽtis. Illud. n. qd̃ ꝑtinet ad totalẽ reſtõnẽ dotꝭ ñ ẽ ꝓbatũ. ſ. ꝙ franciſcus adulteret̃ ul̃ ꝙ teneret ↄcubinas ſaltẽ añ receſſuꝫ uxoꝛis ab eo qd̃ fuit neceſſe ergo ⁊c̃. ff. d̃ neg. geſt. cũ actũ. C. d̃ ꝓba. l. matrem tuã. Et poſito ꝙ cẽt ꝓbatũ nõ ꝓdeſſet ex alio q꜡ coꝛã eccl̃iaſtico iudice pꝛius erat agẽdũ ad ſeparationẽ thoꝛi. Sil̃r id qd̃ ꝑtinet ad reſtõne nõ totalẽ. ſ. ad ↄſignatõꝫ dotꝭ uirtute. l. ubi adhuc nõ ẽ ꝓbatũ. ſ. ꝙ franciſcus poſt ↄ̃tctũ mr̃imoniũ ĩcepit male uti ſua ſubã poſito ꝙ cẽt ꝓbatũ ꝙ traficat ꝑ mare. Naꝫ hoc non ſufficit niſi incepit ibi perdere ut ſupꝛa dictũ eſt. Illud autem qd̃ ꝑtinet ad alimenta dũtaxat puta ꝙ receſſerit de domo mariti ſine culpa ⁊ defectu ſuo ſed potius culpa ⁊ defectu mariti ut q꜡ expulſa aut male tractata. Sil̃r nõ ẽ ꝓbatũ ſꝫ bene uidet̃ ſalteꝫ ſufficiẽter adminiculatũ licꝫ foꝛte nõ directo ꝓbatũ ꝙ ipã receſſit furtim de domo mariti timoꝛe infamie que ſibi dabat̃ ꝙ maritum toxicauerat ⁊ ꝙ uolebat eam tradere curie unde iuſtam habuit cãꝫ recedẽdi ut ſanguinem ſuũ defenderet. ff. de bonis eoꝛum. l. i. Nec pꝛopterea maritꝰ fuit ĩ culpa ſi credidit his que dicebãtur cum ſe uenenatuꝫ ſentiret ⁊ ita medici ſibi aſſerebãt. Unde nõ ꝓbata al̃r ueritate uterqꝫ uidet̃ habere iuſtã cãm rã dcã dña de ſtãdo ſeparata a marito ar. de reſti. ſpo. l̃ras quã ẽt dcũs uir de ñ retinẽdo cã ſi iuſtam cãm ſuſpicãdi habꝫ. Quo quideꝫ caſu. ſ. quando ſine culpa utriuſqꝫ ſtãt ſeparati dat̃ ꝓ regula ut ſi maritꝰ habeat dotẽ teneat̃ ei p̃ſtare alimẽta uel ſcd̃ꝫ quantitatem dotis. ſi mulier habeat alia bona uel integra alimẽta ſi nõ habꝫ ut nõ. ci. in. d. l. ubi adhuc.

❡ Hipotecaria

❡ Quidã creditoꝛ agit hipotecaria ↄ̃ quedã ẽptoꝛeꝫ bonoꝝ debitoꝝ ⁊ ꝓbat hipotecã ꝑ ſcripturã pꝛiuataꝫ de manu debitoꝛis nõ ſubſcriptã alijs teſtibus ſꝫ ĩ iudicio recognitã ꝑ ipſum debitoꝛem qui examiatus dixit i'lã eẽ ſcripturã ſuã ⁊ ita eẽ ꝓut ĩ ea ↄtinetur. Querit̃ utrũ ſufficient̃ ꝓbata ſit hipoteca aduerſus dictuꝫ ẽptoꝛẽ. Et de intellectu leg. ſcripturas qui po. ĩ pig. habe. ⁊ nũquid ↄfeſſio cedentꝭ noceat ceſſionario.

.ccclxxxxiij.

❡ In chꝛiſti nomine amen.

In cauſa fr̃ ludouici bertini que uertit̃ in curia mercãtie. Uiſo ↄſilio reddito ĩ fauoꝛẽ dcĩ fr̃ ludouici ⁊ allegatõibꝰ factꝭ ↄ̃ cũ ꝑ aduocatũ ꝑtis aduerſe dico dcũꝫ fr̃ ludouicũ ſine dubio debere obtinere de iure ſi ꝑs aduerſa nõ ꝓbauit hipotecaꝫ bonoꝝ quã p̃tẽdit alio modo q̃ꝫ per ſcripturam pꝛiuatam ſcriptam manu debitoꝛis a quo pꝛefatus fr̃ ludouicus cauſam emptionis habuit quantũcunqꝫ ſit recognita in hoc iudicio per ipſum ſcribẽtem ⁊ confeſſata per eum ex quo non eſt ſubſcripta tribus teſtibus q꜡ talis recognitio ⁊ ↄfeſſio debitoꝛis non poteſt alteri etiam ab eo ꝑ ꝑꝛiꝰ tamen cãꝫ habenti pꝛeiudicare. ff. ad uell'. l. ſcia mãcipia in pꝛin. ad ſill'. ſiquis ingraui. §. i. C. de dona. ante nup. aue. ſꝫ iam neceſſe ⁊ in coꝛpoꝛe unde ſum-

tur ꝑ quas leges hoc tenet spec. in ti. de obli. ⁊ solu.
§. i. uer. sꝫ quid car. Nam circūscripta dcā scriptura
si agēs ꝓcederet in hoc iudicio illum debitorē qui eti
am cū iuramēto hoc confiteret ⁊ deponeret ut testis
se prius obligasse illa bona illi agēti ꝙ̄ uendiderit ser
ludouico tali ꝯfessioni ⁊ etiā depositiōi iurate nō sta
ret ꝑ dcā iura ⁊ qꝛ uni soli nō credit. l. iur. iur. C. de
testi. ergo eadē rōne stari nō dꝫ dcē recognitioni facte
in hoc iudicio de dcā scriptura uidelꝫ ꝙ sit uera ⁊ ꝙ
sit fcā eo tēpore qd in ea continet cum eadē ⁊ maior
subsit rō non eni deponit iuratus nec ut testis nec de
ponit de ueritate obligationis bonoꝝ sꝫ de ueritate
scripture. Nō ergo ē uerū alio non dato ꝙ dcūs ser
ludouicus hēat eaꝫ possessionē a debitore ⁊ sic ꝙ ꝯ
ipm militet statutū de ꝑcepto de discūberando ut di
cit aduocatus partꝭ aduerse istud eniꝫ ꝓcederet si ipa
pars aduersa ꝓbaret legitime ꝑ instrm publicū uel ꝑ
testes de hipoteca quā ꝑtendit seu dcā scriptura priua
ta haberet subscriptionē trium testiū tūc eniꝫ haberet
uiꝫ publice scripture etiā illis testibus ꝓ ea nō testificā
tibus ut puta qꝛ eēnt mortui ⁊ hoc uult. l. scripturas
C. qui po. ipig. ha. Et in hoc introducit unuꝫ qd de
iure ueteri ⁊ āte illā. l. nō erat. uidelꝫ ut scriptura pri
uata continēs subscriptionē trium testiū habeat uim
publice scripture seu uim duoꝝ testiuꝫ de ueritate de
ponētium. Procederet etiā qd dixit allegās si extarēt
duo testes deponētes ꝙ uiderūt illā scripturā confici
una cū ꝯparatione lrarum si negaret ꝑ scribentē uel
cū recognitiōe scribētis ut pꝫ ex ibi nō. ꝑ bar. s. in di
cta. l. scripturas. Sꝫ postꝙ̄ nullo istorū modorū ipse
agēs ꝓbat suā hipotecam sꝫ solū ⁊ dūtaxat ꝑ scriptu
ram dci debitoris recognitam cuꝫ dcā recognitio sola
nō possit ꝑiudicium auferre dcō ser ludouico ꝑ prius
habēti cām ab ipso recognoscēte sequit ꝙ idem ser lu
douicus nō posterior sꝫ solus reperit in rebus ꝑdi
ctis ius habere. ff. qui po. ipig. ha. l. ij. i fi. soli enim
recognoscēti pōt ꝑiudicium afferre dcā recognitio nō
ser ludouico cui ꝑ prius erat ius acquisitū. Sicut i si.
uidemus ꝙ confessio cedētis fcā post cessionē non no
cet cessionario ut plene nō. in. l. fcā. §. si heres. ff. ad
trebel. ꝑ bar. ⁊ in addi. spe. ti. de ces. act. §. i. in addi.
que icipit guido de suzaria ꝓ quo. l. si partē. §. fi. ff.
quēad. serui. amit. Illud autē constat ꝙ dcā scriptu
ra si nō foret recognita ⁊ cōfessata ꝑ scribentē nullaꝫ
fidē etiam ꝯ scribentē faceret postꝙ̄ ē priuata ipsa er
go recognitio facit ipsaꝫ sortiri effectū ꝯ scribentē. Sꝫ
ꝯ alium qui ꝑ prius habuit causaꝫ a scribente non si
cut nec eius ꝯfessio sup ueritate negocij puta si ꝯfitere
tur hodie se illi obligasse dicta bona ante uenditionē
predictam ut supra dictum est. ¶ Ex hijs pꝫ respon
sio ad allegata in contrarium dicit enim ꝙ. l. scriptu
ras loquit quando contendit inter duos creditores
quorum primus hꝫ scripturā priuatā secundus hꝫ pu
blicā quo casu fatet allegans ꝙ habēs publicā lꝫ po
steriorem in tēpore prefert ꝓpter dubiū anticipatiōis
temporis que possꝫ falso fieri per debitoreꝫ in scriptu
ra priuata. ff. de fide instru. l. ij. Certe eadem rō ui
get in casu nostro ubi contendit inter creditorem pre
tendentem hipotecam priorē tempore ⁊ habentē scri
pturam priuatā ⁊ emptorē qui pretendit habere do
minium. Naꝫ ista scriptura licet contineat tempus an
te uenditionem factam potuit tamen falso fabricari
dudum post. Et ideo quia est priuata de tali tempo
re sibi non creditur in preiudicium alterius ꝙ̄ scri
bentis ut. l. quedam. §. numularios. ff. de edendo

cum ibi nō. Preterea si creditor pretendens hipotecā
anteriorem si non habet nisi priuatam scripturā nō
subscriptam trino teste nō prefert posteriori creditori
habenti publicū istrumētū ut ē casus in. d. l. scripturas
multominus prefert emptori uel etiaꝫ donatario qui
ꝑtēdit melius ⁊ potētius ius ꝙ̄ creditor als eēt ipone
re legē vbis ⁊ recedere a rōne dicte legis ⁊ stare vboꝝ
cortici. Nā si ꝯsiderent dcā ibi ꝑ doc. ipi n̄ faciūt uiꝫ i
h utrū ille q hꝫ publicū istrūm ⁊ ꝯ quē agit ꝑ habētē
priuatā scripturā ꝑtēdat ius hipotece uł dnij. Sꝫ solū
faciūt uiꝫ i h ꝙ scriptura priuata debitoris sine trio te
ste sibi soli fac ꝑiudiciū n̄ alteri q rō uigꝫ utrobiqꝫ ⁊ si
talr dra eēt fiēda doc. scribētes ipaꝫ tetigissēt cū sit ita
subalr. Nec ob. ꝙ allegat ꝙ illa. l. ē correctiua iuris ue
teris ⁊ sic dꝫ n̄ debē extēdi ultra termios i qb⁹ loqt.
Nā illa. l. ꝯtinet duo. Unum est ꝙ dicit in fi. uidelicet
ꝙ si scriptura priuata ꝯtinet subscriptōꝫ triū testiū hꝫ
uim publice scripture ⁊ in hoc dici pōt ꝙ statuat ultra
ꝙ̄ statueret ius uetus nō dico ꝙ corrigat sꝫ limitat qꝛ
scriptura priuata taliter non faciebat fidē ante illā. l.
Sꝫ ꝑ illā. l. itroducit casus spālis i quo fidē facit sicut
publica ⁊ quātū ad hoc bene possꝫ dici ꝙ si statutum
expsse diceret ꝙ faceret fidē ꝯ aliū creditorē ꝑtēdēteꝫ
sus hipotece ⁊ habētē publicū instrumētuꝫ posterioris
temporis ꝓut gl. ibi ponit casuꝫ n̄ extēderet ad ēpto
rem qui ꝑtēdit potētius ius ꝙ̄ creditor ut ꝯ cū fidem
faceret qꝛ in eo n̄ uiget eadē uł maior rō sꝫ minor rōe
ꝑdcā tex. cūn loquit generalr de habēte publicuꝫ in
strumentum ꝯ quē ageret ⁊ uult ꝙ illi non ꝑiudicet.
Sꝫ si hꝫ subscriptiōem triū testium bene preiudicat.
Et sic sentit ꝙ cuicūqꝫ possessori qualecūqꝫ ius ꝑten
dat ꝑiudicat si bn̄ ispiciat. Scdm ꝙ ꝯtinꝫ ē ꝙ si sub
scriptōꝫ triū testiū nō habꝫ n̄ faciat fidē nisi ꝯ scribētē
recognoscētē uł ꝯfitētē scripturā lꝫ negātē debitū sm
qd ibi itelligit Ja. bu. ⁊ bar. Cōtra triū vo possessorē
habētē instrumētū publicū posterioris tēporis uult ꝙ
n̄ ꝑiudicet ⁊ i h nec limitat nec corrigit iura ueta imo
ꝯcordat cū eis q et hoc uolūt ꝙ scriptura priuata soli
scribenti noceat ut. l. rōnes ⁊. l. instrumēta. C. d ꝓba.
Et iō posito ꝙ. l. scripturas diceret expsse ꝙ non no
ceat posteriori creditori ⁊ de emptore uel donatario
nihil diceret deberet tamē suppleri ut nec emptori uel
donatario tū qꝛ ista non esset extensio nr̄a sed decla
ratio cū hoc colligat ex his iuribus ut. d. l. instrumēta
tū qꝛ uiget maior rō ꝓhibitionis in emptore ⁊ dona
tario propter potentius ius qd pretēdūt ꝙ̄ in credito
re ut supra dixi ⁊ illud de creditore censet dictum gr̄a
exempli quod non habꝫ regulam limitare. l. regula.
§. fi. de iuris ⁊ fac. igno. Preterea licet glo. ibi ponen
do casum exemplificet quando uult agere contra aliū
debitorem tex. tamen non se restringit ad hoc sed ge
neraliter dicit quando agit contra illum qui initur
publico instrumento posteriori que uerba ita uerifi
cantur in emptore sicut in creditore. Uidetur etiam
allegans dicere aliud de quo miror uidelicet ꝙ illa. l.
scripturas loquitur quando scriptura priuata que ꝓ
ducitur per agenteꝫ erat dubia ut quia nec per testes
probat nec per confessionem ptis. Sed quando pro
bat etiam per solam confessionem ptis scribentis tūc
efficit indubitata ⁊ sic fac fidem indistincte ꝯ quecūqꝫ
⁊ nō habꝫ locū illa. l. scripturas qꝛ cessat eius rō. l. ij.
ff. de fide instru. Sed istud salua pace non est uerum
imo lex illa loquit quādo scribens confitebat scriptu
ram sed negabat debitū ⁊ ita suminat Ja. bu. ⁊ bar.
Et pꝫ manifeste qꝛ si negaret etiam scripturaꝫ tūc nō
solum

solum ꝯ tertium sed etiam ꝯ ipm subscribentem non
haberet uigorē nisi ꝓbaret̃ p testes qui uidissent eā
scribi ꝛ tunc nō solum ꝯ scribētem sed contra tertium fi
dem faceret. Et sic distinctio illius.l.non ꝓcederet ī
quantū uult ꝙ ꝯ scribentē fidem facit non ꝯ tertium.
Nā imo contra nullū uel contra utrūqꝫ fidē faceret
eo casu quo per scribētē fuisset negata ut ex predictis
pꝫ ergo ē necesse eā intelligere ad hoc ut procedat qđ
ibi dicitur quando scribēs ꝯfitebat̃ eaꝫ scriptā manu
sua sed negabat debitū ꝛ tñ ut ibi pꝫ per talē ꝯfessio
nē non ꝓbat̃ nec efficit̃ īdubitata quantū ad preiudi
ciū tertij. Et si alr̃ itelligeret̃ eēt dare materiam retra
ctandi oēs alienatōes quas quis fecisset faciēdo. s. scri
pturas ī quibus ꝯtineret̃ se p prius obligasse ꝛ collu
dēdo cū alijs ꝛ huic fraudi uoluit obuiare illa.l. que
fraus nō sic de facili presumit̃ si sit subscripta trino te
ste sicut nō presumeret̃ ī scriptura notarij. Cōcludo
ergo uigore dicte scripture ꝛ recognitiōis nō posse a
dn̄o ser ludouico res predictas auferri. De sniā uero
lata post emptionē p̄dictā clarū ꝛ manifestū ē ꝙ ēpto
ri nō nocet qui uocatus nō fuit per.l.si supatus.ff.ď
pigno. ꝛ per ea que habent̃ in.l.preses.C.e.ti. ꝛ ī cō
silio di. qđ īcipit ticius ꝛ alij ꝯplices ꝛc̃.

Utrū uxor preferat̃ in hipotecaria pro augumēto
dotis. Et quid de iure cōi ꝛ q̇d qñ fm reformationeꝫ
cōis hñtis iura fiscalia mulier dꝫ preferri ipi cōi ꝛ qua
liter dꝫ ītelligi ipa reformatio an de dote data añ ma
trimoniū an ꝯstante ꝛ si specifice reformatio loquit̃ ī
dote ꝯfessata an hēat ēt locum ī dote confessata ꝯstā
te matrimoniū an uero solū de ꝯfessata āte secutam
copulā. Et quid si creditores ꝯfitent̃ augumētū factū
fuisse an ipm augumētū hēbit priuilegiū prelatōis uel
de iure cōi uel fꝫ reformationē statutariā. Et qñ non
solū ꝯfitent̃ augumētū factū sed ēt factū durasse ꝛ ma
ritū ipm augumētū nō restituisse ꝛ que dicat̃ hipote
ca expssa ꝛ q̄ tacita. Et q̇d si mlr̃ ī ipo augumēto hꝫ
expressaꝫ hipotecā creditores uero tacitā an preferet̃.

cccxciiij.

In christi nomine amen.

Quāq̄ꝫ multa copiose scripta ꝛ allegata sint ꝓ utraqꝫ
pte sup dubijs suprascriptis. Clara tñ ꝛ īdubitata est
riisio sup singulis in fauorē cōis prati priorē hipotecā
lꝫ etiā tacitā pretendētis ut debeat preferri dicte dñe ī
bonis uiri respectu dicti augumēti dotis. s. ducētoruꝫ
florenoꝝ qđ dicit̃ fuisse factū etiā si uere factū fuisse ꝓ
baret̃ alr̃ q̄ꝫ p ꝯfessionē uiri lꝫ quo ad primitiuā dotē
preferat̃ uxor uirtute reformatōis cōis flo. hoc expres
se disponētis. Et quantū ad primū quesitū resecatis
supfluis ē cāus expressus ꝙ qñ fit augumētū dot̃ cō
stāte matrimonio de rebus mobilibꝰ ēt a muliere ñ ha
bēte īmobilia talis mulier ꝓ tali augumēto ñ hꝫ priui
legiū ut preferat̃ creditoribꝰ añrioribus tacitā hipote
cā pretēdentibus qđ a iure cōi solet mulieribus dari. ꝑ
l. assiduis. C. qui po. ī pig. ha. Sꝫ illud ē uerꝝ in anti
qua dote non aūt ī tali augumēto qđ.l. presumit esse
potius figuratū q̄ꝫ uerꝝ ita clare dicit tex. ī auc̃. ď equa
li dotis. §. aliud quoqꝫ uer. si aūt mulier nō īmobili
um reꝝ hñs substātiā ꝛc̃. Nota dū dicit nō īmobilium
reꝝ hñs subām ꝛc̃. ꝛ sic ē cāus noster. Nā iste tex. ī su
perioribus uult facere dr̃aꝫ int̃ uiꝝ agentē ad donatōeꝫ
pp nup. ꝛ ux. agētē ad dotē ꝯstante mrĩmonio ꝛ uult
restrīgere augumētū dotis plus q̄ꝫ augumētū dona.
pp. nup. ut pꝫ ibi. Et ne ꝯtingat augumētū non ipa

fieri ueritate sed scematicuꝫ ꝛ maxime in patre mulie
ris ꝛc̃. Et deinde dat consilium ꝙ si uterqꝫ ꝯiugꝫ
possidet īmobilia faciāt augumētum ꝛ ī īmobilibus si
nō uterqꝫ sed alt̃ tm̄ uel neuter possidet īmobilia tūc
uxor ēt si sit illa que īmobilia nō possidet sed tantum
mobilia oīo faciat in īmobilibus augumētū qꝛ pōt de
mobilibus acquirere īmobilia maritus uero si sit ille
qui īmobilia nō possidet poterit facere ī mobilibus ut
ī uer. si aūt ñ utriqꝫ ꝛ uer. uir aūt ēt ꝛc̃. Deinde sub
dit ī uersi. si aūt mulier ꝙ si ipa ēt īmobiliū non dñā
faciat ꝯtrium non habebit priuilegiū nisi in antiqua so
la dote. Et sic illa distictio possideat īmobilia uel nō
fit in ipo uiro qui primo cāu iubet̃ facere augumentū
in īmobilibus. Secūdo uero ꝯcedit̃ sibi ꝙ faciat ī mo
bilibus. Sed ī muliere talis distictio nō fit imo si uult
habere priuilegium ꝯ creditores añriores habentes
tacitaꝫ iubet̃ indistincte facere in īmobilibus siue ipsa
habeat siue nō. Et ista ē clara mens ꝛ intētio dn̄i. §.
Et rō diuersitat̃ inter uiruꝫ ꝛ uxo. ē qꝛ uxor ē magis
priuilegiata in dote. s. ut preferat̃ anterioribus credi
toribus q̄ꝫ sit uir in donatiōe ꝓpter nup. in quo hoc
nō reperit̃ unde qꝛ tale augumentū dot̃ ē magis pre
iudiciale magis restringit̃ fm doc. in auc̃. sed iam ne
cesse que sumit̃ ex illo. §. aliud. Et ita determinat ex
presse dn̄s frācis.us tigrini de pisis qui repetijt illam
auc̃. multū solēniter. format eñi expresse hoc dubiū.
Quid si mulier nō habēs īmobilia fecerit augumētū
in rebus mobilibus an carebit in illo priuilegio p̄la
tiōis. Et arguit primo ꝙ nō ꝑ illū tex. a cōtrario sen
su duꝫ dicit. Si eñi mulier īmobilis substātie dñā ꝛc̃.
Sꝫ ꝯtrarium determinat ꝑ illū tex. in uerbo oīno ꝛ
ꝑ tex. in cor. unde sumit̃ ubi expressum ē ut dixi. Et
sic in dicta auc̃. sed iam necesse uerba illa immobilis
substātie dñā ꝛc̃. sꝫ in ꝯtriū determinat ꝑ illū tex. ī uerbo
aīo ꝛ ꝑ tex. in corpo. unī sumit̃ ubi expressum ē ut di
xi ꝛ sic indicta auc̃. sed iam necesse uerba illa immo
bilis substātie dñā nō fuerunt bñ posita a guarnerio
cū ex corpore ñ sumant̃ sꝫ potꝰ ꝯtriū Et dꝫ ibi subau
diri maxie. Ex quibꝰ ꝯcludēdo dico ꝙ ista domina
sine dubio ī isto augumēto nō habꝫ priuilegiū de iur̃
cōi ut preferat̃ cōi prati habenti hipothecā priorē ī tē
pore ēt si dicamus ꝙ sit tacita qđ ē uerū cū sit legalis
seu statutaria ꝛ omnis legalis dicit̃ tacita qꝛ ꝯbit̃ ēt ꝑ
tibus nihil de ea dicentibus. Et illa sola dicit̃ expssa
que ꝯbit̃ ex expressa ꝯuentione ptiū ꝛ hoc paꝫ in ti.
qui. mo. pig. taci. ꝯ. ff. ꝛ. C. ubi in casibus ibi enume
rat̃ dicit̃ ꝯtrahi tacite ꝛ tamen lex in eis eam expresse
inducit. Reformatio ergo cōis florentie disponēs ꝙ
cōe flor. habens expressam hipotecam debꝫ intelligi
sane. s. non ꝙ sit proprie expressa sed ꝙ habeat uim
expresse. Ex his etiam infero ꝙ nec habꝫ ista dñā
priuilegium prelationis ex forma dēe reformationis
preferentis eam cōi flor. ꝛ cuilibꝫ alteri cōitati ēt habē
ti anteriorem uirtute reformationis predicte ꝛ alterꝰ
facte ab officialibus extimi. Et hoc propter duo. Pri
mo quia dicta reformatio non censetur dare nouum
priuilegiū sꝫ ātiquū uidelꝫ ꝯcessuꝫ mulieribꝰ a iure cōi
ꝑ.l. assiduis extendere ꝯ dicta cōia. Et sic debꝫ intelli
gi dicta reformatio fm leges de dicta materia loquē
tes ar.l. nam ꝛ posteriores. ff. de legi. C. ď noxa.l.ij.
ꝛ qđ nō.ī.l.fi. §. ī ꝯputatiōe. C. de iure delī. in ẜ. glo.
Sꝫ p̄ea auc̃. ď equali. doti. §. aliud iterp̄tat̃ ꝛ dispōit
ꝙ priuilegiū p̄latōis dēe.l. assiduis ītelligat̃ dūtaxat ī
forte dot̃ non añt ī augumento eo casu quo factū fuit
ꝯstāte mrĩmonio ꝛ in rebus mobilibus ergo debꝫ co

dē mō ītelligi p̄fata reformatio ⁊ extēsio que p eam
fit. Secūda rō ē q̄ posito q̄ ↄcederet priuilegiū no
uū tñ dicta ↄfessio ē ↄ̄ ius cōe in duobus. Prio q̄ de
iure cōi mulier nō p̄ferṫ fisco hñti tacitā ⁊ priorē i tē
pore sed dūtaxat priuatio q̄ fiscus ⁊ mulier paribus
passib⁹ ambulāt ⁊ iō p̄ferṫ qui prior ē ipoꝝ in tp̄e.
C. de priuilegio fisci. l. ij. ff. qui po. i pig. ha. l. fi. de iuř
fisci. l. si is qui ⁊ ibi plene nō. Sꝫ ista reformatio redi
git cōe flo. qd̄ hꝫ iura fiscalia tū ex forma suoꝝ statuto
rū tū q̄ supiorē de facto nō recognoscit iuxta nō. i. l.
hostes de capti. p bar. ⁊. l. ambiciosa de decre. ab or.
fa. ⁊ p ci. in. l. ea lege añ fi. C. de ↄdi. ob cām ad istar
priuati ex quo uult q̄ mlr illi p̄feraṫ lꝫ āteriori in tē
pore. Secūdo ē ↄ̄ ius cōe q̄ de iure cōi mulier ñ p̄e
ferṫ priori creditori hñti expressā seu tacitā hñtem uim
expresse. Sed dūtaxat hñti oio tacitā iuxta plene nō.
i. l. assiduis. Sed cōe flor. uirtute dicte reformationis
hꝫ expressaꝫ qd̄ ē ītelligēdū ut supra dixi. i. habet uim
expresse. Et tñ uult eadē reformatio utēs in hoc hu
manitate q̄ mulier p̄feraṫ dicto cōi florē. Et sic tri
plex p̄rogatiua dicti cōis. s. q̄ prius i tp̄e ⁊ q̄ ius hꝫ
fiscale. Et q̄ hꝫ expressam uel eius uim hñtē succūbit
unico priuilegio mulieris. Debet ergo dcā reformatō
restrīgi multe magis q̄ si ñ disponeret ↄ̄ ius cōe. s. ad
originale dotis i qua nō ē fraudis p̄sūptio q̄ fit añ
ↄsumatū mrīmonium quo tēpore non ē ↄ̄cta affectio
ↄiugalis nō aūt dꝫ ītelligi in augumēto qd̄ fit ↄstāte
mrīmonio ī quo lex de facili p̄sumit fraudē ⁊ machi
nationē ↄ̄ creditores q̄ tunc cū sit ↄ̄cta affectō ↄiuga
lis facilr p̄sumiṫ fraudis excogitatō ſm ci. i dcā auc.
Non eni ē dicēdū q̄ cōe flor. senserit de tali augumē
to qd̄ lex p̄sumit fraudulentum ⁊ in eo statuerit ↄ̄ se
ipm. Qd̄ fortificaṫ ex eo q̄ dicta reformatio loquiṫ nō
solū de dote data sed ēt ↄfessata. Cōstat aūt ēt s̄ōm
eos qui scribūt ꝓ dicta dña q̄ in augumēto dūtaxat
ↄfessato ⁊ aliter nō ꝓbato dcā dña nō dꝫ p̄ferri cōi
flor. uel prati q̄ facilr tūc p̄sumiṫ fraus ergo dicēdū
ē q̄ dicta reformatio dū loquiṫ de dote ↄfessata dꝫ in
telligi de ipa dote originali ⁊ ↄfessata añ ↄ̄ctum mrīo
niū. Quo cāu licet gl. pua i. l. assiduis uideaṫ uelle q̄
talis dos non hēat p̄rogatiuā. Bar. tñ tenet ibi ↄ̄ri
um ⁊ dicit ubiq̄ꝫ ↄ̄rium seruari q̄ instrā dotiuꝫ ut plu
rimum de ↄfessione attestātur ⁊ tñ de facto seruaṫ q̄
habent priuilegiū p̄lationis q̄ non sic de facili p̄su
miṫ fraus in ↄfessione que fit ante ↄsumatū matrimo
niū. In illo ergo cāu solum dꝫ dicta reformatio intel
ligi in quantum loquiṫ de dote ↄfessata. uidelꝫ de ori
ginali ⁊ ↄfessata a principio. Non aūt ↄstāte mrīmo
nio q̄ ī illa p̄sumeṫ fraus sicut ī augumēto ↄfessato
⁊ ita tenent doc. i dicta auc. Si ergo ita ē q̄ in quātū
dicta reformatio loquiṫ d̄ dote confessata debet restri
gi ⁊ ītelligi solum ad illā ⁊ in illa que fuit confessata a
principio ⁊ non in ea que constāte mrīmonio. Eadē
rōne in quantum loquiṫ de dote data debet intelligi
de illa que data fuit a principio nō que constāte mrī
monio ⁊ maxime que ↄstitueret seu dareṫ agēdo do
tem prius dataꝫ quo cāu adhuc maior subest p̄sum
ptio fraudis q̄ quando duo simul copulanṫ ad unā
determinationē intelliguṫ eam pariṫ ⁊ eodē cāu uel
tempore determinare. ff. de le. iij. si legatarius. §. cum
ita p quē dicit bar. q̄ si uir legat uxori quolibet anno
x. corbes frumenti ex tali fundo ⁊. x. libras sicut frumē
tum non debetur nisi cum erit recollectum ita nec. x.
libre. facit. l. iam hoc iur. de uul. ⁊ pu. Et notandum
q̄ p̄dicta sūt uera ēt si dictū augumētū factū fuisse
ꝓbetur per testes ut nō. per glo. in dicto. §. aliud su
per uerbo priuilegiū ⁊ doc. in. d. auc. sꝫ iā necesse seu
ēt p instrm̄ attestās de uera nūeratōe qd̄ ēt fateṫ ille q̄
s̄o loco scripsit i fauorē dcē mulieris lꝫ prius scribens
ↄ̄riū dicat sꝫ nō bñ. Plus dicit dñs frāciscus tigrini in
d. auc. sꝫ iaꝫ necesse lꝫ ci. uideaṫ uelle ↄ̄riū in. d. auc.
i. v. q. q̄ ēt si p ↄfessionē creditorū ↄstaret dictū augu
mentū factū fuisse idē sit uidelicꝫ ut mulier nō hēat pri
uilegiū p̄latōis ↄtra eos ⁊ ē rō q̄ dicta auc. nō solū p̄
sumit augumētū factū nō fuisse q̄ tunc ↄ̄ talē p̄sum
ptionē admittereṫ ꝓbatio in ↄ̄rium. l. siue possidetis
C. de ꝓba. Sed p̄sumit q̄ ēt si uere factū fuerit nō tñ
cum effectu q̄ p̄sumit lex q̄ uir ex una māu recepit ⁊
ex altera clā restituerit uxori qua p̄sumptōe stante licꝫ
ↄstet q̄ recepit siue p testes siue p ↄfessionē creditorū
remanet adhuc dicta p̄sumptio. s. q̄ lꝫ recepit non tñ
cū effectu ex quo nō durauit ⁊ sic ē pinde ac si nō rece
pisset. l. si ꝓ patre. §. uersuꝫ. ff. de ī rē uerso. l. ij. §. p
uenisse de heredi. uē. l. qui ↄcubinā. §. cū ita de le. iij.
Nō refert ergo qualitercūq̄ꝫ ↄstet augumētū factū fuis
se siue p testes siue p ↄfessioneꝫ creditorū ex quo ista
duo possūt siṫ stare. s. q̄ uere ⁊ realiter factuꝫ fuerit ⁊
tñ nō durauit sꝫ restituerit ⁊ sic ficticie fuit facta traditō
l. qui sic. ff. de solu. ita uult ille doctor solēnis ⁊ credo
firmiter q̄ ista sit ueritas. Ex quib⁹ īfero q̄ ꝓbatōes
in casu nr̄o facte ꝓ p̄te mulieris. s. q̄ istud augumētū
uere ⁊ realiter factū fuit sunt iptinentes ⁊ non releuāt
ēt si uere ⁊ sufficiēter hoc eēt ꝓbatū qd̄ tñ negaṫ q̄ lꝫ
ꝓbetur mulereꝫ recepisse illā donatōeꝫ a patre ⁊ po
stea solutōeꝫ a dicto mercatore sibi factam ⁊ tñ marit⁹
illa ducenta recepit ab uxore ꝓ augumento dotis nō
ↄstat per ea que possuꝫ ↄprehendere ex scripturis mi
hi transmissis nisi per ↄfessionem ipius mariti cui nō
deberet stari etiā si standū eēt uere ꝓbationi q̄ potu
it in fraudem fieri ⁊ i dubio p̄sumiṫ ar. l. scia mācipia
ff. ad uell. ⁊ qd̄ nō. ci. i. l. ubi. C. de iure doti. in. xij. q.
⁊ in spe. de instru. edi. §. postremo uer. sꝫ nūquid. fa
teor tñ q̄ si creditores seu cōe prati in casu nr̄o ↄfite
reṫ augumētum factū fuisse ⁊ factū durasse p̄fatūq̄ꝫ
uirum ipsum non restituisse uxori ex altera manu. et
sic nō fuissꝫ factum ficticie nec siṫ ate q̄ talis cōfessio ex
cluderet p̄sumptōeꝫ iuris resultātem ex dispōne dicte
auc. ⁊ tunc posset saluari dictum doctorum q̄ ↄtra p̄
sumptionem iuris ⁊ de iure admittaṫ probatio in cō
trarium per cōfessionē p̄tis non p testes. Cum igiṫ in
casu nr̄o sit ꝓbatum dictum augumentū factuꝫ fuisse
re uera nisi p cōfessionem mariti factam ↄstante mrī
monio ⁊ postq̄ cepit uergere ad inopiā ⁊ sic est cōtra
ipam p̄sumptio quicquid dicant testes q̄ ista possunt
simul stare. s. q̄ uxor recepit a patre ul̄ ab illo merca
tore dante ꝓ patre ⁊ tñ nūq̄ tradidit marito ul̄ si tra
didit nō tñ ꝓ augumēto dotis quorū duorum nullū
ꝓbatum ē p testes. Et posito q̄ esset probatum ⁊ q̄
plus est ēt ↄfessatum p cōe prati q̄ uere tradidit ⁊ ꝓ
augumēto quia tñ nec ꝓbatum nec confessatū est q̄
traditio durauerit ⁊ q̄ maritus eidē uxori nō restitue
rit clā ⁊ ex alia manu stante p̄sumptione iuris q̄ resti
tuisse p̄sumaṫ p̄fata uxor ꝓ dcō augumēto nulluꝫ
debꝫ habere priuilegium p̄latōis contra cōe prati nec
de iure cōi nec ex forma dicte reformationis. Ex qui
bus omnibus plene deductis sequitur responsio ad
primum quesitum q̄ dicta reformatio priuilegiās do
tem non intelligitur priuilegiare dictum augumētum
factum cōstante matrimonio in rebus mobilibus etiā
si uere factum ꝓbareṫ. Et sic in illo nō debet mulier
p̄ferri

p̄ferri cōi p̄rati habēti priorē hipotecā etiā si tacitā di
caſ habere ſꝫ potius ecōuerſo taꝫ de iure cōi ꝙ̄ ex for
ma ſtatuti. ¶ Circa ſecūdū vo q̄ſituꝫ p̄ſuppoſito ꝓ
ut ē uerū ꝙ dicta mlr̄ i dicto augumēto n̄ habeat pri
uilegiū p̄latōis nec ꝺ iure cōi nec ex forma dicte refor
matōis ex hoc ſolo q2 p̄tendit cāꝫ fauorabilē dot̨ utꝝ
ſaltē ex hoc habeat q2 hꝫ hipotecā expreſſā exp̄ſſa cō
uentōe ⁊ cōe p̄rati tacitā ⁊ cū i ordinamēto officialiū
cōitatis in quo daſ ſibi hipoteca non dicaſ ꝙ habeat
expreſſā eo mō quo diciſ i reformatōe cōis florentie
dante ipi cōi. Et breuiter dicendū ē ꝙ nō q2 regulari
ter tacita hipoteca nō ē deterioris ꝯditōis ꝙ̄ exp̄ſſa i
hoc. imo ſūt equalis. Et iō q̄ prior ē tēpore potior ē i
iure etiaꝫ ſi ſit tacita ⁊ poſterior exp̄ſſa. Ita tenuit ex
preſſe di. i regula q̄ potior de regul̄ iuris ⁊ in. l. p̄uile
gia de priuil̄. credi. ⁊ bar. i. l. is q̄. ff. de iure fiſci. Et ē
caſus de h̄ i. l. unica. C. rē alienā gerētibus i quarto
li. C. lꝫ gl. ſenſerit ꝯ̄triū ⁊ male i. l. ſi pignus. ff. q̄ po.
i pig. ha. Et pꝫ q2 reglr̄ tātū ualet tacitū quātū exp̄ſ
ſū. l. cū q̄d ſi cer. pe. l. itē q2 de pac. Et etiā q2 hipote
ca quā hꝫ uxor nō ē p̄uilegiata ut p̄feraſ anterioribꝫ
habētibus tacitā ex eo dūtaxat ꝙ ea ſit exp̄ſſa q2 ſi h̄
eſſet nō eſſet ſpāle in muliere ⁊ i hipoteca que ꝯpetit
ꝓ dote ſꝫ eſſet idē i quocūqꝫ habēte exp̄ſſaꝫ. Ac etiaꝫ
patet q2 ēt ſi mulier habeat tacitā ſꝫ. l. unicā. C. ꝺ rei
ux. act. ē idē. ſ. ut p̄feraſ. Eſt g° rō p̄latōiſ fauor dot̨ q̄
fauor hn̄ faſ ut hipoteca p̄cedēs tacita ſit ēterioriſ ꝯdi
tōis ꝙ̄ expreſſa q2 tacite p̄ferſ hipoteca mulieris ſiue
ſit tacita ſiue exp̄ſſa ſꝫ exp̄ſſe nō ut plene nō. in. d. l.
aſſiduis. Sꝫ h̄ eſt uerū qn̄ dicta hipoteca mulieris ē
p̄uilegiata ut ē illa que ꝯpetit ꝓ dote originali ⁊ ꝯſti
tuta ante ꝯ̄tractū m̄rimoniū ſꝫ qn̄ nō eſt priuilegiata ut
eſt i cāu nr̄o i illa que ꝯpetit ꝓ augumēto dicēdū ē ſi
ne dubio ꝙ ꝑꝑ hoc ſoluꝫ ꝙ ſit exp̄ſſa nō dꝫ p̄ferri hi
potece anteriori quā hꝫ cōe p̄rati poſito ꝙ illa ſit taci
ta ꝑ ea que nō. di. ⁊ bar. i locis ſupra allegatis ſꝫ po
tius ecōuerſo ꝑ dictā regulā qui prior de regul̄ iuris.

¶ Circa tertiū queſitū facit dubiū q2 reformatio offi
cialiū cōitatis nō dicit ꝙ obligatio bonoꝝ duret etiaꝫ
finito tēpore eſtimi ſicut dicit reformatio cōis flor.
dans ipi cōi flor. hipotecā. Et ſic uideſ ꝙ cū cōe p̄ra
ti nō habeat hipotecā niſi ex reformatiōe dictoꝝ offi
cialiū ꝙ finito tēpore ꝓ quo fuit factū eſtimuꝫ ſit fini
tus effectus dicte reformatōis. Sꝫ ad hoc reſpondeſ
ꝙ ꝓ dacijs ipoſitis durāte tēpore eſtimi ſine dubio
durat hipoteca q2 quo ad illa ꝯſumatus ē effectus in
ductiuus obligatōis. Et poſtꝙ̄ ꝯ̄tracta fuit obligatio uł
hipoteca nō eſt finita niſi fuerit ſolutuꝫ uel alr̄ ſatiſfa
ctuꝫ. ff. ꝺ pigno. l. grege. §. etiā. Pro dacijs vo impo
ſitis poſt finitū tempus eſtimi eſt maius dubiū tn̄ ad
huc idē dico ſi iponunſ ſm ueterē eſtimū q2 ꝑ hoc uī
deſ cōe flor. uelle ꝙ adhuc duret lꝫ tēpus ſit finituꝫ.
Et ſic cenſeſ tacite uelle ꝓrogare dictū eſtimū ⁊ tem
pus eius ex quo ipō utiſ ut prius ar. ff. loca. l. itē que
riſ. §. qui impleto cū facto deſ uolūtas intelligi. l. de
quibꝫ de legi. l. rep̄hendēda. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ſub
ꝯditōe fac. ¶ Suꝑ eo vo qꝺ queriſ an dicta dn̄a ha
bēs tenutā etiā uſqꝫ ad quātitatē uere dotis poſſit co
gi ſoluere eſtimū facit dubiū ſtatutū cōis p̄rati ſub ru
brica ꝙ mlr̄ habēs tenutā ⁊c̄. Qꝺ i p̄ncipio uideſ di
cere ꝙ nō ⁊ i fine dicit ꝯtrariū ⁊ ſic uideſ ſibi ꝯ̄triari.
Breuiter quicq̄d ꝑ alios ſuꝑ hoc ſcribaſ dico ꝙ non
ꝯ̄triaſ ſibi ſꝫ i p̄n. dꝫ intelligi ꝙ nō teneaſ ex perſona
mariti nec ad ipaꝫ trāſit libra uł eſtimū mariti ſꝫ ex ꝑ
ſona ꝓpria ſic. Nec ob. ſtatutū cōis flor. q° diſponiſ ut
mulier nupta n̄ p̄ſtācieſ ⁊c̄. q2 q° ad terrā p̄ti limitaſ
⁊ reſtringiſ. ſ. niſi obtīeat tenutā i bōis uiri ꝑ dictū ſta
tutū ꝙ mulier hn̄s tenutā ⁊c̄. q2 debēt eſtiari bōa q̄
hūit i tenutā ⁊ ſꝫ illā eſtiatōꝫ dꝫ ſibi ⁊ ex ſua ꝑſōa po
ni eſtimꝰ. Et ita i quadā. q. quā habui ibi ꝺ ſc̄o uidi
itelligi ⁊ p̄cticari dictū ſtatutū ⁊ oīa alia q̄ circa intelle
ctū dc̄i ſtatuti dicūſ ſūt diuinatōes ⁊ ābages excepto
dicto itellectu q̄ ē clarꝰ ⁊ textui ſtatuti ꝯueniēs. ¶ Ex
his pꝫ rn̄ſio ad oīa q̄ i ꝯ̄triū allegaſ excepto uno q2
dicit q̄ ſcribit ꝓ dc̄a dn̄a ꝙ cū aſſignatio q̄ fit i caſu in
opie fiat ut ꝺ fructibꝰ ſubſtētenſ uxor maritꝰ ⁊ librī ꝙ
i h̄ dꝫ uxor p̄ferri ēt an̄rioribꝰ creditoribꝰ q̄ iꝰ ius eoruꝫ
ſit i ꝓp̄etate n̄ i fructibꝰ i quibꝰ fit ꝯſignatio. Qꝺ di
ctū ē exp̄ſſe ꝯ̄. l. ubi adhuc. C. de iure do. ibi credito
ribꝰ poſterioribꝰ ⁊c̄. ⁊ ibi uł ab alijs q̄ n̄ potiora iura
⁊c̄. Preterea fructꝰ ſūt ita obligati illi an̄riori credito
ri ſicut ipa ꝓp̄etas. C. i quibꝰ cau. pig. ta. obli. l. quā
uis de pigno. paulus. §. i. Itē ſi poſſiderētur ꝑ uirū
poſſēt ab eo euelli ꝑ p̄orē creditorē ēt ſi nil ꝓ alimē
tis ſibi remaneret ſi n̄ cēt tal̄ creditor aduerſus queꝫ
hēret priuilegiū ne teneaſ ultra ꝙ̄ facere poſſit ergo
⁊ ꝑ q̄cūqꝫ aliū ēt uxorē teneāſ idē ē. Laus Deo.

¶ In gn̄āli obligatōe bonoꝝ exp̄ſſa ⁊ ēt tacita ueni
unt noīa debitoꝝ ⁊ ēt pignora obligata ꝓ ipis noibꝰ
ꝺbitorū. Et hn̄s ipꝫ nomē hipotecatū hꝫ actōꝫ ꝑſo
nalē ꝯ̄ ipꝫ debitorē cuiꝰ nomē ē obligatuꝫ. Et ꝯ̄ poſ
ſeſſores bonorū illius hꝫ utilem hipotecariam.

cccxxxxv.

¶ In christi nomine amen.

Notādū prio ad euidētiā ꝙ i gn̄āli obligatōe oiuꝫ bo
norū ueniūt ēt noia debitorū ut nō. ꝑ doc. C. de he
redi. acti. l. iij. ar. de uer. ſig. l. meorū de pecu. lega.
l. peculio legato ⁊. l. ꝙ̄ tuberōis. §. i peculio. ff. de pe
cul. de bōis au. iudi. poſ. l. i uēditōe ad tre. ſi legatus
§. i. Lꝫ gl. i dicta. l. iij. uideaſ dicē h̄ eē uerū i exp̄ſſa
hipoteca n̄ i tacita ꝙ doc. n̄ tenēt imo dicūt uerū eē in
diſtincte ſꝫ ⁊ ſi uera eēt gl. h̄ fuit exp̄ſſa hipoteca g° ⁊c̄.
¶ Secūdo p̄mittēdū ē ꝙ hn̄s hipotecatū nomē ꝺbi
toris hꝫ utilē actionē ꝑſonalē q̄ hipotecāti ꝯpetebat
directo. ff. ꝺ pigno. l. grege. §. cū pignori uer. ſꝫ pōt
⁊ ibi nō ꝑ doc. lꝫ gl. dicat ꝙ daſ utił hipotecaria qꝺ
ē uerū ſꝫ doc. ꝓ pignoribꝰ nois obligati ſ. ꝓ pigno
ribꝰ obligati ꝑ illū ꝺbitorē cuiꝰ nomē ē i obligatōe ſꝫ
ꝓ exactōe debiti daſ utił ꝑſonał ut dixi ꝑ. l. poſtꝙ̄ de
here. uē. ut nō. C. q̄ res pigno. obli poſ. l. nomē. ff.
ꝺ pigno. acti. ſi ꝯuenerit i p̄n. ꝑ doc. Patꝫ g° dictū ſi
monē agere poſſe utili hipotecaria ꝯ̄ detētores bono
rū mariti ſi obligatio facta ꝑ dictā dn̄aꝫ fuit ualida q2
i ea uēit nom̄ dc̄i mariti cū eiꝰ hipoteca. C. ꝺ ac. ⁊ ob.
l. ſi a creditore. Cōtra heredes uero mariti pōt age
re utili actōe ꝑſonali ꝺ dote uł utili ex ſtipulatu q̄ mu
lieri ꝯpetebat directa. C. ꝺ rei uxo. acti. l. i. ¶ Nūc uī
dēdū ē an obligatō facta ꝑ dc̄āꝫ dn̄aꝫ. d. ſimōi ꝺ oibꝰ
bonis ſuis ualeat attēta ꝓhibitōe ſtatuti prio loco p̄
miſſi. Circa qꝺ notādū ꝙ ſi dc̄a obligatio facta eēt ꝯ̄
formam ⁊ ꝓhibitionē dicti ſtatuti non ſuſtineretur ꝓ
pter iuramētū ipius qm̄ ꝓhibitio p̄dicta facta ē ꝯtem
platione aut mariti aut filiorū ne fiat eis preiudiciuꝫ
ut ex eo colligiſ ⁊ ar. ff. de le. i. l. ſeruo legato. §. ſi te
ſtator ꝺ le. iij. ſ. deicō. §. interdum. facit qꝺ in ſi. nō. ꝑ
bar. in. l. ij. §. uidendum. ff. ad tertul. Unꝺ iuramē
tum mulieris non pōt ualidare contractum in preiu
dicium illorum cum iuramentum alteri nocere non

debeat etiã matris filio. ff. de iureiur. l. iij. §. penul. ꝛ
l. nã postea. §. fi. cum. l. se. ꝛ. l. sꝫ ꝛ si possessori. §. i.
Nõ eñi dꝫ alteri ꝑ alterũ iniqua ꝯditio afferri ut i re
gula iuris. Et ꝑ hec dcã dicimꝰ ꝙ ẽt de iure canonico
iuramẽtũ qḋ ẽ ꝯ͞ publicã utilitatẽ ñ tꝫ de so. ꝯpe. si di
ligẽti qꝛ soli sibi iuramentũ nocere dꝫ nõ alteri qꝛ nõ
hꝫ in se iusticiaꝫ ꝛ iudiciꝫ sicut habere dꝫ. xxij. q. ij.
aiaduertenduꝫ ꝛ nõ. C. ꝺ nup. auc̃. qḋ cis cũ ꝑ̃ceptũ
iuris ꝛ iusticie sit alteruꝫ non ledere. ff. de iusti. ꝛ iure
l. iusticia. §. i. ad que facit qḋ plene nõ. bar. i. l. si q̃s
ꝓ eo. ff. de fideiuss. Possꝫ sustineri dicta obligatio ex
illo capite ꝙ facta sit ꝓpter necessitatẽ qꝛ nõ fuit sua
ta forma statuti qḋ requirit ut coraꝫ iudice ꝑ̃stet iura
mentũ ꝛ cause cognitio adhibeat qḋ hic factũ nõ fuit
ergo ꝛc̃. ff. de transac. cũ hi. §. si ꝑ̃tor cũ si. Oportet
ergo ostendere uolẽdo eã sustinere ꝙ nõ sit facta ꝯ͞ ꝓ
hibitõeꝫ dicti statuti qḋ sic ostendo. Quãdo mulier ñ
hꝫ uiruꝫ sꝫ liberos tãtũ põt alienare medietatẽ ꝛ nõ
ultra secundũ dictũ statutuꝫ. Primuꝫ dictuꝫ qḋ possit
alienare medietatẽ dꝫ intelligi de omnibus bonis ẽt
dotalibus seu que fuerunt dotalia naꝫ soluto m̃rimo
nio nõ sunt ꝓprie dotalia qꝛ nõ est dos. Nec eniꝫ est
uera illa gl. posita sup dicta ꝑticula statuti. s. ꝑ̃ter do
tẽ ꝛ donamẽta qꝛ sic subaudit ꝑ ꝯiunctionẽ uero ꝛc̃.
Nã si bene ĩspiciat mẽs dicti statuti tũc uoluit ꝓhibe
re ĩ totũ alienatõeꝫ dotis ꝛ donamentoꝝ qñ hꝫ mari
tũ ne fiat ꝑ̃iudiciuꝫ aliqḋ ip̃i marito q̃ habet dotem
ꝛ donamenta ꝓpter onera m̃rimonij ꝛ sic cãꝫ onero
saꝫ. C. de iure doti. l. ꝓ onerib⁹. ff. de ꝯdi. ob. cau. l.
si donaturus. §. fi. ꝛ ibi nõ. qḋ quidẽ fuit ꝯforme iuri
cõi qḋ etiã uult ex ꝯ͞ctu uxoris marito nõ ꝑ̃iudicari in
dote. C. ꝺ iure doti. si ꝑ̃dium. Nec ex ꝺlicto nisi ĩ cer
tis casib⁹. ff. ꝺ bo. dã. l. q̃nqꝫ legib⁹ ꝛ ibi nõ. Et ideo
dictũ statutũ cũ ponat q̃tuor casus duos qñ hꝫ uiruꝫ
ꝛ duos qñ ñ hꝫ caute ꝛ nõ sine misterio ṽba illa ꝑ̃ter
dotẽ ꝛ donamẽta ponit solũ ĩ illis casib⁹ qñ hꝫ uiruꝫ
ĩ alijs ergo cũ nõ ponat nec nos debemus subaudire
cũ nõ sit eadẽ rõ ĩ illis que ẽ cũ hꝫ uirũ igit diuersa ꝺ
bet esse dispõ. Itẽ hec repetitio essꝫ ꝯ͞ ius cõe qḋ mu
lieri nõ habẽti uirũ permittit alienationẽ bonoꝝ suo
rũ ẽt dotaliũ dũmõ sit maior ꝛ habilis ad alienandũ
qꝛ nulli alteri ꝙ sibi facit ꝑ̃iudiciũ facit. l. ꝛ heredi. §.
filia. ff. de pac. C. de ꝯ͞hen. emp. l. dudũ. Igit nõ in
telligit facta dicta repetitio ar. l. talis scriptura in fi. ꝛ
qḋ ibi nõ. ff. de le. i. ꝛ ꝑ bar. plene q̃ hoc tenet exp̃sse
in. l. ꝑ̃tor. §. eritqꝫ dñia. ff. ui bo. rap. Nõ ẽ ergo bõa
illa gl. sꝫ simplr dꝫ ĩtelligi primũ dictũ affirmatiuũ dũ
dicit ꝓ medietate ꝛc̃. ut supra dixi. ¶ Secundũ uero
dictũ negatiuũ qḋ inde colligit. s. ꝙ ꝓ alia medietate
nõ possit qḋ etiã statim sequit in codeꝫ statuto ĩ uer.
si uero aliter uł pro maiori ꝑte ꝛc̃ emanauit ĩ fauorẽ
filioꝝ quibus statutum uoluit ꝓuidere ut supra dixi.
Cui fauori sine dubio filij possunt renũciare si uolũt
ꝛ sint habiles ad renũciandũ. ff. de pac. l. pactũ inter
heredẽ. C. e. ti. l. si q̃s ĩ ꝯscribẽdo. Et statutũ ꝑ̃dictuꝫ
dꝫ ĩtelligi nisi filij renũcient qꝛ beneficiũ nõ ꝯfertur in
inuituꝫ ꝛ ita determinatur in. l. ij. C. si q̃d ĩ fran. pa.
ꝛ ꝑ ti. i. l. i. ꝛ. ij. ĩ fi. Cũ igit ĩ casu isto filij dicte dñe cõ
senserint dicte obligatõi ut ꝓponit si habiles fuerunt
ꝑinde ualuit dicta obligatio ac si nullos filios habuis
set. ff. de le. i. l. nihil ꝓponit. §. omnib⁹. C. ꝺ fideicõ.
l. quotiẽs ab omnibus ad tertul. l. ij. §. sꝫ si sint quo
casu cuꝫ nõ hꝫ liberos nec maritũ põt alienare ĩ to
tuꝫ ut ĩ p̃io casu statuti. Nec ob. ꝙ possessor bonoꝝ
dicit filios ꝑ̃dictos ꝯsẽsisse ĩ fraudẽ ip̃oꝝ qui sunt sibi

obligati ut heredes p̃ris ut ꝓponit. Quoniã uiuẽte
m̃re ñ hẽbãt filij ius plenũ qꝛ ñ ꝑfecte ius quesitũ ẽ sꝫ
querẽdũ. ff. ꝺ colla. bonoꝝ. l. i. §. si ĩpuberi ꝛ qḋ nõ.
ĩ auc̃. si qua. C. ꝺ sacrosan. ec. ĩ fi. ꝛ ĩ gl. fi. qḋ pꝫ qꝛ si
pri⁹ decessissent filij ꝙ m̃r nullũ ius trãsmisissent ad
heredes eoꝝ sup bonis m̃rnis lꝫ h̃ ius hẽrent ex di
cto statuto ꝙ mater alienare nõ poterat eis iuitis po
tuerũt g° hoc ius querẽdũ remittẽ nec p̃nt ꝯqueri de
h̃ creditores se ex hoc fraudari. ff. q̃ ĩ frau. credi. l. q̃
aũt ĩ pri. cũ ꝯcor. ibi all. ĩ gl. Et sic ꝯcludit simonẽ ꝑ̃
dictũ agere posse utili hipotecaria ꝯ͞ possessorẽ dcõꝝ
bonoꝝ mariti ñ obstãtib⁹ allegatꝭ ĩ ꝯ͞riũ. Patetqꝫ ex
predictꝭ responsio ad oĩa quesita formata excepto ul
timo ad qḋ rñdet ꝙ si dicti filij adeãt hereditatẽ ma
ternã obligatio personalis directa qua ip̃i tãquã he
redes p̃ris tenebãtur m̃ri uel eius hereditati ꝯfunde
tur ne repiãtur sibi ip̃i obligati. C. ꝺ neg. gest. si ab
eo. ff. de ꝯdi. idebi. frat a f̃re ꝛ qḋ ibi nõ. sꝫ utił actio
acquisita creditori. s. simoni tã personalis ꝯ͞ heredes
mariti quã hipotecaria ꝯ͞ quoscũqꝫ creditores nõ ex
tinguet cũ illa sit sepata a directa que ab oĩb⁹ dicte
dñe nõ sũt euulsa sꝫ utił ꝑsonalis creditoris ꝯsistit ex
quo pꝫ cas eẽ diuersas. Igit nõ seq̃t ꝙ sublata una
ꝑ ꝯfusiõeꝫ altã sit sublata iuxta nõ. i. l. hẽditatẽ ĩ fi.
gl. ff. ꝺ dona. iñcta. l. q̃s g° cãus. ff. ꝺ pecu. qḋ nõ. ĩ
l. nõ quocũqꝫ. §. qui gaiũ. ff. de le. i. Laus Deo.

¶ Confessio

¶ Cõfessio creditoris de recepto an sufficiat fideius
sori repetẽti a debitore ꝛ ꝓbãti se soluisse ꝑ dictã con
fessionẽ. Et an talis ꝯfessio noceat creditori agẽti ꝯ͞
debitorẽ. Et an ꝛ qñ instrũꝫ factũ iter creditorem ꝛ
fideiussorem noceat debitori. Et an ꝛ quando instru
mentuꝫ cũ alio factum preiudicet tertio.

cccxxxvi.

¶ In christi nomine amen.

Querit utꝝ fideiussori repetẽti a ꝺbitore id qḋ dicit se
soluisse creditori sufficiat ad ꝓbãdũ q̃titatẽ solutã cõ
fessio creditoris ꝺ recepto. Et sup h̃ bar. i. l. duobus
§. a fideius. ff. ꝺ iureiu. ur tenẽ sub dubio tñ forte ꝙ
ñ ꝑ illũ tex. cũ gl. Ex q̃b⁹ apparet ꝙ fideiussori ñ suf
ficit solutio ficta quãtũ ad h̃ ut possit repetere a debi
tore ut ibi nõ. gl. Licꝫ sufficiat quãtũ ad hoc ne possit
ꝯueiri a creditore ut ibi ĩ tex. ¶ Breuit ꝯ͞riũ puto ue
rius plurib⁹ rõnib⁹. Prio qꝛ tũc illud ꝓcederet qñ ta
lis ficta solutio excluderet oĩo uerã solutõnẽ ut ĩ cãu il
li⁹. §. cũ fideiussor iurauit se nõ teneri uł debitũ ñ eẽ
ꝯ͞ctũ uł si liberat ꝑ acceptilatõnẽ. tale. n. iuramẽtũ ꝛ
acceptilatio q̃ uiꝫ solõnis hñt ut. l. iusiur. ꝛc̃. e. ti. ꝺ ac
ceptił. l. si ex plurib⁹. ꝛ. l. ꝛ ꝑ iusiur. §. si fideiussor ꝛ
de liberati. le. l. iij. §. nũc ꝺ effectu. excludũt oĩo ue
rã solõnẽ q̃. n. iurauit uł acceptilatõe facit se liberari
nõ asserit se soluisse sꝫ poti⁹ ꝯ͞riũ qꝛ solutio uera non
fuit ei necessaria imo altera ip̃aꝝ fuisset supflua ꝛ se ĩ
uicẽ ñ ꝯpaciũt. Sꝫ qñ ficta solutio ĩcludit uł ĩcludere
ẽ apta uerã solutionẽ tũc sec⁹ ẽ qꝛ sufficit ad repeten
dũ tex. ẽ cũ gl. ff. mãdati. l. int cãs. §. si is. ꝛ. §. prete
rea ꝺ fideius. l. q̃ debitorem ꝑ q̃ iura sic reperio fuisse
consultum per dominum franciscum de pisis ꝯ͞ bar.
Sed in casu isto posito quod confessio ꝑ̃dicta uiꝫ ficte
solõnis hẽret non tñ excludit ueram nec ei contraria
tur sed potius includit ꝛ ei famulat ergo ꝛc̃. ¶ Secũ
da rõ est qꝛ re uera ꝯfessio de soluto non est ficta so
lutio

lutio sed ē ꝓbatio uere solutōis. ff. de positi: l. publia
in fi. seu releuatio a ꝓbatōe uere solutōis iuxta nō. ꝑ
Jo. an. super rubrica de ꝯfes. in nouella. Si ergo pro
bat ueram solutōez nō pōt dici ficta solutio quia ueri
tas ⁊ fictio sil'. nō ꝯcurrunt imo ueritas offuscat fictio
nem quando tendunt ad idē. l. filio quez pater. ff. de
libe. ⁊ posthu. ⁊ sic ille tex. cū glo. in dcō. §. a fideiusso
re nō faciunt ꝓ bar. q: loquūt' in iuramēto qđ nō ꝓ
bat ueraz solutionē sz inducit fictā quietatōez ⁊ libera
tionē ⁊ idē in acceptilatōe ⁊ iportant ut uera solutio n̄
fuerit necessaria ⁊ ꝑ consequens ꝙ non interuenerit
unde cum sit fictio nō recipit ꝓbationē in cōtrarium
iuxta nō. in. l. siue possidetis. C. de proba. Nos uero
loquimur in ꝯfessione de soluto que nō tendit ad ali
quid de nouo iducendū sz ad declarandū ⁊ ꝓbandū
iductum. i. liberationē iductā ꝑ ueram solutionem. Et
iō q: uim ꝓbatiōis habet recipit aliā ꝓbatōem in cō
trariū ut. l. generalr. C. de nō nu. pec. ⁊ qđ nō. e. ti. si
ex cautōe. ¶ Tertia rō est q: dicta ꝯfessio ꝓdest debi
tori ꝯtra creditorem agentez ut possit eum repellere
ꝑ exceptionē solutionis facte a fideiussore per quā de
bitor liberat' ope exceptōis iuxta plene nō. i. l. pāp. ff.
mandati de solu. stichum. §. si mandato ⁊. l. modesti
nus. Et ad ꝓbandum solutionē pōt inducere instrm
dicte ꝯfessionis qđ pz q: confessio facta fideiussori pro
desse pōt principali qn̄ iterest fideiussoris ut ꝓsit ut col
ligit'. ff. de pac. l. ⁊ heredi. §. fi. ibi ⁊ i rez pacta ⁊c. ⁊. l.
fideiussoris a ꝯtrario sensu. Cōfessio aūt uim conuen
tionis hz. l. tale pactū eodē ti. Et interest fideiussoris
ut ꝓdest debitori ad hoc ut facilius possit ab eo repete
re ergo ꝓderit ipi fideiussori als si nō ꝓdesset debitor
esset de ꝑda sollicitus q: excluderet creditorem agen
tem uirtute dicte solutionis ⁊ sic quātum ad creditorez
approbaret dictam confessionem ⁊ in ea se fundaret.
Et quantum ad fideiussorē reprobaret dicendo ꝙ nō
probet solutionem ⁊ sic etiam ipm excluderet qđ nō ē
dicendum ut tali mō utrūqz excludat cū ꝑda ⁊ lucro.
l. si minoris. ff. de admi. tu. Et ꝙ quantum ad unuz
approbet quantum ad aliū reprobet. ff. de ope. lib. l.
si ita stipulatio fcā in fi. de ꝓcu. i cause in prin. Nec ob.
l. pāp. §. sz nec ipuberis. ff. de inoffi. te. q: ibi uarian
do ꝯtra diuersos nō ꝯtrariebat' sibi sed hic ꝯtrariet'
si bene inspiciat' ergo ⁊c. C. de fur. l. i. cū si. Et si dica
tur dicta argumentatio nō ꝯcludit q: pōt dici ꝙ nec si
bi ꝓsit ꝯtra creditorem agentem nec noceat quo ad
fideiussorē ⁊ sic cessabit argumentum. Respōdeo imo
ex quo fideiussoris interest ut ꝓsit ꝯtra creditorem ꝓ
dest sicut ⁊ ipi fideiussori ꝓdesset si conueniret' a credi
tore ar. d. l. ⁊ heredi. §. fi. ergo ⁊ nocebit quantuz ad
fideiussorem rōe ꝑdicta. Nec poterit debitor huic pro
ficuo renūciare in ꝑniciez fideiussoris ar. l. fi. ff. d pac.
sicut nec ecōuerso. ff. mādati l. si fideiussor post prin.
¶ Quarta rō est q: ꝑdictū instrm cōfessionis sine du
bio prodest fideiussori cōtra creditorem ⁊ ꝓbaret ue
ram solutionē ut dcā. l. publia i fi. ergo ⁊ ꝓderit eidē
ꝯtra debitorem ad repetendum lz non sit factum iter
ipm ⁊ debitorem sz inter ipm ⁊ creditorem als seque
ret' ꝙ ēt si dictuz instrm cōtineret ueram solutōez nō
ꝓbaret cū instrm cum alio factum cōtra alterū nō ꝑ
iudicet ut nō. ei. C. ad uelleianū l. antique in tertia. q.
per. l. fi. ff. de interro. acti. Cōsequēs est falsuz quia si
cōtineret ueram solutionē sine dubio faceret fidem cō
tra debitorem lz non esset cum eo factum ut in. c. ij. d
fideius. ubi probat'. Et rō ē q: nō sunt omnino extra
nee persone sed se inuicem ꝯtingunt in uno ⁊ eodem

debito iuxta nō. in. l. idem in duobus. ff. de pac. ergo
⁊ si cōtinet ꝯfessionē idem est rōne dicte ꝯtingentie q:
nō est maior ratio in uno casu ꝙ in alio. Et predicta
uera sunt renūciatū si ē exceptiōi nō nu. pe. uel si tem
pus opponēdi transiuit als confessio non haberet ro
bur. l. in contractibus. C. de non nu. pe. Concludo
ergo ut ex predictis apparet pro dicto fideiussore.
Laus Deo.

¶ An in generali mandato de recipiendo pecuniam
mutuo ueniat ut mandatarius possit confiteri se rece
pisse. Et an requirat' ꝙ mutuans doceat procurato
rem mandatum habentem ⁊ mutuū accipientē ꝯuer
tisse in utilitatem mandantis. Et si nō tenetur man
dans uirtute talis confessionis an teneatur saltim ip
se procurator.

cclxxxvij.

In christi nomine amen.

In cā que uertit' pisis iter petrū magrolū petentez ex
parte una ⁊ guasparē de cala ⁊ socios reos ⁊ conuen
tos ex altera. Uiso ꝓcessu ⁊ duobus ꝯsilijs redditis in
cā uno ꝓ parte actoris altero pro ꝑte reorū. Uisis ēt
dubijs nouiter datis ꝑ cōmissariū cause ꝯ ꝯsiliū scđo
loco redditū ꝓ ꝑte reorū ⁊ oīb9 diligēter exaīatis. Di
co ꝙ ꝑsupposita determinatōe doctorū que ē ꝙ i ge
nerali mādato dato de recipiendo pecuniā mutuo nō
uenit ut mādatarius possit ꝯfiteri se recepisse. Et ꝙ dcā
ꝯfessio nō nocet dn̄o nisi aliter ꝯstet de numeratōe ꝑ
testes uel ꝑ instrm in quo notarius attestet' de ipa facta
in sui ꝑn̄tia quā opi. cōit' sequunt' oēs ut pz in locis al
legatis per dictos ꝯsultores. Et ēt tangit bar. in. l. lu
cius. §. tutele. ff. de administra. tuto. ubi glo. uidetur
sonare contrarium. Reperio etiam inter consilia fe
de. de senis dictam opi. approbatam in consilio. lij.
Sine dubio procedunt scripta ⁊ consulta per prm con
sulentem non obstantibus allegatis nouiter i contra
rium. Et ꝙ scripta ⁊ ꝯsulta ꝑ primū ꝯsultorē haberēt
locum si de numeratione ꝯstaret alr ꝙ per confessio
nem antianorum qđ tamen hic non est ut ostendaz.
¶ Pro quoz euidētia ne ꝓcedamus i equiuoco ꝑmit
tēda sunt q̄ tradūt gl. nr̄e ⁊ doc. i. l. ij. i fi. ff. si cer. pe.
s. ꝙ quatuor sūt spēs mutui. Nam quoddā ē mutuuz
mere naturale qđ ē cū fit de meo tuū ut. l. ij. §. appel
lata si cer. pe. ut si numero tibi pecuniā meā naz orit'
actio mere ex numeratōe q̄ ē actus naturalis nulla iter
ueniēte fictiōe iuris ciuilis. Quodā ē nāle cui coopat'
ius ciuile ut cū iteruenit numeratio dicit' naturale nō
tamē fit d meo tuū uere sz ficte ut i cāu. l. rogasti i pri.
⁊. l. singularia. e. ti. Ex eo. n. ꝙ iteruenit numeratio
dicit' naturale q: ex numeratione nascit' actio sz ex eo
qđ nō fit uere de meo tuum. sz ficte dicit' ei cooperare
ius ciuile. Quoddam est ciuile cui coopat' natura ut
cū iteruenit numeratio tn̄ ex ea nō orit' actio eo q: in
teruenit stipulatio incōtinēti an̄ uel post quo cāu orit'
actio ex stipulatiōe q̄ ē actus ciuilis iō dicit' ciuile. l. si ita
§. fi. cū. l. se. ff. d nouat. de uer. ob. si ita stipulat9. §.
grisogon9 numeratio uō nō parit actionē sz iplet sti
pulationē ⁊ fac' ut illa pariat iō nō fit denoīatio a nu
meratōe sz a stipulatōe. Quoddā ē mutuū mere ciui
le ⁊ hoc ē qn̄cunqz orit' actio ex aliquo actu ciuili abs
qz eo ꝙ appeat aliquā numerationē interuenisse ut
i cirographo uel stipulatiōe ꝑ9 biēniū ul' ex ꝯfessiōe.
Cum ergo quis dat mandatum de recipiēdo mutuuz
sine dubio ptc tres spēs ꝯphēdunt' cū i qualibz caz

interueniat numeratio ꝛ sic implet itētio mādātꝫ. Sic
gͦ quarta spēs nō cadit qꝛ ex ea non implet intentio
mandantis iuxta nō. plene ꝑ bar. in fi. ff. de re iudi.
l. a diuo pio. §. sꝫ si ēptor circa mediū. ꝛ h̄ ē ꝙ uolūt
doc. ī. d. l. ij. ī fi. si cer. pe. ¶ Nūc ad ꝓpositū si ī hoc
iudicio cōstaret de numeratōe facta ꝑ lr̄as cābij alr̄ q̄
ꝑ ꝯfessionē antianorū sine dubio cō pisarū teneret
qꝛ tale mutuū cadebat ī mādato ipsorū lꝫ nō eēt mere
naturale qꝛ ille petrꝰ nō numerasset suā pecuniā sꝫ fe
cisset numerari pecuniā sibi debitā senis ul' perusij: ꝛ
sic fuissꝫ nāle cui ius ciuile coopat ul' etiā potuisset esse
uere nāle si fecisset numerari suā pecuniā quā in alijs
locis hūisset ī manibꝰ suorū factorū: ꝛ tūc ꝓcederent
allegata ꝑ primū ꝯsultorē: sꝫ hic nō ꝯstat alr̄ q̄ ꝑ ꝯfes
sionē qͦ patet. Nā ꝑ testes nō qꝛ nec fuerūt suꝑ hoc
deducti nec ō hoc fuit articulatū nisi ꝑsūptiue vꝫ ꝙ ali
qui stipēdiarij fuerūt ꝯducti que ꝑsūptio n̄ ē sufficiēs
cū necessario nō ꝯcludat eo qꝛ potuit illis solui ō alia
pecunia q̄ de pecunia petri ut dic̄ l. ōs ꝯsultor ꝛ bene
ergo ꝛc̄. l. neqꝫ natales. ꝛ. l. ad ꝓbationē. C. de ꝓba.
l. nō hoc unde cog. Itē ꝑ instr̄m sl'r nō ꝯstat qꝛ cū di
cta numeratio nō fuerit fcā ī p̄ntia notarij nec tēpore
ꝯfecti istr̄i nō potuit notariꝰ de ipsa eē rogatꝰ nec istrꝫ
ꝯficere ut plene nō. ꝑ Inn. ꝛ Io. an. ī. c. ī. ō fide istru.
fac qͦ nō. ī. l. ī. C. de fide istru. ꝛ iur. aste fisca. ubi gl.
Et doc. dicūt ꝙ nō credit uerbis notarij de his q̄ tpe
instr̄i gerere nō potuerūt ut ꝑ Inn. in. c. qm̄ ꝯ falsaꝫ
de ꝓba. ꝛ ꝑ bar. ī. l. sciēdū. de uer. obl. Solū ergo po
tuit eē rogatꝰ de ꝯfessiōe dictorū antianorū que in sui
p̄ntia fieri potuit: ꝛ ista nō sufficit qꝛ nō cadebat ī mā
dato ut. s̄. dixi. ¶ Ex quibꝰ pꝫ clara r̄nsio ad obiecta
ꝑ dn̄m ꝯmissariū. Et p̄io dū dicit ꝙ notariꝰ dicit mu
tuauit ꝛ mutuo gratꝭ ꝯcessit ꝛc̄. que v̄ba ut ipe inquit
sonāt ī mutuū nāle: sꝫ salua reuerētia nō ē uerū. Pri
mo qꝛ cū mutuū sit nomē iuris ꝛ ꝯphēdat etiaꝫ ciuile
dicta uerba possunt ītelligi ō ciuili ut exp̄sse dicit bar.
ī. l. certi ꝯditio. §. si nūmos si cer. pe. Ubi substinet li
bellū ī quo quis dixit se mutuasse ꝛ postea ꝓduxit in
str̄m in quo ꝯtinebat sola ꝯfessio ꝛ ꝓmissio ꝛ sic non
ꝯtinebat mutuū nāle sꝫ ciuile qꝛ de numeratōe nō cō
stabat nisi ꝑ ꝯfessionē de qua notariꝰ attestabat. ꝛ dic̄
ipe ꝙ pōt ex hoc obtīcere qꝛ uerba libelli possunt intel
ligi de mutuo ciuili: ꝛ sic ꝓbatio nō ē facta de alio mu
tuo q̄ fuerit ī libello deductū. Secꝰ si dixisset ī libello
se numerasse qꝛ hoc uerbū nō pōt iportare nisi nāle
ꝛ tūc eēt facta de alio q̄ fuerit itētatū. Hoc etiā pꝫ ex
opi. Ia. bu. qui tenuit ī si. ꝙ istō uerbū nūerauit pōt
ītelligi de nūeratiōe etiā facta q̄ fit ꝑ ꝯuersionē unius
debiti ī mutuū. Un̄ si notariꝰ attestat me numerasse
lꝫ testes qui fuerūt p̄ntes dicāt nullā pecuniā iteruenis
se nō reprobat istr̄m de falso qꝛ potuit nūerari ficte fꝫ
legē singularia. ī p̄ri. si cer. pe. ꝛ ita refert bar. ibi ī ter
tia ꝑte p̄ricipali. ī uer. sumꝰ expediti de tex. ꝛ gl. ī ulti.
colū. uel penl'. ut. l. ꝑdia de acq. pos. Si ergo uerbum
numerauit pōt itelligi de uera ꝛ de ficta numeratiōe
ꝛ sic iportare mutuū uere naturale ꝛ mutuū uere nō
naturale sed cui ius ciuile cooperatur ergo ꝛ uerbum
mutuauit potest importare non solum naturale sed
mere ciuile qꝛ sicut duplex est numeratio scilꝫ uera ꝛ
ficta ita ē duplex mutuū scꝫ uerū ꝛ fictū uerū. s. illō nā
le ul' merū ul' coopante fictōe ꝛ fictū ꝛ illud ē mere ciui
le coopante nā ut supra dixi. Uerbū gͦ qͦ pōt iporta
re plures spēs ꝛ ī qualibꝫ uerificat n̄ pōt dici ꝙ restri
gat magis ad unā spēꝫ q̄ ad aliā nisi ex adiuncto. At
hic v̄ba illa mutuauit ꝛ mutuo gratꝭ ꝯcessit nō hn̄t ali

quod adiunctū ꝑ qͦ significet mutuum mere natura
le sꝫ potius oppositū qꝛ statim declarando se narrat
qualiter mutuauit. s. mittendo lr̄as cambij ꝛc̄. ꝛ sic pꝫ
ꝙ in eius presentia nō fuit facta numeratio quo solo
casu eēt mere nāle. Item de numeratōe facta de lr̄is
cābij nec attestat nec attestari potuit ut supra dixi igit
sequit ꝙ illa v̄ba numerauit ꝛ mutuauit ꝛc̄. debēt in
telligi eo mō quo melius ꝛ saniꝰ ītelligi possūt ꝛ reso
lui hoc mō ꝙ dcī antiani cōfessi fuerūt illū mutuasse
ꝛ numerasse ꝑ lr̄as cābij ꝛ sic isto mō mutuauit ꝛ mu
tuo gratis ꝯcessit. s. ꝓut dcī antiani asseruerūt ī ꝑsētia
mei nō. ō qua sola assertōe potuit not. eē rogatꝰ alias
dixisset falsū. Et ꝙ talis expositio possit ꝛ debeat fieri
pꝫ ex notatis ī si. in. d. l. ꝑdia circa fi. ff. de acqui. pos.
ubi dicit bar. ꝙ illa uerba dedit ꝛ tradidit qn̄ res non
erat presens exponunt. ī. licentiā ꝯcessit de intrando
ut. l. ij. C. de acq. pos. Uerba enī semꝑ sunt saluāda
ꝛ ītelligēda ēt iproprie s̄m ꝙ requirit subiecta mā. ff.
si cer. pe. si tibi pecuniā. q̄ bn̄ facit ad ꝓpositū maxie
ad euitandū ꝯrietatē ꝛ crimē que resultarent hic si de
nāli mutuo ītelligeret cū de illo nullo mō attestari po
tuerit ut supra dixi. Itē dū notariꝰ postea subdit renū
ciādo exceptōi corā me nō habiturū ꝛc̄. uoluit illud
idē dicē qͦ supra dixit uidelicꝫ ꝙ ī eius ꝑsentia dcī flo
reni n̄ fuerūt hn̄ti ꝛc̄. tn̄ illi exceptōi renunciauit quasi
dicat qꝛ lꝫ n̄ fuerit ibi hn̄ti sꝫ alibi ut supra dixerat. Nō
aūt uult ꝑ hoc dicē ꝙ corā eo fuerit hn̄ti al's eēt sibi ipi
ꝯrius dū supra dixit ꝙ ꝑ lr̄as cābij ꝛ sic nō coram se.
Debēt gͦ v̄ba sequētia exponi ut ꝯcordēt cuꝫ ꝑcedēti
bus cū ex adiūctis declarent v̄ba dubia. l. si filius plu
riū. §. fi. de le. ī. De hoc aūt ꝙ alibi fuerit habiti n̄ fe
cit nec facere potuit dcūs notariꝰ alr̄ fidē q̄ ꝑ dcāꝫ cō
fessionē cui nō stat ī ꝑiudiciū cōis pisarꝝ. nec alr̄ ō ipa
fuit ī hac cā facta fides ꝑ testes qͦ fieri poterat ꝛ obti
nuisset actor. Itē nō ob. qͦ ait ꝯmissariꝰ aliud eē sim
plicē ꝯfessionē aliud ꝯfiteri habuisse ꝑ talē modū sicut
aliud ē stipulari. x. aliō stipulari. x. ī melle. l. siquis sti
pulatꝰ de solu. ꝑ qͦ n̄r uelle qͦ lꝫ nō deberet stari ꝯfes
sioni ꝓcuratoris qn̄ ꝯfitet simpl'r se habuisse centum
mutuo qͦ cāu loquat dcūm bar. ī. d. l. ij. ī fi. si cer. pe.
Bene tn̄ dicit stari si ꝯfitet se habuisse ꝑ talē modū. s.
ꝑ lr̄as cābij. sꝫ salua pace eadē ul' maior rō ē n̄ credē
di stādi dcē ꝯfessiōi ī hoc scdo cāu q̄ ī p̄io. Si enī
nō credit qn̄ attestat se recepisse ꝑ se ipꝫ ut ī p̄io cāu:
multominꝰ qn̄ ꝑ aliū ut ī s̄o qꝛ magis ē credendū sibi
de scō suo q̄ de alieno. l. quero ī fi. ff. de edil'. edic. Lū
enī dicāt se recepisse ꝑ lr̄as cābij senis ꝛ ꝑusij attestāt
se recepisse ꝑ īterpositā ꝑsonā tā ex ꝑte dantis q̄ reci
piētis ō quo minꝰ ē credēdū q̄ si dicerēt ꝙ ꝑ se ipos
Nec ob. l. si stipulatꝰ fuero. x. ī melle qꝛ ibi poterat ua
lere stipulatio de. x. simpl'r facta ergo ēt ualet si stipu
lat. x. ī melle. Sꝫ hic nō poterat ualere cōfessio de re
cepto simpl'r fcā s̄m dcāꝫ cōeꝫ opi. doc. gͦ nec receptio
fcā ꝑ talē modū qꝛ ubi nō pōt dari substantia nec acci
dēs. ff. de acti. ēpti. l. si fuꝰ. §. si modꝰ. Per h̄ ēt pꝫ ꝙ
nō ob. qͦ subdit allegās scꝫ ꝙ petrꝰ mutuauit nālr̄ fa
ciēdo more mercātili ꝛc̄. Certe h̄ eēt uerū si de nūera
tōe f. ā senis ul' ꝑusij ꝯstaret alr̄ q̄ ꝑ dcāꝫ ꝯfessionē sꝫ
nō ꝯstat iō nō pōt dici ꝙ mutuauerit qꝛ paria sunt n̄
mutuasse uel de mutuo non apparere eo mō quo dꝫ
apparere. l. duo sunt titij de testa. tu. l. rutilia ō ꝯtra.
emp. Per hec ēt pꝫ non obstare qͦ subdit allegās ꝙ
hic notarius attestat de mutuo iā facto gͦ qui dicit cō
trarium ꝓbet ut nō. ī. l. si ex cautōe. C. de nō nu. pec.
Ego dico ꝙ n̄ attestat ō mutuo sꝫ ō ꝯfessiōe mutui re
soluendo

foluēdo v̄ba notarij eo mō qꝰ debēt resolui ut sup̄ di
xi. Et sic n̄ obstat ꝯtriū qꝛ ꝓcedit qn̄ ip̄e pꝛicipalis cō
confitet̃ uel ꝓcurator hn̄s ad hoc mādatum quo casu
lapso biēnio stat̃ ꝯfessiōi nisi ꝯtriū ꝓbet̃. Itē ꝓcedit qn̄
notariꝰ attestat̃ de numeratōe facta i sui p̄ntia ⁊ tunc
stari ꝑiudicat. Sꝫ h̄ nō attestat̃ de h̄ sꝫ de ꝯfessiōe an
tianoꝝ ut dixi ad quā ipi nō habuerūt mādatū nisi re
cipent pecuniā: ⁊ potuit eē ꝙ nō receperūt cū de ipsa
alit̃ nō ꝯstat ut dixi. Per h̄ ēt pꝫ nō obstare ꝙ instr̄m
narrās ēt ea q̄ tē tp̄e ꝯfeci istr̄i geri n̄ potuerūt faciat fi
dē īter p̄ntes ut. l. optimā de ꝯhē. stip. sꝫ absenti qui n̄
ꝯsensit istr̄o nō ꝑiudicat ut dicit bar. i. l. sciēdū. d̄ v̄b.
ob. i distīctione sꝫ hic tractat̃ d̄ ꝑiudicio cōis pisaꝝ qd̄
nō fuit p̄ns nec ꝯsensit tali instr̄o narratiuo ergo ⁊c.
Nō eni dedit sup hoc mādatū nisi appareat de nume
ratiōe p aliū modū s̄m doc. Notariꝰ. n. iste nō solū d̄
numeratiōe facta pisis senis uł perusij nō attestat̃ nec
attestari potuit sꝫ nec ēt d̄ trāsmissiōe l̄raꝝ cābij qꝛ illa
trāsmisio nō fuit fc̄a i sui p̄ntia solū ergo cēset̃ attestari
de ꝯfessiōe antianoꝝ circa oia p̄dicta q̄ i sui p̄ntia fieri
potuit ⁊ uerisile ē ꝙ facta fuerit ex ordīe geste rei. Eo
dē mō r̄ndet̃ ad id qd̄ subdit̃ p allegātē ꝙ ꝓbata est
uersio i utilitatē cōis pisarū qꝛ dico ꝙ d̄c̄a sua ꝓcede
rēt si de receptōe ꝯstaret alr̄ q̄ꝫ p dictā ꝯfessionē tē. n.
sufficeret assertio ātianoꝝ ꝙ ꝯuertisset i utilitatē cōis
pisarū postq̄ꝫ habuerūt mādatū exp̄ssuꝫ de recipiēdo
mutuū ut dic̄ bar. i. l. ciuitas qd̄ dictū sic dꝫ ītelligi ut
dic̄ exp̄sse p̄mꝰ ꝯsultor Quinimo teneret̃ cōe pisaruꝫ
etiā si i eiꝰ utilitatē nō fuisset uersū ⁊ iputaret̃ sibi cur
tale mādatū dedit ut ē tex. i. l. liberto. i pri. ff. de neg.
gest. ⁊ p Inno. i. c. qd̄ quibusdā de fideius. Nec eēt hn̄
da d̄r̄a īter feneraticiū creditorē ⁊ n̄ feneraticiū qꝛ illa
ꝓcedit cū administrator nō hꝫ exp̄ssū mandatū si bene
īspiciant̃ d̄c̄a doc. i locis allegat̃ p eū. Tūc eni tracta
ret̃ de obligādo cōe ꝓpt̄ uersionē: sꝫ cū hꝫ mandatuꝫ
⁊ tractat̃ de obligādo cōe ꝓpt̄ mandatū sic̄ fuit hic h̄
solū īspicit̃ an mādatario facta fuerit uera numeratio
de qua dꝫ ꝯstare alit̃ q̄ꝫ p ꝯfessionē ⁊ ꝯstito d̄ hoc obli
gat̃ ēt si nō sit uersū sed hic nō ꝯstat alit̃ ergo rōe mā
dati nō obligat̃ cōe pisarū. Itē ꝓpt̄ solā uersionē silr̄
nō obligat̃ qꝛ illa n̄ ē necessario ꝓbata cū stip̄ēdarijs
illis potuerit aliūde solui q̄ꝫ de pecunia petri p̄dicti.
Nec etiā ē ꝓbata uersio p ꝯiecturas de quibꝰ i. l. fi. ff.
de exerc. qꝛ tūc ꝓcederet illd̄ qn̄ antiani nō hūissent
exp̄ssū mādatū d̄ recipiēdo mutuū quo casu cēseren̄t
hr̄e tacitū rōne administratōis general̄ reip. eis ꝯmisse
ad oia expediētia tūc ergo si ꝓbaret̃ nūeratio eis fc̄a
adhuc esset necesse ꝓbare uersionē ⁊ hic ē casus i. l. ci
uitas ⁊ talis uersio ꝓbaret̃ tūc p dictas ꝯiecturas sꝫ i
cāu nr̄o nō ē ꝓbata nūeratio nisi p eoꝝ ꝯfessionē: un̄
nō ē recurrēdū ad dictas ꝯiecturas. Cōclusiue ergo lo
quēdo si ꝓbaret̃ nūeratio eis facta alr̄ q̄ꝫ p eoꝝ ꝯfes
sionē ex quo habebāt exp̄ssum mādatū de recipiēdo
mutuū nullo mō ꝓbanda esset uersio nec uere nec p
cōiecturas ut dicta. l. liberto de neg. gest. ⁊ Inn. i. d.
c. ꝙ quibusdā. Sed si nō habuissent mādatū exp̄ssuꝫ
tūc nō suffecisset ꝓbare p ꝯiecturas. d. l. fi. de exerci.
Uerū qꝛ dicta numeratio n̄ ē ꝓbata alit̃ n̄ censet̃ nec
presumit̃ eis facta ex quo eis nō credit̃: ergo nō pōt ꝓ
bari uersio pecunie que numerata nō p̄sumit̃. Et p
hec tollunt̃ oia allegata p dn̄ꝫ ꝯmissariū. Et pꝫ ēt nō
obstat̃ qd̄ ip̄e subdit ur̃ ꝙ i mādato istoꝝ ātiāoꝝ cade
bat ut posset h̄ mutuū ciuile ꝯhē p p illa v̄ba unicūqꝫ
⁊ quōcūqꝫ ⁊ p quēcūqꝫ modū ⁊c. ⁊ p alia sup q̄buscū
qꝫ facti ⁊c. ꝯcernētibꝰ ad libertatē ⁊c. Certe dico ꝙ ēt

si d̄c̄a v̄ba n̄ fuisset apposita sꝫ simplr̄ ꝙ posset recipe
mutuo uēissꝫ h̄ mutuū p l̄ras cābij dūmō d̄ solutōe fa
cta p d̄c̄as l̄ras ꝯstaret qꝛ n̄ ē simplr̄ mutuū ciuile sꝫ nā
le cui nā cooꝑat̃. Sꝫ qꝛ n̄ ꝯstat alr̄ d̄c̄a ꝯfessio ⁊ ꝓmis
sio ꝯstituūt mutuū mere ciuile qd̄ n̄ cadit i d̄c̄o māda
to ex nllis v̄bis i eo appositi qꝛ p ip̄ꝫ n̄ ꝯsequebat̃ cōe
pisaꝝ suū ītentū ad qd̄ nūeratō erat necessaria n̄ v̄ba
⁊ sic n̄ fuit necesse dicē q̄ p̄fatꝰ cōmissariꝰ dixit in sc̄do
margīe suaꝝ allegationū. Bn̄ gͦ ⁊ subtilr̄ ꝯsiderauit
sc̄ds ꝯsultor ea q̄ erāt necessaria ⁊ supflua omisit si bn̄
īspiciat̃ q̄cq̄d dn̄s ꝯmissariꝰ dicat. Itē n̄ ob. ꝙ isti obli
gauerūt se pꝛīcipalr̄ ⁊ sic uidēt̃ teneri lꝫ cōe pisaꝝ n̄ te
neat̃ p ea q̄ nō. bar. i. l. hi q̄ i fi. d̄ fideius. Nā ut appet
ex legibꝰ q̄s allegat dēꝫ eiꝰ dꝫ ītelligi qn̄ ille q̄ pꝛīcipalr̄
se obligat ꝓ alio ꝓmittit plꝰ tp̄e uł cā seu loco: qꝛ tūc
durius potest obligari quam ille qui est uerius prin
cipalis ut. l. sꝫ ⁊ citerior. ff. de ꝯsti. pecu. Sꝫ quando
ꝓmittit plꝰ re nō ualꝫ q̄tenꝰ ē ultra cāus ē eo. ti. l. hac
tenus. §. fi. ⁊ rō ē euidēs qꝛ se obligat ad id qd̄ aliꝰ dꝫ
si gͦ aliꝰ dꝫ centū ⁊ ip̄e ꝓmittat ducēta defic̄ substātia
eiꝰ qd̄ ꝓmittit̃ i centū q̄ n̄ debent̃ gͦ ⁊c. l. si sic. §. i. de
le. i. ⁊ remanet ꝓmissio illiꝰ sine cā ultra centū gͦ ē ieiu
ficax. l. ij. §. circa de doli excep. Si gͦ n̄ ualet q̄tenꝰ ꝓ
mittit plꝰ q̄ꝫ pꝛīcipal̄ dēat igit̃ si nihil dꝫ i nihilū ualet
gͦ ⁊c. ff. de tribu. l. illud. §. minꝰ si cui plꝰ q̄ꝫ p. l. fal. l.
i. §. h̄ v̄ba. Nec ob. gl. q̄ dicit i. d. l. hactenꝰ ꝙ q̄tenꝰ ē
plꝰ uꝛ̃ donare ⁊ ualet hodie qꝛ illud cū sciēter ꝓmittit
sꝫ h̄ n̄ sic qꝛ dci expꝛomissōes credebāt p̄ratos antiāos
hr̄e mādatū ⁊ cōe pisaꝝ teneri ⁊ ꝯtēplatōe obligatōis
dicti cōis ꝓmiserūt ut pꝫ ex pluribꝰ v̄bis istr̄i ⁊ sic n̄ in
tēdebāt donare sꝫ repetere a d̄c̄o cōi qd̄ p̄sumit̃. l. si cū
aurū. ff. de solu. de ꝓbatio. cū de īdebito. Itē n̄ ob. si
dicat̃ lꝫ cōe pisaꝝ n̄ obligaret̃ ex d̄c̄a ꝯfessiōe ⁊ ꝓmissio
ne antianoꝝ saltē obligabāt̃ dci antiani ut. d. l. ciuitas
si cer. pe. uł. d. obligatio ex ꝓmissoꝝ pōt ualere tanq̄ꝫ
accessoria illiꝰ. Sꝫ r̄ndeo ꝙ. l. ciuitas loquit̃ qn̄ ꝯstat
nūeratōeꝫ fuisse fc̄āꝫ administratoribꝰ ⁊ n̄ ꝯstat eos uer
tisse i utilitatē reipublice. un̄ ne creditor remaneat in
dāno ꝯcedit̃ illd̄: sꝫ h̄ n̄ ꝯstat nisi p ꝯfessiōꝫ ⁊ ꝓmissio
nē ⁊ possibile ē ꝙ fc̄ā n̄ fuit. un̄ cū ipi se obligauerit ad
ministratorio noie reipublice ut pꝫ ex v̄bis instr̄i finito
officio n̄ tenent̃ cū illud eēt officiū necessariū. C. qn̄ ex
fac. tu. l. i. ff. e. ti. l. post mortē ⁊ nō. i. l. plautiꝰ. ff. de ꝓ
cura. p gl. qꝛ n̄ sequit̃ illud absurdū ꝙ certū sit p h̄ cre
ditorē remāere i dāno. Imputet gͦ sibi cur d̄ d̄c̄a ꝯfes
sione ⁊ ꝓmissiōe ꝯfidit nec alr̄ de nūeratiōe ꝯstare fe
cit uł docuit ex quo scire debebat illā n̄ sufficere ad ob
ligandū cōe pisaꝝ. ¶ Cōcludit̃ gͦ ex p̄dcis oibꝰ ꝙ cōe
pisaꝝ n̄ ē obligatū ex d̄c̄a ꝯfessiōe ⁊ ꝓmissiōe antiano
rū ex qͦ alr̄ de nūeratōe n̄ ꝯstat ⁊ p ꝯn̄s nec tales ex
ꝓmissores q̄ se obligauerūt ꝯtēplatōe obligatōis dci
cōis ⁊ sic illa ruēte ⁊ ista ruit ēt simplr̄ sic ꝯcta ⁊ s̄m cō
sultorē bn̄ ⁊ pfecte locutū fuisse. Dictaqꝫ primi ꝯsulto
ris ꝓcederēt si de nūeratōe alr̄ ꝯstaret. Et qꝛ ista suffi
cere puto: super alijs punctis me non intromitto.

¶ Laus Deo ⁊ gloria.

¶ Pauli de castro secūda pars consilioꝝ hic finit cum
omnipotētis dei laude. Impressa aūt fuit Papie hec
pars necnō ⁊ prima precedēs ipensis ⁊ cura nobilis
⁊ itegerrimi uiri. d. Iohānis antonij de biret̃ ciuis pa
piēsis. fuitqꝫ utraqꝫ pars diligentissime emendata p
dominum Antonium de ripa iuris cesarei doctorem
Anno redemptoris nostri. M. ccc. lxxxvi. xix. calen
das septēbres:

